

BIBLIA SACRA
VULGATAE EDITIONIS
SIXTI V. ET CLEMENTIS VIII.

PONTT. MAXX.
JUSSU
RECOGNITA ATQUE EDITA

THE BOOKS OF THE OLD TESTAMENT

	Charta		Charta
Genesis	1	Ecclesiastes	976
Exodus	75	Solomon's Song	988
Leviticus	135	Job	994
Numbers	177	Wisdom of Solomon	1031
Deuteronomy	237	Sirach	1054
Joshua	291	Hosea	1114
Judges	328	Amos	1125
Ruth	366	Micah	1134
I Samuel	372	Joel	1141
II Samuel	423	Obadiah	1146
I Kings	465	Jonah	1148
II Kings	515	Nahum	1151
I Chronicles	562	Habakkuk	1154
II Chronicles	605	Zephaniah	1158
I Esdras	660	Haggai	1162
Ezra	685	Zechariah	1165
Nehemiah	701	Malachi	1178
Esther	723	Isaiah	1182
Judith	736	Jeremiah	1254
Tobit	756	Baruch	1339
I Maccabees	771	Lamentations	1350
II Maccabees	818	Ezekiel	1358
Psalms	852	Daniel	1435
Psalms 151	944	IV Esdras	1467
Proverbs	945	The Prayer of Manasseh	1514

THE BOOKS OF THE NEW TESTAMENT

	Charta		Charta
Matthew	1515	Colossians	1802
Mark	1562	I Thessalonians	1807
Luke	1592	II Thessalonians	1812
John	1643	I Timothy	1815
The Acts	1681	II Timothy	1821
Romans	1731	Titus	1825
I Corinthians	1751	Philemon	1828
II Corinthians	1770	Hebrews	1830
Galatians	1783	Laodiceans	1845
Ephesians	1790	James	1846
Philippians	1797	I Peter	1851

II Peter	1857	Jude	1869
I John	1861	Revelation	1871
II John	1867		
III John	1868		

THE FIRST BOOK OF MOSES, CALLED GENESIS.

Sn principio creavit Deus caelum et terram terra au- I, 2
tem erat inanis et vacua et tenebrae super faciem
abyssi et spiritus Dei ferebatur super aquas dixitque 3
Deus fiat lux et facta est lux et vidit Deus lucem 4
quod esset bona et divisit lucem ac tenebras appellavitque 5
lucem diem et tenebras noctem factumque est vespere et mane
dies unus dixit quoque Deus fiat firmamentum in medio 6
aquarum et dividat aquas ab aquis et fecit Deus firmamen- 7
tum divisitque aquas quae erant sub firmamento ab his quae
erant super firmamentum et factum est ita vocavitque Deus 8
firmamentum caelum et factum est vespere et mane dies secun-
dus dixit vero Deus congregentur aquae quae sub caelo sunt 9
in locum unum et appareat arida factumque est ita et voca- 10
vit Deus aridam terram congregationesque aquarum appellavit
maria et vidit Deus quod esset bonum et ait germinet terra 11
herbam virentem et facientem semen et lignum pomiferum fa-
ciens fructum iuxta genus suum cuius semen in semet ipso
sit super terram et factum est ita et protulit terra herbam 12
virentem et adferentem semen iuxta genus suum lignumque
faciens fructum et habens unumquodque sementem secundum
speciem suam et vidit Deus quod esset bonum factumque est 13
vespere et mane dies tertius dixit autem Deus fiant luminaria 14
in firmamento caeli ut dividant diem ac noctem et sint in signa
et tempora et dies et annos ut luceant in firmamento caeli et 15
inluminent terram et factum est ita fecitque Deus duo magna 16
luminaria luminare maius ut praeesset diei et luminare minus
ut praeesset nocti et stellas et posuit eas in firmamento caeli 17
ut lucerent super terram et praeesent diei ac nocti et divi- 18
derent lucem ac tenebras et vidit Deus quod esset bonum et 19
factum est vespere et mane dies quartus dixit etiam Deus pro- 20
ducant aquae reptile animae viventis et volatile super terram

21 sub firmamento caeli creavitque Deus cete grandia et omnem
animam viventem atque motabilem quam produxerant aquae
in species suas et omne volatile secundum genus suum et vidit
22 Deus quod esset bonum benedixitque eis dicens crescite et
multiplicamini et replete aquas maris avesque multiplicentur
23, 24 super terram et factum est vespere et mane dies quintus dixit
quoque Deus producat terra animam viventem in genere suo
iumenta et reptilia et bestias terrae secundum species suas fac-
25 tumque est ita et fecit Deus bestias terrae iuxta species suas
et iumenta et omne reptile terrae in genere suo et vidit Deus
26 quod esset bonum et ait faciamus hominem ad imaginem et
similitudinem nostram et praesit piscibus maris et volatilibus
caeli et bestiis universaeque terrae omnique reptili quod mo-
27 vetur in terra et creavit Deus hominem ad imaginem suam
ad imaginem Dei creavit illum masculum et feminam creavit
28 eos benedixitque illis Deus et ait crescite et multiplicamini
et replete terram et subicite eam et dominamini piscibus ma-
ris et volatilibus caeli et universis animantibus quae moventur
29 super terram dixitque Deus ecce dedi vobis omnem herbam
adferentem semen super terram et universa ligna quae habent
30 in semet ipsis sementem generis sui ut sint vobis in escam et
cunctis animantibus terrae omnique volucris caeli et universis
quae moventur in terra et in quibus est anima vivens ut ha-
31 beant ad vescendum et factum est ita viditque Deus cuncta
quae fecit et erant valde bona et factum est vespere et mane
dies sextus

II igitur perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatus eorum
2 conplevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat et re-
3 quievit die septimo ab universo opere quod patrarat et bene-
dixit diei septimo et sanctificavit illum quia in ipso cessaverat
4 ab omni opere suo quod creavit Deus ut faceret istae gene-
rationes caeli et terrae quando creatae sunt in die quo fecit
5 Dominus Deus caelum et terram et omne virgultum agri ante-
quam oreretur in terra omnemque herbam regionis priusquam
germinaret non enim pluerat Dominus Deus super terram et
6 homo non erat qui operaretur terram sed fons ascendebat e
7 terra inrigans universam superficiem terrae formavit igitur

Dominus Deus hominem de limo terrae et inspiravit in faciem eius spiraculum vitae et factus est homo in animam viventem plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio in quo posuit hominem quem formaverat produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu et ad vescendum suave lignum etiam vitae in medio paradisi lignumque scientiae boni et mali et fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad inrigandum paradisum qui inde dividitur in quattuor capita nomen uni Phison ipse est qui circuit omnem terram Evilat ubi nascitur aurum et aurum terrae illius optimum est ibique invenitur bdellium et lapis onychinus et nomen fluvio secundo Geon ipse est qui circuit omnem terram Aethiopiae nomen vero fluminis tertii Tigris ipse vadit contra Assyrios fluvius autem quartus ipse est Eufrates tulit ergo Dominus Deus hominem et posuit eum in paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret illum praecepitque ei dicens ex omni ligno paradisi comede de ligno autem scientiae boni et mali ne comedas in quocumque enim die comederis ex eo morte morieris dixit quoque Dominus Deus non est bonum esse hominem solum faciamus ei adiutorium similem sui formatis igitur Dominus Deus de humo cunctis animantibus terrae et universis volatilibus caeli adduxit ea ad Adam ut videret quid vocaret ea omne enim quod vocavit Adam animae viventis ipsum est nomen eius appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia et universa volatilia caeli et omnes bestias terrae Adam vero non inveniebatur adiutor similis eius inmisit ergo Dominus Deus soporem in Adam cumque obdormisset tulit unam de costis eius et replevit carnem pro ea et aedificavit Dominus Deus costam quam tulerat de Adam in mulierem et adduxit eam ad Adam dixitque Adam hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea haec vocabitur virago quoniam de viro sumpta est quam ob rem relinquet homo patrem suum et matrem et adherabit uxori suae et erunt duo in carne una erant autem uterque nudi Adam scilicet et uxor eius et non erubescabant

sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae fecerat Dominus Deus qui dixit ad mulierem cur praecepit vo- **III**

2 bis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi cui re-
spondit mulier de fructu lignorum quae sunt in paradiso ve-
3 scemur de fructu vero ligni quod est in medio paradisi prae-
cepit nobis Deus ne comederemus et ne tangeremus illud ne
4 forte moriamur dixit autem serpens ad mulierem nequaquam
5 morte moriemini scit enim Deus quod in quocumque die co-
mederitis ex eo aperientur oculi vestri et eritis sicut dii scien-
6 tes bonum et malum vidit igitur mulier quod bonum esset
lignum ad vescendum et pulchrum oculis aspectuque delecta-
bile et tulit de fructu illius et comedit deditque viro suo qui
7 comedit et aperti sunt oculi amborum cumque cognovissent
esse se nudos consuerunt folia ficus et fecerunt sibi perizomata
8 et cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso
ad auram post meridiem abscondit se Adam et uxor eius a
9 facie Domini Dei in medio ligni paradisi vocavitque Dominus
10 Deus Adam et dixit ei ubi es qui ait vocem tuam audivi in
11 paradiso et timui eo quod nudus essem et abscondi me cui
dixit quis enim indicavit tibi quod nudus esses nisi quod ex li-
12 gno de quo tibi praeceperam ne comederes comedisti dixitque
Adam mulier quam dedisti sociam mihi dedit mihi de ligno et
13 comedi et dixit Dominus Deus ad mulierem quare hoc fecisti
14 quae respondit serpens decepit me et comedi et ait Dominus
Deus ad serpentem quia fecisti hoc maledictus es inter om-
nia animantia et bestias terrae super pectus tuum gradieris et
15 terram comedes cunctis diebus vitae tuae inimicitias ponam
inter te et mulierem et semen tuum et semen illius ipsa conte-
16 ret caput tuum et tu insidiaberis calcaneo eius mulieri quoque
dixit multiplicabo aerumnas tuas et conceptus tuos in dolore
paries filios et sub viri potestate eris et ipse dominabitur tui
17 ad Adam vero dixit quia audisti vocem uxoris tuae et comedi-
sti de ligno ex quo praeceperam tibi ne comederes maledicta
terra in opere tuo in laboribus comedes eam cunctis diebus vi-
18 tae tuae spinas et tribulos germinabit tibi et comedes herbas
19 terrae in sudore vultus tui vesceris pane donec revertaris in
terram de qua sumptus es quia pulvis es et in pulverem rever-
20 teris et vocavit Adam nomen uxoris suae Hava eo quod mater
21 esset cunctorum viventium fecit quoque Dominus Deus Adam

et uxori eius tunicas pellicias et induit eos et ait ecce Adam 22
 factus est quasi unus ex nobis sciens bonum et malum nunc er-
 go ne forte mittat manum suam et sumat etiam de ligno vitae
 et comedat et vivat in aeternum emisit eum Dominus Deus de 23
 paradiso voluptatis ut operaretur terram de qua sumptus est
 eiecitque Adam et conlocavit ante paradisum voluptatis cheru- 24
 bin et flammeum gladium atque versatilem ad custodiendam
 viam ligni vitae

Adam vero cognovit Havam uxorem suam quae concepit et **IV**
 peperit Cain dicens possedi hominem per Dominum rursus- 2
 que peperit fratrem eius Abel fuit autem Abel pastor ovium
 et Cain agricola factum est autem post multos dies ut of- 3
 ferret Cain de fructibus terrae munera Domino Abel quoque 4
 obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum et re-
 spexit Dominus ad Abel et ad munera eius ad Cain vero et 5
 ad munera illius non respexit iratusque est Cain vehementer et
 concidit vultus eius dixitque Dominus ad eum quare maestus 6
 es et cur concidit facies tua nonne si bene egeris recipies sin 7
 autem male statim in foribus peccatum aderit sed sub te erit
 appetitus eius et tu dominaberis illius dixitque Cain ad Abel 8
 fratrem suum egrediamur foras cumque essent in agro consur-
 rexit Cain adversus Abel fratrem suum et interfecit eum et 9
 ait Dominus ad Cain ubi est Abel frater tuus qui respondit
 nescio num custos fratris mei sum dixitque ad eum quid feci- 10
 sti vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra nunc igitur 11
 maledictus eris super terram quae aperuit os suum et susce-
 pit sanguinem fratris tui de manu tua cum operatus fueris 12
 eam non dabit tibi fructus suos vagus et profugus eris super
 terram dixitque Cain ad Dominum maior est iniquitas mea 13
 quam ut veniam merear ecce eicis me hodie a facie terrae et 14
 a facie tua abscondar et ero vagus et profugus in terra om-
 nis igitur qui invenerit me occidet me dixitque ei Dominus 15
 nequaquam ita fiet sed omnis qui occiderit Cain septuplum
 punietur posuitque Dominus Cain signum ut non eum interfi-
 ceret omnis qui invenisset eum egressusque Cain a facie Do- 16
 mini habitavit in terra profugus ad orientalem plagam Eden
 cognovit autem Cain uxorem suam quae concepit et peperit 17

Enoch et aedificavit civitatem vocavitque nomen eius ex nomine filii sui Enoch porro Enoch genuit Irad et Irad genuit Maviahel et Maviahel genuit Matusahel et Matusahel genuit Lamech qui accepit uxores duas nomen uni Ada et nomen alteri Sella genuitque Ada Iabel qui fuit pater habitantium in tentoriis atque pastorum et nomen fratris eius Iubal ipse fuit pater canentium cithara et organo Sella quoque genuit Thubalcain qui fuit malleator et faber in cuncta opera aeris et ferri soror vero Thubalcain Noemma dixitque Lamech uxoribus suis Adae et Sellae audite vocem meam uxores Lamech auscultate sermonem meum quoniam occidi virum in vulnus meum et adulescentulum in livorem meum septuplum ultio dabitur de Cain de Lamech vero septuagies septies cognovit quoque adhuc Adam uxorem suam et peperit filium vocavitque nomen eius Seth dicens posuit mihi Deus semen aliud pro Abel quem occidit Cain sed et Seth natus est filius quem vocavit Enos iste coepit invocare nomen Domini

V hic est liber generationis Adam in die qua creavit Deus hominem ad similitudinem Dei fecit illum masculum et feminam creavit eos et benedixit illis et vocavit nomen eorum Adam in die qua creati sunt vixit autem Adam centum triginta annis et genuit ad similitudinem et imaginem suam vocavitque nomen eius Seth et facti sunt dies Adam postquam genuit Seth octingenti anni genuitque filios et filias et factum est omne tempus quod vixit Adam anni nongenti triginta et mortuus est vixit quoque Seth centum quinque annos et genuit Enos vixitque Seth postquam genuit Enos octingentis septem annis genuitque filios et filias et facti sunt omnes dies Seth nongentorum duodecim annorum et mortuus est vixit vero Enos nonaginta annis et genuit Cainan post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis et genuit filios et filias factique sunt omnes dies Enos nongentorum quinque annorum et mortuus est vixit quoque Cainan septuaginta annis et genuit Malalehel et vixit Cainan postquam genuit Malalehel octingentos quadraginta annos genuitque filios et filias et facti sunt omnes dies Cainan nongenti decem anni et mortuus est vixit autem Malalehel sexaginta quinque annos et genuit Iared et vixit

Malalehel postquam genuit Iared octingentis triginta annis et genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Malalehel octingenti nonaginta quinque anni et mortuus est vixitque Iared centum sexaginta duobus annis et genuit Enoch et vixit Iared postquam genuit Enoch octingentos annos et genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Iared nongenti sexaginta duo anni et mortuus est porro Enoch vixit sexaginta quinque annis et genuit Mathusalam et ambulavit Enoch cum Deo postquam genuit Mathusalam trecentis annis et genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Enoch trecenti sexaginta quinque anni ambulavitque cum Deo et non apparuit quia tulit eum Deus vixit quoque Mathusalam centum octoginta septem annos et genuit Lamech et vixit Mathusalam postquam genuit Lamech septingentos octoginta duos annos et genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Mathusalae nongenti sexaginta novem anni et mortuus est vixit autem Lamech centum octoginta duobus annis et genuit filium vocavitque nomen eius Noe dicens iste consolabitur nos ab operibus et laboribus manuum nostrarum in terra cui maledixit Dominus vixitque Lamech postquam genuit Noe quingentos nonaginta quinque annos et genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Lamech septingenti septuaginta septem anni et mortuus est Noe vero cum quingentorum esset annorum genuit Sem et Ham et Iafeth

VI
 cumque coepissent homines multiplicari super terram et filias procreassent videntes filii Dei filias eorum quod essent pulchrae acceperunt uxores sibi ex omnibus quas elegerant dixitque Deus non permanebit spiritus meus in homine in aeternum quia caro est eruntque dies illius centum viginti annorum gigantes autem erant super terram in diebus illis postquam enim ingressi sunt filii Dei ad filias hominum illaeque genuerunt isti sunt potentes a saeculo viri famosi videns autem Deus quod multa malitia hominum esset in terra et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore paenituit eum quod hominem fecisset in terra et tactus dolore cordis intrinsecus delebo inquit hominem quem creavi a facie terrae ab homine usque ad animantia a reptili usque ad volucres caeli paenitet enim me fecisse eos Noe vero invenit gratiam coram

9 Domino hae generationes Noe Noe vir iustus atque perfec-
10 tus fuit in generationibus suis cum Deo ambulavit et genuit
11 tres filios Sem Ham et Iafeth corrupta est autem terra coram
12 Deo et repleta est iniquitate cumque vidisset Deus terram
esse corruptam omnis quippe caro corruerat viam suam su-
13 per terram dixit ad Noe finis universae carnis venit coram
me repleta est terra iniquitate a facie eorum et ego disperdam
14 eos cum terra fac tibi arcam de lignis levigatis mansiuncu-
las in arca facies et bitumine linies intrinsecus et extrinsecus
15 et sic facies eam trecentorum cubitorum erit longitudo arcae
quingenta cubitorum latitudo et triginta cubitorum altitu-
16 do illius fenestram in arca facies et in cubito consummabis
summitatem ostium autem arcae pones ex latere deorsum ce-
17 nacula et tristega facies in ea ecce ego adducam diluvii aquas
super terram ut interficiam omnem carnem in qua spiritus vi-
tae est subter caelum universa quae in terra sunt consumentur
18 ponamque foedus meum tecum et ingredieris arcam tu et filii
19 tui uxor tua et uxores filiorum tuorum tecum et ex cunctis
animantibus universae carnis bina induces in arcam ut vivant
20 tecum masculini sexus et feminini de volucris iuxta genus
suum et de iumentis in genere suo et ex omni reptili terrae
secundum genus suum bina de omnibus ingredientur tecum ut
21 possint vivere tolles igitur tecum ex omnibus escis quae man-
di possunt et conportabis apud te et erunt tam tibi quam illis
22 in cibum fecit ergo Noe omnia quae praeceperat illi Deus

VII dixitque Dominus ad eum ingredi tu et omnis domus tua
2 arcam te enim vidi iustum coram me in generatione hac ex
omnibus animantibus mundis tolle septena septena masculum
et feminam de animantibus vero non mundis duo duo mascu-
3 lum et feminam sed et de volatilibus caeli septena septena
masculum et feminam ut salvetur semen super faciem univer-
4 sae terrae adhuc enim et post dies septem ego pluam super
terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus et delebo
5 omnem substantiam quam feci de superficie terrae fecit ergo
6 Noe omnia quae mandaverat ei Dominus eratque sescentorum
7 annorum quando diluvii aquae inundaverunt super terram et
ingressus est Noe et filii eius uxor eius et uxores filiorum eius

cum eo in arcam propter aquas diluvii de animantibus quo- 8
 que mundis et inmundis et de volucris et ex omni quod 8
 movetur super terram duo et duo ingressa sunt ad Noe in 9
 arcam masculus et femina sicut praeceperat Deus Noe cum- 10
 que transissent septem dies aquae diluvii inundaverunt super 10
 terram anno sescentesimo vitae Noe mense secundo septimo- 11
 decimo die mensis rupti sunt omnes fontes abyssi magnae et 11
 cataractae caeli apertae sunt et facta est pluvia super ter- 12
 ram quadraginta diebus et quadraginta noctibus in articulo 13
 diei illius ingressus est Noe et Sem et Ham et Iafeth filii eius 13
 uxor illius et tres uxores filiorum eius cum eis in arcam ipsi 14
 et omne animal secundum genus suum universaque iumenta in 14
 genus suum et omne quod movetur super terram in genere suo 14
 cunctumque volatile secundum genus suum universae aves om- 14
 nesque volucres ingressae sunt ad Noe in arcam bina et bina 15
 ex omni carne in qua erat spiritus vitae et quae ingressa sunt 16
 masculus et femina ex omni carne introierunt sicut praeceperat 16
 ei Deus et inclusit eum Dominus de foris factumque est di- 17
 luvium quadraginta diebus super terram et multiplicatae sunt 17
 aquae et elevaverunt arcam in sublime a terra vehementer 18
 inundaverunt et omnia repleverunt in superficie terrae porro 18
 arca ferebatur super aquas et aquae praevaluerunt nimis su- 19
 per terram optertique sunt omnes montes excelsi sub universo 19
 caelo quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos 20
 operuerat consumptaque est omnis caro quae movebatur su- 21
 per terram volucrum animantium bestiarum omniumque rep- 21
 tilium quae reptant super terram universi homines et cuncta 22
 in quibus spiraculum vitae est in terra mortua sunt et de- 23
 levit omnem substantiam quae erat super terram ab homine 23
 usque ad pecus tam reptile quam volucres caeli et deleta sunt 23
 de terra remansit autem solus Noe et qui cum eo erant in arca 23
 obtinueruntque aquae terras centum quinquaginta diebus 24

recordatus autem Deus Noe cunctarumque animantium et **VIII**
 omnium iumentorum quae erant cum eo in arca adduxit spiri- 2
 tum super terram et imminutae sunt aquae et clausi sunt fon- 2
 tes abyssi et cataractae caeli et prohibitae sunt pluviae de caelo 2
 reversaeque aquae de terra euntes et redeuntes et coeperunt 3

4 minui post centum quinquaginta dies requieuitque arca mense
5 septimo vicesima septima die mensis super montes Armeniae
6 at vero aquae ibant et decrescebant usque ad decimum men-
7 sem decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacu-
8 mina montium cumque transissent quadraginta dies aperiens
9 Noe fenestram arcae quam fecerat dimisit corvum qui egre-
10 diebatur et revertebatur donec sicarentur aquae super terram
11 emisit quoque columbam post eum ut videret si iam cessas-
12 sent aquae super faciem terrae quae cum non invenisset ubi
13 requiesceret pes eius reversa est ad eum in arcam aquae enim
14 erant super universam terram extenditque manum et adpre-
15 hensam intulit in arcam expectatis autem ultra septem diebus
16 aliis rursus dimisit columbam ex arca at illa venit ad eum
17 ad vesperam portans ramum olivae virentibus foliis in ore suo
18 intellexit ergo Noe quod cessassent aquae super terram ex-
19 spectavitque nihilominus septem alios dies et emisit columbam
20 quae non est reversa ultra ad eum igitur sescentesimo pri-
21 mo anno primo mense prima die mensis inminutae sunt aquae
22 super terram et aperiens Noe tectum arcae aspexit viditque
quod exsiccata esset superficies terrae mense secundo septi-
ma et vicesima die mensis arefacta est terra locutus est autem
Deus ad Noe dicens egredere de arca tu et uxor tua filii tui
et uxores filiorum tuorum tecum cuncta animantia quae sunt
apud te ex omni carne tam in volatilibus quam in bestiis et
in universis reptilibus quae reptant super terram educ tecum
et ingredimini super terram crescite et multiplicamini super
eam egressus est ergo Noe et filii eius uxor illius et uxores
filiorum eius cum eo sed et omnia animantia iumenta et repti-
lia quae repunt super terram secundum genus suum arcam
egressa sunt aedificavit autem Noe altare Domino et tollens
de cunctis pecoribus et volucris mundis obtulit holocausta
super altare odoratusque est Dominus odorem suavitatis et
ait ad eum nequaquam ultra maledicam terrae propter homi-
nes sensus enim et cogitatio humani cordis in malum prona
sunt ab adulescentia sua non igitur ultra percutiam omnem
animantem sicut feci cunctis diebus terrae sementis et messis
frigus et aestus aestas et hiemps nox et dies non requiescent

benedixitque Deus Noe et filiis eius et dixit ad eos crescite et **IX**
multiplicamini et implete terram et terror vester ac tremor sit 2
super cuncta animalia terrae et super omnes volucres caeli cum
universis quae moventur in terra omnes pisces maris manus ve-
strae traditi sunt et omne quod movetur et vivit erit vobis in 3
cibum quasi holera virentia tradidi vobis omnia excepto quod 4
carnem cum sanguine non comedetis sanguinem enim anima- 5
rum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum et de
manu hominis de manu viri et fratris eius requiram animam
hominis quicumque effuderit humanum sanguinem fundetur 6
sanguis illius ad imaginem quippe Dei factus est homo vos 7
autem crescite et multiplicamini et ingredimini super terram
et implete eam haec quoque dixit Deus ad Noe et ad filios eius 8
cum eo ecce ego statuam pactum meum vobiscum et cum se- 9
mine vestro post vos et ad omnem animam viventem quae est 10
vobiscum tam in volucris quam in iumentis et pecudibus ter-
rae cunctis quae egressa sunt de arca et universis bestiis terrae
statuam pactum meum vobiscum et nequaquam ultra interfici 11
cietur omnis caro aquis diluvii neque erit deinceps diluvium
dissipans terram dixitque Deus hoc signum foederis quod do 12
inter me et vos et ad omnem animam viventem quae est vobi-
scum in generationes sempiternas arcum meum ponam in nu- 13
bibus et erit signum foederis inter me et inter terram cumque 14
obduxero nubibus caelum apparebit arcus meus in nubibus et 15
recordabor foederis mei vobiscum et cum omni anima vivente
quae carnem vegetat et non erunt ultra aquae diluvii ad de-
lendam universam carnem eritque arcus in nubibus et videbo 16
illum et recordabor foederis sempiterni quod pactum est inter
Deum et inter omnem animam viventem universae carnis quae
est super terram dixitque Deus Noe hoc erit signum foederis 17
quod constitui inter me et inter omnem carnem super terram
erant igitur filii Noe qui egressi sunt de arca Sem Ham et Ia- 18
feth porro Ham ipse est pater Chanaan tres isti sunt filii Noe 19
et ab his disseminatum est omne hominum genus super uni-
versam terram coepitque Noe vir agricola exercere terram et 20
plantavit vineam bibensque vinum inebriatus est et nudatus 21
in tabernaculo suo quod cum vidisset Ham pater Chanaan ve- 22

renda scilicet patris sui esse nuda nuntiavit duobus fratribus
 23 suis foras at vero Sem et Iafeth pallium inposuerunt umeris
 suis et incedentes retrorsum operuerunt verecunda patris
 sui faciesque eorum aversae erant et patris virilia non vide-
 24 runt evigilans autem Noe ex vino cum didicisset quae fecerat
 25 ei filius suus minor ait maledictus Chanaan servus servorum
 26 erit fratribus suis dixitque benedictus Dominus Deus Sem sit
 27 Chanaan servus eius dilatet Deus Iafeth et habitet in taber-
 28 naculis Sem sitque Chanaan servus eius vixit autem Noe post
 29 diluvium trecentis quinquaginta annis et impleti sunt omnes
 dies eius nongentorum quinquaginta annorum et mortuus est

X hae generationes filiorum Noe Sem Ham Iafeth nati sunt
 2 eis filii post diluvium filii Iafeth Gomer Magog et Madai Ia-
 3 van et Thubal et Mosoch et Thiras porro filii Gomer Asche-
 4 nez et Rifath et Thogorma filii autem Iavan Elisa et Thar-
 5 sis Cetthim et Dodanim ab his divisae sunt insulae gentium
 in regionibus suis unusquisque secundum linguam et familias
 6 in nationibus suis filii autem Ham Chus et Mesraim et Fut
 7 et Chanaan filii Chus Saba et Hevila et Sabatha et Regma
 8 et Sabathaca filii Regma Saba et Dadan porro Chus genuit
 9 Nemrod ipse coepit esse potens in terra et erat robustus ve-
 nator coram Domino ab hoc exivit proverbium quasi Nemrod
 10 robustus venator coram Domino fuit autem principium regni
 eius Babylon et Arach et Archad et Chalanne in terra Sen-
 11 naar de terra illa egressus est Assur et aedificavit Nineven
 12 et plateas civitatis et Chale Resen quoque inter Nineven et
 13 Chale haec est civitas magna at vero Mesraim genuit Ludim
 14 et Ananim et Laabim Nepthum et Phetrusim et Ceslum de
 15 quibus egressi sunt Philisthim et Capthurim Chanaan autem
 16 genuit Sidonem primogenitum suum Ettheum et Iebuseum et
 17, 18 Amorreum Gergeseum Eveum et Araceum Sineum et Ara-
 dium Samariten et Amatheum et post haec disseminati sunt
 19 populi Chananeorum factique sunt termini Chanaan venien-
 tibus a Sidone Geraram usque Gazam donec ingrediatis Sodo-
 20 mam et Gomorram et Adama et Seboim usque Lesa hii filii
 Ham in cognationibus et linguis et generationibus terrisque et
 21 gentibus suis de Sem quoque nati sunt patre omnium filiorum

Eber fratre Iafeth maiore filii Sem Aelam et Assur et Arfaxad 22
 et Lud et Aram filii Aram Us et Hul et Gether et Mes at 23, 24
 vero Arfaxad genuit Sala de quo ortus est Eber natique sunt 25
 Eber filii duo nomen uni Faleg eo quod in diebus eius divisa
 sit terra et nomen fratris eius Iectan qui Iectan genuit Helmo- 26
 dad et Saleph et Asarmoth Iare et Aduram et Uzal Decla et 27, 28
 Ebal et Abimahel Saba et Ophir et Evila et Iobab omnes isti
 filii Iectan et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus 30
 usque Sephar montem orientalem isti filii Sem secundum co- 31
 gnationes et linguas et regiones in gentibus suis hae familiae 32
 Noe iuxta populos et nationes suas ab his divisae sunt gentes
 in terra post diluvium

erat autem terra labii unius et sermonum eorundem cum **XI, 2**
 que proficiscerentur de oriente invenerunt campum in terra
 Sennaar et habitaverunt in eo dixitque alter ad proximum 3
 suum venite faciamus lateres et coquamus eos igni habuerunt-
 que lateres pro saxis et bitumen pro cemento et dixerunt veni- 4
 te faciamus nobis civitatem et turrem cuius culmen pertingat
 ad caelum et celebremus nomen nostrum antequam dividamur
 in universas terras descendit autem Dominus ut videret civi- 5
 tatem et turrem quam aedificabant filii Adam et dixit ecce 6
 unus est populus et unum labium omnibus coeperuntque hoc
 facere nec desistent a cogitationibus suis donec eas opere con-
 pleant venite igitur descendamus et confundamus ibi linguam 7
 eorum ut non audiat unusquisque vocem proximi sui atque ita 8
 divisit eos Dominus ex illo loco in universas terras et cessave-
 runt aedificare civitatem et idcirco vocatum est nomen eius 9
 Babel quia ibi confusum est labium universae terrae et inde
 dispersit eos Dominus super faciem cunctarum regionum hae 10
 generationes Sem Sem centum erat annorum quando genuit
 Arfaxad biennio post diluvium vixitque Sem postquam genuit 11
 Arfaxad quingentos annos et genuit filios et filias porro 12
 Arfaxad vixit triginta quinque annos et genuit Sale vixitque 13
 Arfaxad postquam genuit Sale trecentis tribus annis et genuit
 filios et filias Sale quoque vixit triginta annis et genuit 14
 Eber vixitque Sale postquam genuit Eber quadringentis tri- 15
 bus annis et genuit filios et filias vixit autem Eber triginta 16

17 quattuor annis et genuit Faleg et vixit Eber postquam genuit
18 Faleg quadringentis triginta annis et genuit filios et filias vi-
19 xit quoque Faleg triginta annis et genuit Reu vixitque Faleg
postquam genuit Reu ducentis novem annis et genuit filios et
20 filias vixit autem Reu triginta duobus annis et genuit Sarug
21 vixitque Reu postquam genuit Sarug ducentis septem annis et
22 genuit filios et filias vixit vero Sarug triginta annis et genuit
23 Nahor vixitque Sarug postquam genuit Nahor ducentos annos
24 et genuit filios et filias vixit autem Nahor viginti novem annis
25 et genuit Thare vixitque Nahor postquam genuit Thare cen-
26 tum decem et novem annos et genuit filios et filias vixitque
Thare septuaginta annis et genuit Abram et Nahor et Aran
27 hae sunt autem generationes Thare Thare genuit Abram et
28 Nahor et Aran porro Aran genuit Loth mortuusque est Aran
ante Thare patrem suum in terra nativitatis suae in Ur Chal-
29 deorum duxerunt autem Abram et Nahor uxores nomen au-
tem uxoris Abram Sarai et nomen uxoris Nahor Melcha filia
30 Aran patris Melchae et patris Ieschae erat autem Sarai steri-
31 lis nec habebat liberos tulit itaque Thare Abram filium suum
et Loth filium Aran filium filii sui et Sarai nurum suam uxorem
Abram filii sui et eduxit eos de Ur Chaldeorum ut irent
in terram Chanaan veneruntque usque Haran et habitaverunt
32 ibi et facti sunt dies Thare ducentorum quinque annorum et
mortuus est in Haran

XII dixit autem Dominus ad Abram egredere de terra tua et de
cognitione tua et de domo patris tui in terram quam monstra-
2 bo tibi faciamque te in gentem magnam et benedicam tibi et
3 magnificabo nomen tuum erisque benedictus benedicam be-
nedicentibus tibi et maledicam maledicentibus tibi atque in
4 te benedicentur universae cognationes terrae egressus est ita-
que Abram sicut praeceperat ei Dominus et ivit cum eo Loth
septuaginta quinque annorum erat Abram cum egrederetur de
5 Haran tulitque Sarai uxorem suam et Loth filium fratris sui
universamque substantiam quam possederant et animas quas
fecerant in Haran et egressi sunt ut irent in terram Chanaan
6 cumque venissent in eam pertransivit Abram terram usque ad
locum Sychem usque ad convallem Inlustrem Chananeus au-

tem tunc erat in terra apparuitque Dominus Abram et dixit ei 7
 semini tuo dabo terram hanc qui aedificavit ibi altare Domino
 qui apparuerat ei et inde transgrediens ad montem qui erat 8
 contra orientem Bethel tetendit ibi tabernaculum suum ab oc-
 cidente habens Bethel et ab oriente Ai aedificavit quoque ibi
 altare Domino et invocavit nomen eius perrexitque Abram va- 9
 dens et ultra progrediens ad meridiem facta est autem fames 10
 in terra descenditque Abram in Aegyptum ut peregrinaretur
 ibi praevaluerat enim fames in terra cumque prope esset ut 11
 ingrederetur Aegyptum dixit Sarai uxori suae novi quod pul-
 chra sis mulier et quod cum viderint te Aegyptii dicturi sunt 12
 uxor ipsius est et interficient me et te reservabunt dic ergo 13
 obsecro te quod soror mea sis ut bene sit mihi propter te et
 vivat anima mea ob gratiam tui cum itaque ingressus esset 14
 Abram Aegyptum viderunt Aegyptii mulierem quod esset pul-
 chra nimis et nuntiaverunt principes Pharaoni et laudaverunt 15
 eam apud illum et sublata est mulier in domum Pharaonis
 Abram vero bene usi sunt propter illam fueruntque ei oves et 16
 boves et asini et servi et famulae et asinae et cameli flagella- 17
 vit autem Dominus Pharaonem plagis maximis et domum eius
 propter Sarai uxorem Abram vocavitque Pharao Abram et di- 18
 xit ei quidnam est quod fecisti mihi quare non indicasti quod
 uxor tua esset quam ob causam dixisti esse sororem tuam ut 19
 tollerem eam mihi in uxorem nunc igitur ecce coniux tua ac-
 cipe eam et vade praecepitque Pharao super Abram viris et 20
 deduxerunt eum et uxorem illius et omnia quae habebat

ascendit ergo Abram de Aegypto ipse et uxor eius et omnia **XIII**
 quae habebat et Loth cum eo ad australem plagam erat autem 2
 dives valde in possessione argenti et auri reversusque est per 3
 iter quo venerat a meridie in Bethel usque ad locum ubi prius
 fixerat tabernaculum inter Bethel et Ai in loco altaris quod fe- 4
 cerat prius et invocavit ibi nomen Domini sed et Loth qui erat 5
 cum Abram fuerunt greges ovium et armenta et tabernacula
 nec poterat eos capere terra ut habitarent simul erat quippe 6
 substantia eorum multa et non quibant habitare communiter
 unde et facta est rixa inter pastores gregum Abram et Loth eo 7
 autem tempore Chananeus et Ferezeus habitabant in illa terra

8 dixit ergo Abram ad Loth ne quaeso sit iurgium inter me et
te et inter pastores meos et pastores tuos fratres enim sumus
9 ecce universa terra coram te est recede a me obsecro si ad sini-
stram ieris ego ad dexteram tenebo si tu dexteram elegeris ego
10 ad sinistram pergam elevatis itaque Loth oculis vidit omnem
circa regionem Iordanis quae universa inrigabatur antequam
subverteret Dominus Sodomam et Gomorram sicut paradisi-
11 Domini et sicut Aegyptus venientibus in Segor elegitque sibi
Loth regionem circa Iordanem et recessit ab oriente divisique
12 sunt alterutrum a fratre suo Abram habitavit in terra Cha-
naan Loth moratus est in oppidis quae erant circa Iordanem
13 et habitavit in Sodomis homines autem Sodomitae pessimi
14 erant et peccatores coram Domino nimis dixitque Dominus
ad Abram postquam divisus est Loth ab eo leva oculos tuos
et vide a loco in quo nunc es ad aquilonem et ad meridiem ad
15 orientem et ad occidentem omnem terram quam conspicias tibi
16 dabo et semini tuo usque in sempiternum faciamque semen
tuum sicut pulverem terrae si quis potest hominum numera-
17 re pulverem semen quoque tuum numerare poterit surge et
perambula terram in longitudine et in latitudine sua quia tibi
18 daturus sum eam movens igitur Abram tabernaculum suum
venit et habitavit iuxta convallem Mambre quod est in Hebron
aedificavitque ibi altare Domino

XIV factum est autem in illo tempore ut Amrafel rex Sennaar
et Arioch rex Ponti et Chodorlahomor rex Aelamitarum et
2 Thadal rex Gentium inirent bellum contra Bara regem So-
domorum et contra Bersa regem Gomorrae et contra Sennaab
regem Adamae et contra Semeber regem Seboim contraque
3 regem Balae ipsa est Segor omnes hii convenerunt in vallem
4 Silvestrem quae nunc est mare Salis duodecim enim annis ser-
vierant Chodorlahomor et tertio decimo anno recesserunt ab eo
5 igitur anno quartodecimo venit Chodorlahomor et reges qui
erant cum eo percusseruntque Rafaim in Astharothcarnaim
6 et Zuzim cum eis et Emim in Savecariathaim et Chorreos
in montibus Seir usque ad campestria Pharan quae est in so-
7 litudine reversique sunt et venerunt ad fontem Mesfat ipsa
est Cades et percusserunt omnem regionem Amalechitarum et

Amorreum qui habitabat in Asasonthamar et egressi sunt rex 8
 Sodomorum et rex Gomorrae rexque Adamae et rex Seboim
 necnon et rex Balae quae est Segor et direxerunt contra eos
 aciem in valle Silvestri scilicet adversum Chodorlahomor re- 9
 gem Aelamitarum et Thadal regem Gentium et Amrafel regem
 Sennaar et Arioch regem Ponti quattuor reges adversus quin-
 que vallis autem Silvestris habebat puteos multos bituminis 10
 itaque rex Sodomorum et Gomorrae terga verterunt cecide-
 runtque ibi et qui remanserant fugerunt ad montem tulerunt 11
 autem omnem substantiam Sodomorum et Gomorrae et uni-
 versa quae ad cibum pertinent et abierunt necnon et Loth et 12
 substantiam eius filium fratris Abram qui habitabat in Sodo-
 mis et ecce unus qui evaserat nuntiavit Abram Hebraeo qui 13
 habitabat in convalle Mambre Amorrei fratris Eschol et fratris
 Aner hii enim pepigerant foedus cum Abram quod cum au- 14
 disset Abram captum videlicet Loth fratrem suum numeravit
 expeditos vernaculos suos trecentos decem et octo et persecu-
 tus est eos usque Dan et divisis sociis inruit super eos nocte 15
 percussitque eos et persecutus est usque Hoba quae est ad
 levam Damasci reduxitque omnem substantiam et Loth fra- 16
 trem suum cum substantia illius mulieres quoque et populum
 egressus est autem rex Sodomorum in occursum eius post- 17
 quam reversus est a caede Chodorlahomor et regum qui cum
 eo erant in valle Save quae est vallis Regis at vero Melchise- 18
 dech rex Salem proferens panem et vinum erat enim sacerdos
 Dei altissimi benedixit ei et ait benedictus Abram Deo excel- 19
 so qui creavit caelum et terram et benedictus Deus excelsus 20
 quo protegente hostes in manibus tuis sunt et dedit ei decimas
 ex omnibus dixit autem rex Sodomorum ad Abram da mihi 21
 animas cetera tolle tibi qui respondit ei levo manum meam ad 22
 Dominum Deum excelsum possessorem caeli et terrae quod 23
 a filo subteminis usque ad corrigiam caligae non accipiam ex
 omnibus quae tua sunt ne dicas ego ditavi Abram exceptis 24
 his quae comederunt iuvenes et partibus virorum qui venerunt
 mecum Aner Eschol et Mambre isti accipient partes suas

his itaque transactis factus est sermo Domini ad Abram per **XV**
 visionem dicens noli timere Abram ego protector tuus sum et

2 merces tua magna nimis dixitque Abram Domine Deus quid
dabis mihi ego vadam absque liberis et filius procuratoris do-
3 mus meae iste Damascus Eliezer addiditque Abram mihi au-
tem non dedisti semen et ecce vernaculus meus heres meus erit
4 statimque sermo Domini factus est ad eum dicens non erit hic
heres tuus sed qui egredietur de utero tuo ipsum habebis here-
5 dem eduxitque eum foras et ait illi suspice caelum et numera
6 stellas si potes et dixit ei sic erit semen tuum credidit Domino
7 et reputatum est ei ad iustitiam dixitque ad eum ego Domi-
nus qui eduxi te de Ur Chaldeorum ut darem tibi terram istam
8 et possideres eam at ille ait Domine Deus unde scire possum
9 quod possessurus sim eam respondens Dominus sume inquit
mihi vaccam triennem et capram trimam et arietem annorum
10 trium turturem quoque et columbam qui tollens universa haec
divisit per medium et utrasque partes contra se altrinsecus po-
11 suit aves autem non divisit descenderuntque volucres super
12 cadavera et abigebat eas Abram cumque sol occumberet so-
por inruit super Abram et horror magnus et tenebrosus invasit
13 eum dictumque est ad eum scito praenosces quod peregrini-
um futurum sit semen tuum in terra non sua et subicient eos
14 servituti et adfligent quadringentis annis verumtamen gentem
cui servituri sunt ego iudicabo et post haec egredientur cum
15 magna substantia tu autem ibis ad patres tuos in pace sepul-
16 tus in senectute bona generatione autem quarta revertentur
huc necdum enim completae sunt iniquitates Amorreorum us-
17 que ad praesens tempus cum ergo occubisset sol facta est
caligo tenebrosa et apparuit clibanus fumans et lampas ignis
18 transiens inter divisiones illas in die illo pepigit Dominus cum
Abram foedus dicens semini tuo dabo terram hanc a fluvio
19 Aegypti usque ad fluvium magnum flumen Eufraten Cineos
20 et Cenezeos et Cedmoneos et Hettheos et Ferezeos Rafaim
21 quoque et Amorreos et Chananeos et Gergeseos et Iebuseos

XVI igitur Sarai uxor Abram non genuerat liberos sed habens
2 ancillam aegyptiam nomine Agar dixit marito suo ecce con-
clusit me Dominus ne parerem ingredi ad ancillam meam si
forte saltem ex illa suscipiam filios cumque ille adquiesceret
3 deprecanti tulit Agar Aegyptiam ancillam suam post annos

decem quam habitare coeperant in terra Chanaan et dedit eam
viro suo uxorem qui ingressus est ad eam at illa concepisse 4
se videns despexit dominam suam dixitque Sarai ad Abram 5
inique agis contra me ego dedi ancillam meam in sinum tuum
quae videns quod conceperit despectui me habet iudicet Do-
minus inter me et te cui respondens Abram ecce ait ancilla 6
tua in manu tua est utere ea ut libet adfligente igitur eam Sa-
rai fugam iniit cumque invenisset illam angelus Domini iuxta 7
fontem aquae in solitudine qui est in via Sur dixit ad eam 8
Agar ancilla Sarai unde venis et quo vadis quae respondit a
facie Sarai dominae meae ego fugio dixitque ei angelus Domi- 9
ni revertere ad dominam tuam et humiliare sub manibus ipsius
et rursus multiplicans inquit multiplicabo semen tuum et non 10
numerabitur prae multitudine ac deinceps ecce ait concepisti 11
et paries filium vocabisque nomen eius Ismahel eo quod au-
dierit Dominus afflictionem tuam hic erit ferus homo manus 12
eius contra omnes et manus omnium contra eum et e regione
universorum fratrum suorum figet tabernacula vocavit autem 13
nomen Domini qui loquebatur ad eam Tu Deus qui vidisti me
dixit enim profecto hic vidi posteriora videntis me propterea 14
appellavit puteum illum puteum Viventis et videntis me ipse
est inter Cades et Barad peperitque Abrae filium qui vocavit 15
nomen eius Ismahel octoginta et sex annorum erat quando 16
peperit ei Agar Ismahelem

postquam vero nonaginta et novem annorum esse coeperat **XVII**
apparuit ei Dominus dixitque ad eum ego Deus omnipotens
ambula coram me et esto perfectus ponamque foedus meum 2
inter me et te et multiplicabo te vehementer nimis cecidit 3
Abram pronus in faciem dixitque ei Deus ego sum et pactum 4
meum tecum erisque pater multarum gentium nec ultra vo- 5
cabitur nomen tuum Abram sed appellaberis Abraham quia
patrem multarum gentium constitui te faciamque te crescere 6
vehementissime et ponam in gentibus regesque ex te egredien- 7
tur et statuam pactum meum inter me et te et inter semen 7
tuum post te in generationibus suis foedere sempiterno ut sim
Deus tuus et seminis tui post te daboque tibi et semini tuo 8
terram peregrinationis tuae omnem terram Chanaan in pos-

9 sessionem aeternam eroque Deus eorum dixit iterum Deus ad
Abraham et tu ergo custodies pactum meum et semen tuum
10 post te in generationibus suis hoc est pactum quod obser-
vabitis inter me et vos et semen tuum post te circumcidetur
11 ex vobis omne masculinum et circumcidetis carnem praeputii
12 vestri ut sit in signum foederis inter me et vos infans octo
dierum circumcidetur in vobis omne masculinum in generatio-
nibus vestris tam vernaculus quam empticius circumcidetur et
13 quicumque non fuerit de stirpe vestra eritque pactum meum
14 in carne vestra in foedus aeternum masculus cuius praeputii
caro circumcisa non fuerit delebitur anima illa de populo suo
15 quia pactum meum irritum fecit dixit quoque Deus ad Abra-
16 ham Sarai uxorem tuam non vocabis Sarai sed Sarram et
benedicam ei et ex illa dabo tibi filium cui benedicturus sum
17 eritque in nationes et reges populorum orientur ex eo cecidit
Abraham in faciem et risit dicens in corde suo putasne cente-
18 nario nascetur filius et Sarra nonagenaria pariet dixitque ad
19 Deum utinam Ismahel vivat coram te et ait Deus ad Abraham
Sarra uxor tua pariet tibi filium vocabisque nomen eius Isaac
et constituam pactum meum illi in foedus sempiternum et se-
20 mini eius post eum super Ismahel quoque exaudivi te ecce
benedicam ei et augebo et multiplicabo eum valde duodecim
21 duces generabit et faciam illum in gentem magnam pactum
vero meum statuam ad Isaac quem pariet tibi Sarra tempore
22 isto in anno altero cumque finitus esset sermo loquentis cum
23 eo ascendit Deus ab Abraham tulit autem Abraham Ismahe-
lem filium suum et omnes vernaculos domus suae universos-
que quos emerat cunctos mares ex omnibus viris domus suae
et circumcidit carnem praeputii eorum statim in ipsa die sicut
24 praeceperat ei Deus nonaginta novem erat annorum quando
25 circumcidit carnem praeputii sui et Ismahel filius eius tre-
decim annos impleverat tempore circumcisionis suae eadem
26 die circumcisis est Abraham et Ismahel filius eius et omnes
27 viri domus illius tam vernaculi quam empticii et alienigenae
pariter circumcisi sunt

XVIII apparuit autem ei Dominus in convalle Mambre sedenti in
2 ostio tabernaculi sui in ipso fervore diei cumque elevasset ocu-

los apparuerunt ei tres viri stantes propter eum quos cum vidisset cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi et adoravit in terra et dixit Domine si inveni gratiam in oculis tuis 3
ne transeas servum tuum sed adferam paucillum aquae et lavate pedes vestros et requiescite sub arbore ponam buccellam 4
panis et confortate cor vestrum postea transibitis idcirco enim declinastis ad servum vestrum qui dixerunt fac ut locutus es 5
festinavit Abraham in tabernaculum ad Sarram dixitque ei adcelera tria sata similiae commisce et fac subcinericios panes 6
ipse vero ad armentum cucurrit et tulit inde vitulum tenerimum et optimum deditque puero qui festinavit et coxit illum 7
tulit quoque butyrum et lac et vitulum quem coxerat et posuit coram eis ipse vero stabat iuxta eos sub arbore cumque comedissent dixerunt ad eum ubi est Sarra uxor tua ille respondit 8
ecce in tabernaculo est cui dixit revertens veniam ad te tempore isto vita comite et habebit filium Sarra uxor tua quo 9
audito Sarra risit post ostium tabernaculi erant autem ambo senes provectaeque aetatis et desierant Sarrae fieri muliebria 11
quae risit occulte dicens postquam consenui et dominus meus vetulus est voluptati operam dabo dixit autem Dominus ad 13
Abraham quare risit Sarra dicens num vere paritura sum anus numquid Deo est quicquam difficile iuxta conductum revertar 14
ad te hoc eodem tempore vita comite et habebit Sarra filium negavit Sarra dicens non risi timore perterrita Dominus autem 15
non est inquit ita sed risisti cum ergo surrexissent inde viri direxerunt oculos suos contra Sodomam et Abraham simul 16
gradiebatur deducens eos dixitque Dominus num celare poterō Abraham quae gesturus sum cum futurus sit in gentem 18
magnam ac robustissimam et benedicendae sint in illo omnes nationes terrae scio enim quod praeceptorum sit filiis suis 19
et domui suae post se ut custodiant viam Domini et faciant iustitiam et iudicium ut adducat Dominus propter Abraham omnia 20
quae locutus est ad eum dixit itaque Dominus clamor Sodomorum et Gomorrae multiplicatus est et peccatum earum 21
adgravatum est nimis descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere compleverint an non est ita ut sciam 22
converteruntque se inde et abierunt Sodomam Abraham vero

23 adhuc stabat coram Domino et adpropinquans ait numquid
24 perdes iustum cum impio si fuerint quinquaginta iusti in civi-
tate peribunt simul et non parces loco illi propter quinquaginta
25 iustos si fuerint in eo absit a te ut rem hanc facias et occi-
das iustum cum impio fiatque iustus sicut impius non est hoc
tuum qui iudicas omnem terram nequaquam facies iudicium
26 dixitque Dominus ad eum si invenero Sodomis quinquaginta
27 iustos in medio civitatis dimittam omni loco propter eos re-
spondens Abraham ait quia semel coepi loquar ad Dominum
28 meum cum sim pulvis et cinis quid si minus quinquaginta ius-
tis quinque fuerint delebis propter quinque universam urbem
29 et ait non delebo si invenero ibi quadraginta quinque rursum-
que locutus est ad eum sin autem quadraginta inventi fuerint
30 quid facies ait non percutiam propter quadraginta ne quae-
so inquit indigneris Domine si loquar quid si inventi fuerint
31 ibi triginta respondit non faciam si invenero ibi triginta quia
semel ait coepi loquar ad Dominum meum quid si inventi fue-
32 rint ibi viginti dixit non interficiam propter viginti obsecro
inquit ne irascaris Domine si loquar adhuc semel quid si in-
33 venti fuerint ibi decem dixit non delebo propter decem abiit
Dominus postquam cessavit loqui ad Abraham et ille reversus
est in locum suum

XIX veneruntque duo angeli Sodomam vespere sedente Loth in
foribus civitatis qui cum vidisset surrexit et ivit obviam eis
2 adoravitque pronus in terra et dixit obsecro domini declinate
in domum pueri vestri et manete ibi lavate pedes vestros et
mane proficiscimini in viam vestram qui dixerunt minime sed
3 in platea manebimus compulit illos oppido ut deverterent ad
eum ingressisque domum illius fecit convivium coxit azyma et
4 comederunt prius autem quam irent cubitum viri civitatis val-
laverunt domum a puero usque ad senem omnis populus simul
5 vocaveruntque Loth et dixerunt ei ubi sunt viri qui introie-
6 runt ad te nocte educ illos huc ut cognoscamus eos egressus
7 ad eos Loth post tergum adcludens ostium ait nolite quaeso
8 fratres mei nolite malum hoc facere habeo duas filias quae
necdum cognoverunt virum educam eas ad vos et abutimini
eis sicut placuerit vobis dummodo viris istis nihil faciatis mali

quia ingressi sunt sub umbraculum tegminis mei at illi di- 9
xerunt recede illuc et rursus ingressus es inquit ut advena
numquid ut iudices te ergo ipsum magis quam hos adfligemus
vimque faciebant Loth vehementissime iam prope erat ut re-
fringerent fores et ecce miserunt manum viri et introduxerunt 10
ad se Loth cluseruntque ostium et eos qui erant foris percus- 11
serunt caecitate a minimo usque ad maximum ita ut ostium
invenire non possent dixerunt autem ad Loth habes hic tuo- 12
rum quempiam generum aut filios aut filias omnes qui tui sunt
educ de urbe hac delebimus enim locum istum eo quod incre- 13
verit clamor eorum coram Domino qui misit nos ut perdamus
illos egressus itaque Loth locutus est ad generos suos qui ac- 14
cepturi erant filias eius et dixit surgite egredimini de loco isto
quia delebit Dominus civitatem hanc et visus est eis quasi lu- 15
dens loqui cumque esset mane cogeabant eum angeli dicentes
surge et tolle uxorem tuam et duas filias quas habes ne et tu 16
pariter pereas in scelere civitatis dissimulante illo adprehen-
derunt manum eius et manum uxoris ac duarum filiarum eius
eo quod parceret Dominus illi et eduxerunt eum posuerunt- 17
que extra civitatem ibi locutus est ad eum salva animam tuam
noli respicere post tergum nec stes in omni circa regione sed
in monte salvum te fac ne et tu simul pereas dixitque Loth 18
ad eos quaeso Domine mi quia invenit servus tuus gratiam 19
coram te et magnificasti misericordiam tuam quam fecisti me-
cum ut salvares animam meam nec possum in monte salvari
ne forte adprehendat me malum et moriar est civitas haec 20
iuxta ad quam possum fugere parva et salvabor in ea numquid
non modica est et vivet anima mea dixitque ad eum ecce 21
etiam in hoc suscepi preces tuas ut non subvertam urbem pro
qua locutus es festina et salvare ibi quia non potero facere 22
quicquam donec ingrediaris illuc idcirco vocatum est nomen
urbis illius Segor sol egressus est super terram et Loth in- 23
gressus est in Segor igitur Dominus pluit super Sodomam et 24
Gomorram sulphur et ignem a Domino de caelo et subvertit 25
civitates has et omnem circa regionem universos habitatores
urbium et cuncta terrae virentia respiciensque uxor eius post 26
se versa est in statuam salis Abraham autem consurgens ma- 27

28 ne ubi steterat prius cum Domino intuitus est Sodomam et
Gomorram et universam terram regionis illius viditque ascen-
29 dentem favillam de terra quasi fornacis fumum cum enim su-
bverteret Deus civitates regionis illius recordatus est Abrahae
et liberavit Loth de subversione urbium in quibus habitaverat
30 ascenditque Loth de Segor et mansit in monte duae quoque
filiae eius cum eo timuerat enim manere in Segor et mansit
31 in spelunca ipse et duae filiae eius dixitque maior ad mino-
rem pater noster senex est et nullus virorum remansit in terra
32 qui possit ingredi ad nos iuxta morem universae terrae veni
inebriemus eum vino dormiamusque cum eo ut servare possi-
33 mus ex patre nostro semen dederunt itaque patri suo bibere
vinum nocte illa et ingressa est maior dormivitque cum patre
at ille non sensit nec quando accubuit filia nec quando surre-
34 xit altera quoque die dixit maior ad minorem ecce dormivi
heri cum patre meo demus ei bibere vinum etiam hac nocte et
35 dormies cum eo ut salvemus semen de patre nostro dederunt
et illa nocte patri vinum ingressaque minor filia dormivit cum
eo et nec tunc quidem sensit quando concubuerit vel quando
36 illa surrexerit conceperunt ergo duae filiae Loth de patre suo
37 peperitque maior filium et vocavit nomen eius Moab ipse est
38 pater Moabitarum usque in praesentem diem minor quoque
peperit filium et vocavit nomen eius Ammon id est filius populi
mei ipse est pater Ammanitarum usque hodie

XX profectus inde Abraham in terram australem habitavit inter
2 Cades et Sur et peregrinatus est in Geraris dixitque de Sarra
uxore sua soror mea est misit ergo Abimelech rex Gerarae et
3 tulit eam venit autem Deus ad Abimelech per somnium noctis
et ait ei en morieris propter mulierem quam tulisti habet enim
4 virum Abimelech vero non tetigerat eam et ait Domine num
5 gentem ignorantem et iustam interficies nonne ipse dixit mihi
soror mea est et ipsa ait frater meus est in simplicitate cordis
6 mei et munditia manuum mearum feci hoc dixitque ad eum
Deus et ego scio quod simplici corde feceris et ideo custodivi te
7 ne peccares in me et non dimisi ut tangeres eam nunc igitur
redde uxorem viro suo quia propheta est et orabit pro te et
vives si autem nolueris reddere scito quod morte morieris tu et

omnia quae tua sunt statimque de nocte consurgens Abimelech vocavit omnes servos suos et locutus est universa verba haec in auribus eorum timueruntque omnes viri valde vocavit autem Abimelech etiam Abraham et dixit ei quid fecisti nobis quid peccavimus in te quia induxisti super me et super regnum meum peccatum grande quae non debuisti facere fecisti nobis rursusque expostulans ait quid vidisti ut hoc faceres respondit Abraham cogitavi mecum dicens forsitan non est timor Dei in loco isto et interficient me propter uxorem meam alias autem et vere soror mea est filia patris mei et non filia matris meae et duxi eam uxorem postquam autem eduxit me Deus de domo patris mei dixi ad eam hanc misericordiam facies mecum in omni loco ad quem ingrediemur dices quod frater tuus sim tulit igitur Abimelech oves et boves et servos et ancillas et dedit Abraham reddiditque illi Sarram uxorem suam et ait terra coram vobis est ubicumque tibi placuerit habita Sarrae autem dixit ecce mille argenteos dedi fratri tuo hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum sunt et quocumque perrexeris mementoque te deprehensam orante autem Abraham sanavit Deus Abimelech et uxorem ancillasque eius et pepererunt concluderat enim Deus omnem vulvam domus Abimelech propter Sarram uxorem Abraham

visitavit autem Dominus Sarram sicut promiserat et implevit quae locutus est concepitque et peperit filium in senectute sua tempore quo praedixerat ei Deus vocavitque Abraham nomen filii sui quem genuit ei Sarra Isaac et circumcidit eum octavo die sicut praeceperat ei Deus cum centum esset annorum hac quippe aetate patris natus est Isaac dixitque Sarra risum fecit mihi Deus quicumque audierit conridebit mihi rursusque ait quis auditurum crederet Abraham quod Sarra lactaret filium quem peperit ei iam seni crevit igitur puer et ablactatus est fecitque Abraham grande convivium in die ablactationis eius cumque vidisset Sarra filium Agar Aegyptiae ludentem dixit ad Abraham eice ancillam hanc et filium eius non enim erit heres filius ancillae cum filio meo Isaac dure accepit hoc Abraham pro filio suo cui dixit Deus non tibi videatur asperum super puero et super ancilla tua omnia quae **XXI**

dixerit tibi Sarra audi vocem eius quia in Isaac vocabitur tibi
13 semen sed et filium ancillae faciam in gentem magnam quia
14 semen tuum est surrexit itaque Abraham mane et tollens pa-
nem et utrem aquae inposuit scapulae eius tradiditque puerum
et dimisit eam quae cum abisset errabat in solitudine Bersa-
15 bee cumque consumpta esset aqua in utre abiecit puerum
16 subter unam arborum quae ibi erant et abiit seditque e regio-
ne procul quantum potest arcus iacere dixit enim non videbo
morientem puerum et sedens contra levavit vocem suam et
17 flevit exaudivit autem Deus vocem pueri vocavitque angelus
Domini Agar de caelo dicens quid agis Agar noli timere exau-
18 divit enim Deus vocem pueri de loco in quo est surge tolle
puerum et tene manum illius quia in gentem magnam faciam
19 eum aperuitque oculos eius Deus quae videns puteum aquae
20 abiit et implevit utrem deditque puero bibere et fuit cum eo
qui crevit et moratus est in solitudine et factus est iuvenis sa-
21 gittarius habitavitque in deserto Pharan et accepit illi mater
sua uxorem de terra Aegypti eodem tempore dixit Abimelech
22 et Fichol princeps exercitus eius ad Abraham Deus tecum
23 est in universis quae agis iura ergo per Dominum ne noceas
mihi et posteris meis stirpique meae sed iuxta misericordiam
quam feci tibi facies mihi et terrae in qua versatus es advena
24, 25 dixitque Abraham ego iurabo et increpavit Abimelech prop-
26 ter puteum aquae quem vi abstulerant servi illius respondit
Abimelech nescivi quis fecerit hanc rem sed et tu non indica-
27 sti mihi et ego non audivi praeter hodie tulit itaque Abra-
ham oves et boves et dedit Abimelech percusseruntque ambo
28, 29 foedus et statuit Abraham septem agnas gregis seorsum cui
dixit Abimelech quid sibi volunt septem agnae istae quas stare
30 fecisti seorsum at ille septem inquit agnas accipies de manu
mea ut sint in testimonium mihi quoniam ego fodi puteum
31 istum idcirco vocatus est locus ille Bersabee quia ibi uterque
32, 33 iuraverunt et inierunt foedus pro puteo Iuramenti surrexit
autem Abimelech et Fichol princeps militiae eius reversique
sunt in terram Palestinorum Abraham vero plantavit nemus
34 in Bersabee et invocavit ibi nomen Domini Dei aeterni et fuit
colonus terrae Philistinorum diebus multis

quae postquam gesta sunt temptavit Deus Abraham et dixit ad eum Abraham ille respondit adsum ait ei tolle filium tuum unigenitum quem diligis Isaac et vade in terram Visionis atque offer eum ibi holocaustum super unum montium quem monstravero tibi igitur Abraham de nocte consurgens stravit asinum suum ducens secum duos iuvenes et Isaac filium suum cumque concidisset ligna in holocaustum abiit ad locum quem praeceperat ei Deus die autem tertio elevatis oculis vidit locum procul dixitque ad pueros suos expectate hic cum asino ego et puer illuc usque properantes postquam adoraverimus revertemur ad vos tulit quoque ligna holocausti et inposuit super Isaac filium suum ipse vero portabat in manibus ignem et gladium cumque duo pergerent simul dixit Isaac patri suo pater mi at ille respondit quid vis fili ecce inquit ignis et ligna ubi est victima holocausti dixit Abraham Deus providebit sibi victimam holocausti fili mi pergebant ergo pariter veneruntque ad locum quem ostenderat ei Deus in quo aedificavit altare et desuper ligna conposuit cumque conligasset Isaac filium suum posuit eum in altari super struem lignorum extenditque manum et arripuit gladium ut immolaret filium et ecce angelus Domini de caelo clamavit dicens Abraham Abraham qui respondit adsum dixitque ei non extendas manum tuam super puerum neque facias illi quicquam nunc cognovi quod timeas Dominum et non peperceris filio tuo unigenito propter me levavit Abraham oculos viditque post tergum arietem inter vepres herentem cornibus quem adsumens obtulit holocaustum pro filio appellavitque nomen loci illius Dominus videt unde usque hodie dicitur in monte Dominus videbit vocavit autem angelus Domini Abraham secundo de caelo dicens per memet ipsum iuravi dicit Dominus quia fecisti rem hanc et non pepercisti filio tuo unigenito benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli et velut harenam quae est in litore maris possidebit semen tuum portas inimicorum suorum et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae quia oboedisti voci meae reversus est Abraham ad pueros suos abieruntque Bersabee simul et habitavit ibi his itaque gestis nuntiatum est Abraham quod Melcha quoque genuisset filios

21 Nahor fratri suo Hus primogenitum et Buz fratrem eius Ca-
22 muhel patrem Syrorum et Chased et Azau Pheldas quoque et
23 Iedlaph ac Bathuel de quo nata est Rebecca octo istos genuit
24 Melcha Nahor fratri Abraham concubina vero illius nomine
Roma peperit Tabee et Gaom et Thaas et Maacha

XXIII. 2 vixit autem Sarra centum viginti septem annis et mortua
est in civitate Arbee quae est Hebron in terra Chanaan venit-
3 que Abraham ut plangeret et fleret eam cumque surrexisset
4 ab officio funeris locutus est ad filios Heth dicens advena sum
et peregrinus apud vos date mihi ius sepulchri vobiscum ut se-
5, 6 peliam mortuum meum responderuntque filii Heth audi nos
domine princeps Dei es apud nos in electis sepulchris nostris
sepeli mortuum tuum nullusque prohibere te poterit quin in
7 monumento eius sepelias mortuum tuum surrexit Abraham et
8 adoravit populum terrae filios videlicet Heth dixitque ad eos
si placet animae vestrae ut sepeliam mortuum meum audite
9 me et intercedite apud Ephron filium Soor ut det mihi spelun-
cam duplicem quam habet in extrema parte agri sui pecunia
digna tradat mihi eam coram vobis in possessionem sepulchri
10 habitabat autem Ephron in medio filiorum Heth responditque
ad Abraham cunctis audientibus qui ingrediebantur portam
11 civitatis illius dicens nequaquam ita fiat domine mi sed mag-
gis ausculta quod loquor agrum trado tibi et speluncam quae
in eo est praesentibus filiis populi mei sepeli mortuum tuum
12, 13 adoravit Abraham coram populo terrae et locutus est ad Eph-
ron circumstante plebe quaeso ut audias me dabo pecuniam
pro agro suscipe eam et sic sepeliam mortuum meum in eo
14, 15 respondit Ephron domine mi audi terram quam postulas qua-
dringentis argenti siclis valet istud est pretium inter me et te
16 sed quantum est hoc sepeli mortuum tuum quod cum audis-
set Abraham adpendit pecuniam quam Ephron postulaverat
audientibus filiis Heth quadringentos siclos argenti et probati
17 monetae publicae confirmatusque est ager quondam Ephro-
nis in quo erat spelunca duplex respiciens Mambre tam ipse
quam spelunca et omnes arbores eius in cunctis terminis per
18 circuitum Abrahae in possessionem videntibus filiis Heth et
19 cunctis qui intrabant portam civitatis illius atque ita sepe-

livit Abraham Sarram uxorem suam in spelunca agri duplici
 qui respiciebat Mambre haec est Hebron in terra Chanaan et 20
 confirmatus est ager et antrum quod erat in eo Abrahae in
 possessionem monumenti a filiis Heth

erat autem Abraham senex dierumque multorum et Domini **XXIV**
 in cunctis benedixerat ei dixitque ad servum seniore 2
 domus suae qui praeerat omnibus quae habebat pone manum
 tuam subter femur meum ut adiurem te per Dominum Deum 3
 caeli et terrae ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Cha-
 naneorum inter quos habito sed ad terram et ad cognationem 4
 meam proficiscaris et inde accipias uxorem filio meo Isaac re- 5
 spondit servus si noluerit mulier venire mecum in terram hanc
 num reducere debeo filium tuum ad locum de quo egressus es
 dixit Abraham cave nequando reducas illuc filium meum Do- 6, 7
 minus Deus caeli qui tulit me de domo patris mei et de terra
 nativitatis meae qui locutus est mihi et iuravit dicens semini
 tuo dabo terram hanc ipse mittet angelum suum coram te et
 accipies inde uxorem filio meo sin autem noluerit mulier sequi 8
 te non teneberis iuramento filium tantum meum ne reducas il-
 luc posuit ergo servus manum sub femore Abraham domini 9
 sui et iuravit illi super sermone hoc tulitque decem camelos 10
 de grege domini sui et abiit ex omnibus bonis eius portans
 secum profectusque perrexit Mesopotamiam ad urbem Nahor
 cumque camelos fecisset accumbere extra oppidum iuxta pu- 11
 teum aquae vespere eo tempore quo solent mulieres egredi ad
 hauriendam aquam dixit Domine Deus domini mei Abraham 12
 occurre obsecro hodie mihi et fac misericordiam cum domino
 meo Abraham ecce ego sto propter fontem aquae et filiae ha- 13
 bitatorum huius civitatis egredientur ad hauriendam aquam
 igitur puella cui ego dixero inclina hydriam tuam ut bibam 14
 et illa responderit bibe quin et camelis tuis dabo potum ip-
 sa est quam praeparasti servo tuo Isaac et per hoc intellegam
 quod feceris misericordiam cum domino meo necdum intra se 15
 verba compleverat et ecce Rebecca egrediebatur filia Bathuel
 filii Melchae uxoris Nahor fratris Abraham habens hydriam in
 scapula puella decora nimis virgoque pulcherrima et incognita 16
 viro descenderat autem ad fontem et impleverat hydriam ac

17 revertebatur occurritque ei servus et ait pauxillum mihi ad
18 sorbendum praebe aquae de hydria tua quae respondit bibe
domine mi celeriterque deposuit hydriam super ulnam suam et
19 dedit ei potum cumque ille bibisset adiecit quin et camelis tuis
20 hauriam aquam donec cuncti bibant effundensque hydriam in
canalibus recurrit ad puteum ut hauriret aquam et haustam
21 omnibus camelis dedit ille autem contemplabatur eam tacit-
tus scire volens utrum prosperum fecisset iter suum Dominus
22 an non postquam ergo biberunt cameli protulit vir inaures
aureas adpendentes siclos duos et armillas totidem pondo si-
23 clorum decem dixitque ad eam cuius es filia indica mihi est
24 in domo patris tui locus ad manendum quae respondit filia
25 Bathuelis sum filii Melchae quem peperit Nahor et addidit
dicens palearum quoque et faeni plurimum est apud nos et
26 locus spatiosus ad manendum inclinavit se homo et adora-
27 vit Dominum dicens benedictus Dominus Deus domini mei
Abraham qui non abstulit misericordiam et veritatem suam a
domino meo et recto me itinere perduxit in domum fratris do-
28 mini mei cucurrit itaque puella et nuntiavit in domum matris
29 suae omnia quae audierat habebat autem Rebecca fratrem
nomine Laban qui festinus egressus est ad hominem ubi erat
30 fons cumque vidisset inaures et armillas in manibus sororis
suae et audisset cuncta verba referentis haec locutus est mi-
hi homo venit ad virum qui stabat iuxta camelos et propter
31 fontem aquae dixitque ad eum ingredi benedictus Domini
32 cur foris stas praeparavi domum et locum camelis et intro-
duxit eum hospitium ac destravit camelos deditque paleas et
faenum et aquam ad lavandos pedes camelorum et virorum
33 qui venerant cum eo et adpositus est in conspectu eius panis
qui ait non comedam donec loquar sermones meos respondit
34, 35 ei loquere at ille servus inquit Abraham sum et Dominus
benedixit domino meo valde magnificatusque est et dedit ei
oves et boves argentum et aurum servos et ancillas camelos et
36 asinos et peperit Sarra uxor domini mei filium domino meo
37 in senectute sua deditque illi omnia quae habuerat et adiu-
ravit me dominus meus dicens non accipies uxorem filio meo
38 de filiabus Chananeorum in quorum terra habito sed ad do-

mum patris mei perges et de cognatione mea accipies uxorem
filio meo ego vero respondi domino meo quid si noluerit ve- 39
nire mecum mulier Dominus ait in cuius conspectu ambulo 40
mittet angelum suum tecum et diriget viam tuam accipiesque
uxorem filio meo de cognatione mea et de domo patris mei
innocens eris a maledictione mea cum veneris ad propinquos 41
meos et non dederint tibi veni ergo hodie ad fontem et dixi 42
Domine Deus domini mei Abraham si direxisti viam meam in
qua nunc ambulo ecce sto iuxta fontem aquae et virgo quae 43
egredietur ad hauriendam aquam audierit a me da mihi pau-
xillum aquae ad bibendum ex hydria tua et dixerit mihi et tu 44
bibe et camelis tuis hauriam ipsa est mulier quam praeparavit
Dominus filio domini mei dum haec mecum tacitus volverem 45
apparuit Rebecca veniens cum hydria quam portabat in sca-
pula descenditque ad fontem et hausit aquam et aio ad eam
da mihi paululum bibere quae festina deposuit hydriam de 46
umero et dixit mihi et tu bibe et camelis tuis potum tribuam
bibere et adaquavit camelos interrogavique eam et dixi cuius es 47
filia quae respondit filia Bathuelis sum filii Nahor quem pe-
perit illi Melcha suspendi itaque in aures ad ornandam faciem
eius et armillas posui in manibus pronusque adoravi Domi- 48
num benedicens Domino Deo domini mei Abraham qui perdu-
xisset me recto itinere ut sumerem filiam fratris domini mei
filio eius quam ob rem si facitis misericordiam et veritatem 49
cum domino meo indicate mihi sin autem aliud placet et hoc
dicite ut vadam ad dextram sive ad sinistram responderunt 50
Laban et Bathuel a Domino egressus est sermo non possumus
extra placitum eius quicquam aliud tecum loqui en Rebecca 51
coram te est tolle eam et proficiscere et sit uxor filii domini
tui sicut locutus est Dominus quod cum audisset puer Abra- 52
ham adoravit in terra Dominum prolatisque vasis argenteis 53
et aureis ac vestibus dedit ea Rebeckae pro munere fratribus
quoque eius et matri dona obtulit in itaque convivio vescentes 54
pariter et bibentes manserunt ibi surgens autem mane locu-
tus est puer dimittite me ut vadam ad dominum meum re- 55
sponderunt fratres eius et mater maneat puella saltem decem
dies apud nos et postea proficiscetur nolite ait me retinere 56

quia Dominus direxit viam meam dimittite me ut pergam ad
 57 dominum meum dixerunt vocemus puellam et quaeramus ip-
 58 sius voluntatem cumque vocata venisset sciscitati sunt vis ire
 59 cum homine isto quae ait vadam dimiserunt ergo eam et nu-
 60 tricem illius servumque Abraham et comites eius inprecantes
 prospera sorori suae atque dicentes soror nostra es crescas in
 mille milia et possideat semen tuum portas inimicorum suo-
 61 rum igitur Rebecca et puellae illius ascensis camelis secutae
 62 sunt virum qui festinus revertebatur ad dominum suum eo
 tempore Isaac deambulabat per viam quae ducit ad puteum
 cuius nomen est Viventis et videntis habitabat enim in terra
 63 australi et egressus fuerat ad meditandum in agro inclinata
 iam die cumque levasset oculos vidit camelos venientes procul
 64, 65 Rebecca quoque conspecto Isaac descendit de camelo et ait
 ad puerum quis est ille homo qui venit per agrum in occursum
 nobis dixit ei ipse est dominus meus at illa tollens cito pallium
 66 operuit se servus autem cuncta quae gesserat narravit Isaac
 67 qui introduxit eam in tabernaculum Sarrae matris suae et ac-
 cepit uxorem et in tantum dilexit ut dolorem qui ex morte
 matris acciderat temperaret

XXV, 2 Abraham vero aliam duxit uxorem nomine Cetthuram quae
 peperit ei Zamram et Iexan et Madan et Madian et Iesboch et
 3 Sue Iexan quoque genuit Saba et Dadan filii Dadan fuerunt
 4 Assurim et Lathusim et Loommim at vero ex Madian ortus
 est Epha et Opher et Enoch et Abida et Eldaa omnes hii filii
 5 Cetthurae deditque Abraham cuncta quae possederat Isaac
 6 filiis autem concubinarum largitus est munera et separavit eos
 ab Isaac filio suo dum adhuc ipse viveret ad plagam orientalem
 7 fuerunt autem dies vitae eius centum septuaginta quinque anni
 8 et deficiens mortuus est in senectute bona provectaeque aeta-
 9 tis et plenus dierum congregatusque est ad populum suum et
 sepelierunt eum Isaac et Ismahel filii sui in spelunca duplici
 quae sita est in agro Ephron filii Soor Hethei e regione Mam-
 10 bre quem emerat a filiis Heth ibi sepultus est ipse et Sarra
 11 uxor eius et post obitum illius benedixit Deus Isaac filio eius
 12 qui habitabat iuxta puteum nomine Viventis et videntis hae
 sunt generationes Ismahel filii Abraham quem peperit ei Agar

Aegyptia famula Sarrae et haec nomina filiorum eius in voca- 13
 bulis et generationibus suis primogenitus Ismahelis Nabaioth
 dein Cedar et Abdeel et Mabsam Masma quoque et Duma et 14
 Massa Adad et Thema Itur et Naphis et Cedma isti sunt filii 15, 16
 Ismahel et haec nomina per castella et oppida eorum duodecim
 principes tribuum suarum anni vitae Ismahel centum triginta 17
 septem deficiens mortuus est et adpositus ad populum suum
 habitavit autem ab Evila usque Sur quae respicit Aegyptum 18
 introeuntibus Assyrios coram cunctis fratribus suis obiit hae 19
 quoque sunt generationes Isaac filii Abraham Abraham genuit
 Isaac qui cum quadraginta esset annorum duxit uxorem 20
 Rebeccam filiam Bathuel Syri de Mesopotamiam sororem La-
 ban deprecatusque est Dominum pro uxore sua eo quod esset 21
 sterilis qui exaudivit eum et dedit conceptum Rebeckae sed 22
 conlidebantur in utero eius parvuli quae ait si sic mihi futu-
 rum erat quid necesse fuit concipere perrexitque ut consuleret
 Dominum qui respondens ait duae gentes in utero tuo sunt et 23
 duo populi ex ventre tuo dividuntur populusque populum su-
 perabit et maior minori serviet iam tempus pariendi venerat 24
 et ecce gemini in utero repperti sunt qui primus egressus est 25
 rufus erat et totus in morem pellis hispidus vocatumque est
 nomen eius Esau protinus alter egrediens plantam fratris tene-
 bat manu et idcirco appellavit eum Iacob sexagenarius erat 26
 Isaac quando nati sunt parvuli quibus adultis factus est Esau 27
 vir gnarus venandi et homo agricola Iacob autem vir simplex
 habitabat in tabernaculis Isaac amabat Esau eo quod de ve- 28
 nationibus illius vesceretur et Rebecca diligebat Iacob coxit 29
 autem Iacob pulmentum ad quem cum venisset Esau de agro
 lassus ait da mihi de coctione hac rufa quia oppido lassus sum 30
 quam ob causam vocatum est nomen eius Edom cui dixit Ia- 31
 cob vende mihi primogenita tua ille respondit en morior quid 32
 mihi proderunt primogenita ait Iacob iura ergo mihi iura- 33
 vit Esau et vendidit primogenita et sic accepto pane et lentis 34
 edulio comedit et bibit et abiit parvipendens quod primogenita
 vendidisset

orta autem fame super terram post eam sterilitatem quae **XXVI**
 acciderat in diebus Abraham abiit Isaac ad Abimelech regem

2 Palestinorum in Gerara apparuitque ei Dominus et ait ne de-
3 scendas in Aegyptum sed quiesce in terra quam dixerō tibi et
peregrinare in ea eroque tecum et benedicam tibi tibi enim
et semini tuo dabo universas regiones has complens iuramen-
4 tum quod sponondi Abraham patri tuo et multiplicabo semen
tuum sicut stellas caeli daboque posteris tuis universas regio-
5 nes has et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae eo
quod oboedierit Abraham voci meae et custodierit praecepta
6 et mandata mea et caerimonias legesque servaverit mansit ita-
7 que Isaac in Geraris qui cum interrogaretur a viris loci illius
super uxore sua respondit soror mea est timuerat enim confi-
8 teri quod sibi esset sociata coniugio reputans ne forte interfice-
rent eum propter illius pulchritudinem cumque pertransissent
dies plurimi et ibi demoraretur prospiciens Abimelech Palesti-
9 norum rex per fenestram vidit eum iocantem cum Rebecca
uxore sua et accersito ait perspicuum est quod uxor tua sit
10 cur mentitus es sororem tuam esse respondit timui ne morerer
propter eam dixitque Abimelech quare inposuisti nobis potuit
coire quispiam de populo cum uxore tua et induxeras super
11 nos grande peccatum praecepitque omni populo dicens qui
12 tetigerit hominis huius uxorem morte morietur seruit autem
Isaac in terra illa et invenit in ipso anno centuplum benedi-
13 xitque ei Dominus et locupletatus est homo et ibat proficiens
14 atque succrescens donec magnus vehementer effectus est ha-
buit quoque possessionem ovium et armentorum et familiae
15 plurimum ob haec invidentes ei Palestini omnes puteos quos
foderant servi patris illius Abraham illo tempore obstruxerunt
16 implentes humo in tantum ut ipse Abimelech diceret ad Isaac
17 recede a nobis quoniam potentior nostri factus es valde et ille
18 discedens veniret ad torrentem Gerarae habitaretque ibi rur-
sum fodit alios puteos quos foderant servi patris sui Abraham
et quos illo mortuo olim obstruxerant Philisthim appellavitque
19 eos hisdem nominibus quibus ante pater vocaverat foderunt
20 in torrente et reppererunt aquam vivam sed et ibi iurgium fuit
pastorum Gerarae adversum pastores Isaac dicentium nostra
est aqua quam ob rem nomen putei ex eo quod acciderat vo-
21 cavit Calumniam foderunt et alium et pro illo quoque rixati

sunt appellavitque eum Inimicitias profectus inde fodit alium 22
 puteum pro quo non contenderunt itaque vocavit nomen illius
 Latitudo dicens nunc dilatavit nos Dominus et fecit crescere
 super terram ascendit autem ex illo loco in Bersabee ubi 23, 24
 apparuit ei Dominus in ipsa nocte dicens ego sum Deus Abra-
 ham patris tui noli metuere quia tecum sum benedicam tibi
 et multiplicabo semen tuum propter servum meum Abraham
 itaque aedificavit ibi altare et invocato nomine Domini exten- 25
 dit tabernaculum praecepitque servis suis ut foderent puteum
 ad quem locum cum venissent de Geraris Abimelech et Ocho- 26
 zath amicus illius et Fichol dux militum locutus est eis Isaac 27
 quid venistis ad me hominem quem odistis et expulistis a vo-
 bis qui responderunt vidimus tecum esse Dominum et idcirco 28
 nunc diximus sit iuramentum inter nos et ineamus foedus ut 29
 non facias nobis quicquam mali sicut et nos nihil tuorum ad-
 tigimus nec fecimus quod te laederet sed cum pace dimisimus
 auctum benedictione Domini fecit ergo eis convivium et post 30
 cibum et potum surgentes mane iuraverunt sibi mutuo dimi- 31
 sitque eos Isaac pacifice in locum suum ecce autem venerunt 32
 in ipso die servi Isaac adnuntiantes ei de puteo quem fode-
 rant atque dicentes invenimus aquam unde appellavit eum 33
 Abundantiam et nomen urbi inpositum est Bersabee usque in
 praesentem diem Esau vero quadragenarius duxit uxores Iu- 34
 dith filiam Beeri Hetthei et Basemath filiam Helon eiusdem
 loci quae ambae offenderant animum Isaac et Rebeccae 35

senuit autem Isaac et caligaverunt oculi eius et videre non **XXVII**
 poterat vocavitque Esau filium suum maiorem et dixit ei fili
 mi qui respondit adsum cui pater vides inquit quod senuerim 2
 et ignorem diem mortis meae sume arma tua faretram et 3
 arcum et egredere foras cumque venatu aliquid adprehenderit
 fac mihi inde pulmentum sicut velle me nosti et adfer ut come- 4
 dam et benedicat tibi anima mea antequam moriar quod cum 5
 audisset Rebecca et ille abisset in agrum ut iussionem patris
 expleret dixit filio suo Iacob audivi patrem tuum loquentem 6
 cum Esau fratre tuo et dicentem ei adfer mihi venationem 7
 tuam et fac cibos ut comedam et benedicam tibi coram Domi-
 no antequam moriar nunc ergo fili mi adquiesce consiliis meis 8

9 et pergens ad gregem adfer mihi duos hedos optimos ut fa-
10 ciam ex eis escas patri tuo quibus libenter vescitur quas cum
11 intuleris et comederit benedicat tibi priusquam moriatur cui
ille respondit nosti quod Esau frater meus homo pilosus sit et
12 ego lenis si adtractaverit me pater meus et senserit timeo ne
putet sibi voluisse inludere et inducat super me maledictionem
13 pro benedictione ad quem mater in me sit ait ista maledictio
fili mi tantum audi vocem meam et perge adferque quae dixi
14 abiit et adtulit deditque matri paravit illa cibos sicut noverat
15 velle patrem illius et vestibus Esau valde bonis quas apud se
16 habebat domi induit eum pelliculasque hedorum circumdedit
17 manibus et colli nuda protexit dedit pulmentum et panes quos
18 coxerat tradidit quibus inlatis dixit pater mi et ille respondit
19 audio quis tu es fili mi dixitque Iacob ego sum Esau primo-
genitus tuus feci sicut praecepisti mihi surge sede et comede
20 de venatione mea ut benedicat mihi anima tua rursum Isaac
ad filium suum quomodo inquit tam cito invenire potuisti fili
mi qui respondit voluntatis Dei fuit ut cito mihi occurreret
21 quod volebam dixitque Isaac accede huc ut tangam te fili mi
22 et probem utrum tu sis filius meus Esau an non accessit ille
ad patrem et palpato eo dixit Isaac vox quidem vox Iacob est
23 sed manus manus sunt Esau et non cognovit eum quia pilosae
manus similitudinem maioris expresserant benedicens ergo illi
24, 25 ait tu es filius meus Esau respondit ego sum at ille offer in-
quit mihi cibos de venatione tua fili mi ut benedicat tibi anima
mea quos cum oblatos comedisset obtulit ei etiam vinum quo
26 hausto dixit ad eum accede ad me et da mihi osculum fili mi
27 accessit et osculatus est eum statimque ut sensit vestimento-
rum illius flagrantiam benedicens ait ecce odor filii mei sicut
28 odor agri cui benedixit Dominus det tibi Deus de rore caeli et
29 de pinguedine terrae abundantiam frumenti et vini et serviant
tibi populi et adorent te tribus esto dominus fratrum tuorum
et incurventur ante te filii matris tuae qui maledixerit tibi sit
30 maledictus et qui benedixerit benedictionibus repleatur vix
Isaac sermonem impleverat et egresso Iacob foras venit Esau
31 coctosque de venatione cibos intulit patri dicens surge pater
mi et comede de venatione filii tui ut benedicat mihi anima tua

dixitque illi Isaac quis enim es tu qui respondit ego sum pri- 32
 mogenitus filius tuus Esau expavit Isaac stupore vehementi 33
 et ultra quam credi potest admirans ait quis igitur ille est qui
 dudum captam venationem adtulit mihi et comedi ex omnibus
 priusquam tu venires benedixique ei et erit benedictus auditis 34
 Esau sermonibus patris inrugiit clamore magno et consterna-
 tus ait benedic etiam mihi pater mi qui ait venit germanus 35
 tuus fraudulenter et accepit benedictionem tuam at ille su- 36
 biunxit iuste vocatum est nomen eius Iacob subplantavit enim
 me en altera vice primogenita mea ante tulit et nunc secundo
 subripuit benedictionem meam rursumque ad patrem num-
 quid non reservasti ait et mihi benedictionem respondit Isaac 37
 dominum tuum illum constitui et omnes fratres eius servituti
 illius subiugavi frumento et vino stabilivi eum tibi post haec
 fili mi ultra quid faciam cui Esau num unam inquit tantum 38
 benedictionem habes pater mihi quoque obsecro ut benedicas
 cumque heulatu magno fleret motus Isaac dixit ad eum in 39
 pinguedine terrae et in rore caeli desuper erit benedictio tua 40
 vives gladio et fratri tuo servies tempusque veniet cum excu-
 tias et solvas iugum eius de cervicibus tuis oderat ergo semper 41
 Esau Iacob pro benedictione qua benedixerat ei pater dixitque
 in corde suo veniant dies luctus patris mei ut occidam Iacob
 fratrem meum nuntiata sunt haec Rebeckae quae mittens et 42
 vocans Iacob filium suum dixit ad eum ecce Esau frater tuus
 minatur ut occidat te nunc ergo fili audi vocem meam et con- 43
 surgens fuge ad Laban fratrem meum in Haran habitabisque 44
 cum eo dies paucos donec requiescat furor fratris tui et ces- 45
 set indignatio eius obliviscaturque eorum quae fecisti in eum
 postea mittam et adducam te inde huc cur utroque orbabor
 filio in una die dixit quoque Rebecca ad Isaac taedet me vitae 46
 meae propter filias Heth si acceperit Iacob uxorem de stirpe
 huius terrae nolo vivere

vocavit itaque Isaac Iacob et benedixit praecepitque ei di- **XXVIII**
 cens noli accipere coniugem de genere Chanaan sed vade et 2
 proficiscere in Mesopotamiam Syriae ad domum Bathuel pa-
 trem matris tuae et accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban
 avunculi tui Deus autem omnipotens benedicat tibi et cre- 3

scere te faciat atque multiplicet ut sis in turbas populorum
4 et det tibi benedictiones Abraham et semini tuo post te ut
possideas terram peregrinationis tuae quam pollicitus est avo
5 tuo cumque dimisisset eum Isaac profectus venit in Mesopotamiam
Syriae ad Laban filium Bathuel Syri fratrem Rebec-
6 cae matris suae videns autem Esau quod benedixisset pater
suus Iacob et misisset eum in Mesopotamiam Syriae ut inde
uxorem duceret et quod post benedictionem praecepisset ei
7 dicens non accipies coniugem de filiabus Chanaan quodque
8 oboediens Iacob parentibus isset in Syriam probans quoque
9 quod non libenter aspiceret filias Chanaan pater suus ivit
ad Ismahelem et duxit uxorem absque his quas prius habebat
10 Maeleth filiam Ismahel filii Abraham sororem Nabaioth igitur
11 egressus Iacob de Bersabee pergebat Haran cumque venisset
ad quendam locum et vellet in eo requiescere post solis occu-
bitum tulit de lapidibus qui iacebant et subponens capiti suo
12 dormivit in eodem loco viditque in somnis scalam stantem
super terram et cacumen illius tangens caelum angelos quo-
13 que Dei ascendentes et descendentes per eam et Dominum
innixum scalae dicentem sibi ego sum Dominus Deus Abra-
ham patris tui et Deus Isaac terram in qua dormis tibi dabo
14 et semini tuo eritque germen tuum quasi pulvis terrae dilata-
beris ad occidentem et orientem septentrionem et meridiem et
15 benedicentur in te et in semine tuo cunctae tribus terrae et
ero custos tuus quocumque perrexeris et reducam te in terram
16 hanc nec dimittam nisi complevero universa quae dixi cumque
evigilasset Iacob de somno ait vere Dominus est in loco isto
17 et ego nesciebam pavensque quam terribilis inquit est locus
18 iste non est hic aliud nisi domus Dei et porta caeli surgens
ergo mane tulit lapidem quem subposuerat capiti suo et erexit
19 in titulum fundens oleum desuper appellavitque nomen urbis
20 Bethel quae prius Luza vocabatur vovit etiam votum dicens si
fuerit Deus mecum et custodierit me in via per quam ambulo
et dederit mihi panem ad vescendum et vestem ad induendum
21 reversusque fuero prospere ad domum patris mei erit mihi Do-
22 minus in Deum et lapis iste quem erexi in titulum vocabitur
Domus Dei cunctorumque quae dederis mihi decimas offeram

tibi

profectus ergo Iacob venit ad terram orientalem et vidit **XXIX, 2**
 puteum in agro tresque greges ovium accubantes iuxta eum
 nam ex illo adaquabantur pecora et os eius grandi lapide clau-
 debatur morisque erat ut cunctis ovibus congregatis devolve- 3
 rent lapidem et reffectis gregibus rursum super os putei pone-
 rent dixitque ad pastores fratres unde estis qui responderunt 4
 de Haran quos interrogans numquid ait nostis Laban filium 5
 Nahor dixerunt novimus sanusne est inquit valet inquirunt et 6
 ecce Rahel filia eius venit cum grege suo dixitque Iacob ad 7
 huc multum diei superest nec est tempus ut reducantur ad
 caulas greges date ante potum ovibus et sic ad pastum eas
 reducite qui responderunt non possumus donec omnia pecora 8
 congregentur et amoveamus lapidem de ore putei ut adaque-
 mus greges adhuc loquebantur et ecce Rahel veniebat cum 9
 ovibus patris sui nam gregem ipsa pascebat quam cum vidis- 10
 set Iacob et sciret consobrinam suam ovesque Laban avunculi
 sui amovit lapidem quo puteus claudebatur et adaquato grege 11
 osculatus est eam elevataque voce flevit et indicavit ei quod 12
 frater esset patris eius et filius Rebeccae at illa festinans nun-
 tiavit patri suo qui cum audisset venisse Iacob filium sororis 13
 suae cucurrit obviam complexusque eum et in oscula ruens du-
 xit in domum suam auditis autem causis itineris respondit 14
 os meum es et caro mea et postquam expleti sunt dies mensis
 unius dixit ei num quia frater meus es gratis servies mihi dic 15
 quid mercedis accipias habebat vero filias duas nomen ma- 16
 ioris Lia minor appellabatur Rahel sed Lia lippis erat oculis 17
 Rahel decora facie et venusto aspectu quam diligens Iacob 18
 ait serviam tibi pro Rahel filia tua minore septem annis re- 19
 spondit Laban melius est ut tibi eam dem quam viro alteri
 mane apud me servivit igitur Iacob pro Rahel septem annis 20
 et videbantur illi pauci dies prae amoris magnitudine dixitque 21
 ad Laban da mihi uxorem meam quia iam tempus expletum
 est ut ingrediar ad eam qui vocatis multis amicorum tur- 22
 bis ad convivium fecit nuptias et vespere filiam suam Liam 23
 introduxit ad eum dans ancillam filiae Zelpham nomine ad 24
 quam cum ex more Iacob fuisset ingressus facto mane vidit

25 Liam et dixit ad socerum quid est quod facere voluisti nonne
26 pro Rahel servivi tibi quare inposuisti mihi respondit Laban
non est in loco nostro consuetudinis ut minores ante tradamus
27 ad nuptias imple ebdomadem dierum huius copulae et hanc
quoque dabo tibi pro opere quo serviturus es mihi septem an-
28 nis aliis adquievit placito et ebdomade transacta Rahel duxit
29, 30 uxorem cui pater servam Balam dederat tandemque potitus
optatis nuptiis amorem sequentis priori praetulit serviens apud
31 eum septem annis aliis videns autem Dominus quod despice-
32 ret Liam aperuit vulvam eius sorore sterili permanente quae
conceptum genuit filium vocavitque nomen eius Ruben dicens
vidit Dominus humilitatem meam nunc amabit me vir meus
33 rursumque concepit et peperit filium et ait quoniam audivit
Dominus haberi me contemptui dedit etiam istum mihi voca-
34 vitque nomen illius Symeon concepit tertio et genuit alium
dixitque nunc quoque copulabitur mihi maritus meus eo quod
pepererim illi tres filios et idcirco appellavit nomen eius Le-
35 vi quarto concepit et peperit filium et ait modo confitebor
Domino et ob hoc vocavit eum Iudam cessavitque parere

XXX

cernens autem Rahel quod infecunda esset invidit sorori et
2 ait marito suo da mihi liberos alioquin moriar cui iratus re-
spondit Iacob num pro Deo ego sum qui privavit te fructu
3 ventris tui at illa habeo inquit famulam Balam ingredi ad
4 eam ut pariat super genua mea et habeam ex ea filios dedit-
5 que illi Balam in coniugium quae ingresso ad se viro concepit
6 et peperit filium dixitque Rahel iudicavit mihi Dominus et
exaudivit vocem meam dans mihi filium et idcirco appella-
7 vit nomen illius Dan rursumque Bala concipiens peperit alte-
8 rum pro quo ait Rahel comparavit me Deus cum sorore mea
9 et invalui vocavitque eum Neptholim sentiens Lia quod pare-
10 re desisset Zelpham ancillam suam marito tradidit qua post
11 conceptum edente filium dixit feliciter et idcirco vocavit no-
12, 13 men eius Gad peperit quoque Zelpha alterum dixitque Lia
hoc pro beatitudine mea beatam quippe me dicent mulieres
14 propterea appellavit eum Aser egressus autem Ruben tem-
pore messis triticeae in agro repperit mandragoras quos matri
Liae detulit dixitque Rahel da mihi partem de mandragoris

filii tui illa respondit parumne tibi videtur quod praeripu- 15
 eris maritum mihi nisi etiam mandragoras filii mei tuleris ait Rahel
 dormiat tecum hac nocte pro mandragoris filii tui redeunti- 16
 que ad vesperam de agro Iacob egressa est in occursum Lia
 et ad me inquit intrabis quia mercede conduxit te pro mandra-
 goris filii mei dormivit cum ea nocte illa et exaudivit Deus 17
 preces eius concepitque et peperit filium quintum et ait dedit 18
 Deus mercedem mihi quia dedi ancillam meam viro meo appel-
 lavitque nomen illius Isachar rursum Lia concipiens peperit 19
 sextum filium et ait ditavit me Deus dote bona etiam hac 20
 vice mecum erit maritus meus eo quod genuerim ei sex filios
 et idcirco appellavit nomen eius Zabulon post quem pepe- 21
 rit filiam nomine Dinam recordatus quoque Dominus Rahelis 22
 exaudivit eam et aperuit vulvam illius quae concepit et pepe- 23
 rit filium dicens abstulit Deus obprobrium meum et vocavit 24
 nomen illius Ioseph dicens addat mihi Dominus filium alte-
 rum nato autem Ioseph dixit Iacob socero suo dimitte me ut 25
 revertar in patriam et ad terram meam da mihi uxores et libe- 26
 ros meos pro quibus servivi tibi ut abeam tu nosti servitutum
 qua servivi tibi ait ei Laban inveniam gratiam in conspec- 27
 tu tuo experimento didici quod benedixerit mihi Deus propter
 te constitue mercedem tuam quam dem tibi at ille respondit 28, 29
 tu nosti quomodo servierim tibi et quanta in manibus meis
 fuerit possessio tua modicum habuisti antequam venirem et 30
 nunc dives effectus es benedixitque tibi Dominus ad introitum
 meum iustum est igitur ut aliquando provideam etiam domui
 meae dixitque Laban quid dabo tibi at ille ait nihil volo sed si 31
 feceris quod postulo iterum pascam et custodiam pecora tua
 gyra omnes greges tuos et separa cunctas oves varias et sparso 32
 vellere et quodcumque furvum et maculosum variumque fuerit
 tam in ovibus quam in capris erit merces mea respondebitque 33
 mihi cras iustitia mea quando placiti tempus advenerit coram
 te et omnia quae non fuerint varia et maculosa et furva tam
 in ovibus quam in capris furti me arguent dixit Laban gra- 34
 tum habeo quod petis et separavit in die illo capras et oves 35
 hircos et arietes varios atque maculosos cunctum autem gre-
 gem unicolorem id est albi et nigri velleris tradidit in manu

36 filiorum suorum et posuit spatium itineris inter se et gene-
37 rum dierum trium qui pascebat reliquos greges eius tollens
ergo Iacob virgas populeas virides et amigdalinas et ex plata-
nis ex parte decorticavit eas detractisque corticibus in his quae
spoliata fuerant candor apparuit illa vero quae integra erant
viridia permanserunt atque in hunc modum color effectus est
38 varius posuitque eas in canalibus ubi effundebatur aqua ut
cum venissent greges ad bibendum ante oculos haberent vir-
39 gas et in aspectu earum conciperent factumque est ut in ipso
calore coitus oves intuerentur virgas et parerent maculosa et
40 varia et diverso colore respersa divisitque gregem Iacob et po-
suit virgas ante oculos arietum erant autem alba quaeque et
41 nigra Laban cetera vero Iacob separatis inter se gregibus igi-
tur quando primo tempore ascendebantur oves ponebat Iacob
virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ovium ut
42 in earum contemplatione conciperent quando vero serotina
admissura erat et conceptus extremus non ponebat eas facta-
que sunt ea quae erant serotina Laban et quae primi tempo-
43 ris Iacob ditatusque est homo ultra modum et habuit greges
multos ancillas et servos camelos et asinos

XXXI postquam autem audivit verba filiorum Laban dicentium
tulit Iacob omnia quae fuerunt patris nostri et de illius facul-
2 tate ditatus factus est inclitus animadvertit quoque faciem
3 Laban quod non esset erga se sicut heri et nudius tertius maxi-
me dicente sibi Domino revertere in terram patrum tuorum et
4 ad generationem tuam eroque tecum misit et vocavit Rahel et
5 Liam in agrum ubi pascebat greges dixitque eis video faciem
patris vestri quod non sit erga me sicut heri et nudius tertius
6 Deus autem patris mei fuit mecum et ipsae nostis quod totis
7 viribus meis servierim patri vestro sed pater vester circum-
venit me et mutavit mercedem meam decem vicibus et tamen
8 non dimisit eum Deus ut noceret mihi si quando dixit variae
erunt mercedes tuae pariebant omnes oves varios fetus quando
9 vero e contrario ait alba quaeque accipies pro mercede om-
nes greges alba pepererunt tulitque Deus substantiam patris
10 vestri et dedit mihi postquam enim conceptus ovium tempus
advenerat levavi oculos meos et vidi in somnis ascendentes ma-

res super feminas varios et maculosos et diversorum colorum
dixitque angelus Dei ad me in somnis Iacob et ego respondi 11
adsum qui ait leva oculos tuos et vide universos masculos 12
ascendentes super feminas varios respersos atque maculosos
vidi enim omnia quae fecit tibi Laban ego sum Deus Bethel 13
ubi unxisti lapidem et votum vovisti mihi nunc ergo surge et
egredere de terra hac revertens in terram nativitatis tuae re- 14
sponderunt Rahel et Lia numquid habemus residui quicquam
in facultatibus et hereditate domus patris nostri nonne quasi 15
alienas reputavit nos et vendidit comeditque pretium nostrum
sed Deus tulit opes patris nostri et nobis eas tradidit ac filiis 16
nostris unde omnia quae praecepit fac surrexit itaque Iacob 17
et inpositis liberis et coniugibus suis super camelos abiit tu- 18
litque omnem substantiam et greges et quicquid in Mesopo-
tamiam quaesierat pergens ad Isaac patrem suum in terram
Chanaan eo tempore Laban ierat ad tondendas oves et Ra- 19
hel furata est idola patris sui noluitque Iacob confiteri socero 20
quod fugeret cumque abisset tam ipse quam omnia quae iuris 21
eius erant et amne transmissio pergeret contra montem Ga-
laad nuntiatum est Laban die tertio quod fugeret Iacob qui 22, 23
adsumptis fratribus suis persecutus est eum diebus septem et
comprehendit in monte Galaad viditque in somnis dicentem 24
sibi Dominum cave ne quicquam aspere loquaris contra Iacob
iamque Iacob extenderat in monte tabernaculum cum ille con- 25
secutus eum cum fratribus suis in eodem monte Galaad fixit
tentorium et dixit ad Iacob quare ita egisti ut clam me abige- 26
res filias meas quasi captivas gladio cur ignorante me fugere 27
voluisti nec indicare mihi ut prosequerer te cum gaudio et can-
ticis et tympanis et cithara non es passus ut oscularer filios 28
meos ac filias stulte operatus es et nunc valet quidem ma- 29
nus mea reddere tibi malum sed Deus patris vestri heri dixit
mihi cave ne loquaris cum Iacob quicquam durius esto ad 30
tuos ire cupiebas et desiderio tibi erat domus patris tui cur
furatus es deos meos respondit Iacob quod inscio te profectus 31
sum timui ne violenter auferres filias tuas quod autem furti 32
arguis apud quemcumque inveneris deos tuos necetur coram
fratribus nostris scrutare quicquid tuorum apud me inveneris

et aufer haec dicens ignorabat quod Rahel furata esset idola
33 ingressus itaque Laban tabernaculum Iacob et Liae et utrius-
que famulae non invenit cumque intrasset tentorium Rahelis
34 illa festinans abscondit idola subter stramen cameli et sedit
35 desuper scrutantique omne tentorium et nihil inveniendi ait
ne irascatur dominus meus quod coram te adsurgere nequeo
quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi sic de-
36 lusa sollicitudo quaerentis est tumensque Iacob cum iurgio ait
quam ob culpam meam et ob quod peccatum sic exarsisti post
37 me et scrutatus es omnem supellectilem meam quid inveni-
sti de cuncta substantia domus tuae pone hic coram fratribus
38 meis et fratribus tuis et iudicent inter me et te idcirco vi-
ginti annis fui tecum oves tuae et caprae steriles non fuerunt
39 arietes gregis tui non comedi nec captum a bestia ostendi ti-
bi ego damnum omne reddebam quicquid furto perierat a me
40 exigebas die noctuque aestu urebar et gelu fugiebat somnus
41 ab oculis meis sic per viginti annos in domo tua servivi tibi
quattuordecim pro filiabus et sex pro gregibus tuis inmutasti
42 quoque mercedem meam decem vicibus nisi Deus patris mei
Abraham et Timor Isaac adfuisset mihi forsitan modo nudum
me dimisisses ad afflictionem meam et laborem manuum mea-
43 rum respexit Deus et arguit te heri respondit ei Laban filiae
et filii et greges tui et omnia quae cernis mea sunt quid pos-
44 sum facere filiis et nepotibus meis veni ergo et ineamus foedus
45 ut sit testimonium inter me et te tulit itaque Iacob lapidem
46 et erexit illum in titulum dixitque fratribus suis adferte lapi-
des qui congregantes fecerunt tumulum comederuntque super
47 eum quem vocavit Laban tumulus Testis et Iacob acervum
48 Testimonii uterque iuxta proprietatem linguae suae dixitque
Laban tumulus iste testis erit inter me et te hodie et idcir-
co appellatum est nomen eius Galaad id est tumulus Testis
49 intueatur Dominus et iudicet inter nos quando recesserimus
50 a nobis si adflixeris filias meas et si introduxeris uxores alias
super eas nullus sermonis nostri testis est absque Deo qui prae-
51 sens respicit dixitque rursus ad Iacob en tumulus hic et lapis
52 quem erexi inter me et te testis erit tumulus inquam iste et
lapis sint in testimonio si aut ego transiero illum pergens ad

te aut tu praeterieris malum mihi cogitans Deus Abraham et 53
 Deus Nahor iudicet inter nos Deus patris eorum iuravit Iacob
 per Timorem patris sui Isaac immolatisque victimis in monte 54
 vocavit fratres suos ut ederent panem qui cum comedissent
 manserunt ibi Laban vero de nocte consurgens osculatus est 55
 filios et filias suas et benedixit illis reversus in locum suum

Iacob quoque abiit itinere quo coeperat fueruntque ei ob **XXXII**
 viam angeli Dei quos cum vidisset ait castra Dei sunt haec et 2
 appellavit nomen loci illius Manaim id est Castra misit autem 3
 et nuntios ante se ad Esau fratrem suum in terram Seir regionis
 Edom praecepitque eis dicens sic loquimini domino meo Esau 4
 haec dicit frater tuus Iacob apud Laban peregrinatus sum et fui
 usque in praesentem diem habeo boves et asinos oves et servos 5
 atque ancillas mittoque nunc legationem ad dominum meum
 ut inveniam gratiam in conspectu tuo reversi sunt nuntii ad 6
 Iacob dicentes venimus ad Esau fratrem tuum et ecce properat
 in occursum tibi cum quadringentis viris timuit Iacob valde 7
 et perterritus divisit populum qui secum erat greges quoque
 et oves et boves et camelos in duas turmas dicens si venerit 8
 Esau ad unam turmam et percusserit eam alia turma quae re-
 liqua est salvabitur dixitque Iacob Deus patris mei Abraham 9
 et Deus patris mei Isaac Domine qui dixisti mihi revertere in
 terram tuam et in locum nativitatis tuae et benefaciam tibi
 minor sum cunctis miserationibus et veritate quam explesti 10
 servo tuo in baculo meo transivi Iordanem istum et nunc cum
 duabus turmis regredior erue me de manu fratris mei de manu 11
 Esau quia valde eum timeo ne forte veniens percutiat matrem
 cum filiis tu locutus es quod bene mihi faceres et dilatares 12
 semen meum sicut harenam maris quae prae multitudine nu-
 merari non potest cumque dormisset ibi nocte illa separavit 13
 de his quae habebat munera Esau fratri suo capras ducentas 14
 hircos viginti oves ducentas arietes viginti camelos fetas cum 15
 pullis suis triginta vaccas quadraginta et tauros viginti asinas
 viginti et pullos earum decem et misit per manus servorum 16
 suorum singulos seorsum greges dixitque pueris suis antecedit
 me et sit spatium inter gregem et gregem et praecepit priori 17
 dicens si obvium habueris Esau fratrem meum et interroga-

verit te cuius es et quo vadis et cuius sunt ista quae sequeris
18 respondebis servi tui Iacob munera misit domino meo Esau
19 ipse quoque post nos venit similiter mandata dedit secundo
ac tertio et cunctis qui sequebantur greges dicens hisdem ver-
20 bis loquimini ad Esau cum inveneritis eum et addetis ipse
quoque servus tuus Iacob iter nostrum insequitur dixit enim
placabo illum muneribus quae praecedunt et postea videbo
21 forsitan propitiabitur mihi praecesserunt itaque munera ante
22 eum ipse vero mansit nocte illa in Castris cumque mature
surrexisset tulit duas uxores suas et totidem famulas cum un-
23 decim filiis et transivit vadum Iaboc transductisque omnibus
24 quae ad se pertinebant remansit solus et ecce vir luctabatur
25 cum eo usque mane qui cum videret quod eum superare non
26 posset tetigit nervum femoris eius et statim emarcuit dixit-
que ad eum dimitte me iam enim ascendit aurora respondit
27 non dimittam te nisi benedixeris mihi ait ergo quod nomen
28 est tibi respondit Iacob at ille nequaquam inquit Iacob ap-
pellabitur nomen tuum sed Israhel quoniam si contra Deum
29 fortis fuisti quanto magis contra homines praevaleris interro-
gavit eum Iacob dic mihi quo appellaris nomine respondit cur
30 quaeris nomen meum et benedixit ei in eodem loco vocavit-
que Iacob nomen loci illius Phanuhel dicens vidi Deum facie
31 ad faciem et salva facta est anima mea ortusque est ei statim
sol postquam transgressus est Phanuhel ipse vero claudicabat
32 pede quam ob causam non comedunt filii Israhel nervum qui
emarcuit in femore Iacob usque in praesentem diem eo quod
tetigerit nervum femoris eius et obstipuerit

XXXIII

levans autem Iacob oculos suos vidit venientem Esau et
cum eo quadringentos viros divisitque filios Liae et Rahel am-
2 barumque famularum et posuit utramque ancillam et liberos
earum in principio Liam vero et filios eius in secundo loco Ra-
3 hel autem et Ioseph novissimos et ipse praegrediens adora-
vit pronus in terram septies donec adpropinquaret frater eius
4 currens itaque Esau obviam fratri suo amplexatus est eum
5 stringensque collum et osculans flevit levatisque oculis vidit
mulieres et parvulos earum et ait quid sibi volunt isti et si ad
te pertinent respondit parvuli sunt quos donavit mihi Deus

servo tuo et adpropinquantes ancillae et filii earum incurvati 6
 sunt accessitque Lia cum liberis suis et cum similiter ado- 7
 rassent extremi Ioseph et Rahel adoraverunt quoniam sunt 8
 inquit istae turmae quas obvias habui respondit ut invenirem
 gratiam coram domino meo et ille habeo ait plurima frater 9
 mi sint tua tibi dixit Iacob noli ita obsecro sed si inveni gra- 10
 tiam in oculis tuis accipe munusculum de manibus meis sic
 enim vidi faciem tuam quasi viderim vultum Dei esto mihi 11
 propitius et suscipe benedictionem quam adtuli tibi et quam
 donavit mihi Deus tribuens omnia vix fratre compellente sus- 12, 13
 scipiens ait gradiamur simul eroque socius itineris tui dixit
 Iacob nosti domine mi quod parvulos habeam teneros et oves
 ac boves fetas mecum quas si plus in ambulando fecero labora- 14
 re morientur una die cuncti greges praecedat dominus meus
 ante servum suum et ego sequar paulatim vestigia eius sicut
 videro posse parvulos meos donec veniam ad dominum meum
 in Seir respondit Esau oro te ut de populo qui mecum est 15
 saltem socii remaneant viae tuae non est inquit necesse hoc
 uno indigeo ut inveniam gratiam in conspectu domini mei re- 16
 versus est itaque illo die Esau itinere quo venerat in Seir et 17
 Iacob venit in Soccoth ubi aedificata domo et fixis tentoriis
 appellavit nomen loci illius Soccoth id est Tabernacula trans- 18
 sivitque in Salem urbem Sycimorum quae est in terra Chanaan
 postquam regressus est de Mesopotamiam Syriae et habitavit
 iuxta oppidum emitque partem agri in qua fixerat taberna- 19
 culum a filiis Emor patris Sychem centum agnis et erecto ibi 20
 altari invocavit super illud Fortissimum Deum Israhel

egressa est autem Dina filia Liae ut videret mulieres regio- **XXXIV**
 nis illius quam cum vidisset Sychem filius Emor Evei prin- 2
 ceptus terrae illius adamavit et rapuit et dormivit cum illa vi
 opprimens virginem et conglutinata est anima eius cum ea 3
 tristemque blanditiis delinivit et pergens ad Emor patrem 4
 suum accipe mihi inquit puellam hanc coniugem quod cum 5
 audisset Iacob absentibus filiis et in pastu occupatis pecorum
 siluit donec redirent egresso autem Emor patre Sychem ut lo- 6
 queretur ad Iacob ecce filii eius veniebant de agro auditoque 7
 quod acciderat irati sunt valde eo quod foedam rem esset ope-

ratus in Israhel et violata filia Iacob rem illicitam perpetrasset
8 locutus est itaque Emor ad eos Sychem filii mei adhesit ani-
9 ma filiae vestrae date eam illi uxorem et iungamus vicissim
10 conubia filias vestras tradite nobis et filias nostras accipite et
habitare nobiscum terra in potestate vestra est exercete ne-
11 gotiamini et possidete eam sed et Sychem ad patrem et ad
fratres eius ait inveniam gratiam coram vobis et quaecumque
12 statueritis dabo augete dotem munera postulate libens tri-
buam quod petieritis tantum date mihi puellam hanc uxorem
13 responderunt filii Iacob Sychem et patri eius in dolo saevien-
14 tes ob stuprum sororis non possumus facere quod petitis nec
dare sororem nostram homini incircumciso quod illicitum et
15 nefarium est apud nos sed in hoc valebimus foederari si esse
voveritis nostri similes et circumcidatur in vobis omne mascu-
16 lini sexus tunc dabimus et accipiemus mutuo filias nostras ac
17 vestras et habitabimus vobiscum erimusque unus populus sin
autem circumcidi nolueritis tollemus filiam nostram et rece-
18, 19 demus placuit oblatio eorum Emor et Sychem filio eius nec
distulit adulescens quin statim quod petebatur expleret ama-
bat enim puellam valde et ipse erat inclitus in omni domo
20, 21 patris sui ingressique portam urbis locuti sunt populo viri
isti pacifici sunt et volunt habitare nobiscum negotientur in
terra et exerceant eam quae spatiosa et lata cultoribus indiget
22 filias eorum accipiemus uxores et nostras illis dabimus unum
est quod differtur tantum bonum si circumcidamus masculos
23 nostros ritum gentis imitantes et substantia eorum et pecora
et cuncta quae possident nostra erunt tantum in hoc adque-
24 scamus et habitantes simul unum efficiemus populum adsen-
25 si sunt omnes circumcisis cunctis maribus et ecce die tertio
quando gravissimus vulnerum dolor est arreptis duo Iacob fi-
26 lii Symeon et Levi fratres Dinae gladiis ingressi sunt urbem
pariter necaverunt tollentes Dinam de domo Sychem sororem
27 suam quibus egressis inruerunt super occisos ceteri filii Iacob
28 et depopulati sunt urbem in ultionem stupri oves eorum et
armenta et asinos cunctaque vastantes quae in domibus et in
29 agris erant parvulos quoque et uxores eorum duxere captivas

quibus patratris audacter Iacob dixit ad Symeon et Levi turba- 30
 stis me et odiosum fecistis Chananeis et Ferezeis habitatoribus
 terrae huius nos pauci sumus illi congregati percutient me et
 delebor ego et domus mea responderunt numquid ut scorto 31
 abuti debuere sorore nostra

interea locutus est Deus ad Iacob surge et ascende Bethel **XXXV**
 et habita ibi facque altare Deo qui apparuit tibi quando fu-
 giebas Esau fratrem tuum Iacob vero convocata omni domo 2
 sua ait abicite deos alienos qui in medio vestri sunt et mun-
 damini ac mutate vestimenta vestra surgite et ascendamus 3
 in Bethel ut faciamus ibi altare Deo qui exaudivit me in die
 tribulationis meae et fuit socius itineris mei dederunt ergo 4
 ei omnes deos alienos quos habebant et inaures quae erant in
 auribus eorum at ille infodit ea subter terebinthum quae est
 post urbem Sychem cumque profecti essent terror Dei invasit 5
 omnes per circuitum civitates et non sunt ausi persequi rece-
 dentes venit igitur Iacob Luzam quae est in terra Chanaan 6
 cognomento Bethel ipse et omnis populus cum eo aedifica- 7
 vitque ibi altare et appellavit nomen loci Domus Dei ibi enim
 apparuit ei Deus cum fugeret fratrem suum eodem tempo- 8
 re mortua est Debhora nutrix Rebeckae et sepulta ad radices
 Bethel subter quercum vocatumque est nomen loci quercus
 Fletus apparuit autem iterum Deus Iacob postquam reversus 9
 est de Mesopotamiam Syriae benedixitque ei dicens non vo- 10
 caberis ultra Iacob sed Israhel erit nomen tuum et appellavit
 eum Israhel dixitque ei ego Deus omnipotens cresce et multi- 11
 plicare gentes et populi nationum erunt ex te reges de lumbis
 tuis egredientur terramque quam dedi Abraham et Isaac da- 12
 bo tibi et semini tuo post te et recessit ab eo ille vero erexit 13, 14
 titulum lapideum in loco quo locutus ei fuerat Deus libans su-
 per eum libamina et effundens oleum vocansque nomen loci 15
 Bethel egressus inde venit verno tempore ad terram quae du- 16
 cit Efratham in qua cum parturiret Rahel ob difficultatem 17
 partus periclitari coepit dixitque ei obsetrix noli timere quia
 et hunc habebis filium egrediente autem anima prae dolore 18
 et inminente iam morte vocavit nomen filii sui Benoni id est
 filius doloris mei pater vero appellavit eum Benjamin id est

19 filius dexteræ mortua est ergo Rahel et sepulta in via quæ
 20 ducit Efratham hæc est Bethleem erexitque Iacob titulum
 super sepulchrum eius hic est titulus monumenti Rahel usque
 21 in præsentem diem egressus inde fixit tabernaculum trans
 22 turrem Gregis cumque habitaret in illa regione abiit Ruben
 et dormivit cum Bala concubina patris sui quod illum minime
 23 latuit erant autem filii Iacob duodecim filii Liae primogeni-
 tus Ruben et Symeon et Levi et Iudas et Isachar et Zabulon
 24, 25 filii Rahel Ioseph et Benjamin filii Balæ ancillæ Rahelis Dan
 26 et Nepthalim filii Zelphæ ancillæ Liae Gad et Aser hii filii
 27 Iacob qui nati sunt ei in Mesopotamiam Syriæ venit etiam
 ad Isaac patrem suum in Mambre civitatem Arbee hæc est
 28 Hebron in qua peregrinatus est Abraham et Isaac et comple-
 29 ti sunt dies Isaac centum octoginta annorum consumptusque
 aetate mortuus est et adpositus populo suo senex et plenus
 dierum et sepelierunt eum Esau et Iacob filii sui

XXXVI, 2 hæc sunt autem generationes Esau ipse est Edom Esau ac-
 cepit uxores de filiabus Chanaan Ada filiam Elom Hetthei et
 3 Oolibama filiam Anæ filiae Sebeon Evei Basemath quoque
 4 filiam Ismahel sororem Nabaioth peperit autem Ada Eliphaz
 5 Basemath genuit Rauhel Oolibama edidit Hieus et Hielom
 6 et Core hii filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan tulit
 autem Esau uxores suas et filios et filias et omnem animam
 domus suæ et substantiam et pecora et cuncta quæ habere
 poterat in terra Chanaan et abiit in alteram regionem reces-
 7 sitque a fratre suo Iacob divites enim erant valde et simul
 habitare non poterant nec sustinebat eos terra peregrinationis
 8 eorum præ multitudine gregum habitavitque Esau in monte
 9 Seir ipse est Edom hæc sunt generationes Esau patris Edom
 10 in monte Seir et hæc nomina filiorum eius Eliphaz filius Ada
 11 uxoris Esau Rauhel quoque filius Basemath uxoris eius fue-
 runtque filii Eliphaz Theman Omar Sephu et Gatham et Cenez
 12 erat autem Thamna concubina Eliphaz filii Esau quæ peperit
 13 ei Amalech hii sunt filii Adæ uxoris Esau filii autem Rau-
 hel Naath et Zara Semma et Meza hii filii Basemath uxoris
 14 Esau isti quoque erant filii Oolibama filiae Anæ filiae Sebeon
 15 uxoris Esau quos genuit ei Hieus et Hielom et Core hii du-

ces filiorum Esau filii Eliphaz primogeniti Esau dux Theman
dux Omar dux Sephu dux Cenez dux Core dux Gatham dux 16
Amalech hii filii Eliphaz in terra Edom et hii filii Adae hii 17
quoque filii Rauhel filii Esau dux Naath dux Zara dux Semma
dux Meza hii duces Rauhel in terra Edom isti filii Basemath
uxoris Esau hii autem filii Oolibama uxoris Esau dux Hieus 18
dux Hielom dux Core hii duces Oolibama filiae Ana uxoris
Esau isti filii Esau et hii duces eorum ipse est Edom isti fi- 19, 20
lii Seir Horrei habitatores terrae Lotham et Sobal et Sebeon
et Anan Dison et Eser et Disan hii duces Horrei filii Seir in 21
terra Edom facti sunt autem filii Lotham Horrei et Heman 22
erat autem soror Lotham Thamna et isti filii Sobal Alvam et 23
Maneeth et Hebal Sephi et Onam et hii filii Sebeon Ahaia et 24
Anam iste est Ana qui invenit aquas calidas in solitudine cum
pasceret asinos Sebeon patris sui habuitque filium Disan et 25
filiam Oolibama et isti filii Disan Amdan et Esban et Iethran 26
et Charan hii quoque filii Eser Balaan et Zevan et Acham ha- 27, 28
buit autem filios Disan Hus et Aran isti duces Horreorum dux 29
Lothan dux Sobal dux Sebeon dux Ana dux Dison dux Eser 30
dux Disan isti duces Horreorum qui imperaverunt in terra Seir
reges autem qui regnaverunt in terra Edom antequam habe- 31
rent regem filii Israhel fuerunt hii Bale filius Beor nomenque 32
urbis eius Denaba mortuus est autem Bale et regnavit pro eo 33
Iobab filius Zare de Bosra cumque mortuus esset Iobab regna- 34
vit pro eo Husan de terra Themanorum hoc quoque mortuo 35
regnavit pro eo Adad filius Badadi qui percussit Madian in
regione Moab et nomen urbis eius Ahuith cumque mortuus 36
esset Adad regnavit pro eo Semla de Maserecha hoc quoque 37
mortuo regnavit pro eo Saul de fluvio Rooboth cumque et hic 38
obisset successit in regnum Baalanam filius Achobor isto quo- 39
que mortuo regnavit pro eo Adad nomenque urbis eius Phau
et appellabatur uxor illius Meezabel filia Matred filiae Mizaab
haec ergo nomina Esau in cognationibus et locis et vocabulis 40
suis dux Thamna dux Alva dux Ietheth dux Oolibama dux 41
Ela dux Phinon dux Cenez dux Theman dux Mabsar dux 42, 43
Mabdiel dux Iram hii duces Edom habitantes in terra imperii
sui ipse est Esau pater Idumeorum

XXXVII

habitavit autem Iacob in terra Chanaan in qua peregrina-
2 tus est pater suus et hae sunt generationes eius Ioseph cum
sedecim esset annorum pascebat gregem cum fratribus suis ad-
huc puer et erat cum filiis Balae et Zelphae uxorum patris sui
3 accusavitque fratres suos apud patrem crimine pessimo Isra-
hel autem diligebat Ioseph super omnes filios suos eo quod in
4 senectute genuisset eum fecitque ei tunicam polymitam vi-
dentes autem fratres eius quod a patre plus cunctis filiis ama-
retur oderant eum nec poterant ei quicquam pacificum loqui
5 accidit quoque ut visum somnium referret fratribus quae causa
6 maioris odii seminarium fuit dixitque ad eos audite somnium
7 meum quod vidi putabam ligare nos manipulos in agro et
quasi consurgere manipulum meum et stare vestrosque mani-
8 pulos circumstantes adorare manipulum meum responderunt
fratres eius numquid rex noster eris aut subiciemur ditioni
tuae haec ergo causa somniorum atque sermonum invidiae et
9 odii fomitem ministravit aliud quoque vidit somnium quod
narrans fratribus ait vidi per somnium quasi solem et lunam
10 et stellas undecim adorare me quod cum patri suo et fra-
tribus rettulisset increpavit eum pater et dixit quid sibi vult
hoc somnium quod vidisti num ego et mater tua et fratres
11 adorabimus te super terram invidebant igitur ei fratres sui
pater vero rem tacitus considerabat cumque fratres illius in
12 pascendis gregibus patris morarentur in Sychem dixit ad eum
Israel fratres tui pascunt oves in Sycimis veni mittam te ad
13 eos quo respondente praesto sum ait vade et vide si cuncta
prospera sint erga fratres tuos et pecora et renuntia mihi
14 quid agatur missus de valle Hebron venit in Sychem invenit-
que eum vir errantem in agro et interrogavit quid quaereret
15 at ille respondit fratres meos quaero indica mihi ubi pascant
16 greges dixitque ei vir recesserunt de loco isto audivi autem
eos dicentes eamus in Dothain perrexit ergo Ioseph post fra-
17 tres suos et invenit eos in Dothain qui cum vidissent eum
procul antequam accederet ad eos cogitaverunt illum occidere
18 et mutuo loquebantur ecce somniator venit venite occidamus
19, 20 eum et mittamus in cisternam veterem dicemusque fera pes-
sima devoravit eum et tunc apparebit quid illi prosint somnia

sua audiens hoc Ruben nitebatur liberare eum de manibus 21
eorum et dicebat non interficiamus animam eius nec effun- 22
datis sanguinem sed proicite eum in cisternam hanc quae est
in solitudine manusque vestras servate innoxias hoc autem di-
cebat volens eripere eum de manibus eorum et reddere patri
suo confestim igitur ut pervenit ad fratres nudaverunt eum 23
tunica talari et polymita miseruntque in cisternam quae non 24
habebat aquam et sedentes ut comederent panem viderunt 25
viatores Ismahelitas venire de Galaad et camelos eorum por-
tare aromata et resinam et stacten in Aegyptum dixit ergo 26
Iudas fratribus suis quid nobis prodest si occiderimus fratrem
nostrum et celaverimus sanguinem ipsius melius est ut venda- 27
tur Ismahelitis et manus nostrae non polluantur frater enim et
caro nostra est adquieverunt fratres sermonibus eius et prae- 28
tereuntibus Madianitis negotiatoribus extrahentes eum de ci-
sterna vendiderunt Ismahelitis viginti argenteis qui duxerunt
eum in Aegyptum reversusque Ruben ad cisternam non in- 29
venit puerum et scissis vestibus pergens ad fratres ait puer 30
non conparet et ego quo ibo tulerunt autem tunicam eius et 31
in sanguinem hedi quem occiderant tinxerunt mittentes qui 32
ferrent ad patrem et dicerent hanc invenimus vide utrum tu-
nica filii tui sit an non quam cum agnovisset pater ait tunica 33
filii mei est fera pessima comedit eum bestia devoravit Iose-
ph scissisque vestibus indutus est cilicio lugens filium multo 34
tempore congregatis autem cunctis liberis eius ut lenirent do- 35
lorem patris noluit consolationem recipere et ait descendam
ad filium meum lugens in infernum et illo perseverante in fletu
Madianei vendiderunt Ioseph in Aegypto Putiphar eunucho 36
Pharaonis magistro militiae

eo tempore descendens Iudas a fratribus suis divertit ad vi- **XXXVIII**
rum odollamitem nomine Hiram viditque ibi filiam hominis 2
chananei vocabulo Suae et uxore accepta ingressus est ad eam
quae concepit et peperit filium vocavitque nomen eius Her 3
rursum concepto fetu natum filium nominavit Onam tertium 4, 5
quoque peperit quem appellavit Sela quo nato parere ultra ces-
savit dedit autem Iudas uxorem primogenito suo Her nomine 6
Thamar fuitque Her primogenitus Iudae nequam in conspectu 7

8 Domini et ab eo occisus est dixit ergo Iudas ad Onam filium
suum ingredi ad uxorem fratris tui et sociare illi ut suscites
9 semen fratri tuo ille sciens non sibi nasci filios introiens ad
uxorem fratris sui semen fundebat in terram ne liberi fratris
10 nomine nascerentur et idcirco percussit eum Dominus quod
11 rem detestabilem faceret quam ob rem dixit Iudas Thamar
nurai suae esto vidua in domo patris tui donec crescat Sela fi-
lius meus timebat enim ne et ipse moreretur sicut fratres eius
12 quae abiit et habitavit in domo patris sui evolutis autem mul-
tis diebus mortua est filia Suae uxor Iudae qui post luctum
consolatione suscepta ascendebat ad tonsos ovium suarum
13 ipse et Hiras opilio gregis Odollamita in Thamnas nuntiatum-
que est Thamar quod socer illius ascenderet in Thamnas ad
14 tendendas oves quae depositis viduitatis vestibis adsumpsit
theristrum et mutato habitu sedit in bivio itineris quod ducit
Thamnam eo quod crevisset Sela et non eum accepisset mari-
15 tum quam cum vidisset Iudas suspicatus est esse meretricem
16 operuerat enim vultum suum ne cognosceretur ingrediensque
ad eam ait dimitte me ut coeam tecum nesciebat enim quod
nurus sua esset qua respondente quid mihi dabis ut fruaris
17 concubitu meo dixit mittam tibi hedum de gregibus rursum
illa dicente patiar quod vis si dederis mihi arrabonem donec
18 mittas quod polliceris ait Iudas quid vis tibi pro arrabone da-
ri respondit anulum tuum et armillam et baculum quem manu
19 tenes ad unum igitur coitum concepit mulier et surgens abiit
depositoque habitu quem adsumpserat induta est viduitatis
20 vestibis misit autem Iudas hedum per pastorem suum Odol-
lamitem ut reciperet pignus quod dederat mulieri qui cum non
21 invenisset eam interrogavit homines loci illius ubi est mulier
quae sedebat in bivio respondentibus cunctis non fuit in loco
22 isto meretrix reversus est ad Iudam et dixit ei non inveni eam
sed et homines loci illius dixerunt mihi numquam ibi sedisse
23 scortum ait Iudas habeat sibi certe mendacii nos arguere non
poterit ego misi hedum quem promiseram et tu non invenisti
24 eam ecce autem post tres menses nuntiaverunt Iudae dicentes
fornicata est Thamar nurus tua et videtur uterus illius intu-
25 mescere dixit Iudas producite eam ut conburatur quae cum

educeretur ad poenam misit ad socerum suum dicens de viro
 cuius haec sunt concepti cognosce cuius sit anulus et armilla
 et baculus qui agnitis muneribus ait iustior me est quia non 26
 tradidi eam Sela filio meo attamen ultra non cognovit illam
 instante autem partu apparuerunt gemini in utero atque in 27
 ipsa effusione infantum unus protulit manum in qua obsetrix
 ligavit coccinum dicens iste egreditur prior illo vero retra- 28, 29
 hente manum egressus est alter dixitque mulier quare divisa
 est propter te maceria et ob hanc causam vocavit nomen eius
 Phares postea egressus est frater in cuius manu erat coccinum 30
 quem appellavit Zara

igitur Ioseph ductus est in Aegyptum emitque eum Puti- **XXXIX**
 phar eunuchus Pharaonis princeps exercitus vir aegyptius de
 manu Ismahelitarum a quibus perductus erat fuitque Domi- 2
 nus cum eo et erat vir in cunctis prospere agens habitabatque
 in domo domini sui qui optime noverat esse Dominum cum eo 3
 et omnia quae gereret ab eo dirigi in manu illius invenitque 4
 Ioseph gratiam coram domino suo et ministrabat ei a quo prae-
 positus omnibus gubernabat creditam sibi domum et universa 5
 quae tradita fuerant benedixitque Dominus domui Aegyptii 6
 propter Ioseph et multiplicavit tam in aedibus quam in agris
 cunctam eius substantiam nec quicquam aliud noverat nisi 6
 panem quo vescebatur erat autem Ioseph pulchra facie et deco-
 rus aspectu post multos itaque dies iecit domina oculos suos 7
 in Ioseph et ait dormi mecum qui nequaquam adquiescens 8
 operi nefario dixit ad eam ecce dominus meus omnibus mihi
 traditis ignorat quid habeat in domo sua nec quicquam est 9
 quod non in mea sit potestate vel non tradiderit mihi praeter
 te quae uxor eius es quomodo ergo possum malum hoc facere
 et peccare in Deum meum huiusmodi verbis per singulos 10
 dies et mulier molesta erat adolescenti et ille recusabat stu-
 prum accidit autem ut quadam die intraret Ioseph domum 11
 et operis quippiam absque arbitris faceret et illa adprehen- 12
 sa lacinia vestimenti eius diceret dormi mecum qui relicto in
 manu illius pallio fugit et egressus est foras cumque vidisset 13
 mulier vestem in manibus suis et se esse contemptam vocavit 14
 homines domus suae et ait ad eos en introduxit virum hebrae-

um ut inluderet nobis ingressus est ad me ut coiret mecum
15 cumque ego succlamassem et audisset vocem meam reliquit
16 pallium quod tenebam et fugit foras in argumentum ergo fi-
17 dei retentum pallium ostendit marito revertenti domum et ait
ingressus est ad me servus hebraeus quem adduxisti ut inlude-
18 ret mihi cumque vidisset me clamare reliquit pallium et fugit
19 foras his auditis dominus et nimium credulus verbis coniugis
20 iratus est valde tradiditque Ioseph in carcerem ubi vincti regis
21 custodiebantur et erat ibi clausus fuit autem Dominus cum
Ioseph et misertus illius dedit ei gratiam in conspectu princi-
22 pis carceris qui tradidit in manu ipsius universos vinctos qui
23 in custodia tenebantur et quicquid fiebat sub ipso erat nec
noverat aliquid cunctis ei creditis Dominus enim erat cum illo
et omnia eius opera dirigebat

XL his ita gestis accidit ut peccarent duo eunuchi pincerna re-
2 gis Aegypti et pistor domino suo iratusque Pharaon contra
3 eos nam alter pincernis praeerat alter pistoribus misit eos in
4 carcerem principis militum in quo erat vinctus et Ioseph at
custos carceris tradidit eos Ioseph qui et ministrabat eis ali-
5 quantum temporis fluxerat et illi in custodia tenebantur vi-
deruntque ambo somnium nocte una iuxta interpretationem
6 congruam sibi ad quos cum introisset Ioseph mane et vidisset
7 eos tristes sciscitatus est dicens cur tristior est hodie solito
8 facies vestra qui responderunt somnium vidimus et non est
qui interpretetur nobis dixitque ad eos Ioseph numquid non
9 Dei est interpretatio referte mihi quid videritis narravit prior
praepositus pincernarum somnium videbam coram me vitem
10 in qua erant tres propagines crescere paulatim gemmas et post
11 flores uvas maturescere calicemque Pharaonis in manu mea
tuli ergo uvas et expressi in calicem quem tenebam et tradi-
12 di poculum Pharaoni respondit Ioseph haec est interpretatio
13 somnii tres propagines tres adhuc dies sunt post quos recorda-
bitur Pharaon magisterii tui et restituet te in gradum pristinum
dabisque ei calicem iuxta officium tuum sicut facere ante con-
14 sueveras tantum memento mei cum tibi bene fuerit et facies
mecum misericordiam ut suggeras Pharaoni et educat me de
15 isto carcere quia furto sublatus sum de terra Hebraeorum et

hic innocens in lacum missus sum videns pistorum magister 16
 quod prudenter somnium dissolvisset ait et ego vidi somnium
 quod haberem tria canistra farinae super caput meum et in 17
 uno canistro quod erat excelsius portare me omnes cibos qui
 fiunt arte pistoria avesque comedere ex eo respondit Ioseph 18
 haec est interpretatio somnii tria canistra tres adhuc dies sunt
 post quos auferet Pharaon caput tuum ac suspendet te in cruce 19
 et lacerabunt volucres carnes tuas exin dies tertius natalicius 20
 Pharaonis erat qui faciens grande convivium pueris suis recor-
 datus est inter epulas magistri pincernarum et pistorum prin-
 cipis restituitque alterum in locum suum ut porrigeret regi 21
 poculum alterum suspendit in patibulo ut coniectoris veri-
 tas probaretur et tamen succedentibus prosperis praepositus 22
 pincernarum oblitus est interpretis sui 23

post duos annos vidit Pharaon somnium putabat se stare **XLI**
 super fluvium de quo ascendebant septem boves pulchrae et 2
 crassae nimis et pascebantur in locis palustribus aliae quoque 3
 septem emergebant de flumine foedae confectaeque macie et
 pascebantur in ipsa amnis ripa in locis virentibus devorave- 4
 runtque eas quarum mira species et habitudo corporum erat
 expergefactus Pharaon rursus dormivit et vidit alterum som- 5
 nium septem spicae pullulabant in culmo uno plenae atque for-
 monsae aliae quoque totidem spicae tenues et percussae ure- 6
 dine oriebantur devorantes omnem priorum pulchritudinem 7
 evigilans post quietem et facto mane pavore perterritus misit 8
 ad coniectores Aegypti cunctosque sapientes et accersitis nar-
 ravit somnium nec erat qui interpretaretur tunc demum re- 9
 miniscens pincernarum magister ait confiteor peccatum meum
 iratus rex servis suis me et magistrum pistorum retrudi iussit 10
 in carcerem principis militum ubi una nocte uterque vidimus 11
 somnium praesagum futurorum erat ibi puer hebraeus eius- 12
 dem ducis militum famulus cui narrantes somnia audivimus 13
 quicquid postea rei probavit eventus ego enim redditus sum of-
 ficio meo et ille suspensus est in cruce protinus ad regis impe- 14
 rium eductum de carcere Ioseph totonderunt ac veste mutata
 obtulerunt ei cui ille ait vidi somnia nec est qui edisserat quae 15
 audivi te prudentissime conicere respondit Ioseph absque me 16

17 Deus respondebit prospera Pharaoni narravit ergo ille quod
18 viderat putabam me stare super ripam fluminis et septem
boves de amne conscendere pulchras nimis et obesitas carnibus
19 quae in pastu paludis virecta carpebant et ecce has seque-
bantur aliae septem boves in tantum deformes et macilentae
20 ut numquam tales in terra Aegypti viderim quae devoratis
21 et consumptis prioribus nullum saturitatis dedere vestigium
sed simili macie et squalore torpebant evigilans rursus sopore
22 depressus vidi somnium septem spicae pullulabant in culmo
23 uno plenae atque pulcherrimae aliae quoque septem tenues et
24 percussae uredine oriebantur stipula quae priorum pulchritu-
dinem devorarunt narraui coniectioribus somnium et nemo est
25 qui edisserat respondit Ioseph somnium regis unum est quae
26 facturus est Deus ostendit Pharaoni septem boves pulchrae
et septem spicae plenae septem ubertatis anni sunt eandem-
27 que vim somnii comprehendunt septem quoque boves tenues
atque macilentae quae ascenderunt post eas et septem spicae
tenues et vento urente percussae septem anni sunt venturae
28, 29 famis qui hoc ordine complebuntur ecce septem anni venient
30 fertilitatis magnae in universa terra Aegypti quos sequentur
septem anni alii tantae sterilitatis ut oblivioni tradatur cuncta
retro abundantia consumptura est enim fames omnem terram
31, 32 et ubertatis magnitudinem perditura inopiae magnitudo quod
autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium fir-
mitatis indicium est eo quod fiat sermo Dei et velocius implea-
33 tur nunc ergo provideat rex virum sapientem et industrium
34 et praeficiat eum terrae Aegypti qui constituat praepositos
per singulas regiones et quintam partem fructuum per septem
35 annos fertilitatis qui iam nunc futuri sunt congreget in horrea
et omne frumentum sub Pharaonis potestate condatur serve-
36 turque in urbibus et pareatur futurae septem annorum fami
quae pressura est Aegyptum et non consumetur terra inopia
37, 38 placuit Pharaoni consilium et cunctis ministris eius locutus-
que est ad eos num invenire poterimus talem virum qui spiritu
39 Dei plenus sit dixit ergo ad Ioseph quia ostendit Deus tibi
omnia quae locutus es numquid sapienterem et similem tui
40 invenire potero tu eris super domum meam et ad tui oris

imperium cunctus populus oboediet uno tantum regni solio
 te praecedam dicens quoque rursum Pharaos ad Ioseph ecce 41
 constitui te super universam terram Aegypti tulit anulum de 42
 manu sua et dedit in manu eius vestivitque eum stola byssi-
 na et collo torquem auream circumposuit fecitque ascendere 43
 super currum suum secundum clamante praecone ut omnes
 coram eo genuflecterent et praepositum esse scirent universae
 terrae Aegypti dixit quoque rex ad Ioseph ego sum Pharaos 44
 absque tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem
 in omni terra Aegypti vertitque nomen illius et vocavit eum 45
 lingua aegyptiaca Salvatorem mundi dedit quoque illi uxorem
 Aseneth filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos egressus ita-
 que Ioseph ad terram Aegypti triginta autem erat annorum 46
 quando stetit in conspectu regis Pharaonis circuivit omnes re-
 giones Aegypti venitque fertilitas septem annorum et in ma- 47
 nipulos redactae segetes congregatae sunt in horrea Aegypti
 omnis etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita 48
 est tantaque fuit multitudo tritici ut harenae maris coaequa- 49
 retur et copia mensuram excederet nati sunt autem Ioseph 50
 filii duo antequam veniret fames quos ei peperit Aseneth filia
 Putiphare sacerdotis Heliopoleos vocavitque nomen primoge- 51
 niti Manasse dicens oblivisci me fecit Deus omnium laborum
 meorum et domum patris mei nomen quoque secundi appella- 52
 vit Ephraim dicens crescere me fecit Deus in terra paupertatis
 meae igitur transactis septem annis ubertatis qui fuerant in 53
 Aegypto coeperunt venire septem anni inopiae quos praedi- 54
 xerat Ioseph et in universo orbe fames praevaluit in cuncta
 autem terra Aegypti erat panis qua esuriente clamavit popu- 55
 lus ad Pharaonem alimenta petens quibus ille respondit ite ad
 Ioseph et quicquid vobis dixerit facite crescebat autem coti- 56
 die fames in omni terra aperuitque Ioseph universa horrea et
 vendebat Aegyptiis nam et illos oppresserat fames omnesque 57
 provinciae veniebant in Aegyptum ut emerent escas et malum
 inopiae temperarent

audiens autem Iacob quod alimenta venderentur in Aegypto **XLII**
 dixit filiis suis quare neglegitis audivi quod triticum venun- 2
 detur in Aegypto descendite et emite nobis necessaria ut pos-

3 simus vivere et non consumamur inopia descendentes igitur
4 fratres Ioseph decem ut emerent frumenta in Aegypto Benjamin domi retento ab Iacob qui dixerat fratribus eius ne forte
5 in itinere quicquam patiaturs mali ingressi sunt terram Aegypti cum aliis qui pergebant ad emendum erat autem fames
6 in terra Chanaan et Ioseph princeps Aegypti atque ad illius nutum frumenta populis vendebantur cumque adorassent eum
7 fratres sui et agnovisset eos quasi ad alienos durius loquebatur interrogans eos unde venistis qui responderunt de terra
8 Chanaan ut emamus victui necessaria et tamen fratres ipse
9 cognoscens non est agnitus ab eis recordatusque somniorum quae aliquando viderat ait exploratores estis ut videatis infirmiora terrae venistis qui dixerunt non est ita domine sed servi tui venerunt ut emerent cibos omnes filii unius viri sumus pacifici venimus nec quicquam famuli tui machinantur mali quibus ille respondit aliter est inmunita terrae huius considerare venistis et illi duodecim inquirunt servi tui fratres sumus filii viri unius in terra Chanaan minimus cum patre nostro est alius non est super hoc est ait quod locutus sum exploratores estis iam nunc experimentum vestri capiam per salutem Pharaonis non egrediemini hinc donec veniat frater vester minimus mittite e vobis unum et adducat eum vos autem eritis in vinculis donec probentur quae dixistis utrum falsa an vera sint alioquin per salutem Pharaonis exploratores estis tradidit ergo eos custodiae tribus diebus die autem tertio eductis de carcere ait facite quod dixi et vivetis Deum enim timeo si pacifici estis frater vester unus ligetur in carcere vos autem abite et ferte frumenta quae emistis in domos vestras et fratrem vestrum minimum ad me adducite ut possim vestros probare sermones et non moriamini fecerunt ut dixerat et locuti sunt invicem merito haec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum videntes angustiam animae illius cum deprecaretur nos et non audivimus idcirco venit super nos ista tribulatio e quibus unus Ruben ait numquid non dixi vobis nolite peccare in puerum et non audistis me en sanguis eius exquiritur nesciebant autem quod intellegeret Ioseph eo quod per interpretem loquebatur ad eos avertitque se parumper et flevit et

reversus locutus est ad eos tollens Symeon et ligans illis prae- 25
 sentibus iussitque ministris ut implerent saccos eorum tritico
 et reponerent pecunias singulorum in sacculis suis datis supra
 cibariis in via qui fecerunt ita at illi portantes frumenta in 26
 asinis profecti sunt apertoque unus sacco ut daret iumento 27
 pabulum in diversorio contemplatus pecuniam in ore sacculi
 dixit fratribus suis reddita est mihi pecunia en habetur in sac- 28
 co et obstupefacti turbatique dixerunt mutuo quidnam est hoc
 quod fecit nobis Deus veneruntque ad Iacob patrem suum in 29
 terra Chanaan et narrauerunt ei omnia quae accidissent sibi
 dicentes locutus est nobis dominus terrae dure et putavit nos 30
 exploratores provinciae cui respondimus pacifici sumus nec 31
 ullas molimur insidias duodecim fratres uno patre geniti su- 32
 mus unus non est super minimus cum patre versatur in terra
 Chanaan qui ait nobis sic probabo quod pacifici sitis fratrem 33
 vestrum unum dimittite apud me et cibaria domibus vestris
 necessaria sumite et abite fratremque vestrum minimum ad- 34
 ducite ad me ut sciam quod non sitis exploratores et istum qui
 tenetur in vinculis recipere possitis ac deinceps emendi quae
 vultis habeatis licentiam his dictis cum frumenta effunderent 35
 singuli reppererunt in ore saccorum ligatas pecunias exterri-
 tisque simul omnibus dixit pater Iacob absque liberis me esse 36
 fecistis Ioseph non est super Symeon tenetur in vinculis Benia-
 min auferetis in me haec mala omnia reciderunt cui respondit 37
 Ruben duos filios meos interfice si non reduxero illum tibi tra-
 de in manu mea et ego eum restituum at ille non descendet 38
 inquit filius meus vobiscum frater eius mortuus est ipse solus
 remansit si quid ei adversi acciderit in terra ad quam pergitis
 deducetis canos meos cum dolore ad inferos

interim fames omnem terram vehementer premebat con- **XLIII, 2**
 sumptisque cibus quos ex Aegypto detulerant dixit Iacob ad
 filios suos revertimini et emite pauxillum escarum respon- 3
 dit Iudas denunciavit nobis vir ille sub testificatione iurandi
 dicens non videbitis faciem meam nisi fratrem vestrum mini-
 mum adduxeritis vobiscum si ergo vis mittere eum nobiscum 4
 pergemus pariter et ememus tibi necessaria si autem non vis 5
 non ibimus vir enim ut saepe diximus denunciavit nobis dicens

6 non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo dixit eis Israhel in meam hoc fecistis miseriam ut indicaretis ei
7 et alium habere vos fratrem at illi responderunt interrogavit nos homo per ordinem nostram progeniem si pater viveret si haberemus fratrem et nos respondimus ei consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatus numquid scire poteramus quod diciturus esset adducite vobiscum fratrem vestrum Iudas quoque dixit patri suo mitte puerum mecum ut proficiscamur et possimus vivere ne moriamur nos et parvuli nostri ego suscipio puerum de manu mea require illum nisi reduxero et tradidero
10 eum tibi ero peccati in te reus omni tempore si non intercessisset dilatio iam vice altera venissemus igitur Israhel pater eorum dixit ad eos si sic necesse est facite quod vultis sumite de optimis terrae fructibus in vasis vestris et deferte viro munera modicum resinae et mellis et styracis et stactes et terebinthi et
12 amigdalarum pecuniamque duplicem ferte vobiscum et illam quam invenistis in sacculis reportate ne forte errore factum
13, 14 sit sed et fratrem vestrum tollite et ite ad virum Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem et remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet et hunc Benjamin ego
15 autem quasi orbatus absque liberis ero tulerunt ergo viri munera et pecuniam duplicem et Benjamin descenderuntque in
16 Aegyptum et steterunt coram Ioseph quos cum ille vidisset et Benjamin simul praecepit dispensatori domus suae dicens introduc viros domum et occide victimas et instrue convivium quoniam mecum sunt comesuri meridie fecit ille sicut fuerat imperatum et introduxit viros domum ibique exterriti dixerunt mutuo propter pecuniam quam rettulimus prius in saccis nostris introducti sumus ut devolvat in nos calumniam et
19 violenter subiciat servituti et nos et asinos nostros quam ob
20 rem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem locuti sunt oramus domine ut audias iam ante descendimus ut emeremus
21 escas quibus emptis cum venissemus ad diversorium aperuimus sacculos nostros et invenimus pecuniam in ore saccorum
22 quam nunc eodem pondere reportamus sed et aliud adtulimus argentum ut emamus quae necessaria sunt non est in nostra
23 conscientia quis eam posuerit in marsuppiis nostris at ille re-

spondit pax vobiscum nolite timere Deus vester et Deus patris
 vestri dedit vobis thesauros in sacculis vestris nam pecuniam
 quam dedistis mihi probatam ego habeo eduxitque ad eos Sy-
 meon et introductis domum adtulit aquam et laverunt pedes 24
 suos deditque pabula asinis eorum illi vero parabant munera 25
 donec ingrederetur Ioseph meridie audierant enim quod ibi co-
 mesuri essent panem igitur ingressus est Ioseph domum suam 26
 obtuleruntque ei munera tenentes in manibus et adoraverunt
 proni in terram at ille clementer resalutatis eis interrogavit 27
 dicens salvusne est pater vester senex de quo dixeratis mihi
 adhuc vivit qui responderunt sospes est servus tuus pater no- 28
 ster adhuc vivit et incurvati adoraverunt eum ad tollens autem 29
 oculos Ioseph vidit Benjamin fratrem suum uterinum et ait iste
 est frater vester parvulus de quo dixeratis mihi et rursus Deus
 inquit misereatur tui fili mi festinavitque quia commota fue- 30
 rant viscera eius super fratre suo et erumpebant lacrimae et
 introiens cubiculum flevit rursusque lota facie egressus con- 31
 tinuit se et ait ponite panes quibus adpositis seorsum Ioseph 32
 et seorsum fratribus Aegyptiis quoque qui vescebantur simul
 seorsum inlicitum est enim Aegyptiis comedere cum Hebraeis
 et profanum putant huiuscemodi convivium sederunt coram 33
 eo primogenitus iuxta primogenita sua et minimus iuxta ae-
 tatem suam et mirabantur nimis sumptis partibus quas ab 34
 eo acceperant maiorque pars venit Benjamin ita ut quinque
 partibus excederet biberuntque et inebriati sunt cum eo

praecepit autem Ioseph dispensatori domus suae dicens im- **XLIV**
 ple saccos eorum frumento quantum possunt capere et po-
 ne pecuniam singulorum in summitate sacci scyphum autem 2
 meum argenteum et pretium quod dedit tritici pone in ore sac-
 ci iunioris factumque est ita et orto mane dimissi sunt cum 3
 asinis suis iamque urbem exierant et processerant paululum 4
 tum Ioseph arcessito dispensatore domus surge inquit perse-
 quere viros et adprehensis dicito quare reddidistis malum pro
 bono scyphum quem furati estis ipse est in quo bibit dominus 5
 meus et in quo augurari solet pessimam rem fecistis fecit ille 6
 ut iusserat et adprehensis per ordinem locutus est qui respon- 7
 derunt quare sic loquitur dominus noster ut servi tui tantum

8 flagitii commiserint pecuniam quam invenimus in summitate
saccorum reportavimus ad te de terra Chanaan et quomodo
consequens est ut furati simus de domo domini tui aurum vel
9 argentum apud quemcumque fuerit inventum servorum tuo-
rum quod quaeris moriatur et nos servi erimus domini nostri
10 qui dixit fiat iuxta vestram sententiam apud quem fuerit in-
11 ventum ipse sit servus meus vos autem eritis innoxii itaque
12 festinato deponentes in terram saccos aperuerunt singuli quos
scrutatus incipiens a maiore usque ad minimum invenit scy-
13 phum in sacco Benjamin at illi scissis vestibibus oneratisque
14 rursum asinis reversi sunt in oppidum primusque Iudas cum
fratribus ingressus est ad Ioseph necdum enim de loco abierat
15 omnesque ante eum in terra pariter corruerunt quibus ille ait
cur sic agere voluistis an ignoratis quod non sit similis mei in
16 augurandi scientia cui Iudas quid respondebimus inquit domi-
no meo vel quid loquemur aut iusti poterimus obtendere Deus
invenit iniquitatem servorum tuorum en omnes servi sumus
17 domini mei et nos et apud quem inventus est scyphus respon-
dit Ioseph absit a me ut sic agam qui furatus est scyphum ipse
18 sit servus meus vos autem abite liberi ad patrem vestrum ac-
cedens propius Iudas confidenter ait oro domine mi loquatur
servus tuus verbum in auribus tuis et ne irascaris famulo tuo
19 tu es enim post Pharaonem dominus meus interrogasti prius
20 servos tuos habetis patrem aut fratrem et nos respondimus
tibi domino meo est nobis pater senex et puer parvulus qui
in senecta illius natus est cuius uterinus frater est mortuus et
ipsum solum habet mater sua pater vero tenere diligit eum
21 dixistique servis tuis adducite eum ad me et ponam oculos
22 meos super illum suggessimus domino meo non potest puer
23 relinquere patrem suum si enim illum dimiserit morietur et
dixisti servis tuis nisi venerit frater vester minimus vobiscum
24 non videbitis amplius faciem meam cum ergo ascendissemus
ad famulum tuum patrem nostrum narravimus ei omnia quae
25 locutus est dominus meus et dixit pater noster revertimini
26 et emite nobis parum tritici cui diximus ire non possumus si
frater noster minimus descendet nobiscum proficiscemur simul
27 alioquin illo absente non audemus videre faciem viri atque ille

respondit vos scitis quod duos genuerit mihi uxor mea egres- 28
 sus est unus et dixistis bestia devoravit eum et hucusque non
 conparet si tuleritis et istum et aliquid ei in via contigerit de- 29
 ducetis canos meos cum maerore ad inferos igitur si intravero 30
 ad servum tuum patrem nostrum et puer defuerit cum anima
 illius ex huius anima pendeat videritque eum non esse nobi- 31
 scum morietur et deducet famuli tui canos eius cum dolore
 ad inferos ego proprie servus tuus qui in meam hunc recepi 32
 fidem et sponondi dicens nisi reduxero eum peccati reus ero in
 patrem meum omni tempore manebo itaque servus tuus pro 33
 puero in ministerium domini mei et puer ascendat cum fratri-
 bus suis non enim possum redire ad patrem absente puero ne 34
 calamitatis quae oppressura est patrem meum testis adsistam

non se poterat ultra cohibere Ioseph multis coram adstanti- **XLV**
 bus unde praecepit ut egrederentur cuncti foras et nullus inte-
 resset alienus agnitioni mutuae elevavitque vocem cum fletu 2
 quam audierunt Aegyptii omnisque domus Pharaonis et dix- 3
 it fratribus suis ego sum Ioseph adhuc pater meus vivit nec
 poterant respondere fratres nimio timore perterriti ad quos 4
 ille clementer accedite inquit ad me et cum accessissent prope
 ego sum ait Ioseph frater vester quem vendidistis in Aegypto 5
 nolite pavere nec vobis durum esse videatur quod vendidistis 6
 me in his regionibus pro salute enim vestra misit me Deus an-
 te vos in Aegyptum biennium est quod fames esse coepit in 6
 terra et adhuc quinque anni restant quibus nec arari poterit
 nec meti praemisitque me Deus ut reservemini super terram 7
 et escas ad vivendum habere possitis non vestro consilio sed 8
 Dei huc voluntate missus sum qui fecit me quasi patrem Pha-
 raonis et dominum universae domus eius ac principem in omni 9
 terra Aegypti festinate et ascendite ad patrem meum et dice-
 tis ei haec mandat filius tuus Ioseph Deus me fecit dominum 10
 universae terrae Aegypti descende ad me ne moreris et habita 10
 in terra Gessen erisque iuxta me tu et filii tui et filii filiorum
 tuorum oves tuae et armenta tua et universa quae possides
 ibique te pascam adhuc enim quinque anni residui sunt famis 11
 ne et tu pereas et domus tua et omnia quae possides en oculi 12
 vestri et oculi fratris mei Benjamin vident quod os meum lo-

13 quatur ad vos nuntiate patri meo universam gloriam meam et
cuncta quae vidistis in Aegypto festinate et adducite eum ad
14 me cumque amplexatus recidisset in collum Benjamin fratris
15 sui flevit illo quoque flente similiter super collum eius oscula-
tusque est Ioseph omnes fratres suos et ploravit super singulos
16 post quae ausi sunt loqui ad eum auditumque est et celebri
sermone vulgatum in aula regis venerunt fratres Ioseph et
17 gavisus est Pharaon atque omnis familia eius dixitque ad Ioseph
ut imperaret fratribus suis dicens onerantes iumenta ite in
18 terram Chanaan et tollite inde patrem vestrum et cognationem
et venite ad me et ego dabo vobis omnia bona Aegypti
19 ut comedatis medullam terrae praecipite etiam ut tollant plaustra
de terra Aegypti ad subvectionem parvulorum suorum et
coniugum ac dicite tollite patrem vestrum et properate quan-
20 tocius venientes ne dimittatis quicquam de supellectili vestra
21 quia omnes opes Aegypti vestrae erunt fecerunt filii Israhel ut
eis mandatum fuerat quibus dedit Ioseph plaustra secundum
22 Pharaonis imperium et cibaria in itinere singulisque proferri
iussit binas stolas Benjamin vero dedit trecentos argenteos
23 cum quinque stolis optimis tantundem pecuniae et vestium
mittens patri suo addens eis asinos decem qui subveherent ex
omnibus divitiis Aegypti et totidem asinas triticum in itinere
24 panesque portantes dimisit ergo fratres suos et proficiscen-
25 tibus ait ne irascamini in via qui ascendentes ex Aegypto
26 venerunt in terram Chanaan ad patrem suum Iacob et nuntiaverunt
ei dicentes Ioseph vivit et ipse dominatur in omni terra
Aegypti quo audito quasi de gravi somno evigilans tamen
27 non credebat eis illi contra referebant omnem ordinem
rei cumque vidisset plaustra et universa quae miserat revixit
28 spiritus eius et ait sufficit mihi si adhuc Ioseph filius meus
vivit vadam et videbo illum antequam moriar

XLVI profectusque Israhel cum omnibus quae habebat venit ad
puteum Iuramenti et mactatis ibi victimis Deo patris sui Isaac
2 audivit eum per visionem nocte vocantem se et dicentem sibi
3 Iacob Iacob cui respondit ecce adsum ait illi Deus ego sum
Fortissimus Deus patris tui noli timere et descende in Aegyptum
4 quia in gentem magnam faciam te ibi ego descendam

tecum illuc et ego inde adducam te revertentem Ioseph quo-
que ponet manum suam super oculos tuos surrexit Iacob a 5
puteo Iuramenti tuleruntque eum filii cum parvulis et uxori-
bus suis in plaustris quae miserat Pharao ad portandum senem
et omnia quae possederat in terra Chanaan venitque in Aegypt- 6
tum cum omni semine suo filii eius et nepotes filiae et cuncta 7
simul progenies haec sunt autem nomina filiorum Israhel qui 8
ingressi sunt in Aegyptum ipse cum liberis suis primogenitus
Ruben filii Ruben Enoch et Phallu et Esrom et Charmi filii 9, 10
Symeon Iemuhel et Iamin et Ahod et Iachin et Saher et Saul
filius Chananitidis filii Levi Gerson Caath et Merari filii Iu- 11, 12
da Her et Onan et Sela et Phares et Zara mortui sunt autem
Her et Onan in terra Chanaan natique sunt filii Phares Esrom
et Amul filii Isachar Thola et Phua et Iob et Semron filii 13, 14
Zabulon Sared et Helon et Iahelel hii filii Liae quos genuit in
Mesopotamiam Syriae cum Dina filia sua omnes animae filio- 15
rum eius et filiarum triginta tres filii Gad Sephion et Haggi
Suni et Esebon Heri et Arodi et Areli filii Aser Iamne et Iesua 17
et Iesui et Beria Sara quoque soror eorum filii Beria Heber et
Melchihel hii filii Zelphae quam dedit Laban Liae filiae suae 18
et hos genuit Iacob sedecim animas filii Rahel uxoris Iacob 19
Ioseph et Benjamin natique sunt Ioseph filii in terra Aegypti 20
quos genuit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos
Manasses et Ephraim filii Benjamin Bela et Bechor et Asbel 21
Gera et Naaman et Ehi et Ros Mophim et Opphim et Ared
hii filii Rahel quos genuit Iacob omnes animae quattuordecim 22
filii Dan Usim filii Nepthalim Iasihel et Guni et Hieser et 23, 24
Sallem hii filii Balae quam dedit Laban Raheli filiae suae et
hos genuit Iacob omnes animae septem cunctae animae quae 26
ingressae sunt cum Iacob in Aegyptum et egressae de femore
illius absque uxoribus filiorum sexaginta sex filii autem Iose- 27
ph qui nati sunt ei in terra Aegypti animae duae omnis anima
domus Iacob quae ingressa est Aegyptum fuere septuaginta
misit autem Iudam ante se ad Ioseph ut nuntiaret ei et ille oc- 28
curreret in Gessen quo cum pervenisset iuncto Ioseph curru 29
suo ascendit obviam patri ad eundem locum vidensque eum in-
ruit super collum eius et inter amplexus flevit dixitque pater 30

ad Ioseph iam laetus moriar quia vidi faciem tuam et super-
 31 stitem te relinquo et ille locutus est ad fratres et ad omnem
 domum patris sui ascendam et nuntiabo Pharaoni dicamque
 ei fratres mei et domus patris mei qui erant in terra Chanaan
 32 venerunt ad me et sunt viri pastores ovium curamque habent
 alendorum gregum pecora sua et armenta et omnia quae ha-
 33 bere potuerunt adduxerunt secum cumque vocaverit vos et
 34 dixerit quod est opus vestrum respondebitis viri pastores su-
 mus servi tui ab infantia nostra usque in praesens et nos et
 patres nostri haec autem dicetis ut habitare possitis in terra
 Gessen quia detestantur Aegyptii omnes pastores ovium

XLVII ingressus ergo Ioseph nuntiavit Pharaoni dicens pater meus
 et fratres oves eorum et armenta et cuncta quae possident ve-
 nerunt de terra Chanaan et ecce consistunt in terra Gessen
 2 extremos quoque fratrum suorum quinque viros statuit coram
 3 rege quos ille interrogavit quid habetis operis responderunt
 4 pastores ovium sumus servi tui et nos et patres nostri ad
 peregrinandum in terra tua venimus quoniam non est herba
 gregibus servorum tuorum ingravescente fame in regione Cha-
 naan petimusque ut esse nos iubeas servos tuos in terra Gessen
 5 dixit itaque rex ad Ioseph pater tuus et fratres tui venerunt
 6 ad te terra Aegypti in conspectu tuo est in optimo loco fac
 habitare eos et trade eis terram Gessen quod si nosti esse in
 eis viros industrios constitue illos magistros pecorum meorum
 7 post haec introduxit Ioseph patrem suum ad regem et statuit
 8 eum coram eo qui benedicens illi et interrogatus ab eo quot
 9 sunt dies annorum vitae tuae respondit dies peregrinationis
 vitae meae centum triginta annorum sunt parvi et mali et non
 pervenerunt usque ad dies patrum meorum quibus peregrinati
 10, 11 sunt et benedicto rege egressus est foras Ioseph vero patri
 et fratribus suis dedit possessionem in Aegypto in optimo lo-
 12 co terrae solo Ramesses ut praeceperat Pharaon et alebat eos
 13 omnemque domum patris sui praebens cibaria singulis in toto
 enim orbe panis deerat et oppresserat fames terram maxime
 14 Aegypti et Chanaan e quibus omnem pecuniam congrega-
 vit pro venditione frumenti et intulit eam in aerarium regis
 15 cumque defecisset emptoris pretium venit cuncta Aegyptus ad

Ioseph dicens da nobis panes quare morimur coram te deficiente pecunia quibus ille respondit adducite pecora vestra 16
et dabo vobis pro eis cibos si pretium non habetis quae cum 17
adduxissent dedit eis alimenta pro equis et ovibus et bubus
et asinis sustentavitque eos illo anno pro commutatione pecorum
veneruntque anno secundo et dixerunt ei non celamus 18
dominum nostrum quod deficiente pecunia pecora simul defecerint
nec clam te est quod absque corporibus et terra nihil habeamus
cur ergo morimur te vidente et nos et terra nostra 19
tui erimus eme nos in servitutem regiam et praebe semina ne
pereunte cultore redigatur terra in solitudinem emit igitur 20
Ioseph omnem terram Aegypti vendentibus singulis possessiones
suas prae magnitudine famis subiecitque eam Pharaoni et 21
cunctos populos eius a novissimis terminis Aegypti usque ad
extremos fines eius praeter terram sacerdotum quae a rege 22
tradita fuerat eis quibus et statuta cibaria ex horreis publicis
praebebantur et idcirco non sunt compulsi vendere possessiones
suas dixit ergo Ioseph ad populos en ut cernitis et vos 23
et terram vestram Pharao possidet accipite semina et serite
agros ut fruges habere possitis quintam partem regi dabitis 24
quattuor reliquas permitto vobis in sementem et in cibos famulis
et liberis vestris qui responderunt salus nostra in manu 25
tua est respiciat nos tantum dominus noster et laeti serviemus
regi ex eo tempore usque in praesentem diem in universa terra 26
Aegypti regibus quinta pars solvitur et factum est quasi in
legem absque terra sacerdotali quae libera ab hac condicione
fuit habitavit ergo Israhel in Aegypto id est in terra Gessen 27
et possedit eam auctusque est et multiplicatus nimis et vixit 28
in ea decem et septem annis factique sunt omnes dies vitae
illius centum quadraginta septem annorum cumque adpropinquare 29
cerneret mortis diem vocavit filium suum Ioseph et
dixit ad eum si inveni gratiam in conspectu tuo pone manum
sub femore meo et facies mihi misericordiam et veritatem ut
non sepelias me in Aegypto sed dormiam cum patribus meis 30
et auferas me de hac terra condasque in sepulchro maiorum
cui respondit Ioseph ego faciam quod iussisti et ille iura ergo 31
inquit mihi quo iurante adoravit Israhel Deum conversus ad

lectuli caput

XLVIII

his ita transactis nuntiatum est Ioseph quod aegrotaret pater eius qui adsumptis duobus filiis Manasse et Ephraim ire perrexit dictumque est seni ecce filius tuus Ioseph venit ad te qui confortatus sedit in lectulo et ingresso ad se ait Deus omnipotens apparuit mihi in Luza quae est in terra Chanaan benedixitque mihi et ait ego te augebo et multiplicabo et faciam in turbas populorum daboque tibi terram hanc et semini tuo post te in possessionem sempiternam duo igitur filii tui qui nati sunt tibi in terra Aegypti antequam huc venirem ad te mei erunt Ephraim et Manasses sicut Ruben et Symeon reputabuntur mihi reliquos autem quos genueris post eos tui erunt et nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis mihi enim quando veniebam de Mesopotamiam mortua est Rahel in terra Chanaan in ipso itinere eratque vernum tempus et ingrediebar Ephratam et sepelivi eam iuxta viam Ephratae quae alio nomine appellatur Bethleem videns autem filios eius dixit ad eum qui sunt isti respondit filii mei sunt quos dedit mihi Deus in hoc loco adduc inquit eos ad me ut benedicam illis oculi enim Israhel caligabant prae nimia senectute et clare videre non poterat adplicitosque ad se deosculatus et circumplexus dixit ad filium non sum fraudatus aspectu tuo insuper ostendit mihi Deus semen tuum cumque tulisset eos Ioseph de gremio patris adoravit pronus in terram et posuit Ephraim ad dexteram suam id est ad sinistram Israhel Manassen vero in sinistra sua ad dexteram scilicet patris adplicuitque ambos ad eum qui extendens manum dextram posuit super caput Ephraim iunioris fratris sinistram autem super caput Manasse qui maior natu erat commutans manus benedixitque Ioseph filio suo et ait Deus in cuius conspectu ambulaverunt patres mei Abraham et Isaac Deus qui pascit me ab adulescentia mea usque in praesentem diem angelus qui eruit me de cunctis malis benedicat pueris et invocetur super eos nomen meum nomina quoque patrum meorum Abraham et Isaac et crescant in multitudinem super terram videns autem Ioseph quod posuisset pater suus dexteram manum super caput Ephraim graviter accepit et adprehensam patris manum

levare conatus est de capite Ephraim et transferre super caput
 Manasse dixitque ad patrem non ita convenit pater quia hic 18
 est primogenitus pone dexteram tuam super caput eius qui 19
 rennuens ait scio fili mi scio et iste quidem erit in populos et
 multiplicabitur sed frater eius iunior maior illo erit et semen
 illius crescet in gentes benedixitque eis in ipso tempore dicens 20
 in te benedicetur Israhel atque dicetur faciat tibi Deus sicut
 Ephraim et sicut Manasse constituitque Ephraim ante Manas-
 sen et ait ad Ioseph filium suum en ego morior et erit Deus 21
 vobiscum reducetque vos ad terram patrum vestrorum do tibi 22
 partem unam extra fratres tuos quam tuli de manu Amorrei
 in gladio et arcu meo

vocavit autem Iacob filios suos et ait eis congregamini ut **XLIX**
 adnuntiem quae ventura sunt vobis diebus novissimis con- 2
 gregamini et audite filii Iacob audite Israhel patrem vestrum
 Ruben primogenitus meus tu fortitudo mea et principium do- 3
 loris mei prior in donis maior imperio effusus es sicut aqua 4
 non crescas quia ascendisti cubile patris tui et maculasti stratum
 eius Symeon et Levi fratres vasa iniquitatis bellantia in 5, 6
 consilio eorum ne veniat anima mea et in coetu illorum non sit
 gloria mea quia in furore suo occiderunt virum et in voluntate
 sua suffoderunt murum maledictus furor eorum quia pertinax 7
 et indignatio illorum quia dura dividam eos in Iacob et disper-
 gam illos in Israhel Iuda te laudabunt fratres tui manus tua 8
 in cervicibus inimicorum tuorum adorabunt te filii patris tui
 catulus leonis Iuda a praeda fili mi ascendisti requiescens accu- 9
 buisti ut leo et quasi leaena quis suscitabit eum non auferetur 10
 sceptrum de Iuda et dux de femoribus eius donec veniat qui
 mittendus est et ipse erit expectatio gentium ligans ad vineam
 pullum suum et ad vitem o fili mi asinam suam lavabit 11
 vino stolam suam et sanguine uvae pallium suum pulchriores 12
 oculi eius vino et dentes lacte candidiores Zabulon in lito- 13
 re maris habitabit et in statione navium pertingens usque ad
 Sidonem Isachar asinus fortis accubans inter terminos vidit 14, 15
 requiem quod esset bona et terram quod optima et subposuit
 umerum suum ad portandum factusque est tributis serviens
 Dan iudicabit populum suum sicut et alia tribus Israhel fiat 16, 17

Dan coluber in via cerastes in semita mordens unguis equi
18 ut cadat ascensor eius retro salutare tuum expectabo Domi-
19 ne Gad accinctus proeliabitur ante eum et ipse accingetur
20 retrorsum Aser pinguis panis eius et praebebit delicias regi-
21 bus Nephtalim cervus emissus et dans eloquia pulchritudinis
22 filius adcrecens Ioseph filius adcrecens et decorus aspectu
23 filiae discurrerunt super murum sed exasperaverunt eum et
24 iurgati sunt invideruntque illi habentes iacula sedit in forti
arcus eius et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum
illius per manus potentis Iacob inde pastor egressus est lapis
25 Israhel Deus patris tui erit adiutor tuus et Omnipotens bene-
dicet tibi benedictionibus caeli desuper benedictionibus abyssi
26 iacentis deorsum benedictionibus uberum et vulvae benedic-
tiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius
donec veniret desiderium collium aeternorum fiant in capite
27 Ioseph et in vertice nazarei inter fratres suos Benjamin lu-
pus rapax mane comedet praedam et vespere dividet spolia
28 omnes hii in tribubus Israhel duodecim haec locutus est eis
29 pater suus benedixitque singulis benedictionibus propriis et
praecepit eis dicens ego congregor ad populum meum sepeli-
te me cum patribus meis in spelunca duplici quae est in agro
30 Ephron Hetthei contra Mambre in terra Chanaan quam emit
Abraham cum agro ab Ephron Hettheo in possessionem sepul-
31 chri ibi sepelierunt eum et Sarram uxorem eius ibi sepultus
32 est Isaac cum Rebecca coniuge ibi et Lia condita iacet finitis-
que mandatis quibus filios instruebat collegit pedes suos super
lectulum et obiit adpositusque est ad populum suum

L quod cernens Ioseph ruit super faciem patris flens et deo-
2 sculans eum praecepitque servis suis medicis ut aromatibus
3 condirent patrem quibus iussa expleto transierunt qua-
draginta dies iste quippe mos erat cadaverum conditorum fle-
4 vitque eum Aegyptus septuaginta diebus et expleto planctus
tempore locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis si inveni
5 gratiam in conspectu vestro loquimini in auribus Pharaonis eo
quod pater meus adiuraverit me dicens en morior in sepulchro
meo quod fodi mihi in terra Chanaan sepelies me ascendam igi-
6 tur et sepeliam patrem meum ac revertar dixitque ei Pharao

ascende et sepeli patrem tuum sicut adiuratus es quo ascen- 7
dente ierunt cum eo omnes senes domus Pharaonis cunctique
maiores natu terrae Aegypti domus Ioseph cum fratribus suis 8
absque parvulis et gregibus atque armentis quae dereliquerant
in terra Gessen habuit quoque in comitatu currus et equites 9
et facta est turba non modica veneruntque ad aream Atad 10
quae sita est trans Iordanem ubi celebrantes exequias planctu
magno atque vehementi impleverunt septem dies quod cum 11
vidissent habitatores terrae Chanaan dixerunt planctus ma-
gnus est iste Aegyptiis et idcirco appellaverunt nomen loci
illius Planctus Aegypti fecerunt ergo filii Iacob sicut praece- 12
perat eis et portantes eum in terram Chanaan sepelierunt in
spelunca duplici quam emerat Abraham cum agro in posses- 13
sionem sepulchri ab Ephron Hettheo contra faciem Mambre
reversusque est Ioseph in Aegyptum cum fratribus suis et om- 14
ni comitatu sepulto patre quo mortuo timentes fratres eius et
mutuo conloquentes ne forte memor sit iniuriae quam passus 15
est et reddat nobis malum omne quod fecimus mandaverunt
ei pater tuus praecepit nobis antequam moreretur ut haec tibi 17
verbis illius diceremus obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum
tuorum et peccati atque malitiae quam exercuerunt in te nos
quoque oramus ut servis Dei patris tui dimittas iniquitatem
hanc quibus auditis flevit Ioseph veneruntque ad eum fratres 18
sui et proni in terram dixerunt servi tui sumus quibus ille
respondit nolite timere num Dei possumus rennuere voluntatem
vos cogitastis de me malum et Deus vertit illud in bonum ut 20
exaltaret me sicut inpraesentiarum cernitis et salvos faceret
multos populos nolite metuere ego pascam vos et parvulos 21
vestros consolatusque est eos et blande ac leniter est locutus
et habitavit in Aegypto cum omni domo patris sui vixitque 22
centum decem annis et vidit Ephraim filios usque ad tertiam
generationem filii quoque Machir filii Manasse nati sunt in ge-
nibus Ioseph quibus transactis locutus est fratribus suis post 23
mortem meam Deus visitabit vos et ascendere faciet de terra
ista ad terram quam iuravit Abraham Isaac et Iacob cum- 24
que adiurasset eos atque dixisset Deus visitabit vos asportate
vobiscum ossa mea de loco isto mortuus est expletis centum 25

decem vitae suae annis et conditus aromatibus repositus est
in loculo in Aegypto

THE SECOND BOOK OF MOSES, CALLED EXODUS.

Saec sunt nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt **I**
Aegyptum cum Iacob singuli cum domibus suis in-
troierunt Ruben Symeon Levi Iuda Isachar Zabulon 2, 3
et Benjamin Dan et Nepthalim Gad et Aser 4
erant igitur omnes animae eorum qui egressi sunt de femore 5
Iacob septuaginta Ioseph autem in Aegypto erat quo mortuo 6
et universis fratribus eius omnique cognatione illa filii Israhel 7
creverunt et quasi germinantes multiplicati sunt ac roborati
nimis impleverunt terram surrexit interea rex novus super 8
Aegyptum qui ignorabat Ioseph et ait ad populum suum ecce 9
populus filiorum Israhel multus et fortior nobis venite sa- 10
pienter opprimamus eum ne forte multiplicetur et si ingruerit
contra nos bellum addatur inimicis nostris expugnatisque no- 11
bis egrediatur e terra praeposuit itaque eis magistros operum
ut adfligerent eos oneribus aedificaveruntque urbes tabernacu- 12
lorum Pharaoni Phiton et Ramesses quantoque opprimebant
eos tanto magis multiplicabantur et crescebant oderantque 13
filios Israhel Aegyptii et adfligebant inludentes eis atque ad 14
amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti et
lateris omnique famulatu quo in terrae operibus premebantur
dixit autem rex Aegypti obsetricibus Hebraeorum quarum una 15
vocabatur Sefhra altera Phua praeciens eis quando obsetri- 16
cabitur Hebraeas et partus tempus advenerit si masculus fuerit
interfucite illum si femina reservate timuerunt autem obsetri- 17
ces Deum et non fecerunt iuxta praeceptum regis Aegypti sed
conservabant mares quibus ad se accersitis rex ait quidnam 18
est hoc quod facere voluistis ut pueros servaretis quae respon- 19
derunt non sunt hebraeae sicut aegyptiae mulieres ipsae enim
obsetricandi habent scientiam et priusquam veniamus ad eas
pariunt bene ergo fecit Deus obsetricibus et crevit populus 20
confortatusque est nimis et quia timuerant obsetrices Deum 21

22 aedificavit illis domos praecepit autem Pharaeo omni populo
suo dicens quicquid masculini sexus natum fuerit in flumen
proicite quicquid feminei reservate

II egressus est post haec vir de domo Levi accepta uxore stir-
2 pis suae quae concepit et peperit filium et videns eum ele-
3 gantem abscondit tribus mensibus cumque iam celare non
posset sumpsit fiscellam scirpeam et linivit eam bitumine ac
pice posuitque intus infantulum et exposuit eum in carecto
4 ripae fluminis stante procul sorore eius et considerante even-
5 tum rei ecce autem descendebat filia Pharaonis ut lavaretur
in flumine et puellae eius gradiebantur per crepidinem alvei
quae cum vidisset fiscellam in papyrione misit unam e famulis
6 suis et adlatam aperiens cernensque in ea parvulum vagien-
7 tem miserta eius ait de infantibus Hebraeorum est cui soror
pueri vis inquit ut vadam et vocem tibi hebraeam mulierem
8 quae nutrire possit infantulum respondit vade perrexit puella
9 et vocavit matrem eius ad quam locuta filia Pharaonis ac-
cipe ait puerum istum et nutri mihi ego tibi dabo mercedem
tuam suscepit mulier et nutritivum puerum adultumque tradidit
10 filiae Pharaonis quem illa adoptavit in locum filii vocavitque
11 nomen eius Mosi dicens quia de aqua tuli eum in diebus illis
postquam creverat Moses egressus ad fratres suos vidit adflic-
tionem eorum et virum aegyptium percutientem quendam de
12 Hebraeis fratribus suis cumque circumspexisset huc atque il-
luc et nullum adesse vidisset percussum Aegyptium abscondit
13 sabulo et egressus die altero conspexit duos Hebraeos rixan-
tes dixitque ei qui faciebat iniuriam quare percutis proximum
14 tuum qui respondit quis constituit te principem et iudicem
super nos num occidere me tu dicis sicut occidisti Aegyptium
timuit Moses et ait quomodo palam factum est verbum istud
15 audivitque Pharaeo sermonem hunc et quaerebat occidere Mo-
sen qui fugiens de conspectu eius moratus est in terra Madian
16 et sedit iuxta puteum erant sacerdoti Madian septem filiae
quae venerunt ad hauriendas aquas et impletis canalibus ada-
17 quare cupiebant greges patris sui supervenere pastores et eie-
cerunt eas surrexitque Moses et defensis puellis adaquavit oves
18 earum quae cum revertissent ad Raguhel patrem suum dixit

ad eas cur velocius venistis solito responderunt vir aegyptius 19
 liberavit nos de manu pastorum insuper et hausit aquam no-
 biscum potumque dedit ovibus at ille ubi est inquit quare 20
 dimisistis hominem vocate eum ut comedat panem iuravit 21
 ergo Moses quod habitaret cum eo accepitque Sefforam filiam
 eius quae peperit filium quem vocavit Gersam dicens adve- 22
 na fui in terra aliena post multum temporis mortuus est rex 23
 Aegypti et ingemescentes filii Israhel propter opera vociferati
 sunt ascenditque clamor eorum ad Deum ab operibus et audi- 24
 vit gemitum eorum ac recordatus foederis quod pepigerat cum
 Abraham et Isaac et Iacob respexit filios Israhel et cognovit 25
 eos

Moses autem pascebat oves Iethro cognati sui sacerdotis **III**
 Madian cumque minasset gregem ad interiora deserti venit ad
 montem Dei Horeb apparuitque ei Dominus in flamma ignis 2
 de medio rubi et videbat quod rubus arderet et non conbure-
 retur dixit ergo Moses vadam et videbo visionem hanc ma- 3
 gnam quare non conburatur rubus cernens autem Dominus 4
 quod pergeret ad videndum vocavit eum de medio rubi et ait
 Moses Moses qui respondit adsum at ille ne adpropies inquit 5
 huc solve calciamentum de pedibus tuis locus enim in quo stas
 terra sancta est et ait ego sum Deus patris tui Deus Abraham 6
 Deus Isaac Deus Iacob abscondit Moses faciem suam non enim
 audebat aspicere contra Deum cui ait Dominus vidi afflictionem 7
 populi mei in Aegypto et clamorem eius audivi propter
 duritiam eorum qui praesunt operibus et sciens dolorem eius 8
 descendi ut liberarem eum de manibus Aegyptiorum et educe-
 rem de terra illa in terram bonam et spatiosam in terram quae
 fluit lacte et melle ad loca Chananei et Hetthei et Amorrei Fe- 9
 rezei et Evei et Iebusei clamor ergo filiorum Israhel venit ad
 me vidique afflictionem eorum qua ab Aegyptiis opprimuntur
 sed veni mittam te ad Pharaonem ut educas populum meum 10
 filios Israhel de Aegypto dixit Moses ad Deum quis ego sum ut 11
 vadam ad Pharaonem et educam filios Israhel de Aegypto qui 12
 dixit ei ero tecum et hoc habebis signum quod miserim te cum
 eduxeris populum de Aegypto immolabis Deo super montem
 istum ait Moses ad Deum ecce ego vadam ad filios Israhel et 13

dicam eis Deus patrum vestrorum misit me ad vos si dixerint
14 mihi quod est nomen eius quid dicam eis dixit Deus ad Mosen
ego sum qui sum ait sic dices filiis Israhel qui est misit me ad
15 vos dixitque iterum Deus ad Mosen haec dices filiis Israhel
Dominus Deus patrum vestrorum Deus Abraham Deus Isaac
et Deus Iacob misit me ad vos hoc nomen mihi est in aeternum
16 et hoc memoriale meum in generationem et generatione vade
congrega seniores Israhel et dices ad eos Dominus Deus patrum
vestrorum apparuit mihi Deus Abraham et Deus Isaac et Deus
Iacob dicens visitans visitavi vos et omnia quae acciderunt vo-
17 bis in Aegypto et dixi ut educam vos de afflictione Aegypti
in terram Chananei et Hetthei et Amorrei Ferezei et Evei et
18 Iebusei ad terram fluentem lacte et melle et audient vocem
tuam ingredierisque tu et seniores Israhel ad regem Aegypti et
dices ad eum Dominus Deus Hebraeorum vocavit nos ibimus
viam trium dierum per solitudinem ut immolemus Domino
19 Deo nostro sed ego scio quod non dimittet vos rex Aegypti ut
20 eatis nisi per manum validam extendam enim manum meam
et percutiam Aegyptum in cunctis mirabilibus meis quae fac-
21 turus sum in medio eorum post haec dimittet vos daboque
gratiam populo huic coram Aegyptiis et cum egrediemini non
22 exhibitis vacui sed postulabit mulier a vicina sua et ab hospita
vasa argentea et aurea ac vestes ponetisque eas super filios et
filias vestras et spoliabitis Aegyptum

IV respondens Moses ait non credent mihi neque audient vo-
2 cem meam sed dicent non apparuit tibi Dominus dixit ergo
ad eum quid est hoc quod tenes in manu tua respondit vir-
3 ga ait proice eam in terram proiecit et versa est in colubrum
4 ita ut fugeret Moses dixitque Dominus extende manum tuam
et adprehende caudam eius extendit et tenuit versaque est in
5 virgam ut credant inquit quod apparuerit tibi Dominus Deus
6 patrum tuorum Deus Abraham Deus Isaac Deus Iacob dixit-
que Dominus rursus mitte manum in sinum tuum quam cum
7 misisset in sinum protulit leprosam instar nivis retrahe ait
manum in sinum tuum retraxit et protulit iterum et erat simi-
8 lis carni reliquae si non crediderint inquit tibi neque audierint
9 sermonem signi prioris credent verbo signi sequentis quod si

nec duobus quidem his signis crediderint neque audierint vo-
cem tuam sume aquam fluminis et effunde eam super aridam
et quicquid hauseris de fluvio vertetur in sanguinem ait Mo- 10
ses obsecro Domine non sum eloquens ab heri et nudius tertius
et ex quo locutus es ad servum tuum inpeditionis et tardioris
linguae sum dixit Dominus ad eum quis fecit os hominis aut 11
quis fabricatus est mutum et surdum videntem et caecum non-
ne ego perge igitur et ego ero in ore tuo doceboque te quid 12
loquaris at ille obsecro inquit Domine mitte quem missurus 13
es iratus Dominus in Mosen ait Aaron frater tuus Levites 14
scio quod eloquens sit ecce ipse egreditur in occursum tuum
vidensque te laetabitur corde loquere ad eum et pone verba 15
mea in ore eius ego ero in ore tuo et in ore illius et ostendam
vobis quid agere debeatis ipse loquetur pro te ad populum 16
et erit os tuum tu autem eris ei in his quae ad Deum perti-
nent virgam quoque hanc sume in manu tua in qua facturus 17
es signa abiit Moses et reversus est ad Iethro cognatum suum 18
dixitque ei vadam et revertar ad fratres meos in Aegyptum ut
videam si adhuc vivunt cui ait Iethro vade in pace dixit ergo 19
Dominus ad Mosen in Madian vade revertere in Aegyptum
mortui sunt omnes qui quaerebant animam tuam tulit Moses 20
uxorem et filios suos et inposuit eos super asinum reversusque
est in Aegyptum portans virgam Dei in manu sua dixitque ei 21
Dominus revertenti in Aegyptum vide ut omnia ostenta quae
posui in manu tua facias coram Pharaone ego indurabo cor
eius et non dimittet populum dicesque ad eum haec dicit Do- 22
minus filius meus primogenitus meus Israhel dixi tibi dimitte 23
filium meum ut serviat mihi et noluisti dimittere eum ecce ego
interficiam filium tuum primogenitum cumque esset in itine- 24
re in diversorio occurrit ei Dominus et volebat occidere eum
tulit ilico Seffora acutissimam petram et circumcidit praepu- 25
tium filii sui tetigitque pedes eius et ait sponsus sanguinum
tu mihi es et dimisit eum postquam dixerat sponsus sangui- 26
num ob circumcisionem dixit autem Dominus ad Aaron vade 27
in occursum Mosi in deserto qui perrexit ei obviam in mon-
tem Dei et osculatus est eum narravitque Moses Aaron omnia 28
verba Domini quibus miserat eum et signa quae mandaverat

29 veneruntque simul et congregaverunt cunctos seniores filiorum
30 Israhel locutusque est Aaron omnia verba quae dixerat Domi-
31 nus ad Mosen et fecit signa coram populo et credidit populus
audieruntque quod visitasset Dominus filios Israhel et quod
respexisset ad afflictionem eorum et proni adoraverunt

V post haec ingressi sunt Moses et Aaron et dixerunt Pharaoni
haec dicit Dominus Deus Israhel dimitte populum meum ut
2 sacrificet mihi in deserto at ille respondit quis est Dominus
ut audiam vocem eius et dimittam Israhel nescio Dominum et
3 Israhel non dimittam dixerunt Deus Hebraeorum vocavit nos
ut eamus viam trium dierum in solitudinem et sacrificemus
Domino Deo nostro ne forte accidat nobis pestis aut gladius
4 ait ad eos rex Aegypti quare Moses et Aaron sollicitatis po-
5 pulum ab operibus suis ite ad onera vestra dixitque Pharaon
multus est populus terrae videtis quod turba succreverit quan-
6 to magis si dederitis eis requiem ab operibus praecepit ergo
7 in die illo praefectis operum et exactoribus populi dicens ne-
quaquam ultra dabitur paleas populo ad conficiendos lateres
8 sicut prius sed ipsi vadant et colligant stipulam et mensuram
laterum quos prius faciebant inponetis super eos nec minuetis
quicquam vacant enim et idcirco vociferantur dicentes eamus
9 et sacrificemus Deo nostro opprimantur operibus et expleant
10 ea ut non adquiescant verbis mendacibus igitur egressi prae-
fecti operum et exactores ad populum dixerunt sic dicit Pharaon
11 non do vobis paleas ite et colligite sicubi invenire potueritis
12 nec minuetur quicquam de opere vestro dispersusque est po-
13 pulus per omnem terram Aegypti ad colligendas paleas prae-
fecti quoque operum instabant dicentes complete opus vestrum
cotidie ut prius facere solebatis quando dabantur vobis paleae
14 flagellatique sunt qui praeerant operibus filiorum Israhel ab ex-
actoribus Pharaonis dicentibus quare non impletis mensuram
15 laterum sicut prius nec heri nec hodie veneruntque praepositi
filiorum Israhel et vociferati sunt ad Pharaonem dicentes cur
16 ita agis contra servos tuos paleae non dantur nobis et lateres
similiter imperantur en famuli tui flagellis caedimur et iniuste
17 agitur contra populum tuum qui ait vacatis otio et idcirco
18 dicitis eamus et sacrificemus Domino ite ergo et operamini

paleae non dabuntur vobis et reddetis consuetum numerum
laterum videbantque se praepositi filiorum Israhel in malo eo 19
quod diceretur eis non minuetur quicquam de lateribus per
singulos dies occurreruntque Mosi et Aaron qui stabant ex 20
adverso egredientes a Pharaone et dixerunt ad eos videat Do- 21
minus et iudicet quoniam fetere fecistis odorem nostrum coram
Pharao et servis eius et praebuistis ei gladium ut occideret nos
reversusque Moses ad Dominum ait Domine cur adffixisti po- 22
pulum istum quare misisti me ex eo enim quo ingressus sum 23
ad Pharaonem ut loquerer nomine tuo adffixit populum tuum
et non liberasti eos

dixit Dominus ad Mosen nunc videbis quae facturus sum **VI**
Pharaoni per manum enim fortem dimittet eos et in manu
robusta eiciet illos de terra sua locutusque est Dominus ad 2
Mosen dicens ego Dominus qui apparui Abraham Isaac et Ia- 3
cob in Deo omnipotente et nomen meum Adonai non indicavi
eis pepigique cum eis foedus ut darem illis terram Chanaan 4
terram peregrinationis eorum in qua fuerunt advenae ego au- 5
divi gemitum filiorum Israhel quo Aegyptii oppresserunt eos
et recordatus sum pacti mei ideo dic filiis Israhel ego Do- 6
minus qui educam vos de ergastulo Aegyptiorum et eruam
de servitute ac redimam in brachio excelso et iudiciis magnis 7
et adsumam vos mihi in populum et ero vester Deus scietis-
que quod ego sim Dominus Deus vester qui eduxerim vos de
ergastulo Aegyptiorum et induxerim in terram super quam 8
levavi manum meam ut darem eam Abraham Isaac et Iacob
daboque illam vobis possidendam ego Dominus narravit ergo 9
Moses omnia filiis Israhel qui non adquieverunt ei propter an-
gustiam spiritus et opus durissimum locutusque est Dominus 10
ad Mosen dicens ingredere et loquere ad Pharao regem Ae- 11
gypti ut dimittat filios Israhel de terra sua respondit Moses 12
coram Domino ecce filii Israhel non me audiunt et quomodo
audiet me Pharao praesertim cum sim incircumciscus labiis 13
locutus est Dominus ad Mosen et Aaron et dedit mandatum ad
filios Israhel et ad Pharao regem Aegypti ut educerent filios
Israhel de terra Aegypti isti sunt principes domorum per fa- 14
milias suas filii Ruben primogeniti Israhelis Enoch et Phallu

15 Aesrom et Charmi hae cognationes Ruben filii Symeon Iamuhel et Iamin et Aod Iachin et Soer et Saul filius Chananitidis
16 hae progenies Symeon et haec nomina filiorum Levi per cognationes suas Gerson et Caath et Merari anni autem vitae
17 Levi fuerunt centum triginta septem filii Gerson Lobeni et Semei per cognationes suas filii Caath Amram et Isuar et Hebron et Ozihel annique vitae Caath centum triginta tres
18 filii Merari Mooli et Musi hae cognationes Levi per familias suas accepit autem Amram uxorem Iocabed patruelem suam
19 quae peperit ei Aaron et Mosen fueruntque anni vitae Amram centum triginta septem filii quoque Isuar Core et Napheg et
22, 23 Zechri filii quoque Ozihel Misahel et Elsaphan et Sethri accepit autem Aaron uxorem Elisabe filiam Aminadab sororem Naasson quae peperit ei Nadab et Abiu et Eleazar et Ithamar
24 filii quoque Core Asir et Helcana et Abiasab hae sunt cognationes Coritarum at vero Eleazar filius Aaron accepit uxorem de filiabus Phutihel quae peperit ei Finees hii sunt principes
26 familiarum leviticarum per cognationes suas iste est Aaron et Moses quibus praecepit Dominus ut educerent filios Israhel de terra Aegypti per turmas suas hii sunt qui loquuntur ad Pharaonem regem Aegypti ut educant filios Israhel de Aegypto
28 iste Moses et Aaron in die qua locutus est Dominus ad Mosen in terra Aegypti et locutus est Dominus ad Mosen dicens ego Dominus loquere ad Pharaonem regem Aegypti omnia quae
30 ego loquor tibi et ait Moses coram Domino en incircumcisis labiis sum quomodo audiet me Pharaon

VII dixitque Dominus ad Mosen ecce constitui te Deum Pharaonis Aaron frater tuus erit propheta tuus tu loqueris omnia quae mando tibi ille loquetur ad Pharaonem ut dimittat filios Israhel de terra sua sed ego indurabo cor eius et multiplico signa et ostenta mea in terra Aegypti et non audiet vos inmittamque manum meam super Aegyptum et educam exercitum et populum meum filios Israhel de terra Aegypti per iudicia maxima et scient Aegyptii quod ego sim Dominus qui extenderim manum meam super Aegyptum et eduxerim filios Israhel de medio eorum fecit itaque Moses et Aaron sicut praeceperat Dominus ita egerunt erat autem Moses octogin-

ta annorum et Aaron octoginta trium quando locuti sunt ad
Pharaonem dixitque Dominus ad Moſen et Aaron cum dixe- 8, 9
rit vobis Pharao ostendite ſigna dices ad Aaron tolle virgam
tuam et proice eam coram Pharao ac vertatur in colubrum
ingreſſi itaque Moſes et Aaron ad Pharaonem fecerunt ſicut 10
praeceperat Dominus tulitque Aaron virgam coram Pharao et
ſervis eius quae verſa eſt in colubrum vocavit autem Pharao 11
ſapientes et maleficos et fecerunt etiam ipſi per incantationes
aegyptias et arcana quaedam ſimiliter proieceruntque ſinguli 12
virgas ſuas quae verſae ſunt in dracones ſed devoravit virga
Aaron virgas eorum induratumque eſt cor Pharaonis et non 13
audivit eos ſicut praeceperat Dominus dixit autem Dominus 14
ad Moſen ingravatum eſt cor Pharaonis non vult dimittere po-
pulum vade ad eum mane ecce egredietur ad aquas et ſtabis 15
in occurſum eius ſuper ripam fluminis et virgam quae con-
verſa eſt in draconem tolles in manu tua dicesque ad eum 16
Dominus Deus Hebraeorum miſit me ad te dicens dimitte po-
pulum meum ut mihi ſacrificet in deſerto et uſque ad prae-
ſens audire noluisti haec igitur dicit Dominus in hoc ſcies 17
quod Dominus ſim ecce percutiam virga quae in manu mea eſt
aquam fluminis et vertetur in ſanguinem piſces quoque qui 18
ſunt in fluvio morientur et conputreſcent aquae et adfligen-
tur Aegyptii bibentes aquam fluminis dixit quoque Dominus 19
ad Moſen dic ad Aaron tolle virgam tuam et extende manum
tuam ſuper aquas Aegypti et ſuper fluvios eorum et rivos ac
paludes et omnes lacus aquarum ut vertantur in ſanguinem
et ſit cruor in omni terra Aegypti tam in ligneis vaſis quam
in ſaxeis feceruntque ita Moſes et Aaron ſicut praeceperat 20
Dominus et elevans virgam percussit aquam fluminis coram
Pharao et ſervis eius quae verſa eſt in ſanguinem et piſces 21
qui erant in flumine mortui ſunt conputruitque fluviuſ et non
poterant Aegyptii bibere aquam fluminis et fuit ſanguis in tota
terra Aegypti feceruntque ſimiliter malefici Aegyptiorum in- 22
cantationibus ſuis et induratum eſt cor Pharaonis nec audivit
eos ſicut praeceperat Dominus avertitque ſe et ingreſſus eſt 23
domum ſuam nec adpoſuit cor etiam hac vice foderunt au- 24
tem omnes Aegyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent

25 non enim poterant bibere de aqua fluminis impletique sunt
septem dies postquam percussit Dominus fluvium

VIII dixitque Dominus ad Mosen ingredi ad Pharaonem et dices ad
eum haec dicit Dominus dimitte populum meum ut sacrificet
2 mihi sin autem nolueris dimittere ecce ego percutiam omnes
3 terminos tuos ranis et ebulliet fluvius ranas quae ascendent
et ingredientur domum tuam et cubiculum lectuli tui et super
stratum tuum et in domos servorum tuorum et in populum
4 tuum et in furnos tuos et in reliquias ciborum tuorum et ad
te et ad populum tuum et ad omnes servos tuos intrabunt ran-
5 nae dixitque Dominus ad Mosen dic Aaron extende manum
tuam super fluvios et super rivos ac paludes et educ ranas
6 super terram Aegypti extendit Aaron manum super aquas
Aegypti et ascenderunt ranae operueruntque terram Aegypti
7 fecerunt autem et malefici per incantationes suas similiter edu-
8 xeruntque ranas super terram Aegypti vocavit autem Pharaonem
Mosen et Aaron et dixit orate Dominum ut auferat ranas a
me et a populo meo et dimittam populum ut sacrificet Domi-
9 no dixitque Moses Pharaoni constitue mihi quando deprecer
pro te et pro servis tuis et pro populo tuo ut abigantur ran-
10 nae a te et a domo tua et tantum in flumine remaneant qui
respondit cras at ille iuxta verbum inquit tuum ut scias quo-
11 niam non est sicut Dominus Deus noster et recedent ranae a
te et a domo tua et a servis tuis et a populo tuo tantum in
12 flumine remanebunt egressique sunt Moses et Aaron a Pha-
raone et clamavit Moses ad Dominum pro sponsione ranarum
13 quam condixerat Pharaoni fecitque Dominus iuxta verbum
Mosi et mortuae sunt ranae de domibus et de villis et de agris
14 congregaveruntque eas in inmensos aggeres et conputruit ter-
15 ra videns autem Pharaonem quod data esset requies ingravit
16 cor suum et non audivit eos sicut praeceperat Dominus di-
xitque Dominus ad Mosen loquere ad Aaron extende virgam
tuam et percutite pulverem terrae et sint scinifes in universa
17 terra Aegypti feceruntque ita et extendit Aaron manu vir-
gam tenens percussitque pulverem terrae et facti sunt scinifes
in hominibus et in iumentis omnis pulvis terrae versus est in
18 scinifes per totam terram Aegypti feceruntque similiter male-

fici incantationibus suis ut educerent scinifes et non potuerunt
 erantque scinifes tam in hominibus quam in iumentis et dixe- 19
 runt malefici ad Pharaonem digitus Dei est induratumque est cor
 Pharaonis et non audivit eos sicut praeceperat Dominus dixit 20
 quoque Dominus ad Moysen consurge diluculo et sta coram
 Pharaone egreditur enim ad aquas et dices ad eum haec dicit
 Dominus dimitte populum meum ut sacrificet mihi quod si 21
 non dimiseris eum ecce ego inmittam in te et in servos tuos
 et in populum tuum et in domos tuas omne genus muscarum
 et implebuntur domus Aegyptiorum muscis diversi generis et
 in universa terra in qua fuerint faciamque mirabilem in die 22
 illa terram Gessen in qua populus meus est ut non sint ibi
 muscae et scias quoniam ego Dominus in medio terrae po- 23
 namque divisionem inter populum meum et populum tuum
 cras erit signum istud fecitque Dominus ita et venit musca 24
 gravissima in domos Pharaonis et servorum eius et in omnem
 terram Aegypti corruptaque est terra ab huiusmodi muscis
 vocavit Pharaonem Moysen et Aaron et ait eis ite sacrificate Deo 25
 vestro in terra et ait Moyses non potest ita fieri abominationes 26
 enim Aegyptiorum immolabimus Domino Deo nostro quod si
 mactaverimus ea quae colunt Aegyptii coram eis lapidibus nos
 obruent via trium dierum pergemus in solitudine et sacrifi- 27
 cabimus Domino Deo nostro sicut praeceperit nobis dixitque 28
 Pharaonem ego dimittam vos ut sacrificetis Domino Deo vestro in
 deserto verumtamen longius ne abeat is rogare pro me et ait 29
 Moyses egressus a te orabo Dominum et recedet musca a Pha-
 raone et a servis et a populo eius cras verumtamen noli ultra
 fallere ut non dimittas populum sacrificare Domino egressus- 30
 que Moyses a Pharaone oravit Dominum qui fecit iuxta verbum 31
 illius et abstulit muscas a Pharaone et a servis et a populo eius
 non superfuit ne una quidem et ingravatum est cor Pharaonis 32
 ita ut ne hac quidem vice dimitteret populum

dixit autem Dominus ad Moysen ingredi ad Pharaonem et **IX**
 loquere ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum dimitte
 populum meum ut sacrificet mihi quod si adhuc rennuis et re- 2
 tines eos ecce manus mea erit super agros tuos et super equos 3
 et asinos et camelos et boves et oves pestis valde gravis et fa- 4

ciet Dominus mirabile inter possessiones Israhel et possessiones
Aegyptiorum ut nihil omnino intereat ex his quae pertinent ad
5 filios Israhel constituitque Dominus tempus dicens cras faciet
6 Dominus verbum istud in terra fecit ergo Dominus verbum
hoc altero die mortuaque sunt omnia animantia Aegyptiorum
7 de animalibus vero filiorum Israhel nihil omnino periit et mi-
sit Pharao ad videndum nec erat quicquam mortuum de his
quae possidebat Israhel ingravatumque est cor Pharaonis et
8 non dimisit populum et dixit Dominus ad Mosen et Aaron
tollite plenas manus cineris de camino et spargat illud Moses
9 in caelum coram Pharao sitque pulvis super omnem terram
Aegypti erunt enim in hominibus et in iumentis vulnera et ve-
10 sicae turgentes in universa terra Aegypti tuleruntque cinerem
de camino et steterunt contra Pharao et sparsit illud Moses in
caelum factaque sunt vulnera vesicarum turgentium in homi-
11 nibus et in iumentis nec poterant malefici stare coram Mosen
propter vulnera quae in illis erant et in omni terra Aegypti
12 induravitque Dominus cor Pharaonis et non audivit eos sicut
13 locutus est Dominus ad Mosen dixit quoque Dominus ad Mo-
sen mane consurge et sta coram Pharao et dices ad eum haec
14 dicit Dominus Deus Hebraeorum dimitte populum meum ut
sacrificet mihi quia in hac vice mittam omnes plagas meas
super cor tuum super servos tuos et super populum tuum ut
15 scias quod non sit similis mei in omni terra nunc enim exten-
dens manum percutiam te et populum tuum peste peribisque
16 de terra idcirco autem posui te ut ostendam in te fortitu-
17 dinem meam et narretur nomen meum in omni terra adhuc
18 retines populum meum et non vis eum dimittere en pluam
hac ipsa hora cras grandinem multam nimis qualis non fuit in
19 Aegypto a die qua fundata est usque in praesens tempus mit-
te ergo iam nunc et congrega iumenta tua et omnia quae habes
in agro homines enim et iumenta et universa quae inventa fue-
runt foris nec congregata de agris cecideritque super ea grandio
20 morientur qui timuit verbum Domini de servis Pharao fecit
21 confugere servos suos et iumenta in domos qui autem neglexit
22 sermonem Domini dimisit servos suos et iumenta in agris et
dixit Dominus ad Mosen extende manum tuam in caelum ut

fiat grando in universa terra Aegypti super homines et super
 iumenta et super omnem herbam agri in terra Aegypti ex- 23
 tenditque Moses virgam in caelum et Dominus dedit tonitrua
 et grandinem ac discurrentia fulgura super terram pluitque
 Dominus grandinem super terram Aegypti et grando et ignis 24
 inmixta pariter ferebantur tantaque fuit magnitudinis quan-
 ta ante numquam apparuit in universa terra Aegypti ex quo
 gens illa condita est et percussit grando in omni terra Aegypti 25
 cuncta quae fuerunt in agris ab homine usque ad iumentum
 cunctam herbam agri percussit grando et omne lignum regio-
 nis confregit tantum in terra Gessen ubi erant filii Israhel 26
 grando non cecidit misitque Pharao et vocavit Mosen et Aa- 27
 ron dicens ad eos peccavi etiam nunc Dominus iustus ego et
 populus meus impii orate Dominum et desinant tonitrua Dei 28
 et grando ut dimittam vos et nequaquam hic ultra maneatis
 ait Moses cum egressus fuero de urbe extendam palmas meas 29
 ad Dominum et cessabunt tonitrua et grando non erit ut scias
 quia Domini est terra novi autem quod et tu et servi tui nec- 30
 dum timeatis Dominum Deum linum ergo et hordeum laesum 31
 est eo quod hordeum esset virens et linum iam folliculos germi-
 naret triticum autem et far non sunt laesa quia serotina erant 32
 egressusque Moses a Pharaone et ex urbe tetendit manus ad 33
 Dominum et cessaverunt tonitrua et grando nec ultra stilla-
 vit pluvia super terram videns autem Pharao quod cessasset 34
 pluvia et grando et tonitrua auxit peccatum et ingravatum 35
 est cor eius et servorum illius et induratum nimis nec dimisit
 filios Israhel sicut praeceperat Dominus per manum Mosi

et dixit Dominus ad Mosen ingredi ad Pharao ego enim **X**
 induravi cor eius et servorum illius ut faciam signa mea haec in
 eo et narres in auribus filii tui et nepotum tuorum quotiens 2
 contriverim Aegyptios et signa mea fecerim in eis et sciatis
 quia ego Dominus introierunt ergo Moses et Aaron ad Pha- 3
 raonem et dixerunt ad eum haec dicit Dominus Deus Hebrae-
 orum usquequo non vis subici mihi dimitte populum meum ut
 sacrificet mihi sin autem resistis et non vis dimittere eum ecce 4
 ego inducam cras lucustam in fines tuos quae operiat super- 5
 ficem terrae nec quicquam eius appareat sed comedatur quod

residuum fuit grandini conrodet enim omnia ligna quae germi-
6 nant in agris et implebunt domos tuas et servorum tuorum
et omnium Aegyptiorum quantam non viderunt patres tui et
avi ex quo orti sunt super terram usque in praesentem diem
7 avertitque se et egressus est a Pharaone dixerunt autem servi
Pharaonis ad eum usquequo patiemur hoc scandalum dimitte
homines ut sacrificent Domino Deo suo nonne vides quod
8 perierit Aegyptus revocaveruntque Mosen et Aaron ad Pharaonem
qui dixit eis ite sacrificate Domino Deo vestro quinam
9 sunt qui ituri sunt ait Moses cum parvulis nostris et senibus
pergemus cum filiis et filiabus cum ovibus et armentis est
10 enim sollemnitas Domini nostri et respondit sic Dominus sit
vobiscum quomodo ego dimittam vos et parvulos vestros cui
11 dubium est quod pessime cogitatis non fiet ita sed ite tantum
viri et sacrificate Domino hoc enim et ipsi petistis statimque
12 eiecti sunt de conspectu Pharaonis dixit autem Dominus ad
Mosen extende manum tuam super terram Aegypti ad lucustam
ut ascendat super eam et devoret omnem herbam quae
13 residua fuit grandini extendit Moses virgam super terram Aegypti
et Dominus induxit ventum urentem tota illa die ac nocte
14 et mane facto ventus urens levavit lucustas quae ascenderunt
super universam terram Aegypti et sederunt in cunctis finibus
Aegyptiorum innumerabiles quales ante illud tempus non fuerant
15 nec postea futurae sunt operueruntque universam superficiem
terrae vastantes omnia devorata est igitur herba terrae et quicquid
pomorum in arboribus fuit quae grando dimiserat nihilque omnino
virens relictum est in lignis et in herbis terrae
16 in cuncta Aegypto quam ob rem festinus Pharaeo vocavit Mosen
et Aaron et dixit eis peccavi in Dominum Deum vestrum
17 et in vos sed nunc dimittite peccatum mihi etiam hac vice
et rogate Dominum Deum vestrum ut auferat a me mortem
18 istam egressusque est de conspectu Pharaonis et oravit Dominum
19 qui flare fecit ventum ab occidente vehementissimum et arreptam
lucustam proiecit in mare Rubrum non remansit ne
20 una quidem in cunctis finibus Aegypti et induravit Dominus
21 cor Pharaonis nec dimisit filios Israhel dixit autem Dominus
ad Mosen extende manum tuam in caelum et sint tenebrae

super terram Aegypti tam densae ut palpari queant extendit 22
 Moses manum in caelum et factae sunt tenebrae horribiles in
 universa terra Aegypti tribus diebus nemo vidit fratrem suum 23
 nec movit se de loco in quo erat ubicumque autem habitabant
 filii Israhel lux erat vocavitque Pharaos Mosen et Aaron et 24
 dixit eis ite sacrificate Domino oves tantum vestrae et armen-
 ta remaneant parvuli vestri eant vobiscum ait Moses hostias 25
 quoque et holocausta dabis nobis quae offeramus Domino Deo
 nostro cuncti greges pergunt vobiscum non remanebit ex eis 26
 ungula quae necessaria sunt in cultum Domini Dei nostri prae-
 sertim cum ignoremus quid debeat immolari donec ad ipsum
 locum perveniamus induravit autem Dominus cor Pharaonis 27
 et noluit dimittere eos dixitque Pharaos ad eum recede a me 28
 cave ne ultra videas faciem meam quocumque die apparueris
 mihi morieris respondit Moses ita fiat ut locutus es non 29
 videbo ultra faciem tuam

et dixit Dominus ad Mosen adhuc una plaga tangam Pharaonem et Aegyptum et post haec dimittet vos et exire con- **XI**
 pellet dices ergo omni plebi ut postulet vir ab amico suo et 2
 mulier a vicina sua vasa argentea et aurea dabit autem Domi- 3
 nus gratiam populo coram Aegyptiis fuitque Moses vir magnus
 valde in terra Aegypti coram servis Pharaos et omni populo et 4
 ait haec dicit Dominus media nocte egrediar in Aegyptum et 5
 morietur omne primogenitum in terra Aegyptiorum a primoge-
 nito Pharaonis qui sedet in solio eius usque ad primogenitum
 ancillae quae est ad molam et omnia primogenita iumentorum 6
 eritque clamor magnus in universa terra Aegypti qualis 6
 nec ante fuit nec postea futurus est apud omnes autem filios 7
 Israhel non muttiet canis ab homine usque ad pecus ut
 sciatis quanto miraculo dividat Dominus Aegyptios et Israhel
 descendentque omnes servi tui isti ad me et adorabunt me 8
 dicentes egredere tu et omnis populus qui subiectus est tibi
 post haec egrediemur et exivit a Pharaone iratus nimis dixit 9
 autem Dominus ad Mosen non audiet vos Pharaos ut multa
 signa fiant in terra Aegypti Moses autem et Aaron fecerunt 10
 omnia ostenta quae scripta sunt coram Pharaone et induravit
 Dominus cor Pharaonis nec dimisit filios Israhel de terra sua

XII dixit quoque Dominus ad Moſen et Aaron in terra Aegypti
2 mensis iſte vobis principium mensuum primus erit in mensi-
3 bus anni loquimini ad univerſum coetum filiorum Iſrahel et
dicite eis decima die mensis huius tollat unusquisque agnum
4 per familias et domos ſuas ſin autem minor eſt numerus ut
ſufficere poſſit ad veſcendum agnum adſumet vicinum ſuum
qui iunctus eſt domui eius iuxta numerum animarum quae ſuf-
5 ficere poſſunt ad eſum agni erit autem agnus abſque macula
6 maſculus anniculus iuxta quem ritum tolletis et hedum et
ſervabitis eum uſque ad quartamdecimam diem mensis huius
immoſolabitque eum univerſa multitudo filiorum Iſrahel ad ve-
7 ſperam et ſument de ſanguine ac ponent ſuper utrumque
poſtem et in ſuperliminaribus domorum in quibus comedent
8 illum et edent carnes nocte illa aſſas igni et azyμος panes cum
9 lactucis agreſtibus non comedetis ex eo crudum quid nec coc-
tum aqua ſed aſſum tantum igni caput cum pedibus eius et
10 inteſtinis vorabitis nec remanebit ex eo quicquam uſque ma-
11 ne ſi quid reſidui fuerit igne conburetis ſic autem comedetis
illum renes veſtros accingetis calciamenta habebitis in pedibus
tenentes baculos in manibus et comedetis feſtinantes eſt enim
12 phaſe id eſt tranſitus Domini et tranſibo per terram Aegypti
nocte illa percutiamque omne primogenitum in terra Aegypti
ab homine uſque ad pecus et in cunctis diis Aegypti faciam
13 iudicia ego Dominus erit autem ſanguis vobis in ſignum in
aedibus in quibus eritis et videbo ſanguinem ac tranſibo vos
nec erit in vobis plaga diſperdens quando percuſſero terram
14 Aegypti habebitis autem hanc diem in monumentum et cele-
brabitis eam ſollemnem Domino in generationibus veſtris cul-
15 tu ſempiterno ſeptem diebus azyma comedetis in die primo
non erit fermentum in domibus veſtris quicumque comederit
fermentatum peribit anima illa de Iſrahel a primo die uſque
16 ad diem ſeptimum dies prima erit ſancta atque ſollemnis et
dies ſeptima eadem feſtivate venerabilis nihil operis facietis
17 in eis exceptis hiſ quae ad veſcendum pertinent et obſervabi-
tis azyma in eadem enim ipſa die educam exercitum veſtrum
de terra Aegypti et cuſtodietis diem iſtum in generationes ve-
18 ſtras ritu perpetuo primo mense quartadecima die mensis ad

vesperam comedetis azyma usque ad diem vicesimam primam
eiusdem mensis ad vesperam septem diebus fermentum non
invenietur in domibus vestris qui comederit fermentatum pe- 19
ribit anima eius de coetu Israhel tam de advenis quam de in-
digenis terrae omne fermentatum non comedetis in cunctis 20
habitaculis vestris edetis azyma vocavit autem Moses omnes 21
seniores filiorum Israhel et dixit ad eos ite tollentes animal per
familias vestras immolate phase fasciculumque hysopi tingui- 22
te sanguine qui est in limine et aspergite ex eo superliminare
et utrumque postem nullus vestrum egrediatur ostium domus
suae usque mane transibit enim Dominus percutiens Aegyptios 23
cumque viderit sanguinem in superliminari et in utroque
poste transcendet ostium et non sinet percussorem ingredi do-
mos vestras et laedere custodi verbum istud legitimum tibi et 24
filiis tuis usque in aeternum cumque introieritis terram quam 25
Dominus daturus est vobis ut pollicitus est observabitis caerim-
onias istas et cum dixerint vobis filii vestri quae est ista re- 26
ligio dicetis eis victima transitus Domini est quando transivit
super domos filiorum Israhel in Aegypto percutiens Aegyptios 27
et domos nostras liberans incurvatusque populus adoravit et 28
egressi filii Israhel fecerunt sicut praeceperat Dominus Mosi et
Aaron factum est autem in noctis medio percussit Dominus 29
omne primogenitum in terra Aegypti a primogenito Pharaonis
qui sedebat in solio eius usque ad primogenitum captivae quae
erat in carcere et omne primogenitum iumentorum surrexit- 30
que Phraeo nocte et omnes servi eius cunctaque Aegyptus et
ortus est clamor magnus in Aegypto neque enim erat domus in
qua non iaceret mortuus vocatisque Mosen et Aaron nocte ait 31
surgite egredimini a populo meo et vos et filii Israhel ite immo-
late Domino sicut dicitis oves vestras et armenta adsumite ut 32
petieratis et abeuntes benedicite mihi urguebantque Aegyptii 33
populum de terra exire velociter dicentes omnes moriemur
tulit igitur populus conspersam farinam antequam fermenta- 34
retur et ligans in palliis posuit super umeros suos feceruntque 35
filii Israhel sicut praeceperat Moses et petierunt ab Aegyptiis
vasa argentea et aurea vestemque plurimam dedit autem Do- 36
minus gratiam populo coram Aegyptiis ut commodarent eis

37 et spoliaverunt Aegyptios profectique sunt filii Israhel de Ra-
messe in Soccoth sescenta ferme milia peditum virorum abs-
38 que parvulis sed et vulgus promiscuum innumerabile ascen-
dit cum eis oves et armenta et animantia diversi generis multa
39 nimis coxeruntque farinam quam dudum conspersam de Ae-
gypto tulerant et fecerunt subcinericios panes azymos neque
enim poterant fermentari cogentibus exire Aegyptiis et nullam
facere sinentibus moram nec pulmenti quicquam occurrerant
40 praeparare habitatio autem filiorum Israhel qua manserant in
41 Aegypto fuit quadringentorum triginta annorum quibus ex-
pletis eadem die egressus est omnis exercitus Domini de terra
42 Aegypti nox est ista observabilis Domini quando eduxit eos de
terra Aegypti hanc observare debent omnes filii Israhel in ge-
43 nerationibus suis dixitque Dominus ad Mosen et Aaron haec
44 est religio phase omnis alienigena non comedet ex eo omnis
45 autem servus empticius circumcidetur et sic comedet advena
46 et mercennarius non edent ex eo in una domo comedetur nec
47 efferetis de carnibus eius foras nec os illius confringetis omnis
48 coetus filiorum Israhel faciet illud quod si quis peregrinorum
in vestram voluerit transire coloniam et facere phase Domini
circumcidetur prius omne masculinum eius et tunc rite cele-
brabit eritque sicut indigena terrae si quis autem circumcisis
49 non fuerit non vescetur ex eo eadem lex erit indigenae et colo-
50 no qui peregrinatur apud vos fecerunt omnes filii Israhel sicut
51 praeceperat Dominus Mosi et Aaron et in eadem die eduxit
Dominus filios Israhel de terra Aegypti per turmas suas

XIII, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens sanctifica mihi
omne primogenitum quod aperit vulvam in filiis Israhel tam
3 de hominibus quam de iumentis mea sunt enim omnia et ait
Moses ad populum mementote diei huius in qua egressi estis de
Aegypto et de domo servitutis quoniam in manu forti eduxit
vos Dominus de loco isto ut non comedatis fermentatum pa-
4, 5 nem hodie egredimini mense novarum frugum cumque te in-
troduxerit Dominus in terram Chananei et Hetthei et Amorrei
et Evei et Iebusei quam iuravit patribus tuis ut daret tibi ter-
ram fluentem lacte et melle celebrabis hunc morem sacrorum
6 mense isto septem diebus vesceris azymis et in die septimo

erit sollemnitas Domini azyma comedetis septem diebus non 7
apparebit apud te aliquid fermentatum nec in cunctis finibus 8
tuis narrabisque filio tuo in die illo dicens hoc est quod fecit 8
Dominus mihi quando egressus sum de Aegypto et erit quasi 9
signum in manu tua et quasi monumentum ante oculos tuos et
ut lex Domini semper in ore tuo in manu enim forti eduxit te
Dominus de Aegypto custodies huiuscemodi cultum statuto 10
tempore a diebus in dies cumque introduxerit te in terram 11
Chananei sicut iuravit tibi et patribus tuis et dederit eam tibi
separabis omne quod aperit vulvam Domino et quod primiti- 12
vum est in pecoribus tuis quicquid habueris masculini sexus
consecrabis Domino primogenitum asini mutabis ove quod si 13
non redemeris interficies omne autem primogenitum hominis
de filiis tuis pretio redimes cumque interrogaverit te filius tuus 14
cras dicens quid est hoc respondebis ei in manu forti eduxit nos
Dominus de Aegypto de domo servitutis nam cum induratus 15
esset Pharao et nollet nos dimittere occidit Dominus omne pri-
mogenitum in terra Aegypti a primogenito hominis usque ad
primogenitum iumentorum idcirco immolo Domino omne quod
aperit vulvam masculini sexus et omnia primogenita filiorum
meorum redimo erit igitur quasi signum in manu tua et quasi 16
adpensum quid ob recordationem inter oculos tuos eo quod
in manu forti eduxerit nos Dominus de Aegypto igitur cum 17
emisisset Pharao populum non eos duxit Dominus per viam
terrae Philisthim quae vicina est reputans ne forte paeniteret
eum si vidisset adversum se bella consurgere et reverteretur in
Aegyptum sed circumduxit per viam deserti quae est iuxta 18
mare Rubrum et armati ascenderunt filii Israhel de terra Ae-
gypti tulit quoque Moses ossa Ioseph secum eo quod adiuras- 19
set filios Israhel dicens visitabit vos Deus efferte ossa mea hinc
vobiscum profectique de Soccoth castrametati sunt in Etham 20
in extremis finibus solitudinis Dominus autem praecedebat 21
eos ad ostendendam viam per diem in columna nubis et per
noctem in columna ignis ut dux esset itineris utroque tempore
numquam defuit columna nubis per diem nec columna ignis 22
per noctem coram populo

locutus est autem Dominus ad Mosen dicens loquere fi- **XIV**, 2

liis Israhel reversi castrametentur e regione Phiahiroth quae
est inter Magdolum et mare contra Beelsephon in conspectu
3 eius castra ponetis super mare dicturusque est Pharaos super
4 filiis Israhel coartati sunt in terra conclusit eos desertum et
indurabo cor eius ac persequetur vos et glorificabor in Pha-
rao et in omni exercitu eius scientque Aegyptii quia ego sum
5 Dominus feceruntque ita et nuntiatum est regi Aegyptiorum
quod fugisset populus inmutatumque est cor Pharaonis et ser-
vorum eius super populo et dixerunt quid volumus facere ut
6 dimitteremus Israhel ne serviret nobis iunxit ergo currum et
7 omnem populum suum adsumpsit secum tulitque sescentos
currus electos quicquid in Aegypto curruum fuit et duces to-
8 tius exercitus induravitque Dominus cor Pharaonis regis Ae-
gypti et persecutus est filios Israhel at illi egressi erant in manu
9 excelsa cumque persequerentur Aegyptii vestigia praecedentium
reppererunt eos in castris super mare omnis equitatus et
currus Pharaonis et universus exercitus erant in Ahiroth con-
10 tra Beelsephon cumque adpropinquasset Pharaos levantes filii
Israhel oculos viderunt Aegyptios post se et timuerunt valde
11 clamaveruntque ad Dominum et dixerunt ad Mosen forsitan
non erant sepulchra in Aegypto ideo tulisti nos ut moreremur
in solitudine quid hoc facere voluisti ut educeres nos ex
12 Aegypto nonne iste est sermo quem loquebamur ad te in Ae-
gypto dicentes recede a nobis ut serviamus Aegyptiis multo
13 enim melius est servire eis quam mori in solitudine et ait Mo-
ses ad populum nolite timere state et videte magnalia Domi-
ni quae facturus est hodie Aegyptios enim quos nunc videtis
14 nequaquam ultra videbitis usque in sempiternum Dominus
pugnabit pro vobis et vos tacebitis dixitque Dominus ad Mo-
sen quid clamas ad me loquere filiis Israhel ut proficiscantur
16 tu autem eleva virgam tuam et extende manum super mare
et divide illud ut gradientur filii Israhel in medio mari per
17 siccum ego autem indurabo cor Aegyptiorum ut persequan-
tur vos et glorificabor in Pharaone et in omni exercitu eius
18 in curribus et in equitibus illius et scient Aegyptii quia ego
sum Dominus cum glorificatus fuero in Pharaone et in cur-
19 ribus atque in equitibus eius tollensque se angelus Dei qui

praecedebat castra Israhel abiit post eos et cum eo pariter co-
 lumna nubis priora dimittens post tergum stetit inter castra 20
 Aegyptiorum et castra Israhel et erat nubes tenebrosa et inlu-
 minans noctem ut ad se invicem toto noctis tempore accedere
 non valerent cumque extendisset Moses manum super mare 21
 abstulit illud Dominus flante vento vehementi et urente tota
 nocte et vertit in siccum divisaque est aqua et ingressi sunt 22
 filii Israhel per medium maris sicci erat enim aqua quasi mu-
 rus a dextra eorum et leva persequentisque Aegyptii ingressi 23
 sunt post eos omnis equitatus Pharaonis currus eius et equites
 per medium maris iamque advenerat vigilia matutina et ecce 24
 respiciens Dominus super castra Aegyptiorum per columnam
 ignis et nubis interfecit exercitum eorum et subvertit rotas 25
 curruum ferebanturque in profundum dixerunt ergo Aegyptii
 fugiamus Israhelem Dominus enim pugnat pro eis contra nos
 et ait Dominus ad Mosen extende manum tuam super mare ut 26
 revertantur aquae ad Aegyptios super currus et equites eorum
 cumque extendisset Moses manum contra mare reversum est 27
 primo diluculo ad priorem locum fugientibusque Aegyptiis oc-
 currerunt aquae et involvit eos Dominus in mediis fluctibus
 reversaeque sunt aquae et operuerunt currus et equites cuncti 28
 exercitus Pharaonis qui sequentes ingressi fuerant mare ne
 unus quidem superfuit ex eis filii autem Israhel perrexerunt 29
 per medium sicci maris et aquae eis erant quasi pro muro a
 dextris et a sinistris liberavitque Dominus in die illo Israhel 30
 de manu Aegyptiorum et viderunt Aegyptios mortuos super 31
 litus maris et manum magnam quam exercuerat Dominus con-
 tra eos timuitque populus Dominum et crediderunt Domino et
 Mosi servo eius

tunc cecinit Moses et filii Israhel carmen hoc Domino et di- **XV**
 xerunt cantemus Domino gloriose enim magnificatus est equum
 et ascensorem deiecit in mare fortitudo mea et laus mea Do- 2
 minus et factus est mihi in salutem iste Deus meus et glorifica-
 bo eum Deus patris mei et exaltabo eum Dominus quasi vir 3
 pugnator Omnipotens nomen eius currus Pharaonis et exer- 4
 citum eius proiecit in mare electi principes eius submersi sunt
 in mari Rubro abyssi operuerunt eos descenderunt in profun- 5

6 dum quasi lapis dextera tua Domine magnifice in fortitudine
7 dextera tua Domine percussit inimicum et in multitudine glo-
8 devoravit eos ut stipulam et in spiritu furoris tui congregatae
9 sunt aquae stetit unda fluens congregatae sunt abyssi in medio
10 mari dixit inimicus persequar et comprehendam dividam spo-
11 lia implebitur anima mea evaginabo gladium meum interficiet
12 eos manus mea flavit spiritus tuus et operuit eos mare sub-
13 mersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus quis similis
14 tui in fortibus Domine quis similis tui magnificus in sanctitate
15 terribilis atque laudabilis et faciens mirabilia extendisti ma-
16 num tuam et devoravit eos terra dux fuisti in misericordia tua
17 populo quem redemisti et portasti eum in fortitudine tua ad
18 habitaculum sanctum tuum adtenderunt populi et irati sunt
19 dolores obtinuerunt habitatores Philisthim tunc conturbati
20 sunt principes Edom robustos Moab obtinuit tremor obrigue-
21 runt omnes habitatores Chanaan inruat super eos formido
22 et pavor in magnitudine brachii tui fiant immobiles quasi la-
23 pis donec pertranseat populus tuus Domine donec pertranseat
24 populus tuus iste quem possedisti introduces eos et planta-
25 bis in monte hereditatis tuae firmissimo habitaculo tuo quod
operatus es Domine sanctuarium Domine quod firmaverunt
18, 19 manus tuae Dominus regnabit in aeternum et ultra ingres-
sus est enim equus Pharao cum curribus et equitibus eius in
mare et reduxit super eos Dominus aquas maris filii autem
20 Israhel ambulaverunt per siccum in medio eius sumpsit ergo
21 Maria prophetis soror Aaron tympanum in manu egressaeque
22 sunt omnes mulieres post eam cum tympanis et choris quibus
23 praecinebat dicens cantemus Domino gloriose enim magnifica-
24 tus est equum et ascensorem eius deiecit in mare tulit autem
25 Moses Israhel de mari Rubro et egressi sunt in desertum Sur
ambulaveruntque tribus diebus per solitudinem et non invenie-
bant aquam et venerunt in Marath nec poterant bibere aquas
de Mara eo quod essent amarae unde et congruum loco nomen
inposuit vocans illud Mara id est amaritudinem et murmu-
ravit populus contra Mosen dicens quid bibemus at ille cla-
mavit ad Dominum qui ostendit ei lignum quod cum misisset

in aquas in dulcedinem versae sunt ibi constituit ei praecepta atque iudicia et ibi temptavit eum dicens si audieris vocem 26 Domini Dei tui et quod rectum est coram eo feceris et oboedieris mandatis eius custodierisque omnia praecepta illius cunctum languorem quem posui in Aegypto non inducam super te ego enim Dominus sanator tuus venerunt autem in Helim 27 ubi erant duodecim fontes aquarum et septuaginta palmae et castrametati sunt iuxta aquas

profectique sunt de Helim et venit omnis multitudo filiorum **XVI** Israhel in desertum Sin quod est inter Helim et Sinai quinto-decimo die mensis secundi postquam egressi sunt de terra Aegypti et murmuravit omnis congregatio filiorum Israhel contra 2 Mosen et contra Aaron in solitudine dixeruntque ad eos filii 3 Israhel utinam mortui essemus per manum Domini in terra Aegypti quando sedebamus super ollas carniuum et comedebamus panes in saturitate cur eduxistis nos in desertum istud ut occideretis omnem multitudinem fame dixit autem Dominus ad 4 Mosen ecce ego pluam vobis panes de caelo egrediatu[r] populus et colligat quae sufficiunt per singulos dies ut temptem eum utrum ambulet in lege mea an non die autem sexta parent 5 quod inferant et sit duplum quam colligere solebant per singulos dies dixeruntque Moses et Aaron ad omnes filios Israhel 6 vespere scietis quod Dominus eduxerit vos de terra Aegypti et 7 mane videbitis gloriam Domini audivit enim murmur vestrum contra Dominum nos vero quid sumus quia mussitatis contra nos et ait Moses dabit Dominus vobis vespere carnes edere 8 et mane panes in saturitate eo quod audivit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum nos enim quid sumus nec contra nos est murmur vestrum sed contra Dominum dixitque Moses ad Aaron dic universae congregationi filiorum 9 Israhel accedite coram Domino audivit enim murmur vestrum cumque loqueretur Aaron ad omnem coetum filiorum Israhel 10 respexerunt ad solitudinem et ecce gloria Domini apparuit in nube locutus est autem Dominus ad Mosen dicens audivi 11, 12 murmurationes filiorum Israhel loquere ad eos vespere comedetis carnes et mane saturabimini panibus scietisque quod sim Dominus Deus vester factum est ergo vespere et ascendens 13

coturnix operuit castra mane quoque ros iacuit per circuitum
14 castrorum cumque operuisset superficiem terrae apparuit in
solitudine minutum et quasi pilo tunsum in similitudinem prui-
15 nae super terram quod cum vidissent filii Israhel dixerunt ad
invicem man hu quod significat quid est hoc ignorabant enim
quid esset quibus ait Moses iste est panis quem dedit Dominus
16 vobis ad vescendum hic est sermo quem praecepit Dominus
colligat ex eo unusquisque quantum sufficiat ad vescendum go-
mor per singula capita iuxta numerum animarum vestrarum
17 quae habitant in tabernaculo sic tolletis feceruntque ita filii
18 Israhel et collegerunt alius plus alius minus et mensi sunt ad
mensuram gomor nec qui plus collegerat habuit amplius nec
qui minus paraverat repperit minus sed singuli iuxta id quod
19 edere poterant congregarunt dixitque Moses ad eos nullus re-
20 linquat ex eo in mane qui non audierunt eum sed dimiserunt
quidam ex eis usque mane et scaterere coepit vermibus atque
21 conputruit et iratus est contra eos Moses colligebant autem
mane singuli quantum sufficere poterat ad vescendum cum-
22 que incaluisset sol liquefiebat in die vero sexta collegerunt
cibos duplices id est duo gomor per singulos homines vene-
runt autem omnes principes multitudinis et narraverunt Mosi
23 qui ait eis hoc est quod locutus est Dominus requies sabbati
sanctificata erit Domino cras quodcumque operandum est fa-
cite et quae coquenda sunt coquite quicquid autem reliquum
24 fuerit reponite usque in mane feceruntque ita ut praeceperat
25 Moses et non conputruit neque vermis inventus est in eo di-
xitque Moses comedite illud hodie quia sabbatum est Domino
26 non invenietur hodie in agro sex diebus colligite in die autem
27 septimo sabbatum est Domino idcirco non invenietur venit
septima dies et egressi de populo ut colligerent non invenerunt
28 dixit autem Dominus ad Mosen usquequo non vultis custodire
29 mandata mea et legem meam videte quod Dominus dederit
vobis sabbatum et propter hoc tribuerit vobis die sexto cibos
duplices maneat unusquisque apud semet ipsum nullus egre-
30 diatur de loco suo die septimo et sabbatizavit populus die
31 septimo appellavitque domus Israhel nomen eius man quod
erat quasi semen coriandri album gustusque eius quasi similiae

cum melle dixit autem Moses iste est sermo quem praecepit Dominus imple gomor ex eo et custodiatur in futuras retro generationes ut noverint panem quo alui vos in solitudine quando educti estis de terra Aegypti dixitque Moses ad Aaron sume vas unum et mitte ibi man quantum potest capere gomor et repone coram Domino ad servandum in generationes vestras sicut praecepit Dominus Mosi posuitque illud Aaron in tabernaculo reservandum filii autem Israhel comederunt man quadraginta annis donec venirent in terram habitabilem hoc cibo aliti sunt usquequo tangerent fines terrae Chanaan gomor autem decima pars est oephi

igitur profecta omnis multitudo filiorum Israhel de deserto Sin per mansiones suas iuxta sermonem Domini castrametata est in Raphidim ubi non erat aqua ad bibendum populo qui iurgatus contra Mosen ait da nobis aquam ut bibamus quibus respondit Moses quid iurgamini contra me cur temptatis Dominum sitivit ergo populus ibi pro aquae penuria et murmuravit contra Mosen dicens cur nos exire fecisti de Aegypto ut occideres et nos et liberos nostros ac iumenta siti clamavit autem Moses ad Dominum dicens quid faciam populo huic adhuc pauxillum et lapidabunt me ait Dominus ad Mosen antecede populum et sume tecum de senibus Israhel et virgam qua percussisti fluvium tolle in manu tua et vade en ego stabo coram te ibi super petram Horeb percutiesque petram et exhibit ex ea aqua ut bibat populus fecit Moses ita coram senibus Israhel et vocavit nomen loci illius Temptatio propter iurgium filiorum Israhel et quia temptaverunt Dominum dicentes estne Dominus in nobis an non venit autem Amalech et pugnabat contra Israhel in Raphidim dixitque Moses ad Iosue elige viros et egressus pugna contra Amalech cras ego stabo in vertice collis habens virgam Dei in manu mea fecit Iosue ut locutus ei erat Moses et pugnavit contra Amalech Moses autem et Aaron et Hur ascenderunt super verticem collis cumque levaret Moses manus vincebat Israhel sin autem paululum remisisset superabat Amalech manus autem Mosi erant graves sumentes igitur lapidem posuerunt subter eum in quo sedit Aaron autem et Hur sustentabant manus eius ex

XVII

utraque parte et factum est ut manus ipsius non lassarentur
13 usque ad occasum solis fugavitque Iosue Amalech et populum
14 eius in ore gladii dixit autem Dominus ad Mosen scribe hoc
ob monumentum in libro et trade auribus Iosue delebo enim
15 memoriam Amalech sub caelo aedificavitque Moses altare et
16 vocavit nomen eius Dominus exaltatio mea dicens quia manus
soli Domini et bellum Dei erit contra Amalech a generatione
in generationem

XVIII

cumque audisset Iethro sacerdos Madian cognatus Mosi omnia
quae fecerat Deus Mosi et Israhel populo suo eo quod
2 eduxisset Dominus Israhel de Aegypto tulit Sefforam uxorem
3 Mosi quam remiserat et duos filios eius quorum unus voca-
4 batur Gersan dicente patre advena fui in terra aliena alter
vero Eliezer Deus enim ait patris mei adiutor meus et eruit
5 me de gladio Pharaonis venit ergo Iethro cognatus Mosi et
filii eius et uxor ad Mosen in desertum ubi erat castrameta-
6 tus iuxta montem Dei et mandavit Mosi dicens ego cognatus
7 tuus Iethro venio ad te et uxor tua et duo filii tui cum ea qui
egressus in occursum cognati sui adoravit et osculatus est eum
salutaveruntque se mutuo verbis pacificis cumque intrasset ta-
8 bernaculum narravit Moses cognato suo cuncta quae fecerat
Deus Pharaoni et Aegyptiis propter Israhel universum laborem
9 qui accidisset eis in itinere quo liberarat eos Dominus laeta-
tusque est Iethro super omnibus bonis quae fecerat Dominus
10 Israheli eo quod eruisset eum de manu Aegyptiorum et ait
benedictus Dominus qui liberavit vos de manu Aegyptiorum
et de manu Pharaonis qui eruit populum suum de manu Ae-
11 gypti nunc cognovi quia magnus Dominus super omnes deos
12 eo quod superbe egerint contra illos obtulit ergo Iethro co-
gnatus Mosi holocausta et hostias Deo veneruntque Aaron et
omnes senes Israhel ut comederent panem cum eo coram Do-
13 mino altero autem die sedit Moses ut iudicaret populum qui
14 adsistebat Mosi de mane usque ad vesperam quod cum vi-
disset cognatus eius omnia scilicet quae agebat in populo ait
quid est hoc quod facis in plebe cur solus sedes et omnis po-
15 pulus praestolatur de mane usque ad vesperam cui respondit
16 Moses venit ad me populus quaerens sententiam Dei cumque

acciderit eis aliqua disceptatio veniunt ad me ut iudicem inter
eos et ostendam praecepta Dei et leges eius at ille non bonam 17
inquit rem facis stulto labore consumeris et tu et populus iste 18
qui tecum est ultra vires tuas est negotium solus illud non po-
teris sustinere sed audi verba mea atque consilia et erit Deus 19
tecum esto tu populo in his quae ad Deum pertinent ut re-
feras quae dicuntur ad eum ostendasque populo caerimonias 20
et ritum colendi viamque per quam ingredi debeant et opus
quod facere provide autem de omni plebe viros potentes et 21
timentes Deum in quibus sit veritas et qui oderint avaritiam et
constitue ex eis tribunos et centuriones et quinquagenarios et
decanos qui iudicent populum omni tempore quicquid autem 22
maius fuerit referant ad te et ipsi minora tantummodo iudicent
leviusque tibi sit partito in alios onere si hoc feceris implebis 23
imperium Dei et praecepta eius poteris sustentare et omnis
hic populus revertetur cum pace ad loca sua quibus auditis 24
Moses fecit omnia quae ille suggesserat et electis viris stren- 25
uis de cuncto Israhel constituit eos principes populi tribunos et
centuriones et quinquagenarios et decanos qui iudicabant ple- 26
bem omni tempore quicquid autem gravius erat referebant ad
eum faciliora tantummodo iudicantes dimisitque cognatum 27
qui reversus abiit in terram suam

mense tertio egressionis Israhel de terra Aegypti in die hac **XIX**
venerunt in solitudinem Sinai nam profecti de Raphidim et 2
pervenientes usque in desertum Sinai castrametati sunt in eo-
dem loco ibique Israhel fixit tentoria e regione montis Moses 3
autem ascendit ad Deum vocavitque eum Dominus de monte
et ait haec dices domui Iacob et adnuntiabis filiis Israhel vos 4
ipsi vidistis quae fecerim Aegyptiis quomodo portaverim vos
super alas aquilarum et adsumpserim mihi si ergo audieritis 5
vocem meam et custodieritis pactum meum eritis mihi in pe-
culium de cunctis populis mea est enim omnis terra et vos 6
eritis mihi regnum sacerdotale et gens sancta haec sunt ver-
ba quae loqueris ad filios Israhel venit Moses et convocatis 7
maioribus natu populi exposuit omnes sermones quos manda-
verat Dominus responditque universus populus simul cuncta 8
quae locutus est Dominus faciemus cumque rettulisset Moses

9 verba populi ad Dominum ait ei Dominus iam nunc veniam
ad te in caligine nubis ut audiat me populus loquentem ad te
et credat tibi in perpetuum nuntiavit ergo Moses verba populi
10 ad Dominum qui dixit ei vade ad populum et sanctifica illos
11 hodie et cras laventque vestimenta sua et sint parati in diem
tertium die enim tertio descendet Dominus coram omni plebe
12 super montem Sinai constituesque terminos populo per cir-
cuitum et dices cavete ne ascendatis in montem nec tangatis
13 fines illius omnis qui tetigerit montem morte morietur ma-
nus non tanget eum sed lapidibus opprimetur aut confodietur
iaculis sive iumentum fuerit sive homo non vivet cum coepe-
14 rit clangere bucina tunc ascendant in montem descenditque
Moses de monte ad populum et sanctificavit eum cumque la-
15 vissent vestimenta sua ait ad eos estote parati in diem tertium
16 ne adpropinquetis uxoribus vestris iam advenerat tertius dies
et mane inclaruerat et ecce coeperunt audiri tonitrua ac mi-
care fulgura et nubes densissima operire montem clangorque
bucinae vehementius perstrepebat timuit populus qui erat in
17 castris cumque eduxisset eos Moses in occursum Dei de lo-
18 co castrorum steterunt ad radices montis totus autem mons
Sinai fumabat eo quod descendisset Dominus super eum in
igne et ascenderet fumus ex eo quasi de fornace eratque mons
19 omnis terribilis et sonitus bucinae paulatim crescebat in ma-
ius et prolixius tendebatur Moses loquebatur et Dominus re-
20 spondebat ei descenditque Dominus super montem Sinai in
ipso montis vertice et vocavit Mosen in cacumen eius quo cum
21 ascendisset dixit ad eum descende et contestare populum ne
forte velint transcendere terminos ad videndum Dominum et
22 pereat ex eis plurima multitudo sacerdotes quoque qui ac-
23 cedunt ad Dominum sanctificentur ne percutiat eos dixitque
Moses ad Dominum non poterit vulgus ascendere in montem
Sinai tu enim testificatus es et iussisti dicens pone terminos
24 circa montem et sanctifica illum cui ait Dominus vade de-
scende ascendesque tu et Aaron tecum sacerdotes autem et
populus ne transeant terminos nec ascendant ad Dominum ne
25 forte interficiat illos descendit Moses ad populum et omnia
narravit eis

locutus quoque est Dominus cunctos sermones hos ego sum **XX**, 2
 Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti de domo
 servitutis non habebis deos alienos coram me non facies tibi 3, 4
 sculptile neque omnem similitudinem quae est in caelo desuper
 et quae in terra deorsum nec eorum quae sunt in aquis sub ter-
 ra non adorabis ea neque coles ego sum Dominus Deus tuus 5
 fortis zelotes visitans iniquitatem patrum in filiis in tertiam et
 quartam generationem eorum qui oderunt me et faciens mise- 6
 ricordiam in milia his qui diligunt me et custodiunt praecepta
 mea non adsumes nomen Domini Dei tui in vanum nec enim 7
 habebit insontem Dominus eum qui adsumpserit nomen Do-
 mini Dei sui frustra memento ut diem sabbati sanctifices sex 8, 9
 diebus operaberis et facies omnia opera tua septimo autem 10
 die sabbati Domini Dei tui non facies omne opus tu et filius
 tuus et filia tua servus tuus et ancilla tua iumentum tuum et
 advena qui est intra portas tuas sex enim diebus fecit Do- 11
 minus caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt et
 requievit in die septimo idcirco benedixit Dominus diei sabbati
 et sanctificavit eum honora patrem tuum et matrem tuam ut 12
 sis longevus super terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi
 non occides non moechaberis non furtum facies non loqueris 13, 14, 15, 16
 contra proximum tuum falsum testimonium non concupisces
 domum proximi tui nec desiderabis uxorem eius non servum 17
 non ancillam non bovem non asinum nec omnia quae illius sunt
 cunctus autem populus videbat voces et lampadas et sonitum 18
 bucinae montemque fumantem et perterriti ac pavore concussi
 steterunt procul dicentes Mosi loquere tu nobis et audiemus 19
 non loquatur nobis Dominus ne forte moriamur et ait Moses 20
 ad populum nolite timere ut enim probaret vos venit Deus et
 ut terror illius esset in vobis et non peccaretis stetitque po- 21
 pulus de longe Moses autem accessit ad caliginem in qua erat
 Deus dixit praeterea Dominus ad Mosen haec dices filiis Isra- 22
 hel vos vidistis quod de caelo locutus sum vobis non facietis 23
 mecum deos argenteos nec deos aureos facietis vobis altare de 24
 terra facietis mihi et offeretis super eo holocausta et pacifica
 vestra oves vestras et boves in omni loco in quo memoria fuerit
 nominis mei veniam ad te et benedicam tibi quod si altare la- 25

pideum feceris mihi non aedificabis illud de sectis lapidibus si
26 enim levaveris cultrum tuum super eo polluetur non ascendes
per gradus ad altare meum ne reveletur turpitude tua

XXI, 2 haec sunt iudicia quae propones eis si emeris servum he-
braeum sex annis serviet tibi in septimo egredietur liber gratis
3 cum quali veste intraverit cum tali exeat si habens uxorem et
4 uxor egredietur simul sin autem dominus dederit illi uxorem
et peperit filios et filias mulier et liberi eius erunt domini sui
5 ipse vero exhibit cum vestitu suo quod si dixerit servus dili-
go dominum meum et uxorem ac liberos non egrediar liber
6 offeret eum dominus diis et adplicabitur ad ostium et postes
perforabitque aurem eius subula et erit ei servus in saeculum
7 si quis vendiderit filiam suam in famulam non egredietur sicut
8 ancillae exire consuerunt si displicuerit oculis domini sui cui
tradita fuerit dimittet eam populo autem alieno vendendi non
9 habet potestatem si spreverit eam sin autem filio suo despon-
10 derit eam iuxta morem filiarum faciet illi quod si alteram ei
acceperit providebit puellae nuptias et vestimenta et pretium
11 pudicitiae non negabit si tria ista non fecerit egredietur gra-
12 tis absque pecunia qui percusserit hominem volens occidere
13 morte moriatur qui autem non est insidiatus sed Deus illum
tradidit in manu eius constituam tibi locum quo fugere debeat
14 si quis de industria occiderit proximum suum et per insidias
15 ab altari meo evelles eum ut moriatur qui percusserit patrem
16 suum et matrem morte moriatur qui furatus fuerit hominem
17 et vendiderit eum convictus noxae morte moriatur qui male-
18 dixerit patri suo et matri morte moriatur si rixati fuerint viri
et percusserit alter proximum suum lapide vel pugno et ille
19 mortuus non fuerit sed iacuerit in lectulo si surrexerit et am-
bulaverit foris super baculum suum innocens erit qui percussit
20 ita tamen ut operas eius et inpensas in medicos restituat qui
percusserit servum suum vel ancillam virga et mortui fuerint
21 in manibus eius criminis reus erit sin autem uno die supervi-
xerit vel duobus non subiacebit poenae quia pecunia illius est
22 si rixati fuerint viri et percusserit quis mulierem praegnantem
et abortivum quidem fecerit sed ipsa vixerit subiacebit damno
23 quantum expetierit maritus mulieris et arbitri iudicarint sin

autem mors eius fuerit subsecuta reddet animam pro anima
 oculum pro oculo dentem pro dente manum pro manu pedem 24
 pro pede adustionem pro adustione vulnus pro vulnere livo- 25
 rem pro livore si percusserit quispiam oculum servi sui aut 26
 ancillae et luscus eos fecerit dimittet liberos pro oculo quem
 eruit dentem quoque si excusserit servo vel ancillae suae si- 27
 militer dimittet eos liberos si bos cornu petierit virum aut 28
 mulierem et mortui fuerint lapidibus obruetur et non come-
 dentur carnes eius dominusque bovis innocens erit quod si bos 29
 cornipeta fuerit ab heri et nudius tertius et contestati sunt do-
 minum eius nec reclusit eum occideritque virum aut mulierem
 et bos lapidibus obruetur et dominum illius occident quod 30
 si pretium ei fuerit inpositum dabit pro anima sua quicquid
 fuerit postulatus filium quoque et filiam si cornu percusserit 31
 simili sententiae subiacebit si servum ancillamque invaserit 32
 triginta siclos argenti dabit domino bos vero lapidibus oppri-
 metur si quis aperuerit cisternam et foderit et non operuerit 33
 eam cecideritque bos vel asinus in eam dominus cisternae red- 34
 det pretium iumentorum quod autem mortuum est ipsius erit
 si bos alienus bovem alterius vulnerarit et ille mortuus fuerit 35
 vendent bovem vivum et dividunt pretium cadaver autem mor-
 tui inter se dispertient sin autem sciebat quod bos cornipeta 36
 esset ab heri et nudius tertius et non custodivit eum dominus
 suus reddet bovem pro bove et cadaver integrum accipiet

si quis furatus fuerit bovem aut ovem et occiderit vel ven- **XXII**
 diderit quinque boves pro uno bove restituet et quattuor oves
 pro una ove si effringens fur domum sive suffodiens fuerit in- 2
 ventus et accepto vulnere mortuus fuerit percussor non erit
 reus sanguinis quod si orto sole hoc fecerit homicidium per- 3
 petravit et ipse morietur si non habuerit quod pro furto reddat
 venundabitur si inventum fuerit apud eum quod furatus est 4
 vivens sive bos sive asinus sive ovis duplum restituet si lae- 5
 serit quispiam agrum vel vineam et dimiserit iumentum suum
 ut depascatur aliena quicquid optimum habuerit in agro suo
 vel in vinea pro damni aestimatione restituet si egressus ignis 6
 invenerit spinas et comprehenderit acervos frugum sive stantes
 segetes in agris reddet damnum qui ignem succenderit si quis 7

commendaverit amico pecuniam aut vas in custodiam et ab eo qui susceperat furto ablata fuerint si invenitur fur duplum reddet si latet dominus domus adplicabitur ad deos et iurabit quod non extenderit manum in rem proximi sui ad perpetranda fraudem tam in bove quam in asino et ove ac vestimento et quicquid damnum inferre potest ad deos utriusque causa perveniet et si illi iudicaverint duplum restituet proximo suo si quis commendaverit proximo suo asinum bovem ovem et omne iumentum ad custodiam et mortuum fuerit aut debilitatum vel captum ab hostibus nullusque hoc viderit iusiurandum erit in medio quod non extenderit manum ad rem proximi sui suscipietque dominus iuramentum et ille reddere non cogetur quod si furto ablatum fuerit restituet damnum domino si comestum a bestia deferet ad eum quod occisum est et non restituet qui a proximo suo quicquam horum mutuo postularit et debilitatum aut mortuum fuerit domino non praesente reddere compelletur quod si inpraesentiarum fuit dominus non restituet maxime si conductum venerat pro mercede operis sui si seduxerit quis virginem necdum desponsatam et dormierit cum ea dotabit eam et habebit uxorem si pater virginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modum dotis quam virgines accipere consuerunt maleficos non patieris vivere qui coierit cum iumento morte moriatur qui immolat diis occidetur praeter Domino soli advenam non contristabis neque adfliges eum advenae enim et ipsi fuistis in terra Aegypti viduae et pupillo non nocebitis si laeseritis eos vociferabuntur ad me et ego audiam clamorem eorum et indignabitur furor meus percutiamque vos gladio et erunt uxores vestrae viduae et filii vestri pupilli si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat tecum non urges eum quasi exactor nec usuris opprimes si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum ante solis occasum redde ei ipsum enim est solum quo operitur indumentum carnis eius nec habet aliud in quo dormiat si clamaverit ad me exaudiam eum quia misericors sum diis non detrahes et principi populi tui non maledices decimas tuas et primitias non tardabis offerre primogenitum filiorum tuorum dabis mihi de bubus quoque et ovibus similiter facies septem

diebus sit cum matre sua die octavo reddes illum mihi viri 31
 sancti eritis mihi carnem quae a bestiis fuerit praegustata non
 comedetis sed proicietis canibus

non suscipies vocem mendacii nec iunges manum tuam ut **XXIII**
 pro impio dicas falsum testimonium non sequeris turbam ad 2
 faciendum malum nec in iudicio plurimorum adquiesces sen- 3
 tentiae ut a vero devies pauperis quoque non misereberis in 3
 negotio si occurreris bovi inimici tui aut asino erranti reduc 4
 ad eum si videris asinum odientis te iacere sub onere non per- 5
 transibis sed sublevabis cum eo non declinabis in iudicio pau- 6
 peris mendacium fugies insontem et iustum non occides quia 7
 aversor impium nec accipias munera quae excaecant etiam 8
 prudentes et subvertunt verba iustorum peregrino molestus 9
 non eris scitis enim advenarum animas quia et ipsi peregrini 10
 fuistis in terra Aegypti sex annis seminabis terram tuam et 10
 congregabis fruges eius anno autem septimo dimittes eam et 11
 requiescere facies ut comedant pauperes populi tui et quicquid 12
 reliqui fuerit edant bestiae agri ita facies in vinea et in oliveto 13
 tuo sex diebus operaberis septima die cessabis ut requiescat 12
 bos et asinus tuus et refrigeretur filius ancillae tuae et advena 14
 omnia quae dixi vobis custodite et per nomen externorum deo- 13
 rum non iurabitis neque audietur ex ore vestro tribus vicibus 14
 per singulos annos mihi festa celebrabitis sollemnitatem azy- 15
 morum custodies septem diebus comedes azyma sicut praecepi 16
 tibi tempore mensis novorum quando egressus es de Aegypto 17
 non apparebis in conspectu meo vacuus et sollemnitatem mes- 16
 sis primitivorum operis tui quaecumque serueris in agro sol- 18
 lemnitatem quoque in exitu anni quando congregaveris omnes 17
 fruges tuas de agro ter in anno apparebit omne masculinum 17
 tuum coram Domino Deo non immolabis super fermento san- 18
 guinem victimae meae nec remanebit adeps sollemnitatis meae 19
 usque mane primitias frugum terrae tuae deferes in domum 19
 Domini Dei tui nec coques hedum in lacte matris suae ec- 20
 ce ego mittam angelum meum qui praecedat te et custodiat 21
 in via et introducat ad locum quem paravi observa eum et 21
 audi vocem eius nec contemnendum putes quia non dimittet 22
 cum peccaveritis et est nomen meum in illo quod si audieris 22

vocem eius et feceris omnia quae loquor inimicus ero inimicis
23 tuis et adffligam adffligentes te praecedetque te angelus meus
et introducet te ad Amorreum et Hettheum et Ferezeum Cha-
24 naneumque et Eveum et Iebuseum quos ego contribo non
adorabis deos eorum nec coles eos non facies opera eorum sed
25 destrues eos et confringes statuas eorum servietisque Domi-
no Deo vestro ut benedicam panibus tuis et aquis et auferam
26 infirmitatem de medio tui non erit infecunda nec sterilis in
27 terra tua numerum dierum tuorum implebo terrorem meum
mittam in praecursum tuum et occidam omnem populum ad
quem ingredieris cunctorumque inimicorum tuorum coram te
28 terga vertam emittens crabrones prius qui fugabunt Eveum
29 et Chananeum et Hettheum antequam introeas non eiciam
eos a facie tua anno uno ne terra in solitudinem redigatur
30 et crescant contra te bestiae paulatim expellam eos de con-
31 spectu tuo donec augearis et possideas terram ponam autem
terminos tuos a mari Rubro usque ad mare Palestinorum et a
deserto usque ad Fluvium tradam manibus vestris habitatores
32 terrae et eiciam eos de conspectu vestro non inibis cum eis
33 foedus nec cum diis eorum non habitent in terra tua ne forte
peccare te faciant in me si servieris diis eorum quod tibi certo
erit in scandalum

XXIV

Mosi quoque dixit ascende ad Dominum tu et Aaron Nadab
et Abiu et septuaginta senes ex Israhel et adorabitis procul
2 solusque Moses ascendet ad Dominum et illi non adpropin-
3 quabunt nec populus ascendet cum eo venit ergo Moses et
narravit plebi omnia verba Domini atque iudicia responditque
cunctus populus una voce omnia verba Domini quae locutus
4 est faciemus scripsit autem Moses universos sermones Domi-
ni et mane consurgens aedificavit altare ad radices montis et
5 duodecim titulos per duodecim tribus Israhel misitque iuve-
nes de filiis Israhel et obtulerunt holocausta immolaveruntque
6 victimas pacificas Domino vitulos tulit itaque Moses dimi-
diam partem sanguinis et misit in crateras partem autem resi-
7 duam fudit super altare adsumensque volumen foederis legit
audiente populo qui dixerunt omnia quae locutus est Dominus
8 faciemus et erimus oboedientes ille vero sumptum sanguinem

respersit in populum et ait hic est sanguis foederis quod pe-
 pigit Dominus vobiscum super cunctis sermonibus his ascen- 9
 deruntque Moses et Aaron Nadab et Abiu et septuaginta de
 senioribus Israhel et viderunt Deum Israhel sub pedibus eius 10
 quasi opus lapidis sapphirini et quasi caelum cum serenum est
 nec super eos qui procul recesserant de filiis Israhel misit ma- 11
 num suam videruntque Deum et comederunt ac biberunt dixit 12
 autem Dominus ad Mosen ascende ad me in montem et esto
 ibi daboque tibi tabulas lapideas et legem ac mandata quae
 scripsi ut doceas eos surrexerunt Moses et Iosue minister eius 13
 ascendensque Moses in montem Dei senioribus ait expectate 14
 hic donec revertamur ad vos habetis Aaron et Hur vobiscum si
 quid natum fuerit quaestionis referetis ad eos cumque ascen- 15
 disset Moses operuit nubes montem et habitavit gloria Do- 16
 mini super Sinai tegens illum nube sex diebus septimo autem
 die vocavit eum de medio caliginis erat autem species gloriae 17
 Domini quasi ignis ardens super verticem montis in conspectu
 filiorum Israhel ingressusque Moses medium nebulae ascen- 18
 dit in montem et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta
 noctibus

locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Isra- **XXV**, 2
 hel ut tollant mihi primitias ab omni homine qui offert ultro-
 neus accipietis eas haec sunt autem quae accipere debetis au- 3
 rum et argentum et aes hyacinthum et purpuram coccumque 4
 bis tinctum et byssum pilos caprarum et pelles arietum ru- 5
 bricatas pelles ianthinas et ligna setthim oleum ad luminaria 6
 concinnanda aromata in unguentum et thymiana boni odoris
 lapides onychinos et gemmas ad ornandum ephod ac rationa- 7
 le facientque mihi sanctuarium et habitabo in medio eorum 8
 iuxta omnem similitudinem tabernaculi quod ostendam tibi et 9
 omnium vasorum in cultum eius sicque facietis illud arcam de 10
 lignis setthim conpingite cuius longitudo habeat duos semis cu-
 bitos latitudo cubitum et dimidium altitudo cubitum similiter
 ac semissem et deaurabis eam auro mundissimo intus et foris 11
 faciesque supra coronam auream per circuitum et quattuor 12
 circulos aureos quos pones per quattuor arcae angulos duo cir-
 culi sint in latere uno et duo in altero facies quoque vectes de 13

14 lignis setthim et operies eos auro inducesque per circulos qui
15 sunt in arcae lateribus ut portetur in eis qui semper erunt in
16 circulis nec umquam extrahentur ab eis ponesque in arcam te-
17 stificationem quam dabo tibi facies et propitiatorium de auro
mundissimo duos cubitos et dimidium tenebit longitudo eius
18 cubitum ac semissem latitudo duos quoque cherubin aureos
19 et productiles facies ex utraque parte oraculi cherub unus sit
20 in latere uno et alter in altero utrumque latus propitiatorii te-
gant expandentes alas et operientes oraculum respiciantque se
mutuo versis vultibus in propitiatorium quo operienda est ar-
21, 22 ca in qua pones testimonium quod dabo tibi inde praecipiam
et loquar ad te supra propitiatorio scilicet ac medio duorum
cherubin qui erunt super arcam testimonii cuncta quae man-
23 dabo per te filiis Israhel facies et mensam de lignis setthim
habentem duos cubitos longitudinis et in latitudine cubitum et
24 in altitudine cubitum ac semissem et inaurabis eam auro pu-
25 rissimo faciesque illi labium aureum per circuitum et ipsi la-
bio coronam interrasilem altam quattuor digitis et super illam
26 alteram coronam aureolam quattuor quoque circulos aureos
praeparabis et pones eos in quattuor angulis eiusdem mensae
27 per singulos pedes subter coronam erunt circuli aurei ut mit-
28 tantur vectes per eos et possit mensa portari ipsosque vectes
facies de lignis setthim et circumdabis auro ad subvehendam
29 mensam parabis et acetabula ac fialas turibula et cyatos in
30 quibus offerenda sunt libamina ex auro purissimo et pones
super mensam panes propositionis in conspectu meo semper
31 facies et candelabrum ductile de auro mundissimo hastile eius
et calamos scyphos et spherulas ac lilia ex ipso procedentia
32 sex calami egredientur de lateribus tres ex uno latere et tres
33 ex altero tres scyphi quasi in nucis modum per calamos sin-
gulos spherulaque simul et lilium et tres similiter scyphi instar
nucis in calamo altero spherulaque et lilium hoc erit opus sex
34 calamorum qui producendi sunt de hastili in ipso autem can-
delabro erunt quattuor scyphi in nucis modum spherulaeque
35 per singulos et lilia spherula sub duobus calamis per tria loca
36 qui simul sex fiunt procedentes de hastili uno et sphaerae igitur
et calami ex ipso erunt universa ductilia de auro purissimo

facies et lucernas septem et pones eas super candelabrum ut 37
 luceant ex adverso emunctoria quoque et ubi quae emuncta 38
 sunt extinguantur fient de auro purissimo omne pondus can- 39
 delabri cum universis vasis suis habebit talentum auri mun-
 dissimi inspice et fac secundum exemplar quod tibi in monte 40
 monstratum est

tabernaculum vero ita fiet decem cortinas de bysso retor- **XXVI**
 ta et hyacintho ac purpura coccoque bis tincto variatas opere
 plumario facies longitudo cortinae unius habebit viginti octo 2
 cubitos latitudo quattuor cubitorum erit unius mensurae fient
 universa tentoria quinque cortinae sibi iungentur mutuo et 3
 aliae quinque nexu simili coherebunt ansulas hyacinthinas in 4
 lateribus ac summitatibus facies cortinarum ut possint invi-
 cem copulari quinquagenas ansulas cortina habebit in utra- 5
 que parte ita insertas ut ansa contra ansam veniat et altera
 alteri possit aptari facies et quinquaginta circulos aureos qui 6
 bus cortinarum vela iungenda sunt ut unum tabernaculum fiat
 facies et saga cilicina undecim ad operiendum tectum taberna- 7
 culi longitudo sagi unius habebit triginta cubitos et latitudo 8
 quattuor aequa erit mensura sagorum omnium e quibus quin- 9
 que iunges seorsum et sex sibi mutuo copulabis ita ut sextum
 sagum in fronte tecti duplices facies et quinquaginta ansas in 10
 ora sagi unius ut coniungi cum altero queat et quinquaginta
 ansas in ora sagi alterius ut cum altero copuletur quinquagin- 11
 ta fibulas aeneas quibus iungantur ansae et unum ex omnibus
 operimentum fiat quod autem superfuerit in sagis quae paran- 12
 tur tecto id est unum sagum quod amplius est ex medietate
 eius operies posteriora tabernaculi et cubitus ex una parte 13
 pendebit et alter ex altera qui plus est in sagorum longitudine
 utrumque latus tabernaculi protegens facies et operimentum 14
 aliud tecto de pellibus arietum rubricatis et super hoc rursus
 aliud operimentum de ianthinis pellibus facies et tabulas stan- 15
 tes tabernaculi de lignis setthim quae singulae denos cubitos 16
 in longitudine habeant et in latitudine singulos ac semissem
 in lateribus tabulae duae incastraturae fient quibus tabula al- 17
 teri tabulae conectatur atque in hunc modum cunctae tabulae
 parabuntur quarum viginti erunt in latere meridiano quod 18

19 vergit ad austrum quibus quadraginta bases argenteas fundes
 20 ut binae bases singulis tabulis per duos angulos subiciantur in
 latere quoque secundo tabernaculi quod vergit ad aquilonem
 21 viginti tabulae erunt quadraginta habentes bases argenteas
 22 binae bases singulis tabulis subponentur ad occidentalem ve-
 23 ro plagam tabernaculi facies sex tabulas et rursus alias duas
 24 quae in angulis erigantur post tergum tabernaculi eruntque
 coniunctae a deorsum usque sursum et una omnes conpago re-
 tinebit duabus quoque tabulis quae in angulis ponendae sunt
 25 similis iunctura servabitur et erunt simul tabulae octo bases
 earum argenteae sedecim duabus basibus per unam tabulam
 26 supputatis facies et vectes de lignis setthim quinque ad con-
 27 tinendas tabulas in uno latere tabernaculi et quinque alios in
 28 altero et eiusdem numeri ad occidentalem plagam qui mittentur
 29 per medias tabulas a summo usque ad summum ipsasque
 tabulas deaurabis et fundes eis anulos aureos per quos vectes
 30 tabulata contineant quos operies lamminis aureis et eriges ta-
 bernaculum iuxta exemplum quod tibi in monte monstratum
 31 est facies et velum de hyacintho et purpura coccoque bis tincto
 et bysso retorta opere plumario et pulchra varietate contex-
 32 tum quod adpendes ante quattuor columnas de lignis setthim
 quae ipsae quidem deauratae erunt et habebunt capita aurea
 33 sed bases argenteas inseretur autem velum per circulos intra
 quod pones arcam testimonii et quo sanctuarium et sanctuarii
 34 sanctuaria dividentur pones et propitiatorium super arcam
 35 testimonii in sancta sanctorum mensamque extra velum et
 contra mensam candelabrum in latere tabernaculi meridiano
 36 mensa enim stabit in parte aquilonis facies et tentorium in in-
 troitu tabernaculi de hyacintho et purpura coccoque bis tincto
 37 et bysso retorta opere plumarii et quinque columnas deau-
 rabis lignorum setthim ante quas ducetur tentorium quarum
 erunt capita aurea et bases aeneae

XXVII facies et altare de lignis setthim quod habebit quinque cu-
 bitos in longitudine et totidem in latitudine id est quadrum
 2 et tres cubitos in altitudine cornua autem per quattuor an-
 3 gulos ex ipso erunt et operies illud aere faciesque in usus eius
 lebetas ad suscipiendos cineres et forcipes atque fuscinulas et

ignium receptacula omnia vasa ex aere fabricabis craticulam- 4
que in modum retis aeneam per cuius quattuor angulos erunt
quattuor anuli aenei quos pones subter arulam altaris eritque 5
craticula usque ad altaris medium facies et vectes altaris de 6
lignis setthim duos quos operies lamminis aeneis et induces 7
per circulos eruntque ex utroque latere altaris ad portandum
non solidum sed inane et cavum intrinsecus facies illud sicut 8
tibi in monte monstratum est facies et atrium tabernaculi in 9
cuius plaga australi contra meridiem erunt tentoria de bysso
retorta centum cubitos unum latus tenebit in longitudine et 10
columnas viginti cum basibus totidem aeneis quae capita cum
celaturis suis habebunt argentea similiter in latere aquilonis 11
per longum erunt tentoria centum cubitorum columnae viginti
et bases aeneae eiusdem numeri et capita earum cum celaturis
suis argentea in latitudine vero atrii quod respicit ad occi- 12
dentem erunt tentoria per quinquaginta cubitos et columnae
decem basesque totidem in ea quoque atrii latitudine quae re- 13
spicit ad orientem quinquaginta cubiti erunt in quibus quindecim
cubitorum tentoria lateri uno deputabuntur columnaeque 14
tres et bases totidem et in latere altero erunt tentoria cubitos 15
obtinentia quindecim columnas tres et bases totidem in in- 16
troitu vero atrii fiet tentorium cubitorum viginti ex hyacintho
et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere pluma-
rii columnas habebit quattuor cum basibus totidem omnes 17
columnae atrii per circuitum vestitae erunt argenti lamminis
capitibus argenteis et basibus aeneis in longitudine occupa- 18
bit atrium cubitos centum in latitudine quinquaginta altitudo
quinque cubitorum erit fietque de bysso retorta et habebit ba-
ses aeneas cuncta vasa tabernaculi in omnes usus et caerimo- 19
nias tam paxillos eius quam atrii ex aere facies praecipe filiis 20
Israhel ut adferant tibi oleum de arboribus olivarum purissi-
mum piloque contusum ut ardeat lucerna semper in taber- 21
naculo testimonii extra velum quod oppansum est testimonio
et conlocabunt eam Aaron et filii eius ut usque mane luceat
coram Domino perpetuus erit cultus per successiones eorum a
filiis Israhel

adplica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum filiis suis **XXVIII**

de medio filiorum Israhel ut sacerdotio fungantur mihi Aaron
2 Nadab et Abiu Eleazar et Ithamar faciesque vestem sanctam
3 fratri tuo in gloriam et decorem et loqueris cunctis sapientibus
corde quos replevi spiritu prudentiae ut faciant vestes Aaron
4 in quibus sanctificatus ministret mihi haec autem erunt
vestimenta quae facient rationale et superumerale tunicam et
lineam strictam cidarim et balteum facient vestimenta sancta
5 Aaron fratri tuo et filiis eius ut sacerdotio fungantur mihi
accipientque aurum et hyacinthum et purpuram coccumque
6 bis tinctum et byssum facient autem superumerale de auro et
hyacintho ac purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere
7 polymito duas oras iunctas habebit in utroque latere sum-
8 mitatum ut in unum redeant ipsaque textura et cuncta operis
varietas erit ex auro et hyacintho et purpura coccoque bis tincto
9 et bysso retorta sumesque duos lapides onychinos et scul-
10 pes in eis nomina filiorum Israhel sex nomina in lapide uno
11 et sex reliqua in altero iuxta ordinem nativitatis eorum opere
sculptoris et celatura gemmarii sculpes eos nominibus filiorum
12 Israhel inclusos auro atque circumdatos et pones in utroque
latere superumeralis memoriale filiis Israhel portabitque Aaron
nomina eorum coram Domino super utrumque umerum ob re-
13, 14 cordationem facies et uncinos ex auro et duas catenulas auri
15 purissimi sibi invicem coherentes quas inseres uncinis rationale
quoque iudicii facies opere polymito iuxta texturam super-
umeralis ex auro hyacintho et purpura coccoque bis tincto et
16 bysso retorta quadrangulum erit et duplex mensuram palmi
17 habebit tam in longitudine quam in latitudine ponesque in eo
quattuor ordines lapidum in primo versu erit lapis sardius et
18 topazius et zmaragdus in secundo carbunculus sapphyrus et
19, 20 iaspis in tertio ligyrius achates et amethystus in quarto chry-
solitus onychinus et berillus inclusi auro erunt per ordines suos
21 habebuntque nomina filiorum Israhel duodecim nominibus ce-
labuntur singuli lapides nominibus singulorum per duodecim
22 tribus facies in rationali catenas sibi invicem coherentes ex
23 auro purissimo et duos anulos aureos quos pones in utraque
24 rationalis summitate catenasque aureas iunges anulis qui sunt
25 in marginibus eius et ipsarum catenarum extrema duobus co-

pulabis uncinis in utroque latere superumeralis quod rationale
 respicit facies et duos anulos aureos quos pones in summita- 26
 tibus rationalis et in oris quae e regione sunt superumeralis
 et posteriora eius aspiciunt nec non et alios duos anulos au- 27
 reos qui ponendi sunt in utroque latere superumeralis deorsum
 quod respicit contra faciem iuncturae inferioris ut aptari pos-
 sit cum superumerali et stringatur rationale anulis suis cum 28
 anulis superumeralis vitta hyacinthina ut maneat iunctura fa-
 brefacta et a se invicem rationale et superumerale nequeant
 separari portabitque Aaron nomina filiorum Israhel in ratio- 29
 nali iudicii super pectus suum quando ingreditur sanctuarium
 memoriale coram Domino in aeternum pones autem in ratio- 30
 nali iudicii doctrinam et veritatem quae erunt in pectore Aaron
 quando ingreditur coram Domino et gestabit iudicium filiorum
 Israhel in pectore suo in conspectu Domini semper facies et 31
 tunicam superumeralis totam hyacinthinam in cuius medio 32
 supra erit capitium et ora per gyrum eius textilis sicut fieri so-
 let in extremis vestium partibus ne facile rumpatur deorsum 33
 vero ad pedes eiusdem tunicae per circuitum quasi mala pu-
 nica facies ex hyacintho et purpura et cocco bis tincto mixtis
 in medio tintinabulis ita ut tintinabulum sit aureum et ma- 34
 lum rursusque tintinabulum aliud aureum et malum punicum
 et vestietur ea Aaron in officio ministerii ut audiatur sonitus 35
 quando ingreditur et egreditur sanctuarium in conspectu Do-
 mini et non moriatur facies et lamminam de auro purissimo in 36
 qua sculpes opere celatoris Sanctum Domino ligabisque eam 37
 vitta hyacinthina et erit super tiaram imminens fronti ponti- 38
 ficis portabitque Aaron iniquitates eorum quae obtulerint et
 sanctificaverint filii Israhel in cunctis muneribus et donariis
 suis erit autem lammina semper in fronte eius ut placatus eis
 sit Dominus stringesque tunicam bysso et tiaram byssinam 39
 facies et balteum opere plumarii porro filiis Aaron tunicas 40
 lineas parabis et balteos ac tiaras in gloriam et decorem ve- 41
 stiesque his omnibus Aaron fratrem tuum et filios eius cum eo
 et cunctorum consecrabis manus sanctificabisque illos ut sa-
 cerdotio fungantur mihi facies et feminalia linea ut operiant 42
 carnem turpitudinis suae a renibus usque ad femina et uten- 43

tur eis Aaron et filii eius quando ingredientur tabernaculum testimonii vel quando adpropinquant ad altare ut ministrent in sanctuario ne iniquitatis rei moriantur legitimum sempiternum erit Aaron et semini eius post eum

XXIX

sed et hoc facies ut mihi in sacerdotio consecrentur tol-
2 le vitulum de armento et arietes duos immaculatos panesque
azymos et crustula absque fermento quae conspersa sint oleo
lagana quoque azyma oleo lita de simila triticea cuncta facies
3, 4 et posita in canistro offeres vitulum autem et duos arietes et
Aaron ac filios eius adplicabis ad ostium tabernaculi testimonii
5 cumque laveris patrem cum filiis aqua indues Aaron vestimen-
tis suis id est linea et tunica et superumerali et rationali quod
6 constringes balteo et pones tiaram in capite eius et lammi-
7 nam sanctam super tiaram et oleum unctionis fundes super
8 caput eius atque hoc ritu consecrabitur filios quoque illius
9 adplicabis et indues tunicis lineis cingesque balteo Aaron sci-
licet et liberos eius et inpones eis mitras eruntque sacerdotes
mei in religione perpetua postquam initiaveris manus eorum
10 adplicabis et vitulum coram tabernaculo testimonii inponent-
11 que Aaron et filii eius manus super caput illius et mactabis
eum in conspectu Domini iuxta ostium tabernaculi testimonii
12 sumptumque de sanguine vituli pones super cornua altaris di-
gito tuo reliquum autem sanguinem fundes iuxta basim eius
13 sumes et adipem totum qui operit intestina et reticulum iecoris
ac duos renes et adipem qui super eos est et offeres incensum
14 super altare carnes vero vituli et corium et fimum conbures
15 foris extra castra eo quod pro peccato sit unum quoque arie-
tum sumes super cuius caput ponent Aaron et filii eius manus
16 quem cum mactaveris tolles de sanguine eius et fundes circa
17 altare ipsum autem arietem secabis in frusta lotaque intesti-
na eius ac pedes pones super concisas carnes et super caput
18 illius et offeres totum arietem in incensum super altare obla-
19 tio est Domini odor suavissimus victimae Dei tolles quoque
arietem alterum super cuius caput Aaron et filii eius ponent
20 manus quem cum immolaveris sumes de sanguine ipsius et po-
nes super extremum dextrae auriculae Aaron et filiorum eius
et super pollices manus eorum et pedis dextri fundesque san-

guinem super altare per circuitum cumque tuleris de sanguine 21
qui est super altare et de oleo unctionis asperges Aaron et ves-
stes eius filios et vestimenta eorum consecratisque et ipsis et
vestibus tolles adipem de ariete et caudam et arvinam quae 22
operit vitalia ac reticulum iecoris et duos renes atque adipem
qui super eos est armumque dextrum eo quod sit aries con-
secrationum tortam panis unius crustulum conspersum oleo 23
laganum de canistro azymorum quod positum est in conspec-
tu Domini ponesque omnia super manus Aaron et filiorum 24
eius et sanctificabis eos elevans coram Domino suscipiesque 25
universa de manibus eorum et incendes super altare in holo-
caustum odorem suavissimum in conspectu Domini quia obla-
tio eius est sumes quoque pectusculum de ariete quo initiatus 26
est Aaron sanctificabisque illud elatum coram Domino et cedet
in partem tuam sanctificabis et pectusculum consecratum et 27
armum quem de ariete separasti quo initiatus est Aaron et 28
filii eius cedentque in partem Aaron et filiorum eius iure per-
petuo a filiis Israhel quia primitiva sunt et initia de victimis
eorum pacificis quae offerunt Domino vestem autem sanctam 29
qua utitur Aaron habebunt filii eius post eum ut unguantur
in ea et consecrentur manus eorum septem diebus utetur illa 30
qui pontifex pro eo fuerit constitutus de filiis eius et qui in-
gredietur tabernaculum testimonii ut ministret in sanctuario
arietem autem consecrationum tolles et coques carnes eius in 31
loco sancto quibus vescetur Aaron et filii eius panes quoque 32
qui sunt in canistro in vestibulo tabernaculi testimonii com-
dent ut sit placabile sacrificium et sanctificentur offerentium 33
manus alienigena non vescetur ex eis quia sancti sunt quod 34
si remanserit de carnibus consecratis sive de panibus usque
mane combures reliquias igni non comedentur quia sanctifica-
ta sunt omnia quae praecepi tibi facies super Aaron et filiis 35
eius septem diebus consecrabis manus eorum et vitulum pro 36
peccato offeres per singulos dies ad expiandum mundabisque
altare cum immolaris expiationis hostiam et ungues illud in
sanctificationem septem diebus expiabis altare et sanctifica 37
bis et erit sanctum sanctorum omnis qui tetigerit illud sanctifi-
cabitur hoc est quod facies in altari agnos anniculos duos per 38

39 singulos dies iugiter unum agnum mane et alterum vespere
40 decimam partem similiae conspersae oleo tunso quod habeat
mensuram quartam partem hin et vinum ad libandum eius-
41 dem mensurae in agno uno alterum vero agnum offeres ad
vesperam iuxta ritum matutinae oblationis et iuxta ea quae
42 diximus in odorem suavitatis sacrificium Domino oblatione
perpetua in generationes vestras ad ostium tabernaculi testi-
43 monii coram Domino ubi constituam ut loquar ad te ibique
praecipiam filiis Israhel et sanctificabitur altare in gloria mea
44 sanctificabo et tabernaculum testimonii cum altari et Aaron
45 cum filiis eius ut sacerdotio fungantur mihi et habitabo in
46 medio filiorum Israhel eroque eis Deus et scient quia ego Do-
minus Deus eorum qui eduxi eos de terra Aegypti ut manerem
inter illos ego Dominus Deus ipsorum

XXX facies quoque altare in adolendum thymiama de lignis set-
2 thim habens cubitum longitudinis et alterum latitudinis id
est quadrangulum et duos cubitos in altitudine cornua ex ip-
3 so procedent vestiesque illud auro purissimo tam craticulam
eius quam parietes per circuitum et cornua faciesque ei cor-
4 nam aureolam per gyrum et duos anulos aureos sub corona
per singula latera ut mittantur in eos vectes et altare porte-
5 tur ipsos quoque vectes facies de lignis setthim et inaurabis
6 ponesque altare contra velum quod ante arcam pendet testi-
monii coram propitiatorio quo tegitur testimonium ubi loquar
7 tibi et adolebit incensum super eo Aaron suave fraglans mane
8 quando conponet lucernas incendet illud et quando conlocat
eas ad vesperum uret thymiama sempiternum coram Domi-
9 no in generationes vestras non offeretis super eo thymiama
compositionis alterius nec oblationem et victimam nec liba li-
10 babetis et deprecabitur Aaron super cornua eius semel per
annum in sanguine quod oblatum est pro peccato et placabit
super eo in generationibus vestris sanctum sanctorum erit
11, 12 Domino locutusque est Dominus ad Mosen dicens quando
tuleris summam filiorum Israhel iuxta numerum dabunt sin-
guli pretium pro animabus suis Domino et non erit plaga in
13 eis cum fuerint recensiti hoc autem dabit omnis qui transit
ad nomen dimidium sicli iuxta mensuram templi sicli viginti

obolos habet media pars sicli offeretur Domino qui habetur 14
 in numero a viginti annis et supra dabit pretium dives non 15
 addet ad medium sicli et pauper nihil minuet susceptamque 16
 pecuniam quae conlata est a filiis Israhel trades in usus taber-
 naculi testimonii ut sit monumentum eorum coram Domino et
 propitietur animabus illorum locutusque est Dominus ad Mo- 17
 sen dicens facies et labium aeneum cum basi sua ad lavandum 18
 ponesque illud inter tabernaculum testimonii et altare et mis-
 sa aqua lavabunt in eo Aaron et filii eius manus suas ac pedes 19
 quando ingressuri sunt tabernaculum testimonii et quando ac- 20
 cessuri ad altare ut offerant in eo thymiana Domino ne forte 21
 moriantur legitimum sempiternum erit ipsi et semini eius per
 successiones locutusque est Dominus ad Mosen dicens su- 22, 23
 me tibi aromata prima et zmyrnae electae quingentos siclos et
 cinnamomi medium id est ducentos quinquaginta calami simi-
 liter ducentos quinquaginta cassiae autem quingentos siclos 24
 in pondere sanctuarii olei de olivetis mensuram hin faciesque 25
 unctionis oleum sanctum unguentum compositum opere un-
 guentarii et ungues ex eo tabernaculum testimonii et arcam 26
 testamenti mensamque cum vasis suis candelabrum et uten- 27
 silia eius altaria thymiamatis et holocausti et universam su- 28
 ppellectilem quae ad cultum eorum pertinent sanctificabisque 29
 omnia et erunt sancta sanctorum qui tetigerit ea sanctifica-
 bitur Aaron et filios eius ungues sanctificabisque eos ut sa- 30
 cerdotio fungantur mihi filiis quoque Israhel dices hoc oleum 31
 unctionis sanctum erit mihi in generationes vestras caro ho- 32
 minis non unguetur ex eo et iuxta compositionem eius non fa-
 cietis aliud quia sanctificatum est et sanctum erit vobis homo 33
 quicumque tale composuerit et dederit ex eo alieno extermina-
 bitur de populo suo dixitque Dominus ad Mosen sume tibi 34
 aromata stacten et onycha galbanen boni odoris et tus luci-
 dissimum aequalis ponderis erunt omnia faciesque thymiana 35
 compositum opere unguentarii mixtum diligenter et purum et
 sanctificatione dignissimum cumque in tenuissimum pulverem 36
 universa contuderis pones ex eo coram testimonio tabernaculi
 in quo loco apparebo tibi sanctum sanctorum erit vobis thy-
 miana talem compositionem non facietis in usus vestros quia 37

38 sanctum est Domino homo quicumque fecerit simile ut odore
illius perfruatur peribit de populis suis

XXXI, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens ecce vocavi ex
3 nomine Beselehel filium Uri filii Hur de tribu Iuda et imple-
vi eum spiritu Dei sapientia intellegentia et scientia in omni
4 opere ad excogitandum fabre quicquid fieri potest ex auro et
5 argento et aere marmore et gemmis et diversitate lignorum
6 dedique ei socium Hooliab filium Achisamech de tribu Dan
et in corde omnis eruditi posui sapientiam ut faciant cuncta
7 quae praecepi tibi tabernaculum foederis et arcam testimonii
et propitiatorium quod super eam est et cuncta vasa taberna-
8 culi mensamque et vasa eius candelabrum purissimum cum
9 vasis suis et altaria thymiamatis et holocausti et omnia vasa
10 eorum labium cum basi sua vestes sanctas in ministerio Aaron
11 sacerdoti et filiis eius ut fungantur officio suo in sacris oleum
unctionis et thymiana aromatum in sanctuario omnia quae
12 praecepi tibi facient et locutus est Dominus ad Mosen dicens
13 loquere filiis Israhel et dices ad eos videte ut sabbatum meum
custodiatis quia signum est inter me et vos in generationibus
14 vestris ut sciatis quia ego Dominus qui sanctifico vos custodi-
te sabbatum sanctum est enim vobis qui polluerit illud morte
moriatur qui fecerit in eo opus peribit anima illius de medio
15 populi sui sex diebus facietis opus in die septimo sabbatum
est requies sancta Domino omnis qui fecerit opus in hac die
16 morietur custodiant filii Israhel sabbatum et celebrent illud
17 in generationibus suis pactum est sempiternum inter me et
filios Israhel signumque perpetuum sex enim diebus fecit Do-
18 minus caelum et terram et in septimo ab opere cessavit dedit
quoque Mosi completis huiuscemodi sermonibus in monte Sinai
duas tabulas testimonii lapideas scriptas digito Dei

XXXII videns autem populus quod moram faceret descendendi de
monte Moses congregatus adversus Aaron ait surge fac nobis
deos qui nos praecedant Mosi enim huic viro qui nos eduxit de
2 terra Aegypti ignoramus quid acciderit dixitque ad eos Aaron
tollite inaures aureas de uxorum filiorumque et filiarum vestra-
3 rum auribus et adferte ad me fecit populus quae iusserat defe-
4 rens inaures ad Aaron quas cum ille accepisset formavit opere

fusorio et fecit ex eis vitulum conflatilem dixeruntque hii sunt 5
dii tui Israhel qui te eduxerunt de terra Aegypti quod cum
vidisset Aaron aedificavit altare coram eo et praeconis voce
clamavit dicens cras sollemnitas Domini est surgentesque ma- 6
ne obtulerunt holocausta et hostias pacificas et sedit populus
comedere ac bibere et surrexerunt ludere locutus est autem 7
Dominus ad Mosen vade descende peccavit populus tuus quem
eduxisti de terra Aegypti recesserunt cito de via quam osten- 8
disti eis feceruntque sibi vitulum conflatilem et adoraverunt
atque immolantes ei hostias dixerunt isti sunt dii tui Israhel
qui te eduxerunt de terra Aegypti rursumque ait Dominus ad 9
Mosen cerno quod populus iste durae cervicis sit dimitte me 10
ut irascatur furor meus contra eos et deleam eos faciamque
te in gentem magnam Moses autem orabat Dominum Deum 11
suum dicens cur Domine irascitur furor tuus contra populum
tuum quem eduxisti de terra Aegypti in fortitudine magna et
in manu robusta ne quaeso dicant Aegyptii callide eduxit eos 12
ut interficeret in montibus et deleret e terra quiescat ira tua et
esto placabilis super nequitia populi tui recordare Abraham 13
Isaac et Israhel servorum tuorum quibus iurasti per temet ip-
sum dicens multiplicabo semen vestrum sicut stellas caeli et
universam terram hanc de qua locutus sum dabo semini vestro
et possidebitis eam semper placatusque est Dominus ne fa- 14
ceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum et 15
reversus est Moses de monte portans duas tabulas testimonii
manu scriptas ex utraque parte et factas opere Dei scriptu- 16
ra quoque Dei erat sculpta in tabulis audiens autem Iosue 17
tumultum populi vociferantis dixit ad Mosen ululatus pugnae
auditur in castris qui respondit non est clamor adhortantium 18
ad pugnam neque vociferatio compellentium ad fugam sed vo-
cem cantantium ego audio cumque adpropinquasset ad castra 19
vidit vitulum et choros iratusque valde proiecit de manu ta-
bulas et confregit eas ad radices montis arripiensque vitulum 20
quem fecerant combusit et contrivit usque ad pulverem quem
sparsit in aqua et dedit ex eo potum filiis Israhel dixitque 21
ad Aaron quid tibi fecit hic populus ut induceres super eum
peccatum maximum cui ille respondit ne indignetur dominus 22

meus tu enim nosti populum istum quod pronus sit ad malum
 23 dixerunt mihi fac nobis deos qui praecedant nos huic enim Mosi
 24 qui nos eduxit de terra Aegypti nescimus quid acciderit qui-
 bus ego dixi quis vestrum habet aurum tulerunt et dederunt
 25 mihi et proieci illud in ignem egressusque est hic vitulus vi-
 dens ergo Moses populum quod esset nudatus spoliaverat enim
 eum Aaron propter ignominiam sordis et inter hostes nudum
 26 constituerat et stans in porta castrorum ait si quis est Domi-
 ni iungatur mihi congregatique sunt ad eum omnes filii Levi
 27 quibus ait haec dicit Dominus Deus Israhel ponat vir gladium
 super femur suum ite et redite de porta usque ad portam per
 medium castrorum et occidat unusquisque fratrem et amicum
 28 et proximum suum fecerunt filii Levi iuxta sermonem Mosi ce-
 29 cideruntque in die illo quasi tria milia hominum et ait Moses
 consecrastis manus vestras hodie Domino unusquisque in filio
 30 et fratre suo ut detur vobis benedictio facto autem die altero
 locutus est Moses ad populum peccastis peccatum maximum
 ascendam ad Dominum si quo modo eum quivero deprecari pro
 31 scelere vestro reversusque ad Dominum ait obsecro peccavit
 populus iste peccatum magnum feceruntque sibi deos aureos
 32 aut dimitte eis hanc noxam aut si non facis dele me de libro
 33 tuo quem scripsisti cui respondit Dominus qui peccaverit mi-
 34 hi delebo eum de libro meo tu autem vade et duc populum
 istum quo locutus sum tibi angelus meus praecedet te ego au-
 35 tem in die ultionis visitabo et hoc peccatum eorum percussit
 ergo Dominus populum pro reatu vituli quem fecit Aaron

XXXIII locutusque est Dominus ad Mosen vade ascende de loco isto
 tu et populus tuus quem eduxisti de terra Aegypti in terram
 quam iuravi Abraham Isaac et Iacob dicens semini tuo dabo
 2 eam et mittam praecursorem tui angelum ut eiciam Chana-
 neum et Amorreum et Hettheum et Ferezeum et Eveum et Ie-
 3 buseum et intres in terram fluentem lacte et melle non enim
 ascendam tecum quia populus durae cervicis est ne forte di-
 4 sperdam te in via audiens populus sermonem hunc pessimum
 5 luxit et nullus ex more indutus est cultu suo dixitque Do-
 minus ad Mosen loquere filiis Israhel populus durae cervicis
 es semel ascendam in medio tui et delebo te iam nunc de-

pone ornatum tuum ut sciam quid faciam tibi deposuerunt 6
ergo filii Israhel ornatum suum a monte Horeb Moses quoque 7
tollens tabernaculum tetendit extra castra procul vocavitque
nomen eius tabernaculum foederis et omnis populus qui habe-
bat aliquam quaestionem egrediebatur ad tabernaculum foede-
ris extra castra cumque egrederetur Moses ad tabernaculum 8
surgebat universa plebs et stabat unusquisque in ostio papilion-
is sui aspiciebantque tergum Mosi donec ingrederetur tento-
rium ingresso autem illo tabernaculum foederis descendebat 9
columna nubis et stabat ad ostium loquebaturque cum Mo-
si cernentibus universis quod columna nubis staret ad ostium 10
tabernaculi stabantque ipsi et adorabant per fores taberna-
culorum suorum loquebatur autem Dominus ad Mosen facie 11
ad faciem sicut loqui solet homo ad amicum suum cumque
ille reverteretur in castra minister eius Iosue filius Nun puer
non recedebat de tabernaculo dixit autem Moses ad Domi- 12
num praecipis ut educam populum istum et non indicas mihi
quem missurus es mecum praesertim cum dixeris novi te ex
nomine et invenisti gratiam coram me si ergo inveni gratiam 13
in conspectu tuo ostende mihi viam tuam ut sciam te et inve-
niam gratiam ante oculos tuos respice populum tuum gentem
hanc dixitque Dominus facies mea praecedet te et requiem 14
dabo tibi et ait Moses si non tu ipse praecedes ne educas nos 15
de loco isto in quo enim scire poterimus ego et populus tuus 16
invenisse nos gratiam in conspectu tuo nisi ambulaveris nobi-
scum ut glorificemur ab omnibus populis qui habitant super
terram dixit autem Dominus ad Mosen et verbum istud quod 17
locutus es faciam invenisti enim gratiam coram me et te ipsum
novi ex nomine qui ait ostende mihi gloriam tuam respondit 18, 19
ego ostendam omne bonum tibi et vocabo in nomine Domini
coram te et miserebor cui voluero et clemens ero in quem mihi
placuerit rursumque ait non poteris videre faciem meam non 20
enim videbit me homo et vivet et iterum ecce inquit est locus 21
apud me stabis super petram cumque transibit gloria mea 22
ponam te in foramine petrae et protegam dextera mea donec
transeam tollamque manum meam et videbis posteriora mea 23
faciem autem meam videre non poteris

XXXIV

ac deinceps praecide ait tibi duas tabulas lapideas instar
priorum et scribam super eas verba quae habuerunt tabulae
2 quas fregisti esto paratus mane ut ascendas statim in montem
3 Sinai stabisque mecum super verticem montis nullus ascendat
tecum nec videatur quispiam per totum montem boves quo-
4 que et oves non pascantur e contra excidit ergo duas tabulas
lapideas quales ante fuerant et de nocte consurgens ascendit in
montem Sinai sicut ei praeceperat Dominus portans secum ta-
5 bulas cumque descendisset Dominus per nubem stetit Moses
6 cum eo invocans nomen Domini quo transeunte coram eo ait
Dominator Domine Deus misericors et clemens patiens et mul-
7 tae miserationis ac verus qui custodis misericordiam in milia
qui auferis iniquitatem et scelera atque peccata nullusque apud
te per se innocens est qui reddis iniquitatem patrum in filiis
8 ac nepotibus in tertiam et quartam progeniem festinusque
9 Moses curvatus est pronus in terram et adorans ait si inveni
gratiam in conspectu tuo Domine obsecro ut gradiaris nobis-
cum populus enim durae cervicis est et auferas iniquitates
10 nostras atque peccata nosque possideas respondit Dominus
ego inibo pactum videntibus cunctis signa faciam quae num-
quam sunt visa super terram nec in ullis gentibus ut cernat
populus in cuius es medio opus Domini terribile quod facturus
11 sum observa cuncta quae hodie mando tibi ego ipse eiciam
ante faciem tuam Amorreum et Chananeum et Heththeum Fe-
12 rezeum quoque et Eveum et Iebuseum cave ne umquam cum
habitoribus terrae illius iungas amicitias quae tibi sint in rui-
13 nam sed aras eorum destrue confringe statuas lucosque suc-
14 cide noli adorare deum alienum Dominus Zelotes nomen eius
15 Deus est aemulator ne ineas pactum cum hominibus illarum
regionum ne cum fornicati fuerint cum diis suis et adoraverint
simulacra eorum vocet te quispiam ut comedas de immolatis
16 nec uxorem de filiabus eorum accipies filiis tuis ne postquam
ipsae fuerint fornicatae fornicari faciant et filios tuos in deos
17, 18 suos deos conflates non facies tibi sollemnitatem azymorum
custodies septem diebus vesceris azymis sicut praecepi tibi in
tempore mensis novorum mense enim verni temporis egressus
19 es de Aegypto omne quod aperit vulvam generis masculini

meum erit de cunctis animantibus tam de bubus quam de ovi-
 bus meum erit primogenitum asini redimes ove sin autem 20
 nec pretium pro eo dederis occidetur primogenitum filiorum
 tuorum redimes nec apparebis in conspectu meo vacuus sex 21
 diebus operaberis die septimo cessabis arare et metere sollem- 22
 nitatem ebdomadaram facies tibi in primitiis frugum messis
 tuae triticeae et sollemnitatem quando redeunte anni tempo-
 re cuncta conduntur tribus temporibus anni apparebit omne 23
 masculinum tuum in conspectu omnipotentis Domini Dei Isra-
 hel cum enim tulero gentes a facie tua et dilatavero terminos 24
 tuos nullus insidiabitur terrae tuae ascendente te et apparen-
 te in conspectu Domini Dei tui ter in anno non immolabis 25
 super fermento sanguinem hostiae meae neque residebit mane
 de victima sollemnitatis phase primitias frugum terrae tuae 26
 offeres in domum Domini Dei tui non coques hedum in lac-
 te matris suae dixitque Dominus ad Mosen scribe tibi verba 27
 haec quibus et tecum et cum Israhel pepigi foedus fecit er- 28
 go ibi cum Domino quadraginta dies et quadraginta noctes
 panem non comedit et aquam non bibit et scripsit in tabu-
 lis verba foederis decem cumque descenderet Moses de monte 29
 Sinai tenebat duas tabulas testimonii et ignorabat quod cornu-
 ta esset facies sua ex consortio sermonis Dei videntes autem 30
 Aaron et filii Israhel cornutam Mosi faciem timuerunt prope
 accedere vocatique ab eo reversi sunt tam Aaron quam prin- 31
 cipes synagogae et postquam locutus est venerunt ad eum 32
 etiam omnes filii Israhel quibus praecepit cuncta quae audie-
 rat a Domino in monte Sinai impletisque sermonibus posuit 33
 velamen super faciem suam quod ingressus ad Dominum et 34
 loquens cum eo auferebat donec exiret et tunc loquebatur ad
 filios Israhel omnia quae sibi fuerant imperata qui videbant 35
 faciem egredientis Mosi esse cornutam sed operiebat rursus ille
 faciem suam si quando loquebatur ad eos

igitur congregata omni turba filiorum Israhel dixit ad eos **XXXV**
 haec sunt quae iussit Dominus fieri sex diebus facietis opus 2
 septimus dies erit vobis sanctus sabbatum et requies Domi-
 ni qui fecerit opus in eo occidetur non succendetis ignem 3
 in omnibus habitaculis vestris per diem sabbati et ait Mo- 4

ses ad omnem catervam filiorum Israhel iste est sermo quem
5 praecepit Dominus dicens separate apud vos primitias Domi-
no omnis voluntarius et proni animi offerat eas Domino au-
6 rum et argentum et aes hyacinthum purpuram coccumque
7 bis tinctum et byssum pilos caprarum et pelles arietum ru-
8, 9 bricatas et ianthinas ligna setthim et oleum ad luminaria
concinna et ut conficiatur unguentum et thymiana sua-
10 vissimum lapides onychinos et gemmas ad ornatum superu-
11 meralis et rationalis quisquis vestrum est sapiens veniat et
12 faciat quod Dominus imperavit tabernaculum scilicet et tec-
tum eius atque operimentum anulos et tabulata cum vecti-
13 bus paxillos et bases arcam et vectes propitiatorium et velum
14 quod ante illud oppanditur mensam cum vectibus et vasis et
15 propositionis panibus candelabrum ad luminaria sustentanda
16 vasa illius et lucernas et oleum ad nutrimenta ignium altare
thymiamatis et vectes oleum unctionis et thymiana ex aro-
17 matibus tentorium ad ostium tabernaculi altare holocausti et
craticulam eius aeneam cum vectibus et vasis suis labrum et
18 basim eius cortinas atrii cum columnis et basibus tentorium
19 in foribus vestibuli paxillos tabernaculi et atrii cum funiculis
20 suis vestimenta quorum usus est in ministerio sanctuarii ves-
tes Aaron pontificis ac filiorum eius ut sacerdotio fungantur
21 mihi egressaque omnis multitudo filiorum Israhel de conspec-
22 tu Mosi obtulit mente promptissima atque devota primitias
Domino ad faciendum opus tabernaculi testimonii quicquid in
23 cultum et ad vestes sanctas necessarium erat viri cum mulie-
ribus praebuerunt armillas et inaures anulos et dextralia omne
24 vas aureum in donaria Domini separatum est si quis habuit
hyacinthum purpuram coccumque bis tinctum byssum et pilos
25 caprarum pelles arietum rubricatas et ianthinas argenti et ae-
ris metalla obtulerunt Domino lignaque setthim in varios usus
26 sed et mulieres doctae dederunt quae neverant hyacinthum
27 purpuram et vermiculum ac byssum et pilos caprarum spon-
28 te propria cuncta tribuentes principes vero obtulerunt lapides
29 onychinos et gemmas ad superumerale et rationale aromata-
que et oleum ad luminaria concinna et ad praeparandum
30 unguentum ac thymiana odoris suavissimi componendum om-

nes viri et mulieres mente devota obtulerunt donaria ut fierent opera quae iusserat Dominus per manum Mosi cuncti filii Israhel voluntaria Domino dedicaverunt dixitque Moses ad filios Israhel ecce vocavit Dominus ex nomine Beselehel filium Uri filii Hur de tribu Iuda implevitque eum spiritu Dei sapientiae et intellegentiae et scientiae omni doctrina ad excogitandum et faciendum opus in auro et argento et aere sculpendisque lapidibus et opere carpentario quicquid fabre adinveniri potest dedit in corde eius Hooliab quoque filium Achisamech de tribu Dan ambos erudit sapientia ut faciant opera abietarii polymitarii ac plumarii de hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso et texant omnia ac nova quaeque repperiant

fecit ergo Beselehel et Hooliab et omnis vir sapiens quibus dedit Dominus sapientiam et intellectum ut scirent fabre operari quae in usus sanctuarii necessaria sunt et quae praecepit Dominus cumque vocasset eos Moses et omnem eruditum virum cui dederat Deus sapientiam et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus tradidit eis universa donaria filiorum Israhel qui cum instarent operi cotidie mane vota populus offerbat unde artifices venire compulsi dixerunt Mosi plus offert populus quam necessarium est iussit ergo Moses praeconis voce cantari nec vir nec mulier quicquam ultra offerat in opere sanctuarii sicque cessatum est a muneribus offerendis eo quod oblata sufficerent et superabundarent feceruntque omnes corde sapientes ad explendum opus tabernaculi cortinas decem de bysso retorta et hyacintho et purpura coccoque bis tincto opere vario et arte polymita quarum una habebat in longitudine viginti octo cubitos et in latitudine quattuor una mensura erat omnium cortinarum coniunxitque cortinas quinque alteram alteri et alias quinque sibi invicem copulavit fecit et ansas hyacinthinas in ora cortinae unius ex utroque latere et in ora cortinae alterius similiter ut contra se invicem venirent ansae et mutuo iungerentur unde et quinquaginta fudit circulos aureos qui morderent cortinarum ansas et fieret unum tabernaculum fecit et saga undecim de pilis caprarum ad operiendum tectum tabernaculi unum sagum habebat in longitudine cubitos triginta et in latitudine cubitos quattuor unius mensura

XXXVI

2

3

4, 5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16 rae erant omnia saga quorum quinque iunxit seorsum et sex
17 alia separatim fecitque ansas quinquaginta in ora sagi unius
et quinquaginta in ora sagi alterius ut sibi invicem iungeren-
18 tur et fibulas aeneas quinquaginta quibus necteretur tectum
19 et unum pallium ex omnibus sagis fieret fecit et opertorium
tabernaculi de pellibus arietum rubricatis aliudque desuper ve-
20 lumentum de pellibus ianthinis fecit et tabulas tabernaculi de
21 lignis setthim stantes decem cubitorum erat longitudo tabu-
22 lae unius et unum ac semis cubitum latitudo retinebat binae
incastraturae erant per singulas tabulas ut altera alteri iunge-
23 retur sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi e quibus viginti
24 ad plagam meridianam erant contra austrum cum quadraginta
basibus argenteis duae bases sub una tabula ponebantur ex
utraque angulorum parte ubi incastraturae laterum in angulis
25 terminantur ad plagam quoque tabernaculi quae respicit ad
26 aquilonem fecit viginti tabulas cum quadraginta argenteis ba-
27 sibus duas bases per singulas tabulas contra occidentem vero
id est ad eam partem tabernaculi quae mare respicit fecit sex
28 tabulas et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro
29 quae iunctae erant deorsum usque sursum et in unam compa-
gem pariter ferebantur ita fecit ex utraque parte per angulos
30 ut octo essent simul tabulae et haberent bases argenteas sede-
31 cim binas scilicet bases sub singulis tabulis fecit et vectes de
lignis setthim quinque ad continendas tabulas unius lateris ta-
32 bernaculi et quinque alios ad alterius lateris tabulas coaptan-
das et extra hos quinque alios vectes ad occidentalem plagam
33 tabernaculi contra mare fecit quoque vectem alium qui per
34 medias tabulas ab angulo usque ad angulum perveniret ipsa
autem tabulata deauravit et circulos eorum fecit aureos per
quos vectes induci possint quos et ipsos aureis lamminis oper-
35 uit fecit et velum de hyacintho purpura vermiculo ac bysso
36 retorta opere polymitario varium atque distinctum et quat-
tuor columnas de lignis setthim quas cum capitibus deauravit
37 fuis basibus earum argenteis fecit et tentorium in introitu
tabernaculi ex hyacintho purpura vermiculo byssoque retorta
38 opere plumarii et columnas quinque cum capitibus suis quas
operuit auro basesque earum fudit aeneas

fecit autem Beselehel et arcam de lignis setthim habentem
 duos semis cubitos in longitudinem et cubitum ac semissem in
 latitudinem altitudo quoque uno cubito fuit et dimidio vesti-
 vitque eam auro purissimo intus ac foris et fecit illi coronam 2
 auream per gyrum conflans quattuor anulos aureos per quat- 3
 tuor angulos eius duos anulos in latere uno et duos in altero
 vectes quoque fecit de lignis setthim quos vestivit auro et quos 4, 5
 misit in anulos qui erant in lateribus arcae ad portandum eam
 fecit et propitiatorium id est oraculum de auro mundissimo 6
 duorum cubitorum et dimidio in longitudine et cubito ac se-
 misse in latitudine duos etiam cherubin ex auro ductili quos 7
 posuit ex utraque parte propitiatorii cherub unum in summi- 8
 tate huius partis et cherub alterum in summitate partis alte-
 rius duos cherubin in singulis summitatibus propitiatorii ex- 9
 tendentes alas et tegentes propitiatorium seque mutuo et illud
 respectantes fecit et mensam de lignis setthim in longitudine 10
 duorum cubitorum et in latitudine unius cubiti quae habebat
 in altitudine cubitum ac semissem circumdeditque eam au- 11
 ro mundissimo et fecit illi labium aureum per gyrum ipsique 12
 labio coronam interrasilem quattuor digitorum et super ean-
 dem alteram coronam auream fudit et quattuor circulos au- 13
 reos quos posuit in quattuor angulis per singulos pedes mensae
 contra coronam misitque in eos vectes ut possit mensa portari 14
 ipsos quoque vectes fecit de lignis setthim et circumdedit eos 15
 auro et vasa ad diversos usus mensae acetabula fialas cyatos 16
 et turibula ex auro puro in quibus offerenda sunt liba fecit et 17
 candelabrum ductile de auro mundissimo de cuius vecte cala-
 mi scyphi spherulae ac lilia procedebant sex in utroque latere 18
 tres calami ex parte una et tres ex altera tres scyphi in nucis 19
 modum per calamos singulos spherulaeque simul et lilia et tres
 scyphi instar nucis in calamo altero spherulaeque simul et lilia
 aequum erat opus sex calamorum qui procedebant de stipite
 candelabri in ipso autem vecte erant quattuor scyphi in nucis 20
 modum spherulaeque per singulos et lilia et sphaerae sub duo- 21
 bus calamis per loca tria qui simul sex fiunt calami procedentes
 de vecte uno et sphaerae igitur et calami ex ipso erant univer- 22
 sa ductilia de auro purissimo fecit et lucernas septem cum 23

emunctoriis suis et vasa ubi quae emuncta sunt extinguuntur
 24 de auro mundissimo talentum auri adpendebat candelabrum
 25 cum omnibus vasis suis fecit et altare thymiamatis de lignis
 setthim habens per quadrum singulos cubitos et in altitudi-
 26 ne duos e cuius angulis procedebant cornua vestivitque illud
 27 auro purissimo cum craticula ac parietibus et cornibus fecit-
 que ei coronam aureolam per gyrum et duos anulos aureos sub
 corona per singula latera ut mittantur in eos vectes et possit
 28 altare portari ipsos autem vectes fecit de lignis setthim et
 29 operuit lamminis aureis composuit et oleum ad sanctificatio-
 nis unguentum et thymiama de aromatibus mundissimis opere
 pigmentarii

XXXVIII

fecit et altare holocausti de lignis setthim quinque cubito-
 2 rum per quadrum et trium in altitudine cuius cornua de an-
 3 gulis procedebant operuitque illud aeneis lamminis et in usus
 eius paravit ex aere vasa diversa lebetas forcipes fuscinulas
 4 uncinos et ignium receptacula craticulamque eius in modum
 5 retis fecit aeneam et subter eam in altaris medio arulam fisis
 quattuor anulis per totidem retiaculi summitates ad inmitten-
 6 dos vectes ad portandum quos et ipsos fecit de lignis setthim
 7 et operuit lamminis aeneis induxitque in circulos qui in alta-
 ris lateribus eminebant ipsum autem altare non erat solidum
 8 sed cavum ex tabulis et intus vacuum fecit et labrum aeneum
 cum base sua de speculis mulierum quae excubabant in ostio
 9 tabernaculi et atrium in cuius australi plaga erant tentoria
 10 de bysso retorta cubitorum centum columnae aeneae viginti
 cum basibus suis capita columnarum et tota operis celatura
 11 argentea aequae ad septentrionalis plagam tentoria columnae
 basesque et capita columnarum eiusdem et mensurae et operis
 12 ac metalli erant in ea vero plaga quae occidentem respicit fue-
 re tentoria cubitorum quinquaginta columnae decem cum ba-
 13 sibus suis aeneae et capita columnarum celata argentea por-
 14 ro contra orientem quinquaginta cubitorum paravit tentoria e
 quibus quindecim cubitos columnarum trium cum basibus suis
 15 unum tenebat latus et in parte altera quia utraque introitum
 tabernaculi facit quindecim aequae cubitorum erant tentoria
 16 columnae tres et bases totidem cuncta atrii tentoria byssus

torta texuerat bases columnarum fuere aeneae capita autem 17
earum cum celaturis suis argentea sed et ipsas columnas atrii
vestiuit argento et in introitu eius opere plumario fecit ten- 18
torium ex hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta quod
habebat viginti cubitos in longitudine altitudo vero quinque
cubitorum erat iuxta mensuram quam cuncta atrii habebant
tentoria columnae autem ingressus fuere quattuor cum ba- 19
sibus aeneis capitaque earum et celaturae argenteae paxillos
quoque tabernaculi et atrii per gyrum fecit aeneos haec sunt 20
instrumenta tabernaculi testimonii quae numerata sunt iuxta
praeceptum Mosi in caerimonias Levitarum per manum Itha-
mar filii Aaron sacerdotis quas Beselehel filius Uri filii Hur 22
de tribu Iuda Domino per Mosen iubente compleverat iuncto 23
sibi socio Hooliab filio Achisamech de tribu Dan qui et ipse
artifex lignorum egregius fuit et polymitarius atque plumarius
ex hyacintho purpura vermiculo et bysso omne aurum quod 24
expensum est in opere sanctuarii et quod oblatum in donariis
viginti novem talentorum fuit et septingentorum triginta siclo-
rum ad mensuram sanctuarii oblatum est autem ab his qui 25
transierant ad numerum a viginti annis et supra de sescentis
tribus milibus et quingentis quinquaginta armatorum fuerunt 26
praeterea centum talenta argenti e quibus conflatae sunt ba-
ses sanctuarii et introitus ubi velum pendet centum bases 27
factae sunt de talentis centum singulis talentis per bases sin-
gulas supputatis de mille autem septingentis et septuaginta 28
quinque fecit capita columnarum quas et ipsas vestiuit argen-
to aeris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo milia et 29
quadringenti supra sicli ex quibus fusae sunt bases in introitu 30
tabernaculi testimonii et altare aeneum cum craticula sua om-
niaque vasa quae ad usum eius pertinent et bases atrii tam 31
in circuitu quam in ingressu eius et paxilli tabernaculi atque
atrii per gyrum

de hyacintho vero et purpura vermiculo ac bysso fecit ve- **XXXIX**
stes quibus indueretur Aaron quando ministrabat in sanctis
sicut praecepit Dominus Mosi fecit igitur supererale de 2
auro hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retor-
ta opere polymitario inciditque bratteas aureas et extenuavit 3

in fila ut possint torqueri cum priorum colorum subtemine
4 duasque oras sibi invicem copulatas in utroque latere sum-
5 mitatum et balteum ex hisdem coloribus sicut praeceperat
6 Dominus Mosi paravit et duos lapides onychinos adstrictos
et inclusos auro et sculptos arte gemmaria nominibus filio-
7 rum Israhel posuitque eos in lateribus superumeralis in mo-
8 numentum filiorum Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi
9 fecit et rationale opere polymito iuxta opus superumeralis ex
auro hyacintho purpura coccoque bis tincto et bysso retorta
9, 10 quadrangulum duplex mensurae palmi et posuit in eo gem-
marum ordines quattuor in primo versu erat sardius topazius
11, 12 zmaragdus in secundo carbunculus sapphyrus iaspis in tertio
13 ligyrius achates amethystus in quarto chrysolitus onychinus
14 berillus circumdati et inclusi auro per ordines suos ipsique
lapides duodecim sculpti erant nominibus duodecim tribuum
15 Israhel singuli per nomina singulorum fecerunt in rationa-
16 li et catenulas sibi invicem coherentes de auro purissimo et
duos uncinos totidemque anulos aureos porro anulos posuerunt
17 in utroque latere rationalis e quibus penderent duae catenae
aureae quas inseruerunt uncinis qui in superumeralis angulis
18 eminebant haec et ante et retro ita conveniebant sibi ut supe-
19 rumerale et rationale mutuo necterentur stricta ad balteum
et anulis fortius copulata quos iungebat vitta hyacinthina ne
laxe fluerent et a se invicem moverentur sicut praecepit Do-
20 minus Mosi fecerunt quoque tunicam superumeralis totam
21 hyacinthinam et capitium in superiori parte contra medium
22 oramque per gyrum capitii textilem deorsum autem ad pedes
mala punica ex hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta
23 et tintinabula de auro mundissimo quae posuerunt inter
24 mala granata in extrema parte tunicae per gyrum tintina-
bulum aureum et malum punicum quibus ornatus incedebat
pontifex quando ministerio fungebatur sicut praecepit Domi-
25 nus Mosi fecerunt et tunicas byssinas opere textili Aaron et
26, 27 filiis eius et mitras cum coronulis suis ex bysso feminalia quo-
28 que linea byssina cingulum vero de bysso retorta hyacintho
purpura ac vermiculo distinctum arte plumaria sicut praecepit
29 Dominus Mosi fecerunt et lamminam sacrae venerationis de

auro purissimo scripseruntque in ea opere gemmario Sanctum
 Domini et strinxerunt eam cum mitra vitta hyacinthina si- 30
 cut praecepit Dominus Mosi perfectum est igitur omne opus 31
 tabernaculi et tecti testimonii feceruntque filii Israhel cuncta
 quae praeceperat Dominus Mosi et obtulerunt tabernaculum 32
 et tectum et universam supellectilem anulos tabulas vectes co-
 lumnas ac bases opertorium de pellibus arietum rubricatis et 33
 aliud operimentum de ianthinis pellibus velum arcam vectes 34
 propitiatorium mensam cum vasis et propositionis panibus 35
 candelabrum lucernas et utensilia eorum cum oleo altare au- 36, 37
 reum et unguentum thymiama ex aromatibus et tentorium 38
 in introitu tabernaculi altare aeneum retiaculum vectes et 39
 vasa eius omnia labrum cum basi sua tentoria atrii et colum-
 nas cum basibus suis tentorium in introitu atrii funiculosque 40
 illius et paxillos nihil ex vasis defuit quae in ministerium ta-
 bernaculi et in tectum foederis iussa sunt fieri vestes quoque 41
 quibus sacerdotes utuntur in sanctuario Aaron scilicet et filii
 eius obtulerunt filii Israhel sicut praeceperat Dominus quae 42, 43
 postquam Moses cuncta vidit expleta benedixit eis

locutusque est Dominus ad Mosen dicens mense primo die **XL**, 2
 prima mensis eriges tabernaculum testimonii et pones in eo 3
 arcam dimittesque ante illam velum et inlata mensa pones 4
 super eam quae rite praecepta sunt candelabrum stabit cum
 lucernis suis et altare aureum in quo adoletur incensum co- 5
 ram arca testimonii tentorium in introitu tabernaculi pones
 et ante illud altare holocausti labrum inter altare et taberna- 6, 7
 culum quod implebis aqua circumdabisque atrium tentoriis 8
 et ingressum eius et adsumpto unctionis oleo ungues taber- 9
 naculum cum vasis suis ut sanctificentur altare holocausti et 10
 omnia vasa eius labrum cum basi sua omnia unctionis oleo 11
 consecrabis ut sint sancta sanctorum adplicabisque Aaron et 12
 filios eius ad fores tabernaculi testimonii et lotos aqua indues 13
 sanctis vestibus ut ministrent mihi et unctio eorum in sacerdo-
 tium proficiat sempiternum fecitque Moses omnia quae prae- 14
 ceperat Dominus igitur mense primo anni secundi in prima 15
 die mensis conlocatum est tabernaculum erexitque illud Mo- 16
 ses et posuit tabulas ac bases et vectes statuitque columnas

17 et expandit tectum super tabernaculum inposito desuper ope-
18 rimento sicut Dominus imperarat posuit et testimonium in
19 arca subditis infra vectibus et oraculum desuper cumque in-
tulisset arcam in tabernaculum adpendit ante eam velum ut
20 expleret Domini iussionem posuit et mensam in tabernaculo
21 testimonii ad plagam septentrionalem extra velum ordinatis
coram propositionis panibus sicut praeceperat Dominus Mosis
22 posuit et candelabrum in tabernaculum testimonii e regione
23 mensae in parte australi locatis per ordinem lucernis iuxta
24 praeceptum Domini posuit et altare aureum sub tecto testi-
25 monii contra velum et adolevit super eo incensum aromatum
26 sicut iusserat Dominus posuit et tentorium in introitu ta-
27 bernaculi et altare holocausti in vestibulo testimonii offerens
28 in eo holocaustum et sacrificia ut Dominus imperarat labrum
quoque statuit inter tabernaculum testimonii et altare implens
29 illud aqua laveruntque Moses et Aaron ac filii eius manus suas
30 et pedes cum ingrederentur tectum foederis et accederent ad
31 altare sicut praeceperat Dominus erexit et atrium per gyrum
tabernaculi et altaris ducto in introitu eius tentorio postquam
32 cuncta perfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonii
33 et gloria Domini implevit illud nec poterat Moses ingredi tec-
tum foederis nube operiente omnia et maiestate Domini coru-
34 scante quia cuncta nubes operuerat si quando nubes taberna-
culum deserebat proficiscebantur filii Israhel per turmas suas
35, 36 si pendebat desuper manebant in eodem loco nubes quippe
Domini incubabat per diem tabernaculo et ignis in nocte
videntibus populis Israhel per cunctas mansiones suas

THE THIRD BOOK OF MOSES, CALLED LEVITICUS.

Locavit autem Mosen et locutus est ei Dominus de **I**
tabernaculo testimonii dicens loquere filiis Israhel 2
et dices ad eos homo qui obtulerit ex vobis hostiam
Domino de pecoribus id est de bubus et ovibus of-
ferens victimas si holocaustum fuerit eius oblatio ac de ar- 3
mento masculinum immaculatum offeret ad ostium tabernacu-
li testimonii ad placandum sibi Dominum ponetque manus 4
super caput hostiae et acceptabilis erit atque in expiationem
eius proficiens immolabitque vitulum coram Domino et of- 5
ferent filii Aaron sacerdotes sanguinem eius fundentes super
altaris circuitum quod est ante ostium tabernaculi detrac- 6
taque pelle hostiae artus in frusta concident et subicient in 7
altari ignem strue lignorum ante composita et membra quae 8
caesa sunt desuper ordinantes caput videlicet et cuncta quae
adherent iecori intestinis et pedibus lotis aqua adolebitque ea 9
sacerdos super altare in holocaustum et suavem odorem Do-
mino quod si de pecoribus oblatio est de ovibus sive de capris 10
holocaustum anniculum et absque macula offeret immolabit- 11
que ad latus altaris quod respicit ad aquilonem coram Domino
sanguinem vero illius fundent super altare filii Aaron per cir-
cuitum dividuntque membra caput et omnia quae adherent 12
iecori et inponent super ligna quibus subiciendus est ignis in- 13
testina vero et pedes lavabunt aqua et oblata omnia adolebit
sacerdos super altare in holocaustum et odorem suavissimum
Domino sin autem de avibus holocausti oblatio fuerit Domi- 14
no de turturibus et pullis columbae offeret eam sacerdos ad 15
altare et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco de-
currere faciet sanguinem super crepidinem altaris vesiculam 16
vero gutturis et plumas proiciet propter altare ad orientalem
plagam in loco in quo cineres effundi solent confringetque 17
ascellas eius et non secabit nec ferro dividet eam et adolebit

super altare lignis igne subposito holocaustum est et oblatio suavissimi odoris Domino

II anima cum obtulerit oblationem sacrificii Domino simila
2 erit eius oblatio fundetque super eam oleum et ponet tus ac
deferet ad filios Aaron sacerdotes quorum unus tollet pugillum
plenum similiae et olei ac totum tus et ponet memoriale super
3 altare in odorem suavissimum Domino quod autem reliquum
fuerit de sacrificio erit Aaron et filiorum eius sanctum sancto-
4 rum de oblationibus Domini cum autem obtuleris sacrificium
coctum in clibano de simila panes scilicet absque fermento con-
5 spersos oleo et lagana azyma oleo lita si oblatio tua fuerit de
6 sartagine similiae conspersae oleo et absque fermento divides
7 eam minutatim et fundes supra oleum sin autem de craticula
8 sacrificium aequae similia oleo conspergetur quam offeres Do-
9 mino tradens manibus sacerdotis qui cum obtulerit eam tol-
let memoriale de sacrificio et adolebit super altare in odorem
10 suavitatis Domino quicquid autem reliquum est erit Aaron
et filiorum eius sanctum sanctorum de oblationibus Domini
11 omnis oblatio quae offertur Domino absque fermento fiet nec
quicquam fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio Domini
12 primitias tantum eorum offeretis et munera super altare vero
13 non ponentur in odorem suavitatis quicquid obtuleris sacri-
ficii sale condies nec auferes sal foederis Dei tui de sacrificio
14 tuo in omni oblatione offeres sal sin autem obtuleris munus
primarum frugum tuarum Domino de spicis adhuc virentibus
torres eas igni et confringes in morem farris et sic offeres primi-
15 tias tuas Domino fundens supra oleum et tus inponens quia
16 oblatio Domini est de qua adolebit sacerdos in memoriam
muneris partem farris fracti et olei ac totum tus

III quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio et de bubus
voluerit offerre marem sive feminam immaculata offeret coram
2 Domino ponetque manum super caput victimae suae quae
immolabitur in introitu tabernaculi fundentque filii Aaron sa-
3 cerdotes sanguinem per circuitum altaris et offerent de hostia
pacificorum in oblationem Domini adipem qui operit vitalia
4 et quicquid pinguedinis intrinsecus est duos renes cum adipe
5 quo teguntur ilia et reticulum iecoris cum renunculis adole-

buntque ea super altare in holocaustum lignis igne subposito in oblationem suavissimi odoris Domino si vero de ovibus fuerit eius oblatio et pacificorum hostia sive masculum sive feminam obtulerit immacolata erunt si agnum obtulerit coram Domino ponet manum super caput victimae suae quae immolabitur in vestibulo tabernaculi testimonii fundentque filii Aaron sanguinem eius per altaris circuitum et offerent de pacificorum hostia sacrificium Domino adipem et caudam totam cum renibus et pinguedinem quae operit ventrem atque universa vitalia et utrumque renunculum cum adipe qui est iuxta ilia reticulumque iecoris cum renunculis et adolebit ea sacerdos super altare in pabulum ignis et oblationis Domini si capra fuerit eius oblatio et obtulerit eam Domino ponet manum suam super caput eius immolabitque eam in introitu tabernaculi testimonii et fundent filii Aaron sanguinem eius per altaris circuitum tollentque ex ea in pastum ignis dominici adipem qui operit ventrem et qui tegit universa vitalia duos renunculos cum reticulo qui est super eos iuxta ilia et arvinam iecoris cum renunculis adolebitque ea sacerdos super altare in alimoniam ignis et suavissimi odoris omnis adeps Domini erit iure perpetuo in generationibus et cunctis habitaculis vestris nec adipem nec sanguinem omnino comedetis

locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israel IV, 2
anima cum peccaverit per ignorantiam et de universis mandatis Domini quae praecepit ut non fierent quippiam fecerit si sacerdos qui est unctus peccaverit delinquere faciens populum offeret pro peccato suo vitulum immaculatum Domino et adducet illum ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino ponetque manum super caput eius et immolabit eum Domino hauriet quoque de sanguine vituli inferens illud in tabernaculum testimonii cumque intinxerit digitum in sanguinem asperget eo septies coram Domino contra velum sanctuarii ponetque de eodem sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi Domino quod est in tabernaculo testimonii omnem autem reliquum sanguinem fundet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi et adipem vituli auferet pro peccato tam eum qui operit vitalia quam omnia quae intrinsecus

9 sunt duos renunculos et reticulum quod est super eos iuxta
10 ilia et adipem iecoris cum renunculis sicut aufertur de vitulo
11 hostiae pacificorum et adolebit ea super altare holocausti pel-
lem vero et omnes carnes cum capite et pedibus et intestinis
12 et fimo et reliquo corpore efferet extra castra in locum mun-
dum ubi cineres effundi solent incendetque ea super lignorum
13 struem quae in loco effusorum cinerum cremabuntur quod si
omnis turba Israhel ignoraverit et per inperitiam fecerit quod
14 contra mandatum Domini est et postea intellexerit peccatum
suum offeret vitulum pro peccato adducetque eum ad ostium
15 tabernaculi et ponent seniores populi manus super caput eius
16 coram Domino immolatoque vitulo in conspectu Domini in-
feret sacerdos qui unctus est de sanguine eius in tabernaculum
17, 18 testimonii tincto digito aspergens septies contra velum po-
netque de eodem sanguine in cornibus altaris quod est coram
Domino in tabernaculo testimonii reliquum autem sanguinem
fundet iuxta basim altaris holocaustorum quod est in ostio
19 tabernaculi testimonii omnemque eius adipem tollet et ado-
20 lebit super altare sic faciens et de hoc vitulo quomodo fecit
et prius et rogante pro eis sacerdote propitius erit Dominus
21 ipsum autem vitulum efferet extra castra atque comburet si-
22 cut et priorem vitulum quia pro peccato est multitudinis si
peccaverit princeps et fecerit unum e pluribus per ignorantiam
23 quod Domini lege prohibetur et postea intellexerit peccatum
suum offeret hostiam Domino hircum de capris immaculatum
24 ponetque manum suam super caput eius cumque immolave-
rit eum in loco ubi solet mactari holocaustum coram Domino
25 quia pro peccato est tinguet sacerdos digitum in sanguine
hostiae pro peccato tangens cornua altaris holocausti et re-
26 liquum fundens ad basim eius adipem vero adolebit supra
sicut in victimis pacificorum fieri solet rogabitque pro eo et
27 pro peccato eius ac dimittetur ei quod si peccaverit anima
per ignorantiam de populo terrae ut faciat quicquam ex his
28 quae Domini lege prohibentur atque delinquat et cognoverit
29 peccatum suum offeret capram immaculatam ponetque ma-
num super caput hostiae quae pro peccato est et immolabit
30 eam in loco holocausti tolletque sacerdos de sanguine in di-

gito suo et tangens cornua altaris holocausti reliquum fundet
 ad basim eius omnem autem auferens adipem sicut auferri 31
 solet de victimis pacificorum adolebit super altare in odorem
 suavitatis Domino rogabitque pro eo et dimittetur ei sin au- 32
 tem de pecoribus obtulerit victimam pro peccato ovem scilicet
 immaculatam ponet manum super caput eius et immolabit 33
 eam in loco ubi solent holocaustorum caedi hostiae sumetque 34
 sacerdos de sanguine eius digito suo et tangens cornua alta-
 ris holocausti reliquum fundet ad basim eius omnem quoque 35
 auferens adipem sicut auferri solet adeps arietis qui immola-
 tur pro pacificis et cremabit super altare in incensum Domini
 rogabitque pro eo et pro peccato eius et dimittetur illi

si peccaverit anima et audierit vocem iurantis testisque fue- **V**
 rit quod aut ipse vidit aut conscius est nisi indicaverit portabit
 iniquitatem suam anima quae tetigerit aliquid immundum si- 2
 ve quod occisum a bestia est aut per se mortuum vel quodlibet
 aliud reptile et oblita fuerit immunditiae suae rea est et deliquit
 et si tetigerit quicquam de immunditia hominis iuxta omnem 3
 impuritatem qua pollui solet oblitaque cognoverit postea su-
 biacebit delicto anima quae iuraverit et protulerit labiis suis 4
 ut vel male quid faceret vel bene et id ipsum iuramento et ser-
 mone firmaverit oblitaque postea intellexerit delictum suum
 agat paenitentiam pro peccato et offerat agnam de gregibus 5, 6
 sive capram orabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius sin 7
 autem non potuerit offerre pecus offerat duos turtures vel duos
 pullos columbarum Domino unum pro peccato et alterum in
 holocaustum dabitque eos sacerdoti qui primum offerens pro 8
 peccato retorquebit caput eius ad pinnulas ita ut collo hereat
 et non penitus abrumpatur et asperget de sanguine eius pa- 9
 rietem altaris quicquid autem reliquum fuerit faciet destillare
 ad fundamentum eius quia pro peccato est alterum vero ado- 10
 lebit holocaustum ut fieri solet rogabitque pro eo sacerdos et
 pro peccato eius et dimittetur ei quod si non quiverit ma- 11
 nus eius offerre duos turtures vel duos pullos columbae offeret
 pro peccato similam partem oephi decimam non mittet in eam
 oleum nec turis aliquid inponet quia pro peccato est tradetque 12
 eam sacerdoti qui plenum ex toto pugillum hauriens cremabit

13 super altare in monumentum eius qui obtulit rogans pro illo
14 et expians reliquam vero partem ipse habebit in munere lo-
15 cutus est Dominus ad Mosen dicens anima si praevaricans
caerimonias per errorem in his quae Domino sunt sanctifica-
ta peccaverit offeret pro delicto suo arietem immaculatum de
gregibus qui emi potest duobus siclis iuxta pondus sanctuarii
16 ipsumque quod intulit damni restituet et quintam partem po-
net supra tradens sacerdoti qui rogabit pro eo offerens arietem
17 et dimittetur ei anima si peccaverit per ignorantiam fecerit-
que unum ex his quae Domini lege prohibentur et peccati rea
18 intellexerit iniquitatem suam offeret arietem immaculatum de
gregibus sacerdoti iuxta mensuram aestimationemque peccati
19 qui orabit pro eo quod nesciens fecerit et dimittetur ei quia
per errorem deliquit in Dominum

VI, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens anima quae pecca-
verit et contempto Domino negaverit depositum proximo suo
quod fidei eius creditum fuerat vel vi aliquid extorserit aut
3 calumniam fecerit sive rem perditam invenerit et infitians in-
super peierarit et quodlibet aliud ex pluribus fecerit in quibus
4, 5 peccare solent homines convicta delicti reddet omnia quae
per fraudem voluit obtinere integra et quintam insuper partem
6 domino cui damnum intulerat pro peccato autem suo offeret
arietem immaculatum de grege et dabit eum sacerdoti iuxta ae-
7 stimationem mensuramque delicti qui rogabit pro eo coram
Domino et dimittetur illi pro singulis quae faciendo peccave-
8, 9 rit locutus est Dominus ad Mosen dicens praeci-pe Aaron et
filiis eius haec est lex holocausti cremabitur in altari tota noc-
10 te usque mane ignis ex eodem altari erit vestietur sacerdos
tunica et feminalibus lineis tolletque cineres quos vorans ignis
11 exusit et ponens iuxta altare spoliabitur prioribus vestimentis
indutusque aliis efferet eos extra castra et in loco mundissimo
12 usque ad favillam consumi faciet ignis autem in altari sem-
per ardebit quem nutriet sacerdos subiciens ligna mane per
singulos dies et inposito holocausto desuper adolebit adipem
13 pacificorum ignis est iste perpetuus qui numquam deficiet in
14 altari haec est lex sacrificii et libamentorum quae offerent filii
15 Aaron coram Domino et coram altari tollet sacerdos pugillum

similiae quae conspersa est oleo et totum tus quod super simi-
 lam positum est adolebitque illud in altari in monumentum
 odoris suavissimi Domino reliquam autem partem similiae co- 16
 medet Aaron cum filiis suis absque fermento et comedet in
 loco sancto atrii tabernaculi ideo autem non fermentabitur 17
 quia pars eius in Domini offertur incensum sanctum sancto-
 rum erit sicut pro peccato atque delicto mares tantum stirpis 18
 Aaron comedent illud legitimum ac sempiternum est in gener-
 ationibus vestris de sacrificiis Domini omnis qui tetigerit illa
 sanctificabitur et locutus est Dominus ad Mosen dicens haec 19, 20
 est oblatio Aaron et filiorum eius quam offerre debent Domino
 in die unctionis suae decimam partem oephi offerent similiae
 in sacrificio sempiterno medium eius mane et medium vespere
 quae in sartagine oleo conspersa frigetur offeret autem eam 21
 calidam in odorem suavissimum Domino sacerdos qui patri 22
 iure successerit et tota cremabitur in altari omne enim sacri- 23
 ficium sacerdotum igne consumetur nec quisquam comedet ex
 eo locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere Aaron et 24, 25
 filiis eius ista est lex hostiae pro peccato in loco ubi offertur
 holocaustum immolabitur coram Domino sanctum sanctorum
 est sacerdos qui offert comedet eam in loco sancto in atrio 26
 tabernaculi quicquid tetigerit carnes eius sanctificabitur si de 27
 sanguine illius vestis fuerit aspersa lavabitur in loco sancto vas 28
 autem fictile in quo cocta est confringetur quod si vas aeneum
 fuerit defricabitur et lavabitur aqua omnis masculus de gene- 29
 re sacerdotali vescetur carnibus eius quia sanctum sanctorum
 est hostia enim quae caeditur pro peccato cuius sanguis in- 30
 fertur in tabernaculum testimonii ad expiandum in sanctuario
 non comedetur sed conburetur igni

haec quoque est lex hostiae pro delicto sancta sanctorum **VII**
 est idcirco ubi immolatur holocaustum mactabitur et victima 2
 pro delicto sanguis eius per gyrum fundetur altaris offerent 3
 ex ea caudam et adipem qui operit vitalia duos renunculos 4
 et pinguedinem quae iuxta ilia est reticulumque iecoris cum
 renunculis et adolebit ea sacerdos super altare incensum est 5
 Domini pro delicto omnis masculus de sacerdotali genere in 6
 loco sancto vescetur his carnibus quia sanctum sanctorum est

7 sicut pro peccato offertur hostia ita et pro delicto utriusque hostiae lex una erit ad sacerdotem qui eam obtulerit pertinebit
8, 9 sacerdos qui offert holocausti victimam habebit pellem eius et omne sacrificium similiae quod coquitur in clibano et quicquid in craticula vel in sartagine praeparatur eius erit sacerdotis a
10 quo offertur sive oleo conspersa sive arida fuerit cunctis filiis Aaron aequa mensura per singulos dividetur haec est lex
11 hostiae pacificorum quae offertur Domino si pro gratiarum actione fuerit oblatio offerent panes absque fermento conspersos oleo et lagana azyma uncta oleo coctamque similam et collyridas olei admixtione conspersas panes quoque fermentatos
12 cum hostia gratiarum quae immolatur pro pacificis ex quibus unus pro primitiis offeretur Domino et erit sacerdotis qui fundet hostiae sanguinem cuius carnes eadem comedentur die
13 nec remanebit ex eis quicquam usque mane si voto vel sponte quisquam obtulerit hostiam eadem similiter edetur die sed
14 et si quid in crastinum remanserit vesci licitum est quicquid autem tertius invenerit dies ignis absumet si quis de carnibus victimae pacificorum die tertio comederit irrita fiet oblatio nec proderit offerenti quin potius quaecumque anima tali se edulio
15 contaminarit praevaricationis rea erit caro quae aliquid tetigerit immundum non comedetur sed conburetur igni qui fuerit mundus vescetur ea anima polluta quae ederit de carnibus
16 hostiae pacificorum quae oblata est Domino peribit de populis suis et quae tetigerit immunditiam hominis vel iumentum sive
17 omnis rei quae polluere potest et comederit de huiusmodi carnibus interibit de populis suis locutusque est Dominus ad
18 Mosen dicens loquere filiis Israhel adipem bovis et ovis et caprae non comedetis adipem cadaveris morticini et eius animalis quod a bestia captum est habebitis in usus varios si
19 quis adipem qui offerri debet in incensum Domini comederit peribit de populo suo sanguinem quoque omnis animalis non
20 sumetis in cibo tam de avibus quam de pecoribus omnis anima quae ederit sanguinem peribit de populis suis locutus est
21 Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel qui offert victimam pacificorum Domino offerat simul et sacrificium id est
22 libamenta eius tenebit manibus adipem hostiae et pectuscu-

lum cumque ambo oblata Domino consecrarit tradet sacerdo-
 ti qui adolebit adipem super altare pectusculum autem erit 31
 Aaron et filiorum eius armus quoque dexter de pacificorum 32
 hostiis cedet in primitias sacerdotis qui obtulerit sanguinem 33
 et adipem filiorum Aaron ipse habebit et armum dextrum in
 portione sua pectusculum enim elationis et armum separatio- 34
 nis tuli a filiis Israhel de hostiis eorum pacificis et dedi Aaron
 sacerdoti ac filiis eius lege perpetua ab omni populo Israhel
 haec est unctio Aaron et filiorum eius in caerimoniis Domini 35
 die qua obtulit eos Moses ut sacerdotio fungerentur et quae 36
 praecepit dari eis Dominus a filiis Israhel religione perpetua
 in generationibus suis ista est lex holocausti et sacrificii pro 37
 peccato atque delicto et pro consecratione et pacificorum vic-
 timis quas constituit Dominus Mosi in monte Sinai quando 38
 mandavit filiis Israhel ut offerrent oblationes suas Domino in
 deserto Sinai

locutusque est Dominus ad Mosen dicens tolle Aaron cum **VIII, 2**
 filiis suis vestes eorum et unctionis oleum vitulum pro pec-
 cato duos arietes canistrum cum azymis et congregabis om- 3
 nem coetum ad ostium tabernaculi fecit Moses ut Dominus 4
 imperarat congregataque omni turba ante fores ait iste est 5
 sermo quem iussit Dominus fieri statimque obtulit Aaron et 6
 filios eius cumque lavisset eos vestivit pontificem subucula 7
 linea accingens eum balteo et induens tunica hyacinthina et
 desuper umerale inposuit quod adstringens cingulo aptavit 8
 rationali in quo erat doctrina et veritas cidarim quoque te- 9
 xit caput et super eam contra frontem posuit lamminam au-
 ream consecratam in sanctificationem sicut praeceperat ei Do-
 minus tulit et unctionis oleum quo levit tabernaculum cum 10
 omni supellectili sua cumque sanctificans aspersisset altare 11
 septem vicibus unxit illud et omnia vasa eius labrumque cum
 basi sua sanctificavit oleo quod fundens super caput Aaron 12
 unxit eum et consecravit filios quoque eius oblatos vestivit 13
 tunicis lineis et cinxit balteo inposuitque mitras ut iusserat
 Dominus obtulit et vitulum pro peccato cumque super caput 14
 eius posuissent Aaron et filii eius manus suas immolavit eum 15
 hauriens sanguinem et tincto digito tetigit cornua altaris per

gyrum quo expiato et sanctificato fudit reliquum sanguinem
16 ad fundamenta eius adipem autem qui erat super vitalia et
reticulum iecoris duosque renunculos cum arvinulis suis adole-
17 vit super altare vitulum cum pelle carnibus et fimo cremans
18 extra castra sicut praeceperat Dominus obtulit et arietem in
holocaustum super cuius caput cum inposuissent Aaron et filii
19 eius manus suas immolavit eum et fudit sanguinem eius per
20 altaris circuitum ipsumque arietem in frusta concidens caput
21 eius et artus et adipem adolevit igni lotis prius intestinis et
pedibus totumque simul arietem incendit super altare eo quod
esset holocaustum suavissimi odoris Domino sicut praeceperat
22 ei obtulit et arietem secundum in consecrationem sacerdotum
posueruntque super caput illius Aaron et filii eius manus suas
23 quem cum immolasset Moses sumens de sanguine tetigit extre-
mum auriculae dextrae Aaron et pollicem manus eius dextrae
24 similiter et pedis obtulit et filios Aaron cumque de sangui-
ne arietis immolati tetigisset extremum auriculae singulorum
dextrae et pollices manus ac pedis dextri reliquum fudit super
25 altare per circuitum adipem vero et caudam omnemque pin-
guedinem quae operit intestina reticulumque iecoris et duos
26 renes cum adipibus suis et armo dextro separavit tollens au-
tem de canistro azymorum quod erat coram Domino panem
absque fermento et collyridam conspersam oleo laganumque
27 posuit super adipem et armum dextrum tradens simul omnia
Aaron et filiis eius qui postquam levaverunt ea coram Domino
28 rursum suscepta de manibus eorum adolevit super altare holo-
causti eo quod consecrationis esset oblatio in odorem suavita-
29 tis sacrificii Domini tulit et pectusculum elevans illud coram
Domino de ariete consecrationis in partem suam sicut prae-
30 ceperat ei Dominus adsumensque unguentum et sanguinem
qui erat in altari aspersit super Aaron et vestimenta eius et
31 super filios illius ac vestes eorum cumque sanctificasset eos in
vestitu suo praecepit eis dicens coquite carnes ante fores taber-
naculi et ibi comedite eas panes quoque consecrationis edite
qui positi sunt in canistro sicut praecepit mihi dicens Aaron
32 et filii eius comedent eos quicquid autem reliquum fuerit de
33 carne et panibus ignis absumet de ostio quoque tabernacu-

li non exhibitis septem diebus usque ad diem quo conplebitur
tempus consecrationis vestrae septem enim diebus finitur con-
secratio sicut et inpraesentiarum factum est ut ritus sacrificii 34
conpleretur die ac nocte manebitis in tabernaculo observan- 35
tes custodias Domini ne moriamini sic enim mihi praeceptum
est feceruntque Aaron et filii eius cuncta quae locutus est 36
Dominus per manum Mosi

facto autem octavo die vocavit Moses Aaron et filios eius **IX**
ac maiores natu Israhel dixitque ad Aaron tolle de armen- 2
to vitulum pro peccato et arietem in holocaustum utrumque
inmaculatos et offer illos coram Domino et ad filios Israhel lo- 3
queris tollite hircum pro peccato et vitulum atque agnum an-
niculos et sine macula in holocaustum bovem et arietem pro 4
pacificis et immolate eos coram Domino in sacrificio singulo-
rum similam oleo conspersam offerentes hodie enim Dominus
apparebit vobis tulerunt ergo cuncta quae iusserat Moses ad 5
ostium tabernaculi ubi cum omnis staret multitudo ait Mo- 6
ses iste est sermo quem praecepit Dominus facite et apparebit
vobis gloria eius dixit et ad Aaron accede ad altare et im- 7
mola pro peccato tuo offer holocaustum et deprecare pro te
et pro populo cumque mactaveris hostiam populi ora pro eo
sicut praecepit Dominus statimque Aaron accedens ad altare 8
immolavit vitulum pro peccato suo cuius sanguinem obtule- 9
runt ei filii sui in quo tinguens digitum tetigit cornua altaris
et fudit residuum ad basim eius adipemque et renunculos ac 10
reticulum iecoris quae sunt pro peccato adolevit super altare
sicut praeceperat Dominus Mosi carnes vero et pellem eius 11
extra castra conbusit igni immolavit et holocausti victimam 12
obtuleruntque ei filii sui sanguinem eius quem fudit per altaris
circuitum ipsam etiam hostiam in frusta concisam cum ca- 13
pitate et membris singulis obtulerunt quae omnia super altare
cremavit igni lotis prius aqua intestinis et pedibus et pro 14, 15
peccato populi offerens mactavit hircum expiatoque altari fe-
cit holocaustum addens in sacrificio libamenta quae pariter 17
offeruntur et adolens ea super altare absque caerimoniis ho-
locausti matutini immolavit et bovem atque arietem hostias 18
pacificas populi obtuleruntque ei filii sui sanguinem quem fu-

19 dit super altare in circuitu adipēs autem bovis et caudam
arietis renunculosque cum adipibus suis et reticulum iecoris
20 posuerunt super pectora cumque cremati essent adipēs in al-
21 tari pectora eorum et armos dextros separavit Aaron elevans
22 coram Domino sicut praeceperat Moses et tendens manum
contra populum benedixit eis sicque completis hostiis pro pec-
23 cato et holocaustis et pacificis descendit ingressi autem Moses
et Aaron tabernaculum testimonii et deinceps egressi benedi-
24 xerunt populo apparuitque gloria Domini omni multitudini et
ecce egressus ignis a Domino devoravit holocaustum et adipēs
qui erant super altare quod cum vidissent turbae laudaverunt
Dominum ruentes in facies suas

X arreptisque Nadab et Abiu filii Aaron turibulis posuerunt
ignem et incensum desuper offerentes coram Domino ignem
2 alienum quod eis praeceptum non erat egressusque ignis a
3 Domino devoravit eos et mortui sunt coram Domino dixitque
Moses ad Aaron hoc est quod locutus est Dominus sanctifi-
cabor in his qui adpropinquant mihi et in conspectu omnis
4 populi glorificabor quod audiens tacuit Aaron vocatis autem
Moses Misahel et Elsaphan filios Ozihel patruī Aaron ait ad
eos ite et colligite fratres vestros de conspectu sanctuarii et
5 asportate extra castra confestimque pergentes tulerunt eos
sicut iacebant vestitos lineis tunicis et ieicerunt foras ut sibi
6 fuerat imperatum locutus est Moses ad Aaron et ad Elea-
zar atque Ithamar filios eius capita vestra nolite nudare et
vestimenta nolite scindere ne forte moriamini et super om-
nem coetum oriatur indignatio fratres vestri et omnis domus
7 Israhel plangent incendium quod Dominus suscitavit vos au-
tem non egredimini fores tabernaculi alioquin peribitis oleum
quippe sanctae unctionis est super vos qui fecerunt omnia iux-
8, 9 ta praeceptum Mosi dixit quoque Dominus ad Aaron vinum
et omne quod inebriare potest non bibetis tu et filii tui quando
intratis tabernaculum testimonii ne moriamini quia praecep-
10 tum est sempiternum in generationes vestras et ut habeatis
scientiam discernendi inter sanctum et profanum inter pollu-
11 tum et mundum doceatisque filios Israhel omnia legitima mea
12 quae locutus est Dominus ad eos per manum Mosi locutus-

que est Moses ad Aaron et ad Eleazar atque Ithamar filios eius qui residui erant tollite sacrificium quod remansit de oblatione Domini et comedite illud absque fermento iuxta altare quia sanctum sanctorum est comedetis autem in loco sancto 13 quod datum est tibi et filiis tuis de oblationibus Domini sicut praeceptum est mihi pectusculum quoque quod oblatum est 14 et armum qui separatus est edetis in loco mundissimo tu et filii tui ac filiae tuae tecum tibi enim ac liberis tuis reposita sunt de hostiis salutaribus filiorum Israhel eo quod armum 15 et pectus et adipes qui cremantur in altari elevaverint coram Domino et pertineant ad te et ad filios tuos lege perpetua sicut praecepit Dominus inter haec hircum qui oblatum fuerat pro 16 peccato cum quaereret Moses exustum repperit iratusque contra Eleazar et Ithamar filios Aaron qui remanserant ait cur 17 non comedistis hostiam pro peccato in loco sancto quae sancta sanctorum est et data vobis ut portetis iniquitatem multitudinis et rogetis pro ea in conspectu Domini praesertim cum de 18 sanguine illius non sit inlatum intra sancta et comedere eam debueritis in sanctuario sicut praeceptum est mihi respondit 19 Aaron oblata est hodie victima pro peccato et holocaustum coram Domino mihi autem accidit quod vides quomodo potui comedere eam aut placere Domino in caerimoniis mente lugubri quod cum audisset Moses recepit satisfactionem 20

locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens dicite filiis **XI, 2** Israhel haec sunt animalia quae comedere debetis de cunctis animantibus terrae omne quod habet divisam ungulam et 3 ruminat in pecoribus comedetis quicquid autem ruminat quidem et habet ungulam sed non dividit eam sicut camelus et cetera non comedetis illud et inter immunda reputabitis chyrogryllus qui ruminat ungulamque non dividit immundus est 5 lepus quoque nam et ipse ruminat sed ungulam non dividit 6 et sus qui cum ungulam dividat non ruminat horum carnibus 7, 8 non vescemini nec cadavera contingetis quia immunda sunt vobis haec sunt quae gignuntur in aquis et vesci licitum est omne 9 quod habet pinnulas et squamas tam in mari quam in fluminibus et stagnis comedetis quicquid autem pinnulas et squamas 10 non habet eorum quae in aquis moventur et vivunt abomina-

11 bile vobis et execrandum erit carnes eorum non comedetis et
12 morticina vitabitis cuncta quae non habent pinnulas et squa-
13 mas in aquis polluta erunt haec sunt quae de avibus comedere
non debetis et vitanda sunt vobis aquilam et grypem et alie-
14, 15 tum milvum ac vulturem iuxta genus suum et omne corvini
16 generis in similitudinem suam strutionem et noctuam et la-
17 rum et accipitrem iuxta genus suum bubonem et mergulum
18, 19 et ibin cycnum et onocrotalum et porphirionem erodionem
et charadriionem iuxta genus suum opupam quoque et vespertilio-
20 nem omne de volucris quod graditur super quattuor pedes
21 abominabile erit vobis quicquid autem ambulat quidem super
quattuor pedes sed habet longiora retro crura per quae salit
22 super terram comedere debetis ut est brucus in genere suo
et attacus atque ophiomachus ac lucusta singula iuxta genus
23 suum quicquid autem ex volucris quattuor tantum habet
24 pedes execrabile erit vobis et quicumque morticina eorum te-
25 tigerit polluetur et erit immundus usque ad vesperum et si
necesse fuerit ut portet quippiam horum mortuum lavabit ve-
26 stimenta sua et immundus erit usque ad solis occasum omne
animal quod habet quidem unguam sed non dividit eam nec
ruminat immundum erit et quicquid tetigerit illud contami-
27 nabitur quod ambulat super manus ex cunctis animantibus
quae incedunt quadrupedia immundum erit qui tetigerit mor-
28 ticina eorum polluetur usque ad vesperum et qui portaverit
huiusmodi cadavera lavabit vestimenta sua et immundus erit
29 usque ad vesperum quia omnia haec immunda sunt vobis hoc
quoque inter polluta reputabitur de his quae moventur in terra
30 mustela et mus et corcodillus singula iuxta genus suum migale
31 et cameleon et stelio ac lacerta et talpa omnia haec immun-
da sunt qui tetigerit morticina eorum immundus erit usque ad
32 vesperum et super quod ceciderit quicquam de morticinis eo-
rum polluetur tam vas ligneum et vestimentum quam pelles
et cilicia et in quocumque fit opus tingentur aqua et pollu-
33 ta erunt usque ad vesperum et sic postea mundabuntur vas
autem fictile in quo horum quicquam intro ceciderit pollue-
34 tur et idcirco frangendum est omnis cibus quem comeditis
si fusa fuerit super eum aqua immundus erit et omne liquens

quod bibitur de universo vase immundum erit et quicquid de 35
morticinis istiusmodi ceciderit super illud immundum erit sive
clibani sive cytropodes destruentur et immundi erunt fontes 36
vero et cisternae et omnis aquarum congregatio munda erit
qui morticinum eorum tetigerit polluetur si ceciderint super 37
sementem non polluent eam sin autem quispiam aqua semen- 38
tem perfuderit et postea morticinis tacta fuerit ilico polluetur
si mortuum fuerit animal quod licet vobis comedere qui cada- 39
ver eius tetigerit immundus erit usque ad vesperum et qui co- 40
mederit ex eo quippiam sive portaverit lavabit vestimenta sua
et immundus erit usque ad vesperum omne quod reptat super 41
terram abominabile erit nec adsumetur in cibum quicquid su- 42
per pectus quadrupes graditur et multos habet pedes sive per
humum trahitur non comedetis quia abominabile est nolite 43
contaminare animas vestras nec tangatis quicquam eorum ne
immundi sitis ego enim sum Dominus Deus vester sancti esto- 44
te quoniam et ego sanctus sum ne polluatis animas vestras in
omni reptili quod movetur super terram ego sum Dominus 45
qui eduxi vos de terra Aegypti ut essem vobis in Deum sancti 46
eritis quia et ego sanctus sum ista est lex animantium et
volucrum et omnis animae viventis quae movetur in aqua et
reptat in terra ut differentias noveritis mundi et immundi et 47
sciatis quid comedere et quid respuere debeatis

locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel **XII**, 2
et dices ad eos mulier si suscepto semine pepererit masculum
immunda erit septem diebus iuxta dies separationis menstruae
et die octavo circumcidetur infantulus ipsa vero triginta tribus 3, 4
diebus manebit in sanguine purificationis suae omne sanctum
non tanget nec ingredietur sanctuarium donec impleantur dies
purificationis eius sin autem feminam pepererit immunda erit 5
duabus ebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui et sexaginta
ac sex diebus manebit in sanguine purificationis suae cumque 6
expleti fuerint dies purificationis eius pro filio sive pro filia
deferet agnum anniculum in holocaustum et pullum columbae
sive turturem pro peccato ad ostium tabernaculi testimonii
et tradet sacerdoti qui offeret illa coram Domino et rogabit 7
pro ea et sic mundabitur a profluvio sanguinis sui ista est lex

8 parientis masculum ac feminam quod si non invenerit manus
eius nec potuerit offerre agnum sumet duos turtures vel duos
pullos columbae unum in holocaustum et alterum pro peccato
orabitque pro ea sacerdos et sic mundabitur

XIII, 2 locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens homo in
cuius carne et cute ortus fuerit diversus color sive pustula aut
quasi lucens quippiam id est plaga leprae adducetur ad Aa-
3 ron sacerdotem vel ad unum quemlibet filiorum eius qui cum
viderit lepram in cute et pilos in album mutatos colorem ip-
samque speciem leprae humiliorem cute et carne reliqua plaga
4 leprae est et ad arbitrium eius separabitur sin autem lucens
candor fuerit in cute nec humilior carne reliqua et pili coloris
5 pristini recludet eum sacerdos septem diebus et considerabit
die septimo et siquidem lepra ultra non creverit nec transierit
in cute priores terminos rursum includet eum septem diebus
6 aliis et die septimo contemplantur si obscurior fuerit lepra et
non creverit in cute mundabit eum quia scabies est lavabitque
7 homo vestimenta sua et mundus erit quod si postquam a sa-
cerdote visus est et redditus munditiae iterum lepra creverit
8, 9 adducetur ad eum et immunditiae condemnabitur plaga le-
10 prae si fuerit in homine adducetur ad sacerdotem et videbit
eum cumque color albus in cute fuerit et capillorum mutarit
11 aspectum ipsa quoque caro viva apparuerit lepra vetustissima
iudicabitur atque inolita cuti contaminabit itaque eum sacer-
12 dos et non recludet quia perspicue immunditia est sin autem
effloruerit discurrens lepra in cute et operuerit omnem carnem
a capite usque ad pedes quicquid sub aspectu oculorum cadit
13 considerabit eum sacerdos et teneri lepra mundissima iudicabit
eo quod omnis in candorem versa sit et idcirco homo mundus
14, 15 erit quando vero caro vivens in eo apparuerit tunc sacerdotis
iudicio polluetur et inter imundos reputabitur caro enim viva
16 si lepra aspergatur immunda est quod si rursum versa fuerit
17 in alborem et totum hominem operuerit considerabit eum sa-
18 cerdos et mundum esse decernet caro et cutis in qua ulcus
19 natum est et sanatum et in loco ulceris cicatrix apparuerit
20 alba sive subrufa adducetur homo ad sacerdotem qui cum vi-
derit locum leprae humiliorem carne reliqua et pilos versos in

candorem contaminabit eum plaga enim leprae orta est in ul-
 cere quod si pilus coloris est pristini et cicatrix subobscura et 21
 vicina carne non est humilior recludet eum septem diebus et 22
 siquidem creverit adiudicabit eum leprae sin autem steterit 23
 in loco suo ulceris est cicatrix et homo mundus erit caro et 24
 cutis quam ignis exuserit et sanata albam sive rufam habue-
 rit cicatricem considerabit eam sacerdos et ecce versa est in 25
 alborem et locus eius reliqua cute humilior contaminabit eum
 quia plaga leprae in cicatrice orta est quod si pilorum color 26
 non fuerit inmutatus nec humilior plaga carne reliqua et ipsa
 leprae species fuerit subobscura recludet eum septem diebus
 et die septimo contemplabitur si creverit in cute lepra conta- 27
 minabit eum sin autem in loco suo candor steterit non satis 28
 clarus plaga combustionis est et idcirco mundabitur quia cica-
 trix est combusturae vir sive mulier in cuius capite vel barba 29
 germinarit lepra videbit eos sacerdos et siquidem humilior 30
 fuerit locus carne reliqua et capillus flavus solitoque subtilior
 contaminabit eos quia lepra capitis ac barbae est sin autem 31
 viderit et locum maculae aequalem vicinae carni et capillum
 nigrum recludet eos septem diebus et die septimo intuebitur 32
 si non creverit macula et capillus sui coloris est et locus plagae
 carni reliquae aequalis radetur homo absque loco maculae et 33
 includetur septem diebus aliis si die septimo visa fuerit stetit- 34
 se plaga in loco suo nec humilior carne reliqua mundabit eum
 lotisque vestibus mundus erit sin autem post emundationem 35
 rursus creverit macula in cute non quaeret amplius utrum ca- 36
 pillus in flavum colorem sit commutatus quia aperte immundus
 est porro si steterit macula et capilli nigri fuerint noverit ho- 37
 minem esse sanatum et confidenter eum pronuntiet mundum
 vir et mulier in cuius cute candor apparuerit intuebitur eos 38, 39
 sacerdos si deprehenderit subobscurum alborem lucere in cute
 sciat non esse lepram sed maculam coloris candidi et hominem
 mundum vir de cuius capite capilli fluunt calvus ac mundus 40
 est et si a fronte ceciderint pili recalvaster et mundus est 41
 sin autem in calvitio sive in recalvatione albus vel rufus color 42
 fuerit exortus et hoc sacerdos viderit condemnabit eum haut 43
 dubiae leprae quae orta est in calvitio quicumque ergo macu- 44

45 latus fuerit lepra et separatus ad arbitrium sacerdotis habebit
vestimenta dissuta caput nudum os veste contactum contami-
46 natum ac sordidum se clamabit omni tempore quo leprosus
47 est et immundus solus habitabit extra castra vestis lanea sive
48 linea quae lepram habuerit in stamine atque subtemine aut
49 certe pellis vel quicquid ex pelle confectum est si alba aut ru-
fa macula fuerit infecta lepra reputabitur ostendeturque sacer-
50, 51 doti qui consideratam recludet septem diebus et die septimo
rursus aspiciens si crevisse deprehenderit lepra perseverans est
pollutum iudicabit vestimentum et omne in quo fuerit inven-
52, 53 ta et idcirco conburetur flammis quod si eam viderit non
54 crevisse praecipiet et lavabunt id in quo lepra est recludet-
55 que illud septem diebus aliis et cum viderit faciem quidem
pristinam non reversam nec tamen crevisse lepram immundum
iudicabit et igne conburet eo quod infusa sit in superficie ve-
56 stimenti vel per totum lepra sin autem obscurior fuerit locus
leprae postquam vestis est lota abrumpet eum et a solido divi-
57 det quod si ultra apparuerit in his locis quae prius immaculata
58 erant lepra volatilis et vaga debet igne conburi si cessaverit
59 lavabit ea quae pura sunt secundo et munda erunt ista est
lex leprae vestimenti lanei et linei staminis atque subteminis
omnisque supellectilis pelliciae quomodo mundari debeat vel
contaminari

XIV, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens hic est ritus le-
3 prosi quando mundandus est adducetur ad sacerdotem qui
4 egressus e castris cum invenerit lepram esse mundatam prae-
cipiet ei qui purificatur ut offerat pro se duos passeris vivos
quos vesci licitum est et lignum cedrinum vermiculumque et
5 hysopum et unum e passeribus immolari iubebit in vase fictili
6 super aquas viventes alium autem vivum cum ligno cedrino
7 et cocco et hysopo tinguet in sanguine passeris immolati quo
asperget illum qui mundandus est septies ut iure purgetur et
8 dimittet passerem vivum ut in agrum avolet cumque laverit
homo vestimenta sua radet omnes pilos corporis et lavabitur
aqua purificatusque ingredietur castra ita dumtaxat ut maneat
9 extra tabernaculum suum septem diebus et die septimo radat
capillos capitis barbamque et supercilia ac totius corporis pilos

et lotis rursum vestibus et corpore die octavo adsumet duos 10
agnos immaculatos et ovem anniculam absque macula et tres
decimas similiae in sacrificium quae conspersa sit oleo et seor-
sum olei sextarium cumque sacerdos purificans hominem sta- 11
tuerit eum et haec omnia coram Domino in ostio tabernaculi
testimonii tollet agnum et offeret eum pro delicto oleique sex- 12
tarium et oblati ante Dominum omnibus immolabit agnum 13
ubi immolari solet hostia pro peccato et holocaustum id est
in loco sancto sicut enim pro peccato ita et pro delicto ad sa-
cerdotem pertinet hostia sancta sanctorum est adsumensque 14
sacerdos de sanguine hostiae quae immolata est pro delicto
ponet super extremum auriculae dextrae eius qui mundatur et
super pollices manus dextrae et pedis et de olei sextario mit- 15
tet in manum suam sinistram tinguetque digitum dextrum in 16
eo et asperget septies contra Dominum quod autem reliquum 17
est olei in leva manu fundet super extremum auriculae dextrae
eius qui mundatur et super pollices manus ac pedis dextri et
super sanguinem qui fusus est pro delicto et super caput eius 18
rogabitque pro eo coram Domino et faciet sacrificium pro pec- 19
cato tunc immolabit holocaustum et ponet illud in altari cum 20
libamentis suis et homo rite mundabitur quod si pauper est et 21
non potest manus eius invenire quae dicta sunt adsumet agnum
pro delicto ad oblationem ut roget pro eo sacerdos decimamque
partem similiae conspersae oleo in sacrificium et olei sextarium
duosque turtures sive duos pullos columbae quorum sit unus 22
pro peccato et alter in holocaustum offeretque ea die octavo 23
purificationis suae sacerdoti ad ostium tabernaculi testimonii
coram Domino qui suscipiens agnum pro delicto et sextarium 24
olei levabit simul immolatoque agno de sanguine eius ponet 25
super extremum auriculae dextrae illius qui mundatur et super
pollices manus eius ac pedis dextri olei vero partem mittet in 26
manum suam sinistram in quo tinguens digitum dextrae ma- 27
nus asperget septies contra Dominum tangetque extremum 28
dextrae auriculae illius qui mundatur et pollices manus ac pe-
dis dextri in loco sanguinis qui effusus est pro delicto reliquam 29
autem partem olei quae est in sinistra manu mittet super caput
purificati ut placet pro eo Dominum et turturem sive pullum 30

31 columbae offeret unum pro delicto et alterum in holocaustum
32 cum libamentis suis hoc est sacrificium leprosi qui habere non
33 potest omnia in emundationem sui locutus est Dominus ad
34 Mosen et Aaron dicens cum ingressi fueritis terram Chanaan
quam ego dabo vobis in possessionem si fuerit plaga leprae in
35 aedibus ibit cuius est domus nuntians sacerdoti et dicet quasi
36 plaga leprae videtur mihi esse in domo mea at ille praecipiet
ut efferant universa de domo priusquam ingrediatur eam et
videat utrum lepra sit ne immunda fiant omnia quae in domo
37 sunt intrabitque postea ut consideret domus lepram et cum
viderit in parietibus illius quasi valliculas pallore sive rubo-
38 re deformes et humiliores superficie reliqua egredietur ostium
39 domus et statim claudet eam septem diebus reversusque die
40 septimo considerabit eam si invenerit crevisse lepram iubebit
erui lapides in quibus lepra est et proici eos extra civitatem
41 in loco immundo domum autem ipsam radi intrinsecus per
circuitum et spargi pulverem rasurae extra urbem in loco in-
42 mundo lapidesque alios reponi pro his qui ablati fuerint et
43 luto alio liniri domum sin autem postquam eruti sunt lapides
44 et pulvis elatus et alia terra lita ingressus sacerdos viderit
reversam lepram et parietes aspersos maculis lepra est perse-
45 verans et immunda domus quam statim destruent et lapides
eius ac ligna atque universum pulverem proicient extra oppi-
46 dum in loco immundo qui intraverit domum quando clausa est
47 immundus erit usque ad vesperum et qui dormierit in ea et
48 comederit quippiam lavabit vestimenta sua quod si introiens
sacerdos viderit lepram non crevisse in domo postquam denuo
49 lita est purificabit eam reddita sanitate et in purificationem
eius sumet duos passeris lignumque cedrinum et vermiculum
50 atque hysopum et immolato uno passere in vase fictili super
51 aquas vivas tollet lignum cedrinum et hysopum et coccum et
passerem vivum et intinguet omnia in sanguine passeris im-
molati atque in aquis viventibus et asperget domum septies
52 purificabitque eam tam in sanguine passeris quam in aquis vi-
ventibus et in passere vivo lignoque cedrino et hysopo atque
53 vermiculo cumque dimiserit passerem avolare in agrum libere
54 orabit pro domo et iure mundabitur ista est lex omnis le-

prae et percussurae leprae vestium et domorum cicatricis et 55, 56
 erumpentium papularum lucentis maculae et in varias species
 coloribus inmutatis ut possit sciri quo tempore mundum quid 57
 vel immundum sit

locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens loqui- **XV, 2**
 mini filiis Israhel et dicite eis vir qui patitur fluxum seminis
 immundus erit et tunc iudicabitur huic vitio subiacere cum 3
 per momenta singula adhererit carni illius atque concreverit
 foedus humor omne stratum in quo dormierit immundum erit 4
 et ubicumque sederit si quis hominum tetigerit lectum eius 5
 lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua immundus erit usque
 ad vesperum si sederit ubi ille sederat et ipse lavabit vesti- 6
 menta sua et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum
 qui tetigerit carnem eius lavabit vestimenta sua et ipse lotus 7
 aqua immundus erit usque ad vesperum si salivam huiusce- 8
 modi homo iecerit super eum qui mundus est lavabit vestem
 suam et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum sagma 9
 super quo sederit immundum erit et quicquid sub eo fuerit 10
 qui fluxum seminis patitur pollutum erit usque ad vesperum
 qui portaverit horum aliquid lavabit vestem suam et ipse lotus
 aqua immundus erit usque ad vesperum omnis quem tetige- 11
 rit qui talis est non lotis ante manibus lavabit vestimenta sua
 et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum vas fictile 12
 quod tetigerit confringetur vas autem ligneum lavabitur aqua
 si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet passionem nume- 13
 rabit septem dies post emundationem sui et lotis vestibus ac
 toto corpore in aquis viventibus erit mundus die autem oc- 14
 tavo sumet duos turtures aut duos pullos columbae et veniet
 in conspectu Domini ad ostium tabernaculi testimonii dabit-
 que eos sacerdoti qui faciet unum pro peccato et alterum in 15
 holocaustum rogabitque pro eo coram Domino ut emundetur
 a fluxu seminis sui vir de quo egreditur semen coitus lavabit 16
 aqua omne corpus suum et immundus erit usque ad vesperum
 vestem et pellem quam habuerit lavabit aqua et immunda erit 17
 usque ad vesperum mulier cum qua coierit lavabitur aqua et 18
 immunda erit usque ad vesperum mulier quae redeunte men- 19
 se patitur fluxum sanguinis septem diebus separabitur omnis 20

21 qui tetigerit eam immundus erit usque ad vesperum et in quo
22 dormierit vel sederit diebus separationis suae polluetur qui
tetigerit lectum eius lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua
23 immundus erit usque ad vesperum omne vas super quo illa
sederit quisquis adtigerit lavabit vestimenta sua et lotus aqua
24 pollutus erit usque ad vesperum si coierit cum ea vir tempo-
re sanguinis menstrualis immundus erit septem diebus et omne
25 stratum in quo dormierit polluetur mulier quae patitur multis
diebus fluxum sanguinis non in tempore menstruali vel quae
post menstruum sanguinem fluere non cessat quamdiu huic
subiacet passioni immunda erit quasi sit in tempore menstruo
26 omne stratum in quo dormierit et vas in quo sederit pollutum
27 erit quicumque tetigerit eam lavabit vestimenta sua et ipse lo-
28 tus aqua immundus erit usque ad vesperum si steterit sanguis
29 et fluere cessarit numerabit septem dies purificationis suae et
octavo die offeret pro se sacerdoti duos turtures vel duos pullos
30 columbae ad ostium tabernaculi testimonii qui unum faciet
pro peccato et alterum in holocaustum rogabitque pro ea co-
31 ram Domino et pro fluxu immunditiae eius docebitis ergo filios
Israhel ut caveant immunditiam et non moriantur in sordibus
suis cum polluerint tabernaculum meum quod est inter eos
32 ista est lex eius qui patitur fluxum seminis et qui polluitur
33 coitu et quae menstruis temporibus separatur vel quae iugi
fluit sanguine et hominis qui dormierit cum ea

XVI locutusque est Dominus ad Mosen post mortem duum fi-
liorum Aaron quando offerentes ignem alienum interfecti sunt
2 et praecepit ei dicens loquere ad Aaron fratrem tuum ne omni
tempore ingrediatur sanctuarium quod est intra velum coram
propitiatorio quo tegitur arca ut non moriatur quia in nube ap-
3 parebo super oraculum nisi haec ante fecerit vitulum offeret
4 pro peccato et arietem in holocaustum tunica linea vestie-
tur feminalibus lineis verecunda celabit accingetur zona linea
cidarim lineam inponet capiti haec enim vestimenta sunt sanc-
5 ta quibus cunctis cum lotus fuerit induetur suscipietque ab
universa multitudine filiorum Israhel duos hircos pro peccato
6 et unum arietem in holocaustum cumque obtulerit vitulum
7 et oraverit pro se et pro domo sua duos hircos stare faciet

coram Domino in ostio tabernaculi testimonii mittens super 8
utrumque sortem unam Domino et alteram capro emissario
cuius sors exierit Domino offeret illum pro peccato cuius au- 9, 10
tem in caprum emissarium statuet eum vivum coram Domino
ut fundat preces super eo et emittat illum in solitudinem his 11
rite celebratis offeret vitulum et rogans pro se et pro domo sua
immolabit eum adsumptoque turibulo quod de prunis altaris 12
impleverit et hauriens manu conpositum thymiama in incen-
sum ultra velum intrabit in sancta ut positus super ignem 13
aromatibus nebula eorum et vapor operiat oraculum quod est
super testimonium et non moriatur tollet quoque de sanguine 14
vituli et asperget digito septies contra propitiatorium ad
orientem cumque mactaverit hircum pro peccato populi infe- 15
ret sanguinem eius intra velum sicut praeceptum est de sangui-
ne vituli ut aspergat e regione oraculi et expiet sanctuarium 16
ab immunditiis filiorum Israhel et a praevaricationibus eorum
cunctisque peccatis iuxta hunc ritum faciet tabernaculo testi-
monii quod fixum est inter eos in medio sordium habitationis
eorum nullus hominum sit in tabernaculo quando pontifex 17
ingreditur sanctuarium ut roget pro se et pro domo sua et pro
universo coetu Israhel donec egrediatur cum autem exierit ad 18
altare quod coram Domino est oret pro se et sumptum san-
guinem vituli atque hirci fundat super cornua eius per gyrum
aspergensque digito septies expiet et sanctificet illud ab in- 19
munditiis filiorum Israhel postquam emundarit sanctuarium
et tabernaculum et altare tunc offerat hircum viventem et po- 21
sita utraque manu super caput eius confiteatur omnes iniqui-
tates filiorum Israhel et universa delicta atque peccata eorum
quae inprecans capiti eius emittet illum per hominem para-
tum in desertum cumque portaverit hircus omnes iniquitates 22
eorum in terram solitariam et dimissus fuerit in deserto rever- 23
tetur Aaron in tabernaculum testimonii et depositis vestibus
quibus prius indutus erat cum intraret sanctuarium relictisque
ibi lavabit carnem suam in loco sancto indueturque vestimen- 24
tis suis et postquam egressus obtulerit holocaustum suum ac
plebis rogabit tam pro se quam pro populo et adipem qui 25
oblatus est pro peccatis adolebit super altare ille vero qui di- 26

miserit caprum emissarium lavabit vestimenta sua et corpus
27 aqua et sic ingredietur in castra vitulum autem et hircum
qui pro peccato fuerant immolati et quorum sanguis inlatus
est ut in sanctuario expiatio conpleretur asportabunt foras ca-
stra et comburent igni tam pelles quam carnes eorum et fimum
28 et quicumque conbuserit ea lavabit vestimenta sua et carnem
29 aqua et sic ingredietur in castra eritque hoc vobis legitimum
sempiternum mense septimo decima die mensis adfligētis ani-
mas vestras nullumque facietis opus sive indigena sive advena
30 qui peregrinatur inter vos in hac die expiatio erit vestri atque
mundatio ab omnibus peccatis vestris coram Domino munda-
31 bimini sabbatum enim requietionis est et adfligētis animas
32 vestras religione perpetua expiabit autem sacerdos qui unctus
fuerit et cuius initiatae manus ut sacerdotio fungatur pro
33 patre suo indueturque stola linea et vestibus sanctis et ex-
piabit sanctuarium et tabernaculum testimonii atque altare
34 sacerdotes quoque et universum populum eritque hoc vobis
legitimum sempiternum ut oretis pro filiis Israhel et pro cunc-
tis peccatis eorum semel in anno fecit igitur sicut praeceperat
Dominus Mosi

XVII. 2 et locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere Aaron et
filiis eius et cunctis filiis Israhel et dices ad eos iste est sermo
3 quem mandavit Dominus dicens homo quilibet de domo Israhel
si occiderit bovem aut ovem sive capram in castris vel extra
4 castra et non obtulerit ad ostium tabernaculi oblationem Do-
mino sanguinis reus erit quasi sanguinem fuderit sic peribit de
5 medio populi sui ideo offerre debent sacerdoti filii Israhel hos-
tias suas quas occidunt in agro ut sanctificentur Domino ante
ostium tabernaculi testimonii et immolent eas hostias pacifi-
6 cas Domino fundetque sacerdos sanguinem super altare Do-
mini ad ostium tabernaculi testimonii et adolebit adipem in
7 odorem suavitatis Domino et nequaquam ultra immolabunt
hostias suas daemonibus cum quibus fornicati sunt legitimum
8 sempiternum erit illis et posteris eorum et ad ipsos dices homo
de domo Israhel et de advenis qui peregrinantur apud vos qui
9 obtulerit holocaustum sive victimam et ad ostium tabernacu-
li testimonii non adduxerit eam ut offeratur Domino interibit

de populo suo homo quilibet de domo Israhel et de advenis 10
 qui peregrinantur inter eos si comederit sanguinem obfirmabo
 faciem meam contra animam illius et disperdam eam de po-
 pulo suo quia anima carnis in sanguine est et ego dedi illum 11
 vobis ut super altare in eo expietis pro animabus vestris et
 sanguis pro animae piaculo sit idcirco dixi filiis Israhel omnis 12
 anima ex vobis non comedet sanguinem nec ex advenis qui pe-
 regrinantur inter vos homo quicumque de filiis Israhel et de 13
 advenis qui peregrinantur apud vos si venatione atque aucupio
 ceperit feram vel avem quibus vesci licitum est fundat sangui-
 nem eius et operiat illum terra anima enim omnis carnis in 14
 sanguine est unde dixi filiis Israhel sanguinem universae carnis
 non comedetis quia anima carnis in sanguine est et quicumque
 comederit illum interibit anima quae comederit morticinum 15
 vel captum a bestia tam de indigenis quam de advenis lavabit
 vestes suas et semet ipsum aqua et contaminatus erit usque
 ad vesperum et hoc ordine mundus fiet quod si non laverit 16
 vestimenta sua nec corpus portabit iniquitatem suam

locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Isra- **XVIII, 2**
 hel et dices ad eos ego Dominus Deus vester iuxta consuetu- 3
 dinem terrae Aegypti in qua habitastis non facietis et iuxta
 morem regionis Chanaan ad quam ego introducturus sum vos
 non agetis nec in legitimis eorum ambulabitis facietis iudicia 4
 mea et praecepta servabitis et ambulabitis in eis ego Do-
 minus Deus vester custodite leges meas atque iudicia quae 5
 faciens homo vivet in eis ego Dominus omnis homo ad pro- 6
 ximam sanguinis sui non accedet ut revelet turpitudinem eius
 ego Dominus turpitudinem patris et turpitudinem matris tuae 7
 non discoperies mater tua est non revelabis turpitudinem eius
 turpitudinem uxoris patris tui non discoperies turpitudinem enim 8
 patris tui est turpitudinem sororis tuae ex patre sive ex matre 9
 quae domi vel foris genita est non revelabis turpitudinem fi- 10
 liae filii tui vel neptis ex filia non revelabis quia turpitudinem tua
 est turpitudinem filiae uxoris patris tui quam peperit patri 11
 tuo et est soror tua non revelabis turpitudinem sororis patris 12
 tui non discoperies quia caro est patris tui turpitudinem so- 13
 roris matris tuae non revelabis eo quod caro sit matris tuae

14 turpitudinem patruī tui non revelabis nec accedes ad uxorem
15 eius quae tibi adfinitate coniungitur turpitudinem nurus tuae
non revelabis quia uxor filii tui est nec discoperies ignominiam
16 eius turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis quia turpi-
17 tudo fratris tui est turpitudinem uxoris tuae et filiae eius non
revelabis filiam filii eius et filiam filiae illius non sumes ut reve-
les ignominiam eius quia caro illius sunt et talis coitus incestus
18 est sororem uxoris tuae in pelicatum illius non accipies nec
19 revelabis turpitudinem eius adhuc illa vivente ad mulierem
quae patitur menstrua non accedes nec revelabis foeditatem
20 eius cum uxore proximi tui non coibis nec seminis commix-
21 tione maculaberis de semine tuo non dabis ut consecretur
22 idolo Moloch nec pollues nomen Dei tui ego Dominus cum
masculo non commisceberis coitu femineo quia abominatio est
23 cum omni pecore non coibis nec maculaberis cum eo mulier
24 non subcumbet iumento nec miscebitur ei quia scelus est ne
polluamini in omnibus his quibus contaminatae sunt universae
25 gentes quas ego eiciam ante conspectum vestrum et quibus
polluta est terra cuius ego scelera visitabo ut evomat habita-
26 tores suos custodite legitima mea atque iudicia et non faciat
ex omnibus abominationibus istis tam indigena quam colonus
27 qui peregrinatur apud vos omnes enim execrationes istas fe-
cerunt accolae terrae qui fuerunt ante vos et polluerunt eam
28 cavete ergo ne et vos similiter evomat cum paria feceritis sicut
29 evomuit gentem quae fuit ante vos omnis anima quae fece-
rit de abominationibus his quippiam peribit de medio populi
30 sui custodite mandata mea nolite facere quae fecerunt hii qui
fuerunt ante vos et ne polluamini in eis ego Dominus Deus
vester

XIX. 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad omnem
coetum filiorum Israhel et dices ad eos sancti estote quia ego
3 sanctus sum Dominus Deus vester unusquisque matrem et pa-
trem suum timeat sabbata mea custodite ego Dominus Deus
4 vester nolite converti ad idola nec deos conflatiles faciatis vo-
5 bis ego Dominus Deus vester si immolaveritis hostiam paci-
6 ficorum Domino ut sit placabilis eo die quo fuerit immolata
comedetis eam et die altero quicquid autem residuum fuerit

in diem tertium igne conburetis si quis post biduum comederit ex ea profanus erit et impietatis reus portabit iniquitatem suam quia sanctum Domini polluit et peribit anima illa de populo suo cum messueris segetes terrae tuae non tondebis usque ad solum superficiem terrae nec remanentes spicas colliges neque in vinea tua racemos et grana decidentia congregabis sed pauperibus et peregrinis carpenda dimittes ego Dominus Deus vester non facietis furtum non mentiemini nec decipiet unusquisque proximum suum non peierabis in nomine meo nec pollues nomen Dei tui ego Dominus non facies calumniam proximo tuo nec vi opprimes eum non morabitur opus mercennarii apud te usque mane non maledices surdo nec coram caeco pones offendiculum sed timebis Deum tuum quia ego sum Dominus non facies quod iniquum est nec iniuste iudicabis nec consideres personam pauperis nec honores vultum potentis iuste iudica proximo tuo non eris criminator et susurro in populis non stabis contra sanguinem proximi tui ego Dominus ne oderis fratrem tuum in corde tuo sed publice argue eum ne habeas super illo peccatum non quaeres ultionem nec memor eris iniuriae civium tuorum diliges amicum tuum sicut temet ipsum ego Dominus leges meas custodite iumenta tua non facies coire cum alterius generis animantibus agrum non seres diverso semine veste quae ex duobus texta est non indueris homo si dormierit cum muliere coitu seminis quae sit ancilla etiam nubilis et tamen pretio non redempta nec libertate donata vapulabunt ambo et non morientur quia non fuit libera pro delicto autem suo offeret Domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem orabitque pro eo sacerdos et pro delicto eius coram Domino et repropitiabitur ei dimitteturque peccatum quando ingressi fueritis terram et plantaveritis in ea ligna pomifera auferetis praepudia eorum poma quae germinant imunda erunt vobis nec edetis ex eis quarto anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis Domino quinto autem anno comedetis fructus congregantes poma quae profuerunt ego Dominus Deus vester non comedetis cum sanguine non augurabimini nec observabitis somnia neque in rotundum adtondebitis comam nec radatis barbam et super mortuo non

incidetis carnem vestram neque figuras aliquas et stigmata facietis vobis ego Dominus ne prostituas filiam tuam et contaminetur terra et impleatur piaculo sabbata mea custodite et sanctuarium meum metuite ego Dominus ne declinetis ad magos nec ab ariolis aliquid sciscitemini ut polluamini per eos ego Dominus Deus vester coram cano capite consurge et honora personam senis et time Deum tuum ego sum Dominus si habitaverit advena in terra vestra et moratus fuerit inter vos ne exprobretis ei sed sit inter vos quasi indigena et diligitis eum quasi vosmet ipsos fuistis enim et vos advenae in terra Aegypti ego Dominus Deus vester nolite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in pondere in mensura statera iusta et aequa sint pondera iustus modius aequusque sextarius ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti custodite omnia praecepta mea et universa iudicia et facite ea ego Dominus

XX, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens haec loqueris filiis Israhel homo de filiis Israhel et de advenis qui habitant in Israhel si quis dederit de semine suo idolo Moloch morte moriatur 3 tur populus terrae lapidabit eum et ego ponam faciem meam contra illum succidamque eum de medio populi sui eo quod dederit de semine suo Moloch et contaminaverit sanctuarium 4 meum ac polluerit nomen sanctum meum quod si negligens populus terrae et quasi parvipendens imperium meum dimiserit hominem qui dederit de semine suo Moloch nec voluerit 5 eum occidere ponam faciem meam super hominem illum et cognitionem eius succidamque et ipsum et omnes qui consenserunt ei ut fornicarentur cum Moloch de medio populi sui 6 anima quae declinaverit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis ponam faciem meam contra eam et interficiam illam 7 de medio populi sui sanctificamini et estote sancti quia ego Dominus Deus vester custodite praecepta mea et facite ea ego 8 Dominus qui sanctifico vos qui maledixerit patri suo et matri morte moriatur patri matrique maledixit sanguis eius sit super 9 eum si moechatus quis fuerit cum uxore alterius et adulterium perpetrarit cum coniuge proximi sui morte moriantur et moechus et adultera qui dormierit cum noverca sua et revelaverit 10 11

ignominiam patris sui morte moriantur ambo sanguis eorum
sit super eos si quis dormierit cum nuru sua uterque morian- 12
tur quia scelus operati sunt sanguis eorum sit super eos qui 13
dormierit cum masculino coitu femineo uterque operati sunt ne-
fas morte moriantur sit sanguis eorum super eos qui supra 14
uxorem filiam duxerit matrem eius scelus operatus est vivus
ardebit cum eis nec permanebit tantum nefas in medio vestri
qui cum iumento et pecore coierit morte moriatur pecus quo- 15
que occidite mulier quae subcubuerit cuilibet iumento simul 16
interficietur cum eo sanguis eorum sit super eos qui acceperit 17
sororem suam filiam patris sui vel filiam matris suae et viderit
turpitudinem eius illaque conspexerit fratris ignominiam nefa-
riam rem operati sunt occidentur in conspectu populi sui eo
quod turpitudinem suam mutuo revelarint et portabunt iniqui-
tatem suam qui coierit cum muliere in fluxu menstruo et 18
revelaverit turpitudinem eius ipsaque aperuerit fontem sangui-
nis sui interficientur ambo de medio populi sui turpitudinem 19
materterae tuae et amitae tuae non discoperies qui hoc fecerit
ignominiam carnis suae nudavit portabunt ambo iniquitatem
suam qui coierit cum uxore patris sui vel avunculi sui et revela- 20
verit ignominiam cognationis suae portabunt ambo peccatum
suum absque liberis morientur qui duxerit uxorem fratris sui 21
rem facit illicitam turpitudinem fratris sui revelavit absque
filiis erunt custodite leges meas atque iudicia et facite ea ne 22
et vos evomat terra quam intraturi estis et habitaturi nolite 23
ambulare in legitimis nationum quas ego expulsurus sum ante
vos omnia enim haec fecerunt et abominatus sum eos vobis 24
autem loquor possidete terram eorum quam dabo vobis in he-
reditatem terram fluentem lacte et melle ego Dominus Deus
vester qui separavi vos a ceteris populis separate ergo et vos 25
iumentum mundum ab immundo et avem mundam ab immunda
ne polluatis animas vestras in pecore et in avibus et cunctis
quae moventur in terra et quae vobis ostendi esse polluta eris 26
sancti mihi quia sanctus ego sum Dominus et separavi vos a
ceteris populis ut essetis mei vir sive mulier in quibus pytho- 27
nicus vel divinationis fuerit spiritus morte moriantur lapidibus
obruent eos sanguis eorum sit super illos

XXI dixit quoque Dominus ad Mosen loquere ad sacerdotes filios Aaron et dices eis ne contaminetur sacerdos in mortibus
2 civium suorum nisi tantum in consanguineis ac propinquis id
3 est super matre et patre et filio ac filia fratre quoque et sorore
4 virgine quae non est nupta viro sed nec in principe populi sui
5 contaminabitur non radent caput nec barbam neque in carni-
6 bus suis facient incisuras sancti erunt Deo suo et non polluent
nomen eius incensum enim Domini et panes Dei sui offerunt
7 et ideo sancti erunt scortum et vile prostibulum non ducet
uxorem nec eam quae repudiata est a marito quia consecra-
8 tus est Deo suo et panes propositionis offert sit ergo sanctus
9 quia et ego sanctus sum Dominus qui sanctifico vos sacer-
dotis filia si deprehensa fuerit in stupro et violaverit nomen
10 patris sui flammis exuretur pontifex id est sacerdos maximus
inter fratres suos super cuius caput fustum est unctionis oleum
et cuius manus in sacerdotio consecratae sunt vestitusque est
sanctis vestibus caput suum non discoperiet vestimenta non
11 scindet et ad omnem mortuum non ingrediatur omnino super
12 patre quoque suo et matre non contaminabitur nec egredietur
de sanctis ne polluat sanctuarium Domini quia oleum sanctae
13 unctionis Dei sui super eum est ego Dominus virginem ducet
14 uxorem viduam et repudiatam et sordidam atque meretricem
15 non accipiet sed puellam de populo suo ne commisceat stir-
pem generis sui vulgo gentis suae quia ego Dominus qui sanc-
16, 17 tifico eum locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere
ad Aaron homo de semine tuo per familias qui habuerit ma-
18 culam non offeret panes Deo suo nec accedet ad ministerium
eius si caecus fuerit si claudus si vel parvo vel grandi et torto
19, 20 naso si fracto pede si manu si gibbus si lippus si albuginem
habens in oculo si iugem scabiem si inpetiginem in corpore
21 vel hirniosus omnis qui habuerit maculam de semine Aaron
sacerdotis non accedet offerre hostias Domino nec panes Deo
22, 23 suo vescetur tamen panibus qui offeruntur in sanctuario ita
dumtaxat ut intra velum non ingrediatur nec accedat ad alta-
re quia maculam habet et contaminare non debet sanctuarium
24 meum ego Dominus qui sanctifico eos locutus est ergo Moses
ad Aaron et filios eius et ad omnem Israhel cuncta quae sibi

fuerant imperata

locutus quoque est Dominus ad Mosen dicens loquere ad **XXII, 2**
Aaron et ad filios eius ut caveant ab his quae consecrata sunt
filiorum Israhel et non contaminent nomen sanctificatorum mi-
hi quae ipsi offerunt ego Dominus dic ad eos et ad posteros 3
eorum omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea quae
consecrata sunt et quae obtulerunt filii Israhel Domino in quo
est immunditia peribit coram Domino ego sum Dominus ho- 4
mo de semine Aaron qui fuerit leprosus aut patiens fluxum
seminis non vescetur de his quae sanctificata sunt mihi do-
nec sanetur qui tetigerit immundum super mortuo et ex quo
egreditur semen quasi coitus et qui tangit reptile et quodlibet 5
immundum cuius tactus est sordidus immundus erit usque ad 6
vesperum et non vescetur his quae sanctificata sunt sed cum
laverit carnem suam aqua et occubuerit sol tunc mundatus 7
vescetur de sanctificatis quia cibus illius est morticinum et 8
captum a bestia non comedent nec polluentur in eis ego sum
Dominus custodient praecepta mea ut non subiaceant peccato 9
et moriantur in sanctuario cum polluerint illud ego Dominus
qui sanctifico eos omnis alienigena non comedet de sanctifi- 10
catis inquilinus sacerdotis et mercennarius non vescetur ex
eis quem autem sacerdos emerit et qui vernaculus domus eius 11
fuerit hii comedent ex eis si filia sacerdotis cuilibet ex populo 12
nupta fuerit de his quae sanctificata sunt et de primitiis non
vescetur sin autem vidua vel repudiata et absque liberis re- 13
versa fuerit ad domum patris sui sicut puella consuerat aletur
cibus patris sui omnis alienigena comedendi ex eis non habet
potestatem qui comederit de sanctificatis per ignorantiam ad- 14
det quintam partem cum eo quod comedit et dabit sacerdoti in
sanctuarium nec contaminabunt sanctificata filiorum Israhel 15
quae offerunt Domino ne forte sustineant iniquitatem delicti 16
sui cum sanctificata comederint ego Dominus qui sanctifico
eos locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad Aaron 17, 18
et filios eius et ad omnes filios Israhel dicesque ad eos homo
de domo Israhel et de advenis qui habitant apud vos qui ob-
tulerit oblationem suam vel vota solvens vel sponte offerens
quicquid illud obtulerit in holocaustum Domini ut offeratur 19

per vos masculus immaculatus erit ex bubus et ex ovibus et
 20 ex capris si maculam habuerit non offeretis neque erit accep-
 21 tabile homo qui obtulerit victimam pacificorum Domino vel
 vota solvens vel sponte offerens tam de bubus quam de ovi-
 bus immaculatum offeret ut acceptabile sit omnis macula non
 22 erit in eo si caecum fuerit si fractum si cicatricem habens si
 papulas aut scabiem vel inpetiginem non offeretis ea Domino
 23 neque adolebitis ex eis super altare Domini bovem et ovem
 aure et cauda amputatis voluntarie offerre potes votum autem
 24 ex his solvi non potest omne animal quod vel contritis vel
 tunsis vel sectis ablatisque testiculis est non offeretis Domino
 25 et in terra vestra hoc omnino ne faciatis de manu alienigenae
 non offeretis panes Deo vestro et quicquid aliud dare volue-
 rint quia corrupta et maculata sunt omnia non suscipietis ea
 26, 27 locutusque est Dominus ad Mosen dicens bos ovis et capra
 cum genita fuerint septem diebus erunt sub ubere matris suae
 28 die autem octavo et deinceps offerri poterunt Domino sive illa
 29 bos sive ovis non immolabuntur una die cum fetibus suis si
 immolaveritis hostiam pro gratiarum actione Domino ut pos-
 30 sit esse placabilis eodem die comedetis eam non remanebit
 31 quicquam in mane alterius diei ego Dominus custodite man-
 32 data mea et facite ea ego Dominus ne polluatis nomen meum
 sanctum ut sanctificer in medio filiorum Israhel ego Dominus
 33 qui sanctifico vos et eduxi de terra Aegypti ut essem vobis in
 Deum ego Dominus

XXIII, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel
 et dices ad eos hae sunt feriae Domini quas vocabitis sanctas
 3 sex diebus facietis opus dies septimus quia sabbati requies est
 vocabitur sanctus omne opus non facietis in eo sabbatum Do-
 4 mini est in cunctis habitationibus vestris hae sunt ergo feriae
 5 Domini sanctae quas celebrare debetis temporibus suis mense
 primo quartadecima die mensis ad vesperum phase Domini
 6 est et quintadecima die mensis huius sollemnitas azymorum
 7 Domini est septem diebus azyma comedetis dies primus erit
 vobis celeberrimus sanctusque omne opus servile non facietis
 8 in eo sed offeretis sacrificium in igne Domino septem diebus
 dies autem septimus erit celebrior et sanctior nullumque ser-

vile opus fiet in eo locutusque est Dominus ad Mosen dicens 9
loquere filiis Israhel et dices ad eos cum ingressi fueritis terram 10
quam ego dabo vobis et messueritis segetem feretis manipulos
spicarum primitias messis vestrae ad sacerdotem qui elevabit 11
fasciculum coram Domino ut acceptabile sit pro vobis altero
die sabbati et sanctificabit illum atque in eodem die quo ma- 12
nipulus consecratur caedetur agnus immaculatus anniculus in
holocaustum Domini et libamenta offerentur cum eo duae de- 13
cimae similiae conspersae oleo in incensum Domini odoremque
suavissimum liba quoque vini quarta pars hin panem et pu- 14
lentam et pultes non comedetis ex segete usque ad diem qua
offeratis ex ea Deo vestro praeceptum est sempiternum in ge-
nerationibus cunctisque habitaculis vestris numerabitis ergo 15
ab altero die sabbati in quo obtulistis manipulum primitiarum
septem ebdomadas plenas usque ad alteram diem expletionis 16
ebdomadae septimae id est quinquaginta dies et sic offeretis
sacrificium novum Domino ex omnibus habitaculis vestris pa- 17
nes primitiarum duos de duabus decimis similiae fermentatae
quos coquetis in primitias Domini offeretisque cum panibus 18
septem agnos immaculatos anniculos et vitulum de armento
unum et arietes duos et erunt in holocausto cum libamentis
suis in odorem suavissimum Domino facietis et hircum pro 19
peccato duosque agnos anniculos hostias pacificorum cum- 20
que elevaverit eos sacerdos cum panibus primitiarum coram
Domino cedent in usum eius et vocabitis hunc diem celebra- 21
rium atque sanctissimum omne opus servile non facietis in eo
legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis et genera-
tionibus vestris postquam autem messueritis segetem terrae 22
vestrae non secabitis eam usque ad solum nec remanentes spi-
cas colligetis sed pauperibus et peregrinis dimittetis eas ego
Dominus Deus vester locutusque est Dominus ad Mosen di- 23
cens loquere filiis Israhel mense septimo prima die mensis erit 24
vobis sabbatum memorabile clangentibus tubis et vocabitur
sanctum omne opus servile non facietis in eo et offeretis ho- 25
locaustum Domino locutusque est Dominus ad Mosen dicens 26
decimo die mensis huius septimi dies expiationum erit celebra- 27
rium et vocabitur sanctus adfligetisque animas vestras in eo

28 et offeretis holocaustum Domino omne opus non facietis in
tempore diei huius quia dies propitiationis est ut propitiatur
29 vobis Dominus Deus vester omnis anima quae adflcta non
30 fuerit die hoc peribit de populis suis et quae operis quippiam
31 fecerit delebo eam de populo suo nihil ergo operis facietis in
eo legitimum sempiternum erit vobis in cunctis generationibus
32 et habitationibus vestris sabbatum requietionis est affligetis
animas vestras die nono mensis a vespero usque ad vesperum
33 celebrabitis sabbata vestra et locutus est Dominus ad Mosen
34 dicens loquere filiis Israhel a quintodecimo die mensis huius
septimi erunt feriae tabernaculorum septem diebus Domino
35 dies primus vocabitur celeberrimus atque sanctissimus omne
36 opus servile non facietis et septem diebus offeretis holocausta
Domino dies quoque octavus erit celeberrimus atque sanctis-
simus et offeretis holocaustum Domino est enim coetus atque
37 collectae omne opus servile non facietis in eo hae sunt feriae
Domini quas vocabitis celeberrimas et sanctissimas offeretis-
que in eis oblationes Domino holocausta et libamenta iuxta
38 ritum uniuscuiusque diei exceptis sabbatis Domini donisque
vestris et quae offertis ex voto vel quae sponte tribuitis Domi-
39 no a quintodecimo ergo die mensis septimi quando congrega-
veritis omnes fructus terrae vestrae celebrabitis ferias Domini
septem diebus die primo et die octavo erit sabbatum id est
40 requies sumetisque vobis die primo fructus arboris pulcherri-
mae spatulasque palmarum et ramos ligni densarum frondium
et salices de torrente et laetabimini coram Domino Deo vestro
41 celebrabitisque sollemnitatem eius septem diebus per annum
legitimum sempiternum erit in generationibus vestris mense
42 septimo festa celebrabitis et habitabitis in umbraculis septem
diebus omnis qui de genere est Israhel manebit in tabernaculis
43 ut discant posteri vestri quod in tabernaculis habitare fecerim
filios Israhel cum educerem eos de terra Aegypti ego Domi-
44 nus Deus vester locutusque est Moses super sollemnitatibus
Domini ad filios Israhel

XXIV, 2 et locutus est Dominus ad Mosen dicens praecipe filiis Isra-
hel ut adferant tibi oleum de olivis purissimum ac lucidum
3 ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonii in

tabernaculo foederis ponetque eas Aaron a vespere usque in mane coram Domino cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabro mundissimo ponentur semper in 4
conspectu Domini accipies quoque simitam et coques ex ea 5
duodecim panes qui singuli habebunt duas decimas quorum 6
senos altrinsecus super mensam purissimam coram Domino 7
statues et pones super eos tus lucidissimum ut sit panis in 8
monumentum oblationis Domini per singula sabbata mutabuntur coram Domino suscepti a filiis Israhel foedere sempiterno eruntque Aaron et filiorum eius ut comedant eos in loco 9
sancto quia sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini iure perpetuo ecce autem egressus filius mulieris israhelitis quem 10
pepererat de viro aegyptio inter filios Israhel iurgatus est in castris cum viro israhelite cumque blasphemasset nomen et 11
maledixisset ei adductus est ad Mosen vocabatur autem mater eius Salumith filia Dabri de tribu Dan miseruntque eum 12
in carcerem donec nossent quid iuberet Dominus qui locutus est ad Mosen dicens educ blasphemum extra castra et 14
ponant omnes qui audierunt manus suas super caput eius et lapidet eum populus universus et ad filios Israhel loqueris 15
homo qui maledixerit Deo suo portabit peccatum suum et 16
qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur lapidibus opprimet eum omnis multitudo sive ille civis seu peregrinus fuerit qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur qui 17
percusserit et occiderit hominem morte moriatur qui percusserit animal reddat vicarium id est animam pro anima qui 19
inrogaverit maculam cuilibet civium suorum sicut fecit fiet ei fracturam pro fractura oculum pro oculo dentem pro dente restituet qualem inflixerit maculam talem sustinere cogetur qui 21
percusserit iumentum reddet aliud qui percusserit hominem punietur aequum iudicium sit inter vos sive peregrinus sive 22
civis peccaverit quia ego sum Dominus Deus vester locutusque 23
est Moses ad filios Israhel et eduxerunt eum qui blasphemaverat extra castra ac lapidibus oppresserunt feceruntque filii Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi

locutusque est Dominus ad Mosen in monte Sinai dicens **XXV**
loquere filiis Israhel et dices ad eos quando ingressi fueritis ter- 2

3 ram quam ego dabo vobis sabbatizet sabbatum Domini sex
annis seres agrum tuum et sex annis putabis vineam tuam col-
4 ligesque fructus eius septimo autem anno sabbatum erit ter-
rae requietionis Domini agrum non seres et vineam non puta-
5 bis quae sponte gignit humus non metes et uvas primitiarum
tuarum non colliges quasi vindemiam annus enim requietionis
6 terrae est sed erunt vobis in cibum tibi et servo tuo ancil-
lae et mercenario tuo et advenae qui peregrinantur apud te
7 iumentis tuis et pecoribus omnia quae nascuntur praebebunt
8 cibum numerabis quoque tibi septem ebdomades annorum id
est septem septies quae simul faciunt annos quadraginta no-
9 vem et clanges bucina mense septimo decima die mensis pro-
10 pitiationis tempore in universa terra vestra sanctificabisque
annum quinquagesimum et vocabis remissionem cunctis habi-
tatoribus terrae tuae ipse est enim iobeus revertetur homo
ad possessionem suam et unusquisque rediet ad familiam pri-
11 stinam quia iobeus est et quinquagesimus annus non seretis
neque metetis sponte in agro nascentia et primitias vindemiae
12 non colligetis ob sanctificationem iobei sed statim ablata
13 comedetis anno iobei redient omnes ad possessiones suas
14 quando vendes quippiam civi tuo vel emes ab eo ne contri-
stes fratrem tuum sed iuxta numerum annorum iobei emes
15, 16 ab eo et iuxta supputationem frugum vendet tibi quanto
plus anni remanserint post iobeum tanto crescet et pretium
et quanto minus temporis numeraveris tanto minoris et emp-
17 tio constabit tempus enim frugum vendet tibi nolite adfligere
contribules vestros sed timeat unusquisque Deum suum quia
18 ego Dominus Deus vester facite praecepta mea et iudicia cu-
stodite et implete ea ut habitare possitis in terra absque ullo
19 pavore et gignat vobis humus fructus suos quibus vescami-
20 ni usque ad saturitatem nullius impetum formidantes quod
si dixeritis quid comedemus anno septimo si non seruerimus
21 neque collegerimus fruges nostras dabo benedictionem meam
22 vobis anno sexto et faciet fructus trium annorum seretisque
anno octavo et comedetis veteres fruges usque ad nonum an-
23 num donec nova nascantur edetis vetera terra quoque non
veniet in perpetuum quia mea est et vos advenae et coloni mei

estis unde cuncta regio possessionis vestrae sub redemptio- 24
nis condicione vendetur si adtenuatus frater tuus vendiderit 25
possessiunculam suam et voluerit propinquus eius potest redi-
mere quod ille vendiderat sin autem non habuerit proximum 26
et ipse pretium ad redimendum potuerit invenire computa- 27
buntur fructus ex eo tempore quo vendidit et quod reliquum
est reddet emptori sicque recipiet possessionem suam quod si 28
non invenerit manus eius ut reddat pretium habebit emptor
quod emerat usque ad annum iobelem in ipso enim omnis 29
venditio redit ad dominum et ad possessorem pristinum qui
vendiderit domum intra urbis muros habebit licentiam redi- 30
mendi donec unus impleatur annus si non redemerit et anni
circulus fuerit evolutus emptor possidebit eam et posteri eius 31
in perpetuum et redimi non poterit etiam in iobeleo sin au-
tem in villa fuerit domus quae muros non habet agrorum iure 32
vendetur si ante redempta non fuerit in iobeleo revertetur ad
dominum aedes Levitarum quae in urbibus sunt semper pos- 33
sunt redimi si redemptae non fuerint in iobeleo revertentur
ad dominos quia domus urbium leviticarum pro possessionibus 34
sunt inter filios Israhel suburbana autem eorum non venient 35
quia possessio sempiterna est si adtenuatus fuerit frater tuus
et infirmus manu et susceperis eum quasi advenam et peregrin- 36
um et vixerit tecum ne accipias usuram ab eo nec amplius
quam dedisti time Deum tuum ut vivere possit frater tuus 37
apud te pecuniam tuam non dabis ei ad usuram et frugum
superabundantiam non exiges ego Dominus Deus vester qui 38
eduxi vos de terra Aegypti ut darem vobis terram Chanaan
et essem vester Deus si paupertate compulsus vendiderit se 39
tibi frater tuus non eum opprimes servitute famulorum sed 40
quasi mercennarius et colonus erit usque ad annum iobelem
operabitur apud te et postea egredietur cum liberis suis et re- 41
vertetur ad cognationem et ad possessionem patrum suorum
mei enim servi sunt et ego eduxi eos de terra Aegypti non ve- 42
nient condicione servorum ne adffigas eum per potentiam sed
metuito Deum tuum servus et ancilla sint vobis de nationibus 43
quae in circuitu vestro sunt et de advenis qui peregrinantur 44
apud vos vel qui ex his nati fuerint in terra vestra hos habe- 45

46 bitis famulos et hereditario iure transmittetis ad posteros ac
 possidebitis in aeternum fratres autem vestros filios Israhel ne
 47 opprimatis per potentiam si invaluerit apud vos manus ad-
 venae atque peregrini et adtenuatus frater tuus vendiderit se
 48 ei aut cuiquam de stirpe eius post venditionem potest redimi
 49 qui voluerit ex fratribus suis redimet eum et patruus et pa-
 truelis et consanguineus et adfinis sin autem et ipse potuerit
 50 redimet se supputatis dumtaxat annis a tempore venditionis
 suae usque ad annum iobelem et pecunia qua venditus fuerat
 iuxta annorum numerum et rationem mercennarii supputata
 51 si plures fuerint anni qui remanent usque ad iobelem secun-
 52 dum hos reddet et pretium si pauci ponet rationem cum eo
 iuxta annorum numerum et reddet emptori quod reliquum est
 53 annorum quibus ante servivit mercedibus inputatis non ad-
 54 fliget eum violenter in conspectu tuo quod si per haec redimi
 55 non potuerit anno iobeleo egredietur cum liberis suis mei sunt
 enim servi filii Israhel quos eduxi de terra Aegypti

XXVI ego Dominus Deus vester non facietis vobis idolum et sculp-
 tile nec titulos erigetis nec insignem lapidem ponetis in terra
 vestra ut adoretis eum ego enim sum Dominus Deus vester
 2 custodite sabbata mea et pavete ad sanctuarium meum ego
 3 Dominus si in praeceptis meis ambulaveritis et mandata mea
 custodieritis et feceritis ea dabo vobis pluvias temporibus suis
 4, 5 et terra gignet germen suum et pomis arbores replebuntur ad-
 prehendet messium tritura vindemiam et vindemia occupabit
 sementem et comedetis panem vestrum in saturitatem et abs-
 6 que pavore habitabitis in terra vestra dabo pacem in finibus
 vestris dormietis et non erit qui exterreat auferam malas be-
 7 stias et gladius non transibit terminos vestros persequemini
 8 inimicos vestros et corruent coram vobis persequentur quin-
 que de vestris centum alienos et centum ex vobis decem milia
 9 cadent inimici vestri in conspectu vestro gladio respiciam vos
 et crescere faciam multiplicabimini et firmabo pactum meum
 10 vobiscum comedetis vetustissima veterum et vetera novis su-
 11 pervenientibus proicietis ponam tabernaculum meum in me-
 12 dio vestri et non abiciet vos anima mea ambulabo inter vos
 13 et ero vester Deus vosque eritis populus meus ego Dominus

Deus vester qui eduxi vos de terra Aegyptiorum ne serviretis
eis et qui confregi catenas cervicium vestrarum ut incederetis
erecti quod si non audieritis me nec feceritis omnia mandata 14
mea si spreveritis leges meas et iudicia mea contempseritis ut 15
non faciatis ea quae a me constituta sunt et ad irritum per-
ducatis pactum meum ego quoque haec faciam vobis visitabo 16
vos velociter in egestate et ardore qui conficiat oculos vestros
et consumat animas frustra seretis sementem quae ab hosti-
bus devorabitur ponam faciem meam contra vos et corruetis 17
coram hostibus vestris et subiciemini his qui oderunt vos fu-
gietis nemine persequente sin autem nec sic oboedieritis mihi 18
addam correptiones vestras septuplum propter peccata vestra
et conteram superbiam duritiae vestrae daboque caelum vobis 19
desuper sicut ferrum et terram aeneam consumetur in cas- 20
sum labor vester non proferet terra germen nec arbores poma
praebebunt si ambulaveritis ex adverso mihi nec volueritis 21
audire me addam plagas vestras usque in septuplum propter
peccata vestra emittamque in vos bestias agri quae consu- 22
mant et vos et pecora vestra et ad paucitatem cuncta redigant
desertaeque fiant viae vestrae quod si nec sic volueritis recipe- 23
re disciplinam sed ambulaveritis ex adverso mihi ego quoque 24
contra vos adversus incedam et percutiam vos septies propter
peccata vestra inducamque super vos gladium ultorem foede- 25
ris mei cumque confugeritis in urbes mittam pestilentiam in
medio vestri et trademini hostium manibus postquam confre- 26
gero baculum panis vestri ita ut decem mulieres in uno clibano
coquant panes et reddant eos ad pondus et comedetis et non
saturabimini sin autem nec per haec audieritis me sed am- 27
bulaveritis contra me et ego incedam adversum vos in furore 28
contrario et corripiam vos septem plagis propter peccata ve-
stra ita ut comedatis carnes filiorum et filiarum vestrarum 29
destruam excelsa vestra et simulacra confringam cadetis inter 30
ruinas idolorum vestrorum et abominabitur vos anima mea in 31
tantum ut urbes vestras redigam in solitudinem et deserta fa-
ciam sanctuaria vestra nec recipiam ultra odorem suavissimum 32
disperdamque terram vestram et stupebunt super ea inimici 32
vestri cum habitatores illius fuerint vos autem dispergam in 33

gentes et evaginabo post vos gladium eritque terra vestra deserta et civitates dirutae tunc placebunt terrae sabbata sua cunctis diebus solitudinis suae quando fueritis in terra hostili sabbatizabit et requiescet in sabbatis solitudinis suae eo quod non requieverit in sabbatis vestris quando habitabatis in ea et qui de vobis remanserint dabo pavorem in cordibus eorum in regionibus hostium terrebit eos sonitus folii volantis et ita fugient quasi gladium cadent nullo sequente et corruent singuli super fratres suos quasi bella fugientes nemo vestrum inimicis audebit resistere peribitis inter gentes et hostilis vos terra consumet quod si et de his aliqui remanserint tabescent in iniquitatibus suis in terra inimicorum suorum et propter peccata patrum suorum et sua adfligentur donec confiteantur iniquitates suas et maiorum suorum quibus praevaricati sunt in me et ambulaverunt ex adverso mihi ambulabo igitur et ego contra eos et inducam illos in terram hostilem donec erubescat incircumcisa mens eorum tunc orabunt pro impietatibus suis et recordabor foederis mei quod pepigi cum Iacob et Isaac et Abraham terrae quoque memor ero quae cum relicta fuerit ab eis conplacebit sibi in sabbatis suis patiens solitudinem propter illos ipsi vero rogabunt pro peccatis suis eo quod abiecerint iudicia mea et leges meas despexerint et tamen etiam cum essent in terra hostili non penitus abieci eos neque sic despexi ut consumerentur et irritum facerem pactum meum cum eis ego enim sum Dominus Deus eorum et recordabor foederis mei pristini quando eduxi eos de terra Aegypti in conspectu gentium ut essem Deus eorum ego Dominus Deus haec sunt praecepta atque iudicia et leges quas dedit Dominus inter se et inter filios Israhel in monte Sinai per manum Mosi

XXVII, 2 locutusque est Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel et dices ad eos homo qui votum fecerit et sponderit Deo animam suam sub aestimatione dabit pretium si fuerit masculus a vicesimo usque ad sexagesimum annum dabit quinquaginta siclos argenti ad mensuram sanctuarii si mulier triginta a quinto autem anno usque ad vicesimum masculus dabit viginti siclos femina decem ab uno mense usque ad annum quintum pro masculo dabuntur quinque sicli pro femina

tres sexagenarius et ultra masculus dabit quindecim siclos fe- 7
mina decem si pauper fuerit et aestimationem reddere non 8
valebit stabit coram sacerdote et quantum ille aestimaverit et
viderit eum posse reddere tantum dabit animal autem quod 9
immolari potest Domino si quis voverit sanctum erit et mu- 10
tari non poterit id est nec melius malo nec peius bono quod
si mutaverit et ipsum quod mutatum est et illud pro quo mu-
tatum est consecratum erit Domino animal inmundum quod 11
immolari Domino non potest si quis voverit adducetur ante sa-
cerdotem qui diiudicans utrum bonum an malum sit statuet 12
pretium quod si dare voluerit is qui offert addet supra ae- 13
stimationis quintam partem homo si voverit domum suam et 14
sanctificaverit Domino considerabit eam sacerdos utrum bona
an mala sit et iuxta pretium quod ab eo fuerit constitutum ve-
nundabitur sin autem ille qui voverat voluerit redimere eam 15
dabit quintam partem aestimationis supra et habebit domum
quod si agrum possessionis suae voverit et consecraverit Domi- 16
no iuxta mensuram sementis aestimabitur pretium si triginta
modiis hordei seritur terra quinquaginta siclis veniet argen- 17
ti si statim ab anno incipientis iobelei voverit agrum quanto
valere potest tanto aestimabitur sin autem post aliquantum 18
temporis supputabit sacerdos pecuniam iuxta annorum qui re-
liqui sunt numerum usque ad iobelem et detrahetur ex pretio
quod si voluerit redimere agrum ille qui voverat addet quintam 19
partem aestimatae pecuniae et possidebit eum sin autem nol- 20
uerit redimere sed alteri cuilibet fuerit venundatus ultra eum
qui voverat redimere non poterit quia cum iobelei venerit dies 21
sanctificatus erit Domino et possessio consecrata ad ius perti-
net sacerdotum si ager emptus et non de possessione maiorum 22
sanctificatus fuerit Domino supputabit sacerdos iuxta anno- 23
rum numerum usque ad iobelem pretium et dabit ille qui
voverat eum Domino in iobeleo autem revertetur ad priorem 24
dominum qui vendiderat eum et habuerat in sortem possessio-
nis suae omnis aestimatio siclo sanctuarii ponderabitur siclus 25
viginti obolos habet primogenita quae ad Dominum pertinent 26
nemo sanctificare poterit et vovere sive bos sive ovis fuerit Do-
mini sunt quod si inmundum est animal redimet qui obtulit 27

iuxta aestimationem tuam et addet quintam partem pretii si
redimere noluerit vendetur alteri quantocumque a te fuerit ae-
28 stimatum omne quod Domino consecratur sive homo fuerit
sive animal sive ager non veniet nec redimi poterit quicquid
29 semel fuerit consecratum sanctum sanctorum erit Domino et
omnis consecratio quae offertur ab homine non redimetur sed
30 morte morietur omnes decimae terrae sive de frugibus sive de
31 pomis arborum Domini sunt et illi sanctificantur si quis autem
voluerit redimere decimas suas addet quintam partem earum
32 omnium decimarum boves et oves et caprae quae sub pasto-
ris virga transeunt quicquid decimum venerit sanctificabitur
33 Domino non eligitur nec bonum nec malum nec altero com-
mutabitur si quis mutaverit et quod mutatum est et pro quo
34 mutatum est sanctificabitur Domino et non redimetur haec
sunt praecepta quae mandavit Dominus Mosi ad filios Israhel
in monte Sinai

THE FOURTH BOOK OF MOSES, CALLED NUMBERS.

Socutusque est Dominus ad Mo- I
sen in deserto Sinai in
tabernaculo foederis prima die mensis secundi anno
altero egressionis eorum ex Aegypto dicens tolli- 2
te summam universae congregationis filiorum Israhel
per cognationes et domos suas et nomina singulorum quicquid
sexus est masculini a vicesimo anno et supra omnium viro- 3
rum fortium ex Israhel et numerabitis eos per turmas suas tu
et Aaron eruntque vobiscum principes tribuum ac domorum 4
in cognationibus suis quorum ista sunt nomina de Ruben Eli- 5
sur filius Sedeur de Symeon Salamihel filius Surisaddai de 6, 7
Iuda Naasson filius Aminadab de Isachar Nathanahel filius 8
Suar de Zabulon Heliab filius Helon filiorum autem Ioseph 9, 10
de Ephraim Helisama filius Ammiud de Manasse Gamalihel
filius Phadassur de Benjamin Abidan filius Gedeonis de Dan 11, 12
Ahiezer filius Amisaddai de Aser Phegihel filius Ochran de 13, 14
Gad Heliasaph filius Duhel de Nepthali Ahira filius Henan 15
hii nobilissimi principes multitudinis per tribus et cognatio- 16
nes suas et capita exercitus Israhel quos tulerunt Moses et 17
Aaron cum omni vulgi multitudine et congregaverunt primo 18
die mensis secundi recensentes eos per cognationes et domos
ac familias et capita et nomina singulorum a vicesimo anno et
supra sicut praeceperat Dominus Mosi numeratique sunt in 19
deserto Sinai de Ruben primogenito Israhelis per generatio- 20
nes et familias ac domos suas et nomina capitum singulorum
omne quod sexus est masculini a vicesimo anno et supra proce-
dentium ad bellum quadraginta sex milia quingenti de filiis 21, 22
Symeon per generationes et familias ac domos cognationum
suarum recensiti sunt per nomina et capita singulorum omne
quod sexus est masculini a vicesimo anno et supra proceden-
tium ad bellum quinquaginta novem milia trecenti de filiis 23, 24
Gad per generationes et familias ac domos cognationum sua-

rum recensiti sunt per nomina singulorum a viginti annis et
25 supra omnes qui ad bella procederent quadraginta quinque
26 milia sescenti quinquaginta de filiis Iuda per generationes et
familias ac domos cognationum suarum per nomina singulo-
rum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella
27 procedere recensiti sunt septuaginta quattuor milia sescenti
28 de filiis Isachar per generationes et familias ac domos cognatio-
num suarum per nomina singulorum a vicesimo anno et supra
29 omnes qui ad bella procederent recensiti sunt quinquaginta
30 quattuor milia quadringenti de filiis Zabulon per generatio-
nes et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt
per nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui
31 poterant ad bella procedere quinquaginta septem milia qua-
32 dringenti de filiis Ioseph filiorum Ephraim per generationes
et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per
nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui po-
33, 34 terant ad bella procedere quadraginta milia quingenti porro
filiorum Manasse per generationes et familias ac domos cognationum
suarum recensiti sunt per nomina singulorum a viginti
35 annis et supra omnes qui poterant ad bella procedere trigin-
36 ta duo milia ducenti de filiis Benjamin per generationes et
familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt nomini-
bus singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant
37, 38 ad bella procedere triginta quinque milia quadringenti de fi-
liis Dan per generationes et familias ac domos cognationum
suarum recensiti sunt nominibus singulorum a vicesimo an-
39 no et supra omnes qui poterant ad bella procedere sexaginta
40 duo milia septingenti de filiis Aser per generationes et fami-
lias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina
singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad
41, 42 bella procedere quadraginta milia et mille quingenti de filiis
Nepthali per generationes et familias ac domos cognationum
suarum recensiti sunt nominibus singulorum a vicesimo anno
43 et supra omnes qui poterant ad bella procedere quinquagin-
44 ta tria milia quadringenti hii sunt quos numeraverunt Moses
et Aaron et duodecim principes Israhel singulos per domos
45 cognationum suarum fueruntque omnes filiorum Israhel per

domos et familias suas a vicesimo anno et supra qui poterant
 ad bella procedere sescenta tria milia virorum quingenti quin- 46
 quaginta Levitae autem in tribu familiarum suarum non sunt 47
 numerati cum eis locutusque est Dominus ad Mosen dicens 48
 tribum Levi noli numerare neque ponas summam eorum cum 49
 filiis Israhel sed constitue eos super tabernaculum testimo- 50
 nii cuncta vasa eius et quicquid ad caerimonias pertinet ipsi
 portabunt tabernaculum et omnia utensilia eius et erunt in
 ministerio ac per gyrum tabernaculi metabuntur cum profi- 51
 ciscendum fuerit deponent Levitae tabernaculum cum castra
 metanda erigent quisquis externorum accesserit occidetur me- 52
 tabuntur autem castra filii Israhel unusquisque per turmas et
 cuneos atque exercitum suum porro Levitae per gyrum ta- 53
 bernaculi figent tentoria ne fiat indignatio super multitudinem
 filiorum Israhel et excubabunt in custodiis tabernaculi testi-
 monii fecerunt ergo filii Israhel iuxta omnia quae praeceperat 54
 Dominus Mosi

locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens singuli **II**, 2
 per turmas signa atque vexilla et domos cognationum suarum
 castrametabuntur filiorum Israhel per gyrum tabernaculi foe-
 deris ad orientem Iudas figet tentoria per turmas exercitus 3
 sui eritque princeps filiorum eius Naasson filius Aminadab et 4
 omnis de stirpe eius summa pugnantium septuaginta quattuor
 milia sescentorum iuxta eum castrametati sunt de tribu Isa- 5
 char quorum princeps fuit Nathanahel filius Suar et omnis 6
 numerus pugnatorum eius quinquaginta quattuor milia qua-
 dringenti in tribu Zabulon princeps fuit Heliab filius Helon 7
 omnis de stirpe eius exercitus pugnatorum quinquaginta sep- 8
 tem milia quadringenti universi qui in castris Iudae adnu- 9
 merati sunt fuerunt centum octoginta sex milia quadringenti
 et per turmas suas primi egredientur in castris filiorum Ru- 10
 ben ad meridianam plagam erit princeps Elisur filius Seducur
 et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt qua- 11
 draginta sex milia quingenti iuxta eum castrametati sunt de 12
 tribu Symeon quorum princeps fuit Salamihel filius Surisad-
 dai et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt 13
 quinquaginta novem milia trecenti in tribu Gad princeps fuit 14

15 Heliasaph filius Duhel et cunctus exercitus pugnatorum eius
qui numerati sunt quadraginta quinque milia sescenti quinquaginta
16 omnes qui recensiti sunt in castris Ruben centum quinquaginta milia et mille quadringenti quinquaginta per turmas
17 suas in secundo loco proficiscentur levabitur autem tabernaculum testimonii per officia Levitarum et turmas eorum quomodo erigetur ita et deponetur singuli per loca et ordines suos
18 proficiscentur ad occidentalem plagam erunt castra filiorum
19 Ephraim quorum princeps fuit Helisama filius Ammiud cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta
20 milia quingenti et cum eis tribus filiorum Manasse quorum
21 princeps fuit Gamalihel filius Phadassur cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt triginta duo milia ducenti
22 in tribu filiorum Benjamin princeps fuit Abidan filius Gedeonis et cunctus exercitus pugnatorum eius qui recensiti sunt
23 triginta quinque milia quadringenti omnes qui numerati sunt
24 in castris Ephraim centum octo milia centum per turmas suas
25 tertii proficiscentur ad aquilonis partem castrametati sunt filii
26 Dan quorum princeps fuit Ahiezer filius Amisaddai cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt sexaginta duo
27 milia septingenti iuxta eum fixere tentoria de tribu Aser quorum
28 princeps fuit Phegihel filius Ochran cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta milia et mille
29 quingenti de tribu filiorum Nephtalim princeps fuit Ahira
30 filius Henan cunctus exercitus pugnatorum eius quinquaginta tria milia quadringenti omnes qui numerati sunt in castris
31 Dan fuerunt centum quinquaginta septem milia sescenti et novissimi proficiscentur hic numerus filiorum Israhel per domos
32 cognationum suarum et turmas divisi exercitus sescenta tria
33 milia quingenti quinquaginta Levitae autem non sunt numerati inter filios Israhel sic enim praecepit Dominus Mosi
34 feceruntque filii Israhel iuxta omnia quae mandaverat Dominus castrametati sunt per turmas suas et profecti per familias ac domos patrum suorum

III haec sunt generationes Aaron et Mosi in die qua locutus est
2 Dominus ad Mosen in monte Sinai et haec nomina filiorum Aaron primogenitus eius Nadab dein Abiu et Eleazar et Itha-

mar haec nomina filiorum Aaron sacerdotum qui uncti sunt et 3
 quorum repletae et consecratae manus ut sacerdotio fungerentur 4
 mortui sunt Nadab et Abiu cum offerrent ignem alienum 4
 in conspectu Domini in deserto Sinai absque liberis functique 4
 sunt sacerdotio Eleazar et Ithamar coram Aaron patre suo 5
 locutus est Dominus ad Mosen dicens adplica tribum Levi et 6
 fac stare in conspectu Aaron sacerdotis ut ministrent ei et excubent 6
 et observent quicquid ad cultum pertinet multitudinis 7
 coram tabernaculo testimonii et custodiant vasa tabernaculi 8
 servientes in ministerio eius dabisque dono Levitas Aaron 9, 10
 et filiis eius quibus traditi sunt a filiis Israhel Aaron autem
 et filios eius constitues super cultum sacerdotii externus qui
 ad ministrandum accesserit morietur locutusque est Domi- 11
 nus ad Mosen dicens ego tuli Levitas a filiis Israhel pro omni 12
 primogenito qui aperit vulvam in filiis Israhel eruntque Levitae
 mei meum est enim omne primogenitum ex quo percussi pri- 13
 mogenitos in terra Aegypti sanctificavi mihi quicquid primum
 nascitur in Israhel ab homine usque ad pecus mei sunt ego Do- 14
 minus locutus est Dominus ad Mosen in deserto Sinai dicens 14
 numera filios Levi per domos patrum suorum et familias om- 15
 nem masculum ab uno mense et supra numeravit Moses ut 16
 praeceperat Dominus et inventi sunt filii Levi per nomina sua 17
 Gerson et Caath et Merari filii Gerson Lebni et Semei filii 18, 19
 Caath Amram et Iessaar Hebron et Ozihel filii Merari Mooli 20
 et Musi de Gerson fuere familiae duae lebnitica et semeitica 21
 quarum numeratus est populus sexus masculini ab uno mense 22
 et supra septem milia quingentorum hii post tabernaculum 23
 metabuntur ad occidentem sub principe Eliasaph filio Lahel 24
 et habebunt excubias in tabernaculo foederis ipsum taberna- 25, 26
 culum et operimentum eius tentorium quod trahitur ante fores
 tecti foederis et cortinas atrii tentorium quoque quod adpen-
 ditur in introitu atrii tabernaculi et quicquid ad ritum altaris
 pertinet funes tabernaculi et omnia utensilia eius cognatio 27
 Caath habebit populos Amramitas et Iessaaritas et Hebroni-
 tas et Ozihelitas hae sunt familiae Caathitarum recensitae per
 nomina sua omnes generis masculini ab uno mense et supra 28
 octo milia sescenti habebunt excubias sanctuarii et castra- 29

30 metabuntur ad meridianam plagam princepsque eorum erit
31 Elisaphan filius Ozihel et custodient arcam mensamque et
candelabrum altaria et vasa sanctuarii in quibus ministratur
32 et velum cunctamque huiuscemodi supellectilem princeps au-
tem principum Levitarum Eleazar filius Aaron sacerdotis erit
33 super excubitores custodiae sanctuarii at vero de Merari erunt
34 populi Moolitae et Musitae recensiti per nomina sua omnes
generis masculini ab uno mense et supra sex milia ducenti
35 princeps eorum Surihel filius Abiahihel in plaga septentrionali
36 castrametabuntur erunt sub custodia eorum tabulae taberna-
culi et vectes et columnae ac bases earum et omnia quae ad
37 cultum huiuscemodi pertinent columnaeque atrii per circui-
38 tum cum basibus suis et paxilli cum funibus castrametabun-
tur ante tabernaculum foederis id est ad orientalem plagam
Moses et Aaron cum filiis suis habentes custodiam sanctuarii
in medio filiorum Israhel quisquis alienus accesserit morietur
39 omnes Levitae quos numeraverunt Moses et Aaron iuxta prae-
ceptum Domini per familias suas in genere masculino a mense
40 uno et supra fuerunt viginti duo milia et ait Dominus ad
Mosen numera primogenitos sexus masculini de filiis Israhel
41 a mense uno et supra et habebis summam eorum tollesque
Levitas mihi pro omni primogenito filiorum Israhel ego sum
Dominus et pecora eorum pro universis primogenitis pecoris
42 filiorum Israhel recensuit Moses sicut praeceperat Dominus
43 primogenitos filiorum Israhel et fuerunt masculi per nomina
sua a mense uno et supra viginti duo milia ducenti septuagin-
44, 45 ta tres locutusque est Dominus ad Mosen tolle Levitas pro
primogenitis filiorum Israhel et pecora Levitarum pro pecori-
46 bus eorum eruntque Levitae mei ego sum Dominus in pretio
autem ducentorum septuaginta trium qui excedunt numerum
47 Levitarum de primogenitis filiorum Israhel accipies quinque
siclos per singula capita ad mensuram sanctuarii siclus habet
48 obolos viginti dabisque pecuniam Aaron et filiis eius pretium
49 eorum qui supra sunt tulit igitur Moses pecuniam eorum qui
50 fuerant amplius et quos redemerant a Levitis pro primogenitis
filiorum Israhel mille trecentorum sexaginta quinque siclorum
51 iuxta pondus sanctuarii et dedit eam Aaroni et filiis eius iuxta

verbum quod praeceperat sibi Dominus

locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens tolle **IV**, 2
 summam filiorum Caath de medio Levitarum per domos et
 familias suas a tricesimo anno et supra usque ad quinquage- 3
 simum annum omnium qui ingrediuntur ut stent et ministrent
 in tabernaculo foederis hic est cultus filiorum Caath taber- 4
 naculum foederis et sanctum sanctorum ingredientur Aaron 5
 et filii eius quando movenda sunt castra et deponent velum
 quod pendet ante fores involventque eo arcam testimonii et 6
 operient rursus velamine ianthinarum pellium extendentque
 desuper pallium totum hyacinthinum et inducent vectes men- 7
 sam quoque propositionis involvent hyacinthino pallio et po-
 nent cum ea turibula et mortariola cyatos et crateras ad liba
 fundenda panes semper in ea erunt extendentque desuper pal- 8
 lium coccineum quod rursus operient velamento ianthinarum
 pellium et inducent vectes sument et pallium hyacinthinum 9
 quo operient candelabrum cum lucernis et forcipibus suis et
 emunctoriis et cunctis vasis olei quae ad concinnandas lucernas
 necessaria sunt et super omnia ponent operimentum ianthi- 10
 narum pellium et inducent vectes nec non et altare aureum 11
 involvent hyacinthino vestimento et extendent desuper operi-
 mentum ianthinarum pellium inducentque vectes omnia vasa 12
 quibus ministratur in sanctuario involvent hyacinthino pallio
 et extendent desuper operimentum ianthinarum pellium indu-
 centque vectes sed et altare mundabunt cinere et involvent 13
 illud purpureo vestimento ponentque cum eo omnia vasa qui- 14
 bus in ministerio eius utuntur id est ignium receptacula fusc-
 nulas ac tridentes uncinos et vatilla cuncta vasa altaris ope-
 rient simul velamine ianthinarum pellium et inducent vectes
 cumque involverint Aaron et filii eius sanctuarium et omnia 15
 vasa eius in commotione castrorum tunc intrabunt filii Caa-
 th ut portent involuta et non tangant vasa sanctuarii ne mo-
 riantur ista sunt onera filiorum Caath in tabernaculo foederis
 super quos erit Eleazar filius Aaron sacerdotis ad cuius per- 16
 tinet curam oleum ad concinnandas lucernas et compositionis
 incensum et sacrificium quod semper offertur et oleum un-
 ctionis et quicquid ad cultum tabernaculi pertinet omniumque

17 vasorum quae in sanctuario sunt locutusque est Dominus ad
18 Mosen et Aaron dicens nolite perdere populum Caath de me-
19 dio Levitarum sed hoc facite eis ut vivant et non moriantur si
teterint sancta sanctorum Aaron et filii eius intrabunt ipsi-
que disponent opera singulorum et dividunt quid portare quis
20 debeat alii nulla curiositate videant quae sunt in sanctuario
21 priusquam involvantur alioquin morientur locutus est Domi-
22 nus ad Mosen dicens tolle summam etiam filiorum Gerson
23 per domos ac familias et cognationes suas a triginta annis
et supra usque ad annos quinquaginta numera omnes qui in-
24 grediuntur et ministrant in tabernaculo foederis hoc est offi-
25 cium familiae Gersonitarum ut portent cortinas tabernaculi
et tectum foederis operimentum aliud et super omnia vela-
men ianthinum tentoriumque quod pendet in introitu foederis
26 tabernaculi cortinas atrii et velum in introitu quod est ante
tabernaculum omnia quae ad altare pertinent funiculos et vasa
27 ministerii iubente Aaron et filiis eius portabunt filii Gerson et
28 scient singuli cui debeant oneri mancipari hic est cultus fami-
liae Gersonitarum in tabernaculo foederis eruntque sub manu
29 Ithamar filii Aaron sacerdotis filios quoque Merari per fami-
30 lias et domos patrum suorum recensebis a triginta annis et
supra usque ad annos quinquaginta omnes qui ingrediuntur ad
31 officium ministerii sui et cultum foederis testimonii haec sunt
onera eorum portabunt tabulas tabernaculi et vectes eius co-
32 lumnas et bases earum columnas quoque atrii per circuitum
cum basibus et paxillis et funibus suis omnia vasa et supellecti-
33 lem ad numerum accipient sicque portabunt hoc est officium
familiae Meraritarum et ministerium in tabernaculo foederis
34 eruntque sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis recensue-
runt igitur Moses et Aaron et principes synagogae filios Caath
35 per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et
supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediun-
36 tur ad ministerium tabernaculi foederis et inventi sunt duo
37 milia septingenti quinquaginta hic est numerus populi Caath
qui intrat tabernaculum foederis hos numeravit Moses et Aa-
38 ron iuxta sermonem Domini per manum Mosi numerati sunt
39 et filii Gerson per cognationes et domos patrum suorum a

triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ut ministrent in tabernaculo foederis et 40
 inventi sunt duo milia sescenti triginta hic est populus Ger- 41
 sonitarum quos numeraverunt Moses et Aaron iuxta verbum
 Domini numerati sunt et filii Merari per cognationes et do- 42
 mos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum 43
 quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad explendos ritus
 tabernaculi foederis et inventi sunt tria milia ducenti hic est 44, 45
 numerus filiorum Merari quos recensuerunt Moses et Aaron
 iuxta imperium Domini per manum Mosi omnes qui recensiti 46
 ti sunt de Levitis et quos fecit ad nomen Moses et Aaron et
 principes Israhel per cognationes et domos patrum suorum a 47
 triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum ingre-
 dientes ad ministerium tabernaculi et onera portanda fuerunt 48
 simul octo milia quingenti octoginta iuxta verbum Domini re- 49
 censuit eos Moses unumquemque iuxta officium et onera sua
 sicut praeceperat ei Dominus

locutusque est Dominus ad Mosen dicens praecipe filiis **V**, 2
 Israhel ut eiciant de castris omnem leprosum et qui semine
 fluit pollutusque est super mortuo tam masculum quam fe- 3
 minam eicite de castris ne contaminent ea cum habitaverim
 vobiscum feceruntque ita filii Israhel et eiecerunt eos extra 4
 castra sicut locutus erat Dominus Mosi locutus est Dominus 5
 ad Mosen dicens loquere ad filios Israhel vir sive mulier cum 6
 fecerint ex omnibus peccatis quae solent hominibus accidere et
 per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini atque
 deliquerint confitebuntur peccatum suum et reddent ipsum 7
 caput quintamque partem desuper ei in quem peccaverint sin 8
 autem non fuerit qui recipiat dabunt Domino et erit sacerdotis
 excepto ariete qui offertur pro expiatione ut sit placabilis
 hostia omnes quoque primitiae quas offerunt filii Israhel ad 9
 sacerdotem pertinent et quicquid in sanctuarium offertur a 10
 singulis et traditur manibus sacerdotis ipsius erit locutus est 11
 Dominus ad Mosen dicens loquere ad filios Israhel et dices ad 12
 eos vir cuius uxor erraverit maritumque contemnens dormie- 13
 rit cum altero viro et hoc maritus deprehendere non quiverit
 sed latet adulterium et testibus argui non potest quia non

14 est inventa in stupro si spiritus zelotypiae concitaverit virum
contra uxorem suam quae vel polluta est vel falsa suspitione
15 appetitur adducet eam ad sacerdotem et offeret oblationem
pro illa decimam partem sati farinae hordiaciae non fundet su-
per eam oleum nec inponet tus quia sacrificium zelotypiae est
16 et oblatio investigans adulterium offeret igitur eam sacerdos
17 et statuet coram Domino adsumetque aquam sanctam in vase
fictili et pauxillum terrae de pavimento tabernaculi mittet in
18 eam cumque steterit mulier in conspectu Domini discoperiet
caput eius et ponet super manus illius sacrificium recordationis
et oblationem zelotypiae ipse autem tenebit aquas amarissimas
19 in quibus cum execratione maledicta congegit adiurabitque
eam et dicet si non dormivit vir alienus tecum et si non polluta
es deserto mariti toro non te nocebunt aquae istae amarissi-
20 mae in quas maledicta congegit sin autem declinasti a viro tuo
21 atque polluta es et concubuisti cum altero his maledictioni-
bus subiacebis det te Dominus in maledictionem exemplumque
cunctorum in populo suo putrescere faciat femur tuum et tu-
22 mens uterus dirumpatur ingredientur aquae maledictae in
ventrem tuum et utero tumescente putrescat femur et respon-
23 debit mulier amen amen scribetque sacerdos in libello ista
maledicta et delebit ea aquis amarissimis in quas maledicta
24, 25 congegit et dabit ei bibere quas cum exhausterit tollet sacer-
dos de manu eius sacrificium zelotypiae et elevabit illud coram
26 Domino inponetque super altare ita dumtaxat ut prius pu-
gillum sacrificii tollat de eo quod offertur et incendat super
27 altare et sic potum det mulieri aquas amarissimas quas cum
biberit si polluta est et contempto viro adulterii rea pertran-
sibunt eam aquae maledictionis et inflato ventre conputrescet
femur eritque mulier in maledictionem et in exemplum omni
28 populo quod si polluta non fuerit erit innoxia et faciet liberos
29 ista est lex zelotypiae si declinaverit mulier a viro suo et si pol-
30 luta fuerit maritusque zelotypiae spiritu concitatus adduxerit
eam in conspectu Domini et fecerit ei sacerdos iuxta omnia
31 quae scripta sunt maritus absque culpa erit et illa recipiet
iniquitatem suam

VI, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad filios

Israhel et dices ad eos vir sive mulier cum fecerit votum ut
sanctificentur et se voluerint Domino consecrare vino et omni 3
quod inebriare potest abstinebunt acetum ex vino et ex qua-
libet alia potione et quicquid de uva exprimitur non bibent
uvas recentes siccasque non comedent cunctis diebus quibus 4
ex voto Domino consecrantur quicquid ex vinea esse potest ab
uva passa usque ad acinum non comedent omni tempore se- 5
parationis suae novacula non transibit super caput eius usque
ad completum diem quo Domino consecratur sanctus erit cre-
scente caesarie capitis eius omni tempore consecrationis suae 6
super mortuum non ingredietur nec super patris quidem et 7
matris et fratris sororisque funere contaminabitur quia conse-
cratio Dei sui super caput eius est omnes dies separationis 8
suae sanctus erit Domino sin autem mortuus fuerit subito 9
quispiam coram eo polluetur caput consecrationis eius quod
radet ilico et in eadem die purgationis suae et rursus septima
in octavo autem die offeret duos turtures vel duos pullos 10
columbae sacerdoti in introitu foederis testimonii facietque 11
sacerdos unum pro peccato et alterum in holocaustum et de-
precabitur pro eo quia peccavit super mortuo sanctificabitque
caput eius in die illo et consecrabit Domino dies separationis 12
illius offerens agnum anniculum pro peccato ita tamen ut dies
prios irriti fiant quoniam polluta est sanctificatio eius ista 13
est lex consecrationis cum dies quos ex voto decreverat comple-
buntur adducet eum ad ostium tabernaculi foederis et offeret 14
oblationem eius Domino agnum anniculum immaculatum in
holocaustum et ovem anniculam immaculatam pro peccato et
arietem immaculatum hostiam pacificam canistrum quoque 15
panum azymorum qui conspersi sunt oleo et lagana absque
fermento uncta oleo ac libamina singulorum quae offeret sa- 16
cerdos coram Domino et faciet tam pro peccato quam in holo-
caustum arietem vero immolabit hostiam pacificam Domino 17
offerens simul canistrum azymorum et libamenta quae ex mo-
re debentur tunc radetur nazareus ante ostium tabernaculi 18
foederis caesarie consecrationis suae tolletque capillos eius et
ponet super ignem qui est subpositus sacrificio pacificorum
et armum coctum arietis tortamque absque fermento unam de 19

canistro et laganum azymum unum et tradet in manibus nazarei postquam rasum fuerit caput eius susceptaque rursum ab eo elevabit in conspectu Domini et sanctificata sacerdotis erunt sicut pectusculum quod separari iussum est et femur post haec potest bibere nazareus vinum ista est lex nazarei cum voverit oblationem suam Domino tempore consecrationis suae exceptis his quae invenerit manus eius iuxta quod mente devoverat ita faciet ad perfectionem sanctificationis suae locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere Aaron et filiis eius sic benedicetis filiis Israhel et dicetis eis benedicat tibi Dominus et custodiat te ostendat Dominus faciem suam tibi et misereatur tui convertat Dominus vultum suum ad te et det tibi pacem invocabunt nomen meum super filios Israhel et ego benedicam eis

VII factum est autem in die qua complevit Moses tabernaculum et erexit illud unxitque et sanctificavit cum omnibus vasis suis altare similiter et vasa eius obtulerunt principes Israhel et capita familiarum qui erant per singulas tribus praefecti eorum qui numerati fuerant munera coram Domino sex plaustra tecta cum duodecim bubus unum plaustrum obtulere duo duces et unum bovem singuli obtuleruntque ea in conspectu tabernaculi ait autem Dominus ad Mosen suscipe ab eis ut serviant in ministerio tabernaculi et tradas ea Levitis iuxta ordinem ministerii sui itaque cum suscepisset Moses plaustra et boves tradidit eos Levitis duo plaustra et quattuor boves dedit filiis Gerson iuxta id quod habebant necessarium quattuor alia plaustra et octo boves dedit filiis Merari secundum officia et cultum suum sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis filiis autem Caath non dedit plaustra et boves quia in sanctuario serviunt et onera propriis portant umeris igitur obtulerunt duces in dedicationem altaris die qua unctum est oblationem suam ante altare dixitque Dominus ad Mosen singuli duces per singulos dies offerant munera in dedicationem altaris primo die obtulit oblationem suam Naasson filius Aminadab de tribu Iuda fueruntque in ea acetabulum argenteum pondo centum triginta siclorum fiala argentea habens septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii utrumque plenum simila

conspersa oleo in sacrificium mortariolum ex decem siclis au- 14
 reis plenum incenso bovem et arietem et agnum anniculum in 15
 holocaustum hircumque pro peccato et in sacrificio pacifico- 16, 17
 rum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
 quinque haec est oblatio Naasson filii Aminadab secundo die 18
 obtulit Nathanahel filius Suar dux de tribu Isachar acetabulum 19
 argenteum adpendens centum triginta siclos fialam ar-
 genteam habentem septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii
 utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium morta- 20
 riolum aureum habens decem siclos plenum incenso bovem de 21
 armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque 22
 pro peccato et in sacrificio pacificorum boves duos 23
 arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec
 fuit oblatio Nathanahel filii Suar tertio die princeps filiorum 24
 Zabulon Heliab filius Helon obtulit acetabulum argenteum 25
 adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem
 septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum si- 26
 mila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum ad- 26
 pendens decem siclos plenum incenso bovem de armento et 27
 arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro 28
 peccato et in sacrificio pacificorum boves duos arietes quin- 29
 que hircos quinque agnos anniculos quinque haec est oblatio
 Heliab filii Helon die quarto princeps filiorum Ruben Helisur 30
 filius Sedeur obtulit acetabulum argenteum adpendens cen- 31
 tum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta si-
 clos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa 32
 oleo in sacrificium mortariolum aureum adpendens decem si- 32
 clos plenum incenso bovem de armento et arietem et agnum 33
 anniculum in holocaustum hircumque pro peccato et in ho- 34, 35
 stias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque
 agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Helisur filii Sedeur
 die quinto princeps filiorum Symeon Salamihel filius Surisaddai 36
 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta si- 37
 clos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus
 sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrifi- 38
 cium mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum 38
 incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum 39

40, 41 in holocaustum hircumque pro peccato et in hostias pacifi-
 corum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anni-
 42 culos quinque haec fuit oblatio Salamihel filii Surisaddai die
 43 sexto princeps filiorum Gad Heliasaph filius Duhel obtulit
 acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fia-
 lam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanc-
 tuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium
 44 mortariolum aureum adpendens siclos decem plenum incenso
 45 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocau-
 46, 47 stum hircumque pro peccato et in hostias pacificorum boves
 duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque
 48 haec fuit oblatio Heliasaph filii Duhel die septimo princeps fi-
 49 liorum Ephraim Helisama filius Ammiud obtulit acetabulum
 argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
 habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque
 50 plenum simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum au-
 51 reum adpendens decem siclos plenum incenso bovem de ar-
 52 mento et arietem et agnum anniculum in holocaustum hir-
 53 cumque pro peccato et in hostias pacificas boves duos arietes
 quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit obla-
 54 tio Helisama filii Ammiud die octavo princeps filiorum Manas-
 55 se Gamalihel filius Phadassur obtulit acetabulum argenteum
 adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem
 septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum si-
 56 mila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum ad-
 57 pendens decem siclos plenum incenso bovem de armento et
 58 arietem et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro
 59 peccato et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque
 hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Ga-
 60 malihel filii Phadassur die nono princeps filiorum Benjamin
 61 Abidan filius Gedeonis obtulit acetabulum argenteum adpen-
 dens centum triginta siclos fialam argenteam habentem sep-
 tuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila
 62 conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum adpendens
 63 decem siclos plenum incenso bovem de armento et arietem
 64 et agnum anniculum in holocaustum hircumque pro pecca-
 65 to et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos

quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Abidan filii Gedeonis die decimo princeps filiorum Dan Ahiezer filius 66
 Amisaddai obtulit acetabulum argenteum adpendens centum 67
 triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos
 ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo
 in sacrificium mortariolum aureum adpendens decem siclos 68
 plenum incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum 69
 in holocaustum hircumque pro peccato et in hostias 70, 71
 pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos
 anniculos quinque haec fuit oblatio Ahiezer filii Amisaddai
 die undecimo princeps filiorum Aser Phagaihel filius Ochran 72
 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos 73
 fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus
 sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium
 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum 74
 incenso bovem de armento et arietem et agnum anniculum in 75
 holocaustum hircumque pro peccato et in hostias pacifico- 76, 77
 rum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
 quinque haec fuit oblatio Phagaihel filii Ochran die duodecimo 78
 princeps filiorum Nephtalim Achira filius Henan obtulit 79
 acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam
 argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii
 utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium
 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 80
 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum
 hircumque pro peccato et in hostias pacificorum boves 82, 83
 duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque
 haec fuit oblatio Achira filii Henan haec in dedicatione altaris 84
 oblata sunt a principibus Israhel in die qua consecratum est
 acetabula argentea duodecim fialae argenteae duodecim mortariola
 aurea duodecim ita ut centum triginta argenti siclos 85
 haberet unum acetabulum et septuaginta siclos una fiala id est
 in commune vasorum omnium ex argento sicli duo milia
 quadringenti pondere sanctuarii mortariola aurea duodecim 86
 plena incenso denos siclos adpendentia pondere sanctuarii id
 est simul auri sicli centum viginti boves de armento in holocaustum
 duodecim arietes duodecim agni anniculi duodecim 87

88 et libamenta eorum hirci duodecim pro peccato hostiae paci-
ficorum boves viginti quattuor arietes sexaginta hirci sexaginta
agni anniculi sexaginta haec oblata sunt in dedicatione altaris
89 quando unctum est cumque ingrederetur Moses tabernacu-
lum foederis ut consuleret oraculum audiebat vocem loquentis
ad se de propitiatorio quod erat super arcam testimonii inter
duos cherubin unde et loquebatur ei

VIII, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere Aaroni et di-
ces ad eum cum posueris septem lucernas contra eam partem
3 quam candelabrum respicit lucere debebunt fecitque Aaron
et inposuit lucernas super candelabrum ut praeceperat Domi-
4 nus Mosi haec autem erat factura candelabri ex auro ductili
tam medius stipes quam cuncta ex utroque calamorum latera
nascebantur iuxta exemplum quod ostendit Dominus Mosi ita
5 operatus est candelabrum et locutus est Dominus ad Mosen
6 dicens tolle Levitas de medio filiorum Israhel et purificabis eos
7 iuxta hunc ritum aspergantur aqua lustrationis et radant om-
nes pilos carnis suae cumque laverint vestimenta sua et mun-
8 dati fuerint tollant bovem de armentis et libamentum eius
similam oleo conspersam bovem autem alterum de armento tu
9 accipies pro peccato et adplicabis Levitas coram tabernaculo
10 foederis convocata omni multitudine filiorum Israhel cumque
Levitae fuerint coram Domino ponent filii Israhel manus suas
11 super eos et offeret Aaron Levitas munus in conspectu Domi-
12 ni a filiis Israhel ut serviant in ministerio eius Levitae quoque
ponent manus suas super capita boum e quibus unum facies
pro peccato et alterum in holocaustum Domini ut depreceris
13 pro eis statuesque Levitas in conspectu Aaron et filiorum eius
14 et consecrabis oblatos Domino ac separabis de medio filiorum
15 Israhel ut sint mei et postea ingrediantur tabernaculum foe-
deris ut serviant mihi sicque purificabis et consecrabis eos in
oblationem Domini quoniam dono donati sunt mihi a filiis Isra-
16 hel pro primogenitis quae aperiunt omnem vulvam in Israhel
17 accepi eos mea sunt omnia primogenita filiorum Israhel tam
ex hominibus quam ex iumentis ex die quo percussi omnem
18 primogenitum in terra Aegypti sanctificavi eos mihi et tuli
19 Levitas pro cunctis primogenitis filiorum Israhel tradidique

eos dono Aaroni et filiis eius de medio populi ut serviant mi-
 hi pro Israhel in tabernaculo foederis et orent pro eis ne sit
 in populo plaga si ausi fuerint accedere ad sanctuarium fece- 20
 runtque Moses et Aaron et omnis multitudo filiorum Israhel
 super Levitas quae praeceperat Dominus Mosi purificatique 21
 sunt et laverunt vestimenta sua elevavitque eos Aaron in con-
 spectu Domini et oravit pro eis ut purificati ingrederentur ad 22
 officia sua in tabernaculum foederis coram Aaron et filiis eius
 sicut praeceperat Dominus Mosi de Levitis ita factum est lo- 23
 cutus est Dominus ad Mosen dicens haec est lex Levitarum 24
 a viginti quinque annis et supra ingredientur ut ministrent in
 tabernaculo foederis cumque quinquagesimum annum aeta- 25
 tis impleverint servire cessabunt eruntque ministri fratrum 26
 suorum in tabernaculo foederis ut custodiant quae sibi fuerint
 commendata opera autem ipsa non faciant sic dispones Levitas
 in custodiis suis

locutus est Dominus ad Mosen in deserto Sinai anno se- **IX**
 cundo postquam egressi sunt de terra Aegypti mense primo
 dicens faciant filii Israhel phase in tempore suo quartadeci- 2, 3
 ma die mensis huius ad vesperam iuxta omnes caerimonias et
 iustificationes eius praecepitque Moses filiis Israhel ut face- 4
 rent phase qui fecerunt tempore suo quartadecima die mensis 5
 ad vesperam in monte Sinai iuxta omnia quae mandaverat Do-
 minus Mosi fecerunt filii Israhel ecce autem quidam inmundi 6
 super animam hominis qui non poterant facere pascha in die
 illo accedentes ad Mosen et Aaron dixerunt eis inmundi su- 7
 mus super animam hominis quare fraudamur ut non valeamus
 offerre oblationem Domino in tempore suo inter filios Israhel
 quibus respondit Moses state ut consulam quid praecipiat Do- 8
 minus de vobis locutusque est Dominus ad Mosen dicens lo- 9, 10
 quere filiis Israhel homo qui fuerit inmundus super anima sive
 in via procul in gente vestra faciat phase Domino mense se- 11
 cundo quartadecima die mensis ad vesperam cum azymis et
 lactucis agrestibus comedent illud non relinquent ex eo quip- 12
 piam usque mane et os eius non confringent omnem ritum
 phase observabunt si quis autem et mundus est et in itine- 13
 re non fuit et tamen non fecit phase exterminabitur anima

illa de populis suis quia sacrificium Domino non obtulit tem-
14 pore suo peccatum suum ipse portabit peregrinus quoque et
advena si fuerit apud vos faciet phase Domini iuxta caerimonias
et iustificationes eius praeceptum idem erit apud vos tam
15 advenae quam indigenae igitur die qua erectum est tabernaculum
operuit illud nubes a vespere autem super tentorium
16 erat quasi species ignis usque mane sic fiebat iugiter per diem
operiebat illud nubes et per noctem quasi species ignis cum-
17 que ablata fuisset nubes quae tabernaculum protegebat tunc
proficiscebantur filii Israhel et in loco ubi stetisset nubes ibi
18 castrametabantur ad imperium Domini proficiscebantur et ad
imperium illius figebant tabernaculum cunctis diebus quibus
19 stabat nubes super tabernaculum manebant in eodem loco et
si evenisset ut multo tempore maneret super illud erant filii
20 Israhel in excubiis Domini et non proficiscebantur quotquot
diebus fuisset nubes super tabernaculum ad imperium Domini
21 erigebant tentoria et ad imperium illius deponebant si fuisset
nubes a vespere usque mane et statim diluculo tabernaculum
reliquisset proficiscebantur et si post diem et noctem recessis-
22 set dissipabant tentoria si biduo aut uno mense vel longiori
tempore fuisset super tabernaculum manebant filii Israhel in
eodem loco et non proficiscebantur statim autem ut recessis-
23 set movebant castra per verbum Domini figebant tentoria et
per verbum illius proficiscebantur erantque in excubiis Domini
iuxta imperium eius per manum Mosi

X, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens fac tibi duas tu-
bas argenteas ductiles quibus convocare possis multitudinem
3 quando movenda sunt castra cumque increpueris tubis con-
4 gregabitur ad te omnis turba ad ostium foederis tabernaculi si
semel clangueris venient ad te principes et capita multitudinis
5 Israhel sin autem prolixior atque concisus clangor increpue-
6 rit movebunt castra primi qui sunt ad orientalem plagam in
secundo autem sonitu et pari ululatu tubae levabunt tento-
7 ria qui habitant ad meridiem et iuxta hunc modum reliqui
facient ululantibus tubis in profectione quando autem con-
gregandus est populus simplex tubarum clangor erit et non
8 concise ululabunt filii Aaron sacerdotes clangent tubis erit-

que hoc legitimum sempiternum in generationibus vestris si 9
exieritis ad bellum de terra vestra contra hostes qui dimicant
adversum vos clangetis ululantibus tubis et erit recordatio ve-
stri coram Domino Deo vestro ut eruamini de manibus inimi-
corum vestrorum si quando habebitis epulum et dies festos 10
et kalendas canetis tubis super holocaustis et pacificis victimis
ut sint vobis in recordationem Dei vestri ego Dominus Deus
vester anno secundo mense secundo vicesima die mensis ele- 11
vata est nubes de tabernaculo foederis profectique sunt filii 12
Israhel per turmas suas de deserto Sinai et recubuit nubes in
solitudine Pharan moveruntque castra primi iuxta imperium 13
Domini in manu Mosi filii Iuda per turmas suas quorum prin- 14
ceps erat Naasson filius Aminadab in tribu filiorum Isachar 15
fuit princeps Nathanahel filius Suar in tribu Zabulon erat 16
princeps Heliab filius Helon depositumque est tabernaculum 17
quod portantes egressi sunt filii Gerson et Merari profecti- 18
que sunt et filii Ruben per turmas et ordinem suum quorum
princeps erat Helisur filius Sedeur in tribu autem filiorum Sy- 19
meon princeps fuit Salamihel filius Surisaddai porro in tribu 20
Gad erat princeps Heliasaph filius Duhel profectique sunt et 21
Caathitae portantes sanctuarium tamdiu tabernaculum por-
tabatur donec venirent ad erectionis locum moverunt castra 22
et filii Ephraim per turmas suas in quorum exercitu princeps
erat Helisama filius Ammiud in tribu autem filiorum Manasse 23
princeps fuit Gamalihel filius Phadassur et in tribu Benjamin 24
dux Abidan filius Gedeonis novissimi castrorum omnium pro- 25
fecti sunt filii Dan per turmas suas in quorum exercitu prin-
ceps fuit Ahiezer filius Amisaddai in tribu autem filiorum 26
Aser erat princeps Phagaihel filius Ochran et in tribu filio- 27
rum Nephtalim princeps Achira filius Henan haec sunt castra 28
et profectiones filiorum Israhel per turmas suas quando egre-
diebantur dixitque Moses Hobab filio Rahuhel Madianiti co- 29
gnato suo proficiscimur ad locum quem Dominus daturus est
nobis veni nobiscum ut beneficiamus tibi quia Dominus bona
promisit Israheli cui ille respondit non vadam tecum sed re- 30
vertar in terram meam in qua natus sum et ille noli inquit nos 31
relinquere tu enim nosti in quibus locis per desertum castra

32 ponere debeamus et eris ductor noster cumque nobiscum ve-
neris quicquid optimum fuerit ex opibus quas nobis traditurus
33 est Dominus dabimus tibi profecti sunt ergo de monte Domi-
ni via trium dierum arcaque foederis Domini praecedebat eos
34 per dies tres providens castrorum locum nubes quoque Domi-
35 ni super eos erat per diem cum incederent cumque elevaretur
arca dicebat Moses surge Domine et dissipentur inimici tui et
36 fugiant qui oderunt te a facie tua cum autem deponeretur
aiebat revertere Domine ad multitudinem exercitus Israhel

XI interea ortum est murmur populi quasi dolentium pro la-
bore contra Dominum quod cum audisset iratus est et accen-
sus in eos ignis Domini devoravit extremam castrorum partem
2 cumque clamasset populus ad Mosen oravit Moses Dominum
3 et absortus est ignis vocavitque nomen loci illius Incensio eo
4 quod succensus fuisset contra eos ignis Domini vulgus quippe
promiscuum quod ascenderat cum eis flagravit desiderio se-
dens et flens iunctis sibi pariter filiis Israhel et ait quis dabit
5 nobis ad vescendum carnes recordamur piscium quos comede-
bamus in Aegypto gratis in mentem nobis veniunt cucumeres
6 et pepones porrique et cepae et alia anima nostra arida est
7 nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man erat autem man
8 quasi semen coriandri coloris bdellii circuibatque populus et
colligans illud frangebatur mola sive terebatur in mortario coquens
9 in olla et faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati cum-
que descenderet nocte super castra ros descendebat pariter et
10 man audivit ergo Moses flentem populum per familias sin-
gulos per ostia tentorii sui iratusque est furor Domini valde
11 sed et Mosi intoleranda res visa est et ait ad Dominum cur
adfixisti servum tuum quare non invenio gratiam coram te et
12 cur inposuisti pondus universi populi huius super me num-
quid ego concepi omnem hanc multitudinem vel genui eam ut
dicas mihi porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix in-
fantulum et defer in terram pro qua iurasti patribus eorum
13 unde mihi carnes ut dem tantae multitudini flent contra me
14 dicentes da nobis carnes ut comedamus non possum solus su-
stinere omnem hunc populum quia gravis mihi est sin aliter
15 tibi videtur obsecro ut interficias me et inveniam gratiam in

oculis tuis ne tantis adficiar malis et dixit Dominus ad Mosen 16
congrega mihi septuaginta viros de senibus Israhel quos tu no-
sti quod senes populi sint ac magistri et duces eos ad ostium
tabernaculi foederis faciesque ibi stare tecum ut descendam 17
et loquar tibi et auferam de spiritu tuo tradamque eis ut su-
stentent tecum onus populi et non tu solus graveris populo 18
quoque dices sanctificamini cras comedetis carnes ego enim au-
divi vos dicere quis dabit nobis escas carnum bene nobis erat
in Aegypto ut det vobis Dominus carnes et comedatis non 19
uno die nec duobus vel quinque aut decem nec viginti quidem
sed usque ad mensem dierum donec exeat per nares vestras 20
et vertatur in nausiam eo quod reppuleritis Dominum qui in
medio vestri est et fleveritis coram eo dicentes quare egressi
sumus ex Aegypto et ait Moses sescenta milia peditum huius 21
populi sunt et tu dicis dabo eis esum carnum mense integro
numquid ovium et boum multitudo caedetur ut possit sufficere 22
ad cibum vel omnes pisces maris in unum congregabuntur ut
eos satient cui respondit Dominus numquid manus Domini 23
invalida est iam nunc videbis utrum meus sermo opere con-
pleatur venit igitur Moses et narravit populo verba Domini 24
congregans septuaginta viros de senibus Israhel quos stare fe-
cit circa tabernaculum descenditque Dominus per nubem et 25
locutus est ad eum auferens de spiritu qui erat in Mosen et
dans septuaginta viris cumque requievisset in eis spiritus pro-
phetaverunt nec ultra cessarunt remanserant autem in castris 26
duo viri quorum unus vocabatur Heldad et alter Medad super
quos requievit spiritus nam et ipsi descripti fuerant et non exie-
rant ad tabernaculum cumque prophetarent in castris cucur- 27
rit puer et nuntiavit Mosi dicens Heldad et Medad prophetant
in castris statim Iosue filius Nun minister Mosi et electus e 28
pluribus ait domine mi Moses prohibe eos at ille quid inquit 29
aemularis pro me quis tribuat ut omnis populus prophetet et
det eis Dominus spiritum suum reversusque est Moses et ma- 30
iores natu Israhel in castra ventus autem egrediens a Domino 31
arreptas trans mare coturnices detulit et dimisit in castra iti-
nere quantum uno die confici potest ex omni parte castrorum
per circuitum volabantque in aere duobus cubitis altitudine

32 super terram surgens ergo populus toto die illo et nocte ac
die altero congregavit coturnicum qui parum decem choros et
33 siccaverunt eas per gyrum castrorum adhuc carnes erant in
dentibus eorum nec defecerat huiuscemodi cibus et ecce furor
Domini concitatus in populum percussit eum plaga magna ni-
34 mis vocatusque est ille locus sepulchra Concupiscentiae ibi
enim sepelierunt populum qui desideraverat egressi autem de
sepulchris Concupiscentiae venerunt in Aseroth et manserunt
ibi

XII locutaque est Maria et Aaron contra Mosen propter uxorem
2 eius aethiopissam et dixerunt num per solum Mosen locutus
est Dominus nonne et nobis similiter est locutus quod cum au-
3 disset Dominus erat enim Moses vir mitissimus super omnes
4 homines qui morabantur in terra statim locutus est ad eum et
ad Aaron et Mariam egredimini vos tantum tres ad taberna-
5 culum foederis cumque fuissent egressi descendit Dominus in
columna nubis et stetit in introitu tabernaculi vocans Aaron
6 et Mariam qui cum issent dixit ad eos audite sermones meos
si quis fuerit inter vos propheta Domini in visione apparebo
7 ei vel per somnium loquar ad illum at non talis servus meus
8 Moses qui in omni domo mea fidelissimus est ore enim ad os
loquor ei et palam non per enigmata et figuras Dominum videt
9 quare igitur non timuistis detrahare servo meo Mosi iratus-
10 que contra eos abiit nubes quoque recessit quae erat super
tabernaculum et ecce Maria apparuit candens lepra quasi nix
11 cumque respexisset eam Aaron et vidisset perfusam lepra ait
ad Mosen obsecro domine mi ne inponas nobis hoc peccatum
12 quod stulte commisimus ne fiat haec quasi mortua et ut aborti-
vum quod proicitur de vulva matris suae ecce iam medium
13 carnis eius devoratum est lepra clamavitque Moses ad Domi-
14 num dicens Deus obsecro sana eam cui respondit Dominus
si pater eius spuisset in faciem illius nonne debuerat saltem
septem dierum rubore suffundi separetur septem diebus extra
15 castra et postea revocabitur exclusa est itaque Maria extra
castra septem diebus et populus non est motus de loco illo
donec revocata est Maria

XIII profectus est de Aseroth fixis tentoriis in deserto Pharan

ibi locutus est Dominus ad Mosen dicens mitte viros qui con- 2, 3
 siderent terram Chanaan quam daturus sum filiis Israhel sin-
 gulos de singulis tribubus ex principibus fecit Moses quod 4
 Dominus imperarat de deserto Pharan mittens principes vi-
 ros quorum ista sunt nomina de tribu Ruben Semmua filium 5
 Zecchur de tribu Symeon Saphat filium Huri de tribu Iuda 6, 7
 Chaleb filium Iepphone de tribu Isachar Igal filium Ioseph 8
 de tribu Ephraim Osee filium Nun de tribu Benjamin Phal- 9, 10
 ti filium Raphu de tribu Zabulon Geddihel filium Sodi de 11, 12
 tribu Ioseph sceptri Manasse Gaddi filium Susi de tribu Dan 13
 Ammihel filium Gemalli de tribu Aser Sthur filium Michahel 14
 de tribu Nepthali Naabbi filium Vaphsi de tribu Gad Guhel 15, 16
 filium Machi haec sunt nomina virorum quos misit Moses ad 17
 considerandam terram vocavitque Osee filium Nun Iosue mi- 18
 sit ergo eos Moses ad considerandam terram Chanaan et dixit
 ad eos ascendite per meridianam plagam cumque veneritis ad 19
 montes considerate terram qualis sit et populum qui habita-
 tor est eius utrum fortis sit an infirmus pauci numero an plures 20
 ipsa terra bona an mala urbes quales muratae an absque mu- 21
 ris humus pinguis an sterilis nemorosa an absque arboribus
 confortamini et adferte nobis de fructibus terrae erat autem 22
 tempus quando iam praecoquae uvae vesci possunt cumque
 ascendissent exploraverunt terram a deserto Sin usque Roob 23
 intransitibus Emath ascenderuntque ad meridiem et venerunt
 in Hebron ubi erant Ahiman et Sisai et Tholmai filii Enach 24
 nam Hebron septem annis ante Tanim urbem Aegypti con-
 dita est pergentesque usque ad torrentem Botri absciderunt
 palmitem cum uva sua quem portaverunt in vecte duo viri de 25
 malis quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt qui ap-
 pellatus est Neelescol id est torrens Botri eo quod botrum in- 26
 de portassent filii Israhel reversique exploratores terrae post
 quadraginta dies omni regione circuita venerunt ad Mosen 27
 et Aaron et ad omnem coetum filiorum Israhel in desertum
 Pharan quod est in Cades locutique eis et omni multitudini
 ostenderunt fructus terrae et narraverunt dicentes venimus 28
 in terram ad quam misisti nos quae re vera fluit lacte et mel-
 le ut ex his fructibus cognosci potest sed cultores fortissimos 29

habet et urbes grandes atque muratas stirpem Enach vidimus
30 ibi Amalech habitat in meridie Heththeus et Iebuseus et Amore-
reus in montanis Chananeus vero moratur iuxta mare et circa
31 fluenta Iordanis inter haec Chaleb conpescens murmur popu-
li qui oriebatur contra Mosen ait ascendamus et possideamus
32 terram quoniam poterimus obtinere eam alii vero qui fuerant
cum eo dicebant nequaquam ad hunc populum valemus ascen-
33 dere quia fortior nobis est detraxeruntque terrae quam inspe-
xerant apud filios Israhel dicentes terram quam lustravimus
devorat habitatores suos populum quem aspeximus procerae
34 staturae est ibi vidimus monstra quaedam filiorum Enach de
genere giganteo quibus comparati quasi lucustae videbamus

XIV, 2 igitur vociferans omnis turba flevit nocte illa et murmurati
3 sunt contra Mosen et Aaron cuncti filii Israhel dicentes uti-
nam mortui essemus in Aegypto et non in hac vasta solitudine
utinam pereamus et non inducat nos Dominus in terram istam
ne cadamus gladio et uxores ac liberi nostri ducantur captivi
4 nonne melius est reverti in Aegyptum dixeruntque alter ad
alterum constituamus nobis duces et revertamur in Aegyp-
5 tum quo audito Moses et Aaron ceciderunt proni in terram
6 coram omni multitudine filiorum Israhel at vero Iosue filius
Nun et Chaleb filius Iepphone qui et ipsi lustraverant terram
7 sciderunt vestimenta sua et ad omnem multitudinem filiorum
8 Israhel locuti sunt terram quam circuivimus valde bona est si
propitius fuerit Dominus inducet nos in eam et tradet humum
9 lacte et melle manantem nolite rebelles esse contra Dominum
neque timeatis populum terrae huius quia sicut panem ita eos
possumus devorare recessit ab illis omne praesidium Dominus
10 nobiscum est nolite metuere cumque clamaret omnis multi-
tudo et lapidibus eos vellet opprimere apparuit gloria Domini
11 super tectum foederis cunctis filiis Israhel et dixit Dominus
ad Mosen usquequo detrahet mihi populus iste quousque non
12 credent mihi in omnibus signis quae feci coram eis feriam
igitur eos pestilentia atque consumam te autem faciam prin-
13 cipem super gentem magnam et fortiorem quam haec est et
ait Moses ad Dominum ut audiant Aegyptii de quorum me-
14 dio eduxisti populum istum et habitatores terrae huius qui

audierunt quod tu Domine in populo isto sis et facie videaris ad faciem et nubes tua protegat illos et in columna nubis praecedas eos per diem et in columna ignis per noctem quod 15
occideris tantam multitudinem quasi unum hominem et dicant non poterat introducere populum in terram pro qua iuraverat 16
idcirco occidit eos in solitudine magnificetur ergo fortitudo 17
Domini sicut iurasti dicens Dominus patiens et multae misericordiae auferens iniquitatem et scelera nullumque innoxium 18
derelinquens qui visitas peccata patrum in filios in tertiam et quartam generationem dimitte obsecro peccatum populi tui 19
huius secundum magnitudinem misericordiae tuae sicut propitius fuisti egredientibus de Aegypto usque ad locum istum dixitque Dominus dimisi iuxta verbum tuum vivo ego et implebitur gloria Domini universa terra attamen omnes homines 20, 21
qui viderunt maiestatem meam et signa quae feci in Aegypto et in solitudine et temptaverunt me iam per decem vices nec oboedierunt voci meae non videbunt terram pro qua iuravi 22
patribus eorum nec quisquam ex illis qui detraxit mihi intuebitur eam servum meum Chaleb qui plenus alio spiritu secutus 23
est me inducam in terram hanc quam circuivit et semen eius possidebit eam quoniam Amalechites et Chananeus habitant 24
in vallibus cras movete castra et revertimini in solitudinem per viam maris Rubri locutusque est Dominus ad Mosen et 25
Aaron dicens usquequo multitudo haec pessima murmurat contra me querellas filiorum Israhel audivi dic ergo eis vivo 26
ego ait Dominus sicut locuti estis audiente me sic faciam vobis in solitudine hac iacebunt cadavera vestra omnes qui numerati 27
estis a viginti annis et supra et murmurastis contra me non intrabitis terram super quam levavi manum meam ut habitare vos facerem praeter Chaleb filium Iepphone et Iosue filium 28
Nun parvulos autem vestros de quibus dixistis quod praedae hostibus forent introducam ut videant terram quae vobis displicuit vestra cadavera iacebunt in solitudine filii vestri 29
erunt vagi in deserto annis quadraginta et portabunt fornicationem vestram donec consumantur cadavera patrum in deserto iuxta numerum quadraginta dierum quibus considerastis 30
terram annus pro die inputabitur et quadraginta annis recipie-

35 tis iniquitates vestras et scietis ultionem meam quoniam sicut
locutus sum ita faciam omni multitudini huic pessimae quae
consurrexit adversum me in solitudine hac deficiet et morie-
36 tur igitur omnes viri quos miserat Moses ad contemplandam
terram et qui reversi murmurare fecerant contra eum omnem
37 multitudinem detrahentes terrae quod esset mala mortui sunt
38 atque percussi in conspectu Domini Iosue autem filius Nun
et Chaleb filius Iepphonne vixerunt ex omnibus qui perrexe-
39 rant ad considerandam terram locutusque est Moses universa
40 verba haec ad omnes filios Israhel et luxit populus nimis et ec-
ce mane primo surgentes ascenderunt verticem montis atque
dixerunt parati sumus ascendere ad locum de quo Dominus
41 locutus est quia peccavimus quibus Moses cur inquit tran-
sgredimini verbum Domini quod vobis non cedit in prospe-
42 rum nolite ascendere non enim est Dominus vobiscum ne cor-
43 ruatis coram inimicis vestris Amalechites et Chananeus ante
vos sunt quorum gladio corruetis eo quod nolueritis adquie-
44 scere Domino nec erit Dominus vobiscum at illi contenebrati
ascenderunt in verticem montis arca autem testamenti Domini
45 et Moses non recesserunt de castris descenditque Amalechites
et Chananeus qui habitabant in monte et percutiens eos atque
concidens persecutus est usque Horma

XV, 2 locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad filios Isra-
hel et dices ad eos cum ingressi fueritis terram habitationis
3 vestrae quam ego dabo vobis et feceritis oblationem Domino
in holocaustum aut victimam vota solventes vel sponte offe-
rentes munera aut in sollempnitatibus vestris adolentes odorem
4 suavitatis Domino de bubus sive de ovibus offeret quicumque
immolaverit victimam sacrificium similiae decimam partem oe-
phi conspersae oleo quod mensuram habebit quartam partem
5 hin et vinum ad liba fundenda eiusdem mensurae dabit in
6 holocausto sive in victima per agnos singulos et arietis erit
sacrificium similiae duarum decimarum quae conspersa sit oleo
7 tertiae partis hin et vinum ad libamentum tertiae partis eius-
8 dem mensurae offeret in odorem suavitatis Domino quando
vero de bubus feceris holocaustum aut hostiam ut impleas vo-
9 tum vel pacificas victimas dabis per singulos boves similiae

tres decimas conspersae oleo quod habeat medium mensurae
 hin et vinum ad liba fundenda eiusdem mensurae in obla- 10
 tionem suavissimi odoris Domino sic facietis per singulos 11, 12
 boves et arietes et agnos et hedos tam indigenae quam pe- 13
 regrini eodem ritu offerent sacrificia unum praeceptum erit 14, 15
 atque iudicium tam vobis quam advenis terrae locutus est 16
 Dominus ad Mosen dicens loquere filiis Israhel et dices ad eos 17
 cum veneritis in terram quam dabo vobis et comederitis de 18, 19
 panibus regionis illius separabitis primitias Domino de cibis 20
 vestris sicut de areis primitias separatis ita et de pulmentis 21
 dabitis primitiva Domino quod si per ignorantiam praeterie- 22
 ritis quicquam horum quae locutus est Dominus ad Mosen et 23
 mandavit per eum ad vos a die qua coepit iubere et ultra
 oblitaque fuerit facere multitudo offeret vitulum de armento 24
 holocaustum in odorem suavissimum Domino et sacrificium
 eius ac liba ut caerimoniae postulant hircumque pro pecca-
 to et rogabit sacerdos pro omni multitudine filiorum Israhel 25
 et dimittetur eis quoniam non sponte peccaverunt nihilominus
 offerentes incensum Domino pro se et pro peccato atque errore
 suo et dimittetur universae plebi filiorum Israhel et advenis 26
 qui peregrinantur inter vos quoniam culpa est omnis populi
 per ignorantiam quod si anima una nesciens peccaverit offe- 27
 ret capram anniculam pro peccato suo et deprecabitur pro ea 28
 sacerdos quod inscia peccaverit coram Domino inpetrabitque
 ei veniam et dimittetur illi tam indigenis quam advenis una 29
 lex erit omnium qui peccaverint ignorantes anima vero quae 30
 per superbiam aliquid commiserit sive civis sit ille sive peregri-
 nus quoniam adversum Dominum rebellis fuit peribit de popu-
 lo suo verbum enim Domini contempsit et praeceptum illius 31
 fecit irritum idcirco delebitur et portabit iniquitatem suam
 factum est autem cum essent filii Israhel in solitudine et inve- 32
 nissent hominem colligentem ligna in die sabbati obtulerunt 33
 eum Mosi et Aaron et universae multitudini qui recluserunt 34
 eum in carcerem nescientes quid super eo facere deberent di- 35
 xitque Dominus ad Mosen morte moriatur homo iste obruat
 eum lapidibus omnis turba extra castra cumque eduxissent 36
 eum foras obruerunt lapidibus et mortuus est sicut praecepe-

37, 38 rat Dominus dixit quoque Dominus ad Mosen loquere filiis
Israhel et dices ad eos ut faciant sibi fimbrias per angulos pal-
39 liorum ponentes in eis vittas hyacinthinas quas cum viderint
recordentur omnium mandatorum Domini nec sequantur cogi-
40 tationes suas et oculos per res varias fornicantes sed magis
memores praeceptorum Domini faciant ea sintque sancti Deo
41 suo ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti
ut essem vester Deus

XVI ecce autem Core filius Isaar filii Caath filii Levi et Da-
than atque Abiram filii Heliab Hon quoque filius Pheleth de
2 filiis Ruben surrexerunt contra Mosen aliique filiorum Israhel
ducenti quinquaginta viri proceres synagogae et qui tempore
3 concilii per nomina vocabantur cumque stetissent adversum
Mosen et Aaron dixerunt sufficiat vobis quia omnis multitu-
do sanctorum est et in ipsis est Dominus cur elevamini super
4 populum Domini quod cum audisset Moses cecidit pronus in
5 faciem locutusque ad Core et ad omnem multitudinem mane
inquit notum faciet Dominus qui ad se pertineant et sanctos
6 adplicabit sibi et quos elegerit adpropinquabunt ei hoc igitur
facite tollat unusquisque turibula sua tu Core et omne con-
7 cilium tuum et hausto cras igne ponite desuper thymiana
coram Domino et quemcumque elegerit ipse erit sanctus mul-
8 tum erigimini filii Levi dixitque rursum ad Core audite filii
9 Levi num parum vobis est quod separavit vos Deus Israhel ab
omni populo et iunxit sibi ut serviretis ei in cultu tabernaculi
10 et staretis coram frequentia populi et ministraretis ei idcirco
ad se fecit accedere te et omnes fratres tuos filios Levi ut vobis
11 etiam sacerdotium vindicetis et omnis globus tuus stet con-
tra Dominum quid est enim Aaron ut murmuretis contra eum
12 misit ergo Moses ut vocaret Dathan et Abiram filios Heliab
13 qui responderunt non venimus numquid parum est tibi quod
eduxisti nos de terra quae lacte et melle manabat ut occideres
14 in deserto nisi et dominatus fueris nostri re vera induxisti nos
in terram quae fluit rivis lactis et mellis et dedisti nobis pos-
sessiones agrorum et vinearum an et oculos nostros vis eruere
15 non venimus iratusque Moses valde ait ad Dominum ne respi-
cias sacrificia eorum tu scis quod ne asellum quidem umquam

acceperim ab eis nec adflixerim quempiam eorum dixitque ad 16
 Core tu et omnis congregatio tua state seorsum coram Do-
 mino et Aaron die crastino separatim tollite singuli turibula 17
 vestra et ponite super ea incensum offerentes Domino ducenta
 quinquaginta turibula Aaron quoque teneat turibulum suum
 quod cum fecissent stantibus Mosen et Aaron et coacervas- 18, 19
 sent adversum eos omnem multitudinem ad ostium tabernaculi
 apparuit cunctis gloria Domini locutusque Dominus ad Mo- 20
 sen et Aaron ait separamini de medio congregationis huius ut 21
 eos repente disperdam qui ceciderunt proni in faciem atque 22
 dixerunt fortissime Deus spirituum universae carnis num uno
 peccante contra omnes tua ira desaeviet et ait Dominus ad 23
 Mosen praecipe universo populo ut separetur a tabernaculis 24
 Core et Dathan et Abiram surrexitque Moses et abiit ad Da- 25
 than et Abiram et sequentibus eum senioribus Israhel dixit 26
 ad turbam recedite a tabernaculis hominum impiorum et no-
 lite tangere quae ad eos pertinent ne involvamini in peccatis
 eorum cumque recessissent a tentoriis eorum per circuitum 27
 Dathan et Abiram egressi stabant in introitu papilionum suo-
 rum cum uxoribus et liberis omnique frequentia et ait Moses 28
 in hoc scietis quod Dominus miserit me ut facerem universa
 quae cernitis et non ex proprio ea corde protulerim si consue- 29
 ta hominum morte interierint et visitaverit eos plaga qua et
 ceteri visitari solent non misit me Dominus sin autem novam 30
 rem fecerit Dominus ut aperiens terra os suum deglutiat eos
 et omnia quae ad illos pertinent descenderintque viventes in
 infernum scietis quod blasphemaverint Dominum confestim 31
 igitur ut cessavit loqui disrupta est terra sub pedibus eorum
 et aperiens os suum devoravit illos cum tabernaculis suis et 32
 universa substantia descenderuntque vivi in infernum oper- 33
 ti humo et perierunt de medio multitudinis at vero omnis 34
 Israhel qui stabat per gyrum fugit ad clamorem pereuntium
 dicens ne forte et nos terra deglutiat sed et ignis egressus a 35
 Domino interfecit ducentos quinquaginta viros qui offerebant
 incensum locutusque est Dominus ad Mosen dicens praecipe 36, 37
 Eleazaro filio Aaron sacerdotis ut tollat turibula quae iacent in
 incendio et ignem huc illucque dispergat quoniam sanctifica-

38 ta sunt in mortibus peccatorum producatque ea in lamminas
et adfigat altari eo quod oblatum sit in eis incensum Domino
et sanctificata sint ut cernant ea pro signo et monumento filii
39 Israhel tulit ergo Eleazar sacerdos turibula aenea in quibus
obtulerant hii quos incendium devoravit et produxit ea in lam-
40 minas adfigens altari ut haberent postea filii Israhel quibus
commonerentur ne quis accedat alienigena et qui non est de
semine Aaron ad offerendum incensum Domino ne patiat
sicut passus est Core et omnis congregatio eius loquente Do-
41 mino ad Mosen murmuravit autem omnis multitudo filiorum
Israhel sequenti die contra Mosen et Aaron dicens vos interfe-
42 cistis populum Domini cumque oreretur seditio et tumultus
43 increaseret Moses et Aaron fugerunt ad tabernaculum foe-
deris quod postquam ingressi sunt operuit nubes et apparuit
44, 45 gloria Domini dixitque Dominus ad Mosen recedite de medio
huius multitudinis etiam nunc delebo eos cumque iacerent in
46 terra dixit Moses ad Aaron tolle turibulum et hausto igne de
altari mitte incensum desuper pergens cito ad populum ut ro-
ges pro eis iam enim egressa est ira a Domino et plaga desaevit
47 quod cum fecisset Aaron et cucurrisset ad mediam multitudi-
48 nem quam iam vastabat incendium obtulit thymiamam et stans
inter mortuos ac viventes pro populo deprecatus est et plaga
49 cessavit fuerunt autem qui percussi sunt quattuordecim milia
hominum et septingenti absque his qui perierant in seditione
50 Core reversusque est Aaron ad Mosen ad ostium tabernaculi
foederis postquam quievit interitus

XVII, 2 et locutus est Dominus ad Mosen dicens loquere ad filios
Israhel et accipe ab eis virgas singulas per cognationes suas
a cunctis principibus tribuum virgas duodecim et uniuscuius-
3 que nomen superscribes virgae suae nomen autem Aaron erit
in tribu Levi et una virga cunctas eorum familias continebit
4 ponesque eas in tabernaculo foederis coram testimonio ubi lo-
5 quar ad te quem ex his elegero germinabit virga eius et co-
hibebo a me querimonias filiorum Israhel quibus contra vos
6 murmurant locutusque est Moses ad filios Israhel et dederunt
ei omnes principes virgas per singulas tribus fueruntque virgae
7 duodecim absque virga Aaron quas cum posuisset Moses co-

ram Domino in tabernaculo testimonii sequenti die regressus 8
 invenit germinasse virgam Aaron in domo Levi et turgentibus 9
 gemmis eruperant flores qui foliis dilatatis in amigdalas
 deformati sunt protulit ergo Moses omnes virgas de conspec- 9
 tu Domini ad cunctos filios Israhel videruntque et receperunt
 singuli virgas suas dixitque Dominus ad Mosen refer virgam 10
 Aaron in tabernaculum testimonii ut servetur ibi in signum
 rebellium filiorum et quiescant querellae eorum a me ne mori-
 ariantur fecitque Moses sicut praeceperat Dominus dixerunt 11, 12
 autem filii Israhel ad Mosen ecce consumpti sumus omnes pe-
 rivimus quicumque accedit ad tabernaculum Domini moritur 13
 num usque ad internicionem cuncti delendi sumus

dixitque Dominus ad Aaron tu et filii tui et domus patris **XVIII**
 tui tecum portabitis iniquitatem sanctuarii et tu et filii tui si-
 mul sustinebitis peccata sacerdotii vestri sed et fratres tuos 2
 de tribu Levi et sceptro patris tui sume tecum praestoque sint
 et ministrent tibi tu autem et filii tui ministrabitis in taber-
 naculo testimonii excubabuntque Levitae ad praecepta tua et 3
 ad cuncta opera tabernaculi ita dumtaxat ut ad vasa sanctua-
 rii et altare non accedant ne et illi moriantur et vos pereatis
 simul sint autem tecum et excubent in custodiis tabernaculi 4
 et in omnibus caerimoniis eius alienigena non miscebitur vobis
 excubate in custodia sanctuarii et in ministerio altaris ne oria- 5
 tur indignatio super filios Israhel ego dedi vobis fratres vestros 6
 Levitas de medio filiorum Israhel et tradidi donum Domino ut
 serviant in ministeriis tabernaculi eius tu autem et filii tui cu- 7
 stodite sacerdotium vestrum et omnia quae ad cultum altaris
 pertinent et intra velum sunt per sacerdotes administrabuntur
 si quis externus accesserit occidetur locutus est Dominus ad 8
 Aaron ecce dedi tibi custodiam primitiarum mearum omnia
 quae sanctificantur a filiis Israhel tibi tradidi et filiis tuis pro
 officio sacerdotali legitima sempiterna haec ergo accipies de 9
 his quae sanctificantur et oblata sunt Domino omnis oblatio et
 sacrificium et quicquid pro peccato atque delicto redditur mihi
 et cedet in sancta sanctorum tuum erit et filiorum tuorum in 10
 sanctuario comedes illud mares tantum edent ex eo quia con-
 secratum est tibi primitias autem quas voverint et obtulerint 11

filiis Israhel tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iure perpetuo qui
12 mundus est in domo tua vescetur eis omnem medullam olei
et vini ac frumenti quicquid offerunt primitiarum Domino ti-
13 bi dedi universa frugum initia quas gignit humus et Domino
deportantur cedent in usus tuos qui mundus est in domo tua
14 vescetur eis omne quod ex voto reddiderint filii Israhel tuum
15 erit quicquid primum erumpet e vulva cunctae carnis quam
offerunt Domino sive ex hominibus sive de pecoribus fuerit tui
iuris erit ita dumtaxat ut pro hominis primogenito pretium ac-
16 cipias et omne animal quod inmundum est redimi facias cuius
redemptio erit post unum mensem siclis argenti quinque pon-
17 dere sanctuarii siclus viginti obolos habet primogenitum au-
tem bovis et ovis et caprae non facies redimi quia sanctificata
sunt Domino sanguinem tantum eorum fundes super altare et
18 adipem adolebis in suavissimum odorem Domino carnes vero
in usum tuum cedent sicut pectusculum consecratum et armus
19 dexter tua erunt omnes primitias sanctuarii quas offerunt filii
Israhel Domino tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iure perpetuo
pactum salis est sempiternum coram Domino tibi ac filiis tuis
20 dixitque Dominus ad Aaron in terra eorum nihil possidebitis
nec habebitis partem inter eos ego pars et hereditas tua in
21 medio filiorum Israhel filiis autem Levi dedi omnes decimas
Israhelis in possessionem pro ministerio quo serviunt mihi in
22 tabernaculo foederis ut non accedant ultra filii Israhel ad ta-
23 bernaculum nec committant peccatum mortiferum solis filiis
Levi mihi in tabernaculo servantibus et portantibus peccata
populi legitimum sempiternum erit in generationibus vestris
24 nihil aliud possidebunt decimarum oblatione contenti quas in
25 usus eorum et necessaria separavi locutusque est Dominus ad
26 Mosen dicens praecipe Levitis atque denuntia cum acceperitis
a filiis Israhel decimas quas dedi vobis primitias earum offerte
27 Domino id est decimam partem decimae ut reputetur vobis
in oblationem primitivorum tam de areis quam de torcularibus
28 et universis quorum accipitis primitias offerte Domino et date
29 Aaron sacerdoti omnia quae offertis ex decimis et in dona-
30 ria Domini separatis optima et electa erunt dicesque ad eos
si praeclara et meliora quaeque obtuleritis ex decimis reputa-

bitur vobis quasi de area et torculari dederitis primitias et 31
 comedetis eas in omnibus locis vestris tam vos quam familiae
 vestrae quia pretium est pro ministerio quo servitis in taber-
 naculo testimonii et non peccabitis super hoc egregia vobis et 32
 pingua reservantes ne polluatis oblationes filiorum Israhel et
 moriamini

locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens ista est **XIX, 2**
 religio victimae quam constituit Dominus praecipe filiis Israhel
 ut adducant ad te vaccam rufam aetatis integrae in qua nul-
 la sit macula nec portaverit iugum tradetisque eam Eleazaro 3
 sacerdoti qui eductam extra castra immolabit in conspectu
 omnium et tinguens digitum in sanguine eius asperget con- 4
 tra fores tabernaculi septem vicibus comburetque eam cunctis 5
 videntibus tam pelle et carnibus eius quam sanguine et fimo
 flammae traditis lignum quoque cedrinum et hysopum coc- 6
 cumque bis tinctum sacerdos mittet in flammam quae vaccam
 vorat et tunc demum lotis vestibus et corpore suo ingredie- 7
 tur in castra commaculatusque erit usque ad vesperam sed 8
 et ille qui combuserit eam lavabit vestimenta sua et corpus et
 immundus erit usque ad vesperam colliget autem vir mundus 9
 cineres vaccae et effundet eos extra castra in loco purissimo
 ut sint multitudini filiorum Israhel in custodiam et in aquam
 aspersionis quia pro peccato vacca combusta est cumque lave- 10
 rit qui vaccae portaverat cineres vestimenta sua immundus erit
 usque ad vesperum habebunt hoc filii Israhel et advenae qui
 habitant inter eos sanctum iure perpetuo qui tetigerit cadaver 11
 hominis et propter hoc septem diebus fuerit immundus asper- 12
 getur ex hac aqua die tertio et septimo et sic mundabitur si die
 tertio aspersus non fuerit septimo non poterit emundari om- 13
 nis qui tetigerit humanae animae morticinum et aspersus hac
 commixtione non fuerit polluet tabernaculum Domini et peri-
 bit ex Israhel quia aqua expiationis non est aspersus immundus
 erit et manebit spurcitia eius super eum ista est lex hominis 14
 qui moritur in tabernaculo omnes qui ingrediuntur tentorium
 illius et universa vasa quae ibi sunt polluta erunt septem die-
 bus vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper 15
 immundum erit si quis in agro tetigerit cadaver occisi hominis 16

aut per se mortui sive os illius vel sepulchrum immundus erit
17 septem diebus tollent de cineribus combustionis atque peccati
18 et mittent aquas vivas super eos in vas in quibus cum homo
mundus tinxerit hysopum asperget eo omne tentorium et cunc-
tam suppellectilem et homines huiuscemodi contagione pollutos
19 atque hoc modo mundus lustrabit immundum tertio et septimo
die expiatusque die septimo lavabit et se et vestimenta sua et
20 mundus erit ad vesperam si quis hoc ritu non fuerit expia-
tus peribit anima illius de medio ecclesiae quia sanctuarium
21 Domini polluit et non est aqua lustrationis aspersus erit hoc
praeceptum legitimum sempiternum ipse quoque qui aspergit
aquas lavabit vestimenta sua omnis qui tetigerit aquas expia-
22 tionis immundus erit usque ad vesperam quicquid tetigerit
immundus immundum faciet et anima quae horum quippiam
tetigerit immunda erit usque ad vesperum

XX veneruntque filii Israhel et omnis multitudo in desertum
Sin mense primo et mansit populus in Cades mortuaque est
2 ibi Maria et sepulta in eodem loco cumque indigeret aqua
3 populus coierunt adversum Mosen et Aaron et versi in sedi-
tionem dixerunt utinam perissemus inter fratres nostros coram
4 Domino cur eduxistis ecclesiam Domini in solitudinem ut et
5 nos et nostra iumenta moriantur quare nos fecistis ascendere
de Aegypto et adduxistis in locum istum pessimum qui seri
non potest qui nec ficum gignit nec vineas nec mala grana-
6 ta insuper et aquam non habet ad bibendum ingressusque
Moses et Aaron dimissa multitudo tabernaculum foederis
corruerunt proni in terram et apparuit gloria Domini super
7, 8 eos locutusque est Dominus ad Mosen dicens tolle virgam
et congrega populum tu et Aaron frater tuus et loquimini ad
petram coram eis et illa dabit aquas cumque eduxeris aquam
9 de petra bibet omnis multitudo et iumenta eius tulit igitur
Moses virgam quae erat in conspectu Domini sicut praecepe-
10 rat ei congregata multitudo ante petram dixitque eis audite
rebeldes et increduli num de petra hac vobis aquam poterimus
11 eicere cumque elevasset Moses manum percutiens virga bis
silicem egressae sunt aquae largissimae ita ut et populus bi-
12 beret et iumenta dixitque Dominus ad Mosen et Aaron quia

non credidistis mihi ut sanctificaretis me coram filiis Israhel
 non introducetis hos populos in terram quam dabo eis haec 13
 est aqua Contradictionis ubi iurgati sunt filii Israhel contra Do-
 minum et sanctificatus est in eis misit interea nuntios Moses 14
 de Cades ad regem Edom qui dicerent haec mandat frater tuus
 Israhel nosti omnem laborem qui adprehendit nos quomodo 15
 descenderint patres nostri in Aegyptum et habitaverimus ibi
 multo tempore adffixerintque nos Aegyptii et patres nostros
 et quomodo clamaverimus ad Dominum et exaudierit nos mi- 16
 seritque angelum qui eduxerit nos de Aegypto ecce in urbe
 Cades quae est in extremis finibus tuis positi obsecramus ut 17
 nobis transire liceat per terram tuam non ibimus per agros
 nec per vineas non bibemus aquas de puteis tuis sed gradie-
 mur via publica nec ad dextram nec ad sinistram declinan-
 tes donec transeamus terminos tuos cui respondit Edom non 18
 transibis per me alioquin armatus occurram tibi dixeruntque 19
 filii Israhel per tritam gradiemur viam et si biberimus aquas
 tuas nos et pecora nostra dabimus quod iustum est nulla erit in
 pretio difficultas tantum velociter transeamus at ille respon- 20
 dit non transibis statimque egressus est obuius cum infinita
 multitudine et manu forti nec voluit adquiescere deprecanti 21
 ut concederet transitum per fines suos quam ob rem devertit
 ab eo Israhel cumque castra movissent de Cades venerunt in 22
 montem Or qui est in finibus terrae Edom ubi locutus est 23
 Dominus ad Mosen pergat inquit Aaron ad populos suos non 24
 enim intrabit terram quam dedi filiis Israhel eo quod incre-
 dulus fuerit ori meo ad aquas Contradictionis tolle Aaron et 25
 filium eius cum eo et duces eos in montem Or cumque nudave- 26
 ris patrem veste sua indues ea Eleazarum filium eius et Aaron
 colligetur et morietur ibi fecit Moses ut praeceperat Dominus 27
 et ascenderunt in montem Or coram omni multitudine cum- 28
 que Aaron spoliasset vestibus suis induit eis Eleazarum filium
 eius illo mortuo in montis supercilio descendit cum Eleazaro 29
 omnis autem multitudo videns occubuisse Aaron flevit super 30
 eo triginta diebus per cunctas familias suas

quod cum audisset Chananeus rex Arad qui habitabat ad **XXI**
 meridiem venisse scilicet Israhel per exploratorum viam pu-

gnavit contra illum et victor existens duxit ex eo praedam
2 at Israhel voto se Domino obligans ait si tradideris populum
3 istum in manu mea delebo urbes eius exaudivitque Domi-
nus preces Israhel et tradidit Chananeum quem ille interfecit
subversis urbibus eius et vocavit nomen loci illius Horma id
4 est anathema profecti sunt autem et de monte Or per viam
quae ducit ad mare Rubrum ut circumirent terram Edom et
5 taedere coepit populum itineris ac laboris locutusque contra
Deum et Mosen ait cur eduxisti nos de Aegypto ut moreremur
in solitudine deest panis non sunt aquae anima nostra iam
6 nausiat super cibo isto levissimo quam ob rem misit Domi-
nus in populum ignitos serpentes ad quorum plagas et mortes
7 plurimorum venerunt ad Mosen atque dixerunt peccavimus
quia locuti sumus contra Dominum et te ora ut tollat a no-
8 bis serpentes oravit Moses pro populo et locutus est Domi-
nus ad eum fac serpentem et pone eum pro signo qui percus-
9 sus aspexerit eum vivet fecit ergo Moses serpentem aeneum
et posuit pro signo quem cum percussi aspicerent sanaban-
10, 11 tur profectique filii Israhel castrametati sunt in Oboth unde
egressi fixere tentoria in Hieabarim in solitudine quae respicit
12 Moab contra orientalem plagam et inde moventes venerunt ad
13 torrentem Zared quem relinquentes castrametati sunt contra
Arnon quae est in deserto et prominet in finibus Amorrei si-
quidem Arnon terminus est Moab dividens Moabitas et Amor-
14 reos unde dicitur in libro bellorum Domini sicut fecit in mari
15 Rubro sic faciet in torrentibus Arnon scopuli torrentium in-
clinati sunt ut requiescerent in Ar et recumberent in finibus
16 Moabitarum ex eo loco apparuit puteus super quo locutus
est Dominus ad Mosen congrega populum et dabo ei aquam
17 tunc cecinit Israhel carmen istud ascendat puteus concinebant
18 puteus quem foderunt principes et paraverunt duces multitu-
dinis in datore legis et in baculis suis de solitudine Matthana
19, 20 de Matthana Nahalihel de Nahalihel in Bamoth de Bamoth
vallis est in regione Moab in vertice Phasga et quod respicit
21 contra desertum misit autem Israhel nuntios ad Seon regem
22 Amorrearum dicens obsecro ut transire mihi liceat per terram
tuam non declinabimus in agros et vineas non bibemus aquas

ex puteis via regia gradiemur donec transeamus terminos tuos
 qui concedere noluit ut transiret Israhel per fines suos quin 23
 potius exercitu congregato egressus est obviam in desertum et
 venit in Iasa pugnavitque contra eum a quo percussus est in 24
 ore gladii et possessa est terra eius ab Arnon usque Iebboe et
 filios Ammon quia forti praesidio tenebantur termini Amma-
 nitarum tulit ergo Israhel omnes civitates eius et habitavit in 25
 urbibus Amorrei in Esebon scilicet et viculis eius urbs Ese- 26
 bon fuit regis Seon Amorrei qui pugnavit contra regem Moab
 et tulit omnem terram quae dicionis illius fuerat usque Arnon
 idcirco dicitur in proverbio venite in Esebon aedificetur et con- 27
 struatur civitas Seon ignis egressus est de Esebon flamma de 28
 oppido Seon et devoravit Ar Moabitarum et habitatores excel-
 sorum Arnon vae tibi Moab peristi popule Chamos dedit filios 29
 eius in fugam et filias in captivitatem regi Amorreorum Seon
 iugum ipsorum disperit ab Esebon usque Dibon lassii perve- 30
 nerunt in Nophe et usque Medaba habitavit itaque Israhel 31
 in terra Amorrei misitque Moses qui explorarent Iazer cuius 32
 ceperunt viculos et possederunt habitatores verteruntque se 33
 et ascenderunt per viam Basan et occurrit eis Og rex Basan
 cum omni populo suo pugnaturus in Edrai dixitque Domi- 34
 nus ad Mosen ne timeas eum quia in manu tua tradidi illum
 et omnem populum ac terram eius faciesque illi sicut fecisti
 Seon regi Amorreorum habitatori Esebon percusserunt igitur 35
 et hunc cum filiis suis universumque populum eius usque ad
 internicionem et possederunt terram illius

profectique castrametati sunt in campestribus Moab ubi **XXII**
 trans Iordanem Hierichus sita est videns autem Balac filius 2
 Sepphor omnia quae fecerat Israhel Amorreo et quod pertim- 3
 uissent eum Moabitae et impetum eius ferre non possent dixit 4
 ad maiores natu Madian ita delebit hic populus omnes qui in
 nostris finibus commorantur quomodo solet bos herbas usque 5
 ad radices carpere ipse erat eo tempore rex in Moab misit
 ergo nuntios ad Balaam filium Beor ariolum qui habitabat su-
 per flumen terrae filiorum Ammon ut vocarent eum et dicerent
 ecce egressus est populus ex Aegypto qui operuit superficiem
 terrae sedens contra me veni igitur et maledic populo huic 6

quia fortior me est si quo modo possim percutere et eicere
eum de terra mea novi enim quod benedictus sit cui benedixe-
7 ris et maledictus in quem maledicta congesseris perrexerunt
seniores Moab et maiores natu Madian habentes divinationis
pretium in manibus cumque venissent ad Balaam et narrassent
8 ei omnia verba Balac ille respondit manete hic nocte et re-
spondebo quicquid mihi dixerit Dominus manentibus illis apud
9 Balaam venit Deus et ait ad eum quid sibi volunt homines isti
10 apud te respondit Balac filius Sepphor rex Moabitarum mi-
11 sit ad me dicens ecce populus qui egressus est de Aegypto
operuit superficiem terrae veni et maledic ei si quo modo pos-
12 sim pugnans abicere eum dixitque Deus ad Balaam noli ire
13 cum eis neque maledicas populo quia benedictus est qui mane
consurgens dixit ad principes ite in terram vestram quia pro-
14 hibuit me Deus venire vobiscum reversi principes dixerunt ad
15 Balac noluit Balaam venire nobiscum rursum ille multo plu-
16 res et nobiliores quam ante miserat misit qui cum venissent
ad Balaam dixerunt sic dicit Balac filius Sepphor ne cuncte-
17 ris venire ad me paratum honorare te et quicquid volueris
18 dare veni et maledic populo isti respondit Balaam si dederit
mihi Balac plenam domum suam argenti et auri non potero
inmutare verbum Domini Dei mei ut vel plus vel minus loquar
19 obsecro ut hic maneatis etiam hac nocte et scire queam quid
20 mihi rursum respondeat Dominus venit ergo Deus ad Balaam
nocte et ait ei si vocare te venerunt homines isti surge et vade
21 cum eis ita dumtaxat ut quod tibi praecepero facias surrexit
22 Balaam mane et strata asina profectus est cum eis et iratus
est Deus stetitque angelus Domini in via contra Balaam qui
23 sedebat asinae et duos pueros habebat secum cernens asina
angelum stantem in via evaginato gladio avertit se de itinere
et ibat per agrum quam cum verberaret Balaam et vellet ad
24 semitam reducere stetit angelus in angustiis duarum mace-
25 riarum quibus vineae cingebantur quem videns asina iunxit
se parieti et adtrivit sedentis pedem at ille iterum verbera-
26 bat et nihilominus angelus ad locum angustum transiens ubi
nec ad dextram nec ad sinistram poterat deviari obvius stetit
27 cumque vidisset asina stantem angelum concidit sub pedibus

sedentis qui iratus vehementius caedebat fuste latera aperuit 28
 que Dominus os asinae et locuta est quid feci tibi cur percutis
 me ecce iam tertio respondit Balaam quia commeruisti et in 29
 lusisti mihi utinam haberem gladium ut te percuterem dixit 30
 asina nonne animal tuum sum cui semper sedere consuesti us-
 que in praesentem diem dic quid simile umquam fecerim tibi
 at ille ait numquam protinus aperuit Dominus oculos Balaam 31
 et vidit angelum stantem in via evaginato gladio adoravitque
 eum pronus in terram cui angelus cur inquit tertio verberas 32
 asinam tuam ego veni ut adversarer tibi quia perversa est via
 tua mihi que contraria et nisi asina declinasset de via dans 33
 locum resistenti te occidissem et illa viveret dixit Balaam 34
 peccavi nesciens quod tu stares contra me et nunc si displicet
 tibi ut vadam revertar ait angelus vade cum istis et cave ne 35
 aliud quam praecepero tibi loquaris ivit igitur cum principi-
 bus quod cum audisset Balac egressus est in occursum eius 36
 in oppido Moabitarum quod situm est in extremis finibus Ar-
 non dixitque ad Balaam misi nuntios ut vocarent te cur non 37
 statim venisti ad me an quia mercedem adventui tuo reddere
 nequeo cui ille respondit ecce adsum numquid loqui potero 38
 aliud nisi quod Deus posuerit in ore meo perrexerunt ergo 39
 simul et venerunt in urbem quae in extremis regni eius finibus
 erat cumque occidisset Balac boves et oves misit ad Balaam 40
 et principes qui cum eo erant munera mane autem facto duxit 41
 eum ad excelsa Baal et intuitus est extremam partem populi

dixitque Balaam ad Balac aedifica mihi hic septem aras et **XXIII**
 para totidem vitulos eiusdemque numeri arietes cumque fecis- 2
 set iuxta sermonem Balaam inposuerunt simul vitulum et arie-
 tem super aram dixitque Balaam ad Balac sta paulisper iuxta 3
 holocaustum tuum donec vadam si forte occurrat mihi Domi-
 nus et quodcumque imperaverit loquar tibi cumque abisset 4
 velociter occurrit ei Deus locutusque ad eum Balaam septem
 inquit aras erexi et inposui vitulum et arietem desuper Domi- 5
 nus autem posuit verbum in ore eius et ait revertere ad Balac
 et haec loqueris reversus invenit stantem Balac iuxta holo- 6
 caustum suum et omnes principes Moabitarum adsumptaque 7
 parabola sua dixit de Aram adduxit me Balac rex Moabita-

rum de montibus orientis veni inquit et maledic Jacob propera
8 et detestare Israhel quomodo maledicam cui non maledixit
9 Deus qua ratione detester quem Dominus non detestatur de
summis silicibus videbo eum et de collibus considerabo illum
10 populus solus habitabit et inter gentes non reputabitur quis
dinumerare possit pulverem Iacob et nosse numerum stirpis
Israhel moriatur anima mea morte iustorum et fiant novissi-
11 ma mea horum similia dixitque Balac ad Balaam quid est hoc
quod agis ut malediceres inimicis vocavi te et tu e contrario be-
12 nedicis eis cui ille respondit num aliud possum loqui nisi quod
13 iusserit Dominus dixit ergo Balac veni mecum in alterum lo-
cum unde partem Israhelis videas et totum videre non possis
14 inde maledicito ei cumque duxisset eum in locum sublimem
super verticem montis Phasga aedificavit Balaam septem aras
15 et inpositis supra vitulo atque ariete dixit ad Balac sta hic
16 iuxta holocaustum tuum donec ego pergam obvius cui cum
Dominus occurrisset posuissetque verbum in ore eius ait rever-
17 tere ad Balac et haec loqueris ei reversus invenit eum stantem
iuxta holocaustum suum et principes Moabitarum cum eo ad
18 quem Balac quid inquit locutus est Dominus at ille adsumpta
19 parabola sua ait sta Balac et ausculta audi fili Sepphor non
est Deus quasi homo ut mentiatur nec ut filius hominis ut
mutetur dixit ergo et non faciet locutus est et non implebit
20 ad benedicendum adductus sum benedictionem prohibere non
21 valeo non est idolum in Iacob nec videtur simulacrum in Isra-
hel Dominus Deus eius cum eo est et clangor victoriae regis in
22 illo Deus eduxit eum de Aegypto cuius fortitudo similis est
23 rinocerotis non est augurium in Iacob nec divinatio in Isra-
hel temporibus suis dicitur Iacob et Israheli quid operatus sit
24 Deus ecce populus ut leaena consurget et quasi leo erigetur
non accubabit donec devoret praedam et occisorum sangui-
25 nem bibat dixitque Balac ad Balaam nec maledicas ei nec
26 benedicas et ille nonne ait dixi tibi quod quicquid mihi Deus
27 imperaret hoc facerem et ait Balac ad eum veni et ducam
te ad alium locum si forte placeat Deo ut inde maledicas eis
28 cumque duxisset eum super verticem montis Phogor qui respi-
29 cit solitudinem dixit ei Balaam aedifica mihi hic septem aras

et para totidem vitulos eiusdemque numeri arietes fecit Balac 30
 ut Balaam dixerat inposuitque vitulos et arietes per singulas
 aras

cumque vidisset Balaam quod placeret Domino ut benedi- **XXIV**
 ceret Israheli nequaquam abiit ut ante perrexerat ut augurium
 quaereret sed dirigens contra desertum vultum suum et ele- 2
 vans oculos vidit Israhel in tentoriis commorantem per tribus
 suas et inruente in se spiritu Dei adsumpta parabola ait dixit 3
 Balaam filius Beor dixit homo cuius obturatus est oculus dixit 4
 auditor sermonum Dei qui visionem Omnipotentis intuitus est
 qui cadit et sic aperiuntur oculi eius quam pulchra tabernacu- 5
 la tua Iacob et tentoria tua Israhel ut valles nemorosae ut hor- 6
 ti iuxta fluvios inrigui ut tabernacula quae fixit Dominus quasi
 cedri propter aquas fluet aqua de situla eius et semen illius 7
 erit in aquas multas tolletur propter Agag rex eius et auferetur
 regnum illius Deus eduxit illum de Aegypto cuius fortitudo 8
 similis est rinocerotis devorabunt gentes hostes illius ossaque
 eorum confringent et perforabunt sagittis accubans dormivit 9
 ut leo et quasi leaena quam suscitare nullus audebit qui bene-
 dixerit tibi erit ipse benedictus qui maledixerit in maledictione
 reputabitur iratusque Balac contra Balaam conplosis manibus 10
 ait ad maledicendum inimicis meis vocavi te quibus e contra-
 rio tertio benedixisti revertere ad locum tuum decreveram 11
 quidem magnifice honorare te sed Dominus privavit te hono-
 re disposito respondit Balaam ad Balac nonne nuntiis tuis 12
 quos misisti ad me dixi si dederit mihi Balac plenam domum 13
 suam argenti et auri non potero praeterire sermonem Domini
 Dei mei ut vel boni quid vel mali proferam ex corde meo sed
 quicquid Dominus dixerit hoc loquar verumtamen pergens ad 14
 populum meum dabo consilium quid populus tuus huic popu-
 lo faciat extremo tempore sumpta igitur parabola rursum ait 15
 dixit Balaam filius Beor dixit homo cuius obturatus est ocu-
 lus dixit auditor sermonum Dei qui novit doctrinam Altissimi 16
 et visiones Omnipotentis videt qui cadens apertos habet ocu-
 los videbo eum sed non modo intuebor illum sed non prope 17
 orietur stella ex Iacob et consurget virga de Israhel et percu-
 tiet duces Moab vastabitque omnes filios Seth et erit Idumea 18

possessio eius hereditas Seir cedet inimicis suis Israhel vero
 19 fortiter aget de Iacob erit qui dominetur et perdat reliquias
 20 civitatis cumque vidisset Amalech adsumens parabolam ait
 21 principium gentium Amalech cuius extrema perdentur vidit
 quoque Cineum et adsumpta parabola ait robustum est qui-
 dem habitaculum tuum sed si in petra posueris nidum tuum
 22 et fueris electus de stirpe Cain quamdiu poteris permanere
 23 Assur enim capiet te adsumptaque parabola iterum locutus
 24 est heu quis victurus est quando ista faciet Deus venient in
 trieribus de Italia superabunt Assyrios vastabuntque Hebrae-
 25 os et ad extremum etiam ipsi peribunt surrexitque Balaam
 et reversus est in locum suum Balac quoque via qua venerat
 rediit

XXV morabatur autem eo tempore Israhel in Setthim et forni-
 2 catus est populus cum filiabus Moab quae vocaverunt eos ad
 sacrificia sua at illi comederunt et adoraverunt deos earum
 3, 4 initiatusque est Israhel Beelphegor et iratus Dominus ait ad
 Mosen tolle cunctos principes populi et suspende eos contra
 5 solem in patibulis ut avertatur furor meus ab Israhel dixitque
 Moses ad iudices Israhel occidat unusquisque proximos suos
 6 qui initiati sunt Beelphegor et ecce unus de filiis Israhel intra-
 vit coram fratribus suis ad scortum madianitin vidente Mose et
 omni turba filiorum Israhel qui flebant ante fores tabernaculi
 7 quod cum vidisset Finees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis
 8 surrexit de medio multitudinis et arrepto pugione ingressus
 est post virum israhelitem in lupanar et perfodit ambos si-
 mul virum scilicet et mulierem in locis genitalibus cessavitque
 9 plaga a filiis Israhel et occisi sunt viginti quattuor milia ho-
 10, 11 mines dixitque Dominus ad Mosen Finees filius Eleazari filii
 Aaron sacerdotis avertit iram meam a filiis Israhel quia zelo
 meo commotus est contra eos ut non ipse delerem filios Israhel
 12 in zelo meo idcirco loquere ad eos ecce do ei pacem foede-
 13 ris mei et erit tam ipsi quam semini illius pactum sacerdotii
 sempiternum quia zelatus est pro Deo suo et expiavit scelus
 14 filiorum Israhel erat autem nomen viri israhelitae qui occisus
 est cum Madianitide Zambri filius Salu dux de cognatione et
 15 tribu Symeonis porro mulier madianitis quae pariter inter-

fecta est vocabatur Chozbi filia Sur principis nobilissimi Madianitarum locutusque est Dominus ad Mosen dicens hostes vos sentiant Madianitae et percutite eos quia et ipsi hostiliter egerunt contra vos et decepere insidiis per idolum Phogor et Chozbi filiam ducis Madian sororem suam quae percussa est in die plagae pro sacrilegio Phogor

postquam noxiorum sanguis effusus est dixit Dominus ad Mosen et Eleazarum filium Aaron sacerdotem numerate omnem summam filiorum Israhel a viginti annis et supra per domos et cognationes suas cunctos qui possunt ad bella procedere locuti sunt itaque Moses et Eleazar sacerdos in campestribus Moab super Iordanem contra Hierichum ad eos qui erant a viginti annis et supra sicut Dominus imperarat quorum iste est numerus Ruben primogenitus Israhel huius filius Enoch a quo familia Enochitarum et Phallu a quo familia Phalluitarum et Esrom a quo familia Esromitarum et Charmi a quo familia Charmitarum hae sunt familiae de stirpe Ruben quarum numerus inventus est quadraginta tria milia et septingenti triginta filius Phallu Heliab huius filii Namuhel et Dathan et Abiram isti sunt Dathan et Abiram principes populi qui surrexerunt contra Mosen et Aaron in seditione Core quando adversum Dominum rebellaverunt et aperiens terra os suum devoravit Core morientibus plurimis quando combustis ignis ducentos quinquaginta viros et factum est grande miraculum ut Core pereunte filii illius non perirent filii Symeon per cognationes suas Namuhel ab hoc familia Namuhelitarum Iamin ab hoc familia Iaminitarum Iachin ab hoc familia Iachinitarum Zare ab hoc familia Zareitarum Saul ab hoc familia Saulitarum hae sunt familiae de stirpe Symeon quarum omnis numerus fuit viginti duo milia ducentorum filii Gad per cognationes suas Sephon ab hoc familia Sephonitarum Aggi ab hoc familia Aggitarum Suni ab hoc familia Sunitarum Ozni ab hoc familia Oznitarum Heri ab hoc familia Heritarum Arod ab hoc familia Aroditarum Arihel ab hoc familia Arihelitarum istae sunt familiae Gad quarum omnis numerus fuit quadraginta milia quingentorum filii Iuda Her et Onan qui ambo mortui sunt in terra Chanaan fueruntque filii Iuda per cognationes suas

XXVI

2

3

4

5

6

7

8, 9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

Sela a quo familia Selanitarum Phares a quo familia Pharesitarum Zare a quo familia Zareitarum porro filii Phares Esrom a quo familia Esromitarum et Amul a quo familia Amulitarum istae sunt familiae Iuda quarum omnis numerus fuit septuaginta milia quingentorum filii Isachar per cognationes suas Thola a quo familia Tholaitarum Phua a quo familia Phuaitarum Iasub a quo familia Iasubitarum Semran a quo familia Semranitarum hae sunt cognationes Isachar quarum numerus fuit sexaginta quattuor milia trecentorum filii Zabulon per cognationes suas Sared a quo familia Sareditarum Helon a quo familia Helonitarum Ialel a quo familia Ialelitarum hae sunt cognationes Zabulon quarum numerus fuit sexaginta milia quingentorum filii Ioseph per cognationes suas Manasse et Ephraim de Manasse ortus est Machir a quo familia Machiritarum Machir genuit Galaad a quo familia Galaaditarum Galaad habuit filios Hiezer a quo familia Hiezeritarum et Eleca a quo familia Elecarum et Asrihel a quo familia Asrihelitarum et Sechem a quo familia Sechemitarum et Semida a quo familia Semidatarum et Epher a quo familia Epheritarum fuit autem Epher pater Salphaad qui filios non habebat sed tantum filias quarum ista sunt nomina Maala et Noa et Egla et Melcha et Thersa hae sunt familiae Manasse et numerus earum quinquaginta duo milia septingentorum filii autem Ephraim per cognationes suas fuerunt hii Suthala a quo familia Suthalitarum Becher a quo familia Becheritarum Tehen a quo familia Tehenitarum porro filius Suthala fuit Heran a quo familia Heranitarum hae sunt cognationes filiorum Ephraim quarum numerus triginta duo milia quingentorum isti sunt filii Ioseph per familias suas filii Benjamin in cognationibus suis Bale a quo familia Baleitarum Azbel a quo familia Azbelitarum Ahiram a quo familia Ahiramitarum Supham a quo familia Suphamitarum Hupham a quo familia Huphamitarum filii Bale Hered et Noeman de Hered familia Hereditarum de Noeman familia Noemitarum hii sunt filii Benjamin per cognationes suas quorum numerus quadraginta quinque milia sescentorum filii Dan per cognationes suas Suham a quo familia Suhamitarum hae cognationes Dan per familias suas omnes fuere Suhami-

tae quorum numerus erat sexaginta quattuor milia quadringentorum filii Aser per cognationes suas Iemna a quo familia Iemnaitarum Iessui a quo familia Iessuitarum Brie a quo familia Briearum filii Brie Haber a quo familia Haberitarum et Melchihel a quo familia Melchihelitarum nomen autem filiae Aser fuit Sara hae cognationes filiorum Aser et eorum quinquaginta tria milia quadringentorum filii Nephtalim per cognationes suas Iessihel a quo familia Iessihelitarum Guni a quo familia Gunitarum Iesser a quo familia Iesseritarum Sellem a quo familia Sellemitarum hae sunt cognationes filiorum Nephtalim per familias suas quorum numerus quadraginta quinque milia quadringentorum ista est summa filiorum Israhel qui recensiti sunt sescenta milia et mille septingenti triginta locutusque est Dominus ad Mosen dicens istis dividetur terra iuxta numerum vocabulorum in possessiones suas pluribus maiorem partem dabis et paucioribus minorem singulis sicut nunc recensiti sunt tradetur possessio ita dumtaxat ut sors terram tribus dividat et familiis quicquid sorte contigerit hoc vel plures accipient vel pauciores hic quoque est numerus filiorum Levi per familias suas Gerson a quo familia Gersonitarum Caath a quo familia Caathitarum Merari a quo familia Meraritarum hae sunt familiae Levi familia Lobni familia Hebroni familia Mooli familia Musi familia Cori at vero Caath genuit Amram qui habuit uxorem Iochabed filiam Levi quae nata est ei in Aegypto haec genuit viro suo Amram filios Aaron et Mosen et Mariam sororem eorum de Aaron orti sunt Nadab et Abiu et Eleazar et Ithamar quorum Nadab et Abiu mortui sunt cum obtulissent ignem alienum coram Domino fueruntque omnes qui numerati sunt viginti tria milia generis masculini ab uno mense et supra quia non sunt recensiti inter filios Israhel nec eis cum ceteris data possessio hic est numerus filiorum Israhel qui descripti sunt a Mosen et Eleazaro sacerdote in campestribus Moab supra Iordanem contra Hiericho inter quos nullus fuit eorum qui ante numerati sunt a Mose et Aaron in deserto Sinai praedixerat enim Dominus quod omnes morerentur in solitudine nullusque remansit ex eis nisi Chaleb filius Iepphonne et Iosue filius Nun

XXVII

accesserunt autem filiae Salphaad filii Ephher filii Galaad filii Machir filii Manasse qui fuit filius Ioseph quarum sunt nomina
2 Maala et Noa et Egla et Melcha et Thersa steteruntque coram Mosen et Eleazaro sacerdote et cunctis principibus populi
3 ad ostium tabernaculi foederis atque dixerunt pater noster mortuus est in deserto nec fuit in seditione quae concitata est contra Dominum sub Core sed in peccato suo mortuus est hic non habuit mares filios cur tollitur nomen illius de familia sua quia non habet filium date nobis possessionem inter cognatos
4 patris nostri rettulitque Moses causam earum ad iudicium
5, 6 Domini qui dixit ad eum iustam rem postulant filiae Salphaad da eis possessionem inter cognatos patris sui et ei in hereditate succedant ad filios autem Israhel loqueris haec homo cum mortuus fuerit absque filio ad filiam eius transibit hereditas si filiam non habuerit habebit successores fratres suos
7, 8 quod si et fratres non fuerint dabitur hereditatem fratribus patris eius sin autem nec patruos habuerit dabitur hereditas his qui ei proximi sunt eritque hoc filiis Israhel sanctum lege perpetua sicut praecepit Dominus Mosi dixit quoque Dominus ad Mosen ascende in montem istum Abarim et contemplare
9 inde terram quam daturus sum filiis Israhel cumque videris eam ibis et tu ad populum tuum sicut ivit frater tuus Aaron
10 quia offendistis me in deserto Sin in contradictione multitudinis nec sanctificare me voluistis coram ea super aquas hae
11 sunt aquae Contradictionis in Cades deserti Sin cui respondit Moses provideat Dominus Deus spirituum omnis carnis
12 hominem qui sit super multitudinem hanc et possit exire et intrare ante eos et educere illos vel introducere ne sit populus
13 Domini sicut oves absque pastore dixitque Dominus ad eum tolle Iosue filium Nun virum in quo est spiritus et pone manum tuam super eum qui stabit coram Eleazaro sacerdote et
14 omni multitudine et dabis ei praecepta cunctis videntibus et partem gloriae tuae ut audiat eum omnis synagoga filiorum
15 Israhel pro hoc si quid agendum erit Eleazar sacerdos consullet Dominum ad verbum eius egredietur et ingredietur ipse
16 et omnes filii Israhel cum eo et cetera multitudo fecit Moses ut praeceperat Dominus cumque tulisset Iosue statuit eum

coram Eleazaro sacerdote et omni frequentia populi et in- 23
 positis capiti eius manibus cuncta replicavit quae mandaverat
 Dominus

dixit quoque Dominus ad Mosen praecipe filiis Israhel et **XXVIII,** 2
 dices ad eos oblationem meam et panes et incensum odoris
 suavissimi offerite per tempora sua haec sunt sacrificia quae 3
 offerre debetis agnos anniculos immaculatos duos cotidie in ho-
 locaustum sempiternum unum offeretis mane et alterum ad 4
 vesperam decimam partem oephi similae quae conspersa sit 5
 oleo purissimo et habeat quartam partem hin holocaustum 6
 iuge est quod obtulistis in monte Sinai in odorem suavissi-
 mum incensi Domini et libabitis vini quartam partem hin 7
 per agnos singulos in sanctuario Domini alterumque agnum 8
 similiter offeretis ad vesperam iuxta omnem ritum sacrificii
 matutini et libamentorum eius oblationem suavissimi odoris
 Domino die autem sabbati offeretis duos agnos anniculos in- 9
 maculatos et duas decimas similae oleo conspersae in sacrificio
 et liba quae rite funduntur per singula sabbata in holocausto 10
 sempiterno in kalendis autem id est in mensuum exordiis of- 11
 feretis holocaustum Domino vitulos de armento duos arietem
 unum agnos anniculos septem immaculatos et tres decimas si- 12
 milae oleo conspersae in sacrificio per singulos vitulos et duas
 decimas similae oleo conspersae per singulos arietes et deci- 13
 mam decimae similae ex oleo in sacrificio per agnos singulos
 holocaustum suavissimi odoris atque incensi est Domino li- 14
 bamenta autem vini quae per singulas fundenda sunt victimas
 ista erunt media pars hin per vitulos singulos tertia per arietem
 quarta per agnum hoc erit holocaustum per omnes menses qui
 sibi anno vertente succedunt hircus quoque offeretur Domino 15
 pro peccatis in holocaustum sempiternum cum libamentis suis
 mense autem primo quartadecima die mensis phase Domini 16
 erit et quintadecima die sollemnitas septem diebus vescentur 17
 azymis quarum dies prima venerabilis et sancta erit omne 18
 opus servile non facietis in ea offeretisque incensum holocau- 19
 stum Domino vitulos de armento duos arietem unum agnos
 anniculos immaculatos septem et sacrificia singulorum ex si- 20
 mila quae conspersa sit oleo tres decimas per singulos vitulos

21 et duas decimas per arietem et decimam decimae per agnos
 22 singulos id est per septem agnos et hircum pro peccato unum
 23 ut expietur pro vobis praeter holocaustum matutinum quod
 24 semper offertis ita facietis per singulos dies septem dierum
 25 in fomitem ignis et in odorem suavissimum Domino qui sur-
 26 get de holocausto et de libationibus singulorum dies quoque
 27 septimus celeberrimus et sanctus erit vobis omne opus servile
 28 non facietis in eo dies etiam primitivorum quando offertis no-
 29 vas fruges Domino expletis ebdomadibus venerabilis et sancta
 30 erit omne opus servile non facietis in ea offeretisque holocau-
 31 stum in odorem suavissimum Domino vitulos de armento duos
 arietem unum et agnos anniculos immaculatos septem atque
 in sacrificiis eorum similiae oleo conspersae tres decimas per
 singulos vitulos per arietes duas per agnos decimam deci-
 mae qui simul sunt agni septem hircum quoque qui mactatur
 pro expiatione praeter holocaustum sempiternum et liba eius
 immaculata offeretis omnia cum libationibus suis

XXIX mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit
 vobis omne opus servile non facietis in ea quia dies clangoris
 2 est et tubarum offeretisque holocaustum in odorem suavissi-
 mum Domino vitulum de armento unum arietem unum agnos
 3 anniculos immaculatos septem et in sacrificiis eorum similiae
 oleo conspersae tres decimas per singulos vitulos duas decimas
 4 per arietem unam decimam per agnum qui simul sunt agni
 5 septem et hircum pro peccato qui offertur in expiationem
 6 populi praeter holocaustum kalendarum cum sacrificiis suis
 et holocaustum sempiternum cum libationibus solitis hisdem
 caerimoniis offeretis in odorem suavissimum incensum Domino
 7 decima quoque dies mensis huius septimi erit vobis sancta at-
 que venerabilis et adfligetis animas vestras omne opus servile
 8 non facietis in ea offeretisque holocaustum Domino in odorem
 suavissimum vitulum de armento unum arietem unum agnos
 9 anniculos immaculatos septem et in sacrificiis eorum similiae
 oleo conspersae tres decimas per vitulos singulos duas decimas
 10 per arietem decimam decimae per agnos singulos qui sunt si-
 11 mul septem agni et hircum pro peccato absque his quae offerri
 pro delicto solent in expiationem et holocaustum sempiternum

in sacrificio et libaminibus eorum quintadecima vero die men- 12
 sis septimi quae vobis erit sancta atque venerabilis omne opus
 servile non facietis in ea sed celebrabitis sollemnitatem Domino
 septem diebus offeretisque holocaustum in odorem suavissimi 13
 mum Domino vitulos de armento tredecim arietes duos agnos
 anniculos quattuordecim immaculatos et in libamentis eorum 14
 similiae oleo conspersae tres decimas per vitulos singulos qui
 sunt simul vituli tredecim et duas decimas arieti uno id est si-
 mul arietibus duobus et decimam decimae agnis singulis qui 15
 sunt simul agni quattuordecim et hircum pro peccato absque 16
 holocausto sempiterno et sacrificio et libamine eius in die al-
 tero offeres vitulos de armento duodecim arietes duos agnos
 anniculos immaculatos quattuordecim sacrificiaque et libami- 18
 na singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et 19
 hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificio-
 que eius et libamine die tertio offeres vitulos undecim arietes 20
 duos agnos anniculos immaculatos quattuordecim sacrificia- 21
 que et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite
 celebrabis et hircum pro peccato absque holocausto sempi- 22
 terno et sacrificio et libamine eius die quarto offeres vitulos 23
 decem arietes duos agnos anniculos immaculatos quattuorde-
 cim sacrificiaque eorum et libamina singulorum per vitulos et 24
 arietes et agnos rite celebrabis et hircum pro peccato absque 25
 holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine die quin- 26
 to offeres vitulos novem arietes duos agnos anniculos inmacu-
 latos quattuordecim sacrificiaque et libamina singulorum per 27
 vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et hircum pro pecca- 28
 to absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libami-
 ne die sexto offeres vitulos octo arietes duos agnos anniculos 29
 immaculatos quattuordecim sacrificiaque et libamina singulo- 30
 rum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et hircum 31
 pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius
 et libamine die septimo offeres vitulos septem arietes duos 32
 agnos anniculos immaculatos quattuordecim sacrificiaque et 33
 libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite cele-
 brabis et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno 34
 sacrificioque eius et libamine die octavo qui est celeberrimus 35

36 omne opus servile non facietis offerentes holocaustum in odo-
 rem suavissimum Domino vitulum unum arietem unum agnos
 37 anniculos immaculatos septem sacrificiaque et libamina sin-
 38 gulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et hir-
 cum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque
 39 eius et libamine haec offeretis Domino in sollemnitatibus ve-
 stris praeter vota et oblationes spontaneas in holocausto in
 sacrificio in libamine et in hostiis pacificis

XXX narravitque Moses filiis Israhel omnia quae ei Dominus im-
 2 perarat et locutus est ad principes tribuum filiorum Israhel
 3 iste est sermo quem praecepit Dominus si quis virorum votum
 Domino voverit aut se constrinxerit iuramento non faciet irri-
 4 tum verbum suum sed omne quod promisit implebit mulier
 si quippiam voverit et se constrinxerit iuramento quae est in
 domo patris sui et in aetate adhuc puellari si cognoverit pater
 votum quod pollicita est et iuramentum quo obligavit animam
 5 suam et tacuerit voti rea erit quicquid pollicita est et iura-
 6 vit opere complebit sin autem statim ut audierit contradixerit
 pater et vota et iuramenta eius irrita erunt nec obnoxia tenebi-
 7 tur sponsioni eo quod contradixerit pater si maritum habuerit
 et voverit aliquid et semel verbum de ore eius egrediens ani-
 8 mam illius obligaverit iuramento quo die audierit vir et non
 9 contradixerit voti rea erit reddet quodcumque promiserat sin
 autem audiens statim contradixerit et irritas fecerit pollicita-
 tiones eius verbaque quibus obstrinxerat animam suam propi-
 10 titius ei erit Dominus vidua et repudiata quicquid voverint
 11 reddent uxor in domo viri cum se voto constrinxerit et iura-
 12 mento si audierit vir et tacuerit nec contradixerit sponsioni
 13 reddet quodcumque promiserat sin autem extemplo contradi-
 xerit non tenebitur promissionis rea quia maritus contradixit
 14 et Dominus ei propitius erit si voverit et iuramento se con-
 strinxerit ut per ieiunium vel ceterarum rerum abstinentiam
 adfligat animam suam in arbitrio viri erit ut faciat sive non
 15 faciat quod si audiens vir tacuerit et in alteram diem distule-
 rit sententiam quicquid voverat atque promiserat reddet quia
 16 statim ut audivit tacuit sin autem contradixerit postquam
 17 rescivit portabit ipse iniquitatem eius istae sunt leges quas

constituit Dominus Mosi inter virum et uxorem inter patrem et filiam quae in puellari adhuc aetate est vel quae manet in parentis domo

locutusque est Dominus ad Mosen dicens **XXXI**, 2
 filios Israhel de Madianitis et sic colligeris ad populum tuum
 statimque Moses armate inquit ex vobis viros ad pugnam qui 3
 possint ultionem Domini expetere de Madianitis mille viri de 4
 singulis tribubus eligantur Israhel qui mittantur ad bellum de- 5
 deruntque millenos de cunctis tribubus id est duodecim milia
 expeditorum ad pugnam quos misit Moses cum Finees filio 6
 Eleazari sacerdotis vasa quoque sancta et tubas ad clangen-
 dum tradidit ei cumque pugnassent contra Madianitas atque 7
 vicissent omnes mares occiderunt et reges eorum Evi et Re- 8
 cem et Sur et Ur et Rebe quinque principes gentis Balaam
 quoque filium Beor interfecerunt gladio ceperuntque mulieres 9
 eorum et parvulos omniaque pecora et cunctam supellectilem
 quicquid habere potuerant depopulati sunt tam urbes quam 10
 viculos et castella flamma consumpsit et tulerunt praedam 11
 et universa quae ceperant tam ex hominibus quam ex iumen-
 tis et adduxerunt ad Mosen et Eleazarum sacerdotem et ad 12
 omnem multitudinem filiorum Israhel reliqua etiam utensilia
 portaverunt ad castra in campestribus Moab iuxta Iordanem
 contra Hiericho egressi sunt autem Moses et Eleazar sacerdos 13
 et omnes principes synagogae in occursum eorum extra castra
 iratusque Moses principibus exercitus tribunis et centurionibus 14
 qui venerant de bello ait cur feminas reservastis nonne istae 15, 16
 sunt quae deceperunt filios Israhel ad suggestionem Balaam et
 praevaricari vos fecerunt in Domino super peccato Phogor unde
 et percussus est populus ergo cunctos interficite quicquid 17
 est generis masculini etiam in parvulis et mulieres quae nove-
 runt viros in coitu iugulate puellas autem et omnes feminas 18
 virgines reservate vobis et manete extra castra septem diebus 19
 qui occiderit hominem vel occisum tetigerit lustrabitur die ter-
 tio et septimo et de omni praeda sive vestimentum fuerit sive 20
 vas et aliquid in utensilia praeparatum de caprarum pellibus
 et pilis et ligno expiabitur Eleazar quoque sacerdos ad viros 21
 exercitus qui pugnaverant sic locutus est hoc est praeceptum

22 legis quod mandavit Dominus Mosi aurum et argentum et aes
23 et ferrum et stagnum et plumbum et omne quod potest tran-
sire per flammam igne purgabitur quicquid autem ignem non
24 potest sustinere aqua expiationis sanctificabitur et lavabitis
vestimenta vestra die septimo et purificati postea castra in-
25, 26 trabitis dixitque Dominus ad Mosen tollite summam eorum
quae capta sunt ab homine usque ad pecus tu et Eleazar sa-
27 cerdos et principes vulgi dividesque ex aequo praedam inter
eos qui pugnaverunt et egressi sunt ad bellum et inter om-
28 nem reliquam multitudinem et separabis partem Domino ab
his qui pugnaverunt et fuerunt in bello unam animam de quin-
29 gentis tam ex hominibus quam ex bubus et asinis et ovibus et
30 dabis eam Eleazaro sacerdoti quia primitiae Domini sunt ex
media quoque parte filiorum Israhel accipies quinquagesimum
caput hominum et boum et asinorum et ovium cunctarum-
que animantium et dabis ea Levitis qui excubant in custodiis
31 tabernaculi Domini feceruntque Moses et Eleazar sicut prae-
32 ceperat Dominus fuit autem praeda quam exercitus ceperat
33 ovium sescenta septuaginta quinque milia boum septuaginta
34, 35 duo milia asinorum sexaginta milia et mille animae homi-
num sexus feminei quae non cognoverant viros triginta duo
36 milia dataque est media pars his qui in proelio fuerant ovium
37 trecenta triginta septem milia quingenta e quibus in partem
Domini supputatae sunt oves sescentae septuaginta quinque
38, 39 et de bubus triginta sex milibus boves septuaginta duo de
40 asinis triginta milibus quingentis asini sexaginta unus de ani-
mabus hominum sedecim milibus cesserunt in partem Domi-
41 ni triginta duae animae tradiditque Moses numerum primi-
tiarum Domini Eleazaro sacerdoti sicut ei fuerat imperatum
42 ex media parte filiorum Israhel quam separaverat his qui in
43 proelio fuerant de media vero parte quae contigerat reliquae
multitudini id est de ovium trecentis triginta septem milibus
44, 45 quingentis et de bubus triginta sex milibus et de asinis trigin-
46, 47 ta milibus quingentis et de hominibus sedecim milibus tulit
Moses quinquagesimum caput et dedit Levitis qui excubant
48 in tabernaculo Domini sicut praeceperat Dominus cumque
accessissent principes exercitus ad Mosen et tribuni centurio-

nesque dixerunt nos servi tui recensuimus numerum pugna- 49
 torum quos habuimus sub manu nostra et ne unus quidem
 defuit ob hanc causam offerimus in donariis Domini singuli 50
 quod in praeda auri potuimus invenire periscelides et armillas
 anulos et dextralia ac murenulas ut depreceris pro nobis Domi-
 num susceperuntque Moses et Eleazar sacerdos omne aurum 51
 in diversis speciebus pondus sedecim milia septingentos quin-
 quaginta siclos a tribunis et centurionibus unusquisque enim 52
 quod in praeda rapuerat suum erat et susceptum intulerunt 53
 in tabernaculum testimonii in monumentum filiorum Israhel
 coram Domino 54

filii autem Ruben et Gad habebant pecora multa et erat **XXXII**
 illis in iumentis infinita substantia cumque vidissent Iazer et
 Galaad aptas alendis animalibus venerunt ad Mosen et ad 2
 Eleazarum sacerdotem et principes multitudinis atque dixe-
 runt Atharoth et Dibon et Iazer et Nemra Esbon et Eleale et 3
 Sabam et Nebo et Beon terram quam percussit Dominus in 4
 conspectu filiorum Israhel regionis uberrimae est ad pastum
 animalium et nos servi tui habemus iumenta plurima pre- 5
 camurque si invenimus gratiam coram te ut des nobis famulis
 tuis eam in possessionem ne facias nos transire Iordanem qui 6
 bus respondit Moses numquid fratres vestri ibunt ad pugnam
 et vos hic sedebitis cur subvertitis mentes filiorum Israhel 7
 ne transire audeant in locum quem eis daturus est Dominus
 nonne ita egerunt patres vestri quando misi de Cadesbarne ad 8
 explorandam terram cumque venissent usque ad vallem Bo- 9
 tri lustrata omni regione subverterunt cor filiorum Israhel ut
 non intrarent fines quos eis Dominus dedit qui iratus iuravit 10
 dicens si videbunt homines isti qui ascenderunt ex Aegypto 11
 a viginti annis et supra terram quam sub iuramento pollicitus
 sum Abraham Isaac et Iacob et noluerunt sequi me praeter 12
 Chaleb filium Iepphonne Cenezeum et Iosue filium Nun isti
 impleverunt voluntatem meam iratusque Dominus adversum 13
 Israhel circumduxit eum per desertum quadraginta annis do-
 nec consumeretur universa generatio quae fecerat malum in
 conspectu eius et ecce inquit vos surrexistis pro patribus ve- 14
 stris incrementa et alumni hominum peccatorum ut augetis

15 furorem Domini contra Israhel qui si nolueritis sequi eum in
solitudine populum derelinquet et vos causa eritis necis om-
16 nium at illi prope accedentes dixerunt caulas ovium fabrica-
bimus et stabula iumentorum parvulis quoque nostris urbes
17 munitas nos autem ipsi armati et accincti pergemus ad proe-
lium ante filios Israhel donec introducamus eos ad loca sua
parvuli nostri et quicquid habere possumus erunt in urbibus
18 muratis propter habitatorum insidias non revertemur in do-
mos nostras usquequo possideant filii Israhel hereditatem suam
19 nec quicquam quaeremus trans Iordanem quia iam habemus
20 possessionem nostram in orientali eius plaga quibus Moses
ait si facitis quod promittitis expediti pergite coram Domino
21 ad pugnam et omnis vir bellator armatus Iordanem transeat
22 donec subvertat Dominus inimicos suos et subiciatur ei om-
nis terra tunc eritis inculpabiles et apud Dominum et apud
23 Israhel et obtinebitis regiones quas vultis coram Domino sin
autem quod dicitis non feceritis nulli dubium quin peccetis in
Dominum et scitote quoniam peccatum vestrum adprehendet
24 vos aedificate ergo urbes parvulis vestris et caulas ac stabula
25 ovibus ac iumentis et quod polliciti estis implete dixeruntque
filii Gad et Ruben ad Mosen servi tui sumus faciemus quod
26 iubet dominus noster parvulos nostros et mulieres et pecora
27 ac iumenta relinquemus in urbibus Galaad nos autem famuli
tui omnes expediti pergemus ad bellum sicut tu domine loque-
28 ris praecepit ergo Moses Eleazaro sacerdote et Iosue filio Nun
29 et principibus familiarum per tribus Israhel et dixit ad eos si
transierint filii Gad et filii Ruben vobiscum Iordanem omnes
armati ad bellum coram Domino et vobis fuerit terra subiecta
30 date eis Galaad in possessionem sin autem noluerint transire
vobiscum in terram Chanaan inter vos habitandi accipiant lo-
31 ca responderuntque filii Gad et filii Ruben sicut locutus est
32 Dominus servis suis ita faciemus ipsi armati pergemus coram
Domino in terram Chanaan et possessionem iam suscepisse
33 nos confitemur trans Iordanem dedit itaque Moses filiis Gad
et Ruben et dimidiaei tribui Manasse filii Ioseph regnum Seon
regis Amorrei et regnum Og regis Basan et terram eorum cum
34 urbibus suis per circuitum igitur extruxerunt filii Gad Dibon

et Atharoth et Aroer Etrothsophan et Iazer Iecbaa et Beth- 35, 36
 nemra et Betharan urbes munitas et caulas pecoribus suis filii 37
 vero Ruben aedificaverunt Esbon et Eleale et Cariathaim et 38
 Nabo et Baalmeon versis nominibus Sabama quoque inponen-
 tes vocabula urbibus quas extruxerant porro filii Machir filii 39
 Manasse perrexerunt in Galaad et vastaverunt eam interfec-
 to Amorreo habitatore eius dedit ergo Moses terram Galaad 40
 Machir filio Manasse qui habitavit in ea Iair autem filius Ma- 41
 nasse abiit et occupavit vicos eius quos appellavit Avothiair id
 est villas Iair Nobe quoque perrexit et adprehendit Canath 42
 cum viculis suis vocavitque eam ex nomine suo Nobe

hae sunt mansiones filiorum Israhel qui egressi sunt de Ae- **XXXIII**
 gypto per turmas suas in manu Mosi et Aaron quas descrip- 2
 sit Moses iuxta castrorum loca quae Domini iussione muta-
 bant profecti igitur de Ramesse mense primo quintadecima 3
 die mensis primi altera die phase filii Israhel in manu excel-
 sa videntibus cunctis Aegyptiis et sepelientibus primogenitos 4
 quos percusserat Dominus nam et in diis eorum exercuerat
 ultionem castrametati sunt in Soccoth et de Soccoth vene- 5, 6
 runt in Aetham quae est in extremis finibus solitudinis inde 7
 egressi venerunt contra Phiahiroth quae respicit Beelsephon
 et castrametati sunt ante Magdolum profectique de Phiahi- 8
 roth transierunt per medium mare in solitudinem et ambu-
 lantes tribus diebus per desertum Aetham castrametati sunt
 in Mara profectique de Mara venerunt in Helim ubi erant 9
 duodecim fontes aquarum et palmae septuaginta ibique ca-
 strametati sunt sed et inde egressi fixere tentoria super mare 10
 Rubrum profectique de mari Rubro castrametati sunt in de- 11
 serto Sin unde egressi venerunt in Dephca profectique de 12, 13
 Dephca castrametati sunt in Alus egressi de Alus Raphidim
 fixere tentoria ubi aqua populo defuit ad bibendum profecti- 15
 que de Raphidim castrametati sunt in deserto Sinai sed et de 16
 solitudine Sinai egressi venerunt ad sepulchra Concupiscen-
 tiae profectique de sepulchris Concupiscientiae castrametati 17
 sunt in Aseroth et de Aseroth venerunt in Rethma profec- 18, 19
 tique de Rethma castrametati sunt in Remmonphares unde 20
 egressi venerunt in Lebna et de Lebna castrametati sunt in 21

22, 23 Ressa egressi de Ressa venerunt in Ceelatha unde profecti
24 castrametati sunt in monte Sepher egressi de monte Sepher
25 venerunt in Arada inde proficiscentes castrametati sunt in
26, 27 Maceloth profectique de Maceloth venerunt in Thaath de
28 Thaath castrametati sunt in Thare unde egressi fixerunt ten-
29 toria in Methca et de Methca castrametati sunt in Esmona
30, 31 profectique de Esmona venerunt in Moseroth et de Moseroth
32 castrametati sunt in Baneiacan egressique de Baneiacan
33 venerunt in montem Gadgad unde profecti castrametati sunt
34, 35 in Hietebatha et de Hietebatha venerunt in Ebrona egressi-
36 que de Ebrona castrametati sunt in Asiongaber inde profecti
37 venerunt in desertum Sin haec est Cades egressique de Ca-
38 des castrametati sunt in monte Hor in extremis finibus terrae
39 Edom ascenditque Aaron sacerdos montem Hor iubente Do-
40 mino et ibi mortuus est anno quadragesimo egressionis filio-
41 rum Israhel ex Aegypto mense quinto prima die mensis cum
42, 43 esset annorum centum viginti trium audivitque Chananeus
44 rex Arad qui habitabat ad meridiem in terra Chanaan venis-
45 se filios Israhel et profecti de monte Hor castrametati sunt
46 in Salmona unde egressi venerunt in Phinon profectique de
47 Phinon castrametati sunt in Oboth et de Oboth venerunt in
48 Ieabarim quae est in finibus Moabitarum profectique de Iea-
49 barim fixere tentoria in Dibongad unde egressi castrametati
50 sunt in Elmondeblathaim egressi de Elmondeblathaim vene-
51 runt ad montes Abarim contra Nabo profectique de montibus
52 Abarim transierunt ad campestria Moab super Iordanem con-
53 tra Hiericho ibique castrametati sunt de Bethsimon usque ad
54 Belsattim in planioribus locis Moabitarum ubi locutus est
55 Dominus ad Mosen praecipe filiis Israhel et dic ad eos quan-
do transieritis Iordanem intrantes terram Chanaan disperdite
cunctos habitatores regionis illius confringite titulos et statuas
comminuite atque omnia excelsa vastate mundantes terram
et habitantes in ea ego enim dedi vobis illam in possessionem
quam dividetis vobis sorte pluribus dabitur latiore et paucis
angustiore singulis ut sors ceciderit ita tribuetur hereditas
per tribus et familias possessio dividetur sin autem nolueritis
interficere habitatores terrae qui remanserint erunt vobis quasi

clavi in oculis et lanceae in lateribus et adversabuntur vobis
 in terra habitationis vestrae et quicquid illis facere cogitaram 56
 vobis faciam

locutus est Dominus ad Mosen praecipe filiis Israhel et **XXXIV**, 2
 dices ad eos cum ingressi fueritis terram Chanaan et in pos-
 sessionem vobis sorte ceciderit his finibus terminabitur pars 3
 meridiana incipiet a solitudine Sin quae est iuxta Edom et ha-
 bebunt terminos contra orientem mare Salsissimum qui circum- 4
 ibunt australem plagam per ascensum Scorpionis ita ut tran-
 seant Senna et perveniant in meridiem usque ad Cadesbarne
 unde egredientur confinia ad villam nomine Addar et tendent
 usque Asemona ibuntque per gyrum terminus ab Asemona us- 5
 que ad torrentem Aegypti et maris Magni litore finietur plaga 6
 autem occidentalis a mari Magno incipiet et ipso fine clude-
 tur porro ad septentrionalem plagam a mari Magno termini 7
 incipient pervenientes usque ad montem Altissimum a quo 8
 venies in Emath usque ad terminos Sedada ibuntque confi- 9
 nia usque Zephrona et villam Henan hii erunt termini in parte
 aquilonis inde metabuntur fines contra orientalem plagam de 10
 villa Henan usque Sephama et de Sephama descendunt ter- 11
 mini in Rebla contra fontem inde pervenient contra orientem
 ad mare Chenereth et tendent usque Iordanem et ad ultimum 12
 Salsissimo cludentur mari hanc habebitis terram per fines suos
 in circuitu praecepitque Moses filiis Israhel dicens haec erit 13
 terra quam possidebitis sorte et quam iussit dari Dominus no-
 vem tribubus et dimidia tribui tribus enim filiorum Ruben 14
 per familias suas et tribus filiorum Gad iuxta cognationum nu-
 merum media quoque tribus Manasse id est duae semis tri- 15
 bus acceperunt partem suam trans Iordanem contra Hiericho
 ad orientalem plagam et ait Dominus ad Mosen haec sunt 16, 17
 nomina virorum qui terram vobis dividunt Eleazar sacerdos et
 Iosue filius Nun et singuli principes de tribubus singulis 18, 19
 quorum ista sunt vocabula de tribu Iuda Chaleb filius Iepphon
 de tribu Symeon Samuhel filius Ammiud de tribu Benjamin 20, 21
 Helidad filius Chaselon de tribu filiorum Dan Bocci filius Io-
 gli filiorum Ioseph de tribu Manasse Hannihel filius Ephod 22
 de tribu Ephraim Camuhel filius Sephtan de tribu Zabulon 23, 25

26 Elisaphan filius Pharnach de tribu Isachar dux Faltihel filius
 27, 28 Ozan de tribu Aser Ahiud filius Salomi de tribu Nephthali
 29 Phedahel filius Ameiud hii sunt quibus praecepit Dominus ut
 dividerent filiis Israhel terram Chanaan

XXXV haec quoque locutus est Dominus ad Mosen in campestribus
 2 Moab super Iordanem contra Hiericho praecipe filiis Israhel
 3 ut dent Levitis de possessionibus suis urbes ad habitandum
 et suburbana earum per circuitum ut ipsi in oppidis maneant
 4 et suburbana sint pecoribus ac iumentis quae a muris civita-
 tum forinsecus per circuitum mille passuum spatio tendentur
 5 contra orientem duo milia erunt cubiti et contra meridiem si-
 militer duo milia ad mare quoque quod respicit occidentem
 eadem mensura erit et septentrionalis plaga aequali termino
 6 finietur eruntque urbes in medio et foris suburbana de ipsis
 autem oppidis quae Levitis dabitur sex erunt in fugitivorum
 auxilia separata ut fugiat ad ea qui fuderit sanguinem excep-
 7 tis his alia quadraginta duo oppida id est simul quadraginta
 8 octo cum suburbanis suis ipsaeque urbes quae dabuntur de
 possessionibus filiorum Israhel ab his qui plus habent plures
 auferentur et qui minus pauciores singuli iuxta mensuram he-
 9 reditatis suae dabunt oppida Levitis ait Dominus ad Mosen
 10 loquere filiis Israhel et dices ad eos quando transgressi fueritis
 11 Iordanem in terram Chanaan decernite quae urbes esse de-
 beant in praesidia fugitivorum qui nolentes sanguinem fuderint
 12 in quibus cum fuerit profugus cognatus occisi eum non poterit
 occidere donec stet in conspectu multitudinis et causa illius iu-
 13 dicetur de ipsis autem urbibus quae ad fugitivorum subsidia
 14 separantur tres erunt trans Iordanem et tres in terra Chanaan
 15 tam filiis Israhel quam advenis atque peregrinis ut confugiat
 16 ad eas qui nolens sanguinem fuderit si quis ferro percusserit et
 mortuus fuerit qui percussus est reus erit homicidii et ipse mo-
 17 rietur si lapidem iecerit et ictus occubuerit similiter punietur
 18 si ligno percussus interierit percussoris sanguine vindicabitur
 19 propinquus occisi homicidam interficiet statim ut adprehen-
 20 derit eum percutiet si per odium quis hominem inpulerit vel
 21 iecerit quippiam in eum per insidias aut cum esset inimicus
 manu percusserit et ille mortuus fuerit percussor homicidii reus

erit cognatus occisi statim ut invenerit eum iugulabit quod 22
 si fortuito et absque odio et inimicitiiis quicquam horum fe- 23
 cerit et hoc audiente populo fuerit conprobatum atque inter 24
 percussorem et propinquum sanguinis quaestio ventilata libe- 25
 rabitur innocens de ultoris manu et reducetur per sententiam
 in urbem ad quam confugerat manebitque ibi donec sacerdos
 magnus qui oleo sancto unctus est moriatur si interfector ex- 26
 tra fines urbium quae exulibus deputatae sunt fuerit inventus 27
 et percussus ab eo qui ultor est sanguinis absque noxa erit qui
 eum occiderit debuerat enim profugus usque ad mortem pon- 28
 tificis in urbe residere postquam autem ille obierit homicida
 revertetur in terram suam haec sempiterna erunt et legitima 29
 in cunctis habitationibus vestris homicida sub testibus punietur 30
 ad unius testimonium nullus condemnabitur non accipietis 31
 pretium ab eo qui reus est sanguinis statim et ipse morietur
 exules et profugi ante mortem pontificis nullo modo in urbes 32
 suas reverti poterunt ne polluat is terram habitationis vestrae 33
 quae insontium cruore maculatur nec aliter expiari potest nisi
 per eius sanguinem qui alterius sanguinem fuderit atque ita 34
 emundabitur vestra possessio me commorante vobiscum ego
 enim sum Dominus qui habito inter filios Israhel

accesserunt autem et principes familiarum Galaad filii Machir filii Manasse de stirpe filiorum Ioseph locutique sunt Mosi **XXXVI**
 coram principibus Israhel atque dixerunt tibi domino nostro 2
 praecepit Dominus ut terram sorte divideres filiis Israhel et
 ut filiabus Salphaad fratris nostri dares possessionem debi-
 tam patri quas si alterius tribus homines uxores acceperint 3
 sequetur possessio sua et translata ad aliam tribum de nostra
 hereditate minuetur atque ita fiet ut cum iobeus id est quin- 4
 quagesimus annus remissionis advenerit confundatur sortium
 distributio et aliorum possessio ad alios transeat respondit 5
 Moses filiis Israhel et Domino praecipiente ait recte tribus fi-
 liorum Ioseph locuta est et haec lex super filiabus Salphaad a 6
 Domino promulgata est nubant quibus volunt tantum ut suae
 tribus hominibus ne commisceatur possessio filiorum Israhel 7
 de tribu in tribum omnes enim viri ducent uxores de tribu et
 cognatione sua et cunctae feminae maritos de eadem tribu ac- 8

9 cipient ut hereditas permaneat in familiis nec sibi misceantur
10 tribus sed ita maneant ut a Domino separatae sunt fecerunt-
11 que filiae Salphaad ut fuerat imperatum et nupserunt Maala
12 et Thersa et Eglā et Melcha et Noa filiis patris sui de fami-
lia Manasse qui fuit filius Ioseph et possessio quae illis fuerat
13 adtributa mansit in tribu et familia patris earum haec sunt
mandata atque iudicia quae praecepit Dominus per manum
Mosi ad filios Israhel in campestribus Moab super Iordanem
contra Hiericho

THE FIFTH BOOK OF MOSES, CALLED DEUTERONOMY.

Saec sunt verba quae locutus est Moses ad omnem **I**
Israhel trans Iordanem in solitudine campestri con-
tra mare Rubrum inter Pharan et Thophel et Laban
et Aseroth ubi auri est plurimum undecim diebus **2**
de Horeb per viam montis Seir usque Cadesbarne quadragesi- **3**
mo anno undecimo mense prima die mensis locutus est Moses
ad filios Israhel omnia quae praeceperat illi Dominus ut diceret
eis postquam percussit Seon regem Amorreorum qui habita- **4**
vit in Esebon et Og regem Basan qui mansit in Aseroth et in
Edrai trans Iordanem in terra Moab coepitque Moses expla- **5**
nare legem et dicere Dominus Deus noster locutus est ad nos **6**
in Horeb dicens sufficit vobis quod in hoc monte mansistis re- **7**
vertimini et venite ad montem Amorreorum et ad cetera quae
ei proxima sunt campestria atque montana et humiliora loca
contra meridiem et iuxta litus maris terram Chananeorum et
Libani usque ad flumen magnum Eufraten en inquit tradidi **8**
vobis ingredimini et possidete eam super qua iuravit Dominus
patribus vestris Abraham et Isaac et Iacob ut daret illam eis
et semini eorum post eos dixique vobis illo in tempore non **9, 10**
possum solus sustinere vos quia Dominus Deus vester multipli-
cavit vos et estis hodie sicut stellae caeli plurimae Dominus **11**
Deus patrum vestrorum addat ad hunc numerum multa milia
et benedicat vobis sicut locutus est non valeo solus vestra ne- **12**
gotia sustinere et pondus ac iurgia date e vobis viros sapientes **13**
et gnaros et quorum conversatio sit probata in tribus vestris
ut ponam eos vobis principes tunc respondistis mihi bona res **14**
est quam vis facere tulique de tribus vestris viros sapientes **15**
et nobiles et constitui eos principes tribunos et centuriones et
quingagenarios ac decanos qui docerent vos singula praece- **16**
pique eis dicens audite illos et quod iustum est iudicate sive
civis sit ille sive peregrinus nulla erit distantia personarum ita **17**

parvum audietis ut magnum nec accipietis cuiusquam personam quia Dei iudicium est quod si difficile vobis aliquid visum
18 fuerit referte ad me et ego audiam praecepique omnia quae
19 facere deberetis profecti autem de Horeb transivimus per heremum
terribilem et maximam quam vidistis per viam montis
Amorrei sicut praeceperat Dominus Deus noster nobis cum-
20 que venissemus in Cadesbarne dixi vobis venistis ad montem
21 Amorrei quem Dominus Deus noster daturus est nobis vide
terram quam Dominus Deus tuus dat tibi ascende et posside
eam sicut locutus est Dominus Deus patribus tuis noli me-
22 tuere nec quicquam paveas et accessistis ad me omnes atque
dixistis mittamus viros qui considerent terram et renuntient
per quod iter debeamus ascendere et ad quas pergere civitates
23 cumque mihi sermo placuisset misi e vobis duodecim viros sin-
24 gulos de tribubus suis qui cum perrexissent et ascendissent in
montana venerunt usque ad vallem Botri et considerata terra
25 sumentes de fructibus eius ut ostenderent ubertatem adtule-
runt ad nos atque dixerunt bona est terra quam Dominus Deus
26 noster daturus est nobis et nolulistis ascendere sed increduli
27 ad sermonem Domini Dei nostri murmurati estis in taberna-
culis vestris atque dixistis odit nos Dominus et idcirco eduxit
nos de terra Aegypti ut traderet in manu Amorrei atque de-
28 leret quo ascendemus nuntii terruerunt cor nostrum dicentes
maxima multitudo est et nobis in statura procerior urbes ma-
gnae et ad caelum usque munitae filios Enacim vidimus ibi
29, 30 et dixi vobis nolite metuere nec timeatis eos Dominus Deus
qui ductor est vester pro vobis ipse pugnabit sicut fecit in Ae-
31 gypto videntibus cunctis et in solitudine ipse vidisti portavit
te Dominus Deus tuus ut solet homo gestare parvulum filium
suum in omni via per quam ambulasti donec veniretis ad lo-
32 cum istum et nec sic quidem credidistis Domino Deo vestro
33 qui praecessit vos in via et metatus est locum in quo tentoria
figere deberetis nocte ostendens vobis iter per ignem et die
34 per columnam nubis cumque audisset Dominus vocem sermo-
35 num vestrorum iratus iuravit et ait non videbit quispiam de
hominibus generationis huius pessimae terram bonam quam
36 sub iuramento pollicitus sum patribus vestris praeter Chaleb

filium Iepphonne ipse enim videbit eam et ipsi dabo terram
 quam calcavit et filiis eius quia secutus est Dominum nec mi- 37
 randa indignatio in populum cum mihi quoque iratus Dominus
 propter vos dixerit nec tu ingredieris illuc sed Iosue filius Nun 38
 minister tuus ipse intrabit pro te hunc exhortare et roborare et
 ipse terram sorte dividat Israheli parvuli vestri de quibus di- 39
 xistis quod captivi ducerentur et filii qui hodie boni ac mali
 ignorant distantiam ipsi ingredientur et ipsis dabo terram et
 possidebunt eam vos autem revertimini et abite in solitudi- 40
 nem per viam maris Rubri et respondistis mihi peccavimus 41
 Domino ascendemus atque pugnabimus sicut praecepit Domi-
 nus Deus noster cumque instructi armis pergeretis in montem
 ait mihi Dominus dic ad eos nolite ascendere neque pugne- 42
 tis non enim sum vobiscum ne cadatis coram inimicis vestris
 locutus sum et non audistis sed adversantes imperio Domini 43
 et tumentes superbia ascendistis in montem itaque egressus 44
 Amorreus qui habitabat in montibus et obviam veniens per-
 secutus est vos sicut solent apes persequi et cecidit de Seir
 usque Horma cumque reversi ploraretis coram Domino non 45
 audivit vos nec voci vestrae voluit adquiescere sedistis ergo 46
 in Cadesbarne multo tempore

profectique inde venimus in solitudinem quae ducit ad mare **II**
 Rubrum sicut mihi dixerat Dominus et circumivimus montem
 Seir longo tempore dixitque Dominus ad me sufficit vobis 2, 3
 circumire montem istum ite contra aquilonem et populo prae- 4
 cipe dicens transibitis per terminos fratrum vestrorum filiorum
 Esau qui habitant in Seir et timebunt vos videte ergo diligen- 5
 ter ne moveamini contra eos neque enim dabo vobis de terra
 eorum quantum potest unius pedis calcare vestigium quia in
 possessionem Esau dedi montem Seir cibos emetis ab eis pecu- 6
 nia et comedetis aquam emptam haurietis et bibetis Dominus 7
 Deus tuus benedixit tibi in omni opere manuum tuarum novit
 iter tuum quomodo transieris solitudinem hanc magnam per
 quadraginta annos habitans tecum Dominus Deus tuus et ni-
 hil tibi defuit cumque transissemus fratres nostros filios Esau 8
 qui habitabant in Seir per viam campestris de Helath et de
 Asiongaber venimus ad iter quod ducit in desertum Moab di- 9

xitque Dominus ad me non pugnes contra Moabitas nec ineas
adversum eos proelium non enim dabo tibi quicquam de ter-
10 ra eorum quia filiis Loth tradidi Ar in possessionem Emim
primi fuerunt habitatores eius populus magnus et validus et
11 tam excelsus ut de Enacim stirpe quasi gigantes crederentur
et essent similes filiorum Enacim denique Moabitae appellant
12 eos Emim in Seir autem prius habitaverunt Horim quibus ex-
pulsis atque deletis habitaverunt filii Esau sicut fecit Israhel
13 in terra possessionis suae quam dedit ei Dominus surgentes
14 ergo ut transiremus torrentem Zared venimus ad eum tem-
pus autem quo ambulavimus de Cadesbarne usque ad transi-
tum torrentis Zared triginta octo annorum fuit donec consu-
meretur omnis generatio hominum bellatorum de castris sicut
15 iuraverat Dominus cuius manus fuit adversum eos ut interi-
16 rent de castrorum medio postquam autem universi ceciderunt
17, 18 pugnatores locutus est Dominus ad me dicens tu transibis
19 hodie terminos Moab urbem nomine Ar et accedens in vicina
filiorum Ammon cave ne pugnes contra eos nec movearis ad
proelium non enim dabo tibi de terra filiorum Ammon quia
20 filiis Loth dedi eam in possessionem terra gigantum reputa-
ta est et in ipsa olim habitaverunt gigantes quos Ammanitae
21 vocant Zomzommim populus magnus et multus et procerae
longitudinis sicut Enacim quos delevit Dominus a facie eorum
22 et fecit illos habitare pro eis sicut fecerat filiis Esau qui habi-
tant in Seir delens Horreos et terram eorum illis tradens quam
23 possident usque in praesens Eveos quoque qui habitabant in
Aserim usque Gazam Cappadoces expulerunt qui egressi de
24 Cappadocia deleverunt eos et habitaverunt pro illis surgite et
transite torrentem Arnon ecce tradidi in manu tua Seon regem
Esebon Amorreum et terram eius incipe possidere et commit-
25 te adversum eum proelium hodie incipiam mittere terrorem
atque formidinem tuam in populos qui habitant sub omni cae-
26 lo ut audito nomine tuo paveant et in morem parturientium
contremescant et dolore teneantur misi ergo nuntios de soli-
tudine Cademoth ad Seon regem Esebon verbis pacificis dicens
27 transibimus per terram tuam publica gradiemur via non de-
28 clinabimus neque ad dextram neque ad sinistram alimenta

pretio vende nobis ut vescamur aquam pecunia tribue et sic
 bibemus tantum est ut nobis concedas transitum sicut fece- 29
 runt filii Esau qui habitant in Seir et Moabitae qui morantur
 in Ar donec veniamus ad Iordanem et transeamus in terram
 quam Dominus Deus noster daturus est nobis noluitque Seon 30
 rex Esebon dare nobis transitum quia induraverat Dominus
 Deus tuus spiritum eius et obfirmaverat cor illius ut tradere-
 tur in manus tuas sicut nunc vides dixitque Dominus ad me 31
 ecce coepi tradere tibi Seon et terram eius incipe possidere eam
 egressusque est Seon obviam nobis cum omni populo suo ad 32
 proelium in Iesa et tradidit eum Dominus Deus noster nobis 33
 percussimusque eum cum filiis et omni populo suo cunctasque 34
 urbes in tempore illo cepimus interfectis habitatoribus earum
 viris ac mulieribus et parvulis non reliquimus in eis quicquam
 absque iumentis quae in partem venere praedantium et spoliis 35
 urbium quas cepimus ab Aroer quae est super ripam torrentis 36
 Arnon oppido quod in valle situm est usque Galaad non fuit
 vicus et civitas quae nostras effugeret manus omnes tradidit
 Dominus Deus noster nobis absque terra filiorum Ammon ad 37
 quam non accessimus et cunctis quae adiacent torrenti Ieboc
 et urbibus montanis universisque locis a quibus nos prohibuit
 Dominus Deus noster

itaque conversi ascendimus per iter Basan egressusque est **III**
 Og rex Basan in occursum nobis cum populo suo ad bellan-
 dum in Edrai dixitque Dominus ad me ne timeas eum quia in 2
 manu tua traditus est cum omni populo ac terra sua faciesque
 ei sicut fecisti Seon regi Amorreorum qui habitavit in Esebon
 tradidit ergo Dominus Deus noster in manibus nostris etiam 3
 Og regem Basan et universum populum eius percussimusque
 eos usque ad internicionem vastantes cunctas civitates illius 4
 uno tempore non fuit oppidum quod nos effugeret sexaginta
 urbes omnem regionem Argob regni Og in Basan cunctae 5
 urbes erant munitae muris altissimis portisque et vectibus abs-
 que oppidis innumeris quae non habebant muros et delevimus 6
 eos sicut feceramus Seon regi Esebon disperdentes omnem ci-
 vitatem virosque ac mulieres et parvulos iumenta autem et 7
 spolia urbium diripimus tulimusque illo in tempore terram 8

de manu duorum regum Amorreorum qui erant trans Iordana-
9 nem a torrente Arnon usque ad montem Hermon quem Sido-
10 nii Sarion vocant et Amorrei Sanir omnes civitates quae sitae
sunt in planitie et universam terram Galaad et Basan usque
11 Selcha et Edrai civitates regni Og in Basan solus quippe Og
rex Basan restiterat de stirpe gigantum monstratur lectus eius
ferreus qui est in Rabbath filiorum Ammon novem cubitos ha-
bens longitudinis et quattuor latitudinis ad mensuram cubiti
12 virilis manus terramque possedimus in tempore illo ab Aroer
quae est super ripam torrentis Arnon usque ad mediam par-
13 tem montis Galaad et civitates illius dedi Ruben et Gad reli-
quam autem partem Galaad et omnem Basan regni Og tradidi
mediae tribui Manasse omnem regionem Argob cuncta Basan
14 vocatur terra gigantum Iair filius Manasse possedit omnem
regionem Argob usque ad terminos Gesuri et Machathi voca-
vitque ex nomine suo Basan Avothiair id est villas Iair usque
15, 16 in praesentem diem Machir quoque dedi Galaad et tribubus
Ruben et Gad dedi terram Galaad usque ad torrentem Arnon
medium torrentis et finium usque ad torrentem Ieboc qui est
17 terminus filiorum Ammon et planitiem solitudinis atque Ior-
danem et terminos Chenereth usque ad mare Deserti quod est
18 Salsissimum ad radices montis Phasga contra orientem prae-
cepique vobis in tempore illo dicens Dominus Deus vester dat
vobis terram hanc in hereditatem expediti praecedite fratres
19 vestros filios Israhel omnes viri robusti absque uxoribus et
parvulis ac iumentis novi enim quod plura habeatis pecora et
20 in urbibus remanere debebunt quas tradidi vobis donec re-
quiem tribuat Dominus fratribus vestris sicut vobis tribuit et
possideant etiam ipsi terram quam daturus est eis trans Iordana-
nem tunc revertetur unusquisque in possessionem suam quam
21 dedi vobis Iosue quoque in tempore illo praecepi dicens oculi
tui viderunt quae fecit Dominus Deus vester duobus his regi-
22 bus sic faciet omnibus regnis ad quae transiturus es ne timeas
23 eos Dominus enim Deus vester pugnabit pro vobis precatus-
24 que sum Dominum in tempore illo dicens Domine Deus tu
coepisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam manumque
fortissimam neque enim est alius Deus vel in caelo vel in terra

qui possit facere opera tua et comparari fortitudini tuae tran- 25
 sibo igitur et videbo terram hanc optimam trans Iordanem et
 montem istum egregium et Libanum iratusque est Dominus 26
 mihi propter vos nec exaudivit me sed dixit mihi sufficit tibi
 nequaquam ultra loquaris de hac re ad me ascende cacumen 27
 Phasgae et oculos tuos circumfer ad occidentem et aquilonem
 austrumque et orientem et aspice nec enim transibis Iorda-
 nem istum praecipe Iosue et corrobora eum atque conforta 28
 quia ipse praecedet populum istum et dividet eis terram quam
 visurus es mansimusque in valle contra fanum Phogor 29

et nunc Israhel audi praecepta et iudicia quae ego doceo te **IV**
 ut faciens ea vivas et ingrediens possideas terram quam Do-
 minus Deus patrum vestrorum daturus est vobis non addetis 2
 ad verbum quod vobis loquor neque auferetis ex eo custodi-
 te mandata Domini Dei vestri quae ego praecipio vobis oculi 3
 vestri viderunt omnia quae fecit Dominus contra Beelphegor
 quomodo contriverit omnes cultores eius de medio vestri vos 4
 autem qui adheretis Domino Deo vestro vivitis universi us-
 que in praesentem diem scitis quod docuerim vos praecepta 5
 atque iustitias sicut mandavit mihi Dominus Deus meus sic
 facietis ea in terra quam possessuri estis et observabitis et 6
 implebitis opere haec est enim vestra sapientia et intellectus
 coram populis ut audientes universa praecepta haec dicant en
 populus sapiens et intellegens gens magna nec est alia natio 7
 tam grandis quae habeat deos adpropinquantes sibi sicut Do-
 minus Deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris quae 8
 est enim alia gens sic inclita ut habeat caerimonias iustaque
 iudicia et universam legem quam ego proponam hodie ante
 oculos vestros custodi igitur temet ipsum et animam tuam 9
 sollicite ne obliviscaris verborum quae viderunt oculi tui et
 ne excedant de corde tuo cunctis diebus vitae tuae docebis
 ea filios ac nepotes tuos diem in quo stetisti coram Domino 10
 Deo tuo in Horeb quando Dominus locutus est mihi dicens
 congrega ad me populum ut audiat sermones meos et discat
 timere me omni tempore quo vivit in terra doceantque filios
 suos et accessistis ad radices montis qui ardebat usque ad 11
 caelum erantque in eo tenebrae nubes et caligo locutusque 12

est Dominus ad vos de medio ignis vocem verborum eius audistis et formam penitus non vidistis et ostendit vobis pactum suum quod praecepit ut faceretis et decem verba quae scripsit in duabus tabulis lapideis mihi mandavit in illo tempore ut docerem vos caerimonias et iudicia quae facere deberetis in terra quam possessuri estis custodite igitur sollicite animas vestras non vidistis aliquam similitudinem in die qua locutus est Dominus vobis in Horeb de medio ignis ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem aut imaginem masculi vel feminae similitudinem omnium iumentorum quae sunt super terram vel avium sub caelo volantium atque reptilium quae moventur in terra sive piscium qui sub terra morantur in aquis ne forte oculis elevatis ad caelum videas solem et lunam et omnia astra caeli et errore deceptus adores ea et colas quae creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus quae sub caelo sunt vos autem tulit Dominus et eduxit de fornace ferrea Aegypti ut haberet populum hereditarium sicut est in praesenti die iratusque est Dominus contra me propter sermones vestros et iuravit ut non transirem Iordanem nec ingrederer terram optimam quam daturus est vobis ecce morior in hac humo non transibo Iordanem vos transibitis et possidebitis terram egregiam cave nequando obliviscaris pacti Domini Dei tui quod pepigit tecum et facias tibi sculptam similitudinem eorum quae fieri Dominus prohibuit quia Dominus Deus tuus ignis consumens est Deus aemulator si genueritis filios ac nepotes et morati fueritis in terra deceptique feceritis vobis aliquam similitudinem patrans malum coram Domino Deo vestro ut eum ad iracundiam provocetis testes invoco hodie caelum et terram cito perituros vos esse de terra quam transito Iordane possessuri estis non habitabitis in ea longo tempore sed delebit vos Dominus atque disperget in omnes gentes et remanebitis pauci in nationibus ad quas vos ducturus est Dominus ibique servietis diis qui hominum manu fabricati sunt ligno et lapidi qui non vident non audiunt non comedunt non odorantur cumque quaesieris ibi Dominum Deum tuum invenies eum si tamen toto corde quaesieris et tota tribulatione animae tuae postquam te invenerint omnia quae praedicta

sunt novissimo tempore reverteris ad Dominum Deum tuum et
audies vocem eius quia Deus misericors Dominus Deus tuus 31
est non dimittet te nec omnino delebit neque obliviscetur pacti
in quo iuravit patribus tuis interroga de diebus antiquis qui 32
fuerunt ante te ex die quo creavit Deus hominem super terram
a summo caeli usque ad summum eius si facta est aliquando
huiuscemodi res aut umquam cognitum est ut audiret populus 33
vocem Dei loquentis de medio ignis sicut tu audisti et vixisti
si fecit Deus ut ingrederetur et tolleret sibi gentem de medio 34
nationum per temptationes signa atque portenta per pugnam
et robustam manum extentumque brachium et horribiles vi-
siones iuxta omnia quae fecit pro vobis Dominus Deus vester
in Aegypto videntibus oculis tuis ut scires quoniam Dominus 35
ipse est Deus et non est alius praeter unum de caelo te fe- 36
cit audire vocem suam ut doceret te et in terra ostendit tibi
ignem suum maximum et audisti verba illius de medio ignis
quia dilexit patres tuos et elegit semen eorum post eos eduxit- 37
que te praecedens in virtute sua magna ex Aegypto ut deleret 38
nationes maximas et fortiores te in introitu tuo et introduceret
te daretque tibi terram earum in possessionem sicut cernis in
praesenti die scito ergo hodie et cogitato in corde tuo quod 39
Dominus ipse sit Deus in caelo sursum et in terra deorsum et
non sit alius custodi praecepta eius atque mandata quae ego 40
praecipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post te et perma-
neas multo tempore super terram quam Dominus Deus tuus
daturus est tibi tunc separavit Moses tres civitates trans Ior- 41
danem ad orientalem plagam ut confugiat ad eas qui occiderit 42
nolens proximum suum nec fuerit inimicus ante unum et alte-
rum diem et ad harum aliquam urbium possit evadere Bosor 43
in solitudine quae sita est in terra campestri de tribu Ruben
et Ramoth in Galaad quae est in tribu Gad et Golam in Basan
quae est in tribu Manasse ista est lex quam proposuit Moses 44
coram filiis Israhel et haec testimonia et caerimoniae atque 45
iudicia quae locutus est ad filios Israhel quando egressi sunt de
Aegypto trans Iordanem in valle contra fanum Phogor in ter- 46
ra Seon regis Amorrei qui habitavit in Esebon quem percussit
Moses filii quoque Israhel egressi ex Aegypto possederunt ter- 47

ram eius et terram Og regis Basan duorum regum Amorreorum
48 qui erant trans Iordanem ad solis ortum ab Aroer quae sita
est super ripam torrentis Arnon usque ad montem Sion qui est
49 et Hermon omnem planitiem trans Iordanem ad orientalem
plagam usque ad mare Solitudinis et usque ad radices montis
Phasga

V vocavitque Moses omnem Israhelem et dixit ad eum audi
Israel caerimonias atque iudicia quae ego loquor in auribus
2 vestris hodie discite ea et opere complete Dominus Deus noster
3 pepigit nobiscum foedus in Horeb non cum patribus nostris
iniit pactum sed nobiscum qui inpraesentiarum sumus et vivi-
4 mus facie ad faciem locutus est nobis in monte de medio ignis
5 ego sequester et medius fui inter Dominum et vos in tempore
illo ut adnuntiarem vobis verba eius timuistis enim ignem
6 et non ascendistis in montem et ait ego Dominus Deus tuus
7 qui eduxi te de terra Aegypti de domo servitutis non habe-
8 bis deos alienos in conspectu meo non facies tibi sculptile nec
similitudinem omnium quae in caelo sunt desuper et quae in
9 terra deorsum et quae versantur in aquis sub terra non ado-
rabis ea et non coles ego enim sum Dominus Deus tuus Deus
aemulator reddens iniquitatem patrum super filios in tertiam
10 et quartam generationem his qui oderunt me et faciens mi-
sericordiam in multa milia diligentibus me et custodientibus
11 praecepta mea non usurpabis nomen Domini Dei tui frustra
quia non erit inpunitus qui super re vana nomen eius adsump-
12 serit observa diem sabbati ut sanctifices eum sicut praecepit
13 tibi Dominus Deus tuus sex diebus operaberis et facies om-
14 nia opera tua septimus dies sabbati est id est requies Domini
Dei tui non facies in eo quicquam operis tu et filius tuus et
filia servus et ancilla et bos et asinus et omne iumentum tuum
et peregrinus qui est intra portas tuas ut requiescat servus et
15 ancilla tua sicut et tu memento quod et ipse servieris in Ae-
gypto et eduxerit te inde Dominus Deus tuus in manu forti
et brachio extento idcirco praecepit tibi ut observares diem
16 sabbati honora patrem tuum et matrem sicut praecepit tibi
Dominus Deus tuus ut longo vivas tempore et bene sit tibi in
17 terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi non occides

neque moechaberis furtumque non facies nec loqueris contra 18, 19, 20
 proximum tuum falsum testimonium non concupisces uxorem 21
 proximi tui non domum non agrum non servum non ancillam
 non bovem non asinum et universa quae illius sunt haec ver- 22
 ba locutus est Dominus ad omnem multitudinem vestram in
 monte de medio ignis et nubis et caliginis voce magna nihil
 addens amplius et scripsit ea in duabus tabulis lapideis quas
 tradidit mihi vos autem postquam audistis vocem de medio 23
 tenebrarum et montem ardere vidistis accessistis ad me omnes
 principes tribuum et maiores natu atque dixistis ecce osten- 24
 dit nobis Dominus Deus noster maiestatem et magnitudinem
 suam vocem eius audivimus de medio ignis et probavimus ho-
 die quod loquente Deo cum homine vixerit homo cur ergo 25
 morimur et devorabit nos ignis hic maximus si enim audierim-
 us ultra vocem Domini Dei nostri moriemur quid est omnis 26
 caro ut audiat vocem Dei viventis qui de medio ignis loquitur
 sicut nos audivimus et possit vivere tu magis accede et audi 27
 cuncta quae dixerit Dominus Deus noster tibi loquerisque ad
 nos et nos audientes faciemus ea quod cum audisset Dominus 28
 ait ad me audivi vocem verborum populi huius quae locuti
 sunt tibi bene omnia sunt locuti quis det talem eos habere 29
 mentem ut timeant me et custodiant universa mandata mea
 in omni tempore ut bene sit eis et filiis eorum in sempiternum
 vade et dic eis revertimini in tentoria vestra tu vero hic sta 30, 31
 mecum et loquar tibi omnia mandata et caerimonias atque iu-
 dicia quae docebis eos ut faciant ea in terra quam dabo illis in
 possessionem custodite igitur et facite quae praecepit Domi- 32
 nus Deus vobis non declinabitis neque ad dextram neque ad
 sinistram sed per viam quam praecepit Dominus Deus vester 33
 ambulabitis ut vivatis et bene sit vobis et protelentur dies in
 terra possessionis vestrae

haec sunt praecepta et caerimoniae atque iudicia quae man- **VI**
 davit Dominus Deus vester ut docerem vos et faciatis ea in
 terra ad quam transgredimini possidendam ut timeas Domi- 2
 num Deum tuum et custodias omnia mandata et praecepta
 eius quae ego praecipio tibi et filiis ac nepotibus tuis cunctis
 diebus vitae tuae ut prolongentur dies tui audi Israhel et ob- 3

serva ut facias et bene sit tibi et multipliceris amplius sicut pollicitus est Dominus Deus patrum tuorum tibi terram lacte et melle manantem audi Israhel Dominus Deus noster Dominus unus est diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota fortitudine tua eruntque verba haec quae ego praecipio tibi hodie in corde tuo et narrabis ea filiis tuis et meditaberis sedens in domo tua et ambulans in itinere dormiens atque consurgens et ligabis ea quasi signum in manu tua eruntque et movebuntur inter oculos tuos scribesque ea in limine et ostiis domus tuae cumque introduxerit te Dominus Deus tuus in terram pro qua iuravit patribus tuis Abraham Isaac et Iacob et dederit tibi civitates magnas et optimas quas non aedificasti domos plenas cunctarum opum quas non extruxisti cisternas quas non fodisti vineta et oliveta quae non plantasti et comederis et saturatus fueris cave diligenter ne obliviscaris Domini qui eduxit te de terra Aegypti de domo servitutis Dominum Deum tuum timebis et ipsi servies ac per nomen illius iurabis non ibitis post deos alienos cunctarum gentium quae in circuitu vestro sunt quoniam Deus aemulator Dominus Deus tuus in medio tui nequando irascatur furor Domini Dei tui contra te et auferat te de superficie terrae non temptabis Dominum Deum tuum sicut temptasti in loco temptationis custodi praecepta Domini Dei tui ac testimonia et caerimonias quas praecepit tibi et fac quod placitum est et bonum in conspectu Domini ut bene sit tibi et ingressus possideas terram optimam de qua iuravit Dominus patribus tuis ut deleret omnes inimicos tuos coram te sicut locutus est cum interrogaverit te filius tuus cras dicens quid sibi volunt testimonia haec et caerimoniae atque iudicia quae praecepit Dominus Deus noster nobis dices ei servi eramus Pharaonis in Aegypto et eduxit nos Dominus de Aegypto in manu forti fecitque signa atque prodigia magna et pessima in Aegypto contra Pharaonem et omnem domum illius in conspectu nostro et eduxit nos inde ut introductis daret terram super qua iuravit patribus nostris praecepitque nobis Dominus ut faciamus omnia legitima haec et timeamus Dominum Deum nostrum et bene sit nobis cunctis diebus vitae nostrae

sicut est hodie eritque nostri misericors si custodierimus et fecerimus omnia praecepta eius coram Domino Deo nostro sicut mandavit nobis 25

cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram quam **VII**
possessurus ingredieris et deleverit gentes multas coram te Heth-
theum et Gergeseum et Amorreum Chananeum et Ferezeum
et Eveum et Iebuseum septem gentes multo maioris numeri
quam tu es et robustiores te tradideritque eas Dominus Deus 2
tuus tibi percuties eas usque ad internicionem non inibis cum
eis foedus nec misereberis earum neque sociabis cum eis co- 3
niugia filiam tuam non dabis filio eius nec filiam illius accipies
filio tuo quia seducet filium tuum ne sequatur me et ut magis 4
serviat diis alienis irasceturque furor Domini et delebit te cito
quin potius haec facietis eis aras eorum subvertite confringite 5
statuas lucosque succidite et sculptilia conburite quia popu- 6
lus sanctus es Domino Deo tuo te elegit Dominus Deus tuus ut
sis ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super ter-
ram non quia cunctas gentes numero vincebatis vobis iunctus 7
est Dominus et elegit vos cum omnibus sitis populis paucio-
res sed quia dilexit vos Dominus et custodivit iuramentum 8
quod iuravit patribus vestris eduxitque vos in manu forti et
redemit de domo servitutis de manu Pharaonis regis Aegypti
et scies quia Dominus Deus tuus ipse est Deus fortis et fide- 9
lis custodiens pactum et misericordiam diligentibus se et his
qui custodiunt praecepta eius in mille generationes et reddens 10
odientibus se statim ita ut disperdat eos et ultra non differat
protinus eis restituens quod merentur custodi ergo praecepta 11
et caerimonias atque iudicia quae ego mando tibi hodie ut facias
si postquam audieris haec iudicia custodieris ea et feceris 12
custodiet et Dominus Deus tuus tibi pactum et misericordiam
quam iuravit patribus tuis et diliget te ac multiplicabit be- 13
nedicetque fructui ventris tui et fructui terrae tuae frumento
tuo atque vindemiae oleo et armentis gregibus ovium tuarum
super terram pro qua iuravit patribus tuis ut daret eam tibi
benedictus eris inter omnes populos non erit apud te sterilis 14
utriusque sexus tam in hominibus quam in gregibus tuis au- 15
feret Dominus a te omnem languorem et infirmitates Aegypti

pessimas quas novisti non inferet tibi sed cunctis hostibus tuis
16 devorabis omnes populos quos Dominus Deus tuus daturus est
tibi non parcet eis oculus tuus nec servies diis eorum ne sint
17 in ruinam tui si dixeris in corde tuo plures sunt gentes istae
18 quam ego quomodo potero delere eas noli metuere sed re-
cordare quae fecerit Dominus Deus tuus Pharaoni et cunctis
19 Aegyptiis plagas maximas quas viderunt oculi tui et signa at-
que portenta manumque robustam et extentum brachium ut
educeret te Dominus Deus tuus sic faciet cunctis populis quos
20 metuis insuper et crabrones mittet Dominus Deus tuus in eos
donec deleat omnes atque disperdat qui te fugerint et latere
21 potuerint non timebis eos quia Dominus Deus tuus in medio
22 tui est Deus magnus et terribilis ipse consumet nationes has
in conspectu tuo paulatim atque per partes non poteris dele-
re eas pariter ne forte multiplicentur contra te bestiae terrae
23 dabitque eos Dominus Deus tuus in conspectu tuo et interfi-
24 ciet illos donec penitus deleantur tradet reges eorum in ma-
nus tuas et disperdes nomina eorum sub caelo nullus poterit
25 resistere tibi donec conteras eos sculptilia eorum igne conbu-
res non concupisces argentum et aurum de quibus facta sunt
neque adsumes ex eis tibi quicquam ne offendas propter ea
26 quia abominatio est Domini Dei tui nec inferes quippiam ex
idolo in domum tuam ne fias anathema sicut et illud est qua-
si spurcitiam detestaberis et velut inquinamentum ac sordes
abominationi habebis quia anathema est

VIII omne mandatum quod ego praecipio tibi hodie cave dili-
genter ut facias ut possitis vivere et multiplicemini ingressique
possideatis terram pro qua iuravit Dominus patribus vestris
2 et recordaberis cuncti itineris per quod adduxit te Dominus
Deus tuus quadraginta annis per desertum ut adfligeret te at-
que temptaret et nota fierent quae in tuo animo versabantur
3 utrum custodires mandata illius an non adflixit te penuria
et dedit tibi cibum manna quem ignorabas tu et patres tui
ut ostenderet tibi quod non in solo pane vivat homo sed in
4 omni verbo quod egreditur ex ore Domini vestimentum tuum
quo operiebaris nequaquam vetustate defecit et pes tuus non
5 est subtritus en quadragessimus annus est ut recogites in corde

tuo quia sicut erudit homo filium suum sic Dominus Deus tuus
erudivit te ut custodias mandata Domini Dei tui et ambules 6
in viis eius et timeas eum Dominus enim Deus tuus introducet 7
te in terram bonam terram rivorum aquarumque et fontium in
cuius campis et montibus erumpunt fluviorum abyssi terram 8
frumenti hordei vinearum in qua ficus et mala granata et oli-
veta nascuntur terram olei ac mellis ubi absque ulla penuria 9
comedes panem tuum et rerum omnium abundantia perfrueris
cuius lapides ferrum sunt et de montibus eius aeris metalla
fodiuntur ut cum comederis et satiatus fueris benedicas Do- 10
mino Deo tuo pro terra optima quam dedit tibi observa et 11
cave nequando obliviscaris Domini Dei tui et negligas man-
data eius atque iudicia et caerimonias quas ego praecipio tibi
hodie ne postquam comederis et satiatus domos pulchras ae- 12
dificaveris et habitaveris in eis habuerisque armenta et ovium 13
greges argenti et auri cunctarumque rerum copiam elevetur 14
cor tuum et non reminiscaris Domini Dei tui qui eduxit te
de terra Aegypti de domo servitutis et ductor tuus fuit in 15
solitudine magna atque terribili in qua erat serpens flatu adu-
rens et scorpio ac dipsas et nullae omnino aquae qui eduxit
rivos de petra durissima et cibavit te manna in solitudine 16
quod nescierunt patres tui et postquam adflixit ac probavit ad
extremum misertus est tui ne diceres in corde tuo fortitudo 17
mea et robur manus meae haec mihi omnia praestiterunt sed 18
recorderis Domini Dei tui quod ipse tibi vires praebuerit ut
impleret pactum suum super quo iuravit patribus tuis sicut
praesens indicat dies sin autem oblitus Domini Dei tui secu- 19
tus fueris alienos deos coluerisque illos et adoraveris ecce nunc
praedico tibi quod omnino dispereas sicut gentes quas delevit 20
Dominus in introitu tuo ita et vos peribitis si inoboedientes
fueritis voci Domini Dei vestri

audi Israhel tu transgredieris hodie Iordanem ut possideas **IX**
nationes maximas et fortiores te civitates ingentes et ad caelum
usque muratas populum magnum atque sublimem filios Ena- 2
cim quos ipse vidisti et audisti quibus nullus potest ex adverso
resistere scies ergo hodie quod Dominus Deus tuus ipse transi- 3
bit ante te ignis devorans atque consumens qui conterat eos et

deleat atque disperdat ante faciem tuam velociter sicut locutus
4 est tibi ne dicas in corde tuo cum deleverit eos Dominus Deus
tuus in conspectu tuo propter iustitiam meam introduxit me
Dominus ut terram hanc possiderem cum propter impietates
5 suas istae deletae sint nationes neque enim propter iustitias
tuas et aequitatem cordis tui ingredieris ut possideas terras eo-
rum sed quia illae egerunt impie te introeunte deletae sunt et
ut conpleret verbum suum Dominus quod sub iuramento pol-
6 licitus est patribus tuis Abraham Isaac et Iacob scito igitur
quod non propter iustitias tuas Dominus Deus tuus dedit tibi
terram hanc optimam in possessionem cum durissimae cervicis
7 sis populus memento et ne obliviscaris quomodo ad iracun-
diam provocaveris Dominum Deum tuum in solitudine ex eo
die quo es egressus ex Aegypto usque ad locum istum semper
8 adversum Dominum contendisti nam et in Horeb provocasti
9 eum et iratus delere te voluit quando ascendi in montem ut
acciperem tabulas lapideas tabulas pacti quod pepigit vobi-
scum Dominus et perseveravi in monte quadraginta diebus ac
10 noctibus panem non comedens et aquam non bibens dedit-
que mihi Dominus duas tabulas lapideas scriptas digito Dei
et continentes omnia verba quae vobis in monte locutus est
11 de medio ignis quando contio populi congregata est cumque
transissent quadraginta dies et totidem noctes dedit mihi Do-
12 minus duas tabulas lapideas tabulas foederis dixitque mihi
surge et descende hinc cito quia populus tuus quos eduxisti de
Aegypto deseruerunt velociter viam quam demonstrasti eis fe-
13 ceruntque sibi conflatile rursumque ait Dominus ad me cerno
quod populus iste durae cervicis sit dimitte me ut conteram
14 eum et deleam nomen eius sub caelo et constituam te super
gentem quae hac maior et fortior sit cumque de monte ardente
15 descenderem et duas tabulas foederis utraque tenerem manu
vidissemque vos peccasse Domino Deo vestro et fecisse vo-
16 bis vitulum conflatilem ac deseruisse velociter viam eius quam
vobis ostenderat proieci tabulas de manibus meis confregique
17 eas in conspectu vestro et procidi ante Dominum sicut prius
quadraginta diebus et noctibus panem non comedens et aquam
18 non bibens propter omnia peccata vestra quae gessistis contra

Dominum et eum ad iracundiam provocastis timui enim in- 19
 dignationem et iram illius qua adversum vos concitatus delere
 vos voluit et exaudivit me Dominus etiam hac vice adversum 20
 Aaron quoque vehementer iratus voluit eum conterere et pro
 illo similiter deprecatus sum peccatum autem vestrum quod 21
 feceratis id est vitulum arripiens igne combusi et in frusta com-
 minuens omninoque in pulverem redigens proieci in torrentem
 qui de monte descendit in Incendio quoque et in Temptatio- 22
 ne et in sepulchris Concupiscentiae provocastis Dominum et 23
 quando misit vos de Cadesbarne dicens ascendite et posside-
 te terram quam dedi vobis et contempsistis imperium Domini
 Dei vestri et non credidistis ei neque vocem eius audire vol-
 uistis sed semper fuistis rebelles a die qua nosse vos coepi 24
 et iacui coram Domino quadraginta diebus ac noctibus quibus 25
 eum suppliciter deprecabar ne deleret vos ut fuerat commina-
 tus et orans dixi Domine Deus ne disperdas populum tuum 26
 et hereditatem tuam quam redemisti in magnitudine tua quos
 eduxisti de Aegypto in manu forti recordare servorum tuorum 27
 Abraham Isaac et Iacob ne aspicias duritiam populi huius et
 impietatem atque peccatum ne forte dicant habitatores ter- 28
 rae de qua eduxisti nos non poterat Dominus introducere eos
 in terram quam pollicitus est eis et oderat illos idcirco eduxit
 ut interficeret eos in solitudine qui sunt populus tuus et here- 29
 ditas tua quos eduxisti in fortitudine tua magna et in brachio
 tuo extento

in tempore illo dixit Dominus ad me dola tibi duas tabulas **X**
 lapideas sicut priores fuerunt et ascende ad me in montem fa-
 ciesque arcam ligneam et scribam in tabulis verba quae fue- 2
 runt in his quas ante confregisti ponesque eas in arca feci 3
 igitur arcam de lignis setthim cumque dolassem duas tabu-
 las lapideas instar priorum ascendi in montem habens eas in
 manibus scripsitque in tabulis iuxta id quod prius scripserat 4
 verba decem quae locutus est Dominus ad vos in monte de
 medio ignis quando populus congregatus est et dedit eas mihi
 reversusque de monte descendi et posui tabulas in arcam quam 5
 feceram quae hucusque ibi sunt sicut mihi praecepit Dominus
 filii autem Israhel castra moverunt ex Beroth filiorum Iacan in 6

Musera ubi Aaron mortuus ac sepultus est pro quo sacerdotio functus est filius eius Eleazar inde venerunt in Gadgad de quo loco profecti castrametati sunt in Ietabatha in terra aquarum atque torrentium eo tempore separavit tribum Levi ut portaret arcam foederis Domini et staret coram eo in ministerio ac benediceret in nomine illius usque in praesentem diem quam ob rem non habuit Levi partem neque possessionem cum fratribus suis quia ipse Dominus possessio eius est sicut promisit ei Dominus Deus tuus ego autem steti in monte sicut prius quadraginta diebus ac noctibus exaudivitque me Dominus etiam hac vice et te perdere noluit dixitque mihi vade et praecede populum ut ingrediatur et possideat terram quam iuravi patribus eorum ut traderem eis et nunc Israhel quid Dominus Deus tuus petit a te nisi ut timeas Dominum Deum tuum et ambules in viis eius et diligas eum ac servias Domino Deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua custodiasque mandata Domini et caerimonias eius quas ego hodie praecipio ut bene sit tibi en Domini Dei tui caelum est et caelum caeli terra et omnia quae in ea sunt et tamen patribus tuis conglomeratus est Dominus et amavit eos elegitque semen eorum post eos id est vos de cunctis gentibus sicut hodie comprobatur circumcidite igitur praeputium cordis vestri et cervicem vestram ne induretis amplius quia Dominus Deus vester ipse est Deus deorum et Dominus dominantium Deus magnus et potens et terribilis qui personam non accipit nec munera facit iudicium pupillo et viduae amat peregrinum et dat ei victum atque vestitum et vos ergo amate peregrinos quia et ipsi fuistis advenae in terra Aegypti Dominum Deum tuum timebis et ei servies ipsi adhaerabis iurabisque in nomine illius ipse est laus tua et Deus tuus qui fecit tibi haec magnalia et terribilia quae viderunt oculi tui in septuaginta animabus descenderunt patres tui in Aegyptum et ecce nunc multiplicavit te Dominus Deus tuus sicut astra caeli

XI ama itaque Dominum Deum tuum et observa praecepta eius et caerimonias iudicia atque mandata omni tempore cognoscite hodie quae ignorant filii vestri qui non viderunt disciplinam Domini Dei vestri magnalia eius et robustam manum exten-

tumque brachium signa et opera quae fecit in medio Aegypti 3
Pharaoni regi et universae terrae eius omnique exercitui Ae- 4
gyptiorum et equis ac curribus quomodo operuerint eos aquae
Rubri maris cum vos persequerentur et deleverit eos Dominus
usque in praesentem diem vobisque quae fecerit in solitudine 5
donec veniretis ad hunc locum et Dathan atque Abiram filii 6
Heliab qui fuit filius Ruben quos aperto ore suo terra absor-
buit cum domibus et tabernaculis et universa substantia eorum
quam habebant in medio Israhelis oculi vestri viderunt om- 7
nia opera Domini magna quae fecit ut custodiatis universa 8
mandata illius quae ego hodie praecipio vobis et possitis in-
troire et possidere terram ad quam ingredimini multoque in 9
ea vivatis tempore quam sub iuramento pollicitus est Domi-
nus patribus vestris et semini eorum lacte et melle manantem
terra enim ad quam ingredieris possidendam non est sicut ter- 10
ra Aegypti de qua existi ubi iacto semine in hortorum morem
aquae ducuntur inriguae sed montuosa est et campestris de 11
caelo expectans pluvias quam Dominus Deus tuus semper in-
visit et oculi illius in ea sunt a principio anni usque ad finem 12
eius si ergo oboedieritis mandatis meis quae hodie praecipio 13
vobis ut diligatis Dominum Deum vestrum et serviatis ei in
toto corde vestro et in tota anima vestra dabo pluviam ter- 14
rae vestrae temporivam et serotinam ut colligatis frumentum
et vinum et oleum faenum ex agris ad pascenda iumenta et 15
ut ipsi comedatis ac saturemini cavete ne forte decipiatur cor 16
vestrum et recedatis a Domino serviatisque diis alienis et ado-
retis eos iratusque Dominus claudat caelum et pluviae non 17
descendant nec terra det germen suum pereatisque velociter
de terra optima quam Dominus daturus est vobis ponite haec 18
verba mea in cordibus et in animis vestris et suspendite ea
pro signo in manibus et inter vestros oculos conlocate docete 19
filios vestros ut illa meditentur quando sederis in domo tua
et ambulaveris in via et accubueris atque surrexeris scribes 20
ea super postes et ianuas domus tuae ut multiplicentur dies 21
tui et filiorum tuorum in terra quam iuravit Dominus patri-
bus tuis ut daret eis quamdiu caelum imminet terrae si enim 22
custodieritis mandata quae ego praecipio vobis et feceritis ea

ut diligatis Dominum Deum vestrum et ambuletis in omnibus
23 viis eius adherentes ei disperdet Dominus omnes gentes istas
ante faciem vestram et possidebitis eas quae maiores et fortio-
24 res vobis sunt omnis locus quem calcaverit pes vester vester
erit a deserto et Libano a flumine magno Eufraten usque ad
25 mare occidentale erunt termini vestri nullus stabit contra vos
terrorem vestrum et formidinem dabit Dominus Deus vester
super omnem terram quam calcaturi estis sicut locutus est
26 vobis en propono in conspectu vestro hodie benedictionem et
27 maledictionem benedictionem si oboedieritis mandatis Domi-
28 ni Dei vestri quae ego praecipio vobis maledictionem si non
audieritis mandata Domini Dei vestri sed recesseritis de via
quam ego nunc ostendo vobis et ambulaveritis post deos alie-
29 nos quos ignoratis cum introduxerit te Dominus Deus tuus in
terram ad quam pergis habitandam pones benedictionem su-
30 per montem Garizim maledictionem super montem Hebal qui
sunt trans Iordanem post viam quae vergit ad solis occubitus
in terra Chananei qui habitat in campestribus contra Galga-
31 lam quae est iuxta vallem tendentem et intrantem procul vos
enim transibitis Iordanem ut possideatis terram quam Domi-
nus Deus vester daturus est vobis et habeatis ac possideatis
32 illam videte ergo ut impleatis caerimonias atque iudicia quae
ego hodie ponam in conspectu vestro

XII haec sunt praecepta atque iudicia quae facere debetis in
terra quam Dominus Deus patrum tuorum daturus est tibi ut
possideas eam cunctis diebus quibus super humum gradieris
2 subvertite omnia loca in quibus coluerunt gentes quas posses-
suri estis deos suos super montes excelsos et colles et subter
3 omne lignum frondosum dissipate aras earum et confringi-
te statuas lucos igne conburite et idola comminuite disperdi-
4 te nomina eorum de locis illis non facietis ita Domino Deo
5 vestro sed ad locum quem elegerit Dominus Deus vester de
cunctis tribubus vestris ut ponat nomen suum ibi et habitet
6 in eo venietis et offeretis in illo loco holocausta et victimas
vestras decimas et primitias manuum vestrarum et vota at-
7 que donaria primogenita bouum et ovium et comedetis ibi in
conspectu Domini Dei vestri ac laetabimini in cunctis ad quae

miseritis manum vos et domus vestrae in quibus benedixerit vobis Dominus Deus vester non facietis ibi quae nos hic facimus hodie singuli quod sibi rectum videtur neque enim usque in praesens tempus venistis ad requiem et possessionem quam Dominus Deus daturus est vobis transibitis Iordanem et habitabitis in terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis ut requiescatis a cunctis hostibus per circuitum et absque ullo timore habitetis in loco quem elegerit Dominus Deus vester ut sit nomen eius in eo illuc omnia quae praecipio conferetis holocausta et hostias ac decimas et primitias manuum vestrarum et quicquid praecipuum est in muneribus quae vovistis Domino ibi epulabimini coram Domino Deo vestro vos filii ac filiae vestrae famuli et famulae atque Levites qui in vestris urbibus commorantur neque enim habet aliam partem et possessionem inter vos cave ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris sed in eo quem elegerit Dominus in una tribuum tuarum offeres hostias et facies quaecumque praecipio tibi sin autem comedere volueris et te esus carniū delectarit occide et comede iuxta benedictionem Domini Dei tui quam dedit tibi in urbibus tuis sive inmundum fuerit hoc est maculatum et debile sive mundum hoc est integrum et sine macula quod offerri licet sicut capream et cervum comedes absque esu dumtaxat sanguinis quod super terram quasi aquam effundes non poteris comedere in oppidis tuis decimam frumenti et vini et olei tui primogenita armentorum et pecorum et omnia quae voveris et sponte offerre volueris et primitias manuum tuarum sed coram Domino Deo tuo comedes ea in loco quem elegerit Dominus Deus tuus tu et filius tuus ac filia servus et famula atque Levites qui manet in urbibus tuis et laetaberis et reficieris coram Domino Deo tuo in cunctis ad quae extenderis manum tuam cave ne derelinquas Levitem omni tempore quo versaris in terra quando dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos sicut locutus est tibi et volueris vesci carnibus quas desiderat anima tua locus autem quem elegerit Dominus Deus tuus ut sit nomen eius ibi si procul fuerit occides de armentis et pecoribus quae habueris sicut praecepi tibi et comedes in oppidis tuis ut tibi placet sicut comeditur caprea et cervus ita vesceris

23 eis et mundus et immundus in commune vescentur hoc solum
cave ne sanguinem comedas sanguis enim eorum pro anima
24 est et idcirco non debes animam comedere cum carnibus sed
25 super terram fundes quasi aquam ut sit tibi bene et filiis tuis
26 post te cum feceris quod placet in conspectu Domini quae au-
tem sanctificaveris et voveris Domino tolles et venies ad locum
27 quem elegerit Dominus et offeres oblationes tuas carnem et
sanguinem super altare Domini Dei tui sanguinem hostiarum
28 fundes in altari carnibus autem ipse vesceris observa et audi
omnia quae ego praecipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post
te in sempiternum cum feceris quod bonum est et placitum in
29 conspectu Domini Dei tui quando disperderit Dominus Deus
tuus ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas
30 et possederis eas atque habitaveris in terra earum cave ne
imiteris eas postquam te fuerint introeunte subversae et re-
quiras caerimonias earum dicens sicut coluerunt gentes istae
31 deos suos ita et ego colam non facies similiter Domino Deo
tuo omnes enim abominationes quas aversatur Dominus fece-
32 runt diis suis offerentes filios et filias et conburentes igne quod
praecipio tibi hoc tantum facito Domino nec addas quicquam
nec minuas

XIII si surrexerit in medio tui propheta aut qui somnium vidis-
2 se se dicat et praedixerit signum atque portentum et evenerit
quod locutus est et dixerit tibi eamus et sequamur deos alie-
3 nos quos ignoras et serviamus eis non audies verba prophetae
illius aut somniatoris quia temptat vos Dominus Deus vester
ut palam fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et
4 in tota anima vestra Dominum Deum vestrum sequimini et
ipsum timete mandata illius custodite et audite vocem eius
5 ipsi servietis et ipsi adherebitis propheta autem ille aut fictor
somniae interficietur quia locutus est ut vos averteret a Do-
mino Deo vestro qui eduxit vos de terra Aegypti et redemit de
domo servitutis ut errare te faceret de via quam tibi praecepit
6 Dominus Deus tuus et auferes malum de medio tui si tibi vol-
uerit persuadere frater tuus filius matris tuae aut filius tuus
vel filia sive uxor quae est in sinu tuo aut amicus quem diligis
ut animam tuam clam dicens eamus et serviamus diis alienis

quos ignoras tu et patres tui cunctarum in circuitu gentium 7
 quae iuxta vel procul sunt ab initio usque ad finem terrae non 8
 adquiescas ei nec audias neque parcat ei oculus tuus ut mise-
 rearis et occultes eum sed statim interficies sit primum manus 9
 tua super eum et post te omnis populus mittat manum la- 10
 pidibus obrutus necabitur quia voluit te abstrahere a Domino
 Deo tuo qui eduxit te de terra Aegypti de domo servitutis ut 11
 omnis Israhel audiens timeat et nequaquam ultra faciat quip-
 piam huius rei simile si audieris in una urbium tuarum quas 12
 Dominus Deus tuus dabit tibi ad habitandum dicentes aliquos
 egressi sunt filii Belial de medio tui et averterunt habitatores 13
 urbis tuae atque dixerunt eamus et serviamus diis alienis quos
 ignoratis quaere sollicite et diligenter rei veritate perspecta 14
 si inveneris certum esse quod dicitur et abominationem hanc
 opere perpetratam statim percuties habitatores urbis illius 15
 in ore gladii et delebis eam omniaque quae in illa sunt usque
 ad pecora quicquid etiam supellectilis fuerit congregabis in 16
 medium platearum eius et cum ipsa civitate succendes ita ut
 universa consumas Domino Deo tuo et sit tumulus sempiternus
 non aedificabitur amplius et non adherebit de illo anathema- 17
 te quicquam in manu tua ut avertatur Dominus ab ira furoris
 sui et misereatur tui multiplicetque te sicut iuravit patribus
 tuis quando audieris vocem Domini Dei tui custodiens om- 18
 nia praecepta eius quae ego praecipio tibi hodie ut facias quod
 placitum est in conspectu Domini Dei tui

filii estote Domini Dei vestri non vos incidetis nec facietis **XIV**
 calvitium super mortuo quoniam populus sanctus es Domino 2
 Deo tuo et te elegit ut sis ei in populum peculiarem de cunctis
 gentibus quae sunt super terram ne comedatis quae immunda 3
 sunt hoc est animal quod comedere debetis bovem et ovem 4
 et capram cervum capream bubalum tragelaphum pygargon 5
 orygem camelopardalum omne animal quod in duas partes 6
 unguam findit et ruminat comedetis de his autem quae ru- 7
 minant et unguam non findunt haec comedere non debetis ca-
 melum leporem choerogyllium quia ruminant et non dividunt
 unguam immunda erunt vobis sus quoque quoniam dividit 8
 unguam et non ruminat immunda erit carnibus eorum non ve-

9 scemini et cadavera non tangetis haec comedetis ex omnibus
quae morantur in aquis quae habent pinnulas et squamas co-
10 medite quae absque pinnulis et squamis sunt ne comedatis
11, 12 quia immunda sunt omnes aves mundas comedite immundas
13 ne comedatis aquilam scilicet et grypem et alietum ixon et
14 vulturem ac milvum iuxta genus suum et omne corvini gene-
15 ris strutionem ac noctuam et larum atque accipitrem iuxta
16, 17 genus suum herodium et cycnum et ibin ac mergulum por-
18 phirionem et nycticoracem onocrotalum et charadrium singu-
19 la in genere suo upupam quoque et vespertilionem et omne
quod reptat et pinnulas habet immundum erit nec comedetur
20, 21 omne quod mundum est comedite quicquid morticinum est
ne vescamini ex eo peregrino qui intra portas tuas est da ut
comedat aut vende ei quia tu populus sanctus Domini Dei tui
22 es non coques hedum in lacte matris suae decimam partem
separabis de cunctis frugibus tuis quae nascuntur in terra per
23 annos singulos et comedes in conspectu Domini Dei tui in
loco quem elegerit ut in eo nomen illius invocetur decimam
frumenti tui et vini et olei et primogenita de armentis et ovi-
bus tuis ut discas timere Dominum Deum tuum omni tempore
24 cum autem longior fuerit via et locus quem elegerit Dominus
Deus tuus tibi benedixerit nec potueris ad eum haec cuncta
25 portare vendes omnia et in pretium rediges portabisque ma-
nu tua et proficisceris ad locum quem elegerit Dominus Deus
26 tuus et emes ex eadem pecunia quicquid tibi placuerit sive
ex armentis sive ex ovibus vinum quoque et siceram et omne
quod desiderat anima tua et comedes coram Domino Deo tuo
27 et epulaberis tu et domus tua et Levita qui intra portas tuas
est cave ne derelinquas eum quia non habet aliam partem in
28 possessione tua anno tertio separabis aliam decimam ex om-
nibus quae nascuntur tibi eo tempore et repones intra ianuas
29 tuas venietque Levites qui aliam non habet partem nec pos-
sessionem tecum et peregrinus et pupillus ac vidua qui intra
portas tuas sunt et comedent et saturabuntur ut benedicat tibi
Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum quae
feceris

XV, 2 septimo anno facies remissionem quae hoc ordine celebra-

bitur cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo
repetere non poterit quia annus remissionis est Domini a pe- 3
regrino et advena exiges civem et propinquum repetendi non
habes potestatem et omnino indigens et mendicus non erit in- 4
ter vos ut benedicat tibi Dominus in terra quam traditurus est
tibi in possessionem si tamen audieris vocem Domini Dei tui 5
et custodieris universa quae iussit et quae ego hodie praecipio
tibi benedicet tibi ut pollicitus est fenerabis gentibus multis 6
et ipse a nullo accipies mutuum dominaberis nationibus plu-
rimis et tui nemo dominabitur si unus de fratribus tuis qui 7
morantur intra portas civitatis tuae in terra quam Dominus
Deus tuus daturus est tibi ad paupertatem venerit non obdu-
rabis cor tuum nec contrahes manum sed aperies eam pauperi 8
et dabis mutuum quod eum indigere perspexeris cave ne forte 9
subripiat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo adpropin-
quat septimus annus remissionis et avertas oculos a paupere
fratre tuo nolens ei quod postulat mutuum commodare ne cla-
met contra te ad Dominum et fiat tibi in peccatum sed dabis 10
ei nec ages quippiam callide in eius necessitatibus sublevan-
dis ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni tempore et
in cunctis ad quae manum miseris non deerunt pauperes in 11
terra habitationis tuae idcirco ego praecipio tibi ut aperias ma-
num fratri tuo egeno et pauperi qui tecum versatur in terra
cum tibi venditus fuerit frater tuus hebraeus aut hebraea et 12
sex annis servierit tibi in septimo anno dimittes eum liberum
et quem libertate donaveris nequaquam vacuum abire patie- 13
ris sed dabis viaticum de gregibus et de area et torculari tuo
quibus Dominus Deus tuus benedixerit tibi memento quod et 15
ipse servieris in terra Aegypti et liberaverit te Dominus Deus
tuus et idcirco ego nunc praecipiam tibi sin autem dixerit no- 16
lo egredi eo quod diligat te et domum tuam et bene sibi apud
te esse sentiat adsumes subulam et perforabis aurem eius in 17
ianua domus tuae et serviet tibi usque in aeternum ancillae
quoque similiter facies non avertes ab eis oculos tuos quando 18
dimiseris eos liberos quoniam iuxta mercedem mercennarii per
sex annos servivit tibi ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in
cunctis operibus quae agis de primogenitis quae nascuntur in 19

armentis et ovibus tuis quicquid sexus est masculini sanctificabis Domino Deo tuo non operaberis in primogenito bovis et
 20 non tondebis primogenita ovium in conspectu Domini Dei tui comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit Dominus
 21 tu et domus tua sin autem habuerit maculam et vel claudum fuerit vel caecum aut in aliqua parte deforme vel debile non
 22 immolabitur Domino Deo tuo sed intra portas urbis tuae comedes illud tam mundus quam immundus similiter vescentur
 23 eis quasi caprea et cervo hoc solum observabis ut sanguinem eorum non comedas sed effundas in terram quasi aquam

XVI observa mensem novarum frugum et verni primum temporis ut facias phase Domino Deo tuo quoniam in isto mense eduxit
 2 te Dominus Deus tuus de Aegypto nocte immolabisque phase Domino Deo tuo de ovibus et de bubus in loco quem elegerit
 3 Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi non comedes in eo panem fermentatum septem diebus comedes absque fermento afflictionis panem quoniam in pavore egressus es de Aegypto ut memineris diei egressionis tuae de Aegypto omni-
 4 bus diebus vitae tuae non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem diebus et non manebit de carnibus eius
 5 quod immolatum est vesperi in die primo mane non poteris immolare phase in qualibet urbium tuarum quas Dominus
 6 Deus tuus daturus est tibi sed in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi immolabis phase vesperi
 7 ad solis occasum quando egressus es de Aegypto et coques et comedes in loco quem elegerit Dominus Deus tuus mane-
 8 que consurgens vades in tabernacula tua sex diebus comedes azyma et in die septimo quia collecta est Domini Dei tui non
 9 facies opus septem ebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris et celebrabis diem festum ebdomadarum Domino Deo tuo oblationem spontaneam manus tuae
 11 quam offeres iuxta benedictionem Domini Dei tui et epularberis coram Domino Deo tuo tu et filius tuus et filia tua et servus tuus et ancilla et Levites qui est intra portas tuas et advena ac pupillus et vidua qui morantur vobiscum in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi
 12 et recordaberis quoniam servus fueris in Aegypto custodiesque

ac facies quae praecepta sunt sollemnitatem quoque tabernaculorum celebrabis per septem dies quando collegeris de area et torculari fruges tuas et epulaberis in festivitate tua tu et filius tuus et filia et servus tuus et ancilla Levites quoque et advena et pupillus ac vidua qui intra portas tuas sunt septem diebus Domino Deo tuo festa celebrabis in loco quem elegerit Dominus benedicetque tibi Dominus Deus tuus in cunctis frugibus tuis et in omni opere manuum tuarum erisque in laetitia tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei tui in loco quem elegerit in sollemnitate azymorum et in sollemnitate ebdomadarum et in sollemnitate tabernaculorum non apparebit ante Dominum vacuus sed offeret unusquisque secundum quod habuerit iuxta benedictionem Domini Dei sui quam dederit ei iudices et magistros constitues in omnibus portis tuis quas Dominus Deus tuus dederit tibi per singulas tribus tuas ut iudicent populum iusto iudicio nec in alteram partem declinent non accipies personam nec munera quia munera excaecant oculos sapientium et mutant verba iustorum iuste quod iustum est persequeris ut vivas et possideas terram quam Dominus Deus tuus dederit tibi non plantabis lucum et omnem arborem iuxta altare Domini Dei tui nec facies tibi atque constitues statuam quae odit Dominus Deus tuus

non immolabis Domino Deo tuo bovem et ovem in quo est macula aut quippiam vitii quia abominatio est Domini Dei tui cum repperti fuerint apud te intra unam portarum tuarum quas Dominus Deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciant malum in conspectu Domini Dei tui et transgrediantur pactum illius ut vadant et serviant diis alienis et adorent eos solem et lunam et omnem militiam caeli quae non praecepi et hoc tibi fuerit nuntiatum audiensque inquisieris diligenter et verum esse reppereris et abominatio facta est in Israhel educes virum ac mulierem qui rem sceleratissimam perpetrarunt ad portas civitatis tuae et lapidibus obruentur in ore duorum aut trium testium peribit qui interficietur nemo occidatur uno contra se dicente testimonium manus testium prima interficiet eum et manus reliqui populi extrema mittetur ut auferas **XVII**

8 malum de medio tui si difficile et ambiguum apud te iudicium
esse perspexeris inter sanguinem et sanguinem causam et cau-
sam lepram et non lepram et iudicium intra portas tuas videris
9 verba variari surge et ascende ad locum quem elegerit Domi-
nus Deus tuus veniesque ad sacerdotes levitici generis et ad
iudicem qui fuerit illo tempore quaeresque ab eis qui indica-
10 bunt tibi iudicii veritatem et facies quodcumque dixerint qui
11 praesunt loco quem elegerit Dominus et docuerint te iuxta le-
gem eius sequeris sententiam eorum nec declinabis ad dextram
12 vel ad sinistram qui autem superbierit nolens oboedire sacer-
dotis imperio qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo et
decreto iudicis morietur homo ille et auferes malum de Israhel
13 cunctusque populus audiens timebit ut nullus deinceps intu-
14 mescat superbia cum ingressus fueris terram quam Dominus
Deus tuus dabit tibi et possederis eam habitaverisque in il-
la et dixeris constituam super me regem sicut habent omnes
15 per circuitum nationes eum constitues quem Dominus Deus
tuus elegerit de numero fratrum tuorum non poteris alterius
16 gentis hominem regem facere qui non sit frater tuus cumque
fuerit constitutus non multiplicabit sibi equos nec reducet po-
pulum in Aegyptum equitatus numero sublevatus praesertim
cum Dominus praeceperit vobis ut nequaquam amplius per
17 eandem viam revertamini non habebit uxores plurimas quae
inliciant animum eius neque argenti et auri immensa ponde-
18 ra postquam autem sederit in solio regni sui describet sibi
deuteronomium legis huius in volumine accipiens exemplar a
19 sacerdotibus leviticae tribus et habebit secum legetque illud
omnibus diebus vitae suae ut discat timere Dominum Deum
suum et custodire verba et caerimonias eius quae lege prae-
20 cepta sunt nec elevetur cor eius in superbiam super fratres
suos neque declinet in partem dextram vel sinistram ut longo
tempore regnet ipse et filii eius super Israhel

XVIII non habebunt sacerdotes et Levitae et omnes qui de eadem
tribu sunt partem et hereditatem cum reliquo Israhel quia sa-
2 crificia Domini et oblationes eius comedent et nihil aliud ac-
cipient de possessione fratrum suorum Dominus enim ipse est
3 hereditas eorum sicut locutus est illis hoc erit iudicium sacer-

dotum a populo et ab his qui offerunt victimas sive bovem sive ovem immolaverint dabunt sacerdoti armum ac ventriculum primitias frumenti vini et olei et lanarum partem ex ovium 4
tonsione ipsum enim elegit Dominus Deus tuus de cunctis 5
tribubus tuis ut stet et ministret nomini Domini ipse et filii eius in sempiternum si exierit Levites de una urbium tuarum 6
ex omni Israhel in qua habitat et voluerit venire desiderans locum quem elegerit Dominus ministrabit in nomine Dei sui 7
sicut omnes fratres eius Levitae qui stabunt eo tempore coram Domino partem ciborum eandem accipiet quam et ceteri 8
excepto eo quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur quando ingressus fueris terram quam Dominus Deus tuus 9
dabit tibi cave ne imitari velis abominationes illarum gentium nec inveniatur in te qui lustret filium suum aut filiam ducens 10
per ignem aut qui ariolos sciscitetur et observet somnia atque auguria ne sit maleficus ne incantator ne pythones consulat 11
ne divinos et quaerat a mortuis veritatem omnia enim haec abominatur Dominus et propter istiusmodi scelera delebit eos 12
in introitu tuo perfectus eris et absque macula cum Domino Deo tuo gentes istae quarum possidebis terram augures 13
et divinos audiunt tu autem a Domino Deo tuo aliter institutus es prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut me 14
suscitabit tibi Dominus Deus tuus ipsum audies ut petisti a 15
Domino Deo tuo in Horeb quando contio congregata est atque dixisti ultra non audiam vocem Domini Dei mei et ignem hunc 16
maximum amplius non videbo ne moriar et ait Dominus mihi bene omnia sunt locuti prophetam suscitabo eis de medio 17
fratrum suorum similem tui et ponam verba mea in ore eius loqueturque ad eos omnia quae praecepero illi qui autem verba 18
eius quae loquetur in nomine meo audire noluerit ego ultor existam propheta autem qui arrogantia depravatus voluerit 19
loqui in nomine meo quae ego non praecepi illi ut diceret aut ex nomine alienorum deorum interficietur quod si tacita cogitatione 20
responderis quomodo possum intellegere verbum quod non est locutus Dominus hoc habebis signum quod in nomine 21
Domini propheta ille praedixerit et non evererit hoc Dominus non locutus est sed per tumorem animi sui propheta confinxit 22

et idcirco non timebis eum

XIX cum disperderit Dominus Deus tuus gentes quarum tibi traditurus est terram et possederis eam habitaverisque in urbibus
2 eius et in aedibus tres civitates separabis tibi in medio terrae
3 quam Dominus Deus tuus dabit tibi in possessionem sternens diligenter viam et in tres aequaliter partes totam terrae tuae provinciam divides ut habeat e vicino qui propter homicidium
4 profugus est quo possit evadere haec erit lex homicidae fugientis cuius vita servanda est qui percusserit proximum suum nesciens et qui heri et nudius tertius nullum contra eum habuisse
5 odium conprobatur sed abisse simpliciter cum eo in silvam ad ligna caedenda et in succisione lignorum securis fugerit manu ferrumque lapsum de manubrio amicum eius percusserit et occiderit hic ad unam supradictarum urbium confugiet et vivet
6 ne forsitan proximus eius cuius effusus est sanguis dolore stimulatus persequatur et adprehendat eum si longior via fuerit et percutiat animam eius qui non est reus mortis quia nullum contra eum qui occisus est odium prius habuisse monstratur
7 idcirco praecipio tibi ut tres civitates aequalis inter se spatii
8 divides cum autem dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos sicut iuravit patribus tuis et dederit tibi cunctam terram
9 quam eis pollicitus est si tamen custodieris mandata eius et feceris quae hodie praecipio tibi ut diligas Dominum Deum tuum et ambules in viis eius omni tempore addes tibi tres alias civitates et supradictarum trium urbium numerum duplicabis
10 ut non effundatur sanguis innoxius in medio terrae quam Dominus Deus tuus dabit tibi possidendam nec sis sanguinis reus
11 si quis autem odio habens proximum suum insidiatus fuerit vitae eius surgensque percusserit illum et mortuus fuerit fugeritque ad unam de supradictis urbibus mittent seniores civitatis illius et arripient eum de loco effugii tradentque in manu
12 proximi cuius sanguis effusus est et morietur nec misereberis eius et auferes innoxium sanguinem de Israhel ut bene sit tibi
13 non adsumes et transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores in possessione tua quam Dominus Deus tuus dabit tibi
14 in terra quam acceperis possidendam non stabit testis unus
15 contra aliquem quicquid illud peccati et facinoris fuerit sed in

ore duorum aut trium testium stabit omne verbum si steterit 16
 testis mendax contra hominem accusans eum praevaricationis
 stabunt ambo quorum causa est ante Dominum in conspec- 17
 tu sacerdotum et iudicum qui fuerint in diebus illis cumque 18
 diligentissime perscrutantes invenerint falsum testem dixisse
 contra fratrem suum mendacium reddent ei sicut fratri suo 19
 facere cogitavit et auferes malum de medio tui ut audien- 20
 tes ceteri timorem habeant et nequaquam talia audeant facere
 non misereberis eius sed animam pro anima oculum pro oculo 21
 dentem pro dente manum pro manu pedem pro pede exiges

si exieris ad bellum contra hostes tuos et videris equita- **XX**
 tum et currus et maiorem quam tu habes adversarii exercitus
 multitudinem non timebis eos quia Dominus Deus tuus tecum
 est qui eduxit te de terra Aegypti adpropinquante autem iam 2
 proelio stabit sacerdos ante aciem et sic loquetur ad populum
 audi Israhel vos hodie contra inimicos vestros pugnam commit- 3
 titis non pertimescat cor vestrum nolite metuere nolite cedere
 nec formidetis eos quia Dominus Deus vester in medio vestri 4
 est et pro vobis contra adversarios dimicabit ut eruat vos de
 periculo duces quoque per singulas turmas audiente exercitu 5
 proclamabunt quis est homo qui aedificavit domum novam et
 non dedicavit eam vadat et revertatur in domum suam ne for-
 te moriatur in bello et alius dedicet illam quis est homo qui 6
 plantavit vineam et necdum eam fecit esse communem et de
 qua vesci omnibus liceat vadat et revertatur in domum suam
 ne forte moriatur in bello et alius homo eius fungatur officio
 quis est homo qui despondit uxorem et non accepit eam va- 7
 dat et revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et
 alius homo accipiat eam his dictis addent reliqua et loquentur 8
 ad populum quis est homo formidolosus et corde pavido vadat
 et revertatur in domum suam ne pavere faciat corda fratrum
 suorum sicut ipse timore perterritus est cumque siluerint ex- 9
 exercitus duces et finem loquendi fecerint unusquisque suos ad
 bellandum cuneos praeparabit si quando accesseris ad expu- 10
 gnandam civitatem offeres ei primum pacem si receperit et 11
 aperuerit tibi portas cunctus populus qui in ea est salvabitur
 et serviet tibi sub tributo sin autem foedus inire noluerint et 12

13 receperint contra te bellum obpugnabis eam cumque tradi-
derit Dominus Deus tuus illam in manu tua percuties omne
14 quod in ea generis masculini est in ore gladii absque mulie-
ribus et infantibus iumentis et ceteris quae in civitate sunt
omnem praedam exercitui divides et comedes de spoliis ho-
15 stium tuorum quae Dominus Deus tuus dederit tibi sic facies
cunctis civitatibus quae a te procul valde sunt et non sunt de
16 his urbibus quas in possessionem accepturus es de his autem
civitatibus quae dabuntur tibi nullum omnino permittes vivere
17 sed interficies in ore gladii Hethaeum videlicet et Amorreum et
Chananeum Ferezeum et Eveum et Iebuseum sicut praecepit
18 tibi Dominus Deus tuus ne forte doceant vos facere cunctas
abominationes quas ipsi operati sunt diis suis et peccetis in
19 Dominum Deum vestrum quando obsederis civitatem mul-
to tempore et munitionibus circumdederis ut expugnes eam
non succides arbores de quibus vesci potest nec securibus per
circuitum debes vastare regionem quoniam lignum est et non
20 homo nec potest bellantium contra te augere numerum si qua
autem ligna non sunt pomifera sed agrestia et in ceteros apta
usus succide et extrue machinas donec capias civitatem quae
contra te dimicat

XXI quando inventum fuerit in terra quam Dominus Deus tuus
daturus est tibi hominis cadaver occisi et ignoratur caedis reus
2 egredientur maiores natu et iudices tui et metientur a loco ca-
3 daveris singularum per circuitum spatia civitatum et quam
viciniorum ceteris esse perspexerint seniores civitatis eius tol-
lent vitulam de armento quae non traxit iugum nec terram
4 scidit vomere et ducent eam ad vallem asperam atque saxo-
sam quae numquam arata est nec sementem recepit et caedent
5 in ea cervices vitulae accedentque sacerdotes filii Levi quos
elegit Dominus Deus tuus ut ministrent ei et benedicant in
nomine eius et ad verbum eorum omne negotium et quicquid
6 mundum vel inmundum est iudicetur et maiores natu civita-
tis illius ad interfectum lavabuntque manus suas super vitu-
7 lam quae in valle percussa est et dicent manus nostrae non
8 effuderunt hunc sanguinem nec oculi viderunt propitius esto
populo tuo Israhel quem redemisti Domine et non reputes san-

guinem innocentem in medio populi tui Israhel et auferetur ab
 eis reatus sanguinis tu autem alienus eris ab innocentis cruore 9
 qui fusus est cum feceris quod praecepit Dominus si egressus 10
 fueris ad pugnam contra inimicos tuos et tradiderit eos Do-
 minus Deus tuus in manu tua captivosque duxeris et videris 11
 in numero captivorum mulierem pulchram et adamaveris eam
 voluerisque habere uxorem introduces in domum tuam quae 12
 radet caesariem et circumcidet ungues et deponet vestem in 13
 qua capta est sedensque in domo tua flebit patrem et matrem
 suam uno mense et postea intrabis ad eam dormiesque cum
 illa et erit uxor tua sin autem postea non sederit animo tuo 14
 dimittes eam liberam nec vendere poteris pecunia nec oppri-
 mēre per potentiam quia humiliasti eam si habuerit homo 15
 uxores duas unam dilectam et alteram odiosam genuerintque
 ex eo liberos et fuerit filius odiosae primogenitus volueritque 16
 substantiam inter filios suos dividere non poterit filium dilec-
 tae facere primogenitum et praeferre filio odiosae sed filium 17
 odiosae agnoscet primogenitum dabitque ei de his quae habue-
 rit cuncta duplicia iste est enim principium liberorum eius et
 huic debentur primogenita si genuerit homo filium contuma- 18
 cem et protervum qui non audiat patris aut matris imperium
 et coercitus oboedire contempserit adprehendent eum et du- 19
 cent ad seniores civitatis illius et ad portam iudicii dicentque 20
 ad eos filius noster iste protervus et contumax est monita no-
 stra audire contemnit comesationibus vacat et luxuriae atque
 conviviiis lapidibus eum obruet populus civitatis et morietur 21
 ut auferatis malum de medio vestri et universus Israhel audiens
 pertimescat quando peccaverit homo quod morte plectendum 22
 est et adiudicatus morti adpensus fuerit in patibulo non per- 23
 manebit cadaver eius in ligno sed in eadem die sepelietur quia
 maledictus a Deo est qui pendet in ligno et nequaquam con-
 taminabis terram tuam quam Dominus Deus tuus dederit tibi
 in possessionem

non videbis bovem fratris tui aut ovem errantem et praete- **XXII**
 ribis sed reduces fratri tuo etiam si non est propinquus tuus 2
 frater nec nosti eum duces in domum tuam et erunt apud te
 quamdiu quaerat ea frater tuus et recipiat similiter facies de 3

asino et de vestimento et de omni re fratris tui quae perierit si
4 inveneris eam ne neglegas quasi alienam si videris asinum fra-
tritis tui aut bovem cecidisse in via non despicias sed sublevabis
5 cum eo non induetur mulier veste virili nec vir utetur veste
6 feminea abominabilis enim apud Deum est qui facit haec si
ambulans per viam in arbore vel in terra nidum avis inveneris
et matrem pullis vel ovis desuper incubantem non tenebis eam
7 cum filiis sed abire patieris captos tenens filios ut bene sit tibi
8 et longo vivas tempore cum aedificaveris domum novam fa-
cies murum tecti per circuitum ne effundatur sanguis in domo
9 tua et sis reus labente alio et in praeceps ruente non seres vi-
neam tuam altero semine ne et sementis quam sevisti et quae
10 nascuntur ex vinea pariter sanctificentur non arabis in bove
11 simul et asino non indueris vestimento quod ex lana linoque
12 contextum est funiculos in fimbriis facies per quattuor angu-
13 los pallii tui quo operieris si duxerit vir uxorem et postea eam
14 odio habuerit quaesieritque occasiones quibus dimittat eam
obiciens ei nomen pessimum et dixerit uxorem hanc accepi et
15 ingressus ad eam non inveni virginem tollent eam pater et
mater eius et ferent secum signa virginitatis eius ad seniores
16 urbis qui in porta sunt et dicet pater filiam meam dedi huic
17 uxorem quam quia odit inponet ei nomen pessimum ut di-
cat non inveni filiam tuam virginem et ecce haec sunt signa
virginitatis filiae meae expandent vestimentum coram senibus
18 civitatis adprehendentque senes urbis illius virum et verbera-
19 bunt illum condemnantes insuper centum siclis argenti quos
dabit patri puellae quoniam diffamavit nomen pessimum su-
per virginem Israhel habebitque eam uxorem et non poterit
20 dimittere omni tempore vitae suae quod si verum est quod
21 obicit et non est in puella inventa virginitas eicient eam ex-
tra fores domus patris sui et lapidibus obruent viri civitatis
eius et morietur quoniam fecit nefas in Israhel ut fornicaretur
22 in domo patris sui et auferes malum de medio tui si dormie-
rit vir cum uxore alterius uterque morientur id est adulter
23 et adultera et auferes malum de Israhel si puellam virginem
desponderit vir et invenerit eam aliquis in civitate et concu-
24 buerit cum illa educes utrumque ad portam civitatis illius et

lapidibus obruentur puella quia non clamavit cum esset in civitate vir quia humiliavit uxorem proximi sui et auferes malum de medio tui sin autem in agro reppererit vir puellam quae desponsata est et adprehendens concubuerit cum illa ipse morietur solus puella nihil patietur nec est rea mortis quoniam sicut latro consurgit contra fratrem suum et occidit animam eius ita et puella perpressa est sola erat in agro clamavit et nullus adfuit qui liberaret eam si invenerit vir puellam virginem quae non habet sponsum et adprehendens concubuerit cum ea et res ad iudicium venerit dabit qui dormivit cum ea patri puellae quinquaginta siclos argenti et habebit eam uxorem quia humiliavit illam non poterit dimittere cunctis diebus vitae suae non accipiet homo uxorem patris sui nec revelabit operimentum eius

non intrabit eunuchus adtritis vel amputatis testiculis et absciso veretro ecclesiam Domini non ingredietur mamzer hoc est de scorto natus in ecclesiam Domini usque ad decimam generationem Ammanites et Moabites etiam post decimam generationem non intrabunt ecclesiam Domini in aeternum quia noluerunt vobis occurrere cum pane et aqua in via quando egressi estis de Aegypto et quia conduxerunt contra te Balaam filium Beor de Mesopotamiam Syriae ut malediceret tibi et noluit Dominus Deus tuus audire Balaam vertitque maledictionem eius in benedictionem tuam eo quod diligeret te non facies cum eis pacem nec quaeres eis bona cunctis diebus vitae tuae in sempiternum non abominaberis Idumeum quia frater tuus est nec Aegyptium quia advena fuisti in terra eius qui nati fuerint ex eis tertia generatione intrabunt ecclesiam Domini quando egressus fueris adversus hostes tuos in pugnam custodies te ab omni re mala si fuerit inter vos homo qui nocturno pollutus sit somnio egredietur extra castra et non revertetur priusquam ad vesperam lavetur aqua et post solis occasum egredietur in castra habebis locum extra castra ad quem egrediaris ad requisita naturae gerens paxillum in balteo cumque sederis fodies per circuitum et egesta humo operies quo relevatus es Dominus enim Deus tuus ambulat in medio castrorum ut eruat te et tradat tibi inimicos tuos ut sint castra tua sancta **XXIII**

15 et nihil in eis appareat foeditatis nec derelinquat te non tra-
16 des servum domino suo qui ad te confugerit habitabit tecum
in loco qui ei placuerit et in una urbium tuarum requiescet
17 nec contristes eum non erit meretrix de filiabus Israhel ne-
18 que scortator de filiis Israhel non offeres mercedem prostibuli
nec pretium canis in domum Domini Dei tui quicquid illud est
quod voverint quia abominatio est utrumque apud Dominum
19 Deum tuum non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam nec
20 fruges nec quamlibet aliam rem sed alieno fratri autem tuo
absque usura id quod indiget commodabis ut benedicat tibi
Dominus Deus tuus in omni opere tuo in terra ad quam ingre-
21 dieris possidendam cum voveris votum Domino Deo tuo non
tardabis reddere quia requiret illud Dominus Deus tuus et si
22 moratus fueris reputabit tibi in peccatum si nolueris polliceri
23 absque peccato eris quod autem semel egressum est de labiis
tuis observabis et facies sicut promisisti Domino Deo tuo et
24 propria voluntate et ore tuo locutus es ingressus vineam pro-
ximi tui comede uvas quantum tibi placuerit foras autem ne
25 efferas tecum si intraveris in segetem amici tui franges spicas
et manu conteres falce autem non metes

XXIV

si acceperit homo uxorem et habuerit eam et non invenerit
gratiam ante oculos eius propter aliquam foeditatem scribet li-
bellum repudii et dabit in manu illius et dimittet eam de domo
2, 3 sua cumque egressa alterum maritum duxerit et ille quoque
oderit eam dederitque ei libellum repudii et dimiserit de domo
4 sua vel certe mortuus fuerit non poterit prior maritus recipere
eam in uxorem quia polluta est et abominabilis facta est coram
Domino ne peccare facias terram tuam quam Dominus Deus
5 tuus tibi tradiderit possidendam cum acceperit homo nuper
uxorem non procedet ad bellum nec ei quippiam necessitatis
iniungetur publicae sed vacabit absque culpa domui suae ut
6 uno anno laetetur cum uxore sua non accipies loco pignoris
inferiorem et superiorem molam quia animam suam adposuit
7 tibi si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem suum de
filiis Israhel et vendito eo accipiens pretium interficietur et au-
8 feres malum de medio tui observa diligenter ne incurras in
plagam leprae sed facies quaecumque docuerint te sacerdotes

levitici generis iuxta id quod praecepi eis et imple sollicitè me- 9
 mentote quae fecerit Dominus Deus vester Mariae in via cum
 egrederemini de Aegypto cum repetes a proximo tuo rem ali- 10
 quam quam debet tibi non ingredieris domum eius ut pignus
 auferas sed stabis foris et ille tibi proferet quod habuerit sin 11, 12
 autem pauper est non pernoctabit apud te pignus sed sta- 13
 tim reddes ei ante solis occasum ut dormiens in vestimento
 suo benedicat tibi et habeas iustitiam coram Domino Deo tuo
 non negabis mercedem indigentis et pauperis fratris tui sive 14
 advenae qui tecum moratur in terra et intra portas tuas est
 sed eadem die reddes ei pretium laboris sui ante solis occasum 15
 quia pauper est et ex eo sustentat animam suam ne clamet
 contra te ad Dominum et reputetur tibi in peccatum non oc- 16
 cidentur patres pro filiis nec filii pro patribus sed unusquisque
 pro suo peccato morietur non pervertes iudicium advenae et 17
 pupilli nec auferes pignoris loco viduae vestimentum memen- 18
 to quod servieris in Aegypto et eruerit te Dominus Deus tuus
 inde idcirco praecipio tibi ut facias hanc rem quando messue- 19
 ris segetem in agro tuo et oblitus manipulum reliqueris non
 reverteris ut tollas eum sed advenam et pupillum et viduam
 auferre patieris ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni
 opere manuum tuarum si fruges colliges olivarum quicquid 20
 remanserit in arboribus non reverteris ut colligas sed relinques
 advenae pupillo ac viduae si vindemiaveris vineam tuam non 21
 colliges remanentes racemos sed cedent in usus advenae pupilli
 ac viduae memento quod et tu servieris in Aegypto et idcirco 22
 praecipiam tibi ut facias hanc rem

si fuerit causa inter aliquos et interpellaverint iudices quem **XXV**
 iustum esse perspexerint illi iustitiae palmam dabunt quem im-
 pium condemnabunt impietatis sin autem eum qui peccavit 2
 dignum viderint plagis prosternent et coram se facient verberari
 pro mensura peccati erit et plagarum modus ita dumtaxat 3
 ut quadragenarium numerum non excedant ne foede laceratus
 ante oculos tuos abeat frater tuus non ligabis os bovis teren- 4
 tis in area fruges tuas quando habitaverint fratres simul et 5
 unus ex eis absque liberis mortuus fuerit uxor defuncti non
 nubet alteri sed accipiet eam frater eius et suscitabit semen

6 fratris sui et primogenitum ex ea filium nomine illius appella-
7 bit ut non deleatur nomen eius ex Israhel sin autem noluerit
accipere uxorem fratris sui quae ei lege debetur perget mulier
ad portam civitatis et interpellabit maiores natu dicetque non
vult frater viri mei suscitare nomen fratris sui in Israhel nec
8 me in coniugium sumere statimque accersiri eum facient et
9 interrogabunt si responderit nolo eam uxorem accipere acce-
det mulier ad eum coram senioribus et tollet calciamentum de
pede eius spuetque in faciem illius et dicet sic fit homini qui
10 non aedificat domum fratris sui et vocabitur nomen illius in
11 Israhel domus Disculciati si habuerint inter se iurgium viri
et unus contra alterum rixari coeperit volensque uxor alterius
eruere virum suum de manu fortioris miserit manum et ad-
12 prehenderit verenda eius abscondes manum illius nec flecteris
13 super eam ulla misericordia non habebis in sacco diversa
14 pondera maius et minus nec erit in domo tua modius maior
15 et minor pondus habebis iustum et verum et modius aequalis
et verus erit tibi ut multo vivas tempore super terram quam
16 Dominus Deus tuus dederit tibi abominatur enim Dominus
17 eum qui facit haec et aversatur omnem iniustitiam memento
quae fecerit tibi Amalech in via quando egrediebaris ex Aegyp-
18 to quomodo occurrerit tibi et extremos agminis tui qui lassi
residebant ceciderit quando tu eras fame et labore confectus et
19 non timuerit Deum cum ergo Dominus Deus tuus dederit tibi
requiem et subiecerit cunctas per circuitum nationes in terra
quam tibi pollicitus est delebis nomen eius sub caelo cave ne
obliviscaris

XXVI cumque intraveris terram quam Dominus Deus tuus tibi da-
turus est possidendam et obtinueris eam atque habitaveris in
2 illa tolles de cunctis frugibus primitias et pones in cartallo
pergesque ad locum quem Dominus Deus tuus elegerit ut ibi
3 invocetur nomen eius accedesque ad sacerdotem qui fuerit in
diebus illis et dices ad eum profiteor hodie coram Domino Deo
tuo quod ingressus sim terram pro qua iuravit patribus no-
4 stris ut daret eam nobis suscipiensque sacerdos cartallum de
5 manu eius ponet ante altare Domini Dei tui et loqueris in con-
spectu Domini Dei tui Syrus persequabatur patrem meum qui

descendit in Aegyptum et ibi peregrinatus est in paucissimo numero crevitque in gentem magnam et robustam et infinitae multitudinis adfluxeruntque nos Aegyptii et persecuti sunt in- 6
ponentes onera gravissima et clamavimus ad Dominum Deum 7
patrum nostrorum qui exaudivit nos et respexit humilitatem nostram et laborem atque angustias et eduxit nos de Aegypto 8
in manu forti et brachio extento in ingenti pavore in signis atque portentis et introduxit ad locum istum et tradidit nobis 9
terram lacte et melle manantem et idcirco nunc offero primitias frugum terrae quam dedit Dominus mihi et dimittes eas in 10
conspectu Domini Dei tui adorato Domino Deo tuo et epularberis in omnibus bonis quae Dominus Deus tuus dederit tibi et domui tuae tu et Levites et advena qui tecum est quando compleveris decimam cunctarum frugum tuarum anno decimarum tertio dabis Levitae et advenae et pupillo et viduae ut comedant intra portas tuas et saturentur loquerisque in conspectu 13
Domini Dei tui abstuli quod sanctificatum est de domo mea et dedi illud Levitae et advenae pupillo et viduae sicut iussisti mihi non praeterivi mandata tua nec sum oblitus imperii non 14
comedi ex eis in luctu meo nec separavi ea in qualibet immunditia nec expendi ex his quicquam in re funebri oboedivi voci Domini Dei mei et feci omnia sicut praecepisti mihi respice 15
de sanctuario tuo de excelso caelorum habitaculo et benedic populo tuo Israhel et terrae quam dedisti nobis sicut iurasti patribus nostris terrae lacte et melle mananti hodie Dominus 16
Deus tuus praecepit tibi ut facias mandata haec atque iudicia et custodias et impleas ex toto corde tuo et ex tota anima tua Dominum elegisti hodie ut sit tibi Deus et ambules in viis 17
eius et custodias caerimonias illius et mandata atque iudicia et oboedias eius imperio et Dominus elegit te hodie ut sis 18
ei populus peculiaris sicut locutus est tibi et custodias omnia praecepta eius et faciat te excelsiorem cunctis gentibus quas 19
creavit in laudem et nomen et gloriam suam ut sis populus sanctus Domini Dei tui sicut locutus est

praecepit autem Moses et seniores Israhel populo dicentes **XXVII**
custodite omne mandatum quod praecipio vobis hodie cum- 2
que transieritis Iordanem in terram quam Dominus Deus tuus

3 dabit tibi eriges ingentes lapides et calce levigabis eos ut possis in eis scribere omnia verba legis huius Iordane transmissio
ut introeas terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi terram
4 lacte et melle manantem sicut iuravit patribus tuis quando ergo transieritis Iordanem erige lapides quos ego hodie praecipio
5 vobis in monte Hebal et levigabis calce et aedificabis ibi altare
6 Domino Deo tuo de lapidibus quos ferrum non tetigit et de saxis informibus et inpolitis et offeres super eo holocausta Domino Deo tuo et immolabis hostias pacificas comedesque ibi
7 et epulaberis coram Domino Deo tuo et scribes super lapides
8 omnia verba legis huius plane et lucide dixeruntque Moses et sacerdotes levitici generis ad omnem Israhelem adtende et audi
9 Israhel hodie factus es populus Domini Dei tui audies vocem
10 eius et facies mandata atque iustitias quas ego praecipio tibi
11, 12 praecepitque Moses populo in die illo dicens hii stabunt ad benedicendum Domino super montem Garizim Iordane transmissio
13 Symeon Levi Iudas Isachar Ioseph et Benjamin et e regione isti stabunt ad maledicendum in monte Hebal Ruben
14 Gad et Aser Zabulon Dan et Nephtalim et pronuntiabunt
15 Levitae dicentque ad omnes viros Israhel excelsa voce maledictus homo qui facit sculptile et conflatile abominationem Domini opus manuum artificum ponetque illud in abscondito
16 et respondebit omnis populus et dicet amen maledictus qui non honorat patrem suum et matrem et dicet omnis populus amen
17 maledictus qui transfert terminos proximi sui et dicet omnis populus amen
18 maledictus qui errare facit caecum in itinere et dicet omnis populus amen
19 maledictus qui pervertit iudicium advenae pupilli et viduae et dicet omnis populus amen
20 maledictus qui dormit cum uxore patris sui et revelat operimentum lectuli eius et dicet omnis populus amen
21 maledictus qui dormit cum omni iumento et dicet omnis populus amen
22 maledictus qui dormit cum sorore sua filia patris sui sive matris suae et dicet omnis populus amen
23 maledictus qui dormit cum socru sua et dicet omnis populus amen
24 maledictus qui clam percusserit proximum suum et dicet omnis populus amen
25 maledictus qui accipit munera ut percutiat animam sanguinis innocentis et dicet omnis populus amen
26 maledictus qui non

permanet in sermonibus legis huius nec eos opere perficit et dicet omnis populus amen

sin autem audieris vocem Domini Dei tui ut facias atque **XXVIII**
 custodias omnia mandata eius quae ego praecipio tibi hodie
 faciet te Dominus Deus tuus excelsiorem cunctis gentibus quae
 versantur in terra venientque super te universae benedictio- 2
 nes istae et adprehendent te si tamen praecepta eius audieris
 benedictus tu in civitate et benedictus in agro benedictus 3, 4
 fructus ventris tui et fructus terrae tuae fructusque iumentorum
 tuorum greges armentorum et caulae ovium tuarum be- 5
 nedicta horrea tua et benedictae reliquiae tuae benedictus 6
 eris et ingrediens et egrediens dabit Dominus inimicos tuos 7
 qui consurgunt adversum te corruentes in conspectu tuo per
 unam viam venient contra te et per septem fugient a facie
 tua emittet Dominus benedictionem super cellaria tua et su- 8
 per omnia opera manuum tuarum benedicetque tibi in terra
 quam acceperis suscitabit te Dominus sibi in populum sanc- 9
 tum sicut iuravit tibi si custodieris mandata Domini Dei tui
 et ambulaveris in viis eius videbuntque omnes terrarum po- 10
 puli quod nomen Domini invocatum sit super te et timebunt
 te abundare te faciet Dominus omnibus bonis fructu uteri tui 11
 et fructu iumentorum tuorum fructu terrae tuae quam iuravit
 Dominus patribus tuis ut daret tibi aperiet Dominus thesau- 12
 rum suum optimum caelum ut tribuat pluviam terrae tuae in
 tempore suo benedicet cunctis operibus manuum tuarum et
 fenerabis gentibus multis et ipse a nullo fenus accipies 13
 constituet te Dominus in caput et non in caudam et eris semper
 supra et non subter si audieris mandata Domini Dei tui quae
 ego praecipio tibi hodie et custodieris et feceris ac non de- 14
 clinaveris ab eis nec ad dextram nec ad sinistram nec secutus
 fueris deos alienos neque colueris eos quod si audire nolueris 15
 vocem Domini Dei tui ut custodias et facias omnia mandata
 eius et caerimonias quas ego praecipio tibi hodie venient super
 te omnes maledictiones istae et adprehendent te maledictus 16
 eris in civitate maledictus in agro maledictum horreum tuum 17
 et maledictae reliquiae tuae maledictus fructus ventris tui et 18
 fructus terrae tuae armenta boum tuorum et greges ovium tua-

19, 20 rum maledictus eris ingrediens et maledictus egrediens mit-
tet Dominus super te famem et esuriam et increpationem in
omnia opera tua quae facies donec conterat te et perdat velo-
citer propter adinventiones tuas pessimas in quibus reliquisti
21 me adiungat Dominus tibi pestilentiam donec consumat te de
22 terra ad quam ingredieris possidendam percutiat te Dominus
egestate feбри et frigore ardore et aestu et aere corrupto ac
23 robigine et persequatur donec pereas sit caelum quod supra
24 te est aeneum et terra quam calcas ferrea det Dominus im-
brem terrae tuae pulverem et de caelo descendat super te cinis
25 donec conteraris tradat te Dominus corruentem ante hostes
tuos per unam viam egrediaris contra eos et per septem fugias
26 et dispergaris per omnia regna terrae sitque cadaver tuum in
escam cunctis volatilibus caeli et bestiis terrae et non sit qui
27 abigat percutiat te Dominus ulcere Aegypti et parte corporis
per quam stercora digeruntur scabie quoque et prurigine ita ut
28 curari nequeas percutiat te Dominus amentia et caecitate ac
29 furore mentis et palpes in meridie sicut palpare solet caecus
in tenebris et non dirigas vias tuas omnique tempore calum-
niam sustineas et opprimaris violentia nec habeas qui liberet
30 te uxorem accipias et alius dormiat cum ea domum aedifices
31 et non habites in ea plantes vineam et non vindemies eam bos
tuus immoletur coram te et non comedas ex eo asinus tuus ra-
piatur in conspectu tuo et non reddatur tibi oves tuae dentur
32 inimicis tuis et non sit qui te adiuvet filii tui et filiae tuae tra-
dantur alteri populo videntibus oculis tuis et deficientibus ad
conspectum eorum tota die et non sit fortitudo in manu tua
33 fructus terrae tuae et omnes labores tuos comedat populus
quem ignoras et sis semper calumniam sustinens et oppressus
34 cunctis diebus et stupens ad terrorem eorum quae videbunt
35 oculi tui percutiat te Dominus ulcere pessimo in genibus et
in suris sanarique non possis a planta pedis usque ad verticem
36 tuum ducet Dominus te et regem tuum quem constitueris su-
per te in gentem quam ignoras tu et patres tui et servies ibi
37 diis alienis ligno et lapidi et eris perditus in proverbium ac
38 fabulam omnibus populis ad quos te introduxerit Dominus se-
mentem multam iacies in terram et modicum congregabis quia

lucustae omnia devorabunt vineam plantabis et fodies et vinum non bibes nec colliges ex ea quippiam quoniam vastabitur vermibus olivas habebis in omnibus terminis tuis et non ungueris oleo quia defluent et peribunt filios generabis et filias et non frueris eis quoniam ducentur in captivitatem omnes arbores tuas et fruges terrae tuae robigo consumet advena qui tecum versatur in terra ascendet super te eritque sublimior tu autem descendes et eris inferior ipse fenerabit tibi et tu non fenerabis ei ipse erit in caput et tu eris in caudam et venient super te omnes maledictiones istae et persequentes adprehendent te donec intereas quia non audisti vocem Domini Dei tui nec servasti mandata eius et caerimonias quas praecepit tibi et erunt in te signa atque prodigia et in semine tuo usque in sempiternum eo quod non servieris Domino Deo tuo in gaudio cordisque laetitia propter rerum omnium abundantiam servies inimico tuo quem inmittet Dominus tibi in fame et siti et nuditate et omnium penuria et ponet iugum ferreum super cervicem tuam donec te conterat adducet Dominus super te gentem de longinquo et de extremis finibus terrae in similitudinem aquilae volantis cum impetu cuius linguam intellegere non possis gentem procacissimam quae non deferat seni nec misereatur parvulo et devoret fructum iumentorum tuorum ac fruges terrae tuae donec intereas et non relinquat tibi triticum vinum et oleum armenta bouum et greges ovium donec te disperdat et conterat in cunctis urbibus tuis et destruantur muri tui firmi atque sublimes in quibus habebas fiduciam in omni terra tua obsideberis intra portas tuas in omni terra quam dabit tibi Dominus Deus tuus et comedes fructum uteri tui et carnes filiorum et filiarum tuarum quas dedit tibi Dominus Deus tuus in angustia et vastitate qua opprimit te hostis tuus homo delicatus in te et luxuriosus valde invidet fratri suo et uxori quae cubat in sinu suo ne det eis de carnibus filiorum suorum quas comedet eo quod nihil habeat aliud in obsidione et penuria qua vastaverint te inimici tui intra omnes portas tuas tenera mulier et delicata quae super terram ingredi non valebat nec pedis vestigium figere propter mollietiam et teneritudinem nimiam invidet viro suo qui cubat

57 in sinu eius super filii et filiae carnibus et inlucie secundarum quae egrediuntur de medio feminum eius et super liberis qui eadem hora nati sunt comedent enim eos clam propter rerum omnium penuriam in obsidione et vastitate qua opprimet
58 te inimicus tuus intra portas tuas nisi custodieris et feceris omnia verba legis huius quae scripta sunt in hoc volumine et timueris nomen eius gloriosum et terribile hoc est Dominum
59 Deum tuum augebit Dominus plagas tuas et plagas seminis tui plagas magnas et perseverantes infirmitates pessimas et
60 perpetuas et convertet in te omnes adfflictiones Aegypti quas
61 timuisti et adhibebunt tibi insuper et universos languores et plagas quae non sunt scriptae in volumine legis huius inducet Dominus super te donec te conterat et remanebitis pauci numero qui prius eratis sicut astra caeli prae multitudine quoniam non audisti vocem Domini Dei tui et sicut ante laetatus est Dominus super vos bene vobis faciens vosque multiplicans sic laetabitur disperdens vos atque subvertens ut auferamini
64 de terra ad quam ingredieris possidendam disperget te Dominus in omnes populos a summitate terrae usque ad terminos eius et servies ibi diis alienis quos et tu ignoras et patres tui
65 lignis et lapidibus in gentibus quoque illis non quiesces neque erit requies vestigio pedis tui dabit enim tibi Dominus ibi cor pavidum et deficientes oculos et animam maerore consumptam
66 et erit vita tua quasi pendens ante te timebis nocte et die et non credes vitae tuae mane dices quis mihi det vesperum et
67 vespere quis mihi det mane propter cordis tui formidinem qua
68 terreberis et propter ea quae tuis videbis oculis reducet te Dominus classibus in Aegyptum per viam de qua dixi tibi ut eam amplius non videres ibi venderis inimicis tuis in servos et ancillas et non erit qui emat

XXIX

haec sunt verba foederis quod praecepit Dominus Mosi ut feriret cum filiis Israhel in terra Moab praeter illud foedus quod
2 cum eis pepigit in Horeb vocavitque Moses omnem Israhalem et dixit ad eos vos vidistis universa quae fecit Dominus coram vobis in terra Aegypti Pharaoni et omnibus servis eius universaeque terrae illius temptationes magnas quas viderunt oculi
3 tui signa illa portentaque ingentia et non dedit Dominus vobis

cor intellegens et oculos videntes et aures quae possint audire usque in praesentem diem adduxi vos quadraginta annis 5
per desertum non sunt adtrita vestimenta vestra nec calciamenta pedum tuorum vetustate consumpta sunt panem non 6
comedistis vinum et siceram non bibistis ut sciretis quia ego sum Dominus Deus vester et venistis ad locum hunc egressusque est Seon rex Esebon et Og rex Basan occurrens nobis 7
ad pugnam et percussimus eos et tulimus terram eorum ac tradidimus possidendam Ruben et Gad et dimidia tribui Manasse 8
custodite ergo verba pacti huius et implete ea ut intellegatis universa quae facitis vos statis hodie cuncti coram 9
Domino Deo vestro principes vestri ac tribus et maiores natu atque doctores omnis populus Israhel liberi et uxores vestrae 10
et advena qui tecum moratur in castris exceptis lignorum caesoribus et his qui conportant aquas ut transeas in foedere 11
Domini Dei tui et in iureiurando quod hodie Dominus Deus tuus percutit tecum ut suscitet te sibi in populum et ipse sit 12
Deus tuus sicut locutus est tibi et sicut iuravit patribus tuis Abraham Isaac et Iacob nec vobis solis ego hoc foedus ferio 13
et haec iuramenta confirmo sed cunctis praesentibus et absentibus vos enim nostis ut habitaverimus in terra Aegypti et 14
quomodo transierimus per medium nationum quas transeuntes vidistis abominationes et sordes id est idola eorum lignum 15
et lapidem argentum et aurum quae colebant ne forte sit inter vos vir aut mulier familia aut tribus cuius cor aversum est 16
hodie a Domino Deo vestro ut vadat et serviat diis illarum gentium et sit inter vos radix germinans fel et amaritudinem 17
cumque audierit verba iuramenti huius benedicat sibi in corde suo dicens pax erit mihi et ambulabo in pravitate cordis mei et 18
adsumat ebria sitientem et Dominus non ignoscat ei sed tunc quam maxime furor eius fumet et zelus contra hominem illum 19
et sedeant super eo omnia maledicta quae scripta sunt in hoc volumine et deleat nomen eius sub caelo et consumat eum in 20
perditionem ex omnibus tribubus Israhel iuxta maledictiones quae in libro legis huius ac foederis continentur dicetque sequens 21
generatio et filii qui nascentur deinceps et peregrini qui de longe venerint videntes plagas terrae illius et infirmitates 22

23 quibus eam adflixerit Dominus sulphure et salis ardore con-
 burenens ita ut ultra non seratur nec virens quippiam germinet
 in exemplum subversionis Sodomae et Gomorrae Adamae et
 24 Seboim quas subvertit Dominus in ira et furore suo et di-
 cent omnes gentes quare sic fecit Dominus terrae huic quae est
 25 haec ira furoris eius inmensa et respondebunt quia derelique-
 runt pactum Domini quod pepigit cum patribus eorum quando
 26 eduxit eos de terra Aegypti et servierunt diis alienis et ado-
 raverunt eos quos nesciebant et quibus non fuerant adtributi
 27 idcirco iratus est furor Domini contra terram istam ut induce-
 ret super eam omnia maledicta quae in hoc volumine scripta
 28 sunt et eiecit eos de terra sua in ira et furore et indignatione
 maxima proiecitque in terram alienam sicut hodie conproba-
 29 tur abscondita Domino Deo nostro quae manifesta sunt nobis
 et filiis nostris usque in aeternum ut faciamus universa legis
 huius

XXX cum ergo venerint super te omnes sermones isti benedictio
 sive maledictio quam proposui in conspectu tuo et ductus pae-
 nitudine cordis tui in universis gentibus in quas disperserit te
 2 Dominus Deus tuus reversus fueris ad eum et oboedieris eius
 imperiis sicut ego hodie praecipio tibi cum filiis tuis in toto
 3 corde tuo et in tota anima tua reducet Dominus Deus tuus
 captivitatem tuam ac miserebitur tui et rursum congregabit te
 4 de cunctis populis in quos te ante dispersit si ad cardines caeli
 5 fueris dissipatus inde te retrahet Dominus Deus tuus et adsu-
 met atque introducet in terram quam possederunt patres tui
 et obtinebis eam et benedicens tibi maioris numeri esse te fa-
 6 ciet quam fuerunt patres tui circumcidet Dominus Deus tuus
 cor tuum et cor seminis tui ut diligas Dominum Deum tuum
 7 in toto corde tuo et in tota anima tua et possis vivere omnes
 autem maledictiones has convertet super inimicos tuos et eos
 8 qui oderunt te et persecuntur tu autem reverteris et audies
 vocem Domini Dei tui faciesque universa mandata quae ego
 9 praecipio tibi hodie et abundare te faciet Dominus Deus tuus
 in cunctis operibus manuum tuarum in subole uteri tui et in
 fructu iumentorum tuorum in ubertate terrae tuae et in rerum
 omnium largitate revertetur enim Dominus ut gaudeat super

te in omnibus bonis sicut gavisus est in patribus tuis si tamen 10
 audieris vocem Domini Dei tui et custodieris praecepta eius et
 caerimonias quae in hac lege conscriptae sunt et revertaris ad
 Dominum Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua
 mandatum hoc quod ego praecipio tibi hodie non supra te est 11
 neque procul positum nec in caelo situm ut possis dicere quis 12
 nostrum ad caelum valet conscendere ut deferat illud ad nos et
 audiamus atque opere compleamus neque trans mare positum 13
 ut causeris et dicas quis e nobis transfretare poterit mare et
 illud ad nos usque deferre ut possimus audire et facere quod
 praeceptum est sed iuxta te est sermo valde in ore tuo et in 14
 corde tuo ut facias illum considera quod hodie proposuerim 15
 in conspectu tuo vitam et bonum et e contrario mortem et
 malum ut diligas Dominum Deum tuum et ambules in viis 16
 eius et custodias mandata illius et caerimonias atque iudicia
 et vivas ac multiplicet te benedicatque tibi in terra ad quam
 ingredieris possidendam sin autem aversum fuerit cor tuum 17
 et audire nolueris atque errore deceptus adoraveris deos alie-
 nos et servieris eis praedico tibi hodie quod pereas et parvo 18
 tempore moreris in terra ad quam Iordane transmisso ingredie-
 ris possidendam testes invoco hodie caelum et terram quod 19
 proposuerim vobis vitam et mortem bonum et malum benedi-
 ctionem et maledictionem elige ergo vitam ut et tu vivas et
 semen tuum et diligas Dominum Deum tuum atque oboedias 20
 voci eius et illi adhereas ipse est enim vita tua et longitudo
 dierum tuorum ut habites in terra pro qua iuravit Dominus
 patribus tuis Abraham Isaac et Iacob ut daret eam illis

abiit itaque Moses et locutus est omnia verba haec ad uni- **XXXI**
 versum Israhel et dixit ad eos centum viginti annorum sum 2
 hodie non possum ultra egredi et ingredi praesertim cum et
 Dominus dixerit mihi non transibis Iordanem istum Dominus 3
 ergo Deus tuus transibit ante te ipse delebit omnes gentes has
 in conspectu tuo et possidebis eas et Iosue iste transibit ante
 te sicut locutus est Dominus facietque Dominus eis sicut fecit 4
 Seon et Og regibus Amorreorum et terrae eorum delebitque
 eos cum ergo et hos tradiderit vobis similiter facietis eis si 5
 cut praecepi vobis viriliter agite et confortamini nolite timere 6

nec paveatis a conspectu eorum quia Dominus Deus tuus ipse
7 est ductor tuus et non dimittet nec derelinquet te vocavitque
Moses Iosue et dixit ei coram omni Israhel confortare et esto
robustus tu enim introduces populum istum in terram quam
daturum se patribus eorum iuravit Dominus et tu eam sor-
8 te divides et Dominus qui ductor vester est ipse erit tecum
9 non dimittet nec derelinquet te noli timere nec paveas scrip-
sit itaque Moses legem hanc et tradidit eam sacerdotibus filiis
Levi qui portabant arcam foederis Domini et cunctis seniori-
10 bus Israhelis praecepitque eis dicens post septem annos an-
11 no remissionis in sollemnitatem tabernaculorum convenientibus
cunctis ex Israhel ut appareant in conspectu Domini Dei tui in
loco quem elegerit Dominus leges verba legis huius coram om-
12 ni Israhel audientibus eis et in unum omni populo congregato
tam viris quam mulieribus parvulis et advenis qui sunt intra
portas tuas ut audientes discant et timeant Dominum Deum
vestrum et custodiant impleantque omnes sermones legis huius
13 filii quoque eorum qui nunc ignorant audire possint et timeant
Dominum Deum suum cunctis diebus quibus versantur in terra
14 ad quam vos Iordane transito pergitis obtinendam et ait Do-
minus ad Moysen ecce prope sunt dies mortis tuae voca Iosue et
state in tabernaculo testimonii ut praecipiam ei abierunt ergo
15 Moyses et Iosue et steterunt in tabernaculo testimonii appar-
uitque Dominus ibi in columna nubis quae stetit in introitu
16 tabernaculi dixitque Dominus ad Moysen ecce tu dormies cum
patribus tuis et populus iste consurgens fornicabitur post deos
alienos in terra ad quam ingredietur et habitabit in ea ibi de-
17 relinquet me et irritum faciet foedus quod pepigi cum eo et
irascetur furor meus contra eum in die illo et derelinquam eum
et abscondam faciem meam ab eo et erit in devorationem in-
venient eum omnia mala et afflictiones ita ut dicat in illo die
18 vere quia non est Deus mecum invenerunt me haec mala ego
autem abscondam et celabo faciem meam in die illo propter
19 omnia mala quae fecit quia secutus est deos alienos nunc ita-
que scribite vobis canticum istud et docete filios Israhel ut
memoriter teneant et ore decantent et sit mihi carmen istud
20 pro testimonio inter filios Israhel introducendam enim eum in

terram pro qua iuravi patribus eius lacte et melle manantem
 cumque comederint et saturati crassique fuerint avertentur ad
 deos alienos et servient eis et detrahent mihi et irritum facient
 pactum meum postquam invenerint eum mala multa et ad- 21
 afflictiones respondebit ei canticum istud pro testimonio quod
 nulla delebit oblivio ex ore seminis tui scio enim cogitationes
 eius quae facturus sit hodie antequam introducam eum in ter-
 ram quam ei pollicitus sum scripsit ergo Moses canticum et 22
 docuit filios Israhel praecepitque Iosue filio Nun et ait confor- 23
 tare et esto robustus tu enim introduces filios Israhel in terram
 quam pollicitus sum et ego ero tecum postquam ergo scripsit 24
 Moses verba legis huius in volumine atque complevit praecepit 25
 Levitis qui portabant arcam foederis Domini dicens tollite li- 26
 brum istum et ponite eum in latere arcae foederis Domini Dei
 vestri ut sit ibi contra te in testimonio ego enim scio con- 27
 tentionem tuam et cervicem tuam durissimam adhuc vivente
 me et ingrediente vobiscum semper contentiose egistis contra
 Dominum quanto magis cum mortuus fuero congregate ad 28
 me omnes maiores natu per tribus vestras atque doctores et
 loquar audientibus eis sermones istos et invocabo contra eos
 caelum et terram novi enim quod post mortem meam inique 29
 agetis et declinabitis cito de via quam praecepi vobis et occur-
 rent vobis mala in extremo tempore quando feceritis malum in
 conspectu Domini ut iniritetis eum per opera manuum vestra-
 rum locutus est ergo Moses audiente universo coetu Israhel 30
 verba carminis huius et ad finem usque complevit

audite caeli quae loquor audiat terra verba oris mei con- **XXXII, 2**
 crescat in pluvia doctrina mea fluat ut ros eloquium meum
 quasi imber super herbam et quasi stillae super gramina quia 3
 nomen Domini invocabo date magnificentiam Deo nostro Dei 4
 perfecta sunt opera et omnes viae eius iudicia Deus fidelis et
 absque ulla iniquitate iustus et rectus peccaverunt ei non filii 5
 eius in sordibus generatio prava atque perversa haecine reddis 6
 Domino popule stulte et insipiens numquid non ipse est pater
 tuus qui possedit et fecit et creavit te memento dierum anti- 7
 quorum cogita generationes singulas interroga patrem tuum et
 adnuntiabit tibi maiores tuos et dicent tibi quando dividebat 8

Altissimus gentes quando separabat filios Adam constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum Israhel pars autem Domini populus eius Iacob funiculus hereditatis eius invenit eum in terra deserta in loco horroris et vastae solitudinis circumduxit eum et docuit et custodivit quasi pupillam oculi sui sicut aquila provocans ad volandum pullos suos et super eos volitans expandit alas suas et adsumpsit eum atque portavit in umeris suis Dominus solus dux eius fuit et non erat cum eo deus alienus constituit eum super excelsam terram ut comederet fructus agrorum ut sugeret mel de petra oleumque de saxo durissimo butyrum de armento et lac de ovibus cum adipem agnorum et arietum filiorum Basan et hircos cum medulla tritici et sanguinem uvae biberet meracissimum incrassatus est dilectus et recalcitravit incrassatus inpinguatus dilatatus dereliquit Deum factorem suum et recessit a Deo salutari suo provocaverunt eum in diis alienis et in abominationibus ad iracundiam concitaverunt immolaverunt daemonibus et non Deo diis quos ignorabant novi recentesque venerunt quos non coluerunt patres eorum Deum qui te genuit dereliquisti et oblitus es Domini creatoris tui vidit Dominus et ad iracundiam concitatus est quia provocaverunt eum filii sui et filiae et ait abscondam faciem meam ab eis et considerabo novissima eorum generatio enim perversa est et infideles filii ipsi me provocaverunt in eo qui non erat Deus et inritaverunt in vanitatibus suis et ego provocabo eos in eo qui non est populus et in gente stulta inritabo illos ignis succensus est in furore meo et ardebit usque ad inferni novissima devorabitque terram cum germine suo et montium fundamenta comburet congregabo super eos mala et sagittas meas complebo in eis consumentur fame et devorabunt eos aves morsu amarissimo dentes bestiarum inmittam in eos cum furore trahentium super terram atque serpentium foris vastabit eos gladius et intus pavor iuvenem simul ac virginem lactantem cum homine sene dixi ubinam sunt cessare faciam ex hominibus memoriam eorum sed propter iram inimicorum distuli ne forte superbirent hostes eorum et dicerent manus nostra excelsa et non Dominus fecit haec omnia gens absque consilio est et si-

ne prudentia utinam saperent et intellegerent ac novissima 29
providerent quomodo persequatur unus mille et duo fugent 30
decem milia nonne ideo quia Deus suus vendidit eos et Domi-
nus conclusit illos non enim est Deus noster ut deus eorum 31
et inimici nostri sunt iudices de vinea Sodomorum vinea eo- 32
rum et de suburbanis Gomorrae uva eorum uva fellis et botri
amarissimi fel draconum vinum eorum et venenum aspidum 33
insanabile nonne haec condita sunt apud me et signata in 34
thesauris meis mea est ultio et ego retribuam in tempore ut 35
labatur pes eorum iuxta est dies perditionis et adesse festi-
nant tempora iudicabit Dominus populum suum et in servis 36
suis miserebitur videbit quod infirmata sit manus et clausi
quoque defecerint residuique consumpti sint et dicet ubi sunt 37
dii eorum in quibus habebant fiduciam de quorum victimis 38
comedebant adipem et bibebant vinum libaminum surgant et
opitulentur vobis et in necessitate vos protegant videte quod 39
ego sim solus et non sit alius deus praeter me ego occidam
et ego vivere faciam percutiam et ego sanabo et non est qui
de manu mea possit eruere levabo ad caelum manum meam 40
et dicam vivo ego in aeternum si acuero ut fulgur gladium 41
meum et arripuerit iudicium manus mea reddam ultionem ho-
stibus meis et his qui oderunt me retribuam inebriabo sagittas 42
meas sanguine et gladius meus devorabit carnes de cruore oc-
cisorum et de captivitate nudati inimicorum capitis laudate 43
gentes populum eius quia sanguinem servorum suorum ulci-
scentur et vindictam retribuet in hostes eorum et propitius erit
terrae populi sui venit ergo Moses et locutus est omnia verba 44
cantici huius in auribus populi ipse et Iosue filius Nun con- 45
plevitque omnes sermones istos loquens ad universum Israhel
et dixit ad eos ponite corda vestra in omnia verba quae ego 46
testificor vobis hodie ut mandetis ea filiis vestris custodire et
facere et implere universa quae scripta sunt legis huius quia 47
non in cassum praecepta sunt vobis sed ut singuli in eis vi-
verent quae facientes longo perseveretis tempore in terra ad
quam Iordane transmissio ingredimini possidendam locutus- 48
que est Dominus ad Mosen in eadem die dicens ascende in 49
montem istum Abarim id est transituum in montem Nebo qui

est in terra Moab contra Hiericho et vide terram Chanaan
 quam ego tradam filiis Israhel obtinendam et morere in monte
 50 quem conscendens iungeris populis tuis sicut mortuus est Aa-
 51 ron frater tuus in monte Hor et adpositus populis suis quia
 praevaricati estis contra me in medio filiorum Israhel ad aquas
 Contradictionis in Cades deserti Sin et non sanctificastis me
 52 inter filios Israhel e contra videbis terram et non ingredieris
 in eam quam ego dabo filiis Israhel

XXXIII

haec est benedictio qua benedixit Moses homo Dei filiis Isra-
 2 hel ante mortem suam et ait Dominus de Sina venit et de Seir
 ortus est nobis apparuit de monte Pharan et cum eo sanctorum
 3 milia in dextera eius ignea lex dilexit populos omnes sancti
 in manu illius sunt et qui adpropinquant pedibus eius acci-
 4 pient de doctrina illius legem praecepit nobis Moses heredita-
 5 tem multitudinis Iacob erit apud rectissimum rex congregatis
 6 principibus populi cum tribubus Israhel vivat Ruben et non
 7 moriatur et sit parvus in numero haec est Iudae benedictio
 audi Domine vocem Iudae et ad populum suum introduc eum
 manus eius pugnabunt pro eo et adiutor illius contra adver-
 8 sarios eius erit Levi quoque ait perfectio tua et doctrina tua
 viro sancto tuo quem probasti in Temptatione et iudicasti ad
 9 aquas Contradictionis qui dixit patri suo et matri suae nes-
 scio vos et fratribus suis ignoro illos et nescierunt filios suos
 hii custodierunt eloquium tuum et pactum tuum servaverunt
 10 iudicia tua o Iacob et legem tuam o Israhel ponent thymia-
 11 ma in furore tuo et holocaustum super altare tuum benedic
 Domine fortitudini eius et opera manuum illius suscipe percu-
 te dorsa inimicorum eius et qui oderunt eum non consurgant
 12 et Benjamin ait amantissimus Domini habitabit confidenter in
 eo quasi in thalamo tota die morabitur et inter umeros illius
 13 requiescet Ioseph quoque ait de benedictione Domini terra
 14 eius de pomis caeli et rore atque abyssu subiacente de pomis
 15 fructuum solis ac lunae de vertice antiquorum montium de
 16 pomis collium aeternorum et de frugibus terrae et plenitu-
 dine eius benedictio illius qui apparuit in rubo veniat super
 17 caput Ioseph et super verticem nazarei inter fratres suos qua-
 si primogeniti tauri pulchritudo eius cornua rinocerotis cornua

illius in ipsis ventilabit gentes usque ad terminos terrae hae
 sunt multitudines Ephraim et haec milia Manasse et Zabulon 18
 ait laetare Zabulon in exitu tuo et Isachar in tabernaculis
 tuis populos ad montem vocabunt ibi immolabunt victimas 19
 iustitiae qui inundationem maris quasi lac sugent et thesauros
 absconditos harenarum et Gad ait benedictus in latitudine 20
 Gad quasi leo requievit cepitque brachium et verticem et vi- 21
 dit principatum suum quod in parte sua doctor esset repositus
 qui fuit cum principibus populi et fecit iustitias Domini et iu-
 dicium suum cum Israhel Dan quoque ait Dan catulus leonis 22
 fluet largiter de Basan et Neptholim dixit Neptholim abun- 23
 dantia perfruetur et plenus erit benedictione Domini mare et
 meridiem possidebit Aser quoque ait benedictus in filiis Aser 24
 sit placens fratribus suis tinguat in oleo pedem suum fer- 25
 rum et aes calciamentum eius sicut dies iuventutis tuae ita et
 senectus tua non est alius ut Deus rectissimi ascensor caeli 26
 auxiliator tuus magnificentia eius discurrunt nubes habitacu- 27
 lum eius sursum et subter brachia sempiterna eiciet a facie tua
 inimicum dicetque conterere habitabit Israhel confidenter et 28
 solus oculus Iacob in terra frumenti et vini caelique caligabunt
 rore beatus tu Israhel quis similis tui popule qui salvaris in 29
 Domino scutum auxilii tui et gladius gloriae tuae negabunt te
 inimici tui et tu eorum colla calcabis

ascendit ergo Moses de campestribus Moab super montem **XXXIV**
 Nebo in verticem Phasga contra Hiericho ostenditque ei Domi-
 nus omnem terram Galaad usque Dan et universum Neptha- 2
 lim terramque Ephraim et Manasse et omnem terram usque ad
 mare Novissimum et australem partem et latitudinem campi 3
 Hiericho civitatis Palmarum usque Segor dixitque Dominus 4
 ad eum haec est terra pro qua iuravi Abraham Isaac et Iac-
 ob dicens semini tuo dabo eam vidisti eam oculis tuis et non
 transibis ad illam mortuusque est ibi Moses servus Domini in 5
 terra Moab iubente Domino et sepelivit eum in valle terrae 6
 Moab contra Phogor et non cognovit homo sepulchrum eius
 usque in praesentem diem Moses centum et viginti annorum 7
 erat quando mortuus est non caligavit oculus eius nec dentes
 illius moti sunt fleveruntque eum filii Israhel in campestribus 8

Moab triginta diebus et completi sunt dies planctus lugentium
9 Mosen Iosue vero filius Nun repletus est spiritu sapientiae
quia Moses posuit super eum manus suas et oboedierunt ei
10 filii Israhel feceruntque sicut praecepit Dominus Mosi et non
surrexit propheta ultra in Israhel sicut Moses quem nosset Do-
11 minus facie ad faciem in omnibus signis atque portentis quae
misit per eum ut faceret in terra Aegypti Pharaoni et omnibus
12 servis eius universaeque terrae illius et cunctam manum ro-
bustam magnaque mirabilia quae fecit Moses coram universo
Israhel

THE BOOK OF JOSHUA.

St factum est ut post mortem Mosi servi Domini loqueretur Dominus ad Iosue filium Nun ministrum Mosi et diceret ei Moses servus meus mortuus est surge et transi Iordanem istum tu et omnis populus tecum in terram quam ego dabo filiis Israhel omnem locum quem calcaverit vestigium pedis vestri vobis tradam sicut locutus sum Mosi a deserto et Libano usque ad fluvium magnum Eufraten omnis terra Hettheorum usque ad mare Magnum contra solis occasum erit terminus vester nullus vobis poterit resistere cunctis diebus vitae tuae sicut fui cum Mose ero et tecum non dimittam nec derelinquam te confortare et esto robustus tu enim sorte divides populo huic terram pro qua iuravi patribus suis ut traderem eam illis confortare igitur et esto robustus valde ut custodias et facias omnem legem quam praecepit tibi Moses servus meus ne declines ab ea ad dextram vel ad sinistram ut intellegas cuncta quae agis non recedat volumen legis huius de ore tuo sed meditaberis in eo diebus ac noctibus ut custodias et facias omnia quae scripta sunt in eo tunc dirigas viam tuam et intelleges eam ecce praecipio tibi confortare et esto robustus noli metuere et noli timere quoniam tecum est Dominus Deus tuus in omnibus ad quaecumque perrexeris praecepitque Iosue principibus populi dicens transite per medium castrorum et imperate populo ac dicite praeparate vobis cibaria quoniam post diem tertium transibitis Iordanem et intrabitis ad possidendam terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis Rubenitis quoque et Gadditis et dimidiae tribui Manasse ait mementote sermonis quem praecepit vobis Moses famulus Domini dicens Dominus Deus vester dedit vobis requiem et omnem terram uxores vestrae et filii ac iumenta manebunt in terra quam tradidit vobis Moses trans Iordanem vos autem transite armati ante fratres vestros omnes fortes manu et pugnate pro eis donec det requiem Dominus fratribus vestris sicut et vobis dedit et possideant ipsi quoque

terram quam Dominus Deus vester daturus est eis et sic revertemini in terram possessionis vestrae et habitabitis in ea quam vobis dedit Moses famulus Domini trans Iordanem contra solis
16 ortum responderuntque ad Iosue atque dixerunt omnia quae
17 praecepisti nobis faciemus et quocumque miseris ibimus sicut oboedivimus in cunctis Mosi ita oboediemus et tibi tantum sit
18 Dominus Deus tecum sicut fuit cum Mose qui contradixerit ori tuo et non oboedierit cunctis sermonibus quos praeceperis ei moriatur tu tantum confortare et viriliter age

II misit ergo Iosue filius Nun de Setthim duos viros exploratores abscondito et dixit eis ite et considerate terram urbemque Hiericho qui pergentes ingressi sunt domum mulieris meretricis nomine Raab et quieverunt apud eam nuntiatumque est regi Hiericho et dictum ecce viri ingressi sunt huc per noctem
2 de filiis Israhel ut explorarent terram misitque rex Hiericho ad Raab dicens educ viros qui venerunt ad te et ingressi sunt domum tuam exploratores quippe sunt et omnem terram considerare venerunt tollensque mulier viros abscondit et ait factor venerunt ad me sed nesciebam unde essent cumque porta clauderetur in tenebris et illi pariter exierunt nescio quo abierunt persequimini cito et comprehendetis eos ipsa autem fecit ascendere viros in solarium domus suae operuitque eos lini stipula quae ibi erat hii autem qui missi fuerant secuti sunt eos per viam quae ducit ad vadum Iordanis illisque egressis statim
8 porta clausa est necdum obdormierant qui latebant et ecce mulier ascendit ad eos et ait novi quod tradiderit Dominus vobis terram etenim inruit in nos terror vester et elanguerunt
10 omnes habitatores terrae audivimus quod siccaverit Dominus aquas maris Rubri ad vestrum introitum quando egressi estis ex Aegypto et quae feceritis duobus Amorrearum regibus qui
11 erant trans Iordanem Seon et Og quos interfecistis et haec audientes pertuimus et elanguit cor nostrum nec remansit in nobis spiritus ad introitum vestrum Dominus enim Deus vester ipse est Deus in caelo sursum et in terra deorsum nunc ergo iurate mihi per Dominum ut quomodo ego feci vobiscum misericordiam ita et vos faciatis cum domo patris mei detisque mihi signum verum et salvetis patrem meum et matrem

fratres ac sorores meas et omnia quae eorum sunt et eruatis
animas nostras de morte qui responderunt ei anima nostra 14
sit pro vobis in mortem si tamen non prodideris nos cumque
tradiderit nobis Dominus terram faciemus in te misericordiam
et veritatem dimisit ergo eos per funem de fenestra domus 15
enim eius herebat muro dixitque ad eos ad montana conscen- 16
dite ne forte occurrant vobis revertentes ibique latete diebus
tribus donec redeant et sic ibitis per viam vestram qui di- 17
xerunt ad eam innoxii erimus a iuramento hoc quo adiurasti
nos si ingredientibus nobis terram signum fuerit funiculus iste 18
coccineus et ligaveris eum in fenestra per quam nos dimisisti
et patrem tuum ac matrem fratresque et omnem cognationem
tuam congregaveris in domum tuam qui ostium domus tuae 19
egressus fuerit sanguis ipsius erit in caput eius et nos erimus
alieni cunctorum autem sanguis qui tecum fuerint in domo
redundabit in caput nostrum si eos aliquis tetigerit quod si 20
nos prodere volueris et sermonem istum proferre in medium
erimus mundi ab hoc iuramento quo adiurasti nos et illa re- 21
spondit sicut locuti estis ita fiat dimittensque eos ut pergerent
adpendit funiculum coccineum in fenestra illi vero ambulan- 22
tes pervenerunt ad montana et manserunt ibi tres dies donec
reverterentur qui fuerant persecuti quaerentes enim per om-
nem viam non reppererunt eos quibus urbem ingressis reversi 23
sunt et descenderunt exploratores de monte et Iordane trans-
misso venerunt ad Iosue filium Nun narraveruntque ei omnia
quae acciderant sibi atque dixerunt tradidit Dominus in ma- 24
nus nostras omnem terram hanc et timore prostrati sunt cuncti
habitatores eius

igitur Iosue de nocte consurgens movit castra egredientes- **III**
que de Setthim venerunt ad Iordanem ipse et omnes filii Isra-
hel et morati sunt ibi per tres dies quibus evolutis transie- 2
runt praecones per castrorum medium et clamare coeperunt 3
quando videritis arcam foederis Domini Dei vestri et sacerdo-
tes stirpis leviticae portantes eam vos quoque consurgite et
sequimini praecedentes sitque inter vos et arcam spatium cu- 4
bitorum duum milium ut procul videre possitis et nosse per
quam viam ingrediamini quia prius non ambulastis per eam et

5 cavete ne adpropinquetis ad arcam dixitque Iosue ad populum
6 sanctificamini cras enim faciet Dominus inter vos mirabilia et
ait ad sacerdotes tollite arcam foederis et praecedite populum
7 qui iussa complentes tulerunt et ambulaverunt ante eos dixit-
que Dominus ad Iosue hodie incipiam exaltare te coram omni
Israhel ut sciant quod sicut cum Mosi fui ita et tecum sim
8 tu autem praecipe sacerdotibus qui portant arcam foederis et
dic eis cum ingressi fueritis partem aquae Iordanis state in ea
9 dixitque Iosue ad filios Israhel accedite huc et audite verba
10 Domini Dei vestri et rursus in hoc inquit scietis quod Domi-
nus Deus vivens in medio vestri est et disperdat in conspectu
vestro Chananeum Heththeum Eveum et Ferezeum Gergeseum
11 quoque et Amorreum et Iebuseum ecce arca foederis Domi-
ni omnis terrae antecedit vos per Iordanem parate duodecim
12 viros de tribubus Israhel singulos per singulas tribus et cum
posuerint vestigia pedum suorum sacerdotes qui portant ar-
cam Domini Dei universae terrae in aquis Iordanis aquae quae
inferiores sunt decurrent atque deficient quae autem desuper
14 veniunt in una mole consistent igitur egressus est populus
de tabernaculis suis ut transirent Iordanem et sacerdotes qui
15 portabant arcam foederis pergebant ante eum ingressisque eis
Iordanem et pedibus eorum tinctis in parte aquae cum Iorda-
nis autem ripas alvei sui tempore messis impleret steterunt
aquae descendentes in uno loco et instar montis intumescences
apparebant procul ab urbe quae vocatur Adom usque ad lo-
cum Sarthan quae autem inferiores erant in mare Solitudinis
quod nunc vocatur Mortuum descenderunt usquequo omnino
17 deficerent populus autem incedebat contra Iordanem et sacer-
dotes qui portabant arcam foederis Domini stabant super
siccum humum in medio Iordanis accincti omnisque populus
per arentem alveum transiebat

IV, 2 quibus transgressis dixit Dominus ad Iosue elige duodecim
3 viros singulos per singulas tribus et praecipe eis ut tollant
de medio Iordanis alveo ubi steterunt sacerdotum pedes duo-
decim durissimos lapides quos ponetis in loco castrorum ubi
4 fixeritis hac nocte tentoria vocavitque Iosue duodecim viros
5 quos elegerat de filiis Israhel singulos de tribubus singulis et

ait ad eos ite ante arcam Domini Dei vestri ad Iordanis me-
dium et portate singuli singulos lapides in umeris vestris iuxta
numerum filiorum Israhel ut sit signum inter vos et quan- 6
do interrogaverint vos filii vestri cras dicentes quid sibi volunt
isti lapides respondebitis eis defecerunt aquae Iordanis ante 7
arcam foederis Domini cum transiret eum idcirco positi sunt
lapides isti in monumentum filiorum Israhel usque in aeternum
fecerunt ergo filii Israhel sicut eis praecepit Iosue portantes de 8
medio Iordanis alveo duodecim lapides ut ei Dominus impe-
rarat iuxta numerum filiorum Israhel usque ad locum in quo
castrametati sunt ibique posuerunt eos alios quoque duode- 9
cim lapides posuit Iosue in medio Iordanis alveo ubi steterunt
sacerdotes qui portabant arcam foederis et sunt ibi usque in
praesentem diem sacerdotes autem qui portabant arcam sta- 10
bant in Iordanis medio donec omnia complerentur quae Iosue
ut loqueretur ad populum praeceperat Dominus et dixerat ei
Moses festinavitque populus et transiit cumque transissent 11
omnes transivit et arca Domini sacerdotesque pergebant ante
populum filii quoque Ruben et Gad et dimidia tribus Ma- 12
nasse armati praecedebant filios Israhel sicut eis praeceperat
Moses et quadraginta pugnatorum milia per turmas et cune- 13
os incedebant per plana atque campestria urbis Hiericho in 14
illo die magnificavit Dominus Iosue coram omni Israhel ut ti-
merent eum sicut timuerant Mosen dum adviveret dixitque 15
ad eum praecepe sacerdotibus qui portant arcam foederis ut
ascendant de Iordane qui praecepit eis dicens ascendite de Ior- 17
dane cumque ascendissent portantes arcam foederis Domini 18
et siccam humum calcare coepissent reversae sunt aquae in
alveum suum et fluebant sicut ante consueverant populus au- 19
tem ascendit de Iordane decimo mensis primi die et castrame-
tati sunt in Galgalis contra orientalem plagam urbis Hiericho
duodecim quoque lapides quos de Iordanis alveo sumpserant 20
posuit Iosue in Galgalis et dixit ad filios Israhel quando inter- 21
rogaverint filii vestri cras patres suos et dixerint eis quid sibi
volunt isti lapides docebitis eos atque dicetis per arentem al- 22
veum transivit Israhel Iordanem istum siccante Domino Deo 23
vestro aquas eius in conspectu vestro donec transiretis sicut 24

fecerat prius in mari Rubro quod siccavit donec transiremus
25 ut discant omnes terrarum populi fortissimam Domini manum
et ut vos timeatis Dominum Deum vestrum omni tempore

V postquam ergo audierunt omnes reges Amorreorum qui habitabant trans Iordanem ad occidentalem plagam et cuncti reges Chanaan qui propinqua possidebant Magno mari loca quod siccasset Dominus fluentia Iordanis coram filiis Israhel donec transirent dissolutum est cor eorum et non remansit in
2 eis spiritus timentium introitum filiorum Israhel eo tempore ait Dominus ad Iosue fac tibi cultros lapideos et circumcide
3 secundo filios Israhel fecit quod iusserat Dominus et circumcidit filios Israhel in colle Praeputiorum haec autem causa
4 est secundae circumcisionis omnis populus qui egressus est ex Aegypto generis masculini universi bellatores viri mortui sunt
5 in deserto per longissimos viae circuitus qui omnes circumcisi
6 erant populus autem qui natus est in deserto per quadraginta annos itineris latissimae solitudinis incircumciscus fuit donec consumerentur qui non audierant vocem Domini et quibus ante iuraverat ut ostenderet eis terram lacte et melle manantem
7 horum filii in locum successerunt patrum et circumcisi sunt ab Iosue quia sicut nati fuerant in praeputio erant nec eos in via
8 aliquis circumciderat postquam autem omnes circumcisi sunt
9 manserunt in eodem castrorum loco donec sanarentur dixitque Dominus ad Iosue hodie abstuli obprobrium Aegypti a vobis vocatumque est nomen loci illius Galgala usque in praesentem diem
10 manseruntque filii Israhel in Galgalis et fecerunt phase quartadecima die mensis ad vesperum in campestribus
11 Hiericho et comederunt de frugibus terrae die altero azymos
12 panes et pulentam eiusdem anni defecitque manna postquam comederunt de frugibus terrae nec usi sunt ultra illo cibo filii Israhel sed comederunt de frugibus praesentis anni terrae
13 Chanaan cum autem esset Iosue in agro urbis Hiericho levavit oculos et vidit virum stantem contra se et evaginatam tenentem gladium perrexitque ad eum et ait noster es an adversariorum qui respondit nequaquam sed sum princeps exercitus Domini et nunc venio cecidit Iosue pronus in terram
14 et adorans ait quid dominus meus loquitur ad servum suum
15

solve inquit calciamentum de pedibus tuis locus enim in quo 16
 stas sanctus est fecitque Iosue ut sibi fuerat imperatum

Hiericho autem clausa erat atque munita timore filiorum **VI**
 Israhel et nullus egredi audebat aut ingredi dixitque Dominus 2
 ad Iosue ecce dedi in manus tuas Hiericho et regem eius omnesque fortes viros 3
 circuite urbem cuncti bellatores semel per 3
 diem sic facietis sex diebus septimo autem die sacerdotes tol- 4
 lant septem bucinas quarum usus est in iobeleo et praecedant 4
 arcam foederis septiesque circuibitis civitatem et sacerdotes 5
 clangent bucinis cumque insonuerit vox tubae longior atque 5
 concisior et in auribus vestris increpuerit conclamabit omnis 6
 populus vociferatione maxima et muri funditus corruent civi- 6
 tatis ingredienturque singuli per locum contra quem steterint 7
 vocavit ergo Iosue filius Nun sacerdotes et dixit ad eos tollite 6
 arcam foederis et septem alii sacerdotes tollant septem iobe- 7
 leorum bucinas et incedant ante arcam Domini ad populum 7
 quoque ait vadite et circuite civitatem armati praecedentes 8
 arcam Domini cumque Iosue verba finisset et septem sacer- 8
 dotes septem bucinis clangerent ante arcam foederis Domini 9
 omnisque praecederet armatus exercitus reliquum vulgus ar- 9
 cam sequebatur ac bucinis omnia concrepabant praeceperat 10
 autem Iosue populo dicens non clamabitis nec audietur vox 10
 vestra neque ullus sermo ex ore vestro egredietur donec veniat 11
 dies in quo dicam vobis clamate et vociferamini circuvit ergo 11
 arca Domini civitatem semel per diem et reversa in castra man- 12
 sit ibi igitur Iosue de nocte consurgente tulerunt sacerdotes 12
 arcam Domini et septem ex eis septem bucinas quarum in io- 13
 beleis usus est praecedebantque arcam Domini ambulantes at- 13
 que clangentes et armatus populus ibat ante eos vulgus autem 14
 reliquum sequebatur arcam et bucinis personabat circumie- 14
 runtque civitatem secundo die semel et reversi sunt in castra 15
 sic fecerunt sex diebus die autem septimo diluculo consurgen- 15
 tes circumierunt urbem sicut dispositum erat septies cumque 16
 septimo circuitu clangerent bucinis sacerdotes dixit Iosue ad 16
 omnem Israhel vociferamini tradidit enim vobis Dominus civi- 17
 tatem sitque civitas haec anathema et omnia quae in ea sunt 17
 Domino sola Raab meretrix vivat cum universis qui cum ea in

18 domo sunt abscondit enim nuntios quos direximus vos autem
cavete ne de his quae praecepta sunt quippiam contingatis et
sitis praevaricationis rei et omnia castra Israhel sub peccato
19 sint atque turbentur quicquid autem auri et argenti fuerit et
vasorum aeneorum ac ferri Domino consecretur repositum in
20 thesauris eius igitur omni vociferante populo et clangentibus
tubis postquam in aures multitudinis vox sonitusque increpuit
muri ilico corruerunt et ascendit unusquisque per locum qui
21 contra se erat ceperuntque civitatem et interfecerunt omnia
quae erant in ea a viro usque ad mulierem ab infante usque ad
senem boves quoque et oves et asinos in ore gladii percusse-
22 runt duobus autem viris qui exploratores missi fuerant dixit
Iosue ingredimini domum mulieris meretricis et producite eam
23 omniaque quae illius sunt sicut illi iuramento firmastis ingres-
sique iuvenes eduxerunt Raab et parentes eius fratres quoque
et cunctam suppellectilem ac cognationem illius et extra castra
24 Israhel manere fecerunt urbem autem et omnia quae in ea
sunt succenderunt absque argento et auro et vasis aeneis ac
25 ferro quae in aerarium Domini consecrarunt Raab vero mere-
tricem et domum patris eius atque omnia quae habebat fecit
Iosue vivere et habitaverunt in medio Israhel usque in prae-
sentem diem eo quod absconderit nuntios quos miserat ut ex-
plorarent Hiericho in tempore illo inprecatus est Iosue dicens
26 maledictus vir coram Domino qui suscitaverit et aedificaverit
civitatem Hiericho in primogenito suo fundamenta illius iaciat
27 et in novissimo liberorum ponat portas eius fuit ergo Dominus
cum Iosue et nomen eius in omni terra vulgatum est

VII filii autem Israhel praevaricati sunt mandatum et usurpa-
verunt de anathemate nam Achan filius Charmi filii Zabdi fi-
lii Zare de tribu Iuda tulit aliquid de anathemate iratusque
2 est Dominus contra filios Israhel cumque mitteret Iosue de
Hiericho viros contra Ahi quae est iuxta Bethaven ad orien-
talem plagam oppidi Bethel dixit eis ascendite et explorete
3 terram qui praecepta complentes exploraverunt Ahi et reversi
dixerunt ei non ascendat omnis populus sed duo vel tria mi-
lia virorum pergant et deleant civitatem quare omnis populus
4 frustra vexatur contra hostes paucissimos ascenderunt ergo

tria milia pugnatores qui statim terga vertentes percussi sunt 5
a viris urbis Ahi et corruerunt ex eis triginta et sex homines
persecutique sunt eos adversarii de porta usque Sabarim et
cecidērunt per prona fugientes pertimuitque cor populi et in-
star aquae liquefactum est Iosue vero scidit vestimenta sua et 6
cecidit pronus in terram coram arca Domini usque ad vespe-
rum tam ipse quam omnes senes Israhel miseruntque pulverem
super capita sua et dixit Iosue heu Domine Deus quid volui- 7
sti transducere populum istum Iordanem fluvium ut traderes
nos in manus Amorrei et perderes utinam ut coepimus man-
sissemus trans Iordanem mi Domine Deus quid dicam videns 8
Israhelem hostibus suis terga vertentem audient Chananei et 9
omnes habitatores terrae ac pariter conglobati circumdabunt
nos atque delebunt nomen nostrum de terra et quid facies ma-
gno nomini tuo dixitque Dominus ad Iosue surge cur iaces 10
pronus in terra peccavit Israhel et praevaricatus est pactum 11
meum tuleruntque de anathemate et furati sunt atque men-
titi et absconderunt inter vasa sua nec poterit Israhel stare 12
ante hostes suos eosque fugiet quia pollutus est anathemate
non ero ultra vobiscum donec conteratis eum qui huius scele-
ris reus est surge sanctifica populum et dic eis sanctificamini 13
in crastinum haec enim dicit Dominus Deus Israhel anathema
in medio tui est Israhel non poteris stare coram hostibus tuis
donec deleatur ex te qui hoc contaminatus est scelere accede- 14
tisque mane singuli per tribus vestras et quamcumque tribum
sors invenerit accedet per cognationes suas et cognatio per do-
mos domusque per viros et quicumque ille in hoc facinore 15
fuerit deprehensus conburetur igni cum omni substantia sua
quoniam praevaricatus est pactum Domini et fecit nefas in
Israhel surgens itaque Iosue mane adplicavit Israhel per tri- 16
bus suas et inventa est tribus Iuda quae cum iuxta familias 17
suas esset oblata inventa est familia Zarai illam quoque per vi-
ros offerens repperit Zabdi cuius domum in singulos dividens 18
viros invenit Achan filium Charmi filii Zabdi filii Zare de tribu
Iuda et ait ad Achan fili mi da gloriam Domino Deo Israhel 19
et confitere atque indica mihi quid feceris ne abscondas re- 20
sponditque Achan Iosue et dixit ei vere ego peccavi Domino

21 Deo Israhel et sic et sic feci vidi enim inter spolia pallium
coccineum valde bonum et ducentos siclos argenti regulamque
auream quinquaginta siclorum et concupiscens abstuli et abs-
condi in terra contra medium tabernaculi mei argentumque
22 fossa humo operui misit ergo Iosue ministros qui currentes ad
tabernaculum illius reppererunt cuncta abscondita in eodem
23 loco et argentum simul auferentesque de tentorio tulerunt ea
ad Iosue et ad omnes filios Israhel proieceruntque ante Domi-
24 num tollens itaque Iosue Achan filium Zare argentumque et
pallium et auream regulam filiosque eius et filias boves et asi-
nos et oves ipsumque tabernaculum et cunctam suppellectilem
25 et omnis Israhel cum eo duxerunt eos ad vallem Achor ubi
dixit Iosue quia turbasti nos exturbet te Dominus in die hac
lapidavitque eum omnis Israhel et cuncta quae illius erant igne
26 consumpta sunt congregaverunt quoque super eum acervum
magnum lapidum qui permanet usque in praesentem diem et
aversus est furor Domini ab eis vocatumque est nomen loci
illius vallis Achor usque hodie

VIII dixit autem Dominus ad Iosue ne timeas neque formides
tolle tecum omnem multitudinem pugnatorum et consurgens
ascende in oppidum Ahi ecce tradidi in manu tua regem eius
2 et populum urbemque et terram faciesque urbi Ahi et regi
eius sicut fecisti Hiericho et regi illius praedam vero et omnia
3 animantia diripietis vobis pone insidias urbi post eam surre-
xitque Iosue et omnis exercitus bellatorum cum eo ut ascen-
derent in Ahi et electa triginta milia virorum fortium misit
4 nocte praecepitque eis dicens ponite insidias post civitatem
5 nec longius recedatis et eritis omnes parati ego autem et re-
liqua multitudo quae mecum est accedemus ex adverso contra
urbem cumque exierint contra nos sicut ante fecimus fugiemus
6 et terga vertemus donec persequentes ab urbe longius pro-
7 trahantur putabunt enim fugere nos sicut prius nobis ergo
fugientibus et illis sequentibus consurgetis de insidiis et vasta-
bitis civitatem tradetque eam Dominus Deus vester in manus
8 vestras cumque ceperitis succendite eam sic omnia facietis ut
9 iussi dimisitque eos et perrexerunt ad insidiarum locum se-
deruntque inter Bethel et Ahi ad occidentalem plagam urbis

Ahi Iosue autem nocte illa in medio mansit populi surgensque 10
diluculo recensuit socios et ascendit cum senioribus in fronte
exercitus vallatus auxilio pugnatorum cumque venissent et 11
ascendissent ex adverso civitatis steterunt ad septentrionalem
urbis plagam inter quam et eos vallis media erat quinque mi- 12
lia autem viros elegerat et posuerat in insidiis inter Bethaven
et Ahi ex occidentali parte eiusdem civitatis omnis vero reli- 13
quus exercitus ad aquilonem aciem dirigebat ita ut novissimi
multitudinis occidentalem plagam urbis adtingerent abiit ergo
Iosue nocte illa et stetit in vallis medio quod cum vidisset 14
rex Ahi festinavit mane et egressus est cum omni exercitu ci-
vitatis direxitque aciem contra desertum ignorans quod post
tergum laterent insidiae Iosue vero et omnis Israhel cesserunt 15
loco simulantes metum et fugientes per viam solitudinis at 16
illi vociferantes pariter et se mutuo cohortantes persecuti sunt
eos cumque recessissent a civitate et ne unus quidem in urbe 17
Ahi et Bethel remansisset qui non persequeretur Israhel sicut
eruperant aperta oppida relinquentes dixit Dominus ad Iosue 18
leva clypeum qui in manu tua est contra urbem Ahi quoniam
tibi tradam eam cumque elevasset clypeum ex adverso civi- 19
tatis insidiae quae latebant surrexerunt confestim et pergentes
ad civitatem ceperunt et succenderunt eam viri autem civi- 20
tatis qui persequebantur Iosue respicientes et videntes fumum
urbis ad caelum usque conscendere non potuerunt ultra huc
illucque diffugere praesertim cum hii qui simulaverant fugam
et tendebant ad solitudinem contra persequentes fortissime re-
stitissent vidensque Iosue et omnis Israhel quod capta esset 21
civitas et fumus urbis ascenderet reversus percussit viros Ahi
siquidem et illi qui ceperant et succenderant civitatem egressi 22
ex urbe contra suos medios hostium ferire coeperunt cum ergo
ex utraque parte adversarii caederentur ita ut nullus de tanta
multitudine salvaretur regem quoque urbis Ahi adprehendere 23
viventem et obtulerunt Iosue igitur omnibus interfectis qui 24
Israhelem ad deserta tendentem fuerant persecuti et in eodem
loco gladio corruentibus reversi filii Israhel percusserunt civi-
tatem erant autem qui in eo die conciderant a viro usque 25
ad mulierem duodecim milia hominum omnes urbis Ahi Io- 26

sue vero non contraxit manum quam in sublime porregerat tenens clypeum donec interficerentur omnes habitatores Ahi
27 iumenta autem et praedam civitatis diviserunt sibi filii Israhel
28 sicut praeceperat Dominus Iosue qui succendit urbem et fecit
29 eam tumulum sempiternum regem quoque eius suspendit in patibulo usque ad vesperum et solis occasum praecepitque et deposuerunt cadaver eius de cruce proieceruntque in ipso introitu civitatis congesto super eum magno acervo lapidum qui
30 permanet usque in praesentem diem tunc aedificavit Iosue
31 altare Domino Deo Israhel in monte Hebal sicut praeceperat Moses famulus Domini filiis Israhel et scriptum est in volumine legis Mosi altare de lapidibus in politis quos ferrum non tetigit et obtulit super eo holocausta Domino immolavitque pacificas
32 victimas et scripsit super lapides deuteronomium legis Mosi
33 quod ille digesserat coram filiis Israhel omnis autem populus et maiores natu ducesque ac iudices stabant ex utraque parte arcae in conspectu sacerdotum qui portabant arcam foederis Domini ut advena ita et indigena media eorum pars iuxta montem Garizim et media iuxta montem Hebal sicut praeceperat Moses famulus Domini et primum quidem benedixit populo
34 Israhel post haec legit omnia verba benedictionis et maledictionis et cuncta quae scripta erant in legis volumine nihil ex
35 his quae Moses iusserat reliquit intactum sed universa replicavit coram omni multitudine Israhel mulieribus ac parvulis et advenis qui inter eos morabantur

IX quibus auditis cuncti reges trans Iordanem qui versabantur in montanis et in campestribus in maritimis ac litore maris Magni hii quoque qui habitabant iuxta Libanum Hettheus et
2 Amorreus et Chananeus Ferezeus et Eveus et Iebuseus congregati sunt pariter ut pugnarent contra Iosue et Israhel uno
3 animo eademque sententia at hii qui habitabant in Gabaon
4 audientes cuncta quae fecerat Iosue Hiericho et Ahi et callide cogitantes tulerunt sibi cibaria saccos veteres asinis inponentes et utres vinarios scissos atque consutos calciamenta
5 que perantiqua quae ad indicium vetustatis pittaciis consuta erant induiti veteribus vestimentis panes quoque quos portabant ob
6 viaticum duri erant et in frustra comminuti perrexeruntque

ad Iosue qui tunc morabatur in castris Galgalae et dixerunt
ei atque omni simul Israheli de terra longinqua venimus pacem
vobiscum facere cupientes responderuntque viri Israhel
ad eos atque dixerunt ne forsitan in terra quae nobis sorte 7
debetur habitetis et non possimus foedus inire vobiscum at 8
illi ad Iosue servi inquirunt tui sumus quibus Iosue quinam ait
estis et unde venistis responderunt de terra longinqua valde 9
venerunt servi tui in nomine Domini Dei tui audivimus enim
famam potentiae eius cuncta quae fecit in Aegypto et duobus 10
Amorreorum regibus trans Iordanem Seon regi Esebon et Og
regi Basan qui erat in Astharoth dixeruntque nobis seniores 11
et omnes habitatores terrae nostrae tollite in manibus cibaria
ob longissimam viam et occurrite eis ac dicite servi vestri sumus
foedus inite nobiscum en panes quando egressi sumus de 12
domibus nostris ut veniremus ad vos calidos sumpsimus nunc
sicci facti sunt et vetustate nimia comminuti utres vini no- 13
vos implevimus nunc rupti sunt et soluti vestes et calciamenta
quibus induimur et quae habemus in pedibus ob longitudi-
nem largioris viae trita sunt et paene consumpta susceperunt 14
igitur de cibariis eorum et os Domini non interrogaverunt fe- 15
citque Iosue cum eis pacem et inito foedere pollicitus est quod
non occiderentur principes quoque multitudinis iuraverunt eis
post dies autem tres initi foederis audierunt quod in vicino 16
habitarent et inter eos futuri essent moveruntque castra filii 17
Israhel et venerunt in civitates eorum die tertio quarum haec
vocabula sunt Gabaon et Caphira et Beroth et Cariathiarim
et non percusserunt eos eo quod iurassent eis principes multi- 18
tudinis in nomine Domini Dei Israhel murmuravit itaque omne
vulgus contra principes qui responderunt eis iuravimus illis in 19
nomine Domini Dei Israhel et idcirco non possumus eos con-
tingere sed hoc faciemus eis reserventur quidem ut vivant 20
ne contra nos ira Domini concitetur si peieraverimus sed sic 21
vivant ut in usus universae multitudinis ligna caedant aquas-
que conportent quibus haec loquentibus vocavit Gabaonitas 22
Iosue et dixit eis cur nos decipere fraude voluistis ut dicere-
tis procul valde habitamus a vobis cum in medio nostri sitis
itaque sub maledictione eritis et non deficiet de stirpe vestra 23

24 ligna caedens aquasque conportans in domum Dei mei qui
responderunt nuntiatum est nobis servis tuis quae promisisset
Dominus Deus tuus Mosi servo suo ut traderet vobis omnem
terram et disperderet cunctos habitatores eius timuimus igitur
valde et providimus animabus nostris vestro terrore compulsi
25 et hoc consilium inivimus nunc autem in manu tua sumus
26 quod tibi bonum et rectum videtur fac nobis fecit ergo Iosue
ut dixerat et liberavit eos de manibus filiorum Israhel ut
27 non occiderentur decrevitque in illo die esse eos in ministe-
rium cuncti populi et altaris Domini caedentes ligna et aquas
conportantes usque in praesens tempus in loco quem Dominus
elegisset

X quae cum audisset Adonisedec rex Hierusalem quod scilicet
cepisset Iosue Ahi et subvertisset eam sicut enim fecerat Hiericho
et regi eius sic fecit Ahi et regi illius et quod transfugissent
2 Gabaonitae ad Israhel et essent foederati eorum timuit valde
urbis enim magna erat Gabaon et una regalium civitatum
3 et maior oppido Ahi omnesque bellatores eius fortissimi misit
ergo Adonisedec rex Hierusalem ad Oham regem Hebron et ad Pharam
regem Hieremoth ad Iaphie quoque regem Lachis et ad Dabir regem
Eglon dicens ascendite ad me et ferite praesidium ut expugnemus
Gabaon quare transfugerit ad
4 Iosue et filios Israhel congregati igitur ascenderunt quinque
reges Amorreorum rex Hierusalem rex Hebron rex Hieremoth
rex Lachis rex Eglon simul cum exercitibus suis et castramentati
5 sunt circa Gabaon obpugnantes eam habitatores autem Gabaon
urbis obsessae miserunt ad Iosue qui tunc morabatur in castris
apud Galgalam et dixerunt ei ne retrahas manus tuas ab auxilio
servorum tuorum ascende cito et libera nos ferque praesidium
convenerunt enim adversum nos omnes reges Amorreorum qui
6 habitant in montanis ascenditque Iosue de Galgalis et omnis
exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi dixitque Dominus
ad Iosue ne timeas eos in manus enim
7 tuas tradidi illos nullus tibi ex eis resistere poterit inruit
itaque Iosue super eos repente tota ascendens nocte de Galgalis
8 et conturbavit eos Dominus a facie Israhel contrivitque plaga
9 magna in Gabaon ac persecutus est per viam ascensus Be-

thoron et percussit usque Azeca et Maceda cumque fugerent 11
filios Israhel et essent in descensu Bethoron Dominus misit su-
per eos lapides magnos de caelo usque Azeca et mortui sunt
multo plures lapidibus grandinis quam quos gladio percusse-
rant filii Israhel tunc locutus est Iosue Domino in die qua 12
tradidit Amorream in conspectu filiorum Israhel dixitque co-
ram eis sol contra Gabaon ne movearis et luna contra vallem
Ahialon steteruntque sol et luna donec ulcisceretur se gens de 13
inimicis suis nonne scriptum est hoc in libro Iustorum stetit
itaque sol in medio caeli et non festinavit occumbere spatio
unius diei non fuit ante et postea tam longa dies oboedien- 14
te Domino voci hominis et pugnante pro Israhel reversusque 15
est Iosue cum omni Israhel in castra Galgalae fugerant enim 16
quinque reges et se absconderant in spelunca urbis Maceda
nuntiatumque est Iosue quod inventi essent quinque reges la- 17
tentes in spelunca Maceda qui praecepit sociis et ait volvite 18
saxa ingentia ad os speluncae et ponite viros industrios qui
clausos custodiant vos autem nolite stare sed persequimini 19
hostes et extremos quosque fugientium caedite ne dimittatis
eos urbium suarum intrare praesidia quos tradidit Dominus
Deus in manus vestras caesis igitur adversariis plaga magna 20
et usque ad internicionem paene consumptis hii qui Israhel ef-
fugere potuerunt ingressi sunt civitates munitas reversusque 21
est omnis exercitus ad Iosue in Maceda ubi tunc erant castra
sani et integro numero nullusque contra filios Israhel muttire
ausus est praecepitque Iosue dicens aperite os speluncae et 22
producite ad me quinque reges qui in ea latitant fecerunt mi- 23
nistri ut sibi fuerat imperatum et eduxerunt ad eum quinque
reges de spelunca regem Hierusalem regem Hebron regem Hie-
remoth regem Lachis regem Eglon cumque educti essent ad 24
eum vocavit omnes viros Israhel et ait ad principes exercitus
qui secum erant ite et ponite pedes super colla regum istorum
qui cum perrexissent et subiectorum pedibus colla calcarent
rursum ait ad eos nolite timere nec paveatis confortamini et 25
estote robusti sic enim faciet Dominus cunctis hostibus ve-
stris adversum quos dimicatis percussitque Iosue et interfecit 26
eos atque suspendit super quinque stipites fueruntque suspensi

27 usque ad vesperum cumque occumberet sol praecepit sociis
ut deponerent eos de patibulis qui depositos proiecerunt in
speluncam in qua latuerant et posuerunt super os eius saxa
28 ingentia quae permanent usque in praesens eodem die Macedam
quoque cepit Iosue et percussit in ore gladii regemque
illius interfecit et omnes habitatores eius non dimisit in ea
saltem parvas reliquias fecitque regi Maceda sicut fecerat regi
29 Hiericho transivit cum omni Israhel de Maceda in Lebna et
30 pugnabat contra eam quam tradidit Dominus cum rege suo in
manu Israhel percusseruntque urbem in ore gladii et omnes ha-
bitatores eius non dimiserunt in ea ullas reliquias feceruntque
31 regi Lebna sicut fecerant regi Hiericho de Lebna transivit in
32 Lachis et exercitu per gyrum disposito obpugnabat eam tradi-
ditque Dominus Lachis in manu Israhel et cepit eam die altero
atque percussit in ore gladii omnemque animam quae fuerat in
33 ea sicut fecerat Lebna eo tempore ascendit Hiram rex Gazer
ut auxiliaretur Lachis quem percussit Iosue cum omni populo
34 eius usque ad internicionem transivitque de Lachis in Eglon
35 et circumdedit atque expugnavit eam eadem die percussitque
in ore gladii omnes animas quae erant in ea iuxta omnia quae
36 fecerat Lachis ascendit quoque cum omni Israhele de Eglon
37 in Hebron et pugnavit contra eam cepitque et percussit in
ore gladii regem quoque eius et omnia oppida regionis illius
universasque animas quae in ea fuerant commoratae non reli-
quit in ea ullas reliquias sicut fecerat Eglon sic fecit et Hebron
38 cuncta quae in ea repperit consumens gladio inde reversus in
39, 40 Dabir cepit eam atque vastavit regem quoque eius et omnia
per circuitum oppida percussit in ore gladii non dimisit in ea
ullas reliquias sicut fecerat Hebron et Lebna et regibus earum
41 sic fecit Dabir et regi illius percussit itaque Iosue omnem ter-
ram montanam et meridianam atque campestem et Asedoth
cum regibus suis non dimisit in ea ullas reliquias sed omne
quod spirare poterat interfecit sicut praeceperat ei Dominus
42 Deus Israhel a Cadesbarne usque Gazam omnem terram Go-
43 sen usque Gabaon universos reges et regiones eorum uno cepit
impetu atque vastavit Dominus enim Deus Israhel pugnabat
44 pro eo reversusque est cum omni Israhele ad locum castrorum

in Galgala

quae cum audisset Iabin rex Asor misit ad Iobab regem Ma- **XI**
 don et ad regem Someron atque ad regem Acsaph ad reges 2
 quoque aquilonis qui habitabant in montanis et in planitie con-
 tra meridiem Cheneroth in campestribus quoque et in regio-
 nibus Dor iuxta mare Chananeumque ab oriente et occidente 3
 et Amorreum atque Hetheum ac Ferezeum et Iebuseum in
 montanis Eveum quoque qui habitabat ad radices Hermon in
 terra Masphe egressique sunt omnes cum turmis suis populus 4
 multus nimis sicut harena quae est in litore maris equi quoque
 et currus inmensae multitudinis conveneruntque omnes reges 5
 isti in unum ad aquas Merom ut pugnarent contra Israhel di-
 xitque Dominus ad Iosue ne timeas eos cras enim hac eadem 6
 hora ego tradam omnes istos vulnerandos in conspectu Isra-
 hel equos eorum subnervabis et currus igne combures venitque 7
 Iosue et omnis exercitus cum eo adversum illos ad aquas Me-
 rom subito et inruerunt super eos tradiditque illos Dominus 8
 in manu Israhel qui percusserunt eos et persecuti sunt usque
 ad Sidonem magnam et aquas Maserefoth campumque Mas-
 phe qui est ad orientalem illius partem ita percussit omnes 9
 ut nullas dimitteret ex eis reliquias fecit sicut praeceperat ei
 Dominus equos eorum subnervavit currusque combusit rever- 10
 susque statim cepit Asor et regem eius percussit gladio Asor
 enim antiquitus inter omnia regna haec principatum tenebat
 percussitque omnes animas quae ibidem morabantur non di- 11
 misit in ea ullas reliquias sed usque ad internicionem universa
 vastavit ipsamque urbem permisit incendio et omnes per cir- 12
 cuitum civitates regesque earum cepit percussit atque delevit
 sicut praeceperat ei Moses famulus Domini absque urbibus 13
 quae erant in collibus et in tumulis sitae ceteras succendit
 Israhel unam tantum Asor munitissimam flamma consumpsit
 omnemque praedam istarum urbium ac iumenta dividerunt si- 14
 bi filii Israhel cunctis hominibus interfectis sicut praeceperat 15
 Dominus Mosi servo suo ita praecepit Moses Iosue et ille uni-
 versa conplevit non praeteriit de universis mandatis ne unum 16
 quidem verbum quod iusserat Dominus Mosi cepit itaque Io-
 sue omnem terram montanam et meridianam terramque Go-

sen et planitiem et occidentalem plagam montemque Israhel
17 et campestria eius et partem montis quae ascendit Seir usque
Baalgad per planitiem Libani subter montem Hermon omnes
18 reges eorum cepit percussit occidit multo tempore pugnavit
19 Iosue contra reges istos non fuit civitas quae se non traderet
filiis Israhel praeter Eveum qui habitabat in Gabaon omnes
20 bellando cepit Domini enim sententiae fuerat ut indurarentur
corda eorum et pugnarent contra Israhel et caderent et
non mererentur ullam clementiam ac perirent sicut praece-
21 perat Dominus Mosi in tempore illo venit Iosue et interfecit
Enacim de montanis Hebron et Dabir et Anab et de omni mon-
22 te Iuda et Israhel urbesque eorum delevit non reliquit ullum
de stirpe Enacim in terra filiorum Israhel absque civitatibus
23 Gaza et Geth et Azoto in quibus solis relictis sunt cepit ergo
Iosue omnem terram sicut locutus est Dominus ad Mosen et
tradidit eam in possessionem filiis Israhel secundum partes et
tribus suas quievitque terra a proeliis

XII hii sunt reges quos percusserunt filii Israhel et possederunt
terram eorum trans Iordanem ad solis ortum a torrente Arnon
usque ad montem Hermon et omnem orientalem plagam quae
2 respicit solitudinem Seon rex Amorreorum qui habitavit in
Esebon dominatus est ab Aroer quae sita est super ripam tor-
rentis Arnon et mediae partis in valle dimidiique Galaad usque
3 ad torrentem Iaboc qui est terminus filiorum Ammon et a so-
litudine usque ad mare Cheneroth contra orientem et usque ad
mare Deserti quod est mare Salsissimum ad orientalem plagam
per viam quae ducit Bethesimoth et ab australi parte quae su-
4 biacent Asedothphasga terminus Og regis Basan de reliquiis
Rafaim qui habitavit in Astharoth et in Edrain et dominatus
est in monte Hermon et in Salacha atque in universa Basan
5 usque ad terminos Gesuri et Machathi et dimidiae partis Ga-
6 laad terminos Seon regis Esebon Moses famulus Domini et
filii Israhel percusserunt eos tradiditque terram eorum Moses
in possessionem Rubenitis et Gadditis et dimidiae tribui Ma-
7 nasse hii sunt reges terrae quos percussit Iosue et filii Israhel
trans Iordanem ad occidentalem plagam a Baalgad in campo
Libani usque ad montem cuius pars ascendit in Seir tradidit-

que eam Iosue in possessionem tribubus Israhel singulis partes
 suas tam in montanis quam in planis atque campestribus in 8
 Aseroth et solitudine ac meridie Hettheus fuit et Amorreus
 Chananeus et Ferezeus Eveus et Iebuseus rex Hiericho unus 9
 rex Ahi quae est ex latere Bethel unus rex Hierusalem unus 10
 rex Hebron unus rex Hierimoth unus rex Lachis unus rex 11, 12
 Eglon unus rex Gazer unus rex Dabir unus rex Gader unus 13
 rex Herma unus rex Hered unus rex Lebna unus rex Odollam 14, 15
 unus rex Maceda unus rex Bethel unus rex Thaffua unus rex 16, 17
 Afer unus rex Afec unus rex Saron unus rex Madon unus rex 18, 19
 Asor unus rex Someron unus rex Acsaph unus rex Thenach 20, 21
 unus rex Mageddo unus rex Cades unus rex Iachanaem Cher- 22
 meli unus rex Dor et provinciae Dor unus rex gentium Galgal 23
 unus rex Thersa unus omnes reges triginta et unus 24

Iosue senex provectaeque aetatis erat et dixit Dominus ad **XIII**
 eum senuisti et longevus es terraque latissima derelicta est
 quae necdum est sorte divisa omnis videlicet Galilea Phi- 2
 listhim et universa Gesuri a fluvio turbido qui inrigat Ae- 3
 gyptum usque ad terminos Accaron contra aquilonem terra
 Chanaan quae in quinque regulos Philisthim dividitur Gazeos
 Azotios Ascalonitas Gettheos et Accaronitas ad meridiem ve- 4
 ro sunt Evei omnis terra Chanaan et Maara Sidoniorum usque
 Afeca et terminos Amorrei eiusque confinia Libani quoque re- 5
 gio contra orientem a Baalgad sub monte Hermon donec ingre-
 diaris Emath omnium qui habitant in monte a Libano usque 6
 ad aquas Masrefoth universique Sidonii ego sum qui delebo eos
 a facie filiorum Israhel veniat ergo in parte hereditatis Israhel
 sicut praecepi tibi et nunc divide terram in possessionem no- 7
 vem tribubus et dimidiaie tribui Manasse cum qua Ruben et 8
 Gad possederunt terram quam tradidit eis Moses famulus Do-
 mini trans fluenta Iordanis ad orientalem plagam ab Aroer 9
 quae sita est in ripa torrentis Arnon et in vallis medio univer-
 saque campestria Medaba usque Dibon et cunctas civitates 10
 Seon regis Amorrei qui regnavit in Esebon usque ad terminos
 filiorum Ammon et Galaad ac terminum Gesuri et Machathi 11
 omnemque montem Hermon et universam Basan usque Sale-
 ca omne regnum Og in Basan qui regnavit in Astharoth et 12

Edraim ipse fuit de reliquiis Rafaim percussitque eos Moses
13 atque delevit nolueruntque disperdere filii Israhel Gesuri et
Machathi et habitaverunt in medio Israhel usque in praesen-
14 tem diem tribui autem Levi non dedit possessionem sed sac-
rificia et victimae Domini Dei Israhel ipsa est eius hereditas
15 sicut locutus est illi dedit ergo Moses possessionem tribui fi-
16 liorum Ruben iuxta cognationes suas fuitque terminus eorum
ab Aroer quae sita est in ripa torrentis Arnon et in valle eius-
dem torrentis media universam planitiem quae ducit Medaba
17 et Esebon cunctosque viculos earum qui sunt in campestribus
18 Dibon quoque et Bamothbaal et oppidum Baalmaon Iessa et
19 Cedmoth et Mepheeth Cariathaim et Sebama et Sarathasar
20 in monte convallis Bethpheor et Asedothphasga et Bethaisi-
21 moth omnes urbes campestris universaque regna Seon regis
Amorrei qui regnavit in Esebon quem percussit Moses cum
principibus Madian Eveum et Recem et Sur et Ur et Rabee
22 duces Seon habitatores terrae et Balaam filium Beor ariolum
23 occiderunt filii Israhel gladio cum ceteris interfectis factusque
est terminus filiorum Ruben Iordanis fluvius haec est posses-
sio Rubenitarum per cognationes suas urbium et viculorum
24 deditque Moses tribui Gad et filiis eius per cognationes suas
25 possessionem cuius haec divisio est terminus Iazer et omnes
civitates Galaad dimidiamque partem terrae filiorum Ammon
26 usque ad Aroer quae est contra Rabba et ab Esebon usque
Ramoth Masphe et Batanim et a Manaim usque ad terminos
27 Dabir in valle quoque Betharaam et Bethnemra et Soccoth et
Saphon reliquam partem regni Seon regis Esebon huius quoque
Iordanis finis est usque ad extremam partem maris Chenereth
28 trans Iordanem ad orientalem plagam haec est possessio filio-
29 rum Gad per familias suas civitates et villae earum dedit et
dimidiae tribui Manasse filiisque eius iuxta cognationes suas
30 possessionem cuius hoc principium est a Manaim universam
Basan et cuncta regna Og regis Basan omnesque vicos Air qui
31 sunt in Basan sexaginta oppida et dimidiam partem Galaad
Astharoth et Edrai urbes regni Og in Basan filiis Machir filii
Manasse dimidiae parti filiorum Machir iuxta cognationes suas
32 hanc possessionem divisit Moses in campestribus Moab trans

Iordanem contra Hiericho ad orientalem plagam tribui autem 33
 Levi non dedit possessionem quoniam Dominus Deus Israhel
 ipse est possessio eius ut locutus est illi

hoc est quod possederunt filii Israhel in terra Chanaan quam **XIV**
 dederunt eis Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun et princi- 2
 pes familiarum per tribus Israhel sorte omnia dividentes sicut
 praeceperat Dominus in manu Mosi novem tribubus et dimi-
 diae tribui duabus enim tribubus et dimidia dederat Moses 3
 trans Iordanem possessionem absque Levitis qui nihil terrae
 acceperunt inter fratres suos sed in eorum successerant lo- 4
 cum filii Ioseph in duas divisi tribus Manasse et Ephraim nec
 acceperunt Levitae aliam in terra partem nisi urbes ad habi-
 tandum et suburbana earum ad alenda iumenta et pecora sua
 sicut praecepit Dominus Mosi ita fecerunt filii Israhel et divi- 5
 serunt terram accesserunt itaque filii Iuda ad Iosue in Galgala 6
 locutusque est ad eum Chaleb filius Iepphonne Cenezeus nosti
 quid locutus sit Dominus ad Mosen hominem Dei de me et te 7
 in Cadesbarne quadraginta annorum eram quando me misit 7
 Moses famulus Domini de Cadesbarne ut considerarem terram
 nuntiavique ei quod mihi verum videbatur fratres autem mei 8
 qui ascenderant mecum dissolverunt cor populi et nihilominus
 ego secutus sum Dominum Deum meum iuravitque Moses in 9
 die illo dicens terram quam calcavit pes tuus erit possessio
 tua et filiorum tuorum in aeternum quia secutus es Dominum 10
 Deum meum concessit ergo Dominus vitam mihi sicut pollici-
 tus est usque in praesentem diem quadraginta et quinque anni
 sunt ex quo locutus est Dominus verbum istud ad Mosen quan-
 do ambulabat Israhel per solitudinem hodie octoginta quinque 11
 annorum sum sic valens ut eo valebam tempore quando ad
 explorandum missus sum illius in me temporis fortitudo us-
 que hodie perseverat tam ad bellandum quam ad gradiendum 12
 da ergo mihi montem istum quem pollicitus est Dominus te
 quoque audiente in quo Enacim sunt et urbes magnae atque
 munitae si forte sit Dominus mecum et potuero delere eos si-
 cut promisit mihi benedixitque ei Iosue et tradidit Hebron in 13
 possessionem atque ex eo fuit Hebron Chaleb filio Iepphonne 14
 Cenezeo usque in praesentem diem quia secutus est Dominum

15 Deum Israhel nomen Hebron antea vocabatur Cariatharbe
Adam maximus ibi inter Enacim situs est et terra cessavit a
proeliis

XV igitur sors filiorum Iudae per cognationes suas ista fuit a ter-
mino Edom desertum Sin contra meridiem et usque ad extre-
2 mam partem australis plagae initium eius a summitate maris
3 Salsissimi et a lingua eius quae respicit meridiem egreditur-
que contra ascensum Scorpionis et pertransit in Sina ascen-
ditque in Cadesbarne et pervenit in Esrom ascendens Addara
4 et circumiens Caricaa atque inde pertransiens in Asemona et
perveniens ad torrentem Aegypti eruntque termini eius ma-
5 re Magnum hic erit finis meridianae plagae ab oriente vero
erit initium mare Salsissimum usque ad extrema Iordanis et
ea quae respiciunt aquilonem a lingua maris usque ad eundem
6 Iordanem fluvium ascenditque terminus in Bethagla et tran-
sit ab aquilone in Betharaba ascendens ad lapidem Boem filii
7 Ruben et tendens usque ad terminos Debera de valle Achor
contra aquilonem respiciens Galgala quae est ex adverso ascen-
sionis Adommim ab australi parte torrentis transitque aquas
quae vocantur fons Solis et erunt exitus eius ad fontem Ro-
8 gel ascenditque per convallē filii Ennom ex latere Iebusei ad
meridiem haec est Hierusalem et inde se erigens ad verticem
9 vallis Rafaim contra aquilonem pertransitque a vertice mon-
tis usque ad fontem aquae Nepthoa et pervenit usque ad vicos
montis Ephron inclinaturque in Bala quae est Cariathiarim id
10 est urbs Silvarum et circuit de Bala contra occidentem us-
que ad montem Seir transitque iuxta latus montis Iarim ad
aquilonem in Cheslon et descendit in Bethsames transitque
11 in Thamna et pervenit contra aquilonem partis Accaron ex
latere inclinaturque Sechrona et transit montem Baala per-
venitque in Iebnehel et maris Magni contra occidentem fine
12 concluditur hii sunt termini filiorum Iuda per circuitum in
13 cognationibus suis Chaleb vero filio Iepphonē dedit partem
in medio filiorum Iuda sicut praeceperat ei Dominus Caria-
14 tharbe patris Enach ipsa est Hebron delevitque ex ea Chaleb
tres filios Enach Sesai et Ahiman et Tholmai de stirpe Enach

atque inde conscendens venit ad habitatores Dabir quae prius 15
 vocabatur Cariathsepher id est civitas Litterarum dixitque 16
 Chaleb qui percusserit Cariathsepher et ceperit eam dabo il-
 li Axam filiam meam uxorem cepitque eam Othonihel filius 17
 Cenez frater Chaleb iunior deditque ei Axam filiam suam uxo-
 rem quae cum pergerent simul suasit viro ut peteret a patre 18
 suo agrum suspiravitque ut sedebat in asino cui Chaleb quid
 habes inquit at illa respondit da mihi benedictionem terram 19
 australem et arentem dedisti mihi iunge et inriguam dedit ita-
 que ei Chaleb inriguum superius et inferius haec est possessio 20
 tribus filiorum Iuda per cognationes suas erantque civitates 21
 ab extremis partibus filiorum Iuda iuxta terminos Edom a me-
 ridie Cabsehel et Eder et Iagur et Cina et Dimona Adeda et 22, 23
 Cedec et Asor Iethnan Zif et Thelem Baloth et Asor no- 24, 25
 va et Cariothesrom haec est Asor Aman Same et Molada 26
 et Asergadda et Asemon Bethfeleth et Asersual et Bersabee 27, 28
 et Baziouthia Bala et Hiim Esem et Heltholad Exiil et Har- 29, 30
 ma Siceleg et Medemena et Sensenna Lebaoth et Selim et 31, 32
 Aenremmon omnes civitates viginti novem et villae earum in 33
 campestribus vero Esthaul et Saraa et Asena et Azanoe et 34
 Aengannim Thaffua et Aenaim et Hierimoth Adulam Soccho 35
 et Azeca et Saraim Adithaim et Gedera et Giderothaim urbes 36
 quattuordecim et villae earum Sanan et Adesa et Magdalgad 37
 Delean et Mesfa et Iecthel Lachis et Bascath et Aglon Theb- 38, 39, 40
 bon et Lehemas et Chethlis et Gideroth Bethdagon et Neema 41
 et Maceda civitates sedecim et villae earum Labana et Aether 42
 et Asan Ieptha et Esna et Nesib Ceila et Achzib et Maresa 43, 44
 civitates novem et villae earum Accaron cum vicis et villu- 45
 lis suis ab Accaron usque ad mare omnia quae vergunt ad 46
 Azotum et viculos eius Azotus cum vicis et villulis suis Gaza 47
 cum viculis et villulis suis usque ad torrentem Aegypti mare
 Magnum terminus eius et in monte Samir et Iether et Soccho 48
 et Edenna Cariathsenna haec est Dabir Anab et Isthemo et 49, 50
 Anim Gosen et Olon et Gilo civitates undecim et villae earum 51
 Arab et Roma et Esaan Ianum et Bethafua et Afeca Amma- 52, 53, 54
 tha et Cariatharbe haec est Hebron et Sior civitates novem et
 villae earum Maon et Chermel et Zif et Iotae Iezrehel et Iu- 55, 56

57 cadam et Zanoë Accaim Gebaa et Thamna civitates decem et
 58, 59 villae earum Alul et Bethsur et Gedor Mareth et Bethanoth
 60 et Elthecen civitates sex et villae earum Cariathbaal haec est
 Cariathiarim urbs Silvarum et Arebba civitates duae et villae
 61, 62 earum in deserto Betharaba Meddin et Schacha Anepsan et
 63 civitas Salis et Engaddi civitates sex et villae earum Iebuseum
 autem habitatorem Hierusalem non potuerunt filii Iuda delere
 habitavitque Iebuseus cum filiis Iuda in Hierusalem usque in
 praesentem diem

XVI cecidit quoque sors filiorum Ioseph ab Iordane contra Hiericho et aquas eius ab oriente solitudo quae ascendit de Hiericho
 2 ad montana Bethel et egreditur de Bethel Luzam transitque
 3 terminum Archiatharoth et descendit ad occidentem iuxta
 terminum Ieflethi usque ad terminos Bethoron inferioris et Gazer
 4 finiunturque regiones eius mari Magno possederuntque filii
 5 Ioseph Manasse et Ephraim et factus est terminus filiorum
 Ephraim per cognationes suas et possessio eorum contra orientem
 6 Atharothaddar usque Bethoron superiorem egrediunturque
 confinia in mare Machmethath vero aquilonem respicit et
 circuit terminus contra orientem in Thanathselo et pertransit
 7 ab oriente Ianoe descenditque de Ianoe in Atharoth et Noaratha
 8 et pervenit in Hiericho et egreditur ad Iordanem de Taffua
 pertransitque contra mare in valle Harundineti suntque egressus
 eius in mare Salsissimum haec est possessio tribus filiorum
 9 Ephraim per familias suas urbesque quae separatae sunt filiis
 Ephraim in medio possessionis filiorum Manasse et villae
 10 earum et non interfecerunt filii Ephraim Chananeum qui habitabat
 in Gazer habitavitque Chananeus in medio Ephraim usque in diem
 hanc tributarius

XVII cecidit autem sors tribui Manasse ipse est enim primogenitus
 Ioseph Machir primogenito Manasse patri Galaad qui
 2 fuit vir pugnator habuitque possessionem Galaad et Basan et reliquis
 filiorum Manasse iuxta familias suas filiis Abiezer et filiis Elech
 et filiis Esrihel et filiis Sechem et filiis Ephraim et filiis Semida
 isti sunt filii Manasse filii Ioseph mares per cognationes suas
 3 Salphaad vero filio Ephraim filii Galaad filii Machir filii Manasse
 non erant filii sed solae filiae quarum ista sunt no-

mina Maala et Noa Eglā et Melcha et Thersa veneruntque in 4
conspectu Eleazari sacerdotis et Iosue filii Nun et principum
dicentes Dominus praecepit per manum Mosi ut daretur nobis
possessio in medio fratrum nostrorum deditque eis iuxta imperium
Domini possessionem in medio fratrum patris earum et ceciderunt
funiculi Manasse decem absque terra Galaad et 5
Basan trans Iordanem filiae enim Manasse possederunt hereditatem
in medio filiorum eius terra autem Galaad cecidit 6
in sortem filiorum Manasse qui reliqui erant fuitque terminus
Manasse ab Aser Machmathath quae respicit Sychem et egreditur
ad dextram iuxta habitatores fontis Taffuae etenim 8
in sorte Manasse ceciderat terra Taffuae quae est iuxta terminos
Manasse filiorum Ephraim descenditque terminus vallis 9
Harundineti in meridiem torrentis civitatum Ephraim quae in
medio sunt urbium Manasse terminus Manasse ab aquilone
torrentis et exitus eius pergit ad mare ita ut ab austro sit 10
possessio Ephraim et ab aquilone Manasse et utramque claudit
mare et coniungantur sibi in tribu Aser ab aquilone et in
tribu Isachar ab oriente fuitque hereditas Manasse in Isachar 11
et in Aser Bethsan et viculi eius et Ieblaam cum villulis suis et
habitatores Dor cum oppidis suis habitatores quoque Hendor
cum villulis suis similiterque habitatores Thanach cum villulis
suis et habitatores Mageddo cum viculis suis et tertia pars urbis
Nofeth nec potuerunt filii Manasse has subvertere civitates 12
sed coepit Chananeus habitare in terra ista postquam autem 13
convaluerunt filii Israhel subiecerunt Chananeos et fecerunt sibi
tributarios nec interfecerunt eos locutique sunt filii Ioseph 14
ad Iosue atque dixerunt quare dedisti mihi possessionem sortis
et funiculi unius cum sim tantae multitudinis et benedixerit
mihi Dominus ad quos Iosue ait si populus multus es ascende 15
in silvam et succide tibi spatia in terra Ferezei et Rafaim quia
angusta est tibi possessio montis Ephraim cui responderunt 16
filii Ioseph non poterimus ad montana conscendere cum ferreis
curribus utantur Chananei qui habitant in terra campestri in
qua sitae sunt Bethsan cum viculis suis et Iezrahel mediam
possidens vallem dixitque Iosue ad domum Ioseph Ephraim 17
et Manasse populus multus es et magnae fortitudinis non ha-

18 bebis sortem unam sed transibis ad montem et succides tibi
atque purgabis ad habitandum spatia et poteris ultra proce-
dere cum subverteris Chananeum quem dicis ferreos habere
currus et esse fortissimum

XVIII congregatique sunt omnes filii Israhel in Silo ibique fixerunt
2 tabernaculum testimonii et fuit eis terra subiecta remanserant
autem filiorum Israhel septem tribus quae necdum acceperant
3 possessiones suas ad quos Iosue ait usquequo marcetis ignavia
et non intratis ad possidendam terram quam Dominus Deus
4 patrum vestrorum dedit vobis eligit de singulis tribubus ter-
nos viros ut mittam eos et pergant atque circumeant terram
et describant eam iuxta numerum uniuscuiusque multitudinis
5 referantque ad me quod descriperint dividite vobis terram in
septem partes Iudas sit in terminis suis ab australi plaga et
6 domus Ioseph ab aquilone mediam inter hos terram in sep-
tem partes describite et huc venietis ad me ut coram Domino
7 Deo vestro mittam vobis hic sortem quia non est inter vos
pars Levitarum sed sacerdotium Domini est eorum hereditas
Gad autem et Ruben et dimidia tribus Manasse iam accepe-
rant possessiones suas trans Iordanem ad orientalem plagam
8 quas dedit eis Moses famulus Domini cumque surrexissent
viri ut pergerent ad describendam terram praecepit eis Iosue
dicens circuite terram et describite eam ac revertimini ad me
9 ut hic coram Domino Deo in Silo mittam vobis sortem ita-
que perrexerunt et lustrantes eam in septem partes diviserunt
scribentes in volumine reversique sunt ad Iosue in castra Silo
10 qui misit sortes coram Domino in Silo divisitque terram filiis
11 Israhel in septem partes et ascendit sors prima filiorum Be-
niamin per familias suas ut possiderent terram inter filios Iuda
12 et filios Ioseph fuitque terminus eorum contra aquilonem ab
Iordane pergens iuxta latus Hiericho septentrionalis plagae et
inde contra occidentem ad montana conscendens et perveniens
13 in solitudinem Bethaven atque pertransiens iuxta Luzam ad
meridiem ipsa est Bethel descenditque in Atharothaddar in
14 montem qui est ad meridiem Bethoron inferioris et inclinatur
circumiens contra mare a meridie montis qui respicit Betho-
ron contra africanum suntque exitus eius in Cariathbaal quae

vocatur et Cariathiarim urbem filiorum Iuda haec est plaga
 contra mare et occidentem a meridie autem ex parte Caria- 15
 thiarim egreditur terminus contra mare et pervenit usque ad
 fontem aquarum Nepthoa descenditque in partem montis qui 16
 respicit vallem filiorum Ennom et est contra septentrionalem
 plagam in extrema parte vallis Rafaim descenditque Gehen-
 nom id est vallis Ennom iuxta latus Iebusei ad austrum et
 pervenit ad fontem Rogel transiens ad aquilonem et egre- 17
 diens ad Aensemes id est fontem Solis et pertransit usque ad 18
 tumulos qui sunt e regione ascensus Adommim descenditque
 ad Abenboen id est lapidem Boen filii Ruben et pertransit
 ex latere aquilonis ad campestria descenditque in planitiem
 et praetergreditur contra aquilonem Bethagla suntque exitus 19
 eius contra linguam maris Salsissimi ab aquilone in fine Ior-
 danis ad australem plagam qui est terminus illius ab oriente 20
 haec est possessio filiorum Benjamin per terminos suos in cir-
 cuitu et familias singulas fueruntque civitates eius Hiericho 21
 et Bethagla et vallis Casis Betharaba et Semaraim et Bethel 22
 Avim et Affara et Ofra villa Emona et Ofni et Gabee civi- 23, 24
 tates duodecim et villae earum Gabaon et Rama et Beroth 25
 et Mesfe Cafera et Ammosa et Recem Iarafel et Tharala et 26, 27, 28
 Sela Eleph et Iebus quae est Hierusalem Gabaath et Caria-
 th civitates quattuordecim et villae earum haec est possessio
 filiorum Benjamin iuxta familias suas

et egressa est sors secunda filiorum Symeon per cognatio- **XIX**
 nes suas fuitque hereditas eorum in medio possessionis filio- 2
 rum Iuda Bersabee et Sabee et Molada et Asersual Bala et 3, 4
 Asem et Heltholath Bethul Arma et Seceleg et Bethmarcha 5, 6
 both Asersusa et Bethlebaoth et Saroen civitates tredecim 7
 et villae earum Ahin et Remmon et Athar et Asan civitates 8
 quattuor et villae earum omnes viculi per circuitum urbium 9
 istarum usque ad Balaath Berrameth contra australem plagam
 haec est hereditas filiorum Symeon iuxta cognationes suas in 10
 funiculo et possessione filiorum Iuda quia maior erat et idcirco
 possederunt filii Symeon in medio hereditatis eorum cecidit 11
 quoque sors tertia filiorum Zabulon per cognationes suas et
 factus est terminus possessionis eorum usque Sarith ascen- 12

ditque de mari et Medala ac pervenit in Debbaseth usque ad
 13 torrentem qui est contra Iecennam et revertitur de Sarith contra
 orientem in fines Ceseleththabor et egreditur ad Dabereth
 14 ascenditque contra Iafie et inde pertransit ad orientalem pla-
 gam Getthefer Etthacasin et egreditur in Remmon Ampthar
 15 et Noa et circuit ad aquilonem et Nathon suntque egressus
 16 eius vallis Iepthahel et Catheth et Nehalal et Semron et Ie-
 17 dala et Bethleem civitates duodecim et villae earum haec est
 hereditas tribus filiorum Zabulon per cognationes suas urbes et
 18 viculi earum Isachar egressa est sors quarta per cognationes
 19 suas fuitque eius hereditas Hiezhahel et Chasaloth et Sunem
 20, 21 et Afaraim Seon et Anaarath et Rabbith et Cesion Abes et
 22 et Rameth et Engannim et Enadda et Bethfeses et pervenit
 terminus usque Thabor et Seesima et Bethsemes eruntque ex-
 23 itus eius Iordanes civitates sedecim et villae earum haec est
 possessio filiorum Isachar per cognationes suas urbes et viculi
 24 earum cecidit sors quinta tribui filiorum Aser per cognationes
 25 suas fuitque terminus eorum Alchath et Oali et Beten et Axab
 26 Elmelech et Amaad et Messal et pervenit usque ad Carmelum
 27 maris et Siurlabanath ac revertitur contra orientem Bethda-
 gon et pertransit usque Zabulon et vallem Iepthahel contra
 aquilonem in Bethemech et Neihel egrediturque ad levam Cha-
 28 bul et Achran et Roob et Amon et Canae usque ad Sidonem
 29 magnam revertiturque in Orma usque ad civitatem munitis-
 simam Tyrum et usque Osa eruntque exitus eius in mare de
 30 funiculo Acziba et Amma et Afec et Roob civitates viginti
 31 duae et villae earum haec est possessio filiorum Aser per co-
 32 gnationes suas urbes et viculi earum filiorum Neptholim sexta
 33 pars cecidit per familias suas et coepit terminus de Heleb et
 Helon in Sananim et Adami quae est Neceb et Iebnahel usque
 34 Lecum et egressus eorum usque ad Iordanem revertiturque
 terminus contra occidentem in Aznoththabor atque inde egre-
 ditur in Uoca et pertransit in Zabulon contra meridiem et
 in Aser contra occidentem et in Iuda ad Iordanem contra or-
 35 tum solis civitates munitissimae Aseddim Ser et Ammath et
 36, 37 Recchath Chenereth et Edema et Arama Asor et Ceddes et
 38 Edrai Nador et Ieron et Magdalel Horem et Bethanath et Be-

thsemes civitates decem et novem et villae earum haec est 39
 possessio tribus filiorum Nepthali per cognationes suas urbes
 et viculi earum tribui filiorum Dan per familias suas egressa 40
 est sors septima et fuit terminus possessionis eius Saraa et 41
 Esthaol et Ahirsemes id est civitas Solis Selebin et Ahialon 42
 et Iethela Helon et Themna et Acron Helthecen et Gebthon 43, 44
 et Baalath Iud et Benebarach et Gethremmon aquae Hier- 45, 46
 con et Arecon cum termino qui respicit Ioppen et ipso fine 47
 concluditur ascenderuntque filii Dan et pugnaverunt contra
 Lesem ceperuntque eam et percusserunt in ore gladii ac pos-
 sederunt et habitaverunt in ea vocantes nomen eius Lesemdan
 ex nomine Dan patris sui haec est possessio tribus filiorum 48
 Dan per cognationes suas urbes et viculi earum cumque con- 49
 plesset terram sorte dividere singulis per tribus suas dederunt
 filii Israhel possessionem Iosue filio Nun in medio sui iuxta 50
 praeceptum Domini urbem quam postulavit Thamnathseraa
 in monte Ephraim et aedificavit civitatem habitavitque in ea
 hae sunt possessiones quas sorte diviserunt Eleazar sacerdos et 51
 Iosue filius Nun et principes familiarum ac tribuum filiorum
 Israhel in Silo coram Domino ad ostium tabernaculi testimonii
 partitique sunt terram

et locutus est Dominus ad Iosue dicens loquere filiis Israhel **XX**
 et dic eis separate urbes fugitivorum de quibus locutus sum ad 2
 vos per manum Mosi ut confugiat ad eas quicumque animam 3
 percusserit nescius et possit evadere iram proximi qui ultor est
 sanguinis cum ad unam harum confugerit civitatum stabitque 4
 ante portam civitatis et loquetur senioribus urbis illius ea quae
 se conprobent innocentem sicque suscipient eum et dabunt ei
 locum ad habitandum cumque ultor sanguinis eum fuerit per- 5
 secutus non tradent in manus eius quia ignorans percussit pro-
 ximum eius nec ante biduum triduumve eius probatur inimicus
 et habitabit in civitate illa donec stet ante iudicium causam 6
 reddens facti sui et moriatur sacerdos magnus qui fuerit in illo
 tempore tunc revertetur homicida et ingredietur civitatem et
 domum suam de qua fugerat decreveruntque Cedus in Galilea 7
 montis Nepthali et Sychem in monte Ephraim et Cariathar-
 be ipsa est Hebron in monte Iuda et trans Iordanem contra 8

orientalem plagam Hiericho statuerunt Bosor quae sita est in campestri solitudine de tribu Ruben et Ramoth in Galaad de tribu Gad et Gaulon in Basan de tribu Manasse hae civitates constitutae sunt cunctis filiis Israhel et advenis qui habitant inter eos ut fugeret ad eas qui animam nescius percussisset et non moreretur in manu proximi effusum sanguinem vindicare cupientis donec staret ante populum expositurus causam suam

XXI accesseruntque principes familiarum Levi ad Eleazar sacerdotem et Iosue filium Nun et ad duces cognationum per singulas tribus filiorum Israhel locutique sunt ad eos in Silo terrae Chanaan atque dixerunt Dominus praecepit per manum Mosi ut darentur nobis urbes ad habitandum et suburbana earum ad alenda iumenta dederuntque filii Israhel de possessionibus suis iuxta imperium Domini civitates et suburbana earum egressaque est sors in familiam Caath filiorum Aaron sacerdotis de tribubus Iuda et Symeon et Benjamin civitates tredecim et reliquis filiorum Caath id est Levitis qui superflui erant de tribubus Ephraim et Dan et dimidia tribu Manasse civitates decem porro filiis Gerson egressa est sors ut acciperent de tribubus Isachar et Aser et Nephthalim dimidiaque tribu Manasse in Basan civitates numero tredecim et filiis Merari per cognationes suas de tribubus Ruben et Gad et Zabulon urbes duodecim dederuntque filii Israhel Levitis civitates et suburbana earum sicut praecepit Dominus per manum Mosi singulis sorte tribuentes de tribubus filiorum Iuda et Symeon dedit Iosue civitates quarum ista sunt nomina filiis Aaron per familias Caath levitici generis prima enim sors illis egressa est Cariatharbe patris Enach quae vocatur Hebron in monte Iuda et suburbana eius per circuitum agros vero et villas eius dederat Chaleb filio Iepphonne ad possidendum dedit ergo filiis Aaron sacerdotis Hebron confugii civitatem ac suburbana eius et Lebnam cum suburbanis suis et Iether et Isthimon et Helon Dabir et Ahin et Iethan et Bethsemes cum suburbanis suis civitates novem de tribubus ut dictum est duabus de tribu autem filiorum Benjamin Gabaon et Gabee et Anathoth et Almon cum suburbanis suis civitates quattuor omnes simul civitates filiorum Aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis

suis reliquis vero per familias filiorum Caath levitici gene- 20
 ris haec est data possessio de tribu Ephraim urbs confugii 21
 Sychem cum suburbanis suis in monte Ephraim et Gazer et 22
 Cepsain et Bethoron cum suburbanis suis civitates quattuor
 de tribu quoque Dan Elthece et Gebbethon et Ahialon et Ge- 23, 24
 thremmon cum suburbanis suis civitates quattuor porro de 25
 dimidia tribu Manasse Thanach et Gethremmon cum subur-
 banis suis civitates duae omnes civitates decem et suburbana 26
 earum datae sunt filiis Caath inferioris gradus filiis quoque 27
 Gerson levitici generis dedit de dimidia tribu Manasse con-
 fugii civitatem Gaulon in Basan et Bosram cum suburbanis
 suis civitates duas porro de tribu Isachar Cesion et Dabere- 28
 th et Iaramoth et Engannim cum suburbanis suis civitates 29
 quattuor de tribu autem Aser Masal et Abdon et Elaco- 30, 31
 th et Roob cum suburbanis suis civitates quattuor de tribu 32
 quoque Nepthali civitatem confugii Cedes in Galilea et Ammo-
 thdor et Charthan cum suburbanis suis civitates tres omnes 33
 urbes familiarum Gerson tredecim cum suburbanis suis filiis 34
 autem Merari Levitis inferioris gradus per familias suas data
 est de tribu Zabulon Iechenam et Chartha et Damna et Na- 35
 lol civitates quattuor cum suburbanis suis et de tribu Gad 37
 civitates confugii Ramoth in Galaad et Manaim et Esebon
 et Iazer civitates quattuor cum suburbanis suis omnes ur- 38
 bes filiorum Merari per familias et cognationes suas duodecim
 itaque universae civitates Levitarum in medio possessionis fi- 39
 liorum Israhel fuerunt quadraginta octo cum suburbanis suis 40
 singulae per familias distributae deditque Dominus Israheli 41
 omnem terram quam traditurum se patribus eorum iuraverat
 et possederunt illam atque habitaverunt in ea dataque est 42
 ab eo pax in omnes per circuitum nationes nullusque eis ho-
 stium resistere ausus est sed cuncti in eorum dicionem redacti
 sunt ne unum quidem verbum quod illis praestaturum se esse 43
 promiserat irritum fuit sed rebus expleta sunt omnia

eodem tempore vocavit Iosue Rubenitas et Gadditas et di- **XXII**
 midiam tribum Manasse dixitque ad eos fecistis omnia quae 2
 vobis praecepit Moses famulus Domini mihi quoque in omni-
 bus oboedistis nec reliquistis fratres vestros longo tempore 3

usque in praesentem diem custodientes imperium Domini Dei
4 vestri quia igitur dedit Dominus Deus vester fratribus vestris
quietem ac pacem sicut pollicitus est revertimini et ite in ta-
bernacula vestra et in terram possessionis quam tradidit vobis
5 Moses famulus Domini trans Iordanem ita dumtaxat ut custo-
diatis adtente et opere conpleatis mandatum et legem quam
praecepit vobis Moses servus Domini ut diligatis Dominum
Deum vestrum et ambuletis in omnibus viis eius et observetis
6 mandata illius adhereatisque ei ac serviatis in omni corde et in
7 omni anima vestra benedixitque eis Iosue et dimisit eos qui
8 reversi sunt in tabernacula sua tribui autem Manasse mediae
possessionem Moses dederat in Basan et idcirco mediae quae
superfuit dedit Iosue sortem inter ceteros fratres suos trans
Iordanem ad occidentalem eius plagam cumque dimitteret eos
9 in tabernacula sua et benedixisset illis dixit ad eos in multa
substantia atque divitiis revertimini ad sedes vestras cum ar-
gento et auro aere ac ferro et veste multiplici dividite praedam
10 hostium cum fratribus vestris reversique sunt et abierunt filii
Ruben et filii Gad et dimidia tribus Manasse a filiis Israhel
de Silo quae sita est in Chanaan ut intrarent Galaad terram
possessionis suae quam obtinuerant iuxta imperium Domini
11 in manu Mosi cumque venissent ad tumulos Iordanis in terra
Chanaan aedificaverunt iuxta Iordanem altare infinitae magni-
12 tudinis quod cum audissent filii Israhel et ad eos certi nuntii
detulissent aedificasse filios Ruben et Gad et dimidia tribus
Manasse altare in terra Chanaan super Iordanis tumulos con-
13 tra filios Israhel convenerunt omnes in Silo ut ascenderent
14 et dimicarent contra eos et interim miserunt ad illos in ter-
15 ram Galaad Finees filium Eleazar sacerdotem et decem prin-
cipes cum eo singulos de tribubus singulis qui venerunt ad
16 filios Ruben et Gad et dimidia tribus Manasse in terram Ga-
laad dixeruntque ad eos haec mandat omnis populus Domini
17 quae est ista transgressio cur reliquistis Dominum Deum Israhel
aedificantes altare sacrilegum et a cultu illius recedentes
18 an parum vobis est quod peccastis in Beelphegor et usque in
praesentem diem macula huius sceleris in nobis permanet mul-
tisque de populo corruerunt et vos hodie reliquistis Dominum

et cras in universum Israhel eius ira desaeviet quod si pu- 19
tatis immundam esse terram possessionis vestrae transite ad
terram in qua tabernaculum Domini est et habitate inter nos
tantum ut a Domino et a nostro consortio non recedatis ae-
dificato altari praeter altare Domini Dei vestri nonne Achan 20
filius Zare praeteriit mandatum Domini et super omnem po-
pulum Israhel ira eius incubuit et ille erat unus homo atque
utinam solus perisset in scelere suo responderuntque filii Ru- 21
ben et Gad et dimidia tribus Manasse principibus legationis
Israhel fortissimus Deus Dominus fortissimus Deus Dominus 22
ipse novit et Israhel simul intellet si praevaricationis animo
hoc altare construximus non custodiat nos sed puniat in prae-
senti et si ea mente fecimus ut holocausta et sacrificium et 23
pacificas victimas super eo inponeremus ipse quaerat et iudicet
et non ea magis cogitatione atque tractatu ut diceremus cras 24
dicent filii vestri filiis nostris quid vobis et Domino Deo Isra-
hel terminum posuit Dominus inter nos et vos o filii Ruben 25
et filii Gad Iordanem fluvium et idcirco partem non habetis
in Domino et per hanc occasionem avertent filii vestri filios
nostros a timore Domini putavimus itaque melius et diximus 26
extruamus nobis altare non in holocausta neque ad victimas
offerendas sed in testimonium inter nos et vos et subolem 27
nostram vestramque progeniem ut serviamus Domino et iuris
nostri sit offerre holocausta et victimas et pacificas hostias et
nequaquam dicant cras filii vestri filiis nostris non est vobis 28
pars in Domino quod si voluerint dicere respondebunt eis ec-
ce altare Domini quod fecerunt patres nostri non in holocausta
neque in sacrificium sed in testimonium vestrum ac nostrum 29
absit a nobis hoc scelus ut recedamus a Domino et eius ve-
stigia relinquamus extracto altari ad holocausta et sacrificia
et victimas offerendas praeter altare Domini Dei nostri quod 30
extractum est ante tabernaculum eius quibus auditis Finees
sacerdos et principes legationis Israhel qui erant cum eo pla- 31
cati sunt et verba filiorum Ruben et Gad et dimidia tribus
Manasse libentissime susceperunt dixitque Finees filius Elea-
zari sacerdos ad eos nunc scimus quod nobiscum sit Dominus
quoniam alieni estis a praevaricatione hac et liberastis filios

32 Israhel de manu Domini reversusque est cum principibus a
filiis Ruben et Gad de terra Galaad finium Chanaan ad filios
33 Israhel et rettulit eis placuitque sermo cunctis audientibus et
laudaverunt Deum filii Israhel et nequaquam ultra dixerunt
ut ascenderent contra eos atque pugnarent et delerent terram
34 possessionis eorum vocaveruntque filii Ruben et filii Gad al-
tare quod extruxerant Testimonium nostrum quod Dominus
ipse sit Deus

XXIII

evoluto autem multo tempore postquam pacem Dominus
dederat Israheli subiectis in gyro nationibus universis et Io-
2 sue iam longevo et persenilis aetatis vocavit Iosue omnem
Israhelem maioresque natu et principes ac duces et magistros
3 dixitque ad eos ego senui et progressioris aetatis sum vosque
cernitis omnia quae fecerit Dominus Deus vester cunctis per
4 circuitum nationibus quomodo pro vobis ipse pugnaverit et
nunc quia vobis sorte divisit omnem terram ab orientali parte
Iordanis usque ad mare Magnum multaeque adhuc supersunt
5 nationes Dominus Deus vester disperdet eas et auferet a facie
6 vestra et possidebitis terram sicut vobis pollicitus est tantum
confortamini et estote solliciti ut custodiatis cuncta quae scrip-
ta sunt in volumine legis Mosi et non declinetis ab eis nec ad
7 dextram nec ad sinistram ne postquam intraveritis ad gentes
quae inter vos futurae sunt iuretis in nomine deorum earum et
8 serviatis eis et adoretis illos sed adhereatis Domino Deo ve-
9 stro quod fecistis usque in diem hanc et tunc auferet Dominus
in conspectu vestro gentes magnas et robustissimas et nullus
10 vobis resistere poterit unus e vobis persequetur hostium mille
viros quia Dominus Deus vester pro vobis ipse pugnabit sicut
11 pollicitus est hoc tantum diligentissime praecavete ut diligatis
12 Dominum Deum vestrum quod si volueritis gentium harum
quae inter vos habitant erroribus adherere et cum eis miscere
13 conubia atque amicitias copulare iam nunc scitote quod Do-
minus Deus vester non eas deleat ante faciem vestram sed sint
vobis in foveam ac laqueum et offendiculum ex latere vestro
et sudes in oculis vestris donec vos auferat atque disperdat de
14 terra hac optima quam tradidit vobis en ego hodie ingrediar
viam universae terrae et toto animo cognoscetis quod de omni-

bus verbis quae se Dominus praestaturum nobis esse pollicitus est unum non praeterierit in cassum sicut ergo implevit opere 15 quod promisit et prospera cuncta venerunt sic adducet super vos quicquid malorum comminatus est donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis eo 16 quod praeterieritis pactum Domini Dei vestri quod pepigit vobiscum et servieritis diis alienis et adoraveritis eos cito atque velociter consurget in vos furor Domini et auferemini de terra hac optima quam tradidit vobis

congregavitque Iosue omnes tribus Israhel in Sychem et vocavit maiores natu ac principes et iudices et magistros steteruntque in conspectu Domini et ad populum sic locutus est 2 haec dicit Dominus Deus Israhel trans fluvium habitaverunt patres vestri ab initio Thare pater Abraham et Nahor servieruntque diis alienis tuli ergo patrem vestrum Abraham de 3 Mesopotamiae finibus et adduxi eum in terram Chanaan multiplicavique semen eius et dedi ei Isaac illique rursum dedi 4 Iacob et Esau e quibus Esau dedi montem Seir ad possidendum Iacob vero et filii eius descenderunt in Aegyptum misi- 5 que Mosen et Aaron et percussi Aegyptum multis signis atque portentis eduxique vos et patres vestros de Aegypto et venistis ad mare persecutique sunt Aegyptii patres vestros cum 6 curribus et equitatu usque ad mare Rubrum clamaverunt autem ad Dominum filii Israhel qui posuit tenebras inter vos et 7 Aegyptios et adduxit super eos mare et operuit illos viderunt oculi vestri cuncta quae in Aegypto fecerim et habitastis in 8 solitudine multo tempore et introduxi vos ad terram Amorrei qui habitabat trans Iordanem cumque pugnarent contra vos tradidi eos in manus vestras et possedistis terram eorum atque interfecistis illos surrexit autem Balac filius Sepphor rex 9 Moab et pugnavit contra Israhelem misitque et vocavit Balaam filium Beor ut malediceret vobis et ego nolui audire eum sed e 10 contrario per illum benedixi vobis et liberavi vos de manu eius transistisque Iordanem et venistis ad Hiericho pugnaveruntque 11 contra vos viri civitatis eius Amorrei et Ferezeus et Chanaanus et Hettheus et Gergeseus et Eveus et Iebuseus et tradidi illos in manus vestras misique ante vos crabrones et eieci eos 12

de locis suis duos reges Amorreorum non in gladio et arcu
13 tuo dedique vobis terram in qua non laborastis et urbes quas
non aedificastis ut habitaretis in eis vineas et oliveta quae non
14 plantastis nunc ergo timete Dominum et servite ei perfecto
corde atque verissimo et auferte deos quibus servierunt patres
15 vestri in Mesopotamia et in Aegypto ac servite Domino sin
autem malum vobis videtur ut Domino serviatis optio vobis
datur eligite hodie quod placet cui potissimum servire debeatis
utrum diis quibus servierunt patres vestri in Mesopotamia
an diis Amorreorum in quorum terra habitatis ego autem et
16 domus mea serviemus Domino responditque populus et ait
absit a nobis ut relinquamus Dominum et serviamus diis alienis
17 Dominus Deus noster ipse eduxit nos et patres nostros
de terra Aegypti de domo servitutis fecitque videntibus nobis
signa ingentia et custodivit nos in omni via per quam ambulavimus
18 et in cunctis populis per quos transivimus et eiecit
universas gentes Amorreum habitatorem terrae quam nos intravimus
serviemus igitur Domino quia ipse est Deus noster
19 dixitque Iosue ad populum non poteritis servire Domino Deus
enim sanctus et fortis aemulator est nec ignoscet sceleribus vestris
atque peccatis si dimiseritis Dominum et servieritis diis alienis
20 convertet se et affliget vos atque subvertet postquam
vobis praestiterit bona dixitque populus ad Iosue nequaquam
21 ita ut loqueris erit sed Domino serviemus et Iosue ad populum
testes inquit vos estis quia ipsi elegeritis vobis Dominum
22 ut serviatis ei responderuntque testes nunc ergo ait auferte
deos alienos de medio vestrum et inclinate corda vestra ad Dominum
23 Deum Israhel dixitque populus ad Iosue Domino Deo nostro
serviemus oboedientes praeceptis eius percussit igitur Iosue
24 in die illo foedus et proposuit populo praecepta atque
iudicia in Sychem scripsitque omnia verba haec in volumine legis
25 Dei et tulit lapidem pergrandem posuitque eum subter
quercum quae erat in sanctuario Domini et dixit ad omnem
26 populum en lapis iste erit vobis in testimonium quod audierit
omnia verba Domini quae locutus est vobis ne forte postea
27 negare velitis et mentiri Domino Deo vestro dimisitque populum
singulos in possessionem suam et post haec mortuus est

Iosue filius Nun servus Domini centum decem annorum sepe- 30
lieruntque eum in finibus possessionis suae in Thamnathsare
quae sita est in monte Ephraim a septentrionali parte montis
Gaas servivitque Israhel Domino cunctis diebus Iosue et se- 31
niorum qui longo vixerunt tempore post Iosue et qui noverant
omnia opera Domini quae fecerat in Israhel ossa quoque Iose- 32
ph quae tulerant filii Israhel de Aegypto sepelierunt in Sychem
in parte agri quem emerat Iacob a filiis Emmor patris Sychem
centum novellis ovibus et fuit in possessione filiorum Ioseph
Eleazar quoque filius Aaron mortuus est et sepelierunt eum in 33
Gaab Finees filii eius quae data est ei in monte Ephraim

THE BOOK OF JUDGES.

I Post mortem Iosue consuluerunt filii Israhel Dominum
dicentes quis ascendet ante nos contra Chananeum et
2 erit dux belli dixitque Dominus Iudas ascendet ecce
3 tradidi terram in manus eius et ait Iudas Symeoni
fratri suo ascende mecum in sorte mea et pugna contra Cha-
naneum ut et ego pergam tecum in sorte tua et abiit cum eo
4 Symeon ascenditque Iudas et tradidit Dominus Chananeum
ac Ferezeum in manus eorum et percusserunt in Bezec decem
5 milia virorum inveneruntque Adonibezec in Bezec et pugna-
verunt contra eum ac percusserunt Chananeum et Ferezeum
6 fugit autem Adonibezec quem secuti comprehenderunt caesis
7 summitatibus manuum eius ac pedum dixitque Adonibezec
septuaginta reges amputatis manuum ac pedum summitati-
bus colligebant sub mensa mea ciborum reliquias sicut feci ita
reddidit mihi Deus adduxeruntque eum in Hierusalem et ibi
8 mortuus est obpugnantes ergo filii Iuda Hierusalem ceperunt
eam et percusserunt in ore gladii tradentes cunctam incendio
9 civitatem et postea descendentes pugnaverunt contra Chana-
neum qui habitabat in montanis et ad meridiem et in campe-
10 stribus pergensque Iudas contra Chananeum qui habitabat in
Hebron cui nomen fuit antiquitus Cariatharbe percussit Sisai
11 et Ahiman et Tholmai atque inde profectus abiit ad habitato-
res Dabir cuius nomen vetus erat Cariathsepher id est civitas
12 Litterarum dixitque Chaleb qui percusserit Cariathsepher et
13 vastaverit eam dabo ei Axam filiam meam uxorem cumque
cepisset eam Othonihel filius Cenez frater Chaleb minor dedit
14 ei filiam suam coniugem quam pergentem in itinere monuit
vir suus ut peteret a patre suo agrum quae cum suspirasset
15 sedens asino dixit ei Chaleb quid habes at illa respondit da
mihi benedictionem quia terram arentem dedisti mihi da et
inriguam aquis dedit ergo ei Chaleb inriguum superius et inri-
16 guum inferius filii autem Cinei cognati Mosi ascenderunt de
civitate Palmarum cum filiis Iuda in desertum sortis eius quod

est ad meridiem Arad et habitaverunt cum eo abiit autem Iudas cum Symeone fratre suo et percusserunt simul Chananeum qui habitabat in Sephath et interfecerunt eum vocatumque est nomen urbis Horma id est anathema cepitque Iudas Gazam cum finibus suis et Ascalonem atque Accaron cum terminis suis fuitque Dominus cum Iuda et montana possedit nec potuit delere habitatores vallis quia falcatis curribus abundabant dederuntque Chaleb Hebron sicut dixerat Moses qui delevit ex ea tres filios Enach Iebuseum autem habitatorem Hierusalem non deleverunt filii Benjamin habitavitque Iebuseus cum filiis Benjamin in Hierusalem usque in praesentem diem domus quoque Ioseph ascendit in Bethel fuitque Dominus cum eis nam cum obsiderent urbem quae prius Luza vocabatur viderunt hominem egredientem de civitate dixeruntque ad eum ostende nobis introitum civitatis et faciemus tecum misericordiam qui cum ostendisset eis percusserunt urbem in ore gladii hominem autem illum et omnem cognationem eius dimiserunt qui dimissus abiit in terram Etthim et aedificavit ibi civitatem vocavitque eam Luzam quae ita appellatur usque in praesentem diem Manasses quoque non delevit Bethsan et Thanach cum viculis suis et habitatores Dor et Ieblaam et Mageddo cum viculis suis coepitque Chananeus habitare cum eis postquam autem confortatus est Israhel fecit eos tributarios et delere noluit Ephraim etiam non interfecit Chananeum qui habitabat in Gazer sed habitavit cum eo Zabulon non delevit habitatores Cetron et Naalon sed habitavit Chananeus in medio eius factusque est ei tributarius Aser quoque non delevit habitatores Achcho et Sidonis Alab et Achazib et Alba et Afec et Roob habitavitque in medio Chananei habitatoris illius terrae nec interfecit eum Nepthali non delevit habitatores Bethsemes et Bethanath et habitavit inter Chananeum habitatorem terrae fueruntque ei Bethsemitae et Bethanitae tributarii artavitque Amorreus filios Dan in monte nec dedit eis locum ut ad planiora descenderent habitavitque in monte Hares quod interpretatur testaceo in Ahilon et Salabim et adgravata est manus domus Ioseph factusque est ei tributarius fuit autem terminus Amorrei ab ascensu Scorpionis Petra et superiora

loca

II ascenditque angelus Domini de Galgal ad locum Flentium et ait eduxi vos de Aegypto et introduxi in terram pro qua iuravi patribus vestris et pollicitus sum ut non facerem irritum
2 pactum meum vobiscum in sempiternum ita dumtaxat ut non feriretis foedus cum habitatoribus terrae huius et aras eorum subverteretis et nolulistis audire vocem meam cur hoc fecistis
3 quam ob rem nolui delere eos a facie vestra ut habeatis hostes
4 et dii eorum sint vobis in ruinam cumque loqueretur angelus Domini verba haec ad omnes filios Israhel elevaverunt vocem
5 suam et fleverunt et vocatum est nomen loci illius Flentium
6 sive Lacrimarum immolaveruntque ibi hostias Domino dimisit ergo Iosue populum et abierunt filii Israhel unusquisque in
7 possessionem suam ut obtinerent eam servieruntque Domino cunctis diebus eius et seniorum qui longo post eum vixerunt tempore et noverant omnia opera Domini quae fecerat cum
8 Israhel mortuus est autem Iosue filius Nun famulus Domini centum et decem annorum et sepelierunt eum in finibus possessionis suae in Thamnathsare in monte Ephraim a septentrionali plaga montis Gaas omnisque illa generatio congregata est ad patres suos et surrexerunt alii qui non noverant
9 Dominum et opera quae fecerat cum Israhel feceruntque filii Israhel malum in conspectu Domini et servierunt Baalim ac dimiserunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxerat eos de terra Aegypti et secuti sunt deos alienos deos quoque populorum qui habitabant in circuitu eorum et adoraverunt eos
10 et ad iracundiam concitaverunt Dominum dimittentes eum
11 et servientes Baal et Astharoth iratusque Dominus contra Israhel tradidit eos in manibus diripientium qui ceperunt eos et vendiderunt hostibus qui habitabant per gyrum nec potuerunt resistere adversariis suis sed quocumque pergere voluissent manus Domini erat super eos sicut locutus est et iuravit
12 eis et vehementer adfficti sunt suscitavitque Dominus iudices qui liberarent eos de vastantium manibus sed nec illos audire voluerunt fornicantes cum diis alienis et adorantes eos cito deseruerunt viam per quam ingressi fuerant patres eorum et
13 audientes mandata Domini omnia fecere contraria cumque

Dominus iudices suscitarēt in diebus eorum flectebatur misericordia et audiebat adffictorum gemitus et liberabat eos de caede vastantium postquam autem mortuus esset iudex revertebantur et multo maiora faciebant quam fecerant patres sui sequentes deos alienos et servientes eis et adorantes illos non dimiserunt adinventiones suas et viam durissimam per quam ambulare consueverant iratusque est furor Domini in Israhel et ait quia irritum fecit gens ista pactum meum quod pepigeram cum patribus eorum et vocem meam audire contempsit et ego non delebo gentes quas dimisit Iosue et mortuus est ut in ipsis experiar Israhel utrum custodiant viam Domini et ambulent in ea sicut custodierunt patres eorum an non dimisit ergo Dominus omnes has nationes et cito subvertere noluit nec tradidit in manibus Iosue

hae sunt gentes quas Dominus dereliquit ut erudiret in eis **III** Israhelem et omnes qui non noverant bella Chananeorum et postea discerent filii eorum certare cum hostibus et habere consuetudinem proeliandi quinque satrapas Philisthinorum omnemque Chananeum et Sidonium atque Eveum qui habitabat in monte Libano de monte Baalhermon usque ad introitum Emath dimisitque eos ut in ipsis experiretur Israhelem utrum audiret mandata Domini quae praeceperat patribus eorum per manum Mosi an non itaque filii Israhel habitaverunt in medio Chananei et Hetthei et Amorrei et Ferezei et Evei et Iebusei et duxerunt uxores filias eorum ipsique filias suas eorum filiis tradiderunt et servierunt diis eorum feceruntque malum in conspectu Domini et obliti sunt Dei sui servientes Baalim et Astharoth iratusque Dominus contra Israhel tradidit eos in manus Chusanrasathaim regis Mesopotamiae servieruntque ei octo annis et clamaverunt ad Dominum qui suscitavit eis salvatorem et liberavit eos Othonihel videlicet filium Cenez fratrem Chaleb minorem fuitque in eo spiritus Domini et iudicavit Israhel egressusque est ad pugnam et tradidit Dominus in manu eius Chusanrasathaim regem Syriae et oppressit eum quievitque terra quadraginta annis et mortuus est Othonihel filius Cenez addiderunt autem filii Israhel facere malum in conspectu Domini qui confortavit adversum eos Eglon regem

13 Moab quia fecerunt malum in conspectu eius et copulavit ei
filios Ammon et Amalech abiitque et percussit Israhel atque
14 possedit urbem Palmarum servieruntque filii Israhel Eglon re-
15 gi Moab decem et octo annis et postea clamaverunt ad Domi-
num qui suscitavit eis salvatorem vocabulo Ahoth filium Gera
filii Iemini qui utraque manu utebatur pro dextera miserunt-
16 que filii Israhel per illum munera Eglon regi Moab qui fecit
sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudi-
nis palmae manus et accinctus est eo subter sagum in dextro
17 femore obtulitque munera Eglon regi Moab erat autem Eglon
18 crassus nimis cumque obtulisset ei munera prosecutus est so-
19 cios qui cum eo venerant et reversus de Galgalis ubi erant
idola dixit ad regem verbum secretum habeo ad te o rex et ille
imperavit silentium egressisque omnibus qui circa eum erant
20 ingressus est Ahoth ad eum sedebat autem in aestivo cenacu-
lo solus dixitque verbum Dei habeo ad te qui statim surrexit
21 de throno extenditque Ahoth manum sinistram et tulit sicam
22 de dextro femore suo infixitque eam in ventre eius tam va-
lide ut capulus ferrum sequeretur in vulnere ac pinguis-
23 adipe stringeretur nec eduxit gladium sed ita ut percusserat
reliquit in corpore statimque per secreta naturae alvi sterco-
24 ra proruperunt Ahoth autem clausis diligentissime ostiis ce-
naculi et obfirmatis sera per posticam egressus est servique
25 regis ingressi viderunt clausas fores cenaculi atque dixerunt
forsitan purgat alvum in aestivo cubiculo expectantesque diu
donec erubescerent et videntes quod nullus aperiret tulerunt
26 clavem et aperientes invenerunt dominum suum iacentem in
terra mortuum Ahoth autem dum illi turbarentur effugit et
pertransiit locum Idolorum unde reversus fuerat venitque in
27 Seirath et statim insonuit bucina in monte Ephraim descen-
28 deruntque cum eo filii Israhel ipso in fronte gradiente qui dixit
ad eos sequimini me tradidit enim Dominus inimicos nostros
Moabitas in manus nostras descenderuntque post eum et oc-
cupaverunt vada Iordanis quae transmittunt in Moab et non
29 dimiserunt transire quemquam sed percusserunt Moabitas in
tempore illo circiter decem milia omnes robustos et fortes viros
30 nullus eorum evadere potuit humiliatusque est Moab die illo

sub manu Israhel et quievit terra octoginta annis post hunc 31
 fuit Samgar filius Anath qui percussit de Philisthim sescentos
 viros vomere et ipse quoque defendit Israhel

addideruntque filii Israhel facere malum in conspectu Do- **IV**
 mini post mortem Ahoth et tradidit illos Dominus in manu 2
 Iabin regis Chanaan qui regnavit in Asor habuitque ducem ex-
 ercitus sui nomine Sisaram ipse autem habitabat in Aroseth
 gentium clamaveruntque filii Israhel ad Dominum nongentos 3
 enim habebat falcatos currus et per viginti annos vehementer
 oppresserat eos erat autem Debbora prophetis uxor Lapido- 4
 th quae iudicabat populum in illo tempore et sedebat sub 5
 palma quae nomine illius vocabatur inter Rama et Bethel in
 monte Ephraim ascendebantque ad eam filii Israhel in omne
 iudicium quae misit et vocavit Barac filium Abinoem de Ce- 6
 des Neptholim dixitque ad eum praecepit tibi Dominus Deus
 Israhel vade et duc exercitum in montem Thabor tollesque te-
 cum decem milia pugnatorum de filiis Neptholim et de filiis 7
 Zabulon ego autem ducam ad te in loco torrentis Cison Si-
 saram principem exercitus Iabin et currus eius atque omnem
 multitudinem et tradam eos in manu tua dixitque ad eam Ba- 8
 rac si venis mecum vadam si nolueris venire non pergam quae 9
 dixit ad eum ibo quidem tecum sed in hac vice tibi victoria
 non reputabitur quia in manu mulieris tradetur Sisara surre-
 xit itaque Debbora et perrexit cum Barac in Cedes qui accitis 10
 Zabulon et Neptholim ascendit cum decem milibus pugnato-
 rum habens Debboram in comitatu suo Aber autem Cineus 11
 recesserat quondam a ceteris Cineis fratribus suis filiis Obab
 cognati Mosi et tetenderat tabernacula usque ad vallem quae
 vocatur Sennim et erat iuxta Cedes nuntiatumque est Sisa- 12
 rae quod ascendisset Barac filius Abinoem in montem Thabor
 et congregavit nongentos falcatos currus omnemque exercitum 13
 de Aroseth gentium ad torrentem Cison dixitque Debbora ad 14
 Barac surge haec est enim dies in qua tradidit Dominus Sisa-
 ram in manus tuas en ipse ductor est tuus descendit itaque
 Barac de monte Thabor et decem milia pugnatorum cum eo
 perterritumque Dominus Sisaram et omnes currus eius univer- 15
 samque multitudinem in ore gladii ad conspectum Barac in

16 tantum ut Sisara de curru desiliens pedibus fugeret et Barac
persequeretur fugientes currus et exercitum usque ad Aroseth
gentium et omnis hostium multitudo usque ad internicionem
17 caderet Sisara autem fugiens pervenit ad tentorium Iahel uxoris
Aber Cinei erat enim pax inter Iabin regem Asor et domum
18 Aber Cinei egressa igitur Iahel in occursum Sisarae dixit ad
eum intra ad me domine mi intra ne timeas qui ingressus ta-
19 bernaculum eius et opertus ab ea pallio dixit ad eam da mihi
obsecro paululum aquae quia valde sitio quae aperuit utrem
20 lactis et dedit ei bibere et operuit illum dixitque Sisara ad
eam sta ante ostium tabernaculi et cum venerit aliquis inter-
rogans te et dicens numquid hic est aliquis respondebis nullus
21 est tulit itaque Iahel uxor Aber clavum tabernaculi adsumens
pariter malleum et ingressa abscondite et cum silentio posuit
supra tempus capitis eius clavum percussumque malleo defixit
in cerebrum usque ad terram qui soporem morti socians de-
22 fecit et mortuus est et ecce Barac sequens Sisaram veniebat
egressaque Iahel in occursum eius dixit ei veni et ostendam
tibi virum quem quaeris qui cum intrasset ad eam vidit Si-
saram iacentem mortuum et clavum infixum in tempore eius
23 humiliavit ergo Deus in die illo Iabin regem Chanaan coram
24 filiis Israhel qui crescebant cotidie et forti manu opprimebant
Iabin regem Chanaan donec delerent eum

V cecineruntque Debbora et Barac filius Abinoem in die illo
2 dicentes qui sponte obtulistis de Israhel animas vestras ad
3 periculum benedicite Domino audite reges percipite auribus
principes ego sum ego sum quae Domino canam psallam Do-
4 mino Deo Israhel Domine cum exires de Seir et transires per
regiones Edom terra mota est caelique ac nubes stillaverunt
5 aquis montes fluxerunt a facie Domini et Sinai a facie Domini
6 Dei Israhel in diebus Samgar filii Anath in diebus Iahel quie-
verunt semitae et qui ingrediebantur per eas ambulaverunt per
7 calles devios cessaverunt fortes in Israhel et quieverunt donec
8 surgeret Debbora surgeret mater in Israhel nova bella elegit
Dominus et portas hostium ipse subvertit clypeus et hasta si
9 apparuerint in quadraginta milibus Israhel cor meum diligit
principes Israhel qui propria voluntate obtulistis vos descri-

mini benedicite Domino qui ascenditis super nitentes asinos 10
et sedetis in iudicio et ambulatis in via loquimini ubi conlisi 11
sunt currus et hostium est suffocatus exercitus ibi narrentur
iustitiae Domini et clementia in fortes Israhel tunc descen-
dit populus Domini ad portas et obtinuit principatum surge 12
surge Debbora surge surge et loquere canticum surge Barac
et adprehende captivos tuos fili Abinoem salvatae sunt reli- 13
quiae populi Dominus in fortibus dimicavit ex Ephraim dele- 14
vit eos in Amalech et post eum ex Benjamin in populos tuos o
Amalech de Machir principes descenderunt et de Zabulon qui
exercitum ducerent ad bellandum duces Isachar fuere cum 15
Debbora et Barac vestigia sunt secuti qui quasi in praeceps
ac baratrum se discrimini dedit diviso contra se Ruben ma-
gnanimorum repperta contentio est quare habitas inter duos 16
terminos ut audias sibilos gregum diviso contra se Ruben ma-
gnanimorum repperta contentio est Galaad trans Iordanem 17
quiescebat et Dan vacabat navibus Aser habitabat in litore
maris et in portibus morabatur Zabulon vero et Nepthalim 18
obtulerunt animas suas morti in regione Merome venerunt 19
reges et pugnaverunt pugnaverunt reges Chanaan in Thanach
iuxta aquas Mageddo et tamen nihil tulere praedantes de 20
caelo dimicatum est contra eos stellae manentes in ordine et
cursu suo adversum Sisaram pugnaverunt torrens Cison tra- 21
xit cadavera eorum torrens Cadumim torrens Cison conculca
anima mea robustos unguulae equorum ceciderunt fugientibus 22
impetu et per praeceps ruentibus fortissimis hostium maledi- 23
cite terrae Meroz dixit angelus Domini maledicite habitatori-
bus eius quia non venerunt ad auxilium Domini in adiutorium
fortissimorum eius benedicta inter mulieres Iahel uxor Aber 24
Cinei benedicatur in tabernaculo suo aquam petenti lac de- 25
dit et in fiala principum obtulit butyrum sinistram manum 26
misit ad clavum et dexteram ad fabrorum malleos percussit-
que Sisaram quaerens in capite vulneri locum et tempus valide
perforans inter pedes eius ruit defecit et mortuus est ante pe- 27
des illiusolvebatur et iacebat exanimis et miserabilis per 28
fenestram prospiciens ululabat mater eius et de cenaculo lo-
quebatur cur moratur regredi currus eius quare tardaverunt

29 pedes quadrigarum illius una sapientior ceteris uxoribus eius
30 haec socruī verba respondit forsitan nunc dividit spolia et
pulcherrima feminarum eligitur ei vestes diversorum colorum
Sisarae traduntur in praedam et supellex varia ad ornanda col-
31 la congeritur sic pereant omnes inimici tui Domine qui autem
32 diligunt te sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent quievitque
terra per quadraginta annos

VI fecerunt autem filii Israhel malum in conspectu Domini qui
2 tradidit eos in manu Madian septem annis et oppressi sunt
valde ab eis feceruntque sibi antra et speluncas in montibus
3 et munitissima ad repugnandum loca cumque sevisset Israhel
ascendebat Madian et Amalech et ceteri orientalium nationum
4 et apud eos figentes tentoria sicut erant in herbis cuncta vasta-
bant usque ad introitum Gazae nihilque omnino ad vitam pertinens
relinquebant in Israhel non oves non boves non asinos
5 ipsi enim et universi greges eorum veniebant cum tabernaculis
et instar lucustarum universa conplebant innumera multitudo
6 hominum et camelorum quicquid tetigerant devastantes hu-
7 miliatusque est Israhel valde in conspectu Madian et clamavit
8 ad Dominum postulans auxilium contra Madianitas qui mi-
sit ad eos virum prophetam et locutus est haec dicit Dominus
Deus Israhel ego vos feci conscendere de Aegypto et eduxi
9 de domo servitutis et liberavi de manu Aegyptiorum et om-
nium inimicorum qui adfligebant vos eiecique eos ad introitum
10 vestrum et tradidi vobis terram eorum et dixi ego Dominus
Deus vester ne timeatis deos Amorreorum in quorum terra ha-
11 bitatis et nolulistis audire vocem meam venit autem angelus
Domini et sedit sub quercu quae erat in Ephra et pertinebat
ad Ioas patrem familiae Ezri cumque Gedeon filius eius excu-
teret atque purgaret frumenta in torculari ut fugeret Madian
12, 13 apparuit ei et ait Dominus tecum virorum fortissime dixit-
que ei Gedeon obsecro Domine si Dominus nobiscum est cur
adprehenderunt nos haec omnia ubi sunt mirabilia eius quae
narraverunt patres nostri atque dixerunt de Aegypto eduxit
nos Dominus nunc autem dereliquit nos et tradidit in manibus
14 Madian respexitque ad eum Dominus et ait vade in hac for-
titudine tua et liberabis Israhel de manu Madian scito quod

miserim te qui respondens ait obsecro Domine mi in quo liberabo Israhel ecce familia mea infima est in Manasse et ego minimus in domo patris mei dixitque ei Dominus ego ero tecum et percuties Madian quasi unum virum et ille si inveni inquit gratiam coram te da mihi signum quod tu sis qui loquaris ad me ne recedas hinc donec revertar ad te portans sacrificium et offerens tibi qui respondit ego praestolabor adventum tuum ingressus est itaque Gedeon et coxit hedum et de farinae modio azymos panes carnesque ponens in canistro et ius carniuum mittens in ollam tulit omnia sub quercum et obtulit ei cui dixit angelus Domini tolle carnes et panes azymos et pone super petram illam et ius desuper funde cumque fecisset ita extendit angelus Domini summitatem virgae quam tenebat in manu et tetigit carnes et azymos panes ascenditque ignis de petra et carnes azymosque consumpsit angelus autem Domini evanuit ex oculis eius vidensque Gedeon quod esset angelus Domini ait heu mihi Domine Deus quia vidi angelum Domini facie ad faciem dixitque ei Dominus pax tecum ne timeas non morieris aedificavit ergo ibi Gedeon altare Domino vocavitque illud Domini pax usque in praesentem diem cum adhuc esset in Ephra quae est familiae Ezri nocte illa dixit Dominus ad eum tolle taurum patris tui et alterum taurum annorum septem destruesque aram Baal quae est patris tui et nemus quod circa aram est succide et aedificabis altare Domino Deo tuo in summitate petrae huius super quam sacrificium ante posuisti tollesque taurum secundum et offeres holocaustum super lignorum struem quae de nemore succideris adsumptis igitur Gedeon decem viris de servis suis fecit sicut praeceperat Dominus timens autem domum patris sui et homines illius civitatis per diem facere noluit sed omnia nocte conplevit cumque surrexissent viri oppidi eius mane viderunt destructam aram Baal lucumque succisum et taurum alterum inpositum super altare quod tunc aedificatum erat dixeruntque ad invicem quis hoc fecit cumque perquirerent auctorem facti dictum est Gedeon filius Ioas fecit haec omnia et dixerunt ad Ioas produc filium tuum ut moriatur quia destruxit aram Baal et succidit nemus quibus ille respondit numquid

ultores estis Baal et pugnatis pro eo qui adversarius eius est
moriatur antequam lux crastina veniat si deus est vindicet se
32 de eo qui suffodit aram eius ex illo die vocatus est Gedeon
Hierobbaal eo quod dixisset Ioas ulciscatur se de eo Baal qui
33 suffodit altare eius igitur omnis Madian et Amalech et orien-
tales populi congregati sunt simul et transeuntes Iordanem
34 castrametati sunt in valle Iezrahel spiritus autem Domini in-
duit Gedeon qui clangens bucina convocavit domum Abiezer
35 ut sequeretur misitque nuntios in universum Manassen qui
et ipse secutus est eum et alios nuntios in Aser et Zabulon et
36 Nepthalim qui occurrerunt ei dixitque Gedeon ad Dominum
37 si salvum facis per manum meam Israhel sicut locutus es po-
nam vellus hoc lanae in area si ros in solo vellere fuerit et in
omni terra siccitas sciam quod per manum meam sicut locutus
38 es liberabis Israhel factumque est ita et de nocte consurgens
39 expresso vellere concam rore complevit dixitque rursus ad Do-
minum ne irascatur furor tuus contra me si adhuc semel temp-
tavero signum quaerens in vellere oro ut solum vellus siccum
40 sit et omnis terra rore madens fecitque Dominus nocte illa ut
postulaverat et fuit siccitas in solo vellere et ros in omni terra

VII igitur Hierobbaal qui est et Gedeon de nocte consurgens et
omnis populus cum eo venit ad fontem qui vocatur Arad erant
autem castra Madian in valle ad septentrionalem plagam col-
2 lis Excelsi dixitque Dominus ad Gedeon multus tecum est
populus nec tradetur Madian in manus eius ne glorietur con-
3 tra me Israhel et dicat meis viribus liberatus sum loquere
ad populum et cunctis audientibus praedica qui formidolosus
et timidus est revertatur recesseruntque de monte Galaad et
reversa sunt ex populo viginti duo milia virorum et tantum de-
4 cem milia remanserunt dixitque Dominus ad Gedeon adhuc
populus multus est duc eos ad aquas et ibi probabo illos et
de quo dixerō tibi ut tecum vadat ipse pergat quem ire prohi-
5 buero revertatur cumque descendisset populus ad aquas dixit
Dominus ad Gedeon qui lingua lambuerint aquas sicut solent
canes lambere separabis eos seorsum qui autem curvatis geni-
6 bus biberint in altera parte erunt fuit itaque numerus eorum
qui manu ad os proiciente aquas lambuerant trecenti viri omnis

autem reliqua multitudo flexo poplite biberat et ait Dominus 7
ad Gedeon in trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos
et tradam Madian in manu tua omnis autem reliqua multitudo 8
revertatur in locum suum sumptis itaque pro numero cibariis 8
et tubis omnem reliquam multitudinem abire praecepit ad tabernacula sua et ipse cum trecentis viris se certamini dedit 9
castra autem Madian erant subter in valle eadem nocte dixit 9
Dominus ad eum surge et descende in castra quia tradidi eos
in manu tua sin autem solus ire formidas descendat tecum 10
Phara puer tuus et cum audieris quid loquantur tunc confortabuntur manus tuae et securior ad hostium castra descendes 11
descendit ergo ipse et Phara puer eius in partem castrorum ubi
erant armatorum vigiliae Madian autem et Amalech et omnes 12
orientales populi fusi iacebant in valle ut lucustarum multitudo
cameli quoque innumerabiles erant sicut harena quae iacet in
litoribus maris cumque venisset Gedeon narrabat aliquis somnium 13
proximo suo et in hunc modum referebat quod viderat
vidi somnium et videbatur mihi quasi subcinericius panis ex
hordeo volvi et in Madian castra descendere cumque pervenisset
ad tabernaculum percussit illud atque subvertit et terrae funditus coaequavit 14
respondit is cui loquebatur non est hoc 14
aliud nisi gladius Gedeonis filii Ioas viri Israhelitae tradidit
Deus in manu eius Madian et omnia castra eius cumque audisset 15
Gedeon somnium et interpretationem eius adoravit et reversus ad castra Israhel ait surgite tradidit enim Dominus in
manus nostras castra Madian divisitque trecentos viros in tres 16
partes et dedit tubas in manibus eorum lagoenasque vacuas ac
lampadas in medio lagoenarum et dixit ad eos quod me facere 17
videritis hoc facite ingrediar partem castrorum et quod fecero sectamini 18
quando personaverit tuba in manu mea vos 18
quoque per castrorum circuitum clangite et conclamate Domino et Gedeoni 19
ingressusque est Gedeon et trecenti viri qui 19
erant cum eo in parte castrorum incipientibus vigiliis noctis
mediae et custodibus suscitatis coeperunt bucinis clangere et conplodere inter se lagoenas cumque per gyrum castrorum 20
in tribus personarent locis et hydrias confregissent tenuerunt
sinistris manibus lampadas et dextris sonantes tubas clama-

21 veruntque gladius Domini et Gedeonis stantes singuli in loco
suo per circuitum castrorum hostilium omnia itaque castra
22 turbata sunt et vociferantes ululantesque fugerunt et nihilo-
minus insistebant trecenti viri bucinis personantes inmisitque
Dominus gladium in omnibus castris et mutua se caede trun-
23 cabant fugientes usque Bethseta et crepidinem Abelmeula in
Tebbath conclamantes autem viri Israhel de Nepthali et Aser
24 et omni Manasse persequabantur Madian misitque Gedeon
nuntios in omnem montem Ephraim dicens descendite in oc-
cursum Madian et occupate aquas usque Bethbera atque Ior-
danem clamavitque omnis Ephraim et praeoccupavit aquas
25 atque Iordanem usque Bethbera adprehensosque duos viros
Madian Oreb et Zeb interfecit Oreb in petra Oreb Zeb vero
in torculari Zeb et persecuti sunt Madian capita Oreb et Zeb
portantes ad Gedeon trans fluenta Iordanis

VIII dixeruntque ad eum viri Ephraim quid est hoc quod facere
voluisti ut non nos vocares cum ad pugnam pergeres contra
2 Madian iurgantes fortiter et prope vim inferentes quibus ille
respondit quid enim tale facere potui quale vos fecistis nonne
3 melior est racemus Ephraim vindemiis Abiezer in manus ve-
stras tradidit Dominus principes Madian Oreb et Zeb quid tale
facere potui quale vos fecistis quod cum locutus esset requievit
4 spiritus eorum quo tuebant contra eum cumque venisset Ge-
deon ad Iordanem transivit eum cum trecentis viris qui secum
5 erant et prae lassitudine fugientes persequi non poterant dixitque
ad viros Soccoth date obsecro panes populo qui mecum
est quia valde defecerunt ut possimus persequi Zebee et Sal-
6 mana reges Madian responderunt principes Soccoth forsitan
palmae manuum Zebee et Salmana in manu tua sunt et idcirco
7 postulas ut demus exercitui tuo panes quibus ille ait cum ergo
tradiderit Dominus Zebee et Salmana in manus meas conteram
8 carnes vestras cum spinis tribulisque deserti et inde conscen-
dens venit in Phanuhel locutusque est ad viros eius loci similia
9 cui et illi responderunt sicut responderant viri Soccoth dixit
itaque et eis cum reversus fuero victor in pace destruam turrem
10 hanc Zebee autem et Salmana requiescebant cum omni exer-
citu suo quindecim milia enim viri remanserant ex omnibus

turmis orientalium populorum caesis centum viginti milibus
 bellatorum et educentium gladium ascendensque Gedeon per 11
 viam eorum qui in tabernaculis morabantur ad orientalem par-
 tem Nobee et Iecbaa percussit castra hostium qui securi erant
 et nihil adversi suspicabantur fugeruntque Zebee et Salmana 12
 quos persequens Gedeon comprehendit turbato omni exercitu
 eorum revertensque de bello ante solis ortum adprehendit 13, 14
 puerum de viris Soccoth interrogavitque eum nomina prin-
 cipum et seniorum Soccoth et descripsit septuaginta septem
 viros venitque ad Soccoth et dixit eis en Zebee et Salmana 15
 super quibus exprobrastis mihi dicentes forsitan manus Zebee
 et Salmana in manibus tuis sunt et idcirco postulas ut demus
 viris qui lassi sunt et defecerunt panes tulit ergo seniores 16
 civitatis et spinas deserti ac tribulos et contrivit cum eis atque
 comminuit viros Soccoth turrem quoque Phanuhel subvertit 17
 occisis habitatoribus civitatis dixitque ad Zebee et Salmana 18
 quales fuerunt viri quos occidistis in Thabor qui responderunt
 similes tui et unus ex eis quasi filius regis quibus ille ait fratres 19
 mei fuerunt filii matris meae vivit Dominus si servassetis eos
 non vos occiderem dixitque Ietther primogenito suo surge et 20
 interfice eos qui non eduxit gladium timebat enim quia adhuc
 puer erat dixeruntque Zebee et Salmana tu surge et inrue in 21
 nos quia iuxta aetatem robur est hominis surrexit Gedeon et
 interfecit Zebee et Salmana et tulit ornamenta ac bullas quibus
 colla regalium camelorum decorari solent dixeruntque omnes 22
 viri Israhel ad Gedeon dominare nostri tu et filius tuus et filius
 filii tui quia liberasti nos de manu Madian quibus ille ait non 23
 dominabor vestri nec dominabitur in vos filius meus sed domi-
 nabitur Dominus dixitque ad eos unam petitionem postulo a 24
 vobis date mihi inares ex praeda vestra inares enim aureas
 Ismahelitae habere consuerant qui responderunt libentissime 25
 dabimus expandentesque super terram pallium proiecerunt in
 eo inares de praeda et fuit pondus postulataram inaurium 26
 mille septingenti auri sicli absque ornamentis et monilibus et
 veste purpurea quibus Madian reges uti soliti erant et praeter
 torques aureos camelorum fecitque ex eo Gedeon ephod et po- 27
 suit illud in civitate sua Ephra fornicatusque est omnis Israhel

28 in eo et factum est Gedeoni et omni domui eius in ruinam humiliatus est autem Madian coram filiis Israhel nec potuerunt ultra elevare cervices sed quievit terra per quadraginta annos
29 quibus praefuit Gedeon abiit itaque Hierobbaal filius Ioas et
30 habitavit in domo sua habuitque septuaginta filios qui egressi
31 sunt de femore eius eo quod plures haberet uxores concubina autem illius quam habebat in Sychem genuit ei filium nomine Abimelech mortuusque est Gedeon filius Ioas in senectute bona et sepultus in sepulchro Ioas patris sui in Ephra de familia Ezri postquam autem mortuus est Gedeon aversi sunt filii Israhel et fornicati cum Baalim percusseruntque cum Baal
34 foedus ut esset eis in deum nec recordati sunt Domini Dei sui qui eruit eos de manu omnium inimicorum suorum per
35 circuitum nec fecerunt misericordiam cum domo Hierobbaal Gedeon iuxta omnia bona quae fecerat Israheli

IX abiit autem Abimelech filius Hierobbaal in Sychem ad fratres matris suae et locutus est ad eos et ad omnem cognationem domus patris matris suae dicens loquimini ad omnes viros Sychem quid vobis est melius ut dominantur vestri septuaginta viri omnes filii Hierobbaal an ut dominetur vobis unus vir simulque considerate quia os vestrum et caro vestra sum
3 locutique sunt fratres matris eius de eo ad omnes viros Sychem universos sermones istos et inclinaverunt cor eorum post
4 Abimelech dicentes frater noster est dederuntque illi septuaginta pondo argenti de fano Baalbrith qui conduxit sibi ex
5 eo viros inopes et vagos secutique sunt eum et venit in domum patris sui Ephra et occidit fratres suos filios Hierobbaal septuaginta viros super lapidem unum remansitque Ioatham
6 filius Hierobbaal minimus et absconditus est congregati sunt autem omnes viri Sychem et universae familiae urbis Mello abieruntque et constituerunt regem Abimelech iuxta quercum
7 quae stabat in Sychem quod cum nuntiatum esset Ioatham ivit et stetit in vertice montis Garizim elevataque voce clamavit et dixit audite me viri Sychem ita audiat vos Deus ierunt ligna ut unguerent super se regem dixeruntque olivae impera
9 nobis quae respondit numquid possum deserere pinguedinem meam qua et dii utuntur et homines et venire ut inter ligna

promoveret dixeruntque ligna ad arborem ficum veni et super 10
 nos regnum accipe quae respondit eis numquid possum dese- 11
 rere dulcedinem meam fructusque suavissimos et ire ut inter
 cetera ligna commovear locuta sunt quoque ligna ad vitem 12
 veni et impera nobis quae respondit numquid possum dese- 13
 rere vinum meum quod laetificat Deum et homines et inter
 ligna cetera commoveri dixeruntque omnia ligna ad ramnum 14
 veni et impera super nos quae respondit eis si vere me re- 15
 gem vobis constituitis venite et sub mea umbra requiescite sin
 autem non vultis egrediatur ignis de ramno et devoret cedros
 Libani nunc igitur si recte et absque peccato constituistis su- 16
 per vos regem Abimelech et bene egistis cum Hierobbaal et
 cum domo eius et reddidistis vicem beneficiis eius qui pugna-
 vit pro vobis et animam suam dedit periculis ut erueret vos 17
 de manu Madian qui nunc surrexistis contra domum patris 18
 mei et interfecistis filios eius septuaginta viros super unum
 lapidem et constituistis regem Abimelech filium ancillae eius
 super habitatores Sychem eo quod frater vester sit si ergo rec- 19
 te et absque vitio egistis cum Hierobbaal et domo eius hodie
 laetamini in Abimelech et ille laetetur in vobis sin autem per- 20
 verse egrediatur ignis ex eo et consumat habitatores Sychem
 et oppidum Mello egrediaturque ignis de viris Sychem et de
 oppido Mello et devoret Abimelech quae cum dixisset fugit 21
 et abiit in Bera habitavitque ibi metu Abimelech fratris sui
 regnavit itaque Abimelech super Israhel tribus annis misit- 22, 23
 que Deus spiritum pessimum inter Abimelech et habitatores
 Sychem qui coeperunt eum detestari et scelus interfectionis 24
 septuaginta filiorum Hierobbaal et effusionem sanguinis eorum
 conferre in Abimelech fratrem suum et in ceteros Sycimarum
 principes qui eum adiuverant posueruntque insidias adversum 25
 eum in montium summitate et dum illius praestolantur adven-
 tum exercebant latrocinia agentes praedas de praetereuntibus
 nuntiatumque est Abimelech venit autem Gaal filius Obed 26
 cum fratribus suis et transivit in Sycimam ad cuius adventum
 erecti habitatores Sychem egressi sunt in agros vastantes vi- 27
 neas uvasque calcantes et factis cantantium choris ingressi sunt
 fanum dei sui et inter epulas et pocula maledicebant Abime-

28 lech clamante Gaal filio Obed quis est Abimelech et quae est
Sychem ut serviamus ei numquid non est filius Hierobbaal et
constituit principem Zebul servum suum super viros Emmor
29 patris Sychem cur igitur servimus ei utinam daret aliquis popu-
lum istum sub manu mea ut auferrem de medio Abimelech
dictumque est Abimelech congrega exercitus multitudinem et
30 veni Zebul enim princeps civitatis auditis sermonibus Gaal
31 filii Obed iratus est valde et misit clam ad Abimelech nuntios
dicens ecce Gaal filius Obed venit in Sycimam cum fratribus
32 suis et obpugnat adversum te civitatem surge itaque nocte
33 cum populo qui tecum est et latita in agro et primo mane
oriente sole inrue super civitatem illo autem egrediente adver-
34 sum te cum populo suo fac ei quod potueris surrexit itaque
Abimelech cum omni exercitu suo nocte et tetendit insidias
35 iuxta Sycimam in quattuor locis egressusque est Gaal filius
Obed et stetit in introitu portae civitatis surrexit autem Abi-
36 melech et omnis exercitus cum eo de insidiarum loco cumque
vidisset populum Gaal dixit ad Zebul ecce de montibus multi-
tudo descendit cui ille respondit umbras montium vides quasi
37 hominum capita et hoc errore deciperis rursumque Gaal ait
ecce populus de umbilico terrae descendit et unus cuneus ve-
38 nit per viam quae respicit quercum cui dixit Zebul ubi est
nunc os tuum quo loquebaris quis est Abimelech ut serviamus
ei nonne iste est populus quem despiciebas egredere et pugna
39 contra eum abiit ergo Gaal spectante Sycimarum populo et
40 pugnavit contra Abimelech qui persecutus est eum fugientem
et in urbem compulit cecideruntque ex parte eius plurimi us-
41 que ad portam civitatis et Abimelech sedit in Ruma Zebul
autem Gaal et socios eius expulit de urbe nec in ea passus est
42 commorari sequenti ergo die egressus est populus in campum
43 quod cum nuntiatum esset Abimelech tulit exercitum suum
et divisit in tres turmas tendens insidias in agris vidensque
quod egrederetur populus de civitate surrexit et inruit in eos
44 cum cuneo suo obpugnans et obsidens civitatem duae autem
45 turmae palantes per campum adversarios sequebantur porro
Abimelech omni illo die obpugnabat urbem quam cepit in-
terfectis habitatoribus eius ipsaque destructa ita ut sal in ea

dispergeret quod cum audissent qui habitabant in turre Sy- 46
 cimorum ingressi sunt fanum dei sui Berith ubi foedus cum eo
 pepigerant et ex eo locus nomen acceperat qui erat valde muni-
 tus Abimelech quoque audiens viros turris Sycimorum pariter 47
 conglobatos ascendit in montem Selmon cum omni populo suo 48
 et arrepta securi praecidit arboris ramum inpositumque ferens
 umero dixit ad socios quod me vidistis facere cito facite igitur 49
 certatim ramos de arboribus praecedentes sequebantur ducem
 quos circumdantes praesidio succenderunt atque ita factum est
 ut fumo et igne mille hominum necarentur viri pariter ac mu-
 lieres habitatorum turris Sychem Abimelech autem inde pro- 50
 ficiscens venit ad oppidum Thebes quod circumdans obsidebat
 exercitu erat autem turris excelsa in media civitate ad quam 51
 confugerant viri simul ac mulieres et omnes principes civita-
 tis clausa firmissime ianua et super turris tectum stantes per
 propugnacula accedensque Abimelech iuxta turrem pugnabat 52
 fortiter et adpropinquans ostio ignem subponere nitebatur et 53
 ecce una mulier fragmen molae desuper iaciens inlisit capiti
 Abimelech et confregit cerebrum eius qui vocavit cito armi- 54
 gerum suum et ait ad eum evagina gladium tuum et percute
 me ne forte dicatur quod a femina interfectus sim qui iussa
 perficiens interfecit eum illoque mortuo omnes qui cum eo 55
 erant de Israhel reversi sunt in sedes suas et reddidit Deus 56
 malum quod fecerat Abimelech contra patrem suum interfec-
 tis septuaginta fratribus suis Sycimitis quoque quod operati 57
 erant retributum est et venit super eos maledictio Ioatham filii
 Hierobbaal

post Abimelech surrexit dux in Israhel Thola filius Phoa **X**
 patri Abimelech vir de Isachar qui habitavit in Sanir montis
 Ephraim et iudicavit Israhel viginti et tribus annis mortuus- 2
 que ac sepultus est in Sanir huic successit Iair Galaadites 3
 qui iudicavit Israhel per viginti et duos annos habens trigin- 4
 ta filios sedentes super triginta pullos asinarum et principes
 triginta civitatum quae ex nomine eius appellatae sunt Avo-
 thiair id est oppida Iair usque in praesentem diem in terra
 Galaad mortuusque est Iair ac sepultus in loco cui est voca- 5
 bulum Camon filii autem Israhel peccatis veteribus iungen- 6

tes nova fecerunt malum in conspectu Domini et servierunt
idolis Baalim et Astharoth et diis Syriae ac Sidonis et Moab
et filiorum Ammon et Philisthim dimiseruntque Dominum et
7 non colebant eum contra quos iratus tradidit eos in manu
8 Philisthim et filiorum Ammon adflictique sunt et vehemen-
ter oppressi per annos decem et octo omnes qui habitabant
9 trans Iordanem in terra Amorrei quae est in Galaad in tan-
tum ut filii Ammon Iordane transmissio vastarent Iudam et
10 Benjamin et Ephraim adflictusque est Israhel nimis et cla-
mantes ad Dominum dixerunt peccavimus tibi quia dereliqui-
11 mus Deum nostrum et servivimus Baalim quibus locutus est
Dominus numquid non Aegyptii et Amorrei filiique Ammon
12 et Philisthim Sidonii quoque et Amalech et Chanaan oppres-
13 serunt vos et clamastis ad me et erui vos de manu eorum et
tamen reliquistis me et coluistis deos alienos idcirco non ad-
14 dam ut ultra vos liberem ite et invocate deos quos elegistis
15 ipsi vos liberent in tempore angustiae dixeruntque filii Israhel
ad Dominum peccavimus redde tu nobis quicquid tibi placet
16 tantum nunc libera nos quae dicentes omnia de finibus suis
alienorum deorum idola proiecerunt et servierunt Deo qui dol-
17 uit super miseriis eorum itaque filii Ammon conclamantes in
Galaad fixere tentoria contra quos congregati filii Israhel in
18 Maspha castrametati sunt dixeruntque principes Galaad sin-
guli ad proximos suos qui primus e nobis contra filios Ammon
coeperit dimicare erit dux populi Galaad

XI fuit illo tempore Iepthae Galaadites vir fortissimus atque
2 pugnator filius meretricis mulieris qui natus est de Galaad ha-
buit autem Galaad uxorem de qua suscepit filios qui postquam
creverant eiecerunt Iepthae dicentes heres in domo patris no-
3 stri esse non poteris quia de altera matre generatus es quos
ille fugiens atque devitans habitavit in terra Tob congregatique
sunt ad eum viri inopes et latrocinantes et quasi principem se-
4 quebantur in illis diebus pugnabant filii Ammon contra Isra-
5 hel quibus acriter instantibus perrexerunt maiores natu de
6 Galaad ut tollerent in auxilium sui Iepthae de terra Tob di-
xeruntque ad eum veni et esto princeps noster et pugna contra
7 filios Ammon quibus ille respondit nonne vos estis qui odistis

me et eiecistis de domo patris mei et nunc venistis ad me necessitate compulsi dixeruntque principes Galaad ad Iepthae 8
ob hanc igitur causam nunc ad te venimus ut proficiscaris nobiscum et pugnes contra filios Ammon sisque dux omnium qui habitant in Galaad Iepthae quoque dixit eis si vere venistis 9
ad me ut pugnem pro vobis contra filios Ammon tradideritque eos Dominus in manus meas ego ero princeps vester qui responderunt ei Dominus qui haec audit ipse mediator ac testis est quod nostra promissa faciamus abiit itaque Iepthae cum 11
principibus Galaad fecitque eum omnis populus principem sui locutusque est Iepthae omnes sermones suos coram Domino in Maspha et misit nuntios ad regem filiorum Ammon qui 12
ex persona sua dicerent quid mihi et tibi est quia venisti contra me ut vastares terram meam quibus ille respondit quia 13
tulit Israhel terram meam quando ascendit de Aegypto a finibus Arnon usque Iaboc atque Iordanem nunc igitur cum pace redde mihi eam per quos rursus mandavit Iepthae et imperavit eis ut dicerent regi Ammon haec dicit Iepthae non 15
tulit Israhel terram Moab nec terram filiorum Ammon sed 16
quando de Aegypto conscenderunt ambulavit per solitudinem usque ad mare Rubrum et venit in Cades misitque nuntios 17
ad regem Edom dicens dimitte ut transeam per terram tuam qui noluit adquiescere precibus eius misit quoque et ad regem Moab qui et ipse transitum praebere contempsit mansit itaque in Cades et circuivit ex latere terram Edom et terram 18
Moab venitque contra orientalem plagam terrae Moab et castrametatus est trans Arnon nec voluit intrare terminos Moab Arnon quippe confinium est terrae Moab misit itaque Israhel 19
nuntios ad Seon regem Amorreorum qui habitabat in Esebon et dixerunt ei dimitte ut transeam per terram tuam usque ad fluvium qui et ipse Israhel verba despiciens non dimisit eum 20
transire per terminos suos sed infinita multitudine congregata egressus est contra eum in Iassa et fortiter resistebat tradiditque eum Dominus in manu Israhel cum omni exercitu suo qui percussit eum et possedit omnem terram Amorrei habitatoris regionis illius et universos fines eius de Arnon usque Iaboc et 22
de solitudine usque ad Iordanem Dominus ergo Deus Israhel 23

subvertit Amorreum pugnante contra illum populo suo Israhel
24 et tu nunc vis possidere terram eius nonne ea quae possedit
Chamos deus tuus tibi iure debentur quae autem Dominus
Deus noster victor obtinuit in nostram cedent possessionem
25 nisi forte melior es Balac filio Sepphor rege Moab aut doce-
re potes quod iurgatus sit contra Israhel et pugnaverit contra
26 eum quando habitavit in Esebon et viculis eius et in Aroer
et villis illius vel in cunctis civitatibus iuxta Iordanem per tre-
centos annos quare tanto tempore nihil super hac repetitione
27 temptastis igitur non ego pecco in te sed tu contra me ma-
le agis indicens mihi bella non iusta iudicet Dominus arbiter
28 huius diei inter Israhel et inter filios Ammon noluitque ad-
quiescere rex filiorum Ammon verbis Iepthae quae per nuntios
29 mandaverat factus est ergo super Iepthae spiritus Domini et
circumiens Galaad et Manasse Maspha quoque Galaad et inde
30 transiens ad filios Ammon votum vovit Domino dicens si tra-
31 dideris filios Ammon in manus meas quicumque primus fuerit
egressus de foribus domus meae mihiq̄ue occurrerit revertenti
cum pace a filiis Ammon eum holocaustum offeram Domino
32 transivitque Iepthae ad filios Ammon ut pugnaret contra eos
33 quos tradidit Dominus in manus eius percussitque ab Aroer
usque dum venias in Mennith viginti civitates et usque ad
Abel quae est vineis consita plaga magna nimis humiliatique
34 sunt filii Ammon a filiis Israhel revertenti autem Iepthae in
Maspha domum suam occurrit unigenita filia cum tympanis
35 et choris non enim habebat alios liberos qua visa scidit vesti-
menta sua et ait heu filia mi decepisti me et ipsa decepta es
aperui enim os meum ad Dominum et aliud facere non potero
36 cui illa respondit pater mi si aperuisti os tuum ad Dominum
fac mihi quodcumque pollicitus es concessa tibi ultione atque
37 victoria de hostibus tuis dixitque ad patrem hoc solum mi-
hi praesta quod deprecor dimitte me ut duobus mensibus cir-
cumeam montes et plangam virginitatem meam cum sodalibus
38 meis cui ille respondit vade et dimisit eam duobus mensibus
cumque abisset cum sociis ac sodalibus suis flebat virginita-
39 tem suam in montibus expletisque duobus mensibus reversa
est ad patrem suum et fecit ei sicut voverat quae ignorabat

virum exinde mos increbuit in Israhel et consuetudo servata
 est ut post anni circulum convenient in unum filiae Israhel et 40
 plangant filiam Iepthae Galaaditae diebus quattuor

ecce autem in Ephraim orta seditio est nam transeuntes **XII**
 contra aquilonem dixerunt ad Iepthae quare vadens ad pu-
 gnam contra filios Ammon vocare nos noluisti ut pergeremus
 tecum igitur incendimus domum tuam quibus ille respondit 2
 disceptatio erat mihi et populo meo contra filios Ammon ve-
 hemens vocavique vos ut mihi praeberetis auxilium et facere
 noluistis quod cernens posui in manibus meis animam meam 3
 transivique ad filios Ammon et tradidit eos Dominus in manus
 meas quid commerui ut adversum me consurgatis in proelium
 vocatis itaque ad se cunctis viris Galaad pugnabat contra Eph- 4
 raim percusseruntque viri Galaad Ephraim quia dixerat fugi-
 tivus est Galaad de Ephraim et habitat in medio Ephraim et
 Manasse occupaveruntque Galaaditae vada Iordanis per quae 5
 Ephraim reversurus erat cumque venisset ad ea de Ephraim
 numero fugiens atque dixisset obsecro ut me transire permit-
 tas dicebant ei Galaaditae numquid Ephrateus es quo dicente 6
 non sum interrogabant eum dic ergo sebboleth quod inter-
 pretatur spica qui respondebat tebboleth eadem littera spicam 6
 exprimere non valens statimque adprehensum iugulabant in ip-
 so Iordanis transitu et ceciderunt in illo tempore de Ephraim
 quadraginta duo milia iudicavitque Iepthae Galaadites Isra- 7
 hel sex annis et mortuus est ac sepultus in civitate sua Galaad
 post hunc iudicavit Israhel Abessan de Bethleem qui habuit 8, 9
 triginta filios et totidem filias quas emittens foras maritis dedit
 et eiusdem numeri filiis suis accepit uxores introducens in do-
 mum suam qui septem annis iudicavit Israhel mortuusque est 10
 ac sepultus in Bethleem cui successit Ahialon Zabulonites et 11
 iudicavit Israhelem decem annis mortuusque est ac sepultus 12
 in Zabulon post hunc iudicavit in Israhel Abdon filius Hellel 13
 Farathonites qui habuit quadraginta filios et triginta ex eis 14
 nepotes ascendentes super septuaginta pullos asinarum et iu-
 dicavit in Israhel octo annis mortuusque est ac sepultus in 15
 Farathon terrae Ephraim in monte Amalech

rursumque filii Israhel fecerunt malum in conspectu Domi- **XIII**

ni qui tradidit eos in manus Philisthinorum quadraginta an-
2 nis erat autem vir quidam de Saraa et de stirpe Dan nomine
3 Manue habens uxorem sterilem cui apparuit angelus Domini
et dixit ad eam sterilis es et absque liberis sed concipies et pa-
4 ries filium cave ergo ne vinum bibas ac siceram ne inmundum
5 quicquam comedas quia concipies et paries filium cuius non
tanget caput novacula erit enim nazareus Dei ab infantia sua et
6 ex matris utero et ipse incipiet liberare Israhel de manu Phi-
listhinorum quae cum venisset ad maritum dixit ei vir Dei
7 venit ad me habens vultum angelicum terribilis nimis quem
cum interrogassem quis esset et unde venisset et quo nomine
8 vocaretur noluit mihi dicere sed hoc respondit ecce concipies
et paries filium cave ne vinum bibas et siceram et ne aliquo
vescaris in mundo erit enim puer nazareus Dei ab infantia sua
9 et ex utero matris usque ad diem mortis suae oravit itaque
Manue Deum et ait obsecro Domine ut vir Dei quem misisti
veniat iterum et doceat nos quid debeamus facere de puero
10 qui nasciturus est exaudivitque Dominus precantem Manue
et apparuit rursus angelus Domini uxori eius sedenti in agro
Manue autem maritus eius non erat cum ea quae cum vidisset
11 angelum festinavit et cucurrit ad virum suum nuntiavitque ei
dicens ecce apparuit mihi vir quem ante videram qui surrexit
et secutus est uxorem suam veniensque ad virum dixit ei tu
12 es qui locutus es mulieri et ille respondit ego sum cui Manue
quando inquit sermo tuus fuerit expletus quid vis ut faciat puer
13 aut a quo se observare debet dixitque angelus Domini ad
Manue ab omnibus quae locutus sum uxori tuae absterneat se
14 et quicquid ex vinea nascitur non comedat vinum et siceram
non bibat nullo vescatur in mundo et quod ei praecepi impleat
15 atque custodiat dixitque Manue ad angelum Domini obsecro
te ut adquiescas precibus meis et faciamus tibi hedum de capris
16 cui respondit angelus si me cogis non comedam panes tuos sin
autem vis holocaustum facere offer illud Domino et nesciebat
17 Manue quod angelus Dei esset dixitque ad eum quod est tibi
18 nomen ut si sermo tuus fuerit expletus honoremus te cui ille
19 respondit cur quaeris nomen meum quod est mirabile tulit
itaque Manue hedum de capris et libamenta et posuit super

petram offerens Domino qui facit mirabilia ipse autem et uxor
 eius intuebantur cumque ascenderet flamma altaris in caelum 20
 angelus Domini in flamma pariter ascendit quod cum vidisset
 Manue et uxor eius proni ceciderunt in terram et ultra non 21
 eis apparuit angelus Domini statimque intellexit Manue ange-
 lum esse Domini et dixit ad uxorem suam morte moriemur 22
 quia vidimus Deum cui respondit mulier si Dominus nos vel- 23
 let occidere de manibus nostris holocaustum et libamenta non
 suscepisset nec ostendisset nobis haec omnia neque ea quae
 sunt ventura dixisset peperit itaque filium et vocavit nomen 24
 eius Samson crevitque puer et benedixit ei Dominus coepit- 25
 que spiritus Domini esse cum eo in castris Dan inter Saraa et
 Esthaol

descendit igitur Samson in Thamnatha vidensque ibi mulierem de filiabus Philisthim ascendit et nuntiavit patri suo et 2 **XIV**
 matri dicens vidi mulierem in Thamnatha de filiabus Philisthi-
 norum quam quaeso ut mihi accipiatis uxorem cui dixerunt 3
 pater et mater sua numquid non est mulier in filiabus fra-
 trum tuorum et in omni populo meo quia vis accipere uxorem
 de Philisthim qui incircumcisi sunt dixitque Samson ad pa-
 trem suum hanc mihi accipe quia placuit oculis meis parentes 4
 autem eius nesciebant quod res a Domino fieret et quaereret
 occasionem contra Philisthim eo enim tempore Philisthim do-
 minabantur Israheli descendit itaque Samson cum patre suo 5
 et matre in Thamnatha cumque venissent ad vineas oppidi
 apparuit catulus leonis saevus rugiens et occurrit ei inruit 6
 autem spiritus Domini in Samson et dilaceravit leonem quasi
 hedum in frusta concerperet nihil omnino habens in manu et
 hoc patri et matri noluit indicare descenditque et locutus est 7
 mulieri quae placuerat oculis eius et post aliquot dies rever- 8
 tens ut acciperet eam declinavit ut videret cadaver leonis et
 ecce examen apium in ore leonis erat ac favus mellis quem 9
 cum sumpsisset in manibus comedebat in via veniensque ad
 patrem suum et matrem dedit eis partem qui et ipsi comede-
 runt nec tamen eis voluit indicare quod mel de corpore leonis
 adsumpserat descendit itaque pater eius ad mulierem et fecit 10
 filio suo Samson convivium sic enim iuvenes facere consue-

11 rant cum igitur cives loci vidissent eum dederunt ei sodales
12 triginta qui essent cum eo quibus locutus est Samson propo-
nam vobis problema quod si solveritis mihi intra septem dies
13 convivii dabo vobis triginta sindones et totidem tunicas sin
autem non potueritis solvere vos dabitis mihi triginta sindo-
nes et eiusdem numeri tunicas qui responderunt ei propone
14 problema ut audiamus dixitque eis de comedente exivit ci-
bus et de forte est egressa dulcedo nec potuerunt per tres dies
15 propositionem solvere cumque adesset dies septimus dixerunt
ad uxorem Samson blandire viro tuo et suade ei ut indicet ti-
bi quid significet problema quod si facere nolueris incendimus
et te et domum patris tui an idcirco nos vocastis ad nuptias
16 ut spoliaretis quae fundebat apud Samson lacrimas et que-
rebatur dicens odisti me et non diligis idcirco problema quod
proposuisti filiis populi mei non vis mihi exponere at ille re-
spondit patri meo et matri nolui dicere et tibi indicare potero
17 septem igitur diebus convivii flebat apud eum tandemque die
septimo cum ei molesta esset exposuit quae statim indicavit
18 civibus suis et illi dixerunt ei die septimo ante solis occubitum
quid dulcius melle et quid leone fortius qui ait ad eos si non
arassetis in vitula mea non invenissetis propositionem meam
19 inruit itaque in eo spiritus Domini descenditque Ascalonem et
percussit ibi triginta viros quorum ablatas vestes dedit his qui
problema solverant iratusque nimis ascendit in domum patris
20 sui uxor autem eius accepit maritum unum de amicis eius et
pronubis

XV post aliquantum autem temporis cum dies triticeae messis
instarent venit Samson invisere volens uxorem suam et adtulit
ei hedum de capris cumque cubiculum eius solito vellet intrare
2 prohibuit eum pater illius dicens putavi quod odisses eam et
ideo tradidi illam amico tuo sed habet sororem quae iunior et
3 pulchrior illa est sit tibi pro ea uxor cui respondit Samson ab
hac die non erit culpa in me contra Philistheos faciam enim
4 vobis mala perrexitque et cepit trecentas vulpes caudasque
5 earum iunxit ad caudas et faces ligavit in medio quas igne
succendens dimisit ut huc illucque discurrerent quae statim
perrexerunt in segetes Philisthinorum quibus succensis et con-

portatae iam fruges et adhuc stantes in stipula concrematae sunt in tantum ut vineas quoque et oliveta flamma consumeret dixeruntque Philisthim quis fecit hanc rem quibus dictum 6 est Samson gener Thamnathei quia tulit uxorem eius et alteri tradidit haec operatus est ascenderuntque Philisthim et conbuserunt tam mulierem quam patrem eius quibus ait Samson 7 licet haec feceritis tamen adhuc ex vobis expetam ultionem et tunc quiescam percussitque eos ingenti plaga ita ut stupentes 8 suram femori inponerent et descendens habitavit in spelunca petrae Aetham igitur ascendentes Philisthim in terra Iuda 9 castrametati sunt et in loco qui postea vocatus est Lehi id est Maxilla eorum est fusus exercitus dixeruntque ad eos de tribu 10 Iuda cur ascendistis adversum nos qui responderunt ut ligemus Samson venimus et reddamus ei quae in nos operatus est de- 11 scenderunt ergo tria milia virorum de Iuda ad specum silicis Aetham dixeruntque ad Samson nescis quod Philisthim impe- rent nobis quare hoc facere voluisti quibus ille ait sicut fecerunt 12 mihi feci eis ligare inquit te venimus et tradere in manus Philisthinorum iurate respondit mihi quod non me occidatis dixerunt non te occidimus sed vinctum tradimus ligaverunt- 13 que eum duobus novis funibus et tulerunt de petra Aetham qui cum venisset ad locum Maxillae et Philisthim vociferantes 14 occurrissent ei inruit spiritus Domini in eum et sicut solent ad odorem ignis lina consumi ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt et soluta inventamque maxillam id est mandibulam 15 asini quae iacebat arripiens interfecit in ea mille viros et ait in maxilla asini in mandibula pulli asinarum delevi eos et percusi 16 mille viros cumque haec canens verba complexisset proiecit mandibulam de manu et vocavit nomen loci illius Ramathlehi 17 quod interpretatur elevatio Maxillae sitiensque valde clamavit ad Dominum et ait tu dedisti in manu servi tui salutem 18 hanc maximam atque victoriam et en siti morior incidamque in manus incircumcisorum aperuit itaque Dominus molarem 19 dentem in maxilla asini et egressae sunt ex eo aquae quibus haustis refocilavit spiritum et vires recepit idcirco appellatum est nomen loci illius Fons invocantis de maxilla usque in praesentem diem iudicavitque Israhel in diebus Philisthim viginti 20

annis

XVI abiit quoque in Gazam et vidit ibi meretricem mulierem
2 ingressusque est ad eam quod cum audissent Philisthim et
percrebuisset apud eos intrasse urbem Samson circumdederunt
eum positus in porta civitatis custodibus et ibi tota nocte
cum silentio praestolantes ut facto mane exeuntem occiderent
3 dormivit autem Samson usque ad noctis medium et inde consurgens
adprehendit ambas portae fores cum postibus suis et sera inpositasque
umeris portavit ad verticem montis qui respicit Hebron post haec
4 amavit mulierem quae habitabat in valle Sorech et vocabatur Dalila
5 veneruntque ad eam principes Philisthinorum atque dixerunt decipe eum
et disce ab illo in quo tantam habeat fortitudinem et quomodo eum
superare valeamus et vinctum adfligere quod si feceris dabimus
6 tibi singuli mille centum argenteos locuta est ergo Dalila ad Samson
dic mihi obsecro in quo sit tua maxima fortitudo et
7 quid sit quo ligatus erumpere nequeas cui respondit Samson si septem
nervicis funibus necdum siccis et adhuc humentibus
8 ligatus fuero infirmus ero ut ceteri homines adtuleruntque ad eam
satrapae Philisthinorum septem funes ut dixerat quibus
9 vinxit eum latentibus apud se insidiis et in cubiculo finem rei
expectantibus clamavitque ad eum Philisthim super te Samson
qui rupit vincula quomodo si rumpat quis filum de stuprae
tortum putamine cum odorem ignis acceperit et non est
10 cognitum in quo esset fortitudo eius dixitque ad eum Dalila
ecce inlusisti mihi et falsum locutus es saltim nunc indica
11 quo ligari debeas cui ille respondit si ligatus fuero novis funibus
qui numquam fuerunt in opere infirmus ero et aliorum
12 hominum similis quibus rursus Dalila vinxit eum et clamavit
Philisthim super te Samson in cubiculo insidiis praeparatis qui
13 ita rupit vincula quasi fila telarum dixitque Dalila rursus ad eum
usquequo decipis me et falsum loqueris ostende quo vinciri
debeas si inquit septem crines capitis mei cum licio plexueris
14 et clavum his circumligatum terrae fixeris infirmus ero quod cum
fecisset Dalila dixit ad eum Philisthim super te Samson qui
15 consurgens de somno extraxit clavum cum crinibus et licio dixitque
ad eum Dalila quomodo dicis quod ames me cum

animus tuus non sit mecum per tres vices mentitus es mihi et
noluisti dicere in quo sit tua maxima fortitudo cumque mo- 16
lesta ei esset et per multos dies iugiter adhereret spatium ad
quietem non tribuens defecit anima eius et ad mortem usque
lassata est tunc aperiens veritatem rei dixit ad eam ferrum 17
numquam ascendit super caput meum quia nazareus id est
consecratus Deo sum de utero matris meae si rasum fuerit ca-
put meum recedet a me fortitudo mea et deficiam eroque ut
ceteri homines videns illa quod confessus ei esset omnem ani- 18
mum suum misit ad principes Philisthinorum atque mandavit
ascendite adhuc semel quia nunc mihi aperuit cor suum qui
ascenderunt adsumpta pecunia quam promiserant at illa dor- 19
mire eum fecit super genua sua et in sinu suo reclinare caput
vocavitque tonsorem et rasis septem crines eius et coepit abi-
cere eum et a se repellere statim enim ab eo fortitudo discessit
dixitque Philisthim super te Samson qui de somno consurgens 20
dixit in animo suo egrediar sicut ante feci et me excutiam
nesciens quod Dominus recessisset ab eo quem cum adpre- 21
hendissent Philisthim statim eruerunt oculos eius et duxerunt
Gazam vinctum catenis et clausum in carcere molere fecerunt
iamque capilli eius renasci coeperant et principes Philisthi- 22, 23
norum convenerunt in unum ut immolarent hostias magnificas
Dagon deo suo et epularentur dicentes tradidit deus noster
inimicum nostrum Samson in manus nostras quod etiam po- 24
pulus videns laudabat deum suum eademque dicebat tradidit
deus noster in manus nostras adversarium qui delevit terram
nostram et occidit plurimos laetantesque per convivia sump- 25
tis iam epulis praeceperunt ut vocaretur Samson et ante eos
luderet qui adductus de carcere ludebat ante eos feceruntque
eum stare inter duas columnas qui dixit puero regenti gressus 26
suos dimitte me ut tangam columnas quibus omnis imminet
domus ut recliner super eas et paululum requiescam domus 27
autem plena erat virorum ac mulierum et erant ibi omnes prin-
cipes Philisthinorum ac de tecto et solario circiter tria milia
utriusque sexus spectabant ludentem Samson at ille invocato 28
Domino ait Domine Deus memento mei et redde nunc mihi
pristinam fortitudinem Deus meus ut ulciscar me de hosti-

bus meis et pro amissione duorum luminum unam ultionem
29 recipiam et adprehendens ambas columnas quibus innitebatur
domus alteramque earum dextera et alteram leva tenens
30 ait moriatur anima mea cum Philisthim concussisque fortiter
columnis cecidit domus super omnes principes et ceteram
multitudinem quae ibi erat multoque plures interfecit moriens
31 quam ante vivus occiderat descendentes autem fratres eius et
universa cognatio tulerunt corpus eius et sepelierunt inter Sa-
raa et Esthaol in sepulchro patris Manue iudicavitque Israhel
viginti annis

XVII fuit eo tempore vir quidam de monte Ephraim nomine Mi-
2 chas qui dixit matri suae mille centum argenteos quos separa-
veras tibi et super quibus me audiente iuraveras ecce ego habeo
et apud me sunt cui illa respondit benedictus filius meus Do-
3 mino reddidit ergo eos matri suae quae dixerat ei consecravi
et vovi argentum hoc Domino ut de manu mea suscipiat filius
meus et faciat sculptile atque conflatile et nunc trado illud ti-
4 bi reddidit igitur matri suae quae tulit ducentos argenteos et
dedit eos argentario ut faceret ex eis sculptile atque conflatile
5 quod fuit in domo Micha qui aediculam quoque in ea Deo
separavit et fecit ephod ac therafin id est vestem sacerdotalem
et idola implevitque unius filiorum suorum manum et factus
6 est ei sacerdos in diebus illis non erat rex in Israhel sed un-
7 quisque quod sibi rectum videbatur hoc faciebat fuit quoque
alter adulescens de Bethleem Iuda et cognatione eius eratque
8 ipse Levites et habitabat ibi egressusque de civitate Beth-
leem peregrinari voluit ubicumque sibi commodum repperisset
cumque venisset in monte Ephraim iter faciens et declinasset
9 parumper in domum Micha interrogatus est ab eo unde venis
qui respondit Levita sum de Bethleem Iuda et vado ut habitem
10 ubi potuero et utile mihi esse perspexero mane inquit apud
me et esto mihi parens ac sacerdos daboque tibi per annos sin-
gulos decem argenteos ac vestem duplicem et quae ad victum
11 necessaria sunt adquevit et mansit apud hominem fuitque illi
12 quasi unus de filiis implevitque Micha manum eius et habuit
13 apud se puerum sacerdotem nunc scio dicens quod bene mihi
faciat Deus habenti levitici generis sacerdotem

in diebus illis non erat rex in Israhel et tribus Dan quaerebat
 possessionem sibi ut habitaret in ea usque ad illum enim diem
 inter ceteras tribus sortem non acceperat miserunt igitur filii 2
 Dan stirpis et familiae suae quinque viros fortissimos de Saraa
 et Esthaol ut explorarent terram et diligenter inspicerent dixere-
 runtque eis ite et considerate terram qui cum pergentes venis-
 sent in montem Ephraim et intrassent domum Micha requiever-
 runt ibi et agnoscentes vocem adulescentis Levitae utentesque 3
 illius diversorio dixerunt ad eum quis te huc adduxit quid hic
 agis quam ob causam huc venire voluisti qui respondit eis 4
 haec et haec praestitit mihi Michas et me mercede conduxit
 ut sim ei sacerdos rogaveruntque eum ut consuleret Dominum 5
 et scire possent an prospero itinere pergerent et res haberet ef-
 fectum qui respondit eis ite cum pace Dominus respicit viam 6
 vestram et iter quo pergitis euntes itaque quinque viri vene-
 runt Lais videruntque populum habitantem in ea absque ullo 7
 timore iuxta Sidoniorum consuetudinem securum et quietum
 nullo eis penitus resistente magnarumque opum et procul a
 Sidone atque a cunctis hominibus separatum reversique ad 8
 fratres suos in Saraa et Esthaol et quid egissent sciscitanti-
 bus responderunt surgite et ascendamus ad eos vidimus enim 9
 terram valde opulentam et uberem nolite negligere nolite ces-
 sare eamus et possideamus eam nullus erit labor intrabimus 10
 ad securos in regionem latissimam tradetque nobis Dominus
 locum in quo nullius rei est penuria eorum quae gignuntur in
 terra profecti igitur sunt de cognatione Dan id est de Saraa 11
 et Esthaol sescenti viri accincti armis bellicis ascendentesque 12
 manserunt in Cariathiarim Iudae qui locus ex eo tempore cas-
 trorum Dan nomen accepit et est post tergum Cariathiarim
 inde transierunt in montem Ephraim cumque venissent ad do- 13
 mum Micha dixerunt quinque viri qui prius missi fuerant ad
 considerandam terram Lais ceteris fratribus suis nostis quod 14
 in domibus istis sit ephod et theraphin et sculptile atque confla-
 tile videte quid vobis placeat et cum paululum declinassent 15
 ingressi sunt domum adulescentis Levitae qui erat in domo Mi-
 cha salutaveruntque eum verbis pacificis sescenti autem viri 16
 ita ut erant armati stabant ante ostium at illi qui ingressi 17

fueraut domum iuuenis sculptile et ephod et therafin atque
conflatile tollere nitebantur et sacerdos stabat ante ostium se-
18 scentis viris fortissimis haut procul expectantibus tulerunt
igitur qui intraverant sculptile ephod et idola atque conflati-
19 le quibus dixit sacerdos quid facitis cui responderunt tace et
pone digitum super os tuum venique nobiscum ut habeamus
te patrem et sacerdotem quid tibi melius est ut sis sacerdos in
20 domo unius viri an in una tribu et familia in Israhel quod cum
audisset adquevit sermonibus eorum et tulit ephod et idola ac
21 sculptile et cum eis profectus est qui cum pergerent et ante
se ire fecissent parvulos et iumenta et omne quod erat pretio-
22 sum iamque a domo Michae essent procul viri qui habitabant
23 in aedibus Michae conclamantes secuti sunt et post tergum
clamare coeperunt qui cum respexissent dixerunt ad Micham
24 quid tibi vis cur clamas qui respondit deos meos quos mihi
feci tulistis et sacerdotem et omnia quae habeo et dicitis quid
25 tibi est dixeruntque ei filii Dan cave ne ultra loquaris ad nos et
veniant ad te viri animo concitati et ipse cum omni domo tua
26 pereas et sic coepto itinere perrexerunt videns autem Micha
27 quod fortiores se essent reversus est in domum suam sescenti
autem viri tulerunt sacerdotem et quae supra diximus vene-
runtque in Lais ad populum quiescentem atque securum et
percusserunt eos in ore gladii urbemque incendio tradiderunt
28 nullo penitus ferente praesidium eo quod procul habitarent a
Sidone et cum nullo hominum haberent quicquam societatis ac
negotii erat autem civitas sita in regione Roob quam rursus
29 extruentes habitaverunt in ea vocato nomine civitatis Dan
iuxta vocabulum patris sui quem genuerat Israhel quae prius
30 Lais dicebatur posueruntque sibi sculptile et Ionathan filium
Gersan filii Mosi ac filios eius sacerdotes in tribu Dan usque
31 ad diem captivitatis suae mansitque apud eos idolum Michae
omni tempore quo fuit domus Dei in Silo in diebus illis non
erat rex in Israhel

XIX fuit quidam vir Levites habitans in latere montis Ephraim
2 qui accepit uxorem de Bethleem Iuda quae reliquit eum et re-
versa est in domum patris sui Bethleem mansitque apud eum
3 quattuor mensibus secutusque est eam vir suus volens ei re-

conciliari atque blandiri et secum reducere habens in comitatu
puerum et duos asinos quae suscepit eum et introduxit in do-
mum patris sui quod cum audisset socer eius eumque vidisset
occurrit ei laetus et amplexatus est hominem mansitque ge- 4
ner in domo soceri tribus diebus comedens cum eo et bibens
familiariter die autem quarto de nocte consurgens proficisci 5
voluit quem tenuit socer et ait ad eum gusta prius pauxillum
panis et conforta stomachum et sic proficisceris sederuntque 6
simul et comederunt ac biberunt dixitque pater puellae ad ge-
nerum suum quaeso te ut hodie hic maneas pariterque laetemur
at ille consurgens coepit velle proficisci et nihilominus 7
obnixè eum socer tenuit et apud se fecit manere mane facto 8
parabat Levites iter cui rursus socer oro te inquit ut paululum
cibi capias et adsumptis viribus donec increseat dies postea
proficiscaris comederunt ergo simul surrexitque adulescens ut 9
pergeret cum uxore sua et puero cui rursus locutus est socer
considera quod dies ad occasum declivior sit et propinquet ad
vesperum mane apud me etiam hodie et duc laetum diem et
cras proficisceris ut vadas in domum tuam noluit gener ad- 10
quiescere sermonibus eius sed statim perrexit et venit contra
Iebus quae altero nomine vocabatur Hierusalem ducens secum
duos asinos onustos et concubinam iamque aderant iuxta Ie- 11
bus et dies mutabatur in noctem dixitque puer ad dominum
suum veni obsecro declinemus ad urbem Iebuseorum et ma-
neamus in ea cui respondit dominus non ingrediar oppidum 12
gentis alienae quae non est de filiis Israhel sed transibo usque
Gabaa et cum illuc pervenero manebimus in ea aut certe in ur- 13
be Rama transierunt igitur Iebus et coeptum carpebant iter
occubuitque eis sol iuxta Gabaa quae est in tribu Benjamin
deverteruntque ad eam ut manerent ibi quo cum intrassent 15
sedebant in platea civitatis et nullus eos recipere volebat ho-
spitio et ecce apparuit homo senex revertens de agro et de 16
opere suo vespere qui et ipse erat de monte Ephraim et pere-
grinus habitabat in Gabaa homines autem regionis illius erant
filii Iemini elevatisque oculis vidit senex sedentem hominem 17
cum sarcinulis suis in platea civitatis et dixit ad eum unde ve-
nis et quo vadis qui respondit ei profecti sumus de Bethleem 18

Iuda et pergimus ad locum nostrum qui est in latere montis Ephraim unde ieramus Bethleem et nunc vadimus ad domum Dei nullusque nos sub tectum suum vult recipere habentes paleas et faenum in asinorum pabulum et panem ac vinum in meos et ancillae tuae usus et pueri qui mecum est nulla re indigemus nisi hospitio cui respondit senex pax tecum sit ego praebebo omnia quae necessaria sunt tantum quaeso ne in platea maneat introduxitque eum in domum suam et pabulum asinis praebuit ac postquam laverunt pedes suos recepit eos in convivium illis epulantibus et post laborem itineris cibo ac potu reficientibus corpora venerunt viri civitatis illius filii Belial id est absque iugo et circumdantes domum senis fores pulsare coeperunt clamantes ad dominum domus atque dicentes educ virum qui ingressus est domum tuam ut abutamur egressusque est ad eos senex et ait nolite fratres nolite facere malum hoc quia ingressus est homo hospitium meum et cessate ab hac stultitia habeo filiam virginem et hic homo habet concubinam educam eas ad vos ut humilietis eas et vestram libidinem compleatis tantum obsecro ne scelus hoc contra naturam operemini in virum nolebant adquiescere sermonibus eius quod cernens homo eduxit ad eos concubinam suam et eis tradidit inludendam qua cum tota nocte abusi essent dimiserunt eam mane at mulier recedentibus tenebris venit ad ostium domus ubi manebat dominus suus et ibi corruit mane facto surrexit homo et aperuit ostium ut coeptam expleret viam et ecce concubina eius iacebat ante ostium sparsis in limine manibus cui ille putans eam quiescere loquebatur surge ut ambulemus qua nihil respondente intellegens quod erat tulit eam et inposuit asino reversusque est in domum suam quam cum esset ingressus arripuit gladium et cadaver uxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frustra concidens misit in omnes terminos Israhel quod cum vidissent singuli conclamabant numquam res talis facta est in Israhel ex eo die quo ascenderunt patres nostri de Aegypto usque in praesens tempus ferte sententiam et in commune decernite quid facto opus sit

XX egressi sunt itaque omnes filii Israhel et pariter congrega-

ti quasi vir unus de Dan usque Bersabee et terra Galaad ad
Dominum in Maspha omnesque anguli populorum et cunctae 2
tribus Israhel in ecclesiam populi Dei convenerunt quadringen-
ta milia peditum pugnatorum nec latuit filios Benjamin quod 3
ascendissent filii Israhel in Maspha interrogatusque Levita ma-
ritus mulieris interfectae quomodo tantum scelus perpetratum
esset respondit veni in Gabaa Benjamin cum uxore mea il- 4
lucque deverti et ecce homines civitatis illius circumdederunt 5
nocte domum in qua manebam volentes me occidere et uxo-
rem meam incredibili libidinis furore vexantes denique mortua
est quam arreptam in frustra concidi misique partes in omnes 6
terminos possessionis vestrae quia numquam tantum nefas et
tam grande piaculum factum est in Israhel adestis omnes filii 7
Israhel decernite quid facere debeatis stansque omnis popu- 8
lus quasi unius hominis sermone respondit non recedemus in
tabernacula nostra nec suam quisquam intrabit domum sed 9
hoc contra Gabaa in commune faciemus decem viri eligantur 10
e centum ex omnibus tribubus Israhel et centum de mille et
mille de decem milibus ut conportent exercitui cibaria et pos-
simus pugnantes contra Gabaa Benjamin reddere ei pro scele-
re quod meretur convenitque universus Israhel ad civitatem 11
quasi unus homo eadem mente unoque consilio et miserunt 12
nuntios ad omnem tribum Benjamin qui dicerent cur tantum
nefas in vobis reppertum est tradite homines de Gabaa qui 13
hoc flagitium perpetrarunt ut moriantur et auferatur malum
de Israhel qui noluerunt fratrum suorum filiorum Israhel au-
dire mandatum sed ex cunctis urbibus quae suae sortis erant 14
convenerunt in Gabaa ut illis ferrent auxilium et contra uni-
versum Israhel populum dimicarent inventique sunt viginti 15
quinque milia de Benjamin educentium gladium praeter habi-
tatores Gabaa qui septingenti erant viri fortissimi ita sinistra 16
ut dextra proeliantes et sic fundis ad certum iacentes lapides
ut capillum quoque possent percutere et nequaquam in alte-
ram partem ictus lapidis deferretur virorum quoque Israhel 17
absque filiis Benjamin inventa sunt quadringenta milia educen-
tium gladios et paratorum ad pugnam qui surgentes venerunt 18
in domum Dei hoc est in Silo consulueruntque eum atque di-

xerunt quis erit in exercitu nostro princeps certaminis contra filios Benjamin quibus respondit Dominus Iudas sit dux vester
19 statimque filii Israhel surgentes mane castrametati sunt iuxta
20 Gabaa et inde procedentes ad pugnam contra Benjamin urbem obpugnare coeperunt egressique filii Benjamin de Gabaa
21 occiderunt de filiis Israhel die illo viginti duo milia viros rursum filii Israhel et fortitudine et numero confidentes in eodem
22 loco in quo prius certaverant aciem direxerunt ita tamen ut prius ascenderent et flerent coram Domino usque ad noctem consulerentque eum et dicerent debeo ultra procedere ad dimicandum contra filios Benjamin fratres meos an non quibus
23 ille respondit ascendite ad eum et inite certamen cumque filii Israhel altero die contra Benjamin ad proelium processissent
24 eruperunt filii Benjamin de portis Gabaa et occurrentes eis tanta in illos caede baccati sunt ut decem et octo milia virorum educentium gladium prosternerent quam ob rem omnes filii Israhel venerunt in domum Dei et sedentes flebant coram Domino ieiunaveruntque illo die usque ad vesperam et obtulerunt ei holocausta et pacificas victimas et super statu suo
25 interrogaverunt eo tempore ibi erat arca foederis Dei et Finees filius Eleazari filii Aaron praepositus domus consuluerunt igitur Dominum atque dixerunt exire ultra debemus ad pugnam contra filios Benjamin fratres nostros an quiescere quibus ait
26 Dominus ascendite cras enim tradam eos in manus vestras posueruntque filii Israhel insidias per circuitum urbis Gabaa et tertia vice sicut semel et bis contra Benjamin exercitum produxerunt
27 sed et filii Benjamin audacter eruperunt de civitate et fugientes adversarios longius persecuti sunt ita ut vulnerarent ex eis sicut primo et secundo die et caederent per duas semitas terga vertentes quarum una ferebat in Bethel altera in
28 Gabaa atque prosternerent triginta circiter viros putaverunt enim solito eos more cedere qui fugam arte simulantes iniere consilium ut abstraherent eos de civitate et quasi fugientes
29 ad supradictas semitas perducerent omnes itaque filii Israhel surgentes de sedibus suis tetenderunt aciem in loco qui vocatur Baalthamar insidiae quoque quae circa urbem erant paulatim
30 se aperire coeperunt et ab occidentali urbis parte procedere

sed et alia decem milia virorum de universo Israhel habitatores urbis ad certamina provocabant ingravatumque est bellum contra filios Benjamin et non intellexerunt quod ex omni parte illis instaret interitus percussitque eos Dominus in conspectu filiorum Israhel et interfecerunt ex eis in illo die viginti quinque milia et centum viros omnes bellatores et educentes gladium filii autem Benjamin cum se inferiores esse vidissent coeperunt fugere quod cernentes filii Israhel dederunt eis ad fugiendum locum ut ad praeparatas insidias devenirent quas iuxta urbem posuerant qui cum repente de latibulis surrexissent et Benjamin terga caedentibus daret ingressi sunt civitatem et percusserunt eam in ore gladii signum autem dederant filii Israhel his quos in insidiis conlocaverant ut postquam urbem cepissent ignem accenderent et ascendente in altum fumo captam urbem demonstrarent quod cum cernerent filii Israhel in ipso certamine positi putaverunt enim filii Benjamin eos fugere et instantius sequebantur caesis de exercitu eorum triginta viris et viderent quasi columnam fumi de civitate conscendere Benjamin quoque retro aspiciens captam cerneret civitatem et flammam in sublime ferri qui prius simulaverant fugam versa facie fortius resistebant quod cum vidissent filii Benjamin in fugam versi sunt et ad viam deserti ire coeperunt illuc quoque eos adversariis persequentibus sed et hii qui urbem succenderant occurrerunt eis atque ita factum est ut ex utraque parte ab hostibus caederentur nec erat ulla morientium requies ceciderunt atque prostrati sunt ad orientalem plagam urbis Gabaa fuerunt autem qui in eodem loco interfecti sunt decem et octo milia virorum omnes robustissimi pugnatores quod cum vidissent qui remanserant de Benjamin fugerunt in solitudinem et pergebant ad petram cuius vocabulum est Remmon in illa quoque fuga palantes et in diversa tendentes occiderunt quinque milia viros et cum ultra tenderent persecuti sunt eos et interfecerunt etiam alios duo milia et sic factum est ut omnes qui ceciderant de Benjamin in diversis locis essent viginti quinque milia pugnatores ad bella promptissimi remanserunt itaque de omni numero Benjamin qui evadere potuerant et fugere in solitudinem sescenti viri sederuntque in petra Remmon mensi-

48 bus quattuor regressi autem filii Israhel omnes reliquias civi-
tatis a viris usque ad iumenta gladio percusserunt cunctasque
urbes et viculos Benjamin vorax flamma consumpsit

XXI iuraverunt quoque filii Israhel in Maspha et dixerunt nullus
2 nostrum dabit filiis Benjamin de filiabus suis uxorem vene-
runtque omnes ad domum Dei in Silo et in conspectu eius se-
dentes usque ad vesperam levaverunt vocem et magno ululatu
3 coeperunt flere dicentes quare Domine Deus Israhel factum
est hoc malum in populo tuo ut hodie una tribus auferretur
4 ex nobis altera autem die diluculo consurgentes extruxerunt
altare obtuleruntque ibi holocausta et pacificas victimas et di-
xerunt quis non ascendit in exercitu Domini de universis tri-
5 bus Israhel grandi enim se iuramento constrinxerant cum
6 essent in Maspha interfici eos qui defuissent ductique paeni-
tentia filii Israhel super fratre suo Benjamin coeperunt dicere
7 ablata est una tribus de Israhel unde uxores accipient omnes
enim in commune iuravimus non duros nos his filias nostras
8 idcirco dixerunt quis est de universis tribubus Israhel qui non
ascendit ad Dominum in Maspha et ecce inventi sunt habitato-
9 res Iabisgalaad in illo exercitu non fuisse eo quoque tempore
10 cum essent in Silo nullus ex eis ibi reppertus est miserunt
itaque decem milia viros robustissimos et praeceperunt eis ite
et percutite habitatores Iabisgalaad in ore gladii tam uxores
11 quam parvulos eorum et hoc erit quod observare debetis om-
ne generis masculini et mulieres quae cognoverunt viros inter-
12 ficite inventaeque sunt de Iabisgalaad quadringentae virgines
quae nescierunt viri torum et adduxerunt eas in castra in Silo
13 in terra Chanaan miseruntque nuntios ad filios Benjamin qui
erant in petra Remmon et praeceperunt eis ut eos in pace su-
14 sciperent veneruntque filii Benjamin in illo tempore et datae
sunt eis uxores de filiabus Iabisgalaad alias autem non repper-
15 rerunt quas simili modo traderent universusque Israhel valde
doluit et egit paenitudinem super interfectione unius tribus ex
16 Israhel dixeruntque maiores natu quid faciemus reliquis qui
non acceperunt uxores omnes in Benjamin feminae concide-
17 runt et magna nobis cura ingentique studio providendum est
18 ne una tribus deleatur ex Israhel filias nostras eis dare non

possumus constricti iuramento et maledictione qua diximus
maledictus qui dederit de filiabus suis uxorem Benjamin ce- 19
peruntque consilium atque dixerunt ecce sollemnitas Domini
est in Silo anniversaria quae sita est ad septentrionem urbis
Bethel et ad orientalem plagam viae quae de Bethel tendit
ad Sycimam et ad meridiem oppidi Lebona praeceperuntque 20
filiis Benjamin atque dixerunt ite et latete in vineis cumque 21
videritis filias Silo ad ducendos choros ex more procedere exite
repente de vineis et rapite eas singuli uxores singulas et pergite
in terram Benjamin cumque venerint patres earum ac fratres 22
et adversum vos queri coeperint atque iurgari dicemus eis mi-
seremini eorum non enim rapuerunt eas iure bellantium atque
victorum sed rogantibus ut acciperent non dedistis et a vestra
parte peccatum est feceruntque filii Benjamin ut sibi fuerat 23
imperatum et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his quae
ducebant choros uxores singulas abieruntque in possessionem
suam aedificantes urbes et habitantes in eis filii quoque Isra- 24
hel reversi sunt per tribus et familias in tabernacula sua in
diebus illis non erat rex in Israhel sed unusquisque quod sibi
rectum videbatur hoc faciebat

THE BOOK OF RUTH.

In diebus unius iudicis quando iudices praeerant facta est fames in terra abiitque homo de Bethleem Iuda ut peregrinaretur in regione moabitide cum uxore sua ac duobus liberis ipse vocabatur Helimelech uxor eius Noemi e duobus filiis alter Maalon et alter Chellion Ephrathei de Bethleem Iuda ingressique regionem moabitidem morabantur ibi et mortuus est Helimelech maritus Noemi remansitque ipsa cum filiis qui acceperunt uxores moabitidas quarum una vocabatur Orpha altera Ruth manseruntque ibi decem annis et ambo mortui sunt Maalon videlicet et Chellion remansitque mulier orbata duobus liberis ac marito et surrexit ut in patriam pergeret cum utraque nuru sua de regione moabitide audierat enim quod respexisset Dominus populum suum et dedisset eis escas egressa est itaque de loco peregrinationis suae cum utraque nuru et iam in via posita revertendi in terram Iuda dixit ad eas ite in domum matris vestrae faciat Dominus vobiscum misericordiam sicut fecistis cum mortuis et mecum det vobis invenire requiem in domibus virorum quos sortiturae estis et osculata est eas quae elevata voce flere coeperunt et dicere tecum pergemus ad populum tuum quibus illa respondit revertimini filiae mi cur venitis mecum num ultra habeo filios in utero meo ut viros ex me sperare possitis revertimini filiae mi abite iam enim senectute confecta sum nec apta vinculo coniugali etiam si possem hac nocte concipere et parere filios si eos expectare velitis donec crescant et annos impleant pubertatis ante eritis vetulae quam nubatis nolite quaeso filiae mi quia vestra angustia me magis premit et egressa est manus Domini contra me elevata igitur voce rursum flere coeperunt Orpha osculata socrum est ac reversa Ruth adhesit socrui suae cui dixit Noemi en reversa est cognata tua ad populum suum et ad deos suos vade cum ea quae respondit ne adverseris mihi ut relinquam te et abeam quocumque perrexeris pergam ubi morata fueris

et ego pariter morabor populus tuus populus meus et Deus
tuus Deus meus quae te morientem terra susceperit in ea mori- 17
riar ibique locum accipiam sepulturae haec mihi faciat Deus et
haec addat si non sola mors me et te separaverit videns ergo 18
Noemi quod obstinato Ruth animo decrevisset secum pergere
adversari noluit nec ultra ad suos reditum persuadere pro- 19
fectaeque sunt simul et venerunt in Bethleem quibus urbem
ingressis velox apud cunctos fama percrebuit dicebantque mu-
lieres haec est illa Noemi quibus ait ne vocetis me Noemi id 20
est pulchram sed vocate me Mara hoc est amaram quia valde
me amaritudine replevit Omnipotens egressa sum plena et va- 21
cuam reduxit me Dominus cur igitur vocatis me Noemi quam
humiliavit Dominus et adflixit Omnipotens venit ergo Noemi 22
cum Ruth Moabitide nuru sua de terra peregrinationis suae ac
reversa est in Bethleem quando primum hordea metebantur

erat autem vir Helimelech consanguineus homo potens et **II**
magnarum opum nomine Booz dixitque Ruth Moabitis ad 2
socrum suam si iubes vadam in agrum et colligam spicas quae
metentium fugerint manus ubicumque clementis in me patris
familias repperero gratiam cui illa respondit vade filia mi abiit 3
itaque et colligebat spicas post terga metentium accidit autem
ut ager ille haberet dominum Booz qui erat de cognatione Heli-
melech et ecce ipse veniebat de Bethleem dixitque messoribus 4
Dominus vobiscum qui responderunt ei benedicat tibi Domi-
nus dixitque Booz iuveni qui messoribus praeerat cuius est 5
haec puella qui respondit haec est Moabitis quae venit cum 6
Noemi de regione moabitide et rogavit ut spicas colligeret re- 7
manentes sequens messorum vestigia et de mane usque nunc
stat in agro et ne ad momentum quidem domum reversa est et 8
ait Booz ad Ruth audi filia ne vadas ad colligendum in alterum
agrum nec recedas ab hoc loco sed iungere puellis meis et ubi 9
messengerint sequere mandavi enim pueris meis ut nemo tibi mo-
lestus sit sed etiam si sitieris vade ad sarcinulas et bibe aquas
de quibus et pueri bibunt quae cadens in faciem suam et ado- 10
rans super terram dixit ad eum unde mihi hoc ut invenirem
gratiam ante oculos tuos et nosse me dignareris peregrinam
mulierem cui ille respondit nuntiata sunt mihi omnia quae 11

feceris socrui tuae post mortem viri tui et quod dereliqueris
parentes tuos et terram in qua nata es et veneris ad popu-
12 lum quem ante nesciebas reddat tibi Dominus pro opere tuo
et plenam mercedem recipias a Domino Deo Israhel ad quem
13 venisti et sub cuius confugisti alas quae ait inveni gratiam
ante oculos tuos domine mi qui consolatus es me et locutus
es ad cor ancillae tuae quae non sum similis unius puellarum
14 tuarum dixitque ad eam Booz quando hora vescendi fuerit
veni huc et comede panem et intingue buccellam tuam in ace-
to sedit itaque ad messorum latus et conguessit pulentam sibi
15 comeditque et saturata est et tulit reliquias atque inde sur-
rexit ut spicas ex more colligeret praecepit autem Booz pueris
suis dicens etiam si vobiscum metere voluerit ne prohibeatis
16 eam et de vestris quoque manipulis proicite de industria et
remanere permittite ut absque rubore colligat et colligentem
17 nemo corripiat collegit ergo in agro usque ad vesperam et
quae collegerat virga caedens et excutiens invenit hordei quasi
18 oephi mensuram id est tres modios quos portans reversa est
in civitatem et ostendit socrui suae insuper protulit et dedit
19 ei de reliquiis cibi sui quo saturata fuerat dixitque ei socrus
ubi hodie collegisti et ubi fecisti opus sit benedictus qui miser-
tus est tui indicavitque ei apud quem esset operata et nomen
20 dixit viri quod Booz vocaretur cui respondit Noemi benedic-
tus sit a Domino quoniam eandem gratiam quam praebuerat
vivis servavit et mortuis rursumque propinquus ait noster est
21 homo et Ruth hoc quoque inquit praecepit mihi ut tamdiu
22 messoribus eius iungerer donec omnes segetes meterentur cui
dixit socrus melius est filia mi ut cum puellis eius exeas ad
23 metendum ne in alieno agro quispiam resistat tibi iuncta est
itaque puellis Booz et tamdiu cum eis messuit donec hordea
et triticum in horreis conderentur

III postquam autem reversa est ad socrum suam audivit ab
ea filia mi quaeram tibi requiem et providebo ut bene sit ti-
2 bi Booz iste cuius puellis in agro iuncta es propinquus est
3 noster et hac nocte aream hordei ventilat lava igitur et un-
guere et induere cultioribus vestimentis ac descende in aream
4 non te videat homo donec esum potumque finierit quando

autem irit ad dormiendum nota locum in quo dormiat ve-
 niesque et discoperies pallium quo operitur a parte pedum et
 proicies te et ibi iacebis ipse autem dicet tibi quid agere debeas
 quae respondit quicquid praeceperis faciam descenditque in 5, 6
 aream et fecit omnia quae sibi imperaverat socrus cumque 7
 comedisset Booz et bibisset et factus esset hilarior issetque ad
 dormiendum iuxta acervum manipulorum venit abscondite et
 discoperto a pedibus eius pallio se proiecit et ecce nocte iam 8
 media expavit homo et conturbatus est viditque mulierem ia-
 centem ad pedes suos et ait illi quae es illaque respondit ego 9
 sum Ruth ancilla tua expande pallium tuum super famulam
 tuam quia propinquus es et ille benedicta inquit es Domino 10
 filia et priorem misericordiam posteriore superasti quia non
 es secuta iuvenes pauperes sive divites noli ergo metuere sed 11
 quicquid dixeris mihi faciam tibi scit enim omnis populus qui
 habitat intra portas urbis meae mulierem te esse virtutis nec 12
 abnuo me propinquum sed est alius me propinquior quiesce 13
 hac nocte et facto mane si te voluerit propinquitatis iure re-
 tinere bene res acta est sin autem ille noluerit ego te absque
 ulla dubitatione suscipiam vivit Dominus dormi usque mane
 dormivit itaque ad pedes eius usque ad noctis abscessum surre- 14
 xitque antequam homines se cognoscerent mutuo et dixit Booz
 cave ne quis noverit quod huc veneris et rursus expande in- 15
 quit palliolum tuum quo operiris et tene utraque manu qua
 extendente et tenente mensus est sex modios hordei et posuit
 super eam quae portans ingressa est civitatem et venit ad so- 16
 crum suam quae dixit ei quid egisti filia narravitque ei omnia
 quae sibi fecisset homo et ait ecce sex modios hordei dedit 17
 mihi et ait nolo vacuum te reverti ad socrum tuam dixitque 18
 Noemi expecta filia donec videamus quem res exitum habeat
 neque enim cessabit homo nisi compleverit quod locutus est

ascendit ergo Booz ad portam et sedit ibi cumque vidisset **IV**
 propinquum praeterire de quo prius sermo habitus est dixit
 ad eum declina paulisper et sede hic vocans eum nomine suo
 qui devertit et sedit tollens autem Booz decem viros de se- 2
 nioribus civitatis dixit ad eos sedete hic quibus residentibus 3
 locutus est ad propinquum partem agri fratris nostri Helimele-

4 ch vendit Noemi quae reversa est de regione moabitide quod
audire te volui et tibi dicere coram cunctis sedentibus et ma-
ioribus natu de populo meo si vis possidere iure propinquitatis
eme et posside sin autem tibi displicet hoc ipsum indica mihi
ut sciam quid facere debeam nullus est enim propinquus ex-
cepto te qui prior es et me qui secundus sum at ille respondit
5 ego agrum emam cui dixit Booz quando emeris agrum de ma-
nu mulieris Ruth quoque Moabitidem quae uxor defuncti fuit
debes accipere ut suscites nomen propinqui tui in hereditate
6 sua qui respondit cedo iure propinquitatis neque enim poste-
ritatem familiae meae delere debeo tu meo utere privilegio quo
7 me libenter carere profiteor hic autem erat mos antiquitus in
Israhel inter propinquos et si quando alter alteri suo iure ce-
debat ut esset firma concessio solvebat homo calciamentum
suum et dabat proximo suo hoc erat testimonium cessionis in
8 Israhel dixit ergo propinquus Booz tolle calciamentum quod
9 statim solvit de pede suo at ille maioribus natu et univer-
so populo testes inquit vos estis hodie quod possederim omnia
quae fuerunt Helimelech et Chellion et Maalon tradente Noemi
10 et Ruth Moabitidem uxorem Maalon in coniugium sumpserim
ut suscitem nomen defuncti in hereditate sua ne vocabulum
eius de familia sua ac fratribus et populo deleatur vos inquam
11 huius rei testes estis respondit omnis populus qui erat in porta
et maiores natu nos testes sumus faciat Dominus hanc mulie-
rem quae ingreditur domum tuam sicut Rachel et Liam quae
aedificaverunt domum Israhel ut sit exemplum virtutis in Eph-
12 rata et habeat celebre nomen in Bethleem fiatque domus tua
sicut domus Phares quem Thamar peperit Iudae de semine
13 quod dederit Dominus tibi ex hac puella tulit itaque Booz
Ruth et accepit uxorem ingressusque est ad eam et dedit illi
14 Dominus ut conciperet et pareret filium dixeruntque mulieres
ad Noemi benedictus Dominus qui non est passus ut deficeret
15 successor familiae tuae et vocaretur nomen eius in Israhel et
habeas qui consoletur animam tuam et enutriet senectutem de
nuru enim tua natus est quae te diligit et multo tibi est melior
16 quam si septem haberes filios susceptumque Noemi puerum
17 posuit in sinu suo et nutricis ac gerulae officio fungebatur vi-

cinae autem mulieres congratulantes ei et dicentes natus est
 filius Noemi vocaverunt nomen eius Obed hic est pater Isai pa-
 tris David hae sunt generationes Phares Phares genuit Esrom 18
 Esrom genuit Aram Aram genuit Aminadab Aminadab gen- 19, 20
 uit Naasson Naasson genuit Salma Salma genuit Booz Booz 21
 genuit Obed Obed genuit Isai Isai genuit David 22

THE FIRST BOOK OF SAMUEL,
OTHERWISE CALLED,
THE FIRST BOOK OF THE KINGS.

I **S**uit vir unus de Ramathaimsophim de monte Eph-
2 **S** raim et nomen eius Helcana filius Hieroam filii He-
3 **S** liu filii Thau filii Suph Ephratheus et habuit duas
4 uxores nomen uni Anna et nomen secundae Fenenna
5 na fueruntque Fenennae filii Annae autem non erant liberi et
6 ascendebat vir ille de civitate sua statutis diebus ut adoraret
7 et sacrificaret Domino exercituum in Silo erant autem ibi duo
8 filii Heli Ofni et Finees sacerdotes Domini venit ergo dies et
9 immolavit Helcana deditque Fenennae uxori suae et cunctis
10 filiis eius et filiabus partes Annae autem dedit partem unam
11 tristis quia Annam diligebat Dominus autem concluderat vul-
12 vam eius adfligebat quoque eam aemula eius et vehementer
13 angebat in tantum ut exprobraret quod conclusisset Dominus
14 vulvam eius sicque faciebat per singulos annos cum redeunte
15 tempore ascenderent templum Domini et sic provocabat eam
porro illa flebat et non capiebat cibum dixit ergo ei Helcana
vir suus Anna cur fles et quare non comedis et quam ob rem
adfligitur cor tuum numquid non ego melior sum tibi quam
decem filii surrexit autem Anna postquam comederat in Si-
lo et biberat et Heli sacerdote sedente super sellam ante po-
stes templi Domini cum esset amaro animo oravit Dominum
flens largiter et votum vovit dicens Domine exercituum si re-
spiciens videris afflictionem famulae tuae et recordatus mei
fueris nec oblitus ancillae tuae dederisque servae tuae sexum
virilem dabo eum Domino omnes dies vitae eius et novacula
non ascendet super caput eius factum est ergo cum illa multi-
plicaret preces coram Domino ut Heli observaret os eius porro
Anna loquebatur in corde suo tantumque labia illius moveban-
tur et vox penitus non audiebatur aestimavit igitur eam Heli
temulentam dixitque ei usquequo ebria eris digere paulisper
vinum quo mades respondens Anna nequaquam inquit domi-

ne mi nam mulier infelix nimis ego sum vinumque et omne
quod inebriare potest non bibi sed effudi animam meam in
conspectu Domini ne reputes ancillam tuam quasi unam de 16
filiabus Belial quia ex multitudine doloris et maeroris mei lo-
cuta sum usque in praesens tunc Heli ait ei vade in pace et 17
Deus Israhel det tibi petitionem quam rogasti eum et illa dixit 18
utinam inveniatur ancilla tua gratiam in oculis tuis et abiit mu-
lier in viam suam et comedit vultusque eius non sunt amplius
in diversa mutati et surrexerunt mane et adoraverunt coram 19
Domino reversique sunt et venerunt in domum suam Ramatha
cognovit autem Helcana Annam uxorem suam et recordatus
est eius Dominus et factum est post circulum dierum conce- 20
pit Anna et peperit filium vocavitque nomen eius Samuhel eo
quod a Domino postulasset eum ascendit autem vir Helcana 21
et omnis domus eius ut immolaret Domino hostiam sollemnem
et votum suum et Anna non ascendit dixit enim viro suo non 22
vadam donec ablactetur infans et ducam eum et appareat an-
te conspectum Domini et maneat ibi iugiter et ait ei Helcana 23
vir suus fac quod bonum tibi videtur et mane donec ablactes
eum precorque ut impleat Dominus verbum suum mansit er-
go mulier et lactavit filium suum donec amoveret eum a lacte
et adduxit eum secum postquam ablactaverat in vitulis tribus 24
et tribus modiis farinae et amphora vini et adduxit eum ad
domum Domini in Silo puer autem erat adhuc infantulus et 25
immolaverunt vitulum et obtulerunt puerum Heli et ait ob- 26
secro mi domine vivit anima tua domine ego sum illa mulier
quae steti coram te hic orans Dominum pro puero isto oravi 27
et dedit Dominus mihi petitionem meam quam postulavi eum
idcirco et ego commodavi eum Domino cunctis diebus quibus 28
fuerit accommodatus Domino et adoraverunt ibi Dominum et
oravit Anna et ait

exultavit cor meum in Domino exaltatum est cornu meum **II**
in Domino dilatatum est os meum super inimicos meos quia
laetata sum in salutari tuo non est sanctus ut est Dominus 2
neque enim est alius extra te et non est fortis sicut Deus noster
nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes recedant vetera de 3
ore vestro quoniam Deus scientiarum Dominus est et ipsi prae-

4 parantur cogitationes arcus fortium superatus est et infirmi
5 accincti sunt robore saturati prius pro pane se locaverunt et
famelici saturati sunt donec sterilis peperit plurimos et quae
6 multos habebat filios infirmata est Dominus mortificat et vivi-
7 ficat deducit ad infernum et reducit Dominus pauperem facit
8 et ditat humiliat et subleuat suscitatur de pulvere egenum et de
stercore elevat pauperem ut sedeat cum principibus et solium
gloriae teneat Domini enim sunt cardines terrae et posuit su-
9 per eos orbem pedes sanctorum suorum servabit et impii in
tenebris conticescent quia non in fortitudine roborabitur vir
10 Dominum formidabunt adversarii eius super ipsos in caelis ton-
nabit Dominus iudicabit fines terrae et dabit imperium regi
11 suo et sublimabit cornu christi sui et abiit Helcana Rama-
tha in domum suam puer autem erat minister in conspectu
12 Domini ante faciem Heli sacerdotis porro filii Heli filii Belial
13 nescientes Dominum neque officium sacerdotum ad populum
sed quicumque immolasset victimam veniebat puer sacerdotis
dum coquerentur carnes et habebat fuscinulam tridentem in
14 manu sua et mittebat eam in lebetem vel in caldarium aut
in ollam sive in caccabum et omne quod levabat fuscinula tol-
lebat sacerdos sibi sic faciebant universo Israheli venientium
15 in Silo etiam antequam adolerent adipem veniebat puer sa-
cerdotis et dicebat immolanti da mihi carnem ut coquam sa-
cerdoti non enim accipiam a te carnem coctam sed crudam
16 dicebatque illi immolans incendatur primum iuxta morem ho-
die adeps et tolle tibi quantumcumque desiderat anima tua
qui respondens aiebat ei nequaquam nunc enim dabis alioquin
17 tollam vi erat ergo peccatum puerorum grande nimis coram
18 Domino quia detrahebant homines sacrificio Domini Samuhel
autem ministrabat ante faciem Domini puer accinctus ephod
19 lineo et tunicam parvam faciebat ei mater sua quam adfe-
rebat statutis diebus ascendens cum viro suo ut immolaret
20 hostiam sollemnem et benedixit Heli Helcanae et uxori eius
dixitque reddat Dominus tibi semen de muliere hac pro fenore
21 quod commodasti Domino et abierunt in locum suum visita-
vit ergo Dominus Annam et concepit et peperit tres filios et
duas filias et magnificatus est puer Samuhel apud Dominum

Heli autem erat senex valde et audivit omnia quae faciebant 22
filii sui universo Israheli et quomodo dormiebant cum mulieribus 23
quae observabant ad ostium tabernaculi et dixit eis quare 23
facitis res huiusmodi quas ego audio res pessimas ab omni 24
populo nolite filii mi non enim est bona fama quam ego au- 24
dio ut transgredi faciatis populum Domini si peccaverit vir 25
in virum placari ei potest Deus si autem in Domino peccaverit 25
vir quis orabit pro eo et non audierunt vocem patris sui quia 26
voluit Dominus occidere eos puer autem Samuhel proficiebat 26
atque crescebat et placebat tam Deo quam hominibus venit 27
autem vir Dei ad Heli et ait ad eum haec dicit Dominus num- 27
quid non aperte revelatus sum domui patris tui cum essent in 28
Aegypto in domo Pharaonis et elegi eum ex omnibus tribu- 28
bus Israhel mihi in sacerdotem ut ascenderet altare meum et 29
adoleret mihi incensum et portaret ephod coram me et dedi 29
domui patris tui omnia de sacrificiis filiorum Israhel quare 29
calce abicitis victimam meam et munera mea quae praecepi 29
ut offerrentur in templo et magis honorasti filios tuos quam 30
me ut comederetis primitias omnis sacrificii Israhel populi mei 30
propterea ait Dominus Deus Israhel loquens locutus sum ut 30
domus tua et domus patris tui ministraret in conspectu meo 31
usque in sempiternum nunc autem dicit Dominus absit hoc a 31
me sed quicumque glorificaverit me glorificabo eum qui autem 31
contemnunt me erunt ignobiles ecce dies veniunt et praecedam 31
brachium tuum et brachium domus patris tui ut non sit senex 32
in domo tua et videbis aemulum tuum in templo in universis 32
prosperis Israhel et non erit senex in domo tua omnibus diebus 33
verumtamen non auferam penitus virum ex te ab altari meo 33
sed ut deficiant oculi tui et tabescat anima tua et pars magna 34
domus tuae morietur cum ad virilem aetatem venerit hoc au- 34
tem erit tibi signum quod venturum est duobus filiis tuis Ofni 35
et Finees in die uno morientur ambo et suscitabo mihi sacer- 35
dotem fidelem qui iuxta cor meum et animam meam faciat et 35
aedificabo ei domum fidelem et ambulabit coram christo meo 36
cunctis diebus futurum est autem ut quicumque remanserit 36
in domo tua veniat ut oretur pro eo et offerat nummum argen- 36
teum et tortam panis dicatque dimitte me obsecro ad unam

partem sacerdotalem ut comedam buccellam panis

III puer autem Samuhel ministrabat Domino coram Heli et sermo Domini erat pretiosus in diebus illis non erat visio manifesta factum est ergo in die quadam Heli iacebat in loco suo et oculi eius caligaverant nec poterat videre lucerna Dei antequam extingueretur Samuhel autem dormiebat in templo Domini ubi erat arca Dei et vocavit Dominus Samuhel qui respondens ait ecce ego et cucurrit ad Heli et dixit ecce ego vocasti enim me qui dixit non vocavi revertere dormi et abiit et dormivit et adiecit Dominus vocare rursus Samuhel consurgensque Samuhel abiit ad Heli et dixit ecce ego quia vocasti me qui respondit non vocavi te fili mi revertere et dormi porro Samuhel necdum sciebat Dominum neque revelatus fuerat ei sermo Domini et adiecit Dominus et vocavit adhuc Samuhel tertio qui consurgens abiit ad Heli et ait ecce ego quia vocasti me intellexit igitur Heli quia Dominus vocaret puerum et ait ad Samuhel vade et dormi et si deinceps vocaverit te dicet loquere Domine quia audit servus tuus abiit ergo Samuhel et dormivit in loco suo et venit Dominus et stetit et vocavit sicut vocaverat secundo Samuhel Samuhel et ait Samuhel loquere quia audit servus tuus et dixit Dominus ad Samuhel ecce ego facio verbum in Israhel quod quicumque audierit tinnient ambae aures eius in die illo suscitabo adversum Heli omnia quae locutus sum super domum eius incipiam et conplebo praedixi enim ei quod iudicaturus essem domum eius in aeternum propter iniquitatem eo quod noverat indigne agere filios suos et non corripuit eos idcirco iuravi domui Heli quod non expietur iniquitas domus eius victimis et muneribus usque in aeternum dormivit autem Samuhel usque mane aperuitque ostia domus Domini et Samuhel timebat indicare visionem Heli vocavit ergo Heli Samuhelem et dixit Samuhel fili mi qui respondens ait praesto sum et interrogavit eum quis est sermo quem locutus est ad te oro te ne celaveris me haec faciat tibi Deus et haec addat si absconderis a me sermonem ex omnibus verbis quae dicta sunt tibi indicavit itaque ei Samuhel universos sermones et non abscondit ab eo et ille respondit Dominus est quod bonum est in oculis suis faciat

crevit autem Samuhel et Dominus erat cum eo et non cecidit 19
 ex omnibus verbis eius in terram et cognovit universus Isra- 20
 hel a Dan usque Bersabee quod fidelis Samuhel propheta esset
 Domini et addidit Dominus ut appareret in Silo quoniam re- 21
 velatus fuerat Dominus Samuheli in Silo iuxta verbum Domini
 et evenit sermo Samuhelis universo Israheli

egressus est namque Israhel obviam Philisthim in proelium **IV**
 et castrametatus est iuxta lapidem Adiutorii porro Philisthim
 venerunt in Afec et instruxerunt aciem contra Israhel inito 2
 autem certamine terga vertit Israhel Philistheis et caesa sunt
 in illo certamine passim per agros quasi quattuor milia virorum
 et reversus est populus ad castra dixeruntque maiores natu de 3
 Israhel quare percussit nos Dominus hodie coram Philisthim
 adferamus ad nos de Silo arcam foederis Domini et veniat in
 medium nostri ut salvet nos de manu inimicorum nostrorum
 misit ergo populus in Silo et tulerunt inde arcam foederis Do- 4
 mini exercituum sedentis super cherubin erantque duo filii Heli
 cum arca foederis Domini Ofni et Finees cumque venisset arca 5
 foederis Domini in castra vociferatus est omnis Israhel clamo-
 re grandi et personuit terra et audierunt Philisthim vocem 6
 clamoris dixeruntque quoniam haec est vox clamoris magni
 in castris Hebraeorum et cognoverunt quod arca Domini ven- 7
 nisset in castra timueruntque Philisthim dicentes venit Deus 8
 in castra et ingemuerunt vae nobis non enim fuit tanta ex-
 ultatio heri et nudius tertius vae nobis quis nos servabit de
 manu deorum sublimium istorum hii sunt dii qui percusserunt
 Aegyptum omni plaga in deserto confortamini et estote vi- 9
 ri Philisthim ne serviatis Hebraeis sicut illi servierunt vobis
 confortamini et bellate pugnauerunt ergo Philisthim et cae- 10
 sus est Israhel et fugit unusquisque in tabernaculum suum et
 facta est plaga magna nimis et ceciderunt de Israhel triginta
 milia peditum et arca Dei capta est duoque filii Heli mor- 11
 tui sunt Ofni et Finees currens autem vir de Benjamin ex 12
 acie venit in Silo in die illo scissa veste et conspersus pulvere
 caput cumque ille venisset Heli sedebat super sellam contra 13
 viam aspectans erat enim cor eius pavens pro arca Domini vir
 autem ille postquam ingressus est nuntiavit urbi et ululavit

14 omnis civitas et audivit Heli sonitum clamoris dixitque quis
est hic sonitus tumultus huius at ille festinavit et venit et ad-
15 nuntiavit Heli Heli autem erat nonaginta et octo annorum et
16 oculi eius caligaverant et videre non poterat et dixit ad Heli
ego sum qui veni de proelio et ego qui de acie fugi hodie cui
17 ille ait quid actum est fili mi respondens autem qui nuntiabat
fugit inquit Israhel coram Philisthim et ruina magna facta est
in populo insuper et duo filii tui mortui sunt Ofni et Finees et
18 arca Dei capta est cumque ille nominasset arcam Dei cecidit
de sella retrorsum iuxta ostium et fractis cervicibus mortuus
est senex enim erat vir et grandevus et ipse iudicavit Israhel
19 quadraginta annis nurus autem eius uxor Finees praegnans
erat vicinaque partui et audito nuntio quod capta esset arca
Dei et mortuus socer suus et vir suus incurvavit se et peperit
20 intruerant enim in eam dolores subiti in ipso autem momento
mortis eius dixerunt ei quae stabant circa eam ne timeas quia
21 filium peperisti quae non respondit eis neque animadvertit et
vocavit puerum Hicabod dicens translata est gloria de Israhel
22 quia capta est arca Dei et pro socero suo et pro viro suo et
ait translata est gloria ab Israhel eo quod capta esset arca Dei

V Philisthim autem tulerunt arcam Dei et asportaverunt eam
2 a lapide Adiutorii in Azotum tulerunt Philisthim arcam Dei
et intulerunt eam in templum Dagon et statuerunt eam iux-
3 ta Dagon cumque surrexissent diluculo Azotii altera die ecce
Dagon iacebat pronus in terram ante arcam Domini et tulle-
4 runt Dagon et restituerunt eum in loco suo rursumque mane
die alio consurgentes invenerunt Dagon iacentem super faciem
suam in terram coram arca Domini caput autem Dagon et
5 duae palmae manuum eius abscisae erant super limen porro
Dagon truncus solus remanserat in loco suo propter hanc cau-
sam non calcant sacerdotes Dagon et omnes qui ingrediuntur
templum eius super limen Dagon in Azoto usque in hodiernum
6 diem adgravata autem est manus Domini super Azotios et de-
molitus est eos et percussit in secretiori parte natium Azotum
7 et fines eius videntes autem viri azotii huiuscemodi plagam
dixerunt non maneat arca Dei Israhel apud nos quoniam dura
8 est manus eius super nos et super Dagon deum nostrum et

mittentes congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum ad se et dixerunt quid faciemus de arca Dei Israhel responderuntque Getthei circumducatur arca Dei Israhel et circumduxerunt arcam Dei Israhel illis autem circumducentibus eam fiebat manus Dei per singulas civitates interfectionis magnae nimis et percutiebat viros uniuscuiusque urbis a parvo usque ad maiorem et conputrescebant prominentes extales eorum miserunt ergo arcam Dei in Accaron cumque venisset arca Dei in Accaron exclamaverunt Accaronitae dicentes adduxerunt ad nos arcam Dei Israhel ut interficiat nos et populum nostrum miserunt itaque et congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum qui dixerunt dimittite arcam Dei Israhel et revertatur in locum suum et non interficiat nos cum populo nostro fiebat enim pavor mortis in singulis urbibus et gravissima valde manus Dei viri quoque qui mortui non fuerant percutiebantur in secretiori parte natium et ascendebat ululatus uniuscuiusque civitatis in caelum

fuit ergo arca Domini in regione Philisthinorum septem mensibus et vocaverunt Philisthim sacerdotes et divinos dicentes quid faciemus de arca Dei indicate nobis quomodo remitemus eam in locum suum qui dixerunt si remittitis arcam Dei Israhel nolite dimittere eam vacuam sed quod debetis reddite ei pro peccato et tunc curabimini et scietis quare non recedat manus eius a vobis qui dixerunt quid est quod pro delicto reddere debeamus ei responderuntque illi iuxta numerum provinciarum Philisthim quinque anos aureos facietis et quinque mures aureos quia plaga una fuit omnibus vobis et satrapis vestris facietisque similitudines anorum vestrorum et similitudines murium qui demoliti sunt terram et dabitis Deo Israhel gloriam si forte relevet manum suam a vobis et a diis vestris et a terra vestra quare gravatis corda vestra sicut adgravavit Aegyptus et Pharaos cor suum nonne postquam percussus est tunc dimisit eos et abierunt nunc ergo arripite et facite plaustrum novum unum et duas vaccas fetas quibus non est inpositum iugum iungite in plastro et recludite vitulos earum domi tolletisque arcam Domini et ponetis in plastro et vasa aurea quae exsolvistis ei pro delicto ponetis in capsella ad

9 *latus eius et dimittite eam ut vadat et aspicietis et si quidem*
per viam finium suorum ascenderit contra Bethsames ipse fecit
nobis malum hoc grande sin autem minime sciemus quia ne-
10 *quaquam manus eius tetigit nos sed casu accidit fecerunt ergo*
illi hoc modo et tollentes duas vaccas quae lactabant vitulos
iunxerunt ad plaustrum vitulosque earum concluserunt domi
11 *et posuerunt arcam Dei super plaustrum et capsellam quae ha-*
12 *bebat mures aureos et similitudinem anorum ibant autem in*
directum vaccae per viam quae ducit Bethsames et itinere uno
gradiebantur pergentes et mugientes et non declinabant neque
13 *sequebantur usque ad terminos Bethsames porro Bethsamitae*
metebant triticum in valle et elevantes oculos viderunt arcam
14 *et gavisii sunt cum vidissent et plaustrum venit in agrum Iosue*
Bethsamitae et stetit ibi erat autem ibi lapis magnus et
conciderunt ligna plaustrii vaccasque inposuerunt super ea ho-
15 *locaustum Domino Levitae autem deposuerunt arcam Dei et*
capsellam quae erat iuxta eam in qua erant vasa aurea et po-
suerunt super lapidem grandem viri autem bethsamitae obtu-
16 *lerunt holocausta et immolaverunt victimas in die illa Domino*
17 *et quinque satrapae Philisthinorum viderunt et reversi sunt*
in Accaron in die illa hii sunt autem ani aurei quos reddide-
18 *rent Philisthim pro delicto Domino Azotus unum Gaza unum*
Ascalon unum Geth unum Accaron unum et mures aureos
secundum numerum urbium Philisthim quinque provinciarum
ab urbe murata usque ad villam quae erat absque muro et
usque ad Abel magnum super quem posuerunt arcam Domini
19 *quae erat usque in illa die in agro Iosue Bethsamitis percussit*
autem de viris bethsamitibus eo quod vidissent arcam Domini
et percussit de populo septuaginta viros et quinquaginta mi-
20 *lia plebis luxitque populus quod percussisset Dominus plebem*
plaga magna et dixerunt viri bethsamitae quis poterit stare in
21 *conspectu Domini Dei sancti huius et ad quem ascendet a no-*
bis miseruntque nuntios ad habitatores Cariathiarim dicentes
reducerunt Philisthim arcam Domini descendite et ducite eam
ad vos

VII venerunt ergo viri Cariathiarim et duxerunt arcam Domini

et intulerunt eam in domum Abinadab in Gabaa Eleazarum autem filium eius sanctificaverunt ut custodiret arcam Domini et factum est ex qua die mansit arca in Cariathiarim multiplicati sunt dies erat quippe iam annus vicesimus et requievit omnis domus Israhel post Dominum ait autem Samuhel ad universam domum Israhel dicens si in toto corde vestro revertimini ad Dominum auferte deos alienos de medio vestrum et Astharoth et praeparate corda vestra Domino et servite ei soli et eruet vos de manu Philisthim abstulerunt ergo filii Israhel Baalim et Astharoth et servierunt Domino soli dixit autem Samuhel congregate universum Israhel in Masphat ut orem pro vobis Dominum et convenerunt in Masphat hauseruntque aquam et effuderunt in conspectu Domini et ieunaverunt in die illa et dixerunt ibi peccavimus Domino iudicavitque Samuhel filios Israhel in Masphat et audierunt Philisthim quod congregati essent filii Israhel in Masphat et ascenderunt satrapae Philisthinorum ad Israhel quod cum audissent filii Israhel timuerunt a facie Philisthinorum dixeruntque ad Samuhel necesses pro nobis clamare ad Dominum Deum nostrum ut salvet nos de manu Philisthinorum tulit autem Samuhel agnum lactantem unum et obtulit illum holocaustum integrum Domino et clamavit Samuhel ad Dominum pro Israhel et exaudivit eum Dominus factum est ergo cum Samuhel offerret holocaustum Philistheos inire proelium contra Israhel intonuit autem Dominus fragore magno in die illa super Philisthim et exterruit eos et caesi sunt a filiis Israhel egressique viri Israhel de Masphat persecuti sunt Philistheos et percusserunt eos usque ad locum qui erat subter Bethchar tulit autem Samuhel lapidem unum et posuit eum inter Masphat et inter Sen et vocavit nomen eius lapis Adiutorii dixitque hucusque auxiliatus est nobis Dominus et humiliati sunt Philisthim nec adposuerunt ultra ut venirent in terminos Israhel facta est itaque manus Domini super Philistheos cunctis diebus Samuhel et redditae sunt urbes quas tulerant Philisthim ab Israhel Israheli ab Accaron usque Geth et terminos suos liberavit Israhel de manu Philisthinorum eratque pax inter Israhel et Amorreum iudicabat quoque Samuhel Israhel cunctis diebus vitae suae et ibat per singu-

los annos circumiens Bethel et Galgal et Masphat et iudicabat
17 Israhelem in supradictis locis revertebaturque in Ramatha
ibi enim erat domus eius et ibi iudicabat Israhelem aedificavit
etiam ibi altare Domino

VIII factum est autem cum senuisset Samuhel posuit filios suos
2 iudices Israhel fuitque nomen filii eius primogeniti Iohel et no-
3 men secundi Abia iudicum in Bersabee et non ambulaverunt
filii illius in viis eius sed declinaverunt post avaritiam acce-
4 peruntque munera et perverterunt iudicium congregati ergo
universi maiores natu Israhel venerunt ad Samuhel in Rama-
5 tha dixeruntque ei ecce tu senuisti et filii tui non ambulant in
viis tuis constitue nobis regem ut iudicet nos sicut universae
6 habent nationes displicuitque sermo in oculis Samuhelis eo
quod dixissent da nobis regem ut iudicet nos et oravit Samu-
7 hel Dominum dixit autem Dominus ad Samuhel audi vocem
populi in omnibus quae loquuntur tibi non enim te abiecerunt
8 sed me ne regnem super eos iuxta omnia opera sua quae fece-
runt a die qua eduxi eos de Aegypto usque ad diem hanc sicut
dereliquerunt me et servierunt diis alienis sic faciunt etiam ti-
9 bi nunc ergo audi vocem eorum verumtamen contestare eos et
10 praedic eis ius regis qui regnaturus est super eos dixit itaque
Samuhel omnia verba Domini ad populum qui petierat a se
11 regem et ait hoc erit ius regis qui imperaturus est vobis filios
vestros tollet et ponet in curribus suis facietque sibi equites
12 et praecursores quadrigarum suarum et constituet sibi tri-
bunos et centuriones et aratores agrorum suorum et messorum
13 segetum et fabros armorum et curruum suorum filias quoque
14 vestras faciet sibi unguentarias et focarias et panificas agros
quoque vestros et vineas et oliveta optima tollet et dabit servis
15 suis sed et segetes vestras et vinearum redditus addecimabit
16 ut det eunuchis et famulis suis servos etiam vestros et ancil-
17, 18 greges vestros addecimabit vosque eritis ei servi et clamabitis
in die illa a facie regis vestri quem elegistis vobis et non ex-
19 audiet vos Dominus in die illa noluit autem populus audire
vocem Samuhel sed dixerunt nequaquam rex enim erit super
20 nos et erimus nos quoque sicut omnes gentes et iudicabit nos

rex noster et egredietur ante nos et pugnabit bella nostra pro nobis et audivit Samuhel omnia verba populi et locutus est 21
 ea in auribus Domini dixit autem Dominus ad Samuhel audi 22
 vocem eorum et constitue super eos regem et ait Samuhel ad viros Israhel vadat unusquisque in civitatem suam

et erat vir de Benjamin nomine Cis filius Abihel filii Seror **IX**
 filii Bechoreth filii Afia filii viri Iemini fortis robore et erat ei 2
 filius vocabulo Saul electus et bonus et non erat vir de filiis Israhel melior illo ab umero et sursum eminebat super omnem populum perierant autem asinae Cis patris Saul et dixit Cis 3
 ad Saul filium suum tolle tecum unum de pueris et consurgens vade et quaere asinas qui cum transissent per montem Ephraim et per terram Salisa et non invenissent transierunt 4
 etiam per terram Salim et non erant sed et per terram Iemini et minime reppererunt cum autem venissent in terram Suph 5
 dixit Saul ad puerum suum qui erat cum eo veni et revertamur ne forte dimiserit pater meus asinas et sollicitus sit pro nobis qui ait ei ecce est vir Dei in civitate hac vir nobilis omne quod 6
 loquitur absque ambiguitate venit nunc ergo eamus illuc si forte indicet nobis de via nostra propter quam venimus dixitque 7
 Saul ad puerum suum ecce ibimus quid feremus ad virum panis defecit in sitarciis nostris et sportulam non habemus ut demus homini Dei nec quicquam aliud rursus puer respondit Sauli 8
 et ait ecce inventa est in manu mea quarta pars stateris argenti demus homini Dei ut indicet nobis viam nostram olim 9
 in Israhel sic loquebatur unusquisque vadens consulere Deum venite et eamus ad videntem qui enim propheta dicitur hodie vocabatur olim videns et dixit Saul ad puerum suum optimus 10
 sermo tuus veni eamus et ierunt in civitatem in qua erat vir Dei cumque ascenderent clivum civitatis invenerunt puellas 11
 egredientes ad hauriendam aquam et dixerunt eis num hic est videns quae respondententes dixerunt illis hic est ecce ante te 12
 festina nunc hodie enim venit in civitate quia sacrificium est hodie populo in excelso ingredienti urbem statim invenietis 13
 eum antequam ascendat excelsum ad vescendum neque enim comesurus est populus donec ille veniat quia ipse benedicit hostiae et deinceps comedunt qui vocati sunt nunc ergo conscen-

14 dite quia hodie repperietis eum et ascenderunt in civitatem
cumque illi ambularent in medio urbis apparuit Samuhel egre-
15 diens obviam eis ut ascenderet in excelsum Dominus autem
revelaverat auriculam Samuhel ante unam diem quam veniret
16 Saul dicens hac ipsa quae nunc est hora cras mittam ad te
virum de terra Benjamin et ungues eum ducem super populum
meum Israhel et salvabit populum meum de manu Philisthino-
rum quia respexi populum meum venit enim clamor eorum ad
17 me cumque aspexisset Samuhel Saulem Dominus ait ei ecce
18 vir quem dixeram tibi iste dominabitur populo meo accessit
autem Saul ad Samuhelem in medio portae et ait indica oro
19 mihi ubi est domus videntis et respondit Samuhel Sauli dicens
ego sum videns ascende ante me in excelsum ut comedatis me-
cum hodie et dimittam te mane et omnia quae sunt in corde
20 tuo indicabo tibi et de asinis quas perdidisti nudius tertius ne
sollicitus sis quia inventae sunt et cuius erunt optima quaeque
21 Israhel nonne tibi et omni domui patris tui respondens autem
Saul ait numquid non filius Iemini ego sum de minima tribu
Israhel et cognatio mea novissima inter omnes familias de tribu
22 Benjamin quare ergo locutus es mihi sermonem istum adsu-
mens itaque Samuhel Saulem et puerum eius introduxit eos in
triclinium et dedit eis locum in capite eorum qui fuerant invi-
23 tati erant enim quasi triginta viri dixitque Samuhel coco da
partem quam dedi tibi et praecepi ut reponeres seorsum apud
24 te levavit autem cocus armum et posuit ante Saul dixitque
Samuhel ecce quod remansit pone ante te et comede quia de
industria servatum est tibi quando populum vocavi et come-
25 dit Saul cum Samuhel in die illa et descenderunt de excelso
26 in oppidum et locutus est cum Saul in solario cumque mane
surrexissent et iam dilucesceret vocavit Samuhel Saul in sola-
rium dicens surge ut dimittam te et surrexit Saul egressique
27 sunt ambo ipse videlicet et Samuhel cumque descenderent in
extrema parte civitatis Samuhel dixit ad Saul dic puero ut an-
tecedat nos et transeat tu autem subsiste paulisper ut indicem
tibi verbum Domini

X tulit autem Samuhel lenticulam olei et effudit super caput
eius et deosculatus eum ait ecce unxit te Dominus super he-

reditatem suam in principem cum abieris hodie a me invenies duos viros iuxta sepulchrum Rachel in finibus Benjamin in meridie dicentque tibi inventae sunt asinae ad quas ieras perquirendas et intermissis pater tuus asinis sollicitus est pro vobis et dicit quid faciam de filio meo cumque abieris inde et ultra transieris et veneris ad quercum Thabor invenient te ibi tres viri ascendentes ad Deum in Bethel unus portans tres hedos et alius tres tortas panis et alius portans lagoonam vini cumque te salutaverint dabunt tibi duos panes et accipies de manu eorum post haec venies in collem Domini ubi est statio Philisthinorum et cum ingressus fueris ibi urbem obviam habebis gregem prophetarum descendantium de excelso et ante eos psalterium et tympanum et tibiam et citharam ipsosque prophetantes et insiliet in te spiritus Domini et prophetabis cum eis et mutaberis in virum alium quando ergo evenerint signa haec omnia tibi fac quaecumque invenerit manus tua quia Dominus tecum est et descendes ante me in Galgala ego quippe descendam ad te ut offeras oblationem et immoles victimas pacificas septem diebus expectabis donec veniam ad te et ostendam tibi quae facias itaque cum avertisset umerum suum ut abiret a Samuhele inmutavit ei Deus cor aliud et venerunt omnia signa haec in die illa veneruntque ad praedictum collem et ecce cuneus prophetarum obvius ei et insilivit super eum spiritus Dei et prophetavit in medio eorum videntes autem omnes qui noverant eum heri et nudius tertius quod esset cum prophetis et prophetaret dixerunt ad invicem quaenam res accidit filio Cis num et Saul in prophetis responditque alius ad alterum dicens et quis pater eorum propterea versum est in proverbium num et Saul inter prophetas cessavit autem prophetare et venit ad excelsum dixitque patruus Saul ad eum et ad puerum eius quo abistis qui responderunt quaerere asinas quas cum non repperissemus venimus ad Samuhelem et dixit ei patruus suus indica mihi quid dixerit tibi Samuhel et ait Saul ad patruum suum indicavit nobis quia inventae essent asinae de sermone autem regni non indicavit ei quem locutus illi fuerat Samuhel et convocavit Samuhel populum ad Dominum in Maspha et ait ad filios Israhel haec dicit Dominus

Deus Israhel ego eduxi Israhel de Aegypto et erui vos de manu Aegyptiorum et de manu omnium regum qui adfligebant vos
19 vos autem hodie proiecistis Deum vestrum qui solus salvavit vos de universis malis et tribulationibus vestris et dixistis nequaquam sed regem constitue super nos nunc ergo state coram
20 Domino per tribus vestras et per familias et adplicuit Samu-
21 hel omnes tribus Israhel et cecidit sors tribus Benjamin et adplicuit tribum Benjamin et cognationes eius et cecidit cognatio Metri et pervenit usque ad Saul filium Cis quaesierunt
22 ergo eum et non est inventus et consuluerunt post haec Dominum utrumnam venturus esset illuc responditque Dominus
23 ecce absconditus est domi cucurrerunt itaque et tulerunt eum inde stetitque in medio populi et altior fuit universo populo ab
24 umero et sursum et ait Samuhel ad omnem populum certe videtis quem elegit Dominus quoniam non sit similis ei in omni
25 populo et clamavit cunctus populus et ait vivat rex locutus est autem Samuhel ad populum legem regni et scripsit in libro et reposuit coram Domino et dimisit Samuhel omnem populum
26 singulos in domum suam sed et Saul abiit in domum suam in Gabaath et abiit cum eo pars exercitus quorum tetigerat
27 Deus corda filii vero Belial dixerunt num salvare nos poterit iste et despexerunt eum et non adtulerunt ei munera ille vero dissimulabat se audire

XI ascendit autem Naas Ammonites et pugnare coepit adversus Iabesgalaad dixeruntque omnes viri Iabes ad Naas habeto nos foederatos et serviemus tibi et respondit ad eos Naas Ammonites in hoc feriam vobiscum foedus ut eruam omnium vestrum oculos dextros ponamque vos obprobrium in universo Israhel et dixerunt ad eum seniores Iabes concede nobis septem dies ut mittamus nuntios in universos terminos Israhel et si non fuerit qui defendat nos egrediemur ad te venerunt ergo nuntii in Gabaath Saulis et locuti sunt verba audiente
5 populo et levavit omnis populus vocem suam et flevit et ecce Saul veniebat sequens boves de agro et ait quid habet populus
6 quod plorat et narraverunt ei verba virorum Iabes et insilivit spiritus Domini in Saul cum audisset verba haec et iratus
7 est furor eius nimis et adsumens utrumque bovem concidit

in frustra misitque in omnes terminos Israhel per manum nuntiorum dicens quicumque non exierit secutusque fuerit Saul et Samuhel sic fiet bubus eius invasit ergo timor Domini populum et egressi sunt quasi vir unus et recensuit eos in Bezec 8 fueruntque filiorum Israhel trecenta milia virorum autem Iuda triginta milia et dixerunt nuntiis qui venerant sic dicetis viris 9 qui sunt in Iabesgalaad cras erit vobis salus cum incaluerit sol venerunt ergo nuntii et adnuntiaverunt viris Iabes qui laetati sunt et dixerunt mane exhibimus ad vos et facietis nobis omne 10 quod placuerit vobis et factum est cum venisset dies crastinus constituit Saul populum in tres partes et ingressus est 11 media castra in vigilia matutina et percussit Ammon usque dum incalesceret dies reliqui autem dispersi sunt ita ut non relinquerentur in eis duo pariter et ait populus ad Samuhel 12 quis est iste qui dixit Saul non regnabit super nos date viros et interficiemus eos et ait Saul non occidetur quisquam in die 13 hac quia hodie fecit Dominus salutem in Israhel dixit autem 14 Samuhel ad populum venite et eamus in Galgala et innovemus ibi regnum et perrexit omnis populus in Galgala et fecerunt 15 ibi regem Saul coram Domino in Galgala et immolaverunt ibi victimas pacificas coram Domino et laetatus est ibi Saul et cuncti viri Israhel nimis

dixit autem Samuhel ad universum Israhel ecce audivi vo- **XII**
cem vestram iuxta omnia quae locuti estis ad me et constitui
super vos regem et nunc rex graditur ante vos ego autem 2
seni et incanui porro filii mei vobiscum sunt itaque conversa-
tus coram vobis ab adulescentia mea usque ad diem hanc ecce
praesto sum loquimini de me coram Domino et coram christo 3
eius utrum bovem cuiusquam tulerim an asinum si quempiam
calumniatus sum si oppressi aliquem si de manu cuiusquam
munus accepi et contemnam illud hodie restituamque vobis
et dixerunt non es calumniatus nos neque oppressisti neque 4
tulisti de manu alicuius quippiam dixitque ad eos testis Do- 5
minus adversus vos et testis christus eius in die hac quia non
inveneritis in manu mea quippiam et dixerunt testis et ait Sa- 6
muhel ad populum Dominus qui fecit Mosen et Aaron et eduxit
patres nostros de terra Aegypti nunc ergo state ut iudicio con- 7

tendam adversum vos coram Domino de omnibus misericordiis
8 Domini quas fecit vobiscum et cum patribus vestris quomodo
ingressus est Iacob in Aegyptum et clamaverunt patres vestri
ad Dominum et misit Dominus Mosen et Aaron et eduxit pa-
9 tres vestros ex Aegypto et conlocavit eos in loco hoc qui obli-
ti sunt Domini Dei sui et tradidit eos in manu Sisarae magistri
militiae Asor et in manu Philisthinorum et in manu regis Moab
10 et pugnaverunt adversum eos postea autem clamaverunt ad
Dominum et dixerunt peccavimus quia dereliquimus Dominum
et servivimus Baalim et Astharoth nunc ergo erue nos de ma-
11 nu inimicorum nostrorum et serviemus tibi et misit Dominus
Hierobaal et Bedan et Ieptha et Samuhel et eruit vos de manu
inimicorum vestrorum per circuitum et habitastis confidenter
12 videntes autem quod Naas rex filiorum Ammon venisset ad-
versum vos dixistis mihi nequaquam sed rex imperabit nobis
13 cum Dominus Deus vester regnaret in vobis nunc ergo praesto
est rex vester quem elegistis et petistis ecce dedit vobis Domi-
14 nus regem si timueritis Dominum et servieritis ei et audieritis
vocem eius et non exasperaveritis os Domini eritis et vos et
15 rex qui imperat vobis sequentes Dominum Deum vestrum si
autem non audieritis vocem Domini sed exasperaveritis ser-
monem Domini erit manus Domini super vos et super patres
16 vestros sed et nunc state et videte rem istam grandem quam
17 facturus est Dominus in conspectu vestro numquid non messis
tritici est hodie invocabo Dominum et dabit voces et pluvias
et scietis et videbitis quia grande malum feceritis vobis in con-
18 spectu Domini petentes super vos regem et clamavit Samuhel
ad Dominum et dedit Dominus voces et pluviam in die illa et
19 timuit omnis populus nimis Dominum et Samuhelem dixitque
universus populus ad Samuhel ora pro servis tuis ad Dominum
Deum tuum ut non moriamur addidimus enim universis pec-
20 catis nostris malum ut peteremus nobis regem dixit autem
Samuhel ad populum nolite timere vos fecistis universum ma-
lum hoc verumtamen nolite recedere a tergo Domini et servite
21 Domino in omni corde vestro et nolite declinare post vana
22 quae non proderunt vobis neque eruent vos quia vana sunt et
non derelinquet Dominus populum suum propter nomen suum

magnum quia iuravit Dominus facere vos sibi populum abs- 23
 it autem a me hoc peccatum in Domino ut cessem orare pro
 vobis et docebo vos viam bonam et rectam igitur timete Do- 24
 minum et servite ei in veritate et ex toto corde vestro vidistis
 enim magna quae in vobis gesserit quod si perseveraveritis 25
 in malitia et vos et rex vester pariter peribitis

filii unius anni Saul cum regnare coepisset duobus autem **XIII**
 annis regnavit super Israhel et elegit sibi Saul tria milia de 2
 Israhel et erant cum Saul duo milia in Machmas et in monte
 Bethel mille autem cum Ionathan in Gabaath Benjamin
 porro ceterum populum remisit unumquemque in tabernacula
 sua et percussit Ionathan stationem Philisthim quae erat in 3
 Gabaa quod cum audissent Philisthim Saul cecinit bucina in
 omni terra dicens audiant Hebraei et universus Israhel au- 4
 divit huiusmodi famam percussit Saul stationem Philisthi-
 norum et erexit se Israhel adversum Philisthim clamavit ergo
 populus post Saul in Galgala et Philisthim congregati sunt ad 5
 proeliandum contra Israhel triginta milia curruum et sex milia
 equitum et reliquum vulgus sicut harena quae est in litore mar-
 ris plurima et ascendentes castrametati sunt in Machmas ad
 orientem Bethaven quod cum vidissent viri Israhel se in arto 6
 situs adflictus est enim populus absconderunt se in speluncis et
 in abditiis in petris quoque et in antris et in cisternis Hebraei 7
 autem transierunt Iordanem terram Gad et Galaad cumque
 adhuc esset Saul in Galgal universus populus perterritus est
 qui sequebatur eum et expectavit septem diebus iuxta placitum 8
 Samuhel et non venit Samuhel in Galgala dilapsusque est
 populus ab eo ait ergo Saul adferte mihi holocaustum et pa- 9
 cifica et obtulit holocaustum cumque conplesset offerens ho- 10
 locaustum ecce Samuhel veniebat et egressus est Saul obviam
 ei ut salutaret eum locutusque est ad eum Samuhel quid fecisti 11
 respondit Saul quia vidi quod dilaberetur populus a me et
 tu non veneras iuxta placitos dies porro Philisthim congregati
 fuerant in Machmas dixi nunc descendent Philisthim ad me 12
 in Galgala et faciem Domini non placavi necessitate compulsus
 obtuli holocaustum dixitque Samuhel ad Saul stulte egisti nec 13
 custodisti mandata Domini Dei tui quae praecepit tibi quod

si non fecisses iam nunc praeparasset Dominus regnum tuum
14 super Israhel in sempiternum sed nequaquam regnum tuum
ultra consurget quaesivit sibi Dominus virum iuxta cor suum
et praecepit ei Dominus ut esset dux super populum suum eo
15 quod non servaveris quae praecepit Dominus surrexit autem
Samuhel et ascendit de Galgalis in Gabaa Benjamin et recen-
suit Saul populum qui inventi fuerant cum eo quasi sescentos
16 viros et Saul et Ionathan filius eius populusque qui inventus
fuerat cum eis erat in Gabaa Benjamin porro Philisthim conse-
17 derant in Machmas et egressi sunt ad praedandum de castris
Philisthim tres cunei unus cuneus pergebat contra viam Ephra
18 ad terram Saul porro alius ingrediebatur per viam Bethoron
tertius autem verterat se ad iter termini imminentis valli Se-
19 boim contra desertum porro faber ferrarius non inveniebatur
in omni terra Israhel caverant enim Philisthim ne forte fa-
20 cerent Hebraei gladium aut lanceam descendebat ergo omnis
Israhel ad Philisthim ut exacueret unusquisque vomerem suum
21 et ligonem et securim et sarculum retunsae itaque erant acies
vomerum et ligonum et tridentum et securium usque ad sti-
22 mulum corrigendum cumque venisset dies proelii non est in-
ventus ensis et lancea in manu totius populi qui erat cum Saul
23 et cum Ionathan excepto Saul et Ionathan filio eius egressa
est autem statio Philisthim ut transcenderet in Machmas

XIV et accidit quadam die ut diceret Ionathan filius Saul ad adu-
lescentem armigerum suum veni et transeamus ad stationem
Philisthim quae est trans locum illum patri autem suo hoc
2 ipsum non indicavit porro Saul morabatur in extrema parte
Gabaa sub malogranato quae erat in Magron et erat popu-
3 lus cum eo quasi sescentorum virorum et Ahias filius Achitob
fratris Ichabod filii Finees qui ortus fuerat ex Heli sacerdote
Domini in Silo portabat ephod sed et populus ignorabat quod
4 isset Ionathan erant autem inter ascensus per quos niteba-
tur Ionathan transire ad stationem Philisthinorum eminentes
petrae ex utraque parte et quasi in modum dentium scopu-
li hinc inde praerupti nomen uni Boses et nomen alteri Sene
5 unus scopulus prominens ad aquilonem ex adverso Machmas
6 et alter a meridie contra Gabaa dixit autem Ionathan ad adu-

lescentem armigerum suum veni transeamus ad stationem in-
circumcisorum horum si forte faciat Dominus pro nobis quia
non est Domino difficile salvare vel in multitudine vel in pau-
cis dixitque ei armiger suus fac omnia quae placent animo 7
tuo perge quo cupis ero tecum ubicumque volueris et ait Io- 8
nathan ecce nos transimus ad viros istos cumque apparuerimus
eis si taliter locuti fuerint ad nos manete donec veniamus ad 9
vos stemus in loco nostro nec ascendamus ad eos si autem 10
dixerint ascendite ad nos ascendamus quia tradidit eos Domi-
nus in manibus nostris hoc erit nobis signum apparuit igitur 11
uterque stationi Philisthinorum dixeruntque Philisthim en He-
braei egrediuntur de cavernis in quibus absconditi fuerant et 12
locuti sunt viri de statione ad Ionathan et ad armigerum eius
dixeruntque ascendite ad nos et ostendimus vobis rem et ait
Ionathan ad armigerum suum ascendamus sequere me tradidit
enim eos Dominus in manu Israhel ascendit autem Ionathan 13
reptans manibus et pedibus et armiger eius post eum itaque
alii cadebant ante Ionathan alios armiger eius interficiebat se-
quens eum et facta est plaga prima quam percussit Ionathan 14
et armiger eius quasi viginti virorum in media parte iugeri
quam par boum in die arare consuevit et factum est miracu- 15
lum in castris per agros sed et omnis populus stationis eorum
qui ierant ad praedandum obstipuit et conturbata est terra et
accidit quasi miraculum a Deo et respexerunt speculatores 16
Saul qui erant in Gabaa Benjamin et ecce multitudo prostrata
et huc illucque diffugiens et ait Saul populo qui erat cum eo 17
requirite et videte quis abierit ex nobis cumque requisissent
repperitum est non adesse Ionathan et armigerum eius et ait 18
Saul ad Ahiam adplica arcam Dei erat enim ibi arca Dei in
die illa cum filiis Israhel cumque loqueretur Saul ad sacer- 19
dotem tumultus magnus exortus est in castris Philisthinorum
crescebatque paulatim et clarius reboabat et ait Saul ad sacer-
dotem contrahe manum tuam conclamavit ergo Saul et omnis 20
populus qui erat cum eo et venerunt usque ad locum certami-
nis et ecce versus fuerat gladius uniuscuiusque ad proximum
suum et caedes magna nimis sed et Hebraei qui fuerant cum 21
Philisthim heri et nudius tertius ascenderantque cum eis in

castris reversi sunt ut essent cum Israhele qui erant cum Saul
22 et Ionathan omnes quoque Israhelitae qui se absconderant in
monte Ephraim audientes quod fugissent Philisthim sociave-
23 runt se cum suis in proelio et salvavit Dominus in die illa
24 Israhel pugna autem pervenit usque Bethaven et vir Israhel
sociatus sibi est in die illa adiuravit autem Saul populum di-
cens maledictus vir qui comederit panem usque ad vesperam
donec ulciscar de inimicis meis et non manducavit universus
25 populus panem omneque terrae vulgus venit in saltum in quo
26 erat mel super faciem agri ingressus est itaque populus sal-
tatum et apparuit fluens mel nullusque adplicuit manum ad os
27 suum timebat enim populus iuramentum porro Ionathan non
audierat cum adiuraret pater eius populum extenditque sum-
mitatem virgae quam habebat in manu et intinxit in favo mel-
lis et convertit manum suam ad os suum et inluminati sunt
28 oculi eius respondensque unus de populo ait iureiurando con-
strinxit pater tuus populum dicens maledictus qui comederit
29 panem hodie defecerat autem populus dixitque Ionathan tur-
bavit pater meus terram vidistis ipsi quia inluminati sunt oculi
30 mei eo quod gustaverim paululum de melle isto quanto ma-
gis si comedisset populus de praeda inimicorum suorum quam
31 repperit nonne maior facta fuisset plaga in Philisthim percus-
serunt ergo in die illa Philistheos a Machmis usque in Ahialon
32 defatigatus est autem populus nimis et versus ad praedam
tulit oves et boves et vitulos et mactaverunt in terra comedit-
33 que populus cum sanguine nuntiaverunt autem Saul dicentes
quod populus peccasset Domino comedens cum sanguine qui
34 ait praevaricati estis volvite ad me iam nunc saxum grande et
dixit Saul dispergimini in vulgus et dicite eis ut adducat ad me
unusquisque bovem suum et arietem et occidite super istud et
vescimini et non peccabitis Domino comedentes cum sangui-
ne adduxit itaque omnis populus unusquisque bovem in manu
35 sua usque ad noctem et occiderunt ibi aedificavit autem Saul
altare Domini tuncque primum coepit aedificare altare Domi-
36 ni et dixit Saul inruamus super Philisthim nocte et vastemus
eos usque dum inlucescat mane nec relinquamus de eis virum
dixitque populus omne quod bonum videtur in oculis tuis fac

et ait sacerdos accedamus huc ad Deum et consuluit Saul 37
 Deum num persequar Philisthim si trades eos in manu Isra-
 hel et non respondit ei in die illa dixitque Saul adplicate huc 38
 universos angulos populi et scitote et videte per quem accide-
 rit peccatum hoc hodie vivit Dominus salvator Israhel quia 39
 si per Ionathan filium meum factum est absque retractatione
 morietur ad quod nullus contradixit ei de omni populo et ait 40
 ad universum Israhel separamini vos in partem unam et ego
 cum Ionathan filio meo ero in parte una respondit populus ad
 Saul quod bonum videtur in oculis tuis fac et dixit Saul ad 41
 Dominum Deum Israhel da indicium et deprehensus est Iona-
 than et Saul populus autem exivit et ait Saul mittite sortem 42
 inter me et inter Ionathan filium meum et captus est Ionathan
 dixit autem Saul ad Ionathan indica mihi quid feceris et indi- 43
 cavit ei Ionathan et ait gustans gustavi in summitate virgae
 quae erat in manu mea paululum mellis et ecce ego morior
 et ait Saul haec faciat mihi Deus et haec addat quia morte 44
 morieris Ionathan dixitque populus ad Saul ergone Ionathan 45
 morietur qui fecit salutem hanc magnam in Israhel hoc nefas
 est vivit Dominus si ceciderit capillus de capite eius in terram
 quia cum Deo operatus est hodie liberavit ergo populus Iona-
 than ut non moreretur recessitque Saul nec persecutus est 46
 Philisthim porro Philisthim abierunt in loca sua at Saul con- 47
 firmato regno super Israhel pugnabat per circuitum adversum
 omnes inimicos eius contra Moab et filios Ammon et Edom et
 reges Suba et Philistheos et quocumque se verterat superabat
 congregatoque exercitu percussit Amalech et eruit Israhel de 48
 manu vastatorum eius fuerunt autem filii Saul Ionathan et 49
 Iesui et Melchisua nomina duarum filiarum eius nomen primo-
 genitae Merob et nomen minoris Michol et nomen uxoris Saul 50
 Ahinoem filia Ahimaas et nomina principum militiae eius Ab-
 ner filius Ner patruelis Saul Cis fuerat pater Saul et Ner pater 51
 Abner filius Abihel erat autem bellum potens adversum Phi- 52
 listheos omnibus diebus Saul nam quemcumque viderat Saul
 virum fortem et aptum ad proelium sociabat eum sibi

et dixit Samuhel ad Saul me misit Dominus ut unguerem **XV**
 te in regem super populum eius Israhel nunc ergo audi vocem

2 Domini haec dicit Dominus exercituum recensui quaecumque
fecit Amalech Israheli quomodo restitit ei in via cum ascen-
3 deret de Aegypto nunc igitur vade et percute Amalech et
demolire universa eius non parcas ei sed interfice a viro usque
ad mulierem et parvulum atque lactantem bovem et ovem ca-
4 melum et asinum praecepit itaque Saul populo et recensuit
eos quasi agnos ducenta milia peditum et decem milia viro-
5 rum Iuda cumque venisset Saul usque ad civitatem Amalech
6 tetendit insidias in torrente dixitque Saul Cineo abite recedi-
te atque descendite ab Amalech ne forte involvam te cum eo
tu enim fecisti misericordiam cum omnibus filiis Israhel cum
ascenderent de Aegypto et recessit Cineus de medio Amalech
7 percussitque Saul Amalech ab Evila donec venias Sur quae est
8 e regione Aegypti et adprehendit Agag regem Amalech vi-
9 vum omne autem vulgus interfecit in ore gladii et pepercit
Saul et populus Agag et optimis gregibus ovium et armen-
torum et vestibus et arietibus et universis quae pulchra erant
nec voluerunt disperdere ea quicquid vero vile fuit et reprobum
10 hoc demoliti sunt factum est autem verbum Domini ad Sa-
11 muhel dicens paenitet me quod constituerim Saul regem quia
dereliquit me et verba mea opere non implevit contristatus-
12 que est Samuhel et clamavit ad Dominum tota nocte cumque
de nocte surrexisset Samuhel ut iret ad Saul mane nuntiatum
est Samuheli eo quod venisset Saul in Carmelum et erexisset
sibi fornicem triumphalem et reversus transisset descendisset-
13 que in Galgala venit ergo Samuhel ad Saul et dixit ei Saul
14 benedictus tu Domino implevi verbum Domini dixitque Sa-
muhel et quae est haec vox gregum quae resonat in auribus
15 meis et armentorum quam ego audio et ait Saul de Amale-
ch adduxerunt ea pepercit enim populus melioribus ovibus et
armentis ut immolarentur Domino Deo tuo reliqua vero occi-
16 dimus dixit autem Samuhel ad Saul sine me et indicabo tibi
17 quae locutus sit Dominus ad me nocte dixitque ei loquere et
ait Samuhel nonne cum parvulus esses in oculis tuis caput in
tribus Israhel factus es unxitque te Dominus regem super
18 Israhel et misit te Dominus in via et ait vade et interfice pec-
catores Amalech et pugnabis contra eos usque ad internicio-

nem eorum quare ergo non audisti vocem Domini sed versus 19
ad praedam es et fecisti malum in oculis Domini et ait Saul 20
ad Samuhelem immo audivi vocem Domini et ambulavi in via
per quam misit me Dominus et adduxi Agag regem Amalech
et Amalech interfeci tulit autem populus de praeda oves 21
et boves primitias eorum quae caesa sunt ut immolet Domino
Deo suo in Galgalis et ait Samuhel numquid vult Dominus 22
holocausta aut victimas et non potius ut oboediatur voci Do-
mini melior est enim oboedientia quam victimae et auscultare
magis quam offerre adipem arietum quoniam quasi peccatum 23
ariolandi est repugnare et quasi scelus idolatriae nolle adqui-
escere pro eo ergo quod abiecisti sermonem Domini abiecit te
ne sis rex dixitque Saul ad Samuhel peccavi quia praevari- 24
catus sum sermonem Domini et verba tua timens populum et
oboediens voci eorum sed nunc porta quaeso peccatum meum 25
et revertere mecum ut adorem Dominum et ait Samuhel ad 26
Saul non revertar tecum quia proiecisti sermonem Domini et
proiecit te Dominus ne sis rex super Israhel et conversus est 27
Samuhel ut abiret ille autem adprehendit summitatem pallii
eius quae et scissa est et ait ad eum Samuhel scidit Dominus 28
regnum Israhel a te hodie et tradidit illud proximo tuo melio-
ri te porro Triumphator in Israhel non parcat et paenitudine 29
non flectetur neque enim homo est ut agat paenitentiam at il- 30
le ait peccavi sed nunc honora me coram senibus populi mei et
coram Israhel et revertere mecum ut adorem Dominum Deum
tuum reversus ergo Samuhel secutus est Saulem et adoravit 31
Saul Dominum dixitque Samuhel adducite ad me Agag regem 32
Amalech et oblatus est ei Agag pinguis et dixit Agag si-
cine separat amara mors et ait Samuhel sicut fecit absque li- 33
beris mulieres gladius tuus sic absque liberis erit inter mulieres
mater tua et in frustra concidit Samuhel Agag coram Domino
in Galgalis abiit autem Samuhel in Ramatha Saul vero ascen- 34
dit in domum suam in Gabaath et non vidit Samuhel ultra 35
Saul usque ad diem mortis suae verumtamen lugebat Samuhel
Saul quoniam Dominum paenitebat quod constituisset regem
Saul super Israhel

dixitque Dominus ad Samuhel usquequo tu luges Saul cum **XVI**

ego proiecerim eum ne regnet super Israhel imple cornu tuum
oleo et veni ut mittam te ad Isai Bethleemitem providi enim in
2 filiis eius mihi regem et ait Samuhel quomodo vadam audiet
enim Saul et interficiet me et ait Dominus vitulum de armen-
to tolles in manu tua et dices ad immolandum Domino veni
3 et vocabis Isai ad victimam et ego ostendam tibi quid facias
4 et ungues quemcumque monstravero tibi fecit ergo Samuhel
sicut locutus est ei Dominus venitque in Bethleem et admira-
ti sunt seniores civitatis occurrentes ei dixeruntque pacificus
5 ingressus tuus et ait pacificus ad immolandum Domino veni
sanctificamini et venite mecum ut immolem sanctificavit ergo
6 Isai et filios eius et vocavit eos ad sacrificium cumque ingressi
essent vidit Heliab et ait num coram Domino est christus eius
7 et dixit Dominus ad Samuhel ne respicias vultum eius neque
altitudinem staturae eius quoniam abieci eum nec iuxta intui-
tum hominis iudico homo enim videt ea quae parent Dominus
8 autem intuetur cor et vocavit Isai Abinadab et adduxit eum
9 coram Samuhel qui dixit nec hunc elegit Dominus adduxit
autem Isai Samma de quo ait etiam hunc non elegit Dominus
10 adduxit itaque Isai septem filios suos coram Samuhel et ait Sa-
11 muhel ad Isai non elegit Dominus ex istis dixitque Samuhel
ad Isai numquid iam completi sunt filii qui respondit adhuc re-
liquus est parvulus et pascit oves et ait Samuhel ad Isai mitte
et adduc eum nec enim discumbemus priusquam ille huc ve-
12 nerit misit ergo et adduxit eum erat autem rufus et pulcher
aspectu decoraque facie et ait Dominus surge ungue eum ipse
13 est enim tulit igitur Samuhel cornu olei et unxit eum in medio
fratrum eius et directus est spiritus Domini in David a die illa
14 et in reliquum surgensque Samuhel abiit in Ramatha spiritus
autem Domini recessit a Saul et exagitabat eum spiritus ne-
15 quam a Domino dixeruntque servi Saul ad eum ecce spiritus
16 Dei malus exagitat te iubeat dominus noster et servi tui qui
coram te sunt quaerant hominem scientem psallere cithara ut
quando arripuerit te spiritus Dei malus psallat manu sua et
17 levius feras et ait Saul ad servos suos providete mihi aliquem
18 bene psallentem et adducite eum ad me et respondens unus
de pueris ait ecce vidi filium Isai Bethleemitem scientem psal-

lere et fortissimum robore et virum bellicosum et prudentem
 in verbis et virum pulchrum et Dominus est cum eo misit er- 19
 go Saul nuntios ad Isai dicens mitte ad me David filium tuum
 qui est in pascuis tulitque Isai asinum plenum panibus et la- 20
 goenam vini et hedum de capris unum et misit per manum
 David filii sui Saul et venit David ad Saul et stetit coram eo 21
 at ille dilexit eum nimis et factus est eius armiger misitque 22
 Saul ad Isai dicens stet David in conspectu meo invenit enim
 gratiam in oculis meis igitur quandocumque spiritus Dei arri- 23
 piebat Saul tollebat David citharam et percutiebat manu sua
 et refocilabatur Saul et levius habebat recedebat enim ab eo
 spiritus malus

congregantes vero Philisthim agmina sua in proelium con- **XVII**
 venerunt in Soccho Iudae et castrametati sunt inter Soccho et
 Azeca in finibus Dommim porro Saul et viri Israhel congregati 2
 venerunt in valle Terebinthi et direxerunt aciem ad pugnan-
 dum contra Philisthim et Philisthim stabant super montem 3
 ex hac parte et Israhel stabat super montem ex altera parte
 vallisque erat inter eos et egressus est vir spurius de castris 4
 Philisthinorum nomine Goliath de Geth altitudinis sex cubito-
 rum et palmo et cassis aerea super caput eius et lorica hamata 5
 induebatur porro pondus loricae eius quinque milia siclorum
 aeris et ocreas aereas habebat in cruribus et clypeus aereus 6
 tegebat umeros eius hastile autem hastae eius erat quasi licia- 7
 torium textentium ipsum autem ferrum hastae eius sescentos
 siclos habebat ferri et armiger eius antecedebat eum stansque 8
 clamabat adversum falangas Israhel et dicebat eis quare veni-
 tis parati ad proelium numquid ego non sum Philistheus et
 vos servi Saul eligite ex vobis virum et descendat ad singulare
 certamen si quiverit pugnare mecum et percusserit me erimus 9
 vobis servi si autem ego praevaluero et percussero eum vos ser-
 vi eritis et servietis nobis et aiebat Philistheus ego exprobra- 10
 vi agminibus Israhelis hodie date mihi virum et ineat mecum
 singulare certamen audiens autem Saul et omnes viri israhe- 11
 litae sermones Philisthei huiuscemodi stupebant et metuebant
 nimis David autem erat filius viri ephrathei de quo supra dic- 12
 tum est de Bethleem Iuda cui erat nomen Isai qui habebat octo

filios et erat vir in diebus Saul senex et grandevus inter viros
13 abierunt autem tres filii eius maiores post Saul in proelium et
nomina trium filiorum eius qui perrexerant ad bellum Heliab
14 primogenitus et secundus Abinadab tertiusque Samma David
autem erat minimus tribus ergo maioribus secutis Saulem
15 abiit David et reversus est a Saul ut pasceret gregem patris sui
16 in Bethleem procedebat vero Philistheus mane et vespere et
17 stabat quadraginta diebus dixit autem Isai ad David filium
suum accipe fratribus tuis oephi pulentae et decem panes istos
18 et curre in castra ad fratres tuos et decem formellas casei has
deferet ad tribunum et fratres tuos visitabis si recte agant et
19 cum quibus ordinati sint disce Saul autem et illi et omnes fi-
lii Israhel in valle Terebinthi pugnabant adversum Philisthim
20 surrexit itaque David mane et commendavit gregem custodi et
onustus abiit sicut praeceperat ei Isai et venit ad locum Ma-
gala et ad exercitum qui egressus ad pugnam vociferatus erat
21 in certamine direxerat enim aciem Israhel sed et Philisthim
22 ex adverso fuerant praeparati derelinquens ergo David vasa
quae adtulerat sub manu custodis ad sarcinas cucurrit ad lo-
cum certaminis et interrogabat si omnia recte agerentur erga
23 fratres suos cumque adhuc ille loqueretur eis apparuit vir ille
spurius ascendens Goliath nomine Philistheus de Geth ex cas-
tris Philisthinorum et loquente eo haec eadem verba audivit
24 David omnes autem Israhelitae cum vidissent virum fugerunt
25 a facie eius timentes eum valde et dixit unus quispiam de
Israhel num vidisti virum hunc qui ascendit ad improbandum
enim Israheli ascendit virum ergo qui percusserit eum ditabit
rex divitiis magnis et filiam suam dabit ei et domum patris
26 eius faciet absque tributo in Israhel et ait David ad viros qui
stabant secum dicens quid dabitur viro qui percusserit Philis-
theum hunc et tulerit obprobrium de Israhel quis est enim
hic Philistheus incircumcisis qui improbravit acies Dei viven-
27 tis referebat autem ei populus eundem sermonem dicens haec
28 dabuntur viro qui percusserit eum quod cum audisset Heliab
frater eius maior loquente eo cum aliis iratus est contra David
et ait quare venisti et quare dereliquisti pauculas oves illas in
deserto ego novi superbiam tuam et nequitiam cordis tui quia

ut videres proelium descendisti et dixit David quid feci num- 29
quid non verbum est et declinavit paululum ab eo ad alium 30
dixitque eundem sermonem et respondit ei populus verbum si-
cut et prius audita sunt autem verba quae locutus est David 31
et adnuntiata in conspectu Saul ad quem cum fuisset adduc- 32
tus locutus est ei non concidat cor cuiusquam in eo ego servus
tuus vadam et pugnabo adversus Philistheum et ait Saul ad 33
David non vales resistere Philistheo isti nec pugnare adversum
eum quia puer es hic autem vir bellator ab adolescentia sua
dixitque David ad Saul pascebat servus tuus patris sui gregem 34
et veniebat leo vel ursus tollebatque arietem de medio gre-
gis et sequebar eos et percutiebam eruebamque de ore eorum 35
et illi consurgebant adversum me et adprehendebam mentum
eorum et suffocabam interficiebamque eos nam et leonem et 36
ursum interfeci ego servus tuus erit igitur et Philistheus hic
incircumcisis quasi unus ex eis quia ausus est maledicere ex-
ercitum Dei viventis et ait David Dominus qui eruit me de 37
manu leonis et de manu ursi ipse liberabit me de manu Phil-
isthei huius dixit autem Saul ad David vade et Dominus tecum
sit et induit Saul David vestimentis suis et inposuit galeam 38
aeream super caput eius et vestivit eum lorica accinctus ergo 39
David gladio eius super veste sua coepit temptare si arma-
tus posset incedere non enim habebat consuetudinem dixitque
David ad Saul non possum sic incedere quia nec usum habeo
et deposuit ea et tulit baculum suum quem semper habebat 40
in manibus et elegit sibi quinque limpidissimos lapides de tor-
rente et misit eos in peram pastoralem quam habebat secum
et fundam manu tulit et processit adversum Philistheum ibat 41
autem Philistheus incedens et adpropinquans adversum David
et armiger eius ante eum cumque inspexisset Philistheus et 42
vidisset David despexit eum erat enim adulescens rufus et pul-
cher aspectu et dixit Philistheus ad David numquid ego canis 43
sum quod tu venis ad me cum baculo et maledixit Philistheus
David in diis suis dixitque ad David veni ad me et dabo car- 44
nes tuas volatilibus caeli et bestiis terrae dixit autem David 45
ad Philistheum tu venis ad me cum gladio et hasta et cly-
peo ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum Dei

46 agminum Israhel quibus exprobrasti hodie et dabit te Domi-
nus in manu mea et percutiam te et auferam caput tuum a te
et dabo cadaver castrorum Philisthim hodie volatilibus caeli
et bestiis terrae ut sciat omnis terra quia est Deus in Isra-
47 hel et noverit universa ecclesia haec quia non in gladio nec
in hasta salvat Dominus ipsius est enim bellum et tradet vos
48 in manus nostras cum ergo surrexisset Philistheus et veniret
et adpropinquaret contra David festinavit David et cucurrit
49 ad pugnam ex adverso Philisthei et misit manum suam in
peram tulitque unum lapidem et funda iecit et percussit Phi-
listheum in fronte et infixus est lapis in fronte eius et cecidit
50 in faciem suam super terram praevaluitque David adversus
Philistheum in funda et in lapide percussumque Philistheum
51 interfecit cumque gladium non haberet in manu David cucur-
rit et stetit super Philistheum et tulit gladium eius et eduxit
de vagina sua et interfecit eum praeciditque caput eius viden-
tes autem Philisthim quod mortuus esset fortissimus eorum
52 fugerunt et consurgentes viri Israhel et Iuda vociferati sunt
et persecuti Philistheos usque dum venirent in vallem et us-
que ad portas Accaron cecideruntque vulnerati de Philisthim
53 in via Sarim usque ad Geth et usque Accaron et revertentes
filii Israhel postquam persecuti fuerant Philistheos invaserunt
54 castra eorum adsumens autem David caput Philisthei adtulit
illud in Hierusalem arma vero eius posuit in tabernaculo suo
55 eo autem tempore quo viderat Saul David egredientem contra
Philistheum ait ad Abner principem militiae de qua stirpe de-
scendit hic adulescens Abner dixitque Abner vivit anima tua
56 rex si novi et ait rex interroga tu cuius filius sit iste puer
57 cumque regressus esset David percusso Philistheo tulit eum
Abner et introduxit coram Saul caput Philisthei habentem in
58 manu et ait ad eum Saul de qua progenie es o adulescens
dixitque David filius servi tui Isai Bethleemitae ego sum

XVIII et factum est cum conplesset loqui ad Saul anima Iona-
than conligata est animae David et dilexit eum Jonathan quasi
2 animam suam tulitque eum Saul in die illa et non concessit
3 ei ut reverteretur in domum patris sui inierunt autem Iona-
than et David foedus diligebat enim eum quasi animam suam

nam expoliavit se Ionathan tunicam qua erat vestitus et dedit eam David et reliqua vestimenta sua usque ad gladium et arcum suum et usque ad balteum egrediebatur quoque David ad omnia quaecumque misisset eum Saul et prudenter se agebat posuitque eum Saul super viros belli et acceptus erat in oculis universi populi maximeque in conspectu famulorum Saul porro cum reverteretur percusso Philistheo David egresae sunt mulieres de universis urbibus Israhel cantantes chorosque ducentes in occursum Saul regis in tympanis laetitiae et in sistris et praecinebant mulieres ludentes atque dicentes percussit Saul mille et David decem milia iratus est autem Saul nimis et displicuit in oculis eius iste sermo dixitque dederunt David decem milia et mihi dederunt mille quid ei superest nisi solum regnum non rectis ergo oculis Saul aspiciebat David ex die illa et deinceps post diem autem alteram invasit spiritus Dei malus Saul et prophetabat in medio domus suae David autem psallebat manu sua sicut per singulos dies tenebatque Saul lanceam et misit eam putans quod configere posset David cum pariete et declinavit David a facie eius secundo et timuit Saul David eo quod esset Dominus cum eo et a se recessisset amovit ergo eum Saul a se et fecit eum tribunum super mille viros et egrediebatur et intrabat in conspectu populi in omnibus quoque viis suis David prudenter agebat et Dominus erat cum eo vidit itaque Saul quod prudens esset nimis et coepit cavere eum omnis autem Israhel et Iuda diligebat David ipse enim egrediebatur et ingrediebatur ante eos dixit autem Saul ad David ecce filia mea maior Merob ipsam dabo tibi uxorem tantummodo esto vir fortis et proeliare bella Domini Saul autem reputabat dicens non sit manus mea in eo sed sit super illum manus Philisthinorum ait autem David ad Saul quis ego sum aut quae est vita mea aut cognatio patris mei in Israhel ut fiam gener regis factum est autem tempus cum deberet dari Merob filia Saul David data est Hadrihel Molathitae uxor dilexit autem Michol filia Saul altera David et nuntiatum est Saul et placuit ei dixitque Saul dabo eam illi ut fiat ei in scandalum et sit super eum manus Philisthinorum dixit ergo Saul ad David in duabus rebus gener meus eris hodie

22 et mandavit Saul servis suis loquimini ad David clam me di-
centes ecce places regi et omnes servi eius diligunt te nunc ergo
23 esto gener regis et locuti sunt servi Saul in auribus David om-
nia verba haec et ait David num parum vobis videtur generum
24 esse regis ego autem sum vir pauper et tenuis et renuntiave-
runt servi Saul dicentes huiusmodi verba locutus est David
25 dixit autem Saul sic loquimini ad David non habet necesse rex
sponsalia nisi tantum centum praepudia Philisthinorum ut fiat
ultio de inimicis regis porro Saul cogitabat tradere David in
26 manibus Philisthinorum cumque renuntiassent servi eius Da-
vid verba quae diximus placuit sermo in oculis David ut fieret
27 gener regis et post dies paucos surgens David abiit cum viris
qui sub eo erant et percussis Philisthim ducentis viris adtulit
praepudia eorum et adnumeravit ea regi ut esset gener eius
28 dedit itaque ei Saul Michol filiam suam uxorem et vidit Saul
et intellexit quia Dominus esset cum David Michol autem filia
29 Saul diligebat eum et Saul magis coepit timere David fac-
30 tusque est Saul inimicus David cunctis diebus et egressi sunt
principes Philisthinorum a principio autem egressionis eorum
prudentius se gerebat David quam omnes servi Saul et celebre
factum est nomen eius nimis

XIX locutus est autem Saul ad Ionathan filium suum et ad om-
nes servos suos ut occiderent David porro Ionathan filius Saul
2 diligebat David valde et indicavit Ionathan David dicens quae-
rit Saul pater meus occidere te quapropter observa te quaeso
3 mane et manebis clam et absconderis ego autem egrediens
stabo iuxta patrem meum in agro ubicumque fueris et ego lo-
quar de te ad patrem meum et quodcumque videro nuntiabo
4 tibi locutus est ergo Ionathan de David bona ad Saul patrem
suum dixitque ad eum ne pecces rex in servum tuum David
5 quia non peccavit tibi et opera eius bona sunt tibi valde et
posuit animam suam in manu sua et percussit Philistheum
et fecit Dominus salutem magnam universo Israhel vidisti et
laetatus es quare ergo peccas in sanguine innoxio interficiens
6 David qui est absque culpa quod cum audisset Saul placatus
7 voce Ionathae iuravit vivit Dominus quia non occidetur vo-
cavit itaque Ionathan David et indicavit ei omnia verba haec

et introduxit Ionathan David ad Saul et fuit ante eum sicut fuerat heri et nudius tertius motum est autem rursus bellum 8
et egressus David pugnavit adversus Philisthim percussitque eos plaga magna et fugerunt a facie eius et factus est spiritus 9
Domini malus in Saul sedebat autem in domo sua et tenebat lanceam porro David psallebat in manu sua nisusque est Saul 10
configere lancea David in pariete et declinavit David a facie Saul lancea autem casso vulnere perlata est in parietem et David fugit et salvatus est nocte illa misit ergo Saul satellites 11
suos in domum David ut custodirent eum et interficeretur mane quod cum adnuntiasset David Michol uxor sua dicens nisi salvaveris te nocte hac cras morieris deposuit eum per 12
fenestram porro ille abiit et aufugit atque salvatus est tulit 13
autem Michol statuam et posuit eam super lectum et pellem pilosam caprarum posuit ad caput eius et operuit eam vestimentis misit autem Saul apparitores qui raperent David et 14
responsum est quod aegrotaret rursumque misit Saul nuntios 15
ut viderent David dicens adferte eum ad me in lecto ut occidatur cumque venissent nuntii inventum est simulacrum 16
super lectum et pellis caprarum ad caput eius dixitque Saul 17
ad Michol quare sic inlusisti mihi et dimisisti inimicum meum ut fugeret et respondit Michol ad Saul quia ipse locutus est mihi dimitte me alioquin interficiam te David autem fugiens 18
salvatus est et venit ad Samuhel in Ramatha et nuntiavit ei omnia quae fecerat sibi Saul et abierunt ipse et Samuhel et morati sunt in Nahioth nuntiatum est autem Sauli a dicentibus 19
ecce David in Nahioth in Rama misit ergo Saul lictores 20
ut raperent David qui cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium et Samuhel stantem super eos factus est etiam in illis spiritus Domini et prophetare coeperunt etiam ipsi quod 21
cum nuntiatum esset Sauli misit alios nuntios prophetaverunt autem et illi et rursum Saul misit tertios nuntios qui et ipsi prophetaverunt abiit autem etiam ipse in Ramatha et venit 22
usque ad cisternam magnam quae est in Soccho et interrogavit et dixit in quo loco sunt Samuhel et David dictumque est ei ecce in Nahioth sunt in Rama et abiit in Nahioth in Rama 23
et factus est etiam super eum spiritus Dei et ambulabat ingre-

diens et prophetabat usque dum veniret in Nahioth in Rama
24 et expoliavit se etiam ipse vestimentis suis et prophetavit cum
ceteris coram Samuhel et cecidit nudus tota die illa et nocte
unde et exivit proverbium num et Saul inter prophetas

XX fugit autem David de Nahioth quae erat in Rama veniens-
que locutus est coram Ionathan quid feci quae est iniquitas
mea et quod peccatum meum in patrem tuum quia quaerit ani-
2 mam meam qui dixit ei absit non morieris neque enim faciet
pater meus quicquam grande vel parvum nisi prius indicaverit
mihi hunc ergo celavit me pater meus sermonem tantummodo
3 nequaquam erit istud et iuravit rursus David et ille ait scit
profecto pater tuus quia inveni gratiam in oculis tuis et dicet
nesciat hoc Ionathan ne forte tristetur quinimmo vivit Domi-
nus et vivit anima tua quia uno tantum ut ita dicam gradu
4 ego morsque dividimur et ait Ionathan ad David quodcum-
5 que dixerit mihi anima tua faciam tibi dixit autem David ad
Ionathan ecce kalendae sunt crastino et ego ex more sedere
soleo iuxta regem ad vescendum dimitte ergo me ut abscon-
6 dar in agro usque ad vesperam diei tertiae si requisierit me
pater tuus respondebis ei rogavit me David ut iret celeriter
in Bethleem civitatem suam quia victimae sollemnes ibi sunt
7 universis contribulibus eius si dixerit bene pax erit servo tuo
8 si autem fuerit iratus scito quia completa est malitia eius fac
ergo misericordiam in servum tuum quia foedus Domini me
famulum tuum tecum inire fecisti si autem est in me aliqua
iniquitas tu me interfice et ad patrem tuum ne introducas me
9 et ait Ionathan absit hoc a te neque enim fieri potest ut si certo
cogovero completam patris mei esse malitiam contra te non
10 adnuntiem tibi responditque David ad Ionathan quis nuntia-
11 bit mihi si quid forte responderit tibi pater tuus dure et ait
Ionathan ad David veni egrediamur in agrum cumque exissent
12 ambo in agrum ait Ionathan ad David Domine Deus Israhel
si investigavero sententiam patris mei crastino vel perendie et
aliquid boni fuerit super David et non statim misero ad te et
13 notum tibi fecero haec faciat Dominus Ionathan et haec au-
geat si autem perseveraverit patris mei malitia adversum te
revelabo aurem tuam et dimittam te ut vadas in pace et sit

Dominus tecum sicut fuit cum patre meo et si vixero facies 14
mihi misericordiam Domini si vero mortuus fuero non aufe- 15
ras misericordiam tuam a domo mea usque in sempiternum
quando eradicaverit Dominus inimicos David unumquemque
de terra pepigit ergo foedus Ionathan cum domo David et 16
requisivit Dominus de manu inimicorum David et addidit Io- 17
nathan deierare David eo quod diligeret illum sicut animam
enim suam ita diligebat eum dixitque ad eum Ionathan cras 18
kalendae sunt et requireris requiretur enim sessio tua usque 19
perendie descendes ergo festinus et venies in locum ubi celan-
dus es in die qua operari licet et sedebis iuxta lapidem cui
est nomen Ezel et ego tres sagittas mittam iuxta eum et ia- 20
ciam quasi exercens me ad signum mittam quoque et puerum 21
dicens ei vade et adfer mihi sagittas si dixero puero ecce sa- 22
gittae intra te sunt tolle eas tu veni ad me quia pax tibi est et
nihil est mali vivit Dominus si autem sic locutus fuero puero
ecce sagittae ultra te sunt vade quia dimisit te Dominus de 23
verbo autem quod locuti fuimus ego et tu sit Dominus inter
me et te usque in sempiternum absconditus est ergo David 24
in agro et venerunt kalendae et sedit rex ad comedendum pa-
nem cumque sedisset rex super cathedram suam secundum 25
consuetudinem quae erat iuxta parietem surrexit Ionathan et
sedit Abner ex latere Saul vacuusque apparuit locus David et 26
non est locutus Saul quicquam in die illa cogitabat enim quod
forte evenisset ei ut non esset mundus nec purificatus cumque 27
inluxisset dies secunda post kalendas rursus vacuus apparuit
locus David dixitque Saul ad Ionathan filium suum cur non
venit filius Isai nec heri nec hodie ad vescendum et respondit 28
Ionathan Sauli rogavit me obnixè ut iret in Bethleem et ait 29
dimitte me quoniam sacrificium sollemne est in civitate unus
de fratribus meis accersivit me nunc ergo si inveni gratiam in
oculis tuis vadam cito et videbo fratres meos ob hanc causam
non venit ad mensam regis iratus autem Saul adversus Iona- 30
than dixit ei fili mulieris virum ultro rapiantis numquid ignoro
quia diligis filium Isai in confusionem tuam et in confusionem
ignominiosae matris tuae omnibus enim diebus quibus filius 31
Isai vixerit super terram non stabilieris tu neque regnum tuum

itaque iam nunc mitte et adduc eum ad me quia filius mortis
32 est respondens autem Ionathan Sauli patri suo ait quare mor-
33 ritur quid fecit et arripuit Saul lanceam ut percuteret eum
et intellexit Ionathan quod definitum esset patri suo ut inter-
34 ficeret David surrexit ergo Ionathan a mensa in ira furoris
et non comedit in die kalendarum secunda panem contristatus
est enim super David eo quod confudisset eum pater suus
35 cumque inluxisset mane venit Ionathan in agrum iuxta placitum
36 David et puer parvulus cum eo et ait ad puerum suum
vade et adfer mihi sagittas quas ego iacio cumque puer cucur-
37 risset iecit aliam sagittam trans puerum venit itaque puer ad
locum iaculi quod miserat Ionathan et clamavit Ionathan post
38 tergum pueri et ait ecce ibi est sagitta porro ultra te clama-
vitque Ionathan post tergum pueri festina velociter ne steteris
collegit autem puer Ionathae sagittas et adtulit ad dominum
39 suum et quid ageretur penitus ignorabat tantummodo enim
40 Ionathan et David rem noverant dedit igitur Ionathan arma
41 sua puero et dixit ei vade defer in civitatem cumque abisset
puer surrexit David de loco qui vergebat ad austrum et cadens
pronus in terram adoravit tertio et osculantes alterutrum
42 fleverunt pariter David autem amplius dixit ergo Ionathan
ad David vade in pace quaecumque iuravimus ambo in nomine
Domini dicentes Dominus sit inter me et te et inter semen
43 meum et semen tuum usque in sempiternum et surrexit et
abiit sed et Ionathan ingressus est civitatem

XXI venit autem David in Nobe ad Ahimelech sacerdotem et
obstipuit Ahimelech eo quod venisset David et dixit ei qua-
2 re tu solus et nullus est tecum et ait David ad Ahimelech
sacerdotem rex praecepit mihi sermonem et dixit nemo sciat
rem propter quam a me missus es et cuiusmodi tibi praecepta
3 dederim nam et pueris condixi in illum et illum locum nunc
igitur si quid habes ad manum vel quinque panes da mihi aut
4 quicquid inveneris et respondens sacerdos David ait ei non
habeo panes laicos ad manum sed tantum panem sanctum si
5 mundi sunt pueri maxime a mulieribus et respondit David
sacerdoti et dixit ei equidem si de mulieribus agitur contin-
uimus nos ab heri et nudius tertius quando egrediebamur et

fuerunt vasa puerorum sancta porro via haec polluta est sed et ipsa hodie sanctificabitur in vasis dedit ergo ei sacerdos sanctificatum panem neque enim erat ibi panis nisi tantum panes propositionis qui sublati fuerant a facie Domini ut ponerentur panes calidi erat autem ibi vir de servis Saul in die illa intus in tabernaculo Domini et nomen eius Doec Idumeus potentissimus pastorum Saul dixit autem David ad Ahimelech si habes hic ad manum hastam aut gladium quia gladium meum et arma mea non tuli mecum sermo enim regis urgebat et dixit sacerdos gladius Goliath Philisthei quem percussisti in valle Terebinthi est involutus pallio post ephod si istum vis tollere tolle neque enim est alius hic absque eo et ait David non est huic alter similis da mihi eum surrexit itaque David et fugit in die illa a facie Saul et venit ad Achis regem Geth dixeruntque ei servi Achis numquid non iste est David rex terrae nonne huic cantabant per choros dicentes percussit Saul mille et David decem milia posuit autem David sermones istos in corde suo et extimuit valde a facie Achis regis Geth et inmutavit os suum coram eis et conlabebatur inter manus eorum et inpingebat in ostia portae defluebantque salivae eius in barbam et ait Achis ad servos suos vidistis hominem insanum quare adduxistis eum ad me an desunt nobis furiosi quod introduxistis istum ut fureret me praesente hicine ingredietur domum meam

abiit ergo inde David et fugit in speluncam Odollam quod cum audissent fratres eius et omnis domus patris eius descenderunt ad eum illuc et convenerunt ad eum omnes qui erant in angustia constituti et oppressi aere alieno et amaro animo et factus est eorum princeps fueruntque cum eo quasi quadringenti viri et profectus est David inde in Maspha quae est Moab et dixit ad regem Moab maneat oro pater meus et mater mea vobiscum donec sciam quid faciat mihi Deus et reliquit eos ante faciem regis Moab manseruntque apud eum cunctis diebus quibus David fuit in praesidio dixitque Gad propheta ad David noli manere in praesidio proficiscere et vade in terram Iuda et profectus David venit in saltum Hareth et audivit Saul quod apparuisset David et viri qui erant cum eo Saul

XXII

autem cum maneret in Gabaa et esset in nemore quod est in Rama hastam manu tenens cunctique socii eius circumstarent
7 eum ait ad servos suos qui adsistebant ei audite filii Iemini
numquid omnibus vobis dabit filius Isai agros et vineas et uni-
8 versos vos faciet tribunos et centuriones quoniam coniurastis
omnes adversum me et non est qui mihi renuntiet maxime cum
et filius meus foedus iunxerit cum filio Isai non est qui vicem
meam doleat ex vobis nec qui adnuntiet mihi eo quod suscita-
verit filius meus servum meum adversum me insidiantem mihi
9 usque hodie respondens autem Doec Idumeus qui adsistebat
et erat primus inter servos Saul vidi inquit filium Isai in Nobe
10 apud Ahimelech filium Achitob qui consuluit pro eo Domi-
num et cibaria dedit ei sed et gladium Goliath Philisthei dedit
11 illi misit ergo rex ad accersiendum Ahimelech filium Achitob
sacerdotem et omnem domum patris eius sacerdotum qui erant
12 in Nobe qui venerunt universi ad regem et ait Saul audi fili
13 Achitob qui respondit praesto sum domine dixitque ad eum
Saul quare coniurastis adversum me tu et filius Isai et dedisti ei
panes et gladium et consuluisti pro eo Deum ut consurgeret ad-
14 versum me insidiator usque hodie permanens respondensque
Ahimelech regi ait et quis in omnibus servis tuis sicut David
fidelis et gener regis et pergens ad imperium tuum et gloriosus
15 in domo tua num hodie coepi consulere pro eo Deum absit
hoc a me ne suspicetur rex adversum servum suum rem huius-
scemodi in universa domo patris mei non enim scivit servus
16 tuus quicquam super hoc negotio vel modicum vel grande di-
xitque rex morte morieris Ahimelech tu et omnis domus patris
17 tui et ait rex emissariis qui circumstabant eum convertimini
et interficite sacerdotes Domini nam manus eorum cum David
est scientes quod fugisset non indicaverunt mihi noluerunt au-
tem servi regis extendere manum suam in sacerdotes Domini
18 et ait rex Doec convertere tu et inrue in sacerdotes conver-
susque Doec Idumeus inruit in sacerdotes et trucidavit in die
19 illa octoginta quinque viros vestitos ephod lineo Nobe autem
civitatem sacerdotum percussit in ore gladii viros et mulieres
parvulos et lactantes bovem et asinum et ovem in ore gladii
20 evadens autem unus filius Ahimelech filii Achitob cuius nomen

erat Abiathar fugit ad David et adnuntiavit ei quod occidisset 21
 Saul sacerdotes Domini et ait David ad Abiathar sciebam in 22
 die illa quod cum ibi esset Doec Idumeus procul dubio adnun-
 tiaret Saul ego sum reus omnium animarum patris tui mane 23
 mecum ne timeas si quis quaesierit animam meam quaeret et
 animam tuam mecumque servaberis

et nuntiaverunt David dicentes ecce Philisthim obpugnant **XXIII**
 Ceila et diripiunt areas consuluit igitur David Dominum di- 2
 cens num vadam et percutiam Philistheos istos et ait Domi-
 nus ad David vade et percuties Philistheos et salvabis Ceila
 et dixerunt viri qui erant cum David ad eum ecce nos hic in 3
 Iudaea consistentes timemus quanto magis si ierimus in Ceila
 adversum agmina Philisthinorum rursus ergo David consul- 4
 uit Dominum qui respondens ei ait surge et vade in Ceila ego
 enim tradam Philistheos in manu tua abiit David et viri eius 5
 in Ceila et pugnavit adversum Philistheos et abegit iumenta
 eorum et percussit eos plaga magna et salvavit David habi- 6
 tatores Ceilae porro eo tempore quo fugiebat Abiathar filius
 Ahimelech ad David in Ceila ephod secum habens descende- 7
 rat nuntiatum est autem Saul quod venisset David in Ceila
 et ait Saul tradidit eum Deus in manus meas conclususque est 8
 introgressus urbem in qua portae et serae et praecepit Saul
 omni populo ut ad pugnam descenderet in Ceila et obsideret 9
 David et viros eius quod cum rescisset David quia praepara-
 ret ei Saul clam malum dixit ad Abiathar sacerdotem adplica 10
 ephod et ait David Domine Deus Israhel audivit famam ser-
 vus tuus quod disponat Saul venire ad Ceila ut evertat urbem 11
 propter me si tradent me viri Ceila in manus eius et si de-
 scendet Saul sicut audivit servus tuus Domine Deus Israhel 12
 indica servo tuo et ait Dominus descendet dixitque David si
 tradent viri Ceilae me et viros qui sunt mecum in manu Saul et 13
 dixit Dominus tradent surrexit ergo David et viri eius quasi
 sescenti et egressi de Ceila huc atque illuc vagabantur incerti 14
 nuntiatumque est Saul quod fugisset David de Ceila quam ob
 rem dissimulavit exire morabatur autem David in deserto in
 locis firmissimis mansitque in monte solitudinis Ziph quaere-
 bat tamen eum Saul cunctis diebus et non tradidit eum Deus

15 in manus eius et vidit David quod egressus esset Saul ut quae-
16 reret animam eius porro David erat in deserto Ziph in silva et
surrexit Ionathan filius Saul et abiit ad David in silva et con-
17 fortavit manus eius in Deo dixitque ei ne timeas neque enim
inveniet te manus Saul patris mei et tu regnabis super Israhel
18 et ego ero tibi secundus sed et Saul pater meus scit hoc percussit
igitur uterque foedus coram Domino mansitque David
19 in silva Ionathas autem reversus est in domum suam ascen-
derunt autem Ziphei ad Saul in Gabaa dicentes nonne David
latitat apud nos in locis tutissimis silvae in colle Achilae quae
20 est ad dexteram deserti nunc ergo sicut desideravit anima tua
ut descenderes descende nostrum autem erit ut tradamus eum
21 in manus regis dixitque Saul benedicti vos a Domino quia
doluistis vicem meam abite oro et diligentius praeparate et
22 curiosius agite et considerate locum ubi sit pes eius vel quis
viderit eum ibi recogitat enim de me quod callide insidier ei
23 considerate et videte omnia latibula eius in quibus absconditur
et revertimini ad me ad rem certam ut vadam vobiscum quod
si etiam in terra se abstruserit perscrutabor eum in cunctis mi-
24 libus Iuda at illi surgentes abierunt in Ziph ante Saul David
autem et viri eius erant in deserto Maon in campestribus ad
25 dextram Iesimuth ivit ergo Saul et socii eius ad quaerendum
et nuntiatum est David statimque descendit ad petram et ver-
sabat in deserto Maon quod cum audisset Saul persecutus
26 est David in deserto Maon et ibat Saul ad latus montis ex parte
una David autem et viri eius erant in latere montis ex parte
altera porro David desperabat se posse evadere a facie Saul
itaque Saul et viri eius in modum coronae cingebant David
27 et viros eius ut caperent eos et nuntius venit ad Saul dicens
festina et veni quoniam infuderunt se Philisthim super terram
28 reversus est ergo Saul desistens persequi David et perrexit in
occursum Philisthinorum propter hoc vocaverunt locum illum
petram Dividentem

XXIV ascendit ergo David inde et habitavit in locis tutissimis En-
2 gaddi cumque reversus esset Saul postquam persecutus est
Philistheos nuntiaverunt ei dicentes ecce David in deserto est
3 Engaddi adsumens ergo Saul tria milia electorum virorum ex

omni Israhel perrexit ad investigandum David et viros eius
etiam super abruptissimas petras quae solis hibicibus perviae
sunt et venit ad caulas quoque ovium quae se offerebant vian- 4
ti eratque ibi spelunca quam ingressus est Saul ut purgaret
ventrem porro David et viri eius in interiori parte speluncae
latebant et dixerunt servi David ad eum ecce dies de qua lo- 5
cutus est Dominus ad te ego tradam tibi inimicum tuum ut
facias ei sicut placuerit in oculis tuis surrexit ergo David et
praecidit oram clamydis Saul silenter post haec percussit cor 6
suum David eo quod abscidisset oram clamydis Saul dixitque 7
ad viros suos propitius mihi sit Dominus ne faciam hanc rem
domino meo christo Domini ut mittam manum meam in eum
quoniam christus Domini est et confregit David viros suos 8
sermonibus et non permisit eos ut consurgerent in Saul porro
Saul exurgens de spelunca pergebat coepto itinere surrexit 9
autem et David post eum et egressus de spelunca clamavit
post tergum Saul dicens domine mi rex et respexit Saul post
se et inclinans se David pronus in terram adoravit dixitque 10
ad Saul quare audis verba hominum loquentium David quae-
rit malum adversum te ecce hodie viderunt oculi tui quod 11
tradiderit te Dominus in manu mea in spelunca et cogitavi ut
occiderem te sed pepercit tibi oculus meus dixi enim non ex-
tendam manum meam in domino meo quia christus Domini
est quin potius pater mi vide et cognosce oram clamydis tuae 12
in manu mea quoniam cum praeciderem summitatem clamydis
tuae nolui extendere manum meam in te animadvertite et vide
quoniam non est in manu mea malum neque iniquitas neque
peccavi in te tu autem insidiaris animae meae ut auferas eam
iudicet Dominus inter me et te et ulciscatur me Dominus ex te 13
manus autem mea non sit in te sicut et in proverbio antiquo 14
dicitur ab impiis egredietur impietas manus ergo mea non sit
in te quem sequeris rex Israhel quem persequeris canem mor- 15
tuum sequeris et pulicem unum sit Dominus iudex et iudicet 16
inter me et te et videat et diiudicet causam meam et eruat
me de manu tua cum autem conplesset David loquens ser- 17
mones huiuscemodi ad Saul dixit Saul numquid vox haec tua
est fili mi David et levavit Saul vocem suam et flevit dixitque 18

ad David iustior tu es quam ego tu enim tribuisti mihi bona
19 ego autem reddidi tibi mala et tu indicasti hodie quae fece-
ris mihi bona quomodo tradiderit me Dominus in manu tua
20 et non occideris me quis enim cum invenerit inimicum suum
dimittet eum in via bona sed Dominus reddat tibi vicissitudi-
21 nem hanc pro eo quod hodie operatus es in me et nunc quia
scio quod certissime regnaturus sis et habiturus in manu tua
22 regnum Israhel iura mihi in Domino ne deleas semen meum
23 post me neque auferas nomen meum de domo patris mei et
iuravit David Sauli abiit ergo Saul in domum suam et David
et viri eius ascenderunt ad tutiora loca

XXV mortuus est autem Samuhel et congregatus est universus
Israhel et planxerunt eum et sepelierunt in domo sua in Ra-
2 ma consurgensque David descendit in desertum Pharan erat
autem vir quispiam in solitudine Maon et possessio eius in
Carmelo et homo ille magnus nimis erantque ei oves tria milia
et mille caprae et accidit ut tonderetur grex eius in Carme-
3 lo nomen autem viri illius erat Nabal et nomen uxoris eius
Abigail eratque mulier illa prudentissima et speciosa porro vir
eius durus et pessimus et malitiosus erat autem de genere Cha-
4 leb cum ergo audisset David in deserto quod tonderet Nabal
5 gregem suum misit decem iuvenes et dixit eis ascendite in
Carmelum et venietis ad Nabal et salutabitis eum ex nomine
6 meo pacifice et dicetis sic fratribus meis et tibi pax et domui
7 tuae pax et omnibus quaecumque habes sit pax audivi quod
tonderent pastores tui qui erant nobiscum in deserto num-
quam eis molesti fuimus nec aliquando defuit eis quicquam de
8 grege omni tempore quo fuerunt nobiscum in Carmelo interro-
ga pueros tuos et indicabunt tibi nunc ergo inveniant pueri
gratiam in oculis tuis in die enim bona venimus quodcumque
9 invenerit manus tua da servis tuis et filio tuo David cumque
venissent pueri David locuti sunt ad Nabal omnia verba haec
10 ex nomine David et siluerunt respondens autem Nabal pueris
David ait quis est David et quis est filius Isai hodie increve-
11 runt servi qui fugiunt dominos suos tollam ergo panes meos
et aquas meas et carnes pecorum quae occidi tonsoribus meis
12 et dabo viris quos nescio unde sint regressi sunt itaque pueri

David per viam suam et reversi venerunt et nuntiaverunt ei omnia verba quae dixerat tunc David ait viris suis accingatur unusquisque gladio suo et accincti sunt singuli gladio suo accinctusque est et David ense suo et secuti sunt David quasi quadringenti viri porro ducenti remanserunt ad sarcinas Abigail autem uxori Nabal nuntiavit unus de pueris dicens ecce misit David nuntios de deserto ut benedicerent domino nostro et aversus est eos homines isti boni satis fuerunt nobis et non molesti nec quicquam aliquando periit omni tempore quo sumus conversati cum eis in deserto pro muro erant nobis tam in nocte quam in die omnibus diebus quibus pavimus apud eos greges quam ob rem considera et recogita quid facias quoniam completa est malitia adversum virum tuum et adversum domum tuam et ipse filius est Belial ita ut nemo ei possit loqui festinavit igitur Abigail et tulit ducentos panes et duos utres vini et quinque arietes coctos et quinque sata pulentiae et centum ligaturas uvae passae et ducentas massas caricarum et inposuit super asinos dixitque pueris suis praecedite me ecce ego post tergum sequar vos viro autem suo Nabal non indicavit cum ergo ascendisset asinum et descenderet ad radices montis David et viri eius descendebant in occursum eius quibus et illa occurrit et ait David vere frustra servavi omnia quae huius erant in deserto et non periit quicquam de cunctis quae ad eum pertinebant et reddidit mihi malum pro bono haec faciat Deus inimicis David et haec addat si reliquero de omnibus quae ad eum pertinent usque mane mingentem ad parietem cum autem vidisset Abigail David festinavit et descendit de asino et procidit coram David super faciem suam et adoravit super terram et cecidit ad pedes eius et dixit in me sit domine mi haec iniquitas loquatur obsecro ancilla tua in auribus tuis et audi verba famulae tuae ne ponat oro dominus meus rex cor suum super virum istum iniquum Nabal quia secundum nomen suum stultus est et est stultitia cum eo ego autem ancilla tua non vidi pueros tuos domine mi quos misisti nunc ergo domine mi vivit Dominus et vivit anima tua qui prohibuit te ne venires in sanguine et salvavit manum tuam tibi et nunc fiant sicut Nabal inimici tui et qui quaerunt

27 domino meo malum quapropter suscipe benedictionem hanc
quam adtulit ancilla tua tibi domino meo et da pueris qui se-
28 quuntur te dominum meum aufer iniquitatem famulae tuae
faciens enim faciet tibi Dominus domino meo domum fidelem
quia proelia Domini domine mi tu proeliaris malitia ergo non
29 inveniatur in te omnibus diebus vitae tuae si enim surrexerit
aliquando homo persequens te et quaerens animam tuam
erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo viventium
apud Dominum Deum tuum porro anima inimicorum tuorum
30 rotabitur quasi in impetu et circulo fundae cum ergo fecerit
tibi Dominus domino meo omnia quae locutus est bona de te
31 et constituerit te ducem super Israhel non erit tibi hoc in
singultum et in scrupulum cordis domino meo quod effuderis
sanguinem innoxium aut ipse te ultus fueris et cum benefe-
32 cerit Dominus domino meo recordaberis ancillae tuae et ait
David ad Abigail benedictus Dominus Deus Israhel qui misit
33 te hodie in occursum meum et benedictum eloquium tuum et
benedicta tu quae prohibuisti me hodie ne irem ad sangui-
34 nem et ulciscerer me manu mea alioquin vivit Dominus Deus
Israhel qui prohibuit me malum facere tibi nisi cito venisses in
occursum mihi non remansisset Nabal usque ad lucem matuti-
35 nam mingens ad parietem suscepit ergo David de manu eius
omnia quae adtulerat ei dixitque ei vade pacifice in domum
36 tuam ecce audivi vocem tuam et honoravi faciem tuam venit
autem Abigail ad Nabal et ecce erat ei convivium in domo eius
quasi convivium regis et cor Nabal iucundum erat enim ebrius
nimis et non indicavit ei verbum pusillum aut grande usque in
37 mane diluculo autem cum digessisset vinum Nabal indicavit
ei uxor sua verba haec et emortuum est cor eius intrinsecus
38 et factus est quasi lapis cumque pertransissent decem dies
percussit Dominus Nabal et mortuus est quod cum audisset
39 David mortuum Nabal ait benedictus Dominus qui iudicavit
causam obprobrii mei de manu Nabal et servum suum custo-
divit a malo et malitiam Nabal reddidit Dominus in caput eius
misit ergo David et locutus est ad Abigail ut sumeret eam sibi
40 in uxorem et venerunt pueri David ad Abigail in Carmelum et
locuti sunt ad eam dicentes David misit nos ad te ut accipiat

te sibi in uxorem quae consurgens adoravit prona in terram 41
 et ait ecce famula tua sit in ancillam ut lavet pedes servorum
 domini mei et festinavit et surrexit Abigail et ascendit super 42
 asinum et quinque puellae ierunt cum ea pedisequae eius et
 secuta est nuntios David et facta est illi uxor sed et Ahinoem 43
 accepit David de Iezrahel et fuit utraque uxor eius Saul au- 44
 tem dedit Michol filiam suam uxorem David Falti filio Lais qui
 erat de Gallim

et venerunt Ziphei ad Saul in Gabaa dicentes ecce David **XXVI**
 absconditus est in colle Achilae quae est ex adverso solitudi-
 nis et surrexit Saul et descendit in desertum Ziph et cum eo 2
 tria milia virorum de electis Israhel ut quaereret David in de-
 serto Ziph et castrametatus est Saul in Gabaa Achilae quae 3
 erat ex adverso solitudinis in via David autem habitabat in
 deserto videns autem quod venisset Saul post se in desertum
 misit exploratores et didicit quod venisset certissime et sur- 4, 5
 rexerit David et venit ad locum ubi erat Saul cumque vidisset
 locum in quo dormiebat Saul et Abner filius Ner princeps mi-
 litiae eius Saulem dormientem in tentorio et reliquum vulgus
 per circuitum eius ait David ad Ahimelech Cetheum et Abi- 6
 sai filium Sarviae fratrem Ioab dicens quis descendet mecum
 ad Saul in castra dixitque Abisai ego descendam tecum ve- 7
 nerunt ergo David et Abisai ad populum nocte et invenerunt
 Saul iacentem et dormientem in tentorio et hastam fixam in
 terra ad caput eius Abner autem et populum dormientes in
 circuitu eius dixitque Abisai ad David conclusit Deus hodie 8
 inimicum tuum in manus tuas nunc ergo perfodiam eum lan-
 cea in terra semel et secundo opus non erit et dixit David ad 9
 Abisai ne interficias eum quis enim extendit manum suam in
 christum Domini et innocens erit et dixit David vivit Domi- 10
 nus quia nisi Dominus percusserit eum aut dies eius venerit ut
 moriatur aut in proelium descendens perierit propitius mihi 11
 sit Dominus ne extendam manum meam in christum Domini
 nunc igitur tolle hastam quae est ad caput eius et scyphum
 aquae et abeamus tulit ergo David hastam et scyphum aquae 12
 qui erat ad caput Saul et abierunt et non erat quisquam qui
 videret et intellexeret et vigilaret sed omnes dormiebant quia

13 sopor Domini inruerat super eos cumque transisset David ex
adverso et stetisset in vertice montis de longe et esset grande
14 intervallum inter eos clamavit David ad populum et ad Abner
filium Ner dicens nonne respondebis Abner et respondens Ab-
15 ner ait quis es tu qui clamas et inquietas regem et ait David ad
Abner numquid non vir tu es et quis alius similis tui in Israhel
quare ergo non custodisti dominum tuum regem ingressus est
16 enim unus de turba ut interficeret regem dominum tuum non
est bonum hoc quod fecisti vivit Dominus quoniam filii mortis
estis vos qui non custodistis dominum vestrum christum Do-
mini nunc ergo vide ubi sit hasta regis et ubi scyphus aquae qui
17 erat ad caput eius cognovit autem Saul vocem David et dixit
num vox tua est haec fili mi David et David vox mea domine
18 mi rex et ait quam ob causam dominus meus persequitur ser-
vum suum quid feci aut quod est in manu mea malum nunc
19 ergo audi oro domine mi rex verba servi tui si Dominus incitat
te adversum me odoretur sacrificium si autem filii hominum
maledicti sunt in conspectu Domini qui eiecerunt me hodie
ut non habitem in hereditate Domini dicentes vade servi diis
20 alienis et nunc non effundatur sanguis meus in terra coram
Domino quia egressus est rex Israhel ut quaerat pulicem unum
21 sicut persequitur perdix in montibus et ait Saul peccavi re-
vertere fili mi David nequaquam enim ultra male tibi faciam
eo quod pretiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie apparet
22 quod stulte egerim et ignoraverim multa nimis et respondens
David ait ecce hasta regis transeat unus de pueris et tollat eam
23 Dominus autem retribuet unicuique secundum iustitiam suam
et fidem tradidit enim te Dominus hodie in manu mea et nolui
24 levare manum meam in christum Domini et sicuti magnifica-
ta est anima tua hodie in oculis meis sic magnificetur anima
25 mea in oculis Domini et liberet me de omni angustia ait ergo
Saul ad David benedictus tu fili mi David et quidem faciens
facies et potens poteris abiit autem David in viam suam et
Saul reversus est in locum suum

XXVII et ait David in corde suo aliquando incidam in uno die in
manu Saul nonne melius est ut fugiam et salver in terra Phi-
listhinorum ut desperet Saul cessetque me quaerere in cunctis

finibus Israhel fugiam ergo manus eius et surrexit David et 2
 abiit ipse et sescenti viri cum eo ad Achis filium Mahoc regem
 Geth et habitavit David cum Achis in Geth ipse et viri eius 3
 vir et domus eius David et duae uxores eius Ahinoem Iezra-
 helites et Abigail uxor Nabal Carmeli et nuntiatum est Saul 4
 quod fugisset David in Geth et non addidit ultra ut quaereret
 eum dixit autem David ad Achis si inveni gratiam in oculis 5
 tuis detur mihi locus in una urbium regionis huius ut habitem
 ibi cur enim manet servus tuus in civitate regis tecum dedit 6
 itaque ei Achis in die illa Siceleg propter quam causam facta
 est Siceleg regum Iuda usque in diem hanc fuit autem nume- 7
 rus dierum quibus habitavit David in regione Philisthinorum
 quattuor mensuum et ascendit David et viri eius et agebant 8
 praedas de Gesuri et de Gedri et de Amalechitis hii enim pagi
 habitabantur in terra antiquitus euntibus Sur usque ad terram
 Aegypti et percutiebat David omnem terram nec relinquebat 9
 viventem virum et mulierem tollensque oves et boves et asinos
 et camelos et vestes revertebatur et veniebat ad Achis dicebat 10
 autem ei Achis in quem inruisti hodie respondebatque David
 contra meridiem Iudae et contra meridiem Hiramel et contra
 meridiem Ceni virum et mulierem non vivificabat David nec 11
 adducebat in Geth dicens ne forte loquantur adversum nos
 haec fecit David et hoc erat decretum illi omnibus diebus qui-
 bus habitavit in regione Philisthinorum credidit ergo Achis 12
 David dicens multa mala operatus est contra populum suum
 Israhel erit igitur mihi servus sempiternus

factum est autem in diebus illis congregaverunt Philisthim **XXVIII**
 agmina sua ut praepararentur ad bellum contra Israhel dixit-
 que Achis ad David sciens nunc scito quoniam mecum egre-
 dieris in castris tu et viri tui dixitque David ad Achis nunc 2
 scies quae facturus est servus tuus et ait Achis ad David et ego
 custodem capitae mei ponam te cunctis diebus Samuhel au- 3
 tem mortuus est planxitque eum omnis Israhel et sepelierunt
 eum in Rama urbe sua et Saul abstulit magos et ariolos de ter-
 ra congregatique sunt Philisthim et venerunt et castrametati 4
 sunt in Sunam congregavit autem et Saul universum Israhel et
 venit in Gelboe et vidit Saul castra Philisthim et timuit et ex- 5

6 pavit cor eius nimis consuluitque Dominum et non respondit
ei neque per somnia neque per sacerdotes neque per prophetas
7 dixitque Saul servis suis quaerite mihi mulierem habentem py-
thonem et vadam ad eam et sciscitabor per illam et dixerunt
8 servi eius ad eum est mulier habens pythonem in Aendor mu-
tavit ergo habitum suum vestitusque est aliis vestimentis abiit
ipse et duo viri cum eo veneruntque ad mulierem nocte et ait
9 divina mihi in pythone et suscita mihi quem dixerō tibi et ait
mulier ad eum ecce tu nosti quanta fecerit Saul et quomodo
eraserit magos et ariolos de terra quare ergo insidiaris animae
10 meae ut occidar et iuravit ei Saul in Domino dicens vivit Do-
minus quia non veniet tibi quicquam mali propter hanc rem
11 dixitque ei mulier quem suscitabo tibi qui ait Samuhelem su-
12 scita mihi cum autem vidisset mulier Samuhelem exclamavit
voce magna et dixit ad Saul quare inposuisti mihi tu es enim
13 Saul dixitque ei rex noli timere quid vidisti et ait mulier ad
14 Saul deos vidi ascendentes de terra dixitque ei qualis est for-
ma eius quae ait vir senex ascendit et ipse amictus est pallio
15 intellexit Saul quod Samuhel esset et inclinavit se super fa-
ciem suam in terra et adoravit dixit autem Samuhel ad Saul
quare inquietasti me ut suscitarer et ait Saul coartor nimis
siquidem Philisthim pugnant adversum me et Deus recessit a
me et exaudire me noluit neque in manu prophetarum neque
16 per somnia vocavi ergo te ut ostenderes mihi quid faciam et
ait Samuhel quid interrogas me cum Dominus recesserit a te et
17 transierit ad aemulum tuum faciet enim Dominus tibi sicut
locutus est in manu mea et scindet regnum de manu tua et
18 dabit illud proximo tuo David quia non oboedisti voci Do-
mini neque fecisti iram furoris eius in Amalech idcirco quod
19 pateris fecit tibi Dominus hodie et dabit Dominus etiam Isra-
hel tecum in manu Philisthim cras autem tu et filii tui mecum
20 eritis sed et castra Israhel tradet Dominus in manu Philisthim
statimque Saul cecidit porrectus in terram extimuerat enim
21 verba Samuhel et robur non erat in eo quia non comederat
panem tota die illa ingressa est itaque mulier ad Saul et ait
conturbatus enim erat valde dixitque ad eum ecce oboedivit
ancilla tua voci tuae et posui animam meam in manu mea et

audiui sermones tuos quos locutus es ad me nunc igitur audi 22
 et tu vocem ancillae tuae ut ponam coram te buccellam panis
 et comedens convalescas ut possis iter facere qui rennuit et 23
 ait non comedam coegerunt autem eum servi sui et mulier et
 tandem audita voce eorum surrexit de terra et sedit super lec-
 tum mulier autem illa habebat vitulum pascualem in domo 24
 et festinavit et occidit eum tollensque farinam miscuit eam et
 coxit azyma et posuit ante Saul et ante servos eius qui cum 25
 comedissent surrexerunt et ambulaverunt per totam noctem
 illam

congregata sunt ergo Philisthim universa agmina in Afec **XXIX**
 sed et Israhel castrametatus est super fontem qui erat in Ie-
 zrahel et satrapae quidem Philisthim incedebant in centuriis 2
 et milibus David autem et viri eius erant in novissimo agmine
 cum Achis dixeruntque principes Philisthim quid sibi volunt 3
 Hebraei isti et ait Achis ad principes Philisthim num ignoratis
 David qui fuit servus Saul regis Israhel et est apud me mul-
 tis diebus vel annis et non inveni in eo quicquam ex die qua
 transfugit ad me usque ad diem hanc irati sunt autem adver- 4
 sus eum principes Philisthim et dixerunt ei revertatur vir et
 sedeat in loco suo in quo constituisti eum et non descendat
 nobiscum in proelium ne fiat nobis adversarius cum proeliari
 coeperimus quomodo enim aliter placare poterit dominum
 suum nisi in capitibus nostris nonne iste est David cui canta- 5
 bant in choro dicentes percussit Saul in milibus suis et David
 in decem milibus suis vocavit ergo Achis David et ait ei vivit 6
 Dominus quia rectus es tu et bonus in conspectu meo et exitus
 tuus et introitus tuus mecum est in castris et non inveni
 in te quicquam mali ex die qua venisti ad me usque ad diem
 hanc sed satrapis non places revertere ergo et vade in pace 7
 et non offendes oculos satraparum Philisthim dixitque David 8
 ad Achis quid enim feci et quid invenisti in me servo tuo a die
 qua fui in conspectu tuo usque in diem hanc ut non veniam et
 pugnem contra inimicos domini mei regis respondens autem 9
 Achis locutus est ad David scio quia bonus es tu in oculis meis
 sicut angelus Dei sed principes Philisthim dixerunt non ascen-
 det nobiscum in proelium igitur consurge mane tu et servi 10

domini tui qui venerunt tecum et cum de nocte surrexeritis
 11 et coeperit dilulescere pergite surrexit itaque de nocte David
 ipse et viri eius ut proficiscerentur mane et reverterentur ad
 terram Philisthim Philisthim autem ascenderunt in Iezrahel

XXX cumque venissent David et viri eius in Siceleg die tertia
 Amalechitae impetum fecerant ex parte australi in Siceleg et
 2 percusserant Siceleg et succenderant eam igni et captivas duxerant mulieres ex ea et a minimo usque ad magnum et non interfecerant quemquam sed secum duxerant et pergebant in
 3 itinere suo cum ergo venisset David et viri eius ad civitatem et invenissent eam succensam igni et uxores suas et filios suos
 4 et filias ductas esse captivas levaverunt David et populus qui erat cum eo voces suas et planxerunt donec deficerent in eis
 5 lacrimae siquidem et duae uxores David captivae ductae fuerant Ahinoem Iezrahelites et Abigail uxor Nabal Carmeli et contristatus est David valde volebat enim eum populus lapidare quia amara erat anima uniuscuiusque viri super filiis suis et filiabus confortatus est autem David in Domino Deo suo
 7 et ait ad Abiathar sacerdotem filium Ahimelech adplica ad me ephod et adplicuit Abiathar ephod ad David et consuluit David Dominum dicens persequar an non latrunculos hos et comprehendam eos dixitque ei persequere absque dubio enim
 9 comprehendes eos et excuties praedam abiit ergo David ipse et sescenti viri qui erant cum eo et venerunt usque ad torrentem
 10 Besor et lassii quidam substiterunt persecutus est autem David ipse et quadringenti viri substiterant enim ducenti qui lassii transire non poterant torrentem Besor et invenerunt virum aegyptium in agro et adduxerunt eum ad David dederuntque
 12 ei panem ut comederet et ut biberet aquam sed et fragmen massae caricarum et duas ligaturas uvae passae quae cum comedisset reversus est spiritus eius et refocilatus est non enim comederat panem neque biberat aquam tribus diebus et tribus
 13 noctibus dixit itaque ei David cuius es tu vel unde quo pergis qui ait ei puer aegyptius ego sum servus viri amalechitae dereliquit autem me dominus meus quia aegrotare coepi nudius
 14 tertius siquidem nos erupimus ad australem partem Cerethi et contra Iudam et ad meridiem Chaleb et Siceleg succendimus

igni dixitque ei David potes me ducere ad istum cuneum qui 15
ait iura mihi per Deum quod non occidas me et non tradas
me in manu domini mei et ducam te ad cuneum istum qui 16
cum duxisset eum ecce illi discumbebant super faciem univer-
sae terrae comedentes et bibentes et quasi festum celebrantes
diem pro cuncta praeda et spoliis quae ceperant de terra Philis-
thim et de terra Iuda et percussit eos David a vespere usque 17
ad vesperam alterius diei et non evasit ex eis quisquam nisi
quadringenti viri adulescentes qui ascenderant camelos et fu-
gerant eruit ergo David omnia quae tulerant Amalechitae et 18
duas uxores suas eruit nec defuit quicquam a parvo usque ad 19
magnum tam de filiis quam de filiabus et de spoliis et quaecum-
que rapuerant omnia reduxit David et tulit universos greges 20
et armenta et minavit ante faciem suam dixeruntque haec est
praeda David venit autem David ad ducentos viros qui lassi 21
substiterant nec sequi potuerant David et residere eos iusserat
in torrente Besor qui egressi sunt obviam David et populo qui
erat cum eo accedens autem David ad populum salutavit eos
pacifice respondensque omnis vir pessimus et iniquus de viris 22
qui ierant cum David dixit quia non venerunt nobiscum non
dabimus eis quicquam de praeda quam eruimus sed sufficiat
unicuique uxor sua et filii quos cum acceperint recedant dixit 23
autem David non sic facietis fratres mei de his quae tradidit
Dominus nobis et custodivit nos et dedit latrunculos qui eru-
perant adversum nos in manu nostra nec audiet vos quisquam 24
super sermone hoc aequa enim pars erit descendentis ad proe-
lium et remanentis ad sarcinas et similiter dividunt et factum 25
est hoc ex die illa et deinceps constitutum et praefinitum et
quasi lex in Israhel usque ad diem hanc venit ergo David in 26
Siceleg et misit dona de praeda senioribus Iuda proximis suis
dicens accipite benedictionem de praeda hostium Domini his 27
qui erant in Bethel et qui in Ramoth ad meridiem et qui in Ie-
ther et qui in Aroer et qui in Sefamoth et qui in Esthama et 28, 29
qui in Rachal et qui in urbibus Ierameli et qui in urbibus Ceni
et qui in Arama et qui in lacu Asan et qui in Athac et qui in 30, 31
Hebron et reliquis qui erant in his locis in quibus commoratus
fuerat David ipse et viri eius

XXXI

Philisthim autem pugnabant adversum Israhel et fugerunt viri Israhel ante faciem Philisthim et ceciderunt interfecti in monte Gelboe inrueruntque Philisthim in Saul et filios eius et percusserunt Jonathan et Abinadab et Melchisue filios Saul totumque pondus proelii versum est in Saul et consecuti sunt eum viri sagittarii et vulneratus est vehementer a sagittariis dixitque Saul ad armigerum suum evagina gladium tuum et percute me ne forte veniant incircumcisi isti et interficiant me inludentes mihi et noluit armiger eius fuerat enim nimio timore perterritus arripuit itaque Saul gladium et inruit super eum quod cum vidisset armiger eius videlicet quod mortuus esset Saul inruit etiam ipse super gladium suum et mortuus est cum eo mortuus est ergo Saul et tres filii eius et armiger illius et universi viri eius in die illa pariter videntes autem viri Israhel qui erant trans vallem et trans Iordanem quod fugissent viri israhelitae et quod mortuus esset Saul et filii eius reliquerunt civitates suas et fugerunt veneruntque Philisthim et habitaverunt ibi facta autem die altera venerunt Philisthim ut spoliarent interfectos et invenerunt Saul et tres filios eius iacentes in monte Gelboe et praeciderunt caput Saul et exposuerunt eum armis et miserunt in terram Philisthinorum per circuitum ut adnuntiaretur in templo idolorum et in populis et posuerunt arma eius in templo Astharoth corpus vero eius suspenderunt in muro Bethsan quod cum audissent habitatores Iabesgalaad quaecumque fecerant Philisthim Saul surrexerunt omnes viri fortissimi et ambulaverunt tota nocte et tulerunt cadaver Saul et cadavera filiorum eius de muro Bethsan veneruntque Iabes et combuserunt ea ibi et tulerunt ossa eorum et sepelierunt in nemore Iabes et ieiunaverunt septem diebus

THE SECOND BOOK OF SAMUEL,
OTHERWISE CALLED,
THE SECOND BOOK OF THE KINGS.

Sactum est autem postquam mortuus est Saul ut David I
reverteretur a caede Amalech et maneret in Si- 2
celeg dies duos in die autem tertia apparuit ho- 3
mo veniens de castris Saul veste conscissa et pulve- 4
re aspersus caput et ut venit ad David cecidit super faciem 5
suam et adoravit dixitque ad eum David unde venis qui ait 6
ad eum de castris Israhel fugi et dixit ad eum David quod 7
est verbum quod factum est indica mihi qui ait fugit populus 8
e proelio et multi corruentes e populo mortui sunt sed et Saul 9
et Ionathan filius eius interierunt dixitque David ad adule- 10
scentem qui nuntiabat unde scis quia mortuus est Saul et Io- 11
nathan filius eius ait adulescens qui narrabat ei casu veni in 12
montem Gelboe et Saul incumbabat super hastam suam porro 13
currus et equites adpropinquabant ei et conversus post ter- 14
gum suum vidensque me vocavit cui cum respondiissem adsum 15
dixit mihi quisnam es tu et aio ad eum Amalechites sum et 16
locutus est mihi sta super me et interfice me quoniam tenent
me angustiae et adhuc tota anima in me est stansque super
eum occidi illum sciebam enim quod vivere non poterat post
ruinam et tuli diadema quod erat in capite eius et armillam
de brachio illius et adtuli ad te dominum meum huc adpre-
hendens autem David vestimenta sua scidit omnesque viri qui
erant cum eo et planxerunt et fleverunt et ieiunaverunt usque
ad vesperam super Saul et super Ionathan filium eius et su-
per populum Domini et super domum Israhel quod corruissent
gladio dixitque David ad iuvenem qui nuntiaverat ei unde es
qui respondit filius hominis advenae amalechitae ego sum et
ait ad eum David quare non timuisti mittere manum tuam ut
occideres christum Domini vocansque David unum de pueris
ait accedens inrue in eum qui percussit illum et mortuus est
et ait ad eum David sanguis tuus super caput tuum os enim

tuum locutum est adversum te dicens ego interfeci christum
17 Domini planxit autem David planctum huiusmodi super
18 Saul et super Ionathan filium eius et praecepit ut docerent
19 filios Iuda arcum sicut scriptum est in libro Iustorum incliti
Israhel super montes tuos interfecisti quomodo ceciderunt
20 fortes nolite adnuntiare in Geth neque adnuntietis in conpe-
tis Ascalonis ne forte laetentur filiae Philisthim ne exultent
21 filiae incircumcisorum montes Gelboe nec ros nec pluviae ve-
niant super vos neque sint agri primitiarum quia ibi abiectus
est clypeus fortium clypeus Saul quasi non esset unctus oleo
22 a sanguine interfectorum ab adipe fortium sagitta Ionathan
numquam rediit retrorsum et gladius Saul non est reversus
23 inanis Saul et Ionathan amabiles et decori in vita sua in mor-
te quoque non sunt divisi aquilis velociores leonibus fortiores
24 filiae Israhel super Saul flete qui vestiebat vos coccino in de-
25 liciis qui praebebat ornamenta aurea cultui vestro quomodo
cecidere fortes in proelio Ionathan in excelsis tuis occisus
26 est doleo super te frater mi Ionathan decore nimis et ama-
27 bilis super amorem mulierum quomodo ceciderunt robusti et
perierunt arma bellica

II igitur post haec consuluit David Dominum dicens num ascen-
dam in unam de civitatibus Iuda et ait Dominus ad eum ascen-
de dixitque David quo ascendam et respondit ei in Hebron
2 ascendit ergo David et duae uxores eius Ahinoem Iezrahelites
3 et Abigail uxor Nabal Carmeli sed et viros qui erant cum eo
duxit David singulos cum domo sua et manserunt in oppidis
4 Hebron veneruntque viri Iuda et unxerunt ibi David ut re-
gnaret super domum Iuda et nuntiatum est David quod viri
5 Iabesgalaad sepelissent Saul misit ergo David nuntios ad viros
Iabesgalaad dixitque ad eos benedicti vos Domino qui fecistis
6 misericordiam hanc cum domino vestro Saul et sepelistis eum
et nunc retribuet quidem vobis Dominus misericordiam et ve-
ritatem sed et ego reddam gratiam eo quod feceritis verbum
7 istud confortentur manus vestrae et estote filii fortitudinis
licet enim mortuus sit dominus vester Saul tamen me unxit
8 domus Iuda regem sibi Abner autem filius Ner princeps ex-
ercitus Saul tulit Hisboeth filium Saul et circumduxit eum

per Castra regemque constituit super Galaad et super Gesu- 9
ri et super Iezrahel et super Ephraim et super Benjamin et
super Israhel universum quadraginta annorum erat Hisbose- 10
th filius Saul cum regnare coepisset super Israhel et duobus
annis regnavit sola autem domus Iuda sequebatur David et 11
fuit numerus dierum quos commoratus est David imperans in
Hebron super domum Iuda septem annorum et sex mensuum
egressusque Abner filius Ner et pueri Hisboseth filii Saul de 12
Castris in Gabaon porro Ioab filius Sarviae et pueri David 13
egressi sunt et occurrerunt eis iuxta piscinam Gabaon et cum
in unum convenissent e regione sederunt hii ex una parte pi-
scinae et illi ex altera dixitque Abner ad Ioab surgant pueri 14
et ludant coram nobis et respondit Ioab surgant surrexerunt 15
ergo et transierunt numero duodecim de Benjamin ex parte
Hisboseth filii Saul et duodecim de pueris David adprehen- 16
soque unusquisque capite conparis sui defixit gladium in latus
contrarii et ceciderunt simul vocatumque est nomen loci illius
ager Robustorum in Gabaon et ortum est bellum durum satis 17
in die illa fugatusque est Abner et viri Israhel a pueris David
erant autem ibi tres filii Sarviae Ioab et Abisai et Asahel por- 18
ro Asahel cursor velocissimus fuit quasi unus ex capreis quae
morantur in silvis persequabatur autem Asahel Abner et non 19
declinavit ad dexteram sive ad sinistram omittens persequi
Abner respexit itaque Abner post tergum suum et ait tune 20
es Asahel qui respondit ego sum dixitque ei Abner vade ad 21
dextram sive ad sinistram et adprehende unum de adolescenti-
bus et tolle tibi spolia eius noluit autem Asahel omittere quin
urgueret eum rursumque locutus est Abner ad Asahel recede 22
noli me sequi ne compellar confodere te in terra et levare non
potero faciem meam ad Ioab fratrem tuum qui audire con- 23
tempisit et noluit declinare percussit ergo eum Abner aversa
hasta in inguine et transfodit et mortuus est in eodem loco
omnesque qui transiebant per locum in quo ceciderat Asahel
et mortuus erat subsistebant persequentibus autem Ioab et 24
Abisai fugientem Abner sol occubuit et venerunt usque ad col-
lem Aquaeductus qui est ex adverso vallis et itineris deserti in
Gabaon congregatique sunt filii Benjamin ad Abner et congl- 25

26 bati in unum cuneum steterunt in summitate tumuli unius et
exclamavit Abner ad Ioab et ait num usque ad internicionem
tuus mucro desaeviet an ignoras quod periculosa sit desperatio
usquequo non dicis populo ut omittat persequi fratres suos
27 et ait Ioab vivit Dominus si locutus fuisses mane recessisset
28 populus persequens fratrem suum insonuit ergo Ioab bucina
et stetit omnis exercitus nec persecuti sunt ultra Israhel ne-
29 que iniere certamen Abner autem et viri eius abierunt per
campestria tota nocte illa et transierunt Iordanem et lustrata
30 omni Bethoron venerunt ad Castra porro Ioab reversus omisso
Abner congregavit omnem populum et defuerunt de pueris
31 David decem et novem viri excepto Asahele servi autem David
percusserunt de Benjamin et de viris qui erant cum Abner
32 trecentos sexaginta qui et mortui sunt tuleruntque Asahel et
sepelierunt eum in sepulchro patris sui in Bethleem et ambulaverunt
tota nocte Ioab et viri qui erant cum eo et in ipso crepusculo
pervenerunt in Hebron

III facta est ergo longa concertatio inter domum Saul et inter
domum David David proficiens et semper se ipso robustior
2 domus autem Saul decrescens cotidie nati quoque sunt filii David
in Hebron fuitque primogenitus eius Amnon de Ahinoem
3 Iezrahelitide et post eum Chelaab de Abigail uxore Nabal
Carmeli porro tertius Absalom filius Maacha filiae Tholomai
4 regis Gessur quartus autem Adonias filius Aggith et quintus
5 Safathia filius Abital sextus quoque Iethraam de Agla uxore
6 David hii nati sunt David in Hebron cum ergo esset proelium
inter domum Saul et domum David Abner filius Ner regebat
7 domum Saul fuerat autem Sauli concubina nomine Respha
8 filia Ahia dixitque Hisboeth ad Abner quare ingressus es ad
concubinam patris mei qui iratus nimis propter verba Hisboeth
ait numquid caput canis ego sum adversum Iuda hodie qui
fecerim misericordiam super domum Saul patris tui et super
fratres et proximos eius et non tradidi te in manu David et tu
9 requisisti in me quod argueres pro muliere hodie haec faciat
Deus Abner et haec addat ei nisi quomodo iuravit Dominus
10 David sic faciam cum eo ut transferatur regnum de domo
Saul et elevetur thronus David super Israhel et super Iudam

a Dan usque Bersabee et non potuit respondere ei quicquam 11
quia metuebat illum misit ergo Abner nuntios ad David pro 12
se dicentes cuius est terra et loquerentur fac mecum amicitias
et erit manus mea tecum et reducam ad te universum Israhel
qui ait optime ego faciam tecum amicitias sed unam rem pe- 13
to a te dicens non videbis faciem meam antequam adduxeris
Michol filiam Saul et sic venies et videbis me misit autem 14
David nuntios ad Hisboseth filium Saul dicens redde uxorem
meam Michol quam despondi mihi centum praeputiis Philis-
thim misit ergo Hisboseth et tulit eam a viro suo Faltihel 15
filio Lais sequebaturque eam vir suus plorans usque Baurim 16
et dixit ad eum Abner vade revertere qui reversus est ser- 17
monem quoque intulit Abner ad seniores Israhel dicens tam
heri quam nudius tertius quaerebatis David ut regnaret super
vos nunc ergo facite quoniam Dominus locutus est ad David 18
dicens in manu servi mei David salvabo populum meum Israhel
de manu Philisthim et omnium inimicorum eius locutus 19
est autem Abner etiam ad Benjamin et abiit ut loqueretur ad
David in Hebron omnia quae placuerant Israhel et universo
Benjamin venitque ad David in Hebron cum viginti viris et 20
fecit David Abner et viris eius qui venerant cum eo convivium
et dixit Abner ad David surgam ut congregem ad te domi- 21
num meum regem omnem Israhel et ineam tecum foedus et
imperes omnibus sicut desiderat anima tua cum ergo deduxisset
David Abner et ille isset in pace statim pueri David et 22
Ioab venerunt caesis latronibus cum praeda magna nimis Ab-
ner autem non erat cum David in Hebron quia iam dimiserat
eum et profectus fuerat in pace et Ioab et omnis exercitus 23
qui erat cum eo postea venerant nuntiatum est itaque Ioab a
narrantibus venit Abner filius Ner ad regem et dimisit eum et
abiit in pace et ingressus est Ioab ad regem et ait quid fecisti 24
ecce venit Abner ad te quare dimisisti eum et abiit et recessit
ignoras Abner filium Ner quoniam ad hoc venit ut deciperet 25
te et sciret exitum tuum et introitum tuum et nosset omnia
quae agis egressus itaque Ioab a David misit nuntios post 26
Abner et reduxit eum a cisterna Sira ignorante David cum- 27
que redisset Abner in Hebron seorsum abduxit eum Ioab ad

medium portae ut loqueretur ei in dolo et percussit illum ibi
in inguine et mortuus est in ultionem sanguinis Asahel fratris
28 eius quod cum audisset David rem iam gestam ait mundus
ego sum et regnum meum apud Dominum usque in sempiter-
29 num a sanguine Abner filii Ner et veniat super caput Ioab
et super omnem domum patris eius nec deficiat de domo Ioab
fluxum seminis sustinens et leprosus tenens fusum et cadens
30 gladio et indigens pane igitur Ioab et Abisai frater eius in-
terfecerunt Abner eo quod occidisset Asahel fratrem eorum in
31 Gabaon in proelio dixit autem David ad Ioab et ad omnem
populum qui erat cum eo scindite vestimenta vestra et accin-
gimini saccis et plangite ante exequias Abner porro rex David
32 sequebatur feretrum cumque sepelissent Abner in Hebron le-
vavit rex vocem suam et flevit super tumulum Abner flevit
33 autem et omnis populus plangensque rex Abner ait nequa-
34 quam ut mori solent ignavi mortuus est Abner manus tuae
non sunt ligatae et pedes tui non sunt conpedibus adgravati
sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis corruisti conge-
35 minansque omnis populus flevit super eum cumque venisset
universa multitudo cibum capere cum David clara adhuc die
iuravit David dicens haec faciat mihi Deus et haec addat si
36 ante occasum solis gustavero panem vel aliud quicquam om-
nisque populus audivit et placuerunt eis cuncta quae fecit rex
37 in conspectu totius populi et cognovit omne vulgus et uni-
versus Israhel in die illa quoniam non actum fuisset a rege ut
38 occideretur Abner filius Ner dixit quoque rex ad servos suos
num ignoratis quoniam princeps et maximus cecidit hodie in
39 Israhel ego autem adhuc delicatus et unctus rex porro viri isti
filii Sarviae duri mihi sunt retribuatur Dominus facienti malum
iuxta malitiam suam

IV audivit autem filius Saul quod cecidisset Abner in Hebron
et dissolutae sunt manus eius omnisque Israhel perturbatus est
2 duo autem viri principes latronum erant filio Saul nomen uni
Baana et nomen alteri Rechab filii Remmon Berothitae de filiis
3 Benjamin siquidem et Beroth reputata est in Benjamin et fu-
gerunt Berothitae in Getthaim fueruntque ibi advenae usque
4 in tempus illud erat autem Ionathan filio Saul filius debilis

pedibus quinquennis enim fuit quando venit nuntius de Saul et Ionathan ex Iezrahel tollens itaque eum nutrix sua fugit cumque festinaret ut fugeret cecidit et claudus effectus est habuitque vocabulum Mifiboseth venientes igitur filii Remmon 5 Berothitae Rechab et Baana ingressi sunt fervente die domum Hisboseth qui dormiebat super stratum suum meridie ingressi 6 sunt autem domum adsumentes spicas tritici et percusserunt eum in inguine Rechab et Baana frater eius et fugerunt cum 7 autem ingressi fuissent domum ille dormiebat super lectulum suum in conclavi et percutientes interfecerunt eum sublatoque capite eius abierunt per viam deserti tota nocte et adtulerunt 8 caput Hisboseth ad David in Hebron dixeruntque ad regem ecce caput Hisboseth filii Saul inimici tui qui quaerebat animam tuam et dedit Dominus domino meo regi ultiones hodie de Saul et de semine eius respondens autem David Rechab et Baana 9 fratri eius filiis Remmon Berothei dixit ad eos vivit Dominus qui eruit animam meam de omni angustia quoniam eum qui 10 adnuntiaverat mihi et dixerat mortuus est Saul qui putabat se prospera nuntiare tenui et occidi in Siceleg cui oportebat me dare mercedem pro nuntio quanto magis nunc cum homines 11 impii interfecerint virum innoxium in domo sua super lectulum suum non quaeram sanguinem eius de manu vestra et auferam vos de terra praecepit itaque David pueris et interfecerunt eos 12 praecedentesque manus et pedes eorum suspenderunt eos super piscinam in Hebron caput autem Hisboseth tulerunt et sepelierunt in sepulchro Abner in Hebron

et venerunt universae tribus Israhel ad David in Hebron V dicentes ecce nos os tuum et caro tua sumus sed et heri et 2 nudius tertius cum esset Saul rex super nos tu eras educens et reducens Israhel dixit autem Dominus ad te tu pasces populum meum Israhel et tu eris dux super Israhel venerunt 3 quoque et senes de Israhel ad regem in Hebron et percussit cum eis rex David foedus in Hebron coram Domino unxeruntque David in regem super Israhel filius triginta annorum erat 4 David cum regnare coepisset et quadraginta annis regnavit in 5 Hebron regnavit super Iudam septem annis et sex mensibus in Hierusalem autem regnavit triginta tribus annis super omnem

6 Israhel et Iudam et abiit rex et omnes viri qui erant cum eo in
Hierusalem ad Iebuseum habitatorem terrae dictumque est ad
David ab eis non ingredieris huc nisi abstuleris caecos et clau-
7 dos dicentes non ingredietur David huc cepit autem David
8 arcem Sion haec est civitas David proposuerat enim in die il-
la praemium qui percussisset Iebuseum et tetigisset domatum
fistulas et claudos et caecos odientes animam David idcirco
9 habitavit autem David in arce et vocavit eam civitatem David
10 et aedificavit per gyrum a Mello et intrinsecus et ingrediebatur
proficiens atque succrescens et Dominus Deus exercituum
11 erat cum eo misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad Da-
vid et ligna cedrina et artifices lignorum artificesque lapidum
12 ad parietes et aedificaverunt domum David et cognovit Da-
vid quoniam confirmasset eum Dominus regem super Israhel
et quoniam exaltasset regnum eius super populum suum Isra-
13 hel accepit ergo adhuc concubinas et uxores de Hierusalem
postquam venerat de Hebron natique sunt David et alii filii et
14 filiae et haec nomina eorum qui nati sunt ei in Hierusalem
15 Samua et Sobab et Nathan et Salomon et Ibaar et Helisua
16, 17 et Nepheg et Iafia et Helisama et Helida et Helifeleth audie-
runt vero Philisthim quod unxissent David regem super Israhel
et ascenderunt universi ut quaerent David quod cum audis-
18 set David descendit in praesidium Philisthim autem venientes
19 diffusi sunt in valle Raphaim et consuluit David Dominum di-
cens si ascendam ad Philisthim et si dabis eos in manu mea et
dixit Dominus ad David ascende quia tradens dabo Philisthim
20 in manu tua venit ergo David in Baalpharasim et percussit
eos ibi et dixit divisit Dominus inimicos meos coram me si-
cut dividuntur aquae propterea vocatum est nomen loci illius
21 Baalpharasim et reliquerunt ibi sculptilia sua quae tulit Da-
22 vid et viri eius et addiderunt adhuc Philisthim ut ascenderent
23 et diffusi sunt in valle Raphaim consuluit autem David Domi-
num qui respondit non ascendas sed gyra post tergum eorum
24 et venies ad eos ex adverso pirorum et cum audieris sonitum
gradientis in cacumine pirorum tunc inibis proelium quia tunc
egredietur Dominus ante faciem tuam ut percutiat castra Phi-

listhim fecit itaque David sicut ei praeceperat Dominus et 25
percussit Philisthim de Gabee usque dum venias Gezer

congregavit autem rursus David omnes electos ex Israhel **VI**
triginta milia surrexitque et abiit et universus populus qui 2
erat cum eo de viris Iuda ut adducerent arcam Dei super quam
invocatum est nomen Domini exercituum sedentis in cherubin
super eam et inposuerunt arcam Domini super plaustrum no- 3
vum tuleruntque eam de domo Abinadab qui erat in Gabaa
Oza autem et Haio filii Abinadab minabant plaustrum novum
cumque tulissent eam de domo Abinadab qui erat in Gabaa 4
custodiens arcam Dei Haio praecedebat arcam David autem 5
et omnis Israhel ludebant coram Domino in omnibus lignis fa-
brefactis et citharis et lyris et tympanis et sistris et cymbalis
postquam autem venerunt ad aream Nachon extendit manum 6
Oza ad arcam Dei et tenuit eam quoniam calcitrabant boves
iratusque est indignatione Dominus contra Ozam et percus- 7
sit eum super temeritate qui mortuus est ibi iuxta arcam Dei
contristatus autem est David eo quod percussisset Dominus 8
Ozam et vocatum est nomen loci illius Percussio Oza usque
in diem hanc et extimuit David Dominum in die illa dicens 9
quomodo ingredietur ad me arca Domini et noluit deverte- 10
re ad se arcam Domini in civitate David sed devertit eam in
domo Obededom Getthei et habitavit arca Domini in domo 11
Obededom Getthei tribus mensibus et benedixit Dominus Ob-
ededom et omnem domum eius nuntiatumque est regi David 12
benedixit Dominus Obededom et omnia eius propter arcam
Dei abiit ergo David et adduxit arcam Dei de domo Obede-
dom in civitatem David cum gaudio cumque transcendissent 13
qui portabant arcam Domini sex passus immolabat bovem et
arietem et David saltabat totis viribus ante Dominum por- 14
ro David erat accinctus ephod lineo et David et omnis domus
Israhel ducebant arcam testamenti Domini in iubilo et in clan- 15
gore bucinae cumque intrasset arca Domini civitatem David 16
Michol filia Saul prospiciens per fenestram vidit regem David
subsipientem atque saltantem coram Domino et despexit eum
in corde suo et introduxerunt arcam Domini et posuerunt eam 17
in loco suo in medio tabernaculi quod tetenderat ei David et

18 obtulit David holocausta coram Domino et pacifica cumque
compleisset offerens holocaustum et pacifica benedixit populo
19 in nomine Domini exercituum et partitus est multitudini uni-
versae Israhel tam viro quam mulieri singulis collyridam panis
unam et assaturam bubulae carnis unam et similam frixam
20 oleo et abiit omnis populus unusquisque in domum suam re-
versusque est et David ut benediceret domui suae et egressa
Michol filia Saul in occursum David ait quam gloriosus fuit
hodie rex Israhel discoperiens se ante ancillas servorum suo-
21 rum et nudatus est quasi si nudetur unus de scurris dixitque
David ad Michol ante Dominum qui elegit me potius quam pa-
trem tuum et quam omnem domum eius et praecepit mihi ut
22 essem dux super populum Domini Israhel et ludam et vilior
fiam plus quam factus sum et ero humilis in oculis meis et cum
23 ancillis de quibus locuta es gloriosior apparebo igitur Michol
filiae Saul non est natus filius usque ad diem mortis suae

VII factum est autem cum sedisset rex in domo sua et Dominus
2 dedisset ei requiem undique ab universis inimicis suis dixit ad
Nathan prophetam videsne quod ego habitem in domo cedrina
3 et arca Dei posita sit in medio pellium dixitque Nathan ad
regem omne quod est in corde tuo vade fac quia Dominus te-
4 cum est factum est autem in nocte illa et ecce sermo Domini
5 ad Nathan dicens vade et loquere ad servum meum David
haec dicit Dominus numquid tu aedificabis mihi domum ad
6 habitandum neque enim habitavi in domo ex die qua eduxi
filios Israhel de terra Aegypti usque in diem hanc sed ambu-
7 lans ambulabam in tabernaculo et in tentorio per cuncta loca
quae transivi cum omnibus filiis Israhel numquid loquens locu-
tus sum ad unam de tribubus Israhel cui praecepi ut pasceret
populum meum Israhel dicens quare non aedificastis mihi do-
8 mum cedrinam et nunc haec dices servo meo David haec dicit
Dominus exercituum ego tuli te de pascuis sequentem greges
9 ut esses dux super populum meum Israhel et fui tecum in
omnibus ubicumque ambulasti et interfeci universos inimicos
tuos a facie tua fecique tibi nomen grande iuxta nomen ma-
10 gnorum qui sunt in terra et ponam locum populo meo Israhel
et plantabo eum et habitabit sub eo et non turbabitur am-

plius nec addent filii iniquitatis ut adfligant eum sicut prius
ex die qua constitui iudices super populum meum Israhel et 11
requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis praedicique tibi
Dominus quod domum faciat tibi Dominus cumque completi 12
fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis suscitabo se-
men tuum post te quod egredietur de utero tuo et firmabo
regnum eius ipse aedificabit domum nomini meo et stabiliam 13
thronum regni eius usque in sempiternum ego ero ei in pa- 14
trem et ipse erit mihi in filium qui si inique aliquid gesserit
arguam eum in virga virorum et in plagis filiorum hominum
misericordiam autem meam non auferam ab eo sicut abstuli 15
a Saul quem amovi a facie tua et fidelis erit domus tua et 16
regnum tuum usque in aeternum ante faciem tuam et thronus
tuus erit firmus iugiter secundum omnia verba haec et iux- 17
ta universam visionem istam sic locutus est Nathan ad David
ingressus est autem rex David et sedit coram Domino et dixit 18
quis ego sum Domine Deus et quae domus mea quia adduxisti
me hucusque sed et hoc parum visum est in conspectu tuo 19
Domine Deus nisi loquereris etiam de domo servi tui in longin-
quum ista est enim lex Adam Domine Deus quid ergo addere 20
poterit adhuc David ut loquatur ad te tu enim scis servum
tuum Domine Deus propter verbum tuum et secundum cor 21
tuum fecisti omnia magnalia haec ita ut notum faceres servo
tuo idcirco magnificatus es Domine Deus quia non est similis 22
tui neque est deus extra te in omnibus quae audivimus auribus
nostris quae est autem ut populus tuus Israhel gens in terra 23
propter quam ivit Deus ut redimeret eam sibi in populum et
poneret sibi nomen faceretque eis magnalia et horribilia su-
per terram a facie populi tui quem redemisti tibi ex Aegypto
gentem et deum eius et firmasti tibi populum tuum Israhel 24
in populum sempiternum et tu Domine factus es eis in Deum
nunc ergo Domine Deus verbum quod locutus es super servum 25
tuum et super domum eius suscita in sempiternum et fac sicut
locutus es et magnificetur nomen tuum usque in sempiter- 26
num atque dicatur Dominus exercituum Deus super Israhel et
domus servi tui David erit stabilita coram Domino quia tu 27
Domine exercituum Deus Israhel revelasti aurem servi tui di-

cens domum aedificabo tibi propterea invenit servus tuus cor
28 suum ut oraret te oratione hac nunc ergo Domine Deus tu
es Deus et verba tua erunt vera locutus es enim ad servum
29 tuum bona haec incipe igitur et benedic domui servi tui ut
sit in sempiternum coram te quia tu Domine Deus locutus es et
benedictione tua benedicetur domus servi tui in sempiternum

VIII factum est autem post haec percussit David Philisthim et
humiliavit eos et tulit David frenum tributi de manu Philis-
28 thim et percussit Moab et mensus est eos funiculo coaequans
terrae mensus est autem duos funiculos unum ad occidendum
et unum ad vivificandum factusque est Moab David serviens
3 sub tributo et percussit David Adadezer filium Roob regem
Soba quando profectus est ut dominaretur super flumen Eufra-
4 ten et captis David ex parte eius mille septingentis equitibus
et viginti milibus peditum subnervavit omnes iugales curruum
5 dereliquit autem ex eis centum currus venit quoque Syria Da-
masci ut praesidium ferret Adadezer regi Soba et percussit Da-
6 vid de Syria viginti duo milia virorum et posuit David prae-
sidium in Syria Damasci factaque est Syria David serviens sub
tributo servavit Dominus David in omnibus ad quaecumque
7 profectus est et tulit David arma aurea quae habebant servi
8 Adadezer et detulit ea in Hierusalem et de Bete et de Beroth
9 civitatibus Adadezer tulit rex David aes multum nimis au-
divit autem Thou rex Emath quod percussisset David omne
10 robur Adadezer et misit Thou Ioram filium suum ad regem
David ut salutaret eum congratulans et gratias ageret eo quod
expugnasset Adadezer et percussisset eum hostis quippe erat
Thou Adadezer et in manu eius erant vasa argentea et vasa
11 aurea et vasa aerea quae et ipsa sanctificavit rex David Do-
mino cum argento et auro quae sanctificaverat de universis
12 gentibus quas subegerat de Syria et Moab et filiis Ammon et
Philisthim et Amalech et de manubiis Adadezer filii Roob regis
13 Soba fecit quoque sibi David nomen cum reverteretur capta
14 Syria in valle Salinarum caesis duodecim milibus et posuit in
Idumea custodes statuitque praesidium et facta est universa
Idumea serviens David et servavit Dominus David in omnibus
15 ad quaecumque profectus est et regnavit David super om-

nem Israhel faciebat quoque David iudicium et iustitiam omni
 populo suo Ioab autem filius Sarviae erat super exercitum 16
 porro Iosaphat filius Ahilud erat a commentariis et Sadoc fi- 17
 lius Achitob et Ahimelech filius Abiathar sacerdotes et Saraias
 scriba Banaias autem filius Ioiada super Cherethi et Felethi 18
 filii autem David sacerdotes erant

et dixit David putasne est aliquis qui remanserit de domo **IX**
 Saul ut faciam cum eo misericordiam propter Ionathan erat 2
 autem de domo Saul servus nomine Siba quem cum vocasset
 rex ad se dixit ei tune es Siba et ille respondit ego sum servus
 tuus et ait rex num superest aliquis de domo Saul ut faciam 3
 cum eo misericordiam Dei dixitque Siba regi superest filius Io-
 nathan debilis pedibus ubi inquit est et Siba ad regem ecce ait 4
 in domo est Machir filii Amihel in Lodabar misit ergo rex Da- 5
 vid et tulit eum de domo Machir filii Amihel de Lodabar cum 6
 autem venisset Mifiboseth filius Ionathan filii Saul ad David
 corruit in faciem suam et adoravit dixitque David Mifiboseth
 qui respondit adsum servus tuus et ait ei David ne timeas 7
 quia faciens faciam in te misericordiam propter Ionathan pa-
 trem tuum et restituum tibi omnes agros Saul patris tui et
 tu comedes panem in mensa mea semper qui adorans eum 8
 dixit quis ego sum servus tuus quoniam respexisti super ca-
 nem mortuum similem mei vocavit itaque rex Sibam puerum 9
 Saul et dixit ei omnia quaecumque fuerunt Saul et universam
 domum eius dedi filio domini tui operare igitur ei terram tu 10
 et filii tui et servi tui et inferes filio domini tui cibos ut ala-
 tur Mifiboseth autem filius domini tui comedet semper panem
 super mensam meam erant autem Sibae quindecim filii et vi-
 ginti servi dixitque Siba ad regem sicut iussisti domine mi rex 11
 servo tuo sic faciet servus tuus et Mifiboseth comedet super
 mensam tuam quasi unus de filiis regis habebat autem Mi- 12
 fiboseth filium parvulum nomine Micha omnis vero cognatio
 domus Siba serviebat Mifiboseth porro Mifiboseth habitabat 13
 in Hierusalem quia de mensa regis iugiter vescebatur et erat
 claudus utroque pede

factum est autem post haec ut moreretur rex filiorum Am- **X**
 mon et regnaret Anon filius eius pro eo dixitque David faciam 2

misericordiam cum Anon filio Naas sicut fecit pater eius mecum misericordiam misit ergo David consolans eum per servos suos super patris interitu cum autem venissent servi David
3 in terram filiorum Ammon dixerunt principes filiorum Ammon ad Anon dominum suum putas quod propter honorem patris tui David miserit ad te consolatores et non ideo ut investigaret et exploraret civitatem et everteret eam misit David
4 servos suos ad te tulit itaque Anon servos David rasitque dimidiam partem barbae eorum et praecidit vestes eorum medias
5 usque ad nates et dimisit eos quod cum nuntiatum esset David misit in occursum eorum erant enim viri confusi turpiter valde et mandavit eis David manete Hiericho donec crescat
6 barba vestra et tunc revertimini videntes autem filii Ammon quod iniuriam fecissent David miserunt et conduxerunt mercede Syrum Roob et Syrum Soba viginti milia peditum et a rege Maacha mille viros et ab Histob duodecim milia virorum
7 quod cum audisset David misit Ioab et omnem exercitum bel-
8 latorum egressi sunt ergo filii Ammon et direxerunt aciem ante ipsum introitum portae Syrus autem Soba et Roob et
9 Histob et Maacha seorsum erant in campo videns igitur Ioab quod praeparatum esset adversum se proelium et ex adverso et post tergum elegit ex omnibus electis Israhel et instruxit aciem
10 contra Syrum reliquam autem partem populi tradidit Abisai
11 fratri suo qui direxit aciem adversum filios Ammon et ait Ioab si praevaluerint adversum me Syri eris mihi in adiutorium si autem filii Ammon praevaluerint adversum te auxiliabor tibi
12 esto vir fortis et pugnemus pro populo nostro et civitate Dei nostri Dominus autem faciet quod bonum est in conspectu suo
13 iniit itaque Ioab et populus qui erat cum eo certamen contra
14 Syros qui statim fugerunt a facie eius filii autem Ammon videntes quod fugissent Syri fugerunt et ipsi a facie Abisai et ingressi sunt civitatem reversusque est Ioab a filiis Ammon et
15 venit Hierusalem videntes igitur Syri quoniam corruissent coram Israhel congregati sunt pariter misitque Adadezer et eduxit Syros qui erant trans Fluvium et adduxit exercitum eorum Sobach autem magister militiae Adadezer erat princeps eorum
17 quod cum nuntiatum esset David contraxit omnem Israhalem

et transivit Iordanem venitque in Helema et direxerunt aciem Syri ex adverso David et pugnaverunt contra eum fugeruntque Syri a facie Israhel et occidit David de Syris septingentos currus et quadraginta milia equitum et Sobach principem militiae percussit qui statim mortuus est videntes autem universi reges qui erant in praesidio Adadezer victos se ab Israhel fecerunt pacem cum Israhel et servierunt eis timueruntque Syri auxilium praebere filiis Ammon

factum est ergo vertente anno eo tempore quo solent reges ad bella procedere misit David Ioab et servos suos cum eo et universum Israhel et vastaverunt filios Ammon et obsederunt Rabba David autem remansit in Hierusalem dum haec agerentur accidit ut surgeret David de stratu suo post meridiem et deambularet in solario domus regiae viditque mulierem se lavantem ex adverso super solarium suum erat autem mulier pulchra valde misit ergo rex et requisivit quae esset mulier nuntiatumque ei est quod ipsa esset Bethsabee filia Heliam uxor Uriae Hetthei missis itaque David nuntiis tulit eam quae cum ingressa esset ad illum dormivit cum ea statimque sanctificata est ab immunditia sua et reversa est domum suam concepto fetu mittensque nuntiavit David et ait concepi misit autem David ad Ioab dicens mitte ad me Uriam Hettheum misitque Ioab Uriam ad David et venit Urias ad David quaesivitque David quam recte ageret Ioab et populus et quomodo administraretur bellum et dixit David ad Uriam vade in domum tuam et lava pedes tuos egressus est Urias de domo regis secutusque est eum cibus regius dormivit autem Urias ante portam domus regiae cum aliis servis domini sui et non descendit ad domum suam nuntiatumque est David a dicentibus non ivit Urias ad domum suam et ait David ad Uriam numquid non de via venisti quare non descendisti ad domum tuam et ait Urias ad David arca et Israhel et Iuda habitant in papilionibus et dominus meus Ioab et servi domini mei super faciem terrae manent et ego ingrediar domum meam ut comedam et bibam et dormiam cum uxore mea per salutem tuam et per salutem animae tuae quod non faciam rem hanc ait ergo David ad Uriam mane hic etiam hodie et cras

18

19

XI

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13 dimittam te mansit Urias in Hierusalem die illa et altera et
vocavit eum David ut comederet coram se et biberet et inebriavit eum qui egressus vespere dormivit in stratu suo cum
14 servis domini sui et in domum suam non descendit factum
est ergo mane et scripsit David epistulam ad Ioab misitque
15 per manum Uriae scribens in epistula ponite Uriam ex ad-
verso belli ubi fortissimum proelium est et derelinquite eum
16 ut percussus intereat igitur cum Ioab obsideret urbem posuit
17 Uriam in loco quo sciebat viros esse fortissimos egressisque viri
de civitate bellabant adversum Ioab et ceciderunt de populo
18 servorum David et mortuus est etiam Urias Hettheus misit
19 itaque Ioab et nuntiavit David omnia verba proelii praecepit-
que nuntio dicens cum compleveris universos sermones belli ad
20 regem si eum videris indignari et dixerit quare accessistis ad
morum ut proeliaremini an ignorabatis quod multa desuper ex
21 muro tela mittantur quis percussit Abimelech filium Hierobo-
seth nonne mulier misit super eum fragmen molae de muro et
interfecit eum in Thebes quare iuxta murum accessistis dices
22 etiam servus tuus Urias Hettheus occubuit abiit ergo nun-
tius et venit et narravit David omnia quae ei praeceperat Ioab
23 et dixit nuntius ad David praevaluerunt adversum nos viri et
egressi sunt ad nos in agrum nos autem facto impetu persecu-
24 ti eos sumus usque ad portam civitatis et direxerunt iacula
sagittarii ad servos tuos ex muro desuper mortuique sunt de
servis regis quin etiam servus tuus Urias Hettheus mortuus est
25 et dixit David ad nuntium haec dices Ioab non te frangat ista
res varius enim eventus est proelii et nunc hunc nunc illum
consumit gladius conforta bellatores tuos adversum urbem ut
26 destruas eam et exhortare eos audivit autem uxor Uriae quod
27 mortuus esset Urias vir suus et planxit eum transactoque luc-
tu misit David et introduxit eam domum suam et facta est ei
uxor peperitque ei filium et displicuit verbum hoc quod fecerat
David coram Domino

XII misit ergo Dominus Nathan ad David qui cum venisset ad
eum dixit ei duo viri erant in civitate una unus dives et al-
2, 3 ter pauper dives habebat oves et boves plurimos valde pau-
per autem nihil habebat omnino praeter ovem unam parvulam

quam emerat et nutrierat et quae creverat apud eum cum filiis eius simul de pane illius comedens et de calice eius bibens et in sinu illius dormiens eratque illi sicut filia cum autem peregrinus quidam venisset ad divitem parcens ille sumere de ovibus et de bubus suis ut exhiberet convivium peregrino illi qui venerat ad se tulit ovem viri pauperis et praeparavit cibos homini qui venerat ad se iratus autem indignatione David adversus hominem illum nimis dixit ad Nathan vivit Dominus quoniam filius mortis est vir qui fecit hoc ovem reddet in quadruplum eo quod fecerit verbum istud et non pepercerit dixit autem Nathan ad David tu es ille vir haec dicit Dominus Deus Israhel ego unxi te in regem super Israhel et ego erui te de manu Saul et dedi tibi domum domini tui et uxores domini tui in sinu tuo dedique tibi domum Israhel et Iuda et si parva sunt ista adiciam tibi multo maiora quare ergo contempsisti verbum Domini ut faceres malum in conspectu meo Uriam Hethheum percussisti gladio et uxorem illius accepisti uxorem et interfecisti eum gladio filiorum Ammon quam ob rem non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum eo quod despexeris me et tuleris uxorem Uriae Hethhei ut esset uxor tua itaque haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super te malum de domo tua et tollam uxores tuas in oculis tuis et dabo proximo tuo et dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis huius tu enim fecisti abscondite ego vero faciam verbum istud in conspectu omnis Israhel et in conspectu solis et dixit David ad Nathan peccavi Domino dixitque Nathan ad David Dominus quoque transtulit peccatum tuum non morieris verumtamen quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini propter verbum hoc filius qui natus est tibi morte morietur et reversus est Nathan domum suam percussitque Dominus parvulum quem pepererat uxor Uriae David et desperatus est deprecatusque est David Dominum pro parvulo et ieiunavit David ieiunio et ingressus seorsum iacuit super terram venerunt autem seniores domus eius cogentes eum ut surgeret de terra qui noluit neque comedit cum eis cibum accidit autem die septima ut moreretur infans timueruntque servi David nuntiare ei quod mortuus esset parvulus dixerunt enim ecce cum parvulus adhuc viveret

loquebamur ad eum et non audiebat vocem nostram quanto
19 magis si dixerimus mortuus est puer se adfliget cum ergo vi-
disset David servos suos musitantes intellexit quod mortuus
esset infantulus dixitque ad servos suos num mortuus est puer
20 qui responderunt ei mortuus est surrexit igitur David de terra
et lotus unctusque est cumque mutasset vestem ingressus est
domum Domini et adoravit et venit in domum suam petivit-
21 que ut ponerent ei panem et comedit dixerunt autem ei servi
sui quis est sermo quem fecisti propter infantem cum adhuc
viveret ieiunasti et flebas mortuo autem puero surrexisti et co-
22 medisti panem qui ait propter infantem dum adhuc viveret
ieiunavi et flevi dicebam enim quis scit si forte donet eum mihi
23 Dominus et vivet infans nunc autem quia mortuus est quare
ieiuno numquid potero revocare eum amplius ego vadam magis
24 ad eum ille vero non revertetur ad me et consolatus est David
Bethsabee uxorem suam ingressusque ad eam dormivit cum ea
quae genuit filium et vocavit nomen eius Salomon et Dominus
25 dilexit eum misitque in manu Nathan prophetae et vocavit
nomen eius Amabilis Domino eo quod diligeret eum Dominus
26 igitur pugnabat Ioab contra Rabbath filiorum Ammon et expu-
gnabat urbem regiam misitque Ioab nuntios ad David dicens
27 dimicavi adversum Rabbath et capienda est urbs Aquarum
28 nunc igitur congrega reliquam partem populi et obside civita-
tem et cape eam ne cum a me vastata fuerit urbs nomini meo
29 adscribatur victoria congregavit itaque David omnem popu-
lum et profectus est adversum Rabbath cumque dimicasset
30 cepit eam et tulit diadema regis eorum de capite eius pondo
auri talentum habens gemmas pretiosissimas et inpositum est
super caput David sed et praedam civitatis asportavit multam
31 valde populum quoque eius adducens serravit et circumegit
super eos ferrata carpenta divisitque cultris et transduxit in
typo laterum sic fecit universis civitatibus filiorum Ammon et
reversus est David et omnis exercitus Hierusalem

XIII factum est autem post haec ut Absalom filii David sororem
speciosissimam vocabulo Thamar adamaret Amnon filius Da-
2 vid et deperiret eam valde ita ut aegrotaret propter amorem
eius quia cum esset virgo difficile ei videbatur ut quippiam in-

honeste ageret cum ea erat autem Amnonis amicus nomine 3
Ionadab filius Semaas fratris David vir prudens valde qui di- 4
xit ad eum quare sic adtenuaris macie filii regis per singulos
dies cur non indicas mihi dixitque ei Amnon Thamar sororem
Absalom fratris mei amo cui respondit Ionadab cuba super 5
lectulum tuum et languorem simula cumque venerit pater tuus
ut visitet te dic ei veniat oro Thamar soror mea ut det mihi
cibum et faciat pulmentum ut comedam de manu eius accu- 6
buit itaque Amnon et quasi aegrotare coepit cumque venisset
rex ad visitandum eum ait Amnon ad regem veniat obsecro
Thamar soror mea ut faciat in oculis meis duas sorbitiunculas
et cibum capiam de manu eius misit ergo David ad Thamar 7
domum dicens veni in domum Amnon fratris tui et fac ei pul-
mentum venitque Thamar in domum Amnon fratris sui ille 8
autem iacebat quae tollens farinam commiscuit et liquefaciens
in oculis eius coxit sorbitiunculas tollensque quod coxerat ef- 9
fudit et posuit coram eo et noluit comedere dixitque Amnon
eicite universos a me cumque eiecissent omnes dixit Amnon 10
ad Thamar infer cibum in conclave ut vescar de manu tua tulit
ergo Thamar sorbitiunculas quas fecerat et intulit ad Amnon
fratrem suum in conclave cumque obtulisset ei cibum adpre- 11
hendit eam et ait veni cuba mecum soror mea quae respondit
ei noli frater mi noli opprimere me neque enim hoc fas est in 12
Israhel noli facere stultitiam hanc et ego enim ferre non po- 13
tero obprobrium meum et tu eris quasi unus de insipientibus
in Israhel quin potius loquere ad regem et non negabit me tibi
noluit autem adquiescere precibus eius sed praevalens viribus 14
oppressit eam et cubavit cum illa et exosam eam habuit Am- 15
non magno odio nimis ita ut maius esset odium quo oderat
eam amore quo ante dilexerat dixitque ei Amnon surge vade
quae respondit ei maius est hoc malum quod nunc agis adver- 16
sum me quam quod ante fecisti expellens me et noluit audire
eam sed vocato puero qui ministrabat ei dixit eice hanc a me 17
foras et claude ostium post eam quae induta erat talari tunica 18
huiusmodi enim filiae regis virgines vestibus utebantur eiecit
itaque eam minister illius foras clausitque fores post eam quae 19
aspergens cinerem capiti suo scissa talari tunica inpositisque

20 manibus super caput suum ibat ingrediens et clamans dixit
autem ei Absalom frater suus num Amnon frater tuus concu-
buit tecum sed nunc soror tace frater tuus est neque adffligas
cor tuum pro re hac mansit itaque Thamar contabescens in do-
21 mo Absalom fratris sui cum autem audisset rex David verba
22 haec contristatus est valde porro non est locutus Absalom ad
Amnon nec malum nec bonum oderat enim Absalom Amnon
23 eo quod violasset Thamar sororem suam factum est autem
post tempus biennii ut tonderentur oves Absalom in Baalator
quae est iuxta Ephraim et vocavit Absalom omnes filios regis
24 venitque ad regem et ait ad eum ecce tondentur oves servi tui
25 veniat oro rex cum servis suis ad servum suum dixitque rex
ad Absalom noli fili mi noli rogare ut veniamus omnes et gra-
vemus te cum autem cogeret eum et nolisset ire benedixit ei
26 et ait Absalom si non vis venire veniat obsecro nobiscum sal-
tem Amnon frater meus dixitque ad eum rex non est necesse
27 ut vadat tecum coegit itaque eum Absalom et dimisit cum eo
28 Amnon et universos filios regis praeceperat autem Absalom
pueris suis dicens observate cum temulentus fuerit Amnon vi-
no et dixero vobis percutite eum et interficite nolite timere ego
enim sum qui praecepi vobis roboramini et estote viri fortes
29 fecerunt ergo pueri Absalom adversum Amnon sicut praece-
perat eis Absalom surgentesque omnes filii regis ascenderunt
30 singuli mulas suas et fugerunt cumque adhuc pergerent in iti-
nere fama praevenit ad David dicens percussit Absalom omnes
31 filios regis et non remansit ex eis saltem unus surrexit itaque
rex et scidit vestimenta sua et cecidit super terram et omnes
32 servi ipsius qui adsistebant ei sciderunt vestimenta sua re-
spondens autem Ionadab filius Samaa fratris David dixit ne
aestimet dominus meus quod omnes pueri filii regis occisi sint
Amnon solus mortuus est quoniam in ore Absalom erat positus
33 ex die qua oppressit Thamar sororem eius nunc ergo ne ponat
dominus meus rex super cor suum verbum istud dicens omnes
34 filii regis occisi sunt quoniam Amnon solus mortuus est fugit
autem Absalom et levavit puer speculator oculos suos et aspe-
xit et ecce populus multus veniebat per iter devium ex latere
35 montis dixit autem Ionadab ad regem ecce filii regis adsunt

iuxta verbum servi tui sic factum est cumque cessasset loqui 36
 apparuerunt et filii regis et intrantes levaverunt vocem suam
 et fleverunt sed et rex et omnes servi eius fleverunt ploratu
 magno nimis porro Absalom fugiens abiit ad Tholomai filium 37
 Amiur regem Gessur luxit ergo David filium suum cunctis die-
 bus Absalom autem cum fugisset et venisset in Gessur fuit 38
 ibi tribus annis cessavitque David rex persequi Absalom eo 39
 quod consolatus esset super Amnon interitu

intellegens autem Ioab filius Sarviae quod cor regis versum **XIV**
 esset ad Absalom misit Thecuam et tulit inde mulierem sa- 2
 pientem dixitque ad eam lugere te simula et induere veste lu-
 gubri et ne unguaris oleo ut sis quasi mulier plurimo iam tem-
 pore lugens mortuum et ingredieris ad regem et loqueris ad 3
 eum sermones huiuscemodi posuit autem Ioab verba in ore eius
 itaque cum ingressa fuisset mulier thecuites ad regem cecidit 4
 coram eo super terram et adoravit et dixit serva me rex et ait 5
 ad eam rex quid causae habes quae respondit heu mulier vidua
 ego sum mortuus est enim vir meus et ancillae tuae erant duo 6
 filii qui rixati sunt adversum se in agro nullusque erat qui eos
 prohibere posset et percussit alter alterum et interfecit eum
 et ecce consurgens universa cognatio adversum ancillam tuam 7
 dicit trade eum qui percussit fratrem suum ut occidamus eum
 pro anima fratris sui quem interfecit et delemus heredem et
 quaerunt extinguere scintillam meam quae relicta est ut non
 supersit viro meo nomen et reliquiae super terram et ait rex 8
 ad mulierem vade in domum tuam et ego iubebo pro te dixit- 9
 que mulier thecuites ad regem in me domine mi rex iniquitas
 et in domum patris mei rex autem et thronus eius sit innocens
 et ait rex qui contradixerit tibi adduc eum ad me et ultra non 10
 addet ut tangat te quae ait recordetur rex Domini Dei sui 11
 ut non multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscendum et ne-
 quaquam interficient filium meum qui ait vivit Dominus quia
 non cadet de capillis filii tui super terram dixit ergo mulier 12
 loquatur ancilla tua ad dominum meum regem verbum et ait
 loquere dixitque mulier quare cogitasti istiusmodi rem contra 13
 populum Dei et locutus est rex verbum istud ut peccet et non
 reducat eiectum suum omnes morimur et quasi aquae dela- 14

bimur in terram quae non revertuntur nec vult perire Deus animam sed retractat cogitans ne penitus pereat qui abiectus
15 est nunc igitur veni ut loquar ad regem dominum meum verbum hoc praesente populo et dixit ancilla tua loquar ad regem
16 si quo modo faciat rex verbum ancillae suae et audivit rex ut liberaret ancillam suam de manu omnium qui volebant delere
17 me et filium meum simul de hereditate Dei dicat ergo ancilla tua ut fiat verbum domini mei regis quasi sacrificium sicut enim angelus Dei sic est dominus meus rex ut nec benedictione nec maledictione moveatur unde et Dominus Deus tuus est
18 tecum et respondens rex dixit ad mulierem ne abscondas a me verbum quod te interrogo dixitque mulier loquere domine
19 mi rex et ait rex numquid manus Ioab tecum est in omnibus istis respondit mulier et ait per salutem animae tuae domine mi rex nec ad dextram nec ad sinistram est ex omnibus his quae locutus est dominus meus rex servus enim tuus Ioab ipse praecepit mihi et ipse posuit in os ancillae tuae omnia verba
20 haec ut verterem figuram sermonis huius servus tuus Ioab praecepit istud tu autem domine mi sapiens es sicut habet sapientiam angelus Dei ut intellegas omnia super terram et ait rex ad Ioab ecce placatus feci verbum tuum vade igitur et re-
22 voca puerum Absalom cadensque Ioab super faciem suam in terram adoravit et benedixit regi et dixit Ioab hodie intellexit servus tuus quia inveni gratiam in oculis tuis domine mi rex
23 fecisti enim sermonem servi tui surrexit ergo Ioab et abiit in Gessur et adduxit Absalom in Hierusalem dixit autem rex revertatur in domum suam et faciem meam non videat reversus est itaque Absalom in domum suam et faciem regis non vidit
25 porro sicut Absalom vir non erat pulcher in omni Israhel et decorus nimis a vestigio pedis usque ad verticem non erat in eo ulla macula et quando tondebatur capillum semel autem in anno tondebatur quia gravabat eum caesaries ponderabat
27 capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico nati sunt autem Absalom filii tres et filia una nomine Thamar eleganti
28 forma mansitque Absalom Hierusalem duobus annis et faciem regis non vidit misit itaque ad Ioab ut mitteret eum ad regem qui noluit venire ad eum cumque secundo misisset et

ille noluisset venire dixit servis suis scitis agrum Ioab iuxta 30
 agrum meum habentem messem hordei ite igitur et succen-
 dite eum igni succenderunt ergo servi Absalom segetem igni
 surrexitque Ioab et venit ad Absalom in domum eius et dixit 31
 quare succenderunt servi tui segetem meam igni et respondit 32
 Absalom ad Ioab misi ad te obsecrans ut venires ad me et mit-
 terem te ad regem ut diceres ei quare veni de Gessur melius
 mihi erat ibi esse obsecro ergo ut videam faciem regis quod
 si memor est iniquitatis meae interficiat me ingressus Ioab 33
 ad regem nuntiavit ei vocatusque Absalom intravit ad regem
 et adoravit super faciem terrae coram eo osculatusque est rex
 Absalom

igitur post haec fecit sibi Absalom currum et equites et **XV**
 quinquaginta viros qui praecederent eum et mane consurgens 2
 Absalom stabat iuxta introitum portae et omnem virum qui
 habebat negotium ut veniret ad regis iudicium vocabat Absa-
 lom ad se et dicebat de qua civitate es tu qui respondens aiebat
 ex una tribu Israhel ego sum servus tuus respondebatque ei 3
 Absalom videntur mihi sermones tui boni et iusti sed non est
 qui te audiat constitutus a rege dicebatque Absalom quis me 4
 constituat iudicem super terram ut ad me veniant omnes qui
 habent negotium et iuste iudicem sed et cum accederet ad 5
 eum homo ut salutaret illum extendebat manum suam et ad-
 prehensens osculabatur eum faciebatque hoc omni Israhel qui 6
 veniebat ad iudicium ut audiretur a rege et sollicitabat corda
 virorum Israhel post quattuor autem annos dixit Absalom 7
 ad regem vadam et reddam vota mea quae vovi Domino in
 Hebron vovens enim vovit servus tuus cum esset in Gessur 8
 Syriae dicens si reduxerit me Dominus in Hierusalem sacrifi-
 cabo Domino dixitque ei rex vade in pace et surrexit et abiit 9
 in Hebron misit autem Absalom exploratores in universas tri- 10
 bus Israhel dicens statim ut audieritis clangorem bucinæ dicite
 regnavit Absalom in Hebron porro cum Absalom ierunt du- 11
 centi viri de Hierusalem vocati euntes simplici corde et causam
 penitus ignorantes accersivit quoque Absalom Ahitofel Gilo- 12
 nitum consiliarium David de civitate sua Gilo cum immolaret
 victimas et facta est coniuratio valida populusque concurrens

13 augebatur cum Absalom venit igitur nuntius ad David dicens
14 toto corde universus Israhel sequitur Absalom et ait David
servis suis qui erant cum eo in Hierusalem surgite fugiamus
neque enim erit nobis effugium a facie Absalom festinate egredi
di ne forte veniens occupet nos et inpellat super nos ruinam
15 et percutiat civitatem in ore gladii dixeruntque servi regis
ad eum omnia quaecumque praeceperit dominus noster rex li-
16 benter exsequimur servi tui egressus est ergo rex et universa
domus eius pedibus suis et dereliquit rex decem mulieres con-
17 cubinas ad custodiendam domum egressusque rex et omnis
18 Israhel pedibus suis stetit procul a domo et universi servi
eius ambulabant iuxta eum et legiones Cherethi et Felethi et
omnes Getthei sescenti viri qui secuti eum fuerant de Geth
19 praecedebant regem dixit autem rex ad Ethai Gettheum cur
venis nobiscum revertere et habita cum rege quia peregrinus
20 es et egressus de loco tuo heri venisti et hodie inpelleris no-
biscum egredi ego autem vadam quo iturus sum revertere et
21 reduc tecum fratres tuos ostendisti gratiam et fidem et re-
spondit Ethai regi dicens vivit Dominus et vivit dominus meus
rex quoniam in quocumque loco fueris domine mi rex sive in
22 morte sive in vita ibi erit servus tuus et ait David Ethai veni
et transi et transivit Ethai Gettheus et omnes viri qui cum
23 eo erant et reliqua multitudo omnesque flebant voce magna
et universus populus transiebat rex quoque transgrediebatur
torrentem Cedron et cunctus populus incedebat contra viam
24 quae respicit ad desertum venit autem et Sadoc et universi
Levitae cum eo portantes arcam foederis Dei et deposuerunt
arcam Dei et ascendit Abiathar donec expletus est omnis po-
25 pulus qui egressus fuerat de civitate et dixit rex ad Sadoc
reporta arcam Dei in urbem si invenero gratiam in oculis Do-
mini reducet me et ostendet mihi eam et tabernaculum suum
26 si autem dixerit non places praesto sum faciat quod bonum est
27 coram se et dixit rex ad Sadoc sacerdotem o videns revertere
in civitatem in pace et Achimaas filius tuus et Ionathan filius
28 Abiathar duo filii vestri sint vobiscum ecce ego abscondar in
campestribus deserti donec veniat sermo a vobis indicans mihi
29 reportaverunt igitur Sadoc et Abiathar arcam Dei Hierusalem

et manserunt ibi porro David ascendebat clivum Olivarum 30
 scandens et flens operto capite et nudis pedibus incedens sed
 et omnis populus qui erat cum eo operto capite ascendebat
 plorans nuntiatum est autem David quod et Ahitofel esset 31
 in coniuratione cum Absalom dixitque David infatua quaeso
 consilium Ahitofel Domine cumque ascenderet David summi- 32
 tatem montis in quo adoraturus erat Dominum ecce occurrit
 ei Husai Arachites scissa veste et terra pleno capite et dixit 33
 ei David si veneris mecum eris mihi oneri si autem in civita- 34
 tem revertaris et dixeris Absalom servus tuus sum rex sicut fui
 servus patris tui sic ero servus tuus dissipabis consilium Ahito-
 fel habes autem tecum Sadoc et Abiathar sacerdotes et omne 35
 verbum quodcumque audieris de domo regis indicabis Sadoc
 et Abiathar sacerdotibus sunt autem cum eis duo filii eorum 36
 Achimaas Sadoc et Jonathan Abiathar et mittetis per eos ad
 me omne verbum quod audieritis veniente ergo Husai amico 37
 David in civitatem Absalom quoque ingressus est Hierusalem

cumque David transisset paululum montis verticem appar- **XVI**
 uit Siba puer Mifiboseth in occursum eius cum duobus asinis
 qui onerati erant ducentis panibus et centum alligaturis uvae
 passae et centum massis palatarum et utribus vini et dixit rex 2
 Sibae quid sibi volunt haec responditque Siba asini domestici
 regis ut sedeant et panes et palatae ad vescendum pueris tuis
 vinum autem ut bibat si quis defecerit in deserto et ait rex ubi 3
 est filius domini tui responditque Siba regi remansit in Hieru-
 salem dicens hodie restituet mihi domus Israhel regnum patris
 mei et ait rex Sibae tua sint omnia quae fuerunt Mifibose- 4
 th dixitque Siba adoro inveniam gratiam coram te domine mi
 rex venit ergo rex David usque Baurim et ecce egrediebatur 5
 inde vir de cognatione domus Saul nomine Semei filius Gera
 procedebat egrediens et maledicebat mittebatque lapides con- 6
 tra David et contra universos servos regis David omnis autem
 populus et universi bellatores a dextro et sinistro latere regis
 incedebant ita autem loquebatur Semei cum malediceret regi 7
 egredere egredere vir sanguinum et vir Belial reddidit tibi 8
 Dominus universum sanguinem domus Saul quoniam invasisti
 regnum pro eo et dedit Dominus regnum in manu Absalom

filius tui et ecce premunt te mala tua quoniam vir sanguinum es
9 dixit autem Abisai filius Sarviae regi quare maledicit canis hic
10 moriturus domino meo regi vadam et amputabo caput eius et
ait rex quid mihi et vobis filii Sarviae dimittite eum maledicat
Dominus enim praecepit ei ut malediceret David et quis est qui
11 audeat dicere quare sic fecerit et ait rex Abisai et universis
servis suis ecce filius meus qui egressus est de utero meo quaerit
animam meam quanto magis nunc filius Iemini dimittite
12 eum ut maledicat iuxta praeceptum Domini si forte respiciat
Dominus afflictionem meam et reddat mihi bonum pro maledictione
13 hac hodierna ambulabat itaque David et socii eius per viam cum eo
Semei autem per iugum montis ex latere contra illum gradiebatur
maledicens et mittens lapides adversum
14 eum terramque spargens venit itaque rex et universus populus
15 cum eo lassus et refocilati sunt ibi Absalom autem et omnis
populus Israhel ingressi sunt Hierusalem sed et Ahitofel cum
16 eo cum autem venisset Husai Arachites amicus David ad Absalom
locutus est ad eum salve rex salve rex ad quem Absalom
haec est inquit gratia tua ad amicum tuum quare non isti cum
17 amico tuo responditque Husai ad Absalom nequaquam quia
18 illius ero quem elegit Dominus et omnis hic populus et universus
19 Israhel et cum eo manebo sed ut et hoc inferam cui ego serviturus
sum nonne filio regis sicut parui patri tuo sic parebo et tibi
20 dixit autem Absalom ad Ahitofel inite consilium quid agere debeamus
21 et ait Ahitofel ad Absalom ingredi ad concubinas patris tui
quas dimisit ad custodiendam domum ut cum audierit omnis
22 Israhel quod foedaveris patrem tuum roborentur manus eorum tecum
tetenderunt igitur Absalom tabernaculum in solario ingressusque
est ad concubinas patris sui coram universo Israhel
23 consilium autem Ahitofel quod dabat in diebus illis quasi si quis
consulere Deum sic erat omne consilium Ahitofel et cum esset cum
David et cum esset cum Absalom

XVII dixit igitur Ahitofel ad Absalom eligam mihi duodecim milia virorum
2 et consurgens persequar David hac nocte et inruens super eum quippe
qui lassus est et solutis manibus percutiam eum cumque fugerit omnis
populus qui cum eo est

percutiam regem desolatum et reducam universum populum 3
quomodo omnis reverti solet unum enim virum tu quaeris et
omnis populus erit in pace placuitque sermo eius Absalom et 4
cunctis maioribus natu Israhel ait autem Absalom vocate et 5
Husai Arachiten et audiamus quid etiam ipse dicat cumque 6
venisset Husai ad Absalom ait Absalom ad eum huiuscemodi
sermonem locutus est Ahitofel facere debemus an non quod
das consilium et dixit Husai ad Absalom non bonum consi- 7
lium quod dedit Ahitofel hac vice et rursum intulit Husai tu 8
nosti patrem tuum et viros qui cum eo sunt esse fortissimos et
amaro animo veluti si ursa raptis catulis in saltu saeviat sed
et pater tuus vir bellator est nec morabitur cum populo for- 9
sitan nunc latitat in foveis aut in uno quo voluerit loco et cum
cecidit unus quilibet in principio audiet quicumque audierit
et dicet facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom et 10
fortissimus quoque cuius cor est quasi leonis pavore solvetur
scit enim omnis populus Israhel fortem esse patrem tuum et
robustos omnes qui cum eo sunt sed hoc mihi videtur rectum 11
esse consilium congregetur ad te universus Israhel a Dan usque
Bersabee quasi harena maris innumerabilis et tu eris in medio
eorum et inruemus super eum in quocumque loco fuerit inven- 12
tus et operiemus eum sicut cadere solet ros super terram et non
relinquemus de viris qui cum eo sunt ne unum quidem quod si 13
urbem aliquam fuerit ingressus circumdabit omnis Israhel civi-
tati illi funes et trahemus eam in torrentem ut non repperiatur
nec calculus quidem ex ea dixitque Absalom et omnis vir Isra- 14
hel melius consilium Husai Arachitae consilio Ahitofel Domini
autem nutu dissipatum est consilium Ahitofel utile ut indu-
ceret Dominus super Absalom malum et ait Husai Sadoc et 15
Abiathar sacerdotibus hoc et hoc modo consilium dedit Ahito-
fel Absalom et senibus Israhel et ego tale et tale dedi consilium
nunc ergo mittite cito et nuntiate David dicentes ne moremini 16
nocte hac in campestribus deserti sed absque dilatione trans-
gredere ne forte absorbeatur rex et omnis populus qui cum eo
est Ionathan autem et Achimaas stabant iuxta fontem Rogel 17
abiit ancilla et nuntiavit eis et illi profecti sunt ut referrent ad
regem David nuntium non enim poterant videri aut introire

18 civitatem vidit autem eos quidam puer et indicavit Absalom
illi vero concito gradu ingressi sunt domum cuiusdam viri in
Baurim qui habebat puteum in vestibulo suo et descenderunt
19 in eum tulit autem mulier et expandit velamen super os putei
20 quasi siccans ptisanas et sic res latuit cumque venissent servi
Absalom ad mulierem in domum dixerunt ubi est Achimaas
et Ionathan et respondit eis mulier transierunt gustata paulu-
lum aqua at hii qui quaerebant cum non repperissent reversi
21 sunt Hierusalem cumque abissent ascenderunt illi de puteo et
pergentes nuntiaverunt regi David atque dixerunt surgite tran-
site cito fluvium quoniam huiuscemodi dedit consilium contra
22 vos Ahitofel surrexit ergo David et omnis populus qui erat
cum eo et transierunt Iordanem donec dilucesceret et ne unus
23 quidem residuus fuit qui non transisset fluvium porro Ahi-
tofel videns quod non fuisset factum consilium suum stravit
asinum suum et surrexit et abiit in domum suam et in civita-
tem suam et disposita domo sua suspendio interiit et sepultus
24 est in sepulchro patris sui David autem venit in Castra et
Absalom transivit Iordanem ipse et omnis vir Israhel cum eo
25 Amasam vero constituit Absalom pro Ioab super exercitum
Amasa autem erat filius viri qui vocabatur Iethra de Hiesreli
qui ingressus est ad Abigail filiam Naas sororem Sarviae quae
26 fuit mater Ioab et castrametatus est Israhel cum Absalom
27 in terra Galaad cumque venisset David in Castra Sobi filius
Naas de Rabbath filiorum Ammon et Machir filius Ammihel
28 de Lodabar et Berzellai Galaadites de Rogelim obtulerunt ei
stratoria et tappetia et vasa fictilia frumentum et hordeum et
29 farinam pulentam et fabam et lentem frixum cicer et mel et
butyrum oves et pingues vitulos dederuntque David et populo
qui cum eo erat ad vescendum suspicati enim sunt populum
fame et siti fatigari in deserto

XVIII igitur considerato David populo suo constituit super eum
2 tribunos et centuriones et dedit populi tertiam partem sub
manu Ioab et tertiam in manu Abisai filii Sarviae fratris Ioab
et tertiam sub manu Ethai qui erat de Geth dixitque rex ad
3 populum egrediar et ego vobiscum et respondit populus non
exibis sive enim fugerimus non magnopere ad eos de nobis

pertinebit sive media pars ceciderit e nobis non satis curabunt quia tu unus pro decem milibus computaris melius est igitur ut sis nobis in urbe praesidio ad quos rex ait quod vobis rectum videtur hoc faciam stetit ergo rex iuxta portam egrediebaturque populus per turmas suas centeni et milleni et praecepit rex Ioab et Abisai et Ethai dicens servate mihi puerum Absalom et omnis populus audiebat praeipientem regem cunctis principibus pro Absalom itaque egressus est populus in campum contra Israhel et factum est proelium in saltu Ephraim et caesus est ibi populus Israhel ab exercitu David factaque est ibi plaga magna in die illa viginti milium fuit autem ibi proelium dispersum super faciem omnis terrae et multo plures erant quos saltus consumpserat de populo quam hii quos voraverat gladius in die illa accidit autem ut occurreret Absalom servis David sedens mulo cumque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum et magnam adhesit caput eius quercui et illo suspenso inter caelum et terram mulus cui sederat pertransivit vidit autem hoc quispiam et nuntiavit Ioab dicens vidi Absalom pendere de quercu et ait Ioab viro qui nuntiaverat ei si vidisti quare non confodisti eum cum terra et ego dedissem tibi decem argenti siclos et unum balteum qui dixit ad Ioab si adpenderes in manibus meis mille argenteos nequaquam mitterem manum meam in filium regis audientibus enim nobis praecepit rex tibi et Abisai et Ethai dicens custodite mihi puerum Absalom sed et si fecissem contra animam meam audacter nequaquam hoc regem latere potuisset et tu stares ex adverso et ait Ioab non sicut tu vis sed adgrediar eum coram te tulit ergo tres lanceas in manu sua et infixit eas in corde Absalom cumque adhuc palpitaret herens in quercu cucurrerunt decem iuvenes armigeri Ioab et percutientes interfecerunt eum cecinit autem Ioab bucina et retinuit populum ne persequeretur fugientem Israhel volens parcere multitudini et tulerunt Absalom et proiecerunt eum in saltu in foveam grandem et comportaverunt super eum acervum lapidum magnum nimis omnis autem Israhel fugit in tabernacula sua porro Absalom erexerat sibi cum adhuc viveret titulum qui est in valle Regis dixerat enim non habeo filium et hoc erit monumentum no-

minis mei vocavitque titulum nomine suo et appellatur manus
19 Absalom usque ad hanc diem Achimaas autem filius Sadoc
ait curram et nuntiabo regi quia iudicium fecerit ei Dominus
20 de manu inimicorum eius ad quem Ioab dixit non eris nun-
tius in hac die sed nuntiabis in alia hodie nolo te nuntiare filius
21 enim regis est mortuus et ait Ioab Chusi vade et nuntia regi
22 quae vidisti adoravit Chusi Ioab et cucurrit rursus autem
Achimaas filius Sadoc dixit ad Ioab quid impedit si etiam ego
curram post Chusi dixitque Ioab quid vis currere fili mi non
23 eris boni nuntii baiulus qui respondit quid enim si cucurre-
ro et ait ei curre currens ergo Achimaas per viam compendii
24 transivit Chusi David autem sedebat inter duas portas spe-
culator vero qui erat in fastigio portae super murum elevans
25 oculos vidit hominem currentem solum et exclamans indica-
vit regi dixitque rex si solus est bonus est nuntius in ore eius
26 properante autem illo et accedente propius vidit speculator
hominem alterum currentem et vociferans in culmine ait ap-
paret mihi homo currens solus dixitque rex et iste bonus est
27 nuntius speculator autem contemplor ait cursum prioris quasi
cursum Achimaas filii Sadoc et ait rex vir bonus est et nun-
28 tium portans bonum venit clamans autem Achimaas dixit
ad regem salve et adorans regem coram eo pronus in terram
ait benedictus Dominus Deus tuus qui conclusit homines qui
29 levaverunt manus suas contra dominum meum regem et ait
rex estne pax puero Absalom dixitque Achimaas vidi tumul-
tum magnum cum mitteret Ioab servus tuus o rex me servum
30 tuum nescio aliud ad quem rex transi ait et sta hic cumque
31 ille transisset et staret apparuit Chusi et veniens ait bonum
adporto nuntium domine mi rex iudicavit enim pro te Dominus
32 hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te dixit autem
rex ad Chusi estne pax puero Absalom cui respondens Chusi
33 fiant inquit sicut puer inimici domini mei regis et universi qui
consurgunt adversum eum in malum contristatus itaque rex
ascendit cenaculum portae et flevit et sic loquebatur vadens
fili mi Absalom fili mi Absalom quis mihi tribuat ut ego moriar
pro te Absalom fili mi fili mi

XIX nuntiatum est autem Ioab quod rex fleret et lugeret filium

suum et versa est victoria in die illa in luctum omni populo 2
audivit enim populus in die illa dici dolet rex super filio suo
et declinabat populus in die illa ingredi civitatem quomodo 3
declinare solet populus versus et fugiens de proelio porro rex 4
operuit caput suum et clamabat voce magna fili mi Absalom
Absalom fili mi fili mi ingressus ergo Ioab ad regem in domo 5
dixit confudisti hodie vultus omnium servorum tuorum qui
salvam fecerunt animam tuam et animam filiorum tuorum et
filiarum tuarum et animam uxorum tuarum et animam concu-
binarum tuarum diligis odientes te et odio habes diligentes te 6
et ostendisti hodie quia non curas de ducibus tuis et de servis
tuis et vere cognovi modo quia si Absalom viveret et nos omnes
occubuissemus tunc placeret tibi nunc igitur surge et procede 7
et adloquens satisfac servis tuis iuro enim tibi per Dominum
quod si non exieris ne unus quidem remansurus sit tecum noc-
te hac et peius erit hoc tibi quam omnia mala quae venerunt
super te ab adulescentia tua usque in praesens surrexit er- 8
go rex et sedit in porta et omni populo nuntiatum est quod
rex sederet in porta venitque universa multitudo coram rege
Israhel autem fugit in tabernacula sua omnis quoque populus 9
certabat in cunctis tribubus Israhel dicens rex liberavit nos de
manu inimicorum nostrorum ipse salvavit nos de manu Philis-
thinorum et nunc fugit de terra propter Absalom Absalom 10
autem quem unximus super nos mortuus est in bello usquequo
siletis et non reducitis regem rex vero David misit ad Sadoc et 11
ad Abiathar sacerdotes dicens loquimini ad maiores natu Iuda
dicentes cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum
suam sermo autem omnis Israhel pervenerat ad regem in domo
eius fratres mei vos os meum et caro mea vos quare novissimi 12
reducitis regem et Amasae dicite nonne os meum es et ca- 13
ro mea haec faciat mihi Deus et haec addat si non magister
militiae fueris coram me omni tempore pro Ioab et inclinavit 14
cor omnium virorum Iuda quasi viri unius miseruntque ad re-
gem dicentes revertere tu et omnes servi tui et reversus est 15
rex et venit usque ad Iordanem et Iuda venit in Galgala ut
occurreret regi et transduceret eum Iordanem festinavit au- 16
tem Semei filius Gera filii Iemini de Baurim et descendit cum

17 viris Iuda in occursum regis David cum mille viris de Beniamin et Siba puer de domo Saul et quindecim filii eius ac viginti
18 servi erant cum eo et inrumpentes Iordanem ante regem transierunt vada ut transducerent domum regis et facerent iuxta iussionem eius Semei autem filius Gera prostratus coram rege
19 cum iam transisset Iordanem dixit ad eum ne reputes mihi domine mi iniquitatem neque memineris iniuriam servi tui in die qua egressus es domine mi rex de Hierusalem neque ponas
20 rex in corde tuo agnosco enim servus tuus peccatum meum et idcirco hodie primus veni de omni domo Ioseph descendique
21 in occursum domini mei regis respondens vero Abisai filius Sarviae dixit numquid pro his verbis non occidetur Semei quia
22 maledixit christo Domini et ait David quid mihi et vobis filii Sarviae cur efficimini mihi hodie in Satan ergone hodie interficietur vir in Israhel an ignoro hodie me factum regem super
23, 24 Israhel et ait rex Semei non morieris iuravitque ei Mifiboseth quoque filius Saul descendit in occursum regis in lotis pedibus et intonsa barba vestesque suas non laverat a die qua egressus
25 fuerat rex usque ad diem reversionis eius in pace cumque Hierusalem occurrisset regi dixit ei rex quare non venisti mecum
26 Mifiboseth qui respondens ait domine mi rex servus meus contempsit me dixi ei ego famulus tuus ut sterneret mihi asinum et ascendens abirem cum rege claudus enim sum servus
27 tuus insuper et accusavit me servum tuum ad te dominum meum regem tu autem domine mi rex sicut angelus Dei fac
28 quod placitum est tibi neque enim fuit domus patris mei nisi morti obnoxia domino meo regi tu autem posuisti me servum tuum inter convivas mensae tuae quid igitur habeo iustae querellae aut quid possum ultra vociferari ad regem ait ergo ei rex quid ultra loqueris fixum est quod locutus sum tu et Siba dividite possessiones responditque Mifiboseth regi etiam cuncta accipiat postquam reversus est dominus meus rex pacifice in domum suam Berzellai quoque Galaadites descendens de Rogelim transduxit regem Iordanem paratus etiam ultra fluvium prosequi eum erat autem Berzellai Galaadites senex valde id est octogenarius et ipse praebebat alimenta regi cum moraretur in Castris fuit quippe vir dives nimis dixit itaque

rex ad Berzellai veni mecum ut requiescas secure mecum in
 Hierusalem et ait Berzellai ad regem quot sunt dies annorum 34
 vitae meae ut ascendam cum rege Hierusalem octogenarius 35
 sum hodie numquid vigent sensus mei ad discernendum suave
 aut amarum aut delectare potest servum tuum cibus et potus
 vel audire ultra possum vocem cantorum atque cantricum qua-
 re servus tuus fit oneri domino meo regi paululum procedam 36
 famulus tuus ab Iordane tecum nec indigeo hac vicissitudine
 sed obsecro ut revertar servus tuus et moriar in civitate mea 37
 iuxta sepulchrum patris mei et matris meae est autem servus
 tuus Chamaam ipse vadat tecum domine mi rex et fac ei quod
 tibi bonum videtur dixitque rex mecum transeat Chamaam 38
 et ego faciam ei quicquid tibi placuerit et omne quod petieris
 a me inpetrabis cumque transisset universus populus et rex 39
 Iordanem osculatus est rex Berzellai et benedixit ei et ille re-
 versus est in locum suum transivit ergo rex in Galgalam et 40
 Chamaam cum eo omnis autem populus Iuda transduxerat re-
 gem et media tantum pars adfuerat de populo Israhel itaque 41
 omnes viri Israhel concurrentes ad regem dixerunt ei quare te
 furati sunt fratres nostri viri Iuda et transduxerunt regem et
 domum eius Iordanem omnesque viros David cum eo et re- 42
 spondit omnis vir Iuda ad viros Israhel quia propior mihi est
 rex cur irasceris super hac re numquid comedimus aliquid ex
 rege aut munera nobis data sunt et respondit vir Israhel ad 43
 viros Iuda et ait decem partibus maior ego sum apud regem
 magisque ad me pertinet David quam ad te cur mihi fecisti
 iniuriam et non mihi nuntiatum est priori ut reducerem regem
 meum durius autem responderunt viri Iuda viris Israhel

accidit quoque ut ibi esset vir Belial nomine Seba filius Bo- **XX**
 chri vir iemineus et cecinit bucina et ait non est nobis pars
 in David neque hereditas in filio Isai vir in tabernacula tua
 Israhel et separatus est omnis Israhel a David secutusque est 2
 Seba filium Bochri viri autem Iuda adhererunt regi suo a Ior-
 dane usque Hierusalem cumque venisset rex in domum suam 3
 Hierusalem tulit decem mulieres concubinas quas dereliquerat
 ad custodiendam domum et tradidit eas in custodiam alimen-
 ta eis praebens et non est ingressus ad eas sed erant clausae

4 usque ad diem mortis suae in viduitate viventes dixit autem
rex Amasae convoca mihi omnes viros Iuda in diem tertium
5 et tu adesto praesens abiit ergo Amasa ut convocaret Iudam
6 et moratus est extra placitum quod ei constituerat ait autem
David ad Abisai nunc magis adfficturus est nos Seba filius Bo-
chri quam Absalom tolle igitur servos domini tui et persequere
7 eum ne forte inveniatis civitates munitas et effugiat nos egressi
sunt ergo cum eo viri Ioab Cherethi quoque et Felethi et omnes
robusti exierunt de Hierusalem ad persequendum Seba filium
8 Bochri cumque illi essent iuxta lapidem grandem qui est in
Gabaon Amasa veniens occurrit eis porro Ioab vestitus erat
tunica stricta ad mensuram habitus sui et desuper accinctus
gladio dependente usque ad ilia in vagina qui fabrefactus levi
9 motu egredi poterat et percutere dixit itaque Ioab ad Amasa
salve mi frater et tenuit manu dextra mentum Amasae quasi
10 osculans eum porro Amasa non observavit gladium quem ha-
bebat Ioab qui percussit eum in latere et effudit intestina eius
in terram nec secundum vulnus adposuit Ioab autem et Abisai
11 frater eius persecuti sunt Seba filium Bochri interea quidam
viri cum stetissent iuxta cadaver Amasae de sociis Ioab dixe-
12 runt ecce qui esse voluit pro Ioab comes David pro Ioab Ama-
sa autem conspersus sanguine iacebat in media via vidit hoc
quidam vir quod subsisteret omnis populus ad videndum eum
et amovit Amasam de via in agrum operuitque eum vestimen-
13 to ne subsisterent transeuntes propter eum amoto igitur illo
de via transiebat omnis vir sequens Ioab ad persequendum Se-
14 ba filium Bochri porro ille transierat per omnes tribus Israhel
in Abalam et in Bethmacha omnesque electi congregati fue-
15 rant ad eum venerunt itaque et obpugnabant eum in Abela
et in Bethmacha et circumdederunt munitioibus civitatem
et obsessa est urbs omnis autem turba quae erat cum Ioab
16 moliebatur destruere muros et exclamavit mulier sapiens de
civitate audite audite dicite Ioab adpropinqua huc et loquar
17 tecum qui cum accessisset ad eam ait illi tu es Ioab et ille
respondit ego ad quem sic locuta est audi sermones ancillae
18 tuae qui respondit audio rursumque illa sermo inquit dice-
batur in veteri proverbio qui interrogant interrogent in Abela

et sic perficiebant nonne ego sum quae respondeo veritatem 19
 Israhel et tu quaeris subruere civitatem et evertere matrem in
 Israhel quare praecipitas hereditatem Domini respondensque 20
 Ioab ait absit absit hoc a me non praecipito neque demolior
 non se sic habet res sed homo de monte Ephraim Seba filius 21
 Bochri cognomine levavit manum contra regem David tradi-
 te illum solum et recedemus a civitate et ait mulier ad Ioab
 ecce caput eius mittetur ad te per murum ingressa est ergo 22
 ad omnem populum et locuta est eis sapienter qui abscisum
 caput Seba filii Bochri proiecerunt ad Ioab et ille cecinit tuba
 et recesserunt ab urbe unusquisque in tabernacula sua Ioab
 autem reversus est Hierusalem ad regem fuit ergo Ioab su- 23
 per omnem exercitum Israhel Banaias autem filius Ioiadae su-
 per Cheretheos et Feletheos Aduram vero super tributa porro 24
 Iosaphat filius Ahilud a commentariis Sia autem scriba Sa-
 doc vero et Abiathar sacerdotes Hira autem Hiaiarites erat 26
 sacerdos David

facta est quoque fames in diebus David tribus annis iu- **XXI**
 giter et consuluit David oraculum Domini dixitque Dominus
 propter Saul et domum eius et sanguinem quia occidit Gabao-
 nitas vocatis ergo Gabaonitis rex dixit ad eos porro Gabao- 2
 nitae non sunt de filiis Israhel sed reliquiae Amorreorum filii
 quippe Israhel iuraverant eis et voluit Saul percutere eos zelo
 quasi pro filiis Israhel et Iuda dixit ergo David ad Gabaonitas 3
 quid faciam vobis et quod erit vestri piaculum ut benedicatis
 hereditati Domini dixeruntque ei Gabaonitae non est nobis 4
 super argento et auro quaestio contra Saul et contra domum
 eius neque volumus ut interficiatur homo de Israhel ad quos
 ait quid ergo vultis ut faciam vobis qui dixerunt regi virum 5
 qui adtrivit nos et oppressit inique ita delere debemus ut ne
 unus quidem residuus sit de stirpe eius in cunctis finibus Isra-
 hel dentur nobis septem viri de filiis eius et crucifigamus eos 6
 Domino in Gabaath Saul quondam electi Domini et ait rex
 ego dabo pepercitque rex Mifiboseth filio Ionathan filii Saul 7
 propter iusiurandum Domini quod fuerat inter David et inter
 Ionathan filium Saul tulit itaque rex duos filios Respha filiae 8
 Ahia quos peperit Saul Armoni et Mifiboseth et quinque fi-

lios Michol filiae Saul quos genuerat Hadriheli filio Berzellai
9 qui fuit de Molathi et dedit eos in manu Gabaonitarum qui
crucifixerunt illos in monte coram Domino et ceciderunt hii
septem simul occisi in diebus messis primis incipiente messio-
10 ne hordei tollens autem Respha filia Ahia cilicium substravit
sibi super petram ab initio messis donec stillaret aqua super
eos de caelo et non dimisit aves lacerare eos per diem neque
11 bestias per noctem et nuntiata sunt David quae fecerat Res-
12 pha filia Ahia concubina Saul et abiit David et tulit ossa Saul
et ossa Ionathan filii eius a viris Iabesgalaad qui furati fuerant
ea de platea Bethsan in qua suspenderant eos Philisthim cum
13 interfecissent Saul in Gelboe et asportavit inde ossa Saul et
ossa Ionathan filii eius et colligentes ossa eorum qui adfixi fue-
14 rant sepelierunt ea cum ossibus Saul et Ionathan filii eius
in terra Benjamin in latere in sepulchro Cis patris eius fece-
runtque omnia quae praeceperat rex et repropitiatus est Deus
15 terrae post haec factum est autem rursus proelium Philis-
sthinorum adversum Israhel et descendit David et servi eius
cum eo et pugnabant contra Philisthim deficiente autem Da-
16 vid Iesbidenob qui fuit de genere Arafa cuius ferrum hastae
trecentas uncias adpendebat et accinctus erat ense novo nisus
17 est percutere David praesidioque ei fuit Abisai filius Sarviae
et percussum Philistheum interfecit tunc iuraverunt viri Da-
vid dicentes non egredieris nobiscum in bellum ne extinguas
18 lucernam Israhel secundum quoque fuit bellum in Gob con-
tra Philistheos tunc percussit Sobbochai de Usathi Seph de
19 stirpe Arafa tertium quoque fuit bellum in Gob contra Phi-
listheos in quo percussit Adeodatus filius Saltus polymitarius
bethleemites Goliath Gettheum cuius hastile hastae erat quasi
20 liciatorium texentium quartum bellum fuit in Geth in quo vir
excelsus qui senos in manibus pedibusque habebat digitos id
21 est viginti et quattuor et erat de origine Arafa blasphemavit
Israhel percussit autem eum Ionathan filius Sammaa fratris
22 David hii quattuor nati sunt de Arafa in Geth et ceciderunt
in manu David et servorum eius

XXII locutus est autem David Domino verba carminis huius in
die qua liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum

suorum et de manu Saul et ait Dominus petra mea et robor 2
meum et salvator meus Deus meus fortis meus sperabo in eum 3
scutum meum et cornu salutis meae elevator meus et refugium 4
meum salvator meus de iniquitate liberabis me laudabilem in- 4
vocabo Dominum et ab inimicis meis salvus ero quia circum- 5
dederunt me contritiones mortis torrentes Belial terruerunt me 6
funes inferi circumdederunt me praevenierunt me laquei mortis 6
in tribulatione mea invocabo Dominum et ad Deum meum cla- 7
mabo et exaudiet de templo suo vocem meam et clamor meus 7
veniet ad aures eius commota est et contremuit terra funda- 8
menta montium concussa sunt et conquassata quoniam iratus 8
est ascendit fumus de naribus eius et ignis de ore eius voravit 9
carbones incensi sunt ab eo et inclinavit caelos et descendit et 10
caligo sub pedibus eius et ascendit super cherubin et volavit 11
et lapsus est super pinnas venti posuit tenebras in circuitu 12
suo latibulum cribrans aquas de nubibus caelorum prae ful- 13
gore in conspectu eius succensi sunt carbones ignis tonabit de 14
caelis Dominus et Excelsus dabit vocem suam misit sagittas 15
et dissipavit eos fulgur et consumpsit eos et apparuerunt effu- 16
siones maris et revelata sunt fundamenta orbis ab increpatione 16
Domini ab inspiratione spiritus furoris eius misit de excelso 17
et adsumpsit me extraxit me de aquis multis liberavit me ab 18
inimico meo potentissimo ab his qui oderant me quoniam ro- 18
bustiores me erant praevenit me in die afflictionis meae et 19
factus est Dominus firmamentum meum et eduxit me in lati- 20
tudinem liberavit me quia placuit ei retribuet mihi Dominus 21
secundum iustitiam meam et secundum munditiam manuum 21
mearum reddet mihi quia custodivi vias Domini et non egi 22
impie a Deo meo omnia enim iudicia eius in conspectu meo 23
et praecepta eius non amovi a me et ero perfectus cum eo et 24
custodiam me ab iniquitate mea et restituet Dominus mihi 25
secundum iustitiam meam et secundum munditiam manuum 25
mearum in conspectu oculorum suorum cum sancto sanctus 26
eris et cum robusto perfectus cum electo electus eris et cum 27
perverso perverteris et populum pauperem salvum facies ocu- 28
lisque tuis excelsos humiliabis quia tu lucerna mea Domine 29
et Domine inluminabis tenebras meas in te enim curram ac- 30

31 cinctus in Deo meo transilium murum Deus immaculata via
 eius eloquium Domini igne examinatum scutum est omnium
 32 sperantium in se quis est deus praeter Dominum et quis for-
 33 tis praeter Deum nostrum Deus qui accingit me fortitudine
 34 et conplanavit perfectam viam meam coaequans pedes meos
 35 cervis et super excelsa mea statuens me docens manus meas
 ad proelium et componens quasi arcum aereum brachia mea
 36 dedisti mihi clypeum salutis tuae et mansuetudo mea multi-
 37 plicavit me dilatabis gressus meos subtus me et non deficient
 38 tali mei persequar inimicos meos et conteram et non rever-
 39 tar donec consumam eos consumam eos et confringam ut non
 40 consurgant cadent sub pedibus meis accinxisti me fortitudine
 41 ad proelium incurvabis resistentes mihi sub me inimicos meos
 42 dedisti mihi dorsum odientes me et disperdam eos clamabunt
 43 et non erit qui salvet ad Dominum et non exaudiet eos dele-
 bo eos ut pulverem terrae quasi lutum platearum comminuum
 44 eos atque conpingam salvabis me a contradictionibus populi
 mei custodies in caput gentium populus quem ignoro serviet
 45, 46 mihi filii alieni resistent mihi auditu auris oboedient mihi fi-
 47 lii alieni defluerunt et contrahentur in angustiis suis vivit
 Dominus et benedictus Deus meus et exaltabitur Deus fortis
 48 salutis meae Deus qui das vindictas mihi et deicis populos
 49 sub me qui educis me ab inimicis meis et a resistentibus mi-
 50 hi elevas me a viro iniquo liberabis me propterea confitebor
 51 tibi Domine in gentibus et nomini tuo cantabo magnificanti
 salutes regis sui et facienti misericordiam christo suo David et
 semini eius in sempiternum

XXIII

haec autem sunt verba novissima quae dixit David filius
 Isai dixit vir cui constitutum est de christo Dei Iacob egregius
 2 psalta Israhel spiritus Domini locutus est per me et sermo
 3 eius per linguam meam dixit Deus Israhel mihi locutus est
 Fortis Israhel dominator hominum iustus dominator in timore
 4 Dei sicut lux aurorae oriente sole mane absque nubibus rutilat
 5 et sicut pluviis germinat herba de terra nec tanta est domus
 mea apud Deum ut pactum aeternum iniret mecum firmum in
 omnibus atque munitum cuncta enim salus mea et omnis vo-
 6 luntas nec est quicquam ex ea quod non germinet praevarica-

tores autem quasi spinae evellentur universi quae non tolluntur
manibus et si quis tangere voluerit eas armabitur ferro et li- 7
gno lanceato igneque succensae comburentur usque ad nihilum
haec nomina fortium David Sedens in cathedra sapientissimus 8
princeps inter tres ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus
qui octingentos interfecit impetu uno post hunc Eleazar filius 9
patruis eius Ahoi inter tres fortes qui erant cum David quando
exprobraverunt Philisthim et congregati sunt illuc in proelium
cumque ascendissent viri Israhel ipse stetit et percussit Phil- 10
istheos donec deficeret manus eius et obrigesceret cum gladio
fecitque Dominus salutem magnam in die illa et populus qui
fugerat reversus est ad caesorum spolia detrahenda et post 11
hunc Semma filius Age de Arari et congregati sunt Philisthim
in statione erat quippe ibi ager plenus lente cumque fugisset
populus a facie Philisthim stetit ille in medio agri et tuitus 12
est eum percussitque Philistheos et fecit Dominus salutem ma-
gnam necnon ante descenderant tres qui erant principes inter 13
triginta et venerant tempore messis ad David in speluncam
Odollam castra autem Philisthim erant posita in valle Gigan-
tum et David erat in praesidio porro statio Philisthinorum 14
tunc erat in Bethleem desideravit igitur David et ait si quis 15
mihi daret potum aquae de cisterna quae est in Bethleem iux-
ta portam inruperunt ergo tres fortes castra Philisthinorum 16
et hauserunt aquam de cisterna Bethleem quae erat iuxta por-
tam et adtulerunt ad David at ille noluit bibere sed libavit
illam Domino dicens propitius mihi sit Dominus ne faciam 17
hoc num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt et ani-
marum periculum bibam noluit ergo bibere haec fecerunt tres
robustissimi Abisai quoque frater Ioab filius Sarviae princeps 18
erat de tribus ipse est qui elevavit hastam suam contra trecen-
tos quos interfecit nominatus in tribus et inter tres nobilior 19
eratque eorum princeps sed usque ad tres primos non pervene-
rat et Banaias filius Ioiada viri fortissimi magnorum operum 20
de Capsehel ipse percussit duos leones Moab et ipse descen-
dit et percussit leonem in media cisterna diebus nivis ipse 21
quoque interfecit virum aegyptium virum dignum spectaculo
habentem in manu hastam itaque cum descendisset ad eum in

virga vi extorsit hastam de manu Aegyptii et interfecit eum
 22, 23 hasta sua haec fecit Banaias filius Ioiadae et ipse nominatus
 inter tres robustos qui erant inter triginta nobiliores verum-
 tamen usque ad tres non pervenerat fecitque eum David sibi
 24 auricularium a secreto Asahel frater Ioab inter triginta Elea-
 25 nan filius patruī eius de Bethleem Semma de Arari Helica de
 26, 27 Arodi Helas de Felthi Hira filius Aces de Thecua Abiezer de
 28 Anathoth Mobonnai de Usathi Selmon Aohites Maharai Ne-
 29 tophathites Heled filius Banaa et ipse Netophathites Hithai
 30 filius Ribai de Gebeeth filiorum Benjamin Banahi Aufrathoni-
 31 tes Heddai de torrente Gaas Abialbon Arbathites Azmaveth
 32, 33 de Beromi Eliaba de Salboni filii Iasen Ionathan Semma de
 34 Horodi Haiam filius Sarar Arorites Elifeleth filius Aasbai filii
 35 Maachathi Heliam filius Ahitofel Gelonites Esrai de Carmelo
 36 Farai de Arbi Igaal filius Nathan de Soba Bonni de Gaddi
 37 Selech de Ammoni Naharai Berothites armiger Ioab filii Sar-
 38, 39 viae Hira Hiethrites Gareb et ipse Hiethrites Urias Hettheus
 omnes triginta septem

XXIV et addidit furor Domini irasci contra Israhel commovitque
 2 David in eis dicentem vade numera Israhel et Iudam dixit-
 que rex ad Ioab principem exercitus sui perambula omnes tri-
 bus Israhel a Dan usque Bersabee et numerate populum ut
 3 sciam numerum eius dixitque Ioab regi adaugeat Dominus
 Deus tuus ad populum quantus nunc est iterumque centupli-
 4 cet in conspectu domini mei regis sed quid sibi dominus meus
 rex vult in re huiusmodi obtinuit autem sermo regis verba
 Ioab et principum exercitus egressusque est Ioab et principes
 5 militum a facie regis ut numerarent populum Israhel cumque
 pertransissent Iordanem venerunt in Aroer ad dextram urbis
 6 quae est in valle Gad et per Iazer transierunt in Galaad et in
 terram inferiorem Hodsī et venerunt in Dan silvestria circum-
 7 euntisque iuxta Sidonem transierunt propter moenia Tyri et
 omnem terram Hevei et Chananei veneruntque ad meridiem
 8 Iuda in Bersabee et lustrata universa terra adfuerunt post
 9 novem menses et viginti dies in Hierusalem dedit ergo Ioab
 numerum descriptionis populi regi et inventa sunt de Israhel
 octingenta milia virorum fortium qui educerent gladium et de

Iuda quingenta milia pugnatorum percussit autem cor David eum postquam numeratus est populus et dixit David ad Dominum peccavi valde in hoc facto sed precor Domine ut transferas iniquitatem servi tui quia stulte egi nimis surrexit itaque David mane et sermo Domini factus est ad Gad propheten et videntem David dicens vade et loquere ad David haec dicit Dominus trium tibi datur optio elige unum quod volueris ex his ut faciam tibi cumque venisset Gad ad David nuntiavit ei dicens aut septem annis veniet tibi fames in terra tua aut tribus mensibus fugies adversarios tuos et illi persequentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua nunc ergo delibera et vide quem respondeam ei qui me misit sermonem dixit autem David ad Gad arator nimis sed melius est ut incidam in manu Domini multae enim misericordiae eius sunt quam in manu hominis inmisitque Dominus pestilentiam in Israhel de mane usque ad tempus constitutum et mortui sunt ex populo a Dan usque Bersabee septuaginta milia virorum cumque extendisset manum angelus Dei super Hierusalem ut disperderet eam misertus est Dominus super afflictione et ait angelo percutienti populum sufficit nunc contine manum tuam erat autem angelus Domini iuxta aream Areuna Iebusei dixitque David ad Dominum cum vidisset angelum caedentem populum ego sum qui peccavi ego inique egi isti qui oves sunt quid fecerunt vertatur obsecro manus tua contra me et contra domum patris mei venit autem Gad ad David in die illa et dixit ei ascende constitue Domino altare in area Areuna Iebusei et ascendit David iuxta sermonem Gad quem praeceperat ei Dominus conspiciensque Areuna animadvertit regem et servos eius transire ad se et egressus adoravit regem prono vultu in terra et ait quid causae est ut veniat dominus meus rex ad servum suum cui David ait ut emam a te aream et aedificem altare Domino et cesset interfectio quae grassatur in populo et ait Areuna ad David accipiat et offerat dominus meus rex sicut ei placet habes boves in holocaustum et plaustrum et iuga boum in usum lignorum omnia dedit Areuna rex regi dixitque Areuna ad regem Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum cui respondens rex ait nequaquam ut vis sed emam pretio a te

et non offeram Domino Deo meo holocausta gratuita emit ergo
25 David aream et boves argenti siclis quinquaginta et aedifica-
vit ibi David altare Domino et obtulit holocausta et pacifica
et repropitiatus est Dominus terrae et cohibita est plaga ab
Israhel

THE FIRST BOOK OF THE KINGS,
OTHERWISE CALLED,
THE THIRD BOOK OF THE KINGS.

St rex David senuerat habebatque aetatis plurimos **I**
dies cumque operiretur vestibus non calefiebat dix- 2
erunt ergo ei servi sui quaeramus domino nostro regi
adulescentulam virginem et stet coram rege et foveat
eum dormiatque in sinu tuo et calefaciat dominum nostrum re- 3
gem quaesierunt igitur adulescentulam speciosam in omnibus
finibus Israhel et invenerunt Abisag Sunamitin et adduxerunt
eam ad regem erat autem puella pulchra nimis dormiebat- 4
que cum rege et ministrabat ei rex vero non cognovit eam
Adonias autem filius Aggith elevabatur dicens ego regnabo fe- 5
citque sibi currum et equites et quinquaginta viros qui ante
eum currerent nec corripuit eum pater suus aliquando dicens 6
quare hoc fecisti erat autem et ipse pulcher valde secundus
natu post Absalom et sermo ei cum Ioab filio Sarviae et cum 7
Abiathar sacerdote qui adiuvabant partes Adoniae Sadoc ve- 8
ro sacerdos et Banaias filius Ioiadae et Nathan propheta et
Semei et Rhei et robur exercitus David non erat cum Ado-
nia immolatis ergo Adonias arietibus et vitulis et universis 9
pinguibus iuxta lapidem Zohemoth qui erat vicinus fonti Rogel
vocavit universos fratres suos filios regis et omnes viros Iuda
servos regis Nathan autem prophetam et Banaiam et robu- 10
stos quosque et Salomonem fratrem suum non vocavit dixit 11
itaque Nathan ad Bethsabee matrem Salomonis num audisti
quod regnaverit Adonias filius Aggith et dominus noster David
hoc ignorat nunc ergo veni accipe a me consilium et salva ani- 12
mam tuam filiique tui Salomonis vade et ingredere ad regem 13
David et dic ei nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancillae
tuae dicens quod Salomon filius tuus regnabit post me et ipse
sedebit in solio meo quare ergo regnavit Adonias et adhuc ibi 14
te loquente cum rege ego veniam post te et complebo sermo-
nes tuos ingressa est itaque Bethsabee ad regem in cubiculo 15

rex autem senuerat nimis et Abisag Sunamitis ministrabat ei
16 inclinavit se Bethsabee et adoravit regem ad quam rex quid
17 tibi inquit vis quae respondens ait domine mi tu iurasti per
Dominum Deum tuum ancillae tuae Salomon filius tuus regna-
18 bit post me et ipse sedebit in solio meo et ecce nunc Adonias
19 regnavit te domine mi rex ignorante mactavit boves et pin-
guia quaeque et arietes plurimos et vocavit omnes filios regis
Abiathar quoque sacerdotem et Ioab principem militiae Salo-
20 monem autem servum tuum non vocavit verumtamen domine
mi rex in te oculi respiciunt totius Israhel ut indices eis qui se-
21 dere debeat in solio tuo domine mi rex post te eritque cum
dormierit dominus meus rex cum patribus suis erimus ego et
22 filius meus Salomon peccatores adhuc illa loquente cum rege
23 Nathan propheta venit et nuntiaverunt regi dicentes adest
Nathan propheta cumque introisset ante conspectum regis et
24 adorasset eum pronus in terram dixit Nathan domine mi rex
tu dixisti Adonias regnet post me et ipse sedeat super thronum
25 meum quia descendit hodie et immolavit boves et pinguia et
arietes plurimos et vocavit universos filios regis et principes
exercitus Abiathar quoque sacerdotem illisque vescentibus et
26 bibentibus coram eo et dicentibus vivat rex Adonias me ser-
vum tuum et Sadoc sacerdotem et Banaiam filium Ioiadae et
27 Salomonem famulum tuum non vocavit numquid a domino
meo rege exivit hoc verbum et mihi non indicasti servo tuo
qui sessurus esset super thronum domini mei regis post eum
28 et respondit rex David dicens vocate ad me Bethsabee quae
29 cum fuisset ingressa coram rege et stetisset ante eum iura-
vit rex et ait vivit Dominus qui eruit animam meam de omni
30 angustia quia sicut iuravi tibi per Dominum Deum Israhel di-
cens Salomon filius tuus regnabit post me et ipse sedebit super
31 solium meum pro me sic faciam hodie submissoque Bethsa-
bee in terram vultu adoravit regem dicens vivat dominus meus
32 rex David in aeternum dixit quoque rex David vocate mihi
Sadoc sacerdotem et Nathan propheten et Banaiam filium Io-
33 iadae qui cum ingressi fuissent coram rege dixit ad eos tollite
vobiscum servos domini vestri et inponite Salomonem filium
34 meum super mulam meam et ducite eum in Gion et unguat

eum ibi Sadoc sacerdos et Nathan propheta in regem super
Israhel et canetis bucina atque dicetis vivat rex Salomon et 35
ascendetis post eum et veniet et sedebit super solium meum
et ipse regnabit pro me illique praecipiam ut sit dux super
Israhel et super Iudam et respondit Banaias filius Ioiadae 36
regi dicens amen sic loquatur Dominus Deus domini mei regis
quomodo fuit Dominus cum domino meo rege sic sit cum Sa- 37
lomone et sublimius faciat solium eius a solio domini mei regis
David descendit ergo Sadoc sacerdos et Nathan propheta et 38
Banaias filius Ioiadae et Cherethi et Felethi et inposuerunt Sa-
lomonem super mulam regis David et adduxerunt eum in Gion
sumpsitque Sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo et unxit 39
Salomonem et cecinerunt bucina et dixit omnis populus vivat
rex Salomon et ascendit universa multitudo post eum et po- 40
pulus canentium tibiis et laetantium gaudio magno et insonuit
terra ad clamorem eorum audivit autem Adonias et omnes 41
qui invitati fuerant ab eo iamque convivium finitum erat sed
et Ioab audita voce tubae ait quid sibi vult clamor civitatis
tumultuantis adhuc illo loquente Ionathan filius Abiathar 42
sacerdotis venit cui dixit Adonias ingredi quia vir fortis es et
bona nuntians responditque Ionathan Adoniae nequaquam 43
dominus enim noster rex David regem constituit Salomonem
misitque cum eo Sadoc sacerdotem et Nathani prophetam et 44
Banaiam filium Ioiadae et Cherethi et Felethi et inposuerunt
eum super mulam regis unxeruntque eum Sadoc sacerdos et 45
Nathan propheta regem in Gion et ascenderunt inde laetantes
et insonuit civitas haec est vox quam audistis sed et Salomon 46
sedit super solio regni et ingressi servi regis benedixerunt do- 47
mino nostro regi David dicentes amplificet Deus nomen Sa-
lomonis super nomen tuum et magnificet thronum eius super
thronum tuum et adoravit rex in lectulo suo insuper et haec 48
locutus est benedictus Dominus Deus Israhel qui dedit hodie
sedentem in solio meo videntibus oculis meis territi sunt er- 49
go et surrexerunt omnes qui invitati fuerant ab Adonia et ivit
unusquisque in viam suam Adonias autem timens Salomonem 50
surrexit et abiit tenuitque cornu altaris et nuntiaverunt Salo- 51
moni dicens ecce Adonias timens regem Salomonem tenuit

cornu altaris dicens iuret mihi hodie rex Salomon quod non
52 interficiat servum suum gladio dixitque Salomon si fuerit vir
bonus non cadet ne unus quidem capillus eius in terram sin
53 autem malum inventum fuerit in eo morietur misit ergo rex
Salomon et eduxit eum ab altari et ingressus adoravit regem
Salomonem dixitque ei Salomon vade in domum tuam

II adpropinquaverant autem dies David ut moreretur praece-
2 pitque Salomoni filio suo dicens ego ingredior viam universae
3 terrae confortare et esto vir et observa custodias Domini Dei
tui ut ambules in viis eius et custodias caerimonias eius et prae-
cepta eius et iudicia et testimonia sicut scriptum est in lege
Mosi ut intellegas universa quae facis et quocumque te verteris
4 ut confirmet Dominus sermones suos quos locutus est de me
dicens si custodierint filii tui viam suam et ambulaverint co-
ram me in veritate in omni corde suo et in omni anima sua non
5 auferetur tibi vir de solio Israhel tu quoque nosti quae fecerit
mihi Ioab filius Sarviae quae fecerit duobus principibus exerci-
tus Israhel Abner filio Ner et Amasa filio Iether quos occidit et
effudit sanguinem belli in pace et posuit cruorem proelii in bal-
teo suo qui erat circa lumbos eius et in calciamento suo quod
6 erat in pedibus eius facies ergo iuxta sapientiam tuam et non
7 deduces canitiem eius pacifice ad inferos sed et filiis Berzellai
Galaaditis reddes gratiam eruntque comedentes in mensa tua
ocurrerunt enim mihi quando fugiebam a facie Absalom fra-
8 tris tui habes quoque apud te Semei filium Gera filii Iemini de
Baurim qui maledixit mihi maledictione pessima quando ibam
ad Castra sed quia descendit mihi in occursum cum transirem
Jordanem et iuravi ei per Dominum dicens non te interficiam
9 gladio tu noli pati esse eum innoxium vir autem sapiens es
et scies quae facias ei deducesque canos eius cum sanguine ad
10 infernum dormivit igitur David cum patribus suis et sepultus
11 est in civitate David dies autem quibus regnavit David super
Israhel quadraginta anni sunt in Hebron regnavit septem an-
12 nis in Hierusalem triginta tribus Salomon autem sedit super
thronum David patris sui et firmatum est regnum eius nimis
13 et ingressus est Adonias filius Aggith ad Bethsabee matrem
Salomonis quae dixit ei pacificusne ingressus tuus qui respon-

dit pacificus addiditque sermo mihi est ad te cui ait loquere 14
 et ille tu inquit nosti quia meum erat regnum et me propo- 15
 suerat omnis Israhel sibi in regem sed translatum est regnum
 et factum est fratris mei a Domino enim constitutum est ei
 nunc ergo petitionem unam deprecor a te ne confundas faciem 16
 meam quae dixit ad eum loquere et ille ait precor ut dicas 17
 Salomoni regi neque enim negare tibi quicquam potest ut det
 mihi Abisag Sunamitin uxorem et ait Bethsabee bene ego lo- 18
 quar pro te regi venit ergo Bethsabee ad regem Salomonem 19
 ut loqueretur ei pro Adonia et surrexit rex in occursum eius
 adoravitque eam et sedit super thronum suum positus quoque 20
 est thronus matri regis quae sedit ad dexteram eius dixitque
 ei petitionem unam parvulam ego deprecor a te ne confun-
 das faciem meam dixit ei rex pete mater mi neque enim fas 21
 est ut avertam faciem tuam quae ait detur Abisag Sunamitis
 Adoniae fratri tuo uxor responditque rex Salomon et dixit 22
 matri suae quare postulas Abisag Sunamitin Adoniae postu-
 la ei et regnum ipse est enim frater meus maior me et habet
 Abiathar sacerdotem et Ioab filium Sarviae iuravit itaque rex 23
 Salomon per Dominum dicens haec faciat mihi Deus et haec
 addat quia contra animam suam locutus est Adonias verbum
 hoc et nunc vivit Dominus qui firmavit me et conlocavit super 24
 solium David patris mei et qui fecit mihi domum sicut locu-
 tus est quia hodie occidetur Adonias misitque rex Salomon 25
 per manum Banaiae filii Ioiadae qui interfecit eum et mortuus
 est Abiathar quoque sacerdoti dixit rex vade in Anathot ad 26
 agrum tuum es quidem vir mortis sed hodie te non interficiam
 quia portasti arcam Domini Dei coram David patre meo et
 sustinuisti laborem in omnibus in quibus laboravit pater meus
 eiecit ergo Salomon Abiathar ut non esset sacerdos Domini ut 27
 impleretur sermo Domini quem locutus est super domum He-
 li in Silo venit autem nuntius ad Ioab quod Ioab declinasset 28
 post Adoniam et post Absalom non declinasset fugit ergo Ioab
 in tabernaculum Domini et adprehendit cornu altaris nuntia- 29
 tumque est regi Salomoni quod fugisset Ioab in tabernaculum
 Domini et esset iuxta altare misitque Salomon Banaiam filium
 Ioiadae dicens vade interfice eum venit Banaias ad taberna- 30

culum Domini et dixit ei haec dicit rex egredere qui ait non egrediar sed hic moriar renuntiavit Banaias regi sermonem dicens haec locutus est Ioab et haec respondit mihi dixitque ei rex fac sicut locutus est et interfice eum et sepeli et amovebis sanguinem innocentem qui effusus est a Ioab a me et a domo patris mei et reddat Dominus sanguinem eius super caput eius quia interfecit duos viros iustos melioresque se et occidit eos gladio patre meo David ignorante Abner filium Ner principem militiae Israhel et Amasa filium Iether principem exercitus Iuda et revertetur sanguis illorum in caput Ioab et in caput seminis eius in sempiternum David autem et semini eius et domui et throno illius sit pax usque in aeternum a Domino ascendit itaque Banaias filius Ioiadae et adgressus eum interfecit sepultusque est in domo sua in deserto et constituit rex Banaiam filium Ioiadae pro eo super exercitum et Sadoc sacerdotem posuit pro Abiathar misit quoque rex et vocavit Semei dixitque ei aedifica tibi domum in Hierusalem et habita ibi et non egredieris inde huc atque illuc quacumque autem die egressus fueris et transieris torrentem Cedron scito te interficiendum sanguis tuus erit super caput tuum dixitque Semei regi bonus sermo sicut locutus est dominus meus rex sic faciet servus tuus habitavit itaque Semei in Hierusalem diebus multis factum est autem post annos tres ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha regem Geth nuntiatumque est Semei quod servi eius essent in Geth et surrexit Semei et stravit asinum suum ivitque in Geth ad Achis ad requirendos servos suos et adduxit eos de Geth nuntiatum est autem Salomoni quod isset Semei in Geth de Hierusalem et redisset et mittens vocavit eum dixitque illi nonne testificatus sum tibi per Dominum et praedixi tibi quacumque die egressus ieris huc et illuc scito te esse moriturum et respondisti mihi bonus sermo audivi quare ergo non custodisti iusiurandum Domini et praeceptum quod praeceperam tibi dixitque rex ad Semei tu nosti omne malum cuius tibi conscium est cor tuum quod fecisti David patri meo reddidit Dominus malitiam tuam in caput tuum et rex Salomon benedictus et thronus David erit stabilis coram Domino usque in sempiternum iussit itaque rex Banaiae filio

Ioiadae qui egressus percussit eum et mortuus est

confirmatum est igitur regnum in manu Salomonis et ad- **III**
 finitate coniunctus est Pharaoni regi Aegypti accepit namque
 filiam eius et adduxit in civitatem David donec conpleret aedi-
 ficans domum suam et domum Domini et murum Hierusalem 2
 per circuitum et tamen populus immolabat in excelsis non
 enim aedificatum erat templum nomini Domini usque in die
 illo dilexit autem Salomon Dominum ambulans in praeceptis 3
 David patris sui excepto quod in excelsis immolabat et accen-
 debat thymiana abiit itaque in Gabaon ut immolaret ibi illud 4
 quippe erat excelsum maximum mille hostias in holocaustum
 obtulit Salomon super altare illud in Gabaon apparuit Do- 5
 minus Salomoni per somnium nocte dicens postula quod vis
 ut dem tibi et ait Salomon tu fecisti cum servo tuo David 6
 patre meo misericordiam magnam sicut ambulavit in conspec-
 tu tuo in veritate et iustitia et recto corde tecum custodisti
 ei misericordiam tuam grandem et dedisti ei filium sedentem
 super thronum eius sicut et hodie et nunc Domine Deus tu 7
 regnare fecisti servum tuum pro David patre meo ego autem
 sum puer parvus et ignorans egressum et introitum meum et 8
 servus tuus in medio est populi quem elegisti populi infiniti
 qui numerari et supputari non potest prae multitudine dabis 9
 ergo servo tuo cor docile ut iudicare possit populum tuum et
 discernere inter malum et bonum quis enim potest iudicare po-
 pulum istum populum tuum hunc multum placuit ergo sermo 10
 coram Domino quod Salomon rem huiusmodi postulasset et 11
 dixit Deus Salomoni quia postulasti verbum hoc et non petisti
 tibi dies multos nec divitias aut animam inimicorum tuorum
 sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum iudicium ecce 12
 feci tibi secundum sermones tuos et dedi tibi cor sapiens et
 intellegens in tantum ut nullus ante te similis tui fuerit nec
 post te surrecturus sit sed et haec quae non postulasti dedi 13
 tibi divitias scilicet et gloriam ut nemo fuerit similis tui in re-
 gibus cunctis retro diebus si autem ambulaveris in viis meis 14
 et custodieris praecepta mea et mandata mea sicut ambulavit
 pater tuus longos faciam dies tuos igitur evigilavit Salomon 15
 et intellexit quod esset somnium cumque venisset Hierusalem

stetit coram arca foederis Domini et obtulit holocausta et fecit
victimas pacificas et grande convivium universis famulis suis
16 tunc venerunt duae mulieres meretrices ad regem steteruntque
17 coram eo quarum una ait obsecro mi domine ego et mulier
haec habitabamus in domo una et pepererim apud eam in cubiculo
18 tertia vero die postquam ego pepererim peperit et haec et eramus
simul nullusque alius in domo nobiscum exceptis nobis dua-
19 bus mortuus est autem filius mulieris huius nocte dormiens
20 quippe oppressit eum et consurgens intempesta nocte silen-
tio tulit filium meum de latere meo ancillae tuae dormientis
et conlocavit in sinu suo suum autem filium qui erat mortuus
21 posuit in sinu meo cumque surrexissem mane ut darem lac
filio meo apparuit mortuus quem diligentius intuens clara lu-
22 ce deprehendi non esse meum quem genueram responditque
altera mulier non est ita sed filius tuus mortuus est meus au-
tem vivit e contrario illa dicebat mentiris filius quippe meus
vivit et filius tuus mortuus est atque in hunc modum conten-
23 debant coram rege tunc rex ait haec dicit filius meus vivit
et filius tuus mortuus est et ista respondit non sed filius tuus
24 mortuus est et filius meus vivit dixit ergo rex adferte mihi
25 gladium cumque adtulissent gladium coram rege dividite in-
quit infantem vivum in duas partes et date dimidiam partem
26 uni et dimidiam partem alteri dixit autem mulier cuius filius
erat vivus ad regem commota sunt quippe viscera eius super
filio suo obsecro domine date illi infantem vivum et nolite in-
terficere eum contra illa dicebat nec mihi nec tibi sit dividatur
27 respondens rex ait date huic infantem vivum et non occida-
28 tur haec est mater eius audivit itaque omnis Israhel iudicium
quod iudicasset rex et timuerunt regem videntes sapientiam
Dei esse in eo ad faciendum iudicium

IV, 2 erat autem rex Salomon regnans super omnem Israhel et
3 hii principes quos habebat Azarias filius Sadoc sacerdos He-
lioreph et Ahia filii Sesa scribae Iosaphat filius Ahilud a com-
4 mentariis Banaias filius Ioiadae super exercitum Sadoc au-
5 tem et Abiathar sacerdotes Azarias filius Nathan super eos
qui adsistebant regi Zabud filius Nathan sacerdos amicus regis
6 et Ahisar praepositus domus et Adoniram filius Abda super

tributa habebat autem Salomon duodecim praefectos super 7
 omnem Israhel qui praebebant annonam regi et domui eius per
 singulos enim menses in anno singuli necessaria ministrabant
 et haec nomina eorum Benhur in monte Ephraim Bendecar 8, 9
 in Maces et in Salebbim et in Bethsemes et Helon Bethanan
 Benesed in Araboth ipsius erat Soccho et omnis terra Epher 10
 Benabinadab cuius omnis Nephtad Dor Tapheth filiam Salo- 11
 monis habebat uxorem Bana filius Ahilud regebat Thanac et 12
 Mageddo et universam Bethsan quae est iuxta Sarthana sub-
 ter Hiezrahel a Bethsan usque Abelmeula e regione Iecmaan
 Bengaber in Ramoth Galaad habebat Avothiair filii Manasse 13
 in Galaad ipse praeerat in omni regione Argob quae est in
 Basan sexaginta civitatibus magnis atque muratis quae habe-
 bant seras aereas Ahinadab filius Addo praeerat in Manaim 14
 Ahimaas in Nephtali sed et ipse habebat Basmath filiam Sa- 15
 lomonis in coniugio Baana filius Usi in Aser et in Balod Io- 16, 17
 saphat filius Pharue in Isachar Semei filius Hela in Benjamin
 Gaber filius Uri in terra Galaad in terra Seon regis Amorrei 18
 et Og regis Basan super omnia quae erant in illa terra Iuda 20
 et Israhel innumerabiles sicut harena maris in multitudine
 comedentes et bibentes atque laetantes Salomon autem erat 21
 in dicione sua habens omnia regna sicut a flumine terrae Phi-
 listhim usque ad terminum Aegypti offerentium sibi munera
 et servientium ei cunctis diebus vitae eius erat autem cibus 22
 Salomonis per dies singulos triginta chori similiae et sexaginta
 chori farinae decem boves pingues et viginti boves pascua- 23
 les et centum arietes excepta venatione cervorum caprearum
 atque bubalorum et avium altilium ipse enim obtinebat om- 24
 nem regionem quae erat trans flumen quasi a Thapsa usque
 Gazam et cunctos reges illarum regionum et habebat pacem ex
 omni parte in circuitu habitabatque Iudas et Israhel absque 25
 timore ullo unusquisque sub vite sua et sub ficu sua a Dan us-
 que Bersabee cunctis diebus Salomonis et habebat Salomon 26
 quadraginta milia praesepia equorum currulium et duodecim
 milia equestrium nutriebantque eos supradicti regis praefec- 27
 ti sed et necessaria mensae regis Salomonis cum ingenti cura
 praebebant in tempore suo hordeum quoque et paleas equo- 28

rum et iumentorum deferebant in locum ubi erat rex iuxta
29 constitutum sibi dedit quoque Deus sapientiam Salomoni et
prudentiam multam nimis et latitudinem cordis quasi hare-
30 nam quae est in litore maris et praecedebat sapientia Sa-
31 lomoni sapientiam omnium Orientalium et Aegyptiorum et
erat sapientior cunctis hominibus sapientior Aethan Ezraita
et Heman et Chalcal et Dorda filiis Maol et erat nominatus in
32 universis gentibus per circuitum locutus est quoque Salomon
tria milia parabolas et fuerunt carmina eius quinque et mille
33 et disputavit super lignis a cedro quae est in Libano usque ad
hysopum quae egreditur de pariete et disseruit de iumentis et
34 volucribus et reptilibus et piscibus et veniebant de cunctis
populis ad audiendam sapientiam Salomonis et ab universis
regibus terrae qui audiebant sapientiam eius

V misit quoque Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem
audivit enim quod ipsum unxissent regem pro patre eius quia
2 amicus fuerat Hiram David omni tempore misit autem et Sa-
3 lomoni ad Hiram dicens tu scis voluntatem David patris mei
et quia non potuerit aedificare domum nomini Domini Dei sui
propter bella imminetia per circuitum donec daret Dominus
4 eos sub vestigio pedum eius nunc autem requiem dedit Deus
meus mihi per circuitum non est Satan neque occursum ma-
5 lus quam ob rem cogito aedificare templum nomini Domini
Dei mei sicut locutus est Dominus David patri meo dicens
filius tuus quem dabo pro te super solium tuum ipse aedifi-
6 cabit domum nomini meo praecipe igitur ut praecedant mihi
cedros de Libano et servi mei sint cum servis tuis mercedem
autem servorum tuorum dabo tibi quamcumque praeceperis
scis enim quoniam non est in populo meo vir qui noverit li-
7 gna caedere sicut Sidonii cum ergo audisset Hiram verba Sa-
lomoni laetatus est valde et ait benedictus Dominus hodie
qui dedit David filium sapientissimum super populum hunc
8 plurimum et misit Hiram ad Salomonem dicens audivi quae-
cumque mandasti mihi ego faciam omnem voluntatem tuam
9 in lignis cedrinis et abiegnis servi mei deponent ea de Libano
ad mare et ego componam ea in ratibus in mari usque ad
locum quem significaveris mihi et adplicabo ea ibi et tu tolles

ea praebebisque necessaria mihi ut detur cibus domui meae
 itaque Hiram dabat Salomoni ligna cedrina et ligna abiegna 10
 iuxta omnem voluntatem eius Salomon autem praebebat Hi- 11
 ram viginti milia chororum tritici in cibum domui eius et vi-
 ginti choros purissimi olei haec tribuebat Salomon Hiram per
 annos singulos dedit quoque Dominus sapientiam Salomoni 12
 sicut locutus est ei et erat pax inter Hiram et Salomonem et
 percusserunt foedus ambo legitque rex Salomon operas de om- 13
 ni Israhel et erat indictio triginta milia virorum mittebatque 14
 eos in Libanum decem milia per menses singulos vicissim ita
 ut duobus mensibus essent in domibus suis et Adoniram erat
 super huiusmodi indictione fuerunt itaque Salomoni sep- 15
 tuaginta milia eorum qui onera portabant et octoginta milia
 latomorum in monte absque praepositis qui praeerant singulis 16
 operibus numero trium milium et trecentorum praecipientium
 populo et his qui faciebant opus praecepitque rex ut tollerent 17
 lapides grandes lapides pretiosos in fundamentum templi et
 quadrarent eos quos dolaverunt cementarii Salomonis et ce- 18
 mentarii Hiram porro Biblii praeparaverunt ligna et lapides ad
 aedificandam domum

factum est igitur quadringentesimo et octogesimo anno egres- **VI**
 sionis filiorum Israhel de terra Aegypti in anno quarto mense
 zio ipse est mensis secundus regis Salomonis super Israhel aedi-
 ficare coepit domum Domino domus autem quam aedificabat 2
 rex Salomon Domino habebat sexaginta cubitos in longitudine
 et viginti cubitos in latitudine et triginta cubitos in altitudine
 et porticus erat ante templum viginti cubitorum longitudinis 3
 iuxta mensuram latitudinis templi et habebat decem cubitos
 latitudinis ante faciem templi fecitque in templo fenestras ob- 4
 liquas et aedificavit super parietem templi tabulata per gy- 5
 rum in parietibus domus per circuitum templi et oraculi et fecit
 latera in circuitu tabulatum quod subter erat quinque cubi- 6
 tos habebat latitudinis et medium tabulatum sex cubitorum
 latitudinis et tertium tabulatum septem habens cubitos lati-
 tudinis trabes autem posuit in domo per circuitum forinsecus
 ut non hererent muris templi domus autem cum aedificaretur 7
 lapidibus dedolatis atque perfectis aedificata est et malleus et

securis et omne ferramentum non sunt audita in domo cum aedificaretur ostium lateris medii in parte erat domus dexteræ et per cocleam ascendebant in medium cenaculum et a medio in tertium et aedificavit domum et consummavit eam texit quoque domum laquearibus cedrinis et aedificavit tabulatum super omnem domum quinque cubitis altitudinis et operuit domum lignis cedrinis et factus est sermo Domini ad Salomonem dicens domus haec quam aedificas si ambulaveris in praeceptis meis et iudicia mea feceris et custodieris omnia mandata mea gradiens per ea firmabo sermonem meum tibi quem locutus sum ad David patrem tuum et habitabo in medio filiorum Israhel et non derelinquam populum meum Israhel igitur aedificavit Salomon domum et consummavit eam et aedificavit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis a pavimento domus usque ad summitatem parietum et usque ad laquearia operuit lignis intrinsecus et texit pavimentum domus tabulis abiegnis aedificavitque viginti cubitorum ad posteriorem partem templi tabulata cedrina a pavimento usque ad superiora et fecit interiorem domum oraculi in sanctum sanctorum porro quadraginta cubitorum erat ipsum templum pro foribus oraculi et cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur habens tornaturas suas et iuncturas fabrefactas et celaturas eminentes omnia cedrinis tabulis vestiebantur nec omnino lapis apparere poterat in pariete oraculum autem in medio domus in interiori parte fecerat ut poneret ibi arcam foederis Domini porro oraculum habebat viginti cubitos longitudinis et viginti cubitos latitudinis et viginti cubitos altitudinis et operuit illud atque vestivit auro purissimo sed et altare vestivit cedro domum quoque ante oraculum operuit auro purissimo et adfixit lamminas clavis aureis nihilque erat in templo quod non auro tegeretur sed et totum altare oraculi texit auro et fecit in oraculo duo cherubin de lignis olivarum decem cubitorum altitudinis quinque cubitorum ala cherub una et quinque cubitorum ala cherub altera id est decem cubitos habentes a summitate alae usque ad alae alterius summitatem decem quoque cubitorum erat cherub secundus mensura pari et opus unum erat in duobus cherubin id est altitudinem habebat unus cherub decem cu-

bitorum et similiter cherub secundus posuitque cherubin in 27
 medio templi interioris extendebant autem alas suas cherubin
 et tangebant ala una parietem et ala cherub secundi tangebant
 parietem alterum alae autem alterae in media parte templi se
 invicem contingebant textit quoque cherubin auro et omnes 28, 29
 parietes templi per circuitum scalpsit variis celaturis et torno
 et fecit in eis cherubin et palmas et picturas varias quasi pro-
 minentes de pariete et egredientes sed et pavementum domus 30
 textit auro intrinsecus et extrinsecus et in ingressu oraculi fe-
 cit ostiola de lignis olivarum postesque angulorum quinque et 31
 duo ostia de lignis olivarum et scalpsit in eis picturam cheru-
 bin et palmarum species et anaglyfa valde prominentia et textit
 ea auro et operuit tam cherubin quam palmas et cetera auro
 fecitque in introitum templi postes de lignis olivarum quadran- 33
 gulatos et duo ostia de lignis abiegnis altrinsecus et utrumque 34
 ostium duplex erat et se invicem tenens aperiebatur et scalp- 35
 sit cherubin et palmas et celaturas valde eminentes operuitque
 omnia lamminis aureis opere quadro ad regulam et aedifica- 36
 vit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum et uno
 ordine lignorum cedri anno quarto fundata est domus Domini 37
 in mense zio et in anno undecimo mense bul ipse est mensis 38
 octavus perfecta est domus in omni opere suo et in universis
 utensilibus aedificavitque eam annis septem

domum autem suam aedificavit Salomon tredecim annis et **VII**
 ad perfectum usque perduxit aedificavit quoque domum sal- 2
 tus Libani centum cubitorum longitudinis et quinquaginta cu-
 bitorum latitudinis et triginta cubitorum altitudinis et quat-
 tuor deambulacra inter columnas cedrinas ligna quippe cedri-
 na exciderat in columnas et tabulatis cedrinis vestivit totam 3
 cameram quae quadraginta quinque columnis sustentabatur
 unus autem ordo habebat columnas quindecim contra se in- 4
 vicem positas et e regione se respicientes aequali spatio inter 5
 columnas et super columnas quadrangulata ligna in cunctis ae-
 qualia et porticum columnarum fecit quinquaginta cubitorum 6
 longitudinis et triginta cubitorum latitudinis et alteram por-
 ticum in facie maioris porticus et columnas et epistylia super
 columnas porticum quoque solii in qua tribunal est fecit et 7

8 textit lignis cedrinis a pavimento usque ad summitatem et do-
muncula in qua sedetur ad iudicandum erat in media porticu
simili opere domum quoque fecit filiae Pharaonis quam uxore
9 rem duxerat Salomon tali opere quali et hanc porticum omnia
lapidibus pretiosis qui ad normam quandam atque mensuram
tam intrinsecus quam extrinsecus serrati erant a fundamento
usque ad summitatem parietum et intrinsecus usque ad atrium
10 maius fundamenta autem de lapidibus pretiosis lapidibus ma-
gnis decem sive octo cubitorum et desuper lapides pretiosi
11 aequalis mensurae secti erant similiterque de cedro et atrium
maius rotundum trium ordinum de lapidibus sectis et unius
ordinis dolata cedro necnon et in atrio domus Domini interiori
12 et in porticu domus misit quoque rex Salomon et tulit Hi-
ram de Tyro filium mulieris viduae de tribu Nepthali patre
Tyrio artificem aerarium et plenum sapientia et intellegentia
et doctrina ad faciendum omne opus ex aere qui cum venis-
13 set ad regem Salomonem fecit omne opus eius et finxit duas
columnas aereas decem et octo cubitorum altitudinis colum-
nam unam et linea duodecim cubitorum ambiabat columnam
14 utramque duo quoque capitella fecit quae ponerentur super
capita columnarum fusili aere quinque cubitorum altitudinis
capitellum unum et quinque cubitorum altitudinis capitellum
15 alterum et quasi in modum retis et catenarum sibi invicem
miro opere contextarum utrumque capitellum columnarum fu-
sile erat septena versuum retiacula in capitello uno et septena
16 retiacula in capitello altero et perfecit columnas et duos ordines
per circuitum retiaculorum singulorum ut tegerent capitella
quae erant super summitatem malogranatorum eodem modo
17 fecit et capitello secundo capitella autem quae erant super
capita columnarum quasi opere lilii fabricata erant in porticu
quattuor cubitorum et rursus alia capitella in summitate
18 columnarum desuper iuxta mensuram columnae contra retiacula
malogranatorum autem ducenti ordines erant in circuitu
19 capitelli secundi et statuit duas columnas in porticum templi
cumque statuisset columnam dexteram vocavit eam nomine
Iachin similiter erexit columnam secundam et vocavit nomen
20 eius Booz et super capita columnarum opus in modum lilii
22

posuit perfectumque est opus columnarum fecit quoque mare 23
 fusile decem cubitorum a labio usque ad labium rotundum in
 circuitu quinque cubitorum altitudo eius et resticula triginta
 cubitorum cingebat illud per circuitum et scalptura subter 24
 labium circumibat illud decem cubitis ambiens mare duo or-
 dines scalpturarum histriatarum erant fusiles et stabat super 25
 duodecim boves e quibus tres respiciebant ad aquilonem et tres
 ad occidentem et tres ad meridiem et tres ad orientem et mare
 super eos desuper erat quorum posteriora universa intrinsecus
 latitabant grossitudo autem luteris trium unciarum erat la- 26
 biumque eius quasi labium calicis et folium repandi lilii duo
 milia batos capiebat et fecit bases decem aereas quattuor cu- 27
 bitorum longitudinis bases singulas et quattuor cubitorum la-
 titudinis et trium cubitorum altitudinis et ipsum opus basium 28
 interrassile erat et scalpturae inter iuncturas et inter coronulas 29
 et plectas leones et boves et cherubin et in iuncturis similiter
 desuper et subter leones et boves quasi lora ex aere dependen-
 tia et quattuor rotae per bases singulas et axes aerei et per 30
 quattuor partes quasi umeruli subter luterem fusiles contra se
 invicem respectantes os quoque luteris intrinsecus erat in ca- 31
 pitis summitate et quod forinsecus apparebat unius cubiti erat
 totum rotundum pariterque habebat unum cubitum et dimi-
 dium in angulis autem columnarum variae celaturae erant et
 media intercolumnia quadrata non rotunda quattuor quoque 32
 rotae quae per quattuor angulos basis erant coherebant sub-
 ter basi una rota habebat altitudinis cubitum et semis tales 33
 autem rotae erant quales solent in curru fieri et axes earum
 et radii et canti et modioli omnia fusilia nam et umeruli illi 34
 quattuor per singulos angulos basis unius ex ipsa basi fusiles
 et coniuncti erant in summitate autem basis erat quaedam 35
 rotunditas dimidii cubiti ita fabrefacta ut luter desuper pos-
 sit inponi habens celaturas suas et scalpturas varias ex semet
 ipso scalpsit quoque in tabulatis illis quae erant ex aere et 36
 in angulis cherubin et leones et palmas quasi in similitudi-
 nem stantis hominis ut non celata sed adposita per circuitum
 viderentur in hunc modum fecit decem bases fusura una et 37
 mensura scalpturaque consimili fecit quoque decem luteres 38

aereos quadraginta batos capiebat luter unus eratque quatuor cubitorum singulosque luter per singulas id est decem
39 bases posuit et constituit decem bases quinque ad dexteram partem templi et quinque ad sinistram mare autem posuit ad
40 dexteram partem templi contra orientem ad meridiem fecit ergo Hiram lebetas et scutras et amulas et perfecit omne opus
41 regis Salomonis in templo Domini columnas duas et funiculos capitulorum super capitella columnarum duos et retiacula duo ut operirent duos funiculos qui erant super capita columnarum et malogranata quadringenta in duobus retiaculis duos versus malogranatorum in retiaculis singulis ad operiendos funiculos capitellorum qui erant super capita columnarum et
42 bases decem et luter decem super bases et mare unum et
43 boves duodecim subter mare et lebetas et scutras et amulas omnia vasa quae fecit Hiram regi Salomoni in domo Domini de aurichalco erant in campestri regione Iordanis fudit ea
44 rex in argillosa terra inter Socchoth et Sarthan et posuit Salomon omnia vasa propter multitudinem autem nimiam non
45 erat pondus aeris fecitque Salomon omnia vasa in domo Domini altare aureum et mensam super quam ponerentur panes propositionis auream et candelabra aurea quinque ad dexteram et quinque ad sinistram contra oraculum ex auro primo et quasi lilii flores et lucernas desuper aureas et forcipes aureos et hydrias et fuscinulas et fialas et mortariola et turibula de auro purissimo et cardines ostiorum domus interioris sancti
46 sanctorum et ostiorum domus templi ex auro erant et perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo Domini et intulit quae sanctificaverat David pater suus argentum et aurum et vasa reposuitque in thesauris domus Domini

VIII tunc congregavit omnes maiores natu Israhel cum principibus tribuum et duces familiarum filiorum Israhel ad regem Salomonem in Hierusalem ut deferrent arcam foederis Domini
2 de civitate David id est de Sion convenitque ad regem Salomonem universus Israhel in mense hethanim in sollempni die
3 ipse est mensis septimus veneruntque cuncti senes ex Israhel
4 et tulerunt sacerdotes arcam et portaverunt arcam Domini et tabernaculum foederis et omnia vasa sanctuarii quae erant

in tabernaculo et ferebant ea sacerdotes et Levitae rex au- 5
tem Salomon et omnis multitudo Israhel quae convenerat ad
eum gradiebatur cum illo ante arcam et immolabant oves et
boves absque aestimatione et numero et intulerunt sacerdo- 6
tes arcam foederis Domini in locum suum in oraculum templi
in sanctum sanctorum subter alas cherubin siquidem cheru- 7
bin expandebant alas super locum arcae et protegebant arcam
et vectes eius desuper cumque eminenter vectes et apparent 8
summitates eorum foris sanctuarium ante oraculum non appa-
rebant ultra extrinsecus qui et fuerunt ibi usque in praesentem
diem in arca autem non est aliud nisi duae tabulae lapideae 9
quas posuerat in ea Moses in Horeb quando pepigit foedus
Dominus cum filiis Israhel cum egrederentur de terra Aegypti
factum est autem cum exissent sacerdotes de sanctuario nebu- 10
la implevit domum Domini et non poterant sacerdotes stare 11
et ministrare propter nebulam impleverat enim gloria Domini
domum Domini tunc ait Salomon Dominus dixit ut habitaret 12
in nebula aedificans aedificavi domum in habitaculum tuum 13
firmissimum solium tuum in sempiternum convertitque rex 14
faciem suam et benedixit omni ecclesiae Israhel omnis enim
ecclesia Israhel stabat et ait benedictus Dominus Deus Israhel 15
qui locutus est ore suo ad David patrem meum et in manibus
eius perfecit dicens a die qua eduxi populum meum Israhel 16
de Aegypto non elegi civitatem de universis tribubus Israhel
ut aedificaretur domus et esset nomen meum ibi sed elegi Da- 17
vid ut esset super populum meum Israhel voluitque David
pater meus aedificare domum nomini Domini Dei Israhel et 18
ait Dominus ad David patrem meum quod cogitasti in cor-
de tuo aedificare domum nomini meo bene fecisti hoc ipsum
mente tractans verumtamen tu non aedificabis domum sed fi- 19
lius tuus qui egredietur de renibus tuis ipse aedificabit domum
nomini meo confirmavit Dominus sermonem suum quem lo- 20
cutus est stétique pro David patre meo et sedi super thronum
Israhel sicut locutus est Dominus et aedificavi domum nomini
Domini Dei Israhel et constitui ibi locum arcae in qua foedus 21
est Domini quod percussit cum patribus nostris quando egressi
sunt de terra Aegypti stetit autem Salomon ante altare Do- 22

mini in conspectu ecclesiae Israhel et expandit manus suas in
23 caelum et ait Domine Deus Israhel non est similis tui Deus in
caelo desuper et super terra deorsum qui custodis pactum et
misericordiam servis tuis qui ambulant coram te in toto corde
24 suo qui custodisti servo tuo David patri meo quae locutus es
ei ore locutus es et manibus perfecisti ut et haec dies probat
25 nunc igitur Domine Deus Israhel conserva famulo tuo David
patri meo quae locutus es ei dicens non auferetur de te vir
coram me qui sedeat super thronum Israhel ita tamen si cu-
studierint filii tui viam suam ut ambulent coram me sicut tu
26 ambulasti in conspectu meo et nunc Deus Israhel firmentur
27 verba tua quae locutus es servo tuo David patri meo ergone
putandum est quod vere Deus habitet super terram si enim
caelum et caeli caelorum te capere non possunt quanto magis
28 domus haec quam aedificavi sed respice ad orationem servi
tui et ad preces eius Domine Deus meus audi hymnum et ora-
29 tionem quam servus tuus orat coram te hodie ut sint oculi tui
aperti super domum hanc nocte et die super domum de qua
dixisti erit nomen meum ibi ut exaudias orationem qua orat
30 te servus tuus in loco isto ut exaudias deprecationem servi
tui et populi tui Israhel quodcumque oraverint in loco isto et
exaudies in loco habitaculi tui in caelo et cum exaudieris propi-
31 titius eris si peccaverit homo in proximum suum et habuerit
aliquod iuramentum quo teneatur adstrictus et venerit prop-
32 ter iuramentum coram altari tuo in domum tuam tu exaudies
in caelo et facies et iudicabis servos tuos condemnans impium
et reddens viam suam super caput eius iustificansque iustum
33 et retribuens ei secundum iustitiam suam si fugerit populus
tuus Israhel inimicos suos quia peccaturus est tibi et agentes
paenitentiam et confitentes nomini tuo venerint et oraverint
34 et deprecati te fuerint in domo hac exaudi in caelo et dimitte
peccatum populi tui Israhel et reduces eos in terram quam
35 dedisti patribus eorum si clausum fuerit caelum et non plue-
rit propter peccata eorum et orantes in loco isto paenitentiam
egerint nomini tuo et a peccatis suis conversi fuerint propter
36 afflictionem suam exaudi eos in caelo et dimitte peccata ser-
vorum tuorum et populi tui Israhel et ostende eis viam bonam

per quam ambulent et da pluviam super terram tuam quam
dedisti populo tuo in possessionem fames si oborta fuerit in 37
terra aut pestilentia aut corruptus aer aurugo lucusta rubigo
et afflixerit eum et inimicus eius portas obsidens omnis plaga
universa infirmitas cuncta devotatio et inprecatio quae ac- 38
ciderit omni homini de populo tuo Israhel si quis cognoverit
plagam cordis sui et expanderet manus suas in domo hac tu 39
audies in caelo in loco habitationis tuae et repropitiaberis et
facies ut des unicuique secundum omnes vias suas sicut vide-
ris cor eius quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum
ut timeant te cunctis diebus quibus vivunt super faciem ter- 40
rae quam dedisti patribus nostris insuper et alienigena qui 41
non est de populo tuo Israhel cum venerit de terra longinqua
propter nomen tuum audietur enim nomen tuum magnum et
manus tua fortis et brachium tuum extentum ubique cum 42
venerit ergo et oraverit in loco hoc tu exaudies in caelo in fir- 43
mamento habitaculi tui et facies omnia pro quibus invocaverit
te alienigena ut discant universi populi terrarum nomen tuum
timere sicut populus tuus Israhel et probent quia nomen tuum
invocatum est super domum hanc quam aedificavi si egres- 44
sus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos per
viam quocumque miseris eos orabunt te contra viam civitatis
quam elegisti et contra domum quam aedificavi nomini tuo et 45
exaudies in caelo orationem eorum et preces eorum et facies iu-
dicium eorum quod si peccaverint tibi non est enim homo qui 46
non peccet et iratus tradideris eos inimicis suis et capti ducti
fuerint in terram inimicorum longe vel prope et egerint paeni- 47
tentiam in corde suo in loco captivitatis et conversi deprecati
te fuerint in captivitate sua dicentes peccavimus inique egimus
impie gessimus et reversi fuerint ad te in universo corde suo 48
et tota anima sua in terra inimicorum suorum ad quam captivi
ducti sunt et oraverint te contra viam terrae suae quam de-
didisti patribus eorum et civitatis quam elegisti et templi quod
aedificavi nomini tuo exaudies in caelo in firmamento solii tui 49
orationem eorum et preces et facies iudicium eorum et propi- 50
tiaberis populo tuo qui peccavit tibi et omnibus iniquitatibus
eorum quibus praevaricati sunt in te et dabis misericordiam

51 coram eis qui eos captivos habuerint ut misereantur eis po-
pulus enim tuus est et hereditas tua quos eduxisti de terra
52 Aegypti de medio fornacis ferreae ut sint oculi tui aperti ad
deprecationem servi tui et populi tui Israhel et exaudias eos
53 in universis pro quibus invocaverint te tu enim separasti eos
tibi in hereditatem de universis populis terrae sicut locutus
es per Mosen servum tuum quando eduxisti patres nostros
54 de Aegypto Domine Deus factum est autem cum conplesset
Salomon orans Dominum omnem orationem et deprecationem
hanc surrexit de conspectu altaris Domini utrumque enim genu
55 in terram fixerat et manus expanderat ad caelum stetit ergo
56 et benedixit omni ecclesiae Israhel voce magna dicens bene-
dictus Dominus qui dedit requiem populo suo Israhel iuxta
omnia quae locutus est non cecidit ne unus quidem sermo ex
57 omnibus bonis quae locutus est per Mosen servum suum sit
Dominus Deus noster nobiscum sicut fuit cum patribus nostris
58 non derelinquens nos neque proiciens sed inclinet corda no-
stra ad se ut ambulemus in universis viis eius et custodiamus
mandata eius et caerimonias et iudicia quaecumque mandavit
59 patribus nostris et sint sermones mei isti quibus deprecatus
sum coram Domino adpropinquantes Domino Deo nostro die
et nocte ut faciat iudicium servo suo et populo suo Israhel per
60 singulos dies et sciant omnes populi terrae quia Dominus ipse
61 est Deus et non est ultra absque eo sit quoque cor nostrum
perfectum cum Domino Deo nostro ut ambulemus in decre-
62 tis eius et custodiamus mandata eius sicut et hodie igitur
rex et omnis Israhel cum eo immolabant victimas coram Do-
63 mino mactavitque Salomon hostias pacificas quas immolavit
Domino boum viginti duo milia ovium centum viginti milia et
64 dedicaverunt templum Domini rex et filii Israhel in die illa
sanctificavit rex medium atrii quod erat ante domum Domini
fecit quippe ibi holocaustum et sacrificium et adipem paci-
ficorum quia altare aereum quod erat coram Domino minus
erat et capere non poterat holocausta et sacrificium et adipem
65 pacificorum fecit ergo Salomon in tempore illo festivitatem
celebrem et omnis Israhel cum eo multitudo magna ab introi-
tu Emath usque ad rivum Aegypti coram Domino Deo nostro

septem diebus et septem diebus id est quattuordecim diebus
 et in die octava dimisit populos qui benedicentes regi profecti 66
 sunt in tabernacula sua laetantes et alacri corde super om-
 nibus bonis quae fecerat Dominus David servo suo et Israhel
 populo suo

factum est autem cum perfecisset Salomon aedificium do- **IX**
 mus Domini et aedificium regis et omne quod optaverat et
 voluerat facere apparuit Dominus ei secundo sicut apparue- 2
 rat ei in Gabaon dixitque Dominus ad eum exaudivi oratio- 3
 nem tuam et deprecationem tuam qua deprecatus es coram
 me sanctificavi domum hanc quam aedificasti ut ponerem no-
 men meum ibi in sempiternum et erunt oculi mei et cor meum
 ibi cunctis diebus tu quoque si ambulaveris coram me sicut 4
 ambulavit pater tuus in simplicitate cordis et in aequitate et
 feceris omnia quae praecepi tibi et legitima mea et iudicia mea
 servaveris ponam thronum regni tui super Israhel in sempiter- 5
 num sicut locutus sum David patri tuo dicens non auferetur
 de genere tuo vir de solio Israhel si autem aversione aversi 6
 fueritis vos et filii vestri non sequentes me nec custodientes
 mandata mea et caerimonias quas proposui vobis sed abieritis
 et colueritis deos alienos et adoraveritis eos auferam Israhel 7
 de superficie terrae quam dedi eis et templum quod sanctifi-
 cavi nomini meo proiciam a conspectu meo eritque Israhel in
 proverbium et in fabulam cunctis populis et domus haec erit 8
 in exemplum omnis qui transierit per eam stupebit et sibila-
 bit et dicet quare fecit Dominus sic terrae huic et domui huic
 et respondebunt quia dereliquerunt Dominum Deum suum qui 9
 eduxit patres eorum de terra Aegypti et secuti sunt deos alie-
 nos et adoraverunt eos et coluerunt idcirco induxit Dominus
 super eos omne malum hoc expletis autem annis viginti post- 10
 quam aedificaverat Salomon duas domos id est domum Domi-
 ni et domum regis Hiram rege Tyri praebente Salomoni ligna 11
 cedrina et abiegna et aurum iuxta omne quod opus habue-
 rat tunc dedit Salomon Hiram viginti oppida in terra Galileae
 egressusque est Hiram de Tyro ut videret oppida quae dederat 12
 ei Salomon et non placuerunt ei et ait haecine sunt civita- 13
 tes quas dedisti mihi frater et appellavit eas terram Chabul

14 usque in diem hanc misit quoque Hiram ad regem centum vi-
15 ginti talenta auri haec est summa expensarum quam obtulit
rex Salomon ad aedificandam domum Domini et domum suam
et Mello et murum Hierusalem et Eser et Mageddo et Gazer
16 Pharao rex Aegypti ascendit et cepit Gazer succenditque eam
igni et Chananeum qui habitabat in civitate interfecit et dedit
17 eam in dote filiae suae uxori Salomonis aedificavit ergo Salo-
18 mon Gazer et Bethoron inferiorem et Baalath et Palmyram
19 in terra solitudinis et omnes vicos qui ad se pertinebant et
erant absque muro munivit et civitates curruum et civitates
equitum et quodcumque ei placuit ut aedificaret in Hierusalem
20 et in Libano et in omni terra potestatis suae universum po-
pulum qui remanserat de Amorreis et Heththeis et Ferezeis et
21 Eveis et Iebuseis qui non sunt de filiis Israhel horum filios qui
remanserant in terra quos scilicet non potuerant filii Israhel
22 exterminare fecit Salomon tributarios usque ad diem hanc de
filiis autem Israhel non constituit Salomon servire quemquam
sed erant viri bellatores et ministri eius et principes et duces
23 et praefecti curruum et equorum erant autem principes super
omnia opera Salomonis praepositi quingenti quinquaginta qui
habebant subiectum populum et statutis operibus imperabant
24 filia autem Pharaonis ascendit de civitate David in domum
25 suam quam aedificaverat ei tunc aedificavit Mello offerebat
quoque Salomon tribus vicibus per annos singulos holocausta
et pacificas victimas super altare quod aedificaverat Domino et
26 adolebat thymiama coram Domino perfectumque est templum
27 Ahilam in litore maris Rubri in terra Idumea misitque Hiram
in classe illa servos suos viros nauticos et gnaros maris cum
28 servis Salomonis qui cum venissent in Ophir sumptum in-
de aurum quadringentorum viginti talentorum detulerunt ad
regem Salomonem

X sed et regina Saba audita fama Salomonis in nomine Domi-
2 ni venit temptare eum in enigmatibus et ingressa Hierusalem
multo comitatu et divitiis camelis portantibus aromata et au-
rum infinitum nimis et gemmas pretiosas venit ad Salomonem
3 et locuta est ei universa quae habebat in corde suo et docuit

eam Salomon omnia verba quae proposuerat non fuit sermo
qui regem posset latere et non responderet ei videns autem 4
regina Saba omnem sapientiam Salomonis et domum quam
aedificaverat et cibos mensae eius et habitacula servorum et 5
ordinem ministrantium vestesque eorum et pincernas et ho-
locausta quae offerebat in domo Domini non habebat ultra
spiritum dixitque ad regem verus est sermo quem audiui in 6
terra mea super sermonibus tuis et super sapientia tua et non 7
credebam narrantibus mihi donec ipsa veni et vidi oculis meis
et probavi quod media pars mihi nuntiata non fuerit maior est
sapientia et opera tua quam rumor quem audiui beati viri tui 8
et beati servi tui hii qui stant coram te semper et audiunt sa-
pientiam tuam sit Dominus Deus tuus benedictus cui placuisti 9
et posuit te super thronum Israhel eo quod dilexerit Dominus
Israhel in sempiternum et constituit te regem ut faceres iudi-
cium et iustitiam dedit ergo regi centum viginti talenta auri 10
et aromata multa nimis et gemmas pretiosas non sunt adlata
ultra aromata tam multa quam ea quae dedit regina Saba regi
Salomoni sed et classis Hiram quae portabat aurum de Ophir 11
adtulit ex Ophir ligna thyina multa nimis et gemmas pretiosas
fecitque rex de lignis thyinis fulchra domus Domini et domus 12
regiae et citharas lyrasque cantoribus non sunt adlata huiusce-
modi ligna thyina neque visa usque in praesentem diem rex 13
autem Salomon dedit reginae Saba omnia quae voluit et pe-
tivit ab eo exceptis his quae ultro obtulerat ei munere regio
quae reversa est et abiit in terram suam cum servis suis erat 14
autem pondus auri quod adferebatur Salomoni per annos sin-
gulos sescentorum sexaginta sex talentorum auri excepto eo 15
quod offerebant viri qui super vectigalia erant et negotiatores
universique scruta vendentes et omnes reges Arabiae duces-
que terrae fecit quoque rex Salomon ducenta scuta de auro 16
puro sescentos auri siclos dedit in lamminas scuti unius et 17
trecentas peltas ex auro probato trecentae minae auri unam
peltam vestiebant posuitque ea rex in domo silvae Libani 18
fecit etiam rex Salomon thronum de ebore grandem et vestivit
eum auro fulvo nimis qui habebat sex gradus et summitas 19
throni rotunda erat in parte posteriori et duae manus hinc

atque inde tenentes sedile et duo leones stabant iuxta manus
20 singulas et duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc
21 atque inde non est factum tale opus in universis regnis sed
et omnia vasa de quibus potabat rex Salomon erant aurea et
et universa supellex domus saltus Libani de auro purissimo non
erat argentum nec alicuius pretii putabatur in diebus Salo-
22 monis quia classis regis per mare cum classe Hiram semel
per tres annos ibat in Tharsis deferens inde aurum et argen-
23 tum dentes elefantorum et simias et pavos magnificatus est
ergo rex Salomon super omnes reges terrae divitiis et sapien-
24 tia et universa terra desiderabat vultum Salomonis ut audiret
25 sapientiam eius quam dederat Deus in corde eius et singuli
deferebant ei munera vasa argentea et aurea vestes et arma
bellica aromata quoque et equos et mulos per annos singulos
26 congregavitque Salomon currus et equites et facti sunt ei mille
quadringenti currus et duodecim milia equitum et disposuit
27 eos per civitates munitas et cum rege in Hierusalem fecitque
ut tanta esset abundantia argenti in Hierusalem quanta lapi-
dum et cedrorum praebebat multitudinem quasi sycomoros quae
28 nascuntur in campestribus et educebantur equi Salomoni de
Aegypto et de Coa negotiatores enim regis emebant de Coa et
29 statuto pretio perducebant egrediebatur autem quadriga ex
Aegypto sescentis siclis argenti et equus centum quinquaginta
atque in hunc modum cuncti reges Heththeorum et Syriae
equos venundabant

XI rex autem Salomon amavit mulieres alienigenas multas filiam quoque Pharaonis et Moabitidas et Ammanitidas Idu-
2 meas et Sidonias et Chettheas de gentibus super quibus dixit
Dominus filiis Israhel non ingrediemini ad eas neque de illis ingredi-
entur ad vestras certissimo enim avertent corda vestra ut
sequamini deos earum his itaque copulatus est Salomon arden-
3 tissimo amore fueruntque ei uxores quasi reginae septingentae
4 et concubinae trecentae et averterunt mulieres cor eius cum-
que iam esset senex depravatum est per mulieres cor eius ut
sequeretur deos alienos nec erat cor eius perfectum cum Domi-
5 no Deo suo sicut cor David patris eius sed colebat Salomon
Astharten deam Sidoniorum et Moloch idolum Ammanita-

rum fecitque Salomon quod non placuerat coram Domino et 6
non adimplevit ut sequeretur Dominum sicut pater eius tunc 7
aedificavit Salomon fanum Chamos idolo Moab in monte qui 8
est contra Hierusalem et Moloch idolo filiorum Ammon atque 8
in hunc modum fecit universis uxoribus suis alienigenis quae 9
adolebant tura et immolabant diis suis igitur iratus est Do- 9
minus Salomoni quod aversa esset mens eius a Domino Deo 10
Israhel qui apparuerat ei secundo et praeceperat de verbo 10
hoc ne sequeretur deos alienos et non custodivit quae manda- 11
vit ei Dominus dixit itaque Dominus Salomoni quia habuisti 11
hoc apud te et non custodisti pactum meum et praecepta mea 12
quae mandavi tibi dirumpens scindam regnum tuum et dabo 13
illud servo tuo verumtamen in diebus tuis non faciam propter 12
David patrem tuum de manu filii tui scindam illud nec totum 13
regnum auferam sed tribum unam dabo filio tuo propter Da- 14
vid servum meum et Hierusalem quam elegi suscitavit autem 14
Dominus adversarium Salomoni Adad Idumeum de semine re- 15
gio qui erat in Edom cum enim esset David in Idumea et 15
ascendisset Ioab princeps militiae ad sepeliendos eos qui fue- 16
rant interfecti et occidisset omne masculinum in Idumea sex 16
enim mensibus ibi moratus est Ioab et omnis Israhel donec 17
interimerent omne masculinum in Idumea fugit Adad ipse et 17
viri idumei de servis patris eius cum eo ut ingrederetur Aegyptum 18
erat autem Adad puer parvulus cumque surrexissent de 18
Madian venerunt in Pharan tuleruntque secum viros de Pha- 19
ran et introierunt Aegyptum ad Pharaonem regem Aegypti 19
qui dedit ei domum et cibos constituit et terram delegavit et 19
invenit Adad gratiam coram Pharao valde in tantum ut daret 20
ei uxorem sororem uxoris suae germanam Tafnes reginae gen- 20
uitque ei soror Tafnes Genebath filium et nutritiv eum Tafnes 21
in domo Pharaonis eratque Genebath habitans apud Pharaonem 21
cum filiis eius cumque audisset Adad in Aegypto dor- 21
misse David cum patribus suis et mortuum esse Ioab princi- 22
pem militiae dixit Pharaoni dimitte me ut vadam in terram 22
meam dixitque ei Pharao qua enim re apud me indiges ut 22
quaeras ire ad terram tuam at ille respondit nulla sed obsecro 23
ut dimittas me suscitavit quoque ei Deus adversarium Ra- 23

zon filium Heliada qui fugerat Adadezer regem Soba dominum
24 suum et congregavit contra eum viros et factus est princeps
latronum cum interficeret eos David abieruntque Damascum
et habitaverunt ibi et constituerunt eum regem in Damasco
25 eratque adversarius Israhel cunctis diebus Salomonis et hoc
est malum Adad et odium contra Israhel regnavitque in Sy-
26 ria Hieroboam quoque filius Nabath Ephrathes de Sareda
cuius mater erat nomine Sarva mulier vidua servus Salomonis
27 levavit manum contra regem et haec causa rebellionis adver-
sus eum quia Salomon aedificavit Mello et coaequavit vora-
28 ginem civitatis David patris sui erat autem Hieroboam vir
fortis et potens vidensque Salomon adulescentem bonae indo-
lis et industrium constituerat eum praefectum super tributa
29 universae domus Ioseph factum est igitur in tempore illo ut
Hieroboam egrederetur de Hierusalem et inveniret eum Ahias
Silonites propheta in via opertus pallio novo erant autem duo
30 tantum in agro adprehendensque Ahia pallium suum novum
31 quo opertus erat scidit in duodecim partes et ait ad Hiero-
boam tolle tibi decem scissuras haec enim dicit Dominus Deus
Israhel ecce ego scindam regnum de manu Salomonis et da-
32 bo tibi decem tribus porro una tribus remanebit ei propter
servum meum David et Hierusalem civitatem quam elegi ex
33 omnibus tribubus Israhel eo quod dereliquerint me et adora-
verint Astharoth deam Sidoniorum et Chamos deum Moab et
Melchom deum filiorum Ammon et non ambulaverint in viis
34 meis ut facerent iustitiam coram me et praecepta mea et iudi-
cia sicut David pater eius nec auferam omne regnum de manu
eius sed ducem ponam eum cunctis diebus vitae suae propter
David servum meum quem elegi qui custodivit mandata mea
35 et praecepta mea auferam autem regnum de manu filii eius et
36 dabo tibi decem tribus filio autem eius dabo tribum unam ut
remaneat lucerna David servo meo cunctis diebus coram me in
37 Hierusalem civitatem quam elegi ut esset nomen meum ibi te
autem adsumam et regnabis super omnia quae desiderat ani-
38 ma tua erisque rex super Israhel si igitur audieris omnia quae
praecepero tibi et ambulaveris in viis meis et feceris quod rec-
tum est coram me custodiens mandata mea et praecepta mea

sicut fecit David servus meus ero tecum et aedificabo tibi domum fidelem quomodo aedificavi David et tradam tibi Israhel et adfligam semen David super hoc verumtamen non cunctis diebus voluit ergo Salomon interficere Hieroboam qui surrexit et aufugit in Aegyptum ad Susac regem Aegypti et fuit in Aegypto usque ad mortem Salomonis reliquum autem verborum Salomonis et omnia quae fecit et sapientia eius ecce universa scripta sunt in libro verborum Salomonis dies autem quos regnavit Salomon in Hierusalem super omnem Israhel quadraginta anni sunt dormivitque Salomon cum patribus suis et sepultus est in civitate David patris sui regnavitque Roboam filius eius pro eo

venit autem Roboam in Sychem illuc enim congregatus erat omnis Israhel ad constituendum eum regem at Hieroboam filius Nabath cum adhuc esset in Aegypto profugus a facie regis Salomonis audita morte eius reversus est de Aegypto miseruntque et vocaverunt eum venit ergo Hieroboam et omnis multitudo Israhel et locuti sunt ad Roboam dicentes pater tuus durissimum iugum inposuit nobis tu itaque nunc inminue paululum de imperio patris tui durissimo et de iugo gravissimo quod inposuit nobis et serviemus tibi qui ait eis ite usque ad tertium diem et revertimini ad me cumque abisset populus iniit consilium rex Roboam cum senibus qui adsistebant coram Salomone patre eius dum adviveret et ait quod mihi datis consilium ut respondeam populo qui dixerunt ei si hodie oboedieris populo huic et servieris et petitioni eorum cesseris locutusque fueris ad eos verba lenia erunt tibi servi cunctis diebus qui dereliquit consilium senum quod dederant ei et adhibuit adulescentes qui nutriti fuerant cum eo et adsistebant illi dixitque ad eos quod mihi datis consilium ut respondeam populo huic qui dixerunt mihi levius fac iugum quod inposuit pater tuus super nos et dixerunt ei iuvenes qui nutriti fuerant cum eo sic loquere populo huic qui locuti sunt ad te dicentes pater tuus adgravavit iugum nostrum tu releva nos sic loqueris ad eos minimus digitus meus grossior est dorso patris mei et nunc pater meus posuit super vos iugum grave ego autem addam super iugum vestrum pater meus cecidit vos flagellis ego

XII

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12 autem caedam scorpionibus venit ergo Hieroboam et omnis
populus ad Roboam die tertia sicut locutus fuerat rex dicens
13 revertimini ad me die tertia responditque rex populo dura
14 derelicto consilio seniorum quod ei dederant et locutus est eis
secundum consilium iuvenum dicens pater meus adgravavit iu-
gum vestrum ego autem addam iugo vestro pater meus cecidit
15 vos flagellis et ego caedam scorpionibus et non adquievit rex
populo quoniam aversatus eum fuerat Dominus ut suscicaret
verbum suum quod locutus fuerat in manu Ahiae Silonitae ad
16 Hieroboam filium Nabath videns itaque populus quod noluis-
set eos audire rex respondit ei dicens quae nobis pars in David
vel quae hereditas in filio Isai in tabernacula tua Israhel nunc
vide domum tuam David et abiit Israhel in tabernacula sua
17 super filios autem Israhel quicumque habitabant in civitati-
18 bus Iuda regnavit Roboam misit igitur rex Roboam Aduram
qui erat super tributum et lapidavit eum omnis Israhel et mor-
tuus est porro rex Roboam festinus ascendit currum et fugit in
19 Hierusalem recessitque Israhel a domo David usque in prae-
20 sentem diem factum est autem cum audisset omnis Israhel
quod reversus esset Hieroboam miserunt et vocaverunt eum
congregato coetu et constituerunt regem super omnem Israhel
nec secutus est quisquam domum David praeter tribum Iuda
21 solam venit autem Roboam Hierusalem et congregavit univer-
sam domum Iuda et tribum Benjamin centum octoginta milia
electorum virorum et bellatorum ut pugnaret contra domum
22 Israhel et reduceret regnum Roboam filio Salomonis factus
23 est vero sermo Domini ad Semeiam virum Dei dicens loquere
ad Roboam filium Salomonis regem Iuda et ad omnem domum
24 Iuda et Benjamin et reliquos de populo dicens haec dicit Do-
minus non ascendetis nec bellabitis contra fratres vestros filios
Israhel revertatur vir in domum suam a me enim factum est
25 verbum hoc audierunt sermonem Domini et reversi sunt de
itinere sicut eis praeceperat Dominus aedificavit autem Hie-
roboam Sychem in monte Ephraim et habitavit ibi et egressus
26 inde aedificavit Phanuhel dixitque Hieroboam in corde suo
27 nunc revertetur regnum ad domum David si ascenderit po-
pulus iste ut faciat sacrificia in domo Domini in Hierusalem

et convertetur cor populi huius ad dominum suum Roboam regem Iuda interficientque me et revertentur ad eum et exco- 28
 gitato consilio fecit duos vitulos aureos et dixit eis nolite ultra
 ascendere Hierusalem ecce dii tui Israhel qui eduxerunt te de
 terra Aegypti posuitque unum in Bethel et alterum in Dan 29
 et factum est verbum hoc in peccatum ibat enim populus ad 30
 adorandum vitulum usque in Dan et fecit fana in excelsis et 31
 sacerdotes de extremis populi qui non erant de filiis Levi con- 32
 stituitque diem sollemnem in mense octavo quintadecima die
 mensis in similitudinem sollemnitatis quae celebratur in Iuda
 et ascendens altare similiter fecit in Bethel ut immolaret vitu-
 tibus quos fabricatus erat constituitque in Bethel sacerdotes
 excelsorum quae fecerat et ascendit super altare quod extru- 33
 xerat in Bethel quintadecima die mensis octavi quem finxerat
 de corde suo et fecit sollemnitatem filiis Israhel et ascendit
 super altare ut adoleret incensum

et ecce vir Dei venit de Iuda in sermone Domini in Bethel **XIII**
 Hieroboam stante super altare et tus iacente et exclamavit 2
 contra altare in sermone Domini et ait altare altare haec di-
 cit Dominus ecce filius nascetur domui David Iosias nomine et
 immolabit super te sacerdotes excelsorum qui nunc in te tura
 succedunt et ossa hominum incendet super te deditque in die 3
 illa signum dicens hoc erit signum quod locutus est Dominus
 ecce altare scinditur et effunditur cinis qui in eo est cumque 4
 audisset rex sermonem hominis Dei quem inclamaverat contra
 altare in Bethel extendit manum suam de altari dicens adpre-
 hendite eum et exaruit manus eius quam extenderat contra
 eum nec valuit retrahere eam ad se altare quoque scissum 5
 est et effusus cinis de altari iuxta signum quod praedixerat
 vir Dei in sermone Domini et ait rex ad virum Dei depreca- 6
 re faciem Domini Dei tui et ora pro me ut restituatur manus
 mea mihi oravit vir Dei faciem Domini et reversa est manus
 regis ad eum et facta est sicut prius fuerat locutus est autem 7
 rex ad virum Dei veni mecum domum ut prandeas et dabo
 tibi munera responditque vir Dei ad regem si dederis mihi 8
 mediam partem domus tuae non veniam tecum nec comedam
 panem neque bibam aquam in loco isto sic enim mandatum 9

est mihi in sermone Domini praecipientis non comedes panem
10 neque bibes aquam nec reverteris per viam qua venisti abiit
ergo per aliam viam et non est reversus per iter quo venerat
11 in Bethel propheta autem quidam senex habitabat in Bethel
ad quem venit filius suus et narravit ei omnia opera quae fe-
cerat vir Dei illa die in Bethel et verba quae locutus fuerat
12 ad regem et narraverunt patri suo et dixit eis pater eorum
per quam viam abiit ostenderunt ei filii sui viam per quam
13 abierat vir Dei qui venerat de Iuda et ait filiis suis sternite
14 mihi asinum qui cum stravissent ascendit et abiit post virum
Dei et invenit eum sedentem subtus terebinthum et ait illi tu-
15 ne es vir Dei qui venisti de Iuda respondit ille ego sum dixit
16 ad eum veni mecum domum ut comedas panem qui ait non
possum reverti neque venire tecum nec comedam panem nec
17 bibam aquam in loco isto quia locutus est Dominus ad me in
sermone Domini dicens non comedes panem et non bibes ibi
18 aquam nec reverteris per viam qua ieris qui ait illi et ego pro-
pheta sum similis tui et angelus locutus est mihi in sermone
Domini dicens reduc eum tecum in domum tuam et comedat
19 panem et bibat aquam fefellit eum et reduxit secum comedit
20 ergo panem in domo eius et bibit aquam cumque sederent
ad mensam factus est sermo Domini ad prophetam qui redu-
21 xerat eum et exclamavit ad virum Dei qui venerat de Iuda
dicens haec dicit Dominus quia inoboediens fuisti ori Domi-
ni et non custodisti mandatum quod praecepit tibi Dominus
22 Deus tuus et reversus es et comedisti panem et bibisti aquam
in loco in quo praecepit tibi ne comederes panem neque bibe-
res aquam non inferetur cadaver tuum in sepulchrum patrum
23 tuorum cumque comedisset et bibisset stravit asinum prophe-
24 tae quem reducerat qui cum abisset invenit eum leo in via et
occidit et erat cadaver eius proiectum in itinere asinus autem
25 stabat iuxta illum et leo stabat iuxta cadaver et ecce viri tran-
seuntes viderunt cadaver proiectum in via et leonem stantem
iuxta cadaver et venerunt et divulgaverunt in civitate in qua
26 propheta senex ille habitabat quod cum audisset propheta
ille qui reducerat eum de via ait vir Dei est qui inoboediens
fuit ori Domini et tradidit eum Dominus leoni et confregit eum

et occidit iuxta verbum Domini quod locutus est ei dixitque 27
ad filios suos sternite mihi asinum qui cum stravissent et ille 28
le abisset invenit cadaver eius proiectum in via et asinum et
leonem stantes iuxta cadaver non comedit leo de cadavere nec
laesit asinum tulit ergo prophetae cadaver viri Dei et posuit 29
illud super asinum et reversus intulit in civitatem prophetae
senis ut plangerent eum et posuit cadaver eius in sepulchro 30
suo et planxerunt eum heu frater cumque planxissent eum 31
dixit ad filios suos cum mortuus fuero sepelite me in sepulchro
in quo vir Dei sepultus est iuxta ossa eius ponite ossa
mea profecto enim veniet sermo quem praedixit in sermone 32
Domini contra altare quod est in Bethel et contra omnia fana
excelsorum quae sunt in urbibus Samariae post verba haec 33
non est reversus Hieroboam de via sua pessima sed e contrario
fecit de novissimis populi sacerdotes excelsorum quicumque
volebat implebat manum suam et fiebat sacerdos excelsorum
et propter hanc causam peccavit domus Hieroboam et eversa 34
est et deleta de superficie terrae

in tempore illo aegrotavit Abia filius Hieroboam dixitque **XIV**, 2
Hieroboam uxori suae surge et commuta habitum ne cognoscaris
quod sis uxor Hieroboam et vade in Silo ubi est Ahia propheta
qui locutus est mihi quod regnaturus essem super populum hunc
tolle quoque in manu tua decem panes et crustula et vas mellis
et vade ad illum ipse indicabit tibi quid eventurum sit huic puero
fecit ut dixerat uxor Hieroboam et consurgens abiit in Silo
et venit in domum Ahia at ille non poterat videre quia caligaverant
oculi eius prae senectute dixit autem Dominus ad Ahiam ecce
uxor Hieroboam ingreditur ut consulat te super filio suo qui
aegrotat haec et haec loqueris ei cum ergo illa intraret et
dissimularet se esse quae erat audivit Ahias sonitum pedum
eius introeuntis per ostium et ait ingredere uxor Hieroboam
quare aliam esse te simulas ego autem missus sum ad te durus
nuntius vade et dic Hieroboam haec dicit Dominus Deus
Israhel quia exaltavi te de medio populi et dedi te ducem
super populum meum Israhel et scidi regnum domus David
et dedi illud tibi et non fuisti sicut servus meus David qui
custodivit mandata mea et secutus est

me in toto corde suo faciens quod placitum esset in conspectu
9 meo sed operatus es male super omnes qui fuerunt ante te
et fecisti tibi deos alienos et conflatile ut me ad iracundiam
10 provocares me autem proiecisti post corpus tuum idcirco ec-
ce ego inducam mala super domum Hieroboam et percutiam
de Hieroboam mingentem ad parietem et clausum et novissi-
mum in Israhel et mundabo reliquias domus Hieroboam sicut
11 mundari solet fimus usque ad purum qui mortui fuerint de
Hieroboam in civitate comedent eos canes qui autem mortui
fuerint in agro vorabunt eos aves caeli quia Dominus locutus
12 est tu igitur surge et vade in domum tuam et in ipso introitu
13 pedum tuorum in urbem morietur puer et planget eum omnis
Israhel et sepeliet iste enim solus infertur de Hieroboam in se-
pulchrum quia inventus est super eo sermo bonus ad Dominum
14 Deum Israhel in domo Hieroboam constituet autem sibi Do-
minus regem super Israhel qui percutiat domum Hieroboam in
15 hac die et in hoc tempore et percutiet Dominus Israhel sicut
moveri solet harundo in aqua et evellet Israhel de terra bona
hac quam dedit patribus eorum et ventilabit eos trans Flu-
16 men quia fecerunt sibi lucos ut inritarent Dominum et tradet
Dominus Israhel propter peccata Hieroboam qui peccavit et
17 peccare fecit Israhel surrexit itaque uxor Hieroboam et abiit
et venit in Thersa cumque illa ingrederetur limen domus puer
18 mortuus est et sepelierunt eum et planxit illum omnis Isra-
hel iuxta sermonem Domini quem locutus est in manu servi sui
19 Ahiae prophetae reliqua autem verborum Hieroboam quomo-
do pugnaverit et quomodo regnaverit ecce scripta sunt in libro
20 verborum dierum regum Israhel dies autem quibus regnavit
Hieroboam viginti duo anni sunt et dormivit cum patribus suis
21 regnavitque Nadab filius eius pro eo porro Roboam filius Salo-
monis regnavit in Iuda quadraginta et unius anni erat Roboam
cum regnare coepisset et decem et septem annis regnavit in
Hierusalem civitatem quam elegit Dominus ut poneret nomen
22 eius Naama Ammanites et fecit Iudas malum coram Domino
et inritaverunt eum super omnibus quae fecerant patres eorum
23 in peccatis suis quae peccaverant aedificaverunt enim et ipsi

sibi aras et statuas et lucos super omnem collem excelsum et subter omnem arborem frondosam sed et effeminati fuerunt in terra feceruntque omnes abominationes gentium quas adtrivit Dominus ante faciem filiorum Israhel in quinto autem anno regni Roboam ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusalem et tulit thesauros domus Domini et thesauros regios et universa diripuit scuta quoque aurea quae fecerat Salomon pro quibus fecit rex Roboam scuta aerea et tradidit ea in manu ducum scutariorum et eorum qui excubabant ante ostium domus regis cumque ingrederetur rex in domum Domini portabant ea qui praeundi habebant officium et postea reportabant ad armamentarium scutariorum reliqua autem sermonum Roboam et omnium quae fecit ecce scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda fuitque bellum inter Roboam et Hieroboam cunctis diebus dormivit itaque Roboam cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David nomen autem matris eius Naama Ammanites et regnavit Abiam filius eius pro eo

igitur in octavodecimo anno regni Hieroboam filii Nabath **XV** regnavit Abiam super Iudam tribus annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Maacha filia Absalom ambulavitque in omnibus peccatis patris sui quae fecerat ante eum nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo sicut cor David patris eius sed propter David dedit ei Dominus Deus suus lucernam in Hierusalem ut suscitaret filium eius post eum et staret Hierusalem eo quod fecisset David rectum in oculis Domini et non declinasset ab omnibus quae praeceperat ei cunctis diebus vitae suae excepto sermone Uriae Hetthei attamen bellum fuit inter Roboam et inter Hieroboam omni tempore vitae eius reliqua autem sermonum Abiam et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda fuitque proelium inter Abiam et inter Hieroboam et dormivit Abiam cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David regnavitque Asa filius eius pro eo in anno ergo vicesimo Hieroboam regis Israhel regnavit Asa rex Iuda et quadraginta uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Maacha filia Absalom et fecit Asa rectum ante conspectum Domini sicut David pater eius et abstulit effeminatos de terra pur-

gavitque universas sordes idolorum quae fecerant patres eius
13 insuper et Maacham matrem suam amovit ne esset princeps in
sacris Priapi et in luco eius quem consecraverat subvertitque
specum eius et confregit simulacrum turpissimum et conbusit
14 in torrente Cedron excelsa autem non abstulit verumtamen
15 cor Asa perfectum erat cum Deo cunctis diebus suis et intulit
ea quae sanctificaverat pater suus et voverat in domum Domi-
16 ni argentum et aurum et vasa bellum autem erat inter Asa
17 et Baasa regem Israhel cunctis diebus eorum ascendit quoque
Baasa rex Israhel in Iudam et aedificavit Rama ut non possit
18 quispiam egredi vel ingredi de parte Asa regis Iudae tollens
itaque Asa omne argentum et aurum quod remanserat in the-
sauris domus Domini et in thesauris domus regiae dedit illud
in manu servorum suorum et misit ad Benadad filium Tabrem-
mon filii Ezion regem Syriae qui habitabat in Damasco dicens
19 foedus est inter me et te et inter patrem meum et patrem tuum
ideo misi tibi munera argentum et aurum et peto ut venias et
irritum facias foedus quod habes cum Baasa rege Israhel et re-
20 cedat a me adquiescens Benadad regi Asa misit principes ex-
ercitus sui in civitates Israhel et percusserunt Ahion et Dan et
Abel domum Maacha et universam Cenneroth omnem scilicet
21 terram Nephtalim quod cum audisset Baasa intermisit aedifi-
22 care Rama et reversus est in Thersa rex autem Asa nuntium
misit in omnem Iudam nemo sit excusatus et tulerunt lapides
Rama et ligna eius quibus aedificaverat Baasa et extruxit de
23 eis rex Asa Gaba Benjamin et Maspha reliqua autem om-
nium sermonum Asa et universae fortitudines eius et cuncta
quae fecit et civitates quas extruxit nonne haec scripta sunt
in libro verborum dierum regum Iuda verumtamen in tempore
24 senectutis suae doluit pedes et dormivit cum patribus suis et
sepultus est cum eis in civitate David patris sui regnavitque Io-
25 saphat filius eius pro eo Nadab vero filius Hieroboam regnavit
super Israhel anno secundo Asa regis Iuda regnavitque super
26 Israhel duobus annis et fecit quod malum est in conspectu
Domini et ambulavit in viis patris sui et in peccatis eius qui-
27 bus peccare fecit Israhel insidiatus est autem ei Baasa filius
Ahia de domo Isachar et percussit eum in Gebbethon quae est

urbs Philisthinorum siquidem Nadab et omnis Israhel obside-
 bant Gebbethon interfecit igitur illum Baasa in anno tertio 28
 Asa regis Iuda et regnavit pro eo cumque regnasset percussit 29
 omnem domum Hieroboam non dimisit ne unam quidem ani-
 mam de semine eius donec deleret eum iuxta verbum Domini
 quod locutus fuerat in manu servi sui Ahiae Silonitis propter 30
 peccata Hieroboam quae peccaverat et quibus peccare fecerat
 Israhel et propter delictum quo inritaverat Dominum Deum
 Israhel reliqua autem sermonum Nadab et omnia quae ope- 31
 ratus est nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum
 regum Israhel fuitque bellum inter Asa et Baasa regem Isra- 32
 hel cunctis diebus eorum anno tertio Asa regis Iuda regnavit 33
 Baasa filius Ahia super omnem Israhel in Thersa viginti quat-
 tuor annis et fecit malum coram Domino ambulavitque in via 34
 Hieroboam et in peccatis eius quibus peccare fecit Israhel

factus est autem sermo Domini ad Hieu filium Anani con- **XVI**
 tra Baasa dicens pro eo quod exaltavi te de pulvere et posui 2
 ducem super populum meum Israhel tu autem ambulasti in
 via Hieroboam et peccare fecisti populum meum Israhel ut
 me inritares in peccatis eorum ecce ego demetam posteriora 3
 Baasa et posteriora domus eius et faciam domum tuam sicut
 domum Hieroboam filii Nabath qui mortuus fuerit de Baasa 4
 in civitate comedent eum canes et qui mortuus fuerit ex eo in
 regione comedent eum volucres caeli reliqua autem sermonum 5
 Baasa et quaecumque fecit et proelia eius nonne haec scripta
 sunt in libro verborum dierum regum Israhel dormivit ergo 6
 Baasa cum patribus suis sepultusque est in Thersa et regnavit
 Hela filius eius pro eo cum autem in manu Hieu filii Anani 7
 prophetae verbum Domini factum esset contra Baasa et contra
 domum eius et contra omne malum quod fecerat coram Domi-
 no ad inritandum eum in operibus manuum suarum ut fieret
 sicut domus Hieroboam ob hanc causam occidit eum anno 8
 vicesimo sexto Asa regis Iuda regnavit Hela filius Baasa super
 Israhel in Thersa duobus annis et rebellavit contra eum ser- 9
 vus suus Zamri dux mediae partis equitum erat autem Hela
 in Thersa bibens et temulentus in domo Arsa praefecti Ther-
 sa inruens ergo Zamri percussit et occidit eum anno vicesimo 10

11 septimo Asa regis Iuda et regnavit pro eo cumque regnasset
et sedisset super solium eius percussit omnem domum Baasa
et non dereliquit ex eo mingentem ad parietem et propinquos
12 et amicos eius delevitque Zamri omnem domum Baasa iuxta
verbum Domini quod locutus fuerat ad Baasa in manu Hieu
13 prophetae propter universa peccata Baasa et peccata Hela
filii eius qui peccaverunt et peccare fecerunt Israhel provocan-
14 tes Dominum Deum Israhel in vanitatibus suis reliqua autem
sermonum Hela et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in
15 libro verborum dierum regum Israhel anno vicesimo et sep-
timo Asa regis Iuda regnavit Zamri septem diebus in Thersa
porro exercitus obsidebat Gebbethon urbem Philisthinorum
16 cumque audisset rebellasse Zamri et occidisse regem fecit si-
bi regem omnis Israhel Amri qui erat princeps militiae super
17 Israhel in die illa in castris ascendit ergo Amri et omnis Isra-
18 hel cum eo de Gebbethon et obsidebant Thersa videns autem
Zamri quod expugnanda esset civitas ingressus est palatium
19 et succendit secum domum regiam et mortuus est in peccatis
suis quae peccaverat faciens malum coram Domino et ambu-
lans in via Hieroboam et in peccato eius quo fecit peccare
20 Israhel reliqua autem sermonum Zamri et insidiarum eius et
tyrannidis nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum
21 regum Israhel tunc divisus est populus Israhel in duas partes
media pars populi sequebatur Thebni filium Gineth ut consti-
22 tueret eum regem et media pars Amri praevaluit autem po-
pulus qui erat cum Amri populo qui sequebatur Thebni filium
23 Gineth mortuusque est Thebni et regnavit Amri anno tricesi-
mo primo Asa regis Iuda regnavit Amri super Israhel duodecim
24 annis in Thersa regnavit sex annis emitque montem Samariae
a Somer duobus talentis argenti et aedificavit eam et vocavit
25 nomen civitatis quam extruxerat nomine Somer domini mon-
tis Samariae fecit autem Amri malum in conspectu Domini
et operatus est nequiter super omnes qui fuerant ante eum
26 ambulavitque in omni via Hieroboam filii Nabath et in peccatis
eius quibus peccare fecerat Israhel ut inritaret Dominum
27 Deum Israhel in vanitatibus suis reliqua autem sermonum
Amri et proelia eius quae gessit nonne haec scripta sunt in

libro verborum dierum regum Israhel et dormivit Amri cum 28
 patribus suis et sepultus est in Samaria regnavitque Ahab fi-
 lius eius pro eo Ahab vero filius Amri regnavit super Israhel 29
 anno tricesimo octavo Asa regis Iuda et regnavit Ahab filius
 Amri super Israhel in Samaria viginti et duobus annis et fecit 30
 Ahab filius Amri malum in conspectu Domini super omnes
 qui fuerunt ante eum nec suffecit ei ut ambularet in peccatis 31
 Hieroboam filii Nabath insuper duxit uxorem Hiezabel filiam
 Ethbaal regis Sidoniorum et abiit et servivit Baal et adoravit
 eum et posuit aram Baal in templo Baal quod aedificaverat in 32
 Samaria et plantavit lucum et addidit Ahab in opere suo in-
 ritans Dominum Deum Israhel super omnes reges Israhel qui
 fuerant ante eum in diebus eius aedificavit Ahiel de Bethel 34
 Hiericho in Abiram primitivo suo fundavit eam et in Segub
 novissimo suo posuit portas eius iuxta verbum Domini quod
 locutus fuerat in manu Iosue filii Nun

et dixit Helias Thesbites de habitatoribus Galaad ad Ahab **XVII**
 vivit Dominus Deus Israhel in cuius conspectu sto si erit annis
 his ros et pluvia nisi iuxta oris mei verba et factum est verbum 2
 Domini ad eum dicens recede hinc et vade contra orientem et 3
 abscondere in torrente Charith qui est contra Iordanem et ibi 4
 de torrente bibes corvisque praecepi ut pascant te ibi abiit 5
 ergo et fecit iuxta verbum Domini cumque abisset sedit in
 torrente Charith qui est contra Iordanem corvi quoque defe- 6
 rebant panem et carnes mane similiter panem et carnes vesperi
 et bibebat de torrente post dies autem siccatus est torrens non 7
 enim pluerat super terram factus est igitur sermo Domini ad 8
 eum dicens surge et vade in Sareptha Sidoniorum et manebis 9
 ibi praecepi enim ibi mulieri viduae ut pascat te surrexit et 10
 abiit Sareptham cumque venisset ad portam civitatis apparuit
 ei mulier vidua colligans ligna et vocavit eam dixitque da mi-
 hi paululum aquae in vase ut bibam cumque illa pergeret ut 11
 adferret clamavit post tergum eius dicens adfer mihi obsecro
 et buccellam panis in manu tua quae respondit vivit Domi- 12
 nus Deus tuus quia non habeo panem nisi quantum pugillus
 capere potest farinae in hydria et paululum olei in lecytho en
 colligo duo ligna ut ingrediar et faciam illud mihi et filio meo

13 ut comedamus et moriamur ad quam Helias ait noli timere
sed vade et fac sicut dixisti verumtamen mihi primum fac de
ipsa farinula subcinericium panem parvulum et adfer ad me
14 tibi autem et filio tuo facies postea haec autem dicit Domi-
nus Deus Israhel hydria farinae non deficiet nec lecythus olei
minuetur usque ad diem in qua daturus est Dominus pluviam
15 super faciem terrae quae abiit et fecit iuxta verbum Heliae et
16 comedit ipse et illa et domus eius et ex illa die hydria farinae
non defecit et lecythus olei non est inminutus iuxta verbum
17 Domini quod locutus fuerat in manu Heliae factum est au-
tem post verba haec aegrotavit filius mulieris matris familiae
et erat languor fortis nimis ita ut non remaneret in eo halitus
18 dixit ergo ad Heliam quid mihi et tibi vir Dei ingressus es ad
me ut rememorarentur iniquitates meae et interficeres filium
19 meum et ait ad eam da mihi filium tuum tulitque eum de
sinu illius et portavit in cenaculum ubi ipse manebat et po-
20 suit super lectulum suum et clamavit ad Dominum et dixit
Domine Deus meus etiamne viduam apud quam ego utcum-
21 que sustentor adflixisti ut interficeres filium eius et expandit
se atque mensus est super puerum tribus vicibus clamavitque
ad Dominum et ait Domine Deus meus revertatur oro anima
22 pueri huius in viscera eius exaudivit Dominus vocem Heliae
23 et reversa est anima pueri intra eum et revixit tulitque Helias
puerum et deposuit eum de cenaculo in inferiorem domum et
24 tradidit matri suae et ait illi en vivit filius tuus dixitque mu-
lier ad Heliam nunc in isto cognovi quoniam vir Dei es tu et
verbum Domini in ore tuo verum est

XVIII post dies multos verbum Domini factum est ad Heliam in
anno tertio dicens vade et ostende te Ahab ut dem pluviam su-
2 per faciem terrae ivit ergo Helias ut ostenderet se Ahab erat
3 autem fames vehemens in Samaria vocavitque Ahab Abdiam
dispensatorem domus suae Abdias autem timebat Dominum
4 valde nam cum interficeret Hiezabel prophetas Domini tulit
ille centum prophetas et abscondit eos quinquagenos in spe-
5 luncis et pavit eos pane et aqua dixit ergo Ahab ad Abdiam
vade in terram ad universos fontes aquarum et in cunctas val-
les si forte invenire possimus herbam et salvare equos et mulos

et non penitus iumenta intereant diviseruntque sibi regiones 6
ut circumferant eas Ahab ibat per viam unam et Abdias per viam
alteram seorsum cumque esset Abdias in via Helias occurrit 7
ei qui cum cognovisset eum cecidit super faciem suam et ait
num tu es domine mi Helias cui ille respondit ego vade dic 8
domino tuo adest Helias et ille quid peccavi inquit quoniam 9
trades me servum tuum in manu Ahab ut interficiat me vivit 10
Dominus Deus tuus non est gens aut regnum quo non miserit
dominus meus te requirens et respondentibus cunctis non est
hic adiuravit regna singula et gentes eo quod minime reperireris
et nunc dicis mihi vade et dic domino tuo adest Helias 11
cumque recessero a te spiritus Domini asportabit te in locum 12
quem ego ignoro ingressus nuntiabo Ahab et non inveniet te et
interficiet me servus autem tuus timet Dominum ab infantia
sua numquid non indicatum est tibi domino meo quid fecerim 13
cum interficeret Hiezabel prophetas Domini quod absconderim
de prophetis Domini centum viros quinquagenos et quinquage-
nos in speluncis et paverim eos pane et aqua et nunc tu dicis 14
vade et dic domino tuo adest Helias ut interficiat me dixit 15
Helias vivit Dominus exercituum ante cuius vultum sto quia
hodie apparebo ei abiit ergo Abdias in occursum Ahab et in- 16
dicavit ei venitque Ahab in occursum Heliae et cum vidisset
eum ait tune es ille qui conturbas Israhel et ille ait non turba- 18
vi Israhel sed tu et domus patris tui qui dereliquistis mandata
Domini et secuti estis Baalim verumtamen nunc mitte et con- 19
grega ad me universum Israhel in monte Carmeli et prophetas
Baal quadringentos quinquaginta prophetasque lucorum qua-
dringentos qui comedunt de mensa Hiezabel misit Ahab ad 20
omnes filios Israhel et congregavit prophetas in monte Carme-
li accedens autem Helias ad omnem populum ait usquequo 21
claudicatis in duas partes si Dominus est Deus sequimini eum
si autem Baal sequimini illum et non respondit ei populus ver-
bum et ait rursus Helias ad populum ego remansi propheta 22
Domini solus prophetae autem Baal quadringenti et quinquag-
inta viri sunt dentur nobis duo boves et illi eligant bovem 23
unum et in frustra caedentes ponant super ligna ignem autem
non subponant et ego faciam bovem alterum et inponam super

24 ligna ignemque non subponam invocare nomina deorum ve-
strorum et ego invocabo nomen Domini et deus qui exaudierit
per ignem ipse sit Deus respondens omnis populus ait opti-
25 ma propositio dixit ergo Helias prophetis Baal eligit vobis
bovem unum et facite primi quia vos plures estis et invoca-
26 te nomina deorum vestrorum ignemque non subponatis qui
cum tulissent bovem quem dederat eis fecerunt et invocabant
nomen Baal de mane usque ad meridiem dicentes Baal exaudi
nos et non erat vox nec qui responderet transiliebantque al-
27 tare quod fecerant cumque esset iam meridies includebat eis
Helias dicens clamate voce maiore deus enim est et forsitan
loquitur aut in diversorio est aut in itinere aut certe dormit ut
28 excitetur clamabant ergo voce magna et incidebant se iuxta
ritum suum cultris et lanceolis donec perfunderentur sanguine
29 postquam autem transiit meridies et illis prophetantibus ve-
nerat tempus quo sacrificium offerri solet nec audiebatur vox
30 neque aliquis respondebat nec attendebat orantes dixit Helias
omni populo venite ad me et accedente ad se populo curavit
31 altare Domini quod destructum fuerat et tulit duodecim la-
pides iuxta numerum tribuum filiorum Iacob ad quem factus
32 est sermo Domini dicens Israhel erit nomen tuum et aedifica-
vit lapidibus altare in nomine Domini fecitque aquaeductum
33 quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris et composuit
34 ligna divisitque per membra bovem et posuit super ligna et
ait implete quattuor hydrias aqua et fundite super holocaustum
et super ligna rursumque dixit etiam secundo hoc facite
qui cum fecissent et secundo ait etiam tertio id ipsum facite
35 feceruntque et tertio et currebant aquae circa altare et fossa
36 aquaeductus repleta est cumque iam tempus esset ut offer-
retur holocaustum accedens Helias propheta ait Domine Deus
Abraham Isaac et Israhel hodie ostende quia tu es Deus Israhel
et ego servus tuus et iuxta praeceptum tuum feci omnia ver-
37 ba haec exaudi me Domine exaudi me ut discat populus iste
quia tu es Dominus Deus et tu convertisti cor eorum iterum
38 cecidit autem ignis Domini et voravit holocaustum et ligna et
lapides pulverem quoque et aquam quae erat in aquaeductu
39 lambens quod cum vidisset omnis populus cecidit in faciem

suam et ait Dominus ipse est Deus Dominus ipse est Deus dixitque Helias ad eos adprehendite prophetas Baal et ne unus quidem fugiat ex eis quos cum conprehendissent duxit eos Helias ad torrentem Cison et interfecit eos ibi et ait Helias ad Ahab ascende comede et bibe quia sonus multae pluviae est ascendit Ahab ut comederet et biberet Helias autem ascendit in vertice Carmeli et pronus in terram posuit faciem inter genua sua et dixit ad puerum suum ascende et prospice contra mare qui cum ascendisset et contemplatus esset ait non est quicquam et rursum ait illi revertere septem vicibus in septima autem vice ecce nubicula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari qui ait ascende et dic Ahab iunge et descende ne occupet te pluvia cumque se verterent huc atque illuc ecce caeli contenebrati sunt et nubes et ventus et facta est pluvia grandis ascendens itaque Ahab abiit in Hiezhahel et manus Domini facta est super Heliam accinctisque lumbis currebat ante Ahab donec veniret in Hiezhahel

nuntiavit autem Ahab Hiezhabel omnia quae fecerat Helias et quomodo occidisset universos prophetas gladio misitque Hiezhabel nuntium ad Heliam dicens haec mihi faciant dii et haec addant nisi hac hora cras posuero animam tuam sicut animam unius ex illis timuit ergo Helias et surgens abiit quocumque eum ferebat voluntas venitque in Bersabee Iuda et dimisit ibi puerum suum et perrexit in desertum via unius diei cumque venisset et sederet subter unam iuniperum petiit animae suae ut moreretur et ait sufficit mihi Domine tolle animam meam neque enim melior sum quam patres mei proiecitque se et obdormivit in umbra iuniperi et ecce angelus tetigit eum et dixit illi surge comede respexit et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas aquae comedit ergo et bibit et rursum obdormivit reversusque est angelus Domini secundo et tetigit eum dixitque illi surge comede grandis enim tibi restat via qui cum surrexisset comedit et bibit et ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem Dei Horeb cumque venisset illuc mansit in spelunca et ecce sermo Domini ad eum dixitque illi quid hic agis Helia at ille respondit zelo zelatus sum pro Domino Deo

XIX

2

3

4

5

6

7

8

9

10

exercituum quia dereliquerunt pactum Domini filii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio et derelictus sum ego solus et quaerunt animam meam ut auferant eam et ait ei egredere et sta in monte coram Domino et ecce Dominus transit et spiritus grandis et fortis subvertens montes et conterens petras ante Dominum non in spiritu Dominus et post spiritum commotio non in commotione Dominus et post commotionem ignis non in igne Dominus et post ignem sibilus aurae tenuis quod cum audisset Helias operuit vultum suum pallio et egressus stetit in ostio speluncae et ecce vox ad eum dicens quid agis hic Helia et ille respondit zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum quia dereliquerunt pactum tuum filii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio et derelictus sum ego solus et quaerunt animam meam ut auferant eam et ait Dominus ad eum vade et revertere in viam tuam per desertum in Damascum cumque perveneris ungues Azahel regem super Syriam et Hieu filium Namsi ungues regem super Israhel Heliseum autem filium Saphat qui est de Abelmaula ungues prophetam pro te et erit quicumque fugerit gladium Azahel occidet eum Hieu et qui fugerit gladium Hieu interficiet eum Heliseus et derelinquam mihi in Israhel septem milia universorum genua quae non sunt incurvata Baal et omne os quod non adoravit eum osculans manum profectus ergo inde repperit Heliseum filium Saphat arantem duodecim iugis boum et ipse in duodecim arantibus unus erat cumque venisset Helias ad eum misit pallium suum super illum qui statim relictis bubus cucurrit post Heliam et ait osculer oro te patrem meum et matrem meam et sic sequar te dixitque ei vade et revertere quod enim meum erat feci tibi reversus autem ab eo tulit par boum et mactavit illud et in aratro boum coxit carnes et dedit populo et comederunt consurgensque abiit et secutus est Heliam et ministrabat ei

XX porro Benadad rex Syriae congregavit omnem exercitum suum et triginta et duos reges secum et equos et currus et ascendens pugnabat contra Samariam et obsidebat eam mittensque nuntios ad Ahab regem Israhel in civitatem ait haec dicit Benadad argentum tuum et aurum tuum meum est et

uxores tuae et filii tui optimi mei sunt responditque rex Israhel iuxta verbum tuum domine mi rex tuus sum ego et omnia mea revertentesque nuntii dixerunt haec dicit Benadad qui misit nos ad te argentum tuum et aurum tuum et uxores tuas et filios tuos dabis mihi cras igitur hac eadem hora mittam servos meos ad te et scrutabuntur domum tuam et domum servorum tuorum et omne quod eis placuerit ponent in manibus suis et auferent vocavit autem rex Israhel omnes seniores terrae et ait animadvertite et videte quoniam insidietur nobis misit enim ad me pro uxoribus meis et filiis et pro argento et auro et non abnui dixeruntque omnes maiores natu et universus populus ad eum non audias neque adquiescas illi respondit itaque nuntiis Benadad dicite domino meo regi omnia propter quae misisti ad me servum tuum initio faciam hanc autem rem facere non possum reversique nuntii rettulerunt ei qui remisit et ait haec faciant mihi dii et haec addant si suffecerit pulvis Samariae pugillis omnis populi qui sequitur me et respondens rex Israhel ait dicite ei ne glorietur accinctus aequae ut discinctus factum est autem cum audisset verbum istud bibebat ipse et reges in umbraculis et ait servis suis circumdate civitatem et circumdederunt eam et ecce propheta unus accedens ad Ahab regem Israhel ait haec dicit Dominus certe vidisti omnem multitudinem hanc nimiam ecce ego tradam eam in manu tua hodie ut scias quia ego sum Dominus et ait Ahab per quem dixitque ei haec dicit Dominus per pedisequos principum provinciarum et ait quis incipiet proeliari et ille dixit tu recensuit ergo pueros principum provinciarum et repperit numerum ducentorum triginta duum et post eos recensuit populum omnes filios Israhel septem milia et egressi sunt meridie Benadad autem bibebat temulentus in umbraculo suo et reges triginta duo cum eo qui ad auxilium eius venerant egressi sunt autem pueri principum provinciarum in prima fronte misit itaque Benadad qui nuntiaverunt ei dicentes viri egressi sunt de Samaria at ille sive ait pro pace veniunt adprehendite eos vivos sive ut proelientur vivos eos capite egressi sunt ergo pueri principum provinciarum ac reliquus exercitus sequebatur et percussit unusquisque virum

qui contra se venerat fugeruntque Syri et persecutus est eos
Israhel fugit quoque Benadad rex Syriae in equo cum equiti-
21 bus necnon et egressus rex Israhel percussit equos et currus
22 et percussit Syriam plaga magna accedens autem propheta
ad regem Israhel dixit ei vade et confortare et scito et vide
quid facias sequenti enim anno rex Syriae ascendet contra te
23 servi vero regis Syriae dixerunt ei dii montium sunt dii eorum
ideo superaverunt nos sed melius est ut pugnemus contra eos
24 in campestribus et obtinebimus eos tu ergo verbum hoc fac
amove reges singulos ab exercitu suo et pone principes pro eis
25 et instaure numerum militum qui ceciderunt de tuis et equos
secundum equos pristinos et currus secundum currus quos an-
te habuisti et pugnabimus contra eos in campestribus et vide-
bis quod obtinebimus eos credidit consilio eorum et fecit ita
26 igitur postquam annus transierat recensuit Benadad Syros et
27 ascendit in Afec ut pugnaret contra Israhel porro filii Israhel
recensiti sunt et acceptis cibariis profecti ex adverso castraque
metati contra eos quasi duo parvi greges caprarum Syri autem
28 repleverunt terram et accedens unus vir Dei dixit ad regem
Israhel haec dicit Dominus quia dixerunt Syri deus montium
est Dominus et non est deus vallium dabo omnem multitudi-
nem grandem hanc in manu tua et scietis quia ego Dominus
29 dirigebam septem diebus ex adverso hii atque illi acies septima
autem die commissum est bellum percusseruntque filii Israhel
30 de Syris centum milia peditum in die una fugerunt autem
qui remanserant in Afec in civitatem et cecidit murus super
viginti septem milia hominum qui remanserant porro Bena-
dad fugiens ingressus est civitatem in cubiculum quod erat
31 intra cubiculum dixeruntque ei servi sui ecce audivimus quod
reges domus Israhel clementes sint ponamus itaque saccos in
lumbis nostris et funiculos in capitibus nostris et egrediamur
32 ad regem Israhel forsitan salvabit animas nostras accinxerunt
saccis lumbos suos et posuerunt funes in capitibus venerunt-
que ad regem Israhel et dixerunt servus tuus Benadad dicit
vivat oro te anima mea et ille ait si adhuc vivit frater meus
33 est quod acceperunt viri pro omine et festinantes rapuerunt
verbum ex ore eius atque dixerunt frater tuus Benadad et dixit

eis ite et adducite eum egressus est ergo ad eum Benadad et levavit eum in currum suum qui dixit ei civitates quas tulit 34 pater meus a patre tuo reddam et plateas fac tibi in Damasco sicut fecit pater meus in Samaria et ego foederatus recedam a te pepigit ergo foedus et dimisit eum tunc vir quidam de filiis 35 prophetarum dixit ad socium suum in sermone Domini percute me at ille noluit percutere cui ait quia noluisti audire vocem 36 Domini ecce recedes a me et percutiet te leo cumque paululum recessisset ab eo invenit eum leo atque percussit sed et alte- 37 rum conveniens virum dixit ad eum percute me qui percussit eum et vulneravit abiit ergo propheta et occurrit regi in via 38 et mutavit aspersione pulveris os et oculos suos cumque rex 39 transiret clamavit ad regem et ait servus tuus egressus est ad proeliandum comminus cumque fugisset vir unus adduxit eum quidam ad me et ait custodi virum istum qui si lapsus fuerit erit anima tua pro anima eius aut talentum argenti adpendes dum autem ego turbatus huc illucque me verterem subito non 40 comparuit et ait rex Israhel ad eum hoc est iudicium tuum quod ipse decrevistis at ille statim abstersit pulverem de facie 41 sua et cognovit eum rex Israhel quod esset de prophetis qui 42 ait ad eum haec dicit Dominus quia dimisisti virum dignum morte de manu tua erit anima tua pro anima eius et populus tuus pro populo eius reversus est igitur rex Israhel in domum 43 suam audire contemnens et furibundus venit Samariam

post verba autem haec vinea erat Naboth Hiezrahelitae qui **XXI**
erat in Hiezrahel iuxta palatium Ahab regis Samariae locu- 2
tus est ergo Ahab ad Naboth dicens da mihi vineam tuam ut
faciam mihi hortum holerum quia vicina est et prope domum
meam daboque tibi pro ea vineam meliorem aut si tibi com-
modius putas argenti pretium quanto digna est cui respondit 3
Naboth propitius mihi sit Dominus ne dem hereditatem pa-
trum meorum tibi venit ergo Ahab in domum suam indignans 4
et frendens super verbo quod locutus fuerat ad eum Naboth
Hiezrahelites dicens non do tibi hereditatem patrum meorum
et proiciens se in lectulum suum avertit faciem ad parietem
et non comedit panem ingressa est autem ad eum Hiezabel 5
uxor sua dixitque ei quid est hoc unde anima tua contristata

6 est et quare non comedis panem qui respondit ei locutus sum
Naboth Hiezrahelitae et dixi ei da mihi vineam tuam accepta
pecunia aut si tibi placet dabo tibi vineam pro ea et ille ait
7 non do tibi vineam meam dixit ergo ad eum Hiezabel uxor
eius grandis auctoritatis es et bene regis regnum Israhel surge
et comede panem et aequo esto animo ego dabo tibi vineam
8 Naboth Hiezrahelitae scripsit itaque litteras ex nomine Ahab
et signavit eas anulo eius et misit ad maiores natu et ad op-
timates qui erant in civitate eius et habitabant cum Naboth
9 litterarum autem erat ista sententia praedicate ieiunium et
10 sedere facite Naboth inter primos populi et submittite duos
viros filios Belial contra eum et falsum testimonium dicant
benedixit Deum et regem et educate eum et lapidate sicque
11 moriatur fecerunt ergo cives eius maiores natu et optimates
qui habitabant cum eo in urbe sicut praeceperat eis Hiezabel
12 et sicut scriptum erat in litteris quas miserat ad eos praedica-
verunt ieiunium et sedere fecerunt Naboth inter primos populi
13 et adductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos sedere con-
tra eum at illi scilicet ut viri diabolici dixerunt contra eum
testimonium coram multitudine benedixit Naboth Deo et re-
gi quam ob rem eduxerunt eum extra civitatem et lapidibus
14 interfecerunt miseruntque ad Hiezabel dicentes lapidatus est
15 Naboth et mortuus est factum est autem cum audisset Hieza-
bel lapidatum Naboth et mortuum locuta est ad Ahab surge
posside vineam Naboth Hiezrahelitae qui noluit tibi adque-
scere et dare eam accepta pecunia non enim vivit Naboth sed
16 mortuus est quod cum audisset Ahab mortuum videlicet Na-
both surrexit et descendebat in vineam Naboth Hiezrahelitae
17 ut possideret eam factus est igitur sermo Domini ad Heliam
18 Thesbitem dicens surge et descende in occursum Ahab regis
Israhel qui est in Samaria ecce ad vineam Naboth descendit
19 ut possideat eam et loqueris ad eum dicens haec dicit Domi-
nus occidisti insuper et possedisti et post haec addes haec dicit
Dominus in loco hoc in quo linxerunt canes sanguinem Naboth
20 lambent tuum quoque sanguinem et ait Ahab ad Heliam num
invenisti me inimice mee qui dixit inveni eo quod venundatus
21 sis ut faceres malum in conspectu Domini ecce ego inducam

super te malum et demetam posteriora tua et interficiam de Ahab mingentem ad parietem et clausum et ultimum in Israhel et dabo domum tuam sicut domum Hieroboam filii Nabath et sicut domum Baasa filii Ahia quia egisti ut me ad iracundiam provocares et peccare fecisti Israhel sed et de Hiezabel locutus est Dominus dicens canes comedent Hiezabel in agro Hiezrahel si mortuus fuerit Ahab in civitate comedent eum canes si autem mortuus fuerit in agro comedent eum volucres caeli igitur non fuit alter talis ut Ahab qui venundatus est ut faceret malum in conspectu Domini concitavit enim eum Hiezabel uxor sua et abominabilis effectus est in tantum ut sequeretur idola quae fecerant Amorrei quos consumpsit Dominus a facie filiorum Israhel itaque cum audisset Ahab sermones istos scidit vestem suam et operuit cilicio carnem suam ieiunavitque et dormivit in sacco et ambulabat dimisso capite factus est autem sermo Domini ad Heliam Thesbiten dicens nonne vidisti humiliatum Ahab coram me quia igitur humiliatus est mei causa non inducam malum in diebus eius sed in diebus filii sui inferam malum domui eius

transierunt igitur tres anni absque bello inter Syriam et Israhel in anno autem tertio descendit Iosaphat rex Iuda ad regem Israhel dixitque rex Israhel ad servos suos ignoratis quod nostra sit Ramoth Galaad et neglegimus tollere eam de manu regis Syriae et ait ad Iosaphat veniesne mecum ad proeliandum in Ramoth Galaad dixitque Iosaphat ad regem Israhel sicut ego sum ita et tu populus meus et populus tuus unum sunt et equites mei et equites tui dixitque Iosaphat ad regem Israhel quaere oro te hodie sermonem Domini congregavit ergo rex Israhel prophetas quadringentos circiter viros et ait ad eos ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum an quiescere qui responderunt ascende et dabit Dominus in manu regis dixit autem Iosaphat non est hic propheta Domini quispiam ut interrogemus per eum et ait rex Israhel ad Iosaphat remansit vir unus per quem possimus interrogare Dominum sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum sed malum Micheas filius Hiemla cui Iosaphat ait ne loquaris ita rex vocavit ergo rex Israhel eunuchum quendam et dixit ei festina adducere Mi- **XXII**

10 cheam filium Hiemla rex autem Israhel et Iosaphat rex Iuda
sedebat unusquisque in solio suo vestiti cultu regio in area iux-
ta ostium portae Samariae et universi prophetae prophetabant
11 in conspectu eorum fecit quoque sibi Sedecias filius Chanaan
cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his ventilabis Syriam
12 donec deleas eam omnesque prophetae similiter prophetabant
dicentes ascende in Ramoth Galaad et vade prospere et tradet
13 Dominus in manu regis nuntius vero qui ierat ut vocaret Mi-
cheam locutus est ad eum dicens ecce sermones prophetarum
ore uno bona regi praedicant sit ergo et sermo tuus similis
14 eorum et loquere bona cui Micheas ait vivit Dominus quia
15 quodcumque dixerit mihi Dominus hoc loquar venit itaque
ad regem et ait illi rex Michea ire debemus in Ramoth Galaad
ad proeliandum an cessare cui ille respondit ascende et vade
16 prospere et tradet Dominus in manu regis dixit autem rex
ad eum iterum atque iterum adiuro te ut non loquaris mihi
17 nisi quod verum est in nomine Domini et ille ait vidi cunc-
tum Israhel dispersum in montibus quasi oves non habentes
pastorem et ait Dominus non habent dominum isti revertatur
18 unusquisque in domum suam in pace dixit ergo rex Israhel
ad Iosaphat numquid non dixi tibi quia non prophetat mihi
19 bonum sed semper malum ille vero addens ait propterea au-
di sermonem Domini vidi Dominum sedentem super solium
suum et omnem exercitum caeli adsistentem ei a dextris et
20 a sinistris et ait Dominus quis decipiet Ahab regem Israhel
ut ascendat et cadat in Ramoth Galaad et dixit unus verba
21 huiusmodi et alius aliter egressus est autem spiritus et stet-
tit coram Domino et ait ego decipiam illum cui locutus est
22 Dominus in quo et ille ait egrediar et ero spiritus mendax
in ore omnium prophetarum eius et dixit Dominus decipies et
23 praevalebis egredere et fac ita nunc igitur ecce dedit Dominus
spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum qui hic
24 sunt et Dominus locutus est contra te malum accessit autem
25 Sedecias filius Chanaan et percussit Micheam in maxillam et
dixit mene ergo dimisit spiritus Domini et locutus est tibi et
ait Micheas visurus es in die illa quando ingredieris cubicu-
26 lum intra cubiculum ut abscondaris et ait rex Israhel tollite

Micheam et maneat apud Amon principem civitatis et apud
Ioas filium Ammelech et dicite eis haec dicit rex mittite vi- 27
rum istum in carcerem et sustentate eum pane tribulationis
et aqua angustiae donec revertar in pace dixitque Micheas si 28
reversus fueris in pace non est locutus Dominus in me et ait
audite populi omnes ascendit itaque rex Israhel et Iosaphat 29
rex Iuda in Ramoth Galaad dixitque rex Israhel ad Iosaphat 30
sume arma et ingredere proelium et induere vestibus tuis porro
rex Israhel mutavit habitum et ingressus est bellum rex au- 31
tem Syriae praeceperat principibus curruum triginta duobus
dicens non pugnabitis contra minorem et maiorem quempiam
nisi contra regem Israhel solum cum ergo vidissent principes 32
curruum Iosaphat suspicati sunt quod ipse esset rex Israhel
et impetu facto pugnant contra eum et exclamavit Iosaphat
intellexeruntque principes curruum quod non esset rex Israhel 33
et cessaverunt ab eo unus autem quidam tetendit arcum in in- 34
certum sagittam dirigens et casu percussit regem Israhel inter
pulmonem et stomachum at ille dixit aurigae suo verte ma-
num tuam et eice me de exercitu quia graviter vulneratus sum
commisum est ergo proelium in die illa et rex Israhel stabat 35
in curru suo contra Syros et mortuus est vesperi fluebat autem
sanguis plagae in sinum currus et praeco personuit in universo 36
exercitu antequam sol occumberet dicens unusquisque rever-
tatur in civitatem et in terram suam mortuus est autem rex 37
et perlatus est Samariam sepelieruntque regem in Samaria et 38
laverunt currum in piscina Samariae et linxerunt canes san-
guinem eius et habenas laverunt iuxta verbum Domini quod
locutus fuerat reliqua vero sermonum Ahab et universa quae 39
fecit et domus eburneae quam aedificavit cunctarumque ur-
bium quas extruxit nonne scripta sunt haec in libro verborum
dierum regum Israhel dormivit ergo Ahab cum patribus suis 40
et regnavit Ohozias filius eius pro eo Iosaphat filius Asa re- 41
gnare coeperat super Iudam anno quarto Ahab regis Israhel
triginta quinque annorum erat cum regnare coepisset et vi- 42
ginti et quinque annos regnavit in Hierusalem nomen matris
eius Azuba filia Salai et ambulavit in omni via Asa patris sui 43
et non declinavit ex ea fecitque quod rectum est in conspectu

44 Domini verumtamen excelsa non abstulit adhuc enim populus
45 sacrificabat et adolebat incensum in excelsis pacemque habuit
46 Iosaphat cum rege Israhel reliqua autem verborum Iosaphat
et opera eius quae gessit et proelia nonne haec scripta sunt in
47 libro verborum dierum regum Iuda sed et reliquias effeminatorum
qui remanserant in diebus Asa patris eius abstulit de
48, 49 terra nec erat tunc rex constitutus in Edom rex vero Iosaphat
fecerat classes in mari quae navigarent in Ophir propter aurum
et ire non potuerunt quia confractae sunt in Asiongaber
50 tunc ait Ohozias filius Ahab ad Iosaphat vadant servi mei
51 cum servis tuis in navibus et noluit Iosaphat dormivitque cum
patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David patris
52 sui regnavitque Ioram filius eius pro eo Ohozias autem filius
Ahab regnare coeperat super Israhel in Samaria anno septimo-
decimo Iosaphat regis Iuda regnavitque super Israhel duobus
53 annis et fecit malum in conspectu Domini et ambulavit in
via patris sui et matris suae et in via Hieroboam filii Nabath
54 qui peccare fecit Israhel servivit quoque Baal et adoravit eum
et inritavit Dominum Deum Israhel iuxta omnia quae fecerat
pater eius

THE SECOND BOOK OF THE
KINGS,
OTHERWISE CALLED,
THE FOURTH BOOK OF THE KINGS.

Mraevaricatus est autem Moab in Israhel postquam I
mortuus est Ahab ceciditque Ohozias per cancellos 2
cenaculi sui quod habebat in Samaria et aegrotavit
misitque nuntios dicens ad eos ite consulite Beelze-
bub deum Accaron utrum vivere queam de infirmitate mea hac
angelus autem Domini locutus est ad Heliam Thesbiten sur- 3
ge ascende in occursum nuntiorum regis Samariae et dices ad
eos numquid non est Deus in Israhel ut eatis ad consulendum
Beelzebub deum Accaron quam ob rem haec dicit Dominus de 4
lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris
et abiit Helias reversique sunt nuntii ad Ohoziam qui dixit 5
eis quare reversi estis at illi responderunt ei vir occurrit nobis 6
et dixit ad nos ite revertimini ad regem qui misit vos et dicetis
ei haec dicit Dominus numquid quia non erat Deus in Israhel
mittis ut consulatur Beelzebub deus Accaron idcirco de lec-
tulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris
qui dixit eis cuius figurae et habitu est vir qui occurrit vobis 7
et locutus est verba haec at illi dixerunt vir pilosus et zona
pellicia accinctis renibus qui ait Helias Thesbites est misit- 8
que ad eum quinquagenarium principem et quinquaginta qui
erant sub eo qui ascendit ad eum sedentique in vertice montis
ait homo Dei rex praecepit ut descendas respondensque He- 10
lias dixit quinquagenario si homo Dei sum descendat ignis e
caelo et devoret te et quinquaginta tuos descendit itaque ignis
e caelo et devoravit eum et quinquaginta qui erant cum eo
rursum misit ad eum principem quinquagenarium alterum et 11
quinquaginta cum eo qui locutus est illi homo Dei haec dicit
rex festina descende respondens Helias ait si homo Dei ego 12
sum descendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta tuos

descendit ergo ignis Dei e caelo et devoravit illum et quinqua-
13 ginta eius iterum misit principem quinquagenarium tertium
et quinquaginta qui erant cum eo qui cum venisset curvavit
genua contra Heliam et precatus est eum et ait homo Dei no-
li despiciere animam meam et animam servorum tuorum qui
14 mecum sunt ecce descendit ignis de caelo et devoravit duos
principes quinquagenarios primos et quinquagenos qui cum eis
15 erant sed nunc obsecro ut miserearis animae meae locutus est
autem angelus Domini ad Heliam dicens descende cum eo ne
16 timeas surrexit igitur et descendit cum eo ad regem et locutus
est ei haec dicit Dominus quia misisti nuntios ad consulendum
Beelzebub deum Accaron quasi non esset Deus in Israhel a
quo possis interrogare sermonem ideo de lectulo super quem
17 ascendisti non descendes sed morte morieris mortuus est ergo
iuxta sermonem Domini quem locutus est Helias et regnavit
Ioram frater eius pro eo anno secundo Ioram filii Iosaphat re-
18 gis Iudae non enim habebat filium reliqua autem verborum
Ohoziae quae operatus est nonne haec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum Israhel

II factum est autem cum levare vellet Dominus Heliam per
2 turbinem in caelum ibant Helias et Heliseus de Galgalis di-
xitque Helias ad Heliseum sede hic quia Dominus misit me
usque Bethel cui ait Heliseus vivit Dominus et vivit anima tua
3 quia non derelinquam te cumque descendissent Bethel egressi
sunt filii prophetarum qui erant Bethel ad Heliseum et dixe-
runt ei numquid nosti quia hodie Dominus tollat dominum
4 tuum a te qui respondit et ego novi silete dixit autem Helias
ad Heliseum sede hic quia Dominus misit me in Hiericho et
ille ait vivit Dominus et vivit anima tua quia non derelinquam
5 te cumque venissent Hierichum accesserunt filii prophetarum
qui erant in Hiericho ad Heliseum et dixerunt ei numquid nosti
quia hodie Dominus tollet dominum tuum a te et ait et ego
6 novi silete dixit autem ei Helias sede hic quia Dominus mi-
sit me ad Iordanem qui ait vivit Dominus et vivit anima tua
7 quia non derelinquam te ierunt igitur ambo pariter et quin-
quaginta viri de filiis prophetarum secuti sunt qui et steterunt
8 e contra longe illi autem ambo stabant super Iordanem tu-

litque Helias pallium suum et involvit illud et percussit aquas
quae divisae sunt in utramque partem et transierunt ambo per
siccum cumque transissent Helias dixit ad Heliseum postula 9
quod vis ut faciam tibi antequam tollar a te dixitque Heliseus
obsecro ut fiat duplex spiritus tuus in me qui respondit rem 10
difficilem postulasti attamen si videris me quando tollor a te
erit quod petisti si autem non videris non erit cumque perge- 11
rent et incedentes sermocinarentur ecce currus igneus et equi
ignei dividerunt utrumque et ascendit Helias per turbinem in
caelum Heliseus autem videbat et clamabat pater mi pater 12
mi currus Israhel et auriga eius et non vidit eum amplius ad-
prehenditque vestimenta sua et scidit illa in duas partes et 13
levavit pallium Heliae quod ceciderat ei reversusque stetit su-
per ripam Iordanis et pallio Heliae quod ceciderat ei percus- 14
sit aquas et dixit ubi est Deus Heliae etiam nunc percussitque
aquas et divisae sunt huc atque illuc et transiit Heliseus vi- 15
dentes autem filii prophetarum qui erant in Hiericho de contra
dixerunt requievit spiritus Heliae super Heliseum et venientes
in occursum eius adoraverunt eum proni in terram dixerunt- 16
que illi ecce cum servis tuis sunt quinquaginta viri fortes qui
possint ire et quaerere dominum tuum ne forte tulerit eum spi-
ritus Domini et proiecerit in uno montium aut in una vallium
qui ait nolite mittere coegeruntque eum donec adquiesceret et 17
diceret mittite et miserunt quinquaginta viros qui cum quae-
sissent tribus diebus non invenerunt et reversi sunt ad eum 18
at ille habitabat in Hiericho dixitque eis numquid non dixi
vobis nolite ire dixerunt quoque viri civitatis ad Heliseum ec- 19
ce habitatio civitatis huius optima est sicut tu ipse domine
perspicis sed aquae pessimae sunt et terra sterilis at ille ait 20
adferte mihi vas novum et mittite in illud sal qui cum adtulis-
sent egressus ad fontem aquarum misit in eum sal et ait haec 21
dicit Dominus sanavi aquas has et non erit ultra in eis mors
neque sterilitas sanatae sunt ergo aquae usque ad diem hanc 22
iuxta verbum Helisei quod locutus est ascendit autem inde 23
Bethel cumque ascenderet per viam pueri parvi egressi sunt
de civitate et includebant ei dicentes ascende calve ascende cal-
ve qui cum se respexisset vidit eos et maledixit eis in nomine 24

Domini egressique sunt duo ursi de saltu et laceraverunt ex eis
25 quadraginta duos pueros abiit autem inde in montem Carmeli
et inde reversus est Samariam

III Ioram vero filius Ahab regnavit super Israhel in Samaria
anno octavodecimo Iosaphat regis Iudae regnavitque duode-
2 cim annis et fecit malum coram Domino sed non sicut pater
suus et mater tulit enim statuas Baal quas fecerat pater eius
3 verumtamen in peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare
4 fecit Israhel adhesit nec recessit ab eis porro Mesa rex Moab
nutriebat pecora multa et solvebat regi Israhel centum milia
5 agnorum et centum milia arietum cum velleribus suis cumque
mortuus fuisset Ahab praevaricatus est foedus quod habebat
6 cum rege Israhel egressus est igitur rex Ioram in die illa de
7 Samaria et recensuit universum Israhel misitque ad Iosaphat
regem Iuda dicens rex Moab recessit a me veni mecum contra
Moab ad proelium qui respondit ascendam qui meus est tuus
8 est populus meus populus tuus equi mei equi tui dixitque per
quam viam ascendemus at ille respondit per desertum Idu-
9 meae perrexerunt igitur rex Israhel et rex Iuda et rex Edom
et circumierunt per viam septem dierum nec erat aqua exer-
10 citui et iumentis quae sequebantur eos dixitque rex Israhel
eheu eheu eheu congregavit nos Dominus tres reges ut trade-
11 ret in manu Moab et ait Iosaphat estne hic propheta Domini
ut deprecemur Dominum per eum et respondit unus de servis
regis Israhel est hic Heliseus filius Saphat qui fundebat aquam
12 super manus Heliae et ait Iosaphat est apud eum sermo Do-
mini descenditque ad eum rex Israhel et Iosaphat et rex Edom
13 dixit autem Heliseus ad regem Israhel quid mihi et tibi est va-
de ad prophetas patris tui et matris tuae et ait illi rex Israhel
quare congregavit Dominus tres reges hos ut traderet eos in
14 manu Moab dixit autem Heliseus vivit Dominus exercituum
in cuius conspectu sto quod si non vultum Iosaphat regis Iu-
dae erubescerem ne adtendissem quidem te nec respexissem
15 nunc autem adducite mihi psalten cumque caneret psaltes fac-
16 ta est super eum manus Domini et ait haec dicit Dominus
17 facite alveum torrentis huius fossas et fossas haec enim dicit
Dominus non videbitis ventum neque pluviam et alveus iste

replebitur aquis et bibetis vos et familiae vestrae et iumenta
 vestra parumque hoc est in conspectu Domini insuper tradet 18
 etiam Moab in manu vestra et percutietis omnem civitatem 19
 munitam et omnem urbem electam et universum lignum fruc-
 tiferum succiditis cunctosque fontes aquarum obturabitis et
 omnem agrum egregium operietis lapidibus factum est igitur 20
 mane quando sacrificium offerri solet et ecce aquae venie-
 bant per viam Edom et repleta est terra aquis universi au- 21
 tem Moabitae audientes quod ascendissent reges ut pugnarent
 adversum eos convocaverunt omnes qui accincti erant balteo
 desuper et steterunt in terminis primoque mane surgentes et 22
 orto iam sole ex adverso aquarum viderunt Moabitae contra
 aquas rubras quasi sanguinem dixeruntque sanguis est gladii 23
 pugnaverunt reges contra se et caesi sunt mutuo nunc per-
 ge ad praedam Moab perrexeruntque in castra Israhel porro 24
 consurgens Israhel percussit Moab at illi fugerunt coram eis
 venerunt igitur qui vicerant et percusserunt Moab et civita- 25
 tes destruxerunt et omnem agrum optimum mittentes singuli
 lapides repleverunt et universos fontes aquarum obturaverunt
 et omnia ligna fructifera succiderunt ita ut muri tantum fic-
 tiles remanerent et circumdata est civitas a fundibulariis et
 magna ex parte percussa quod cum vidisset rex Moab prae- 26
 valuisse scilicet hostes tulit secum septingentos viros educentes
 gladium ut inrumperet ad regem Edom et non potuerunt ar- 27
 ripiensque filium suum primogenitum qui regnaturus erat pro
 eo obtulit holocaustum super murum et facta est indignatio
 magna in Israhel statimque recesserunt ab eo et reversi sunt
 in terram suam

mulier autem quaedam de uxoribus prophetarum clamabat **IV**
 ad Heliseum dicens servus tuus vir meus mortuus est et tu
 nosti quia servus tuus fuit timens Dominum et ecce creditor
 venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi cui dixit 2
 Heliseus quid vis ut faciam tibi dic mihi quid habes in domo
 tua at illa respondit non habeo ancilla tua quicquam in do-
 mo mea nisi parum olei quo unguear cui ait vade pete mutuo 3
 ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca et ingredere et 4
 claude ostium cum intrinsecus fueris tu et filii tui et mitte inde

5 in omnia vasa haec et cum plena fuerint tolles iuit itaque mul-
lier et clusit ostium super se et super filios suos illi offerebant
6 vasa et illa infundebat cumque plena fuissent vasa dixit ad
filium suum adfer mihi adhuc vas et ille respondit non habeo
7 stetitque oleum venit autem illa et indicavit homini Dei et
ille vade inquit vende oleum et redde creditori tuo tu autem
8 et filii tui vivite de reliquo facta est autem quaedam dies et
transiebat Heliseus per Sunam erat autem ibi mulier magna
quae tenuit eum ut comederet panem cumque frequenter inde
9 transiret devertebat ad eam ut comederet panem quae dixit
ad virum suum animadverto quod vir Dei sanctus est iste qui
10 transit per nos frequenter faciamus ergo cenaculum parvum
et ponamus ei in eo lectulum et mensam et sellam et candela-
11 brum ut cum venerit ad nos maneat ibi facta est igitur dies
12 quaedam et veniens devertit in cenaculum et requievit ibi di-
xitque ad Giezi puerum suum voca Sunamitin istam qui cum
13 vocasset eam et illa stetisset coram eo dixit ad puerum lo-
quere ad eam ecce sedule in omnibus ministrasti nobis quid
vis ut faciam tibi numquid habes negotium et vis ut loquar
regi sive principi militiae quae respondit in medio populi mei
14 habito et ait quid ergo vult ut faciam ei dixitque Giezi ne
15 quaeras filium enim non habet et vir eius senex est praecepit
itaque ut vocaret eam quae cum vocata fuisset et stetisset ad
16 ostium dixit ad eam in tempore isto et in hac eadem hora si
vita comes fuerit habebis in utero filium at illa respondit noli
17 quaeso domine mi vir Dei noli mentiri ancillae tuae et conce-
pit mulier et peperit filium in tempore et in hora eadem quam
18 dixerat Heliseus crevit autem puer et cum esset quaedam dies
19 et egressus isset ad patrem suum ad messoros ait patri suo
caput meum caput meum at ille dixit puero tolle et duc eum
20 ad matrem suam qui cum tulisset et adduxisset eum ad ma-
trem suam posuit eum illa super genua sua usque ad meridiem
21 et mortuus est ascendit autem et conlocavit eum super lec-
22 tulum hominis Dei et clusit ostium et egressa vocavit virum
suum et ait mitte mecum obsecro unum de pueris et asinam
23 ut excurram usque ad hominem Dei et revertar qui ait illi
quam ob causam vadis ad eum hodie non sunt kalendae neque

sabbatum quae respondit vale stravitque asinam et praecepit 24
puero mina et propera ne mihi moram facias in eundo et hoc
age quod praecipio tibi profecta est igitur et venit ad virum 25
Dei in montem Carmeli cumque vidisset eam vir Dei de con-
tra ait ad Giezi puerum suum ecce Sunamitis illa vade ergo 26
in occursum eius et dic ei rectene agitur circa te et circa virum
tuum et circa filium tuum quae respondit recte cumque venis- 27
set ad virum Dei in monte adprehendit pedes eius et accessit
Giezi ut amoveret eam et ait homo Dei dimitte illam anima
enim eius in amaritudine est et Dominus celavit me et non
indicavit mihi quae dixit illi numquid petivi filium a domino 28
meo numquid non dixi tibi ne inludas me et ille ait ad Giezi 29
accinge lumbos tuos et tolle baculum meum in manu tua et
vade si occurrerit tibi homo non salutes eum et si salutaverit
te quispiam non respondeas illi et pones baculum meum
super faciem pueri porro mater pueri ait vivit Dominus et 30
vivit anima tua non dimittam te surrexit ergo et secutus est
eam Giezi autem praecesserat eos et posuerat baculum su- 31
per faciem pueri et non erat vox neque sensus reversusque est
in occursum eius et nuntiavit ei dicens non surrexit puer in- 32
gressus est ergo Heliseus domum et ecce puer mortuus iacebat
in lectulo eius ingressusque clusit ostium super se et puerum 33
et oravit ad Dominum et ascendit et incubuit super puerum 34
posuitque os suum super os eius et oculos suos super oculos
eius et manus suas super manus eius et incurvavit se super
eum et calefacta est caro pueri at ille reversus deambulavit in 35
domo semel huc et illuc et ascendit et incubuit super eum et
oscitavit puer septies aperuitque oculos et ille vocavit Giezi 36
et dixit ei voca Sunamitin hanc quae vocata ingressa est ad
eum qui ait tolle filium tuum venit illa et corruit ad pedes 37
eius et adoravit super terram tulitque filium suum et egressa
est et Heliseus reversus est in Galgala erat autem fames in 38
terra et filii prophetarum habitabant coram eo dixitque uni de
pueris suis pone ollam grandem et coque pulmentum filiis pro-
phetarum et egressus est unus in agrum ut colligeret herbas 39
agrestes invenitque quasi vitem silvestrem et collegit ex ea co-
locyntidas agri et implevit pallium suum et reversus concidit

40 in ollam pulmenti nesciebat enim quid esset infuderunt ergo
sociis ut comederent cumque gustassent de coctione exclama-
verunt dicentes mors in olla vir Dei et non potuerunt comedere
41 at ille adferte inquit farinam et misit in ollam et ait infunde
turbae et comedat et non fuit amplius quicquam amaritudinis
42 in olla vir autem quidam venit de Balsalisa deferens viro Dei
panes primitiarum et viginti panes hordiacios et frumentum
43 novum in pera sua at ille dixit da populo ut comedat respon-
ditque ei minister eius quantum est hoc ut adponam coram
centum viris rursum ille da ait populo ut comedat haec enim
44 dicit Dominus comedent et supererit posuit itaque coram eis
qui comederunt et superfuit iuxta verbum Domini

V Naaman princeps militiae regis Syriae erat vir magnus apud
dominum suum et honoratus per illum enim dedit Dominus sa-
2 lutem Syriae erat autem vir fortis et dives sed leprosus porro
de Syria egressi fuerant latrunculi et captivam duxerant de
terra Israhel puellam parvulam quae erat in obsequio uxoris
3 Naaman quae ait ad dominam suam utinam fuisset dominus
meus ad prophetam qui est in Samaria profecto curasset eum
4 a lepra quam habet ingressus est itaque Naaman ad domi-
num suum et nuntiavit ei dicens sic et sic locuta est puella
5 de terra Israhel dixitque ei rex Syriae vade et mittam litte-
ras ad regem Israhel qui cum profectus esset et tulisset secum
decem talenta argenti et sex milia aureos et decem mutato-
6 ria vestimentorum detulit litteras ad regem Israhel in haec
verba cum acceperis epistulam hanc scito quod miserim ad te
7 Naaman servum meum ut cures eum a lepra sua cumque le-
gisset rex Israhel litteras scidit vestimenta sua et ait numquid
Deus sum ut occidere possim et vivificare quia iste misit ad me
ut curem hominem a lepra sua animadvertite et videte quod
8 occasiones quaerat adversum me quod cum audisset Heliseus
vir Dei scidisse videlicet regem Israhel vestimenta sua misit ad
eum dicens quare scidisti vestimenta tua veniat ad me et sciat
9 esse prophetam in Israhel venit ergo Naaman cum equis et
10 curribus et stetit ad ostium domus Helisei misitque ad eum
Heliseus nuntium dicens vade et lavare septies in Iordane et
11 recipiet sanitatem caro tua atque mundaberis iratus Naaman

recedebat dicens putabam quod egrederetur ad me et stans invocaret nomen Domini Dei sui et tangeret manu sua locum leprae et curaret me numquid non meliores sunt Abana et 12 Pharphar fluvii Damasci omnibus aquis Israhel ut laver in eis et munder cum ergo vertisset se et abiret indignans accesserunt 13 ad eum servi sui et locuti sunt ei pater si rem grandem dixisset tibi propheta certe facere debueras quanto magis quia nunc dixit tibi lavare et mundaberis descendit et lavit in Iordane septies iuxta sermonem viri Dei et restituta est caro eius sicut caro pueri parvuli et mundatus est reversusque ad virum 15 Dei cum universo comitatu suo venit et stetit coram eo et ait vere scio quod non sit Deus in universa terra nisi tantum in Israhel obsecro itaque ut accipias benedictionem a servo tuo at ille respondit vivit Dominus ante quem sto quia non 16 accipiam cumque vim faceret penitus non adquevit dixitque 17 Naaman ut vis sed obsecro concede mihi servo tuo ut tollam onus duorum burdonum de terra non enim faciet ultra servus tuus holocaustum aut victimam diis alienis nisi Domino hoc 18 autem solum est de quo depreceris Dominum pro servo tuo quando ingreditur dominus meus templum Remmon ut adoret et illo innitente super manum meam si adoravero in templo Remmon adorante me in eodem loco ut ignoscat mihi Dominus servo tuo pro hac re qui dixit ei vade in pace abiit ergo ab 19 eo electo terrae tempore dixitque Giezi puer viri Dei pepercit 20 dominus meus Naaman Syro isti ut non acciperet ab eo quae adtulit vivit Dominus quia curram post eum et accipiam ab eo aliquid et secutus est Giezi post tergum Naaman quem cum 21 vidisset ille currentem ad se desilivit de curru in occursum eius et ait rectene sunt omnia et ille ait recte dominus meus misit 22 me dicens modo venerunt ad me duo adulescentes de monte Ephraim ex filiis prophetarum da eis talentum argenti et vestes mutatorias duplices dixitque Naaman melius est ut accipias 23 duo talenta et coegit eum ligavitque duo talenta argenti in duobus saccis et duplicia vestimenta et inposuit duobus pueris suis qui et portaverunt coram eo cumque venisset iam vesperi 24 tulit de manu eorum et reposuit in domo dimisitque viros et abierunt ipse autem ingressus stetit coram domino suo et 25

dixit Heliseus unde venis Giezi qui respondit non ivit servus
26 tuus quoquam at ille nonne ait cor meum in praesenti erat
quando reversus est homo de curru suo in occursum tui nunc
igitur accepisti argentum et accepisti vestes ut emas oliveta et
27 vineta et oves et boves et servos et ancillas sed et lepra Naa-
man adhaerebit tibi et semini tuo in sempiternum et egressus
est ab eo leprosus quasi nix

VI dixerunt autem filii prophetarum ad Heliseum ecce locus
2 in quo habitamus coram te angustus est nobis eamus usque
ad Iordanem et tollant singuli de silva materias singulas ut
3 aedificemus nobis ibi locum ad habitandum qui dixit ite et
ait unus ex illis veni ergo et tu cum servis tuis respondit ego
4 veniam et abiit cum eis cumque venissent ad Iordanem cae-
5 debant ligna accidit autem ut cum unus materiem succidisset
caderet ferrum securis in aquam exclamavitque ille et ait eheu
6 eheu eheu domine mi et hoc ipsum mutuo acceperam dixit
autem homo Dei ubi cecidit at ille monstravit ei locum prae-
7 cidit ergo lignum et misit illuc natavitque ferrum et ait tolle
8 qui extendit manum et tulit illud rex autem Syriae pugna-
bat contra Israhel consiliumque iniit cum servis suis dicens in
9 loco illo et illo ponamus insidias misit itaque vir Dei ad re-
gem Israhel dicens cave ne transeas in loco illo quia ibi Syri
10 in insidiis sunt misit rex Israhel ad locum quem dixerat ei
vir Dei et praeoccupavit eum et observavit se ibi non semel
11 neque bis conturbatumque est cor regis Syriae pro hac re et
convocatis servis suis ait quare non indicastis mihi quis proditor
12 mei sit apud regem Israhel dixitque unus servorum eius
nequaquam domine mi rex sed Heliseus propheta qui est in
Israhel indicat regi Israhel omnia verba quaecumque locutus
13 fueris in conclavi tuo dixit eis ite et videte ubi sit ut mittam
et capiam eum adnuntiaveruntque ei dicentes ecce in Dothan
14 misit ergo illuc equos et currus et robur exercitus qui cum
15 venissent nocte circumdederunt civitatem consurgens autem
diluculo minister viri Dei egressus est viditque exercitum in cir-
cuitu civitatis et equos et currus nuntiavitque ei dicens eheu
16 eheu domine mi quid faciemus at ille respondit noli timere
17 plures enim nobiscum sunt quam cum illis cumque orasset

Heliseus ait Domine aperi oculos huius ut videat et aperuit Dominus oculos pueri et vidit et ecce mons plenus equorum et curruum igneorum in circuitu Helisei hostes vero descenderunt ad eum porro Heliseus oravit Dominum dicens percute obsecro gentem hanc caecitate percussitque eos Dominus ne viderent iuxta verbum Helisei dixit autem ad eos Heliseus non est haec via nec ista est civitas sequimini me et ostendam vobis virum quem quaeritis duxit ergo eos in Samariam cumque ingressi fuissent in Samaria dixit Heliseus Domine aperi oculos istorum ut videant aperuitque Dominus oculos eorum et viderunt esse se in medio Samariae dixitque rex Israhel ad Heliseum cum vidisset eos numquid percutiam eos pater mi at ille ait non percuties neque enim cepisti eos gladio et arcu tuo ut percutias pone panem et aquam coram eis ut comedant et bibant et vadant ad dominum suum adpositaque est eis ciborum magna praeparatio et comederunt et biberunt et dimisit eos abieruntque ad dominum suum et ultra non venerunt latrones Syriae in terram Israhel factum est autem post haec congregavit Benadad rex Syriae universum exercitum suum et ascendit et obsidebat Samariam factaque est fames magna in Samaria et tamdiu obsessa est donec venundaretur caput asini octoginta argenteis et quarta pars cabi stercoris columbarum quinque argenteis cumque rex Israhel transiret per murum mulier exclamavit ad eum dicens salva me domine mi rex qui ait non te salvet Dominus unde salvare te possum de area an de torculari dixitque ad eam rex quid tibi vis quae respondit mulier ista dixit mihi da filium tuum ut comedamus eum hodie et filium meum comedemus cras coximus ergo filium meum et comedimus dixitque ei die altera da filium tuum ut comedamus eum quae abscondit filium suum quod cum audisset rex scidit vestimenta sua et transiebat super murum viditque omnis populus cilicium quo vestitus erat ad carnem intrinsecus et ait haec mihi faciat Deus et haec addat si steterit caput Helisei filii Saphat super eum hodie Heliseus autem sedebat in domo sua et senes sedebant cum eo praemisit itaque virum et antequam veniret nuntius ille dixit ad senes numquid scitis quod miserit filius homicidae hic ut praecidatur caput meum

videte ergo cum venerit nuntius cludite ostium et non sinatis eum introire ecce enim sonitus pedum domini eius post eum
33 est et adhuc illo loquente eis apparuit nuntius qui veniebat ad eum et ait ecce tantum malum a Domino est quid amplius expectabo a Domino

VII dixit autem Heliseus audite verbum Domini haec dicit Dominus in tempore hoc cras modius similae uno statere erit et
2 duo modii hordei statere uno in porta Samariae respondens unus de ducibus super cuius manum rex incumberat homini Dei ait si Dominus fecerit etiam cataractas in caelo numquid poterit esse quod loqueris qui ait videbis oculis tuis et
3 inde non comedes quattuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum portae qui dixerunt ad invicem quid hic esse volumus
4 donec moriamur sive ingredi voluerimus civitatem fame moriemur sive manserimus hic moriendum nobis est venite igitur et transfugiamus ad castra Syriae si pepercerint nobis vivemus si autem occidere voluerint nihilominus moriemur sur-
5 rexerunt igitur vesperi ut venirent ad castra Syriae cumque venissent ad principium castrorum Syriae nullum ibidem reppererunt siquidem Dominus sonitum audiri fecerat in castris Syriae curruum et equorum et exercitus plurimi dixeruntque
6 ad invicem ecce mercede conduxit adversum nos rex Israhel reges Heththeorum et Aegyptiorum et venerunt super nos sur-
7 rexerunt ergo et fugerunt in tenebris et dereliquerunt tentoria sua et equos et asinos in castris fugeruntque animas tantum suas salvare cupientes igitur cum venissent leprosi illi
8 ad principium castrorum ingressi sunt unum tabernaculum et comederunt et biberunt tuleruntque inde argentum et aurum et vestes et abierunt et absconderunt et rursum reversi sunt ad aliud tabernaculum et inde similiter auferentes absconde-
9 runt dixeruntque ad invicem non recte facimus haec enim dies boni nuntii est si tacuerimus et noluerimus nuntiare usque mane sceleris arguemur venite eamus et nuntiemus in aula regis
10 cumque venissent ad portam civitatis narraverunt eis dicentes ivimus ad castra Syriae et nullum ibidem repperimus hominum nisi equos et asinos alligatos et fixa tentoria ierunt ergo
11 portarii et nuntiaverunt in palatio regis intrinsecus qui sur-

rexit nocte et ait ad servos suos dico vobis quid fecerint nobis
 Syri sciunt quia fame laboramus et idcirco egressi sunt de ca-
 stris et latitant in agris dicentes cum egressi fuerint de civitate
 capiemus eos viventes et tunc civitatem ingredi poterimus 13
 respondit autem unus servorum eius tollamus quinque equos qui
 remanserunt in urbe quia ipsi tantum sunt in universa multi-
 tudine Israhel alii enim consumpti sunt et mittentes explorare
 poterimus adduxerunt ergo duos equos misitque rex ad castra 14
 Syrorum dicens ite videte qui abierunt post eos usque ad Ior- 15
 danem ecce autem omnis via plena erat vestibibus et vasis quae
 proiecerant Syri cum turbarentur reversique nuntii indicave-
 runt regi et egressus populus diripuit castra Syriae factusque 16
 est modius similiae statere uno et duo modii hordei statere uno
 iuxta verbum Domini porro rex ducem illum in cuius manu 17
 incubuerat constituit ad portam quem conculcavit turba in in-
 troitu et mortuus est iuxta quod locutus fuerat vir Dei quando
 descenderat rex ad eum factumque est secundum sermonem 18
 viri Dei quem dixerat regi quando ait duo modii hordei statere
 uno erunt et modius similiae statere uno hoc eodem tempore
 cras in porta Samariae quando responderat dux ille viro Dei 19
 et dixerat etiam si Dominus fecerit cataractas in caelo num-
 quid fieri poterit quod loqueris et dixit ei videbis oculis tuis
 et inde non comedes evenit ergo ei sicut praedictum erat et 20
 conculcavit eum populus in porta et mortuus est

Heliseus autem locutus est ad mulierem cuius vivere fece- **VIII**
 rat filium dicens surge vade tu et domus tua et peregrinare
 ubicumque reppereris vocavit enim Dominus famem et veniet
 super terram septem annis quae surrexit et fecit iuxta ver- 2
 bum hominis Dei et vadens cum domo sua peregrinata est in
 terra Philisthim diebus multis cumque finiti essent anni sep- 3
 tem reversa est mulier de terra Philisthim et egressa est ut
 interpellaret regem pro domo sua et agris suis rex autem lo- 4
 quebatur cum Giezi puero viri Dei dicens narra mihi omnia
 magnalia quae fecit Heliseus cumque ille narraret regi quo- 5
 modo mortuum suscitasset apparuit mulier cuius vivificaverat
 filium clamans ad regem pro domo sua et pro agris suis dixit-
 que Giezi domine mi rex haec est mulier et hic filius eius quem

6 suscitavit Heliseus et interrogavit rex mulierem quae narravit
ei deditque ei rex eunuchum unum dicens restitue ei omnia
quae sua sunt et universos redditus agrorum a die qua reliquit
7 terram usque ad praesens venit quoque Heliseus Damascum
et Benadad rex Syriae aegrotabat nuntiaveruntque ei dicentes
8 venit vir Dei huc et ait rex ad Azahel tolle tecum munera et
vade in occursum viri Dei et consule Dominum per eum dicens
9 si evadere potero de infirmitate mea hac ivit igitur Azahel in
occursum eius habens secum munera et omnia bona Damasci
onera quadraginta camelorum cumque stetisset coram eo ait
filius tuus Benadad rex Syriae misit me ad te dicens si sanari
10 potero de infirmitate mea hac dixitque ei Heliseus vade dic
ei sanaberis porro ostendit mihi Dominus quia morte morie-
11 tur stetitque cum eo et conturbatus est usque ad suffusionem
12 vultus flevitque vir Dei cui Azahel ait quare dominus meus
flet at ille respondit quia scio quae factururus sis filiis Israhel
mala civitates eorum munitas igne succendes et iuvenes eo-
rum interficies gladio et parvulos eorum elides et praegnantes
13 divides dixitque Azahel quid enim sum servus tuus canis ut
faciam rem istam magnam et ait Heliseus ostendit mihi Domi-
14 nus te regem Syriae fore qui cum recessisset ab Heliseo venit
ad dominum suum qui ait ei quid tibi dixit Heliseus at ille
15 respondit dixit mihi recipiet sanitatem cumque venisset dies
altera tulit sagulum et infudit aqua et expandit super faciem
16 eius quo mortuo regnavit Azahel pro eo anno quinto Ioram
filii Ahab regis Israhel et Iosaphat regis Iuda regnavit Ioram
17 filius Iosaphat rex Iuda triginta duorum erat annorum cum
18 regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem ambu-
lavitque in viis regum Israhel sicut ambulaverat domus Ahab
filia enim Ahab erat uxor eius et fecit quod malum est coram
19 Domino noluit autem Dominus disperdere Iudam propter Da-
vid servum suum sicut promiserat ei ut daret illi lucernam et
20 filiis eius cunctis diebus in diebus eius recessit Edom ne es-
21 set sub Iuda et constituit sibi regem venitque Ioram Seira
et omnis currus cum eo et surrexit nocte percussitque Idu-
meos qui eum circumdederant et principes curruum populus
22 autem fugit in tabernacula sua recessit ergo Edom ne esset

sub Iuda usque ad diem hanc tunc recessit et Lobna in tempore illo reliqua autem sermonum Ioram et universa quae fecit 23
 nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda et dormivit Ioram cum patribus suis sepultusque est cum eis 24
 in civitate David et regnavit Ahazias filius eius pro eo anno 25
 duodecimo Ioram filii Ahab regis Israhel regnavit Ahazias filius Ioram regis Iudae viginti duorum annorum erat Ahazias cum 26
 regnare coepisset et uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Athalia filia Amri regis Israhel et ambulavit in 27
 viis domus Ahab et fecit quod malum est coram Domino sicut domus Ahab gener enim domus Ahab fuit abiit quoque cum 28
 Ioram filio Ahab ad proeliandum contra Azahel regem Syriae in Ramoth Galaad et vulneraverunt Syri Ioram qui reversus 29
 est ut curaretur in Hiezrahel quia vulneraverant eum Syri in Rama proeliantem contra Azahel regem Syriae porro Ahazias filius Ioram rex Iuda descendit invisere Ioram filium Ahab in Hiezrahel quia aegrotabat

Heliseus autem propheta vocavit unum de filiis prophetarum et ait illi accinge lumbos tuos et tolle lenticulam olei IX
 hanc in manu tua et vade in Ramoth Galaad cumque veneris illuc videbis Hieu filium Iosaphat filii Namsi et ingressus suscitabis eum de medio fratrum suorum et introduces interiorius cubiculum tenensque lenticulam olei fundes super caput 2
 eius et dices haec dicit Dominus unxi te regem super Israhel aperiesque ostium et fugies et non ibi subsistes abiit ergo 4
 adulescens puer prophetae Ramoth Galaad et ingressus est 5
 ecce autem principes exercitus sedebant et ait verbum mihi ad te princeps dixitque Hieu ad quem ex omnibus nobis at ille dixit ad te o princeps et surrexit et ingressus est cubiculum at ille fudit oleum super caput eius et ait haec dicit 6
 Dominus Deus Israhel unxi te regem super populum Domini Israhel et percuties domum Ahab domini tui ut ulciscar 7
 sanguinem servorum meorum prophetarum et sanguinem omnium servorum Domini de manu Hiezabel perdamque omnem 8
 domum Ahab et interficiam de Ahab mingentem ad parietem et clausum et novissimum in Israhel et dabo domum Ahab 9
 sicut domum Hieroboam filii Nabath et sicut domum Baasa

10 filii Ahia Hiezabel quoque comedent canes in agro Hiezrahel
11 nec erit qui sepeliat eam aperuitque ostium et fugit Hieu au-
tem egressus est ad servos domini sui qui dixerunt ei rectene
sunt omnia quid venit insanus iste ad te qui ait eis nostis ho-
12 minem et quid locutus sit at illi responderunt falsum est sed
magis narra nobis qui ait eis haec et haec locutus est mihi et
13 ait haec dicit Dominus unxi te regem super Israhel festina-
verunt itaque et unusquisque tollens pallium suum posuerunt
sub pedibus eius in similitudinem tribunalis et cecinerunt tuba
14 atque dixerunt regnavit Hieu coniuravit ergo Hieu filius Iosa-
phat filii Namsi contra Ioram porro Ioram obsederat Ramoth
15 Galaad ipse et omnis Israhel contra Azahel regem Syriae et
reversus fuerat ut curaretur in Hiezrahel propter vulnera quia
percusserant eum Syri proeliantem contra Azahel regem Sy-
riae dixitque Hieu si placet vobis nemo egrediatur profugus de
16 civitate ne vadat et nuntiet in Hiezrahel et ascendit et pro-
fectus est in Hiezrahel Ioram enim aegrotabat ibi et Ahazia
17 rex Iuda descenderat ad visitandum Ioram igitur speculator
qui stabat super turrem Hiezrahel vidit globum Hieu venientis
et ait video ego globum dixitque Ioram tolle currum et mitte
18 in occursum eorum et dicat vadens rectene sunt omnia abiit
igitur qui ascenderat currum in occursum eius et ait haec di-
cit rex pacata sunt omnia dixitque ei Hieu quid tibi et paci
transi et sequere me nuntiavit quoque speculator dicens venit
19 nuntius ad eos et non revertitur misit etiam currum equorum
secundum venitque ad eos et ait haec dicit rex num pax est et
20 ait Hieu quid tibi et paci transi et sequere me nuntiavit au-
tem speculator dicens venit usque ad eos et non revertitur est
autem incessus quasi incessus Hieu filii Namsi praeceps enim
21 graditur et ait Ioram iunge currum iunxeruntque currum eius
et egressus est Ioram rex Israhel et Ahazias rex Iuda singuli
in curribus suis egressique sunt in occursum Hieu et invene-
22 runt eum in agro Naboth Hiezrahelitis cumque vidisset Ioram
Hieu dixit pax est Hieu at ille respondit quae pax adhuc for-
nicationes Hiezabel matris tuae et veneficia eius multa vigent
23 convertit autem Ioram manum suam et fugiens ait ad Ahaziam
24 insidiae Ahazia porro Hieu tetendit arcum manu et percussit

Ioram inter scapulas et egressa est sagitta per cor eius statim-
 que corruit in curru suo dixitque Hieu ad Baddacer ducem 25
 tolle proice eum in agro Naboth Hiezrahelitae memini enim
 quando ego et tu sedentes in curru sequebamur Ahab patrem
 huius quod Dominus onus hoc levaverit super eum dicens si 26
 non pro sanguine Naboth et pro sanguine filiorum eius quem
 vidi heri ait Dominus reddam tibi in agro isto dicit Domi-
 nus nunc igitur tolle proice eum in agro iuxta verbum Domini
 Ahazias autem rex Iuda videns hoc fugit per viam domus hor- 27
 ti persecutusque est eum Hieu et ait etiam hunc percutite in
 curru suo in ascensu Gaber qui est iuxta Ieblaam qui fugit
 in Mageddo et mortuus est ibi et inposuerunt eum servi eius 28
 super currum suum et tulerunt Hierusalem sepelieruntque in
 sepulchro cum patribus suis in civitate David anno undecimo 29
 Ioram filii Ahab rege Ahazia super Iudam venit Hieu Hiez- 30
 rahel porro Hiezabel introitu eius audito depinxit oculos suos
 stibio et ornavit caput suum et respexit per fenestram ingre- 31
 dientem Hieu per portam et ait numquid pax esse potest Zamri
 qui interfecit dominum suum levavitque Hieu faciem suam ad 32
 fenestram et ait quae est ista et inclinaverunt se ad eum duo
 vel tres eunuchi at ille dixit eis praecipitate eam deorsum et 33
 praecipitaverunt eam aspersusque est sanguine paries et equo-
 rum unguulae qui conculcaverunt eam cumque ingressus esset 34
 et comederet bibissetque ait ite videte maledictam illam et
 sepelite eam quia filia regis est cumque issent ut sepelirent 35
 eam non invenerunt nisi calvariam et pedes et summas ma-
 nus reversique nuntiaverunt ei et ait Hieu sermo Domini est 36
 quem locutus est per servum suum Heliam Thesbiten dicens in
 agro Hiezrahel comedent canes carnes Hiezabel et erunt car- 37
 nes Hiezabel sicut stercus super faciem terrae in agro Hiezrahel
 ita ut praetereuntes dicant haecine est illa Hiezabel

erant autem Ahab septuaginta filii in Samaria scripsit ergo **X**
 Hieu litteras et misit in Samariam ad optimates civitatis et
 ad maiores natu et ad nutricios Ahab dicens statim ut acce- 2
 peritis litteras has qui habetis filios domini vestri et currus et
 equos et civitates firmas et arma eligite meliorem et eum qui 3
 vobis placuerit de filiis domini vestri et ponite eum super so-

4 lium patris sui et pugnate pro domo domini vestri timuerunt
illi vehementer et dixerunt ecce duo reges non potuerunt stare
5 coram eo et quomodo nos valebimus resistere miserunt ergo
praepositus domus et praefectus civitatis et maiores natu et
nutricii ad Hieu dicentes servi tui sumus quaecumque iusse-
ris faciemus nec constituemus regem quodcumque tibi placet
6 fac rescripsit autem eis litteras secundo dicens si mei estis et
oboeditis mihi tollite capita filiorum domini vestri et venite
ad me hac eadem hora cras in Hiezrahel porro filii regis sep-
7 tuaginta viri apud optimates civitatis nutriebantur cumque
venissent litterae ad eos tulerunt filios regis et occiderunt sep-
tuaginta viros et posuerunt capita eorum in cofinis et miserunt
8 ad eum in Hiezrahel venit autem nuntius et indicavit ei dicens
adtulerunt capita filiorum regis qui respondit ponite ea duos
9 acervos iuxta introitum portae usque mane cumque diluxis-
set egressus est et stans dixit ad omnem populum iusti estis
si ego coniuravi contra dominum meum et interfeci eum quis
10 percussit omnes hos videte ergo nunc quoniam non cecidit de
sermonibus Domini in terram quos locutus est Dominus super
domum Ahab et Dominus fecit quod locutus est in manu servi
11 sui Heliae percussit igitur Hieu omnes qui reliqui erant de do-
mo Ahab in Hiezrahel et universos optimates eius et notos et
12 sacerdotes donec non remanerent ex eo reliquiae et surrexit
et venit in Samariam cumque venisset ad Camaram pastorum
13 in via invenit fratres Ahaziae regis Iuda dixitque ad eos qui-
nam estis vos at illi responderunt fratres Ahaziae sumus et
14 descendimus ad salutandos filios regis et filios reginae qui ait
conprehendite eos vivos quos cum comprehendissent vivos iu-
gulaverunt eos in cisterna iuxta Camaram quadraginta duos
15 viros et non reliquit ex eis quemquam cumque abisset inde
invenit Ionadab filium Rechab in occursum sibi et benedixit ei
et ait ad eum numquid est cor tuum rectum sicut cor meum
cum corde tuo et ait Ionadab est si est inquit da manum tuam
16 qui dedit manum suam at ille levavit eum ad se in curru di-
xitque ad eum veni mecum et vide zelum meum pro Domino et
17 inpositum curru suo duxit in Samariam et percussit omnes
qui reliqui fuerant de Ahab in Samaria usque ad unum iuxta

verbum Domini quod locutus est per Heliam congregavit ergo 18
Hieu omnem populum et dixit ad eos Ahab coluit Baal parum
ego autem colam eum amplius nunc igitur omnes prophetas 19
Baal et universos servos eius et cunctos sacerdotes ipsius voca-
te ad me nullus sit qui non veniat sacrificium enim grande est
mihi Baal quicumque defuerit non vivet porro Hieu faciebat
hoc insidiose ut disperderet cultores Baal dixit sanctificate 20
diem sollemnem Baal vocavitque et misit in universos termi- 21
nos Israhel et venerunt cuncti servi Baal non fuit residuus ne
unus quidem qui non veniret et ingressi sunt templum Baal et
repleta est domus Baal a summo usque ad summum dixitque 22
his qui erant super vestes proferte vestimenta universis servis
Baal et protulerunt eis vestes ingressusque Hieu et Ionadab 23
filius Rechab templum Baal et ait cultoribus Baal perquirite et
videte ne quis forte vobiscum sit de servis Domini sed ut sint
soli servi Baal ingressi sunt igitur ut facerent victimas et ho- 24
locausta Hieu autem praeparaverat sibi foris octoginta viros et
dixerat eis quicumque fugerit de hominibus his quos ego addu- 25
xero in manus vestras anima eius erit pro anima illius factum
est ergo cum completum esset holocaustum praecepit Hieu mili-
tibus et ducibus suis ingredimini et percutite eos nullus evadat
percusseruntque eos ore gladii et proiecerunt milites et duces
et ierunt in civitatem templi Baal et protulerunt statuam de 26
fano Baal et conbuserunt et comminuerunt eam destruxerunt 27
quoque aedem Baal et fecerunt pro ea latrinas usque ad diem
hanc delevit itaque Hieu Baal de Israhel verumtamen a pec- 28, 29
catis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecerat Israhel non
recessit nec dereliquit vitulos aureos qui erant in Bethel et in
Dan dixit autem Dominus ad Hieu quia studiose fecisti quod 30
rectum erat et placebat in oculis meis et omnia quae erant in
corde meo fecisti contra domum Ahab filii tui usque ad quar-
tam generationem sedebunt super thronum Israhel porro Hieu 31
non custodivit ut ambularet in lege Domini Dei Israhel in toto
corde suo non enim recessit a peccatis Hieroboam qui peccare
fecerat Israhel in diebus illis coepit Dominus taedere super 32
Israhel percussitque eos Azahel in universis finibus Israhel a 33
Iordane contra orientalem plagam omnem terram Galaad et

Gad et Ruben et Manasse ab Aroer quae est super torrentem
34 Arnon et Galaad et Basan reliqua autem verborum Hieu et
universa quae fecit et fortitudo eius nonne haec scripta sunt in
35 libro verborum dierum regum Israhel et dormivit Hieu cum
patribus suis sepelieruntque eum in Samaria et regnavit Ioa-
36 chaz filius eius pro eo dies autem quos regnavit Hieu super
Israhel viginti et octo anni sunt in Samaria

XI Athalia vero mater Ahaziae videns mortuum filium suum
2 surrexit et interfecit omne semen regium tollens autem Iosa-
ba filia regis Ioram soror Ahaziae Ioas filium Ahaziae furata
est eum de medio filiorum regis qui interficiebantur et nutri-
cem eius de triclinio et abscondit eum a facie Athaliae ut non
3 interficeretur eratque cum ea in domo Domini clam sex annis
4 porro Athalia regnavit super terram anno autem septimo mi-
sit Ioiada et adsumens centuriones et milites introduxit ad se in
templum Domini pepigitque cum eis foedus et adiurans eos in
5 domo Domini ostendit eis filium regis et praecepit illis dicens
6 iste sermo quem facere debetis tertia pars vestrum introeat
sabbato et observet excubitum domus regis tertia autem pars
sit ad portam Sir et tertia pars ad portam quae est post ha-
bitaculum scutariorum et custodietis excubitum domus Messa
7 duae vero partes e vobis omnes egredientes sabbato custodiant
8 excubias domus Domini circum regem et vallabitis eum ha-
bentes arma in manibus vestris si quis autem ingressus fuerit
septum templi interficiatur erisque cum rege introeunte et
9 egrediente et fecerunt centuriones iuxta omnia quae praece-
perat eis Ioiada sacerdos et adsumentes singuli viros suos qui
ingrediebantur sabbatum cum his qui egrediebantur e sabbato
10 venerunt ad Ioiada sacerdotem qui dedit eis hastas et arma
11 regis David quae erant in domo Domini et steterunt singuli
habentes arma in manu sua a parte templi dextra usque ad
12 partem sinistram altaris et aedis circum regem produxitque
filium regis et posuit super eum diadema et testimonium fece-
runtque eum regem et unxerunt et plaudentes manu dixerunt
13 vivat rex audivit Athalia vocem currentis populi et ingres-
14 sa ad turbas in templum Domini vidit regem stantem super
tribunal iuxta morem et cantores et tubas propter eum om-

nemque populum terrae laetantem et canentem tubis et scidit
 vestimenta sua clamavitque coniuratio coniuratio praecepit 15
 autem Ioiada centurionibus qui erant super exercitum et ait
 eis educite eam extra consepta templi et quicumque secutus
 eam fuerit feriatur gladio dixerat enim sacerdos non occida-
 tur in templo Domini inposueruntque ei manus et inpegerunt 16
 eam per viam introitus equorum iuxta palatium et interfecta
 est ibi pepigit igitur Ioiada foedus inter Dominum et inter re- 17
 gem et inter populum ut esset populus Domini et inter regem
 et populum ingressusque est omnis populus terrae templum 18
 Baal et destruxerunt aras eius et imagines contriverunt valide
 Matthan quoque sacerdotem Baal occiderunt coram altari et
 posuit sacerdos custodias in domo Domini tulitque centurio- 19
 nes et Cherethi et Felethi legiones et omnem populum terrae
 deduxeruntque regem de domo Domini et venerunt per viam
 portae scutariorum in palatium et sedit super thronum reg-
 gum laetatusque est omnis populus terrae et civitas conquie- 20
 vit Athalia autem occisa est gladio in domo regis septemque 21
 annorum erat Ioas cum regnare coepisset

anno septimo Hieu regnavit Ioas quadraginta annis regnavit **XII**
 in Hierusalem nomen matris eius Sebia de Bersabee fecitque 2
 Ioas rectum coram Domino cunctis diebus quibus docuit eum
 Ioiada sacerdos verumtamen excelsa non abstulit adhuc popu- 3
 lus immolabat et adolebat in excelsis incensum dixitque Ioas 4
 ad sacerdotes omnem pecuniam sanctorum quae inlata fuerit
 in templum Domini a praetereuntibus quae offertur pro pretio
 animae et quam sponte et arbitrio cordis sui inferunt in tem-
 plum Domini accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum 5
 et instaurent sarta tecta domus si quid necessarium viderint
 instauratione igitur usque ad vicesimum tertium annum regis 6
 Ioas non instauraverunt sacerdotes sarta tecta templi vocavit- 7
 que rex Ioas Ioiada pontificem et sacerdotes dicens eis quare
 sarta tecta non instaurastis templi nolite ergo amplius acci-
 pere pecuniam iuxta ordinem vestrum sed ad instaurationem
 templi reddite eam prohibitiveque sunt sacerdotes ultra accipe- 8
 re pecuniam a populo et instaurare sarta tecta domus et tulit 9
 Ioiada pontifex gazofilacium unum aperuitque foramen desu-

per et posuit illud iuxta altare ad dexteram ingredientium domum Domini mittebantque in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnem pecuniam quae deferebatur ad templum Domini
10 cumque viderent nimiam pecuniam esse in gazofilacio ascendebat scriba regis et pontifex effundebantque et numerabant
11 pecuniam quae inveniebatur in domo Domini et dabant eam iuxta numerum atque mensuram in manu eorum qui praeerant cementariis domus Domini qui inpendebant eam in fabris lignorum et in cementariis his qui operabantur in domo Domini
12 et sarta tecta faciebant et in his qui caedebant saxa et ut emerent ligna et lapides qui excidebantur ita ut impleteretur instauratio domus Domini in universis quae indigebant
13 expensa ad muniendam domum verumtamen non fiebant ex eadem pecunia hydriae templi Domini et fuscinulae et turibula et tubae omne vas aureum et argenteum de pecunia quae
14 inferebatur in templum Domini his enim qui faciebant opus dabatur ut instauraretur templum Domini et non fiebat ratio his hominibus qui accipiebant pecuniam ut distribuerent
15 eam artificibus sed in fide tractabant eam pecuniam vero pro delicto et pecuniam pro peccatis non inferebant in templum Domini quia sacerdotum erat tunc ascendit Azahel rex Syriae
16 et pugnabat contra Geth cepitque eam et direxit faciem suam ut ascenderet in Hierusalem quam ob rem tulit Ioas rex Iuda omnia sanctificata quae consecraverant Iosaphat et Ioram et Ahazia patres eius reges Iuda et quae ipse obtulerat et universum argentum quod inveniri potuit in thesauris templi Domini
17 et in palatio regis misitque Azaheli regi Syriae et recessit ab Hierusalem reliqua autem sermonum Ioas et universa quae
18 fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda surrexerunt autem servi eius et coniuraverunt inter se
19 percusseruntque Ioas in domo Mello in descensu Sela Iozachar namque filius Semath et Iozabad filius Somer servi eius percusserunt eum et mortuus est et sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David regnavitque Amasias filius eius pro eo

XIII anno vicesimo tertio Ioas filii Ahaziae regis Iudae regnavit Ioachaz filius Hieu super Israhel in Samaria decem et septem
2 annis et fecit malum coram Domino secutusque est peccata

Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel non declinavit
ab eis iratusque est furor Domini contra Israhel et tradidit 3
eos in manu Azahelis regis Syriae et in manu Benadad filii
Azahel cunctis diebus deprecatus est autem Ioachaz faciem 4
Domini et audivit eum Dominus vidit enim angustiam Isra-
hel qua adriverat eos rex Syriae et dedit Dominus Israheli 5
salvatorem et liberatus est de manu Syriae habitaveruntque
filii Israhel in tabernaculis suis sicut heri et nudius tertius ve- 6
rumtamen non recesserunt a peccatis domus Hieroboam qui
peccare fecit Israhel in ipsis ambulaverunt siquidem et lucus
permansit in Samaria et non sunt derelicti Ioachaz de popu- 7
lo nisi quinquaginta equites et decem currus et decem milia
peditum interfecerat enim eos rex Syriae et redegerat quasi
pulverem in tritura areae reliqua autem sermonum Ioachaz 8
et universa quae fecit sed et fortitudo eius nonne haec scrip-
ta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel dormivitque 9
Ioachaz cum patribus suis et sepelierunt eum in Samaria re-
gnavitque Ioas filius eius pro eo anno tricesimo septimo Ioas 10
regis Iuda regnavit Ioas filius Ioachaz super Israhel in Samaria
sedecim annis et fecit quod malum est in conspectu Domini 11
non declinavit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabath qui
peccare fecit Israhel in ipsis ambulavit reliqua autem sermo- 12
num Ioas et universa quae fecit sed et fortitudo eius quomodo
pugnaverit contra Amasiam regem Iuda nonne haec scripta
sunt in libro sermonum regum Israhel et dormivit Ioas cum 13
patribus suis Hieroboam autem sedit super solium eius por-
ro Ioas sepultus est in Samaria cum regibus Israhel Heliseus 14
autem aegrotabat infirmitate qua et mortuus est descenditque
ad eum Ioas rex Israhel et flebat coram eo dicebatque pater
mi pater mi currus Israhel et auriga eius et ait illi Heliseus 15
adfer arcum et sagittas cumque adtulisset ad eum arcum et
sagittas dixit ad regem Israhel pone manum tuam super ar- 16
cum et cum posuisset ille manum suam superposuit Heliseus
manus suas manibus regis et ait aperi fenestram orientalem 17
cumque aperuisset dixit Heliseus iace sagittam et iecit et ait
Heliseus sagitta salutis Domini et sagitta salutis contra Syriam
percutiesque Syriam in Afec donec consumas eam et ait tolle 18

sagittas qui cum tulisset rursus dixit ei percute iaculo terram
19 et cum percussisset tribus vicibus et stetisset iratus est contra eum vir Dei et ait si percussisses quinquies aut sexies sive septies percussisses Syriam usque ad consummationem nunc
20 autem tribus vicibus percuties eam mortuus est ergo Heliseus et sepelierunt eum latrunculi quoque de Moab venerunt
21 in terra in ipso anno quidam autem sepelientes hominem viderunt latrunculos et proiecerunt cadaver in sepulchro Helisei quod ambulavit et tetigit ossa Helisei et revixit homo et stetit
22 super pedes suos igitur Azahel rex Syriae adflixit Israhel cunctis diebus Ioachaz et misertus est Dominus eorum et reversus est ad eos propter pactum suum quod habebat cum Abraham Isaac et Iacob et noluit disperdere eos neque proicere penitus
23 usque in praesens tempus mortuus est autem Azahel rex Syriae et regnavit Benadad filius eius pro eo porro Ioas filius Ioachaz tulit urbes de manu Benadad filii Azahel quas tulerat de manu Ioachaz patris sui iure proelii tribus vicibus percussit eum Ioas et reddidit civitates Israheli

XIV anno secundo Ioas filii Ioachaz regis Israhel regnavit Amasias filius Ioas regis Iuda viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset viginti autem et novem annis regnavit in
3 Hierusalem nomen matris eius Ioaden de Hierusalem et fecit rectum coram Domino verumtamen non ut David pater
4 eius iuxta omnia quae fecit Ioas pater suus fecit nisi hoc tantum quod excelsa non abstulit adhuc enim populus immolabat
5 et adolebat in excelsis cumque obtinisset regnum percussit servos suos qui interfecerant regem patrem suum filios autem eorum qui occiderant non occidit iuxta quod scriptum est in libro legis Mosi sicut praecepit Dominus dicens non morientur patres pro filiis neque filii morientur pro patribus sed
7 unusquisque in peccato suo morietur ipse percussit Edom in valle Salinarum decem milia et adprehendit Petram in proelio vocavitque nomen eius Iecethel usque in praesentem diem
8 tunc misit Amasias nuntios ad Ioas filium Ioachaz filii Hieu regis Israhel dicens veni et videamus nos remisitque Ioas rex Israhel ad Amasiam regem Iuda dicens carduus Libani misit ad cedrum quae est in Libano dicens da filiam tuam filio meo

uxorem transieruntque bestiae saltus quae sunt in Libano et
conculcaverunt carduum percutiens invaluisti super Edom et 10
sublevavit te cor tuum contentus esto gloria et sede in do-
mo tua quare provocas malum ut cadas tu et Iuda tecum et 11
non adquievit Amasias ascenditque Ioas rex Israhel et vide-
runt se ipse et Amasias rex Iuda in Bethsames oppido Iudae
percussusque est Iuda coram Israhel et fugerunt unusquisque 12
in tabernacula sua Amasiam vero regem Iuda filium Ioas filii 13
Ahaziae cepit Ioas rex Israhel in Bethsames et adduxit eum in
Hierusalem et interrupit murum Hierusalem a porta Ephraim
usque ad portam Anguli quadringentis cubitis tulitque omne 14
aurum et argentum et universa vasa quae inventa sunt in domo
Domini et in thesauris regis et obsides et reversus est Sama-
riam reliqua autem verborum Ioas quae fecit et fortitudo eius 15
qua pugnavit contra Amasiam regem Iuda nonne haec scrip-
ta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel dormivitque 16
Ioas cum patribus suis et sepultus est in Samaria cum regibus
Israhel et regnavit Hieroboam filius eius pro eo vixit autem 17
Amasias filius Ioas rex Iuda postquam mortuus est Ioas filius
Ioachaz regis Israhel viginti quinque annis reliqua autem ser- 18
monum Amasiae nonne haec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum Iuda factaque est contra eum coniuratio in Hie- 19
rusalem at ille fugit in Lachis miseruntque post eum in Lachis
et interfecerunt eum ibi et asportaverunt in equis sepultusque 20
est in Hierusalem cum patribus suis in civitate David tulit au- 21
tem universus populus Iudae Azariam annos natum sedecim et
constituerunt eum regem pro patre eius Amasia ipse aedifica- 22
vit Ahilam et restituit eam Iudae postquam dormivit rex cum
patribus suis anno quintodecimo Amasiae filii Ioas regis Iuda 23
regnavit Hieroboam filius Ioas regis Israhel in Samaria qua-
draginta et uno anno et fecit quod malum est coram Domino 24
non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabath qui
peccare fecit Israhel ipse restituit terminos Israhel ab introitu 25
Emath usque ad mare Solitudinis iuxta sermonem Domini Dei
Israhel quem locutus est per servum suum Ionam filium Ama- 26
thi prophetam qui erat de Geth quae est in Opher vidit enim
Dominus adffictionem Israhel amaram nimis et quod consump-

ti essent usque ad clausos carcere et extremos et non esset qui
27 auxiliaretur Israhel nec locutus est Dominus ut deleret no-
men Israhel sub caelo sed salvavit eos in manu Hieroboam filii
28 Ioas reliqua autem sermonum Hieroboam et universa quae
fecit et fortitudo eius qua proeliatu est et quomodo restituit
Damascum et Emath Iudae in Israhel nonne haec scripta sunt
29 in libro sermonum dierum regum Israhel dormivitque Hiero-
boam cum patribus suis regibus Israhel et regnavit Zaccharias
filius eius pro eo

XV anno vicesimo septimo Hieroboam regis Israhel regnavit
2 Azarias filius Amasiae regis Iudae sedecim annorum erat cum
regnare coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit in
3 Hierusalem nomen matris eius Iecelia de Hierusalem fecit-
que quod erat placitum coram Domino iuxta omnia quae fecit
4 Amasias pater eius verumtamen excelsa non est demolitus
adhuc populus sacrificabat et adolebat incensum in excelsis
5 percussit autem Dominus regem et fuit leprosus usque in diem
mortis suae et habitabat in domo libera seorsum Ioatham ve-
ro filius regis gubernabat palatium et iudicabat populum ter-
6 rae reliqua autem sermonum Azariae et universa quae fecit
nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iu-
7 da et dormivit Azarias cum patribus suis sepelieruntque eum
cum maioribus suis in civitate David et regnavit Ioatham fi-
8 lius eius pro eo anno tricesimo octavo Azariae regis Iudae
regnavit Zaccharias filius Hieroboam super Israhel in Samaria
9 sex mensibus et fecit quod malum est coram Domino sicut
fecerant patres eius non recessit a peccatis Hieroboam filii Na-
10 bath qui peccare fecit Israhel coniuravit autem contra eum
Sellum filius Iabes percussitque eum palam et interfecit regna-
11 vitque pro eo reliqua autem verborum Zacchariae nonne haec
12 scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel ipse est
sermo Domini quem locutus est ad Hieu dicens filii usque ad
quartam generationem sedebunt de te super thronum Israhel
13 factumque est ita Sellum filius Iabes regnavit tricesimo nono
anno Azariae regis Iudae regnavit autem uno mense in Samaria
14 et ascendit Manahem filius Gaddi de Thersa venitque Sama-
riam et percussit Sellum filium Iabes in Samaria et interfecit

eum regnavitque pro eo reliqua autem verborum Sellum et 15
coniuratio eius per quam tetendit insidias nonne haec scripta
sunt in libro sermonum dierum regum Israhel tunc percussit 16
Manahem Thapsam et omnes qui erant in ea et terminos eius
de Thersa noluerant enim aperire ei et interfecit omnes prae-
gnantes eius et scidit eas anno tricesimo nono Azariae regis 17
Iuda regnavit Manahem filius Gaddi super Israhel decem an-
nis in Samaria fecitque quod erat malum coram Domino non 18
recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit
Israhel cunctis diebus eius veniebat Phul rex Assyriorum in 19
terram et dabat Manahem Phul mille talenta argenti ut esset
ei in auxilio et firmaret regnum eius indixitque Manahem ar- 20
gentum super Israhel cunctis potentibus et divitibus ut daret
regi Assyriorum quinquaginta siclos argenti per singulos rever-
susque est rex Assyriorum et non est moratus in terra reliqua 21
autem sermonum Manahem et universa quae fecit nonne haec
scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel et dor- 22
mivit Manahem cum patribus suis regnavitque Phaceia filius
eius pro eo anno quinquagesimo Azariae regis Iudae regnavit 23
Phaceia filius Manahem super Israhel in Samaria biennio et 24
fecit quod erat malum coram Domino non recessit a peccatis
Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel coniuravit 25
autem adversum eum Phacee filius Romeliae dux eius et per-
cussit eum in Samaria in turre domus regiae iuxta Argob et
iuxta Ari et cum eo quinquaginta viros de filiis Galaaditarum
et interfecit eum regnavitque pro eo reliqua autem sermonum 26
Phaceia et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum Israhel anno quinquagesimo secun- 27
do Azariae regis Iudae regnavit Phacee filius Romeliae super
Israhel in Samaria viginti annis et fecit quod malum erat cor- 28
ram Domino non recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath
qui peccare fecit Israhel in diebus Phacee regis Israhel ven- 29
nit Theglathfalassar rex Assur et cepit Aiom et Abel domum
Maacha et Ianoe et Cedes et Asor et Galaad et Galileam uni-
versam terram Nepthalim et transtulit eos in Assyrios coniur- 30
ravit autem et tetendit insidias Osee filius Hela contra Phacee
filium Romeliae et percussit eum et interfecit regnavitque pro

31 eo vicesimo anno Ioatham filii Oziae reliqua autem sermo-
num Phacee et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in
32 libro sermonum dierum regum Israhel anno secundo Phacee
filii Romeliae regis Israhel regnavit Ioatham filius Oziae regis
33 Iuda viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset et
sedecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Hie-
34 rusa filia Sadoc fecitque quod erat placitum coram Domino
35 iuxta omnia quae fecerat Ozias pater suus operatus est ve-
rumtamen excelsa non abstulit adhuc populus immolabat et
adolebat incensum in excelsis ipse aedificavit portam domus
36 Domini sublimissimam reliqua autem sermonum Ioatham et
universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum
37 dierum regum Iuda in diebus illis coepit Dominus mittere in
38 Iudam Rasin regem Syriae et Phacee filium Romeliae et dor-
mivit Ioatham cum patribus suis sepultusque est cum eis in
civitate David patris sui et regnavit Ahaz filius eius pro eo

XVI anno septimodecimo Phacee filii Romeliae regnavit Ahaz
2 filius Ioatham regis Iuda viginti annorum erat Ahaz cum re-
gnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem non
fecit quod erat placitum in conspectu Domini Dei sui sicut Da-
3 vid pater eius sed ambulavit in via regum Israhel insuper et
filium suum consecravit transferens per ignem secundum idola
4 gentium quae dissipavit Dominus coram filiis Israhel immo-
labat quoque victimas et adolebat incensum in excelsis et in
5 collibus et sub omni ligno frondoso tunc ascendit Rasin rex
Syriae et Phacee filius Romeliae rex Israhel in Hierusalem ad
proeliandum cumque obsiderent Ahaz non valuerunt superare
6 eum in tempore illo restituit Rasin rex Syriae Ahilam Syriae
et eiecit Iudaeos de Ahilam et Idumei venerunt in Ahilam et
7 habitaverunt ibi usque in diem hanc misit autem Ahaz nun-
tios ad Theglathfalassar regem Assyriorum dicens servus tuus
et filius tuus ego sum ascende et salvum me fac de manu regis
Syriae et de manu regis Israhel qui consurrexerunt adversum
8 me et cum collegisset argentum et aurum quod invenire po-
tuit in domo Domini et in thesauris regis misit regi Assyriorum
9 munera qui et adquevit voluntati eius ascendit enim rex As-
syriorum in Damascum et vastavit eam et transtulit habitato-

res eius Cyrenen Rasin autem interfecit perrexitque rex Ahaz 10
in occursum Theglathfalassar regis Assyriorum in Damascum
cumque vidisset altare Damasci misit rex Ahaz ad Uriam sacerdotem exemplar eius et similitudinem iuxta omne opus eius extruxitque Urias sacerdos altare iuxta omnia quae praeceperat 11
rex Ahaz de Damasco ita fecit Urias sacerdos donec veniret rex Ahaz de Damasco cumque venisset rex de Damasco vidit 12
altare et veneratus est illud ascenditque et immolavit holocausta et sacrificium suum et libavit libamina et fudit sanguinem 13
pacificorum quae obtulerat super altare porro altare aeneum 14
quod erat coram Domino transtulit de facie templi et de loco altaris et de loco templi Domini posuitque illud ex latere altaris ad aquilonem praecepit quoque rex Ahaz Uriae sacerdoti 15
dicens super altare maius offer holocaustum matutinum et sacrificium vespertinum et holocaustum regis et sacrificium eius et holocaustum universi populi terrae et sacrificia eorum et libamina eorum et omnem sanguinem holocausti et universum sanguinem victimae super illud effundes altare vero aeneum erit paratum ad voluntatem meam fecit igitur Urias sacerdos 16
iuxta omnia quae praeceperat rex Ahaz tulit autem rex Ahaz 17
celatas bases et luterem qui erat desuper et mare deposuit de bubus aeneis qui sustentabant illud et posuit super pavimentum stratum lapide Musach quoque sabbati quod aedificaverat 18
in templo et ingressum regis exterius convertit in templo Domini propter regem Assyriorum reliqua autem verborum 19
Ahaz quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda dormivitque Ahaz cum patribus suis et 20
sepultus est cum eis in civitate David et regnavit Ezechias filius eius pro eo

anno duodecimo Ahaz regis Iuda regnavit Osee filius Hela **XVII**
in Samaria super Israhel novem annis fecitque malum coram 2
Domino sed non sicut reges Israhel qui ante eum fuerant contra hunc ascendit Salmanassar rex Assyriorum et factus est ei 3
Osee servus reddebatque illi tributa cumque deprehendisset 4
rex Assyriorum Osee quod rebellare nitens misisset nuntios ad Sua regem Aegypti ne praestaret tributa regi Assyriorum sicut singulis annis solitus erat obsedit eum et vinctum misit

5 in carcerem pervagatusque est omnem terram et ascendens
6 Samariam obsedit eam tribus annis anno autem nono Osee
cepit rex Assyriorum Samariam et transtulit Israhel in Assy-
rios posuitque eos in Ala et in Habor iuxta fluvium Gozan
7 in civitatibus Medorum factum est enim cum peccassent filii
Israhel Domino Deo suo qui eduxerat eos de terra Aegypti de
8 manu Pharaonis regis Aegypti coluerunt deos alienos et amb-
lulaverunt iuxta ritum gentium quas consumpserat Dominus
in conspectu filiorum Israhel et regum Israhel quia similiter
9 fecerant et operuerunt filii Israhel verbis non rectis Dominum
Deum suum et aedificaverunt sibi excelsa in cunctis urbibus
10 suis a turre custodum usque ad civitatem munitam fecerunt-
que sibi statuas et lucos in omni colle sublimi et subter omne
11 lignum nemorosum et adolebant ibi incensum super aras in
more gentium quas transtulerat Dominus a facie eorum fece-
12 runtque verba pessima inritantes Dominum et coluerunt in-
munditias de quibus praecepit Dominus eis ne facerent verbum
13 hoc et testificatus est Dominus in Israhel et in Iuda per ma-
num omnium prophetarum et videntum dicens revertimini a
viis vestris pessimis et custodite praecepta mea et caerimo-
nias iuxta omnem legem quam praecepi patribus vestris et si-
14 cut misi ad vos in manu servorum meorum prophetarum qui
non audierunt sed induraverunt cervicem suam iuxta cervicem
15 patrum suorum qui noluerunt oboedire Domino Deo suo et
abiecerunt legitima eius et pactum quod pepigit cum patribus
eorum et testificationes quibus contestatus est eos secutique
sunt vanitates et vane egerunt et secuti sunt gentes quae erant
per circuitum eorum super quibus praeceperat Dominus eis
16 ut non facerent sicut et illae faciebant et dereliquerunt om-
nia praecepta Domini Dei sui feceruntque sibi conflatile duos
vitulos et lucos et adoraverunt universam militiam caeli ser-
17 vieruntque Baal et consecrabant ei filios suos et filias suas
per ignem et divinationibus inserviebant et auguriis et tradi-
derunt se ut facerent malum coram Domino et inritarent eum
18 iratusque est Dominus vehementer Israhel et abstulit eos de
conspectu suo et non remansit nisi tribus Iuda tantummodo
19 sed nec ipse Iuda custodivit mandata Domini Dei sui verum

ambulavit in erroribus Israhel quos operatus fuerat proiecit- 20
que Dominus omne semen Israhel et adflixit eos et tradidit
in manu diripientium donec proiceret eos a facie sua ex eo 21
iam tempore quo scissus est Israhel a domo David et consti-
tuerunt sibi regem Hieroboam filium Nabath separavit enim
Hieroboam Israhel a Domino et peccare eos fecit peccatum
magnum et ambulaverunt filii Israhel in universis peccatis 22
Hieroboam quae fecerat non recesserunt ab eis usquequo au- 23
ferret Dominus Israhel a facie sua sicut locutus fuerat in ma-
nu omnium servorum suorum prophetarum translatusque est
Israhel de terra sua in Assyrios usque in diem hanc adduxit 24
autem rex Assyriorum de Babytone et de Chutha et de Haiath
et de Emath et de Sepharvaim et conlocavit eos in civitati-
bus Samariae pro filiis Israhel qui possederunt Samariam et
habitaverunt in urbibus eius cumque ibi habitare coepissent 25
non timebant Dominum et inmisit eis Dominus leones qui in-
terficiebant eos nuntiatumque est regi Assyriorum et dictum 26
gentes quas transtulisti et habitare fecisti in civitatibus Sa-
mariae ignorant legitima Dei terrae et inmisit in eos Dominus
leones et ecce interficiunt eos eo quod ignorent ritum Dei ter-
rae praecepit autem rex Assyriorum dicens ducite illuc unum 27
de sacerdotibus quos inde captivos adduxistis et vadat et ha-
bitet cum eis et doceat eos legitima Dei terrae igitur cum 28
venisset unus de sacerdotibus his qui captivi ducti fuerant de
Samaria habitavit in Bethel et docebat eos quomodo colerent
Dominum et unaquaeque gens fabricata est deum suum po- 29
sueruntque eos in fanis excelsis quae fecerant Samaritae gens et
gens in urbibus suis in quibus habitabant viri enim babylonii 30
fecerunt Socchothbenoth viri autem chutheni fecerunt Nergel
et viri de Emath fecerunt Asima porro Evei fecerunt Nebaaz 31
et Tharthac hii autem qui erant de Sepharvaim conburebant
filios suos igni Adramelech et Anamelech diis Sepharvaim et 32
nihilominus colebant Dominum fecerunt autem sibi de novissi-
mis sacerdotes excelsorum et ponebant eos in fanis sublimibus
et cum Dominum colerent diis quoque suis serviebant iuxta 33
consuetudinem gentium de quibus translati fuerant Samariam
usque in praesentem diem morem sequuntur antiquum non ti- 34

ment Dominum neque custodiunt caerimonias eius et iudicia
et legem et mandatum quod praeceperat Dominus filiis Iacob
35 quem cognominavit Israhel et percusserat cum eis pactum et
mandaverat eis dicens nolite timere deos alienos et non adore-
36 tis eos neque colatis et non immoletis eis sed Dominum Deum
vestrum qui eduxit vos de terra Aegypti in fortitudine magna
et in brachio extento ipsum timete illum adorare et ipsi im-
37 molate caerimonias quoque et iudicia et legem et mandatum
quod scripsit vobis custodite ut faciatis cunctis diebus et non
38 timeatis deos alienos et pactum quod percussi vobiscum nolite
39 oblivisci nec colatis deos alienos sed Dominum Deum vestrum
timete et ipse eruet vos de manu omnium inimicorum vestro-
40 rum illi vero non audierunt sed iuxta consuetudinem suam
41 pristinam perpetrabant fuerunt igitur gentes istae timentes
quidem Dominum sed nihilominus et idolis suis servientes nam
et filii eorum et nepotes sicut fecerunt parentes sui ita faciunt
usque in praesentem diem

XVIII

anno tertio Osee filii Hela regis Israhel regnavit Ezechias fi-
2 lius Ahaz regis Iuda viginti quinque annorum erat cum regna-
re coepisset et viginti et novem annis regnavit in Hierusalem
3 nomen matris eius Abi filia Zacchariae fecitque quod erat bo-
num coram Domino iuxta omnia quae fecerat David pater suus
4 ipse dissipavit excelsa et contrivit statuas et succidit lucos con-
fregitque serpentem aeneum quem fecerat Moses siquidem us-
que ad illud tempus filii Israhel adolebant ei incensum voca-
5 vitque eum Naasthan in Domino Deo Israhel speravit itaque
post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Iuda sed neque
6 in his qui ante eum fuerunt et adhesit Domino et non recessit
a vestigiis eius fecitque mandata eius quae praeceperat Domi-
7 nus Mosi unde et erat Dominus cum eo et in cunctis ad quae
procedebat sapienter se agebat rebellavit quoque contra regem
8 Assyriorum et non servivit ei ipse percussit Philistheos usque
Gazam et omnes terminos eorum a turre custodum usque ad
9 civitatem muratam anno quarto regis Ezechiae qui erat an-
nus septimus Osee filii Hela regis Israhel ascendit Salmanassar
10 rex Assyriorum Samariam et obpugnavit eam et cepit nam
post annos tres anno sexto Ezechiae id est nono anno Osee

regis Israhel capta est Samaria et transtulit rex Assyriorum 11
Israhel in Assyrios conlocavitque eos in Ala et in Habor flu-
viis Gozan in civitatibus Medorum quia non audierunt vocem 12
Domini Dei sui sed praetergressi sunt pactum eius omnia quae
praeceperat Moses servus Domini non audierunt neque fece-
runt anno quartodecimo regis Ezechiae ascendit Sennacherib 13
rex Assyriorum ad universas civitates Iuda munitas et cepit
eas tunc misit Ezechias rex Iuda nuntios ad regem Assyrio- 14
rum Lachis dicens peccavi recede a me et omne quod inpo-
sueris mihi feram indixit itaque rex Assyriorum Ezechiae regi
Iudae trecenta talenta argenti et triginta talenta auri dedit 15
que Ezechias omne argentum quod reppertum fuerat in domo
Domini et in thesauris regis in tempore illo confregit Ezechias 16
valvas templi Domini et lamminas auri quas ipse adfixerat et
dedit eas regi Assyriorum misit autem rex Assyriorum Thar- 17
than et Rabsaris et Rabsacen de Lachis ad regem Ezechiam
cum manu valida Hierusalem qui cum ascendissent venerunt in
Hierusalem et steterunt iuxta aquaeductum piscinae superio- 18
ris quae est in via agri Fullonis vocaveruntque regem egressus
est autem ad eos Eliachim filius Helciae praepositus domus
et Sobna scriba et Ioahel filius Asaph a commentariis dixit 19
que ad eos Rabsaces loquimini Ezechiae haec dicit rex magnus
rex Assyriorum quae est ista fiducia qua niteris forsitan inisti 20
consilium ut praepares te ad proelium in quo confidis ut au-
deas rebellare an speras in baculo harundineo atque confracto 21
Aegypto super quem si incubuerit homo comminutus ingreditur
manum eius et perforabit eam sic est Pharaon rex Aegypti
omnibus qui confidunt in se quod si dixeritis mihi in Domi- 22
no Deo nostro habemus fiduciam nonne iste est cuius abstulit
Ezechias excelsa et altaria et praecepit Iudae et Hierusalem
ante altare hoc adorabitis in Hierusalem nunc igitur transi- 23
te ad dominum meum regem Assyriorum et dabo vobis duo
milia equorum et videte an habere valeatis ascensores eorum
et quomodo potestis resistere ante unum satrapam de servis 24
domini mei minimis an fiduciam habes in Aegypto propter
currus et equites numquid sine Domini voluntate ascendi ad 25
locum istum ut demolirer eum Dominus dixit mihi ascende ad

26 terram hanc et demolire eam dixerunt autem Eliachim filius
Helciae et Sobna et Ioahе Rabsaci precamur ut loquaris nobis
servis tuis syriace siquidem intellegimus hanc linguam et non
loquaris nobis iudaice audiente populo qui est super murum
27 responditque eis Rabsaces numquid ad dominum tuum et ad
te misit me dominus meus ut loquerer sermones hos et non
ad viros qui sedent super murum ut comedant stercora sua
28 et bibant urinam suam vobiscum stetit itaque Rabsaces et
clamavit voce magna iudaice et ait audite verba regis magni
29 regis Assyriorum haec dicit rex non vos seducat Ezechias non
30 enim poterit eruere vos de manu mea neque fiduciam vobis
tribuat super Domino dicens eruens liberabit nos Dominus et
31 non tradetur civitas haec in manu regis Assyriorum nolite au-
dire Ezechiam haec enim dicit rex Assyriorum facite mecum
quod vobis est utile et egredimini ad me et comedet unusquis-
que de vinea sua et de ficu sua et bibetis aquas de cisternis
32 vestris donec veniam et transferam vos in terram quae similis
terrae vestrae est in terram fructiferam et fertilem vini terram
panis et vinearum terram olivarum et olei ac mellis et vive-
tis et non moriemini nolite audire Ezechiam qui vos decipit
33 dicens Dominus liberabit nos numquid liberaverunt dii gen-
34 tium terram suam de manu regis Assyriorum ubi est deus
Emath et Arfad ubi est deus Sepharvaim Ana et Ava num-
35 quid liberaverunt Samariam de manu mea quinam illi sunt
in universis diis terrarum qui eruerunt regionem suam de ma-
nu mea ut possit eruere Dominus Hierusalem de manu mea
36 tacuit itaque populus et non respondit ei quicquam siquidem
37 praeceptum regis acceperant ut non responderent ei venitque
Eliachim filius Helciae praepositus domus et Sobna scriba et
Ioahе filius Asaph a commentariis ad Ezechiam scissis vestibus
et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

XIX quae cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta sua et
2 opertus est sacco ingressusque est domum Domini et misit
Eliachim praepositum domus et Sobnam scribam et senes de
sacerdotibus opertos saccis ad Esaiam prophetam filium Amos
3 qui dixerunt haec dicit Ezechias dies tribulationis et increpa-
tionis et blasphemiae dies iste venerunt filii usque ad partum

et vires non habet parturiens si forte audiat Dominus Deus 4
tuus universa verba Rabsacis quem misit rex Assyriorum do-
minus suus ut exprobraret Deum viventem et argueret verbis
quae audivit Dominus Deus tuus et fac orationem pro reliquiis
quae reppertae sunt venerunt ergo servi regis Ezechiae ad 5
Esaiam dixitque eis Esaias haec dicetis domino vestro haec 6
dicit Dominus noli timere a facie sermonum quos audisti qui-
bus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum me ecce ego in- 7
mittam ei spiritum et audiet nuntium et revertetur in terram
suam et deiciam eum gladio in terra sua reversus est igitur 8
Rabsaces et invenit regem Assyriorum expugnantem Lobnam
audierat enim quod recessisset de Lachis cumque audisset de 9
Tharaca rege Aethiopiae dicentes ecce egressus est ut pugnet
adversum te et iret contra eum misit nuntios ad Ezechiam di-
cens haec dicite Ezechiae regi Iudae non te seducat Deus tuus 10
in quo habes fiduciam neque dicas non tradetur Hierusalem in
manu regis Assyriorum tu enim ipse audisti quae fecerint re- 11
ges Assyriorum universis terris quomodo vastaverint eas num
ergo solus poteris liberari numquid liberaverunt dii gentium 12
singulos quos vastaverunt patres mei Gozan videlicet et Aran
et Reseph et filios Eden qui erant in Thelassar ubi est rex 13
Emath et rex Arfad et rex civitatis Sepharvaim Ana et Ava
itaque cum accepisset Ezechias litteras de manu nuntiorum et 14
legisset eas ascendit in domum Domini et expandit eas coram
Domino et oravit in conspectu eius dicens Domine Deus Isra- 15
hel qui sedes super cherubin tu es Deus solus regum omnium
terrae tu fecisti caelum et terram inclina aurem tuam et audi 16
aperi Domine oculos tuos et vide et audi omnia verba Sen-
nacherib qui misit ut exprobraret nobis Deum viventem vere 17
Domine dissipaverunt reges Assyriorum gentes et terras om-
nium et miserunt deos eorum in ignem non enim erant dii sed 18
opera manuum hominum e ligno et lapide et perdiderunt eos
nunc igitur Domine Deus noster salvos nos fac de manu eius 19
ut sciant omnia regna terrae quia tu es Dominus Deus solus
misit autem Esaias filius Amos ad Ezechiam dicens haec dicit 20
Dominus Deus Israhel quae deprecatus es me super Sennache-
rib rege Assyriorum audivi iste est sermo quem locutus est 21

Dominus de eo spreuit te et subsannavit virgo filia Sion post
22 tergum tuum caput movit filia Hierusalem cui exprobrasti et
quem blasphemasti contra quem exaltasti vocem et elevasti
23 in excelsum oculos tuos contra Sanctum Israhel per manum
servorum tuorum exprobrasti Domino et dixisti in multitu-
dine curruum meorum ascendi excelsa montium in summitate
Libani et succidi sublimes cedros eius electas abietes eius et in-
24 gressus sum usque ad terminos eius saltum Carmeli eius ego
succidi et bibi aquas alienas et siccavi vestigiis pedum meorum
25 omnes aquas clausas numquid non audisti quid ab initio fece-
rim ex diebus antiquis plasmavi illud et nunc adduxi eruntque
26 in ruinam collium pugnantium civitates munitae et qui se-
dent in eis humiles manu contremuerunt et confusi sunt facti
sunt quasi faenum agri et virens herba tectorum quae arefacta
27 est antequam veniret ad maturitatem habitaculum tuum et
egressum tuum et viam tuam ego praescivi et furorem tuum
28 contra me insanisti in me et superbia tua ascendit in aures
meas ponam itaque circulum in naribus tuis et camum in labris
29 tuis et reducam te in viam per quam venisti tibi autem Eze-
chia hoc erit signum comede hoc anno quod reppereris in se-
cundo autem anno quae sponte nascuntur porro in anno tertio
seminate et metite plantate vineas et comedite fructum earum
30 et quodcumque reliquum fuerit de domo Iuda mittet radicem
31 deorsum et faciet fructum sursum de Hierusalem quippe egre-
dientur reliquiae et quod salvetur de monte Sion zelus Domini
32 exercituum faciet hoc quam ob rem haec dicit Dominus de re-
ge Assyriorum non ingredietur urbem hanc nec mittet in eam
sagittam nec occupabit eam clypeus nec circumdabit eam mu-
33 nitio per viam qua venit revertetur et civitatem hanc non
34 ingredietur dicit Dominus protegamque urbem hanc et salva-
35 bo eam propter me et propter David servum meum factum
est igitur in nocte illa venit angelus Domini et percussit castra
Assyriorum centum octoginta quinque milia cumque diluculo
surrexisset vidit omnia corpora mortuorum et recedens abiit
36 et reversus est Sennacherib rex Assyriorum et mansit in Nineve
37 cumque adoraret in templo Nesarach deum suum Adramelech
et Sarasar filii eius percusserunt eum gladio fugeruntque in

terram Armeniorum et regnavit Eseraddon filius eius pro eo

in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et venit ad eum Esaias filius Amos propheta dicitque ei haec dicit Dominus Deus praecipe domui tuae morieris enim et non vives qui convertit faciem suam ad parietem et oravit Dominum dicens obsecro Domine memento quomodo ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto et quod placitum est coram te fecerim flevit itaque Ezechias fletu magno et antequam egrederetur Esaias mediam partem atrii factus est sermo Domini ad eum dicens revertere et dic Ezechiae duci populi mei haec dicit Dominus Deus David patris tui audivi orationem tuam vidi lacrimam tuam et ecce sanavi te die tertio ascendes templum Domini et addam diebus tuis quindecim annos sed et de manu regis Assyriorum liberabo te et civitatem hanc et protegam urbem istam propter me et propter David servum meum dicitque Esaias adferte massam ficorum quam cum adtulissent et posuissent super ulcus eius curatus est dixerat autem Ezechias ad Esaiam quod erit signum quia Dominus me sanabit et quia ascensurus sum die tertio templum Domini cui ait Esaias hoc erit signum a Domino quod facturum sit Dominus sermonem quem locutus est vis ut accedat umbra decem lineis an ut revertatur totidem gradibus et ait Ezechias facile est umbram crescere decem lineis nec hoc volo ut fiat sed ut revertatur retrorsum decem gradibus invocavit itaque Esaias propheta Dominum et reduxit umbram per lineas quibus iam descenderat in horologio Ahaz retrorsum decem gradibus in tempore illo misit Berodach Baladan filius Baladan rex Babyloniorum litteras et munera ad Ezechiam audierat enim quod aegrotasset Ezechias laetatus est autem in adventum eorum Ezechias et ostendit eis domum aromatum et aurum et argentum et pigmenta varia unguenta quoque et domum vasorum suorum et omnia quae habere potuerat in thesauris suis non fuit quod non monstraret eis Ezechias in domo sua et in omni potestate sua venit autem Esaias propheta ad regem Ezechiam dicitque ei quid dixerunt viri isti aut unde venerunt ad te cui ait Ezechias de terra longinqua venerunt de Babylone at ille respondit quid viderunt in domo tua ait Ezechias omnia

XX

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

quae sunt in domo mea viderunt nihil est quod non monstra-
16 verim eis in thesauris meis dixit itaque Esaias Ezechiae audi
17 sermonem Domini ecce dies venient et auferentur omnia quae
sunt in domo tua et quae condiderunt patres tui usque in diem
18 hanc in Babylone non remanebit quicquam ait Dominus sed
et de filiis tuis qui egredientur ex te quos generabis tollentur
19 et erunt eunuchi in palatio regis Babylonis dixit Ezechias ad
Esaiam bonus sermo Domini quem locutus est sit pax et veri-
20 tas in diebus meis reliqua autem sermonum Ezechiae et omnis
fortitudo eius et quomodo fecerit piscinam et aquaeductum et
introduxerit aquas in civitatem nonne haec scripta sunt in li-
21 bro sermonum dierum regum Iuda dormivitque Ezechias cum
patribus suis et regnavit Manasses filius eius pro eo

XXI duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset
et quinquaginta quinque annis regnavit in Hierusalem nomen
2 matris eius Apsiba fecitque malum in conspectu Domini iux-
ta idola gentium quas delevit Dominus a facie filiorum Israhel
3 conversusque est et aedificavit excelsa quae dissipaverat Eze-
chias pater eius et erexit aras Baal et fecit lucos sicut fecerat
Ahab rex Israhel et adoravit omnem militiam caeli et coluit
4 eam extruxitque aras in domo Domini de qua dixit Dominus
5 in Hierusalem ponam nomen meum et extruxit altaria univer-
6 sae militiae caeli in duobus atriis templi Domini et transduxit
filium suum per ignem et ariolatus est et observavit auguria et
7 fecit pythones et aruspices multiplicavit ut faceret malum co-
ram Domino et iritaret eum posuit quoque idolum luci quem
fecerat in templo Domini super quo locutus est Dominus ad
David et ad Salomonem filium eius in templo hoc et in Hie-
8 rusalem quam elegi de cunctis tribubus Israhel ponam nomen
meum in sempiternum et ultra non faciam commoveri pedem
Israhel de terra quam dedi patribus eorum sic tamen si custo-
dierint opere omnia quae praecepi eis et universam legem quam
9 mandavit eis servus meus Moses illi vero non audierunt sed
seducti sunt a Manasse ut facerent malum super gentes quas
10 contrivit Dominus a facie filiorum Israhel locutusque est Do-
11 minus in manu servorum suorum prophetarum dicens quia
fecit Manasses rex Iuda abominationes istas pessimas super

omnia quae fecerunt Amorrei ante eum et peccare fecit etiam
 Iudam in inmunditiis suis propterea haec dicit Dominus Deus 12
 Israhel ecce ego inducam mala super Hierusalem et Iudam ut
 quicumque audierit tinniant ambae aures eius et extendam 13
 super Hierusalem funiculum Samariae et pondus domus Ahab
 et delebo Hierusalem sicut deleri solent tabulae delens vertam
 et ducam crebrius stilum super faciem eius dimittam vero 14
 reliquias hereditatis meae et tradam eas in manu inimicorum
 eius eruntque in vastitate et rapina cunctis adversariis suis
 eo quod fecerint malum coram me et perseveraverint irritan- 15
 tes me ex die qua egressi sunt patres eorum ex Aegypto usque
 ad diem hanc insuper et sanguinem innoxium fudit Manasses 16
 multum nimis donec impleret Hierusalem usque ad os absque
 peccatis suis quibus peccare fecit Iudam ut faceret malum co-
 ram Domino reliqua autem sermonum Manasse et universa 17
 quae fecit et peccatum eius quod peccavit nonne haec scrip-
 ta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda dormivitque 18
 Manasses cum patribus suis et sepultus est in horto domus
 suae in horto Aza et regnavit Amon filius eius pro eo viginti 19
 et duo annorum erat Amon cum regnare coepisset duobusque
 annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Mesallemeth
 filia Arus de Iethba fecitque malum in conspectu Domini si- 20
 cut fecerat Manasses pater eius et ambulavit in omni via per
 quam ambulaverat pater eius servivitque inmunditiis quibus
 servierat pater suus et adoravit eas et dereliquit Dominum 22
 Deum patrum suorum et non ambulavit in via Domini teten- 23
 deruntque ei insidias servi sui et interfecerunt regem in domo
 sua percussit autem populus terrae omnes qui coniuraverant 24
 contra regem Amon et constituerunt sibi regem Iosiam filium
 eius pro eo reliqua autem sermonum Amon quae fecit nonne 25
 haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda se- 26
 pelieruntque eum in sepulchro suo in horto Aza et regnavit
 Iosias filius eius pro eo

octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta **XXII**
 uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Idida fi-
 lia Phadaia de Besecath fecitque quod placitum erat coram 2
 Domino et ambulavit per omnes vias David patris sui non de-

3 clinavit ad dextram sive ad sinistram anno autem octavode-
cimo regis Iosiae misit rex Saphan filium Aslia filii Mesullam
4 scribam templi Domini dicens ei vade ad Helciam sacerdo-
tem magnum ut conflatur pecunia quae inlata est in templum
5 Domini quam collegerunt ianitores a populo deturque fabris
per praepositos in domo Domini qui et distribuent eam his qui
operantur in templo Domini ad instauranda sarta tecta templi
6 tignariis videlicet et cementariis et his qui interrupta conpo-
nunt et ut emantur ligna et lapides de lapidicinis ad instau-
7 randum templum verumtamen non supputetur eis argentum
8 quod accipiunt sed in potestate habeant et in fide dixit autem
Helcias pontifex ad Saphan scribam librum legis repperi in do-
mo Domini deditque Helcias volumen Saphan qui et legit illud
9 venit quoque Saphan scriba ad regem et renuntiavit ei quod
praeceperat et ait conflaverunt servi tui pecuniam quae rep-
perta est in domo Domini et dederunt ut distribueretur fabris
10 a praefectis operum templi Domini narravitque Saphan scriba
regi dicens librum dedit mihi Helcias sacerdos quem cum legis-
11 set Saphan coram rege et audisset rex verba libri legis Domini
12 scidit vestimenta sua et praecepit Helciae sacerdoti et Ahi-
cham filio Saphan et Achobor filio Micha et Saphan scribae et
13 Asaiae servo regis dicens ite et consulite Dominum super me
et super populo et super omni Iuda de verbis voluminis istius
quod inventum est magna enim ira Domini succensa est con-
tra nos quia non audierunt patres nostri verba libri huius ut
14 facerent omne quod scriptum est nobis ierunt itaque Helcias
sacerdos et Ahicham et Achobor et Saphan et Asaia ad Oldam
propheten uxorem Sellum filii Thecue filii Araas custodis ve-
stium quae habitabat in Hierusalem in secunda locutique sunt
15 ad eam et illa respondit eis haec dicit Dominus Deus Isra-
16 hel dicite viro qui misit vos ad me haec dicit Dominus ecce
ego adducam mala super locum hunc et super habitatores eius
17 omnia verba legis quae legit rex Iuda quia dereliquerunt me
et sacrificaverunt diis alienis iritantes me in cunctis operibus
manuum suarum et succendetur indignatio mea in loco hoc et
18 non extinguetur regi autem Iuda qui misit vos ut consuleretis
Dominum sic dicetis haec dicit Dominus Deus Israhel pro eo

quod audisti verba voluminis et perterritum est cor tuum et 19
 humiliatus es coram Domino auditis sermonibus contra locum
 istum et habitatores eius quo videlicet fierent in stuporem et
 in maledictum et scidisti vestimenta tua et flevisti coram me
 et ego audivi ait Dominus idcirco colligam te ad patres tuos 20
 et colligeris ad sepulchrum tuum in pace ut non videant oculi
 tui omnia mala quae inducturus sum super locum istum

et renuntiaverunt regi quod dixerat qui misit et congregati **XXIII**
 sunt ad eum omnes senes Iuda et Hierusalem ascenditque rex 2
 templum Domini et omnes viri Iuda universique qui habitant
 in Hierusalem cum eo sacerdotes et prophetae et omnis pop-
 ulus a parvo usque ad magnum legitque cunctis audientibus
 omnia verba libri foederis qui inventus est in domo Domini
 stetitque rex super gradum et percussit foedus coram Domino 3
 ut ambularent post Dominum et custodirent praecepta eius et
 testimonia et caerimonias in omni corde et in tota anima et
 suscitarent verba foederis huius quae scripta erant in libro illo
 adquevitque populus pacto et praecepit rex Helciae pontifici 4
 et sacerdotibus secundi ordinis et ianitoribus ut proicerent de
 templo Domini omnia vasa quae facta fuerant Baal et in luco
 et universae militiae caeli et conbusit ea foris Hierusalem in
 convalle Cedron et tulit pulverem eorum in Bethel et delevit 5
 aruspices quos posuerant reges Iuda ad sacrificandum in ex-
 celsis per civitates Iuda et in circuitu Hierusalem et eos qui
 adolebant incensum Baal et soli et lunae et duodecim signis
 et omni militiae caeli et efferri fecit lucum de domo Domini 6
 foras Hierusalem in convalle Cedron et conbusit eum ibi et re-
 degit in pulverem et proiecit super sepulchrum vulgi destruxit 7
 quoque aediculas effeminatorum quae erant in domo Domini
 pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci congreg- 8
 gavitque omnes sacerdotes de civitatibus Iuda et contaminavit
 excelsa ubi sacrificabant sacerdotes de Gabaa usque Bersabee
 et destruxit aras portarum in introitu ostii Iosue principis civi- 9
 tatis quod erat ad sinistram portae civitatis verumtamen non
 ascendebant sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Hieru-
 salem sed tantum comedebant azyma in medio fratrum suorum
 contaminavit quoque Thafeth quod est in convalle filii Ennom 10

ut nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem Molo-
11 ch abstulit quoque equos quos dederant reges Iudae soli in
introitu templi Domini iuxta exedram Nathanmelech eunuchi
12 qui erat in Farurim currus autem solis conbusit igni altaria
quoque quae erant super tecta cenaculi Ahaz quae fecerant
reges Iuda et altaria quae fecerat Manasses in duobus atriis
templi Domini destruxit rex et cucurrit inde et dispersit cine-
13 rem eorum in torrentem Cedron excelsa quoque quae erant
in Hierusalem ad dexteram partem montis Offensionis quae
aedificaverat Salomon rex Israhel Astharoth idolo Sidoniorum
et Chamos offensionis Moab et Melchom abominationi filiorum
14 Ammon polluit rex et contrivit statuas et succidit lucos reple-
15 vitque loca eorum ossibus mortuorum insuper et altare quod
erat in Bethel excelsum quod fecerat Hieroboam filius Nabath
qui peccare fecit Israhel et altare illud et excelsum destruxit
atque conbusit et comminuit in pulverem succenditque etiam
16 lucum et conversus Iosias vidit ibi sepulchra quae erant in
monte misitque et tulit ossa de sepulchris et conbusit ea super
altare et polluit illud iuxta verbum Domini quod locutus est
17 vir Dei qui praedixerat verba haec et ait quis est titulus ille
quem video responderuntque ei cives illius urbis sepulchrum
est hominis Dei qui venit de Iuda et praedixit verba haec quae
18 fecisti super altare Bethel et ait dimittite eum nemo com-
moveat ossa eius et intacta manserunt ossa illius cum ossi-
19 bus prophetae qui venerat de Samaria insuper et omnia fana
excelsorum quae erant in civitatibus Samariae quae fecerant
reges Israhel ad inritandum Dominum abstulit Iosias et fecit
20 eis secundum omnia opera quae fecerat in Bethel et occidit
universos sacerdotes excelsorum qui erant ibi super altaria et
21 conbusit ossa humana super ea reversusque est Hierusalem et
praecepit omni populo dicens facite phase Domino Deo vestro
22 secundum quod scriptum est in libro foederis huius nec enim
factum est phase tale a diebus iudicum qui iudicaverunt Isra-
23 hel et omnium dierum regum Israhel et regum Iuda sicut in
octavodecimo anno regis Iosiae factum est phase istud Domino
24 in Hierusalem sed et pythones et ariolos et figuras idolorum
et immunditias abominationesque quae fuerant in terra Iuda

et in Hierusalem abstulit Iosias ut statueret verba legis quae
 scripta sunt in libro quem invenit Helcias sacerdos in templo
 Domini similis illi non fuit ante eum rex qui reverteretur ad 25
 Dominum in omni corde suo et in tota anima sua et in uni-
 versa virtute sua iuxta omnem legem Mosi neque post eum
 surrexit similis illi verumtamen non est aversus Dominus ab 26
 ira furoris sui magni quo iratus est furor eius contra Iudam
 propter iritationes quibus provocaverat eum Manasses dixit 27
 itaque Dominus etiam Iudam auferam a facie mea sicut abstuli
 Israhel et proiciam civitatem hanc quam elegi Hierusalem et
 domum de qua dixi erit nomen meum ibi reliqua autem verba 28
 Iosiae et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro
 verborum dierum regum Iuda in diebus eius ascendit Pha- 29
 rao Necho rex Aegypti contra regem Assyriorum ad flumen
 Eufraten et abiit Iosias rex in occursum eius et occisus est in
 Mageddo cum vidisset eum et portaverunt eum servi sui mor- 30
 tuum de Mageddo et pertulerunt in Hierusalem et sepelierunt
 eum in sepulchro suo tulitque populus terrae Ioahaz filium Io-
 siae et unxerunt eum et constituerunt eum regem pro patre
 suo viginti trium annorum erat Ioahaz cum regnare coepis- 31
 set et tribus mensibus regnavit in Hierusalem nomen matris
 eius Amithal filia Hieremiae de Lobna et fecit malum coram 32
 Domino iuxta omnia quae fecerant patres eius vinxitque eum 33
 Pharao Necho in Rebla quae est in terra Emath ne regnaret
 in Hierusalem et inposuit multam terrae centum talentis ar-
 genti et talento auri regemque constituit Pharao Necho Elia- 34
 chim filium Iosiae pro Iosia patre eius vertitque nomen eius
 Ioiachim porro Ioahaz tulit et duxit in Aegyptum argentum 35
 autem et aurum dedit Ioiachim Pharaoni cum indixisset ter-
 rae per singulos ut conferretur iuxta praeceptum Pharaonis
 et unumquemque secundum vires suas exegit tam argentum
 quam aurum de populo terrae ut daret Pharaoni Necho vi- 36
 ginti quinque annorum erat Ioiachim cum regnare coepisset
 et undecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius
 Zebida filia Phadaia de Ruma et fecit malum coram Domino 37
 iuxta omnia quae fecerant patres eius

in diebus eius ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis et **XXIV**

factus est ei Ioiachim servus tribus annis et rursum rebellavit
2 contra eum inmisitque ei Dominus latrunculos Chaldeorum
et latrunculos Syriae latrunculos Moab et latrunculos filiorum
Ammon et inmisit eos in Iudam ut disperderent eum iuxta
verbum Domini quod locutus erat per servos suos prophetas
3 factum est autem hoc per verbum Domini contra Iudam ut
auferret eum coram se propter peccata Manasse universa quae
4 fecit et propter sanguinem innoxium quem effudit et implevit
Hierusalem cruore innocentium et ob hanc rem noluit Domi-
5 nus propitiari reliqua autem sermonum Ioiachim et universa
quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum
6 regum Iuda et dormivit Ioiachim cum patribus suis regnavit-
7 que Ioiachin filius eius pro eo et ultra non addidit rex Ae-
gypti ut egrederetur de terra sua tulerat enim rex Babylonis
a rivo Aegypti usque ad fluvium Eufraten omnia quae fue-
8 rant regis Aegypti decem et octo annorum erat Ioiachin cum
regnare coepisset et tribus mensibus regnavit in Hierusalem
9 nomen matris eius Naestha filia Helnathan de Hierusalem et
fecit malum coram Domino iuxta omnia quae fecerat pater
10 eius in tempore illo ascenderunt servi Nabuchodonosor regis
Babylonis in Hierusalem et circumdata est urbs munitioibus
11 venitque Nabuchodonosor rex Babylonis ad civitatem cum ser-
12 vi eius obpugnarent eam egressusque est Ioiachin rex Iuda ad
regem Babylonis ipse et mater eius et servi eius et principes
eius et eunuchi eius et suscepit eum rex Babylonis anno octavo
13 regni sui et protulit inde omnes thesauros domus Domini et
thesauros domus regiae et concidit universa vasa aurea quae
fecerat Salomon rex Israhel in templo Domini iuxta verbum
14 Domini et transtulit omnem Hierusalem et universos prin-
cipes et omnes fortes exercitus decem milia in captivitatem
et omnem artificem et clusorem nihilque relictum est exceptis
15 pauperibus populi terrae transtulit quoque Ioiachin in Baby-
lonem et matrem regis et uxores regis et eunuchos eius et iudices
terrae duxit in captivitatem de Hierusalem in Babylonem
16 et omnes viros robustos septem milia et artifices et clusores
mille omnes viros fortes et bellatores duxitque eos rex Babylo-
17 nis captivos in Babylonem et constituit Matthaniam patrum

eius pro eo inposuitque nomen ei Sedeciam vicesimum et pri- 18
 mum annum aetatis habebat Sedecias cum regnare coepisset
 et undecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius
 erat Amithal filia Hieremiae de Lobna et fecit malum coram 19
 Domino iuxta omnia quae fecerat Ioiachim irascebatur enim 20
 Dominus contra Hierusalem et contra Iudam donec proiceret
 eos a facie sua recessitque Sedecias a rege Babylonis

factum est autem anno nono regni eius mense decimo de- **XXV**
 cima die mensis venit Nabuchodonosor rex Babylonis ipse et
 omnis exercitus eius in Hierusalem et circumdederunt eam et
 extruxerunt in circuitu eius munitiones et clausa est civitas 2
 atque vallata usque ad undecimum annum regis Sedeciae no- 3
 na die mensis praevaluitque fames in civitate nec erat panis
 populo terrae et interrupta est civitas et omnes viri bellatores 4
 nocte fugerunt per viam portae quae est inter duplicem murum
 ad hortum regis porro Chaldei obsidebant in circuitu civitatem
 fugit itaque per viam quae ducit ad campestria solitudinis et 5
 persecutus est exercitus Chaldeorum regem comprehenditque
 eum in planitie Hiericho et omnes bellatores qui erant cum eo
 dispersi sunt et reliquerunt eum adprehensum ergo regem du- 6
 xerunt ad regem Babylonis in Reblatha qui locutus est cum eo
 iudicium filios autem Sedeciae occidit coram eo et oculos eius 7
 effodit vinxitque eum catenis et adduxit in Babylonem men- 8
 se quinto septima die mensis ipse est annus nonusdecimus re-
 gis Babylonis venit Nabuzardan princeps exercitus servus regis
 Babylonis Hierusalem et succendit domum Domini et domum 9
 regis et domos Hierusalem omnemque domum combusit igni et 10
 muros Hierusalem in circuitu destruxit omnis exercitus Chal-
 deorum qui erat cum principe militum reliquam autem populi 11
 partem qui remanserat in civitate et perfugas qui transfugerant
 ad regem Babylonis et reliquum vulgus transtulit Nabuzardan
 princeps militiae et de pauperibus terrae reliquit vinitores et 12
 agricolas columnas autem aereas quae erant in templo Domini 13
 et bases et mare aereum quod erat in domo Domini confrege-
 runt Chaldei et transtulerunt aes omnium in Babylonem ollas 14
 quoque aereas et trullas et tridentes et scyphos et omnia vasa
 aerea in quibus ministrabant tulerunt necnon turibula et fia- 15

las quae aurea aurea et quae argentea argentea tulit princeps
16 militiae id est columnas duas mare unum et bases quas fece-
rat Salomon in templo Domini non erat pondus aeris omnium
17 vasorum decem et octo cubitos altitudinis habebat columna
una et capitellum aereum super se altitudinis trium cubito-
rum et reticulum et malogranata super capitellum columnae
omnia aerea similem et columna secunda habebat ornatum
18 tulit quoque princeps militiae Seraian sacerdotem primum et
19 Sophoniam sacerdotem secundum et tres ianitores et de civi-
tate eunuchum unum qui erat praefectus super viros bellatores
et quinque viros de his qui steterant coram rege quos repperit
in civitate et Sopher principem exercitus qui probabat tiro-
nes de populo terrae et sex viros e vulgo qui inventi fuerant
20 in civitate quos tollens Nabuzardan princeps militum duxit
21 ad regem Babylonis in Reblatha percussitque eos rex Baby-
lonis et interfecit in Reblatha in terra Emath et translatus
22 est Iuda de terra sua populo autem qui relictus erat in terra
Iuda quem dimiserat Nabuchodonosor rex Babylonis praefecit
23 Godoliam filium Ahicham filii Saphan quod cum audissent
omnes duces militum ipsi et viri qui erant cum eis videlicet
quod constituisset rex Babylonis Godoliam venerunt ad Go-
doliam in Masphe Ismahel filius Nathaniae et Iohanen filius
Caree et Sareia filius Thenaameth Nethophathites et Iezonias
24 filius Maachathi ipsi et socii eorum iuravitque eis Godolias
et sociis eorum dicens nolite timere servire Chaldeis manete
25 in terra et servite regi Babylonis et bene erit vobis factum
est autem in mense septimo venit Ismahel filius Nathaniae filii
Elisama de semine regio et decem viri cum eo percusserunt-
que Godoliam qui mortuus est sed et Iudaeos et Chaldeos qui
26 erant cum eo in Masphe consurgens autem omnis populus
a parvo usque ad magnum et principes militum venerunt in
27 Aegyptum timentes Chaldeos factum est vero anno tricesimo
septimo transmigrationis Ioiachin regis Iudae mense duodeci-
mo vicesima septima die mensis sublevavit Evilmerodach rex
Babylonis anno quo regnare coeperat caput Ioiachin regis Iuda
28 de carcere et locutus est ei benigna et posuit thronum eius
29 super thronum regum qui erant cum eo in Babylone et muta-

vit vestes eius quas habuerat in carcere et comedebat panem
semper in conspectu eius cunctis diebus vitae suae annonam 30
quoque constituit ei absque intermissione quae et dabatur ei
a rege per singulos dies omnibus diebus vitae suae

THE FIRST BOOK OF THE CHRONICLES.

I, 2, 3 **N**adam Seth Enos Cainan Malelehel Iared Enoch Ma-
4, 5 tusale Lamech Noe Sem Ham et Iafeth filii Iafeth
Gomer Magog Madai et Iavan Thubal Mosoch Thi-
6 ras porro filii Gomer Aschenez et Rifath et Thogor-
7 ma filii autem Iavan Elisa et Tharsis Cetthim et Dodanim
8, 9 filii Ham Chus et Mesraim Phut et Chanaan filii autem Chus
Saba et Evila Sabatha et Rechma et Sabathaca porro filii Re-
10 chma Saba et Dadan Chus autem genuit Nemrod iste coe-
11 pit esse potens in terra Mesraim vero genuit Ludim et Ana-
12 mim et Laabim et Nepthuum Phethrosim quoque et Chasluim
13 de quibus egressi sunt Philisthim et Capthurim Chanaan ve-
14 ro genuit Sidonem primogenitum et Heth Iebuseum quoque
15 et Amorreum et Gergeseum Evheumque et Aruceum et Asi-
16, 17 neum Aradium quoque et Samareum et Ematheum filii Sem
Aelam et Assur et Arfaxad et Lud et Aram et Us et Hul et
18 Gothor et Mosoch Arfaxad autem genuit Sala qui et ipse genuit
19 Heber porro Heber nati sunt duo filii nomen uni Phaleg
quia in diebus eius divisa est terra et nomen fratris eius Iectan
20 Iectan autem genuit Helmodad et Saleph et Asermoth et Iare
21, 22 Aduram quoque et Uzal et Decla Ebal etiam et Abimahel et
23 Saba necnon et Ophir et Evila et Iobab omnes isti filii Iectan
24, 25, 26 Sem Arfaxad Sale Heber Phaleg Raau Serug Nahor Thare
27, 28 Abram iste est Abraham filii autem Abraham Isaac et Isma-
29 hel et hae generationes eorum primogenitus Ismahelis Naba-
30 ioth et Cedar et Adbeel et Mabsam Masma et Duma Massa
31 Adad et Thema Iathur Naphis Cedma hii sunt filii Ismahe-
32 lis filii autem Cetthurae concubinae Abraham quos genuit
Zamram Iecsan Madan Madian Iesboc Sue porro filii Iecsan
33 Saba et Dadan filii autem Madian Epha et Apher et Enoch
34 et Abida et Eldaa omnes hii filii Cetthurae generavit autem
35 Abraham Isaac cuius fuerunt filii Esau et Israhel filii Esau

Eliphaz Rauhel Iaus Ialam Core filii Eliphaz Theman Omer 36
 Sepphu Gethem Cenez Thamna Amalech filii Rauhel Naath 37
 Zara Samma Maza filii Seir Lothan Sobal Sebeon Ana Dison 38
 Eser Dison filii Lothan Horri Humam soror autem Lothan 39
 fuit Thamna filii Sobal Alian et Manaath et Ebal et Sepphi 40
 et Onam filii Sebeon Aia et Ana filii Ana Dison filii Dison 41
 Amaran et Eseban et Iethran et Charan filii Eser Balaan et 42
 Zaban et Iacan filii Dison Us et Aran isti sunt reges qui impe- 43
 raverunt in terra Edom antequam esset rex super filios Israhel
 Bale filius Beor et nomen civitatis eius Denaba mortuus est 44
 autem Bale et regnavit pro eo Iobab filius Zare de Bosra cum- 45
 que et Iobab fuisset mortuus regnavit pro eo Husam de terra
 Themanorum obiit quoque et Husam et regnavit pro eo Adad 46
 filius Badad qui percussit Madian in terra Moab et nomen ci-
 vitatis eius Avith cumque et Adad fuisset mortuus regnavit 47
 pro eo Semla de Masreca sed et Semla mortuus est et regnavit 48
 pro eo Saul de Rooboth quae iuxta annem sita est mortuo 49
 quoque Saul regnavit pro eo Baalanan filius Achobor sed et 50
 hic mortuus est et regnavit pro eo Adad cuius urbis fuit nomen
 Phou et appellata est uxor eius Mehetabel filia Matred filiae
 Mezaab Adad autem mortuo duces pro regibus in Edom esse 51
 coeperunt dux Thamna dux Alva dux Ietheth dux Oolibama 52
 dux Hela dux Phinon dux Cenez dux Theman dux Mabsar 53
 dux Magdihel dux Iram hii duces Edom 54

filii autem Israhel Ruben Symeon Levi Iuda Isachar et Za- **II**
 bulon Dan Ioseph Benjamin Nephthali Gad Aser filii Iuda 2, 3
 Her Aunan Sela tres nati sunt ei de filia Sue Chananitidis fuit
 autem Her primogenitus Iuda malus coram Domino et occidit
 eum Tamar autem nurus eius peperit ei Phares et Zara om- 4
 nes ergo filii Iuda quinque filii autem Phares Esrom et Hamul 5
 filii quoque Zarae Zamri et Ethan et Eman Chalchal quoque 6
 et Darda simul quinque filii Carmi Achar qui turbavit Isra- 7
 hel et peccavit in furto anathematis filii Ethan Azarias filii 8, 9
 autem Esrom qui nati sunt ei Ieremahel et Ram et Chalubi
 porro Ram genuit Aminadab Aminadab autem genuit Naas- 10
 son principem filiorum Iuda Naasson quoque genuit Salma de 11
 quo ortus est Boez Boez vero genuit Obed qui et ipse genuit 12

13 Isai Isai autem genuit primogenitum Heliab secundum Abi-
 14 nadab tertium Samaa quartum Nathanahel quintum Raddai
 15, 16 sextum Asom septimum David quorum sorores fuerunt Sarvia
 17 et Abigail filii Sarviae Abisai Ioab et Asahel tres Abigail au-
 18 tem genuit Amasa cuius pater fuit Iether Ismahelites Chaleb
 19 vero filius Esrom accepit uxorem nomine Azuba de qua genuit
 20 Ierioth fueruntque filii eius Iesar et Sobab et Ardon cumque
 21 mortua fuisset Azuba accepit uxorem Chaleb Ephrath quae
 22 peperit ei Ur porro Ur genuit Uri et Uri genuit Beselehel
 23 post haec ingressus est Esrom ad filiam Machir patris Galaad
 24 et accepit eam cum esset annorum sexaginta quae peperit ei
 25 Segub sed et Segub genuit Iair et possedit viginti tres civi-
 26 tates in terra Galaad cepitque Gessur et Aram oppida Iair
 27 et Canath et viculos eius sexaginta civitatum omnes isti filii
 28 Machir patris Galaad cum autem mortuus esset Esrom in-
 29 gressus est Chaleb ad Ephrata habuit quoque Esrom uxorem
 30 Abia quae peperit ei Assur patrem Thecue nati sunt autem
 31 filii Hieramehel primogeniti Esrom Ram primogenitus eius et
 32 Buna et Aran et Asom et Ahia duxit quoque uxorem alteram
 33 Hieramehel nomine Atara quae fuit mater Onam sed et filii
 34 Ram primogeniti Hieramehel fuerunt Moos et Iamin et Achar
 35 Onam autem habuit filios Semmei et Iada filii autem Semmei
 36 Nadab et Abisur nomen vero uxoris Abisur Abiail quae pe-
 37 perit Ahobban et Molid filii autem Nadab fuerunt Saled et
 38 Apphaim mortuus est autem Saled absque liberis filius vero
 39 Apphaim Iesi qui Iesi genuit Sesan porro Sesan genuit Oholi
 40 filii autem Iada fratris Semmei Iether et Ionathan sed et Iether
 41 mortuus est absque liberis porro Ionathan genuit Phaeth et
 42 Ziza isti fuerunt filii Hieramehel Sesan autem non habuit filios
 sed filias et servum aegyptium nomine Ieraa deditque ei filiam
 suam uxorem quae peperit ei Eththei Eththei autem genuit
 Nathan et Nathan genuit Zabad Zabad quoque genuit Ophlal
 et Ophlal genuit Obed Obed genuit Ieu Ieu genuit Azariam
 39, 40 Azarias genuit Helles Helles genuit Elasa Elasa genuit Sisa-
 41 moi Sisamoi genuit Sellum Sellum genuit Icamian Icamian
 42 genuit Elisama filii autem Chaleb fratris Hieramehel Mosa
 primogenitus eius ipse est pater Ziph et filii Maresa patris He-

bron porro filii Hebron Core et Thapphu et Recem et Samma 43
 Samma autem genuit Raam patrem Iercaam et Recem genuit 44
 Semmei filius Semmei Maon et Maon pater Bethsur Epha 45, 46
 autem concubina Chaleb peperit Arran et Musa et Gezez por-
 ro Arran genuit Gezez filii Iadai Regom et Iotham et Gesum 47
 et Phaeth et Epha et Saaph concubina Chaleb Maacha pe- 48
 perit Saber et Tharana genuit autem Saaph pater Madmena 49
 Sue patrem Machbena et patrem Gabaa filia vero Chaleb fuit
 Achsa hii erant filii Chaleb filii Ur primogeniti Ephrata Sobal 50
 pater Cariathiarim Salma pater Bethleem Ariph pater Be- 51
 thgader fuerunt autem filii Sobal patris Cariathiarim qui vi- 52
 debat dimidium requietionum et de cognatione Cariathiarim 53
 Iethrei et Apphutei et Semathei et Maserei ex his egressi sunt
 Saraitae et Esthaolitae filii Salma Bethleem et Netophathi 54
 coronae domus Ioab et dimidium requietionis Sarai cogna- 55
 tiones quoque scribarum habitantium in Iabis canentes atque
 resonantes et in tabernaculis commorantes hii sunt Cinei qui
 venerunt de calore patris domus Rechab

David vero hos habuit filios qui ei nati sunt in Hebron **III**
 primogenitum Amnon ex Achinaam Iezrahelitide secundum Da-
 nihel de Abigail Carmelitide tertium Absalom filium Maacha 2
 filiae Tholmei regis Gessur quartum Adoniam filium Aggith
 quintum Saphatiam ex Abital sextum Iethraam de Eglia uxore 3
 sua sex ergo nati sunt ei in Hebron ubi regnavit septem an- 4
 nis et sex mensibus triginta autem et tribus annis regnavit in
 Hierusalem porro in Hierusalem nati sunt ei filii Samaa et So- 5
 bab et Nathan et Salomon quattuor de Bethsabee filia Amihel
 Iebaar quoque et Elisama et Eliphalet et Noge et Napheg et 6, 7
 Iaphie necnon Elisama et Heliade et Eliphalet novem om- 8, 9
 nes hii filii David absque filiis concubinarum habuerunt soro-
 rem Thamar filius autem Salomonis Roboam cuius Abia filius 10
 genuit Asa de hoc quoque natus est Iosaphat pater Ioram qui 11
 Ioram genuit Ohoziam ex quo ortus est Ioas et huius Amasias 12
 filius genuit Azariam porro Azariae filius Ioatham procreavit 13
 Achaz patrem Ezechiae de quo natus est Manasses sed et Ma- 14
 nasses genuit Amon patrem Iosiae filii autem Iosiae fuerunt 15
 primogenitus Iohanan secundus Ioacim tertius Sedecias quar-

16, 17 tus Sellum de Ioacim natus est Iechonias et Sedecias filii Ie-
 18 choniae fuerunt Asir Salathihel Melchiram Phadaia Sennaser
 19 et Iecemia Sama et Nadabia de Phadaia orti sunt Zorobabel
 et Semei Zorobabel genuit Mosollam Ananiam et Salomith so-
 20 rorem eorum Asabamque et Ohol et Barachiam et Asadiam
 21 Iosabesed quinque filius autem Ananiae Phaltias pater Ieseiae
 cuius filius Raphaia huius quoque filius Arnam de quo natus
 22 est Obdia cuius filius fuit Sechenia filius Secheniae Semeia
 cuius filii Attus et Iegal et Baria et Naaria et Saphat sex nu-
 23, 24 mero filius Naariae Helioenai et Ezechias et Ezricam tres filii
 Helioenai Oduia et Heliasub et Pheleia et Accub et Iohanen
 et Dalaia et Anani septem

IV, 2 filii Iuda Phares Esrom et Carmi et Ur et Subal Reaia vero
 filius Subal genuit Ieth de quo nati sunt Ahimai et Laed hae
 3 cognationes Sarathi ista quoque stirps Hetam Iezrahel et Iese-
 4 ma et Iedebos nomenque sororis eorum Asalephuni Phunihel
 autem pater Gedor et Ezer pater Osa isti sunt filii Ur primoge-
 5 niti Ephrata patris Bethleem Asur vero patris Thecue erant
 6 duae uxores Halaa et Naara peperit autem ei Naara Oozam
 7 et Ephher et Themani et Asthari isti sunt filii Naara porro
 8 filii Halaa Sereth Isaar et Ethnan Cos autem genuit Anob
 9 et Sobaba et cognationem Aral filii Arum fuit autem Iabes
 inclitus prae fratribus suis et mater eius vocavit nomen illius
 10 Iabes dicens quia peperit eum in dolore invocavit vero Iabes
 Deum Israhel dicens si benedicens benedixeris mihi et dila-
 taveris terminos meos et fuerit manus tua mecum et feceris
 me a malitia non opprimi et praestitit Deus quae precatus est
 11 Chaleb autem frater Suaa genuit Machir qui fuit pater Esthon
 12 porro Esthon genuit Bethrapha et Phesse et Thena patrem
 13 urbis Naas hii sunt viri Recha filii autem Cenez Othonihel et
 14 Saraia porro filii Othonihel Athath et Maonathi genuit Ophra
 Saraias autem genuit Ioab patrem vallis Artificum ibi quippe
 15 artifices erant filii vero Chaleb filii Iephonne Hir et Hela et
 16 Nahem filiique Hela et Cenez filii quoque Iallelel Ziph et Zi-
 17 pha Thiria et Asrahel et filii Ezra Iether et Mered et Ephher et
 Ialon genuitque Mariam et Sammai et Iesba patrem Esthamo
 18 uxor quoque eius Iudaia peperit Iared patrem Gedor et He-

ber patrem Soccho et Hicuthihel patrem Zano hii autem filii
 Beththiae filiae Pharaonis quam accepit Mered et filii uxoris 19
 Odaiae sororis Naham patris Ceila Garmi et Esthamo qui fuit
 de Machathi filii quoque Simon Amnon et Rena filius Anan 20
 et Thilon et filii Iesi Zoeth et Benzoeth filii Sela filii Iuda 21
 Her pater Lecha et Laada pater Maresa et cognationes Do-
 mus operantium byssum in domo Iuramenti et Qui stare fecit 22
 solem virique Mendacii et Securus et Incendens qui principes
 fuerunt in Moab et qui reversi sunt in Leem haec autem verba
 vetera hii sunt figuli habitantes in plantationibus et in prae- 23
 sepibus apud regem in operibus eius commoratique sunt ibi
 filii Symeon Namuhel et Iamin Iarib Zara Saul Sellum filius 24, 25
 eius Mabsam filius eius Masma filius eius filii Masma Amuhel 26
 filius eius Zacchur filius eius Semei filius eius filii Semei sede- 27
 cim et filiae sex fratres autem eius non habuerunt filios multos
 et universa cognatio non potuit adaequare summam filiorum
 Iuda habitaverunt autem in Bersabee et Molada et Asarsual 28
 et in Ballaa et in Asom et in Tholad et in Bathuhel et in 29, 30
 Orma et in Siceleg et in Bethmarchaboth et in Asarsusim et 31
 in Bethberai et in Saarim hae civitates eorum usque ad regem
 David villae quoque eorum Etham et Aen et Remmon et Tho- 32
 chen et Asan civitates quinque et universi viculi eorum per 33
 circuitum civitatum istarum usque ad Baal haec est habitatio
 eorum et sedum distributio Masobab quoque et Iemlech et 34
 Iosa filius Amasiae et Iohel et Ieu filius Iosabiae filii Saraiae 35
 filii Asihel et Helioenai et Iacoba et Isuaia et Asaia et Adihel 36
 et Isimihel et Banaia Ziza quoque filius Sephei filii Allon filii 37
 Idaia filii Semri filii Samaia isti sunt nominati principes in co- 38
 gnationibus suis et in domo adfinitatum suarum multiplicati
 sunt vehementer et profecti sunt ut ingrederentur in Gador 39
 usque ad orientem vallis et ut quaerent pascua gregibus suis
 inveneruntque pascuas uberes et valde bonas et terram latissi- 40
 mam et quietam et fertilem in qua ante habitaverunt de stirpe
 Ham hii ergo venerunt quos supra descripsimus nominatim in 41
 diebus Ezechiae regis Iuda et percusserunt tabernacula eorum
 et habitatores qui inventi fuerant ibi et deleverunt eos usque in
 praesentem diem habitaveruntque pro eis quoniam uberrimas

42 ibidem pascuas reppererunt de filiis quoque Symeon abierunt
in montem Seir viri quingenti habentes principes Phaltiam et
43 Nahariam et Raphaiam et Ozihel filios Iesi et percusserunt reliquias quae evadere potuerant Amalechitarum et habitaverunt ibi pro eis usque ad diem hanc

V filii quoque Ruben primogeniti Israhel ipse quippe fuit primogenitus eius sed cum violasset torum patris sui data sunt primogenita eius filiis Ioseph filii Israhel et non est ille reputatus in primogenitum porro Iudas qui erat fortissimus inter fratres suos de stirpe eius principes germinati sunt primogenita autem reputata sunt Ioseph filii ergo Ruben primogeniti
4 Israhel Enoch et Phallu Esrom et Charmi filii Iohel Samaia
5 filius eius Gog filius eius Semei filius eius Micha filius eius
6 Reeia filius eius Baal filius eius Beera filius eius quem captivum duxit Theglathphalnasar rex Assyriorum et fuit princeps
7 in tribu Ruben fratres autem eius et universa cognatio quando numerabantur per familias suas habuerunt principes Ieihel et
8 Zacchariam porro Bala filius Azaz filii Samma filii Iohel ipse
9 habitavit in Aroer usque ad Nebo et Beelmeon contra orientalem quoque plagam habitavit usque ad introitum heremi et flumen Eufraten multum quippe iumentorum numerum possidebat in terra Galaad in diebus autem Saul proeliati sunt contra Agareos et interfecerunt illos habitaveruntque pro eis in tabernaculis eorum in omni plaga quae respicit ad orientem
11 Galaad filii vero Gad e regione eorum habitaverunt in terra
12 Basan usque Selcha Iohel in capite et Saphan secundus Iainai autem et Saphat in Basan fratres vero eorum secundum domos cognationum suarum Michahel et Mosollam et Sebe et
14 Iori et Iachan et Zie et Heber septem hii filii Abiahil filii Uri filii Iaro filii Galaad filii Michahel filii Iesesi filii Ieddo filii Buz fratres quoque filii Abdihel filii Guni princeps domus in familiis suis et habitaverunt in Galaad et in Basan et in viculis
17 eius et in cunctis suburbanis Saron usque ad terminos omnes hii numerati sunt in diebus Ioatham regis Iuda et in diebus
18 Hieroboam regis Israhel filii Ruben et Gad et dimidia tribus Manasse viri bellatores scuta portantes et gladios et tendentes arcum eruditique ad proelia quadraginta quattuor milia et sep-

tingenti sexaginta procedentes ad pugnam dimicaverunt contra Agarenos Iturei vero et Naphei et Nodab prae-buerunt eis auxilium traditique sunt in manus eorum Agareni et universi qui fuerant cum eis quia Deum invocaverunt cum proeliarentur et exaudivit eos eo quod credidissent in eum ceperuntque omnia quae possederant camelorum quinquaginta milia et ovium ducenta quinquaginta milia asinos duo milia et animas hominum centum milia vulnerati autem multi corruerunt fuit enim bellum Domini habitaveruntque pro eis usque ad transmigrationem filii quoque dimidia tribus Manasse possederunt terram a finibus Basan usque Baalhermon et Sanir et montem Hermon ingens quippe numerus erat et hii fuerunt principes domus cognationis eorum Ephraim et Iesi et Helihel Ezrihel et Hieremia et Odoia et Iedihel viri fortissimi et potentes et nominati duces in familiis suis reliquerunt autem Deum patrum suorum et fornicati sunt post deos populorum terrae quos abstulit Dominus coram eis et suscitavit Deus Israhel spiritum Ful regis Assyriorum et spiritum Theglathphalnasar regis Assur et transtulit Ruben et Gad et dimidium tribus Manasse et adduxit eos in Alae et Abor et Ara et fluvium Gozan usque ad diem hanc

filii Levi Gersom Caath Merari filii Caath Amram Isaar Hebron et Ozihel filii Amram Aaron Moses et Maria filii Aaron Nadab et Abiu Eleazar et Ithamar Eleazar genuit Finees et Finees genuit Abisue Abisue vero genuit Bocci et Bocci genuit Ozi Ozi genuit Zaraiam et Zaraias genuit Meraioth porro Meraioth genuit Amariam et Amarias genuit Ahitob Ahitob genuit Sadoc Sadoc genuit Achimaas Achimaas genuit Azariam Azarias genuit Iohanan Iohanan genuit Azariam ipse est qui sacerdotio functus est in domo quam aedificavit Salomon in Hierusalem genuit autem Azarias Amariam et Amarias genuit Ahitob Ahitob genuit Sadoc et Sadoc genuit Sellum Sellum genuit Helciam et Helcias genuit Azariam Azarias genuit Saraiam et Saraias genuit Iosedec porro Iosedec egressus est quando transtulit Dominus Iudam et Hierusalem per manus Nabuchodonosor filii ergo Levi Gersom Caath et Merari et haec nomina filiorum Gersom Lobeni et Semei

19
20
21
22
23
24
25
26

VI, 2
3
4
5
6
7
8, 9
10
11
12
13
14, 15
16
17

18, 19 filii Caath Amram et Isaac et Hebron et Ozihel filii Merari
 Mooli et Musi hae autem cognationes Levi secundum fami-
 20 lias eorum Gersom Lobeni filius eius Iaath filius eius Zamma
 21 filius eius Ioaa filius eius Addo filius eius Zara filius eius Ieth-
 22 rai filius eius filii Caath Aminadab filius eius Core filius eius
 23 Asir filius eius Helcana filius eius Abiasaph filius eius Asir
 24 filius eius Thaath filius eius Urihel filius eius Ozias filius eius
 25, 26 Saul filius eius filii Helcana Amasai et Ahimoth Helcana filii
 27 Helcana Sophai filius eius Naath filius eius Heliab filius eius
 28 Hieroam filius eius Helcana filius eius filii Samuhel primoge-
 29 nitus Vasseni et Abia filii autem Merari Mooli Lobeni filius
 30 eius Semei filius eius Oza filius eius Samaa filius eius Aggia fi-
 31 lius eius Asaia filius eius isti sunt quos constituit David super
 32 cantores domus Domini ex quo conlocata est arca et ministra-
 bant coram tabernaculo testimonii canentes donec aedificaret
 Salomon domum Domini in Hierusalem stabant autem iuxta
 33 ordinem suum in ministerio hii vero sunt qui adsidebant cum
 filiis suis de filiis Caath Heman cantor filius Iohel filii Samu-
 34, 35 hel filii Helcana filii Hieroam filii Helihel filii Thou filii Suph
 36 filii Helcana filii Maath filii Amasai filii Helcana filii Iohel
 37 filii Azariae filii Sophoniae filii Thaath filii Asir filii Abia-
 38, 39 saph filii Core filii Isaac filii Caath filii Levi filii Israhel et
 fratres eius Asaph qui stabat a dextris eius Asaph filius Bara-
 40, 41 chiae filii Samaa filii Michahel filii Basiae filii Melchiae filii
 42 Athnai filii Zara filii Adaia filii Ethan filii Zamma filii Semei
 43, 44 filii Ieth filii Gersom filii Levi filii autem Merari fratres eo-
 45 rum ad sinistram Ethan filius Cusi filii Abdi filii Maloch filii
 46 Asabiae filii Amasiae filii Helciae filii Amasai filii Bonni filii
 47, 48 Somer filii Mooli filii Musi filii Merari filii Levi fratres quo-
 que eorum Levitae qui ordinati sunt in cunctum ministerium
 49 tabernaculi domus Domini Aaron vero et filii eius adolebant
 incensum super altare holocausti et super altare thymiamatis
 in omne opus sancti sanctorum et ut precarentur pro Israhel
 50 iuxta omnia quae praecepit Moses servus Dei hii sunt autem
 filii Aaron Eleazar filius eius Finees filius eius Abisue filius eius
 51, 52 Bocci filius eius Ozi filius eius Zaraia filius eius Meraioth fi-
 53 lius eius Amaria filius eius Ahitob filius eius Sadoc filius eius

Achimaas filius eius et haec habitacula eorum per vicos atque 54
 confinia filiorum scilicet Aaron iuxta cognationes Caathitarum
 ipsis enim sorte contigerat dederunt igitur eis Hebron in terra 55
 Iuda et suburbana eius per circuitum agros autem civitatis 56
 et villas Chaleb filio Iephone porro filiis Aaron dederunt ci- 57
 vitates ad confugiendum Hebron et Lobna et suburbana eius
 Iether quoque et Esthmo cum suburbanis suis sed et Helon 58
 et Dabir cum suburbanis suis Asan quoque et Bethsemes et 59
 suburbana eorum de tribu autem Benjamin Gabee et subur- 60
 bana eius et Almath cum suburbanis suis Anathoth quoque
 cum suburbanis suis omnes civitates tredecim per cognationes
 suas filiis autem Caath residuis de cognatione sua dederunt 61
 ex dimidia tribu Manasse in possessionem urbes decem por- 62
 ro filiis Gersom per cognationes suas de tribu Isachar et de
 tribu Aser et de tribu Nepthali et de tribu Manasse in Basan
 urbes tredecim filiis autem Merari per cognationes suas de 63
 tribu Ruben et de tribu Gad et de tribu Zabulon dederunt
 sorte civitates duodecim dederunt quoque filii Israhel Levi- 64
 tis civitates et suburbana earum dederuntque per sortem ex 65
 tribu filiorum Iuda et ex tribu filiorum Symeon et ex tribu
 filiorum Benjamin urbes has quas vocaverunt nominibus suis
 et his qui erant ex cognatione filiorum Caath fueruntque civi- 66
 tates in terminis eorum de tribu Ephraim dederunt ergo eis 67
 urbes ad confugiendum Sychem cum suburbanis suis in mon-
 te Ephraim et Gazer cum suburbanis suis Hicmaam quoque 68
 cum suburbanis suis et Bethoron similiter necnon et Helon 69
 cum suburbanis suis et Gethremmon in eundem modum por- 70
 ro ex dimidia tribu Manasse Aner et suburbana eius Balaam et
 suburbana eius his videlicet qui de cognatione filiorum Caath
 reliqui erant filiis autem Gersom de cognatione dimidiaie tri- 71
 bus Manasse Gaulon in Basan et suburbana eius et Astharoth
 cum suburbanis suis de tribu Isachar Cedes et suburbana eius 72
 et Dabereth cum suburbanis suis Ramoth quoque et subur- 73
 bana illius et Anem cum suburbanis suis de tribu vero Aser 74
 Masal cum suburbanis suis et Abdon similiter Acac quoque 75
 et suburbana eius et Roob cum suburbanis suis porro de tri- 76
 bu Nepthali Cedes in Galilea et suburbana eius Amon cum

77 suburbanis suis et Cariathaim et suburbana eius filii autem
 Merari residuis de tribu Zabulon Remmono et suburbana eius
 78 et Thabor cum suburbanis suis trans Iordanem quoque ex
 adverso Hiericho contra orientem Iordanis de tribu Ruben Bo-
 sor in solitudine cum suburbanis suis et Iasa cum suburbanis
 79 suis Cademoth quoque et suburbana eius et Miphaath cum
 80 suburbanis suis necnon de tribu Gad Ramoth in Galaad et
 81 suburbana eius et Manaim cum suburbanis suis sed et Esbon
 cum suburbanis eius et Iezer cum suburbanis suis

VII porro filii Isachar Thola et Phua Iasub et Samaron quat-
 2 tuor filii Thola Ozi et Raphaia et Ierihel et Iemai et Iebsem
 et Samuhel principes per domos cognationum suarum de stir-
 pe Thola viri fortissimi numerati sunt in diebus David viginti
 3 duo milia sescenti filii Ozi Iezraia de quo nati sunt Michahel
 4 et Obadia et Iohel et Iesia quinque omnes principes cumque
 eis per familias et populos suos accincti ad proelium viri for-
 tissimi triginta sex milia multas enim habuere uxores et filios
 5 fratresque eorum per omnem cognationem Isachar robustissimi
 6 ad pugnandum octoginta septem milia numerati sunt Benia-
 7 min Bale et Bochor et Iadihel tres filii Bale Esbon et Ozi
 et Ozihel et Ierimoth et Urai quinque principes familiarum et
 ad pugnandum robustissimi numerus autem eorum viginti duo
 8 milia et triginta quattuor porro filii Bochor Zamira et Ioas et
 Eliezer et Helioenai et Amri et Ierimoth et Abia et Anathoth
 9 et Almathan omnes hii filii Bochor numerati sunt autem per
 familias suas principes cognationum ad bella fortissimi vigin-
 10 ti milia et ducenti porro filii Iadihel Balan filii autem Balan
 Hieus et Benjamin et Ahoth et Chanana et Iothan et Thar-
 11 sis et Haisaar omnes hii filii Iadihel principes cognationum
 suarum viri fortissimi decem et septem milia et ducenti ad
 12 proelium procedentes Sephan quoque et Aphas filii Hir et
 13 Asim filii Aer filii autem Nepthali Iasihel et Guni et Asar et
 14 Sellum filii Balaa porro filius Manasse Esrihel concubinaque
 15 eius syra peperit Machir patrem Galaad Machir autem ac-
 cepit uxores filiis suis Happhim et Sepham et habuit sororem
 nomine Maacha nomen autem secundi Salphaad nataeque sunt
 16 Salphaad filiae et peperit Maacha uxor Machir filium voca-

vitque nomen eius Phares porro nomen fratris eius Sares et
 filii eius Ulam et Recem filius autem Ulam Badan hii sunt 17
 filii Galaad filii Machir filii Manasse soror autem eius Regina 18
 peperit virum Decorum et Abiezer et Moola erant autem filii 19
 Semida Ahin et Sechem et Leci et Aniam filii autem Ephraim 20
 Suthala Bareth filius eius Thaath filius eius Elada filius eius
 Thaath filius eius et huius filius Zabada et huius filius Sutha- 21
 la et huius filius Ezer et Elad occiderunt autem eos viri Geth
 indigenae quia descenderant ut invaderent possessiones eorum
 luxit igitur Ephraim pater eorum multis diebus et venerunt 22
 fratres eius ut consolarentur eum ingressusque est ad uxorem 23
 suam quae concepit et peperit filium et vocavit nomen eius
 Beria eo quod in malis domus eius ortus esset filia autem eius 24
 fuit Sara quae aedificavit Bethoron inferiorem et superiorem
 et Ozensara porro filius eius Rapha et Reseph et Thale de quo 25
 natus est Thaan qui genuit Laadan huius quoque filius Am- 26
 miud genuit Elisama de quo ortus est Nun qui habuit filium 27
 Iosue possessio autem eorum et habitatio Bethel cum filiabus 28
 suis et contra orientem Noran ad occidentalem plagam Gazer
 et filiae eius Sychem quoque cum filiabus suis usque Aza et
 filias eius iuxta filios quoque Manasse Bethsan et filias eius 29
 Thanach et filias eius Mageddo et filias eius Dor et filias eius
 in his habitaverunt filii Ioseph filii Israhel filii Aser Iomna et 30
 Iesua et Isui et Baria et Sara soror eorum filii autem Baria 31
 Heber et Melchihel ipse est pater Barzaith Heber autem genuit 32
 Iephlat et Somer et Otham et Suaa sororem eorum filii 33
 Iephlat Phosech et Chamaal et Asoth hii filii Iephlat porro 34
 filii Somer Ahi et Roaga et Iaba et Aram filii autem Helem 35
 fratris eius Supha et Iemna et Selles et Amal filii Supha Sue 36
 Arnaphed et Sual et Beri et Iamra Bosor et Od et Samma et 37
 Salusa et Iethran et Bera filii Iether Iephonne et Phaspha et 38
 Ara filii autem Olla Aree et Anihel et Resia omnes hii filii 39, 40
 Aser principes cognationum electi atque fortissimi duces du-
 cum numerus autem eorum aetatis quae apta esset ad bellum
 viginti sex milia

Benjamin autem genuit Bale primogenitum suum Asbal se- **VIII**
 cundum Ohora tertium Nuaha quartum et Rapha quintum 2

3, 4 fueruntque filii Bale Addaor et Gera et Abiud Abisue quo-
5 que et Neman et Ahoe sed et Gera et Sephuphan et Uram
6 hii sunt filii Aod principes cognationum habitantium in Ga-
7 baa qui translati sunt in Manath Nooman autem et Achia et
8 Gera ipse transtulit eos et genuit Oza et Ahiud porro Saarim
9 genuit in regione Moab postquam dimisit Usim et Bara uxores suas
10 genuit autem de Edes uxore sua Iobab et Sebia et
11 Mosa et Molchom Iehus quoque et Sechia et Marma hii sunt
12 filii eius principes in familiis suis Meusim vero genuit Abitob
13 et Elphaal porro filii Elphaal Heber et Misaam et Samad hic
14, 15 aedificavit Ono et Lod et filias eius Bara autem et Samma
16 principes cognationum habitantium in Aialon hii fugaverunt
17, 18 habitatores Geth et Haio et Sesac et Ierimoth et Zabadia
19, 20 et Arod et Eder Michahel quoque et Iespha et Ioaa filii Bar-
21 ria et Zabadia et Mosollam et Ezeci et Heber et Iesamari et
22, 23 Iezlia et Iobab filii Elphaal et Iacim et Zechri et Zabdi et He-
24, 25 lioenai et Selethai et Helihel et Adaia et Baraia et Samarath
26, 27 filii Semei et Iesphan et Heber et Helihel et Abdon et Ze-
28 chri et Hanan et Anania et Ailam et Anathothia et Iephdaia
29 et Phanuhel filii Sesac et Samsari et Sooria et Otholia et
30 Iersia et Helia et Zechri filii Ieroam hii patriarchae et cognationum
31, 32 principes qui habitaverunt in Hierusalem in Gabaon
33 autem habitaverunt Abigabaon et nomen uxoris eius Maacha
34 filiusque eius primogenitus Abdon et Sur et Cis et Baal et Nadab
35, 36 Gedor quoque et Ahio et Zacher et Macelloth genuit
37 Samaa habitaveruntque ex adverso fratrum suorum in Hierusalem
38 cum fratribus suis Ner autem genuit Cis et Cis genuit
39 Saul porro Saul genuit Ionathan et Melchisuae et Abinadab et
40 Esbaal filius autem Ionathan Meribbaal et Meribbaal genuit
Micha filii Micha Phithon et Melech et Thara et Ahaz et
Ahaz genuit Ioadam et Ioadam genuit Almoth et Azmoth et Zamari
porro Zamari genuit Mosa et Mosa genuit Baana cuius
filius fuit Rapha de quo ortus est Elasa qui genuit Asel porro
Asel sex filii fuere his nominibus Ezricam Bochrus Ismahel Saria
Abadia Anan omnes hii filii Asel filii autem Esec fratris
eius Ulam primogenitus et Us secundus et Eliphalet tertius
fueruntque filii Ulam viri robustissimi et magno robore ten-

dententes arcum et multos habentes filios ac nepotes usque ad centum quinquaginta omnes hii filii Benjamin

universus ergo Israhel dinumeratus est et summa eorum **IX**
 scripta est in libro regum Israhel et Iuda translatique sunt in
 Babylonem propter delictum suum qui autem habitaverunt 2
 primi in possessionibus et in urbibus suis Israhel et sacerdotes
 Levitae et Nathinnei commorati sunt in Hierusalem de filiis 3
 Iuda et de filiis Benjamin de filiis quoque Ephraim et Manasse
 Othei filius Amiud filius Emri filii Omrai filii Bonni de filiis 4
 Phares filii Iuda et de Siloni Asaia primogenitus et filii eius 5
 de filiis autem Zara Ieuhel et fratres eorum sescenti nonaginta 6
 porro de filiis Benjamin Salo filius Mosollam filii Oduia filii 7
 Asana et Iobania filius Hieroam et Hela filius Ozi filii Mochori 8
 et Mosollam filius Saphatiae filii Rahuhel filii Iebaniae et 9
 fratres eorum per familias suas nongenti quinquaginta sex omnes
 hii principes cognationum per domos patrum suorum de 10
 sacerdotibus autem Iedaia Ioiarib et Iachin Azarias quoque filius
 Helciae filii Mosollam filii Sadoc filii Maraioth filii Ahitob
 pontifex domus Dei porro Adaias filius Hieroam filii Phasor 12
 filii Melchia et Masaia filius Adihel filii Iezra filii Mosollam
 filii Mosollamoth filii Emmer fratres quoque eorum principes 13
 per familias suas mille septingenti sexaginta fortissimi robore
 ad faciendum opus ministerii in domo Dei de Levitis autem 14
 Semeia filius Assub filii Ezricam filii Asebiu de filiis Merari
 Bacbacar quoque carpentarius et Galal et Mathania filius Mi- 15
 cha filii Zechri filii Asaph et Obdia filius Semeiae filii Galal 16
 filii Idithun et Barachia filius Asa filii Helcana qui habitavit
 in atriis Netophathi ianitores autem Sellum et Acub et Tel- 17
 mon et Ahiman et frater eorum Sellum princeps usque ad 18
 illud tempus in porta Regis ad orientem observabant per vices
 suas de filiis Levi Sellum vero filius Core filii Abiasaph 19
 filii Core cum fratribus suis et domo patris sui hii sunt Coritae
 super opera ministerii custodes vestibulorum tabernaculi
 et familiae eorum per vices castrorum Domini custodientes in-
 troitum Finees autem filius Eleazar erat dux eorum coram 20
 Domino porro Zaccharias filius Mosollamia ianitor portae ta- 21
 bernaculi testimonii omnes hii electi in ostiarios per portas 22

ducenti duodecim et descripti in villis propriis quos constitue-
23 runt David et Samuhel videns in fide sua tam ipsos quam
filios eorum in ostiis domus Domini et in tabernaculo vicibus
24 suis per quattuor ventos erant ostiarii id est ad orientem et ad
25 occidentem ad aquilonem et ad austrum fratres autem eorum
in viculis morabantur et veniebant in sabbatis suis de tempo-
26 re usque ad tempus his quattuor Levitis creditus erat omnis
numerus ianitorum et erant super exedras et thesauros domus
27 Domini per gyrum quoque templi Domini morabantur in cu-
stodiis suis ut cum tempus fuisset ipsi mane aperirent fores
28 de horum grege erant et super vasa ministerii ad numerum
29 enim et inferebantur vasa et efferebantur de ipsis et qui cre-
dita habebant utensilia sanctuarii praeerant similiae et vino et
30 oleo et turi et aromatibus filii autem sacerdotum unguenta ex
31 aromatibus conficiebant et Matthathias Levites primogenitus
Sellum Coritae praefectus erat eorum quae in sartagine frige-
32 bantur porro de filiis Caath fratribus eorum super panes erant
propositionis ut semper novos per singula sabbata praepara-
33 rent hii sunt principes cantorum per familias Levitarum qui
in exedris morabantur ita ut die et nocte iugiter suo ministe-
34 rio deservirent capita Levitarum per familias suas principes
35 manserunt in Hierusalem in Gabaon autem commorati sunt
36 pater Gabaon Iaihel et nomen uxoris eius Maacha filius pri-
mogenitus eius Abdon et Sur et Cis et Baal et Ner et Nadab
37, 38 Gedor quoque et Ahio et Zaccharias et Macelloth porro Mac-
celloth genuit Semmaam isti habitaverunt e regione fratrum
39 suorum in Hierusalem cum fratribus suis Ner autem genuit
Cis et Cis genuit Saul et Saul genuit Ionathan et Melchisuae
40 et Abinadab et Esbaal filius autem Ionathan Meribbaal et
41 Meribbaal genuit Micha porro filii Micha Phiton et Malech et
42 Thara Ahaz autem genuit Iara et Iara genuit Alamath et Az-
43 moth et Zamri et Zamri genuit Mosa Mosa vero genuit Baana
44 cuius filius Raphaia genuit Elasa de quo ortus est Esel porro
Esel sex filios habuit his nominibus Ezricam Bochrus Ismahel
Saria Obdia Anan hii filii Esel

X Philisthim autem pugnabant contra Israhel fugeruntque vi-
ri Israhel Palestinos et ceciderunt vulnerati in monte Gelboe

cumque adpropinquassent Philisthei persequentes Saul et filios eius percusserunt Ionathan et Abinadab et Melchisuae filios Saul et adgravatum est proelium contra Saul inveneruntque eum sagittarii et vulneraverunt iaculis et dixit Saul ad armigerum suum evagina gladium tuum et interfice me ne forte veniant incircumcisi isti et inludant mihi noluit autem armiger eius hoc facere timore perterritus arripuit igitur Saul ensem et inruit in eum quod cum vidisset armiger eius videlicet mortuum esse Saul inruit etiam ipse in gladium suum et mortuus est interiit ergo Saul et tres filii eius et omnis domus illius pariter concidit quod cum vidissent viri Israhel qui habitabant in campestribus fugerunt et Saul ac filiis eius mortuis dereliquerunt urbes suas et huc illucque dispersi sunt veneruntque Philisthim et habitaverunt in eis die igitur altero detrahentes Philisthim spolia caesorum invenerunt Saul et filios eius iacentes in monte Gelboe cumque spoliassent eum et amputassent caput armisque nudassent miserunt in terram suam ut circumferretur et ostenderetur idolorum templis et populis arma autem eius consecraverunt in fano dei sui et caput adfixerunt in templo Dagon hoc cum audissent viri Iabesgalaad omnia scilicet quae Philisthim fecerunt super Saul consurrexerunt singuli virorum fortium et tulerunt cadavera Saul et filiorum eius adtuleruntque ea in Iabes et sepelierunt ossa eorum subter quercum quae erat in Iabes et ieunaverunt septem diebus mortuus est ergo Saul propter iniquitates suas eo quod praevaricatus sit mandatum Domini quod praeceperat et non custodierit illud sed insuper etiam pythonissam consuluerit nec speraverit in Domino propter quod et interfecit eum et transtulit regnum eius ad David filium Isai

congregatus est igitur omnis Israhel ad David in Hebron dicens os tuum sumus et caro tua heri quoque et nudius tertius cum adhuc regnaret Saul tu eras qui educebas et introducebas Israhel tibi enim dixit Dominus Deus tuus tu pasces populum meum Israhel et tu eris princeps super eum venerunt ergo omnes maiores natu Israhel ad regem in Hebron et iniit David cum eis foedus coram Domino unxeruntque eum regem super Israhel iuxta sermonem Domini quem locutus est in manu

XI

4 Samuhel abiit quoque David et omnis Israhel in Hierusalem
5 haec est Iebus ubi erant Iebusei habitatores terrae dixerunt-
que qui habitabant in Iebus ad David non ingredieris huc porro
6 David cepit arcem Sion quae est civitas David dixitque om-
nis qui percusserit Iebuseum in primis erit princeps et dux
7 ascendit igitur primus Ioab filius Sarviae et factus est prin-
ceps habitavit autem David in arce et idcirco appellata est
8 civitas David aedificavitque urbem in circuitu a Mello usque
9 ad gyrum Ioab autem reliqua urbis extruxit proficiebatque
David vadens et crescens et Dominus exercituum erat cum eo
10 hii principes virorum fortium David qui adiuverunt eum ut rex
fieret super omnem Israhel iuxta verbum Domini quod locutus
11 est ad Israhel et iste numerus robustorum David Iesbaam fi-
lius Achamoni princeps inter triginta iste levavit hastam suam
12 super trecentos vulneratos una vice et post eum Eleazar filius
13 patruis eius Ahoites qui erat inter tres potentes iste fuit cum
David in Aphesdommim quando Philisthim congregati sunt
14 ad locum illum in proelium et erat ager regionis illius plenus
hordeo fugeratque populus a facie Philisthinorum hic stetit
15 in medio agri et defendit eum cumque percussisset Philistheos
dedit Dominus salutem magnam populo suo descenderunt au-
tem tres de triginta principibus ad petram in qua erat David
16 ad speluncam Odollam quando Philisthim fuerant castrame-
tati in valle Raphaim porro David erat in praesidio et statio
17 Philisthinorum in Bethleem desideravit igitur David et dixit
o si quis daret mihi aquam de cisterna Bethleem quae est in
18 porta tres ergo isti per media castra Philisthinorum perrexe-
runt et hauserunt aquam de cisterna Bethleem quae erat in
19 porta et adtulerunt ad David ut biberet qui noluit sed magis
libavit illam Domino dicens absit ut in conspectu Dei mei
hoc faciam et sanguinem virorum istorum bibam quia in pe-
20 riculo animarum suarum adtulerunt mihi aquam et ob hanc
causam noluit bibere haec fecerunt tres robustissimi Abisai
quoque frater Ioab ipse erat princeps trium et ipse levavit ha-
21 stam suam contra trecentos vulneratos et ipse erat inter tres
nominatissimus inter tres secundos inclitus et princeps eorum
22 verumtamen usque ad tres primos non pervenerat Banaia fi-

lius Ioiadae viri robustissimi qui multa opera perpetrarat de
 Capsehel ipse percussit duos Arihel Moab et ipse descendit et
 interfecit leonem in media cisterna tempore nivis et ipse per- 23
 cussit virum aegyptium cuius statura erat quinque cubitorum
 et habebat lanceam ut liciatorium textentium descendit ergo
 ad eum cum virga et rapuit hastam quam tenebat manu et
 interfecit eum hasta sua haec fecit Banaia filius Ioiada qui 24
 erat inter tres robustos nominatissimus inter triginta primus 25
 verumtamen ad tres usque non pervenerat posuit autem eum
 David ad auriculam suam porro fortissimi in exercitu Asahel 26
 frater Ioab et Eleanan filius patruī eius de Bethleem Semmoth 27
 Arorites Helles Phallonites Iras filius Acces Thecuites Abiezer 28
 Anathothites Sobbochai Asothites Ilai Ahoites Marai Netophathites 29, 30
 Heled filius Baana Netophathites Ethai filius Ribai 31
 de Gabaath filiorum Benjamin Banaia Pharathonites Uri de 32
 torrente Gaas Abial Arabathites Azmoth Bauramites Eliaba
 Salabonites filii Asom Gezonites Ionathan filius Sega Ara- 33
 rites Ahiam filius Sachar Ararites Eliphai filius Ur Apher 34, 35, 36
 Mechurathites Ahia Phellonites Asrai Carmelites Noorai filius 37
 Azbi Iohel frater Nathan Mabar filius Agarai Sellec Ammo- 38, 39
 nites Noorai Berothites armiger Ioab filii Sarviae Iras Iethreus 40
 Gareb Iethreus Urias Ettheus Zabad filius Ooli Adina filius 41, 42
 Seza Rubenites princeps Rubenitarum et cum eo triginta Han- 43
 nan filius Maacha et Iosaphat Mathanites Ozias Astharothites 44
 Semma et Iaihel filii Hotam Aroerites Iedihel filius Samri 45
 et Ioha frater eius Thosaites Elihel Maumites et Ieribai et Iosaia 46
 filii Elnaem et Iethma Moabites Elihel et Obed et Iasihel
 de Masobia

hii quoque venerunt ad David in Siceleg cum adhuc fugeret **XII**
 Saul filium Cis qui erant fortissimi et egregii pugnatores ten- 2
 dentes arcum et utraque manu fundis saxa iacentes et dirigen-
 tes sagittas de fratribus Saul ex Benjamin princeps Ahiezer et 3
 Ioas filii Sammaa Gabathites et Iazihel et Phallet filii Azmoth
 et Baracha et Ieu Anathothites Samaias quoque Gabaonites 4
 fortissimus inter triginta et super triginta Hieremias et Iezi-
 hel et Iohanan et Iezbad Gaderothites Eluzai et Ierimuth et 5
 Baalia et Samaria et Saphatia Aruphites Helcana et Iesia et 6

7 Azrahel et Ioezer et Iesbaam de Careim Ioeela quoque et Za-
8 badia filii Ieroam de Gedor sed et de Gaddi transfugerunt
ad David cum lateret in deserto viri robustissimi et pugnat-
9 res optimi tenentes clypeum et hastam facies eorum quasi fa-
10 cies leonis et veloces quasi capreae in montibus Ezer princeps
11, 12 Obdias secundus Eliab tertius Masmana quartus Hieremias
13, 14 quintus Hetthi sextus Helihel septimus Iohanan octavus He-
15 lzebad nonus Hieremias decimus Bachannai undecimus hii
de filiis Gad principes exercitus novissimus centum militibus
16 praeerat et maximus mille isti sunt qui transierunt Iordanem
mense primo quando inundare consuevit super ripas suas et
17 omnes fugaverunt qui morabantur in vallibus ad orientalem
18 plagam et occidentalem venerunt autem et de Benjamin et
de Iuda ad praesidium in quo morabatur David egressusque
est David obviam eis et ait si pacifice venistis ad me ut au-
xiliemini mihi cor meum iungatur vobis si autem insidiamini
mihi pro adversariis meis cum ego iniquitatem in manibus non
19 habeam videat Deus patrum nostrorum et iudicet spiritus ve-
ro induit Amessai principem inter triginta et ait tui sumus o
David et tecum fili Isai pax pax tibi et pax adiutoribus tuis
20 te enim adiuvat Deus tuus suscepit ergo eos David et con-
stituit principes turmae porro de Manasse transfugerunt ad
David quando veniebat cum Philisthim adversum Saul ut pu-
gnaret et non dimicavit cum eis quia inuito consilio remiserunt
eum principes Philisthinorum dicentes periculo capitis nostri
21 revertetur ad dominum suum Saul quando igitur reversus est
in Siceleg transfugerunt ad eum de Manasse Ednas et Iozabad
et Iedihel et Michahel et Iozabad et Heliu et Salathi principes
22 milium in Manasse hii praebuerunt auxilium David adversum
latrunculos omnes enim erant viri fortissimi et facti sunt prin-
23 cipes in exercitu sed et per singulos dies veniebant ad David
ad auxiliandum ei usque dum fieret grandis numerus quasi ex-
24 exercitus Dei iste quoque est numerus principum exercitus qui
venerunt ad David cum esset in Hebron ut transferrent re-
25 gnum Saul ad eum iuxta verbum Domini filii Iuda portantes
clypeum et hastam sex milia octingenti expediti ad proelium
de filiis Symeon virorum fortissimorum ad pugnandum septem

milia centum de filiis Levi quattuor milia sescenti Ioiada quo- 26, 27
 que princeps de stirpe Aaron et cum eo tria milia septingenti
 Sadoc etiam puer egregiae indolis et domus patris eius prin- 28
 cipes viginti duo de filiis autem Benjamin fratribus Saul tria 29
 milia magna enim pars eorum adhuc sequebatur domum Saul
 porro de filiis Ephraim viginti milia octingenti fortissimi ro- 30
 bore viri nominati in cognationibus suis et ex dimidia parte 31
 tribus Manasse decem et octo milia singuli per nomina sua
 venerunt ut constituerent regem David de filiis quoque Isa- 32
 char viri eruditi qui norant singula tempora ad praeciendum
 quid facere deberet Israhel principes ducenti omnis autem reli-
 qua tribus eorum consilium sequebatur porro de Zabulon qui 33
 egrediebantur ad proelium et stabant in acie instructi armis
 bellicis quinquaginta milia venerunt in auxilium non in corde
 duplici et de Nepthali principes mille et cum eis instructa cly- 34
 peo et hasta triginta septem milia de Dan etiam praeparata 35
 ad proelium viginti octo milia sescentorum et de Aser egre- 36
 dientes ad pugnam et in acie provocantes quadraginta milia
 trans Iordanem autem de filiis Ruben et Gad et dimidia parte 37
 tribus Manasse instructa armis bellicis centum viginti milia
 omnes isti viri bellatores et expediti ad pugnandum corde per- 38
 fecto venerunt in Hebron ut constituerent regem David super
 universum Israhel sed et omnes reliqui ex Israhel uno corde
 erant ut rex fieret David fueruntque ibi apud David tribus 39
 diebus comedentes et bibentes praeparaverunt enim eis fratres
 sui sed et qui iuxta eos erant usque ad Isachar et Zabulon 40
 et Nepthalim adferebant panes in asinis et camelis et mulis
 et bubus ad vescendum farinam palatas uvam passam vinum
 oleum boves arietes ad omnem copiam gaudium quippe erat
 in Israhel

iniit autem consilium David cum tribunis et centurionibus **XIII**
 et universis principibus et ait ad omnem coetum Israhel si 2
 placet vobis et a Domino Deo nostro egreditur sermo quem lo-
 quor mittamus ad fratres nostros reliquos in universas regiones
 Israhel et ad sacerdotes et Levitas qui habitant in suburbanis
 urbium ut congregentur ad nos et reducamus arcam Dei nostri 3
 ad nos non enim requisivimus eam in diebus Saul et respon- 4

dit universa multitudo ut ita fieret placuerat enim sermo omni
5 populo congregavit ergo David cunctum Israhel a Sior Aegypti usque dum ingrediariis Emath ut adduceret arcam Dei
6 de Cariathiarim et ascendit David et omnis vir Israhel ad collem Cariathiarim quae est in Iuda ut adferrent inde arcam Dei Domini sedentis super cherubin ubi invocatum est nomen
7 eius inposueruntque arcam Dei super plaustrum novum de domo Aminadab Oza autem et fratres eius minabant plaustrum
8 porro David et universus Israhel ludebant coram Deo omni virtute in canticis et in citharis et psalteriis et tympanis et cymbalis et tubis cum autem pervenissent ad aream Chidon tetendit Oza manum suam ut sustentaret arcam bos
9 quippe lasciviens paululum inclinaverat eam iratus est itaque Dominus contra Ozam et percussit eum eo quod contigisset
10 arcam et mortuus est ibi coram Deo contristatusque David eo quod divisisset Dominus Ozam vocavit locum illum Divisio
11 Oza usque in praesentem diem et timuit Deum tunc temporis dicens quomodo possum ad me introducere arcam Dei et ob hanc causam non eam adduxit ad se hoc est in civitatem
12 David sed avertit in domum Obededom Getthei mansit ergo arca Dei in domo Obededom tribus mensibus et benedixit Dominus domui eius et omnibus quae habebat

XIV misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David et ligna cedrina et artifices parietum lignorumque ut aedificarent ei domum
2 cognovitque David eo quod confirmasset eum Dominus in regem super Israhel et sublevatum esset regnum suum super populum eius Israhel accepit quoque David alias uxores
3 in Hierusalem genuitque filios et filias et haec nomina eorum qui nati sunt ei in Hierusalem Sammu et Sobab Nathan et
4 Salomon Iebar et Helisu et Eliphaleth Noga quoque et Napheg et Iaphiae Elisama et Baliada et Eliphaleth audientes
5, 6 autem Philisthim eo quod unctus esset David in regem super universum Israhel ascenderunt omnes ut quaerent eum
7, 8 quod cum audisset David egressus est obviam eis porro Philisthim venientes diffusi sunt in valle Raphaim consuluitque David Deum dicens si ascendam ad Philistheos si trades eos in manu mea et dixit ei Dominus ascende et tradam eos in

manu tua cumque illi ascendissent in Baalpharasim percussit 11
 eos ibi David et dixit divisit Deus inimicos meos per manum
 meam sicuti dividuntur aquae et idcirco vocatum est nomen
 loci illius Baalpharasim dereliqueruntque ibi deos suos quos 12
 David iussit exuri alia etiam vice Philisthim inruerunt et dif- 13
 fusi sunt in valle consuluitque rursus David Deum et dixit 14
 ei Deus non ascendas post eos recede ab eis et venies contra
 illos ex adverso pirorum cumque audieris sonitum gradientis 15
 in cacumine pirorum tunc egredieris ad bellum egressus est
 enim Deus ante te ut percutiat castra Philisthim fecit ergo 16
 David sicut praeceperat ei Deus et percussit castra Philisthi-
 norum de Gabaon usque Gazera divulgatumque est nomen 17
 David in universis regionibus et Dominus dedit pavorem eius
 super omnes gentes

fecit quoque sibi domos in civitate David et aedificavit lo- **XV**
 cum arcae Dei tetenditque ei tabernaculum tunc dixit David 2
 inlicitum est ut a quocumque portetur arca Dei nisi a Levitis
 quos elegit Dominus ad portandum eam et ad ministrandum
 sibi usque in aeternum congregavitque universum Israhel in 3
 Hierusalem ut adferretur arca Dei in locum suum quem prae-
 paraverat ei necnon et filios Aaron et Levitas de filiis Caa- 4, 5
 th Urihel princeps fuit et fratres eius centum viginti de filiis 6
 Merari Asaia princeps et fratres eius ducenti viginti de filiis 7
 Gersom Iohel princeps et fratres eius centum triginta de filiis 8
 Elisaphan Semeias princeps et fratres eius ducenti de filiis He- 9
 bron Elihel princeps et fratres eius octoginta de filiis Ozihel 10
 Aminadab princeps et fratres eius centum duodecim voca- 11
 vitque David Sadoc et Abiathar sacerdotes et Levitas Urihel
 Asaia Iohel Semeiam Elihel et Aminadab et dixit ad eos 12
 vos qui estis principes familiarum leviticarum sanctificamini
 cum fratribus vestris et adferte arcam Domini Dei Israhel ad
 locum qui ei praeparatus est ne ut a principio quia non era- 13
 tis praesentes percussit nos Dominus sic et nunc fiat inlicitum
 quid nobis agentibus sanctificati sunt ergo sacerdotes et Le- 14
 vitae ut portarent arcam Domini Dei Israhel et tulerunt filii 15
 Levi arcam Dei sicut praeceperat Moses iuxta verbum Domini
 umeris suis in vectibus dixit quoque David principibus Le- 16

vitarum ut constituerent de fratribus suis cantores in organis musicorum nablīs videlicet et lyris et cymbalis ut resonaret in
17 excelsum sonitus laetitiae constitueruntque Levitas Heman filium Iohel et de fratribus eius Asaph filium Barachiae de filiis
18 vero Merari fratribus eorum Ethan filium Casai et cum eis fratres eorum in secundo ordine Zacchariam et Ben et Iazihel et Semiramoth et Iahihel et Ani Eliab et Banaiam et Maasiam et Matthathiam et Eliphalu et Macheniam et Obededom
19 et Ieihel ianitores porro cantores Heman Asaph et Ethan in cymbalis aeneis concrepantes Zaccharias autem et Ozihel et Semiramoth et Iahihel et Ani et Eliab et Maasias et Banaias in nablīs arcana cantabant porro Matthathias et Eliphalu et Machenias et Obededom et Ieihel et Ozaziu in citharis pro
22 octava canebant epinikion Chonenias autem princeps Levitarum prophetiae praeerat ad praecinendam melodiam erat quippe valde sapiens et Barachias et Helcana ianitores arcae
24 porro Sebenias et Iosaphat et Nathanahel et Amasai et Zaccharias et Banaias et Eliezer sacerdotes clangebant tubis coram arca Dei et Obededom et Ahias erant ianitores arcae
25 igitur David et maiores natu Israhel et tribuni ierunt ad deportandam arcam foederis Domini de domo Obededom cum laetitia
26 cumque adiuvisset Deus Levitas qui portabant arcam foederis Domini immolabantur septem tauri et septem arietes
27 porro David erat indutus stola byssina et universi Levitae qui portabant arcam cantoresque et Chonenias princeps prophetiae inter cantores David autem indutus erat etiam ephod lineo
28 universusque Israhel deducebant arcam foederis Domini in iubilo et sonitu bucināe et tubis et cymbalis et nablīs et citharis
29 concrepantes cumque pervenisset arca foederis Domini usque ad civitatem David Michol filia Saul prospiciens per fenestram vidit regem David saltantem atque ludentem et despexit eum in corde suo

XVI adtulerunt igitur arcam Dei et constituerunt eam in medio tabernaculi quod tetenderat ei David et obtulerunt holocausta et pacifica coram Deo cumque complisset David offerens
2 holocausta et pacifica benedixit populo in nomine Domini et divisit universis per singulos a viro usque ad mulierem tortam

panis et partem assae carnis bubulae et frixam oleo similam
constituitque coram arca Domini de Levitis qui ministrarent 4
et recordarentur operum eius et glorificarent atque laudarent
Dominum Deum Israhel Asaph principem et secundum eius 5
Zacchariam porro Iahihel et Semiramoth et Ieihel et Mattha-
thiam et Eliab et Banaïam et Obededom et Ieihel super organa
psalterii et lyras Asaph autem ut cymbalis personaret Bana- 6
iam vero et Azihel sacerdotes canere tuba iugiter coram arca
foederis Domini in illo die fecit David principem ad confi- 7
tendum Domino Asaph et fratres eius confitemini Domino 8
invocate nomen eius notas facite in populis adinventiones il-
lius canite ei et psallite et narrate omnia mirabilia eius lau- 9, 10
date nomen sanctum eius laetetur cor quaerentium Dominum
quaerite Dominum et virtutem eius quaerite faciem eius sem- 11
per recordamini mirabilium eius quae fecit signorum illius et 12
iudiciorum oris eius semen Israhel servi eius filii Iacob electi 13
illius ipse Dominus Deus noster in universa terra iudicia eius 14
recordamini in sempiternum pacti eius sermonis quem praece- 15
pit in mille generationes quem pepigit cum Abraham et iura- 16
menti illius cum Isaac et constituit illud Iacob in praeceptum 17
et Israhel in pactum sempiternum dicens tibi dabo terram 18
Chanaan funiculum hereditatis vestrae cum essent pauci nu- 19
mero parvi et coloni eius et transierunt de gente in gentem 20
et de regno ad populum alterum non dimisit quemquam ca- 21
lumniari eos sed increpuit pro eis reges nolite tangere christos 22
meos et in prophetis meis nolite malignari canite Domino om- 23
nis terra adnuntiate ex die in diem salutare eius narrate in 24
gentibus gloriam eius in cunctis populis mirabilia illius quia 25
magnus Dominus et laudabilis nimis et horribilis super omnes
deos omnes enim dii populorum idola Dominus autem caelos 26
fecit confessio et magnificentia coram eo fortitudo et gau- 27
dium in loco eius adferte Domino familiae populorum adferte 28
Domino gloriam et imperium date Domino gloriam nomini 29
eius levate sacrificium et venite in conspectu eius et adorate
Dominum in decore sancto commoveatur a facie illius omnis 30
terra ipse enim fundavit orbem immobilem laetentur caeli et 31
exultet terra et dicant in nationibus Dominus regnavit tonet 32

mare et plenitudo eius exultent agri et omnia quae in eis sunt
33 tunc laudabunt ligna saltus coram Domino quia venit iudicare
34 terram confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum
35 misericordia eius et dicite salva nos Deus salvator noster
et congrega nos et erue de gentibus ut confiteamur nomini
36 sancto tuo et exultemus in carminibus tuis benedictus Dominus
Deus Israhel ab aeterno usque in aeternum et dicat omnis
37 populus amen et hymnus Domino dereliquit itaque ibi coram
arca foederis Domini Asaph et fratres eius ut ministrarent in
38 conspectu arcae iugiter per singulos dies et vices suas porro
Obededom et fratres eius sexaginta octo et Obededom filium
39 Idithun et Osa constituit ianitores Sadoc autem sacerdotem
et fratres illius sacerdotes coram tabernaculo Domini in excelso
40 quod erat in Gabaon ut offerrent holocausta Domino super
altare holocaustomatis iugiter mane et vespere iuxta omnia
41 quae scripta sunt in lege Domini quam praecepit Israheli et
post eum Heman et Idithun et reliquos electos unumquemque
42 vocabulo suo ad confitendum Domino quoniam in aeternum
misericordia eius Heman quoque et Idithun canentes tuba et
43 Deo filios autem Idithun fecit esse portarios reversusque est
omnis populus in domum suam et David ut benediceret etiam
domui suae

XVII cum autem habitaret David in domo sua dixit ad Nathan
prophetam ecce ego habito in domo cedrina arca autem foederis
2 Domini sub pellibus est et ait Nathan ad David omnia
3 quae in corde tuo sunt fac Deus enim tecum est igitur nocte
4 illa factus est sermo Dei ad Nathan dicens vade et loquere
David servo meo haec dicit Dominus non aedificabis tu mihi
5 domum ad habitandum neque enim mansi in domo ex eo
tempore quo eduxi Israhel usque ad hanc diem sed fui semper
6 per mutans loca tabernaculi et in tentorio manens cum omni
Israhel numquid locutus sum saltim uni iudicum Israhel quibus
7 praeceperam ut pascerent populum meum et dixi quare non
aedificastis mihi domum cedrinam nunc itaque sic loqueris
ad servum meum David haec dicit Dominus exercituum ego
tuli te cum in pascuis sequeris gregem ut esses dux popu-

li mei Israhel et fui tecum quocumque perrexisti et interfeci 8
omnes inimicos tuos coram te fecique tibi nomen quasi unius 9
magnorum qui celebrantur in terra et dedi locum populo meo 9
Israhel plantabitur et habitabit in eo et ultra non commovebi-
tur nec filii iniquitatis adterent eos sicut a principio ex diebus 10
quibus dedi iudices populo meo Israhel et humiliavi universos
inimicos tuos adnuntio ergo tibi quod aedificaturus sit domum
tibi Dominus cumque impleveris dies tuos ut vadas ad patres 11
tuos suscitabo semen tuum post te quod erit de filiis tuis et
stabiliam regnum eius ipse aedificabit mihi domum et firma- 12
bo solium eius usque in aeternum ego ero ei in patrem et ipse 13
erit mihi in filium et misericordiam meam non auferam ab eo
sicut abstuli ab eo qui ante te fuit et statuam eum in domo 14
mea et in regno meo usque in sempiternum et thronus eius
erit firmissimus in perpetuum iuxta omnia verba haec et iux- 15
ta universam visionem istam sic locutus est Nathan ad David
cumque venisset rex David et sedisset coram Domino dixit quis 16
ego sum Domine Deus et quae domus mea ut praestares mihi
talia sed et hoc parum visum est in conspectu tuo ideoque 17
locutus es super domum servi tui etiam in futurum et feci-
sti me spectabilem super omnes homines Domine Deus meus
quid ultra addere potest David cum ita glorificaveris servum 18
tuum et cognoveris eum Domine propter famulum tuum iux- 19
ta cor tuum fecisti omnem magnificentiam hanc et nota esse
voluisti universa magnalia Domine non est similis tui et non 20
est alius deus absque te ex omnibus quos audivimus auribus
nostris quis autem est alius ut populus tuus Israhel gens una 21
in terra ad quam perrexit Deus ut liberaret et faceret popu-
lum sibi et magnitudine sua atque terroribus eiceret nationes
a facie eius quem de Aegypto liberarat et posuisti populum 22
tuum Israhel tibi in populum usque in aeternum et tu Domine
factus es Deus eius nunc igitur Domine sermo quem locutus 23
es famulo tuo et super domum eius confirmetur in perpetuum
et fac sicut locutus es permaneatque et magnificetur nomen 24
tuum usque in sempiternum et dicatur Dominus exercituum
Deus Israhel et domus David servi eius permanens coram eo
tu enim Domine Deus meus revelasti auriculam servi tui ut 25

aedificares ei domum et idcirco invenit servus tuus fiduciam
26 ut oret coram te nunc ergo Domine tu es Deus et locutus es
27 ad servum tuum tanta beneficia et coepisti benedicere domui
servi tui ut sit semper coram te te enim Domine benedicente
benedicta erit in perpetuum

XVIII

factum est autem post haec ut percuteret David Philisthim
et humiliaret eos et tolleret Geth et filias eius de manu Phi-
2 listhim percuteretque Moab et fierent Moabitae servi David
3 offerentes ei munera eo tempore percussit David etiam Ada-
dezer regem Suba regionis Emath quando perrexit ut dilataret
4 imperium suum usque ad flumen Eufraten cepit ergo David
mille quadrigas eius et septem milia equites ac viginti milia vi-
rorum peditum subnervavitque omnes equos curruum exceptis
5 centum quadrigis quas reservavit sibi supervenit autem et Sy-
rus damascenus ut auxilium praerberet Adadezer regi Suba sed
6 et huius percussit David viginti duo milia virorum et posuit
milites in Damasco ut Syria quoque serviret sibi et offerret
munera adiuvitque eum Dominus in cunctis ad quae perrexe-
7 rat tulit quoque David faretras aureas quas habuerant servi
8 Adadezer et adtulit eas in Hierusalem necnon de Thebath
et Chun urbibus Adadezer aeris plurimum de quo fecit Sa-
9 lomon mare aeneum et columnas et vasa aenea quod cum
audisset Thou rex Emath percussisse videlicet David omnem
10 exercitum Adadezer regis Suba misit Aduram filium suum
ad regem David ut postularet ab eo pacem et congratularetur
ei eo quod expugnasset et percussisset Adadezer adversarius
11 quippe Thou erat Adadezer sed et omnia vasa aurea et ar-
gentea et aenea consecravit rex David Domino cum argento
et auro quod tulerat ex universis gentibus tam de Idumea et
12 Moab et filiis Ammon quam de Philisthim et Amalech Abisai
vero filius Sarviae percussit Edom in valle Salinarum decem
13 et octo milia et constituit in Edom praesidium ut serviret
Idumea David salvavitque Dominus David in cunctis ad quae
14 perreixerat regnavit ergo David super universum Israhel et fa-
ciebat iudicium atque iustitiam cuncto populo suo porro Ioab
15 filius Sarviae erat super exercitum et Iosaphat filius Ahilud a
16 commentariis Sadoc autem filius Ahitob et Ahimelech filius

Abiathar sacerdotes et Susa scriba Banaias vero filius Ioiada 17
super legiones Cherethi et Felethi porro filii David primi ad
manum regis

accidit autem ut moreretur Naas rex filiorum Ammon et re- **XIX**
gnaret filius eius pro eo dixitque David faciam misericordiam 2
cum Hanon filio Naas praestitit enim pater eius mihi gratiam
misitque David nuntios ad consolandum eum super morte pa-
tris sui qui cum pervenissent in terram filiorum Ammon ut
consolarentur Hanon dixerunt principes filiorum Ammon ad 3
Hanon tu forsitan putas quod David honoris causa in patrem
tuum miserit qui consolentur te nec animadvertis quod ut ex-
plorent et investigent et scrutentur terram tuam venerint ad
te servi eius igitur Hanon pueros David decalvavit et rasisit et 4
praecidit tunicas eorum a natibus usque ad pedes et dimisit eos
qui cum abissent et hoc mandassent David misit in occursum 5
eorum grandem enim contumeliam sustinuerant et praecepit
ut manerent in Hiericho donec cresceret barba eorum et tunc
reverterentur videntes autem filii Ammon quod iniuriam fecis- 6
sent David tam Hanon quam reliquus populus miserunt mille
talenta argenti ut conducerent sibi de Mesopotamia et de Syria
Macha et de Suba currus et equites conduxeruntque trigin- 7
ta duo milia curruum et regem Macha cum populo eius qui
cum venissent castrametati sunt e regione Medaba filii quoque
Ammon congregati de urbibus suis venerunt ad bellum quod 8
cum audisset David misit Ioab et omnem exercitum virorum
fortium egressique filii Ammon direxerunt aciem iuxta por- 9
tam civitatis reges autem qui ad auxilium venerant separatim
in agro steterunt igitur Ioab intellegens bellum et ex adverso 10
et post tergum contra se fieri elegit viros fortissimos de univer-
so Israhel et perrexit contra Syrum reliquam autem partem 11
populi dedit sub manu Abisai fratris sui et perrexerunt contra
filios Ammon dixitque si vicerit me Syrus auxilio eris mihi 12
sin autem superaverint te filii Ammon ero tibi in praesidium
confortare et agamus viriliter pro populo nostro et pro urbibus 13
Dei nostri Dominus autem quod in conspectu suo bonum est
faciet perrexit ergo Ioab et populus qui cum eo erat contra 14
Syrum ad proelium et fugavit eos porro filii Ammon videntes 15

quod fugisset Syrus ipsi quoque fugerunt Abisai fratrem eius et ingressi sunt civitatem reversusque est etiam Ioab in Hierusalem videns autem Syrus quod cecidisset coram Israhel misit nuntios et adduxit Syrum qui erat trans Fluvium Sophach autem princeps militiae Adadezer erat dux eorum quod cum nuntiatum esset David congregavit universum Israhel et transivit Iordanem inruitque in eos et direxit ex adverso aciem illis contra pugnantibus fugit autem Syrus Israhel et interfecit David de Syris septem milia curruum et quadraginta milia peditum et Sophach exercitus principem videntes autem servi Adadezer se ab Israhel esse superatos transfugerunt ad David et servierunt ei noluitque ultra Syria auxilium praebere filiis Ammon

XX factum est autem post anni circulum eo tempore quo solent reges ad bella procedere congregavit Ioab exercitum et robor militiae et vastavit terram filiorum Ammon perrexitque et obsedit Rabba porro David manebat in Hierusalem quando Ioab percussit Rabba et destruxit eam tulit autem David coronam Melchom de capite eius et invenit in ea auri pondo talentum et pretiosissimas gemmas fecitque sibi inde diadema manubias quoque urbis plurimas tulit populum autem qui erat in ea eduxit et fecit super eos tribulas et trahas et ferrata carpenta transire ita ut dissicarentur et contererentur sic fecit David cunctis urbibus filiorum Ammon et reversus est cum omni populo suo in Hierusalem post haec initum est bellum in Gazer adversus Philistheos in quo percussit Sobbochai Usathites Saphai de genere Raphaim et humiliavit eos aliud quoque bellum gestum est adversum Philistheos in quo percussit Adeodatus filius Saltus Lehemites fratrem Goliath Gethi cuius hastae lignum erat quasi liciatorium textentium sed et aliud bellum accidit in Geth in quo fuit homo longissimus habens digitos senos id est simul viginti quattuor qui et ipse de Rapha fuerat stirpe generatus hic blasphemavit Israhel et percussit eum Ionathan filius Sammaa fratris David hii sunt filii Rapha in Geth qui ceciderunt in manu David et servorum eius

XXI consurrexit autem Satan contra Israhel et incitavit David

ut numeraret Israhel dixitque David ad Ioab et ad principes 2
populi ite et numerate Israhel a Bersabee usque Dan et adferte
mihi numerum ut sciam responditque Ioab augeat Dominus 3
populum suum centuplum quam sunt nonne domine mi rex
omnes servi tui sunt quare hoc quaerit dominus meus quod in
peccatum reputetur Israheli sed sermo regis magis praeval- 4
uit egressusque est Ioab et circuivit universum Israhel et re-
versus est Hierusalem deditque David numerum eorum quos 5
circumierat et inventus est omnis Israhel numerus mille milia
et centum milia virorum educebant gladium de Iuda autem
trecenta septuaginta milia bellatorum nam Levi et Benjamin 6
non numeravit eo quod invitus exsequeretur regis imperium
displicuit autem Deo quod iussum erat et percussit Israhel 7
dixitque David ad Deum peccavi nimis ut hoc facerem obse- 8
cro aufer iniquitatem servi tui quia insipienter egi et locutus 9
est Dominus ad Gad videntem David dicens vade et loquere 10
ad David et dic haec dicit Dominus trium tibi optionem do
unum quod volueris elige et faciam tibi cumque venisset Gad 11
ad David dixit ei haec dicit Dominus elige quod volueris aut 12
tribus annis pestilentiam aut tribus mensibus fugere te hostes
tuos et gladium eorum non posse evadere aut tribus diebus
gladium Domini et mortem versari in terra et angelum Domi-
ni interficere in universis finibus Israhel nunc igitur vide quid
respondeam ei qui misit me et dixit David ad Gad ex omni 13
parte me angustiae premunt sed melius mihi est ut incidam in
manus Domini quia multae sunt miserationes eius quam in ma-
nus hominum misit ergo Dominus pestilentiam in Israhel et 14
cecidere de Israhel septuaginta milia virorum misit quoque 15
angelum in Hierusalem ut percuteret eam cumque percutere-
tur vidit Dominus et misertus est super magnitudinem mali
et imperavit angelo qui percutiebat sufficit iam cesset manus
tua porro angelus Domini stabat iuxta aream Ornan Iebusei
levansque David oculos suos vidit angelum Domini stantem 16
inter terram et caelum et evaginatum gladium in manu eius et
versum contra Hierusalem et ceciderunt tam ipse quam maio-
res natu vestiti ciliciis et proni in terram dixitque David ad 17
Deum nonne ego sum qui iussi ut numeraretur populus ego qui

peccavi ego qui malum feci iste grex quid commeruit Domine
Deus meus vertatur obsecro manus tua in me et in domum
18 patris mei populus autem tuus non percutiatur angelus au-
tem Domini praecepit Gad ut diceret David et ascenderet ex-
19 trueretque altare Domino Deo in area Ornan Iebusei ascendit
ergo David iuxta sermonem Gad quem locutus fuerat ex nomi-
20 ne Domini porro Ornan cum suspexisset et vidisset angelum
quattuorque filii eius cum eo absconderunt se nam eo tempore
21 terebat in area triticum igitur cum venisset David ad Ornan
conspexit eum Ornan et processit ei obviam de area et adora-
22 vit illum pronus in terram dixitque ei David da mihi locum
areae tuae ut aedificem in ea altare Domini ita ut quantum
23 valet argenti accipias et cesset plaga a populo dixit autem
Ornan ad David tolle et faciat dominus meus rex quodcumque
ei placet sed et boves do in holocaustum et tribulas in ligna et
24 triticum in sacrificium omnia libens praebeo dixitque ei rex
David nequaquam ita fiet sed argentum dabo quantum valet
neque enim tibi auferre debeo et sic offerre Domino holocausta
25 gratuita dedit ergo David Ornan pro loco siclos auri iustissimi
26 ponderis sescentos et aedificavit ibi altare Domino obtulitque
holocausta et pacifica et invocavit Dominum et exaudivit eum
27 in igne de caelo super altare holocausti praecepitque Dominus
28 angelo et convertit gladium suum in vaginam protinus ergo
David videns quod exaudisset eum Dominus in area Ornan
29 Iebusei immolavit ibi victimas tabernaculum autem Domi-
ni quod fecerat Moses in deserto et altare holocaustorum ea
30 tempestate erat in excelso Gabaon et non praevaluit David
ire ad altare ut ibi obsecraret Deum nimio enim fuerat timore
perterritus videns gladium angeli Domini

XXII dixitque David haec est domus Dei et hoc altare in holocau-
2 stum Israhel et praecepit ut congregarentur omnes proselyti
de terra Israhel et constituit ex eis latomos ad caedendos la-
3 pides et poliendos ut aedificaretur domus Dei ferrum quoque
plurimum ad clavos ianuarum et ad commissuras atque iunc-
4 turas praeparavit David et aeris pondus innumerabile ligna
quoque cedrina non poterant aestimari quae Sidonii et Tyrii
5 deportaverant ad David et dixit David Salomon filius meus

puer parvulus est et delicatus domus autem quam aedificari volo Domino talis esse debet ut in cunctis regionibus nominetur praeparabo ergo ei necessaria et ob hanc causam ante mortem suam omnes paravit inpensas vocavitque Salomonem 6
filium suum et praecepit ei ut aedificaret domum Domino Deo Israhel dixitque David ad Salomonem fili mi voluntatis meae 7
fuit ut aedificarem domum nomini Domini Dei mei sed factus 8
est ad me sermo Domini dicens multum sanguinem effudisti et plurima bella bellasti non poteris aedificare domum nomini meo tanto effuso sanguine coram me filius qui nascetur tibi et 9
erit vir quietissimus faciam enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum et ob hanc causam pacificus vocabitur et pacem et otium dabo in Israhel cunctis diebus eius ipse aedificabit domum nomini meo et ipse erit mihi in filium 10
et ego ero ei in patrem firmaboque solium regni eius super Israhel in aeternum nunc ergo fili mi sit Dominus tecum et 11
prosperare et aedifica domum Domino Deo tuo sicut locutus est de te det quoque tibi Dominus prudentiam et sensum ut 12
regere possis Israhel et custodire legem Domini Dei tui tunc 13
enim proficere poteris si custodieris mandata et iudicia quae praecepit Dominus Mosi ut doceret Israhel confortare viriliter age ne timeas neque paveas ecce ego in paupertatula mea 14
praeparavi inpensas domus Domini auri talenta centum milia et argenti mille milia talentorum aeris vero et ferri non est pondus vincitur enim numerus magnitudine ligna et lapides praeparavi ad universa impendia habes quoque plurimos artifices latomos et cementarios artificesque lignorum et omnium artium ad faciendum opus prudentissimos in auro et argento aere et ferro cuius non est numerus surge igitur et fac et erit Dominus tecum praecepit quoque David cunctis principibus Israhel ut adiuvent Salomonem filium suum cernitis 18
inquiens quod Dominus Deus vester vobiscum sit et dederit vobis requiem per circuitum et tradiderit omnes inimicos in manu vestra et subiecta sit terra coram Domino et coram populo eius praebete igitur corda vestra et animas vestras ut 19
quaeratis Dominum Deum vestrum et consurgite et aedificate sanctuarium Domino Deo ut introducatur arca foederis Do-

mini et vasa Domino consecrata in domum quae aedificatur
nomini Domini

XXIII igitur David senex et plenus dierum regem constituit Salo-
2 monem filium suum super Israhel et congregavit omnes prin-
3 cipes Israhel et sacerdotes atque Levitas numeratique sunt
Levitae a triginta annis et supra et inventa sunt triginta octo
4 milia virorum ex his electi sunt et distributi in ministerium
domus Domini viginti quattuor milia praepositorum autem et
5 iudicum sex milia porro quattuor milia ianitores et totidem
psaltae canentes Domino in organis quae fecerat ad canendum
6 et distribuit eos David per vices filiorum Levi Gersom videli-
7, 8 cet et Caath et Merari Gersom Leedan et Semei filii Leedan
9 princeps Ieihel et Zetham et Iohel tres filii Semei Salomith
10 et Ozihel et Aran tres isti principes familiarum Leedan porro
filii Semei Ieeth et Ziza et Iaus et Baria isti filii Semei quat-
11 tuor erat autem Ieeth prior Ziza secundus porro Iaus et Baria
non habuerunt plurimos filios et idcirco in una familia unaque
12 domo computati sunt filii Caath Amram et Isaar Hebron et
13 Ozihel quattuor filii Amram Aaron et Moses separatusque est
Aaron ut ministraret in sancto sanctorum ipse et filii eius in
sempiternum et adoleret incensum Domino secundum ritum
14 suum ac benediceret nomini eius in perpetuum Mosi quo-
15 que hominis Dei filii adnumerati sunt in tribu Levi filii Mosi
16, 17 Gersom et Eliezer filii Gersom Subuhel primus fuerunt au-
tem filii Eliezer Roobia primus et non erant Eliezer filii alii
18 porro filii Roobia multiplicati sunt nimis filii Isaar Salumith
19 primus filii Hebron Ieriau primus Amarias secundus Iazihel
20 tertius Iecmaam quartus filii Ozihel Micha primus Iesia se-
21 cundus filii Merari Mooli et Musi filii Mooli Eleazar et Cis
22 mortuus est autem Eleazar et non habuit filios sed filias acce-
23 peruntque eas filii Cis fratres earum filii Musi Mooli et Eder
24 et Ierimuth tres hii filii Levi in cognationibus et familiis suis
principes per vices et numerum capitum singulorum qui facie-
25 bant opera ministerii domus Domini a viginti annis et supra
dixit enim David requiem dedit Dominus Deus Israhel populo
26 suo et habitationem Hierusalem usque in aeternum nec erit
officii Levitarum ut ultra portent tabernaculum et omnia vasa

eius ad ministrandum iuxta praecepta quoque David novissi- 27
 ma supputabitur numerus filiorum Levi a viginti annis et supra
 et erunt sub manu filiorum Aaron in cultum domus Domini in 28
 vestibulis et in exedris et in loco purificationis et in sanctuario
 et in universis operibus ministerii templi Domini sacerdotes 29
 autem super panes propositionis et ad similiae sacrificium et
 ad lagana et azyma et sartaginem et ad ferventem similia et
 super omne pondus atque mensuram Levitae vero ut stent 30
 mane ad confitendum et canendum Domino similiterque ad
 vesperam tam in oblatione holocaustorum Domini quam in 31
 sabbatis et kalendis et sollemnitatibus reliquis iuxta numerum
 et caerimonias uniuscuiusque rei iugiter coram Domino et cu- 32
 stodiant observationes tabernaculi foederis et ritum sanctuarii
 et observationem filiorum Aaron fratrum suorum ut ministrent
 in domo Domini

porro filiis Aaron hae partitiones erunt filii Aaron Nadab **XXIV**
 et Abiu et Eleazar et Ithamar mortui sunt autem Nadab et 2
 Abiu ante patrem suum absque liberis sacerdotioque functus
 est Eleazar et Ithamar et divisit eos David id est Sadoc de 3
 filiis Eleazar et Ahimelech de filiis Ithamar secundum vices
 suas et ministerium inventique sunt multo plures filii Elea- 4
 zar in principibus viris quam filii Ithamar divisit autem eis
 hoc est filiis Eleazar principes per familias sedecim et filiis
 Ithamar per familias et domos suas octo porro divisit utras- 5
 que inter se familias sortibus erant enim principes sanctuarii
 et principes Dei tam de filiis Eleazar quam de filiis Ithamar
 descripsitque eos Semeias filius Nathanahel scriba Levites co- 6
 ram rege et principibus et Sadoc sacerdote et Ahimelech filio
 Abiathar principibus quoque familiarum sacerdotalium et le-
 viticarum unam domum quae ceteris praeerat Eleazar et al-
 teram domum quae sub se habebat ceteros Ithamar exivit 7
 autem sors prima Ioiarib secunda Iedeiae tertia Arim quarta 8
 Seorim quinta Melchia sexta Maiman septima Accos octava 9, 10
 Abia nona Hiesu decima Sechenia undecima Eliasib duode- 11, 12
 cima Iacim tertiadecima Oppa quartadecima Isbaal quinta- 13, 14
 decima Belga sextadecima Emmer septimadecima Ezir octa- 15
 vadecima Hapses nonadecima Phetheia vicesima Iezecel vi- 16, 17

18 cesima prima Iachin vicesima secunda Gamul vicesima tertia
 19 Dalaiaiu vicesima quarta Mazziaiu hae vices eorum secundum
 ministeria sua ut ingrediantur domum Domini et iuxta ritum
 suum sub manu Aaron patris eorum sicut praecepit Dominus
 20 Deus Israhel porro filiorum Levi qui reliqui fuerant de filiis
 21 Amram erat Subahel et filiis Subahel Iedeia de filiis quoque
 22 Roobiae princeps Iesias Isaaris vero Salemoth filiusque Sale-
 23 moth Iaath filiusque eius Ieriahu Amarias secundus Iazihel
 24 tertius Iecmaam quartus filius Ozihel Micha filius Micha Sa-
 25, 26 mir frater Micha Iesia filiusque Iesiae Zaccharias filii Merari
 27 Mooli et Musi filius Ioziaiu Benno filius quoque Merari Oziaiu
 28 et Soem et Zacchur et Hebri porro Mooli filius Eleazar qui
 29, 30 non habebat liberos filius vero Cis Ierahemel filii Musi Moo-
 31 li Eder et Ierimoth isti filii Levi secundum domos familiarum
 suarum miseruntque et ipsi sortes contra fratres suos filios
 Aaron coram David rege et Sadoc et Ahimelech et principibus
 familiarum sacerdotalium et leviticarum tam maiores quam
 minores omnes sors aequaliter dividebat

XXV igitur David et magistratus exercitus secreverunt in mini-
 sterium filios Asaph et Heman et Idithun qui prophetarent in
 citharis et psalteriis et cymbalis secundum numerum suum de-
 2 dicato sibi officio servientes de filiis Asaph Zacchur et Ioseph
 et Nathania et Asarela filii Asaph sub manu Asaph prophe-
 3 tantis iuxta regem porro Idithun filii Idithun Godolias Sori
 Iesaias et Sabias et Matthathias sex sub manu patris sui Idi-
 thun qui in cithara prophetabat super confitentes et laudantes
 4 Dominum Heman quoque filii Heman Bocciaiu Matthaniaiu
 Ozihel Subuhel et Ierimoth Ananias Anani Elietha Geddelthi
 5 et Romemthiezer et Iesbacasa Mellothi Othir Mazioth omnes
 isti filii Heman videntis regis in sermonibus Dei ut exaltaret
 cornu deditque Deus Heman filios quattuordecim et filias tres
 6 universi sub manu patris sui ad cantandum in templo Domini
 distributi erant in cymbalis et psalteriis et citharis in mini-
 7 steria domus Domini iuxta regem Asaph videlicet et Idithun
 et Heman fuit autem numerus eorum cum fratribus suis qui
 erudiebant canticum Domini cuncti doctores ducenti octoginta
 8 octo miseruntque sortes per vices suas ex aequo tam maior

quam minor doctus pariter et indoctus egressaque est sors 9
 prima Ioseph qui erat de Asaph secunda Godoliae ipsi et filii 10
 eius et fratribus duodecim tertia Zacchur filiis et fratribus eius 10
 duodecim quarta Isari filii et fratribus eius duodecim quinta 11, 12
 Nathaniae filii et fratribus eius duodecim sexta Bocciau filii 13
 et fratribus eius duodecim septima Israhela filii et fratribus 14
 eius duodecim octava Isaiæ filii et fratribus eius duodecim 15
 nona Matthaniae filii et fratribus eius duodecim decima Se- 16, 17
 meiae filii et fratribus eius duodecim undecima Ezrahel filii 18
 et fratribus eius duodecim duodecima Asabiae filii et fratri- 19
 bus eius duodecim tertiadecima Subahel filii et fratribus eius 20
 duodecim quartadecima Matthathiae filii et fratribus eius 21
 duodecim quintadecima Ierimoth filii et fratribus eius duo- 22
 decim sextadecima Ananiae filii et fratribus eius duodecim 23
 septimadecima Iesbocasae filii et fratribus eius duodecim oc- 24, 25
 tavadecima Anani filii et fratribus eius duodecim nonadeci- 26
 ma Mellothi filii et fratribus eius duodecim vicesima Eliatha 27
 filii et fratribus eius duodecim vicesima prima Othir filii et 28
 fratribus eius duodecim vicesima secunda Godollathi filii et 29
 fratribus eius duodecim vicesima tertia Maziuth filii et fra- 30
 tribus eius duodecim vicesima quarta Romamthiezer filii et 31
 fratribus eius duodecim

divisiones autem ianitorum de Coritis Mesellemia filius Co- **XXVI**
 re de filiis Asaph filii Mesellemiae Zaccharias primogenitus 2
 Iadihel secundus Zabadias tertius Iathanahel quartus Ahi- 3
 lam quintus Iohanan sextus Helioenai septimus filii autem 4
 Obededom Semeias primogenitus Iozabad secundus Iohaa ter- 5
 tius Sachar quartus Nathanahel quintus Amihel sextus Isa- 5
 char septimus Phollathi octavus quia benedixit illi Dominus
 Semeiae autem filio eius nati sunt filii praefecti familiarum 6
 suarum erant enim viri fortissimi filii ergo Semeiae Othni et 7
 Raphahel et Obedihel Zabad fratres eius viri fortissimi Heli
 quoque et Samachias omnes hii de filiis Obededom ipsi et fi- 8
 lii et fratres eorum fortissimi ad ministrandum sexaginta duo
 de Obededom porro Mesellamiae filii et fratres robustissimi 9
 decem et octo de Hosa autem id est de filiis Merari Semri 10
 princeps non enim habuerat primogenitum et idcirco posuerat

11 eum pater eius in principem Helchias secundus Tabelias ter-
tius Zaccharias quartus omnes hii filii et fratres Hosa tredecim
12 hii divisi sunt in ianitores ut semper principes custodiarum si-
13 cut et fratres eorum ministrarent in domo Domini missae sunt
autem sortes ex aequo et parvis et magnis per familias suas
14 in unamquamque portarum cecidit igitur sors orientalis Sele-
miae porro Zacchariae filio eius viro prudentissimo et erudito
15 sortito obtigit plaga septentrionalis Obededom vero et filiis
eius ad austrum in qua parte domus erat seniorum concilium
16 Sepphima et Hosa ad occidentem iuxta portam quae ducit ad
17 viam ascensionis custodia contra custodiam ad orientem vero
Levitae sex et ad aquilonem quattuor per diem atque ad me-
ridiem similiter in die quattuor et ubi erat concilium bini et
18 bini in cellulis quoque ianitorum ad occidentem quattuor in
19 via binique per cellulas hae sunt divisiones ianitorum filiorum
20 Core et Merari porro Achias erat super thesauros domus Dei
21 ac vasa sanctorum filii Ledan filii Gersonni de Ledan princi-
22 pes familiarum Ledan et Gersonni Ieiheli filii Ieiheli Zathan
23 et Iohel frater eius super thesauros domus Domini Amramitis
24 et Isaaritis et Hebronitis et Ozihelitibus Subahel autem filius
25 Gersom filii Mosi praepositus thesauris fratres quoque eius
Eliezer cuius filius Raabia et huius filius Isaias et huius filius
Ioram huius quoque filius Zechri sed et huius filius Selemith
26 ipse Selemith et fratres eius super thesauros sanctorum quae
sanctificavit David rex et principes familiarum et tribuni et
27 centuriones et duces exercitus de bellis et manubiis proelio-
rum quae consecraverant ad instaurationem et supellectilem
28 templi Domini haec autem universa sanctificavit Samuhel vi-
dens et Saul filius Cis et Abner filius Ner et Ioab filius Sar-
viae omnes qui sanctificaverunt ea per manum Salemith et
29 fratrum eius Saaritis vero praeerat Chonenias et filii eius ad
opera forinsecus super Israhel ad docendum et ad iudicandum
30 eos porro de Hebronitis Asabias et fratres eius viri fortissimi
mille septingenti praeerant Israheli trans Iordanem contra oc-
cidentem in cunctis operibus Domini et in ministerium regis
31 Hebronitarum autem princeps fuit Hieria secundum familias
et cognationes eorum quadragesimo anno regni David recen-

siti sunt et inventi viri fortissimi in Iazer Galaad fratresque 32
 eius robustioris aetatis duo milia septingenti principes familia-
 rum praeposuit autem eos David rex Rubenitis et Gadditis et
 dimidio tribus Manasse in omne ministerium Dei et regis

filiis autem Israhel secundum numerum suum principes fami- **XXVII**
 liarum tribuni et centuriones et praefecti qui ministrabant regi
 iuxta turmas suas ingredientibus et egredientibus per singulos men-
 ses in anno viginti quattuor milibus singuli praeerant primae 2
 turmae in primo mense Isboam praeerat filius Zabdihel et sub
 eo viginti quattuor milia de filiis Phares princeps cunctorum 3
 principum in exercitu mense primo secundi mensis habebat 4
 turmam Dudi Ahohites et post se alterum nomine Macello-
 th qui regebat partem exercitus viginti quattuor milium 5
 quoque turmae tertiae in mense tertio erat Banaias filius Io-
 iadae sacerdos et in divisione sua viginti quattuor milia ipse 6
 est Banaias fortissimus inter triginta et super triginta prae-
 erat autem turmae ipsius Amizabad filius eius quartus mense 7
 quarto Asahel frater Ioab et Zabadias filius eius post eum et in
 turma eius viginti quattuor milia quintus mense quinto prin- 8
 ceptus Samaoth Iezarites et in turma eius viginti quattuor milia
 sextus mense sexto Hira filius Acces Thecutes et in turma eius 9
 viginti quattuor milia septimus mense septimo Helles Phallo- 10
 nites de filiis Ephraim et in turma eius viginti quattuor milia
 octavus mense octavo Sobochai Asothites de stirpe Zarai et in 11
 turma eius viginti quattuor milia nonus mense nono Abiezer 12
 Anathothites de filiis Iemini et in turma eius viginti quattuor
 milia decimus mense decimo Marai et ipse Netophathites de 13
 stirpe Zarai et in turma eius viginti quattuor milia undecimus 14
 mense undecimo Banaias Pharathonites de filiis Ephraim et in
 turma eius viginti quattuor milia duodecimus mense duodecimo 15
 Holdai Netophathites de stirpe Gothonihel et in turma eius
 viginti quattuor milia porro tribubus praeerant Israhel Rube- 16
 nitis dux Eliezer filius Zechri Symeonitis dux Saphatias filius
 Macha Levitis Asabias filius Camuhel Aaronitis Sadoc Iuda 17, 18
 Heliu frater David Isachar Amri filius Michahel Zabulonitis 19
 Iesmaias filius Abdiae Nepthalitibus Ierimoth filius Ozihel fi- 20
 liis Ephraim Osee filius Ozaziu dimidio tribus Manasse Iohel

21 filius Phadiae et dimidio tribus Manasse in Galaad Iaddo fi-
22 lius Zacchariae Benjamin autem Iasihel filius Abner Dan vero
23 Ezrihel filius Hieroam hii principes filiorum Israhel noluit au-
tem David numerare eos a viginti annis inferius quia dixerat
24 Dominus ut multiplicaret Israhel quasi stellas caeli Ioab filius
Sarviae coeperat numerare nec conplevit quia super hoc ira in-
ruerat in Israhel et idcirco numerus eorum qui fuerant recensiti
25 non est relatus in fastos regis David super thesauros autem
regis fuit Azmoth filius Adihel his autem thesauris qui erant
in urbibus et in vicis et in turribus praesidebat Jonathan filius
26 Oziae operi autem rustico et agricolis qui exercebant terram
27 praeerat Ezri filius Chelub vinearumque cultoribus Semeias
28 Ramathites cellis autem vinariis Zabdias Aphonites nam su-
per oliveta et ficeta quae erant in campestribus Balanan Ga-
29 derites super apothecas autem olei Ioas porro armentis quae
pasebantur in Sarona praepositus fuit Setrai Saronites et su-
30 per boves in vallibus Saphat filius Adli super camelos vero
31 Ubil Ismahelites et super asinos Iadiaz Meronathites super
oves quoque Iaziz Agareus omnes hii principes substantiae
32 regis David Jonathan autem patruus David consiliarius vir
prudens et litteratus ipse et Iaihel filius Achamoni erant cum
33 filiis regis Ahitophel etiam consiliarius regis et Husi Arachi-
34 tes amicus regis post Ahitophel fuit Ioiada filius Banaiae et
Abiathar princeps autem exercitus regis erat Ioab

XXVIII convocavit igitur David omnes principes Israhel duces tri-
buum et praepositos turmarum qui ministrabant regi tribunos
quoque et centuriones et qui praeerant substantiae et posses-
sionibus regis filiosque suos cum eunuchis et potentes et robu-
2 stissimos quosque in exercitu Hierusalem cumque surrexisset
rex et stetisset ait audite me fratres mei et populus meus cog-
itavi ut aedificarem domum in qua requiesceret arca foederis
Domini et scabillum pedum Dei nostri et ad aedificandum om-
3 nia praeparavi Deus autem dixit mihi non aedificabis domum
4 nomini meo eo quod sis vir bellator et sanguinem fuderis sed
elegit Dominus Deus Israhel me de universa domo patris mei
ut essem rex super Israhel in sempiternum de Iuda enim ele-
git principes porro de domo Iuda domum patris mei et de

filiis patris mei placuit ei ut me eligeret regem super cunc-
tum Israhel sed et de filiis meis filios enim multos dedit mihi 5
Dominus elegit Salomonem filium meum ut sederet in throno
regni Domini super Israhel dixitque mihi Salomon filius tuus 6
aedificabit domum meam et atria mea ipsum enim elegi mi-
hi in filium et ego ero ei in patrem et firmabo regnum eius 7
usque in aeternum si perseveraverit facere praecepta mea et iu-
dicia sicut et hodie nunc igitur coram universo coetu Israhel 8
audiente Deo nostro custodite et perquirite cuncta mandata
Domini Dei nostri ut possideatis terram bonam et relinquatis
eam filiis vestris post vos usque in sempiternum tu autem Sa- 9
lomon fili mi scito Deum patris tui et servi ei corde perfecto
et animo voluntario omnia enim corda scrutatur Dominus et
universas mentium cogitationes intellegit si quaesieris eum in-
venies si autem dereliqueris illum proiciet te in aeternum nunc 10
ergo quia elegit te Dominus ut aedificares domum sanctuarii
confortare et perface dedit autem David Salomoni filio suo 11
descriptionem porticus et templi et cellariorum et cenaculi et
cubiculorum in adytis et domus propitiationis necnon et om- 12
nium quae cogitaverat atriorum et exedrarum per circuitum in
thesauros domus Domini et in thesauros sanctorum divisio- 13
numque sacerdotalium et leviticarum in omnia opera domus
Domini et in universa vasa ministerii templi Domini aurum in 14
pondere per singula vasa ministerii argenti quoque pondus pro
vasorum ad opera diversitate sed et ad candelabra aurea et ad 15
lucernas eorum aurum pro mensura uniuscuiusque candelabri
et lucernarum similiter et in candelabris argenteis et in lucer-
nis eorum pro diversitate mensurae pondus argenti tradidit
aurum quoque dedit in mensas propositionis pro diversitate 16
mensarum similiter et argentum in alias mensas argenteas ad 17
fusiculas quoque et fialas et turibula ex auro purissimo et
leunculos aureos pro qualitate mensurae pondus distribuit in
leunculum et leunculum similiter et in leones argenteos diver-
sum argenti pondus separavit altari autem in quo adoletur 18
incensum aurum purissimum dedit ut ex ipso fieret similitu-
do quadrigae cherubin extendentium alas et velantium arcam
foederis Domini omnia inquit venerunt scripta manu Domini 19

20 ad me ut intellegerem universa opera exemplaris dixit quo-
que David Salomoni filio suo viriliter age et confortare et fac
ne timeas et ne paveas Dominus enim Deus meus tecum erit
et non dimittet te nec derelinquet donec perficias omne opus
21 ministerii domus Domini ecce divisiones sacerdotum et Levi-
tarum in omne ministerium domus Domini adsistunt tibi et
parati sunt et noverunt tam principes quam populus facere
omnia praecepta tua

XXIX

locutusque est David rex ad omnem ecclesiam Salomonem
filium meum unum elegit Deus adhuc puerum et tenellum opus
autem grande est neque enim homini praeparatur habitatio sed
2 Deo ego autem totis viribus meis praeparavi inpensas domus
Dei mei aurum ad vasa aurea et argentum in argentea aes in
aenea ferrum in ferrea lignum ad lignea lapides onychinos et
quasi stibinos et diversorum colorum omnem pretiosum lapi-
3 dem et marmor parium abundantissime et super haec quae
obtuli in domum Dei mei de peculio meo aurum et argen-
tum do in templum Dei mei exceptis his quae paravi in ae-
4 dem sanctam tria milia talenta auri de auro Ophir et septem
milia talentorum argenti probatissimi ad deaurandos parietes
5 templi ut ubicumque opus est aurum de auro et ubicumque
opus est argentum argenti opera fiant per manus artificum
et si quis sponte offert impleat manum suam hodie et offerat
6 quod voluerit Domino polliciti sunt itaque principes familia-
rum et proceres tribuum Israhel tribuni quoque et centuriones
7 et principes possessionum regis dederuntque in opera domus
Dei auri talenta quinque milia et solidos decem milia argenti
talenta decem milia et aeris talenta decem et octo milia ferri
8 quoque centum milia talentorum et apud quemcumque in-
venti sunt lapides dederunt in thesaurum domus Domini per
9 manum Ieihele Gersonitis laetatusque est populus cum vota
sponte promitterent quia corde toto offerebant ea Domino sed
10 et David rex laetatus est gaudio magno et benedixit Domi-
no coram universa multitudine et ait benedictus es Domine
11 Deus Israhel patris nostri ab aeterno in aeternum tua est Do-
mine magnificentia et potentia et gloria atque victoria et tibi
laus cuncta enim quae in caelo sunt et in terra tua sunt tuum

Domine regnum et tu es super omnes principes tuae divitiae 12
et tua est gloria tu dominaris omnium in manu tua virtus et
potentia in manu tua magnitudo et imperium omnium nunc 13
igitur Deus noster confitemur tibi et laudamus nomen tuum
inclitum quis ego et quis populus meus ut possimus haec tibi 14
bi universa promittere tua sunt omnia et quae de manu tua
accepimus dedimus tibi peregrini enim sumus coram te et ad- 15
venae sicut omnes patres nostri dies nostri quasi umbra super
terram et nulla est mora Domine Deus noster omnis haec co- 16
pia quam paravimus ut aedificaretur domus nomini sancto tuo
de manu tua est et tua sunt omnia scio Deus meus quod pro- 17
bes corda et simplicitatem diligas unde et ego in simplicitate
cordis mei laetus obtuli universa haec et populum tuum qui
hic reppertus est vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria
Domine Deus Abraham et Isaac et Israhel patrum nostrorum 18
custodi in aeternum hanc voluntatem cordis eorum et semper
in venerationem tui mens ista permaneat Salomoni quoque 19
filio meo da cor perfectum ut custodiat mandata tua testimo-
nia tua caerimonias tuas et faciat universa et aedificet aedem
cuius inpensas paravi praecepit autem David universae eccle- 20
siae benedicite Domino Deo nostro et benedixit omnis ecclesia
Domino Deo patrum suorum et inclinaverunt se et adoraverunt
Deum et deinde regem immolaveruntque victimas Domino et 21
obtulerunt holocausta die sequenti tauros mille arietes mille
agnos mille cum libaminibus suis et universo ritu abundan-
tissime in omnem Israhel et comederunt et biberunt coram 22
Domino in die illo cum grandi laetitia et unxerunt secundo
Salomonem filium David unxerunt autem Domino in princi-
pem et Sadoc in pontificem seditque Salomon super solium 23
Domini in regem pro David patre suo et cunctis placuit et
paruit illi omnis Israhel sed et universi principes et potentes 24
et cuncti filii regis David dederunt manum et subiecti fuerunt
Salomoni regi magnificavit ergo Dominus Salomonem super 25
omnem Israhel et dedit illi gloriam regni qualem nullus habuit
ante eum rex Israhel igitur David filius Isai regnavit super 26
universum Israhel et dies quibus regnavit super Israhel fue- 27
runt quadraginta anni in Hebron regnavit septem annis et in

28 Hierusalem triginta tribus et mortuus est in senectute bona
plenus dierum et divitiis et gloria regnavitque Salomon filius
29 eius pro eo gesta autem David regis priora et novissima scrip-
ta sunt in libro Samuhel videntis et in libro Nathan prophetae
30 atque in volumine Gad videntis universique regni eius et for-
titudinis et temporum quae transierunt sub eo sive in Israhel
sive in cunctis regnis terrarum

THE SECOND BOOK OF THE CHRONICLES.

Confortatus est ergo Salomon filius David in regno suo **I**
et Dominus erat cum eo et magnificavit eum in ex-
celsum praecepitque Salomon universo Israheli tri- **2**
bunibus et centurionibus et ducibus et iudicibus omnis
Israhel et principibus familiarum et abiit cum universa multi- **3**
tudine in excelsum Gabaon ubi erat tabernaculum foederis Dei
quod fecit Moses famulus Dei in solitudine arcam autem Dei **4**
adduxerat David de Cariathiarim in locum quem paraverat ei
et ubi fixerat illi tabernaculum hoc est in Hierusalem altare **5**
quoque aeneum quod fabricatus fuerat Beselehel filius Uri filii
Ur ibi erat coram tabernaculo Domini quod et requisivit Salo-
mon et omnis ecclesia ascenditque Salomon ad altare aeneum **6**
coram tabernaculo foederis Domini et obtulit in eo mille ho-
stias ecce autem in ipsa nocte apparuit ei Deus dicens postula **7**
quod vis ut dem tibi dixitque Salomon Deo tu fecisti cum Da-
vid patre meo misericordiam magnam et constituisti me regem **8**
pro eo nunc igitur Domine Deus impleatur sermo tuus quem **9**
pollicitus es David patri meo tu enim fecisti me regem super
populum tuum multum qui tam innumerabilis est quam pul-
vis terrae da mihi sapientiam et intellegentiam ut egrediar **10**
coram populo tuo et ingrediar quis enim potest hunc populum
tuum digne qui tam grandis est iudicare dixit autem Deus ad **11**
Salomonem quia hoc magis placuit cordi tuo et non postulasti
divitias et substantiam et gloriam neque animas eorum qui te
oderunt sed nec dies vitae plurimos petisti autem sapientiam
et scientiam ut iudicare possis populum meum super quem **12**
constitui te regem sapientia et scientia data sunt tibi divi-
tias autem et substantiam et gloriam dabo tibi ita ut nullus
in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui venit ergo **13**
Salomon ab excelso Gabaon in Hierusalem coram tabernaculo
foederis et regnavit super Israhel congregavitque sibi currus **14**

et equites et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitum et fecit eos esse in urbibus quadrigarum et
15 cum rege in Hierusalem praebuitque rex argentum et aurum
in Hierusalem quasi lapides et cedros quasi sycomoros quae
16 nascuntur in campestribus multitudine magna adducebantur
autem ei et equi de Aegypto et de Coa a negotiatoribus regis
17 qui ibant et coemebant pretio quadrigam equorum sescentis
argenteis et equum centum quinquaginta similiter de universis
regnis Cetheorum et a regibus Syriae emptio celebrabatur

II decrevit autem Salomon aedificare domum nomini Domini
2 ni et palatium sibi et numeravit septuaginta milia virorum
portantium umeris et octoginta milia qui caederent lapides
3 in montibus praepositosque eorum tria milia sescentos misit
quoque ad Hiram regem Tyri dicens sicut egisti cum David
patre meo et misisti ei ligna cedrina ut aedificaret sibi do-
4 mum in qua et habitavit sic fac mecum ut aedificem domum
nomini Domini Dei mei et consecrem eam ad adolendum incensum
coram illo et fumiganda aromata et ad propositionem
panum sempiternam et holocaustomata mane et vespere sab-
5 batis quoque et neomeniis et sollempnitatibus Domini Dei nostri
in sempiternum quae mandata sunt Israheli domus autem
quam aedificare cupio magna est magnus est enim Deus noster
6 super omnes deos quis ergo poterit praevalere ut aedificet ei
dignam domum si caelum et caeli caelorum capere eum non
queunt quantus ego sum ut possim ei aedificare domum sed
7 ad hoc tantum ut adoleatur incensum coram illo mitte igitur
mihi virum eruditum qui noverit operari in auro et argento
aere ferro purpura coccino et hyacintho et qui sciat scalpere
celata cum his artificibus quos mecum habeo in Iudaea et in
8 Hierusalem quos praeparavit David pater meus sed et ligna
cedrina mitte mihi et arceuthina et pinea de Libano scio enim
quod servi tui noverint caedere ligna de Libano et erunt servi
9 mei cum servis tuis ut parentur mihi ligna plurima domus
10 enim quam cupio aedificare magna est nimis et inclita praeterea
operariis qui caesuri sunt ligna servis tuis dabo in cibaria
tritici choros viginti milia et hordei choros totidem olei quoque
11 sata viginti milia dixit autem Hiram rex Tyri per litteras quas

miserat Salomoni quia dilexit Dominus populum suum idcirco
 te regnare fecit super eum et addidit dicens benedictus Do- 12
 minus Deus Israhel qui fecit caelum et terram qui dedit David
 regi filium sapientem et eruditum et sensatum atque pruden-
 tem ut aedificaret domum Domino et palatium sibi nisi ergo 13
 tibi virum prudentem et scientissimum Hiram patrem meum
 filium mulieris de filiabus Dan cuius pater Tyrius fuit qui no- 14
 verit operari in auro et argento et aere et ferro et marmore
 et lignis in purpura quoque et hyacintho et bysso et coccino
 et qui sciat celare omnem scalpturam et adinvenire prudenter
 quodcumque in opere necessarium est cum artificibus tuis et
 cum artificibus domini mei David patris tui triticum ergo et 15
 hordeum et oleum et vinum quae pollicitus es domine mi mitte
 servis tuis nos autem caedemus ligna de Libano quot neces- 16
 saria habueris et adplicabimus ea ratibus per mare in Ioppe
 tuum erit transferre ea in Hierusalem numeravit igitur Sa- 17
 lomon omnes viros proselytos qui erant in terra Israhel post
 dinumerationem quam dinumeravit David pater eius et inventi
 sunt centum quinquaginta milia et tria milia sescenti fecitque 18
 ex eis septuaginta milia qui umeris onera portarent et octogin-
 ta milia qui lapides in montibus caederent tria milia autem et
 sescentos praepositos operum populi

et coepit Salomon aedificare domum Domini in Hierusalem **III**
 in monte Moria qui demonstratus fuerat David patri eius in
 loco quem paraverat David in area Ornan Iebusei coepit au- 2
 tem aedificare mense secundo anno quarto regni sui et haec 3
 sunt fundamenta quae iecit Salomon ut aedificaret domum Dei
 longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta latitudinis cu- 4
 bitos viginti porticum vero ante frontem quae tendebatur in
 longum iuxta mensuram latitudinis domus cubitorum viginti
 porro altitudo centum viginti cubitorum erat et deauravit eam
 intrinsecus auro mundissimo domum quoque maiorem textit 5
 tabulis ligneis abiegnis et lamminas auri obrizi adfixit per to-
 tum scalpsitque in ea palmas et quasi catenulas se invicem
 conplectentes stravit quoque pavementum templi pretiosissi- 6
 mo marmore decore multo porro aurum erat probatissimum 7
 de cuius lamminis textit domum et trabes eius et postes et

8 parietes et ostia et celavit cherubin in parietibus fecit quoque domum sancti sanctorum longitudinem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti et latitudinem similiter viginti cubitorum et lamminis aureis textit eam quasi talentis sescentis
9 sed et clavos fecit aureos ita ut singuli clavi siclos quinquagenos adpenderent cenacula quoque textit auro fecit etiam in domo sancti sanctorum cherubin duo opere statuario et textit
10 eos auro alae cherubin viginti cubitis extendebantur ita ut una ala haberet cubitos quinque et tangeret parietem domus et altera quinque cubitos habens alam tangeret alterius cherub
11 similiter cherub alterius ala quinque habebat cubitos et tangebatur parietem et ala eius altera quinque cubitorum alam
12 cherub alterius contingebatur igitur alae utriusque cherubin expansae erant et extendebantur per cubitos viginti ipsi autem stabant erectis pedibus et facies eorum versae erant ad exteriorem domum
13 fecit quoque velum ex hyacintho purpura coccino et bysso et intexuit ei cherubin ante fores etiam templi duas columnas quae triginta et quinque cubitos habebant altitudinis porro capita earum quinque cubitorum necnon et quasi catenulas in oraculo et superposuit eas capitibus columnarum
14 malagranata etiam centum quae catenulis interposuit ipsas quoque columnas posuit in vestibulo templi unam a dextris et alteram a sinistris eam quae a dextris erat vocavit Iachin et quae ad levam Booz

IV fecit quoque altare aeneum viginti cubitorum longitudinis et viginti cubitorum latitudinis et decem cubitorum altitudinis mare etiam fusile decem cubitis a labio usque ad labium rotundum per circuitum quinque cubitos habebat altitudinis
2 et funiculus triginta cubitorum ambiebat gyrum eius similitudo quoque boum erat subter illud et decem cubitis quaedam extrinsecus celaturae quasi duobus versibus alvum maris circuibant boves autem erant fusiles et ipsum mare super duodecim boves inpositum erat quorum tres respiciebant aquilonem et alii tres occidentem porro tres alii meridiem et tres qui reliqui erant orientem mare habentes superpositum posteriora
3 autem boum erant intrinsecus sub mari porro vastitas eius habebat mensuram palmi et labium illius erat quasi labium

calicis vel repandi lili capiebatque mensurae tria milia metretas fecit quoque concas decem et posuit quinque a dextris et 6
quinque a sinistris ut lavarent in eis omnia quae in holocaustum oblaturi erant porro in mari sacerdotes lavabantur fecit 7
autem et candelabra aurea decem secundum speciem qua iussa erant fieri et posuit ea in templo quinque a dextris et quinque a sinistris necnon et mensas decem posuitque eas in templo 8
quinque a dextris et quinque a sinistris fialas quoque aureas centum fecit etiam atrium sacerdotum et basilicam grandem 9
et ostia in basilica quae textit aere porro mare posuit in latere 10
dextro contra orientem ad meridiem fecit autem Hiram lebetas quoque et creagras et fialas et conplevit omne opus regis 11
in domo Dei hoc est columnas duas et epistylia et capita et 12
quasi quaedam retiacula quae capita tegerent super epistylia malagranata quoque quadringenta et retiacula duo ita ut bini 13
ordines malagranatorum singulis retiaculis iungerentur quae protegerent epistylia et capita columnarum bases etiam fecit 14
et concas quas superposuit basibus mare unum bovesque 15
duodecim sub mari et lebetas et creagras et fialas omnia vasa 16
fecit Salomoni Hiram pater eius in domo Domini ex aere mundissimo in regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra inter 17
Socchoth et Saredatha erat autem multitudo vasorum innumerabilis ita ut ignoraretur pondus aeris fecitque Salomon 19
omnia vasa domus Dei et altare aureum et mensas et super eas panes propositionis candelabra quoque cum lucernis suis 20
ut lucerent ante oraculum iuxta ritum ex auro purissimo et 21
florentia quaedam et lucernas et forcipes aureos omnia de auro mundissimo facta sunt thymiamateria quoque et turibula et 22
fialas et mortariola ex auro purissimo et ostia celavit templi interioris id est in sancto sanctorum et ostia templi forinsecus aurea sicque conpletum est omne opus quod fecit Salomon in domo Domini

intulit igitur Salomon omnia quae voverat David pater suus **V**
argentum et aurum et universa vasa posuit in thesauris domus
Dei post quae congregavit maiores natu Israhel et cunctos 2
principes tribuum et capita familiarum de filiis Israhel in Hierusalem ut adducerent arcam foederis Domini de civitate Da-

3 vid quae est Sion venerunt igitur ad regem omnes viri Israhel
4 in die sollempni mensis septimi cumque venissent cuncti se-
5 niorum Israhel portaverunt Levitae arcam et intulerunt eam
et omnem paraturam tabernaculi porro vasa sanctuarii quae
6 erant in tabernaculo portaverunt sacerdotes cum Levitis rex
autem Salomon et universus coetus Israhel et omnes qui fue-
rant congregati ante arcam immolabant arietes et boves absque
7 ullo numero tanta enim erat multitudo victimarum et intule-
runt sacerdotes arcam foederis Domini in locum suum id est ad
8 oraculum templi in sancta sanctorum subter alas cherubin ita
ut cherubin expanderent alas suas super locum in quo posita
9 erat arca et ipsam arcam tegerent cum vectibus eius vectium
autem quibus portabatur arca quia paululum longiores erant
capita parebant ante oraculum si vero quis paululum fuisset
extrinsecus eos videre non poterat fuit itaque arca ibi usque in
10 praesentem diem nihilque erat aliud in arca nisi duae tabulae
quas posuerat Moses in Horeb quando legem dedit Dominus
11 filiis Israhel egredientibus ex Aegypto egressis autem sacer-
dotibus de sanctuario omnes enim sacerdotes qui ibi potue-
rant inveniri sanctificati sunt nec adhuc illo tempore vices et
12 ministeriorum ordo inter eos divisus erat tam Levitae quam
cantores id est et qui sub Asaph erant et qui sub Heman et
qui sub Idithun filii et fratres eorum vestiti byssinis cymba-
lis et psalteriis et citharis concrepabant stantes ad orientalem
plagam altaris cumque eis sacerdotes centum viginti canentes
13 tubis igitur cunctis pariter et tubis et voce et cymbalis et or-
ganis et diversi generis musicorum concinentibus et vocem in
sublime tollentibus longe sonitus audiebatur ita ut cum Domi-
num laudare coepissent et dicere confitemini Domino quoniam
bonus quoniam in aeternum misericordia eius impleretur do-
14 mus Domini nube nec possent sacerdotes stare et ministrare
propter caliginem conpleverat enim gloria Domini domum Dei

VI tunc Salomon ait Dominus pollicitus est ut habitaret in ca-
2 ligine ego autem aedificavi domum nomini eius ut habitaret
3 ibi in perpetuum et convertit faciem suam et benedixit uni-
versae multitudini Israhel nam omnis turba stabat intenta et
4 ait benedictus Dominus Deus Israhel qui quod locutus est

David patri meo opere complevit dicens a die qua eduxi populum meum de terra Aegypti non elegi civitatem de cunctis tribubus Israhel ut aedificaretur in ea domus nomini meo neque elegi quemquam alium virum ut esset dux in populo meo Israhel sed elegi Hierusalem ut sit nomen meum in ea et elegi David ut constituerem eum super populum meum Israhel cumque fuisset voluntatis David patris mei ut aedificaret domum nomini Domini Dei Israhel dixit Dominus ad eum quia haec fuit voluntas tua ut aedificares domum nomini meo bene quidem fecisti habere huiusmodi voluntatem sed non tu aedificabis domum verum filius tuus qui egredietur de lumbis tuis ipse aedificabit domum nomini meo complevit ergo Dominus sermonem suum quem locutus fuerat et ego surrexi pro David patre meo et sedi super thronum Israhel sicut locutus est Dominus et aedificavi domum nomini Domini Dei Israhel et posui in ea arcam in qua est pactum Domini quod pepigit cum filiis Israhel stetit ergo coram altare Domini ex adverso universae multitudinis Israhel et extendit manus suas siquidem fecerat Salomon basem aeneam et posuerat eam in medio basilicae habentem quinque cubitos longitudinis et quinque cubitos latitudinis et tres cubitos in altum stetitque super eam et deinceps flexis genibus contra universam multitudinem Israhel et palmis in caelum levatis ait Domine Deus Israhel non est similis tui Deus in caelo et in terra qui custodis pactum et misericordiam cum servis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo qui praestitisti servo tuo David patri meo quaecumque locutus fueras ei et quae ore promiseras opere complesti sicut et praesens tempus probat nunc ergo Domine Deus Israhel imple servo tuo patri meo David quaecumque locutus es dicens non deficiet ex te vir coram me qui sedeat super thronum Israhel ita tamen si custodierint filii tui vias suas et ambulaverint in lege mea sicut et tu ambulasti coram me et nunc Domine Deus Israhel firmetur sermo tuus quem locutus es servo tuo David ergone credibile est ut habitet Deus cum hominibus super terram si caelum et caeli caelorum non te capiunt quanto magis domus ista quam aedificavi sed ad hoc tantum facta est ut respicias orationem servi tui et

obsecrationem eius Domine Deus meus audias et preces quas
20 fundit famulus tuus coram te ut aperias oculos tuos super
domum istam diebus et noctibus super locum in quo pollicitus
21 es ut invocaretur nomen tuum et exaudires orationem quam
servus tuus orat in eo exaudi preces famuli tui et populi tui
Israhel quicumque oraverit in loco isto et exaudi de habita-
22 culo tuo id est de caelis et propitiare si peccaverit quispiam
in proximum suum et iurare contra eum paratus venerit seque
23 maledicto constrinxerit coram altari in domo ista tu audies de
caelo et facies iudicium servorum tuorum ita ut reddas iniquo
viam suam in caput proprium et ulciscaris iustum retribuens
24 ei secundum iustitiam suam si superatus fuerit populus tuus
Israhel ab inimicis peccabunt enim tibi et conversi egerint pae-
nitentiam et obsecraverint nomen tuum et fuerint deprecati in
25 loco isto tu exaudi de caelo et propitiare peccato populi tui
Israhel et reduc eos in terram quam dedisti eis et patribus
26 eorum si clauso caelo pluvia non fluxerit propter peccata po-
puli et deprecati te fuerint in loco isto et confessi nomini tuo
27 et conversi a peccatis suis cum eos adflixeris exaudi de caelo
Domine et dimitte peccata servis tuis et populi tui Israhel et
doce eos viam bonam per quam ingrediantur et da pluviam
28 terrae quam dedisti populo tuo ad possidendum fames si or-
ta fuerit in terra et pestilentia erugo et aurugo et lucusta et
brucus et hostes vastatis regionibus portas obsederint civitatis
29 omnisque plaga et infirmitas presserit si quis de populo tuo
Israhel fuerit deprecatus cognoscens plagam et infirmitatem
30 suam et expanderit manus suas in domo hac tu exaudi de
caelo de sublimi scilicet habitaculo tuo et propitiare et redde
unicuique secundum vias suas quas nosti eum habere in corde
31 suo tu enim solus nosti corda filiorum hominum ut timeant
te et ambulent in viis tuis cunctis diebus quibus vivunt super
32 faciem terrae quam dedisti patribus nostris externum quoque
qui non est de populo tuo Israhel si venerit de terra longin-
qua propter nomen tuum magnum et propter manum tuam
robustam et brachium tuum extentum et adoraverit in loco
33 isto tu exaudies de caelo firmissimo habitaculo tuo et facies
cuncta pro quibus invocaverit te ille peregrinus ut sciant om-

nes populi terrae nomen tuum et timeant te sicut populus tuus
 Israhel et cognoscant quia nomen tuum invocatum est super
 domum hanc quam aedificavi si egressus fuerit populus tuus 34
 ad bellum contra adversarios suos per viam in qua miseris eos
 adorabunt te contra viam in qua civitas haec est quam elegisti
 et domus quam aedificavi nomini tuo ut exaudias de caelo 35
 preces eorum et obsecrationem et ulciscaris si autem et pec- 36
 caverint tibi neque enim est homo qui non peccet et iratus
 fueris eis et tradideris hostibus et captivos eos duxerint in ter-
 ram longinquam vel certe quae iuxta est et conversi corde suo 37
 in terra ad quam captivi ducti fuerant egerint paenitentiam et
 deprecati te fuerint in terra captivitatis suae dicentes peccavi-
 mus inique fecimus iniuste egimus et reversi fuerint ad te in 38
 toto corde suo et in tota anima sua in terra captivitatis suae ad
 quam ducti sunt adorabunt te contra viam terrae suae quam
 dedisti patribus eorum et urbis quam elegisti et domus quam
 aedificavi nomini tuo ut exaudias de caelo hoc est de firmo 39
 habitaculo tuo preces eorum et facias iudicium et dimittas po-
 pulo tuo quamvis peccatori tu es enim Deus meus aperiantur 40
 quaeso oculi tui et aures tuae intentae sint ad orationem quae
 fit in loco isto nunc igitur consurge Domine Deus in requiem 41
 tuam tu et arca fortitudinis tuae sacerdotes tui Domine Deus
 induantur salute et sancti tui laetentur in bonis Domine Deus 42
 ne averseris faciem christi tui memento misericordiarum David
 servi tui

cumque conplesset Salomon fundens preces ignis descendit **VII**
 de caelo et devoravit holocausta et victimas et maiestas Domi-
 ni implevit domum nec poterant sacerdotes ingredi templum 2
 Domini eo quod implesset maiestas Domini templum Domi-
 ni sed et omnes filii Israhel videbant descendentem ignem et 3
 gloriam Domini super domum et corruentes proni in terram
 super pavementum stratum lapide adoraverunt et laudaverunt
 Dominum quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia
 eius rex autem et omnis populus immolabant victimas coram 4
 Domino mactavit igitur rex Salomon hostias boum viginti 5
 duo milia arietum centum viginti milia et dedicavit domum
 Dei rex et universus populus sacerdotes autem stabant in of- 6

ficiis suis et Levitae in organis carminum Domini quae fecit David rex ad laudandum Dominum quoniam in aeternum misericordia eius hymnos David canentes per manus suas porro sacerdotes canebant tubis ante eos cunctusque Israhel stabat
7 sanctificavit quoque Salomon medium atrii ante templum Domini obtulerat enim ibi holocausta et adipēs pacificorum quia altare aeneum quod fecerat non poterat sustinere holocausta
8 et sacrificia et adipēs fecit ergo Salomon sollemnitatem in tempore illo septem diebus et omnis Israhel cum eo ecclesia magna valde ab introitu Emath usque ad torrentem Aegypti
9 fecitque die octavo collectam eo quod dedicasset altare septem diebus et sollemnitatem celebrasset diebus septem igitur in die vicesimo tertio mensis septimi dimisit populos ad tabernacula sua laetantes atque gaudentes super bono quod fecerat
11 Dominus David et Salomoni et Israhel populo suo complevitque Salomon domum Domini et domum regis et omnia quae disposuerat in corde suo ut faceret in domo Domini et in domo sua et prosperatus est apparuit autem ei Dominus nocte et ait audivi orationem tuam et elegi locum istum mihi in
13 domum sacrificii si clausero caelum et pluvia non fluxerit et mandavero et praecepero lucustae ut devoret terram et misero pestilentiam in populum meum conversus autem populus meus super quos invocatum est nomen meum deprecatus me fuerit et exquisierit faciem meam et egerit paenitentiam a viis suis pessimis et ego exaudiam de caelo et propitius ero peccatis eorum et sanabo terram eorum oculi quoque mei erunt aperti et aures meae erectae ad orationem eius qui in loco
16 isto oraverit elegi enim et sanctificavi locum istum ut sit nomen meum ibi in sempiternum et permaneant oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus tu quoque si ambulaveris coram me sicut ambulavit David pater tuus et feceris iuxta omnia quae praecepi tibi et iustitias meas iudiciaque servaveris suscitabo thronum regni tui sicut pollicitus sum David patri tuo dicens non auferetur de stirpe tua vir qui sit princeps in Israhel si autem aversi fueritis et dereliqueritis iustitias meas et praecepta mea quae proposui vobis et abeuntes servieritis diis alienis
20 et adoraveritis eos evellam vos de terra mea quam dedi vobis

et domum hanc quam sanctificavi nomini meo proiciam a facie mea et tradam eam in parabolam et in exemplum cunctis populis et domus ista erit in proverbium universis transeuntibus et dicent stupentes quare fecit Dominus sic terrae huic et domui huic respondebuntque quia dereliquerunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxit eos de terra Aegypti et adprehenderunt deos alienos et adoraverunt eos atque coluerunt idcirco venerunt super eos universa haec mala

expletis autem viginti annis postquam aedificavit Salomon domum Domini et domum suam civitates quas dederat Hiram Salomoni aedificavit et habitare ibi fecit filios Israhel quoque in Emath Suba et obtinuit eam et aedificavit Palmyram in deserto et alias civitates munitissimas aedificavit in Emath extruxitque Bethoron superiorem et Bethoron inferiorem civitates muratas habentes portas et vectes et seras Baalath etiam et omnes urbes firmissimas quae fuerunt Salomonis cunctasque urbes quadrigarum et urbes equitum omnia quae voluit Salomon atque disposuit aedificavit in Hierusalem et in Libano et in universa terra potestatis suae omnem populum qui derelictus fuerat de Hettheis et Amorreis et Ferezeis et Eveis et Iebuseis qui non erant de stirpe Israhel de filiis eorum et de posteris quos non interfecerant filii Israhel subiugavit Salomon in tributarios usque in diem hanc porro de filiis Israhel non posuit ut servirent operibus regis ipsi enim erant viri bellatores et duces primi et principes quadrigarum et equitum eius omnes autem principes exercitus regis Salomonis fuerunt ducenti quinquaginta qui erudiebant populum filiam vero Pharaonis transtulit de civitate David in domum quam aedificaverat ei dixit enim non habitabit uxor mea in domo David regis Israhel eo quod sanctificata sit quia ingressa est eam arca Domini tunc obtulit Salomon holocausta Domino super altare Domini quod extruxerat ante porticum ut per singulos dies offerretur in eo iuxta praeceptum Mosi in sabbatis et in kalendis et in festis diebus ter per annum id est in sollemnitate azymorum et in sollemnitate ebdomadarum et in sollemnitate tabernaculorum et constituit iuxta dispositionem David patris sui officia sacerdotum in ministeriis

suis et Levitas in ordine suo ut laudarent et ministrarent coram sacerdotibus iuxta ritum uniuscuiusque diei et ianitores in divisionibus suis per portam et portam sic enim praeceperat David homo Dei nec praetergressi sunt de mandatis regis tam sacerdotes quam Levitae ex omnibus quae praeceperat et in custodiis thesaurorum omnes inpensas praeparatas habuit Salomon ex eo die quo fundavit domum Domini usque in diem quo perfecit eam tunc abiit Salomon in Hesiongaber et in Ahilath ad oram maris Rubri quae est in terra Edom misit autem ei Hiram per manum servorum suorum naves et nautas gnaros maris et abierunt cum servis Salomonis in Ophir tuleruntque inde quadringenta quinquaginta talenta auri et adtulerunt ad regem Salomonem

IX regina quoque Saba cum audisset famam Salomonis venit ut temptaret eum enigmatibus in Hierusalem cum magnis opibus et camelis qui portabant aromata et auri plurimum gemmasque pretiosas cumque venisset ad Salomonem locuta est ei quaecumque erant in corde suo et exposuit ei Salomon omnia quae proposuerat nec quicquam fuit quod ei non perspicuum fecerit quod postquam vidit sapientiam scilicet Salomonis et domum quam aedificaverat necnon cibaria mensae eius et habitacula servorum et officia ministrorum eius et vestimenta eorum pincernas quoque et vestes eorum et victimas quas immolabat in domo Domini non erat prae stupore ultra in ea spiritus dixitque ad regem verus sermo quem audieram in terra mea de virtutibus et sapientia tua non credebam narrantibus donec ipsa venissem et vidissent oculi mei et probassem vix medietatem mihi sapientiae tuae fuisse narratam vicisti famam virtutibus tuis beati viri tui et beati servi tui hii qui adsistunt coram te in omni tempore et audiunt sapientiam tuam sit Dominus Deus tuus benedictus qui voluit te ordinare super thronum suum regem Domini Dei tui quia diligit Deus Israhel et vult servare eum in aeternum idcirco posuit te super eum regem ut facias iudicia atque iustitiam dedit autem regi centum viginti talenta auri et aromata multa nimis et gemmas pretiosissimas non fuerunt aromata talia ut haec quae dedit regina Saba regi Salomoni sed et servi Hiram cum

servis Salomonis adtulerunt aurum de Ophir et ligna thyina
et gemmas pretiosissimas de quibus fecit rex de lignis scilicet 11
cet thyinis gradus in domo Domini et in domo regia citharas
quoque et psalteria cantoribus numquam visa sunt in terra Iu-
da ligna talia rex autem Salomon dedit reginae Saba cuncta 12
quae voluit et quae postulavit multo plura quam adtulerat ad
eum quae reversa abiit in terram suam cum servis suis erat 13
autem pondus auri quod adferebatur Salomoni per annos sin-
gulos sescenta sexaginta sex talenta auri excepta ea summa 14
quam legati diversarum gentium et negotiatores adferre con-
sueverant omnesque reges Arabiae et satrapae terrarum qui
conportabant aurum et argentum Salomoni fecit igitur rex 15
Salomon ducentas hastas aureas de summa sescentorum au-
reorum qui in hastis singulis expendebantur trecenta quoque 16
scuta aurea trecentorum aureorum quibus tegebantur scuta
singula posuitque ea rex in armamentario quod erat consitum
nemore fecit quoque rex solium eburneum grande et vesti- 17
vit illud auro mundissimo sexque gradus quibus ascendeba- 18
tur ad solium et scabillum aureum et brachiola duo altrinsecus
et duos leones stantes iuxta brachiola sed et alios duodecim 19
leunculos stantes super sex gradus ex utraque parte non fuit
tale solium in universis regnis omnia quoque vasa convivii re- 20
gis erant aurea et vasa domus saltus Libani ex auro purissimo
argentum enim in diebus illis pro nihilo reputabatur siquidem 21
naves regis ibant in Tharsis cum servis Hiram semel in annis
tribus et deferebant inde aurum et argentum et ebur et simias
et pavos magnificatus est igitur Salomon super omnes reges 22
terrae divitiis et gloria omnesque reges terrarum desiderabant
faciem videre Salomonis ut audirent sapientiam quam dederat 23
Deus in corde eius et deferebant ei munera vasa argentea et 24
aurea et vestes et arma et aromata equos et mulos per singulos
annos habuit quoque Salomon quadraginta milia equorum in 25
stabulis et curruum equitumque duodecim milia constituitque
eos in urbibus quadrigarum et ubi erat rex in Hierusalem ex- 26
ercuit etiam potestatem super cunctos reges a fluvio Eufraten
usque ad terram Philisthinorum id est usque ad terminos Ae-
gypti tantamque copiam praebuit argenti in Hierusalem quasi 27

lapidum et cedrorum tantam multitudinem velut sycaminorum
28 quae gignuntur in campestribus adducebantur autem ei equi
29 de Aegypto cunctisque regionibus reliqua vero operum Salo-
monis priorum et novissimorum scripta sunt in verbis Nathan
prophetae et in libris Ahiae Silonitis in visione quoque Iaddo
30 videntis contra Hieroboam filium Nabath regnavit autem Salo-
mon in Hierusalem super omnem Israhel quadraginta annis
31 dormivitque cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate
David regnavitque pro eo Roboam filius eius

X profectus est autem Roboam in Sychem illuc enim cunc-
2 tus Israhel convenerat ut constituerent eum regem quod cum
audisset Hieroboam filius Nabath qui erat in Aegypto fuge-
3 rat quippe illuc ante Salomonem statim reversus est vocave-
runtque eum et venit cum universo Israhel et locuti sunt ad
4 Roboam dicentes pater tuus durissimo iugo nos pressit tu le-
viora impera patre tuo qui nobis gravem inposuit servitatem
5 et paululum de onere subleva ut serviamus tibi qui ait post
6 tres dies revertimini ad me cumque abisset populus iniit consi-
limum cum senibus qui steterant coram patre eius Salomone
dum adviveret dicens quid datis consilii ut respondeam po-
7 pulo qui dixerunt ei si placueris populo huic et lenieris eos
8 verbis clementibus servient tibi omni tempore at ille reliquit
consilium senum et cum iuvenibus tractare coepit qui cum
9 eo nutriti fuerant et erant in comitatu illius dixitque ad eos
quid vobis videtur vel respondere quid debeo populo huic qui
10 dixit mihi subleva iugum quod inposuit nobis pater tuus at
illi responderunt ut iuvenes et nutriti cum eo in deliciis atque
dixerunt sic loqueris populo qui dixit tibi pater tuus adgrava-
vit iugum nostrum tu subleva et sic respondebis eis minimus
11 digitus meus grossior est lumbis patris mei pater meus inpo-
suit vobis iugum grave et ego maius pondus adponam pater
12 meus cecidit vos flagellis ego vero caedam scorpionibus venit
ergo Hieroboam et universus populus ad Roboam die tertio
13 sicut praeceperat eis responditque rex dura derelicto consi-
lilio seniorum locutusque est iuxta iuvenum voluntatem pater
14 meus grave vobis inposuit iugum quod ego gravius faciam pa-
15 ter meus cecidit vos flagellis ego vero caedam scorpionibus et

non adquevit populi precibus erat enim voluntatis Dei ut con-
 pleretur sermo eius quem locutus fuerat per manum Ahiae Si-
 lonitis ad Hieroboam filium Nabath populus autem universus 16
 rege duriora dicente sic locutus est ad eum non est nobis pars
 in David neque hereditas in filio Isai revertere in tabernacula
 tua Israhel tu autem pasce domum tuam David et abiit Israhel
 in tabernacula sua super filios autem Israhel qui habitabant 17
 in civitatibus Iuda regnavit Roboam misitque rex Roboam 18
 Aduram qui praeerat tributis et lapidaverunt eum filii Israhel
 et mortuus est porro rex Roboam currum festinavit ascendere
 et fugit in Hierusalem recessitque Israhel a domo David usque 19
 ad diem hanc

venit autem Roboam in Hierusalem et convocavit univer- **XI**
 sam domum Iuda et Benjamin in centum octoginta milibus
 electorum atque bellantium ut dimicaret contra Israhel et con-
 verteret ad se regnum suum factusque est sermo Domini ad 2
 Semeiam hominem Dei dicens loquere ad Roboam filium Sa- 3
 lomonis regem Iuda et ad universum Israhel qui est in Iuda et
 Benjamin haec dicit Dominus non ascendetis neque pugna- 4
 bitis contra fratres vestros revertatur unusquisque in domum
 suam quia mea hoc gestum est voluntate qui cum audissent
 sermonem Domini reversi sunt nec perrexerunt contra Hiero-
 boam habitavit autem Roboam in Hierusalem et aedificavit 5
 civitates muratas in Iuda extruxitque Bethleem et Aetham et 6
 Thecue Bethsur quoque et Soccho et Odollam necnon Geth 7, 8
 et Maresa et Ziph sed et Aduram et Lachis et Azecha Saraa 9, 10
 quoque et Ahilon et Hebron quae erant in Iuda et Benjamin
 civitates munitissimas cumque clausisset eas muris posuit in 11
 eis principes ciborumque horrea hoc est olei et vini sed et 12
 in singulis urbibus fecit armamentaria scutorum et hastarum
 firmavitque eas multa diligentia et imperavit super Iudam et
 Benjamin sacerdotes autem et Levitae qui erant in universo 13
 Israhel venerunt ad eum de cunctis sedibus suis relinquen- 14
 tes suburbana et possessiones suas et transeuntes ad Iudam et
 Hierusalem eo quod abiecisset eos Hieroboam et posteri eius
 ne sacerdotio Domini fungerentur qui constituit sibi sacerdo- 15
 tes excelsorum et daemonum vitulorumque quos fecerat sed 16

et de cunctis tribubus Israhel quicumque dederant cor suum
ut quaerent Dominum Deum Israhel venerunt Hierusalem ad
17 immolandas victimas Domino Deo patrum suorum et robo-
raverunt regnum Iuda et confirmaverunt Roboam filium Sa-
lomonis per tres annos ambulaverunt enim in viis David et
18 Salomonis annis tantum tribus duxit autem Roboam uxorem
Maalath filiam Hierimuth filii David Abiaïl quoque filiam He-
19 liab filii Isai quae peperit ei filios Ieus et Somoriam et Zoom
20 post hanc quoque accepit Maacha filiam Absalom quae peperit
21 ei Abia et Ethai et Ziza et Salumith amavit autem Roboam
Maacha filiam Absalom super omnes uxores suas et concubinas
nam uxores decem et octo duxerat concubinasque sexaginta et
22 genuit viginti octo filios et sexaginta filias constituit vero in
capite Abiam filium Maacha ducem super fratres suos ipsum
23 enim regem facere cogitabat qui sapientior fuit et potentior
super omnes filios eius et in cunctis finibus Iuda et Benjamin et
in universis civitatibus muratis praebuitque eis escas plurimas
et multas petivit uxores

XII cumque roboratum fuisset regnum Roboam et confortatum
2 dereliquit legem Domini et omnis Israhel cum eo anno autem
quinto regni Roboam ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusa-
3 lem quia peccaverunt Domino cum mille ducentis curribus
et sexaginta milibus equitum nec erat numerus vulgi quod
venerat cum eo ex Aegypto Lybies scilicet et Trogoditae et
4 Aethiopes cepitque civitates munitissimas in Iuda et venit
5 usque Hierusalem Semeias autem propheta ingressus est ad
Roboam et principes Iuda qui congregati fuerant in Hierusa-
lem fugientes Sesac dixitque ad eos haec dicit Dominus vos
6 reliquistis me et ego reliqui vos in manu Sesac consternatique
7 principes Israhel et rex dixerunt iustus est Dominus cumque
vidisset Dominus quod humiliati essent factus est sermo Do-
mini ad Semeiam dicens quia humiliati sunt non disperdam
eos daboque eis pauxillum auxilii et non stillabit furor meus
8 super Hierusalem per manum Sesac verumtamen servient ei
ut sciant distantiam servitutis meae et servitutis regni terra-
9 rum recessit itaque Sesac rex Aegypti ab Hierusalem sublatis
thesauris domus Domini et domus regis omniaque secum tulit

et clypeos aureos quos fecerat Salomon pro quibus fecit rex 10
aeneos et tradidit illos principibus scutariorum qui custodie-
bant vestibulum palatii cumque introiret rex domum Domini 11
veniebant scutarii et tollebant eos iterumque referebant ad ar-
mamentarium suum verumtamen quia humiliati sunt aversa 12
est ab eis ira Domini nec deleti sunt penitus siquidem et in Iu-
da inventa sunt opera bona confortatus est igitur rex Roboam 13
in Hierusalem atque regnavit quadraginta autem et unius anni
erat cum regnare coepisset et decem septemque annis regna-
vit in Hierusalem urbe quam elegit Dominus ut confirmaret
nomen suum ibi de cunctis tribubus Israhel nomenque matris
eius Naama Ammanitis fecit autem malum et non praepa- 14
ravit cor suum ut quaereret Dominum opera vero Roboam 15
prima et novissima scripta sunt in libris Semeiae prophetae et
Addo videntis et diligenter exposita pugnaveruntque adversum
se Roboam et Hieroboam cunctis diebus et dormivit Roboam 16
cum patribus suis sepultusque est in civitate David et regnavit
Abia filius eius pro eo

anno octavodecimo regis Hieroboam regnavit Abia super **XIII**
Iudam tribus annis regnavit in Hierusalem nomenque matris 2
eius Michaia filia Urihel de Gabaa et erat bellum inter Abia
et Hieroboam cumque inisset Abia certamen et haberet bel- 3
licosissimos viros et electorum quadringenta milia Hieroboam
instruxit e contra aciem octingenta milia virorum qui et ip-
si electi erant et ad bella fortissimi stetit igitur Abia super 4
montem Someron qui erat in Ephraim et ait audi Hieroboam et
omnis Israhel num ignoratis quod Dominus Deus Israhel de- 5
derit regnum David super Israhel in sempiternum ipsi et filii
eius pactum salis et surrexit Hieroboam filius Nabath ser- 6
vus Salomonis filii David et rebellavit contra dominum suum
congregatique sunt ad eum viri vanissimi et filii Belial et prae- 7
valuerunt contra Roboam filium Salomonis porro Roboam erat
rudis et corde pavido nec potuit resistere eis nunc ergo vos 8
dicitis quod resistere possitis regno Domini quod possidet per
filios David habetisque grandem populi multitudinem atque
vitulos aureos quos fecit vobis Hieroboam in deos et eiecistis 9
sacerdotes Domini filios Aaron atque Levitas et fecistis vobis

sacerdotes sicut omnes populi terrarum quicumque venerit et
initiaverit manum suam in tauro in bubus et in arietibus sep-
10 tem fit sacerdos eorum qui non sunt dii noster autem Domi-
nus Deus est quem non relinquimus sacerdotesque ministrant
11 Domino de filiis Aaron et Levitae sunt in ordine suo holocau-
sta quoque offerunt Domino per singulos dies mane et vespere
et thymiama iuxta legis praecepta confectum et proponuntur
panes in mensa mundissima estque apud nos candelabrum au-
reum et lucernae eius ut accendantur semper ad vesperam nos
quippe custodimus praecepta Domini Dei nostri quem vos re-
12 liquistis ergo in exercitu nostro dux Deus est et sacerdotes
eius qui clangunt tubis et resonant contra vos filii Israhel no-
lite pugnare contra Dominum Deum patrum vestrorum quia
13 non vobis expedit haec illo loquente Hieroboam retro molie-
batur insidias cumque ex adverso hostium staret ignorantem
14 Iudam suo ambiebat exercitu respiciensque Iudas vidit instare
bellum ex adverso et post tergum et clamavit ad Dominum
15 ac sacerdotes tubis canere coeperunt omnesque viri Iuda voci-
ferati sunt et ecce illis clamantibus perterruit Deus Hieroboam
16 et omnem Israhel qui stabat ex adverso Abia et Iuda fuge-
runtque filii Israhel Iudam et tradidit eos Deus in manu eorum
17 percussit ergo eos Abia et populus eius plaga magna et cor-
ruerunt vulnerati ex Israhel quingenta milia virorum fortium
18 humiliatique sunt filii Israhel in tempore illo et vehementis-
sime confortati filii Iuda eo quod sperassent in Domino Deo
19 patrum suorum persecutus est autem Abia fugientem Hiero-
boam et cepit civitates eius Bethel et filias eius et Hiesena cum
20 fliabus suis Ephron quoque et filias eius nec valuit ultra re-
sistere Hieroboam in diebus Abia quem percussit Dominus et
21 mortuus est igitur Abia confortato imperio suo accepit uxores
quattuordecim procreavitque viginti duos filios et sedecim fi-
22 lias reliqua autem sermonum Abia viarumque et operum eius
scripta sunt diligentissime in libro prophetae Addo

XIV dormivit autem Abia cum patribus suis et sepelierunt eum
in civitate David regnavitque Asa filius eius pro eo in cuius
2 diebus quievit terra annis decem fecit autem Asa quod bo-
num et placitum erat in conspectu Dei sui et subvertit altaria

peregrini cultus et excelsa et confregit statuas lucosque succi- 3
 dit ac praecepit Iudae ut quaereret Dominum Deum patrum 4
 suorum et faceret legem et universa mandata et abstulit e 5
 cunctis urbibus Iuda aras et fana et regnavit in pace aedifi- 6
 cavit quoque urbes munitas in Iuda quia quietus erat et nulla
 temporibus eius bella surrexerant pacem Domino largiente di- 7
 xit autem Iudae aedificemus civitates istas et vallemus muris
 et roboremus turribus et portis et seris donec a bellis quie-
 ta sunt omnia eo quod quaesierimus Dominum Deum patrum
 nostrorum et dederit nobis pacem per gyrum aedificaverunt
 igitur et nullum in extruendo impedimentum fuit habuit au- 8
 tem Asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de Iuda
 trecenta milia de Beniamin vero scutariorum et sagittariorum
 ducenta octoginta milia omnes isti viri fortissimi egressus est 9
 autem contra eos Zara Aethiops cum exercitu decies centena
 milia et curribus trecentis et venit usque Maresa porro Asa 10
 perrexit obviam et instruxit aciem ad bellum in valle Sepha-
 ta quae est iuxta Maresa et invocavit Dominum Deum et ait 11
 Domine non est apud te ulla distantia utrum in paucis au-
 xilieris an in pluribus adiuva nos Domine Deus noster in te
 enim et in tuo nomine habentes fiduciam venimus contra hanc
 multitudinem Domine Deus noster tu es non praevaleat con-
 tra te homo exterruit itaque Dominus Aethiopas coram Asa 12
 et Iuda fugeruntque Aethiopes et persecutus est eos Asa et 13
 populus qui cum eo erat usque Gerar et ruerunt Aethiopes
 usque ad internicionem quia Domino caedente contriti sunt
 et exercitu illius proeliante tulerunt ergo spolia multa et per- 14
 cusserunt omnes civitates per circuitum Gerare grandis quippe
 cunctos terror invaserat et diripuerunt urbes et multam prae-
 dam asportaverunt sed et caulas ovium destruentes tulerunt 15
 pecorum infinitam multitudinem et camelorum reversique sunt
 Hierusalem

Azarias autem filius Oded facto in se spiritu Dei egressus **XV**, 2
 est in occursum Asa et dixit ei audite me Asa et omnis Iuda
 et Beniamin Dominus vobiscum quia fuistis cum eo si quae-
 sieritis eum invenietis si autem dereliqueritis derelinquet vos
 transibunt autem multi dies in Israhel absque Deo vero et abs- 3

4 que sacerdote doctore et absque lege cumque reversi fuerint
in angustia sua ad Dominum Deum Israhel et quaesierint eum
5 repperient in tempore illo non erit pax egredienti et ingre-
dienti sed terrores undique in cunctis habitatoribus terrarum
6 pugnabit enim gens contra gentem et civitas contra civitatem
7 quia Dominus conturbabit eos in omni angustia vos ergo con-
fortamini et non dissolvantur manus vestrae erit enim merces
8 operi vestro quod cum audisset Asa verba scilicet et prophe-
tiam Oded prophetae confortatus est et abstulit idola de omni
terra Iuda et Benjamin et ex urbibus quas ceperat montis Eph-
9 raim et dedicavit altare Domini quod erat ante porticum Do-
mini congregavitque universum Iuda et Benjamin et advenas
cum eis de Ephraim et de Manasse et de Symeon plures enim
ad eum confugerant ex Israhel videntes quod Dominus Deus
10 illius esset cum eo cumque venissent Hierusalem mense tertio
11 anno quintodecimo regni Asa immolaverunt Domino in die il-
la de manubiis et praeda quam adduxerant boves septingentos
12 et arietes septem milia et intravit ex more ad corroborandum
foedus ut quaerent Dominum Deum patrum suorum in toto
13 corde et in tota anima sua si quis autem inquit non quae-
sierit Dominum Deum Israhel moriatur a minimo usque ad
14 maximum a viro usque ad mulierem iuraveruntque Domino
voce magna in iubilo et in clangore tubae et in sonitu bucina-
15 rum omnes qui erant in Iuda cum execratione in omni enim
corde suo iuraverunt et in tota voluntate quaesierunt eum et
invenerunt praestititque eis Dominus requiem per circuitum
16 sed et Maacham matrem Asa regis ex augusto deposuit im-
perio eo quod fecisset in luco simulacrum Priapi quod omne
contrivit et in frustra comminuens combustit in torrente Cedron
17 excelsa autem derelicta sunt in Israhel attamen cor Asa erat
18 perfectum cunctis diebus eius ea quae voverat pater suus et
ipse intulit in domum Domini argentum et aurum vasorum-
19 que diversam supellectilem bellum vero non fuit usque ad
tricesimum quintum annum regni Asa

XVI anno autem tricesimo sexto regni eius ascendit Baasa rex
Israhel in Iudam et muro circumdabat Rama ut nullus tute
2 posset egredi et ingredi de regno Asa protulit ergo Asa ar-

gentum et aurum de thesauris domus Domini et de thesauris regis misitque ad Benadad regem Syriae qui habitabat in Damasco dicens foedus inter me et te est pater quoque meus 3 et pater tuus habuere concordiam quam ob rem misi tibi argentum et aurum ut rupto foedere quod habes cum Baasa rege Israhel facias eum a me recedere quo conperto Benadad misit principes exercituum suorum ad urbes Israhel qui percusserunt Ahion et Dan et Abelmaim et universas urbes muratas Nepthalim quod cum audisset Baasa desivit aedificare Rama et intermisit opus suum porro Asa rex adsumpsit 6 universum Iudam et tulerunt lapides Rama et ligna quae aedificationi praeparaverat Baasa aedificavitque ex eis Gabaa et Masphe in tempore illo venit Anani propheta ad Asam regem Iuda et dixit ei quia habuisti fiduciam in rege Syriae et non in Domino Deo tuo idcirco evasit Syriae regis exercitus de manu tua nonne Aethiopes et Lybies multo plures erant 8 quadrigis et equitibus et multitudine nimia quos cum Domino credidisses tradidit in manu tua oculi enim eius contemplantur universam terram et praebent fortitudinem his qui corde perfecto credunt in eum stulte igitur egisti et propter hoc ex praesenti tempore contra te bella consurgent iratusque Asa 10 adversus videntem iussit eum mitti in nervum valde quippe super hoc fuerat indignatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos opera autem Asa prima et novissima scripta 11 sunt in libro regum Iuda et Israhel aegrotavit etiam Asa anno tricesimo nono regni sui dolore pedum vehementissimo et nec in infirmitate sua quaesivit Dominum sed magis in medicorum arte confisus est dormivitque cum patribus suis et 13 mortuus est anno quadragesimo primo regni sui et sepelierunt eum in sepulchro suo quod foderat sibi in civitate David posueruntque eum super lectulum suum plenum aromatibus et unguentis meretriciis quae erant pigmentariorum arte confecta et conbuserunt super eum ambitione nimia 14

regnavit autem Iosaphat filius eius pro eo et invaluit contra **XVII** Israhel constituitque militum numeros in cunctis urbibus Iudae quae erant vallatae muris praesidiaque disposuit in terra 2 Iuda et in civitatibus Ephraim quas ceperat Asa pater eius et 3

fuit Dominus cum Iosaphat quia ambulavit in viis David patris
4 sui primis et non speravit in Baalim sed in Deo patris sui et
5 perrexit in praeceptis illius et non iuxta peccata Israhel confirmavitque Dominus regnum in manu eius et dedit omnis Iuda
munera Iosaphat factaeque sunt ei infinitae divitiae et multa
6 gloria cumque sumpsisset cor eius audaciam propter vias Do-
7 mini etiam excelsa et lucos de Iuda abstulit tertio autem anno
regni sui misit de principibus suis Benail et Obdian et Zacchariam
et Nathanahel et Micheam ut docerent in civitatibus Iuda
8 et cum eis Levitas Semeiam et Nathaniam et Zabadiam Asahel
quoque et Semiramoth et Ionathan Adoniam et Tobiam
et Tobadoniam Levitas et cum eis Elisama et Ioram sacer-
9 dotes docebantque in Iuda habentes librum legis Domini et
10 circuibant cunctas urbes Iuda atque erudiebant populum itaque
factus est pavor Domini super omnia regna terrarum quae
erant per gyrum Iuda nec audebant bellare contra Iosaphat
11 sed et Philisthei Iosaphat munera deferebant et vectigal argenti
Arabes quoque adducebant pecora arietum septem milia
12 septingentos et hircos totidem crevit ergo Iosaphat et magnificatus
est usque in sublime atque aedificavit in Iuda domos
13 ad instar turrium urbesque muratas et multa opera patravit
in urbibus Iuda viri quoque bellatores et robusti erant in
14 Hierusalem quorum iste numerus per domos atque familias singulorum
in Iuda principes exercitus Ednas dux et cum eo
15 robustissimorum trecenta milia post hunc Iohanan princeps
16 et cum eo ducenta octoginta milia post istum quoque Amasias
filius Zechri consecratus Domino et cum eo ducenta milia
17 virorum fortium hunc sequebatur robustus ad proelia Heliada
18 et cum eo tenentium arcum et clypeum ducenta milia post
istum etiam Iozabath et cum eo centum octoginta milia
19 peditorum militum hii omnes erant ad manum regis exceptis aliis
quos posuerat in urbibus muratis et in universo Iuda

XVIII

fuit ergo Iosaphat dives et inclitus multum et adfinitate
2 coniunctus est Ahab descenditque post annos ad eum in Samariam
ad cuius adventum mactavit Ahab arietes et boves plurimos
et populo qui venerat cum eo persuasitque illi ut
3 ascenderet in Ramoth Galaad dixitque Ahab rex Israhel ad

Iosaphat regem Iuda veni mecum in Ramoth Galaad cui ille respondit ut ego et tu sicut populus tuus sic et populus meus tecumque erimus in bello dixitque Iosaphat ad regem Israhel 4
consule obsecro inpraesentiarum sermonem Domini congrega- 5
vitque rex Israhel prophetarum quadringentos viros et dixit ad eos in Ramoth Galaad ad bellandum ire debemus an quiescere at illi ascende inquit et tradet Deus in manu regis dixit- 6
que Iosaphat numquid non est hic propheta Domini ut ab illo etiam requiramus et ait rex Israhel ad Iosaphat est vir unus 7
a quo possumus quaerere Domini voluntatem sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum sed malum omni tempore est autem Micheas filius Iembla dixitque Iosaphat ne loquaris rex hoc modo vocavit ergo rex Israhel unum de eunuchis et dixit 8
ei voca cito Micheam filium Iembla porro rex Israhel et Iosa- 9
phat rex Iuda uterque sedebant in solio suo vestiti cultu regio sedebant autem in area iuxta portam Samariae omnesque prophetae vaticinabantur coram eis Sedecias vero filius Chanana 10
fecit sibi cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his ventila- bis Syriam donec conteras eam omnesque prophetae similiter 11
prophetabant atque dicebant ascende in Ramoth Galaad et prosperaberis et tradet eos Dominus in manu regis nuntius 12
autem qui ierat ad vocandum Micheam ait illi en verba omnium prophetarum uno ore bona regi adnuntiant quaeso ergo te ut et sermo tuus ab eis non dissentiat loquarisque prospera cui respondit Micheas vivit Dominus quia quodcumque dixerit 13
Deus meus hoc loquar venit ergo ad regem cui rex ait Michea 14
ire debemus in Ramoth Galaad ad bellandum an quiescere cui ille respondit ascendite cuncta enim prospera evenient et tradentur hostes in manus vestras dixitque rex iterum atque 15
iterum te adiuro ut non mihi loquaris nisi quod verum est in nomine Domini at ille ait vidi universum Israhel dispersum 16
in montibus sicut oves absque pastore et dixit Dominus non habent isti dominos revertatur unusquisque ad domum suam in pace et ait rex Israhel ad Iosaphat nonne dixi tibi quod 17
non prophetaret iste mihi quicquam boni sed ea quae mala sunt at ille idcirco ait audite verbum Domini vidi Dominum 18
sedentem in solio suo et omnem exercitum caeli adsistentem ei

19 a dextris et sinistris et dixit Dominus quis decipiet Ahab re-
gem Israhel ut ascendat et corruat in Ramoth Galaad cumque
20 diceret unus hoc modo et alter alio processit spiritus et stetit
coram Domino et ait ego decipiam eum cui Dominus in quo in-
21 quit decipies at ille respondit egrediar et ero spiritus mendax
in ore omnium prophetarum eius dixitque Dominus decipies
22 et praevalebis egredere et fac ita nunc igitur ecce dedit Do-
minus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum
23 et Dominus locutus est de te mala accessit autem Sedecias
filius Chanana et percussit Micheae maxillam et ait per quam
24 viam transivit spiritus Domini a me ut loqueretur tibi dixit-
que Micheas tu ipse videbis in die illo quando ingressus fueris
25 cubiculum de cubiculo ut abscondaris praecepit autem rex
Israhel dicens tollite Micheam et ducite eum ad Amon prin-
26 cipem civitatis et ad Ioas filium Ammelech et dicetis haec
dicit rex mittite hunc in carcerem et date ei panis modicum et
27 aquae pauxillum donec revertar in pace dixitque Micheas si
reversus fueris in pace non est locutus Dominus in me et ait au-
28 dite populi omnes igitur ascenderunt rex Israhel et Iosaphat
29 rex Iuda in Ramoth Galaad dixitque rex Israhel ad Iosaphat
mutabo habitum et sic ad pugnandum vadam tu autem indue-
re vestibus tuis mutatoque rex Israhel habitu venit ad bellum
30 rex autem Syriae praeceperat ducibus equitatus sui dicens ne
pugnetis contra minimum aut contra maximum nisi contra so-
31 lum regem Israhel itaque cum vidissent principes equitatus
Iosaphat dixerunt rex Israhel iste est et circumdederunt eum
dimicantes at ille clamavit ad Dominum et auxiliatus est ei
32 atque avertit eos ab illo cum enim vidissent duces equitatus
33 quod non esset rex Israhel reliquerunt eum accidit autem ut
unus e populo sagittam in incertum iaceret et percuteret re-
gem Israhel inter cervicem et scapulas at ille aurigae suo ait
34 et finita est pugna in die illo porro rex Israhel stabat in curru
suo contra Syros usque ad vesperam et mortuus est occidente
sole

XIX reversus est autem Iosaphat rex Iuda domum suam pacifi-
2 ce in Hierusalem cui occurrit Hieu filius Anani videns et ait

ad eum impio praebes auxilium et his qui oderunt Dominum
amicitia iungeris et idcirco iram quidem Domini merebaris sed 3
bona opera inventa sunt in te eo quod abstuleris lucos de terra
Iuda et praeparaveris cor tuum ut requireres Dominum habi- 4
tavit ergo Iosaphat in Hierusalem rursusque egressus est ad
populum de Bersabee usque ad montem Ephraim et revocavit
eos ad Dominum Deum patrum suorum constituitque iudices 5
terrae in cunctis civitatibus Iuda munitis per singula loca et 6
praecipiens iudicibus videte ait quid faciatis non enim hominis
exercetis iudicium sed Domini et quodcumque iudicaveritis in
vos redundabit sit timor Domini vobiscum et cum diligen- 7
tia cuncta facite non est enim apud Dominum Deum nostrum
iniquitas nec personarum acceptio nec cupido munerum in 8
Hierusalem quoque constituit Iosaphat Levitas et sacerdotes
et principes familiarum ex Israhel ut iudicium et causam Do-
mini iudicarent habitatoribus eius praecipitque eis dicens sic 9
agetis in timore Dei fideliter et corde perfecto omnem causam 10
quae venerit ad vos fratrum vestrorum qui habitant in urbibus
suis inter cognationem et cognationem ubicumque quaestio est
de lege de mandato de caerimoniis de iustificationibus osten-
dite eis ut non peccent in Dominum et ne veniat ira super vos
et super fratres vestros sic ergo agetis et non peccabitis Ama- 11
rias autem sacerdos et pontifex vester in his quae ad Dominum
pertinent praesidebit porro Zabadias filius Ismahel qui est dux
in domo Iuda super ea opera erit quae ad regis officium per-
tinent habetisque magistros Levitas coram vobis confortamini
et agite diligenter et erit Dominus cum bonis

post haec congregati sunt filii Moab et filii Ammon et cum **XX**
eis de Ammanitis ad Iosaphat ut pugnarent contra eum vene- 2
runtque nuntii et indicaverunt Iosaphat dicentes venit contra
te multitudo magna de his locis quae trans mare sunt et de Sy-
ria et ecce consistunt in Asasonthamar quae est Engaddi Iosa- 3
phat autem timore perterritus totum se contulit ad rogandum
Dominum et praedicavit ieiunium universo Iuda congregatus- 4
que Iudas ad precandum Dominum sed et omnes de urbibus
suis venerunt ad obsecrandum eum cumque stetisset Iosa- 5
phat in medio coetu Iudae et Hierusalem in domo Domini ante

6 atrium novum ait Domine Deus patrum nostrorum tu es Deus
in caelo et dominaris cunctis regnis gentium in manu tua est
7 fortitudo et potentia nec quisquam tibi potest resistere nonne
tu Deus noster interfecisti omnes habitatores terrae huius co-
ram populo tuo Israhel et dedisti eam semini Abraham amici
8 tui in sempiternum habitaveruntque in ea et extruxerunt in
9 illa sanctuarium nomini tuo dicentes si intruerint super nos
mala gladius iudicii pestilentia et fames stabimus coram domo
hac in conspectu tuo in qua invocatum est nomen tuum et cla-
mabimus ad te in tribulationibus nostris et exaudies salvosque
10 facies nunc igitur ecce filii Ammon et Moab et mons Seir per
quos non concessisti Israheli ut transirent quando egrediebantur
de Aegypto sed declinaverunt ab eis et non interfecerunt
11 illos e contrario agunt et nituntur eicere nos de possessione
12 quam tradidisti nobis Deus noster ergo non iudicabis eos in
nobis quidem non tanta est fortitudo ut possimus huic multi-
tudini resistere quae inruit super nos sed cum ignoremus quid
agere debeamus hoc solum habemus residui ut oculos nostros
13 dirigamus ad te omnis vero Iuda stabat coram Domino cum
14 parvulis et uxoribus et liberis suis erat autem Hiazihel filius
Zacchariae filii Banaiae filii Hiehihel filii Mathaniae Levites de
filiis Asaph super quem factus est spiritus Domini in medio
15 turbae et ait adtendite omnis Iuda et qui habitatis Hierusa-
lem et tu rex Iosaphat haec dicit Dominus vobis nolite timere
nec paveatis hanc multitudinem non est enim vestra pugna
16 sed Dei cras descendetis contra eos ascensuri enim sunt per
clivum nomine Sis et invenietis illos in summitate torrentis qui
17 est contra solitudinem Hieruhel non eritis vos qui dimicabitis
sed tantummodo confidenter state et videbitis auxilium Domi-
ni super vos o Iuda et Hierusalem nolite timere nec paveatis
18 cras egredimini contra eos et Dominus erit vobiscum Iosaphat
ergo et Iuda et omnes habitatores Hierusalem ceciderunt proni
19 in terram coram Domino et adoraverunt eum porro Levitae
de filiis Caath et de filiis Core laudabant Dominum Deum Isra-
hel voce magna in excelsum cumque mane surrexissent egressi
20 sunt per desertum Thecuae profectisque eis stans Iosaphat in
medio eorum dixit audite me Iuda et omnes habitatores Hie-

rusalem credite in Domino Deo vestro et securi eritis credite
prophetis eius et cuncta evenient prospera deditque consilium 21
populo et statuit cantores Domini ut laudarent eum in turmis
suis et antecederent exercitum ac voce consona dicerent confi-
temini Domino quoniam in aeternum misericordia eius cum- 22
que coepissent laudes canere vertit Dominus insidias eorum in
semet ipsos filiorum scilicet Ammon et Moab et montis Seir
qui egressi fuerant ut pugnarent contra Iudam et percussi sunt
namque filii Ammon et Moab consurrexerunt adversum habi- 23
tatores montis Seir ut interficerent et delerent eos cumque hoc
opere perpetrassent etiam in semet ipsos versi mutuis conci-
dere vulneribus porro Iudas cum venisset ad speculam quae 24
respicit solitudinem vidit procul omnem late regionem plenam
cadaveribus nec superesse quemquam qui necem potuisset eva-
dere venit ergo Iosaphat et omnis populus cum eo ad detra- 25
henda spolia mortuorum inveneruntque inter cadavera variam
supellectilem vestes quoque et vasa pretiosissima et diripue-
runt ita ut omnia portare non possent nec per tres dies spolia 26
auferre pro praedae magnitudine die autem quarto congrega-
ti sunt in valle Benedictionis etenim quoniam ibi benedixerant
Domino vocaverunt locum illum vallis Benedictionis usque in
praesentem diem reversusque est omnis vir Iuda et habitato- 27
res Hierusalem et Iosaphat ante eos in Hierusalem cum laetitia
magna eo quod dedisset eis Dominus gaudium de inimicis suis
ingressique sunt Hierusalem cum psalteriis et citharis et tubis 28
in domum Domini inruit autem pavor Domini super universa 29
regna terrarum cum audissent quod pugnasset Dominus con-
tra inimicos Israhel quievitque regnum Iosaphat et praebuit 30
ei Deus pacem per circuitum regnavit igitur Iosaphat super 31
Iudam et erat triginta quinque annorum cum regnare coepisset
viginti autem et quinque annis regnavit in Hierusalem nomen
matris eius Azuba filia Selachi et ambulavit in via patris sui 32
Asa nec declinavit ab ea faciens quae placita erant coram Do-
mino verumtamen excelsa non abstulit et adhuc populus non 33
direxerat cor suum ad Dominum Deum patrum suorum reli- 34
qua autem gestorum Iosaphat priorum et novissimorum scrip-
ta sunt in verbis Hieu filii Anani quae digessit in libro regum

35 Israhel post haec iniit amicitias Iosaphat rex Iuda cum Ocho-
36 zia rege Israhel cuius opera fuerunt impiissima et particeps
fuit ut facerent naves quae irent in Tharsis feceruntque clas-
37 sem in Asiongaber prophetavit autem Eliezer filius Dodoau
de Maresa ad Iosaphat dicens quia habuisti foedus cum Ocho-
zia percussit Dominus opera tua contritaeque sunt naves nec
potuerunt ire in Tharsis

XXI dormivit autem Iosaphat cum patribus suis et sepultus est
cum eis in civitate David regnavitque Ioram filius eius pro eo
2 qui habuit fratres filios Iosaphat Azariam et Hiahihel et Zac-
chariam et Azariam et Michahel et Saphatiam omnes hii filii
3 Iosaphat regis Israhel deditque eis pater suus multa munera
argenti et auri et pensitationes cum civitatibus munitissimis
in Iuda regnum autem tradidit Ioram eo quod esset primo-
4 genitus surrexit ergo Ioram super regnum patris sui cumque
se confirmasset occidit omnes fratres suos gladio et quosdam
5 de principibus Israhel triginta duo annorum erat Ioram cum
6 regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem am-
bulavitque in viis regum Israhel sicut egerat domus Ahab filia
quippe Ahab erat uxor eius et fecit malum in conspectu Do-
7 mini noluit autem Dominus disperdere domum David propter
pactum quod inierat cum eo et quia promiserat ut daret illi
8 lucernam et filiis eius omni tempore in diebus illis rebellavit
9 Edom ne esset subditus Iudae et constituit sibi regem cumque
transisset Ioram cum principibus suis et cuncto equitatu qui
erat secum surrexit nocte et percussit Edom qui se circumde-
10 derat et omnes duces equitatus eius attamen rebellavit Edom
ne esset sub ditione Iuda usque ad hanc diem eo tempore et
Lobna recessit ne esset sub manu illius dereliquerat enim Do-
11 minum Deum patrum suorum insuper et excelsa fabricatus
est in urbibus Iuda et fornicari fecit habitatores Hierusalem
12 et praevaricari Iudam adlatae sunt autem ei litterae ab Helia
propheta in quibus scriptum erat haec dicit Dominus Deus Da-
vid patris tui quoniam non ambulasti in viis Iosaphat patris tui
13 et in viis Asa regis Iuda sed incessisti per iter regum Israhel
et fornicari fecisti Iudam et habitatores Hierusalem imitatus
fornicationem domus Ahab insuper et fratres tuos domum pa-

tris tui meliores te occidisti ecce Dominus percutiet te plaga 14
 magna cum populo tuo et filiis et uxoribus tuis universaque
 substantia tua tu autem aegrotabis pessimo languore uteri 15
 donec egrediantur vitalia tua paulatim per dies singulos sus- 16
 citavit ergo Dominus contra Ioram spiritum Philisthinorum
 et Arabum qui confines sunt Aethiopibus et ascenderunt in 17
 terram Iuda et vastaverunt eam diripueruntque cunctam sub-
 stantiam quae inventa est in domo regis insuper et filios eius
 et uxores nec remansit ei filius nisi Ioachaz qui minimus natu
 erat et super haec omnia percussit eum Dominus alvi lan- 18
 guore insanabili cumque diei succederet dies et temporum 19
 spatia volverentur duorum annorum expletus est circulus et
 sic longa consumptus tabe ita ut egereret etiam viscera sua
 languore pariter et vita caruit mortuusque est in infirmitate
 pessima et non fecit ei populus secundum morem combustionis
 exequias sicut fecerat maioribus eius triginta duum annorum 20
 fuit cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem
 ambulavitque non recte et sepelierunt eum in civitate David
 verumtamen non in sepulchro regum

constituerunt autem habitatores Hierusalem Ochoziam filium eius minimum regem pro eo omnes enim maiores natu **XXII**
 qui ante eum fuerant interfecerant latrones Arabum qui in-
 ruerant in castra regnavitque Ochozias filius Ioram regis Iuda
 filius quadraginta duo annorum erat Ochozias cum regnare 2
 coepisset et uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris
 eius Otholia filia Amri sed et ipse ingressus est per vias do- 3
 mus Ahab mater enim eius inpulit eum ut impie ageret fe- 4
 cit igitur malum in conspectu Domini sicut domus Ahab ipsi
 enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui in interitum
 eius ambulavitque in consiliis eorum et perrexit cum Ioram 5
 filio Ahab rege Israhel in bellum contra Azahel regem Syriae
 in Ramoth Galaad vulneraveruntque Syri Ioram qui reversus 6
 est ut curaretur in Hiezrahel multas enim plagas acceperat in
 supradicto certamine igitur Azarias filius Ioram rex Iuda de-
 scendit ut inviseret Ioram filium Ahab in Hiezrahel aegrotan-
 tem voluntatis quippe fuit Dei adversum Ochoziam ut veniret 7
 ad Ioram et cum venisset egrederetur cum eo adversum Hieu

filium Namsi quem unxit Dominus ut deleret domum Ahab
8 cum ergo subverteret Hieu domum Ahab invenit principes Iuda
et filios fratrum Ochoziae qui ministrabant ei et interfecit
9 illos ipsumque perquirens Ochoziam comprehendit latentem
in Samaria adductumque ad se occidit et sepelierunt eum eo
quod esset filius Iosaphat qui quaesierat Dominum in toto corde
suo nec erat ultra spes aliqua ut de stirpe regnaret Ochoziae
10 siquidem Otholia mater eius videns quod mortuus esset filius
suus surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus Ioram
11 porro Iosabeth filia regis tulit Ioas filium Ochoziae et furata est
eum de medio filiorum regis cum interficerentur absconditque
cum nutrice sua in cubiculo lectulorum Iosabeth autem quae
absconderat eum erat filia regis Ioram uxor Ioiadae pontificis
12 soror Ochoziae et idcirco Otholia non interfecit eum fuit ergo
cum eis in domo Dei absconditus sex annis quibus regnavit
Otholia super terram

XXIII anno autem septimo confortatus Ioiadae adsumpsit centu-
riones Azariam videlicet filium Hieroam et Ismahel filium Ioha-
nan Azariam quoque filium Oded et Maasiam filium Adaias
2 et Elisaphat filium Zechri et iniit cum eis foedus qui circum-
euntes Iudam congregaverunt Levitas de cunctis urbibus Iuda
et principes familiarum Israhel veneruntque in Hierusalem
3 iniit igitur omnis multitudo pactum in domo Domini cum rege
dixitque ad eos Ioiadae ecce filius regis regnabit sicut locutus
4 est Dominus super filios David iste est ergo sermo quem facie-
tis tertia pars vestrum qui veniunt ad sabbatum sacerdotum
5 et Levitarum et ianitorum erit in portis tertia vero pars ad
domum regis et tertia in porta quae appellatur Fundamenti
6 omne vero reliquum vulgus sit in atriis domus Domini nec
quisquam alius ingrediatur domum Domini nisi sacerdotes et
qui ministrant de Levitis ipsi tantummodo ingrediantur quia
sanctificati sunt et omne reliquum vulgus observet custodias
7 Domini Levitae autem circumdent regem habentes singuli arma
sua et si quis alius ingressus fuerit templum interficiatur
8 sintque cum rege et intrante et egrediente fecerunt igitur Le-
vitae et universus Iuda iuxta omnia quae praeceperat Ioiadae
pontifex et adsumpserunt singuli viros qui sub se erant et ve-

niebant per ordinem sabbati cum his qui iam impleverant sabbatum et egressuri erant siquidem Ioiadae pontifex non dimiserat abire turmas quae sibi per singulas ebdomadas succedere consueverant deditque Ioiadae sacerdos centurionibus lanceas 9 clypeosque et peltas regis David quas consecraverat in domo Domini constituitque omnem populum tenentium pugiones a 10 parte templi dextra usque ad partem templi sinistram coram altari et templo per circuitum regis et eduxerunt filium regis 11 et inposuerunt ei diadema dederuntque in manu eius tenendam legem et constituerunt eum regem unxit quoque illum Ioiadae pontifex et filii eius inprecatique sunt atque dixerunt vivat rex quod cum audisset Otholia vocem scilicet currentium atque 12 laudantium regem ingressa est ad populum in templum Domini cumque vidisset regem stantem super gradum in introitu 13 et principes turmasque circa eum omnem quoque populum terrae gaudentem atque clangentem tubis et diversi generis organis concinentem vocemque laudantium scidit vestimenta sua et ait insidiae insidiae egressus autem Ioiadae pontifex ad 14 centuriones et principes exercitus dixit eis educite illam extra septa templi et interficiatur foris gladio praecepitque sacerdos ne occideretur in domo Domini et inposuerunt cervicibus 15 eius manus cumque intrasset portam Equorum domus regis interfecerunt eam ibi pepigit autem Ioiadae foedus inter se 16 universumque populum et regem ut esset populus Domini itaque ingressus est omnis populus domum Baal et destruxerunt 17 eam et altaria ac simulacra illius confregerunt Matthan quoque sacerdotem Baal interfecerunt ante aras constituit autem 18 Ioiadae praepositos in domo Domini et sub manibus sacerdotum ac Levitarum quos distribuit David in domo Domini ut offerrent holocausta Domino sicut scriptum est in lege Mosi in gaudio et canticis iuxta dispositionem David constituit quoque 19 ianitores in portis domus Domini ut non ingrederetur eam immundus in omni re adsumpsitque centuriones et fortissimos 20 viros ac principes populi et omne vulgus terrae et fecerunt descendere regem de domo Domini et introire per medium portae superioris in domum regis et conlocaverunt eum in solio regali 21 laetatusque est omnis populus terrae et urbs quievit porro

Otholia interfecta est gladio

XXIV septem annorum erat Ioas cum regnare coepisset et quadraginta annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Sebia de
2 Bersabee fecitque quod bonum est coram Domino cunctis die-
3 bus Ioiadae sacerdotis accepit autem ei Ioiadae uxores duas e
4 quibus genuit filios et filias post quae placuit Ioas ut instau-
5 raret domum Domini congregavitque sacerdotes et Levitas et
dixit eis egredimini ad civitates Iuda et colligite de universo
Israhel pecuniam ad sarta tecta templi Dei vestri per singulos
annos festinatoque hoc facite porro Levitae egere negligentius
6 vocavitque rex Ioiadae principem et dixit ei quare non tibi fuit
curae ut cogeres Levitas inferre de Iuda et de Hierusalem pecu-
niam quae constituta est a Mose servo Domini ut inferret eam
7 omnis multitudo Israhel in tabernaculum testimonii Otholia
enim impiissima et filii eius destruxerunt domum Domini et de
universis quae sanctificata fuerant templo Domini ornaverunt
8 fanum Baalim praecepit ergo rex et fecerunt arcam posue-
9 runtque eam iuxta portam domus Domini forinsecus et prae-
dicatum est in Iuda et Hierusalem ut deferrent singuli pretium
Domino quod constituit Moses servus Dei super omnem Israhel
10 in deserto laetatique sunt cuncti principes et omnis populus
et ingressi contulerunt in arcam Domini atque miserunt ita ut
11 impleretur cumque tempus esset ut deferrent arcam coram
rege per manus Levitarum videbant enim multam pecuniam
ingrediebatur scriba regis et quem primus sacerdos constitue-
rat effundebantque pecuniam quae erat in arca porro arcam
reportabant ad locum suum sicque faciebant per singulos dies
12 et congregata est infinita pecunia quam dederunt rex et Ioi-
iada his qui praeerant operibus domus Domini at illi condu-
cebant ex ea caesores lapidum et artifices operum singulorum
ut instaurarent domum Domini fabros quoque ferri et aeris
13 ut quod cadere coeperat fulciretur egeruntque hii qui opera-
bantur industrie et obducebatur parietum cicatrix per manus
eorum ac suscitaverunt domum Domini in statum pristinum
14 et firme eam stare fecerunt cumque complerent omnia opera
detulerunt coram rege et Ioiadae reliquam partem pecuniae
de qua facta sunt vasa templi in ministerium et ad holocausta

fialae quoque et cetera vasa aurea et argentea et offerebantur
holocausta in domo Domini iugiter cunctis diebus Ioiadae sen- 15
uit autem Ioiadae plenus dierum et mortuus est cum centum
triginta esset annorum sepelieruntque eum in civitate David 16
cum regibus eo quod fecisset bonum cum Israhel et cum domo
eius postquam autem obiit Ioiada ingressi sunt principes Iuda 17
et adoraverunt regem qui delinitus obsequiis eorum adquevit
eis et dereliquerunt templum Domini Dei patrum suorum ser- 18
vieruntque lucis et sculptilibus et facta est ira contra Iudam
et Hierusalem propter hoc peccatum mittebatque eis prophe- 19
tas ut reverterentur ad Dominum quos protestantes illi audire
nolebant spiritus itaque Dei induit Zacchariam filium Ioiadae 20
sacerdotem et stetit in conspectu populi et dixit eis haec di-
cit Dominus quare transgredimini praeceptum Domini quod
vobis non proderit et dereliquistis Dominum ut dereliqueret
vos qui congregati adversus eum miserunt lapides iuxta regis 21
imperium in atrio domus Domini et non est recordatus Ioas 22
rex misericordiae quam fecerat Ioiadae pater illius secum sed
interfecit filium eius qui cum moreretur ait videat Dominus
et requirat cumque evolutus esset annus ascendit contra eum 23
exercitus Syriae venitque in Iudam et Hierusalem et interfecit
cunctos principes populi atque universam praedam miserunt
regi Damascum et certe cum permodicus venisset numerus 24
Syrorum tradidit Dominus manibus eorum infinitam multitu-
dinem eo quod reliquissent Dominum Deum patrum suorum
in Ioas quoque ignominiosa exercuere iudicia et abeuntes di- 25
miserunt eum in languoribus magnis surrexerunt autem contra
eum servi sui in ultionem sanguinis filii Ioiadae sacerdotis et
occiderunt eum in lectulo suo et mortuus est sepelieruntque
eum in civitate David sed non in sepulchris regum insidiati 26
vero sunt ei Zabath filius Semath Ammanitidis et Iozabath fi-
lius Semarith Moabitidis porro filii eius ac summa pecuniae 27
quae adunata fuerat sub eo et instauratio domus Dei scripta
sunt diligentius in libro regum regnavitque Amasias filius eius
pro eo

vinginti quinque annorum erat Amasias cum regnare coe- **XXV**
pisset et vinginti novem annis regnavit in Hierusalem nomen

2 matris eius Ioaden de Hierusalem fecitque bonum in con-
3 spectu Domini verumtamen non in corde perfecto cumque
roboratum sibi videret imperium iugulavit servos qui occide-
4 rant regem patrem suum sed filios eorum non interfecit sicut
scriptum est in libro legis Mosi ubi praecepit Dominus dicens
5 non occidentur patres pro filiis neque filii pro patribus suis
sed unusquisque in suo peccato morietur congregavit igitur
Amasias Iudam et constituit eos per familias tribunosque et
centuriones in universo Iuda et Benjamin et recensuit a viginti
6 annis sursum invenitque triginta milia iuvenum qui egrede-
rentur ad pugnam et tenerent hastam et clypeum mercede
quoque conduxit de Israhel centum milia robustorum centum
7 talentis argenti venit autem homo Dei ad illum et ait o rex ne
egrediatu[r] tecum exercitus Israhel non est enim Dominus cum
8 Israhel et cunctis filiis Ephraim quod si putas in robore exer-
citus bella consistere superari te faciet Deus ab hostibus Dei
9 quippe est et adiuvare et in fugam vertere dixitque Amasias
ad hominem Dei quid ergo fiet de centum talentis quae dedi
militibus Israhel et respondit ei homo Dei habet Dominus un-
10 de tibi dare possit multo his plura separavit itaque Amasias
exercitum qui venerat ad eum ex Ephraim ut reverteretur in
locum suum at illi contra Iudam vehementer irati reversi sunt
11 in regionem suam porro Amasias confidenter eduxit populum
suum et abiit in vallem Salinarum percussitque filios Seir de-
12 cem milia et alia decem milia virorum ceperunt filii Iuda et
adduxerunt ad praeruptum cuiusdam petrae praecipitaverunt-
13 que eos de summo in praeceps qui universi crepuerunt at ille
exercitus quem remiserat Amasias ne secum iret ad proelium
diffusus est in civitatibus Iuda a Samaria usque Bethoron et
14 interfectis tribus milibus diripuit praedam magnam Amasias
vero post caedem Idumeorum et adlatos deos filiorum Seir sta-
tuit illos in deos sibi et adorabat eos et illis adolebat incensum
15 quam ob rem iratus Dominus contra Amasiam misit ad illum
prophetam qui diceret ei cur adorasti deos qui non liberave-
16 runt populum suum de manu tua cumque haec ille loqueretur
respondit ei num consiliarius regis es quiesce ne interficiam te
discedensque propheta scio inquit quod cogitaverit Dominus

occidere te qui et fecisti hoc malum et insuper non adqueivisti
 consilio meo igitur Amasias rex Iuda inito pessimo consilio 17
 misit ad Ioas filium Ioachaz filii Hieu regem Israhel dicens ve-
 ni videamus nos mutuo at ille remisit nuntium dicens carduus 18
 qui est in Libano misit ad cedrum Libani dicens da filiam tuam
 filio meo uxorem et ecce bestiae quae erant in silva Libani tran-
 sierunt et conculcaverunt carduum dixisti percussi Edom et 19
 idcirco erigitur cor tuum in superbiam sede in domo tua cur
 malum adversum te provocas ut cadas et tu et Iudas tecum
 noluit audire Amasias eo quod Domini esset voluntas ut trade- 20
 retur in manibus hostium propter deos Edom ascendit igitur 21
 Ioas rex Israhel et mutuos sibi praebuere conspectus Amasias
 autem rex Iuda erat in Bethsames Iudae corruitque Iudas co- 22
 ram Israhel et fugit in tabernacula sua porro Amasiam regem 23
 Iuda filium Ioas filii Ioachaz cepit Ioas rex Israhel in Bethsa-
 mes et adduxit in Hierusalem destruxitque murum eius a porta
 Ephraim usque ad portam Anguli quadringentis cubitis omne 24
 quoque aurum et argentum et universa vasa quae reppererat
 in domo Dei et apud Obededom in thesauris etiam domus re- 25
 giae necnon et filios obsidum reduxit Samariam vixit autem 25
 Amasias filius Ioas rex Iuda postquam mortuus est Ioas filius
 Ioachaz rex Israhel quindecim annis reliqua vero sermonum 26
 Amasiae priorum et novissimorum scripta sunt in libro regum
 Iuda et Israhel qui postquam recessit a Domino tetenderunt 27
 ei insidias in Hierusalem cumque fugisset Lachis miserunt et
 interfecerunt eum ibi reportantesque super equos sepelierunt 28
 eum cum patribus suis in civitate David

omnis autem populus Iuda filium eius Oziam annorum se- **XXVI**
 decim constituit regem pro patre suo Amasia ipse aedificavit 2
 Ahilath et restituit eam dicioni Iudae postquam dormivit rex
 cum patribus suis sedecim annorum erat Ozias cum regnare 3
 coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit in Hierusalem
 nomen matris eius Hiechelia de Hierusalem fecitque quod erat 4
 rectum in oculis Domini iuxta omnia quae fecerat Amasias pa-
 ter eius et exquisivit Deum in diebus Zacchariae intellegentis 5
 et videntis Deum cumque requireret Dominum direxit eum in
 omnibus denique egressus est et pugnavit contra Philisthim 6

et destruxit murum Geth et murum Iabniae murumque Azoti
7 aedificavit quoque oppida in Azoto et in Philisthim et adiuvit
eum Deus contra Philisthim et contra Arabas qui habitabant in
8 Gurbaal et contra Ammanitas pendebantque Ammanitae muna-
nera Oziae et divulgatum est nomen eius usque ad introitum
9 Aegypti propter crebras victorias aedificavitque Ozias tures
in Hierusalem super portam Anguli et super portam Vallis et
10 reliquas in eodem muri latere firmavitque eas extruxit etiam
tures in solitudine et fodit cisternas plurimas eo quod haberet
multa pecora tam in campestribus quam in heremi vastitate
vineas quoque habuit et vinitores in montibus et in Carmelo
11 erat quippe homo agriculturae deditus fuit autem exercitus
bellatorum eius qui procedebant ad proelia sub manu Hiehi-
hel scribae Maasiaeque doctoris et sub manu Ananiae qui erat
12 de ducibus regis omnisque numerus principum per familias
13 virorum fortium duum milium sescentorum et sub eis univer-
sus exercitus trecentorum et septem milium quingentorum qui
erant apti ad bella et pro rege contra adversarios dimicabant
14 praeparavit quoque eis Ozias id est cuncto exercitui clypeos
et hastas et galeas et loricas arcusque et fundas ad iaciendos
15 lapides et fecit in Hierusalem diversi generis machinas quas in
turribus conlocavit et in angulis murorum ut mitterent sagit-
tas et saxa grandia egressumque est nomen eius procul eo quod
16 auxiliaretur ei Dominus et corroborasset illum sed cum robo-
ratus esset elevatum est cor eius in interitum suum et neglexit
Dominum Deum suum ingressusque templum Domini adolere
17 voluit incensum super altare thymiamatis statimque ingres-
sus post eum Azarias sacerdos et cum eo sacerdotes Domini
18 octoginta viri fortissimi restiterunt regi atque dixerunt non
est tui officii Ozia ut adoleas incensum Domino sed sacerdo-
tum hoc est filiorum Aaron qui consecrati sunt ad huiusmodi
ministerium egredere de sanctuario ne contempseris quia non
19 reputabitur tibi in gloriam hoc a Domino Deo iratusque est
Ozias et tenens in manu turibulum ut adoleret incensum mi-
nabatur sacerdotibus statimque orta est lepra in fronte eius
coram sacerdotibus in domo Domini super altare thymiamatis
20 cumque respexisset eum Azarias pontifex et omnes reliqui sa-

cerdotes viderunt lepram in fronte eius et festinato expulerunt eum sed et ipse perterritus adceleravit egredi eo quod sensisset ilico plagam Domini fuit igitur Ozias rex leprosus usque 21 ad diem mortis suae et habitavit in domo separata plenus lepra ob quam et eiectus fuerat de domo Domini porro Ioatham filius eius rexit domum regis et iudicabat populum terrae reliqua 22 autem sermonum Oziae priorum et novissimorum scripsit Esaias filius Amos propheta dormivitque Ozias cum patribus 23 suis et sepelierunt eum in agro regalium sepulchrorum eo quod esset leprosus regnavitque Ioatham filius eius pro eo

XXVII
 viginti quinque annorum erat Ioatham cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Hierusa filia Sadoc fecitque quod rectum erat coram Domino 2 iuxta omnia quae fecerat Ozias pater suus excepto quod non est ingressus templum Domini et adhuc populus delinquebat ipse aedificavit portam domus Domini Excelsam et in muro 3 Ophel multa construxit urbes quoque aedificavit in montibus 4 Iuda et in saltibus castella et turrets ipse pugnavit contra regem filiorum Ammon et vicit eos dederuntque ei filii Ammon in tempore illo centum talenta argenti et decem milia choros tritici ac totidem choros hordei haec ei praebuerunt filii Ammon in anno secundo et tertio corroboratusque est Ioatham eo 6 quod direxisset vias suas coram Domino Deo suo reliqua autem 7 sermonum Ioatham et omnes pugnae eius et opera scripta sunt in libro regum Israhel et Iuda viginti quinque annorum 8 erat cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem dormivitque Ioatham cum patribus suis et sepelierunt 9 eum in civitate David et regnavit Achaz filius eius pro eo

XXVIII
 viginti annorum erat Achaz cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem non fecit rectum in conspectu Domini sicut David pater eius sed ambulavit in viis regum 2 Israhel insuper et statuas fudit Baalim ipse est qui adolevit incensum in valle Benennon et lustravit filios suos in igne iuxta ritum gentium quas interfecit Dominus in adventu filiorum Israhel sacrificabat quoque et thymiama succendebat in excelsis et in collibus et sub omni ligno frondoso tradiditque 5 eum Dominus Deus eius in manu regis Syriae qui percussit

eum magnamque praedam de eius cepit imperio et adduxit in
Damascum manibus quoque regis Israhel traditus est et per-
6 cussus plaga grandi occiditque Phacee filius Romeliae de Iuda
centum viginti milia in die uno omnes viros bellatores eo quod
7 reliquissent Dominum Deum patrum suorum eodem tempo-
re occidit Zechri vir potens ex Ephraim Masiam filium regis
et Ezricam ducem domus eius Helcanam quoque secundum a
8 rege ceperuntque filii Israhel de fratribus suis ducenta milia
mulierum puerorum et puellarum et infinitam praedam pertu-
9 leruntque eam in Samariam ea tempestate erat ibi propheta
Domini nomine Oded qui egressus obviam exercitui venien-
tium in Samariam dixit eis ecce iratus Dominus Deus patrum
vestrorum contra Iudam tradidit eos manibus vestris et occi-
didistis illos atrociter ita ut caelum pertingeret vestra crudelitas
10 insuper filios Iuda et Hierusalem vultis vobis subicere in servos
et ancillas quod nequaquam facto opus est peccatis enim super
11 hoc Domino Deo vestro sed audite consilium meum et redu-
cite captivos quos adduxistis de fratribus vestris quia magnus
12 furor Domini inminet vobis steterunt itaque viri de principi-
bus filiorum Ephraim Azarias filius Iohanan Barachias filius
Mosollamoth Hiezechias filius Sellum et Amasa filius Adali
13 contra eos qui veniebant de proelio et dixerunt eis non in-
troducetis huc captivos ne peccemus Domino quare vultis adi-
cere super peccata nostra et vetera cumulare delicta grande
quippe peccatum est et ira furoris Domini inminet super Isra-
14 hel dimiseruntque viri bellatores praedam et universa quae
15 ceperant coram principibus et omni multitudine steterunt-
que viri quos supra memoravimus et adprehendentes captivos
omnesque qui nudi erant vestierunt de spoliis cumque vestis-
sent eos et calciassent et refecissent cibo ac potu unxissent
quoque propter laborem et adhibuissent eis curam quicumque
ambulare non poterant et erant inbecillo corpore inposuerunt
eos iumentis et adduxerunt Hierichum civitatem Palmarum
16 ad fratres eorum ipsique reversi sunt Samariam tempore illo
17 misit rex Achaz ad regem Assyriorum auxilium postulans ve-
neruntque Idumei et percusserunt multos ex Iuda et ceperunt
18 praedam magnam Philisthim quoque diffusi sunt per urbes

campestres et ad meridiem Iuda ceperuntque Bethsames et
 Ahilon et Gaderoth Soccho quoque et Thamnam et Gamzo
 cum viculis suis et habitaverunt in eis humiliaverat enim Do- 19
 minus Iudam propter Achaz regem Iuda eo quod nudasset eum
 auxilio et contemptui habuisset Dominum adduxitque contra 20
 eum Thaglathphalnasar regem Assyriorum qui et adflixit eum
 et nullo resistente vastavit igitur Achaz spoliata domo Domi- 21
 ni et domo regum et principum dedit regi Assyriorum munera
 et tamen nihil ei profuit insuper et in tempore angustiae suae 22
 auxit contemptum in Dominum ipse per se rex Achaz immola- 23
 vit diis Damasci victimas percussoribus suis et dixit dii regum
 Syriae auxiliantur eis quos ego placabo hostiis et aderunt mihi
 cum e contrario ipsi fuerint ruina eius et universo Israhel di- 24
 reptis itaque Achaz omnibus vasis domus Dei atque confractis
 clusit ianuas templi Dei et fecit sibi altaria in universis an-
 gulis Hierusalem in omnibus quoque urbibus Iuda extruxit 25
 aras ad cremandum tus atque ad iracundiam provocavit Do-
 minum Deum patrum suorum reliqua autem sermonum eius 26
 et omnium operum priorum et novissimorum scripta sunt in
 libro regum Iuda et Israhel dormivitque Achaz cum patribus 27
 suis et sepelierunt eum in civitate Hierusalem neque enim re-
 ceperunt eum in sepulchra regum Israhel regnavitque Ezechias
 filius eius pro eo

igitur Ezechias regnare coepit cum viginti quinque esset an- **XXIX**
 norum et viginti novem annis regnavit in Hierusalem nomen
 matris eius Abia filia Zacchariae fecitque quod erat placitum 2
 in conspectu Domini iuxta omnia quae fecerat David pater
 eius ipse anno et mense primo regni sui aperuit valvas do- 3
 mus Domini et instauravit eas adduxitque sacerdotes atque 4
 Levitas et congregavit eos in plateam orientalem dixitque ad 5
 eos audite me Levitae et sanctificamini mundate domum Do-
 mini Dei patrum vestrorum auferte omnem immunditiam de 6
 sanctuario peccaverunt patres nostri et fecerunt malum in
 conspectu Domini Dei nostri derelinquentes eum averterunt
 facies suas a tabernaculo Domini et praebuerunt dorsum clu- 7
 serunt ostia quae erant in porticu et extinxerunt lucernas in-
 censusque non adoleverunt et holocausta non obtulerunt in

8 sanctuario Deo Israhel concitatus est itaque furor Domini super
9 Iudam et Hierusalem tradiditque eos in commotionem et
10 in interitum et in sibilum sicut ipsi cernitis oculis vestris en
11 corruerunt patres nostri gladiis filii nostri et filiae nostrae et
12 coniuges captivae ductae sunt propter hoc scelus nunc igitur
13 placet mihi ut ineamus foedus cum Domino Deo Israhel
14 et avertat a nobis furorem irae suae filii mi nolite negligere
15 vos elegit Dominus ut stetis coram eo et ministretis illi colatis
16 eum et cremetis incensum surrexerunt ergo Levitae Maath
17 filius Amasiae et Iohel filius Azariae de filiis Caath porro de
18 filiis Merari Cis filius Abdai et Azarias filius Iallelel de filiis
19 autem Gersom Ioha filius Zemina et Eden filius Ioaha at vero
20 de filiis Elisaphan Samri et Iahihel de filiis quoque Asaph Zac
21 charias et Mathanias necnon de filiis Heman Iahihel et Semei
22 sed et de filiis Idithun Semeias et Ozihel congregaveruntque
fratres suos et sanctificati sunt et ingressi iuxta mandatum regis
et imperium Domini ut expiarent domum Dei sacerdotes
quoque ingressi templum Domini ut sanctificarent illud extulerunt
omnem immunditiam quam intro reppererant in vestibulum
domus Domini quam tulerunt Levitae et asportaverunt
ad torrentem Cedron foras coeperunt autem prima die mensis
primi mundare et in die octava eiusdem mensis ingressi sunt
porticum templi Domini expiaveruntque templum diebus octo
et in die sextadecima mensis eiusdem quod coeperant impleverunt
ingressi quoque sunt ad Ezechiam regem et dixerunt ei sanctificavimus
omnem domum Domini et altare holocaustoseos vasaque eius necnon
et mensam propositionis cum omnibus vasis suis cunctamque
templi suppellectilem quam polluerat rex Achaz in regno suo
postquam praevaricatus est et ecce exposita sunt omnia coram
altari Domini consurgensque diluculo Ezechias rex adunavit
omnes principes civitatis et ascendit domum Domini obtuleruntque
simul tauros septem arietes septem agnos septem et hircos septem
pro peccato pro regno pro sanctuario pro Iuda dixit quoque sacerdotibus
filiis Aaron ut offerrent super altare Domini mactaverunt igitur
tauros et susceperunt sacerdotes sanguinem et fuderunt illud
super altare mactaverunt etiam arietes et illorum san-

guinem super altare fuderunt immolaverunt agnos et fuderunt
 super altare sanguinem adplicaverunt hircos pro peccato co- 23
 ram rege et universa multitudine inposueruntque manus suas
 super eos et immolaverunt illos sacerdotes et asperserunt san- 24
 guinem eorum altari pro piaculo universi Israhelis pro omni
 quippe Israhel praeceperat rex ut holocaustum fieret et pro
 peccato constituit quoque Levitas in domo Domini cum cym- 25
 balis et psalteriis et citharis secundum dispositionem David
 et Gad videntis regis et Nathan prophetae siquidem Domini
 praeceptum fuit per manum prophetarum eius steteruntque 26
 Levitae tenentes organa David et sacerdotes tubas et iussit 27
 Ezechias ut offerrent holocaustum super altare cumque offer-
 rentur holocausta coeperunt laudes canere Domino et clangere
 tubis atque in diversis organis quae David rex Israhel reppere-
 rat concrepare omni autem turba adorante cantores et hii qui 28
 tenebant tubas erant in officio suo donec conpleretur holocau-
 stum cumque finita esset oblatio incurvatus est rex et omnes 29
 qui erant cum eo et adoraverunt praecepitque Ezechias et 30
 principes Levitis ut laudarent Dominum sermonibus David et
 Asaph videntis qui laudaverunt eum magna laetitia et curvato
 genu adoraverunt Ezechias autem etiam haec addidit imple- 31
 stis manus vestras Domino accedite et offerte victimas et lau-
 des in domo Domini obtulit ergo universa multitudo hostias
 et laudes et holocausta mente devota porro numerus holo- 32
 caustorum quae obtulit multitudo hic fuit tauros septuaginta
 arietes centum agnos ducentos sanctificaveruntque Domino 33
 boves sescentos et oves tria milia sacerdotes vero pauci erant 34
 nec poterant sufficere ut pelles holocaustorum detraherent un-
 de et Levitae fratres eorum adiuverunt eos donec impleretur
 opus et sanctificarentur antistites Levitae quippe faciliori ri-
 tu sanctificantur quam sacerdotes fuerunt igitur holocausta 35
 plurima adipis pacificorum et libamina holocaustorum et con-
 pletus est cultus domus Domini laetatusque est Ezechias et 36
 omnis populus eo quod ministerium Domini esset expletum de
 repente quippe hoc fieri placuerat

misit quoque Ezechias ad omnem Israhel et Iudam scripsit- **XXX**
 que epistulas ad Ephraim et Manassem ut venirent ad domum

Domini in Hierusalem et facerent phase Domino Deo Israhel
2 inito ergo consilio regis et principum et universi coetus Hieru-
3 salem decreverunt ut facerent phase mense secundo non enim
ocurrerant facere in tempore suo quia sacerdotes qui possent
sufficere sanctificati non fuerant et populus necdum congrega-
4 tus erat in Hierusalem placuitque sermo regi et omni multitu-
5 dini et decreverunt ut mitterent nuntios in universum Israhel
de Bersabee usque Dan ut venirent et facerent phase Domino
Deo Israhel in Hierusalem multi enim non fecerant sicut le-
6 ge praescriptum est perrexeruntque cursores cum epistulis ex
regis imperio et principum eius in universum Israhel et Iudam
iuxta quod rex iusserat praedicantes filii Israhel revertimini
ad Dominum Deum Abraham et Isaac et Israhel et revertetur
7 ad reliquias quae effugerunt manum regis Assyriorum nolite
fieri sicut patres vestri et fratres qui recesserunt a Domino
Deo patrum suorum et tradidit eos in interitum ut ipsi cernitis
8 nolite indurare cervices vestras sicut patres vestri tradite ma-
nus Domino et venite ad sanctuarium eius quod sanctificavit
in aeternum servite Domino Deo patrum vestrorum et aver-
9 tetur a vobis ira furoris eius si enim vos reversi fueritis ad
Dominum fratres vestri et filii habebunt misericordiam coram
dominis suis qui illos duxere captivos et revertentur in terram
hanc pius enim et clemens est Dominus Deus vester et non
10 avertet faciem suam a vobis si reversi fueritis ad eum igitur
cursores pergebant velociter de civitate in civitatem per terram
Ephraim et Manasse usque Zabulon illis inridentibus et sub-
11 sannantibus eos attamen quidam viri ex Aser et Manasse et
12 Zabulon adquiescentes consilio venerunt Hierusalem in Iuda
vero facta est manus Domini ut daret eis cor unum et facerent
13 iuxta praeceptum regis et principum verbum Domini congrega-
tisque sunt in Hierusalem populi multi ut facerent sollemni-
14 tatem azymorum in mense secundo et surgentes destruxerunt
altaria quae erant in Hierusalem atque universa in quibus ido-
lis adolebatur incensum subvertentes proiecerunt in torrentem
15 Cedron immolaverunt autem phase quartadecima die mensis
secundi sacerdotes quoque atque Levitae tandem sanctificati
16 obtulerunt holocausta in domo Domini steteruntque in ordine

suo iuxta dispositionem et legem Mosi hominis Dei sacerdotes
 vero suscipiebant effundendum sanguinem de manibus Levi-
 tarum eo quod multa turba sanctificata non esset et idcirco 17
 Levitae immolarent phase his qui non occurrerant sanctificari
 Domino magna etiam pars populi de Ephraim et Manasse et 18
 Isachar et Zabulon quae sanctificata non fuerat comedit phase
 non iuxta quod scriptum est et oravit pro eis Ezechias dicens
 Dominus bonus propitiabitur cunctis qui in toto corde re- 19
 quirunt Dominum Deum patrum suorum et non inputabit eis
 quod minus sanctificati sunt quem exaudivit Dominus et pla- 20
 catus est populo feceruntque filii Israhel qui inventi sunt in
 Hierusalem sollemnitatem azymorum septem diebus in laetitia
 magna laudantes Dominum per singulos dies Levitae quoque
 et sacerdotes per organa quae suo officio congruebant et lo- 22
 cutus est Ezechias ad cor omnium Levitarum qui habebant
 intellegentiam bonam super Domino et comederunt septem
 diebus sollemnitatis immolantes victimas pacificorum et lau-
 dantes Dominum Deum patrum suorum placuitque universae 23
 multitudini ut celebrarent etiam alios dies septem quod et fe-
 cerunt cum ingenti gaudio Ezechias enim rex Iuda praebuerat 24
 multitudini mille tauros et septem milia ovium principes vero
 dederant populo tauros mille et oves decem milia sanctificata
 ergo est sacerdotum plurima multitudo et hilaritate perfusa 25
 omnis turba Iuda tam sacerdotum et Levitarum quam univer-
 sae frequentiae quae venerat ex Israhel proselytorum quoque
 de terra Israhel et habitantium in Iuda factaque est grandis 26
 celebritas in Hierusalem qualis a diebus Salomonis filii David
 regis Israhel in ea urbe non fuerat surrexerunt autem sacer- 27
 dotes atque Levitae benedicentes populo et exaudita est vox
 eorum pervenitque oratio in habitaculum sanctum caeli

cumque haec fuissent rite celebrata egressus est omnis Isra- **XXXI**
 hel qui inventus fuerat in urbibus Iuda et fregerunt simulacra
 succideruntque lucos demoliti sunt excelsa et altaria destruxe-
 runt non solum de universo Iuda et Benjamin sed de Ephraim
 quoque et Manasse donec penitus everterent reversique sunt
 omnes filii Israhel in possessiones et civitates suas Ezechias 2
 vero constituit turmas sacerdotales et leviticis per divisiones

suas unumquemque in officio proprio tam sacerdotum videlicet quam Levitarum ad holocausta et pacifica ut ministrarent et confiterentur canerentque in portis castrorum Domini pars autem regis erat ut de propria eius substantia offerretur holocaustum mane semper et vespere sabbatis quoque et kalendis et sollemnitatibus ceteris sicut scriptum est in lege Mosi praecepit etiam populo habitantium Hierusalem ut darent partes sacerdotibus et Levitis et possent vacare legi Domini quod cum percrebuisset in auribus multitudinis plurimas obtulere primitias filii Israhel frumenti vini et olei mellis quoque et omnium quae gignit humus decimas obtulerunt sed et filii Israhel et Iuda qui habitabant in urbibus Iuda obtulerunt decimas boum et ovium decimasque sanctorum quae voverant Domino Deo suo atque universa portantes fecerunt acervos plurimos mense tertio coeperunt acervorum iacere fundamenta et mense septimo compleverunt eos cumque ingressi fuissent Ezechias et principes eius viderunt acervos et benedixerunt Domino ac populo Israhel interrogavitque Ezechias sacerdotes et Levitas cur ita iacerent acervi respondit illi Azarias sacerdos primus de stirpe Sadoc dicens ex quo coeperunt offerri primitiae in domo Domini comedimus et saturati sumus remanseruntque plurima eo quod benedixerit Dominus populo suo reliquiarum autem copia est ista quam cernis praecepit igitur Ezechias ut praepararent horrea in domo Domini quod cum fecissent intulerunt tam primitias quam decimas et quaecumque voverant fideliter fuit autem praefectus eorum Chonenias Levita et Semei frater eius secundus post quem Ieihel et Azazias et Naath et Asahel et Ierimoth Iozabath quoque et Helihel et Iesmachias et Maath et Banaias praepositi sub manibus Choneniae et Semei fratris eius ex imperio Ezechiae regis et Azariae pontificis domus Domini ad quos omnia pertinebant Core vero filius Iemna Levites et ianitor orientalis portae praepositus erat his quae sponte offerebantur Domino primitiisque et consecratis in sancta sanctorum et sub cura eius Eden et Meniamin Hiesue et Sameias Amarias quoque et Sechenias in civitatibus sacerdotum ut fideliter distribuerent fratribus suis partes minoribus atque maioribus exceptis maribus ab annis tribus et supra

cunctis qui ingrediebantur templum Domini et quicquid per dies singulos conducebat in ministerio atque observationibus iuxta divisiones suas sacerdotibus per familias et Levitis a vicesimo anno et supra per ordines et turmas suas universaeque multitudini tam uxoribus quam liberis eorum utriusque sexus fideliter cibi de his quae sanctificata fuerant praebebantur sed et filiorum Aaron per agros et suburbana urbium singularum dispositi erant viri qui partes distribuerent universo sexui masculino de sacerdotibus et Levitis fecit ergo Ezechias universa quae diximus in omni Iuda operatusque est bonum et rectum et verum coram Domino Deo suo in universa cultura ministerii domus Domini iuxta legem et caerimonias volens requirere Deum suum in toto corde suo fecitque et prosperatus est

post quae et huiusmodi veritatem venit Sennacherib rex Assyriorum et ingressus Iudam obsedit civitates munitas volens eas capere quod cum vidisset Ezechias venisse scilicet Sennacherib et totum belli impetum verti contra Hierusalem inito cum principibus consilio virisque fortissimis ut obturarent capita fontium quae erant extra urbem et hoc omnium decernente sententia congregavit plurimam multitudinem et obturaverunt cunctos fontes et rivum qui fluebat in medio terrae dicentes ne veniant reges Assyriorum et inveniant aquarum abundantiam aedificavit quoque agens industrie omnem murum qui fuerat dissipatus et extruxit turres desuper et forinsecus alterum murum instauravitque Mello in civitate David et fecit universi generis armaturam et clypeos constituitque principes bellatorum in exercitu et convocavit universos in platea portae civitatis ac locutus est ad cor eorum dicens viriliter agite et confortamini nolite timere nec paveatis regem Assyriorum et universam multitudinem quae est cum eo multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo cum illo est brachium carneum nobiscum Dominus Deus noster qui auxiliator est noster pugnatque pro nobis confortatusque est populus huiusmodi verbis Ezechiae regis Iuda quae postquam gesta sunt misit Sennacherib rex Assyriorum servos suos Hierusalem ipse enim cum universo exercitu obsidebat Lachis ad Ezechiam regem Iuda et ad omnem populum qui erat in urbe **XXXII**

10 dicens haec dicit Sennacherib rex Assyriorum in quo habentes
11 fiduciam sedetis obsessi in Hierusalem num Ezechias decipit
vos ut tradat morti in fame et siti adfirmans quod Dominus
12 Deus vester liberet vos de manu regis Assyriorum numquid
non iste est Ezechias qui destruxit excelsa illius et altaria et
praecepit Iudae et Hierusalem dicens coram altari uno ado-
13 rabis et in ipso conburetis incensum an ignoratis quae ego
fecerim et patres mei cunctis terrarum populis numquid prae-
valuerunt dii gentium omniumque terrarum liberare regionem
14 suam de manu mea quis est de universis diis gentium quas
vastaverunt patres mei qui potuerit eruere populum suum de
manu mea ut possit etiam Deus vester eruere vos de hac manu
15 non vos ergo decipiat Ezechias nec vana persuasione deludat
neque credatis ei si enim nullus potuit deus cunctarum gen-
tium atque regnorum liberare populum suum de manu mea et
de manu patrum meorum consequenter nec Deus vester poterit
16 eruere vos de hac manu sed et alia multa locuti sunt servi eius
17 contra Dominum Deum et contra Ezechiam servum eius epi-
stulas quoque scripsit plenas blasphemiae in Dominum Deum
Israhel et locutus est adversus eum sicut dii gentium cetera-
rum non potuerunt liberare populos suos de manu mea sic
et Deus Ezechiae eruere non poterit populum suum de manu
18 ista insuper et clamore magno lingua iudaica contra populum
qui sedebat in muris Hierusalem personabat ut terreret eos et
19 caperet civitatem locutusque est contra Deum Hierusalem si-
cut adversus deos populorum terrae opera manuum hominum
20 oraverunt igitur Ezechias rex et Esaias filius Amos prophetae
adversus hanc blasphemiam ac vociferati sunt usque in cae-
21 lum et misit Dominus angelum qui percussit omnem virum
robustum et bellatorem et principem exercitus regis Assyrio-
rum reversusque est cum ignominia in terram suam cumque
ingressus esset domum dei sui filii qui egressi fuerant de ute-
22 ro eius interfecerunt eum gladio salvavitque Dominus Eze-
chiam et habitatores Hierusalem de manu Sennacherib regis
Assyriorum et de manu omnium et praestitit ei quietem per
23 circuitum multi etiam deferebant hostias et sacrificia Domi-
no Hierusalem et munera Ezechiae regi Iuda qui exaltatus est

post haec coram cunctis gentibus in diebus illis aegrotavit 24
 Ezechias usque ad mortem et oravit Dominum exaudivitque
 eum et dedit ei signum sed non iuxta beneficia quae acceperat 25
 retribuit quia elevatum est cor eius et facta est contra eum
 ira et contra Iudam ac Hierusalem humiliatusque est postea 26
 eo quod exaltatum fuisset cor eius tam ipse quam habitatores
 Hierusalem et idcirco non venit super eos ira Domini in die-
 bus Ezechiae fuit autem Ezechias dives et inclitus valde et 27
 thesauros sibi plurimos congregavit argenti auri et lapidis pre-
 tiosi aromatum et armorum universi generis et vasorum magni
 pretii apothecas quoque frumenti vini et olei et praesepia om- 28
 nium iumentorum caulasque pecoribus et urbes exaedificavit 29
 habebat quippe greges ovium et armentorum innumerabiles
 eo quod dedisset ei Dominus substantiam multam nimis ipse 30
 est Ezechias qui obturavit superiorem fontem aquarum Gion
 et avertit eas subter ad occidentem urbis David in omnibus
 operibus suis fecit prospere quae voluit attamen in legatione 31
 principum Babylonis qui missi fuerant ad eum ut interroga-
 rent de portento quod acciderat super terram dereliquit eum
 Deus ut temptaretur et nota fierent omnia quae erant in cor-
 de eius reliqua autem sermonum Ezechiae et misericordiarum 32
 eius scripta sunt in visione Esaiiae filii Amos prophetae et in
 libro regum Iuda et Israhel dormivitque Ezechias cum patri- 33
 bus suis et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum David et
 celebravit eius exequias universus Iuda et omnes habitatores
 Hierusalem regnavitque Manasses filius eius pro eo

duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset et **XXXIII**
 quinquaginta quinque annis regnavit in Hierusalem fecit au- 2
 tem malum coram Domino iuxta abominationes gentium quas
 subvertit Dominus coram filiis Israhel et conversus instauravit 3
 excelsa quae demolitus fuerat Ezechias pater eius construxit-
 que aras Baalim et fecit lucos et adoravit omnem militiam caeli
 et coluit eam aedificavit quoque altaria in domo Domini de 4
 qua dixerat Dominus in Hierusalem erit nomen meum in ae-
 ternum aedificavit autem ea cuncto exercitui caeli in duobus 5
 atriis domus Domini transireque fecit filios suos per ignem in 6
 valle Benennon observabat somnia sectabatur auguria malefi-

cis artibus inserviebat habebat secum magos et incantatores
multaque mala operatus est coram Domino ut irritaret eum
7 sculptile quoque et conflatile signum posuit in domo Domini
de qua locutus est Dominus ad David et ad Salomonem filium
eius dicens in domo hac et in Hierusalem quam elegi de cunc-
8 tis tribubus Israhel ponam nomen meum in sempiternum et
moveere non faciam pedem Israhel de terra quam tradidi patri-
bus eorum ita dumtaxat si custodierint facere quae praecepi
9 Mosi igitur Manasses seduxit Iudam et habitatores Hierusa-
lem ut facerent malum super omnes gentes quas subverterat
10 Dominus a facie filiorum Israhel locutusque est Dominus ad
11 eum et ad populum illius et adtendere noluerunt idcirco su-
perinduxit eis principes exercitus regis Assyriorum ceperunt-
que Manassen et vinctum catenis atque conpedibus duxerunt
12 Babylonem qui postquam coangustatus est oravit Dominum
Deum suum et egit paenitentiam valde coram Deo patrum suo-
13 rum deprecatusque est eum et obsecravit intente et exaudivit
orationem eius reduxitque eum Hierusalem in regnum suum et
14 cognovit Manasses quod Dominus ipse esset Deus post haec
aedificavit murum extra civitatem David ad occidentem Gion
in convalle ab introitu portae Piscium per circuitum usque ad
Ophel et exaltavit illum vehementer constituitque principes
15 exercitus in cunctis civitatibus Iuda munitis et abstulit deos
alienos et simulacrum de domo Domini aras quoque quas fece-
rat in monte domus Domini et in Hierusalem et proiecit omnia
16 extra urbem porro instauravit altare Domini et immolavit su-
per illud victimas et pacifica et laudem praecepitque Iudae ut
17 serviret Domino Deo Israhel attamen adhuc populus immo-
18 labat in excelsis Domino Deo suo reliqua autem gestorum
Manasse et obsecratio eius ad Deum suum verba quoque vi-
dentium qui loquebantur ad eum in nomine Domini Dei Israhel
19 continentur in sermonibus regum Israhel oratio quoque eius
et exauditio et cuncta peccata atque contemptus loca etiam
in quibus aedificavit excelsa et fecit lucos et statuas antequam
20 ageret paenitentiam scripta sunt in sermonibus Ozai dormivit
ergo Manasses cum patribus suis et sepelierunt eum in domo

sua regnavitque pro eo filius eius Amon viginti duo annorum 21
erat Amon cum regnare coepisset et duobus annis regnavit in
Hierusalem fecitque malum in conspectu Domini sicut fece- 22
rat Manasses pater eius et cunctis idolis quae Manasses fuerat
fabricatus immolavit atque servivit et non est reveritus fa- 23
ciem Domini sicut reveritus est Manasses pater eius et multo
maiora deliquit cumque coniurassent adversus eum servi sui 24
interfecerunt eum in domo sua porro reliqua populi multitu- 25
do caesis his qui Amon percusserant constituit regem Iosiam
filium eius pro eo

octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta **XXXIV**
et uno annis regnavit in Hierusalem fecitque quod erat rec- 2
tum in conspectu Domini et ambulavit in viis David patris sui
non declinavit neque ad dexteram neque ad sinistram octavo 3
autem anno regni sui cum adhuc esset puer coepit quaerere
Deum patris sui David et duodecimo anno postquam coeperat
mundavit Iudam et Hierusalem ab excelsis et lucis simulacris-
que et sculptilibus destruxeruntque coram eo aras Baalim et 4
simulacra quae superposita fuerant demoliti sunt lucos etiam
et sculptilia succidit atque comminuit et super tumulos eorum
qui eis immolare consueverant fragmenta dispersit ossa prae- 5
terea sacerdotum conbusit in altaribus idolorum mundavitque
Iudam et Hierusalem sed et in urbibus Manasse et Ephraim 6
et Symeon usque Nepthalim cuncta subvertit cumque altaria 7
dissipasset et lucos et sculptilia contrivisset in frusta cuncta-
que delubra demolitus esset de universa terra Israhel reversus
est Hierusalem igitur anno octavodecimo regni sui munda- 8
ta iam terra et templo Domini misit Saphan filium Eseliae et
Maasiam principem civitatis et Ioha filium Ioachaz a commen-
tariis ut instaurarent domum Domini Dei sui qui venerunt ad 9
Helciam sacerdotem magnum acceptamque ab eo pecuniam
quae inlata fuerat in domum Domini et quam congregaverant
Levitae ianitores de Manasse et Ephraim et universis reliquiis
Israhel ab omni quoque Iuda et Benjamin et habitatoribus Hie-
rusalem tradiderunt in manibus eorum qui praeerant opera- 10
riis in domo Domini ut instaurarent templum et infirma quae-
que sarcirent at illi dederunt eam artificibus et cementariis ut 11

emerent lapides de lapidicinis et ligna ad commissuras aedificii et ad contignationem domorum quas destruxerant reges Iuda
12 qui fideliter cuncta faciebant erant autem praepositi operantium Iaath et Abdias de filiis Merari Zaccharias et Mosollam de filiis Caath qui urgebant opus omnes Levitae scientes organis canere super eos vero qui ad varios usus onera portabant
13 erant scribae et magistri de Levitis ianitores cumque efferrent pecuniam quae inlata fuerat in templum Domini repperit Helcias sacerdos librum legis Domini per manum Mosi et ait ad Saphan scribam librum legis inveni in domo Domini et tradidit ei at ille intulit volumen ad regem et nuntiavit ei dicens
14 omnia quae dedisti in manu servorum tuorum ecce conplentur argentum quod reppertum est in domo Domini conflaverunt datumque est praefectis artificum et diversa opera fabricantium praeterea tradidit mihi Helcias sacerdos hunc librum
15 quem cum rege praesente recitasset audissetque ille verba legis scidit vestimenta sua et praecepit Helciae et Ahicam filio Saphan et Abdon filio Micha Saphan quoque scribae et Asaiae servo regis dicens
16 ite et orate Dominum pro me et pro reliquiis Israhel et Iuda super universis sermonibus libri istius qui reppertus est magnus enim furor Domini stillavit super nos eo quod non custodierint patres nostri verba Domini ut
17 facerent omnia quae scripta sunt in isto volumine abiit igitur Helcias et hii qui simul a rege missi fuerant ad Holdan propheten uxorem Sellum filii Thecuath filii Hasra custodis vestium quae habitabat Hierusalem in secunda et locuti sunt ei verba
18 quae supra narravimus at illa respondit eis haec dicit Dominus Deus Israhel dicite viro qui misit vos ad me haec dicit Dominus ecce ego inducam mala super locum istum et super habitatores eius cunctaque maledicta quae scripta sunt in libro
19 hoc quem legerunt coram rege Iuda quia dereliquerunt me et sacrificaverunt diis alienis ut me ad iracundiam provocarent in cunctis operibus manuum suarum idcirco stillavit furor meus
20 super locum istum et non extinguetur ad regem autem Iuda qui misit vos pro Domino deprecando sic loquimini haec dicit Dominus Deus Israhel quoniam audisti verba voluminis
21 atque emollitum est cor tuum et humiliatus es in conspectu

Dei super his quae dicta sunt contra locum hunc et habitato-
 res Hierusalem reveritusque faciem meam scidisti vestimenta
 tua et flevisti coram me ego quoque exaudivi te dicit Dominus
 iam enim colligam te ad patres tuos et infereris in sepulchrum 28
 tuum in pace nec videbunt oculi tui omne malum quod ego
 inducturus sum super locum istum et super habitatores eius
 rettulerunt itaque regi cuncta quae dixerat at ille convocatis 29
 universis maioribus natu Iuda et Hierusalem ascendit domum 30
 Domini unaque omnes viri Iuda et habitatores Hierusalem sa-
 cerdotes et Levitae et cunctus populus a minimo usque ad
 maximum quibus audientibus in domo Domini legit rex omnia
 verba voluminis et stans in tribunali suo percussit foedus co- 31
 ram Domino ut ambularet post eum et custodiret praecepta
 et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo et in tota
 anima sua faceretque quae scripta sunt in volumine illo quem
 legerat adiuravit quoque super hoc omnes qui repperti fuerant 32
 in Hierusalem et Benjamin et fecerunt habitatores Hierusalem
 iuxta pactum Domini Dei patrum suorum abstulit ergo Iosias 33
 cunctas abominationes de universis regionibus filiorum Israhel
 et fecit omnes qui residui erant in Israhel servire Domino Deo
 suo cunctis diebus eius non recesserunt a Domino Deo patrum
 suorum

fecit autem Iosias in Hierusalem phase Domino quod im- **XXXV**
 molatum est quartadecima die mensis primi et constituit sa- 2
 cerdotes in officiis suis hortatusque est eos ut ministrarent in
 domo Domini Levitis quoque ad quorum eruditionem omnis 3
 Israhel sanctificabatur Domino locutus est ponite arcam in
 sanctuario templi quod aedificavit Salomon filius David rex
 Israhel nequaquam enim eam ultra portabitis nunc autem mi-
 nistrate Domino Deo vestro et populo eius Israhel et praepa- 4
 rate vos per domos et cognationes vestras in divisionibus singu-
 lorum sicut praecepit David rex Israhel et descripsit Salomon
 filius eius ministrate in sanctuario per familias turmasque le- 5
 viticas et sanctificati immolate phase fratres etiam vestros ut 6
 possint iuxta verba quae locutus est Dominus in manu Mosi
 facere praeparate dedit praeterea Iosias omni populo qui ibi 7
 fuerat inventus in sollemnitatem phase agnos et hedos de gre-

gibus et reliqui pecoris triginta milia boumque tria milia haec
8 de regis universa substantia duces quoque eius sponte quod
vulnerant obtulerunt tam populo quam sacerdotibus et Levitis
porro Helcias et Zaccharias et Iehihel principes domus Domini
dederunt sacerdotibus ad faciendum phase pecora commixtim
9 duo milia sescenta et boves trecentos Chonenias autem Se-
meias etiam et Nathanahel fratres eius necnon Asabias et Iahi-
hel et Iozabath principes Levitarum dederunt ceteris Levitis ad
celebrandum phase quinque milia pecorum et boves quingen-
10 tos praeparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes
in officio suo Levitae quoque in turmis iuxta regis imperium
11 et immolatum est phase asperseruntque sacerdotes manu sua
12 sanguinem et Levitae detraxerunt pelles holocaustorum et se-
paraverunt ea ut darent per domos et familias singulorum et
offerrentur Domino sicut scriptum est in libro Mosi de bubus
13 quoque fecere similiter et assaverunt phase super ignem iux-
ta quod lege praeceptum est pacificas vero hostias coxerunt in
lebetis et caccabis et ollis et festinato distribuerunt universae
14 plebi sibi autem et sacerdotibus postea paraverunt nam in ob-
latione holocaustorum et adipum usque ad noctem sacerdotes
fuerant occupati unde Levitae et sibi et sacerdotibus filiis Aa-
15 ron paraverunt novissimis porro cantores filii Asaph stabant
in ordine suo iuxta praeceptum David et Asaph et Heman et
Idithun prophetarum regis ianitores vero per portas singulas
observabant ita ut ne puncto quidem discederent a ministerio
quam ob rem et fratres eorum Levitae paraverunt eis cibos
16 omnis igitur cultura Domini rite completa est in die illa ut fa-
cerent phase et offerrent holocausta super altare Domini iuxta
17 praeceptum regis Iosiae feceruntque filii Israhel qui repperti
fuerant ibi phase in tempore illo et sollemnitatem azymorum
18 septem diebus non fuit phase simile huic in Israhel a die-
bus Samuhelis prophetae sed nec quisquam de cunctis regibus
Israhel fecit phase sicut Iosias sacerdotibus et Levitis et omni
Iuda et Israhel qui reppertus fuerat et habitantibus in Hieru-
19 salem octavodecimo anno regni Iosiae hoc phase celebratum
20 est postquam instauraverat Iosias templum ascendit Nechao
rex Aegypti ad pugnandum in Charchamis iuxta Eufraten et

processit in occursum eius Iosias at ille missis ad eum nuntiiis 21
ait quid mihi et tibi est rex Iuda non adversum te hodie venio
sed contra aliam pugno domum ad quam me Deus festinato
ire praecepit desine adversum Deum facere qui mecum est ne
interficiat te noluit Iosias reverti sed praeparavit contra eum 22
bellum nec adquievit sermonibus Nechao ex ore Dei verum
perrexit ut dimicaret in campo Mageddo ibique vulneratus a 23
sagittariis dixit pueris suis educite me de proelio quia oppido
vulneratus sum qui transtulerunt eum de curru in alterum 24
currum qui sequebatur eum more regio et asportaverunt in
Hierusalem mortuusque est et sepultus in mausoleo patrum
suorum et universus Iuda et Hierusalem luxerunt eum Hie- 25
remias maxime cuius omnes cantores atque cantrices usque in
praesentem diem lamentationes super Iosia replicant et quasi
lex obtinuit in Israhel ecce scriptum fertur in Lamentationi-
bus reliqua autem sermonum Iosiae et misericordiarum eius 26
quae lege praecepta sunt Domini opera quoque illius prima 27
et novissima scripta sunt in libro regum Israhel et Iuda

tulit ergo populus terrae Ioachaz filium Iosiae et constituit **XXXVI**
regem pro patre suo in Hierusalem viginti trium annorum 2
erat Ioachaz cum regnare coepisset et tribus mensibus regnavit
in Hierusalem amovit autem eum rex Aegypti cum venisset 3
Hierusalem et condemnavit terram centum talentis argenti et
talento auri constituitque regem pro eo Eliacim fratrem eius 4
super Iudam et Hierusalem et vertit nomen eius Ioacim ipsum
vero Ioachaz tulit secum et adduxit in Aegyptum viginti quin- 5
que annorum erat Ioacim cum regnare coepisset et undecim
annis regnavit in Hierusalem fecitque malum coram Domino
Deo suo contra hunc ascendit Nabuchodonosor rex Chaldeo- 6
rum et vinctum catenis duxit in Babylonem ad quam et vasa 7
Domini transtulit et posuit ea in templo suo reliqua autem 8
verborum Ioacim et abominationum eius quas operatus est et
quae inventa sunt in eo continentur in libro regum Israhel et
Iuda regnavitque Ioachin filius eius pro eo octo annorum erat 9
Ioachin cum regnare coepisset et tribus mensibus ac decem
diebus regnavit in Hierusalem fecitque malum in conspectu
Domini cumque anni circulus volveretur misit Nabuchodono- 10

sor rex qui et adduxerunt eum in Babylonem asportatis simul pretiosissimis vasis domus Domini regem vero constituit Sedeciam fratrem eius super Iudam et Hierusalem viginti et unius anni erat Sedecias cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem fecitque malum in oculis Domini Dei sui nec erubuit faciem Hieremiae prophetae loquentis ad se ex ore Domini a rege quoque Nabuchodonosor recessit qui adiuraverat eum per Deum et induravit cervicem suam et cor ut non reverteretur ad Dominum Deum Israhel sed et universi principes sacerdotum et populus praevaricati sunt inique iuxta universas abominationes gentium et polluerunt domum Domini quam sanctificaverat sibi in Hierusalem mittebat autem Dominus Deus patrum suorum ad illos per manum nuntiorum suorum de nocte consurgens et cotidie commonens eo quod parceret populo et habitaculo suo at illi subsannabant nuntios Dei et parvipendebant sermones eius inludebantque prophetis donec ascenderet furor Domini in populum eius et esset nulla curatio adduxit enim super eos regem Chaldeorum et interfecit iuvenes eorum gladio in domo sanctuarii sui non est misertus adulescentis et virginis et senis nec decrepiti quidem sed omnes tradidit manibus eius universaque vasa domus Domini tam maiora quam minora et thesauros templi et regis et principum transtulit in Babylonem incenderunt hostes domum Dei destruxerunt murum Hierusalem universas turres conbuserunt et quicquid pretiosum fuerat demoliti sunt si quis evaserat gladium ductus in Babylonem servivit regi et filiis eius donec imperaret rex Persarum et compleretur sermo Domini ex ore Hieremiae et celebraret terra sabbata sua cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum usque dum complerentur septuaginta anni anno autem primo Cyri regis Persarum ad explendum sermonem Domini quem locutus fuerat per os Hieremiae suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum qui iussit praedicari in universo regno suo etiam per scripturam dicens haec dicit Cyrus rex Persarum omnia regna terrae dedit mihi Dominus Deus caeli et ipse praecepit mihi ut aedificarem ei domum in Hierusalem quae est in Iudaea quis ex vobis est in omni populo eius sit Dominus Deus suus cum

eo et ascendat

THE FIRST BOOK OF ESDRAS

I **S**t egit Iosias pascha in Hierosolymis Domino suo et
2 immolavit phase quartadecima luna primi mensis, sta-
tuens sacerdotes per vices stolas amictos in templo
3 Domini. et dixit Levitis sacris servis Israhel, ut
sanctificarent se Domino in positione Domini sanctam arcam
4 in domo, quam aedificavit Salomon filius David rex. non erit
vobis tollere super umeros eam. et nunc deservite Domino
nostro et curam agite gentis illius Israhel et parate secundum
5 pagos et tribus nostras secundum scripturam David regis Israhel
et secundum magnificentiam Salomonis filii eius. et omnes
in templo et secundum particulam principatus paternam ve-
stram eorum Levitarum, qui stant in conspectu fratrum ve-
6 strorum filiorum Israhel, immolate pascha et sacrificia parate
fratribus vestris et facite secundum praeceptum Domini, quod
7 datum est Moysi. et donavit Iosias in plebem quae inven-
ta est oves agnorum et hedorum et caprarum triginta milia
8, vitulos tria milia. haec de regalibus data sunt secundum
promissionem populo et sacerdotibus in pascha et Levitis. et
dedit Helchias et Zaccharias et Hellus praepositi domus ip-
sis sacerdotibus in pascha oves numero duo milia sescentas v
9 trecentos. et Iechonias et Sameas et Nathanahel frater et
Asabias et Ozihel et Ioram tribuni dederunt Levitis in phase
10 oves quinque milia, vitulos septingentos. et haec cum fierent,
elegantiter steterunt sacerdotes et Levitae, habentes azyma per
11 tribus et secundum partes principatus patrum in conspectu
populi, offerre Domino secundum ea quae in libro Moysi scrip-
12 ta sunt. et sic ad diluculum. et assaverunt phase igne prout
oportebat, et hostias coxerunt in aeniolis et ollis cum beneo-
13 lentia, et tulerunt omnibus qui erant ex plebe. et post haec
14 paraverunt sibi et sacerdotibus. sacerdotes enim offerebant
hostias et adipem, usque dum finita esset hora, et Levitae pa-
15 raverunt sibi et fratribus suis filiis Aaron. et sacri cantores
filii Asaph erant super ordinem eorum secundum praeceptum

David, et Asaph et Zaccharias et Ieddinus qui erat a rege. et 16
ostiarum per singulas ianuas, ita ut non praevanicaret unusquis-
que suum vicem fratres enim ipsorum Levitae paraverunt illis.
et consummata sunt quae pertinebant ad sacrificium Domini 17
illa die, agi phase et offerri hostias super Domini sacrarium 18
secundum praeceptum regis Iosiae. et egerunt filii Israhel qui 19
inventi sunt in tempore illo phase et diem festum azymorum
per dies septem. et non est celebratum phase tale in Isra- 20
hel a temporibus Samuhel prophetae. et omnes reges Israhel 21
non celebraverunt pascha tale, quale egit Iosias et sacerdotes
et Levitae et Iudaei et omnis Israhel, qui inventi sunt in com-
moratione Hierosolymis. octavodecimo anno regnante Iosia 22
celebratum est phase . et directa sunt opera Iosiae in con- 23
spectu Domini sui in corde pleno metuentia . et quae circa 24
illum quidem conscripta sunt in pristinis temporibus, de eis
qui peccaverunt quique inreligiosi fuerunt in Dominum prae
omnem gentem et regnum et qui non quaerunt ipsum et ver-
ba Domini super Israhel. et post omnem actum hunc Iosiae 25
ascendit Pharaon rex Aegypti, veniens bellum abicere in Char-
chamis super Eufraten, et exivit in obviam illi Iosias. et misit 26
rex Aegypti ad Iosiam dicens: quid mihi et tibi est rex Iudae-
ae ? non sum ad te missus a Domino, super Eufraten enim 27
bellum meum est, et Dominus mecum est festinans, descende.
et non est Iosias reversus super currum suum, sed expugnare 28
eum conabatur, non attendens verbum prophetiae ex ore Do-
mini. sed constituit ad eum bellum in campo Metedaus. et 29
descenderunt principes ad regem Iosiam. et dixit rex pueris 30
suis: amovete me a proelio infirmatus sum enim valde. et sta-
tim amoverunt eum pueri ipsius de acie. et ascendit super 31
currum secundarium suum, et perveniens Hierosolymam vita
functus est, et sepultus est in paterno sepulchro . et in tota 32
Iudaea lugebant Iosiam, et lamentabat Hieremias propheta pro
Iosiam , et qui praesidebant cum uxoribus lamentabant eum
usque in hunc diem. et datum est hoc fieri semper in omne
genus Israhel. haec autem proscripserunt in libro historia- 33
rum regum Iudaeae , et singula gesta actus Iosiae, eius gloriae
et intellectus eius in lege Domini, quaeque gesta sunt ab eo et

34 quae nunc , conscripta sunt in libro regum Israhel et Iuda. et
adsumentes qui erant ex gente Iechoniam filium Iosiae consti-
tuerunt regem pro Iosia patre suo, cum esset annorum viginti
35 trium . et regnavit super Israhel mensibus tribus. et amoto
36 eo rex Aegypti ne regnaret Hierosolymis, multavit gentem ar-
37 genti talenta centum et auri talenta decem. et constituit rex
Aegypti regem Ioachim fratrem ipsius regem Iudaeae et Hie-
38 rusalem. et alligavit magistratus Ioachim , Zaracele fratrem
39 suum adprehendens reduxit Aegypto . annorum autem erat
Ioachim viginti quinque , cum regnaret in terra Iudaeae et in
40 Hierusalem , et fecit malignum in conspectu Domini. post
hunc autem ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis, et alli-
41 gans eum in aereo vinculo perduxit in Babyloniam . et de
sacris vasis Domini accepit Nabuchodonosor et tulit et conse-
42 cravit in templo suo in Babylonia . nam de inmunditia illius
43 et inreligiositate scriptum est in libro temporum regum. et
regnavit Ioachim filius ipsius pro eo cum autem constitutus es-
44 set , erat annorum octo . regnavit autem menses tres et dies
decem in Hierusalem, et fecit malignum in conspectu Domini.
45 et post annum mittens Nabuchodonosor transmigravit eum
46 in Babyloniam simul cum sacris vasis Domini. et constituit
Sedeciam regem Iudaeae et Hierusalem, cum esset annorum
47 viginti unius. regnavit autem annis undecim, et fecit mali-
gnum in conspectu Domini, et non est veritus a verbis quae
48 dicta sunt ab Hieremia propheta ex ore Domini. et adiuratus
a rege Nabuchodonosor in nomine Domini peierans discessit,
et indurata cervice sua et corde suo transgressus est legitima
49 Domini Dei Israhel. et duces populi et sacerdotum multa
inique gesserunt et impie egerunt super omnes inmunditias
gentium, et polluerunt templum Domini quod sacratum erat
50 in Hierosolymis. et misit Deus patrum ipsorum per angelum
suum revocare eos, propter quod parceret illis et tabernacu-
51 lo suo. ipsi vero subsannabant in angelis eius et, qua die
52 locutus est Dominus, erant inludentes prophetas eius, quoa-
dusque ad iracundiam concitatus super gentem suam propter
53 inreligiositates, praecepit ascendere reges Chaldeorum. hii
occiderunt iuvenes illorum in gladio in circuitu sancti templi

eorum, et non pepercerunt iuveni et virgini et seni et adulescenti eorum. sed omnes traditi sunt in manus ipsorum . et 54
omnia sacra vasa Domini magna et pusilla et arcam Domini
et regales apothecas resumentes tulerunt in Babyloniam . et 55
incenderunt domum Domini, et demolierunt muros Hierusalem
et tures eius incenderunt in igne. et consummaverunt et 56
omnia honorifica eius ad nihilum redegerunt. et reliquos abduxerunt
a gladio in Babylonem . et erant servi illius et filii 57
illius usque dum regnarent Persae, in repletione verbi Domini
in ore Hieremiae, quousque benigne ageret terra sabbata sua. 58
omni tempore desertionis suae sabbatizavit in adimptione
annorum septuaginta .

regnante Cyro Persarum anno primo , in consummatione **II**
verbi Domini in ore Hieremiae, suscitavit Dominus spiritum 2
Cyri regis Persarum. et praedicavit in toto regno suo et simul
per scripturam dicens: haec dicit rex Persarum Cyrus : 3
me constituit regem orbi terrarum Dominus Israhel, Dominus
excelsus. et significavit mihi aedificare sibi domum in Hierusalem
quae est in Iudaea. si quis est ex genere vestro, sit 4
Dominus ipsius cum eo, et ascendens in Hierusalem quae est
in Iudaea aedificet domum Domino Israhel hic est Dominus
inhabitans Hierusalem . quotquot ergo circa loca habitant, 6
adiuvent eum qui sunt in loco ipsius in auro et argento, in
dationibus cum equis et iumentis cumque aliis quae secundum
vota adponuntur in aedem Domini quae est in Hierusalem. et 8
stantes principes tribuum pagorum Iudae et tribus Benjamin
et sacerdotes et Levitae, quos excitavit Dominus ascendere et
aedificare domum Domini quae est in Hierusalem, et qui erant
in circuitu eorum, adiuverunt in omni argento et auro, equis 9
et iumentis et votis quam pluribus , multi quorum sensus
excitatus est. et rex Cyrus protulit vasa sacra Domini, quae tran- 10
stulit Nabuchodonosor ex Hierusalem et consecravit ea in suo
idolo . et proferens ea Cyrus rex Persarum tradidit Mitridati 11
qui erat super thesauros ipsius. per hunc autem tradita sunt 12
Salamanassaro praesidi Iudaeae. horum autem is numerus 13
: libatoria aurea mille , argentea sescenta, thyiscaae argenteae
triginta , fialae aureae triginta , item argenteae duo milia tre-

14 centae et alia vasa mille . omnia autem vasa aurea et argentea
15 quattuor milia quadringenta sexaginta novem . et evacuata
sunt a Salamanassaro simul cum his qui ex captivitate Baby-
16 loniae in Hierosolymam . in Artaxersis autem Persarum regis
temporibus scripserunt ei, de his qui inhabitabant in Iudaea et
in Hierusalem, Balsamus et Mitridatis et Sabellius et Rathimus
et Beltemus et Samelius scriba et reliqui deservientes ei et
inhabitantes in Samaria et ceteris locis subiectam epistulam:
17 regi Artaxersi, domine, pueri tui Rathimus ab accedentibus
et Sabellius scriba et reliqui curiae suae iudices in Coelensy-
18 riam et Foenicen et nunc notum sit domino regi, quoniam
Iudaei qui ascenderunt a vobis ad nos, venientes in Hierusa-
lem civitatem refugam et pessimam, aedificant foros eius et
19 statuunt muros et templum suscitant. quod si civitas ista et
muri consummati fuerint , tributa non sustinebunt pendere,
20 sed etiam regibus resistant. et quia id agitur circa templum,
21 recte habere arbitrati sumus non despicere hoc ipsum, sed
notum facere domino regi, ut , si videbitur regi, quaeratur in
22 libris patrum tuorum. et invenies in admonitionibus scripta
de his et scies, quoniam civitas ista fuit refuga et reges et civi-
23 tates concutiens, et Iudaei refugae et proelia committentes in
24 ea ab aeterno, ob quam causam civitas ista deserta est. nunc
ergo notum facimus tibi , rex domine, quoniam si civitas ista
aedificata fuerit, et huius muri erecti fuerint descensus tibi non
25 erit in Coelensyriam et Foenicen. tunc rescripsit rex Rathimo
qui scribebat accedentia et Beltemo et Sabellio scribae et
ceteris constitutis et inhabitantibus in Syriam et Foenicen et
26 Samariam ea quae subiecta sunt: legi epistulam quam misistis
mihi. praecepi ergo inquiri et inventum est, quoniam
27 civitas illa est ab aevo regibus resistens, et homines refugae
et proelia in ea efficientes, et reges fortissimi erant in Hierusa-
lem dominantes et tributa exigentes a Coelensyria et Foenice.
28 nunc ergo praecepi prohibere homines illos aedificare civita-
29 tem et providere , ne quid ultra haec fiant, sed nec procedant
in plurimum ea quae sunt malitiae, ita ut regibus molestia
30 inportetur. tunc recitatis his quae a rege Artaxerse scripta
fuerant, Rathimus et Sabellius scriba et qui cum his constituti

erant iungentes festinanter venerunt in Hierusalem cum equitatu et turba et agmine, coeperunt prohibere aedificantes, et vacabant ab aedificatione templi in Hierusalem usque secundo anno regni Darii Persarum regis .

rex Darius fecit cenam magnam omnibus vernaculis suis et omnibus magistratibus Mediae et Persis et omnibus purpuratis et praetoribus et consulibus et praefectis sub illo, ab India usque Aethiopiam centum viginti septem provinciis. et cum manducassent et bibissent et satiati revertebantur, tunc Darius rex ascendit in cubiculo suo et dormivit et expegefactu tunc illi tres iuvenes, corporis custodes qui custodiebant corpus regis, dixerunt alter altero : dicamus unusquisque nostrum sermonem, qui praecellat et cuiuscumque apparuerit sermo sapientior alterius, dabit illi Darius rex dona magna et epinicia magna, purpura cooperiri et in auro bibere et super aurum dormire et currum aureo freno et cidarim byssinam et torquem circa collum, et secundo loco sedebit a Dario propter sapientiam suam et cognatus Darii vocabitur. tunc scribentes singuli suum verbum signaverunt et posuerunt subtus cervical Darii regis. et dixerunt: cum surrexerit rex, dabunt illi scripta sua et quodcumque iudicaverit rex et tres magistratus Persidis, quoniam verbum eius sapientius est, ipsi dabitur victoria sicut scriptum est. unus scripsit: fortius est vinum. alius scripsit: fortior est rex. tertius autem scripsit: fortiores sunt mulieres, super omnia autem vincit veritas. et cum surrexisset rex, acceperunt scripta sua et dederunt illi et legit. et mittens vocavit omnes magistratus Persarum et Medorum et purpuratos et praetores et praefectos. et sederunt in consilio et lecta sunt scripta coram ipsis. et dixit: vocate adulescentes, et ipsi indicabunt verba sua, et vocati sunt et introierunt. et dixit illis: indicate nobis de his quae scripta sunt. et coepit prior, qui dixerat de fortitudine vini, et dixit : viri, quam praevalet vinum! omnibus hominibus qui bibunt illud seducit mentem. itemque regis et orfani facit mentem unam, item servi ac liberi, pauperis et divitis. et omnem mentem convertit in securitatem et iucunditatem, et non meminit omnem tristitiam et debitum. et omnia praecordia facit honesta, et

non meminit regem nec magistratum, et omnia per talenta
22 facit loqui. et non meminerunt cum biberint amicitiam nec
23 fraternitatem, sed post non multum sumunt gladios . et cum
a vino merserint et surrexerint, non meminerunt quae gesse-
24 runt. o viri, non praecellit vinum quod sic cogit facere? et
tacuit hoc dicto.

IV et inchoavit sequens dicere, qui dixit de fortitudine regis:
2 o viri, non praecellunt homines, qui terram et mare obtinent
3 et omnia quae sunt in eis ? rex autem super omnia praecellit
et dominatur eorum, et omne quodcumque dixerit illis faciunt.
4 et si miserit illos ad bellatores, vadunt et demoliunt montes et
5 muros et turres, iugulantur et iugulant, et regis verbum non
praetereunt. nam si vicerint , adferunt regi omnia quaecum-
6 que praedati fuerint semper et alia omnia . et quotquot non
militant nec pugnant sed colunt terram, rursus cum fuerint
metentes adferunt regi et alter alterum cogentes adferunt tri-
7 buta regi. et ipse unus solus. et si dixerit occidere , occidunt
8 dixit remittere , remittunt dixit percutere , percutiunt dixit
9 exterminare , exterminant dixit aedificare, aedificant dixit ex-
10 cidere , excidunt dixit plantare , plantant. et omnis plebs et
virtutes eum obaudiunt. et super haec ipse recumbit et man-
11 ducat et bibit et dormit hii autem custodiunt in circuitu eum,
et non possunt ire singuli facere opera sua, sed nec indictoau-
12 dientes sunt ei. o viri, quomodo non praecellit rex, qui sic
13 diffamatur. et tacuit . tertius, qui dixerat de mulieribus et
14 veritate, hic est Zorobabel, coepit loqui: viri, non magnus
rex et multi homines? nec vinum praecellit ? quis est ergo
15 qui dominatur eorum? nonne mulieres? genuerunt regem et
16 omnem populum, qui dominantur mari et terrae. et ex illis
nati sunt, et ipsae educaverunt eos qui plantaverunt vineas, ex
17 quibus vinum fit. et ipsae faciunt stolas omnium hominum,
et ipsae faciunt gloriam hominibus, et non possunt homines se-
18 parari a mulieribus. si congregaverint aurum et argentum et
omnem rem speciosam, et viderint mulierem unam bono habi-
19 tu et bona specie, omnia haec relinquentes in eam intendunt
et aperto ore conspiciunt, et eam eligunt magis quam aurum
20 et argentum et omnem rem speciosam . homo suum patrem

derelinquit, qui enutriit eum , et suam regionem , et ad mulierem suam coniungit se. et cum muliere remittit animam, 21
et neque patrem meminit neque matrem neque regionem . et 22
hinc oportet vos scire, quoniam mulieres dominantur vestri.
nonne doletis et laboratis , et omnia mulieribus confertis et
datis ? et accipit homo gladium suum et vadit in via , furta 23
facere et homicidia et mare navigare et flumina, et leonem videt 24
et in tenebris ingreditur. et cum furtum fecerit et fraudes
et rapinas, amabili suae adfert. et iterum diligit homo suam 25
uxorem magis quam patrem aut matrem. et multi dementes 26
facti sunt propter suas uxores , et servi facti sunt propter illas.
et multi perierunt et iugulati sunt et peccaverunt propter mulieres. 27
et nunc mihi non creditis ? nonne magnus est rex in 28
potestate sua, quoniam omnes regiones verentur tangere eum?
videbam tamen Apemen, filiam Bezacis Mirifici, concubinam 29
regis sedentem iuxta regem ad dexteram, et auferentem diadema 30
de capite regis et inponentem sibi et palmis caedebat
regem de sinistra manu. et super haec rex aperto ore intuebatur 31
eam. et si adriserit ei, ridet nam si indignata fuerit ei
, blanditur ei, donec reconcilietur ei in gratiam. o viri, cur 32
non mulieres quae ista agunt ? et tunc rex et purpurati intuebantur 33
alterutrum. et inchoavit loqui de veritate: o viri, 34
nonne fortes sunt mulieres? magna est terra et excelsum est
caelum et velox cursus solis, quoniam convertit in gyro caeli
et rursus revertitur in locum suum in una die. nonne magnificus 35
est qui haec facit? et veritas magna et fortior prae
omnibus. omnis terra veritatem invocat, caelum etiam ipsam 36
benedicit, et omnia opera moventur et tremunt eam, et non
est cum ea quicquam iniquum. vinum iniquum, iniquus rex , 37
iniquae mulieres, iniqui omnes filii hominum, et iniqua omnia
opera illorum, et non est in ipsis v sua iniquitate peribunt. et 38
veritas manet et invalescit in aeternum, et vivit et obtinet in
saecula saeculorum. nec est apud eam accipere personas neque 39
differentias, sed quae iusta sunt facit omnibus iniustis ac
malignis. et omnes benignantur in operibus eius, et non est 40
in iudicio eius iniquum . eique fortitudo et regnum et potestas
et maiestas omnium aevorum. benedictus Deus veritatis. et 41

desiit loquendo . et omnis populus clamaverunt et dixerunt:
42 magna veritas et praeualet. tunc rex ait illi: pete si quid
vis amplius quam quae scripta sunt, et dabo tibi, secundum
quod inventus es sapientior proximis. et proximus mihi sedebis
43 et cognatus meus vocaberis. tunc ait regi: memor esto voti
quod uovisti aedificare Hierusalem in die qua regnum accepi-
44 sti, et omnia vasa quae accepta sunt ex Hierusalem remittere,
quae separavit Cyrus quando mactavit Babyloniam, et uovit
45 remittere ea ibi. et tu uovisti aedificare templum, quod in-
cenderunt Idumei, quando exterminata est Iudaea a Chaldeis.
46 et nunc hoc est quod postulo a te , domine rex, et quod peto,
et haec est maiestas a te quam postulo, ut facias votum quod
47 uovisti Regi caeli ex ore tuo. tunc surgens Darius rex oscu-
latus est illum, et scripsit ei epistulas ad omnes dispensatores
et praefectos et purpuratos, ut deducerent eum et eos qui cum
48 illo erant omnes ascendentes aedificare Hierusalem. et omni-
bus praefectis qui erant in Coelensyria et Foenice et Libano
scripsit epistulas, ut transveherent ligna cedrina a Libano in
49 Hierusalem, et ut aedificarent cum eis civitatem. et scripsit
omnibus Iudaeis qui ascendebant a regno in Iudaeam pro li-
bertate, omnem potentem et magistratum et praefectum non
50 supervenire ad ianuas ipsorum , et omnem regionem quam
obtinuerant esse immunem eis, et Idumei relinquunt castella
51 quae obtinent Iudaeorum, et in structuram templi dari per
52 singulos annos talenta viginti, usque dum peraedificaretur, et
super sacrarium holocaustomata ustilari cotidie, sicut habent
53 praeceptum, alia talenta decem offerre per singulos annos, et
omnibus qui procedunt a Babylonia condere civitatem ut esset
libertas, tam ipsis quam filiis eorum, et omnibus sacerdotibus
54 qui procedunt . scripsit autem et quantitatem et sacram sto-
55 lam, qua deservirent in ea. et Levitis scripsit dari praebita
usque in diem, qua consummabitur domus et Hierusalem ex-
56 truetur. et omnibus custodientibus civitatem scripsit dari eis
57 sortes et stipendia. et dimisit omnia vasa quae separaverat
Cyrus a Babylonia et omnia quaecumque dixit Cyrus fieri ,
58 etiam ipse praecepit fieri et mitti Hierusalem. et cum proces-
sisset ille adulescens , elevans faciem in caelum et in Hierusa-

lem benedixit Regem caeli et dixit: abs te est victoria et abs te 59
 est sapientia et claritas, et ego tuus servus sum. benedictus es 60
 qui dedisti mihi sapientiam, et tibi confiteor, Domine patrum
 nostrorum. et accepit epistulas, et profectus est in Babylo- 61
 niam, et venit et nuntiavit fratribus suis omnibus qui fuerunt
 in Babylonia . et benedixerunt Deum patrum suorum, quo- 62
 niam dedit illis remissionem et refrigerium, ut ascenderent et 63
 aedificarent Hierusalem et templum, ubi nominatum est no-
 men eius in ipso. et exultabant cum musicis et laetitia diebus
 septem.

post haec autem electi sunt ut ascenderent principes pago- **V**
 rum domus per tribus suas, et uxores illorum et filii et filiae
 eorum et servi et ancillae ipsorum et pecora illorum . et 2
 Darius misit una cum eis equites mille, donec deducerent eos
 in Hierusalem cum pace et cum musicis et cum tympanis et
 tibiis. et omnes fratres eorum erant ludentes, et fecit eos 3
 ascendere simul cum illis . et haec sunt nomina virorum qui 4
 ascenderunt per pagos suos in tribus et in partem principa-
 tus ipsorum . sacerdotes filii Finees filii Aaron: Iesus filius 5
 Iosedech, Ioachim filius Zorobabel illius Salathihel de domo
 David ex progenie Phares , tribu autem Iuda, qui locutus 6
 est sub Dario rege Persarum sermones mirificos, in secundo
 anno regni ipsius, mense nisan primo. sunt autem hii qui 7
 ex Iudaea ascenderunt de captivitate transmigrationis, quos
 transmigravit Nabuchodonosor rex Babyloniae in Babylonium
 . et reversus est in Hierusalem et reliquam partem Iudaeae 8
 unusquisque in suam civitatem . qui venerunt cum Zorobabel
 et Iesu Neemia Sareo Reselimeo Emmanio Mardocheo Beelsu-
 ro Mepsato Thorolio Roebo Mauna de principibus eorum. et 9
 numerus ab gentilibus eorum et praepositi eorum: filii Pha-
 res duo milia centum septuaginta duo, filii Ares tria milia 10
 quinquaginta septem, filii Femo centum quadraginta duo, in 11
 filiis Iesu et Ioab duo milia trecenti duo, filii Demu duo milia 12
 quadringenti septuaginta, filii Chorab mille ducenti quinque,
 filii Baniae sescenti sexaginta octo, filii Bebet quadringenti 13
 tres, filii Arcad quadringenti viginti septem, filii Can trigin- 14
 ta septem, filii Zoroar duo milia sexaginta sex , filii Adinu

15 quadringenti sexaginta unus, filii Azerectis centum octo, filii
 Ciaso et Zetas centum septem, filii Azoro quadringenti tri-
 16 ginta novem, filii Ebdarbone mille centum triginta duo, filii
 17 Ananiae centum triginta, filii Asom filii Marsar trecenti vi-
 ginti duo, filii Gebbarus nonaginta quinque, filii Sepolemon
 18 centum viginti tres, filii ec Nepopas quinquaginta quinque
 , filii ec Banatus centum quinquaginta octo, filii ec Betamos
 19 centum triginta duo, filii ec Cartapatros qui Enocadies et Mo-
 diae quadringenti viginti duo, qui ex Gramas et Gabes mille
 20 centum viginti unus, qui ex Machaloth centum viginti duo,
 qui ex Basellon et Ceagge sexaginta quinque, qui ex Bastoro
 21 centum viginti duo, qui ex Betonobes quinquaginta quinque,
 filii Liptis centum quinquaginta quinque, filii Labomu trecenti
 22 quinquaginta septem, filii Sioen trecenti septuaginta, filii Sau-
 23 don et Diomus trecenti septuaginta octo, filii Ericus duo milia
 centum quadraginta quinque filii Anaas trecenti septuaginta.
 24 sacerdotes: filii Ieddus filii Ieu inter filios Eliasib octingen-
 ti septuaginta duo, filii Emmerus ducenti quinquaginta duo,
 25 filii Fasuru trecenti quinquaginta septem, filii Caree ducenti
 26 decem septem. filii Levitae: filii Iesu in Caduhel et Banus et
 Serebias et Edias septuaginta quattuor. omnis numerus a duo-
 27 decim annis triginta milia quadringenti sexaginta duo. filii et
 filiae et uxores, omnis computatio quadraginta milia ducenti
 28 quadraginta duo. filii sacerdotes qui psallebant in templo:
 29 filii Asaph centum viginti octo. ostiarii: filii Esmemu, filii
 Ater, filii Amon, filii Accub, Atopa, filii Tobi, omnes centum
 30 triginta novem. sacerdotes servientes in templo: filii Sel, fi-
 lii Gasipa, filii Tabloth, filii Cariae, filii Suu, filii Hellu, filii
 Labana, filii Acmata, filii Acub, filii Uta, filii Ceta, filii Ag-
 31 gab, filii Obai, filii Anan, filii Cavua, filii Geddu, filii Au,
 filii Radiu, filii Desanum, filii Necoba, filii Caseba, filii Gaze,
 filii Oziu, filii Finoe, filii Atrem, filii Basten, filii Asiana,
 filii Manei, filii Nafisim, filii Accufu, filii Agifa, filii Ariu, filii
 32 Faricin, filii Fasalom, filii Meedda, filii Fusa, filii Chared, filii
 Barchus, filii Sarea, filii Toesi, filii Nasit, filii Agifa, filii Pe-
 33 don, Salomon, filii eius: filii Asoffot, filii Farida, filii Celi, filii
 34 Dedon, filii Geddahel, filii Sefegi, filii Aggia, filii Facaret, filii

Sabatham, filii Saronet , filii Malsic, filii Ame, filii Safiu, filii Addus, filii Suba, filii Aeirra , filii Rabocis , filii Safat , filii Malmon. omnes sacro servientes et pueri Salomonis quadringenti 35 octoginta duo. hii sunt filii qui ascenderunt a Thermeleth et 36 Thelarsas, princeps eorum Carmellan et Chareth. non pote- 37 rant edicere civitates suas et progenies , quemadmodum sint ex Israhel: filii Dalaru, filii Tubam, filii Necoda mille quinquaginta duo . et ex sacerdotibus qui fungebantur sacerdotio et 38 non sunt inventi: filii Obia, filii Achisos, filii Addiu qui accepit Umin uxorem ex filiabus Fargeleu et vocati sunt nomine eius. 39 et horum quaesita est generis scriptura in pedatura et non est inventa, et prohibiti sunt sacerdotio fungi. et dixit illis 40 Neemias et Atharas, ne participentur sancta, donec exurgat pontifex indutus in ostensionem et omnis autem Israhel erant 41 a duodecim annorum , exceptis servis et ancillis, quadraginta duo milia trecenti sexaginta. servi horum et ancillae septem 42 milia trecenti triginta septem, cantores et cantatrices ducenti sexaginta quinque , cameli quadringenti triginta quinque, 43 equi septem milia triginta sex, muli ducenti quadraginta quinque, subiugalia quinque milia quingenti viginti quinque. et 44 de praepositis ipsis per pagos, dum venirent in templum Dei quod erat in Hierusalem, vovere suscitare templum in loco suo secundum suam virtutem , et dare in templum thesaurarium 45 operum sacrum , auri minas decem milia et stolas sacerdotales centum. et inhabitaverunt sacerdotes et Levitae et qui 46 exierant ex plebe in Hierusalem et in regione, et sacri cantores et ostiarii et omnis Israhel in regionibus suis. instante au- 47 tem septimo mense cumque essent filii Israhel unusquisque in suis rebus, convenerunt unianimes in atrium quod erat ante ianuam orientalem. et stantes Iesus filius Iosedech et fratres 48 eius sacerdotes et Zorobabel filius Salathihel et huius fratres paraverunt altare, ut offerrent super illud holocaustomata se- 49 cundum quae in Moysi libro hominis Dei praescripta sunt. et 50 convenerunt ipsis ex aliis nationibus terrae. et erexerunt sacrum in loco suo omnes gentes terrae, et offerebant hostias et holocaustomata Domino matutina. et egerunt scenophegiam 51 et diem sollemnem, sicuti praeceptum est in lege, et sacrificia

52 cotidie, sicut oportebat, et post haec oblationes instantiae
et hostias sabbatorum et neomeniarum et dierum sollemnium
53 omnium sanctificatorum. et quotquot vovebant Domino, a
neomenia septimi mensis coeperunt offerre hostias Deo, et
54 templum Domini nondum erat aedificatum. et dederunt pecuniam
lapidariis et fabris, et potum et pabula cum gaudio
55 Sidoniis et Tyriis, ut transveherent illis de Libano trabes cedrinas
in Ioppe portum, secundum decretum quod scriptum
56 erat eis a Cyro Persarum rege. et in secundo anno venientes
in templum Dei in Hierusalem, mense secundo inchoavit
Zorobabel filius Salathihel et Iesus filius Iosedech et fratres
ipsorum et sacerdotes et Levitae et omnes qui advenerant de
57 captivitate in Hierusalem. et fundaverunt templum Dei novilunio
secundi mensis secundi anni, cum venissent in Iudaeam
58 et Hierusalem. et statuerunt Levitas a viginti annis super opera
Domini. et stetit Iesus et filius eius et fratres ... omnes
Levitae conspirantes et exsecutores legis et facientes opera in
domo Domini. et fabricaverunt aedificantes templum Dei quod
59 fabricabant. et steterunt sacerdotes habentes stolas cum tubis,
et Levitae filii Asaph habentes cymbala, conlaudantes
60 Dominum et benedicentes secundum David regem Israhel. et cantabant
canticum Domino, quoniam dulcedo eius et honor in
62 saecula super omnem Israhel. et omnis populus tuba cecinerunt
et proclamaverunt voce magna, conlaudantes Dominum
63 in suscitatione domus Domini. et venerunt ex sacerdotibus et
Levitis et praesidentibus secundum pagos senioribus qui viderant
64 pristinam domum, et ad huius aedificationem cum clamore et
planctu magno, et multi cum tubis et gaudio magno,
65 in tantum ut populus non audiret tubas propter planctum populi.
turba enim erat tubis canens magnifice, ita ut longe
66 audiretur. et audierunt inimici tribus Iudae et Benjamin et
67 venerunt scire, quae esset vox tubarum. et cognoverunt, quoniam
qui erant ex captivitate aedificant templum Domino Deo
68 Israhel. et accedentes ad Zorobabel et Iesum et praepositos
pagorum, dixerunt eis: aedificabimus una vobiscum similiter
69 enim vobiscum audimus Dominum nostrum, et ipsi incendi-
mus a diebus Asbasareth regis Assyriorum, qui transmigravit

nos istinc . et dixit illis Zorobabel et Iesus et principes pago- 70
rum Israhel: non est vobis et nobis aedificare domum Domini 71
Dei nostri nos enim soli aedificabimus Domino Israhel , se-
cundum ea quae praecepit nobis Cyrus rex Persarum. gentes 72
autem terrae incubantes his qui sunt in Iudaea et devastantes
opus aedificationis et insidias et populos adducentes, prohibe-
bant eos aedificare, et adgressuras exercentes inpedierunt, ne 73
consummaretur aedificium omni tempore vitae regis Cyri . et
protraxerunt structuram per biennium usque ad Darii regnum.

in secundo autem anno regni Darii prophetavit Aggeus et **VI**
Zaccharias filius Addin prophetae apud Iudaeam et in Hieru-
salem in nomine Domini Dei Israhel super eos. tunc stans 2
Zorobabel filius Salathihel et Iesus filius Iosedech inchoave-
runt aedificare domum Domini quae est in Hierusalem, cum 3
adessent eis prophetae Domini et adiuverent eos. in ipso tem-
pore venit ad illos Sisennes, subregulus Syriae et Foenicis, et
Satrabozaanes et sodales eius et dixerunt eis: quo praecipien- 4
te vobis domum hanc aedificatis et tectum istud et alia om-
nia perficitis? et qui sunt structores qui haec aedificant? et 5
habuerunt gratiam visitationis factae super eos qui erant ex
captivitate a Domino seniores Iudaeorum. et non sunt inpe- 6
diti aedificare, donec significaretur Dario de omnibus istis et
responsum acciperetur. exemplum epistulae quam miserunt 7
Dario: Sisennes, subregulus Syriae et Foenicis, et Satraboza-
anes et sodales eius in Syria et Foenice praesides regi Dario
salutem. omnia nota sint domino nostro regi, quia cum adve- 8
nissemus in regionem Iudaeae et introissemus in Hierusalem,
invenimus Iudaeos aedificantes domum Domini Dei magnam
et templum ex lapidibus politis magnis et pretiosis materiis 9
in parietibus et opera illa instanter fieri , et suffragare et 10
prosperare in manibus eorum, et in omni gloria quam diligen-
tissime perfici . tunc interrogavimus seniores dicentes: quo 11
permittente vobis aedificatis domum istam et opera haec fun-
datis? ideo autem interrogavimus eos, ut notum faceremus 12
tibi homines et praepositos, et nominum scripturam praeposi-
torum postulavimus illos. at illi responderunt nobis dicentes: 13
nos sumus servi Domini, qui fecit caelum et terram. et ae- 14

dificabatur haec domus ante istos annos multos a rege Israhel
15 magno et fortissimo et consummata est . et quoniam patres
nostri exacerbantes erant, peccaverunt in Dominum Israhel,
tradidit eos in manus Nabuchodonosor regis Babyloniae, re-
16 gis Chaldeorum. et domum istam demolientes incenderunt et
17 populum captivum duxerunt in Babyloniam . in primo au-
tem anno regnante Cyro in regione Babyloniae, scripsit Cyrus
18 rex domum hanc aedificare. et illa sacra vasa aurea et ar-
gentea, quae extulerat Nabuchodonosor de domo quae est in
Hierusalem et consecraverat ea in suo templo, rursus protu-
lit ea Cyrus rex de templo quod erat in Babylonia, et tradita
19 sunt Zorobabel et Salamanassar subregulo. et praeceptum
est eis , ut ferrent haec vasa et reponerent in templo quod erat
in Hierusalem, et templum ipsum Domini aedificare in loco
20 suo. tunc Salamanassar subiecit fundamenta domus Domi-
ni quae est in Hierusalem, et exinde usque nunc aedificatur
21 et non accepit consummationem. nunc ergo si hoc iudica-
tur , rex, perquiratur in regalibus bibliothecis Cyri regis quae
22 sunt in Babylonia. et si inventum fuerit consilio Cyri regis
coeptam esse structuram domus Domini quae est in Hierusa-
lem, et iudicabitur a domino rege nostro, scribat de his nobis.
23 tunc rex Darius praecepit inquiri in bibliothecis quae erant in
Babylonia , et inventus est in Ecbathanis, oppido quod est
24 in Media regione, locus unus in quo scripta erant ista: an-
no primo regnante Cyro, rex Cyrus praecepit domum Domini
quae est in Hierusalem aedificare, ubi incendebant igni adsiduo
25 cuius altitudo sit cubitorum sexaginta , et latitudo cubitorum
sexaginta, quadratum lapidibus politis tribus, et meniano li-
gneo eiusdem regionis et meniano uno novo et inpendia dari
26 de domo Cyri regis et sacra vasa domus Domini tam aurea
quam argentea, quae extulit Nabuchodonosor de domo quae
erat in Hierusalem in Babyloniam, restitui in domum quae est
27 in Hierusalem ubi erant posita ut ponantur illic. et prae-
cepit curam agere Sisennem, subregulum Syriae et Foenices,
et Satrabozanen et sodales eius et qui ordinati erant in Syria
et Foenice praesides, ut abstinerent se ab eodem loco sinere
autem puerum Domini Zorobabel et subregulum Iudaeae et

seniores Iudaeorum domum Domini illam aedificare eodem loco . et ego quoque praecepi in totum aedificare et prospici, 28
 ut adiuvent eos qui sunt ex captivitate Iudaeorum, donec consummetur templum aedis Domini et ab exactione tributorum 29
 Syriae Coeles et Foenicis diligenter quantitatem dari his hominibus ad sacrificium Domini, Zorobabel praefecto ad tauros
 et arietes et agnos, similiter autem et frumentum et sal et 30
 vinum et oleum instanter per singulos annos, prout sacerdotes qui sunt in Hierusalem dictaverunt consumi cotidie sine ulla dilatione, ut offerantur libationes Deo summo pro rege 31
 et pueris eius, et orent pro ipsorum vita. et denuntietur ut 32
 quicumque transgressi fuerint aliquid ex his quae scripta sunt aut spreverint, accipiatur lignum de suis propriis et super hoc suspendantur, et bona ipsorum regi adscribantur. propterea 33
 et Dominus, cuius nomen invocatum est ibi, exterminet omnem regem et gentem qui manum suam extenderit prohibere aut male tractare domum Domini illam quae est in Hierusalem. ego Darius rex decrevi quam diligentissime secundum 34
 haec fieri.

tunc Sisennes, subregulus Coelensyriae et Foenicen , et Sa- **VII**
 trabozanes et sodales eius obsecuti his quae a Dario rege decreta erant , insistebant sacrosanctis operibus diligentissime coo- 2
 perantes cum senioribus Iudaeorum, principibus Syriae. et 3
 prosperata sunt sacrosancta opera prophetantibus Aggeo et Zaccharia prophetis. et consummaverunt ea per praeceptum 4
 Domini Dei Israhel et ex consilio Cyri et Darii et Artaxerxis regis Persarum. et consummata est domus sancta usque 5
 ad tertiam et vicesimam diem mensis adar, sexto anno Darii regis. et fecerunt filii Israhel et sacerdotes et Levitae et ce- 6
 teri qui erant ex captivitate, qui adpositi sunt , secundum ea quae scripta sunt in libro Moysi. et obtulerunt in dedicatione 7
 templi Domini tauros centum, arietes ducentos, agnos quadringentos. et hedos pro peccatis universi Israhel duodecim 8
 secundum numerum tribuum Israhel. et steterunt sacerdotes et Levitae amicti stolis per tribus super opera Domini Dei Israhel secundum librum Moysi, et ostiarii per singulas ianuas. et egerunt filii Israhel cum his qui erant ex captivitate 10

illud phase quartadecima luna mensis primi, quando sanctificati sunt sacerdotes et Levitae. et omnes filii captivitatis non sunt simul sanctificati, quia Levitae simul omnes sanctificati sunt et immolaverunt phase universis filiis captivitatis et fratribus suis sacerdotibus et sibimet ipsis. et manducaverunt filii Israhel qui erant ex captivitate, omnes qui recesserant ab omnibus execrationibus gentium terrae quaerentes Dominum, et celebraverunt diem festum azymorum septem diebus, epulantes in conspectu Domini, quoniam convertit consilium regis Assyriorum in eis, confortare manus eorum ad opera manus Domini Dei Israhel.

VIII et post hunc regnante Artaxerse Persarum rege, accessit Ezras filius Azariae, filii Helciae, filii Saleme, filii Sadduc, filii Achitob, filii Ameri, filii Azaei, filii Boccae, filii Abisaei, filii Finees, filii Eleazari, filii Aaron primi sacerdotis. hic Ezras ascendit de Babylonia, cum esset scribe et ingeniosus in lege Moysi, quae data est a Domino Israhel dicere et facere. et dedit ei rex gloriam, quod invenisset gratiam in omni dignitate et desiderio in conspectu eius. et ascenderunt simul cum ipso ex filiis Israhel et sacerdotibus et Levitis et sacris cantoribus templi et ostiariis et servis templi in Hierusalem, anno septimo regnante Artaxerse, in quinto mense hic annus septimus est regni. exeuntes enim de Babylonia novilunio quinti mensis, venerunt Hierosolymam iuxta praebitam illis prosperitatem itineris a Domino ipso. in his enim Ezras magnam disciplinam obtinebat, ne praetermitteret quicquam eorum quae essent ex lege Domini et praeceptis, et docendo universum Israhel omnem iustitiam et iudicia. accedentes autem qui scribebant scripta Artaxersis regis, tradiderunt scriptum quod obvenerat ab Artaxerse rege ad Ezram sacerdotem et lectorem legis Domini cuius est exemplum subiectum: rex Artaxerses Ezrae sacerdoti et lectori legis Domini salutem. humaniora ego iudicans etiam beneficiis, praecepi eos qui desiderant ex gente Iudaeorum sua sponte et ex sacerdotibus et Levitis qui sunt in regno meo comitari tecum in Hierusalem. si qui ergo cupiunt ire tecum, convenient et proficiscantur, sicut placuit mihi et septem amicis meis consiliariis, ut visitent ea quae

aguntur secundum Iudaeam et Hierusalem observantes sicut
habes in lege Domini, et ferant munera Domino Israhel, quae 14
vovi ego et amici, Hierusalem et omne aurum et argentum,
quod inventum fuerit in regione Babyloniae, Domino in Hieru-
salem cum illo, quod donatum est pro ipsa gente in templum 15
Domini eorum quod est in Hierusalem, ut colligatur hoc aurum
et argentum ad tauros et arietes et agnos et hedos et quae his
sunt congruentia, ut offerant hostias Domino super altare Do- 16
mini ipsorum quod est in Hierusalem. et omnia quaecumque 17
volueris cum fratribus tuis facere auro et argento, perfice pro
voluntate secundum praeceptum Domini Dei tui. et sacro- 18
sancta vasa, quae data sunt tibi ad opera domus Domini Dei
tui qui est in Hierusalem, et cetera, quaecumque tibi subven- 19
erint ad operam templi Dei tui, dabis de regali gazofilacio. et 21
ego quidem rex Artaxerses praecepi custodibus thesaurorum
Syriae et Foenicis, ut quaecumque scripserit Ezras sacerdos et
lector legis Domini excelsi, diligenter detur ei usque ad ar-
genti talenta centum, similiter autem et usque ad frumenti 22
modios centum et vini amphoras centum, et alia quaecumque
abundant sine taxatione. omnia secundum Dei legem fiant 23
Deo altissimo, ne qua forte exsurgat ira in regno regis et fi-
liorum eius. vobis autem dicitur, ut omnibus sacerdotibus et 24
Levitis et sacris cantoribus templi et ianitoribus et servis tem-
pli et scribis templi huius nullum tributum neque ulla alia 25
indictio inrogetur, nec habeat quisque potestatem obicere eis
quicquam. tu autem Ezras, secundum sapientiam Dei con- 26
stitue iudices et arbitros in tota Syria et Foenice, et omnes
qui legem Dei tui noverunt docebis, ut quotquot transgres- 27
si fuerint legem, diligenter plectantur sive morte sive cruciatu
sive etiam pecuniae multatione vel abductione. et dixit Ez- 28
ras scriba: benedictus Dominus patrum meorum, qui dedit
haec in cor regis, clarificare domum suam quae est in Hierusa-
lem, et me honorificavit in conspectu regis et consiliariorum 29
et amicorum eius et purpuratorum eius. et ego constans ani- 30
mo factus sum secundum opitulationem Domini Dei mei, et
congregavi ex Israhel viros, ut simul ascenderent mecum. et 31
hii sunt praepositi secundum suas patrias et principatus por-

tionales eorum, qui mecum ascenderunt de Babylonia in regno
 32 Artaxersis regis : ex filiis Phares Gersomus, ex filiis Iemarut
 33 Amielus, filiorum David Attus filius Seceliae, ex filiis Phares
 Zaccharias et cum eo reversi sunt viri centum quinquaginta,
 34 ex filiis ductoris Moab Ilionas Zaraei et cum ipso viri ducenti
 35 , ex filiis Zathues Iechonias Zetheeli et cum ipso viri ducenti,
 ex filiis Addeni filius Ionathae et cum ipso viri ducenti quin-
 36 quaginta, ex filiis Olam Aesias Gotholiae et cum ipso viri
 37 septuaginta, ex filiis Safatiae Zarias Micheli et cum ipso viri
 38 octoginta, ex filiis Iob Abdias Iezeli et cum ipso viri ducenti
 39 duodecim, ex filiis Baniae Salimoth filius Iosaphiae et cum
 40 ipso viri centum sexaginta, ex filiis Beer Zaccharias Bebei et
 41 cum ipso viri ducenti octo, ex filiis Asath Iochannes Aca-
 42 riae et cum ipso viri centum decem ex filiis Adonicam ipsis
 postremis, et haec sunt nomina eorum: Elifalam filius Iebel
 et Sameas et cum ipso viri septuaginta, ex filiis Banae filius
 43 Zaccuri et cum ipso viri septuaginta . et congregavi eos ad
 fluvium qui dicitur Thia, et metati illic sumus triduo, et re-
 44 cognovi eos. et ex filiis sacerdotum et Levitarum non inveni
 45 illic. et misi ad Eleazarum et Eccelom et Masman et Ma-
 loban et Enaatam et Sameam et Ioribum Natham Ennagan
 46 Zacchariam et Mosolamun, ipsos ductores et peritos. et dixi
 eis ut venirent ad Luddeum ductorem , qui erat apud locum
 47 gazofilacii. et mandavi eis ut dicerent Luddeo et fratribus
 eius et illis qui erant in gazofilacio, ut mitterent nobis eos qui
 48 sacerdotio fungerentur in domo Domini Dei nostri. et ad-
 duxerunt nobis secundum manum validam Domini Dei nostri
 viros peritos ex filiis Moolli filii Levi filii Israhel, Sebebian et
 49 filios et fratres qui erant decem et octo, Asbian et Annun
 50 ex filiis filiorum Chananei et filii eorum viri viginti et ex his
 qui in templo serviebant, quos dedit David et ipsi principes
 ad operationem Levitis, templo servientium ducenti viginti.
 51 omnium nomina significata sunt in scripturis. et vovi illic
 ieiunium iuvenibus in conspectu Domini Dei nostri , ut quae-
 rerem ab eo bonum iter nobis et qui nobiscum erant ex filiis
 52 et pecoribus propter insidias. erubui enim petere regem pe-
 dites et equites in comitatu, tutelae gratia contra adversarios

nostros. diximus enim regi, quoniam virtus Domini erit cum 53
eis qui inquirunt eum in omni affectu . et iterum depreca- 54
ti sumus Dominum Deum nostrum secundum haec, quem et
propitium habuimus, et compotes facti sumus Domini nostri.
et separavi ex plebis praepositis et sacerdotibus templi viros 55
duodecim, et Sedebian et Asamian et cum eis ex fratribus eo-
rum viros decem. et adpendi eis argentum et aurum et vasa 56
sacerdotalia domus Domini Dei nostri, quae donaverat rex et
consiliarii eius et principes et omnis Israhel. et cum adpen- 57
dissem, tradidi argenti talenta centum quinquaginta et vasa
argentea talentorum centum et auri talenta centum et vaso- 58
rum aureorum species viginti et vasa aerea de bono aeramento
splendentia duodecim auri speciem reddentia. et dixi eis: et 59
vos sancti estis Domino, et vasa quae sunt sancta et aurum et
argentum votum est Domino Deo patrum nostrorum. vigilate 60
et custodite, donec tradatis ex plebis praepositis et sacerdoti-
bus et Levitis et principibus civitatum Israhel in Hierusalem
in pastoforio domus Domini Dei nostri. et hii qui susceperunt 61
sacerdotes et Levitae aurum et argentum et vasa quae erant
in Hierusalem intulerunt in templum Domini. et promovimus 62
a fluvio Thia die duodecima mensis primi, usquequo introivi-
mus in Hierusalem secundum potentem manum Domini Dei
nostri , quae super nos erat et liberavit nos ab omnibus inimi-
cis nostris et venimus in Hierusalem . et cum factus fuisset 63
tertius dies, quarta autem die ponderatum aurum et argen-
tum traditum est in domo Domini Dei nostri Marimoth filio
Iori sacerdoti. et cum ipso erat Eleazar filius Finees, et erant 64
cum ipsis Iosabodus filius Iesu et Moedias Banni filius Levitae.
ad numerum et ad pondus universa et scriptum est pondus 65
ipsorum eadem hora. qui autem venerunt ex captivitate, ob- 66
tulerunt sacrificium Domini Israhel tauros duodecim pro omni
Israhel arietes octoginta sex, agnos septuaginta duos, hircos 67
pro peccato duodecim, et pro salute vaccas duodecim, omnia
sacrificium Domini. et relegerunt praecepta regis regalibus 68
dispensatoribus et subregulis Coelensyriae et Foenicis, et ho-
nificaverunt gentem et templum Domini. et consummatis 69
his accesserunt ad me praepositi dicentes: non segregaverunt

70 genus Israhel et principes et sacerdotes et Levitae et alienige-
nae gentes et nationes terrae immunditias suas a Chananeis et
Hettheis et Ferezeis et Iebuseis et Moabitis et Aegyptiis et Idu-
71 meis. coniuncti enim sunt filiabus eorum et ipsi et filii eorum,
et commixtum est semen sanctum alienigenis gentibus terrae
et participes erant praepositi et magistratus iniquitatis huius
72 ab initio ipsius rei . et mox ut audivi ista, conscidi vestimen-
ta et sacram tunicam, et lacerans capillos capitis et barbam
73 sedi dolens et maestus. et convenerunt ad me quotquot tunc
movebantur in verbo Domini Dei Israhel, me lugente super ini-
quitate istam. et sedebam tristis usque ad vespertinum sac-
74 rificium . et surgens a ieiunio, conscissa habens vestimenta
et sacram tunicam, ingeniculans et extendens manus ad Domi-
75 num dicebam: Domine, confusus sum et reveritus sum ante
76 faciem tuam. peccata enim nostra multiplicata sunt super ca-
pita nostra, et iniquitates nostrae exaltatae sunt usque ad cae-
77 lum, quoniam a temporibus patrum nostrorum sumus in ma-
78 gno peccato usque in hunc diem . et propter peccata nostra
et patrum nostrorum sumus traditi cum fratribus nostris et
cum sacerdotibus nostris regibus terrae in gladium et captivi-
tatem et depraedationem cum confusione usque in hodiernum
79 diem. et nunc quantum est quod contigit nobis misericordia
abs te, Domine Deus, derelinquere nobis radicem et nomen in
80 locum sanctificationis tuae, detegere luminare nostrum in do-
mo Domini Dei nostri, dare nobis cibum in tempore servitutis
81 nostrae. et cum serviremus, non sumus derelicti a Domino
Deo nostro, sed constituit nos in gratia penes reges Persa-
82 rum, dare nobis cibum et clarificare templum Domini nostri
et aedificare deserta Sion, dare nobis stabilitatem in Iudaea
83 et in Hierusalem. et nunc quid dicemus , Domine, habentes
haec? transgressi enim sumus praecepta tua, quae dedisti in
84 manus puerorum tuorum prophetarum dicens quoniam ter-
ra, in quam introistis possidere hereditatem eius, terra polluta
est coinquinationibus alienigenarum terrae, et immunditiae il-
85 lorum repleverunt eam totam immunditia sua. et nunc filias
vestras non coniungetis filiis illorum, et filias eorum non acci-
86 pietis filiis vestris. et non inquiretis pacem habere cum illis

omni tempore, ut invalescentes manducetis optima terrae, et hereditatem distribuatis filiis vestris usque in aevum. et quae 87 contingunt nobis, omnia fiunt propter opera nostra maligna et magna peccata nostra. et dedisti nobis talem radicem, et 88 rursum reversi sumus transgredi legitima tua, uti commisceremur inmunditiae alienigenarum gentium terrae huius. nonne 89 irasceris nobis perdere nos, quoadusque non relinquatur radix et nomen nostrum? Domine Deus Israhel, verax es derelicta 90 enim est radix usque in hodiernum diem, ecce nunc sumus 91 in conspectu tuo in iniquitatibus nostris non est enim adhuc stare ante te in his. et cum adorando confiteretur Ezras flens 92 humi prostratus ante templum, congregati sunt ante eum ex Hierusalem turba magna valde, viri et mulieres et iuvenes et iuenculae. fletus enim erat magnus in ipsa multitudine. et 93 cum clamasset Iechonias Ieeli ex filiis Israhel, dixit Ezrae: nos in Dominum peccavimus, quod conlocavimus nobis in matrimonium mulieres alienigenas ex gentibus terrae. et nunc est 94 super omnem Israhel. in his ergo sit iusiurandum ad Dominum, expellere omnes uxores nostras quae ex alienigenis sunt cum filiis earum, sicut tibi decretum est a maioribus secundum 95 legem Domini. exsurgens explica, ad te enim spectat hoc negotium, et nos tecum sumus. viriliter fac. et exsurgens Ezras 97 adiuravit principes sacerdotum et Levitas et omnem Israhel facere secundum haec, et iuraverunt.

et exsurgens Ezras ab ante atrium templi, abiit in pastorium Ionathae filii Nasibi. et hospitatus illic, non gustavit panem nec aquam bibit, lugens super iniquitates multitudinis. et facta est praedicatio in omni Iudaea et in Hierusalem 3 omnibus qui erant ex captivitate congregari in Hierusalem et 4 quicumque non occurrerit biduo aut triduo diei secundum iudicium adsidentium seniorum, tollentur facultates eius, et ipse alienus iudicabitur a multitudine captivitatis. et congregati sunt omnes qui erant ex tribu Iuda et Benjamin in tribus diebus in Hierusalem hic mensis est nonus, vicesima mensis. et adsedit omnis multitudo in area templi, trementes propter 6 hiemem praesentem. et exsurgens Ezras dixit illis: vos inique 7 fecistis conlocando vobis in matrimonium uxores alienigenas, **IX**

8 ut adderetis ad peccata Israhel. et nunc date confessionem et
9 magnificentiam Domino Deo patrum nostrorum, et perficite
voluntatem ipsius et discedite a gentibus terrae et ab uxoribus
10 alienigenis. et clamavit omnis multitudo et dixerunt magna
11 voce: sicut dixisti faciemus. sed quoniam multitudo magna
est, et tempus hiberni est et non possumus in subdiali parte
stare, et hoc opus non est nobis unius diei neque bidui,
12 multum in his peccavimus, stent praepositi multitudinis et
omnes qui nobiscum inhabitant et quotquot habent apud se
13 uxores alienigenas, et adsistant accepto tempore et ex omni
loco presbyteri et iudices, usquequo solvant iram Domini
14 negotii huius. Ionatha autem filius Ezeli et Ozias Thochani
susceperunt secundum haec, et Bosoramus et Levis et Sabba-
15 theus simul cooperati sunt cum illis. et fecerunt secundum
16 haec omnia universi qui erant ex captivitate. et elegit si-
bi viros Ezras sacerdos, principes magnos de patribus eorum
secundum nomina, et consederunt novilunio mensis decimi ex-
17 aminare negotium istud. et determinatum est de viris qui
habebant uxores alienigenas usque ad neomenia primi mensis.
18 et inventi sunt ex sacerdotibus commixti qui habebant alie-
nigenas uxores: ex filiis Iesu filii Iosedech et fratribus eius
19 Maseas et Eliezerus et Ioribus et Ioadeus. et iniecerunt manus
, ut expellerent uxores suas, et ad litandum in exoratione arie-
21 tem pro ignorantia sua. et ex filiis Emmeri Maseas et Esses
22 et Ieel et Azarias. et ex filiis Fosor Elionia, Assias, Ismahelus
23 et Nathanaelus, Ioceddeus et Talsas. et ex Levitis Iozabds
et Semeis et Colius et Calitas et Fatheas et Coluas et Elionas.
24, 25 ex sacris cantoribus Eliasubus Zaccurus. ex ostiariis Sallumus
26 et Tolbanes. et ex Israhel: ex filiis Foroos Ieremias et Ieddias
et Melchias et Mielus et Eleazarus et Iemmebias et Baninas.
27 et ex filiis Iolam Mamthanas et Zaccharias, Iezrelus et Iobdius
28 et Herimoth et Helias. et ex filiis Zathom Eliadas et Eliasimus
29 et Othias et Larimoth et Zabds et Zebedias. et ex filiis Bebe
30 Iohannes et Ananias et Zabdias et Emethis. et ex filiis Banni
Olamus et Malluchus et Ieddaeus et Iasub et Asubus et Hierimoth.
31 et ex filiis Addin Naathus et Moosias et Calchurus et
Raanas et Baseas, Mathathias et Beseel et Bonus et Manas-

ses. et ex filiis Nuae Noneas et Aseas et Melchias et Sameas 32
 et Simon, Beniamin et Malchus et Marras. et ex filiis Asom 33
 Carianeus, Mathathias et Bannus et Elifalat et Manasses et
 Semei. et ex filiis Banni Ieremias et Moodias et Abramus 34
 et Ioel et Baneas et Pelias et Ionas et Marimoth et Eliasib et
 Mathaneus et Eliasis et Zorisas et Diaelus et Samedius et Sam-
 bris et Iosephus. et ex filiis Nobaei Idaelus et Mathathias et 35
 Sabadus et Zetheda Sednu et Iessei Baneas. omnes isti con- 36
 iunxerunt sibi uxores alienigenas, et dimiserunt eas cum filiis.
 et inhabitaverunt sacerdotes et Levitae et qui erant ex Israhel 37
 in Hierusalem et in tota regione una novilunio mensis septimi,
 et erant filii Israhel in commorationibus suis. et congregata 38
 est omnis multitudo simul in aream quae est ab oriente por-
 tae sacrae. et dixerunt Ezrae pontifici et lectori, ut adferret 39
 legem Moysi quae tradita est a Domino Deo Israhel. et adtu- 40
 lit Ezras pontifex legem omni multitudini eorum a viro usque
 ad mulierem et omnibus sacerdotibus, audire legem novilu-
 nio mensis septimi. et legebat in area quae est ante sacram 41
 portam templi a prima luce usque ad vesperam coram viris
 et mulieribus, et dederunt omnes sensum ad legem. et stetit 42
 Ezras sacerdos et lector legis super ligneum tribunal quod
 fabricatum erat. et steterunt ad eum Mathathias, Samus, 43
 Ananias, Azarias, Urias, Ezechias, et Balsamus ad dexteram,
 et ad sinistram Faldeus, Misael, Malachias, Abustassabus, Na- 44
 badius et Zaccharias et adsumpsit Ezras librum coram omni 45
 multitudine praesidebat enim in gloria in conspectu omnium.
 et cum absolvisset legem, omnes recti steterunt. et benedixit 46
 Ezras Dominum Deum altissimum, Deum Sabaoth omnipotentem.
 et respondit omnis populus: amen . et elevatis susum 47
 manibus procidentes in terram adoraverunt Dominum . Iesus 48
 et Banaeus et Sarabias et Iadinus et Accubus et Sabbateus
 et Calites et Azarias et Ioradus et Ananias et Filias, Levitae
 qui docebant legem Domini et in multitudine legebant legem 49
 Domini, et praeferebant singuli eos qui intellegebant lectio-
 nem. et dixit Attarates Ezrae pontifici et lectori et Levitis 50
 qui docebant multitudinem dicens: dies hic est sanctus Do- 51
 mino. et omnes flebant, cum audissent legem. digressi ergo 52

manducate pinguissima quaeque et bibite dulcissima quaeque
53 et mittite munera his qui non habent. sanctus est enim dies
Domini, et nolite maesti esse, Dominus enim clarificavit vos.
54 et Levitae denuntiabant in publico omnibus dicentes: dies hic
55 sanctus est, nolite maesti esse. et abierunt omnes manduca-
re et bibere et epulari et dare munera his qui non habent ut
epulentur . magnifice enim sunt exaltati verbis quibus edoc-
56 ti sunt. et congregati sunt universi in Hierusalem, celebrare
laetitiam secundum testamentum Domini Dei Israhel.

EZRA.

Sn anno primo Cyri regis Persarum ut conpleretur **I**
verbum Domini ex ore Hieremiae suscitavit Domi-
nus spiritum Cyri regis Persarum et transduxit vo-
cem in universo regno suo etiam per scripturam di-
cens haec dicit Cyrus rex Persarum omnia regna terrae dedit **2**
mihi Dominus Deus caeli et ipse praecepit mihi ut aedifica-
rem ei domum in Hierusalem quae est in Iudaea quis est in **3**
vobis de universo populo eius sit Deus illius cum ipso ascen-
dat Hierusalem quae est in Iudaea et aedificet domum Domini
Dei Israhel ipse est Deus qui est in Hierusalem et omnes reli- **4**
qui in cunctis locis ubicumque habitant adiuvent eum viri de
loco suo argento et auro et substantia et pecoribus excepto
quod voluntarie offerunt templo Dei quod est in Hierusalem
et surrexerunt principes patrum de Iuda et Benjamin et sa- **5**
cerdotes et Levitae omnis cuius suscitavit Deus spiritum ut
ascenderent ad aedificandum templum Domini quod erat in
Hierusalem universique qui erant in circuitu adiuverunt ma- **6**
nus eorum in vasis argenteis et aureis in substantia in iumentis
in supellectili exceptis his quae sponte obtulerunt rex quoque **7**
Cyrus protulit vasa templi Domini quae tulerat Nabuchodo-
nosor de Hierusalem et posuerat ea in templo dei sui protu- **8**
lit autem ea Cyrus rex Persarum per manum Mitridatis filii
Gazabar et adnumeravit ea Sasabassar principi Iudae et hic **9**
est numerus eorum fialae aureae triginta fialae argenteae mille
cultri viginti novem scyphi aurei triginta scyphi argentei se- **10**
cundi quadringenti decem vasa alia mille omnia vasa aurea et **11**
argentea quinque milia quadringenta universa tulit Sasabas-
sar cum his qui ascendebant de transmigratione Babylonis in
Hierusalem

hii sunt autem filii provinciae qui ascenderunt de captivitate **II**
quam transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylo-
nem et reversi sunt in Hierusalem et Iudam unusquisque in ci-
vitatem suam qui venerunt cum Zorobabel Hiesua Neemia Sa- **2**

raia Rahelaia Mardochai Belsan Mesphar Beguai Reum Baana
 3 numerus virorum populi Israhel filii Pharos duo milia centum
 4, 5 septuaginta duo filii Sephetia trecenti septuaginta duo filii
 6 Area septingenti septuaginta quinque filii Phaethmoab filio-
 7 rum Iosue Ioab duo milia octingenti duodecim filii Helam
 8 mille ducenti quinquaginta quattuor filii Zeththua nongenti
 9, 10 quadraginta quinque filii Zacchai septingenti sexaginta filii
 11 Bani sescenti quadraginta duo filii Bebai sescenti viginti tres
 12, 13 filii Azgad mille ducenti viginti duo filii Adonicam sescen-
 14, 15 ti sexaginta sex filii Beguai duo milia quinquaginta sex filii
 16 Adin quadringenti quinquaginta quattuor filii Ater qui erant
 17, 18 ex Hiezechia nonaginta octo filii Besai trecenti viginti tres fi-
 19, 20 lii Iora centum duodecim filii Asom ducenti viginti tres filii
 21 Gebbar nonaginta quinque filii Bethleem centum viginti tres
 22, 23 viri Netupha quinquaginta sex viri Anathoth centum viginti
 24, 25 octo filii Azmaveth quadraginta duo filii Cariathiarim Caep-
 26 phira et Beroth septingenti quadraginta tres filii Arama et
 27 Gaba sescenti viginti unus viri Machmas centum viginti duo
 28, 29 viri Bethel et Gai ducenti viginti tres filii Nebo quinquaginta
 30, 31 duo filii Megbis centum quinquaginta sex filii Helam alterius
 32 mille ducenti quinquaginta quattuor filii Arim trecenti viginti
 33, 34 filii Lod Adid et Ono septingenti viginti quinque filii Hiericho
 35 trecenti quadraginta quinque filii Sennaa tria milia sescenti
 36 triginta sacerdotes filii Idaia in domo Hiesue nongenti sep-
 37, 38 tuaginta tres filii Emmer mille quinquaginta duo filii Phes-
 39 sur mille ducenti quadraginta septem filii Arim mille decem
 40 et septem Levitae filii Hiesue et Cedmihel filiorum Odevia
 41 septuaginta quattuor cantores filii Asaph centum viginti octo
 42 filii ianitorum filii Sellum filii Ater filii Telmon filii Accub filii
 43 Atita filii Sobai universi centum triginta novem Nathinnei filii
 44 Sia filii Asupha filii Tebbaoth filii Ceros filii Siaa filii Phadon
 45, 46 filii Levana filii Agaba filii Accub filii Agab filii Selmai filii
 47, 48 Anan filii Gaddel filii Gaer filii Rahaia filii Rasin filii Necho-
 49, 50 da filii Gazem filii Aza filii Phasea filii Besee filii Asenaa filii
 51, 52 Munim filii Nephusim filii Becbuc filii Acupha filii Arur filii
 53 Besluth filii Maida filii Arsa filii Bercos filii Sisara filii Thema
 54, 55 filii Nasia filii Atupha filii servorum Salomonis filii Sotei filii

Suphereth filii Pharuda filii Iala filii Dercon filii Gedel filii 56, 57
 Saphatia filii Athil filii Phocereth qui erant de Asebaim filii
 Ammi omnes Nathinnei et filii servorum Salomonis trecenti 58
 nonaginta duo et hii qui ascenderunt de Thelmela Thelarsa 59
 Cherub et Don et Mer et non potuerunt indicare domum
 patrum suorum et semen suum utrum ex Israhel essent filii 60
 Delaia filii Tobia filii Necoda sescenti quinquaginta duo et de 61
 filiis sacerdotum filii Obia filii Accos filii Berzellai qui accepit
 de filiabus Berzellai Galaditis uxorem et vocatus est nomine 62
 eorum hii quaesierunt scripturam genealogiae suae et non in- 63
 venerunt et eiecti sunt de sacerdotio et dixit Athersatha eis ut
 non comederent de sancto sanctorum donec surgeret sacerdos 64
 doctus atque perfectus omnis multitudo quasi unus quadra- 65
 ginta duo milia trecenti sexaginta exceptis servis eorum et
 ancillis qui erant septem milia trecenti triginta septem et in 66
 ipsis cantores atque cantrices ducentae equi eorum septingen- 67
 ti triginta sex muli eorum ducenti quadraginta quinque cameli 68
 eorum quadringenti triginta quinque asini eorum sex milia sep-
 tingenti viginti et de principibus patrum cum ingrederentur 69
 templum Domini quod est in Hierusalem sponte obtulerunt in
 domum Dei ad extruendam eam in loco suo secundum vires 69
 suas dederunt in inpensas operis auri solidos sexaginta milia et
 mille argenti minas quinque milia et vestes sacerdotales cen-
 tum habitaverunt ergo sacerdotes et Levitae et de populo et 70
 cantores et ianitores et Nathinnei in urbibus suis universusque
 Israhel in civitatibus suis

iamque venerat mensis septimus et erant filii Israhel in ci- **III**
 vitatibus suis congregatus est ergo populus quasi vir unus in
 Hierusalem et surrexit Iosue filius Iosedech et fratres eius sa- 2
 cerdotes et Zorobabel filius Salathihel et fratres eius et aedifi-
 caverunt altare Dei Israhel ut offerrent in eo holocaustomata
 sicut scriptum est in lege Mosi viri Dei conlocaverunt au- 3
 tem altare super bases suas deterrentibus eos per circuitum
 populis terrarum et obtulerunt super illud holocaustum Do- 4
 mino mane et vespere feceruntque sollemnitatem tabernacu-
 lorum sicut scriptum est et holocaustum diebus singulis per
 ordinem secundum praeceptum opus diei in die suo et post 5

haec holocaustum iuge tam in kalendis quam in universis sollemnitatibus Domini quae erant consecratae et in omnibus in quibus ultro offerebatur munus Deo a primo die mensis septimi coeperunt offerre holocaustum Domino porro templum Dei fundatum necdum erat dederunt autem pecunias latomis et cementariis cibum quoque et potum et oleum Sidoniis Tyriisque ut deferrent ligna cedrina de Libano ad mare Ioppes iuxta quod praeceperat Cyrus rex Persarum eis anno autem secundo adventus eorum ad templum Dei in Hierusalem mense secundo coeperunt Zorobabel filius Salathiel et Iosue filius Iosedech et reliqui de fratribus eorum sacerdotes et Levitae et omnes qui venerant de captivitate in Hierusalem et constituerunt Levitas a viginti annis et supra ut urguerent opus Domini stetitque Iosue filii eius et fratres eius Cedmihel et filii eius et filii Iuda quasi unus ut instarent super eos qui faciebant opus in templo Dei filii Enadad filii eorum et fratres eorum Levitae fundato igitur a cementariis templo Domini steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis et Levitae filii Asaph in cymbalis ut laudarent Deum per manus David regis Israhel et concinebant in hymnis et confessione Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius super Israhel omnis quoque populus vociferabatur clamore magno in laudando Dominum eo quod fundatum esset templum Domini plurimi etiam de sacerdotibus et Levitis et principes patrum seniores qui viderant templum prius cum fundatum esset et hoc templum in oculis eorum flebant voce magna et multi vociferantes in laetitia elevabant vocem nec poterat quisquam agnoscere vocem clamoris laetantium et vocem fletus populi commixtim enim populus vociferabatur clamore magno et vox audiebatur procul

IV audierunt autem hostes Iudae et Benjamin quia filii captivitatis aedificarent templum Domino Deo Israhel et accedentes ad Zorobabel et ad principes patrum dixerunt eis aedificemus vobiscum quia ita ut vos quaerimus Deum vestrum ecce nos immolamus victimas ex diebus Asoraddan regis Assur qui adduxit nos huc et dixit eis Zorobabel et Iosue et reliqui principes patrum Israhel non est vobis et nobis ut ae-

dificemus domum Deo nostro sed nos ipsi soli aedificabimus
Domino Deo nostro sicut praecepit nobis rex Cyrus rex Per-
sarum factum est igitur ut populus terrae inpediret manus 4
populi Iudae et turbaret eos in aedificando conduxerunt quo- 5
que adversum eos consiliatores ut destruerent consilium eorum
omnibus diebus Cyri regis Persarum et usque ad regnum Da-
rii regis Persarum in regno autem Asueri principio regni eius 6
scripserunt accusationem adversum habitatores Iudae et Hie-
rusalem et in diebus Artaxersis scripsit Beselam Mitridatis 7
et Tabel et reliqui qui erant in consilio eorum ad Artaxer-
sen regem Persarum epistula autem accusationis scripta erat
syriace et legebatur sermone syro Reum Beelteem et Samsai 8
scriba scripserunt epistolam unam de Hierusalem Artaxersi
regi huiusmodi Reum Beelteem et Samsai scriba et reliqui 9
consiliatores eorum Dinei et Apharsathei Terphalei Apharsei
Erchuei Babylonii Susannechei Deaei Aelamitae et ceteri de 10
gentibus quas transtulit Asennaphar magnus et gloriosus et
habitare eas fecit in civitatibus Samariae et in reliquis regio-
nibus trans Flumen in pace hoc est exemplar epistolae quam 11
miserunt ad eum Artaxersi regi servi tui viri qui sunt trans
Fluvium salutem dicunt notum sit regi quia Iudaei qui ascen- 12
derunt a te ad nos venerunt in Hierusalem civitatem rebellem
et pessimam quam aedificant extruentes muros eius et parie-
tes componentes nunc igitur notum sit regi quia si civitas illa 13
aedificata fuerit et muri eius instaurati tributum et vectigal
et annuos redditus non dabunt et usque ad reges haec noxa
perveniet nos ergo memores salis quod in palatio comedimus 14
et quia laesiones regis videre nefas ducimus idcirco misimus
et nuntiavimus regi ut recenseas in libris historiarum patrum 15
tuorum et invenies scriptum in commentariis et scies quoniam
urbs illa urbs rebellis est et nocens regibus et provinciis et bel-
la concitant in ea ex diebus antiquis quam ob rem et civitas
ipsa destructa est nuntiamus nos regi quoniam si civitas illa 16
aedificata fuerit et muri ipsius instaurati possessionem trans
Fluvium non habebis verbum misit rex ad Reum Beelteem 17
et Samsai scribam et ad reliquos qui erant in consilio eorum
habitatores Samariae et ceteris trans Fluvium salutem dicens

18 et pacem accusationem quam misistis ad nos manifeste lecta
19 est coram me et a me praeceptum est et recensuerunt in-
veneruntque quoniam civitas illa a diebus antiquis adversum
20 reges rebellat et seditiones et proelia concitantur in ea nam
et reges fortissimi fuerunt in Hierusalem qui et dominati sunt
omni regioni quae trans Fluvium est tributum quoque et vec-
21 tugal et reditus accipiebant nunc ergo audite sententiam ut
prohibeatis viros illos et urbs illa non aedificetur donec si for-
22 te a me iussum fuerit videte ne neglegenter hoc impleatis et
23 paulatim crescat malum contra reges itaque exemplum edicti
Artaxersis regis lectum est coram Reum et Samsai scriba et
consiliariis eorum et abierunt festini in Hierusalem ad Iudaeos
24 et prohibuerunt eos in brachio et robore tunc intermissum est
opus domus Dei in Hierusalem et non fiebat usque ad annum
secundum regni Darii regis Persarum

V prophetaverunt autem Aggeus propheta et Zaccharias filius
Addo prophetantes ad Iudaeos qui erant in Iudaea et Hierusa-
2 lem in nomine Dei Israhel tunc surrexerunt Zorobabel filius
Salathihel et Iosue filius Iosedech et coeperunt aedificare tem-
plum Dei in Hierusalem et cum eis prophetae Dei adiuvantes
3 eos in ipso tempore venit ad eos Tatannai qui erat dux trans
Flumen et Starbuzannai et consilarii eorum sicque dixerunt
eis quis dedit vobis consilium ut domum hanc aedificaretis et
4 muros hos instauraretis ad quod respondimus eis quae essent
5 nomina hominum auctorum illius aedificationis oculus autem
Dei eorum factus est super senes Iudaeorum et non potuerunt
inhibere eos placuitque ut res ad Darium referretur et tunc
6 satisfacerent adversus accusationem illam exemplar epistulae
quam misit Tatannai dux regionis trans Flumen et Starbuzan-
nai et consiliatores eius Apharsacei qui erant trans Flumen
7 ad Darium regem sermo quem miserant ei sic scriptus erat
8 Dario regi pax omnis notum sit regi isse nos ad Iudaeam pro-
vinciam ad domum Dei magni quae aedificatur lapide inpolito
et ligna ponuntur in parietibus opusque illud diligenter extrui-
9 tur et crescit in manibus eorum interrogavimus ergo senes
illos et ita diximus eis quis dedit vobis potestatem ut domum
10 hanc aedificaretis et muros instauraretis sed et nomina eorum

quaesivimus ab eis ut nuntiaremus tibi quae scripsimus nomi-
na virorum qui sunt principes in eis huiuscemodi autem ser- 11
monem responderunt nobis dicentes nos sumus servi Dei caeli
et terrae et aedificamus templum quod erat extractum ante
hos annos multos quodque rex Israhel magnus aedificaverat
et extruxerat postquam autem ad iracundiam provocaverunt 12
patres nostri Deum caeli et tradidit eos in manu Nabuchodo-
nosor regis Babylonis Chaldei domum quoque hanc destruxit
et populum eius transtulit in Babylonem anno autem primo 13
Cyri regis Babylonis Cyrus rex proposuit edictum ut domus
Dei aedificaretur nam et vasa templi Dei aurea et argentea 14
quae Nabuchodonosor tulerat de templo quod erat in Hieru-
salem et asportaverat ea in templum Babylonis protulit Cy-
rus rex de templo Babylonis et data sunt Sasabassar vocabulo
quem et principem constituit dixitque ei haec vasa tolle et 15
vade et pone ea in templo quod est in Hierusalem et domus
Dei aedificetur in loco suo tunc itaque Sasabassar ille venit et 16
posuit fundamenta templi Dei in Hierusalem et ex eo tempore
usque nunc aedificatur et necdum completum est nunc ergo 17
si videtur regi bonum recenseat in bibliotheca regis quae est
in Babylone utrumnam a Cyro rege iussum sit ut aedificaretur
domus Dei in Hierusalem et voluntatem regis super hac re
mittat ad nos

tunc Darius rex praecepit et recensuerunt in bibliotheca **VI**
librorum qui erant repositi in Babylone et inventum est in 2
Ecbathanis quod est castrum in Madena provincia volumen
unum talisque scriptus erat in eo commentarius anno primo 3
Cyri regis Cyrus rex decrevit ut domus Dei quae est in Hieru-
salem aedificaretur in loco ubi immolent hostias et ut ponant
fundamenta subportantia altitudinem cubitorum sexaginta et
latitudinem cubitorum sexaginta ordines de lapidibus inpoli- 4
tis tres et sic ordines de lignis novis sumptus autem de domo
regis dabuntur sed et vasa templi Dei aurea et argentea quae 5
Nabuchodonosor tulerat de templo Hierusalem et adtulerat ea
in Babylonem reddantur et referantur in templo Hierusalem
in locum suum quae et posita sunt in templo Dei nunc er- 6
go Tatannai dux regionis quae est trans Flumen Starbuzannai

et consilarii vestri Apharsacei qui estis trans Flumen procul
7 recedite ab illis et dimittite fieri templum Dei illud a duce
Iudaeorum et a senioribus eorum domum Dei illam aedificent
8 in loco suo sed et a me praeceptum est quid oporteat fieri
a presbyteris Iudaeorum illis ut aedificetur domus Dei scilicet
ut de arca regis id est de tributis quae dantur de regione
trans Flumen studiose sumptus dentur viris illis ne impediatur
9 opus quod si necesse fuerit et vitulos et agnos et hedos in
holocaustum Deo caeli frumentum sal vinum et oleum secundum
ritum sacerdotum qui sunt in Hierusalem detur eis per
10 dies singulos ne sit in aliquo querimonia et offerant oblationes
11 Deo caeli orentque pro vita regis et filiorum eius a me ergo
positum est decretum ut omnis homo qui hanc mutaverit ius-
sionem tollatur lignum de domo ipsius et erigatur et configatur
12 in eo domus autem eius publicetur Deus autem qui habitare
fecit nomen suum ibi dissipet omnia regna et populum qui
extenderit manum suam ut repugnet et dissipet domum Dei
illam quae est in Hierusalem ego Darius statui decretum quod
13 studiose impleri volo igitur Tatannai dux regionis trans Flu-
men et Starbuzannai et consilarii eius secundum quod prae-
14 ceperat Darius rex sic diligenter executi sunt seniores autem
Iudaeorum aedificabant et prosperabantur iuxta prophetiam
Aggei prophetae et Zacchariae filii Addo et aedificaverunt et
construxerunt iubente Deo Israhel et iubente Cyro et Dario
15 et Artarxerse regibus Persarum et compleverunt domum Dei
istam usque ad diem tertium mensis adar qui est annus sex-
16 tus regni Darii regis fecerunt autem filii Israhel sacerdotes et
Levitae et reliqui filiorum transmigrationis dedicationem do-
17 mus Dei in gaudio et obtulerunt in dedicationem domus Dei
vitulos centum arietes ducentos agnos quadringentos hircos cap-
rarum pro peccato totius Israhel duodecim iuxta numerum
18 tribuum Israhel et statuerunt sacerdotes in ordinibus suis et
Levitas in vicibus suis super opera Dei in Hierusalem sicut
19 scriptum est in libro Mosi fecerunt autem filii transmigra-
20 tionis pascha quartadecima die mensis primi purificati enim
fuerant sacerdotes et Levitae quasi unus omnes mundi ad im-
molandum pascha universis filiis transmigrationis et fratribus

suis sacerdotibus et sibi et comederunt filii Israhel qui rever- 21
 si fuerant de transmigracione et omnis qui se separaverat a
 coinquinatione gentium terrae ad eos ut quaererent Dominum
 Deum Israhel et fecerunt sollemnitatem azymorum septem 22
 diebus in laetitia quoniam laetificaverat eos Dominus et con-
 verterat cor regis Assur ad eos ut adiuveret manus eorum in
 opere domus Domini Dei Israhel

post haec autem verba in regno Artaxersis regis Persarum **VII**
 Ezras filius Saraiae filii Azariae filii Helciae filii Sellum filii Sa- 2
 doc filii Aчитob filii Amariae filii Azariae filii Maraioth filii 3, 4
 Zaraiae filii Ozi filii Bocci filii Abisue filii Finees filii Eleazar 5
 filii Aaron sacerdotis ab initio ipse Ezras ascendit de Babylo- 6
 ne et ipse scriba velox in lege Mosi quam dedit Dominus Deus
 Israhel et dedit ei rex secundum manum Domini Dei eius super
 eum omnem petitionem eius et ascenderunt de filiis Israhel 7
 et de filiis sacerdotum et de filiis Levitarum et de cantoribus
 et de ianitoribus et de Nathinneis in Hierusalem anno septi-
 mo Artaxersis regis et venerunt in Hierusalem mense quinto 8
 ipse est annus septimus regis quia in primo die mensis primi 9
 coepit ascendere de Babylo- ne et in primo mensis quinti venit
 in Hierusalem iuxta manum Dei sui bonam super se Ezras 10
 enim paravit cor suum ut investigaret legem Domini et faceret
 et doceret in Israhel praeceptum et iudicium hoc est autem 11
 exemplar epistulae edicti quod dedit rex Artaxersis Ezrae sacer-
 dotti scribae erudito in sermonibus et praeceptis Domini et
 caerimoniis eius in Israhel Artaxersis rex regum Ezrae sacer- 12
 dotti scribae legis Dei caeli doctissimo salutem a me decretum 13
 est ut cuicumque placuerit in regno meo de populo Israhel et
 de sacerdotibus eius et de Levitis ire in Hierusalem tecum vadat
 a facie enim regis et septem consiliatorum eius missus es 14
 ut visites Iudaeam et Hierusalem in lege Dei tui quae est in
 manu tua et ut feras argentum et aurum quod rex et consilia- 15
 tores eius sponte obtulerunt Deo Israhel cuius in Hierusalem
 tabernaculum est et omne argentum et aurum quodcumque 16
 inveneris in universa provincia Babylonis et populus offerre
 voluerit et de sacerdotibus qui sponte obtulerint domui Dei sui
 quae est in Hierusalem libere accipe et studiose eme de hac 17

pecunia vitulos arietes agnos et sacrificia et libamina eorum et offer ea super altare templi Dei vestri quod est in Hierusalem
18 sed et si quid tibi et fratribus tuis placuerit de reliquo argen-
19 to et auro ut faciatis iuxta voluntatem Dei vestri facite vasa
quoque quae dantur tibi in ministerium domus Dei tui trade
20 in conspectu Dei Hierusalem sed et cetera quibus opus fue-
rit in domo Dei tui quantumcumque necesse est ut expendas
21 dabis de thesauro et de fisco regis et a me ego Artarxersis
rex statui atque decrevi omnibus custodibus arcae publicae
qui sunt trans Flumen ut quodcumque petierit a vobis Ezras
22 sacerdos scriba legis Dei caeli absque mora detis usque ad
argenti talenta centum et usque ad frumenti choros centum
et usque ad vini batos centum et usque ad batos olei centum
23 sal vero absque mensura omne quod ad ritum Dei caeli per-
tinet tribuatur diligenter in domo Dei caeli ne forte irascatur
24 contra regnum regis et filiorum eius vobisque notum facimus
de universis sacerdotibus et Levitis cantoribus ianitoribus Na-
thinneis et ministris domus Dei huius ut vectigal et tributum
25 et annonas non habeatis potestatem inponendi super eos tu
autem Ezras secundum sapientiam Dei tui quae est in manu
tua constitue iudices et praesides ut iudicent omni populo qui
est trans Flumen his videlicet qui noverunt legem Dei tui sed
26 et inperitos docete libere et omnis qui non fecerit legem Dei
tui et legem regis diligenter iudicium erit de eo sive in mortem
sive in exilium sive in condemnationem substantiae eius vel
27 certe in carcerem benedictus Dominus Deus patrum nostro-
rum qui dedit hoc in corde regis ut glorificaret domum Domini
28 quae est in Hierusalem et in me inclinavit misericordiam cor-
ram rege et consiliatoribus eius et universis principibus regis
potentibus et ego confortatus manu Domini Dei mei quae erat
in me congregavi de Israhel principes qui ascenderent mecum

VIII hii sunt ergo principes familiarum et genealogia eorum qui
ascenderunt mecum in regno Artarxersis regis de Babylone
2 de filiis Finees Gersom de filiis Ithamar Danihel de filiis David
3 Attus de filiis Secheniae et de filiis Pharos Zaccharias et cum
4 eo numerati sunt viri centum quinquaginta de filiis Phaeth-
5 moab Helioenai filius Zareae et cum eo ducenti viri de filiis

Secheniae filius Hiezihel et cum eo trecenti viri de filiis Ad- 6
 den Abeth filius Ionathan et cum eo quinquaginta viri de filiis 7
 Helam Isaias filius Athaliae et cum eo septuaginta viri de fi- 8
 liis Saphataiae Zebedia filius Michahel et cum eo octoginta viri
 de filiis Ioab Obedia filius Iehihel et cum eo ducenti decem et 9
 octo viri de filiis Selomith filius Iosphiae et cum eo centum 10
 sexaginta viri de filiis Bebai Zaccharias filius Bebai et cum 11
 eo viginti octo viri de filiis Ezgad Iohanam filius Eccetan et 12
 cum eo centum decem viri de filiis Adonicam qui erant no- 13
 vissimi et haec nomina eorum Helifeleth et Heihel et Samaias
 et cum eis sexaginta viri de filiis Beggui Uthai et Zacchur et 14
 cum eo septuaginta viri congregavi autem eos ad fluvium qui 15
 decurrit ad Ahavva et mansimus ibi diebus tribus quaesivique
 in populo et in sacerdotibus de filiis Levi et non inveni ibi ita- 16
 que misi Heliezer et Arihel et Semeam et Helnathan et Iarib et
 alterum Helnathan et Nathan et Zacchariam et Mesolam prin-
 cipes et Ioarib et Helnathan sapientes et misi eos ad Heddo 17
 qui est primus in Casphiae loco et posui in ore eorum verba
 quae loquerentur ad Addom et ad fratres eius Nathinneos in
 loco Casphiae ut adducerent nobis ministros domus Dei no-
 stri et adduxerunt nobis per manum Dei nostri bonam super 18
 nos virum doctissimum de filiis Moolli filii Levi filii Israhel et
 Sarabiam et filios eius et fratres eius decem et octo et Asa- 19
 biam et cum eo Isaiam de filiis Merari fratres eius et filios eius
 viginti et de Nathinneis quos dederat David et principes ad 20
 ministeria Levitarum Nathinneos ducentos viginti omnes hii
 suis nominibus vocabantur et praedicavi ibi ieiunium iuxta 21
 fluvium Ahavva ut adfligeremur coram Domino Deo nostro et
 peteremus ab eo viam rectam nobis et filiis nostris universae-
 que substantiae nostrae erubui enim petere regem auxilium et 22
 equites qui defenderent nos ab inimico in via quia dixeramus
 regi manus Dei nostri est super omnes qui quaerunt eum in
 bonitate et imperium eius et fortitudo eius et furor super om-
 nes qui derelinquunt eum ieiunavimus autem et rogavimus 23
 Deum nostrum pro hoc et evenit nobis prospere et separa- 24
 vi de principibus sacerdotum duodecim Sarabian Asabian et
 cum eis de fratribus eorum decem adpendique eis argentum 25

et aurum et vasa consecrata domus Dei nostri quae obtulerat
rex et consiliatores eius et principes eius universusque Israhel
26 eorum qui inventi fuerant et adpendi in manibus eorum ar-
genti talenta sescenta quinquaginta et vasa argentea centum
27 auri centum talenta et crateras aureos viginti qui habebant
solidos millenos et vasa aeris fulgentis optimi duo pulchra ut
28 aurum et dixi eis vos sancti Domini et vasa sancta et argen-
tum et aurum quod sponte oblatum est Domino Deo patrum
29 vestrorum vigilate et custodite donec adpendatis coram prin-
cipibus sacerdotum et Levitarum et ducibus familiarum Israhel
30 in Hierusalem et thesaurum domus Domini susceperunt au-
tem sacerdotes et Levitae pondus argenti et auri et vasorum
31 ut deferrent in Hierusalem in domum Dei nostri promovi-
mus ergo a flumine Ahavva duodecimo die mensis primi ut
pergeremus Hierusalem et manus Dei nostri fuit super nos et
32 liberavit nos de manu inimici et insidiatoris in via et venimus
33 Hierusalem et mansimus ibi diebus tribus die autem quarta
adpensum est argentum et aurum et vasa in domo Dei nostri
per manum Meremoth filii Uriae sacerdotis et cum eo Eleazar
filius Finees cumque eis Iozaded filius Iosue et Noadaia filius
34 Bennoi Levitae iuxta numerum et pondus omnium descrip-
35 tumque est omne pondus in tempore illo sed et qui venerant
de captivitate filii transmigrationis obtulerunt holocaustomata
Deo Israhel vitulos duodecim pro omni Israhel arietes nonagin-
ta sex agnos septuaginta septem hircos pro peccato duodecim
36 omnia in holocaustum Domino dederunt autem edicta regis
satrapis qui erant de conspectu regis et ducibus trans Flumen
et elevaverunt populum et domum Dei

IX postquam autem haec completa sunt accesserunt ad me prin-
cipes dicentes non est separatus populus Israhel et sacerdotes
et Levitae a populis terrarum et de abominationibus eorum
Chananei videlicet et Hetthei et Ferezei et Iebusei et Amma-
2 nitarum et Moabitarum et Aegyptiorum et Amorreorum tulerunt enim de filiabus eorum sibi et filiis suis et commiscuerunt
semen sanctum cum populis terrarum manus etiam principum
3 et magistratum fuit in transgressione hac prima cumque audissem sermonem istum scidi pallium meum et tunicam et evel-

li capillos capitis mei et barbae et sedi maerens convenerunt 4
autem ad me omnes qui timebant verbum Dei Israhel pro trans-
gressione eorum qui de captivitate venerant et ego sedebam
tristis usque ad sacrificium vespertinum et in sacrificio vesper- 5
tino surrexi de afflictione mea et scisso pallio et tunica curvavi
genua mea et expandi manus meas ad Dominum Deum meum
et dixi Deus meus confundor et erubesco levare Deus meus 6
faciem meam ad te quoniam iniquitates nostrae multiplicatae
sunt super caput et delicta nostra creverunt usque in caelum a 7
diebus patrum nostrorum sed et nos ipsi peccavimus granditer
usque ad diem hanc et in iniquitatibus nostris traditi sumus
ipsi et reges nostri et sacerdotes nostri in manum regum terra-
rum in gladium in captivitatem in rapinam et in confusionem
vultus sicut et die hac et nunc quasi parum et ad momentum 8
facta est deprecatio nostra apud Dominum Deum nostrum ut
dimitterentur nobis reliquiae et daretur paxillus in loco sancto
eius et inluminaret oculos nostros Deus noster et daret nobis
vitam modicam in servitute nostra quia servi sumus et in ser- 9
vitute nostra non dereliquit nos Deus noster et inclinavit super
nos misericordiam coram rege Persarum ut daret nobis vitam
et sublimaret domum Dei nostri et extrueret solitudines eius
et daret nobis sepem in Iuda et in Hierusalem et nunc quid 10
dicemus Deus noster post haec quia dereliquimus mandata tua
quae praecepisti in manu servorum tuorum prophetarum di- 11
cens terram ad quam vos ingredimini ut possideatis eam ter-
ra immunda est iuxta immunditiam populorum ceterarumque
terrarum abominationibus eorum qui repleverunt eam ab ore
usque ad os in coinquinatione sua nunc ergo filias vestras ne 12
detis filiis eorum et filias eorum non accipiatis filiis vestris et
non quaeratis pacem eorum et prosperitatem eorum usque in
aeternum ut confortemini et comedatis quae bona sunt terrae
et heredes habeatis filios vestros usque in saeculum et post 13
omnia quae venerunt super nos in operibus nostris pessimis
et in delicto nostro magno quia tu Deus noster liberasti nos
de iniquitate nostra et dedisti nobis salutem sicut est hodie
ut non converteremur et irrita faceremus mandata tua neque 14
matrimonia iungeremus cum populis abominationum istarum

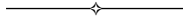
numquid iratus es nobis usque ad consummationem ne dimit-
15 teres nobis reliquias et salutem Domine Deus Israhel iustus
tu quoniam derelicti sumus qui salvaremur sicut die hac ecce
coram te sumus in delicto nostro non enim stari potest coram
te super hoc

X sic ergo orante Ezra et inplorante eo et flente et iacente
ante templum Dei collectus est ad eum de Israhel coetus gran-
dis nimis virorum et mulierum puerorumque et flevit populus
2 multo fletu et respondit Sechenia filius Iehihel de filiis He-
lam et dixit Ezrae nos praevaricati sumus in Deum nostrum
et duximus uxores alienigenas de populis terrae et nunc si est
3 paenitentia Israhel super hoc percutiamus foedus cum Deo
nostro ut proiciamus universas uxores et eos qui de his nati
sunt iuxta voluntatem Domini et eorum qui timent praecep-
4 tum Dei nostri secundum legem fiat surge tuum est decernere
5 nosque erimus tecum confortare et fac surrexit ergo Ezras et
adiuravit principes sacerdotum Levitarum et omnem Israhel ut
6 facerent secundum verbum hoc et iuraverunt et surrexit Ez-
ras ante domum Dei et abiit ad cubiculum Iohanan filii Eliasib
et ingressus est illuc panem non comedit et aquam non bibit
lugebat enim in transgressione eorum qui de captivitate vene-
7 rant et missa est vox in Iuda et in Hierusalem omnibus filiis
8 transmigrationis ut congregarentur in Hierusalem et omnis
qui non venerit in tribus diebus iuxta consilium principum et
seniorum auferetur universa substantia eius et ipse abicietur
9 de coetu transmigrationis convenerunt igitur omnes viri Iuda
et Benjamin in Hierusalem tribus diebus ipse est mensis nonus
vicesimo die mensis et sedit omnis populus in platea domus Dei
10 trementes pro peccato et pluviis et surrexit Ezras sacerdos et
dixit ad eos vos transgressi estis et duxistis uxores alienigenas
11 ut adderetis super delictum Israhel et nunc date confessio-
nem Domino Deo patrum vestrorum et facite placitum eius et
12 separamini a populis terrae et ab uxoribus alienigenis et re-
spondit universa multitudo dixitque voce magna iuxta verbum
13 tuum ad nos sic fiat verumtamen quia populus multus est et
tempus pluviae et non sustinemus stare foris et opus non est
diei unius vel duorum vehementer quippe peccavimus in ser-

mone isto constituentur principes in universa multitudine et 14
 omnes in civitatibus nostris qui duxerunt uxores alienigenas
 veniant in temporibus statutis et cum his seniores per civita-
 tem et civitatem et iudices eius donec avertatur ira Dei nostri
 a nobis super peccato hoc igitur Ionathan filius Asahel et Iaa- 15
 zia filius Thecuae steterunt super hoc et Mesollam et Sebethai
 Levites adiuverunt eos feceruntque sic filii transmigrationis 16
 et abierunt Ezras sacerdos et viri principes familiarum in do-
 mum patrum suorum et omnes per nomina sua et sederunt
 in die primo mensis decimi ut quaerent rem et consummati 17
 sunt omnes viri qui duxerant uxores alienigenas usque ad diem
 primam mensis primi et inventi sunt de filiis sacerdotum qui 18
 duxerant uxores alienigenas de filiis Iosue filii Iosedech et fra-
 tres eius Maasia et Eliezer et Iarib et Godolia et dederunt 19
 manus suas ut eicerent uxores suas et pro delicto suo arietem
 de ovibus offerrent et de filiis Emmer Anani et Zebedia et 20, 21
 de filiis Erim Masia et Helia et Semeia et Hiehihel et Ozias
 et de filiis Phessur Helioenai Maasia Ismahel Nathanahel Io- 22
 zabeth et Elasa et de filiis Levitarum Iozabeth et Semei et 23
 Celaia ipse est Calita Phataia Iuda et Eliezer et de cantori- 24
 bus Eliasub et de ianitoribus Sellum et Telem et Uri et ex 25
 Israhel de filiis Pharos Remia et Ezia et Melchia et Miamin
 et Eliezer et Melchia et Banea et de filiis Helam Mathania 26
 Zaccharias et Hiehil et Abdi et Irimoth et Helia et de filiis 27
 Zethua Helioenai Eliasib Mathania et Ierimuth et Zabeth et
 Aziza et de filiis Bebai Iohanana Anania Zabbai Athalai et de 28, 29
 filiis Bani Mosollam et Melluch et Adaia Iasub et Saal et Ra-
 moth et de filiis Phaethmoab Edna et Chalal Banaias Maasias 30
 Mathanias Beselehel et Bennui et Manasse et de filiis Erem 31
 Eliezer Iosue Melchias Semeias Symeon Benjamin Maloch Sa- 32
 marias de filiis Asom Matthanai Matthetha Zabed Elipheleth 33
 Iermai Manasse Semei de filiis Bani Maaddi Amram et Hu- 34
 hel Baneas et Badaias Cheiliau Vannia Marimuth et Eliasib 35, 36
 Matthanias Mathanai et Iasi et Bani et Bennui Semei et Sal- 37, 38, 39
 mias et Nathan et Adaias Mechedabai Sisai Sarai Ezrel et 40, 41
 Selemau Semeria Sellum Amaria Ioseph de filiis Nebu Iaihel 42, 43
 Matthathias Zabed Zabina Ieddu et Iohel Banaia omnes hii 44

acceperunt uxores alienigenas et fuerunt ex eis mulieres quae pepererant filios

THE BOOK OF NEHEMIAH.

Nerba Neemiae filii Echliae et factum est in mense ca- **I**
sleu anno vicesimo et ego eram in Susis castro et 2
venit Anani unus de fratribus meis ipse et viri ex Iu-
da et interrogavi eos de Iudaeis qui remanserant et
supererant de captivitate et de Hierusalem et dixerunt mihi 3
qui remanserunt et derelicti sunt de captivitate ibi in provincia
in adfflictione magna sunt et in obprobrio et murus Hierusa-
lem dissipatus est et portae eius combustae sunt igni cumque 4
audissem verba huiuscemodi sedi et flevi et luxi diebus et ieiu-
nabam et orabam ante faciem Dei caeli et dixi quaeso Domine 5
Deus caeli fortis magne atque terribilis qui custodis pactum et
misericordiam cum his qui te diligunt et custodiunt mandata
tua fiat auris tua auscultans et oculi tui aperti ut audias ora- 6
tionem servi tui quam ego oro coram te hodie nocte et die pro
filiis Israhel servis tuis et confiteor pro peccatis filiorum Israhel
quibus peccaverunt tibi et ego et domus patris mei peccavimus
vanitate seducti sumus et non custodivimus mandatum et cae- 7
rimonias et iudicia quae praecepisti Mosi servo tuo memento 8
verbi quod mandasti Mosi famulo tuo dicens cum transgres-
si fueritis ego dispergam vos in populos et si revertamini ad 9
me et custodiatis mandata mea et faciatis ea etiam si abducti
fueritis ad extrema caeli inde congregabo vos et inducam in
locum quem elegi ut habitaret nomen meum ibi et ipsi servi 10
tui et populus tuus quos redemisti in fortitudine tua magna et
in manu tua valida obsecro Domine sit auris tua adtendens 11
ad orationem servi tui et ad orationem servorum tuorum qui
volunt timere nomen tuum et dirige servum tuum hodie et
da ei misericordiam ante virum hunc ego enim eram pincerna
regis

factum est autem in mense nisan anno vicesimo Artarxersis **II**
regis et vinum erat ante eum et levavi vinum et dedi regi et
non eram quasi languidus ante faciem eius dixitque mihi rex 2
quare vultus tuus tristis cum te aegrotum non videam non est

hoc frustra sed malum nescio quid in corde tuo est et timui
3 valde ac nimis et dixi regi rex in aeternum vive quare non
maereat vultus meus quia civitas domus sepulchrorum patris
4 mei deserta est et portae eius combustae sunt igni et ait mihi
5 rex pro qua re postulas et oravi Deum caeli et dixi ad regem
si videtur regi bonum et si placet servus tuus ante faciem tuam
ut mittas me in Iudaeam ad civitatem sepulchri patris mei et
6 aedificabo eam dixitque mihi rex et regina quae sedebat iuxta
eum usque ad quod tempus erit iter tuum et quando reverteris
et placuit ante vultum regis et misit me et constitui ei tempus
7 et dixi regi si regi videtur bonum epistulas det mihi ad duces
regionis trans Flumen ut transducant me donec veniam in Iu-
8 daeam et epistulam ad Asaph custodem saltus regis ut det
mihi ligna et tegere possim portas turris domus et muri civi-
tatis et domum quam ingressus fuero et dedit mihi rex iuxta
9 manum Dei mei bonam mecum et veni ad duces regionis trans
Flumen dedique eis epistulas regis miserat autem mecum rex
10 principes militum et equites et audierunt Sanaballat Horoni-
tes et Tobias servus ammanites et contristati sunt afflictione
11, 12 magna quod venisset homo qui quaereret prosperitatem filio-
rum Israhel et veni Hierusalem et eram ibi diebus tribus et
surrexi nocte ego et viri pauci mecum et non indicavi cuiquam
quid Deus dedisset in corde meo ut facerem in Hierusalem et
13 iumentum non erat mecum nisi animal cui sedebam et egres-
sus sum per portam Vallis nocte et ante fontem Draconis et
ad portam Stercoris et considerabam murum Hierusalem dis-
14 sipatum et portas eius consumptas igni et transivi ad portam
Fontis et ad aquaeductum Regis et non erat locus iumento
15 cui sedebam ut transiret et ascendi per torrentem nocte et
considerabam murum et reversus veni ad portam Vallis et re-
16 dii magistratus autem nesciebant quo abissem aut quid ego
facerem sed et Iudaeis et sacerdotibus et optimatibus et ma-
gistratibus et reliquis qui faciebant opus usque ad id locorum
17 nihil indicaveram et dixi eis vos nostis afflictionem in qua
sumus quia Hierusalem deserta est et portae eius consumptae
sunt igni venite et aedificemus muros Hierusalem et non simus
18 ultra obprobrium et indicavi eis manum Dei mei quod esset

bona mecum et verba regis quae locutus est mihi et aio surgamus et aedificemus et confortatae sunt manus eorum in bono audierunt autem Sanaballat Horonites et Tobias servus ammanites et Gosem Arabs et subsannaverunt nos et despexerunt dixeruntque quae est haec res quam facitis numquid contra regem vos rebellatis et reddidi eis sermonem dixique ad eos Deus caeli ipse nos iuvat et nos servi eius sumus surgamus et aedificemus vobis autem non est pars et iustitia et memoria in Hierusalem

et surrexit Eliasib sacerdos magnus et fratres eius sacerdotes et aedificaverunt portam Gregis ipsi sanctificaverunt eam et statuerunt valvas eius et usque ad turrem centum cubitorum sanctificaverunt eam usque ad turrem Ananel et iuxta eum aedificaverunt viri Hiericho et iuxta eum aedificavit Zecchur filius Amri portam autem Piscium aedificaverunt filii Asanaa ipsi texerunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et iuxta eos aedificavit Marimuth filius Uriae filii Accus et iuxta eos aedificavit Mosollam filius Barachiae filii Mesezebel et iuxta eos aedificavit Sadoc filius Baana et iuxta eos aedificaverunt Thecueni optimates autem eorum non subposuerunt colla sua in opere Domini sui et portam Veterem aedificaverunt Ioiada filius Fasea et Mosollam filius Besodia ipsi texerunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et iuxta eos aedificavit Meletias Gabaonites et Iadon Meronathites viri de Gabaon et Maspha pro duce qui erat in regione trans Flumen et iuxta eum aedificavit Ezihel filius Araia aurifex et iuxta eum aedificavit Anania filius pigmentarii et dimiserunt Hierusalem usque ad murum plateae latioris et iuxta eum aedificavit Raifaia filius Ahur princeps vici Hierusalem et iuxta eos aedificavit Ieiada filius Aromath contra domum suam et iuxta eum aedificavit Attus filius Asebeniae mediam partem vici aedificavit Melchias filius Erem et Asub filius Phaethmoab et turrem Furnorum iuxta eum aedificavit Sellum filius Alloes princeps mediae partis vici Hierusalem ipse et filiae eius et portam Vallis aedificavit Anun et habitatores Zanoë ipsi aedificaverunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et mille cubitos in muro usque ad portam Sterquilinii et portam Sterquilinii

aedificavit Melchias filius Rechab princeps vici Bethaccharem
15 ipse aedificavit eam et statuit valvas eius et seras et vectes et
portam Fontis aedificavit Sellum filius Choloozai princeps pa-
gi Maspha ipse aedificavit eam et textit et statuit valvas eius
et seras et vectes et muros piscinae Siloae in hortum regis et
16 usque ad gradus qui descendunt de civitate David post eum
aedificavit Neemias filius Azboc princeps dimidiae partis vici
Bethsur usque contra sepulchra David et usque ad piscinam
quae grandi opere constructa est et usque ad domum Fortium
17 post eum aedificaverunt Levitae Reum filius Benni post eum
aedificavit Asebias princeps dimidiae partis vici Ceilae in vico
18 suo post eum aedificaverunt fratres eorum Behui filius Ena-
dad princeps dimidiae partis Ceila et aedificavit iuxta eum
19 Azer filius Iosue princeps Maspha mensuram secundam con-
tra ascensum firmissimi anguli post eum in monte aedificavit
20 Baruch filius Zacchai mensuram secundam ab angulo usque
ad portam domus Eliasib sacerdotis magni post eum aedifi-
21 cavit Meremuth filius Uriae filii Accus mensuram secundam
a porta domus Eliasib donec extenderetur domus Eliasib et
22 post eum aedificaverunt sacerdotes viri de campestribus Ior-
danis post eum aedificavit Benjamin et Asub contra domum
23 suam et post eum aedificavit Azarias filius Maasiae filii Ana-
niae contra domum suam post eum aedificavit Bennui filius
24 Enadda mensuram secundam a domo Azariae usque ad fle-
xuram et usque ad angulum Falel filius Ozi contra flexuram
25 et turrem quae eminent de domo regis excelsa id est in atrio
26 carceris post eum Phadaia filius Pheros Nathinnei autem ha-
bitabant in Ofel usque contra portam Aquarum ad orientem
27 et turrem quae prominebat post eum aedificaverunt Thecue-
ni mensuram secundam e regione a turre magna et eminenti
28 usque ad murum templi sursum autem a porta Equorum aedi-
29 ficaverunt sacerdotes unusquisque contra domum suam post
eos aedificavit Seddo filius Emmer contra domum suam et post
eum aedificavit Semeia filius Secheniae custos portae orientalis
30 post eum aedificavit Anania filius Selemiae et Anon filius Se-
lo sextus mensuram secundam post eum aedificavit Mosollam
filius Barachiae contra gazofilacium suum post eum aedifica-

vit Melchias filius aurificis usque ad domum Nathinneorum et
scruta vendentium contra portam Iudicalem et usque ad ce-
naculum Anguli et inter cenaculum Anguli in porta Gregis 31
aedificaverunt artifices et negotiatores

factum est autem cum audisset Sanaballat quod aedifica- **IV**
remus murum iratus est valde et motus nimis subsannavit Iu-
daeos et dixit coram fratribus suis et frequentia Samarita- 2
norum quid Iudaei inbecilli faciunt num dimittent eos gentes
num sacrificabunt et conplebunt in una die numquid aedifica-
re poterunt lapides de acervis pulveris qui combusti sunt sed 3
et Tobias Ammanites proximus eius ait aedificent si ascende-
rit vulpis transiliet murum eorum lapideum audi Deus noster 4
quia facti sumus despectio converte obprobrium super caput
eorum et da eos in despectionem in terra captivitatis ne ope- 5
rias iniquitatem eorum et peccatum eorum coram facie tua
non deleatur quia inriserunt aedificantes itaque aedificavimus 6
morum et coniunximus totum usque ad partem dimidiam et
provocatum est cor populi ad operandum factum est autem 7
cum audisset Sanaballat et Tobias et Arabes et Ammanitae et
Azotii quod obducta esset cicatrix muri Hierusalem et quod
coepissent interrupta concludi irati sunt nimis et congregati 8
omnes pariter ut venirent et pugnarent contra Hierusalem et
molirentur insidias et oravimus Deum nostrum et posuimus 9
custodes super murum die et nocte contra eos dixit autem 10
Iudas debilitata est fortitudo portantis et humus nimia est et
nos non poterimus aedificare murum et dixerunt hostes no- 11
stri nesciant et ignorent donec veniamus in medio eorum et
interficiamus eos et cessare faciamus opus factum est autem 12
venientibus Iudaeis qui habitabant iuxta eos et dicentibus no-
bis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos
statui in loco post murum per circuitum populum in ordine 13
cum gladiis suis et lanceis et arcis perspexi atque surrexi et 14
aio ad optimates et ad magistratus et ad reliquam partem
vulgi nolite timere a facie eorum Domini magni et terribilis
mementote et pugnate pro fratribus vestris filiis vestris et fi-
liabus vestris uxoribus vestris et domibus factum est autem 15
cum audissent inimici nostri nuntiatum esse nobis dissipavit

Deus consilium eorum et reversi sumus omnes ad muros unusquisque ad opus suum et factum est a die illa media pars iuvenum eorum faciebant opus et media parata erat ad bellum et lanceae et scuta et arcus et loricae et principes post eos in omni domo Iuda aedificantium in muro et portantium onera et inponentium una manu sua faciebat opus et altera tenebat gladium aedificantium enim unusquisque gladio erat accinctus renes et aedificabant et clangebant bucina iuxta me et dixi ad optimates et ad magistratus et ad reliquam partem vulgi opus grande est et latum et nos separati sumus in muro procul alter ab altero in loco quocumque audieritis clangorem tubae illuc concurrite ad nos Deus noster pugnabit pro nobis et nos ipsi faciamus opus et media pars nostrum teneat lanceas ab ascensu aurorae donec egrediantur astra in tempore quoque illo dixi populo unusquisque cum puero suo maneat in medio Hierusalem et sint vobis vices per noctem et diem ad operandum ego autem et fratres mei et pueri mei et custodes qui erant post me non deponemus vestimenta nostra unusquisque tantum nudabatur ad baptismum

V et factus est clamor populi et uxorum eius magnus adversus fratres suos iudaeos et erant qui dicerent filii nostri et filiae nostrae multae sunt nimis accipiamus pro pretio eorum frumentum et comedamus et vivamus et erant qui dicerent agros nostros et vineas et domos nostras opponamus et accipiamus frumentum in fame et alii dicebant mutuo sumamus pecunias in tributa regis demusque agros nostros et vineas et nunc sicut carnes fratrum nostrorum sic carnes nostrae sunt sicut filii eorum ita filii nostri ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in servitutem et de filiabus nostris sunt famulae nec habemus unde possint redimi et agros nostros et vineas alii possident et iratus sum nimis cum audissem clamorem eorum secundum verba haec cogitavitque cor meum mecum et increpui optimates et magistratus et dixi eis usurae singuli a fratribus vestris exigatis et congregavi adversus eos contionem magnam et dixi eis nos ut scitis redemimus fratres nostros iudaeos qui venditi fuerant gentibus secundum possibilitatem nostram et vos igitur vendite fratres vestros et

emimus eos et siluerunt nec invenerunt quid responderent di- 9
xique ad eos non est bona res quam facitis quare non in timore
Dei nostri ambulatis ne exprobetur nobis a gentibus inimicis
nostris et ego et fratres mei et pueri mei commodavimus pluri- 10
mis pecuniam et frumentum non repetamus in commune istud
aes alienum concedamus quod debetur nobis reddite eis hodie 11
agros suos vineas suas oliveta sua et domos suas quin potius
et centesimam pecuniae frumenti vini et olei quam exigere so-
letis ab eis date pro illis et dixerunt reddimus et ab eis nihil 12
quaerimus sicque faciemus ut loqueris et vocavi sacerdotes et
adiuravi eos ut facerent iuxta quod dixeram insuper et sinum 13
meum excussi et dixi sic excutiat Deus omnem virum qui non
conpleverit verbum istud de domo sua et de laboribus suis sic
excutiatur et vacuus fiat et dixit universa multitudo amen et
laudaverunt Deum fecit ergo populus sicut dictum erat a die 14
autem illa qua praeceperat mihi ut essem dux in terra Iuda
ab anno vicesimo usque ad annum tricesimum secundum Ar-
tarxersis regis per annos duodecim ego et fratres mei annonas
quae ducibus debebantur non comedimus duces autem primi 15
qui fuerant ante me gravaverunt populum et acceperunt ab
eis in pane vino et pecunia cotidie siclos quadraginta sed et
ministri eorum depresserant populum ego autem non feci ita
propter timorem Dei quin potius in opere muri aedificavi et 16
agrum non emi et omnes pueri mei congregati ad opus erant
Iudaei quoque et magistratus centum quinquaginta viri et qui 17
veniebant ad nos de gentibus quae in circuitu nostro sunt in
mensa mea erant parabatur autem mihi per dies singulos bos 18
unus arietes sex electi exceptis volatilibus et inter dies decem
vina diversa et alia multa tribuebam insuper et annonas du-
catus mei non quaesivi valde enim erat adtenuatus populus
memento mei Deus meus in bonum secundum omnia quae feci 19
populo huic

factum est autem cum audisset Sanaballat et Tobia et Go- VI
sem Arabs et ceteri inimici nostri quod aedificassem ego mu-
rum et non esset in ipso residua interruptio usque ad tempus
autem illud valvas non posueram in portis miserunt Sana- 2
ballat et Gosem ad me dicentes veni et percutiamus foedus

pariter in viculis in campo Ono ipsi autem cogitabant ut face-
3 rent mihi malum nisi ergo ad eos nuntios dicens opus grande
ego facio et non possum descendere ne forte neglegatur cum
4 venero et descendero ad vos miserunt autem ad me secundum
verbum hoc per quattuor vices et respondi eis iuxta sermonem
5 priorem et misit ad me Sanaballat iuxta verbum prius quin-
ta vice puerum suum et epistulam habebat in manu scriptam
6 hoc modo in gentibus auditum est et Gosem dixit quod tu
et Iudaei cogitetis rebellare et propterea aedifices murum et
7 levare te velis super eos regem propter quam causam et pro-
phetas posueris qui praedicent de te in Hierusalem dicentes rex
in Iudaea est auditurus est rex verba haec idcirco nunc veni
8 ut ineamus consilium pariter et misi ad eos dicens non est
factum secundum verba haec quae tu loqueris de corde enim
9 tuo tu conponis haec omnes autem hii terrebant nos cogitan-
tes quod cessarent manus nostrae ab opere et quiesceremus
10 quam ob causam magis confortavi manus meas et ingressus
sum domum Samaiae filii Dalaiiae filii Metabehel secreto qui
ait tractemus nobiscum in domo Dei in medio templi et clau-
damus portas aedis quia venturi sunt ut interficiant te et nocte
11 venturi sunt ad occidendum te et dixi num quisquam simi-
lis mei fugit et quis ut ego ingredietur templum et vivet non
12 ingrediar et intellexi quod Deus non misisset eum sed quasi
vaticinans locutus esset ad me et Tobia et Sanaballat condu-
13 xissent eum acceperat enim pretium ut territus facerem et
14 peccarem et haberent malum quod exprobrarent mihi me-
mento Domine mei pro Tobia et Sanaballat iuxta opera eorum
talia sed et Noadiae prophetae et ceterorum prophetarum qui
15 terrebant me completus est autem murus vicesimo quinto die
16 mensis elul quinquaginta duobus diebus factum est ergo cum
audissent omnes inimici nostri ut timerent universae gentes
quae erant in circuitu nostro et conciderent intra semet ipsos
17 et scirent quod a Deo factum esset opus hoc sed et in die-
bus illis multae optimatum Iudaeorum epistulae mittebantur
18 ad Tobiam et a Tobia veniebant ad eos multi enim erant in
Iudaea habentes iuramentum eius quia gener erat Secheniae
filii Orei et Iohanani filius eius acceperat filiam Mosollam fi-

lii Barachiae sed et laudabant eum coram me et verba mea 19
nuntiabant ei et Tobias mittebat epistulas ut terreret me

postquam autem aedificatus est murus et posui valvas et **VII**
recensui ianitores et cantores et Levitas praecepi Aneni fra- 2
tri meo et Ananiae principi domus de Hierusalem ipse enim
quasi vir verax et timens Deum plus ceteris videbatur et dixi 3
eis non aperiantur portae Hierusalem usque ad calorem solis
cumque adhuc adsisterent clausae portae sunt et oppilatae et
posui custodes de habitatoribus Hierusalem singulos per vi- 4
ces suas et unumquemque contra domum suam civitas autem
erat lata nimis et grandis et populus parvus in medio eius
et non erant domus aedificatae dedit autem Deus in corde 5
meo et congregavi optimates et magistratus et vulgum ut re-
censerem eos et inveni librum census eorum qui ascenderant
primum et inventum est scriptum in eo isti filii provinciae qui 6
ascenderunt de captivitate migrantium quos transtulerat Na-
buchodonosor rex Babylonis et reversi sunt in Hierusalem et
in Iudaeam unusquisque in civitatem suam qui venerunt cum 7
Zorobabel Hiesuae Neemias Azarias Raamias Naamni Mar-
docheus Belsar Mespharath Beggoai Naum Baana numerus
virorum populi Israhel filii Pharos duo milia centum septua- 8
ginta duo filii Saphatiae trecenti septuaginta duo filii Area 9, 10
sescenti quinquaginta duo filii Phaethmoab filiorum Hiesuae 11
et Ioab duo milia octingenti decem et octo filii Helam mille 12
octingenti quinquaginta quattuor filii Zethua octingenti qua- 13
draginta quinque filii Zacchai septingenti sexaginta filii Ben- 14, 15
nui sescenti quadraginta octo filii Bebai sescenti viginti octo 16
filii Azgad duo milia trecenti viginti duo filii Adonicam se- 17, 18
scenti sexaginta septem filii Baggoaim duo milia sexaginta 19
septem filii Adin sescenti quinquaginta quinque filii Ater filii 20, 21
Ezechiae nonaginta octo filii Asem trecenti viginti octo filii 22, 23
Besai trecenti viginti quattuor filii Areph centum duodecim 24
filii Gabaon nonaginta quinque viri Bethleem et Netupha cen- 25, 26
tum octoginta octo viri Anathoth centum viginti octo viri 27, 28
Bethamoth quadraginta duo viri Cariathiarim Cephira et Be- 29
roth septingenti quadraginta tres viri Rama et Geba sescenti 30
viginti unus viri Machmas centum viginti duo viri Bethel et 31, 32

33 Hai centum viginti tres viri Nebo alterius quinquaginta duo
 34, 35 viri Helam alterius mille ducenti quinquaginta quattuor filii
 36 Arem trecenti viginti filii Hiericho trecenti quadraginta quin-
 37, 38 que filii Lod Adid et Ono septingenti viginti unus filii Senaa
 39 tria milia nongenti triginta sacerdotes filii Idaia in domo Io-
 40 sua nongenti septuaginta tres filii Emmer mille quinquaginta
 41, 42 duo filii Phassur mille ducenti quadraginta septem filii Arem
 43 mille decem et septem Levitae filii Iosue et Cadmihel filiorum
 44, 45 Oduia septuaginta quattuor cantores filii Asaph centum qua-
 46 draginta octo ianitores filii Sellum filii Ater filii Telmon filii
 47 Accub filii Atita filii Sobai centum triginta octo Nathinnei fi-
 48 lii Soa filii Asfa filii Tebaoth filii Ceros filii Siaa filii Fado filii
 49 Lebana filii Agaba filii Selmon filii Anan filii Geddel filii Gaer
 50, 51 filii Raaia filii Rasim filii Necoda filii Gezem filii Aza filii Fasea
 52, 53 filii Besai filii Munim filii Nephusim filii Becbuc filii Acupha
 54, 55 filii Arur filii Besloth filii Meida filii Arsa filii Bercos filii Sisa-
 56, 57 ra filii Thema filii Nesia filii Atipha filii servorum Salomonis
 58 filii Sotai filii Sophereth filii Pherida filii Iahala filii Dercon fi-
 59 lii Geddel filii Saphatia filii Athil filii Phocereth qui erat ortus
 60 ex Sabaim filio Amon omnes Nathinnei et filii servorum Salo-
 61 monis trecenti nonaginta duo hii sunt autem qui ascenderunt
 de Thelmella Thelarsa Cherub Addon et Emmer et non potue-
 runt indicare domum patrum suorum et semen suum utrum
 62 ex Israhel essent filii Dalaia filii Tobia filii Necoda sescenti
 63 quadraginta duo et de sacerdotibus filii Abia filii Accos filii
 Berzellai qui accepit de filiabus Berzellai Galaditis uxorem et
 64 vocatus est nomine eorum hii quaesierunt scripturam suam in
 65 censu et non invenerunt et eieci sunt de sacerdotio dixitque
 Athersatha eis ut non manducarent de sanctis sanctorum do-
 66 nec staret sacerdos doctus et eruditus omnis multitudo quasi
 67 unus quadraginta duo milia sescenti sexaginta absque servis
 et ancillis eorum qui erant septem milia trecenti triginta et
 septem et inter eos cantores et cantrices ducentae quadraginta
 69 quinque cameli quadringenti triginta quinque asini sex milia
 70 septingenti viginti nonnulli autem de principibus familiarum
 dederunt in opus Athersatha dedit in thesaurum auri drag-
 mas mille fialas quinquaginta tunicas sacerdotales quingentas

triginta et de principibus familiarum dederunt in thesaurum 71
 operis auri dragmas viginti milia et argenti minas duo milia
 ducentas et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti 72
 milia et argenti minas duo milia et tunicas sacerdotales se-
 xaginta septem habitaverunt autem sacerdotes et Levitae et 73
 ianitores et cantores et reliquum vulgus et Nathinnei et omnis
 Israhel in civitatibus suis

et venerat mensis septimus filii autem Israhel erant in civi- **VIII**
 tatibus suis congregatusque est omnis populus quasi vir unus
 ad plateam quae est ante portam Aquarum et dixerunt Ezrae
 scribae ut adferret librum legis Mosi quam praecepit Dominus
 Israheli adtulit ergo Ezras sacerdos legem coram multitudine 2
 virorum et mulierum cunctisque qui poterant intellegere
 in die prima mensis septimi et legit in eo aperte in platea 3
 quae erat ante portam Aquarum de mane usque ad mediam
 diem in conspectu virorum et mulierum et sapientium et au-
 res omnis populi erant erectae ad librum stetit autem Ezras 4
 scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum et
 steterunt iuxta eum Matthathia et Sema et Ania et Uria et
 Helcia et Maasia ad dextram eius et ad sinistram Phadaia Mi-
 sahel et Melchia et Asum et Asephdana Zaccharia et Mosollam
 et aperuit Ezras librum coram omni populo super universum 5
 quippe populum eminebat et cum aperuisset eum stetit omnis
 populus et benedixit Ezras Domino Deo magno et respon- 6
 dit omnis populus amen amen elevans manus suas et incur-
 vati sunt et adoraverunt Deum proni in terram porro Hiesue 7
 et Baani et Serebia Iamin Accub Septhai Odia Maasia Celi-
 ta Azarias Iozabed Anam Phalaia Levitae silentium faciebant
 in populo ad audiendam legem populus autem stabat in gradu
 suo et legerunt in libro legis Dei distincte et adposite ad intel- 8
 legendum et intellexerunt cum legeretur dixit autem Neemias 9
 ipse est Athersatha et Ezras sacerdos scriba et Levitae inter-
 pretantes universo populo dies sanctificatus est Domino Deo
 nostro nolite lugere et nolite flere flebat enim omnis populus
 cum audiret verba legis et dixit eis ite comedite pingua et bi- 10
 bite mulsum et mittite partes ei qui non praeparavit sibi quia
 sanctus dies Domini est et nolite contristari gaudium enim Do-

11 mini est fortitudo nostra Levitae autem silentium faciebant
in omni populo dicentes tacete quia dies sanctus est et nolite
12 dolere abiit itaque omnis populus ut comederet et biberet et
mitteret partes et faceret laetitiam magnam quia intellexerant
13 verba quae docuerat eos et in die secundo congregati sunt
principes familiarum universi populi sacerdotes et Levitae ad
14 Ezram scribam ut interpretaretur eis verba legis et invenerunt
scriptum in lege praecepisse Dominum in manu Mosi ut habi-
tent filii Israhel in tabernaculis in die sollemni mense septimo
15 et ut praedicent et divulgent vocem in universis urbibus suis et
in Hierusalem dicentes egredimini in montem et adferte fron-
des olivae et frondes ligni pulcherrimi frondes myrti et ramos
palmarum et frondes ligni nemorosi ut fiant tabernacula sicut
16 scriptum est et egressus est populus et adtulerunt fecerunt-
que sibi tabernacula unusquisque in domate suo et in atriis
suis et in atriis domus Dei et in platea portae Aquarum et in
17 platea portae Ephraim fecit ergo universa ecclesia eorum qui
redierant de captivitate tabernacula et habitaverunt in taber-
naculis non enim fecerant a diebus Iosue filii Nun taliter filii
18 Israhel usque ad diem illum et fuit laetitia magna nimis legit
autem in libro legis Dei per dies singulos a die primo usque ad
diem novissimum et fecerunt sollemnitatem septem diebus et
in die octavo collectum iuxta ritum

IX in die autem vicesimo quarto mensis huius convenerunt filii
2 Israhel in ieiunio et in saccis et humus super eos et separatim
est semen filiorum Israhel ab omni filio alienigena et steterunt
3 et confitebantur peccata sua et iniquitates patrum suorum et
consurrexerunt ad standum et legerunt in volumine legis Do-
mini Dei sui quater in die et quater confitebantur et adora-
4 bant Dominum Deum suum surrexit autem super gradum
Levitarum Iosue et Bani Cedmihel Sebnia Bani Sarebias Bani
Chanani et in clamaverunt voce magna Dominum Deum suum
5 et dixerunt Levitae Iosue et Cedmihel Bonni Asebia Serebia
Odoia Sebnia Fataia surgite benedicite Domino Deo vestro ab
aeterno usque in aeternum et benedicant nomini gloriae tuae
6 excelso in omni benedictione et laude tu ipse Domine solus
tu fecisti caelum caelum caelorum et omnem exercitum eorum

terram et universa quae in ea sunt maria et omnia quae in
eis sunt et tu vivificas omnia haec et exercitus caeli te ad-
rat tu ipse Domine Deus qui elegisti Abram et eduxisti eum 7
de igne Chaldeorum et posuisti nomen eius Abraham et in- 8
venisti cor eius fidele coram te et percussisti cum eo foedus
ut dares ei terram Chananei Chetthei Amorrei et Ferezei et
Iebusei et Gergesei ut dares semini eius et implesti verba tua
quoniam iustus es et vidisti afflictionem patrum nostrorum 9
in Aegypto clamoremque eorum audisti super mare Rubrum
et dedisti signa et portenta in Pharao et in universis servis 10
eius et in omni populo terrae illius cognovisti enim quia su-
perbe egerant contra eos et fecisti tibi nomen sicut et in hac
die et mare divisisti ante eos et transierunt per medium ma- 11
ris in sicca persecutores autem eorum proiecisti in profundum
quasi lapidem in aquas validas et in columna nubis ductor 12
eorum fuisti per diem et in columna ignis per noctem ut ap-
pareret eis via per quam ingrediebantur ad montem quoque 13
Sinai descendisti et locutus es cum eis de caelo et dedisti eis
iudicia recta et legem veritatis caerimonias et praecepta bona
et sabbatum sanctificatum tuum ostendisti eis et mandata et 14
caerimonias et legem praecepisti eis in manu Mosi servi tui
panem quoque de caelo dedisti eis in fame eorum et aquam de 15
petra eduxisti eis sitientibus et dixisti eis ut ingrederentur et
possiderent terram super quam levasti manum tuam ut trade-
res eis ipsi vero et patres nostri superbe egerunt et indurave- 16
runt cervices suas et non audierunt mandata tua et noluerunt 17
audire et non sunt recordati mirabilium tuorum quae feceras
eis et induraverunt cervices suas et dederunt caput ut conver-
terentur ad servitatem suam quasi per contentionem tu autem
Deus propitius clemens et misericors longanimis et multae mi- 18
serationis non dereliquisti eos et quidem cum fecissent sibi
vitulum conflatilem et dixissent iste est Deus tuus qui eduxit
te de Aegypto feceruntque blasphemias magnas tu autem in 19
misericordiis tuis multis non dimisisti eos in deserto columna
nubis non recessit ab eis per diem ut duceret eos in via et
columna ignis in nocte ut ostenderet eis iter per quod ingre-
derentur et spiritum tuum bonum dedisti qui doceret eos et 20

manna tuum non prohibuisti ab ore eorum et aquam dedisti
21 eis in siti quadraginta annis pavisti eos in deserto nihilque eis
defuit vestimenta eorum non inveteraverunt et pedes eorum
22 non sunt adtriti et dedisti eis regna et populos et partitus
es eis sortes et possederunt terram Seon et terram regis Ese-
23 bon et terram Og regis Basan et filios eorum multiplicasti
sicut stellas caeli et adduxisti eos ad terram de qua dixeras
24 patribus eorum ut ingrederentur et possiderent et venerunt
filii et possederunt terram et humiliasti coram eis habitatores
terrae Chananeos et dedisti eos in manu eorum et reges eorum
25 et populos terrae ut facerent eis sicut placebat illis ceperunt
itaque urbes munitas et humum pinguem et possederunt do-
mos plenas cunctis bonis cisternas ab aliis fabricatas vineas
et oliveta et ligna pomifera multa et comederunt et saturati
sunt et inpinguati sunt et abundavere deliciis in bonitate tua
26 magna provocaverunt autem te ad iracundiam et recesserunt
a te et proiecerunt legem tuam post terga sua et prophetas
tuos occiderunt qui contestabantur eos ut reverterentur ad te
27 feceruntque blasphemias grandes et dedisti eos in manu ho-
stium suorum et adfixerunt eos et in tempore tribulationis
suae clamaverunt ad te et tu de caelo audisti et secundum
miserationes tuas multas dedisti eis salvatores qui salvaverunt
28 eos de manu hostium suorum cumque requievissent reversi
sunt ut facerent malum in conspectu tuo et dereliquisti eos in
manu inimicorum suorum et possederunt eos conversique sunt
et clamaverunt ad te tu autem de caelo audisti et liberasti eos
29 in misericordiis tuis multis temporibus et contestatus es eos
ut reverterentur ad legem tuam ipsi vero superbe egerunt et
non audierunt mandata tua et in iudiciis tuis peccaverunt quae
faciet homo et vivet in eis et dederunt umerum recedentem et
30 cervicem suam induraverunt nec audierunt et protraxisti su-
per eos annos multos et contestatus es eos in spiritu tuo per
manum prophetarum tuorum et non audierunt et tradidisti
31 eos in manu populorum terrarum in misericordiis autem tuis
plurimis non fecisti eos in consumptione nec dereliquisti eos
32 quoniam Deus miserationum et clemens tu es nunc itaque
Deus noster Deus magne fortis et terribilis custodiens pactum

et misericordiam ne avertas a facie tua omnem laborem qui in-
 venit nos reges nostros principes nostros et sacerdotes nostros
 prophetas nostros et patres nostros et omnem populum tuum
 a diebus regis Assur usque in diem hanc et tu iustus in omni- 33
 bus quae venerunt super nos quia veritatem fecisti nos autem
 impie egimus reges nostri principes nostri sacerdotes nostri 34
 et patres nostri non fecerunt legem tuam et non adtenderunt
 mandata tua et testimonia tua quae testificatus es in eis et 35
 ipsi in regnis suis bonis et in bonitate tua multa quam dederas
 eis et in terra latissima et pingui quam tradideras in conspectu
 eorum non servierunt tibi nec reversi sunt ab studiis suis pes-
 simis ecce nos ipsi hodie servi sumus et terram quam dedisti 36
 patribus nostris ut comederent panem eius et quae bona sunt
 eius et nos ipsi servi sumus in ea et fruges eius multiplican- 37
 tur regibus quos posuisti super nos propter peccata nostra et
 in corporibus nostris dominantur et in iumentis nostris secun-
 dum voluntatem suam et in tribulatione magna sumus super 38
 omnibus ergo his nos ipsi percutimus foedus et scribimus et
 signant principes nostri Levitae nostri et sacerdotes nostri

signatores autem fuerunt Neemias Athersatha filius Achelai **X**
 et Sedecias Saraias Azarias Hieremias Phessur Amaria Mel- 2, 3
 chia Attus Sebenia Melluc Arem Mermuth Obdias Danihel 4, 5, 6
 Genton Baruch Mosollam Abia Miamin Mazia Belga Sema- 7, 8
 ia hii sacerdotes porro Levitae Iosue filius Azaniae Bennui 9
 de filiis Enadad Cedmihel et fratres eorum Sechenia Odevia 10
 Celita Phalaia Anan Micha Roob Asebia Zacchur Serebia Sa- 11, 12
 bania Odia Bani Baninu capita populi Pheros Phaethmoab 13, 14
 Helam Zethu Bani Bonni Azgad Bebai Adonia Beggoai Adin 15, 16
 Ater Ezechia Azur Odevia Asum Besai Ares Anathoth Ne- 17, 18, 19
 bai Mecphia Mosollam Azir Mesizabel Sadoc Ieddua Felthia 20, 21, 22
 Anan Ania Osee Anania Asub Aloes Phaleam Sobec Reum 23, 24, 25
 Asebna Madsia et Haia Hanam Anan Melluc Arem Baana 26, 27
 et reliqui de populo sacerdotes Levitae ianitores et cantores 28
 Nathinnei et omnes qui se separaverunt de populis terrarum
 ad legem Dei uxores eorum filii eorum et filiae eorum om- 29
 nis qui poterat sapere spondentes pro fratribus suis optimates
 eorum et qui veniebant ad pollicendum et iurandum ut am-

bularent in lege Dei quam dederat in manu Mosi servi Dei ut
facerent et custodirent universa mandata Domini Dei nostri et
30 iudicia eius et caerimonias eius et ut non daremus filias no-
stras populo terrae et filias eorum non acciperemus filiis nostris
31 populi quoque terrae qui inportant venalia et omnia ad usum
per diem sabbati ut vendant non accipiemus ab eis in sabbato
et in die sanctificata et dimittemus annum septimum et ex-
32 actionem universae manus et statuemus super nos praecepta
ut demus tertiam partem sicli per annum ad opus domus Dei
33 nostri ad panes propositionis et ad sacrificium sempiternum
et in holocaustum sempiternum in sabbatis in kalendis in sol-
lemnitatibus et in sanctificatis et pro peccato ut exoretur pro
34 Israhel et in omnem usum domus Dei nostri sortes ergo mi-
simus super oblatione lignorum inter sacerdotes et Levitas et
populos ut inferrentur in domum Dei nostri per domos patrum
nostrorum per tempora a temporibus anni usque ad annum ut
arderent super altare Domini Dei nostri sicut scriptum est in
35 lege Mosi et ut adferremus primogenita terrae nostrae et pri-
mitiva universi fructus omnis ligni ab anno in annum in domo
36 Domini et primitiva filiorum nostrorum et pecorum nostro-
rum sicut scriptum est in lege et primitiva boum nostrorum et
ovium nostrarum ut offerrentur in domo Dei nostri sacerdoti-
37 bus qui ministrant in domo Dei nostri et primitias ciborum
nostrorum et libaminum nostrorum et poma omnis ligni vin-
demiae quoque et olei adferemus sacerdotibus ad gazofilacium
Dei nostri et decimam partem terrae nostrae Levitis ipsi Levi-
tae decimas accipient ex omnibus civitatibus operum nostro-
38 rum erit autem sacerdos filius Aaron cum Levitis in decimis
Levitarum et Levitae offerent decimam partem decimae suae
39 in domum Dei nostri ad gazofilacium in domo thesauri ad ga-
zofilacium enim deportabunt filii Israhel et filii Levi primitias
frumenti vini et olei et ibi erunt vasa sanctificata et sacerdotes
et cantores et ianitores et ministri et non dimittemus domum
Dei nostri

XI habitaverunt autem principes populi in Hierusalem reliqua
vero plebs misit sortem ut tollerent unam partem de decem
qui habitaturi essent in Hierusalem in civitate sancta novem

vero partes in civitatibus benedixit autem populus omnibus 2
 viris qui se sponte obtulerunt ut habitarent in Hierusalem hii 3
 sunt itaque principes provinciae qui habitaverunt in Hierusa-
 lem et in civitatibus Iuda habitavit unusquisque in possessione
 sua in urbibus suis Israhel sacerdotes Levitae Nathinnei et filii
 servorum Salomonis et in Hierusalem habitaverunt de filiis 4
 Iuda et de filiis Benjamin de filiis Iuda Athaias filius Aziam
 filii Zacchariae filii Amariae filii Saphatia filii Malelehel de fi-
 liis Phares Imaasia filius Baruch filius Coloza filius Azia filius 5
 Adaia filius Ioiarib filius Zacchariae filius Silonites omnes filii 6
 Phares qui habitaverunt in Hierusalem quadringenti sexaginta
 octo viri fortes hii sunt autem filii Benjamin Sellum filius 7
 Mosollam filius Ioed filius Phadaia filius Colaia filius Masia
 filius Ethehel filius Isaia et post eum Gabbai Sellai nongenti 8
 viginti octo et Iohel filius Zechri praepositus eorum et Iu- 9
 da filius Sennua super civitatem secundus et de sacerdotibus 10
 Idaia filius Ioarib Iachin Saraia filius Elcia filius Mesollam fi- 11
 lius Sadoc filius Meraioth filius Ahitub princeps domus Dei et 12
 fratres eorum facientes opera templi octingenti viginti duo et
 Adaia filius Ieroam filius Felelia filius Amsi filius Zacchariae
 filius Phessur filius Melchiae et fratres eius principes patrum 13
 ducenti quadraginta duo et Amassai filius Azrihel filius Aazi
 filius Mosollamoth filius Emmer et fratres eorum potentes ni- 14
 mis centum viginti octo et praepositus eorum Zabdihel filius
 potentium et de Levitis Sebenia filius Asob filius Azaricam 15
 filius Asabia filius Boni et Sabathai et Iozabed super opera 16
 quae erant forinsecus in domo Dei a principibus Levitarum et 17
 Mathania filius Micha filius Zebdae filius Asaph princeps ad
 laudandum et confitendum in oratione et Becbecia secundus de
 fratribus eius et Abda filius Sammua filius Galal filius Idithun
 omnes Levitae in civitate sancta ducenti octoginta quattuor 18
 et ianitores Accob Telmon et fratres eorum qui custodiebant 19
 ostia centum septuaginta duo et reliqui ex Israhel sacerdotes 20
 et Levitae in universis civitatibus Iuda unusquisque in pos-
 sessione sua et Nathinnei qui habitabant in Ofel et Siaha et 21
 Gaspha de Nathinneis et episcopus Levitarum in Hierusalem 22
 Azzi filius Bani filius Asabiae filius Matthaniae filius Michae

23 de filiis Asaph cantores in ministerio domus Dei praeceptum
 quippe regis super eos erat et ordo in cantoribus per dies sin-
 24 gulos et Fataia filius Mesezebel de filiis Zera filii Iuda in manu
 25 regis iuxta omne verbum populi et in domibus per omnes re-
 giones eorum de filiis Iuda habitaverunt in Cariatharbe et in
 filiabus eius et in Dibon et in filiabus eius et in Capsel et in
 26, 27 viculis eius et in Iesue et in Molada et in Bethfaeth et in
 28 Asersual et in Bersabee et in filiabus eius et in Siceleg et in
 29 Mochona et in filiabus eius et in Ainremmon et in Sara et in
 30 Irimuth Zanoa Odollam et villis earum Lachis et regionibus
 eius Azeca et filiabus eius et manserunt in Bersabee usque ad
 31 vallem Ennom filii autem Benjamin a Geba Mechmas et Aia
 32, 33 et Bethel et filiabus eius Anathoth Nob Anania Asor Rama
 34, 35 Getthaim Adid Seboim Neballa Loth et Ono valle Artificum
 36 et de Levitis partitiones Iuda et Benjamin

XII hii autem sacerdotes et Levitae qui ascenderunt cum Zo-
 2 robabel filio Salathihel et Iosue Saraia Hieremias Ezra Ama-
 3, 4 ria Melluch Attus Sechenia Reum Meremuth Addo Genthon
 5, 6 Abia Miamin Madia Belga Semaia et Ioarib Idaia Sellum
 7 Amoc Elceia Idaia isti principes sacerdotum et fratres eorum
 8 in diebus Iosue porro Levitae Iesua Bennui Cedmihel Sara-
 9 bia Iuda Mathanias super hymnos ipsi et fratres eorum et
 Bebecia atque et Hanni fratres eorum unusquisque in officio
 10 suo Hiesue autem genuit Ioachim et Ioachim genuit Eliasib
 11 et Eliasib genuit Ioiada et Ioiada genuit Ionathan et Iona-
 12 than genuit Ieddoa in diebus autem Ioachim erant sacerdotes
 13 principes familiarum Saraiae Amaria Hieremiae Anania Ez-
 14 rae Mosollam Amariae Iohanen Milico Ionathan Sebeniae Ioseph
 15, 16 Arem Edna Maraioth Elci Addaiae Zaccharia Genthon
 17, 18 Mosollam Abiae Zecheri Miamin et Moadiae Felti Belgae
 19 Sammua Semaiae Ionathan Ioarib Matthanai Iadaiae Azzi
 20, 21 Sellaiae Celai Amoc Eber Elciae Asebia Idaiae Nathanahel
 22 Levitae in diebus Eliasib et Ioiada et Ionan et Ieddoa scripti
 23 principes familiarum et sacerdotes in regno Darii Persae fi-
 lii Levi principes familiarum scripti in libro verborum dierum
 24 et usque ad dies Ionathan filii Eliasib et principes Levitarum
 Asebia Serebia et Iesue filius Cedmihel et fratres eorum per vi-

ces suas ut laudarent et confiterentur iuxta praeceptum David
viri Dei et observarent aequae per ordinem Matthania et Bec- 25
becia Obedia Mosollam Thelmon Accub custodes portarum et
vestibulorum ante portas hii in diebus Ioachim filii Iesue filii 26
Iosedech et in diebus Neemiae ducis et Ezrae sacerdotis scri-
baeque in dedicatione autem muri Hierusalem requisierunt 27
Levitas de omnibus locis suis ut adducerent eos in Hierusalem
et facerent dedicationem et laetitiam in actione gratiarum et
in cantico in cymbalis psalteriis et citharis congregati sunt 28
ergo filii cantorum et de campestribus circa Hierusalem et de
villis Netuphati et de domo Galgal et de regionibus Geba et 29
Azmaveth quoniam villas aedificaverunt sibi cantores in cir-
cuitu Hierusalem et mundati sunt sacerdotes et Levitae et 30
mundaverunt populum et portas et murum ascendere autem 31
feci principes Iuda super murum et statui duos choros laudan-
tium magnos et ierunt ad dexteram super murum ad portam
Sterquilinii et ivit post eos Osaias et media pars principum 32
Iuda et Azarias Ezras et Mosollam Iuda et Benjamin et Se- 33
meia et Hieremia et de filiis sacerdotum in tubis Zaccharias 34
filius Ionathan filius Semeiae filius Mathaniae filius Michai-
ae filius Zecchur filius Asaph et fratres eius Semeia et Azarel 35
Malalai Galalai Maai Nathanel et Iuda et Anani in vasis can-
tici David viri Dei et Ezras scriba ante eos in porta Fontis et 36
contra eos ascenderunt in gradibus civitatis David in ascen-
su muri super domum David et usque ad portam Aquarum
ad orientem et chorus secundus gratias referentium ibat ex 37
adverso et ego post eum et media pars populi super murum
et super turrem Furnorum et usque ad murum latissimum et 38
super portam Ephraim et super portam Antiquam et super
portam Piscium et turrem Ananehel et turrem Ema et usque
ad portam Gregis et steterunt in porta Custodiae steterunt- 39
que duo chori laudantium in domo Dei et ego et dimidia pars
magistratum mecum et sacerdotes Eliachim Maasia Minia- 40
min Michea Elioenai Zaccharia Anania in tubis et Maasia et 41
Semea et Eleazar et Azi et Iohanen et Melchia et Elam et
Ezer et clare cecinerunt cantores et Iezraia praepositus et im- 42
molaverunt in die illa victimas magnas et laetati sunt Deus

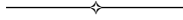
enim laetificaverat eos laetitia magna sed et uxores eorum et
43 liberi gavisii sunt et audita est laetitia Hierusalem procul re-
censuerunt quoque in die illa viros super gazofilacia thesauri
ad libamina et ad primitias et ad decimas ut introferrent per
eos principes civitatis in decore gratiarum actionis sacerdo-
tes et Levitas quia laetatus est Iuda in sacerdotibus et Levitis
44 adstantibus et custodierunt observationem Dei sui et observa-
tionem expiationis et cantores et ianitores iuxta praeceptum
45 David et Salomonis filii eius quia in diebus David et Asa-
ph ab exordio erant principes constituti cantorum in carmine
46 laudantium et confitentium Deo et omnis Israhel in diebus
Zorobabel et in diebus Neemiae dabat partes cantoribus et ia-
nitoribus per dies singulos et sanctificabant Levitas et Levitae
sanctificabant filios Aaron

XIII in die autem illo lectum est in volumine Mosi audiente po-
pulo et inventum est scriptum in eo quod non debeat introire
Ammanites et Moabites in ecclesiam Dei usque in aeternum
2 eo quod non occurrerint filiis Israhel cum pane et aqua et con-
duxerint adversum eum Balaam ad maledicendum ei et conver-
3 tit Deus noster maledictionem in benedictionem factum est
autem cum audissent legem separaverunt omnem alienigenam
4 ab Israhel et super hoc erat Eliasib sacerdos qui fuerat positus
5 in gazofilacio domus Dei nostri et proximus Tobiae fecit ergo
sibi gazofilacium grande et ibi erant ante eum reponentes mu-
nera et tus et vasa et decimam frumenti et vini et olei partes
Levitarum et cantorum et ianitorum et primitias sacerdotales
6 in omnibus autem his non fui in Hierusalem quia in anno tri-
cesimo secundo Artarxersis regis Babylonis veni ad regem et
7 in fine dierum rogavi regem et veni in Hierusalem et intelle-
xi malum quod fecerat Eliasib Tobiae ut faceret ei thesaurum
8 in vestibulis domus Dei et malum mihi visum est valde et
9 proieci vasa domus Tobiae foras de gazofilacio praecepique et
mundaverunt gazofilacia et rettuli ibi vasa domus Dei sacrifi-
10 cium et tus et cognovi quoniam partes Levitarum non fuissent
datae et fugisset unusquisque in regionem suam de Levitis et
11 de cantoribus et de his qui ministrabant et egi causam ad-
versus magistratus et dixi quare dereliquimus domum Dei et

congregavi eos et feci stare in stationibus suis et omnis Iuda 12
adportabat decimam frumenti et vini et olei in horrea et con- 13
stituimus super horrea Selemiam sacerdotem et Sadoc scribam
et Phadaiam de Levitis et iuxta eos Anan filium Zacchur filium
Matthaniae quoniam fideles conprobati sunt et ipsis creditae
sunt partes fratrum suorum memento mei Deus meus pro hoc 14
et ne deleas miserationes meas quas feci in domo Dei mei et
in caerimoniis eius in diebus illis vidi in Iuda calcabant tor- 15
cularia in sabbato portantes acervos et onerantes super asinos
vinum et uvas et ficus et omne onus et inferentes Hierusalem
in die sabbati et contestatus sum ut in die qua vendere liceret
venderent et Tyrii habitaverunt in ea inferentes pisces et om- 16
nia venalia et vendebant in sabbatis filiis Iuda et in Hierusalem
et obiurgavi optimates Iuda et dixi eis quae est res haec mala 17
quam vos facitis et profanatis diem sabbati numquid non haec 18
fecerunt patres nostri et adduxit Deus noster super nos omne
malum hoc et super civitatem hanc et vos additis iracundiam
super Israhel violando sabbatum factum est itaque cum quie- 19
vissent portae Hierusalem die sabbati dixi et cluserunt ianuas
et praecepi ut non aperirent eas usque post sabbatum et de
pueris meis constitui super portas ut nullus inferret onus in
die sabbati et manserunt negotiatores et vendentes universa 20
venalia foris Hierusalem semel et bis et contestatus sum eos 21
et dixi eis quare manetis ex adverso muri si secundo hoc feceritis
manum mittam in vos itaque ex tempore illo non venerunt
in sabbato dixi quoque Levitis ut mundarentur et venirent 22
ad custodiendas portas et sanctificandum diem sabbati et pro
hoc ergo memento mei Deus meus et parce mihi secundum
multitudinem miserationum tuarum sed et in diebus illis vi- 23
di Iudaeos ducentes uxores azotias ammanitidas et moabitidas
et filii eorum ex media parte loquebantur azotice et nesciebant 24
loqui iudaice et loquebantur iuxta linguam populi et populi et 25
obiurgavi eos et maledixi et cecidi ex ipsis viros et decalvavi
eos et adiuravi in Deo ut non darent filias suas filiis eorum
et non acciperent de filiabus eorum filiis suis et sibimet ipsis
dicens numquid non in huiusmodi re peccavit Salomon rex 26
Israhel et certe in gentibus multis non erat rex similis ei et

dilectus Deo suo erat et posuit eum Deus regem super omnem
Israhel et ipsum ergo ad peccatum duxerunt mulieres alieni-
27 genae numquid et nos inoboedientes faciemus omne malum
grande hoc ut praevaricemur in Deo nostro et ducamus uxores
28 peregrinas de filiis autem Ioiada filii Eliasib sacerdotis magni
29 gener erat Sanaballat Horonitis quem fugavi a me recorda-
re Domine Deus meus adversum eos qui polluunt sacerdotium
30 iusque sacerdotale et leviticum igitur mundavi eos ab omni-
bus alienigenis et constitui ordines sacerdotum et Levitarum
31 unumquemque in ministerio suo et in oblatione lignorum in
temporibus constitutis et in primitiis memento mei Deus meus
in bonum

THE BOOK OF ESTHER.

n diebus Asueri qui regnavit ab India usque Aethio- I
pnam super centum viginti septem provincias quan- 2
do sedit in solio regni sui Susa civitas regni eius exor-
dium fuit tertio igitur anno imperii sui fecit grande 3
convivium cunctis principibus et pueris suis fortissimis Persa-
rum et Medorum inclitis et praefectis provinciarum coram se 4
ut ostenderet divitias gloriae regni sui ac magnitudinem atque
iactantiam potentiae suae multo tempore centum videlicet et 4
octoginta diebus cumque implerentur dies convivii invitavit 5
omnem populum qui inventus est Susis a maximo usque ad mi-
nimum et septem diebus iussit convivium praeparari in vesti-
bulo horti et nemoris quod regio cultu et manu consitum erat 6
et pendebant ex omni parte tentoria aerii coloris et carpasi- 6
ni et hyacinthini sustentata funibus byssinis atque purpureis
qui eburneis circulis inserti erant et columnis marmoreis ful-
ciebantur lectuli quoque aurei et argentei super pavimentum
zmaragdino et pario stratum lapide dispositi erant quod mira 7
varietate pictura decorabat bibebant autem qui invitati erant 7
aureis poculis et aliis atque aliis vasis cibi inferebantur vinum
quoque ut magnificentia regia dignum erat abundans et prae-
cipuum ponebatur nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum 8
sed sic rex statuerat praeponens mensis singulos de principi-
bus suis ut sumeret unusquisque quod vellet Vasthi quoque 9
regina fecit convivium feminarum in palatio ubi rex Asuerus
manere consueverat itaque die septimo cum rex esset hilarior 10
et post nimiam potionem incaluisset mero praecepit Mauman
et Bazatha et Arbona et Bagatha et Abgatha et Zarath et
Charchas septem eunuchis qui in conspectu eius ministrabant
ut introducerent reginam Vasthi coram rege posito super 11
caput eius diademate et ostenderet cunctis populis et principibus
illius pulchritudinem erat enim pulchra valde quae rennuit et 12
ad regis imperium quod per eunuchos mandaverat venire con-
tempisit unde iratus rex et nimio furore succensus interrogavit 13

sapientes qui ex more regio semper ei aderant et illorum faciebat cuncta consilio scientium leges ac iura maiorum erant autem primi et proximi Charsena et Sethar et Admatha et Tharsis et Mares et Marsana et Mamucha septem duces Persarum atque Medorum qui videbant faciem regis et primi post eum residere soliti erant cui sententiae Vasthi regina subiaceret quae Asueri regis imperium quod per eunuchos mandaverat facere nolisset responditque Mamuchan audiente rege atque principibus non solum regem laesit regina Vasthi sed omnes principes et populos qui sunt in cunctis provinciis regis Asueri egredietur enim sermo reginae ad omnes mulieres ut contemnant viros suos et dicant rex Asuerus iussit ut regina Vasthi intraret ad eum et illa noluit atque hoc exemplo omnes principum coniuges Persarum atque Medorum parvipendent imperia maritorum unde regis iusta est indignatio et si tibi placet egrediatur edictum a facie tua et scribatur iuxta legem Persarum atque Medorum quam praeteriri illicitum est ut nequaquam ultra Vasthi ingrediatur ad regem sed regnum illius altera quae melior illa est accipiat et hoc in omne quod latissimum est provinciarum tuarum divulgetur imperium et cunctae uxores tam maiorum quam minorum deferant maritis suis placuit consilium eius regi et principibus fecitque rex iuxta consultum Mamuchan et misit epistulas ad universas provincias regni sui ut quaeque gens audire et legere poterat diversis linguis et litteris esse viros principes ac maiores in domibus suis et hoc per cunctos populos divulgari

II his itaque gestis postquam regis Asueri deferbuerat indignatio recordatus est Vasthi et quae fecisset vel quae passa esset dixeruntque pueri regis ac ministri eius quaerantur regi puellae virgines ac speciosae et mittantur qui considerent per universas provincias puellas speciosas et virgines et adducant eas ad civitatem Susan et tradant in domum feminarum sub manu Aegaei eunuchi qui est praepositus et custos mulierum regiarum et accipiant mundum muliebrem et cetera ad usus necessaria et quaecumque inter omnes oculis regis placuerit ipsa regnet pro Vasthi placuit sermo regi et ita ut suggererant iussit fieri erat vir iudaeus in Susis civitate vocabulo

Mardocheus filius Iair filii Semei filii Cis de stirpe Iemini qui 6
translatus fuerat de Hierusalem eo tempore quo Iechoniam regem 7
Iuda Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat qui fuit 7
nutricius filiae fratris sui Edessae quae altero nomine Hester
vocabatur et utrumque parentem amiserat pulchra nimis et
decora facie mortuisque patre eius ac matre Mardocheus sibi
eam adoptavit in filiam cumque percrebuisset regis imperium 8
et iuxta mandata illius multae virgines pulchrae adducerentur
Susan et Aegaeo traderentur eunucho Hester quoque inter ce-
teras puellas ei tradita est ut servaretur in numero feminarum
quae placuit ei et invenit gratiam in conspectu illius ut adcele- 9
raret mundum muliebrem et traderet ei partes suas et septem
puellas speciosissimas de domo regis et tam ipsam quam pe-
disequas eius ornaret atque excoleret quae noluit indicare ei 10
populum et patriam suam Mardocheus enim praeceperat ut de
hac re omnino reticeret qui deambulabat cotidie ante vesti- 11
bulum domus in qua electae virgines servabantur curam agens
salutis Hester et scire volens quid ei accideret cum autem 12
venisset tempus singularum per ordinem puellarum ut intra-
rent ad regem expletis omnibus quae ad cultum muliebrem
pertinebant mensis duodecimus vertebatur ita dumtaxat ut
sex menses oleo unguerentur myrtino et aliis sex quibusdam
pigmentis et aromatibus uterentur ingredientisque ad regem 13
quicquid postulassent ad ornatum pertinens accipiebant et ut
eis placuerat compositae de triclinio feminarum ad regis cu-
biculum transiebant et quae intraverat vespere egrediebatur 14
mane atque inde in secundas aedes deducebatur quae sub ma-
nu Sasagazi eunuchi erant qui concubinis regis praesidebat nec
habebat potestatem ad regem ultra redeundi nisi voluisset rex
et eam venire iussisset ex nomine evoluta autem tempore per 15
ordinem instabat dies quo Hester filia Abiahil fratris Mardo-
chei quam sibi adoptaverat in filiam intrare deberet ad regem
quae non quaesivit muliebrem cultum sed quaecumque voluit
Aegaeus eunuchus custos virginum haec ei ad ornatum dedit
erat enim formosa valde et incredibili pulchritudine omnium
oculis gratiosa et amabilis videbatur ducta est itaque ad cubi- 16
culum regis Asueri mense decimo qui vocatur tebeth septimo

17 anno regni eius et amavit eam rex plus quam omnes mulie-
res habuitque gratiam et misericordiam coram eo super omnes
mulieres et posuit diadema regni in capite eius fecitque eam
18 regnare in loco Vasthi et iussit convivium praeparari perma-
gnificum cunctis principibus et servis suis pro coniunctione et
nuptiis Hester et dedit requiem in universis provinciis ac do-
19 na largitus est iuxta magnificentiam principalem cumque et
secundo quaererentur virgines et congregarentur Mardocheus
20 manebat ad regis ianuam necdumque prodiderat Hester pa-
triam et populum suum iuxta mandatum eius quicquid enim
ille praecipiebat observabat Hester et ita cuncta faciebat ut
21 eo tempore solita erat quo eam parvulam nutriebat eo igi-
tur tempore quo Mardocheus ad regis ianuam morabatur irati
sunt Bagathan et Thares duo eunuchi regis qui ianitores erant
et in primo palatii limine praesidebant volueruntque insurge-
22 re in regem et occidere eum quod Mardocheum non latuit
statimque nuntiavit reginae Hester et illa regi ex nomine Mar-
23 dochei qui ad se rem detulerat quaesitum est et inventum et
adpensus uterque eorum in patibulo mandatumque historiis et
annalibus traditum coram rege

III post haec rex Asuerus exaltavit Aman filium Amadathi qui
erat de stirpe Agag et posuit solium eius super omnes princi-
2 pes quos habebat cunctique servi regis qui in foribus palatii
versabantur flectebant genu et adorabant Aman sic enim eis
praeceperat imperator solus Mardocheus non flectebat genu
3 neque adorabat eum cui dixerunt regis pueri qui ad fores pa-
latii praesidebant cur praeter ceteros non observas mandata
4 regis cumque hoc crebrius dicerent et ille nollet audire nuntia-
verunt Aman scire cupientes utrum perseveraret in sententia
5 dixerat enim eis se esse Iudaeum quod cum audisset Aman
et experimento probasset quod Mardocheus non sibi flecteret
6 genu nec se adoraret iratus est valde et pro nihilo duxit in
unum Mardocheum mittere manus suas audierat enim quod
esset gentis iudaeae magisque voluit omnem Iudaeorum qui
7 erant in regno Asueri perdere nationem mense primo cuius
vocabulum est nisan anno duodecimo regni Asueri missa est
sors in urnam quae hebraice dicitur phur coram Aman quo die

et quo mense gens Iudaeorum deberet interfici et exivit mensis duodecimus qui vocatur adar dixitque Aman regi Asuero 8 est populus per omnes provincias regni tui dispersus et a se mutuo separatus novis utens legibus et caerimoniis insuper et regis scita contemnens et optime nosti quod non expediat regno tuo ut insolescat per licentiam si tibi placet decerne 9 ut pereat et decem milia talentorum adpendam arcariis gazae tuae tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua et 10 dedit eum Aman filio Amadathi de progenie Agag hosti Iudaeorum dixitque ad eum argentum quod polliceris tuum sit 11 de populo age quod tibi placet vocatique sunt scribae regis 12 mense primo nisan tertiadecima die eius et scriptum est ut iusserat Aman ad omnes satrapas regis et iudices provinciarum diversarumque gentium ut quaeque gens legere poterat et audire pro varietate linguarum ex nomine regis Asueri et litterae ipsius signatae anulo missae sunt per cursores regis ad uni- 13 versas provincias ut occiderent atque delerent omnes Iudaeos a puero usque ad senem parvulos et mulieres uno die hoc est tertiodecimo mensis duodecimi qui vocatur adar et bona eorum diriperent summa autem epistularum haec fuit ut omnes 14 provinciae scirent et pararent se ad praedictam diem festinabant cursores qui missi erant explere regis imperium statimque 15 in Susis pependit edictum rege et Aman celebrante convivium et cunctis qui in urbe erant flentibus

quae cum audisset Mardocheus scidit vestimenta sua et in- **IV**
 dutus est sacco spargens cinerem capiti et in platea mediae civitatis voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui et hoc heulatu usque ad fores palatii gradiens non 2 enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare in omnibus quoque provinciis oppidis ac locis ad quae crudele regis dogma pervenerat planctus ingens erat apud Iudaeos ieiunium ululatus et fletus sacco et cinere multis pro strato utentibus ingressae sunt autem puellae Hester et eunuchi nuntiaverunt- 4 que ei quod audiens consternata est et misit vestem ut ablato sacco induerent eum quam accipere noluit accitoque Athac 5 eunucho quem rex ministrum ei dederat praecepit ut iret ad Mardocheum et disceret ab eo cur hoc faceret egressusque 6

Athac ivit ad Mardocheum stantem in platea civitatis ante
7 ostium palatii qui indicavit ei omnia quae acciderant quo-
modo Aman promisisset ut in thesauros regis pro Iudaeorum
8 nece inferret argentum exemplarque edicti quod pende-
bat in Susis dedit ei ut reginae ostenderet et moneret eam ut intra-
9 ret ad regem et deprecaretur eum pro populo suo regressus
10 Athac nuntiavit Hester omnia quae Mardocheus dixerat quae
11 respondit ei et iussit ut diceret Mardocheo omnes servi re-
gis et cunctae quae sub ditione eius sunt norunt provinciae
quod sive vir sive mulier invocatus interius atrium regis intra-
verit absque ulla cunctatione statim interficiatur nisi forte rex
auream virgam ad eum tetenderit pro signo clementiae atque
ita possit vivere ego igitur quomodo ad regem intrare potero
12 quae triginta iam diebus non sum vocata ad eum quod cum
13 audisset Mardocheus rursum mandavit Hester dicens ne pu-
tes quod animam tuam tantum liberet quia in domo regis es
14 prae cunctis Iudaeis si enim nunc silueris per aliam occasio-
nem liberabuntur Iudaei et tu et domus patris tui peribitis et
quis novit utrum idcirco ad regnum veneris ut in tali tempore
15 parareris rursumque Hester haec Mardocheo verba mandavit
16 vade et congrega omnes Iudaeos quos in Susis reppereris et
orate pro me non comedatis et non bibatis tribus diebus ac
noctibus et ego cum ancillulis meis similiter ieiunabo et tunc
ingrediar ad regem contra legem faciens invocata tradensque
17 me morti et periculo ivit itaque Mardocheus et fecit omnia
quae ei Hester praeceperat

V die autem tertio induta est Hester regalibus vestimentis et
stetit in atrio domus regiae quod erat interius contra basilicam
regis at ille sedebat super solium in consistorio palatii contra
2 ostium domus cumque vidisset Hester reginam stantem pla-
cuit oculis eius et extendit contra eam virgam auream quam
tenebat manu quae accedens osculata est summitatem virgae
3 eius dixitque ad eam rex quid vis Hester regina quae est pe-
titio tua etiam si dimidiam regni partem petieris dabitur tibi
4 at illa respondit si regi placet obsecro ut venias ad me hodie et
5 Aman tecum ad convivium quod paravi statimque rex vocate
inquit cito Aman ut Hester oboediat voluntati venerunt itaque

rex et Aman ad convivium quod eis regina paraverat dixit- 6
 que ei rex postquam vinum biberat abundanter quid petis ut
 detur tibi et pro qua re postulas etiam si dimidiam partem re-
 gni mei petieris inpetrabis cui respondit Hester petitio mea et 7
 preces istae sunt si inveni gratiam in conspectu regis et si regi 8
 placet ut det mihi quod postulo et meam impleat petitionem
 veniat rex et Aman ad convivium quod paravi eis et cras regi
 aperiam voluntatem meam egressus est itaque illo die Aman 9
 laetus et alacer cumque vidisset Mardocheum sedentem ante
 fores palatii et non solum non adsurrexisse sibi sed nec motum
 quidem de loco sessionis suae indignatus est valde et dissimu- 10
 lata ira reversus in domum suam convocavit ad se amicos et
 Zares uxorem suam et exposuit illis magnitudinem divitiarum 11
 suarum filiorumque turbam et quanta eum gloria super
 omnes principes et servos suos rex elevasset et post haec ait 12
 regina quoque Hester nullum alium vocavit cum rege ad con-
 vivium praeter me apud quam etiam cras cum rege pransurus
 sum et cum haec omnia habeam nihil me habere puto qua- 13
 mdiu videro Mardocheum Iudaeum sedentem ante fores regias
 responderuntque ei Zares uxor eius et ceteri amici iube parari 14
 excelsam trabem habentem altitudinem quinquaginta cubitos
 et dic mane regi ut adpendatur super eam Mardocheus et sic
 ibis cum rege laetus ad convivium placuit ei consilium et iussit
 excelsam parari crucem

noctem illam rex duxit insomnem iussitque adferri sibi **VI**
 historias et annales priorum temporum qui cum illo praesente
 legerentur ventum est ad eum locum ubi scriptum erat quo- 2
 modo nuntiasset Mardocheus insidias Bagathan et Thares eu-
 nuchorum regem Asuerum iugulare cupientium quod cum rex 3
 audisset ait quid pro hac fide honoris ac praemii Mardocheus
 consecutus est dixeruntque ei servi illius ac ministri nihil om-
 nino mercedis accepit statimque rex quis est inquit in atrio 4
 Aman quippe interius atrium domus regiae intraverat ut sug-
 gereret regi et iuberet Mardocheum adfigi patibulo quod ei
 fuerat praeparatum responderunt pueri Aman stat in atrio 5
 dixitque rex ingrediatur cumque esset ingressus ait illi quid 6
 debet fieri viro quem rex honorare desiderat cogitans Aman

in corde suo et reputans quod nullum alium rex nisi se vellet
7, 8 honorare respondit homo quem rex honorare cupit debet indui
vestibus regiis et inponi super equum qui de sella regis est
9 et accipere regium diadema super caput suum et primus de
regis principibus ac tyrannis teneat equum eius et per plateam
civitatis incedens clamet ac dicat sic honorabitur quemcumque
10 rex voluerit honorare dixitque ei rex festina et sumpta stola
et equo fac ita ut locutus es Mardocheo Iudaeo qui sedet ante
fores palatii cave ne quicquam de his quae locutus es prae-
11 mittas tulit itaque Aman stolam et equum indutumque
Mardocheum in platea civitatis et inpositum equo praecedebat
atque clamabat hoc honore condignus est quemcumque rex
12 voluerit honorare reversus est Mardocheus ad ianuam palatii
et Aman festinavit ire in domum suam lugens et aperto capite
13 narravitque Zares uxori suae et amicis omnia quae evenissent
sibi cui responderunt sapientes quos habebat in consilio et uxor
eius si de semine Iudaeorum est Mardocheus ante quem cade-
re coepisti non poteris ei resistere sed cades in conspectu eius
14 adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis et cito eum ad
convivium quod regina paraverat pergere compulerunt

VII, 2 intravit itaque rex et Aman ut biberent cum regina dixitque ei rex etiam in secundo die postquam vino incaluerat quae est petitio tua Hester ut detur tibi et quid vis fieri etiam
3 si dimidiam regni mei partem petieris inpetrabis ad quem illa respondit si inveni gratiam in oculis tuis o rex et si tibi placet dona mihi animam meam pro qua rogo et populum meum
4 pro quo obsecro traditi enim sumus ego et populus meus ut conteramur iugulemur et pereamus atque utinam in servos et famulas venderemur esset tolerabile malum et gemens tacerem nunc autem hostis noster est cuius crudelitas redundat in
5 regem respondensque rex Asuerus ait quis est iste et cuius potentiae ut haec audeat facere dixit Hester hostis et inimicus noster pessimus iste est Aman quod ille audiens ilico obsti-
7 puit vultum regis ac reginae ferre non sustinens rex autem surrexit iratus et de loco convivii intravit in hortum arboribus consitum Aman quoque surrexit ut rogaret Hester reginam pro anima sua intellexit enim a rege sibi paratum malum

qui cum reversus esset de horto nemoribus consito et intras- 8
 set convivii locum repperit Aman super lectulum corruisse in
 quo iacebat Hester et ait etiam reginam vult opprimere me
 praesente in domo mea necdum verbum de ore regis exierat et
 statim operuerunt faciem eius dixitque Arbona unus de eunu- 9
 chis qui stabant in ministerio regis en lignum quod paraverat
 Mardocheo qui locutus est pro rege stat in domo Aman habens
 altitudinis quinquaginta cubitos cui dixit rex adpendite eum
 in eo suspensus est itaque Aman in patibulo quod paraverat 10
 Mardocheo et regis ira quievit

die illo dedit rex Asuerus Hester reginae domum Aman ad- **VIII**
 versarii Iudaeorum et Mardocheus ingressus est ante faciem
 regis confessa est enim ei Hester quod esset patruus suus tu- 2
 litque rex anulum quem ab Aman recipi iusserat et tradidit
 Mardocheo Hester autem constituit Mardocheum super do-
 mum suam nec his contenta procidit ad pedes regis flevitque 3
 et locuta ad eum oravit ut malitiam Aman Agagitae et ma-
 chinationes eius pessimas quas excogitaverat contra Iudaeos
 iuberet irritas fieri at ille ex more sceptrum aureum protendit 4
 manu quo signum clementiae monstrabatur illaque consurgens
 stetit ante eum et ait si placet regi et inveni gratiam coram 5
 oculis eius et deprecatio mea non ei videtur esse contraria ob-
 secro ut novis epistulis veteres Aman litterae insidiatoris et
 hostis Iudaeorum quibus eos in cunctis regis provinciis perire
 praeceperat corrigantur quomodo enim potero sustinere ne- 6
 cem et interfectionem populi mei responditque rex Asuerus 7
 Hester reginae et Mardocheo Iudaeo domum Aman conces-
 si Hester et ipsum iussi adfigi cruci qui ausus est manum in
 Iudaeos mittere scribite ergo Iudaeis sicut vobis placet ex 8
 regis nomine signantes litteras anulo meo haec enim consue-
 tudo erat ut epistulis quae ex regis nomine mittebantur et
 illius anulo signatae erant nemo auderet contradicere accitis- 9
 que scribis et librariis regis erat autem tempus tertii mensis
 qui appellatur siban vicesima et tertia illius die scriptae sunt
 epistulae ut Mardocheus voluerat ad Iudaeos et ad principes
 procuratoresque et iudices qui centum viginti septem provin-
 ciis ab India usque Aethiopiam praesidebant provinciae atque

provinciae populo et populo iuxta linguas et litteras suas et
 10 Iudaeis ut legere poterant et audire ipsaeque epistulae quae
 ex regis nomine mittebantur anulo illius obsignatae sunt et
 missae per veredarios qui per omnes provincias discurrentes
 11 veteres litteras novis nuntiis praevenirent quibus imperavit
 rex ut convenirent Iudaeos per singulas civitates et in unum
 praeciperent congregari ut starent pro animabus suis et omnes
 inimicos suos cum coniugibus ac liberis et universis domibus
 12 interficerent atque delerent et constituta est per omnes pro-
 vincias una ultionis dies id est tertiadecima mensis duodecimi
 13 adar summaque epistulae fuit ut in omnibus terris ac populis
 qui regis Asueri imperio subiacebant notum fieret paratos esse
 14 Iudaeos ad capiendam vindictam de hostibus suis egressique
 sunt veredarii celeres nuntios perferentes et edictum regis pe-
 15 pendit in Susis Mardocheus autem de palatio et de conspectu
 regis egrediens fulgebat vestibus regiis hyacinthinis videlicet et
 aerinis coronam auream portans capite et amictus pallio serico
 atque purpureo omnisque civitas exultavit atque laetata est
 16 Iudaeis autem nova lux oriri visa est gaudium honor et tripu-
 17 dium apud omnes populos urbes atque provincias quocumque
 regis iussa veniebant mira exultatio epulae atque convivium et
 festus dies in tantum ut plures alterius gentis et sectae eorum
 religioni et caerimoniis iungerentur grandis enim cunctos
 iudaici nominis terror invaserat

IX igitur duodecimi mensis quem adar vocari ante iam diximus
 tertiadecima die quando cunctis Iudaeis interfectio parabatur
 et hostes eorum inhiabant sanguini versa vice Iudaei superio-
 2 res esse coeperunt et se de adversariis vindicare congregatique
 sunt per singulas civitates oppida et loca ut extenderent ma-
 num contra inimicos et persecutores suos nullusque ausus est
 resistere eo quod omnes populos magnitudinis eorum formido
 3 penetrarat nam et provinciarum iudices duces et procurato-
 res omnisque dignitas quae singulis locis et operibus praeerat
 4 extollebant Iudaeos timore Mardochei quem principem esse
 palatii et plurimum posse cognoverant fama quoque nominis
 5 eius crescebat cotidie et per cunctorum ora volitabat itaque
 percusserunt Iudaei inimicos suos plaga magna et occiderunt

eos reddentes eis quod sibi paraverant facere in tantum ut 6
 etiam in Susis quingentos viros interficerent et decem extra fi-
 lios Aman Agagitae hostis Iudaeorum quorum ista sunt nomi-
 na Pharsandatha et Delphon et Esphata et Phorata et Adalia 7, 8
 et Aridatha et Ephermesta et Arisai et Aridai et Vaizatha 9
 quos cum occidissent praedas de substantiis eorum agere nol- 10
 uerunt statimque numerus eorum qui occisi erant in Susis ad 11
 regem relatus est qui dixit reginae in urbe Susis interfecere 12
 Iudaei quingentos viros et alios decem filios Aman quantam
 putas eos exercere caedem in universis provinciis quid ultra
 postulas et quid vis ut fieri iubeam cui illa respondit si regi 13
 placet detur potestas Iudaeis ut sicut hodie fecerunt in Susis
 sic et cras faciant et decem filii Aman in patibulis suspendan- 14
 tur praecepitque rex ut ita fieret statimque in Susis pependit 14
 edictum et decem Aman filii suspensi sunt congregatis Iudaeis 15
 quartadecima adar mensis die interfecti sunt in Susis trecen- 16
 ti viri nec eorum ab illis direpta substantia est sed et per 16
 omnes provincias quae ditioni regis subiacebant pro animabus
 suis steterunt Iudaei interfectis hostibus ac persecutoribus suis in
 tantum ut septuaginta quinque milia occisorum implerentur et
 nullus de substantiis eorum quicquam contingeret dies autem 17
 tertiusdecimus mensis adar unus apud omnes interfectionis fuit
 et quartodecimo die caedere desierunt quem constituerunt esse 18
 sollempnem ut in eo omni deinceps tempore vacarent epulis
 gaudio atque conviviis at hii qui in urbe Susis caedem exer- 18
 cuerant tertio decimo et quartodecimo eiusdem mensis die in
 caede versati sunt quintodecimo autem die percutere desierunt
 et idcirco eandem diem constituere sollempnem epularum atque
 laetitiae hii vero Iudaei qui in oppidis non muratis ac villis 19
 morabantur quartumdecimum diem mensis adar conviviorum
 et gaudii decreverunt ita ut exultent in eo et mittant sibi mu- 20
 tuo partes epularum et ciborum scripsit itaque Mardocheus 20
 omnia haec et litteris comprehensa misit ad Iudaeos qui in om-
 nibus regis provinciis morabantur tam in vicino positus quam
 procul ut quartamdecimam et quintamdecimam diem mensis 21
 adar pro festis susciperent et revertente semper anno sollempni
 honore celebrarent quia in ipsis diebus se ultimi sunt Iudaei de 22

inimicis suis et luctus atque tristitia in hilaritatem gaudium-
que conversa sint essentque istae dies epularum atque laetitiae
et mitterent sibi invicem ciborum partes et pauperibus munu-
23 scula largirentur susceperuntque Iudaei in sollemnem ritum
cuncta quae eo tempore facere coeperant et quae Mardocheus
24 litteris facienda mandaverat Aman enim filius Amadathi stir-
pis Agag hostis et adversarius Iudaeorum cogitavit contra eos
malum ut occideret illos atque deleret et misit phur quod no-
25 stra lingua vertitur in sortem et postea ingressa est Hester ad
regem obsecrans ut conatus eius litteris regis irriti fierent et
malum quod contra Iudaeos cogitaverat reverteretur in caput
26 eius denique et ipsum et filios eius adfixerunt cruci atque ex
illo tempore dies isti appellati sunt Phurim id est Sortium eo
quod phur id est sors in urnam missa fuerit et cuncta quae
gesta sunt epistulae id est libri huius volumine continentur
27 quaeque sustinuerint et quae deinceps inmutata sint susceperere
Iudaei super se et semen suum et super cunctos qui religioni
eorum voluerint copulari ut nulli liceat duos hos dies absque
sollemnitate transigere quam scriptura testatur et certa ex-
28 petunt tempora annis sibi iugiter succedentibus isti sunt dies
quos nulla umquam delebit oblivio et per singulas generationes
cunctae in toto orbe provinciae celebrabunt nec est ulla civitas
in qua dies Phurim id est Sortium non observentur a Iudaeis
29 et ab eorum progenie quae his caerimoniis obligata est scrip-
seruntque Hester regina filia Abiahil et Mardocheus Iudaeus
etiam secundam epistolam ut omni studio dies ista sollem-
30 nis sanciretur in posterum et miserunt ad omnes Iudaeos qui
in centum viginti septem regis Asueri provinciis versabantur
31 ut haberent pacem et susciperent veritatem observantes dies
Sortium et suo tempore cum gaudio celebrarent sicut consti-
tuerat Mardocheus et Hester et illi observanda susceperant a
32 se et a semine suo ieiunia atque clamores et Sortium dies et
omnia quae libri huius qui vocatur Hester historia continentur

X rex vero Asuerus omnem terram et cunctas maris insulas fe-
2 cit tributarias cuius fortitudo et imperium et dignitas atque
sublimitas qua exaltavit Mardocheum scripta sunt in libris Me-
3 dorum atque Persarum et quomodo Mardocheus iudaici ge-

neris secundus a rege Asuero fuerit et magnus inter Iudaeos et acceptabilis plebi fratrum suorum quaerens bona populo suo et loquens ea quae ad pacem sui seminis pertinerent

JUDITH

I rfaxat itaque rex Medorum subiugaverat multas gentes imperio suo et ipse aedificavit civitatem potentissimam quam appellavit Igbathanis ex lapidibus quadratis et sectis fecit muros eius in altitudine cubitorum septuaginta et in latitudine cubitorum triginta turres vero eius posuit in altitudinem cubitorum centum per quadrum vero earum latus utrumque vicenorum pedum spatium tendebatur posuitque portas eius in altitudine turrium et gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui et in gloria quadrigarum suarum anno igitur duodecimo regni sui Nabuchodonosor rex Assyriorum qui regnabat in Nineven civitatem magnam pugnavit contra Arfaxat et obtinuit eum in campo magno qui appellatur Ragau circa Eufraten et Tigrin et Hyadas in campo Erioch regis Elicorum tunc exaltatum est regnum Nabuchodonosor et cor eius elatum est et misit ad omnes qui habitabant in Cilicia et Damasco et Libano et ad gentes quae sunt in Carmelo et Cedar et inhabitantes Galileam in campo magno Hesdraelon et ad omnes qui erant in Samaria et trans flumen Iordanem usque Hierusalem et omnem terram Iesse quousque perveniatur ad montes Aethiopiae ad hos omnes misit nuntios Nabuchodonosor rex Assyriorum qui omnes uno animo contradixerunt et remiserunt eos vacuos ac sine honore abiecerunt tunc indignatus est Nabuchodonosor rex ad omnem terram illam et iuravit per regnum et thronum suum quod defenderet se de omnibus regionibus his

II anno tertiodecimo Nabuchodonosor regis vicesima et secunda die mensis primi factum est verbum in domo Nabuchodonosor regis Assyriorum ut defenderet se vocavitque omnes maiores omnesque duces bellatores suos et habuit cum eis mysterium consilii sui dixitque cogitationem suam in eo esse ut omnem terram suo subiugaret imperio quod dictum cum placuisset omnibus vocavit Nabuchodonosor rex Holofernem principem militiae suae et dixit egredere adversum omne re-

gnum occidentis et contra eos praecipue qui contempserunt
imperium meum non parceret oculus meus ulli regno omnem- 6
que urbem munitam subiugabis mihi tunc Holofernus voca- 7
vit duces et magistratus virtutis Assyriorum et dinumeravit
viros in expeditione sicut praecepit ei rex centum viginti mi-
lia peditum pugnatorum et equites sagittarios duodecim mi-
lia omnemque expeditionem suam fecit praeire multitudinem 8
innumerabilium camelorum cum his quae exercitibus suffice-
rent copiose boum quoque armenta gregesque ovium quorum
non erat numerus frumentum ex omni Syria in transitu suo 9
parari constituit aurum vero et argentum de domo regis ad- 10
sumpsit multum nimis et profectus est ipse et omnis exerci- 11
tus cum quadrigis et equitibus et sagittariis qui cooperuerunt
faciem terrae sicut lucustae cumque pertransisset fines As- 12
syriorum venit ad magnos montes Angae qui sunt a sinistro
Ciliciae ascenditque omnia castella eorum et obtinuit omnem
munitionem effregit autem civitatem opinatissimam Meluthi 13
praedavitque omnes filios Tharsis et filios Ismahel qui erant
contra faciem deserti et ad austrum terrae Celeon et transiit 14
Eufraten et venit ad Mesopotamiam et fregit omnes civitates
excelsas quae erant ibi a torrente Mambre usquequo pervenia-
tur ad mare et occupavit terminos eius a Cilicia usque ad 15
fines Iafeth qui sunt ad austrum abduxitque omnes filios Ma- 16
dian ac praedavit omnem locupletationem eorum omnesque
resistentes sibi occidit in ore gladii et post haec descendit 17
in campos Damasci in diebus messis et succendit omnia sata
omnesque arbores ac vineas fecit incidi et cecidit timor illius 18
super omnes inhabitantes terram

tunc miserunt legatos suos universarum urbium et provin- **III**
ciarum reges ac principes Syriae scilicet Mesopotamiae et Sy-
riae Sobal et Lybiae atque Ciliciae qui venientes ad Holofer-
nem dixerunt desinat indignatio tua circa nos melius est enim 2
ut viventes serviamus Nabuchodonosor regi magno et subditi
simus tibi quam morientes cum interitu nostro ipsi servitu-
tis nostrae damna patiamini omnis civitas nostra omnisque 3
possessio omnes colles et montes et campi armenta boum gre-
ges ovium caprarumque equorum camelorumque et universae

4 facultates nostrae atque familiae in conspectu tuo sunt sint
5, 6 omnia sub lege tua nos iam et filii nostri servi tui sumus veni
nobis pacificus dominus et utere servitia nostra sicut placue-
7 rit tibi tunc descendit de montibus cum equitibus in virtute
magna et obtinuit omnem civitatem et omnem inhabitantem
8 terram de universis autem urbibus adsumpsit sibi auxilios
9 viros fortes et electos ad bellum tantusque metus provinciis
illius incubuit ut universarum urbium habitatores principes et
10 honorati simul cum populis exirent in obviam venienti ex-
cipientes eum cum coronis et lampadibus ducentes choros in
11 tibiis et tympanis nec ista tamen facientes ferocitatem eius
12 pectoris mitigare potuerunt nam et civitates eorum destruxit
13 et lucos eorum excidit praeceperat enim illi Nabuchodonosor
rex ut omnes deos terrae exterminaret videlicet ut ipse solus
diceretur deus ab his nationibus quae potuissent Holofernis po-
14 tentia subiugari pertransiens autem Syriam Subal et omnem
Apamiam omnemque Mesopotamiam venit ad Idumeos in ter-
15 ra Gabaa accepitque civitates eorum et sedit ibi per triginta
dies in quibus diebus adunari praecepit universum exercitum
virtutis suae

IV tunc audientes haec filii Israhel qui habitabant in terra Iu-
2 daeae timuerunt valde a facie eius tremor etiam et horror
invasit sensus eorum ne hoc faceret Hierusalem et templo Do-
3 mini quod fecerat ceteris civitatibus et templis earum et mi-
serunt in omnem Samariam per circuitum usque Hiericho et
4 praeoccupaverunt omnes vertices montium et muris circum-
dederunt vicos suos et congregaverunt frumenta in praepara-
5 tione pugnae sacerdos etiam Heliachim scripsit ad universos
qui erant contra Hesdraelon quae est contra faciem campi ma-
gni iuxta Dothain et universis per quos transitus esse poterat
6 ut obtinerent ascensus montium per quos via esse poterat ad
Hierusalem ut illic custodirent ubi angustum iter esse poterat
7 inter montes et fecerunt filii Israhel secundum quod constitue-
8 rat eis sacerdos Domini Heliachim et clamavit omnis populus
ad Dominum instantia magna et humiliaverunt animas suas
9 in ieiuniis ipsi et mulieres eorum et induerunt se sacerdotes
ciliciis et infantes prostraverunt contra faciem templi Domini

et altare Domini operuerunt cilicio et clamaverunt ad Deum 10
Israhel unianimiter ne darentur in praedam infantes eorum
et uxores eorum in divisionem et civitates eorum in exterminium
et sancta eorum in pollutionibus tunc Heliachim sacerdos 11
Domini magnus circuevit omnem Israhel adlocutusque est
eos dicens scitote quoniam exaudivit Dominus preces vestras 12
si manentes permanseritis in ieiuniis et orationibus in conspectu
Domini memores estote Mosi servi Domini qui Amalech 13
confidentem in virtute sua et in potentia sua et in exercitu suo
et in clypeis suis et in curribus suis et in equitibus suis
non ferro pugnando sed precibus sanctis orando deiecit sic 14
erunt universi hostes Israhel si perseveraveritis in hoc opere
quo coepistis ad hanc igitur exhortationem eius deprecantes 15
Dominum permanebant in conspectu Domini ita ut etiam hii 16
qui holocausta Domino offerebant praecincti ciliciis offerrent
sacrificia Domino et erat cinis super capita eorum et ex toto 17
corde suo omnes orabant Deum ut visitaret populum suum
Israhel

nuntiatumque est Holoferni principi militiae Assyriorum **V**
quod filii Israhel praepararent se ad resistendum ac montium
itinerata conclusissent et furore nimio exarsit iracundia magna 2
vocavitque omnes principes Moab et duces Ammon et dixit 3
eis dicite mihi quid sit populus iste qui montana obsidet aut
quae et quales et quanta sint civitates eorum quae etiam sit
virtus eorum aut quae sit multitudo eorum vel quis rex militiae
illorum quare prae omnibus qui habitant in oriente isti 4
contempserunt et non exierunt in obviam nobis ut susciperent
nos cum pace tunc Achior dux omnium filiorum Ammon re- 5
spondens ait si digneris audire domine meus dicam veritatem
in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat et non
egredietur verbum falsum ex ore meo populus iste ex progenie 6
Chaldeorum est hic primum in Mesopotamiam habitavit quoniam 7
noluerunt sequi deos patrum suorum qui erant in terra
Chaldeorum deserentes itaque caerimonias patrum suorum 8
quae in multitudine deorum erant unum Deum caeli coluerunt 9
qui et praecepit eis ut exirent inde et habitarent in Charam
cumque cooperuisset omnem terram fames descenderunt

in Aegyptum illicque per quadringentos annos sic multiplicati
10 sunt ut dinumerari eorum non possit exercitus cumque gra-
varet eos rex Aegypti atque in aedificationibus urbium suarum
in luto et latere subiugasset eos clamaverunt ad Deum suum
11 et percussit totam terram Aegypti plagis variis cumque eie-
cissent eos a se Aegyptii et cessasset plaga ab eis et iterum
12 eos vellent capere et ad suum servitium revocare fugientibus
his Deus caeli mare aperuit ita ut hinc inde aquae quasi mur-
rus solidarentur et isti pede sicco fundum maris perambulando
13 transirent in quo loco dum innumerabilis exercitus Aegyptio-
rum eos persequeretur ita aquis coopertus est ut non remane-
14 ret vel unus qui factum posteris nuntiaret egressis etiam mare
Rubrum deserta Sina montis occurrerunt in quibus numquam
15 homo habitare potuit vel filius hominis requievit illic fontes
amari obdulcati sunt eis ad bibendum et per annos quadragin-
16 ta annonam de caelo consecuti sunt ubicumque ingressi sunt
sine arcu et sagitta et absque scuta et gladio Deus eorum pro
17 eis pugnavit et vicit et non fuit qui insultaret populo isti ni-
18 si quando recessit a cultura Domini Dei sui quotienscumque
autem praeter ipsum Deum suum alterum coluerunt dati sunt
19 in praedam et in gladium et in obprobrium quotienscumque
autem paenituerunt se recessisse a cultura Dei sui dedit eis
20 Deus caeli virtutem resistendi denique Chananeum regem et
Iebuseum et Ferezeum et Hettheum et Eveum et Amorreum
et omnes potentes in Esebon prostraverunt et terras eorum
21 et civitates eorum ipsi possederunt et usque dum non pec-
carent in conspectu Dei sui erant cum illis bona Deus enim
22 illorum odit iniquitatem nam et ante hos annos cum reces-
sissent a via quam dederat illis Deus ut ambularent in eam
exterminati sunt proeliis multis nationibus et plurimi eorum
23 captivi abducti sunt in terram non suam nuper autem rever-
si ad Deum suum ex dispersione qua dispersi fuerant adunati
sunt et ascenderunt montana haec omnia et iterum possident
24 Hierusalem ubi sunt sancta eorum nunc ergo meus domine
perquire si est aliqua iniquitas eorum in conspectu Dei eorum
ascendamus ad illos quoniam tradens tradet illos Deus eorum
25 tibi et subiugati erunt sub iugo potentiae tuae si autem non

est offensio populi huius coram Deo suo non poterimus resistere illis quoniam Deus eorum defendet illos et erimus in obprobrium universae terrae et factum est cum cessasset loqui 26
 Achior verba irati sunt omnes magnates Holofernus et cogitabant interficere eum dicentes ad alterutrum quis iste est qui 27
 filios Israhel posse dicat resistere regi Nabuchodonosor et exercitibus eius homines inermes et sine virtute et sine peritia artis pugnae ut ergo agnoscat Achior quoniam fallit nos ascende- 28
 mus in montana et cum capti fuerint potentes eorum tunc cum eisdem gladio transverberabitur ut sciat omnis gens quoniam 29
 Nabuchodonosor deus terrae est et praeter ipsum alius non est

factum est autem cum cessassent loqui indignatus Holofer- **VI**
 nis vehementer dixit ad Achior quoniam prophetasti nobis di- 2
 cens quod gens Israhel defendatur a Deo suo ut ostendam tibi quia non est deus nisi Nabuchodonosor cum percusserimus eos 3
 omnes sicut hominem unum tunc et ipse cum illis Assyriorum gladio interibis et omnis Israhel tecum perditione disperiet et 4
 probabis quoniam Nabuchodonosor dominus sit universae terrae tuncque gladius militiae meae transiet per latera tua et confixus cades inter vulneratos Israhel et non respirabis ultra donec extermineris cum illis porro autem si prophetiam tuam 5
 veram existimas non concidat vultus tuus et pallor qui faciem tuam obtinuit abscedat a te si verba mea haec putas impleri non posse ut autem noveris quia simul cum illis haec experieris 6
 ecce ex hac hora illorum populo sociaberis ut dum dignas mei gladii poenas exceperint ipse simul ultioni subiaceas tunc 7
 Holofernus praecepit servis suis ut comprehenderent Achior ut ducerent eum in Bethuliam et traderent eum in manu filiorum Israhel et accipientes eum servi Holofernus profecti sunt per 8
 campestria sed cum adpropinquassent ad montana exierunt contra eos fundibalarum illi autem divertentes a latere montis 9
 ligaverunt Achior ad arborem manibus et pedibus et sic vincitum de restibus dimiserunt eum et reversi sunt ad dominum suum porro filii Israhel descendentes de Bethulia venerunt ad 10
 eum quem solventes duxerunt ad Bethuliam atque in medio populi illum statuentes percontati sunt quid rerum esset quod illum vinctum Assyrii reliquissent in diebus illis erant illic 11

principes Ozias filius Micha de tribu Symeon et Carmi qui et
12 Gothonihel in medio itaque seniorum et in conspectu omnium
Achior dixit omnia quae locutus ipse fuerat ab Holoferne in-
interrogatus et qualiter populus Holofernus voluisset propter hoc
13 verbum interficere eum quemadmodum ipse Holofernus iratus
iusserit eum Israhelitis hac de causa tradi ut dum vinceret fi-
lios Israhel tunc etiam ipsum Achior diversis iubeat suppliciiis
interire propter hoc quod dixisset Deus caeli defensor eorum
14 est cumque universa Achior exposuisset omnis populus ceci-
dit in faciem adorantes Dominum et communi lamentatione
15 et fletu unianimes preces suas Deo effuderunt dicentes Domi-
ne Deus caeli et terrae intuere superbiam illorum et respice
ad nostram humilitatem et faciem tuorum sanctorum adtende
et ostende quia non derelinquis praesumentes de te et praesu-
16 mentes de se et de sua virtute gloriantes humilias finito itaque
fletu et per totum diem populorum oratione completa consolati
17 sunt Achior dicentes Deus patrum nostrorum cuius tu virtute-
tem praedicasti ipse tibi hanc dabit vicissitudinem ut eorum
18 magis tu interitum videas cum vero Dominus Deus noster de-
derit hanc libertatem servis suis sit et tecum Deus in medio
nostri ut sicut placuerit tibi ita cum tuis omnibus converseris
19 tunc Ozias finito consilio suscepit eum in domum suam et fecit
20 cenam magnam et vocatis omnibus presbyteris simul exple-
21 to ieiunio refecerunt postea vero convocatus omnis populus et
per totam noctem intra ecclesiam oraverunt petentes auxilium
a Deo Israhel

VII Holofernus autem altera die praecepit exercitibus suis ut
2 ascenderent contra Bethuliam erant autem pedites bellato-
rum centum viginti milia et equites viginti duo milia praeter
praeparationes virorum illorum quos occupaverat captivitas et
adducti fuerant de provinciis et urbibus universae iuventutis
3 omnes pariter paraverunt se ad pugnam contra filios Israhel et
venerunt per crepidinem montis usque ad apicem qui respicit
super Dothain a loco qui dicitur Belma usque Chelmo qui est
4 contra Hesdraelon filii autem Israhel ut viderunt multitudi-
nem illorum prostraverunt se super terram mittentes cinerem
super capita sua unianimes orantes ut Deus Israhel misericor-

diam suam ostenderet super populum suum et adsumentes 5
arma sua bellica sederunt per loca quae angusti itineris trami-
tem dirigunt inter montuosa et erant custodientes ea tota die et
nocte porro Holofernus dum circuit per gyrum repperit quod 6
fons qui influebat aquaeductum illorum a parte australi extra
civitatem dirigeret incidi praecepit aquaeductum eorum erant 7
tamen non longe a muris fontes ex quibus furtim videbantur
haurire aquam ad refocilandum potius quam ad potandum
sed filii Ammon et Moab accesserunt ad Holofernem dicentes 8
filii Israhel non in lancea nec in sagitta confidunt sed montes
defendunt illos et muniunt illos colles in praecipitio constituti
ut ergo sine congressione pugnae possis superare eos pone cu- 9
stodes fontium ut non hauriant ex eis et sine gladio interficies
eos vel certe fatigati tradent civitatem suam quam putant ci-
vitatem montibus positam superari non posse et placuerunt 10
verba haec coram Holoferne et coram omnibus satellitibus eius
et constituit per gyrum centenarios per singulos fontes cum- 11
que ista custodia per dies viginti fuisset expleta defecerunt
cisternae et collectiones aquarum omnibus inhabitantibus in
Bethuliam ita ut non esset intra civitatem unde satiarentur
vel una die quoniam ad mensuram dabatur populis aqua coti-
die tunc ad Oziam congregati omnes viri feminaeque iuvenes 12
et parvuli simul omnes una voce dixerunt iudicet Deus inter 13
nos et te quoniam fecisti in nos mala nolentes loqui pacifice
cum Assyriis et propter hoc vendidit nos Deus in manibus eo-
rum et ideo non est qui adiuvet cum prosternamur ante oculos 14
eorum in siti et perditione magna et nunc congregate univer- 15
sos qui in civitate sunt ut sponte nos tradamus omnes populo
Holofernus melius est enim ut captivi benedicamus Deum vi- 16
ventes quam moriamur et simus obprobrium omni carni cum
videamus uxores nostras et infantes nostros mori ante oculos
nostros contestamur hodie caelum et terram et Deum patrum 17
nostrorum qui ulciscitur nos secundum peccata nostra ut iam
tradatis civitatem in manu militiae Holofernus et sit finis no-
ster brevis in ore gladii qui longior efficitur in ariditate sitis
et cum haec dixissent factus est fletus et ululatus magnus in 18
ecclesia omnibus et per multas horas una voce clamaverunt ad

19 Deum dicentes peccavimus cum patribus nostris iniuste egi-
 20 mus iniquitatem fecimus tu quia pius es miserere nostri aut
 in tuo flagello vindica iniquitates nostras et noli tradere confi-
 21 tentes te populo qui ignorat te ut non dicant inter gentes ubi
 22 est Deus eorum et cum fatigati his clamoribus et his fletibus
 23 lassati siluissent exurgens Ozias infusus lacrimis dixit aequo
 animo estote fratres et hos quinque dies expectemus a Domino
 24 misericordiam forsitan enim indignationem suam abscidet et
 25 dat gloriam nomini suo si autem transactis quinque diebus
 non venerit adiutorium faciemus haec verba quae locuti estis

VIII et factum est cum audisset haec Iudith vidua quae erat filia
 Merari filii Idox filii Ioseph filii Oziae filii Elai filii Iamnor filii
 Gedeon filii Rafoin filii Acitob filii Melchiae filii Enam filii Na-
 2 thaniae filii Salathihel filii Symeon filii Ruben et vir eius fuit
 3 Manasses qui mortuus est in diebus messis hordiariae instabat enim super alligantes manipulos in campo et venit aestus
 super caput eius et mortuus est in Bethuliam civitatem suam
 4 et sepultus est illic cum patribus suis erat autem Iudith relicta
 5 eius vidua iam annis tribus et mensibus sex et in superioribus
 domus suae fecit sibi secretum cubiculum in quo cum puellis
 6 suis clausa morabatur et habens super lumbos suos cilicium
 ieunabat omnibus diebus vitae suae praeter sabbata et neome-
 7 nia et festa domus Israhel erat autem eleganti aspectu nimis
 cui vir suus reliquerat divitias multas et familiam copiosam
 8 ac possessiones armentis boum et gregibus ovium plenas et
 erat haec in eo omnibus famosissima quoniam timebat Domi-
 9 num valde nec erat qui loqueretur de illa verbum malum haec
 itaque cum audisset quoniam Ozias promisisset quod transac-
 to quinto die traderet civitatem misit ad presbyteros Chabri
 10 et Carmin et venerunt ad illam et dixit illis quod est hoc
 verbum in quo consensit Ozias ut tradat civitatem Assyriis si
 11 intra quinque dies non venerit vobis adiutorium et qui estis
 12 vos qui temptatis Dominum non est iste sermo qui misericor-
 diam provocet sed potius qui iram excitet et furorem accendat
 13 posuistis vos tempus miserationis Domini et in arbitrium ve-
 14 strum diem constituistis ei sed quia patiens est Dominus in
 hoc ipso paeniteamur et indulgentiam eius lacrimis postulemus

non enim quasi homo Deus sic comminabitur neque sicut filius 15
hominis ad iracundiam inflammabitur et ideo humiliemus illi 16
animas nostras et in spiritu constituti humiliato servientes il-
li dicamus flentes Domino ut secundum voluntatem suam sic 17
faciat nobiscum misericordiam suam ut sicut conturbatum est
cor nostrum in superbia eorum ita etiam de nostra humilitate
glorietur quoniam non sumus secuti peccata patrum nostro- 18
rum qui dereliquerunt Deum suum et adoraverunt deos alienos
pro scelere quo dati sunt in gladium et in rapinam et in confu- 19
sionem inimicis suis nos autem alterum deum nescimus prae-
ter ipsum expectemus humiles consolationem eius et exquiret 20
sanguinem nostrum de afflictionibus inimicorum nostrorum
et humiliabit omnes gentes quaecumque insurgunt contra nos
et faciet illas sine honore Dominus Deus noster et nunc fra- 21
tres quoniam vos qui estis presbyteri in populo Dei ex vobis
pendet anima illorum adloquio vestro corda eorum erigite ut
memores sint quia temptati sunt patres nostri ut probarentur
si vere colerent Deum suum memores esse debent quomodo 22
pater noster Abraham temptatus est et per multas tribulatio-
nes probatus Dei amicus effectus est sic Isaac sic Iacob sic 23
Moses et omnes qui placuerunt Deo per multas tribulationes
transierunt fideles illi autem qui temptationes non suscepe- 24
runt cum timore Domini et patientia sua inproperium murmu-
rationis suae contra Dominum protulerunt exterminati sunt 25
ab exterminatore et a serpentibus perierunt et nos ergo non 26
ulciscamur nos pro his quae patimur sed reputantes peccatis 27
nostris haec ipsa minora esse supplicia flagella Domini qua-
si servi qui corripimur ad emendationem non ad perditionem
nostram evenisse credamus et dixerunt illi Ozias et presby- 28
teri omnia quae locuta es vera sunt et non est in sermonibus
tuis ulla reprehensio nunc ergo ora pro nobis quoniam mulier 29
sancta es et timens Dominum et dixit illis Iudith sicut quod 30
loqui potui Dei esse cognoscitis ita quod facere disposui pro- 31
bate si ex Deo est et orate ut firmum faciat consilium meum
Deus stabitis vos ad portam nocte ista et ego exeam cum 32
abra mea et orate ut sicut dixistis in diebus quinque respiciat
Dominus populum suum Israhel vos autem nolo scrutemini 33

actum meum et usque dum renuntiem vobis nihil aliud fiat ni-
34 si oratio pro me ad Dominum Deum nostrum et dixit ad eam
Ozias princeps Iudaeae vade in pace et Dominus sit tecum in
ultione inimicorum nostrorum et revertentes abierunt

IX quibus abscedentibus Iudith ingressa est oratorium suum
et induens se cilicio posuit cinerem super caput suum et pro-
2 sternens se Domino clamavit ad Dominum dicens Domine
Deus patris mei Symeon qui dedisti illi gladium in defensio-
ne alienigenarum qui violatores extiterunt in coinquinatione
3 sua et denudaverunt femur virginis in confusionem et dedisti
mulieres eorum in praedam et filias eorum in captivitatem et
omnem praedam in divisionem servis tuis qui zelaverunt zelum
4 tuum subveni quaeso te Domine Deus meus mihi viduae tu
enim fecisti priora et illa post illa cogitasti et hoc factum est
5 quod ipse voluisti omnes enim viae tuae paratae sunt et tua
6 iudicia in providentia tua posuisti respice castra Assyriorum
9 nunc sicut tunc castra videre Aegyptiorum dignatus es et in
10 sagittis suis et in lanceis gloriantur et nesciunt quia tu ipse es
Deus noster qui conteris bella ab initio et Dominus nomen est
11 tibi erige brachium tuum sicut ab initio et adlide virtutem eo-
rum in virtute tua cadat virtus eorum in iracundiam tuam qui
promittunt se violare sancta tua et polluere tabernaculum ho-
12 noris tui et deicere gladio suo cornu altaris tui fac Domine ut
13 gladio proprio eius superbia amputetur capiaturlaqueo ocu-
lorum suorum in me et percuties eum ex labiis caritatis meae
14 da mihi in animo constantiam ut contemnam illum et virtutem
15 ut evertam illum erit enim memoriale nominis tui cum manus
16 feminea deiecerit eum non enim in multitudine est virtus tua
Domine neque in equorum viribus voluntas tua nec superbi
ab initio placuerunt tibi sed humilium et mansuetorum tibi
17 semper placuit deprecatio Deus caelorum creator aquarum et
dominus totius creaturae exaudi me miseram deprecantem et
18 de tua misericordia praesumentem memento Domine testa-
menti tui et da verbum in ore meo et in corde meo consilium
19 corrobora ut domus tua in tua sanctificatione permaneat et
omnes gentes agnoscant quoniam tu es Deus et non est alius
praeter te

factum est autem cum cessasset clamare ad Dominum sur- **X**
rexit de loco quo iacuerat prostrata Domino vocavitque abram 2
suam et descendens in domum suam abstulit a se cilicium et
exuit se vestimentis viduitatis suae et lavit corpus suum et 3
unxit se myrro optimo et discriminavit crinem capitis sui et
inposuit mitram super caput suum et induit se vestimentis iu-
cunditatis suae induitque sandalia pedibus suis adsumpsitque
dextraliola et lilia et inaures et anulos et omnibus ornamen-
tis suis ornavit se cui etiam Dominus contulit splendorem 4
quoniam omnis ista compositio non ex libidine sed ex virtute
pendebat et ideo Dominus hanc in illam pulchritudinem ampli-
avit ut incomparabili decore omnium oculis appareret in- 5
posuit itaque abrae suae ascopam vini et vas olei et pulenta et
palatas et panes et caseum et profecta est cumque venisset ad 6
portas civitatis invenerunt expectantem Oziam et presbyteros
civitatis qui cum vidissent eam stupentes mirati sunt nimis 7
pulchritudinem eius nihil tamen interrogantes eam dimiserunt 8
transire dicentes Deus patrum nostrorum det tibi gratiam et
omne consilium tui cordis sua virtute corroboret ut glorietur
super te Hierusalem et sit nomen tuum in numero sanctorum
et iustorum et dixerunt hii qui illic erant omnes una voce 9
fiat fiat Iudith vero orans Dominum transiit portas ipsa et 10
abra eius factum est autem cum descenderet montem circa 11
ortum diei occurrerunt ei exploratores Assyriorum et tenuerunt
illam dicentes unde venis aut quo vadis quae respondit 12
filia sum Hebraeorum ideo ego fugi a facie eorum quoniam
futurum agnovi quod dentur vobis in depraedationem pro eo
quod contemnentis vos noluerunt ultro tradere se ipsos ut in-
venirent misericordiam in conspectu vestro hac de causa co- 13
gitavi mecum dicens vadam ad faciem principis Holofernus ut
indicem illi secreta illorum et ostendam illi quo aditu possit
obtinere eos ita ut non cadat unus vir de exercitu eius et cum 14
audissent viri verba eius considerabant faciem eius et erat in
oculis eorum stupor quoniam mirabantur pulchritudinem eius
nimis et dixerunt ad eam conservasti animam tuam eo quod 15
tale repperisti consilium ut descenderes ad dominum nostrum
hoc autem scias quoniam cum steteris in conspectu eius bene 16

tibi faciet et eris gratissima in corde eius duxeruntque illam ad
17 tabernaculum Holofernus et nuntiantes eam cumque intrasset
ante faciem eius statim captus est in suis oculis Holofernus
18 dixeruntque ad eum satellites eius quis contemnat populum
Hebraeorum qui tam decoras mulieres habent ut non pro his
19 merito pugnare contra eos debeamus videns itaque Holofer-
nem Iudith sedentem in conopeo quod erat ex purpura et auro
20 et zmaragdo et lapidibus pretiosis intextum et cum in faciem
eius intendisset adoravit eum prosternens se super terram et
levaverunt illam servi Holofernus iubente domino suo

XI tunc Holofernus dixit ei aequo animo esto et noli pavere in
corde tuo quoniam ego numquam nocui virum qui voluit servi-
2 re Nabuchodonosor regi populus autem tuus si non contemp-
3 sisset me non adlevassem lanceam meam super illum nunc
autem dic mihi qua ex causa recessisti ab illis et placuit tibi
4 ut venires ad nos et dixit illi Iudith sume verba ancillae tuae
quoniam si secutus fueris verba ancillae tuae perfectam rem
5 faciet Dominus tecum vivit enim Nabuchodonosor rex terrae
et vivit virtus eius quae est in te ad correptionem omnium
animarum errantium quoniam non solum homines serviunt il-
6 li per te sed et bestiae agri obtemperant illi nuntiatur enim
industria animi tui universis gentibus et indicatum est omni
saeculo quoniam tu solus bonus et potens es in omni regno
7 eius et disciplina tua omnibus provinciis praedicatur nec hoc
latet quod locutus est Achior nec illud ignoratur quod ei iusse-
8 ris evenire constat enim Deum nostrum sic peccatis offensum
ut mandaverit per prophetas suos ad populum quod tradat
9 eos pro peccatis suis et quoniam sciunt se offendisse Deum
10 suum filii Israhel tremor tuus super ipsos est insuper etiam
fames invasit eos et ab ariditate aquae iam inter mortuos con-
11 putantur denique hoc ordinant ut interficiant pecora sua et
12 sanguinem eorum bibant et sancta Domini sui quae praecep-
pit Deus non contingi in frumento vino et oleo haec cogitave-
runt inpendere et volunt consumere quae nec manibus debe-
rent contingere ergo quoniam haec faciunt certum est quod in
13 perditione dabuntur quod ego ancilla tua cognoscens fugi ab
14 illis et misit me Dominus haec ipsa nuntiare tibi ego enim an-

cilla tua Deum colo etiam nunc apud te et exiet ancilla tua et
 orabo Deum et dicet mihi quando eis reddat peccatum suum 15
 et veniens nuntiabo tibi ita ut ego adducam te per mediam
 Hierusalem et habebis omnem populum Israhel sicut oves qui-
 bus non est pastor et non latrabit vel unus contra te quoniam 16
 haec mihi dicta sunt per providentiam Dei et quoniam iratus 17
 est illis Deus hoc ipsa missa sum nuntiare tibi placuerunt au- 18
 tem omnia verba haec coram Holoferne et coram pueris eius
 et mirabantur ad sapientiam eius et dicebant alter ad alterum
 non est talis mulier super terram in aspectu in pulchritudine 19
 et in sensu verborum et dixit ad illam Holofernus bene fecit 20
 Deus qui misit te ante populum ut des illum tu in manibus
 nostris et quoniam bona est promissio tua si fecerit mihi hoc 21
 Deus tuus erit et meus Deus et tu in domo Nabuchodonosor
 magna eris et nomen tuum nominabitur in universa terra

tunc iussit eam introire ubi repositi erant thesauri eius et **XII**
 iussit illic manere eam et constituit quid daretur illi de convivio
 suo cui respondens Iudith dixit nunc non potero manducare 2
 ex his quae mihi praecipis tribui ne veniat super me offensio
 ex his autem quae mihi detuli manducabo cui Holofernus ait 3
 si defecerint tibi ista quae tecum detulisti quid faciemus ti-
 bi et dixit Iudith vivit anima tua domine meus quoniam non 4
 expendet omnia haec ancilla tua donec faciat Deus in manu
 mea haec quae cogitavi et induxerunt illam servi eius in ta-
 bernaculo quo praeceperat et petiit dum introiret ut daretur 5
 ei copia nocte et ante lucem egrediendi foras ad orationem et
 deprecandi Dominum et praecepit cubiculariis suis ut sicut 6
 placeret illi exiret et introiret ad orandum Deum suum per
 triduum et exiebat noctibus in vallem Bethuliae et baptiza- 7
 bat se in fontem aquae et ut ascendebat orabat Dominum 8
 Deum Israhel ut dirigeret viam eius ad liberationem populi
 sui et introiens munda manebat in tabernaculum usque dum 9
 acciperet escam suam in vesperam et factum est quarto die 10
 Holofernus fecit cenam servis suis et dixit ad Bagao eunuchum
 vade et suade Hebraeam illam ut sponte consentiat habitare
 mecum foedum est enim apud Assyrios si femina inrideat vi- 11
 rum agendo ut immunis transeat ab eo tunc introivit Bagao ad 12

Iudith et dixit non vereatur bona puella introire ad dominum
meum ut honorificetur ante faciem eius et manducet cum eo
13 et bibat vinum in iucunditate cui Iudith respondit quae ego
14 sum ut contradicam domino meo omne quod erit ante oculos
eius bonum et optimum faciam quicquid autem illi placuerit
15 hoc mihi erit optimum omnibus diebus vitae meae et surrexit
et ornavit se vestimento suo et ingressa stetit ante faciem
16 eius cor autem Holofernis concussum est erat enim ardens in
17 concupiscentia eius et dixit ad eam Holofernis bibe nunc et
accumbe in iucunditate quoniam gratiam invenisti coram me
18 et dixit Iudith bibam domine quoniam magnificata est anima
19 mea hodie prae omnibus diebus meis et accepit et manduca-
20 vit et bibit coram ipso ea quae paraverat illi ancilla eius et
iucundus factus est Holofernis ad illam bibitque vinum nimis
multum quantum numquam biberat in vita sua

XIII ut autem sero factum est festinaverunt servi illius ad hospi-
2 tia sua et conclusit Bagao ostia cubiculi et abiit erant autem
3, 4 omnes fatigati a vino eratque Iudith sola in cubiculo porro
5 Holofernis iacebat in lecto nimia ebrietate sopitus dixitque Iu-
dith puellae suae ut staret foras ante cubiculum et observaret
6 stetitque Iudith ante lectum orans cum lacrimis et labiorum
7 motu in silentio dicens confirma me Domine Deus Israhel et
respice in hac hora ad opera manuum mearum ut sicut promi-
sisti Hierusalem civitatem tuam erigas et hoc quod credens per
8 te posse fieri cogitavi perficiam et haec cum dixisset accessit
ad columnam quae erat ad caput lectuli eius et pugionem eius
9 qui in ea ligatus pendebat exsolvit cumque evaginasset illud
adprehendit comam capitis eius et ait confirma me Domine
10 Deus Israhel in hac hora et percussit bis in cervicem eius et
abscidit caput eius et abstulit conopeum eius a columnis et
11 evolvit corpus eius truncum et post pusillum exivit et tradi-
dit caput Holofernis ancillae suae et iussit ut mitteret illud in
12 peram suam et exierunt duae secundum consuetudinem suam
quasi ad orationem et transierunt castra et gyrantes vallem ve-
13 nerunt ad portam civitatis et dixit Iudith a longe custodibus
murorum aperite portas quoniam nobiscum est Deus qui fecit
14 virtutem in Israhel et factum est cum audissent viri vocem

eius vocaverunt presbyteros civitatis et concurrerunt ad eam 15
omnes a minimo usque ad maximum quoniam speraverunt eam
iam non esse venturam et accendentes luminaria congryave- 16
runt circa eam universi illa autem ascendens in eminentiori
loco iussit fieri silentium cumque omnes tacuissent dixit Iu- 17
dith laudate Dominum Deum nostrum qui non deseruit spe-
rantes in se et in me ancillam suam adimplevit misericordiam 18
suam quam promisit domui Israhel et interfecit in manu mea
hostem populi sui in hac nocte et proferens de pera caput 19
Holofernus ostendit illis dicens ecce caput Holofernus principis
militiae Assyriorum et ecce conopeum illius in quo recumbe-
bat in ebrietate sua ubi et per manum feminae percussit illum
Dominus Deus noster vivit autem ipse Dominus quoniam cu- 20
stodivit me angelus eius et hinc euntem et ibi commorantem
et inde huc revertentem et non permisit me ancillam suam
Dominus coinquinari sed sine pollutione peccati revocavit me
vobis gaudentem in victoria sua in evasione mea in liberatio-
ne vestra confiteamur illi omnes quoniam bonus quoniam in 21
saeculum misericordia eius universi autem adorantes Domi- 22
num dixerunt ad eam benedixit te Dominus in virtute sua quia
per te ad nihilum redegit inimicos nostros porro Ozias prin- 23
ceps populi Israhel dixit ad eam benedicta es tu filia a Domino
Deo excelso prae omnibus mulieribus super terram benedictus 24
Dominus qui creavit caelum et terram qui te direxit in vulne-
re capitis principis inimicorum nostrorum quia hodie nomen 25
tuum ita magnificavit ut non recedat laus tua de ore hominum
qui memores fuerint virtutis Domini in aeternum pro quibus
non pepercisti animae tuae propter angustias et tribulationem
generis tui sed subvenisti ruinae ante conspectum Dei nostri
et dixit omnis populus fiat fiat porro Achior vocatus venit et 26, 27
dixit ei Deus Israhel cui tu testimonium dedisti quod ulciscatur
de inimicis suis ipse caput omnium incredulorum incidit
in hac nocte in manu mea ut probes quia ita est ecce caput 28
Holofernus qui in contemptu superbiae suae Deum Israhel con-
tempisit et tibi interitum minabatur dicens cum captus fuerit
populus Israhel gladio perforari praecipiam latera tua videns 29
autem Achior caput Holofernus angustiatum prae pavore cecidit

30 in faciem suam super terram et aestuavit anima eius postea
vero quam resumpto spiritu recreatus est procidit ad pedes
31 eius et adoravit eam et dixit benedicta tu Deo tuo in omni
tabernaculo Iacob quoniam in omni gente quae audierit nomen
tuum magnificabit Deum Israhel super te

XIV dixit autem Iudith ad omnem populum audite me fratres
2 suspendite caput hoc super muros nostros et erit cum exierit
sol accipiat unusquisque arma sua et exite cum impetu non ut
3 descendatis deorsum sed quasi impetum facientes tunc explo-
ratores necesse erit ut fugiant ad principem suum excitandum
4 ad pugnam cumque duces eorum cucurrerint ad tabernacu-
lum Holofernus et invenerint eum truncum in suo sanguine vo-
5 lutatum decidet super eos timor cumque cognoveritis fugere
illos ite post illos securi quoniam Dominus conteret eos sub
6 pedibus vestris tunc Achior videns virtutem quam fecit Deus
Israhel relicto gentilitatis ritu credidit Deo et circumcidit car-
nem praeputii sui et adpositus est ad populum Israhel et omnis
7 successio generis eius usque in hodiernum diem mox autem ut
ortus est dies suspenderunt super muros caput Holofernus ac-
cepitque unusquisque vir arma sua et egressi sunt cum grandi
8 strepitu et ululatu quod videntes exploratores ad tabernacu-
9 lum cucurrerunt porro hii qui in tabernaculo erant venientes
et ante ingressum cubiculi perstreptentes excitandi gratia in-
quietudinem arte moliebantur ut non ab excitantibus sed a
10 sonantibus Holofernus evigilaret nullus enim audebat cubicu-
11 lum virtutis Assyriorum pulsando aut intrando aperire sed
cum venissent duces eius et tribuni et universi maiores exerci-
12 tus Assyriorum dixerunt cubiculariis intrate et excitate illum
quoniam egressi mures de cavernis suis ausi sunt provocare ad
13 proelium tunc ingressus Bagao cubiculum eius stetit ante cor-
tinam et plausum fecit manibus suis suspicabatur enim illum
14 cum Iudith dormire sed cum nullum motum iacentis sensu au-
rium caperet accessit proximans ad cortinam et elevans eam
videns iacens cadaver absque capite Holofernus in suo sanguine
tabefactum iacere super terram et clamavit voce magna cum
15 fletu et scidit vestimenta sua et ingressus tabernaculum Iudi-
16 th non invenit eam et exilivit foras ad populum et dixit una

mulier hebraea fecit confusionem in domo regis Nabuchodonosor ecce enim Holofernus iacet in terra et caput ipsius non est in illo quod cum audissent principes virtutis Assyriorum sciderunt omnes vestimenta sua et intolerabilis timor et tremor cecidit super eos et turbati sunt animi eorum valde et factus est clamor incomparabilis in media castra eorum 17 18

cumque omnis exercitus decollatum Holofernem audisset **XV** fugit mens et consilium ab eis et solo tremore et metu agitati fugae praesidium sumunt ita ut nullus loqueretur cum proximo suo sed inclinato capite relictis omnibus evadere Hebraeos quos armatos venire super se audierant fugientes per vias camporum et semitas collium videntes itaque filii Israhel fugientes illos descenderunt clangentes tubis et ululantes post ipsos et quoniam Assyrii non adunati in fuga ibant praecipites filii autem Israhel uno agmine persequentes debilitabant omnes quos invenire potuissent misitque Ozias nuntios per omnes civitates et regiones Israhel omnis itaque regio omnisque urbs electam iuventutem misit armatam post eos et persecuti sunt eos in ore gladii quousque pervenirent ad extremitatem finium suarum reliqui autem qui erant in Bethulia ingressi sunt castra Assyriorum et praedam quam fugientes Assyrii reliquerant abstulerunt et honestati sunt valde hii vero qui victores reversi sunt ad Bethuliam omnia quaeque erant illorum abstulerunt secum ita ut non esset numerus in pecoribus in iumentis et universis mobilibus eorum ut a minimo usque ad magnum omnes divites fierent de praedationibus eorum Ioachim autem summus pontifex de Hierusalem venit in Bethuliam cum universis presbyteris suis ut videret Iudith quae cum exisset ad illum benedixerunt illam omnes una voce dicentes tu gloria Hierusalem tu laetitia Israhel tu honorificentia populi nostri quia fecisti viriliter et confortatum est cor tuum eo quod castitatem amaveris et post virum tuum alterum non scieris ideo et manus Domini confortavit te et ideo eris benedicta in aeternum et dixit omnis populus fiat fiat per dies autem triginta vix collecta est spolia Assyriorum a populo Israhel porro autem universa quae Holofernus peculiariter fuisse probata sunt dederunt Iudith in auro et argento et vestibus et gemmis et 12, 13 14

15 omni supellectile et tradita sunt illi omnia a populo et omnes
populi gaudebant cum mulieribus et virginibus et iuvenibus in
organis et citharis

XVI, 2 tunc cantavit canticum hoc Domino Iudith dicens incipite
Domino in tympanis cantate Deo in cymbalis modulamini il-
3 li psalmum novum exaltate et invocate nomen eius Dominus
4 conterens bella Dominus nomen est illi qui posuit castra sua
in medio populi sui ut eriperet nos de manu omnium inimico-
5 rum nostrorum venit Assur ex montibus ab aquilone in mul-
titudine fortitudinis suae cuius multitudo obturavit torrentes
6 et equi eorum cooperuerunt valles dixit se incensurum fines
meos et iuvenes meos occisurum gladio infantes meos dare in
7 praedam et virgines in captivitatem Dominus autem omnipotens
nocuit eum et tradidit eum in manus feminae et confudit
8 eum non enim cecidit potens eorum a iuvenibus nec filii Titan
percusserunt eum nec excelsi gigantes inposuerunt se illi sed
9 Iudith filia Merari in specie faciei suae dissolvit eum exiit
enim se vestimenta viduitatis et induit se vestimenta laetitiae
10 in exultatione filiorum Israhel unxit faciem suam unguento
11 conligavit cincinnos suos mitra ad decipiendum illum sandalia
eius rapuerunt oculos eius pulchritudo eius captivam fecit ani-
12 mam eius amputavit pugione cervicem eius horruerunt Persae
13 constantiam eius et Medi audaciam eius tunc ululaverunt ca-
stra Assyriorum quando apparuerunt humiles mei arescentes
14 in siti filii puellarum conpunxerunt eos et sicut pueros fu-
gientes occiderunt eos perierunt in proelio a facie Domini mei
15 hymnum cantemus Domino hymnum novum cantemus Deo no-
16 stro Adonai Domine magnus es tu et praeclarus in virtute et
17 quem superare nemo potest tibi serviat omnis creatura tua
quia dixisti et facta sunt misisti spiritum tuum et creata sunt
18 et non est qui resistat voci tuae montes a fundamentis mo-
vebuntur cum aquis petrae sicut cera liquescent ante faciem
19 tuam qui autem timent te magni erunt apud te prae omnia
20 vae genti insurgenti super genus meum Dominus enim omni-
21 potens vindicabit in eis in die iudicii visitabit illos dabit enim
ignem et vermes in carnes eorum ut urantur et sentiant usque
22 in sempiternum et factum est post haec omnis populus post

victoriam venit ad Hierusalem adorare Dominum et mox ut
purificati sunt obtulerunt omnes holocausta et vota et repro-
missiones suas porro Iudith universa vasa bellica Holofernis 23
quae dedit illi populus et conopeum quod ipsa sustulerat in
anathema oblivionis erat autem populus iucundus secundum 24
faciem sanctorum et per tres menses gaudium huius victoriae
celebratum est cum Iudith post dies autem illos unusquisque 25
rediit in sua et Iudith magna facta est in Bethulia et praecla-
rior erat universae terrae Israhel erat etiam virtuti castitatis 26
adiuncta ita ut non cognosceret virum omnibus diebus vitae
suae ex quo defunctus est Manasses vir eius erat autem die- 27
bus festis procedens cum gloria magna mansit autem in domo 28
viri sui annos centum quinque et dimisit abram suam liberam
et defuncta est ac sepulta cum viro suo in Bethuliam luxit- 29
que illam omnis populus diebus septem in omni autem spatio 30
vitae eius non fuit qui perturbaret Israhel et post mortem eius
annis multis dies autem victoriae huius festivitatem ab He- 31
braeis in numero dierum sanctorum accepit et colitur a Iudaeis
ex illo tempore usque in praesentem diem

TOBIT

I Tobias ex tribu et civitate Nephtalim quae est in superioribus Galileae supra Naasson post viam quae ducit ad occidentem in sinistro habens civitatem S²phet cum captus esset in diebus Salmanassar regis Assyriorum in captivitate tamen positus viam veritatis non deseruit ita ut omnia quae habere poterat cotidie concaptivis fratribus qui erant ex genere impertiret cumque esset iunior omnibus in tribu Nephtalim nihil tamen puerile gessit in opere denique cum irent omnes ad vitulos aureos quos Hieroboam fecerat rex Israhel hic solus fugiebat consortia omnium et pergebat ad Hierusalem ad templum Domini et ibi adorabat Dominum Deum suum Israhel omnia primitiva sua et decimas suas fideliter offerens ita ut in tertio anno proselytis et advenis ministraret omnem decimationem haec et his similia secundum legem Dei puerulus observabat cum vero factus esset vir accepit uxorem Annam ex tribu sua genuitque ex ea filium nomen suum inponens ei ab infantia timere Deum docuit et abstinere ab omni peccato igitur cum per captivitatem devenisset cum uxore sua et filio in civitatem Nineve cum omni tribu sua et omnes ederent ex cibis gentilium iste custodivit animam suam et numquam contaminatus est in escis eorum et quoniam memor fuit Domini in toto corde suo dedit illi Dominus gratiam in conspectu Salmanassar regis et dedit ei potestatem quocumque vellet ire habens libertatem quaecumque facere voluisset pergebat ergo per omnes qui erant in captivitate et monita salutis dabat eis cum autem venisset in Rages civitatem Medorum et ex his quibus honoratus fuerat a rege habuisset decem talenta argenti et cum multa turba generis sui Gabelum egentem videret qui erat ex tribu eius sub chirografo dedit illi memoratum pondus argenti post multum vero temporis mortuo Salmanassar rege cum regnaret Sennacherim filius eius pro eo et filios Israhel exosos haberet in conspectu suo Tobias pergebat per omnem cognationem

suam et consolabatur eos dividebatque unicuique prout poterat de facultatibus suis esurientes alebat nudis vestimenta 20
 praebebat et mortuis atque occisis sepulturam sollicitus exhibebat denique cum reversus esset rex Sennacherim fugiens a 21
 Iudaea plagam quam circa eum Deus fecerat propter blasphemiam suam et iratus multos occideret ex filiis Israhel Tobias sepeliebat corpora eorum at ubi nuntiatum est regi iussit eum 22
 occidi et tulit ei omnem substantiam eius Tobias vero cum filio suo et cum uxore fugiens nudus latuit quia multi diligebant eum post dies vero quadraginta et quinque occiderunt regem 24
 filii ipsius et reversus est Tobias ad domum suam omnisque 25
 facultas eius restituta est ei

post haec vero cum esset dies festus Domini et factum esset prandium bonum in domo Tobis dixit filio suo vade et adduc aliquos ex tribu nostra timentes Deum et epulentur nobiscum cumque abisset reversus nuntiat unum ex filiis Israhel iugulatum iacere in platea statimque exiliens de accubitu suo relinquens prandium ieiunus pervenit ad corpus tollensque illud portavit ad domum suam occulte ut dum sol occubisset caute sepeliret eum cumque occultasset corpus manducavit panem cum luctu et tremore memorans illum sermonem quem dixit Dominus per Amos prophetam dies festi vestri convertentur in lamentationem et luctum omnes proximi sui dicentes iam huius rei causa interfici iussus es et vix effugisti mortis imperium et iterum sepelis mortuos sed Tobias plus timens Deum quam regem rapiebat corpora occisorum et occultabat in domo sua et mediis noctibus sepeliebat ea contigit autem ut quadam die fatigatus a sepultura veniens domum iactasset se iuxta parietem et obdormisset ex nido hirundinum dormienti illi calida stercora insiderent super oculos eius fieretque caecus hanc autem temptationem ideo permisit Dominus evenire illi ut posteris daretur exemplum patientiae eius sicut et sancti Iob nam cum ab infantia sua semper Deum timuerit et mandata eius custodierit non est contristatus contra Deum quod plaga caecitatis evenerit ei sed immobilis in Dei timore permansit agens gratias Deo omnibus diebus vitae suae nam sicut beato Iob insultabant reges ita isti parentes et cognati

16 eius et iridebant vitam eius dicentes ubi est spes tua pro
17 qua elemosynas et sepulturas faciebas Tobias vero increpabat
18 eos dicens nolite ita loqui quoniam filii sanctorum sumus et
vitam illam expectamus quam Deus daturus est his qui fidem
19 suam numquam mutant ab eo Anna vero uxor eius ibat ad
textrinum opus cotidie et de labore manuum suarum victum
20 quem consequi poterat deferebat unde factum est ut hedum
21 caprarum accipiens detulisset domi cuius cum vocem balantis
vir eius audisset dixit videte ne forte furtivus sit reddite eum
dominis suis quia non licet nobis ex furto aliquid aut edere aut
22 contingere ad haec uxor eius irata respondit manifeste vana
23 facta est spes tua et elemosynae tuae modo paruerunt atque
his et aliis huiusmodi verbis exprobrabat ei

III, 2 tunc Tobias ingemuit et coepit orare cum lacrimis dicens
iustus es Domine et omnia iudicia tua iusta sunt et omnes
3 viae tuae misericordia et veritas et iudicium et nunc Domine
memor esto mei ne vindictam sumas de peccatis meis neque
4 reminiscaris delicta mea vel parentum meorum quoniam non
oboedivimus praeceptis tuis et traditi sumus in direptionem
et captivitatem et mortem et in fabulam et in inproperium
5 omnibus nationibus in quibus dispersisti nos et nunc Domine
magna iudicia tua quia non egimus secundum praecepta tua et
6 non ambulavimus sinceriter coram te et nunc Domine secun-
dum voluntatem tuam fac mecum et praeci-pe in pace recipi
spiritum meum expedit enim mihi mori magis quam vivere
7 eadem itaque die contigit ut Sarra filia Raguhel in civitate
Medorum ut et ipsa audiret inproperium ab una ex ancillis
8 patris sui quoniam tradita fuerat septem viris et daemonium
nomine Asmodeus occiderat eos mox ut ingressi fuissent ad
9 eam ergo cum pro culpa sua increparet puellam respondit
ei dicens amplius ex te non videamus filium aut filiam super
10 terram interfectrix virorum tuorum numquid et me occidere
vis sicut et iam septem occidisti ad hanc vocem perrexit in
superiori cubiculo domus suae et tribus diebus et tribus noc-
11 tibus non manducavit neque bibit sed in oratione persistens
lacrimis deprecabatur Dominum ut ab isto inproperio libera-
12 ret eam factum est autem tertia die dum conpleret orationem

benedicens Dominum dixit benedictum est nomen tuum Deus 13
 patrum nostrorum qui cum iratus fueris misericordiam facies
 et in tempore tribulationis peccata dimittis his qui invocant
 te ad te Domine faciem meam converto ad te oculos meos 14
 converto peto Domine ut de vinculo inproperii huius absol- 15
 vas me aut certe desuper terra eripias me tu scis Domine quia 16
 numquam concupivi virum et mundam servavi animam meam
 ab omni concupiscentia numquam cum ludentibus miscui me 17
 neque cum his qui in levitate ambulant participem me prae-
 bui virum autem cum timore tuo non libidine mea consensi 18
 suscipere et aut ego indigna fui illis aut illi mihi forsitan di- 19
 gni non fuerunt quia forsitan viro alio conservasti me non est 20
 enim in hominis potestate consilium tuum hoc autem certum 21
 habet omnis qui colit te quia vita eius si in probatione fue-
 rit coronabitur si autem in tribulatione fuerit liberabitur et si
 in correptione fuerit ad misericordiam tuam pervenire licebit
 non enim delectaris in perditionibus nostris quia post tempe- 22
 statem tranquillum facis et post lacrimationem et fletum exul-
 tationem infundis sit nomen tuum Deus Israhel benedictum 23
 in saecula in illo tempore exauditae sunt preces amborum in 24
 conspectu gloriae summi Dei et missus est angelus Domini 25
 sanctus Rafahel ut curaret ambos quorum uno tempore fuerat
 oratio in conspectu Domini recitata

igitur cum Tobias putaret orationem suam exaudiri ut mori **IV**
 potuisset vocavit ad se Tobiam filium suum dixitque ei audi 2
 fili mi verba oris mei et ea in corde tuo quasi fundamentum
 construe cum acceperit Deus animam meam corpus meum 3
 sepeli et honorem habebis matri tuae omnibus diebus vitae
 eius memor enim esse debes quae et quanta pericula passa sit 4
 propter te in utero suo cum autem et ipsa compleverit tempus 5
 vitae suae sepelies eam circa me omnibus autem diebus vitae 6
 tuae Deum in mente habe et cave ne aliquando peccato consen-
 tias et praetermittas praecepta Dei nostri ex substantia tua 7
 fac elemosynam et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere
 ita enim fiet ut nec a te avertatur facies Domini quomodo 8
 potueris ita esto misericors si multum tibi fuerit abundanter 9
 tribue si exiguum fuerit etiam exiguum libenter inpertire stu-

10 de praemium enim tibi bonum thesaurizas in die necessitatis
11 quoniam elemosyna ab omni peccato et a morte liberat et non
12 patietur animam ire in tenebras fiducia magna erit coram
13 summo Deo elemosyna omnibus qui faciunt eam adtende tibi
14 fili mi ab omni fornicatione et praeter uxorem tuam numquam
15 patiaris crimen scire superbiam numquam in tuo sensu aut
16 in tuo verbo dominari permittas in ipsa enim initium sumpsit
17 omnis perditio quicumque aliquid tibi operatus fuerit statim
18 mercedem ei restitue et merces mercennarii apud te omnino
19, 20 non maneat quod ab alio odis fieri tibi vide ne alteri tu ali-
17 quando facias panem tuum cum esurientibus et egenis comede
18 et de vestimentis tuis nudos tege panem tuum et vinum super
sepulturam iusti constitue et noli ex eo manducare et bibere
21 cum peccatoribus consilium semper a sapiente perquire omni
22 tempore benedic Deum et pete ab eo ut vias tuas dirigat et
23 omnia consilia tua in ipso permaneant indico etiam tibi fili mi
dedisse me decem talenta argenti dum infantulus esses Gabelo
in Rages civitate Medorum et chirografum eius apud me habeo
22 et ideo perquire quomodo ad eum pervenias et recipias ab eo
supra memoratum pondus argenti et restituas ei chirografum
23 suum noli timere fili mi pauperem quidem vitam gerimus sed
multa bona habemus si timuerimus Deum et recesserimus ab
omni peccato et fecerimus bene

V tunc Tobias respondit patri suo et dixit omnia quaecumque
2 praecepisti mihi faciam pater quomodo autem hanc pecuniam
inquiram ignoro ille me nescit neque ego illum quod signum
dabo illi sed neque viam qua pergatur illuc aliquando cognovi
3 tunc pater suus respondit illi et dixit chirografum quidem eius
4 penes me habeo quem dum illi ostenderis statim restituet sed
perge nunc et inquire tibi aliquem fidelem virum qui eat tecum
5 salva mercede sua dum adhuc vivo ut recipias ea tunc egressus
Tobias invenit iuvenem splendidum stantem praecinctum
6 et quasi paratum ad ambulandum et ignorans quod angelus
Dei esset salutavit eum et dixit unde te habemus bone iuvenis
7 at ille respondit ex filiis Israhel et Tobias dixit ei nosti
8 viam quae ducit in regionem Medorum cui respondit novi et
omnia itinera eius frequenter ambulavi et mansi apud Gabe-

lum fratrem nostrum qui moratur in Rages civitate Medorum
 quae posita est in monte Exbathanis cui Tobias ait sustine me 9
 obsecro donec haec ipsa nuntiem patri meo tunc ingressus in- 10
 dicavit universa haec patri suo super quae admiratus pater
 rogat ut introiret ad eum ingressus itaque salutavit eum et 11
 dixit gaudium tibi semper sit et Tobias ait quale mihi gau- 12
 dium erit qui in tenebris sedeo et lumen caeli non video cui 13
 ait iuvenis forti animo esto in proximo est ut a Deo cureris di- 14
 xit itaque illi Tobias numquid poteris perducere filium meum
 ad Gabelum in Rages Medorum et cum redieris restituum tibi
 mercedem tuam et dixit ei angelus ego eum ducam et redu- 15
 cam ad te cui Tobias respondit rogo te indica mihi de qua 16
 domo aut de qua tribu es tu cui Rafahel angelus dixit genus 17
 quaeris mercennarii an ipsum mercennarium qui cum filio tuo
 eat sed ne forte sollicitum te reddam ego sum Azarias Ananiae 18
 magni filius et Tobias respondit ex magno genere es tu sed 19
 peto ne irascaris quod voluerim cognoscere genus tuum dixit 20
 autem illi angelus ego sanum ducam et sanum tibi reducam fi-
 lium tuum respondens autem Tobias dixit bene ambuletis et 21
 sit Deus in itinere vestro et angelus eius comitetur vobiscum
 tunc paratis omnibus quae erant in via portanda fecit Tobias 22
 vale patri et matri suae et ambulaverunt ambo simul cumque 23
 profecti essent coepit flere mater eius et dicere baculum senec-
 tutis nostrae tulisti et transmisisti a nobis numquam esset 24
 ipsa pecunia pro qua misisti eum sufficebat enim nobis pau- 25
 pertas nostra ut divitias computaremus hoc quod videbamus
 filium nostrum dixitque ei Tobias noli flere salvus perveniet 26
 filius noster et salvus revertetur ad nos et oculi tui videbunt
 eum credo enim quoniam angelus Dei bonus comitetur ei et 27
 bene disponat omnia quae circa ipsum geruntur ita ut cum
 gaudio revertatur ad nos ad hanc vocem cessavit mater eius 28
 flere et tacuit

profectusque est Tobias et canis secutus est eum et man- **VI**
 sit prima mansione iuxta fluvium Tigris et exivit ut lavaret 2
 pedes suos et ecce piscis inmanis exivit ad devorandum eum
 quem expavescens clamavit voce magna dicens Domine inva- 3
 det me et dixit ei angelus adprehende brancia eius et trahe 4

eum ad te quod cum fecisset adtraxit eum in sicco et palpitare
5 coepit ante pedes eius tunc dixit ei angelus extentera hunc
piscem et cor eius et fel eius et iecur repone tibi sunt enim
6 haec necessaria ad medicamenta utiliter quod cum fecisset
assavit carnes eius et secum sustulerunt in via cetera salierunt
quae sufficerent eis quousque pervenirent in Rages civitatem
7 Medorum tunc interrogavit Tobias angelum et dixit ei obse-
cro te Azarias frater ut dicas mihi quod remedium habebunt
8 ista quae de pisce servare iussisti respondensque dixit ei cor-
dis eius particulam si super carbones ponas fumus eius extricat
omne daemonium sive a viro sive a muliere ita ut ultra non ac-
10, 11 cedat ad eos et dixit ei ubi vis ut maneamus respondensque
angelus ait est hic Raguhel nomine propinquus vir de tribu tua
et hic habet filiam nomine Sarram sed neque masculum neque
12 feminam ullum habet alium praeter eam tibi debetur omnis
13 substantia eius et oportet te eam accipere coniugem pete ergo
14 eam a patre eius et dabit tibi eam uxorem tunc respondit To-
bias et dixit audio quia tradita est viris septem et mortui sunt
15 sed et haec audivi quia daemonium illos occidit timeo ergo
ne forte mihi haec eveniant et cum sim unicus parentibus meis
16 deponam senectutem illorum cum tristitia ad infernum tunc
angelus Rafahel dixit ei audi me et ostendam tibi qui sunt qui-
17 bus praevalere potest daemonium hii namque qui coniugium
ita suscipiunt ut Deum a se sua mente excludant et suae libidi-
ni ita vacent sicut equus et mulus in quibus non est intellectus
18 habet potestatem daemonium super eos tu autem cum acce-
peris eam ingressus cubiculum per tres dies continens esto ab
19 ea et nihil aliud nisi orationibus vacabis cum ea ipsa autem
20 nocte incenso iecore piscis fugabitur daemonium secunda ve-
ro nocte in copulatione sanctorum patriarcharum admitteris
21 tertia autem nocte benedictione consequeris ut filii ex vobis
22 incolomes procreentur transacta autem tertia nocte accipies
virginem cum timore Domini amore filiorum magis quam li-
bidinis ductus ut in semine Abrahae benedictionem in filiis
consequaris

VII ingressi sunt autem ad Raguhel et suscepit eos Raguhel
2 cum gaudio intuensque Tobiam Raguhel dixit Annae uxo-

ri suae quam similis est iuuenis iste consobrino meo et cum 3
 haec dixisset ait unde estis iuvenes fratres nostri at illi dixe-
 runt ex tribu Nephtalim sumus ex captivitate Nineven dixit 4
 illis Raguhel nostis Tobiam fratrem meum qui dixerunt no-
 vimus cumque multa bona loquerentur de eo dixit angelus 5
 ad Raguhel Tobias de quo interrogas pater huius est et misit 6
 se Raguhel et cum lacrimis osculatus est eum et plorans su-
 per collum eius dixit benedictio sit tibi fili mi quia boni et 7
 optimi viri filius es et Anna uxor eius et Sarra filia ipsorum 8
 lacrimatae sunt postquam autem locuti sunt praecepit Ragu- 9
 hel occidi arietem et parari convivium cumque hortaretur eos
 discumbere ad prandendum Tobias dixit hic ego hodie non 10
 manducabo neque bibam nisi prius petitionem meam confir-
 mes et promittas mihi dare Sarram filiam tuam quo audito 11
 verbo Raguhel expavit sciens quid evenerit illis septem viris
 et timere coepit ne forte et huic similiter accideret et cum nu-
 taret et non daret ullum petenti responsum dixit ei angelus 12
 noli timere dare illam isti quoniam huic timenti Deum debetur
 coniux filia tua propterea alius non potuit habere illam tunc 13
 dixit Raguhel non dubito quod Deus preces et lacrimas meas in
 conspectu suo admiserit et credo quoniam ideo vos fecit ad me 14
 venire ut ista coniungeretur cognationi suae secundum legem
 Mosi et nunc noli dubium gerere quod tibi eam non tradam
 et adprehendens dexteram filiae suae dexteram Tobiae tradidit 15
 dicens Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob sit vobi-
 scum et ipse coniungat vos impleatque benedictionem suam
 in vobis et accepta carta fecerunt conscriptionem coniugii et 16, 17
 post haec epulati sunt benedicentes Deum vocavitque ad se 18
 Raguhel Annam uxorem suam et praecepit ei ut praepararet
 alterum cubiculum et introduxit in eum Sarram filiam suam 19
 et lacrimata est dixitque ei forti animo esto filia mi Dominus 20
 caeli det tibi gaudium pro taedio quo perpessa es

postquam vero cenaverunt introduxerunt iuvenem ad eam **VIII**
 recordatus itaque Tobias sermonem angeli protulit de cassidile 2
 suo partem iecoris posuitque eam super carbones vivos tunc 3
 Rafahel angelus adprehendit daemonium et religavit eum in
 deserto superioris Aegypti tunc hortatus est virginem Tobias 4

dixitque ei Sarra exsurge deprecemur Deum hodie et cras et
secundum cras quia istis tribus noctibus Deo iungimur tertia
5 autem transacta nocte in nostro erimus coniugio filii quippe
sanctorum sumus et non possumus ita coniungi sicut et gen-
6 tes quae ignorant Deum surgentes autem pariter instanter
7 orabant ambo ut sanitas daretur eis dixitque Tobias Domine
Deus patrum nostrorum benedicant te caeli et terra et mare
8 fontes et flumina et omnis creatura tua quae in eis sunt tu
9 fecisti Adam de limo terrae dedistisque ei adiutorium Evam et
nunc Domine tu scis quia non luxuriae causa accipio sororem
meam sed sola posteritatis dilectione in qua benedicatur no-
10 men tuum in saecula saeculorum dixit itaque Sarra miserere
nobis Domine miserere nobis et consenescamus ambo pariter
11 sani et factum est circa pullorum cantum accersiri iussit Ra-
guhel servos suos et abierunt pariter ut foderent sepulchrum
12 dicebat enim ne simili modo eveniret ei quod et ceteris illis
13 septem qui sunt ingressi ad eam cumque parassent fossam re-
14 versus ad uxorem suam Raguhel dixit mitte unam ex ancillis
tuis et videat si mortuus est ut sepeliam illum antequam inlu-
15 cescat at illa mittens unam ex ancillis suis ingressa cubiculum
16 repperitque eos incolomes secum pariter dormientes reversa
nuntiavit bonum nuntium et benedixerunt Deum Raguhel vi-
17 delicet et Anna uxor eius et dixerunt benedicimus te Domine
Deus Israhel quia non contigit nobis quemadmodum putaba-
18 mus fecisti enim nobiscum misericordiam tuam et exclusisti a
19 nobis inimicum persequentem nos misertus es autem duobus
unicis fac eos Domine in plenius benedicere te et sacrificium
tibi laudis tuae et suae sanitatis offerre ut cognoscat univer-
20 sitas gentium quia tu es Deus solus in universa terra statim-
que praecepit servis suis Raguhel ut replerent fossam quam
21 fecerant priusquam lucesceret uxori autem suae dixit ut in-
strueret convivium et prepararet omnia quae in cibos erant
22 iter agentibus necessaria duas quoque vaccas pingues et quat-
tuor arietes occidi fecit et parari epulas omnibus vicinis suis et
23 cunctis amicis et adiuravit Raguhel Tobiam ut duas ebdoma-
24 das moraretur apud eum de omnibus autem quae possidebat
Raguhel dimidiam partem dedit Tobiae et fecit hanc scriptu-

ram ut pars dimidia quae supererat post obitum eorum Tobis dominio deveniret

tunc vocavit ad se Tobias angelum quem quidem hominem **IX**
 aestimabat et dixit ei Azarias frater peto ut auscultes ver-
 ba mea si me ipsum tradam tibi servum non ero condignus 2
 providentiae tuae tamen obsecro ut adsumas tibi animalia 3
 sive servitia et vadas ad Gabelum in Rages Medorum reddas-
 que ei chirografum suum et recipias ab eo pecuniam et roges
 eum venire ad nuptias meas scis enim ipse quoniam nume- 4
 rat dies pater meus et si tardavero una die plus contristatur
 anima eius et certe vides quomodo Raguhel coniuraverit me 5
 cuius adiuramentum spernere non possum tunc Rafahel ad- 6
 sumens quattuor ex servis Raguhelis et duos camelos in Rages
 Medorum perrexit et inveniens Gabelum dedit ei chirografum
 suum et recepit omnem pecuniam indicavitque ei de Tobia 7
 filio Tobiae omnia quae gesta sunt fecitque eum secum venire
 ad nuptias cumque ingressus esset domum Raguhelis invenit 8
 Tobiam discumbentem et exiliens osculati sunt se alterutrum
 flevit itaque Gabelus et benedixit Deum et dixit benedicat 9
 te Dominus Deus Israhel quia filius es viri optimi et iusti et
 timentis Deum et elemosynas facientis et dicatur benedic- 10
 tio super uxorem tuam et super parentes vestros et videat 11
 tis filios vestros et filios filiorum vestrorum usque in tertiam
 et quartam generationem et sit semen vestrum benedictum a
 Deo Israhel qui regnat in saecula saeculorum cumque omnes 12
 dixissent amen accesserunt ad convivium sed et cum timore
 Domini nuptiarum convivium exercebant

cum vero moras faceret Tobias causa nuptiarum sollicitus **X**
 erat pater eius Tobias dicens putas quare moratur filius meus
 aut quare detentus est ibi putasne Gabelus mortuus est et 2
 nemo illi reddet pecuniam coepit autem contristari nimis ip- 3
 se et Anna uxor eius cum eo et coeperunt ambo simul flere eo
 quod die statuto minime reverteretur filius eorum ad eos fle- 4
 bat igitur mater eius inremediabilibus lacrimis atque dicebat
 heu heu me fili mi ut quid te misimus peregrinari lumen ocu-
 lorum nostrorum baculum senectutis nostrae solacium vitae
 nostrae spem posteritatis nostrae omnia in te uno habentes 5

6 te non debuimus dimittere ire a nobis cui dicebat Tobias tace
et noli turbari sanus est filius noster satis fidelis est vir ille
7 cum quo misimus eum illa autem nullo modo consolari poterat
sed cotidie exiliens circumspiciebat et circuibat vias omnes
per quas spes remeandi videbatur ut procul videret eum si
8 fieri possit venientem at vero Raguhel dicebat ad generum
suum mane hic et ego mittam nuntium salutis de te ad To-
9 biam patrem tuum cui Tobias dixit ego novi quia pater meus
et mater mea modo dies computant et cruciatur spiritus eorum
10 in ipsis cumque verbis multis rogaret Raguhel Tobiam et ille
eum nulla ratione vellet audire tradidit ei Sarram et dimidiam
partem omnis substantiae suae in pueris et in puellis et in
pecudibus et in camelis et in pecunia multa et salvum atque
11 gaudentem dimisit eum a se dicens angelus Domini sanctus
sit in itinere vestro perducaturque vos incolomes et inveniatis
omnia recte circa conparentes vestros et videant oculi mei fi-
12 lios vestros priusquam moriar et adprehendentes parentes fi-
13 liam suam osculati sunt eam et dimiserunt ire monentes eam
honorare soceros diligere maritum regere familiam gubernare
domum et se ipsam inreprehensibilem exhibere

XI cumque reverterentur pervenerunt ad Charram quae est in
2 medio itinere contra Nineven undecimo die dixit angelus To-
3 bias frater scis quemadmodum reliquisti patrem tuum si pla-
cet itaque tibi praecedamus et lento gradu insequentur iter
nostrum familiae simul cum coniuge tua et cum animalibus
4 cumque hoc placuisset ut irent dixit Rafahel ad Tobiam tolle
tecum ex felle piscis erit enim necessarium tulit itaque Tobias
5 ex felle illo et abierunt Anna vero sedebat secus viam in su-
6 percilio montis unde respicere poterat de longinquo et dum
ex eodem loco specularetur adventum eius vidit a longe et
ilico agnovit venientem filium suum et currens nuntiavit viro
7 suo dicens ecce venit filius tuus dixitque Rafahel ad Tobiam
adubi introieris domum tuam statim adora Dominum Deum
tuum et gratias agens ei accede ad patrem tuum et osculare
8 eum statimque lini super oculos eius ex felle isto piscis quod
portas tecum scias enim quoniam mox aperientur oculi eius
et videbit pater tuus lumen caeli et in aspectu tuo gaudebit

tunc praecucurrit canis qui simul fuerat in via et quasi nuntius 9
 adveniens blandimento suae caudae gaudebat unde contigit 10
 ut exurgens caecus pater coepit offendens pedibus currere et
 data manu puero occurrit in obviam filio suo et suscipiens 11
 osculatus est eum cum uxore sua et coeperunt flere prae gaudio
 cumque adorassent Dominum et gratias egissent consederunt 12
 tunc sumens Tobias de felle piscis linivit oculos patri suo et 13, 14
 sustinens quasi dimidiam fere horam coepit albugo ex oculis
 eius quasi membrana ovi egredi quem adprehendens Tobias 15
 traxit ab oculis eius statimque visum recepit et glorificabant 16
 Deum ipse videlicet et uxor eius et omnes qui sciebant eum
 dicebatque Tobias benedico te Domine Deus Israhel quoniam 17
 tu castigasti me et tu sanasti me et ecce video Tobiam filium
 meum ingressa est etiam post septem dies Sarra uxor filii eius 18
 et omnes familiae et pecora sana et cameli et pecunia multa
 uxoris sed et alia pecunia quam receperat a Gabelo et nar- 19
 ravit parentibus suis omnia beneficia Dei quae fecisset circa
 eum per hominem qui eum duxerat veneruntque Achior et 20
 Nabath consobrini Tobiae gaudentes ad Tobin congratulantes
 ei de omnibus bonis quae circa illum ostenderat Deus et per 21
 septem dies epulantes omnes gaudio magno gavisus sunt

tunc vocavit ad se Tobias filium suum dixitque ei quid pos- **XII**
 sumus dare viro isti sancto qui venit tecum respondens Tobias 2
 dixit pater quam mercedem dabimus ei aut quid dignum po-
 terit esse beneficiis eius me duxit et reduxit sanam pecuniam 3
 a Gabelo ipse suscepit uxorem ipse me habere fecit et daemo-
 nium ab ea conpescuit gaudium parentibus eius fecit me ipsum
 a devoratione piscis eripuit te quoque fecit videre lumen cae-
 li et bonis omnibus per eum repleti sumus quid illi ad haec 4
 dignum poterimus dare sed peto te pater mi ut roges eum
 si forte dignabitur medietatem de omnibus quae adlata sunt 5
 sibi adsumere et vocantes eum pater scilicet et filius tulerunt
 eum in partem et rogare coeperunt ut dignaretur dimidiam 6
 partem omnium quae adtulerant acceptam habere tunc dixit
 eis occulte benedicite Deum caeli et coram omnibus viventibus
 confitemini illi quoniam fecit vobiscum misericordiam suam
 etenim sacramentum regis abscondere bonum est opera au- 7

8 tem Dei revelare et confiteri honorificum est bona est oratio
cum ieiunio et elemosyna magis quam thesauros auri condere
9 quoniam elemosyna a morte liberat et ipsa est quae purgat
10 peccata et faciet invenire vitam aeternam qui autem faciunt
11 peccatum et iniquitatem hostes sunt animae suae manifesto
ergo vobis veritatem et non abscondam a vobis sermonem oc-
12 cultum quando orabas cum lacrimis et sepeliebas mortuos
et derelinquebas prandium et mortuos abscondebas per diem
in domo tua et nocte sepeliebas ego obtuli orationem tuam
13 Domino et quia acceptus eras Deo necesse fuit ut tempta-
14 tio probaret te et nunc misit me Dominus ut curarem te et
15 Sarram uxorem filii tui a daemonio liberarem ego enim sum
Rafahel angelus unus ex septem qui adstamus ante Dominum
16 cumque haec audissent turbati sunt et trementes ceciderunt
17 super faciem suam dixitque eis angelus pax vobis nolite ti-
18 mere etenim cum essem vobiscum per voluntatem Dei ipsum
19 benedicite et cantate illi videbar quidem vobiscum manduca-
re et bibere sed ego cibo invisibili et potu qui ab hominibus
20 videri non potest utor tempus est ergo ut revertar ad eum qui
me misit vos autem benedicite Deum et narrate omnia mira-
21 bilia eius et cum haec dixisset ab aspectu eorum ablatum est
22 et ultra eum videre non potuerunt tunc prostrati per horas
tres in faciem benedixerunt Deum et exsurgentes narraverunt
omnia mirabilia eius

XIII aperiens autem Tobias senior os suum benedixit Dominum
et dixit magnus es Domine in aeternum et in omnia saecula
2 regnum tuum quoniam tu flagellas et salvas deducis ad infer-
3 num et reducis et non est qui effugiat manum tuam confite-
mini Domino filii Israhel et in conspectu gentium laudate eum
4 quoniam ideo dispersit vos inter gentes quae ignorant eum ut
vos narretis mirabilia eius et faciatis scire eos quia non est
5 alius Deus omnipotens praeter eum ipse castigavit nos prop-
ter iniquitates nostras et ipse salvabit nos propter misericor-
6 diam suam aspice ergo quae fecit vobiscum et cum timore et
tremore confitemini illi regemque saeculorum exaltate in ope-
7 ribus vestris ego autem in terra captivitatis meae confitebor
illi quoniam ostendit maiestatem suam in gentem peccatricem

convertimini itaque peccatores et facite iustitiam coram Deo 8
 credentes quod faciat vobiscum misericordiam suam ego au- 9
 tem et anima mea in eo laetabimur benedicite Dominum om- 10
 nes electi eius agite dies laetitiae et confitemini illi Hierusalem 11
 civitas Dei castigavit te Dominus in operibus manuum tua-
 rum confitere Domino in bonis et benedic Deum saeculorum 12
 ut reaedificet in te tabernaculum suum et revocet ad te omnes
 captivos et gaudeas in omnia saecula saeculorum luce splen- 13
 dida fulgebis et omnes fines terrae adorabunt te nationes ex 14
 longinquo ad te venient et munera deferentes adorabunt Domi-
 num in te et terram tuam in sanctificatione habebunt nomen 15
 magnum invocabunt in te maledicti erunt qui contempserint 16
 te et condemnati erunt omnes qui blasphemaverint te benedic-
 tique erunt qui aedificaverint te tu autem laetaberis in filiis 17
 tuis quoniam omnes benedicentur et congregabuntur ad Do-
 minum beati omnes qui diligunt te et qui gaudent super pace 18
 tua anima mea benedic Dominum quoniam liberavit Hieru- 19
 salem civitatem suam beatus ero si fuerint reliquiae seminis 20
 mei ad videndam claritatem Hierusalem portae Hierusalem 21
 ex sapphyro et zmaragdo aedificabuntur et ex lapide pretioso
 omnis circuitus murorum eius ex lapide candido et mundo 22
 omnes plateae eius sternentur et per vicos eius alleluia can-
 tabitur benedictus Dominus qui excitavit eam ut sit regnum 23
 eius in saecula saeculorum super eam amen

et consummati sunt sermones Tobii et posteaquam inlumi- **XIV**
 natus est vixit annis quadraginta duobus et vidit filios nepo-
 tum suorum completis itaque annis centum duobus sepultus 2
 est honorifice in Nineven quinquaginta namque et sex anno- 3
 rum oculorum lumen amisit sexagenarius vero recepit reli- 4
 quum vero vitae suae in gaudio fuit et cum bono profectu tim-
 oris Dei perrexit in pace in hora autem mortis suae vocavit 5
 ad se Tobiam filium suum et septem iuvenes filios eius nepotes
 suos dixitque eis prope erit interitus Nineven non enim excidit 6
 verbum Dei et fratres nostri qui dispersi sunt a terra Israhel
 revertentur ad eam omnis autem deserta terra eius replebitur 7
 et domus Dei quae in ea incensa est iterum reaedificabitur
 ibique revertentur omnes timentes Deum et relinquent gentes 8

9 idola sua et venient in Hierusalem et inhabitabunt in ea et
10 gaudebunt in ea omnes adorantes regem Israhel audite ergo
fili mei patrem vestrum servite Domino in veritate et inquire
11 te ut faciatis quae sunt placita illi et filiis vestris mandate ut
faciant iustitias et elemosynas ut sint memores Dei et bene
dicant eum in omni tempore in veritate et in tota virtute sua
12 nunc ergo filii audite me et nolite manere hic sed quacumque
die sepelieritis matrem vestram circa me in uno sepulchro ex
13 eo dirigite gressus vestros ut exeatis hinc video enim quoniam
14 iniquitas eius finem dabit ei factum est autem post obitum
matris suae Tobias abscessit ex Nineven cum uxore sua et fi
15 liis et reversus est ad soceros suos invenitque eos incolomes
in senectute bona et curam eorum gessit et ipse clausit oculo
eorum et omnem hereditatem domus Raguhel ipse percepit
16 viditque quintam generationem filios filiorum suorum et con
pletis annis nonaginta et novem in timore Domini cum gaudio
17 sepelierunt eum omnis cognatio eius et omnis generatio eius
in bona vita et sancta conversatione permansit ita ut accep
ti essent tam Deo quam hominibus et cunctis habitatoribus
terrae

THE FIRST BOOK OF THE MACCABEES

St factum est postquam percussit Alexander Philippi I Macedo qui primus regnavit in Graecia egressus de terra Cetthim Darium regem Persarum et Medorum constituit proelia multa et omnium obtinuit munitiones et interfecit reges terrae et pertransiit usque ad fines terrae et accepit spolia multitudinis gentium et siluit terra in conspectu eius et congregavit virtutem exercituum fortem nimis et exaltatum est et elevatum cor eius et obtinuit regiones gentium et tyrannos et facti sunt illi in tributum et post haec decidit in lectum et cognovit quia moritur et vocavit pueros suos nobiles qui secum erant nutriti a iuventute et divisit illis regnum suum cum adhuc viveret et regnavit Alexander annis duodecim et mortuus est et obtinuerunt pueri eius regnum unusquisque in loco suo et inposuerunt sibi omnes diademata post mortem eius et filii eorum post eos annis multis et multiplicata sunt mala in terra et exiit ex eis radix peccatrix Antiochus Inlustris filius Antiochi regis qui fuerat Romae obses et regnavit in anno centesimo tricesimo et septimo regni Graecorum in diebus illis exierunt ex Israhel filii iniqui et suaserunt multis dicentes eamus et disponamus testamentum cum gentibus quae circa nos sunt quia ex quo recessimus ab eis invenerunt nos multa mala et bonus visus est sermo in oculis eorum et destinaverunt aliqui de populo et abierunt ad regem et dedit illis potestatem ut facerent iustitiam gentium et aedificaverunt gymnasium in Hierosolymis secundum leges nationum et fecerunt sibi praepudia et recesserunt a testamento sancto et iuncti sunt nationibus et venundati sunt ut facerent malum et paratum est regnum in conspectu Antiochi et coepit regnare in terra Aegypti ut regnaret super duo regna et intravit in Aegyptum in multitudine gravi in curribus et elephantis et equitibus et copiosa navium multitudine et con-

stituit bellum adversus Ptolomeum regem Aegypti et veritus
est Ptolomeus a facie eius et fugit et ceciderunt vulnerati multi
20 et comprehendit civitates munitas in terra Aegypti et accepit
21 spolia terrae Aegypti et convertit Antiochus postquam percussit
Aegyptum in centesimo et quadragesimo et tertio anno
22 et ascendit ad Israhel et ascendit Hierosolymis in multitudine
23 gravi et intravit in sanctificationem cum superbia et accepit
altare aureum et candelabrum luminis et universa vasa eius et
mensam propositionis et libatoria et fialas et mortariola au-
rea et velum et coronas et ornamentum aureum quod in facie
24 templi erat et comminuit omnia et accepit argentum et au-
rum et vasa concupiscibilia et accepit thesauros occultos quos
25 invenit et sublatis omnibus abiit in terram suam et fecit cae-
26 dem hominum et locutus est superbia magna et factus est
27 planctus magnus in Israhel et in omni loco eorum et ingem-
uerunt principes et seniores virgines et iuvenes infirmati sunt
28 et speciositas mulierum inmutata est omnis maritus sumpsit
29 lamentum quae sedebant in toro maritali lugebant et com-
mota est terra super habitantes in ea et universa domus Iacob
30 induit confusionem et post duos annos dierum misit rex prin-
cipem tributorum in civitates Iuda et venit Hierusalem cum
31 turba magna et locutus est ad eos verba pacifica in dolo et
32 crediderunt ei et inruit super civitatem repente et percussit
33 eam plaga et perdidit populum multum ex Israhel et accepit
spolia civitatis et succendit eam igni et destruxit domos eius
34 et muros eius in circuitu et captivas duxerunt mulieres et
35 natos et pecora possederunt et aedificaverunt civitatem Da-
vid muro magno et firmo et turribus firmis et facta est illis
36 in arcem et posuerunt illic gentem peccatorum viros iniquos
et convaluerunt in ea et posuerunt arma et escas et congrega-
37 verunt spolia Hierusalem et reposuerunt illic et facti sunt in
38 laqueum magnum et factum est hoc ad insidias sanctificatio-
39 ni et in diabolum malum in Israhel et effuderunt sanguinem
innocentem per circuitum sanctificationis et contaminaverunt
40 sanctificationem et fugerunt habitatores Hierusalem propter
eos et facta est habitatio exterorum et facta est externa semini
41 suo et nati eius reliquerunt eam sanctificatio eius desolata est

sicut solitudo dies festi eius conversi sunt in luctum sabbata
eius in obprobrium honores eius in nihilum secundum gloriam 42
eius multiplicata est ignominia eius et sublimitas eius conversa
est in luctum et scripsit rex Antiochus omni regno suo 43
ut esset omnis populus unus et reliquerunt unusquisque legem
suam et consenserunt omnes gentes secundum verbum regis 44
Antiochi et multi ex Israhel consenserunt ei et sacrificaverunt 45
idolis et coinquinaverunt sabbatum et misit rex Antiochus 46
libros per manus nuntiorum in Hierusalem et in omnes civitates
Iudae ut sequerentur legem gentium terrae et prohiberent 47
holocausta et sacrificia et placationes fieri in templo Dei et 48
prohiberent celebrari sabbatum et dies sollemnes et coinquinari
sancta et sanctum populum Israhel et iussit aedificari 50
aras et templa et idola et immolari carnes suillas et pecora
communia et relinquere filios suos incircumcisos et coinquinari 51
animas eorum in omnibus inmundis et abominationibus ita
ut obliviscerentur legem et inmutarent omnes iustificationes
Dei et quicumque non fecisset secundum verbum regis Antiochi
moreretur secundum omnia verba haec scripsit omni 52
regno suo et praeposuit principes populo qui haec fieri cogere
et iusserunt civitatibus Iudae sacrificare et congregati 54, 55
sunt multi de populo ad eos qui dereliquerant legem Domini et
fecerunt mala super terram et effugaverunt populum Israhel 56
in abditis et in absconditis fugitivorum locis die quintadecima 57
mensis casleu quinto et quadragesimo anno aedificavit rex
Antiochus abominandum idolum desolationis super altare Dei
et per universas civitates Iudae in circuitu aedificaverunt aras
et ante ianuas domorum et in plateis incendebant tura et sacrificabant
et libros legis Dei combuserunt igni scindentes eos 58
et apud quemcumque inveniebantur libri testamenti Domini 59
et quicumque observabant legem Domini secundum edictum
regis trucidabant eum in virtute sua faciebant haec populo 61
Israhel qui inveniebantur in omni mense in civitatibus et 62
quinta et vicesima die mensis sacrificabant super aram quae
erat contra altare et mulieres quae circumcidebant filios suos 63
trucidabantur secundum iussum regis Antiochi et suspendebant
pueros a cervicibus per universas domos eorum et eos qui 64

65 circumciderunt eos trucidabant et multi de populo Israhel de-
finierunt apud se ut non manducarent immunda et elegerunt
66 magis mori quam cibus coinquinari immundis et noluerunt in-
67 fringere legem Dei sanctam et trucidati sunt et facta est ira
magna super populum valde

II in illis diebus surrexit Matthathias filius Iohannis filii Si-
meonis sacerdos ex filiis Ioarim ab Hierusalem et consedit in
2 monte Modin et habebat filios quinque Iohannan qui cogno-
3, 4 minabatur Gaddis et Simeon qui cognominabatur Thasi et
5 Iudas qui vocabatur Macchabeus et Eleazarus qui cognomi-
6 nabatur Abaron et Ionathas qui cognominabatur Apphus hii
7 viderunt mala quae fiebant in populo Iuda et in Hierusalem et
dixit Matthathias vae mihi ut quid natus sum videre contri-
tionem populi mei et contritionem civitatis sanctae et sedere
8 illic cum datur in manibus inimicorum sancta in manu ex-
9 traneorum facta sunt templum eius sicut homo ignobilis vasa
gloriae eius captiva abducta sunt trucidati sunt iuvenes eius
10 in plateis et iuvenes eius ceciderunt gladio inimicorum quae
gens non hereditavit regnum eius et non obtinuit spolia eius
11 omnis compositio eius ablata est quae erat libera facta est an-
12 cilla et ecce sancta nostra et pulchritudo nostra et claritas
13 nostra desolata est et coinquinaverunt eam gentes quo ergo
14 nobis adhuc vivere et scidit Matthathias et filii eius vesti-
15 menta sua et operuerunt se ciliciis et planxerunt valde et ve-
nerunt illuc qui missi erant a rege Antiocho ut cogerent eos
qui confugerant in civitate Modin immolare et accendere et
16 a lege Dei discedere et multi de populo Israhel consentien-
tes accesserunt ad eos sed Matthathias et filii eius constanter
17 steterunt et respondentes qui missi erant ab Antiocho dixe-
runt Matthathiae princeps et clarissimus et magnus es in hac
18 civitate et ornatus filiis et fratribus ergo accede prior et fac
iussu regis sicut fecerunt omnes gentes et viri Iuda et qui
remanserunt in Hierusalem et eris tu et filii tui inter amicos
19 regis et amplificatus argento et auro et muneribus multis et
respondit Matthathias et dixit magna voce et si omnes gentes
regi Antiocho oboediunt ut discedat unusquisque a servitute
20 patrum suorum et consentiunt mandatis eius ego et filii mei

et fratres mei oboediemus legi patrum nostrorum propitius sit 21
 nobis Deus non est nobis utile relinquere legem et iustitias Dei
 non audibimus verba regis Antiochi nec sacrificabimus trans- 22
 gredientes legis nostrae mandata ut eamus altera via et ut 23
 cessavit loqui verba haec accessit quidam Iudaeus in omnium
 oculis sacrificare idolis super aram in civitate Modin secundum
 iussum regis et vidit Matthathias et doluit et contremuerunt 24
 renes eius et ascendit furor eius secundum iudicium legis et in-
 siliens trucidavit eum super aram sed et virum quem miserat 25
 rex Antiochus qui cogebat immolari occidit in ipso tempore et
 aram destruxit et zelatus est legem sicut fecit Finees Zam- 26
 bri filio Salomi et exclamavit Matthathias voce magna dicens 27
 omnis qui zelum habet legis statuens testamentum exeat post
 me et fugit ipse et filii eius in montes et reliquerunt quaecum- 28
 que habebant in civitate tunc descenderunt multi quaerentes 29
 iudicium et iustitiam in desertum ut sederent ibi ipsi et filii 30
 eorum et mulieres eorum et pecora eorum quoniam indurave-
 runt super eos mala et renuntiatum est viris regis et exercitui 31
 qui erat in Hierusalem civitate David quoniam discessissent
 viri quidam qui dissipaverunt mandatum regis in loca occulta
 in deserto et abissent post illos multi et statim perrexerunt 32
 ad eos et constituerunt adversus eos proelium in die sabbatorum
 et dixerunt ad eos resistitis et nunc adhuc exite et facite 33
 secundum verbum regis et vivetis et dixerunt non exhibimus 34
 neque faciemus verbum regis ut polluamus diem sabbatorum
 et concitaverunt adversus eos proelium et non responderunt 35, 36
 eis nec oppilaverunt loca occulta dicentes moriamur omnes in
 simplicitate nostra et testes erunt super nos caelum et terra
 quod iniuste perditis nos et intulerunt eis bellum sabbatis et 38
 mortui sunt ipsi et uxores eorum et filii eorum et pecora eorum
 usque ad mille animas hominum et cognovit Matthathias et 39
 amici eius et luctum habuerunt super eos valde et dixit vir 40
 proximo suo si omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerunt
 et non pugnaverimus adversus gentes pro animabus nostris et
 iustificationibus nostris citius disperdent nos a terra et cogi- 41
 taverunt in illa die dicentes omnis homo quicumque venerit ad
 nos in bello die sabbatorum pugnemus adversus eum et non

moriemur omnes sicut mortui sunt fratres nostri in occultis
42 tunc congregata est ad eos synagoga Asideorum fortis viribus
43 ex Israhel omnis voluntarius in lege et omnes qui fugiebant a
44 malis additi sunt ad eos et facti sunt illis ad firmamentum et
collegerunt exercitum et percusserunt peccatores in ira sua et
viros iniquos in indignatione sua et ceteri fugerunt ad nationes
45 ut evaderent et circumvit Matthathias et amici eius et destru-
46 xerunt aras et circumciderunt pueros incircumcisos quotquot
47 invenerunt in finibus Israhel in fortitudine et persecuti sunt
48 filios superbiae et prosperatum est opus in manu eorum et
obtinuerunt legem de manibus gentium et de manibus regum
49 et non dederunt cornu peccatori et adpropinquaverunt dies
Matthathiae moriendi et dixit filiis suis nunc confortata est
superbia et castigatio et tempus eversionis et ira indignationis
50 nunc ergo o filii aemulatores estote legis et date animas vestras
51 pro testamento patrum et mementote operum patrum quae
fecerunt in generationibus suis et accipietis gloriam magnam
52 et nomen aeternum Abraham nonne in temptatione inventus
53 est fidelis et reputatum est ei ad iustitiam Ioseph in tempo-
re angustiae suae custodivit mandatum et factus est dominus
54 Aegypti Finees pater noster zelando zelum Dei accepit testa-
55 mentum sacerdotii aeterni Iesus dum implet verbum factus
56 est dux Israhel Chaleb dum testificatur in ecclesia accepit
57 hereditatem David in sua misericordia consecutus est sedem
58 regni in saecula Helias dum zelat zelum legis receptus est in
59 caelum Ananias Azarias Misahel credentes liberati sunt de
60 flamma Danihel in sua simplicitate liberatus est de ore leo-
61 num et ita cogitate per generationem et generationem quia
62 omnes qui sperant in eum non infirmantur et a verbis viri
peccatoris non timueritis quia gloria eius stercus et vermis est
63 hodie extollitur et cras non invenietur quia conversus est in
64 terram suam et cogitatio eius periet vos ergo filii confortami-
65 ni et viriliter agite in lege quia in ipsa gloriosi eritis et ecce
Simeon frater vester scio quod vir consilii est ipsum audite
66 semper et ipse vobis erit pater et Iudas Macchabeus fortis
viribus a iuventute sua sit vobis princeps militiae et ipse aget
67 bellum populi et vos adducetis ad vos omnes factores legis

et vindicate vindictam populi vestri et retribuite retributio- 68
 nem gentibus et intendite in praeceptum legis et benedixit 69
 eos et adpositus est ad patres suos et defunctus est centesimo 70
 et quadragesimo et sexto anno et sepultus est a filiis suis in
 sepulchris patrum suorum in Modin et planxerunt eum omnis
 Israhel planctu magno

et surrexit Iudas qui vocabatur Macchabeus filius eius pro **III**
 eo et adiuvabant eum omnes fratres eius et universi qui se 2
 coniunxerant patri eius et proeliabantur proelium Israhel cum
 laetitia et dilatavit gloriam populo suo et induit se loricam 3
 sicut gigans et succinxit se arma bellica sua in proeliis et pro-
 tegebat castra gladio suo similis factus est leoni in operibus 4
 suis et sicut catulus leonis rugiens in venatione et persecu- 5
 tus est iniquos perscrutans eos et qui conturbabant populum
 suum succendit flammis et repulsi sunt inimici prae timore 6
 eius et omnes operarii iniquitatis conturbati sunt et directa
 est salus in manu eius et exacerbabat reges multos et laeti- 7
 ficabat Iacob in operibus suis et in saeculum memoria eius in
 benedictione et perambulavit civitates Iuda et perdidit im- 8
 pios ex eis et avertit iram ab Israhel et nominatus est usque 9
 ad novissimum terrae et congregavit pereuntes et congregavit 10
 Apollonius gentes et a Samaria virtutem multam et magnam
 ad bellandum contra Israhel et cognovit Iudas et exiit obviam 11
 illi et percussit et occidit illum et ceciderunt vulnerati multi et
 reliqui fugerunt et accepit spolia eorum et gladium Apollonii 12
 abstulit Iudas et erat pugnans in eo omnibus diebus et au- 13
 divit Seron princeps exercitus Syriae quod congregavit Iudas
 congregationem et ecclesiam fidelium secum et ait faciam mi- 14
 hi nomen et glorificabor in regno et debellabo Iudam et eos qui
 cum ipso sunt qui spernebant verbum regis et praeparavit se 15
 et ascenderunt cum eo castra impiorum fortes auxiliarii ut fa-
 cerent vindictam in filios Israhel et adpropinquaverunt usque 16
 Bethoron et exivit Iudas obviam illi cum paucis ut viderunt 17
 autem exercitum venientem sibi obviam dixerunt Iudae quo-
 modo poterimus pauci pugnare ad multitudinem tantam tam
 fortem et nos fatigati sumus ieiunio hodie et ait Iudas facile 18
 est concludi multos in manus paucorum et non est differentia

19 in conspectu Dei caeli liberare in multis et in paucis quia non
in multitudine exercitus victoria belli sed de caelo fortitudo est
20 ipsi veniunt ad nos in multitudine contumaci et superba ut di-
spendant nos et uxores nostras et filios nostros et ut spolient
21 nos nos vero pugnabimus pro animabus nostris et legibus no-
22 stris et ipse Dominus conteret eos ante faciem nostram vos
23 autem ne timueritis eos ut cessavit autem loquens insiluit in
eos subito et contritus est Seron et exercitus eius in conspec-
24 tu ipsius et persequabatur eum in descensu Bethoron usque
in campum et ceciderunt ex eis octingenti viri reliqui autem
25 fugerunt in terram Philisthim et cecidit timor Iudae ac fra-
26 trum eius et formido super omnes gentes in circuitu eorum et
pervenit ad regem nomen eius et de proeliis Iudae narrabant
27 omnes gentes ut audivit autem Antiochus sermones istos irat-
us est animo et misit et congregavit exercitum universi regni
28 sui castra fortia valde et aperuit aerarium suum et dedit sti-
pendia exercitui in annum et mandavit illis ut essent parati ad
29 omnia et vidit quod defecit pecunia de thesauris et tributa
regionis modica propter dissensionem et plagam quam fecit in
30 terra ut tolleret legitima quae erant a primis diebus et timuit
ne non haberet et semel et bis in sumptus et donativa quae
dederat ante larga manu et abundaverat super reges qui ante
31 eum fuerant consternatus erat animo valde et cogitavit ire
in Persidem et accipere tributa regionum et congregare argen-
32 tum multum et reliquit Lysiam hominem nobilem de genere
regali super negotia regia a flumine Eufraten usque ad flumen
33 Aegypti et ut nutriret Antiochum filium suum donec redi-
34 ret et tradidit ei medium exercitum et elefantos et mandavit
ei de omnibus quae volebat et de inhabitantibus Iudaeam et
35 Hierusalem ut mitteret ad eos exercitum ad conterendam et
extirpandam virtutem Israhel et reliquias Hierusalem et aufe-
36 rendam memoriam de loco et ut constitueret habitatores filios
alienigenas in omnibus finibus eorum et sorte distribueret ter-
37 ram eorum et rex adsumpsit partem exercitus residui et exivit
ab Antiochia civitate regni sui anno centesimo et quadragesimo
et septimo et transfretavit Eufraten flumen et perambulabat
38 superiores regiones et elegit Lysias Ptolomeum filium Dorimi-

ni et Nicanorem et Gorgiam viros potentes ex amicis regis et 39
misit cum eis quadraginta milia virorum et septem milia equi-
tum ut venirent in terram Iuda et disperderent eam secundum
verbum regis et processerunt ut irent cum universa virtute 40
sua et venerunt et adplicuerunt Ammaum in terra campestri
et audierunt mercatores regionum nomen eorum et acceperunt 41
argentum et aurum multum valde et pueros et venerunt in ca-
stra ut acciperent filios Israhel in servos et additi sunt ad eos
exercitus Syriae et terrae alienigenarum et vidit Iudas et fra- 42
tres eius quia multiplicata sunt mala et exercitus adplicabat ad
fines eorum et cognoverunt verba regis quae mandavit populo
facere in interitum et consummationem et dixerunt unusquis- 43
que ad proximum suum erigamus deiectionem populi nostri et
pugnemus pro populo nostro et sanctis nostris et congrega- 44
tus est conventus ut essent parati in proelium et ut orarent
et peterent misericordiam et miserationes et Hierusalem non 45
habitabatur sed erat sicut desertum non erat qui ingredere-
tur et egrederetur de natis eius et sanctum conculcabatur et
filii alienigenarum erant in arce ibi erat habitatio gentium et
ablata est voluptas ab Iacob et defecit ibi tibia et cithara et 46
congregati sunt et venerunt in Masefat contra Hierusalem quia
locus orationis erat in Masefat ante Israhel et ieiunaverunt illa 47
die et induerunt se ciliciis et cinere in capite suo et destitue-
runt vestimenta sua et expanderunt librum legis de quibus 48
scrutabantur gentes similitudinem simulacrorum suorum et 49
adtulerunt ornamenta sacerdotalia et primitias et decimas et
suscitaverunt nazoreos qui impleverant dies et clamaverunt 50
voce magna in caelum dicentes quid faciemus istis et quo eos
ducemus et sancta tua conculcata sunt et contaminata sunt 51
et sacerdotes tui in luctu et humilitate et ecce nationes con- 52
venerunt adversum nos ut nos disperdant tu scis quae cogitant
in nos quomodo poterimus subsistere ante facies illorum nisi 53
tu adiuves nos et tubis exclamaverunt voce magna et post 54, 55
hoc constituit Iudas duces populi tribunos et centuriones et
pentecontarcos et decuriones et dixit his qui aedificabant do- 56
mos et sponsabant uxores et plantabant vineas et formidolosis
ut redirent unusquisque in domum suam secundum legem et 57

58 moverunt castra et conlocaverunt ad austrum Ammaum et
ait Iudas accingimini et estote filii potentes et estote parati
in mane ut pugnetis adversus nationes has quae convenerunt
59 disperdere nos et sancta nostra quoniam melius est nos mori
60 in bello quam videre mala gentis nostrae et sanctorum sicut
autem fuerit voluntas in caelo sic fiat

IV et adsumpsit Gorgias quinque milia virorum et mille equi-
2 tes electos et moverunt castra nocte ut adplicarent ad castra
Iudaeorum et percuterent eos subito et filii qui erant ex arce
3 erant illi duces et audivit Iudas et surrexit ipse et potentes
percutere virtutem exercituum regis quae erat in Ammaum
4, 5 adhuc enim dispersus erat exercitus a castris et venit Gorgias
in castra Iudae noctu et neminem invenit et quaerebant eos in
6 montibus quoniam dixit fugiunt hii a nobis et cum dies fac-
tus esset apparuit Iudas in campo cum tribus milibus virorum
7 tantum quia tegumenta et gladios non habebant et viderunt
castra gentium valida et loricatos et equitatus in circuitu eo-
8 rum et hii docti proelium et ait Iudas viris qui secum erant ne
timueritis multitudinem eorum et impetum eorum ne formide-
9 tis mementote qualiter salvi facti sunt patres nostri in mari
10 Rubro cum sequeretur eos Pharao cum exercitu et nunc cla-
memus in caelum et miserebitur nostri et testamenti patrum
nostrorum et conteret exercitum istum ante faciem nostram
11 hodie et scient omnes gentes quia est qui redimat et liberet
12 Israhel et levaverunt alienigenae oculos suos et viderunt eos
13 venientes ex adverso et exierunt de castris in proelium et tu-
14 ba cecinerunt hii qui fuerant cum Iuda et congressi sunt et
15 contritae sunt gentes et fugerunt in campum novissimi autem
ceciderunt gladio et persecuti sunt eos usque Gesoron et usque
in campos Idumeae et Azoti et Iamniae et ceciderunt ex illis ad
16 tria milia virorum et reversus est Iudas et exercitus eius se-
17 quens eum et dixit ad populum non concupiscatis spolia quia
18 bellum contra nos est et Gorgias et exercitus eius in monte
prope nos sed state contra inimicos nostros et expuguate eos et
19 post hoc sumetis spolia et adhuc loquente Iuda haec apparuit
20 pars quaedam prospiciens de monte et vidit quod in fugam
conversi sunt et succensa sunt castra fumus enim qui videbatur

declarabat quod factum est quibus illi conspectis timuerunt 21
valde aspicientes simul et Iudam et exercitum in campo para-
tum ad proelium et fugerunt omnes in campo alienigenarum 22
et Iudas reversus est ad spolia castrorum et acceperunt aurum 23
multum et argentum et hyacinthum et purpuram marinam et
opes magnas et conversi hymnum canebant et benedicebant in 24
caelum quoniam bonum est quoniam in saeculum misericordia
eius et facta est salus magna in Israhel in illa die quicumque 25, 26
autem alienigenarum evaserunt venerunt et nuntiaverunt Ly-
siae universa quae acciderant quibus auditis ille consternatus 27
est animo deficiebat quod non qualia voluit talia contigerunt
in Israhel et qualia mandavit rex et sequenti anno congre- 28
gavit electorum virorum sexaginta milia et equitum quinque
milia ut debellaret eos et venerunt in Iudaeam et castra po- 29
suerunt in Bethoron et occurrit illis Iudas cum decem milibus
viris et viderunt exercitum fortem et oravit et dixit benedic- 30
tus es salvator Israhel qui contrivisti impetum potentis in ma-
nu servi tui David et tradidisti castra alienigenarum in manus
Ionathae filii Saul et armigeri eius conclude exercitum istum 31
in manu populi tui Israhel et confundantur in exercitu suo
et equitibus da illis formidinem et tabefac audaciam virtutis 32
eorum et commoveantur contritione sua deice eos gladio dili- 33
gentium te et conlaudent te omnes qui noverunt nomen tuum
in hymnis et commiserunt et ceciderunt de exercitu Lysiae 34
quinque milia virorum videns autem Lysias suorum fugam 35
et Iudaeorum audaciam et quod parati sunt aut vivere aut
mori fortiter abiit Antiochiam et elegit milites ut multiplica-
tus rursus veniret in Iudaeam dixit autem Iudas et fratres 36
eius ecce contriti sunt inimici nostri ascendamus nunc mun-
dare sancta et renovare et congregatus est omnis exercitus 37
et ascenderunt in montem Sion et viderunt sanctificationem 38
desertam et altare profanatum et portas exustas et in atriis
virgulta nata sicut in saltu vel montibus et pastoforia diru-
ta sciderunt vestimenta sua et planxerunt planctu magno et 39
inposuerunt cinerem et ceciderunt in faciem super terram et 40
exclamaverunt tubis signorum et clamaverunt in caelum tunc 41
ordinavit Iudas viros ut pugnarent adversus eos qui erant in

42 arce donec emundarent sancta et elegit sacerdotes sine macu-
43 la voluntatem habentes in lege Dei et mundaverunt sancta et
44 tulerunt lapides contaminationis in locum immundum et cog-
45 itavit de altare holocaustorum quod profanatum erat quid de
46 eo faceret et incidit illi consilium bonum ut destrueret illud
47 ne forte esset illis in obprobrium quia contaminaverunt illud
48 gentes et demoliti sunt illud et reposuerunt lapides in monte
49 domus in loco apto quoadusque veniret propheta et respon-
50 deret de eis et acceperunt lapides integros secundum legem
51 et aedificaverunt altare novum secundum illud quod fuit prius
52 et aedificaverunt sancta et quae intra domum intrinsecus et
53 aedem et atria sanctificaverunt et fecerunt vasa sancta nova
54 et intulerunt candelabrum et altare incensorum et mensam in
55 templum et incensum posuerunt super altare et accenderunt
56 lucernas quae super candelabrum erant et lucebant in tem-
57 plo et posuerunt super mensam panes et adpenderunt vela
58 et consummaverunt omnia opera quae fecerunt et ante matu-
59 tinum surrexerunt quinta et vicesima mensis noni hic mensis
60 casleu centesimi quadragiesimi octavi anni et obtulerunt sac-
61 rificium secundum legem super altare holocaustorum novum
quod fecerunt secundum tempus et secundum diem in qua
contaminaverunt illud gentes in ipsa renovatum est in canti-
cis et citharis et cinyris et cymbalis et cecidit omnis populus
et adoraverunt et benedixerunt in caelum ei qui prosperavit
eis et fecerunt dedicationem altaris diebus octo et obtulerunt
holocausta cum laetitia et salutaria laudis et ornaverunt faci-
ciem templi coronis aureis et scutulis et dedicaverunt portas
et pastoforia et inposuerunt eis ianuas et facta est laetitia
in populo magna valde et aversum est obprobrium gentium
et statuit Iudas et fratres eius et universa ecclesia Israhel ut
agatur dies dedicationis altaris in temporibus suis ab anno in
annum per dies octo a quinta et vicesima mensis casleu cum
laetitia et gaudio et aedificaverunt in tempore illo montem
Sion et per circuitum muros altos et turres firmas nequando
venirent gentes et conculcarent eam sicut antea fecerunt et
conlocavit illic exercitum ut servarent eam et munivit eam
ad custodiendam Bethsuram ut haberet populus munitionem

contra faciem Idumeae

et factum est ut audierunt gentes in circuitu quia aedifica- **V**
tum est altare et sancta sicut prius et iratae sunt valde et 2
cogitabant tollere genus Iacob qui erant inter eos et coeperunt
occidere de populo et persequi et debellabat Iudas filios Esau 3
in Idumea et eos qui erant in Acrabattene quia circumsede-
bant Israhelitas et percussit eos plaga magna et recordatus 4
est malitiam filiorum Bean qui erant populo in laqueum et in
scandalum insidiantes in via et conclusi sunt ab eo in turribus 5
et adplocuit ad eos et anathematizavit eos et incendit turre
eorum igni cum omnibus qui in eis erant et transiit ad filios 6
Ammon et invenit manum fortem et populum copiosum et Ti-
motheum ducem ipsorum et commisit cum eis proelia multa 7
et contriti sunt in conspectu eorum et percussit eos et cepit 8
Iazer civitatem et filias eius et reversus est in Iudaeam et con- 9
gregatae sunt gentes quae sunt in Galaad adversus Israhelitas
qui erant in finibus eorum ut tollerent eos et fugerunt in Dathe-
man munitionem et miserunt litteras ad Iudam et fratres eius 10
dicentes congregatae sunt adversum nos gentes per circuitum
ut auferant nos et parant venire et occupare munitionem in 11
quam confugimus et Timotheus est dux exercitus eorum nunc 12
ergo veni eripe nos de manibus eorum quia cecidit multitudo
de nobis et omnes fratres nostri qui erant in locis Tubi in- 13
terfecti sunt et captivas abduxerunt uxores eorum et natos et
spolia et peremerunt illic ferme mille viros et adhuc epistu- 14
lae legebantur et ecce alii nuntii venerunt de Galilea conscissis
tunicis nuntiantes secundum verba haec dicentes convenisse 15
adversum se a Ptolomaida et Tyro et Sidone et omni Gali-
lea alienigenas ut nos consumant ut audivit autem Iudas et 16
populus sermones istos convenit ecclesia magna cogitare quid
facerent fratribus suis qui in tribulatione erant et expugna-
bantur ab eis dixitque Iudas Simoni fratri suo elige tibi viros 17
et vade et libera fratres tuos in Galilea ego enim et frater
meus Ionathas ibimus in Galaditin et reliquit Iosepphum fi- 18
lium Zacchariae et Azariam duces populi cum residuo exercitu
in Iudaeam ad custodiendum et praecepit illi dicens praeesto 19
populo huic et nolite bellum committere adversus gentes do-

20 nec revertamur et dati sunt Simoni viri tria milia ut iret in
21 Galileam Iudae autem octo milia in Galaditin et abiit Simon
in Galileam et commisit proelia multa cum gentibus et con-
tritae sunt gentes a facie eius et persecutus est eos usque ad
22 portam Ptolomaidis et ceciderunt de gentibus fere tria milia
23 virorum et accepit spolia eorum et sumpsit eos qui erant in
Galilea et in Arbatis cum uxoribus et natis et omnibus quae
24 erant illis et adduxit in Iudaeam cum laetitia magna et Iudas
Macchabeus et Ionathas et fratres eius transierunt Iordanem et
25 abierunt viam trium dierum per desertum et occurrerunt eis
Nabuthei et susceperunt eos pacifice et narraverunt eis omnia
26 quae acciderunt fratribus in Galaditide et quia multi ex eis
conprehensi sunt in Basara et Bosor et in Alimis et in Casfor
et Macet et Carnain hae omnes civitates munitae et magnae
27 sed et in ceteris civitatibus Galaditidis tenentur comprehensi
et in crastinum constituerunt admovere exercitum civitatibus
28 his et comprehendere et tollere eos in una die et convertit
Iudas et exercitus eius viam in desertum Bosor repente et oc-
cupavit civitatem et occidit omnem masculum in ore gladii et
29 accepit omnia spolia eorum et succendit eam igni et surre-
30 xerunt inde nocte et ibant usque ad munitionem et factum
est diluculo cum adlevassent oculos suos ecce populus multus
cuius non erat numerus portantes scalas et machinas ut con-
31 prehenderent munitionem et expugnarent eos et vidit Iudas
quia coepit bellum et clamor belli ascendit in caelum sicut tu-
32 ba et clamor magnus de civitate et exercitui dixit pugnate
33 hodie pro fratribus vestris et venit tribus ordinibus post eos
34 et exclamaverunt tubis et clamaverunt in oratione et cogno-
verunt castra Timothei quia Macchabeus est et refugerunt a
facie eius et percusserunt eos plaga magna et ceciderunt ex eis
35 in illa die fere octo milia virorum et divertit Iudas in Mas-
pha et expugnavit et cepit eam et occidit omnem masculum
36 eius et sumpsit spolia eius et succendit eam igni inde per-
rexit et cepit Casbon et Maged et Bosor et reliquas civitates
37 Galaditidis post haec autem verba congregavit Timotheus ex-
ercitum alium et castra posuit contra Rafon trans torrentem
38 et misit Iudas speculari exercitum et renuntiaverunt ei dicen-

tes quia convenerunt ad eum omnes gentes quae in circuitu
nostro sunt exercitus multus nimis et Arabas conduxit in auxilium et castra posuerunt trans torrentem parati venire ad te in proelium et abiit Iudas obviam illis et ait Timotheus principibus exercitus sui cum adpropiaverit Iudas et exercitus eius ad torrentem aquae si transierit ad nos prior non poterimus sustinere eum quia potens poterit adversum nos si vero timuerit transire et posuerit castra extra flumen transfretemus ad eos et poterimus adversus illum ut autem adpropinquavit Iudas ad torrentem aquae statuit scribas populi secus torrentem et mandavit eis dicens neminem hominum reliqueritis sed veniant omnes in proelium et transfretavit ad illos prior et omnis populus post eum et contritae sunt ante faciem eorum omnes gentes et proiecerunt arma sua et fugerunt ad fanum quod est in Carnain et occupavit ipsam civitatem et fanum succendit igni cum omnibus qui erant in ipso et oppressa est Carnain et non potuit sustinere contra faciem Iudae et congregavit Iudas universos Israhelitas qui erant in Galaditiden a minimo usque ad maximum et uxores eorum et natos et exercitum magnum valde ut venirent in terram Iudae et venerunt usque Efron et haec civitas magna in ingressu posita munita valde et non erat declinare ab ea dextra vel sinistra sed per mediam iter erat et incluserunt se qui erant in civitate et obstruxerunt portas lapidibus et misit ad eos Iudas verbis pacificis dicens transeamus per terram vestram ut eamus in terram nostram et nemo vobis nocebit tantum pedibus transibimus et nolebant eis aperire et praecepit Iudas praedicare in castris ut adplicarent unusquisque in quo erat loco et adplicuerunt viri virtutis et obpugnavit civitatem illam tota die et tota nocte et tradita est civitas in manu eius et premerunt omnem masculum in ore gladii et eradicavit eam et accepit spolia eius et transiit per totam civitatem super interfectos et transgressi sunt Iordanem in campo magno contra Bethsan et erat Iudas congregans extremos et exhortabatur populum per totam viam donec venerunt in terram Iuda et ascenderunt in montem Sion cum laetitia et gaudio et obtulerunt holocausta quod nemo ex eis cecidisset donec reverterentur in pace

55 et in diebus quibus erat Iudas et Ionathas in terra Galaad et
56 Simeon frater eius in Galilea contra faciem Ptolomaidis au-
didit Iosepphus Zacchariae filius et Azarias princeps virtutis
57 res bene gestas et proelia quae facta sunt et dixit faciamus
et ipsi nobis nomen et eamus pugnare adversum gentes quae
58 in circuitu nostro sunt et praecepit his qui erant in exercitu
59 suo et abierunt Iamnam et exivit Gorgias de civitate et viri
60 eius obviam illi in pugnam et fugati sunt Iosepphus et Azarias
usque in fines Iudae et ceciderunt illa die de populo Israhel ad
61 duo milia viri et facta est fuga magna in populo quia non
audierunt Iudam et fratres eius existimantes se fortiter factu-
62 ros ipsi autem non erant de semine virorum illorum per quos
63 salus facta est in Israhel et viri Iuda magnificati sunt valde
in conspectu omnis Israhel et gentium omnium ubi audiebatur
64, 65 nomen eorum et convenerunt ad eos fausta adclamantes et
exivit Iudas et fratres eius et expugnabant filios Esau in ter-
ra quae ad austrum est et percussit Chebron et filias eius et
66 muros eius et turres succendit in circuitu et movit castra ut
67 iret in terra alienigenarum et perambulabat Samariam in illa
die ceciderunt sacerdotes in bello dum vult fortiter facere dum
68 sine consilio exiit in proelium et declinavit Iudas in Azotum
in terra alienigenarum et vidit aras eorum et spolia deorum
ipsorum succendit igni et cepit spolia civitatum et regressus
est in terram Iuda

VI et rex Antiochus perambulavit superiores regiones et audi-
vit esse civitatem Elymaidem in Perside nobilissimam et co-
2 piosam in argento et auro templumque in ea locuples valde et
illic velamina aurea et loricae et scuta quae reliquit Alexander
3 Philippi rex Macedo qui regnavit primus in Graecia et venit
et quaerebat civitatem capere et praedare eam et non potuit
4 quoniam innotuit sermo his qui erant in civitate et insurrexe-
runt in proelium et fugit inde et abiit cum tristitia magna et
5 reversus est Babyloniam et venit qui nuntiaret ei in Perside
6 quia fugata sunt castra quae erant in terra Iuda et quia abiit
Lysias cum virtute forti in primis et fugatus est a facie Iudae-
orum et invaluerunt armis et viribus et spoliis multis quas ce-
7 perunt et quia diruerunt abominationem quam aedificaverat

super altare quod erat in Hierusalem et sanctificationem sicut prius circumdederunt muris excelsis sed et Bethsuram civitatem suam et factum est ut audivit rex sermones istos expavit 8 et commotus est valde et decidit in lectum et incidit in languorem prae tristitia quia non est factum sicut cogitabat et erat 9 illic dies multos quia renovata est in eo tristitia magna et arbitratus est se mori et vocavit omnes amicos suos et dixit illis 10 recessit somnus ab oculis meis et concidi et corruui corde prae sollicitudine et dixi in corde meo in quantam tribulationem 11 deveni et in quos fluctus tristitiae in qua nunc sum qui iucundus eram et dilectus in potestate mea nunc vero reminiscor 12 malorum quae feci in Hierusalem unde abstuli omnia spolia argentea et aurea quae erant in ea et misi auferri habitantes 13 Iudaeam sine causa cognovi ergo quia propterea invenerunt me mala ista et ecce pereo tristitia magna in terra aliena et 14 vocavit Philippum unum de amicis suis et praeposuit eum super universum regnum suum et dedit ei diadema et stolam 15 suam et anulum ut adduceret Antiochum filium suum et nutritret eum et regnaret et mortuus est illic Antiochus rex anno 16 centesimo quadragesimo et nono et cognovit Lysias quoniam 17 mortuus est rex et constituit regnare Antiochum filium eius quem nutritret adolescentem et vocavit nomen eius Eupator et 18 hii qui erant in arce concluserant Israhel in circuitu sanctorum et quaerebant eis mala semper ad firmamentum gentium et 19 cogitavit Iudas disperdere eos et convocavit universum populum ut obsiderent eos et coirent simul et obsederunt eos anno 20 centesimo quinquagesimo et fecerunt ballistas et machinas et 21 exierunt quidam ex eis qui obsidebantur et adiunxerunt se illis aliqui ex impiis Israhel et abierunt ad regem et dixerunt 22 quousque non facies iudicium et vindicas fratres nostros nos decrevimus servire patri tuo et ambulare in praeceptis eius et 23 obsequi edictis eius et filii populi nostri propter hoc abalienabantur se a nobis et quicumque inveniebantur ex nobis interficiebantur et hereditates nostrae diripiebantur et non ad nos 25 tantum extenderunt manum sed et in omnes fines nostros et 26 ecce adplicuerunt hodie ad arcem in Hierusalem occupare eam et munitionem in Bethsuram munierunt et nisi praeveris 27

eos velocius maiora quam haec facient nec poteris obtinere eos
28 et iratus est rex ut audivit et convocavit omnes amicos suos et
29 principes exercitus sui et eos qui super equites erant sed et de
regnis aliis et insulis et maritimis venerunt ad eum exercitus
30 conducticius et erat numerus exercitus centum milia peditum
et viginti milia equitum et elefanti triginta duo docti ad proe-
31 lium et venerunt per Idumeam et adplicuerunt ad Bethsuram
et pugnauerunt dies multos et fecerunt machinas et exierunt
32 et succenderunt eas igni et pugnauerunt viriliter et recessit
Iudas ab arce et admovit castra ad Bethzacara contra castra
33 regis et surrexit ante lucem et concitavit exercitus impetum
contra viam Bethzacara et comparaverunt se exercitus in proe-
34 lium et tubis cecinerunt et elefantis ostenderunt sanguinem
35 uvae et mori ad acuendos eos in proelium et dividerunt be-
stias per legiones et adstiterunt singulis elefantis mille viri in
loricis concatenatis et galeae aerae in capitibus eorum et quin-
36 genti equites ordinati unicuique bestiae electi erant hii ante
tempus ubicumque erat bestia erant et quocumque ibat ibant
37 non discedebant ab ea sed et turres ligneas super eos firmas
protegentes super singulas bestias et super eas machinae et
super singulas viri virtutis triginta duo qui pugnabant desu-
38 per et intus magister bestiae et residuum equitatum hinc et
inde statuit in duas partes tubis et exercitum commovere et
39 perurguere constipati in legionibus eius et ut refulsit sol in
clypeos aureos et aereos resplenduerunt montes ab eis resplen-
40 duerunt sicut lampades ignis et distincta est pars exercitus
regis per montes excelsos et alii per loca humilia et ibant cau-
41 te et ordinate et commovebantur omnes inhabitantes a voce
multitudinis eorum et incessu turbae et conlisionis armorum
42 erat enim exercitus magnus valde et fortis et adpropiauit Iu-
das et exercitus eius in proelium et ceciderunt de exercitu regis
43 sescenti viri et vidit Eleazar filius Saura unam de bestiis lo-
ricatam loricis regis et erat eminens super ceteras bestias et
44 visum est ei quod in ea esset rex et dedit se ut liberaret popu-
45 lum suum et acquireret sibi nomen aeternum et cucurrit ad
eam audaciter in medio legionis interficiens a dextris et a sini-
46 stris et cadebant ab eo huc et illuc et ivit sub pedes elefanti

et subposuit ei et occidit eum et cecidit in terram super ipsum
et mortuus est illic et videntes virtutem regis et impetum ex- 47
ercitus eius deverterunt ab eis castra autem regis ascenderunt 48
contra eos in Hierusalem et adplicuit castra rex ad Iudaeam et
montem Sion et fecit pacem cum his qui erant in Bethsuram 49
et exierunt de civitate quia non erant eis ibi alimenta conclusis
quia sabbata erant terrae et comprehendit rex Bethsuram et 50
constituit illic custodiam servare eam et convertit castra ad 51
locum sanctificationis dies multos et statuit illic ballistas et
machinas et ignis iacula et tormenta ad lapides iactandos et
spicula et scorpios ad mittendas sagittas et fundibula fecerunt 52
autem et ipsi machinas adversus machinas eorum et pugnave-
runt dies multos escae autem non erant in civitate eo quod 53
septimus annus esset et qui remanserant in Iudaea de genti-
bus consumpserant reliquias eorum quae repositae fuerant et 54
remanserunt in sanctis viri pauci quoniam obtinuerat eos fam-
es et dispersi sunt unusquisque in locum suum et audivit 55
Lysias quod Philippus quem constituit rex Antiochus cum ad-
huc viveret et nutriret Antiochum filium suum ut regnaret et 56
reversus esset a Perside et Media et exercitus qui abierat cum
ipso et quia quaerit suscipere regni negotia festinavit ire et di- 57
cere ad regem et duces exercitus defecimus cotidie et esca nobis
modica est et locus quem obsidemus est munitus et incumbit
nobis ordinare de regno nunc itaque demus dextras homini- 58
bus istis et faciamus cum illis pacem et cum omni gente eorum
et constituamus illis ut ambulent in legitimis suis sicut prius 59
propter legitima enim ipsorum quae despeximus irati sunt et
fecerunt omnia haec et placuit sermo in conspectu regis et 60
principum et misit ad eos pacem facere et receperunt illam et 61
iuravit illis rex et principes et exierunt de munitione et in- 62
travit rex montem Sion et vidit munitionem loci et rupit ius
iuramenti quod iuravit et mandavit destruere murum in gyro
et discessit festinanter et reversus est Antiochiam et invenit 63
Philippum dominantem civitati et pugnavit adversus eum et
occupavit civitatem

anno centesimo quinquagesimo et primo exiit Demetrius **VII**
Seleuci filius ab urbe Roma et ascendit cum paucis viris in

2 civitatem maritimam et regnavit illic et factum est ut ingres-
sus est in domum regni patrum suorum conprehendit exercitus
3 Antiochum et Lysiam ut adduceret eos ad eum et res ei inno-
4 tuit et ait nolite mihi ostendere faciem eorum et occidit eos
5 exercitus et sedit Demetrius super sedem regni sui et venerunt
ad eum viri iniqui et impii ex Israhel et Alchimus dux eorum
6 qui volebat fieri sacerdos et accusaverunt populum apud re-
gem dicentes perdidit Iudas et fratres eius amicos tuos et nos
7 disperdit de terra nostra nunc ergo mitte virum cui credis et
eat et videat exterminium omne quod fecit nobis et regionibus
8 regis et puniit omnes amicos eius et adiutores eorum et elegit
rex ex amicis suis Bacchidem qui dominabatur trans Flumen
9 magnum in regno et fidelem regi et misit eum et Alchimum
impium constituit in sacerdotio et mandavit ei facere ultio-
10 nem in filios Israhel et surrexerunt et venerunt cum exercitu
magno in terram Iuda et miserunt nuntios et locuti sunt ad Iu-
11 dam et fratres eius verbis pacificis in dolo et non intenderunt
sermonibus eorum viderunt enim quia venerunt cum exercitu
12 magno et convenerunt ad Alchimum et Bacchidem congrega-
13 tio scribarum requirere quae iusta sunt et primi Asidei qui
14 erant in filiis Israhel et exquirebant ab eis pacem dixerunt
enim homo sacerdos de semine Aaron venit non decipiet nos
15 et locutus est cum eis verba pacifica et iuravit illis dicens non
16 inferemus vobis malum neque amicis vestris et crediderunt
ei et conprehendit ex eis sexaginta viros et occidit eos in una
17 die secundum verbum quod scriptum est carnes sanctorum
tuorum et sanguinem ipsorum effuderunt in circuitu Hierusa-
18 lem et non erat qui sepeliret et incubuit timor et tremor in
omnem populum quia dixerunt non est ei veritas et iudicium
transgressi sunt enim constitutum et iusiurandum quod iura-
19 verunt et movit Bacchides castra ab Hierusalem et adplicuit
in Bethzetha et misit et conprehendit multos ex eis qui a se
refugerant et quosdam de populo mactavit et in puteum ma-
20 gnum proiecit et commisit regionem Alchimo et reliquit cum
21 eo auxilium in adiutorium ipsi et abiit Bacchides ad regem et
22 satis agebat Alchimus pro principatu sacerdotii sui et con-
venerunt ad eum omnes qui perturbabant populum suum et

obtinuerunt terram Iuda et fecerunt plagam magnam in Israhel et vidit Iudas omnia mala quae fecit Alchimus et qui cum eo erant in filios Israhel plus multo quam gentes et exiit in omnes fines Iudae in circuitu et fecit vindictam in viros desertores et cessaverunt ultra exire in regionem vidit autem Alchimus quod praevaluit Iudas et qui cum eo sunt et cognovit quia non potest sustinere eos et regressus est ad regem et accusavit eos multis criminibus et misit rex Nicanorem unum ex principibus suis nobilioribus qui erat inimicitias exercens contra Israhel et mandavit ei evertere populum et venit Nicanor in Hierusalem cum exercitu magno et misit ad Iudam et ad fratres eius cum dolo verbis pacificis dicens non sit pugna inter me et vos veniam cum viris paucis et videam facies vestras cum pace et venit ad Iudam et salutaverunt se invicem pacifice et hostes parati erant rapere Iudam et innotuit sermo Iudae quoniam cum dolo venerat ad eum et conterritus est ab eo et amplius noluit videre faciem eius et cognovit Nicanor quoniam denudatum est consilium eius et exivit obviam Iudae in pugnam iuxta Capharsalama et ceciderunt de Nicanoris fere quinque milia viri et fugerunt in civitatem David et post haec verba ascendit Nicanor in montem Sion et exierunt de sacerdotibus populi salutare eum in pace et demonstrare ei holocaustomata quae offerebantur pro rege et inridens sprevit eos et polluit et locutus est superbe et iuravit cum ira dicens nisi traditus fuerit Iudas et exercitus eius in manus meas continuo cum regressus fuero in pace succendam domum istam et exiit cum ira magna et intraverunt sacerdotes et steterunt ante faciem altaris et templi et flentes dixerunt tu elegisti domum istam Domine ad invocandum nomen tuum in ea ut esset domus orationis et obsecrationis populo tuo fac vindictam in homine isto et exercitu eius et cadant gladio memento blasphemias eorum et ne dederis eis ut permaneant et exiit Nicanor ab Hierusalem et castra adplicuit ad Bethoron et occurrit illi exercitus Syriae et Iudas adplicuit in Adarsa cum tribus milibus viris et oravit Iudas et dixit qui missi erant a rege Sennacherib Domine qui blasphemaverunt te exiit angelus et percussit ex eis centum octoginta quinque milia sic

percute exercitum istum in conspectu nostro hodie et sciant
 ceteri quia male locutus est super sancta tua et iudica illum
 43 secundum malitiam illius et commiserunt exercitus proelium
 tertiadecima die mensis adar et contrita sunt castra Nicanoris
 44 et cecidit ipse primus in proelio ut vidit autem exercitus eius
 45 quia cecidit Nicanor proiecerunt arma sua et fugerunt et per-
 secuti sunt eos viam diei unius ab Adasor usquequo veniatur
 46 Gazera et tubis cecinerunt post eos cum significationibus et
 exierunt de omnibus castellis Iudae in circuitu et ventilabant
 eos cornibus et convertebantur iterum ad eos et ceciderunt om-
 47 nes gladio et non est relictus ex eis nec unus et acceperunt
 spolia eorum et praedam et caput Nicanoris amputaverunt et
 dexteram eius quam extenderat superbe et adtulerunt et su-
 48 spenderunt contra Hierusalem et laetatus est populus valde
 49 et egerunt diem illam in laetitia magna et constituit agi om-
 50 nibus annis diem istam tertiadecima die mensis adar et siluit
 terra Iuda dies paucos

VIII et audivit Iudas nomen Romanorum quia sunt potentes vi-
 ribus et adquiescunt ad omnia quae postulantur ab eis et qui-
 cumque accesserunt ad eos statuerunt cum eis amicitias et quia
 2 sunt potentes viribus audierunt proelia eorum et virtutes bo-
 nas quas faciunt in Galatia quia obtinuerunt eos et duxerunt
 3 sub tributum et quanta fecerunt in regione Hispaniae et quod
 in potestate redegerunt metalla argenti et auri quae illic sunt
 4 et possederunt omnem locum consilio suo et patientia locos
 qui longe erant valde ab eis et reges qui supervenerant illis ab
 extremis terrae contriverunt et percusserunt eos plaga magna
 5 ceteri autem dant eis tributum omnibus annis et Philippum
 et Persen Citiorum regem et ceteros qui adversus eos arma
 6 tulerunt contriverunt bello et obtinuerunt eos et Antiochum
 magnum regem Asiae qui eis pugnam intulerat habens centum
 viginti elefantos et exercitum magnum valde contritum ab eis
 7 et quia ceperunt eum vivum et statuerunt ei ut daret ipse et
 qui regnaverint post eum tributum magnum et daret obsides
 8 et constitutum et regionem Medorum et Lydos et Medos de
 optimis regionibus eorum et acceptas eas ab illis dederunt Eu-
 9 meni regi et quia qui erant apud Elladam voluerunt ire et

tollere eos et innotuit sermo his et miserunt ad eos ducem 10
unum et pugnaverunt contra illos et ceciderunt ex eis multi et
captivas duxerunt uxores eorum et filios et diripuerunt eos et
terram eorum possederunt et destruxerunt muros eorum et in
servitum illos redegerunt usque in hunc diem et residua 11
regna et insulas quae aliquando restiterant illis exterminaverunt
et in potestatem redegerunt cum amicis autem suis et qui in 12
ipsis requiem habebant conservaverunt amicitiam et obtinue-
runt regna quae erant proxima et quae longe quia quicumque
audiebant nomen eorum timebant eos quibus vero vellent au- 13
xilium esse ut regnarent regnabant et exaltati sunt valde et in 14
omnibus istis nemo portabat diadema nec induebatur purpura
ut magnificaretur in ea et quia curiam fecerunt sibi et coti- 15
die consulebant trecentos viginti consilium agentes semper de
multitudine ut quae digna sunt gerant et committunt uni ho- 16
mini magistratum suum per singulos annos dominari universae
terrae suae et omnes oboediunt uni et non est invidia neque
zelus inter eos et elegit Iudas Eupoleum filium Iohannis filii 17
Iacob et Iasonem filium Eleazari et misit eos Romam consti-
tuere cum illis amicitiam et societatem et ut auferrent ab eis 18
iugum Graecorum quia viderunt quod in servitum premerent
regnum Israhel et abierunt Romam viam multam valde et in- 19
troierunt curiam et dixerunt Iudas Macchabeus et fratres eius 20
et populus Iudaeorum miserunt nos ad vos statuere vobiscum
societatem et pacem et conscribi nos socios et amicos vestros
et placuit sermo in conspectu eorum et hoc rescriptum quod 21, 22
rescripserunt in tabulis aereis et miserunt Hierusalem ut esset
apud eos ibi memoriale pacis et societatis bene sit Romanis 23
et genti Iudaeorum in mari et in terra in aeternum gladiusque
et hostis procul sit ab eis quod si institerit bellum Romanis 24
prius aut omnibus sociis eorum in omni dominatione eorum
auxilium feret gens Iudaeorum prout tempus dictaverit cor- 25
de pleno et proeliantibus non dabunt neque subministrabunt 26
triticum arma pecuniam naves sicut placuit Romanis et custo-
dient mandata eorum nihil ab eis accipientes similiter autem 27
et si genti Iudaeorum prius acciderit bellum adiuvabunt Ro-
mani ex animo prout eis tempus permiserit et adiuvantibus 28

non dabitur triticum arma pecunia naves sicut placuit Romanis et custodiant mandata eorum absque dolo secundum haec verba constituerunt Romani populo Iudaeorum quod si post haec verba hii aut illi addere vel demere ad haec aliquid voluerint facient ex proposito suo et quaecumque addiderint vel dempserint rata erunt sed et de malis quae Demetrius rex fecit in eos scripsimus ei dicentes quare gravasti iugum tuum super amicos nostros et socios Iudaeos si ergo iterum adierint nos adversum te faciemus illis iudicium et pugnabimus tecum mari terraque

IX interea ubi audivit Demetrius quia cecidit Nicanor et exercitus eius in proelio adposuit Bacchidem et Alchimum rursus mittere in Iudaeam et dextrum cornu cum illis et abierunt viam quae ducit in Galgala et castra posuerunt in Mesaloth quae est in Arbellis et occupaverunt eam et peremerunt animas hominum multas et mense primo anni centesimi quinquagesimi et secundi adplicuerunt exercitum ad Hierusalem et surrexerunt et abierunt in Berea viginti milia virorum et duo milia equitum et Iudas castra posuerat in Laisa et tria milia viri cum eo electi et viderunt multitudinem exercitus quia multi sunt et timuerunt valde et multi subtraxerunt se de castris et non remanserunt ex eis nisi octingenti viri et vidit Iudas quod defluxit exercitus suus et bellum perurgebat eum confractus est corde quia non habebat tempus congregandi eos et dissolutus est et dixit his qui residui erant surgamus et eamus ad adversarios nostros si poterimus pugnare adversus eos et avertent eum dicentes non poterimus sed liberemus animas nostras modo et revertemur ad fratres nostros et pugnabimus adversus eos nos autem pauci sumus et ait Iudas absit istam rem facere ut fugiamus ab eis et si adpropiauit tempus nostrum moriamur in virtute propter fratres nostros et non inferamus crimen gloriae nostrae et movit exercitus de castris et steterunt illis obviam et divisi sunt equites in duas partes et fundibalarii et sagittarii praeibant exercitum et primi certaminis omnes potentes Bacchides autem erat in dextro cornu et proximavit legio ex duabus partibus et clamabant tubis exclamaverunt autem et hii qui erant ex parte

Iudae etiam ipsi et commota est terra a voce exercituum et
commissum est proelium a mane usque ad vesperam et vi- 14
dit Iudas quia firmior est pars exercitus Bacchidis in dextris
et convenerunt cum ipso omnes constantes corde et contrita 15
est dextra pars ab eis et persecutus est eos usque ad montem
Azoti et qui in sinistro cornu erant viderunt quod contritum 16
est dextrum cornu et secuti sunt post Iudam et qui cum ipso
erant a tergo et ingravatum est proelium et ceciderunt vul- 17
nerati multi ex his et illis et Iudas cecidit et ceteri fugerunt 18
et Ionathas et Simon tulerunt Iudam fratrem suum in Modin 19
et fleverunt eum omnis populus Israhel planctu magno et lu- 20
gebant dies multos et dixerunt quomodo cecidit potens qui 21
salvum faciebat Israhel et cetera verba Iudae bellorum et vir- 22
tutum quas fecit non sunt descripta multa enim erant valde et 23
factum est post obitum Iudae emergerunt iniqui in omnibus fi-
nibus Israhel et exorti sunt omnes qui operabantur iniquitatem
in diebus illis facta est fames magna valde et tradidit se Bac- 24
chidi omnis regio eorum cum ipsis et elegit Bacchides impios 25
viros et constituit eos dominos regionis et exquirebant et per- 26
scrutabantur amicos Iudae et adducebant eos ad Bacchidem et
vindicabat in illos et includebat et facta est tribulatio magna 27
in Israhel qualis non fuit ex qua die non est visus propheta
in Israhel et congregati sunt omnes amici Iudae et dixerunt 28
Ionathae ex quo frater tuus Iudas defunctus est vir similis ei 29
non est qui exeat contra inimicos Bacchidem et eos qui inimici
sunt genti nostrae nunc itaque te elegimus hodie esse nobis 30
principem et ducem ad bellandum bellum nostrum et susce- 31
pit Ionathas tempore illo principatum et surrexit loco Iudae
fratris sui et cognovit Bacchides et quaerebat eum occidere 32
et cognovit Ionathas et Simon frater eius et omnes qui cum 33
eo erant et fugerunt in desertum Thecucae et consederunt ad
aquam lacus Asphar et cognovit Bacchides et die sabbatorum 34
venit ipse et omnis exercitus eius trans Iordanem et misit fra- 35
trem suum ducem populi et rogavit Nabatheos amicos suos ut
commendaret illis adparatum suum qui erat copiosus et exie- 36
runt filii Iambri ex Madabas et comprehenderunt Iohannem et
omnia quae habebat et abierunt habentes ea post haec verba 37

renuntiatum est Ionathae et Simoni fratri eius quia filii Iambri faciunt nuptias magnas et ducunt sponsam ex Nadaba filiam unius de magnis principibus Chanaan cum ambitione magna
38 et recordati sunt sanguinis Iohannis fratris sui et ascenderunt
39 et absconderunt se sub tegumento montis et levaverunt oculos suos et viderunt et ecce tumultus et adparatus multus et sponsus processit et amici eius et fratres eius obviam illis cum
40 tympanis et musicis et armis multis et surrexerunt ad eos cum insidiis et occiderunt eos et ceciderunt multi vulnerati et residui fugerunt in montem et acceperunt omnia spolia eorum
41 et conversae sunt nuptiae in luctum et vox musicorum ipso-
42 rum in lamentum et vindicaverunt vindicta sanguinem fratris
43 sui et reversi sunt ad ripam Iordanis et audivit Bacchides et venit die sabbatorum usque ad oram Iordanis in virtute multa et dixit ad suos Ionathas surgamus et pugnemus contra inimicos nostros non est enim hodie sicut heri et nudius tertius ecce enim bellum ex adverso aqua vero Iordanis hinc et inde et ripae et paludes et saltus et non est locus devertendi
46 nunc ergo clamate in caelum ut liberemini de manu inimicorum vestrorum et commissum est bellum et extendit Ionatha manum suam percutere Bacchidem et devertit ab eo retro et desiluit Ionathan et transnataverunt ad eos Iordanem et ceciderunt de parte Bacchidis die illa mille viri et reversi sunt
50 Hierusalem et aedificaverunt civitates munitas in Iudaea muniti-
onem quae erat in Hiericho et in Ammaum et in Bethoron et Bethel et Tamnatan et Phara et Thopo muris excelsis et
51 portis et seris et posuit custodiam in eis ut inimicitias exer-
52 cerent in Israhel et munivit civitatem Bethsuram et Gazara
53 et arcem et posuit in eis auxilia et adparatum escarum et accepit filios principum regionis obsides et posuit eos in arce
54 in Hierusalem in custodia et anno centesimo quinquagesimo tertio mense secundo praecepit Alchimus destrui muros domus sanctae interioris et destrui opera prophetarum et coepit
55 destruere in tempore illo percussus est Alchimus et inpedita sunt opera illius et obclusum est os eius et dissolutus est paraly-
56 sin nec ultra loqui potuit verbum et mandare de domo sua et mortuus est Alchimus in tempore illo cum tormento magno

et vidit Bacchides quoniam mortuus est Alchimus et reversus 57
 est ad regem et siluit terra annis duobus et cogitaverunt omnes 58
 iniqui dicentes ecce Ionathas et qui cum eo sunt in silentio
 habitant confidentes nunc ergo adducamus Bacchidem et con-
 prehendet eos omnes in una nocte et abierunt et consilium ei 59
 dederunt et surrexit ut veniret cum exercitu multo et misit 60
 occulte epistulas sociis suis qui erant in Iudaea ut comprehen-
 derent Ionathan et eos qui cum eo erant sed non potuerunt quia
 innotuit eis consilium eorum et adprehendit de viris regionis 61
 qui principes erant malitiae quinquaginta viros et occidit eos
 et secessit Ionathas et Simon et qui cum eo erant in Bethbessi 62
 quae est in deserto et struxit diruta eius et firmaverunt eam
 et agnovit Bacchides et congregavit universam multitudinem 63
 suam et his qui de Iuda erant denunciavit et venit et castra 64
 posuit desuper a Bethbesse et obpugnavit eam dies multos et
 fecit machinas et reliquit Ionathas Simonem fratrem suum in 65
 civitate et exiit in regionem et venit cum numero et percussit 66
 Odaren et fratres eius et filios Phaseron in tabernaculo ipso-
 rum et coepit caedere et crescere in virtutibus Simon vero et 67
 qui cum ipso erant exierunt de civitate et succenderunt machi-
 nas et pugnaverunt contra Bacchidem et contritus est ab eis 68
 et affligerunt eum valde quoniam consilium eius et congressus
 eius erat inanis et iratus contra viros iniquos qui ei consilium 69
 dederant ut veniret in regionem ipsorum multos ex eis occi-
 dit ipse autem cogitavit cum reliquis abire in regionem suam
 et cognovit Ionathas et misit ad eum legatos componere cum 70
 ipso pacem et reddere ei captivitatem et libenter accepit et 71
 fecit secundum verba eius et iuravit nihil se ei facturum mali
 omnibus diebus vitae eius et reddidit ei captivitatem quam 72
 prius erat praedatus de terra Iuda et conversus abiit in terram
 suam et non adposuit amplius venire in fines eius et cessavit 73
 gladius ex Israhel et habitavit Ionathas in Machemas et coe-
 pit Ionathas ibi iudicare populum et exterminavit impios ex
 Israhel

et anno centesimo sexagesimo ascendit Alexander Antiochi **X**
 filius qui cognominatus est Nobilis et occupavit Ptolomaidam
 et receperunt eum et regnavit illic et audivit Demetrius rex 2

et congregavit exercitum valde copiosum et exivit obviam illi
3 in proelium et misit Demetrius ad Ionathan epistulam verbis
4 pacificis ut magnificaret eum dixit enim anticipemus pacem
facere cum eo priusquam faciat cum Alexandro adversus nos
5 recordabitur enim omnium quae fecimus in eum et in fratrem
6 eius et in gentem eius et dedit ei potestatem congregandi ex-
ercitum et fabricare arma et esse ipsum socium eius et obsides
7 qui erant in arce iussit tradi ei et venit Ionathas in Hieru-
salem et legit epistulas in auditu omnis populi et eorum qui
8 in arce erant et timuerunt timore magno quoniam audierunt
9 quod dedit ei rex in potestatem congregandi exercitum et tra-
10 diti sunt Ionathae obsides et reddidit eos parentibus suis et
habitavit Ionathas in Hierusalem et coepit aedificare et inno-
11 vare civitatem et dixit facientibus opera ut struerent muros et
montem Sion in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem et
12 ita fecerunt et fugerunt alienigenae qui erant in munitionibus
13 quas aedificaverat Bacchides et reliquit unusquisque locum
14 suum et abiit in terram suam tantum in Bethsuram remanse-
rant aliqui ex his qui reliquerant legem et praecepta Dei erat
15 enim haec eis ad refugium et audivit Alexander rex promissa
quae promisit Demetrius Ionathae et narraverunt ei proelia
et virtutes quas ipse fecit et fratres eius et labores quos la-
16 boraverunt et ait numquid inveniemus aliquem virum talem
17 et nunc faciemus eum amicum et socium nostrum et scripsit
18 epistulam et misit ei secundum haec verba dicens rex Alexan-
19 der fratri Ionathae salutem audivimus de te quod vir potens
20 viribus et aptus es ut sis amicus noster et nunc constitui-
mus te hodie summum sacerdotem gentis tuae et ut amicus
regis voceris et misit ei purpuram et coronam auream ut quae
21 nostra sunt sentias et conserves amicitias ad nos et induit
se Ionathas stolam sanctam septimo mense anno centesimo
22 sexagesimo in die sollempni scenophegiae et congregavit exerci-
tum et fecit arma copiosa et audivit Demetrius verba ista et
23 contristatus est et ait quid hoc fecimus quod praeoccupavit
nos Alexander adprehendere amicitiam Iudaeorum ad muni-
24 men sui scribam et ego illi verba deprecatoria et dignitates
25 et dona ut sit mecum in adiutorio et scripsit in haec verba

rex Demetrius genti Iudaeorum salutem quoniam servastis ad 26
nos pactum et mansistis in amicitia nostra et non accessistis
ad inimicos nostros audivimus et gavisus sumus et nunc per- 27
severate adhuc conservare ad nos fidem et retribuemus vobis
bona pro his quae fecistis nobiscum et remitemus vobis prae- 28
stationes multas et dabimus vobis donationes et nunc absolvo 29
vos et omnes Iudaeos a tributis et pretia salis indulgeo et cor-
onas remitto et tertias seminis et dimidiam partem fructus 30
ligni quod est portionis meae relinquo vobis ex hodierno et
deinceps ne accipiatur a terra Iuda et a tribus civitatibus quae
additae sunt illi ex Samaria et Galilea ex hodierna die et in
totum tempus et Hierusalem sit sancta et libera cum finibus 31
suis et decimae et tributa ipsius sint remitto etiam potesta- 32
tem arcis quae est in Hierusalem et do eam summo sacerdoti
et constituat in ea viros quoscumque ipse elegerit qui custo-
diant eam et omnem animam Iudaeorum quae captiva est a 33
terra Iuda in omni regno meo relinquo liberam gratis ut omnes
a tributis resolvantur etiam pecorum suorum et omnes dies 34
sollemnes et sabbata et neomeniae et dies decreti et tres dies
ante diem sollemnem et tres post diem sollemnem sint omnes
inmunitatis et remissionis omnibus Iudaeis qui sunt in regno
meo et nemo potestatem agere aliquid habeat et movere nego- 35
tium adversus aliquem eorum in omni causa et ut adscribantur 36
ex Iudaeis in exercitu regis ad triginta milia virorum et da-
buntur illis copiae ut oportet omnibus exercitibus regis et ex
ipsis ordinabuntur qui sint in munitionibus regis magni et ex 37
his constituentur supra negotia regni quae aguntur ex fide et
principes sint ex eis et ambulent legibus suis sicut praecepit
rex in terra Iuda et tres civitates quae additae sunt Iudaeae 38
ex regione Samariae cum Iudaea reputentur ut sint sub uno
et non oboediant aliae potestati nisi summi sacerdotis Ptolom- 39
maidam et confines eius quas dedi donum sanctis qui sunt in
Hierusalem ad necessarios sumptus sanctorum et ego singulis 40
annis dabo quindecim milia siclorum argenti de rationibus
regis quae me contingunt et omne quod reliquum fuit quod 41
non reddiderant qui super negotia erant annis prioribus ex hoc
dabunt in opera domus et super haec quinque milia siclorum 42

argenti quae accipiebant de sanctorum ratione per singulos annos et haec ad sacerdotes pertineant qui ministerio funguntur
43 et quicumque fugerint in templum quod est in Hierosolymis et
in omnibus finibus eius obnoxios regi in omni negotio dimittatis
44 et universa quae sunt eis in regno meo libera habeant et
ad aedificanda vel restauranda opera sanctorum sumptus dabuntur
45 de ratione regis et ad extruendos muros Hierusalem et
communiendos in circuitu sumptus dabuntur de ratione regis
46 et ad construendos muros in Iudaea ut audivit autem Ionathas
et populus sermones istos non crediderunt eis nec receperunt
47 eos quia recordati sunt malitiae magnae quam fecerat
in Israhel et tribulaverat eos valde et conplacuit eis in Alexandrum
quia ipse fuerat eis princeps sermonum pacis et ipsi
48 auxilium ferebant omnibus diebus et congregavit Alexander
49 rex exercitum magnum et admovit castra ad Demetrium et
commiserunt proelium reges et fugit exercitus Alexandri et
50 insecutus est eum Demetrius et incubuit super eos et invaluit
proelium nimis donec occidit sol et cecidit Demetrius in illa die
51 et misit Alexander ad Ptolomeum regem Aegypti legatos secundum
52 haec verba dicens quoniam ingressus sum in regnum meum et sedi
in sede patrum meorum et obtinui principatum
53 et contrivi Demetrium et possedi regionem nostram et commisi
cum eo pugnam et contritus est ipse et castra eius a nobis
54 et sedimus in sede regni eius et nunc statuamus ad invicem
amicitiam et da mihi filiam tuam uxorem et ero gener tuus et
55 ipsi dignitatem et respondit Ptolomeus rex dicens felix dies
in qua reversus es ad terram patrum tuorum et sedisti in sede
56 regni eorum et nunc faciam tibi quae scripsisti sed occurre
Ptolomaidae ut videamus nos invicem et spondeam tibi sicut
57 dixisti et exiit Ptolomeus de Aegypto ipse et Cleopatra filia
eius et venit Ptolomaidae anno centesimo sexagesimo secundo
58 et occurrit ei Alexander rex et dedit ei Cleopatram filiam
suam et fecit nuptias eius Ptolomaidae sicut reges in magna
59 gloria et scripsit rex Alexander Ionathae ut veniret obviam
60 sibi et abiit cum gloria Ptolomaidem et occurrit ibi duobus
regibus et dedit illis argentum multum et aurum et dona et
61 invenit gratiam in conspectu eorum et convenerunt adversus

eum viri pestilentes ex Israhel viri iniqui interpellantes ad-
versus eum et non intendit ad eos rex et iussit expoliari Ionathan 62
vestimentis suis et induit eum purpura et ita fecerunt et conlo-
cavit eum rex sedere secum dixitque principibus exite cum eo 63
in medio civitatis et praedicate ut nemo interpellet adversus
eum de ullo negotio nec quisquam ei molestus sit de ulla ratio-
ne et factum est ut viderunt qui interpellabant gloriam eius 64
quae praedicabatur et opertum eum purpura fugerunt omnes
et magnificavit eum rex et scripsit eum inter primos amicos 65
et posuit eum ducem et participem principatus et reversus 66
est Ionathan in Hierusalem cum pace et laetitia in anno cen-
tesimo sexagesimo quinto venit Demetrius filius Demetrii a 67
Creta in terram patrum suorum et audivit Alexander rex et 68
contristatus est valde et reversus est Antiochiam et constituit 69
Demetrius Apollonium qui praeerat Coelesyriae et congregavit
exercitum magnum et accessit ad Iamnam et misit ad Iona-
than summum sacerdotem dicens tu solus resistis nobis ego 70
autem factus sum in derisum et in obprobrium propterea quia
tu potestatem exerces in montibus nunc ergo si confidis in 71
virtutibus tuis descende ad nos in campum et comparemus il-
lic invicem quia mecum est virtus bellorum interroga et discere 72
qui sim ego et ceteri qui auxilio sunt mihi qui et dicunt quia
non potest stare pes vester ante faciem nostram quia bis in
fugam conversi sunt patres tui in terra sua et nunc quomodo 73
poteris sustinere equitatum exercitum tantum in campo ubi
non est lapis neque saxum neque locus fugiendi ut audivit 74
autem Ionathas sermones Apollonii motus est animo et ele-
git decem milia virorum et exiit ab Hierusalem et concurrat ei
Simon frater eius in adiutorium et adplicuerunt castra in Iop- 75
pen et exclusit eum a civitate quia custodia Apollonii Ioppe
erat et obpugnavit eam et exterriti qui erant intra civitatem 76
aperuerunt ei et obtinuit Ionathas Ioppen et audivit Apollo- 77
nius et admovit tria milia equitum et exercitum multum et 78
abiit Azotum tamquam iter faciens et statim exiit in campum
eo quod haberet multitudinem equitum et confideret in eis et
insecutus est eum Ionathas in Azotum et proelium commise-
runt et reliquit Apollonius in castris mille equites post eos 79

80 occulte et cognovit Ionathas quoniam sunt insidiae post se
81 et circuierunt castra eius a mane usque ad vesperam popu-
lus autem stabat sicut praecepit Ionathas et laboraverunt equi
82 eorum et eiecit Simon exercitum suum et commisit contra le-
gionem equites enim fatigati erant et contriti sunt ab eo et
83 fugerunt et qui dispersi sunt in campum fugerunt in Azotum
84 et intraverunt in Bethdagon idolum suum ut se liberarent et
succendit Ionathas Azotum et civitates quae erant in circuitu
eius et accepit spolia eorum et templum Dagon et eos qui fu-
85 gerunt in illud succendit igni et fuerunt qui ceciderunt gladio
86 cum his qui succensi sunt fere octo milia virorum et movit
inde Ionathas castra et adplicuit ea Ascalona et exierunt de
87 civitate obviam illi in magna gloria et reversus est Ionathas in
88 Hierusalem cum suis habentibus spolia multa et factum est ut
audivit Alexander rex sermones istos addidit adhuc glorifica-
89 re Ionathan et misit ei fibulam auream sicuti est consuetudo
dari cognatis regum et dedit ei Accaron et omnes fines eius in
possessionem

XI et rex Aegypti congregavit exercitum sicut harena quae est
circa ora maris et naves multas et quaerebat obtinere regnum
2 Alexandri dolo et addere illud regno suo et exiit in Syriam
verbis pacificis et aperiebant ei quia mandaverat Alexander rex
3 exire ei obviam eo quod socer suus esset cum introiret autem
civitatem Ptolomeus ponebat custodias militum in singulis ci-
4 vitatibus et ut adpropiauit Azoto ostenderunt ei templum
Dagon succensum et Azotum et cetera eius demolita et cor-
pora proiecta et eorum qui caesi erant in bello tumulos quos
5 fecerat secus viam et narraverunt regi quia haec fecit Ionathas
6 ut invidiam facerent ei et tacuit rex et occurrit Ionathas regi
in Ioppen cum gloria et invicem se salutaverunt et dormierunt
7 illic et abiit Ionathas cum rege usque ad fluvium qui vocatur
8 Eleutherus et reversus est Hierusalem rex autem Ptolomeus
obtinuit dominium civitatum usque Seleuciam maritimam et
9 cogitabat in Alexandrum consilia mala et misit legatos ad
Demetrium dicens veni componamus inter nos pactum et dabo
tibi filiam meam quam habet Alexander et regnabis in regno
10 patris tui paenituit enim me quod dederim illi filiam meam

quaesivit enim me occidere et vituperavit eum propterea quod 11
concupierat regnum eius et abstulit filiam suam et dedit eam 12
Demetrio et abalienavit se ab Alexandro et manifestae factae
sunt inimicitiae eius et intravit Ptolomeus Antiochiam et in- 13
posuit duo diademata capiti suo Aegypti et Asiae Ptolomeus 14
autem rex erat in Cilicia illis temporibus quia rebellabant qui
erant in locis illius et audivit Alexander et venit ad eum in 15
bello et produxit Ptolomeus rex exercitum et occurrit ei in
manu valida et fugavit eum et fugit Alexander in Arabiam 16
ut ibi protegeretur rex autem Ptolomeus exaltatus est et abs- 17
tulit Gaddihel Arabs caput Alexandri et misit Ptolomeo et 18
rex Ptolomeus mortuus est in die tertia et qui erant in mun-
itionibus perierunt ab his qui erant intra castra et regnavit 19
Demetrius anno centesimo sexagesimo septimo in diebus illis 20
congregavit Ionathas eos qui erant in Iudaea ut expugnarent
arcem quae est in Hierusalem et fecerunt contra eam machi- 21
nas multas et abierunt quidam qui oderant gentem suam viri
iniqui ad regem et renuntiaverunt ei quod Ionathas obsideret
arcem et ut audivit iratus est et statim venit Ptolomaidam 22
et scripsit Ionathae ne obsideret sed occurreret sibi ad con-
loquium festinato ut audivit autem Ionathas iussit obsideri 23
et elegit de senioribus Israhel et de sacerdotibus et dedit se
periculo et accepit aurum et argentum et vestem et alia xe- 24
nia multa et abiit ad regem Ptolomaidae et invenit gratiam in
conspectu eius et interpellabant adversus eum quidam iniqui 25
ex gente sua et fecit ei rex sicut fecerant ei qui ante ipsum 26
fuerant et exaltavit eum ante conspectu amicorum omnium
et statuit ei principatum sacerdotii et quaecumque alia habuit 27
prius pretiosa et fecit eum principem amicorum et postula- 28
vit Ionathas a rege ut immunem faceret Iudaeam toparcias id
est et Samariam et promisit ei talenta trecenta et consensit 29
rex et scripsit Ionathae epistulas de his omnibus hunc mo-
dum continentes rex Demetrius Ionathae fratri salutem et 30
genti Iudaeorum exemplum epistulae quam scripsimus La- 31
stheni parenti nostro de vobis misimus ad vos ut sciretis rex 32
Demetrius Lastheni parenti salutem genti Iudaeorum amicis 33
nostris et conservantibus quae iusta sunt apud nos decrevimus

benefacere propter benignitatem ipsorum quam erga nos habent statuimus ergo illis omnes fines Iudaeae et tres civitates Lyddam et Ramathae quae additae sunt Iudaeae ex Samaria et omnes confines earum sequestra omnibus sacrificantibus in Hierosolymis pro his quae ab eis rex accipiebat per singulos annos et pro fructibus terrae et pomorum et alia quae ad nos pertinebant decimarum et tributorum ex hoc tempore remittimus eis et areas salinarum et coronas quae nobis deferebantur omnia ipsis concedimus et nihil horum irritum erit ex hoc et in omne tempus nunc ergo curate facere horum exemplum et detur Ionathae et ponatur in monte sancto in loco celebri et vidit Demetrius rex quod siluit terra in conspectu suo et nihil ei resistit dimisit totum exercitum suum unumquemque in locum suum excepto peregrino exercitu quem contraxit ab insulis gentium et inimici erant ei omnis exercitus patrum eius Tryfon autem erat quidam partium Alexandri prius et vidit quoniam omnis exercitus murmurat contra Demetrium et iit ad Emalculhel Arabum qui nutriebat Antiochum filium Alexandri et adsidebat ei ut traderet eum ipsi ut regnaret loco patris sui et enuntiavit ei quanta fecit Demetrius et inimicitias exercituum eius adversum illum et mansit illic diebus multis et misit Ionathas ad Demetrium regem ut eicerent eos qui in arce erant in Hierusalem et qui in praesidiis erant quia impugnant Israhel et misit Demetrius ad Ionathan dicens non haec tantum faciam tibi et genti tuae sed gloria inlustrabo te et gentem tuam cum fuerit oportunitum nunc ergo recte feceris si miseris viros in auxilium quia discessit omnis exercitus meus et misit ei Ionathas tria milia virorum fortium Antiochiam et venerunt ad regem et delectatus est rex in adventu eorum et convenerunt qui erant de civitate centum viginti milia virorum et volebant interficere regem et fugit rex in aulam et occupaverunt qui erant de civitate itinera civitatis et coeperunt pugnare et vocavit rex Iudaeos in auxilium et convenerunt omnes simul ad eum et dispersi sunt omnes per civitatem et occiderunt in illa die centum milia hominum et succenderunt civitatem et ceperunt spolia multa in illa die et liberaverunt regem et viderunt qui erant de civitate quod

obtinuissent Iudaei civitatem sicut volebant et infirmati sunt
mente sua et clamaverunt ad regem cum precibus dicentes da 50
nobis dexteram et cessent Iudaei obpugnantes nos et civitatem
et proiecerunt arma et fecerunt pacem et glorificati sunt Iudaei 51
in conspectu regis et in conspectu omnium qui erant in regno
eius et nominati sunt in regno et regressi sunt in Hierusalem
habentes spolia multa et sedit Demetrius rex in sede regni sui 52
et siluit terra in conspectu eius et mentitus est omnia quae- 53
cumque dixit et alienavit se ab Ionathan et non retribuit ei
secundum beneficia quae sibi tribuerat et vexabat eum valde
post haec autem reversus est Tryfon et Antiochus cum eo puer 54
adulescens et regnavit et inposuit diadema et congregati sunt 55
ad eum omnis exercitus quos disperserat Demetrius et pugna-
verunt contra eum et fugit et terga vertit et accepit Tryfon 56
bestias et obtinuit Antiochiam et scripsit Antiochus adule- 57
scens Ionathae dicens constituo tibi sacerdotium et constituo
te super quattuor civitates ut sis de amicis regis et misit illi 58
vasa aurea et ministerium et dedit ei potestatem bibendi in
auro et esse in purpura et habere fibulam auream et Simo- 59
nem fratrem eius constituit ducem a terminis Tyri usque ad
fines Aegypti et exiit Ionathas et perambulabat trans flumen 60
civitates et congregatus est ad eum omnis exercitus Syriae in
auxilium et venit Ascalona et occurrerunt ei de civitate hono-
rifice et abiit inde Gazam et concluserunt se qui erant Gazae 61
et obsedit eam et succendit quae in circuitu erant civitates
et praedatus est eas et rogaverunt Gazenses Ionathan et de- 62
dit illis dextram et accepit filios eorum obsides et misit illos
in Hierusalem et perambulavit regionem usque Damascum et 63
audivit Ionathas quia praevaricati sunt principes Demetrii in
Cades quae est in Galilea cum exercitu multo volentes eum
removere a negotio regni et occurrit illis fratrem autem suum 64
Simonem reliquit intra provinciam et adplicuit Simon ad Be- 65
thsuram et expugnabat eam diebus multis et conclusit eos et 66
postulaverunt ab eo dexteram accipere et dedit illis et eiecit eos
inde et cepit civitatem et posuit in ea praesidium et Ionatha 67
et castra eius adplicuerunt ad aquam Gennesar et ante lucem 68
vigilaverunt in campum Asor et ecce castra alienigenarum oc-

currebant in campo et tendebant ei insidias in montibus ipse
69 autem occurrit ex adverso insidiae vero exsurrexerunt de locis
70 suis et commiserunt proelium et fugerunt qui erant ex parte
Ionathae omnes et nemo relictus est ex eis nisi Matthathias fi-
lius Absolomi et Iudas filius Chalfi princeps militiae exercitus
71 et scidit Ionathas vestimenta sua et posuit terram in capite
72 suo et oravit et reversus est ad eos in proelium et convertit
73 illos et pugnaverunt et viderunt qui fugiebant partis illius et
reversi sunt ad eum et insequabantur cum eo usque Cades ad
74 castra sua et pervenerunt usque illuc et ceciderunt de alieni-
genis in die illa tria milia virorum et regressus est Ionatha in
Hierusalem

XII et vidit Ionathas quia tempus eum iuvat et elegit viros et
2 misit Romam statuere et renovare cum eis amicitiam et ad
Spartas et ad alia loca misit epistulas secundum eandem for-
3 mam et abierunt Romam et intraverunt in curiam et dixerunt
Ionathas summus sacerdos et gens Iudaeorum miserunt nos ut
4 renovetis amicitiam et societatem secundum pristinam et de-
derunt illis epistulas ad ipsos per loca ut deducerent eos in ter-
5 ram Iuda cum pace et hoc exemplum epistularum quas scrip-
6 sit Ionathas Spartiatis Ionathas summus sacerdos et seniores
gentis et sacerdotes et reliquus populus Iudaeorum Spartiatis
7 fratribus salutem iam pridem missae erant epistulae ad Onian
summum sacerdotem a Dario qui regnabat apud vos quoniam
estis fratres nostri sicut rescriptum continet quod subiectum
8 est et suscepit Onias virum qui fuerat missus cum honore
et accepit epistulas in quibus significabatur de societate et
9 amicitia nos cum nullo horum indigeremus habentes solacio
10 sanctos libros qui sunt in manibus nostris maluimus mitte-
re ad vos renovare fraternitatem et amicitiam ne forte alieni
efficiamur a vobis multa enim tempora transierunt ex quo mi-
11 sistis ad nos nos ergo in omni tempore sine intermissione in
diebus sollempnibus et ceteris quibus oportet memores sumus
vestri in sacrificiis quae offerimus et observationibus sicut fas
12 est et decet meminisse fratrum laetamur itaque de gloria ve-
13 stra nos autem circumdederunt multae tribulationes et multa
proelia et inpugnaverunt nos reges qui sunt in circuitu nostro

nolimus ergo vobis molesti esse neque ceteris sociis et ami- 14
 cis nostris in his proeliis habuimus enim de caelo auxilium 15
 et liberati sumus nos et humiliati sunt inimici nostri elegimus 16
 itaque Numenium Antiochi et Antipatrum Iasonis filium et mi-
 simus ad Romanos renovare cum eis amicitiam et societatem
 pristinam mandavimus itaque eis ut veniant etiam ad vos et 17
 salutent vos ut reddant vobis epistulas nostras de innovatione
 fraternitatis nostrae et nunc bene facietis respondentes nobis 18
 ad haec et hoc rescriptum epistularum quod miserat Onias 19
 rex Spartiarum Onias Ionathae sacerdoti magno salutem in- 20, 21
 ventum est in scriptura de Spartiatis et Iudaeis quoniam sunt
 fratres et quia sunt de genere Abraham et nunc ex quo haec 22
 cognovimus bene facitis scribentes nobis de pace vestra sed 23
 et nos rescripsimus vobis pecora nostra et possessiones nostrae
 vestrae sunt et vestra nostra mandavimus itaque haec nuntiari 24
 vobis et audivit Ionathas quoniam egressi sunt principes De-
 metrii cum exercitu multo supra quam prius pugnare adversus 25
 eum et exiit ab Hierusalem et occurrit eis in Amathite regio-
 ne non enim dederat eis spatium ut ingrederentur regionem 26
 eius et misit speculatores in castra eorum et reversi renuntia-
 verunt quia constituunt supervenire illis nocte cum occidisset 27
 autem sol praecepit Ionathas suis vigilare et esse in armis pa-
 ratos ad pugnam tota nocte et posuit custodes per circuitum
 castrorum et audierunt adversarii quia paratus est Ionathas 28
 cum suis in bello et timuerunt et formidaverunt corde suo et
 accenderunt focos in castris suis Ionathas autem et qui cum 29
 eo erant non cognoverunt usque mane videbant enim lumi-
 na ardentia et secutus est Ionathas et non comprehendit eos 30
 transierant enim flumen Eleutherum et divertit Ionathas ad 31
 Arabas qui vocantur Zabadei et percussit eos et accepit spolia
 eorum et iunxit et venit Damascum et perambulavit omnem 32
 regionem illam Simon autem exiit et venit usque ad Ascalona 33
 et ad proxima praesidia et declinavit in Ioppen et occupavit
 eam audivit enim quod vellent praesidium tradere partibus 34
 Demetrii et posuit ibi custodes ut custodirent eam et rever- 35
 sus est Ionathas et convocavit seniores populi et cogitavit cum
 eis aedificare praesidia in Iudaea et aedificare muros in Hieru- 36

saalem et exaltare altitudinem magnam inter medium arcis et civitatis ut separaret eam a civitate ut esset ipsa singulariter
37 et neque emant neque vendant et convenerunt ut aedificarent civitatem et cecidit murus qui erat super torrentem ab ortu
38 solis et reparavit eum qui vocatur Caphetetha et Simon aedificavit Adiada in Sephela et munivit eam et inposuit portas
39 et seras et cum cogitasset Tryfon regnare Asiae et adsumere diadema et extendere manum in Antiochum regem timens ne
40 forte non permetteret eum Ionathas sed pugnaret adversus eum quaerebat comprehendere eum et occidere et exurgens abiit in
41 Bethasan et exiit Ionathas obviam cum quadraginta milibus virorum electorum in proelium et venit Bethasan et vidit Tryfon quia venit cum exercitu multo ut extenderet in eum manus
42 et timuit et excepit eum cum honore et commendavit eum omnibus amicis suis et dedit ei munera et praecepit exercitibus suis ut oboedirent ei sicut sibi et dixit Ionathae ut quid
43 vexasti universum populum cum bellum nobis non sit et nunc remitte eos in domos suas elige autem tibi viros paucos qui tecum sint et veni mecum Ptolomaidam et tradam illam tibi et reliqua praesidia et exercitum et universos praepositos negotii
44 et conversus abibo propterea enim veni et credidit ei et fecit sicut dixit et dimisit exercitum et abierunt in terram Iudam
45 retinuit autem secum tria milia virorum ex quibus remisit in Galileam duo milia mille autem cum eo venerunt ut intravit autem Ionathas Ptolomaidam cluserunt portas Ptolomenses et comprehenderunt eum et omnes qui cum eo intraverant gladio
46 interfecerunt et misit Tryfon exercitum et equites in Galileam et in campum magnum ut perderent omnes socios Ionathae at illi cum cognovissent quia comprehensus est et periit et omnes qui cum eo erant hortati sunt semet ipsos et exierunt parati in
47 proelium et videntes hii qui insecuti fuerant quia pro anima res est illis reversi sunt illi autem venerunt omnes cum pace in terram Iuda et planxerunt Ionathan et eos qui cum eo fuerant valde et luxit Israhel luctu magno et quaesierunt omnes gentes quae erant in circuitu eorum perdere eos dixerunt enim
48 non habent principem et adiuvantem nunc ergo expugnemus illos et tollamus de hominibus memoriam eorum
49
50
51
52
53
54

et audivit Simon quod congregavit Tryfon exercitum copiosum ut veniret in terram Iuda et adtereret eam videns quia in tremore populus est et timore ascendit Hierusalem et congregavit populum et adhortans dixit vos scitis quanta ego et fratres mei et domus patris mei fecimus pro legibus et pro sanctis proelia et angustias quales vidimus horum gratia perierunt fratres mei omnes propter Israhel et relictus sum ego solus et nunc non mihi contingat parcere animae meae in omni tempore tribulationis non enim melior sum fratribus meis vindicabo itaque gentem meam et sancta natosque vestros et uxores quia congregatae sunt universae gentes contere nos inimicitiae gratis et accensus est spiritus populi simul ut audivit sermones istos et responderunt voce magna dicentes tu es dux noster loco Iudae et Ionathae fratris tui pugna proelium nostrum et omnia quaecumque dixeris nobis faciemus et congregans omnes viros bellatores adceleravit consummare omnes muros Hierusalem et munivit eam in gyro et misit Ionathan filium Absalomi et cum eo exercitum novum in Ioppen et eiecit his qui erant in ea mansit illic ipse et movit Tryfon a Ptolomaida cum exercitu multo ut veniret in terram Iuda et Ionatha cum eo in custodia Simon autem adplicuit in Addus contra faciem campi et ut cognovit Tryfon quia surrexit Simon in loco Ionathae fratris sui misit ad eum legatos dicens pro argento quod debebat frater tuus Ionathas in ratione regis detinuimus eum et nunc mitte argenti talenta centum et duos filios eius obsides ut non dimissus fugiat a nobis et remitemus eum et cognovit Simon quia cum dolo loquitur secum iussit tamen dari argentum et pueros ne inimicitiam magnam sumeret ad Israhel populum dicentem quia non misit argentum et pueros propterea periit et mentitus est et non dimisit Ionathan et post haec venit Tryfon intra regionem ut contereret eam et gyrauerunt per viam quae ducit Ador et Simon et castra eius ambulabant in omnem locum quocumque ibant qui autem in arce erant miserunt ad Tryfonem legatos ut festinaret venire per desertum et mitteret illis alimonias et paravit Tryfon omnem equitatum ut veniret illa nocte erat autem nix valde multa et non venit in Galaditin et cum adpropiasset Ba- XIII

24 schama occidit Ionathan et filios eius et convertit Tryfon et
25 abiit in terram suam et misit Simon et accepit ossa Ionathae
26 fratris sui et sepelivit ea in Modin civitate patrum eius et
planxerunt eum omnis Israhel planctu magno et luxerunt eum
27 dies multos et aedificavit Simon super sepulchrum patris sui
et fratrum suorum aedificium altum visu lapide polito retro et
28 ante et statuit septem pyromidas unam contra unam patri et
29 matri et quattuor fratribus et his circumposuit columnas ma-
gnas et super columnas arma ad memoriam aeternam et iuxta
arma naves sculptas quae viderentur ab omnibus navigantibus
30 mare hoc est sepulchrum quod fecit in Modin usque in hunc
31 diem Tryfon autem cum iter faceret cum Antiocho rege adu-
32 lescente dolo occidit eum et regnavit loco eius et inposuit sibi
33 diadema Asiae et fecit plagam magnam in terra et aedificavit
Simon praesidia Iudaeae muniens ea turribus excelsis et muris
magnis et portis et seris et posuit alimenta in munitionibus
34 et elegit Simon viros et misit ad Demetrium regem ut faceret
remissionem regioni quia actus omnes Tryfonis per direptio-
35 nem fuerant gesti et Demetrius rex ad verba ista respondit et
36 scripsit epistulam talem rex Demetrius Simoni summo sacer-
doti et amico regum et senioribus et genti Iudaeorum salutem
37 coronam auream et baen quam misistis suscepimus et parati
sumus facere vobiscum pacem magnam et scribere praeposi-
38 tis regis remittere vobis quae indulsimus quaecumque enim
constituimus vobis constant munitiones quas aedificastis sint
39 vobis remittimus quoque ignorantias et peccata usque in ho-
diernum diem et coronam quam debebatis et si quid aliud erat
40 tributarium Hierusalem iam non sit tributarium et si qui in
vobis apti sunt conscribi inter nostros conscribantur et sit in-
41 ter nos pax anno centesimo septuagesimo ablatum est iugum
42 gentium ab Israhel et coepit populus Israhel scribere in tabu-
lis et gestis publicis anno primo sub Simone sacerdote magno
43 duce et principe Iudaeorum in illis diebus Simon adplicuit ad
Gazam et circumdedit eam castris et fecit machinas et adpli-
cuit ad civitatem et percussit turrem unam et comprehendit
44 et qui eruperunt erant intra machinam in civitate et factus est
45 motus magnus in civitate et ascenderunt qui erant in civitate

cum uxoribus et filiis supra murum scissis tunicis suis et clamaverunt voce magna postulantes a Simone dextras sibi dari et dixerunt non nobis reddas secundum malitias nostras sed secundum misericordias tuas et flexus Simon non debellavit eos eiecit tamen eos de civitate et emundavit aedes in quibus fuerant simulacra et tunc intravit in ea cum hymnis benedicens Dominum et eiecta ex ea omni immunditia conlocavit in ea viros qui legem facerent et munivit eam et fecit sibi habitationem qui autem erant in arce Hierusalem prohibebantur egredi et ingredi in regionem et emere ac vendere et esurierunt valde et multi ex eis fame perierunt et clamaverunt ad Simonem ut dextras acciperent et dedit illis et eiecit eos inde et mundavit arcem a contaminationibus et intraverunt in ea tertia et vicesima secundi mensis anno centesimo septuagesimo primo cum laude et ramis palmarum et cinyris et cymbalis et nablis et hymnis et canticis quia contritus est inimicus magnus ex Israhel et constituit ut omnibus annis agerentur dies hii cum laetitia et munivit montem templi qui erat secus arcem et habitavit ibi ipse et qui cum eo erant et vidit Simon Iohannem filium suum quod vir esset et posuit eum ducem virtutum universarum et habitavit Gazaris

anno centesimo septuagesimo secundo et congregavit rex Demetrius exercitus suos et abiit Mediam ad contrahenda sibi auxilia et expugnare Tryfonem et audivit Arsaces rex Persidis et Mediae quia intravit Demetrius confines suos et misit unum de principibus suis ut comprehenderent eum vivum et adducerent eum ad se et abiit et percussit castra Demetrii et comprehendit eum et duxit eum ad Arsacem et posuit eum in custodiam et siluit terra Iuda omnibus diebus Simonis et quaesivit bona genti suae et placuit illis potestas eius et gloria eius omnibus diebus et cum omni gloria sua accepit Ioppen in portum et fecit introitum in insulis maris et dilatavit fines gentis suae et obtinuit regionem et congregavit captivitatem multam et dominatus est Gazarae et Bethsurae et arci et abstulit immunditias ex ea et non erat qui resisteret ei et unusquisque colebat terram suam cum pace et terra dabat fructus suos et ligna camporum fructum suum seniores in

XIV

2

3

4

5

6

7

8

9

plateis sedebant omnes et de bonis terrae tractabant et iuvenes induebant se gloriam et stolas belli civitatibus tribuebat alimonias et constituebat eas ut essent vasa munitiois quoadusque nominatum est nomen gloriae eius usque ad extremum terrae fecit pacem super terram et laetatus est Israhel laetitia magna et sedit unusquisque sub vite sua et sub ficulnea nec erat qui eos terreret defecit inpugnans eos super terram reges contriti sunt in diebus illis et confirmavit omnes humiles populi sui et legem exquisivit et abstulit omnem iniquum et malum sancta glorificavit et multiplicavit vasa sanctorum et auditum est Romae quia defunctus est Ionathas et usque in Sparta et contristati sunt valde ut audierunt autem quod Simon frater eius factus esset summus sacerdos loco eius et ipse obtineret regionem et civitates in ea scripserunt ad eum tabulis aereis ut renovaret amicitias et societatem quam fecerunt cum Iuda et Ionatha fratribus eius et lectae sunt in conspectu ecclesiae in Hierusalem et hoc exemplum epistularum quas miserunt Spartiatae Spartianorum princeps et civitatis Simoni sacerdoti magno et senioribus et sacerdotibus et reliquo populo Iudaeorum fratribus salutem legati qui missi sunt ad populum nostrum nuntiaverunt nobis de vestra gloria et honore ac laetitia et gavisi sumus in introitu eorum et scripsimus quae ab ipsis erant dicta in conciliis populi sic Numenius Antiochi et Antipater Iasonis filius legati Iudaeorum venerunt ad nos renovantes nobiscum amicitiam et placuit populo excipere viros gloriose et ponere exemplum sermonum eorum in segregatis populi libris ut sit ad memoriam populo Spartiarum exemplum autem horum scripsimus Simoni magno sacerdoti post haec autem misit Simon Numenium Romam habentem clypeum aureum magnum pondus minarum mille ad statuendam cum eis societatem cum audisset autem populus romanus sermones istos dixerunt quam gratiarum actionem reddemus Simoni et filiis eius restituit enim ipse fratres suos et expugnavit inimicos Israhel et statuerunt ei libertatem et descripserunt in tabulis aereis et posuerunt in titulis in montem Sion octava decima die mensis elul anno centesimo septuagesimo secundo anno tertio sub Simone sacerdote magno

in Asaramel in conventu magno sacerdotum et populi et prin- 28
cipum gentis et seniorum regis nota facta sunt haec quoniam
frequenter facta sunt proelia in regione nostra Simon autem 29
Matthathiae filius ex filiis Iarib et fratres eius dederunt se pe-
riculo et restiterunt adversariis gentis suae ut starent sancta
ipsorum et lex et gloria magna glorificaverunt gentem suam
et congregavit Ionathas gentem suam et factus est illis sacer- 30
dos magnus et adpositus est ad populum suum et voluerunt 31
inimici eorum calcare et adterere regionem ipsorum et exten-
dere manus in sancta eorum tunc restitit Simon et pugnavit 32
pro gente sua et erogavit multas pecunias et armavit viros vir-
tutis gentis suae et dedit eis stipendia et munivit civitates 33
Iudaeae et Bethsuram quae erat in finibus Iudaeae ubi erant
arma hostium antea et posuit illic praesidium viros iudaeos
et Ioppen munivit quae erat ad mare et Gazaram quae est in 34
finibus Azoti in qua hostes antea habitabant et conlocavit il-
lic Iudaeos et quaecumque apta erant ad correptionem eorum
posuit in eis et vidit populus actum Simonis et gloriam quam 35
cogitabat facere genti suae et posuerunt ducem suum et prin-
cipem sacerdotum eo quod ipse fecerat haec omnia et iustitiam
et fidem quam conservavit genti suae et exquisivit omni mo- 36
do exaltare populum suum et in diebus eius prosperatum est
in manibus eius ut tollerentur gentes de regione ipsorum qui
in civitate David erant in Hierusalem in arce de qua proce-
debant et contaminabant omnia quae in circuitu sanctorum
sunt et inferebant plagam magnam castitati et conlocavit in 37
ea viros iudaeos tutamentum regionis et civitatis et exalta-
vit muros Hierusalem et rex Demetrius statuit illi summum 38
sacerdotium secundum haec fecit eum amicum suum et glo- 39
rificavit eum gloria magna audivit enim quod appellati sunt 40
Iudaei a Romanis amici et socii et fratres et quia susceperunt
legatos Simonis gloriose et quia Iudaei et sacerdotes eorum 41
consenserunt esse eum ducem suum et summum sacerdotem
in aeternum donec surgat propheta fidelis et ut sit super eos 42
dux et ut cura esset illi pro sanctis et ut constitueret praepo-
sitos super opera eorum et super regionem et super arma et
super praesidia et cura sit illi de sanctis et ut audiatur ab 43

omnibus et ut scribantur in nomine eius omnes conscriptiones
44 in regione et ut operiatur purpura et auro et ne liceat ulli
ex populo et ex sacerdotibus irritum facere aliquid horum et
contradicere his quae ab eo dicuntur aut convocare conven-
tum in regione sine ipso et vestiri purpura et uti fibula aurea
45 qui autem fecerit extra haec aut irritum fecerit aliquid ho-
46 rum reus erit et conplacuit omni populo statuere Simonem
47 et facere secundum verba ista et suscepit Simon et placuit ut
summo sacerdotio fungeretur et esset dux et princeps gentis
48 Iudaeorum et sacerdotum et praesesset omnibus et scripturam
istam dixerunt ponere in tabulis aereis et ponere eas in peribo-
49 lo sanctorum in loco celebri exemplum autem eorum ponere
in aerario ut habeat Simon et filii eius

XV et misit rex Antiochus filius Demetrii epistulas ab insulis
maris Simoni sacerdoti et principi gentis Iudaeorum et uni-
2 versae genti et erant continentes hunc modum rex Antiochus
3 Simoni sacerdoti magno et genti Iudaeorum salutem quoniam
quidem pestilentes obtinuerunt regnum patrum nostrorum vo-
lo autem vindicare regnum et restituere illud sicut erat antea
4 electum feci multitudinem exercitus et feci naves bellicas volo
autem procedere per regiones ut ulciscar in eos qui corrupe-
runt regionem nostram et qui desolaverunt civitates multas in
5 regno meo nunc ergo statuo tibi omnes oblationes quas remi-
serunt tibi ante me reges et quaecumque alia dona remiserunt
6 tibi et permitto tibi facere percussuram proprii nomismatis in
7 regione tua Hierusalem autem sanctam esse et liberam et om-
nia arma quae fabricata sunt et praesidia quae struxisti quae
9 tenes manean tibi cum autem obtinuerimus regnum nostrum
glorificabimus te et gentem tuam et templum gloria magna ita
10 ut manifestetur gloria vestra in universa terra anno centesimo
septuagesimo quarto exiit Antiochus in terram patrum suorum
et convenerunt ad eum omnis exercitus ita ut pauci relictis es-
11 sent cum Tryfone et insecutus est eum Antiochus rex et venit
12 Doram fugiens per maritimam sciebat enim quod congrega-
13 ta sunt in eum mala et reliquit eum exercitus et adplicuit
Antiochus super Doram cum centum viginti milibus virorum
14 belligeratorum et octo milibus equitum et circumvit civitatem

et naves a mari accesserunt et vexabant civitatem a terra et
 mari et neminem sinebant egredi venit autem Numenius et 15
 qui cum eo fuerant ab urbe Roma habentes epistulas regibus
 et regionibus scriptas in quibus continebantur haec Lucius 16
 consul Romanorum Ptolomeo regi salutem legati Iudaeorum 17
 venerunt ad nos amici nostri renovantes pristinam amicitiam
 et societatem missi a Simone principe sacerdotum et populo
 Iudaeorum adtulerunt autem et clypeum aureum minarum 18
 mille placuit itaque nobis scribere regibus et regionibus ut 19
 non inferant illis mala neque inpugnent eos et civitates eorum
 et regiones eorum et ut non ferant auxilium pugnantibus ad-
 versus eos visum est autem nobis accipere ab eis clypeum 20
 si qui ergo pestilentes refugerunt de regione ipsorum ad vos 21
 tradite eos Simoni principi sacerdotum ut vindicet in eos se-
 cundum legem suam haec eadem scripta sunt Demetrio regi 22
 et Attalo et Arahae et Arsaci et in omnes regiones et Sam- 23
 samae et Spartanis et Delo et Mydo et Sicyone et Cariae et
 Samum et Pamphiliam et Lyciam et Alacarnasum et Rhodum
 et Faselida et Choo et Siden et Arado et Gortinam et Cnidum
 et Cyprum et Cyrenen exemplum autem eorum scripserunt 24
 Simoni principi sacerdotum Antiochus autem rex adplicuit 25
 castra in Dora secundo admovens ei semper manus et machi-
 nas faciens et conclusit Tryfonem ne procederet et misit ei 26
 Simon duo milia virorum electorum in auxilium et argentum
 et aurum et vasa copiosa et noluit ea accipere sed inrupit om- 27
 nia quae pactus est cum eo antea et alienavit se ab eo et misit 28
 ad eum Athenovium unum de amicis suis ut tractaret cum ipso
 dicens vos tenetis Ioppen et Gazaram et arcem quae est in Hieru-
 salem civitates regni mei fines earum desolastis et fecistis 29
 plagam magnam super terram et dominati estis per loca mul-
 ta in regno meo nunc ergo tradite civitates quas occupastis 30
 et tributa locorum quibus dominati estis extra fines Iudaeae
 sin autem date pro illis quingenta talenta argenti et exterminii 31
 quod exterminastis et tributorum civitatum alia talenta
 quingenta sin autem veniemus et expugnabimus vos et venit 32
 Athenovius amicus regis in Hierusalem et vidit gloriam Simo-
 nis et claritatem in auro et argento et adparatum copiosum et

33 obstipuit et rettulit ei verba regis et respondit Simon et dixit
ei neque alienam terram sumpsimus neque aliena detinemus
sed hereditatem patrum nostrorum quae ab inimicis nostris
34 iniuste aliquo tempore possessa est nos vero tempus habentes
35 vindicamus hereditatem patrum nostrorum nam de Ioppen et Gazara
quae expostulas ipsi faciebant in populo plagam magnam et in regione
nostra horum damus talenta centum et
36 non respondit illi verbum reversus autem cum ira ad regem renuntiavit
ei verba ista et gloriam Simonis et universa quae vidit et iratus est
37 rex ira magna Tryfon autem fugit navi in Orthosiada et constituit
38 rex Cendebeum ducem maritimum et exercitum equitum et peditum
dedit illi et mandavit illi movere castra contra faciem Iudaeae et
mandavit ei aedificare Caedronem et obstruere portas civitatis et
debellare populum
40 rex autem persequabatur Tryfonem et pervenit Cendebeus Iamnam
et coepit inritare plebem et conculcare Iudaeam et
41 captivare populum et interficere et aedificare Caedronem et conlocavit
illuc equites et exercitum ut egressi perambularent viam Iudaeae
sicut constituit ei rex

XVI et ascendit Iohannis de Gazaris et nuntiavit Simoni patri
2 suo quae fecit Cendebeus et vocavit Simon duos filios suos seniores
Iudam et Iohannem et ait illis ego et fratres mei expugnabimus
hostes Israhel ab adulescentia usque in hunc diem et prosperatum
est in manibus nostris liberare Israhel aliquotiens
3 nunc autem senui sed estote loco meo et fratris mei et egressi
pugnate pro gente nostra auxilium vero de caelo vobiscum
4 sit et elegit de regione viginti milia virorum belligeratorum et
equites et profecti sunt ad Cendebeum et dormierunt in Modin
5 et surrexerunt mane et abierunt in campum et ecce exercitus
copiosus in obviam illis peditum et equitum et fluvius torrens
6 erat inter medium ipsorum et admovit castra contra faciem eorum
ipse et populus eius et vidit populum trepidantem ad transfretandum
torrentem et transfretavit primus et viderunt
7 eum viri et transierunt post eum et divisit populum et equites
in medio peditum erat autem equitatus adversariorum copiosus
8 nimis et exclamaverunt sacris tubis et in fugam conversus est
Cendebeus et castra eius et ceciderunt ex eis multi vulnera-

ti residui autem fugerunt in munitionem tunc vulneratus est 9
Iudas frater Iohannis Iohannes autem insecutus est eos donec
venit Caedronam quam aedificavit et fugerunt usque ad tur- 10
res quae erant in agris Azoti et succendit eas igni et ceciderunt
ex illis duo milia virorum et reversus est Iudaeam in pace et 11
Ptolomeus filius Abobi constitutus erat dux in campo Hiericho
et habebat argentum et aurum multum erat enim gener 12
summi sacerdotis et exaltatum est cor eius et volebat obti- 13
nere regionem et cogitabat dolum adversus Simonem et filios
eius ut tolleret eos Simon autem perambulans civitates quae 14
erant in regione et sollicitudinem gerens earum descendit Hiericho
ipse et Matthathias filius eius et Iudas anno centesimo
septuagesimo septimo mense undecimo hic mensis sabath et 15
suscepit eos filius Abobi in munitiunculam quae vocatur Doch
cum dolo quam aedificavit et fecit eis convivium magnum et
abscondit illic viros et cum inebriatus esset Simon et filii eius 16
surrexit Ptolomeus cum suis et sumpserunt arma sua et intra-
verunt in convivium et occiderunt eum et duos filios eius et
quosdam pueros eius et fecit deceptionem magnam in Israhel 17
et reddidit mala pro bonis et scripsit haec Ptolomeus et misit 18
regi ut mitteret ei exercitum in auxilium et traderet regionem
et civitates eorum et tributa et misit alios in Gazaram tollere 19
Iohannem et tribunis misit epistulas ut venirent ad se et daret
eis argentum et aurum et dona et alios misit occupare Hierusalem
et montem templi et praecurrens quidam nuntiavit 21
Iohanni in Gazara quia periit pater eius et fratres eius et quia
misit te quoque interfici ut audivit autem vehementer expavit 22
et comprehendit viros qui venerant perdere eum et occidit eos
cognovit enim quia quaerebant eum perdere et cetera sermo- 23
num Iohannis et bellorum eius et bonarum virtutum quibus
fortiter gessit et aedificii murorum quos struxit et rerum ge-
starum eius ecce haec scripta sunt in libro dierum sacerdotii 24
eius ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum

THE SECOND BOOK OF THE MACCABEES

Iratribus qui sunt per Aegyptum Iudaeis salutem dicunt fratres qui sunt in Hierosolymis Iudaei et qui in regione Iudaeae et pacem bonam beneficiat vobis Deus et meminerit testamenti sui quod est ad Abraham et Isaac et Iacob servorum suorum fidelium et det vobis cor omnibus ut colatis eum et faciatis eius voluntatem corde magno et animo volente adaperiat cor vestrum in lege sua et in praeceptis eius et faciat pacem exaudiat orationes vestras et reconcilietur vobis nec vos deserat in tempore malo et nunc hic sumus orantes pro vobis regnante Demetrio anno centesimo sexagesimo nono nos Iudaei scripsimus vobis in tribulatione et impetu qui supervenit nobis in istis annis ex quo recessit Iason a sancta terra et a regno portam succenderunt et effuderunt sanguinem innocentem et oravimus ad Dominum et exauditi sumus et obtulimus sacrificium et similitudinem et accendimus lucernas et proposuimus panes et nunc frequentate dies scenophegiae mensis casleu anno centesimo octogesimo octavo populus qui est Hierosolymis et in Iudaea senatusque et Iudas Aristobolo magistro Ptolomei regis qui est de genere christorum sacerdotum et his qui in Aegypto sunt Iudaeis salutem et sanitatem de magnis periculis a Deo liberati magnifice gratias ipsi utpote qui adversus talem regem dimicavimus ipse enim ebullire fecit de Perside eos qui pugnaverunt contra nos nam cum in Perside esset dux ipse et cum ipso immensus exercitus cecidit in templo Nanaeae consilio deceptus sacerdotis Nanaeae ut enim cum ea habitaturus venit ad locum Antiochus et amici eius et ut acciperet pecunias multas dotis nomine cumque proposuissent eas sacerdotes Nanaeae et ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum fani clausurunt templum cum intrasset Antiochus apertoque occulto aditu templi mittentes lapides percusserunt ducem et qui cum eo

erant et diviserunt membratim et capitibus amputatis foras
proiecerunt per omnia benedictus Deus qui tradidit impios 17
facturi igitur quinta et vicesima mensis casleu purificationem 18
templi necessarium duximus significare vobis ut vos quoque
agatis diem scenophegiae et diem ignis qui datus est quan-
do Neemias aedificato templo et altari obtulit sacrificia nam 19
cum in Persidem ducerentur patres nostri sacerdotes qui tunc
Dei cultores erant acceptum ignem de altario occulte abscon-
derunt in valle ubi erat puteus altus siccus et in eo contutati
sunt eum ita ut omnibus ignotus esset locus cum praeterissent 20
autem multi anni et placuit Deo ut mitteretur Neemias a rege
Persidis nepotes sacerdotum illorum qui absconderant misit
ad requirendum ignem et sicut narraverunt nobis non invene-
runt ignem sed aquam crassam et iussit eos haurire et adferre 21
sibi et sacrificia quae inposita erant iussit sacerdos Neemias
aspargi aqua ipsa et ligna et quae erant superposita utque 22
hoc factum est et tempus adfuit quo sol refulsit qui prius erat
in nubilo accensus est ignis magnus ita ut omnes mirarentur
orationem autem faciebant omnes sacerdotes dum consumma- 23
retur sacrificium Ionatha inchoante ceteris autem responden-
tibus et Neemiae erat oratio hunc habens modum Domine 24
Deus omnium creator terribilis et fortis iustus et misericors
qui solus es rex bonus solus praestans solus iustus et omni- 25
potens et aeternus qui liberas Israhel de omni malo qui fecisti
patres electos et sanctificasti eos accipe sacrificium pro uni- 26
verso populo tuo Israhel et custodi partem tuam et sanctifica
congrega dispersionem nostram libera eos qui serviunt genti- 27
bus contemptos et abominatos respice ut sciant gentes quod
tu es Deus noster adfflige opprimentes et contumeliam facien- 28
tes in superbia constitue populum tuum in loco sancto tuo 29
sicut dixit Moses sacerdotes autem psallebant hymnos usque- 30
quo consumptum esset sacrificium cum autem consummatum 31
fuisset sacrificium ex residua aqua Neemias iussit lapides ma-
iores perfundi quod ut factum est flamma ex eis accensa est 32
sed ex lumine quod refulsit ab altari consumpta est ut vero 33
manifestata essent haec renuntiatum est regi Persarum quod
in loco in quo ignem absconderant hii qui translati erant sa-

cerdotes aqua apparuit de qua Neemias et qui cum eo erant
34 purificaverunt sacrificia considerans autem rex et rem dili-
35 genter examinans fecit ei templum et si quibus donaverat rex
36 multa bona accipiebat ex hoc et tribuebat appellavit autem
Neemias hoc Nepthar quod interpretatur purificatio vocatur
autem apud plures Nephi

II invenitur autem in descriptionibus Hieremiae prophetae quod
iussit accipere ignem eos qui transmigrabantur ut significatum
2 est et ut mandavit transmigratis et dedit illis legem ne obli-
viscerentur praecepta Domini et ut non exerrarent mentibus
3 videntes simulacra aurea et argentea et ornamenta eorum et
alia huiuscemodi dicens hortabatur ne legem amoverent a cor-
4 de suo erat autem in ipsa scriptura quomodo tabernaculum
et arcam iussit propheta divino responso ad se facto comitari
secum usquequo exiit in montem in quo Moses ascendit et
5 vidit Dei hereditatem et veniens ibi Hieremias invenit locum
speluncae et tabernaculum et arcam et altare incensi intulit
6 illuc et ostium obstruxit et accesserunt quidam simul qui se-
quebantur ut notarent sibi locum et non potuerunt invenire
7 ut autem cognovit Hieremias culpans illos dixit quod igno-
tus erit locus donec congreget Deus congregationem populi et
8 propitius fiat et tunc Dominus ostendet haec et apparebit
maiestas Domini et nubes erit sicut et Mosis manifestabatur
et sicut cum Salomon petiit ut locus sanctificaretur magno
9 Deo manifestabat haec et ut sapientiam habens obtulit sacri-
10 ficium dedicationis et consummationis templi sicut et Moses
orabat ad Dominum et descendit ignis de caelo et consump-
11 sit holocaustum et dixit Moses eo quod non sit mundatum
12 quod erat pro peccato et consumptum est similiter et Salo-
13 mon octo diebus celebravit dedicationem inferebantur autem
in descriptionibus et commentariis Neemiae haec eadem et ut
construens bibliothecam congregavit de regibus libros et pro-
14 phetarum et David et epistulas regum et de donariis similiter
autem et Iudas ea quae didicerat per bellum quod nobis acci-
15 derat congregavit omnia et sunt apud nos si ergo desiderastis
16 haec mittite qui perferant vobis acturi itaque purificationem
17 scripsimus vobis bene igitur facietis si egeritis hos dies Deus

autem qui liberavit populum suum et reddidit hereditatem
omnibus et regnum et sacerdotium et sanctificationem sicut 18
promisit in lege speramus quod cito nostri miserebitur et con-
gregabit de sub caelo in locum sanctum eripuit enim nos de 19
magnis periculis et locum purgavit de Iuda vero Macchabeo 20
et fratribus eius et de templi magni purificatione et de arae de-
dicatione sed et de proeliis quae pertinent ad Antiochum No- 21
bilem et filium eius Eupatorem et de inluminacionibus quae 22
de caelo factae sunt ad eos qui pro Iudaeis fortiter fecerunt
ita ut universam regionem cum pauci essent vindicarent et
barbaram multitudinem fugarent et famosissimum in toto or- 23
be templum recuperarent et civitatem liberarent ut leges quae
abolendae erant restituerentur Domino cum omni tranquillita-
te propitio facto illis itemque ab Iasone Cyreneo quinque libris 24
comprehensa temptavimus nos uno volumine breviare conside- 25
rantes enim multitudinem librorum et difficultatem volentibus
adgredi narrationes historiarum propter multitudinem rerum
curavimus volentibus quidem legere ut esset animi oblectatio 26
studiosis vero ut facile possint memoriae commendare omni-
bus autem legentibus utilitas conferatur et nobis quidem ipsis 27
qui opus hoc breviandi causa suscepimus non facilem laborem
immo vero negotium plenum vigiliarum et sudoris adsumpsi-
mus sicut hii qui praeparant convivium et quaerunt aliorum 28
voluntati parere propter multorum gratiam libenter laborem
sustinemus veritatem quidem de singulis auctori concedentes 29
ipsi autem secundum datam formam brevitati studentes sicut 30
enim novae domus architecto de universa structura curandum
est ei vero qui pingere conatur quae apta sunt ad ornatum
exquirenda sunt ita aestimandum est et in nobis etenim in- 31
tellectum colligere et ordinare sermonem et curiosius partes
singulas quasque disquaerere historiae congruit auctori brevi- 32
tatem vero dictionis sectari et executiones rerum vitare brevi-
tati concedendum est hinc igitur narrationem incipiemus de 33
praefatione tantum dixisse sufficiat stultum etenim est ante
historiam effluere in ipsa autem historia succingi

igitur cum sancta civitas habitaretur in omni pace leges **III**
etiam adhuc optime custodirentur propter Oniae pontificis pie-

2 tatem et animos odio habentes mala fiebat ut ipsi reges et
principes locum summo honore dignum ducerent et templum
3 maximis muneribus inlustrarent ita ut Seleucus Asiae rex de
reditibus suis praestaret omnes sumptus ad ministerium sacri-
4 feriorum pertinentes Simon autem de tribu Benjamin praepo-
situs templi constitutus contendebat obsistente sibi principe
5 sacerdotum iniquum aliquid in civitate moliri sed cum vince-
re Onian non posset venit ad Apollonium Tharseae filium qui
6 illo tempore erat dux Coelesyriae et Foenicis et nuntiavit ei
pecuniis innumerabilibus plenum esse aerarium Hierosolymis
et communes copias inmensas esse quae non pertinent ad rationem sacrificiorum esse autem possibile sub potestate regis
7 cadere universa cumque rettulisset Apollonius ad regem de
pecuniis quae delatae erant ille accitum Heliodorum qui erat
super negotia eius misit cum mandatis ut praedictam pecu-
8 niam transportaret statimque Heliodorus iter adgressus specie quidem quasi per Coelesyriam et Foenicem civitates esset
9 peragraturus re autem vera regis propositum perfecturus sed
cum venisset Hierosolymam et benigne a summo sacerdote in
civitate esset exceptus narravit de dato indicio pecuniarum et
cuius rei gratia adesset apparuit interrogabat autem si vere
10 haec ita essent tunc summus sacerdos ostendit deposita es-
11 se haec et victualia viduarum ac pupillorum quaedam vero
esse Hircani Tobiae viri valde eminentis in his quae detulerat
impious Simon universa autem argenti talenta quadringenta es-
12 se et auri ducenta decipi vero eos qui credidissent loco et
templo quod per universum mundum honoratur pro sui vene-
13 ratione et sanctitate impossibile omnino esse at ille pro his
quae habebat in mandatis a rege dicebat omni genere regiae
14 deferenda constituta autem die intrabat de his Heliodorus ordi-
naturus non modica vero per universam civitatem erat trepi-
15 datio sacerdotes autem ante altare cum sacerdotalibus stolis
iactaverunt se et invocabant de caelo eum qui de depositis le-
16 gem posuit ut his qui deposuerant ea salva custodiret iam
vero qui videret summi sacerdotis vultum mente vulnerabatur
facies enim et color inmutatus declarabat internum animi do-
17 lorem circumfusa enim erat viro maestitia quaedam et horror

corporis per quae manifestus aspicientibus dolor cordis eius
 efficiebatur alii etiam congregati de domibus confluebant pu- 18
 blica supplicatione obsecrantes pro eo quod in contemptum
 locus esset venturus accinctaeque mulieres ciliciis pectus per 19
 plateas confluebant sed et virgines quae conclusae erant pro-
 currebant ad Onian aliae autem ad muros quaedam vero per
 fenestras aspiciebant universae autem protendentes manus in 20
 caelum deprecabantur erat enim misera commixtae multitu- 21
 dinis et magni sacerdotis in agone constituti expectatio et 22
 hii quidem invocabant omnipotentem Deum ut credita sibi his
 qui crediderant cum omni integritate conservarentur Helio- 23
 dorus autem quod decreverat perficiebat eodem loco ipse cum
 satellitibus circa aerarium praesens sed spiritus Omnipoten- 24
 tis magnam fecit suae ostensionis evidentiam ita ut omnes qui
 ausi fuerant parere ei ruentes Dei virtute in dissolutionem et
 formidinem converterentur apparuit enim illis quidam equus 25
 terribilem habens sessorem optimis operimentis adornatus is-
 que cum impetu Heliodoro priores calces elisit qui autem ei
 sedebat videbatur arma habere aurea alii etiam apparuerunt 26
 duo iuvenes virtute decori optimi gloria speciosique amictu
 qui circumsteterunt eum et ex utraque parte flagellabant sine
 intermissione multis plagis verberantes subito autem Helio- 27
 dorus concidit in terram eumque multa caligine circumfusum
 rapuerunt atque in sella gestatoria positum eiecerunt et is qui 28
 cum multis cursoribus et satellitibus praedictum ingressus est
 aerarium portabatur nullo sibi auxilium ferente manifesta co-
 gnita Dei virtute et ille quidem per divinam virtutem iacebat 29
 mutus hii autem Dominum benedicebant quia magnificavit 30
 locum suum et templum quod paulo ante timore ac tumultu
 erat plenum apparente omnipotente Domino gaudio et laetitia
 impletum est tunc vero ex amicis Heliodori quidam rogabant 31
 confestim Onian ut invocaret Altissimum et vitam donaret ei
 qui in supremo spiritu erat constitutus considerans autem 32
 summus sacerdos ne forte rex suspicaretur malitiam aliquam
 ex Iudaeis circa Heliodorum consummatam obtulit pro salu-
 te viri hostiam salutarem cumque summus sacerdos exoraret 33
 idem iuvenes eisdem vestibus amicti adstantes Heliodoro dixere

runt Oniae sacerdoti gratias age nam propter eum tibi Domi-
34 nus vitam donavit tu autem ab eo flagellatus nuntia omnibus
magnalia Dei et potestatem et his dictis non comparuerunt
35 Heliodorus autem hostia Deo oblata et votis magnis promisit
ei qui vivere illi concessit et Oniae gratias agens recepto exer-
36 citu repedabat ad regem testabatur autem omnibus ea quae
37 sub oculis suis viderat opera magni Dei cum autem rex inter-
rogasset Heliodorum quis est aptus adhuc semel Hierosolymam
38 mitti ait si quem habes hostem aut regni tui insidiatorem mit-
te illuc et flagellatum eum recipies si tamen evaserit eo quod
39 in loco vere sit Dei quaedam virtus nam ipse qui habet in cae-
lis habitationem visitator et adiutor est loci illius et venientes
40 ad malefaciendum percutit ac perdit igitur de Heliodoro et
aerarii custodia ita se res habet

IV Simon autem praedictus pecuniarum et patriae delator ma-
le loquebatur de Onia tamquam ipse Heliodorum instigasset ad
2 haec et ipse fuisset inceptor malorum provisoremque civitatis
ac defensorem gentis suae et aemulatorem legis Dei audebat
3 insidiatorem regni dicere sed cum inimicitiae in tantum pro-
cederent ut etiam per quosdam Simonis necessarios homicidia
4 fierent considerans Onias periculum contentionis et Apollo-
nium insanire utpote ducem Coesyriae et Foenicis ad augen-
5 dam malitiam Simonis ad regem se contulit non ut civium
accusator sed communem utilitatem apud semet ipsum uni-
6 versae multitudinis considerans videbat enim sine regali pro-
videntia impossibile esse pacem rebus dari nec Simonem posse
7 cessare ab stultitia sua sed post Seleuci vitae excessum cum
suscepisset regnum Antiochus qui Nobilis appellabatur ambie-
8 bat Iason frater Oniae summum sacerdotium adito rege pro-
mittens ei argenti talenta sexaginta et trecenta et ex redditibus
9 aliis talenta octoginta super haec promittebat et alia cen-
tum quinquaginta si potestati eius concederetur gymnasium
et ephoebian sibi constituere et eos qui in Hierosolymis erant
10 Antiochenos scribere quod cum rex agnovisset et obtinisset
principatum statim ad gentilem ritum contribules suos trans-
11 ferre coepit et amotis his quae humanitatis causa Iudaeis a
regibus fuerant constituta per Iohannem patrem Eupolemi qui

apud Romanos de amicitia et societate functus est legationem legitimam civium iura destituens prava instituta sancibat et enim ausus est sub ipsa arce gymnasium constituere et optimos quosque ephoeborum in lupanaribus ponere erat autem hoc non initium sed incrementum quoddam et profectus gentilis et alienigenae conversationis propter impii et non sacerdotis Iasonis nefarium et inauditum scelus ita ut sacerdotes iam non circa altaris officia dediti essent sed contempto templo et sacrificiis neglectis festinarent participes fieri palestrae et praebitionis eius iniustae et in exercitiis disci et patrios quidem honores nihil habentes graecas glorias optimas arbitrabantur quarum gratia periculosa eos contentio habebat et eorum instituta aemulabantur ac per omnia his consimiles esse cupiebant quos hostes et peremptores habuerant in leges enim divinas impie agere inpune non cedit sed haec sequens tempus declaravit cum autem quinquennalis agone Tyro celebraretur et rex praesens esset misit Iason facinorosus ab Hierosolymis viros peccatores portantes argenti didragmas trecentas in sacrificiis Herculis quas postulaverunt hii qui adportaverant ne in sacrificiis erogarentur quia non oporteret sed in alios sumptus eas deputari sed haec oblata sunt quidem ab eo qui miserat in sacrificium Herculis propter praesentes autem datae sunt in fabricam navium triremis misso autem in Aegypto Apollonio Mnesthei filio propter primatus Filometoris regis cum cognovisset Antiochus alienum se a negotiis regni effectum propriis utilitatibus consulens profectus inde venit Ioppen et inde Hierosolymam et magnifice ab Iasone et civitate susceptus cum facularum luminibus et laudibus ingressus est et inde Foenicem exercitum convertit et post triennii tempus misit Iason Mene-laum supradicti Simonis fratrem portantem pecunias regi et de negotiis necessariis responsa perlaturum at ille commendatus regi cum magnificasset faciem potestatis eius in semet ipsum retorsit summum sacerdotium superponens Iasonem talenta argenti trecenta acceptisque a rege mandatis venit nihil quidem dignum habens sacerdotio animos vero crudelis tyranni et ferae beluae iram gerens et Iason quidem qui proprium fratrem captivaverat ipse deceptus profugus in ammaniten ex-

27 pulsus est regionem Menelaus autem principatum quidem ob-
tinuit de pecuniis vero regi promissis nihil agebat cum exactio-
28 nem faceret Sostratus qui arce erat praepositus nam ad hunc
exactio vectigalium pertinebat quam ob causam utrique ad
29 regem vocati Menelaus motus est sacerdotio succedente Ly-
30 simacho fratre suo Sostratus autem praelatus est Cypris et
cum haec agerentur contigit Tarsenses et Mallotas seditionem
movere eo quod Antiochidi concubinae regis dono essent da-
31 ti festinanter itaque rex venit sedare illos relicto suffecto uno
32 ex comitibus suis Andronico ratus autem Menelaus accepisse
se tempus oportunum aurea quaedam vasa templo furatus
donavit Andronico et alia vendiderat Tyro et per vicinas ci-
33 vitates quod cum certissime cognovisset Onias arguebat eum
34 ipse in loco tuto se continens Antiochiae secus Dafnen unde
Menelaus accedens ad Andronicum rogabat ut Onian inter-
ficeret qui cum venisset ad Onian et datis dextris cum iure-
iurando quamvis esset ei suspectus suasisset asylo procedere
35 statim eum peremit non veritus iustitiam ob quam causam
non solum Iudaei sed et aliae quoque nationes indignabantur
36 et moleste ferebant de nece tanti viri iniusta sed regressum
regem de Ciliciae locis adierunt Iudaei apud Antiochiam simul
37 et Graeci conquerentes de iniqua nece Oniae contristatus ita-
que ad animam Antiochus et flexus ad misericordiam lacrimas
38 fudit recordatus defuncti sobrietatem et modestiam accen-
susque animis Andronicum purpura exutum circumduci per
totam civitatem iubet et eodem loco quo in Onian impietatem
commiserat sacrilegum vita privari Domino illi dignam poe-
39 nam tribuente multis autem sacrilegiis in templo a Lysima-
cho commissis Menelai consilio et divulgata fama congregata
est multitudo adversus Lysimachum multo iam auro exportato
40 turbis autem insurgentibus et animis ira repletis Lysimachus
armatis fere tribus milibus iniquis manibus uti coepit duce
41 quodam Tyranno aetate pariter et dementia provecto sed ut
intellexerunt conatum Lysimachi alii lapides alii fustes vali-
42 dos arripere quidam vero cinerem in Lysimachum iacere et
multi quidem vulnerati quidam autem et prostrati omnes ve-
ro in fugam versi sunt ipsum etiam sacrilegum secus aerarium

interfecerunt de his ergo coepit iudicium adversus Menelaum 43
 agitari et cum venisset rex Tyrum ad ipsum negotium detule- 44
 runt missi viri tres a senioribus et cum superaretur Menelaus 45
 promisit Ptolomeo multas pecunias ad suadendum regi itaque 46
 Ptolomeus in quodam atrio positum quasi refrigerandi gratia
 regem adiit et a sententia deduxit et Menelaum quidem uni- 47
 versae malitiae reum criminibus absolvit miseros autem qui
 etiam si apud Scytas causam dixissent innocentes iudicaren-
 tur morte damnavit cito ergo iniustam poenam dederunt qui 48
 pro civitate et populo et sacris vasis causam prosecuti sunt
 quam ob rem Tyri quoque indignati erga sepulturam eorum 49
 liberalissimi extiterunt Menelaus autem propter eorum qui in 50
 potentia erant avaritiam permanebat in potestate crescens in
 malitia et ad insidias civium

eodem tempore Antiochus secundam profectionem paravit **V**
 in Aegyptum contigit autem per universam Hierosolymorum 2
 civitatem videri diebus quadraginta per aera equites discurrer-
 tes auratas stolas habentes et hastis quasi cohortes armatas et 3
 cursus equorum per ordines digestos et congressiones fieri com-
 minus et scutorum motus et galeatorum multitudinem gladiis
 dstrictis et telorum iactus et aureorum armorum splendorem
 omnisque generis loricarum quapropter omnes rogabant in 4
 bonum monstra converti sed cum falsus rumor exisset tam- 5
 quam vita excessisset Antiochus adsumptis Iason non minus
 mille viris repente adgressus est civitatem et civibus ad murum
 convolantibus ad ultimum adprehensa civitate Menelaus fugit
 in arcem Iason vero non parcebat in caede civibus suis nec 6
 cogitabat prosperitatem adversus cognatos malum esse maxi-
 mum arbitrans hostium et non civium se tropea capturum et 7
 principatum quidem non obtinuit finem vero insidiarum sua-
 rum confusione cepit et profugus iterum abiit in Ammaniten
 ad ultimum in exitum sui conclusus ab Areta Arabum tyran- 8
 num fugiens de civitate in civitatem omnibus odiosus ut refuga
 legum et execrabilis ut patriae et civium hostis in Aegyptum
 extrusus est et qui multos de patria expulerat peregre pe- 9
 riiit Lacedemonas profectus quasi pro cognatione ibi refugium
 habiturus et qui insepultos abiecerat multos ipse et inlamen- 10

tatus et insepultus abicitur sepultura neque peregrina usus
11 neque patrio sepulchro participans his ita gestis suspicatus
est rex societatem deserturos Iudaeos et ob hoc profectus ex
12 Aegypto efferatis animis civitatem quidem armis cepit iussit
autem militibus interficere nec parcere occurrentibus et per
13 domos ascendentes trucidare fiebant ergo caedes iuvenum ac
seniorum mulierum et natorum exterminia virginumque et par-
14 vulorum neces erant autem toto triduo octoginta milia inter-
15 facti quadraginta milia vincti sed nec ista sufficiunt ausus est
intrare templum universa terra sanctius Menelao ductore qui
16 legum et patriae fuit proditor et scelestis manibus sumens
sancta vasa quae ab aliis regibus et civitatibus erant posita ad
ornatum loci et gloriam contrectabat indigne et contaminabat
17 ita alienatus mente Antiochus non considerabat quod prop-
ter peccata habitantium civitatem modicum Dominus fuerat
18 iratus propter quod et accidit circa locum despectio alioquin
nisi contigisset eos multis peccatis esse involutos sicut Helio-
dorus qui missus est a Seleuco rege ad expoliandum aerarium
etiam hic statim adveniens flagellatus et repulsus utique fuis-
19 set ab audacia verum non propter locum gentem sed propter
gentem locum Dominus elegit ideoque et ipse locus particeps
20 factus est populi malorum postea autem fiet socius et bono-
rum et qui derelictus in ira Dei omnipotentis iterum in magni
21 Domini reconciliatione cum summa gloria exaltabitur igitur
Antiochus mille et octingentis ablatis de templo talentis ve-
lociter Antiochiam regressus est existimans se prae superbia
terram ad navigandum pelagus vero ad iter agendum deductu-
22 rum propter mentis elationem reliquit autem et praepositos
ad adfligendam gentem Hierosolymis quidem Philippum ge-
nere Frigem moribus crudeliorem eo ipso a quo constitutus
23 est in Garizin autem Andronicum et Menelaum qui gravius
24 quam ceteri iminebant civibus cumque adpositus esset con-
tra Iudaeos misit odiosum principem Apollonium cum exer-
citu viginti et duobus milibus praeciens ei omnes perfectae
25 aetatis interficere mulieres ac iuvenes vendere qui cum venis-
set Hierosolymam pacem simulans quievit usque ad sanctum
diem sabbati et tunc feriatis Iudaeis arma capere suis praece-

pit omnesque qui ad spectaculum processerant trucidavit et 26
 civitatem cum armatis discurrens ingentem multitudinem pe-
 remit Iudas autem Macchabeus qui decimus fuerat secesserat 27
 in desertum locum ibique inter feras vitam in montibus cum
 suis agebat et faeni cibo vescentes demorabantur ne participes
 essent coinquinationis

sed non post multum temporis misit rex senem quendam **VI**
 antiochenum qui compelleret Iudaeos ut se transferrent a pa-
 triis et Dei legibus contaminare etiam quod in Hierosolymis 2
 erat templum et cognominare Iovis Olympii et in Garizin prout
 erant hii qui locum inhabitabant Iovis Hospitalis pessima 3
 autem universis et gravis malorum erat incursio nam tem- 4
 plum luxuria et comesationibus erat plenum et scortantium
 cum meretricibus sacratisque aedibus mulieres se ultro ingere-
 bant intro ferentes ea quae non licebat altare etiam plenum 5
 erat illicitis quae legibus prohibebantur neque autem sab- 6
 bata custodiebantur neque dies sollemnes patrii servabantur
 nec simpliciter se quisquam Iudaeum esse confitebatur duce- 7
 bantur autem cum amara necessitate in die natalis regis ad
 sacrificia et cum Liberi sacra celebrarentur cogebantur hedera 8
 coronati Libero circumire decretum autem exiit in proximas 8
 gentilium civitates suggerentibus Ptolomeis ut pari modo et
 ipsi adversus Iudaeos agerent ut sacrificarent eos autem qui 9
 nollent transire ad instituta gentilium interficerent erat ergo
 videre miseriam duae enim mulieres delatae sunt natos suos 10
 circumcidisse quas infantibus ad ubera suspensis cum publi-
 ce per civitatem circumduxissent per muros praecipitaverunt
 alii vero ad proximas coeuntes speluncas et latenter sabbati 11
 diem celebrantes cum indicati essent Philippo flammis succen-
 si sunt eo quod verebantur propter religionem et observantiam
 manu sibimet auxilium ferre obsecro autem eos qui hunc li- 12
 brum lecturi sunt ne abhorrescant propter adversos casus sed
 reputent ea quae acciderunt non ad interitum sed ad corrup-
 tionem generis esse nostri etenim multo tempore non sinere 13
 peccatoribus ex sententia agere sed statim ultiones adhibe-
 re magni beneficii est indicium non enim sicut in aliis na- 14
 tionibus Dominus patienter expectat ut eas cum iudicii dies

15 venerit in plenitudine peccatorum puniat ita et in nobis statu-
tuit ut peccatis nostris in finem devolutis ita demum in nos
16 vindicet propter quod numquam quidem a nobis misericor-
diam suam amovet corripuens vero in adversis populum suum
17 non derelinquit sed haec nobis ad commonitionem legentium
dicta sint paucis iam autem veniendum est ad narrationem
18 igitur Eleazarus de primoribus scribarum vir aetate provec-
tus et vultu decorus aperto ore hians conpellebatur carnem
19 porcinam manducare at ille gloriosam mortem magis quam
odibilem vitam amplectens voluntarie praeibat ad supplicium
20 intuens autem quemadmodum oportet accedere patienter sus-
tinens destinavit non admittere inlicita propter vitae amorem
21 hii autem qui adstabant iniqua miseratione commoti propter
antiquam viri amicitiam tollentes eum secreto rogabant adferri
carnes quibus vesci ei licebat et simularetur manducasse sicut
22 rex imperaverat de sacrificii carnibus ut hoc facto a morte
liberaretur et propter veterem amicitiam hanc in eo facerent
23 humanitatem at ille cogitationem cepit aetatis ac senectutis
suae eminentiam dignam et ingenuitatem nobilitatis canitiem
atque a puero optimae conversationis et secundum sanctae et
a Deo conditae legis constituta respondit cito dicens praemit-
24 ti se velle in infernum non enim aetatem nostram dignum
est inquit fingere ut multi adolescentium arbitrati Eleazarum
25 nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum et ipsi
propter meam simulationem et propter modicum corruptibilis
vitae tempus decipiantur et per hoc maculam atque execratio-
26 nem meae senectuti conquiram nam et si in praesenti tempore
suppliciis hominum eripiar sed manus Omnipotentis neque vi-
27vens neque defunctus effugiam quam ob rem fortiter vitam
28 excedendo senectute quidem dignus apparebo adolescentibus
autem exemplum forte relinquam si prompto animo ac fortiter
pro gravissimis et sanctissimis legibus honesta morte perfun-
29gar his dictis confestim ad supplicium trahebatur hii autem
qui eum ducebant et paulo ante fuerant mitiores in iram versi
sunt propter sermones ab eo dictos quos illi per arroganti-
30 prolatos arbitrabantur sed cum plagis perimeretur ingemuit
et dixit Domine qui habes sanctam scientiam manifeste scis

tu quia cum a morte possim liberari duros corporis sustineo dolores secundum animam vero propter timorem tuum libenter haec patior et iste quidem hoc modo vita decessit non solum iuvenibus sed et universae genti memoriam mortis suae ad exemplum virtutis et fortitudinis derelinquens

contigit autem et septem fratres cum matre adprehensos compelli a rege contra fas ad carnes porcinas flagris et taureis cruciatos unus autem ex illis qui erat primus sic ait quid quaeris et quid vis discere a nobis parati sumus mori magis quam patrias Dei leges praevaricari iratus itaque rex iussit sartagine et ollas aeneas succendi quibus statim succensis iussit ei qui prior fuerat locutus amputari linguam et cute capitis abstracta summas quoque manus ei et pedes praecidi ceteris eius fratribus et matre inspicientibus et cum iam per omnia inutilis factus esset iussit ignem admoveri et adhuc spirantem torreri in sartagine in qua cum diu cruciaretur ceteri una cum matre invicem se hortabantur mori fortiter dicentes Dominus Deus aspiciat veritatem et consolabitur in nobis quemadmodum protestationem cantici declaravit Moses et in servis suis consolabitur mortuo itaque primo illo hoc modo sequentem deducebant ad inludendum et cute capitis eius cum capillis detracta interrogabant si manducaret priusquam toto corpore per membra singula puniretur at ille respondens patria voce dixit non faciam propter quod et iste sequenti loco primi tormenta suscepit et in ultimo spiritu constitutus ait tu quidem scelestissime in praesenti vita nos perdis sed rex mundi defunctos nos pro suis legibus in aeternae vitae resurrectione suscitabit post hunc tertius inludebatur et linguam postulatus cito protulit et manus constanter extendit et cum fiducia ait e caelo ista possideo sed propter Dei leges nunc haec ipsa despicio quoniam ab ipso me ea recepturum spero ita ut rex et qui cum ipso erant mirarentur adulescentis animum quod tamquam nihili duceret cruciatus et hoc ita defuncto quartum similiter vexabant torquentes et cum iam esset ad mortem sic ait potius est ab hominibus morti datos spem expectare a Deo iterum ab ipso resuscitandos tibi enim resurrectio ad vitam non erit et cum admovissent quintum vexabant eum at il-

VII

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16 le respiciens in eum dixit potestatem inter homines habens
cum sis corruptibilis facis quod vis noli autem putare genus
17 nostrum a Deo esse derelictum patienter sustine et videbis
magna potestas ipsius qualiter te et semen tuum torquebit
18 post hunc ducebant et sextum et is mori incipiens sic ait noli
frustra errare nos enim propter nosmet ipsos haec patimur
peccantes in Deum nostrum et digna admiratione facta sunt in
19 nobis tu autem ne existimes tibi inpune futurum quod contra
20 Deum pugnare temptaveris supra modum autem mater mirabilis
et bonorum memoria digna quae pereuntes septem filios
sub unius diei tempore conspiciens bono animo ferebat propter
21 spem quam in Deum habebat singulos illorum hortabatur
patria voce fortiter repleta sapientia et femineae cogitationi
22 masculinum animum inserens dixit ad eos nescio qualiter in
utero meo apparuistis neque enim ego spiritum et animam donavi
vobis et vitam et singulorum membra non ego ipsa conpegi
23 sed enim mundi creator qui formavit hominis nativitatem
quique omnium invenit originem et spiritum vobis iterum cum
misericordia reddet et vitam sicut nunc vosmet ipsos despici-
24 tis propter leges eius Antiochus autem contemni se arbitratus
simul et exprobrantis voce despecta cum adhuc adulescentior
supereset non solum verbis hortabatur sed et iuramento adfirmabat
divitem se et beatum facturum et translatum a patriis legibus
amicum habiturum et res necessarias praebiturum
25 sed ad ista cum adulescens nequaquam inclinaretur vocavit rex
26 matrem et suadebat ut adulescenti fieret in salutem cum autem
multis eam verbis esset hortatus promisit suasuram se filio
27 suo itaque inclinata ad illum inridens crudelem tyrannum ait
patria voce fili mi miserere mei quae te in utero decem menses
portavi et lac triennio dedi et alui et in aetatem istam perduxi
28 peto nate aspicias in caelum et terram et ad omnia quae in eis
sunt et intellegas quia ex nihilo fecit illa Deus et hominum
29 genus ita fit ut non timeas carnificem istum sed dignus
fratribus tuis effectus suscipe mortem ut in illa miseratione
30 cum fratribus tuis te recipiam cum haec illa adhuc diceret ait
adulescens quem sustinetis non oboedio praecepto regis sed
31 praecepto legis quae data est nobis per Mosen tu vero qui

inventor omnis malitiae factus es in Hebraeos non effugies manum Dei nos enim pro peccatis nostris haec patimur et si 32, 33
 nobis propter increpationem et correptionem Dominus noster modicum iratus est sed iterum reconciliabitur servis suis tu 34
 autem o sceleste et omnium hominum flagitiosissime noli frustra extolli vanis spebus in servos eius inflammatus nondum 35
 enim omnipotentis Dei et omnia inspicientis iudicium effugisti nam fratres mei modico nunc dolore sustentato sub testamento 36
 aeternae vitae effecti sunt tu vero iudicio Dei iustas superbiae poenas solves ego autem sicut fratres mei animam et corpus 37
 meum trado pro patriis legibus invocans Deum maturius genti nostrae propitium fieri teque cum tormentis et verberibus confiteri quod ipse est Deus solus in me vero et in fratribus 38
 meis desinet Omnipotentis ira quae super omne genus nostrum iuste superducta est tunc rex accensus ira in hunc super omnes 39
 crudelius desaeviit indigne ferens derisum se et hic itaque 40
 mundus obiit per omnia in Domino confidens novissime autem 41
 et mater consummata est igitur de sacrificiis et de nimis crudelitatibus satis dictum 42

Iudas vero Macchabeus et qui cum illo erant introibant latenter in castella et convocantes cognatos et eos qui permanerant in iudaismo adsumentes eduxerunt ad sex milia viros et invocabant Dominum ut respiceret in populum qui ab omnibus calcabatur misereretur templo quod contaminabatur ab impiis misereretur etiam exterminio civitatis quae esset illico conplananda et vocem sanguinis ad se clamantis audiret memoraretur quoque iniquissimas mortes innocentium parvulorum et blasphemias nomini suo inlatas et indignaretur super his at Macchabeus congregata multitudo intolerabilis gentibus efficiebatur ira enim Domini in misericordiam conversa est et superveniens castellis et civitatibus improvisus succendebat eas et oportuna loca occupans non paucas hostium strages dabat maxime autem noctibus ad huiusmodi excursus ferebatur et fama virtutis eius ubique diffundebatur videns autem Philippus paulatim virum ad profectum venire ac frequentius res ei prospere cedere ad Ptolomeum ducem Coele-syriae et Foenicis scripsit ut auxilium ferret regis negotiis at 9

VIII

ille velociter misit Nicanorem Patrocli de primoribus amicorum
datis ei permixtis gentibus armatis non minus viginti milibus
ut universum Iudaeorum genus deleret adiuncto ei Gorgia viro
10 militari constituit autem Nicanor regi ut tributum Romanis
quod erat dandum duo milia talentum de captivitate Iudae-
11 orum suppleret statimque ad maritimas misit civitates con-
vocans ad coemptionem iudaeorum mancipiorum promittens
se nonaginta mancipia talento distracturum non respiciens ad
12 vindictam quae eum ab Omnipotente esset consecutura Iudas
autem ubi conperit indicavit his qui secum erant Iudaeis Ni-
13 canoris adventum ex quibus quidam formidantes et non cre-
14 dentes Dei iustitiae in fugam vertebantur alii vero si quid eis
supererat vendebant simulque Dominum deprecabantur ut eri-
peret eos ab impio Nicanore qui eos priusquam in comminus
15 veniret vendiderat si non propter eos propter testamentum
quod erat ad patres eorum et propter invocationem sancti et
16 magnifici nominis eius super ipsos convocatis autem Maccha-
beus septem milibus qui cum ipso erant rogabat ne hostibus re-
conciliarentur neque metuerent inique venientium adversum se
17 hostium multitudinem sed fortiter contenderent ante oculos
habentes contumeliam quae in locum sanctum ab his iniuste
esset inlata itemque et ludibria habitae civitatis iniuriam ad-
18 huc etiam veterum instituta convulsa nam illi quidem armis
confidunt ait simul et audacia nos autem in omnipotente Do-
mino qui potest venientes adversus nos et universum mundum
19 uno nutu delere confidimus admonuit autem eos et de auxiliis
Dei quae facta sunt erga parentes et sub Sennacherim centum
20 octoginta quinque milia ut perierunt et de proelio quod eis
adversus Galatas fuit in Babylonia ut omnes ubi ad rem ven-
tum est Macedonibus sociis haesitantibus ipsi sex milia soli
peremerunt centum viginti milia propter auxilium illis datum
21 e caelo et beneficia pro his plurima consecuti sunt his ver-
bis constantes effecti sunt et pro legibus et patria mori parati
22 constituit itaque fratres suos duces utrique ordini Simonem et
Iosephum et Ionathan subiectis unicuique millenis et quin-
23 gentenis ad hoc etiam ab Ezra lecto illis sancto libro et dato
signo adiutorio Dei in prima acie ipse dux commisit cum Ni-

canore et facto sibi adiutore Omnipotente interfecerunt super 24
 novem milia hominum maiorem autem partem exercitus Nica-
 noris vulneribus debilem factam fugere compulerunt pecuniis 25
 vero eorum qui ad emptionem ipsorum venerant sublatis ip-
 sos usquequaque persecuti sunt sed reverterunt hora conclusi 26
 nam erat ante sabbatum quam ob causam non perseverave-
 runt insequentes arma autem ipsorum et spolia congregantes 27
 sabbatum agebant benedicentes Dominum qui liberavit eos in
 isto die misericordiae initium stillans in eos post sabbatum 28
 vero debilibus et orfanis et viduis diviserunt spolia et residua
 ipsi cum suis habuere his ita gestis et communiter ab om- 29
 nibus facta obsecratione misericordem Dominum postulabant
 ut in finem servis suis reconciliaretur et ex his qui cum Ti- 30
 motheo et Bacchide erant contra se contententes super viginti
 milia interfecerunt et munitiones excelsas obtinuerunt et plu-
 res praedas diviserunt aequam portionem debilibus pupillis et
 viduis sed et senioribus facientes et cum arma eorum colle- 31
 gissent diligenter omnia composuerunt in locis oportunis resi-
 dua vero spolia Hierosolymam detulerunt et phylarchen qui 32
 cum Timotheo erat interfecerunt virum scelestum qui in mul-
 tis Iudaeos adflixerat et cum epicinia agerent in Hierosolymis 33
 eos qui sacras ianuas incenderant id est Callistenen cum in
 quodam domicilio refugisset incenderunt digna ei mercede pro
 impietatibus suis reddita facinorosissimus autem Nicanor qui 34
 mille negotiantes ad Iudaeorum venditionem adduxerat humi- 35
 liatus auxilio Domini ab his quos nullos existimaverat deposita
 veste gloriae per mediterranea fugiens solus venit Antiochiam
 summam infelicitatem de interitu sui exercitus consecutus et 36
 qui promiserat Romanis se tributum restituere de captivitate
 Hierosolymorum praedicabat nunc protectorem Deum habere
 Iudaeos et ob ipsum invulnerabiles esse eo quod sequerentur
 leges ab ipso constitutas

eodem tempore Antiochus inhoneste revertebatur de Per- **IX**
 side intraverat enim ea quae dicitur Persipolis et temptavit 2
 expoliare templa et civitatem opprimere sed multitudine ad
 arma concurrente in fugam versi sunt et ita contigit ut Anti-
 ochus post fugam turpiter rediret et cum venisset circa Ec- 3

batana recognovit quae erga Nicanorem et Timotheum gesta
4 sunt elatus autem ira arbitrabatur se iniuriam illorum qui
se fugaverant posse in Iudaeos retorquere ideoque iussit agi-
tari currum sine intermissione agens iter caelesti eum iudicio
perurgente quod ita superbe locutus est venturum se Hieroso-
5 lymam et congeriem sepulchri Iudaeorum eam facturum sed
qui universa conspicit Dominus Israhel percussit eum insana-
bili et invisibili plaga ut enim finivit hunc ipsum sermonem
adprehendit eum dolor dirus viscerum et amara internorum
6 tormenta et quidem satis iuste quippe qui multis et novis
cruciatibus aliorum torserat viscera licet ille nullo modo a sua
7 malitia cessaret super haec autem superbia repletus ignem
spirans animo in Iudaeos et praecipiens adcelerare negotium
contigit illum impetu euntem de curru cadere et gravi corpo-
8 ris conlisione membra vexare isque qui sibi videbatur etiam
fluctibus maris imperare supra humanum modum superbia re-
pletus et montium altitudines in statera adpendere nunc hu-
miliatus ad terram in gestatorio portabatur manifestam Dei
9 virtutem in semet ipso contestans ita ut de corpore impii ver-
mes scaturrissent ac viventes in doloribus carnes eius effluerent
10 odore etiam illius et fetore exercitus gravaretur et qui paulo
ante sidera caeli contingere se arbitrabatur eum nemo pote-
11 rat propter intolerantiam fetoris portare hinc igitur coepit ex
gravi superbia deductus ad agnitionem sui venire divina ad-
monitus plaga per momenta singula doloribus suis augmenta
12 capientibus et cum nec ipse iam fetorem suum ferre posset
ita ait iustum est subditum esse Deo et mortalem non pa-
13 ria Deo sentire orabat autem haec scelestus Dominum a quo
14 non esset misericordiam consecuturus et civitatem ad quam
festinans veniebat ut eam ad solum deduceret et sepulchrum
15 congestorum faceret nunc optat liberam reddere et Iudae-
os quos nec sepultura quidem se dignos habituros sed avibus
ac feris diripiendos traditurum et cum parvulis exterminatu-
rum dixerat aequales nunc Atheniensibus facturum pollicetur
16 templum etiam sanctum quod prius expoliaverat optimis do-
nis ornaturum et sancta vasa multiplicaturum et pertinentes
17 ad sacrificia sumptus de redivisibus suis praestaturum super

haec et Iudaeum futurum et omnem locum terrae perambula-
 turum et praedicaturum Dei potestatem sed non cessantibus 18
 doloribus supervenerat enim in eum iustum Dei iudicium de-
 sperans scripsit ad Iudaeos in modum deprecationis epistulam
 haec continentem optimis civibus Iudaeis plurimam salutem 19
 et bene valere et esse felices rex et princeps Antiochus si bene 20
 valetis et filii vestri et ex sententia vobis cuncta sunt maxi-
 mas agimus gratias et ego in infirmitate constitutus vestri 21
 autem benigne memor regressus de Persidis locis et infirmitate
 gravi adprehensus necessarium duxi pro communi utilitate
 curam habere non desperans memet ipsum sed spem mul- 22
 tam habeo effugiendi infirmitatem respiciens autem quod et 23
 pater quibus temporibus in locis superioribus ducebat exerci-
 tum ostendit qui post se susciperet principatum ut si quid 24
 contrarium accideret aut difficile nuntiaretur scientes hii qui
 in regionibus erant cui esset rerum summa derelicta non tur-
 barentur ad haec considerans de proximo potentes quosque 25
 et vicinos temporibus insidiantes et eventum expectantes de-
 signavi filium meum Antiochum regem quem saepe recurrens
 in superiora regna multis vestrum commendabam et scripsi ad
 eum quae subiecta sunt orate itaque vos et peto memores be- 26
 neficiorum publice et privatim ut unusquisque conservet fidem
 ad me et ad filium meum confido enim eum modeste et huma- 27
 ne acturum et sequentem propositum meum communem vobis
 fore igitur homicida et blasphemus pessime percussus et ut 28
 ipse alios tractaverat peregre in montibus miserabili obitu vita
 functus est transferebat autem corpus Philippus conlactaneus 29
 eius qui metuens filium Antiochi ad Ptolomeum Filometora in
 Aegyptum abiit

Macchabeus autem et qui cum illo erant Domino se prote- **X**
 gente templum quidem et civitatem recepit aras autem quas 2
 alienigenae per plateas extruxerant itemque delubra demoli-
 tus est et purgato templo aliud altare fecerunt et de ignitis 3
 lapidibus igne concepto obtulerunt sacrificia post biennium et
 incensum et lucernas et panes propositionis posuerunt qui 4
 bus gestis rogabant Dominum prostrati in terram ne amplius
 malis talibus inciderent sed et si quando peccassent ut ab ipso

mitius corripere et non blasphemis ac barbaris hominibus
5 traderentur qua die autem templum ab alienigenis pollutum
fuerat contigit eadem die purgationem fieri vicesima et quin-
6 ta mensis qui fuit casleu et cum laetitia diebus octo egerunt
in modum tabernaculorum recordantes quod ante modicum
7 temporis diem sollemnem tabernaculorum in montibus more
bestiarum egerant propter quod tyrsos et ramos virides et
8 palmas praeferebant ei qui prosperavit mundari locum suum
et decreverunt communi praecepto et decreto universae genti
9 Iudaeorum omnibus annis agere dies istos et Antiochi qui-
dem qui appellatus est Nobilis vitae excessus ita se habuit
10 nunc autem de Eupatore Antiochi filio impii quae gesta sunt
11 narrabimus breviantes mala quae in bellis gesta sunt hic sus-
cepto regno constituit super negotia regni Lysiam quendam
12 Foenicis et Syriae militiae principem nam Ptolomeus qui di-
cebatur Macer iusti tenax erga Iudaeos esse instituit et prae-
cipue propter iniquitatem quae facta erat in eos et pacifice
13 agere cum eis sed ob hoc accusatus ab amicis apud Eupato-
rem cum frequenter proditor audiret eo quod Cyprum credi-
tus a Filometore Nobilem translatus etiam ab eo recessisset
14 veneno vitam finivit Gorgias autem cum esset dux locorum
15 adsumptis advenis frequenter Iudaeos debellabat Iudaei vero
qui tenebant oportunas munitiones fugatos ab Hierosolymis
16 suscipiebant et bellare temptabant hii vero qui erant cum
Macchabeo per orationes Dominum rogantes ut esset sibi adiu-
17 tor impetum fecerunt in munitiones Idumeorum multaque vi
insistentes loca obtinuerunt occurrentes interemerunt et om-
18 nes simul non minus a viginti milibus trucidaverunt quidam
autem cum confugissent in duas turres valde munitas omnem
19 adparatum ad repugnandum habentes Macchabeus ad eorum
expugnationem relicto Simone et Iosepho item Macchabeo
eisque qui cum ipsis erant satis multis ipse ad eas quae amplius
20 perurgebant pugnas conversus est hii vero qui cum Simone
erant cupiditate ducti a quibusdam qui in turribus erant suasi
sunt pecunia et septuaginta milibus didragmis acceptis dimi-
21 serunt quosdam effugere cum autem Macchabeo nuntiatum
esset quod factum est congregatis principibus populi accusavit

quod pecunia fratres vendidissent adversariis eorum dimissis
 hos igitur proditores factos interfecit et confestim duas turres 22
 occupavit armis autem ac manibus omnia prospere agendo in 23
 duabus munitionibus plus quam viginti milia peremit Timotheus 24
 qui prius a Iudaeis fuerat superatus convocato exercitu
 peregrinae multitudinis et congregato exercitu asiatico adve-
 nit quasi armis Iudaeam capturus Macchabeus autem et qui 25
 cum ipso erant adpropiante illo deprecabantur Deum caput
 terra aspergentes lumbosque ciliciis praecinctorum ad altaris cre- 26
 pidinem provoluti ut sibi propitius inimicis autem eorum esset
 inimicus et adversaretur sicut lex dicit et ita post orationem 27
 sumptis armis longius de civitate procedentes et proximi ho-
 stibus effecti resederunt primo autem solis ortu utrique com- 28
 miserunt isti quidem victoriae et prosperitatis sponsorem cum
 virtute Dominum habentes illi autem ducem belli animum ha-
 bebant sed cum vehemens pugna esset apparuerunt adversariis 29
 de caelo viri quinque in equis frenis aureis decori ducatum
 Iudaeis praestantes ex quibus duo Macchabeum medium ha- 30
 bentes armis suis circumseptum incolomem conservabant in
 adversarios autem tela et fulmina iaciebant ex quo et caeci-
 tate confusi et repleti perturbatione cadebant interfecti sunt 31
 autem viginti milia quingenti et equites sescenti Timotheus 32
 autem confugit in Gazara praesidium munitum cui praeerat
 Caereas Macchabeus autem et qui cum eo erant laetantes 33
 obsederunt praesidium diebus quattuor at hii qui in turres 34
 erant loci firmitate confisi super modum maledicebant et ser-
 mones nefandos iactabant sed cum dies quinta inlucesceret 35
 viginti iuvenes ex his qui cum Macchabeo erant accensi animis
 propter blasphemiam viriliter accesserunt ad murum et feroci
 animo incedentes ascendebant sed et alii similiter ascenden- 36
 tes turres portasque succendere adgressi atque ipsos maledicos
 vivos concremare per continuum autem biduum praesidio va- 37
 stato Timotheum occultantem se in quodam reppertum loco
 peremerunt et fratrem illius Caerean et Apollofanem occide-
 runt quibus gestis in hymnis et confessionibus benedicebant 38
 Dominum qui magna fecit cum Israhel et victoriam illi dedit

sed parvo post tempore Lysias procurator regis et propin- **XI**

quus ac negotiorum praepositus graviter ferens de his quae
2 acciderant congregatis octoginta milibus et equitatu univer-
so veniebat adversus Iudaeos existimans se civitatem quidem
3 captam gentibus habitaculum facturum templum vero in pec-
unia quaestu sicut cetera delubra gentium habiturum et per
4 singulos annos venale sacerdotium nusquam recogitans Dei
potestatem sed mente effrenatus in multitudine peditum et in
5 milibus equitum et in octoginta elephantis confidebat ingres-
sus autem Iudaeam et adpropians Bethsurae quod erat in an-
gusto loco ab Hierosolyma intervallo quinque stadiorum illud
6 praesidium expugnabat ut autem Macchabeus et qui cum eo
erant cognoverunt expugnari praesidia cum fletu et lacrimis
rogabant Dominum et omnis turba simul ut bonum angelum
7 mitteret ad salutem Israhel et ipse primus Macchabeus sump-
tis armis ceteros adhortatus est simul secum periculum subire
8 et ferre auxilium fratribus suis cumque pariter prompto ani-
mo procederent Hierosolymis apparuit praecedens eos eques in
9 veste candida armis aureis hastam vibrans tum simul omnes
benedixerunt misericordem Dominum et convaluerunt animis
non solum homines sed et bestias ferocissimas et muros fer-
10 reos parati penetrare ibant igitur prompti de caelo habentes
adiutorem et miserantem eos Dominum leonum autem im-
11 petu iruentes hostibus prostraverunt ex eis undecim milia
12 peditum et equites mille sescentos universos autem in fugam
verterunt plures vero ex eis vulnerati nudi evaserunt sed et ip-
13 se Lysias turpiter fugiens evasit et quia non insensatus erat
secum ipse reputans factam erga se diminutionem et intelle-
gens invictos esse Hebraeos Dei auxilio nitentes misit ad eos
14 promisitque consensurum se omnibus quae iusta sunt et regem
15 compulsurum amicum fieri annuit autem Macchabeus preci-
bus Lysiae in omnibus utilitati consulens et quaecumque Mac-
16 chabeus scripsit Lysiae de Iudaeis ea rex concessit nam erant
scriptae Iudaeis epistulae a Lysia quidem hunc modum conti-
17 nentes Lysias populo Iudaeorum salutem Iohannes et Abes-
salom qui missi sunt a vobis tradentes scripta postulabant ut
18 ea quae per illos significabantur implerem quaecumque igitur
regi potuerunt perferri exposui et quae res permittebat conces-

sit si igitur in negotiis fidem conservaveritis etiam deinceps 19
 honorum vobis causa esse temptabo de ceteris autem per sin- 20
 gula verbo mandavi et istis et his qui a me missi sunt colloqui
 vobiscum bene valetate anno centesimo quadragesimo octavo 21
 dioscori die mensis vicesima et quarta regis autem epistula 22
 ista continebat rex Antiochus Lysiae fratri salutem patre no- 23
 stro inter deos translato nos volentes eos qui sunt in regno
 nostro sine tumultu agere et rebus suis adhibere diligentiam
 audivimus Iudaeos non consensisse patri ut transferrentur ad 24
 ritum Graecorum sed tenere velle suum institutum ac prop-
 terea postulare concedi sibi legitima sua volentes igitur hanc 25
 quoque gentem quietam esse statuantes iudicavimus templum
 restitui illis ut agerent secundum maiorum suorum consuetu-
 dinem bene igitur feceris si miseris ad eos et dextram dederis 26
 ut cognita nostra voluntate bono animo sint et utilitatibus
 propriis deserviant ad Iudaeos autem regis epistula talis erat 27
 rex Antiochus senatui Iudaeorum et ceteris Iudaeis salutem si 28
 valetis sic estis ut volumus sed et ipsi bene valemus adiit nos 29
 Menelaus dicens velle vos descendere ad vestros qui sunt apud
 nos his igitur qui commeant usque ad diem tricesimum men- 30
 sis xandici damus dextras securitatis ut Iudaei utantur cibus 31
 et legibus suis sicut et prius et nemo eorum ullo modo mole-
 stiam patiatur de his quae per ignorantiam gesta sunt nisi 32
 autem et Menelaum qui vos adloquatur valetate anno centesimo 33
 quadragesimo octavo xandici mensis quintadecima miserunt 34
 autem etiam Romani epistulam ita se habentem Quintus Mem-
 mius et Titus Manilius legati Romanorum populo Iudaeorum
 salutem de his quae Lysias cognatus regis concessit vobis et 35
 nos concessimus de quibus autem iudicavit referendum confe- 36
 stim aliquem mittite diligentius inter vos conferentes ut decer-
 namus sicut congruit vobis nos enim Antiochiam accedimus
 ideoque festinate scribere ut nos quoque sciamus cuius estis 37
 voluntatis bene valetate anno centesimo quadragesimo octavo 38
 quintadecima die mensis xandici

his factis pactionibus Lysias pergebat ad regem Iudaei au- **XII**
 tem agriculturae operam dabant sed hii qui resederant Ti- 2
 motheus et Apollonius gehennae filius sed et Hieronimus et

Demofon super hos et Nicanor cypriarches non sinebant eos
3 in silentio agere et quiete Ioppitae vero tale quoddam flagi-
tium perpetrarunt rogaverunt Iudaeos cum quibus habitabant
ascendere scaphas quas paraverant cum uxoribus et filiis quasi
4 nullis inimicitiis inter eos subiacentibus secundum commu-
nem itaque decretum civitatis et ipsis adquiescentibus pacis-
que causa nihil suspectum habentibus cum in altum proces-
5 sissent submerserunt non minus ducentos quam crudelitatem
Iudas in suae gentis homines factam ut cognovit praecepit viris
6 qui erant cum ipso et invocato iusto iudice Deo venit adver-
sus interfectores fratrum et portum quidem noctu succendit
scaphas exusit eos autem qui ab igne refugerant gladio pereg-
7 mit et cum haec ita egisset discessit quasi iterum reversurus
8 et universos Ioppitas eradicaturus sed cum cognovisset et eos
qui erant Iamniae velle pari modo facere habitantibus secum
9 Iudaeis Iamnitis quoque nocte supervenit et portum cum navi-
bus succendit ita ut lumen ignis pareret Hierosolymis ab
10 stadiis ducentis quadraginta inde cum abissent novem stadiis
et iter facerent ad Timotheum commiserunt cum eo Arabes
11 quinque milia viri et equites quingenti cumque pugna valida
fieret et auxilio Dei prospere cessisset residui victi Arabes pe-
tebant a Iuda dextras sibi dari promittentes pascua daturos
12 et in ceteris profuturos Iudas autem arbitratus vere in mul-
tis eos utiles promisit pacem dextrisque acceptis discessere ad
13 tabernacula sua adgressus est autem et civitatem quandam
firmam pontibus murisque circumseptam quae a turbis habita-
14 batur gentium promiscuarum cui nomen Caspin hii vero qui
intus erant confidentes in stabilitate murorum et adparatu ali-
moniarum remissius agebant maledictis lacescentes Iudam ac
15 blasphemantes et loquentes quae fas non est Macchabeus au-
tem invocato magno mundi principe qui sine arietibus et ma-
chinis temporibus Iesu praecipitavit Hiericho inruit ferociter
16 muris et capta civitate per Domini voluntatem inenarrabiles
caedes fecit ita ut adiacens stagnum stadiorum duo latitudi-
17 nis sanguine infectum fluere videretur inde discesserunt sta-
dia septingenta quinquaginta et venerunt in Characa ad eos
18 qui dicuntur Tubianei Iudaeos et Timotheum quidem in illis

locis comprehenderunt nulloque negotio perfecto regressus est
relicto in quodam loco firmissimo praesidio Dositheus autem 19
et Sosipater qui erant duces cum Macchabeo peremerunt a Ti-
motheo relictos in praesidio decem milia viros at Macchabeus 20
ordinatis circum se sex milibus et constitutis per cohortes ad-
versus Timotheum processit habentem secum centum viginti
milia peditum equitumque duo milia quingentos cognito au- 21
tem Iudae adventu Timotheus praemisit mulieres et filios et
reliquum adparatum in praesidium quod Carnion dicitur erat
enim inexpugnabile et accessu difficile propter locorum angus-
tias cumque cohors Iudae prima apparuisset timor hostibus 22
incussus est ex praesentia Dei qui universa conspicit et in fu-
gam versi sunt alius alio ita ut magis a suis deicerentur et
gladiatorum suorum ictibus debilitarentur Iudas autem vehe- 23
menter instabat puniens profanos et prostravit ex eis triginta
milia virorum ipse vero Timotheus incidit in partes Dosithei 24
et Sosipatri et multis precibus postulabat ut vivus dimitte-
retur eo quod multorum ex Iudaeis parentes haberet ac fra-
tres quos morte eius decipi eveniret et cum fidem dedisset 25
restituturum se eos secundum constitutum inlaesum eum di-
miserunt propter fratrum salutem Iudas autem egressus est 26
a Carnio interfectis viginti quinque milibus post horum fu- 27
gam et necem movit exercitum ad Efron civitatem munitam in
qua multitudo diversarum gentium habitabat et robusti iuve-
nes pro muris consistentes fortiter repugnabant in hac autem
machinae multae et telorum erat adparatus sed cum Om- 28
nipotentem invocassent qui potestate vires hostium confregit
ceperunt civitatem et ex eis qui intus erant viginti quinque mi-
lia prostraverunt inde ad civitatem Scytarum abierunt quae 29
ab Hierosolymis sescentis stadiis aberat contestantibus autem 30
his qui apud Scytopolitas erant Iudaeis quod benigne ab eis
haberentur etiam temporibus infelicitatis quod modeste secum
egerint gratias agentes eis exhortati etiam de cetero erga ge- 31
nus suum benignos esse venerunt Hierosolymam die sollempni
septimanarum instante et post pentecosten abierunt contra 32
Gorgiam praepositum Idumeae exivit autem cum peditibus 33
tribus milibus et equitibus quadringentis quibus congressis 34

35 contigit paucos ruere Iudaeorum Dositheus vero quidam de
Bachenoris eques vir fortis Gorgiam tenebat et cum vellet il-
lum capere vivum eques quidam de Thracibus inruit in eum
umerumque eius amputavit atque ita Gorgias effugit in Marisa
36 at illis qui cum Esdrin erant diutius pugnantibus et fatigatis
37 invocavit Dominum Iudas adiutorem et ducem belli fieri in-
cipiens voce patria et cum hymnis clamorem extollens fugam
38 Gorgiae militibus incussit Iudas autem collecto exercitu ve-
nit in civitatem Odollam et cum septima dies superveniret
secundum consuetudinem purificati in eodem loco sabbatum
39 egerunt et sequenti die venit cum suis Iudas ut corpora pro-
stratorum tolleret et cum parentibus poneret in sepulchris pa-
40 ternis invenerunt autem sub tunicis interfectorum de donariis
idolorum quae apud Iamnian fuerunt a quibus lex prohibet Iu-
daeos omnibus ergo manifestum factum est ob hanc causam
41 eos corruisse omnes itaque benedixerunt iustum iudicium Do-
42 mini qui occulta fecerit manifesta atque ita ad preces conver-
si rogaverunt ut id quod factum erat delictum oblitteraretur
at vero fortissimus Iudas hortabatur populum conservare se
sine peccato sub oculis videntes quae facta sint pro peccato
43 eorum qui prostrati sunt et facta conlatione duodecim milia
dragmas argenti misit Hierosolyman offerri pro peccato sacri-
44 ficium bene et religiose de resurrectione cogitans nisi enim
eos qui ceciderant resurrecturos speraret superfluum videretur
45 et vanum orare pro mortuis et quia considerabat quod hii qui
cum pietate dormitionem acceperant optimam haberent repo-
46 sitam gratiam sancta ergo et salubris cogitatio pro defunctis
exorare ut a peccato solverentur

XIII anno centesimo quadragésimo nono cognovit Iudas Antio-
2 chum Eupatoris venire cum multitudine adversus Iudaeam et
cum eo Lysiam procuratorem et praepositum negotiorum se-
cum habentem peditum centum decem milia et equitum quin-
que milia et elefantos viginti duo currus cum falcibus trecentos
3 commiscuit autem se illis et Menelaus et cum multa fallacia
deprecabatur Antiochum non pro patriae salute sed sperans
4 se constitui in principatum sed Rex regum suscitavit animos
Antiochi in peccatorem et suggerente Lysia hunc esse causam

omnium malorum iussit ut eis est consuetudo comprehensum in eodem loco necari erat autem in eodem loco turris quinquaginta cubitorum aggestum undique habens cineris haec prospectum habebat in praeceps inde in cinerem dei iussit sacrilegum omnibus eum propellentibus ad interitum et tali lege praevaricatore legis contigit mori nec terrae dari Menelaum et quidem satis iuste nam quia multa erga aram Dei delicta commisit cuius ignis et cinis erat sanctus ipse in cineris morte damnatus est sed rex mente effrenatus veniebat nequiores se Iudaeis ostensurus quibus Iudas cognitis praecepit populo ut die ac nocte Dominum invocarent quo sicut semper et nunc adiuvaret eos quippe qui lege et patria sanctoque templo privati vererentur ac populum qui nuper paululum respirasset ne sineret blasphemis rursum nationibus subdi omnibus itaque id simul facientibus et petentibus a Domino misericordiam cum fletu et ieiuniis per triduum continuum prostratis hortatus est eos Iudas ut se praepararent ipse vero cum senioribus cogitavit priusquam rex admoveret exercitum ad Iudaeam et obtineret civitatem exire et Domini iudicio committere exitum rei dans itaque potestatem omnium Deo mundi creatori et hortatus suos ut fortiter dimicarent et usque ad mortem pro legibus templo civitate patria et civibus starent circa Modin exercitum constituit et dato signo suis Dei victoria iuvenibus fortissimis electis nocte adgressus aulam regiam in castris interfecit viros quattuor milia et maximum elefantorum cum his qui superpositi erant summoque metu ac perturbatione hostium replentes rebus prospere gestis abierunt hoc autem factum est die inlucescente adiuvante eum Domini protectione sed rex accepto gustu audaciae Iudaeorum arte difficultates locorum temptabat et Bethsurae quod erat Iudaeorum praesidium munitum castra admovebat sed fugabatur inpungebat minuebatur his autem qui intus erant Iudas necessaria mittebat enuntiavit autem mysteria hostibus Rhodocus quidam de iudaico exercitu qui requisitus comprehensus conclusus est iterum rex sermonem habuit ad eos qui erant in Bethsuris dextram dedit accepit abiit commisit cum Iuda superatus est ut autem cognovit rebellasse Philippum Antiochiae qui relictus erat super negotia

mente consternatus Iudaeos deprecans subditusque eis iurat de omnibus quibus iustum visum est et reconciliatus obtulit sacrificium honorificavit templum et munera posuit Macchabeum amplexus est et fecit eum ab Ptolomaide usque Gerrenos ducem et principem ut autem venit Ptolomaidam graviter ferebant Ptolomenses amicitiae conventionem indignantes ne forte foedus inrumperent tunc ascendit Lysias tribunal et exposuit rationem et populum sedavit regressusque est Antiochiam et hoc modo regi profectio et reditus processit

XIV sed post triennii tempus cognovit Iudas et qui cum eo erant Demetrium Seleuci cum multitudine valida et navibus per portum Tripoli ascendisse ad loca oportuna et tenuisse regiones adversus Antiochum et eius ducem Lysiam Alchimus autem quidam qui summus sacerdos fuerat sed voluntarie coinquinatus est temporibus commixtionis considerans nullo modo sibi esse salutem neque accessum ad altare venit ad regem Demetrium centesimo quinquagesimo anno offerens ei auream coronam et palmam super haec et tallos qui templi esse videbantur et ipsa quidem die siluit tempus autem opportunum dementiae suae nactus convocatus a Demetrio ad consilium et interrogatus quibus rebus et consiliis Iudaei niterentur respondit ipsi qui dicuntur Asidei Iudaeorum quibus praeest Iudas Macchabeus bella nutriunt et seditiones movent nec patiuntur regnum esse quietum nam et ego defraudatus parentum gloria dico autem summo sacerdotio huc veni primo quidem utilitatibus regis fidem servans secundo autem etiam civibus consulens nam illorum pravitate universum genus nostrum non minime vexatur sed his singulis oro rex cognitis et regioni et generi secundum pervulgatam omnibus humanitatem tuam prospice nam quamdiu superest Iudas impossibile est pacem esse negotiis talibus autem ab hoc dictis et ceteri amici hostiliter habentes adversus Iudam inflammaverunt Demetrium qui statim Nicanorem praepositum elefantorum ducem misit Iudaeam datis mandatis ipsum quidem Iudam caperet eos vero qui cum illo erant dispergeret et constitueret Alchimum maximi templi summum sacerdotem tunc gentes quae de Iudaea fugerant Iudam segregatim se Nicanori misce-

bant miserias et clades Iudaeorum prosperitates rerum suarum existimantes audito itaque Iudaei Nicanoris adventu et conventu nationum conspersi terra rogabant eum qui populum suum constituit eum in aeternum custodiret quique suam portionem signis evidentibus protegit imperante autem duce statim inde moverunt et convenerunt ad castellum Dessau Simon vero frater Iudae commiserat cum Nicanore sed conterritus est repentino adventu adversariorum Nicanor tamen audiens virtutem comitum Iudae et animi magnitudinem quam pro patriae certaminibus habebant sanguine iudicium facere metuebat quam ob rem misit Possidonium et Theodotum et Matthathiam ut darent dextras atque acciperent et cum diu de his consilium ageretur et ipse dux ad multitudinem rettulisset omnium una fuit sententia amicitias annuere itaque diem constituerunt qua secreto inter se agerent et a singulis sellae prolatae sunt et positae praecepit autem Iudas armatos esse locis oportunis ne forte ab hostibus repente mali aliquid oriretur et congruum colloquium fecerunt morabatur autem Nicanor Hierosolymis et nihil inique agebat gregesque turbarum quae congregatae fuerant dimisit habebat autem semper Iudam carum ex animo erat vero inclinatus rogavit eum ducere uxorem filiosque procreare nuptias fecit quiete egit communiterque vivebant Alchimus autem videns caritatem illorum ad invicem et conventiones venit ad Demetrium et dicebat Nicanorem rebus alienis adsentare Iudamque regni insidiatorem successorem sibi destinasse itaque rex exasperatus et pessimis huius criminationibus irritatus scripsit Nicanori dicens graviter quidem se ferre de amicitiae conventionem iubere tamen Macchabeum citius vinctum mittere Antiochiam quibus cognitis Nicanor consternabatur et graviter ferebat si ea quae convenerant irrita faceret nihil laesus a viro sed quia regi resistere non poterat oportunitatem observabat qua praeceptum perficeret at Macchabeus videns austerius secum agere Nicanorem et consuetum occursum ferocius exhibentem intellegens non ex bono esse austeritatem istam paucis suorum congregatis occultavit se a Nicanore quod ut ille cognovit fortiter se a viro praeventum venit ad maximum et sanctissimum templum

et sacerdotibus solitas hostias offerentibus iussit sibi tradi vi-
32 rum quibus cum iuramento dicentibus nescire se ubi esset
33 qui quaerebatur extendens manum ad templum iuravit nisi
mihi vinctum Iudam tradideritis istud Dei fanum in plani-
tiam deducam et altare effodiam et templum hoc Libero patri
34 consecrabo et his dictis abiit sacerdotes autem protendentes
manus in caelum invocabant eum qui semper propugnator es-
35 set gentis ipsorum haec dicentes tu Domine qui universitatis
nullius indiges voluisti templum habitationis tuae fieri in no-
36 bis et nunc sancte sanctorum omnium Domine conserva in
aeternum inpollutam domum istam quae nuper mundata est
37 Razias autem quidam de senioribus ab Hierosolymis delatus
est Nicanori vir amator civitatis et bene audiens qui pro ad-
38 fectu pater Iudaeorum appellabatur hic multis temporibus
continentiae propositum tenuit in iudaismo corpusque et ani-
39 mam tradere contentus pro perseverantia volens autem Nica-
nor manifestare odium quod habebat in Iudaeos misit milites
40 quingentos ut eum comprehenderent putabat enim si illum de-
41 cepisset se cladem maximam Iudaeis inlaturum turbis autem
inruere domum eius et ianuam dirumpere atque ignem ad-
moveere cupientibus cum iam comprehenderetur gladio se petit
42 eligens nobiliter mori potius quam subditus fieri peccatoribus
43 et contra natales suos indignis iniuriis agi sed cum per festi-
nationem non certo ictu plagam dedisset et turbae intra ostia
inrumperent recurrens audenter ad murum praecipitavit semet
44 ipsum viriliter in turbas quibus velociter locum dantibus casui
45 eius venit per mediam cervicem et cum adhuc spiraret accen-
sis animis surrexit cum et sanguis eius magno fluxu deflueret
46 saucius cursu turbam pertransiit et stans super petram quan-
dam praeuptam et iam exsanguis effectus complexus intestina
sua utrisque manibus proiecit super turbas invocans Domina-
torem vitae ac spiritus ut haec illi iterum redderet atque ita
vita defunctus est

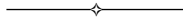
XV Nicanor autem ut conperit Iudam esse in locis Samariae co-
2 gitavit die sabbati cum omni impetu committere Iudaeis vero
qui illum per necessitatem sequebantur dicentibus ne ita fero-
citer et barbare feceris sed honorem tribue diei sanctificationis

et honora eum qui universa conspicit at ille infelix interroga- 3
vit si est potens in saeculo qui imperavit agi diem sabbatorum
et respondentibus illis est Dominus vivus ipse in caelo potens 4
qui iussit agi septimam diem at ille ait et ego potens sum 5
super terram qui impero sumi arma et negotia regis impleri
tamen non obtinuit ut consilium perficeret et Nicanor qui- 6
dem cum summa superbia erectus cogitaverat commune tro-
peum statuere de Iuda Macchabeus autem confidebat semper 7
cum omni spe auxilium sibi a Domino adfuturum et hortaba- 8
tur suos ne formidarent ad adventum nationum sed in mente
haberent adiutoria sibi facta de caelo et nunc sperarent ab
Omnipotente adfuturam sibi victoriam et adlocutus illos de 9
lege et prophetis admonens etiam certaminum quae fecerant
prius promptiores eos constituit et ita animis eorum erec- 10
tis simul ostendens gentium fallaciam et iuramentorum prae-
varicationem singulos autem illorum armavit non clypei et 11
hastae munitione sed sermonibus optimis et hortationibus ex-
posito digno fide somnio per quod universos laetificavit erat 12
autem huiusmodi visus Onian qui fuerat summus sacerdos vi-
rum bonum et benignum verecundum visu modestum moribus
et eloquio decorum et qui a puero in virtutibus exercitatus sit
manus protendentem orare pro omni populo Iudaeorum post 13
haec apparuisse et alium virum aetate et gloria mirabilem
et magni decoris habitudine circa illum respondentem vero 14
Onian dixisse hic est fratrum amator et populi Israhel hic est
qui multum orat pro populo et universa sancta civitate Hie-
remias propheta Dei extendisse autem Hieremiam dexteram 15
et dedisse Iudae gladium aureum dicentem accipe sanctum 16
gladium munus a Deo quo deicies adversarios populi mei Isra-
hel exhortati itaque Iudae sermonibus bonis valde de quibus 17
extolli possit impetus et animi iuvenum confortari statuerunt
dimicare et conflare fortiter ut virtus de negotiis iudicaret
eo quod civitas et sancta et templum periclitaretur erat enim 18
pro uxoribus et filiis itemque pro fratribus et cognatis minor
sollicitudo maximus vero et primus pro sanctitate timor erat
templi sed et eos qui in civitate erant non minima sollicitu- 19
do habebat pro his qui congressi erant et cum iam omnes 20

sperarent iudicium futurum hostisque adesset atque exercitus
esset ordinatus bestiae equitesque oportuno in loco compositi
21 considerans Macchabeus adventum multitudinis et adparatum
varium armorum ac ferocitatem bestiarum extendens manum
in caelum prodigia facientem Dominum invocavit qui non se-
cundum armorum potentiam sed prout ipsi placet dat dignis
22 victoriam dixit autem invocans hoc modo tu Domine misisti
angelum tuum sub Ezechia rege Iudae et interfecisti de ca-
23 stris Sennacherim centum octoginta quinque milia et nunc
Dominator caelorum mitte angelum tuum bonum ante nos in
24 timore et tremore magnitudinis brachii tui ut metuant qui
cum blasphemia veniunt adversus sanctum populum tuum et
25 hic quidem ita peroravit Nicanor autem et qui cum ipso erant
cum tubis et canticis admovebant Iudas vero et qui cum eo
26 erant invocato Deo per orationes congressi sunt manu quidem
pugnantes sed cordibus Dominum orantes prostraverunt non
28 minus triginta milia praesentia Dei magnifice delectati cum-
que cessassent et cum gaudio redirent cognoverunt Nicanorem
29 ruisse cum armis suis facto itaque clamore et perturbatione
suscitata patria voce omnipotentem Dominum benedicebant
30 praecepit autem Iudas qui per omnia corpore et animo emori
pro civibus paratus erat caput Nicanoris et manum cum umero
31 abscisam Hierosolymam perferri quo cum convenisset convo-
catis contribulibus et sacerdotibus ad altare arcersiit et eos
32 qui in arce erant et ostenso capite Nicanoris et manu nefaria
quam extendens contra domum sanctam omnipotentis Dei ma-
33 gnifice gloriatus est linguam etiam impii Nicanoris praecisam
iussit particulatim avibus dari manum autem dementis contra
34 templum suspendi omnes igitur caeli Dominum benedixerunt
dicentes benedictus qui locum suum incontaminatum conser-
35 vavit suspendit autem Nicanoris caput in summa arce evidens
36 ut esset et manifestum sit auxilii Dei itaque omnes communi
consilio decreverunt nullo modo diem istum absque celebritate
37 praeterire habere autem celebritatem tertiadecima die men-
38 sis adar quod dicitur voce syriaca pridie Mardochei die igitur
his erga Nicanorem gestis et ex illis temporibus ab Hebraeis
39 civitate possessa ego quoque in his finem faciam sermonis et

siquidem bene et ut historiae competit et ipse velim si autem
minus digne concedendum est mihi sicut enim vinum semper 40
bibere aut semper aquam contrarium est alternis autem uti
delectabile ita legentibus si semper exactus sit sermo non erit
gratus hic ergo erit consummatus

THE BOOK OF PSALMS.

I eatus vir qui non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit et in cathedra pestilentiae non sedit sed in lege Domini voluntas eius et in lege eius meditabitur die ac nocte et erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum quod fructum suum dabit in tempore suo et folium eius non defluet et omnia quaecumque faciet prosperabuntur non sic impii non sic sed tamquam pulvis quem proicit ventus a facie terrae ideo non resurgent impii in iudicio neque peccatores in consilio iustorum quoniam novit Dominus viam iustorum et iter impiorum peribit

II psalmus David quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania adstiterunt reges terrae et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus christum eius diapsalma disrumpamus vincula eorum et proiciamus a nobis iugum ipsorum qui habitat in caelis iridebit eos et Dominus subsannabit eos tunc loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit eos ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum eius praedicans praeceptum eius Dominus dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrae reges eos in virga ferrea tamquam vas figuli confringes eos et nunc reges intellegite erudimini qui iudicatis terram servite Domino in timore et exultate ei in tremore adprehendite disciplinam nequando irascatur Dominus et peccatis de via iusta cum exarserit in brevi ira eius beati omnes qui confidunt in eo

III, 2 psalmus David cum fugeret a facie Abessalon filii sui Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me multi insurgunt adversum me multi dicunt animae meae non est salus ipsi in Deo eius diapsalma tu autem Domine susceptor meus es gloria mea et exaltans caput meum voce mea ad Dominum clamavi et exaudivit me de monte sancto suo diapsalma ego dormivi

et soporatus sum exsurrexi quia Dominus suscipiet me non 7
timebo milia populi circumdantis me exsurge Domine salvum 8
me fac Deus meus quoniam tu percussisti omnes adversan- 8
tes mihi sine causa dentes peccatorum contrivisti Domini est 9
salus et super populum tuum benedictio tua 9

in finem in carminibus psalmus David cum invocarem ex- **IV**, 2
audivit me Deus iustitiae meae in tribulatione dilatasti mihi
miserere mei et exaudi orationem meam filii hominum usque 3
quo gravi corde ut quid diligitis vanitatem et quaeritis menda- 3
cium diapsalma et scitote quoniam mirificavit Dominus sanc- 4
tum suum Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum ira- 5
scimini et nolite peccare quae dicitis in cordibus vestris in cu- 5
bilibus vestris compungimini diapsalma sacrificate sacrificium 6
iustitiae et sperate in Domino multi dicunt quis ostendet nobis 6
bona signatum est super nos lumen vultus tui Domine dedi- 7
sti laetitiam in corde meo a fructu frumenti et vini et olei sui 8
multiplicati sunt in pace in id ipsum dormiam et requiescam 9
quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me 10

in finem pro ea quae hereditatem consequitur psalmus Da- **V**
vid verba mea auribus percipe Domine intellege clamorem 2
meum intende voci orationis meae rex meus et Deus meus 3
quoniam ad te orabo Domine mane exaudies vocem meam 4
mane adstabo tibi et videbo quoniam non deus volens iniqui- 5
tatem tu es neque habitabit iuxta te malignus neque per- 6
manebunt iniusti ante oculos tuos odisti omnes qui operan- 7
tur iniquitatem perdes omnes qui loquuntur mendacium virum 7
sanguinum et dolosum abominabitur Dominus ego autem in 8
multitudine misericordiae tuae introibo in domum tuam ado- 8
rabo ad templum sanctum tuum in timore tuo Domine deduc 9
me in iustitia tua propter inimicos meos dirige in conspectu 9
meo viam tuam quoniam non est in ore eorum veritas cor eo- 10
rum vanum est sepulchrum patens est guttur eorum linguis 11
suis dolose agebant iudica illos Deus decidant a cogitationi- 11
bus suis secundum multitudinem impietatum eorum expelle 12
eos quoniam inritaverunt te Domine et laetentur omnes qui 12
sperant in te in aeternum exultabunt et habitabis in eis et 13
gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum quoniam 13

tu benedices iusto Domine ut scuto bonae voluntatis coronasti nos

VI, 2 in finem in carminibus pro octava psalmus David Domine ne in furore tuo arguas me neque in ira tua corripas me
3 miserere mei Domine quoniam infirmus sum sana me Domine
4 quoniam conturbata sunt ossa mea et anima mea turbata est
5 valde et tu Domine usquequo convertere Domine eripe animam meam salvum me fac propter misericordiam tuam quoniam non est in morte qui memor sit tui in inferno autem quis
7 confitebitur tibi laboravi in gemitu meo lavabo per singulas noctes lectum meum in lacrimis meis stratum meum rigabo
8 turbatus est a furore oculus meus inveteravi inter omnes inimicos meos discedite a me omnes qui operamini iniquitatem
10 quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei exaudivit Dominus deprecationem meam Dominus orationem meam suscipit erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei convertantur et erubescant valde velociter

VII psalmus David quem cantavit Domino pro verbis Chusi filii Iemini Domine Deus meus in te speravi salvum me fac ex omnibus persequentibus me et libera me nequando rapiat ut leo animam meam dum non est qui redimat neque qui salvum faciat Domine Deus meus si feci istud si est iniquitas in manibus meis si reddidi retribuentibus mihi mala decidam merito ab inimicis meis inanis persequatur inimicus animam meam et comprehendat et conculcet in terra vitam meam et gloriam meam in pulverem deducat diapsalma exsurge Domine in ira tua exaltare in finibus inimicorum meorum et exsurge Domine Deus meus in praecepto quod mandasti et synagoga populorum circumdabit te et propter hanc in altum regredere Dominus iudicat populos iudica me Domine secundum iustitiam meam et secundum innocentiam meam super me consummetur nequitia peccatorum et diriges iustum et scrutans corda et renes Deus iustum adiutorium meum a Deo qui salvos facit rectos corde Deus iudex iustus et fortis et patiens numquid irascitur per singulos dies nisi conversi fueritis gladium suum vibrabit arcum suum tetendit et paravit illum et in eo paravit vasa mortis sagittas suas ardentibus effecit ecce parturiit

iniustitiam et concepit dolorem et peperit iniquitatem lacum 16
 aperuit et effodit eum et incidet in foveam quam fecit con- 17
 vertetur dolor eius in caput eius et in verticem ipsius iniquitas
 eius descendet confitebor Domino secundum iustitiam eius et 18
 psallam nomini Domini altissimi

in finem pro torcularibus psalmus David Domine Domine **VIII, 2**
 noster quam admirabile est nomen tuum in universa terra
 quoniam elevata est magnificentia tua super caelos ex ore in- 3
 fantium et lactantium perfecisti laudem propter inimicos tuos
 ut destruas inimicum et ultorem quoniam videbo caelos tuos 4
 opera digitorum tuorum lunam et stellas quae tu fundasti
 quid est homo quod memor es eius aut filius hominis quoniam 5
 visitas eum minuisti eum paulo minus ab angelis gloria et ho- 6
 nore coronasti eum et constituisti eum super opera manuum 7
 tuarum omnia subiecisti sub pedibus eius oves et boves uni- 8
 versas insuper et pecora campi volucres caeli et pisces maris 9
 qui perambulant semitas maris Domine Dominus noster quam 10
 admirabile est nomen tuum in universa terra

in finem pro occultis filii psalmus David confitebor tibi Do- **IX, 2**
 mine in toto corde meo narrabo omnia mirabilia tua laetabor 3
 et exultabo in te psallam nomini tuo Altissime in conver- 4
 tendo inimicum meum retrorsum infirmabuntur et peribunt a
 facie tua quoniam fecisti iudicium meum et causam meam 5
 sedisti super thronum qui iudicas iustitiam increpasti gentes 6
 et periit impius nomen eorum delisti in aeternum et in sae- 6
 culum saeculi inimici defecerunt frameae in finem et civita- 7
 tes destruxisti periit memoria eorum cum sonitu et Dominus 8
 in aeternum permanet paravit in iudicio thronum suum et 9
 ipse iudicabit orbem terrae in aequitate iudicabit populos in
 iustitia et factus est Dominus refugium pauperi adiutor in 10
 oportunitatibus in tribulatione et sperent in te qui noverunt 11
 nomen tuum quoniam non dereliquisti quaerentes te Domine
 psallite Domino qui habitat in Sion adnuntiate inter gentes 12
 studia eius quoniam requires sanguinem eorum recordatus 13
 est non est oblitus clamorem pauperum miserere mei Domi- 14
 ne vide humilitatem meam de inimicis meis qui exaltas me 15
 de portis mortis ut adnuntiem omnes laudationes tuas in por-

16 tis filiae Sion exultabo in salutari tuo infixae sunt gentes in
interitu quem fecerunt in laqueo isto quem absconderunt con-
17 prehensus est pes eorum cognoscitur Dominus iudicia faciens
in operibus manuum suarum comprehensus est peccator canti-
18 cum diapsalmatis convertantur peccatores in infernum omnes
19 gentes quae obliviscuntur Deum quoniam non in finem oblivio
20 erit pauperis patientia pauperum non peribit in finem exsur-
ge Domine non confortetur homo iudicentur gentes in conspec-
21 tu tuo constitue Domine legislatorem super eos sciant gentes
22 quoniam homines sunt diapsalma ut quid Domine recessisti
23 longe dispicis in oportunitatibus in tribulatione dum superbit
impious incenditur pauper comprehenduntur in consiliis quibus
24 cogitant quoniam laudatur peccator in desideriis animae suae
25 et iniquus benedicitur exacerbavit Dominum peccator secun-
26 dum multitudinem irae suae non quaeret non est Deus in
conspectu eius inquinatae sunt viae illius in omni tempore au-
feruntur iudicia tua a facie eius omnium inimicorum suorum
27 dominabitur dixit enim in corde suo non movebor a genera-
28 tione in generationem sine malo cuius maledictione os plenum
29 est et amaritudine et dolo sub lingua eius labor et dolor sedet
in insidiis cum divitibus in occultis ut interficiat innocentem
30 oculi eius in pauperem respiciunt insidiatur in abscondito qua-
si leo in spelunca sua insidiatur ut rapiat pauperem rapere
31 pauperem dum adtrahit eum in laqueo suo humiliabit eum
32 inclinabit se et cadet cum dominatus fuerit pauperum dixit
enim in corde suo oblitus est Deus avertit faciem suam ne vi-
33 deat in finem exsurge Domine Deus exaltetur manus tua ne
34 obliviscaris pauperum propter quid irritavit impius Deum di-
35 xit enim in corde suo non requireret vides quoniam tu laborem
et dolorem consideras ut tradas eos in manus tuas tibi de-
36 relictus est pauper orfano tu eras adiutor contere brachium
peccatoris et maligni quaeretur peccatum illius et non inve-
37 niatur Dominus regnabit in aeternum et in saeculum saeculi
38 peribitis gentes de terra illius desiderium pauperum exaudi-
vit Dominus praeparationem cordis eorum audivit auris tua
39 iudicare pupillo et humili ut non adponat ultra magnificare se
homo super terram

in finem psalmus David in Domino confido quomodo dici- **X**, 2
tis animae meae transmigra in montes sicut passer quoniam 3
ecce peccatores intenderunt arcum paraverunt sagittas suas
in faretra ut sagittent in obscuro rectos corde quoniam quae 4
perfecisti destruxerunt iustus autem quid fecit Dominus in 5
templo sancto suo Dominus in caelo sedis eius oculi eius in
pauperem respiciunt palpebrae eius interrogant filios hominum
Dominus interrogat iustum et impium qui autem diligit iniqui- 6
tatem odit animam suam pluet super peccatores laqueos ignis 7
et sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum quoniam 8
iustus Dominus et iustitias dilexit aequitatem vidit vultus eius

in finem pro octava psalmus David salvum me fac Domi- **XI**, 2
ne quoniam defecit sanctus quoniam deminutae sunt veritates
a filiis hominum vana locuti sunt unusquisque ad proximum 3
suum labia dolosa in corde et corde locuti sunt disperdat Do- 4
minus universa labia dolosa linguam magniloquam qui di- 5
xerunt linguam nostram magnificabimus labia nostra a nobis
sunt quis noster dominus est propter miseriam inopum et 6
gemitum pauperum nunc exurgam dicit Dominus ponam in
salutari fiducialiter agam in eo eloquia Domini eloquia casta 7
argentum igne examinatum probatum terrae purgatum septu- 8
plum tu Domine servabis nos et custodies nos a generatio- 9
ne hac et in aeternum in circuitu impii ambulant secundum
altitudinem tuam multiplicasti filios hominum

in finem psalmus David usquequo Domine oblivisceris me **XII**
in finem usquequo avertis faciem tuam a me quamdiu po- 2
nam consilia in anima mea dolorem in corde meo per diem
usquequo exaltabitur inimicus meus super me respice exaudi 3, 4
me Domine Deus meus inlumina oculos meos ne unquam ob-
dormiam in mortem nequando dicat inimicus meus praevalui 5
adversus eum qui tribulant me exultabunt si motus fuero ego 6
autem in misericordia tua speravi exultabit cor meum in sa-
lutari tuo cantabo Domino qui bona tribuit mihi et psallam
nomini Domini altissimi

in finem psalmus David dixit insipiens in corde suo non est **XIII**
Deus corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis suis
non est qui faciat bonum non est usque ad unum Dominus de 2

caelo prospexit super filios hominum ut videat si est intel-
 3 gens aut requirens Deum omnes declinaverunt simul inutiles
 facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum
 = sepulchrum patens est guttur eorum = linguis suis dolose
 agebant = venenum aspidum sub labiis eorum = quorum os
 maledictione et amaritudine plenum est = veloces pedes eo-
 rum ad effundendum sanguinem = contritio et infelicitas in
 viis eorum = et viam pacis non cognoverunt non est timor
 4 Dei ante oculos eorum nonne cognoscent omnes qui operan-
 tur iniquitatem qui devorant plebem meam sicut escam pa-
 5 nis Dominum non invocaverunt illic trepidaverunt timore ubi
 6 non erat timor quoniam Deus in generatione iusta consilium
 7 inopis confudistis quoniam Dominus spes eius est quis dabit
 ex Sion salutare Israhel cum averterit Dominus captivitatem
 plebis suae exultabit Iacob et laetabitur Israhel

XIV psalmus David Domine quis habitabit in tabernaculo tuo
 2 aut quis requiescet in monte sancto tuo qui ingreditur sine
 3 macula et operatur iustitiam qui loquitur veritatem in cor-
 de suo qui non egit dolum in lingua sua nec fecit proximo
 suo malum et obprobrium non accepit adversus proximos suos
 4 ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus timen-
 tes autem Dominum glorificat qui iurat proximo suo et non
 5 decipit qui pecuniam suam non dedit ad usuram et munera
 super innocentes non accepit qui facit haec non movebitur in
 aeternum

XV tituli inscriptio ipsi David conserva me Domine quoniam in
 2 te speravi dixi Domino Dominus meus es tu quoniam bono-
 3 rum meorum non egess sanctis qui sunt in terra eius mirificavit
 4 mihi omnes voluntates meas in eis multiplicatae sunt infirmi-
 tates eorum postea adceleraverunt non congregabo conventi-
 cula eorum de sanguinibus nec memor ero nominum eorum per
 5 labia mea Dominus pars hereditatis meae et calicis mei tu es
 6 qui restitues hereditatem meam mihi funes ceciderunt mihi
 7 in praeclaris etenim hereditas mea praeclara est mihi benedi-
 cam Domino qui tribuit mihi intellectum insuper et usque ad
 8 noctem increpaverunt me renes mei providebam Dominum in
 conspectu meo semper quoniam a dextris est mihi ne commo-

vear propter hoc laetatum est cor meum et exultavit lingua 9
 mea insuper et caro mea requiescet in spe quoniam non de- 10
 relinques animam meam in inferno non dabis sanctum tuum
 videre corruptionem notas mihi fecisti vias vitae adimplebis
 me laetitia cum vultu tuo delectatio in dextera tua usque in
 finem

oratio David exaudi Domine iustitiam meam intende de- **XVI**
 precationem meam auribus percipe orationem meam non in
 labiis dolosis de vultu tuo iudicium meum prodeat oculi tui 2
 videant aequitates probasti cor meum visitasti nocte igne me 3
 examinasti et non est inventa in me iniquitas ut non loqua- 4
 tur os meum opera hominum propter verba labiorum tuorum
 ego custodivi vias duras perfice gressus meos in semitis tuis 5
 ut non moveantur vestigia mea ego clamavi quoniam exau- 6
 disti me Deus inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea
 mirifica misericordias tuas qui salvos facis sperantes in te a 7, 8
 resistentibus dexteræ tuæ custodi me ut pupillam oculi sub
 umbra alarum tuarum proteges me a facie impiorum qui me 9
 adfixerunt inimici mei animam meam circumdederunt super
 me adipem suum concluderunt os eorum locutum est super- 10
 bia proicientes me nunc circumdederunt me oculos suos sta- 11
 tuerunt declinare in terram susceperunt me sicut leo paratus 12
 ad prædam et sicut catulus leonis habitans in abditis exsurge 13
 Domine praeveni eum et subplanta eum eripe animam meam
 ab impio frameam tuam ab inimicis manus tuæ Domine a 14
 paucis de terra divide eos in vita eorum de absconditis tuis
 adimpletus est venter eorum saturati sunt filiis et dimiserunt
 reliquias suas parvulis suis ego autem in iustitia apparebo 15
 conspectui tuo satiabor cum apparuerit gloria tua

in finem puero Domini David quæ locutus est Domino ver- **XVII**
 ba cantici huius in die qua eripuit eum Dominus de manu
 omnium inimicorum eius et de manu Saul et dixit diligam te 2
 Domine fortitudo mea Dominus firmamentum meum et refu- 3
 gium meum et liberator meus Deus meus adiutor meus et spe-
 rabo in eum protector meus et cornu salutis meae et susceptor
 meus laudans invocabo Dominum et ab inimicis meis salvus 4
 ero circumdederunt me dolores mortis et torrentes iniquitatis 5

6 conturbaverunt me dolores inferni circumdederunt me prae-
7 occupaverunt me laquei mortis cum tribularer invocavi Do-
minum et ad Deum meum clamavi exaudivit de templo sancto
suo vocem meam et clamor meus in conspectu eius introibit
8 in aures eius et commota est et contremuit terra et funda-
menta montium conturbata sunt et commota sunt quoniam
9 iratus est eis ascendit fumus in ira eius et ignis a facie eius
10 exarsit carbones succensi sunt ab eo inclinavit caelos et de-
11 scendit et caligo sub pedibus eius et ascendit super cherubin
12 et volavit volavit super pinnas ventorum et posuit tenebras
latibulum suum in circuitu eius tabernaculum eius tenebrosa
13 aqua in nubibus aeris prae fulgore in conspectu eius nubes
14 eius transierunt grando et carbones ignis et intonuit de caelo
Dominus et Altissimus dedit vocem suam grando et carbones
15 ignis et misit sagittas et dissipavit eos et fulgora multiplicavit
16 et conturbavit eos et apparuerunt fontes aquarum et revelata
sunt fundamenta orbis terrarum ab increpatione tua Domine
17 ab inspiratione spiritus irae tuae misit de summo et accepit
18 me adsumpsit me de aquis multis eripiet me de inimicis meis
fortissimis et ab his qui oderunt me quoniam confirmati sunt
19 super me praevenierunt me in die afflictionis meae et factus
20 est Dominus protector meus et eduxit me in latitudinem sal-
21 vum me faciet quoniam voluit me et retribuet mihi Dominus
secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum
22 mearum retribuet mihi quia custodivi vias Domini nec impie
23 gessi a Deo meo quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo
24 sunt et iustitias eius non reppuli a me et ero immaculatus cum
25 eo et observabo ab iniquitate mea et retribuet mihi Dominus
secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum
26 mearum in conspectu oculorum eius cum sancto sanctus eris
27 et cum viro innocente innocens eris et cum electo electus eris
28 et cum perverso perverteris quoniam tu populum humilem
29 salvum facies et oculos superbiorum humiliabis quoniam tu
inluminas lucernam meam Domine Deus meus inluminas te-
30 nebras meas quoniam in te eripiar a temptatione et in Deo
31 meo transgrediar murum Deus meus inpolluta via eius eloquia
Domini igne examinata protector est omnium sperantium in

eum quoniam quis deus praeter Dominum et quis deus prae- 32
 ter Deum nostrum Deus qui praecingit me virtute et posuit 33
 immaculatam viam meam qui perfecit pedes meos tamquam 34
 cervorum et super excelsa statuens me qui doces manus meas 35
 in proelium et posuisti arcum aereum brachia mea et dedisti 36
 mihi protectionem salutis tuae et dextera tua suscepit me et
 disciplina tua correxit me in finem et disciplina tua ipsa me do-
 cebit dilatasti gressus meos subtus me et non sunt infirmata 37
 vestigia mea persequar inimicos meos et comprehendam illos 38
 et non convertar donec deficiant confringam illos nec poterunt 39
 stare cadent subtus pedes meos et praecinxisti me virtute ad 40
 bellum subplantasti insurgentes in me subtus me et inimicos 41
 meos dedisti mihi dorsum et odientes me disperdisti clamave- 42
 runt nec erat qui salvos faceret ad Dominum nec exaudivit eos
 et comminam illos ut pulverem ante faciem venti ut lutum 43
 platearum delebo eos eripe me de contradictionibus populi 44
 constitues me in caput gentium populus quem non cognovi 45
 servivit mihi in auditu auris oboedivit mihi filii alieni mentiti 46
 sunt mihi filii alieni inveterati sunt et claudicaverunt a semitis
 suis vivit Dominus et benedictus Deus meus et exaltetur Deus 47
 salutis meae Deus qui dat vindictas mihi et subdidit populos 48
 sub me liberator meus de gentibus iracundis et ab insurgen- 49
 tibus in me exaltabis me a viro iniquo eripies me propterea 50
 confitebor tibi in nationibus Domine et psalmum dicam nomi-
 ni tuo magnificans salutes regis eius et faciens misericordiam 51
 christo suo David et semini eius usque in saeculum

in finem psalmus David caeli enarrant gloriam Dei et opera **XVIII**, 2
 manuum eius adnuntiat firmamentum dies diei eructat ver- 3
 bum et nox nocti indicat scientiam non sunt loquellae neque 4
 sermones quorum non audiantur voces eorum in omnem ter- 5
 ram exivit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum in 6
 sole posuit tabernaculum suum et ipse tamquam sponsus pro-
 cedens de thalamo suo exultavit ut gigans ad currendam viam
 suam a summo caeli egressio eius et occursus eius usque ad 7
 summum eius nec est qui se abscondat a calore eius lex Do- 8
 mini immaculata convertens animas testimonium Domini fidele
 sapientiam praestans parvulis iustitiae Domini rectae laetifi- 9

cantes corda praeceptum Domini lucidum inluminans oculos
 10 timor Domini sanctus permanens in saeculum saeculi iudicia
 11 Domini vera iustificata in semet ipsa desiderabilia super au-
 rum et lapidem pretiosum multum et dulciora super mel et
 12 favum etenim servus tuus custodit ea in custodiendis illis re-
 13 tributio multa delicta quis intellegit ab occultis meis munda
 14 me et ab alienis parce servo tuo si mei non fuerint domina-
 15 ti tunc immaculatus ero et emundabor a delicto maximo et
 erunt ut conplaceant eloquia oris mei et meditatio cordis mei
 in conspectu tuo semper Domine adiutor meus et redemptor
 meus

XIX, 2 in finem psalmus David exaudiat te Dominus in die tribu-
 3 lationis protegat te nomen Dei Iacob mittat tibi auxilium de
 4 sancto et de Sion tueatur te memor sit omnis sacrificii tui et
 5 holocaustum tuum pingue fiat diapsalma tribuat tibi secun-
 6 dum cor tuum et omne consilium tuum confirmet laetabimur
 7 in salutari tuo et in nomine Dei nostri magnificabimur im-
 plectat Dominus omnes petitiones tuas nunc cognovi quoniam
 salvum fecit Dominus christum suum exaudiet illum de caelo
 8 sancto suo in potentatibus salus dexteræ eius hii in curribus
 et hii in equis nos autem in nomine Domini Dei nostri invoca-
 9 bimus ipsi obligati sunt et ceciderunt nos vero surreximus et
 10 erecti sumus Domine salvum fac regem et exaudi nos in die
 qua invocaverimus te

XX, 2 in finem psalmus David Domine in virtute tua laetabitur
 3 rex et super salutare tuum exultabit vehementer desiderium
 animæ eius tribuisti ei et voluntate labiorum eius non frau-
 4 dasti eum diapsalma quoniam praevenisti eum in benedic-
 tionibus dulcedinis posuisti in capite eius coronam de lapide
 5 pretioso vitam petiit a te et tribuisti ei longitudinem die-
 6 rum in saeculum et in saeculum saeculi magna gloria eius in
 salutari tuo gloriam et magnum decorem inpones super eum
 7 quoniam dabis eum benedictionem in saeculum saeculi laeti-
 8 ficabis eum in gaudio cum vultu tuo quoniam rex sperat in
 9 Domino et in misericordia Altissimi non commovebitur inve-
 niatur manus tua omnibus inimicis tuis dextera tua inveniat
 10 omnes qui te oderunt pones eos ut clibanum ignis in tempore

vultus tui Dominus in ira sua conturbabit eos et devorabit eos
 ignis fructum eorum de terra perdes et semen eorum a filiis 11
 hominum quoniam declinaverunt in te mala cogitaverunt con- 12
 silia quae non potuerunt stabilire quoniam pones eos dorsum 13
 in reliquis tuis praeparabis vultum eorum exaltare Domine in 14
 virtute tua cantabimus et psallemus virtutes tuas

in finem pro adsumptione matutina psalmus David Deus **XXI**, 2
 Deus meus respice me quare me dereliquisti longe a salute mea
 verba delictorum meorum Deus meus clamabo per diem et 3
 non exaudies et nocte et non ad insipientiam mihi tu autem 4
 in sancto habitas Laus Israhel in te speraverunt patres nostri 5
 speraverunt et liberasti eos ad te clamaverunt et salvi facti 6
 sunt in te speraverunt et non sunt confusi ego autem sum 7
 vermis et non homo obprobrium hominum et abiectio plebis
 omnes videntes me deriserunt me locuti sunt labiis moverunt 8
 caput speravit in Domino eripiat eum salvum faciat eum quo- 9
 niam vult eum quoniam tu es qui extraxisti me de ventre spes 10
 mea ab uberibus matris meae in te proiectus sum ex utero 11
 de ventre matris meae Deus meus es tu ne discesseris a me 12
 quoniam tribulatio proxima est quoniam non est qui adiuvet
 circumdederunt me vituli multi tauri pingues obsederunt me 13
 aperuerunt super me os suum sicut leo rapiens et rugiens sicut 14, 15
 aqua effusus sum et dispersa sunt universa ossa mea factum est
 cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei aruit 16
 tamquam testa virtus mea et lingua mea adhesit faucibus meis
 et in limum mortis deduxisti me quoniam circumdederunt me 17
 canes multi concilium malignantium obsedit me foderunt ma-
 nus meas et pedes meos dinumeraverunt omnia ossa mea ipsi 18
 vero consideraverunt et inspexerunt me dividerunt sibi vesti- 19
 menta mea et super vestem meam miserunt sortem tu autem 20
 Domine ne elongaveris auxilium tuum ad defensionem meam
 conspice erue a framea animam meam et de manu canis uni- 21
 cam meam salva me ex ore leonis et a cornibus unicornium 22
 humilitatem meam narrabo nomen tuum fratribus meis in 23
 media ecclesia laudabo te qui timetis Dominum laudate eum 24
 universum semen Iacob magnificate eum timeat eum omne 25
 semen Israhel quoniam non sprexit neque dispexit deprecatio-

nem pauperis nec avertit faciem suam a me et cum clamarem
 26 ad eum exaudivit me apud te laus mea in ecclesia magna
 27 vota mea reddam in conspectu timentium eum edent paupe-
 res et saturabuntur et laudabunt Dominum qui requirunt eum
 28 vivent corda eorum in saeculum saeculi reminiscetur et con-
 vertentur ad Dominum universi fines terrae et adorabunt in
 29 conspectu eius universae familiae gentium quoniam Dei est
 30 regnum et ipse dominabitur gentium manducaverunt et ado-
 raverunt omnes pingues terrae in conspectu eius cadent omnes
 31 qui descendunt in terram et anima mea illi vivet et semen
 32 meum serviet ipsi adnuntiabitur Domino generatio ventura
 et adnuntiabunt iustitiam eius populo qui nascetur quem fecit
 Dominus

XXII, 2 psalmus David Dominus reget me et nihil mihi deerit in
 loco pascuae ibi me conlocavit super aquam refectionis edu-
 3 cavit me animam meam convertit deduxit me super semitas
 4 iustitiae propter nomen suum nam et si ambulavero in medio
 umbrae mortis non timebo mala quoniam tu mecum es virga
 5 tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt parasti in con-
 spectu meo mensam adversus eos qui tribulant me inpinguasti
 in oleo caput meum et calix meus inebrians quam praeclarus
 6 est et misericordia tua subsequitur me omnibus diebus vitae
 meae et ut inhabitem in domo Domini in longitudinem dierum

XXIII psalmus David prima sabbati Domini est terra et plenitudo
 2 eius orbis terrarum et universi qui habitant in eo quia ipse
 super maria fundavit eum et super flumina praeparavit eum
 3 quis ascendit in montem Domini aut quis stabit in loco sancto
 4 eius innocens manibus et mundo corde qui non accepit in va-
 5 no animam suam nec iuravit in dolo proximo suo hic accipiet
 benedictionem a Domino et misericordiam a Deo salvatore suo
 6 haec est generatio quaerentium eum quaerentium faciem Dei
 7 Iacob diapsalma adtollite portas principes vestras et elevami-
 8 ni portae aeternales et introibit rex gloriae quis est iste rex
 gloriae Dominus fortis et potens Dominus potens in proelio
 9 adtollite portas principes vestras et elevamini portae aeterna-
 10 les et introibit rex gloriae quis est iste rex gloriae Dominus
 virtutum ipse est rex gloriae diapsalma

psalmus David ad te Domine levavi animam meam Deus **XXIV**, 2
 meus in te confido non erubescam neque inrideant me inimici 3
 mei etenim universi qui sustinent te non confundentur con- 4
 fundantur omnes iniqua agentes supervacue vias tuas Domine
 demonstra mihi et semitas tuas doce me dirige me in veri- 5
 tatem tuam et doce me quoniam tu es Deus salvator meus
 et te sustinui tota die reminiscere miserationum tuarum Do- 6
 mine et misericordiarum tuarum quia a saeculo sunt delicta 7
 iuventutis meae et ignorantias meas ne memineris secundum
 misericordiam tuam memento mei tu propter bonitatem tuam
 Domine dulcis et rectus Dominus propter hoc legem dabit de- 8
 linquentibus in via diriget mansuetos in iudicio docebit mites 9
 vias suas universae viae Domini misericordia et veritas requi- 10
 rentibus testamentum eius et testimonia eius propter nomen 11
 tuum Domine et propitiaberis peccato meo multum est enim
 quis est homo qui timet Dominum legem statuet ei in via quam 12
 elegit anima eius in bonis demorabitur et semen ipsius here- 13
 ditabit terram firmamentum est Dominus timentibus eum et 14
 testamentum ipsius ut manifestetur illis oculi mei semper ad 15
 Dominum quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos respice 16
 in me et miserere mei quia unicus et pauper sum ego tribu- 17
 lationes cordis mei multiplicatae sunt de necessitatibus meis
 erue me vide humilitatem meam et laborem meum et dimitte 18
 universa delicta mea respice inimicos meos quoniam multipli- 19
 cati sunt et odio iniquo oderunt me custodi animam meam 20
 et erue me non erubescam quoniam speravi in te innocentes 21
 et recti adheserunt mihi quia sustinui te libera Deus Israhel 22
 ex omnibus tribulationibus suis

psalmus David iudica me Domine quoniam ego in innocen- **XXV**
 tia mea ingressus sum et in Domino sperans non infirmabor
 proba me Domine et tempta me ure renes meos et cor meum 2
 quoniam misericordia tua ante oculos meos est et conplacui 3
 in veritate tua non sedi cum concilio vanitatis et cum ini- 4
 qua gerentibus non introibo odivi ecclesiam malignantium et 5
 cum impiis non sedebo lavabo inter innocentes manus meas 6
 et circumdabo altare tuum Domine ut audiam vocem laudis 7
 et enarrem universa mirabilia tua Domine dilexi decorem do- 8

9 mus tuae et locum habitationis gloriae tuae ne perdas cum
10 impiis animam meam et cum viris sanguinum vitam meam in
quorum manibus iniquitates sunt dextera eorum repleta est
11 muneribus ego autem in innocentia mea ingressus sum redi-
12 me me et miserere mei pes meus stetit in directo in ecclesiis
benedicam te Domine

XXVI

David priusquam liniretur Dominus inluminatio mea et sa-
lus mea quem timebo Dominus protector vitae meae a quo
2 trepidabo dum adpropiant super me nocentes ut edant car-
nes meas qui tribulant me et inimici mei ipsi infirmati sunt et
3 ceciderunt si consistant adversus me castra non timebit cor
meum si exurgat adversus me proelium in hoc ego sperabo
4 unam petii a Domino hanc requiram ut inhabitem in domo
Domini omnes dies vitae meae ut videam voluntatem Domini
5 et visitem templum eius quoniam abscondit me in taberna-
culo in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui
6 in petra exaltavit me et nunc exaltavit caput meum super ini-
micos meos circuivi et immolavi in tabernaculo eius hostiam
7 vociferationis cantabo et psalmum dicam Domino exaudi Do-
mine vocem meam qua clamavi miserere mei et exaudi me
8 tibi dixit cor meum exquisivit facies mea faciem tuam Domine
9 requiram ne avertas faciem tuam a me ne declines in ira a
servo tuo adiutor meus esto ne derelinquas me neque dispicias
10 me Deus salvator meus quoniam pater meus et mater mea
11 dereliquerunt me Dominus autem adsumpsit me legem pone
mihi Domine in via tua et dirige me in semita recta propter
12 inimicos meos ne tradideris me in animas tribulantium me
quoniam insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est ini-
13, 14 quitas sibi credo videre bona Domini in terra viventium ex-
pecta Dominum viriliter age et confortetur cor tuum et sustine
Dominum

XXVII

huic David ad te Domine clamabo Deus meus ne sileas a me
nequando taceas a me et adsimilabor descendentibus in lacum
2 exaudi vocem deprecationis meae dum oro ad te dum extollo
3 manus meas ad templum sanctum tuum ne simul tradas me
cum peccatoribus et cum operantibus iniquitatem ne perdi-
deris me qui loquuntur pacem cum proximo suo mala autem

sunt in cordibus eorum da illis secundum opera ipsorum et 4
 secundum nequitiam adinventionum ipsorum secundum opera
 manuum eorum tribue illis redde retributionem eorum ipsi
 quoniam non intellexerunt opera Domini et in opera manuum 5
 eius destrues illos et non aedificabis eos benedictus Domi- 6
 nus quoniam exaudivit vocem deprecationis meae Dominus 7
 adiutor meus et protector meus in ipso speravit cor meum et
 adiutus sum et refluoruit caro mea et ex voluntate mea confite-
 bor ei Dominus fortitudo plebis suae et protector salvationum 8
 christi sui est salvam fac plebem tuam et benedic hereditati 9
 tuae et rege eos et extolle eos usque in aeternum

psalmus David in consummatione tabernaculi adferte Do- **XXVIII**
 mino filii Dei adferte Domino filios arietum adferte Domino 2
 gloriam et honorem adferte Domino gloriam nomini eius ad-
 orate Dominum in atrio sancto eius vox Domini super aquas 3
 Deus maiestatis intonuit Dominus super aquas multas vox 4
 Domini in virtute vox Domini in magnificentia vox Domini 5
 confringentis cedros et confringet Dominus cedros Libani et 6
 comminuet eas tamquam vitulum Libani et dilectus quemad-
 modum filius unicornium vox Domini intercidentis flammam 7
 ignis vox Domini concutientis desertum et commovebit Domi- 8
 nus desertum Cades vox Domini praeparantis cervos et reve- 9
 labit condensa et in templo eius omnis dicet gloriam Dominus 10
 diluvium inhabitare facit et sedebit Dominus rex in aeternum
 Dominus virtutem populo suo dabit Dominus benedicet populo 11
 suo in pace

psalmus cantici in dedicatione domus David exaltabo te **XXIX**, 2
 Domine quoniam suscepisti me nec delectasti inimicos meos
 super me Domine Deus meus clamavi ad te et sanasti me 3
 Domine eduxisti ab inferno animam meam salvasti me a de- 4
 scendentibus in lacum psallite Domino sancti eius et confite- 5
 mini memoriae sanctitatis eius quoniam ira in indignatione 6
 eius et vita in voluntate eius ad vesperum demorabitur fletus
 et ad matutinum laetitia ego autem dixi in abundantia mea 7
 non movebor in aeternum Domine in voluntate tua praesti- 8
 tisti decori meo virtutem avertisti faciem tuam et factus sum
 conturbatus ad te Domine clamabo et ad Deum meum de- 9

10 precabor quae utilitas in sanguine meo dum descendo in cor-
ruptionem numquid confitebitur tibi pulvis aut adnuntiabit
11 veritatem tuam audivit Dominus et misertus est mei Domi-
12 nus factus est adiutor meus convertisti planctum meum in
gaudium mihi conscidisti saccum meum et circumdedisti me
13 laetitia ut cantet tibi gloria mea et non compungar Domine
Deus meus in aeternum confitebor tibi

XXX, 2 in finem psalmus David in te Domine speravi non confun-
3 dar in aeternum in iustitia tua libera me inclina ad me aurem
tuam adcelera ut eruas me esto mihi in Deum protectorem
4 et in domum refugii ut salvum me facias quoniam fortitudo
mea et refugium meum es tu et propter nomen tuum deduces
5 me et enutries me educes me de laqueo hoc quem absconde-
6 runt mihi quoniam tu es protector meus in manus tuas com-
mendabo spiritum meum redemisti me Domine Deus veritatis
7 odisti observantes vanitates supervacue ego autem in Domino
8 speravi exultabo et laetabor in misericordia tua quoniam respexisti
humilitatem meam salvasti de necessitatibus animam
9 meam nec conclusisti me in manibus inimici statuisti in loco
10 spatioso pedes meos miserere mei Domine quoniam tribulor
conturbatus est in ira oculus meus anima mea et venter meus
11 quoniam defecit in dolore vita mea et anni mei in gemitibus
infirmata est in paupertate virtus mea et ossa mea conturba-
12 ta sunt super omnes inimicos meos factus sum obprobrium
et vicinis meis valde et timor notis meis qui videbant me fo-
13 ras fugerunt a me oblivioni datus sum tamquam mortuus a
14 corde factus sum tamquam vas perditum quoniam audivi vi-
tuperationem multorum commorantium in circuitu in eo dum
convenirent simul adversus me accipere animam meam consi-
15 liati sunt ego autem in te speravi Domine dixi Deus meus es
16 tu in manibus tuis sortes meae eripe me de manu inimicorum
17 meorum et a persequentibus me inlustra faciem tuam super
18 servum tuum salvum me fac in misericordia tua Domine ne
confundar quoniam invocavi te erubescant impii et deducantur
19 in infernum muta fiant labia dolosa quae loquuntur adversus
20 iustum iniquitatem in superbia et in abusione quam magna
multitudo dulcedinis tuae Domine quam abscondisti timent-

bus te perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum
 hominum abscondes eos in abdito faciei tuae a conturbatione 21
 hominum proteges eos in tabernaculo a contradictione lingua-
 rum benedictus Dominus quoniam mirificavit misericordiam 22
 suam mihi in civitate munita ego autem dixi in excessu men- 23
 tis meae proiectus sum a facie oculorum tuorum ideo exaudisti
 vocem orationis meae dum clamarem ad te diligite Domi- 24
 num omnes sancti eius quoniam veritates requirit Dominus et
 retribuit abundanter facientibus superbiam viriliter agite et 25
 confortetur cor vestrum omnes qui speratis in Domino

huic David intellectus beati quorum remissae sunt iniquitates **XXXI**
 et quorum tecta sunt peccata beatus vir cui non inputabit 2
 Dominus peccatum nec est in spiritu eius dolus quoniam ta- 3
 cui inveteraverunt ossa mea dum clamarem tota die quoniam 4
 die ac nocte gravata est super me manus tua conversus sum in
 aerumna mea dum configitur mihi spina diapsalma delictum 5
 meum cognitum tibi feci et iniustitiam meam non abscondi
 dixi confitebor adversus me iniustitiam meam Domino et tu
 remisisti impietatem peccati mei diapsalma pro hac orabit 6
 ad te omnis sanctus in tempore oportuno verumtamen in di-
 luvio aquarum multarum ad eum non adproximabunt tu es 7
 refugium meum a tribulatione quae circumdedit me exultatio
 mea erue me a circumdantibus me diapsalma intellectum tibi 8
 dabo et instruam te in via hac qua gradieris firmabo super te
 oculos meos nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est 9
 intellectus in camo et freno maxillas eorum constringe qui non
 adproximant ad te multa flagella peccatoris sperantem autem 10
 in Domino misericordia circumdabit laetamini in Domino et 11
 exultate iusti et gloriamini omnes recti corde

psalmus David exultate iusti in Domino rectos decet lauda- **XXXII**
 tio confitemini Domino in cithara in psalterio decem corda- 2
 rum psallite illi cantate ei canticum novum bene psallite in 3
 vociferatione quia rectum est verbum Domini et omnia ope- 4
 ra eius in fide diligit misericordiam et iudicium misericordia 5
 Domini plena est terra verbo Domini caeli firmati sunt et 6
 spiritu oris eius omnis virtus eorum congregans sicut in utre 7
 aquas maris ponens in thesauris abyssos timeat Dominum 8

omnis terra ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem
 9 quoniam ipse dixit et facta sunt ipse mandavit et creata
 10 sunt Dominus dissipat consilia gentium reprobatur autem cogitationes
 11 populorum et reprobatur consilia principum consilium autem Domini
 in aeternum manet cogitationes cordis eius in
 12 generatione et generationem beata gens cuius est Dominus
 13 Deus eius populus quem elegit in hereditatem sibi de caelo
 14 respexit Dominus vidit omnes filios hominum de praeparato
 habitaculo suo respexit super omnes qui habitant terram
 15 qui finxit singillatim corda eorum qui intellegit omnia opera
 16 illorum non salvatur rex per multam virtutem et gigans non
 17 salvabitur in multitudine virtutis suae fallax equus ad salutem
 18 in abundantia autem virtutis suae non salvabitur ecce oculi Domini
 19 super metuentes eum qui sperant super misericordia eius ut eruat
 a morte animas eorum et alat eos in fame
 20 anima nostra sustinet Dominum quoniam adiutor et protector
 21 noster est quia in eo laetabitur cor nostrum et in nomine
 22 sancto eius speravimus fiat misericordia tua Domine super nos
 quemadmodum speravimus in te

XXXIII

David cum inmutavit vultum suum coram Abimelech et
 2 dimisit eum et abiit benedicam Dominum in omni tempore
 3 semper laus eius in ore meo in Domino laudabitur anima mea
 4 audiant mansueti et laetentur magnificate Dominum mecum
 5 et exaltemus nomen eius in id ipsum exquisivi Dominum et
 exaudivit me et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me
 6 accedite ad eum et inluminamini et facies vestrae non confundentur
 7 iste pauper clamavit et Dominus exaudivit eum et de omnibus
 8 tribulationibus eius salvavit eum vallabit angelus Domini
 9 in circuitu timentium eum et eripiet eos gustate et videte
 quoniam suavis est Dominus beatus vir qui sperat in
 10 eo timete Dominum omnes sancti eius quoniam non est inopia
 11 timentibus eum divites eguerunt et esurierunt inquirentes
 12 autem Dominum non minuentur omni bono diapsalma venite filii
 13 audite me timorem Domini docebo vos quis est homo qui vult vitam
 14 cupit videre dies bonos prohibe linguam tuam a malo et labia tua
 15 ne loquantur dolum deverte a malo et fac bonum inquire pacem
 16 et persequere eam oculi Domini su-

per iustos et aures eius in precem eorum facies Domini super 17
 facientes mala ut perdat de terra memoriam eorum clamave- 18
 runt iusti et Dominus exaudivit et ex omnibus tribulationibus
 eorum liberavit eos iuxta est Dominus his qui tribulato sunt 19
 corde et humiles spiritu salvabit multae tribulationes iusto- 20
 rum et de omnibus his liberavit eos Dominus custodit omnia 21
 ossa eorum unum ex his non conteretur mors peccatorum 22
 pessima et qui oderunt iustum delinquent redimet Dominus 23
 animas servorum suorum et non delinquent omnes qui sperant
 in eum

huic David iudica Domine nocentes me expugna expugnan- **XXXIV**
 tes me adprehende arma et scutum et exsurge in adiutorium 2
 mihi effunde frameam et conclude adversus eos qui perse- 3
 quuntur me dic animae meae salus tua ego sum confundantur 4
 et reveerantur quaerentes animam meam avertantur retrorsum
 et confundantur cogitantes mihi mala fiant tamquam pulvis 5
 ante faciem venti et angelus Domini coartans eos fiat via il- 6
 lorum tenebrae et lubricum et angelus Domini persequens eos
 quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui super- 7
 vacue exprobraverunt animam meam veniat illi laqueus quem 8
 ignorat et captio quam abscondit comprehendat eum et in la-
 queo cadat in ipso anima autem mea exultabit in Domino de- 9
 lectabitur super salutari suo omnia ossa mea dicent Domine 10
 quis similis tui eripiens inopem de manu fortiorum eius ege-
 num et pauperem a diripientibus eum surgentes testes iniqui 11
 quae ignorabam interrogabant me retribuiebant mihi mala pro
 bonis sterilitatem animae meae ego autem cum mihi molesti 13
 essent induebar cilicio humiliabam in ieiunio animam meam et
 oratio mea in sinum meum convertetur quasi proximum quasi 14
 fratrem nostrum sic conplacebam quasi lugens et contristatus
 sic humiliabar et adversum me laetati sunt et convenerunt 15
 congregata sunt super me flagella et ignoravi dissipati sunt 16
 nec conpuncti temptaverunt me subsannaverunt me subsanna-
 tione frenduerunt super me dentibus suis Domine quando re- 17
 spicies restitue animam meam a malignitate eorum a leonibus
 unicam meam confitebor tibi in ecclesia magna in populo gra- 18
 vi laudabo te non supergaudeant mihi qui adversantur mihi 19

20 inique qui oderunt me gratis et annuunt oculis quoniam mihi
 quidem pacifice loquebantur et in iracundia terrae loquentes
 21 dolos cogitabant et dilataverunt super me os suum dixerunt
 22 euge euge viderunt oculi nostri vidisti Domine ne sileas Do-
 23 mine ne discedas a me exsurge et intende iudicio meo Deus
 24 meus et Dominus meus in causam meam iudica me secundum
 iustitiam tuam Domine Deus meus et non supergaudeant mi-
 25 hi non dicant in cordibus suis euge euge animae nostrae nec
 26 dicant devoravimus eum erubescant et revereantur simul qui
 gratulantur malis meis induantur confusione et reverentia qui
 27 magna loquuntur super me exultent et laentur qui volunt
 iustitiam meam et dicant semper magnificetur Dominus qui
 28 volunt pacem servi eius et lingua mea meditabitur iustitiam
 tuam tota die laudem tuam

XXXV, 2 in finem servo Domini David dixit iniustus ut delinquat in
 3 semet ipso non est timor Dei ante oculos eius quoniam dolose
 egit in conspectu eius ut inveniatur iniquitas eius ad odium
 4 verba oris eius iniquitas et dolus noluit intellegere ut bene
 5 ageret iniquitatem meditatus est in cubili suo adstetit omni
 6 viae non bonae malitiam autem non odivit Domine in caelo
 7 misericordia tua et veritas tua usque ad nubes iustitia tua
 sicut montes Dei iudicia tua abyssus multa homines et iumenta
 8 salvabis Domine quemadmodum multiplicasti misericordiam
 tuam Deus filii autem hominum in tegmine alarum tuarum
 9 sperabunt inebriabuntur ab ubertate domus tuae et torrente
 10 voluntatis tuae potabis eos quoniam apud te fons vitae in
 11 lumine tuo videbimus lumen praetende misericordiam tuam
 12 scientibus te et iustitiam tuam his qui recto sunt corde non
 veniat mihi pes superbiae et manus peccatoris non moveat
 13 me ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem expulsi sunt nec
 potuerunt stare

XXXVI ipsi David noli aemulari in malignantibus neque zelaveris fa-
 2 cientes iniquitatem quoniam tamquam faenum velociter are-
 3 scent et quemadmodum holera herbarum cito decident spera
 in Domino et fac bonitatem et inhabita terram et pascaris in
 4 divitiis eius delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis
 5, 6 tui revela Domino viam tuam et spera in eum et ipse faciet et

educet quasi lumen iustitiam tuam et iudicium tuum tamquam
meridiem subditus esto Domino et ora eum noli aemulari in 7
eo qui prosperatur in via sua in homine faciente iniustitias de- 8
sine ab ira et derelinque furorem noli aemulari ut maligneris
quoniam qui malignantur exterminabuntur sustinentes autem 9
Dominum ipsi hereditabunt terram et adhuc pusillum et non 10
erit peccator et quaeres locum eius et non invenies mansueti 11
autem hereditabunt terram et delectabuntur in multitudine
pacis observabit peccator iustum et stridebit super eum 12
dentibus suis Dominus autem iridebit eum quia prospicit 13
quoniam veniet dies eius gladium evaginaverunt peccatores 14
intenderunt arcum suum ut decipiant pauperem et inopem ut
trucident rectos corde gladius eorum intret in corda ipsorum 15
et arcus ipsorum confringatur melius est modicum iusto super 16
divitias peccatorum multas quoniam brachia peccatorum 17
conterentur confirmat autem iustos Dominus novit Dominus 18
dies immaculorum et hereditas eorum in aeternum erit non 19
confundentur in tempore malo et in diebus famis saturabuntur
quia peccatores peribunt inimici vero Domini mox honorificati 20
fuerint et exaltati deficientes quemadmodum fumes defecerunt
mutuabitur peccator et non solvet iustus autem miseretur et 21
tribuet quia benedicentes ei hereditabunt terram maledicen- 22
tes autem ei disperibunt apud Dominum gressus hominis di- 23
rigentur et viam eius volet cum ceciderit non conlidetur quia 24
Dominus subponit manum suam iunior fui et senui et non 25
vidi iustum derelictum nec semen eius quaerens panes tota 26
die miseretur et commodat et semen illius in benedictione erit
declina a malo et fac bonum et inhabita in saeculum saeculi 27
quia Dominus amat iudicium et non derelinquet sanctos suos 28
in aeternum conservabuntur iniusti punientur et semen impio-
rum peribit iusti autem hereditabunt terram et inhabitabunt 29
in saeculum saeculi super eam os iusti meditabitur sapien- 30
tiam et lingua eius loquetur iudicium lex Dei eius in corde 31
ipsius et non subplantabuntur gressus eius considerat pecca- 32
tor iustum et quaerit mortificare eum Dominus autem non 33
derelinquet eum in manus eius nec damnabit eum cum iudica-
bitur illi expecta Dominum et custodi viam eius et exaltabit 34

te ut hereditate capias terram cum perierint peccatores videbis
 35 vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani
 36 et transivi et ecce non erat et quaesivi eum et non est inventus
 37 locus eius custodi innocentiam et vide aequitatem quoniam
 38 sunt reliquiae homini pacifico iniusti autem disperibunt simul
 39 reliquiae impiorum peribunt salus autem iustorum a Domino
 40 et protector eorum in tempore tribulationis et adiuvabit eos
 Dominus et liberabit eos et eruet eos a peccatoribus et salvabit
 eos quia speraverunt in eo

XXXVII, 2

psalmus David in rememorationem de sabbato Domine ne
 3 in furore tuo arguas me neque in ira tua corripas me quoniam
 sagittae tuae infixae sunt mihi et confirmasti super me manum
 4 tuam non est sanitas carni meae a facie irae tuae non est pax
 5 ossibus meis a facie peccatorum meorum quoniam iniquitates
 meae supergressae sunt caput meum sicut onus grave gravatae
 6 sunt super me putruerunt et corruptae sunt cicatrices meae a
 7 facie insipientiae meae miser factus sum et curvatus sum us-
 8 que ad finem tota die contristatus ingrediebar quoniam lumbi
 mei impleti sunt inlusionibus et non est sanitas in carne mea
 9 afflictus sum et humiliatus sum nimis rugiebam a gemitu cor-
 10 dis mei Domine ante te omne desiderium meum et gemitus
 11 meus a te non est absconditus cor meum conturbatum est
 dereliquit me virtus mea et lumen oculorum meorum et ip-
 12 sum non est mecum amici mei et proximi mei adversus me
 adpropinquaverunt et steterunt et qui iuxta me erant de longe
 13 steterunt et vim faciebant qui quaerebant animam meam et
 qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates et dolos tota
 14 die meditabantur ego autem tamquam surdus non audiebam
 15 et sicut mutus non aperiens os suum et factus sum sicut homo
 16 non audiens et non habens in ore suo redargutiones quoniam
 17 in te Domine speravi tu exaudies Domine Deus meus quia
 dixi nequando supergaudeant mihi inimici mei et dum com-
 18 moventur pedes mei super me magna locuti sunt quoniam
 ego in flagella paratus et dolor meus in conspectu meo sem-
 19 per quoniam iniquitatem meam adnuntiabo et cogitabo pro
 20 peccato meo inimici autem mei vivent et firmati sunt super
 21 me et multiplicati sunt qui oderunt me inique qui retribuunt

mala pro bonis detrahebant mihi quoniam sequebar bonitatem non derelinquas me Domine Deus meus ne discesseris a me intende in adiutorium meum Domine salutis meae

22

23

in finem Idithun canticum David dixi custodiam vias meas ut non delinquam in lingua mea posui ori meo custodiam cum consisteret peccator adversum me obmutui et humiliatus sum et silui a bonis et dolor meus renovatus est concaluit cor meum intra me et in meditatione mea exardescet ignis locutus sum in lingua mea notum fac mihi Domine finem meum et numerum dierum meorum quis est ut sciam quid desit mihi ecce mensurabiles posuisti dies meos et substantia mea tamquam nihilum ante te verumtamen universa vanitas omnis homo vivens diapsalma verumtamen in imagine pertransit homo sed et frustra conturbatur thesaurizat et ignorat cui congregabit ea et nunc quae est expectatio mea nonne Dominus et substantia mea apud te est ab omnibus iniquitatibus meis erue me obprobrium insipienti dedisti me obmutui et non aperui os meum quoniam tu fecisti amove a me plagas tuas a fortitudine manus tuae ego defeci in increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem et tabescere fecisti sicut araneam animam eius verumtamen vane conturbatur omnis homo diapsalma exaudi orationem meam Domine et deprecationem meam auribus percipe lacrimas meas ne sileas quoniam advena sum apud te et peregrinus sicut omnes patres mei remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam et amplius non ero

XXXVIII

3

4

5

6

7

8

9

10

11, 12

13

14

in finem David psalmus expectans expectavi Dominum et intendit mihi et exaudivit preces meas et eduxit me de lacu miseriae et de luto fecis et statuit super petram pedes meos et direxit gressus meos et inmisit in os meum canticum novum carmen Deo nostro videbunt multi et timebunt et sperabunt in Domino beatus vir cuius est nomen Domini spes ipsius et non respexit in vanitates et insanias falsas multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi adnuntiavi et locutus sum multiplicati sunt super numerum sacrificium et oblationem noluisti aures autem perfecisti mihi holocaustum et pro peccato non postulasti tunc dixi ecce venio in capite libri scriptum est de me ut

XXXIX, 2

3

4

5

6

7

8, 9

facerem voluntatem tuam Deus meus volui et legem tuam in
 10 medio cordis mei adnuntiavi iustitiam in ecclesia magna ec-
 11 ce labia mea non prohibebo Domine tu scisti iustitiam tuam
 non abscondi in corde meo veritatem tuam et salutare tuum
 dixi non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam a
 12 concilio multo tu autem Domine ne longe facias miserationes
 tuas a me misericordia tua et veritas tua semper susceperunt
 13 me quoniam circumdederunt me mala quorum non est num-
 erus comprehenderunt me iniquitates meae et non potui ut
 viderem multiplicatae sunt super capillos capitis mei et cor
 14 meum dereliquit me conplaceat tibi Domine ut eruas me Do-
 15 mine ad adiuvandum me respice confundantur et revereantur
 simul qui quaerunt animam meam ut auferant eam conver-
 16 tantur retrorsum et revereantur qui volunt mihi mala ferant
 17 confestim confusionem suam qui dicunt mihi euge euge exul-
 tent et laetentur super te omnes quaerentes te et dicant semper
 18 magnificetur Dominus qui diligunt salutare tuum ego autem
 mendicus sum et pauper Dominus sollicitus est mei adiutor
 meus et protector meus tu es Deus meus ne tardaveris

XL, 2 in finem psalmus David beatus qui intellegit super ege-
 3 num et pauperem in die mala liberabit eum Dominus Domi-
 nus conservet eum et vivificet eum et beatum faciat eum in
 4 terra et non tradat eum in animam inimicorum eius Dominus
 opem ferat illi super lectum doloris eius universum stratum
 5 eius versasti in infirmitate eius ego dixi Domine miserere mei
 6 sana animam meam quoniam peccavi tibi inimici mei dixe-
 7 runt mala mihi quando morietur et peribit nomen eius et si
 ingrediebatur ut videret vane loquebatur cor eius congregavit
 8 iniquitatem sibi egrediebatur foras et loquebatur in id ipsum
 adversum me susurrabant omnes inimici mei adversus me co-
 9 gitabant mala mihi verbum iniquum constituerunt adversus
 10 me numquid qui dormit non adiciet ut resurgat etenim homo
 pacis meae in quo speravi qui edebat panes meos magnificavit
 11 super me subplantationem tu autem Domine miserere mei et
 12 resuscita me et retribuam eis in hoc cognovi quoniam voluisti
 13 me quoniam non gaudebit inimicus meus super me me autem
 propter innocentiam suscepisti et confirmasti me in conspectu

tuo in aeternum benedictus Dominus Deus Israhel a saeculo 14
et in saeculum fiat fiat

in finem in intellectum filii Core quemadmodum desiderat **XLII**, 2
cervus ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te Deus
sitivit anima mea ad Deum fortem vivum quando veniam et 3
parebo ante faciem Dei fuerunt mihi lacrimae meae panis die 4
ac nocte dum dicitur mihi cotidie ubi est Deus tuus haec re- 5
cordatus sum et effudi in me animam meam quoniam transibo
in loco tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei in vo-
ce exultationis et confessionis sonus epulantis quare tristis es 6
anima mea et quare conturbas me spera in Deo quoniam con-
fitebor illi salutare vultus mei Deus meus ad me ipsum anima 7
mea conturbata est propterea memor ero tui de terra Iordanis
et Hermoniim a monte modico abyssus ad abyssum invocat 8
in voce cataractarum tuarum omnia excelsa tua et fluctus tui
super me transierunt in die mandavit Dominus misericordiam 9
suam et nocte canticum eius apud me oratio Deo vitae meae
dicam Deo susceptor meus es quare oblitus es mei quare con- 10
tristatus incedo dum adfligit me inimicus dum confringuntur 11
ossa mea exprobraverunt mihi qui tribulant me dum dicunt
mihi per singulos dies ubi est Deus tuus quare tristis es ani- 12
ma mea et quare conturbas me spera in Deum quoniam adhuc
confitebor illi salutare vultus mei et Deus meus

psalmus David iudica me Deus et discerne causam meam de **XLII**
gente non sancta ab homine iniquo et doloso erue me quia tu 2
es Deus fortitudo mea quare me reppulisti quare tristis incedo
dum adfligit me inimicus emitte lucem tuam et veritatem 3
tuam ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum
tuum et in tabernacula tua et introibo ad altare Dei ad Deum 4
qui laetificat iuventutem meam confitebor tibi in cithara Deus
Deus meus quare tristis es anima mea et quare conturbas me 5
spera in Deum quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus
mei et Deus meus

in finem filiis Core ad intellectum Deus auribus nostris **XLIII**, 2
audivimus patres nostri adnuntiaverunt nobis opus quod ope-
ratus es in diebus eorum in diebus antiquis manus tua gentes 3
disperdit et plantasti eos adflixisti populos et expulisti eos nec 4

enim in gladio suo possederunt terram et brachium eorum non
 salvavit eos sed dextera tua et brachium tuum et inluminatio
 5 faciei tuae quoniam conplacuisti in eis tu es ipse rex meus et
 6 Deus meus qui mandas salutes Iacob in te inimicos nostros
 ventilabimus cornu et in nomine tuo spernemus insurgentes
 7 in nobis non enim in arcu meo sperabo et gladius meus non
 8 salvabit me salvasti enim nos de adfligentibus nos et odientes
 9 nos confudisti in Deo laudabimur tota die et in nomine tuo
 10 confitebimur in saeculum diapsalma nunc autem reppulisti et
 11 confudisti nos et non egredieris in virtutibus nostris avertisti
 nos retrorsum post inimicos nostros et qui oderunt nos diri-
 12 piebant sibi dedisti nos tamquam oves escarum et in gentibus
 13 dispersisti nos vendidisti populum tuum sine pretio et non
 14 fuit multitudo in commutationibus nostris posuisti nos ob-
 probrium vicinis nostris subsannationem et derisum his qui in
 15 circuitu nostro posuisti nos in similitudinem gentibus com-
 16 motionem capitis in populis tota die verecundia mea contra
 17 me est et confusio faciei meae cooperuit me a voce exprobran-
 18 tis et obloquentis a facie inimici et persequentis haec omnia
 venerunt super nos nec obliti sumus te et inique non egimus
 19 in testamento tuo et non recessit retrorsum cor nostrum et
 20 declinasti semitas nostras a via tua quoniam humiliasti nos
 21 in loco adflictionis et cooperuit nos umbra mortis si obliti
 sumus nomen Dei nostri et si expandimus manus nostras ad
 22 deum alienum nonne Deus requiret ista ipse enim novit abs-
 condita cordis quoniam propter te mortificamur omni die aet-
 23 stimati sumus sicut oves occisionis exsurge quare dormis Do-
 24 mine exsurge et ne repellas in finem quare faciem tuam avertis
 25 oblivisceris inopiae nostrae et tribulationis nostrae quoniam
 humiliata est in pulvere anima nostra conglutinatus est in ter-
 26 ra venter noster exsurge adiuva nos et redime nos propter
 nomen tuum

XLIV in finem pro his qui commutabuntur filiis Core ad intellec-
 2 tum canticum pro dilecto eructavit cor meum verbum bonum
 dico ego opera mea regi lingua mea calamus scribae veloci-
 3 ter scribentis speciosus forma prae filiis hominum diffusa est
 gratia in labiis tuis propterea benedixit te Deus in aeternum

accingere gladio tuo super femur tuum potentissime specie 4, 5
tua et pulchritudine tua et intende prospere procede et regna
propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam et deducet
te mirabiliter dextera tua sagittae tuae acutae populi sub te 6
cadent in corde inimicorum regis sedis tua Deus in saecu- 7
lum saeculi virga directionis virga regni tui dilexisti iustitiam 8
et odisti iniquitatem propterea unxit te Deus Deus tuus oleo
laetitiae prae consortibus tuis murra et gutta et cassia a ve- 9
stimentis tuis a domibus eburneis ex quibus delectaverunt te
filiae regum in honore tuo adstetit regina a dextris tuis in vesti- 10
tu deaurato circumdata varietate audi filia et vide et inclina 11
aurem tuam et obliviscere populum tuum et domum patris tui
et concupiscet rex decorem tuum quoniam ipse est dominus 12
tuus et adorabunt eum et filiae Tyri in muneribus vultum 13
tuum deprecabuntur divites plebis omnis gloria eius filiae re- 14
gis ab intus in fimbriis aureis circumamicta varietatibus ad- 15
ducentur regi virgines post eam proximae eius adferentur tibi
adferentur in laetitia et exultatione adducentur in templum 16
regis pro patribus tuis nati sunt tibi filii constitues eos prin- 17
cipes super omnem terram memor ero nominis tui in omni 18
generatione et generatione propterea populi confitebuntur tibi
in aeternum et in saeculum saeculi

in finem pro filiis Core pro arcanis psalmus Deus noster **XLV**, 2
refugium et virtus adiutor in tribulationibus quae invenerunt
nos nimis propterea non timebimus dum turbabitur terra et 3
transferentur montes in cor maris sonaverunt et turbatae sunt 4
aquae eorum conturbati sunt montes in fortitudine eius diap-
salma fluminis impetus laetificat civitatem Dei sanctificavit 5
tabernaculum suum Altissimus Deus in medio eius non com- 6
movebitur adiuvabit eam Deus mane diluculo conturbatae 7
sunt gentes inclinata sunt regna dedit vocem suam mota est
terra Dominus virtutum nobiscum susceptor noster Deus Ia- 8
cob diapsalma venite et videte opera Domini quae posuit pro- 9
digia super terram auferens bella usque ad finem terrae arcum 10
conteret et confringet arma et scuta conburet in igne vacate 11
et videte quoniam ego sum Deus exaltabor in gentibus exal-
tabor in terra Dominus virtutum nobiscum susceptor noster 12

Deus Iacob

XLVI, 2 in finem pro filiis Core psalmus omnes gentes laudate ma-
 3 nibus iubilate Deo in voce exultationis quoniam Dominus ex-
 4 celsus terribilis rex magnus super omnem terram subiecit po-
 5 pulos nobis et gentes sub pedibus nostris elegit nobis heredi-
 6 tatem suam speciem Iacob quam dilexit diapsalma ascendit
 7 Deus in iubilo Dominus in voce tubae psallite Deo nostro
 8 psallite psallite regi nostro psallite quoniam rex omnis terrae
 9 Deus psallite sapienter regnavit Deus super gentes Deus sedit
 10 super sedem sanctam suam principes populorum congregati
 sunt cum Deo Abraham quoniam Dei fortes terrae vehementer
 elevati sunt

XLVII, 2 canticum psalmi filiis Core secunda sabbati magnus Domi-
 nus et laudabilis nimis in civitate Dei nostri in monte sancto
 3 eius fundatur exultatione universae terrae montes Sion latera
 4 aquilonis civitas regis magni Deus in domibus eius cognosci-
 5 tur cum suscipiet eam quoniam ecce reges congregati sunt
 6 convenerunt in unum ipsi videntes sic admirati sunt contur-
 7 bati sunt commoti sunt tremor adprehendit eos ibi dolores ut
 8, 9 parturientis in spiritu vehementi conteres naves Tharsis sicut
 audivimus sic vidimus in civitate Domini virtutum in civitate
 10 Dei nostri Deus fundavit eam in aeternum diapsalma suscepi-
 11 mus Deus misericordiam tuam in medio templi tui secundum
 nomen tuum Deus sic et laus tua in fines terrae iustitia ple-
 12 na est dextera tua laetetur mons Sion exultent filiae Iudaeae
 13 propter iudicia tua Domine circumdate Sion et conplectimini
 14 eam narrate in turribus eius ponite corda vestra in virtute
 eius et distribuite domus eius ut enarretis in progeniem al-
 15 teram quoniam hic est Deus Deus noster in aeternum et in
 saeculum saeculi ipse reget nos in saecula

XLVIII, 2 in finem filiis Core psalmus audite haec omnes gentes au-
 3 ribus percipite omnes qui habitatis orbem quique terrigenae
 4 et filii hominum in unum dives et pauper os meum loquetur
 5 sapientiam et meditatio cordis mei prudentiam inclinabo in
 parabolam aurem meam aperiam in psalterio propositionem
 6 meam cur timebo in die malo iniquitas calcanei mei circum-
 7 dabit me qui confidunt in virtute sua et in multitudine divitia-

rum suarum gloriantur frater non redimit redimet homo non 8
 dabit Deo placationem suam et pretium redemptionis animae 9
 suae et laboravit in aeternum et vivet adhuc in finem non vi- 10, 11
 debit interitum cum viderit sapientes morientes simul insipiens
 et stultus peribunt et relinquent alienis divitias suas et sepul- 12
 chra eorum domus illorum in aeternum tabernacula eorum in
 progeniem et progeniem vocaverunt nomina sua in terris suis
 et homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iu- 13
 mentis insipientibus et similis factus est illis haec via illorum 14
 scandalum ipsis et postea in ore suo conplacebunt diapsalma
 sicut oves in inferno positi sunt mors depascet eos et domina- 15
 buntur eorum iusti in matutino et auxilium eorum veterescet
 in inferno a gloria eorum verumtamen Deus redimet animam 16
 meam de manu inferi cum acceperit me diapsalma ne tim- 17
 ueris cum dives factus fuerit homo et cum multiplicata fuerit
 gloria domus eius quoniam cum interierit non sumet omnia 18
 neque descendet cum eo pone gloria eius quia anima eius in 19
 vita ipsius benedicetur confitebitur tibi cum benefeceris ei in- 20
 troibit usque in progenies patrum suorum usque in aeternum
 non videbit lumen homo in honore cum esset non intellexit 21
 comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis

psalmus Asaph Deus deorum Dominus locutus est et vo- **XLIX**
 cavavit terram a solis ortu usque ad occasum ex Sion species 2
 decoris eius Deus manifeste veniet Deus noster et non silebit 3
 ignis in conspectu eius exardescet et in circuitu eius tempe- 4
 stas valida advocabit caelum desursum et terram discernere 5
 populum suum congregavit illi sanctos eius qui ordinant testa- 6
 mentum eius super sacrificia et adnuntiabunt caeli iustitiam 7
 eius quoniam Deus iudex est diapsalma audi populus meus et 8
 loquar tibi Israhel et testificabor tibi Deus Deus tuus ego sum 9
 non in sacrificiis tuis arguam te holocausta autem tua in con- 10
 spectu meo sunt semper non accipiam de domo tua vitulos 11
 neque de gregibus tuis hircos quoniam meae sunt omnes ferae 12
 silvarum iumenta in montibus et boves cognovi omnia volati- 13
 lia caeli et pulchritudo agri mecum est si esuriero non dicam
 tibi meus est enim orbis terrae et plenitudo eius numquid
 manducabo carnes taurorum aut sanguinem hircorum potabo

14, 15 immola Deo sacrificium laudis et redde Altissimo vota tua et
invoca me in die tribulationis et eruam te et honorificabis me
16 diapsalma peccatori autem dixit Deus quare tu enarras iu-
17 stitias meas et adsumis testamentum meum per os tuum tu
vero odisti disciplinam et proiecisti sermones meos retrorsum
18 si videbas furem currebas cum eo et cum adulteris portionem
19 tuam ponebas os tuum abundavit malitia et lingua tua con-
20 cinnabat dolos sedens adversus fratrem tuum loquebaris et
21 adversus filium matris tuae ponebas scandalum haec fecisti
et tacui existimasti inique quod ero tui similis arguam te et
22 statuam contra faciem tuam intellegite nunc haec qui obli-
23 viscimini Deum nequando rapiat et non sit qui eripiat sacri-
ficium laudis honorificabit me et illic iter quod ostendam illi
salutare Dei

L, 2 in finem psalmus David cum venit ad eum Nathan prophe-
3 ta quando intravit ad Bethsabee miserere mei Deus secundum
magnam misericordiam tuam et secundum multitudinem mi-
4 serationum tuarum dele iniquitatem meam amplius lava me
5 ab iniquitate mea et a peccato meo munda me quoniam ini-
quitate meam ego cognosco et peccatum meum contra me
6 est semper tibi soli peccavi et malum coram te feci ut iustifi-
7 ceris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris ecce enim in
iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater
8 mea ecce enim veritatem dilexisti incerta et occulta sapien-
9 tiae tuae manifestasti mihi asparges me hysopo et munda-
10 bor lavabis me et super nivem dealbabor auditui meo dabis
11 gaudium et laetitiam exultabunt ossa humiliata averte faciem
12 tuam a peccatis meis et omnes iniquitates meas dele cor mun-
dum crea in me Deus et spiritum rectum innova in visceribus
13 meis ne proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum
14 ne auferas a me redde mihi laetitiam salutaris tui et spiri-
15 tu principali confirma me docebo iniquos vias tuas et impii
16 ad te convertentur libera me de sanguinibus Deus Deus salu-
17 tis meae exultabit lingua mea iustitiam tuam Domine labia
18 mea aperies et os meum adnuntiabit laudem tuam quoniam
si voluisses sacrificium dedissem utique holocaustis non delec-
19 taberis sacrificium Deo spiritus contribulatus cor contritum

et humiliatum Deus non spernet benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion et aedificentur muri Hierusalem tunc acceptabis sacrificium iustitiae oblationes et holocausta tunc inponent super altare tuum vitulos

in finem intellectus David cum venit Doec Idumeus et annuntiavit Saul et dixit venit David in domo Achimelech quid gloriatur in malitia qui potens est iniquitate tota die iniustitiam cogitavit lingua tua sicut novacula acuta fecisti dolum dilexisti malitiam super benignitatem iniquitatem magis quam loqui aequitatem diapsalma dilexisti omnia verba praecipitationis linguam dolosam propterea Deus destruet te in finem evellet te et emigrabit te de tabernaculo et radicem tuam de terra viventium diapsalma videbunt iusti et timebunt et super eum ridebunt et dicent ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum sed speravit in multitudine divitiarum suarum et praevaluit in vanitate sua ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei speravi in misericordia Dei in aeternum et in saeculum saeculi confitebor tibi in saeculum quia fecisti et expectabo nomen tuum quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum

in finem pro Melech intellegentiae David dixit insipiens in corde suo non est Deus corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus non est qui faciat bonum Deus de caelo prospexit in filios hominum ut videat si est intellegens aut requirens Deum omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum nonne scient omnes qui operantur iniquitatem qui devorant plebem meam ut cibum panis Deum non invocaverunt illic trepidabunt timore ubi non fuit timor quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent confusi sunt quoniam Deus sprexit eos quis dabit ex Sion salutare Israhel dum convertit Deus captivitatem plebis suae exultabit Iacob et laetabitur Israhel

in finem in carminibus intellectus David cum venissent Ziphiei et dixissent ad Saul nonne David absconditus est apud nos Deus in nomine tuo salvum me fac et in virtute tua iudica me Deus exaudi orationem meam auribus percipe verba oris mei quoniam alieni insurrexerunt adversum me et for-

tes quaesierunt animam meam non proposuerunt Deum ante
 6 conspectum suum diapsalma ecce enim Deus adiuvat me Do-
 7 minus susceptor animae meae avertet mala inimicis meis in
 8 veritate tua disperde illos voluntarie sacrificabo tibi confite-
 9 bor nomini tuo Domine quoniam bonum quoniam ex omni tri-
 bulatione eripuisti me et super inimicos meos despexit oculus
 meus

LIV, 2 in finem in carminibus intellectus David exaudi Deus ora-
 3 tionem meam et ne despexeris deprecationem meam inten-
 de mihi et exaudi me contristatus sum in exercitatione mea
 4 et conturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccato-
 ris quoniam declinaverunt in me iniquitatem et in ira molesti
 5 erant mihi cor meum conturbatum est in me et formido mor-
 6 tis cecidit super me timor et tremor venit super me et contextit
 7 me tenebra et dixi quis dabit mihi pinnas sicut columbae et
 8 volabo et requiescam ecce elongavi fugiens et mansi in solitu-
 9 dine diapsalma expectabam eum qui salvum me fecit a pusil-
 10 lanimitate spiritus et a tempestate praecipita Domine divide
 linguas eorum quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in
 11 civitate die et nocte circumdabit eam super muros eius et ini-
 12 quitas et labor in medio eius et iniustitia et non defecit de
 13 plateis eius usura et dolus quoniam si inimicus maledixisset
 mihi sustinuissem utique et si is qui oderat me super me magna
 14 locutus fuisset abscondissem me forsitan ab eo tu vero homo
 15 unianimis dux meus et notus meus qui simul mecum dulces
 16 capiebas cibos in domo Dei ambulavimus cum consensu veniat
 mors super illos et descendant in infernum viventes quoniam
 17 nequitiae in habitaculis eorum in medio eorum ego autem ad
 18 Deum clamavi et Dominus salvabit me vespere et mane et me-
 19 ridie narrabo et adnuntiabo et exaudiet vocem meam redimet
 in pace animam meam ab his qui adpropinquant mihi quoniam
 20 inter multos erant mecum exaudiet Deus et humiliabit illos
 qui est ante saecula diapsalma non enim est illis commutatio
 21 et non timuerunt Deum extendit manum suam in retribuendo
 22 contaminaverunt testamentum eius divisi sunt ab ira vultus
 eius et adpropinquavit cor illius molliti sunt sermones eius su-
 23 per oleum et ipsi sunt iacula iacta super Dominum curam

tuam et ipse te enutriet non dabit in aeternum fluctuationem
iusto tu vero Deus deduces eos in puteum interitus viri san- 24
guinum et doli non dimidiabunt dies suos ego autem sperabo
in te Domine

in finem pro populo qui a sanctis longe factus est David in **LV**
tituli inscriptione cum tenuerunt eum Allophili in Geth mi- 2
serere mei Deus quoniam conculcavit me homo tota die inpu-
gnans tribulavit me conculcaverunt me inimici mei tota die 3
quoniam multi bellantes adversum me ab altitudine diei ti- 4
mebo ego vero in te sperabo in Deo laudabo sermones meos 5
in Deo speravi non timebo quid faciat mihi caro tota die ver- 6
ba mea execrabantur adversum me omnia consilia eorum in
malum inhabitabunt et abscondent ipsi calcaneum meum ob- 7
servabunt sicut sustinuerunt animam meam pro nihilo salvos 8
facies illos in ira populos confringes Deus vitam meam ad- 9
nuntiavi tibi posuisti lacrimas meas in conspectu tuo sicut et
in promissione tua tunc convertentur inimici mei retrorsum 10
in quacumque die invocavero te ecce cognovi quoniam Deus
meus es in Deo laudabo verbum in Domino laudabo sermo- 11
nem in Deo speravi non timebo quid faciat mihi homo in me 12
sunt Deus vota tua quae reddam laudationes tibi quoniam 13
eripuisti animam meam de morte et pedes meos de lapsu ut
placeam coram Deo in lumine viventium

in finem ne disperdas David in tituli inscriptione cum fu- **LVI**
geret a facie Saul in spelunca miserere mei Deus miserere 2
mei quoniam in te confidit anima mea et in umbra alarum
tuarum sperabo donec transeat iniquitas clamabo ad Deum 3
altissimum Deum qui benefecit mihi misit de caelo et libera- 4
vit me dedit in obprobrium conculcantes me diapsalma misit
Deus misericordiam suam et veritatem suam et eripuit ani- 5
mam meam de medio catulorum leonum dormivi conturbatus
filii hominum dentes eorum arma et sagittae et lingua eorum
gladius acutus exaltare super caelos Deus et in omnem terram 6
gloria tua laqueum paraverunt pedibus meis et incurvaverunt 7
animam meam foderunt ante faciem meam foveam et incide-
runt in eam diapsalma paratum cor meum Deus paratum 8
cor meum cantabo et psalmum dicam exsurge gloria mea ex- 9

10 surge psalterium et cithara exurgam diluculo confitebor tibi
 11 in populis Domine psalmum dicam tibi in gentibus quoniam
 magnificata est usque ad caelos misericordia tua et usque ad
 12 nubes veritas tua exaltare super caelos Deus et super omnem
 terram gloria tua

LVII, 2 in finem ne disperdas David in tituli inscriptione si vere
 3 utique iustitiam loquimini recta iudicate filii hominum ete-
 nim in corde iniquitates operamini in terra iniustitiam manus
 4 vestrae concinnant alienati sunt peccatores a vulva errave-
 5 runt ab utero locuti sunt falsa furor illis secundum similitu-
 dinem serpentis sicut aspidis surdae et obturantis aures suas
 6 quae non exaudiet vocem incantantium et venefici incantantis
 7 sapienter Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum molas
 8 leonum confringet Dominus ad nihilum devenient tamquam
 9 aqua decurrens intendit arcum suum donec infirmentur sicut
 cera quae fluit auferentur supercecidit ignis et non viderunt
 10 solem priusquam intellegerent spinas vestrae ramnum sicut
 11 viventes sicut in ira absorbet vos laetabitur iustus cum vi-
 12 derit vindictam manus suas lavabit in sanguine peccatoris et
 dicet homo si utique est fructus iusto utique est Deus iudicans
 eos in terra

LVIII in finem ne disperdas David in tituli inscriptione quando
 2 misit Saul et custodivit domum eius ut interficeret eum eri-
 pe me de inimicis meis Deus et ab insurgentibus in me libera
 3 me eripe me de operantibus iniquitatem et de viris sanguinum
 4 salva me quia ecce ceperunt animam meam inruerunt in me
 5 fortes neque iniquitas mea neque peccatum meum Domine si-
 6 ne iniquitate cucurri et direxi exurge in occursum meum et
 vide et tu Domine Deus virtutum Deus Israhel intende ad vi-
 sitandas omnes gentes non miserearis omnibus qui operantur
 7 iniquitatem diapsalma convertentur ad vesperam et famem
 8 patientur ut canes et circuibunt civitatem ecce loquentur in
 9 ore suo et gladius in labiis eorum quoniam quis audivit et tu
 10 Domine deridebis eos ad nihilum deduces omnes gentes for-
 titudinem meam ad te custodiam quia Deus susceptor meus
 11, 12 Deus meus voluntas eius praeveniet me Deus ostendet mihi
 super inimicos meos ne occidas eos nequando obliviscantur po-

puli mei disperge illos in virtute tua et depone eos protector
 meus Domine delictum oris eorum sermonem labiorum ipso- 13
 rum et comprehendantur in superbia sua et de execratione et
 mendacio adnuntiabuntur in consummatione in ira consum- 14
 mationis et non erunt et scient quia Deus dominatur Iacob
 finium terrae diapsalma convertentur ad vesperam et famem 15
 patientur ut canes et circuibunt civitatem ipsi dispergentur 16
 ad manducandum si vero non fuerint saturati et murmurabunt
 ego autem cantabo fortitudinem tuam et exultabo mane mi- 17
 sericordiam tuam quia factus es susceptor meus et refugium
 meum in die tribulationis meae adiutor meus tibi psallam 18
 quia Deus susceptor meus es Deus meus misericordia mea

in finem his qui inmutabuntur in tituli inscriptione David **LIX**
 in doctrina cum succendit Syriam Mesopotamiam et Syriam 2
 Soba et convertit Ioab et percussit vallem Salinarum duode-
 cim milia Deus reppulisti nos et destruxisti nos iratus es et 3
 misertus es nobis commovisti terram et turbasti eam sana 4
 contritiones eius quia commota est ostendisti populo tuo du- 5
 ra potasti nos vino conpunctionis dedisti metuentibus te si- 6
 gnificationem ut fugiant a facie arcus diapsalma ut liberentur
 dilecti tui salvum fac dextera tua et exaudi me Deus locu- 7, 8
 tus est in sancto suo laetabor et partibor Sicima et convallem
 tabernaculorum metibor meus est Galaad et meus est Manas- 9
 ses et Efraim fortitudo capitis mei Iuda rex meus Moab olla 10
 spei meae in Idumeam extendam calciamentum meum mihi
 alienigenae subditi sunt quis deducet me in civitatem muni- 11
 tam quis deducet me usque in Idumeam nonne tu Deus qui 12
 reppulisti nos et non egredieris Deus in virtutibus nostris da 13
 nobis auxilium de tribulatione et vana salus hominis in Deo 14
 faciemus virtutem et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos

in finem in hymnis David exaudi Deus deprecationem meam **LX**, 2
 intende orationi meae a finibus terrae ad te clamavi dum an- 3
 xiaretur cor meum in petra exaltasti me deduxisti me quia 4
 factus es spes mea turris fortitudinis a facie inimici inhabita- 5
 bo in tabernaculo tuo in saecula protegar in velamento alarum
 tuarum diapsalma quoniam tu Deus meus exaudisti oratio- 6
 nem meam dedisti hereditatem timentibus nomen tuum dies 7

super dies regis adicies annos eius usque in diem generationis
 8 et generationis permanet in aeternum in conspectu Dei mise-
 9 ricordiam et veritatem quis requireret eius sic psalmum dicam
 nomini tuo in saeculum saeculi ut reddam vota mea de die in
 diem

LXI, 2 in finem pro Idithun psalmus David nonne Deo subiecta
 3 erit anima mea ab ipso enim salutare meum nam et ipse Deus
 meus et salutaris meus susceptor meus non movebor amplius
 4 quousque inruitis in hominem interficitis universi vos tamquam
 5 parieti inclinato et maceriae depulsae verumtamen pretium
 meum cogitaverunt repellere cucurri in siti ore suo benedice-
 6 bant et corde suo maledicebant diapsalma verumtamen Deo
 7 subiecta esto anima mea quoniam ab ipso patientia mea quia
 ipse Deus meus et salvator meus adiutor meus non emigrabo
 8 in Deo salutare meum et gloria mea Deus auxilii mei et spes
 9 mea in Deo est sperate in eo omnis congregatio populi effun-
 dite coram illo corda vestra Deus adiutor noster in aeternum
 10 verumtamen vani filii hominum mendaces filii hominum in sta-
 11 teris ut decipiant ipsi de vanitate in id ipsum nolite sperare
 in iniquitate et rapinas nolite concupiscere divitiae si affluent
 12 nolite cor adponere semel locutus est Deus duo haec audivi
 13 quia potestas Dei et tibi Domine misericordia quia tu reddes
 unicuique iuxta opera sua

LXII, 2 psalmus David cum esset in deserto Iudaeae Deus Deus
 meus ad te de luce vigilo sitivit in te anima mea quam multi-
 3 pliciter tibi caro mea in terra deserta et invia et inaquosa sic
 in sancto apparui tibi ut viderem virtutem tuam et gloriam
 4 tuam quoniam melior est misericordia tua super vitas labia
 5 mea laudabunt te sic benedicam te in vita mea in nomine tuo
 6 levabo manus meas sicut adipe et pinguidine repleatur ani-
 7 ma mea et labia exultationis laudabit os meum si memor fui
 8 tui super stratum meum in matutinis meditabar in te quia
 fuisti adiutor meus et in velamento alarum tuarum exultabo
 9, 10 adhesit anima mea post te me suscepit dextera tua ipsi vero
 in vanum quaesierunt animam meam introibunt in inferiora
 11, 12 terrae tradentur in manus gladii partes vulpium erunt rex
 vero laetabitur in Deo laudabitur omnis qui iurat in eo quia

obstructum est os loquentium iniqua

in finem psalmus David exaudi Deus orationem meam cum **LXIII**, 2
 deprecor a timore inimici eripe animam meam protexisti me a 3
 conventu malignantium a multitudine operantium iniquitatem
 quia exacuerunt ut gladium linguas suas intenderunt arcum 4
 rem amaram ut sagittent in occultis immaculatum subito 5, 6
 sagittabunt eum et non timebunt firmaverunt sibi sermonem
 nequam narraverunt ut absconderent laqueos dixerunt quis vi-
 debit eos scrutati sunt iniquitates defecerunt scrutantes scru- 7
 tinio accedet homo et cor altum et exaltabitur Deus sagittae 8
 parvulorum factae sunt plagae eorum et infirmatae sunt con- 9
 tra eos linguae eorum conturbati sunt omnes qui videbant eos
 et timuit omnis homo et adnuntiaverunt opera Dei et facta 10
 eius intellexerunt laetabitur iustus in Domino et sperabit in 11
 eo et laudabuntur omnes recti corde

in finem psalmus David canticum Hieremiae et Aggei de **LXIV**
 verbo peregrinationis quando incipiebant proficisci te decet 2
 hymnus Deus in Sion et tibi reddetur votum in Hierusalem
 exaudi orationem ad te omnis caro veniet verba iniquorum 3, 4
 praevaluerunt super nos et impietatibus nostris tu propitiaberis
 beatus quem elegisti et adsumpsisti inhabitabit in atriis 5
 tuis replebimur in bonis domus tuae sanctum est templum
 tuum mirabile in aequitate exaudi nos Deus salutaris noster 6
 spes omnium finium terrae et in mari longe praeparans mon- 7
 tes in virtute tua accinctus potentia qui conturbas profundum 8
 maris sonum fluctuum eius turbabuntur gentes et timebunt 9
 qui inhabitant terminos a signis tuis exitus matutini et vespe-
 re delectabis visitasti terram et inebriasti eam multiplicasti 10
 locupletare eam flumen Dei repletum est aquis parasti cibum
 illorum quoniam ita est praeparatio eius rivos eius inebria 11
 multiplica genimina eius in stillicidiis eius laetabitur germi-
 nans benedices coronae anni benignitatis tuae et campi tui 12
 replebuntur ubertate pinguescent speciosa deserti et exulta- 13
 tione colles accingentur induti sunt arietes ovium et valles 14
 abundabunt frumento clamabunt etenim hymnum dicent

in finem canticum psalmi resurrectionis iubilate Deo om- **LXV**
 nis terra psalmum dicite nomini eius date gloriam laudi eius 2

3 dicite Deo quam terribilia sunt opera tua Domine in multi-
 4 tudine virtutis tuae mentientur tibi inimici tui omnis terra
 adorent te et psallant tibi psalmum dicant nomini tuo diapsal-
 5 ma venite et videte opera Dei terribilis in consiliis super filios
 6 hominum qui convertit mare in aridam in flumine pertran-
 7 sibunt pede ibi laetabimur in ipso qui dominatur in virtute
 sua in aeternum oculi eius super gentes respiciunt qui exaspe-
 8 rant non exaltentur in semet ipsis diapsalma benedicite gentes
 9 Deum nostrum et auditam facite vocem laudis eius qui po-
 suit animam meam ad vitam et non dedit in commotionem
 10 pedes meos quoniam probasti nos Deus igne nos examinasti
 11 sicut examinatur argentum induxisti nos in laqueum posuisti
 12 tribulationes in dorso nostro inposuisti homines super capi-
 ta nostra transivimus per ignem et aquam et eduxisti nos in
 13 refrigerium introibo in domum tuam in holocaustis reddam
 14 tibi vota mea quae distinxerunt labia mea et locutum est os
 15 meum in tribulatione mea holocausta medullata offeram tibi
 cum incensu arietum offeram tibi boves cum hircis diapsalma
 16 venite audite et narrabo omnes qui timetis Deum quanta fe-
 17 cit animae meae ad ipsum ore meo clamavi et exaltavi sub
 18 lingua mea iniquitatem si aspexi in corde meo non exaudiat
 19 Dominus propterea exaudivit Deus adtendit voci deprecatio-
 20 nis meae benedictus Deus qui non amovit orationem meam
 et misericordiam suam a me

LXVI, 2 in finem in hymnis psalmus cantici Deus misereatur nostri
 et benedicat nobis inluminet vultum suum super nos et mise-
 3 reatur nostri diapsalma ut cognoscamus in terra viam tuam
 4 in omnibus gentibus salutare tuum confiteantur tibi popu-
 5 li Deus confiteantur tibi populi omnes laetentur et exultent
 gentes quoniam iudicas populos in aequitate et gentes in terra
 6 diriges diapsalma confiteantur tibi populi Deus confiteantur
 7 tibi populi omnes terra dedit fructum suum benedicat nos
 8 Deus Deus noster benedicat nos Deus et metuant eum omnes
 fines terrae

LXVII, 2 in finem David psalmus cantici exurgat Deus et dissipen-
 3 tur inimici eius et fugiant qui oderunt eum a facie eius sicut
 deficit fumus deficiant sicut fluit cera a facie ignis sic pereant

peccatores a facie Dei et iusti epulentur exultent in conspectu 4
Dei delectentur in laetitia cantate Deo psalmum dicite nomini 5
eius iter facite ei qui ascendit super occasum Dominus nomen
illi et exultate in conspectu eius turbabuntur a facie eius pa- 6
tris orfanorum et iudicis viduarum Deus in loco sancto suo
Deus inhabitare facit unius moris in domo qui educit vinctos 7
in fortitudine similiter eos qui exasperant qui habitant in sep-
ulchris Deus cum egredereris in conspectu populi tui cum 8
pertransieris in deserto diapsalma terra mota est etenim caeli 9
distillaverunt a facie Dei Sinai a facie Dei Israhel pluviam 10
voluntariam segregabis Deus hereditati tuae et infirmata est
tu vero perfecisti eam animalia tua habitant in ea parasti in 11
dulcedine tua pauperi Deus Dominus dabit verbum evangeli- 12
zantibus virtute multa rex virtutum dilecti dilecti et speciei 13
domus dividere spolia si dormiatis inter medios cleros pin- 14
nae columbae deargentatae et posteriora dorsi eius in pallore
auri dum discernit Caelestis reges super eam nive dealbabun- 15
tur in Selmon mons Dei mons pinguis mons coagulatus mons 16
pinguis ut quid suspicamini montes coagulatos mons in quo 17
beneplacitum est Deo habitare in eo etenim Dominus habita-
bit in finem currus Dei decem milibus multiplex milia lae- 18
tantium Dominus in eis in Sina in sancto ascendisti in altum 19
cepisti captivitatem accepisti dona in hominibus etenim non
credentes inhabitare Dominum Deus benedictus Dominus die 20
cotidie prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum
diapsalma Deus noster Deus salvos faciendi et Domini Domini 21
exitus mortis verumtamen Deus confringet capita inimicorum 22
suorum verticem capilli perambulantium in delictis suis dixit 23
Dominus ex Basan convertam convertam in profundis maris
ut intinguatur pes tuus in sanguine lingua canum tuorum ex 24
inimicis ab ipso viderunt ingressus tui Deus ingressus Dei mei 25
regis mei qui est in sancto praevenerunt principes coniuncti 26
psallentibus in medio iuencularum tympanistriarum in ec- 27
clesiis benedicite Deum Dominum de fontibus Israhel ibi Be- 28
niamin adolescentulus in mentis excessu principes Iuda duces
eorum principes Zabulon principes Nepthali manda Deus vir- 29
tutem tuam confirma Deus hoc quod operatus es nobis a tem- 30

31 plo tuo in Hierusalem tibi adferent reges munera increpa feras
 harundinis congregatio taurorum in vaccis populorum ut ex-
 cludant eos qui probati sunt argento dissipa gentes quae bella
 32 volunt venient legati ex Aegypto Aethiopia praeveniet manus
 33 eius Deo regna terrae cantate Deo psallite Domino diapsalma
 34 psallite Deo qui ascendit super caelum caeli ad orientem ecce
 35 dabit voci suae vocem virtutis date gloriam Deo super Israhel
 36 magnificentia eius et virtus eius in nubibus mirabilis Deus in
 sanctis suis Deus Israhel ipse dabit virtutem et fortitudinem
 plebi suae benedictus Deus

LXVIII, 2 in finem pro his qui commutabuntur David salvum me
 fac Deus quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam
 3 infixus sum in limum profundi et non est substantia veni in
 4 altitudines maris et tempestas demersit me laboravi clamans
 raucae factae sunt fauces meae defecerunt oculi mei dum spe-
 5 ro in Deum meum multiplicati sunt super capillos capitis mei
 qui oderunt me gratis confortati sunt qui persecuti sunt me
 6 inimici mei iniuste quae non rapui tunc exsolvebam Deus tu
 scis insipientiam meam et delicta mea a te non sunt abscondita
 7 non erubescant in me qui expectant te Domine Domine virtu-
 tum non confundantur super me qui quaerunt te Deus Israhel
 8 quoniam propter te sustinui obprobrium operuit confusio fa-
 9 ciem meam extraneus factus sum fratribus meis et peregrinus
 10 filiis matris meae quoniam zelus domus tuae comedit me et
 11 obprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me et operui
 12 in ieiunio animam meam et factum est in obprobrium mihi et
 posui vestimentum meum cilicium et factus sum illis in para-
 13 bolam adversum me exercebantur qui sedebant in porta et in
 14 me psallebant qui bibebant vinum ego vero orationem meam
 ad te Domine tempus beneplaciti Deus in multitudine miseri-
 15 cordiae tuae exaudi me in veritate salutis tuae eripe me de
 luto ut non infigar liberer ab his qui oderunt me et de profundis
 16 aquarum non me demergat tempestas aquae neque absorbeat
 17 me profundum neque urgeat super me puteus os suum exaudi
 me Domine quoniam benigna est misericordia tua secundum
 18 multitudinem miserationum tuarum respice me et ne avertas
 faciem tuam a puero tuo quoniam tribulor velociter exaudi me

intende animae meae et libera eam propter inimicos meos eripe 19
 me tu scis inproperium meum et confusionem et reverentiam 20
 meam in conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me inpro- 21
 perium expectavit cor meum et miseriam et sustinui qui simul
 contristaretur et non fuit et qui consolaretur et non inveni et 22
 dederunt in escam meam fel et in siti mea potaverunt me aceto
 fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum et in retributiones 23
 et in scandalum obscurantur oculi eorum ne videant et dor- 24
 sum eorum semper incurva effunde super eos iram tuam et 25
 furor irae tuae comprehendat eos fiat habitatio eorum deserta 26
 et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet quoniam quem 27
 tu percussisti persecuti sunt et super dolorem vulnerum meo-
 rum addiderunt adpone iniquitatem super iniquitatem eorum 28
 et non intrent in iustitia tua deleantur de libro viventium et 29
 cum iustis non scribantur ego sum pauper et dolens salus tua 30
 Deus suscepit me laudabo nomen Dei cum cantico magnifi- 31
 cabo eum in laude et placebit Deo super vitulum novellum 32
 cornua producentem et ungulas videant pauperes et laeten- 33
 tur quaerite Deum et vivet anima vestra quoniam exaudivit 34
 pauperes Dominus et vinctos suos non despexit laudent il- 35
 lum caeli et terra mare et omnia reptilia in eis quoniam Deus 36
 salvam faciet Sion et aedificabuntur civitates Iudaeae et inha-
 bitabunt ibi et hereditate adquirent eam et semen servorum 37
 eius possidebunt eam et qui diligunt nomen eius habitabunt
 in ea

in finem David in rememoratione eo quod salvum me fecit **LXIX**
 Dominus Deus in adiutorium meum intende Domine ad adiu- 2
 vandum me festina confundantur et revereantur qui quaerunt 3
 animam meam avertantur retrorsum et erubescant qui volunt 4
 mihi mala avertantur statim erubescences qui dicunt mihi eue-
 ge euge exultent et laentur in te omnes qui quaerunt te et 5
 dicant semper magnificetur Deus qui diligunt salutare tuum
 ego vero egenus et pauper Deus adiuva me adiutor meus et 6
 liberator meus es tu Domine ne moreris

David psalmus filiorum Ionadab et priorum captivorum in **LXX**
 te Domine speravi non confundar in aeternum in iustitia tua 2
 libera me et eripe me inclina ad me aurem tuam et salva

3 me esto mihi in Deum protectorem et in locum munitum ut
 salvum me facias quoniam firmamentum meum et refugium
 4 meum es tu Deus meus eripe me de manu peccatoris de ma-
 5 nu contra legem agentis et iniqui quoniam tu es patientia mea
 6 Domine Domine spes mea a iuventute mea in te confirmatus
 sum ex utero de ventre matris meae tu es protector meus in te
 7 cantatio mea semper tamquam prodigium factus sum multis
 8 et tu adiutor fortis repleatur os meum laude ut cantem glo-
 9 riam tuam tota die magnitudinem tuam non proicias me in
 tempore senectutis cum deficiet virtus mea ne derelinquas me
 10 quia dixerunt inimici mei mihi et qui custodiebant animam
 11 meam consilium fecerunt in unum dicentes Deus dereliquit
 eum persequimini et comprehendite eum quia non est qui eri-
 12 piat Deus ne elongeris a me Deus meus in adiutorium meum
 13 respice confundantur et deficiant detrahentes animae meae
 14 operiantur confusione et pudore qui quaerunt mala mihi ego
 autem semper sperabo et adiciam super omnem laudem tuam
 15 os meum adnuntiabit iustitiam tuam tota die salutem tuam
 16 quoniam non cognovi litteraturam introibo in potentiam Do-
 17 mini Domine memorabor iustitiae tuae solius Deus docuisti
 me ex iuventute mea et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua
 18 et usque in senectam et senium Deus ne derelinquas me donec
 adnuntiem brachium tuum generationi omni quae ventura est
 19 potentiam tuam et iustitiam tuam Deus usque in altissima
 20 quae fecisti magna Deus quis similis tibi quantas ostendi-
 sti mihi tribulationes multas et malas et conversus vivificasti
 21 me et de abyssis terrae iterum reduxisti me multiplicasti ma-
 22 gnificentiam tuam et conversus consolatus es me nam et ego
 confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam Deus psallam
 23 tibi in cithara Sanctus Israhel exultabunt labia mea cum can-
 24 tavero tibi et anima mea quam redemisti sed et lingua mea
 tota die meditabitur iustitiam tuam cum confusi et reveriti
 fuerint qui quaerunt mala mihi

LXXI, 2 in Salomonem Deus iudicium tuum regi da et iustitiam
 tuam filio regis iudicare populum tuum in iustitia et paupe-
 3 res tuos in iudicio suscipiant montes pacem populo et colles
 4 iustitiam iudicabit pauperes populi et salvos faciet filios pau-

perum et humiliabit calumniatorem et permanebit cum sole 5
 et ante lunam generationes generationum descendet sicut plu- 6
 via in vellus et sicut stillicidia stillantia super terram orietur 7
 in diebus eius iustitia et abundantia pacis donec auferatur lu- 8
 na et dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque 8
 ad terminos orbis terrarum coram illo procident Aethiopes et 9
 inimici eius terram lingent reges Tharsis et insulae munera 10
 offerent reges Arabum et Saba dona adducent et adorabunt 11
 eum omnes reges omnes gentes servient ei quia liberavit pau- 12
 perem a potente et pauperem cui non erat adiutor parcat 13
 pauperi et inopi et animas pauperum salvas faciet ex usu- 14
 ris et iniquitate redimet animas eorum et honorabile nomen
 eorum coram illo et vivet et dabitur ei de auro Arabiae et 15
 orabunt de ipso semper tota die benedicent ei erit firmamen- 16
 tum in terra in summis montium superextolletur super Liba-
 num fructus eius et florebunt de civitate sicut faenum terrae
 sit nomen eius benedictum in saecula ante solem permanet 17
 nomen eius et benedicentur in ipso omnes tribus terrae om-
 nes gentes beatificabunt eum benedictus Dominus Deus Deus 18
 Israhel qui facit mirabilia solus et benedictum nomen maie- 19
 statis eius in aeternum et replebitur maiestate eius omnis terra
 fiat fiat defecerunt laudes David filii Iesse 20

psalmus Asaph quam bonus Israhel Deus his qui recto sunt **LXXII**
 corde mei autem paene moti sunt pedes paene effusi sunt 2
 gressus mei quia zelavi super iniquis pacem peccatorum vi- 3
 dens quia non est respectus morti eorum et firmamentum in 4
 plaga eorum in labore hominum non sunt et cum homini- 5
 bus non flagellabuntur ideo tenuit eos superbia operti sunt 6
 iniquitate et impietate sua prodiet quasi ex adipe iniquitas 7
 eorum transierunt in affectum cordis cogitaverunt et locuti 8
 sunt in nequitia iniquitatem in excelso locuti sunt posuerunt 9
 in caelum os suum et lingua eorum transivit in terra ideo 10
 convertetur populus meus hic et dies pleni invenientur in eis
 et dixerunt quomodo scit Deus et si est scientia in Excelso 11
 ecce ipsi peccatores et abundantes in saeculo obtinuerunt di- 12
 vitias et dixi ergo sine causa iustificavi cor meum et lavi inter 13
 innocentes manus meas et fui flagellatus tota die et castiga- 14

15 tio mea in matutino si dicebam narrabo sic ecce nationem
 16 filiorum tuorum reprobavi et existimabam cognoscere hoc la-
 17 bor est ante me donec intrem in sanctuarium Dei intellegam
 18 in novissimis eorum verumtamen propter dolos posuisti eis
 19 deiecisti eos dum adlevarentur quomodo facti sunt in desola-
 tionem subito defecerunt perierunt propter iniquitatem suam
 20 velut somnium surgentium Domine in civitate tua imaginem
 21 ipsorum ad nihilum rediges quia inflammatum est cor meum
 22 et renes mei commutati sunt et ego ad nihilum redactus sum
 23 et nescivi ut iumentum factus sum apud te et ego semper
 24 tecum tenuisti manum dexteram meam et in voluntate tua
 25 deduxisti me et cum gloria suscepisti me quid enim mihi est
 26 in caelo et a te quid volui super terram defecit caro mea et
 27 cor meum Deus cordis mei et pars mea Deus in aeternum quia
 ecce qui elongant se a te peribunt perdidisti omnem qui forni-
 28 catur abs te mihi autem adherere Deo bonum est ponere in
 Domino Deo spem meam ut adnuntiem omnes praedicationes
 tuas in portis filiae Sion

LXXIII intellectus Asaph ut quid Deus reppulisti in finem iratus
 2 est furor tuus super oves pascuae tuae memor esto congrega-
 tionis tuae quam possedisti ab initio redemisti virgam heredi-
 3 tatis tuae mons Sion in quo habitasti in eo leva manus tuas
 in superbias eorum in finem quanta malignatus est inimicus in
 4 sancto et gloriati sunt qui oderunt te in medio sollemnitatis
 5 tuae posuerunt signa sua signa et non cognoverunt sicut in
 6 exitu super summum quasi in silva lignorum securibus exci-
 derunt ianuas eius in id ipsum in securi et ascia deiecerunt eam
 7 incenderunt igni sanctuarium tuum in terra polluerunt taber-
 8 naculum nominis tui dixerunt in corde suo cognatio eorum
 9 simul quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra signa
 nostra non vidimus iam non est propheta et nos non cognoscet
 10 amplius usquequo Deus inproperabit inimicus irritat adver-
 11 sarius nomen tuum in finem ut quid avertis manum tuam et
 12 dexteram tuam de medio sinu tuo in finem Deus autem rex
 13 noster ante saeculum operatus est salutes in medio terrae tu
 confirmasti in virtute tua mare contribulasti capita draconum
 14 in aquis tu confregisti capita draconis dedisti eum escam po-

pulis Aethiopum tu dirupisti fontem et torrentes tu siccasti 15
 fluvios Aetham tuus est dies et tua est nox tu fabricatus es 16
 auroram et solem tu fecisti omnes terminos terrae aestatem 17
 et ver tu plasmasti ea memor esto huius inimicus inproperavit 18
 Dominum et populus insipiens incitavit nomen tuum ne tra- 19
 das bestiis animam confitentem tibi animas pauperum tuorum
 ne obliviscaris in finem respice in testamentum tuum quia re- 20
 pleti sunt qui obscurati sunt terrae domibus iniquitatum ne 21
 avertatur humilis factus confusus pauper et inops laudabunt
 nomen tuum exsurge Deus iudica causam tuam memor esto 22
 inproperiorum tuorum eorum qui ab insipiente sunt tota die
 ne obliviscaris voces inimicorum tuorum superbia eorum qui 23
 te oderunt ascendit semper

in finem ne corrumpas psalmus Asaph canticum confitebimur **LXXIV**, 2
 tibi Deus confitebimur et invocabimus nomen tuum narrabi-
 mus mirabilia tua cum accepero tempus ego iustitias iudicabo 3
 liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea ego confirmavi 4
 columnas eius diapsalma dixi iniquis nolite inique facere et 5
 delinquentibus nolite exaltare cornu nolite extollere in altum 6
 cornu vestrum nolite loqui adversus Deum iniquitatem quia 7
 neque ab oriente neque ab occidente neque a desertis monti-
 bus quoniam Deus iudex est hunc humiliat et hunc exaltat 8
 quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto et incli- 9
 navit ex hoc in hoc verum fex eius non est exinanita bibent
 omnes peccatores terrae ego autem adnuntiabo in saeculum 10
 cantabo Deo Iacob et omnia cornua peccatorum confringam 11
 et exaltabuntur cornua iusti

in finem in laudibus psalmus Asaph canticum ad Assyrium **LXXV**
 notus in Iudaea Deus in Israhel magnum nomen eius et fac- 2, 3
 tus est in pace locus eius et habitatio eius in Sion ibi confre- 4
 git potentias arcuum scutum et gladium et bellum diapsalma
 inluminas tu mirabiliter de montibus aeternis turbati sunt 5, 6
 omnes insipientes corde dormierunt somnum suum et nihil in-
 venerunt omnes viri divitiarum manibus suis ab increpatione 7
 tua Deus Iacob dormitaverunt qui ascenderunt equos tu ter- 8
 ribilis es et quis resistet tibi ex tunc ira tua de caelo auditum 9
 fecisti iudicium terra timuit et quievit cum exurgeret in iudi- 10

cium Deus ut salvos faceret omnes mansuetos terrae diapsalma
 11 quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi et reliquiae cogita-
 12 tionis diem festum agent tibi vovete et reddite Domino Deo
 13 vestro omnes qui in circuitu eius adferent munera terribili et
 ei qui aufert spiritus principum terribili apud reges terrae

LXXVI, 2 in finem pro Idithun psalmus Asaph voce mea ad Domi-
 3 num clamavi voce mea ad Deum et intendit me in die tribu-
 lationis meae Deum exquisivi manibus meis nocte contra eum
 4 et non sum deceptus rennuit consolari anima mea memor fui
 Dei et delectatus sum exercitatus sum et defecit spiritus meus
 5 diapsalma anticipaverunt vigiliis oculi mei turbatus sum et
 6 non sum locutus cogitavi dies antiquos et annos aeternos in
 7 mente habui et meditatus sum nocte cum corde meo exer-
 8 citabar et scobebam spiritum meum numquid in aeternum
 9 proiciet Deus et non adponet ut conplacitior sit adhuc aut in
 finem misericordiam suam abscedet a generatione in generatio-
 10 nem aut obliviscetur misereri Deus aut continebit in ira sua
 11 misericordias suas diapsalma et dixi nunc coepi haec mutatio
 12 dexteræ Excelsi memor fui operum Domini quia memor ero
 13 ab initio mirabilium tuorum et meditabor in omnibus operi-
 14 bus tuis et in adinventionibus tuis exercebor Deus in sancto
 15 via tua quis deus magnus sicut Deus noster tu es Deus qui fa-
 16 cis mirabilia notam fecisti in populis virtutem tuam redemisti
 in brachio tuo populum tuum filios Iacob et Ioseph diapsalma
 17 viderunt te aquae Deus viderunt te aquae et timuerunt et tur-
 18 batae sunt abyssi multitudo sonitus aquarum vocem dederunt
 19 nubes etenim sagittae tuae transeunt vox tonitruui tui in rota
 inluserunt coruscationes tuae orbi terrae commota est et con-
 20 tremuit terra in mari via tua et semitae tuae in aquis multis
 21 et vestigia tua non cognoscentur deduxisti sicut oves populum
 tuum in manu Mosi et Aaron

LXXVII intellectus Asaph adtendite populus meus legem meam in-
 2 clinare aures vestras in verba oris mei aperiam in parabolo-
 3 la os meum eloquar propositiones ab initio quanta audivi-
 4 mus et cognovimus ea et patres nostri narraverunt nobis non
 sunt occultata a filiis eorum in generationem alteram narra-
 tes laudes Domini et virtutes eius et mirabilia eius quae fecit

et suscitavit testimonium in Iacob et legem posuit in Israhel 5
quanta mandavit patribus nostris nota facere ea filiis suis ut 6
cognoscat generatio altera filii qui nascentur et exsurgent et
narrabunt filiis suis ut ponant in Deo spem suam et non obli- 7
viscantur opera Dei et mandata eius exquirant ne fiant sicut 8
patres eorum generatio prava et exasperans generatio quae non
direxit cor suum et non est creditus cum Deo spiritus eius filii 9
Effrem intendentes et mittentes arcus conversi sunt in die bel-
li non custodierunt testamentum Dei et in lege eius noluerunt 10
ambulare et obliti sunt benefactorum eius et mirabilium eius 11
quae ostendit eis coram patribus eorum quae fecit mirabilia 12
in terra Aegypti in campo Taneos interrupit mare et perduxit 13
eos statuit aquas quasi utrem et deduxit eos in nube diei et 14
tota nocte in inluminatione ignis interrupit petram in here- 15
mo et adaquavit eos velut in abyssu multa et eduxit aquam 16
de petra et deduxit tamquam flumina aquas et adposuerunt 17
adhuc peccare ei in ira excitaverunt Excelsum in inaquoso et 18
temptaverunt Deum in cordibus suis ut peterent escas anima-
bus suis et male locuti sunt de Deo dixerunt numquid poterit 19
Deus parare mensam in deserto quoniam percussit petram et 20
fluxerunt aquae et torrentes inundaverunt numquid et panem
potest dare aut parare mensam populo suo ideo audivit Do- 21
minus et distulit et ignis accensus est in Iacob et ira ascendit in
Israhel quia non crediderunt in Deo nec speraverunt in salu- 22
tare eius et mandavit nubibus desuper et ianuas caeli aperuit 23
et pluit illis manna ad manducandum et panem caeli dedit eis 24
panem angelorum manducavit homo cibaria misit eis in abun- 25
dantiam transtulit austrum de caelo et induxit in virtute sua
africum et pluit super eos sicut pulverem carnes et sicut hare- 27
nam maris volatilia pinnata et ceciderunt in medio castrorum 28
eorum circa tabernacula eorum et manducaverunt et saturati 29
sunt nimis et desiderium eorum adtulit eis non sunt fraudati 30
a desiderio suo adhuc escae eorum erant in ore ipsorum et ira 31
Dei ascendit in eos et occidit pingues eorum et electos Israhel
inpedivit in omnibus his peccaverunt adhuc et non credide- 32
runt mirabilibus eius et defecerunt in vanitate dies eorum et 33
anni eorum cum festinatione cum occideret eos quaerebant 34

35 eum et revertebantur et diluculo veniebant ad Deum et re-
memorati sunt quia Deus adiutor est eorum et Deus excelsus
36 redemptor eorum est et dilexerunt eum in ore suo et lingua
37 sua mentiti sunt ei cor autem ipsorum non erat rectum cum
38 eo nec fideles habiti sunt in testamento eius ipse autem est
misericors et propitius fiet peccatis eorum et non perdet eos et
abundabit ut avertat iram suam et non accendet omnem iram
39 suam et recordatus est quia caro sunt spiritus vadens et non
40 rediens quotiens exacerbaverunt eum in deserto in ira conci-
41 taverunt eum in inaquoso et conversi sunt et temptaverunt
42 Deum et Sanctum Israhel exacerbaverunt non sunt recorda-
43 ti manus eius die qua redemit eos de manu tribulantis sicut
posuit in Aegypto signa sua et prodigia sua in campo Taneos
44 et convertit in sanguine flumina eorum et imbres eorum ne
45 biberent misit in eos cynomiam et comedit eos et ranam et
46 disperdit eos et dedit erugini fructus eorum et labores eorum
47 lucustae et occidit in grandine vineam eorum et moros eorum
48 in pruina et tradidit grandini iumenta eorum et possessionem
49 eorum igni misit in eos iram indignationis suae indignationem
50 et iram et tribulationem inmissionem per angelos malos viam
fecit semitae irae suae non pepercit a morte animarum eorum
51 et iumenta eorum in morte conclusit et percussit omne primi-
tivum in terra Aegypti primitias laborum eorum in taberna-
52 culis Cham et abstulit sicut oves populum suum et perduxit
53 eos tamquam gregem in deserto et deduxit eos in spe et non
54 timuerunt et inimicos eorum operuit mare et induxit eos in
montem sanctificationis suae montem quem adquisivit dextera
eius et eiecit a facie eorum gentes et sorte divisit eis terram
55 in funiculo distributionis et habitare fecit in tabernaculis eo-
56 rum tribus Israhel et temptaverunt et exacerbaverunt Deum
57 excelsum et testimonia eius non custodierunt et averterunt
se et non servaverunt pactum quemadmodum patres eorum
58 conversi sunt in arcum pravum et in ira concitaverunt eum
in collibus suis et in sculptilibus suis ad aemulationem eum
59 provocaverunt audivit Deus et sprexit et ad nihilum rede-
60 git valde Israhel et reppulit tabernaculum Selo tabernaculum
61 suum ubi habitavit in hominibus et tradidit in captivitatem

virtutem eorum et pulchritudinem eorum in manus inimici et 62
 conclusit in gladio populum suum et hereditatem suam spre-
 vit iuvenes eorum comedit ignis et virgines eorum non sunt 63
 lamentatae sacerdotes eorum in gladio ceciderunt et viduae 64
 eorum non plorabuntur et excitatus est tamquam dormiens 65
 Dominus tamquam potens crapulatus a vino et percussit ini- 66
 micos suos in posteriora obprobrium sempiternum dedit illis
 et reppulit tabernaculum Ioseph et tribum Effrem non elegit 67
 et elegit tribum Iuda montem Sion quem dilexit et aedificavit 68, 69
 sicut unicornium sacrificium suum in terra quam fundavit in
 saecula et elegit David servum suum et sustulit eum de gregi- 70
 bus ovium de post fetantes accepit eum pascere Iacob servum 71
 suum et Israhel hereditatem suam et pavit eos in innocentia 72
 cordis sui et in intellectibus manuum suarum deduxit eos

psalmus Asaph Deus venerunt gentes in hereditatem tuam **LXXVIII**
 polluerunt templum sanctum tuum posuerunt Hierusalem in
 pomorum custodiam posuerunt morticina servorum tuorum 2
 escas volatilibus caeli carnes sanctorum tuorum bestiis terrae
 effuderunt sanguinem ipsorum tamquam aquam in circuitu 3
 Hierusalem et non erat qui sepeliret facti sumus obprobrium 4
 vicinis nostris subsannatio et inlusio his qui circum nos sunt
 usquequo Domine irasceris in finem accendetur velut ignis ze- 5
 lus tuus effunde iram tuam in gentes quae te non noverunt et 6
 in regna quae nomen tuum non invocaverunt quia comederunt 7
 Iacob et locum eius desolaverunt ne memineris iniquitatum 8
 nostrarum antiquarum cito anticipent nos misericordiae tuae
 quia pauperes facti sumus nimis adiuva nos Deus salutaris no- 9
 ster propter gloriam nominis tui Domine libera nos et propitius
 esto peccatis nostris propter nomen tuum ne forte dicant in 10
 gentibus ubi est Deus eorum et innotescat in nationibus cor-
 ram oculis nostris ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus
 est introeat in conspectu tuo gemitus conpeditorum secun- 11
 dum magnitudinem brachii tui posside filios mortificatorum
 et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum inproperium 12
 ipsorum quod exprobraverunt tibi Domine nos autem popu- 13
 lus tuus et oves pascuae tuae confitebimur tibi in saeculum in
 generationem et generationem adnuntiabimus laudem tuam

LXXIX in finem pro his qui commutabuntur testimonium Asaph
 2 psalmus qui regis Israhel intende qui deducis tamquam oves
 3 Ioseph qui sedes super cherubin manifestare coram Effraim et
 Benjamin et Manasse excita potentiam tuam et veni ut salvos
 4 facias nos Deus converte nos et ostende faciem tuam et salvi
 5 erimus Domine Deus virtutum quousque irasceris super ora-
 6 tionem servi tui cibabis nos pane lacrimarum et potum dabis
 7 nobis in lacrimis in mensura posuisti nos in contradictionem
 8 vicinis nostris et inimici nostri subsannaverunt nos Deus vir-
 9 tutum converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus vi-
 neam de Aegypto transtulisti eiecisti gentes et plantasti eam
 10 dux itineris fuisti in conspectu eius et plantasti radices eius et
 11 implevit terram operuit montes umbra eius et arbusta eius
 12 cedros Dei extendit palmites suos usque ad mare et usque ad
 13 Flumen propagines eius ut quid destruxisti maceriam eius et
 14 vindemiant eam omnes qui praetergrediuntur viam extermin-
 avit eam aper de silva et singularis ferus depastus est eam
 15 Deus virtutum convertere respice de caelo et vide et visita
 16 vineam istam et perface eam quam plantavit dextera tua et
 17 super filium quem confirmasti tibi incensa igni et suffossa ab
 18 increpatione vultus tui peribunt fiat manus tua super virum
 dexterae tuae et super filium hominis quem confirmasti tibi
 19 et non discedimus a te vivificabis nos et nomen tuum invoca-
 20 bimus Domine Deus virtutum converte nos et ostende faciem
 tuam et salvi erimus

LXXX. 2 in finem pro torcularibus Asaph exultate Deo adiutori no-
 3 stro iubilare Deo Iacob sumite psalmum et date tympanum
 4 psalterium iucundum cum cithara bucinare in neomenia tuba
 5 in insigni die sollemnitatis nostrae quia praeceptum Israhel
 6 est et iudicium Dei Iacob testimonium in Ioseph posuit illud
 cum exiret de terra Aegypti linguam quam non noverat audivit
 7 devertit ab oneribus dorsum eius manus eius in cofino servie-
 8 runt in tribulatione invocasti me et liberavi te exaudivi te in
 abscondito tempestatis probavi te apud aquam Contradictio-
 9 nis diapsalma audi populus meus et contestabor te Israhel si
 10 audias me non erit in te deus recens nec adorabis deum alie-
 11 num ego enim sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra

Aegypti dilata os tuum et implebo illud et non audivit populus meus vocem meam et Israhel non intendit mihi et dimisi illos secundum desideria cordis eorum ibunt in adinventionibus suis si populus meus audisset me Israhel si in viis meis ambulasset pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem et super tribulantes eos misissem manum meam inimici Domini mentiti sunt ei et erit tempus eorum in saeculo et cibavit illos ex adipe frumenti et de petra melle saturavit illos

psalmus Asaph Deus stetit in synagoga deorum in medio autem Deus deiudicat usquequo iudicatis iniquitatem et facies peccatorum sumitis diapsalma iudicate egenum et pupillum humilem et pauperem iustificate eripite pauperem et egenum de manu peccatoris liberate nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulant movebuntur omnia fundamenta terrae ego dixi dii estis et filii Excelsi omnes vos autem sicut homines moriemini et sicut unus de principibus cadetis surge Deus iudica terram quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus

canticum psalmi Asaph Deus quis similis erit tibi ne taceas neque conpescaris Deus quoniam ecce inimici tui sonaverunt et qui oderunt te extulerunt caput super populum tuum malignaverunt consilium et cogitaverunt adversus sanctos tuos dixerunt venite et disperdamus eos de gente et non memoretur nomen Israhel ultra quoniam cogitaverunt unianimiter simul adversum te testamentum disposuerunt tabernacula Idumeorum et Ismahelitae Moab et Aggareni Gebal et Ammon et Amalech alienigenae cum habitantibus Tyrum etenim Assur venit cum illis facti sunt in adiutorium filiis Loth diapsalma fac illis sicut Madiam et Sisarae sicut Iabin in torrente Cisson disperierunt in Endor facti sunt ut stercus terrae pone principes eorum sicut Oreb et Zeb et Zebee et Salmana omnes principes eorum qui dixerunt hereditate possideamus sanctuarium Dei Deus meus pone illos ut rotam sicut stipulam ante faciem venti sicut ignis qui conburit silvam sicut flamma conburens montes ita persequeris illos in tempestate tua et in ira tua turbabis eos imple facies illorum ignominia et quaerent nomen tuum Domine erubescant et conturbentur in saeculum saeculi et confundantur et pereant et cognoscant

quia nomen tibi Dominus tu solus Altissimus in omni terra

XXXIII, 2 in finem pro torcularibus filiis Core psalmus quam dilec-
 3 ta tabernacula tua Domine virtutum concupiscit et defecit
 anima mea in atria Domini cor meum et caro mea exultavit
 4 in Deum vivum etenim passer invenit sibi domum et turtur
 nidum sibi ubi ponat pullos suos altaria tua Domine virtu-
 5 tum rex meus et Deus meus beati qui habitant in domo tua
 6 in saecula saeculorum laudabunt te diapsalma beatus vir cui
 7 est auxilium abs te ascensiones in corde suo disposuit in valle
 8 lacrimarum in loco quem posuit etenim benedictiones dabit
 legis dator ibunt de virtute in virtutem videbitur Deus deo-
 9 rum in Sion Domine Deus virtutum exaudi orationem meam
 10 auribus percipe Deus Iacob diapsalma protector noster aspice
 11 Deus et respice in faciem christi tui quia melior est dies una
 in atriis tuis super milia elegi abiectus esse in domo Dei mei
 12 magis quam habitare in tabernaculis peccatorum quia mise-
 ricordiam et veritatem diligit Deus gratiam et gloriam dabit
 13 Dominus non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia
 Domine virtutum beatus vir qui sperat in te

XXXIV, 2 in finem filiis Core psalmus benedixisti Domine terram
 3 tuam avertisti captivitatem Iacob remisisti iniquitates ple-
 4 bis tuae operuisti omnia peccata eorum diapsalma mitigasti
 5 omnem iram tuam avertisti ab ira indignationis tuae conver-
 te nos Deus salutem nostrarum et averte iram tuam a nobis
 6 numquid in aeternum irasceris nobis aut extends iram tuam a
 7 generatione in generationem Deus tu conversus vivificabis nos
 8 et plebs tua laetabitur in te ostende nobis Domine misericor-
 9 diam tuam et salutare tuum da nobis audiam quid loquatur
 in me Dominus Deus quoniam loquetur pacem in plebem suam
 10 et super sanctos suos et in eos qui convertuntur ad cor veru-
 mtamen prope timentes eum salutare ipsius ut inhabitet gloria
 11 in terra nostra misericordia et veritas obviaverunt sibi iustitia
 12 et pax osculatae sunt veritas de terra orta est et iustitia de
 13 caelo prospexit etenim Dominus dabit benignitatem et terra
 14 nostra dabit fructum suum iustitia ante eum ambulabit et
 ponet in via gressus suos

LXXXV oratio ipsi David inclina Domine aurem tuam et exaudi

me quoniam inops et pauper sum ego custodi animam meam 2
 quoniam sanctus sum salvum fac servum tuum Deus meus
 sperantem in te miserere mei Domine quoniam ad te clama- 3
 bo tota die laetifica animam servi tui quoniam ad te Domine 4
 animam meam levavi quoniam tu Domine suavis et mitis et 5
 multae misericordiae omnibus invocantibus te auribus perci- 6
 pe Domine orationem meam et intende voci orationis meae in 7
 die tribulationis meae clamavi ad te quia exaudisti me non 8
 est similis tui in diis Domine et non est secundum opera tua
 omnes gentes quascumque fecisti venient et adorabunt coram 9
 te Domine et glorificabunt nomen tuum quoniam magnus es 10
 tu et faciens mirabilia tu es Deus solus deduc me Domine in 11
 via tua et ingrediar in veritate tua laetetur cor meum ut timeat
 nomen tuum confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde 12
 meo et glorificabo nomen tuum in aeternum quia misericordia 13
 tua magna est super me et eruisti animam meam ex inferno
 inferiori Deus iniqui insurrexerunt super me et synagoga po- 14
 tentium quaesierunt animam meam et non proposuerunt te
 in conspectu suo et tu Domine Deus miserator et misericors 15
 patiens et multae misericordiae et verax respice in me et mi- 16
 serere mei da imperium tuum puero tuo et salvum fac filium
 ancillae tuae fac mecum signum in bono et videant qui ode- 17
 runt me et confundantur quoniam tu Domine adiuvastis me et
 consolatus es me

filiis Core psalmus cantici fundamenta eius in montibus **LXXXVI**
 sanctis diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula 2
 Iacob gloriosa dicta sunt de te civitas Dei diapsalma memor 3, 4
 ero Raab et Babylonis scientibus me ecce alienigenae et Tyrus
 et populus Aethiopum hii fuerunt illic numquid Sion dicet 5
 homo et homo natus est in ea et ipse fundavit eam Altissi-
 mus Dominus narrabit in scriptura populorum et principum 6
 horum qui fuerunt in ea diapsalma sicut laetantium omnium 7
 habitatio in te

canticum psalmi filiis Core in finem pro Maeleth ad respon- **LXXXVI**
 dendum intellectus Eman Ezraitae Domine Deus salutis meae 2
 die clamavi et nocte coram te intret in conspectu tuo oratio 3
 mea inclina aurem tuam ad precem meam quia repleta est 4

5 malis anima mea et vita mea in inferno adpropinquavit aestimatus sum cum descendentibus in lacum factus sum sicut
 6 homo sine adiutorio inter mortuos liber sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non es memor amplius et ipsi
 7 de manu tua repulsi sunt posuerunt me in lacu inferiori in
 8 tenebrosis et in umbra mortis super me confirmatus est furor
 9 tuus et omnes fluctus tuos induxisti super me diapsalma longe fecisti notos meos a me posuerunt me abominationem sibi
 10 traditus sum et non egrediebar oculi mei languerunt prae inopia clamavi ad te Domine tota die expandi ad te manus meas
 11 numquid mortuis facies mirabilia aut medici suscitabunt et
 12 confitebuntur tibi diapsalma numquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam et veritatem tuam in perditione
 13 numquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua et iustitia tua
 14 in terra oblivionis et ego ad te Domine clamavi et mane oratio
 15 mea praeveniet te ut quid Domine repellis orationem meam
 16 avertis faciem tuam a me pauper sum ego et in laboribus a iuventute mea exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus
 17 in me transierunt irae tuae et terrores tui conturbaverunt me
 18 circuierunt me sicut aqua tota die circumdederunt me simul
 19 elongasti a me amicum et proximum et notos meos a miseria

XXVIII, 2 intellectus Aethan Ezraitae misericordias Domini in aeternum cantabo in generationem et generationem adnuntiabo
 3 veritatem tuam in ore meo quoniam dixisti in aeternum misericordia aedificabitur in caelis praeparabitur veritas tua in
 4 eis disposui testamentum electis meis iuravi David servo meo
 5 usque in aeternum praeparabo semen tuum et aedificabo in
 6 generationem et generationem sedem tuam diapsalma confitebuntur caeli mirabilia tua Domine etenim veritatem tuam in
 7 ecclesia sanctorum quoniam quis in nubibus aequabitur Domino similis erit Domino in filiis Dei Deus qui glorificatur
 8 in consilio sanctorum magnus et horrendus super omnes qui
 9 in circuitu eius sunt Domine Deus virtutum quis similis tibi
 10 potens es Domine et veritas tua in circuitu tuo tu dominaris potestatis maris motum autem fluctuum eius tu mitigas
 11 tu humiliasti sicut vulneratum superbum in brachio virtutis
 12 tuae dispersisti inimicos tuos tui sunt caeli et tua est terra

orbem terrae et plenitudinem eius tu fundasti aquilonem et 13
 mare tu creasti Thabor et Hermon in nomine tuo exultabunt
 tuum brachium cum potentia firmetur manus tua et exaltetur 14
 dextera tua iustitia et iudicium praeparatio sedis tuae miseri- 15
 cordia et veritas praecedent faciem tuam beatus populus qui 16
 scit iubilationem Domine in lumine vultus tui ambulabunt et 17
 in nomine tuo exultabunt tota die et in iustitia tua exalta-
 buntur quoniam gloria virtutis eorum tu es et in beneplacito 18
 tuo exaltabitur cornu nostrum quia Domini est adsumptio 19
 nostra et Sancti Israhel regis nostri tunc locutus es in visione 20
 sanctis tuis et dixisti posui adiutorium in potentem exalta-
 vi electum de plebe mea inveni David servum meum in oleo 21
 sancto meo linui eum manus enim mea auxiliabitur ei et bra- 22
 chium meum confirmabit eum nihil proficiet inimicus in eo et 23
 filius iniquitatis non adponet nocere eum et concidam a facie 24
 ipsius inimicos eius et odientes eum in fugam convertam et 25
 veritas mea et misericordia mea cum ipso et in nomine meo
 exaltabitur cornu eius et ponam in mari manum eius et in 26
 fluminibus dexteram eius ipse invocabit me pater meus es tu 27
 Deus meus et susceptor salutis meae et ego primogenitum pon- 28
 nam illum excelsum prae regibus terrae in aeternum servabo 29
 illi misericordiam meam et testamentum meum fidele ipsi et 30
 ponam in saeculum saeculi semen eius et thronum eius sicut
 dies caeli si dereliquerint filii eius legem meam et in iudiciis 31
 meis non ambulaverint si iustitias meas profanaverint et man- 32
 data mea non custodierint visitabo in virga iniquitates eorum 33
 et in verberibus peccata eorum misericordiam autem meam 34
 non dispergam ab eo neque nocebo in veritate mea neque pro- 35
 fanabo testamentum meum et quae procedunt de labiis meis
 non faciam irrita semel iuravi in sancto meo si David mentiar 36
 semen eius in aeternum manebit et thronus eius sicut sol in 37, 38
 conspectu meo et sicut luna perfecta in aeternum et testis in
 caelo fidelis diapsalma tu vero reppulisti et despexisti distu- 39
 listi christum tuum evertisti testamentum servi tui profana- 40
 sti in terram sanctuarium eius destruxisti omnes sepes eius 41
 posuisti firmamenta eius formidinem diripuerunt eum omnes 42
 transeuntes viam factus est obprobrium vicinis suis exaltasti 43

dexteram deprimentium eum laetificasti omnes inimicos eius
 44 avertisti adiutorium gladii eius et non es auxiliatus ei in bello
 45 destruxisti eum a mundatione sedem eius in terram conlisisti
 46 minorasti dies temporis eius perfudisti eum confusione diapsal-
 47 ma usquequo Domine avertis in finem exardescet sicut ignis
 48 ira tua memorare quae mea substantia numquid enim vane
 49 constituisti omnes filios hominum quis est homo qui vivet et
 non videbit mortem eruet animam suam de manu inferi diap-
 50 salma ubi sunt misericordiae tuae antiquae Domine sicut iu-
 51 rasti David in veritate tua memor esto Domine obprobrii ser-
 vorum tuorum quod continui in sinu meo multarum gentium
 52 quod exprobraverunt inimici tui Domine quod exprobraverunt
 53 commutationem christi tui benedictus Dominus in aeternum
 fiat fiat

LXXXIX

oratio Mosi hominis Dei Domine refugium tu factus es no-
 2 bis in generatione et generatione priusquam montes fierent
 et formaretur terra et orbis a saeculo usque in saeculum tu
 3 es Deus ne avertas hominem in humilitatem et dixisti con-
 4 vertimini filii hominum quoniam mille anni ante oculos tuos
 tamquam dies hesternae quae praeteriit et custodia in nocte
 5, 6 quae pro nihilo habentur eorum anni erunt mane sicut her-
 ba transeat mane floreat et transeat vespere decidat induret
 7 et arescat quia defecimus in ira tua et in furore tuo turbati
 8 sumus posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo saeculum
 9 nostrum in inluminatione vultus tui quoniam omnes dies no-
 stri defecerunt in ira tua defecimus anni nostri sicut aranea
 10 meditabantur dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta
 anni si autem in potentatibus octoginta anni et amplius eorum
 labor et dolor quoniam supervenit mansuetudo et corripiemur
 11 quis novit potestatem irae tuae et prae timore tuo iram tuam
 12 dinumerare dexteram tuam sic notam fac et conpeditos cor-
 13 de in sapientia convertere Domine usquequo et deprecabilis
 14 esto super servos tuos repleti sumus mane misericordia tua
 et exultavimus et delectati sumus in omnibus diebus nostris
 15 laetati sumus pro diebus quibus nos humiliasti annis quibus
 16 vidimus mala et respice in servos tuos et in opera tua et diri-
 17 ge filios eorum et sit splendor Domini Dei nostri super nos et

opera manuum nostrarum dirige super nos et opus manuum nostrarum dirige

laus cantici David qui habitat in adiutorio Altissimi in protectione Dei caeli commorabitur dicet Domino susceptor meus 2
 es tu et refugium meum Deus meus sperabo in eum quoniam 3
 ipse liberabit me de laqueo venantium et a verbo aspero in 4
 scapulis suis obumbrabit te et sub pinnis eius sperabis scuto 5
 circumdabit te veritas eius non timebis a timore nocturno
 a sagitta volante in die a negotio perambulante in tenebris 6
 ab incursu et daemone meridiano cadent a latere tuo mille 7
 et decem milia a dextris tuis ad te autem non adpropinquabit
 verumtamen oculis tuis considerabis et retributionem peccatorum 8
 videbis quoniam tu Domine spes mea Altissimum posuisti 9
 refugium tuum non accedent ad te mala et flagellum non 10
 adpropinquabit tabernaculo tuo quoniam angelis suis mandabit 11
 de te ut custodiant te in omnibus viis tuis in manibus 12
 portabunt te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum super 13
 aspidem et basiliscum ambulabis et conculcabis leonem et
 draconem quoniam in me speravit et liberabo eum protegam 14
 eum quia cognovit nomen meum clamabit ad me et exaudiam 15
 eum cum ipso sum in tribulatione eripiam eum et clarificabo
 eum longitudine dierum replebo eum et ostendam illi salutare 16
 meum

psalmus cantici in die sabbati bonum est confiteri Domino **XCI**, 2
 et psallere nomini tuo Altissime ad adnuntiandum mane misericordiam 3
 tuam et veritatem tuam per noctem in decacordo 4
 psalterio cum cantico in cithara quia delectasti me Domine in 5
 factura tua et in operibus manuum tuarum exultabo quam 6
 magnificata sunt opera tua Domine nimis profundae factae
 sunt cogitationes tuae vir insipiens non cognoscet et stultus 7
 non intellet haec cum exorti fuerint peccatores sicut faenum 8
 et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem ut intereant
 in saeculum saeculi tu autem Altissimus in aeternum Domine 9
 quoniam ecce inimici tui Domine quoniam ecce inimici 10
 tui peribunt et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem
 et exaltabitur sicut unicornis cornu meum et senectus mea in 11
 misericordia uberi et despexit oculus meus inimicis meis et 12

13 insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea iustus
 14 ut palma florebit ut cedrus Libani multiplicabitur plantati in
 15 domo Domini in atriis Dei nostri florebut adhuc multiplica-
 16 buntur in senecta uberi et bene patientes erunt ut adnuntient
 quoniam rectus Dominus Deus noster et non est iniquitas in
 eo

XCII laus cantici David in die ante sabbatum quando inhabi-
 tata est terra Dominus regnavit decore indutus est indutus
 est Dominus fortitudine et praecinxit se etenim firmavit or-
 2 bem terrae qui non commovebitur parata sedis tua ex tunc
 3 a saeculo tu es elevaverunt flumina Domine elevaverunt flu-
 4 mina vocem suam elevabunt flumina fluctus suos a vocibus
 aquarum multarum mirabiles elationes maris mirabilis in altis
 5 Dominus testimonia tua credibilia facta sunt nimis domum
 tuam decet sanctitudo Domine in longitudine dierum

XCIII psalmus David quarta sabbati Deus ultionum Dominus Deus
 2 ultionum libere egit exaltare qui iudicas terram redde retribu-
 3 tionem superbis usquequo peccatores Domine usquequo pec-
 4 catores gloriabuntur effabuntur et loquentur iniquitatem lo-
 5 quentur omnes qui operantur iniustitiam populum tuum Do-
 6 mine humiliaverunt et hereditatem tuam vexaverunt viduam
 7 et advenam interfecerunt et pupillos occiderunt et dixerunt
 8 non videbit Dominus nec intelletget Deus Iacob intellegite qui
 9 insipientes estis in populo et stulti aliquando sapite qui plan-
 tavit aurem non audiet aut qui finxit oculum non considerat
 10 qui corripit gentes non arguet qui docet hominem scientiam
 11, 12 Dominus scit cogitationes hominum quoniam vanae sunt bea-
 tus homo quem tu erudieris Domine et de lege tua docueris
 13 eum ut mitiges ei a diebus malis donec fodiat peccatori
 14 fovea quia non repellet Dominus plebem suam et heredita-
 15 tem suam non derelinquet quoadusque iustitia convertatur in
 iudicium et qui iuxta illam omnes qui recto sunt corde diap-
 16 salma quis consurget mihi adversus malignantes aut quis sta-
 17 bit mecum adversus operantes iniquitatem nisi quia Dominus
 18 adiuvit me paulo minus habitavit in inferno anima mea si
 dicebam motus est pes meus misericordia tua Domine adiu-
 19 vabat me secundum multitudinem dolorum meorum in corde

meo consolationes tuae laetificaverunt animam meam num- 20
 quid aderit tibi sedis iniquitatis qui fingis dolorem in praecepto
 captabunt in animam iusti et sanguinem innocentem condem- 21
 nabunt et factus est Dominus mihi in refugium et Deus meus 22
 in adiutorem spei meae et reddet illis iniquitatem ipsorum et 23
 in malitia eorum disperdet eos disperdet illos Dominus Deus
 noster

laus cantici David venite exultemus Domino iubilemus Deo **XCIV**
 salutare nostro praeoccupemus faciem eius in confessione et 2
 in psalmis iubilemus ei quoniam Deus magnus Dominus et 3
 rex magnus super omnes deos quia in manu eius fines terrae 4
 et altitudines montium ipsius sunt quoniam ipsius est mare 5
 et ipse fecit illud et siccam manus eius formaverunt venite 6
 adoremus et procidamus et ploremus ante Dominum qui fecit
 nos quia ipse est Deus noster et nos populus pascuae eius et 7
 oves manus eius hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare 8
 corda vestra sicut in iritatione secundum diem temptationis 9
 in deserto ubi temptaverunt me patres vestri probaverunt me
 et viderunt opera mea quadraginta annis offensus fui genera- 10
 tioni illi et dixi semper errant corde et isti non cognoverunt 11
 vias meas ut iuravi in ira mea si intrabunt in requiem meam

quando domus aedificabatur post captivitatem canticum **XCIV**
 huic David cantate Domino canticum novum cantate Domino
 omnis terra cantate Domino benedicite nomini eius adnun- 2
 tiate diem de die salutare eius adnuntiate inter gentes glo- 3
 riam eius in omnibus populis mirabilia eius quoniam magnus 4
 Dominus et laudabilis valde terribilis est super omnes deos
 quoniam omnes dii gentium daemonia at vero Dominus caelos 5
 fecit confessio et pulchritudo in conspectu eius sanctimonia et 6
 magnificentia in sanctificatione eius adferte Domino patriae 7
 gentium adferte Domino gloriam et honorem adferte Domi- 8
 no gloriam nomini eius tollite hostias et introite in atria eius
 adorete Dominum in atrio sancto eius commoveatur a facie 9
 eius universa terra dicite in gentibus quia Dominus regnavit 10
 etenim correxit orbem qui non movebitur iudicabit populos in
 aequitate laetentur caeli et exultet terra commoveatur mare 11
 et plenitudo eius gaudebunt campi et omnia quae in eis sunt 12

13 tunc exultabunt omnia ligna silvarum a facie Domini quia
venit quoniam venit iudicare terram iudicabit orbem terrae in
aequitate et populos in veritate sua

XCVI huic David quando terra eius restituta est Dominus regna-
vit exultet terra laetentur insulae multae nubes et caligo in
circuitu eius iustitia et iudicium correctio sedis eius ignis ante
ipsum praecedet et inflammabit in circuitu inimicos eius
adllexerunt fulgora eius orbi terrae vidit et commota est ter-
ra montes sicut cera fluxerunt a facie Domini a facie Domini
omnis terrae adnuntiaverunt caeli iustitiam eius et viderunt
omnes populi gloriam eius confundantur omnes qui adorant
sculptilia qui gloriantur in simulacris suis adorate eum omnes
angeli eius audivit et laetata est Sion et exultaverunt filiae
Iudaeae propter iudicia tua Domine quoniam tu Dominus Alt-
tissimus super omnem terram nimis superexaltatus es super
omnes deos qui diligitis Dominum odite malum custodit ani-
mas sanctorum suorum de manu peccatoris liberabit eos lux
orta est iusto et rectis corde laetitia laetamini iusti in Domino
et confitemini memoriae sanctificationis eius

XCVII psalmus David cantate Domino canticum novum quoniam
mirabilia fecit salvavit sibi dextera eius et brachium sanctum
eius notum fecit Dominus salutare suum in conspectu gen-
tium revelavit iustitiam suam recordatus est misericordiae
suae et veritatem suam domui Israhel viderunt omnes termini
terrae salutare Dei nostri iubilate Domino omnis terra canta-
te et exultate et psallite psallite Domino in cithara in cithara
et voce psalmi in tubis ductilibus et voce tubae corneae iu-
bilate in conspectu regis Domini moveatur mare et plenitudo
eius orbis terrarum et qui habitant in eo flumina plaudent
manu simul montes exultabunt a conspectu Domini quoniam
venit iudicare terram iudicabit orbem terrarum in iustitia et
populos in aequitate

XCVIII psalmus David Dominus regnavit irascantur populi qui se-
det super cherubin moveatur terra Dominus in Sion magnus
et excelsus est super omnes populos confiteantur nomini tuo
magno quoniam terribile et sanctum est et honor regis iu-
dicium diligit tu parasti directiones iudicium et iustitiam in

Iacob tu fecisti exaltate Dominum Deum nostrum et adorare 5
 scabillum pedum eius quoniam sanctum est Moses et Aaron 6
 in sacerdotibus eius et Samuhel inter eos qui invocant nomen
 eius invocabant Dominum et ipse exaudiebat illos in columna 7
 nubis loquebatur ad eos custodiebant testimonia eius et prae-
 ceptum quod dedit illis Domine Deus noster tu exaudiebas 8
 illos Deus tu propitius fuisti eis et ulciscens in omnes adinven-
 tiones eorum exaltate Dominum Deum nostrum et adorare in 9
 monte sancto eius quoniam sanctus Dominus Deus noster

psalmus in confessione iubilate Domino omnis terra servite **XCIX**, 2
 Domino in laetitia introite in conspectu eius in exultatione
 scitote quoniam Dominus ipse est Deus ipse fecit nos et non ipsi 3
 nos populus eius et oves pascuae eius introite portas eius in 4
 confessione atria eius in hymnis confitemini illi laudate nomen
 eius quoniam suavis Dominus in aeternum misericordia eius 5
 et usque in generationem et generationem veritas eius

David psalmus misericordiam et iudicium cantabo tibi Do- **C**
 mine psallam et intellegam in via immaculata quando venies 2
 ad me perambulabam in innocentia cordis mei in medio do-
 mus meae non proponebam ante oculos meos rem iniustam 3
 facientes praevaricationes odivi non adhesit mihi cor pravum 4
 declinante a me maligno non cognoscebam detrahentem se- 5
 creto proximo suo hunc persequerbar superbo oculo et insatia-
 bili corde cum hoc non edebam oculi mei ad fideles terrae ut 6
 sederent mecum ambulans in via immaculata hic mihi ministra-
 bat non habitabat in medio domus meae qui facit superbiam 7
 qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meo- 8
 rum in matutino interficiebam omnes peccatores terrae ut
 disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem

oratio pauperis cum anxius fuerit et coram Domino effude- **CI**
 rit precem suam Domine exaudi orationem meam et clamor 2
 meus ad te veniat non avertas faciem tuam a me in quacum- 3
 que die tribulor inclina ad me aurem tuam in quacumque die
 invocavero te velociter exaudi me quia defecerunt sicut fu- 4
 mus dies mei et ossa mea sicut gremium aruerunt percussum 5
 est ut faenum et aruit cor meum quia oblitus sum comedere
 panem meum a voce gemitus mei adhesit os meum carni 6

7 meae similis factus sum pelicano solitudinis factus sum sicut
 8 nycticorax in domicilio vigilavi et factus sum sicut passer so-
 9 litarius in tecto tota die exprobrabant mihi inimici mei et qui
 10 laudabant me adversus me iurabant quia cinerem tamquam
 11 panem manducavi et poculum meum cum fletu miscebam a
 12 facie irae et indignationis tuae quia elevans adlististi me dies
 13 mei sicut umbra declinaverunt et ego sicut faenum arui tu
 autem Domine in aeternum permanes et memoriale tuum in
 14 generationem et generationem tu exurgens misereberis Sion
 15 quia tempus miserendi eius quia venit tempus quoniam pla-
 16 cuerunt servis tuis lapides eius et terrae eius miserebuntur et
 timebunt gentes nomen Domini et omnes reges terrae gloriam
 17 tuam quia aedificabit Dominus Sion et videbitur in gloria sua
 18 respexit in orationem humilium et non sprevit precem eorum
 19 scribantur haec in generationem alteram et populus qui crea-
 20 bitur laudabit Dominum quia prospexit de excelso sancto suo
 21 Dominus de caelo in terram aspexit ut audiret gemitum con-
 22 peditorum ut solvat filios interemptorum ut adnuntiet in Sion
 23 nomen Domini et laudem suam in Hierusalem in conveniendo
 24 populos in unum et reges ut serviant Domino respondit ei in
 25 via virtutis suae paucitatem dierum meorum nuntia mihi ne
 revoces me in dimidio dierum meorum in generationem et ge-
 26 nerationem anni tui initio tu Domine terram fundasti et opera
 27 manuum tuarum sunt caeli ipsi peribunt tu autem permanes
 et omnes sicut vestimentum veterescent et sicut opertorium
 28 mutabis eos et mutabuntur tu autem idem ipse es et anni
 29 tui non deficient filii servorum tuorum habitabunt et semen
 eorum in saeculum dirigetur

CII ipsi David benedic anima mea Domino et omnia quae intra
 2 me sunt nomini sancto eius benedic anima mea Domino et no-
 3 li oblivisci omnes retributiones eius qui propitiatur omnibus
 4 iniquitatibus tuis qui sanat omnes infirmitates tuas qui redi-
 mit de interitu vitam tuam qui coronat te in misericordia et mi-
 5 serationibus qui replet in bonis desiderium tuum renovabitur
 6 ut aquilae iuventus tua faciens misericordias Dominus et iudi-
 7 cium omnibus iniuriam patientibus notas fecit vias suas Mosi
 8 filiis Israhel voluntates suas miserator et misericors Dominus

longanimis et multum misericors non in perpetuum irascetur 9
 neque in aeternum comminabitur non secundum peccata no- 10
 stra fecit nobis nec secundum iniustitias nostras retribuit no-
 bis quoniam secundum altitudinem caeli a terra corroboravit 11
 misericordiam suam super timentes se quantum distat ortus 12
 ab occidente longe fecit a nobis iniquitates nostras quomo- 13
 do miseretur pater filiorum misertus est Dominus timentibus
 se quoniam ipse cognovit figmentum nostrum recordatus est 14
 quoniam pulvis sumus homo sicut faenum dies eius tamquam 15
 flos agri sic efflorescit quoniam spiritus pertransiuit in illo et 16
 non subsistet et non cognoscet amplius locum suum miseri- 17
 cordia autem Domini ab aeterno et usque in aeternum super
 timentes eum et iustitia illius in filios filiorum his qui servant 18
 testamentum eius et memores sunt mandatorum ipsius ad fa-
 ciendum ea Dominus in caelo paravit sedem suam et regnum 19
 ipsius omnibus dominabitur benedicite Domino angeli eius 20
 potentes virtute facientes verbum illius ad audiendam vocem
 sermonum eius benedicite Domino omnes virtutes eius mini- 21
 stri eius qui facitis voluntatem eius benedicite Domino omnia 22
 opera eius in omni loco dominationis ipsius benedic anima mea
 Domino

ipsi David benedic anima mea Domino Domine Deus meus **CIII**
 magnificatus es vehementer confessionem et decorem induisti
 amictus lumine sicut vestimento extendens caelum sicut pel- 2
 lem qui tegis in aquis superiora eius qui ponis nubem ascen- 3
 sum tuum qui ambulas super pinnas ventorum qui facis ange- 4
 los tuos spiritus et ministros tuos ignem urentem qui fundasti 5
 terram super stabilitatem suam non inclinabitur in saeculum
 saeculi abyssus sicut vestimentum amictus eius super montes 6
 stabunt aquae ab increpatione tua fugient a voce tonitruui tui 7
 formidabunt ascendunt montes et descendunt campi in locum 8
 quem fundasti eis terminum posuisti quem non transgredien- 9
 tur neque convertentur operire terram qui emittis fontes in 10
 conuallibus inter medium montium pertransibunt aquae po- 11
 tabunt omnes bestiae agri expectabunt onagri in siti sua su- 12
 per ea volucres caeli habitabunt de medio petrarum dabunt
 vocem rigans montes de superioribus suis de fructu operum 13

14 tuorum satiabitur terra producens faenum iumentis et her-
 15 bam servituti hominum ut educas panem de terra et vinum
 laetificat cor hominis ut exhilaret faciem in oleo et panis cor
 16 hominis confirmat saturabuntur ligna campi et cedri Liba-
 17 ni quas plantavit illic passeret nidificabunt erodii domus dux
 18, 19 est eorum montes excelsi cervis petra refugium erinacii fe-
 20 cit lunam in tempora sol cognovit occasum suum posuisti
 tenebras et facta est nox in ipsa pertransibunt omnes bestiae
 21 silvae catuli leonum rugientes ut rapiant et quaerant a Deo
 22 escam sibi ortus est sol et congregati sunt et in cubilibus suis
 23 conlocabuntur exhibit homo ad opus suum et ad operationem
 24 suam usque ad vesperum quam magnificata sunt opera tua
 Domine omnia in sapientia fecisti impleta est terra possessio-
 25 ne tua hoc mare magnum et spatiosum manibus illic reptilia
 26 quorum non est numerus animalia pusilla cum magnis illic
 naves pertransibunt draco iste quem formasti ad inludendum
 27, 28 ei omnia a te expectant ut des illis escam in tempore dante
 te illis colligent aperiente te manum tuam omnia implebun-
 29 tur bonitate avertente autem te faciem turbabuntur auferes
 spiritum eorum et deficient et in pulverem suum revertentur
 30 emittes spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae
 31 sit gloria Domini in saeculum laetabitur Dominus in operibus
 32 suis qui respicit terram et facit eam tremere qui tangit montes
 33 et fumigant cantabo Domino in vita mea psallam Deo meo
 34 quamdiu sum iucundum sit ei eloquium meum ego vero de-
 35 lectabor in Domino deficient peccatores a terra et iniqui ita
 ut non sint benedic anima mea Domino

CIV alleluia confitemini Domino et invoke nomen eius adnun-
 2 tiate inter gentes opera eius cantate ei et psallite ei narrate
 3 omnia mirabilia eius laudamini in nomine sancto eius laetetur
 4 cor quaerentium Dominum quaerite Dominum et confirma-
 5 mini quaerite faciem eius semper mementote mirabilium eius
 6 quae fecit prodigia eius et iudicia oris eius semen Abraham
 7 servi eius filii Iacob electi eius ipse Dominus Deus noster in
 8 universa terra iudicia eius memor fuit in saeculum testamenti
 9 sui verbi quod mandavit in mille generationes quod disposuit
 10 ad Abraham et iuramenti sui ad Isaac et statuit illud Iacob

in praeceptum et Israhel in testamentum aeternum dicens ti- 11
 bi dabo terram Chanaan funiculum hereditatis vestrae cum 12
 essent numero breves paucissimos et incolas eius et pertran- 13
 sierunt de gente in gentem et de regno ad populum alterum
 non reliquit hominem nocere eis et corripuit pro eis reges no- 14, 15
 lite tangere christos meos et in prophetis meis nolite maligna-
 ri et vocavit famem super terram omne firmamentum panis 16
 contrivit misit ante eos virum in servum venundatus est Iose- 17
 ph humiliaverunt in conpedibus pedes eius ferrum pertransiit 18
 anima eius donec veniret verbum eius eloquium Domini in- 19
 flammavit eum misit rex et solvit eum princeps populorum 20
 et dimisit eum constituit eum dominum domus suae et prin- 21
 cipem omnis possessionis suae ut erudiret principes eius sicut 22
 semet ipsum et senes eius prudentiam doceret et intravit Isra- 23
 hel in Aegyptum et Iacob accola fuit in terra Cham et auxit 24
 populum eius vehementer et firmavit eum super inimicos eius
 convertit cor eorum ut odirent populum eius ut dolum facerent 25
 in servos eius misit Mosen servum suum Aaron quem elegit 26
 ipsum posuit in eis verba signorum suorum et prodigiorum in 27
 terra Cham misit tenebras et obscuravit et non exacerbavit 28
 sermones suos convertit aquas eorum in sanguinem et occidit 29
 pisces eorum dedit terra eorum ranas in penetrabilibus regum 30
 ipsorum dixit et venit cynomia et scinifes in omnibus finibus 31
 eorum posuit pluvias eorum grandinem ignem conburentem 32
 in terra ipsorum et percussit vineas eorum et ficulneas eo- 33
 rum et contrivit lignum finium eorum dixit et venit lucusta 34
 et bruchus cuius non erat numerus et comedit omne faenum 35
 in terra eorum et comedit omnem fructum terrae eorum et 36
 percussit omne primogenitum in terra eorum primitias omnis
 laboris eorum et eduxit eos in argento et auro et non erat in 37
 tribubus eorum infirmus laetata est Aegyptus in profectione 38
 eorum quia incubuit timor eorum super eos expandit nubem 39
 in protectionem eorum et ignem ut luceret eis per noctem pe- 40
 tierunt et venit coturnix et panem caeli saturavit eos disruptit 41
 petram et fluxerunt aquae abierunt in sicco flumina quoniam 42
 memor fuit verbi sancti sui quod habuit ad Abraham puerum
 suum et eduxit populum suum in exultatione et electos suos 43

44 in laetitia et dedit illis regiones gentium et labores populo-
45 rum possederunt ut custodiant iustificationes eius et legem
eius requirant

CV alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in sae-
2 culum misericordia eius quis loquetur potentias Domini audi-
3 tas faciet omnes laudes eius beati qui custodiunt iudicium et
4 faciunt iustitiam in omni tempore memento nostri Domine in
5 beneplacito populi tui visita nos in salutari tuo ad videndum
in bonitate electorum tuorum ad laetandum in laetitia gentis
6 tuae et lauderis cum hereditate tua peccavimus cum patri-
7 bus nostris iniuste egimus iniquitatem fecimus patres nostri
in Aegypto non intellexerunt mirabilia tua non fuerunt memo-
res multitudinis misericordiae tuae et inritaverunt ascendentes
8 in mare mare Rubrum et salvavit eos propter nomen suum
9 ut notam faceret potentiam suam et increpuit mare Rubrum
et exsiccatum est et deduxit eos in abyssis sicut in deserto
10 et salvavit eos de manu odientium et redemit eos de manu
11 inimici et operuit aqua tribulantes eos unus ex eis non re-
12 mansit et crediderunt in verbis eius et laudaverunt laudem
13 eius cito fecerunt obliti sunt operum eius non sustinuerunt
14 consilium eius et concupierunt concupiscentiam in deserto et
15 temptaverunt Deum in inaquoso et dedit eis petitionem ip-
16 sorum et misit saturitatem in anima eorum et inritaverunt
17 Mosen in castris Aaron sanctum Domini aperta est terra et
degluttivit Dathan et operuit super congregationem Abiron
18 et exarsit ignis in synagoga eorum flamma combusit peccato-
19 res et fecerunt vitulum in Choreb et adoraverunt sculptile
20 et mutaverunt gloriam suam in similitudine vituli comedentis
21 faenum obliti sunt Deum qui salvavit eos qui fecit magna
22 in Aegypto mirabilia in terra Cham terribilia in mari Rubro
23 et dixit ut disperderet eos si non Moses electus eius stetisset
in confractione in conspectu eius ut averteret iram eius ne di-
24 sperderet eos et pro nihilo habuerunt terram desiderabilem
25 non crediderunt verbo eius et murmurabant in tabernaculis
26 suis non exaudierunt vocem Domini et elevavit manum suam
27 super eos ut prosterneret eos in deserto et ut deiceret semen
28 eorum in nationibus et dispergeret eos in regionibus et ini-

tiati sunt Beelphegor et comederunt sacrificia mortuorum et 29
 inritaverunt eum in adinventionibus suis et multiplicata est in
 eis ruina et stetit Finees et placavit et cessavit quassatio et 30, 31
 reputatum est ei in iustitiam in generatione et generationem
 usque in sempiternum et inritaverunt ad aquam Contradic- 32
 tionis et vexatus est Moses propter eos quia exacerbaverunt 33
 spiritum eius et distinxit in labiis suis non disperdiderunt 34
 gentes quas dixit Dominus illis et commixti sunt inter gentes 35
 et didicerunt opera eorum et servierunt sculptilibus eorum 36
 et factum est illis in scandalum et immolaverunt filios suos 37
 et filias suas daemoniis et effuderunt sanguinem innocentem 38
 sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum quas sacrifica-
 verunt sculptilibus Chanaan et interfecta est terra in sanguini-
 bus et contaminata est in operibus eorum et fornicati sunt in 39
 adinventionibus suis et iratus est furore Dominus in populo 40
 suo et abominatus est hereditatem suam et tradidit eos in 41
 manus gentium et dominati sunt eorum qui oderant eos et 42
 tribulaverunt eos inimici eorum et humiliati sunt sub mani-
 bus eorum saepe liberavit eos ipsi autem exacerbaverunt eum 43
 in consilio suo et humiliati sunt in iniquitatibus suis et vidit 44
 cum tribularentur et audiret orationem eorum et memor 45
 fuit testamenti sui et paenituit eum secundum multitudinem
 misericordiae suae et dedit eos in misericordias in conspectu 46
 omnium qui ceperant eos salvos fac nos Domine Deus noster 47
 et congrega nos de nationibus ut confiteamur nomini tuo sanc-
 to et gloriemur in laude tua benedictus Dominus Deus Israhel 48
 a saeculo et usque in saeculum et dicet omnis populus fiat fiat

alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in sae- **CVI**
 culum misericordia eius dicant qui redempti sunt a Domino 2
 quos redemit de manu inimici de regionibus congregavit eos
 a solis ortu et occasu et ab aquilone et mari erraverunt in 3, 4
 solitudine in inaquoso viam civitatis habitaculi non invene-
 runt esurientes et sitientes anima eorum in ipsis defecit et 5, 6
 clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitati-
 bus eorum eripuit eos et deduxit eos in viam rectam ut irent 7
 in civitatem habitationis confiteantur Domino misericordiae 8
 eius et mirabilia eius filiis hominum quia satiavit animam ina- 9

10 nem et animam esurientem satiavit bonis sedentes in tenebris
11 et umbra mortis vinctos in mendicitate et ferro quia exacer-
12 baverunt eloquia Dei et consilium Altissimi inritaverunt et
humiliatum est in laboribus cor eorum infirmati sunt nec fuit
13 qui adiuvaret et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur
14 et de necessitatibus eorum liberavit eos et eduxit eos de
15 tenebris et umbra mortis et vincula eorum dirupit confiteantur
Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum
16, 17 quia contrivit portas aereas et vectes ferreos confregit suscepit
eos de via iniquitatis eorum propter iniustitias enim suas
18 humiliati sunt omnem escam abominata est anima eorum et
19 adpropinquaverunt usque ad portas mortis et clamaverunt ad
Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum libe-
20 ravit eos misit verbum suum et sanavit eos et eripuit eos de
21 interitionibus eorum confiteantur Domino misericordiae eius
22 et mirabilia eius filiis hominum et sacrificent sacrificium lau-
23 dis et adnuntient opera eius in exultatione qui descendunt
24 mare in navibus facientes operationem in aquis multis ipsi
25 viderunt opera Domini et mirabilia eius in profundo dixit et
26 stetit spiritus procellae et exaltati sunt fluctus eius ascendunt
usque ad caelos et descendunt usque ad abyssos anima eorum
27 in malis tabescebat turbati sunt et moti sunt sicut ebrius et
28 omnis sapientia eorum devorata est et clamaverunt ad Do-
minum cum tribularentur et de necessitatibus eorum eduxit
29 eos et statuit procellam eius in auram et siluerunt fluctus
30 eius et laetati sunt quia siluerunt et deduxit eos in portum
31 voluntatis eorum confiteantur Domino misericordiae eius et
32 mirabilia eius filiis hominum exaltent eum in ecclesia plebis
33 et in cathedra seniorum laudent eum posuit flumina in deser-
34 tum et exitus aquarum in sitim terram fructiferam in salsugi-
35 nem a malitia inhabitantium in ea posuit desertum in stagna
36 aquarum et terram sine aqua in exitus aquarum et conlocavit
37 illic esurientes et constituerunt civitatem habitationis et
seminaverunt agros et plantaverunt vineas et fecerunt fructum
38 nativitatis et benedixit eis et multiplicati sunt nimis et iu-
39 menta eorum non minoravit et pauci facti sunt et vexati sunt
40 a tribulatione malorum et dolore effusa est contemptio super

principes et errare fecit eos in invio et non in via et adiu- 41
 vit pauperem de inopia et posuit sicut oves familias videbunt 42
 recti et laetabuntur et omnis iniquitas oppilabit os suum quis 43
 sapiens et custodiet haec et intellegent misericordias Domini

canticum psalmi David paratum cor meum Deus paratum **CVII, 2**
 cor meum cantabo et psallam in gloria mea exsurge psalteri- 3
 um et cithara exurgam diluculo confitebor tibi in populis 4
 Domine et psallam tibi in nationibus quia magna super caelos 5
 misericordia tua et usque ad nubes veritas tua exaltare super 6
 caelos Deus et super omnem terram gloria tua ut liberentur 7
 dilecti tui salvum fac dextera tua et exaudi me Deus locutus 8
 est in sancto suo exaltabor et dividam Sicima et convallem
 tabernaculorum dimetiar meus est Galaad et meus est Ma- 9
 nasse et Efraim susceptio capitis mei Iuda rex meus Moab 10
 lebes spei meae in Idumeam extendam calciamentum meum
 mihi alienigenae amici facti sunt quis deducet me in civita- 11
 tem munitam quis deducet me usque in Idumeam nonne tu 12
 Deus qui reppulisti nos et non exhibis Deus in virtutibus nostris
 da nobis auxilium de tribulatione quia vana salus hominis in 13, 14
 Deo faciemus virtutem et ipse ad nihilum deducet inimicos
 nostros

in finem David psalmus Deus laudem meam ne tacueris **CVIII, 2**
 quia os peccatoris et os dolosi super me apertum est locuti 3
 sunt adversum me lingua dolosa et sermonibus odii circuierunt
 me et expugnaverunt me gratis pro eo ut me diligerent de- 4
 trahebant mihi ego autem orabam et posuerunt adversum me 5
 mala pro bonis et odium pro dilectione mea constitue super 6
 eum peccatorem et diabolus stet a dextris eius cum iudicatur 7
 exeat condemnatus et oratio eius fiat in peccatum fiant dies 8
 eius pauci et episcopatum eius accipiat alter fiant filii eius 9
 orfani et uxor eius vidua nutantes transferantur filii eius et 10
 mendicent eiciantur de habitationibus suis scrutetur fenerator 11
 omnem substantiam eius et diripiant alieni labores eius non 12
 sit illi adiutor nec sit qui misereatur pupillis eius fiant nati 13
 eius in interitum in generatione una deleatur nomen eius in 14
 memoriam redeat iniquitas patrum eius in conspectu Domini
 et peccatum matris eius non deleatur fiant contra Dominum 15

16 semper et dispereat de terra memoria eorum pro eo quod non
17 est recordatus facere misericordiam et persecutus est homi-
18 nem inopem et mendicum et conpunctum corde mortificare et
dilexit maledictionem et veniet ei et noluit benedictionem et
elongabitur ab eo et induit maledictionem sicut vestimentum
et intravit sicut aqua in interiora eius et sicut oleum in ossibus
19 eius fiat ei sicut vestimentum quo operitur et sicut zona qua
20 semper praecingitur hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud
21 Dominum et qui loquuntur mala adversus animam meam et
tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum quia sua-
22 vis misericordia tua libera me quia egenus et pauper ego sum
23 et cor meum turbatum est intra me sicut umbra cum declinat
24 ablatum sum excussus sum sicut lucustae genua mea infirma-
25 ta sunt a ieiunio et caro mea inmutata est propter oleum et
ego factus sum obprobrium illis viderunt me moverunt capita
26 sua adiuva me Domine Deus meus salvum fac me secundum
27 misericordiam tuam et sciant quia manus tua haec tu Domi-
28 ne fecisti eam maledicent illi et tu benedices qui insurgunt in
29 me confundantur servus autem tuus laetabitur induantur qui
detrahunt mihi pudore et operiantur sicut deploide confusione
30 sua confitebor Domino nimis in ore meo et in medio multo-
31 rum laudabo eum quia adstetit a dextris pauperis ut salvam
faceret a persequentibus animam meam

CIX David psalmus dixit Dominus Domino meo sede a dextris
2 meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum vir-
gam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion dominare in medio
3 inimicorum tuorum tecum principium in die virtutis tuae in
4 splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum genui te iura-
vit Dominus et non paenitebit eum tu es sacerdos in aeternum
5 secundum ordinem Melchisedech Dominus a dextris tuis con-
6 fregit in die irae suae reges iudicabit in nationibus implebit
7 cadavera conquassabit capita in terra multorum de torrente
in via bibet propterea exaltabit caput

CX alleluia reversionis Aggei et Zacchariae confitebor tibi Do-
mine in toto corde meo in consilio iustorum et congregatio-
2 ne magna opera Domini exquisita in omnes voluntates eius
3 confessio et magnificentia opus eius et iustitia eius manet in

saeculum saeculi memoriam fecit mirabilium suorum miseri- 4
 cors et miserator Dominus escam dedit timentibus se memor 5
 erit in saeculum testamenti sui virtutem operum suorum ad- 6
 nuntiabit populo suo ut det illis hereditatem gentium opera 7
 manuum eius veritas et iudicium fidelia omnia mandata eius 8
 confirmata in saeculum saeculi facta in veritate et aequitate
 redemptionem misit populo suo mandavit in aeternum testa- 9
 mentum suum sanctum et terribile nomen eius initium sa- 10
 pientiae timor Domini intellectus bonus omnibus facientibus
 eum laudatio eius manet in saeculum saeculi

alleluia reversionis Aggei et Zacchariae beatus vir qui timet **CXI**
 Dominum in mandatis eius volet nimis potens in terra erit 2
 semen eius generatio rectorum benedicetur gloria et divitiae 3
 in domo eius et iustitia eius manet in saeculum saeculi ex- 4
 ortum est in tenebris lumen rectis misericors et miserator et
 iustus iucundus homo qui miseretur et commodat disponet 5
 sermones suos in iudicio quia in aeternum non commovebitur 6
 in memoria aeterna erit iustus ab auditione mala non time- 7
 bit paratum cor eius sperare in Domino confirmatum est cor 8
 eius non commovebitur donec dispiciat inimicos suos disper- 9
 sit dedit pauperibus iustitia eius manet in saeculum saeculi
 cornu eius exaltabitur in gloria peccator videbit et irascetur 10
 dentibus suis fremet et tabescet desiderium peccatorum peribit

alleluia laudate pueri Dominum laudate nomen Domini sit **CXII**, 2
 nomen Domini benedictum ex hoc nunc et usque in saeculum
 a solis ortu usque ad occasum laudabile nomen Domini ex- 3, 4
 celsus super omnes gentes Dominus super caelos gloria eius
 quis sicut Dominus Deus noster qui in altis habitat et humi- 5, 6
 lia respicit in caelo et in terra suscitans a terra inopem et de
 stercore erigens pauperem ut conlocet eum cum principibus 7
 cum principibus populi sui qui habitare facit sterilem in domo 8
 matrem filiorum laetantem 9

alleluia in exitu Israhel de Aegypto domus Iacob de populo **CXIII**
 barbaro facta est Iudaea sanctificatio eius Israhel pote- 2
 stas eius mare vidit et fugit Iordanis conversus est retrorsum 3
 montes exultaverunt ut arietes colles sicut agni ovium 4, 5
 est tibi mare quod fugisti et tu Iordanis quia conversus es re-

6 trorsum montes exultastis sicut arietes et colles sicut agni
 7, 8 ovium a facie Domini mota est terra a facie Dei Iacob qui
 convertit petram in stagna aquarum et rupem in fontes aqua-
 9 rum non nobis Domine non nobis sed nomini tuo da gloriam
 10 super misericordia tua et veritate tua nequando dicant gentes
 11 ubi est Deus eorum Deus autem noster in caelo omnia quae
 12 cumque voluit fecit simulacra gentium argentum et aurum
 13 opera manuum hominum os habent et non loquentur oculos
 14 habent et non videbunt aures habent et non audient nares
 15 habent et non odorabuntur manus habent et non palpabunt
 pedes habent et non ambulabunt non clamabunt in gutture suo
 16 similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui confidunt in eis
 17 domus Israhel speravit in Domino adiutor eorum et protector
 18 eorum est domus Aaron speravit in Domino adiutor eorum et
 19 protector eorum est qui timent Dominum speraverunt in Do-
 20 mino adiutor eorum et protector eorum est Dominus memor
 fuit nostri et benedixit nobis benedixit domui Israhel benedixit
 21 domui Aaron benedixit omnibus qui timent Dominum pusillis
 22 cum maioribus adiciat Dominus super vos super vos et super
 23 filios vestros benedicti vos Domino qui fecit caelum et terram
 24, 25 caelum caeli Domino terram autem dedit filiis hominum non
 mortui laudabunt te Domine neque omnes qui descendunt in
 26 infernum sed nos qui vivimus benedicimus Domino ex hoc
 nunc et usque in saeculum

CXIV alleluia dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis
 2 meae quia inclinavit aurem suam mihi et in diebus meis in-
 3 vocabo te circumdederunt me dolores mortis pericula infer-
 4 ni invenerunt me tribulationem et dolorem inveni et nomen
 5 Domini invocavi o Domine libera animam meam misericors
 6 Dominus et iustus et Deus noster miseretur custodiens parvu-
 7 los Dominus humiliatus sum et liberavit me convertere anima
 8 mea in requiem tuam quia Dominus benefecit tibi quia eripuit
 animam meam de morte oculos meos a lacrimis pedes meos a
 9 lapsu placebo Domino in regione vivorum

CXV alleluia credidi propter quod locutus sum ego autem humi-
 2 liatus sum nimis ego dixi in excessu meo omnis homo mendax
 3, 4 quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi ca-

licem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo vota mea 5
 Domino reddam coram omni populo eius pretiosa in conspec- 6
 tu Domini mors sanctorum eius o Domine quia ego servus 7
 tuus ego servus tuus et filius ancillae tuae dirupisti vincula
 mea tibi sacrificabo hostiam laudis et in nomine Domini in- 8
 vocabo vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi 9
 eius in atriis domus Domini in medio tui Hierusalem 10

alleluia laudate Dominum omnes gentes laudate eum omnes **CXVI**
 populi quoniam confirmata est super nos misericordia eius et 2
 veritas Domini manet in saeculum

alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in sae- **CXVII**
 culum misericordia eius dicat nunc Israhel quoniam bonus 2
 quoniam in saeculum misericordia eius dicat nunc domus Aa- 3
 ron quoniam in saeculum misericordia eius dicant nunc qui 4
 timent Dominum quoniam in saeculum misericordia eius de 5
 tribulatione invocavi Dominum et exaudivit me in latitudi- 6
 nem Dominus Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat 6
 mihi homo Dominus mihi adiutor et ego despiciam inimicos 7
 meos bonum est confidere in Domino quam confidere in homi- 8
 ne bonum est sperare in Domino quam sperare in principibus 9
 omnes gentes circumierunt me et in nomine Domini quia ultus 10
 sum in eos circumdantes circumdederunt me in nomine autem 11
 Domini quia ultus sum in eos circumdederunt me sicut apes 12
 et exarserunt sicut ignis in spinis et in nomine Domini quia ul- 13
 tus sum in eos impulsus eversus sum ut caderem et Dominus
 suscepit me fortitudo mea et laudatio mea Dominus et factus 14
 est mihi in salutem vox exultationis et salutis in tabernaculis 15
 iustorum dextera Domini fecit virtutem dextera Domini exal- 16
 tavit me dextera Domini fecit virtutem non moriar sed vivam 17
 et narrabo opera Domini castigans castigavit me Dominus et 18
 morti non tradidit me aperite mihi portas iustitiae ingressus 19
 in eas confitebor Domino haec porta Domini iusti intrabunt 20
 in eam confitebor tibi quoniam exaudivisti me et factus es mihi 21
 in salutem lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic fac- 22
 tus est in caput anguli a Domino factum est istud hoc est 23
 mirabile in oculis nostris haec est dies quam fecit Dominus 24
 exultemus et laetemur in ea o Domine salvum fac o Domi- 25

26 ne prosperare benedictus qui venturus est in nomine Domini
 27 benediximus vobis de domo Domini Deus Dominus et inlu-
 xit nobis constituite diem sollemnem in condensis usque ad
 28 cornua altaris Deus meus es tu et confitebor tibi Deus meus
 es tu et exaltabo te confitebor tibi quoniam exaudisti me et
 29 factus es mihi in salutem confitemini Domino quoniam bonus
 quoniam in saeculum misericordia eius

CXVIII alleluia aleph beati immaculati in via qui ambulant in le-
 2 ge Domini beati qui scrutantur testimonia eius in toto corde
 3 exquirent eum non enim qui operantur iniquitatem in viis
 4 eius ambulaverunt tu mandasti mandata tua custodire nimis
 5 utinam dirigantur viae meae ad custodiendas iustificationes
 6 tuas tunc non confundar cum perspexero in omnibus manda-
 7 tis tuis confitebor tibi in directione cordis in eo quod didici
 8 iudicia iustitiae tuae iustificationes tuas custodiam non me
 9 derelinquas usquequaque beth in quo corrigit adulescentior
 10 viam suam in custodiendo sermones tuos in toto corde meo
 11 exquisivi te non repellas me a mandatis tuis in corde meo
 12 abscondi eloquia tua ut non peccem tibi benedictus es Do-
 13 mine doce me iustificationes tuas in labiis meis pronuntiavi
 14 omnia iudicia oris tui in via testimoniorum tuorum delectatus
 15 sum sicut in omnibus divitiis in mandatis tuis exercebor et
 16 considerabo vias tuas in iustificationibus tuis meditabor non
 17 obliviscar sermones tuos gimel retribue servo tuo vivifica me
 18 et custodiam sermones tuos revela oculos meos et considerabo
 19 mirabilia de lege tua incola ego sum in terra non abscondas
 20 a me mandata tua concupivit anima mea desiderare iustifica-
 21 tiones tuas in omni tempore increpasti superbos maledicti qui
 22 declinant a mandatis tuis aufer a me obprobrium et contemp-
 23 tum quia testimonia tua exquisivi etenim sederunt principes
 et adversum me loquebantur servus autem tuus exercebatur in
 24 iustificationibus tuis nam et testimonia tua meditatio mea et
 25 consilium meum iustificationes tuae deleth adhesit pavimen-
 26 to anima mea vivifica me secundum verbum tuum vias meas
 27 enuntiavi et exaudisti me doce me iustificationes tuas viam
 iustificationum tuarum instrue me et exercebor in mirabilibus
 28 tuis dormitavit anima mea prae taedio confirma me in ver-

bis tuis viam iniquitatis amove a me et lege tua miserere mei 29
 viam veritatis elegi iudicia tua non sum oblitus adhesi testi- 30, 31
 moniis tuis Domine noli me confundere viam mandatorum 32
 tuorum cucurri cum dilatasti cor meum he legem pone mihi 33
 Domine viam iustificationum tuarum et exquiram eam semper
 da mihi intellectum et scrutabor legem tuam et custodiam il- 34
 lam in toto corde meo deduc me in semita mandatorum tuo- 35
 rum quia ipsam volui inclina cor meum in testimonia tua et 36
 non in avaritiam averte oculos meos ne videant vanitatem in 37
 via tua vivifica me statue servo tuo eloquium tuum in timo- 38
 re tuo amputa obprobrium meum quod suspicatus sum quia 39
 iudicia tua iucunda ecce concupivi mandata tua in aequitate 40
 tua vivifica me vav et veniat super me misericordia tua Do- 41
 mine salutare tuum secundum eloquium tuum et respondebo 42
 exprobrantibus mihi verbum quia speravi in sermonibus tuis
 et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque quia 43
 in iudiciis tuis supersperavi et custodiam legem tuam semper 44
 in saeculum et in saeculum saeculi et ambulabam in latitu- 45
 dine quia mandata tua exquisivi et loquebar in testimoniis 46
 tuis in conspectu regum et non confundebam et meditabar in 47
 mandatis tuis quae dilexi et levavi manus meas ad mandata 48
 quae dilexi et exercebar in iustificationibus tuis zai memor 49
 esto verbi tui servo tuo in quo mihi spem dedisti haec me 50
 consolata est in humilitate mea quia eloquium tuum vivifica-
 vit me superbi inique agebant usquequaque a lege autem tua 51
 non declinavi memor fui iudiciorum tuorum a saeculo Domine 52
 et consolatus sum defectio tenuit me prae peccatoribus dere- 53
 linquentibus legem tuam cantabiles mihi erant iustificationes 54
 tuae in loco peregrinationis meae memor fui in nocte nominis 55
 tui Domine et custodivi legem tuam haec facta est mihi quia 56
 iustificationes tuas exquisivi heth portio mea Dominus dixi 57
 custodire legem tuam deprecatus sum faciem tuam in toto 58
 corde meo miserere mei secundum eloquium tuum cogitavi 59
 vias meas et avertisti pedes meos in testimonia tua paratus 60
 sum et non sum turbatus ut custodiam mandata tua funes 61
 peccatorum circumplexi sunt me et legem tuam non sum ob-
 litus media nocte surgebam ad confitendum tibi super iudi- 62

63 cia iustificationis tuae particeps ego sum omnium timentium
64 te et custodientium mandata tua misericordia Domini plena
65 est terra iustificationes tuas doce me teth bonitatem fecisti
66 cum servo tuo Domine secundum verbum tuum bonitatem et
disciplinam et scientiam doce me quia mandatis tuis credidi
67 priusquam humiliarer ego deliqui propterea eloquium tuum
68 custodivi bonus es tu et in bonitate tua doce me iustifica-
69 tiones tuas multiplicata est super me iniquitas superborum
70 ego autem in toto corde scrutabor mandata tua coagulatum
est sicut lac cor eorum ego vero legem tuam meditatus sum
71 bonum mihi quia humiliasti me ut discam iustificationes tuas
72, 73 bonum mihi lex oris tui super milia auri et argenti ioth manus
tuae fecerunt me et plasmaverunt me da mihi intellectum et di-
74 scam mandata tua qui timent te videbunt me et laetabuntur
75 quia in verba tua supersperavi cognovi Domine quia aequitas
76 iudicia tua et veritate humiliasti me fiat misericordia tua ut
77 consoletur me secundum eloquium tuum servo tuo veniant
mihi miserationes tuae et vivam quia lex tua meditatio mea
78 est confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in
79 me ego autem exercebor in mandatis tuis convertantur mihi
80 timentes te et qui noverunt testimonia tua fiat cor meum in-
81 maculatum in iustificationibus tuis ut non confundar caf defe-
cit in salutare tuum anima mea in verbum tuum supersperavi
82 defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes quando conso-
83 laberis me quia factus sum sicut uter in pruina iustificationes
84 tuas non sum oblitus quot sunt dies servo tuo quando facies
85 de persequentibus me iudicium narraverunt mihi iniqui fabu-
86 lationes sed non ut lex tua omnia mandata tua veritas inique
87 persecuti sunt me adiuva me paulo minus consummaverunt
88 me in terra ego autem non dereliqui mandata tua secundum
misericordiam tuam vivifica me et custodiam testimonia oris
89 tui lamed in aeternum Domine verbum tuum permanet in
90 caelo in generationem et generationem veritas tua fundasti
91 terram et permanet ordinatione tua perseverat dies quoniam
92 omnia serviunt tibi nisi quod lex tua meditatio mea est tunc
93 forte perissem in humilitate mea in aeternum non obliviscar
94 iustificationes tuas quia in ipsis vivificasti me tuus sum ego

salvum me fac quoniam iustificationes tuas exquisivi me ex- 95
 spectaverunt peccatores ut perderent me testimonia tua intelle- 96
 xi omni consummationi vidi finem latum mandatum tuum ni- 96
 mis mem quomodo dilexi legem tuam tota die meditatio mea 97
 est super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo 98
 quia in aeternum mihi est super omnes docentes me intellexi 99
 quia testimonia tua meditatio mea est super senes intellexi 100
 quia mandata tua quaesivi ab omni via mala prohibui pedes 101
 meos ut custodiam verba tua a iudiciis tuis non declinavi quia 102
 tu legem posuisti mihi quam dulcia faucibus meis eloquia tua 103
 super mel ori meo a mandatis tuis intellexi propterea odivi 104
 omnem viam iniquitatis nun lucerna pedibus meis verbum 105
 tuum et lumen semitis meis iuravi et statui custodire iudicia 106
 iustitiae tuae humiliatus sum usquequaque Domine vivifica 107
 me secundum verbum tuum voluntaria oris mei beneplaci- 108
 ta fac Domine et iudicia tua doce me anima mea in manibus 109
 meis semper et legem tuam non sum oblitus posuerunt pecca- 110
 tores laqueum mihi et de mandatis tuis non erravi hereditate 111
 adquisivi testimonia tua in aeternum quia exultatio cordis mei 112
 sunt inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes tuas in 112
 aeternum propter retributionem samech iniquos odio habui 113
 et legem tuam dilexi adiutor meus et susceptor meus es tu in 114
 verbum tuum supersperavi declinate a me maligni et scruta- 115
 bor mandata Dei mei suscipe me secundum eloquium tuum 116
 et vivam et non confundas me ab expectatione mea adiuva 117
 me et salvus ero et meditabor in iustificationibus tuis semper 118
 sprevisisti omnes discedentes a iustitiis tuis quia iniusta cogi- 118
 tatio eorum praevaricantes reputavi omnes peccatores terrae 119
 ideo dilexi testimonia tua confige timore tuo carnes meas a 120
 iudiciis enim tuis timui ain feci iudicium et iustitiam non tra- 121
 das me calumniantibus me suscipe servum tuum in bonum 122
 non calumnientur me superbi oculi mei defecerunt in salu- 123
 tare tuum et in eloquium iustitiae tuae fac cum servo tuo 124
 secundum misericordiam tuam et iustificationes tuas doce me 125
 servus tuus sum ego da mihi intellectum et sciam testimonia 125
 tua tempus faciendi Domino dissipaverunt legem tuam ideo 126, 127
 dilexi mandata tua super aurum et topazion propterea ad 128

omnia mandata tua dirigebar omnem viam iniquam odio ha-
129 bui fe mirabilia testimonia tua ideo scrutata est ea anima mea
130 declaratio sermonum tuorum inluminat et intellectum dat par-
131 vulis os meum aperui et adtraxi spiritum quia mandata tua
132 desiderabam aspice in me et miserere mei secundum iudicium
133 diligentium nomen tuum gressus meos dirige secundum elo-
134 quium tuum et non dominetur mei omnis iniustitia redime
135 me a calumniis hominum et custodiam mandata tua faciem
tuam inlumina super servum tuum et doce me iustificationes
136 tuas exitus aquarum deduxerunt oculi mei quia non custodie-
137 runt legem tuam sade iustus es Domine et rectum iudicium
138 tuum mandasti iustitiam testimonia tua et veritatem tuam
139 nimis tabescere me fecit zelus meus quia obliti sunt verba
140 tua inimici mei ignitum eloquium tuum vehementer et ser-
141 vus tuus dilexit illud adolescentulus sum ego et contemptus
142 iustificationes tuas non sum oblitus iustitia tua iustitia in ae-
143 ternum et lex tua veritas tribulatio et angustia invenerunt me
144 mandata tua meditatio mea aequitas testimonia tua in aeter-
145 num intellectum da mihi et vivam cof clamavi in toto corde
146 exaudi me Domine iustificationes tuas requiram clamavi te
147 salvum me fac et custodiam mandata tua praeveni in matu-
148 ritate et clamavi in verba tua supersperavi praevenere oculi
149 mei ad diluculum ut meditarer eloquia tua vocem meam au-
di secundum misericordiam tuam Domine secundum iudicium
150 tuum vivifica me adpropinquaverunt persequentes me iniqui-
151 tate a lege autem tua longe facti sunt prope es tu Domine
152 et omnes viae tuae veritas initio cognovi de testimoniis tuis
153 quia in aeternum fundasti ea res vide humilitatem meam et
154 eripe me quia legem tuam non sum oblitus iudica iudicium
155 meum et redime me propter eloquium tuum vivifica me longe
a peccatoribus salus quia iustificationes tuas non exquisierunt
156 misericordiae tuae multae Domine secundum iudicia tua vivifi-
157 ca me multi qui persequuntur me et tribulant me a testimoniis
158 tuis non declinavi vidi praevaricantes et tabescebam quia elo-
159 quia tua non custodierunt vide quoniam mandata tua dilexi
160 Domine in misericordia tua vivifica me principium verborum
161 tuorum veritas et in aeternum omnia iudicia iustitiae tuae sen

principes persecuti sunt me gratis et a verbis tuis formidavit
 cor meum laetabor ego super eloquia tua sicut qui invenit 162
 spolia multa iniquitatem odio habui et abominatus sum le- 163
 gem autem tuam dilexi septies in die laudem dixi tibi super 164
 iudicia iustitiae tuae pax multa diligentibus legem tuam et 165
 non est illis scandalum expectabam salutare tuum Domine 166
 et mandata tua dilexi custodivit anima mea testimonia tua 167
 et dilexi ea vehementer servavi mandata tua et testimonia 168
 tua quia omnes viae meae in conspectu tuo thau adpropin- 169
 quet deprecatio mea in conspectu tuo Domine iuxta eloquium
 tuum da mihi intellectum intret postulatio mea in conspectu 170
 tuo secundum eloquium tuum eripe me eructabunt labia mea 171
 hymnum cum docueris me iustificationes tuas pronuntiabit 172
 lingua mea eloquium tuum quia omnia mandata tua aequitas
 fiat manus tua ut salvet me quoniam mandata tua elegi con- 173, 174
 cupivi salutare tuum Domine et lex tua meditatio mea vivet 175
 anima mea et laudabit te et iudicia tua adiuvabunt me erravi 176
 sicut ovis quae periit quaere servum tuum quia mandata tua
 non sum oblitus

canticum graduum ad Dominum cum tribularer clamavi et **CXIX**
 exaudivit me Domine libera animam meam a labiis iniquis a 2
 lingua dolosa quid detur tibi et quid adponatur tibi ad lin- 3
 guam dolosam sagittae potentis acutae cum carbonibus deso- 4
 latoriis heu mihi quia incolatus meus prolongatus est habita- 5
 vi cum habitationibus Cedar multum incola fuit anima mea 6
 cum his qui oderant pacem eram pacificus cum loquebar illis 7
 inpugnabant me gratis

canticum graduum levavi oculos meos in montes unde **CXX**
 nient auxilium mihi auxilium meum a Domino qui fecit caelum 2
 et terram non det in commotionem pedem tuum neque dor- 3
 mitet qui custodit te ecce non dormitabit neque dormiet qui 4
 custodit Israhel Dominus custodit te Dominus protectio tua 5
 super manum dexteram tuam per diem sol non uret te neque 6
 luna per noctem Dominus custodit te ab omni malo custodiat 7
 animam tuam Dominus Dominus custodiat introitum tuum 8
 et exitum tuum ex hoc nunc et usque in saeculum

canticum graduum huic David laetatus sum in his quae **CXXI**

2 dicta sunt mihi in domum Domini ibimus stantes erant pe-
3 des nostri in atriis tuis Hierusalem Hierusalem quae aedifi-
4 catur ut civitas cuius participatio eius in id ipsum illic enim
5 ascenderunt tribus tribus Domini testimonium Israhel ad con-
6 fitendum nomini Domini quia illic sederunt sedes in iudicium
7 sedes super domum David rogate quae ad pacem sunt Hie-
8 rusalem et abundantia diligentibus te fiat pax in virtute tua
9 et abundantia in turribus tuis propter fratres meos et proxi-
9 mos meos loquebar pacem de te propter domum Domini Dei
nostri quaesivi bona tibi

CXXII canticum graduum ad te levavi oculos meos qui habitas in
2 caelo ecce sicut oculi servorum in manibus dominorum suo-
rum sicut oculi ancillae in manibus dominae eius ita oculi
nostri ad Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri
3 miserere nostri Domine miserere nostri quia multum reple-
4 ti sumus despectione quia multum repleta est anima nostra
obprobrium abundantibus et despectio superbis

CXXIII canticum graduum huic David nisi quia Dominus erat in
2 nobis dicat nunc Israhel nisi quia Dominus erat in nobis cum
3 exsurgerent in nos homines forte vivos degluttissent nos cum
4 irasceretur furor eorum in nos forsitan aqua absorbuisset nos
5 torrentem pertransivit anima nostra forsitan pertransisset ani-
6 ma nostra aquam intolerabilem benedictus Dominus qui non
7 dedit nos in captionem dentibus eorum anima nostra sicut
8 passer erepta est de laqueo venantium laqueus contritus est et
nos liberati sumus adiutorium nostrum in nomine Domini qui
fecit caelum et terram

CXXIV canticum graduum qui confidunt in Domino sicut mons Sion
2 non commovebitur in aeternum qui habitat in Hierusalem
montes in circuitu eius et Dominus in circuitu populi sui ex
3 hoc nunc et usque in saeculum quia non relinquet virgam
peccatorum super sortem iustorum ut non extendant iusti ad
4 iniquitatem manus suas benefac Domine bonis et rectis cor-
5 de declinantes autem in obligationes adducet Dominus cum
operantibus iniquitatem pax super Israhel

CXXV canticum graduum in convertendo Dominum captivitatem
2 Sion facti sumus sicut consolati tunc repletum est gaudio os

nostrum et lingua nostra exultatione tunc dicent inter gentes
 magnificavit Dominus facere cum eis magnificavit Dominus 3
 facere nobiscum facti sumus laetantes converte Domine cap- 4
 tivitatem nostram sicut torrens in austro qui seminant in la- 5
 crimis in exultatione metent euntes ibant et flebant portantes 6
 semina sua venientes autem venient in exultatione portantes
 manipulos suos

canticum graduum Salomonis nisi Dominus aedificaverit do- **CXXVI**
 mum in vanum laboraverunt qui aedificant eam nisi Dominus
 custodierit civitatem frustra vigilavit qui custodit vanum est 2
 vobis ante lucem surgere surgere postquam sederitis qui man-
 ducatis panem doloris cum dederit dilectis suis somnum ec- 3
 ce hereditas Domini filii mercis fructus ventris sicut sagittae 4
 in manu potentis ita filii excussorum beatus vir qui imple- 5
 bit desiderium suum ex ipsis non confundentur cum loquentur
 inimicis suis in porta

canticum graduum beati omnes qui timent Dominum qui **CXXVII**
 ambulant in viis eius labores manuum tuarum quia manduca- 2
 bis beatus es et bene tibi erit uxor tua sicut vitis abundans in 3
 lateribus domus tuae filii tui sicut novella olivarum in circuitu
 mensae tuae ecce sic benedicetur homo qui timet Dominum 4
 benedicat te Dominus ex Sion et videas bona Hierusalem om- 5
 nibus diebus vitae tuae et videas filios filiorum tuorum pax 6
 super Israhel

canticum graduum saepe expugnaverunt me a iuventute **CXXVIII**
 mea dicat nunc Israhel saepe expugnaverunt me a iuventute 2
 mea etenim non potuerunt mihi supra dorsum meum fabrica- 3
 bantur peccatores prolongaverunt iniquitatem suam Dominus 4
 iustus concidet cervices peccatorum confundantur et conver- 5
 tantur retrorsum omnes qui oderunt Sion fiant sicut faenum 6
 tectorum quod priusquam evellatur exaruit de quo non im- 7
 plevit manum suam qui metit et sinum suum qui manipulos
 colligit et non dixerunt qui praeteribant benedictio Domini 8
 super vos benediximus vobis in nomine Domini

canticum graduum de profundis clamavi ad te Domine Do- **CXXIX, 2**
 mine exaudi vocem meam fiant aures tuae intendentes in vo-
 cem deprecationis meae si iniquitates observabis Domine Do- 3

4 mine quis sustinebit quia apud te propitiatio est propter le-
 gem tuam sustinui te Domine sustinuit anima mea in verbum
 5, 6 eius speravit anima mea in Domino a custodia matutina us-
 7 que ad noctem speret Israhel in Domino quia apud Dominum
 8 misericordia et copiosa apud eum redemptio et ipse redimet
 Israhel ex omnibus iniquitatibus eius

CXXX canticum graduum David Domine non est exaltatum cor
 meum neque elati sunt oculi mei neque ambulavi in magnis
 2 neque in mirabilibus super me si non humiliter sentiebam sed
 exaltavi animam meam sicut ablactatum super matrem suam
 3 ita retributio in anima mea speret Israhel in Domino ex hoc
 nunc et usque in saeculum

CXXXI canticum graduum memento Domine David et omnis man-
 2 suetudinis eius sicut iuravit Domino votum vovit Deo Iacob
 3 si introiero in tabernaculum domus meae si ascendero in lec-
 4 tum strati mei si dederò somnum oculis meis et palpebris
 5 meis dormitationem et requiem temporibus meis donec inve-
 6 niam locum Domino tabernaculum Deo Iacob ecce audivimus
 7 eam in Efrata invenimus eam in campis silvae introibimus in
 tabernacula eius adorabimus in loco ubi steterunt pedes eius
 8 surge Domine in requiem tuam tu et arca sanctificationis tuae
 9, 10 sacerdotes tui induentur iustitia et sancti tui exultabunt prop-
 11 ter David servum tuum non avertas faciem christi tui iura-
 vit Dominus David veritatem et non frustrabit eum de fructu
 12 ventris tui ponam super sedem tuam si custodierint filii tui
 testamentum meum et testimonia mea haec quae docebo eos
 et filii eorum usque in saeculum sedebunt super sedem tuam
 13 quoniam elegit Dominus Sion elegit eam in habitationem sibi
 14 haec requies mea in saeculum saeculi hic habitabo quoniam
 15 elegi eam viduam eius benedicens benedicam pauperes eius
 16 saturabo panibus sacerdotes eius induam salutari et sancti
 17 eius exultatione exultabunt illic producam cornu David pa-
 18 ravi lucernam christo meo inimicos eius induam confusione
 super ipsum autem effloreat sanctificatio mea

CXXXII canticum graduum David ecce quam bonum et quam iu-
 2 cundum habitare fratres in unum sicut unguentum in capite
 quod descendit in barbam barbam Aaron quod descendit in

ora vestimenti eius sicut ros Hermon qui descendit in montes 3
Sion quoniam illic mandavit Dominus benedictionem et vitam
usque in saeculum

canticum graduum ecce nunc benedicite Dominum omnes **CXXXIII**
servi Domini qui statis in domo Domini in atriis domus Dei
nostri in noctibus extollite manus vestras in sancta et bene- 2
dicite Domino benedicat te Dominus ex Sion qui fecit caelum 3
et terram

alleluia laudate nomen Domini laudate servi Dominum qui **CXXXIV**
statis in domo Domini in atriis domus Dei nostri laudate Do- 3
minum quia bonus Dominus psallite nomini eius quoniam sua- 4
ve quoniam Iacob elegit sibi Dominus Israhel in possessionem 4
sibi quia ego cognovi quod magnus est Dominus et Deus no- 5
ster prae omnibus diis omnia quae voluit Dominus fecit in 6
caelo et in terra in mare et in omnibus abyssis educens nubes 7
ab extremo terrae fulgora in pluviam fecit qui producit ven- 8
tos de thesauris suis qui percussit primogenita Aegypti ab 8
homine usque ad pecus emisit signa et prodigia in medio tui 9
Aegypte in Pharaonem et in omnes servos eius qui percussit 10
gentes multas et occidit reges fortes Seon regem Amorreorum 11
et Og regem Basan et omnia regna Chanaan et dedit terram 12
eorum hereditatem hereditatem Israhel populo suo Domine 13
nomen tuum in aeternum Domine memoriale tuum in gene-
rationem et generationem quia iudicabit Dominus populum 14
suum et in servis suis deprecabitur simulacra gentium argen- 15
tum et aurum opera manuum hominum os habent et non 16
loquentur oculos habent et non videbunt aures habent et non 17
audient neque enim est spiritus in ore eorum similes illis fiant 18
qui faciunt ea et omnes qui sperant in eis domus Israhel bene- 19
dicite Domino domus Aaron benedicite Domino domus Levi 20
benedicite Domino qui timetis Dominum benedicite Domino
benedictus Dominus ex Sion qui habitat in Hierusalem 21

alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in ae- **CXXXV**
ternum misericordia eius confitemini Deo deorum quoniam 2
in aeternum misericordia eius confitemini Domino domino- 3
rum quoniam in aeternum misericordia eius qui facit mirabi- 4
lia magna solus quoniam in aeternum misericordia eius qui 5

fecit caelos in intellectu quoniam in aeternum misericordia
6 eius qui firmavit terram super aquas quoniam in aeternum
7 misericordia eius qui fecit luminaria magna quoniam in ae-
8 ternum misericordia eius solem in potestatem diei quoniam
9 in aeternum misericordia eius lunam et stellas in potestatem
10 noctis quoniam in aeternum misericordia eius qui percussit
Aegyptum cum primogenitis eorum quoniam in aeternum mi-
11 sericordia eius qui eduxit Israhel de medio eorum quoniam in
12 aeternum misericordia eius in manu potenti et brachio excel-
13 so quoniam in aeternum misericordia eius qui divisit Rubrum
14 mare in divisiones quoniam in aeternum misericordia eius et
duxit Israhel per medium eius quoniam in aeternum miseri-
15 cordia eius et excussit Pharaonem et virtutem eius in mari
16 Rubro quoniam in aeternum misericordia eius qui transduxit
populum suum in deserto quoniam in aeternum misericordia
17 eius qui percussit reges magnos quoniam in aeternum miseri-
18 cordia eius et occidit reges fortes quoniam in aeternum mise-
19 ricordia eius Seon regem Amorreorum quoniam in aeternum
20 misericordia eius et Og regem Basan quoniam in aeternum
21 misericordia eius et dedit terram eorum hereditatem quoniam
22 in aeternum misericordia eius hereditatem Israhel servo suo
23 quoniam in aeternum misericordia eius quia in humilitate no-
stra memor fuit nostri quoniam in aeternum misericordia eius
24 et redemit nos ab inimicis nostris quoniam in aeternum mise-
25 ricordia eius qui dat escam omni carni quoniam in aeternum
26 misericordia eius confitemini Deo caeli quoniam in aeternum
misericordia eius confitemini Domino dominorum quoniam in
aeternum misericordia eius

CXXXVI

David Hieremiae super flumina Babylonis illic sedimus et
2 flevimus cum recordaremur Sion in salicibus in medio eius
3 suspendimus organa nostra quia illic interrogaverunt nos qui
captivos duxerunt nos verba cantionum et qui abduxerunt nos
4 hymnum cantate nobis de canticis Sion quomodo cantabimus
5 canticum Domini in terra aliena si oblitus fuero tui Hierusa-
6 lem oblivioni detur dextera mea adhereat lingua mea faucibus
meis si non meminero tui si non praeposuero Hierusalem in
7 principio laetitiae meae memor esto Domine filiorum Edom

diem Hierusalem qui dicunt exinanite exinanite usque ad fun-
 damentum in ea filia Babylonis misera beatus qui retribuet 8
 tibi retributionem tuam quam retribuisti nobis beatus qui 9
 tenebit et adlidet parvulos tuos ad petram

ipsi David confitebor tibi Domine in toto corde meo quoniam **CXXXVI**
 audisti verba oris mei in conspectu angelorum psallam
 tibi adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini 2
 tuo super misericordia tua et veritate tua quoniam magnifi-
 casti super omne nomen sanctum tuum in quacumque die 3
 invocavero te exaudi me multiplicabis me in anima mea virtu-
 te confiteantur tibi Domine omnes reges terrae quia audierunt 4
 omnia verba oris tui et cantent in viis Domini quoniam magna 5
 gloria Domini quoniam excelsus Dominus et humilia respicit 6
 et alta a longe cognoscit si ambulavero in medio tribulatio- 7
 nis vivificabis me super iram inimicorum meorum extendisti
 manum tuam et salvum me fecit dextera tua Dominus retri- 8
 buet propter me Domine misericordia tua in saeculum opera
 manuum tuarum ne dispicias

in finem David psalmus Domine probasti me et cognovi- **CXXXVI**
 sti me tu cognovisti sessionem meam et surrectionem meam
 intellexisti cogitationes meas de longe semitam meam et funi- 3
 culum meum investigasti et omnes vias meas praevidisti quia 4
 non est sermo in lingua mea ecce Domine tu cognovisti om- 5
 nia novissima et antiqua tu formasti me et posuisti super me
 manum tuam mirabilis facta est scientia tua ex me confor- 6
 tata est non potero ad eam quo ibo ab spiritu tuo et quo a 7
 facie tua fugiam si ascendero in caelum tu illic es si descen- 8
 dero ad infernum ades si sumpsero pinnas meas diluculo et 9
 habitavero in extremis maris etenim illuc manus tua dedu- 10
 cet me et tenebit me dextera tua et dixi forsitan tenebrae 11
 conculcabunt me et nox inluminatio in deliciis meis quia te- 12
 nebrae non obscurabuntur a te et nox sicut dies inluminabitur
 sicut tenebrae eius ita et lumen eius quia tu possedisti renes 13
 meos suscepisti me de utero matris meae confitebor tibi quia 14
 terribiliter magnificatus es mirabilia opera tua et anima mea
 cognoscit nimis non est occultatum os meum a te quod fecisti 15
 in occulto et substantia mea in inferioribus terrae imperfec- 16

tum meum viderunt oculi tui et in libro tuo omnes scribentur
 17 die formabuntur et nemo in eis mihi autem nimis honorificati
 sunt amici tui Deus nimis confirmati sunt principatus eorum
 18 dinumerabo eos et super harenam multiplicabuntur exsurrexi
 19 et adhuc sum tecum si occideris Deus peccatores et viri san-
 20 guinum declinate a me quia dices in cogitatione accipient in
 21 vanitate civitates tuas nonne qui oderunt te Domine oderam
 22 et super inimicos tuos tabescebam perfecto odio oderam illos
 23 inimici facti sunt mihi proba me Deus et scito cor meum in-
 24 terroga me et cognosce semitas meas et vide si via iniquitatis
 in me est et deduc me in via aeterna

XXXIX, 2 in finem psalmus David eripe me Domine ab homine malo
 3 a viro iniquo eripe me qui cogitaverunt iniquitates in corde
 4 tota die constituebant proelia acuerunt linguam suam sicut
 5 serpentis venenum aspidum sub labiis eorum diapsalma cu-
 stodi me Domine de manu peccatoris ab hominibus iniquis
 6 eripe me qui cogitaverunt subplantare gressus meos abscon-
 derunt superbi laqueum mihi et funes extenderunt in laqueum
 7 iuxta iter scandalum posuerunt mihi diapsalma dixi Domi-
 no Deus meus es tu exaudi Domine vocem deprecationis meae
 8 Domine Domine virtus salutis meae obumbrasti super caput
 9 meum in die belli non tradas Domine desiderio meo peccatori
 cogitaverunt contra me ne derelinquas me ne forte exaltentur
 10 diapsalma caput circuitus eorum labor labiorum ipsorum ope-
 11 riet eos cadent super eos carbones in igne deicies eos in mise-
 12 riis non subsistent vir linguosus non dirigetur in terra virum
 13 iniustum mala capient in interitu cognovi quia faciet Domi-
 14 nus iudicium inopis et vindictam pauperum verumtamen iusti
 confitebuntur nomini tuo habitabunt recti cum vultu tuo

CXL psalmus David Domine clamavi ad te exaudi me intende
 2 voci meae cum clamavero ad te dirigatur oratio mea sicut
 incensum in conspectu tuo elevatio manuum mearum sacrifi-
 3 cium vespertinum pone Domine custodiam ori meo et ostium
 4 circumstantiae labiis meis non declines cor meum in verba
 malitiae ad excusandas excusationes in peccatis cum homini-
 bus operantibus iniquitatem et non communicabo cum electis
 5 eorum corripiet me iustus in misericordia et increpabit me

oleum autem peccatoris non inpinguet caput meum quoniam
 adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum absorti sunt iuncti 6
 petrae iudices eorum audient verba mea quoniam potuerunt
 sicut crassitudo terrae erupta est super terram dissipata sunt 7
 ossa nostra secus infernum quia ad te Domine Domine oculi 8
 mei in te speravi non auferas animam meam custodi me a 9
 laqueo quem statuerunt mihi et ab scandalis operantium ini-
 quitatem cadent in retiaculo eius peccatores singulariter sum 10
 ego donec transeam

intellectus David cum esset in spelunca oratio voce mea ad **CXLI**, 2
 Dominum clamavi voce mea ad Dominum deprecatus sum ef- 3
 fundo in conspectu eius deprecationem meam tribulationem
 meam ante ipsum pronuntio in deficiendo ex me spiritum 4
 meum et tu cognovisti semitas meas in via hac qua ambulabam
 absconderunt laqueum mihi considerabam ad dexteram et vi- 5
 debam et non erat qui cognosceret me periiit fuga a me et non
 est qui requirit animam meam clamavi ad te Domine dixi tu 6
 es spes mea portio mea in terra viventium intende ad depre- 7
 cationem meam quia humiliatus sum nimis libera me a perse-
 quentibus me quia confortati sunt super me educ de custodia 8
 animam meam ad confitendum nomini tuo me expectant iusti
 donec retribuas mihi

psalmus David quando filius eum persequabatur Domine **CXLII**
 exaudi orationem meam auribus percipe obsecrationem meam
 in veritate tua exaudi me in tua iustitia et non intres in iudicio 2
 cum servo tuo quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis
 vivens quia persecutus est inimicus animam meam humiliavit 3
 in terra vitam meam conlocavit me in obscuris sicut mortuos
 saeculi et anxius est super me spiritus meus in me turbatum 4
 est cor meum memor fui dierum antiquorum meditatus sum 5
 in omnibus operibus tuis in factis manuum tuarum meditabar
 expandi manus meas ad te anima mea sicut terra sine aqua tibi 6
 diapsalma velociter exaudi me Domine defecit spiritus meus 7
 non avertas faciem tuam a me et similis ero descendentibus
 in lacum auditam mihi fac mane misericordiam tuam quia in 8
 te speravi notam fac mihi viam in qua ambulem quia ad te
 levavi animam meam eripe me de inimicis meis Domine ad 9

10 te confugi doce me facere voluntatem tuam quia Deus meus
11 es tu spiritus tuus bonus deducet me in terra recta propter
nomen tuum Domine vivificabis me in aequitate tua educes de
12 tribulatione animam meam et in misericordia tua disperdes
inimicos meos et perdes omnes qui tribulant animam meam
quoniam ego servus tuus sum

CXLIII

David adversus Goliath benedictus Dominus Deus meus qui
2 docet manus meas ad proelium digitos meos ad bellum mi-
sericordia mea et refugium meum susceptor meus et libera-
tor meus protector meus et in eo speravi qui subdis populum
3 meum sub me Domine quid est homo quia innotuisti ei aut
4 filius hominis quia reputas eum homo vanitati similis factus
5 est dies eius sicut umbra praetereunt Domine inclina caelos
6 tuos et descende tange montes et fumigabunt fulgora coru-
scationem et dissipabis eos emitte sagittas tuas et conturbabis
7 eos emitte manum tuam de alto eripe me et libera me de
8 aquis multis de manu filiorum alienorum quorum os locutum
9 est vanitatem et dextera eorum dextera iniquitatis Deus can-
ticum novum cantabo tibi in psalterio decacordo psallam tibi
10 qui das salutem regibus qui redimit David servum suum de
11 gladio maligno eripe me et eripe me de manu filiorum alieni-
genarum quorum os locutum est vanitatem et dextera eorum
12 dextera iniquitatis quorum filii sicut novella plantationis in
iuventute sua filiae eorum compositae circumornatae ut simi-
13 litudo templi promptuaria eorum plena eructantia ex hoc in
14 illud oves eorum fetosae abundantes in egressibus suis boves
eorum crassi non est ruina maceriae neque transitus neque cla-
15 mor in plateis eorum beatum dixerunt populum cui haec sunt
beatus populus cuius Dominus Deus eius

CXLIV

laudatio David exaltabo te Deus meus rex et benedicam
2 nomini tuo in saeculum et in saeculum saeculi per singulos
dies benedicam tibi et laudabo nomen tuum in saeculum et in
3 saeculum saeculi magnus Dominus et laudabilis nimis et ma-
4 gnitudinis eius non est finis generatio et generatio laudabit
5 opera tua et potentiam tuam pronuntiabunt magnificentiam
gloriae sanctitatis tuae loquentur et mirabilia tua narrabunt
6 et virtutem terribilium tuorum dicent et magnitudinem tuam

narrabunt memoriam abundantiae suavitatis tuae eructabunt 7
 et iustitia tua exultabunt miserator et misericors Dominus pa- 8
 tiens et multum misericors suavis Dominus universis et mise- 9
 rationes eius super omnia opera eius confiteantur tibi Domine 10
 omnia opera tua et sancti tui confiteantur tibi gloriam regni 11
 tui dicent et potentiam tuam loquentur ut notam faciant filii 12
 hominum potentiam tuam et gloriam magnificentiae regni tui
 regnum tuum regnum omnium saeculorum et dominatio tua in 13
 omni generatione et progenie fidelis Dominus in omnibus ver-
 bis suis et sanctus in omnibus operibus suis adlevat Dominus 14
 omnes qui corruunt et erigit omnes elisos oculi omnium in te 15
 sperant et tu das escam illorum in tempore oportuno aperis 16
 tu manum tuam et imples omne animal benedictione iustus 17
 Dominus in omnibus viis suis et sanctus in omnibus operibus
 suis prope est Dominus omnibus invocantibus eum omnibus 18
 invocantibus eum in veritate voluntatem timentium se faciet 19
 et deprecationem eorum exaudiet et salvos faciet eos custodit 20
 Dominus omnes diligentes se et omnes peccatores disperdet
 laudationem Domini loquetur os meum et benedicat omnis 21
 caro nomini sancto eius in saeculum et in saeculum saeculi

Alleluia Aggei et Zacchariae Lauda anima mea Dominum **CXLV**
 laudabo Dominum in vita mea psallam Deo meo quamdiu fue- 2
 ro nolite confidere in principibus in filiis hominum quibus 3
 non est salus exhibit spiritus eius et revertetur in terram suam 4
 in illa die peribunt omnes cogitationes eorum beatus cuius 5
 Deus Iacob adiutor eius spes eius in Domino Deo ipsius qui 6
 fecit caelum et terram mare et omnia quae in eis qui custo- 7
 dit veritatem in saeculum facit iudicium iniuriam patientibus
 dat escam esurientibus Dominus solvit conpeditos Dominus 8
 inluminat caecos Dominus erigit adlisos Dominus diligit ius-
 tos Dominus custodit advenas pupillum et viduam suscipiet 9
 et viam peccatorum disperdet regnabit Dominus in saecula 10
 Deus tuus Sion in generationem et generationem

alleluia Aggei et Zacchariae laudate Dominum quoniam bo- **CXLVI**
 num psalmus Deo nostro sit iucunda decoraque laudatio ae- 2
 dificans Hierusalem Dominus dispersiones Israhel congregabit
 qui sanat contritos corde et alligat contritiones illorum qui nu- 3, 4

merat multitudinem stellarum et omnibus eis nomina vocans
 5 magnus Dominus noster et magna virtus eius et sapientiae
 6 eius non est numerus suscipiens mansuetos Dominus humi-
 7 lians autem peccatores usque ad terram praecinite Domino
 8 in confessione psallite Deo nostro in cithara qui operit cae-
 lum nubibus et parat terrae pluviam qui producit in montibus
 9 faenum et herbam servituti hominum et dat iumentis escam
 10 ipsorum et pullis corvorum invocantibus eum non in fortitu-
 dine equi voluntatem habebit nec in tibiis viri beneplacitum
 11 erit ei beneplacitum est Domino super timentes eum et in eis
 qui sperant super misericordia eius

CXLVII alleluia lauda Hierusalem Dominum lauda Deum tuum Sion
 2 quoniam confortavit seras portarum tuarum benedixit filiis
 3 tuis in te qui posuit fines tuos pacem et adipe frumenti satiat
 4 te qui emittit eloquium suum terrae velociter currit sermo
 5 eius qui dat nivem sicut lanam nebulam sicut cinerem spar-
 6 git mittit cristallum suum sicut buccellas ante faciem frigoris
 7 eius quis sustinebit emittet verbum suum et liquefaciet ea fla-
 8 bit spiritus eius et fluent aquae qui adnuntiat verbum suum
 9 Iacob iustitias et iudicia sua Israhel non fecit taliter omni
 nationi et iudicia sua non manifestavit eis

CXLVIII alleluia laudate Dominum de caelis laudate eum in excelsis
 2 laudate eum omnes angeli eius laudate eum omnes virtutes
 3 eius laudate eum sol et luna laudate eum omnes stellae et
 4 lumen laudate eum caeli caelorum et aqua quae super cae-
 5 lum est laudent nomen Domini quia ipse dixit et facta sunt
 6 ipse mandavit et creata sunt statuit ea in saeculum et in sae-
 7 culum saeculi praeceptum posuit et non praeteribit laudate
 8 Dominum de terra dracones et omnes abyssi ignis grando nix
 9 glacies spiritus procellarum quae faciunt verbum eius mon-
 10 tes et omnes colles ligna fructifera et omnes cedri bestiae et
 11 universa pecora serpentes et volucres pinnatae reges terrae
 12 et omnes populi principes et omnes iudices terrae iuvenes et
 13 virgines senes cum iunioribus laudent nomen Domini quia ex-
 14 altatum est nomen eius solius confessio eius super caelum et
 terram et exaltabit cornu populi sui hymnus omnibus sanctis
 eius filiis Israhel populo adpropinquanti sibi

alleluia cantate Domino canticum novum laus eius in eccle- **CXLIX**
 sia sanctorum laetetur Israhel in eo qui fecit eum et filii Sion 2
 exultent in rege suo laudent nomen eius in choro in tympano 3
 et psalterio psallant ei quia beneplacitum est Domino in po- 4
 pulo suo et exaltabit mansuetos in salute exultabunt sancti in 5
 gloria laetabuntur in cubilibus suis exaltationes Dei in guttu- 6
 re eorum et gladii ancipites in manibus eorum ad faciendam 7
 vindictam in nationibus increpationes in populis ad alligan- 8
 dos reges eorum in conpedibus et nobiles eorum in manicis
 ferreis ut faciant in eis iudicium conscriptum gloria haec est 9
 omnibus sanctis eius

alleluia laudate Dominum in sanctis eius laudate eum in fir- **CL**
 mamento virtutis eius laudate eum in virtutibus eius laudate 2
 eum secundum multitudinem magnitudinis eius laudate eum 3
 in sono tubae laudate eum in psalterio et cithara laudate eum 4
 in tympano et choro laudate eum in cordis et organo lauda- 5
 te eum in cymbalis bene sonantibus laudate eum in cymbalis
 iubilationis omnis spiritus laudet Dominum 6

PSALM 151

I hic psalmus proprie scriptus David et extra numerum
cum pugnavit cum Goliad pusillus eram inter fratres
meos et adulescentior in domo patris mei pascebam
2 oves patris mei manus meae fecerunt organum digi-
3 ti mei aptaverunt psalterium et quis adnuntiabit Domino meo
4 ipse Dominus ipse omnium exaudiet ipse misit angelum suum
et tulit me de ovibus patris mei et unxit me in misericordia
5 unctionis suae fratres mei boni et magni et non fuit bene-
6 placitum in eis Domino exivi obviam alienigenae et maledixit
7 mihi in simulacris suis ego autem evaginato ab eo ipsius gladio
amputavi caput eius et abstuli obprobrium de filiis Israhel

THE PROVERBS.

arabolae Salomonis filii David regis Israhel ad sciendam sapientiam et disciplinam ad intellegenda verba prudentiae et suscipiendam eruditionem doctrinae iustitiam et iudicium et aequitatem ut detur parvulis astutia adulescenti scientia et intellectus audiens sapiens sapientior erit et intellegens gubernacula possidebit animadvertet parabolam et interpretationem verba sapientium et enigmata eorum timor Domini principium scientiae sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt audi fili mi disciplinam patris tui et ne dimittas legem matris tuae ut addatur gratia capiti tuo et torques collo tuo fili mi si te lactaverint peccatores ne adquiescas si dixerint veni nobiscum insidiamur sanguini abscondamus tendiculas contra insontem frustra degluttiamus eum sicut infernus viventem et integrum quasi descendentem in lacum omnem pretiosam substantiam repperiemus implebimus domos nostras spoliis sortem mitte nobiscum marsuppium unum sit omnium nostrum fili mi ne ambules cum eis prohibe pedem tuum a semitis eorum pedes enim illorum ad malum currunt et festinant ut effundant sanguinem frustra autem iacitur rete ante oculos pinnatorum ipsique contra sanguinem suum insidiantur et moliuntur fraudes contra animas suas sic semitae omnis avari animas possidentium rapiunt sapientia foris praedicat in plateis dat vocem suam in capite turbarum clamitat in foribus portarum urbis profert verba sua dicens usquequo parvuli diligitis infantiam et stulti ea quae sibi sunt noxia cupiunt et imprudentes odibunt scientiam convertimini ad correptionem meam en proferam vobis spiritum meum et ostendam verba mea quia vocavi et rennuistis extendi manum meam et non fuit qui aspiceret despexistis omne consilium meum et increpationes meas neglexistis ego quoque in interitu vestro ridebo et subsannabo cum vobis quod timebatis advenerit cum inruerit repentina calamitas et interitus quasi tempestas ingruerit quando venerit

28 super vos tribulatio et angustia tunc invocabunt me et non
29 exaudiam mane consurgent et non invenient me eo quod exo-
sam habuerint disciplinam et timorem Domini non susceperint
30 nec adquierint consilio meo et detraxerint universae correp-
31 tioni meae comedent igitur fructus viae suae suisque consiliis
32 saturabuntur aversio parvulorum interficiet eos et prosperitas
33 stultorum perdet illos qui autem me audierit absque terrore
requiescet et abundantia perfruetur malorum timore sublato

II fili mi si susceperis sermones meos et mandata mea abs-
2 conderis penes te ut audiat sapientiam auris tua inclina cor
3 tuum ad noscendam prudentiam si enim sapientiam invoca-
4 veris et inclinaveris cor tuum prudentiae si quaesieris eam
5 quasi pecuniam et sicut thesauros effoderis illam tunc intelle-
6 ges timorem Domini et scientiam Dei invenies quia Dominus
7 dat sapientiam et ex ore eius scientia et prudentia custodiet
8 rectorum salutem et proteget gradients simpliciter servans
9 semitas iustitiae et vias sanctorum custodiens tunc intelleges
iustitiam et iudicium et aequitatem et omnem semitam bonam
10 si intraverit sapientia cor tuum et scientia animae tuae placue-
11, 12 rit consilium custodiet te prudentia servabit te ut eruaris de
13 via mala ab homine qui perversa loquitur qui relinquunt iter
14 rectum et ambulant per vias tenebrosas qui laetantur cum
15 malefecerint et exultant in rebus pessimis quorum viae per-
16 versae et infames gressus eorum ut eruaris a muliere aliena
17 et ab extranea quae mollit sermones suos et relinquit ducem
18 pubertatis suae et pacti Dei sui oblita est inclinata est enim
19 ad mortem domus eius et ad impios semitae ipsius omnes qui
ingrediuntur ad eam non revertentur nec adprehendent semi-
20 tas vitae ut ambules in via bona et calles iustorum custodias
21 qui enim recti sunt habitabunt in terra et simplices permane-
22 bunt in ea impii vero de terra perdentur et qui inique agunt
aufereantur ex ea

III fili mi ne obliviscaris legis meae et praecepta mea custo-
2 diat cor tuum longitudinem enim dierum et annos vitae et
3 pacem adponent tibi misericordia et veritas non te deserant
4 circumda eas gutturi tuo et describe in tabulis cordis tui et in-
venies gratiam et disciplinam bonam coram Deo et hominibus

habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo et ne innitaris pru- 5
 dentiae tuae in omnibus viis tuis cogita illum et ipse dirigit 6
 gressus tuos ne sis sapiens apud temet ipsum time Dominum 7
 et recede a malo sanitas quippe erit umbilico tuo et inriga- 8
 tio ossuum tuorum honora Dominum de tua substantia et de 9
 primitiis omnium frugum tuarum et implebuntur horrea tua 10
 saturitate et vino torcularia redundabunt disciplinam Domi- 11
 ni fili mi ne abicias nec deficias cum ab eo corripieris quem 12
 enim diligit Dominus corripit et quasi pater in filio conplacet 13
 sibi beatus homo qui invenit sapientiam et qui affluit pru- 14
 dentia melior est adquisitio eius negotiatione argenti et auro 15
 primo fructus eius pretiosior est cunctis opibus et omnia quae 16
 desiderantur huic non valent comparari longitudo dierum in 17
 dextera eius in sinistra illius divitiae et gloria viae eius viae 18
 pulchrae et omnes semitae illius pacificae lignum vitae est his 19
 qui adprehenderint eam et qui tenuerit eam beatus Dominus 20
 sapientia fundavit terram stabilivit caelos prudentia sapien- 21
 tia illius eruperunt abyssi et nubes rore concrescunt fili mi ne 22
 effluent haec ab oculis tuis custodi legem atque consilium et 23
 erit vita animae tuae et gratia faucibus tuis tunc ambulabis 24
 fiducialiter in via tua et pes tuus non inpinget si dormieris 25
 non timebis quiesces et suavis erit somnus tuus ne paveas 26
 repentino terrore et inruentes tibi potentias impiorum Domi- 27
 nus enim erit in latere tuo et custodiet pedem tuum ne capiaris 28
 noli prohibere benefacere eum qui potest si vales et ipse bene- 29
 fac ne dicas amico tuo vade et revertere et cras dabo tibi cum 30
 statim possis dare ne moliaris amico tuo malum cum ille in te 31
 habeat fiduciam ne contendas adversus hominem frustra cum 32
 ipse tibi nihil mali fecerit ne aemuleris hominem iniustum 33
 nec imiteris vias eius quia abominatio Domini est omnis inlu- 34
 sor et cum simplicibus sermocinatio eius egestas a Domino in 35
 domo impii habitacula autem iustorum benedicentur inlusores ipse deludet et mansuetis dabit gratiam gloriam sapientes possidebunt stultorum exaltatio ignominia

audite filii disciplinam patris et adtendite ut sciatis pru- **IV**
 dentiam donum bonum tribuam vobis legem meam ne dere- 2
 linquatis nam et ego filius fui patris mei tenellus et unigenitus 3

4 coram matre mea et docebat me atque dicebat suscipiat verba
5 mea cor tuum custodi praecepta mea et vives posside sapien-
tiam posside prudentiam ne obliviscaris neque declines a verbis
6 oris mei ne dimittas eam et custodiet te dilige eam et servabit
7 te principium sapientiae posside sapientiam et in omni pos-
8 sessione tua acquire prudentiam arripe illam et exaltabit te
9 glorificaberis ab ea cum eam fueris amplexatus dabit capiti
10 tuo augmenta gratiarum et corona inclita proteget te audi fili
11 mi et suscipe verba mea ut multiplicentur tibi anni vitae viam
12 sapientiae monstravi tibi duxi te per semitas aequitatis quas
cum ingressus fueris non artabuntur gressus tui et currens non
13 habebis offendiculum tene disciplinam ne dimittas eam custo-
14 di illam quia ipsa est vita tua ne delecteris semitis impiorum
15 nec tibi placeat malorum via fuge ab ea ne transeas per illam
16 declina et desere eam non enim dormiunt nisi malefecerint et
17 rapitur somnus ab eis nisi subplantaverint comedunt panem
18 impietatis et vinum iniquitatis bibunt iustorum autem semi-
19, 20 ta quasi lux splendens procedit et crescit usque ad perfectam
diem via impiorum tenebrosa nesciunt ubi corruant fili mi
ausculta sermones meos et ad eloquia mea inclina aurem tuam
21, 22 ne recedant ab oculis tuis custodi ea in medio cordis tui vita
23 enim sunt invenientibus ea et universae carni sanitas omni
24 custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit remove a
25 te os pravum et detrahentia labia sint procul a te oculi tui
26 recta videant et palpebrae tuae praecedant gressus tuos diri-
27 ge semitam pedibus tuis et omnes viae tuae stabilientur ne
declines ad dexteram et ad sinistram averte pedem tuum a
malo

V fili mi adtende sapientiam meam et prudentiae meae incli-
2 na aurem tuam ut custodias cogitationes et disciplinam labia
3 tua conservent favus enim stillans labia meretricis et nitidius
4 oleo guttur eius novissima autem illius amara quasi absin-
5 thium et acuta quasi gladius biceps pedes eius descendunt in
6 mortem et ad inferos gressus illius penetrant per semitam vi-
7 tae non ambulat vagi sunt gressus eius et investigabiles nunc
8 ergo fili audi me et ne recedas a verbis oris mei longe fac
9 ab ea viam tuam et ne adpropinques foribus domus eius ne

des alienis honorem tuum et annos tuos crudeli ne forte im- 10
 pleantur extranei viribus tuis et labores tui sint in domo aliena
 et gemas in novissimis quando consumpseris carnes et corpus 11
 tuum et dicas cur detestatus sum disciplinam et increpatio- 12
 nibus non adquievit cor meum nec audivi vocem docentium 13
 me et magistris non inclinavi aurem meam paene fui in omni 14
 malo in medio ecclesiae et synagogae bibe aquam de cister- 15
 na tua et fluenta putei tui deriventur fontes tui foras et in 16
 plateis aquas tuas divide habeto eas solus nec sint alieni par- 17
 ticipes tui sit vena tua benedicta et laetare cum muliere adu- 18
 lescentiae tuae cerva carissima et gratissimus hinulus ubera 19
 eius inebrient te omni tempore in amore illius delectare iugiter
 quare seduceris fili mi ab aliena et foveris sinu alterius respi- 20, 21
 cit Dominus vias hominis et omnes gressus illius considerat
 iniquitates suae capiunt impium et funibus peccatorum suo- 22
 rum constringitur ipse morietur quia non habuit disciplinam 23
 et multitudine stultitiae suae decipietur

fili mi si sponderis pro amico tuo defixisti apud extra- **VI**
 neum manum tuam inlaqueatus es verbis oris tui et captus 2
 propriis sermonibus fac ergo quod dico fili mi et temet ipsum 3
 libera quia incidisti in manu proximi tui discurre festina susci- 4
 ta amicum tuum ne dederis somnum oculis tuis nec dormi- 5
 tent palpebrae tuae eruere quasi dammula de manu et quasi 6
 avis de insidiis aucupis vade ad formicam o piger et consi- 6
 dera vias eius et disce sapientiam quae cum non habeat du- 7
 cem nec praeceptorem nec principem parat aestate cibum sibi 8
 et congregat in messe quod comedat usquequo piger dormis 9
 quando consurges ex somno tuo paululum dormies paululum 10
 dormitabis paululum conseres manus ut dormias et veniet ti- 11
 bi quasi viator egestas et pauperies quasi vir armatus homo 12
 apostata vir inutilis graditur ore perverso annuit oculis terit 13
 pede digito loquitur pravo corde machinatur malum et in om- 14
 ni tempore iurgia seminat huic extemplo veniet perditio sua 15
 et subito conteretur nec habebit ultra medicinam sex sunt 16
 quae odit Dominus et septimum detestatur anima eius oculos 17
 sublimes linguam mendacem manus effundentes innoxium san-
 guinem cor machinans cogitationes pessimas pedes veloces ad 18

19 currendum in malum proferentem mendacia testem fallacem
 20 et eum qui seminat inter fratres discordias conserva fili mi
 21 praecepta patris tui et ne dimittas legem matris tuae liga ea
 22 in corde tuo iugiter et circumda gutturi tuo cum ambulaveris
 23 gradientur tecum cum dormieris custodiant te et evigilans
 24 loquere cum eis quia mandatum lucerna est et lex lux et via
 25 vitae increpatio disciplinae ut custodiant te a muliere mala
 26 et a blanda lingua extraneae non concupiscat pulchritudinem
 27 eius cor tuum nec capiaris nutibus illius pretium enim scorti
 28 vix unius est panis mulier autem viri pretiosam animam capit
 29 numquid abscondere potest homo ignem in sinu suo ut vesti-
 30 menta illius non ardeant aut ambulare super prunas et non
 31 conburentur plantae eius sic qui ingreditur ad mulierem pro-
 32 ximi sui non erit mundus cum tetigerit eam non grandis est
 33 culpa cum quis furatus fuerit furatur enim ut esurientem im-
 34, 35 pleat animam deprehensus quoque reddet septuplum et om-
 nem substantiam domus suae tradet qui autem adulter est
 propter cordis inopiam perdet animam suam turpitudinem et
 ignominiam congregat sibi et obprobrium illius non delebitur
 quia zelus et furor viri non parcat in die vindictae nec adque-
 scet cuiusquam precibus nec suscipiet pro redemptione dona
 plurima

VII fili mi custodi sermones meos et praecepta mea reconde ti-
 2 bi conserva mandata mea et vives et legem meam quasi pupillam
 3 oculi tui liga eam in digitis tuis scribe illam in tabulis cordis
 4 tui dic sapientiae soror mea es et prudentiam voca amicam
 5 tuam ut custodiat te a muliere extranea et ab aliena quae ver-
 6 ba sua dulcia facit de fenestra enim domus meae per cancellos
 7, 8 prospexi et video parvulos considero vecordem iuvenem qui
 transit in platea iuxta angulum et propter viam domus illius
 9 graditur in obscuro advesperascente die in noctis tenebris et
 10 caligine et ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio praepa-
 11 rata ad capiendas animas garrula et vaga quietis inpatiens
 12 nec valens in domo consistere pedibus suis nunc foris nunc in
 13 plateis nunc iuxta angulos insidians adprehensumque deoscu-
 14 latur iuvenem et procaci vultu blanditur dicens victimas pro
 15 salute debui hodie reddidi vota mea idcirco egressa sum in

occursum tuum desiderans te videre et repperi intexui funi- 16
 bus lectum meum stravi tapetibus pictis ex Aegypto aspersi 17
 cubile meum murra et aloe et cinnamomo veni inebriemur 18
 uberibus donec inlucescat dies et fruamur cupitis amplexibus
 non est enim vir in domo sua abiit via longissima sacculum 19, 20
 pecuniae secum tulit in die plenae lunae reversurus est domum
 suam inretivit eum multis sermonibus et blanditiis labiorum 21
 protraxit illum statim eam sequitur quasi bos ductus ad vic- 22
 timam et quasi agnus lasciviens et ignorans quod ad vincula
 stultus trahatur donec transfigat sagitta iecur eius velut si 23
 avis festinet ad laqueum et nescit quia de periculo animae il-
 lius agitur nunc ergo fili audi me et adtende verba oris mei 24
 ne abstrahatur in viis illius mens tua neque decipiaris semitis 25
 eius multos enim vulneratos deiecit et fortissimi quique inter- 26
 fecti sunt ab ea viae inferi domus eius penetrantes interiora 27
 mortis

numquid non sapientia clamitat et prudentia dat vocem **VIII**
 suam in summis excelsisque verticibus super viam in mediis 2
 semitis stans iuxta portas civitatis in ipsis foribus loquitur 3
 dicens o viri ad vos clamito et vox mea ad filios hominum 4
 intellegite parvuli astutiam et insipientes animadvertite au- 5, 6
 dite quoniam de rebus magnis locutura sum et aperientur labia
 mea ut recta praedicent veritatem meditabitur guttur meum 7
 et labia mea detestabuntur impium iusti sunt omnes sermo- 8
 nes mei non est in eis pravum quid neque perversum recti 9
 sunt intellegentibus et aequi invenientibus scientiam accipi- 10
 te disciplinam meam et non pecuniam doctrinam magis quam
 aurum eligite melior est enim sapientia cunctis pretiosissimis 11
 et omne desiderabile ei non potest comparari ego sapientia 12
 habito in consilio et eruditus intersum cogitationibus timor 13
 Domini odit malum arrogantiam et superbiam et viam pra-
 vam et os bilingue detestor meum est consilium et aequitas 14
 mea prudentia mea est fortitudo per me reges regnant et le- 15
 gum conditores iusta decernunt per me principes imperant et 16
 potentes decernunt iustitiam ego diligentes me diligo et qui 17
 mane vigilant ad me invenient me mecum sunt divitiae et 18
 gloria opes superbae et iustitia melior est fructus meus auro 19

20 et pretioso lapide et genimina mea argento electo in viis iustitiae ambulo in medio semitarum iudicii ut ditem diligentes
21 me et thesauros eorum repleam Dominus possedit me initium
22 viarum suarum antequam quicquam faceret a principio ab aeterno ordita sum et ex antiquis antequam terra fieret necdum
23 erant abyssi et ego iam concepta eram necdum fontes aquarum
24 eruperant necdum montes gravi mole constiterant ante colles
25 ego parturiebar adhuc terram non fecerat et flumina et cardines orbis terrae
26 quando praeparabat caelos aderam quando certa lege et gyro vallabat abyssos
27 quando aethera firmabat sursum et librabat fontes aquarum
28 quando circumdabat mari terminum suum et legem ponebat aquis ne transirent fines suos
29 quando adpendebat fundamenta terrae cum eo eram cuncta componens et delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore
30 ludens in orbe terrarum et deliciae meae esse cum filiis hominum
31 nunc ergo filii audite me beati qui custodiunt vias meas
32 audite disciplinam et estote sapientes et nolite abicere eam
33 beatus homo qui audit me qui vigilat ad fores meas cotidie et observat ad postes ostii mei
34 qui me invenerit inveniet vitam et hauriet salutem a Domino
35 qui autem in me peccaverit laedet animam suam omnes qui me oderunt diligunt mortem

IX sapientia aedificavit sibi domum excidit columnas septem
2 immolavit victimas suas miscuit vinum et proposuit mensam
3 suam misit ancillas suas ut vocarent ad arcem et ad moenia civitatis
4 si quis est parvulus veniat ad me et insipientibus locuta est
5 venite comedite panem meum et bibite vinum quod miscui vobis
6 relinquitte infantiam et vivite et ambulate per vias prudentiae
7 qui erudit derisorem ipse sibi facit iniuriam et qui arguit impium generat maculam sibi
8 noli arguere derisorem ne oderit te argue sapientem et diliget te
9 da sapienti et addetur ei sapientia doce iustum et festinabit accipere principium sapientiae
10 timor Domini et scientia sanctorum prudentia per me enim multiplicabuntur dies tui et addentur tibi anni
11 vitae si sapiens fueris tibimet ipsi eris si inlusor solus portabis malum
12 mulier stulta et clamosa plenaque inlecebris et nihil omnino sciens
13 sedit in foribus domus suae super sellam

in excelso urbis loco ut vocaret transeuntes viam et pergentes 15
 itinere suo quis est parvulus declinet ad me et vecordi locuta 16
 est aquae furtivae dulciores sunt et panis absconditus sua- 17
 vior et ignoravit quod gigantes ibi sint et in profundis inferni 18
 convivae eius

parabola Salomonis filius sapiens laetificat patrem filius **X**
 vero stultus maestitia est matris suae non proderunt thesauri 2
 impietatis iustitia vero liberabit a morte non adfliget Domi- 3
 nus fame animam iusti et insidias impiorum subvertet ege- 4
 statem operata est manus remissa manus autem fortium divi-
 tias parat qui congregat in messe filius sapiens est qui autem 5
 stertit aestate filius confusionis benedictio super caput iusti 6
 os autem impiorum operit iniquitatem memoria iusti cum 7
 laudibus et nomen impiorum putrescet sapiens corde prae- 8
 cepta suscipiet stultus caeditur labiis qui ambulat simpliciter 9
 ambulat confidenter qui autem depravat vias suas manifestus
 erit qui annuit oculo dabit dolorem stultus labiis verberabi- 10
 tur vena vitae os iusti et os impiorum operiet iniquitatem 11
 odium suscitatur rixas et universa delicta operit caritas in la- 12, 13
 biis sapientis invenietur sapientia et virga in dorso eius qui
 indiget corde sapientes abscondunt scientiam os autem stulti 14
 confusioni proximum est substantia divitis urbs fortitudinis 15
 eius pavor pauperum egestas eorum opus iusti ad vitam fruc- 16
 tus impii ad peccatum via vitae custodienti disciplinam qui 17
 autem increpationes relinquit errat abscondunt odium labia 18
 mendacia qui profert contumeliam insipiens est in multiloquio 19
 peccatum non deerit qui autem moderatur labia sua pruden-
 tissimus est argentum electum lingua iusti cor impiorum pro 20
 nihilo labia iusti erudiunt plurimos qui autem indocti sunt in 21
 cordis egestate morientur benedictio Domini divites facit nec 22
 sociabitur ei adflictio quasi per risum stultus operatur scelus 23
 sapientia autem est viro prudentia quod timet impius veniet 24
 super eum desiderium suum iustis dabitur quasi tempestas 25
 transiens non erit impius iustus autem quasi fundamentum
 sempiternum sicut acetum dentibus et fumes oculis sic pi- 26
 ger his qui miserunt eum timor Domini adponet dies et anni 27
 impiorum breviabuntur expectatio iustorum laetitia spes au- 28

29 tem impiorum peribit fortitudo simplicis via Domini et pavor
 30 his qui operantur malum iustus in aeternum non commovebi-
 31 tur impii autem non habitabunt in terram os iusti parturiet
 32 sapientiam lingua pravorum peribit labia iusti considerant
 placita et os impiorum perversa

XI statera dolosa abominatio apud Dominum et pondus ae-
 2 quum voluntas eius ubi fuerit superbia ibi erit et contumelia
 3 ubi autem humilitas ibi et sapientia simplicitas iustorum di-
 4 riget eos et subplantatio perversorum vastabit illos non pro-
 derunt divitiae in die ultionis iustitia autem liberabit a morte
 5 iustitia simplicis dirigit viam eius et in impietate sua corruet
 6 impius iustitia rectorum liberabit eos et in insidiis suis ca-
 7 pientur iniqui mortuo homine impio nulla erit ultra spes et
 8 expectatio sollicitorum peribit iustus de angustia liberatus est
 9 et tradetur impius pro eo simulator ore decipit amicum suum
 10 iusti autem liberabuntur scientia in bonis iustorum exultabit
 11 civitas et in perditione impiorum erit laudatio benedictione
 12 iustorum exaltabitur civitas et ore impiorum subvertetur qui
 despicit amicum suum indigens corde est vir autem prudens
 13 tacebit qui ambulat fraudulentem revelat arcana qui autem
 14 fidelis est animi celat commissum ubi non est gubernator po-
 15 pulus corruet salus autem ubi multa consilia adffigetur malo
 qui fidem facit pro extraneo qui autem cavet laqueos securus
 16 erit mulier gratiosa inveniet gloriam et robusti habebunt di-
 17 vitias benefacit animae suae vir misericors qui autem crudelis
 18 est et propinquos abicit impius facit opus instabile seminanti
 19 autem iustitiam merces fidelis clementia praeparat vitam et
 20 sectatio malorum mortem abominabile Domino pravum cor
 21 et voluntas eius in his qui simpliciter ambulant manus in ma-
 nu non erit innocens malus semen autem iustorum salvabitur
 22, 23 circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua deside-
 rium iustorum omne bonum est praestolatio impiorum furor
 24 alii dividunt propria et ditiores fiunt alii rapiunt non sua et
 25 semper in egestate sunt anima quae benedicit inpinguabitur
 26 et qui inebriat ipse quoque inebriabitur qui abscondit fru-
 menta maledicetur in populis benedictio autem super caput
 27 vendentium bene consurgit diluculo qui quaerit bona qui au-

tem investigator malorum est opprimetur ab eis qui confidet 28
 in divitiis suis corruet iusti autem quasi virens folium germi-
 nabunt qui conturbat domum suam possidebit ventos et qui 29
 stultus est serviet sapienti fructus iusti lignum vitae et qui 30
 suscipit animas sapiens est si iustus in terra recipit quanto 31
 magis impius et peccator

qui diligit disciplinam diligit scientiam qui autem odit in- **XII**
 crepationes insipiens est qui bonus est hauriet a Domino gra- 2
 tiam qui autem confidit cogitationibus suis impie agit non 3
 roborabitur homo ex impietate et radix iustorum non commo-
 vebitur mulier diligens corona viro suo et putredo in ossibus 4
 eius quae confusione res dignas gerit cogitationes iustorum 5
 iudicia et consilia impiorum fraudulentia verba impiorum in- 6
 sidiantur sanguini os iustorum liberabit eos verte impios et 7
 non erunt domus autem iustorum permanebit doctrina sua 8
 noscetur vir qui autem vanus et excors est patebit contemptui
 melior est pauper et sufficiens sibi quam gloriosus et indigens 9
 pane novit iustus animas iumentorum suorum viscera autem 10
 impiorum crudelia qui operatur terram suam saturabitur pa- 11
 nibus qui autem sectatur otium stultissimus est desiderium 12
 impii munimentum est pessimorum radix autem iustorum pro-
 ficiet propter peccata labiorum ruina proximat malo effugiet 13
 autem iustus de angustia de fructu oris sui unusquisque reple- 14
 bitur bonis et iuxta opera manuum suarum retribuetur ei via 15
 stulti recta in oculis eius qui autem sapiens est audit consilia
 fatuus statim indicat iram suam qui autem dissimulat iniuriam 16
 callidus est qui quod novit loquitur index iustitiae est qui au- 17
 tem mentitur testis est fraudulentus est qui promittit et quasi 18
 gladio pungitur conscientiae lingua autem sapientium sanitas
 est labium veritatis firmum erit in perpetuum qui autem te- 19
 stis est repentinus concinnat linguam mendacii dolus in corde 20
 cogitantium mala qui autem ineunt pacis consilia sequitur eos
 gaudium non contristabit iustum quicquid ei acciderit impii 21
 autem replebuntur malo abominatio Domino labia mendacia 22
 qui autem fideliter agunt placent ei homo versutus celat scien- 23
 tiam et cor insipientium provocabit stultitiam manus fortium 24
 dominabitur quae autem remissa est tributis serviet maeror 25

in corde viri humiliabit illud et sermone bono laetificabitur
 26 qui negligit damnum propter amicum iustus est iter autem
 27 impiorum decipiet eos non inveniet fraudulentus lucrum et
 28 substantia hominis erit auri pretium in semita iustitiae vita
 iter autem devium ducit ad mortem

XIII filius sapiens doctrina patris qui autem inlusor est non au-
 2 dit cum arguitur de fructu oris homo saturabitur bonis anima
 3 autem praevaricatorum iniqua qui custodit os suum custodit
 animam suam qui autem inconsideratus est ad loquendum sen-
 4 tiet mala vult et non vult piger anima autem operantium in-
 5 pinguabitur verbum mendax iustus detestabitur impius con-
 6 fundit et confundetur iustitia custodit innocentis viam impie-
 7 tas vero peccato subplantat est quasi dives cum nihil habeat
 8 et est quasi pauper cum in multis divitiis sit redemptio ani-
 9 mae viri divitiae suae qui autem pauper est increpationem non
 10 sustinet lux iustorum laetificat lucerna autem impiorum ex-
 11 tinguetur inter superbos semper iurgia sunt qui autem agunt
 12 cuncta consilio reguntur sapientia substantia festinata minue-
 13 tur quae autem paulatim colligitur manu multiplicabitur spes
 quae differtur affligit animam lignum vitae desiderium veniens
 14 qui detrahit alicui rei ipse se in futurum obligat qui autem ti-
 15 met praeceptum in pace versabitur lex sapientis fons vitae ut
 16 declinet a ruina mortis doctrina bona dabit gratiam in iti-
 17 nere contemptorum vorago astutus omnia agit cum consilio
 18 qui autem fatuus est aperit stultitiam nuntius impii cadet in
 malum legatus fidelis sanitas egestas et ignominia ei qui de-
 19 serit disciplinam qui autem adquiescit arguenti glorificabitur
 desiderium si compleatur delectat animam detestantur stulti
 20 eos qui fugiunt mala qui cum sapientibus graditur sapiens
 21 erit amicus stultorum efficietur similis peccatores persequer-
 22 tur malum et iustis retribuentur bona bonus relinquet heredes
 23 filios et nepotes et custoditur iusto substantia peccatoris mul-
 ti cibi in novalibus patrum et alii congregantur absque iudicio
 24 qui parcat virgae suae odit filium suum qui autem diligit illum
 25 instanter erudit iustus comedit et replet animam suam venter
 autem impiorum insaturabilis

XIV sapiens mulier aedificavit domum suam insipientis instruc-

tam quoque destruet manibus ambulans recto itinere et ti- 2
 mens Deum despicitur ab eo qui infami graditur via in ore 3
 stulti virga superbiae labia sapientium custodiunt eos ubi non 4
 sunt boves praesepe vacuum est ubi autem plurimae segetes ibi
 manifesta fortitudo bovis testis fidelis non mentietur profert 5
 mendacium testis dolosus quaerit derisor sapientiam et non 6
 inveniet doctrina prudentium facilis vade contra virum stul- 7
 tum et nescito labia prudentiae sapientia callidi est intellege- 8
 re viam suam et imprudentia stultorum errans stultis inludet 9
 peccatum inter iustos morabitur gratia cor quod novit amari- 10
 tudinem animae suae in gaudio eius non miscebitur extraneus
 domus impiorum delebitur tabernacula iustorum germinabunt 11
 est via quae videtur homini iusta novissima autem eius de- 12
 ducunt ad mortem risus dolore miscebitur et extrema gaudii 13
 luctus occupat viis suis replebitur stultus et super eum erit vir 14
 bonus innocens credit omni verbo astutus considerat gressus 15
 suos sapiens timet et declinat malum stultus transilit et confi- 16
 dit inpatiens operabitur stultitiam et vir versutus odiosus est 17
 possidebunt parvuli stultitiam et astuti expectabunt scientiam 18
 iacebunt mali ante bonos et impii ante portas iustorum etiam 19, 20
 proximo suo pauper odiosus erit amici vero divitum multi qui 21
 despicit proximum suum peccat qui autem miseretur pauperi
 beatus erit errant qui operantur malum misericordia et veri- 22
 tas praeparant bona in omni opere erit abundantia ubi autem 23
 verba sunt plurima frequenter egestas corona sapientium di- 24
 vitiae eorum fatuitas stultorum imprudentia liberat animas 25
 testis fidelis et profert mendacia versipellis in timore Domini 26
 fiducia fortitudinis et filiis eius erit spes timor Domini fons 27
 vitae ut declinet a ruina mortis in multitudine populi dignitas 28
 regis et in paucitate plebis ignominia principis qui patiens est 29
 multa gubernatur prudentia qui autem inpatiens exaltat stul-
 titiam suam vita carniū sanitas cordis putredo ossuum in- 30
 vidia qui calumniatur egentem exprobrat factori eius honorat 31
 autem eum qui miseretur pauperis in malitia sua expelletur 32
 impius sperat autem iustus in morte sua in corde prudentis 33
 requiescit sapientia et indoctos quoque erudiet iustitia ele- 34
 vat gentem miseros facit populos peccatum acceptus est regi 35

minister intellegens iracundiam eius inutilis sustinebit

XV responsio mollis frangit iram sermo durus suscitatur furorem
2 lingua sapientium ornat scientiam os fatuorum ebullit stulti-
3 tiam in omni loco oculi Domini contemplantur malos et bo-
4 nos lingua placabilis lignum vitae quae inmoderata est conte-
5 ret spiritum stultus inridet disciplinam patris sui qui autem
6 custodit increpationes astutior fiet domus iusti plurima forti-
7 tudo et in fructibus impii conturbatur labia sapientium disse-
8 minabunt scientiam cor stultorum dissimile erit victimae im-
9 piorum abominabiles Domino vota iustorum placabilia abomi-
10 nationis est Domino via impii qui sequitur iustitiam diligetur
11 ab eo doctrina mala deserenti viam qui increpationes odit mo-
12 rietur infernus et perditio coram Domino quanto magis corda
13 filiorum hominum non amat pestilens eum qui se corripit nec
14 ad sapientes graditur cor gaudens exhilarat faciem in maerore
15 animi deicitur spiritus cor sapientis quaerit doctrinam et os
16 stultorum pascetur inperitia omnes dies pauperis mali secu-
17 ra mens quasi iuge convivium melius est parum cum timore
18 Domini quam thesauri magni et insatiabiles melius est vocare
19 ad holera cum caritate quam ad vitulum saginatum cum odio
20 vir iracundus provocat rixas qui patiens est mitigat suscita-
21 tas iter pigrorum quasi sepes spinarum via iustorum absque
22 offendiculo filius sapiens laetificat patrem et stultus homo de-
23 spicit matrem suam stultitia gaudium stulto et vir prudens
24 dirigit gressus dissipantur cogitationes ubi non est consilium
25 ubi vero plures sunt consilarii confirmantur laetatur homo in
26 sententia oris sui et sermo oportunus est optimus semita vitae
27 super eruditum ut declinet de inferno novissimo domum su-
28 perborum demolietur Dominus et firmos facit terminos viduae
29 abominatio Domini cogitationes malae et purus sermo pul-
30 cherrimus conturbat domum suam qui sectatur avaritiam qui
31 autem odit munera vivet mens iusti meditatur oboedientiam
32 os impiorum redundat malis longe est Dominus ab impiis et
33 orationes iustorum exaudiet lux oculorum laetificat animam
34 fama bona inpinguat ossa auris quae audit increpationes vi-
35 tae in medio sapientium commorabitur qui abicit disciplinam
36 despicit animam suam qui adquiescit increpationibus posses-

sor est cordis timor Domini disciplina sapientiae et gloriam 33
 praecedit humilitas

hominis est animum praeparare et Dei gubernare linguam **XVI**
 omnes viae hominum patent oculis eius spirituum ponderator 2
 est Dominus revela Domino opera tua et dirigentur cogitatio- 3
 nes tuae universa propter semet ipsum operatus est Dominus 4
 impium quoque ad diem malum abominatio Domini omnis 5
 arrogans etiam si manus ad manum fuerit non erit innocens
 misericordia et veritate redimitur iniquitas et in timore Do- 6
 mini declinatur a malo cum placuerint Domino viae hominis 7
 inimicos quoque eius convertet ad pacem melius est parum 8
 cum iustitia quam multi fructus cum iniquitate cor hominis 9
 disponet viam suam sed Domini est dirigere gressus eius di- 10
 vinationo in labiis regis in iudicio non errabit os eius pondus et 11
 statera iudicia Domini sunt et opera eius omnes lapides saccu-
 li abominabiles regi qui agunt impie quoniam iustitia firmatur 12
 solium voluntas regum labia iusta qui recta loquitur dilige- 13
 tur indignatio regis nuntii mortis et vir sapiens placabit eam 14
 in hilaritate vultus regis vita et clementia eius quasi imber 15
 serotinus posside sapientiam quia auro melior est et adquire 16
 prudentiam quia pretiosior est argento semita iustorum decli- 17
 nat mala custos animae suae servat viam suam contritionem 18
 praecedit superbia et ante ruinam exaltatur spiritus melius 19
 est humiliari cum mitibus quam dividere spolia cum super-
 bis eruditus in verbo repperiet bona et qui in Domino sperat 20
 beatus est qui sapiens corde est appellabitur prudens et qui 21
 dulcis eloquio maiora percipiet fons vitae eruditio possidentis 22
 doctrina stultorum fatuitas cor sapientis erudiet os eius et la- 23
 biis illius addet gratiam favus mellis verba composita dulcedo 24
 animae et sanitas ossuum est via quae videtur homini recta 25
 et novissimum eius ducit ad mortem anima laborantis labo- 26
 rat sibi quia compulit eum os suum vir impius fodit malum 27
 et in labiis eius ignis ardescit homo perversus suscitatur lites et 28
 verbosus separat principes vir iniquus lactat amicum suum 29
 et ducit eum per viam non bonam qui adtonitis oculis cogi- 30
 tat prava mordens labia sua perficit malum corona dignitatis 31
 senectus in viis iustitiae repperietur melior est patiens viro 32

33 forte et qui dominatur animo suo expugnatore urbium sortes
mittuntur in sinu sed a Domino temperantur

XVII melior est buccella sicca cum gaudio quam domus plena vic-
2 timis cum iurgio servus sapiens dominabitur filiis stultis et in-
3 ter fratres hereditatem dividet sicut igne probatur argentum
4 et aurum camino ita corda probat Dominus malus oboedit
5 linguae iniquae et fallax obtemperat labiis mendacibus qui
despicit pauperem exprobrat factori eius et qui in ruina laeta-
6 tur alterius non erit impunitus corona senum filii filiorum et
7 gloria filiorum patres sui non decent stultum verba conposita
8 nec principem labium mentiens gemma gratissima expectatio
9 praestolantis quocumque se verterit prudenter intellegit qui
celat delictum quaerit amicitias qui altero sermone repetit se-
10 parat foederatos plus proficit correptio apud prudentem quam
11 centum plagae apud stultum semper iurgia quaerit malus an-
12 gelus autem crudelis mittetur contra eum expedit magis ursae
occurrere raptis fetibus quam fatuo confidenti sibi in stultitia
13 sua qui reddit mala pro bonis non recedet malum de domo
14 eius qui dimittit aquam caput est iurgiorum et antequam pa-
15 tiatur contumeliam iudicium deserit et qui iustificat impium
et qui condemnat iustum abominabilis est uterque apud Do-
16 minum quid prodest habere divitias stultum cum sapientiam
17 emere non possit omni tempore diligit qui amicus est et frater
18 in angustiis conprobatur homo stultus plaudet manibus cum
19 sponderit pro amico suo qui meditatur discordiam diligit
20 rixas et qui exaltat ostium quaerit ruinam qui perversi cordis
est non inveniet bonum et qui vertit linguam incidet in malum
21 natus est stultus in ignominiam suam sed nec pater in fatuo
22 laetabitur animus gaudens aetatem floridam facit spiritus tri-
23 stis exsiccat ossa munera de sinu impius accipit ut pervertat
24 semitas iudicii in facie prudentis lucet sapientia oculi stulto-
25 rum in finibus terrae ira patris filius stultus et dolor matris
26 quae genuit eum non est bonum damnum inferre iusto nec
27 percutere principem qui recta iudicat qui moderatur sermo-
nes suos doctus et prudens est et pretiosi spiritus vir eruditus
28 stultus quoque si tacuerit sapiens putabitur et si compresserit
labia sua intellegens

occasiones quaerit qui vult recedere ab amico omni tempore **XVIII**
 erit exprobrabilis non recipit stultus verba prudentiae nisi ea 2
 dixeris quae versantur in corde eius impius cum in profundum 3
 venerit peccatorum contemnit sed sequitur eum ignominia et
 obprobrium aqua profunda verba ex ore viri et torrens redun- 4
 dans fons sapientiae accipere personam impii non est bonum 5
 ut declines a veritate iudicii labia stulti inmiscunt se rixis et 6
 os eius iurgia provocat os stulti contritio eius et labia illius 7
 ruina animae eius verba bilinguis quasi simplicia et ipsa per- 8
 veniunt usque ad interiora ventris qui mollis et dissolutus est 9
 in opere suo frater est sua opera dissipantis turris fortissima 10
 nomen Domini ad ipsum currit iustus et exaltabitur substan- 11
 tia divitis urbs roboris eius et quasi murus validus circumdans
 eum antequam coneratur exaltatur cor hominis et antequam 12
 glorificetur humiliatur qui prius respondit quam audiat stul- 13
 tum se esse demonstrat et confusione dignum spiritus viri 14
 sustentat inbecillitatem suam spiritum vero ad irascendum fa-
 cilem quis poterit sustinere cor prudens possidebit scientiam 15
 et auris sapientium quaerit doctrinam donum hominis dila- 16
 tat viam eius et ante principes spatium ei facit iustus prior
 est accusator sui venit amicus eius et investigavit eum con- 18
 tradictiones conprimit sors et inter potentes quoque diiudicat
 frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas firma et iudicia qua- 19
 si vectes urbium de fructu oris viri replebitur venter eius et
 genimina labiorum illius saturabunt eum mors et vita in ma- 21
 nu linguae qui diligunt eam comedent fructus eius qui invenit
 mulierem invenit bonum et hauriet iucunditatem a Domino 22
 cum obsecrationibus loquetur pauper et dives effabitur rigide 23
 vir amicalis ad societatem magis amicus erit quam frater 24

melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua quam **XIX**
 torquens labia insipiens ubi non est scientia animae non est 2
 bonum et qui festinus est pedibus offendit stultitia hominis 3
 subplantat gressus eius et contra Deum fervet animo suo di- 4
 vitiae addunt amicos plurimos a paupere autem et hii quos
 habuit separantur testis falsus non erit impunitus et qui men- 5
 dacia loquitur non effugiet multi colunt personam potentis 6
 et amici sunt dona tribuenti fratres hominis pauperis ode- 7

runt eum insuper et amici procul recesserunt ab eo qui tantum
8 verba sectatur nihil habebit qui autem possessor est mentis
9 diligit animam suam et custos prudentiae inveniet bona testis
falsus non erit inpunitus et qui loquitur mendacia peribit
10 non decent stultum deliciae nec servum dominari principibus
11 doctrina viri per patientiam noscitur et gloria eius est iniqua
12 praetergredi sicut fremitus leonis ita et regis ira et sicut ros
13 super herbam ita hilaritas eius dolor patris filius stultus et
14 tecta iugiter perstillantia litigiosa mulier domus et divitiae
15 dantur a patribus a Domino autem proprie uxor prudens pi-
16 gredo inmittit soporem et anima dissoluta esuriet qui custodit
mandatum custodit animam suam qui autem neglegit vias suas
17 mortificabitur feneratur Domino qui miseretur pauperis et vi-
18 cissitudinem suam reddet ei erudi filium tuum ne desperes ad
19 interfectionem autem eius ne ponas animam tuam qui impa-
tians est sustinebit damnum et cum rapuerit aliud adponet
20 audi consilium et suscipe disciplinam ut sis sapiens in novis-
21 simis tuis multae cogitationes in corde viri voluntas autem
22 Domini permanebit homo indigens misericors est et melior
23 pauper quam vir mendax timor Domini ad vitam et in plen-
24 tudine commorabitur absque visitatione pessimi abscondit
piger manum suam sub ascella nec ad os suum adplicat eam
25 pestilente flagellato stultus sapientior erit sin autem corripue-
26 ris sapientem intellet disciplinam qui adfligit patrem et fu-
27 gat matrem ignominiosus est et infelix non cesses fili audire
28 doctrinam nec ignores sermones scientiae testis iniquus deri-
29 det iudicium et os impiorum devorat iniquitatem parata sunt
derisoribus iudicia et mallei percutientes stultorum corporibus

XX luxuriosa res vinum et tumultuosa ebrietas quicumque his
2 delectatur non erit sapiens sicut rugitus leonis ita terror regis
3 qui provocat eum peccat in animam suam honor est homini
qui separat se a contentionibus omnes autem stulti miscentur
4 contumeliis propter frigus piger arare noluit mendicabit ergo
5 aestate et non dabitur ei sicut aqua profunda sic consilium in
6 corde viri sed homo sapiens exhauriet illud multi homines mi-
7 sericordes vocantur virum autem fidelem quis inveniet iustus
qui ambulat in simplicitate sua beatos post se filios derelinquet

rex qui sedet in solio iudicii dissipat omne malum intuitu suo 8
 quis potest dicere mundum est cor meum purus sum a peccato 9
 pondus et pondus mensura et mensura utrumque abominabile 10
 est apud Deum ex studiis suis intellegitur puer si munda et 11
 si recta sint opera eius aurem audientem et oculum videntem 12
 Dominus fecit utrumque noli diligere somnum ne te egestas 13
 opprimat aperi oculos tuos et saturare panibus malum est ma- 14
 lum est dicit omnis emptor et cum recesserit tunc gloriabitur
 est aurum et multitudo gemmarum vas autem pretiosum labia 15
 scientiae tolle vestimentum eius qui fideiussor extitit alieni et 16
 pro extraneis aufer pignus ab eo suavis est homini panis men- 17
 dacii et postea implebitur os eius calculo cogitationes consiliis 18
 roborantur et gubernaculis tractanda sunt bella ei qui reve- 19
 lat mysteria et ambulat fraudulentem et dilatat labia sua ne
 commiscearis qui maledicit patri suo et matri extinguetur lu- 20
 cerna eius in mediis tenebris hereditas ad quam festinatur in 21
 principio in novissimo benedictione carebit ne dicas reddam 22
 malum expecta Dominum et liberabit te abominatio est apud 23
 Deum pondus et pondus statera dolosa non est bona a Do- 24
 mino diriguntur gressus viri quis autem hominum intellegere
 potest viam suam ruina est hominis devorare sanctos et post 25
 vota tractare dissipat impios rex sapiens et curvat super eos 26
 fornicem lucerna Domini spiraculum hominis quae investigat 27
 omnia secreta ventris misericordia et veritas custodiunt regem 28
 et roboratur clementia thronus eius exultatio iuvenum forti- 29
 tudo eorum et dignitas senum canities livor vulneris absterget 30
 mala et plagae in secretioribus ventris

sicut divisiones aquarum ita cor regis in manu Domini quo- **XXI**
 cumque voluerit inclinabit illud omnis via viri recta sibi vi- 2
 detur adpendit autem corda Dominus facere misericordiam 3
 et iudicium magis placent Domino quam victimae exaltatio 4
 oculorum et dilatatio cordis lucerna impiorum peccatum co- 5
 gitationes robusti semper in abundantia omnis autem piger
 semper in egestate qui congregat thesauros lingua mendacii 6
 vanus est et inpingetur ad laqueos mortis rapinae impiorum 7
 detrahent eos quia noluerunt facere iudicium perversa via vi- 8
 ri aliena est qui autem mundus est rectum opus eius melius 9

est sedere in angulo domatis quam cum muliere litigiosa et in
 10 domo communi anima impii desiderat malum non miserebi-
 11 tur proximo suo multato pestilente sapientior erit parvulus
 12 et si sectetur sapientem sumet scientiam excogitat iustus de
 13 domo impii ut detrahat impios in malum qui obturat aurem
 suam ad clamorem pauperis et ipse clamabit et non exaudietur
 14 munus absconditum extinguet iras et donum in sinu indigna-
 15 tionem maximam gaudium iusto est facere iudicium et pavor
 16 operantibus iniquitatem vir qui erraverit a via doctrinae in
 17 coetu gigantum commorabitur qui diligit epulas in egestate
 18 erit qui amat vinum et pingua non ditabitur pro iusto datur
 19 impius et pro rectis iniquus melius est habitare in terra deser-
 20 ta quam cum muliere rixosa et iracunda thesaurus desidera-
 bilis et oleum in habitaculo iusti et imprudens homo dissipabit
 21 illud qui sequitur iustitiam et misericordiam inveniet vitam
 22 et iustitiam et gloriam civitatem fortium ascendit sapiens et
 23 destruxit robur fiduciae eius qui custodit os suum et linguam
 24 suam custodit ab angustiis animam suam superbus et arro-
 25 gans vocatur indoctus qui in ira operatur superbiam desideria
 occidunt pigrum noluerunt enim quicquam manus eius operari
 26 tota die concupiscit et desiderat qui autem iustus est tribuet et
 27 non cessabit hostiae impiorum abominabiles quia offeruntur
 28 ex scelere testis mendax peribit vir oboediens loquitur victo-
 29 riam vir impius procaciter obfirmat vultum suum qui autem
 30 rectus est corrigit viam suam non est sapientia non est pru-
 31 dentia non est consilium contra Dominum equus paratur ad
 diem belli Dominus autem salutem tribuet

XXII melius est nomen bonum quam divitiae multae super ar-
 2 gentum et aurum gratia bona dives et pauper obviaverunt
 3 sibi utriusque operator est Dominus callidus vidit malum et
 4 abscondit se innocens pertransiit et afflictus est damno fi-
 5 nis modestiae timor Domini divitiae et gloria et vita arma et
 gladii in via perversi custos animae suae longe recedit ab eis
 6 proverbium est adulescens iuxta viam suam etiam cum senue-
 7 rit non recedet ab ea dives pauperibus imperat et qui accipit
 8 mutuum servus est fenerantis qui seminat iniquitatem metet
 9 mala et virga irae suae consummabitur qui pronus est ad mi-

sericordiam benedicetur de panibus enim suis dedit pauperi
 eice derisorem et exhibit cum eo iurgium cessabuntque causae 10
 et contumeliae qui diligit cordis munditiam propter gratiam 11
 laborum suorum habebit amicum regem oculi Domini custo- 12
 diunt scientiam et subplantantur verba iniqui dicit piger leo 13
 foris in medio platearum occidendus sum fovea profunda os 14
 alienae cui iratus est Dominus incidet in eam stultitia conli- 15
 gata est in corde pueri et virga disciplinae fugabit eam qui 16
 calumniatur pauperem ut augeat divitias suas dabit ipse di-
 tiori et egebit inclina aurem tuam et audi verba sapientium 17
 adpone autem cor ad doctrinam meam quae pulchra erit tibi 18
 cum servaveris eam in ventre tuo et redundabit in labiis tuis
 ut sit in Domino fiducia tua unde et ostendi eam tibi hodie 19
 ecce descripsi eam tibi tripliciter in cogitationibus et scientia 20
 ut ostenderem tibi firmitatem et eloquia veritatis responde- 21
 re ex his illi qui misit te non facias violentiam pauperi quia 22
 pauper est neque conteras egenum in porta quia Dominus 23
 iudicabit causam eius et configet eos qui confixerint animam
 eius noli esse amicus homini iracundo neque ambules cum vi- 24
 ro furioso ne forte discas semitas eius et sumas scandalum 25
 animae tuae noli esse cum his qui defigunt manus suas et qui 26
 vades se offerunt pro debitis si enim non habes unde restituas 27
 quid causae est ut tollat operimentum de cubili tuo ne tran- 28
 sgreddiaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui vidisti 29
 virum velocem in opere suo coram regibus stabit nec erit ante
 ignobiles

quando sederis ut comedas cum principe diligenter adten- **XXIII**
 de quae posita sunt ante faciem tuam et statue cultrum in 2
 gutture tuo si tamen habes in potestate animam tuam ne de- 3
 sideres de cibus eius in quo est panis mendacii noli laborare ut 4
 diteris sed prudentiae tuae pone modum ne erigas oculos tuos 5
 ad opes quas habere non potes quia facient sibi pinnas quasi
 aquilae et avolabunt in caelum ne comedas cum homine invi- 6
 do et ne desideres cibos eius quoniam in similitudinem arioli 7
 et coniectoris aestimat quod ignorat comede et bibe dicet ti-
 bi et mens eius non est tecum cibos quos comederas evomes 8
 et perdes pulchros sermones tuos in auribus insipientium ne 9

10 loquaris quia despicient doctrinam eloquii tui ne adtingas ter-
 11 minos parvulorum et agrum pupillorum ne introeas propin-
 quus enim eorum Fortis est et ipse iudicabit contra te causam
 12 illorum ingrediatur ad doctrinam cor tuum et aures tuae ad
 13 verba scientiae noli subtrahere a puero disciplinam si enim
 14 percusseris eum virga non morietur tu virga percuties eum et
 15 animam eius de inferno liberabis fili mi si sapiens fuerit ani-
 16 mus tuus gaudebit tecum cor meum et exultabunt renes mei
 17 cum locuta fuerint rectum labia tua non aemuletur cor tuum
 18 peccatores sed in timore Domini esto tota die quia habebis
 19 spem in novissimo et praestolatio tua non auferetur audi fili
 20 mi et esto sapiens et dirige in via animum tuum noli esse in
 conviviis potatorum nec in comesationibus eorum qui carnes
 21 ad vescendum conferunt quia vacantes potibus et dantes sym-
 22 bola consumentur et vestietur pannis dormitatio audi patrem
 tuum qui genuit te et ne contemnas cum senuerit mater tua
 23 veritatem eme et noli vendere sapientiam et doctrinam et in-
 24 tellegentiam exultat gaudio pater iusti qui sapientem genuit
 25 laetabitur in eo gaudeat pater tuus et mater tua et exultet
 26 quae genuit te praebe fili mi cor tuum mihi et oculi tui vias
 27 meas custodiant fovea enim profunda est meretrix et puteus
 28 angustus aliena insidiatur in via quasi latro et quos incautos
 29 viderit interficit cui vae cuius patri vae cui rixae cui foveae
 30 cui sine causa vulnera cui suffusio oculorum nonne his qui
 31 morantur in vino et student calicibus epotandis ne intuearis
 vinum quando flavescit cum splenduerit in vitro color eius in-
 32 greditur blande sed in novissimo mordebit ut coluber et sicut
 33 regulus venena diffundet oculi tui videbunt extraneas et cor
 34 tuum loquetur perversa et eris sicut dormiens in medio mari
 35 et quasi sopitus gubernator amisso clavo et dices verberave-
 runt me sed non dolui traxerunt me et ego non sensi quando
 evigilabo et rursum vina repperiam

XXIV, 2 ne aemuleris viros malos nec desideres esse cum eis quia
 rapinas meditatur mens eorum et fraudes labia eorum loquun-
 3 tur sapientia aedificabitur domus et prudentia roborabitur
 4 in doctrina replebuntur cellaria universa substantia pretiosa
 5 et pulcherrima vir sapiens et fortis est et vir doctus robustus

et validus quia cum dispositione initur bellum et erit salus 6
 ubi multa consilia sunt excelsa stulto sapientia in porta non 7
 aperiet os suum qui cogitat malefacere stultus vocabitur cogitatio stulti peccatum est et abominatio hominum detractor 8, 9
 si desperaveris lassus in die angustiae inminuetur fortitudo tua 10
 erue eos qui ducuntur ad mortem et qui trahuntur ad interitum 11
 liberare ne cesses si dixeris vires non suppetunt qui inspector 12
 est cordis ipse intellegit et servatorem animae tuae nihil fallit reddetque homini iuxta opera sua comede fili mi mel quia 13
 bonum est et favum dulcissimum gutturi tuo sic et doctrina 14
 sapientiae animae tuae quam cum inveneris habebis in novissimis et spes tua non peribit ne insidieris et quaeras impietatem 15
 in domo iusti neque vastes requiem eius septies enim cadet iustus et resurget impii autem corrueunt in malum cum ceciderit 17
 inimicus tuus ne gaudeas et in ruina eius ne exultet cor tuum ne forte videat Dominus et displiceat ei et auferat ab eo iram 18
 suam ne contendas cum pessimis nec aemuleris impios quoniam non habent futurorum spem mali et lucerna impiorum 19, 20
 extinguetur time Dominum fili mi et regem et cum detractoribus non commiscearis quoniam repente consurget perditio 21
 eorum et ruinam utriusque quis novit haec quoque sapientibus cognoscere personam in iudicio non est bonum qui dicit 24
 impio iustus es maledicent ei populi et detestabuntur eum tribus qui arguunt laudabuntur et super ipsos veniet benedictio 25
 labia deosculabitur qui recta verba respondet praepara foris 26, 27
 opus tuum et diligenter exerce agrum tuum ut postea aedifices domum tuam ne sis testis frustra contra proximum tuum nec 28
 lactes quemquam labiis tuis ne dicas quomodo fecit mihi sic faciam ei reddam unicuique secundum opus suum per agrum 30
 hominis pigri transivi et per vineam viri stulti et ecce totum 31
 repleverant urticae operuerant superficiem eius spinae et maceria lapidum destructa erat quod cum vidissem posui in corde meo et exemplo didici disciplinam parum inquam dormies 33
 modicum dormitabis pauxillum manus conseres ut quiescas et 34
 veniet quasi cursor egestas tua et mendicitas quasi vir armatus

haec quoque parabola Salomonis quas transtulerunt viri **XXV**
 Ezechiae regis Iuda gloria Dei celare verbum et gloria regum 2

3 investigare sermonem caelum sursum et terra deorsum et cor
 4 regum inscrutabile aufer robiginem de argento et egredietur
 5 vas purissimum aufer impietatem de vultu regis et firmabi-
 6 tur iustitia thronus eius ne gloriosus appareas coram rege et
 7 in loco magnorum ne steteris melius est enim ut dicatur tibi
 8 ascende huc quam ut humiliaris coram principe quae viderunt
 9 oculi tui ne proferas in iurgio cito ne postea emendare non
 10 possis cum dehonestaveris amicum tuum causam tuam trac-
 11 ta cum amico tuo et secretum extraneo non reveles ne forte
 12 insultet tibi cum audierit et exprobrare non cesset mala aurea
 13 in lectis argenteis qui loquitur verbum in tempore suo inauris
 14 aurea et margaritum fulgens qui arguit sapientem et aurem ob-
 15 oedientem sicut frigus nivis in die messis ita legatus fidelis ei
 16 qui misit eum animam illius requiescere facit nubes et ventus
 17 et pluviae non sequentes vir gloriosus et promissa non con-
 18 plens patientia lenietur princeps et lingua mollis confringet
 19 duritiam mel invenisti comede quod sufficit tibi ne forte sa-
 20 turatus evomas illud subtrahe pedem tuum de domo proximi
 21 tui nequando satiatus oderit te iaculum et gladius et sagitta
 22 acuta homo qui loquitur contra proximum suum testimonium
 23 falsum dens putridus et pes lapsus qui sperat super infideli
 24 in die angustiae et amittit pallium in die frigoris acetum in
 25 nitro et qui cantat carmina cordi pessimo si esurierit inimicus
 26 tuus ciba illum et si sitierit da ei aquam bibere prunam enim
 27 congregabis super caput eius et Dominus reddet tibi ventus
 28 aquilo dissipat pluvias et facies tristis linguam detrahentem
 melius est sedere in angulo domatis quam cum muliere litigio-
 sa et in domo communi aqua frigida animae sitiendi et nuntius
 bonus de terra longinqua fons turbatus pede et vena corrupta
 iustus cadens coram impio sicut qui mel multum comedit non
 est ei bonum sic qui scrutator est maiestatis opprimitur gloria
 sicut urbs patens et absque murorum ambitu ita vir qui non
 potest in loquendo cohibere spiritum suum

XXVI quomodo nix aestate et pluvia in messe sic indecens est
 2 stulto gloria sicut avis ad alia transvolans et passer quolibet
 vadens sic maledictum frustra prolatum in quempiam super-
 3 veniet flagellum equo et camus asino et virga dorso impruden-

tium ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam ne efficiaris 4
 ei similis responde stulto iuxta stultitiam suam ne sibi sapiens 5
 esse videatur claudus pedibus et iniquitatem bibens qui mittit 6
 verba per nuntium stultum quomodo pulchras frustra habet 7
 claudus tibias sic indecens est in ore stultorum parabola sicut 8
 qui mittit lapidem in acervum Mercurii ita qui tribuit insipien-
 ti honorem quomodo si spina nascatur in manu temulenti sic 9
 parabola in ore stultorum iudicium determinat causas et qui 10
 inponit stulto silentium iras mitigat sicut canis qui reverti-
 tur ad vomitum suum sic imprudens qui iterat stultitiam suam 11
 vidisti hominem sapientem sibi videri magis illo spem habebit 12
 stultus dicit piger leaena in via leo in itineribus sicut ostium 13, 14
 vertitur in cardine suo ita piger in lectulo suo abscondit piger 15
 manus sub ascellas suas et laborat si ad os suum eas con-
 verterit sapientior sibi piger videtur septem viris loquentibus 16
 sententias sicut qui adprehendit auribus canem sic qui tran-
 sit et inpatiens commiscetur rixae alterius sicut noxius est 18
 qui mittit lanceas et sagittas et mortem sic vir qui fraudu-
 lenter nocet amico suo et cum fuerit deprehensus dicit ludens 19
 feci cum defecerint ligna extinguetur ignis et susurrone sub- 20
 tracto iurgia conquiescunt sicut carbones ad prunam et ligna 21
 ad ignem sic homo iracundus suscitatur rixas verba susurronis 22
 quasi simplicia et ipsa perveniunt ad intima ventris quomodo 23
 si argento sordido ornare velis vas fictile sic labia tumentia cum
 pessimo corde sociata labiis suis intellegitur inimicus cum in 24
 corde tractaverit dolos quando submiserit vocem suam ne cre- 25
 dideris ei quoniam septem nequitiae sunt in corde illius qui 26
 operit odium fraudulenter revelabitur malitia eius in concilio
 qui fodit foveam incidet in eam et qui volvit lapidem reverte- 27
 tur ad eum lingua fallax non amat veritatem et os lubricum 28
 operatur ruinas

ne gloriaris in crastinum ignorans quid superventura pariat **XXVII**
 dies laudet te alienus et non os tuum extraneus et non labia 2
 tua grave est saxum et onerosa harena sed ira stulti utro- 3
 que gravior ira non habet misericordiam nec erumpens furor 4
 et impetum concitati ferre quis poterit melior est manifesta 5
 correctio quam amor absconditus meliora sunt vulnera dili- 6

7 gentis quam fraudulenta odientis oscula anima saturata cal-
 8 cabit favum anima esuriens et amarum pro dulce sumet sicut
 avis transmigrans de nido suo sic vir qui relinquit locum suum
 9 unguento et variis odoribus delectatur cor et bonis amici con-
 10 siliis anima dulcoratur amicum tuum et amicum patris tui
 ne dimiseris et domum fratris tui ne ingrediaris in die adfluc-
 11 tionis tuae melior est vicinus iuxta quam frater procul stude
 sapientiae fili mi et laetifica cor meum ut possim exprobranti
 12 respondere sermonem astutus videns malum absconditus est
 13 parvuli transeuntes sustinere dispendia tolle vestimentum
 eius qui spondit pro extraneo et pro alienis auferto pignus
 14 qui benedicit proximo suo voce grandi de nocte consurgens
 15 maledicenti similis erit tecta perstillantia in die frigoris et li-
 16 tigiosa mulier comparantur qui retinet eam quasi qui ventum
 17 teneat et oleum dexteræ suæ vocabit ferrum ferro acuitur et
 18 homo exacuit faciem amici sui qui servat ficum comedet fruc-
 19 tus eius et qui custos est domini sui glorificabitur quomodo
 in aquis resplendent vultus prospicientium sic corda hominum
 20 manifesta sunt prudentibus infernus et perditio non replen-
 21 tur similiter et oculi hominum insatiabiles quomodo probatur
 in conflatorio argentum et in fornace aurum sic probatur ho-
 22 mo ore laudantis si contuderis stultum in pila quasi tisanas
 23 feriente desuper pilo non auferetur ab eo stultitia eius dili-
 genter agnosce vultum pecoris tui tuosque greges considera
 24 non enim habebis iugiter potestatem sed corona tribuetur in
 25 generatione generationum aperta sunt prata et apparuerunt
 26 herbae virentes et collecta sunt faena de montibus agni ad
 27 vestimentum tuum et hedi agri pretium sufficiat tibi lac cap-
 rarum in cibos tuos in necessaria domus tuae et ad victum
 ancillis tuis

XXVIII

fugit impius nemine persequente iustus autem quasi leo con-
 2 fidens absque terrore erit propter peccata terrae multi prin-
 cipes eius et propter hominis sapientiam et horum scientiam
 3 quae dicuntur vita ducis longior erit vir pauper calumnians
 4 pauperes similis imbri vehementi in quo paratur fames qui de-
 relinquant legem laudant impium qui custodiunt succendun-
 5 tur contra eum viri mali non cogitant iudicium qui autem

requirunt Dominum animadvertunt omnia melior est pauper 6
 ambulans in simplicitate sua quam dives pravis itineribus qui 7
 custodit legem filius sapiens est qui pascit comesatores confun-
 dit patrem suum qui coacervat divitias usuris et fenore liberali 8
 in pauperes congregat eas qui declinat aurem suam ne audiat 9
 legem oratio eius erit execrabilis qui decipit iustos in via mala 10
 in interitu suo corruet et simplices possidebunt bona sapiens 11
 sibi videtur vir dives pauper autem prudens scrutabitur eum
 in exultatione iustorum multa gloria regnantibus impiis ruinae 12
 hominum qui abscondit scelera sua non dirigitur qui confes- 13
 sus fuerit et reliquerit ea misericordiam consequetur beatus 14
 homo qui semper est pavidus qui vero mentis est durae corruet
 in malum leo rugiens et ursus esuriens princeps impius super 15
 populum pauperem dux indigens prudentia multos opprimit 16
 per calumniam qui autem odit avaritiam longi fient dies eius
 hominem qui calumniatur animae sanguinem si usque ad la- 17
 cum fugerit nemo sustentet qui ambulat simpliciter salvus 18
 erit qui perversis ingreditur viis concidet semel qui operatur 19
 terram suam saturabitur panibus qui sectatur otium replebitur
 egestate vir fidelis multum laudabitur qui autem festinat 20
 ditari non erit innocens qui cognoscit in iudicio faciem non 21
 facit bene iste et pro buccella panis deserit veritatem vir qui 22
 festinat ditari et aliis invidet ignorat quod egestas superve-
 niat ei qui corripit hominem gratiam postea inveniet apud 23
 eum magis quam ille qui per linguae blandimenta decipit qui 24
 subtrahit aliquid a patre suo et matre et dicit hoc non est pec-
 catum particeps homicidae est qui se iactat et dilatat iurgia 25
 concitat qui sperat in Domino saginabitur qui confidit in cor- 26
 de suo stultus est qui autem graditur sapienter iste salvabitur
 qui dat pauperi non indigebit qui despicit deprecantem susti- 27
 nebit penuriam cum surrexerint impii abscondentur homines 28
 cum illi perierint multiplicabuntur iusti

viro qui corripientem dura cervice contemnit repentinus **XXIX**
 superveniet interitus et eum sanitas non sequitur in multi- 2
 plicatione iustorum laetabitur vulgus cum impii sumpserint
 principatum gemet populus vir qui amat sapientiam laetifi- 3
 cat patrem suum qui autem nutrit scorta perdet substantiam

4, 5 rex iustus erigit terram vir avarus destruet eam homo qui
 blandis fictisque sermonibus loquitur amico suo rete expandit
 6 gressibus eius peccantem virum iniquum involvet laqueus et
 7 iustus laudabit atque gaudebit novit iustus causam paupe-
 8 rum impius ignorat scientiam homines pestilentes dissipant
 9 civitatem sapientes avertunt furorem vir sapiens si cum stulto
 contenderit sive irascatur sive rideat non inveniet requiem
 10 viri sanguinum oderunt simplicem iusti quaerunt animam eius
 11 totum spiritum suum profert stultus sapiens differt et reser-
 12 vat in posterum princeps qui libenter audit verba mendacii
 13 omnes ministros habebit impios pauper et creditor obviam
 14 fuerunt sibi utriusque inluminator est Dominus rex qui iudicat
 in veritate pauperes thronus eius in aeternum firmabitur
 15 virga atque correptio tribuet sapientiam puer autem qui dimit-
 16 titur voluntati suae confundet matrem suam in multiplicatio-
 ne impiorum multiplicabuntur scelera et iusti ruinas eorum
 17 videbunt erudi filium tuum et refrigerabit te et dabit delicias
 18 animae tuae cum prophetia defecerit dissipabitur populus qui
 19 custodit legem beatus est servus verbis non potest erudiri
 20 quia quod dicis intellegit et respondere contemnit vidisti homi-
 21 nem velocem ad loquendum stulti magis speranda est quam
 22 illius correptio qui delicate a pueritia nutrit servum suum po-
 23 stea illum sentiet contumacem vir iracundus provocat rixas
 et qui ad indignandum facilis est erit ad peccata proclivior
 24 superbum sequitur humilitas et humilem spiritu suscipiet glo-
 25 ria qui cum fure partitur odit animam suam adiurantem au-
 26 dit et non indicat qui timet hominem cito corruet qui sperat
 27 in Domino sublevabitur multi requirunt faciem principis et
 a Domino iudicium egreditur singulorum abominantur iusti
 virum impium et abominantur impii eos qui in recta sunt via

XXX verba Congregantis filii Vomentis visio quam locutus est
 vir cum quo est Deus et qui Deo secum morante confortatus
 2 ait stultissimus sum virorum et sapientia hominum non est
 3 mecum non didici sapientiam et non novi sanctorum scien-
 4 tiam quis ascendit in caelum atque descendit quis continuit
 spiritum manibus suis quis conligavit aquas quasi in vestimen-
 to quis suscitavit omnes terminos terrae quod nomen eius et

quod nomen filii eius si nosti omnis sermo Dei ignitus cly- 5
 peus est sperantibus in se ne addas quicquam verbis illius et 6
 arguaris inveniariusque mendax duo rogavi te ne deneges mi- 7
 hi antequam moriar vanitatem et verba mendacia longe fac 8
 a me mendicitatem et divitias ne dederis mihi tribue tantum
 victui meo necessaria ne forte saturatus inliciar ad negandum 9
 et dicam quis est Dominus et egestate compulsus furer et peie-
 rem nomen Dei mei ne accuses servum ad dominum suum ne 10
 forte maledicat tibi et corruas generatio quae patri suo ma- 11
 ledicit et quae non benedicit matri suae generatio quae sibi 12
 munda videtur et tamen non est lota a sordibus suis genera- 13
 tio cuius excelsi sunt oculi et palpebrae eius in alta subrectae
 generatio quae pro dentibus gladios habet et commandit mola- 14
 ribus suis ut comedat inopes de terra et pauperes ex hominibus
 sanguisugae duae sunt filiae dicentes adfer adfer tria sunt insa- 15
 turabilia et quartum quod numquam dicit sufficit infernus et 16
 os vulvae et terra quae non satiatur aqua ignis vero numquam
 dicit sufficit oculum qui subsannat patrem et qui despicit par- 17
 tum matris suae effodiant corvi de torrentibus et comedant
 illum filii aquilae tria sunt difficilia mihi et quartum penitus 18
 ignoro viam aquilae in caelo viam colubri super petram viam 19
 navis in medio mari et viam viri in adulescentula talis est via 20
 mulieris adulterae quae comedit et tergens os suum dicit non
 sum operata malum per tria movetur terra et quartum non 21
 potest sustinere per servum cum regnaverit per stultum cum 22
 saturatus fuerit cibo per odiosam mulierem cum in matrimo- 23
 nio fuerit adsumpta et per ancillam cum heres fuerit dominae
 suae quattuor sunt minima terrae et ipsa sunt sapientiora sa- 24
 pientibus formicae populus infirmus quae praeparant in mes- 25
 se cibum sibi lepusculus plebs invalida quae conlocat in petra 26
 cubile suum regem lucusta non habet et egreditur universa 27
 per turmas stilio manibus nititur et moratur in aedibus regis 28
 tria sunt quae bene gradiuntur et quartum quod incedit feli- 29
 citer leo fortissimus bestiarum ad nullius pavebit occursum 30
 gallus succinctus lumbos et aries nec est rex qui resistat ei et 31, 32
 qui stultus apparuit postquam elatus est in sublime si enim
 intellexisset ori inposuisset manum qui autem fortiter premit 33

ubera ad eliciendum lac exprimit butyrum et qui vehementer emungitur elicit sanguinem et qui provocat iras producit discordias

XXXI, 2 verba Lamuhel regis visio qua erudivit eum mater sua quid dilecte mi quid dilecte uteri mei quid dilecte votorum meorum
 3 ne dederis mulieribus substantiam tuam et vias tuas ad de-
 4 lendos reges noli regibus o Lamuhel noli regibus dare vinum
 5 quia nullum secretum est ubi regnat ebrietas ne forte bibat
 et obliviscatur iudiciorum et mutet causam filiorum pauperis
 6 date siceram maerentibus et vinum his qui amaro sunt animo
 7 bibant ut obliviscantur egestatis suae et doloris non recorden-
 8 tur amplius aperi os tuum muto et causis omnium filiorum
 9 qui pertranseunt aperi os tuum decerne quod iustum est et
 10 iudica inopem et pauperem aleph mulierem fortem quis inve-
 11 nient procul et de ultimis finibus pretium eius beth confidit in
 12 ea cor viri sui et spoliis non indigebit gimel reddet ei bonum
 13 et non malum omnibus diebus vitae suae deleth quaesivit la-
 14 nam et linum et operata est consilio manuum suarum he facta
 15 est quasi navis institoris de longe portat panem suum vav et
 de nocte surrexit deditque praedam domesticis suis et ciba-
 16 ria ancillis suis zai consideravit agrum et emit eum de fructu
 17 manuum suarum plantavit vineam heth accinxit fortitudine
 18 lumbos suos et roboravit brachium suum teth gustavit quia
 bona est negotiatio eius non extinguetur in nocte lucerna illius
 19 ioth manum suam misit ad fortia et digiti eius adprehenderunt
 20 fusum caph manum suam aperuit inopi et palmas suas exten-
 21 dit ad pauperem lameth non timebit domui suae a frigoribus
 22 nivis omnes enim domestici eius vestiti duplicibus mem strag-
 gulam vestem fecit sibi byssus et purpura indumentum eius
 23 nun nobilis in portis vir eius quando sederit cum senatoribus
 24 terrae samech sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit
 25 Chananeo ain fortitudo et decor indumentum eius et ridebit
 26 in die novissimo phe os suum aperuit sapientiae et lex cle-
 27 mentiae in lingua eius sade considerat semitas domus suae et
 28 panem otiosa non comedet coph surrexerunt filii eius et bea-
 29 tissimam praedicaverunt vir eius et laudavit eam res multae
 30 filiae congregaverunt divitias tu supergressa es universas sin

fallax gratia et vana est pulchritudo mulier timens Dominum
ipsa laudabitur thau date ei de fructu manuum suarum et 31
laudent eam in portis opera eius

ECCLESIASTES;

OR, THE PREACHER.

I, 2 **V**erba Ecclesiastes filii David regis Hierusalem vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes vanitas vanitatum
3 omnia vanitas quid habet amplius homo de uni-
4 verso labore suo quod laborat sub sole generatio
5 praeterit et generatio advenit terra vero in aeternum stat oritur sol et occidit et ad locum suum revertitur ibique renascens
6 gyrat per meridiem et flectitur ad aquilonem lustrans universa circuitu pergit spiritus et in circulos suos regreditur omnia
7 flumina inrant mare et mare non redundat ad locum unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant cunctae res difficiles
8 non potest eas homo explicare sermone non saturatur oculus
9 visu nec auris impletur auditu quid est quod fuit ipsum quod futurum est quid est quod factum est ipsum quod fiendum est
10 nihil sub sole novum nec valet quisquam dicere ecce hoc recens
11 est iam enim praecessit in saeculis quae fuerunt ante nos non est priorum memoria sed nec eorum quidem quae postea futura sunt erit recordatio apud eos qui futuri sunt in novissimo
12, 13 ego Ecclesiastes fui rex Israhel in Hierusalem et proposui in animo meo quaerere et investigare sapienter de omnibus quae fiunt sub sole hanc occupationem pessimam dedit Deus filiis
14 hominum ut occuparentur in ea vidi quae fiunt cuncta sub
15 sole et ecce universa vanitas et adfflictio spiritus perversi difficile corriguntur et stultorum infinitus est numerus locutus sum in corde meo dicens ecce magnus effectus sum et praecessi sapientia omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem et mens
17 mea contemplata est multa sapienter et didicit dedique cor meum ut scirem prudentiam atque doctrinam erroresque et stultitiam et agnovi quod in his quoque esset labor et adfflictio
18 spiritus eo quod in multa sapientia multa sit indignatio et qui addit scientiam addat et laborem

II dixi ego in corde meo vadam et affluam deliciis et fruar
2 bonis et vidi quod hoc quoque esset vanitas risum reputavi

errorem et gaudio dixi quid frustra deciperis cogitavi in corde 3
meo abstrahere a vino carnem meam ut animum meum trans-
ferrem ad sapientiam devitaremque stultitiam donec viderem
quid esset utile filiis hominum quod facto opus est sub sole
numero dierum vitae suae magnificavi opera mea aedificavi 4
mihi domos plantavi vineas feci hortos et pomeria et conse- 5
vi ea cuncti generis arboribus extruxi mihi piscinas aquarum 6
ut inrigarem silvam lignorum germinantium possedi servos et 7
ancillas multamque familiam habui armenta quoque et magnos
ovium greges ultra omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem
coacervavi mihi argentum et aurum et substantias regum ac 8
provinciarum feci mihi cantores et cantrices et delicias filiorum
hominum scyphos et urceos in ministerio ad vina fundenda et 9
supergressus sum opibus omnes qui fuerunt ante me in Hieru-
salem sapientia quoque perseveravit mecum et omnia quae 10
desideraverunt oculi mei non negavi eis nec prohibui cor quin
omni voluptate frueretur et oblectaret se in his quae parave-
ram et hanc ratus sum partem meam si uterer labore meo
cumque me convertissem ad universa opera quae fecerant ma- 11
nus meae et ad labores in quibus frustra sudaveram vidi in
omnibus vanitatem et adfflictionem animi et nihil permanere
sub sole transivi ad contemplandam sapientiam erroresque et 12
stultitiam quid est inquam homo ut sequi possit regem fac-
torem suum et vidi quia tantum praecederet sapientia stul- 13
titiam quantum differt lux tenebris sapientis oculi in capite 14
eius stultus in tenebris ambulat et didici quod unus utriusque
esset interitus et dixi in corde meo si unus et stulti et meus 15
occasus erit quid mihi prodest quod maiorem sapientiae dedi
operam locutusque cum mente mea animadverti quod hoc
quoque esset vanitas non enim erit memoria sapientis simili- 16
ter ut stulti in perpetuum et futura tempora oblivione cuncta
pariter obruent moritur doctus similiter et indoctus et idcirco 17
taeduit me vitae meae videntem mala esse universa sub sole et
cuncta vanitatem atque adfflictionem spiritus rursus detesta- 18
tus sum omnem industriam meam quae sub sole studiosissime
laboravi habiturus heredem post me quem ignoro utrum sa- 19
piens an stultus futurus sit et dominabitur in laboribus meis

quibus desudavi et sollicitus fui et est quicquam tam vanum
20 unde cessavi renuntiavitque cor meum ultra laborare sub sole
21 nam cum alius laboret in sapientia et doctrina et sollicitudine
homini otioso quaesita dimittit et hoc ergo vanitas et magnum
22 malum quid enim proderit homini de universo labore suo et
23 afflictione spiritus qua sub sole cruciatus est cuncti dies eius
doloribus et aerumnis pleni sunt nec per noctem mente re-
24 quiescit et haec non vanitas est nonne melius est comedere
et bibere et ostendere animae suae bona de laboribus suis et
25 hoc de manu Dei est quis ita vorabit et deliciis affluet ut ego
26 homini bono in conspectu suo dedit Deus sapientiam et scien-
tiam et laetitiam peccatori autem dedit afflictionem et curam
superfluum ut addat et congreget et tradat ei qui placuit Deo
sed et hoc vanitas et cassa sollicitudo mentis

III omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub
2 caelo tempus nascendi et tempus moriendi tempus plantan-
3 di et tempus evellendi quod plantatum est tempus occidendi
et tempus sanandi tempus destruendi et tempus aedificandi
4 tempus flendi et tempus ridendi tempus plangendi et tempus
5 saltandi tempus spargendi lapides et tempus colligendi tem-
6 pus amplexandi et tempus longe fieri a complexibus tempus
adquirendi et tempus perdendi tempus custodiendi et tempus
7 abiciendi tempus scindendi et tempus consuendi tempus ta-
8 cendi et tempus loquendi tempus dilectionis et tempus odii
9 tempus belli et tempus pacis quid habet amplius homo de la-
10 bore suo vidi afflictionem quam dedit Deus filiis hominum ut
11 distendantur in ea cuncta fecit bona in tempore suo et mun-
dum tradidit disputationi eorum ut non inveniat homo opus
12 quod operatus est Deus ab initio usque ad finem et cogno-
vi quod non esset melius nisi laetari et facere bene in vita sua
13 omnis enim homo qui comedit et bibit et videt bonum de labo-
14 re suo hoc donum Dei est didici quod omnia opera quae fecit
Deus perseverent in perpetuum non possumus eis quicquam
15 addere nec auferre quae fecit Deus ut timeatur quod factum
est ipsum permanet quae futura sunt iam fuerunt et Deus in-
16 staurat quod abiit vidi sub sole in loco iudicii impietatem et
17 in loco iustitiae iniquitatem et dixi in corde meo iustum et

impium iudicabit Deus et tempus omni rei tunc erit dixi in 18
 corde meo de filiis hominum ut probaret eos Deus et ostende-
 ret similes esse bestiis idcirco unus interitus est hominis et 19
 iumentorum et aequa utriusque condicio sicut moritur homo
 sic et illa moriuntur similiter spirant omnia et nihil habet homo
 iumento amplius cuncta subiacent vanitati et omnia pergunt 20
 ad unum locum de terra facta sunt et in terram pariter rever-
 tentur quis novit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum 21
 et si spiritus iumentorum descendat deorsum et deprehendi 22
 nihil esse melius quam laetari hominem in opere suo et hanc
 esse partem illius quis enim eum adducet ut post se futura
 cognoscat

verti me ad alia et vidi calumnias quae sub sole geruntur et **IV**
 lacrimas innocentum et consolatorem neminem nec posse resi-
 stere eorum violentiae cunctorum auxilio destitutos et laudavi 2
 magis mortuos quam viventes et feliciorum utroque iudicavi 3
 qui necdum natus est nec vidit mala quae sub sole fiunt rur- 4
 sum contemplatus omnes labores hominum et industrias ani-
 madverti patere invidiae proximi et in hoc ergo vanitas et cura
 superflua est stultus complicat manus suas et comedit carnes 5
 suas dicens melior est pugillus cum requie quam plena utra- 6
 que manus cum labore et adffictione animi considerans rep- 7
 peri et aliam vanitatem sub sole unus est et secundum non 8
 habet non filium non fratrem et tamen laborare non cessat
 nec satiantur oculi eius divitiis nec recogitat dicens cui laboro
 et fraudo animam meam bonis in hoc quoque vanitas est et
 adffictio pessima melius ergo est duos simul esse quam unum 9
 habent enim emolumentum societatis suae si unus ceciderit 10
 ab altero fulcietur vae soli quia cum ruerit non habet suble-
 vantem et si dormierint duo fovebuntur mutuo unus quomodo 11
 calefiet et si quispiam praevaluerit contra unum duo resistant 12
 ei funiculus triplex difficile rumpitur melior est puer pauper 13
 et sapiens rege sene et stulto qui nescit providere in posterum
 quod et de carcere catenisque interdum quis egrediatur ad re- 14
 gnum et alius natus in regno inopia consumatur vidi cunctos 15
 viventes qui ambulant sub sole cum adulescente secundo qui
 consurgit pro eo infinitus numerus est populi omnium qui fue- 16

runt ante eum et qui postea futuri sunt non laetabuntur in eo
17 sed et hoc vanitas et ad afflictio spiritus custodi pedem tuum in-
grediens domum Dei multo enim melior est oboedientia quam
stultorum victimae qui nesciunt quid faciant mali

V ne temere quid loquaris neque cor tuum sit velox ad profe-
rendum sermonem coram Deo Deus enim in caelo et tu super
2 terram idcirco sint pauci sermones tui multas curas sequun-
3 tur somnia et in multis sermonibus invenitur stultitia si quid
vovisti Deo ne moreris reddere displicet enim ei infidelis et stul-
4 ta promissio sed quodcumque voveris redde multoque melius
5 est non vovere quam post votum promissa non complere ne
dederis os tuum ut peccare faciat carnem tuam neque dicas
coram angelo non est providentia ne forte iratus Deus super
6 sermone tuo dissipet cuncta opera manuum tuarum ubi mul-
ta sunt somnia plurimae vanitates et sermones innumeri tu
7 vero Deum time si videris calumnias egenorum et violenta iu-
dicia et subverti iustitiam in provincia non mireris super hoc
negotio quia excelso alius excelsior est et super hos quoque
8 eminentiores sunt alii et insuper universae terrae rex imperat
9 servienti avarus non implebitur pecunia et qui amat divitias
10 fructus non capiet ex eis et hoc ergo vanitas ubi multae sunt
opes multi et qui comedant eas et quid prodest possessori ni-
11 si quod cernit divitias oculis suis dulcis est somnus operanti
sive parum sive multum comedat saturitas autem divitis non
12 sinit dormire eum est et alia infirmitas pessima quam vidi sub
13 sole divitiae conservatae in malum domini sui pereunt enim
in afflictione pessima generavit filium qui in summa egestate
14 erit sicut egressus est nudus de utero matris suae sic rever-
15 tetur et nihil auferet secum de labore suo miserabilis prorsus
infirmitas quomodo venit sic revertetur quid ergo prodest ei
16 quod laboravit in ventum cunctis diebus vitae suae comedit
17 in tenebris et in curis multis et in aerumna atque tristitia hoc
itaque mihi visum est bonum ut comedat quis et bibat et fruatur
laetitia ex labore suo quod laboravit ipse sub sole numerum
18 dierum vitae suae quos dedit ei Deus et haec est pars illius et
omni homini cui dedit Deus divitias atque substantiam pote-
statemque ei tribuit ut comedat ex eis et fruatur parte sua

et laetetur de labore suo hoc est donum Dei non enim satis 19
 recordabitur dierum vitae suae eo quod Deus occupet deliciis
 cor eius

est et aliud malum quod vidi sub sole et quidem frequens **VI**
 apud homines vir cui dedit Deus divitias et substantiam et 2
 honorem et nihil deest animae eius ex omnibus quae desiderat
 nec tribuit ei potestatem Deus ut comedat ex eo sed homo ex-
 traneus vorabit illud hoc vanitas et magna miseria est si gen- 3
 uerit quispiam centum et vixerit multos annos et plures dies
 aetatis habuerit et anima illius non utatur bonis substantiae
 suae sepulturaque careat de hoc ego pronuntio quod melior illo
 sit abortivus frustra enim venit et pergit ad tenebras et ob- 4
 livione delebitur nomen eius non vidit solem neque cognovit 5
 distantiam boni et mali etiam si duobus milibus annis vixerit 6
 et non fuerit perfruitus bonis nonne ad unum locum properant
 omnia omnis labor hominis in ore eius sed anima illius non 7
 impletur quid habet amplius sapiens ab stulto et quid pauper 8
 nisi ut pergat illuc ubi est vita melius est videre quod cupias 9
 quam desiderare quod nescias sed et hoc vanitas est et prae-
 sumptio spiritus qui futurus est iam vocatum est nomen eius 10
 et scitur quod homo sit et non possit contra fortiorem se in
 iudicio contendere verba sunt plurima multa in disputando 11
 habentia vanitatem

quid necesse est homini maiora se quaerere cum ignoret **VII**
 quid conducat sibi in vita sua numero dierum peregrinationis
 suae et tempore quo velut umbra praeterit aut quis ei poterit
 indicare quid post eum futurum sub sole sit melius est nomen 2
 bonum quam unguenta pretiosa et dies mortis die nativitatis
 melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii in 3
 illa enim finis cunctorum admonetur hominum et vivens cog-
 itat quid futurum sit melior est ira risu quia per tristitiam 4
 vultus corrigitur animus delinquentis cor sapientium ubi tri- 5
 stitia est et cor stultorum ubi laetitia melius est a sapiente 6
 corripiri quam stultorum adulatione decipi quia sicut sonitus 7
 spinarum ardentium sub olla sic risus stulti sed et hoc vani-
 tas calumnia conturbat sapientem et perdet robur cordis illius 8
 melior est finis orationis quam principium melior est patiens 9

10 arrogante ne velox sis ad irascendum quia ira in sinu stulti
11 requiescit ne dicas quid putas causae est quod priora tempo-
12 ra meliora fuere quam nunc sunt stulta est enim huiusmodi
13 interrogatio utilior est sapientia cum divitiis et magis prodest
14 videntibus solem sicut enim protegit sapientia sic protegit pe-
15 cunia hoc autem plus habet eruditio et sapientia quod vitam
16 tribuunt possessori suo considera opera Dei quod nemo pos-
17 sit corrigere quem ille despexerit in die bona frui bonis et
18 malam diem praecave sicut enim hanc sic et illam fecit Deus
19 ut non inveniatur homo contra eum iustas querimonias haec
20 quoque vidi in diebus vanitatis meae iustus perit in iustitia
21 sua et impius multo vivit tempore in malitia sua noli esse
22 iustus multum neque plus sapias quam necesse est ne obstu-
23 pescas ne impie agas multum et noli esse stultus ne moriaris
24 in tempore non tuo bonum est te sustentare iustum sed et
25 ab illo ne subtrahas manum tuam quia qui Deum timet nihil
26 negligit sapientia confortabit sapientem super decem prin-
27 cipes civitatis non est enim homo iustus in terra qui faciat
28 bonum et non peccet sed et cunctis sermonibus qui dicuntur
29 ne accommodes cor tuum ne forte audias servum tuum male-
30 dicentem tibi scit enim tua conscientia quia et tu crebro ma-
31 ledixisti aliis cuncta temptavi in sapientia dixi sapiens efficiar
32 et ipsa longius recessit a me multo magis quam erat et alta
33 profunditas quis inveniet eam lustravi universa animo meo ut
34 scirem et considerarem et quaererem sapientiam et rationem
35 et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem imprudentium
36 et inveni amariorem morte mulierem quae laqueus venatorum
37 est et sagena cor eius vincula sunt manus illius qui placet Deo
38 effugiet eam qui autem peccator est capietur ab illa ecce hoc
39 inveni dicit Ecclesiastes unum et alterum ut invenirem ratio-
40 nem quam adhuc quaerit anima mea et non inveni virum de
41 mille unum reperi mulierem ex omnibus non inveni solum-
42 modo hoc inveni quod fecerit Deus hominem rectum et ipse
43 se infinitis miscuerit quaestionibus quis talis ut sapiens est et
44 quis cognovit solutionem verbi

VIII sapientia hominis lucet in vultu eius et potentissimus fa-
2 ciem illius commutavit ego os regis observo et praecepta iu-

ramenti Dei ne festines recedere a facie eius neque permanes 3
 in opere malo quia omne quod voluerit faciet et sermo illius 4
 potestate plenus est nec dicere ei quisquam potest quare ita 5
 facis qui custodit praeceptum non experietur quicquam mali 5
 tempus et responsionem cor sapientis intellegit omni nego- 6
 tio tempus est et oportunitas et multa hominis adflictio quia 7
 ignorat praeterita et ventura nullo scire potest nuntio non est 8
 in hominis dicione prohibere spiritum nec habet potestatem in 8
 die mortis nec sinitur quiescere ingrumente bello neque salvabit 8
 impietas impium omnia haec consideravi et dedi cor meum 9
 in cunctis operibus quae fiunt sub sole interdum dominatur 9
 homo homini in malum suum vidi impios sepultos qui etiam 10
 cum adviverent in loco sancto erant et laudabantur in civitate 10
 quasi iustorum operum sed et hoc vanitas est etenim quia 11
 non profertur cito contra malos sententia absque ullo timore 11
 filii hominum perpetrant mala attamen ex eo quod peccator 12
 centies facit malum et per patientiam sustentatur ego cognovi 12
 quod erit bonum timentibus Deum qui verentur faciem eius 12
 non sit bonum impio nec prolongentur dies eius sed quasi um- 13
 bra transeant qui non timent faciem Dei est et alia vanitas 14
 quae fit super terram sunt iusti quibus multa proveniunt quasi 14
 opera egerint impiorum et sunt impii qui ita securi sunt quasi 14
 iustorum facta habeant sed et hoc vanissimum iudico lauda- 15
 vi igitur laetitiam quod non esset homini bonum sub sole nisi 15
 quod comederet et biberet atque gauderet et hoc solum secum 15
 auferret de labore suo in diebus vitae quos dedit ei Deus sub 15
 sole et adposui cor meum ut scirem sapientiam et intellege- 16
 rem distentionem quae versatur in terra est homo qui diebus ac 16
 noctibus somnum oculis non capit et intellexi quod omnium 17
 operum Dei nullam possit homo invenire rationem eorum quae 17
 fiunt sub sole et quanto plus laboraverit ad quaerendum tanto 17
 minus inveniat etiam si dixerit sapiens se nosse non poterit 17
 repperire

omnia haec tractavi in corde meo ut curiose intellegerem **IX**
 sunt iusti atque sapientes et opera eorum in manu Dei et ta-
 men nescit homo utrum amore an odio dignus sit sed omnia in 2
 futuro servantur incerta eo quod universa aequae eveniant iusto

et impio bono et malo mundo et immundo immolanti victimas
et sacrificia contemntenti sicut bonus sic et peccator ut periurus
ita et ille qui verum deierat hoc est pessimum inter omnia
quae sub sole fiunt quia eadem cunctis eveniunt unde et corda
filiorum hominum implentur malitia et contemptu in vita
sua et post haec ad inferos deducentur nemo est qui semper
vivat et qui huius rei habeat fiduciam melior est canis vivens
leone mortuo viventes enim sciunt se esse morituros mortui
vero nihil noverunt amplius nec habent ultra mercedem quia
oblivioni tradita est memoria eorum amor quoque et odium
et invidia simul perierunt nec habent partem in hoc saeculo
et in opere quod sub sole geritur vade ergo et comede in laetitia
panem tuum et bibe cum gaudio vinum tuum quia Deo
placent opera tua omni tempore sint vestimenta tua candida
et oleum de capite tuo non deficiat perfruere vita cum uxore
quam diligis cunctis diebus vitae instabilitatis tuae qui dati
sunt tibi sub sole omni tempore vanitatis tuae haec est enim
pars in vita et in labore tuo quod laboras sub sole quodcumque
potest manus tua facere instanter operare quia nec opus
nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud inferos quo tu
properas verti me alio vidique sub sole nec velocium esse cursum
nec fortium bellum nec sapientium panem nec doctorum divitias
nec artificum gratiam sed tempus casumque in omnibus
nescit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur hamo
et sicut aves comprehenduntur laqueo sic capiuntur homines
tempore malo cum eis extemplo supervenerit hanc quoque
vidi sub sole sapientiam et probavi maximam civitas parva
et pauci in ea viri venit contra eam rex magnus et vallavit
eam extruxitque munitiones per gyrum et perfecta est obsidio
inventusque in ea vir pauper et sapiens liberavit urbem per
sapientiam suam et nullus deinceps recordatus est hominis illius
pauperis et dicebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine
quomodo ergo sapientia pauperis contempta est et verba eius
non sunt audita verba sapientium audiuntur in silentio plus
quam clamor principis inter stultos melior est sapientia quam
arma bellica et qui in uno peccaverit multa bona perdet

X muscae morientes perdunt suavitatem unguenti pretiosior

est sapientia et gloria parva ad tempus stultitia cor sapientis 2
 in dextera eius et cor stulti in sinistra illius sed et in via stul- 3
 tus ambulans cum ipse insipiens sit omnes stultos aestimat si 4
 spiritus potestatem habentis ascenderit super te locum tuum
 ne dimiseris quia curatio cessare faciet peccata maxima est 5
 malum quod vidi sub sole quasi per errorem egrediens a fa-
 cie principis positum stultum in dignitate sublimi et divites 6
 sedere deorsum vidi servos in equis et principes ambulantes 7
 quasi servos super terram qui fodit foveam incidet in eam et 8
 qui dissipat sepem mordebit eum coluber qui transfert lapi- 9
 des adfligetur in eis et qui scindit ligna vulnerabitur ab eis
 si retunsum fuerit ferrum et hoc non ut prius sed hebetatum 10
 erit multo labore exacuator et post industriam sequitur sa-
 pientia si mordeat serpens in silentio nihil eo minus habet 11
 qui occulte detrahit verba oris sapientis gratia et labia in- 12
 sipientis praecipitabunt eum initium verborum eius stultitia 13
 et novissimum oris illius error pessimus stultus verba multi- 14
 plicat ignorat homo quid ante se fuerit et quod post futurum
 est quis illi poterit indicare labor stultorum adfliget eos qui 15
 nesciunt in urbem pergere vae tibi terra cuius rex est puer et 16
 cuius principes mane comedunt beata terra cuius rex nobilis 17
 est et cuius principes vescuntur in tempore suo ad reficiendum
 et non ad luxuriam in pigritiis humiliabitur contignatio et in 18
 infirmitate manuum perstillabit domus in risu faciunt panem 19
 ac vinum ut epulentur viventes et pecuniae oboedient omnia
 in cogitatione tua regi ne detrahas et in secreto cubiculi tui ne 20
 maledixeris diviti quia avis caeli portabit vocem tuam et qui
 habet pinnas adnuntiabit sententiam

mitte panem tuum super transeuntes aquas quia post multa **XI**
 tempora invenies illum da partem septem necnon et octo quia 2
 ignoras quid futurum sit mali super terram si repletae fuerint 3
 nubes imbrem super terram effundent si ceciderit lignum ad
 austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi 4
 erit qui observat ventum non seminat et qui considerat nubes 4
 numquam metet quomodo ignoras quae sit via spiritus et qua 5
 ratione compingantur ossa in ventre praegnatis sic nescis opera
 Dei qui fabricator est omnium mane semina sementem tuam 6

et vespere ne cesset manus tua quia nescis quid magis oriatur
7 hoc an illud et si utrumque simul melius erit dulce lumen
8 et delectabile est oculis videre solem si annis multis vixerit
homo et in omnibus his laetatus fuerit meminisse debet tene-
brosi temporis et dierum multorum qui cum venerint vanitatis
9 arguentur praeterita laetare ergo iuvenis in adulescentia tua
et in bono sit cor tuum in diebus iuventutis tuae et ambula
in viis cordis tui et in intuitu oculorum tuorum et scito quod
10 pro omnibus his adducet te Deus in iudicium aufer iram a
corde tuo et amove malitiam a carne tua adulescentia enim et
voluptas vana sunt

XII memento creatoris tui in diebus iuventutis tuae antequam
veniat tempus afflictionis et adpropinquent anni de quibus
2 dicas non mihi placent antequam tenebrescat sol et lumen
3 et luna et stellae et revertantur nubes post pluviam quando
commovebuntur custodes domus et nutabuntur viri fortissimi
et otiosae erunt molentes inminuto numero et tenebrescent vi-
4 dentes per foramina et claudent ostia in platea in humilitate
vocis molentis et consurgent ad vocem volucris et obsurdescent
5 omnes filiae carminis excelsa quoque timebunt et formidabunt
in via florebit amigdalum inpinguabitur lucusta et dissipabi-
tur capparitis quoniam ibit homo in domum aeternitatis suae
6 et circumibunt in platea plangentes antequam rumpatur fu-
nis argenteus et recurat vitta aurea et conteratur hydria super
7 fontem et confringatur rota super cisternam et revertatur pul-
vis in terram suam unde erat et spiritus redeat ad Deum qui
8 dedit illum vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes omnia vani-
9 tas cumque esset sapientissimus Ecclesiastes docuit populum
et enarravit quae fecerit et investigans composuit parabolas
10 multas quaesivit verba utilia et conscripsit sermones rectissi-
11 mos ac veritate plenos verba sapientium sicut stimuli et quasi
clavi in altum defixi quae per magistrorum concilium data sunt
12 a pastore uno his amplius fili mi ne requiras faciendi plures
libros nullus est finis frequensque meditatio carnis afflictio est
13 finem loquendi omnes pariter audiamus Deum time et man-
14 data eius observa hoc est enim omnis homo et cuncta quae
fiunt adducet Deus in iudicium pro omni errato sive bonum

sive malum sit

THE SONG OF SOLOMON.

I **S**cusletur me osculo oris sui quia meliora sunt ubera
2 tua vino fraglantia unguentis optimis oleum effu-
sum nomen tuum ideo adulescentulae dilexerunt te
3 trahe me post te curremus introduxit me rex in cel-
laria sua exultabimus et laetabimur in te memores uberum
4 tuorum super vinum recti diligunt te nigra sum sed formosa
filiae Hierusalem sicut tabernacula Cedar sicut pelles Salo-
5 monis nolite me considerare quod fusca sim quia decoloravit
me sol filii matris meae pugnaverunt contra me posuerunt me
6 custodem in vineis vineam meam non custodivi indica mihi
quem diligit anima mea ubi pascas ubi cubes in meridie ne
7 vagari incipiam per greges sodalium tuorum si ignoras te o
pulchra inter mulieres egredere et abi post vestigia gregum et
8 pasce hedos tuos iuxta tabernacula pastorum equitatu meo
9 in curribus Pharaonis adsimilavi te amica mea pulchrae sunt
10 genae tuae sicut turturis collum tuum sicut monilia murenu-
11 las aureas faciemus tibi vermiculatas argento dum esset rex in
12 accubitu suo nardus mea dedit odorem suum fasciculus mur-
13 rae dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur botrus
14 cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi ecce tu pulchra
15 es amica mea ecce tu pulchra oculi tui columbarum ecce tu
16 pulcher es dilecte mi et decorus lectulus noster floridus tigna
domorum nostrarum cedrina laquearia nostra cypressina

II, 2 ego flos campi et lilium convallium sicut lilium inter spi-
3 nas sic amica mea inter filias sicut malum inter ligna silvarum
sic dilectus meus inter filios sub umbra illius quam desidera-
4 veram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo introduxit me
5 in cellam vinariam ordinavit in me caritatem fulcite me flori-
6 bus stipate me malis quia amore langueo leva eius sub capite
7 meo et dextera illius amplexabitur me adiuro vos filiae Hie-
8 rusalem per capreas cervosque camporum ne suscitatis neque
9 mei ecce iste venit saliens in montibus transiliens colles simi-

lis est dilectus meus capreae hinuloque cervorum en ipse stat
 post parietem nostrum despiciens per fenestras prospiciens per
 cancellos et dilectus meus loquitur mihi surge propera amica 10
 mea formonsa mea et veni iam enim hiemps transiit imber 11
 abiit et recessit flores apparuerunt in terra tempus putationis 12
 advenit vox turturis audita est in terra nostra ficus protulit 13
 grossos suos vineae florent dederunt odorem surge amica mea
 speciosa mea et veni columba mea in foraminibus petrae in 14
 caverna maceriae ostende mihi faciem tuam sonet vox tua in
 auribus meis vox enim tua dulcis et facies tua decora capite 15
 nobis vulpes vulpes parvulas quae demoliuntur vineas nam vi-
 nea nostra floruit dilectus meus mihi et ego illi qui pascitur 16
 inter lilia donec adspiret dies et inclinentur umbrae reverte- 17
 re similis esto dilecte mi capreae aut hinulo cervorum super
 montes Bether

in lectulo meo per noctes quaesivi quem diligit anima mea **III**
 quaesivi illum et non inveni surgam et circuibo civitatem per 2
 vicos et plateas quaeram quem diligit anima mea quaesivi il-
 lum et non inveni invenerunt me vigiles qui custodiunt ci- 3
 vitatem num quem dilexit anima mea vidistis paululum cum 4
 pertransissem eos inveni quem diligit anima mea tenui eum nec
 dimittam donec introducam illum in domum matris meae et
 in cubiculum genetricis meae adiuro vos filiae Hierusalem per 5
 capreas cervosque camporum ne suscitatis neque evigilare fa-
 ciatis dilectam donec ipsa velit quae est ista quae ascendit per 6
 desertum sicut virgula fumi ex aromatibus murræ et turis et
 universi pulveris pigmentarii en lectulum Salomonis sexaginta 7
 fortes ambiunt ex fortissimis Israhel omnes tenentes gladios 8
 et ad bella doctissimi uniuscuiusque ensis super femur suum
 propter timores nocturnos ferculum fecit sibi rex Salomon de 9
 lignis Libani columnas eius fecit argenteas reclinatorium au- 10
 reum ascensum purpureum media caritate constravit propter
 filias Hierusalem egredimini et videte filiae Sion regem Sa- 11
 lomonem in diademate quo coronavit eum mater sua in die
 dispensionis illius et in die laetitiae cordis eius

quam pulchra es amica mea quam pulchra es oculi tui co- **IV**
 lumbarum absque eo quod intrinsecus latet capilli tui sicut

2 greges caprarum quae ascenderunt de monte Galaad dentes
 tui sicut greges tonsarum quae ascenderunt de lavacro omnes
 3 gemellis fetibus et sterilis non est inter eas sicut vitta coccinea
 labia tua et eloquium tuum dulce sicut fragmen mali punici ita
 4 genae tuae absque eo quod intrinsecus latet sicut turris Da-
 vid collum tuum quae aedificata est cum propugnaculis mille
 5 clypei pendent ex ea omnis armatura fortium duo ubera tua
 6 sicut duo hinuli capreae gemelli qui pascuntur in liliis donec
 adspiret dies et inclinentur umbrae vadam ad montem murrae
 7 et ad collem turis tota pulchra es amica mea et macula non est
 8 in te veni de Libano sponsa veni de Libano veni coronaberis
 de capite Amanae de vertice Sanir et Hermon de cubilibus leo-
 9 num de montibus pardorum vulnerasti cor meum soror mea
 sponsa vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum et in uno
 10 crine colli tui quam pulchrae sunt mammae tuae soror mea
 sponsa pulchriora ubera tua vino et odor unguentorum tuorum
 11 super omnia aromata favus distillans labia tua sponsa mel et
 lac sub lingua tua et odor vestimentorum tuorum sicut odor
 12 turis hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus fons
 13 signatus emissiones tuae paradus malorum punicorum cum
 14 pomorum fructibus cypri cum nardo nardus et crocus fistula
 et cinnamomum cum universis lignis Libani murra et aloe cum
 15 omnibus primis unguentis fons hortorum puteus aquarum vi-
 16 ventium quae fluunt impetu de Libano surge aquilo et veni
 auster perfla hortum meum et fluant aromata illius

V veniat dilectus meus in hortum suum et comedat fructum
 pomorum suorum veni in hortum meum soror mea sponsa mes-
 sui murram meam cum aromatibus meis comedi favum cum
 melle meo bibi vinum meum cum lacte meo comedite amici
 2 bibite et inebriamini carissimi ego dormio et cor meum vigi-
 lat vox dilecti mei pulsantis aperi mihi soror mea amica mea
 columba mea immaculata mea quia caput meum plenum est
 3 rore et cincinni mei guttis noctium expoliavi me tunica mea
 quomodo induar illa lavi pedes meos quomodo inquinabo illos
 4 dilectus meus misit manum suam per foramen et venter meus
 5 intremuit ad tactum eius surrexi ut aperirem dilecto meo ma-
 nus meae stillaverunt murra digiti mei pleni murra probatissi-

ma pessulum ostii aperui dilecto meo at ille declinaverat at- 6
 que transierat anima mea liquefacta est ut locutus est quaesivi
 et non inveni illum vocavi et non respondit mihi invenerunt 7
 me custodes qui circumeunt civitatem percusserunt me vulne-
 raverunt me tulerunt pallium meum mihi custodes murorum
 adiuro vos filiae Hierusalem si inveneritis dilectum meum ut 8
 nuntietis ei quia amore languedo qualis est dilectus tuus ex di- 9
 lecto o pulcherrima mulierum qualis est dilectus tuus ex dilecto
 quia sic adiurasti nos dilectus meus candidus et rubicundus 10
 electus ex milibus caput eius aurum optimum comae eius sicut 11
 elatae palmarum nigrae quasi corvus oculi eius sicut colum- 12
 bae super rivulos aquarum quae lacte sunt lotae et resident
 iuxta fluentia plenissima genae illius sicut areolae aromatum 13
 consitae a pigmentariis labia eius lilia distillantia murrā pri-
 mam manus illius tornatiles aureae plenae hyacinthis venter 14
 eius eburneus distinctus sapphyris crura illius columnae mar- 15
 moreae quae fundatae sunt super bases aureas species eius ut
 Libani electus ut cedri guttur illius suavissimum et totus de- 16
 siderabilis talis est dilectus meus et iste est amicus meus filiae
 Hierusalem quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum 17
 quo declinavit dilectus tuus et quaeremus eum tecum

dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aro- **VI**
 matis ut pascatur in hortis et lilia colligat ego dilecto meo et 2
 dilectus meus mihi qui pascitur inter lilia pulchra es amica 3
 mea suavis et decora sicut Hierusalem terribilis ut castrorum
 acies ordinata averte oculos tuos a me quia ipsi me avolare 4
 fecerunt capilli tui sicut grex caprarum quae apparuerunt de
 Galaad dentes tui sicut grex ovium quae ascenderunt de la- 5
 vacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est in eis sicut 6
 cortex mali punici genae tuae absque occultis tuis sexaginta 7
 sunt reginae et octoginta concubinae et adolescentularum
 non est numerus una est columba mea perfecta mea una est 8
 matris suae electa generici suae viderunt illam filiae et bea-
 tissimam praedicaverunt reginae et concubinae et laudaverunt
 eam quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens 9
 pulchra ut luna electa ut sol terribilis ut acies ordinata descen- 10
 di ad hortum nucum ut viderem poma convallis ut inspicerem

11 si floruisset vinea et germinassent mala punica nescivi anima
 12 mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab revertere
 revertere Sulamitis revertere revertere ut intueamur te

VII quid videbis in Sulamiten nisi choros castrorum quam pul-
 chri sunt gressus tui in calciamentis filia principis iunctura
 feminum tuorum sicut monilia quae fabricata sunt manu artifi-
 2 cis umbilicus tuus crater tornatilis numquam indigens poculis
 3 venter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis duo ubera tua
 4 sicut duo hinuli gemelli capreae collum tuum sicut turris ebur-
 nea oculi tui sicut piscinae in Esebon quae sunt in porta filiae
 multitudinis nasus tuus sicut turris Libani quae respicit con-
 5 tra Damascum caput tuum ut Carmelus et comae capitis tui
 6 sicut purpura regis vincta canalibus quam pulchra es et quam
 7 decora carissima in deliciis statura tua adsimilata est palmae
 8 et ubera tua botris dixi ascendam in palmam adprehendam
 fructus eius et erunt ubera tua sicut botri vineae et odor oris
 9 tui sicut malorum guttur tuum sicut vinum optimum dignum
 dilecto meo ad potandum labiisque et dentibus illius ruminan-
 10, 11 dum ego dilecto meo et ad me conversio eius veni dilecte mi
 12 egrediamur in agrum commoremur in villis mane surgamus
 ad vineas videamus si floruit vinea si flores fructus parturiunt
 13 si floruerunt mala punica ibi dabo tibi ubera mea mandra-
 gorae dederunt odorem in portis nostris omnia poma nova et
 vetera dilecte mi servavi tibi

VIII quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meae
 2 ut inveniam te foris et deosculer et iam me nemo despiciat ad-
 prehendam te et ducam in domum matris meae ibi me docebis
 et dabo tibi poculum ex vino condito et mustum malorum
 3 granatorum meorum leva eius sub capite meo et dextera il-
 4 lius amplexabitur me adiuro vos filiae Hierusalem ne suscite-
 5 tis et evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit quae est ista
 quae ascendit de deserto deliciis affluens et nixa super dilec-
 tum suum sub arbore malo suscitavi te ibi corrupta est mater
 6 tua ibi violata est genetrix tua pone me ut signaculum super
 cor tuum ut signaculum super brachium tuum quia fortis est
 ut mors dilectio dura sicut inferus aemulatio lampades eius
 7 lampades ignis atque flammaram aquae multae non poterunt

extinguere caritatem nec flumina obruent illam si dederit ho- 8
mo omnem substantiam domus suae pro dilectione quasi nihil
despicient eum soror nostra parva et ubera non habet quid 8
faciemus sorori nostrae in die quando adloquenda est si murus 9
est aedificemus super eum propugnacula argentea si ostium est
conpingamus illud tabulis cedrinis ego murus et ubera mea 10
sicut turris ex quo facta sum coram eo quasi pacem repper-
riens vinea fuit Pacifico in ea quae habet populos tradidit 11
eam custodibus vir adfert pro fructu eius mille argenteos vi- 12
nea mea coram me est mille tui Pacifice et ducenti his qui
custodiunt fructus eius quae habitas in hortis amici auscul- 13
tant fac me audire vocem tuam fuge dilecte mi et adsimilare 14
caprae hinuloque cervorum super montes aromatum

THE BOOK OF JOB.

1 **I**ir erat in terra Hus nomine Iob et erat vir ille sim-
2, 3 plex et rectus ac timens Deum et recedens a ma-
lo natiq̄ue sunt ei septem filii et tres filiae et fuit
4 possessio eius septem milia ovium et tria milia ca-
melorum quingenta quoque iuga boum et quingentae asinae
5 ac familia multa nimis eratque vir ille magnus inter omnes
6 Orientales et ibant filii eius et faciebant convivium per do-
mos unusquisque in die suo et mittentes vocabant tres sorores
7 suas ut comederent et biberent cum eis cumque in orbem
8 transissent dies convivii mittebat ad eos Iob et sanctificabat
9 illos consurgensque diluculo offerebat holocausta per singulos
10 dicebat enim ne forte peccaverint filii mei et benedixerint Deo
11 in cordibus suis sic faciebat Iob cunctis diebus quadam au-
12 tem die cum venissent filii Dei ut adsisterent coram Domino
13 adfuit inter eos etiam Satan cui dixit Dominus unde venis
14 qui respondens ait circuivi terram et perambulavi eam dixitque
15 Dominus ad eum numquid considerasti servum meum
16 Iob quod non sit ei similis in terra homo simplex et rectus
et timens Deum ac recedens a malo cui respondens Satan ait
numquid frustra timet Iob Deum nonne tu vallasti eum ac do-
mum eius universamque substantiam per circuitum operibus
manuum eius benedixisti et possessio illius crevit in terra sed
extende paululum manum tuam et tange cuncta quae possidet
nisi in facie tua benedixerit tibi dixit ergo Dominus ad Satan
ecce universa quae habet in manu tua sunt tantum in eum ne
extendas manum tuam egressusque est Satan a facie Domini
cum autem quadam die filii et filiae eius comederent et bibe-
rent vinum in domo fratris sui primogeniti nuntius venit ad
Iob qui diceret boves arabant et asinae pascebantur iuxta eos
et inruerunt Sabei tuleruntque omnia et pueros percusserunt
gladio et evasi ego solus ut nuntiarem tibi cumque adhuc ille
loqueretur venit alter et dixit ignis Dei cecidit e caelo et tac-
tas oves puerosque consumpsit et effugi ego solus ut nuntiarem

tibi sed et illo adhuc loquente venit alius et dixit Chaldei fecerunt tres turmas et invaserunt camelos et tulerunt eos necnon et pueros percusserunt gladio et ego fugi solus ut nuntiarem tibi loquebatur ille et ecce alius intravit et dixit filiis tuis et filiabus vescentibus et bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti repente ventus vehemens inruit a regione deserti et concussit quattuor angulos domus quae corruens oppressit liberos tuos et mortui sunt et effugi ego solus ut nuntiarem tibi tunc surrexit Iob et scidit tunicam suam et tonso capite corruens in terram adoravit et dixit nudus egressus sum de utero matris meae et nudus revertar illuc Dominus dedit Dominus abstulit sit nomen Domini benedictum in omnibus his non peccavit Iob neque stultum quid contra Deum locutus est

factum est autem cum quadam die venissent filii Dei et starent coram Domino venisset quoque Satan inter eos et staret in conspectu eius ut diceret Dominus ad Satan unde venis qui respondens ait circuivi terram et perambulavi eam et dixit Dominus ad Satan numquid considerasti servum meum Iob quod non sit ei similis in terra vir simplex et rectus timens Deum ac recedens a malo et adhuc retinens innocentiam tu autem commovisti me adversus eum ut adfligerem illum frustra cui respondens Satan ait pellem pro pelle et cuncta quae habet homo dabit pro anima sua alioquin mitte manum tuam et tange os eius et carnem et tunc videbis quod in facie benedicat tibi dixit ergo Dominus ad Satan ecce in manu tua est verumtamen animam illius conserva egressus igitur Satan a facie Domini percussit Iob ulcere pessimo a planta pedis usque ad verticem eius qui testa saniam deradebat sedens in sterquilinio dixit autem illi uxor sua adhuc tu permanes in simplicitate tua benedic Deo et morere qui ait ad illam quasi una de stultis locuta es si bona suscepimus de manu Domini quare mala non suscipiamus in omnibus his non peccavit Iob labiis suis igitur audientes tres amici Iob omne malum quod accidisset ei venerunt singuli de loco suo Eliphaz Themanites et Baldad Suites et Sophar Naamathites condixerant enim ut pariter venientes visitarent eum et consolarentur cumque levassent procul oculos suos non cognoverunt eum et exclamantes ploraverunt

scissisque vestibus sparserunt pulverem super caput suum in
 13 caelum et sederunt cum eo in terram septem diebus et sep-
 tem noctibus et nemo loquebatur ei verbum videbant enim
 dolorem esse vehementem

III, 2 post haec aperuit Iob os suum et maledixit diei suo et lo-
 3 cutus est pereat dies in qua natus sum et nox in qua dictum
 4 est conceptus est homo dies ille vertatur in tenebras non re-
 5 quirat eum Deus desuper et non inlustret lumine obscurant
 eum tenebrae et umbra mortis occupet eum caligo et invol-
 6 vatur amaritudine noctem illam tenebrosus turbo possideat
 7 non computetur in diebus anni nec numeretur in mensibus sit
 8 nox illa solitaria nec laude digna maledicant ei qui maledicunt
 9 diei qui parati sunt suscitare Leviathan obtenebrentur stellae
 caligine eius expectet lucem et non videat nec ortum surgentis
 10 aurorae quia non conclusit ostia ventris qui portavit me nec
 11 abstulit mala ab oculis meis quare non in vulva mortuus sum
 12 egressus ex utero non statim perii quare exceptus genibus cur
 13 lactatus uberibus nunc enim dormiens silerem et somno meo
 14 requiescerem cum regibus et consulibus terrae qui aedificant
 15 sibi solitudines aut cum principibus qui possident aurum et
 16 replent domos suas argento aut sicut abortivum absconditum
 17 non subsisterem vel qui concepti non viderunt lucem ibi im-
 18 pii cessaverunt a tumultu et ibi requieverunt fessi robore et
 quondam vincti pariter sine molestia non audierunt vocem ex-
 19 actoris parvus et magnus ibi sunt et servus liber a domino
 20 suo quare data est misero lux et vita his qui in amaritudi-
 21 ne animae sunt qui expectant mortem et non venit quasi ef-
 22 fodientes thesaurum gaudentque vehementer cum invenerint
 23 sepulchrum viro cuius abscondita est via et circumdedit eum
 24 Deus tenebris antequam comedam suspiro et quasi inundan-
 25 tes aquae sic rugitus meus quia timor quem timebam evenit
 26 mihi et quod verebar accidit nonne dissimulavi nonne silui
 nonne quievi et venit super me indignatio

IV, 2 respondens autem Eliphaz Themanites dixit si coeperimus
 loqui tibi forsitan moleste accipias sed conceptum sermonem
 3 tenere quis possit ecce docuisti multos et manus lassas roborati
 4 sti vacillantes confirmaverunt sermones tui et genua trementia

confortasti nunc autem venit super te plaga et defecisti tetigit 5
 te et conturbatus es timor tuus fortitudo tua patientia tua et 6
 perfectio viarum tuarum recordare obsecro te quis umquam 7
 innocens perierit aut quando recti deleti sint quin potius vidi 8
 eos qui operantur iniquitatem et seminant dolores et metunt
 eos flante Deo perisse et spiritu irae eius esse consumptos 9, 10
 rugitus leonis et vox leaenae et dentes catulorum leonum contriti
 sunt tigris periit eo quod non haberet praedam et catuli leonis 11
 dissipati sunt porro ad me dictum est verbum absconditum 12
 et quasi furtive suscepit auris mea venas susurri eius in hor- 13
 rore visionis nocturnae quando solet sopor occupare homines
 pavor tenuit me et tremor et omnia ossa mea perterrita sunt 14
 et cum spiritus me praesente transiret inhorruerunt pili carnis 15
 meae stetit quidam cuius non agnoscebam vultum imago co- 16
 ram oculis meis et vocem quasi aerae lenis audivi numquid 17
 homo Dei comparatione iustificabitur aut factore suo purior
 erit vir ecce qui serviunt ei non sunt stabiles et in angelis suis 18
 repperit pravitatem quanto magis hii qui habitant domos lu- 19
 teas qui terrenum habent fundamentum consumentur velut a
 tinea de mane usque ad vesperum succidentur et quia nul- 20
 lus intellegit in aeternum peribunt qui autem reliqui fuerint 21
 auferentur ex eis morientur et non in sapientia

voca ergo si est qui tibi respondeat et ad aliquem sancto- **V**
 rum convertere vere stultum interficit iracundia et parvulum 2
 occidit invidia ego vidi stultum firma radice et maledixi pul- 3
 chritudini eius statim longe fient filii eius a salute et conte- 4
 rentur in porta et non erit qui eruat cuius messem famelicus 5
 comedet et ipsum rapiet armatus et ebibent sitientes divitias
 eius nihil in terra sine causa fit et de humo non orietur dolor 6
 homo ad laborem nascitur et avis ad volatum quam ob rem 7, 8
 ego deprecabor Dominum et ad Deum ponam eloquium meum
 qui facit magna et inscrutabilia et mirabilia absque numero 9
 qui dat pluviam super faciem terrae et inrigat aquis univer- 10
 sa qui ponit humiles in sublimi et maerentes erigit sospitate 11
 qui dissipat cogitationes malignorum ne possint implere ma- 12
 nus eorum quod coeperant qui adprehendit sapientes in astu- 13
 tia eorum et consilium pravorum dissipat per diem incurrent 14

15 tenebras et quasi in nocte sic palpabunt in meridie porro sal-
 vum faciet a gladio oris eorum et de manu violenti pauperem
 16, 17 et erit egeno spes iniquitas autem contrahet os suum beatus
 homo qui corripitur a Domino increpationem ergo Domini ne
 18 reprobos quia ipse vulnerat et medetur percutit et manus eius
 19 sanabunt in sex tribulationibus liberabit te et in septima non
 20 tanget te malum in fame eruet te de morte et in bello de
 21 manu gladii a flagello linguae absconderis et non timebis ca-
 22 lamitatem cum venerit in vastitate et fame ridebis et bestiam
 23 terrae non formidabis sed cum lapidibus regionum pactum
 24 tuum et bestiae terrae pacificae erunt tibi et scies quod pa-
 cem habeat tabernaculum tuum et visitans speciem tuam non
 25 peccabis scies quoque quoniam multiplex erit semen tuum et
 26 progenies tua quasi herba terrae ingredieris in abundantia se-
 27 pulchrum sicut infertur acervus in tempore suo ecce hoc ut
 investigavimus ita est quod auditum mente pertracta

VI, 2 respondens autem Iob dixit utinam adpenderentur pecca-
 ta mea quibus iram merui et calamitas quam patior in statera
 3 quasi harena maris haec gravior appareret unde et verba mea
 4 dolore sunt plena quia sagittae Domini in me sunt quarum
 indignatio ebibit spiritum meum et terrores Domini militant
 5 contra me numquid rugiet onager cum habuerit herbam aut
 6 mugiet bos cum ante praesepe plenum steterit aut poterit co-
 medi insulsum quod non est sale conditum aut potest aliquis
 7 gustare quod gustatum adfert mortem quae prius tangere no-
 8 lebat anima mea nunc prae angustia cibi mei sunt quis det ut
 9 veniat petitio mea et quod expecto tribuat mihi Deus et qui
 10 coepit ipse me conterat solvat manum suam et succidat me et
 haec mihi sit consolatio ut adfligens me dolore non parcat nec
 11 contradicam sermonibus Sancti quae est enim fortitudo mea
 12 ut sustineam aut quis finis meus ut patienter agam nec forti-
 13 tudo lapidum fortitudo mea nec caro mea aerea est ecce non
 est auxilium mihi in me et necessarii quoque mei recesserunt a
 14 me qui tollit ab amico suo misericordiam timorem Domini de-
 15 relinquit fratres mei praeterierunt me sicut torrens qui raptim
 16 transit in convallibus qui timent pruina inruet super eos nix
 17 tempore quo fuerint dissipati peribunt et ut incaluerit solven-

tur de loco suo involutae sunt semitae gressuum eorum am- 18
bulabunt in vacuum et peribunt considerate semitas Theman 19
itineria Saba et expectate paulisper confusi sunt quia speravi 20
venerunt quoque usque ad me et pudore cooperti sunt nunc 21
venistis et modo videntes plagam meam timetis numquid dixi 22
adferte mihi et de substantia vestra donate mihi vel liberate 23
me de manu hostis et de manu robustorum eruite me docete 24
me et ego tacebo et si quid forte ignoravi instruite me quare 25
detraxistis sermonibus veritatis cum e vobis nullus sit qui pos-
sit arguere ad increpandum tantum eloquia concinnatis et in 26
ventum verba profertis super pupillum inruitis et subvertere 27
nitimini amicum vestrum verumtamen quod coepistis explete 28
praebete aurem et videte an mentiar respondete obsecro abs- 29
que contentione et loquentes id quod iustum est iudicate et 30
non invenietis in lingua mea iniquitatem nec in faucibus meis
stultitia personabit

militia est vita hominis super terram et sicut dies mercen- **VII**
narii dies eius sicut servus desiderat umbram et sicut mercen- 2
narius praestolatur finem operis sui sic et ego habui menses 3
vacuos et noctes laboriosas enumeravi mihi si dormiero dico 4
quando consurgam et rursus expectabo vesperam et replebor
doloribus usque ad tenebras induta est caro mea putredine et 5
sordibus pulveris cutis mea aruit et contracta est dies mei ve- 6
locius transierunt quam a texente tela succiditur et consumpti
sunt absque ulla spe memento quia ventus est vita mea et 7
non revertetur oculus meus ut videat bona nec aspiciet me 8
visus hominis oculi tui in me et non subsistam sicut consu- 9
mitur nubes et pertransit sic qui descenderit ad inferos non
ascendet nec revertetur ultra in domum suam neque cogno- 10
scet eum amplius locus eius quapropter et ego non parcam 11
ori meo loquar in tribulatione spiritus mei confabulabor cum
amaritudine animae meae numquid mare sum ego aut cetus 12
quia circumdedisti me carcere si dixerero consolabitur me lec- 13
tulus meus et relevabor loquens mecum in strato meo terrebis 14
me per somnia et per visiones horrore concuties quam ob rem 15
elegit suspendium anima mea et mortem ossa mea desperavi 16
nequaquam ultra iam vivam parce mihi nihil enim sunt dies

17 mei quid est homo quia magnificas eum aut quia ponis er-
18 ga eum cor tuum visitas eum diluculo et subito probas illum
19 usquequo non parces mihi nec dimittis me ut gluttiam salivam
20 meam peccavi quid faciam tibi o custos hominum quare po-
21 suisti me contrarium tibi et factus sum mihimet ipsi gravis cur
non tolles peccatum meum et quare non auferes iniquitatem
meam ecce nunc in pulvere dormiam et si mane me quaesieris
non subsistam

VIII, 2 respondens autem Baldad Suites dixit usquequo loqueris
3 talia et spiritus multiplex sermones oris tui numquid Deus
subplantat iudicium et Omnipotens subvertit quod iustum est
4 etiam si filii tui peccaverunt ei et dimisit eos in manu ini-
5 quitatis suae tu tamen si diluculo consurrexeris ad Deum et
6 Omnipotentem fueris deprecatus si mundus et rectus inces-
seris statim evigilabit ad te et pacatum reddet habitaculum
7 iustitiae tuae in tantum ut priora tua fuerint parva et novis-
8 sima tua multiplicentur nimis interroga enim generationem
9 pristinam et diligenter investiga patrum memoriam hesterni
quippe sumus et ignoramus quoniam sicut umbra dies nostri
10 sunt super terram et ipsi docebunt te loquentur tibi et de cor-
11 de suo proferent eloquia numquid vivere potest scirpus absque
12 humore aut crescet carectum sine aqua cum adhuc sit in flore
13 nec carpatur manu ante omnes herbas arescit sic viae om-
14 nium qui obliviscuntur Deum et spes hypocritae peribit non
ei placebit vecordia sua et sicut tela aranearum fiducia eius
15 innitetur super domum suam et non stabit fulciet eam et non
16 consurget humectus videtur antequam veniat sol et in horto
17 suo germen eius egreditur super acervum petrarum radices
18 eius densabuntur et inter lapides commorabitur si absorbue-
19 rit eum de loco suo negabit eum et dicet non novi te haec
est enim laetitia viae eius ut rursus de terra alii germinentur
20, 21 Deus non proiciet simplicem nec porriget manum malignis do-
22 nec impleatur risu os tuum et labia tua iubilo qui oderunt te
induentur confusione et tabernaculum impiorum non subsistet

IX, 2 et respondens Iob ait vere scio quod ita sit et quod non
3 iustificetur homo compositus Deo si voluerit contendere cum
4 eo non poterit ei respondere unum pro mille sapiens corde est

et fortis robore quis restitit ei et pacem habuit qui transtu- 5
lit montes et nescierunt hii quos subvertit in furore suo qui 6
commovet terram de loco suo et columnae eius concutiuntur
qui praecipit soli et non oritur et stellas claudit quasi sub si- 7
gnaculo qui extendit caelos solus et graditur super fluctus 8
maris qui facit Arcturum et Oriona et Hyadas et interiora 9
austri qui facit magna et inconprehensibilia et mirabilia quo- 10
rum non est numerus si venerit ad me non videbo si abierit 11
non intellegam eum si repente interroget quis respondebit ei 12
vel quis dicere potest cur facis Deus cuius resistere irae nemo 13
potest et sub quo curvantur qui portant orbem quantus ergo 14
sum ego qui respondeam ei et loquar verbis meis cum eo qui 15
etiam si habuero quippiam iustum non respondebo sed meum
iudicem deprecabor et cum invocantem exaudierit me non 16
credo quod audierit vocem meam in turbine enim conteret 17
me et multiplicabit vulnera mea etiam sine causa non con- 18
cedit requiescere spiritum meum et implet me amaritudinibus
si fortitudo quaeritur robustissimus est si aequitas iudicii ne- 19
mo pro me audet testimonium dicere si iustificare me voluero 20
os meum condemnabit me si innocentem ostendere pravum
me conprobabit etiam si simplex fuero hoc ipsum ignorabit 21
anima mea et taedebit me vitae meae unum est quod locu- 22
tus sum et innocentem et impium ipse consumit si flagellat 23
occidat semel et non de poenis innocentum rideat terra data 24
est in manu impii vultum iudicum eius operit quod si non ille
est quis ergo est dies mei velociores fuerunt cursore fugerunt 25
et non viderunt bonum pertransierunt quasi naves poma por- 26
tantes sicut aquila volans ad escam cum dixerio nequaquam 27
ita loquar commuto faciem meam et dolore torqueor verebar 28
omnia opera mea sciens quod non parceres delinquenti si au- 29
tem et sic impius sum quare frustra laboravi si lotus fuero 30
quasi aquis nivis et fulserint velut mundissimae manus meae
tamen sordibus intingues me et abominabuntur me vestimenta 31
mea neque enim viro qui similis mei est respondebo nec qui 32
mecum in iudicio ex aequo possit audiri non est qui utrumque 33
valeat arguere et ponere manum suam in ambobus auferat a 34
me virgam suam et pavor eius non me terreat loquar et non 35

timebo eum neque enim possum metuens respondere

X taedet animam meam vitae meae dimittam adversum me
 2 eloquium meum loquar in amaritudine animae meae dicam
 3 Deo noli me condemnare indica mihi cur me ita iudices num-
 quid bonum tibi videtur si calumniaris et opprimas me opus
 4 manuum tuarum et consilium impiorum adiuves numquid
 5 oculi carnei tibi sunt aut sicut videt homo et tu videbis num-
 quid sicut dies hominis dies tui et anni tui sicut humana sunt
 6 tempora ut quaeras iniquitatem meam et peccatum meum
 7 scruteris et scias quia nihil impium fecerim cum sit nemo qui
 8 de manu tua possit eruere manus tuae plasmaverunt me et
 fecerunt me totum in circuitu et sic repente praecipitas me
 9 memento quaeso quod sicut lutum feceris me et in pulverem
 10 reduces me nonne sicut lac mulsisti me et sicut caseum me
 11 coagulasti pelle et carnibus vestisti me et ossibus et nervis
 12 conpegisti me vitam et misericordiam tribuisti mihi et visi-
 13 tatio tua custodivit spiritum meum licet haec celes in corde
 14 tuo tamen scio quia universorum memineris si peccavi et ad
 horam pepercisti mihi cur ab iniquitate mea mundum me es-
 15 se non pateris et si impius fuero vae mihi est et si iustus non
 16 levabo caput saturatus afflictione et miseria et propter super-
 biam quasi laenam capies me reversusque mirabiliter me cru-
 17 cias instauras testes tuos contra me et multiplicas iram tuam
 18 adversum me et poenae militant in me quare de vulva edu-
 xisti me qui utinam consumptus essem ne oculus me videret
 19 fuissem quasi qui non essem de utero translatus ad tumulum
 20 numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi dimitte
 21 ergo me ut plangam paululum dolorem meum antequam va-
 dam et non revertar ad terram tenebrosam et opertam mortis
 22 caligine terram miseriae et tenebrarum ubi umbra mortis et
 nullus ordo et sempiternus horror inhabitans

XI, 2 respondens autem Sophar Naamathites dixit numquid qui
 multa loquitur non et audiet aut vir verbosus iustificabitur
 3 tibi soli tacebunt homines et cum ceteros inriseris a nullo con-
 4 futaberis dixisti enim purus est sermo meus et mundus sum in
 5 conspectu tuo atque utinam Deus loqueretur tecum et aperi-
 6 ret labia sua tibi ut ostenderet tibi secreta sapientiae et quod

multiplex esset lex eius et intellegeres quod multo minora exi-
 garis a Deo quam meretur iniquitas tua forsitan vestigia Dei 7
 comprehendes et usque ad perfectum Omnipotentem repperies
 excelsior caelo est et quid facies profundior inferno et unde 8
 cognosces longior terrae mensura eius et latior mari si sub- 9, 10
 verterit omnia vel in unum coartaverit quis contradicet ei ipse 11
 enim novit hominum vanitatem et videns iniquitatem nonne
 considerat vir vanus in superbiam erigitur et tamquam pul- 12
 lum onagri se liberum natum putat tu autem firmasti cor 13
 tuum et expandisti ad eum manus tuas si iniquitatem quod 14
 est in manu tua abstuleris a te et non manserit in taberna-
 culo tuo iniustitia tum levare poteris faciem tuam absque 15
 macula et eris stabilis et non timebis miseriae quoque obli- 16
 visceris et quasi aquarum quae praeterierint recordaberis et 17
 quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperam et cum te
 consumptum putaveris orieris ut lucifer et habebis fiduciam 18
 proposita tibi spe et defossus securus dormies requiesces et 19
 non erit qui te exterreat et deprecabuntur faciem tuam pluri-
 mi oculi autem impiorum deficient et effugium peribit ab eis 20
 et spes eorum abominatio animae

respondens autem Iob dixit ergo vos estis soli homines et **XII**, 2
 vobiscum morietur sapientia et mihi est cor sicut et vobis 3
 nec inferior vestri sum quis enim haec quae nostis ignorat qui 4
 deridetur ab amico suo sicut ego invocabit Deum et exaudiet
 eum deridetur enim iusti simplicitas lampas contempta apud 5
 cogitationes divitum parata ad tempus statutum abundant 6
 tabernacula praedonum et audacter provocant Deum cum ipse
 dederit omnia in manibus eorum nimirum interroga iumenta 7
 et docebunt te et volatilia caeli et indicabunt tibi loquere ter- 8
 rae et respondebit tibi et narrabunt pisces maris quis ignorat 9
 quod omnia haec manus Domini fecerit in cuius manu anima 10
 omnis viventis et spiritus universae carnis hominis nonne au- 11
 ris verba diiudicat et fauces comedentis saporem in antiquis 12
 est sapientia et in multo tempore prudentia apud ipsum est 13
 sapientia et fortitudo ipse habet consilium et intellegentiam
 si destruxerit nemo est qui aedificet et si incluserit hominem 14
 nullus est qui aperiat si continuerit aquas omnia siccabuntur 15

16 et si emiserit eas subvertent terram apud ipsum est fortitu-
do et sapientia ipse novit et decipientem et eum qui decipitur
17 adducit consiliarios in stultum finem et iudices in stuporem
18, 19 balteum regum dissolvit et praecingit fune renes eorum du-
20 cit sacerdotes inglorios et optimates subplantat commutans
21 labium veracium et doctrinam senum auferens effundit de-
spectionem super principes et eos qui oppressi fuerant relevans
22 qui revelat profunda de tenebris et producit in lucem umbram
23 mortis qui multiplicat gentes et perdet eas et subversas in in-
24 tegrum restituet qui inmutat cor principum populi terrae et
25 decipit eos ut frustra incedant per invium palpabunt quasi in
tenebris et non in luce et errare eos faciet quasi ebrios

XIII ecce omnia et vidit oculus meus et audivit auris mea et in-
2 tellexi singula secundum scientiam vestram et ego novi nec
3 inferior vestri sum sed tamen ad Omnipotentem loquar et di-
4 sputare cum Deo cupio prius vos ostendens fabricatores men-
5 daciai et cultores perversorum dogmatum atque utinam ta-
6 ceretis ut putaremini esse sapientes audite ergo correptiones
7 meas et iudicium labiorum meorum adtendite numquid Deus
8 indiget vestro mendacio ut pro illo loquamini dolos numquid
9 faciem eius accipitis et pro Deo iudicare nitimini aut place-
bit ei quem celare nihil potest aut decipietur ut homo vestris
10 fraudulentis ipse vos arguet quoniam in abscondito faciem
11 eius accipitis statim ut se commoverit turbabit vos et terror
12 eius inruet super vos memoria vestra comparabitur cineri et
13 redigentur in lutum cervices vestrae tacete paulisper ut lo-
14 quar quodcumque mihi mens suggesserit quare lacero carnes
meas dentibus meis et animam meam porto in manibus meis
15 etiam si occiderit me in ipso sperabo verumtamen vias meas
16 in conspectu eius arguam et ipse erit salvator meus non enim
17 veniet in conspectu eius omnis hypocrita audite sermonem
18 meum et enigmata percipite auribus vestris si fuero iudicatus
19 scio quod iustus inveniar quis est qui iudicetur mecum veniat
20 quare tacens consumo duo tantum ne facias mihi et tunc a
21 facie tua non abscondar manum tuam longe fac a me et for-
22 mido tua non me terreat et voca me et respondebo tibi aut
23 certe loquar et tu responde mihi quantas habeo iniquitates et

peccata scelera mea et delicta ostende mihi cur faciem tuam 24
 abscondis et arbitraris me inimicum tuum contra folium quod 25
 vento rapitur ostendis potentiam tuam et stipulam siccam per-
 sequeris scribis enim contra me amaritudines et consumere 26
 me vis peccatis adolescentiae meae posuisti in nervo pedem 27
 meum et observasti omnes semitas meas et vestigia pedum
 meorum considerasti qui quasi putredo consumendus sum et 28
 quasi vestimentum quod comeditur a tineam

homo natus de muliere brevi vivens tempore repletus multis **XIV**
 miseriis quasi flos egreditur et conteritur et fugit velut umbra 2
 et numquam in eodem statu permanet et dignum ducis su- 3
 per huiuscemodi aperire oculos tuos et adducere eum tecum in
 iudicium quis potest facere mundum de inmundo conceptum 4
 semine nonne tu qui solus es breves dies hominis sunt nume- 5
 rus mensuum eius apud te est constituisti terminos eius qui
 praeterire non poterunt recede paululum ab eo ut quiescat 6
 donec optata veniat sicut mercennarii dies eius lignum habet 7
 spem si praecisum fuerit rursus virescit et rami eius pullulant
 si senuerit in terra radix eius et in pulvere emortuus fuerit 8
 truncus illius ad odorem aquae germinabit et faciet comam 9
 quasi cum primum plantatum est homo vero cum mortuus 10
 fuerit et nudatus atque consumptus ubi quaeso est quomodo 11
 si recedant aquae de mari et fluvius vacuefactus arescat sic 12
 homo cum dormierit non resurget donec adteratur caelum non
 evigilabit nec consurget de somno suo quis mihi hoc tribuat 13
 ut in inferno protegas me ut abscondas me donec pertran-
 seat furor tuus et constituas mihi tempus in quo recorderis
 mei putasne mortuus homo rursus vivet cunctis diebus qui- 14
 bus nunc milito expecto donec veniat inmutatio mea vocabis 15
 et ego respondebo tibi operi manuum tuarum porriges dexte-
 ram tu quidem gressus meos dinumerasti sed parces peccatis 16
 meis signasti quasi in sacco delicta mea sed curasti iniqui- 17
 tatem meam mons cadens defluet et saxum transfertur de 18
 loco suo lapides excavant aquae et adluvione paulatim terra 19
 consumitur et homines ergo similiter perdes roborasti eum 20
 paululum ut in perpetuum pertransiret inmutabis faciem eius
 et emittes eum sive nobiles fuerint filii eius sive ignobiles non 21

22 intelleget attamen caro eius dum vivet dolebit et anima illius
super semet ipso lugebit

XV, 2 respondens autem Eliphaz Themanites dixit numquid sapiens respondebit quasi in ventum loquens et implebit ardore
3 stomachum suum arguis verbis eum qui non est aequalis tui
4 et loqueris quod tibi non expedit quantum in te est evacuasti
5 timorem et tulisti preces coram Deo docuit enim iniquitas tua
6 os tuum et imitaris linguam blasphemantium condemnabit te
7 os tuum et non ego et labia tua respondebunt tibi numquid
8 primus homo tu natus es et ante colles formatus numquid
9 consilium Dei audisti et inferior te erit eius sapientia quid
10 nosti quod ignoremus quid intellegis quod nesciamus et senes
et antiqui sunt in nobis multo vetustiores quam patres tui
11 numquid grande est ut consoletur te Deus sed verba tua prava
12 hoc prohibent quid te elevat cor tuum et quasi magna cogitans
adtonitos habes oculos quid tumet contra Deum spiritus
14 tuus ut proferas de ore huiuscemodi sermones quid est homo
15 ut immaculatus sit et ut iustus appareat natus de muliere ecce
inter sanctos eius nemo inmutabilis et caeli non sunt mundi
16 in conspectu eius quanto magis abominabilis et inutilis homo
17 qui bibit quasi aquas iniquitatem ostendam tibi audi me
18 quod vidi narrabo tibi sapientes confitentur et non abscondunt
19 patres suos quibus solis data est terra et non transibit
20 alienus per eos cunctis diebus suis impius superbit et numerus
21 annorum incertus est tyrannidis eius sonitus terroris semper
22 in auribus illius et cum pax sit ille insidias suspicatur non
credit quod reverti possit de tenebris circumspectans undique
23 gladium cum se moverit ad quaerendum panem novit quod
24 paratus sit in manu eius tenebrarum dies terrebbeit eum tribulatio
et angustia vallabit eum sicut regem qui praeparatur
25 ad proelium tetendit enim adversus Deum manum suam et
26 contra Omnipotentem roboratus est cucurrit adversus eum
27 erecto collo et pingui cervice armatus est operuit faciem eius
28 crassitudo et de lateribus eius arvina dependet habitavit in
civitatibus desolatis et in domibus desertis quae in tumulos
29 sunt redactae non ditabitur nec perseverabit substantia eius
30 nec mittet in terra radicem suam non recedet de tenebris ra-

mos eius arefaciet flamma et auferetur spiritu oris sui non 31
 credat frustra errore deceptus quod aliquo pretio redimendus
 sit antequam dies eius impleantur peribit et manus eius are- 32
 scet laedetur quasi vinea in primo flore botrus eius et quasi 33
 oliva proiciens florem suum congregatio enim hypocritae ste- 34
 rilis et ignis devorabit tabernacula eorum qui munera libenter
 accipiunt concepit dolorem et peperit iniquitatem et uterus 35
 eius praeparat dolos

respondens autem Iob dixit audivi frequenter talia consola- **XVI, 2**
 tores onerosi omnes vos estis numquid habebunt finem verba 3
 ventosa aut aliquid tibi molestum est si loquaris poteram et 4
 ego similia vestri loqui atque utinam esset anima vestra pro
 anima mea consolarer et ego vos sermonibus et moverem ca- 5
 put meum super vos roborarem vos ore meo et moverem labia 6
 quasi parcens vobis sed quid agam si locutus fuero non quie- 7
 scet dolor meus et si tacuero non recedet a me nunc autem 8
 oppressit me dolor meus et in nihili redacti sunt omnes artus
 mei rugae meae testimonium dicunt contra me et suscitatur 9
 falsiloquus adversus faciem meam contradicens mihi collegit 10
 furorem suum in me et comminans mihi infremuit contra me
 dentibus suis hostis meus terribilibus oculis me intuitus est
 aperuerunt super me ora sua exprobrantes percusserunt ma- 11
 xillam meam satiati sunt poenis meis conclusit me Deus apud 12
 iniquum et manibus impiorum me tradidit ego ille quondam 13
 opulentus repente contritus sum tenuit cervicem meam confre-
 git me et posuit sibi quasi in signum circumdedit me lanceis 14
 suis convulneravit lumbos meos non pepercit et effudit in ter-
 ra viscera mea concidit me vulnere super vulnus inruit in me 15
 quasi gigans saccum consui super cutem meam et operui cine- 16
 re cornu meum facies mea intumuit a fletu et palpebrae meae 17
 caligaverunt haec passus sum absque iniquitate manus meae 18
 cum haberem mundas ad Deum preces terra ne operias san- 19
 guinem meum neque inveniatur locus in te latendi clamor meus
 ecce enim in caelo testis meus et conscius meus in excelsis ver- 20, 21
 bosi mei amici mei ad Deum stillat oculus meus atque utinam 22
 sic iudicaretur vir cum Deo quomodo iudicatur filius hominis
 cum collega suo ecce enim breves anni transeunt et semitam 23

per quam non revertar ambulo

XVII spiritus meus adtenuabitur dies mei breviabuntur et solum
 2 mihi superest sepulchrum non peccavi et in amaritudinibus
 3 moratur oculus meus libera me et pone iuxta te et cuiusvis
 4 manus pugnet contra me cor eorum longe fecisti a discipli-
 5 na et propterea non exaltabuntur praedam pollicetur sociis
 6 et oculi filiorum eius deficient posuit me quasi in proverbium
 7 vulgi et exemplum sum coram eis caligavit ab indignatio-
 ne oculus meus et membra mea quasi in nihili redacta sunt
 8 stupebunt iusti super hoc et innocens contra hypocritam sus-
 9 scitabitur et tenebit iustus viam suam et mundis manibus
 10 addet fortitudinem igitur vos omnes convertimini et venite
 11 et non inveniam in vobis ullum sapientem dies mei transie-
 runt cogitationes meae dissipatae sunt torquentes cor meum
 12 noctem verterunt in diem et rursum post tenebras spero lu-
 13 cem si sustinero infernus domus mea est in tenebris stravi
 14 lectulum meum putredini dixi pater meus es mater mea et
 15 soror mea vermibus ubi est ergo nunc praestolatio mea et pa-
 16 tientiam meam quis considerat in profundissimum infernum
 descendent omnia mea putasne saltem ibi erit requies mihi

XVIII. 2 respondens autem Baldad Suites dixit usque ad quem fi-
 3 nem verba iactabitis intellegite prius et sic loquamur qua-
 4 re reputati sumus ut iumenta et sorduimus coram vobis qui
 perdis animam tuam in furore tuo numquid propter te dere-
 5 linquetur terra et transferentur rupes de loco nonne lux
 6 impii extinguetur nec splendet flamma ignis eius lux obte-
 nebrescet in tabernaculo illius et lucerna quae super eum est
 7 extinguetur artabuntur gressus virtutis eius et praecipitabit
 8 eum consilium suum inmisit enim in rete pedes suos et in
 9 maculis eius ambulat tenebitur planta illius laqueo et exar-
 10 descet contra eum sitis abscondita est in terra pedica eius et
 11 decipula illius super semitam undique terrebut eum formi-
 12 dines et involvent pedes eius adtenuetur fame robur eius et
 13 inedia invadat costas illius devoret pulchritudinem cutis eius
 14 consumat brachia illius primogenita mors avellatur de taber-
 naculo suo fiducia eius et calcet super eum quasi rex interitus
 15 habitent in tabernaculo illius socii eius qui non est aspergatur

in tabernaculo eius sulphur deorsum radices eius siccentur 16
 sursum autem adteratur messis eius memoria illius pereat de 17
 terra et non celebretur nomen eius in plateis expellet eum de 18
 luce in tenebras et de orbe transferet eum non erit semen eius 19
 neque progenies in populo suo nec ullae reliquiae in regionibus
 eius in die eius stupebunt novissimi et primos invadet horror 20
 haec sunt ergo tabernacula iniqui et iste locus eius qui ignorat 21
 Deum

respondens autem Iob dixit usquequo adfligitis animam **XIX**, 2
 meam et adteritis me sermonibus en decies confunditis me et 3
 non erubescitis opprimentes me nempe et si ignoravi mecum 4
 erit ignorantia mea at vos contra me erigimini et arguitis me 5
 obprobriis meis saltim nunc intellegite quia Deus non aequo 6
 iudicio adflixerit me et flagellis suis me cinxerit ecce clamabo 7
 vim patiens et nemo audiet vociferabor et non est qui iudicet
 semitam meam circumsepsit et transire non possum et in calle 8
 meo tenebras posuit spoliavit me gloria mea et abstulit co- 9
 ronam de capite meo destruxit me undique et pereo et quasi 10
 evulsae arbori abstulit spem meam iratus est contra me furor 11
 eius et sic me habuit quasi hostem suum simul venerunt la- 12
 trones eius et fecerunt sibi viam per me et obsederunt in gyro
 tabernaculum meum fratres meos longe fecit a me et noti mei 13
 quasi alieni recesserunt a me dereliquerunt me propinqui mei 14
 et qui me noverant obliti sunt mei inquilini domus meae et 15
 ancillae meae sicut alienum habuerunt me et quasi peregrinus
 fui in oculis eorum servum meum vocavi et non respondit ore 16
 proprio deprecabar illum halitum meum exhorruit uxor mea 17
 et orabam filios uteri mei stulti quoque despiciebant me et 18
 cum ab eis recessissem detrahebant mihi abominati sunt me 19
 quondam consiliarii mei et quem maxime diligebam aversatus
 est me pelli meae consumptis carnibus adhesit os meum et de- 20
 relicta sunt tantummodo labia circa dentes meos miseremini 21
 mei miseremini mei saltim vos amici mei quia manus Domi-
 ni tetigit me quare persequimini me sicut Deus et carnibus 22
 meis saturamini quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei 23
 quis mihi det ut exarentur in libro stilo ferreo et plumbi lam- 24
 mina vel certe sculpantur in silice scio enim quod redemptor 25

26 meus vivat et in novissimo de terra surrecturus sim et rursum
27 circumdabor pelle mea et in carne mea videbo Deum quem
visurus sum ego ipse et oculi mei conspecturi sunt et non alius
28 reposita est haec spes mea in sinu meo quare ergo nunc dicitis
persequamur eum et radicem verbi inveniamus contra eum
29 fugite ergo a facie gladii quoniam ultor iniquitatum gladius est
et scitote esse iudicium

XX, 2 respondens autem Sophar Naamathites dixit idcirco cogitationes
meae variae succedunt sibi et mens in diversa rapitur
3 doctrinam qua me arguis audiam et spiritus intelligentiae
4 meae respondebit mihi hoc scio a principio ex quo positus est
5 homo super terram quod laus impiorum brevis sit et gaudium
6 hypocritae ad instar puncti si ascenderit usque ad caelum
7 perbia eius et caput eius nubes tetigerit quasi sterquilinum
8 in fine perdetur et qui eum viderant dicent ubi est velut somnium
9 avolans non invenietur transiet sicut visio nocturna oculus
qui eum viderat non videbit neque ultra intuebitur eum locus
10 suus filii eius adterentur egestate et manus illius reddent
11 ei dolorem suum ossa eius implebuntur vitiiis adolescentiae
12 eius et cum eo in pulverem dormient cum enim dulce fuerit
13 in ore eius malum abscondet illud sub lingua sua parcat illi
14 et non derelinquet illud et celabit in gutture suo panis eius in
15 utero illius vertetur in fel aspidum intrinsecus divitias quas
16 devoravit evomet et de ventre illius extrahet eas Deus caput
17 aspidum suget occidet eum lingua viperae non videat rivulos
18 fluminis torrentes mellis et butyri luet quae fecit omnia nec
tamen consumetur iuxta multitudinem adinventionum suarum
19 sic et sustinebit quoniam confringens nudavit pauperes domum
20 rapuit et non aedificavit eam nec est satiatus venter
21 eius et cum habuerit quae cupierat possidere non poterit non
remansit de cibo eius et propterea nihil permanebit de bonis
22 eius cum satiatus fuerit artabitur aestuabit et omnis dolor inruet
23 in eum utinam impleatur venter eius ut emittat in eum
24 iram furoris sui et pluat super illum bellum suum fugiet arma
25 ferrea et inruet in arcum aereum eductus et egrediens de vagina
sua et fulgurans in amaritudine sua vadent et venient
26 super eum horribiles omnes tenebrae absconditae sunt in oc-

cultis eius devorabit eum ignis qui non succenditur adffigetur
 relictus in tabernaculo suo revelabunt caeli iniquitatem eius 27
 et terra consurget adversus eum apertum erit germen domus 28
 illius detrahetur in die furoris Dei haec est pars hominis impii 29
 a Deo et hereditas verborum eius a Domino

respondens autem Iob dixit audite quaeso sermones meos **XXI**, 2
 et agetis paenitentiam sustinete me ut et ego loquar et post 3
 mea si videbitur verba ridete numquid contra hominem di- 4
 sputatio mea est ut merito non debeam contristari adtendite 5
 me et obstupescite et superponite digitum ori vestro et ego 6
 quando recordatus fuero pertimesco et concutit carnem meam
 tremor quare ergo impii vivunt sublevati sunt confortatique 7
 divitiis semen eorum permanet coram eis propinquorum tur- 8
 ba et nepotum in conspectu eorum domus eorum securae sunt 9
 et pacatae et non est virga Dei super illos bos eorum concepit 10
 et non abortit vacca peperit et non est privata fetu suo egre- 11
 diuntur quasi greges parvuli eorum et infantes eorum exultant
 lusibus tenent tympanum et citharam et gaudent ad sonitum 12
 organi ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna de- 13
 scendunt qui dixerunt Deo recede a nobis et scientiam viarum 14
 tuarum nolumus quid est Omnipotens ut serviamus ei et quid 15
 nobis prodest si oraverimus illum verumtamen quia non sunt 16
 in manu eorum bona sua consilium impiorum longe sit a me
 quotiens lucerna impiorum extinguetur et superveniet eis inun- 17
 datio et dolores dividet furoris sui erunt sicut paleae ante fa- 18
 ciem venti et sicut favilla quam turbo dispergit Deus servabit 19
 filiis illius dolorem patris et cum reddiderit tunc sciet vide- 20
 bunt oculi eius interfectionem suam et de furore Omnipotentis
 bibit quid enim ad eum pertinet de domo sua post se et si 21
 numerus mensuum eius dimidietur numquid Deum quispiam 22
 docebit scientiam qui excelsos iudicat iste moritur robustus 23
 et sanus dives et felix viscera eius plena sunt adipe et me- 24
 dullis ossa illius inrigantur alius vero moritur in amaritudine 25
 animae absque ullis opibus et tamen simul in pulverem dor- 26
 mient et vermes operient eos certe novi cogitationes vestras 27
 et sententias contra me iniquas dicitis enim ubi est domus 28
 principis et ubi tabernacula impiorum interrogate quemlibet 29

30 de viatoribus et haec eadem eum intellegere cognoscetis quia
in diem perditionis servabitur malus et ad diem furoris ducitur
31 quis arguet coram eo viam eius et quae fecit quis reddet illi
32 ipse ad sepulchra ducetur et in congerie mortuorum vigilabit
33 dulcis fuit glareis Cocyti et post se omnem hominem trahet et
34 ante se innumerabiles quomodo igitur consolamini me frustra
cum responsio vestra repugnare ostensa sit veritati

XXII, 2 respondens autem Eliphaz Themanites dixit numquid Deo
comparari potest homo etiam cum perfectae fuerit scientiae
3 quid prodest Deo si iustus fueris aut quid ei confers si immacu-
4 lata fuerit via tua numquid timens arguet te et veniet tecum
5 in iudicium et non propter malitiam tuam plurimam et infi-
6 nitas iniquitates tuas abstulisti enim pignus fratrum tuorum
7 sine causa et nudos spoliasti vestibus aquam lasso non dedisti
8 et esurienti subtraxisti panem in fortitudine brachii tui possi-
9 debas terram et potentissimus obtinebas eam viduas dimisisti
10 vacuas et lacertos pupillorum comminuisti propterea circum-
11 datus es laqueis et conturbat te formido subita et putabas te
tenebras non visurum et impetu aquarum inundantium non
12 oppressurum an cogitas quod Deus excelsior caelo et super
13 stellarum vertices sublimetur et dicis quid enim novit Deus
14 et quasi per caliginem iudicat nubes latibulum eius nec nostra
15 considerat et circa cardines caeli perambulat numquid semi-
tam saeculorum custodire cupis quam calcaverunt viri iniqui
16 qui sublati sunt ante tempus suum et fluvius subvertit funda-
17 mentum eorum qui dicebant Deo recede a nobis et quasi nihil
18 possit facere Omnipotens aestimabant eum cum ille implesset
19 domos eorum bonis quorum sententia procul sit a me vide-
20 bunt iusti et laetabuntur et innocens subsannabit eos nonne
succisa est erectio eorum et reliquias eorum devoravit ignis
21 adquiesce igitur ei et habeto pacem et per haec habebis fruc-
22 tus optimos suscipe ex ore illius legem et pone sermones eius
23 in corde tuo si reversus fueris ad Omnipotentem aedificaberis
24 et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo dabit pro ter-
25 ra silicem et pro silice torrentes aureos eritque Omnipotens
26 contra hostes tuos et argentum coacervabitur tibi tunc su-
per Omnipotentem deliciis afflues et elevabis ad Deum faciem

tuam rogabis eum et exaudiet te et vota tua reddes decernes 27, 28
 rem et veniet tibi et in viis tuis splendeat lumen qui enim 29
 humiliatus fuerit erit in gloria et qui inclinaverit oculos suos
 ipse salvabitur salvabitur innocens salvabitur autem munditia 30
 manuum suarum

respondens autem Iob dixit nunc quoque in amaritudine **XXIII**, 2
 est sermo meus et manus plagae meae adgravata est super
 gemitum meum quis mihi tribuat ut cognoscam et inveniam 3
 illum et veniam usque ad solium eius ponam coram eo iudi- 4
 cium et os meum replebo increpationibus ut sciam verba quae 5
 mihi respondeat et intellegam quid loquatur mihi nolo multa 6
 fortitudine contendat mecum nec magnitudinis suae mole me
 premat proponat aequitatem contra me et perveniat ad vic- 7
 toriam iudicium meum si ad orientem iero non apparet si ad 8
 occidentem non intellegam eum si ad sinistram quid agat non 9
 adprehendam eum si me vertam ad dextram non videbo illum
 ipse vero scit viam meam et probavit me quasi aurum quod 10
 per ignem transit vestigia eius secutus est pes meus viam eius 11
 custodivi et non declinavi ex ea a mandatis labiorum eius non 12
 recessi et in sinu meo abscondi verba oris eius ipse enim solus 13
 est et nemo avertere potest cogitationem eius et anima eius
 quodcumque voluerit hoc facit cum expleverit in me volun- 14
 tatem suam et alia multa similia praesto sunt ei et idcirco 15
 a facie eius turbatus sum et considerans eum timore sollici-
 tor Deus mollivit cor meum et Omnipotens conturbavit me 16
 non enim perii propter imminentes tenebras nec faciem meam 17
 operuit caligo

ab Omnipotente non sunt abscondita tempora qui autem **XXIV**
 noverunt eum ignorant dies illius alii terminos transtulerunt 2
 diripuerunt greges et paverunt eos asinum pupillorum abige- 3
 runt et abstulerunt pro pignore bovem viduae subverterunt 4
 pauperum viam et oppresserunt pariter mansuetos terrae alii 5
 quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum vigilantesque
 ad praedam praeparant panem liberis agrum non suum deme- 6
 tunt et vineam eius quem vi oppresserunt vindemiant nudos 7
 dimittunt homines indumenta tollentes quibus non est operi-
 mentum in frigore quos imbres montium rigant et non haben- 8

9 tes velamen amplexantur lapides vim fecerunt depraedantes
 10 pupillos et vulgum pauperem spoliaverunt nudis et incedenti-
 11 bus absque vestitu et esurientibus tulerunt spicas inter acer-
 12 vos eorum meridiati sunt qui calcatis torcularibus sitiunt de
 civitatibus fecerunt viros gemere et anima vulneratorum cla-
 13 mavit et Deus inultum abire non patitur ipsi fuerunt rebelles
 luminis nescierunt vias eius nec reversi sunt per semitas illius
 14 mane primo consurgit homicida interficit egenum et pauperem
 15 per noctem vero erit quasi fur oculus adulteri observat calig-
 inem dicens non me videbit oculus et operiet vultum suum
 16 perfodit in tenebris domos sicut in die condixerant sibi et igno-
 17 raverunt lucem si subito apparuerit aurora arbitrantur um-
 18 bram mortis et sic in tenebris quasi in luce ambulant levis est
 super faciem aquae maledicta sit pars eius in terra nec ambu-
 19 let per viam vinearum ad nimium calorem transeat ab aquis
 20 nivium et usque ad inferos peccatum illius obliviscatur eius
 misericordia dulcedo illius vermes non sit in recordatione sed
 21 conteratur quasi lignum infructuosum pavit enim sterilem et
 22 quae non parit et viduae bene non fecit detraxit fortes in for-
 23 titudine sua et cum steterit non credet vitae suae dedit ei
 Deus locum paenitentiae et ille abutitur eo in superbiam oculi
 24 autem eius sunt in viis illius elevati sunt ad modicum et non
 subsistent et humiliabuntur sicut omnia et auferentur et sicut
 25 summitates spicarum conterentur quod si non est ita quis me
 potest arguere esse mentitum et ponere ante Deum verba mea

XXV, 2 respondens autem Baldad Suites dixit potestas et terror
 3 apud eum est qui facit concordiam in sublimibus suis num-
 quid est numerus militum eius et super quem non surget lumen
 4 illius numquid iustificari potest homo comparatus Deo aut ap-
 5 parere mundus natus de muliere ecce etiam luna non splendet
 6 et stellae non sunt mundae in conspectu eius quanto magis
 homo putredo et filius hominis vermis

XXVI, 2 respondens autem Iob dixit cuius adiutor es numquid in-
 3 becilli et sustentas brachium eius qui non est fortis cui dedisti
 consilium forsitan illi qui non habet sapientiam et prudentiam
 4 tuam ostendisti plurimam quem docere voluisti nonne eum
 5 qui fecit spiramen tuum ecce gigantes gemunt sub aquis et

qui habitant cum eis nudus est inferus coram illo et nullum 6
 est operimentum perditioni qui extendit aquilonem super va- 7
 cuum et adpendit terram super nihili qui ligat aquas in nubi- 8
 bus suis ut non erumpant pariter deorsum qui tenet vultum 9
 solii sui et expandit super illud nebulam suam terminum cir- 10
 cumdedit aquis usque dum finiantur lux et tenebrae columnae 11
 caeli contremescunt et pavent ad nutum eius in fortitudine il- 12
 lius repente maria congregata sunt et prudentia eius percussit
 superbum spiritus eius ornavit caelos et obsetricante manu 13
 eius eductus est coluber tortuosus ecce haec ex parte dic- 14
 ta sunt viarum eius et cum vix parvam stillam sermonis eius
 audierimus quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri

addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit vi- **XXVII, 2**
 vit Deus qui abstulit iudicium meum et Omnipotens qui ad
 amaritudinem adduxit animam meam quia donec superest 3
 halitus in me et spiritus Dei in naribus meis non loquentur 4
 labia mea iniquitatem nec lingua mea meditabitur mendacium
 absit a me ut iustos vos esse iudicem donec deficiam non re- 5
 cedam ab innocentia mea iustificationem meam quam coepi 6
 tenere non deseram nec enim reprehendit me cor meum in om- 7
 ni vita mea sit ut impius inimicus meus et adversarius meus
 quasi iniquus quae enim spes est hypocritae si avare rapiat et 8
 non liberet Deus animam eius numquid clamorem eius Deus 9
 audiet cum venerit super illum angustia aut poterit in Omni- 10
 potente delectari et invocare Deum in omni tempore docebo 11
 vos per manum Dei quae Omnipotens habeat nec abscondam
 ecce vos omnes nostis et quid sine causa vana loquimini haec 12, 13
 est pars hominis impii apud Deum et hereditas violentorum
 quam ab Omnipotente suscipient si multiplicati fuerint filii 14
 eius in gladio erunt et nepotes eius non saturabuntur pane
 qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitu et viduae illius 15
 non plorabunt si conportaverit quasi terram argentum et si- 16
 cut lutum praeparaverit vestimenta praeparabit quidem sed 17
 iustus vestietur illis et argentum innocens dividet aedificavit 18
 sicut tinea domum suam et sicut custos fecit umbraculum di- 19
 ves cum dormierit nihil secum auferet aperit oculos suos et
 nihil inveniet adprehendit eum quasi aqua inopia nocte op- 20

21 primet eum tempestas tollet eum ventus urens et auferet et
 22 velut turbo rapiet eum de loco suo et mittet super eum et non
 23 parcet de manu eius fugiens fugiet stringet super eum manus
 suas et sibilabit super illum intuens locum eius

XXVIII

habet argentum venarum suarum principia et auro locus est
 2 in quo conflatur ferrum de terra tollitur et lapis solutus calore
 3 in aes vertitur tempus posuit tenebris et universorum finem
 ipse considerat lapidem quoque caliginis et umbram mortis
 4 dividit torrens a populo peregrinante eos quos oblitus est pes
 5 egentis hominum et invios terra de qua oriebatur panis in lo-
 6 co suo igne subversa est locus sapphyri lapides eius et glebae
 7 illius aurum semitam ignoravit avis nec intuitus est oculus
 8 vulturis non calcaverunt eam filii institorum nec pertransivit
 9 per eam leaena ad silicem extendit manum suam subvertit
 10 a radicibus montes in petris rivos excidit et omne pretiosum
 11 vidit oculus eius profunda quoque fluviorum scrutatus est et
 12 abscondita produxit in lucem sapientia vero ubi invenitur et
 13 quis est locus intelligentiae nescit homo pretium eius nec in-
 14 venit in terra suaviter viventium abyssus dicit non est in me
 15 et mare loquitur non est mecum non dabitur aurum obrizum
 16 pro ea nec adpendetur argentum in commutatione eius non
 conferetur tinctis Indiae coloribus nec lapidi sardonico pretio-
 17 sissimo vel sapphyro non adaequabitur ei aurum vel vitrum
 18 nec commutabuntur pro ea vasa auri excelsa et eminentia non
 memorabuntur comparatione eius trahitur autem sapientia de
 19 occultis non adaequabitur ei topazium de Aethiopia nec tinc-
 20 turae mundissimae componetur unde ergo sapientia veniet et
 21 quis est locus intelligentiae abscondita est ab oculis omnium
 22 viventium volucres quoque caeli latet perditio et mors dixe-
 23 runt auribus nostris audivimus famam eius Deus intellegit
 24 viam eius et ipse novit locum illius ipse enim fines mundi in-
 25 tuetur et omnia quae sub caelo sunt respicit qui fecit ventis
 26 pondus et aquas adpendit mensura quando ponebat pluviis
 27 legem et viam procellis sonantibus tunc vidit illam et enar-
 28 ravit et praeparavit et investigavit et dixit homini ecce timor
 Domini ipsa est sapientia et recedere a malo intelligentia

XXIX, 2

addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit quis

mihi tribuat ut sim iuxta menses pristinos secundum dies qui- 3
 bus Deus custodiebat me quando splendebat lucerna eius su- 3
 per caput meum et ad lumen eius ambulabam in tenebris si- 4
 cut fui in diebus adulescentiae meae quando secreto Deus erat 4
 in tabernaculo meo quando erat Omnipotens mecum et in 5
 circuitu meo pueri mei quando lavabam pedes meos buty- 6
 ro et petra fundebat mihi rivus olei quando procedebam ad 7
 portam civitatis et in platea parabant cathedram mihi vide- 8
 bant me iuvenes et abscondebantur et senes adsurgentes sta- 8
 bant principes cessabant loqui et digitum superponebant ori 9
 suo vocem suam cohibebant duces et lingua eorum gutturi 10
 suo adherebat auris audiens beatificabat me et oculus videns 11
 testimonium reddebat mihi quod liberassem pauperem voci- 12
 ferantem et pupillum cui non esset adiutor benedictio perituri 13
 super me veniebat et cor viduae consolatus sum iustitia indu- 14
 tus sum et vestivit me sicut vestimento et diademate iudicio 14
 meo oculus fui caeco et pes claudus pater eram pauperum et 15, 16
 causam quam nesciebam diligentissime investigabam conte- 17
 rebam molas iniqui et de dentibus illius auferebam praedam 17
 dicebamque in nidulo meo moriar et sicut palma multiplica- 18
 bo dies radix mea aperta est secus aquas et ros morabitur in 19
 messione mea gloria mea semper innovabitur et arcus meus in 20
 manu mea instaurabitur qui me audiebant expectabant sen- 21
 tentiam et intenti tacebant ad consilium meum verbis meis 22
 addere nihil audebant et super illos stillabat eloquium meum 22
 expectabant me sicut pluviam et os suum aperiebant quasi ad 23
 imbrem serotinum si quando ridebam ad eos non credebant 24
 et lux vultus mei non cadebat in terram si voluissem ire ad 25
 eos sedebam primus cumque sederem quasi rex circumstante 25
 exercitu eram tamen maerentium consolator

nunc autem derident me iuniores tempore quorum non di- **XXX**
 gnabar patres ponere cum canibus gregis mei quorum virtus 2
 manuum erat mihi pro nihilo et vita ipsa putabantur indigni 2
 egestate et fame steriles qui rodebant in solitudine squalentes 3
 calamitate et miseria et mandebant herbas et arborum corti- 4
 ces et radix iuniperorum erat cibus eorum qui de convallibus 5
 ista rapientes cum singula repperissent ad ea cum clamore cur-

6 rebant in desertis habitabant torrentium et in cavernis terrae
7 vel super glaream qui inter huiuscemodi laetabantur et esse
8 sub sentibus delicias computabant filii stultorum et ignobi-
9 lium et in terra penitus non parentes nunc in eorum canti-
10 cum versus sum et factus sum eis proverbium abominantur
11 me et longe fugiunt a me et faciem meam conspuere non ve-
12 rentur faretram enim suam aperuit et adflixit me et frenum
13 posuit in os meum ad dexteram orientis calamitatis meae illo-
14 co surrexerunt pedes meos subverterunt et oppresserunt quasi
15 fluctibus semitis suis dissipaverunt itinera mea insidiati sunt
16 mihi et praevaluerunt et non fuit qui ferret auxilium quasi
17 rupto muro et aperta ianua intruerunt super me et ad meas
18 miserias devoluti sunt redactus sum in nihili abstulisti quasi
19 ventus desiderium meum et velut nubes pertransiit salus mea
20 nunc autem in memet ipso marcescit anima mea et possident
21 me dies adfflictionis nocte os meum perforatur doloribus et qui
22 me comedunt non dormiunt in multitudine eorum consumitur
23 vestimentum meum et quasi capitio tunicae sic cinxerunt me
24 comparatus sum luto et adsimilatus favillae et cineri clamo ad
25 te et non exaudis me sto et non respicis me mutatus es mihi in
26 crudelem et in duritia manus tuae adversaris mihi elevasti me
27 et quasi super ventum ponens elisisti me valide scio quia morti
28 tradas me ubi constituta domus est omni viventi verumtamen
29 non ad consumptionem eorum emittis manum tuam et si cor-
30 ruerint ipse salvabis flebam quondam super eum qui adfflictus
31 erat et conpatiebatur anima mea pauperi expectabam bona et
venerunt mihi mala praestolabar lucem et eruperunt tenebrae
interiora mea efferbuerunt absque ulla requie praevennerunt me
dies adfflictionis maerens incedebam sine furore consurgens in
turba clamavi frater fui draconum et socius strutionum cutis
mea denigrata est super me et ossa mea aruerunt prae caumate
versa est in luctum cithara mea et organum meum in vocem
flentium

XXXI pepigi foedus cum oculis meis ut ne cogitarem quidem de
2 virgine quam enim partem haberet Deus in me desuper et he-
3 reditatem Omnipotens de excelsis numquid non perditio est
4 iniquo et alienatio operantibus iniustitiam nonne ipse consi-

derat vias meas et cunctos gressus meos dinumerat si ambu- 5
lavi in vanitate et festinavit in dolo pes meus adpendat me in 6
statera iusta et sciat Deus simplicitatem meam si declinavit 7
gressus meus de via et si secutum est oculos meos cor meum
et in manibus meis adhesit macula seram et alius comedat 8
et progenies mea eradicetur si deceptum est cor meum super 9
mulierem et si ad ostium amici mei insidiatus sum scortum 10
sit alteri uxor mea et super illam incurventur alii hoc enim 11
nefas est et iniquitas maxima ignis est usque ad perditionem 12
devorans et omnia eradicans genimina si contempsi subire 13
iudicium cum servo meo et ancillae meae cum disceptarent
adversum me quid enim faciam cum surrexerit ad iudican- 14
dum Deus et cum quaesierit quid respondebo illi numquid 15
non in utero fecit me qui et illum operatus est et formavit in
vulva unus si negavi quod volebant pauperibus et oculos vi- 16
duae expectare feci si comedi buccellam meam solus et non 17
comedit pupillus ex ea quia ab infantia mea crevit mecum 18
miseratio et de utero matris meae egressa est mecum si de- 19
spexi pereuntem eo quod non habuerit indumentum et absque
operimento pauperem si non benedixerunt mihi latera eius 20
et de velleribus ovium mearum calefactus est si levavi super 21
pupillum manum meam etiam cum viderem me in porta supe-
riorem umerus meus a iunctura sua cadat et brachium meum 22
cum suis ossibus confringatur semper enim quasi tumentes 23
super me fluctus timui Deum et pondus eius ferre non potui
si putavi aurum robur meum et obrizae dixi fiducia mea si lae- 24, 25
tatus sum super multis divitiis meis et quia plurima repperit
manus mea si vidi solem cum fulgeret et lunam incedentem 26
clare et lactatum est in abscondito cor meum et osculatus 27
sum manum meam ore meo quae est iniquitas maxima et ne- 28
gatio contra Deum altissimum si gavisus sum ad ruinam eius 29
qui me oderat et exultavi quod invenisset eum malum non 30
enim dedi ad peccandum guttur meum ut expeterem male-
dicens animam eius si non dixerunt viri tabernaculi mei quis 31
det de carnibus eius ut saturemur foris non mansit peregrinus 32
ostium meum viatori patuit si abscondi quasi homo peccatum 33
meum et celavi in sinu meo iniquitatem meam si expavi ad 34

multitudinem nimiam et despectio propinquorum terruit me
 35 et non magis tacui nec egressus sum ostium quis mihi tribuat
 auditorem ut desiderium meum Omnipotens audiat et librum
 36 scribat ipse qui iudicat ut in umero meo portem illum et cir-
 37 cumdem illum quasi coronam mihi per singulos gradus meos
 38 pronuntiabo illum et quasi principi offeram eum si adversum
 39 me terra mea clamat et cum ipsa sulci eius deflent si fructus
 eius comedi absque pecunia et animam agricularum eius ad-
 40 flexi pro frumento oriatur mihi tribulus et pro hordeo spina
 finita sunt verba Iob

XXXII

omiserunt autem tres viri isti respondere Iob eo quod iu-
 2 stus sibi videretur et iratus indignatusque Heliu filius Bara-
 chel Buzites de cognatione Ram iratus est autem adversus Iob
 3 eo quod iustum se esse diceret coram Deo porro adversum
 amicos eius indignatus est eo quod non invenissent responsio-
 4 nem rationabilem sed tantummodo condemnassent Iob igitur
 Heliu expectavit Iob loquentem eo quod seniores se essent qui
 5 loquebantur cum autem vidisset quod tres respondere non
 6 potuissent iratus est vehementer respondensque Heliu filius
 Barachel Buzites dixit iunior sum tempore vos autem anti-
 quiores idcirco dimisso capite veritus sum indicare vobis meam
 7 sententiam sperabam enim quod aetas prolixior loqueretur et
 8 annorum multitudo doceret sapientiam sed ut video spiritus
 est in hominibus et inspiratio Omnipotentis dat intellegentiam
 9, 10 non sunt longevi sapientes nec senes intellegunt iudicium ideo
 dicam audite me ostendam vobis etiam ego meam scientiam
 11 expectavi enim sermones vestros audivi prudentiam vestram
 12 donec disceptaremini sermonibus et donec putabam vos ali-
 quid dicere considerabam sed ut video non est qui arguere
 13 possit Iob et respondere ex vobis sermonibus eius ne forte di-
 14 catis invenimus sapientiam Deus proiecit eum non homo nihil
 locutus est mihi et ego non secundum vestros sermones respon-
 15 debo illi extimuerunt non responderunt ultra abstuleruntque
 16 a se eloquia quoniam igitur expectavi et non sunt locuti stete-
 17 runt nec responderunt ultra respondebo et ego partem meam
 18 et ostendam scientiam meam plenus sum enim sermonibus et
 19 coartat me spiritus uteri mei en venter meus quasi mustum

absque spiraculo quod lagunculas novas dirumpit loquar et 20
 respirabo paululum aperiam labia mea et respondebo non 21
 accipiam personam viri et Deum homini non aequabo nescio 22
 enim quamdiu subsistam et si post modicum tollat me factor
 meus

audi igitur Iob eloquia mea et omnes sermones meos au- **XXXIII**
 sculta ecce aperui os meum loquatur lingua mea in faucibus 2
 meis simplici corde meo sermones mei et sententiam labia mea 3
 puram loquentur spiritus Dei fecit me et spiraculum Omnipotentis 4
 vivificavit me si potes responde mihi et adversus faciem 5
 meam consiste ecce et me sicut et te fecit Deus et de eodem 6
 luto ego quoque formatus sum verumtamen miraculum meum 7
 non te terreat et eloquentia mea non sit tibi gravis dixisti ergo 8
 in auribus meis et vocem verborum audivi mundus sum ego 9
 absque delicto immaculatus et non est iniquitas in me quia 10
 querellas in me repperit ideo arbitratus est me inimicum sibi 11
 posuit in nervo pedes meos custodivit omnes semitas meas 12
 hoc est ergo in quo non es iustificatus respondebo tibi quia 13
 maior sit Deus homine adversum eum contendis quod non ad 14
 omnia verba responderit tibi semel loquitur Deus et secundo 15
 id ipsum non repetit per somnium in visione nocturna quando 16
 inruit sopor super homines et dormiunt in lectulo tunc 17
 aperit aures virorum et erudiens eos instruit disciplinam ut 18
 avertat hominem ab his quae facit et liberet eum de superbia 19
 eruens animam eius a corruptione et vitam illius ut non 20
 transeat in gladium increpat quoque per dolorem in lectulo 21
 et omnia ossa eius marcescere facit abominabilis ei fit in vita 22
 sua panis et animae illius cibus ante desiderabilis tabescet 23
 caro eius et ossa quae tecta fuerant nudabuntur adpropinquabit 24
 corruptioni anima eius et vita illius mortiferis si fuerit 25
 pro eo angelus loquens unum de milibus ut adnuntiet hominis 26
 aequitatem miserebitur eius et dicet libera eum et non descendat 27
 in corruptionem inveni in quo ei propitiet consumpta
 est caro eius a suppliciis revertatur ad dies adolescentiae suae
 deprecabitur Deum et placabilis ei erit et videbit faciem eius
 in iubilo et reddet homini iustitiam suam respiciet homines
 et dicet peccavi et vere deliqui et ut eram dignus non recepi

28 liberavit animam suam ne pergeret in interitum sed vivens lu-
 29 cem videret ecce haec omnia operatur Deus tribus vicibus per
 30 singulos ut revocet animas eorum a corruptione et inluminet
 31 luce viventium adtende Iob et audi me et tace dum ego loquar
 32 si autem habes quod loquaris responde mihi loquere volo enim
 33 te apparere iustum quod si non habes audi me tace et docebo
 te sapientiam

XXXIV, 2 pronuntians itaque Heliu etiam haec locutus est audite sa-
 3 pientes verba mea et eruditi auscultate me auris enim verba
 4 probat et guttur escas gustu diiudicat iudicium eligamus no-
 5 bis et inter nos videamus quid sit melius quia dixit Iob iustus
 6 sum et Deus subvertit iudicium meum in iudicando enim me
 7 mendacium est violenta sagitta mea absque ullo peccato quis
 8 est vir ut est Iob qui bibit subsannationem quasi aquam qui
 9 graditur cum operantibus iniquitatem et ambulat cum viris im-
 10 piis dixit enim non placebit vir Deo etiam si cucurrerit cum
 11 eo ideo viri cordati audite me absit a Deo impietas et ab Om-
 12 nipotente iniquitas opus enim hominis reddet ei et iuxta vias
 13 singulorum restituet vere enim Deus non condemnabit frustra
 14 nec Omnipotens subvertet iudicium quem constituit alium su-
 15 per terram aut quem posuit super orbem quem fabricatus est
 16 si direxerit ad eum cor suum spiritum illius et flatum ad se tra-
 17 het deficiet omnis caro simul et homo in cinerem revertetur
 18 si habes ergo intellectum audi quod dicitur et ausculta vocem
 19 eloquii mei numquid qui non amat iudicium sanare potest et
 20 quomodo tu eum qui iustus est in tantum condemnas qui dicit
 21 regi apostata qui vocat duces impios qui non accipit perso-
 22 nas principum nec cognovit tyrannum cum disceptaret contra
 23 pauperem opus enim manuum eius sunt universi subito mo-
 24 rientur et in media nocte turbabuntur populi et pertransibunt
 25 et auferent violentum absque manu oculi enim eius super vias
 26 hominum et omnes gressus eorum considerat non sunt tene-
 brae et non est umbra mortis ut abscondantur ibi qui operan-
 tur iniquitatem neque enim ultra in hominis potestate est ut
 veniat ad Deum in iudicium conteret multos innumerabiles
 et stare faciet alios pro eis novit enim opera eorum et idcir-
 co inducet noctem et conterentur quasi impios percussit eos

in loco videntium qui quasi de industria recesserunt ab eo et 27
 omnes vias eius intellegere noluerunt ut pervenire facerent ad 28
 eum clamorem egeni et audiret vocem pauperum ipso enim 29
 concedente pacem quis est qui condemnet ex quo absconderit
 vultum quis est qui contempletur eum et super gentem et
 super omnes homines qui regnare facit hominem hypocritam 30
 propter peccata populi quia ergo ego locutus sum ad Deum 31
 te quoque non prohibeo si erravi tu doce me si iniquitatem 32
 locutus sum ultra non addam numquid a te Deus expetit eam 33
 quia displicuit tibi tu enim coepisti loqui et non ego quod si
 quid nosti melius loquere viri intellegentes loquantur mihi et 34
 vir sapiens audiat me Iob autem stulte locutus est et verba 35
 illius non sonant disciplinam pater mi probetur Iob usque ad 36
 finem ne desinas in hominibus iniquitatis quia addit super 37
 peccata sua blasphemiam inter nos interim constringatur et
 tunc ad iudicium provocet sermonibus suis Deum

igitur Heliu haec rursus locutus est numquid aequa tibi **XXXV**, 2
 videtur tua cogitatio ut diceres iustior Deo sum dixisti enim 3
 non tibi placet quod rectum est vel quid tibi proderit si ego
 peccavero itaque ego respondebo sermonibus tuis et amicis 4
 tuis tecum suspice caelum et intuere et contemplare aethera 5
 quod altior te sit si peccaveris quid ei nocebis et si multipli- 6
 catae fuerint iniquitates tuae quid facies contra eum porro si 7
 iuste egeris quid donabis ei aut quid de manu tua accipiet ho- 8
 mini qui similis tui est nocebit impietas tua et filium hominis
 adiuvabit iustitia tua propter multitudinem calumniatorum 9
 clamabunt et heiulabunt propter vim brachii tyrannorum et 10
 non dixit ubi est Deus qui fecit me qui dedit carmina in noc-
 te qui docet nos super iumenta terrae et super volucres caeli 11
 erudit nos ibi clamabunt et non exaudiet propter superbiam 12
 malorum non ergo frustra audiet Deus et Omnipotens sin- 13
 gulorum causas intuebitur etiam cum dixeris non considerat 14
 iudicare coram eo et expecta eum nunc enim non infert furo- 15
 rem suum nec ulciscitur scelus valde ergo Iob frustra aperit 16
 os suum et absque scientia verba multiplicat

addens quoque Heliu haec locutus est sustine me paululum **XXXVI**, 2
 et indicabo tibi adhuc enim habeo quod pro Deo loquar repe- 3

tam scientiam meam a principio et operatorem meum probabo
4 iustum vere enim absque mendacio sermones mei et perfec-
5 ta scientia probabitur tibi Deus potentes non abicit cum et
6 ipse sit potens sed non salvat impios et iudicium pauperibus
7 tribuit non aufert a iusto oculos suos et reges in solio con-
8 locat in perpetuum et illi eriguntur et si fuerint in catenis
9 et vinciantur funibus paupertatis indicabit eis opera eorum
10 et scelera eorum quia violenti fuerint revelabit quoque aurem
11 eorum ut corripiat et loquetur ut revertantur ab iniquitate si
audierint et observaverint complebunt dies suos in bono et an-
12 nos suos in gloria si autem non audierint transibunt per gla-
13 dium et consumentur in stultitia simulatores et callidi provo-
14 cant iram Dei neque clamabunt cum vincti fuerint morietur
in tempestate anima eorum et vita eorum inter effeminatos
15 eripiet pauperem de angustia sua et revelabit in tribulatione
16 aurem eius igitur salvabit te de ore angusto latissime et non
habentis fundamentum subter se requies autem mensae tuae
17 erit plena pinguedine causa tua quasi impii iudicata est cau-
18 sam iudiciumque recipies non te ergo superet ira ut aliquem
19 opprimas nec multitudo donorum inclinet te depone magnitu-
20, 21 ne protrahas noctem ut ascendant populi pro eis cave ne de-
clines ad iniquitatem hanc enim coepisti sequi post miseriam
22 ecce Deus excelsus in fortitudine sua et nullus ei similis in le-
23 gislatoribus quis poterit scrutari vias eius aut quis ei dicere
24 operatus es iniquitatem memento quod ignores opus eius de
25 quo cecinerunt viri omnes homines vident eum unusquisque
26 intuetur procul ecce Deus magnus vincens scientiam nostram
27 numerus annorum eius inaestimabilis qui aufert stillas plu-
28 viae et effundit imbres ad instar gurgitum qui de nubibus
29 fluunt quae praetexunt cuncta desuper si voluerit extendere
30 nubes quasi tentorium suum et fulgurare lumine suo desuper
31 cardines quoque maris operiet per haec enim iudicat populos
32 et dat escas multis mortalibus in manibus abscondit lucem
33 et praecipit ei ut rursus adveniat adnuntiat de ea amico suo
quod possessio eius sit et ad eam possit ascendere

XXXVII, 2 super hoc expavit cor meum et emotum est de loco suo au-

dite auditionem in terrore vocis eius et sonum de ore illius pro-
 cedentem subter omnes caelos ipse considerat et lumen illius 3
 super terminos terrae post eum rugiet sonitus tonabit voce 4
 magnitudinis suae et non investigabitur cum audita fuerit vox
 eius tonabit Deus in voce sua mirabiliter qui facit magna et 5
 inscrutabilia qui praecipit nivi ut descendat in terram et hie- 6
 mis pluviis et imbri fortitudinis suae qui in manu omnium ho- 7
 minum signat ut noverint singuli opera sua ingredietur bestia 8
 latibulum et in antro suo morabitur ab interioribus egreditur 9
 tempestas et ab Arcturo frigus flante Deo concrescit gelu 10
 et rursus latissimae funduntur aquae frumentum desiderat 11
 nubes et nubes spargunt lumen suum quae lustrant per cir- 12
 cuitum quocumque eas voluntas gubernantis duxerit ad omne
 quod praeceperit illis super faciem orbis terrarum sive in una 13
 tribu sive in terra sua sive in quocumque loco misericordiae
 suae eas iusserit inveniri ausculta haec Iob sta et considera 14
 miracula Dei numquid scis quando praeceperit Deus pluviis 15
 ut ostenderent lucem nubium eius numquid nosti semitas nu- 16
 bium magnas et perfectas scientias nonne vestimenta tua ca- 17
 lida sunt cum perflata fuerit terra austro tu forsitan cum eo 18
 fabricatus es caelos qui solidissimi quasi aere fusi sunt osten- 19
 de nobis quid dicamus illi nos quippe involvimur tenebris quis 20
 narrabit ei quae loquor etiam si locutus fuerit homo devorabi-
 tur at nunc non vident lucem subito aer cogitur in nubes et 21
 ventus transiens fugabit eas ab aquilone aurum venit et ad 22
 Deum formidolosa laudatio digne eum invenire non possumus 23
 magnus fortitudine et iudicio et iustitia et enarrari non potest
 ideo timebunt eum viri et non audebunt contemplari omnes 24
 qui sibi videntur esse sapientes

respondens autem Dominus Iob de turbine dixit quis est **XXXVIII**
 iste involvens sententias sermonibus inperitis accinge sicut vir 3
 lumbos tuos interrogabo te et responde mihi ubi eras quando 4
 ponebam fundamenta terrae indica mihi si habes intellegen-
 tiam quis posuit mensuras eius si nosti vel quis tetendit super 5
 eam lineam super quo bases illius solidatae sunt aut quis di- 6
 misit lapidem angularem eius cum me laudarent simul astra 7
 matutina et iubilarent omnes filii Dei quis conclusit ostiis ma- 8

9 re quando erumpebat quasi de vulva procedens cum ponerem
nubem vestimentum eius et caligine illud quasi pannis infan-
10 tiae obvolverem circumdedi illud terminis meis et posui vec-
11 tem et ostia et dixi usque huc venies et non procedes amplius
12 et hic confringes tumentes fluctus tuos numquid post ortum
13 tuum praecepisti diluculo et ostendisti aurorae locum suum et
tenuisti concutiens extrema terrae et excussisti impios ex ea
14 restituetur ut lutum signaculum et stabit sicut vestimentum
15 auferetur ab impiis lux sua et brachium excelsum confringetur
16 numquid ingressus es profunda maris et in novissimis abys-
17 sis deambulasti numquid apertae tibi sunt portae mortis et
18 ostia tenebrosa vidisti numquid considerasti latitudines ter-
19 rae indica mihi si nosti omnia in qua via habitet lux et te-
20 nebrarum quis locus sit ut ducas unumquodque ad terminos
21 suos et intellegas semitas domus eius sciebas tunc quod na-
22 sciturus esses et numerum dierum tuorum noveras numquid
ingressus es thesauros nivis aut thesauros grandinis aspexisti
23, 24 quae praeparavi in tempus hostis in diem pugnae et belli per
25 quam viam spargitur lux dividitur aestus super terram quis
dedit vehementissimo imbri cursum et viam sonantis tonitru
26 ut plueret super terram absque homine in deserto ubi nul-
27 lus mortalium commoratur ut impleret inviam et desolatam
28 et produceret herbas virentes quis est pluviae pater vel quis
29 genuit stillas roris de cuius utero egressa est glacies et gelu
30 de caelo quis genuit in similitudinem lapidis aquae durantur
31 et superficies abyssi constringitur numquid coniungere vale-
bis micantes stellas Pliadis aut gyrum Arcturi poteris dissipare
32 numquid producis luciferum in tempore suo et vesperum su-
33 per filios terrae consurgere facis numquid nosti ordinem caeli
34 et pones rationem eius in terra numquid elevabis in nebula
35 vocem tuam et impetus aquarum operiet te numquid mit-
36 tes fulgura et ibunt et revertentia dicent tibi adsumus quis
posuit in visceribus hominis sapientiam vel quis dedit gallo in-
37 tellegentiam quis enarravit caelorum rationem et concentum
38 caeli quis dormire faciet quando fundebatur pulvis in terram
39 et glebae conpingebantur numquid capies leaenae praedam et
40 animam catulorum eius implebis quando cubant in antris et in

specubus insidiantur quis praeparat corvo escam suam quando pulli eius ad Deum clamant vagantes eo quod non habeant cibos 41

numquid nosti tempus partus hibicum in petris vel parturientes cervas observasti dinumerasti menses conceptus earum 2 **XXXIX**
 et scisti tempus partus earum incurvantur ad fetum et pariunt 3
 et rugitus emittunt separantur filii earum pergunt ad pastum 4
 egrediuntur et non revertuntur ad eas quis dimisit onagrum 5
 liberum et vincula eius quis solvit cui dedi in solitudine domum et tabernacula eius in terra salsuginis contemnit multitudinem civitatis clamorem exactoris non audit circumspicit 8
 montes pascuae suae et virentia quaeque perquirat numquid 9
 volet rinoceros servire tibi aut morabitur ad praesepe tuum numquid alligabis rinocerota ad arandum loro tuo aut confringet glebas vallium post te numquid fiduciam habebis in magna fortitudine eius et derelinques ei labores tuos numquid credes ei quoniam reddat sementem tibi et aream tuam congreget pinna strutionum similis est pinnis herodii et accipitris quando derelinquit in terra ova sua tu forsitan in pulvere calefacis ea obliviscitur quod pes conculcet ea aut bestiae agri conterant duratur ad filios suos quasi non sint sui frustra laboravit nullo timore cogente privavit enim eam Deus sapientia nec dedit illi intellegentiam cum tempus fuerit in altum alas erigit deridet equitem et ascensorem eius numquid praebebis equo fortitudinem aut circumdabis collo eius hinnitum numquid suscitabis eum quasi lucustas gloria narium eius terror terram ungula fodit exultat audacter in occursum pergit armatis contemnit pavorem nec cedit gladio super ipsum sonabit faretra vibrabit hasta et clypeus fervens et fremens sorbet terram nec reputat tubae sonare clangorem ubi audierit bucinam dicet va procul odoratur bellum exhortationem ducum et ululatum exercitus numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter expandens alas suas ad austrum aut ad praecipitum tuum elevabitur aquila et in arduis ponet nidum suum in petris manet et in praeruptis silicibus commoratur atque inaccessibleibus rupibus inde contemplatur escam et de longe oculi eius prospiciunt pulli eius lambent sanguinem et ubicumque 30

31 cadaver fuerit statim adest et adiecit Dominus et locutus est
32 ad Iob numquid qui contendit cum Deo tam facile conquie-
33 scit utique qui arguit Deum debet respondere ei respondens
34 autem Iob Domino dixit qui leviter locutus sum respondere
35 quid possum manum meam ponam super os meum unum lo-
cutus sum quod utinam non dixissem et alterum quibus ultra
non addam

XL, 2 respondens autem Dominus Iob de turbine ait accinge si-
3 cut vir lumbos tuos interrogabo te et indica mihi numquid
irritum facies iudicium meum et condemnabis me ut tu iusti-
4 ficeris et si habes brachium sicut Deus et si voce simili tonas
5 circumda tibi decorem et in sublime erigere et esto gloriosus et
6 speciosis induere vestibus disperge superbos furore tuo et re-
7 spiciens omnem arrogantem humilia respice cunctos superbos
8 et confunde eos et contere impios in loco suo absconde eos in
9 pulvere simul et facies eorum demerge in foveam et ego confi-
10 tebor quod salvare te possit dextera tua ecce Behemoth quem
11 feci tecum faenum quasi bos comedit fortitudo eius in lumbis
12 eius et virtus illius in umbilicis ventris eius constringit cau-
dam suam quasi cedrum nervi testicularum eius perplexi sunt
13 ossa eius velut fistulae aeris cartilago illius quasi laminae fer-
14 reae ipse principium est viarum Dei qui fecit eum adplicabit
15 gladium eius huic montes herbas ferunt omnes bestiae agri
16 ludent ibi sub umbra dormit in secreto calami et locis hu-
17 mentibus protegunt umbrae umbram eius circumdabunt eum
18 salices torrentis ecce absorbebit fluvium et non mirabitur ha-
19 bet fiduciam quod influat Iordanis in os eius in oculis eius
20 quasi hamo capiet eum et in sudibus perforabit nares eius an
extrahere poteris Leviathan hamo et fune ligabis linguam eius
21 numquid pones circulum in naribus eius et armilla perforabis
22 maxillam eius numquid multiplicabit ad te preces aut loque-
23 tur tibi mollia numquid feriet tecum pactum et accipies eum
24 servum sempiternum numquid includes ei quasi avi aut ligabis
25 illum ancillis tuis concident eum amici dividunt illum nego-
26 tiatores numquid implebis sagenas pelle eius et gurgustium
27 piscium capite illius pone super eum manum tuam memento
28 belli nec ultra addas loqui ecce spes eius frustrabitur eum et

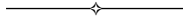
videntibus cunctis praecipitabitur

non quasi crudelis suscitabo eum quis enim resistere potest **XXLI**
 vultui meo quis ante dedit mihi ut reddam ei omnia quae sub 2
 caelo sunt mea sunt non parcam ei et verbis potentibus et ad 3
 deprecandum conpositis quis revelavit faciem indumenti eius 4
 et in medium oris eius quis intrabit portas vultus eius quis 5
 aperiet per gyrum dentium eius formido corpus illius quasi 6
 scuta fusilia et compactum squamis se prementibus una uni 7
 coniungitur et ne spiraculum quidem incedit per eas una alteri 8
 adherebunt et tenentes se nequaquam separabuntur sternuta- 9
 tio eius splendor ignis et oculi eius ut palpebrae diluculi de ore 10
 eius lampades procedunt sicut taedae ignis accensae de nari- 11
 bus eius procedit fumes sicut ollae succensae atque ferventis
 halitus eius prunas ardere facit et flamma de ore eius egreditur 12
 in collo eius morabitur fortitudo et faciem eius praecedet ege- 13
 stas membra carniū eius coherentia sibi mittet contra eum 14
 fulmina et ad locum alium non ferentur cor eius indurabitur 15
 quasi lapis et stringetur quasi malleatoris incus cum sublatus 16
 fuerit timebunt angeli et territi purgabuntur cum adprehen- 17
 derit eum gladius subsistere non poterit neque hasta neque
 torax reputabit enim quasi paleas ferrum et quasi lignum pu- 18
 tridum aes non fugabit eum vir sagittarius in stipulam versi 19
 sunt ei lapides fundae quasi stipulam aestimabit malleum et 20
 deridebit vibrantem hastam sub ipso erunt radii solis sternet 21
 sibi aurum quasi lutum fervere faciet quasi ollam profun- 22
 dum mare ponet quasi cum unguenta bulliunt post eum lu- 23
 cebit semita aestimabit abyssum quasi senescentem non est 24
 super terram potestas quae comparetur ei qui factus est ut nul-
 lum timeret omne sublime videt ipse est rex super universos 25
 filios superbiae

respondens autem Iob Domino dixit scio quia omnia potes **XXLII, 2**
 et nulla te latet cogitatio quis est iste qui celat consilium abs- 3
 que scientia ideo insipienter locutus sum et quae ultra modum
 excederent scientiam meam audi et ego loquar interrogabo et 4
 ostende mihi auditu auris audivi te nunc autem oculus meus 5
 videt te idcirco ipse me reprehendo et ago paenitentiam in 6
 favilla et cinere postquam autem locutus est Dominus ver- 7

ba haec ad Iob dixit ad Eliphaz Themaniten iratus est furor
meus in te et in duos amicos tuos quoniam non estis locuti
8 coram me rectum sicut servus meus Iob sumite igitur vobis
septem tauros et septem arietes et ite ad servum meum Iob et
offerte holocaustum pro vobis Iob autem servus meus orabit
pro vobis faciem eius suscipiam ut non vobis inputetur stulti-
tia neque enim locuti estis ad me recta sicut servus meus Iob
9 abierunt ergo Eliphaz Themanites et Baldad Suites et Sophar
Naamathites et fecerunt sicut locutus fuerat ad eos Dominus et
10 suscepit Dominus faciem Iob Dominus quoque conversus est
ad paenitentiam Iob cum oraret ille pro amicis suis et addidit
11 Dominus omnia quaecumque fuerant Iob duplicia venerunt
autem ad eum omnes fratres sui et universae sorores suae et
cuncti qui noverant eum prius et comederunt cum eo panem
in domo eius et moverunt super eum caput et consolati sunt
eum super omni malo quod intulerat Dominus super eum et
dederunt ei unusquisque ovem unam et inaurem auream unam
12 Dominus autem benedixit novissimis Iob magis quam prin-
cipio eius et facta sunt ei quattuordecim milia ovium et sex
13 milia camelorum et mille iuga boum et mille asinae et fue-
14 runt ei septem filii et filiae tres et vocavit nomen unius Diem
15 et nomen secundae Cassia et nomen tertiae Cornu stibii non
sunt autem inventae mulieres speciosae sicut filiae Iob in uni-
versa terra deditque eis pater suus hereditatem inter fratres
16 earum vixit autem Iob post haec centum quadraginta annis
et vidit filios suos et filios filiorum suorum usque ad quartam
generationem et mortuus est senex et plenus dierum

WISDOM OF SOLOMON

Siligitte iustitiam qui iudicatis terram sentite de Domi- **I**
no in bonitate et in simplicitate cordis quaerite illum
quoniam invenitur ab his qui non temptant illum ap- 2
paret autem eis qui fidem habent in illum perversae 3
enim cogitationes separant a Deo probata autem virtus corri-
pit insipientes quoniam in malivolam animam non intrabit 4
sapientia nec habitabit in corpore subdito peccatis sanctus 5
enim spiritus disciplinae effugiet fictum et auferet se a cogita-
tionibus quae sunt sine intellectu et corripietur superveniente
iniquitate benignus est enim spiritus sapientiae et non libe- 6
rabit maledictum a labiis suis quoniam renum illius testis est
Deus et cordis eius scrutator est verus et linguae illius audito- 7
r quoniam spiritus Domini replevit orbem terrarum et hoc 8
quod continet omnia scientiam habet vocis propter hoc qui 8
loquitur iniqua non potest latere nec praeteriet illum corri-
piens iudicium in cogitationibus enim impii interrogatio erit 9
sermonum autem illius auditio ad Dominum veniet ad corre-
ptionem iniquitatum illius quoniam auris zeli audit omnia 10
et tumultus murmurationum non abscondetur custodite ergo 11
vos a murmuratione quae nihil prodest et a detractione parcite
linguae quoniam responsum obscurum in vacuum non ibit os
autem quod mentitur occidit animam nolite zelare mortem in 12
errore vitae vestrae neque adquiratis perditionem in operibus
manuum vestrarum quoniam Deus mortem non fecit nec lae- 13
tatur in perditione vivorum creavit enim ut essent omnia et 14
sanabiles nationes orbis terrarum et non est in illis medicamen-
tum exterminii nec inferorum regnum in terra iustitia enim 15
inmortalis est impii autem manibus et verbis arcessierunt il- 16
lam et aestimantes illam amicam defluerunt et sponsonem
posuerunt ad illam quoniam digni sunt qui sunt ex parte illius

dixerunt enim apud se cogitantes non recte exiguum et cum **II**
taedio est tempus vitae nostrae et non est refrigerium in fine
hominis et non est qui agnitus sit reversus ab inferis quia ex 2

nihilo nati sumus et post hoc erimus tamquam non fuerimus
quoniam fumus afflatus est in naribus nostris et sermo scin-
3 tillae ad commovendum cor nostrum quia extincta cinis erit
corpus et spiritus diffundetur tamquam mollis aer et transiet
vita nostra tamquam vestigium nubis et sicut nebula dissolve-
4 tur quae fugata est a radiis solis et a calore illius adgravata et
nomen nostrum oblivionem accipiet per tempus et nemo me-
5 moriam habebit operum nostrorum umbrae enim transitus est
tempus nostrum et non est reversio finis nostri quoniam con-
6 signata est et nemo revertetur venite ergo et fruamur bonis
quae sunt et utamur creaturam tamquam in iuventute celeriter
7 vino pretioso et unguentis nos impleamus et non praetereat nos
8 flos temporis coronemus nos rosis antequam marcescant nul-
9 lum pratum sit quod non pertranseat luxuria nostra ubique
relinquamus signa laetitiae quoniam haec est pars nostra et
10 haec est sors opprimamus pauperem iustum et non parcamus
11 viduae nec veterani revereamur canos multi temporis sit au-
tem fortitudo nostra lex iniustitiae quod infirmum est enim
12 inutile invenitur circumveniamus ergo iustum quoniam inuti-
lis est nobis et contrarius est operibus nostris et inproperat no-
bis peccata legis et diffamat in nos peccata disciplinae nostrae
13, 14 promittit scientiam Dei se habere et filium Dei se nominat fac-
15 tus est nobis in traductionem cogitationum nostrarum gravis
est nobis etiam ad videndum quoniam dissimilis est aliis vita
16 illius et inmutatae sunt viae eius tamquam nugaces aestimati
sumus ab illo et abstinet se a viis nostris tamquam ab inmundi-
titiis et praefert novissima iustorum et gloriatur patrem Deum
17 se habere videamus ergo si sermones illius veri sunt et temp-
temus quae ventura sunt illi et sciemus quae erunt novissima
18 illius si enim est verus filius Dei suscipiet illum et liberabit
19 eum de manu contrariorum contumelia et tormento interroge-
mus eum ut sciamus reverentiam illius et probemus patientiam
20 ipsius morte turpissima condemnemus illum erit enim ei re-
21 spectus ex sermonibus illius haec cogitaverunt et erraverunt
22 excaecavit enim illos malitia eorum et nescierunt sacramen-
ta Dei neque mercedem speraverunt iustitiae nec iudicaverunt
23 honorem animarum sanctarum quoniam Deus creavit homi-

nem inexterminabilem et ad imaginem suae similitudinis fecit
illum invidia autem diaboli mors introivit in orbem terrarum 24
imitantur autem illum qui sunt ex parte illius 25

iustorum autem animae in manu Dei sunt et non tanget **III**
illos tormentum mortis visi sunt in oculis insipientium mori 2
et aestimata est afflictio exitus illorum et quod a nobis est 3
iter exterminii illi autem sunt in pace et si coram hominibus 4
tormenta passi sunt spes illorum immortalitate plena est et in 5
paucis vexati in multis bene disponentur quoniam Deus tenta-
vit illos et invenit illos dignos se tamquam aurum in fornace 6
probavit illos et quasi holocausta hostiam accepit illos et in
tempore erit respectus illorum fulgebunt et tamquam scintil- 7
lae in harundinetis discurrent iudicabunt nationes et domina- 8
buntur populis et regnabit Dominus illorum in perpetuum qui 9
confidunt in illum intellegent veritatem et fideles in dilectione
adquiescent illi quoniam donum et pax est electis illius im- 10
pii autem secundum quae cogitaverunt correptionem habebunt
qui neglexerunt iustum et a Domino recesserunt sapientiam 11
enim et disciplinam qui abicit infelix est et vacua est spes illo-
rum et labores sine fructu et inhabitabilia opera illorum sunt
mulieres eorum insensatae sunt et nequissimi filii eorum ma- 12, 13
ledicta creatura illorum quoniam felix sterilis incoinquinata
quae non scivit torum in delicto habebit fructum in respectio-
ne animarum et spado qui non operatus est per manus suas 14
iniquitatem nec cogitavit adversus Deum nequissima dabitur
enim illi fidei donum electum et sors in templo Domini accep-
tissima bonorum enim laborum gloriosus est fructus et quae 15
non concidat radix sapientiae filii autem adulterorum incon- 16
summata erunt et ab iniquo toro semen exterminabitur et si 17
quidem longae vitae erunt in nihilum computabuntur et sine
honore erit novissima senectus illorum et si celerius defuncti 18
fuerint non habebunt spem nec in die agnitionis adlocutionem
nationis enim iniquae dirae sunt consummationes 19

melior est generatio cum claritate immortalitas est enim in **IV**
memoria illius quoniam et apud Deum nota est et apud homi-
nes cum praesens est imitantur illam et desiderant eam cum 2
se duxerit et in perpetuum coronata triumphat incoinquato-

3 rum certaminum praemium vincens multigena autem impio-
rum multitudo non erit utilis et spuria vitulamina non dabunt
4 radices altas nec stabile firmamentum conlocabunt et si in
ramis in tempore germinaverint infirmiter posita a vento com-
5 movebuntur et a nimietate ventorum eradicabuntur confrin-
gentur rami inconsummati et fructus illorum inutilis et acerbi
6 ad manducandum et ad nihilum apti ex iniquis enim omnes
filii qui nascuntur testes sunt nequitiae adversus parentes in
7 interrogatione sua iustus autem si morte praeoccupatus fue-
8 rit in refrigerio erit senectus enim venerabilis est non diutur-
na neque numero annorum computata cani sunt autem sensus
9, 10 hominibus et aetas senectutis vita immaculata placens Deo
11 factus dilectus et vivens inter peccatores translatus est rap-
tus est ne malitia mutaret intellectum illius aut fictio decipiat
12 animam illius fascinatio enim nugacitatis obscurat bona et
inconstantia concupiscentiae transvertit sensum sine malitia
13, 14 consummatus in brevi explevit tempora multa placita enim
erat Deo anima illius propter hoc properavit educere illum de
medio iniquitatum populi autem videntes et non intellegentes
15 nec ponentes in praecordiis talia quoniam gratia Dei et mise-
16 ricordia in sanctos illius et respectus in electos illius condem-
nat autem iustus mortuus vivos impios et iuventus celerius
17 consummata longam vitam iniusti videbunt enim finem sa-
pientis et non intellegent quid cogitaverit de illo Deus et quare
18 munierit illum Dominus videbunt enim et contemnent illos
19 autem Dominus inridebit et erunt post haec decidentes sine
honore et in contumelia inter mortuos in perpetuum quoniam
disrumpet illos inflatos sine voce et commovebit illos a funda-
20 mentis et usque ad supremum desolabuntur et erunt gementes
et memoria illorum periet venient in cogitatione peccatorum
suorum timidi et traduent illos ex adverso iniquitates ipsorum

V tunc stabunt iusti in magna constantia adversus eos qui
2 se angustaverunt et qui abstulerunt labores illorum videntes
turbabuntur timore horribili et mirabuntur in subitatione in-
3 speratae salutis dicent inter se paenitentiam agentes et per
angustiam spiritus gementes hi sunt quos habuimus aliquan-
4 do in risu et in similitudine inproperii nos insensati vitam

illorum aestimabamus insaniam et finem illorum sine honore
quomodo computati sunt inter filios Dei et inter sanctos sors 5
illorum est ergo erravimus a via veritatis et iustitiae lumen 6
non luxit nobis et sol non est ortus nobis lassati sumus in via 7
iniquitatis et perditionis et ambulavimus vias difficiles viam
autem Domini ignoravimus quid nobis profuit superbia aut 8
quid divitiarum iactatio contulit nobis transierunt omnia illa 9
tamquam umbra et tamquam nuntius percurrens et tamquam 10
navis quae pertransit fluctuantem aquam cuius cum praete-
rierit non est vestigium invenire neque semitam carinae illius
in fluctibus aut avis quae transvolat in aere nullum inveni- 11
tur argumentum itineris illius sed tantum sonitus est alarum
verberans levem ventum et scindens per vim itineris aerem
commotis alis transvolavit et post hoc nullum signum inve-
nitur itineris illius aut tamquam sagittae emissae in locum 12
destinatum divisus aer continuo in se reclusus est ut ignoretur
transitus illius sic et nos nati continuo desivimus esse et vir- 13
tutis quidem signum nullum valuimus ostendere in malignitate
autem nostra consumpti sumus talia dixerunt et peccaverunt 14
quoniam spes impij tamquam lanugo est quae a vento tolli- 15
tur et tamquam spuma gracilis quae a procella dispergitur et
tamquam fumus qui a vento diffusus est et tamquam memoria
hospitis unius diei praetereuntis iusti autem in perpetuum vi- 16
vent et apud Dominum est merces eorum et cogitatio illorum
apud Altissimum ideo accipient regnum decoris et diadema 17
speciei de manu Domini quoniam dextera sua teget eos et bra-
chio suo defendet illos accipiet armaturam zelus illius et ar- 18
mabit creaturam ad ultionem inimicorum induet pro torace
iustitiam et accipiet pro galea iudicium certum sumet scu- 20
tum inexpugnabilem aequitatem acuet autem duram iram in
lanceam et pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos 21
ibunt directae emissiones fulgorum et tamquam a bene curvato 22
arcu nubium exterminabuntur et ad certum locum insilient et 23
a petrosa ira plenae mittentur grandines et scandescet in illos
aqua maris et flumina concurrent duriter contra illos stabit 24
spiritus virtutis et tamquam turbedo venti dividet illos et ad
heremiam perducet omnem terram iniquitatis et malignitas

evertet sedes potentium

VI melior est sapientia quam vires et vir prudens magis quam
2 fortis audite ergo reges et intellegite discite iudices finium ter-
3 rae praebete aures vos qui continetis multitudines et placetis
4 vobis in turbis nationum quoniam data est a Domino pote-
5 stas vobis et virtus ab Altissimo qui interrogabit opera vestra
6 et cogitationes scrutabitur quoniam cum essetis ministri re-
7 gni illius non recte iudicastis neque custodistis legem iustitiae
8 neque secundum voluntatem Dei ambulastis horrende et cito
9 apparebit vobis quoniam iudicium durissimum in his qui prae-
10 sunt fiet exiguo enim conceditur misericordia potentes autem
11 potenter tormenta patientur non enim subtrahet personam
12 cuiusquam Dominus nec reverebitur magnitudinem cuiusquam
13 quoniam pusillum et magnum ipse fecit et aequaliter cura est
14 illi pro omnibus fortioribus autem fortior instat cruciatio ad
15 vos ergo reges sunt hi sermones mei ut discatis sapientiam et
16 non excidatis qui enim custodierint iusta iuste iustificabuntur
17 et qui didicerint ista invenient quid respondeant concupisci-
18 te ergo sermones meos diligite illos et habebitis disciplinam
19 clara est et quae numquam marcescat sapientia et facile vide-
20 tur ab his qui diligunt eam et invenietur ab his qui quaerunt
21 illam praeoccupat qui se concupiscunt ut illis se prior osten-
22 dat qui de luce vigilaverit ad illam non laborabit adsidentem
23 enim illam foribus suis inveniet cogitare ergo de illa sensus
24 est consummatus et qui vigilaverit propter illam cito erit se-
25 curus quoniam dignos se ipsa circuit quaerens et in viis osten-
dit se illis hilariter et in omni providentia occurrit illis initium
enim illius verissima est disciplinae concupiscentia cura ergo
disciplinae dilectio est et dilectio custoditio legum illius est cu-
stoditio autem legum consummatio incorruptionis est incor-
ruptio autem facit esse proximum Deo concupiscentia itaque
sapientiae deducet ad regnum perpetuum si ergo delectamini
sedibus et stemmatibus reges populi diligite sapientiam ut in
perpetuum regnetis quid est autem sapientia et quemadmo-
dum facta sit referam et non abscondam a vobis sacramenta
Dei sed ab initio nativitatis investigabo et ponam in lucem
scientiam illius et non praeteribo veritatem neque cum in-

vidia tabescente iter habebō quoniam ista non erit particeps
 sapientiae multitudo autem sapientium sanitas est orbis ter- 26
 rarum et rex sapiens populi stabilimentum est ergo accipite 27
 disciplinam per sermones meos et proderit vobis

sum quidem et ego mortalis homo similis omnibus et ex **VII**
 genere terreno illius qui prior finctus est et in ventre matris
 figuratus sum caro decem mensuum tempore coagulatus in 2
 sanguine ex semine hominis et delectamento somni convenien-
 te et ego natus accepi communem aerem et in similiter factam 3
 decidi terram primam vocem similem omnibus emisi plorans
 in involumentis nutritus sum et curis magnis nemo enim ex 4, 5
 regibus aliud habuit nativitatis initium unus ergo introitus 6
 est omnibus ad vitam et similis exitus propter hoc optavi 7
 et datus est mihi sensus et invocavi et venit in me spiritus
 sapientiae et praeposui illam regnis et sedibus et divitias ni- 8
 hil esse duxi in comparatione illius nec comparavi illi lapidem 9
 pretiosum quoniam omne aurum in comparatione illius harena
 est exigua et tamquam lutum aestimabitur argentum in con-
 spectu illius super salutem et speciem dilexi illam et proposui 10
 pro luce habere illam quoniam inextinguibile est lumen illius
 venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa et innume- 11
 rabilis honestas per manus illius et laetatus sum in omnibus 12
 quoniam antecedebat ista sapientia et ignorabam quoniam ho-
 rum omnium mater est quam sine fictione didici et sine in- 13
 vidia communico et honestatem illius non abscondo infinitus 14
 enim thesaurus est hominibus quod qui usi sunt participes
 facti sunt amicitiae Dei propter disciplinae dona commendati
 mihi autem det Deus dicere ex sententia et praesumere digna 15
 horum quae dantur quoniam ipse et sapientiae dux est et sa-
 pientium emendator in manu enim illius et nos et sermones 16
 nostri et omnis sapientia et operum scientiae disciplina ipse 17
 enim mihi dedit horum quae sunt scientiam veram ut sciam di-
 spositionem orbis terrarum et virtutes elementorum initium 18
 et consummationem et medietatem temporum et meditatio-
 nem omnium morum mutationes et divisiones temporum an- 19
 ni cursus et stellarum dispositiones naturas animalium et iras 20
 bestiarum vim ventorum et cogitationes hominum differentias

21 arborum et virtutes radicum et quaecumque sunt absconsa
et improvisa didici omnium enim artifex docuit me sapientia
22 est enim in illa spiritus intellectus sanctus unicus multiplex
subtilis mobilis dissertus incoinquinatus certus suavis amans
23 bonum acutus qui nihil vetat benefacere humanus stabilis cer-
tus securus omnem habens virtutem omnia prospiciens et qui
24 capiat omnes spiritus intellegibiles mundos subtiles omnibus
enim mobilibus mobilior est sapientia adtingit autem ubique
25 et capit propter suam munditiam vapor est enim virtutis Dei
et emanatio quaedam est claritatis omnipotentis Dei sincera
26 et ideo nihil inquinatum in illa incurrit candor est enim lucis
aeternae et speculum sine macula Dei maiestatis et imago bo-
27 nitatis illius et cum sit una omnia potest et permanens in se
omnia innovat et per nationes in animas sanctas se transfert
28 amicos Dei et prophetas constituit neminem enim diligit Deus
29 nisi eum qui cum sapientia inhabitat est enim haec speciosior
sole et super omnem stellarum dispositionem luci comparata
30 invenitur prior illi enim succedit nox sapientiam autem non
vincit malitia

VIII adtingit enim a fine usque ad finem fortiter et disponit om-
2 nia suaviter hanc amavi et exquisivi a iuventute mea et quae-
sivi sponsam mihi adsumere et amator factus sum formae illius
3 generositatem glorificat contubernium habens Dei sed et om-
4 nium Dominus dilexit illam doctrix est enim disciplinae Dei
5 et electrix operum illius et si divitiae appetuntur in vita quid
6 sapientiae locupletius quae omnia operatur si autem sensus
7 operatur quis horum quae sunt magis quam illa est artifex et
si iustitiam quis diligit labores huius magnas habent virtutes
sobrietatem enim et sapientiam docet et iustitiam et virtutem
8 quibus utilius nihil est in vita hominibus et si multitudinem
scientiae desiderat quis scit praeterita et de futuris aestimat
scit versutias sermonum et dissolutiones argumentorum signa
et monstra scit antequam fiant et eventus temporum et sae-
9 culorum proposui ergo hanc adducere mihi ad convivendum
sciens quoniam communicabit mecum de bonis et erit adlo-
10 cutio cogitationis et taedii mei habebo propter hanc clarita-
11 tem ad turbas et honorem apud seniores iuvenis acutus in-

veniar in iudicio et in conspectu potentium admirabilis ero
 et facies principum mirabuntur me tacentem me sustinebunt 12
 et loquentem me respicient et sermocinante plura manus ori
 suo inponent propterea habebō per hanc immortalitatem et 13
 memoriam aeternam his qui post me futuri sunt relinquam
 disponam populos et nationes mihi erunt subiectae timebunt 14, 15
 me audientes reges horrendi in multitudine videbor bonus et
 in bello fortis intrans in domum meam conquiescam cum illa 16
 non enim habet amaritudinem conversatio illius nec taedium
 convictus ipsius sed laetitiam et gaudium haec cogitans apud 17
 me et commemorans in corde meo quoniam immortalitas est in
 cogitatione sapientiae et in amicitia illius delectatio bona et in 18
 operibus manuum illius honestas sine defectione et in certami-
 ne loquellae illius sapientia et praeclaritas in communicatione
 sermonum ipsius circuibam quaerens ut mihi illam adsumerem
 puer autem eram ingeniosus et sortitus sum animam bonam 19
 et cum essem magis bonus veni ad corpus incoinquinatum et 20, 21
 ut scivi quoniam aliter non possum esse continens nisi Deus det
 et hoc ipsum erat sapientiae scire cuius esset hoc donum adii
 Dominum et deprecatus sum illum et dixi ex totis praecordiis
 meis

Deus parentum et Domine misericordiae tuae qui fecisti omnia **IX**
 verbo tuo et sapientia tua constituisti hominem ut domi- 2
 netur creaturae quae a te facta est ut disponat orbem ter- 3
 rarum in aequitate et iustitia et in directione cordis iudicium
 iudicet da mihi sedium tuarum adstricticem sapientiam et noli 4
 me reprobare a pueris tuis quoniam ego servus tuus et filius 5
 ancillae tuae sum homo infirmus et exigui temporis et minor
 ad intellectum iudicii et legum et si quis erit consummatus 6
 inter filios hominum si afuerit ab illo sapientia tua in nihilum
 computabitur tu me elegisti regem populo tuo et iudicem filio- 7
 rum tuorum et filiarum dixisti aedificare templum in monte 8
 sancto tuo et in civitate habitationis tuae aram similitudinem
 tabernaculi sancti tui quod praeparasti ab initio et tecum sa- 9
 pientia quae novit opera tua quae et adfuit tunc cum orbem
 terrarum faceres et sciebat quid placitum esset oculis tuis et
 quid directum in praeceptis tuis mitte illam de sanctis caelis 10

tuis et mitte illam a sede magnitudinis tuae ut mecum sit et
11 mecum laboret et sciam quid acceptum sit apud te scit enim
illa omnia et intellegit et deducet me in operibus meis sobrie
12 et custodiet me in sua potentia et erunt accepta opera mea
et disponam populum tuum iuste et ero dignus sedium patris
13 mei quis enim hominum poterit scire consilium Dei aut quis
14 poterit cogitare quid velit Dominus cogitationes enim mor-
15 talium timidae et incertae providentiae nostrae corpus enim
quod corrumpitur adgravat animam et deprimit terrena inha-
16 bitatio sensum multa cogitantem et difficile aestimamus quae
in terra sunt et quae in prospectu sunt invenimus cum labo-
17 re quae in caelis sunt autem quis investigavit sensum autem
tuum quis scivit nisi tu dederis sapientiam et miseris sanctum
18 spiritum tuum de altissimis et sic correctae sunt semitae eo-
rum qui in terris sunt et quae tibi placent didicerunt homines
19 et per sapientiam sanati sunt

X haec illum qui primus finctus est patrem orbis terrarum
2 cum solus esset creatus custodivit et eduxit illum a delicto
3 suo et dedit illi virtutem continendi omnia ab hac ut reces-
sit iniustus in ira sua per iram homicidii fraternitatis deperiit
4 propter quem cum aqua deleret terram iterum sanavit sapien-
5 tia per contemptibile lignum iustum gubernans haec et in
consensu nequitiae cum se nationes contulissent scivit iustum
et servavit sine querella Deo et in filii misericordia fortem cu-
6 stodivit haec iustum a pereuntibus impiis liberavit fugientem
7 descendentem ignem in Pentapoli cuius in testimonium ne-
quitiae fumigabunda constat deserta terra et incerto tempore
fructus habentes arbores et incredibilis animae memoria stans
8 figmentum salis sapientiam enim praetereuntes non tantum
in hoc lapsi sunt ut ignorarent bona sed et insipientiae suae
reliquerunt hominibus memoriam ut in his quae peccaverunt
9 nec latere potuissent sapientia autem hos qui se observant a
10 doloribus liberavit haec profugum irae fratris iustum deduxit
per vias rectas et ostendit illi regnum Dei et dedit illi scientiam
sanctorum honestavit illum in laboribus et conplevit labores
11 illius in fraude circumvenientium illum adfuit et honestum il-
12 lum fecit custodivit illum ab inimicis et a seductoribus tutavit

eum et certamen forte dedit illi ut vinceret ut sciret quoniam
 omnium potentior est sapientia haec venditum iustum non 13
 dereliquit sed a peccatoribus liberavit illum descendit cum illo
 in foveam et in vinculis non dereliquit illum donec adferret 14
 illi sceptrum regni et potentiam adversus eos qui eum depri-
 mebant et mendaces ostendit qui maculaverunt ipsum et dedit
 illi claritatem aeternam haec populum iustum et semen sine 15
 querella liberavit a nationibus quae illum conprimebant intra-
 vit in animam servi Domini et stetit contra reges horrendos in
 portentis et signis et reddidit iustis mercedem laborum suo- 17
 rum et deduxit illos in via mirabili et fuit illis in velamento
 diei et in luce stellarum nocte transtulit illos mare Rubrum 18
 et transvexit illos per aquam nimiam inimicos autem illorum 19
 demersit in mare et ab altitudine inferorum eduxit illos ideo iu-
 sti tulerunt spolia impiorum et decantaverunt Domine nomen 20
 sanctum tuum et victricem manum tuam laudaverunt pariter
 quoniam sapientia aperuit os mutorum et linguas infantium 21
 fecit dissertas

direxit opera illorum in manibus prophetae sancti iter ferre **XI**, 2
 cerunt per deserta quae non inhabitabantur et in locis secretis
 fixerunt casas steterunt contra hostes et de inimicis se vindi- 3
 caverunt sitierunt et invocaverunt te et data est illis de petra 4
 altissima aqua et requies sitis de lapide duro per quae enim 5
 poenas passi sunt inimici illorum per haec cum illis deesset 6
 bene cum illis actum est nam pro fonte quidem sempiterni 7
 fluminis humanum sanguinem dedisti iniustis qui comminue- 8
 rentur in traductione infantum occisorum dedisti illis abun-
 dantem aquam insperate ostendens per sitim quae tunc fuit 9
 quemadmodum tuos exaltares et adversarios illorum necares
 cum enim temptati sunt et quidem cum misericordia disci- 10
 plinam accipientes scierunt quemadmodum cum ira iudicati
 impii tormenta paterentur hos quidem tamquam pater mo- 11
 nens probasti illos autem tamquam durus rex interrogans con-
 demnasti absentes enim et praesentes similiter torquebantur 12
 duplex enim illos acceperat taedium et gemitus cum memo- 13
 ria praeteritorum cum enim audirent per sua tormenta bene 14
 secum agi commemorati sunt Dominum quem enim in exposi- 15

tione prava proiectum deriserunt in finem eventus mirati sunt
16 non similiter iustis faciens pro cogitationibus autem insensa-
tis iniquitates illorum quod quidam errantes colebant mutos
serpentes et bestias supervacuas inmisisti illis multitudinem
17 mutorum animalium in vindictam ut scirent quia per quae
18 peccat quis per haec et torquetur non enim impossibilis erat
omnipotens manus tua quae creavit orbem terrarum ex ma-
teria invisibile inmittere illis multitudinem ursorum aut audaces
19 leones aut novi generis ira plenas et ignotas bestias aut vapo-
rem igneum spirantes aut odorem fumi proferentes aut horren-
20 das ab oculis scintillas emittentes quarum non solum laesura
poterat illos exterminare sed et aspectus per timorem occide-
21 re sed et sine his uno spiritu occidi poterant persecutionem
passi ab ipsis factis suis et dispersi per spiritum virtutis tuae
22 sed omnia mensura et numero et pondere disposuisti multum
enim valere tibi soli superat semper et virtuti brachii tui quis
23 resistet quoniam tamquam momentum staterae sic ante te
est orbis terrarum et tamquam gutta roris antelucani quae de-
24 scendit in terram sed misereris omnium quoniam omnia potes
25 et dissimulas peccata hominum propter paenitentiam diligis
enim omnia quae sunt et nihil odisti horum quae fecisti nec
26 enim odians aliquid constituisti quomodo autem posset ali-
quid permanere nisi tu voluisses aut quod a te vocatum non
27 esset conservaretur parcis autem omnibus quoniam tua sunt
Domine qui animas amas

XII, 2 bonus enim spiritus tuus est in omnibus propter quod hos
qui exerrant partibus corripis et de quibus peccant admonens
3 adloqueris ut relictis malitia credant in te Domine et illos
4 enim antiquos inhabitatores sanctae tuae terrae odians quoniam
odibilia tibi opera faciebant per medicamina et sacrificia
5 iniusta et filiorum necatores sine misericordia et comestores
viscerum hominum devorationem et sanguinis a medio sa-
6 cramento tuo et auctores parentes animarum inauxiliatarum
7 voluisti perdere per manus parentum nostrorum ut dignam
perciperent peregrinationem puerorum Dei quae tibi omnium
8 carior est terra sed et his tamquam hominibus pepercisti et
misisti antecessores exercitus tui vespas ut illos paulatim ex-

terminarent non quia inpotens eras in bello subicere impios 9
iustis aut bestiis saevis aut verbo duro simul exterminare sed 10
partibus iudicans dabas locum paenitentiae non ignorans quoniam
nequa est natio illorum et naturalis malitia ipsorum et
quoniam non poterat mutari cogitatio illorum in perpetuum
semen enim erat maledictum ab initio nec timens aliquem ve- 11
niam dabas peccatis illorum quis enim dicet tibi quid fecisti 12
aut quis stabit contra iudicium tuum aut quis in conspectum
tuum veniet vindex iniquorum hominum aut quis tibi imputabit
si nationes perierint quas tu fecisti nec enim est alius 13
Deus quam tu cuius cura est de omnibus ut ostendas quoniam
non iniuste iudicasti neque rex neque tyrannus in conspectu 14
tuo inquirent de his quos perdidisti cum sis ergo iustus iuste 15
omnia disponis ipsum quoque qui non debet puniri condemnas
exterum aestimas a tua virtute virtus enim tua iustitiae 16
initium est et ob hoc quod omnium Dominus es omnibus te
parcere facis virtutem enim ostendis tu qui non crederis esse 17
in virtute consummatus et hos qui sciunt audaciam traducis
tu autem dominator virtutis cum tranquillitate iudicas et cum 18
magna reverentia disponis nos subest enim tibi cum voles posse
docuisti autem populum tuum per talia opera quoniam oportet 19
iustum esse et humanum et bonae spei fecisti filios tuos
quoniam das locum in peccatis paenitentiae si enim inimicos 20
servorum tuorum et debitos morti cum tanta cruciasti adtentione
et liberasti dans tempus et locum per quae possint mutari
a malitia cum quanta diligentia iudicasti filios tuos quorum 21
parentibus iuramenta et conventiones dedisti bonarum promissionum
cum ergo nobis disciplinam das inimicos nostros 22
multipliciter flagellas ut bonitatem tuam cogitemus iudicantes
et cum de nobis iudicatur speremus misericordiam unde 23
et illis qui in vita sua insensate et iniuste vixerunt per haec
quae coluerunt dedisti summa tormenta etenim in erroris via 24
diutius erraverunt deos aestimantes haec quae in animalibus
sunt supervacua infantum insensatorum more viventes propter 25
hoc tamquam pueris insensatis iudicium in derisum dedisti
qui autem ludibriis increpationis non correpti sunt dignum Dei 26
iudicium experti sunt in his enim quae patiebantur moleste 27

ferebant in quibus patientes indignabantur per haec quos putabant deos in ipsis cum exterminarentur videntes illum quem olim negabant se nosse Deum verum agnoverunt propter quod et finis condemnationis illis veniet

XIII vani sunt autem omnes homines quibus non subest scientia Dei et de his quae videntur bona non potuerunt intellegere eum qui est neque operibus adtendentes agnoverunt quis esset artifex sed aut ignem aut spiritum aut citatum aerem aut gyrum stellarum aut nimiam aquam aut solem et lunam rectores orbis terrarum deos putaverunt quorum si specie delectati deos putaverunt sciant quanto dominator eorum speciosior est speciei enim generator haec omnia constituit aut si virtutem et opera eorum mirati sunt intellegant ab ipsis quoniam qui haec constituit fortior est illis a magnitudine enim speciei et creaturae cognoscibiliter poterit horum creator videri sed tamen adhuc in his minor est querella et hii enim fortassis errant Deum quaerentes et volentes invenire etenim cum in operibus illius conversentur inquirunt et persuasum habent quoniam bona sunt quae videntur iterum autem nec his debet ignosci si enim tantum potuerunt scire ut possent aestimare saeculum quomodo huius Dominum non facilius invenerunt infelices autem sunt et inter mortuos spes illorum est qui appellaverunt deos opera manuum hominum aurum et argentum artis inventionem similitudines animalium aut lapidem inutilem opus manus antiquae aut si quis artifex faber de silva lignum rectum secaverit et huius docte eradat omnem corticem et arte sua usus diligenter fabricet vas utile in conversatione vitae reliquias autem eius operis ad praeparationem escae abutatur et reliquum horum quod ad nullos usus facit lignum curvum et verticibus plenum sculpat diligenter per vacuitatem suam et per scientiam artis suae figuret illud et adsimilet illud imagini hominis aut alicui ex animalibus illud conparet perliniens lubrica et rubicundum faciens fuco colorem illius et omnem maculam quae in illo est perliniens et faciat ei dignam habitationem in pariete ponens illud confirmans ferro ne forte cadat prospiciens illi sciens quoniam non potest se adiuvare imago enim est et opus est illi adiutorio et

de substantia sua et filiis suis et nuptiis votum faciens inquit
 non erubescit loqui cum illo qui sine anima est et pro sanitate 18
 quidem infirmum deprecatur et pro vita mortuum rogat et in
 adiutorium inutilem invocat et pro itinere petit ab hoc qui 19
 ambulare non potest et de adquirendo et de operando et de
 omnium rerum eventu petit ab eo qui in omnibus est inutilis

iterum alius navigare cogitans et per feros fluctus incipiens **XIV**
 iter facere ligno portante se fragilius lignum invocat illud enim 2
 cupiditas acquirendi excogitavit et artifex sapientia fabricavit
 sua tua autem pater gubernat providentia quoniam dedisti et 3
 in mari viam et inter fluctus semitam firmissimam ostendens 4
 quoniam potes ex omnibus sanare etiam si sine rate aliquis
 adeat sed ut non esset vacua sapientiae tuae opera propter 5
 hoc etiam exiguo ligno credunt homines animas suas et tran-
 seuntes mare per ratem liberati sunt sed ab initio cum peri- 6
 rent superbi gigantes spes orbis terrarum ad ratem confugiens
 remisit saeculo semen nativitatis quae manu tua erat guber-
 nata benedictum est enim lignum per quod fit iustitia per 7, 8
 manus autem quod fit maledictum et ipsum et qui fecit illud
 quia ille quidem operatus est illud autem cum esset fragile
 Deus cognominatus est similiter autem odio sunt Deo impius 9
 et impietas eius etenim quod factum est cum illo qui fecit 10
 tormenta patietur propter hoc et idolis nationum non erit 11
 respectus quoniam creaturae Dei in odium factae sunt et in
 temptationem animis hominum et in muscipulum pedibus in-
 sipientium initium enim fornicationis est exquisitio idolorum 12
 et adinventio illorum corruptio vitae est neque erant ab ini- 13
 tio neque erunt in perpetuum supervacuitas enim hominum 14
 venit in orbem terrarum et ideo brevis illorum finis inventus
 est acerbo enim luctu dolens pater cito sibi filii rapti faciens 15
 imaginem illum qui tunc homo mortuus fuerat nunc tamquam
 deum colere coepit et constituit inter servos suos sacra et sacri-
 ficia deinde interveniente tempore convalescente iniqua con- 16
 suetudine hic error tamquam lex custodita est et tyrannorum
 imperio colebantur figmenta hos quos in palam honorare non 17
 poterant homines propter quod longe essent e longinquo fi-
 gura illorum adlata evidentem imaginem regis quem honorare

volebant fecerunt ut illum qui aberat tamquam praesentem co-
18 lerent sua sollicitudine provexit autem ad horum culturam et
19 hos qui ignorabant artificis eximia diligentia ille enim volens
placere illi qui se adsumpsit elaboravit arte sua ut similitudi-
20 nem in melius figuraret multitudo autem adducta per speciem
operis eum qui ante tempus tamquam homo honoratus fuerat
21 nunc deum existimaverunt et haec fuit vitae humanae decep-
tio quoniam aut adfectui aut regibus deservientes homines in-
22 communicabile nomen lapidibus et lignis inposuerunt et non
sufficerat errasse eos circa Dei scientiam sed et in magno viven-
tes inscientiae bello tot et tam magna mala pacem appellant
23 aut enim filios suos sacrificantes aut obscura sacrificia facien-
tes aut insaniae plenas vigiliis habentes neque vitam neque
24 nuptias mundas iam custodiunt sed alius alium per invidiam
occidit aut adulterans contristat et omnia commixta sunt san-
25 guis homicidium furtum et fictio corruptio infidelitas turbatio
et periurium tumultus bonorum Domini inmemoratio anima-
rum inquinatio nativitatis inmutatio nuptiarum inconstantia
27 moechiae et inprudicia infandorum enim idolorum cultura
28 omnis mali causa est et initium et finis aut enim dum lae-
tantur insaniunt aut vaticinantur falsa aut vivunt iniuste aut
29 periurant cito dum enim confidunt in idolis quae sunt sine
30 anima male iurantes renoceri se non sperant utraque ergo il-
lis evenient digne quoniam male senserunt de Deo adtendentes
31 idolis et iniuste iuraverunt in dolo contemnentes iustitiam non
enim iurantium est virtus sed peccantium poena perambulat
semper in iniustorum praevaricationem

XV tu autem Deus noster suavis et verus es patiens et mise-
2 ricordia disponens omnia etenim si peccaverimus tui sumus
scientes magnitudinem tuam et si non peccaverimus scimus
3 quoniam apud te sumus computati nosse enim te consumma-
ta iustitia est et scire iustitiam et virtutem tuam radix est in-
4 mortalitatis non enim in errorem induxit nos hominum malae
artis excogitatio nec umbra picturae labor sine fructu effigies
5 sculpta per varios colores cuius aspectus insensato dat concu-
piscientiam et diligit mortuae imaginis effigiem sine anima
6 malorum amatores digni qui spem in talibus habent et qui fa-

ciunt illos et qui diligunt et qui colunt sed et figulus mollem 7
 terram premens laboriose fingit ad usus nostros unumquodque
 vas et de eodem luto fingit quae munda sunt in usum vasa si-
 militer et quae his sunt contraria horum autem vasorum qui
 sit usus iudex est figulus et cum labore vanum deum de eo- 8
 dem fingit luto ille qui paulo ante de terra factus fuerat et
 post pusillum se ducit unde acceptus est repetitus debitum
 animae quem habebat sed est illi cura non quia laboraturus 9
 est nec quoniam brevis illi vita est sed concertatur aurifici-
 bus et argentariis sed et aerarios imitatur et gloriam praefert
 quoniam res supervacuas fingit cinis est cor eius et terra su- 10
 pervacua spes illius et luto vilior vita illius quoniam ignoravit 11
 qui se finxit et qui inspiravit illi animam quae operatur et qui
 insuflavit spiritum vitalem sed aestimaverunt ludum esse vi- 12
 tam nostram et conversationem vitae compositam ad lucrum
 et oportere undecumque etiam ex malo acquirere hic enim 13
 super omnes scit se delinquere qui ex terrae materia fragilia
 vasa et sculptilia fingit omnes enim insipientes et infelices 14
 supra modum animae superbi sunt inimici populi tui et impe-
 rantes illi quoniam omnia idola nationum aestimaverunt deos 15
 quibus neque oculorum visus est ad videndum neque nares ad
 percipiendum spiritum neque aures ad audiendum nec digiti
 manuum ad tractandum sed et pedes eorum pigri ad ambu-
 landum homo enim fecit illos et qui spiritum mutuatus est 16
 is finxit illos nemo enim sibi similem homo poterit deum fin-
 gere cum sit enim mortalis mortuum fingit manibus iniquis 17
 melior est enim ipse his quos colit quia ipse quidem vixit cum
 esset mortalis illi autem numquam sed et animalia miserrima 18
 colunt insensate enim comparata his aliis sunt deteriora sed 19
 nec aspectu aliquis ex his animalibus bona potest conspiciere
 effugit autem Dei laudem et benedictionem eius

propter hoc per his similia passi sunt digne tormenta et **XVI**
 per multitudinem bestiarum exterminati sunt pro quibus tor- 2
 mentis bene disposuisti populum tuum quibus dedisti concu-
 piscentiam delectamenti sui novum saporem escam parans eis
 ortygometram ut illi quidem concupiscentes escam propter 3
 ea quae illis ostensa et missa sunt etiam a necessaria concupi-

scientia averterentur hi autem in brevi inopes facti novam gustaverunt escam oportebat enim illis quidem sine excusatione supervenire interitum exercentibus tyrannidem his autem tantum ostendere quemadmodum inimici illorum exterminabantur etenim cum supervenit illis saeva bestiarum ira morsibus perversarum colubrarum exterminabantur non in perpetuum permansit ira tua sed ad correptionem in brevi turbati sunt signum habentes salutis ad commemorationem mandati legis tuae qui enim conversus est non per hoc quod videbat sanabatur sed per te omnium salvatorem et in hoc autem ostendisti inimicis nostris quia tu es qui liberas ab omni malo illos enim lucistarum et muscarum occiderunt morsus et non est inventa sanitas animae illorum quia digni erant ab huiusmodi exterminari filios autem tuos nec draconum venenatorum vicerunt dentes misericordia enim tua adveniens sanabat illos in memoria enim sermonum tuorum examinabantur et salvabantur ne in altam incidentes oblivionem non possent tuo uti adiutorio etenim neque herba neque malagma sanavit illos sed tuus Domine sermo qui sanat omnia tu enim vitae et mortis habes potestatem et deducis ad portas mortis et reducis homo autem occidit quidem per malitiam animam suam et cum exhibit spiritus non revertetur nec revocabit animam quae recepta est sed tuam manum effugere impossibile est negantes enim nosse te impii per fortitudinem brachii tui flagellati sunt novis aquis et grandinibus et pluviis persecutionem passi et per ignem consummati quod enim mirabile erat in aqua quae omnia extinguit plus ignis valebat vindex est enim orbis iustorum quodam enim tempore mansuetabatur ignis ne comburerentur quae ad impios missa erant animalia sed ut ipsi videntes scient quoniam Dei iudicio patiuntur persecutionem et quodam tempore in aqua super virtutem ignis ardebat ut iniquae terrae nationem exterminaret pro quibus angelorum esca nutriti populum tuum et paratum panem e caelo praestitisti illis sine labore omne delectamentum in se habentem et omnis saporis suavitatem substantia enim tua dulcedinem tuam quam in filios habes ostendebat et serviens uniuscuiusque voluntati ad quod quis volebat convertebatur nix autem et glacies

sustinebant vim ignis et non tabescebant ut scirent quoniam fructus inimicorum exterminabat ignis ardens in grandine et pluvia coruscans hoc autem iterum ut nutrirentur iusti etiam 23
suae virtutis oblitus est creatura enim tibi factori deserviens 24
excandescit in tormentum adversus iniustos et lenior fit ad benefaciendum pro his qui in te confidunt propter hoc et tunc 25
in omnia transfigurata omnium nutrici gratiae tuae deserviebant ad voluntatem horum qui a te desiderati sunt ut scirent 26
filii tui quos dilexisti Domine quoniam non nativitatis fructus pascunt homines sed sermo tuus hos qui in te crediderint conservat quod enim ab igni non poterat exterminari statim 27
ab exiguo radio solis calefactum tabescebat ut notum omnibus esset quoniam oportet praevenire solem ad benedictionem 28
tuam et ad orientem lucis tibi adorare ingrati enim fides tamquam hibernalis glacies tabescit et disperiet tamquam aqua supervacua 29

magna enim sunt iudicia tua et inenarrabilia verba tua **XVII**
propter hoc indisciplinatae animae erraverunt dum enim persuasum habent iniqui posse dominari nationi sanctae vinculis tenebrarum et longae noctis conpediti inclusi sub tectis fugitivi perpetuae providentiae iacuerunt et dum putant se latere in 3
obscuris peccatis tenebroso oblivionis velamento dispersi sunt paventes horrende et cum admiratione nimia perturbati neque enim quae continebat illos spelunca sine timore custodiebat quoniam sonitus descendens perturbabat illos et personae tristes apparentes pavorem illis praestabant et ignis quidem 5
nulla vis poterat illis lumen praebere nec siderum limpidae flammae inluminare poterant illam noctem horrendam apparebat autem illis subitaneus ignis timore plenus et timore percussi illius quae non videbatur faciei aestimabant deteriora esse quae videbantur et magicae artis adpositi erant derisus 7
et sapientiae gloriae correptio cum contumelia illi enim qui promittebant timores turbationes expellere se ab anima languente hi cum derisu pleni timore languebant nam et si nihil 9
illos ex monstris perturbabat transitu animalium et serpentium sibilatione commoti tremebundi peribant et aerem quem nulla ratione quis effugere posset negantes se videre cum sit 10

enim timida nequitia dat testimonium condemnata semper
11 enim praesumit saeva conturbata conscientia nihil enim est
timor nisi praesumptionis adiutorium proditio cogitationis au-
12 xiliorum et dum ab intro minor est expectatio maiorem putat
13 scientiam eius causae de qua tormentum praestat illi autem
qui inpotentem vere noctem et ab infimis et ab altissimis inferis
14 supervenientem eundem somnum dormientes aliquando mon-
strorum exagitabantur timore aliquando animae deficiebant
traductione subitaneus enim illis et insperatus timor super-
15 venerat deinde si quicumque ex illis decidisset custodiebatur
16 in carcere sine ferro reclusus si enim rusticus quis erat aut
pastor aut agri laborum operarius praeoccupatus esset ineffu-
17 gibilem sustinebat necessitatem una enim catena tenebrarum
omnes erant conligati sive spiritus sibilans aut inter spissos
ramos avium sonus suavis aut vis aquae decurrentis nimium
18 aut sonus validus praecipitarum petrarum aut ludentium ani-
malium cursus invisus aut mugientium valida bestiarum vox
aut resonans de altissimis montibus echo deficientes faciebat
19 illos prae timore omnis enim orbis terrarum limpido lumi-
20 nabatur lumine et non inpeditis operibus continebatur solis
autem illis superposita erat gravis nox imago tenebrarum quae
superventura illis erat ipsi ergo sibi erant graviores tenebris

XVIII sanctis autem tuis maxima erat lux et horum quidem vo-
cem audiebant sed figuram non videbant et quia non et ipsi
2 per eadem passi erant magnificabant et qui ante laesi erant
quoniam non laedebantur gratias agebant et ut esset differen-
3 tia donum petebant propter quod igni ardentem columnam
ducem habuerunt ignotae viae et solem sine laesura boni ho-
4 spitii praestitisti digni quidem illi carere luce et pati carcerem
tenebrarum qui inclusos custodiebant filios tuos per quos inci-
5 piebat incorruptum legis lumen saeculo dari cum cogitarent
iustorum occidere infantes et uno exposito filio et liberato in
traductionem illorum multitudinem filiorum abstulisti et pa-
6 riter illos perdidisti in aquam validam illa nox ante cognita
est a parentibus nostris ut vere scientes quibus iuramentis cre-
7 diderunt animaequiores essent suscepta est autem a populo
tuo sanitas quidem iustorum iniustorum autem exterminatio

sicut enim laesisti adversarios sic nos provocans magnificasti 8
absconse enim sacrificabant iusti pueri bonorum et iustitiae legem 9
in concordia disposuerunt similiter bona et mala percepturos iustos patri iam decantantes laudes resonabat autem 10
inconveniens inimicorum vox et flebilis audiebatur planctus ploratorum infantium simili autem poena servus cum domino 11
adffictus et popularis homo regi similia passus similiter 12
ergo omnes uno nomine mortis mortuos habebant innumera-
biles nec enim ad sepeliendum vivi sufficebant quoniam uno
momento quae erat praeclarius natio illorum exterminata est
de omnibus enim non credentes propter veneficia tunc cum 13
fuit exterminium primogenitorum sponderunt populum Dei
se esse cum enim quietum silentium contineret omnia et nox 14
in suo cursu medium iter haberet omnipotens sermo tuus de 15
caelo a regalibus sedibus durus debellator in mediam exter-
minii terram prosilivit gladius acutus insimulatum imperium 16
tuum portans et stans replevit omnia morte et usque ad caelum
adtingebat stans in terra tum continuo visus somniorum 17
malorum turbaverunt illos et timores supervenerunt insperati
et alius alibi proiectus semivivus propter quam moriebatur 18
causam demonstrabat visiones enim quae illos turbaverunt 19
haec praemonebant ne inscii quare mala patiebantur perirent
tetigit autem tunc et iustos temptatio mortis et commotio in 20
heremo facta est multitudinis sed non diu permansit ira pro-
perans enim homo sine querella propugnavit proferens servi-
tutis suae scutum orationem et per incensum deprecationem
allegans restitit irae et finem inposuit necessitati ostendens
quoniam tuus est famulus vicit autem turbas non virtute cor- 22
poris nec armatura potentiae sed verbo vexatorem subiecit iu-
ramenta parentum et testamentum commemorans cum enim 23
iam acervatim cecidissent super alterutrum mortui interstetit
et amputavit impetum et divisit illam quae ad vivos ducebat
viam in veste enim poderis quam habebat totus erat orbis 24
terrarum et parentum magnalia in quattuor ordinibus lapidum
erant sculpta et magnificentia tua in diademate capitis
illius erat scripta haec autem his cessit qui exterminabat et 25
haec extimuit erat enim sola temptatio irae sufficiens

XIX impiis autem usque in novissimum sine misericordia ira
2 supervenit praesciebat enim et futura illorum quoniam ip-
si cum reversi essent ut se ducerent et cum magna sollicitu-
dine praemisissent illos consequebantur illos paenitentia ac-
3 ti adhuc enim inter manus habentes luctus et deplorantes ad
monumenta mortuorum aliam sibi adsumpserunt cogitationem
inscientiae et quos rogantes proiecerunt hos tamquam fugiti-
4 vos persequebantur ducebat enim illos ad hunc finem digna
necessitas et horum quae acciderant memorationem amitte-
5 bant ut eam quae deerat tormentis replerent punitionem et
populus quidem tuus mirabiliter transiret illi autem novam
6 mortem invenirent omnis enim creatura ad suum genus ab
initio refigurabatur deserviens tuis praeceptis ut pueri tui cu-
7 stodirentur inlaesi nam nubis castra eorum adumbrabat et
ex aqua quae ante erat terra arida apparuit et ex mari Rubro
via sine impedimento et campus germinans de profundo nimio
8 per quem omnis natio transivit quae tegebatur tua manu vi-
9 dentes mirabilia monstra tamquam equi enim depaverunt et
tamquam agni exultaverunt magnificantes te Domine qui libe-
10 rasti illos memores enim erant adhuc eorum quae in incolatu
illorum facta fuerant quemadmodum pro natione animalium
eduxit terra muscas et pro piscibus eructavit fluvius multitu-
11 dinem ranarum novissime autem viderunt novam creaturam
avium cum abducti concupiscentia postulaverunt escam epu-
12 lationis in adlocutione enim desiderii ascendit illis de mari or-
tygometra et vexationes peccatoribus supervenerunt non sine
illis quae ante facta erant argumentis per vim fluminum iuste
13 enim patiebantur secundum suas nequitias etenim detestabi-
liorem inhospitalitatem instituerunt alii quidem ignotos non
recipiebant advenas alii autem bonos hospites in servitutem
14 accipiebant et non solum hoc sed et alius quis respectus erit
15 illorum quoniam inviti recipiebant extraneos qui autem cum
laetitia receperunt hos qui eisdem usi erant iustitiis saevissimis
16 affligerunt doloribus percussi sunt autem caecitate sicut illi
in foribus iusti cum subitaneis cooperti essent tenebris unu-
17 quisque ostii sui transitum quaerebat in se enim elementa
dum convertuntur sicut in organo qualitatis sonus inmutatur

et omnia suum sonum custodiunt unde est aestimare et ex ipso
certo visu agrestia enim in aquatica convertebantur et quae 18
cumque erant natantia in terram transiebant ignis in aqua 19
valebat supra suam virtutem et aqua extinguentis naturae ob-
lviscebatur flammae e contrario corruptibilium animalium 20
non vexaverunt carnes coambulantium nec dissolvebant illam
quae facile dissolvitur sicut glacies bonam escam in omnibus
enim Domine magnificasti populum tuum et honorasti et non
despexisti in omni tempore et in omni loco adsistens eis

THE BOOK OF SIRACH, OR ECCLESIASTICUS

Imnis sapientia a Deo Domino est et cum illo fuit
semper et est ante aevum harenam maris et plu-
viae guttas et dies saeculi quis dinumeravit altitudi-
nem caeli et latitudinem terrae et profundum abys-
si si quis mensus est sapientiam Dei praecedentem omnia quis
investigavit prior omnium creata est sapientia et intellectus
prudentialiae ab aevo fons sapientiae verbum Dei in excelsis
et ingressus illius mandata aeterna radix sapientiae cui re-
velata est et astutias illius quis agnovit disciplina sapientiae
cui revelata est et manifestata et multiplicationem ingressus
illius quis intellexit unus est Altissimus creator omnipotens
rex potens et metuendus nimis sedens super thronum illius
et dominans Deus ipse creavit illam spiritu sancto et vidit
et dinumeravit et mensus est et effudit illam super omnia
opera sua et super omnem carnem secundum datum suum et
praebuit illam diligentibus se timor Domini gloria et gloria-
tio et laetitia et corona exultationis timor Domini delectabit
cor et dabit laetitiam et gaudium in longitudine dierum ti-
menti Dominum bene erit in extremis et in die defunctionis
suae benedicetur dilectio Dei honorabilis sapientia quibus
autem apparuerit in visu diligunt eam in visione et in agni-
tione magnalium suorum initium sapientiae timor Domini et
cum fidelibus in vulva concreatus est et cum electis seminis
creditur et cum iustis et fidelibus agnoscitur timor Domini
scientiae religiositas religiositas custodiet et iustificabit cor
iucunditatem atque gaudium dabit timenti Deum bene erit
et in diebus consummationis illius benedicetur plenitudo sa-
pientiae timere Deum et plenitudo a fructibus illius omnem
domum illius implebit a generationibus et receptacula a the-
sauris illius corona sapientiae timor Domini repollens pacem
et salutis fructum et vidit et dinumeravit eam utraque autem

sunt dona Dei scientiam et intellectum prudentiae sapientia 24
 conpartietur et gloriam tenentium se inaltat radix sapien- 25
 tia est timere Dominum rami enim illius longevi in thesauris 26
 sapientiae intellectus et scientiae religiositas execratio autem
 peccatoribus sapientia timor Dei expellit peccatum nam qui 27, 28
 sine timore est non poterit iustificari iracundia enim animo-
 sitatis illius subversio illius est usque in tempus sustinebit 29
 patiens et postea redditio iucunditatis bonus sensus usque in 30
 tempus abscondebit verba illius et labia multorum enarrabunt
 sensum illius concupiscens sapientiam conserva iustitiam et 33
 Deus praebebit illam tibi sapientia enim et disciplina timor 34
 Domini et quod beneplacitum est illi fides et mansuetudo et 35
 adimplebit thesaurus illius non sis incredibilis timori Domini 36
 et ne accesseris ad illum duplici corde ne fueris hypocrita in 37
 conspectu hominum et non scandalizeris labiis tuis adtende 38
 in illis ne forte cadas et adducas animae tuae inhonorationem
 et revelet Deus absconsa tua et in medio synagogae elidat te 39
 quoniam accessisti maligne ad Dominum et cor tuum plenum 40
 est dolo et fallacia

fili accedens servituti Dei sta in iustitia et timore et prae- **II**
 para animam tuam ad temptationem deprime cor tuum et 2
 sustine declina aurem et excipe verba intellectus et ne festines
 in tempus obductionis sustine sustentationes Dei coniungere 3
 Deo et sustine ut crescat in novissimo vita tua omne quod 4
 tibi adplicitum fuerit accipe et in dolore sustine et in humi-
 litate tua habe patientiam quoniam in igne probatur aurum 5
 et argentum homines vero receptibiles in camino humiliationis
 crede Deo et recuperabit te et dirige viam tuam et spera in 6
 illum serva timorem illius et in illo veteresce metuentes Deum 7
 sustinete misericordiam eius et non deflectatis ab illo ne ca-
 datis qui timetis Deum credite illi et non evacuabitur merces 8
 vestra qui timetis Deum sperate in illum et in oblectatione 9
 veniet vobis misericordia qui timetis Deum diligite illum et 10
 inluminabuntur corda vestra respicite filii nationes hominum 11
 et scitote quis speravit in Dominum et confusus est perman- 12
 sit in mandatis eius et derelictus est et quis invocavit illum
 et despexit illum quoniam pius et misericors Deus et remittit 13

in tempore tribulationis peccata omnibus exquirentibus se in
 14 veritate vae duplici corde et labiis scelestis et manibus ma-
 15 lefacientibus et peccatori terram ingredienti duabus viis vae
 dissolutis corde qui non credunt Deo ideo non protegentur ab
 16 eo vae his qui perdiderunt sustinentiam qui dereliquerunt vias
 17 rectas et deverterunt in vias pravas et quid facietis cum inspi-
 18 cere coeperit Deus qui timent Dominum non erunt incredibili-
 les verbo illius et qui diligunt illum conservabunt viam illius
 19 qui timent Dominum inquirent quae beneplacita sunt illi et
 20 qui diligunt eum replebuntur lege ipsius qui timent Domi-
 num parabunt corda sua et in conspectu illius sanctificabunt
 21 animas suas qui timent Dominum custodiunt mandata illius
 22 et patientiam habebunt usque ad inspectionem illius dicentes
 si paenitentiam non egerimus incidemus in Dei manus et non
 23 in manus hominum secundum enim magnitudinem illius sic
 et misericordia ipsius cum ipso

III filii sapientiae ecclesia iustorum et natio illorum obaudien-
 2 tia et dilectio iudicium patris audite filii dilecti et sic facite ut
 3 salvi sitis Deus enim honoravit patrem in filiis et iudicium ma-
 4 tris exquirens in filios qui diligit Deum exorabit pro peccatis
 5 et continebit se ab illis in oratione dierum exaudietur et sicut
 6 qui thesaurizat ita et qui honorificat matrem suam qui ho-
 7 norat patrem iucundabitur in filiis qui honorat patrem suum
 vita vivet longiore et qui obaudit patrem refrigerabit matri
 8 qui timet Deum honorat parentes et quasi dominis serviet in
 9 his qui se generaverunt in opere et sermone et omni patientia
 10 honora patrem tuum ut superveniat tibi benedictio a Deo et
 11 benedictio illius in novissimo manet benedictio patris firmat
 domos filiorum maledictio autem matris eradicat fundamenta
 12 ne glorieris in contumelia patris tui non est enim tibi gloria sed
 13 confusio gloria enim hominis ex honore patris sui et dedecus
 14 filiis pater sine honore fili suscipe senectam patris tui et ne
 15 contristes eum in vita illius et si defecerit sensu veniam da et
 ne spernas eum in tua virtute elemosyna enim patris non erit
 16 in oblivione nam pro peccato matris restituetur tibi bonum
 17 et iniustitia aedificabitur tibi in die tribulationis commemora-
 18 bitur tui sicut in sereno glacies solventur tua peccata quam

malae famae est qui relinquit patrem et est maledictus a Deo
 qui exasperat matrem fili in mansuetudine opera tua perface 19
 et super hominum gloriam diligeris quanto magnus es humilia 20
 te in omnibus et coram Deo invenies gratiam quoniam ma- 21
 gna potentia Dei solius et ab humilibus honoratur altiora te 22
 ne scrutaveris et fortiora te ne exquisieris sed quae praecepit
 tibi Deus illa cogita semper et in pluribus operibus eius ne fue-
 ris curiosus non est enim tibi necessarium ea quae abscondita 23
 sunt videre oculis tuis in supervacuis rebus noli scrutari mul- 24
 tipliciter et in pluribus operibus eius non eris curiosus plurima 25
 enim super sensum hominis ostensa sunt tibi multos enim in- 26
 planavit suspicio illorum et in vanitate detinuit sensus illorum
 cor durum male habebit in novissimo et qui amat periculum 27
 in illo peribit cor ingrediens duas vias non habebit successus 28
 et pravicordius in illis scandalizabitur cor nequam gravabi- 29
 tur doloribus et peccator adiciet ad peccandum synagogae 30
 superborum non est sanitas frutex enim peccati eradicabitur
 in illis et non intellegitur cor sapiens intellegitur in sapientia 31
 et auris bona audiet cum omni concupiscentia sapientiam sa- 32
 piens cor et intellegibile abstinebit se a peccatis et in operibus
 iustitiae successus habebit ignem ardentem extinguit aqua 33
 et elemosyna resistit peccatis et Deus conspector qui reddit 34
 gratiam meminit in posterum et in tempore casus tui invenies
 firmamentum

fili elemosynam pauperis ne fraudes et oculos tuos ne tran- **IV**
 svertas a paupere animam esurientem ne despexeris et non 2
 exasperes pauperem in inopia sua cor inopis ne adflixeris et 3
 non protrahas datum angustianti rogationem contribulati ne 4
 abicias et non avertas faciem tuam ab egeno ab inope ne 5
 avertas oculos propter iram et non relinquo quaerentibus tibi
 retro maledicere maledicentis enim te in amaritudine exau- 6
 dietur precatio illius exaudiet autem eum qui fecit illum con- 7
 gregationi pauperum affabilem te facito et presbytero humilia
 animam tuam et magnato humilia caput tuum declina pau- 8
 peri aurem tuam et redde debitum tuum et responde pacifica
 in mansuetudine libera eum qui iniuriam patitur de manu 9
 superbi et non acide feras in anima tua in iudicando esto pu- 10

11 pillis misericors ut pater et pro viro matri illorum et eris velut
filius Altissimi obaudiens et miserebitur tui magis quam mater
12 sapientia filiis suis vitam inspiravit et suscipit exquirentes se
13 et praeibit in viam iustitiae et qui illam diligit diligit vitam
14 et qui vigilaverint ad illam complectebuntur placorem eius qui
tenuerint illam vitam hereditabunt et quo introibit benedicit
15 Deus qui serviunt ei obsequentes erunt Sancto et eos qui dili-
16 gunt illam diligit Deus qui audit illam iudicat gentes et qui in-
17 tuetur illam permanebit confidens si crediderit ei hereditabit
18 illam et erunt in confirmatione creaturae illorum quoniam in
19 temptatione ambulat cum eo et in primis eligit eum timorem
et metum et adprobationem inducet super illum et cruciabit
illum in tribulatione doctrinae suae donec temptet illum in co-
20 gitationibus illius et credat animae illius et firmabit illum et
21 iterum adducet directum ad illum et denudat absconsa sua
22 et thesaurizat super illum scientiam et intellectum iustitiae si
autem oberraverit derelinquet eum et tradet illum in manus
23, 24 inimici sui fili conserva tempus et devota a malo pro anima
25 tua non confundaris dicere verum est enim confusio adducens
26 peccatum et est confusio adducens gloriam et gratiam ne acci-
pias faciem adversus faciem tuam nec adversus animam tuam
27 mendacium non reverearis proximum tuum in casum suum
28 nec retineas verbum in tempus salutis non abscondas sapien-
29 tiam tuam in decore eius in lingua enim agnoscitur sapientia
et sensus et scientia et doctrina in verbis veritatis et firmamen-
30 tum in operibus iustitiae non contradicas veritati ullo modo
31 et de mendacio ineruditionis tuae confundere non confunda-
ris confiteri peccata tua et ne subicias te homini pro peccato
32 noli resistere contra faciem potentis nec coneris contra ictum
33 fluvii pro iustitia agoniare pro anima tua et usque ad mortem
34 certa pro iustitia et Deus expugnabit pro te inimicos tuos no-
li citatus esse in lingua tua et inutilis et remissus in operibus
35 tuis noli esse sicut leo in domo tua evertens domesticos tuos
36 et opprimens subiectos tibi non sit porrecta manus tua ad
accipiendum et ad reddendum collecta

V noli adtendere ad possessiones iniquas et ne dixeris est mihi
sufficiens vita nihil enim proderit in tempore vindictae et ob-

ductionis non sequaris concupiscentiam cordis et ne dixeris 2, 3
 quomodo potui aut quis me subiciet propter facta mea Deus
 enim vindicans vindicabit ne dixeris peccavi et quid accidit 4
 mihi triste Altissimus enim est patiens redditor de propitiatu 5
 peccatorum noli esse sine metu neque adicias peccatum super
 peccatum et ne dicas miseratio Dei magna est multitudinis 6
 peccatorum meorum miserebitur misericordia enim et ira ab 7
 illo et in peccatores respicit ira illius non tardes converti ad 8
 Deum et ne differas de die in diem subito enim venit ira il- 9
 lius et in tempore vindictae disperdet te noli anxius esse in 10
 divitiis iniustis nihil enim proderunt tibi in die obductionis et
 vindictae non ventiles te in omnem ventum et non eas in om- 11
 ni via sic enim peccator probatur duplici lingua esto firmus 12
 in via Dei et in veritate sensus tui et scientia et prosequatur
 te verbum pacis et iustitiae esto mansuetus ad audiendum 13
 verbum ut intellegas et cum sapientia fers responsum verum
 si est tibi intellectus responde proximo sin autem sit manus 14
 tua super os tuum ne capiaris in verbo indisciplinato et con-
 fundaris honor et gloria in sermone sensati lingua imprudentis 15
 subversio ipsius non appelleris susurrio et lingua tua capiaris 16
 et confundaris super furem enim est confusio et paenitentia et 17
 denotatio pessima super bilinguem susurratori autem odium
 et inimicitia et contumelia iustifica pusillo et magno similiter 18

noli fieri pro amico inimicus proximo inproperium enim et **VI**
 contumeliam malus hereditabit et omnis peccator invidus et
 bilinguis non te extollas in cogitatione animae tuae velut tau- 2
 rus ne forte elidatur virtus tua per stultitiam et folia tua co- 3
 medet et fructus tuos perdet et relinqueris velut lignum aridum
 in heremo anima enim nequa disperdet qui se habet et in gau- 4
 dium inimici dat illum et deducit in sortem impiorum verbum 5
 dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos et lingua eucharis
 in bono homine abundat multi pacifici sint tibi et consiliarii 6
 tibi sint unus de mille si possides amicum in temptatione pos- 7
 side eum et non facile credas illi est enim amicus secundum 8
 tempus suum et non permanebit in die tribulationis et est 9
 amicus qui egreditur ad inimicitiam et est amicus qui odium
 et rixam et convicia denudabit est autem amicus socius men- 10

11 sae et non permanet in die necessitatis amicus si permanserit
fixus erit tibi quasi coaequalis et in domesticis tuis fiducialiter
12 aget si humiliaverit se contra te et a facie tua abscondet se
13 unianimem habebis amicitiam bonam ab inimicis tuis sepa-
14 rare et ab amicis tuis adtende amicus fidelis protectio fortis
15 qui autem invenit illum invenit thesaurum amico fideli nul-
la est comparatio et non est digna ponderatio auri et argenti
16 contra bonitatem fidei illius amicus fidelis medicamentum vi-
tae et immortalitatis et qui metuunt Dominum inveniunt illum
17 qui timet Deum aequae habebit amicitiam bonam quoniam se-
18 cundum illum erit amicus illius fili a iuventute tua excipe
19 doctrinam et usque ad canos invenies sapientiam quasi is qui
arat et seminat accede ad illam et sustine bonos fructus illius
20 in opere enim ipsius exiguum laborabis et cito edes de gene-
21 rationibus illius quam aspera est nimium sapientia indoctis
22 hominibus et non permanet in illa excors quasi lapidis vir-
tus probatio erit in illis et non demorabuntur proicere illum
23 sapientia enim doctrinae secundum nomen est eius et non mul-
tis est manifesta quibus autem agnita est permanet usque ad
24 conspectum Dei audi fili et accipe consilium intellectus et ne
25 abicias consilium meum inice pedem tuum in conpedes illius
26 et in torques eius tuum collum subice umerum tuum et porta
27 illam et ne acedieris vinculis eius in omni animo tuo accede
28 ad illam et in omni virtute tua conserva vias eius investiga illam
et manifestabitur tibi et continens factus ne derelinqueris eam
29 in novissimis enim invenies requiem in ea et convertetur tibi in
30 oblectationem et erunt tibi conpedes in protectionem fortitu-
31 dinis et bases virtutis et torques illius in stolam gloriae decor
32 enim vitae est in illa et vincula illius netura salutaris stolam
gloriae indues eam et coronam gratulationis superpones
33 tibi fili si adtenderis mihi disces et si adcommo daveris ani-
34 mam tuam sapiens eris et si inclinaveris aurem tuam excipies
35 doctrinam et si dilexeris audire sapiens eris in multitudine
presbyterorum prudentium sta et sapientiae illorum ex corde
coniungere ut omnem narrationem Dei possis audire et pro-
36 verbia laudis non effugiant te et si videris sensatum evigila
37 ad illum et gradus ostiorum illius exterat pes tuus cogitatum

habe in praeceptis Dei et in mandatis illius maxime adsiduus esto et ipse dabit cor tibi et concupiscentia sapientiae dabitur tibi

noli facere mala et non te adprehendent discede ab iniquo **VII, 2**
et deficient mala abs te non semines mala in sulcis iniuriae 3
et non metes ea in septuplum noli quaerere ab homine du- 4
catum neque a rege cathedram honoris non te iustifices ante 5
Deum quoniam agnitor cordis ipse est et penes regem noli vel-
le videri sapiens noli quaerere fieri iudex nisi si valeas virtute 6
inrumpere iniquitates ne forte extimescas faciem potentis et
ponas scandalum in agilitate tua non pecces in multitudinem 7
civitatis nec te inmittas in populum neque alliges duplicia 8
peccata nec enim in uno eris immunis noli esse pusillanimis 9
in anima tua exorare et facere elemosynam non despicias ne 10, 11
dicas in multitudine munerum meorum respiciet Deus et of-
ferentem me Deo altissimo suscipiet munera mea non inri- 12
deas hominem in amaritudine animae est enim qui humiliat et
exaltat circumspector Deus noli amare mendacium adversus 13
fratrem tuum neque amico similiter facias noli velle mentiri 14
omne mendacium adsiduitas enim illius non bona noli verbo- 15
sus esse in multitudine presbyterorum et non iteres verbum in
tua oratione non oderis laboriosa opera et rusticationem ab 16
Altissimo creatam non te reputes in multitudine indiscipli- 17
natorum memento irae quoniam non tardabit humilia valde 18, 19
spiritum tuum quoniam vindicta carnis impii ignis et vermes
noli praevaricari in amicum pecunia differenti neque fratrem 20
carissimum auro spreveris noli discedere a muliere sensata et 21
bona quam sortitus es in timore Dei gratia enim verecundiae
illius super aurum non laedas servum operantem in veritate 22
neque mercennarium dantem animam suam servus sensatus 23
dilectus quasi anima tua non defraudes illum libertate neque
inopem derelinquas illum pecora tibi sunt adtende illis et si 24
sunt utilia perseverent apud te filii tibi sunt erudi illos et cur- 25
va illos a pueritia illorum filiae tibi sunt conserva corpus illarum 26
et non ostendas hilarem faciem tuam ad illas trade filiam et 27
grande opus feceris et homini sensato da illam mulier si est 28
tibi secundum animam tuam non proicias illam et odibili non

29 credas te in toto corde honora patrem tuum et gemitus ma-
30 tris tuae ne obliviscaris memento quoniam nisi per illos non
31 fuisses et retribue illis quomodo et illi tibi in tota anima tua
32 time Deum et sacerdotes illius sanctifica in omni virtute dili-
33 ge eum qui te fecit et ministros eius non derelinquas honora
Deum ex tota anima tua et honorifica sacerdotes et propurga
34 te cum brachiis da illi partem sicut mandatum est tibi primi-
tiarum et purgationis et de negligentia purga te cum paucis
35 datum brachiorum tuorum et sacrificium sanctificationis offers
36 initia sanctorum et pauperi porrige manum tuam ut perficia-
37 tur propitiatio et benedictio tua gratia datus in conspectu
38 omnis viventis et mortuo non prohibeas gratiam non desis
39 plorantibus in conrogatione et cum lugentibus ambula non
te pigeat visitare infirmum ex his enim in dilectione firmabe-
40 ris in omnibus operibus tuis memorare novissima tua et in
aeternum non peccabis

VIII non litiges cum homine potente ne forte incidas in manus
2 illius non contendas cum viro locuplete ne forte contra con-
3 sistat litem tibi multos perdidit aurum atque argentum et
4 usque cor regum extendit et convertit non litiges cum homi-
5 ne linguato et non strues in igne illius ligna non communices
6 homini indocto ne male de progenie tua loquatur ne despicias
hominem avertentem se a peccato neque inproperes ei memen-
7 to quoniam omnes sumus in correptionem ne spernas homi-
8 nem in sua senecta etenim ex nobis senescunt noli de mortuo
gaudere sciens quoniam omnes morimur et in gaudium nolu-
9 mus venire ne despicias narrationem presbyterorum sapien-
10 tium et in proverbiiis illorum conversare ab ipsis enim disces
11 doctrinam intellectus et servire magnatis sine querella non te
praetereat narratio seniorum et ipsi enim didicerunt a patribus
12 suis quoniam ab ipsis disces intellectum et in tempore neces-
13 sitatis responsum non incendas carbones peccatoris arguens
14 eos ne incendaris flamma ignis peccatorum illorum ne contra
faciem stes contumeliosi ne sedeat quasi insidiator ori tuo
15 noli fenerare homini fortiori te quod si feneraveris tamquam
16 perditum habe non spondeas super virtutem tuam quod si
17 sponderis quasi restituens cogita non iudices contra iudi-

cem quoniam secundum quod dignum est iudicat cum audace 18
 non eas in via ne forte gravet mala sua in te ipse enim secun-
 dum voluntatem suam vadit et simul cum stultitia illius peries
 cum iracundo non facias rixam cum audace non eas in de- 19
 sertum quoniam quasi nihil est ante illum sanguis et ubi non
 est adiutorium elidet te cum fatuis ne consilium habeas non 20
 enim poterunt diligere nisi quae ipsis placent coram extraneo 21
 ne facias consilium nescis enim quid pariet non omni homini 22
 cor tuum manifestes ne forte inferat tibi gratiam et convicietur
 tibi

non zeles mulierem sinus tui ne ostendas super te malitiam **IX**
 doctrinae nequam non des mulieri potestatem animae tuae ne 2
 ingrediatur in virtute tua et confundaris ne respicias mulierem 3
 multivolam ne forte incidas in laqueos illius cum psaltrice ne 4
 adsiduus sis nec audias illam ne forte pereas in efficacia illius
 virginem ne conspicias ne forte scandalizeris in decore illius 5
 non des fornicariis animam tuam in nullo ne perdas te et here- 6
 ditatem tuam noli conspicerere in vicis civitatis nec oberraveris 7
 in plateis illius averte faciem tuam a muliere compta et non 8
 circumspicias speciem alienam propter speciem mulieris multi 9
 perierunt et ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit om- 10
 nis mulier quae est fornicaria quasi stercus in via conculcatur
 speciem mulieris alienae multi admirati reprobi facti sunt con- 11
 loquium enim illius quasi ignis exardescit cum aliena muliere 12
 non accumbas super cubitum cum aliena muliere ne sedeas
 omnino nec accumbas cum ea super cubitum et non alterce- 13
 ris cum ea in vino ne forte declinet cor tuum in illa et sanguine
 tuo labaris in perditionem ne derelinquas amicum antiquum 14
 novus enim non erit similis illi vinum novum amicus novus 15
 veterescat et cum suavitate bibes illud non zeles gloriam et 16
 opes peccatoris non enim scis quae futura sit illius subversio
 non placeat tibi iniuria iniustorum sciens quoniam usque ad 17
 inferos non placebit impius longe abesto ab homine potesta- 18
 tem habente occidendi et non suspicaberis timorem mortis et 19
 si accesseris ad illum noli aliquid committere ne forte auferat
 vitam tuam communionem mortis scito quoniam in medium 20
 laqueorum ingredieris et super dolentium arma ambulabis se- 21

cundum virtutem tuam cave te a proximo et cum sapientibus
22 et prudentibus tracta viri iusti sint tibi convivae et in timore
23 Dei sit gloriatio tibi et in sensu sit tibi cogitatus et omnis
24 narratio tua in praeceptis Altissimi in manus artificum opera
laudabitur et princeps populi in sapientia sermonis sui in sensu
25 su vero seniorum verbum terribilis est in civitate sua homo
linguosus et temerarius in verbo suo odibilis erit

X iudex sapiens vindicabit populum suum et principatus sen-
2 sati stabilis erit secundum iudicem populi sic et ministri eius
3 et qualis rector est civitatis tales et inhabitantes rex insipiens
perdet populum suum et civitates inhabitabuntur per sensum
4 prudentium in manu Dei potestas terrae et exclamabilis om-
nis iniquitas gentium et utilem rectorem in tempus suscitabit
5 super illam in manu Dei potestas hominis et super faciem
6 scribae inponet honorem suum omnis iniuriae proximi ne me-
7 mineris et nihil agas in operibus iniuriae odibilis coram Deo
et hominibus superbia et execrabilis omnis iniquitas gentium
8 regnum a gente in gentem transfertur propter iniustitias et
9 iniurias et contumelias et diversos dolos avaro autem nihil
10 est scelestius quid superbit terra et cinis nihil est iniquius
quam amare pecuniam hic enim et animam suam venalem ha-
11 bet quoniam in vita sua proiecit intima sua omnis potentia-
12 tus brevis via brevem languorem praecidit medicus sic et rex
13 hodie est et cras morietur cum enim moritur homo heredita-
14 bit serpentes et bestias et vermes initium superbiae hominis
15 apostatare a Deo quoniam ab eo qui fecit illum recessit cor
eius quoniam initium peccati omnis superbia qui tenuerit il-
16 lam adimplebitur maledictis et subvertet eos in finem propte-
rea exhonoravit Dominus conventus malorum et destruxit eos
17 usque in finem sedes ducum superbiorum destruxit Deus et
18 sedere fecit mites pro illis radices gentium superbarum arefe-
19 cit Deus et plantavit humiles ex ipsis gentibus terras gentium
20 evertit Dominus et perdidit eas usque ad fundamentum arefe-
cit ex ipsis et disperdidit illos et cessare fecit memoriam eorum
21 a terra perdidit Deus memoriam superbiorum et reliquit me-
22 moriam humilium sensu non est creata hominibus superbia
23 neque iracundia nationi mulierum semen hominum honorabi-

tur hoc quod timet Dominum semen autem hoc exhonorabitur
 hominum quod praeterit mandata Domini in medio fratrum 24
 rector illorum in honore et qui timent Deum erunt in oculis
 illius gloria divitum honoratorum et pauperum timor Dei est 25
 non despiciere hominem iustum pauperem et non magnifica- 26
 re virum peccatorem divitem magnus est iudex et potens est 27
 in honore et non est maior illo qui timet Deum servo sensa- 28
 to liberi servient et vir prudens disciplinatus non murmurabit
 correptus et inscius non honorabitur noli te extollere in fa- 29
 ciendo opere tuo et noli cunctari in tempore angustiae melior 30
 est qui operatur et abundat in omnibus quam qui gloriatur
 et eget panem fili in mansuetudine conserva animam tuam et 31
 da illi honorem secundum meritum suum peccantem in ani- 32
 mam suam quis iustificabit et quis honorificabit exhonorantem
 animam suam pauper gloriatur per disciplinam et timorem 33
 suum et est homo qui honorificatur propter substantiam suam
 qui gloriatur in paupertate quanto magis in substantia et qui 34
 gloriatur in substantia paupertatem vereatur

sapientia humiliati exaltabit caput illius et in medio ma- **XI**
 gnatorum consedere illum faciet non laudes virum in specie 2
 sua neque spernas hominem in visu suo brevis in volatilibus 3
 est apis et initium dulcoris habet fructus illius in vestitu ne 4
 glorieris unquam nec in die honoris tui extollaris quoniam mi-
 rabilia opera Altissimi solius et gloriosa et absconsa et invisae
 opera illius multi tyranni sederunt in throno et insuspiciens 5
 portavit diadema multi potentes pressi sunt valide et gloriosi 6
 traditi sunt in manus alterorum priusquam interrogares ne vi- 7
 tuperes quemquam et cum interrogaveris corripere iuste prius- 8
 quam audias ne respondeas verbum et in medio sermonum
 ne adicias loqui de re ea quae te non molestat ne ceteris et 9
 in iudicio peccantium ne consistas fili ne in multis sint ac- 10
 tus tui et si dives fueris non eris immunis a delicto si enim
 secutus fueris non adprehendes et non effugies si praecucurre- 11
 ris est laborans et festinans et dolens impius et tanto magis
 non abundat est homo marcidus egens recuperatione plus de- 12
 ficiens virtute et abundans paupertate et oculus Dei respexit 13
 illum in bono et erexit illum ab humilitate ipsius et exaltavit

caput eius et mirati sunt in illo multi et honoraverunt Deum
 14 bona et mala vita et mors et paupertas et honestas a Deo sunt
 17 datio Dei permanet iustis et profectus illius successus habe-
 18 bunt in aeternum est qui locupletatur parce agendo et haec
 19 pars mercedis illius in eo quod dicit inveni requiem mihi et
 20 nunc manducabo de bonis meis solus et nescit quod tempus
 21 praetereat et relinquet omnia aliis sta in testamento tuo et in
 22 illo conloquere et in opere mandatorum tuorum veteresce ne
 manseris in operibus peccatorum fide autem in Deo et mane
 23 in loco tuo facile est enim in oculis Dei de subito honestari
 24 pauperem benedictio Dei in mercedem iusti festinat et in ho-
 25 nore veloci processus illius fructificat ne dicas quid est mihi
 26 opus et quae erunt mihi ex hoc bona ne dicas sufficiens sum et
 27 quid ex hoc pessimabor in die bonorum ne inmemor sis ma-
 28 lorum et in die malorum ne inmemor sis bonorum quoniam
 facile coram Deo in die obitus retribuere unicuique secundum
 29 vias suas malitia horae oblivionem facit luxuriae magnae et
 30 in fine hominis denudatio operum illius ante mortem ne lau-
 des hominem quemquam quoniam in filiis suis agnoscitur vir
 31 non omnem hominem inducas in domum tuam multae enim
 32 insidiae sunt dolosi sicut enim eructant praecordia fetantium
 sicut perdix inducitur in caveam et ut caprea in laqueum sic
 et cor superborum et sicut prospectator videns casum proximi
 33 sui bona enim in mala convertens insidiatur et in electis inpo-
 34 net maculam ab scintilla una augetur ignis et ab uno doloso
 35 augetur sanguis homo vero peccator sanguini insidiatur ad-
 tende te a pestifero fabricat enim mala ne forte inducat super
 36 te subsannationem in perpetuum admitte ad te alienigenam
 et subvertet te in turbore et abalienabit te a tuis propriis

XII si benefeceris scito cui feceris et erit gratia in bonis tuis
 2 multa benefac iusto et invenies retributionem magnam et si
 3 non ab ipso certe a Domino non est ei bene qui adsidius est
 malis et elemosynam non danti quoniam et Altissimus odio
 4 habet peccatores et misertus est paenitentibus da misericor-
 di et ne suscipias peccatorem et impiis et peccatoribus reddet
 5 vindictam custodiens eos in die vindictae da bono et non rece-
 6 peris peccatorem benefac humili et non dederis impio prohibe

panes illi dare ne in ipsis potentior te sit nam duplicia mala 7
 invenies in omnibus bonis quoniam et Altissimus odio habet 8
 peccatores et impiis reddet vindictam non agnosceatur in bo- 8
 nis amicus et non abscondetur in malis inimicus in bonis viri 9
 inimici illius in tristitia et in malitia illius amicus agnitus est
 non credas inimico tuo in aeternum sicut enim aeramentum 10
 eruginat nequitia illius et si humiliatus vadat curvus adice 11
 animum tuum et custodi te ab illo non statuas illum penes te 12
 nec sedeat ad dexteram tuam ne conversus stet in loco tuo ne
 forte conversus in locum tuum inquirat cathedram tuam et in
 novissimo cognoscas verba mea et in sermonibus meis stimu-
 leris quis miserebitur incantatori a serpente percusso et om- 13
 nibus qui adpropiant bestiis et qui comitatur cum viro iniquo
 et obvolutus est in peccatis eius una hora tecum permanebit 14
 si autem declinaveris non subportabit in labiis suis indulcat 15
 inimicus et in corde suo insidiatur ut subvertat te in foveam
 in oculis suis lacrimatur inimicus et si invenerit tempus non 16
 satiabitur sanguine si incurrerint tibi mala invenies eum illic 17
 priorem in oculis suis lacrimatur inimicus et quasi adjuvans 18
 suffodiet plantas tuas caput suum movebit et plaudebit manu 19
 et multa susurrans commutabit vultum suum

qui tetigerit picem inquinabitur ab illa et qui communica- **XIII**
 verit superbo inducet superbiam pondus super se tollit qui 2
 honestiori communicat et ditiori te ne socius fueris quid com- 3
 municabit caccabus ad ollam quando enim conliserint confrin-
 getur dives iniuste egit et fremebit pauper autem laesus tace- 4
 bit si largitus fueris adsumet te et si non habueris derelinquet 5
 te si habes convivet tecum et evacuabit te et ipse non dolebit 6
 super te si necessarius illi fueris subplantabit te et subridens 7
 spem dabit narrans tibi bona et dicet quid opus est tibi et 8
 confundet te in cibis suis donec te exinaniat bis et ter et in no-
 vissimo derideat te postea videns derelinquet te et caput suum 10
 movebit ad te adtende ne seductus in stultitiam humilieris 11
 noli esse humilis in sapientia tua ne humiliatus in stultitiam 11
 seducaris advocatus a potentiore discede ex hoc enim magis 12
 te advocabit ne improbus sis ne inpingaris et longe abesto ne 13
 eas in oblivionem ne retineas ex aequo loqui cum illo ne cre- 14

das multis verbis illius ex multa enim loquella temptabit te
15 et subridens interrogabit te de absconditis tuis inmitis animus
illius conservabit verba tua et non parcat de malitia et de
16 vinculis cave tibi et adtende diligenter auditui tuo quoniam
17 cum subversione tua ambulas audiens vero illa quasi in somnis
18 vide et vigilabis omni vita tua dilige Deum et invoca eum
19 in salute tua omne animal diligit similem sibi sic et omnis
20 homo proximum sibi omnis caro ad similem sibi coniungitur
21 et omnis homo simili sui sociabitur si communicabit lupus
22 agno aliquando sic peccator iusto quae communicatio sancto
23 homini ad canem aut quae pax bona diviti ad pauperem
24 venatio leonis onager in heremo sic pasqua sunt divitum pauperes
25 et sicut abominatio est superbo humilitas sic execratio divitis
26 pauper dives commotus confirmatur ab amicis humilis autem
27 cum ceciderit expellitur et a notis diviti decepto multi recuperatores
28 locutus est superba et iustificaverunt illum humilis deceptus est
29 et insuper arguitur locutus est sensate et non est datus ei locus
30 dives locutus est et omnes tacuerunt et verbum illius usque ad
31 nubes perducent pauper locutus est et dicunt quis est hic et si
32 offenderit subvertunt illum bona est substantia cui non est peccatum
in conscientia et nequissima paupertas in ore impii cor hominis
inmutat faciem illius sive in bona sive in mala vestigium cordis
boni et faciem bonam difficile invenies et cum labore

XIV beatus vir qui non est lapsus verbo ex ore suo et non est
2 stimulatus in tristitia delicti felix qui non habuit animi sui
3 tristitiam et non excidit ab spe sua viro cupido et tenaci sine
4 ratione est substantia et homini livido ad quid aurum qui acervat
5 ex animo suo iniuste aliis congregat et in bonis illius alius
6 luxuriabitur qui sibi nequa est cui alii bonus erit et non iucundabitur
7 in bonis suis qui sibi invidet nihil est illo nequius et haec redditio
8 est malitiae illius et si bene fecerit ignoranter et non volens facit
9 et in novissimo manifestat malitiam suam nequa est oculus lividi
10 et avertens faciem et despiciens animam suam insatiabilis oculus
cupidi in parte iniquitatis non satiabitur donec consummet arefaciens
animam suam oculus malus ad mala et non satiabitur pane et in
tristitia erit

super mensam suam fili si habes benefac tecum et Deo bo- 11
 nas oblationes offer memor esto quoniam mors non tardat et 12
 testamentum inferorum quia demonstratum est tibi testamen-
 tum enim huius mundi morte morietur ante mortem benefac 13
 amico tuo et secundum vires tuas exporrigenz da pauperi non 14
 defrauderis a die bono et particula boni doni non te praetereat
 nonne aliis relinques dolores et labores tuos in divisione sor- 15
 tis da et accipe et iustifica animam tuam ante obitum tuum 16, 17
 operare iustitiam quoniam non est apud inferos invenire cibum
 omnis caro sicut faenum veterescit et sicut folium fructificans 18
 in arbore viridi alia generat et alia deicit sic generatio carnis 19
 et sanguinis alia finitur et alia nascitur omne opus corrupti- 20
 bile in fine deficiet et qui illud operatur ibit cum ipso et omne 21
 opus electum iustificabitur et qui operatur illud honorabitur
 in illo beatus vir qui in sapientia sua morietur et qui in iu- 22
 stitia sua meditabitur et in sensu cogitabit circumspectionem
 Dei qui excogitat vias illius in suo corde et in absconsis illius 23
 intellegens vadens post illam quasi vestigator et in viis illius
 consistens qui respicit per fenestras et in ianuas illius audiens 24
 qui requiescit iuxta domum illius et in parietibus illius figens 25
 palum statuet casulam suam ad manus illius et requiescunt in
 casula eius bona per aevum statuet filios suos sub tegimen 26
 illius et sub ramis illius morabitur protegetur in subtegmine 27
 illius a fervore et in gloria eius requiescet

qui timet Deum faciet illud et qui continens est iustitiae **XV**
 adprehendet illam et obviabit illi quasi mater honorificata et 2
 quasi mulier a virginitate suscipiet illum cibabit illum panem 3
 vitae et intellectus et aqua sapientiae salutaris potabit illum
 et firmabitur in illo et non flectetur et continebit illum et 4
 non confundetur et inaltabit illum apud proximos suos et in 5
 medio ecclesiae aperiet os illius adimplebit illum spiritu sapien-
 tia et intellectus et stolam gloriae vestiet illum iucunditatem 6
 et exultationem thesaurizabit super illum et nomine aeterno
 hereditabit illum homines stulti non adprehendent illam et 7
 homines sensati obviabunt illi homines stulti non videbunt il-
 lam longe enim abest a superbia et dolo viri mendaces non 8
 erunt illius memores et viri veraces inveniuntur in illa et suc-

9 cessum habebunt usque ad inspectionem Dei non est speciosa
10 laus in ore peccatoris quoniam a Deo profecta est sapientia
sapientiae enim Dei adstabit laus et in ore fideli abundabit et
11 Dominator dabit eam illi non dixeris per Deum abest quae
12 odit enim ne feceris non dicas ille me inplanavit non enim
13 necessarii sunt illi homines impii omne execrumentum erro-
14 ris odit Deus et non erit amabile timentibus illum Deus ab
initio constituit hominem et reliquit illum in manu consilii sui
15, 16 adiecit mandata et praecepta sua si volueris mandata con-
17 servabunt te et in perpetuum fidem placitam facere adposuit
18 tibi aquam et ignem ad quod voles porrige manum tuam ante
19 hominem vita et mors bonum et malum quod placuerit ei
20 dabitur illi quoniam multa sapientia Dei et fortis in potentia
21 videns omnes sine intermissione oculi Dei ad timentes eum et
22 ipse agnoscit omnem operam hominis nemini mandavit impie
agere et nemini dedit spatium peccandi non enim concupiscit
multitudinem filiorum infidelium et inutilium

XVI et ne iucunderis in filiis impiis si multiplicentur non oblecte-
2 ris super ipsos si non est timor Dei cum illis non credas vitae
3 illorum et ne respexeris in labores illorum melior est enim
4 unus timens Deum quam mille filii impii et utile mori sine
5 filiis quam relinquere filios impios ab uno sensato inhabitabi-
6 tur patria et a tribus impiis deseretur multa talia vidit oculus
7 meus et fortiora horum audivit auris mea in synagoga peccan-
8 tium exardebit ignis et in gente incredibili exardescit ira non
9 exoraverunt pro peccatis suis antiquis gigantibus qui destru-
10 xerunt confidentes suae virtuti et non pepercit peregrinationi
11 illorum et execratus est illos prae superbia verbi illorum non
12 misertus est illis gentem totam perdens et extollentes se in
13 suis peccatis et sicut sescenta milia peditum qui congregati
14 sunt in duritia cordis sui et si unus fuisset cervicatus mirum
15 si fuisset immunis misericordia enim et ira est cum illo potens
exoratio et effundens iram secundum misericordiam suam sic
16 correctio illius hominem secundum operam suam iudicat non
effugiet in rapinam peccator et non retardabit sufferentia mise-
ricordiam facientis omnis misericordia faciet locum unicuique
secundum meritum operum suorum et secundum intellectum

peregrinationis ipsius non dicas a Deo abscondar et ex sum- 16
 mo quis mei memorabitur in populo magno non agnoscar quae 17
 est enim anima mea in tam immensa creatura ecce caelum et 18
 caeli caelorum abyssus et universa terra et quae in eis sunt
 in conspectu illius commovebuntur montes simul et colles et 19
 fundamenta terrae et cum conspexerit illa Deus tremore con-
 cutientur et omne cor intellegetur et vias illius quis intelle- 20, 21
 git et procella quam nec oculus videbit hominis nam plurima 22
 opera illius sunt in absconsis opera iustitiae quis enuntiabit
 aut quis sustinebit longe enim est testamentum a quibusdam
 et interrogatio omnium in consummatione est qui minoratur 23
 corde cogitat inania et vir imprudens et errans cogitat stulta
 audi me fili et disce disciplinam sensus et in verbis meis ad- 24
 tende in corde edicam in aequitate disciplinam et scrutabor 25
 enarrare sapientiam et in verbis meis adtende in corde tuo et
 dico in aequitate spiritus virtutes quas posuit Deus in opera
 sua ab initio et in veritate enuntio scientiam eius in iudicio 26
 Dei opera ipsius ab initio et ab institutione ipsorum distinxit
 partes illorum et initia ipsorum in gentibus suis ornavit in ae- 27
 ternum opera illorum nec esurierunt nec laboraverunt et non
 destiterunt ab operibus suis unusquisque proximum sibi non 28
 angustiavit usque in aevum non incredibiles verbo illius post 29, 30
 haec Deus in terram respexit et implevit illam bonis suis ani- 31
 ma omnis vitalis denudavit ante faciem ipsius et ipsa iterum
 reversio illorum

Deus creavit de terra hominem et secundum imaginem suam **XVII**
 fecit illum et iterum convertit illum in ipsam et secundum se 2
 vestivit illum virtutem numerum dierum et tempus dedit illi 3
 et dedit illi potestatem eorum quae sunt super terram posuit 4
 timorem illius super omnem carnem et dominatus est bestia-
 rum et volatilium creavit ex ipso adiutorium similem ipsi con- 5
 silium et linguam et oculos aures et cor dedit illis excogitandi
 et disciplinam intellectus replevit illos creavit illis scientiam 6
 spiritus sensum implevit cor illorum et mala et bona osten-
 dit illis posuit oculum ipsorum super corda illorum ostendere 7
 illis magnalia operum suorum et nomen sanctificationis con- 8
 laudent et gloriari in mirabilibus illius et magnalia enarrent

9 operum eius addidit illis disciplinam et legem vitae heredita-
 10 vit illos testamentum aeternum constituit cum illis et iudicia
 11 sua ostendit illis et magnalia honoris eius vidit oculus illorum
 et honorem vocis audierunt aures illorum et dixit illis adtendite
 12, 13 ab omni iniquo et mandavit illis unicuique de proximo viae
 illorum coram ipso sunt semper non sunt absconsae ab oculis
 14, 15 ipsius in unamquamque gentem praeposuit rectorem et pars
 16 Dei Israhel facta est manifesta omnia opera illorum velut sol
 in conspectu Dei et oculi eius sine intermissione inspicientes
 17 in viis eorum non sunt absconsa testamenta per iniquitatem
 18 eorum et omnes iniquitates eorum in conspectu Dei elemo-
 syna viri quasi sacculum cum ipso et gratiam hominis quasi
 19 pupillam conservabit et postea resurget et retribuet illis retri-
 butionem unicuique in caput illorum et convertet in interiores
 20 partes terrae paenitentibus autem dedit viam iustitiae et con-
 rogavit deficientes sustinere et destinavit illis sortem veritatis
 21, 22 convertere ad Deum et relinque peccata tua precare ante fa-
 23 ciem et minue offendiculum refer te ad Dominum et avertere
 24 ab iniustitia et nimis odito execrationem et cognosce iustitias
 et iudicia Dei et sta in sorte propositionis et orationis altissimi
 25 Dei in partes vade saeculi sancti cum vivis et dantibus con-
 26 fessionem non demoreris in errore impiorum a mortuo quasi
 27 nihil perit confiteberis vivens vivus et sanus confiteberis et
 28 laudabis Deum et gloriaberis in miserationibus illius quam
 magna misericordia Dei et propitiatio illius convertentibus ad
 29 se nec enim omnia possunt esse in hominibus quoniam non
 est immortalis filius hominis et in vanitate malitiae placuerunt
 30 quid lucidius sole et hic deficiet aut quid nequius excogitabit
 31 caro et sanguis et hoc arguitur virtutem altitudinis caeli ipse
 conspicit et omnes homines terra et cinis

XVIII qui vivit in aeternum creavit omnia simul Deus solus iustifi-
 2 cabitur et manet invictus rex in aeternum quis sufficit enarra-
 3, 4 re opera illius quis enim investigabit magnalia eius virtutem
 autem magnitudinis eius quis enuntiabit et quis adiciet enar-
 5 rare misericordiam eius non est minuere neque adicere nec est
 6 invenire magnalia Dei cum consummaverit homo tunc incipit
 7 et cum quieverit operabitur quid homo et quae gratia illius et

quid bonum aut quid nequam illius numerus dierum hominum 8
multum centum anni quasi guttae aquae a mare et sicut cal- 9
culus harenae sic exigui anni in die aevi propter hoc patiens 9
est Deus in illis et effudit super eos misericordiam suam vidit 10
praesumptionem cordis illorum quoniam mala est et cogno-
vit subversionem illorum quoniam nequa est ideo adimplevit 11
propitiationem suam in illis et ostendit illis viam aequitatis
miseratio hominis circa proximum suum misericordia autem 12
Dei super omnem carnem qui misericordiam habet et docet 13
erudit quasi pastor gregem suum misereatur excipiens doctri- 14
nam miserationis et qui festinant in iudiciis eius filii in bonis 15
non des querellam et omni dato non des tristitiam verbi ma-
li nonne ardorem refrigerabit ros sic et verbum melius quam 16
datus nonne ecce verbum super datum bonum et utraque 17
cum homine iustificato stultus achariter inproperabit et da- 18
tus indisciplinati tabescere facit oculos ante iudicium para 19
iustitiam tibi et antequam loquaris disce ante languorem ad- 20
hibe medicinam et ante iudicium interroga te ipsum et in con-
spectu Dei invenies propitiationem ante languorem humilia 21
te et in tempore infirmitatum ostende conversationem tuam
non inpediaris operari semper et non veteris usque ad mor- 22
tem iustificari quoniam merces Dei manet in aeternum ante 23
orationem praepara animam tuam et noli esse quasi homo qui
temptat Deum memento irae in die consummationis et tem- 24
pus retributionis in conversatione facies memento paupertatis 25
in tempore abundantiae et necessitatem paupertatis in die di-
vitiarum a mane usque ad vesperam mutatur tempus et haec 26
omnia citata in oculis Dei homo sapiens in omnibus metuet et 27
in diebus delictorum adtendet ab inertia omnis astutus agno- 28
vit sapientiam et inveniendi eam dabit confessionem sensati 29
in verbis et ipsi sapienter egerunt et intellexerunt veritatem et
iustitiam et inploraverunt proverbialia et iudicia de continentia 30
animae post concupiscentias tuas non eas et a voluntate tua
avertere si praestes animae tuae concupiscentiam eius faciet 31
te in gaudium inimicis ne oblecteris in turbis nec in modicis 32
ad duas est enim commissio illorum ne fueris mediocris in 33
contentione ex fenore et non est tibi nihil in sacco eris enim

invidus tuae vitae

XIX operarius ebriacus non locupletabitur et qui spernit modica
2 paulatim decidet vinum et mulieres apostatare faciunt sapien-
3 tes et arguent sensatos et qui se iungit fornicariis erit nequa
putredo et vermes hereditabunt illum et extolletur in exem-
4 plum maius et tolletur de numero anima eius qui credit cito
levis corde minorabitur et qui delinquit in animam suam in-
5 super habebitur qui gaudet iniquitati denotabitur et qui odit
corruptionem comminuetur vita et qui odit loquacitatem ex-
6 tinguit malitiam qui peccat in animam suam paenitebitur et
7 qui iucundatur malitia denotabitur ne iteres verbum nequam
8 et durum et non minoraberis amico et inimico noli enarrare
9 sensum tuum et si est tibi delictum noli denudare audiet enim
te et custodiet te et quasi defendens peccatum odiet te et sic
10 aderit tibi semper audisti verbum adversus proximum con-
11 moriatur in te fidens quoniam non te dirumpet a facie verbi
12 parturit fatuus tamquam gemitus partus infantis sagitta in-
13 fixa femori carnis sic verbum in corde stulti corripe amicum
ne forte non intellexerit et dicat non feci aut si fecerit ne ite-
14 rum addat facere corripe proximum ne forte non dixerit et si
15 dixerit ne forte iteret corripe amicum saepe enim fit commis-
16 sio et non omni verbo credas est qui labitur lingua sed non
17 ex animo quis est enim qui non deliquerit lingua sua corripe
18 proximum antequam commineris et da locum timori Altissimi
quia omnis sapientia timor Dei et in illa timere Deum et
19 in omni sapientia dispositio legis et non est sapientia nequi-
20 tiae disciplina et non est cogitatus peccatorum prudentia est
nequitia et ipsa execratio et est insipiens qui minuitur sapien-
21 tia melior est homo qui deficit sapientia et deficiens sensu
in timore quam qui abundat sensu et transgreditur legem Al-
22, 23 tissimi est sollertia certa et ipsa iniqua et est qui emittit
verbum certum enarrans veritatem est qui nequiter humiliat
24 se et interiora eius plena sunt dolo et est iustus qui se nimium
submittit a multa humilitate et est iustus qui inclinat faciem
25 et fingit non videre quod ignoratum est et si ab inbecillitate
virium vetetur peccare si invenerit tempus malefaciendi male-
26 faciet ex visu cognoscitur vir et ab occurso faciei cognoscitur

sensatus amictus corporis et risus dentium et ingressus homi- 27
 nis enuntiant de illo est correptio mendax in ira contumeliosi 28
 et est indicium quod non probatur esse bonum et est tacens
 et ipse est prudens

quam bonum est arguere quam irasci et confitentem in ora- **XX**
 tione non prohibere concupiscentia spadonis devirginavit iu- 2
 venem sic qui facit per vim iudicium inique quam bonum 3, 4
 est correptum manifestare paenitentiam sic enim effugies vo-
 luntarium peccatum est tacens qui invenitur sapiens et est 5
 odibilis qui procax est ad loquendum est autem tacens non 6
 habens sensum loquellae et est tacens sciens tempus apti tem-
 poris homo sapiens tacebit usque ad tempus lascivus autem 7
 et imprudens non servabunt tempus qui multis utitur verbis 8
 laedit animam suam et qui potestatem sibi adsumit iniuste
 odietur est processio in malis viro indisciplinato et est inven- 9
 tio in detrimentum est datus qui non sit utilis et est datus 10
 cuius retributio duplex est propter gloriam minoratio et est 11
 qui ab humilitate levavit caput est qui multa redimat modico 12
 pretio et restituens ea septuplum sapiens in verbis se ipsum 13
 amabilem facit gratiae autem fatuorum effundentur datus in- 14
 sipientis non erit utilis tibi oculi enim illius septimplices sunt
 exigua dabit et multa inproperabit et apertio oris illius inflam- 15
 matio est hodie fenerat quis et cras expetit et odibilis homo 16
 huiusmodi fatuo non erit amicus et non erit gratia bonis il- 17
 lius qui enim edunt panem illius falsi linguae sunt quotiens 18
 et quanti inridebunt eum neque enim quod habendum erat 19
 directo sensu distribuit similiter et quod non erat habendum
 lapsus falsae linguae quasi qui pavimento cadens nam et sic 20
 casus malorum festinanter venient homo acharis quasi fabula 21
 vana in ore indisciplinatorum adsidua erit ex ore fatui repro- 22
 babitur parabola non enim dicit illam in tempore suo est qui 23
 vetatur peccare ab inopia et in requie sua stimulabitur est qui 24
 perdit animam suam prae confusione et ab imprudenti perso-
 na perdet eam personae autem acceptione perdet se est qui 25
 prae confusione promittit amico et lucratus est eum inimicum
 gratis obprobrium nequa in homine mendacium et in ore indi- 26
 sciplinatorum adsidue erit potius furem quam adsiduitas viri 27

28 mendacis perditionem autem ambo hereditabunt mores ho-
 minum mendacium sine honore et confusio illius cum ipso sine
 29 intermissione verbum parabolarum sapiens in verbis produ-
 cet se ipsum et homo prudens placebit magnatis qui operatur
 30 terram suam inaltabit acervum fructuum et qui operatur iu-
 stitiam ipse exaltabitur qui vero placet magnatis effugiet ini-
 31 quitatem xenia et dona excaecant oculos iudicum et quasi
 32 mutus in ore avertit correptiones eorum sapientia absconsa
 33 et thesaurus invisus quae utilitas in utrisque melius in homi-
 nibus qui abscondent insipientiam suam quam qui abscondunt
 sapientiam suam

XXI fili peccasti non adicias iterum sed et de pristinis depreca-
 2 re ut tibi remittatur quasi a facie colubri fuge peccata et si
 3 accesseris ad illa suscipient te dentes leonis dentes eius in-
 4 terficientes animas hominum quasi romphea bis acuta omnis
 5 iniquitas plagae illius non est sanitas cataplectatio et iniuriae
 adnullabunt substantiam sic substantia superbiae eradicabitur
 6 deprecatio pauperis ex ore usque ad aures eius veniet et iudi-
 7 cium festinato adveniet illi qui odit correptionem vestigium
 8 est peccatoris et qui timet Deum convertet ad cor suum no-
 tus a longe potens lingua audaci et sensatus scit labi se ab
 9 ipso qui aedificat domum inpendiis alienis quasi qui colligat
 10 lapides suos in hieme stупpa collecta synagoga peccantium
 11 et consummatio illorum flamma ignis via peccantium conpla-
 nata lapidibus et in fine illorum inferi et tenebrae et poena
 12, 13 qui custodit iustitiam continebit sensum eius consummatio
 14 timoris Dei sapientia et sensus non erudietur qui non est sa-
 15 piens in bono est autem insipientia quae abundat in malo et
 16 non est sensus ubi abundat amaritudo scientia sapientis tam-
 quam inundatio abundabit et consilium illius sicut fons vitae
 17 permanet cor fatui quasi vas confractum et omnem sapien-
 18 tiam non tenebit verbum sapiens quodcumque audierit sciens
 laudabit et ad se adiciet audivit luxuriosus et displicebit illi
 19 et proiciet illud post dorsum suum narratio fatui quasi sarci-
 20 na in via nam in labiis sensati invenietur gratia os prudentis
 quaeritur in ecclesia et verba illius cogitabunt in cordibus suis
 21 tamquam domus exterminata sic fatuo sapientia et scientia

insensati inenarrabilia verba conpedes in pedibus stulto doc- 22
 trina et quasi vincula manuum supra manum dexteram fatuus 23
 in risu inaltat vocem suam vir autem sapiens vix tacite ride-
 bit ornamentum aureum prudenti doctrina et quasi brachiale 24
 in brachio dextro pes fatui facilis in domum proximi et ho- 25
 mo peritus confundetur a persona potentis stultus a fenestra 26
 respiciet in domum vir autem eruditus foris stabit stultitia 27
 hominis audire per ostium et prudens gravabitur contumelia
 labia imprudentium stulta narrabunt verba autem prudentium 28
 statera ponderabuntur et in ore fatuorum cor illorum et in 29
 corde sapientium os illorum dum maledicit impius diabolum 30
 maledicit ipse animam suam susurrio coinquinabit animam 31
 suam et in omnibus odietur et qui manserit odiosus erit tacitus
 et sensatus honorabitur

in lapide luteo lapidatus est piger et omnes loquentur su- **XXII**
 per aspersionem illius de stercore boum lapidatus est pi- 2
 ger et omnis qui tetigerit eum excutiet manus confusio patris 3
 est de filio indisciplinato in filia autem in deminoratione fiet
 filia prudens hereditas viro suo nam quae confundit in con- 4
 tumeliam fit genitoris patrem et virum confundit audax et 5
 ab impiis non minorabitur ab utrisque autem inhonorabitur
 musica in luctu inportuna narratio flagella et doctrina in om- 6
 ni tempore sapientia qui docet fatuum quasi qui conglutinet 7
 testam qui narrat verbum non adtendenti quasi qui excitat 8
 dormientem de gravi somno qui enumerat stulto et in fine 9
 dicit quis est hic super mortuum plora defecit enim lux eius 10
 et super fatuum plora defecit enim sensus modicum plora su- 11
 pra mortuum quoniam requievit nequissimi enim nequissima 12
 vita super mortem fatui luctus mortui septem dies fatui au- 13
 tem et impii omnes dies vitae illorum cum stulto non multum 14
 loquaris et cum insensato ne abieris conserva te ab illo ut non mo- 15
 lestiam habeas et non coinquinaberis in impactu illius deflecte 16
 ab illo et invenies requiem et non acediaberis in stultitiam il-
 lius super plumbum gravabitur et quod illi aliud nomen quam 17
 fatuus harenam et salem et massam ferri facilius est portare 18
 quam hominem imprudentem et fatuum et impium loramen- 19
 tum ligneum conligatum fundamento aedificii non dissolvetur

20 sic et cor confirmatum in cogitatione consilii cogitatus sen-
21 sati in omni tempore vel metu non pravabitur sicut pali in
excelsis et cimenta in inpensa posita contra faciem venti non
22 permanebunt sic et cor timidum in cogitatione stulti contra
23 impetum timoris non resistit sic et cor trepidum in cogitatio-
ne fatui omni tempore non metuebit sic et qui in praeceptis
24 Dei permanet semper pungens oculum deducens lacrimas et
25 qui pungit cor proferet sensum mittens lapidem in volatilia
26 deiciet illa sic et qui conviciatur amico dissolvit amicitiam ad
amicum et si produxeris gladium non desperes est enim re-
27 gressus ad amicum si aperuerit os triste non timeas est enim
concordatio excepto convicio et inproperio et superbia et my-
sterii revelatione et plaga dolosa in his omnibus effugiet amicus
28 fidem posside cum proximo in paupertate illius ut et in bonis
29 illius laeteris in tempore tribulationis illius permane illi fidelis
30 ut et in hereditate illius coheres sis ante ignem camini vapor
et fumus ignis inaltatur sic et ante sanguinem maledicta et
31 contumeliae et minae amicum salutare non confundaris et a
facie illius non me abscondam et si mala mihi evenerint per
32, 33 illum sustineo omnis qui audiet cavebit se ab eo quis dabit
ori meo custodiam et supra labia mea signaculum certum uti
ne cadam ab ipsis et lingua mea perdat me

XXIII

Domine pater et dominator vitae meae non relinquo me
2 ne sinas me cadere in illis quis superponet in me in cogitatu
meo flagella et in corde meo doctrinam sapientiae ut ignoratio-
nibus eorum non parcant mihi et non pareant delicta illorum
3 et adincrescant ignorantiae meae et multiplicentur delicta mea
et peccata mea abundant et incidam in conspectu adversario-
4 rum et gaudeat inimicus meus Domine pater et Deus vitae
5 meae ne derelinquo me in cogitatu illorum extollentiam ocu-
lorum meorum ne dederis mihi et omne desiderium averte a me
6 aufer a me ventris concupiscentias et concubitus concupiscen-
tiae ne adprehendant me et animae irreverenti et infrunitae
7 ne tradas me doctrina oris doctrinam oris audite filii et qui
custodierit illam non periet in labiis suis nec scandalizabitur
8 in operibus nequissimis in vanitate sua adprehendetur pecca-
9 tor et superbus et maledicus scandalizabitur in illo iurationi

non adsuescat os tuum multus enim casus in illa nominatio 10
vero Dei non sit adsidua in ore tuo et nominibus sanctorum
non admiscearis quoniam non eris immunis ab eis sicut enim 11
servus interrogatus adsidue a livore non minuetur sic omnis
iurans et nominans in toto a peccato non purgabitur vir mul- 12
tum iurans implebitur iniquitate et non discedet a domo illius
plaga et si frustraverit delictum ipsius super ipsum erit et 13
si dissimulaverit delinquet dupliciter et si in vacuum iurave- 14
rit non iustificabitur replebitur enim retributione domus illius
est et alia loquella contraria morti non inveniatur in hereditate 15
Iacob etenim a misericordibus omnia haec auferentur et in 16
delictis non volutabunt indiscipline non adsuescat os tuum 17
est enim in illa verbum peccati memento patris et matris tuae 18
in medio enim magnatorum consistis ne forte obliviscatur te 19
in conspectu illorum et adsiduitate tua infatuatus inproperium
patiaris et maluisses non nasci et diem nativitatis tuae male- 20
dicas homo adsuetus in verbis inproperii in omnibus diebus
suis non erudietur duo genera abundant in peccatis et tertium 21
adducit iram et perditionem anima calida quasi ignis ardens 22
non extinguetur donec aliquid gluttiat et homo nequam in 23
ore carnis suae non desinet donec incendat ignem homini for- 24
nicario omnis panis dulcis non cessabit transgrediens a lecto
suo omnis homo qui transgreditur lectum suum contemnens 25
in animam suam et dicens quis me videt tenebrae circum- 26
dant me et parietes cooperiunt me et nemo circumspicit me
quem vereor delictorum meorum non memorabitur Altissimus
et non intellet quoniam omnia videt oculus illius quoniam 27
expellit a se timorem Dei huiusmodi hominis timor et oculi ho-
minum timentes illum et non cognovit quoniam oculi Domini 28
multo plus lucidiores super solem circumspicientes omnes vias
hominum et profundum abyssi et hominum corda intuentes
in absconsas partes Domino enim Deo antequam crearentur 29
omnia sunt agnita sic et post perfectum respicit omnia hic 30
in plateis civitatis vindicabitur quasi pullus equinus fugabitur
et ubi non speravit adprehendetur et erit dedecus omnibus 31
quod non intellexerit timorem Dei sic et mulier omnis relin- 32
quens virum suum et statuens hereditatem ex alieno matrimo-

33 nio primo enim in lege Altissimi incredibilis fuit et secundo
 virum suum dereliquit tertio in adulterio fornicata est et ex
 34 alio viro filios statuit sibi haec in ecclesiam adducetur et in
 35 filios eius respicietur non tradent filii eius radices et rami eius
 36 non dabunt fructum derelinquent in maledictum memoriam
 37 illius et dedecus illius non delebitur et agnoscent qui derelicti
 sunt quoniam nihil melius quam timor Dei et nihil dulcius
 38 quam respicere in mandatis Domini et gloria magna est sequi
 Dominum longitudo enim dierum adsumetur ab eo

XXIV

sapientiae laus sapientia laudabit animam suam et in Deo
 2 honorabitur et in medio populi sui gloriabitur et in ecclesiis
 Altissimi aperiet os suum et in conspectu virtutis illius glo-
 3 riabitur in medio populo exaltabitur et in plenitudine sancta
 4 admirabitur in multitudine electorum habebit laudem et in-
 5 ter benedictos benedicetur dicens ego ex ore Altissimi prodivi
 6 primogenita ante omnem creaturam ego in caelis feci ut orire-
 7 tur lumen indeficiens et sicut nebula texi omnem terram ego
 8 in altis habitavi et thronus meus in columna nubis gyrum
 caeli circuiui sola et in profundum abyssi penetravi et in fluc-
 9 tibus maris ambulavi et in omni terra steti et in omni populo
 10, 11 et in omni gente primatum habui et omnium excellentium
 et humilium corda virtute calcavi et in his omnibus requiem
 12 quaesivi et in hereditate eius morabor tunc praecepit et dixit
 mihi creator omnium et qui creavit me requievit in tabernacu-
 13 lo meo et dixit mihi in Iacob inhabita et in Israhel hereditare
 14 et in electis meis ede radices ab initio ante saeculum creata
 sum et usque ad futurum saeculum non desinam et in habita-
 15 tione sancta coram ipso ministravi et sic in Sion firmata sum
 et in civitate sanctificata similiter requievi et in Hierusalem
 16 potestas mea et radicavi in populo honorificato et in parte
 Dei mei hereditas illius et in plenitudine sanctorum detentio
 17 mea quasi cedrus exaltata sum in Libano et quasi cypressus
 18 in monte Sion et quasi palma exaltata sum in Cades et quasi
 19 plantatio rosae in Hiericho quasi oliva speciosa in campis et
 20 quasi platanus exaltata sum iuxta aquam in plateis sicut cin-
 namomum et aspaltum aromatizans odorem dedi quasi murra
 21 electa dedi suavitatem odoris et quasi storax et galbanus et

ungula et gutta et quasi libanus non incisus vaporavi habita-
 tionem meam et quasi balsamum non mixtum odor meus ego 22
 quasi terebinthus extendi ramos meos et rami mei honoris et
 gratiae ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris et flores 23
 mei fructus honoris et honestatis ego mater pulchrae dilectio- 24
 nis et timoris et agnitionis et sanctae spei in me gratia omnis 25
 vitae et veritatis in me omnis spes vitae et virtutis transite ad 26
 me omnes qui concupiscitis me et a generationibus meis imple-
 mini spiritus enim meus super melle dulcis et hereditas mea 27
 super mel et favum memoria mea in generatione saeculorum 28
 qui edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sitient 29
 qui audit me non confundetur et qui operantur in me non 30
 peccabunt qui elucidant me vitam aeternam habebunt haec 31, 32
 omnia liber vitae testamentum Altissimi et agnitio veritatis
 legem mandavit Moses in praeceptis iustitiarum et heredita- 33
 tem domui Iacob et Israhel promissionis posuit David puero 34
 suo excitare regem ex ipso fortissimum in throno honoris se-
 dentem in sempiternum qui implet quasi Phison sapientiam 35
 et sicut Tigris in diebus novorum qui adimplet quasi Eufra- 36
 tes sensum qui multiplicat quasi Iordanis in tempore messis
 qui mittit disciplinam sicut lucem et adsistens quasi Geon in 37
 die vindemiae qui perficit primus scire ipsam et infirmior non 38
 investigavit eam a mari enim abundavit cogitatio eius et con- 39
 silium illius abyssu magna ego sapientia effudi flumina ego 40, 41
 quasi tramis aquae immensae de fluvio ego quasi fluvius Doryx
 et sicut aquaeductus exivi a paradiso dixi rigabo meum hor- 42
 tum plantationum et inebriabo pratus mei fructum et ecce 43
 facta est mihi tramis abundans et fluvius meus propinqua-
 vit ad mare quoniam doctrinam quasi antelucanum inlumno 44
 omnibus et enarrabo illam usque in longinquo penetrabo in- 45
 feriores partes terrae et inspiciam omnes dormientes et inlu-
 minabo sperantes in Deo adhuc doctrinam quasi prophetiam 46
 effundam et relinquam illam quaerentibus sapientiam et non
 desinam in progenies illorum usque in aevum sanctum vide- 47
 te quoniam non soli mihi laboravi sed omnibus exquirentibus
 veritatem

in tribus placitum est spiritui meo quae sunt probata coram **XXV**

2 Deo et hominibus concordia fratrum et amor proximorum et
3 vir et mulier sibi consentientes tres species odivit anima mea
4 et adgravor valde animae illorum pauperem superbum et di-
5 vitem mendacem et senem fatuum et insensatum in iuventute
6 tua non congregasti et quomodo invenies eam in senectute tua
7 quam speciosum canitiae iudicium et presbyteris cognoscere
8 consilium quam speciosa veteranis sapientia et gloriosis in-
9 tellectus et consilium corona senum multa peritia et gloria
10 illorum timor Dei novem insuspabilia cordis magnificavi et
11 decimum dicam in lingua hominibus homo qui iucundatur
12 in filiis vivens et videns subversionem inimicorum beatus qui
13 inhabitat cum muliere sensata et qui in lingua sua non est lap-
14, 15 sus et qui non servivit indignis se beatus qui invenit amicum
16 verum et qui enarrat iustitiam auri audienti quam magnus
17 qui invenit sapientiam et scientiam sed non est super timen-
18 tem Deum timor Dei super omnia superposuit beatus cui
19 donatum est habere timorem Dei qui tenet illum cui adsimi-
20 labitur timor Dei initium dilectionis eius fidei autem initium
21 adglutinandum est ei omnis plaga tristitia cordis est et omnis
22 malitia nequitia mulieris est et omnem plagam et non plagam
23 videbit cordis et omnem nequitiam et non nequitiam mulieris
24 et omnem obductum et non obductum odientium et omnem
25 vindictam et non vindictam inimicorum non est caput ne-
26 quius super caput colubri et non est ira super iram inimici
27 commorari leoni et draconi placebit quam habitare cum mulie-
28 re nequa nequitia mulieris inmutat faciem eius et obcaecabit
29 vultum suum tamquam ursus et quasi saccum ostendit in me-
30 dio proximorum eius et audiens suspirabit modicum brevis
31 malitia super malitiam mulieris sors peccatorum cadat super
32 illam ascensus harenosus in pedibus veterani sic mulier lin-
33 guata homini quieto ne respicias in mulieris speciem et non
34 concupiscas mulierem in specie mulieris ira et irreverentia et
35 confusio magna mulier si primatum habeat contraria est viro
36 suo cor humile et facies tristis et plaga mortis mulier nequa
37 manus debiles et genua dissoluta mulier quae non beatificat
38 virum suum a muliere initium factum est peccati et per illam
39 omnes morimur non des aquae tuae exitum nec modicum nec

mulieri nequa veniam prodeundi si non ambulaverit ad ma- 35
 num tuam et confundet te in conspectu inimicorum a carnibus 36
 tuis abscede illam ne semper te abutatur

mulieris bonae beatus vir numerus enim annorum illorum **XXVI**
 duplex mulier fortis oblectat virum suum et annos vitae illius 2
 in pace implebit pars bona mulier bona in parte bona ti- 3
 mentium Deum dabitur viro pro factis bonis divitis autem et 4
 pauperis cor bonum in omni tempore vultus illorum hilaris a 5
 tribus timuit cor meum et in quarto facies mea metuit delatu- 6
 ra civitatis et collectio populi et calumniam mendacem super 7
 mortem omnia gravia dolor cordis et luctus mulier zelotypa 8
 in muliere infideli flagellum linguae omnibus communicans si- 9, 10
 cut boum iugum quod movetur ita et mulierem nequam qui
 tenet illam quasi qui adprehendat scorpionem mulier ebrio- 11
 sa ira magna et contumelia et turpitude illius non contegetur
 fornicatio mulieris in extollentia oculorum et in palpebris il- 12
 lius agnosceatur in filia non avertente se firma custodiam ne 13
 inventa occasione utatur se ab omni irreverentia oculis cave 14
 et ne mireris si te neglexerit sicut viator sitiens ad fontem os 15
 aperiet et ab omni aqua proxima bibet et contra omnem pa-
 lum sedebit et contra omnem sagittam aperiet faretram donec
 deficiat gratia mulieris sedulae delectabit virum suum et ossa 16
 illius inpinguabit disciplina illius datus Dei mulier sensata 17, 18
 et tacita non est inmutatio eruditae animae gratia super gra-
 tiam mulier sancta et pudorata omnis autem ponderatio non
 est digna continentis animae sicut sol oriens mundo in altissi- 21
 mis Dei sic mulieris bonae species in ornamentum domus eius
 lucerna splendens super candelabrum sanctum et species faciei 22
 super aetatem stabilem columnae aureae super bases argen- 23
 teas et pedes firmi super plantas stabilis mulieris fundamenta 24
 aeterna super petram solidam et mandata Dei in corde mulie-
 ris sanctae in duobus contristatum est cor meum et in tertio 25
 iracundia mihi advenit vir bellator deficiens per inopiam et 26
 vir sensatus contemptus et qui transgreditur a iustitia ad pec- 27
 catum Deus paravit eum ad rompheam duae species difficiles 28
 et periculosae mihi apparuerunt difficile exiit negotians a
 neglegentia et non iustificabitur caupo a peccatis labiae

XXVII

propter inopiam multi deliquerunt et qui quaerit locupletata-
2 ri avertit oculum suum si in medio conpaginis lapidum palus
figitur sic et inter medium venditionis et emptionis angusta-
3, 4 bitur peccatis conteretur delictum si non in timore Domini
5 teneris instanter cito subvertetur domus tua si in pertusura
cribri remanebit stercus sic aporia hominis in cogitatu illius
6 vasa figuli probat fornax et homines iustos temptatio tribu-
7 lationis sicut rusticatio de ligno ostendit fructum illius sic
8 verbum excogitatum hominis cordis ante sermonem non con-
9 laudes virum haec enim temptatio est hominum si sequaris
iustitiam adprehendes illam et indues quasi poderem honoris
et inhabitabis cum ea et proteget te in sempiternum et in die
10 agnitionis invenies firmamentum volatilia ad sibi similia con-
11 veniunt et veritas ad eos qui operantur illam revertetur leo
venationi insidiatur semper sic peccata operantibus iniquitates
12 homo sanctus in sapientia manet sicut sol nam stultus sicut lu-
13 na inmutatur in medio insensatorum serva verbum tempori in
14 medio autem cogitantium adsiduus esto narratio peccantium
15 odiosa et risus illorum delictis peccati loquella multum iurans
horripilationem capiti statuet et irreverentia ipsius obturatio
16 aurium effusio sanguinis in rixa superbiorum et maledictio il-
17 lorum auditus gravis qui denudat arcana amici perdet fidem
18 et non inveniet amicum ad animum suum dilige proximum et
19 coniungere fide cum illo quod si denudaveris absconsa illius
20 non persequeris post eum sicut enim homo qui perdit amicum
21 suum sic qui perdit amicitiam proximi sui et sicut qui dimit-
tit avem de manu sua sic reliquisti proximum tuum et non
22 eum capies non illum sequaris quoniam longe abest effugit
23 enim quasi caprea de laqueo quoniam vulnerata est conligare
24 et maledicti est concordatio denudare autem amici mysteria
25 desperatio est annuens oculo fabricat iniqua et nemo eum
26 abiciet in conspectu oculorum tuorum condulcabit os tuum
et super sermones tuos admirabitur novissime autem perver-
27 tet os suum et in verbis tuis dabit scandalum multa audivi et
28 non coaequavi ei et Dominus odiet illum qui in altum mittit
lapidem super caput eius cadet et plaga dolosi dividet vulne-
29 ra et qui foveam fodit in illam decidet et qui statuit lapidem

proximo offendet in eo et qui laqueum alio peribit in illo fa- 30
 cienti nequissimum super ipsum devolvetur et non agnoscet
 unde adveniat illi inlusio et inproperium superborum et vin- 31
 dicta sicut leo insidiabitur illi laqueo peribunt qui oblectantur 32
 casu iustorum dolor autem consumet illos antequam morian-
 tur ira et furor utraque execrabilia et vir peccator continens 33
 erit illorum

qui vindicari vult a Deo inveniet vindictam et peccata illius **XXVIII**
 servans servabit relinque proximo tuo nocenti te et tunc de- 2
 precati tibi peccata solventur homo homini servat iram et a 3
 Deo quaerit medellam et in hominem similem sibi non habet 4
 misericordiam et de peccatis suis deprecatur ipse dum caro sit 5
 reservat iram et propitiationem petit a Deo quis exorabit pro
 delictis illius memento novissimorum et desine inimicari ta- 6, 7
 bitudo enim et mors inminet in mandatis memorare timorem 8
 Dei et non irascaris proximo memorare testamenti Altissimi 9
 et despice ignorantiam proximi abstine te a lite et minues 10
 peccata homo enim iracundus incendit litem et vir peccator 11
 turbabit amicos et in medium pacem habentium inmittit ini-
 micitiam secundum enim ligna silvae sic ignis exardescit et 12
 secundum virtutem hominis iracundia illius erit et secundum
 substantiam suam exaltabit iram suam certamen festinatum 13
 incendit ignem et lis festinans effundit sanguinem et lingua
 testificans adducit mortem si sufflaveris quasi ignis exardebit 14
 et si expueris super illam extinguetur utraque ex ore profici-
 scuntur susurrio et bilinguis maledictus multos enim turbavit 15
 pacem habentes lingua tertia multos commovit et dispersit 16
 illos a gente in gentem civitates muratas divitum destruxit 17
 et domos magnatorum effodit virtutes populorum concidit 18
 et gentes fortes dissolvit lingua tertia mulieres viritas eiecit 19
 et privavit illas laboribus suis qui respicit illam non habebit 20
 requiem nec habitabit cum requie flagelli plaga livorem fa- 21
 cit plaga autem linguae comminuet ossa multi ceciderunt in 22
 ore gladii sed non sic quasi qui interierunt per linguam suam
 beatus qui tectus est a lingua nequa qui in iracundia illius non 23
 transivit et qui non adtraxit iugum eius et in vinculis illius
 non est ligatus iugum enim illius iugum ferreum est et vincu- 24

25 lum illius vinculum aereum est mors illius mors nequissima
26 et utilis potius inferus quam illa perseverantia illius non per-
manebit sed obtinebit vias iniustorum et in flamma sua non
27 comburet iustos qui derelinquunt Deum incident in illam et
exardebit in illis et non extinguetur et inmittetur in illos quasi
28 leo et quasi pardus laedebit illos sepi aures tuas spinis et noli
29 audire linguam nequam et ori tuo facito ostia et seras au-
rum tuum et argentum confla et verbis tuis facito stateram et
30 frenos ori tuo rectos et adtende ne forte labaris in lingua et
cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi et sit casus
tuus insanabilis in mortem

XXIX de fenore qui facit misericordiam fenerat proximum et qui
2 praevalet manu mandata servat fenera proximum tibi in tem-
pore necessitatis illius et iterum redde proximo in tempore suo
3 confirma verbum et fideliter age cum illo et in omni tempo-
4 re invenies quod tibi necessarium est multi quasi inventio-
nem aestimaverunt fenus et praestiterunt molestiam his qui
5 se adiuverunt donec accipiant osculantur manum dantis et
6 in promissionibus humiliant vocem suam et in tempore red-
ditionis postulabit tempus et loquetur verba acediae et mur-
7 murationum et tempus causabitur si autem potuerit reddere
aversatus solide vix reddet dimidium et computabit illud quasi
8 inventionem sin autem fraudavit illum pecunia sua et possi-
9 debet illum inimicum gratis et convicia et maledicta reddet illi
10 et pro honore et beneficio reddet illi contumeliam multi non
causa nequitiae non feneraverunt sed fraudari gratis timuerunt
11 verumtamen super humilem animo fortior esto et pro elemo-
12 syna non trahas illum propter mandatum adsume pauperem
13 et propter inopiam eius ne dimittas illum vacuum perde pe-
cuniam pro fratre et amico et non abscondas illam sub lapide
14 in perditionem pone thesaurum tuum in praeceptis Altissimi
15 et proderit tibi magis quam aurum conclude elemosynam in
18 corde pauperis et haec pro te exorabit ab omni malo super
scutum potentis et super lanceam adversus inimicum tuum
19 pugnabit vir bonus fidem facit proximo suo et qui perdiderit
20 confusionem derelinquet sibi gratiam fideiussoris ne obli-
21 scaris dedit enim pro te animam suam repromissorem fugit

peccator et inmundus bona repromissoris sibi adscribit pecca- 22
 tor et ingratus sensu derelinquet liberantem se vir repromittit 23
 de proximo suo et cum perdiderit reverentiam relinquetur ab
 eo repromissio nequissima multos perdidit dirigentes et com- 24
 movit illos quasi fluctus maris viros potentes gyrans migrare 25
 fecit et vagati sunt in gentibus alienis peccator transgrediens 26
 mandata Domini incidet in promissionem nequa et qui conatur
 multa agere incidet in iudicium recupera proximum secun- 27
 dum virtutem tuam et adtende tibi ne incidas initium vitae 28
 aqua et panis et vestimentum et domus protegens turpitudi-
 nem melior victus pauperis sub tegimen asserum quam epulae 29
 splendidae in peregre sine domicilio super minimum et ma- 30
 gnum placeat tibi et inproperium peregrinationis non audies
 vita nequa hospitandi de domo in domum et ubi hospitabi- 31
 tur non fiducialiter aget nec aperiet os hospitabit et pascet 32
 et potabit ingratos et ad haec amara audiet transi hospes et 33
 orna mensam et quae in manu habes ciba ceteros exi a facie 34
 honoris amicorum meorum necessitudine domus meae hospi-
 tio mihi factus est frater gravia haec homini habenti sensum 35
 correptio domus et inproperium feneratoris

de filiis qui diligit filium suum adsiduat illi flagella ut laete- **XXX**
 tur in novissimo suo qui docet filium suum laudabitur in illo 2
 et in medio domesticorum in illo gloriabitur qui docet filium 3
 suum in zelum mittit inimicum et in medio amicorum gloria-
 bitur in illo mortuus est pater illius et quasi non est mortuus 4
 similem enim reliquit sibi post se in vita ipsius vidit et laeta- 5
 tus est in illo in obitu illius non est contristatus nec confusus
 est coram inimicis reliquit enim defensorem domus et amicis 6
 reddentem gratiam pro animabus filiorum conligabit vulnera 7
 sua et super omnem vocem turbabuntur viscera eius equus 8
 indomitus evadit durus et filius remissus evadit praeceptis lac- 9
 ta filium et paventem te faciet lude cum eo et contristabit te
 non conrideas illi ne doleas et in novissimo obstupescent den- 10
 tes tui non des illi potestatem in iuventute et ne despicias 11
 cogitatus illius curva cervicem eius in iuventute et tunde la- 12
 tera illius dum infans est ne forte induret et non credat tibi
 et erit tibi dolor animae doce filium tuum et operare in illum 13

14 ne in turpitudinem illius offendas melior est pauper sanus et
 15 fortis viribus quam dives inbecillis et flagellatus malitia salus
 animae in sanctitate iustitiae et melior omni auro et argento
 16 et corpus validum quam census immensus non est census su-
 per censum salutis corporis et non est oblectatio super cordis
 17 gaudium melior est mors quam vita amara et requies aeterna
 18 quam languor perseverans bona absconsa in ore cluso quasi
 19 adpositiones epularum circumpositae sepulchro quid proderit
 20 libatio idolo nec enim manducat nec odorabitur sic qui effu-
 21 gatur a Domino et portans mercedes iniquitatis videns oculis
 et ingemescens sicut spado complectens virginem et suspirans
 22 tristitiam non des animae tuae et non adfligas temet ipsum in
 23 consilio tuo iucunditas cordis haec est vita hominis et thesau-
 rus sine defectione sanctitatis et exultatio viri est longevitas
 24 miserere animae tuae placens Deo et contine et congrega cor
 25 tuum in sanctitate eius et tristitiam longe expelle a te multos
 26 enim occidit tristitia et non est utilitas in illa zelus et ira-
 cundia minuit dies et ante tempus senectam adducit cogitatus
 27 splendidum cor bonum in epulis epulae enim illius diligenter
 fiunt

XXXI vigilia honestatis tabefacit carnes et cogitatus illius auferet
 2 somnum cogitatus praesentiae avertit sensum et infirmitas
 3 gravis sobriam facit animam laboravit dives in congregatione
 4 substantiae et in requie sua replebitur bonorum suorum la-
 5 boravit pauper in diminutione victus et in fine inops fit qui
 aurum diligit non iustificabitur et qui insequitur consumptio-
 6 nem replebitur ex ea multi dati sunt in auri casus et facta est
 7 in facie ipsius perditio illorum lignum offensionis est aurum
 sacrificantium vae illis qui sectantur illud et omnis imprudens
 8 deperiet in illo beatus dives qui inventus est sine macula et qui
 9 post aurum non abiit nec speravit in pecunia et thesauris quis
 10 est hic et laudabimus eum fecit enim mirabilia in vita sua quis
 probatus est in illo et perfectus est et erit illi in gloria aeterna
 qui potuit transgredi et non est transgressus et facere mala
 11 et non fecit ideo stabilita sunt bona illius in Deo et elemosy-
 12 nas illius enarrabit ecclesia sanctorum de continentia supra
 mensam magnam sedisti non aperias super illam faucem tuam

prior non dicas simulata sunt quae super illa sunt memento 13, 14
 quoniam malum oculus nequa nequius oculo quid creatum est 15
 ideo ab omni facie sua lacrimabitur cum viderit ne extendas 16
 manum tuam prior et invidia contaminatus obrubescas nec 17
 conprimaris in convivio intellege proximi tui ex te ipso utere 18, 19
 quasi homo frugi quae tibi adponuntur et non cum manducas
 multum odio habearis cessa prior causa disciplinae et noli ni- 20
 mius esse ne forte offendas et si in medio multorum sedisti 21
 prior illis non extendas manum tuam nec prior poscas bibere
 quam sufficiens est homini erudito vinum exiguum et in dor- 22
 miendo non laborabis ab illo et non senties dolorem vigilia et 23
 cholera et tortura viro infrunito somnus sanitatis in homine 24
 parco dormiet usque in mane et anima illius cum ipso delecta-
 bitur et si coactus fueris in edendo multum surge e medio et 25
 vome et refrigerabit te et non adduces corpori tuo infirmitates
 audi me fili et ne spernas me et in novissimo invenies mea ver- 26
 ba in omnibus operibus tuis esto velox et omnis infirmitas non 27
 occurret tibi splendidum in panibus benedicent labia multo- 28
 rum et testimonium veritatis illius fidele in nequissimo pane 29
 murmurabit civitas et testimonium nequitiae illius verum est
 diligentes in vino noli provocare multos enim exterminavit vi- 30
 num ignis probat ferrum durum sic vinum corda superborum 31
 arguet in ebrietate potatum aequavit in vita vinum homini- 32
 bus si bibas illud moderate eris sobrius quae est vita quae 33
 minuitur vino quid defraudat vitam mors vinum in iucundi- 34, 35
 tate creatum est non in ebrietate ab initio exultatio animae
 et cordis vinum moderate potatum sanitas est et corpori et 37
 animae vinum multum potatum irritationem et iram et rui- 38
 nas multas facit amaritudo animae vinum multum potatum 39
 ebrietatis animositas imprudentis offensio minorans virtutem 40
 et faciens vulnera in convivio vini non arguas proximum et 41
 non despicias eum in iucunditate illius verba inproperii non 42
 dicas illi et non premas illum in repetendo

rectorem te posuerunt noli extolli esto in illis quasi unus **XXXII**
 ex ipsis curam illorum habe et sic conside et omni cura tua 2
 explicita recumbe ut laeteris propter illos et ornamentum gra- 3
 tiae accipias coronam et dignationem consequaris conrogatio-

4, 5 nis loquere maior natu decet enim te primum verbum dili-
 6 genti scientiam et non inpedias musica ubi auditus est non
 effundas sermonem et inportune noli extolli in sapientia tua
 7 gemmula carbunculi in ornamento auri et comparatio musi-
 8 corum in convivio vini sicut in fabricatione auri signum est
 zmaragdi sic numerus musicorum in iucundo et moderato vino
 9, 10 audi tacens et pro reverentia accedet tibi bona gratia adule-
 11 scens loquere in tua causa vix si bis interrogatus fueris habeat
 12 caput responsum tuum in multis esto quasi inscius et audi ta-
 13 cens simul et quaerens in medio magnatorum non praesumas
 14 et ubi sunt senes non multum loquaris ante grandinem praei-
 15 bit coruscatio et pro reverentia accedet tibi bona gratia et
 hora surgendi non te trices praecurre autem prior in domum
 16 tuam et illic avocare et illic lude et age conceptiones tuas
 17 et non in delictis et verbo superbo et super his omnibus be-
 nedicto Dominum qui fecit te et inebriantem te ab omnibus
 18 bonis suis qui timet Deum excipiet doctrinam eius et qui vi-
 19 gilaverint ad illum invenient benedictionem qui quaerit legem
 20 replebitur ab ea et qui insidiosae agit scandalizabitur in ea qui
 timent Dominum invenient iudicium iustum et iustitias quasi
 21 lucem accendent peccator homo devitabit correptionem et se-
 22 cundum voluntatem suam inveniet comparationem vir consilii
 non disperiet intellegentia alienus et superbus non pertimescit
 23 timorem etiam postquam fecit cum eo sine consilio et suis
 24 insectationibus arguetur fili sine consilio nihil facias et post
 25 factum non paeniteberis in via ruinae non eas et non offendes
 in lapides ne credas te viae laboriosae ne ponas animae tuae
 26 scandalum et a filiis tuis cave et a domesticis tuis adtende
 27 in omni opere crede ex fide animae tuae haec est enim conser-
 28 vatio mandatorum qui credit Deo adtendit mandatis et qui
 confident in illo non minorabuntur

XXXIII

timenti Dominum non occurrent mala sed in temptatione
 2 Deus illum conservat et liberabit a malis sapiens non odit
 mandata et iustitias et non inludetur quasi in procella navis
 3, 4 homo sensatus credit legi Dei et lex illi fidelis qui interrogatio-
 nem manifestat parabit verbum et sic deprecatus exaudietur et
 5 conservabit disciplinam et tunc respondebit praecordia fatui

quasi rota carri et quasi axis versatilis cogitatus illius equus 6
admissarius sicut amicus subsannator sub omni supersedenti
hinnit quare dies diem superat et iterum lux lucem et annus 7
annum a sole a Domini scientia separati sunt facto sole et 8
praeceptum custodiente et inmutavit tempora et dies festos 9
ipsorum et in illis dies festos celebraverunt ad horam ex ipsis 10
exaltavit et magnificavit Deus et ex ipsis posuit in numerum
dierum et homines omnes de solo et ex terra unde creatus est
Adam in multitudine disciplinae Domini separavit eos et in- 11
mutavit vias eorum et ex ipsis benedixit et exaltavit et ex 12
ipsis sanctificavit et ad se adplicavit et ex ipsis maledixit et
humiliavit et convertit illos a separatione ipsorum quasi lu- 13
tum figuli in manus ipsius plasmare illud et disponere omnes 14
viae eius secundum dispositionem eius sic homo in manu il-
lius qui se fecit reddet illis secundum iudicium suum contra 15
malum bonum est et contra mortem vita sic et contra virum
iustum peccator et sic intueri in omnia opera Altissimi duo
duo unum contra unum et ego novissimus vigilavi et quasi 16
qui colligit acinos post vindemiatores in benedictione Dei et 17
ipse speravi et quasi qui vindemiat replevi torcular respice 18
te quoniam non soli mihi laboravi sed omnibus exquirentibus
disciplinam audite me magnati et omnes populi et rectores 19
ecclesiae auribus percipite filio et mulieri fratri et amico non 20
des potestatem super te in vita tua non dederis alio posses-
sionem tuam ne forte paeniteat te et depreceris pro illis dum 21
adhuc superes et adspiras non inmutabit te omnis caro me- 22
lius est enim ut filii tui te rogent quam te respicere in manus
filiorum tuorum in omnibus operibus tuis praecellens esto ne 23, 24
dederis maculam in gloriam tuam in die consummationis die-
rum vitae tuae et in tempore exitus tui distribue hereditatem
tuam cibaria et virga et onus asino panis et disciplina et opus 25
servo operatur in disciplina et quaerit requiescere laxa manus 26
illi et quaerit libertatem iugum et lorum curvant collum du- 27
rum et servum inclinant operationes adsiduae servo malivolo 28
tortura et conpedes mitte illum in operatione ne vacet mul- 29
tam enim malitiam docuit otiositas in opera constitue eum 30
sic enim condecet illi quod si non obaudierit grava illum con-

pedibus et non amplifies super omnem carnem verum sine
 31 iudicio nihil facias grave si est tibi servus sit tibi quasi anima
 tua quasi fratrem sic eum tracta quoniam in sanguine animae
 32, 33 parasti eum si laeseris illum iniuste et extollens discesserit
 quem quaeres et in qua via quaeras illum nescis

XXXIV

vana spes et mendacium insensato viro et somnia extollunt
 2 imprudentes quasi qui adprehendit umbram et persequitur
 3 ventum sic et qui adtendit ad visa mendacia hoc secundum
 hoc visio somniorum ante faciem hominis similitudo hominis
 4 ab immundo quid mundabitur et a mendace quid verum dice-
 5 tur divinatio erroris et auguria mendacia et somnia malefa-
 6 cientium vanitas est et sicut parturientis cor tuum fantasiam
 patitur nisi ab Altissimo fuerit emissa visitatio ne dederis in
 7 illis cor tuum multos enim errare fecerunt somnia et excide-
 8 runt sperantes in illis sine mendacio consummabitur verbum
 9 et sapientia in ore fidelis conplanabitur qui non temptatus
 est quid scit vir in multis expertus cogitavit multa et qui mul-
 10 ta didicit enarrabit intellectum qui non est expertus pauca
 recognoscit qui autem in multis factus est multiplicabit mali-
 12 tiam multa vidi errando et plurimas verborum consuetudines
 13 aliquotiens usque ad mortem periclitatus sum horum causa et
 14 liberatus sum gratia Dei spiritus timentium Deum quaeretur
 15 et in respectu illius benedicentur spes enim illorum in salvan-
 16 tem illos et oculi Dei in diligentes se qui timet Dominum nihil
 17 trepidabit et non pavebit quoniam ipse est spes eius timentis
 18 Dominum beata est anima eius ad quem respicit et quis est
 19 fortitudo eius oculi Domini super timentes eum protector po-
 tentiae firmamentum virtutis tegimen ardoris et umbraculum
 20 meridiani et precatio offensionis et adiutorium casus exaltans
 animam et inluminans oculos dans sanitatem vitam et bene-
 21 dictionem immolans ex iniquo oblatio est maculata et non
 22 sunt beneplacitae subsannationes iniustorum Dominus solus
 23 sustinentibus se in via veritatis et iustitiae dona iniquorum
 non probat Altissimus in oblationibus iniquorum nec in mul-
 24 titudine sacrificiorum eorum propitiabitur peccatis qui offert
 sacrificium ex substantia pauperum quasi qui victimat filium
 25 in conspectu patris sui panis egentium vita pauperis est qui

defraudat illum homo sanguinis qui aufert in sudore panem 26
 quasi qui occidit proximum suum qui effundit sanguinem et 27
 qui fraudem facit mercedem mercenario unus aedificans et 28
 unus destruens quid prodest illis nisi labor unus orans et unus 29
 maledicens cuius vocem exaudiet Deus qui baptizatur a mor- 30
 tuo et iterum tangit illum quid proficit lavatione illius sic 31
 homo qui ieiunat in peccatis suis et iterum eadem faciens quid
 proficit humiliando se orationem illius quis exaudiet

qui conservat legem multiplicat orationem sacrificium salu- **XXXV**, 2
 tare adtendere mandatis et discedere ab omni iniquitate et de- 3
 precatio recedere ab iniustitia non apparebis ante conspectum 6
 Dei vacuus haec enim omnia propter mandatum Domini fiunt 7
 oblatio iusti inpinguat altare et odor suavitatis est in conspec- 8
 tu Altissimi sacrificium iusti acceptum est et memoriam eius 9
 non obliviscetur Dominus bono animo gloriam redde Deo et 10
 non minuas primitias manuum tuarum in omni dato hilarem 11
 fac vultum tuum et in exultatione sanctifica decimas tuas da 12
 Altissimo secundum datum eius et in bono oculo ad inventio-
 nem fac manuum tuarum quoniam Dominus retribuens est et 13
 septies tantum reddet tibi noli offerre munera prava non enim 14
 suscipiet illa et noli inspicere sacrificium iniustum quoniam 15
 Dominus iudex est et non est apud illum gloria personae non 16
 accipiet Dominus personam in pauperem et precationem laesi
 exaudiet non despiciet preces pupilli nec viduam si effundat 17
 loquellam gemitus nonne lacrima ad maxillam descendit et 18
 exclamatio a maxilla ascendit et Dominus exauditor delect- 19
 ans in illis qui adorat Deum in oblectatione suscipietur et 20
 precatio illius usque ad nubes propinquabit oratio humiliant- 21
 is se nubes penetrabit et donec propinquet non conrogabitur
 et non discedet donec aspiciat Altissimus et Dominus non 22
 longinquabit sed iudicabit iustos et faciet iudicium et Fortis-
 simus non habebit in illis patientiam ut contribulet dorsum 23
 ipsorum et gentibus reddet vindictam donec tollat plenitudi- 24
 nem superborum et scepra iniquorum contribulet donec red-
 dat hominibus secundum actus suos et secundum opera Aadae 25
 et secundum praesumptionem illius donec iudicet iudicium 25
 plebis suae et oblectabit iustos misericordia sua speciosa mi- 26

sericordia Dei in tempore tribulationis quasi nubes pluviae in tempore siccitatis

XXXVI miserere nostri Deus omnium et respice nos et ostende nobis
2 lucem miserationum tuarum et inmitte timorem tuum super
gentes quae non exquisierunt te et cognoscant quia non est
3 Deus nisi tu ut enarrent magnalia tua adleva manum tuam
4 super gentes alienas ut videant potentiam tuam sicut enim
in conspectu eorum sanctificatus es in nobis sic in conspec-
5 tu nostro magnificaberis in illis ut cognoscant te sicut et nos
6 agnovimus quoniam non est Deus praeter te Domine innova
7 signa et inmuta mirabilia glorifica manum et brachium dex-
8, 9 trum excita furorem et effunde iram extolle adversarium et
10 adflige inimicum festina tempus et memento finis ut enar-
11 rent mirabilia tua in ira flammae devoretur qui salvatur et
12 qui pessimant plebem tuam inveniant perditionem contere
caput principum inimicorum dicentium non est alius praeter
13 nos congrega omnes tribus Iacob et cognoscant quia non est
Deus nisi tu ut enarrent magnalia tua et hereditabis eos si-
14 cut ab initio miserere plebi tuae super quam invocatum est
15 nomen tuum et Israhel quem coaequasti primogenito tuo mi-
serere civitati sanctificationis tuae Hierusalem civitati requiei
16 tuae reple Sion inenarrabilibus verbis tuis et gloria tua popu-
17 lum tuum da testimonium quia ab initio creaturae tuae sunt
et suscita preces quas locuti sunt in nomine tuo prophe-
18 tae priores da mercedem sustinentibus te ut prophetae tui
19 fideles inveniantur et exaudi orationes servorum tuorum se-
cundum benedictionem Aaron de populo tuo et dirige nos in
via iustitiae et sciant omnes qui inhabitant terram quia tu es
20 Deus conspexeris saeculorum omnem escam manducabit ven-
21 ter et est cibus cibo melior fauces contingit cibum ferae et
22 cor sensatum verba mendacia cor pravum dabit tristitiam et
23 homo peritus resistet illi omnem masculum excipiet mulier
24 et est filia melior filiae species mulieris exhilarat faciem viri
sui et super omnem concupiscentiam hominis superducit desi-
25 derium si est lingua curationis et mitigationis misericordiae
26 non est vir illius contra filios hominum qui possidet mulierem
inchoat possessionem adiutorium contra illum est et columna

ut requies ubi non est sepius diripietur possessio et ubi non est 27
mulier gemescit egens cui credit qui non habet nidum et de- 28
flectens ubicumque obscuraverit quasi succinctus latro exiliens
de civitate in civitatem

omnis amicus dicet et ego amicitiam copulavi sed est ami- **XXXVII**
cus solo nomine amicus nonne tristitia inest usque ad mortem
sodalis autem et amicus ad inimicitiam convertentur o prae- 2, 3
sumptio nequissima unde creata es cooperire aridam malitiam
et dolositatem illius sodalis amico coniucundatur in oblecta- 4
tione et in tempore tribulationis adversarius erit sodalis amico 5
condolet causa ventris et contra hostem accipiet scutum non 6
obliviscaris amici tui in animo tuo et non inmemor sis illius
in operibus tuis noli consiliari cum socero tuo et a zelantibus 7
te absconde consilium omnis consiliarius prodit consilium sed 8
est consiliarius in semet ipso a consiliario serva animam tuam 9
prius scito quae sit illius necessitas et ipse enim animo suo cog-
gitabit ne forte mittat sudem in terram et dicat tibi bona 10, 11
est via tua et stet e contrario videre quid tibi eveniat cum 12
viro inreligioso tracta de sanctitate et cum iniusto de iustitia
et cum muliere de ea quae aemulatur cum timido de bello cum
negotiatore de traiecticio cum emptore de venditione cum viro
livido de gratiis agendis cum impio de pietate cum inhonesto 13
de honestate cum operario agri de omni opere cum opera- 14
rio annuali de consummatione anni cum servo pigro de multa
operatione non adtendas his in omni consilio cum viro sancto 15
adsiduus esto quemcumque cognoveris observantem timorem
Dei cuius anima est secundum animam tuam quicumque ti- 16
tubaverit in tenebris non condolebit tibi et cor boni consilii 17
statue non est enim tibi aliud pluris illo anima viri sancti 18
enuntiat aliquando vera quam septem circumspectores seden-
tes ad speculandum et in his omnibus deprecare Altissimum 19
ut dirigat in veritate viam tuam ante omnem operam verbum 20
verax praecedat te et ante omnem actum consilium stabile
verbum nequa inmutabit cor quattuor partes oriuntur bonum 21
et malum vita et mors et dominatrix illorum est adsidua lin-
gua vir peritus multos erudivit et animae suae suavis est qui 22, 23
sostifice loquitur odibilis est omni re defraudabitur non est 24

enim data illi a Domino gratia omni enim sapientia defraudatus est
 25 est sapiens animae suae sapiens et fructus sensus illius
 26 laudabilis vir sapiens plebem suam erudit et fructus sensus
 27 eius fideles sunt vir sapiens implebitur benedictione et videntes
 28 illum laudabunt vita viri in numero dierum dies autem
 29 Israhel innumerabiles sunt sapiens in populo hereditabit honorem
 30 et nomen illius erit vivens in aeternum filii in vita tua
 tempta animam tuam et si fuerit nequam non des illi potestatem
 31 non enim omnia omnibus expediunt et non omni animae
 32 omne genus placet noli avidus esse in omni epulatione et non
 33 te effundas super omnem escam in multis enim escis erit infirmitas
 34 et aplestia adpropinquabit usque ad cholera propter aplestiam
 multi obierunt qui autem abstinens est adiciet vitam

XXXVIII

honora medicum propter necessitatem etenim illum creavit
 2 Altissimus a Deo est omnis medella et a rege accipiet
 3 dationem disciplina medici exaltabit caput illius et in conspectu
 4 magnatorum conlaudabitur Altissimus creavit de terra medicinam
 5 et vir prudens non abhorrebit illi nonne a ligno indulcata
 6 est amara aqua ad agnitionem hominum virtutis illorum et dedit
 7 homini scientiam Altissimus honorari in mirabilibus suis in his
 8 curans mitigavit dolorem et unguentarius facit pigmentum suavitatis
 9 et unctiones conficiet suavitatis et non consummabuntur opera
 10 eius pax enim Dei super faciem terrae filii in tua infirmitate
 11 non despicias sed ora ad Dominum et ipse curabit te averte a delicto
 12 et dirige manus et ab omni delicto munda cor tuum da suavitatem
 13 et memoriam similaginis et inpingua oblationem et da locum medico
 14 etenim illum Dominus creavit et non discedat a te quoniam opera
 15 eius sunt necessaria est enim tempus quando in manus eorum incurras
 16 ipsi vero Dominum deprecabuntur ut dirigat requiem eorum et
 17 sanitatem propter conversationem illorum qui delinquit in conspectu
 18 eius qui fecit eum incidat in manus medici filii in mortuum
 19 produc lacrimas et quasi dira passus incipe plorare et secundum
 iudicium contine corpus illius et non despicias sepulturam illius
 propter delaturam amare fer luctum illius uno die et consolare
 propter tristitiam a tristitia enim festinat mors et cooperiet
 virtutem et tristitia cordis

flectet cervicem in abductione permanet tristitia et substan- 20
 tia inopis secundum cor eius non dederis in tristitia cor tuum 21
 sed repelle eam a te et memento novissimorum noli oblivisci 22
 neque enim est conversio et huic nihil proderis et te ipsum pes-
 simabis memor esto iudicii mei sic enim erit et tuum mihi heri 23
 et tibi hodie in requie mortui requiescere fac memoriam eius 24
 et consolare illum in exitu spiritus sui sapientiam scribe in 25
 tempore vacuitatis et qui minoratur actu sapientiam percipiet
 qua sapientia replebitur qui tenet aratrum et non gloriatur in 26
 iaculo stimulo boves agit et conversatur in operibus eorum et
 narratio eius in filiis taurorum cor suum dabit ad versandos 27
 sulcos et vigilia eius in sagina vaccarum sic omnis faber et 28
 architectus qui noctem tamquam diem transigit qui sculpsit si-
 gnacula sculptilia et adsiduitas eius variat picturam cor suum
 dabit in similitudinem picturae et vigilia sua perficit opus sic 29
 faber ferrarius sedens iuxta incudem et considerans opus ferri
 vapor ignis uret carnes eius et in calore fornacis concertatur
 vox mallei innovabit aurem eius et contra similitudinem va- 30
 si oculi eius cor suum dabit in consummationem operum et 31
 vigilia sua ornabit in consummatione sic figulus sedens ad 32
 opus suum convertens pedibus suis rotam qui in sollicitudine
 positus est semper propter opus suum et innumera est omnis
 operatio eius in brachio suo formabit lutum et ante pedes 33
 suos curvabit virtutem suam cor suum dabit ut consummet 34
 linitionem et vigilia sua mundabit fornacem omnes hi in ma- 35
 nibus suis speraverunt et unusquisque in arte sua sapiens est
 sine his omnibus non aedificatur civitas et non inhabitabunt 36, 37
 nec inambulabunt et in ecclesiam non transilient super sellam 38
 iudicis non sedebunt et testamentum iudicii non intellegent ne-
 que palam facient disciplinam et iudicium et in parabolis non
 invenientur sed creaturam aevi confirmabunt et deprecatio 39
 illorum in operatione artis adcommodantes animam suam et
 conquirentes in lege Altissimi

sapientiam omnium antiquorum exquiret et in prophetiis **XXXIX**
 vacabit narrationem virorum nominatorum conservabit et in 2
 versutias paraboliarum simul introibit occulta proverbiorum 3
 exquiret et in absconditis paraboliarum conversabitur in me- 4

5 dio magnatorum ministrabit et in conspectu praesidis appa-
6 rebit in terram alienarum gentium pertransiet bona enim et
7 mala in hominibus temptavit cor suum tradet ad vigilandum
8 diluculo ad Dominum qui fecit illum et in conspectu Altissi-
9 mi deprecabitur aperiet os suum in oratione et pro delictis
10 suis deprecabitur si enim Dominus magnus voluerit spiritu
11 intelligentiae replebit illum et ipse tamquam imbres mittet
12 eloquia sapientiae suae et in oratione confitebitur Domino ip-
13 se diriget consilium eius et disciplinam et in absconditis suis
14 consiliabitur ipse palam faciet disciplinam doctrinae suae et
15 in lege testamenti Domini gloriabitur conlaudabunt multi sa-
16 pientiam eius et usque in saeculum non delebitur non recedet
17 memoria eius et nomen eius requiretur a generatione in gene-
18 rationem sapientiam eius enarrabunt gentes et laudem eius
19 nuntiabit ecclesia si inmanserit nomen derelinquet mille et
20 si requieverit proderit illi adhuc consiliabor ut enarrem ut
21 furore enim repletus sum in voce dicit obaudite me divini
22 fructus et quasi rosa plantata super rivum aquarum fructi-
23 ficate quasi libanus odorem suavitatis habete florete flores
24 quasi liliium date odorem et frondete in gratiam et conlau-
25 date canticum et benedicite Dominum in operibus suis date
26 nomini eius magnificentiam et confitemini illi in voce labio-
27 rum vestrorum in canticis labiorum et cinyris et sic dicetis in
28 confessione opera Domini universa bona valde in verbo eius
29 stetit aqua sicut congeries et in sermone oris eius sicut excep-
30 toria aquarum quoniam in praecepto ipsius placor fit et non
31 est minoratio in salute illius opera omnis carnis coram illo
et non est quicquam absconditum ab oculis eius a saeculo
usque in saeculum respicit et nihil est mirabile in conspec-
tu eius non est dicere quid est hoc aut quid est illud omnia
enim in tempore suo quaerentur benedictio illius quasi fluvius
inundavit et quomodo cataclysmus aridam inebriavit sic ira
ipsius gentes quae non exquisierunt eum hereditabit quomo-
do convertit aquas et siccata est terra et viae illius viis illorum
directae sunt sic peccatoribus offensiones in ira eius bona bo-
nis creata sunt ab initio sic nequissimis bona et mala initium
necessariae rei vitae hominum aqua ignis et ferrum lac et panis

similagineus et mel et botrus uvae et oleum et vestimentum
 haec omnia sanctis in bona sic et impiis et peccatoribus in 32
 mala convertentur sunt spiritus qui ad vindictam creati sunt 33
 et in furore suo confirmaverunt tormenta sua in tempore con- 34
 summationis effundent virtutem et furorem eius qui fecit illos
 confundent ignis grando famis et mors omnia haec ad vindic- 35
 tam creata sunt bestiarum dentes et scorpia et serpentes et 36
 romphea vindicans in exterminium impios in mandatis eius 37
 epulabuntur et super terram in necessitatem praeparabuntur
 et in temporibus suis non praeterient verbum propterea ab 38
 initio confirmatus et consiliatus sum et cogitavi et in scripta
 dimisi omnia opera Domini bona et omne opus hora sua sub- 39
 ministrabit non est dicere hoc illo nequius est omnia enim in 40
 tempore suo conprobabuntur et nunc in omni corde et ore 41
 conlaudate et benedicite nomen Domini

occupatio magna creata est omnibus hominibus et iugum **XL**
 grave super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum
 usque in diem sepulturae in matrem omnium cogitationes eo- 2
 rum et timores cordis adinventio expectationis et dies finitionis
 residentes super sedem gloriosam usque ad humiliatum in terra 3
 et cinere ab eo qui utitur hyacintho et portat coronam usque 4
 ad eum qui operitur lino crudo furor zelus tumultus fluctuatio
 et timor mortis iracundia perseverans et contentio et in tem- 5
 pore refectionis in cubile somnus noctis inmutat scientiam eius
 modicum tamquam nihil in requie et ab eo in somnis quasi in 6
 die respectus conturbatus est in visu cordis sui tamquam qui 7
 evaserit in die belli in tempore salutis suae exsurrexit et ad-
 mirans ad nullum timorem cum omni carne ab homine usque 8
 ad pecus et super peccatores septuplum ad haec mors sanguis 9
 contentio et romphea oppressiones famis et contritio et flagella
 super iniquos creata sunt haec omnia et propter illos factus est 10
 cataclysmus omnia quae de terra sunt in terram convertentur 11
 et aquae omnes in mare convertentur omne munus et iniquitas 12
 delebitur et fides in saeculum stabit substantiae iniustorum 13
 sicut fluvius siccabuntur et sicut tonitruum magnum in pluvia
 manebunt in aperiendo manus suas laetabitur sic praevari- 14
 catores in consummatione tabescent nepotes impiorum non 15

multiplicabunt ramos et radices inmundae super cacumen pe-
16 trae sonant viriditas super omnem aquam et ad oram flumi-
17 nis ante omnem faenum evelletur gratia sicut paradus in
18 benedictionibus et misericordia in saeculo permanet vita sibi
sufficientis operarii condulcabitur et in ea inuenies thesaurum
19 fili aedificatio civitatis confirmabit nomen et super haec mu-
20 lier immaculata computatur vinum et musica laetificant cor et
21 super utraque dilectio sapientiae tibiae et psalterium suavem
22 faciunt melodiam et super utraque lingua suavis gratiam et
speciem desiderabit oculus tuus et super hoc viride sationis
23 amicus et sodalis in tempore convenientes et super utrosque
24 mulier cum viro fratres in adiutorium in tempore tribulatio-
25 nis et super eos misericordia liberabit aurum et argentum
constituet pedem et super utrumque consilium beneplacitum
26 facultates et virtutes exaltant cor et super haec timor Domini
27 non est in timore Domini minoratio et non est in eo inquire-
28 re adiutorium timor Domini sicut paradus benedictionis et
29 super omnem gloriam operuerunt illum fili in tempore vitae
30 tuae ne indigeas melius est enim mori quam indigere vir respi-
ciens in mensam alienam non est vita eius in cogitatione victus
31 alit enim animam suam cibus alienis vir autem disciplinatus et
32 eruditus custodiet se in ore imprudentis condulcabitur inopia
et in ventre eius ignis ardebit

XLI o mors quam amara est memoria tua homini pacem haben-
2 ti in substantiis suis viro quieto et cuius viae directae sunt
3 in omnibus et adhuc valenti accipere cibum o mors bonum
est iudicium tuum homini indigenti et qui minoratur viribus
4 defecto aetate et cui de omnibus cura est et incredibili qui per-
5 dit sapientiam noli metuere iudicium mortis memento quae
ante te fuerunt et quae superventura sunt tibi hoc iudicium
6 a Domino omni carni et quid superveniet in beneplacita Al-
7 tissimi sive decem sive centum sive mille anni non est enim
8 in inferno accusatio vitae filii abominationum fiunt filii pec-
9 catorum et qui conversantur secus domos impiorum filiorum
peccatorum periet hereditas et cum semine illorum adsiduitas
10 obprobrii de patre impio queruntur filii quoniam propter il-
11 lum sunt in obprobrio vae vobis viri impii qui dereliquistis

legem Domini altissimi et si nati fueritis in maledictione na- 12
 scemini et si mortui fueritis in maledictione erit pars vestra
 omnia quae de terra sunt in terram convertentur sic impii a 13
 maledicto in perditionem luctus hominum in corpore ipsorum 14
 nomen autem impiorum delebitur curam habe de bono nomi- 15
 ne hoc enim magis permanebit tibi quam mille thesauri magni
 pretiosi bonae vitae numerus dierum bonum autem nomen 16
 permanebit in aevo disciplinam in pace conservate filii sap- 17
 pientia enim abscondita et thesaurus occultus quae utilitas in
 utrisque melior est homo qui abscondit stultitiam suam quam 18
 homo qui abscondit sapientiam suam verumtamen reveremini 19
 in his quae procedunt de ore meo non est enim bonum omnem 20
 inreverentiam observare et non omnia omnibus beneplacent in
 fide erubescite matrem et patrem de fornicatione et a praesi- 21
 dente et potente de mendacio a principe et iudice de delicto a 22
 synagoga et plebe de iniquitate a socio et amico de iniustitia 23
 de loco in quo habitas de furto de veritate Dei et testamento 24
 de discubitu in panibus et ab offuscatione dati et accepti a 25
 salutantibus de silentio a respectu mulieris fornicariae et ab
 aversione vultus cognati ne avertas faciem a proximo tuo ab 26
 auferendo partem et non restituendo ne respicias mulierem 27
 alieni viri et ne scruteris ancillam eius neque steteris ad lec-
 tum eius ab amicis de sermonibus inproperii et cum dederis 28
 ne inproperes

non duplices sermonem auditis de revelatione sermonis abs- **XLII**
 conditi et eris vere sine confusione et invenies gratiam in con-
 spectu omnium hominum ne pro his omnibus confundaris et
 ne accipias personam ut delinquas de lege Altissimi et testa- 2
 mento et de iudicio iustificare impium de verbo sociorum et 3
 viatorum et de datione hereditatis amicorum de aequalitate 4
 staterae et ponderum et de acquisitione multorum et pauco-
 rum de correptione emptionis et negotiatorum et de multa 5
 disciplina filiorum servo pessimo latus sanguinare super mu- 6
 lierem nequam bonum est signum ubi manus multae sunt clu- 7
 de et quodcumque trades numera et adpende datum vero et
 acceptum omne describe de disciplina insensati et fatui et de 8
 senioribus qui iudicantur ab adolescentibus et eris eruditus in

9 omnibus et probabilis in conspectu omnium virorum filia pa-
 tri abscondita est vigilia et sollicitudo eius auferet somnum
 ne forte in adulescentia sua adultera efficiatur et commorata
 10 cum viro odibilis fiat nequando polluatur in virginitate sua
 et in paternis suis gravida inveniatur ne forte cum viro com-
 11 morata transgrediatur aut certe sterilis efficiatur super filiam
 luxuriosam confirma custodiam nequando faciat te in obpro-
 brium venire inimicis a detractatione in civitate et abiectio-
 12 plebis et confundat te in multitudine populi omni homini no-
 li intendere in specie et in medio mulierum noli commorari
 13 de vestimentis enim procedit tinea et a muliere iniquitas vi-
 14 ri melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier et mulier
 15 confundens in obprobrium memor ero igitur operum Domini
 16 et quae vidi adnuntiabo in sermonibus Domini opera eius sol
 inluminans per omnia respexit et gloria Domini plenum est
 17 opus eius nonne Dominus fecit sanctos enarrare omnia mi-
 rabilia sua quae confirmavit Dominus omnipotens stabiliri in
 18 gloria sua abyssum et cor hominum investigavit et in astu-
 19 tia illorum excogitavit cognovit enim Dominus omnem scien-
 tiam et inspexit in signum aevi adnuntians quae praeterierunt
 20 et quae superventura sunt revelans vestigia occultorum non
 praeterit illum omnis cogitatus et non abscondit se ab eo ullus
 21 sermo magnalia sapientiae suae decoravit qui est ante saecu-
 22 lum et usque in saeculum neque adiectum est neque minuitur
 23 et non eget alicuius consilio quam desiderabilia omnia opera
 24 eius et tamquam scintillam quam est considerare omnia haec
 vivent et manent in saeculum et in omni necessitate omnia
 25 obaudiunt ei omnia duplicia unum contra unum et non fe-
 26 cit quicquam deesse uniuscuiusque confirmavit bona et quis
 satiabitur videns gloriam eius

XLIII altitudinis firmamentum pulchritudo est species caeli in vi-
 2 sione gloriae sol in aspectu adnuntians in exitu vas admirabile
 3 opus Excelsi in meridiano exuret terram in conspectu ardo-
 ris eius quis poterit sustinere fornacem custodiens in operibus
 4 ardoris tripliciter sol exurens montes radios igneos exsufflans
 5 et refulgens radiis suis obcaecat oculos magnus Dominus qui
 6 fecit illum et in sermonibus eius festinavit iter et luna in om-

nibus in tempore suo ostensio temporis et signum aevi a luna
signum diei festi luminare quod minuitur in consummatione
mensis secundum nomen eius est crescens admirabiliter in
consummatione vas castrorum in excelsis in firmamento caeli
resplendens species caeli gloriosa stellarum mundum inluminans
in excelsis Dominus in verbis Sancti stabunt ad iudicium
et non exardescunt in vigiliis suis vide arcum et benedic qui fecit
illum valde speciosus est in splendore suo gyravit caelum in
circuitu gloriae suae manus Excelsi aperuerunt illum imperio
suo adceleravit nivem et adcelerat coruscationes emittere iudicii
sui propterea aperti sunt thesauri et evolaverunt nebulae
sicut aves in magnitudine sua posuit nubes et confracti sunt
lapides grandinis in conspectu eius commovebuntur montes
et in voluntate eius adspirabit notus vox tonitruum eius exprobravit
terram tempestas aquilonis et congregatio spiritus sicut avis
deponens ad sedendum aspargit nivem et sicut lucusta demergens
descensus eius pulchritudinem coloris eius admiratur oculus
et super imbrem eius expavescent cor gelum sicut salem effundet
super terram et dum gelaverit fiet tamquam cacumina tribuli
frigidus ventus aquilo flabit et gelabit cristallus ab aqua
super omnem congregationem aquarum requiescet et sicut lorica
induet se aquis devorabit montes et exuret desertum et
extinguet viridem sicut ignem medicina omnium in festinationem
nebulae ros obvians ab ardore venienti humilem efficiet eum
in sermone eius silebit ventus et plantavit illum Dominus Iesus
qui navigat mare enarrat periculum eius et audientes auribus
non admirabimur illic praeclara et mirabilia opera varia genera
bestiarum et omnium pecorum et creatura beluarum propter ipsum
confirmatus est itineris finis et in sermone eius composita sunt
omnia multa dicemus et deficiemus verbis consummatio autem
sermonum ipse est in omnibus gloriantes ad quid valebimus ipse
enim Omnipotens super omnia opera sua terribilis Dominus et
magnus vehementer quantumcumque potueritis supervalebit
adhuc et admirabilis magnificentia eius benedicentes Dominum
exaltate illum quantum potestis maior est enim omni laude
exaltantes eum replemini virtute ne laboretis non enim habebitis quis

vidit eum et enarrabit et quis magnificabit eum sicut est ab
36 initio multa abscondita sunt maiora horum pauca enim vidi-
37 mus operum eius omnia autem Dominus fecit et pie agentibus
dedit sapientiam

XLIV laus patrum laudemus viros gloriosos et parentes nostros
2 in generatione sua multam gloriam fecit Dominus magnifi-
3 centia sua a saeculo dominantes in potestatibus suis homines
4 magni virtute et prudentia sua praediti nuntiantes in dignita-
5 te prophetarum et imperantes in praesenti populo et virtute
6 prudentiae populi sanctissima verba in pueritia sua requiren-
7 tes modos musicos et narrantes carmina in scriptura homines
8 divites in virtute pulchritudinis studium habentes pacificantes
9 in domibus suis omnes isti in generationibus gentis suae glo-
10 riam adepti sunt et in diebus suis habentur in laudibus qui
11 de illis nati sunt reliquerunt nomen narrandi laudes eorum et
12 sunt quorum non est memoria perierunt quasi non fuerint et
13 nati sunt quasi non nati et filii ipsorum cum illis sed illi vi-
14 ri misericordiae sunt quorum pietates non defuerunt et cum
15 semine ipsorum perseverat bona hereditas nepotum illorum
16 et in testamentis stetit semen eorum et filii ipsorum propter
17 illos usque in aeternum manet semen eorum et gloria eorum
18 non derelinquetur corpora ipsorum in pace sepulta sunt et
19 nomen eorum vivet in generationes et generationes sapientiam
20 ipsorum narrent populi laudem eorum nuntiet ecclesia
21 Enoch placuit Deo et translatus est in paradiso ut det gen-
22 tibus paenitentiam Noe inventus est perfectus iustus et in
23 tempore iracundiae factus est reconciliatio ideo dimissum est
24 reliquum terrae cum factum est diluvium testamenta saeculi
25 posita sunt apud illum ne deleri possit diluvio omnis caro
Abraham magnus pater multitudinis gentium et non est in-
ventus similis illi in gloria qui conservavit legem Excelsi et fuit
in testamento cum illo in carne eius stare fecit testamentum
et in temptatione inventus est fidelis ideo iureiurando dedit
illi semen in gente sua crescere illum quasi terrae cumulum et
ut stellas exaltare semen eius et hereditari illos a mari usque
ad mare et a Flumine usque ad terminos terrae et in Isaac
eodem fecit modo propter Abraham patrem ipsius benedic-

tionem omnium gentium dedit illi et testamentum confirmavit
 super caput Iacob agnovit eum in benedictionibus suis et de- 26
 dit illi hereditatem et divisit ei partem in tribus duodecim et 27
 conservavit illis homines misericordiae invenientes gratiam in
 oculis omnis carnis

dilectus a Deo et hominibus Moses cuius memoria in be- **XLV**
 nedictione est similem illum fecit in gloria sanctorum et ma- 2
 gnificavit eum in timore inimicorum et in verbis suis monstra
 placavit glorificavit illum in conspectu regum et iussit illi co- 3
 ram populo suo et ostendit illi gloriam suam in fide et lenitate 4
 ipsius sanctum fecit illum et elegit illum de omni carne audi- 5
 vit eum et vocem ipsius et induxit illum in nubem et dedit illi 6
 coram praecepta legem vitae et disciplinae docere Iacob testa-
 mentum et iudicia sua Israhel excelsum fecit Aaron fratrem 7
 eius et similem sibi de tribu Levi statuit ei testamentum ae- 8
 ternum et dedit illi sacerdotium gentis et beatificavit illum in
 gloria et circumcinxit illum zonam gloriae induit illum sto- 9
 lam gloriae et coronavit illum in vasis virtutis circumpedes 10
 et femoralia et umeralem posuit ei et cinxit illum tintinabulis
 aureis plurimis in gyro dare sonitum in successu suo audi- 11
 tum facere sonitum in templo in memoriam filiis gentis suae
 stola sancta auro et hyacintho et purpura opus textile viri sa- 12
 pientis iudicio et veritate praediti torto cocco opus artificis 13
 gemmis pretiosis figuratis in ligatura auri et opere lapidarii
 sculptilis in memoriam secundum numerum tribuum Israhel
 coronam auream supra mitram eius expressam signo sanctita- 14
 tis gloria honoris et opus virtutis desideria oculorum ornata
 sic pulchra ante ipsum non fuerunt talia usque ad originem 15
 non indutus est illa alienigena aliquis sed tantum filii ipsius 16
 soli et nepotes eius per omne tempus sacrificia ipsius con- 17
 sumpta sunt igni cotidie complevit Moses manus eius et unxit 18
 illum oleo sancto factum est illi in testamentum aeternum et 19
 semini eius sicut dies caeli fungi sacerdotio et habere laudem
 et glorificare populum suum in nomine suo ipsum elegit eum 20
 ab omni vivente adferre sacrificium Deo incensum et bonum
 odorem in memoriam placere populo suo dedit illi in prae- 21
 ceptis suis potestatem in testamentis iudiciorum docere Iacob

22 testimonia et in lege sua lucem dare Israhel quia contra illum
steterunt alieni et propter invidiam circumdederunt illum in
deserto homines qui erant cum Dathan et Abiron et congrega-
23 tio Chore in iracundiam vidit Dominus Deus et non placuit
24 illi et consumpti sunt in impetu iracundiae fecit illis monstra
25 et consumpsit eos in flamma ignis et addidit Aaron gloriam
et dedit illi hereditatem et primitias fructuum terrae divisit
26 illi panem ipsis in primis paravit in satietatem nam sacrifi-
27 cia Domini edent quae dedit ipsi et semini eius ceterum in
terra gentes hereditabit et pars non est illi in gente ipse enim
28 pars eius est et hereditas et Finees filius Eleazari tertius in
29 gloria est in imitando tantum in timore Domini et stare in
reverentia gentis in bonitate et alacritate animae suae placuit
30 de Israhel ideo statuit ad illum testamentum pacis principem
sanctorum et gentis suae ut sit illi in sacerdotium sui dignitas
31 in aeternum et testamentum David regi filio Iesse de tribu
Iuda hereditas ipsi et semini eius ut daret sapientiam in cor
nostrum iudicare gentem suam in iustitia ne abolerentur bona
ipsorum et gloriam eorum in gentem ipsorum aeternam fecit

XLVI

fortis in bello Iesus Nave successor Mosi in prophetis qui fuit
2 magnus secundum nomen suum maximus in salutem electo-
rum Dei expugnare insurgentes hostes ut consequeretur here-
3 ditatem Israhel quam gloriam adeptus est in tollendo manus
4 suas et iactando contra civitatem rompneas quis ante illum
5 sic restitit nam hostes ipse Dominus perduxit aut non in ira-
cundia eius impeditus est sol et una dies facta est quasi duo
6 invocavit Altissimum potentem in obpugnando inimicos undi-
que et audivit illum magnus et sanctus Deus in saxis grandinis
7 virtutis valde fortis impetum fecit contra gentem hostilem et
8 in descensu perdidit contrarios ut cognoscant gentes poten-
tiam eius quia contra Dominum pugnare non est facile et secu-
9 tus est a tergo potentes et in diebus Mosi misericordiam fecit
ipse et Chaleb filius Iepphonne stare contra hostem prohibe-
10 re gentem a peccatis et perfringere murmur malitiae et ipsi
duo constituti a periculo liberati sunt a numero sescentorum
milium peditum inducere illos in hereditatem in terram quae
11 manat lac et mel et dedit Dominus ipsi Chaleb fortitudinem

et usque ad senectutem permansit illi virtus ut ascenderet in
 excelsum terrae locum et semen ipsius obtinuit hereditatem
 ut viderent omnes filii Israhel quod bonum est obsequi sancto 12
 Deo et iudices singuli suo nomine quorum non est corruptum 13
 cor qui non aversi sunt a Domino ut sit memoria illorum in 14
 benedictione et ossa eorum pullulent de loco suo et nomen eo- 15
 rum permanet in aeternum permanens ad filios illorum sancto-
 rum virorum gloria dilectus a Domino suo Samuhel propheta 16
 Domini renovavit imperium et unxit principes in gente sua in 17
 lege Domini iudicavit congregationem et vidit Dominus Iacob
 et in fide sua probatus est propheta et cognitus est in verbis 18
 suis fidelis quia vidit Deum lucis et invocavit Deum poten- 19
 tem in obpugnando hostes circumstantes undique in oblatione
 viri inviolati et intonuit e caelo Dominus et in sonitu magno 20
 auditam fecit vocem suam et conteruit principes Tyrriorum 21
 et omnes duces Philisthim et ante tempus finis vitae suae et 22
 saeculi testimonium praebuit in conspectu Domini et christi
 pecunias et usque ad calciamenta ab omni carne non accepit
 et non accusavit illum homo et post hoc dormivit et notum 23
 fecit regi et ostendit illi finem vitae suae et exaltavit vocem
 eius de terra in prophetia delere impietatem gentis

post hoc surrexit Nathan propheta in diebus David et qua- **XLVII, 2**
 si adeps separatus est a carne sic David a filiis Israhel cum 3
 leonibus lusit quasi cum agnis et in ursis similiter fecit sicut
 cum agnis ovium in iuventute sua numquid non occidit gi- 4
 gantem et extulit obprobrium de gente in tollendo manum 5
 in saxo fundae deiecit exultationem Goliae ubi invocavit Do- 6
 minum potentem et dedit in dexteram eius tollere hominem
 fortem in bello et exaltare cornum gentis suae sic in milibus 7
 glorificavit illum et laudavit eum in benedictionibus Domini
 in offerendo illi coronam gloriae conteruit enim inimicos un- 8
 dique et extirpavit Philisthim contrarios usque in hodiernum
 diem conteruit cornum ipsorum usque in aeternum in omni 9
 opere dedit confessionem Sancto et Excelso in verbo gloriae
 de omni corde suo laudavit Dominum et dilexit Deum qui fe- 10
 cit illum et dedit illi contra inimicos potentiam et stare fecit 11
 cantores contra altarium et in sono eorum dulces fecit modos

12 et dedit in celebrationibus decus et ornavit tempora usque ad
consummationem vitae ut laudarent sanctum nomen Domini
13 et amplificarent mane Dei sanctitatem Christus purgavit pec-
cata ipsius et exaltavit in aeternum cornum ipsius et dedit illi
14 testamentum regum et sedem gloriae in Israhel post ipsum
surrexit filius sensatus et propter illum deiecit omnem poten-
15 tiam inimicorum Salomon imperavit in diebus pacis cui sub-
biecit Deus omnes hostes ut conderet domum in nomine suo et
pararet sanctitatem in sempiternum quemadmodum eruditus
16 est in iuventute sua et impletus est quasi flumen sapientia et
17 terram retexit anima tua et replesti in comparationibus enig-
mata ad insulas longe distulisti nomen tuum et dilectus es in
18 pace tua in cantilenis et proverbiiis et comparationibus et in-
19 terpretationibus miratae sunt te terrae et in nomine Domini
20 Dei cui est cognomen Deus Israhel collegisti quasi aurical-
21 cum aurum et ut plumbum conplesti argentum et reclinasti
22 femora tua mulieribus potestatem habuisti in tuo corpore de-
disti maculam in gloria tua et profugasti semen tuum inducere
23 iracundiam ad liberos tuos et incitari stultitiam tuam ut fa-
ceres imperium bipertitum et ex Efraim imperare imperium
24 durum Deus autem non relinquit misericordiam suam et non
corrumpit nec delebit opera sua neque perdet ab stirpe nepo-
tes electi sui et semen eius qui diligit Dominum non corrumpet
25, 26 dedit autem reliquum Iacob et David de ipsa stirpe et finem
27 habuit Salomon cum patribus suis et reliquit post se de se-
mine suo gentis stultitiam et mutum prudentia Roboam qui
28 avertit gentem consilio suo et Hieroboam filium Nabath qui
29 peccare fecit Israhel et dedit Efraim viam peccandi et plurima
30 redundaverunt peccata ipsorum valde averterunt illos a ter-
31 ra sua et quaesivit omnes nequitias usque dum perveniret ad
illos defensio et ab omnibus peccatis liberavit eos

XLVIII

et surrexit Helias propheta quasi ignis et verbum ipsius qua-
2 si fax ardebat qui induxit in illos famem et imitantes illum
invidia sua pauci facti sunt non poterant enim sustinere prae-
3 cepta Domini verbo Domini exaltavit caelum et deiecit a se
4 ignem terrae sic amplificatus est Helias in mirabilibus suis et
5 quis potest similiter gloriari tibi qui sustulisti mortuum ab

inferis de sorte mortis in verbo Domini Dei qui deiecisti reges 6
 ad perniciem et confregisti facile potentiam ipsorum et gloriosos
 de lecto suo qui audis in Sina iudicium et in Coreb iudicia 7
 defensionis qui ungues reges ad paenitentiam et prophetas 8
 facis successores post te qui receptus es in turbine ignis in 9
 curru equorum igneorum qui inscriptus es indicibus temporum 10
 et lenis iracundiam Domini conciliare cor patris ad filium et restituere
 tribus Iacob beati sunt qui te viderunt et in amicitia 11
 tua decorati sunt nam nos vita vivimus tantum post mortem 12
 autem non erit tale nomen nostrum Helias qui in turbine tectus
 est et in Heliseo completus est spiritus eius in diebus suis 13
 non pertimuit principem et potentia nemo vicit illum nec superavit
 illum verbum aliquod et mortuum prophetavit corpus eius 14
 in vita sua fecit monstra et in morte mirabilia opera 15
 ipsius in omnibus istis non paenituit populum et non recesserunt
 a peccatis suis usque dum deiecti sunt de terra sua et dispersi
 sunt in omnem terram et relictata est gens perpauca 17
 et princeps in domo David quidam ipsorum fecerunt quod 18
 placeret Deo alii autem multa commiserunt peccata Ezechias 19
 munivit civitatem suam et induxit in medium ipsius aquam
 et fodit ferro rupem et aedificavit ad aquam puteum in diebus
 ipsius ascendit Sennacherim et misit Rapsacen et sustulit manum
 suam contra illos et extulit manum suam in Sion et superbus
 factus est potentia sua tunc mota sunt corda et manus 21
 ipsorum et doluerunt quasi parturientes mulieres et invocaverunt
 Dominum misericordem et patentes manus extulerunt ad caelum
 et sanctus Dominus Deus audivit cito vocem ipsorum non est
 commemoratus peccatorum illorum neque dedit 23
 illos inimicis suis sed purgavit illos in manu Esaias sancti prophetae
 subiecit castra Assyriorum et conteruit illos angelus 24
 Dei nam fecit Ezechias quod placuit Deo et fortiter ivit in via 25
 David patris sui quam mandavit illi Esaias propheta magnus
 et fidelis in conspectu Dei in diebus ipsius retro rediit sol et 26
 addidit regi vitam spiritu magno vidit ultima et obsecratus 27
 est lugentes in Sion usque in sempiternum ostendit futura et 28
 abscondita antequam evenirent

2 tarii in omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria et ut
3 musica in convivio vini ipse est directus divinitus in paeni-
4 tentia gentis et tulit abominationes impietatis et gubernavit
ad Dominum cor ipsius in diebus peccatorum corroboravit pie-
5 tatem praeter David et Ezechiam et Iosiam omnes peccatum
6 commiserunt nam reliquerunt legem Potentis reges Iudae et
7 contempserunt timorem Dei dederunt enim regnum suum aliis
8 et gloriam suam alienae genti incenderunt electam sanctitatis
civitatem et desertas fecerunt vias ipsius in manu Hieremiae
9 nam male tractaverunt illum qui a ventre matris consecratus
est propheta evertere et eruere et perdere et iterum aedifica-
10 re et renovare Ezechiel qui vidit conspectum gloriae quam
11 ostendit illi in curru cherubin nam commemoratus est inimi-
corum in imbri et benefacere illis qui ostenderunt rectas vias
12 et duodecim prophetarum ossa pullulent de loco suo nam roga-
13 verunt Iacob et redimerunt se in fide virtutis quomodo ampli-
ficemus Zorobabel nam et ipse quasi signum in dextera manu
14 in Israhel et Iesum Iosedec qui in diebus suis aedificaverunt
domum et exaltaverunt templum sanctum Domino paratum
15 in gloria sempiterna et Neemia in memoria multi temporis
qui erexit nobis muros eversos et stare fecit portas et seras qui
16 erexit domos nostras nemo natus est in terra qualis Enoch
17 nam et ipse receptus est a terra et Ioseph natus est homo
princeps fratrum firmamentum gentis rector fratrum stabili-
18 mentum populi et ossa ipsius visitata sunt et post mortem
19 prophetaverunt Seth et Sem apud homines gloriam adepti
sunt et super omnem animam in origine Adam

L Simon Onii filius sacerdos magnus qui in vita sua suffulsit
2 domum et in diebus suis corroboravit templi etiam altitudo
ab ipso fundata est duplex aedificatio excelsa parietis templi
3 in diebus ipsius remanaverunt putei aquarum et quasi mare
4 adimpleti sunt supra modum qui curavit gentem suam et li-
5 beravit illam a pernicie qui praevaluit amplificare civitatem
qui adeptus est gloriam in conversatione gentis et ingressum
6 domus et atriis amplificatus est quasi stella matutina in me-
7 dio nebulae et quasi luna plena in diebus suis lucet et quasi
8 sol refulgens sic ille effulsit in templo Dei quasi arcus efful-

gens in nebulam gloriae et quasi flos rosarum in diebus veris
quasi lilia quae sunt in transitu aquae et quasi tus redolens
in diebus aestatis quasi ignis effulgens et tus ardens in igni 9
quasi vas auri solidum ornatum omni lapide pretioso quasi 10, 11
oliva pullulans et gyrus in altitudinem se tollens in accipiendo
ipsum stolam gloriae et vestiri eum consummatione virtutis
in ascensu altarii sancti gloriam dedit sanctitatis amictum in 12, 13
accipiendo autem partes de manu sacerdotum et ipse stans
iuxta aram circa illum corona fratrum quasi plantatio cedri
in monte Libano sic circa illum steterunt quasi rami in pal- 14
ma et omnes filii Aaron in gloria sua oblatio autem Domini 15
in manibus ipsorum coram omni synagoga Israhel et consum-
mationem fungens in ara amplificare oblationem excelsi Regis
porrexit manum suam in libatione et libavit de sanguine uvae 16
et fudit in fundamenta altarii odorem divinum excelso Principi 17
tunc exclamaverunt filii Aaron in tubis productilibus sonave- 18
runt et auditam fecerunt magnam vocem in memoriam coram
Deo tunc omnis populus simul properaverunt et ceciderunt 19
in faciem super terram adorare Dominum suum et dare preces
Deo omnipotenti excelso et amplificaverunt psallentes in vo- 20
cibus suis et in magna domo auctus est sonus suavitate plenus
et rogavit populus Dominum excelsum in prece usque dum 21
perfectus est honor Domini et munus suum perfecerunt tunc 22
descendens extulit manus suas in omnem congregationem filio-
rum Israhel dare gloriam Deo a labiis suis et in nomine ipsius
gloriari et iteravit orationem suam volens ostendere virtutem 23
Dei et nunc orate Dominum omnium qui magna fecit in omni 24
terra qui auxit dies nostros a ventre matris nostrae et fecit
nobiscum secundum suam misericordiam det nobis iucundi- 25
tatem cordis et fieri pacem in diebus nostris in Israhel per dies
sempiternos credere Israhel nobiscum esse misericordiam Dei 26
ut sanet vos in diebus suis duas gentes odit anima mea tertia 27
autem non est gens quam oderim qui sedent in monte Seir et 28
Philisthim et stultus populus qui habitat in Sicimis doctri- 29
nam sapientiae et disciplinae scripsi in codice isto Iesus filius
Sirach Hierosolymita qui renovavit sapientiam de corde suo
beatus qui in istis versatur bonis qui ponit illa in corde suo 30

31 sapiens erit semper si enim haec fecerit ad omnia valebit quia
lux Dei vestigium eius est

LI oratio Iesu filii Sirach confitebor tibi Domine rex et conlau-
2 dabo te Deum salvatorem meum confiteor nomini tuo quo-
3 niam adiutor et protector factus es mihi et liberasti corpus
meum a perditione a laqueo linguae iniquae et a labiis ope-
rantium mendacium et in conspectu adstantium factus es mihi
4 adiutor et liberasti me secundum multitudinem misericordiae
5 nominis tui a rugientibus paratis ad escam de manibus quae-
rentium animam meam et de portis tribulationis quae circum-
6 dederunt me a pressura flammae quae circumdedit me et in
7 medio ignis non sum aestuatus de altitudine ventris inferi et
a lingua coinquinata et verbo mendacii a rege iniquo et lingua
8, 9 iniusta laudavit usque ad mortem anima mea Dominum et
10 vita mea adpropinquans erat infero deorsum circumdederunt
me undique et non erat qui adiuuaret respiciens eram ad adiu-
11 torium meum et non erat memoratus sum misericordiae tuae
12 Domine et operationis tuae quae a saeculo sunt quoniam er-
13 ues sustinentes te et liberas eos de manibus gentium exaltasti
super terram habitationem meam et pro morte defluenti de-
14 precatus sum invocavi Dominum patrem Domini mei ut non
derelinquat me in die tribulationis meae et in tempore super-
15 borum sine adiutorio laudabo nomen tuum adsidue et con-
16 laudabo illum in confessione exaudita est oratio mea liberasti
17 me de perditione et eripuisti me de tempore iniquo propterea
confitebor et laudem dicam tibi et benedicam nomen Domini
18 cum adhuc iunior sum priusquam oberrem quaesivi sapien-
19 tiam palam in oratione mea ante tempus postulabam pro illa
et usque in novissimis inquiram eam defloriet tamquam prae-
20 cox uva laetatum est cor meum in ea ambulavit pes meus
21 iter rectum a iuventute mea investigabam eam inclinavi mo-
22 dice aurem meam et excepi illam multam inveni in me ipso
23 sapientiam multum profeci in ea dans mihi sapientiam dabo
24 gloriam consiliatus sum enim ut facerem illam zelatus sum
25 bonum et non confundor conluctata est anima mea in illa et
26 in faciendo eam confirmatus sum manus meas extendi in al-
27 tum et insipientia eius luxi animam meam direxi ad illam et

in agnitione inveni eam possedi cum ipsis cor ab initio propter 28
 hoc non derelinquar venter meus conturbatus est quaerendo 29
 illam propterea possidebo bonam possessionem dedit enim 30
 mihi Dominus linguam mercedem meam et in ipsa laudabo
 eum adpropiate ad me indocti et congregate vos in domum 31
 disciplinae quid adhuc retardatis et quid dicitis in his animae 32
 vestrae sitiunt vehementer aperui os meum et locutus sum 33
 comparate vobis sine argento et collum vestrum subicite sub 34
 iugo et suscipiat anima vestra disciplinam in proximo est enim
 invenire eam videte oculis vestris quoniam modice laboravi et 35
 inveni mihi multam requiem adsumite disciplinam in multo 36
 numero argenti et copiosum aurum possidete in ea laetetur 37
 anima vestra in misericordia eius et non confundemini in lau-
 de ipsius operamini opus vestrum ante tempus et dabit vobis 38
 mercedem vestram in tempore suo

et declinavit Salomon genua in conspectu totius ecclesiae **LII**
 Israhel et aperuit manus suas ad caelum et dixit Domine Deus 2
 Israhel non est tibi similis Deus in caelo sursum neque in ter-
 ra deorsum qui custodis testamentum tuum et misericordiam 3
 pueris tuis euntibus in conspectu tuo in toto corde servans 4
 puero tuo David quae locutus es illi et locutus es in ore tuo et
 in manu tua supplesti quasi dies iste et nunc Domine Deus 5
 Israhel custodi puero tuo David quae locutus es illi dicens non
 deerit tibi vir a facie mea sedens in throno Israhel verum si 6
 custodierint filii tui manum suam ut in praeceptis meis am-
 bulent sicut ambulaverunt in conspectu meo et nunc Domine 7
 Deus Israhel creditum est verbum quod locutus es puero tuo
 David quoniam si vere habitabit Deus cum hominibus in ter- 8
 ra si caelum caeli non sufficit verum domus quam aedificavi 9
 et respicias ad orationem pueri tui et precationem Domine ut 10
 exaudias placationem orationis quam puer tuus orat coram te
 ut sint oculi tui super domum hanc die et nocte in locum quem 11
 dixisti invocari nomen tuum et exaudias orationem quam puer
 tuus orat in hunc locum et exaudias precationem pueri tui et 12
 populi tui Israhel si oraverint in loco isto et exaudias in loco 13
 habitationis de caelo et exaudias et propitius sis si peccaverit
 vir iuxta te

HOSEA.

I erbum Domini quod factum est ad Osee filium Beeri
in diebus Oziae Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iuda
2 et in diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel prin-
cipium loquendi Dominum in Osee et dixit Dominus
ad Osee vade sume tibi uxorem fornicationum et filios forni-
3 cationum quia fornicans fornicabitur terra a Domino et abiit
et accepit Gomer filiam Debelaim et concepit et peperit filium
4 et dixit Dominus ad eum voca nomen eius Hiezrahel quoniam
adhuc modicum et visitabo sanguinem Hiezrahel super domum
5 Hieu et quiescere faciam regnum domus Israhel et in illa die
6 conteram arcum Israhel in valle Hiezrahel et concepit adhuc
et peperit filiam et dixit ei voca nomen eius Absque misericor-
7 dia quia non addam ultra misereri domui Israhel sed oblivione
obliviscar eorum et domui Iuda miserebor et salvabo eos in
Domino Deo suo et non salvabo eos in arcu et gladio et in bello
8 et in equis et in equitibus et ablactavit eam quae erat absque
9 misericordia et concepit et peperit filium et dixit voca nomen
10 eius Non populus meus quia vos non populus meus et ego non
ero vester et erit numerus filiorum Israhel quasi harena maris
quae sine mensura est et non numerabitur et erit in loco ubi
dicetur eis non populus meus vos dicetur eis filii Dei viventis
11 et congregabuntur filii Iuda et filii Israhel pariter et ponent
sibimet caput unum et ascendent de terra quia magnus dies
Hiezrahel

II dicite fratribus vestris Populus meus et sorori vestrae Mise-
2 ricordiam consecuta iudicate matrem vestram iudicate quoniam
ipsa non uxor mea et ego non vir eius auferat fornicationes
suas a facie sua et adulteria sua de medio uberum
3 suorum ne forte expoliam eam nudam et statuam eam secundum
diem nativitatis suae et ponam eam quasi solitudinem et
4 statuam eam velut terram inviam et interficiam eam siti et
filiorum illius non miserebor quoniam filii fornicationum sunt
5 quia fornicata est mater eorum confusa est quae concepit eos

quia dixit vadam post amatores meos qui dant panes mihi et
aquas meas lanam meam et linum meum oleum meum et po-
tum meum propter hoc ecce ego sepiam viam tuam spinis et 6
sepiam eam maceria et semitas suas non inveniet et sequetur 7
amatores suos et non adprehendet eos et quaeret eos et non
inveniet et dicet vadam et revertar ad virum meum priorem
quia bene mihi erat tunc magis quam nunc et haec nescivit 8
quia ego dedi ei frumentum et vinum et oleum et argentum
multiplicavi ei et aurum quae fecerunt Baal idcirco convertar 9
et sumam frumentum meum in tempore suo et vinum meum
in tempore suo et liberabo lanam meam et linum meum quae
operiebant ignominiam eius et nunc revelabo stultitiam eius 10
in oculis amatorum eius et vir non eruet eam de manu mea
et cessare faciam omne gaudium eius sollemnitatem eius neo- 11
meniam eius sabbatum eius et omnia festa tempora eius et 12
corrumpam vineam eius et ficum eius de quibus dixit mercedes
hae meae sunt quas dederunt mihi amatores mei et ponam eam
in saltu et comedet illam bestia agri et visitabo super eam dies 13
Baalim quibus accendebat incensum et ornabatur in aure sua
et monili suo et ibat post amatores suos et mei obliviscebatur
dicit Dominus propter hoc ecce ego lactabo eam et ducam 14
eam in solitudinem et loquar ad cor eius et dabo ei vinitores 15
eius ex eodem loco et vallem Achor ad aperiendam spem et
canet ibi iuxta dies iuventutis suae et iuxta dies ascensionis
suae de terra Aegypti et erit in die illo ait Dominus voca- 16
bit me Vir meus et non vocabit me ultra Baali et auferam 17
nomina Baalim de ore eius et non recordabitur ultra nominis
eorum et percutiam eis foedus in die illa cum bestia agri et 18
cum volucre caeli et cum reptili terrae et arcum et gladium
et bellum conteram de terra et dormire eos faciam fiducia-
liter et sponsabo te mihi in sempiternum et sponsabo te mihi 19
in iustitia et iudicio et in misericordia et miserationibus et 20
sponsabo te mihi in fide et scies quia ego Dominus et erit 21
in illa die exaudiam dicit Dominus exaudiam caelos et illi ex-
audient terram et terra exaudiet triticum et vinum et oleum 22
et haec exaudient Hiezrahel et seminabo eam mihi in terram 23
et miserebor eius quae fuit absque misericordia et dicam non 24

populo meo populus meus tu et ipse dicet Dominus meus es tu

III et dixit Dominus ad me adhuc vade dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit Dominus filios Israhel et
2 ipsi respectant ad deos alienos et diligunt vinacea uvarum et fodi eam mihi quindecim argenteis et choro hordei et dimidio
3 choro hordei et dixi ad eam dies multos expectabis me non
4 fornicaberis et non eris viro sed et ego expectabo te quia dies multos sedebunt filii Israhel sine rege et sine principe et sine
5 sacrificio et sine altari et sine ephod et sine therafin et post haec revertentur filii Israhel et quaerent Dominum Deum suum et David regem suum et pavebunt ad Dominum et ad bonum eius in novissimo dierum

IV audite verbum Domini filii Israhel quia iudicium Domino cum habitatoribus terrae non est enim veritas et non est misericordia et non est scientia Dei in terra maledictum et mendacium et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt
2 et sanguis sanguinem tetigit propter hoc lugebit terra et infirmabitur omnis qui habitat in ea in bestia agri et in volucre caeli sed et pisces maris congregabuntur verumtamen unusquisque non iudicet et non arguatur vir populus enim tuus
3 sicut hii qui contradicunt sacerdoti et corrues hodie et corruet etiam propheta tecum nocte tacere feci matrem tuam
4 conticuit populus meus eo quod non habuerit scientiam quia tu scientiam reppulisti repellam te ne sacerdotio fungaris mihi et oblita es legis Dei tui obliviscar filiorum tuorum et ego
5 secundum multitudinem eorum sic peccaverunt mihi gloriam eorum in ignominiam commutabo peccata populi mei comedent et ad iniquitatem eorum sublevabunt animas eorum et erit sicut populus sic sacerdos et visitabo super eum vias eius
6 et cogitationes eius reddam ei et comedent et non saturabuntur fornicati sunt et non cessaverunt quoniam Dominum reliquerunt in non custodiendo fornicatio et vinum et ebrietas
7 aufert cor populus meus in ligno suo interrogavit et baculus eius adnuntiavit ei spiritus enim fornicationum decepit eos
8 et fornicati sunt a Deo suo super capita montium sacrificabant et super colles accendebant thymiama subtus quercum

et populum et terebinthum quia bona erat umbra eius ideo
 fornicabuntur filiae vestrae et sponsae vestrae adulterae erunt
 non visitabo super filias vestras cum fuerint fornicatae et super 14
 sponsas vestras cum adulteraverint quoniam ipsi cum meretrici-
 bus versabantur et cum effeminatis sacrificabant et populus
 non intellegens vapulabit si fornicaris tu Israhel non delinquat 15
 saltim Iuda et nolite ingredi in Galgala et ne ascenderitis in
 Bethaven neque iuraveritis vivit Dominus quoniam sicut vac- 16
 ca lasciviens declinavit Israhel nunc pascet eos Dominus quasi
 agnum in latitudine particeps idolorum Ephraim dimitte eum 17
 separatum est convivium eorum fornicatione fornicati sunt di- 18
 lexerunt adferre ignominiam protectores eius ligavit spiritus 19
 eam in alis suis et confundentur a sacrificiis suis

audite hoc sacerdotes et adtendite domus Israhel et domus **V**
 regis auscultate quia vobis iudicium est quoniam laqueus facti
 estis speculationi et rete expansum super Thabor et victimas 2
 declinastis in profundum et ego eruditor omnium eorum ego 3
 scio Ephraim et Israhel non est absconditus a me quia nunc
 fornicatus est Ephraim contaminatus est Israhel non dabunt 4
 cogitationes suas ut revertantur ad Dominum suum quia spiri-
 tus fornicationis in medio eorum et Dominum non cognoverunt
 et respondebit arrogantia Israhel in facie eius et Israhel et Eph- 5
 raim ruent in iniquitate sua ruet etiam Iudas cum eis in gregi- 6
 bus suis et in armentis suis vadent ad quaerendum Dominum
 et non invenient ablati sunt ab eis in Domino praevaricati 7
 sunt quia filios alienos genuerunt nunc devorabit eos mensis
 cum partibus suis clangite bucina in Gabaa tuba in Rama 8
 ululate in Bethaven post tergum tuum Benjamin Ephraim in 9
 desolatione erit in die correptionis in tribubus Israhel ostendi
 fidem facti sunt principes Iuda quasi adsumentes terminum 10
 super eos effundam quasi aquam iram meam calumniam pa- 11
 tiens Ephraim fractus iudicio quoniam coepit abire post sor-
 dem et ego quasi tineam Ephraim et quasi putredo domui Iuda 12
 et vidit Ephraim languorem suum et Iudas vinculum suum et 13
 abiit Ephraim ad Assur et misit ad regem ultorem et ipse non
 poterit sanare vos nec solvere poterit a vobis vinculum quoniam 14
 ego quasi leaena Ephraim et quasi catulus leonis domui

Iuda ego ego capiam et vadam tollam et non est qui eruat
15 vadens revertar ad locum meum donec deficiatis et quaeratis
faciem meam

VI in tribulatione sua mane consurgunt ad me venite et rever-
2 tamur ad Dominum quia ipse cepit et sanabit nos percutiet et
3 curabit nos vivificabit nos post duos dies in die tertia suscita-
bit nos et vivemus in conspectu eius sciemus sequemurque ut
cognoscamus Dominum quasi diluculum praeparatus est egres-
sus eius et veniet quasi imber nobis temporaneus et serotinus
4 terrae quid faciam tibi Ephraim quid faciam tibi Iuda miseri-
cordia vestra quasi nubes matutina et quasi ros mane pertran-
5 siens propter hoc dolavi in prophetis occidi eos in verbis oris
6 mei et iudicia tua quasi lux egredientur quia misericordiam
volui et non sacrificium et scientiam Dei plus quam holocausta
7 ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum ibi praevarica-
8 ti sunt in me Galaad civitas operantium idolum subplantata
9 sanguine et quasi fauces virorum latronum particeps sacer-
dotum in via interficientium pergentes de Sychem quia scelus
10 operati sunt in domo Israhel vidi horrendum ibi fornicationes
11 Ephraim contaminatus est Israhel sed et Iuda pone messem
tibi cum convertero captivitatem populi mei

VII cum sanare vellem Israhel revelata est iniquitas Ephraim et
malitia Samariae quia operati sunt mendacium et fur ingressus
2 est spolians latrunculus foris et ne forte dicant in cordibus suis
omnem malitiam eorum me recordatum nunc circumdederunt
3 eos adinventiones suae coram facie mea factae sunt in malitia
4 sua laetificaverunt regem et in mendaciis suis principes om-
nes adulterantes quasi clibanus succensus a coquente quievit
paululum civitas a commixtione fermenti donec fermentaretur
5 totum dies regis nostri coeperunt principes furere a vino ex-
6 tendit manum suam cum inlusoribus quia adplicuerunt quasi
clibanum cor suum cum insidiaretur eis tota nocte dormivit
7 coquens eos mane ipse succensus quasi ignis flammae omnes
calefacti sunt quasi clibanus et devoraverunt iudices suos om-
nes reges eorum ceciderunt non est qui clamet in eis ad me
8 Ephraim in populis ipse commiscebatur Ephraim factus est
9 subcinericius qui non reversatur comederunt alieni robur eius

et ipse nescivit sed et cani effusi sunt in eo et ipse ignoravit et 10
 humiliabitur superbia Israhel in facie eius nec reversi sunt ad
 Dominum Deum suum et non quaesierunt eum in omnibus his
 et factus est Ephraim quasi columba seducta non habens cor 11
 Aegyptum invocabant ad Assyrios abierunt et cum profecti 12
 fuerint expandam super eos rete meum quasi volucrem caeli
 detraham eos caedam eos secundum auditionem coetus eorum
 vae eis quoniam recesserunt a me vastabuntur quia praevari- 13
 cati sunt in me et ego redemi eos et ipsi locuti sunt contra
 me mendacia et non clamaverunt ad me in corde suo sed ulu- 14
 labant in cubilibus suis super triticum et vinum ruminabant
 recesserunt a me et ego erudivi et confortavi brachia eorum 15
 et in me cogitaverunt malitiam reversi sunt ut essent absque 16
 iugo facti sunt quasi arcus dolosus cadent in gladio principes
 eorum a furore linguae suae ista subsannatio eorum in terra
 Aegypti

in gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum Domini **VIII**
 ni pro eo quod transgressi sunt foedus meum et legem meam
 praevaricati sunt me invocabunt Deus meus cognovimus te 2
 Israhel proiecit Israhel bonum inimicus persequetur eum ip- 3, 4
 si regnaverunt et non ex me principes extiterunt et non cognovi
 argentum suum et aurum suum fecerunt sibi idola ut interirent
 proiectus est vitulus tuus Samaria iratus est furor meus in eis 5
 usquequo non poterunt emundari quia ex Israhel et ipse est 6
 artifex fecit illud et non est Deus quoniam in aranearum telas
 erit vitulus Samariae quia ventum seminabunt et turbinem 7
 metent culmus stans non est in eis germen non faciet farinam
 quod si et fecerit alieni comedent eam devoratus est Israhel 8
 nunc factus est in nationibus quasi vas immundum quia ipsi 9
 ascenderunt ad Assur onager solitarius sibi Ephraim munera
 dederunt amatoribus sed et cum mercede conduxerint natio- 10
 nes nunc congregabo eos et quiescent paulisper ab onere regis
 et principum quia multiplicavit Ephraim altaria ad peccan- 11
 dum factae sunt ei arae in delictum scribam ei multiplices 12
 leges meas quae velut alienae computatae sunt hostias adfer 13
 adfer immolabunt carnes et comedent Dominus non suscipiet
 eas nunc recordabitur iniquitatis eorum et visitabit peccata

14 eorum ipsi in Aegyptum convertentur et oblitus est Israhel
factoris sui et aedificavit delubra et Iudas multiplicavit urbes
munitas et mittam ignem in civitates eius et devorabit aedes
illius

IX noli laetari Israhel noli exultare sicut populi quia fornicatus es a Deo tuo dilexisti mercedem super omnes areas tritici
2, 3 area et torcular non pascet eos et vinum mentietur eis non habitabunt in terra Domini reversus est Ephraim Aegyptum et
4 in Assyriis pollutum comedit non libabunt Domino vinum et non placebunt ei sacrificia eorum quasi panis lugentium omnes qui comedunt eum contaminabuntur quia panis eorum animae
5 ipsorum non intrabit in domum Domini quid facietis in die
6 sollemni in die festivitatis Domini ecce enim profecti sunt a vastitate Aegyptus congregavit eos Memphis sepeliet eos desiderabile argenti eorum urtica hereditabit lappa in tabernaculis
7 eorum venerunt dies visitationis venerunt dies retributionis scitote Israhel stultum prophetam insanum virum spiritalem propter multitudinem iniquitatis tuae et multitudo amentiae
8 speculator Ephraim cum Deo meo propheta laqueus ruinae
9 super omnes vias eius insania in domo Dei eius profunde peccaverunt sicut in diebus Gabaa recordabitur iniquitatis eorum
10 et visitabit peccata eorum quasi uvas in deserto inveni Israhel quasi prima poma ficulneae in cacumine eius vidi patres eorum ipsi autem intraverunt ad Beelphegor et abalienati sunt in confusione et facti sunt abominabiles sicut ea quae dilexerunt
11 Ephraim quasi avis avolavit gloria eorum a partu et ab utero et a conceptu quod si et enutrierint filios suos absque liberis eos faciam in hominibus sed et vae eis cum recessero
12 ab eis Ephraim ut vidi Tyrus erat fundata in pulchritudine
13 et Ephraim educit ad interfectorem filios suos da eis Domine quid dabis eis da eis vulvam sine liberis et ubera arentia
14 omnes nequitiae eorum in Galgal quia ibi exosos habui eos propter malitiam adinventionum eorum de domo mea eiciam eos non addam ut diligam eos omnes principes eorum recedentes
15 percussus est Ephraim radix eorum exsiccata est fructum nequaquam facient quod si et genuerint interficiam amantissima uteri eorum abiciet eos Deus meus quia non audierunt
17

eum et erunt vagi in nationibus

vitis frondosa Israhel fructus adaequatus est ei secundum **X**
 multitudinem fructus sui multiplicavit altaria iuxta ubertatem terrae suae exuberavit simulacris divisum est cor eorum 2
 nunc interibunt ipse confringet simulacra eorum depopulabitur aras eorum quia nunc dicent non est rex nobis non enim 3
 timemus Dominum et rex quid faciet nobis loquimini verba 4
 visionis inutilis et ferietis foedus et germinabit quasi amaritudo iudicium super sulcos agri vaccas Bethaven coluerunt 5
 habitatores Samariae quia luxit super eum populus eius et aeditui eius super eum exultaverunt in gloria eius quia migravit ab eo siquidem et ipse in Assur delatus est munus regi ultori 6
 confusio Ephraim capiet et confundetur Israhel in voluntate sua transire fecit Samaria regem suum quasi spumam super 7
 faciem aquae et disperdentur excelsa idoli peccatum Israhel 8
 lappa et tribulus ascendet super aras eorum et dicent montibus operite nos et collibus cadite super nos ex diebus Gabaa 9
 peccavit Israhel ibi steterunt non comprehendet eos in Gabaa proelium super filios iniquitatis iuxta desiderium meum corripiam eos congregabuntur super eos populi cum corripientur propter duas iniquitates suas Ephraim vitula docta diligere trituram et ego transivi super pulchritudinem colli eius ascendam super Ephraim arabit Iudas confringet sibi sulcos Iacob seminate vobis in iustitia metite in ore misericordiae innovate 12
 vobis novale tempus autem requirendi Dominum cum venerit qui docebit vos iustitiam arastis impietatem iniquitatem mesuistis comedistis frugem mendacii quia confisus es in viis tuis in multitudine fortium tuorum consurget tumultus in populo tuo et omnes munitiones tuae vastabuntur sicut vastatus est Salman a domo eius qui iudicavit Baal in die proelii matre super filios adlisa sic fecit vobis Bethel a facie malitiae 15
 nequitiarum vestrarum

sicuti mane transit pertransiit rex Israhel quia puer Israhel **XI**
 et dilexi eum et ex Aegypto vocavi filium meum vocaverunt 2
 eos sic abierunt a facie eorum Baalim immolabant et simulacris sacrificabant et ego quasi nutricius Ephraim portabam 3
 eos in brachiis meis et nescierunt quod curarem eos in funi- 4

culis Adam traham eos in vinculis caritatis et ero eis quasi
exaltans iugum super maxillas eorum et declinavi ad eum ut
5 vesceretur non revertetur in terram Aegypti et Assur ipse rex
6 eius quoniam noluerunt converti coepit gladius in civitati-
7 bus eius et consumet electos eius et comedet capita eorum et
populus meus pendebit ad reditum meum iugum autem inpo-
8 netur ei simul quod non auferetur quomodo dabo te Ephraim
protegam te Israhel quomodo dabo te sicut Adama ponam te
ut Seboim conversum est in me cor meum pariter conturbata
9 est paenitudo mea non faciam furorem irae meae non conver-
tar ut disperdam Ephraim quoniam Deus ego et non homo in
10 medio tui Sanctus et non ingrediar civitatem post Dominum
ambulabunt quasi leo rugiet quia ipse rugiet et formidabunt
11 filii maris et avolabunt quasi avis ex Aegypto et quasi colum-
ba de terra Assyriorum et conlocabo eos in domibus suis dicit
12 Dominus circumdedit me in negatione Ephraim et in dolo
domus Israhel Iudas autem testis descendit cum Deo et cum
sanctis fidelis

XII Ephraim pascit ventum et sequitur aestum tota die menda-
cium et vastitatem multiplicat et foedus cum Assyriis iniit et
2 oleum in Aegyptum ferebat iudicium ergo Domini cum Iuda
et visitatio super Iacob iuxta vias eius et iuxta adinventio-
3 nes eius reddet ei in utero subplantavit fratrem suum et in
4 fortitudine sua directus est cum angelo et invaluit ad ange-
lum et confortatus est flevit et rogavit eum in Bethel invenit
5 eum et ibi locutus est nobiscum et Dominus Deus exercituum
6 Dominus memoriale eius et tu ad Deum tuum converteris mi-
sericordiam et iudicium custodi et spera in Deo tuo semper
7, 8 Chanaan in manu eius statera dolosa calumniam dilexit et
dixit Ephraim verumtamen dives effectus sum inveni idolum
mihi omnes labores mei non invenient mihi iniquitatem quam
9 peccavi et ego Dominus Deus tuus ex terra Aegypti adhuc
10 sedere te faciam in tabernaculis sicut in diebus festivitatis et
locutus sum super prophetas et ego visionem multiplicavi et in
11 manu prophetarum adsimilatus sum si Galaad idolum tamen
frustra erant in Galgal bubus immolantes nam et altaria eorum
12 quasi acervi super sulcos agri fugit Iacob in regionem Syriae

et servivit Israhel in uxore et in uxore servavit in propheta 13
 ta autem eduxit Dominus Israhel de Aegypto et in propheta
 servatus est ad iracundiam me provocavit Ephraim in amari- 14
 tudinibus suis et sanguis eius super eum veniet et obprobrium
 eius restituet ei Dominus suus

loquente Ephraim horror invasit Israhel et deliquit in Baal **XIII**
 et mortuus est et nunc addiderunt ad peccandum fecerunt- 2
 que sibi conflatile de argento suo quasi similitudinem idolorum
 factura artificum totum est his ipsi dicunt immolate homines
 vitulos adorantes idcirco erunt quasi nubes matutina et sicut 3
 ros matutinus praeteriens sicut pulvis turbine raptus ex area
 et sicut fumus de fumario ego autem Dominus Deus tuus ex 4
 terra Aegypti et Deum absque me nescies et salvator non est
 praeter me ego cognovi te in deserto in terra solitudinis iux- 5, 6
 ta pascua sua et adimpleti sunt et saturati elevaverunt cor
 suum et obliti sunt mei et ero eis quasi leaena sicut pardus 7
 in via Assyriorum occurram eis quasi ursa raptis catulis et 8
 disruptam interiora iecoris eorum et consumam eos ibi quasi
 leo bestia agri scindet eos perditio tua Israhel tantummodo 9
 in me auxilium tuum ubi est rex tuus maxime nunc salvet te 10
 in omnibus urbibus tuis et iudices tui de quibus dixisti da mihi
 regem et principes dabo tibi regem in furore meo et auferam 11
 in indignatione mea conligata est iniquitas Ephraim abscon- 12
 ditum peccatum eius dolores parturientis venient ei ipse filius 13
 non sapiens nunc enim non stabit in contritione filiorum de 14
 manu mortis liberabo eos de morte redimam eos ero mors tua
 o mors ero morsus tuus inferne consolatio abscondita est ab
 oculis meis quia ipse inter fratres dividet adducet urentem 15
 ventum Dominus de deserto ascendentem et siccabit venas eius
 et desolabit fontem eius et ipse diripiet thesaurum omnis vasis
 desiderabilis

pereat Samaria quoniam ad amaritudinem concitavit Do- **XIV**
 minum suum in gladio pereat parvuli eorum elidantur et fetae
 eius discendantur convertere Israhel ad Dominum Deum tuum 2
 quoniam corruisti in iniquitate tua tollite vobiscum verba et 3
 convertimini ad Dominum dicite ei omnem aufer iniquitatem
 et accipe bonum et reddemus vitulos labiorum nostrorum As- 4

sur non salvabit nos super equum non ascendemus nec dicemus
ultra dii nostri opera manuum nostrarum quia eius qui in te
5 est misereberis pupilli sanabo contritiones eorum diligam eos
6 spontanee quia aversus est furor meus ab eo ero quasi ros
Israhel germinabit quasi lilium et erumpet radix eius ut Liba-
7 ni ibunt rami eius et erit quasi oliva gloria eius et odor eius
8 ut Libani convertentur sedentes in umbra eius vivent tritico
et germinabunt quasi vinea memoriale eius sicut vinum Libani
9 Ephraim quid mihi ultra idola ego exaudiam et dirigam eum
10 ego ut abietem virentem ex me fructus tuus inventus est quis
sapiens et intelleget ista intellegens et sciet haec quia rectae
viae Domini et iusti ambulabunt in eis praevaricatores vero
corruent in eis

AMOS.

Verba Amos qui fuit in pastoralibus de Thecuae quae I
vidit super Israhel in diebus Oziae regis Iuda et in
diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel ante duos
annos terraemotus et dixit Dominus de Sion rugiet 2
et de Hierusalem dabit vocem suam et luxerunt speciosa pa-
storum et exsiccatus est vertex Carmeli haec dicit Dominus 3
super tribus sceleribus Damasci et super quattuor non con-
vertam eum eo quod triturerint in plaustris ferreis Galaad
et mittam ignem in domum Azahel et devorabit domos Bena- 4
dad et conteram vectem Damasci et disperdam habitatorem 5
de campo Idoli et tenentem sceptrum de domo Voluptatis et
transferetur populus Syriae Cyrenen dicit Dominus haec dicit 6
Dominus super tribus sceleribus Gazae et super quattuor non
convertam eum eo quod transtulerit captivitatem perfectam ut
concluderet eam in Idumea et mittam ignem in murum Gazae 7
et devorabit aedes eius et disperdam habitatorem de Azoto et 8
tenentem sceptrum de Ascalone et convertam manum meam
super Accaron et peribunt reliqui Philisthinorum dicit Domi-
nus Deus haec dicit Dominus super tribus sceleribus Tyri et 9
super quattuor non convertam eum eo quod concluderint cap-
tivitatem perfectam in Idumea et non sint recordati foederis
fratrum et emittam ignem in murum Tyri et devorabit aedes 10
eius haec dicit Dominus super tribus sceleribus Edom et super 11
quattuor non convertam eum eo quod persecutus sit in gladio
fratrem suum et violaverit misericordiam eius et tenuerit ul-
tra furorem suum et indignationem suam servaverit usque in
finem mittam ignem in Theman et devorabit aedes Bosrae 12
haec dicit Dominus super tribus sceleribus filiorum Ammon et 13
super quattuor non convertam eum eo quod dissecuerit prae-
gnantes Galaad ad dilatandum terminum suum et succendam 14
ignem in muro Rabbae et devorabit aedes eius in ululatu in
die belli et in turbine in die commotionis et ibit Melchom in 15
captivitatem ipse et principes eius simul dicit Dominus

II haec dicit Dominus super tribus sceleribus Moab et super quattuor non convertam eum eo quod incenderit ossa regis
2 Idumeae usque ad cinerem et mittam ignem in Moab et devorabit aedes Carioth et morietur in sonitu Moab in clangore
3 tubae et disperdam iudicem de medio eius et omnes principes eius interficiam cum eo dicit Dominus haec dicit Dominus
4 super tribus sceleribus Iuda et super quattuor non convertam eum eo quod abiecerint legem Domini et mandata eius non custodierint de ceperunt enim eos idola sua post quae abierant
5 patres eorum et mittam ignem in Iuda et devorabit aedes Hierusalem haec dicit Dominus super tribus sceleribus Israhel et
6 super quattuor non convertam eum pro eo quod vendiderit
7 argento iustum et pauperem pro calciamentis qui conterunt super pulverem terrae capita pauperum et viam humilium declinant et filius ac pater eius ierunt ad puellam ut violarent
8 nomen sanctum meum et super vestimentis pigneratis accubuerunt iuxta omne altare et vinum damnatorum bibebant in
9 domo Dei sui ego autem exterminavi Amorreum a facie eorum cuius altitudo cedrorum altitudo eius et fortis ipse quasi quercus et contrivi fructum eius desuper et radices eius subter
10 ego sum qui ascendere vos feci de terra Aegypti et eduxi vos in deserto quadraginta annis ut possideretis terram Amorrei
11 et suscitavi de filiis vestris in prophetas et de iuvenibus vestris nazarenos numquid non ita est filii Israhel dicit Dominus et propinabatis nazarenis vino et prophetis mandabatis dicentes
12 ne prophetetis ecce ego stridebo super vos sicut stridet plaustrum onustum faeno et peribit fuga a veloce et fortis non obtinebit virtutem suam et robustus non salvabit animam suam
13 et tenens arcum non stabit et velox pedibus suis non salvabitur et ascensor equi non salvabit animam suam et robustus
14 corde inter fortes nudus fugiet in die illa dicit Dominus

III audite verbum quod locutus est Dominus super vos filii Israhel super omni cognatione quam eduxi de terra Aegypti dicens
2 tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terrae idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras numquid
3 ambulabunt duo pariter nisi convenerit eis numquid rugiet leo in saltu nisi habuerit praedam numquid dabit catulus leo-

nis vocem de cubili suo nisi aliquid adprehenderit numquid 5
cadet avis in laqueum terrae absque aucupe numquid aufere-
tur laqueus de terra antequam quid ceperit si clanget tuba 6
in civitate et populus non expavescet si erit malum in civitate
quod Dominus non fecit quia non faciet Dominus Deus ver- 7
bum nisi revelaverit secretum suum ad servos suos prophetas
leo rugiet quis non timebit Dominus Deus locutus est quis non 8
prophetabit auditum facite in aedibus Azoti et in aedibus ter- 9
rae Aegypti et dicite congregamini super montes Samariae et
videte insanias multas in medio eius et calumniam patientes
in penetrabilibus eius et nescierunt facere rectum dicit Do- 10
minus thesaurizantes iniquitatem et rapinas in aedibus suis
propterea haec dicit Dominus Deus tribulabitur et circumie- 11
tur terra et detrahatur ex te fortitudo tua et diripientur aedes
tuae haec dicit Dominus quomodo si eruat pastor de ore leo- 12
nis duo crura aut extremum auriculae sic eruentur filii Israhel
qui habitant in Samaria in plaga lectuli et in Damasco gra-
batti audite et contestamini in domo Iacob dicit Dominus 13
Deus exercituum quia in die cum visitare coepero praevari- 14
cationes Israhel super eum visitabo et super altaria Bethel et
amputabuntur cornua altaris et cadent in terram et percu- 15
tiam domum hiemalem cum domo aestiva et peribunt domus
eburneae et dissipabuntur aedes multae dicit Dominus

audite verbum hoc vaccae pingues quae estis in monte Sa- **IV**
mariae quae calumniam facitis egenis et confringitis pauperes
quae dicitis dominis vestris adferte et bibemus iuravit Do- 2
minus Deus in sancto suo quia ecce dies venient super vos et
levabunt vos in contis et reliquias vestras in ollis ferventibus
et per aperturas exhibitis altera contra alteram et proiciemini 3
in Armon dicit Dominus venite ad Bethel et impie agite ad 4
Galgalam et multiplicare praevaricationem et offerte mane vic-
timas vestras tribus diebus decimas vestras et sacrificare de 5
fermentato laudem et vocate voluntarias oblationes et adnun-
tiate sic enim voluistis filii Israhel dicit Dominus Deus unde 6
et ego dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbibus vestris
et indigentiam panum in omnibus locis vestris et non estis
reversi ad me dicit Dominus ego quoque prohibui a vobis im- 7

brem cum adhuc tres menses superessent usque ad messem et pluui super civitatem unam et super civitatem alteram non pluui
8 pars una conpluta est et pars super quam non pluui aruit et venerunt duae et tres civitates ad civitatem unam ut biberent aquam et non sunt satiatae et non redistis ad me dicit Dominus
9 percussi vos in vento urente et in aurugine multitudinem hortorum vestrorum et vinearum vestrarum oliveta vestra et ficeta vestra comedit eruca et non redistis ad me dicit Dominus
10 misi in vos mortem in via Aegypti percussi in gladio iuvenes vestros usque ad captivitatem equorum vestrorum et ascendere feci putredinem castrorum vestrorum in nares vestras et
11 non redistis ad me dicit Dominus subverti vos sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram et facti estis quasi torris raptus de incendio et non redistis ad me dicit Dominus quapropter haec faciam tibi Israhel postquam autem haec fecero tibi praeparare in occursum Dei tui Israhel quia ecce formans montes et creans ventum et adnuntians homini eloquium suum faciens matutinam nebulam et gradiens super excelsa terrae Dominus Deus exercituum nomen eius

V audite verbum istud quod ego levo super vos planctum domus Israhel cecidit non adiciet ut resurgat virgo Israhel proiecta est in terram suam non est qui suscitet eam quia haec dicit Dominus Deus urbs de qua egrediebantur mille relinquentur in ea centum et de qua egrediebantur centum relinquentur
4 in ea decem in domo Israhel quia haec dicit Dominus domui Israhel quaerite me et vivetis et nolite quaerere Bethel et in Galgala nolite intrare et in Bersabee non transibitis quia
6 Galgala captiva ducetur et Bethel erit inutilis quaerite Dominum et vivite ne forte conburatur ut ignis domus Ioseph et devorabit et non erit qui extinguat Bethel qui convertitis in
8 absinthium iudicium et iustitiam in terra relinquitis facientem Arcturum et Orionem et convertentem in mane tenebras et diem nocte mutantem qui vocat aquas maris et effundit eas
9 super faciem terrae Dominus nomen eius qui subridet vastitatem super robustum et depopulationem super potentem adfert
10 odio habuerunt in porta corripientem et loquentem perfecte
11 abominati sunt idcirco pro eo quod diripiebatis pauperem et

praedam electam tollebatis ab eo domos quadro lapide aedi-
 ficabitis et non habitabitis in eis vineas amantissimas planta-
 bitis et non bibetis vinum earum quia cognovi multa scelera 12
 vestra et fortia peccata vestra hostes iusti accipientes munus
 et pauperes in porta deprimentes ideo prudens in tempore illo 13
 tacebit quia tempus malum est quaerite bonum et non malum 14
 ut vivatis et erit Dominus Deus exercituum vobiscum sicut di-
 xistis odite malum et diligite bonum et constituite in porta 15
 iudicium si forte misereatur Dominus Deus exercituum reli-
 quiis Ioseph propterea haec dicit Dominus Deus exercituum 16
 Dominator in omnibus plateis planctus et in cunctis quae foris
 sunt dicetur vae vae et vocabunt agricolam ad luctum et ad
 planctum eos qui sciunt plangere et in omnibus vineis erit 17
 planctus quia pertransibo in medio tui dicit Dominus vae de- 18
 siderantibus diem Domini ad quid eam vobis dies Domini ista
 tenebrae et non lux quomodo si fugiat vir a facie leonis et 19
 occurrat ei ursus et ingrediatur domum et innitatur manu sua
 super parietem et mordeat eum coluber numquid non tene- 20
 brae dies Domini et non lux et caligo et non splendor in ea odi 21
 et proieci festivitates vestras et non capiam odorem coetuum
 vestrorum quod si adtuleritis mihi holocaustomata et munera 22
 vestra non suscipiam et vota pinguium vestrorum non respi-
 ciam aufer a me tumultum carminum tuorum et cantica lyrae 23
 tuae non audiam et revelabitur quasi aqua iudicium et iustitia 24
 quasi torrens fortis numquid hostias et sacrificium obtulistis 25
 mihi in deserto quadraginta annis domus Israhel et portastis 26
 tabernaculum Moloch vestro et imaginem idolorum vestrorum
 sidus dei vestri quae fecistis vobis et migrare vos faciam trans 27
 Damascum dixit Dominus Deus exercituum nomen eius

vae qui opulenti estis in Sion et confiditis in monte Samariae **VI**
 optimates capita populorum ingredientes pompaticè domum
 Israhel transite in Chalanne et videte et ite inde in Ema- 2
 th magnam et descendite in Geth Palestinorum et ad optima
 quaeque regna horum si latior terminus eorum termino vestro
 est qui separati estis in diem malum et adpropinquatis solio 3
 iniquitatis qui dormitis in lectis eburneis et lascivitis in stra- 4
 tis vestris qui comeditis agnum de grege et vitulos de medio

5 armenti qui canitis ad vocem psalterii sicut David putaverunt
6 se habere vasa cantici bibentes in fialis vinum et optimo un-
guento delibuti et nihil patiebantur super contritione Ioseph
7 quapropter nunc migrabunt in capite transmigrantium et aufe-
8 retur factio lascivientium iuravit Dominus Deus in anima sua
9 dicit Dominus Deus exercituum detestor ego superbiam Iacob
10 et domos eius odi et tradam civitatem cum habitatoribus suis
11 quod si reliqui fuerint decem viri in domo una et ipsi morien-
12 tur et tollet eum propinquus suus et comburet eum ut efferat
13 ossa de domo et dicet ei qui in penetrabilibus domus est num-
14 quid adhuc est apud te et respondebit finis est et dicet ei tace
15 et non recorderis nominis Domini quia ecce Dominus man-
dabit et percutiet domum maiorem ruinis et domum minorem
13 scissionibus numquid currere queunt in petris equi aut arari
14 potest in bubalis quoniam convertistis in amaritudinem iudi-
15 cium et fructum iustitiae in absinthium qui laetamini in nihili
qui dicitis numquid non in fortitudine nostra adsumpsimus no-
bis cornua ecce enim suscitabo super vos domus Israhel dicit
Dominus Deus exercituum gentem et conterent vos ab introitu
Emath usque ad torrentem Deserti

VII haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce fitor lucustae in
principio germinantium serotini imbris et ecce serotinus post
2 tonsorem regis et factum est cum consummasset comedere
herbam terrae et dixi Domine Deus propitius esto obsecro quis
3 suscitabit Iacob quia parvulus est misertus est Dominus su-
4 per hoc non erit dixit Dominus haec ostendit mihi Dominus
Deus et ecce vocabat iudicium ad ignem Dominus Deus et
5 devoravit abyssum multam et comedit simul partem et dixi
Domine Deus quiesce obsecro quis suscitabit Iacob quia par-
6 vulus est misertus est Dominus super hoc sed et istud non
7 erit dixit Dominus Deus haec ostendit mihi et ecce Dominus
8 stans super murum litum et in manu eius trulla cementarii et
dixit Dominus ad me quid tu vides Amos et dixi trullam ce-
9 mentarii et dixit Dominus ecce ego ponam trullam in medio
populi mei Israhel non adiciam ultra superinducere eum et
demolientur excelsa idoli et sanctificationes Israhel desolabun-
10 tur et consurgam super domum Hieroboam in gladio et misit

Amasias sacerdos Bethel ad Hieroboam regem Israhel dicens
 rebellavit contra te Amos in medio domus Israhel non poterit
 terra sustinere universos sermones eius haec enim dicit Amos 11
 in gladio morietur Hieroboam et Israhel captivus migrabit de
 terra sua et dixit Amasias ad Amos qui vides gradere fuge in 12
 terram Iuda et comede ibi panem et ibi prophetabis et in Be- 13
 thel non adicies ultra ut propheta quia sanctificatio regis est
 et domus regni est et respondit Amos et dixit ad Amasiam 14
 non sum propheta et non sum filius prophetae sed armenta-
 rius ego sum vellicans sycomoros et tulit me Dominus cum 15
 sequeretur gregem et dixit ad me Dominus vade propheta ad po-
 pulum meum Israhel et nunc audi verbum Domini tu dicis 16
 non prophetabis super Israhel et non stillabis super domum
 idoli propter hoc haec dicit Dominus uxor tua in civitate for- 17
 nicabitur et filii tui et filiae tuae in gladio cadent et humus
 tua funiculo metietur et tu in terra polluta morieris et Israhel
 captivus migrabit de terra sua

haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce uncinus pomorum **VIII**
 et dixit quid tu vides Amos et dixi uncinum pomorum et dixit 2
 Dominus ad me venit finis super populum meum Israhel non
 adiciam ultra ut pertranseam eum et stridebunt cardines tem- 3
 pli in die illa dicit Dominus Deus multi morientur in omni loco
 proicietur silentium audite hoc qui conteritis pauperem et de- 4
 ficere facitis egenos terrae dicentes quando transibit mensis 5
 et venundabimus merces et sabbatum et aperiemus frumentum
 ut inminuamus mensuram et augeamus siclum et subponamus
 stateras dolosas ut possideamus in argento egenos et pauperes 6
 pro calciamentis et quisquillas frumenti vendamus iuravit Do- 7
 minus in superbia Iacob si oblitus fuero usque ad finem omnia
 opera eorum numquid super isto non commovebitur terra et 8
 lugebit omnis habitator eius et ascendet quasi fluvius univer-
 sus et eicietur et defluet quasi rivus Aegypti et erit in die illa 9
 dicit Dominus occidet sol meridie et tenebrescere faciam ter-
 ram in die luminis et convertam festivitates vestras in luctum 10
 et omnia cantica vestra in planctum et inducam super omne
 dorsum vestrum saccum et super omne caput calvitium et po-
 nam eam quasi luctum unigeniti et novissima eius quasi diem

11 amarum ecce dies veniunt dicit Dominus et mittam famem
in terram non famem panis neque sitim aquae sed audiendi
12 verbum Domini et commovebuntur a mari usque ad mare et
ab aquilone usque ad orientem circumibunt quaerentes verbum
13 Domini et non invenient in die illa deficient virgines pulchrae
14 et adulescentes in siti qui iurant in delicto Samariae et dicunt
vivit deus tuus Dan et vivit via Bersabee et cadent et non resurgent ultra

IX vidi Dominum stantem super altare et dixit percute cardinem
et commoveantur superliminaria avaritia enim in capite omnium
et novissimum eorum in gladio interficiam non erit fuga eis fugiet
2 et non salvabitur ex eis qui fugerit si descenderint usque ad infernum
inde manus mea educet eos et si ascenderint usque ad caelum inde
3 detraham eos et si absconditi fuerint in vertice Carmeli inde scrutans
auferam eos et si celaverint se ab oculis meis in fundo maris ibi
mandabo serpenti et mordebit eos et si abierint in captivitatem
4 coram inimicis suis ibi mandabo gladio et occidet eos et ponam
oculos meos super eos in malum et non in bonum et Dominus Deus
5 exercituum qui tangit terram et tabescet et lugebunt omnes habitantes
in ea et ascendet sicut rivus omnis et defluet sicut fluvius Aegypti
6 qui aedificat in caelo ascensionem suam et fasciculum suum super
terram fundavit qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem
7 terrae Dominus nomen eius numquid non ut filii Aethiopum vos estis
mihi filii Israhel ait Dominus numquid non Israhel ascendere feci
8 de terra Aegypti et Palestinos de Cappadocia et Syros de Cyrene
ecce oculi Domini Dei super regnum peccans et conteram illud a facie
9 terrae verumtamen conterens non conteram domum Iacob dicit Dominus
ecce enim ego mandabo et concutiam in omnibus gentibus domum
10 Israhel sicut concutitur in cribro et non cadet lapillus super terram
in gladio morientur omnes peccatores populi mei qui dicunt non
11 adpropinquabit et non veniet super nos malum in die illo suscitabo
tabernaculum David quod cecidit et reaedicabo aperturas murorum
12 eius et ea quae corruerant instaurabo et reaedicabo eum sicut diebus
antiquis ut possideant reliquias Idumeae et omnes nationes eo quod invocatum

sit nomen meum super eos dicit Dominus faciens haec ecce 13
dies veniunt dicit Dominus et conprehendet arator messorum
et calcator uvae mittentem semen et stillabunt montes dulce-
dinem et omnes colles culti erunt et convertam captivitatem 14
populi mei Israhel et aedificabunt civitates desertas et habi-
tabunt et plantabunt vineas et bibent vinum earum et facient
hortos et comedent fructus eorum et plantabo eos super hu- 15
mum suam et non evellam eos ultra de terra sua quam dedi
eis dicit Dominus Deus tuus

MICAH.

I erbum Domini quod factum est ad Micham Mora-
sthiten in diebus Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iu-
da quod vidit super Samariam et Hierusalem audite
populi omnes et adtendat terra et plenitudo eius et
sit Dominus Deus vobis in testem Dominus de templo sancto
suo quia ecce Dominus egreditur de loco suo et descendet et
calcabit super excelsa terrae et consumentur montes subtus
eum et valles scindentur sicut cera a facie ignis sicut aquae
quae decurrunt in praeceps in scelere Iacob omne istud et in
peccatis domus Israhel quod scelus Iacob nonne Samaria et
quae excelsa Iudae nonne Hierusalem et ponam Samariam
quasi acervum lapidum in agro cum plantatur vinea et detra-
ham in vallem lapides eius et fundamenta eius revelabo et
omnia sculptilia eius concidentur et omnes mercedes eius con-
burentur igni et omnia idola eius ponam in perditionem quia de
mercedibus meretricis congregata sunt et usque ad mercedem
meretricis revertentur super hoc plangam et ululabo vadam
spoliatus et nudus faciam planctum velut draconum et luctum
quasi strutionum quia desperata est plaga eius quia venit us-
que ad Iudam tetigit portam populi mei usque ad Hierusalem
in Geth nolite adnuntiare lacrimis ne ploretis in domo Pulve-
ris pulvere vos conspergite et transite vobis habitatio Pulchra
confusa ignominia non est egressa quae habitat in Exitu planc-
tum domus Vicinae accipiet ex vobis quae stetit sibimet quia
infirmata est in bonum quae habitat in Amaritudinibus quia
descendit malum a Domino in portam Hierusalem tumultus
quadrigae stuporis habitanti Lachis principium peccati est fi-
liae Sion quia in te inventa sunt scelera Israhel propterea da-
bit emissarios super hereditatem Geth domus Mendacii in de-
ceptionem regibus Israhel adhuc heredem adducam tibi quae
habitas in Maresa usque Adollam veniet gloria Israhel decal-
vare et tondere super filios deliciarum tuarum dilata calvitium
tuum sicut aquila quoniam captivi ducti sunt ex te

vae qui cogitatis inutile et operamini malum in cubilibus **II**
 vestris in luce matutina faciunt illud quoniam contra Deum
 est manus eorum et concupierunt agros et violenter tulerunt 2
 et domos rapuerunt et calumniabantur virum et domum eius
 virum et hereditatem eius idcirco haec dicit Dominus ecce ego 3
 cogito super familiam istam malum unde non auferetis colla
 vestra et non ambulabitis superbi quoniam tempus pessimum
 est in die illa sumetur super vos parabola et cantabitur can- 4
 ticum cum suavitate dicentium depopulatione vastati sumus
 pars populi mei commutata est quomodo recedet a me cum
 revertatur qui regiones nostras dividat propter hoc non erit 5
 tibi mittens funiculum sortis in coetu Domini ne loquamini 6
 loquentes non stillabit super istos non comprehendet confu-
 sio dicit domus Iacob numquid abbreviatus est spiritus Do- 7
 mini aut tales sunt cogitationes eius nonne verba mea bona
 sunt cum eo qui recte graditur et e contrario populus meus 8
 in adversarium consurrexit desuper tunica pallium sustulistis
 eos qui transiebant simpliciter convertistis in bellum mulie- 9
 res populi mei eieicistis de domo deliciarum suarum a parvulis
 earum tulistis laudem meam in perpetuum surgite et ite quia 10
 non habetis hic requiem propter immunditiam eius corrumpetur
 putredine pessima utinam non essem vir habens spiri- 11
 tum et mendacium potius loquerer stillabo tibi in vinum et in
 ebrietatem et erit super quem stillatur populus iste congrega- 12
 tione congregabo Iacob totum te in unum conducam reliquias
 Israhel pariter ponam illum quasi gregem in ovili quasi pecus
 in medio caularum tumultuabuntur a multitudine hominum
 ascendet enim pandens iter ante eos dividet et transibunt 13
 portam et egredientur per eam et transibit rex eorum coram
 eis et Dominus in capite eorum

et dixi audite principes Iacob et duces domus Israhel num- **III**
 quid non vestrum est scire iudicium qui odio habetis bonum 2
 et diligitis malum qui violenter tollitis pelles eorum desuper
 eos et carnem eorum desuper ossibus eorum qui comederunt 3
 carnem populi mei et pellem eorum desuper excoriaverunt et
 ossa eorum confregerunt et conciderunt sicut in lebeta et quasi
 carnem in medio ollae tunc clamabunt ad Dominum et non 4

exaudiet eos et abscondet faciem suam ab eis in tempore il-
5 lo sicut nequiter egerunt in adinventionibus suis haec dicit
Dominus super prophetas qui seducunt populum meum qui
mordent dentibus suis et praedicant pacem et si quis non der-
derit in ore eorum quippiam sanctificant super eum proelium
6 propterea nox vobis pro visione erit et tenebrae vobis pro di-
vinatione et occumbet sol super prophetas et obtenebrabitur
7 super eos dies et confundentur qui vident visiones et con-
fundentur divini et operient vultus suos omnes quia non est
8 responsum Dei verumtamen ego repletus sum fortitudine spi-
ritus Domini iudicio et virtute ut adnuntiem Iacob scelus suum
9 et Israhel peccatum suum audite haec principes domus Iacob
et iudices domus Israhel qui abominamini iudicium et omnia
10 recta pervertitis qui aedificatis Sion in sanguinibus et Hie-
11 rusalem in iniquitate principes eius in muneribus iudicabant
et sacerdotes eius in mercede docebant et prophetae eius in
pecunia divinabant et super Dominum requiescebant dicentes
numquid non Dominus in medio nostrum non venient super
12 nos mala propter hoc causa vestri Sion quasi ager arabitur
et Hierusalem quasi acervus lapidum erit et mons templi in
excelsa silvarum

IV et in novissimo dierum erit mons domus Domini praeparatus
in vertice montium et sublimis super colles et fluent ad
2 eum populi et properabunt gentes multae et dicent venite
ascendamus ad montem Domini et ad domum Dei Iacob et
docebit nos de viis suis et ibimus in semitis eius quia de Sion
3 egredietur lex et verbum Domini de Hierusalem et iudicabit
inter populos multos et corripiet gentes fortes usque in longin-
quum et concident gladios suos in vomeres et hastas suas in
ligones non sumet gens adversus gentem gladium et non di-
4 scent ultra belligerare et sedebit vir subtus vineam suam et
subtus ficum suam et non erit qui deterreat quia os Domini
5 exercituum locutum est quia omnes populi ambulabunt unu-
squisque in nomine dei sui nos autem ambulabimus in nomine
6 Domini Dei nostri in aeternum et ultra in die illa dicit Domi-
nus congregabo claudicantem et eam quam eieceram colligam
7 et quam adffixeram et ponam claudicantem in reliquias et

eam quae laboraverat in gentem robustam et regnabit Dominus super eos in monte Sion ex hoc nunc et usque in aeternum et tu turris Gregis nebulosa filiae Sion usque ad te veniet et veniet potestas prima regnum filiae Hierusalem nunc quare maerore contraheris numquid rex non est tibi aut consiliarius tuus periit quia comprehendit te dolor sicut parturientem et satage filia Sion quasi parturiens quia nunc egredieris de civitate et habitabis in regione et venies usque ad Babylonem ibi liberaberis ibi redimet te Dominus de manu inimicorum tuorum et nunc congregatae sunt super te gentes multae quae dicunt lapidetur et aspiciat in Sion oculus noster ipsi autem non cognoverunt cogitationes Domini et non intellexerunt consilium eius quia congregavit eos quasi faenum areae surge et tritura filia Sion quia cornu tuum ponam ferreum et ungulas tuas ponam aereas et comminues populos multos et interficiam Domino rapinas eorum et fortitudinem eorum Domino universae terrae

nunc vastaberis filia latronis obsidionem posuerunt super nos in virga percutient maxillam iudicis Israhel et tu Bethleem Ephrata parvulus es in milibus Iuda ex te mihi egredietur qui sit dominator in Israhel et egressus eius ab initio a diebus aeternitatis propter hoc dabit eos usque ad tempus in quo parturiens pariet reliquiae fratrum eius convertentur ad filios Israhel et stabit et pascet in fortitudine Domini in sublimitate nominis Domini Dei sui et convertentur quia nunc magnificabitur usque ad terminos terrae et erit iste pax Assyrius cum venerit in terram nostram et quando calcaverit in domibus nostris et suscitabimus super eum septem pastores et octo primates homines et pascent terram Assur in gladio et terram Nemrod in lanceis eius et liberabit ab Assur cum venerit in terram nostram et cum calcaverit in finibus nostris et erunt reliquiae Iacob in medio populorum multorum quasi ros a Domino et quasi stillae super herbam quae non expectat virum et non praestolatur filios hominum et erunt reliquiae Iacob in gentibus in medio populorum multorum quasi leo in iumentis silvarum et quasi catulus leonis in gregibus pecorum qui cum transierit et conculcaverit et ceperit non est qui eruat

9 exaltabitur manus tua super hostes tuos et omnes inimici tui
10 interibunt et erit in die illa dicit Dominus auferam equos tuos
11 de medio tui et disperdam quadrigas tuas et perdam civitates
12 terrae tuae et destruam omnes munitiones tuas et auferam
13 maleficia de manu tua et divinationes non erunt in te et perire
14 faciam sculptilia tua et statuas tuas de medio tui et non
adorabis ultra opera manuum tuarum et evellam lucos tuos
de medio tui et conteram civitates tuas et faciam in furore
et in indignatione ultionem in omnibus gentibus quae non
audierunt

VI audite quae Dominus loquitur surge contende iudicio ad-
2 versum montes et audiant colles vocem tuam audiant montes
iudicium Domini et fortia fundamenta terrae quia iudicium
3 Domini cum populo suo et cum Israhel diiudicabitur populus
meus quid feci tibi et quid molestus fui tibi responde mihi
4 quia eduxi te de terra Aegypti et de domo servientium liberavi
5 te et misi ante faciem tuam Mosen et Aaron et Mariam populus
meus memento quaeso quid cogitaverit Balac rex Moab
6 et quid responderit ei Balaam filius Beor de Setthim usque
ad Galgalam ut cognosceret iustitias Domini quid dignum offeram
7 Domino curvem genu Deo excelso numquid offeram ei
holocaustomata et vitulos anniculos numquid placari potest
8 Dominus in milibus arietum aut in multis milibus hircorum
pinguium numquid dabo primogenitum meum pro scelere meo
9 fructum ventris mei pro peccato animae meae indicabo tibi
o homo quid sit bonum et quid Dominus quaerat a te utique
10 facere iudicium et diligere misericordiam et sollicitum ambulare
cum Deo tuo vox Domini ad civitatem clamat et salus
erit timentibus nomen tuum audite tribus et quis adprobabit
11 illud adhuc ignis in domo impii thesauri iniquitatis et mensura
12 minor irae plena numquid iustificabo stateram impiam et
sacelli pondera dolosa in quibus divites eius repleti sunt iniquitate
13 et habitantes in ea loquebantur mendacium et lingua eorum
14 fraudulenta in ore eorum et ego ergo coepi percutere te
perditione super peccatis tuis tu comedes et non saturaberis
15 et humiliatio tua in medio tui et adprehendes et non salvabis
et quos salvaveris in gladium dabo tu seminabis et non

metes tu calcabis olivam et non ungueris oleo et mustum et
 non bibes vinum et custodisti praecepta Omri et omne opus 16
 domus Achab et ambulasti in voluntatibus eorum ut darem te
 in perditionem et habitantes in ea in sibilum et obprobrium
 populi mei portabitis

vae mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumno ra- **VII**
 cemos vindemiae non est botrus ad comedendum praecoquas
 ficus desideravit anima mea periit sanctus de terra et rec- 2
 tus in hominibus non est omnes in sanguine insidiantur vir
 fratrem suum venatur ad mortem malum manuum suarum 3
 dicunt bonum princeps postulat et iudex in reddendo est et
 magnus locutus est desiderium animae suae et conturbaverunt
 eam qui optimus in eis est quasi paliurus et qui rectus quasi 4
 spina de sepe dies speculationis tuae visitatio tua venit nunc
 erit vastitas eorum nolite credere amico et nolite confidere in 5
 duce ab ea quae dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui
 quia filius contumeliam facit patri filia consurgit adversus ma- 6
 trem suam nurus contra socrum suam inimici hominis dome-
 stici eius ego autem ad Dominum aspiciam expectabo Deum 7
 salvatorem meum audiet me Deus meus ne laeteris inimica 8
 mea super me quia cecidi consurgam cum sedero in tenebris
 Dominus lux mea est iram Domini portabo quoniam peccavi 9
 ei donec iudicet causam meam et faciat iudicium meum edu-
 cet me in lucem videbo in iustitiam eius et aspiciet inimica 10
 mea et operietur confusione quae dicit ad me ubi est Dominus
 Deus tuus oculi mei videbunt in eam nunc erit in conculcatio-
 nem ut lutum platearum dies ut aedificentur maceriae tuae 11
 in die illa longe fiet lex in die illa et usque ad te veniet Assur 12
 et usque ad civitates munitas et a civitatibus munitis usque
 ad flumen et ad mare de mari et ad montem de monte et 13
 erit terra in desolationem propter habitatores suos et propter
 fructum cogitationum eorum pasce populum tuum in virga 14
 tua gregem hereditatis tuae habitantes solos in saltu in medio
 Carmeli pascentur Basan et Galaad iuxta dies antiquos secun- 15
 dum dies egressionis tuae de terra Aegypti ostendam ei mira-
 bilia videbunt gentes et confundentur super omni fortitudine 16
 sua ponent manus super os aures eorum surdae erunt lingent 17

pulverem sicut serpens velut reptilia terrae proturbabuntur de
aedibus suis Dominum Deum nostrum desiderabunt et time-
18 bunt te quis Deus similis tui qui auferis iniquitatem et transis
peccatum reliquiarum hereditatis tuae non inmittet ultra fu-
19 rorem suum quoniam volens misericordiam est revertetur et
miserebitur nostri deponet iniquitates nostras et proiciet in
20 profundum maris omnia peccata nostra dabis veritatem Ia-
cob misericordiam Abraham quae iurasti patribus nostris a
diebus antiquis

JOEL.

Nerbum Domini quod factum est ad Iohel filium Fa- I
tuhel audite hoc senes et auribus percipite omnes 2
habitatores terrae si factum est istud in diebus ve-
stris aut in diebus patrum vestrorum super hoc filiis 3
vestris narrate et filii vestri filiis suis et filii eorum generationi
alterae residuum erucae comedit lucusta et residuum lucu- 4
stae comedit bruchus et residuum bruchi comedit rubigo ex- 5
pergescimini ebrii et flete et ululate omnes qui bibitis vinum
in dulcedine quoniam periit ab ore vestro gens enim ascen- 6
dit super terram meam fortis et innumerabilis dentes eius ut
dentes leonis et molares eius ut catuli leonis posuit vineam 7
meam in desertum et ficum meam decorticavit nudans spo-
liavit eam et proiecit albi facti sunt rami eius plange quasi 8
virgo accincta sacco super virum pubertatis suae periit sacri- 9
ficiu[m] et libatio de domo Domini luxerunt sacerdotes ministri
Domini depopulata est regio luxit humus quoniam devasta- 10
tum est triticum confusum est vinum elanguit oleum confusi 11
sunt agricolae ululaverunt vinitores super frumento et hordeo
quia periit messis agri vinea confusa est et ficus elanguit ma- 12
logranatum et palma et malum et omnia ligna agri aruerunt
quia confusum est gaudium a filiis hominum accingite vos et 13
plangite sacerdotes ululate ministri altaris ingredimini cubate
in sacco ministri Dei mei quoniam interiit de domo Dei vestri
sacrificiu[m] et libatio sanctificate ieiunium vocate coetum con- 14
gregate senes omnes habitatores terrae in domum Dei vestri et
clamate ad Dominum a a a diei quia prope est dies Domini 15
et quasi vastitas a potente veniet numquid non coram oculis 16
vestris alimenta perierunt de domo Dei nostri laetitia et ex-
ultatio computruerunt iumenta in stercore suo demolita sunt 17
horrea dissipatae sunt apothecae quoniam confusum est tri-
ticum quid ingemuit animal mugierunt greges armenti quia 18
non est pascua eis sed et greges pecorum disperierunt ad te 19
Domine clamabo quia ignis comedit speciosa deserti et flam-

20 ma succendit omnia ligna regionis sed et bestiae agri quasi
area sitiens imbrem suspexerunt ad te quoniam exsiccati sunt
fontes aquarum et ignis devoravit speciosa deserti

II canite tuba in Sion ululate in monte sancto meo contur-
bentur omnes habitatores terrae quia venit dies Domini quia
2 prope est dies tenebrarum et caliginis dies nubis et turbinis
quasi mane expansum super montes populus multus et fortis
similis ei non fuit a principio et post eum non erit usque in
3 annos generationis et generationis ante faciem eius ignis vo-
rans et post eum exurens flamma quasi hortus voluptatis terra
coram eo et post eum solitudo deserti neque est qui effugiat
4 eum quasi aspectus equorum aspectus eorum et quasi equites
5 sic current sicut sonitus quadrigarum super capita montium
exilient sicut sonitus flammae ignis devorantis stipulam velut
6 populus fortis praeparatus ad proelium a facie eius crucia-
7 buntur populi omnes vultus redigentur in ollam sicut fortes
current quasi viri bellatores ascendent murum vir in viis suis
8 gradietur et non declinabunt a semitis suis unusquisque fra-
trem suum non coartabit singuli in calle suo ambulabunt sed
9 et per fenestras cadent et non demolientur urbem ingredien-
tur in muro current domos conscendent per fenestras intra-
10 bunt quasi fur a facie eius contremuit terra moti sunt caeli
sol et luna obtenebrati sunt et stellae retraxerunt splendorem
11 suum et Dominus dedit vocem suam ante faciem exercitus
sui quia multa sunt nimis castra eius quia fortia et facientia
verbum eius magnus enim dies Domini et terribilis valde et
12 quis sustinebit eum nunc ergo dicit Dominus convertimini ad
13 me in toto corde vestro in ieiunio et in fletu et in planctu et
scindite corda vestra et non vestimenta vestra et convertimini
ad Dominum Deum vestrum quia benignus et misericors est
14 patiens et multae misericordiae et praestabilis super malitia
15 quis scit si convertatur et ignoscat et relinquat post se bene-
dictionem sacrificium et libamen Domino Deo nostro canite
16 tuba in Sion sanctificate ieiunium vocate coetum congrega-
te populum sanctificate ecclesiam coadunate senes congrega-
te parvulos et sugentes ubera egrediatur sponsus de cubili suo et
17 sponsa de thalamo suo inter vestibulum et altare plorabunt

sacerdotes ministri Domini et dicent parce Domine populo tuo
et ne des hereditatem tuam in obprobrium ut dominantur eis
nationes quare dicunt in populis ubi est Deus eorum zelatus 18
est Dominus terram suam et pepercit populo suo et respondit 19
Dominus et dixit populo suo ecce ego mittam vobis frumen-
tum et vinum et oleum et replebimini eo et non dabo vos ultra
obprobrium in gentibus et eum qui ab aquilone est procul fa- 20
ciam a vobis et expellam eum in terram inviam et desertam
faciem eius contra mare orientale et extremum eius ad ma-
re novissimum et ascendet fetor eius et ascendet putredo eius
quia superbe egit noli timere terra exulta et laetare quoniam 21
magnificavit Dominus ut faceret nolite timere animalia re- 22
gionis quia germinaverunt speciosa deserti quia lignum adtulit
fructum suum ficus et vinea dederunt virtutem suam et filii 23
Sion exultate et laetamini in Domino Deo vestro quia dedit
vobis doctorem iustitiae et descendere faciet ad vos imbrem
matutinum et serotinum in principio et implebuntur areae 24
frumento et redundabunt torcularia vino et oleo et reddam 25
vobis annos quos comedit lucusta bruchus et rubigo et eruca
fortitudo mea magna quam misi in vos et comedetis vescen- 26
tes et saturabimini et laudabitis nomen Domini Dei vestri qui
fecit vobiscum mirabilia et non confundetur populus meus in
sempiternum et scietis quia in medio Israhel ego sum et ego 27
Dominus Deus vester et non est amplius et non confundetur
populus meus in aeternum et erit post haec effundam spiri- 28
tum meum super omnem carnem et prophetabunt filii vestri et
filiae vestrae senes vestri somnia somniabunt et iuvenes vestri
visiones videbunt sed et super servos et ancillas in diebus illis 29
effundam spiritum meum et dabo prodigia in caelo et in terra 30
sanguinem et ignem et vaporem fumi sol vertetur in tenebras 31
et luna in sanguinem antequam veniat dies Domini magnus et
horribilis et erit omnis qui invocaverit nomen Domini salvus 32
erit quia in monte Sion et in Hierusalem erit salvatio sicut dixit
Dominus et in residuis quos Dominus vocaverit

quia ecce in diebus illis et in tempore illo cum convertero **III**
captivitatem Iuda et Hierusalem congregabo omnes gentes et 2
deducam eas in valle Iosaphat et disceptabo cum eis ibi su-

per populo meo et hereditate mea Israhel quos disperserunt
3 in nationibus et terram meam diviserunt et super populum
meum miserunt sortem et posuerunt puerum in prostibulum
4 et puellam vendiderunt pro vino ut biberent verum quid vo-
bis et mihi Tyrus et Sidon et omnis terminus Palestinorum
numquid ultionem vos redditis mihi et si ulciscimini vos con-
tra me cito velociter reddam vicissitudinem vobis super caput
5 vestrum argentum enim meum et aurum tulistis et desidera-
6 bilia mea et pulcherrima intulistis in delubra vestra et filios
Iuda et filios Hierusalem vendidistis filiis Graecorum ut longe
7 faceretis eos de finibus suis ecce ego suscitabo eos de loco in
quo vendidistis eos et convertam retributionem vestram in ca-
8 put vestrum et vendam filios vestros et filias vestras in mani-
bus filiorum Iuda et venundabunt eos Sabeis genti longinquaе
9 quia Dominus locutus est clamate hoc in gentibus sanctifi-
cate bellum suscite robustos accedant ascendant omnes viri
10 bellatores concidite aratra vestra in gladios et ligones vestros
11 in lanceas infirmus dicat quia fortis ego sum erumpite et ve-
nite omnes gentes de circuitu et congregamini ibi occumbere
12 faciet Dominus robustos tuos consurgant et ascendant gentes
in vallem Iosaphat quia ibi sedebo ut iudicem omnes gentes
13 in circuitu mittite falces quoniam maturavit messis venite et
descendite quia plenum est torcular exuberant torcularia quia
14 multiplicata est malitia eorum populi populi in valle concision-
15 nis quia iuxta est dies Domini in valle concisionis sol et luna
16 obtenebricata sunt et stellae retraxerunt splendorem suum et
Dominus de Sion rugiet et de Hierusalem dabit vocem suam et
movebuntur caeli et terra et Dominus spes populi sui et forti-
17 tudo filiorum Israhel et scietis quia ego Dominus Deus vester
habitans in Sion in monte sancto meo et erit Hierusalem sancta
18 et alieni non transibunt per eam amplius et erit in die illa
stillabunt montes dulcedinem et colles fluent lacte et per om-
nes rivos Iuda ibunt aquae et fons de domo Domini egredietur
19 et inrigabit torrentem Spinarum Aegyptus in desolatione erit
et Idumea in desertum perditionis pro eo quod inique egerint
20 et Iudaea in aeternum habitabitur et Hierusalem in generatio-

ne et generationem et mundabo sanguinem eorum quem non 21
mundaveram et Dominus commorabitur in Sion

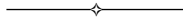
OBADIAH.

Ivisio Abdiae haec dicit Dominus Deus ad Edom auditum audivimus a Domino et legatum ad gentes misit surgite et consurgamus adversum eum in proelium
2 ecce parvulum te dedi in gentibus contemptibilis tu
3 es valde superbia cordis tui extulit te habitantem in scissuris petrae exaltantem solium suum qui dicit in corde suo quis
4 detrahet me in terram si exaltatus fueris ut aquila et si inter sidera posueris nidum tuum inde detraham te dicit Dominus
5 si fures introissent ad te si latrones per noctem quomodo conticuisses nonne furati essent sufficientia sibi si vindemiautores introissent ad te numquid saltim racemos reliquissent
6 tibi quomodo scrutati sunt Esau investigaverunt abscondita
7 eius usque ad terminum emiserunt te omnes viri foederis tui inluserunt tibi invaluerunt adversum te viri pacis tuae qui comedunt tecum ponent insidias subter te non est prudentia in
8 eo numquid non in die illa dicit Dominus perdam sapientes
9 de Idumea et prudentiam de monte Esau et timebunt fortes
10 tui a meridie ut intereat vir de monte Esau propter interfec-tionem et propter iniquitatem in fratrem tuum Iacob operiet
11 te confusio et peribis in aeternum in die cum stares adversus quando capiebant alieni exercitum eius et extranei ingrediebantur portas eius et super Hierusalem mittebant sortem tu
12 quoque eras quasi unus ex eis et non despicias in die fratris tui in die peregrinationis eius et non laetaberis super filios Iuda in die perditionis eorum et non magnificabis os tuum in die
13 angustiae neque ingredieris portam populi mei in die ruinae eorum neque despicias et tu in malis eius in die vastitatis illius et non emitteris adversum exercitum eius in die vastitatis illius
14 neque stabis in exitibus ut interficias eos qui fugerint et non concludes reliquos eius in die tribulationis quoniam iuxta est
15 dies Domini super omnes gentes sicut fecisti fiet tibi retributionem tuam convertet in caput tuum quomodo enim bibisti
16 super montem sanctum meum bibent omnes gentes iugiter et

bibent et absorbent et erunt quasi non sint et in monte Sion 17
erit salvatio et erit sanctus et possidebit domus Iacob eos qui se
possederant et erit domus Iacob ignis et domus Ioseph flam- 18
ma et domus Esau stipula et succendentur in eis et devorabunt
eos et non erunt reliquiae domus Esau quia Dominus locutus
est et hereditabunt hii qui ad austrum montem Esau et qui in 19
campestribus Philisthim et possidebunt regionem Ephraim et
regionem Samariae et Benjamin possidebit Galaad et trans- 20
migratio exercitus huius filiorum Israhel omnia Chananeorum
usque ad Saraphtham et transmigratio Hierusalem quae in Bo-
sforo est possidebit civitates austri et ascendent salvatores in 21
montem Sion iudicare montem Esau et erit Domino regnum

JONAH.

I t factum est verbum Domini ad Ionam filium Amathi
2 **S** dicens surge vade in Nineven civitatem grandem et
3 **S** praedica in ea quia ascendit malitia eius coram me
4 **S** et surrexit Iona ut fugeret in Tharsis a facie Domi-
5 ni et descendit Ioppen et invenit navem euntem in Tharsis et
6 dedit naulum eius et descendit in eam ut iret cum eis in Thar-
7 sis a facie Domini Dominus autem misit ventum magnum in
8 mari et facta est tempestas magna in mari et navis periclitaba-
9 tur conteri et timuerunt nautae et clamaverunt viri ad deum
10 suum et miserunt vasa quae erant in navi in mare ut adlevia-
11 retur ab eis et Iona descendit ad interiora navis et dormiebat
12 sopore gravi et accessit ad eum gubernator et dixit ei quid tu
13 sopore deprimeris surge invoca Deum tuum si forte recogitet
14 Deus de nobis et non pereamus et dixit vir ad collegam suum
15 venite et mittamus sortes et sciamus quare hoc malum sit no-
16 bis et miserunt sortes et cecidit sors super Ionam et dixerunt
17 ad eum indica nobis cuius causa malum istud sit nobis quod
18 est opus tuum quae terra tua et quo vel ex quo populo es tu
19 et dixit ad eos Hebraeus ego sum et Dominum Deum caeli ego
20 timeo qui fecit mare et aridam et timuerunt viri timore ma-
21 gno et dixerunt ad eum quid hoc fecisti cognoverunt enim viri
22 quod a facie Domini fugeret quia indicaverat eis et dixerunt
23 ad eum quid faciemus tibi et cessabit mare a nobis quia mare
24 ibat et intumescebat et dixit ad eos tollite me et mittite in
25 mare et cessabit mare a vobis scio enim ego quoniam prop-
26 ter me tempestas grandis haec super vos et remigabant viri
27 ut reverterentur ad aridam et non valebant quia mare ibat et
28 intumescebat super eos et clamaverunt ad Dominum et dixe-
29 runt quaesumus Domine ne pereamus in anima viri istius et
30 ne des super nos sanguinem innocentem quia tu Domine sicut
31 voluisti fecisti et tulerunt Ionam et miserunt in mare et stetit
32 mare a fervore suo et timuerunt viri timore magno Dominum
33 et immolaverunt hostias Domino et voverunt vota

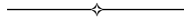
et praeeparavit Dominus piscem grandem ut degluttiret Ionam et erat Iona in ventre piscis tribus diebus et tribus noctibus et oravit Iona ad Dominum Deum suum de utero piscis et dixit clamavi de tribulatione mea ad Dominum et exaudivit me de ventre inferni clamavi et exaudisti vocem meam et projecisti me in profundum in corde maris et flumen circumdedit me omnes gurgites tui et fluctus tui super me transierunt et ego dixi abiectus sum a conspectu oculorum tuorum verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum circumdederunt me aquae usque ad animam abyssus vallavit me pelagus operuit caput meum ad extrema montium descendi terrae vectes concluderunt me in aeternum et sublevabis de corruptione vitam meam Domine Deus meus cum angustiaretur in me anima mea Domini recordatus sum ut veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuum qui custodiunt vanitates frustra misericordiam suam derelinquunt ego autem in voce laudis immolabo tibi quaecumque vovi reddam pro salute Domino et dixit Dominus pisci et evomuit Ionam in aridam

et factum est verbum Domini ad Ionam secundo dicens surge vade ad Nineven civitatem magnam et praedica in ea praedicationem quam ego loquor ad te et surrexit Iona et abiit in Nineven iuxta verbum Domini et Nineve erat civitas magna Dei itinere dierum trium et coepit Iona introire in civitatem itinere diei unius et clamavit et dixit adhuc quadraginta dies et Nineve subvertetur et crediderunt viri ninevitae in Deo et praedicaverunt ieiunium et vestiti sunt saccis a maiore usque ad minorem et pervenit verbum ad regem Nineve et surrexit de solio suo et abiicit vestimentum suum a se et indutus est sacco et sedit in cinere et clamavit et dixit in Nineve ex ore regis et principum eius dicens homines et iumenta et boves et pecora non gustent quicquam nec pascantur et aquam non bibant et operiantur saccis homines et iumenta et clament ad Dominum in fortitudine et convertatur vir a via sua mala et ab iniquitate quae est in manibus eorum quis scit si convertatur et ignoscat Deus et revertatur a furore irae suae et non peribimus et vidit Deus opera eorum quia conversi sunt a via sua mala et misertus est Deus super malitiam quam locutus

fuerat ut faceret eis et non fecit

IV, 2 et adfflictus est Iona adfflictione magna et iratus est et oravit ad Dominum et dixit obsecro Domine numquid non hoc est verbum meum cum adhuc essem in terra mea propter hoc praeoccupavi ut fugerem in Tharsis scio enim quia tu Deus clemens et misericors es patiens et multae miserationis et ignoscens super malitia et nunc Domine tolle quaeso animam meam a me quia melior est mihi mors quam vita et dixit Dominus putasne bene irasceris tu et egressus est Iona de civitate et sedit contra orientem civitatis et fecit sibimet ibi umbraculum et sedebat subter eum in umbra donec videret quid accideret civitati et praeparavit Dominus Deus hederam et ascendit super caput Ionae ut esset umbra super caput eius et protegeret eum laboraverat enim et laetatus est Iona super hedera laetitia magna et paravit Deus vermem ascensu diluculo in crastinum et percussit hederam et exaruit et cum ortus fuisset sol praecepit Dominus vento calido et urenti et percussit sol super caput Ionae et aestuabat et petivit animae suae ut moreretur et dixit melius est mihi mori quam vivere et dixit Dominus ad Ionam putasne bene irasceris tu super hedera et dixit bene irascor ego usque ad mortem et dixit Dominus tu doles super hedera in qua non laborasti neque fecisti ut cresceret quae sub una nocte nata est et una nocte periit et ego non parcam Nineve civitati magnae in qua sunt plus quam centum viginti milia hominum qui nesciunt quid sit inter dexteram et sinistram suam et iumenta multa

NAHUM.

Denus Nineve liber visionis Naum Helcesei Deus aemulator et ulciscens Dominus ulciscens Dominus et habens furorem ulciscens Dominus in hostes suos et irascens ipse inimicis suis Dominus patiens et magnus fortitudine et mundans non faciet innocentem Dominus in tempestate et turbine viae eius et nebulae pulvis pedum eius increpans mare et exsiccans illud et omnia flumina ad desertum deducens infirmatus est Basan et Carmelus et flos Libani elanguit montes commoti sunt ab eo et colles adsolati sunt et contremuit terra a facie eius et orbis et omnes habitantes in eo ante faciem indignationis eius quis stabit et quis resistet in ira furoris eius indignatio eius effusa est ut ignis et petrae dissolutae sunt ab eo bonus Dominus et confortans in die tribulationis et sciens sperantes in se et in diluio praetereunte consummationem faciet loci eius et inimicos eius persequentur tenebrae quid cogitatis contra Dominum consummationem ipse faciet non consurget duplex tribulatio quia sicut spinae se invicem complectuntur sic convivium eorum pariter potantium consumentur quasi stipula ariditate plena ex te exivit cogitans contra Dominum malitiam mente pertractans praevaricationem haec dicit Dominus si perfecti fuerint et ita plures sic quoque adtendentur et pertransibit adfligi te et non adfligam te ultra et nunc conteram virgam eius de dorso tuo et vincula tua dirumpam et praecipiet super te Dominus non seminabitur ex nomine tuo amplius de domo Dei tui interficiam sculptile et conflatile ponam sepulchrum tuum quia inhonoratus es ecce super montes pedes evangelizantis et adnuntiantis pacem celebra Iuda festivitates tuas et redde vota tua quia non adiciet ultra ut pertranseat in te Belial universus interiit

ascendit qui dispergat coram te qui custodit obsidionem contemplare viam conforta lumbos roborata virtutem valde quia reddidit Dominus superbiam Iacob sicut superbiam Israhel

quia vastatores dissipaverunt eos et propagines eorum corru-
3 perunt clypeus fortium eius ignitus viri exercitus in coccineis
igneae habenae currus in die praeparationis eius et agitatores
4 consopiti sunt in itineribus conturbati sunt quadrigae conlisae
sunt in plateis aspectus eorum quasi lampades quasi fulgura
5 discurrentia recordabitur fortium suorum ruent in itineribus
suis velociter ascendent muros eius et praeparabitur umbra-
6 culum portae fluviorum apertae sunt et templum ad solum
7 dirutum et miles captivus abductus est et ancillae eius mi-
nabantur gementes ut columbae murmurantes in cordibus suis
8 et Nineve quasi piscina aquarum aquae eius ipsi vero fugerunt
9 state state et non est qui revertatur diripite argentum diripite
aurum et non est finis divitiarum ex omnibus vasis desidera-
10 bilibus dissipata et scissa et dilacerata et cor tabescens et
dissolutio geniculorum et defectio in cunctis renibus et facies
11 omnium sicut nigredo ollae ubi est habitaculum leonum et
pascua catulorum leonum ad quam ivit leo ut ingrederetur il-
12 luc catulus leonis et non est qui exterreat leo cepit sufficienter
catulis suis et necavit leaenis suis et implevit praeda speluncas
13 suas et cubile suum rapina ecce ego ad te dicit Dominus exer-
cituum et succendam usque ad fenum quadrigas eius et leun-
culos tuos comedet gladius et exterminabo de terra praedam
tuam et non audietur ultra vox nuntiorum tuorum

III vae civitas sanguinum universa mendacii dilaceratione ple-
2 na non recedet a te rapina vox flagelli et vox impetus rotae
3 et equi frementis et quadrigae ferventis equitis ascendentis et
micantis gladii et fulgurantis hastae et multitudinis interfectae
et gravis ruinae nec est finis cadaverum et corruent in corpori-
4 bus suis propter multitudinem fornicationum meretricis spe-
ciosae et gratae et habentis maleficia quae vendidit gentes in
5 fornicationibus suis et familias in maleficiis suis ecce ego ad
te dicit Dominus exercituum et revelabo pudenda tua in facie
tua et ostendam gentibus nuditatem tuam et regnis ignomi-
6 niam tuam et proiciam super te abominationes et contumeliis
7 te adficiam et ponam te in exemplum et erit omnis qui vide-
rit te resiliet a te et dicet vastata est Nineve quis commovebit
8 super te caput unde quaeram consolatorem tibi numquid me-

lior es ab Alexandria populorum quae habitat in fluminibus
aqua in circuitu eius cuius divitiae mare aquae muri eius Ae- 9
thiopia fortitudo et Aegyptus et non est finis Africa et Lybies
fuerunt in auxilio tuo sed et ipsa in transmigrationem ducta 10
est in captivitatem parvuli eius elisi sunt in capite omnium
viarum et super inclitos eius miserunt sortem et omnes opti-
mates eius confixi sunt in conpedibus et tu ergo inebriaberis 11
eris despecta et tu quaeres auxilium ab inimico omnes mu- 12
nitiones tuae sicuti ficus cum grossis suis si concussae fuerint
cadent in os comedentis ecce populus tuus mulieres in me- 13
dio tui inimicis tuis adapertione pendentur portae terrae tuae
devorabit ignis vectes tuos aquam propter obsidionem hauri 14
tibi extrue munitiones tuas intra in lutum et calca subigen-
tene laterem ibi comedet te ignis peribis gladio devorabit te 15
ut bruchus congregare ut bruchus multiplicare ut lucusta plu- 16
res fecisti negotiationes tuas quam stellae sunt caeli bruchus
expansus est et avolavit custodes tui quasi lucustae et par- 17
vuli tui quasi lucustae lucustarum quae considunt in sepibus
in die frigoris sol ortus est et avolaverunt et non est cognitus
locus earum ubi fuerint dormitaverunt pastores tui rex Assur 18
sepelientur principes tui latitavit populus tuus in montibus et
non est qui congreget non est obscura contritio tua pessima 19
est plaga tua omnes qui audierunt auditionem tuam compres-
serunt manum super te quia super quem non transiit malitia
tua semper

HABAKKUK.

I, 2 **S** nus quod vidit Abacuc propheta usquequo Domine
clamabo et non exaudies vociferabor ad te vim pa-
3 tiens et non salvabis quare ostendisti mihi iniquita-
tem et laborem videre praeda et iniustitia contra me
4 et factum est iudicium et contradictio potentior propter hoc
lacerata est lex et non pervenit usque ad finem iudicium quia
impius praevalet adversus iustum propterea egreditur iudicium
5 perversum aspiciate in gentibus et videte et admiramini et ob-
stupescite quia opus factum est in diebus vestris quod nemo
6 credit cum narrabitur quia ecce ego suscitabo Chaldeos gen-
tem amaram et velocem ambulantem super latitudinem terrae
7 ut possideat tabernacula non sua horribilis et terribilis est
8 ex semet ipsa iudicium et onus eius egredietur leviores pardis
equi eius et velociores lupis vespertinis et diffundentur equites
eius equites namque eius de longe venient volabunt quasi aqui-
9 la festinans ad comedendum omnes ad praedam venient facies
eorum ventus urens et congregabit quasi harenam captivitatem
10 et ipse de regibus triumphabit et tyranni ridiculi eius erunt ip-
se super omnem munitionem ridebit et conportabit aggerem et
11 capiet eam tunc mutabitur spiritus et pertransibit et corruet
12 haec est fortitudo eius dei sui numquid non tu a principio
Domine Deus meus Sancte meus et non moriemur Domine in
iudicium posuisti eum et fortem ut corripere fundasti eum
13 mundi sunt oculi tui ne videas malum et respicere ad iniqui-
tatem non poteris quare non respicis super inique agentes et
14 taces devorante impio iustio rem se et facies homines quasi
15 pisces maris et quasi reptile non habens principem totum in
hamo sublevavit traxit illud in sagena sua et congregavit in
16 rete suo super hoc laetabitur et exultabit propterea immola-
bit sagenae suae et sacrificabit reti suo quia in ipsis incrassata
17 est pars eius et cibus eius electus propter hoc ergo expandit
sagenam suam et semper interficere gentes non parcat
II super custodiam meam stabo et figam gradum super muni-

tionem et contemplabor ut videam quid dicatur mihi et quid
respondeam ad arguentem me et respondit mihi Dominus et 2
dixit scribe visum et explana eum super tabulas ut percurrat
qui legerit eum quia adhuc visus procul et apparebit in finem 3
et non mentietur si moram fecerit expecta illum quia veniens
veniet et non tardabit ecce qui incredulus est non erit recta 4
anima eius in semet ipso iustus autem in fide sua vivet et 5
quomodo vinum potantem decipit sic erit vir superbus et non
decorabitur qui dilatavit quasi infernus animam suam et ipse
quasi mors et non adimpletur et congregabit ad se omnes gen-
tes et coacervabit ad se omnes populos numquid non omnes 6
isti super eum parabolam sument et loquellam enigmatum eius
et dicetur vae ei qui multiplicat non sua usquequo et adgravat
contra se densum lutum numquid non repente consurgent qui 7
mordeant te et suscitabuntur lacerantes te et eris in rapinam
eis quia tu spoliasti gentes multas spoliabunt te omnes qui 8
reliqui fuerint de populis propter sanguinem hominis et iniqui-
tatem terrae civitatis et omnium habitantium in ea vae qui 9
congregat avaritiam malam domui suae ut sit in excelso nidus
eius et liberari se putat de manu mali cogitasti confusionem 10
domui tuae concidisti populos multos et peccavit anima tua
quia lapis de pariete clamabit et lignum quod inter iuncturas 11
aedificiorum est respondebit vae qui aedificat civitatem in 12
sanguinibus et praeparat urbem in iniquitate numquid non 13
haec a Domino sunt exercituum laborabunt enim populi in
multo igni et gentes in vacuum et deficient quia replebitur 14
terra ut cognoscat gloriam Domini quasi aquae operientes ma-
re vae qui potum dat amico suo mittens fel suum et inebrians 15
ut aspiciat nuditatem eius repletus est ignominia pro gloria 16
bibe tu quoque et consopire circumdabit te calix dexteræ Do-
mini et vomitus ignominiae super gloriam tuam quia iniquitas 17
Libani operiet te et vastitas animalium deterrebit eos de san-
guinibus hominis et iniquitate terrae et civitatis et omnium
habitantium in ea quid prodest sculptile quia sculpsit illud 18
fictor suus conflatile et imaginem falsam quia speravit in fig-
mento fictor eius ut faceret simulacra muta vae qui dicit ligno 19
expergiscere surge lapidi tacenti numquid ipse docere poterit

ecce iste coopertus est auro et argento et omnis spiritus non
20 est in visceribus eius Dominus autem in templo sancto suo
sileat a facie eius omnis terra

III, 2 oratio Abacuc prophetae pro ignorationibus Domine au-
divi auditionem tuam et timui Domine opus tuum in medio
annorum vivifica illud in medio annorum notum facies cum
3 iratus fueris misericordiae recordaberis Deus ab austro veniet
et Sanctus de monte Pharan semper operuit caelos gloria eius
4 et laudis eius plena est terra splendor eius ut lux erit cornua
5 in manibus eius ibi abscondita est fortitudo eius ante faciem
6 eius ibit mors et egredietur diabolus ante pedes eius stetit
et mensus est terram aspexit et dissolvit gentes et contriti
sunt montes saeculi incurvati sunt colles mundi ab itineribus
7 aeternitatis eius pro iniquitate vidi tentoria Aethiopiae tur-
8 babuntur pelles terrae Madian numquid in fluminibus iratus
es Domine aut in fluminibus furor tuus vel in mari indignatio
tua quia ascendes super equos tuos et quadrigae tuae salvatio
9 suscitans suscitabis arcum tuum iuramenta tribubus quae lo-
10 cutus es semper fluvios scindes terrae viderunt te et doluerunt
montes gurges aquarum transiit dedit abyssus vocem suam al-
11 titudo manus suas levavit sol et luna steterunt in habitaculo
suo in luce sagittarum tuarum ibunt in splendore fulgurantis
12 hastae tuae in fremitu conculcabis terram in furore obstupe-
13 facies gentes egressus es in salutem populi tui in salutem cum
christo tuo percussisti caput de domo impii denudasti funda-
14 mentum usque ad collum semper maledixisti sceptris eius ca-
piti bellatorum eius venientibus ut turbo ad dispergendum me
exultatio eorum sicut eius qui devorat pauperem in abscondito
15, 16 viam fecisti in mari equis tuis in luto aquarum multarum au-
divi et conturbatus est venter meus ad vocem contremuerunt
labia mea ingrediatur putredo in ossibus meis et subter me
scateat ut requiescam in die tribulationis ut ascendam ad po-
17 pulum accinctum nostrum ficus enim non florebit et non erit
germen in vineis mentietur opus olivae et arva non adferent
cibum abscedetur de ovili pecus et non erit armentum in prae-
18 sepibus ego autem in Domino gaudebo exultabo in Deo Iesu
19 meo Dominus Deus fortitudo mea et ponet pedes meos quasi

cervorum et super excelsa mea deducet me victori in psalmis
canentem

ZEPHANIAH.

I erbum Domini quod factum est ad Sofoniam filium
Chusi filium Godoliae filii Amariae filii Ezechiaie in
2 diebus Iosiae filii Amon regis Iuda congregans con-
3 gregabo omnia a facie terrae dicit Dominus con-
gregans hominem et pecus congregans volatile caeli et pisces
maris et ruinae impiorum erunt et disperdam homines a facie
4 terrae dicit Dominus et extendam manum meam super Iu-
dam et super omnes habitantes Hierusalem et disperdam de
loco hoc reliquias Baal et nomina aedituorum cum sacerdoti-
5 bus et eos qui adorant super tecta militiam caeli et adorant
6 et iurant in Domino et iurant in Melchom et qui avertun-
tur de post tergum Domini et qui non quaesierunt Dominum
7 nec investigaverunt eum silete a facie Domini Dei quia iuxta
est dies Domini quia praeparavit Dominus hostiam sanctifica-
8 vit vocatos suos et erit in die hostiae Domini visitabo super
principes et super filios regis et super omnes qui induti sunt
9 veste peregrina et visitabo omnem qui arroganter ingreditur
super limen in die illa qui conplent domum Domini Dei sui
10 iniquitate et dolo et erit in die illa dicit Dominus vox clamo-
ris a porta Piscium et ululatus a secunda et contritio magna
11 a collibus ululate habitatores pilae conticuit omnis populus
12 Chanaan disperierunt omnes involuti argento et erit in tem-
pore illo scrutabor Hierusalem in lucernis et visitabo super
viros defixos in fecibus suis qui dicunt in cordibus suis non faci-
13 ciet bene Dominus et non faciet male et erit fortitudo eorum
in direptionem et domus eorum in desertum et aedificabunt
domos et non habitabunt et plantabunt vineas et non bibent
14 vinum earum iuxta est dies Domini magnus iuxta et velox
15 nimis vox diei Domini amara tribulabitur ibi fortis dies irae
dies illa dies tribulationis et angustiae dies calamitatis et mise-
16 riae dies tenebrarum et caliginis dies nebulae et turbinis dies
tubae et clangoris super civitates munitas et super angulos
17 excelsos et tribulabo homines et ambulabunt ut caeci quia

Domino peccaverunt et effundetur sanguis eorum sicut humus
 et corpus eorum sicut stercora sed et argentum eorum et au- 18
 rum eorum non poterit liberare eos in die irae Domini in igne
 zeli eius devorabitur omnis terra quia consummationem cum
 festinatione faciet cunctis habitantibus terram

convenite congregamini gens non amabilis priusquam pa- **II, 2**
 riat iussio quasi pulverem transeuntem diem antequam veniat
 super vos ira furoris Domini antequam veniat super vos dies
 furoris Domini quaerite Dominum omnes mansueti terrae qui 3
 iudicium eius estis operati quaerite iustum quaerite mansue-
 tum si quo modo abscondamini in die furoris Domini quia 4
 Gaza destructa erit et Ascalon in desertum Azotum in meri-
 die eicient et Accaron eradicabitur vae qui habitatis funicu- 5
 lum maris gens perditorum verbum Domini super vos Cha-
 naan terra Philisthinorum et disperdam te ita ut non sit in-
 habitator et erit funiculus maris requies pastorum et caulae 6
 pecorum et erit funiculus eius qui remanserit de domo Iuda 7
 ibi pascentur in domibus Ascalonis ad vesperam requiescent
 quia visitabit eos Dominus Deus eorum et avertet captivita-
 tem eorum audivi obprobrium Moab et blasphemias filiorum 8
 Ammon quae exprobraverunt populo meo et magnificati sunt
 super terminos eorum propterea vivo ego dicit Dominus exer- 9
 cituum Deus Israhel quia Moab ut Sodoma erit et filii Ammon
 quasi Gomorra siccitas spinarum et acervi salis et desertum
 usque in aeternum reliquiae populi mei diripient illos residui
 gentis meae possidebunt eos hoc eis eveniet pro superbia sua 10
 quia blasphemaverunt et magnificati sunt super populum Do-
 mini exercituum horribilis Dominus super eos et adtenuabit 11
 omnes deos terrae et adorabunt eum vir de loco suo omnes in-
 sulae gentium sed et vos Aethiopes interfecti gladio meo eritis 12
 et extendet manum suam super aquilonem et perdet Assur et 13
 ponet speciosam in solitudinem et in invium et quasi desertum
 et accubabunt in medio eius greges omnes bestiae gentium et 14
 onocrotalus et ericius in liminibus eius morabuntur vox can-
 tantis in fenestra corvus in superliminari quoniam adtenuabo
 robur eius haec est civitas gloriosa habitans in confidentia 15
 quae dicebat in corde suo ego sum et extra me non est alia

amplius quomodo facta est in desertum cubile bestiae omnis qui transit per eam sibilabit et movebit manum suam

III, 2 vae provocatrix et redempta civitas columba non audivit
vocem et non suscepit disciplinam in Domino non est confisa
3 ad Deum suum non adpropiauit principes eius in medio eius
quasi leones rugientes iudices eius lupi vespere non relinque-
4 bant in mane prophetae eius vesani viri infideles sacerdotes
5 eius polluerunt sanctum iniuste egerunt contra legem Domi-
nus iustus in medio eius non faciet iniquitatem mane mane
iudicium suum dabit in luce et non abscondetur nescivit au-
6 tem iniquus confusionem disperdi gentes et dissipati sunt an-
guli earum desertas feci vias eorum dum non est qui transeat
desolatae sunt civitates eorum non remanente viro nec ullo ha-
7 bitatore dixi attamen timebis me suscipies disciplinam et non
peribit habitaculum eius propter omnia in quibus visitavi eam
verumtamen diluculo surgentes corruperunt omnes cogitatio-
8 nes suas quapropter expecta me dicit Dominus in die resur-
rectionis meae in futurum quia iudicium meum ut congregem
gentes et colligam regna ut effundam super eas indignationem
meam omnem iram furoris mei in igne enim zeli mei devora-
9 bitur omnis terra quia tunc reddam populis labium electum
ut vocent omnes in nomine Domini et serviant ei umero uno
10 ultra flumina Aethiopiae inde supplices mei filii dispersorum
11 meorum deferent munus mihi in die illa non confunderis super
cunctis adinventionibus tuis quibus praevaricata es in me quia
tunc auferam de medio tui magniloquos superbiae tuae et non
12 adicies exaltari amplius in monte sancto meo et derelinquam
in medio tui populum pauperem et egenum et sperabunt in
13 nomine Domini reliquiae Israhel non facient iniquitatem nec
loquentur mendacium et non inveniatur in ore eorum lingua
dolosa quoniam ipsi pascentur et accubabunt et non erit qui
14 exterreat lauda filia Sion iubilate Israhel laetare et exulta in
15 omni corde filia Hierusalem abstulit Dominus iudicium tuum
avertit inimicos tuos rex Israhel Dominus in medio tui non
16 timebis malum ultra in die illa dicetur Hierusalem noli time-
17 re Sion non dissolvantur manus tuae Dominus Deus tuus in
medio tui Fortis ipse salvabit gaudebit super te in laetitia si-

lebit in dilectione tua exultabit super te in laude nugas qui 18
a lege recesserant congregabo quia ex te erant ut non ultra
habeas super eis obprobrium ecce ego interficiam omnes qui 19
adffixerunt te in tempore illo et salvabo claudicantem et eam
quae eiecta fuerat congregabo et ponam eos in laudem et in
nomen in omni terra confusionis eorum in tempore illo quo 20
adducam vos et in tempore quo congregabo vos dabo enim vos
in nomen et in laudem omnibus populis terrae cum convertero
captivitatem vestram coram oculis vestris dicit Dominus

HAGGAI.

In anno secundo Darii regis in mense sexto in die una mensis factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae ad Zorobabel filium Salathihel ducem Iuda et ad Iesum filium Iosedech sacerdotem magnum

2 dicens haec ait Dominus exercituum dicens populus iste dicit
3 nondum venit tempus domus Domini aedificandae et factum
4 est verbum Domini in manu Aggei prophetae dicens num-
quid tempus vobis est ut habitetis in domibus laqueatis et
5 domus ista deserta et nunc haec dicit Dominus exercituum
6 ponite corda vestra super vias vestras seminastis multum et
intulistis parum comedistis et non estis satiati bibistis et non
estis inebriati operuistis vos et non estis calefacti et qui mer-
7 cedes congregavit misit eas in sacculum pertusum haec dicit
Dominus exercituum ponite corda vestra super vias vestras
8 ascendite in montem portate lignum et aedificate domum et
9 acceptabilis mihi erit et glorificabor dicit Dominus respexistis
ad amplius et ecce factum est minus et intulistis in domum
et exsufflavi illud quam ob causam dicit Dominus exercituum
quia domus mea deserta est et vos festinatis unusquisque in
10 domum suam propter hoc super vos prohibiti sunt caeli ne
11 darent rorem et terra prohibita est ne daret germen suum et
vocavi siccitatem super terram et super montes et super tri-
ticum et super vinum et super oleum et quaecumque profert
humus et super homines et super iumenta et super omnem
12 laborem manuum et audivit Zorobabel filius Salathihel et Ie-
sus filius Iosedech sacerdos magnus et omnes reliquiae populi
vocem Dei sui et verba Aggei prophetae sicut misit eum Domi-
13 nus Deus eorum ad ipsos et timuit populus a facie Domini et
dixit Aggeus nuntius Domini de nuntiis Domini populo dicens
14 ego vobiscum dicit Dominus et suscitavit Dominus spiritum
Zorobabel filii Salathihel ducis Iuda et spiritum Iesu filii Iose-
dech sacerdotis magni et spiritum reliquorum de omni populo

et ingressi sunt et faciebant opus in domo Domini exercituum
Dei sui

in die vicesima et quarta mensis in sexto mense in anno se- **II**
cundo Darii regis in septimo mense vicesima et prima mensis 2
factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae dicens
loquere ad Zorobabel filium Salathiel ducem Iuda et ad Ie- 3
sum filium Iosedech sacerdotem magnum et ad reliquos populi
dicens quis in vobis est derelictus qui vidit domum istam in 4
gloria sua prima et quid vos videtis hanc nunc numquid non
ita est quasi non sit in oculis vestris et nunc confortare Zo- 5
robabel dicit Dominus et confortare Iesu fili Iosedech sacerdos
magne et confortare omnis popule terrae dicit Dominus ex-
ercituum et facite quoniam ego vobiscum sum dicit Dominus
exercituum verbum quod placui vobiscum cum egrederemini 6
de terra Aegypti et spiritus meus erit in medio vestrum nolite
timere quia haec dicit Dominus exercituum adhuc unum 7
modicum est et ego commovebo caelum et terram et mare et
aridam et movebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis 8
gentibus et implebo domum istam gloria dicit Dominus exerci-
tuum meum est argentum et meum est aurum dicit Dominus 9
exercituum magna erit gloria domus istius novissimae plus 10
quam primae dicit Dominus exercituum et in loco isto dabo
pacem dicit Dominus exercituum in vicesima et quarta noni 11
mensis in anno secundo Darii factum est verbum Domini ad
Aggeum prophetam dicens haec dicit Dominus exercituum in- 12
terroga sacerdotes legem dicens si tulerit homo carnem sanc- 13
tificatam in ora vestimenti sui et tetigerit de summitate eius
panem aut pulmentum aut vinum aut oleum aut omnem ci-
bum numquid sanctificabitur respondentes autem sacerdotes
dixerunt non et dixit Aggeus si tetigerit pollutus in anima ex 14
omnibus his numquid contaminabitur et responderunt sacer-
dotes et dixerunt contaminabitur et respondit Aggeus et dixit 15
sic populus iste et sic gens ista ante faciem meam dicit Domi-
nus et sic omne opus manuum eorum et omnia quae obtulerint
ibi contaminata erunt et nunc ponite corda vestra a die hac 16
et supra antequam poneretur lapis super lapidem in templo
Domini cum accederetis ad acervum viginti modiorum et fie- 17

rent decem intraretis ad torcular ut exprimeretis quinquaginta
18 lagoenas et fiebant viginti percussi vos vento urente et aurugine et grandine omnia opera manuumstrarum et non fuit
19 in vobis qui reverteretur ad me dicit Dominus ponite corda vestra ex die ista et in futurum a die vicesima et quarta noni mensis a die qua fundamenta iacta sunt templi Domini ponite
20 super cor vestrum numquid iam semen in germine est et adhuc vinea et ficus et malogranatum et lignum olivae non floruit
21 ex die ista benedicam et factum est verbum Domini secundo ad Aggeum in vicesima et quarta mensis dicens loquere ad Zorobabel ducem Iuda dicens ego movebo caelum pariter et
23 terram et subvertam solium regnorum et conteram fortitudinem regni gentium et subvertam quadrigam et ascensorem eius et descendent equi et ascensores eorum vir in gladio fratris sui
24 in die illo dicit Dominus exercituum adsumam te Zorobabel fili Salathiel serve meus dicit Dominus et ponam te quasi signaculum quia te elegi dicit Dominus exercituum

ZECHARIAH.

Sn mense octavo in anno secundo Darii factum est verbum Domini ad Zacchariam filium Barachiae filium Addo prophetam dicens iratus est Dominus super patres vestros iracundia et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum convertimini ad me ait Dominus exercituum et convertar ad vos dicit Dominus exercituum ne sitis sicut patres vestri ad quos clamabant prophetae priores dicentes haec dicit Dominus exercituum convertimini de viis vestris malis et cogitationibus vestris pessimis et non audierunt neque adtenderunt ad me dicit Dominus patres vestri ubi sunt et prophetae numquid in sempiternum vivent verumtamen verba mea et legitima mea quae mandavi servis meis prophetis numquid non comprehenderunt patres vestros et conversi sunt et dixerunt sicut cogitavit Dominus exercituum facere nobis secundum vias nostras et secundum adinventiones nostras fecit nobis in die vicesima et quarta undecimo mense sabath in anno secundo Darii factum est verbum Domini ad Zacchariam filium Barachiae filium Addo prophetam dicens vidi per noctem et ecce vir ascendens super equum rufum et ipse stabat inter myrteta quae erant in profundo et post eum equi rufi varii et albi et dixi quid sunt isti domine mi et dixit ad me angelus qui loquebatur in me ego ostendam tibi quid sint haec et respondit vir qui stabat inter myrteta et dixit isti sunt quos misit Dominus ut perambularent terram et responderunt angelo Domini qui stabat inter myrteta et dixerunt perambulavimus terram et ecce omnis terra habitatur et quiescit et respondit angelus Domini et dixit Domine exercituum usquequo tu non misereberis Hierusalem et urbium Iuda quibus iratus es iste septuagesimus annus est et respondit Dominus angelo qui loquebatur in me verba bona verba consolatoria et dixit ad me angelus qui loquebatur in me clama dicens haec dicit Dominus exercituum zelatus sum Hierusalem et Sion zelo magno et ira magna ego irascor super gentes opulentas quia ego iratus sum

16 parum ipsi vero adiuverunt in malum propterea haec dicit
Dominus revertar ad Hierusalem in misericordiis domus mea
aedificabitur in ea ait Dominus exercituum et perpendiculum
17 extendetur super Hierusalem adhuc clama dicens haec dicit
Dominus exercituum adhuc affluent civitates meae bonis et
consolabitur Dominus adhuc Sion et eliget adhuc Hierusalem
18, 19 et levavi oculos meos et vidi et ecce quattuor cornua et di-
xi ad angelum qui loquebatur in me quid sunt haec et dixit
ad me haec sunt cornua quae ventilaverunt Iudam et Israhel
20, 21 et Hierusalem et ostendit mihi Dominus quattuor fabros et
dixi quid isti veniunt facere qui ait dicens haec sunt cornua
quae ventilaverunt Iudam per singulos viros et nemo eorum
levavit caput suum et venerunt isti deterrere ea ut deiciant
cornua gentium quae levaverunt cornu super terram Iuda ut
dispergerent eam

II et levavi oculos meos et vidi et ecce vir et in manu eius funi-
2 culus mensorum et dixi quo tu vadis et dixit ad me ut metiar
Hierusalem et videam quanta sit latitudo eius et quanta longi-
3 tudo eius et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur
4 et angelus alius egrediebatur in occursum eius et dixit ad eum
curre loquere ad puerum istum dicens absque muro habitabi-
tur Hierusalem prae multitudine hominum et iumentorum in
5 medio eius et ego ero ei ait Dominus murus ignis in circuitu
6 et in gloria ero in medio eius o o fugite de terra aquilonis
dicit Dominus quoniam in quattuor ventos caeli dispersi vos
7 dicit Dominus o Sion fuge quae habitas apud filiam Babylo-
8 nis quia haec dicit Dominus exercituum post gloriam misit
me ad gentes quae spoliaverunt vos qui enim tetigerit vos tan-
9 git pupillam oculi eius quia ecce ego levo manum meam super
eos et erunt praedae his qui serviebant sibi et cognoscetis quia
10 Dominus exercituum misit me lauda et laetare filia Sion quia
11 ecce ego venio et habitabo in medio tui ait Dominus et ad-
plicabuntur gentes multae ad Dominum in die illa et erunt
mihi in populum et habitabo in medio tui et scies quia Domi-
12 nus exercituum misit me ad te et possidebit Dominus Iudam
partem suam in terra sanctificata et eliget adhuc Hierusalem
13 sileat omnis caro a facie Domini quia consurrexit de habitaculo

sancto suo

et ostendit mihi Iesum sacerdotem magnum stantem coram **III**
angelo Domini et Satan stabat a dextris eius ut adversaretur
ei et dixit Dominus ad Satan increpet Dominus in te Satan 2
et increpet Dominus in te qui elegit Hierusalem numquid non
iste torris est erutus de igne et Iesus erat indutus vestibus 3
sordidis et stabat ante faciem angeli qui respondit et ait ad 4
eos qui stabant coram se dicens auferte vestimenta sordida ab
eo et dixit ad eum ecce abstuli a te iniquitatem tuam et indui
te mutatoriis et dixit ponite cidarim mundam super caput 5
eius et posuerunt cidarim mundam super caput eius et indue-
runt eum vestibus et angelus Domini stabat et contestabatur 6
angelus Domini Iesum dicens haec dicit Dominus exercituum 7
si in viis meis ambulaveris et custodiam meam custodieris tu
quoque iudicabis domum meam et custodies atria mea et da-
bo tibi ambulantes de his qui nunc hic adsistunt audi Iesu 8
sacerdos magne tu et amici tui qui habitant coram te quia
viri portendentes sunt ecce enim ego adducam servum meum
orientem quia ecce lapis quem dedi coram Iesu super lapidem 9
unum septem oculi sunt ecce ego celabo sculpturam eius ait
Dominus exercituum et auferam iniquitatem terrae illius in die
una in die illa dicit Dominus exercituum vocabit vir amicum 10
suum subter vineam et subter ficum

et reversus est angelus qui loquebatur in me et suscitavit me **IV**
quasi virum qui suscitatur de somno suo et dixit ad me quid 2
tu vides et dixi vidi et ecce candelabrum aureum totum et lam-
pas eius super caput ipsius et septem lucernae eius super illud
septem et septem infusoria lucernis quae erant super caput il-
lius et duae olivae super illud una a dextris lampadis et una a 3
sinistris eius et respondi et aio ad angelum qui loquebatur in 4
me dicens quid sunt haec domine mi et respondit angelus qui 5
loquebatur in me et dixit ad me numquid nescis quid sunt haec
et dixi non domine mi et respondit et ait ad me dicens hoc 6
est verbum Domini ad Zorobabel dicens non in exercitu nec
in robore sed in spiritu meo dicit Dominus exercituum quis 7
tu mons magne coram Zorobabel in planum et educet lapidem
primarium et exaequabit gratiam gratiae eius et factum est 8

9 verbum Domini ad me dicens manus Zorobabel fundaverunt
domum istam et manus eius perficient eam et scietis quia Do-
10 minus exercituuum misit me ad vos quis enim despexit dies
parvos et laetabuntur et videbunt lapidem stagneum in manu
Zorobabel septem isti oculi Domini qui discurrunt in universa
11 terra et respondi et dixi ad eum quid sunt duae olivae istae ad
12 dextram candelabri et ad sinistram eius et respondi secundo
et dixi ad eum quid sunt duae spicae olivarum quae sunt iuxta
13 duo rostra aurea in quibus sunt suffusoria ex auro et ait ad
me dicens numquid nescis quid sunt haec et dixi non domine
14 et dixit isti duo filii olei qui adsistunt Dominatori universae
terrae

V et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce volu-
2 men volans et dixit ad me quid tu vides et dixi ego video volu-
men volans longitudo eius viginti cubitorum et latitudo eius
3 decem cubitorum et dixit ad me haec est maledictio quae
egreditur super faciem omnis terrae quia omnis fur sicut ibi
scriptum est iudicabitur et omnis iurans ex hoc similiter iudi-
4 cabitur educam illud dicit Dominus exercituuum et veniet ad
domum furis et ad domum iurantis in nomine meo mendaci-
ter et commorabitur in medio domus eius et consumet eam et
5 ligna eius et lapides eius et egressus est angelus qui loqueba-
tur in me et dixit ad me leva oculos tuos et vide quid est hoc
6 quod egreditur et dixi quidnam est et ait haec est amphora
7 egrediens et dixit haec est oculus eorum in universa terra et
ecce talentum plumbi portabatur et ecce mulier una sedens in
8 medio amphorae et dixit haec est impietas et proiecit eam
9 in medio amphorae et misit massam plumbeam in os eius et
levavi oculos meos et vidi et ecce duae mulieres egredientes et
spiritus in alis earum et habebant alas quasi alas milvi et leva-
10 verunt amphoram inter terram et caelum et dixi ad angelum
11 qui loquebatur in me quo istae deferunt amphoram et dixit
ad me ut aedificetur ei domus in terra Sennaar et stabiliatur
et ponatur ibi super basem suam

VI et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce quat-
tuor quadrigae egredientes de medio duorum montium et mon-
2 tes montes aerei in quadriga prima equi rufi et in quadriga

secunda equi nigri et in quadriga tertia equi albi et in qua- 3
 driga quarta equi varii fortes et respondi et dixi ad angelum 4
 qui loquebatur in me quid sunt haec domine mi et respondit 5
 angelus et ait ad me isti sunt quattuor venti caeli qui egrediuntur
 ut stent coram Dominatore omnis terrae in quo erant equi 6
 nigri egrediebantur in terra aquilonis et albi egressi sunt post
 eos et varii egressi sunt ad terram austri qui autem erant ro- 7
 bustissimi exierunt et quaerebant ire et discurrere per omnem
 terram et dixit ite perambulate terram et perambulaverunt
 terram et vocavit me et locutus est ad me dicens ecce qui 8
 egrediuntur in terram aquilonis requiescere fecerunt spiritum
 meum in terra aquilonis et factum est verbum Domini ad me 9
 dicens sume a transmigracione ab Oldai et a Tobia et ab Idaia 10
 et venies tu in die illa et intrabis domum Iosiae filii Sofoniae
 qui venerunt de Babylone et sumes argentum et aurum et 11
 facies coronas et pones in capite Iesu filii Iosedech sacerdotis
 magni et loqueris ad eum dicens haec ait Dominus exerci- 12
 tuum dicens ecce vir Oriens nomen eius et subter eum orietur
 et aedificabit templum Domino et ipse extruet templum Do- 13
 mino et ipse portabit gloriam et sedebit et dominabitur super
 solio suo et erit sacerdos super solio suo et consilium pacis erit
 inter duos illos et coronae erunt Helem et Tobiae et Idaiae et 14
 Hen filio Sofoniae memoriale in templo Domini et qui procul 15
 sunt venient et aedificabunt in templo Domini et scietis quia
 Dominus exercituum misit me ad vos erit autem hoc si auditu
 audieritis vocem Domini Dei vestri

et factum est in anno quarto Darii regis factum est verbum **VII**
 Domini ad Zacchariam in quarta mensis noni qui est casleu
 et miserunt ad domum Dei Sarasar et Rogomelech et viri qui 2
 erant cum eo ad deprecandam faciem Domini ut dicerent sa- 3
 cerdotibus domus Domini exercituum et prophetis loquentes
 numquid flendum mihi est in mense quinto vel sanctificare me
 debeo sicuti feci iam multis annis et factum est verbum Do- 4
 mini exercituum ad me dicens loquere ad omnem populum 5
 terrae et ad sacerdotes dicens cum ieiunaretis et plangeretis in
 quinto et septimo per hos septuaginta annos numquid ieiunium
 ieiunastis mihi et cum comedistis et cum bibistis numquid 6

7 non vobis comedistis et vobismet ipsis bibistis numquid non
sunt verba quae locutus est Dominus in manu prophetarum
priorum cum adhuc Hierusalem habitaretur et esset opulenta
ipsa et urbes in circuitu eius et ad austrum et in campestri-
8 bus habitaretur et factum est verbum Domini ad Zacchariam
9 dicens haec ait Dominus exercituum dicens iudicium verum
iudicate et misericordiam et miserationes facite unusquisque
10 cum fratre suo et viduam et pupillum et advenam et paupe-
rem nolite calumniari et malum vir fratri suo non cogitet in
11 corde suo et noluerunt attendere et verterunt scapulam rece-
12 dentem et aures suas adgravaverunt ne audirent et cor suum
posuerunt adamantem ne audirent legem et verba quae misit
Dominus exercituum in spiritu suo per manum prophetarum
priorum et facta est indignatio magna a Domino exercituum
13 et factum est sicut locutus est et non audierunt sic clama-
14 bunt et non exaudiam dicit Dominus exercituum et dispersi
eos per omnia regna quae nesciunt et terra desolata est ab eis
eo quod non esset transiens et revertens et posuerunt terram
desiderabilem in desertum

VIII, 2 et factum est verbum Domini exercituum dicens haec dicit
Dominus exercituum zelatus sum Sion zelo magno et indigna-
3 tione magna zelatus sum eam haec dicit Dominus exercituum
reversus sum ad Sion et habitabo in medio Hierusalem et voca-
bitur Hierusalem civitas veritatis et mons Domini exercituum
4 mons sanctificatus haec dicit Dominus exercituum adhuc ha-
bitabunt senes et anus in plateis Hierusalem et viri baculus in
5 manu eius prae multitudine dierum et plateae civitatis con-
6 plebuntur infantibus et puellis ludentibus in plateis eius haec
dicit Dominus exercituum si difficile videbitur in oculis reli-
quiarum populi huius in diebus illis numquid in oculis meis
7 difficile erit dicit Dominus exercituum haec dicit Dominus
exercituum ecce ego salvabo populum meum de terra orien-
8 tis et de terra occasus solis et adducam eos et habitabunt in
medio Hierusalem et erunt mihi in populum et ego ero eis in
9 Deum in veritate et iustitia haec dicit Dominus exercituum
confortentur manus vestrae qui auditis in diebus his sermones
istos per os prophetarum in die qua fundata est domus Domini

exercituum ut templum aedificaretur siquidem ante dies illos 10
 merces hominum non erat nec merces iumentorum erat neque
 introeunti et exeunti erat pax prae tribulatione et dimisi omnes
 homines unumquemque contra proximum suum nunc autem 11
 non iuxta dies priores ego faciam reliquiis populi huius dicit
 Dominus exercituum sed semen pacis erit vinea dabit fruc- 12
 tum suum et terra dabit germen suum et caeli dabunt rorem
 suum et possidere faciam reliquias populi huius universa haec
 et erit sicut eratis maledictio in gentibus domus Iuda et domus 13
 Israhel sic salvabo vos et eritis benedictio nolite timere con-
 confortentur manus vestrae quia haec dicit Dominus exercituum 14
 sicut cogitavi ut adfligerem vos cum ad iracundiam provocas-
 sent patres vestri me dicit Dominus et non sum misertus sic 15
 conversus cogitavi in diebus istis ut benefaciam Hierusalem et
 domui Iuda nolite timere haec sunt ergo verba quae facietis 16
 loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo veritatem
 et iudicium pacis iudicate in portis vestris et unusquisque 17
 malum contra amicum suum ne cogitetis in cordibus vestris et
 iuramentum mendax ne diligatis omnia enim haec sunt quae
 odi dicit Dominus et factum est verbum Domini exercituum 18
 ad me dicens haec dicit Dominus exercituum ieiunium quarti 19
 et ieiunium quinti et ieiunium septimi et ieiunium decimi erit
 domui Iuda in gaudium et in laetitiam et in sollemnitates prae-
 claras veritatem tantum et pacem diligite haec dicit Dominus 20
 exercituum usquequo veniant populi et habitent in civitatibus
 multis et vadant habitatores unus ad alterum dicentes eamus 21
 et deprecemur faciem Domini et quaeramus Dominum exer-
 cituum vadam etiam ego et venient populi multi et gentes 22
 robustae ad quaerendum Dominum exercituum in Hierusalem
 et deprecandam faciem Domini haec dicit Dominus exerci- 23
 tum in diebus illis in quibus adprehendent decem homines
 ex omnibus linguis gentium et adprehendent fimbriam viri iu-
 daei dicentes ibimus vobiscum audivimus enim quoniam Deus
 vobiscum est

onus verbi Domini in terra Adrach et Damasci requiei eius **IX**
 quia Domini est oculus hominis et omnium tribuum Israhel
 Emath quoque in terminis eius et Tyrus et Sidon adumpse- 2

3 runt quippe sibi sapientiam valde et aedificavit Tyrus munitionem suam et coacervavit argentum quasi humum et aurum
4 ut lutum platearum ecce Dominus possidebit eam et percuet in mari fortitudinem eius et haec igni devorabitur videbit
5 Ascalon et timebit et Gaza et dolebit nimis et Accaron quoniam confusa est spes eius et peribit rex de Gaza et Ascalon
6 non habitabitur et sedebit separator in Azoto et disperdam
7 superbiam Philisthinorum et auferam sanguinem eius de ore eius et abominationes eius de medio dentium eius et relinquetur etiam ipse Deo nostro et erit quasi dux in Iuda et Accaron
8 quasi Iebuseus et circumdabo domum meam ex his qui militant mihi euntes et revertentes et non transibit super eos ultra
9 exactor quia nunc vidi in oculis meis exulta satis filia Sion iubilata filia Hierusalem ecce rex tuus veniet tibi iustus et salvator ipse pauper et ascendens super asinum et super pullum filium
10 asinae et disperdam quadrigam ex Ephraim et equum de Hierusalem et dissipabitur arcus belli et loquetur pacem gentibus et potestas eius a mari usque ad mare et a fluminibus usque
11 ad fines terrae tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua convertimini ad munitionem vincti spei hodie quoque adnuntians duplicia reddam tibi quoniam extendi mihi Iudam quasi arcum implevi Ephraim et suscitabo filios tuos Sion super filios tuos Graecia
14 et ponam te quasi gladium fortium et Dominus Deus super eos videbitur et exhibit ut fulgur iaculum eius et Dominus Deus
15 in tuba canet et vadet in turbine austri Dominus exercituum proteget eos et devorabunt et subicient lapidibus fundae et bibentes inebriabuntur quasi vino et replebuntur ut fialae et
16 quasi cornua altaris et salvabit eos Dominus Deus eorum in die illa ut gregem populi sui quia lapides sancti elevantur super terram eius quid enim bonum eius est et quid pulchrum eius nisi frumentum electorum et vinum germinans virgines

X petite a Domino pluviam in tempore serotino et Dominus faciet nives et pluviam imbris dabit eis singulis herbam in agro
2 quia simulacra locuta sunt inutile et divini viderunt mendacium et somniatores frustra locuti sunt vane consolabantur idcirco abducti sunt quasi grex adfligentur quia non est eis

pastor super pastores iratus est furor meus et super hircos 3
 visitabo quia visitavit Dominus exercituum gregem suum do-
 mum Iuda et posuit eos quasi equum gloriae suae in bello ex 4
 ipso angulus ex ipso paxillus ex ipso arcus proelii ex ipso egre-
 dietur omnis exactor simul et erunt quasi fortes conculcantes 5
 lutum viarum in proelio et bellabunt quia Dominus cum eis et
 confundentur ascensores equorum et confortabo domum Iu- 6
 da et domum Ioseph salvabo et convertam eos quia miserebor
 eorum et erunt sicut fuerunt quando non proieceram eos ego
 enim Dominus Deus eorum et exaudiam eos et erunt quasi 7
 fortes Ephraim et laetabitur cor eorum quasi a vino et filii eo-
 rum videbunt et laetabuntur et exultabit cor eorum in Domino
 sibilabo eis et congregabo illos quia redemi eos et multiplicabo 8
 eos sicut ante fuerant multiplicati et seminabo eos in popu- 9
 lis et de longe recordabuntur mei et vivent cum filiis suis et
 revertentur et reducam eos de terra Aegypti et de Assyriis 10
 congregabo eos et ad terram Galaad et Libani adducam eos et
 non invenientur eis locus et transibit in maris freto et percu- 11
 tict in mari fluctus et confundentur omnia profunda Fluminis
 et humiliabitur superbia Assur et sceptrum Aegypti recedet
 confortabo eos in Domino et in nomine eius ambulabunt dicit 12
 Dominus

aperi Libane portas tuas et comedat ignis cedros tuas ulula **XI**, 2
 abies quia cecidit cedrus quoniam magnifici vastati sunt ulu-
 late quercus Basan quoniam succisus est saltus munitus vox 3
 ululatus pastorum quia vastata est magnificentia eorum vox
 rugitus leonum quoniam vastata est superbia Iordanis haec 4
 dicit Dominus Deus meus pasce pecora occisionis quae qui 5
 possederant occidebant et non dolebant et vendebant ea dicen-
 tes benedictus Dominus divites facti sumus et pastores eorum
 non parcebant eis et ego non parcam ultra super habitantes 6
 terram dicit Dominus ecce ego tradam homines unumquem-
 que in manu proximi sui et in manu regis sui et concident
 terram et non eruam de manu eorum et pascam pecus oc- 7
 cisionis propter hoc o pauperes gregis et adsumpsi mihi duas
 virgas unam vocavi Decorem et alteram vocavi Funiculos et
 pavi gregem et succidi tres pastores in mense uno et contrac- 8

ta est anima mea in eis siquidem anima eorum variavit in me
9 et dixi non pascam vos quod moritur moriatur et quod succi-
ditur succidatur et reliqui vorent unusquisque carnem proximi
10 sui et tuli virgam meam quae vocabatur Decus et abscidi eam
ut irritum facerem foedus meum quod percussi cum omnibus
11 populis et in irritum deductum est in die illa et cognoverunt
sic pauperes gregis qui custodiunt mihi quia verbum Domini
12 est et dixi ad eos si bonum est in oculis vestris adferite mercedem
meam et si non quiescite et adpenderunt mercedem meam
13 triginta argenteos et dixit Dominus ad me proice illud ad statu-
tarium decorum pretium quod adpretiatus sum ab eis et tuli
triginta argenteos et proieci illos in domo Domini ad statua-
14 rium et praecidi virgam meam secundam quae appellabatur
Funiculus ut dissolverem germanitatem inter Iudam et inter
15 Israhel et dixit Dominus ad me adhuc sume tibi vasa pastoris
16 stulti quia ecce ego suscitabo pastorem in terra qui derelicta
non visitabit dispersum non quaeret et contritum non sana-
bit et id quod stat non enutriet et carnes pinguium comedet
17 et ungulas eorum dissolvat o pastor et idolum derelinquens
gregem gladius super brachium eius et super oculum dextrum
eius brachium eius ariditate siccabitur et oculus dexter eius
tenebrescens obscurabitur

XII onus verbi Domini super Israhel dixit Dominus extendens
caelum et fundans terram et fingens spiritum hominis in eo
2 ecce ego ponam Hierusalem superliminare crapulae omnibus
populis in circuitu sed et Iuda erit in obsidione contra Hie-
3 rusalem et erit in die illa ponam Hierusalem lapidem oneris
cunctis populis omnes qui levabunt eam concisione lacerabun-
4 tur et colligentur adversum eam omnia regna terrae in die illa
dicit Dominus percutiam omnem equum in stuporem et ascen-
sorem eius in amentiam et super domum Iuda aperiam oculos
5 meos et omnem equum populorum percutiam in caecitate et
dicent duces Iuda in corde suo confortentur mihi habitatores
6 Hierusalem in Domino exercituum Deo eorum in die illo ponam
duces Iuda sicut caminum ignis in lignis et sicut facem
ignis in faeno et devorabunt ad dextram et ad sinistram omnes
populos in circuitu et habitabitur Hierusalem rursus in loco

suo in Hierusalem et salvabit Dominus tabernacula Iuda sicut 7
 in principio ut non magnifice glorietur domus David et gloria
 habitantium Hierusalem contra Iudam in die illo proteget Do- 8
 minus habitatores Hierusalem et erit qui offenderit ex eis in die
 illa quasi David et domus David quasi Dei sicut angelus Domi-
 ni in conspectu eius et erit in die illa quaeram contere omnes 9
 gentes quae veniunt contra Hierusalem et effundam super do- 10
 mum David et super habitatores Hierusalem spiritum gratiae
 et precum et aspicient ad me quem confixerunt et plangent
 eum planctu quasi super unigenitum et dolebunt super eum
 ut doleri solet in morte primogeniti in die illa magnus erit 11
 planctus in Hierusalem sicut planctus Adadremmon in campo
 Mageddon et planget terra familiae et familiae seorsum fami- 12
 liae domus David seorsum et mulieres eorum seorsum familiae 13
 domus Nathan seorsum et mulieres eorum seorsum familiae do-
 mus Levi seorsum et mulieres eorum seorsum familiae Semei
 seorsum et mulieres eorum seorsum omnes familiae reliquae 14
 familiae et familiae seorsum et mulieres eorum seorsum

in die illa erit fons patens domus David et habitantibus Hie- **XIII**
 rusalem in ablutionem peccatoris et menstruatae et erit in 2
 die illa dicit Dominus exercituum disperdam nomina idolorum
 de terra et non memorabuntur ultra et prophetas et spiritum
 inmundum auferam de terra et erit cum prophetaverit qui- 3
 spiam ultra dicent ei pater eius et mater eius qui genuerunt
 eum non vives quia mendacium locutus es in nomine Domini
 et configent eum pater eius et mater eius genitores eius cum
 prophetaverit et erit in die illa confundentur prophetae un- 4
 quisque ex visione sua cum prophetaverit nec operientur pal-
 lio saccino ut mentiantur sed dicet non sum propheta homo 5
 agricola ego sum quoniam Adam exemplum meum ab adu-
 lescentia mea et dicetur ei quid sunt plagae istae in medio 6
 manuum tuarum et dicet his plagatus sum in domo eorum qui
 diligebant me framea suscitare super pastorem meum et su- 7
 per virum coherentem mihi dicit Dominus exercituum percute
 pastorem et dispergantur oves et convertam manum meam ad
 parvulos et erunt in omni terra dicit Dominus partes duae 8
 in ea disperdentur et deficient et tertia pars relinquetur in ea

9 et ducam tertiam partem per ignem et uram eas sicut uritur
argentum et probabo eos sicut probatur aurum ipse vocabit
nomen meum et ego exaudiam eum dicam populus meus es et
ipse dicet Dominus Deus meus

XIV ecce dies veniunt Domini et dividuntur spolia tua in medio
2 tui et congregabo omnes gentes ad Hierusalem in proelium et
capietur civitas et vastabuntur domus et mulieres violabuntur
et egredietur media pars civitatis in captivitatem et reliquum
3 populi non auferetur ex urbe et egredietur Dominus et proe-
liabitur contra gentes illas sicut proeliatu est in die certaminis
4 et stabunt pedes eius in die illa super montem Olivarum qui
est contra Hierusalem ad orientem et scindetur mons Oliva-
rum ex media parte sui ad orientem et occidentem praerupto
grandi valde et separabitur medium montis ad aquilonem et
5 medium eius ad meridiem et fugietis ad vallem montium meo-
rum quoniam coniungetur vallis montium usque ad proximum
et fugietis sicut fugistis a facie terraemotus in diebus Oziae
6, 7 eo et erit in die illa non erit lux sed frigus et gelu et erit
dies una quae nota est Domino non dies neque nox et in tem-
8 pore vesperae erit lux et erit in die illa exhibunt aquae vivae
de Hierusalem medium earum ad mare orientale et medium
9 earum ad mare novissimum in aestate et in hieme erunt et
erit Dominus rex super omnem terram in die illa erit Domi-
10 nus unus et erit nomen eius unum et revertetur omnis terra
usque ad desertum de colle Remmon ad austrum Hierusalem
et exaltabitur et habitabit in loco suo a porta Benjamin us-
que ad locum portae Prioris usque ad portam Angulorum et a
11 turre Ananehel usque ad torcularia regis et habitabunt in ea
et anathema non erit amplius sed sedebit Hierusalem segura
12 et haec erit plaga qua percutiet Dominus omnes gentes quae
pugnaverunt adversus Hierusalem tabescet caro uniuscuiusque
stantis super pedes suos et oculi eius contabescent in forami-
13 nibus suis et lingua eorum contabescent in ore suo in die illo
erit tumultus Domini magnus in eis et adprehendet vir manum
proximi sui et conseretur manus eius super manum proximi sui
14 sed et Iudas pugnabit adversus Hierusalem et congregabuntur

divitiae omnium gentium in circuitu aurum et argentum et vestes multae satis et sic erit ruina equi et muli cameli et asini 15
et omnium iumentorum quae fuerint in castris illis sicut ruina haec et omnes qui reliqui fuerint de universis gentibus quae 16
venerint contra Hierusalem ascendent ab anno in annum ut adorent regem Dominum exercituum et celebrent festivitatem tabernaculorum et erit qui non ascenderit de familiis terrae 17
ad Hierusalem ut adoret regem Dominum exercituum non erit super eos imber quod si et familia Aegypti non ascenderit 18
et non venerit nec super eos erit sed erit ruina qua percutiet Dominus omnes gentes quae non ascenderint ad celebrandam 19
festivitatem tabernaculorum hoc erit peccatum Aegypti et hoc peccatum omnium gentium quae non ascenderint ad celebrandam festivitatem tabernaculorum in die illo erit quod 20
super frenum equi est sanctum Domino et erunt lebetes in domo Domini quasi fialae coram altari et erit omnis lebes in 21
Hierusalem et in Iuda sanctificatus Domino exercituum et venient omnes immolantes et sument ex eis et coquent in eis et non erit mercator ultra in domo Domini exercituum in die illo

MALACHI.

I, 2 **S**onus verbi Domini ad Israhel in manu Malachi dile-
xi vos dicit Dominus et dixistis in quo dilexisti nos
nonne frater erat Esau Iacob dicit Dominus et dilexi
3 Iacob Esau autem odio habui et posui montes eius
4 in solitudinem et hereditatem eius in dracones deserti quod si
dixerit Idumea destructi sumus sed revertentes aedificabimus
quae deserta sunt haec dicit Dominus exercituum isti aedifi-
cabunt et ego destruam et vocabuntur Termini impietatis et
5 Populus cui iratus est Dominus usque in aeternum et oculi
vestri videbunt et vos dicetis magnificetur Dominus super ter-
6 minum Israhel filius honorat patrem et servus dominum suum
si ergo pater ego sum ubi est honor meus et si dominus ego sum
ubi est timor meus dicit Dominus exercituum ad vos o sacer-
dotes qui despicitis nomen meum et dixistis in quo despeximus
7 nomen tuum offertis super altare meum panem pollutum et
dicitis in quo polluimus te in eo quod dicitis mensa Domini
8 despecta est si offeratis caecum ad immolandum nonne ma-
lum est et si offeratis claudum et languidum nonne malum est
offer illud duci tuo si placuerit ei aut si susceperit faciem tuam
9 dicit Dominus exercituum et nunc deprecamini vultum Dei ut
misereatur vestri de manu enim vestra factum est hoc si quo
10 modo suscipiat facies vestras dicit Dominus exercituum quis
est in vobis qui claudat ostia et incendat altare meum gratui-
to non est mihi voluntas in vobis dicit Dominus exercituum
11 et munus non suscipiam de manu vestra ab ortu enim solis
usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus et in
omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda
quia magnum nomen meum in gentibus dicit Dominus exerci-
12 tuum et vos polluistis illud in eo quod dicitis mensa Domini
contaminata est et quod superponitur contemptibile est cum
13 igni qui illud devorat et dixistis ecce de labore et exsufflastis
illud dicit Dominus exercituum et intulistis de rapinis claudum
et languidum et intulistis munus numquid suscipiam illud de

manu vestra dicit Dominus maledictus dolosus qui habet in 14
grege suo masculum et votum faciens immolat debile Domi-
no quia rex magnus ego dicit Dominus exercituum et nomen
meum horribile in gentibus

et nunc ad vos mandatum hoc o sacerdotes si nolueritis **II**, 2
audire et si nolueritis ponere super cor ut detis gloriam nomi-
ni meo ait Dominus exercituum mittam in vos egestatem et
maledicam benedictionibus vestris et maledicam illis quoniam
non posuistis super cor ecce ego proiciam vobis brachium et 3
dispergam super vultum vestrum stercus sollemnitatum ve-
strarum et adsumet vos secum et scietis quia misi ad vos 4
mandatum istud ut esset pactum meum cum Levi dicit Domi-
nus exercituum pactum meum fuit cum eo vitae et pacis et 5
dedi ei timorem et timuit me et a facie nominis mei pavebat
lex veritatis fuit in ore eius et iniquitas non est inventa in labiis 6
eius in pace et in aequitate ambulavit mecum et multos avertit
ab iniquitate labia enim sacerdotis custodient scientiam et le- 7
gem requirent ex ore eius quia angelus Domini exercituum est
vos autem recessistis de via et scandalizastis plurimos in lege 8
irritum fecistis pactum Levi dicit Dominus exercituum prop- 9
ter quod et ego dedi vos contemptibiles et humiles omnibus po-
pulis sicut non servastis vias meas et accepistis faciem in lege 10
numquid non pater unum omnium nostrum numquid non Deus 10
unus creavit nos quare ergo despicit unusquisque nostrum fra-
trem suum violans pactum patrum nostrorum transgressus 11
est Iuda et abominatio facta est in Israhel et in Hierusalem
quia contaminavit Iudas sanctificationem Domini quam dile-
xit et habuit filiam dei alieni disperdat Dominus virum qui 12
fecerit hoc magistrum et discipulum de tabernaculis Iacob et
offerentem munus Domino exercituum et hoc rursus fecistis 13
operiebatis lacrimis altare Domini fletu et mugitu ita ut ultra
non respiciam ad sacrificium nec accipiam placabile quid de 14
manu vestra et dixistis quam ob causam quia Dominus testifi-
catus est inter te et uxorem pubertatis tuae quam tu despexisti 15
et haec particeps tua et uxor foederis tui nonne unus fecit et
residuum spiritus eius est et quid unus quaerit nisi semen Dei
custodite ergo spiritum vestrum et uxorem adulescentiae tuae

16 noli desplicere cum odio habueris dimitte dicit Dominus Deus
Israhel operiet autem iniquitas vestimentum eius dicit Domi-
nus exercituum custodite spiritum vestrum et nolite desplicere
17 laborare fecistis Dominum in sermonibus vestris et dixistis in
quo eum fecimus laborare in eo cum diceretis omnis qui facit
malum bonus est in conspectu Domini et tales ei placent aut
certe ubi est Deus iudicii

III ecce ego mittam angelum meum et praeparabit viam ante
faciem meam et statim veniet ad templum suum dominator
quem vos quaeritis et angelus testamenti quem vos vultis ecce
2 venit dicit Dominus exercituum et quis poterit cogitare diem
adventus eius et quis stabit ad videndum eum ipse enim quasi
3 ignis conflans et quasi herba fullonum et sedebit conflans et
emundans argentum et purgabit filios Levi et colabit eos quasi
aurum et quasi argentum et erunt Domino offerentes sacrificia
4 in iustitia et placebit Domino sacrificium Iuda et Hierusalem
5 sicut dies saeculi et sicut anni antiqui et accedam ad vos in
iudicio et ero testis velox maleficis et adulteris et periuris et
qui calumniantur mercedem mercennarii viduas et pupillos et
opprimunt peregrinum nec timuerunt me dicit Dominus exer-
6 cituum ego enim Dominus et non mutor et vos filii Iacob non
7 estis consumpti a diebus enim patrum vestrorum recessistis a
legitimis meis et non custodistis revertimini ad me et revertar
ad vos dicit Dominus exercituum et dixistis in quo reverte-
8 mur si adfiget homo Deum quia vos configitis me et dixistis
9 in quo confiximus te in decimis et in primitivis et in penuria
10 vos maledicti estis et me vos configitis gens tota inferte om-
nem decimam in horreum et sit cibus in domo mea et probate
me super hoc dicit Dominus si non aperuero vobis cataractas
caeli et effudero vobis benedictionem usque ad abundantiam
11 et increpabo pro vobis devorantem et non corrumpet fructum
terrae vestrae nec erit sterilis vinea in agro dicit Dominus exer-
12 cituum et beatos vos dicent omnes gentes eritis enim vos terra
13 desiderabilis dicit Dominus exercituum invaluerunt super me
14 verba vestra dicit Dominus et dixistis quid locuti sumus con-
tra te dixistis vanus est qui servit Deo et quod emolumentum
quia custodivimus praecepta eius et quia ambulavimus tristes

coram Domino exercituum ergo nunc beatos dicimus arrogantes siquidem aedificati sunt facientes impietatem et temptaverunt Deum et salvi facti sunt tunc locuti sunt timentes Deum unusquisque cum proximo suo et attendit Dominus et audivit et scriptus est liber monumenti coram eo timentibus Dominum et cogitantibus nomen eius et erunt mihi ait Dominus exercituum in die qua ego facio in peculium et parcam eis sicut parcat vir filio suo servienti sibi et convertemini et videbitis quid sit inter iustum et impium et inter servientem Deo et non servientem ei

ecce enim dies veniet succensa quasi caminus et erunt omnes superbi et omnes facientes impietatem stipula et inflammabit eos dies veniens dicit Dominus exercituum quae non relinquet eis radicem et germen et orietur vobis timentibus nomen meum sol iustitiae et sanitas in pinnis eius et egrediemini et salietis sicut vituli de armento et calcabitis impios cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die qua ego facio dicit Dominus exercituum mementote legis Mosi servi mei quam mandavi ei in Choreb ad omnem Israhel praecepta et iudicia ecce ego mittam vobis Heliam prophetam antequam veniat dies Domini magnus et horribilis et convertet cor patrum ad filios et cor filiorum ad patres eorum ne forte veniam et percutiam terram anathemate **IV**

THE BOOK OF THE PROPHET ISAIAH.

I visio Isaiæ filii Amos quam vidit super Iudam et Hierusalem in diebus Oziae Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iuda audite caeli et auribus percipite terra quoniam Dominus locutus est filios enutrivi et exaltavi ipsi autem spreverunt me cognovit bos possessorem suum et asinus praesepe domini sui Israhel non cognovit populus meus non intellexit vae genti peccatrici populo gravi iniquitate semini nequam filiis sceleratis dereliquerunt Dominum blasphemaverunt Sanctum Israhel abalienati sunt retrorsum super quo percutiam vos ultra addentes praevaricationem omne caput languidum et omne cor maerens a planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas vulnus et livor et plaga tumens non est circumligata nec curata medicamine neque fota oleo terra vestra deserta civitates vestrae succensae igni regionem vestram coram vobis alieni devorant et desolabitur sicut in vastitate hostili et derelinquetur filia Sion ut umbraculum in vinea et sicut tugurium in cucumerario sicut civitas quae vastatur nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen quasi Sodoma fuissemus et quasi Gomorra similes essemus audite verbum Domini principes Sodomorum percipite auribus legem Dei nostri populus Gomorrae quo mihi multitudinem victimarum vestrarum dicit Dominus plenus sum holocausta arietum et adipem pinguium et sanguinem vitulorum et agnorum et hircorum nolui cum veneritis ante conspectum meum quis quaesivit haec de manibus vestris ut ambularetis in atriis meis ne adferatis ultra sacrificium frustra incensum abominatio est mihi neomeniam et sabbatum et festivitates alias non feram iniqui sunt coetus vestri kalendas vestras et sollemnitates vestras odovit anima mea facta sunt mihi molesta laboravi sustinens et cum extenderitis manus vestras avertam oculos meos a vobis et cum multiplicaveritis orationem non audiam manus

vestrae sanguine plenae sunt lavamini mundi estote auferte 16
 malum cogitationum vestrarum ab oculis meis quiescite agere
 perverse discite benefacere quaerite iudicium subvenite op- 17
 presso iudicate pupillo defendite viduam et venite et arguite 18
 me dicit Dominus si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi
 nix dealbabuntur et si fuerint rubra quasi vermiculus velut lana
 erunt si volueritis et audieritis bona terrae comedetis quod si 19, 20
 nolueritis et me provocaveritis ad iracundiam gladius devorabit
 vos quia os Domini locutum est quomodo facta est meretrix 21
 civitas fidelis plena iudicii iustitia habitavit in ea nunc autem
 homicidae argentum tuum versum est in scoriam vinum tuum 22
 mixtum est aqua principes tui infideles socii furum omnes di- 23
 ligunt munera sequuntur retributiones pupillo non iudicant et
 causa viduae non ingreditur ad eos propter hoc ait Dominus 24
 exercituum Fortis Israhel heu consolabor super hostibus meis
 et vindicabor de inimicis meis et convertam manum meam 25
 ad te et excoquam ad purum scoriam tuam et auferam omne
 stagnum tuum et restituam iudices tuos ut fuerunt prius et 26
 consiliarios tuos sicut antiquitus post haec vocaberis civitas
 iusti urbs fidelis Sion in iudicio redimetur et reducent eam in 27
 iustitia et conteret scelestos et peccatores simul et qui dereli- 28
 querunt Dominum consumentur confundentur enim ab idolis 29
 quibus sacrificaverunt et erubescetis super hortis quos elege-
 ratis cum fueritis velut quercus defluentibus foliis et velut 30
 hortus absque aqua et erit fortitudo vestra ut favilla stuppae 31
 et opus vestrum quasi scintilla et succendetur utrumque simul
 et non erit qui extinguat

verbum quod vidit Isaias filius Amos super Iudam et Hie- **II**
 rusalem et erit in novissimis diebus praeparatus mons domus 2
 Domini in vertice montium et elevabitur super colles et fluent
 ad eum omnes gentes et ibunt populi multi et dicent venite 3
 et ascendamus ad montem Domini et ad domum Dei Iacob et
 docebit nos vias suas et ambulabimus in semitis eius quia de
 Sion exhibit lex et verbum Domini de Hierusalem et iudicabit 4
 gentes et arguet populos multos et conflabunt gladios suos in
 vomeres et lanceas suas in falces non levabit gens contra gen-
 tem gladium nec exercebuntur ultra ad proelium domus Iacob 5

6 venite et ambulemus in lumine Domini proiecisti enim popu-
lum tuum domum Iacob quia repleti sunt ut olim et augures
7 habuerunt ut Philisthim et pueris alienis adheserunt repleta
8 est terra argento et auro et non est finis thesaurorum eius et
repleta est terra eius equis et innumerabiles quadrigae eius et
repleta est terra eius idolis opus manuum suarum adoraverunt
9 quod fecerunt digiti eorum et incurvavit se homo et humili-
10 tus est vir ne ergo dimittas eis ingredi in petram abscondere
fossa humo a facie timoris Domini et a gloria maiestatis eius
11 oculi sublimis hominis humiliati sunt et incurvabitur altitudo
12 virorum exaltabitur autem Dominus solus in die illa quia dies
Domini exercituum super omnem superbum et excelsum et su-
13 per omnem arrogantem et humiliabitur et super omnes cedros
14 Libani sublimes et erectas et super omnes quercus Basan et
15 super omnes montes excelsos et super omnes colles elevatos et
super omnem turrem excelsam et super omnem murum muni-
16 tum et super omnes naves Tharsis et super omne quod visu
17 pulchrum est et incurvabitur sublimitas hominum et humi-
liabitur altitudo virorum et elevabitur Dominus solus in die
18, 19 illa et idola penitus conterentur et introibunt in speluncas
petrarum et in voragines terrae a facie formidinis Domini et a
20 gloria maiestatis eius cum surrexerit percutere terram in die
illa proiciet homo idola argenti sui et simulacra auri sui quae
21 fecerat sibi ut adoraret talpas et vespertiliones et ingredie-
tur fissuras petrarum et cavernas saxorum a facie formidinis
Domini et a gloria maiestatis eius cum surrexerit percutere ter-
22 ram quiescite ergo ab homine cuius spiritus in naribus eius
quia excelsus reputatus est ipse

III ecce enim Dominator Deus exercituum auferet ab Hierusa-
lem et ab Iuda validum et fortem omne robur panis et omne
2 robur aquae fortem et virum bellatorem iudicem et prophe-
3 tam et ariolum et senem principem super quinquaginta et
honorabilem vultu et consiliarium sapientem de architectis et
4 prudentem eloquii mystici et dabo pueros principes eorum et
5 effeminati dominabuntur eis et inruet populus vir ad virum
unusquisque ad proximum suum tumultuabitur puer contra
6 senem et ignobilis contra nobilem adprehendet enim vir fra-

trem suum domesticum patris sui vestimentum tibi est prin-
 ceptus esto noster ruina autem haec sub manu tua responde- 7
 bit in die illa dicens non sum medicus et in domo mea non
 est panis neque vestimentum nolite constituere me principem
 populi ruit enim Hierusalem et Iudas concidit quia lingua eo- 8
 rum et adinventiones eorum contra Dominum ut provocarent
 oculos maiestatis eius agnitio vultus eorum respondit eis et 9
 peccatum suum quasi Sodomae praedicaverunt nec absconde-
 runt vae animae eorum quoniam reddita sunt eis mala dicite 10
 iusto quoniam bene quoniam fructum adinventionum suarum
 comedet vae impio in malum retributio enim manuum eius 11
 fiet ei populum meum exactores sui spoliaverunt et mulieres 12
 dominatae sunt eius popule meus qui beatum te dicunt ipsi
 te decipiunt et viam gressuum tuorum dissipant stat ad iu- 13
 dicandum Dominus et stat ad iudicandos populos Dominus 14
 ad iudicium veniet cum senibus populi sui et principibus eius
 vos enim depasti estis vineam meam et rapina pauperis in do-
 mo vestra quare adteritis populum meum et facies pauperum 15
 commolitis dicit Dominus Deus exercituum et dixit Dominus 16
 pro eo quod elevatae sunt filiae Sion et ambulaverunt extento
 collo et nutibus oculorum ibant et plaudebant ambulabant et
 in pedibus suis composito gradu incedebant decalvabit Domi- 17
 nus verticem filiarum Sion et Dominus crinem earum nudabit
 in die illa auferet Dominus ornatum calciamentorum et lunu- 18
 las et torques et monilia et armillas et mitras discriminalia 19, 20
 et periscelidas et murenulas et olfactoriola et inaures et anu-
 los et gemmas in fronte pendentes et mutatoria et pallia et 21
 linteamina et acus et specula et sindones et vittas et theri- 22
 stra et erit pro suavi odore fetor et pro zona funiculus et pro 23
 crispanti crine calvitium et pro fascia pectorali cilicium pul- 24
 cherrimi quoque viri tui gladio cadent et fortes tui in proelio 25
 et maerebunt atque lugebunt portae eius et desolata in terra 26
 sedebit

et adprehendent septem mulieres virum unum in die illa di- **IV**
 centes panem nostrum comedemus et vestimentis nostris ope-
 riemur tantummodo vocetur nomen tuum super nos aufer ob-
 probrium nostrum in die illa erit germen Domini in magni- 2

ficentia et in gloria et fructus terrae sublimis et exultatio his
3 qui salvati fuerint de Israhel et erit omnis qui relictus fuerit
in Sion et residuus in Hierusalem sanctus vocabitur omnis qui
4 scriptus est in vita in Hierusalem si abluerit Dominus sordem
filiarum Sion et sanguinem Hierusalem laverit de medio eius
5 spiritu iudicii et spiritu ardoris et creabit Dominus super om-
nem locum montis Sion et ubi invocatus est nubem per diem et
fumum et splendorem ignis flammantis in nocte super omnem
6 enim gloriam protectio et tabernaculum erit in umbraculum
diei ab aestu et in securitatem et absconsionem a turbine et a
pluvia

V cantabo dilecto meo canticum patruelis mei vineae suae vi-
2 nea facta est dilecto meo in cornu filio olei et sepivit eam et
lapides elegit ex illa et plantavit eam electam et aedificavit
turrem in medio eius et torcular extruxit in ea et expectavit
3 ut faceret uvas et fecit labruscas nunc ergo habitator Hierusa-
4 lem et vir Iuda iudicate inter me et inter vineam meam quid
est quod debui ultra facere vineae meae et non feci ei an quod
5 expectavi ut faceret uvas et fecit labruscas et nunc osten-
dam vobis quid ego faciam vineae meae auferam sepem eius
et erit in direptionem diruam maceriam eius et erit in con-
6 culcationem et ponam eam desertam non putabitur et non
fodietur et ascendent vepres et spinae et nubibus mandabo ne
7 pluant super eam imbrem vinea enim Domini exercituum do-
mus Israhel et vir Iuda germen delectabile eius et expectavi ut
faceret iudicium et ecce iniquitas et iustitiam et ecce clamor
8 vae qui coniungitis domum ad domum et agrum agro copulatis
usque ad terminum loci numquid habitabitis soli vos in medio
9 terrae in auribus meis sunt haec Domini exercituum nisi do-
mus multae desertae fuerint grandes et pulchrae absque habi-
10 tatore decem enim iuga vinearum facient lagunculam unam
11 et triginta modii sementis facient modios tres vae qui consur-
gitis mane ad ebrietatem sectandam et potandum usque ad
12 vesperam ut vino aestuetis cithara et lyra et tympanum et
tibia et vinum in conviviis vestris et opus Domini non respi-
13 citis nec opera manuum eius consideratis propterea captivus
ductus est populus meus quia non habuit scientiam et nobiles

eius interierunt fame et multitudo eius siti exaruit propterea 14
dilatavit infernus animam suam et aperuit os suum absque ullo
termino et descendent fortes eius et populus eius et sublimes
gloriosique eius ad eum et incurvabitur homo et humiliabitur 15
vir et oculi sublimium deprimentur et exaltabitur Dominus 16
exercituum in iudicio et Deus sanctus sanctificabitur in iustitia
et pascentur agni iuxta ordinem suum et deserta in ubertatem 17
versa advenae comedent vae qui trahitis iniquitatem in funi- 18
culis vanitatis et quasi vinculum plaustrum peccatum qui dicitis 19
festinet et cito veniat opus eius ut videamus et adpropriet et
veniat consilium Sancti Israhel et sciemus illud vae qui dicitis 20
malum bonum et bonum malum ponentes tenebras lucem et
lucem tenebras ponentes amarum in dulce et dulce in amarum
vae qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobismet ipsis 21
prudentes vae qui potentes estis ad bibendum vinum et viri 22
fortes ad miscendam ebrietatem qui iustificatis impium pro 23
muneribus et iustitiam iusti aufertis ab eo propter hoc sicut 24
devorat stipulam lingua ignis et calor flammae exurit sic radix
eorum quasi favilla erit et germen eorum ut pulvis ascendet
abiecerunt enim legem Domini exercituum et eloquium Sancti 25
Israhel blasphemaverunt ideo iratus est furor Domini in po-
pulo suo et extendit manum suam super eum et percussit eum
et conturbati sunt montes et facta sunt morticina eorum qua-
si stercus in medio platearum in omnibus his non est aversus
furor eius sed adhuc manus eius extenta et levabit signum 26
nationibus procul et sibilabit ad eum de finibus terrae et ecce
festinus velociter veniet non est deficiens neque laborans in 27
eo non dormitabit neque dormiet neque solvetur cingulum re-
num eius nec rumpetur corrigia calciamenti eius sagittae eius 28
acutae et omnes arcus eius extenti unguulae equorum eius ut
silex et rotae eius quasi impetus tempestatis rugitus eius ut 29
leonis rugiet ut catuli leonum et frendet et tenebit praedam et
amplexabitur et non erit qui eruat et sonabit super eum in die 30
illa sicut sonitus maris aspiciemus in terram et ecce tenebrae
tribulationis et lux obtenebrata est in caligine eius

in anno quo mortuus est rex Ozias vidi Dominum sedentem **VI**
super solium excelsum et elevatum et ea quae sub eo erant im-

2 plebant templum seraphin stabant super illud sex alae uni et
sex alae alteri duabus velabant faciem eius et duabus velabant
3 pedes eius et duabus volabant et clamabant alter ad alterum
et dicebant sanctus sanctus sanctus Dominus exercituum ple-
4 na est omnis terra gloria eius et commota sunt superliminaria
5 cardinum a voce clamantis et domus impleta est fumo et dixi
vae mihi quia tacui quia vir pollutus labiis ego sum et in medio
populi polluta labia habentis ego habito et Regem Dominum
6 exercituum vidi oculis meis et volavit ad me unus de seraphin
7 et in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari et teti-
git os meum et dixit ecce tetigit hoc labia tua et auferetur
8 iniquitas tua et peccatum tuum mundabitur et audivi vocem
Domini dicentis quem mittam et quis ibit nobis et dixi ecce
9 ego sum mitte me et dixit vade et dices populo huic audite
audientes et nolite intellegere et videte visionem et nolite
10 cognoscere excaeca cor populi huius et aures eius adgrava et
oculos eius claude ne forte videat oculis suis et auribus suis
audiat et corde suo intellegat et convertatur et sanem eum
11 et dixi usquequo Domine et dixit donec desolentur civitates
absque habitatore et domus sine homine et terra relinquatur
12 deserta et longe faciet Dominus homines et multiplicabitur
13 quae derelicta fuerat in medio terrae et adhuc in ea decima-
tio et convertetur et erit in ostensionem sicut terebinthus et
sicuti quercus quae expandit ramos suos semen sanctum erit
id quod steterit in ea

VII et factum est in diebus Ahaz filii Ioatham filii Oziae regis
Iuda ascendit Rasin rex Syriae et Phacee filius Romeliae rex
Israhel in Hierusalem ad proeliandum contra eam et non po-
2 tuerunt debellare eam et nuntiaverunt domui David dicentes
requievit Syria super Ephraim et commotum est cor eius et
3 cor populi eius sicut moventur ligna silvarum a facie venti et
dixit Dominus ad Isaiam egredere in occursum Ahaz tu et qui
derelictus est Iasub filius tuus ad extremum aquaeductus pi-
4 scinae superioris in via agri Fullonis et dices ad eum vide ut
sileas noli timere et cor tuum ne formidet a duobus caudis ti-
tionum fumigantium istorum in ira furoris Rasin et Syriae et
5 filii Romeliae eo quod consilium inierit contra te Syria malum

Ephraim et filius Romeliae dicentes ascendamus ad Iudam et 6
 suscitemus eum et avellamus eum ad nos et ponamus regem
 in medio eius filium Tabeel haec dicit Dominus Deus non 7
 stabit et non erit istud sed caput Syriae Damascus et caput 8
 Damasci Rasin et adhuc sexaginta et quinque anni et desinet
 Ephraim esse populus et caput Ephraim Samaria et caput 9
 Samariae filius Romeliae si non credideritis non permanebitis
 et adiecit Dominus loqui ad Ahaz dicens pete tibi signum a 10, 11
 Domino Deo tuo in profundum inferni sive in excelsum su-
 pra et dixit Ahaz non petam et non temptabo Dominum et 12, 13
 dixit audite ergo domus David numquid parum vobis est mo-
 lestos esse hominibus quia molesti estis et Deo meo propter 14
 hoc dabit Dominus ipse vobis signum ecce virgo concipiet et
 pariet filium et vocabitis nomen eius Emmanuhel butyrum 15
 et mel comedet ut sciat reprobare malum et eligere bonum
 quia antequam sciat puer reprobare malum et eligere bonum 16
 derelinquetur terra quam tu detestaris a facie duum regum
 suorum adducet Dominus super te et super populum tuum 17
 et super domum patris tui dies qui non venerunt a diebus se-
 parationis Ephraim a Iuda cum rege Assyriorum et erit in die 18
 illa sibilabit Dominus muscae quae est in extremo fluminum
 Aegypti et api quae est in terra Assur et venient et requie- 19
 scent omnes in torrentibus vallium et cavernis petrarum et in
 omnibus fructectis et in universis foraminibus in die illa radet 20
 Dominus in novacula conducta in his qui trans Flumen sunt in
 rege Assyriorum caput et pilos pedum et barbam universam
 et erit in die illa nutriet homo vaccam boum et duas oves et 21, 22
 prae ubertate lactis comedet butyrum butyrum enim et mel
 manducabit omnis qui relictus fuerit in medio terrae et erit 23
 in die illa omnis locus ubi fuerint mille vites mille argenteis et
 in spinas et in vepres erunt cum sagittis et arcu ingredientur 24
 illuc vepres enim et spinae erunt in universa terra et omnes 25
 montes qui in sarculo sariantur non veniet illuc terror spina-
 rum et veprium et erit in pascua bovis et in conculcationem
 pecoris

et dixit Dominus ad me sume tibi librum grandem et scribe **VIII**
 in eo stilo hominis Velociter spolia detrahe Cito praedare et 2

adhibui mihi testes fideles Uriam sacerdotem et Zacchariam
3 filium Barachiae et accessi ad prophetissam et concepit et
peperit filium et dixit Dominus ad me voca nomen eius Ad-
4 celera spolia detrahare Festina praedari quia antequam sciat
puer vocare patrem suum et matrem suam auferetur fortitudo
5 Damasci et spolia Samariae coram rege Assyriorum et adiecit
6 Dominus loqui ad me adhuc dicens pro eo quod abiecit po-
pulus iste aquas Siloae quae vadunt cum silentio et adsumpsit
7 magis Rasin et filium Romeliae propter hoc ecce Dominus ad-
ducet super eos aquas Fluminis fortes et multas regem Assyrio-
rum et omnem gloriam eius et ascendet super omnes rivos eius
8 et fluet super universas ripas eius et ibit per Iudam inundans
et transiens usque ad collum veniet et erit extensio alarum eius
9 implens latitudinem terrae tuae o Emmanuhel congregamini
populi et vincimini et audite universae procul terrae conforta-
10 mini et vincimini accingite vos et vincimini inite consilium et
dissipabitur loquimini verbum et non fiet quia nobiscum Deus
11 haec enim ait Dominus ad me sicut in forti manu erudivit me
12 ne irem in via populi huius dicens non dicatis coniuratio om-
nia enim quae loquitur populus iste coniuratio est et timorem
13 eius ne timeatis neque paveatis Dominum exercituum ipsum
14 sanctificate ipse pavor vester et ipse terror vester et erit vobis
in sanctificationem in lapidem autem offensionis et in petram
scandali duabus domibus Israhel in laqueum et in ruinam ha-
15 bitantibus Hierusalem et offendent ex eis plurimi et cadent et
16 conterentur et inretientur et capientur liga testimonium signa
17 legem in discipulis meis et expectabo Dominum qui abscon-
18 dit faciem suam a domo Iacob et praestolabor eum ecce ego
et pueri quos mihi dedit Dominus in signum et in portentum
19 Israhelis a Domino exercituum qui habitat in monte Sion et
cum dixerint ad vos quaerite a pythonibus et a divinis qui
stridunt in incantationibus suis numquid non populus a Deo
20 suo requirit pro vivis a mortuis ad legem magis et ad testi-
monium quod si non dixerint iuxta verbum hoc non erit eis
21 matutina lux et transibit per eam corruet et esuriet et cum
esurierit irascetur et maledicet regi suo et Deo suo et suspiciet
22 sursum et ad terram intuebitur et ecce tribulatio et tenebrae

dissolutio angustia et caligo persequens et non poterit avolare de angustia sua

primo tempore adleviata est terra Zabulon et terra Nep- **IX**
 thalim et novissimo adgravata est via maris trans Iordanem
 Galileae gentium populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem 2
 magnam habitantibus in regione umbrae mortis lux orta
 est eis multiplicasti gentem non magnificasti laetitiam laeta- 3
 buntur coram te sicut laetantur in messe sicut exultant quan-
 do dividunt spolia iugum oneris eius et virgam umeri 4
 eius et sceptrum exactoris eius superasti sicut in die Madian
 quia omnis violenta praedatio cum tumultu et vestimentum 5
 mixtum sanguine erit in combustionem et cibus ignis parvu- 6
 lus enim natus est nobis filius datus est nobis et factus est
 principatus super umerum eius et vocabitur nomen eius Ad-
 mirabilis consiliarius Deus fortis Pater futuri saeculi Princeps
 pacis multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis su- 7
 per solium David et super regnum eius ut confirmet illud et
 corroboret in iudicio et iustitia amodo et usque in sempiter-
 num zelus Domini exercituum faciet hoc verbum misit Do- 8
 minus in Iacob et cecidit in Israhel et sciet populus omnis 9
 Ephraim et habitantes Samariam in superbia et magnitudine
 cordis dicentes lateres ceciderunt sed quadris lapidibus aedi- 10
 ficabimus sycomoros succiderunt sed cedros inmutabimus et 11
 elevabit Dominus hostes Rasin super eum et inimicos eius in
 tumultum vertet Syriam ab oriente et Philisthim ab occidente 12
 et devorabunt Israhel toto ore in omnibus his non est aversus
 furor eius sed adhuc manus eius extenta et populus non est 13
 reversus ad percutientem se et Dominum exercituum non in-
 quisierunt et disperdet Dominus ab Israhel caput et caudam 14
 incurvantem et refrenantem die una longevus et honorabilis 15
 ipse est caput et propheta docens mendacium ipse cauda est
 et erunt qui beatificant populum istum seducentes et qui bea- 16
 tificantur praecipitati propter hoc super adolescentulis eius 17
 non laetabitur Dominus et pupillorum eius et viduarum non
 miserebitur quia omnis hypocrita est et nequam et universum
 os locutum est stultitiam in omnibus his non est aversus furor
 eius sed adhuc manus eius extensa succensa est enim qua- 18

si ignis impietas veprem et spinam vorabit et succendetur in
19 densitate saltus et convolvetur superbia fumi in ira Domi-
ni exercituum conturbata est terra et erit populus quasi esca
20 ignis vir fratri suo non parceret et declinabit ad dexteram et
esuriet et comedet ad sinistram et non saturabitur unusquis-
que carnem brachii sui vorabit Manasses Ephraim et Ephraim
21 Manassen simul ipsi contra Iudam in omnibus his non est
aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta

X vae qui condunt leges iniquas et scribentes iniustitiam scrip-
2 serunt ut opprimerent in iudicio pauperes et vim facerent
causae humilium populi mei ut essent viduae praeda eorum
3 et pupillos diriperent quid facietis in die visitationis et ca-
lunitatis de longe venientis ad cuius fugietis auxilium et ubi
4 derelinquetis gloriam vestram ne incurvemini sub vinculo et
cum interfectis cadatis super omnibus his non est aversus fu-
5 ror eius sed adhuc manus eius extenta vae Assur virga furoris
6 mei et baculus ipse in manu eorum indignatio mea ad gentem
fallacem mittam eum et contra populum furoris mei manda-
bo illi ut auferat spolia et diripiat praedam et ponat illum in
7 conculcationem quasi lutum platearum ipse autem non sic ar-
bitrabitur et cor eius non ita aestimabit sed ad conterendum
8 erit cor eius et ad internicionem gentium non paucarum dicet
9 enim numquid non principes mei simul reges sunt numquid
non ut Charchamis sic Chalanno et ut Arfad sic Emath num-
10 quid non ut Damascus sic Samaria quomodo invenit manus
mea regna idoli sic et simulacra eorum de Hierusalem et de
11 Samaria numquid non sicut feci Samariae et idolis eius sic
12 faciam Hierusalem et simulacris eius et erit cum impleverit
Dominus cuncta opera sua in monte Sion et in Hierusalem
visitabo super fructum magnifici cordis regis Assur et super
13 gloriam altitudinis oculorum eius dixit enim in fortitudine
manus meae feci et in sapientia mea intellexi et abstuli termi-
nos populorum et principes eorum depraedatus sum et detraxi
14 quasi potens in sublime residentes et invenit quasi nidum ma-
nus mea fortitudinem populorum et sicut colliguntur ova quae
derelicta sunt sic universam terram ego congregavi et non fuit
15 qui moveret pinnam et aperiret os et ganniret numquid glo-

riabitur securis contra eum qui secat in ea aut exaltabitur serra
 contra eum a quo trahitur quomodo si elevetur virga contra
 levantem se et exaltetur baculus qui utique lignum est propter 16
 hoc mittet Dominator Deus exercituum in pinguibus eius
 tenuitatem et subtus gloriam eius succensa ardebit quasi con-
 bustio ignis et erit lumen Israhel in igne et Sanctus eius in 17
 flamma et succendetur et devorabitur spina eius et vepres in
 die una et gloria saltus eius et Carmeli eius ab anima usque 18
 ad carnem consumetur et erit terrore profugus et reliquiae 19
 ligni saltus eius pro paucitate numerabuntur et puer scribet
 eos et erit in die illa non adiciet residuum Israhel et hii qui 20
 fugerint de domo Iacob inniti super eo qui percutit eos sed in-
 nitetur super Dominum Sanctum Israhel in veritate reliquiae 21
 convertentur reliquiae inquam Iacob ad Deum fortem si enim 22
 fuerit populus tuus Israhel quasi harena maris reliquiae con-
 vertentur ex eo consummatio abbreviata inundabit iustitiam
 consummationem enim et abbreviationem Dominus Deus ex- 23
 exercituum faciet in medio omnis terrae propter hoc haec dicit 24
 Dominus Deus exercituum noli timere populus meus habitator
 Sion ab Assur in virga percutiet te et baculum suum levabit
 super te in via Aegypti adhuc enim paululum modicumque et 25
 consummabitur indignatio et furor meus super scelus eorum
 et suscitabit super eum Dominus exercituum flagellum iuxta 26
 plagam Madian in petra Oreb et virgam suam super mare et
 levabit eam in via Aegypti et erit in die illa auferetur onus 27
 eius de umero tuo et iugum eius de collo tuo et computrescet
 iugum a facie olei veniet in Aiath transibit in Magron apud 28
 Machmas commendabit vasa sua transierunt cursim Gabee 29
 sedes nostra obstipuit Rama Gabaath Saulis fugit hinni voce 30
 tua filia Gallim adtende Laisa paupercula Anathoth migravit 31
 Medemena habitatores Gebim confortamini adhuc dies est ut 32
 in Nob stetur agitabit manum suam super montem filiae Sion
 collem Hierusalem ecce Dominator Dominus exercituum con- 33
 fringet lagunculam in terrore et excelsi statura succidentur et
 sublimes humiliabuntur et subvertentur condensa saltus ferro 34
 et Libanus cum excelsis cadet

et egredietur virga de radice Iesse et flos de radice eius **XI**

2 ascendet et requiescet super eum spiritus Domini spiritus sapientiae et intellectus spiritus consilii et fortitudinis spiritus scientiae et pietatis et replebit eum spiritus timoris Domini non secundum visionem oculorum iudicabit neque secundum auditum aurium arguet sed iudicabit in iustitia pauperes et arguet in aequitate pro mansuetis terrae et percutiet terram virga oris sui et spiritu labiorum suorum interficiet impium et erit iustitia cingulum lumborum eius et fides cinctorium renis eius habitabit lupus cum agno et pardus cum hedo accubabit vitulus et leo et ovis simul morabuntur et puer parvulus minabit eos vitulus et ursus pascentur simul requiescent cattuli eorum et leo quasi bos comedet paleas et delectabitur infans ab ubere super foramine aspidis et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet non nocebunt et non occident in universo monte sancto meo quia repleta est terra scientia Domini sicut aquae maris operientes in die illa radix Iesse qui stat in signum populorum ipsum gentes deprecabuntur et erit sepulchrum eius gloriosum et erit in die illa adiciet Dominus secundo manum suam ad possidendum residuum populi sui quod relinquetur ab Assyriis et ab Aegypto et a Fetros et ab Aethiopia et ab Aelam et a Sennaar et ab Emath et ab insulis maris et levabit signum in nationes et congregabit profugos Israhel et dispersos Iuda colliget a quattuor plagis terrae et auferetur zelus Ephraim et hostes Iuda peribunt Ephraim non aemulabitur Iudam et Iudas non pugnabit contra Ephraim et volabunt in umeros Philisthim per mare simul praedabuntur filios orientis Idumea et Moab praeceptum manus eorum et filii Ammon oboedientes erunt et desolabit Dominus linguam maris Aegypti et levabit manum suam super Flumen in fortitudine spiritus sui et percutiet eum in septem rivis ita ut transeant per eum calciati et erit via residuo populo meo qui relinquetur ab Assyriis sicut fuit Israhel in die qua ascendit de terra Aegypti

XII et dices in illa die confitebor tibi Domine quoniam iratus es mihi conversus est furor tuus et consolatus es me ecce Deus salvator meus fiducialiter agam et non timebo quia fortitudo mea et laus mea Dominus Deus et factus est mihi in salutem

haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris et dicetis in 3, 4
 illa die confitemini Domino et invocate nomen eius notas facite
 in populis adinventiones eius mementote quoniam excelsum
 est nomen eius cantate Domino quoniam magnifice fecit ad- 5
 nuntiate hoc in universa terra exulta et lauda habitatio Sion 6
 quia magnus in medio tui Sanctus Israhel

onus Babylonis quod vidit Isaias filius Amos super mon- **XIII, 2**
 tem caligosum levate signum exaltate vocem levate manum et
 ingrediantur portas duces ego mandavi sanctificatis meis et 3
 vocavi fortes meos in ira mea exultantes in gloria mea vox 4
 multitudinis in montibus quasi populorum frequentium vox
 sonitus regum gentium congregatarum Dominus exercituum
 praecepit militiae belli venientibus de terra procul a summi- 5
 tate caeli Dominus et vasa furoris eius ut disperdat omnem
 terram ululate quia prope est dies Domini quasi vastitas a 6
 Domino veniet propter hoc omnes manus dissolventur et om- 7
 ne cor hominis tabescet et conteretur tortiones et dolores te- 8
 nebunt quasi parturiens dolebunt unusquisque ad proximum
 suum stupebit facies combustae vultus eorum ecce dies Domi- 9
 ni venit crudelis et indignationis plenus et irae furorisque ad
 ponendam terram in solitudine et peccatores eius conterendos
 de ea quoniam stellae caeli et splendor earum non expan- 10
 dent lumen suum obtenebratus est sol in ortu suo et luna non
 splendet in lumine suo et visitabo super orbis mala et contra 11
 impios iniquitatem eorum et quiescere faciam superbiam
 infidelium et arrogantiam fortium humiliabo pretiosior erit 12
 vir auro et homo mundo obrizo super hoc caelum turbabo 13
 et movebitur terra de loco suo propter indignationem Domi-
 ni exercituum et propter diem irae furoris eius et erit quasi 14
 dammula fugiens et quasi ovis et non erit qui congreget un-
 quisque ad populum suum convertetur et singuli ad terram
 suam fugient omnis qui inventus fuerit occidetur et omnis qui 15
 supervenerit cadet in gladio infantes eorum adlident in oculis 16
 eorum diripientur domus eorum et uxores eorum violabuntur
 ecce ego suscitabo super eos Medos qui argentum non quaerant 17
 nec aurum velint sed sagittis parvulos interficiant et lactan- 18
 tibus uteri non misereantur et super filios non parcat oculus

19 eorum et erit Babylon illa gloriosa in regnis inclita in super-
bia Chaldeorum sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram
20 non habitabitur usque in finem et non fundabitur usque ad ge-
nerationem et generationem nec ponet ibi tentoria Arabs nec
21 pastores requiescent ibi sed requiescent ibi bestiae et reple-
buntur domus eorum draconibus et habitabunt ibi strutiones
22 et pilosi saltabunt ibi et respondebunt ibi ululae in aedibus
eius et sirenae in delubris voluptatis

XIV prope est ut veniat tempus eius et dies eius non elongabun-
tur miserebitur enim Dominus Iacob et eliget adhuc de Israhel
et requiescere eos faciet super humum suam adiungetur adve-
2 na ad eos et adherebit domui Iacob et tenebunt eos populi et
adducent eos in locum suum et possidebit eos domus Israhel
super terram Domini in servos et ancillas et erunt capientes
3 eos qui se ceperant et subicient exactores suos et erit in die
illa cum requiem dederit tibi Deus a labore tuo et a concussio-
4 ne tua et a servitute dura qua ante servisti sumes parabolam
istam contra regem Babylonis et dices quomodo cessavit ex-
5 actor quievit tributum contrivit Dominus baculum impiorum
6 virgam dominantium caedentem populos in indignatione pla-
ga insanabili subicientem in furore gentes persequentem cru-
7 deliter conquivit et siluit omnis terra gavisata est et exultavit
8 abietes quoque laetatae sunt super te et cedri Libani ex quo
9 dormisti non ascendit qui succidat nos infernus subter con-
turbatus est in occursum adventus tui suscitavit tibi gigantas
omnes principes terrae surrexerunt de solis suis omnes princi-
10 pes nationum universi respondebunt et dicent tibi et tu vul-
neratus es sicut nos nostri similis effectus es detracta est ad
11 inferos superbia tua concidit cadaver tuum subter te sternetur
tinea et operimentum tuum erunt vermes quomodo cecidi-
12 sti de caelo lucifer qui mane oriebaris corruisti in terram qui
vulnerabas gentes qui dicebas in corde tuo in caelum conscen-
13 dam super astra Dei exaltabo solium meum sedebo in monte
14 testamenti in lateribus aquilonis ascendam super altitudinem
15 nubium ero similis Altissimo verumtamen ad infernum detra-
16 heris in profundum lacu qui te viderint ad te inclinabuntur
teque prospicient numquid iste est vir qui conturbavit terram

qui concussit regna qui posuit orbem desertum et urbes eius 17
 destruxit vinctis eius non aperuit carcerem omnes reges gen- 18
 tium universi dormierunt in gloria vir in domo sua tu autem 19
 proiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis pollutus et
 obvolutus qui interfecti sunt gladio et descenderunt ad funda-
 menta lacu quasi cadaver putridum non habebis consortium 20
 neque cum eis in sepultura tu enim terram disperdisti tu popu-
 lum occidisti non vocabitur in aeternum semen pessimorum
 praeparate filios eius occisioni in iniquitate patrum eorum non 21
 consurgent nec hereditabunt terram neque implebunt faciem
 orbis civitatum et consurgam super eos dicit Dominus exer- 22
 cituum et perdam Babylonis nomen et reliquias et germen et
 progeniem ait Dominus et ponam eam in possessionem ericii 23
 et in paludes aquarum et scopabo eam in scopa terens dicit
 Dominus exercituum iuravit Dominus exercituum dicens si 24
 non ut putavi ita erit et quomodo mente tractavi sic eveniet 25
 ut conteram Assyrium in terra mea et in montibus meis con-
 culcem eum et auferetur ab eis iugum eius et onus illius ab
 umero eorum tolletur hoc consilium quod cogitavi super om- 26
 nem terram et haec est manus extenta super universas gentes
 Dominus enim exercituum decrevit et quis poterit infirmare 27
 et manus eius extenta et quis avertet eam in anno quo mor- 28
 tuus est rex Ahaz factum est onus istud ne laeteris Philisthea 29
 omnis tu quoniam comminuta est virga percussoris tui de ra-
 dice enim colubri egredietur regulus et semen eius absorbens
 volucrem et pascentur primogeniti pauperum et pauperes fi- 30
 ducialiter requiescent et interire faciam in fame radicem tuam
 et reliquias tuas interficiam ulula porta clama civitas prostra- 31
 ta est Philisthea omnis ab aquilone enim fumes venit et non
 est qui effugiat agmen eius et quid respondebitur nuntiis gen- 32
 tis quia Dominus fundavit Sion et in ipsa sperabunt pauperes
 populi eius

onus Moab quia nocte vastata est Ar Moab conticuit quia **XV**
 nocte vastatus est murus Moab conticuit ascendit domus et 2
 Dibon ad excelsa in planctum super Nabo et super Medaba
 Moab ululabit in cunctis capitibus eius calvitium omnis barba
 radetur in triviis eius accincti sunt sacco super tecta eius et in 3

4 plateis eius omnis ululat descendit in fletum clamavit Esebon
 et Eleale usque Iasa audita est vox eorum super hoc expediti
 5 Moab ululabunt anima eius ululabit sibi cor meum ad Moab
 clamabit vectes eius usque ad Segor vitulam conternantem per
 ascensum enim Luith flens ascendet et in via Oronaim clamor
 6 rem contritionis levabunt aquae enim Nemrim desertae erunt
 7 quia aruit herba defecit germen viror omnis interiit secundum
 magnitudinem operis et visitatio eorum ad torrentem salicum
 8 ducent eos quoniam circumiit clamor terminum Moab usque
 ad Gallim ululatus eius et usque ad puteum Helim clamor
 9 eius quia aquae Dibon repletae sunt sanguine ponam enim
 super Dibon additamenta his qui fugerint de Moab leonem et
 reliquiis terrae

XVI emitte agnum dominatorem terrae de Petra deserti ad mon-
 2 tem filiae Sion et erit sicut avis fugiens et pulli de nido avo-
 3 lantes sic erunt filiae Moab in transcensu Arnon ini consi-
 lium coge concilium pone quasi noctem umbram tuam in me-
 4 ridie absconde fugientes et vagos ne prodas habitabunt apud
 te profugi mei Moab esto latibulum eorum a facie vastatoris
 finitus est enim pulvis consummatus est miser defecit qui
 5 conculcabat terram et praeparabitur in misericordia solium
 et sedebit super eum in veritate in tabernaculo David iudi-
 cans et quaerens iudicium et velociter reddens quod iustum
 6 est audivimus superbiam Moab superbus est valde superbia
 eius et arrogantia eius et indignatio eius plus quam fortitudo
 7 eius idcirco ululabit Moab ad Moab universus ululabit his qui
 8 laetantur super muro cocti lateris loquimini plagas suas quoniam
 suburbana Esebon deserta sunt et vinea Sabama domini
 gentium exciderunt flagella eius usque ad Iazer pervenerunt
 erraverunt in deserto propagines eius relictas sunt transierunt
 9 mare super hoc plorabo in fletu Iazer vineam Sabama inebria-
 bo te lacrima mea Esebon et Eleale quoniam super vindemiam
 10 tuam et super messem tuam vox calcantium inruit et auferetur
 laetitia et exultatio de Carmelo et in vineis non exultabit
 neque iubilabit vinum in torculari non calcabit qui calcare con-
 11 sueverat vocem calcantium abstuli super hoc venter meus ad
 Moab quasi cithara sonabit et viscera mea ad murum cocti

lateris et erit cum apparuerit quod laboravit Moab super ex- 12
 celsis suis ingredietur ad sancta sua ut obsecret et non valebit
 hoc verbum quod locutus est Dominus ad Moab ex tunc et 13, 14
 nunc locutus est Dominus dicens in tribus annis quasi anni
 mercennarii auferetur gloria Moab super omni populo multo
 et relinquetur parvus et modicus nequaquam multus

onus Damasci ecce Damascus desinet esse civitas et erit si- **XVII**
 cut acervus lapidum in ruina derelictae civitates Aroer gregi- 2
 bus erunt et requiescent ibi et non erit qui exterreat et cessa- 3
 bit adiutorium ab Ephraim et regnum a Damasco et reliquiae
 Syriae sicut gloria filiorum Israhel erunt dicit Dominus exer-
 cituum et erit in die illa adtenuabitur gloria Iacob et pingue 4
 carnis eius marcescet et erit sicut congregans in messe quod 5
 restiterit et brachium eius spicas leget et erit sicut quaerens
 spicas in valle Rafaim et relinquetur in eo sicut racemus et 6
 sicut excussio oleae duarum aut trium olivarum in summitate
 rami sive quattuor aut quinque in cacuminibus eius fructus
 eius dicit Dominus Deus Israhel in die illa inclinabitur homo 7
 ad factorem suum et oculi eius ad Sanctum Israhel respicient
 et non inclinabitur ad altaria quae fecerunt manus eius et quae 8
 operati sunt digiti eius non respiciet lucos et delubra in die 9
 illa erunt civitates fortitudinis eius derelictae sicut aratra et
 segetes quae derelictae sunt a facie filiorum Israhel et erit de-
 serta quia oblita es Dei salvatoris tui et Fortis adiutoris tui 10
 non es recordata propterea plantabis plantationem fidelem et
 germen alienum seminabis in die plantationis tuae labrusca 11
 et mane semen tuum florebit ablata est messis in die heredita-
 tis et dolebit graviter vae multitudo populorum multorum ut 12
 multitudo maris sonantis et tumultus turbarum sicut sonitus
 aquarum multarum sonabunt populi sicut sonitus aquarum 13
 inundantium et increpabit eum et fugiet procul et rapietur
 sicut pulvis montium a facie venti et sicut turbo coram tem-
 pestate in tempore vespere et ecce turbatio in matutino et 14
 non subsistet haec est pars eorum qui vastaverunt nos et sors
 diripientium nos

vae terrae cymbalo alarum quae est trans flumina Aethio- **XVIII**
 piaae qui mittit in mari legatos et in vasis papyri super aquas 2

ite angeli veloces ad gentem convulsam et dilaceratam ad populum terribilem post quem non est alius gentem expectantem expectantem et conculcatam cuius diripuerunt flumina terram
3 eius omnes habitatores orbis qui moramini in terra cum elevatum fuerit signum in montibus videbitis et clangorem tubae
4 audietis quia haec dicit Dominus ad me quiescam et considerabo in loco meo sicut meridiana lux clara est et sicut nubes
5 roris in die messis ante messem enim totus effloruit et inmatura perfectio germinabit et praecedentur ramusculi eius falcibus
6 et quae derelicta fuerint abscedentur excutientur et relinquentur simul avibus montium et bestiis terrae et aestate perpetua erunt super eum volucres et omnes bestiae terrae super illum
7 hiemabunt in tempore illo deferetur munus Domino exercituum a populo divulso et dilacerato a populo terribili post quem non fuit alius a gente expectante expectante et conculcata cuius diripuerunt flumina terram eius ad locum nominis Domini exercituum montem Sion

XIX onus Aegypti ecce Dominus ascendet super nubem levem et ingredietur Aegyptum et movebuntur simulacra Aegypti a
2 facie eius et cor Aegypti tabescet in medio eius et concurrere faciam Aegyptios adversum Aegyptios et pugnabit vir contra fratrem suum et vir contra amicum suum civitas adversus
3 civitatem regnum adversus regnum et dirumpetur spiritus Aegypti in visceribus eius et consilium eius praecipitabo et interrogabunt simulacra sua et divinos suos et pythones et ariolos
4 et tradam Aegyptum in manu dominorum crudelium et rex fortis dominabitur eorum ait Dominus Deus exercituum
5 et arescet aqua de mari et fluvijs desolabitur atque siccabitur et deficient flumina adtenuabuntur et siccabuntur rivi
6 aggerum calamus et iuncus marcescet nudabitur alveus rivi a fonte suo et omnis sementis inrigua siccabitur arescet et
7 non erit et maerebunt piscatores et lugebunt omnes mittentes in flumen hamum et expandentes rete super faciem aquae
8 marcescent confundentur qui operabantur linum pectentes et
9 textentes subtilia et erunt inrigua eius flaccientia omnes qui
10 faciebant lacunas ad capiendos pisces stulti principes Taneos
11 sapientes consilarii Pharaos dederunt consilium insipientes quo-

modo dicetis Pharaoni filius sapientium ego filius regum anti-
 quorum ubi sunt nunc sapientes tui adnuntient tibi et indicent 12
 quid cogitaverit Dominus exercituum super Aegyptum stulti 13
 facti sunt principes Taneos emarcuerunt principes Mempheos
 deceperunt Aegyptum angulum populorum eius Dominus mi- 14
 scuit in medio eius spiritum vertiginis et errare fecerunt Ae-
 gyptum in omni opere suo sicut errat ebrius et vomens et 15
 non erit Aegypto opus quod faciat caput et caudam incurvan-
 tem et refrenantem in die illa erit Aegyptus quasi mulieres 16
 et stupebunt et timebunt a facie commotionis manus Domini
 exercituum quam ipse movebit super eam et erit terra Iuda 17
 Aegypto in festivitatem omnis qui illius fuerit recordatus pa-
 vebit a facie consilii Domini exercituum quod ipse cogitavit
 super eam in die illa erunt quinque civitates in terra Aegypti 18
 loquentes lingua Chanaan et iurantes per Dominum exerci-
 tuum civitas Solis vocabitur una in die illa erit altare Domini 19
 in medio terrae Aegypti et titulus iuxta terminum eius Domi-
 ni et erit in signum et in testimonium Domino exercituum in 20
 terra Aegypti clamabunt enim ad Dominum a facie tribulantis
 et mittet eis salvatorem et propugnatorem qui liberet eos et 21
 cognoscetur Dominus ab Aegypto et cognoscent Aegyptii Do-
 minum in die illa et colent eum in hostiis et muneribus et vota
 vovebunt Domino et solvent et percutiet Dominus Aegyptum 22
 plaga et sanabit eam et revertentur ad Dominum et placabitur
 eis et sanabit eos in die illa erit via de Aegypto in Assyrios et 23
 intrabit Assyrius Aegyptum et Aegyptius in Assyrios et ser-
 vient Aegyptii Assur in die illa erit Israhel tertius Aegyptio 24
 et Assyrio benedictio in medio terrae cui benedixit Dominus 25
 exercituum dicens benedictus populus meus Aegypti et opus
 manuum mearum Assyrio hereditas autem mea Israhel

in anno quo ingressus est Tharthan in Azotum cum misisset eum Sargon rex Assyriorum et pugnasset contra Azotum **XX**
 et cepisset eam in tempore illo locutus est Dominus in manu 2
 Isaiae filii Amos dicens vade et solve saccum de lumbis tuis
 et calciamenta tua tolle de pedibus tuis et fecit sic vadens
 nudus et disculciatus et dixit Dominus sicut ambulavit ser- 3
 vus meus Isaias nudus et disculciatus trium annorum signum

4 et portentum erit super Aegyptum et super Aethiopiam sic
minabit rex Assyriorum captivitatem Aegypti et transmigra-
tionem Aethiopiae iuvenum et senum nudam et discolatam
5 discopertis natibus ignominiam Aegypti et timebunt et con-
6 fundentur ab Aethiopia spe sua et ab Aegypto gloria sua et
dicet habitator insulae huius in die illa ecce haec erat spes no-
stra ad quos confugimus in auxilium ut liberaret nos a facie
regis Assyriorum et quomodo effugere poterimus nos

XXI

onus deserti maris sicut turbines ab africo veniunt de de-
2 serto venit de terra horribili visio dura nuntiata est mihi qui
incredulus est infideliter agit et qui depopulator est vastat
ascende Aelam obside Mede omnem gemitum eius cessare feci
3 propterea repleti sunt lumbi mei dolore angustia possedit me
sicut angustia parientis corruui cum audirem conturbatus sum
4 cum viderem emarcuit cor meum tenebrae stupefecerunt me
5 Babylon dilecta mea posita est mihi in miraculum pone men-
sam contemplare in specula comedentes bibentes surgite prin-
6 cipes arripite clypeum haec enim dixit mihi Dominus vade et
7 pone speculatorem et quodcumque viderit adnuntiet et vidit
currum duorum equitum ascensorem asini et ascensorem ca-
8 meli et contemplatus est diligenter multo intuitu et clamavit
leo super specula Domini ego sum stans iugiter per diem et
9 super custodiam meam ego sum stans totis noctibus ecce iste
venit ascensor vir bigae equitum et respondit et dixit cecidit
cecidit Babylon et omnia sculptilia deorum eius contrita sunt
10 in terram tritura mea et fili areae meae quae audivi a Domi-
11 no exercituum Deo Israhel adnuntiavi vobis onus Duma ad
me clamat ex Seir custos quid de nocte custos quid de nocte
12 dixit custos venit mane et nox si quaeritis quaerite converti-
13 mini venite onus in Arabia in saltu ad vesperam dormietis
14 in semitis Dodanim occurrentes sitiensi ferte aquam qui ha-
15 bitatis terram austri cum panibus occurrere fugienti a facie
enim gladiorum fugerunt a facie gladii imminentis a facie arcus
16 extenti a facie gravis proelii quoniam haec dicit Dominus ad
me adhuc in uno anno quasi in anno mercennarii et auferetur
17 omnis gloria Cedar et reliquiae numeri sagittariorum fortium
de filiis Cedar inminentur Dominus enim Deus Israhel locutus

est

onus vallis Visionis quidnam tibi quoque est quia ascendi- **XXII**
sti et tu omnis in tecta clamoris plena urbs frequens civitas 2
exultans interfecti tui non interfecti gladio nec mortui in bello
cuncti principes tui fugerunt simul dureque ligati sunt omnes 3
qui inventi sunt vincti sunt pariter procul fugerunt propterea 4
dixi recedite a me amare flebo nolite incumbere ut consolemini
me super vastitate filiae populi mei dies enim interfectionis et 5
conculcationis et fletuum Domino Deo exercituum in valle Vi-
sionis scrutans murum et magnificus super montem et Aelam 6
sumpsit faretram currum hominis equitis et parietem nudavit
clypeus et erunt electae valles tuae plenae quadrigarum et 7
equites ponent sedes suas in porta et revelabitur operimen- 8
tum Iudae et videbis in die illa armamentarium domus saltus
et scissuras civitatis David videbitis quia multiplicatae sunt 9
et congregastis aquas piscinae inferioris et domos Hierusalem 10
numerastis et destruxistis domos ad muniendum murum et 11
lacum fecistis inter duos muros et aquam piscinae veteris et
non suspexistis ad eum qui fecerat eam et operatorem eius de
longe non vidistis et vocavit Dominus Deus exercituum in die 12
illa ad fletum et ad planctum ad calvitium et ad cingulum sacci
et ecce gaudium et laetitia occidere vitulos et iugulare arietes 13
comedere carnes et bibere vinum comedamus et bibamus cras
enim moriemur et revelata est in auribus meis Domini ex- 14
ercituum si dimittetur iniquitas haec vobis donec moriamini
dicit Dominus Deus exercituum haec dicit Dominus Deus ex- 15
ercituum vade ingredi ad eum qui habitat in tabernaculo
ad Sobnam praepositum templi quid tu hic aut quasi quis 16
hic quia excidisti tibi hic sepulchrum excidisti in excelso me-
moriam diligenter in petra tabernaculum tibi ecce Dominus 17
asportari te faciet sicut asportatur gallus gallinacius et quasi
amictum sic sublevabit te coronans coronabit te tribulatione 18
quasi pilam mittet te in terram latam et spatiosam ibi morieris
et ibi erit currus gloriae tuae ignominia domus Domini tui et 19
expellam te de statione tua et de ministerio tuo deponam te
et erit in die illa vocabo servum meum Eliachim filium Helciae 20
et induam illum tunicam tuam et cingulo tuo confortabo eum 21

et potestatem tuam dabo in manu eius et erit quasi pater habitantibus Hierusalem et domui Iuda et dabo clavem domus David super umerum eius et aperiet et non erit qui claudat et claudet et non erit qui aperiat et figam illum paxillum in loco fideli et erit in solium gloriae domui patris sui et suspendent super eum omnem gloriam domus patris eius vasorum diversa genera omne vas parvulum a vasis craterarum usque ad omne vas musicorum in die illo dicit Dominus exercituum auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli et frangetur et cadet et peribit quod pependerit in eo quia Dominus locutus est

XXIII

onus Tyri ululate naves maris quia vastata est domus unde venire consueverant de terra Cetthim revelatum est eis tacete qui habitatis in insula negotiatio Sidonis transfretantes mare repleverunt te in aquis multis semen Nili messis fluminis fruges eius et facta est negotiatio gentium erubescite Sidon ait enim mare fortitudo maris dicens non parturivi et non peperivi et non enutrivivi iuvenes nec ad incrementum perduxivi virgines cum auditum fuerit in Aegypto dolebunt cum audierint de Tyro transite maria ululate qui habitatis in insula numquid non haec vestra est quae gloriabatur a diebus pristinis in antiquitate sua ducent eam pedes sui longe ad peregrinandum quis cogitavit hoc super Tyrum quondam coronatam cuius negotiatores principes institores eius incliti terrae Dominus exercituum cogitavit hoc ut detraheret superbiam omnis gloriae et ad ignominiam deduceret universos inclitos terrae transi terram tuam quasi flumen filia maris non est cingulum ultra tibi manum suam extendit super mare conturbavit regna Dominus mandavit adversum Chanaan ut contereret fortes eius et dixit non adicies ultra ut glorieris calumniam sustinens virgo filia Sidonis in Cetthim consurgens transfreta ibi quoque non erit requies tibi ecce terra Chaldeorum talis populus non fuit Assur fundavit eam in captivitatem transduxerunt robustos eius suffoderunt domos eius posuerunt eam in ruinam ululate naves maris quia devastata est fortitudo vestra et erit in die illa in oblivione eris o Tyre septuaginta annis sicut dies regis unius post septuaginta autem annos erit Tyro quasi canticum meretricis sume citharam circui civitatem meretrix oblivioni

tradita bene cane frequenta canticum ut memoria tui sit et 17
 erit post septuaginta annos visitabit Dominus Tyrum et redu-
 cet eam ad mercedes suas et rursum fornicabitur cum univer-
 sis regnis terrae super faciem terrae et erunt negotiatio eius 18
 et mercedes eius sanctificatae Domino non condentur neque
 reponentur quia his qui habitaverint coram Domino erit nego-
 tiatio eius ut manducent in saturitatem et vestiantur usque ad
 vetustatem

ecce Dominus dissipabit terram et nudabit eam et adfliget **XXIV**
 faciem eius et disperget habitatores eius et erit sicut popu- 2
 lus sic sacerdos et sicut servus sic dominus eius sicut ancilla
 sic domina eius sicut emens sic ille qui vendit sicut fenera-
 tor sic is qui mutuum accipit sicut qui repetit sic qui debet
 dissipatione dissipabitur terra et direptione praedabitur Do- 3
 minus enim locutus est verbum hoc luxit et defluxit terra et 4
 infirmata est defluxit orbis infirmata est altitudo populi terrae
 et terra interfecta est ab habitatoribus suis quia transgressi 5
 sunt leges mutaverunt ius dissipaverunt foedus sempiternum
 propter hoc maledictio vorabit terram et peccabunt habitato- 6
 res eius ideoque insanient cultores eius et relinquentur homines
 pauci luxit vindemia infirmata est vitis ingemuerunt omnes 7
 qui laetabantur corde cessavit gaudium tympanorum quie- 8
 vit sonitus laetantium conticuit dulcedo citharae cum cantico 9
 non bibent vinum amara erit potio bibentibus illam adtrita 10
 est civitas vanitatis clausa est omnis domus nullo introeun-
 te clamor erit super vino in plateis deserta est omnis laetitia 11
 translatum est gaudium terrae relicta est in urbe solitudo et 12
 calamitas opprimet portas quia haec erunt in medio terrae in 13
 medio populorum quomodo si paucae olivae quae remanserunt
 excutiantur ex olea et racemi cum fuerit finita vindemia hii 14
 levabunt vocem suam atque laudabunt cum glorificatus fuerit
 Dominus hinnient de mari propter hoc in doctrinis glorificate 15
 Dominum in insulis maris nomen Domini Dei Israhel a finibus 16
 terrae laudes audivimus gloriam iusti et dixi secretum meum
 mihi secretum meum mihi vae mihi praevaricantes praevari-
 cati sunt et praevaricatione transgressorum praevaricati sunt
 formido et fovea et laqueus super te qui habitator es terrae et 17, 18

erit qui fugerit a voce formidinis cadet in foveam et qui se explicuerit de fovea tenebitur laqueo quia cataractae de excelsis
19 apertae sunt et concutientur fundamenta terrae confractio-
ne confringetur terra contritione conteretur terra commotione
20 commovebitur terra agitatione agitabitur terra sicut ebrius
et auferetur quasi tabernaculum unius noctis et gravabit eam
21 iniquitas sua et corruet et non adiciet ut resurgat et erit in
die illa visitabit Dominus super militiam caeli in excelso et su-
22 per reges terrae qui sunt super terram et congregabuntur in
congregationem unius fascis in lacum et cludentur ibi in car-
23 cerem et post multos dies visitabuntur et erubescet luna et
confundetur sol cum regnaverit Dominus exercituum in mon-
te Sion et in Hierusalem et in conspectu senum suorum fuerit
glorificatus

XXV

Domine Deus meus es tu exaltabo te confitebor nomini tuo
quoniam fecisti mirabilia cogitationes antiquas fideles amen
2 quia posuisti civitatem in tumulum urbem fortem in ruinam
domum alienorum ut non sit civitas et in sempiternum non ae-
3 dificetur super hoc laudabit te populus fortis civitas gentium
4 robustarum timebit te quia factus es fortitudo pauperi forti-
tudo egeno in tribulatione sua spes a turbine umbraculum ab
aestu spiritus enim robustorum quasi turbo inpellens parietem
5 sicut aestum in siti tumultum alienorum humiliabis et quasi
calore sub nube torrente propaginem fortium marcescere facies
6 et faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc
convivium pinguium convivium vindemiae pinguium medul-
7 latorum vindemiae defecatae et praecipitabit in monte isto
faciem vinculi conligati super omnes populos et telam quam
8 orditus est super universas nationes praecipitabit mortem in
sempiternum et auferet Dominus Deus lacrimam ab omni fa-
cie et obprobrium populi sui auferet de universa terra quia
9 Dominus locutus est et dicet in die illa ecce Deus noster iste
expectavimus eum et salvabit nos iste Dominus sustinuimus
10 eum exultabimus et laetabimur in salutari eius quia requie-
scet manus Domini in monte isto et triturbabitur Moab sub eo
11 sicuti teruntur paleae in plastro et extendet manus suas sub
eo sicut extendit natans ad natandum et humiliabit gloriam

eius cum adlisione manuum eius et munimenta sublimium 12
 murorum tuorum concident et humiliabuntur et detrahentur
 in terram usque ad pulverem

in die illa cantabitur canticum istud in terra Iuda urbs for- **XXVI**
 titudinis nostrae salvator ponetur in ea murus et antemurale
 aperite portas et ingrediatur gens iusta custodiens veritatem 2
 vetus error abiit servabis pacem pacem quia in te speravimus 3
 sperastis in Domino in saeculis aeternis in Domino Deo forti 4
 in perpetuum quia incurvabit habitantes in excelso civitatem 5
 sublimem humiliabit humiliabit eam usque ad terram detrahet
 eam usque ad pulverem conculcabit eam pes pedes pauperis 6
 gressus egenorum semita iusti recta est rectus callis iusti ad 7
 ambulandum et in semita iudiciorum tuorum Domine sustin- 8
 uimus te nomen tuum et memoriale tuum in desiderio animae
 anima mea desideravit te in nocte sed et spiritu meo in prae- 9
 cordiis meis de mane vigilabo ad te cum feceris iudicia tua
 in terra iustitiam discent habitatores orbis misereamur im- 10
 pio et non discet iustitiam in terra sanctorum inique gessit et
 non videbit gloriam Domini Domine exaltetur manus tua et 11
 non videant videant et confundantur zelantes populi et ignis
 hostes tuos devoret Domine dabis pacem nobis omnia enim 12
 opera nostra operatus es nobis Domine Deus noster possede- 13
 runt nos domini absque te tantum in te recordemur nominis
 tui morientes non vivant gigantes non resurgant propterea 14
 visitasti et contrivisti eos et perdidisti omnem memoriam eorum
 indulgisti genti Domine indulgisti genti numquid glorificatus es 15
 elongasti omnes terminos terrae Domine in angustia requisie- 16
 runt te in tribulatione murmuris doctrina tua eis sicut quae 17
 concipit cum adpropinquaverit ad partum dolens clamat in do-
 loribus suis sic facti sumus a facie tua Domine concepimus et 18
 quasi parturivimus et peperimus spiritum salutes non fecimus
 in terra ideo non ceciderunt habitatores terrae vivent mortui 19
 tui interfecti mei resurgent expergiscimini et laudate qui ha-
 bitatis in pulvere quia ros lucis ros tuus et terram gigantum
 detrahes in ruinam vade populus meus intra in cubicula tua 20
 claude ostia tua super te abscondere modicum ad momentum
 donec pertranseat indignatio ecce enim Dominus egreditur de 21

loco suo ut visitet iniquitatem habitatoris terrae contra eum et
revelabit terra sanguinem suum et non operiet ultra interfectos
suos

XXVII in die illo visitabit Dominus in gladio suo duro et grandi
et forti super Leviathan serpentem vectem et super Leviathan
2 serpentem tortuosum et occidet cetum qui in mari est in die
3 illa vinea meri cantabit ei ego Dominus qui servo eam repente
propinabo ei ne forte visitetur contra eam nocte et die servo
4 eam indignatio non est mihi quis dabit me spinam et veprem
5 in proelio gradiar super eam succendam eam pariter an po-
tius tenebit fortitudinem meam faciet pacem mihi pacem faciet
6 mihi qui egrediuntur impetu ad Iacob florebit et germinabit
7 Israhel et implebunt faciem orbis semine numquid iuxta pla-
gam percutientis se percussit eum aut sicut occidit interfectos
8 eius sic occisus est in mensura contra mensuram cum abiecta
fuerit iudicabis eam meditata est in spiritu suo duro per diem
9 aestus idcirco super hoc dimittetur iniquitas domui Iacob et
iste omnis fructus ut auferatur peccatum eius cum posuerit
omnes lapides altaris sicut lapides cineris adlisos non stabunt
10 luci et delubra civitas enim munita desolata erit speciosa re-
linquetur et dimittetur quasi desertum ibi pascetur vitulus et
11 ibi accubabit et consumet summitates eius in siccitate messis
illius conterentur mulieres venientes et docentes eam non est
enim populus sapiens propterea non miserebitur eius qui fecit
12 eum et qui formavit eum non parcet ei et erit in die illa percu-
tiet Dominus ab alveo Fluminis usque ad torrentem Aegypti et
13 vos congregabimini unus et unus filii Israhel et erit in die illa
clangetur in tuba magna et venient qui perditii fuerant de terra
Assyriorum et qui eiecti erant in terra Aegypti et adorabunt
Dominum in monte sancto in Hierusalem

XXVIII vae coronae superbiae ebriis Ephraim et flori decidenti glo-
riae exultationis eius qui erant in vertice vallis pinguissimae
2 errantes a vino ecce validus et fortis Domini sicut impetus
grandinis turbo confringens sicut impetus aquarum multarum
3 inundantium et emissarum super terram spatiosam pedibus
4 conculcabitur corona superbiae ebriorum Ephraim et erit flos
decidens gloriae exultationis eius qui est super verticem val-

lis pinguium quasi temporaneum ante maturitatem autumni
quod cum aspexerit videns statim ut manu tenuerit devorabit
illud in die illa erit Dominus exercituum corona gloriae et ser- 5
tum exultationis residuo populi sui et spiritus iudicii sedenti 6
super iudicium et fortitudo revertentibus de bello ad portam
verum hii quoque prae vino nescierunt et prae ebrietate erra- 7
verunt sacerdos et propheta nescierunt prae ebrietate absorti
sunt a vino erraverunt in ebrietate nescierunt videntem ignora-
verunt iudicium omnes enim mensae repletae sunt vomitu sor- 8
diumque ita ut non esset ultra locus quem docebit scientiam 9
et quem intellegere faciet auditum ablactatos a lacte apulsos
ab uberibus quia manda remanda manda remanda expecta 10
reexpecta expecta reexpecta modicum ibi modicum ibi in lo- 11
quella enim labii et lingua altera loquetur ad populum istum
cui dixit haec requies reficite lassum et hoc est meum refrige- 12
rium et noluerunt audire et erit eis verbum Domini manda 13
remanda manda remanda expecta reexpecta expecta reexpecta
modicum ibi modicum ibi ut vadant et cadant retrorsum et
conterantur et inlaqueentur et capiantur propter hoc audite 14
verbum Domini viri inlusores qui dominamini super populum
meum qui est in Hierusalem dixistis enim percussimus foedus 15
cum morte et cum inferno fecimus pactum flagellum inundans
cum transierit non veniet super nos quia posuimus mendacium
spem nostram et mendacio protecti sumus idcirco haec dicit 16
Dominus Deus ecce ego mittam in fundamentis Sion lapidem
lapidem probatum angularem pretiosum in fundamento fun-
datum qui crediderit non festinet et ponam iudicium in pon- 17
dere et iustitiam in mensura et subvertet grando spem men-
dicii et protectionem aquae inundabunt et delebitur foedus 18
vestrum cum morte et pactum vestrum cum inferno non stabit
flagellum inundans cum transierit eritis ei in conculcationem
quandocumque pertransierit tollet vos quoniam mane dilucu- 19
lo pertransibit in die et in nocte et tantummodo sola vexatio
intellectum dabit auditui coangustatum est enim stratum ita 20
ut alter decidat et pallium breve utrumque operire non po-
test sicut enim in monte Divisionum stabit Dominus sicut in 21
valle quae est in Gabao irascetur ut faciat opus suum alie-

num opus eius ut operetur opus suum peregrinum est opus ab
22 eo et nunc nolite inludere ne forte constringantur vincula ve-
stra consummationem enim et abbreviationem audivi a Domi-
23 no Deo exercituum super universam terram auribus percipite
et audite vocem meam adtendite et audite eloquium meum
24 numquid tota die arabit arans ut serat proscindet et sariet hu-
25 mum suam nonne cum adaequaverit faciem eius seret gith et
cyminum sparget et ponet triticum per ordinem et hordeum et
26 milium et viciam in finibus suis et erudiet eum illud in iudicio
27 Deus suus docebit eum illud non enim in serris triturabitur
gith nec rota plaustrum super cyminum circumiet sed in virga
28 excutietur gith et cyminum in baculo panis autem comminuetur
verum non in perpetuum triturans triturabit illum neque
vexabit eum rota plaustrum nec in unguibus suis comminuet eum
29 et hoc a Domino Deo exercituum exivit ut mirabile faceret
consilium et magnificaret iustitiam

XXIX

vae Arihel Arihel civitas quam circumdedit David additus
2 est annus ad annum sollemnitates evolutae sunt et circumval-
labo Arihel et erit tristis et maerens et erit mihi quasi Arihel
3 et circumdabo quasi spheram in circuitu tuo et iaciam contra
4 te aggerem et munimenta ponam in obsidionem tuam humili-
beris de terra loqueris et de humo audietur eloquium tuum
et erit quasi pythonis de terra vox tua et de humo eloquium
5 tuum mussitabit et erit sicut pulvis tenuis multitudo venti-
lantium te et sicut favilla pertransiens multitudo eorum qui
6 contra te praevaluerunt eritque repente confestim a Domino
exercituum visitabitur in tonitru et commotione terrae et vo-
ce magna turbinis et tempestatis et flammae ignis devorantis
7 et erit sicut somnium visionis nocturnae multitudo omnium
gentium quae dimicaverunt contra Arihel et omnes qui milita-
8 verunt et obsederunt et praevaluerunt adversus eam et sicuti
somnia esuriens et comedit cum autem fuerit expertus vacua
est anima eius et sicut somnia sitiens et bibit et postquam
fuerit expergefactus lassus adhuc sitit et anima eius vacua est
sic erit multitudo omnium gentium quae dimicaverunt contra
9 montem Sion obstupescite et admiramini fluctuate et vacillate
10 inebriamini et non a vino movemini et non ebrietate quoniam

miscuit vobis Dominus spiritum soporis claudet oculos vestros
prophetas et principes vestros qui vident visiones operiet et 11
erit vobis visio omnium sicut verba libri signati quem cum
dederint scienti litteras dicent lege istum et respondebit non
possum signatus est enim et dabitur liber nescienti litteras 12
diceturque ei lege et respondebit nescio litteras et dixit Do- 13
minus eo quod adpropinquat populus iste ore suo et labiis suis
glorificat me cor autem eius longe est a me et timuerunt me
mandato hominum et doctrinis ideo ecce ego addam ut ad- 14
mirationem faciam populo huic miraculo grandi et stupendo
peribit enim sapientia a sapientibus eius et intellectus pru-
dentium eius abscondetur vae qui profundi estis corde ut a 15
Domino abscondatis consilium quorum sunt in tenebris opera
et dicunt quis videt nos et quis novit nos perversa est haec 16
vestra cogitatio quasi lutum contra figulum cogitet et dicat
opus factori suo non fecisti me et figmentum dicat fctori suo
non intellegis nonne adhuc in modico et in brevi convertetur 17
Libanus in Chermel et Chermel in saltum reputabitur et au- 18
dient in die illa surdi verba libri et de tenebris et caligine oculi
caecorum videbunt et addent mites in Domino laetitiam et 19
pauperes homines in Sancto Israhel exultabunt quoniam de- 20
fecit qui praeualebat consummatus est inlusor et succisi sunt
omnes qui vigilabant super iniquitatem qui peccare faciebant 21
homines in verbo et arguentem in porta subplantabant et de-
clinaverunt frustra a iusto propter hoc haec dicit Dominus ad 22
domum Iacob qui redemit Abraham non modo confundetur
Iacob nec modo vultus eius erubescet sed cum viderit filios 23
suos opera manuum mearum in medio sui sanctificantes nomen
meum et sanctificabunt Sanctum Iacob et Deum Israhel prae-
dicabunt et scient errantes spiritu intellectum et mussitatores 24
discent legem

vae filii desertores dicit Dominus ut faceretis consilium et **XXX**
non ex me et ordiremini telam et non per spiritum meum ut
adderetur peccatum super peccatum qui ambulatis ut descen- 2
datis in Aegyptum et os meum non interrogastis sperantes au-
xilium in fortitudine Pharao et habentes fiduciam in umbra
Aegypti et erit vobis fortitudo Pharaonis in confusionem et 3

4 fiducia umbrae Aegypti in ignominiam erant enim in Tanis
5 principes tui et nuntii tui usque ad Anes pervenerunt omnes
confusi sunt super populo qui eis prodesse non potuit non fue-
runt in auxilium et in aliquam utilitatem sed in confusionem et
6 obprobrium onus iumentorum austri in terra tribulationis et
angustiae leaena et leo ex eis vipera et regulus volans portan-
tes super umeros iumentorum divitias suas et super gibbum
camelorum thesauros suos ad populum qui eis prodesse non
7 poterit Aegyptus enim frustra et vane auxiliabitur ideo cla-
8 mavi super hoc superbia tantum est quiesce nunc ingressus
scribe eis super buxum et in libro diligenter exara illud et erit
9 in die novissimo in testimonium usque ad aeternum populus
enim ad iracundiam provocans est et filii mendaces filii nolen-
10 tes audire legem Domini qui dicunt videntibus nolite videre
et aspicientibus nolite aspicere nobis ea quae recta sunt loqui-
11 mini nobis placentia videte nobis errores auferte a me viam
declinate a me semitam cesset a facie nostra Sanctus Israhel
12 propterea haec dicit Sanctus Israhel pro eo quod reprobastis
verbum hoc et sperastis in calumniam et tumultum et innixi
13 estis super eo propterea erit vobis iniquitas haec sicut inter-
ruptio cadens et requisita in muro excelso quoniam subito dum
14 non speratur veniet contritio eius et comminuetur sicut con-
teritur lagoena figuli contritione pervalida et non invenietur
de fragmentis eius testa in qua portetur igniculus de incendio
15 aut hauriatur parum aquae de fovea quia haec dicit Dominus
Deus Sanctus Israhel si revertamini et quiescatis salvi eritis in
16 silentio et in spe erit fortitudo vestra et nolulistis et dixistis
nequaquam sed ad equos fugiemus ideo fugietis et super velo-
17 ces ascendemus ideo veloces erunt qui persequentur vos mille
homines a facie terroris unius et a facie terroris quinque fu-
gietis donec relinquamini quasi malus navis in vertice montis
18 et quasi signum super collem propterea expectat Dominus ut
misereatur vestri et ideo exaltabitur parcens vobis quia Deus
19 iudicii Dominus beati omnes qui expectant eum populus enim
Sion habitabit in Hierusalem plorans nequaquam plorabis mi-
serans miserebitur tui ad vocem clamoris tui statim ut audie-
20 rit respondebit tibi et dabit vobis Dominus panem artum et

aquam brevem et non faciet avolare a te ultra doctorem tuum
 et erunt oculi tui videntes praeceptorem tuum et aures tuae 21
 audient verbum post tergum monentis haec via ambulate in ea
 neque ad dexteram neque ad sinistram et contaminabis lam- 22
 minas sculptilium argenti tui et vestimentum conflatis auri
 tui et disperges ea sicut inmunditiam menstruatae egredere
 dices ei et dabitur pluvia semini tuo ubicumque seminaveris 23
 in terra et panis frugum terrae erit uberrimus et pinguis pa-
 scetur in possessione tua in die illo agnus spatiose et tauri tui 24
 et pulli asinorum qui operantur terram commixtum migma
 comedent sic in area ut ventilatum est et erunt super om- 25
 nem montem excelsum et super omnem collem elevatum rivi
 currentium aquarum in die interfectionis multorum cum ceci-
 derint turre et erit lux lunae sicut lux solis et lux solis erit 26
 septempliciter sicut lux septem dierum in die qua alligaverit
 Dominus vulnus populi sui et percussuram plagae eius sanaverit
 ecce nomen Domini venit de longinquo ardens furor eius 27
 et gravis ad portandum labia eius repleta sunt indignatione
 et lingua eius quasi ignis devorans spiritus eius velut torrens 28
 inundans usque ad medium colli ad perdendas gentes in nihi-
 lum et frenum erroris quod erat in maxillis populorum canti- 29
 cum erit vobis sicut nox sanctificatae sollemnitatis et laetitia
 cordis sicut qui pergit cum tibia ut intret in montem Domini
 ad Fortem Israhel et auditam faciet Dominus gloriam vocis 30
 suae et terrorem brachii sui ostendet in comminatione furoris
 et flamma ignis devorantis adlidet in turbine et in lapide gran-
 dinis a voce enim Domini pavebit Assur virga percussus et 31, 32
 erit transitus virgae fundatus quam requiescere faciet Domi-
 nus super eum in tympanis et in citharis et in bellis praecipuis
 expugnabit eos praeparata est enim ab heri Thofeth a rege 33
 praeparata profunda et dilatata nutrimenta eius ignis et ligna
 multa flatus Domini sicut torrens sulphuris succendens eam

vae qui descendunt in Aegyptum ad auxilium in equis spe- **XXXI**
 rantes et habentes fiduciam super quadrigis quia multae sunt
 et super equitibus quia praevalidi nimis et non sunt confisi su-
 per Sanctum Israhel et Dominum non requisierunt ipse autem 2
 sapiens adduxit malum et verba sua non abstulit et consurget

contra domum pessimorum et contra auxilium operantium ini-
3 quitatem Aegyptus homo et non deus et equi eorum caro et
non spiritus et Dominus inclinabit manum suam et corruet
auxiliator et cadet cui praestatur auxilium simulque omnes
4 consumentur quia haec dicit Dominus ad me quomodo si ru-
giat leo et catulus leonis super praedam suam cum occurre-
rit ei multitudo pastorum a voce eorum non formidabit et a
multitudine eorum non pavebit sic descendet Dominus exer-
cituum ut proelietur super montem Sion et super collem eius
5 sicut aves volantes sic proteget Dominus exercituum Hierusa-
6 lem protegens et liberans transiens et salvans convertimini
7 sicut in profundum recesseratis filii Israhel in die enim illa
abiciet vir idola argenti sui et idola auri sui quae fecerunt vo-
8 bis manus vestrae in peccatum et cadet Assur in gladio non
viri et gladius non hominis vorabit eum et fugiet non a facie
9 gladii et iuvenes eius vectigales erunt et fortitudo eius a terro-
re transibit et pavebunt fugientes principes eius dixit Dominus
cuius ignis est in Sion et caminus eius in Hierusalem

XXXII ecce in iustitia regnabit rex et principes in iudicio praeerunt
2 et erit vir sicut qui absconditur a vento et celat se a tempestate
sicut rivi aquarum in siti et umbra petrae prominentis in terra
3 deserta non caligabunt oculi videntium et aures audientium
4 diligenter auscultabunt et cor stultorum intellet scientiam
5 et lingua balborum velociter loquetur et plane non vocabitur
ultra is qui insipiens est princeps neque fraudulentus appella-
6 bitur maior stultus enim fatua loquetur et cor eius faciet ini-
quitatem ut perficiat simulationem et loquatur ad Dominum
fraudulenter et vacuefaciat animam esurientis et potum sitiendi
7 auferat fraudulentum vasa pessima sunt ipse enim cogitationes
concinnavit ad perdendos mites in sermone mendacii cum lo-
8 queretur pauper iudicium princeps vero ea quae digna sunt
9 principe cogitavit et ipse super duces stabit mulieres opulen-
tae surgite et audite vocem meam filiae confidentes percipite
10 auribus eloquium meum post dies et annum et vos contur-
babimini confidentes consummata est enim vindemia collectio
11 ultra non veniet obstupescite opulentae conturbamini con-
fidentes exuite vos et confundimini accingite lumbos vestros

super ubera plangite super regione desiderabili super vinea 12
 fertili super humum populi mei spina et vepres ascendent 13
 quanto magis super omnes domos gaudii civitatis exultantis
 domus enim dimissa est multitudo urbis relicta est tenebrae et 14
 palpato factae sunt super speluncas usque in aeternum gau-
 dium onagrorum pascua gregum donec effundatur super nos 15
 spiritus de excelso et erit desertum in Chermel et Chermel in
 saltum reputabitur et habitabit in solitudine iudicium et iu- 16
 stitia in Chermel sedebit et erit opus iustitiae pax et cultus 17
 iustitiae silentium et securitas usque in sempiternum et se- 18
 debit populus meus in pulchritudine pacis et in tabernaculis
 fiduciae et in requie opulenta grando autem in descensione 19
 saltus et humilitate humiliabitur civitas beati qui seminatis 20
 super omnes aquas inmittentes pedem bovis et asini

vae qui praedaris nonne et ipse praedaberis et qui spernis **XXXIII**
 nonne et ipse sperneris cum consummaveris depraedationem
 depraedaberis cum fatigatus desiveris contemnere contemneris
 Domine miserere nostri te expectavimus esto brachium eorum 2
 in mane et salus nostra in tempore tribulationis a voce angeli 3
 fugerunt populi ab exaltatione tua dispersae sunt gentes et 4
 congregabuntur spolia vestra sicut colligitur brucus velut cum
 fossae plenae fuerint de eo magnificatus est Dominus quo- 5
 niam habitavit in excelso implevit Sion iudicio et iustitia et 6
 erit fides in temporibus tuis divitiae salutis sapientia et scien-
 tia timor Domini ipse thesaurus eius ecce videntes clamabunt 7
 foris angeli pacis amare flebunt dissipatae sunt viae cessavit 8
 transiens per semitam irritum factum est pactum proiecit ci-
 vitates non reputavit homines luxit et elanguit terra confusus 9
 est Libanus et obsorduit et factus est Saron sicut desertum et
 concussa est Basan et Carmelus nunc consurgam dicit Do- 10
 minus nunc exaltabor nunc sublevabor concipietis ardorem 11
 parietis stipulam spiritus vester ut ignis vorabit vos et erunt 12
 populi quasi de incendio cinis spinae congregatae igni conbu-
 rentur audite qui longe estis quae fecerim et cognoscite vicini 13
 fortitudinem meam conterriti sunt in Sion peccatores posse- 14
 dit tremor hypocritas quis poterit habitare de vobis cum igne
 devorante quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis

15 qui ambulat in iustitiis et loquitur veritates qui proicit avari-
tiam ex calumnia et excutit manus suas ab omni munere qui
obturat aures suas ne audiat sanguinem et claudit oculos suos
16 ne videat malum iste in excelsis habitabit munimenta saxo-
rum sublimitas eius panis ei datus est aquae eius fideles sunt
17 regem in decore suo videbunt oculi eius cernent terram de lon-
18 ge cor tuum meditabitur timorem ubi est litteratus ubi legis
19 verba ponderans ubi doctor parvulorum populum inpuden-
tem non videbis populum alti sermonis ita ut non possis in-
tellegere disertitudinem linguae eius in quo nulla est sapientia
20 respice Sion civitatem sollemnitatis nostrae oculi tui videbunt
Hierusalem habitationem opulentam tabernaculum quod ne-
quaquam transferri poterit nec auferentur clavi eius in sempi-
21 ternum et omnes funiculi eius non rumpentur quia solummo-
do ibi magnificus Dominus noster locus fluviorum rivi latissimi
et patentes non transibit per eum navis remigum neque trieris
22 magna transgredietur eum Dominus enim iudex noster Domi-
23 nus legifer noster Dominus rex noster ipse salvabit nos laxati
sunt funiculi tui sed non praevalerunt sic erit malus tuus ut
dilatare signum non queas tunc dividetur spolia praedarum
24 multarum claudi diripient rapinam nec dicet vicinus elangui
populus qui habitat in ea auferetur ab eo iniquitas

XXXIV

accedite gentes et audite et populi attendite audiat terra et
2 plenitudo eius orbis et omne germen eius quia indignatio Do-
mini super omnes gentes et furor super universam militiam eo-
3 rum interfecit eos et dedit eos in occisionem interfecti eorum
proicientur et de cadaveribus eorum ascendet fetor tabescent
4 montes sanguine eorum et tabescet omnis militia caelorum et
complicabuntur sicut liber caeli et omnis militia eorum defluet
5 sicut defluit folium de vinea et de ficu quoniam inebriatus est
in caelo gladius meus ecce super Idumeam descendet et super
6 populum interfectionis meae ad iudicium gladius Domini re-
pletus est sanguine incrassatus est adipe de sanguine agnorum
et hircorum de sanguine medullatorum arietum victima enim
7 Domini in Bosra et interfectio magna in terra Edom et descen-
dent unicornes cum eis et tauri cum potentibus inebriabitur
8 terra eorum sanguine et humus eorum adipe pinguium quia

dies ultionis Domini annus retributionum iudicii Sion et con- 9
 vertentur torrentes eius in picem et humus eius in sulphur et
 erit terra eius in picem ardentem nocte et die non extinguetur 10
 in sempiternum ascendet fumus eius a generatione in genera-
 tionem desolabitur in saeculum saeculorum non erit transiens
 per eam et possidebunt illam onocrotalus et ericius et ibis 11
 et corvus habitabunt in ea et extendetur super eam mensura
 ut redigatur ad nihilum et perpendiculum in desolationem
 nobiles eius non erunt ibi regem potius invocabunt et omnes 12
 principes eius erunt in nihilum et orientur in domibus eius 13
 spinae et urticae et paliurus in munitioibus eius et erit cubile
 draconum et pascua strutionum et occurrent daemonia ono- 14
 centauris et pilosus clamabit alter ad alterum ibi cubavit lamia
 et invenit sibi requiem ibi habuit foveam ericius et enutrivit 15
 catulos et circumfodit et fovit in umbra eius illuc congregati
 sunt milvi alter ad alterum requirite diligenter in libro Domini 16
 et legite unum ex eis non defuit alter ad alterum non quaesivit
 quia quod ex ore meo procedit ille mandavit et spiritus
 eius ipse congregavit ea et ipse misit eis sortem et manus eius 17
 divisit eam illis in mensuram usque in aeternum possidebunt
 eam in generatione et generatione habitabunt in ea

laetabitur deserta et in via et exultabit solitudo et florebit **XXXV**
 quasi lilium germinans germinabit et exultabit laetabunda et 2
 laudans gloria Libani data est ei decor Carmeli et Saron ipsi
 videbunt gloriam Domini et decorem Dei nostri confortate 3
 manus dissolutas et genua debilia roborate dicite pusillanimis 4
 confortamini nolite timere ecce Deus vester ultionem adducet
 retributionis Deus ipse veniet et salvabit vos tunc aperientur 5
 oculi caecorum et aures surdorum patebunt tunc saliet sicut 6
 cervus claudus et aperta erit lingua mutorum quia scissae sunt
 in deserto aquae et torrentes in solitudine et quae erat arida 7
 in stagnum et sitiens in fontes aquarum in cubilibus in quibus
 prius dracones habitabant orietur viror calami et iunci et erit 8
 ibi semita et via et via sancta vocabitur non transibit per
 eam pollutus et haec erit nobis directa via ita ut stulti non
 errent per eam non erit ibi leo et mala bestia non ascendet 9
 per eam nec invenietur ibi et ambulabunt qui liberati fuerint

10 et redempti a Domino convertentur et venient in Sion cum
laude et laetitia sempiterna super caput eorum gaudium et
laetitiam obtinebunt et fugiet dolor et gemitus

XXXVI

et factum est in quartodecimo anno regis Ezechiae ascendit
Sennacherib rex Assyriorum super omnes civitates Iuda muni-
2 tas et cepit eas et misit rex Assyriorum Rabsacen de Lachis
in Hierusalem ad regem Ezechiam in manu gravi et stetit in
3 aquaeductu piscinae superioris in via agri Fullonis et egres-
sus est ad eum Eliachim filius Helciae qui erat super domum
4 et Sobna scriba et Ioae filius Asaph a commentariis et dixit
ad eos Rabsaces dicite Ezechiae haec dicit rex magnus rex As-
5 syriorum quae est ista fiducia qua confidis aut quo consilio
vel fortitudine rebellare disponis super quem habes fiduciam
6 quia recessisti a me ecce confidis super baculum harundineum
confractum istum super Aegyptum cui si innisus fuerit homo
intrabit in manu eius et perforabit eam sic Pharaon rex Ae-
7 gypti omnibus qui confidunt in eo quod si responderis mihi
in Domino Deo nostro confidimus nonne ipse est cuius abs-
tulit Ezechias excelsa et altaria et dixit Iudae et Hierusalem
8 coram altari isto adorabitis et nunc trade te domino meo regi
Assyriorum et dabo tibi duo milia equorum nec poteris ex te
9 praebere ascensores eorum et quomodo sustinebis faciem iu-
dicis unius loci ex servis domini mei minoribus quod si confidis
10 in Aegypto in quadriga et in equitibus et nunc numquid sine
Domino ascendi ad terram istam ut disperderem eam Domi-
nus dixit ad me ascende super terram istam et disperde eam
11 et dixit Eliachim et Sobna et Ioae ad Rabsacen loquere ad
servos tuos syra lingua intellegimus enim ne loquaris ad nos
12 iudaice in auribus populi qui est super murum et dixit ad
eos Rabsaces numquid ad dominum tuum et ad te misit me
dominus meus ut loquerer omnia verba ista et non potius ad
viros qui sedent in muro ut comedant stercora sua et bibant
13 urinam pedum suorum vobiscum et stetit Rabsaces et clama-
vit voce magna iudaice et dixit audite verba regis magni regis
14 Assyriorum haec dicit rex non seducat vos Ezechias quia non
15 poterit eruere vos et non vobis tribuat fiduciam Ezechias su-
per Domino dicens eruens liberabit nos Dominus non dabitur

civitas ista in manu regis Assyriorum nolite audire Ezechiam 16
 haec enim dicit rex Assyriorum facite mecum benedictionem
 et egredimini ad me et comedite unusquisque vineam suam et
 unusquisque ficum suam et bibite unusquisque aquam cister-
 nae suae donec veniam et tollam vos ad terram quae est ut 17
 terra vestra terram frumenti et vini terram panum et vinea-
 rum ne conturbet vos Ezechias dicens Dominus liberabit nos 18
 numquid liberaverunt dii gentium unusquisque terram suam
 de manu regis Assyriorum ubi est deus Emath et Arfad ubi 19
 est deus Seffarvaim numquid liberaverunt Samariam de manu
 mea quis est ex omnibus diis terrarum istarum qui eruerit 20
 terram suam de manu mea ut eruat Dominus Hierusalem de
 manu mea et siluerunt et non responderunt ei verbum man- 21
 daverat enim rex dicens ne respondeatis ei et ingressus est 22
 Eliachim filius Helciae qui erat super domum et Sobna scri-
 ba et Ioae filius Asaph a commentariis ad Ezechiam scissis
 vestibus et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

et factum est cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta **XXXVII**
 sua et obvolutus est sacco et intravit in domum Domini et 2
 misit Eliachim qui erat super domum et Sobnam scribam et
 seniores de sacerdotibus opertos saccis ad Isaiam filium Amos
 prophetam et dixerunt ad eum haec dicit Ezechias dies tribu- 3
 lationis et correptionis et blasphemiae dies haec quia venerunt
 filii usque ad partum et virtus non est parienti si quo mo- 4
 do audiat Dominus Deus tuus verba Rabsaces quem misit rex
 Assyriorum dominus suus ad blasphemandum Deum viventem
 et obprobandum sermonibus quos audivit Dominus Deus tuus
 leva ergo orationem pro reliquiis quae reppertae sunt et ve- 5
 nerunt servi regis Ezechiae ad Isaiam et dixit ad eos Isaias 6
 haec dicetis domino vestro haec dicit Dominus ne timeas a fa-
 cie verborum quae audisti quibus blasphemaverunt pueri regis
 Assyriorum me ecce ego dabo ei spiritum et audiet nuntium 7
 et revertetur ad terram suam et corruere eum faciam gladio in
 terra sua reversus est autem Rabsaces et invenit regem As- 8
 syriorum proeliantem adversus Lobna audierat enim quia pro-
 fectus esset de Lachis et audivit de Tharaca rege Aethiopiae 9
 dicentes egressus est ut pugnet contra te quod cum audisset

10 misit nuntios ad Ezechiam dicens haec dicetis Ezechiae regi
Iudae loquentes non te decipiat Deus tuus in quo tu confidis
11 dicens non dabitur Hierusalem in manu regis Assyriorum ecce
tu audisti omnia quae fecerunt reges Assyriorum omnibus ter-
12 ris quas subverterunt et tu poteris liberari numquid eruerunt
eos dii gentium quos subverterunt patres mei Gozan et Aran
13 et Reseph et filios Eden qui erant in Thalassar ubi est rex
14 Emath et rex Arfad et rex urbis Seffarvaim Anahe et Ava et
tulit Ezechias libros de manu nuntiorum et legit eos et ascen-
dit in domum Domini et expandit eos Ezechias coram Domino
15, 16 et oravit Ezechias ad Dominum dicens Domine exercituum
Deus Israhel qui sedes super cherubin tu es Deus solus om-
17 nium regnorum terrae tu fecisti caelum et terram inclina Do-
mine aurem tuam et audi aperi Domine oculos tuos et vide et
audi omnia verba Sennacherib quae misit ad blasphemandum
18 Deum viventem vere enim Domine desertas fecerunt reges
19 Assyriorum terras et regiones earum et dederunt deos earum
igni non enim erant dii sed opera manuum hominum lignum
20 et lapis et comminuerunt eos et nunc Domine Deus noster
salva nos de manu eius et cognoscant omnia regna terrae quia
21 tu es Dominus solus et misit Isaias filius Amos ad Ezechiam
dicens haec dicit Dominus Deus Israhel pro quibus rogasti me
22 de Sennacherib rege Assyriorum hoc est verbum quod locu-
tus est Dominus super eum despexit te subsannavit te virgo
23 filia Sion post te caput movit filia Hierusalem cui exprobrasti
et quem blasphemasti et super quem exaltasti vocem et leva-
24 sti altitudinem oculorum tuorum ad Sanctum Israhel in manu
servorum tuorum exprobrasti Domino et dixisti in multitudine
quadrigarum mearum ego ascendi altitudinem montium iuga
Libani et succidam excelsa cedrorum eius electas abietes illius
et introibo altitudinem summitatis eius saltum Carmeli eius
25 ego fodi et bibi aquam et exsiccavi vestigio pedis mei omnes
26 rivos aggerum numquid non audisti quae olim fecerim ei ex
diebus antiquis ego plasmavi illud et nunc adduxi et factum
est in eradicationem collium compugnantium et civitatum mu-
27 nitarum habitatores earum breviata manu contremuerunt et
confusi sunt facti sunt sicut faenum agri et gramen pascuae et

herba tectorum quae exaruit antequam maturesceret habita- 28
tionem tuam et egressum tuum et introitum tuum cognovi et
insaniam tuam contra me cum fureres adversum me superbia 29
tua ascendit in aures meas ponam ergo circulum in naribus tuis
et frenum in labiis tuis et reducam te in viam per quam veni-
sti tibi autem hoc erit signum comede hoc anno quae sponte 30
nascuntur et in anno secundo pomis vescere in anno autem
tertio seminate et metite et plantate vineas et comedite fruc-
tum earum et mittet id quod salvatum fuerit de domo Iuda et 31
quod reliquum est radicem deorsum et faciet fructum sursum
quia de Hierusalem exhibunt reliquiae et salvatio de monte Sion 32
zelus Domini exercituum faciet istud propterea haec dicit Do- 33
minus de rege Assyriorum non introibit civitatem hanc et non
iaciet ibi sagittam et non occupabit eam clypeus et non mittet
in circuitu eius aggerem in via qua venit per eam revertetur 34
et civitatem hanc non ingredietur dicit Dominus et protegam 35
civitatem istam ut salvem eam propter me et propter David
servum meum egressus est autem angelus Domini et percussit 36
in castris Assyriorum centum octoginta quinque milia et surre-
xerunt mane et ecce omnes cadavera mortuorum et egressus 37
est et abiit et reversus est Sennacherib rex Assyriorum et habi-
tavit in Nineve et factum est cum adoraret in templo Nesrach 38
deum suum Adramelech et Sarasar filii eius percusserunt eum
gladio fugeruntque in terram Ararat et regnavit Asoraddon
filius eius pro eo

in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et in- **XXXVIII**
troivit ad eum Isaias filius Amos propheta et dixit ei haec dicit
Dominus dispone domui tuae quia morieris tu et non vives et 2
convertit Ezechias faciem suam ad parietem et oravit ad Do-
minum et dixit obsecro Domine memento quaeso quomodo 3
ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto et quod
bonum est in oculis tuis fecerim et flevit Ezechias fletu ma-
gno et factum est verbum Domini ad Isaiam dicens vade et 4, 5
dic Ezechiae haec dicit Dominus Deus David patris tui audivi
orationem tuam vidi lacrimam tuam ecce ego adiciam super
dies tuos quindecim annos et de manu regis Assyriorum er- 6
uam te et civitatem istam et protegam eam hoc autem tibi 7

erit signum a Domino quia faciet Dominus verbum hoc quod
 8 locutus est ecce ego reverti faciam umbram linearum per quas
 descenderat in horologio Ahaz in sole retrorsum decem lineis
 et reversus est sol decem lineis per gradus quos descenderat
 9 scriptura Ezechieae regis Iuda cum aegrotasset et convaluisset
 10 de infirmitate sua ego dixi in dimidio dierum meorum vadam
 11 ad portas inferi quaesivi residuum annorum meorum dixi non
 videbo Dominum Dominum in terra viventium non aspiciam
 12 hominem ultra et habitatorem quievit generatio mea ablata
 est et convoluta est a me quasi tabernaculum pastorum prae-
 cisa est velut a texente vita mea dum adhuc ordire succidit
 13 me de mane usque ad vesperam finies me sperabam usque ad
 mane quasi leo sic contrivit omnia ossa mea de mane usque ad
 14 vesperam finies me sicut pullus hirundinis sic clamabo me-
 ditabor ut columba adtenuati sunt oculi mei suspicientes in
 15 excelsum Domine vim patior sponde pro me quid dicam aut
 quid respondebit mihi cum ipse fecerit recogitabo omnes an-
 16 nos meos in amaritudine animae meae Domine sic vivitur et
 17 in talibus vita spiritus mei corripies me et vivificabis me ecce
 in pace amaritudo mea amarissima tu autem eruisti animam
 meam ut non periret proiecisti post tergum tuum omnia pec-
 18 cata mea quia non infernus confitebitur tibi neque mors lau-
 dabit te non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem
 19 tuam vivens vivens ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie
 20 pater filiis notam faciet veritatem tuam Domine salvum me
 fac et psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitae nostrae
 21 in domo Domini et iussit Isaias ut tollerent massam de ficis
 22 et cataplasmaerent super vulnus et sanaretur et dixit Ezechias
 quod erit signum quia ascendam in domo Domini

XXXIX

in tempore illo misit Marodach Baladan filius Baladan rex
 Babylonis libros et munera ad Ezechiam audierat enim quod
 2 aegrotasset et convaluisset laetatus est autem super eis Eze-
 chias et ostendit eis cellam aromatum et argenti et auri et
 odoramentorum et unguenti optimi et omnes apothecas supel-
 lectilis suae et universa quae inventa sunt in thesauris eius non
 fuit verbum quod non ostenderet eis Ezechias in domo sua et
 3 in omni potestate sua introiit autem Isaias propheta ad regem

Ezechiam et dixit ei quid dixerunt viri isti et unde venerunt ad te et dixit Ezechias de terra longinqua venerunt ad me de Babylone et dixit quid viderunt in domo tua et dixit Ezechias 4 omnia quae in domo mea sunt viderunt non fuit res quam non ostenderim eis in thesauris meis et dixit Isaias ad Ezechiam 5 audi verbum Domini exercituum ecce dies venient et auferentur omnia quae in domo tua sunt et quae thesaurizaverunt patres tui usque ad diem hanc in Babylonem non relinquetur quicquam dicit Dominus et de filiis tuis qui exhibunt de te quos 7 genueris tollent et erunt eunuchi in palatio regis Babylonis et 8 dixit Ezechias ad Isaiam bonum verbum Domini quod locutus est et dixit fiat tantum pax et veritas in diebus meis

consolamini consolamini populus meus dicit Deus vester **XL** loquimini ad cor Hierusalem et avocate eam quoniam completa est malitia eius dimissa est iniquitas illius suscepit de manu Domini duplicia pro omnibus peccatis suis vox clamantis in 3 deserto parate viam Domini rectas facite in solitudine semitas Dei nostri omnis vallis exaltabitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt prava in directa et aspera in vias planas et 5 revelabitur gloria Domini et videbit omnis caro pariter quod os Domini locutum est vox dicentis clama et dixi quid clamabo 6 omnis caro faenum et omnis gloria eius quasi flos agri exsiccatum est faenum et cecidit flos quia spiritus Domini sufflavit in eo vere faenum est populus exsiccatum est faenum cecidit flos 8 verbum autem Dei nostri stabit in aeternum super montem 9 excelsum ascende tu quae evangelizas Sion exalta in fortitudine vocem tuam quae evangelizas Hierusalem exalta noli timere dic civitatibus Iudae ecce Deus vester ecce Dominus Deus in 10 fortitudine veniet et brachium eius dominabitur ecce merces eius cum eo et opus illius coram eo sicut pastor gregem suum 11 pascet in brachio suo congregabit agnos et in sinu suo levabit fetus ipse portabit quis mensus est pugillo aquas et caelos 12 palmo ponderavit quis adpendit tribus digitis molem terrae et libravit in pondere montes et colles in statera quis adiuvit 13 spiritum Domini aut quis consiliarius eius fuit et ostendit illi cum quo iniit consilium et instruxit eum et docuit eum semitam iustitiae et erudivit eum scientiam et viam prudentiae 14

15 ostendit illi ecce gentes quasi stilla situlae et quasi momen-
tum staterae reputatae sunt ecce insulae quasi pulvis exiguus
16 et Libanus non sufficiet ad succendendum et animalia eius non
17 sufficient ad holocaustum omnes gentes quasi non sint sic sunt
18 coram eo et quasi nihilum et inane reputatae sunt ei cui ergo
19 similem fecistis Deum aut quam imaginem ponetis ei num-
quid sculptile conflavit faber aut aurifex auro figuravit illud
20 et lamminis argenteis argentarius forte lignum et inputribi-
le elegit artifex sapiens quaerit quomodo statuatur simulacrum
21 quod non moveatur numquid non scietis numquid non au-
dietetis numquid non adnuntiaturum est ab initio vobis numquid
22 non intellexistis fundamenta terrae qui sedet super gyrum ter-
rae et habitatores eius sunt quasi lucustae qui extendit velut
nihilum caelos et expandit eos sicut tabernaculum ad inhabi-
23 tandum qui dat secretorum scrutatores quasi non sint iudices
24 terrae velut inane fecit et quidem neque plantatos neque sa-
tos neque radicato in terra trunco eorum repente flavit in eos
25 et aruerunt et turbo quasi stipulam auferet eos et cui adsi-
26 milastis me et adaequastis dicit Sanctus levate in excelsum
oculos vestros et videte quis creavit haec qui educit in numero
militiam eorum et omnes ex nomine vocat prae multitudine
fortitudinis et roboris virtutisque eius neque unum reliquum
27 fuit quare dicis Iacob et loqueris Israhel abscondita est via
28 mea a Domino et a Deo meo iudicium meum transibit num-
quid nescis aut non audisti Deus sempiternus Dominus qui
creavit terminos terrae non deficiet neque laborabit nec est
29 investigatio sapientiae eius qui dat lasso virtutem et his qui
30 non sunt fortitudinem et robur multiplicat deficient pueri et
31 laborabunt et iuvenes in infirmitate cadent qui autem spe-
rant in Domino mutabunt fortitudinem adsument pinnas sicut
aquilae current et non laborabunt ambulabunt et non deficient

XLI taceant ad me insulae et gentes mutent fortitudinem acce-
2 dant et tunc loquantur simul ad iudicium propinquemus quis
suscitavit ab oriente iustum vocavit eum ut sequeretur se dabit
in conspectu eius gentes et reges obtinebit dabit quasi pulve-
3 rem gladio eius sicut stipulam vento raptam arcui eius perse-
quetur eos transibit in pace semita in pedibus eius non appa-

rebit quis haec operatus est et fecit vocans generationes ab 4
exordio ego Dominus primus et novissimus ego sum viderunt 5
insulae et timuerunt extrema terrae obstipuerunt adpropin-
quaverunt et accesserunt unusquisque proximo suo auxiliatur 6
et fratri suo dicit confortare confortabit faber aerarius per- 7
cutiens malleo eum qui cudebat tunc temporis dicens glutino
bonum est et confortavit eum in clavis ut non moveatur et tu 8
Israhel serve meus Iacob quem elegi semen Abraham amici mei
in quo adprehendi te ab extremis terrae et a longinquis eius vo- 9
cavi te et dixi tibi servus meus es tu elegi te et non abieci te ne 10
timeas quia tecum sum ego ne declines quia ego Deus tuus con-
fortavi te et auxiliatus sum tui et suscepi te dextera iusti mei
ecce confundentur et erubescunt omnes qui pugnant adversum 11
te erunt quasi non sint et peribunt viri qui contradicunt tibi
quaeres eos et non invenies viros rebelles tuos erunt quasi non 12
sint et veluti consumptio homines bellantes adversum te quia 13
ego Dominus Deus tuus adprehendens manum tuam dicens-
que tibi ne timeas ego adiuvi te noli timere vermis Iacob qui 14
mortui estis ex Israhel ego auxiliatus sum tui dicit Dominus et
redemptor tuus Sanctus Israhel ego posui te quasi plaustrum 15
triturations novum habens rostra serrantia triturabis montes et
comminues et colles quasi pulverem pones ventilabis eos et 16
ventus tollet et turbo disperget eos et tu exultabis in Domino
in Sancto Israhel laetaberis egeni et pauperes quaerunt aquas 17
et non sunt lingua eorum siti aruit ego Dominus exaudiam eos
Deus Israhel non derelinquam eos aperiam in supinis colli- 18
bus flumina et in medio camporum fontes ponam desertum in
stagna aquarum et terram inviam in rivos aquarum dabo in 19
solitudine cedrum et spinam et myrtum et lignum olivae po-
nam in deserto abietem ulmum et buxum simul ut videant et 20
sciant et recogitent et intellegant pariter quia manus Domini
fecit hoc et Sanctus Israhel creavit illud prope facite iudi- 21
cium vestrum dicit Dominus adferte si quid forte habetis dixit
Rex Iacob accedant et nuntient nobis quaecumque ventura 22
sunt priora quae fuerint nuntiate et ponemus cor nostrum et
sciemus novissima eorum et quae ventura sunt indicate nobis
adnuntiate quae ventura sunt in futurum et sciemus quia dii 23

estis vos bene quoque aut male si potestis facite et loquamur
24 et videamus simul ecce vos estis ex nihilo et opus vestrum
25 ex eo quod non est abominatio est qui elegit vos suscitavi
ab aquilone et venit ab ortu solis vocabit nomen meum et
adducet magistratus quasi lutum et velut plastes conculcans
26 humum quis adnuntiavit ab exordio ut sciamus et a principio
ut dicamus iustus es non est neque adnuntians neque prae-
27 dicens neque audiens sermones vestros primus ad Sion dicet
28 ecce adsunt et Hierusalem evangelistam dabo et vidi et non
erat neque ex istis quisquam qui iniret consilium et interro-
29 gatus responderet verbum ecce omnes iniusti et vana opera
eorum ventus et inane simulacra eorum

XLII ecce servus meus suscipiam eum electus meus conplacuit
sibi in illo anima mea dedi spiritum meum super eum iudi-
2 cium gentibus proferet non clamabit neque accipiet personam
3 nec audietur foris vox eius calamum quassatum non conteret
et linum fumigans non extinguet in veritate educet iudicium
4 non erit tristis neque turbulentus donec ponat in terra iudi-
5 cium et legem eius insulae expectabunt haec dicit Dominus
Deus creans caelos et extendens eos firmans terram et quae
germant ex ea dans flatum populo qui est super eam et spi-
6 ritum calcantibus eam ego Dominus vocavi te in iustitia et
adprehendi manum tuam et servavi et dedi te in foedus popu-
7 li in lucem gentium ut aperires oculos caecorum et educeres
de conclusione vinctum de domo carceris sedentes in tenebris
8 ego Dominus hoc est nomen meum gloriam meam alteri non
9 dabo et laudem meam sculptilibus quae prima fuerant ecce
venerunt nova quoque ego adnuntio antequam oriantur audita
10 vobis faciam cantate Domino canticum novum laus eius ab
extremis terrae qui descenditis in mare et plenitudo eius in-
11 sulae et habitatores earum sublevetur desertum et civitates
eius in domibus habitabit Cedar laudate habitatores Petrae de
12 vertice montium clamabunt ponent Domino gloriam et lau-
13 dem eius in insulis nuntiabunt Dominus sicut fortis egredietur
sicut vir proelior suscitabit zelum vociferabitur et clamabit
14 super inimicos suos confortabitur tacui semper silui patiens
15 fui sicut pariens loquar dissipabo et absorbebo simul deser-

tos faciam montes et colles et omne gramen eorum exsiccabo
 et ponam flumina in insulas et stagna arefaciam et ducam 16
 caecos in via quam nesciunt in semitis quas ignoraverunt am-
 bulare eos faciam ponam tenebras coram eis in lucem et prava
 in recta haec verba feci eis et non dereliqui eos conversi sunt 17
 retrorsum confundantur confusione qui confidunt in sculptili
 qui dicunt conflatili vos dii nostri surdi audite et caeci intue- 18
 mini ad videndum quis caecus nisi servus meus et surdus nisi 19
 ad quem nuntios meos misi quis caecus nisi qui venundatus est
 quis caecus nisi servus Domini qui vides multa nonne custo- 20
 dies qui apertas habes aures nonne audies et Dominus voluit 21
 ut sanctificaret eum et magnificaret legem et extolleret ipse 22
 autem populus direptus et vastatus laqueus iuvenum omnes et
 in domibus carcerum absconditi sunt facti sunt in rapinam nec
 est qui eruat in direptionem et non est qui dicat redde quis 23
 est in vobis qui audiat hoc adtendat et auscultet futura quis 24
 dedit in direptionem Iacob et Israhel vastantibus nonne Domi-
 nus ipse cui peccavimus et noluerunt in viis eius ambulare et
 non audierunt legem eius et effudit super eum indignationem 25
 furoris sui et forte bellum et combusit eum in circuitu et non
 cognovit et succendit eum et non intellexit

et nunc haec dicit Dominus creans te Iacob et formans te **XLIII**
 Israhel noli timere quia redemi te et vocavi nomine tuo meus es
 tu cum transieris per aquas tecum ero et flumina non operient 2
 te cum ambulaveris in igne non conbureris et flamma non arde-
 bit in te quia ego Dominus Deus tuus Sanctus Israhel salvator 3
 tuus dedi propitiationem tuam Aegyptum Aethiopiam et Saba
 pro te ex quo honorabilis factus es in oculis meis et gloriosus 4
 ego dilexi te et dabo homines pro te et populos pro anima tua
 noli timere quoniam tecum ego sum ab oriente adducam semen 5
 tuum et ab occidente congregabo te dicam aquiloni da et au- 6
 stro noli prohibere adfer filios meos de longinquo et filias meas
 ab extremis terrae et omnem qui invocat nomen meum in glo- 7
 riam meam creavi eum et formavi eum et feci eum educ foras 8
 populum caecum et oculos habentem surdum et aures ei sunt
 omnes gentes congregatae sunt simul et collectae sunt tribus 9
 quis in vobis adnuntiet istud et quae prima sunt audire nos

faciat dent testes eorum et iustificentur et audiant et dicant
 10 vere vos testes mei dicit Dominus et servus meus quem elegi
 ut sciatis et credatis mihi et intellegatis quia ego ipse sum ante
 11 me non est formatus deus et post me non erit ego sum ego
 12 sum Dominus et non est absque me salvator ego adnuntiavi et
 salvavi auditum feci et non fuit in vobis alienus vos testes mei
 13 dicit Dominus et ego Deus et ab initio ego ipse et non est qui
 14 de manu mea eruat operabor et quis avertet illud haec dicit
 Dominus redemptor vester Sanctus Israhel propter vos emisi
 Babylonem et detraxi vectes universos et Chaldeos in navi-
 15 bus suis gloriantes ego Dominus Sanctus vester creans Isra-
 16 hel Rex vester haec dicit Dominus qui dedit in mari viam et
 17 in aquis torrentibus semitam qui eduxit quadrigam et equum
 agmen et robustum simul obdormierunt nec resurgent contriti
 18 sunt quasi linum et extincti sunt ne memineritis priorum et
 19 antiqua ne intueamini ecce ego facio nova et nunc orientur
 utique cognoscetis ea ponam in deserto viam et in invio flu-
 20 mina glorificabit me bestia agri dracones et strutiones quia
 dedi in deserto aquas flumina in invio ut darem potum populo
 21 meo electo meo populum istum formavi mihi laudem meam
 22 narrabit non me invocasti Iacob nec laborasti in me Israhel
 23 non obtulisti mihi arietem holocausti tui et victimis tuis non
 glorificasti me non te servire feci in oblatione nec laborem tibi
 24 praebui in ture non emisti mihi argento calamum et adipe
 victimarum tuarum non inebriasti me verumtamen servire me
 fecisti in peccatis tuis praebuisti mihi laborem in iniquitatibus
 25 tuis ego sum ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas propter
 26 me et peccatorum tuorum non recordabor reduc me in mem-
 oriam et iudicemur simul narra si quid habes ut iustificeris
 27 pater tuus primus peccavit et interpretes tui praevaricati sunt
 28 in me et contaminavi principes sanctos dedi ad internicionem
 Iacob et Israhel in blasphemiam

XLIV, 2 et nunc audi Iacob serve meus et Israhel quem elegi haec
 dicit Dominus faciens et formans te ab utero auxiliator tuus
 3 noli timere serve meus Iacob et Rectissime quem elegi ef-
 fundam enim aquas super sitientem et fluenta super aridam
 effundam spiritum meum super semen tuum et benedictionem

meam super stirpem tuam et germinabunt inter herbas quasi 4
salices iuxta praeterfluentes aquas iste dicet Domini ego sum 5
et ille vocabit in nomine Iacob et hic scribet manu sua Do-
mino et in nomine Israhel adsimilabitur haec dicit Dominus 6
rex Israhel et redemptor eius Dominus exercituum ego primus
et ego novissimus et absque me non est deus quis similis mei 7
vocet et adnuntiet et ordinem exponat mihi ex quo constitui
populum antiquum ventura et quae futura sunt adnuntient
eis nolite timere neque conturbemini ex tunc audire te feci 8
et adnuntiavi vos estis testes mei numquid est deus absque
me et formator quem ego non noverim plastae idoli omnes 9
nihil sunt et amantissima eorum non proderunt eis ipsi sunt
testes eorum quia non vident neque intellegunt ut confundan-
tur quis formavit deum et sculptile conflavit ad nihil utile 10
ecce omnes participes eius confundentur fabri enim sunt ex 11
hominibus convenient omnes stabunt et pavebunt et confun-
dentur simul faber ferrarius lima operatus est in prunis et in 12
malleis formavit illud et operatus est in brachio fortitudinis
suae esuriet et deficiet non bibit aquam et lassescet artifex 13
lignarius extendit normam formavit illud in runcina fecit illud
in angularibus et in circino tornavit illud et fecit imaginem
viri quasi speciosum hominem habitantem in domo succidit 14
cedros tulit ilicem et quercum quae steterat inter ligna saltus
plantavit pinum quam pluvia nutrit et facta est hominibus 15
in focum sumpsit ex eis et calefactus est et succendit et coxit
panes de reliquo autem operatus est deum et adoravit fecit
sculptile et curvatus est ante illud medium eius conbusit igni 16
et de medio eius carnes comedit coxit pulmentum et saturatus
est et calefactus est et dixit va calefactus sum vidi focum re- 17
liquum autem eius deum fecit sculptile sibi curvatur ante illud
et adorat illud et obsecrat dicens libera me quia deus meus
es tu nescierunt neque intellexerunt lutati enim sunt ne vi- 18
deant oculi eorum et ne intellegant corde suo non recogitant 19
in mente sua neque cognoscunt neque sentiunt ut dicant medie-
tatem eius conbusi igne et coxi super carbones eius panes coxi
carnes et comedi et de reliquo eius idolum faciam ante trun-
cum ligni procidam pars eius cinis est cor insipiens adoravit 20

illud et non liberabit animam suam neque dicet forte mendacium est in dextera mea memento horum Iacob et Israhel quoniam servus meus es tu formavi te servus meus es tu Israhel non oblivisceris mei delevi ut nubem iniquitates tuas et quasi nebulam peccata tua revertere ad me quoniam redemi te laudate caeli quoniam fecit Dominus iubilate extrema terrae resonate montes laudationem saltus et omne lignum eius quoniam redemit Dominus Iacob et Israhel gloriabitur haec dicit Dominus redemptor tuus et formator tuus ex utero ego sum Dominus faciens omnia extendens caelos solus stabiliens terram et nullus mecum irrita faciens signa divinorum et ariolos in furorem vertens convertens sapientes retrorsum et scientiam eorum stultam faciens suscitans verbum servi sui et consilium nuntiorum suorum complens qui dico Hierusalem habitaberis et civitatibus Iuda aedificabimini et deserta eius suscitabo qui dico profundo desolare et flumina tua arefaciam qui dico Cyro pastor meus es et omnem voluntatem meam complebis qui dico Hierusalem aedificaberis et templo fundaberis

XLV haec dicit Dominus christo meo Cyro cuius adprehendi dexteram ut subiciam ante faciem eius gentes et dorsa regum vertam et aperiam coram eo ianuas et portae non cludentur ego ante te ibo et gloriosos terrae humiliabo portas aereas conterram et vectes ferreos confringam et dabo tibi thesauros absconditos et arcana secretorum ut scias quia ego Dominus qui voco nomen tuum Deus Israhel propter servum meum Iacob et Israhel electum meum et vocavi te in nomine tuo adsimilavi te et non cognovisti me ego Dominus et non est amplius extra me non est deus accinxi te et non cognovisti me ut sciant hii qui ab ortu solis et qui ab occidente quoniam absque me non est ego Dominus et non est alter formans lucem et creans tenebras faciens pacem et creans malum ego Dominus faciens omnia haec rorate caeli desuper et nubes pluant iustum aperiat terra et germinet salvatorem et iustitia oriatur simul ego Dominus creavi eum vae qui contradicit fictori suo testa de samiis terrae numquid dicet lutum figulo suo quid facis et opus tuum absque manibus est vae qui dicit patri quid generas et mulieri quid parturis haec dicit Dominus Sanctus Israhel

plastes eius ventura interrogate me super filios meos et super
 opus manuum mearum mandastis mihi ego feci terram et ho- 12
 minem super eam creavi ego manus meae tetenderunt caelos et
 omni militiae eorum mandavi ego suscitavi eum ad iustitiam 13
 et omnes vias eius dirigam ipse aedificabit civitatem meam
 et captivitatem meam dimittet non in pretio neque in muneribus
 dicit Dominus Deus exercituum haec dicit Dominus labor 14
 Aegypti et negotiatio Aethiopiae et Sabaim viri sublimes ad
 te transibunt et tui erunt post te ambulabunt vincti manicis
 pergent et te adorabunt teque deprecabuntur tantum in te est
 Deus et non est absque te deus vere tu es Deus absconditus 15
 Deus Israhel salvator confusi sunt et erubuerunt omnes simul 16
 abierunt in confusione fabricatores errorum Israhel salvatus 17
 est in Domino salute aeterna non confundemini et non erubescetis
 usque in saeculum saeculi quia haec dicit Dominus 18
 creans caelos ipse Deus formans terram et faciens eam ipse plas-
 stes eius non in vanum creavit eam ut habitetur formavit eam
 ego Dominus et non est alius non in abscondito locutus sum 19
 in loco terrae tenebroso non dixi semini Iacob frustra quaerite
 me ego Dominus loquens iustitiam adnuntians recta congrega- 20
 gamini et venite et accedite simul qui salvati estis ex gentibus
 nescierunt qui levant lignum sculpturae suae et rogant deum
 non salvantem adnuntiate et venite et consiliamini simul quis 21
 auditum fecit hoc ab initio ex tunc praedixit illud numquid
 non ego Dominus et non est ultra Deus absque me Deus ius- 22
 tus et salvans non est praeter me convertimini ad me et salvi
 eritis omnes fines terrae quia ego Deus et non est alius in me- 23
 met ipso iuravi egredietur de ore meo iustitiae verbum et non
 revertetur quia mihi curvabunt omnia genua et iurabit omnis
 lingua ergo in Domino dicet meae sunt iustitiae et imperium 24
 ad eum venient et confundentur omnes qui repugnant ei in 25
 Domino iustificabitur et laudabitur omne semen Israhel

conflatus est Bel contritus est Nabo facta sunt simulacra **XLVI**
 eorum bestiis et iumentis onera vestra gravi pondere usque ad
 lassitudinem contabuerunt et contrita sunt simul non potue- 2
 runt salvare portantem et anima eorum in captivitatem ibit
 audite me domus Iacob et omne residuum domus Israhel qui 3

4 portamini a meo utero qui gestamini a mea vulva usque ad
 senectam ego ipse et usque ad canos ego portabo ego feci et
 5 ego feram et ego portabo et salvabo cui adsimilastis me et
 6 adaequastis et comparastis me et fecistis similem qui confertis
 aurum de sacco et argentum statera ponderatis conducentes
 7 aurificem ut faciat deum et procidunt et adorant portant illud
 in umeris gestantes et ponentes in loco suo et stabit ac de loco
 suo non movebitur sed et cum clamaverint ad eum non audiet
 8 de tribulatione non salvabit eos mementote istud et funda-
 9 mini redite praevaricatores ad cor recordamini prioris saeculi
 quoniam ego sum Deus et non est ultra Deus nec est simi-
 10 lis mei adnuntians ab exordio novissimum et ab initio quae
 necdum facta sunt dicens consilium meum stabit et omnis vo-
 11 luntas mea fiet vocans ab oriente avem et de terra longinqua
 virum voluntatis meae et locutus sum et adducam illud creavi
 12 et faciam illud audite me duro corde qui longe estis a iustitia
 13 prope feci iustitiam meam non elongabitur et salus mea non
 morabitur dabo in Sion salutem et Israheli gloriam meam

XLVII

1 descende sede in pulverem virgo filia Babylon sede in ter-
 ra non est solium filiae Chaldeorum quia ultra non vocaberis
 2 mollis et tenera tolle molam et mole farinam denuda turpi-
 tudinem tuam discoperi umerum revela crus transi flumina
 3 revelabitur ignominia tua et videbitur obprobrium tuum ul-
 4 tionem capiam et non resistet mihi homo redemptor noster
 5 Dominus exercituum nomen illius Sanctus Israhel sede tace
 et intra in tenebras filia Chaldeorum quia non vocaberis ultra
 6 domina regnorum iratus sum super populum meum contami-
 navi hereditatem meam et dedi eos in manu tua non posuisti
 7 eis misericordias super senem adgravasti iugum tuum valde et
 dixisti in sempiternum ero domina non posuisti haec super cor
 8 tuum neque recordata es novissimi tui et nunc audi haec de-
 licata et habitans confidenter quae dicis in corde tuo ego sum
 et non est praeter me amplius non sedebo vidua et ignorabo
 9 sterilitatem venient tibi duo haec subito in die una sterilitas
 et viduitas universa venerunt super te propter multitudinem
 maleficiorum tuorum et propter durtiam incantatorum tuo-
 10 rum vehementem et fiduciam habuisti in malitia tua et di-

xisti non est qui videat me sapientia tua et scientia tua haec
 decepit te et dixisti in corde tuo ego sum et praeter me non
 est altera veniet super te malum et nescies ortum eius et in- 11
 ruet super te calamitas quam non poteris expiare veniet super
 te repente miseria quam nescies sta cum incantatoribus tuis 12
 et cum multitudine maleficiorum tuorum in quibus laborasti
 ab adolescentia tua si forte quid prosit tibi aut si possis fieri
 fortior defecisti in multitudine consiliorum tuorum stent et 13
 salvent te augures caeli qui contemplantur sidera et suppu-
 tabant menses ut ex eis adnuntiarent ventura tibi ecce facti 14
 sunt quasi stipula ignis combusit eos non liberabunt animam
 suam de manu flammae non sunt prunae quibus calefiant nec
 focus ut sedeant ad eum sic facta sunt tibi in quibuscumque 15
 laboraveras negotiatores tui ab adolescentia tua unusquisque
 in via sua erraverunt non est qui salvet te

audite hoc domus Iacob qui vocamini nomine Israhel et de **XLVIII**
 aquis Iuda existis qui iuratis in nomine Domini et Dei Israhel
 recordamini non in veritate neque in iustitia de civitate enim 2
 sancta vocati sunt et super Deum Israhel constabiliti sunt Do-
 minus exercituum nomen eius priora ex tunc adnuntiavi et ex 3
 ore meo exierunt et audita feci ea repente operatus sum et ve-
 nerunt scivi enim quia durus es tu et nervus ferreus cervix tua 4
 et frons tua aerea praedixi tibi ex tunc antequam venirent in- 5
 dicavi tibi ne forte diceres idola mea fecerunt haec et sculptilia
 mea et conflatilia mandaverunt ista quae audisti vide omnia 6
 vos autem non adnuntiastis audita feci tibi nova ex nunc et
 conservata quae nescis nunc creata sunt et non ex tunc et 7
 ante diem et non audisti ea ne forte dicas ecce cognovi ea ne 8
 que audisti neque cognovisti neque ex tunc aperta est auris tua
 scio enim quia praevaricans praevaricabis et transgressorem ex
 ventre vocavi te propter nomen meum longe faciam furorem 9
 meum et laude mea infrenabo te ne intereas ecce excoxi te 10
 sed non quasi argentum elegi te in camino paupertatis propter 11
 me propter me faciam ut non blasphemem et gloriam meam
 alteri non dabo audi me Iacob et Israhel quem ego voco ego 12
 ipse ego primus et ego novissimus manus quoque mea funda- 13
 vit terram et dextera mea mensa est caelos ego vocabo eos et

14 stabunt simul congregamini omnes vos et audite quis de eis
adnuntiavit haec Dominus dilexit eum faciet voluntatem suam
15 in Babylone et brachium suum in Chaldeis ego ego locutus
16 sum et vocavi eum adduxi eum et directa est via eius accedite
ad me et audite hoc non a principio in abscondito locutus sum
ex tempore antequam fieret ibi eram et nunc Dominus Deus
17 misit me et spiritus eius haec dicit Dominus redemptor tuus
Sanctus Israhel ego Dominus Deus tuus docens te utilia guber-
18 nans te in via qua ambulas utinam adtendisses mandata mea
facta fuisset sicut flumen pax tua et iustitia tua sicut gurgites
19 maris et fuisset quasi harena semen tuum et stirps uteri tui
ut lapilli eius non interisset et non fuisset adtritum nomen eius
20 a facie mea egredimini de Babylone fugite a Chaldeis in voce
exultationis adnuntiate auditum facite hoc efferte illud usque
ad extrema terrae dicite redemit Dominus servum suum Iacob
21 non sitierunt in deserto cum educeret eos aquam de petra pro-
22 duxit eis et scidit petram et fluxerunt aquae non est pax dicit
Dominus impiis

XLIX audite insulae et adtendite populi de longe Dominus ab utero
vocavit me de ventre matris meae recordatus est nominis
2 mei et posuit os meum quasi gladium acutum in umbra manus
suae protexit me et posuit me sicut sagittam electam in faretra
3 sua abscondit me et dixit mihi servus meus es tu Israhel quia
4 in te gloriabor et ego dixi in vacuum laboravi sine causa et
vane fortitudinem meam consumpsi ergo iudicium meum cum
5 Domino et opus meum cum Deo meo et nunc dicit Dominus
formans me ex utero servum sibi ut reducam Iacob ad eum et
Israhel non congregabitur et glorificatus sum in oculis Domini
6 et Deus meus factus est fortitudo mea et dixit parum est ut
sis mihi servus ad suscitandas tribus Iacob et feces Israhel con-
vertendas dedi te in lucem gentium ut sis salus mea usque ad
7 extremum terrae haec dicit Dominus redemptor Israhel Sanctus
eius ad contemptibilem animam ad abominatam gentem
ad servum dominorum reges videbunt et consurgent principes
et adorabunt propter Dominum quia fidelis est et Sanctum
8 Israhel qui elegit te haec dicit Dominus in tempore placito
exaudivi te et in die salutis auxiliatus sum tui et servavi te

et dedi te in foedus populi ut suscitares terram et possideres
hereditates dissipatas ut diceres his qui vincti sunt exite et 9
his qui in tenebris revelamini super vias pascentur et in om-
nibus planis pascua eorum non esurient neque sitient et non 10
percutiet eos aestus et sol quia miserator eorum reget eos et ad
fontes aquarum portabit eos et ponam omnes montes meos in 11
viam et semitae meae exaltabuntur ecce isti de longe venient 12
et ecce illi ab aquilone et mari et isti de terra australi laudate 13
caeli et exulta terra iubilate montes laudem quia consolatus
est Dominus populum suum et pauperum suorum miserebitur
et dixit Sion dereliquit me Dominus et Dominus oblitus est 14
mei numquid oblivisci potest mulier infantem suum ut non 15
misereatur filio uteri sui et si illa oblita fuerit ego tamen non
obliviscar tui ecce in manibus meis descripsi te muri tui co- 16
ram oculis meis semper venerunt structores tui destruentes te 17
et dissipantes a te exhibunt leva in circuitu oculos tuos et vide 18
omnes isti congregati sunt venerunt tibi vivo ego dicit Domi-
nus quia omnibus his velut ornamento vestieris et circumdabis
tibi eos quasi sponsa quia deserta tua et solitudines tuae et 19
terra ruinae tuae nunc angusta erunt prae habitatoribus et
longe fugabuntur qui absorbebant te adhuc dicent in auribus 20
tuis filii sterilitatis tuae angustus mihi est locus fac spatium
mihi ut habitem et dices in corde tuo quis genuit mihi istos 21
ego sterilis et non pariens transmigrata et captiva et istos quis
enutrivit ego destituta et sola et isti ubi hic erant haec dicit 22
Dominus Deus ecce levo ad gentes manum meam et ad popu-
los exaltabo signum meum et adferent filios tuos in ulnis et
filias tuas super umeros portabunt et erunt reges nutricii tui 23
et reginae nutrices tuae vultu in terra dimisso adorabunt te
et pulverem pedum tuorum lingent et scies quia ego Dominus
super quo non confundentur qui expectant eum numquid tol- 24
letur a forte praeda aut quod captum fuerit a robusto salvum
esse poterit quia haec dicit Dominus equidem et captivitas a 25
forte tolletur et quod ablatum fuerit a robusto salvabitur eos
vero qui iudicaverunt te ego iudicabo et filios tuos ego salvabo
et cibabo hostes tuos carnibus suis et quasi musto sanguine suo 26
inebriabuntur et sciet omnis caro quia ego Dominus salvans te

et redemptor tuus Fortis Iacob

L haec dicit Dominus quis est hic liber repudii matris vestrae
quo dimisi eam aut quis est creditor meus cui vendidi vos ecce
in iniquitatibus vestris venditi estis et in sceleribus vestris
2 dimisi matrem vestram quia veni et non erat vir vocavi et
non erat qui audiret numquid abbreviata et parvula facta est
manus mea ut non possim redimere aut non est in me vir-
tus ad liberandum ecce in increpatione mea desertum faciam
mare ponam flumina in siccum computrescent pisces sine aqua
3 et morientur in siti induam caelos tenebris et saccum ponam
4 operimentum eorum Dominus dedit mihi linguam eruditam
ut sciam sustentare eum qui lassus est verbo erigit mane mane
5 erigit mihi aurem ut audiam quasi magistrum Dominus Deus
aperuit mihi aurem ego autem non contradico retrorsum non
6 abii corpus meum dedi percutientibus et genas meas vellenti-
bus faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus
7 Dominus Deus auxiliator meus ideo non sum confusus ideo po-
sui faciem meam ut petram durissimam et scio quoniam non
8 confundar iuxta est qui iustificat me quis contradicet mihi
9 stemus simul quis est adversarius meus accedat ad me ecce
Dominus Deus auxiliator meus quis est qui condemnet me ecce
10 omnes quasi vestimentum conterentur tinea comedet eos quis
ex vobis timens Dominum audiens vocem servi sui qui ambu-
lavit in tenebris et non est lumen ei speret in nomine Domini
11 et innitatur super Deum suum ecce omnes vos accendentes
ignem accincti flammis ambulate in lumine ignis vestri et in
flammis quas succendistis de manu mea factum est hoc vobis
in doloribus dormietis

LI audite me qui sequimini quod iustum est et quaeritis Do-
minum adtendite ad petram unde excisi estis et ad cavernam
2 laci de qua praecisi estis adtendite ad Abraham patrem ve-
strum et ad Sarram quae peperit vos quia unum vocavi eum
3 et benedixi ei et multiplicavi eum consolabitur ergo Domi-
nus et Sion consolabitur omnes ruinas eius et ponet desertum
eius quasi delicias et solitudinem eius quasi hortum Domini
gaudium et laetitia invenietur in ea gratiarum actio et vox
4 laudis adtendite ad me populus meus et tribus mea me audi-

te quia lex a me exiet et iudicium meum in lucem populorum
requiescet prope est iustus meus egressus est salvator meus 5
et brachia mea populos iudicabunt me insulae expectabunt et
brachium meum sustinebunt levate in caelum oculos vestros 6
et videte sub terra deorsum quia caeli sicut fumes liquescent
et terra sicut vestimentum adteretur et habitatores eius sicut
haec interibunt salus autem mea in sempiternum erit et ius-
titia mea non deficiet audite me qui scitis iustum populus 7
lex mea in corde eorum nolite timere obprobrium hominum
et blasphemias eorum ne metuatis sicut enim vestimentum 8
sic comedet eos vermis et sicut lanam sic devorabit eos tinea
salus autem mea in sempiternum erit et iustitia mea in
generationes generationum consurge consurge induere forti- 9
tudinem brachium Domini consurge sicut in diebus antiquis
in generationibus saeculorum numquid non tu percussisti su-
perbum vulnerasti draconem numquid non tu siccasti mare 10
aquam abyssi vehementis qui posuisti profundum maris viam
ut transirent liberati et nunc qui redempti sunt a Domino 11
revertentur et venient in Sion laudantes et laetitia sempiterna
super capita eorum gaudium et laetitiam tenebunt fugiet dolor
et gemitus ego ego ipse consolabor vos quis tu ut timeres ab 12
homine mortali et a filio hominis qui quasi faenum ita arescet
et oblitus es Domini factoris tui qui tetendit caelos et fundavit 13
terram et formidasti iugiter tota die a facie furoris eius qui te
tribulabat et paraverat ad perdendum ubi nunc est furor tri-
bulantis cito veniet gradiens ad aperiendum et non interficiet 14
usque ad internicionem nec deficiet panis eius ego autem sum 15
Dominus Deus tuus qui conturbo mare et intumescunt fluctus
eius Dominus exercituum nomen meum posui verba mea in 16
ore tuo et in umbra manus meae protexi te ut plantes caelos
et fundes terram et dicas ad Sion populus meus es tu elevare 17
elevare consurge Hierusalem quae bibisti de manu Domini
calicem irae eius usque ad fundum calicis soporis bibisti et epotasti
usque ad feces non est qui sustentet eam ex omnibus filiis 18
quos genuit et non est qui adprehendat manum eius ex omni-
bus filiis quos enutrivit duo sunt quae occurrerunt tibi quis 19
contristabitur super te vastitas et contritio et fames et gladius

20 quis consolabitur te filii tui proiecti sunt dormierunt in capi-
 te omnium viarum sicut bestia inlaqueata pleni indignatione
 21 Domini increpatione Dei tui idcirco audi hoc paupercula et
 22 ebria non a vino haec dicit Dominator tuus Dominus et Deus
 tuus qui pugnavit pro populo suo ecce tuli de manu tua cali-
 cem soporis fundum calicis indignationis meae non adicies ut
 23 bibas illud ultra et ponam illud in manu eorum qui te humi-
 liaverunt et dixerunt animae tuae incurvare ut transeamus et
 posuisti ut terram corpus tuum et quasi viam transeuntibus

LII consurge consurge induere fortitudine tua Sion induere ve-
 stimentis gloriae tuae Hierusalem civitas sancti quia non adi-
 2 ciet ultra ut pertranseat per te incircumcिसus et immundus ex-
 cutere de pulvere consurge sede Hierusalem solve vincula colli
 3 tui captiva filia Sion quia haec dicit Dominus gratis venun-
 4 dati estis et sine argento redimemini quia haec dicit Domi-
 nus Deus in Aegyptum descendit populus meus in principio ut
 colonus esset ibi et Assur absque ulla causa calumniatus est
 5 eum et nunc quid mihi est hic dicit Dominus quoniam ab-
 latus est populus meus gratis dominatores eius inique agunt
 dicit Dominus et iugiter tota die nomen meum blasphematur
 6 propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa quia
 7 ego ipse qui loquebar ecce adsum quam pulchri super montes
 pedes adnuntiantis et praedicantis pacem adnuntiantis bonum
 8 praedicantis salutem dicentis Sion regnavit Deus tuus vox
 speculatorum tuorum levaverunt vocem simul laudabunt quia
 oculus ad oculum videbunt cum converterit Dominus Sion
 9 gaudete et laudate simul deserta Hierusalem quia consolatus
 10 est Dominus populum suum redemit Hierusalem paravit Do-
 minus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium et
 11 videbunt omnes fines terrae salutare Dei nostri recedite rec-
 edite exite inde pollutum nolite tangere exite de medio eius
 12 mundamini qui fertis vasa Domini quoniam non in tumultu
 exhibitis nec in fuga properabitis praecedet enim vos Dominus
 13 et congregabit vos Deus Israhel ecce intellegit servus meus
 14 exaltabitur et elevabitur et sublimis erit valde sicut obstipue-
 runt super te multi sic inglorius erit inter viros aspectus eius
 15 et forma eius inter filios hominum iste asperget gentes mul-

tas super ipsum continebunt reges os suum quia quibus non est narratum de eo viderunt et qui non audierunt contemplati sunt

quis credidit auditui nostro et brachium Domini cui revelatum est et ascendet sicut virgultum coram eo et sicut radix de terra sitiendi non est species ei neque decor et vidimus eum et non erat aspectus et desideravimus eum despectum et novissimum virorum virum dolorum et scientem infirmitatem et quasi absconditus vultus eius et despectus unde nec reputavimus eum vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit et nos putavimus eum quasi leprosum et percussum a Deo et humiliatum ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras adtritus est propter scelera nostra disciplina pacis nostrae super eum et livore eius sanati sumus omnes nos quasi oves erravimus unusquisque in viam suam declinavit et Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrum oblatus est quia ipse voluit et non aperuit os suum sicut ovis ad occisionem ducetur et quasi agnus coram tondente obmutescet et non aperiet os suum de angustia et de iudicio sublatus est generationem eius quis enarrabit quia abscisus est de terra viventium propter scelus populi mei percussit eum et dabit impios pro sepultura et divitem pro morte sua eo quod iniquitatem non fecerit neque dolus fuerit in ore eius et Dominus voluit conterere eum in infirmitate si posuerit pro peccato animam suam videbit semen longevum et voluntas Domini in manu eius dirigetur pro eo quod laboravit anima eius videbit et saturabitur in scientia sua iustificabit ipse iustus servus meus multos et iniquitates eorum ipse portabit ideo dispertiam ei plurimos et fortium dividet spolia pro eo quod tradidit in morte animam suam et cum sceleratis reputatus est et ipse peccatum multorum tulit et pro transgressoribus rogavit

lauda sterilis quae non paris decanta laudem et hinni quae non pariebas quoniam multi filii desertae magis quam eius quae habebat virum dicit Dominus dilata locum tentorii tui et pelles tabernaculorum tuorum extende ne parcas longos fac funiculos tuos et clavos tuos consolida ad dexteram enim et ad levam penetrabis et semen tuum gentes hereditabit et civitates

4 desertas inhabitabit noli timere quia non confunderis neque
erubescas non enim te pudebit quia confusionis adulescentiae
tuae oblivisceris et obprobrii viduitatis tuae non recordaberis
5 amplius quia dominabitur tui qui fecit te Dominus exercituum
nomen eius et redemptor tuus Sanctus Israhel Deus omnis ter-
6 rae vocabitur quia ut mulierem derelictam et maerentem spi-
ritu vocavit te Dominus et uxorem ab adulescentia abiectam
7 dixit Deus tuus ad punctum in modico dereliqui te et in mi-
8 serationibus magnis congregabo te in momento indignationis
abscondi faciem meam parumper a te et in misericordia sem-
9 piterna misertus sum tui dixit redemptor tuus Dominus sicut
in diebus Noe istud mihi est cui iuravi ne inducerem aquas Noe
ultra super terram sic iuravi ut non irascar tibi et non incre-
10 pem te montes enim commovebuntur et colles contremescent
misericordia autem mea non recedet et foedus pacis meae non
11 movebitur dixit miserator tuus Dominus paupercula tempe-
state convulsa absque ulla consolatione ecce ego sternam per
12 ordinem lapides tuos et fundabo te in sapphyris et ponam ia-
spidem propugnacula tua et portas tuas in lapides sculptos et
13 omnes terminos tuos in lapides desiderabiles universos filios
14 tuos doctos a Domino et multitudinem pacis filiis tuis et in
iustitia fundaberis recede procul a calumnia quia non timebis
15 et a pavore quia non adpropinquabit tibi ecce accola veniet
16 qui non erat mecum advena quondam tuus adiungetur tibi ec-
ce ego creavi fabrum sufflantem in igne prunas et proferentem
vas in opus suum et ego creavi interfectorem ad disperdendum
17 omne vas quod fictum est contra te non dirigetur et omnem
linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis haec hereditas
servorum Domini et iustitia eorum apud me dicit Dominus

LV o omnes sitientes venite ad aquas et qui non habetis argen-
tum properate emite et comedite venite emite absque argento
2 et absque ulla commutatione vinum et lac quare adpenditis
argentum non in panibus et laborem vestrum non in saturitate
audite audientes me et comedite bonum et delectabitur in cras-
3 situdine anima vestra inclinate aurem vestram et venite ad me
audite et vivet anima vestra et feriam vobis pactum sempiter-
4 num misericordias David fideles ecce testem populis dedi eum

ducem ac praeceptorem gentibus ecce gentem quam nesciebas 5
 vocabis et gentes quae non cognoverunt te ad te current prop-
 ter Dominum Deum tuum et Sanctum Israhel quia glorificavit
 te quaerite Dominum dum inveniri potest invocate eum dum 6
 prope est derelinquat impius viam suam et vir iniquus cogi- 7
 tationes suas et revertatur ad Dominum et miserebitur eius et
 ad Deum nostrum quoniam multus est ad ignoscendum non 8
 enim cogitationes meae cogitationes vestrae neque viae vestrae
 viae meae dicit Dominus quia sicut exaltantur caeli a terra 9
 sic exaltatae sunt viae meae a viis vestris et cogitationes meae
 a cogitationibus vestris et quomodo descendit imber et nix 10
 de caelo et illuc ultra non revertitur sed inebriat terram et
 infundit eam et germinare eam facit et dat semen serenti et
 panem comedenti sic erit verbum meum quod egredietur de 11
 ore meo non revertetur ad me vacuum sed faciet quaecumque
 volui et prosperabitur in his ad quae misi illud quia in laetitia 12
 egrediemini et in pace deducemini montes et colles cantabunt
 coram vobis laudem et omnia ligna regionis plaudent manu
 pro saliuca ascendet abies et pro urtica crescet myrtus et erit 13
 Dominus nominatus in signum aeternum quod non auferetur

haec dicit Dominus custodite iudicium et facite iustitiam **LVI**
 quia iuxta est salus mea ut veniat et iustitia mea ut reveletur
 beatus vir qui facit hoc et filius hominis qui adprehendit istud 2
 custodiens sabbatum ne polluat illud custodiens manus suas
 ne faciat omne malum et non dicat filius advenae qui adhe- 3
 ret Domino dicens separatione dividet me Dominus a populo
 suo et non dicat eunuchus ecce ego lignum aridum quia haec 4
 dicit Dominus eunuchis qui custodierint sabbata mea et elegerint
 quae volui et tenuerint foedus meum dabo eis in domo 5
 mea et in muris meis locum et nomen melius a filiis et filiabus
 nomen sempiternum dabo eis quod non peribit et filios ad- 6
 venae qui adherent Domino ut colant eum et diligant nomen
 eius ut sint ei in servos omnem custodientem sabbatum ne pol-
 luat illud et tenentem foedus meum adducam eos in montem 7
 sanctum meum et laetificabo eos in domo orationis meae ho-
 locausta eorum et victimae eorum placebunt mihi super altari
 meo quia domus mea domus orationis vocabitur cunctis popu-

8 lis ait Dominus Deus qui congregat dispersos Israhel adhuc
9 congregabo ad eum congregatos eius omnes bestiae agri veni-
10 te ad devorandum universae bestiae saltus speculatores eius
caeci omnes nescierunt universi canes muti non valentes latra-
11 re videntes vana dormientes et amantes somnia et canes in-
pudentissimi nescierunt saturitatem ipsi pastores ignoraverunt
intelligentiam omnes in viam suam declinaverunt unusquisque
12 ad avaritiam suam a summo usque ad novissimum venite su-
mamus vinum et impleamur ebrietate et erit sicut hodie sic et
cras et multo amplius

LVII iustus perit et nemo est qui recogitet in corde suo et vi-
ri misericordiae colliguntur quia non est qui intellegat a facie
2 enim malitiae collectus est iustus veniat pax requiescat in cu-
3 bili suo qui ambulavit in directione sua vos autem accedite
4 huc filii auguratricis semen adulteri et fornicariae super quem
lusistis super quem dilatastis os et eiecistis linguam numquid
5 non vos filii scelesti semen mendax qui consolamini in diis
subter omne lignum frondosum immolantes parvulos in tor-
6 rentibus subter imminentes petras in partibus torrentis pars
tua haec est sors tua et ipsis effudisti libamen obtulisti sa-
7 crificium numquid super his non indignabor super montem
excelsum et sublimem posuisti cubile tuum et illuc ascendisti
8 ut immolares hostias et post ostium et retro postem posui-
sti memoriale tuum quia iuxta me discoperuisti et suscepisti
adulterum dilatasti cubile tuum et pepigisti cum eis dilexisti
9 stratum eorum manu aperta et ornasti te regi unguento et
multiplicasti pigmenta tua misisti legatos tuos procul et hu-
10 miliata es usque ad inferos in multitudine viae tuae laborasti
non dixisti quiescam vitam manus tuae invenisti propterea non
11 rogasti pro quo sollicita timuisti quia mentita es et mei non es
recordata neque cogitasti in corde tuo quia ego tacens et quasi
12 non videns et mei oblita es ego adnuntiabo iustitiam tuam et
13 opera tua non proderunt tibi cum clamaveris liberent te con-
gregati tui et omnes eos auferet ventus tollet aura qui autem
fiduciam habet mei hereditabit terram et possidebit montem
14 sanctum meum et dicam viam facite praebete iter declina-
15 te de semita auferte offendicula de via populi mei quia haec

dicit Excelsus et Sublimis habitans aeternitatem et sanctum
 nomen eius in excelso et in sancto habitans et cum contrito
 et humili spiritu ut vivificet spiritum humilium et vivificet cor
 contritorum non enim in sempiternum litigabo neque usque 16
 ad finem irascar quia spiritus a facie mea egredietur et flatus
 ego faciam propter iniquitatem avaritiae eius iratus sum et 17
 percussi eum abscondi et indignatus sum et abiit vagus in via
 cordis sui vias eius vidi et dimisi eum et reduxi eum et reddidi 18
 consolationes ipsi et lugentibus eius creavi fructum labiorum 19
 pacem pacem ei qui longe est et qui prope dixit Dominus et sa-
 navi eum impii autem quasi mare fervens quod quiescere non 20
 potest et redundant fluctus eius in conculcationem et lutum
 non est pax dixit Deus meus impiis 21

clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam et adnuntia **LVIII**
 populo meo scelera eorum et domui Iacob peccata eorum me 2
 etenim de die in diem quaerunt et scire vias meas volunt quasi
 gens quae iustitiam fecerit et quae iudicium Dei sui non re-
 liquerit rogant me iudicia iustitiae adpropinquare Deo volunt
 quare ieiunavimus et non aspexisti humiliavimus animam no- 3
 stram et nescisti ecce in die ieiunii vestri invenitur voluntas et
 omnes debitores vestros repetitis ecce ad lites et contentiones 4
 ieiunatis et percutitis pugno impie nolite ieiunare sicut usque
 ad hanc diem ut audiatur in excelso clamor vester numquid 5
 tale est ieiunium quod elegi per diem adfligere hominem ani-
 mam suam numquid contorquere quasi circulum caput suum
 et saccum et cinerem sternere numquid istud vocabis ieiunium
 et diem acceptabilem Domino nonne hoc est magis ieiunium 6
 quod elegi dissolve conligationes impietatis solve fasciculos de-
 primentes dimitte eos qui confracti sunt liberos et omne onus
 disrumpe frange esurienti panem tuum et egenos vagosque in- 7
 duc in domum tuam cum videris nudum operi eum et carnem
 tuam ne despexeris tunc erumpet quasi mane lumen tuum 8
 et sanitas tua citius orietur et anteibit faciem tuam iustitia
 tua et gloria Domini colliget te tunc invocabis et Dominus 9
 exaudiet clamabis et dicet ecce adsum si abstuleris de medio
 tui catenam et desieris digitum extendere et loqui quod non
 prodest cum effuderis esurienti animam tuam et animam ad- 10

flictam repleveris orietur in tenebris lux tua et tenebrae tuae
 11 erunt sicut meridies et requiem tibi dabit Dominus semper
 et implebit splendoribus animam tuam et ossa tua liberabit et
 eris quasi hortus inriguus et sicut fons aquarum cuius non de-
 12 ficient aquae et aedificabuntur in te deserta saeculorum fun-
 damenta generationis et generationis suscitabis et vocaberis
 13 aedificator sepium avertens semitas in quietem si averteris a
 sabbato pedem tuum facere voluntatem tuam in die sancto
 meo et vocaveris sabbatum delicatum et sanctum Domini glo-
 riosum et glorificaveris eum dum non facis vias tuas et non
 14 invenitur voluntas tua ut loquaris sermonem tunc delectaberis
 super Domino et sustollam te super altitudines terrae et
 cibabo te hereditate Iacob patris tui os enim Domini locutum
 est

LIX ecce non est abbreviata manus Domini ut salvare nequeat
 2 neque adgravata est auris eius ut non exaudiat sed iniquitates
 vestrae diviserunt inter vos et Deum vestrum et peccata
 3 vestra absconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret manus
 enim vestrae pollutae sunt sanguine et digiti vestri iniquitate
 labia vestra locuta sunt mendacium et lingua vestra iniquita-
 4 tem fatur non est qui invocet iustitiam neque est qui iudicet
 vere sed confidunt in nihili et loquuntur vanitates conceperunt
 5 laborem et pepererunt iniquitatem ova aspidum ruperunt et
 telas aranae texuerunt qui comederit de ovis eorum morietur
 6 et quod confotum est erumpet in regulum telae eorum non
 erunt in vestimentum neque operientur operibus suis opera eo-
 7 rum opera inutilia et opus iniquitatis in manibus eorum pedes
 eorum ad malum currunt et festinant ut effundant sanguinem
 innocentem cogitationes eorum cogitationes inutiles vastitas
 8 et contritio in viis eorum viam pacis nescierunt et non est
 iudicium in gressibus eorum semitae eorum incurvatae sunt
 9 eis omnis qui calcatur in ea ignorat pacem propter hoc elongatum
 est iudicium a nobis et non adprehendet nos iustitia expectavimus
 lucem et ecce tenebrae splendorem et in tenebris
 10 ambulavimus palpavimus sicut caeci parietem et quasi absque
 oculis adtrectavimus inpegimus meridie quasi in tenebris
 11 in caligosis quasi mortui rugiemus quasi ursi omnes et quasi

columbae meditantēs gememus expectavimus iudicium et non
est salutem et elongata est a nobis multiplicatae sunt enim 12
iniquitates nostrae coram te et peccata nostra responderunt
nobis quia scelera nostra nobiscum et iniquitates nostras co-
gnovimus peccare et mentiri contra Dominum et aversi sumus 13
ne iremus post tergum Dei nostri ut loqueremur calumniam et
transgressionem concepimus et locuti sumus de corde verba
mendacii et conversum est retrorsum iudicium et iustitia lon- 14
ge stetit quia corrui in platea veritas et aequitas non potuit
ingredi et facta est veritas in oblivione et qui recessit a malo 15
praedae patuit et vidit Dominus et malum apparuit in oculis
eius quia non est iudicium et vidit quia non est vir et apo- 16
riatus est quia non est qui occurrat et salvavit sibi brachium
suum et iustitia eius ipsa confirmavit eum indutus est iustitia 17
ut lorica et galea salutis in capite eius indutus est vestimen-
tis ultionis et opertus est quasi pallio zeli sicut ad vindictam 18
quasi ad retributionem indignationis hostibus suis et vicissitu-
dinem inimicis suis insulis vicem reddet et timebunt qui ab 19
occidente nomen Domini et qui ab ortu solis gloriam eius cum
venerit quasi fluvius violentus quem spiritus Domini cogit et 20
venerit Sion redemptor et eis qui redeunt ab iniquitate in Ia-
cob dicit Dominus hoc foedus meum cum eis dicit Dominus 21
spiritus meus qui est in te et verba mea quae posui in ore tuo
non recedent de ore tuo et de ore seminis tui et de ore seminis
seminis tui dixit Dominus amodo et usque in sempiternum

surge inluminare quia venit lumen tuum et gloria Domini **LX**
super te orta est quia ecce tenebrae operient terram et cali- 2
go populos super te autem orietur Dominus et gloria eius in
te videbitur et ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in 3
splendore ortus tui leva in circuitu oculos tuos et vide om- 4
nes isti congregati sunt venerunt tibi filii tui de longe venient
et filiae tuae in latere sugent tunc videbis et afflues et mi- 5
rabitur et dilatabitur cor tuum quando conversa fuerit ad te
multitudo maris fortitudo gentium venerit tibi inundatio ca- 6
melorum operiet te dromedariae Madian et Efa omnes de Saba
venient aurum et tus deferentes et laudem Domino adnuntian-
tes omne pecus Cedar congregabitur tibi arietes Nabaioth 7

ministrabunt tibi offerentur super placabili altari meo et do-
8 mum maiestatis meae glorificabo qui sunt isti qui ut nubes
9 volant et quasi columbae ad fenestras suas me enim insulae
expectant et naves maris in principio ut adducam filios tuos de
longe argentum eorum et aurum eorum cum eis nomini Domi-
10 ni Dei tui et Sancto Israhel quia glorificavit te et aedificabunt
filii peregrinorum muros tuos et reges eorum ministrabunt ti-
bi in indignatione enim mea percussi te et in reconciliatione
11 mea misertus sum tui et aperientur portae tuae iugiter die
et nocte non claudentur ut adferatur ad te fortitudo gentium
12 et reges earum adducantur gens enim et regnum quod non
13 servierit tibi peribit et gentes solitudine vastabuntur gloria
Libani ad te veniet abies et buxus et pinus simul ad ornandum
locum sanctificationis meae et locum pedum meorum glori-
14 cabo et venient ad te curvi filii eorum qui humiliaverunt te
et adorabunt vestigia pedum tuorum omnes qui detrahebant
15 tibi et vocabunt te civitatem Domini Sion Sancti Israhel pro
eo quod fuisti derelicta et odio habita et non erat qui per te
transiret ponam te in superbiam saeculorum gaudium in ge-
16 nationem et generationem et suges lac gentium et mamilla
regum lactaberis et scies quia ego Dominus salvans te et re-
17 demptor tuus Fortis Iacob pro aere adferam aurum et pro
ferro adferam argentum et pro lignis aes et pro lapidibus fer-
rum et ponam visitationem tuam pacem et praepositos tuos
18 iustitiam non audietur ultra iniquitas in terra tua vastitas et
contritio in terminis tuis et occupabit salus muros tuos et por-
19 tas tuas laudatio non erit tibi amplius sol ad lucendum per
diem nec splendor lunae inluminabit te sed erit tibi Dominus
20 in lucem sempiternam et Deus tuus in gloriam tuam non occi-
det ultra sol tuus et luna tua non minuetur quia Dominus erit
21 in lucem sempiternam et complebuntur dies luctus tui popu-
lus autem tuus omnes iusti in perpetuum hereditabunt terram
germen plantationis meae opus manus meae ad glorificandum
22 minimus erit in mille et parvulus in gentem fortissimam ego
Dominus in tempore eius subito faciam istud

LXI spiritus Domini super me eo quod unxerit Dominus me ad
adnuntiandum mansuetis misit me ut mederer contritis corde

et praedicarem captivis indulgentiam et clausis apertionem ut 2
 praedicarem annum placabilem Domini et diem ultionis Deo
 nostro ut consolarer omnes lugentes ut ponerem lugentibus 3
 Sion et darem eis coronam pro cinere oleum gaudii pro luctu
 pallium laudis pro spiritu maeroris et vocabuntur in ea fortes
 iustitiae plantatio Domini ad glorificandum et aedificabunt 4
 deserta a saeculo et ruinas antiquas erigent et instaurabunt
 civitates desertas dissipatas in generationem et generationem
 et stabunt alieni et pascent pecora vestra et filii peregrinorum 5
 agricolae et vinitores vestri erunt vos autem sacerdotes Do- 6
 mini vocabimini ministri Dei nostri dicetur vobis fortitudinem
 gentium comedetis et in gloria earum superbiatis pro confu- 7
 sione vestra duplici et rubore laudabunt partem eorum propter
 hoc in terra sua duplicia possidebunt laetitia sempiterna erit
 eis quia ego Dominus diligens iudicium odio habens rapinam 8
 in holocausto et dabo opus eorum in veritate et foedus perpetuum
 feriam eis et scietur in gentibus semen eorum et germen 9
 eorum in medio populorum omnes qui viderint eos cognoscent
 eos quia isti sunt semen cui benedixit Dominus gaudens gau- 10
 debo in Domino et exultabit anima mea in Deo meo quia induit
 me vestimentis salutis et indumento iustitiae circumdedit me
 quasi sponsum decoratum corona et quasi sponsam ornatam
 monilibus suis sicut enim terra profert germen suum et sicut 11
 hortus semen suum germinat sic Dominus Deus germinabit
 iustitiam et laudem coram universis gentibus

propter Sion non tacebo et propter Hierusalem non quiescam
 donec egrediatur ut splendor iustus eius et salvator eius **LXII**
 ut lampas accendatur et videbunt gentes iustum tuum et 2
 cuncti reges inclitum tuum et vocabitur tibi nomen novum
 quod os Domini nominabit et eris corona gloriae in manu 3
 Domini et diadema regni in manu Dei tui non vocaberis ultra
 Derelicta et terra tua non vocabitur amplius Desolata sed vo- 4
 caberis Voluntas mea in ea et terra tua Inhabitata quia conplacuit
 Domino in te et terra tua inhabitabitur habitabit enim 5
 iuvenis cum virgine et habitabunt in te filii tui et gaudebit
 sponsus super sponsam gaudebit super te Deus tuus super 6
 muros tuos Hierusalem constitui custodes tota die et tota noc-

te perpetuo non tacebunt qui reminiscimini Domini ne taceatis
7 et ne detis silentium ei donec stabiliat et donec ponat Hieru-
8 salem laudem in terra iuravit Dominus in dextera sua et in
brachio fortitudinis suae si dedero triticum tuum ultra cibum
inimicis tuis et si biberint filii alieni vinum tuum in quo la-
9 borasti quia qui congregabunt illud comedent et laudabunt
Dominum et qui conportant illud bibent in atriis sanctis meis
10 transite transite per portas praeparate viam populo planum
11 facite iter et eligit lapides elevate signum ad populos ecce
Dominus auditum fecit in extremis terrae dicite filiae Sion ecce
salvator tuus venit ecce merces eius cum eo et opus eius coram
12 illo et vocabunt eos Populus sanctus Redempti a Domino tu
autem vocaberis Quaesita civitas et non Derelicta

LXIII

quis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus de Bosra iste
formonsus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis suae
ego qui loquor iustitiam et propugnator sum ad salvandum
2 quare ergo rubrum est indumentum tuum et vestimenta tua
3 sicut calcantium in torculari torcular calcavi solus et de genti-
bus non est vir mecum calcavi eos in furore meo et conculcavi
eos in ira mea et aspersus est sanguis eorum super vestimenta
4 mea et omnia indumenta mea inquinavi dies enim ultionis in
5 corde meo annus redemptionis meae venit circumspexi et non
erat auxiliator quaesivi et non fuit qui adiuveret et salvavit mi-
hi brachium meum et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi
6 et conculcavi populos in furore meo et inebriavi eos in indigna-
7 tione mea et detraxi in terra virtutem eorum miserationum
Domini recordabor laudem Domini super omnibus quae red-
didit nobis Dominus et super multitudinem bonorum domui
Israhel quae largitus est eis secundum indulgentiam suam et
8 secundum multitudinem misericordiarum suarum et dixit ve-
rumtamen populus meus est filii non negantes et factus est
9 eis salvator in omni tribulatione eorum non est tribulatus et
angelus faciei eius salvavit eos in dilectione sua et in indulgen-
tia sua ipse redemit eos et portavit eos et levavit eos cunctis
10 diebus saeculi ipsi autem ad iracundiam provocaverunt et ad-
fluxerunt spiritum Sancti eius et conversus est eis in inimicum
11 et ipse debellavit eos et recordatus est dierum saeculi Mosi

populi sui ubi est qui eduxit eos de mari cum pastoribus gregis
sui ubi est qui posuit in medio eius spiritum Sancti sui qui 12
eduxit ad dexteram Mosen brachio maiestatis suae qui scidit
aquas ante eos ut faceret sibi nomen sempiternum qui du- 13
xit eos per abyssos quasi equum in deserto non inpingentem
quasi animal in campo descendens spiritus Domini ductor eius 14
fuit sic adduxisti populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae
adtende de caelo et vide de habitaculo sancto tuo et gloriae 15
tuae ubi est zelus tuus et fortitudo tua multitudo viscerum
tuorum et miserationum tuarum super me continuerunt se tu 16
enim pater noster et Abraham nescivit nos et Israhel ignoravit
nos tu Domine pater noster redemptor noster a saeculo nomen
tuum quare errare nos fecisti Domine de viis tuis indurasti cor 17
nostrum ne timeremus te convertere propter servos tuos tribus
hereditatis tuae quasi nihilum possederunt populum sanctum 18
tuum hostes nostri conculcaverunt sanctificationem tuam fac- 19
ti sumus quasi in principio cum non dominareris nostri neque
invocaretur nomen tuum super nos

utinam disrumperes caelos et descenderes a facie tua mon- **LXIV**
tes defluerent sicut exustio ignis tabescerent aquae arderent 2
igni ut notum fieret nomen tuum inimicis tuis a facie tua gentes
turbarentur cum feceris mirabilia non sustinebimus descendi- 3
sti et a facie tua montes defluerunt a saeculo non audierunt 4
neque auribus perceperunt oculus non vidit Deus absque te
quae praeparasti expectantibus te occurristi laetanti et fa- 5
cienti iustitiam in viis tuis recordabuntur tui ecce tu iratus es
et peccavimus in ipsis fuimus semper et salvabimur et fac- 6
ti sumus ut immundus omnes nos quasi pannus menstruatae
universae iustitiae nostrae et cecidimus quasi folium universi
et iniquitates nostrae quasi ventus abstulerunt nos non est 7
qui invocet nomen tuum qui consurgat et teneat te abscon-
disti faciem tuam a nobis et adlisti nos in manu iniquitatis
nostrae et nunc Domine pater noster es tu nos vero lutum et 8
fictor noster et opera manuum tuarum omnes nos ne irascaris 9
Domine satis et ne ultra memineris iniquitatis ecce respice po-
pulus tuus omnes nos civitas sancti tui facta est deserta Sion 10
deserta facta est Hierusalem desolata domus sanctificationis 11

nostrae et gloriae nostrae ubi laudaverunt te patres nostri facta est in exustionem ignis et omnia desiderabilia nostra versa
12 sunt in ruinas numquid super his continebis te Domine tacebis et adffliges nos vehementer

LXV quaesierunt me qui ante non interrogabant invenerunt qui non quaesierunt me dixi ecce ego ecce ego ad gentem quae
2 non vocabat nomen meum expandi manus meas tota die ad populum incredulum qui graditur in via non bona post cogitationes suas
3 populus qui ad iracundiam provocat me ante faciem meam semper qui immolant in hortis et sacrificant super lateres
4 qui habitant in sepulchris et in delubris idolorum dormiunt qui comedunt carnem suillam et ius profanum in vasibus eorum
5 qui dicunt recede a me non adpropinques mihi quia immundus es isti fumus erunt in furore meo ignis ardens tota die
6 ecce scriptum est coram me non tacebo sed reddam et retribuam in sinu eorum iniquitates vestras et iniquitates patrum vestrorum simul dicit Dominus qui sacrificaverunt super montes et super colles exprobraverunt mihi et remetiar
8 opus eorum primum in sinu eorum haec dicit Dominus quomodo si inveniatur granum in botro et dicatur ne dissipes illud quoniam benedictio est sic faciam propter servos meos ut non disperdam totum et educam de Iacob semen et de Iuda possidentem montes meos et hereditabunt eam electi mei et servi
10 mei habitabunt ibi et erunt campestria in caulas gregum et vallis Achor in cubile armentorum populo meo qui requisierunt me et vos qui dereliquistis Dominum qui oblitus estis montem sanctum meum qui ponitis Fortunae mensam et libatis super
12 eam numerabo vos in gladio et omnes in caede corruetis pro eo quod vocavi et non respondistis locutus sum et non audistis et faciebatis malum in oculis meis et quae nolui elegistis propter hoc haec dicit Dominus Deus ecce servi mei comedent et
14 vos esurietis ecce servi mei bibent et vos sitietis ecce servi mei laetabuntur et vos confundemini ecce servi mei laudabunt prae exultatione cordis et vos clamabitis prae dolore cordis et prae
15 contritione spiritus ululabitis et dimittetis nomen vestrum in iuramentum electis meis et interficiet te Dominus Deus et servos suos vocabit nomine alio in quo qui benedictus est super

terram benedicetur in Deo amen et qui iurat in terra iurabit
 in Deo amen quia oblivioni traditae sunt angustiae priores et
 quia absconditae sunt ab oculis nostris ecce enim ego creo 17
 caelos novos et terram novam et non erunt in memoria priora
 et non ascendent super cor sed gaudebitis et exultabitis us- 18
 que in sempiternum in his quae ego creo quia ecce ego creo
 Hierusalem exultationem et populum eius gaudium et exul- 19
 tabo in Hierusalem et gaudebo in populo meo et non audietur
 in eo ultra vox fletus et vox clamoris non erit ibi amplius in- 20
 fans dierum et senex qui non impleat dies suos quoniam puer
 centum annorum morietur et peccator centum annorum male- 21
 dictus erit et aedificabunt domos et habitabunt et plantabunt
 vineas et comedent fructum earum non aedificabunt et alius 22
 habitabit non plantabunt et alius comedet secundum dies enim
 ligni erunt dies populi mei et opera manuum eorum invetera- 23
 bunt electis meis non laborabunt frustra neque generabunt in
 conturbatione quia semen benedictorum Domini est et nepo- 24
 tes eorum cum eis eritque antequam clament ego exaudiam
 adhuc illis loquentibus ego audiam lupus et agnus pascentur 25
 simul et leo et bos comedent paleas et serpenti pulvis panis
 eius non nocebunt neque occident in omni monte sancto meo
 dicit Dominus

haec dicit Dominus caelum sedis mea et terra scabillum pe- **LXVI**
 dum meorum quae ista domus quam aedificabitis mihi et quis
 iste locus quietis meae omnia haec manus mea fecit et fac- 2
 ta sunt universa ista dicit Dominus ad quem autem respiciam
 nisi ad pauperculum et contritum spiritu et trementem sermo- 3
 nes meos qui immolat bovem quasi qui interficiat virum qui
 mactat pecus quasi qui excerebret canem qui offert oblationem
 quasi qui sanguinem suillum offerat qui recordatur turis qua- 4
 si qui benedicat idolo haec omnia elegerunt in viis suis et in
 abominationibus suis anima eorum delectata est unde et ego
 eligam inlusiones eorum et quae timebant adducam eis quia
 vocavi et non erat qui responderet locutus sum et non audie-
 runt feceruntque malum in oculis meis et quae nolui elegerunt 5
 audite verbum Domini qui tremetis ad verbum eius dixerunt
 fratres vestri odientes vos et abicientes propter nomen meum

glorificetur Dominus et videbimus in laetitia vestra ipsi autem
6 confundentur vox populi de civitate vox de templo vox Domi-
7 ni reddentis retributionem inimicis suis antequam parturiret
8 peperit antequam veniret partus eius peperit masculum quis
audivit umquam tale et quis vidit huic simile numquid par-
turiet terra in die una aut parietur gens simul quia parturivit
9 et peperit Sion filios suos numquid ego qui alios parere facio
ipse non pariam dicit Dominus si ego qui generationem ceteris
10 tribuo sterilis ero ait Dominus Deus tuus laetamini cum
Hierusalem et exultate in ea omnes qui diligitis eam gaudete
11 cum ea gaudio universi qui lugetis super eam ut sugatis et
repleamini ab ubere consolationis eius ut mulgeatis et deliciis
12 affluatis ab omnimoda gloria eius quia haec dicit Dominus
ecce ego declinabo super eam quasi fluvium pacis et quasi tor-
rentem inundantem gloriam gentium quam sugetis ad ubera
13 portabimini et super genua blandientur vobis quomodo si cui
mater blandiatur ita ego consolabor vos et in Hierusalem con-
14 solabimini videbitis et gaudebit cor vestrum et ossa vestra
quasi herba germinabunt et cognoscetur manus Domini servis
15 eius et indignabitur inimicis suis quia ecce Dominus in igne
veniet et quasi turbo quadrigae eius reddere in indignatione
16 furorem suum et increpationem suam in flamma ignis quia in
igne Dominus diiudicatur et in gladio suo ad omnem carnem
17 et multiplicabuntur interfecti a Domino qui sanctificabantur
et mundos se putabant in hortis post unam intrinsecus qui co-
medebant carnem suillam et abominationem et murem simul
18 consumentur dicit Dominus ego autem opera eorum et cogi-
tationes eorum venio ut congregem cum omnibus gentibus et
19 linguis et venient et videbunt gloriam meam et ponam in eis
signum et mittam ex eis qui salvati fuerint ad gentes in mari
in Africa in Lydia tenentes sagittam in Italiam et Graeciam
ad insulas longe ad eos qui non audierunt de me et non vide-
runt gloriam meam et adnuntiabunt gloriam meam gentibus
20 et adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus donum
Domino in equis et in quadrigis et in lecticis et in mulis et in
carrucis ad montem sanctum meum Hierusalem dicit Dominus
quomodo si inferant filii Israhel munus in vase mundo in do-

mum Domini et adsumam ex eis in sacerdotes et in Levitas 21
dicit Dominus quia sicut caeli novi et terra nova quae ego fa- 22
cio stare coram me dicit Dominus sic stabit semen vestrum et
nomen vestrum et erit mensis ex mense et sabbatum ex sabba- 23
to veniet omnis caro ut adoret coram facie mea dicit Dominus
et egredientur et videbunt cadavera virorum qui praevarica- 24
ti sunt in me vermis eorum non morietur et ignis eorum non
extinguetur et erunt usque ad satietatem visionis omni carni

THE BOOK OF THE PROPHET JEREMIAH.

Ierba Hieremiae filii Helciae de sacerdotibus qui fuerunt in Anathoth in terra Benjamin quod factum est verbum Domini ad eum in diebus Iosiae filii Amon regis Iuda in tertio decimo anno regni eius et factum est in diebus Ioachim filii Iosiae regis Iuda usque ad consummationem undecimi anni Sedeciae filii Iosiae regis Iuda usque ad transmigrationem Hierusalem in mense quinto et factum est verbum Domini ad me dicens priusquam te formarem in utero novi te et antequam exires de vulva sanctificavi te prophetam gentibus dedi te et dixi a a Domine Deus ecce nescio loqui quia puer ego sum et dixit Dominus ad me noli dicere puer sum quoniam ad omnia quae mittam te ibis et universa quaecumque mandavero tibi loqueris ne timeas a facie eorum quia tecum ego sum ut eruam te dicit Dominus et misit Dominus manum suam et tetigit os meum et dixit Dominus ad me ecce dedi verba mea in ore tuo ecce constitui te hodie super gentes et super regna ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et aedifices et plantes et factum est verbum Domini ad me dicens quid tu vides Hieremia et dixi virgam vigilantem ego video et dixit Dominus ad me bene vidisti quia vigilabo ego super verbo meo ut faciam illud et factum est verbum Domini secundo ad me dicens quid tu vides et dixi ollam succensam ego video et faciem eius a facie aquilonis et dixit Dominus ad me ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terrae quia ecce ego convocabo omnes cognationes regnorum aquilonis ait Dominus et venient et ponent unusquisque solium suum in introitu portarum Hierusalem et super omnes muros eius in circuitu et super universas urbes Iuda et loquar iudicia mea cum eis super omni malitia eorum qui dereliquerunt me et libaverunt diis alienis et adoraverunt opus manuum suarum tu ergo accinge lumbos tuos et surge et loquere ad eos

omnia quae ego praecipio tibi ne formides a facie eorum nec enim timere te faciam vultum eorum ego quippe dedi te hodie in civitatem munitam et in columnam ferream et in murum aereum super omnem terram regibus Iuda principibus eius et sacerdotibus et populo terrae et bellabunt adversum te et non praevalerunt quia tecum ego sum ait Dominus ut liberem te

et factum est verbum Domini ad me dicens vade et clama in auribus Hierusalem dicens haec dicit Dominus recordatus sum tui miserans adulescentiam tuam et caritatem dispensationis tuae quando secuta me es in deserto in terra quae non seminatur sanctus Israhel Domino primitiae frugum eius omnes qui devorant eum delinquent mala venient super eos dicit Dominus audite verbum Domini domus Iacob et omnes cognationes domus Israhel haec dicit Dominus quid invenerunt patres vestri in me iniquitatis quia elongaverunt a me et ambulaverunt post vanitatem et vani facti sunt et non dixerunt ubi est Dominus qui ascendere nos fecit de terra Aegypti qui transduxit nos per desertum per terram inhabitabilem et inviam per terram sitis et imaginem mortis per terram in qua non ambulavit vir neque habitavit homo et induxi vos in terram Carmeli ut comederetis fructum eius et optima illius et ingressi contaminastis terram meam et hereditatem meam posuistis in abominationem sacerdotes non dixerunt ubi est Dominus et tenentes legem nescierunt me et pastores praevaricati sunt in me et prophetae prophetaverunt in Baal et idola secuti sunt propterea adhuc iudicio contendam vobiscum ait Dominus et cum filiis vestris disceptabo transite ad insulas Cetthim et videte et in Cedar mittite et considerate vehementer et videte si factum est huiusmodi si mutavit gens deos et certe ipsi non sunt dii populus vero meus mutavit Gloriam suam in idolum obstupescite caeli super hoc et portae eius desolamini vehementer dicit Dominus duo enim mala fecit populus meus me dereliquerunt fontem aquae vivae ut foderent sibi cisternas cisternas dissipatas quae continere non valent aquas numquid servus est Israhel aut vernaculus quare ergo est factus in praedam super eum rugierunt leones et dederunt vocem suam posuerunt terram eius in solitudinem civitates eius ex

16 ustae sunt et non est qui habitet in eis filii quoque Memfeos
17 et Tafnes constupraverunt te usque ad verticem numquid non
istud factum est tibi quia dereliquisti Dominum Deum tuum
18 eo tempore quo ducebat te per viam et nunc quid tibi vis
in via Aegypti ut bibas aquam turbidam et quid tibi cum via
19 Assyriorum ut bibas aquam Fluminis arguet te malitia tua et
aversio tua increpabit te scito et vide quia malum et amarum
est reliquisse te Dominum Deum tuum et non esse timorem
20 mei apud te dicit Dominus Deus exercituum a saeculo con-
fregisti iugum meum rupisti vincula mea et dixisti non serviam
in omni enim colle sublimi et sub omni ligno frondoso tu pro-
21 sternebaris meretrix ego autem plantavi te vineam electam
omne semen verum quomodo ergo conversa es in pravum vi-
22 nea aliena si laveris te nitro et multiplicaveris tibi herbam
borith maculata es in iniquitate tua coram me dicit Dominus
23 Deus quomodo dicis non sum polluta post Baalim non am-
bulavi vide vias tuas in convalle scito quid feceris cursor levis
24 explicans vias tuas onager adsuetus in solitudine in desiderio
animae suae adtraxit ventum amoris sui nullus avertet eam
omnes qui quaerunt eam non deficient in menstruis eius inve-
25 nient eam prohibe pedem tuum a nuditate et guttur tuum
a siti et dixisti desperavi nequaquam faciam adamavi quippe
26 alienos et post eos ambulabo quomodo confunditur fur quan-
do deprehenditur sic confusi sunt domus Israhel ipsi et reges
27 eorum principes et sacerdotes et prophetae eorum dicentes
ligno pater meus es tu et lapidi tu me genuisti verterunt ad
me tergum et non faciem et in tempore adfflictionis suae dicent
28 surge et libera nos ubi sunt dii tui quos fecisti tibi surgant
et liberent te in tempore adfflictionis tuae secundum nume-
29 rum quippe civitatum tuarum erant dii tui Iuda quid vultis
mecum iudicio contendere omnes dereliquistis me dicit Domi-
30 nus frustra percussi filios vestros disciplinam non receperunt
devoravit gladius vester propheta vestros quasi leo vastator
31 generatio vestra videte verbum Domini numquid solitudo fac-
tus sum Israheli aut terra serotina quare ergo dixit populus
32 meus recessimus non veniemus ultra ad te numquid obliviscit-
tur virgo ornamentum sui sponsa fasciae pectoralis suae populus

vero meus oblitus est mei diebus innumeris quid niteris bo- 33
 nam ostendere viam tuam ad quaerendam dilectionem quae
 insuper et malitias tuas docuisti vias tuas et in alis tuis in- 34
 ventus est sanguis animarum pauperum et innocentium non in
 fossis inveni eos sed in omnibus quae supra memoravi et dixi- 35
 sti absque peccato et innocens ego sum et propterea avertatur
 furor tuus a me ecce ego iudicio contendam tecum eo quod
 dixeris non peccavi quam vilis es facta nimis iterans vias tuas 36
 et ab Aegypto confunderis sicut confusa es ab Assur nam 37
 et ab ista egredieris et manus tuae erunt super caput tuum
 quoniam obtrivit Dominus confidentiam tuam et nihil habebis
 prosperum

vulgo dicitur si dimiserit vir uxorem suam et recedens ab **III**
 eo duxerit virum alterum numquid revertetur ad eam ultra
 numquid non polluta et contaminata erit mulier illa tu autem
 fornicata es cum amatoribus multis tamen revertere ad me
 dicit Dominus leva oculos tuos in directum et vide ubi non 2
 prostrata sis in viis sedebas expectans eos quasi latro in soli-
 tudine et polluisti terram in fornicationibus tuis et in malitiis
 tuis quam ob rem prohibitae sunt stillae pluviarum et seroti- 3
 nus imber non fuit frons mulieris meretricis facta est tibi nol-
 uisti erubescere ergo saltim amodo voca me pater meus dux 4
 virginitatis meae tu es numquid irasceris in perpetuum aut 5
 perseverabis in finem ecce locuta es et fecisti mala et potuisti
 et dixit Dominus ad me in diebus Iosiae regis numquid vidi- 6
 sti quae fecerit aversatrix Israhel abiit sibimet super omnem
 montem excelsum et sub omne lignum frondosum et fornicata
 est ibi et dixi cum fecisset haec omnia ad me convertere et 7
 non est reversa et vidit praevaricatrix soror eius Iuda quia pro 8
 eo quod moechata esset aversatrix Israhel dimissem eam et
 dedissem ei libellum repudii et non timuit praevaricatrix Iuda
 soror eius sed abiit et fornicata est etiam ipsa et facilitate 9
 fornicationis suae contaminavit terram et moechata est cum
 lapide et cum ligno et in omnibus his non est reversa ad me 10
 praevaricatrix soror eius Iuda in toto corde suo sed in menda-
 cio ait Dominus et dixit Dominus ad me iustificavit animam 11
 suam aversatrix Israhel comparatione praevaricatricis Iuda va- 12

de et clama sermones istos contra aquilonem et dices revertere
aversatrix Israhel ait Dominus et non avertam faciem meam
a vobis quia sanctus ego sum dicit Dominus et non irascar in
13 perpetuum tamen scito iniquitatem tuam quia in Dominum
Deum tuum praevaricata es et dispersisti vias tuas alienis sub
omni ligno frondoso et vocem meam non audisti ait Dominus
14 convertimini filii revertentes dicit Dominus quia ego vir ve-
ster et adsumam vos unum de civitate et duos de cognatione
15 et introducam vos in Sion et dabo vobis pastores iuxta cor
meum et pascent vos scientia et doctrina cumque multipli-
16 cati fueritis et creveritis in terra in diebus illis ait Dominus
non dicent ultra arca testamenti Domini neque ascendet super
17 cor neque recordabuntur illius nec visitabitur nec fiet ultra in
tempore illo vocabunt Hierusalem solium Domini et congrega-
buntur ad eam omnes gentes in nomine Domini in Hierusalem
18 et non ambulabunt post pravitatem cordis sui pessimi in die-
bus illis ibit domus Iuda ad domum Israhel et venient simul
19 de terra aquilonis ad terram quam dedi patribus vestris ego
autem dixi quomodo ponam te in filiis et tribuam tibi terram
desiderabilem hereditatem praeclaram exercituum gentium et
20 dixi patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis sed
quomodo si contemnat mulier amatorem suum sic contempsit
21 me domus Israhel dicit Dominus vox in viis audita est plo-
ratus et ululatus filiorum Israhel quoniam iniquam fecerunt
22 viam suam obliti sunt Domini Dei sui convertimini filii re-
vertentes et sanabo aversiones vestras ecce nos venimus ad te
23 tu enim es Dominus Deus noster vere mendaces erant colles
multitudo montium vere in Domino Deo nostro salus Israhel
24 confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adulescentia
nostra greges eorum et armenta eorum filios eorum et filias
25 eorum dormiemus in confusione nostra et operiet nos igno-
minia nostra quoniam Domino Deo nostro peccavimus nos et
patres nostri ab adulescentia nostra usque ad hanc diem et
non audivimus vocem Domini Dei nostri

IV si converteris Israhel ait Dominus ad me convertere si abs-
2 tuleris offendicula tua a facie mea non commoveberis et iu-
rabis vivit Dominus in veritate et in iudicio et in iustitia et

benedicent eum gentes ipsumque laudabunt haec enim di- 3
cit Dominus viro Iuda et Hierusalem novate vobis novale et
nolite serere super spinas circumcidimini Domino et auferte 4
praepudia cordium vestrorum vir Iuda et habitatores Hierusa-
lem ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea et succendatur
et non sit qui extinguat propter malitiam cogitationum ve- 5
strarum adnuntiate in Iuda et in Hierusalem auditum facite 5
loquimini et canite tuba in terra clamate fortiter dicite congre-
gamini et ingrediamur civitates munitas levate signum in Sion 6
confortamini nolite stare quia malum ego adduco ab aquilone
et contritionem magnam ascendit leo de cubili suo et praedo 7
gentium se levavit egressus est de loco suo ut ponat terram
tuam in desolationem civitates tuae vastabuntur remanentes
absque habitatore super hoc accingite vos ciliciis plangite et 8
ululate quia non est aversa ira furoris Domini a nobis et erit 9
in die illa dicit Dominus peribit cor regis et cor principum et
obstupescant sacerdotes et prophetae consternabuntur et dixi 10
heu heu heu Domine Deus ergone decepisti populum istum et
Hierusalem dicens pax erit vobis et ecce pervenit gladius usque
ad animam in tempore illo dicitur populo huic et Hierusalem 11
ventus urens in viis quae sunt in deserto viae filiae populi mei
non ad ventilandum et ad purgandum spiritus plenus ex his 12
veniet mihi et nunc ego sed loquar iudicia mea cum eis ecce 13
quasi nubes ascendet et quasi tempestas currus eius velociores
aquilis equi illius vae nobis quoniam vastati sumus lava a ma- 14
litia cor tuum Hierusalem ut salva fias usquequo morabuntur
in te cogitationes noxiae vox enim adnuntiantis a Dan et no- 15
tum facientis idolum de monte Ephraim concitate gentes ecce 16
auditum est in Hierusalem custodes venire de terra longinqua
et dare super civitates Iuda vocem suam quasi custodes agro- 17
rum facti sunt super eam in gyro quia me ad iracundiam pro-
vocavit ait Dominus viae tuae et cogitationes tuae fecerunt 18
haec tibi ista malitia tua quia amara quia tetigit cor tuum
ventrem meum ventrem meum doleo sensus cordis mei turbati 19
sunt in me non tacebo quoniam vocem bucinae audivit anima
mea clamorem proelii contritio super contritionem vocata est 20
et vastata est omnis terra repente vastata sunt tabernacula

21 mea subito pelles meae usquequo videbo fugientem audiam
22 vocem bucinae quia stultus populus meus me non cognovit
filii insipientes sunt et vecordes sapientes sunt ut faciant mala
23 bene autem facere nescierunt aspexi terram et ecce vacua erat
24 et nihili et caelos et non erat lux in eis vidi montes et ecce
25 movebantur et omnes colles conturbati sunt intuitus sum et
26 non erat homo et omne volatile caeli recessit aspexi et ecce
Carmelus desertus et omnes urbes eius destructae sunt a facie
27 Domini et a facie irae furoris eius haec enim dicit Dominus des-
serta erit omnis terra sed tamen consummationem non faciam
28 lugebit terra et maerebunt caeli desuper eo quod locutus sum
29 cogitavi et non paenituit me nec aversus sum ab eo a voce
equitis et mittentis sagittam fugit omnis civitas ingressi sunt
ardua et ascenderunt rupes universae urbes derelictae sunt et
30 non habitat in eis homo tu autem vastata quid facies cum
vestieris te coccino cum ornata fueris monili aureo et pinxeris
stibio oculos tuos frustra conponeris contempserunt te amato-
31 res tui animam tuam quaerent vocem enim quasi parturientis
audivi angustias ut puerperae vox filiae Sion intermorientis
expandentisque manus suas vae mihi quia defecit anima mea
propter interfectos

V circuite vias Hierusalem et aspice et considerate et quae-
rite in plateis eius an inveniatis virum facientem iudicium et
2 quaerentem fidem et propitius ero eius quod si etiam vivit
3 Dominus dixerint et hoc falso iurabunt Domine oculi tui re-
spiciunt fidem percussisti eos et non doluerunt adtrivisti eos et
rennuerunt accipere disciplinam induraverunt facies suas super
4 petram noluerunt reverti ego autem dixi forsitan pauperes
5 sunt et stulti ignorantes viam Domini iudicium Dei sui ibo
igitur ad optimates et loquar eis ipsi enim cognoverunt viam
Domini iudicium Dei sui et ecce magis hii simul confregerunt
6 iugum ruperunt vincula idcirco percussit eos leo de silva lupus
ad vesperam vastavit eos pardus vigilans super civitates eorum
omnis qui egressus fuerit ex eis capietur quia multiplicatae sunt
7 praevaricationes eorum confortatae sunt aversiones eorum su-
per quo propitius tibi esse potero filii tui dereliquerunt me et
iurant in his qui non sunt dii saturavi eos et moechati sunt et

in domo meretricis luxuriabantur equi amatores et admissarii 8
facti sunt unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat num- 9
quid super his non visitabo dicit Dominus et in gente tali non
ulciscetur anima mea ascendite muros eius et dissipate con- 10
summationem autem nolite facere auferte propagines eius quia
non sunt Domini praevaricatione enim praevaricata est in me 11
domus Israhel et domus Iuda ait Dominus negaverunt Domi- 12
num et dixerunt non est ipse neque veniet super nos malum
gladium et famem non videbimus prophetae fuerunt in ven- 13
tum et responsum non fuit in eis haec ergo evenient illis haec 14
dicit Dominus Deus exercituum quia locuti estis verbum istud
ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem et populum istum li- 15
gna et vorabit eos ecce ego adducam super vos gentem de lon-
ginq̄ domus Israhel ait Dominus gentem robustam gentem 16
antiquam gentem cuius ignorabis linguam nec intelleges quid
loquatur faretra eius quasi sepulchrum patens universi fortes 17
et comedet segetes tuas et panem tuum devorabit filios tuos
et filias tuas comedet gregem tuum et armenta tua comedet 18
vineam tuam et ficum tuam et conteret urbes munitas tuas in
quibus tu habes fiduciam gladio verumtamen et diebus illis ait 19
Dominus non faciam vos in consummationem quod si dixeris
tis quare fecit Dominus Deus noster nobis haec omnia dices ad
eos sicut dereliquistis me et servistis deo alieno in terra vestra
sic servietis alienis in terra non vestra adnuntiate hoc domui 20
Iacob et auditum facite in Iuda dicentes audi populus stulte
qui non habes cor qui habentes oculos non videtis et aures et
non auditis me ergo non timebitis ait Dominus et a facie mea 22
non dolebitis qui posui harenam terminum mari praeceptum
sempiternum quod non praeteribit et commovebuntur et non
poterunt et intumescunt fluctus eius et non transibunt illud
populo autem huic factum est cor incredulum et exasperans 23
recesserunt et abierunt et non dixerunt in corde suo metua- 24
mus Dominum Deum nostrum qui dat nobis pluviam tempora-
neam et serotinam in tempore suo plenitudinem annuae messis
custodientem nobis iniquitates nostrae declinaverunt haec et 25
peccata nostra prohibuerunt bonum a nobis quia inventi sunt 26
in populo meo impii insidiantes quasi aucupes laqueos ponen-

27 tes et pedicas ad capiendos viros sicut decipula plena avibus
sic domus eorum plenae dolo ideo magnificati sunt et ditati
28 incrassati sunt et inpinguati et praeterierunt sermones meos
pessime causam non iudicaverunt causam pupilli non direxe-
29 runt et iudicium pauperum non iudicaverunt numquid super
his non visitabo dicit Dominus aut super gentem huiusmodi
30 non ulciscetur anima mea stupor et mirabilia facta sunt in
31 terra prophetae prophetabant mendacium et sacerdotes ad-
plaudebant manibus suis et populus meus dilexit talia quid
igitur fiet in novissimo eius

VI confortamini filii Benjamin in medio Hierusalem et in The-
cua clangite bucina et super Bethaccharem levate vexillum
2 quia malum visum est ab aquilone et contritio magna specio-
3 sae et delicatae adsimilavi filiam Sion ad eam venient pastores
et greges eorum fixerunt in ea tentoria in circuitu pascet unu-
4 squisque eos qui sub manu sua sunt sanctificate super eam
bellum consurgite et ascendamus in meridie vae nobis quia de-
5 clinavit dies quia longiores factae sunt umbrae vesperi surgite
6 et ascendamus in nocte et dissipemus domos eius quia haec
dicit Dominus exercituum caedite lignum eius et fundite circa
Hierusalem aggerem haec est civitas visitationis omnis calum-
7 nia in medio eius sicut frigidam facit cisterna aquam suam sic
frigidam fecit malitiam suam iniquitas et vastitas audietur in
8 ea coram me semper infirmitas et plaga erudire Hierusalem
ne forte recedat anima mea a te ne forte ponam te desertam
9 terram inhabitabilem haec dicit Dominus exercituum usque
ad racemum colligent quasi in vinea reliquias Israhel converte
10 manum tuam quasi vindemiator ad cartallum cui loquar et
quem contestabor ut audiant ecce incircumcisae aures eorum
et audire non possunt ecce verbum Domini factum est eis in ob-
11 probrium et non suscipient illud idcirco furore Domini plenus
sum laboravi sustinens effunde super parvulum foris et super
concilium iuvenum simul vir enim cum muliere capietur senex
12 cum pleno dierum et transibunt domus eorum ad alteros agri
et uxores pariter quia extendam manum meam super habitan-
13 tes terram dicit Dominus a minore quippe usque ad maiorem
omnes avaritiae student et a propheta usque ad sacerdotem

cuncti faciunt dolum et curabant contritionem filiae populi 14
 mei cum ignominia dicentes pax pax et non erat pax confusi 15
 sunt quia abominationem fecerunt quin potius confusione non
 sunt confusi et erubescere nescierunt quam ob rem cadent in-
 ter ruentes in tempore visitationis suae corruent dicit Dominus
 haec dicit Dominus state super vias et videte et interrogate de 16
 semitis antiquis quae sit via bona et ambulate in ea et invenietis
 refrigerium animabus vestris et dixerunt non ambulabimus
 et constitui super vos speculatores audite vocem tubae et dixere- 17
 runt non audiemus ideo audite gentes et cognosce congregatio 18
 quanta ego faciam eis audi terra ecce ego adducam mala su- 19
 per populum istum fructum cogitationum eius quia verba mea
 non audierunt et legem meam proiecerunt ut quid mihi tus 20
 de Saba adfertis et calamum suave olentem de terra longinqua
 holocaustomata vestra non sunt accepta et victimae vestrae
 non placuerunt mihi propterea haec dicit Dominus ecce ego 21
 dabo in populum istum ruinas et ruent in eis patres et filii si-
 mul vicinus et proximus et peribunt haec dicit Dominus ecce 22
 populus venit de terra aquilonis et gens magna consurget a
 finibus terrae sagittam et scutum arripiet crudelis est et non 23
 miserebitur vox eius quasi mare sonabit et super equos ascen-
 dent praeparati quasi vir ad proelium adversum te filia Sion
 audivimus famam eius dissolutae sunt manus nostrae tribula- 24
 tio adprehendit nos dolores ut parturientem nolite exire ad 25
 agros et in via ne ambuletis quoniam gladius inimici pavor in
 circuitu filia populi mei accingere cilicio et conspergere cine- 26
 re luctum unigeniti fac tibi planctum amarum quia repente
 veniet vastator super nos probatorem dedi te in populo meo 27
 robustum et scies et probabis viam eorum omnes isti princi- 28
 pes declinantum ambulantes fraudulentem aes et ferrum uni-
 versi corrupti sunt defecit sufflatorium in igne consumptum 29
 est plumbum frustra conflavit conflator malitiae enim eorum
 non sunt consumptae argentum reprobum vocate eos quia 30
 Dominus proiecit illos

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens **VII**
 sta in porta domus Domini et praedica ibi verbum istud et dic 2
 audite verbum Domini omnis Iuda qui ingredimini per por-

3 tas has ut adoretis Dominum haec dicit Dominus exercituum
Deus Israhel bonas facite vias vestras et studia vestra et habi-
4 tabo vobiscum in loco isto nolite confidere in verbis mendacii
dicentes templum Domini templum Domini templum Domini
5 est quoniam si bene direxeritis vias vestras et studia vestra
6 si feceritis iudicium inter virum et proximum eius advenae
et pupillo et viduae non feceritis calumniam nec sanguinem
innocentem effuderitis in loco hoc et post deos alienos non
7 ambulaveritis in malum vobismet ipsis habitabo vobiscum in
loco isto in terra quam dedi patribus vestris a saeculo usque
8 in saeculum ecce vos confiditis vobis in sermonibus menda-
9 cii qui non proderunt vobis furari occidere adulterare iurare
mendaciter libare Baali et ire post deos alienos quos ignoratis
10 et venistis et stetistis coram me in domo hac in qua invocatum
est nomen meum et dixistis liberati sumus eo quod fecerimus
11 omnes abominationes istas ergo spelunca latronum facta est
domus ista in qua invocatum est nomen meum in oculis ve-
12 stris ego ego sum ego vidi dicit Dominus ite ad locum meum
in Silo ubi habitavit nomen meum a principio et videte quae
13 fecerim ei propter malitiam populi mei Israhel et nunc quia
fecistis omnia opera haec dicit Dominus et locutus sum ad vos
mane consurgens et loquens et non audistis et vocavi vos et
14 non respondistis faciam domui huic in qua invocatum est no-
men meum et in qua vos habetis fiduciam et loco quem dedi
15 vobis et patribus vestris sicut feci Silo et proiciam vos a facie
mea sicut proieci omnes fratres vestros universum semen
16 Ephraim tu ergo noli orare pro populo hoc nec adsumas pro
eis laudem et orationem et non obsistas mihi quia non exau-
17 diam te nonne vides quid isti faciant in civitatibus Iuda et
18 in plateis Hierusalem filii colligunt ligna et patres succendunt
ignem et mulieres conspergunt adipem ut faciant placentas Re-
ginae caeli et libent diis alienis et me ad iracundiam provocent
19 numquid me ad iracundiam provocant dicit Dominus nonne se-
20 met ipsos in confusionem vultus sui ideo haec dicit Dominus
Deus ecce furor meus et indignatio mea conflatur super locum
istum super viros et super iumenta et super lignum regionis
21 et super fruges terrae et succendetur et non extinguetur haec

dicit Dominus exercituum Deus Israhel holocaustomata vestra
 addite victimis vestris et comedite carnes quia non sum locu- 22
 tus cum patribus vestris et non praecepi eis in die qua eduxi
 eos de terra Aegypti de verbo holocaustomatum et victimarum
 sed hoc verbum praecepi eis dicens audite vocem meam et ero 23
 vobis Deus et vos eritis mihi populus et ambulate in omni via
 quam mandavi vobis ut bene sit vobis et non audierunt nec 24
 inclinaverunt aurem suam sed abierunt in voluntatibus et pra-
 vitate cordis sui mali factique sunt retrorsum et non in ante
 a die qua egressi sunt patres eorum de terra Aegypti usque 25
 ad diem hanc et misi ad vos omnes servos meos prophetas per
 diem consurgens diluculo et mittens et non audierunt me nec 26
 inclinaverunt aurem suam sed induraverunt cervicem et peius
 operati sunt quam patres eorum et loqueris ad eos omnia ver- 27
 ba haec et non audient te et vocabis eos et non respondebunt
 tibi et dices ad eos haec est gens quae non audivit vocem Do- 28
 mini Dei sui nec recepit disciplinam periit fides et ablata est
 de ore eorum tonde capillum tuum et proice et sume in direc- 29
 tum planctum quia proiecit Dominus et reliquit generationem
 furoris sui quia fecerunt filii Iuda malum in oculis meis dicit 30
 Dominus posuerunt offendicula sua in domo in qua invocatum
 est nomen meum ut polluerent eam et aedificaverunt excel- 31
 sa Thofeth qui est in valle filii Ennom ut incenderent filios
 suos et filias suas igni quae non praecepi nec cogitavi in corde
 meo ideo ecce dies venient dicit Dominus et non dicetur ampli- 32
 plus Thofeth et vallis filii Ennom sed vallis Interfectionis et
 sepelient in Thofeth eo quod non sit locus et erit morticinum 33
 populi huius in cibum volucris caeli et bestiis terrae et non
 erit qui abigat et quiescere faciam de urbibus Iuda et de pla- 34
 teis Hierusalem vocem gaudii et vocem laetitiae vocem sponsi
 et vocem sponsae in desolatione enim erit terra

in tempore illo ait Dominus eicient ossa regis Iuda et ossa **VIII**
 principum eius et ossa sacerdotum et ossa prophetarum et os-
 sa eorum qui habitaverunt Hierusalem de sepulchris suis et 2
 pendent ea ad solem et lunam et omnem militiam caeli quae
 dilexerunt et quibus servierunt et post quae ambulaverunt et
 quae quaesierunt et adoraverunt non colligentur et non sepe-

3 lientur in sterquilinum super faciem terrae erunt et eligent
magis mortem quam vitam omnes qui residui fuerint de co-
gnatione hac pessima in universis locis quae derelicta sunt ad
4 quae eieci eos dicit Dominus exercituum et dices ad eos haec
dicit Dominus numquid qui cadet non resurget et qui aver-
5 sus est non revertetur quare ergo aversus est populus iste in
Hierusalem aversione contentiosa adprehenderunt mendacium
6 et noluerunt reverti adtendi et auscultavi nemo quod bonum
est loquitur nullus est qui agat paenitentiam super peccato
suo dicens quid feci omnes conversi sunt ad cursum suum qua-
7 si equus impetu vadens in proelio milvus in caelo cognovit
tempus suum turtur et hirundo et ciconia custodierunt tem-
pus adventus sui populus autem meus non cognovit iudicium
8 Domini quomodo dicitis sapientes nos sumus et lex Domini
nobiscum est vere mendacium operatus est stilus mendax scri-
9 barum confusi sunt sapientes perterriti et capti sunt verbum
10 enim Domini proiecerunt et sapientia nulla est in eis propte-
rea dabo mulieres eorum exteris agros eorum heredibus quia a
minimo usque ad maximum omnes avaritiam sequuntur a pro-
11 pheta usque ad sacerdotem cuncti faciunt mendacium et sa-
nabant contritionem filiae populi mei ad ignominiam dicentes
12 pax pax cum non esset pax confusi sunt quia abominationem
fecerunt quinimmo confusione non sunt confusi et erubescere
nescierunt idcirco cadent inter corruentes in tempore visitatio-
13 nis suae corruent dicit Dominus congregans congregabo eos
ait Dominus non est uva in vitibus et non sunt ficus in ficulnea
14 folium defluxit et dedi eis quae praetergressa sunt quare sede-
mus convenite et ingrediamur civitatem munitam et sileamus
ibi quia Dominus noster silere nos fecit et potum dedit nobis
15 aquam fellis peccavimus enim Domino expectavimus pacem
16 et non erat bonum tempus medellae et ecce formido a Dan
auditus est fremitus equorum eius a voce hinnituum pugnat-
orum eius commota est omnis terra et venerunt et devoraverunt
17 terram et plenitudinem eius urbem et habitatores eius quia
ecce ego mittam vobis serpentes regulos quibus non est incan-
18 tatio et mordebunt vos ait Dominus dolor meus super dolorem
19 in me cor meum maerens ecce vox clamoris filiae populi mei

de terra longinqua numquid Dominus non est in Sion aut rex eius non est in ea quare ergo me ad iracundiam concitaverunt in sculptilibus suis et in vanitatibus alienis transiit messis finita est aestas et nos salvati non sumus super contritionem filiae populi mei contritus sum et contristatus stupor obtinuit me numquid resina non est in Galaad aut medicus non est ibi quare igitur non est obducta cicatrix filiae populi mei

quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo die et nocte interfectos filiae populi mei quis dabit me in solitudine diversorium viatorum et derelinquam populum meum et recedam ab eis quia omnes adulteri sunt coetus praevaricatorum et extenderunt linguam suam quasi arcum mendacii et non veritatis confortati sunt in terra quia de malo ad malum egressi sunt et me non cognoverunt dicit Dominus unusquisque se a proximo suo custodiat et in omni fratre suo non habeat fiduciam quia omnis frater subplantans subplantabit et omnis amicus fraudulenter incedet et vir fratrem suum deridebit et veritatem non loquentur docuerunt enim linguam suam loqui mendacium ut inique agerent laboraverunt habitatio tua in medio doli in dolo rennuerunt scire me dicit Dominus propterea haec dicit Dominus exercituum ecce ego conflabo et probabo eos quid enim aliud faciam a facie filiae populi mei sagitta vulnerans lingua eorum dolum locuta est in ore suo pacem cum amico suo loquitur et occulte ponit ei insidias numquid super his non visitabo dicit Dominus aut in gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea super montes adsumam fletum ac lamentum et super speciosa deserti placentum quoniam incensa sunt eo quod non sit vir pertransiens et non audierunt vocem possidentis a volucre caeli usque ad pecora transmigraverunt et recesserunt et dabo Hierusalem in acervos harenae et cubilia draconum et civitates Iuda dabo in desolationem eo quod non sit habitator quis est vir sapiens qui intellegat hoc et ad quem verbum oris Domini fiat ut annuntiet istud quare perierit terra exusta sit quasi desertum eo quod non sit qui pertranseat et dixit Dominus quia dereliquerunt legem meam quam dedi eis et non audierunt vocem meam et non ambulaverunt in ea et abierunt post pravitatem cor-

IX

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15 dis sui et post Baalim quos didicerunt a patribus suis idcirco
haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego cibabo
eos populum istum absinthio et potum dabo eis aquam fellis
16 et dispergam eos in gentibus quas non noverunt ipsi et patres
17 eorum et mittam post eos gladium donec consumantur haec
dicit Dominus exercituum contemplantini et vocate lamenta-
trices et veniant et ad eas quae sapientes sunt mittite et pro-
18 perent festinent et adsumant super nos lamentum deducant
19 oculi nostri lacrimas et palpebrae nostrae defluant aquis quia
vox lamentationis audita est de Sion quomodo vastati sumus et
confusi vehementer quia dereliquimus terram quoniam deiecta
20 sunt tabernacula nostra audite ergo mulieres verbum Domi-
ni et adsumat auris vestra sermonem oris eius et docete filias
vestras lamentum et unaquaeque proximam suam planctum
21 quia ascendit mors per fenestras nostras ingressa est domos
22 nostras disperdere parvulos de foris iuvenes de plateis loquere
haec dicit Dominus et cadet morticinum hominis quasi stercus
super faciem regionis et quasi faenum post tergum metentis et
23 non est qui colligat haec dicit Dominus non gloriatur sapiens
in sapientia sua et non gloriatur fortis in fortitudine sua et non
24 gloriatur dives in divitiis suis sed in hoc gloriatur qui gloriatur
scire et nosse me quia ego sum Dominus qui facio misericor-
diam et iudicium et iustitiam in terra haec enim placent mihi
25 ait Dominus ecce dies veniunt dicit Dominus et visitabo super
26 omnem qui circumcisum habet praeputium super Aegyptum
et super Iudam et super Edom et super filios Ammon et super
Moab et super omnes qui adtonsi sunt in comam habitantes
in deserto quia omnes gentes habent praeputium omnis autem
domus Israhel incircumcisi sunt corde

X audite verbum quod locutus est Dominus super vos domus
2 Israhel haec dicit Dominus iuxta vias gentium nolite discere
3 et a signis caeli nolite metuere quae timent gentes quia le-
ges populorum vanae sunt quia lignum de saltu praecidit opus
4 manuum artificis in ascia argento et auro decoravit illud cla-
5 vis et malleis conpegit ut non dissolvatur in similitudinem
palmae fabricata sunt et non loquentur portata tollentur quia
incedere non valent nolite ergo timere ea quia nec male pos-

sunt facere nec bene non est similis tui Domine magnus tu 6
et magnum nomen tuum in fortitudine quis non timebit te o 7
rex gentium tuum est enim decus inter cunctos sapientes gen-
tium et in universis regnis eorum nullus est similis tui pariter 8
insipientes et fatui probabuntur doctrina vanitatis eorum li-
gnum est argentum involutum de Tharsis adfertur et aurum 9
de Ofaz opus artificis et manus aerarii hyacinthus et purpura
indumentum eorum opus artificum universa haec Dominus 10
autem Deus verus est ipse Deus vivens et rex sempiternus ab
indignatione eius commovebitur terra et non sustinebunt gen-
tes comminationem eius sic ergo dicetis eis dii qui caelos et 11
terram non fecerunt pereant de terra et de his quae sub caelis
sunt qui facit terram in fortitudine sua praeparat orbem in 12
sapientia sua et prudentia sua extendit caelos ad vocem suam 13
dat multitudinem aquarum in caelo et elevat nebulas ab extre-
mitatibus terrae fulgura in pluviam facit et educit ventum de
thesauris suis stultus factus est omnis homo ab scientia confu- 14
sus est omnis artifex in sculptili quoniam falsum est quod con-
flavit et non est spiritus in eis vana sunt et opus risu dignum 15
in tempore visitationis suae peribunt non est his similis pars 16
Iacob qui enim formavit omnia ipse est et Israhel virga here-
ditatis eius Dominus exercituum nomen illi congrega de terra 17
confusionem tuam quae habitas in obsidione quia haec dicit 18
Dominus ecce ego longe proiciam habitatores terrae in hac vice
et tribulabo eos ita ut inveniantur vae mihi super contritione 19
mea pessima plaga mea ego autem dixi plane haec infirmitas
mea est et portabo illam tabernaculum meum vastatum est 20
omnes funiculi mei disrupti sunt filii mei exierunt a me et non
subsistunt non est qui extendat ultra tentorium meum et eri-
gat pelles meas quia stulte egerunt pastores et Dominum non 21
quaesierunt propterea non intellexerunt et omnis grex eorum
dispersus est vox auditionis ecce venit et commotio magna 22
de terra aquilonis ut ponat civitates Iuda solitudinem et ha-
bitaculum draconum scio Domine quia non est hominis via 23
eius nec viri est ut ambulet et dirigat gressus suos corripe me 24
Domine verumtamen in iudicio et non in furore tuo ne forte ad
nihilum redigas me effunde indignationem tuam super gentes 25

quae non cognoverunt te et super provincias quae nomen tuum non invocaverunt quia comederunt Iacob et devoraverunt eum et consumpserunt illum et decus eius dissipaverunt

XI verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens
2 audite verba pacti huius et loquimini ad viros Iuda et habi-
3 tatores Hierusalem et dices ad eos haec dicit Dominus Deus
4 Israhel maledictus vir qui non audierit verba pacti huius quod
praecepi patribus vestris in die qua eduxi eos de terra Aegypti
de fornace ferrea dicens audite vocem meam et facite omnia
quae praecipio vobis et eritis mihi in populum et ego ero vobis
5 in Deum ut suscitem iuramentum quod iuravi patribus ve-
stris daturum me eis terram fluentem lacte et melle sicut est
6 dies haec et respondi et dixi amen Domine et dixit Dominus
ad me vociferare omnia verba haec in civitatibus Iuda et foris
7 Hierusalem dicens audite verba pacti huius et facite illa quia
contestans contestatus sum patres vestros in die qua eduxi eos
de terra Aegypti usque ad diem hanc mane surgens contestatus
8 sum et dixi audite vocem meam et non audierunt nec incli-
naverunt aurem suam sed abierunt unusquisque in pravitate
cordis sui mali et induxi super eos omnia verba pacti huius
9 quod praeecepi ut facerent et non fecerunt et dixit Dominus
ad me inventa est coniuratio in viris Iuda et in habitatoribus
10 Hierusalem reversi sunt ad iniquitates patrum suorum prio-
res qui noluerunt audire verba mea et hii ergo abierunt post
deos alienos ut servirent eis irritum fecerunt domus Israhel et
domus Iuda pactum meum quod pepigi cum patribus eorum
11 quam ob rem haec dicit Dominus ecce ego inducam super eos
mala de quibus exire non poterunt et clamabunt ad me et non
12 exaudiam eos et ibunt civitates Iuda et habitatores Hierusa-
lem et clamabunt ad deos quibus libant et non salvabunt eos in
13 tempore adffictionis eorum secundum numerum enim civita-
tum tuarum erant dii tui Iuda et secundum numerum viarum
Hierusalem posuistis aras confusionis aras ad libandum Baali
14 tu ergo noli orare pro populo hoc et ne adsumas pro eis laudem
et orationem quia non exaudiam in tempore clamoris eorum
15 ad me in tempore adffictionis eorum quid est quod dilectus
meus in domo mea fecit scelera multa numquid carnes sanctae

auferent a te malitias tuas in quibus gloriata es olivam ube- 16
 rem pulchram fructiferam speciosam vocavit Dominus nomen
 tuum ad vocem loquellae grandis exarsit ignis in ea et conbu-
 sta sunt fructecta eius et Dominus exercituum qui plantavit te 17
 locutus est super te malum pro malis domus Israhel et domus
 Iuda quae fecerunt sibi ad irritandum me libantes Baali tu 18
 autem Domine demonstrasti mihi et cognovi tunc ostendisti
 mihi studia eorum et ego quasi agnus mansuetus qui porta- 19
 tur ad victimam et non cognovi quia super me cogitaverunt
 consilia mittamus lignum in panem eius et eradamus eum de
 terra viventium et nomen eius non memoretur amplius tu au- 20
 tem Domine Sabaoth qui iudicas iuste et probas renes et cor
 videam ultionem tuam ex eis tibi enim revelavi causam meam
 propterea haec dicit Dominus ad viros Anathoth qui quaerunt 21
 animam tuam et dicunt non prophetabis in nomine Domini et
 non morieris in manibus nostris propterea haec dicit Dominus 22
 exercituum ecce ego visitabo super eos iuvenes morientur in
 gladio filii eorum et filiae eorum morientur in fame et reliquiae 23
 non erunt ex eis inducam enim malum super viros Anathoth
 annum visitationis eorum

iustus quidem tu es Domine si disputem tecum verumtamen **XII**
 iusta loquar ad te quare via impiorum prosperatur bene
 est omnibus qui praevaricantur et inique agunt plantasti eos 2
 et radicem miserunt proficiunt et faciunt fructum prope es tu
 ori eorum et longe a renibus eorum et tu Domine nosti me 3
 vidisti me et probasti cor meum tecum congrega eos quasi gre-
 gem ad victimam et sanctifica eos in die occisionis usquequo 4
 lugebit terra et herba omnis regionis siccabitur propter ma-
 litiam habitantium in ea consumptum est animal et volucre
 quoniam dixerunt non videbit novissima nostra si cum pedi- 5
 tibus currens laborasti quomodo contendere poteris cum equis
 cum autem in terra pacis segura fueris quid facies in superbia
 Iordanis nam et fratres tui et domus patris tui etiam ipsi pu- 6
 gnaverunt adversum te et clamaverunt post te plena voce ne
 credas eis cum locuti fuerint tibi bona reliqui domum meam 7
 dimisi hereditatem meam dedi dilectam animam meam in ma-
 nu inimicorum eius facta est mihi hereditas mea quasi leo 8

9 in silva dedit contra me vocem ideo odivi eam numquid avis
discolor hereditas mea mihi numquid avis tincta per totum ve-
nite congregamini omnes bestiae terrae properate ad devoran-
10 dum pastores multi demoliti sunt vineam meam conculcave-
runt partem meam dederunt portionem meam desiderabilem in
11 desertum solitudinis posuerunt eam in dissipationem luxitque
super me desolatione desolata est omnis terra quia nullus est
12 qui recogitet corde super omnes vias deserti venerunt vasto-
tores quia gladius Domini devoravit ab extremo terrae usque
13 ad extremum eius non est pax universae carni seminaverunt
triticum et spinas messuerunt hereditatem acceperunt et non
eis proderit confundemini a fructibus vestris propter iram furo-
14 ris Domini haec dicit Dominus adversum omnes vicinos meos
pessimos qui tangunt hereditatem quam distribui populo meo
Israhel ecce ego evellam eos de terra eorum et domum Iuda
15 evellam de medio eorum et cum evellero eos convertar et mi-
serebor eorum et reducam eos virum ad hereditatem suam et
16 virum in terram suam et erit si eruditi didicerint vias populi
mei ut iurent in nomine meo vivit Dominus sicut docuerunt
populum meum iurare in Baal aedificabuntur in medio populi
17 mei quod si non audierint evellam gentem illam evulsione et
perditione ait Dominus

XIII haec dicit Dominus ad me vade et posside tibi lumbare li-
neum et pones illud super lumbos tuos et in aquam non inferes
2 illud et possedi lumbare iuxta verbum Domini et posui circa
3 lumbos meos et factus est sermo Domini ad me secundo di-
4 cens tolle lumbare quod possedisti quod est circa lumbos tuos
et surgens vade ad Eufraten et absconde illud ibi in foramine
5 petrae et abii et abscondi illud in Eufraten sicut praeceperat
6 mihi Dominus et factum est post dies plurimos dixit Domi-
nus ad me surge vade ad Eufraten et tolle inde lumbare quod
7 praecepi tibi ut absconderes illud ibi et abii ad Eufraten et
fodi et tuli lumbare de loco ubi absconderam illud et ecce con-
8 putruerat lumbare ita ut nullo usui aptum esset et factum est
9 verbum Domini ad me dicens haec dicit Dominus sic putre-
scere faciam superbiam Iuda et superbiam Hierusalem multam
10 populum istum pessimum qui nolunt audire verba mea et am-

bulant in pravitate cordis sui abieruntque post deos alienos
ut servirent eis et adorarent eos et erunt sicut lumbare istud
quod nullo usui aptum est sicut enim adheret lumbare ad 11
lumbos viri sic adglutinavi mihi omnem domum Israhel et om-
nem domum Iuda dicit Dominus ut esset mihi in populum et
in nomen et in laudem et in gloriam et non audierunt dices 12
ergo ad eos sermonem istum haec dicit Dominus Deus Israhel
omnis laguncula implebitur vino et dicent ad te numquid igno-
ramus quia omnis laguncula implebitur vino et dices ad eos 13
haec dicit Dominus ecce ego implebo omnes habitatores terrae
huius et reges qui sedent de stirpe David super thronum eius
et sacerdotes et prophetas et omnes habitatores Hierusalem
ebrietate et dispergam eos virum a fratre suo et patres et fi- 14
lios pariter ait Dominus non parcam et non concedam neque
miserebor ut non disperdam eos audite et auribus percipi- 15
te nolite elevari quia Dominus locutus est date Domino Deo 16
vestro gloriam antequam contenebrescat et antequam offen-
dant pedes vestri ad montes caligosos expectabitis lucem et
ponet eam in umbram mortis et in caliginem quod si hoc non 17
audieritis in abscondito plorabit anima mea a facie superbiae
plorans plorabit et deducet oculus meus lacrimam quia captus
est grex Domini dic regi et dominatrici humiliamini sedete 18
quoniam descendit de capite vestro corona gloriae vestrae ci- 19
vitates austri clausae sunt et non est qui aperiat translata est
omnis Iudaea transmigratione perfecta levate oculos vestros 20
et videte qui venitis ab aquilone ubi est grex qui datus est tibi
pecus inclitum tuum quid dices cum visitaverit te tu enim do- 21
cuisti eos adversum te et erudisti in caput tuum numquid non
dolores adprehendent te quasi mulierem parturientem quod si 22
dixeris in corde tuo quare venerunt mihi haec propter multitu-
dinem iniquitatis tuae revelata sunt verecundiora tua pollutae
sunt plantae tuae si mutare potest Aethiops pellem suam aut 23
pardus varietates suas et vos poteritis bene facere cum didi-
ceritis malum et disseminabo eos quasi stipulam quae vento 24
raptatur in deserto haec sors tua parsque mensurae tuae a 25
me dicit Dominus quia oblita es mei et confisa es in mendacio
unde et ego nudavi femora tua contra faciem tuam et apparuit 26

27 ignominia tua adulteria tua et hinnitus tuus scelus fornicationis tuae super colles in agro vidi abominationes tuas vae tibi Hierusalem non mundaberis post me usquequo adhuc

XIV quod factum est verbum Domini ad Hieremiam de sermonibus siccitatis luxit Iudaea et portae eius corruerunt et obscuratae sunt in terra et clamor Hierusalem ascendit maiores miserunt minores suos ad aquam venerunt ad hauriendum non invenerunt aquam reportaverunt vasa sua vacua confusi sunt et adflucti et operuerunt capita sua propter terrae vastitatem quia non venit pluvia in terra confusi sunt agricolae operuerunt capita sua nam et cerva in agro peperit et reliquit quia non erat herba et onagri steterunt in rupibus traxerunt ventum quasi dracones defecerunt oculi eorum quia non erat herba si iniquitates nostrae responderunt nobis Domine fac propter nomen tuum quoniam multae sunt aversiones nostrae tibi peccavimus expectatio Israhel salvator eius in tempore tribulationis quare quasi colonus futurus es in terra et quasi viator declinans ad manendum quare futurus es velut vir vagus ut fortis qui non potest salvare tu autem in nobis es Domine et nomen tuum super nos invocatum est ne derelinquas nos haec dicit Dominus populo huic qui dilexit movere pedes suos et non quievit et Domino non placuit nunc recordabitur iniquitatum eorum et visitabit peccata eorum et dixit Dominus ad me noli orare pro populo isto in bonum cum ieiunaverint non exaudiam preces eorum et si obtulerint holocaustomata et victimas non suscipiam ea quoniam gladio et fame et peste ego consumam eos et dixi a a Domine Deus prophetae dicunt eis non videbitis gladium et famis non erit in vobis sed pacem veram dabit vobis in loco isto et dixit Dominus ad me falso prophetae vaticinantur in nomine meo non misi eos et non praecepi eis neque locutus sum ad eos visionem mendacem et divinationem et fraudulentiam et seductionem cordis sui prophetant vobis ideo haec dicit Dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi dicentes gladius et famis non erit in terra hac in gladio et fame consumentur prophetae illi et populi quibus prophetant erunt proiecti in viis Hierusalem prae fame et gladio et non

erit qui sepeliat eos ipsi et uxores eorum filii et filiae eorum et
effundam super eos malum suum et dices ad eos verbum istud 17
deducant oculi mei lacrimam per noctem et diem et non ta-
ceant quoniam contritione magna contrita est virgo filia populi
mei plaga pessima vehementer si egressus fuero ad agros ecce 18
occisi gladio et si introiero in civitatem ecce adtenuati fame
propheta quoque et sacerdos abierunt in terram quam ignora-
bant numquid proiciens abiecisti Iudam aut Sion abominata 19
est anima tua quare ergo percussisti nos ita ut nulla sit sanitas
expectavimus pacem et non est bonum et tempus curationis et
ecce turbatio cognovimus Domine impietates nostras iniqui- 20
tatem patrum nostrorum quia peccavimus tibi ne nos des in 21
obprobrium propter nomen tuum neque facias nobis contume-
liam solii gloriae tuae recordare ne irritum facias foedus tuum
nobiscum numquid sunt in sculptilibus gentium qui pluant 22
aut caeli possunt dare imbres nonne tu es Domine Deus noster
quem expectavimus tu enim fecisti omnia haec

et dixit Dominus ad me si steterit Moses et Samuhel coram **XV**
me non est anima mea ad populum istum eice illos a facie mea
et egrediantur quod si dixerint ad te quo egrediemur dices 2
ad eos haec dicit Dominus qui ad mortem ad mortem et qui
ad gladium ad gladium et qui ad famem ad famem et qui ad
captivitatem ad captivitatem et visitabo super eos quattuor 3
species dicit Dominus gladium ad occisionem et canes ad la-
cerandum et volatilia caeli et bestias terrae ad devorandum et
dissipandum et dabo eos in fervorem universis regnis terrae 4
propter Manassem filium Ezechiae regis Iuda super omnibus
quae fecit in Hierusalem quis enim miserebitur tui Hierusa- 5
lem aut quis contristabitur pro te aut quis ibit ad rogandum
pro pace tua tu reliquisti me dicit Dominus retrorsum abisti 6
et extendam manum meam super te et interficiam te laboravi
rogans et dispergam eos ventilabro in portis terrae interfeci 7
et perdiidi populum meum et tamen a viis suis non sunt rever-
si multiplicatae sunt mihi viduae eius super harenam maris 8
induxi eis super matrem adulescentis vastatorem meridie misi
super civitates repente terrorem infirmata est quae peperit 9
septem defecit anima eius occidit ei sol cum adhuc esset dies

confusa est et erubuit et residuos eius in gladium dabo in con-
10 spectu inimicorum eorum ait Dominus vae mihi mater mea
quare genuisti me virum rixae virum discordiae in universa
terra non feneravi nec feneravit mihi quisquam omnes male-
11 dicunt mihi dicit Dominus si non reliquiae tuae in bonum
si non occurri tibi in tempore adfflictionis et in tempore tri-
12 bulationis adversum inimicum numquid foederabitur ferrum
13 ferro ab aquilone et aes divitias tuas et thesauros tuos in di-
reptionem dabo gratis in omnibus peccatis tuis et in omnibus
14 terminis tuis et adducam inimicos tuos de terra qua nescis
15 quia ignis succensus est in furore meo super vos ardebit tu
scis Domine recordare mei et visita me et tuere me ab his qui
persequuntur me noli in patientia tua suscipere me scito quo-
16 niam sustinui pro te obprobrium inventi sunt sermones tui
et comedi eos et factum est mihi verbum tuum in gaudium et
in laetitiam cordis mei quoniam invocatum est nomen tuum
17 super me Domine Deus exercituum non sedi in concilio luden-
tium et gloriatus sum a facie manus tuae solus sedebam quo-
18 niam comminatione replesti me quare factus est dolor meus
perpetuus et plaga mea desperabilis rennuit curari facta est
19 mihi quasi mendacium aquarum infidelium propter hoc haec
dicit Dominus si converteris convertam te et ante faciem meam
stabis et si separaveris pretiosum a vili quasi os meum eris con-
20 vertentur ipsi ad te et tu non converteris ad eos et dabo te
populo huic in murum aereum fortem et bellabunt adversum
te et non praevalerunt quia ego tecum sum ut salvem te et
21 eruam dicit Dominus et liberabo te de manu pessimorum et
redimam te de manu fortium

XVI, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens non accipies
3 uxorem et non erunt tibi filii et filiae in loco isto quia haec
dicit Dominus super filios et filias qui generantur in loco isto
et super matres eorum quae genuerunt eos et super patres
4 eorum de quorum stirpe sunt nati in terra hac mortibus ae-
grotationum morientur non plangentur et non sepelientur in
sterquilinum super faciem terrae erunt et gladio et fame con-
sumentur et erit cadaver eorum in escam volatilibus caeli et
5 bestiis terrae haec enim dicit Dominus ne ingrediaris domum

convivii neque vadas ad plangendum neque consoleris eos quia
abstuli pacem meam a populo isto dicit Dominus misericor-
diam et miserationes et morientur grandes et parvi in terra 6
ista non sepelientur neque plangentur et non se incident neque
calvitium fiet pro eis et non frangent inter eos lugenti panem 7
ad consolandum super mortuo et non dabunt eis potum calicis
ad consolandum super patre suo et matre et domum convivii 8
non ingredieris ut sedeas cum eis et comedas et bibas quia 9
haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego auferam
de loco isto in oculis vestris et in diebus vestris vocem gaudii
et vocem laetitiae vocem sponsi et vocem sponsae et cum ad- 10
nuntiaveris populo huic omnia verba haec et dixerint tibi quare
locutus est Dominus super nos omne malum grande istud quae
iniquitas nostra et quod peccatum nostrum quod peccavimus
Domino Deo nostro dices ad eos quia dereliquerunt patres 11
vestri me ait Dominus et abierunt post deos alienos et servie-
runt eis et adoraverunt eos et me dereliquerunt et legem meam
non custodierunt sed et vos peius operati estis quam patres 12
vestri ecce enim ambulat unusquisque post pravitatem cordis
sui mali ut me non audiat et eiciam vos de terra hac in terram 13
quam ignoratis vos et patres vestri et servietis ibi diis alienis
die ac nocte qui non dabunt vobis requiem propterea ecce dies 14
veniunt dicit Dominus et non dicetur ultra vivit Dominus qui
eduxit filios Israhel de terra Aegypti sed vivit Dominus qui 15
eduxit filios Israhel de terra aquilonis et de universis terris ad
quas eieci eos et reducam eos in terram suam quam dedi patri-
bus eorum ecce ego mittam piscatores multos dicit Dominus 16
et piscabuntur eos et post haec mittam eis multos venatores
et venabuntur eos de omni monte et de omni colle et de ca-
vernibus petrarum quia oculi mei super omnes vias eorum non 17
sunt absconditae a facie mea et non fuit occulta iniquitas eo-
rum ab oculis meis et reddam primum duplices iniquitates 18
et peccata eorum quia contaminaverunt terram meam in mor-
ticinis idolorum suorum et abominationibus suis impleverunt
hereditatem meam Domine fortitudo mea et robur meum et 19
refugium meum in die tribulationis ad te gentes venient ab
extremis terrae et dicent vere mendacium possederunt patres

20 nostri vanitatem quae eis non profuit numquid faciet sibi ho-
21 mo deos et ipsi non sunt dii idcirco ecce ego ostendam eis per
vicem hanc ostendam eis manum meam et virtutem meam et
scient quia nomen mihi Dominus

XVII peccatum Iuda scriptum est stilo ferreo in ungue adaman-
tino exaratum super latitudinem cordis eorum et in cornibus
2 ararum eorum cum recordati fuerint filii eorum ararum sua-
rum et lucorum lignorumque frudentium in montibus excel-
3 sis sacrificantes in agro fortitudinem tuam et omnes thesauros
tuos in direptionem dabo excelsa tua propter peccata in uni-
4 versis finibus tuis et relinqueris sola ab hereditate tua quam
dedi tibi et servire te faciam inimicis tuis in terra quam ignoras
quoniam ignem succendisti in furore meo usque in aeternum
5 ardebit haec dicit Dominus maledictus homo qui confidit in
homine et ponit carnem brachium suum et a Domino recedit
6 cor eius erit enim quasi myrice in deserto et non videbit cum
venerit bonum sed habitabit in siccitate in deserto in terra
7 salsuginis et inhabitabili benedictus vir qui confidit in Do-
8 mino et erit Dominus fiducia eius et erit quasi lignum quod
transplantatur super aquas quod ad humorem mittit radices
suas et non timebit cum venerit aestus et erit folium eius vi-
ride et in tempore siccitatis non erit sollicitum nec aliquando
9 desinet facere fructum pravum est cor omnium et inscrutabi-
10 le quis cognoscet illud ego Dominus scrutans cor et probans
renes qui do unicuique iuxta viam et iuxta fructum adinven-
11 tionum suarum perdix fovit quae non peperit fecit divitias et
non in iudicio in dimidio dierum suorum derelinquet eas et in
12 novissimo suo erit insipiens solium gloriae altitudinis a prin-
13 cipio locus sanctificationis nostrae expectatio Israhel Domine
omnes qui te derelinquunt confundentur recedentes in terra
scribentur quoniam dereliquerunt venam aquarum viventium
14 Dominum sana me Domine et sanabor salvum me fac et sal-
15 vus ero quoniam laus mea tu es ecce ipsi dicunt ad me ubi
16 est verbum Domini veniat et ego non sum turbatus te pa-
storem sequens et diem hominis non desideravi tu scis quod
17 egressum est de labiis meis rectum in conspectu tuo fuit non
18 sis mihi tu formidini spes mea tu in die adffictionis confun-

dantur qui persequuntur me et non confundar ego paveant illi et non paveam ego induc super eos diem afflictionis et duplici contritione contere eos haec dicit Dominus ad me vade et sta in porta filiorum populi per quam ingrediuntur reges Iuda et egrediuntur et in cunctis portis Hierusalem et dices ad eos audite verbum Domini reges Iuda et omnis Iudaea cunctique habitatores Hierusalem qui ingredimini per portas istas haec dicit Dominus custodite animas vestras et nolite portare pondera in die sabbati nec inferatis per portas Hierusalem et nolite eicere onera de domibus vestris in die sabbati et omne opus non facietis sanctificate diem sabbati sicut praecepi patribus vestris et non audierunt nec inclinaverunt aurem suam sed induraverunt cervicem suam ne audirent me et ne acciperent disciplinam et erit si audieritis me ut non inferatis onera per portas civitatis huius in die sabbati et si sanctificaveritis diem sabbati ne faciatis in ea omne opus ingredientur per portas civitatis huius reges et principes sedentes super solium David et ascendentes in curribus et equis ipsi et principes eorum vir Iuda et habitatores Hierusalem et habitabitur civitas haec in sempiternum et venient de civitate Iuda et de circuitu Hierusalem et de terra Benjamin et de campestribus et de montuosis et ab austro portantes holocaustum et victimam et sacrificium et tus et inferent oblationem in domum Domini si autem non audieritis me ut sanctificetis diem sabbati et ne portetis onus et ne inferatis per portas Hierusalem in die sabbati succendam ignem in portis eius et devorabit domos Hierusalem et non extinguetur

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens **XVIII**
 surge et descende in domum figuli et ibi audies verba mea
 et descendi in domum figuli et ecce ipse faciebat opus super
 rotam et dissipatum est vas quod ipse faciebat e luto manibus
 suis conversusque fecit illud vas alterum sicut placuerat in oculis
 eius ut faceret et factum est verbum Domini ad me dicens
 numquid sicut figulus iste non potero facere vobis domus
 Israhel ait Dominus ecce sicut lutum in manu figuli sic vos
 in manu mea domus Israhel repente loquar adversum gentem
 et adversum regnum ut eradicem et destruam et disperdam

8 illud si paenitentiam egerit gens illa a malo suo quod locutus
sum adversum eam agam et ego paenitentiam super malo quod
9 cogitavi ut facerem ei et subito loquar de gente et regno ut
10 aedificem et ut plantem illud si fecerit malum in oculis meis
ut non audiat vocem meam paenitentiam agam super bono
11 quod locutus sum ut facerem ei nunc ergo dic viro Iudae et
habitoribus Hierusalem dicens haec dicit Dominus ecce ego
fingo contra vos malum et cogito contra vos cogitationem re-
vertatur unusquisque a via sua mala et dirigite vias vestras
12 et studia vestra qui dixerunt desperavimus post cogitationes
enim nostras ibimus et unusquisque pravitatem cordis sui ma-
13 li faciemus ideo haec dicit Dominus interrogate gentes quis
14 audivit talia horribilia quae fecit nimis virgo Israhel num-
quid deficiet de petra agri nix Libani aut evelli possunt aquae
15 erumpentes frigidae et defluentes quia oblitus est mei populus
meus frustra libantes et impingentes in viis suis in semitis sae-
16 culi ut ambularent per eas in itinere non trito ut fieret terra
eorum in desolationem et in sibilum sempiternum omnis qui
17 praeterit per eam obstupescet et movebit caput suum sicut
ventus urens dispergam eos coram inimico dorsum et non fa-
18 ciem ostendam eis in die perditionis eorum et dixerunt venite
et cogitemus contra Hieremiam cogitationes non enim peribit
lex a sacerdote neque consilium a sapiente nec sermo a pro-
pheta venite et percutiamus eum lingua et non adtendamus ad
19 universos sermones eius adtende Domine ad me et audi vocem
20 adversariorum meorum numquid redditur pro bono malum
quia foderunt foveam animae meae recordare quod steterim in
conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum et averterem indi-
21 gnationem tuam ab eis propterea da filios eorum in famem
et deduc eos in manus gladii fiant uxores eorum absque libe-
ris et viduae et viri earum interficiantur morte iuvenes eorum
22 confodiantur gladio in proelio audiatur clamor de domibus
eorum adduces enim super eos latronem repente quia foderunt
foveam ut caperent me et laqueos absconderunt pedibus meis
23 tu autem Domine scis omne consilium eorum adversum me
in mortem ne propitieris iniquitati eorum et peccatum eorum
a facie tua non deleatur fiant corruentes in conspectu tuo in

tempore furoris tui abutere eis

haec dicit Dominus vade et accipe lagunculam figuli testeam **XIX**
 a senioribus populi et a senioribus sacerdotum et egredere ad 2
 vallem filii Ennom quae est iuxta introitum portae Fictilis et
 praedicabis ibi verba quae ego loquar ad te et dices audi- 3
 te verbum Domini reges Iuda et habitatores Hierusalem haec
 dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego inducam ad-
 afflictionem super locum istum ita ut omnis qui audierit illam
 tinniant aures eius eo quod dereliquerint me et alienum fe- 4
 cerint locum istum et libaverint in eo diis alienis quos nescie-
 runt ipsi et patres eorum et reges Iuda et repleverunt locum
 istum sanguine innocentium et aedificaverunt excelsa Baali 5
 ad comburendos filios suos igni in holocaustum Baali quae non
 praecepi nec locutus sum nec ascenderunt in cor meum prop- 6
 terea ecce dies veniunt dicit Dominus et non vocabitur locus
 iste amplius Thofeth et vallis filii Ennom sed vallis Occisio- 7
 nis et dissipabo consilium Iudae et Hierusalem in loco isto
 et subvertam eos gladio in conspectu inimicorum suorum et
 in manu quaerentium animas eorum et dabo cadavera eorum
 escam volatilibus caeli et bestiis terrae et ponam civitatem 8
 hanc in stuporem et in sibilum omnis qui praeterierit per eam
 obstupescet et sibilabit super universa plaga eius et cibabo 9
 eos carnibus filiorum suorum et carnibus filiarum suarum et
 unusquisque carnes amici sui comedet in obsidione et in an-
 gustia in qua concludent eos inimici eorum et qui quaerunt
 animas eorum et conteres lagunculam in oculis virorum qui 10
 ibunt tecum et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum 11
 sic conteram populum istum et civitatem istam sicut conterit-
 tur vas figuli quod non potest ultra instaurari et in Thofeth
 sepelientur eo quod non sit alius locus ad sepeliendum sic 12
 faciam loco huic ait Dominus et habitatoribus eius ut ponam
 civitatem istam sicut Thofeth et erunt domus Hierusalem et 13
 domus regum Iuda sicut locus Thofeth inmundae omnes do-
 mus in quarum domatibus sacrificaverunt omni militiae caeli
 et libaverunt libamina diis alienis venit autem Hieremias de 14
 Thofeth quo miserat eum Dominus ad prophetandum et stetit
 in atrio domus Domini et dixit ad omnem populum haec di- 15

cit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego inducam super civitatem hanc et super omnes urbes eius universa mala quae locutus sum adversum eam quoniam induraverunt cervicem suam ut non audirent sermones meos

XX et audivit Phassur filius Emmer sacerdos qui constitutus erat princeps in domo Domini Hieremiam prophetantem sermones istos et percussit Phassur Hieremiam prophetam et misit eum in nervum quod erat in porta Benjamin superiori in domo Domini cumque inluxisset in crastinum eduxit Phassur Hieremiam de nervo et dixit ad eum Hieremias non Phassur vocavit Dominus nomen tuum sed Pavorem undique quia haec dicit Dominus ecce ego dabo te in pavorem te et omnes amicos tuos et corrueant gladio inimicorum suorum et oculi tui videbunt et omnem Iudam dabo in manu regis Babylonis et traducet eos in Babylonem et percutiet eos gladio et dabo universam substantiam civitatis huius et omnem laborem eius omneque pretium et cunctos thesauros regum Iuda dabo in manu inimicorum eorum et diripient eos et tollent et ducent in Babylonem tu autem Phassur et omnes habitatores domus tuae ibitis in captivitatem et in Babylonem venies et ibi morieris ibique sepelieris tu et omnes amici tui quibus prophetasti mendacium seduxisti me Domine et seductus sum fortior me fuisti et invaluisti factus sum in derisum tota die omnes subsannant me quia iam olim loquor vociferans iniquitatem et vastitatem clamito et factus est mihi sermo Domini in obprobrium et in derisum tota die et dixi non recordabor eius neque loquar ultra in nomine illius et factus est in corde meo quasi ignis exaestuans claususque in ossibus meis et defeci ferre non sustinens audivi enim contumelias multorum et terrorem in circuitu persequimini et persequamur eum ab omnibus viris qui erant pacifici mei et custodientes latus meum si quo modo decipiatur et praevaleamus adversus eum et consequamur ultionem ex eo Dominus autem mecum est quasi bellator fortis idcirco qui persequuntur me cadent et infirmi erunt confundentur vehementer quia non intellexerunt obprobrium sempiternum quod numquam delebitur et tu Domine exercituum probator iusti qui vides renes et cor videam quaeso

ultionem tuam ex eis tibi enim revelavi causam meam cantate 13
 Domino laudate Dominum quia liberavit animam pauperis de
 manu malorum maledicta dies in qua natus sum dies in qua 14
 peperit me mater mea non sit benedicta maledictus vir qui 15
 adnuntiavit patri meo dicens natus est tibi puer masculus et
 quasi gaudio laetificavit eum sit homo ille ut sunt civitates 16
 quas subvertit Dominus et non paenituit eum audiat clamorem
 mane et ululatum in tempore meridiano qui non me interfe- 17
 cit a vulva ut fieret mihi mater mea sepulchrum et vulva eius
 conceptus aeternus quare de vulva egressus sum ut viderem 18
 laborem et dolorem et consumerentur in confusione dies mei

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando **XXI**
 misit ad eum rex Sedecias Phassur filium Melchiae et Sopho-
 niam filium Maasiae sacerdotem dicens interroga pro nobis 2
 Dominum quia Nabuchodonosor rex Babylonis proeliatu-
 rum nos si forte faciat Dominus nobiscum secundum omnia
 mirabilia sua et recedat a nobis et dixit Hieremias ad eos sic 3
 dicetis Sedeciae haec dicit Dominus Deus Israhel ecce ego con- 4
 vertam vasa belli quae in manibus vestris sunt et quibus vos
 pugnatis adversum regem Babylonis et Chaldaeos qui obsident
 vos in circuitu murorum et congregabo ea in medio civitatis
 huius et debellabo ego vos in manu extenta et brachio forti et 5
 in furore et in indignatione et in ira grandi et percutiam ha- 6
 bitatores civitatis huius homines et bestiae pestilentia magna
 morientur et post haec ait Dominus dabo Sedeciam regem 7
 Iuda et servos eius et populum eius et qui derelicti sunt in
 civitate hac a peste et gladio et fame in manu Nabuchodono-
 sor regis Babylonis et in manu inimicorum eorum et in manu
 quaerentium animam eorum et percutiet eos in ore gladii et
 non movebitur neque parcat nec miserebitur et ad populum 8
 hunc dices haec dicit Dominus ecce ego do coram vobis viam
 vitae et viam mortis qui habitaverit in urbe hac morietur gla- 9
 dio et fame et peste qui autem egressus fuerit et transfugerit
 ad Chaldaeos qui obsident vos vivet et erit ei anima sua qua-
 si spoliu[m] posui enim faciem meam super civitatem hanc in 10
 malum et non in bonum ait Dominus in manu regis Babylonis
 dabitur et exuret eam igni et domui regis Iuda audite verbum 11

12 Domini domus David haec dicit Dominus iudicate mane iudicium et eruite vi oppressum de manu calumniantis ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea et succendatur et non sit
13 qui extinguat propter malitiam studiorum vestrorum ecce ego ad te habitatricem vallis solidae atque campestris ait Dominus qui dicitis quis percutiet nos et quis ingredietur domos nostras
14 et visitabo super vos iuxta fructum studiorum vestrorum dicit Dominus et succendam ignem in saltu eius et devorabit omnia in circuitu eius

XXII

haec dicit Dominus descende in domum regis Iuda et loqueris ibi verbum hoc et dices audi verbum Domini rex Iuda qui sedes super solium David tu et servi tui et populus tuus qui ingredimini per portas istas haec dicit Dominus facite iudicium et iustitiam et liberate vi oppressum de manu calumniatoris et advenam et pupillum et viduam nolite contristare neque opprimatis inique et sanguinem innocentem ne effundatis in
4 loco isto si enim facientes feceritis verbum istud ingredientur per portas domus huius reges sedentes de genere David super thronum eius et ascendentes currus et equos ipsi et servi et
5 populus eorum quod si non audieritis verba haec in memet ipso iuravi dicit Dominus quia in solitudinem erit domus haec
6 quia haec dicit Dominus super domum regis Iuda Galaad tu mihi caput Libani si non posuero te solitudinem urbes inhabitabiles et sanctificabo super te interficientem virum et arma eius et succident electam cedrum tuam et praecipitabunt in
8 ignem et pertransibunt gentes multae per civitatem hanc et dicet unusquisque proximo suo quare fecit Dominus sic civitati huic grandi et respondebunt eo quod dereliquerint pactum Domini Dei sui et adoraverint deos alienos et servierint
10 eis nolite flere mortuum neque lugeatis super eum fletu plangite eum qui egreditur quia non revertetur ultra nec videbit
11 terram nativitatis suae quia haec dicit Dominus ad Sellum filium Iosiae regem Iuda qui regnavit pro Iosia patre suo qui egressus est de loco isto non revertetur huc amplius sed in loco ad quem transtuli eum ibi morietur et terram istam non
13 videbit amplius vae qui aedificat domum suam in iniustitia et cenacula sua non in iudicio amicum suum opprimet frustra

et mercedem eius non reddet ei qui dicit aedificabo mihi do- 14
 mum latam et cenacula spatiosa qui aperit sibi fenestras et
 facit laquearia cedrina pingitque sinopide numquid regnabis 15
 quoniam confers te cedro pater tuus numquid non comedit
 et bibit et fecit iudicium et iustitiam tunc cum bene erat ei
 iudicavit causam pauperis et egeni in bonum suum numquid 16
 non ideo quia cognovit me dicit Dominus tui vero oculi et 17
 cor ad avaritiam et ad sanguinem innocentem fundendum et
 ad calumniam et ad cursum mali operis propterea haec dicit 18
 Dominus ad Ioachim filium Iosiae regem Iuda non plangent
 eum vae frater et vae fratres non concrepabunt ei vae domine
 et vae inclite sepultura asini sepelietur putrefactus et proiec- 19
 tus extra portas Hierusalem ascende Libanum et clama et in 20
 Basan da vocem tuam et clama ad transeuntes quia contriti
 sunt omnes amatores tui locutus sum ad te in abundantia tua 21
 dixisti non audiam haec est via tua ab adulescentia tua quia
 non audisti vocem meam omnes pastores tuos pascet ventus 22
 et amatores tui in captivitatem ibunt et tunc confunderis et
 erubesces ab omni malitia tua quae sedes in Libano et nidifica 23
 cas in cedris quomodo congemuisti cum venissent tibi dolores
 quasi dolores parturientis vivo ego dicit Dominus quia si fue- 24
 rit Iechonias filius Ioachim regis Iuda anulus in manu dextera
 mea inde avellam eum et dabo te in manu quaerentium ani- 25
 mam tuam et in manu quorum tu formidas faciem et in manu
 Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu Chaldeorum et 26
 mittam te et matrem tuam quae genuit te in terram alienam
 in qua nati non estis ibique moriemini et in terram ad quam 27
 ipsi levant animam suam ut revertantur illuc non revertentur
 numquid vas fictile atque contritum vir iste Iechonias numquid 28
 vas absque omni voluptate quare abiecti sunt ipse et semen
 eius et proiecti in terram quam ignoraverunt terra terra ter- 29
 ra audi sermonem Domini haec dicit Dominus scribe virum 30
 istum sterilem virum qui in diebus suis non prosperabitur nec
 enim erit de semine eius vir qui sedeat super solium David et
 potestatem habeat ultra in Iuda

vae pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascuae **XXIII**
 meae dicit Dominus ideo haec dicit Dominus Deus Israhel ad 2

pastores qui pascunt populum meum vos dispersistis gregem
meum eiecistis eos et non visitastis eos ecce ego visitabo super
3 vos malitiam studiorum vestrorum ait Dominus et ego con-
gregabo reliquias gregis mei de omnibus terris ad quas eiecero
eos illuc et convertam eos ad rura sua et crescent et multi-
4 plicabuntur et suscitabo super eos pastores et pascent eos
non formidabunt ultra et non pavebunt et nullus quaeretur ex
5 numero dicit Dominus ecce dies veniunt ait Dominus et sus-
citantabo David germen iustum et regnabit rex et sapiens erit et
6 faciet iudicium et iustitiam in terra in diebus illius salvabitur
Iuda et Israhel habitabit confidenter et hoc est nomen quod
7 vocabunt eum Dominus iustus noster propter hoc ecce dies
veniunt dicit Dominus et non dicent ultra vivit Dominus qui
8 eduxit filios Israhel de terra Aegypti sed vivit Dominus qui
eduxit et adduxit semen domus Israhel de terra aquilonis et
de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc et habitabunt in
9 terra sua ad prophetas contritum est cor meum in medio mei
contremuerunt omnia ossa mea factus sum quasi vir ebrius et
quasi homo madidus a vino a facie Domini et a facie verbo-
10 rum sanctorum eius quia adulteris repleta est terra quia a
facie maledictionis luxit terra arefacta sunt arva deserti factus
11 est cursus eorum malus et fortitudo eorum dissimilis propheta
namque et sacerdos polluti sunt et in domo mea inveni malum
12 eorum ait Dominus idcirco via eorum erit quasi lubricum in
tenebris inpellentur enim et corruent in ea adferam enim super
13 eos mala annum visitationis eorum ait Dominus et in prophe-
tis Samariae vidi fatuitatem prophetabant in Baal et decipie-
14 bant populum meum Israhel et in prophetis Hierusalem vidi
similitudinem adulterium et iter mendacii et confortaverunt
manus pessimorum ut non converteretur unusquisque a ma-
15 litia sua facti sunt mihi omnes Sodoma et habitatores eius
quasi Gomorra propterea haec dicit Dominus exercituum ad
prophetas ecce ego cibabo eos absinthio et potabo eos felle a
prophetis enim Hierusalem est egressa pollutio super omnem
16 terram haec dicit Dominus exercituum nolite audire verba
prophetarum qui prophetant vobis et decipiunt vos visionem
17 cordis sui loquuntur non de ore Domini dicunt his qui blas-

phemant me locutus est Dominus pax erit vobis et omni qui
ambulat in pravitate cordis sui dixerunt non veniet super vos
malum quis enim adfuit in consilio Domini et vidit et audivit 18
sermonem eius quis consideravit verbum illius et audivit ecce 19
turbo dominicae indignationis egredietur et tempestas erumpens
super caput impiorum veniet non revertetur furor Do- 20
mini usque dum faciat et usque dum conpleat cogitationem
cordis sui in novissimis diebus intellegetis consilium eius non 21
mittebam prophetas et ipsi currebant non loquebar ad eos et
ipsi prophetabant si stetissent in consilio meo et nota fecis- 22
sent verba mea populo meo avertissem utique eos a via sua
mala et a pessimis cogitationibus suis putasne Deus e vicino 23
ego sum dicit Dominus et non Deus de longe si occultabitur 24
vir in absconditis et ego non videbo eum dicit Dominus num-
quid non caelum et terram ego impleo ait Dominus audivi 25
quae dixerunt prophetae prophetantes in nomine meo menda-
cium atque dicentes somniavi somniavi usquequo istud in cor- 26
de est prophetarum vaticinantium mendacium et prophetan-
tium seductiones cordis sui qui volunt facere ut obliviscatur 27
populus meus nominis mei propter somnia eorum quae nar-
rant unusquisque ad proximum suum sicut obliti sunt patres
eorum nominis mei propter Baal propheta qui habet som- 28
nium narret somnium et qui habet sermonem meum loquatur
sermonem meum vere quid paleis ad triticum dicit Dominus
numquid non verba mea sunt quasi ignis ait Dominus et qua- 29
si malleus conterens petram propterea ecce ego ad prophetas 30
ait Dominus qui furantur verba mea unusquisque a proximo
suo ecce ego ad prophetas ait Dominus qui adsumunt linguas 31
suas et aiunt dicit Dominus ecce ego ad prophetas somnian- 32
tes mendacium ait Dominus qui narraverunt ea et seduxerunt
populum meum in mendacio suo et in miraculis suis cum ego
non misissem eos nec mandassem eis qui nihil profuerunt po-
pulo huic dicit Dominus si igitur interrogaverit te populus iste 33
vel propheta aut sacerdos dicens quod est onus Domini dices
ad eos ut quid vobis onus proiciam quippe vos dicit Dominus
et prophetae et sacerdos et populus qui dicit onus Domini vi- 34
sitabo super virum illum et super domum eius haec dicetis 35

unusquisque ad proximum et ad fratrem suum quid respondit
 36 Dominus et quid locutus est Dominus et onus Domini ultra
 non memorabitur quia onus erit unicuique sermo suus et per-
 37 vertitis verba Dei viventis Domini exercituum Dei nostri haec
 dices ad prophetam quid respondit tibi Dominus et quid locu-
 38 tus est Dominus si autem onus Domini dixeritis propter hoc
 haec dicit Dominus quia dixistis sermonem istum onus Domi-
 39 ni et misi ad vos dicens nolite dicere onus Domini propterea
 ecce ego tollam vos portans et derelinquam vos et civitatem
 40 quam dedi vobis et patribus vestris a facie mea et dabo vos
 in obprobrium sempiternum et in ignominiam aeternam quae
 numquam oblivione delebitur

XXIV ostendit mihi Dominus et ecce duo calathi pleni ficis positi
 ante templum Domini postquam transtulit Nabuchodonosor
 rex Babylonis Iechoniam filium Ioachim regem Iuda et prin-
 cipes eius et fabrum et inclusorem de Hierusalem et adduxit
 2 eos in Babylonem calathus unus ficus bonas habebat nimis ut
 solent ficus esse primi temporis et calathus unus ficus habebat
 malas nimis quae comedi non poterant eo quod essent malae
 3 et dixit Dominus ad me quid tu vides Hieremia et dixi ficus
 ficus bonas bonas valde et malas malas valde quae comedi non
 4 possunt eo quod sint malae et factum est verbum Domini ad
 5 me dicens haec dicit Dominus Deus Israhel sicut ficus hae bo-
 nae sic cognoscam transmigrationem Iuda quam emisi de loco
 6 isto in terram Chaldeorum in bonum et ponam oculos meos
 super eos ad placandum et reducam eos in terram hanc et aed-
 ificabo eos et non destruam et plantabo eos et non evellam
 7 et dabo eis cor ut sciant me quia ego sum Dominus et erunt
 mihi in populum et ego ero eis in Deum quia revertentur ad
 8 me in toto corde suo et sicut ficus pessimae quae comedi non
 possunt eo quod sint malae haec dicit Dominus sic dabo Se-
 deciam regem Iuda et principes eius et reliquos de Hierusalem
 qui remanserunt in urbe hac et qui habitant in terra Aegyp-
 9 ti et dabo eos in vexationem adfflictionemque omnibus regnis
 terrae in obprobrium et in parabolam et in proverbium et in
 10 maledictionem in universis locis ad quos eieci eos et mittam
 in eis gladium et famem et pestem donec consumantur de terra

quam dedi eis et patribus eorum

verbum quod factum est ad Hieremiam de omni populo **XXV**
Iudae in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda ipse est
annus primus Nabuchodonosor regis Babylonis quae locutus 2
est Hieremias propheta ad omnem populum Iuda et ad univer-
sos habitatores Hierusalem dicens a tertio decimo anno Iosiae 3
filii Amon regis Iuda usque ad diem hanc iste est tertius et
vicesimus annus factum est verbum Domini ad me et locutus
sum ad vos de nocte consurgens et loquens et non audistis et 4
misit Dominus ad vos omnes servos suos prophetas consurgens
diluculo mittensque et non audistis neque inclinastis aures ve-
stras ut audiretis cum diceret revertimini unusquisque a via 5
sua mala et a pessimis cogitationibus vestris et habitabitis in
terram quam dedit Dominus vobis et patribus vestris a sae-
culo et usque in saeculum et nolite ire post deos alienos ut 6
serviatis eis adoretisque eos neque me ad iracundiam provo-
cetis in operibus manuum vestrarum et non adffigam vos et non 7
audistis me dicit Dominus ut me ad iracundiam provocaretis
in operibus manuum vestrarum in malum vestrum propterea 8
haec dicit Dominus exercituum pro eo quod non audistis ver-
ba mea ecce ego mittam et adsumam universas cognationes 9
aquilonis ait Dominus et ad Nabuchodonosor regem Babylonis
servum meum et adducam eos super terram istam et super
habitatores eius et super omnes nationes quae in circuitu il-
lius sunt et interficiam eos et ponam eos in stuporem et in
sibillum et in solitudines sempiternas perdamque ex eis vo- 10
cem gaudii et vocem laetitiae vocem sponsae et vocem sponsi
vocem molae et lumen lucernae et erit universa terra eius in 11
solitudinem et in stuporem et servient omnes gentes istae regi
Babylonis septuaginta annis cumque impleti fuerint anni sep- 12
tuaginta visitabo super regem Babylonis et super gentem illam
dicit Dominus iniquitatem eorum et super terram Chaldeorum
et ponam illam in solitudines sempiternas et adducam super 13
terram illam omnia verba mea quae locutus sum contra eam
omne quod scriptum est in libro isto quaecumque propheta-
vit Hieremias adversum omnes gentes quia servierunt eis cum 14
essent gentes multae et reges magni et reddam eis secundum

15 opera eorum et secundum facta manuum suarum quia sic dicit Dominus exercituum Deus Israhel sume calicem vini furoris huius de manu mea et propinabis de illo cunctis gentibus ad
16 quas ego mittam te et bibent et turbabuntur et insanient a
17 facie gladii quem ego mittam inter eos et accepi calicem de manu Domini et propinavi cunctis gentibus ad quas misit me
18 Dominus Hierusalem et civitatibus Iudae et regibus eius et principibus eius ut darem eos in solitudinem et in stuporem
19 in sibilum et in maledictionem sicut est dies ista Pharaoni regi Aegypti et servis eius et principibus eius et omni populo
20 eius et universis generaliter cunctis regibus terrae Ausitidis et cunctis regibus terrae Philisthim et Ascaloni et Gazae et
21 Accaroni et reliquiis Azoti Idumeae et Moab et filiis Ammon et cunctis regibus Tyri et cunctis regibus Sidonis et regibus
22 terrae insularum qui sunt trans mare et Dedan et Theman et Buz et universis qui adtonsi sunt in comam et cunctis regibus
23 Arabiae et cunctis regibus occidentis qui habitant in deserto et cunctis regibus Zambri et cunctis regibus Aelam et cunctis
24 regibus Medorum et cunctis regibus aquilonis de prope et de longe unicuique contra fratrem suum et omnibus regnis terrae
25 quae super faciem eius sunt et rex Sesach bibit post eos et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel bibite et inebriamini et vomite et cadite neque surgatis a facie
26 gladii quem ego mittam inter vos cumque noluerint accipere calicem de manu ut bibant dices ad eos haec dicit Dominus exercituum bibentes bibetis quia ecce in civitate in qua
27 invocatum est nomen meum ego incipio adfligere et vos quasi innocentes immunes eritis non eritis immunes gladium enim ego voco super omnes habitatores terrae dicit Dominus exercituum et tu prophetabis ad eos omnia verba haec et dices
28 ad illos Dominus de excelso rugiet et de habitaculo sancto suo dabit vocem suam rugiens rugiet super decorem suum celeuma quasi calcantium concinetur adversus omnes habitatores
29 terrae pervenit sonitus usque ad extrema terrae quia iudicium Domino cum gentibus iudicatur ipse cum omni carne impios tradidit gladio dicit Dominus haec dicit Dominus exercituum
30 ecce adflictio egredietur de gente in gentem et turbo magnus

egredietur a summitatibus terrae et erunt interfecti Domini 33
in die illa a summo terrae usque ad summum eius non plan-
gentur et non colligentur neque sepelientur in sterquilinum
super faciem terrae iacebunt ululate pastores et clamate et 34
aspergite vos cinere optimates gregis quia completi sunt dies
vestri ut interficiamini et dissipationes vestrae et cadetis quasi
vasa pretiosa et peribit fuga a pastoribus et salvatio ab opti- 35
matibus gregis vox clamoris pastorum et ululatus optimatum 36
gregis quia vastavit Dominus pascuam eorum et conticuerunt 37
arva pacis a facie irae furoris Domini dereliquit quasi leo um- 38
braculum suum facta est terra eorum in desolationem a facie
irae columbae et a facie irae furoris Domini

in principio regis Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est **XXVI**
verbum istud a Domino dicens haec dicit Dominus sta in atrio 2
domus Domini et loqueris ad omnes civitates Iuda de quibus
veniunt ut adorent in domo Domini universos sermones quos
ego mandavi tibi ut loquaris ad eos noli subtrahere verbum
si forte audiant et convertantur unusquisque a via sua mala 3
et paeniteat me mali quod cogito facere eis propter malitias
studiorum eorum et dices ad eos haec dicit Dominus si non 4
audieritis me ut ambuletis in lege mea quam dedi vobis ut 5
audiatis sermones servorum meorum prophetarum quos ego
misi ad vos de nocte consurgens et dirigens et non audistis
dabo domum istam sicut Silo et urbem hanc dabo in male- 6
dictionem cunctis gentibus terrae et audierunt sacerdotes et 7
prophetae et omnis populus Hieremiam loquentem verba haec
in domo Domini cumque complisset Hieremias loquens omnia 8
quae praeceperat ei Dominus ut loqueretur ad universum po-
pulum adprehenderunt eum sacerdotes et prophetae et omnis
populus dicens morte morietur quare prophetavit in nomine 9
Domini dicens sicut Silo erit domus haec et urbs ista deso-
labitur eo quod non sit habitator et congregatus est omnis
populus adversum Hieremiam in domum Domini et audie- 10
runt principes Iuda verba haec et ascenderunt de domo regis
in domum Domini et sederunt in introitu portae Domini no-
vae et locuti sunt sacerdotes et prophetae ad principes et ad 11
omnem populum dicentes iudicium mortis est viro huic quia

prophetavit adversum civitatem istam sicut audistis auribus
12 vestris et ait Hieremias ad omnes principes et ad universum
populum dicens Dominus misit me ut prophetarem ad domum
13 istam et ad civitatem hanc omnia verba quae audistis nunc
ergo bonas facite vias vestras et studia vestra et audite vocem
Domini Dei vestri et paenitebit Dominum mali quod locutus
14 est adversum vos ego autem ecce in manibus vestris sum faci-
15 te mihi ut bonum et rectum est in oculis vestris verumtamen
scitote et cognoscite quod si occideritis me sanguinem inno-
centem traditis contra vosmet ipsos et contra civitatem istam
et habitatores eius in veritate enim misit me Dominus ad vos
16 ut loquerer in auribus vestris omnia verba haec et dixerunt
principes et omnis populus ad sacerdotes et prophetas non est
viro huic iudicium mortis quia in nomine Domini Dei nostri
17 locutus est ad nos surrexerunt ergo viri de senioribus terrae
18 et dixerunt ad omnem coetum populi loquentes Michas de
Morasthim fuit propheta in diebus Ezechiae regis Iudae et ait
ad omnem populum Iudae dicens haec dicit Dominus exerci-
tuum Sion quasi ager arabitur et Hierusalem in acervum lapi-
19 dum erit et mons domus in excelsa silvarum numquid morte
condemnavit eum Ezechias rex Iuda et omnis Iuda numquid
non timuerunt Dominum et deprecati sunt faciem Domini et
paenituit Dominum mali quod locutus erat adversum eos ita-
20 que nos facimus malum grande contra animas nostras fuit
quoque vir prophetans in nomine Domini Urias filius Semei
de Cariathiarim et prophetavit adversum civitatem istam et
21 adversum terram hanc iuxta universa verba Hieremiae et au-
divit rex Ioachim et omnes potentes et principes eius verba
haec et quaesivit rex interficere eum et audivit Urias et timuit
22 fugitque et ingressus est Aegyptum et misit rex Ioachim viros
in Aegyptum Elnathan filium Achobor et viros cum eo in Ae-
23 gyptum et eduxerunt Uriam de Aegypto et adduxerunt eum
ad regem Ioachim et percussit eum gladio et proiecit cadaver
24 eius in sepulchris vulgi ignobilis igitur manus Ahicam filii Sa-
phan fuit cum Hieremia ut non traderetur in manu populi et
interficerent eum

XXVII in principio regni Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est

verbum istud ad Hieremiam a Domino dicens haec dicit Do- 2
minus ad me fac tibi vincula et catenas et pones eas in collo 3
tuo et mittes eas ad regem Edom et ad regem Moab et ad 3
regem filiorum Ammon et ad regem Tyri et ad regem Sido-
nis in manu nuntiorum qui venerunt Hierusalem ad Sedeciam 4
regem Iuda et praecipies eis ut ad dominos suos loquantur 4
haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel haec dicetis ad
dominos vestros ego feci terram et hominem et iumenta quae 5
sunt super faciem terrae in fortitudine mea magna et in bra-
chio meo extento et dedi eam ei qui placuit in oculis meis et 6
nunc itaque ego dedi omnes terras istas in manu Nabuchodo-
nosor regis Babylonis servi mei insuper et bestias agri dedi 7
ei ut serviant illi et servient ei omnes gentes et filio eius et 7
filio filii eius donec veniat tempus terrae eius et ipsius et ser-
vient ei gentes multae et reges magni gens autem et regnum 8
quod non servierit Nabuchodonosor regi Babylonis et quicum-
que non curvaverit collum suum sub iugo regis Babylonis in
gladio et in fame et in peste visitabo super gentem illam ait 9
Dominus donec consumam eos in manu eius vos ergo nolite 9
audire prophetas vestros et divinos et somniatores et augu-
res et maleficos qui dicunt vobis non servietis regi Babylonis
quia mendacium prophetant vobis ut longe faciant vos de terra 10
vestra et eiciant vos et pereatis porro gens quae subiecerit cer- 11
vicem suam sub iugo regis Babylonis et servierit ei dimittam
eam in terra sua dicit Dominus et colet eam et habitabit in
ea et ad Sedeciam regem Iuda locutus sum secundum omnia 12
verba haec dicens subicite colla vestra sub iugo regis Babylonis
et servite ei et populo eius et vivetis quare moriemini tu et 13
populus tuus gladio fame et peste sicut locutus est Dominus
ad gentem quae servire noluerit regi Babylonis nolite audire 14
verba prophetarum dicentium vobis non servietis regi Babylo-
nis quia mendacium ipsi loquuntur vobis quia non misi eos 15
ait Dominus et ipsi prophetant in nomine meo mendaciter ut
eiciant vos et pereatis tam vos quam prophetae qui vaticinan-
tur vobis et ad sacerdotes et ad populum istum locutus sum 16
dicens haec dicit Dominus nolite audire verba prophetarum
vestrorum qui prophetant vobis dicentes ecce vasa Domini re-

vertentur de Babylone nunc cito mendacium enim prophetant
17 vobis nolite ergo audire eos sed servite regi Babylonis ut vi-
18 vatis quare datur haec civitas in solitudinem et si prophetae
sunt et est verbum Domini in eis occurrant Domino exercituum
ut non veniant vasa quae derelicta fuerant in domum Domini
19 et in domum regis Iuda et in Hierusalem in Babylonem quia
haec dicit Dominus exercituum ad columnas et ad mare et ad
bases et ad reliqua vasorum quae remanserunt in civitate hac
20 quae non tulit Nabuchodonosor rex Babylonis cum transferret
Iechoniam filium Ioachim regem Iuda de Hierusalem in Baby-
21 lonem et omnes optimates Iuda et Hierusalem quia haec dicit
Dominus exercituum Deus Israhel ad vasa quae derelicta sunt
22 in domum Domini et in domum regis Iuda et Hierusalem in
Babylonem transferentur et ibi erunt usque ad diem visitatio-
nis suae dicit Dominus et adferri faciam ea et restitui in loco
isto

XXVIII

et factum est in anno illo in principio regni Sedeciae regis
Iuda in anno quarto in mense quinto dixit ad me Ananias filius
Azur propheta de Gabaon in domo Domini coram sacerdotibus
2 et omni populo dicens haec dicit Dominus exercituum Deus
3 Israhel contrivi iugum regis Babylonis adhuc duo anni die-
rum et ego referri faciam ad locum istum omnia vasa Domini
quae tulit Nabuchodonosor rex Babylonis de loco isto et tran-
4 stulit ea in Babylonem et Iechoniam filium Ioachim regem
Iuda et omnem transmigrationem Iudae qui ingressi sunt in
Babylonem ego convertam ad locum istum ait Dominus con-
5 teram enim iugum regis Babylonis et dixit Hieremias prophe-
ta ad Ananiam prophetam in oculis sacerdotum et in oculis
6 omnis populi qui stabant in domo Domini et ait Hieremias
propheta amen sic faciat Dominus suscitet Dominus verba tua
quae prophetasti ut referantur vasa in domum Domini et om-
7 nis transmigratio de Babylone ad locum istum verumtamen
audi verbum hoc quod ego loquor in auribus tuis et in auri-
8 bus universi populi prophetae qui fuerunt ante me et te ab
initio et prophetaverunt super terras multas et super regna
9 magna de proelio et de adffictione et de fame propheta qui
vaticinatus est pacem cum venerit verbum eius scietur prophe-

ta quem misit Dominus in veritate et tulit Ananias propheta 10
 catenam de collo Hieremiae prophetae et confregit eam et ait 11
 Ananias in conspectu omnis populi dicens haec dicit Dominus
 sic confringam iugum Nabuchodonosor regis Babylonis post
 duos annos dierum de collo omnium gentium et abiit Hiere- 12
 mias propheta in viam suam et factum est verbum Domini ad
 Hieremiam postquam confregit Ananias propheta catenam de
 collo Hieremiae prophetae dicens vade et dices Ananiae haec 13
 dicit Dominus catenas ligneas contrivisti et facies pro eis cate-
 nas ferreas quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel 14
 iugum ferreum posui super collum cunctarum gentium ista-
 rum ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis et servient ei
 insuper et bestias terrae dedi ei et dixit Hieremias propheta 15
 ad Ananiam prophetam audi Anania non misit te Dominus et
 tu confidere fecisti populum istum in mendacio idcirco haec 16
 dicit Dominus ecce emittam te a facie terrae hoc anno morieris
 adversum Dominum enim locutus es et mortuus est Ananias 17
 propheta in anno illo mense septimo

et haec sunt verba libri quae misit Hieremias propheta de **XXIX**
 Hierusalem ad reliquias seniorum transmigrationis et ad sacer-
 dotes et ad prophetas et ad omnem populum quem transduxe-
 rat Nabuchodonosor de Hierusalem in Babylonem postquam 2
 egressus est Iechonias rex et domina et eunuchi et principes Iu-
 da et Hierusalem et faber et inclusor de Hierusalem in manu 3
 Ellasa filii Saphan et Gamaliae filii Helciae quos misit Sede-
 cias rex Iuda ad Nabuchodonosor regem Babylonis in Babylo-
 nem dicens haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel omni 4
 transmigratori quam transtuli de Hierusalem in Babylonem
 aedificate domos et habitate et plantate hortos et comedite 5
 fructum eorum accipite uxores et generate filios et filias date 6
 filiis vestris uxores et filias vestras date viris et pariant filios
 et filias et multiplicamini ibi et nolite esse pauci numero et 7
 quaerite pacem civitatis ad quam transmigrare vos feci et ora-
 te pro ea ad Dominum quia in pace illius erit pax vobis haec 8
 enim dicit Dominus exercituum Deus Israhel non vos inducant
 prophetae vestri qui sunt in medio vestrum et divini vestri et
 ne adtendatis ad somnia vestra quae vos somniatis quia fal- 9

so ipsi prophetant vobis in nomine meo et non misi eos dicit
10 Dominus quia haec dicit Dominus cum coeperint impleri in
Babylone septuaginta anni visitabo vos et suscitabo super vos
11 verbum meum bonum ut reducam vos ad locum istum ego
enim scio cogitationes quas cogito super vos ait Dominus cogi-
tationes pacis et non afflictionis ut dem vobis finem et patien-
12 tiam et invocabitis me et ibitis et orabitis me et exaudiam
vos quaeritis me et invenietis cum quaesieritis me in toto
13 corde vestro et inveniar a vobis ait Dominus et reducam cap-
tivitatem vestram et congregabo vos de universis gentibus et
de cunctis locis ad quae expuli vos dicit Dominus et reverti vos
14 faciam de loco ad quem transmigrare vos feci quia dixistis su-
cavit nobis Dominus prophetas in Babylone quia haec dicit
Dominus ad regem qui sedet super solium David et ad omnem
populum habitatorem urbis huius ad fratres vestros qui non
15 sunt egressi vobiscum in transmigrationem haec dicit Domi-
nus exercituum ecce mittam in eis gladium et famem et pestem
et ponam eos quasi ficus malas quae comedi non possunt eo
16 quod pessimae sint et persequar eos in gladio in fame et in
pestilentia et dabo eos in vexationem universis regnis terrae in
maledictionem et in stuporem et in sibilum et in obprobrium
17 cunctis gentibus ad quas ego eieci eos eo quod non audierint
verba mea dicit Dominus quae misi ad eos per servos meos
prophetas de nocte consurgens et mittens et non audistis dicit
18 Dominus vos ergo audite verbum Domini omnis transmigratione
quam emisi de Hierusalem in Babylonem haec dicit Dominus
exercituum Deus Israhel ad Ahab filium Culia et ad Sedeciam
filium Maasiae qui prophetant vobis in nomine meo mendaciter
ecce ego tradam eos in manu Nabuchodonosor regis Babylonis
19 et percutiet eos in oculis vestris et adsumetur ex eis maledic-
tio omni transmigrationi Iuda quae est in Babylone dicentium
ponat te Dominus sicut Sedeciam et sicut Ahab quos frigit rex
20 Babylonis in igne pro eo quod fecerint stultitiam in Israhel
et moechati sunt in uxores amicorum suorum et locuti sunt
verbum in nomine meo mendaciter quod non mandavi eis ego
21 sum iudex et testis dicit Dominus et ad Semeiam Neelami-
ten dices haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel pro eo

quod misisti in nomine tuo libros ad omnem populum qui est
in Hierusalem et ad Sophoniam filium Maasiae sacerdotem et
ad universos sacerdotes dicens Dominus dedit te sacerdotem 26
pro Ioiadae sacerdote ut sis dux in domo Domini super omnem
virum arrepticium et prophetantem ut mittas eum in nervum
et in carcerem et nunc quare non increpasti Hieremiam Ana- 27
thothiten qui prophetat vobis quia super hoc misit ad nos in 28
Babylonem dicens longum est aedificate domos et habitate et
plantate hortos et comedite fructum eorum legit ergo Sopho- 29
nias sacerdos librum istum in auribus Hieremiae prophetae et 30
factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens mitte ad om- 31
nem transmigrationem dicens haec dicit Dominus ad Semeiam
Neelamiten pro eo quod prophetavit vobis Semeias et ego non
misi eum et fecit vos confidere in mendacio idcirco haec dicit 32
Dominus ecce ego visitabo super Semeiam Neelamiten et su-
per semen eius non erit ei vir sedens in medio populi huius et
non videbit bonum quod ego faciam populo meo ait Dominus
quia praevaricationem locutus est adversum Dominum

hoc verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino di- **XXX**
cens haec dicit Dominus Deus Israhel dicens scribe tibi omnia 2
verba quae locutus sum ad te in libro ecce enim dies veniunt 3
dicit Dominus et convertam conversionem populi mei Israhel
et Iuda ait Dominus et convertam eos ad terram quam dedi
patribus eorum et possidebunt eam et haec verba quae locu- 4
tus est Dominus ad Israhel et ad Iudam quoniam haec dicit 5
Dominus vocem terroris audivimus formido et non est pax in- 6
terrogate et videte si generat masculus quare ergo vidi omnis
viri manum super lumbum suum quasi parientis et conversae
sunt universae facies in auruginem vae quia magna dies illa 7
nec est similis eius tempusque tribulationis est Iacob et ex ipso
salvabitur et erit in die illa ait Dominus exercituum conteram 8
iugum eius de collo tuo et vincula illius disrumpam et non do-
minabuntur ei amplius alieni sed servient Domino Deo suo 9
et David regi suo quem suscitabo eis tu ergo ne timeas ser- 10
ve meus Iacob ait Dominus neque paveas Israhel quia ecce ego
salvo te de terra longinqua et semen tuum de terra captivitatis
eorum et revertetur Iacob et quiescet et cunctis affluet et non

11 erit quem formidet quoniam tecum ego sum ait Dominus ut
salvem te faciam enim consummationem in cunctis gentibus
in quibus dispersi te te autem non faciam in consummationem
12 sed castigabo te in iudicio ut non tibi videaris innoxius quia
haec dicit Dominus insanabilis fractura tua pessima plaga tua
13 non est qui iudicet iudicium tuum ad alligandum curationum
utilitas non est tibi omnes amatores tui obliti sunt tui te non
14 quaerent plaga enim inimici percussi te castigatione crudeli
propter multitudinem iniquitatis tuae dura facta sunt peccata
15 tua quid clamas super contritione tua insanabilis est dolor
tuus propter multitudinem iniquitatis tuae et dura peccata
16 tua feci haec tibi propterea omnes qui comedunt te devora-
buntur et universi hostes tui in captivitatem ducentur et qui
te vastant vastabuntur cunctosque praedatores tuos dabo in
17 praedam obducam enim cicatricem tibi et a vulneribus tuis
sanabo te dicit Dominus quia Eiectam vocaverunt te Sion haec
18 est quae non habebat requirentem haec dicit Dominus ecce
ego convertam conversionem tabernaculorum Iacob et tectis
eius miserebor et aedificabitur civitas in excelso suo et tem-
19 plum iuxta ordinem suum fundabitur et egredietur de eis laus
voxque ludentium et multiplicabo eos et non inminentur et
20 glorificabo eos et non adtenuabuntur et erunt filii eius sicut
a principio et coetus eius coram me permanebit et visitabo
21 adversum omnes qui tribulant eum et erit dux eius ex eo et
princeps de medio eius producet et adplicabo eum et accedet
ad me quis enim iste est qui adplicet cor suum ut adpropinquet
22 mihi ait Dominus et eritis mihi in populum et ego ero vobis
23 in Deum ecce turbo Domini furor egrediens procella ruens in
24 capite impiorum conquiescet non avertet iram indignationis
Dominus donec faciat et compleat cogitationem cordis sui in
novissimo dierum intellegitis ea

XXXI in tempore illo dicit Dominus ero Deus universis cognationi-
2 bus Israhel et ipsi erunt mihi in populum haec dicit Dominus
invenit gratiam in deserto populus qui remanserat gladio vadet
3 ad requiem suam Israhel longe Dominus apparuit mihi et in
4 caritate perpetua dilexi te ideo adtraxi te miserans rursum-
que aedificabo te et aedificaberis virgo Israhel adhuc ornaberis

tympanis tuis et egredieris in choro ludentium adhuc plan- 5
tabis vineas in montibus Samariae plantabunt plantantes et
donec tempus veniat non vindemiabunt quia erit dies in qua 6
clamabunt custodes in monte Ephraim surgite et ascendamus
in Sion ad Dominum Deum nostrum quia haec dicit Dominus 7
exultate in laetitia Iacob et hinnite contra caput gentium per-
sonate canite et dicite salva Domine populum tuum reliquias
Israhel ecce ego adducam eos de terra aquilonis et congre- 8
gabo eos ab extremis terrae inter quos erunt caecus et clau-
dus et praegnans et pariens simul coetus magnus revertentium
huc in fletu venient et in precibus deducam eos et adducam 9
eos per torrentes aquarum in via recta et non impingent in ea
quia factus sum Israheli pater et Ephraim primogenitus meus
est audite verbum Domini gentes et adnuntiate insulis quae 10
procul sunt et dicite qui dispersit Israhel congregabit eum et
custodiet eum sicut pastor gregem suum redemit enim Domi- 11
nus Iacob et liberavit eum de manu potentioris et venient et 12
laudabunt in monte Sion et confluent ad bona Domini super
frumento et vino et oleo et fetu pecorum et armentorum erit-
que anima eorum quasi hortus irriguus et ultra non esurient
tunc laetabitur virgo in choro iuvenes et senes simul et conver- 13
tam luctum eorum in gaudium et consolabor eos et laetificabo
a dolore suo et inebriabo animam sacerdotum pinguedine et 14
populus meus bonis meis adimplebitur ait Dominus haec dicit 15
Dominus vox in excelso audita est lamentationis fletus et luc-
tus Rachel plorantis filios suos et nolentis consolari super eis
quia non sunt haec dicit Dominus quiescat vox tua a ploratu 16
et oculi tui a lacrimis quia est merces operi tuo ait Dominus
et revertentur de terra inimici et est spes novissimis tuis ait 17
Dominus et revertentur filii ad terminos suos audiens audiivi 18
Ephraim transmigrantem castigasti me et eruditus sum quasi
iuvenculus indomitus converte me et revertar quia tu Dominus
Deus meus postquam enim convertisti me egi paenitentiam et 19
postquam ostendisti mihi percussi femur meum confusus sum
et erubui quoniam sustinui obprobrium adulescentiae meae si 20
filius honorabilis mihi Ephraim si puer delicatus quia ex quo lo-
cutus sum de eo adhuc recordabor eius idcirco conturbata sunt

viscera mea super eum miserans miserebor eius ait Dominus
21 statue tibi speculam pone tibi amaritudines dirige cor tuum in
viam directam in qua ambulasti revertere virgo Israhel rever-
22 tere ad civitates tuas istas usquequo deliciis dissolveris filia
vaga quia creavit Dominus novum super terram femina cir-
23 cumdabit virum haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel
adhuc dicent verbum istud in terra Iuda et in urbibus eius
cum convertero captivitatem eorum benedicat tibi Dominus
24 pulchritudo iustitiae mons sanctus et habitabunt in eo Iu-
das et omnes civitates eius simul agricolae et minantes greges
25 quia inebriavi animam lassam et omnem animam esurientem
26 saturavi ideo quasi de somno suscitatus sum et vidi et somnus
27 meus dulcis mihi ecce dies veniunt dicit Dominus et semina-
bo domum Israhel et domum Iuda semine hominis et semine
28 iumentorum et sicut vigilavi super eos ut evellerem et demo-
lirer et dissiparem et disperderem et adfligerem sic vigilabo
29 super eos ut aedificem et plantem ait Dominus in diebus illis
non dicent ultra patres comederunt uvam acerbam et dentes
30 filiorum obstipuerunt sed unusquisque in iniquitate sua mori-
rietur omnis homo qui comederit uvam acerbam obstupescant
31 dentes eius ecce dies veniunt dicit Dominus et feriam domui
32 Israhel et domui Iuda foedus novum non secundum pactum
quod pepigi cum patribus vestris in die qua adprehendi ma-
num eorum ut educerem eos de terra Aegypti pactum quod
irritum fecerunt et ego dominatus sum eorum dicit Dominus
33 sed hoc erit pactum quod feriam cum domo Israhel post dies
illos dicit Dominus dabo legem meam in visceribus eorum et
in corde eorum scribam eam et ero eis in Deum et ipsi erunt
34 mihi in populum et non docebunt ultra vir proximum suum
et vir fratrem suum dicens cognoscite Dominum omnes enim
cognoscent me a minimo eorum usque ad maximum ait Domi-
nus quia propitiabor iniquitati eorum et peccati eorum non ero
35 memor amplius haec dicit Dominus qui dat solem in lumine
diei ordinem lunae et stellarum in lumine noctis qui turbat
36 mare et sonant fluctus eius Dominus exercituum nomen illi si
defecerint leges istae coram me dicit Dominus tunc et semen
37 Israhel deficiet ut non sit gens coram me cunctis diebus haec

dicit Dominus si mensurari potuerint caeli sursum et investiga-
 ri fundamenta terrae deorsum et ego abiciam universum semen
 Israhel propter omnia quae fecerunt dicit Dominus ecce dies 38
 veniunt dicit Dominus et aedificabitur civitas Domino a turre
 Ananehel usque ad portam Anguli et exhibit ultra norma men- 39
 surae in conspectu eius super collem Gareb et circuibit Goatha
 et omnem vallem cadaverum et cineris et universam regionem 40
 mortis usque ad torrentem Cedron et usque ad angulum por-
 tae Equorum orientalis sanctum Domini non evelletur et non
 destruetur ultra in perpetuum

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in anno **XXXII**
 decimo Sedeciae regis Iuda ipse est annus octavusdecimus Na-
 buchodonosor tunc exercitus regis Babylonis obsidebat Hie- 2
 rusalem et Hieremias propheta erat clausus in atrio carceris
 qui erat in domo regis Iuda clauserat enim eum Sedecias rex 3
 Iuda dicens quare vaticinaris dicens haec dicit Dominus ecce
 ego dabo civitatem istam in manu regis Babylonis et capiet
 eam et Sedecias rex Iuda non effugiet de manu Chaldeorum 4
 sed tradetur in manu regis Babylonis et loquetur os eius cum
 ore illius et oculi eius oculos illius videbunt et in Babylonem 5
 ducet Sedeciam et ibi erit donec visitem eum ait Dominus si
 autem dimicaveritis adversum Chaldeos nihil prosperum ha-
 bebitis et dixit Hieremias factum est verbum Domini ad me 6
 dicens ecce Anamehel filius Sellum patruelis tuus veniet ad 7
 te dicens eme tibi agrum meum qui est in Anathoth tibi enim
 conpetit ex propinquitate ut emas et venit ad me Anamehel 8
 filius patruis mei secundum verbum Domini ad vestibulum car-
 ceris et ait ad me posside agrum meum qui est in Anathoth in
 terra Benjamin quia tibi conpetit hereditas et tu propinquus
 ut possideas intellexi autem quod verbum Domini esset et 9
 emi agrum ab Anamehel filio patruis mei qui est in Anathoth
 et adpendi ei argentum septem stateres et decem argenteos et 10
 scripsi in libro et signavi et adhibui testes et adpendi argentum
 in statera et accepi librum possessionis signatum stipulationes 11
 et rata et signa forinsecus et dedi librum possessionis Baruch 12
 filio Neri filii Maasiae in oculis Anamehel patruelis mei et
 in oculis testium qui scripti erant in libro emptionis in oculis

13 omnium Iudaeorum qui sedebant in atrio carceris et praece-
14 pi Baruch coram eis dicens haec dicit Dominus exercituum
Deus Israhel sume libros istos librum emptionis hunc signa-
tum et librum hunc qui apertus est et pones illos in vase fictili
15 ut permanere possint diebus multis haec enim dicit Domi-
nus exercituum Deus Israhel adhuc possidebuntur domus et
16 agri et vineae in terra ista et oravi ad Dominum postquam
17 tradidi librum possessionis Baruch filio Neri dicens heu heu
heu Domine Deus ecce tu fecisti caelum et terram in fortitu-
dine tua magna et in brachio tuo extento non erit tibi difficile
18 omne verbum qui facis misericordiam in milibus et reddes
iniquitatem patrum in sinu filiorum eorum post eos fortissi-
19 me magne potens Dominus exercituum nomen tibi magnus
consilio et inconprehensibilis cogitatu cuius oculi aperti sunt
super omnes vias filiorum Adam ut reddas unicuique secun-
20 dum vias suas et secundum fructum adinventionum eius qui
posuisti signa et portenta in terra Aegypti usque ad diem hanc
et in Israhel et in hominibus et fecisti tibi nomen sicut est dies
21 haec et eduxisti populum tuum Israhel de terra Aegypti in
signis et in portentis et in manu robusta et in brachio ex-
22 tento et in terrore magno et dedisti eis terram hanc quam
iurasti patribus eorum ut dares eis terram fluentem lacte et
23 melle et ingressi sunt et possederunt eam et non oboedierunt
voci tuae et in lege tua non ambulaverunt omnia quae man-
dasti eis ut facerent non fecerunt et evenerunt eis omnia mala
24 haec ecce munitiones extractae sunt adversum civitatem ut
capiatur et urbs data est in manu Chaldaeorum qui proeliantur
adversum eam a facie gladii et famis et pestilentiae et quae-
25 cumque locutus es acciderunt ut ipse tu cernis et tu dicis mihi
Domine Deus eme agrum argento et adhibe testes cum urbs
26 data sit in manu Chaldaeorum et factum est verbum Domini
27 ad Hieremiam dicens ecce ego Dominus Deus universae car-
28 nis numquid mihi difficile erit omne verbum propterea haec
dicit Dominus ecce ego tradam civitatem istam in manu Chal-
29 daeorum et in manu regis Babylonis et capiet eam et venient
Chaldei proeliantes adversum urbem hanc et succendent eam
igni et comburent eam et domos in quarum domatibus sacri-

ficabant Baal et libabant diis alienis libamina ad inritandum
me erant enim filii Israhel et filii Iuda iugiter facientes malum 30
in oculis meis ab adolescentia sua filii Israhel qui usque nunc
exacerbant me in opere manuum suarum dicit Dominus quia 31
in furore et in indignatione mea facta est mihi civitas haec a
die qua aedificaverunt eam usque ad diem istam qua aufertur
de conspectu meo propter malitiam filiorum Israhel et filio- 32
rum Iuda quam fecerunt ad iracundiam me provocantes ipsi et
reges eorum principes eorum et sacerdotes et prophetae eorum
vir Iuda et habitatores Hierusalem et verterunt ad me terga 33
et non facies cum docerem eos diluculo et erudirem et nollent
audire ut acciperent disciplinam et posuerunt idola sua in do- 34
mo in qua invocatum est nomen meum ut polluerent eam et 35
aedificaverunt excelsa Baal quae sunt in valle filii Ennom ut
initiarent filios suos et filias suas Moloch quod non mandavi
eis nec ascendit in cor meum ut facerent abominationem hanc
et in peccatum deducerent Iudam et nunc propter ista haec 36
dicit Dominus Deus Israhel ad civitatem hanc de qua vos dicitis
quod tradatur in manu regis Babylonis in gladio et in fame
et in peste ecce ego congregabo eos de universis terris ad quas 37
eieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatione grandi
et reducam eos ad locum istum et habitare eos faciam confi-
denter et erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum et 38, 39
dabo eis cor unum et viam unam ut timeant me universis die-
bus et bene sit eis et filiis eorum post eos et feriam eis pactum 40
sempiternum et non desinam eis benefacere et timorem meum
dabo in corde eorum ut non recedant a me et laetabor super 41
eis cum bene eis fecero et plantabo eos in terra ista in veri-
tate in toto corde meo et in tota anima mea quia haec dicit 42
Dominus sicut adduxi super populum istum omne malum hoc
grande sic adducam super eos omne bonum quod ego loquor
ad eos et possidebuntur agri in terra ista de qua vos dicitis 43
quod deserta sit eo quod non remanserit homo et iumentum
et data sit in manu Chaldeorum agri pecunia ementur et scri- 44
bentur in libro et inprimetur signum et testis adhibebitur in
terra Benjamin et in circuitu Hierusalem in civitatibus Iuda
et in civitatibus montanis et in civitatibus campestribus et in

civitatibus quae ad austrum sunt quia convertam captivitatem eorum ait Dominus

XXXIII

et factum est verbum Domini ad Hieremiam secundo cum
2 adhuc clausus esset in atrio carceris dicens haec dicit Do-
minus qui facturus est Dominus et formaturus illud et para-
3 turus Dominus nomen eius clama ad me et exaudiam te et
4 adnuntiabo tibi grandia et firma quae nescis quia haec di-
cit Dominus Deus Israhel ad domos urbis huius et ad domos
regis Iuda quae destructae sunt et ad munitiones et gladium
5 venientium ut dimicent cum Chaldeis et impleant eas cadave-
ribus hominum quas percussi in furore meo et in indignatione
mea abscondens faciem meam a civitate hac propter omnem
6 malitiam eorum ecce ego obducam ei cicatricem et sanitatem
et curabo eos et revelabo illis deprecationem pacis et veritatis
7 et convertam conversionem Iuda et conversionem Hierusalem
8 et aedificabo eos sicut a principio et emundabo illos ab omni
iniquitate sua in qua peccaverunt mihi et propitius ero cunctis
iniquitatibus eorum in quibus deliquerunt mihi et spreverunt
9 me et erit mihi in nomen et in gaudium et in laudem et in
exultationem cunctis gentibus terrae quae audierint omnia bo-
na quae ego facturus sum eis et pavebunt et turbabuntur in
10 universis bonis et in omni pace quam ego faciam ei haec dicit
Dominus adhuc audietur in loco isto quem vos dicitis esse des-
ertum eo quod non sit homo et iumentum in civitatibus Iuda
et foris Hierusalem quae desolatae sunt absque homine et abs-
11 que habitatore et absque pecore vox gaudii et vox laetitiae
vox sponsi et vox sponsae vox dicentium confitemini Domi-
no exercituum quoniam bonus Dominus quoniam in aeternum
misericordia eius et portantium vota in domum Domini redu-
cam enim conversionem terrae sicut a principio dicit Dominus
12 haec dicit Dominus exercituum adhuc erit in loco isto deser-
to absque homine et absque iumento et in cunctis civitatibus
13 eius habitaculum pastorum accubantium gregum in civitati-
bus montuosis et in civitatibus campestribus et in civitatibus
quae ad austrum sunt et in terra Benjamin et in circuitu Hieru-
salem et in civitatibus Iuda adhuc transibunt greges ad manum
14 numerantis ait Dominus ecce dies veniunt dicit Dominus et

suscitabo verbum bonum quod locutus sum ad domum Israhel
 et ad domum Iuda in diebus illis et in tempore illo germinare 15
 faciam David germen iustitiae et faciet iudicium et iustitiam
 in terra in diebus illis salvabitur Iuda et Hierusalem habita- 16
 bit confidenter et hoc est quod vocabit eam Dominus iustus
 noster quia haec dicit Dominus non interibit de David vir 17
 qui sedeat super thronum domus Israhel et de sacerdotibus 18
 et Levitis non interibit vir a facie mea qui offerat holocausto-
 mata et incendat sacrificium et caedat victimas cunctis diebus
 et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens haec dicit 19, 20
 Dominus si irritum fieri potest pactum meum cum die et
 pactum meum cum nocte ut non sit dies et nox in tempore
 suo et pactum meum irritum esse poterit cum David servo 21
 meo ut non sit ex eo filius qui regnet in throno eius et Levitae
 et sacerdotes ministri mei sicuti numerari non possunt stel- 22
 lae caeli et metiri harena maris sic multiplicabo semen David
 servi mei et Levitas ministros meos et factum est verbum Do- 23
 mini ad Hieremiam dicens numquid non vidisti quid populus 24
 hic locutus sit dicens duae cognationes quas elegerat Dominus
 abiectae sunt et populum meum despexerunt eo quod non sit
 ultra gens coram eis haec dicit Dominus si pactum meum in- 25
 ter diem et noctem et leges caelo et terrae non posui equidem 26
 et semen Iacob et David servi mei proiciam ut non adsumam
 de semine eius principes seminis Abraham et Isaac et Iacob
 reducam enim conversionem eorum et miserebor eis

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando **XXXIV**
 Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius uni-
 versaque regna terrae quae erant sub potestate manus eius
 et omnes populi bellabant contra Hierusalem et contra omnes
 urbes eius dicens haec dicit Dominus Deus Israhel vade et 2
 loquere ad Sedeciam regem Iuda et dices ad eum haec dicit
 Dominus ecce ego tradam civitatem hanc in manu regis Baby-
 lonis et succendet eam igni et tu non effugies de manu eius 3
 sed comprehensione capieris et in manu eius traderis et o-
 culi tui oculos regis Babylonis videbunt et os eius cum ore tuo
 loquetur et Babylonem introibis attamen audi verbum Domini 4
 Sedecia rex Iuda haec dicit Dominus ad te non morieris in

5 gladio sed in pace morieris et secundum combustiones patrum
tuorum regum priorum qui fuerunt ante te sic comburent te et
vae domine plangent te quia verbum ego locutus sum dicit Do-
6 minus et locutus est Hieremias propheta ad Sedeciam regem
7 Iuda universa verba haec in Hierusalem et exercitus regis Ba-
bylonis pugnabat contra Hierusalem et contra omnes civitates
Iuda quae reliquae erant contra Lachis et contra Azeca haec
8 enim supererant de civitatibus Iuda urbes munitae verbum
quod factum est ad Hieremiam a Domino postquam percussit
rex Sedecias foedus cum omni populo in Hierusalem praedi-
9 cans ut dimitteret unusquisque servum suum et unusquisque
ancillam suam hebraeum et hebraeam liberos et nequaquam
10 dominarentur eis id est in Iudaeo et fratre suo audierunt ergo
omnes principes et universus populus qui inierant pactum ut
dimitteret unusquisque servum suum et unusquisque ancillam
suam liberos et ultra non dominarentur in eis audierunt igitur
11 et dimiserunt et conversi sunt deinceps et retraxerunt servos
et ancillas suas quos dimiserant liberos et subiugaverunt in
12 famulos et in famulas et factum est verbum Domini ad Hiere-
13 miam a Domino dicens haec dicit Dominus Deus Israhel ego
percussi foedus cum patribus vestris in die qua eduxi eos de
14 terra Aegypti de domo servitutis dicens cum completi fuerint
septem anni dimittat unusquisque fratrem suum hebraeum qui
venditus est ei et serviet tibi sex annis et dimittes eum a te
liberum et non audierunt patres vestri me nec inclinaverunt
15 aurem suam et conversi estis vos hodie et fecistis quod rec-
tum est in oculis meis ut praedicaretis libertatem unusquisque
ad amicum suum et in istis pactum in conspectu meo in domo
16 in qua invocatum est nomen meum super eam et reversi estis
et commaculastis nomen meum et reduxistis unusquisque ser-
vum suum et unusquisque ancillam suam quos dimiseratis ut
essent liberi et suae potestatis et subiugastis eos ut sint vobis
17 servi et ancillae propterea haec dicit Dominus vos non audistis
me ut praedicaretis libertatem unusquisque fratri suo et unu-
squisque amico suo ecce ego praedico libertatem ait Dominus
ad gladium et pestem et famem et dabo vos in commotionem
18 cunctis regnis terrae et dabo viros qui praevaricantur foedus

meum et non observaverunt verba foederis quibus adsensi sunt
in conspectu meo vitulum quem ceciderunt in duas partes et
transierunt inter divisiones eius principes Iuda et principes 19
Hierusalem eunuchi et sacerdotes et omnis populus terrae qui
transierunt inter divisiones vituli et dabo eos in manu inimi- 20
corum suorum et in manu quaerentium animam eorum et erit
morticinum eorum in escam volucris caeli et bestiis terrae
et Sedeciam regem Iuda et principes eius dabo in manu ini- 21
micorum suorum et in manu quaerentium animam eorum et
in manu exercituum regis Babylonis qui recesserunt a vobis
ecce ego praecipio dicit Dominus et reducam eos in civitatem 22
hanc et proeliabuntur adversum eam et capient eam et incen-
dent igni et civitates Iuda dabo in solitudinem eo quod non sit
habitor

verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in diebus **XXXV**
Ioachim filii Iosiae regis Iuda dicens vade ad domum Recha- 2
bitarum et loquere eis et introduces eos in domum Domini
in unam exedram thesaurorum et dabis eis bibere vinum et 3
adsumpsi Iezoniam filium Hieremiae filii Absaniae et fratres
eius et omnes filios eius et universam domum Rechabitarum
et introduxi eos in domum Domini ad gazofilacium filiorum 4
Anan filii Hiegedeliae hominis Dei quod erat iuxta gazofila-
cium principum super thesaurum Maasiae filii Sellum qui erat
custos vestibuli et posui coram filiis domus Rechabitarum scy- 5
phos plenos vino et calices et dixi ad eos bibite vinum qui
responderunt non bibemus vinum quia Ionadab filius Rechab 6
pater noster praecepit nobis dicens non bibetis vinum vos et
filii vestri usque in sempiternum et domum non aedificabitis 7
et sementem non seretis et vineas non plantabitis nec habe-
bitis sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris ut
vivatis diebus multis super faciem terrae in qua vos peregrina-
mini oboedivimus ergo voci Ionadab filii Rechab patris nostri 8
in omnibus quae praecepit nobis ita ut non biberemus vinum
cunctis diebus nostris nos et mulieres nostrae filii et filiae no- 9
strae et non aedificavimus domos ad habitandum et vineam
et agrum et sementem non habuimus sed habitavimus in ta- 10
bernaculis et oboedientes fecimus iuxta omnia quae praecepit

11 nobis Ionadab pater noster cum autem ascendisset Nabuchodonosor rex Babylonis ad terram nostram diximus venite et ingrediamur Hierusalem a facie exercitus Chaldeorum et a facie exercitus Syriae et mansimus in Hierusalem et factum est
12 verbum Domini ad Hieremiam dicens haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel vade et dic viris Iuda et habitatoribus Hierusalem numquid non recipietis disciplinam ut oboediatis
13 verbis meis dicit Dominus praevaluerunt sermones Ionadab filii Rechab quos praecepit filiis suis ut non biberent vinum et non biberunt usque ad diem hanc quia oboedierunt praecepto patris sui ego autem locutus sum ad vos de mane consurgens
14 et loquens et non oboedistis mihi misique ad vos omnes servos meos prophetas consurgens diluculo mittensque et dicens convertimini unusquisque a via sua pessima et bona facite studia vestra et nolite sequi deos alienos neque colatis eos et habitabitis in terra quam dedi vobis et patribus vestris et non inclinastis aurem vestram neque audistis me firmaverunt igitur filii Ionadab filii Rechab praeceptum patris sui quod praeceperat eis populus autem iste non oboedivit mihi idcirco haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego adduco super Iudam et super omnes habitatores Hierusalem universam afflictionem quam locutus sum adversum eos eo quod locutus sum ad illos et non audierunt vocavi illos et non responderunt
15 mihi domui autem Rechabitarum dixit Hieremias haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel pro eo quod oboedistis praecepto Ionadab patris vestri et custodistis omnia mandata eius
16 et fecistis universa quae praecepit vobis propterea haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel non deficiet vir de stirpe Ionadab filii Rechab stans in conspectu meo cunctis diebus

XXXVI et factum est in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda
2 factum est verbum hoc ad Hieremiam a Domino dicens tolle volumen libri et scribes in eo omnia verba quae locutus sum tibi adversum Israhel et Iudam et adversum omnes gentes a die qua locutus sum ad te ex diebus Iosiae usque ad diem hanc
3 si forte audiente domo Iuda universa mala quae ego cogito facere eis revertatur unusquisque a via sua pessima et propitius
4 ero iniquitati et peccato eorum vocavit ergo Hieremias Ba-

ruch filium Neriae et scripsit Baruch ex ore Hieremiae omnes sermones Domini quos locutus est ad eum in volumine libri et 5
praecepit Hieremias Baruch dicens ego clausus sum nec valeo ingredi domum Domini ingredi ergo tu et lege de volumine 6
in quo scripsisti ex ore meo verba Domini audiente populo in domo Domini in die ieiunii insuper et audiente universo Iuda 6
qui veniunt de civitatibus suis leges eis si forte cadat oratio eorum in conspectu Domini et revertatur unusquisque a 7
via sua pessima quoniam magnus furor et indignatio quam locutus est Dominus adversum populum hunc et fecit Baruch 8
filius Neriae iuxta omnia quae praeceperat ei Hieremias propheta legens ex volumine sermones Domini in domo Domini 8
factum est autem in anno quinto Ioachim filii Iosiae regis Iuda 9
in mense nono praedicaverunt ieiunium in conspectu Domini omni populo in Hierusalem et universae multitudini quae confluxerat de civitatibus Iuda in Hierusalem legitque Baruch ex 10
volumine sermones Hieremiae in domo Domini in gazofilacio Gamariae filii Saphan scribae in vestibulo superiori in introitu portae novae domus Domini audiente omni populo cumque 11
audisset Micheas filius Gamariae filii Saphan omnes sermones Domini ex libro descendit in domum regis ad gazofilacium 12
scribae et ecce ibi omnes principes sedebant Elisama scriba et Dalaias filius Semeiae et Elnathan filius Achobor et Gamarias filius Saphan et Sedecias filius Ananiae et universi principes et nuntiavit eis Micheas omnia verba quae audivit legente Baruch 13
ex volumine in auribus populi miserunt itaque omnes 14
principes ad Baruch Iudi filium Nathaniae filii Selemiae filii Chusi dicentes volumen ex quo legisti audiente populo sume in manu tua et veni tulit ergo Baruch filius Neriae volumen in manu sua et venit ad eos et dixerunt ad eum sede et lege 15
haec in auribus nostris et legit Baruch in auribus eorum igitur cum audissent omnia verba obstipuerunt unusquisque ad proximum suum et dixerunt ad Baruch nuntiare debemus regi omnes sermones istos et interrogaverunt eum dicentes indica nobis quomodo scripsisti omnes sermones istos ex ore eius dixit autem eis Baruch ex ore suo loquebatur quasi legens ad 18
me omnes sermones istos et ego scribebam in volumine atra-

19 mento et dixerunt principes ad Baruch vade et abscondere tu
20 et Hieremias et nemo sciat ubi sitis et ingressi sunt ad re-
gem in atrium porro volumen commendaverunt in gazofilacio
Elisamae scribae et nuntiaverunt audiente rege omnes sermo-
21 nes misitque rex Iudi ut sumeret volumen qui tollens illud
de gazofilacio Elisamae scribae legit audiente rege et universis
22 principibus qui stabant circa regem rex autem sedebat in do-
mo hiemali in mense nono et posita erat arula coram eo plena
23 prunis cumque legisset Iudi tres pagellas vel quattuor scidit
illud scalpello scribae et proiecit in igne qui erat super aru-
lam donec consumeretur omne volumen igni qui erat in arula
24 et non timuerunt neque sciderunt vestimenta sua rex et omnes
25 servi eius qui audierunt universos sermones istos verumtamen
Elnathan et Dalaias et Gamarias contradixerunt regi ne con-
26 bureret librum et non audivit eos et praecepit rex Hieremahel
filio Ammelech et Saraiae filio Ezrihel et Selemiae filio Abdehel
ut comprehenderent Baruch scribam et Hieremiam prophetam
27 abscondit autem eos Dominus et factum est verbum Domini
ad Hieremiam postquam conbuserat rex volumen et sermones
28 quos scripserat Baruch ex ore Hieremiae dicens rursus tol-
le volumen aliud et scribe in eo omnes sermones priores qui
29 erant in volumine primo quod conbusit Ioachim rex Iuda et
ad Ioachim regem Iuda dices haec dicit Dominus tu conbusisti
volumen illud dicens quare scripsisti in eo adnuntians festinus
veniet rex Babylonis et vastabit terram hanc et cessare faciet
30 ex illa hominem et iumentum propterea haec dicit Dominus
contra Ioachim regem Iuda non erit ex eo qui sedeat super so-
lium David et cadaver eius proicietur ad aestum per diem et
31 ad gelu per noctem et visitabo contra eum et contra semen
eius et contra servos eius iniquitates suas et adducam super
eos et super habitatores Hierusalem et super viros Iuda omne
32 malum quod locutus sum ad eos et non audierunt Hieremias
autem tulit volumen aliud et dedit illud Baruch filio Neriae
scribae qui scripsit in eo ex ore Hieremiae omnes sermones li-
bri quem conbuserat Ioachim rex Iuda igni et insuper additi
sunt sermones multo plures quam ante fuerant

chim quem constituit regem Nabuchodonosor rex Babylonis in terra Iuda et non oboedivit ipse et servi eius et populus terrae 2
verbis Domini quae locutus est in manu Hieremiae prophetae et misit rex Sedecias Iuchal filium Selemiae et Sophoniam filium 3
Maasiae sacerdotem ad Hieremiam prophetam dicens ora pro nobis Dominum Deum nostrum Hieremias autem libere 4
ambulabat in medio populi non enim miserant eum in custodiam carceris igitur exercitus Pharaeo egressus est Aegyptum et audientes Chaldei qui obsidebant Hierusalem huiuscemodi nuntium recesserunt ab Hierusalem et factum est verbum 5
Domini ad Hieremiam prophetam dicens haec dicit Dominus 6
Deus Israhel sic dicetis regi Iuda qui misit vos ad me ad interrogandum ecce exercitus Pharaonis qui egressus est vobis in auxilium revertetur in terram suam in Aegyptum et redient 7
Chaldei et bellabunt contra civitatem hanc et capient eam et incendunt igni haec dicit Dominus nolite decipere animas vestras dicentes euntes abibunt et recedent a nobis Chaldei quia non abibunt sed et si percusseritis omnem exercitum Chaldeorum qui proeliantur adversum vos et derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati singuli de tentorio suo consurgent et incendunt civitatem hanc igni ergo cum recessisset exercitus Chaldeorum ab Hierusalem propter exercitum Pharaonis egressus est 11
Hieremias de Hierusalem ut iret in terram Benjamin et divideret ibi possessionem in conspectu civium cumque pervenisset 12
ad portam Benjamin erat ibi custos portae per vices nomine Hierias filius Selemiae filii Ananiae et adprehendit Hieremiam prophetam dicens ad Chaldeos profugis et respondit Hieremias falsum est non fugio ad Chaldeos et non audivit eum sed conprehendit Hierias Hieremiam et adduxit eum ad principes quam ob rem irati principes contra Hieremiam caesum eum 14
miserunt in carcerem qui erat in domo Ionathan scribae ipse enim praepositus erat super carcerem itaque ingressus est 15
Hieremias in domum laci et in ergastula et sedit ibi Hieremias diebus multis mittens autem rex Sedecias tulit eum et interrogavit in domo sua abscondite et dixit putasne est sermo a Domino et dixit Hieremias est et ait in manu regis Babylonis traderis et dixit Hieremias ad regem Sedeciam quid pecca- 17

vi tibi et servis tuis et populo tuo quia misisti me in domum
 18 carceris ubi sunt prophetae vestri qui prophetabant vobis et
 dicebant non veniet rex Babylonis super vos et super terram
 19 hanc nunc ergo audi obsecro domine mi rex valeat deprecatio
 mea in conspectu tuo et ne me remittas in domum Ionathan
 20 scribae ne moriar ibi praecepit ergo rex Sedecias ut tradere-
 tur Hieremias in vestibulo carceris et daretur ei torta panis
 cotidie excepto pulmento donec consumerentur omnes panes
 de civitate et mansit Hieremias in vestibulo carceris

XXXVIII

audivit autem Saphatias filius Matthan et Gedelias filius
 Phassur et Iuchal filius Selemiae et Phassur filius Melchiae
 sermones quos Hieremias loquebatur ad omnem populum di-
 2 cens haec dicit Dominus quicumque manserit in civitate hac
 morietur gladio et fame et peste qui autem profugerit ad Chal-
 3 deos vivet et erit anima eius sospes et vivens haec dicit Do-
 minus tradenda tradetur civitas haec in manu exercitus regis
 4 Babylonis et capiet eam et dixerunt principes regi rogamus ut
 occidatur homo iste de industria enim dissolvit manus virorum
 bellantium qui remanserunt in civitate hac et manus universi
 populi loquens ad eos iuxta verba haec siquidem homo hic non
 5 quaerit pacem populi huius sed malum et dixit rex Sedecias
 ecce ipse in manibus vestris est nec enim fas est regem vobis
 6 quicquam negare tulerunt ergo Hieremiam et proiecerunt eum
 in lacu Melchiae filii Ammelech qui erat in vestibulo carceris
 et submiserunt Hieremiam in funibus et in lacum non erat
 7 aqua sed lutum descendit itaque Hieremias in caenum audi-
 vit autem Abdemelech Aethiops vir eunuchus qui erat in domo
 regis quod misissent Hieremiam in lacum porro rex sedebat in
 8 porta Benjamin et egressus est Abdemelech de domo regis
 9 et locutus est ad regem dicens domine mi rex malefecerunt
 viri isti omnia quaecumque perpetrarunt contra Hieremiam
 prophetam mittentes eum in lacum ut moriatur ibi fame non
 10 sunt enim panes ultra in civitate praecepit itaque rex Abde-
 melech Aethiopi dicens tolle tecum hinc triginta viros et leva
 11 Hieremiam prophetam de lacu antequam moriatur adsump-
 tis ergo Abdemelech secum viris ingressus est domum regis
 quae erat sub cellario et tulit inde veteres pannos et antiqua

quae conputruerant et submisit ea ad Hieremiam in lacum per
funiculos dixitque Abdemelech Aethiops ad Hieremiam pone 12
veteres pannos et haec scissa et putrida sub cubitu manuum
tuarum et subter funes fecit ergo Hieremias sic et extraxerunt 13
Hieremiam funibus et eduxerunt eum de lacu mansit autem
Hieremias in vestibulo carceris et misit rex Sedecias et tulit 14
ad se Hieremiam prophetam ad ostium tertium quod erat in
domo Domini et dixit rex ad Hieremiam interrogo ego te ser-
monem ne abscondas a me aliquid dixit autem Hieremias ad 15
Sedeciam si adnuntiavero tibi numquid non interficies me et si
consilium tibi dedero non me audies iuravit ergo rex Sedecias 16
Hieremiae clam dicens vivit Dominus qui fecit nobis animam
hanc si occidero te et si tradidero te in manu virorum istorum
qui quaerunt animam tuam et dixit Hieremias ad Sedeciam 17
haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel si profectus ex-
ieris ad principes regis Babylonis vivet anima tua et civitas
haec non succendetur igni et salvus eris tu et domus tua si 18
autem non exieris ad principes regis Babylonis tradetur civitas
haec in manu Chaldeorum et succendent eam igni et tu non
effugies de manu eorum et dixit rex Sedecias ad Hieremiam 19
sollicitus sum propter Iudaeos qui transfugerunt ad Chaldeos
ne forte tradar in manus eorum et inludant mihi respondit 20
autem Hieremias non te tradent audi quaeso vocem Domini
quam ego loquor ad te et bene tibi erit et vivet anima tua
quod si nolueris egredi iste est sermo quem ostendit mihi Do- 21
minus ecce omnes mulieres quae remanserunt in domo regis 22
Iuda educentur ad principes regis Babylonis et ipsae dicent
seduxerunt te et praevaluerunt adversum te viri pacifici tui
demerserunt in caeno et lubrico pedes tuos et recesserunt a 23
te et omnes uxores tuae et filii tui educentur ad Chaldeos 23
et non effugies manus eorum sed in manu regis Babylonis ca-
pieris et civitatem hanc comburet igni dixit ergo Sedecias ad 24
Hieremiam nullus sciat verba haec et non morieris si autem 25
audierint principes quia locutus sum tecum et venerint ad te
et dixerint tibi indica nobis quid locutus sis cum rege ne celes
nos et non te interficiemus et quid locutus est tecum rex 26
ad eos prostravi ego preces meas coram rege ne me reduci iu-

27 beret in domum Ionathan et ibi morerer venerunt ergo omnes
principes ad Hieremiam et interrogaverunt eum et locutus est
eis iuxta omnia verba quae praeceperat ei rex et cessaverunt
28 ab eo nihil enim fuerat auditum mansit vero Hieremias in
vestibulo carceris usque ad diem quo capta est Hierusalem et
factum est ut caperetur Hierusalem

XXXIX

anno nono Sedeciae regis Iuda mense decimo venit Nabu-
chodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius ad Hierusa-
2 lem et obsidebant eam undecimo autem anno Sedeciae mense
3 quarto quinta mensis aperta est civitas et ingressi sunt om-
nes principes regis Babylonis et sederunt in porta media Nere-
gel Sereser Semegar Nabu Sarsachim Rabsares Neregel Sereser
4 Rebmag et omnes reliqui principes regis Babylonis cumque vi-
disset eos Sedecias rex Iuda et omnes viri bellatores fugerunt
et egressi sunt nocte de civitate per viam horti regis et per por-
tam quae erat inter duos muros et egressi sunt ad viam deserti
5 persecutus est autem eos exercitus Chaldeorum et comprehen-
derunt Sedeciam in campo solitudinis hiericuntinae et captum
adduxerunt ad Nabuchodonosor regem Babylonis in Reblatha
6 quae est in terra Emath et locutus est ad eum iudicia et oc-
cidit rex Babylonis filios Sedeciae in Reblatha in oculis eius
7 et omnes nobiles Iuda occidit rex Babylonis oculos quoque
Sedeciae eruit et vinxit eum conpedibus ut duceretur in Ba-
8 bylonem domum quoque regis et domum vulgi succenderunt
9 Chaldei igni et murum Hierusalem subverterunt et reliquias
populi quae remanserunt in civitate et perfugas qui transfu-
gerant ad eum et superfluos vulgi qui remanserant transtulit
10 Nabuzardan magister militum in Babylonem et de plebe pau-
perum qui nihil penitus habebant dimisit Nabuzardan magi-
ster militum in terra Iuda et dedit eis vineas et cisternas in
11 die illa praeceperat autem Nabuchodonosor rex Babylonis de
12 Hieremia Nabuzardan magistro militiae dicens tolle illum et
pone super eum oculos tuos nihilque ei mali facias sed ut vol-
13 uerit sic facies ei misit ergo Nabuzardan princeps militiae et
Nabu et Sesban et Rabsares et Neregel et Sereser et Rebmag
14 et omnes optimates regis Babylonis miserunt et tulerunt Hie-
remiam de vestibulo carceris et tradiderunt eum Godoliae filio

Ahiam filii Saphan ut intraret domum et habitaret in populo
 ad Hieremiam autem factus fuerat sermo Domini cum clausus 15
 esset in vestibulo carceris dicens vade et dic Abdemelech Ae- 16
 thiopi dicens haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce
 ego inducam sermones meos super civitatem hanc in malum et
 non in bonum et erunt in conspectu tuo in die illa et liberabo 17
 te in die illa ait Dominus et non traderis in manus virorum
 quos tu formidas sed eruens liberabo te et gladio non cades 18
 sed erit tibi anima tua in salutem quia in me habuisti fiduciam
 ait Dominus

sermo qui factus est ad Hieremiam a Domino postquam di- **XL**
 missus est a Nabuzardan magistro militiae de Rama quando
 tulit eum vinctum catenis in medio omnium qui migrabant de
 Hierusalem et Iuda et ducebantur in Babylonem tollens ergo 2
 princeps militiae Hieremiam dixit ad eum Dominus Deus tuus
 locutus est malum hoc super locum istum et adduxit et fecit 3
 Dominus sicut locutus est quia peccastis Domino et non audi-
 stis vocem eius et factus est vobis sermo hic nunc ergo ecce 4
 solvi te hodie de catenis quae sunt in manibus tuis si placet ti-
 bi ut venias mecum in Babylonem veni et ponam oculos meos
 super te si autem displicet tibi venire mecum in Babylonem
 reside ecce omnis terra in conspectu tuo quod elegeris et quo
 placuerit tibi ut vadas illuc perge et mecum noli venire sed 5
 habita apud Godoliam filium Ahiam filii Saphan quem prae-
 posuit rex Babylonis civitatibus Iudaeae habita ergo cum eo
 in medio populi vel quocumque placuerit tibi ut vadas vade
 dedit quoque ei magister militiae cibaria et munuscula et di-
 misit eum venit autem Hieremias ad Godoliam filium Ahiam 6
 in Masphat et habitavit cum eo in medio populi qui relictus
 fuerat in terra cum ergo audissent omnes principes exercitus 7
 qui dispersi fuerant per regiones ipsi et socii eorum quod prae-
 fecisset rex Babylonis Godoliam filium Ahiam terrae et quod
 commendasset ei viros et mulieres et parvulos et de pauperi-
 bus terrae qui non fuerant translati in Babylonem venerunt 8
 ad Godoliam in Masphat et Ismahel filius Nathaniae et Ioha-
 nan et Ionathan filii Caree et Sareas filius Thenoemeth et filii
 Offi qui erat de Nethophathi et Iezonias filius Maachathi ipsi

9 et viri eorum et iuravit eis Godolias filius Ahicam filii Saphan
et comitibus eorum dicens nolite timere servire Chaldeis habi-
10 tate in terra et servite regi Babylonis et bene erit vobis ecce
ego habito in Masphat ut respondeam praecepto Chaldeorum
qui mittuntur ad nos vos autem colligite vindemiam et mes-
sem et oleum et condite in vasis vestris et manete in urbibus
11 vestris quas tenetis sed et omnes Iudaei qui erant in Moab et
in filiis Ammon et in Idumea et in universis regionibus audi-
to quod dedisset rex Babylonis reliquias in Iudaeam et quod
praeposuisset super eos Godoliam filium Ahicam filii Saphan
12 reversi sunt inquam omnes Iudaei de universis locis ad quae
profugerant et venerunt in terram Iuda ad Godoliam in Mas-
13 phat et collegerunt vinum et messem multam nimis Iohanan
autem filius Caree et omnes principes exercitus qui dispersi
14 erant in regionibus venerunt ad Godoliam in Masphat et di-
xerunt ei scito quia Baalis rex filiorum Ammon misit Ismahel
filium Nathaniae percutere animam tuam et non credidit eis
15 Godolias filius Ahicam Iohanan vero filius Caree dixit ad Go-
doliam seorsum in Masphat loquens ibo et percutiam Ismahel
filium Nathaniae nullo sciente ne interficiat animam tuam et
dissipentur omnes Iudaei qui congregati sunt ad te et peri-
16 bunt reliquiae Iuda et ait Godolias filius Ahicam ad Iohanan
filium Caree noli facere verbum hoc falsum enim tu loqueris
de Ismahel

XLI et factum est in mense septimo venit Ismahel filius Natha-
niae filii Elisama de semine regali et optimates regis et decem
viri cum eo ad Godoliam filium Ahicam in Masphat et comede-
2 runt ibi panes simul in Masphat surrexit autem Ismahel filius
Nathaniae et decem viri qui erant cum eo et percusserunt Go-
doliam filium Ahicam filii Saphan gladio et interfecerunt eum
3 quem praefecerat rex Babylonis terrae omnes quoque Iudaeos
qui erant cum Godolia in Masphat et Chaldeos qui repperti
4 sunt ibi et viros bellatores percussit Ismahel secundo autem
5 die postquam occiderat Godoliam nullo adhuc sciente vene-
runt viri de Sychem et de Silo et de Samaria octoginta viri
rasi barbam et scissis vestibibus et squalentes munera et tus
6 habebant in manu ut offerrent in domo Domini egressus er-

go Ismahel filius Nathaniae in occursum eorum de Masphat
incedens et plorans ibat cum autem occurrisset eis dixit ad
eos venite ad Godoliam filium Ahicam qui cum venissent ad
medium civitatis interfecit eos Ismahel filius Nathaniae circa
medium lacu ipse et viri qui erant cum eo decem autem viri
repperiti sunt inter eos qui dixerunt ad Ismahel noli occidere
nos quia habemus thesauros in agro frumenti et hordei et olei
et mellis et cessavit et non interfecit eos cum fratribus suis
lacus autem in quem proiecerat Ismahel omnia cadavera viro-
rum quos percussit propter Godoliam ipse est quem fecit rex
Asa propter Baasa regem Israhel ipsum replevit Ismahel filius
Nathaniae occisis et captivas duxit Ismahel omnes reliquias
populi qui erant in Masphat filias regis et universum populum
qui remanserat in Masphat quos commendarat Nabuzardan
princeps militiae Godoliae filio Ahicam et cepit eos Ismahel
filius Nathaniae et abiit ut transiret ad filios Ammon audivit
autem Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum qui
erant cum eo omne malum quod fecerat Ismahel filius Natha-
niae et adsumptis universis viris profecti sunt ut bellarent ad-
versum Ismahel filium Nathaniae et invenerunt eum ad aquas
Multas quae sunt in Gabaon cumque vidisset omnis populus
qui erat cum Ismahel Iohanan filium Caree et universos prin-
cipes bellatorum qui erant cum eo laetati sunt et reversus est
omnis populus quem ceperat Ismahel in Masphat reversusque
abiit ad Iohanan filium Caree Ismahel autem filius Nathaniae
fugit cum octo viris a facie Iohanan et abiit ad filios Ammon
tulit ergo Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum
qui erant cum eo universas reliquias vulgi quas reduxerat ab
Ismahel filio Nathaniae de Masphat postquam percussit Go-
doliam filium Ahicam fortes viros ad proelium et mulieres et
pueros et eunuchos quos reduxerat de Gabaon et abierunt
et sederunt peregrinantes in Chamaam quae est iuxta Beth-
leem ut pergerent et introirent Aegyptum a facie Chaldeorum
timebant enim eos quia percusserat Ismahel filius Nathaniae
Godoliam filium Ahicam quem praeposuerat rex Babylonis in
terra Iuda

et accesserunt omnes principes bellatorum et Iohanan filius **XLII**

Caree et Iezonias filius Osaiae et reliquum vulgus a parvo usque ad magnum dixeruntque ad Hieremiam prophetam cadat oratio nostra in conspectu tuo et ora pro nobis ad Dominum Deum tuum pro universis reliquiis istis quia derelicti sumus pauci de pluribus sicut oculi tui nos intuentur et adnuntiet nobis Dominus Deus tuus viam per quam pergamus et verbum quod faciamus dixit autem ad eos Hieremias propheta audi vi ecce ego oro ad Dominum Deum vestrum secundum verba vestra omne verbum quodcumque responderit mihi indicabo vobis nec celabo vos quicquam et illi dixerunt ad Hieremiam sit Dominus inter nos testis veritatis et fidei si non iuxta omne verbum in quo miserit te Dominus Deus tuus ad nos sic faciemus sive bonum est sive malum voci Domini Dei nostri ad quem mittimus te oboedimus ut bene sit nobis cum audierimus vocem Domini Dei nostri cum autem completi essent decem dies factum est verbum Domini ad Hieremiam vocavitque Iohanan filium Caree et omnes principes bellatorum qui erant cum eo et universum populum a minimo usque ad magnum et dixit ad eos haec dicit Dominus Deus Israhel ad quem misistis me ut prosternerem preces vestras in conspectu eius si quiescentes manseritis in terra hac aedificabo vos et non destruam plantabo et non evellam iam enim placatus sum super malo quod feci vobis nolite timere a facie regis Babylonis quem vos pavidi formidatis nolite eum metuere dicit Dominus quia vobiscum sum ego ut salvos faciam vos et er uam de manu eius et dabo vobis misericordiam et miserebor vestri et habitare vos faciam in terra vestra si autem dixeritis vos non habitabimus in terra ista nec audiemus vocem Domini Dei nostri dicentes nequaquam sed ad terram Aegypti pergemus ubi non videbimus bellum et clangorem tubae non audiemus et famem non sustinebimus et ibi habitabimus propter hoc nunc audite verbum Domini reliquiae Iuda haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel si posueritis faciem vestram ut ingrediamini Aegyptum et intraveritis ut ibi habitetis gladium quem vos formidatis ibi conprehendet vos in terra Aegypti et fames pro qua estis solliciti adherabit vobis in Aegypto et ibi moriemini omnesque viri qui posuerint faciem

suam ut ingrediantur Aegyptum et habitent ibi morientur gladio et fame et peste nullus de eis remanebit nec effugient a facie mali quod ego adferam super eos quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel sicut conflatus est furor meus et indignatio mea super habitatores Hierusalem sic conflabitur indignatio mea super vos cum ingressi fueritis Aegyptum et eritis in iusiurandum et in stuporem et in maledictum et in obprobrium et nequaquam ultra videbitis locum istum verbum Domini super vos reliquiae Iuda nolite intrare Aegyptum scientes scietis quia obtestatus sum vobis hodie quia decepistis animas vestras vos enim misistis me ad Dominum Deum nostrum dicentes ora pro nobis ad Dominum Deum nostrum et iuxta omnia quaecumque dixerit tibi Dominus Deus noster sic adnuntia nobis et faciemus et adnuntiavi vobis hodie et non audistis vocem Domini Dei vestri super universis pro quibus misit me ad vos nunc ergo scientes scietis quia gladio et fame et peste moriemini in loco ad quem voluistis intrare ut habitaretis ibi

factum est autem cum conplesset Hieremias loquens ad populum universos sermones Domini Dei eorum pro quibus miserat eum Dominus Deus eorum ad illos omnia verba haec dixit Azarias filius Osaiae et Iohanan filius Caree et omnes viri superbi dicentes ad Hieremiam mendacium tu loqueris non misit te Dominus Deus noster dicens ne ingrediamini Aegyptum ut habitetis illuc sed Baruch filius Neriae incitat te adversum nos ut tradat nos in manibus Chaldeorum ut interficiat nos et transduci faciat in Babylonem et non audivit Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum et universus populus vocem Domini ut maneret in terra Iuda sed tollens Iohanan filius Caree et universi principes bellatorum universos reliquiarum Iuda qui reversi fuerant de cunctis gentibus ad quas fuerant ante dispersi ut habitarent in terra Iuda viros et mulieres et parvulos et filias regis et omnem animam quam reliquerat Nabuzardan princeps militiae cum Godolia filio Ahicam filii Saphan et Hieremiam prophetam et Baruch filium Neriae et ingressi sunt terram Aegypti quia non oboedierunt voci Domini et venerunt usque ad Tafnas et factus est sermo Domini

XLIII

2

3

4

5

6

7

8

9 ni ad Hieremiam in Tafnis dicens sume in manu tua lapides
grandes et absconde eos in crypta quae est sub muro latericio
in porta domus Pharaonis in Tafnis cernentibus viris iudaeis
10 et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel
ecce ego mittam et adsumam Nabuchodonosor regem Babylo-
nis servum meum et ponam thronum eius super lapides istos
11 quos abscondi et statuet solium suum super eos veniensque
percutiet terram Aegypti quos in morte in morte et quos in
12 captivitate in captivitate et quos in gladio in gladio et suc-
cendet ignem in delubris deorum Aegypti et comburet ea et
captivos ducet illos et amicietur terra Aegypti sicut amicitur
13 pastor pallio suo et egredietur inde in pace et conteret sta-
tuas domus Solis quae sunt in terra Aegypti et delubra deorum
Aegypti comburet igni

XLIV

verbum quod factum est ad Hieremiam ad omnes Iudae-
os qui habitant in terra Aegypti habitantes in Magdolo et in
2 Tafnis et in Memphis et in terra Fatures dicens haec dicit Do-
minus exercituum Deus Israhel vos vidistis omne malum istud
quod adduxi super Hierusalem et super omnes urbes Iuda et
3 ecce sunt desertae hodie et non est in eis habitator propter
malitiam quam fecerunt ut me ad iracundiam provocarent et
irent et sacrificarent et colerent deos alienos quos nesciebant
4 et illi et vos et patres vestri et misi ad vos omnes servos meos
prophetas de nocte consurgens mittensque et dicens nolite fa-
5 cere verbum abominationis huius quam odi et non audierunt
nec inclinaverunt aurem suam ut converterentur a malis suis
6 et non sacrificarent diis alienis et conflata est indignatio mea
et furor meus et succensa est in civitatibus Iuda et in plateis
Hierusalem et versae sunt in solitudinem et vastitatem secun-
7 dum diem hanc et nunc haec dicit Dominus exercituum Deus
Israhel quare vos facitis malum grande contra animas vestras
ut intreat ex vobis vir et mulier parvulus et lactans de medio
8 Iudae nec relinquatur vobis quicquam residuum provocantes
me in operibus manuum vestrarum sacrificando diis alienis in
terra Aegypti in quam ingressi estis ut habitetis ibi et dispe-
reatis et sitis in maledictionem et in obprobrium cunctis gen-
9 tibus terrae numquid obliti estis mala patrum vestrorum et

mala regum Iuda et mala uxorum eius et mala vestra et mala uxorum vestrarum quae fecerunt in terra Iuda et in regionibus Hierusalem non sunt mundati usque ad diem hanc et non timerunt et non ambulaverunt in lege et in praeceptis meis quae dedi coram vobis et coram patribus vestris ideo haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego pono faciem meam in vobis in malum et disperdam omnem Iudam et adsumam reliquias Iudae qui posuerunt facies suas ut ingrederentur terram Aegypti et habitarent ibi et consumentur omnes in terra Aegypti cadent in gladio et in fame consumentur a minimo usque ad maximum in gladio et in fame morientur et erunt in iusiurandum et in miraculum et in maledictionem et in obprobrium et visitabo habitatores terrae Aegypti sicut visitavi super Hierusalem in gladio et in fame et in peste et non erit qui effugiat et sit residuus de reliquiis Iudaeorum qui vadunt ut peregrinentur in terra Aegypti et revertantur in terram Iuda ad quam ipsi elevant animas suas ut revertantur et habitent ibi non revertentur nisi qui fugerint responderunt autem Hieremiae omnes viri scientes quod sacrificarent uxores eorum diis alienis et universae mulieres quarum stabat multitudo grandis et omnis populus habitantium in terra Aegypti in Fatures dicens sermonem quem locutus es ad nos in nomine Domini non audiemus ex te sed facientes faciemus omne verbum quod egreditur de ore nostro ut sacrificemus Reginae caeli et libemus ei libamina sicut fecimus nos et patres nostri reges nostri et principes nostri in urbibus Iuda et in plateis Hierusalem et saturati sumus panibus et bene nobis erat malumque non vidimus ex eo autem quo cessavimus sacrificare Reginae caeli et libare ei libamina indigemus omnibus et gladio et fame consumpti sumus quod si nos sacrificamus Reginae caeli et libamus ei libamina numquid sine viris nostris fecimus ei placentas ad colendum eam et liba libandi et dixit Hieremias ad omnem populum adversum viros et adversum mulieres et adversum universam plebem qui responderant ei verbum dicens numquid non sacrificium quod sacrificastis in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem vos et patres vestri reges vestri et principes vestri et populus terrae horum recordatus est Dominus et

22 ascendit super cor eius et non poterat Dominus ultra portare
propter malitiam studiorum vestrorum et propter abominatio-
nes quas fecistis et facta est terra vestra in desolationem et in
stuporem et in maledictum eo quod non sit habitator sicut
23 est dies haec propterea quod sacrificaveritis idolis et pecca-
veritis Domino et non audieritis vocem Domini et in lege et
in praeceptis et in testimoniis eius non ambulaveritis idcirco
24 evenerunt vobis mala haec sicut est dies haec dixit autem
Hieremias ad omnem populum et ad universas mulieres audite
25 verbum Domini omnis Iuda qui estis in terra Aegypti haec
inquit Dominus exercituum Deus Israhel dicens vos et uxores
vestrae locuti estis ore vestro et manibus vestris implestis
dicentes faciamus vota nostra quae vovimus ut sacrificemus
Reginae caeli et libemus ei libamina implestis vota vestra et
26 opere perpetrastis ea ideo audite verbum Domini omnis Iuda
qui habitatis in terra Aegypti ecce ego iuravi in nomine meo
magno ait Dominus quia nequaquam ultra nomen meum vo-
cabitur ex ore omnis viri iudaei dicentis vivit Dominus Deus
27 in omni terra Aegypti ecce ego vigilabo super eos in malum
et non in bonum et consumentur omnes viri Iuda qui sunt in
28 terra Aegypti gladio et fame donec penitus consumantur et
qui fugerint gladium revertentur de terra Aegypti in terram
Iuda viri pauci et scient omnes reliquiae Iuda ingredientium
terram Aegypti ut habitent ibi cuius sermo conpleatur meus
29 an illorum et hoc vobis signum ait Dominus quod visitem ego
super vos in loco isto ut sciatis quia vere conplebuntur ser-
30 mones mei contra vos in malum haec dicit Dominus ecce ego
tradam Pharaonem Efree regem Aegypti in manu inimicorum
eius et in manu quaerentium animam illius sicut tradidi Se-
deciam regem Iuda in manu Nabuchodonosor regis Babylonis
inimici sui et quaerentis animam eius

XLV verbum quod locutus est Hieremias propheta ad Baruch fi-
lium Neri cum scripsisset verba haec in libro de ore Hieremiae
2 anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda dicens haec dicit
3 Dominus Deus Israhel ad te Baruch dixisti vae misero mihi
quoniam addidit Dominus dolorem dolori meo laboravi in ge-
4 mitu meo et requiem non inveni haec dices ad eum sic dicit

Dominus ecce quos aedificavi ego destruo et quos plantavi ego
 evello et universam terram hanc et tu quaeris tibi grandia noli 5
 quaerere quia ecce ego adducam malum super omnem carnem
 ait Dominus et dabo tibi animam tuam in salutem in omnibus
 locis ad quaecumque perrexeris

quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam **XLVI**
 contra gentes ad Aegyptum adversum exercitum Pharaonis 2
 Nechao regis Aegypti qui erat iuxta flumen Eufraten in Char-
 chamis quem percussit Nabuchodonosor rex Babylonis in quar-
 to anno Ioachim filii Iosiae regis Iuda praeparate scutum et 3
 clypeum et procedite ad bellum iungite equos et ascendite 4
 equites state in galeis polite lanceas induite vos loricis quid 5
 igitur vidi ipsos pavidos et terga vertentes fortes eorum caesos
 fugerunt conciti nec respexerunt terror undique ait Dominus
 non fugiat velox nec salvari se putet fortis ad aquilonem iuxta 6
 flumen Eufraten victi sunt et ruerunt quis est iste qui quasi 7
 flumen ascendit et veluti fluviorum intumescunt gurgites eius
 Aegyptus fluminis instar ascendet et velut flumina movebuntur 8
 fluctus eius et dicet ascendens operiam terram perdam civita-
 tem et habitatores eius ascendite equos et exultate in curribus 9
 et procedant fortes Aethiopia et Lybies tenentes scutum et Ly-
 dii arripientes et iacentes sagittas dies autem ille Domini Dei 10
 exercituum dies ultionis ut sumat vindictam de inimicis suis
 devorabit gladius et saturabitur et inebriabitur sanguine eo-
 rum victima enim Domini exercituum in terra aquilonis iuxta
 flumen Eufraten ascende in Galaad et tolle resinam virgo filia 11
 Aegypti frustra multiplicas medicamina sanitas non erit tibi
 audierunt gentes ignominiam tuam et ululatus tuus replevit 12
 terram quia fortis inpegit in fortem ambo pariter conciderunt
 verbum quod locutus est Dominus ad Hieremiam prophetam 13
 super eo quod venturus esset Nabuchodonosor rex Babylonis et
 percussurus terram Aegypti adnuntiate Aegypto et auditum 14
 facite Magdolo et resonet in Memphis et in Tafnis dicite sta
 et praepara te quia devoravit gladius ea quae per circuitum
 tuum sunt quare conputruit fortis tuus non stetit quoniam 15
 Dominus subvertit eum multiplicavit ruentes ceciditque vir 16
 ad proximum suum et dicent surge et revertamur ad populum

nostrum et ad terram nativitatis nostrae a facie gladii colum-
17 bae vocate nomen Pharaeo regis Aegypti Tumultum adduxit
18 tempus vivo ego inquit Rex Dominus exercituum nomen eius
quoniam sicut Thabor in montibus et sicut Carmelus in mari
19 veniet vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia Aegypti
quia Memphis in solitudinem erit et deseretur inhabitabilis
20 vitula eligans atque formonsa Aegyptus stimulator ab aquilone
21 veniet ei mercennarii quoque eius qui versabantur in medio
eius quasi vituli saginati versi sunt et fugerunt simul nec stare
potuerunt quia dies interfectionis eorum venit super eos tem-
22 pus visitationis eorum vox eius quasi aeris sonabit quoniam
cum exercitu properabunt et cum securibus venient ei qua-
23 si ligna caedentes succiderunt saltum eius ait Dominus qui
supputari non potest multiplicati sunt super lucustas et non
24 est eis numerus confusa est filia Aegypti et tradita in manu
25 populi aquilonis dixit Dominus exercituum Deus Israhel ecce
ego visitabo super tumultum Alexandriae et super Pharaeo et
super Aegyptum et super deos eius et super reges eius et super
26 Pharaeo et super eos qui confidunt in eo et dabo eos in manu
quaerentium animam eorum et in manu Nabuchodonosor regis
Babylonis et in manu servorum eius et post haec habitabitur
27 sicut diebus pristinis ait Dominus et tu ne timeas serve meus
Iacob et ne paveas Israhel quia ecce ego salvum te faciam de
longinquo et semen tuum de terra captivitatis suae et revertetur
Iacob et quiescet et prosperabitur et non erit qui exterreat
28 eum et tu noli timere serve meus Iacob ait Dominus quia tecum
ego sum quia consumam ego cunctas gentes ad quas eieci te
te vero non consumam sed castigabo te in iudicio nec quasi
innocenti parcam tibi

XLVII quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam
2 contra Palestinos antequam percuteret Pharaeo Gazam haec
dicit Dominus ecce aquae ascendunt ab aquilone et erunt quasi
torrens inundans et operient terram et plenitudinem eius urbem
et habitatores eius clamabunt homines et ululabit omnis
3 habitator terrae ab strepitu pompae armorum et bellatorum
eius a commotione quadrigarum eius et multitudine rotarum
4 illius non respexerunt patres filios manibus dissolutis pro ad-

ventu diei in quo vastabuntur omnes Philisthim et dissipabitur
 Tyrus et Sidon cum omnibus reliquis auxiliis suis depopula-
 tus est enim Dominus Palestinos reliquias insulae Cappadociae
 venit calvitium super Gazam conticuit Ascalon et reliquiae val- 5
 lis earum usquequo concideris o mucro Domini usquequo non 6
 quiescis ingredi in vaginam tuam refrigerare et sile quomo- 7
 do quiescet cum Dominus praeceperit ei adversus Ascalonem
 et adversus maritimas eius regiones ibique condixerit illi

ad Moab haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel vae **XLVIII**
 super Nabo quoniam vastata est et confusa capta est Caria-
 thaim confusa est fortis et tremuit non est ultra exultatio in 2
 Moab contra Esebon cogitaverunt malum venite et disperda-
 mus eam de gente ergo silens conticesces sequeturque te gladius
 vox clamoris de Oronaim vastitas et contritio magna contrita 3, 4
 est Moab adnuntiate clamorem parvulis eius per ascensum 5
 enim Luaith plorans ascendet in fletu quoniam in descensu
 Oronaim hostes ululatum contritionis audierunt fugite sal- 6
 vate animas vestras et eritis quasi myrice in deserto pro eo 7
 enim quod habuisti fiduciam in munitionibus tuis et in the-
 sauris tuis tu quoque capieris et ibit Chamos in transmigra-
 tionem sacerdotes eius et principes eius simul et veniet praedo 8
 ad omnem urbem et urbs nulla salvabitur et peribit vallis et
 dissipabuntur campestria quoniam dixit Dominus date flo- 9
 rem Moab quia floriens egredietur et civitates eius desertae
 erunt et inhabitabiles maledictus qui facit opus Domini frau- 10
 dulenter et maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine
 fertilis fuit Moab ab adulescentia sua et requievit in fecibus 11
 suis nec transfusus est de vase in vas et in transmigrationem
 non abiit idcirco permansit gustus eius in eo et odor eius non
 est inmutatus propterea ecce dies veniunt dicit Dominus et 12
 mittam ei ordinatores et stratores laguncularum et sternent
 eum et vasa eius exhaurient et lagoenas eorum conlident et 13
 confundetur Moab a Chamos sicut confusa est domus Isra-
 hel a Bethel in qua habebat fiduciam quomodo dicitis fortes 14
 sumus et viri robusti ad proeliandum vastata est Moab et 15
 civitates illius ascenderunt et electi iuvenes eius descenderunt
 in occisionem ait Rex Dominus exercituum nomen ei prope 16

est interitus Moab ut veniat et malum eius velociter adcur-
17 ret nimis consolamini eum omnes qui estis in circuitu eius
et universi qui scitis nomen eius dicite quomodo confracta est
18 virga fortis baculus gloriosus descende de gloria et sede in si-
titi habitatio filiae Dibon quoniam vastator Moab ascendet ad
19 te dissipabit munitiones tuas in via sta et prospice habitatio
Aroer interroga fugientem et eum qui evasit dic quid accidit
20 confusus est Moab quoniam victus est ululate et clamate ad-
nuntiate in Arnon quoniam vastata est Moab et iudicium ven-
21 nit ad terram campestem super Helon et super Iaesa et super
22 Mefath et super Dibon et super Nabo et super domum De-
23 blathaim et super Cariathaim et super Bethgamul et super
24 Bethmaon et super Carioth et super Bosra et super omnes ci-
25 vitates terrae Moab quae longe et quae prope sunt abscisum
est cornu Moab et brachium eius contritum est ait Dominus
26 inebriate eum quoniam contra Dominum erectus est et adli-
det manum Moab in vomitu suo et erit in derisum etiam ipse
27 fuit enim in derisum tibi Israhel quasi inter fures repperisses
eum propter verba ergo tua quae adversum illum locutus es
28 captivus duceris relinquire civitates et habitate in petra ha-
bitatores Moab et estote quasi columba nidificans in summo
29 ore foraminis audivimus superbiam Moab superbus est valde
sublimitatem eius et arrogantiam et superbiam et altitudinem
30 cordis illius ego scio ait Dominus iactantiam eius et quod
non sit iuxta eam virtus eius nec iuxta quod poterat conata
31 sit facere ideo super Moab heulabo et ad Moab universam
32 clamabo ad viros muri fictilis lamentantes de planctu Iazer
plorabo tibi vinea Sobema propagines tuae transierunt mare
usque ad mare Iazer pervenerunt super messem tuam et vin-
33 demiam tuam praedo inruit ablata est laetitia et exultatio de
Carmelo et de terra Moab et vinum de torcularibus sustuli ne-
34 quaquam calcator uvae solitum celeuma cantabit de clamore
Esebon usque Eleale et Iaesa dederunt vocem suam a Segor
usque ad Oronaim vitula conternante aquae quoque Namrim
35 pessimae erunt et auferam de Moab ait Dominus offerentem
36 in excelsis et sacrificantem diis eius propterea cor meum ad
Moab quasi tibiae resonabit et cor meum ad viros muri fictilis

dabit sonitum tibiaram quia plus fecit quam potuit idcirco pe-
 rierunt omne enim caput calvitium et omnis barba rasa erit 37
 in cunctis manibus conligatio et super omne dorsum cilicium
 super omnia tecta Moab et in plateis eius omnis planctus quia 38
 contrivi Moab sicut vas inutile ait Dominus quomodo victa 39
 est et ululaverunt quomodo deiecit cervicem Moab et confu-
 sus est eritque Moab in derisum et in exemplum omnibus in
 circuitu suo haec dicit Dominus ecce quasi aquila evolabit et 40
 extendet alas suas ad Moab capta est Carioth et munitiones 41
 comprehensae sunt et erit cor fortium Moab in die illa sicut
 cor mulieris parturientis et cessabit Moab esse populus quo- 42
 niam contra Dominum gloriatus est pavor et fovea et laqueus 43
 super te o habitator Moab ait Dominus qui fugit a facie pa- 44
 voris cadet in foveam et qui conscenderit de fovea capiatur
 laqueo adducam enim super Moab annum visitationis eorum
 dicit Dominus in umbra Esebon steterunt de laqueo fugientes 45
 quia ignis egressus est de Esebon et flamma de medio Seon et
 devorabit partem Moab et verticem filiorum tumultus vae tibi 46
 Moab peristi popule Chamos quia comprehensi sunt filii tui et
 filiae tuae in captivitatem et convertam captivitatem Moab 47
 in novissimis diebus ait Dominus hucusque iudicia Moab

ad filios Ammon haec dicit Dominus numquid filii non sunt **XLIX**
 Israhel aut heres non est ei cur igitur hereditate possedit Mel-
 chom Gad et populus eius in urbibus eius habitavit ideo ecce 2
 dies veniunt dicit Dominus et auditum faciam super Rabbath
 filiorum Ammon fremitum proelii et erit in tumulum dissipata
 filiaeque eius igni succendentur et possidebit Israhel possessores
 suos dicit Dominus ulula Esebon quoniam vastata est Ahi 3
 clamate filiae Rabbath accingite vos ciliciis plangite et circuite
 per sepes quia Melchom in transmigratione ducetur sacerdotes
 eius et principes eius simul quid gloriaris in vallibus defluxit 4
 vallis tua filia delicata quae confidebas in thesauris tuis et di-
 cebas quis veniet ad me ecce ego inducam super te terrorem 5
 ait Dominus Deus exercituum ab omnibus qui sunt in circui-
 tu tuo et dispergemini singuli a conspectu vestro nec erit qui
 congreget fugientem et post haec reverti faciam captivos fi- 6
 liorum Ammon ait Dominus ad Idumeam haec dicit Dominus 7

exercituum numquid non est ultra sapientia in Theman pe-
8 riiit consilium a filiis inutilis facta est sapientia eorum fugite
terga vertite descendite in voragine habitatores Dedan quo-
niam perditionem Esau adduxi super eum tempus visitationis
9 eius si vindemiatores venissent super te non reliquissent race-
10 mum si fures in nocte rapuissent quod sufficeret sibi ego vero
discoperui Esau revelavi abscondita eius et celari non poterit
vastatum est semen eius et fratres eius et vicini eius et non erit
11 relinque pupillos tuos ego eos faciam vivere et viduae tuae in
12 me sperabunt quia haec dicit Dominus ecce quibus non erat
iudicium ut biberent calicem bibentes bibent et tu quasi inno-
13 cens relinqueris non eris innocens sed bibens bibes quia per
memet ipsum iuravi dicit Dominus quod in solitudinem et in
obprobrium et in desertum et in maledictionem erit Bosra et
14 omnes civitates eius erunt in solitudines sempiternas auditum
audivi a Domino et legatus ad gentes missus est congregamini
15 et venite contra eam et consurgamus in proelium ecce enim
parvulum dedi te in gentibus contemptibilem inter homines
16 arrogantia tua decepit te et superbia cordis tui qui habitas in
cavernis petrae et adprehendere niteris altitudinem collis cum
exaltaveris quasi aquila nidum tuum inde detraham te dicit
17 Dominus et erit Idumea deserta omnis qui transibit per eam
stupebit et sibilabit super omnes plagas eius sicuti subver-
18 sa est Sodoma et Gomorra et vicinae eius ait Dominus non
habitabit ibi vir et non incolet eam filius hominis ecce quasi
leo ascendet de superbia Iordanis ad pulchritudinem robustam
quia subito currere eum faciam ad illam et quis erit electus
quem praeponam ei quis enim similis mei et quis sustinebit
20 me et quis est iste pastor qui resistat vultui meo propterea
audite consilium Domini quod iniit de Edom et cogitationes
eius quas cogitavit de habitatoribus Theman si non deiecerint
eos parvuli gregis nisi dissipaverint cum eis habitaculum eorum
21 a voce ruinae eorum commota est terra clamor in mari Rubro
22 auditus est vocis eius ecce quasi aquila ascendet et evolabit et
expandet alas suas super Bosram et erit cor fortium Idumeae in
23 die illa quasi cor mulieris parturientis ad Damascum confusa
est Emath et Arfad quia auditum pessimum audierunt turbati

sunt in mari sollicitudine quiescere non potuit dissoluta est 24
 Damascus versa in fugam tremor adprehendit eam angustia
 et dolores tenuerunt eam quasi parturientem quomodo dere- 25
 liquerunt civitatem laudabilem urbem laetitiae ideo cadent 26
 iuvenes eius in plateis eius et omnes viri proelii conticescent in
 die illa ait Dominus exercituum et succendam ignem in muro 27
 Damasci et devorabit moenia Benadad ad Cedar et ad regna 28
 Asor quae percussit Nabuchodonosor rex Babylonis haec dicit
 Dominus surgite ascendite ad Cedar et vastate filios orientis
 tabernacula eorum et greges eorum capient pelles eorum et 29
 omnia vasa eorum et camelos eorum tollent sibi et vocabunt
 super eos formidinem in circuitu fugite abite vehementer in 30
 voraginibus sedete qui habitatis Asor ait Dominus iniit enim
 contra vos Nabuchodonosor rex Babylonis consilium et cogi-
 tavit adversum vos cogitationes consurgite et ascendite ad 31
 gentem quietam et habitantem confidenter ait Dominus non
 ostia non vectes ei soli habitant et erunt cameli eorum in di- 32
 reptionem et multitudo iumentorum in praedam et dispergam
 eos in omnem ventum qui sunt adtonsi in comam et ex om-
 ni confinio eorum adducam interitum super eos ait Dominus
 et erit Asor in habitaculum draconum deserta usque in aeter- 33
 num non manebit ibi vir nec incolet eam filius hominis quod 34
 factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam adver-
 sus Aelam in principio regni Sedeciae regis Iuda dicens haec 35
 dicit Dominus exercituum ecce ego confringam arcum Aelam
 summam fortitudinem eorum et inducam super Aelam quat- 36
 tuor ventos a quattuor plagis caeli et ventilabo eos in omnes
 ventos istos et non erit gens ad quam non perveniant profu-
 gi Aelam et pavere faciam Aelam coram inimicis suis et in 37
 conspectu quaerentium animam eorum et adducam super eos
 malum iram furoris mei dicit Dominus et emittam post eos gla-
 dium donec consumam eos et ponam solium meum in Aelam 38
 et perdam inde reges et principes ait Dominus in novissimis 39
 autem diebus reverti faciam captivos Aelam dicit Dominus

verbum quod locutus est Dominus de Babylone et de ter- **L**
 ra Chaldeorum in manu Hieremiae prophetae adnuntiate in 2
 gentibus et auditum facite levate signum praedicate et nolite

celare dicite capta est Babylon confusus est Bel victus est Ma-
rodach confusa sunt sculptilia eius superata sunt idola eorum
3 quoniam ascendit contra eam gens ab aquilone quae ponet
terram eius in solitudinem et non erit qui habitet in ea ab ho-
4 mine usque ad pecus et moti sunt et abierunt in diebus illis
et in tempore illo ait Dominus venient filii Israhel ipsi et fi-
lii Iuda simul ambulantes et flentes properabunt et Dominum
5 Deum suum quaerent in Sion interrogabunt viam huc facies
eorum venient et adponentur ad Dominum foedere sempiterno
6 quod nulla oblivione delebitur grex perditus factus est popu-
lus meus pastores eorum seduxerunt eos feceruntque vagari
in montibus de monte in collem transierunt obliti sunt cubi-
7 lis sui omnes qui invenerunt comederunt eos et hostes eorum
dixerunt non peccavimus pro eo quod peccaverunt Domino
8 decori iustitiae et expectationi patrum eorum Domino recede-
de de medio Babylonis et de terra Chaldeorum egredimini
9 et estote quasi hedi ante greges quoniam ecce ego suscito et
adducam in Babylonem congregationem gentium magnarum
de terra aquilonis et praeparabuntur adversum eam et inde
capietur sagitta eius quasi viri fortis interfectoris non reverte-
10 tur vacua et erit Chaldea in praedam omnes vastantes eam
11 replebuntur ait Dominus quoniam exultatis et magna loqui-
mini diripientes hereditatem meam quoniam effusi estis sicut
12 vitulus super herbam et mugistis ut tauri confusa est mater
vestra nimis et adaequata pulveri quae genuit vos ecce novis-
13 sima erit in gentibus deserta invia et arens ab ira Domini non
habitabitur sed redigetur tota in solitudinem omnis qui transit
per Babylonem stupebit et sibilabit super universis plagis eius
14 praeparamini contra Babylonem per circuitum omnes qui in-
tenditis arcum debellate eam non parcatis iaculis quia Domino
15 peccavit clamate adversum eam ubique dedit manum cecide-
runt fundamenta eius destructi sunt muri eius quoniam ultio
16 Domini est ultionem accipite de ea sicut fecit facite ei di-
sperдите satorem de Babylone et tenentem falcem in tempore
messis a facie gladii columbae unusquisque ad populum suum
17 convertetur et singuli ad terram suam fugient grex dispersus
Israhel leones eiecerunt eum primus comedit eum rex Assur

iste novissimus exossavit eum Nabuchodonosor rex Babylo-
nis propterea haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel 18
ecce ego visitabo regem Babylonis et terram eius sicut visita-
vi regem Assur et reducam Israhel ad habitaculum suum et 19
pascetur Carmelum et Basan et in monte Ephraim et Galaad
saturabitur anima eius in diebus illis et in tempore illo ait 20
Dominus quaeretur iniquitas Israhel et non erit et peccatum
Iuda et non invenietur quoniam propitius ero eis quos relique-
ro super terram dominantium ascende et super habitatores 21
eius visita dissipa et interfice quae post eos sunt ait Dominus
et fac iuxta omnia quae praecepi tibi vox belli in terra et 22
contritio magna quomodo confractus est et contritus est mal- 23
leus universae terrae quomodo versa est in desertum Babylon
in gentibus inlaqueavi te et capta es Babylon et nesciebas in- 24
venta es et adprehensa quoniam Dominum provocasti aperuit 25
Dominus thesaurum suum et protulit vasa irae suae quoniam
opus est Domino Deo exercituum in terra Chaldeorum venite 26
ad eam ab extremis finibus aperite ut exeant qui conculcent
eam tollite de via lapides et redigite in acervos et interficite
eam nec sit quicquam reliquum dissipate universos fortes eius 27
descendant in occisionem vae eis quia venit dies eorum tempus
visitationis eorum vox fugientium et eorum qui evaserunt de 28
terra Babylonis ut adnuntient in Sion ultionem Domini Dei
nostri ultionem templi eius adnuntiate in Babylonem pluri- 29
mis omnibus qui tendunt arcum consistite adversum eam per
gyrum et nullus evadat reddite ei secundum opus suum iuxta
omnia quae fecit facite illi quia contra Dominum erecta est ad-
versum Sanctum Israhel idcirco cadent iuvenes eius in plateis 30
eius et omnes viri bellatores eius conticescent in die illa ait
Dominus ecce ego ad te superbe dicit Dominus Deus exerci- 31
tuum quia venit dies tuus tempus visitationis tuae et cadet 32
superbus et corruet et non erit qui suscitet eum et succendam
ignem in urbibus eius et devorabit omnia in circuitu eius haec 33
dicit Dominus exercituum calumniam sustinent filii Israhel et
filii Iuda simul omnes qui ceperunt eos tenent nolunt dimittere
eos redemptor eorum Fortis Dominus exercituum nomen eius 34
iudicio defendet causam eorum ut exterreat terram et commo-

35 veat habitatores Babylonis gladius ad Chaldeos ait Dominus
et ad habitatores Babylonis et ad principes et ad sapientes eius
36 gladius ad divinos eius qui stulti erunt gladius ad fortes illius
37 qui timebunt gladius ad equos eius et ad currus eius et ad
omne vulgus quod est in medio eius et erunt quasi mulieres
38 gladius ad thesauros eius qui diripientur siccitas super aquas
eius erit et arescent quia terra sculptilium est et in portentis
39 gloriantur propterea habitabunt dracones cum fatuis ficariis
et habitabunt in ea strutiones et non habitabitur ultra usque
ad sempiternum nec extruetur usque ad generationem et ge-
40 nerationem sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram et
vicinas eius ait Dominus non habitabit ibi vir nec incolet eam
41 filius hominis ecce populus venit ab aquilone et gens magna
42 et reges multi consurgent a finibus terrae arcum et scutum
adprehendent crudeles sunt et inmisericordes vox eorum qua-
si mare sonabit et super equos ascendent sicut vir paratus ad
43 proelium contra te filia Babylon audivit rex Babylonis famam
eorum et dissolutae sunt manus eius angustia adprehendit eum
44 dolor quasi parturientem ecce quasi leo ascendet de superbia
Iordanis ad pulchritudinem robustam quia subito currere eum
faciam ad illam et quis erit electus quem praeponam ei quis
enim similis mei et quis sustinebit me et quis est iste pastor qui
45 resistat vultui meo propterea audite consilium Domini quod
mente concepit adversum Babylonem et cogitationes eius quas
cogitavit super terram Chaldeorum nisi detraxerint eos parvuli
46 gregum nisi dissipatum fuerit cum ipsis habitaculum eorum a
voce captivitatis Babylonis commota est terra et clamor inter
gentes auditus est

LI haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super Babylonem et
super habitatores eius qui cor suum levaverunt contra me quasi
2 ventum pestilentem et mittam in Babylonem ventilatores et
ventilabunt eam et demolientur terram eius quoniam venerunt
3 super eam undique in die afflictionis eius non tendat qui ten-
dit arcum suum et non ascendat loricator nolite parcere iuve-
4 nibus eius interficite omnem militiam eius et cadent interfecti
5 in terra Chaldeorum et vulnerati in regionibus eius quoniam
non fuit viduatus Israhel et Iuda a Deo suo Domino exerci-

tuum terra autem eorum repleta est delicto a Sancto Israhel
fugite de medio Babylonis et salvet unusquisque animam suam 6
nolite tacere super iniquitatem eius quoniam tempus ultionis
est Domino vicissitudinem ipse retribuet ei calix aureus Ba- 7
bylon in manu Domini inebrians omnem terram de vino eius
biberunt gentes et ideo commotae sunt subito cecidit Babylon 8
et contrita est ululate super eam tollite resinam ad dolorem
eius si forte sanetur curavimus Babylonem et non est sana 9
ta derelinquamus eam et eamus unusquisque in terram suam
quoniam pervenit usque ad caelos iudicium eius et elevatum
est usque ad nubes protulit Dominus iustitias nostras venite 10
et narremus in Sion opus Domini Dei nostri acuite sagittas 11
implete faretras suscitavit Dominus spiritum regum Medorum
et contra Babylonem mens eius ut perdat eam quoniam ul-
tio Domini est ultio templi sui super muros Babylonis levate 12
signum augete custodiam levate custodes praeparate insidias
quia cogitavit Dominus et fecit quaecumque locutus est con-
tra habitatores Babylonis quae habitas super aquas multas 13
locuples in thesauris venit finis tuus pedalis praecisionis tuae
iuravit Dominus exercituum per animam suam quoniam reple- 14
bo te hominibus quasi brucho et super te celeuma cantabitur
qui fecit terram in fortitudine sua praeparavit orbem in sa- 15
pientia sua et prudentia sua extendit caelos dante eo vocem 16
multiplicantur aquae in caelo qui levat nubes ab extremo ter-
rae fulgura in pluviam fecit et produxit ventum de thesauris
suis stultus factus est omnis homo ab scientia confusus est 17
omnis conflator in sculptili quia mendax conflatio eius nec est
spiritus in eis vana sunt opera et risu digna in tempore vi- 18
sitationis suae peribunt non sicut haec pars Iacob quia qui 19
fecit omnia ipse est et Israhel sceptrum hereditatis eius Do-
minus exercituum nomen eius conlidis tu mihi vasa belli et 20
ego conlidam in te gentes et disperdam in te regna et con- 21
lidam in te equum et equitem eius et conlidam in te currum
et ascensorem eius et conlidam in te virum et mulierem et 22
conlidam in te senem et puerum et conlidam in te iuvenem et
virginem et conlidam in te pastorem et gregem eius et con- 23
lidam in te agricolam et iugales eius et conlidam in te duces

24 et magistratus et reddam Babylo ni et cunctis habitatoribus
Chaldaeae omne malum suum quod fecerunt in Sion in oculis
25 vestris ait Dominus ecce ego ad te mons pestifer ait Dominus
qui corrumpis universam terram et extendam manum meam
super te et evolvam te de petris et dabo te in montem conbu-
26 stionis et non tollent de te lapidem in angulum et lapidem in
27 fundamenta sed perditus in aeternum eris ait Dominus levate
signum in terra clangite bucina in gentibus sanctificate super
eam gentes adnuntiate contra illam regibus Ararat Menni et
Aschenez numerate contra eam Thapsar adducite equum qua-
28 si bruchum aculeatum sanctificate contra eam gentes reges
Mediae duces eius et universos magistratus eius cunctamque
29 terram potestatis eius et commovebitur terra et turbabitur
quia evigilavit contra Babylonem cogitatio Domini ut ponat
30 terram Babylonis desertam et inhabitabilem cessaverunt for-
tes Babylonis a proelio habitaverunt in praesidiis devoratum
est robur eorum et facti sunt quasi mulieres incensa sunt taber-
31 nacula eius contriti sunt vectes eius currens obviam currenti
veniet et nuntius obvius nuntianti ut adnuntiet regi Babylo-
nis quia capta est civitas eius a summo usque ad summum
32 et vada praeoccupata sunt et paludes incensae sunt igni et
33 viri bellatores conturbati sunt quia haec dicit Dominus exer-
cituum Deus Israhel filia Babylon quasi area tempus triturae
34 eius adhuc modicum et veniet tempus messionis eius com-
edit me devoravit me Nabuchodonosor rex Babylonis reddidit
me quasi vas inane absorbit me sicut draco replevit ventrem
35 suum teneritudine mea et eiecit me iniquitas adversum me
et caro mea super Babylonem dicit habitatio Sion et sanguis
36 meus super habitatores Chaldaeae dicit Hierusalem propterea
haec dicit Dominus ecce ego iudicabo causam tuam et ulciscar
ultionem tuam et desertum faciam mare eius et siccabo venam
37 eius et erit Babylon in tumulos habitatio draconum stupor et
38 sibilus eo quod non sit habitator simul ut leones rugient excu-
39 tient comas velut catuli leonum in calore eorum ponam potus
eorum et inebriabo eos ut sopiantur et dormiant somnum sem-
40 piternum et non consurgant dicit Dominus deducam eos quasi
41 agnos ad victimam quasi arietes cum hedis quomodo capta

est Sesach et comprehensa est inclita universae terrae quomodo facta est in stuporem Babylon inter gentes ascendit super 42
Babylonem mare multitudine fluctuum eius operta est factae 43
sunt civitates eius in stuporem terra inhabitabilis et deserta
terra in qua nullus habitet nec transeat per eam filius hominis
et visitabo super Bel in Babylone et eiciam quod absorbue- 44
rat de ore eius et non confluent ad eum ultra gentes siquidem
et murus Babylonis corruiat egredimini de medio eius populus 45
meus ut salvet unusquisque animam suam ab ira furoris Domini
et ne forte mollescat cor vestrum et timeatis auditum qui 46
audietur in terra et veniet in anno auditio et post hunc annum
auditio et iniquitas in terra et dominator super dominatorem
propterea ecce dies veniunt et visitabo super sculptilia Baby- 47
lonis et omnis terra eius confundetur et universi interfecti eius
cadent in medio eius et laudabunt super Babylonem caeli et 48
terra et omnia quae in eis sunt quia ab aquilone venient ei
praedones ait Dominus et quomodo fecit Babylon ut cade- 49
rent occisi in Israhel sic de Babylone cadent occisi in universa
terra qui fugistis gladium venite nolite stare recordamini pro- 50
cul Domini et Hierusalem ascendat super cor vestrum confusi 51
sumus quoniam audivimus obprobrium operuit ignominia facies
nostras quia venerunt alieni super sanctificationem domus
Domini propterea ecce dies veniunt ait Dominus et visitabo 52
super sculptilia eius et in omni terra eius mugiet vulneratus
si ascenderit Babylon in caelum et firmaverit in excelso robur 53
suum a me venient vastatores eius ait Dominus vox clamoris 54
de Babylone et contritio magna de terra Chaldeorum quoniam 55
vastavit Dominus Babylonem et perdidit ex ea vocem
magnam et sonabunt fluctus eorum quasi aquae multae dedit
sonitum vox eorum quia venit super eam id est super Baby- 56
lonem praedo et adprehensi sunt fortes eius et emarcuit arcus
eorum quia fortis ultor Dominus reddens retribuet et inebriabo 57
principes eius et sapientes eius duces eius et magistratus
eius et fortes eius et dormient somnum sempiternum et non
expergiscentur ait Rex Dominus exercituum nomen eius haec 58
dicit Dominus exercituum murus Babylonis ille latissimus suffossione suffodietur et portae eius excelsae igni conburentur

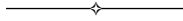
et labores populorum ad nihilum et gentium in igne erunt et
59 disperibunt verbum quod praecepit Hieremias prophetae Sa-
raiae filio Neriae filii Maasiae cum pergeret cum Sedecia rege
in Babylonem in anno quarto regni eius Saraias autem erat
60 princeps prophetiae et scripsit Hieremias omne malum quod
venturum erat super Babylonem in libro uno omnia verba haec
61 quae scripta sunt contra Babylonem et dixit Hieremias ad Sa-
raiam cum veneris Babylonem et videris et legeris omnia verba
62 haec dices Domine tu locutus es contra locum istum ut di-
sperderes eum ne sit qui in eo habitet ab homine usque ad
63 pecus et ut sit perpetua solitudo cumque compleveris legere
librum istum ligabis ad eum lapidem et proicies illum in medio
64 Eufraten et dices sic submergetur Babylon et non consurget
a facie afflictionis quam ego adduco super eam et dissolventur
hucusque verba Hieremiae

LII filius viginti et unius anni Sedecias cum regnare coepisset
et undecim annis regnavit in Hierusalem et nomen matris eius
2 Amithal filia Hieremiae de Lobna et fecit malum in oculis
3 Domini iuxta omnia quae fecerat Ioachim quoniam furor Do-
mini erat in Hierusalem et in Iuda usquequo proiceret eos a
4 facie sua et recessit Sedecias a rege Babylonis factum est au-
tem in anno nono regni eius in mense decimo decima mensis
venit Nabuchodonosor rex Babylonis ipse et omnis exercitus
eius adversum Hierusalem et obsederunt eam et aedificaverunt
5 contra eam munitiones in circuitu et fuit civitas obsessa us-
6 que ad undecimum annum regis Sedeciae mense autem quarto
nona mensis obtinuit fames in civitate et non erant alimenta
7 populo terrae et disrupta est civitas et omnes viri bellatores
fugerunt et exierunt de civitate nocte per viam portae quae
est inter duos muros et ducit ad hortum regis Chaldeis obsi-
dentibus urbem in gyro et abierunt per viam quae ducit in
8 heremum persecutus est autem exercitus Chaldeorum regem
et adprehenderunt Sedeciam in deserto quod est iuxta Hiericho
9 et omnis comitatus eius diffugit ab eo cumque comprehendis-
sent regem adduxerunt eum ad regem Babylonis in Reblatha
10 quae est in terra Emath et locutus est ad eum iudicia et iugu-
lavit rex Babylonis filios Sedeciae in oculis eius sed et omnes

principes Iudae occidit in Reblatha et oculos Sedeciae eruit 11
et vinxit eum conpedibus et adduxit eum rex Babylonis in Ba-
bylonem et posuit eum in domo carceris usque ad diem mortis
eius in mense autem quinto decima mensis ipse est annus no- 12
nusdecimus Nabuchodonosor regis Babylonis venit Nabuzar-
dan princeps militiae qui stabat coram rege Babylonis in Hie-
rusalem et incendit domum Domini et domum regis et omnes 13
domos Hierusalem et omnem domum magnam igne conbusit
et totum murum Hierusalem per circuitum destruxit cunctus 14
exercitus Chaldeorum qui erat cum magistro militiae de pau- 15
peribus autem populi et de reliquo vulgo quod remanserat in
civitate et de perfugis qui transfugerant ad regem Babylonis
et ceteros de multitudine transtulit Nabuzardan princeps mi- 16
littiae de pauperibus vero terrae reliquit Nabuzardan princeps
militiae in vinitores et in agricolas columnas quoque aereas 17
quae erant in domo Domini et bases et mare aereum quod
erat in domo Domini confregerunt Chaldei et tulerunt omne 18
aes eorum in Babylonem et lebetas et creagras et psalteria et
fialas et mortariola et omnia vasa aerea quae in ministerio fue- 19
rant tulerunt et hydrias et thymiamateria et urceos et pelves
et candelabra et mortaria et cyatos quotquot aurea aurea et
quotquot argentea argentea tulit magister militiae columnas 20
duas et mare unum vitulos duodecim aereos qui erant sub basi-
bus quas fecerat rex Salomon in domo Domini non erat pondus
aeris omnium vasorum horum de columnis autem decem et 21
octo cubiti altitudinis erant in columna una et funiculus duo-
decim cubitorum circuibat eam porro grossitudo eius quattuor
digitorum et intrinsecus cava erat et capitella super utram- 22
que aerea altitudo capitelli unius quinque cubitorum et retia-
cula et mala granata nonaginta sex dependentia omnia mala 23
granata centum retiaculis circumdabantur et tulit magister 24
militiae Saraïam sacerdotem primum et Sophoniam sacerdo-
tem secundum et tres custodes vestibuli et de civitate tulit 25
eunuchum unum qui erat praepositus super viros bellatores
et septem viros de his qui videbant faciem regis qui inventi
sunt in civitate et scribam principem militum qui probabat
tirones et sexaginta viros de populo terrae qui inventi sunt

26 in medio civitatis tulit autem eos Nabuzardan magister mili-
27 tia et duxit eos ad regem Babylonis in Reblatha et percussit
eos rex Babylonis et interfecit eos in Reblatha in terra Ema-
28 th et translatus est Iuda de terra sua iste est populus quem
transtulit Nabuchodonosor in anno septimo Iudaeos tria mi-
29 lia et viginti tres in anno octavodecimo Nabuchodonosor de
30 Hierusalem animas octingentas triginta duas in anno vice-
simo tertio Nabuchodonosor transtulit Nabuzardan magister
militiae Iudaeorum animas septingentas quadraginta quinque
31 omnes ergo animae quattuor milia sescentae et factum est in
tricesimo septimo anno transmigrationis Ioachim regis Iudae
duodecimo mense vicesima quinta mensis elevavit Evilmeroda-
ch rex Babylonis ipso anno regni sui caput Ioachim regis Iudae
32 et eduxit eum de domo carceris et locutus est cum eo bona
et posuit thronum eius super thronos regum qui erant post se
33 in Babylone et mutavit vestimenta carceris eius et comedebat
34 panem coram eo semper cunctis diebus vitae suae et cibaria
eius cibaria perpetua dabantur ei a rege Babylonis statuta per
singulos dies usque ad diem mortis suae cunctis diebus vitae
eius

THE BOOK OF BARUCH

St haec verba libri quae scripsit Baruch filius Neeri filius Maasei filii Sedechiae filii Sedei filii Helchiae in Babylonia in anno quinto in septima die mensis in tempore quo ceperunt Chaldei Hierusalem et succenderunt eam igni et legit Baruch verba libri huius ad aures Iechoniae filii Ioachim regis Iuda et ad aures universi populi venientis ad librum et ad aures potentium filiorum regum et ad aures presbyterorum et ad aures populi a minimo usque ad magnum eorum omnium habitantium in Babylonia ad flumen Sudi qui audientes plorabant et ieiunabant et orabant in conspectu Domini et collegerunt pecuniam secundum quod potuit uniuscuiusque manus et miserunt in Hierusalem ad Ioachim filium Helchiae filii Salom sacerdotem et ad sacerdotes et ad omnem populum qui inventi sunt cum eo in Hierusalem cum acciperet vasa templi Domini quae ablata fuerant de templo revocare in terram Iuda decima die illius sivan vasa argentea quae fecit Sedechias filius Iosiae rex Iuda posteaquam cepisset Nabuchodonosor rex Babylonum Iechoniam et principes et vinctos et potentes et populum terrae ab Hierusalem et duxit eos in Babyloniam et dixerunt ecce misimus ad vos pecunias de quibus emite holocaustomata et tus et facite manna et offerte pro peccato ad aram Domini Dei nostri et orate pro vita Nabuchodonosor regis Babyloniae et pro vita Balthasar filii eius ut sint dies ipsorum sicut dies caeli super terram et det Dominus virtutem nobis et inluminet oculos nostros ut vivamus sub umbra Nabuchodonosor regis Babyloniae et sub umbra Balthasar filii eius et serviamus eis multis diebus et inveniamus gratiam in conspectu eorum et pro nobis ipsis orate ad Dominum Deum nostrum quia peccavimus Domino Deo nostro et non est aversus furor eius a nobis usque in hunc diem et legite librum istum quem misimus ad vos recitari in templo Domini in die sollemni et in die oportuno et dicetis Domino Deo nostro iustitia nobis autem confusio faciei

nostrae sicut dies haec omni Iuda et habitantibus in Hierusa-
16 lem regibus nostris et principibus nostris sacerdotibus nostris
17 et prophetis nostris et patribus nostris peccavimus ante Do-
18 minum nostrum et non credidimus diffidentes in eum et non
fuius subiectibiles illi et non obaudivimus vocem Domini Dei
19 nostri ut ambularemus in mandatis eius quibus dedit nobis a
die qua eduxit patres nostros de terra Aegypti usque in hunc
diem eramus incredibiles ad Dominum Deum nostrum et dis-
20 sipati recessimus ne audiremus vocem ipsius et adhererunt
nobis mala multa et maledictiones quae constituit Dominus
Moysi servo suo qui eduxit patres nostros de terra Aegypti
21 dare nobis terram fluentem lac et mel sicut hodierna die et
non audivimus vocem Domini Dei nostri secundum omnia ver-
22 ba prophetarum quos misit ad nos et abivimus unusquisque
in sensum cordis nostri maligni operari diis alienis facientes
mala ante oculos Domini Dei nostri

II propter quod statuit Dominus Deus noster verbum suum
quod locutus est ad nos et ad iudices nostros qui iudicaverunt
in Israhel et ad reges nostros et ad principes nostros et ad
2 omnem Israhel et Iuda ut adduceret Dominus super nos ma-
la magna quae non sunt facta sub caelo quemadmodum facta
3 sunt Hierusalem secundum quae scripta sunt in lege Moysi ut
4 manducaret homo carnes filii sui et carnes filiae suae et dedit
illos sub manus regum omnium qui sunt in circuitu nostro in
inproperium et in desolationem et in omnibus populis quo nos
5 dispersit Dominus et facti sumus subtus et non supra quia
peccavimus Domino Deo nostro non obaudiendo vocem ipsius
6 Domino Deo nostro iustitia nobis autem et patribus nostris
7 confusio faciei sicut dies haec quae locutus est Dominus super
8 nos omnia mala haec quae evererunt super nos et non sumus
deprecati faciem Domini Dei nostri ut reverteremur unusquis-
9 que nostrum a viis nostris pessimis et vigilavit Dominus in
malis et adduxit ea super nos quia iustus est Dominus in om-
10 nibus operibus suis quae mandavit nobis et non audivimus
vocem ipsius ut iremus in praeceptis Domini quae dedit an-
11 te faciem nostram et nunc Domine Deus Israhel qui eduxisti
plebem tuam de terra Aegypti in manu valida et in signis et in

prodigiis et in virtute tua magna et in brachio excelso et fecisti tibi nomen sicut dies iste peccavimus impie egimus inique 12
gessimus Domine Deus noster in omnibus iustitiis tuis avertatur 13
ira tua a nobis quia derelicti sumus pauci inter gentes
ubi dispersisti nos exaudi Domine preces nostras et orationes 14
nostras et educ nos propter te et da nobis invenire gratiam
ante faciem eorum qui nos abduxerunt ut sciat omnis terra 15
quia tu es Dominus Deus noster et quia nomen tuum invocatum
est super Israhel et super genus ipsius respice Domine de 16
domo sancta tua in nos et inclina aurem tuam et audi aperi
oculos tuos et vide quia non mortui qui sunt in inferno quorum 17
spiritus acceptus est a visceribus suis dabunt honorem
et iustificationem Domino sed anima quae tristis est super 18
magnitudine et incedit curva et infirmis et oculi deficientes
et anima esuriens dat tibi gloriam et iustitiam Domino quia 19
non secundum iustitias patrum nostrorum nos fundimus misericordiam
ante conspectum tuum Domine Deus noster sed 20
quia misisti iram tuam et furorem tuum super nos sicut locutus
es in manus puerorum tuorum prophetarum dicens sic 21
dicit Dominus inclinate umerum vestrum et cervicem vestram
et opera facite regi Babylonis et sedebitis in terra quam dedi
patribus vestris quod si autem non audieritis vocem Domini 22
Dei vestri operari regi Babyloniae defectionem faciam de civitatibus
Iuda et a foris Hierusalem et auferam a vobis vocem 23
iucunditatis et vocem gaudimonii et vocem sponsi et vocem sponsae
et erit omnis terra sine vestigio ab inhabitantibus eam
et non audierunt vocem tuam ut operarentur regi Babyloniae 24
et statuisti verba tua quae locutus es in manibus puerorum
tuorum prophetarum ut proferrentur ossa regum nostrorum
et ossa patrum nostrorum de loco suo et ecce sunt proiecta 25
in calore solis et in gelu noctis et mortui sunt in doloribus
pessimis in fame et in gladio et in emissionem et posuisti templum 26
in quo invocatum est nomen tuum in ipso sicut haec dies
propter iniquitatem domus Israhel et domus Iuda et fecisti 27
in nobis Domine Deus noster secundum omnem benignitatem
tuam et secundum omnem miserationem tuam illam magnam
sicut locutus es in manu pueri tui Moysi in die qua praecepi- 28

29 sti ei scribere legem tuam coram filiis Israhel dicens si non
 obaudieritis vocem meam ambitio haec magna et multa con-
 30 vertetur in minimo inter gentes quo ego dispergam illos quia
 scio quod me non audiet populus populus est enim dura cer-
 31 vice et convertetur ad cor suum in terra captivitatis suae et
 scient quoniam ego sum Dominus Deus eorum et dabo eis cor
 32 et audient aures et laudabunt me in terra captivitatis suae et
 33 memores erunt nominis mei et avertent se a dorso suo duro et
 a malignitatibus suis quia reminiscuntur viam patrum suorum
 34 qui peccaverunt in me et revocabo illos in terram quam iuravi
 patribus illorum Abraham et Isaac et Iacob et dominabuntur
 35 eius et multiplicabo eos et non minorabuntur et statuam il-
 lis testamentum alterum sempiternum ut sim illis in Deum et
 ipsi erunt mihi in populum et non movebo amplius populum
 meum filios Israhel a terra quam dedi illis

III et nunc Domine omnipotens Deus Israhel anima in angu-
 2 stiis et spiritus anxius clamat ad te audi Domine et miserere
 quia Deus es misericors et miserere nostri quia peccavimus
 3 ante te quia tu sedes in sempiternum et nos peribimus in ae-
 4 vum Domine omnipotens Deus Israhel audi nunc orationem
 mortuorum Israhel et filiorum ipsorum qui peccaverunt ante
 te et non audierunt vocem Domini Dei sui et adglutinata sunt
 5 nobis mala noli meminisse iniquitates patrum nostrorum sed
 6 memento manus tuae et nominis tui in tempore isto quia tu es
 7 Dominus Deus noster et laudabimus te Domine quia propter
 hoc dedisti timorem tuum in cordibus nostris et ut invoce-
 mus nomen tuum et laudemus te in captivitate nostra quia
 convertemus iniquitatem patrum nostrorum qui peccaverunt
 8 ante te et ecce nos hodie in captivitate nostra sumus quo nos
 dispersisti in inproperium et in maledictum et in peccatum se-
 cundum omnes iniquitates patrum nostrorum qui discesserunt
 9 a te Domine Deus noster audi Israhel mandata vitae auri-
 10 bus percipite ut scias prudentiam quid est Israhel quid est
 11 quod in terra es inimicorum inveterasti in terra aliena coin-
 quinatus es cum mortuis deputatus es cum descendentibus in
 12, 13 infernum dereliquisti fontem sapientiae si in via Dei ambu-
 14 lasses habitasses in pace sempiterna disce ubi sit prudentia

ubi sit virtus ubi sit intellectus ut scias simul ubi sit longi-
 turnitas vitae et victus ubi sit lumen oculorum et pax quis 15
 invenit locum eius et quis intravit in thesauros eius ubi sunt 16
 principes gentium et qui dominantur super bestias quae sunt
 super terram qui in avibus caeli inludunt qui argentum the- 17, 18
 saurizant et aurum in quo confidebant homines et non est finis
 acquisitionis eorum qui argentum fabricant et solliciti sunt nec
 est inventio operum illorum exterminati sunt et ad inferos de- 19
 scenderunt et alii loco eorum exsurrexerunt iuvenes viderunt 20
 lumen et habitaverunt super terram viam autem disciplinae
 ignoraverunt neque intellexerunt semitas eius neque filii eo- 21
 rum susceperunt eam a facie ipsorum longe facta est non est 22
 audita in terra Chanaan neque visa est in Theman filii quoque 23
 Agar qui exquirunt prudentiam quae de terra est negotiatores
 Merrae et Theman et fabulatores et exquisitores intellegentiae
 viam autem sapientiae nescierunt neque commemorati sunt
 semitas eius o Israhel quam magna est domus Dei et ingens 24
 locus possessionis eius magnus et non habet finem excelsus 25
 et immensus ibi fuerunt gigantes nominati illi qui ab initio 26
 fuerunt statura magna scientes bellum non hos elegit Deus 27
 neque viam disciplinae dedit illis et perierunt eo quod non 28
 haberent sapientiam et perierunt propter insipientiam suam
 quis ascendit in caelum et accepit eam et deduxit eam de nu- 29
 bibus quis transfretavit mare et invenit illam et adtulit illam 30
 super aurum electum non est qui possit scire viam eius ne- 31
 que qui exquirat semitas eius sed qui scit universa novit eam 32
 et invenit eam prudentia sua qui praeparavit terram in aeter-
 no tempore et replevit eam pecudibus et quadrupedibus qui 33
 emittit lumen et vadit et vocavit illud et obaudit illi in tremore
 stellae autem lumen dederunt in custodiis suis et laetatae 34
 sunt vocatae sunt et dixerunt adsumus et luxerunt ei cum 35
 iucunditate qui fecit illas hic Deus noster non aestimabitur 36
 alius adversus eum hic adinvenit omnem viam disciplinae et 37
 tradidit illam Iacob puero suo et Israhel dilecto suo post haec 38
 in terris visus est et cum hominibus conversatus est

hic liber mandatorum Dei et lex quae est in aeternum omnes **IV**
 qui tenent eam ad vitam qui autem dereliquerint eam in mor-

2 tem convertere Iacob et adprehende eam ambula per viam ad
3 splendorem eius contra lumen eius ne tradas altero gloriam
4 tuam et dignitatem tuam genti alienae beati sumus Israhel
5 quoniam quae Deo placent nobis manifesta sunt animaequior
6 esto populus Dei memorabilis Israhel venundati estis genti-
7 bus non in perditionem sed propter quod in ira ad iracundiam
8 provocastis Deum traditi estis adversariis exacerbastis enim
9 eum qui fecit vos Deum aeternum immolantes daemoniis et
10 non Deo obliti autem estis eum qui nutritiv vos et contri-
11 stastis nutricem vestram Hierusalem vidit enim iracundiam
12 a Deo venientem vobis et dixit audite confines Sion adduxit
13 enim mihi Deus luctum magnum vidi enim captivitatem po-
14 puli mei filiorum meorum et filiarum quam superduxit illis Ae-
15 ternus nutritivi enim illos cum iucunditate dimisi autem illos
16 cum fletu et luctu nemo gaudeat super me viduam et desola-
17 tam a multis derelicta sum propter peccata filiorum meorum
18 quia declinaverunt a lege Dei iustitias autem ipsius nescierunt
19 nec ambulaverunt per vias mandatorum Dei neque per semitas
20 veritatis eius cum iustitia ingressi sunt veniant confines Sion
21 et memorentur captivitatem filiorum et filiarum mearum quam
22 superduxit illis Aeternus adduxit enim super illos gentem de
23 longinquo gentem inprobam et alterius linguae qui non sunt
24 reveriti senem neque puerorum miserti sunt et abduxerunt di-
25 lectos viduae et a filiis unicam desolaverunt ego autem quid
possum adiuvare vos qui enim adduxit super vos mala ipse
vos eripiet de manibus inimicorum vestrorum ambulate filii
ambulate ego enim derelicta sum sola exui me stola pacis in-
dui autem me sacco obsecrationis et clamabo ad Altissimum in
diebus meis animaequiores estote filii clamate ad Dominum et
eripiet vos de manu principum inimicorum ego enim speravi
in Aeternum salutem vestram et venit mihi gaudium a Sancto
super misericordia quae veniet vobis ab Aeterno salutari no-
stro emisi enim vos cum luctu et ploratu reducet autem vos
mihi Deus cum gaudio et iucunditate in sempiternum sicut
enim viderunt vicinae Sion captivitatem vestram sic videbunt
et in celeritate salutem vestram a Deo quae superveniet vobis
cum honore magno et splendore aeterno filii patienter sustine-

te iram quae supervenit vobis persecutus est enim te inimicus
tuus sed cito videbis perditionem ipsius et super cervices ip-
sius ascendes delicati mei ambulaverunt vias asperas ducti 26
sunt enim ut grex direptus ab inimicis animaequiores estote 27
filii et proclamate ad Deum erit enim memoria vestra ab eo
qui ducit vos sicut enim fuit sensus vester ut erraretis a Deo 28
decies tantum iterum convertentes requiretis eum qui enim 29
induxit vobis mala ipse rursus adducet vobis sempiternam
iucunditatem cum salute vestra animaequior esto Hierusalem 30
exhortatur enim te qui te nominavit nocentes parebunt qui 31
te vexaverunt et qui gratulati sunt in tua ruina punientur ci- 32
vitates quibus servierunt filii tui punietur quae accepit filios
tuos sicut enim gavisata est in tua ruina et laetata est in tuo 33
casu sic contristabitur in sua desolatione et amputabitur ex- 34
ultatio multitudinis eius et gaudimonium eius erit in luctum
ignis enim superveniet ei ab Aeterno in longiturnis diebus et 35
habitabitur a daemoniis in multitudinem temporis circum- 36
spice Hierusalem ad orientem et vide iucunditatem a Deo tibi
venientem ecce enim veniunt filii tui quos dimisisti disper- 37
sos veniunt collecti ab oriente usque ad occidentem in verbo
Sancti gaudentes in honorem Dei

exue te Hierusalem stola luctus et vexationis tuae et indue **V**
te decore et honore eius quae a Deo tibi est in sempiterna glo-
riae circumdato te deplode a Deo iustitiae et inpone mitram 2
capiti tuo honoris Aeterni Deus enim ostendet splendorem 3
suum in te omni quod sub caelo est nominabitur enim tibi 4
nomen tuum a Deo in sempiternum Pax iustitiae et Honor
pietatis exsurge Hierusalem et sta in excelso et circumspice 5
ad orientem et vide collectos filios tuos ab oriente sole usque
ad occidentem in verbo Sancti gaudentes Dei memoria exie- 6
runt enim abs te pedibus ducti ab inimicis adducet autem illos
Dominus ad te portatos in honorem sicut filios regni consti- 7
tuit enim Deus humiliare omnem montem excelsum et rupes
perennes et convalles replere in aequalitatem terrae ut ambu-
let Israhel diligenter in honorem Dei obumbraverunt autem 8
et silvae et omne lignum suavitatis Israhel mandato Dei ad- 9
ducet enim Deus Israhel cum iucunditate in lumine maiestatis

suae cum misericordia et iustitia quae est ab ipso

VI exemplum epistulae quam misit Hieremias ad abductos captivos in Babyloniam a rege Babyloniorum ut nuntiaret illis secundum quod praeceptum est illi a Deo propter peccata quae peccastis ante Deum abducemini in Babyloniam captivi a Nabuchodonosor rege Babylonum ingressi itaque in Babyloniam eritis illic annis plurimis et tempus longum usque ad generationes septem post hoc autem educam vos inde cum pace nunc autem videbitis in Babylonia deos aureos et argenteos et lapideos et ligneos in umeros portari ostentantes metum gentibus videte ergo ne et vos similes efficiamini factis alienis et metuatis et metus vos capiat in ipsis visa itaque turba de retro et ab ante adorantes dicite in cordibus vestris tibi oportet adorari Domine angelus autem meus vobiscum est ipse autem exquiram animas vestras nam lingua ipsorum polita a fabro ipsa etiam inaurata et inargentata falsa sunt et non possunt loqui et sicut virgini amanti ornamentum ita accepto auro fabricati sunt coronas certe habent aureas super capita sua dii illorum unde subtrahent sacerdotes ab eis aurum et argentum et erogant illud in semet ipsis dant autem et ex ipso prostitutis et meretrices ornant et iterum cum receperint illud a meretricibus ornant deos suos hii autem non liberantur ab erugine et tinea opertis autem illis veste purpurea extergent faciem ipsorum propter pulverem domus qui est plurimus inter eos sceptrum autem habet ut homo sicut iudex regionis qui in se peccantem non interficit habet etiam gladium in manu et securem se autem de bello et a latronibus non liberat unde vobis notum sit quia non sunt dii ne ergo timueritis eos sicut enim vas hominis confractum inutile efficitur tales sunt et dii illorum constitutis illis in domo oculi eorum pleni sunt pulvere a pedibus introeuntium et sicut alicui qui regem offendit circumseptae sunt ianuae aut sicut ad sepulchrum ad ductum mortuum ita tutant sacerdotes ostia clusuris et seris ne a latronibus expolientur lucernas accendunt illis et quidem multas ex quibus nullam videre possunt sunt autem sicut trabes in domo corda vero eorum dicunt elingere serpentes qui de terra sunt dum comedent eos et vestimentum ipsorum et

non sentiunt nigrae fiunt facies eorum a fumo qui in domo fit 20
supra corpus eorum et supra caput volant noctuae et hirun- 21
dines et aves etiam similiter et cattaee unde scietis quia non 22
sunt dii ne ergo timueritis eos aurum etiam quod habent ad 23
speciem est nisi aliquis exterserit eruginem non fulgebunt ne-
que enim dum conflarentur sentiebant ex omni pretio empta 24
sunt in quibus spiritus non est in ipsis sine pedibus in umeris 25
portantur ostentantes ignobilitatem suam hominibus confun-
dantur etiam qui colunt ea propterea si ceciderint in terram 26
a semet ipsis non surgent neque si quis eum statuerit rectum
per semet ipsum stabit sed sicut mortuis munera eorum il- 27
lis adponentur hostias illorum sacerdotes ipsorum vendunt et
abutuntur similiter et mulieres eorum decerpentes neque infir- 28
mo neque mendicanti aliquid inpertiunt de sacrificiis eorum
fetae et menstruatae contingunt scientes itaque ex his quia non 29
sunt dii ne timeatis eos unde enim vocantur dii quia mulie-
res adponunt diis argenteis et aureis et ligneis et in domibus 30
eorum sacerdotes sedent habentes tunicas scissas et capita et
barbas rasa quorum capita nuda sunt rugiunt autem claman- 31
tes contra deos suos sicut in cena mortui a vestimento eorum 32
auferent sacerdotes et vestiunt uxores suas et filios suos neque 33
si quid mali patiantur ab aliquo neque si quid bonum poterunt
retribuere neque regem constituere possunt neque auferre si 34
militer neque divitias dare possunt neque malum retribuere
si quis illis votum voverit et non reddiderit nec hoc requirent 35
hominem a morte non liberant neque infimum a potentiore eri-
pient hominem caecum ad visum non restituent de necessitate 36
hominem non liberabunt viduae non miserebuntur neque or- 37
fanis benefacient lapidibus de monte similes sunt dii illorum 38
lignei et lapidei aurei et argentei qui autem colunt illa confun-
dentur quomodo ergo aestimandum est aut dicendum illos 39
esse deos adhuc enim ipsis Chaldeis non honorantibus ea qui 40
cum audierint mutum non posse loqui offerent illum ad Bel
postulantes ab eo loqui quasi possint sentire qui non habent 41
motum et ipsi cum intellexerint relinquent ea sensum enim non
habent ipsi dii illorum mulieres autem circumdatis funibus in 42
viis sedent succedentes ossa olivarum cum autem aliqua ex 43

ipsis adtracta ab aliquo transeunte dormierit proximae suae
exprobrat quod ea non sit digna habita sicut ipsa neque funis
44 eius disruptus sit omnia autem quae illis fiunt falsa sunt quo-
45 modo ergo aestimandum aut dicendum est esse illos deos a
fabris autem et ab aurificibus facta sunt nihil aliud erint nisi id
46 quod volunt esse sacerdotes aurifices ipsi etiam qui ea faciunt
non sunt multi temporis numquid ergo possunt quae ab ipsis
47 fabricata sunt esse dii reliquerunt autem falsa et obprobrium
48 postea futuris nam cum supervenerit illis proelium et mala
49 cogitant post se sacerdotes ubi se abscondant cum illis quo-
modo ergo sentiri debeant quoniam dii sunt qui nec de bello
50 se liberant neque de malis se eripiunt nam cum sint lignea et
inaurata et inargentata scietur postea quia falsa sunt gentibus
universis et regibus quae manifestata sunt quia non sunt dii sed
51 opera manuum hominum et nullum opus Dei in illis unde ergo
notum est quia non sunt dii sed opera manuum hominum et
52 nullum Dei opus in ipsis est regem regioni non suscitant neque
53 pluviam hominibus dabunt iudicium quoque non discernent
neque regionem liberabunt ab iniuria quia nihil possunt sicut
54 corniculae inter medium caeli et terrae etenim cum incidit
ignis in domum deorum ligneorum aureorum et argenteorum
sacerdotes quidem ipsorum fugient et liberabuntur ipsi vero si-
55 cut trabes in medio conburentur regi autem et bello non resi-
stent quomodo ergo aestimandum est aut recipiendum quia dii
56 sunt non a furibus neque a latronibus se liberabunt dii lignei
et lapidei et inaurati et argentati quibus hii qui fortiores sunt
57 aurum et argentum et vestimentum quod operti sunt auferent
58 illis et abibunt nec sibi auxilium ferunt itaque melius est esse
regem ostentantem virtutem suam aut vas in domo utile in
quo gloriabitur qui possidet illud quam falsi dii vel ostium in
59 domo quod custodit quae in ipsa sunt quam falsi dii sol qui-
dem et luna sidera cum sint splendida et emissa ad utilitates
60 obaudiunt similiter et fulgur cum apparuerit perspicuum est
61 id ipsum autem et spiritus in omni regione spirat et nubes
quibus cum imperatum fuerit a Deo perambulare universum
62 orbem perficiunt quod imperatum est eis ignis etiam missus
desuper ut consumat montes et silvas facit quod praeceptum

est ei haec autem neque speciebus neque virtutibus uni eorum
similia sunt unde neque aestimandum est neque dicendum 63
esse illos deos quando non possint neque iudicium iudicare ne-
que benefacere hominibus scientes itaque quia non sunt dii ne 64
ergo timueritis eos neque enim regibus maledicent neque be- 65
nedicent signa etiam in caelo gentibus non ostendunt neque 66
ut sol lucebunt neque inluminabunt ut luna bestiae melio- 67
res sunt illis quae possunt fugere sub tectum ac prodesse sibi
nullo itaque modo nobis est manifestum quia sunt dii propter 68
quod ne timeatis eos nam sicut in cucumeraria formido ni- 69
hil custodit ita sunt dii illorum lignei et argentei et inaurati
eodem modo et in horto spina alba supra quam omnis avis 70
sedet similiter et mortuo proiecto in tenebris similes sunt dii
illorum lignei et inaurati et inargentati a purpura quoque et 71
marmore quae supra illos tineant scietis itaque quia non sunt
dii ipsi etiam postremo comeduntur et erit obprobrium in re-
gione melior est homo iustus qui non habet simulacra nam 72
erit longe ab obprobrisiis

THE LAMENTATIONS OF JEREMIAH.

I **N**LEPH quomodo sedit sola civitas plena populo facta
est quasi vidua domina gentium princeps provinciarum
2 facta est sub tributo BETH plorans ploravit
N in nocte et lacrimae eius in maxillis eius non est qui
3 consoletur eam ex omnibus caris eius omnes amici eius spreverunt
eam et facti sunt ei inimici GIMEL migravit Iuda propter
adfflictionem et multitudinem servitutis habitavit inter gentes
nec invenit requiem omnes persecutores eius adprehenderunt
4 eam inter angustias DELETH viae Sion lugent eo quod non
sint qui veniant ad sollemnitatem omnes portae eius destructae
sacerdotes eius gementes virgines eius squalidae et ipsa
5 oppressa amaritudine HE facti sunt hostes eius in capite inimici
illius locupletati sunt quia Dominus locutus est super eam
propter multitudinem iniquitatum eius parvuli eius ducti sunt
6 captivi ante faciem tribulantis VAV et egressus est a filia Sion
omnis decor eius facti sunt principes eius velut arietes non
invenientes pascuam et abierunt absque fortitudine ante faciem
7 subsequentis ZAI recordata est Hierusalem dierum adfflictionis
suae et praevaricationis omnium desiderabilium suorum
quae habuerat a diebus antiquis cum caderet populus eius in
manu hostili et non esset auxiliator viderunt eam hostes et
8 deriserunt sabbata eius HETH peccatum peccavit Hierusalem
propterea instabilis facta est omnes qui glorificabant eam
spreverunt illam quia viderunt ignominiam eius ipsa autem
9 gemens et conversa retrorsum TETH sordes eius in pedibus eius
nec recordata est finis sui deposita est vehementer non habens
consolatorem vide Domine adfflictionem meam quoniam
10 erectus est inimicus IOTH manum suam misit hostis ad omnia
desiderabilia eius quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum
11 de quibus praeceperas ne intrarent in ecclesiam tuam CAPH
omnis populus eius gemens et quaerens panem dederunt pre-

tiosa quaeque pro cibo ad refocilandam animam vide Domine
 considera quoniam facta sum vilis LAMED o vos omnes qui 12
 transitis per viam adtendite et videte si est dolor sicut dolor
 meus quoniam vindemiavit me ut locutus est Dominus in die
 irae furoris sui MEM de excelso misit ignem in ossibus meis 13
 et erudivit me expandit rete pedibus meis convertit me retror-
 sum posuit me desolatam tota die maerore confectam NUN 14
 vigilavit iugum iniquitatum mearum in manu eius convolutae
 sunt et inpositae collo meo infirmata est virtus mea dedit me
 Dominus in manu de qua non potero surgere SAMECH abs- 15
 tulit omnes magnificos meos Dominus de medio mei vocavit
 adversum me tempus ut contereret electos meos torcular cal-
 cavit Dominus virgini filiae Iuda AIN idcirco ego plorans et 16
 oculus meus deducens aquam quia longe factus est a me con-
 solator convertens animam meam facti sunt filii mei perdit
 quoniam invaluit inimicus FE expandit Sion manus suas non 17
 est qui consoletur eam mandavit Dominus adversum Iacob in
 circuitu eius hostes eius facta est Hierusalem quasi polluta
 menstruis inter eos SADE iustus est Dominus quia os eius 18
 ad iracundiam provocavi audite obsecro universi populi et vi-
 dete dolorem meum virgines meae et iuvenes mei abierunt in
 captivitatem COPH vocavi amicos meos et ipsi deceperunt 19
 me sacerdotes mei et senes mei in urbe consumpti sunt quia
 quaesierunt cibum sibi ut refocilarent animam suam RES vide 20
 Domine quoniam tribulor venter meus conturbatus est subver-
 sum est cor meum in memet ipsa quoniam amaritudine plena
 sum foris interfecit gladius et domi mors similis est SEN au- 21
 dierunt quia ingemesco ego et non est qui consoletur me omnes
 inimici mei audierunt malum meum laetati sunt quoniam tu
 fecisti adduxisti diem consolationis et fient similes mei THAU 22
 ingrediatur omne malum eorum coram te et devindemia eos si-
 cut vindemiasti me propter omnes iniquitates meas multi enim
 gemitus mei et cor meum maerens

ALEPH quomodo obtexit caligine in furore suo Dominus **II**
 filiam Sion proiecit de caelo terram inclitam Israhel et non re-
 cordatus est scabilli pedum suorum in die furoris sui BETH 2
 praecipitavit Dominus nec pepercit omnia speciosa Iacob de-

struxit in furore suo munitiones virginis Iuda deiecit in terram
3 polluit regnum et principes eius GIMEL confregit in ira fur-
roris omne cornu Israhel avertit retrorsum dexteram suam a
facie inimici et succendit in Iacob quasi ignem flammae devo-
4 rantis in gyro DELETH tetendit arcum suum quasi inimicus
firmavit dexteram suam quasi hostis et occidit omne quod pul-
chrum erat visu in tabernaculo filiae Sion effudit quasi ignem
5 indignationem suam HE factus est Dominus velut inimicus
praecipitavit Israhel praecipitavit omnia moenia eius dissipavit
munitiones eius et replevit in filia Iuda humiliatum et hu-
6 miliatam VAV et dissipavit quasi hortum tentorium suum
demolitus est tabernaculum suum oblivioni tradidit Dominus
in Sion festivitatem et sabbatum et obprobrio in indignatione
7 furoris sui regem et sacerdotem ZAI reppulit Dominus altare
suum maledixit sanctificationi suae tradidit in manu inimici
muros turrium eius vocem dederunt in domo Domini sicut in
8 die sollemni HETH cogitavit Dominus dissipare murum filiae
Sion tetendit funiculum suum et non avertit manum suam a
perditione luxitque antemurale et murus pariter dissipatus est
9 TETH defixae sunt in terra portae eius perdidit et contrivit
vectes eius regem eius et principes eius in gentibus non est lex
10 et prophetae eius non invenerunt visionem a Domino IOTH
sederunt in terra conticuerunt senes filiae Sion consperserunt
cinere capita sua accincti sunt ciliciis abiecerunt in terra ca-
11 pita sua virgines Hierusalem CAPH defecerunt prae lacrimis
oculi mei conturbata sunt viscera mea effusum est in terra
iecur meum super contritione filiae populi mei cum deficeret
12 parvulus et lactans in plateis oppidi LAMED matribus suis
dixerunt ubi est triticum et vinum cum deficerent quasi vul-
nerati in plateis civitatis cum exhalarent animas suas in sinu
13 matrum suarum MEM cui comparabo te vel cui adsimilabo
te filia Hierusalem cui exaequabo te et consolabor te virgo fi-
lia Sion magna enim velut mare contritio tua quis medebitur
14 tui NUN prophetae tui viderunt tibi falsa et stulta nec ape-
riebant iniquitatem tuam ut te ad paenitentiam provocarent
15 viderunt autem tibi adsumptiones falsas et eiectiones SAME-
CH plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam

sibilaverunt et moverunt caput suum super filiam Hierusalem
 haecine est urbs dicentes perfecti decoris gaudium universae
 terrae FE aperuerunt super te os suum omnes inimici tui 16
 sibilaverunt et fremuerunt dentibus dixerunt devoravimus en
 ista est dies quam expectabamus invenimus vidimus AIN fecit 17
 cit Dominus quae cogitavit conplevit sermonem suum quem
 praeceperat a diebus antiquis destruxit et non pepercit et lae-
 tificavit super te inimicum et exaltavit cornu hostium tuorum
 SADE clamavit cor eorum ad Dominum super muros filiae 18
 Sion deduc quasi torrentem lacrimas per diem et per noctem
 non des requiem tibi neque taceat pupilla oculi tui COPH 19
 consurge lauda in nocte in principio vigiliarum effunde sicut
 aqua cor tuum ante conspectum Domini leva ad eum manus
 tuas pro anima parvulorum tuorum qui defecerunt in fame
 in capite omnium competorum RES vide Domine et conside- 20
 ra quem vindemiaveris ita ergone comedent mulieres fructum
 suum parvulos ad mensuram palmae si occidetur in sanctua-
 rio Domini sacerdos et propheta SEN iacuerunt in terra foris 21
 puer et senex virgines meae et iuvenes mei ceciderunt in gladio
 interfecisti in die furoris tui percussisti nec misertus es THAU 22
 vocasti quasi ad diem sollemnem qui terrerent me de circuitu
 et non fuit in die furoris Domini qui effugeret et relinqueretur
 quos educavi et enutrivit inimicus meus consumpsit eos

III
 ALEPH ego vir videns paupertatem meam in virga indi-
 gnationis eius ALEPH me minavit et adduxit in tenebris et 2
 non in lucem ALEPH tantum in me vertit et convertit ma- 3
 num suam tota die BETH vetustam fecit pellem meam et 4
 carnem meam contrivit ossa mea BETH aedificavit in gyro 5
 meo et circumdedit me felle et labore BETH in tenebrosis 6
 conlocavit me quasi mortuos sempiternos GIMEL circumae- 7
 dificavit adversum me ut non egrediar adgravavit conpedem
 meam GIMEL sed et cum clamavero et rogavero exclusit ora- 8
 tionem meam GIMEL conclusit vias meas lapidibus quadris 9
 semitas meas subvertit DELETH ursus insidians factus est 10
 mihi leo in absconditis DELETH semitas meas subvertit et 11
 confregit me posuit me desolatam DELETH tetendit arcum 12
 suum et posuit me quasi signum ad sagittam HE misit in re- 13

14 nibus meis filias faretrae suae HE factus sum in derisu omni
 15 populo meo canticum eorum tota die HE replevit me amari-
 16 tudinibus inebriavit me absinthio VAV et fregit ad numerum
 17 dentes meos cibavit me cinere VAV et repulsa est anima mea
 18 oblitus sum bonorum VAV et dixi periit finis meus et spes
 19 mea a Domino ZAI recordare paupertatis et transgressionis
 20 meae absinthii et fellis ZAI memoria memor ero et tabescet
 21 in me anima mea ZAI hoc recolens in corde meo ideo sperabo
 22 HETH misericordiae Domini quia non sumus consumpti quia
 23 non defecerunt miserationes eius HETH novae diluculo multa
 24 est fides tua HETH pars mea Dominus dixit anima mea prop-
 25 terea expectabo eum TETH bonus est Dominus sperantibus
 26 in eum animae quaerenti illum TETH bonum est praestolari
 27 cum silentio salutare Domini TETH bonum est viro cum por-
 28 taverit iugum ab adulescentia sua IOTH sedebit solitarius et
 29 tacebit quia levavit super se IOTH ponet in pulvere os suum si
 30 forte sit spes IOTH dabit percutienti se maxillam saturabitur
 31 obprobriis CAPH quia non repellet in sempiternum Dominus
 32 CAPH quia si abiecit et miserebitur secundum multitudinem
 33 misericordiarum suarum CAPH non enim humiliavit ex corde
 34 suo et abiecit filios hominis LAMED ut contereret sub pedi-
 35 bus suis omnes vinctos terrae LAMED ut declinaret iudicium
 36 viri in conspectu vultus Altissimi LAMED ut perverteret ho-
 37 minem in iudicio suo Dominus ignoravit MEM quis est iste
 38 qui dixit ut fieret Domino non iubente MEM ex ore Altissimi
 39 non egredientur nec mala nec bona MEM quid murmuravit
 40 homo vivens vir pro peccatis suis NUN scrutemur vias nostras
 41 et quaeramus et revertamur ad Dominum NUN levemus corda
 42 nostra cum manibus ad Dominum in caelos NUN nos inique
 43 egimus et ad iracundiam provocavimus ideo tu inexorabilis
 44 es SAMECH operuisti in furore et percussisti nos occidisti
 45 nec pepercisti SAMECH opposuisti nubem tibi ne transeat
 46 oratio SAMECH eradicationem et abiectionem posuisti me
 47 in medio populorum FE aperuerunt super nos os suum om-
 48 nes inimici FE formido et laqueus facta est nobis vaticinatio
 49 et contritio FE divisiones aquarum deduxit oculus meus in
 49 contritione filiae populi mei AIN oculus meus adflictus est

nec tacuit eo quod non esset requies AIN donec respiceret et 50
videret Dominus de caelis AIN oculus meus depraedatus est 51
animam meam in cunctis filiabus urbis meae SADE venatione 52
ceperunt me quasi avem inimici mei gratis SADE lapsa est 53
in lacu vita mea et posuerunt lapidem super me SADE inun- 54
daverunt aquae super caput meum dixi perii COPH invocavi 55
nomen tuum Domine de lacis novissimis COPH vocem meam 56
audisti ne avertas aurem tuam a singultu meo et clamoribus
COPH adpropinquasti in die quando invocavi te dixisti ne ti- 57
meas RES iudicasti Domine causam animae meae redemptor 58
vitae meae RES vidisti Domine iniquitatem adversum me iu- 59
dica iudicium meum RES vidisti omnem furorem universas 60
cogitationes eorum adversum me SEN audisti obprobria eo- 61
rum Domine omnes cogitationes eorum adversum me SEN 62
labia insurgentium mihi et meditationes eorum adversum me
tota die SEN sessionem eorum et resurrectionem eorum vi- 63
de ego sum psalmus eorum THAU reddes eis vicem Domine 64
iuxta opera manuum suarum THAU dabis eis scutum cordis 65
laborem tuum THAU persequeris in furore et conteres eos 66
sub caelis Domine

ALEPH quomodo obscuratum est aurum mutatus est color **IV**
optimus dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium pla-
tearum BETH filii Sion incliti et amicti auro primo quomodo 2
reputati sunt in vasa testea opus manuum figuli GIMEL sed 3
et lamiae nudaverunt mammam lactaverunt catulos suos filia
populi mei crudelis quasi strutio in deserto DELETH adhesit 4
lingua lactantis ad palatum eius in siti parvuli petierunt pa-
nem et non erat qui frangeret eis HE qui vescebantur volup- 5
tuose interierunt in viis qui nutriebantur in croceis amplexati
sunt stercora VAV et maior effecta est iniquitas filiae populi 6
mei peccato Sodomorum quae subversa est in momento et non
ceperunt in ea manus ZAI candidiores nazarei eius nive niti- 7
diores lacte rubicundiores ebore antiquo sapphyro pulchriores
HETH denigrata est super carbones facies eorum et non sunt 8
cogniti in plateis adhesit cutis eorum ossibus aruit et facta est
quasi lignum TETH melius fuit occisis gladio quam interfectis 9
fame quoniam isti extabuerunt consumpti ab sterilitate terrae

10 IOTH manus mulierum misericordium coxerunt filios suos faci-
 11 ti sunt cibus earum in contritione filiae populi mei CAPH
 conplevit Dominus furorem suum effudit iram indignationis
 suae et succendit ignem in Sion et devoravit fundamenta eius
 12 LAMED non crediderunt reges terrae et universi habitatores
 orbis quoniam ingrederetur hostis et inimicus per portas Hie-
 13 rusalem MEM propter peccata prophetarum eius iniquitates
 sacerdotum eius qui effuderunt in medio eius sanguinem iu-
 14 storum NUN erraverunt caeci in plateis polluti sunt sanguine
 15 cumque non possent tenuerunt lacinias suas SAMECH recedi-
 te polluti clamaverunt eis recedite abite nolite tangere iurgati
 quippe sunt et commoti dixerunt inter gentes non addet ultra
 16 ut habitet in eis FE facies Domini divisit eos non addet ut
 respiciat eos facies sacerdotum non erubuerunt neque senum
 17 miserti sunt AIN cum adhuc subsisteremus defecerunt oculi
 nostri ad auxilium nostrum vanum cum respiceremus adten-
 18 ti ad gentem quae salvare non poterat SADE lubricaverunt
 vestigia nostra in itinere platearum nostrarum adpropinqua-
 vit finis noster completi sunt dies nostri quia venit finis noster
 19 COPH velociores fuerunt persecutores nostri aquilis caeli super
 20 montes persecuti sunt nos in deserto insidiati sunt nobis RES
 spiritus oris nostri christus dominus captus est in peccatis no-
 21 stris cui diximus in umbra tua vivemus in gentibus SEN gaude
 et laetare filia Edom quae habitas in terra Hus ad te quoque
 22 perveniet calix inebriaberis atque nudaberis THAU completa
 est iniquitas tua filia Sion non addet ultra ut transmigret te
 visitavit iniquitatem tuam filia Edom discoperuit peccata tua

V recordare Domine quid acciderit nobis intuere et respice ob-
 2 probrium nostrum hereditas nostra versa est ad alienos domus
 3 nostrae ad extraneos pupilli facti sumus absque patre matres
 4 nostrae quasi viduae aquam nostram pecunia bibimus ligna
 5 nostra pretio comparavimus cervicibus minabamur lassis non
 6 dabatur requies Aegypto dedimus manum et Assyriis ut sa-
 7 turaremur pane patres nostri peccaverunt et non sunt et nos
 8 iniquitates eorum portavimus servi dominati sunt nostri non
 9 fuit qui redimeret de manu eorum in animabus nostris adfere-
 10 bamus panem nobis a facie gladii in deserto pellis nostra qua-

si clibanus exusta est a facie tempestatum famis mulieres in 11
Sion humiliaverunt virgines in civitatibus Iuda principes ma- 12
nu suspensi sunt facies senum non erubuerunt adolescentibus 13
inpudice abusi sunt et pueri in ligno corruerunt senes de por- 14
tis defecerunt iuvenes de choro psallentium defecit gaudium 15
cordis nostri versus est in luctu chorus noster cecidit corona 16
capitis nostri vae nobis quia peccavimus propterea maestum 17
factum est cor nostrum ideo contenebrati sunt oculi nostri
propter montem Sion quia desperiit vulpes ambulaverunt in 18
eo tu autem Domine in aeternum permanebis solium tuum 19
in generatione et generatione quare in perpetuum oblivisce- 20
ris nostri derelinques nos in longitudinem dierum converte 21
nos Domine ad te et convertemur innova dies nostros sicut
a principio sed proiciens reppulisti nos iratus es contra nos 22
vehementer

THE BOOK OF THE PROPHET EZEKIEL.

I t factum est in tricesimo anno in quarto mense in
quinta mensis cum essem in medio captivorum iuxta
fluvium Chobar aperti sunt caeli et vidi visiones Dei
in quinta mensis ipse est annus quintus transmigra-
tionis regis Ioachin factum est verbum Domini ad Hiezechiel
filium Buzi sacerdotem in terra Chaldeorum secus flumen Cho-
bar et facta est super eum ibi manus Domini et vidi et ecce
ventus turbinis veniebat ab aquilone et nubes magna et ignis
involvens et splendor in circuitu eius et de medio eius quasi
species electri id est de medio ignis et ex medio eorum simi-
litudo quattuor animalium et hic aspectus eorum similitudo
hominis in eis et quattuor facies uni et quattuor pinnae uni
et pedes eorum pedes recti et planta pedis eorum quasi planta
pedis vituli et scintillae quasi aspectus aeris candentis et ma-
nus hominis sub pinnis eorum in quattuor partibus et facies et
pinnae per quattuor partes habebant iunctaeque erant pinnae
eorum alterius ad alterum non revertebantur cum incederent
sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur similitudo
autem vultus eorum facies hominis et facies leonis a dextris
ipsorum quattuor facies autem bovis a sinistris ipsorum quat-
tuor et facies aquilae ipsorum quattuor et facies eorum et
pinnae eorum extentae desuper duae pinnae singulorum iun-
gebantur et duae tegebant corpora eorum et unumquodque
coram facie sua ambulabat ubi erat impetus spiritus illuc gra-
diebantur nec revertebantur cum ambularent et similitudo
animalium aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium et
quasi aspectus lampadarum haec erat visio discurrens in medio
animalium splendor ignis et de igne fulgor egrediens et anima-
lia ibant et revertebantur in similitudinem fulguris coruscantis
cumque aspicerem animalia apparuit rota una super terram
iuxta animalia habens quattuor facies et aspectus rotarum et

opus earum quasi visio maris et una similitudo ipsarum quatuor et aspectus earum et opera quasi sit rota in medio rotae per quattuor partes earum euntes ibant et non revertebantur cum ambularent statura quoque erat rotis et altitudo et horribilis aspectus et totum corpus plenum oculis in circuitu ipsarum quattuor cumque ambularent animalia ambulabant pariter et rotae iuxta ea et cum elevarentur animalia de terra elevabantur simul et rotae quocumque ibat spiritus illuc eunte spiritu et rotae pariter levabantur sequentes eum spiritus enim vitae erat in rotis cum euntibus ibant et cum stantibus stabant et cum elevatis a terra pariter elevabantur et rotae sequentes ea quia spiritus vitae erat in rotis et similitudo super caput animalium firmamenti quasi aspectus cristalli horribilis et extenti super capita eorum desuper sub firmamento autem pinnae eorum rectae alterius ad alterum unumquodque duabus alis velabat corpus suum et alterum similiter velabatur et audiebam sonum alarum quasi sonum aquarum multarum quasi sonum sublimis Dei cum ambularent quasi sonus erat multitudinis ut sonus castrorum cumque starent dimittebantur pinnae eorum nam cum fieret vox supra firmamentum quod erat super caput eorum stabant et submittebant alas suas et super firmamentum quod erat inminens capiti eorum quasi aspectus lapidis sapphyri similitudo throni et super similitudinem throni similitudo quasi aspectus hominis desuper et vidi quasi speciem electri velut aspectum ignis intrinsecus eius per circuitum a lumbis eius et desuper et a lumbis eius usque deorsum vidi quasi speciem ignis splendentis in circuitu velut aspectum arcus cum fuerit in nube in die pluviae hic erat aspectus splendoris per gyrum

haec visio similitudinis gloriae Domini et vidi et cecidi in faciem meam et audivi vocem loquentis et dixit ad me fili hominis sta supra pedes tuos et loquar tecum et ingressus est in me spiritus postquam locutus est mihi et statuit me supra pedes meos et audivi loquentem ad me et dicentem fili hominis mitto ego te ad filios Israhel ad gentes apostatrices quae recesserunt a me patres eorum praevaricati sunt pactum meum usque ad diem hanc et filii dura facie et indomabili corde

sunt ad quos ego mitto te et dices ad eos haec dicit Dominus
5 Deus si forte vel ipsi audiant et si forte quiescant quoniam
domus exasperans est et scient quia propheta fuerit in me-
6 dio eorum tu ergo fili hominis ne timeas eos neque sermones
eorum metuas quoniam increduli et subversores sunt tecum
et cum scorpionibus habitas verba eorum ne timeas et vultus
7 eorum ne formides quia domus exasperans est loqueris ergo
verba mea ad eos si forte audiant et quiescant quoniam irrita-
8 tores sunt tu autem fili hominis audi quaecumque loquor ad
te et noli esse exasperans sicut domus exasperatrix est aperi-
9 os tuum et comede quaecumque ego do tibi et vidi et ecce
manus missa ad me in qua erat involutus liber et expandit il-
lum coram me qui erat scriptus intus et foris et scriptae erant
in eo lamentationes et carmen et vae

III et dixit ad me fili hominis quodcumque inveneris comede
2 comede volumen istud et vadens loquere ad filios Israhel et
3 aperui os meum et cibavit me volumine illo et dixit ad me
fili hominis venter tuus comedet et viscera tua conplebuntur
volumine isto quod ego do tibi et comedi illud et factum est
4 in ore meo sicut mel dulce et dixit ad me fili hominis vade
5 ad domum Israhel et loqueris verba mea ad eos non enim ad
populum profundi sermonis et ignotae linguae tu mitteris ad
6 domum Israhel neque ad populos multos profundi sermonis
et ignotae linguae quorum non possis audire sermones et si ad
7 illos mittereris ipsi audirent te domus autem Israhel nolent
audire te quia nolunt audire me omnis quippe domus Israhel
8 adtrita fronte est et duro corde ecce dedi faciem tuam va-
lentiorem faciebus eorum et frontem tuam duriolem frontibus
9 eorum ut adamantem et ut silicem dedi faciem tuam ne ti-
meas eos neque metuas a facie eorum quia domus exasperans
10 est et dixit ad me fili hominis omnes sermones meos quos lo-
11 quor ad te adsume in corde tuo et auribus tuis audi et vade
ingredere ad transmigrationem ad filios populi tui et loqueris
ad eos et dices eis haec dicit Dominus Deus si forte audiant et
12 quiescant et adsumpsit me spiritus et audivi post me vocem
13 commotionis magnae benedicta gloria Domini de loco suo et
vocem alarum animalium percutientium alteram ad alteram

et vocem rotarum sequentium animalia et vocem commotionis
 magnae spiritus quoque levavit me et adsumpsit me et abii 14
 amarus in indignatione spiritus mei manus enim Domini erat
 mecum confortans me et veni ad transmigrationem acervum 15
 novarum frugum ad eos qui habitabant iuxta flumen Chobar
 et sedi ubi illi sedebant et mansi ibi septem diebus maerens in
 medio eorum cum autem pertransissent septem dies factum 16
 est verbum Domini ad me dicens fili hominis speculatorem 17
 dedi te domui Israhel et audies de ore meo verbum et adnun-
 tiabis eis ex me si dicente me ad impium morte morieris non 18
 adnuntiaveris ei neque locutus fueris ut avertatur a via sua im-
 pia et vivat ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem
 autem eius de manu tua requiram si autem tu adnuntiaveris 19
 impio et ille non fuerit conversus ab impietate sua et via sua
 impia ipse quidem in iniquitate sua morietur tu autem ani-
 mam tuam liberasti sed et si conversus iustus a iustitia sua 20
 fecerit iniquitatem ponam offendiculum coram eo ipse morie-
 tur quia non adnuntiasti ei in peccato suo morietur et non
 erunt in memoria iustitiae eius quas fecit sanguinem vero eius
 de manu tua requiram si autem tu adnuntiaveris iusto ut non 21
 peccet iustus et ille non peccaverit vivens vivet quia adnun-
 tiasti ei et tu animam tuam liberasti et facta est super me 22
 manus Domini et dixit ad me surgens egredere in campum et
 ibi loquar tecum et surgens egressus sum in campum et ecce 23
 ibi gloria Domini stabat quasi gloria quam vidi iuxta fluvium
 Chobar et cecidi in faciem meam et ingressus est in me spiri- 24
 tus et statuit me super pedes meos et locutus est mihi et dixit
 ad me ingredi et includere in medio domus tuae et tu fili 25
 hominis ecce data sunt super te vincula et ligabunt te in eis et
 non egredieris in medio eorum et linguam tuam adherescere 26
 faciam palato tuo et eris mutus nec quasi vir obiurgans quia
 domus exasperans est cum autem locutus fuero tibi aperiam 27
 os tuum et dices ad eos haec dicit Dominus Deus qui audit
 audiat et qui quiescit quiescat quia domus exasperans est

et tu fili hominis sume tibi laterem et pones eum coram te **IV**
 et describes in eo civitatem Hierusalem et ordinabis adver- 2
 sus eam obsidionem et aedificabis munitiones et conportabis

aggerem et dabis contra eam castra et pones arietes in gyro et tu sume tibi sartaginem ferream et pones eam murum ferreum inter te et inter civitatem et obfirmabis faciem tuam ad eam et erit in obsidionem et circumdabis eam signum est domui Israhel et tu dormies super latus tuum sinistrum et pones iniquitates domus Israhel super eo numero dierum quibus dormies super illud et adsumes iniquitatem eorum ego autem dedi tibi annos iniquitatis eorum numero dierum trecentos et nonaginta dies et portabis iniquitatem domus Israhel et cum compleveris haec dormies super latus tuum dextrum secundo et adsumes iniquitatem domus Iuda quadraginta diebus diem pro anno diem inquam pro anno dedi tibi et ad obsidionem Hierusalem convertes faciem tuam et brachium tuum erit exertum et prophetabis adversus eam ecce circumdedi te vinculis et non te convertes a latere tuo in latus aliud donec compleas dies obsidionis tuae et tu sume tibi frumentum et hordeum et fabam et lentem et milium et viciam et mittes ea in vas unum et facies tibi panes numero dierum quibus dormies super latus tuum trecentis et nonaginta diebus comedes illud cibus autem tuus quo vesceris erit in pondere viginti stateres in die a tempore usque ad tempus comedes illud et aquam in mensura bibes sextam partem hin a tempore usque ad tempus bibes illud et quasi subcinericium hordiacium comedes illud et stercore quod egredietur de homine operies illud in oculis eorum et dixit Dominus sic comedent filii Israhel panem suum pollutum inter gentes ad quas eiciam eos et dixi ha ha ha Domine Deus ecce anima mea non est polluta et morticinum et laceratum a bestiis non comedi ab infantia mea usque nunc et non est ingressa os meum omnis caro inmunda et dixit ad me ecce dedi tibi fimum boum pro stercore humanis et facies panem tuum in eo et dixit ad me filii hominis ecce ego conteram baculum panis in Hierusalem et comedent panem in pondere et in sollicitudine et aquam in mensura et in angustia bibent ut deficientibus pane et aqua corruat unusquisque ad fratrem suum et contabescant in iniquitatibus suis

V et tu filii hominis sume tibi gladium acutum radentem pilos adsumes eum et duces per caput tuum et per barbam tuam et

adsumes tibi stateram ponderis et divides eos tertiam partem 2
igni combures in medio civitatis iuxta completionem dierum ob-
sidionis et adsumens tertiam partem concides gladio in circuitu
eius tertiam vero aliam disperges in ventum et gladium nuda-
bo post eos et sumes inde parvum numerum et ligabis eos in 3
summitate pallii tui et ex eis rursus tolles et proicies in me- 4
dio ignis et combures eos igni ex eo egredietur ignis in omnem
domum Israhel haec dicit Dominus Deus ista est Hierusalem 5
in medio gentium posui eam et in circuitu eius terras et con- 6
tempisit iudicia mea ut plus esset impia quam gentes et prae-
cepta mea ultra quam terrae quae in circuitu eius sunt iudicia
enim mea proiecerunt et in praeceptis meis non ambulaverunt
idcirco haec dicit Dominus Deus quia superastis gentes quae 7
in circuitu vestro sunt in praeceptis meis non ambulastis et
iudicia mea non fecistis et iuxta iudicia gentium quae in cir-
cuitu vestro sunt non estis operati ideo haec dicit Dominus 8
Deus ecce ego ad te et ipse ego faciam in medio tui iudicia in
oculis gentium et faciam in te quae non feci et quibus similia 9
ultra non faciam propter omnes abominationes tuas ideo pa- 10
tres comedent filios in medio tui et filii comedent patres suos
et faciam in te iudicia et ventilabo universas reliquias tuas in
omnem ventum idcirco vivo ego dicit Dominus Deus nisi pro 11
eo quod sanctum meum violasti in omnibus offensionibus tuis
et in omnibus abominationibus tuis ego quoque confringam
et non parcat oculus meus et non miserebor tertia tui pars 12
peste morietur et fame consumetur in medio tui et tertia tui
pars gladio cadet in circuitu tuo tertiam vero partem tuam in
omnem ventum dispergam et gladium evaginabo post eos et 13
conpleam furorem meum et requiescere faciam indignationem
meam in eis et consolabor et scient quia ego Dominus locutus
sum in zelo meo cum implevero indignationem meam in eis
et dabo te in desertum et in obprobrium in gentibus quae in 14
circuitu tuo sunt in conspectu omnis praetereuntis et eris ob- 15
probrium et blasphemia exemplum et stupor in gentibus quae
in circuitu tuo sunt cum fecero in te iudicia in furore et in
indignatione et in increpationibus irae ego Dominus locutus 16
sum quando misero sagittas famis pessimas in eos quae erunt

mortiferae et quas mittam ut disperdam vos et famem congregabo super vos et conteram vobis baculum panis et inmittam in vos famem et bestias pessimas usque ad internicionem et pestilentia et sanguis transibunt per te et gladium inducam super te ego Dominus locutus sum

VI, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone
3 faciem tuam ad montes Israhel et prophetabis ad eos et dices montes Israhel audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus montibus et collibus rupibus et vallibus ecce ego inducam super vos gladium et disperdam excelsa vestra et demoliar aras vestras et confringentur simulacra vestra et deiciam interfectos vestros ante idola vestra et dabo cadavera filiorum Israhel ante faciem simulacrorum vestrorum et dispergam ossa vestra circum aras vestras in omnibus habitationibus vestris urbes desertae erunt et excelsa demolientur et dissipabuntur et interibunt arae vestrae et confringentur et cessabunt idola vestra et conterentur delubra vestra et debentur opera vestra et cadet interfectus in medio vestri et scietis quoniam
8 ego Dominus et relinquam in vobis eos qui fugerint gladium in gentibus cum dispersero vos in terris et recordabuntur mei liberati vestri in gentibus ad quas captivi ducti sunt quia contrivi cor eorum fornicans et recedens a me et oculos eorum fornicantes post idola sua et displicebunt sibimet super malis quae fecerunt in universis abominationibus suis et scient quia ego Dominus non frustra locutus sum ut facerem eis malum hoc haec dicit Dominus Deus percutite manu tua et adlide pedem tuum et dic eheu ad omnes abominationes malorum domus Israhel qui gladio fame peste ruituri sunt qui longe est peste morietur qui autem prope gladio corruet et qui relictus fuerit et obsessus fame morietur et conpleam indignationem meam in eis et scietis quia ego Dominus cum fuerint interfecti vestri in medio idolorum vestrorum in circuitu ararum vestrarum in omni colle excelso in cunctis summitatibus montium et subtus omne lignum nemorosum et subtus universam quercum frondosam locum ubi accenderunt tura redolentia universis idolis suis et extendam manum meam super eos et faciam terram desolatam et destitutam a deserto Deblatha

in omnibus habitationibus eorum et scient quia ego Dominus

et factus est sermo Domini ad me dicens et tu fili hominis **VII, 2**
haec dicit Dominus Deus terrae Israhel finis venit finis super
quattuor plagas terrae nunc finis super te et emittam furorem 3
meum in te et iudicabo te iuxta vias tuas et ponam contra te
omnes abominationes tuas et non parcet oculus meus super 4
te et non miserebor sed vias tuas ponam super te et abomi-
nationes tuae in medio tui erunt et scietis quia ego Dominus
haec dicit Dominus Deus adfflictio una adfflictio ecce venit 5, 6
finis venit venit finis evigilavit adversum te ecce venit venit 7
contractio super te qui habitas in terra venit tempus prope
est dies occisionis et non gloriae montium nunc de propinquo 8
effundam iram meam super te et compleam furorem meum in
te et iudicabo te iuxta vias tuas et inponam tibi omnia sce-
lera tua et non parcet oculus meus neque miserebor sed vias 9
tuas inponam tibi et abominationes tuae in medio tui erunt et
scietis quia ego sum Dominus percutiens ecce dies ecce venit 10
egressa est contractio floruit virga germinavit superbia ini- 11
quitas surrexit in virga impietatis non ex eis et non ex populo
neque ex sonitu eorum et non erit requies in eis venit tempus 12
adpropinquavit dies qui emit non laetetur et qui vendit non
lugeat quia ira super omnem populum eius quia qui vendit 13
ad id quod vendidit non revertetur et adhuc in viventibus vita
eorum visio enim ad omnem multitudinem eius non regredietur
et vir in iniquitate vitae suae non confortabitur canite 14
tuba praeparentur omnes et non est qui vadat ad proelium
ira enim mea super universum populum eius gladius foris pe- 15
stis et fames intrinsecus qui in agro est gladio morietur et qui
in civitate pestilentia et fame devorabuntur et salvabuntur 16
qui fugerint ex eis et erunt in montibus quasi columbae con-
vallium omnes trepidi unusquisque in iniquitate sua omnes 17
manus dissolventur et omnia genua fluent aquis et accingent 18
se ciliciis et operiet eos formido et in omni facie confusio et
in universis capitibus eorum calvitium argentum eorum foris 19
proicietur et aurum eorum in sterquilinum erit argentum
eorum et aurum eorum non valebit liberare eos in die furo-
ris Domini animam suam non saturabunt et ventres eorum

non implebuntur quia scandalum iniquitatis eorum factum est
20 et ornamentum monilium suorum in superbiam posuerunt et
imagines abominationum suarum et simulacrorum fecerunt ex
21 eo propter hoc dedi eis illud in immunditiam et dabo illud
in manus alienorum ad diripiendum et impiis terrae in prae-
22 dam et contaminabunt illud et avertam faciem meam ab eis
et violabunt arcanum meum et introibunt in illud emissarii et
23 contaminabunt illud fac conclusionem quoniam terra plena
24 est iudicio sanguinum et civitas plena iniquitate et adducam
pessimos de gentibus et possidebunt domos eorum et quiescere
faciam superbiam potentium et possidebunt sanctuaria eorum
25, 26 angustia superveniente requirent pacem et non erit contur-
batio super conturbationem veniet et auditus super auditum
et quaerent visionem de propheta et lex peribit a sacerdote et
27 consilium a senioribus rex lugebit et princeps induetur mae-
rore et manus populi terrae conturbabuntur secundum viam
eorum faciam eis et secundum iudicia eorum iudicabo eos et
scient quia ego Dominus

VIII et factum est in anno sexto in sexto mense in quinta men-
sis ego sedebam in domo mea et senes Iuda sedebant coram
2 me et cecidit super me ibi manus Domini Dei et vidi et ecce
similitudo quasi aspectus ignis ab aspectu lumborum eius et
deorsum ignis et a lumbis eius et sursum quasi aspectus splen-
3 doris ut visio electri et emissa similitudo manus adprehendit
me in cincinno capitis mei et elevavit me spiritus inter terram
et caelum et adduxit in Hierusalem in visione Dei iuxta ostium
interius quod respiciebat aquilonem ubi erat statutum idolum
4 zeli ad provocandam aemulationem et ecce ibi gloria Dei Isra-
5 hel secundum visionem quam videram in campo et dixit ad
me fili hominis leva oculos tuos ad viam aquilonis et levavi
oculos meos ad viam aquilonis et ecce ab aquilone portae al-
6 taris idolum zeli in ipso introitu et dixit ad me fili hominis
putasne vides tu quid isti faciant abominationes magnas quas
domus Israhel facit hic ut procul recedam a sanctuario meo et
7 adhuc conversus videbis abominationes maiores et introduxit
8 me ad ostium atrii et vidi et ecce foramen unum in pariete et
dixit ad me fili hominis fode parietem et cum perfodissem pa-

rietem apparuit ostium unum et dixit ad me ingredi et vide 9
 abominationes pessimas quas isti faciunt hic et ingressus vidi 10
 et ecce omnis similitudo reptilium et animalium abominatio et
 universa idola domus Israhel depicta erant in pariete in circui-
 tu per totum et septuaginta viri de senioribus domus Israhel 11
 et Hiezonias filius Saphan stabat in medio eorum stantium ante
 picturas et unusquisque habebat turibulum in manu sua et
 vapor nebulae de ture consurgebat et dixit ad me certe vi- 12
 des fili hominis quae seniores domus Israhel faciunt in tenebris
 unusquisque in abscondito cubiculi sui dicunt enim non videt
 Dominus nos dereliquit Dominus terram et dixit ad me adhuc 13
 conversus videbis abominationes maiores quas isti faciunt et 14
 introduxit me per ostium portae domus Domini quod respiciebat
 ad aquilonem et ecce ibi mulieres sedebant plangentes
 Adonidem et dixit ad me certe vidisti fili hominis adhuc con- 15
 versus videbis abominationes maiores his et introduxit me in 16
 atrium domus Domini interius et ecce in ostio templi Domini
 inter vestibulum et altare quasi viginti quinque viri dorsa
 habentes contra templum Domini et facies ad orientem et ado-
 rabant ad ortum solis et dixit ad me certe vidisti fili hominis 17
 numquid leve est hoc domui Iuda ut facerent abominationes
 istas quas fecerunt hic quia replentes terram iniquitate con-
 versi sunt ad irritandum me et ecce adplicant ramum ad nares 18
 suas ergo et ego faciam in furore non parcat oculus meus nec
 miserebor et cum clamaverint ad aures meas voce magna non
 exaudiam eos

et clamavit in auribus meis voce magna dicens adpropin- **IX**
 quaverunt visitationes urbis et unusquisque vas interfectionis
 habet in manu sua et ecce sex viri veniebant de via portae 2
 superioris quae respicit ad aquilonem et uniuscuiusque vas in-
 teritus in manu eius vir quoque unus in medio eorum vestitus
 lineis et atramentarium scriptoris ad renes eius et ingressi sunt
 et steterunt iuxta altare aereum et gloria Domini Israhel ad- 3
 sumpta est de cherub quae erat super eum ad limen domus et
 vocavit virum qui indutus erat lineis et atramentarium scrip-
 toris habebat in lumbis suis et dixit Dominus ad eum transi 4
 per mediam civitatem in medio Hierusalem et signa thau super

frontes virorum gementium et dolentium super cunctis abo-
5 minationibus quae fiunt in medio eius et illis dixit audiente
me transite per civitatem sequentes eum et percutite non par-
6 cat oculus vester neque misereamini senem adulescentulum et
virginem parvulum et mulieres interficite usque ad internicio-
nem omnem autem super quem videritis thau ne occidatis et
a sanctuario meo incipite coeperunt ergo a viris senioribus qui
7 erant ante faciem domus et dixit ad eos contaminate domum
et implete atria interfectis egredimini et egressi sunt et per-
8 cutiebant eos qui erant in civitate et caede completa remansi
ego ruique super faciem meam et clamans aio heu heu heu Do-
mine Deus ergone disperdes omnes reliquias Israhel effundens
9 furorem tuum super Hierusalem et dixit ad me iniquitas do-
mus Israhel et Iuda magna est nimis valde et repleta est terra
sanguinibus et civitas repleta est aversione dixerunt enim de-
10 reliquit Dominus terram et Dominus non videt igitur et meus
non parcat oculus neque miserebor viam eorum super caput
11 eorum reddam et ecce vir qui indutus erat lineis qui habebat
atramentarium in dorso suo respondit verbum dicens feci sicut
praecepisti mihi

X et vidi et ecce in firmamento quod erat super caput cherubin
quasi lapis sapphyrus quasi species similitudinis solii apparuit
2 super ea et dixit ad virum qui indutus erat lineis et ait in-
gredere in medio rotarum quae sunt subtus cherub et imple
manum tuam prunis ignis quae sunt inter cherubin et effunde
3 super civitatem ingressusque est in conspectu meo cherubin
autem stabant a dextris domus cum ingrederetur vir et nubes
4 implevit atrium interius et elevata est gloria Domini desuper
cherub ad limen domus et repleta est domus nube et atrium
5 repletum est splendore gloriae Domini et sonitus alarum che-
rubin audiebatur usque ad atrium exterius quasi vox Dei omni-
6 potentis loquentis cumque praecepisset viro qui indutus erat
lineis dicens sume ignem de medio rotarum quae sunt inter
7 cherubin ingressus ille stetit iuxta rotam et extendit cherub
manum de medio cherubin ad ignem qui erat inter cherubin et
sumpsit et dedit in manus eius qui indutus erat lineis qui ac-
8 cipiens egressus est et apparuit in cherubin similitudo manus

hominis subtus pinnas eorum et vidi et ecce quattuor rotae 9
iuxta cherubin rota una iuxta cherub unum et rota alia iuxta
cherub unum species autem erat rotarum quasi visio lapidis
chrysoliti et aspectus earum similitudo una quattuor quasi 10
sit rota in medio rotae cumque ambularent in quattuor par- 11
tes gradiebantur non revertebantur ambulantes sed ad locum
ad quem ire declinabat quae prima erat sequebantur et ceterae
nec convertebantur et omne corpus earum et colla et manus 12
et pinnae et circuli plena erant oculis in circuitu quattuor ro-
tarum et rotas istas vocavit volubiles audiente me quattuor 13, 14
autem facies habebat unum facies una facies cherub et facies
secunda facies hominis et in tertio facies leonis et in quarto
facies aquilae et elevata sunt cherubin ipsum est animal quod 15
videram iuxta flumen Chobar cumque ambularent cherubin 16
ibant pariter et rotae iuxta ea et cum levarent cherubin alas
suas ut exaltarentur de terra non residebant rotae sed et ipsae
iuxta erant stantibus illis stabant et cum elevatis elevabantur 17
spiritus enim vitae erat in eis et egressa est gloria Domini a 18
limine templi et stetit super cherubin et elevantia cherubin 19
alas suas exaltata sunt a terra coram me et illis egredientibus
rotae quoque subsecutae sunt et stetit in introitu portae domus
Domini orientalis et gloria Dei Israhel erat super ea ipsum est 20
animal quod vidi subter Deum Israhel iuxta fluvium Chobar
et intellexi quia cherubin essent quattuor per quattuor vultus 21
uni et quattuor alae uni et similitudo manus hominis sub alis
eorum et similitudo vultuum eorum ipsi vultus quos videram 22
iuxta fluvium Chobar et intuitus eorum et impetus singulorum
ante faciem suam ingredi

et elevavit me spiritus et introduxit me ad portam domus **XI**
Domini orientalem quae respicit solis ortum et ecce in introitu
portae viginti quinque viri et vidi in medio eorum Hiezoniam
filium Azur et Pheltiam filium Banaiae principes populi di- 2
xitque ad me fili hominis hii viri qui cogitant iniquitatem et
tractant consilium pessimum in urbe ista dicentes nonne du- 3
dum aedificatae sunt domus haec est lebes nos autem carnes
idcirco vaticinare de eis vaticinare fili hominis et inruit in 4, 5
me spiritus Domini et dixit ad me loquere haec dicit Dominus

sic locuti estis domus Israhel et cogitationes cordis vestri ego
6 novi plurimos occidistis in urbe hac et implestis vias eius in-
7 terfectis propterea haec dicit Dominus Deus interfecti vestri
quos posuistis in medio eius hii sunt carnes et haec est lebes
8 et educam vos de medio eius gladium metuistis et gladium
9 inducam super vos ait Dominus Deus et eiciam vos de medio
eius daboque vos in manu hostium et faciam in vobis iudicia
10 gladio cadetis in finibus Israhel iudicabo vos et scietis quia ego
11 Dominus haec non erit vobis in lebetem et vos non eritis in
12 medio eius in carnes in finibus Israhel iudicabo vos et scietis
quia ego Dominus qui in praeceptis meis non ambulastis
et iudicia mea non fecistis sed iuxta iudicia gentium quae in
13 circuitu vestro sunt estis operati et factum est cum prophe-
tarem Pheltias filius Banaiae mortuus est et cecidi in faciem
meam clamans voce magna et dixi heu heu heu Domine Deus
14 consummationem tu facis reliquiarum Israhel et factum est
15 verbum Domini ad me dicens fili hominis fratres tui fratres tui
viri propinqui tui et omnis domus Israhel universi quibus di-
xerunt habitatores Hierusalem longe recedite a Domino nobis
16 data est terra in possessionem propterea haec dicit Dominus
Deus quia longe feci eos in gentibus et quia dispersi eos in
terris ero eis in sanctificationem modicam in terris ad quas
17 venerunt propterea loquere haec dicit Dominus Deus congrega-
babo vos de populis et adunabo de terris in quibus dispersi
18 estis daboque vobis humum Israhel et ingredientur illuc et
auferent omnes offensiones cunctasque abominationes eius de
19 illa et dabo eis cor unum et spiritum novum tribuam in visce-
ribus eorum et auferam cor lapideum de carne eorum et dabo
20 eis cor carneum ut in praeceptis meis ambulent et iudicia mea
custodiant faciantque ea et sint mihi in populum et ego sim eis
21 in Deum quorum cor post offendicula et abominationes suas
ambulat horum viam in capite suo ponam dicit Dominus Deus
22 et elevaverunt cherubin alas suas et rotae cum eis et gloria
23 Dei Israhel erat super ea et ascendit gloria Domini de medio
24 civitatis stetitque super montem qui est ad orientem urbis et
spiritus levavit me adduxitque in Chaldeam ad transmigratio-
nem in visione in spiritu Dei et sublata est a me visio quam

videram et locutus sum ad transmigratorem omnia verba 25
Domini quae ostenderat mihi

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis in **XII**, 2
medio domus exasperantis tu habitas qui oculos habent ad vi-
dendum et non vident et aures ad audiendum et non audiunt
quia domus exasperans est tu ergo fili hominis fac tibi vasa 3
transmigrationis et transmigrabis per diem coram eis trans-
migrabis autem de loco tuo ad locum alterum in conspectu
eorum si forte aspiciant quia domus exasperans est et efferes 4
foras vasa tua quasi vasa transmigrantis per diem in conspec-
tu eorum tu autem egredieris vespere coram eis sicut egreditur
migrans ante oculos eorum perfodi tibi parietem et egredieris 5
per eum in conspectu eorum in umeris portaberis in caligine 6
effereris faciem tuam velabis et non videbis terram quia por-
tentum dedi te domui Israhel feci ergo sicut praeceperat mihi 7
vasa mea protuli quasi vasa transmigrantis per diem et vespe-
re perfodi mihi parietem manu in caligine egressus sum et in
umeris portatus in conspectu eorum et factus est sermo Do- 8
mini ad me mane dicens fili hominis numquid non dixerunt 9
ad te domus Israhel domus exasperans quid tu facis dic ad 10
eos haec dicit Dominus Deus super ducem onus istud qui est in
Hierusalem et super omnem domum Israhel quae est in medio
eorum dic ego portentum vestrum quomodo feci sic fiet illis in 11
transmigrationem et captivitatem ibunt et dux qui est in me- 12
dio eorum in umeris portabitur in caligine egredietur parietem
perfodient ut educant eum facies eius operietur ut non videat
oculo terram et extendam rete meum super illum et capiatur 13
in sagena mea et adducam eum in Babylonem in terram Chal- 14
deorum et ipsam non videbit ibique morietur et omnes qui
circa eum sunt praesidium eius et agmina eius dispergam in
omnem ventum et gladium evaginabo post eos et scient quia 15
ego Dominus quando dispersero illos in gentibus et dissemina-
vero eos in terris et relinquam ex eis viros paucos a gladio et 16
fame et pestilentia ut narrent omnia scelera eorum in genti-
bus ad quas ingredientur et scient quia ego Dominus et factus 17
est sermo Domini ad me dicens fili hominis panem tuum in 18
conturbatione comede sed et aquam tuam in festinatione et

19 maerore bibe et dices ad populum terrae haec dicit Dominus
Deus ad eos qui habitant in Hierusalem in terra Israhel panem
suum in sollicitudine comedent et aquam suam in desolatione
bibent ut desoletur terra a multitudine sua propter iniquitatem
20 omnium qui habitant in ea et civitates quae nunc habitantur
desolatae erunt terraque deserta et scietis quia ego Dominus
21, 22 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis quod
est proverbium istud vobis in terra Israhel dicentium in lon-
23 gum differentur dies et peribit omnis visio ideo dic ad eos
haec dicit Dominus Deus quiescere faciam proverbium istud
neque vulgo dicetur ultra in Israhel et loquere ad eos quod
24 adpropinquaverint dies et sermo omnis visionis non enim erit
ultra omnis visio cassa neque divinatio ambigua in medio fi-
25 liorum Israhel quia ego Dominus loquar quodcumque locutus
fuero verbum et fiet non prolongabitur amplius sed in diebus
vestris domus exasperans loquar verbum et faciam illud dicit
26, 27 Dominus Deus et factus est sermo Domini ad me dicens fili
hominis ecce domus Israhel dicentium visio quam hic videt in
28 dies multos et in tempora longa iste prophetat propterea dic
ad eos haec dicit Dominus Deus non prolongabitur ultra om-
nis sermo meus verbum quod locutus fuero complebitur dicit
Dominus Deus

XIII, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis vati-
cinare ad prophetas Israhel qui prophetant et dices prophetan-
3 tibus de corde suo audite verbum Domini haec dicit Dominus
Deus vae prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suum
4 et nihil vident quasi vulpes in desertis prophetae tui Israhel
5 erant non ascendistis ex adverso neque opposuistis murum
6 pro domo Israhel ut staretis in proelio in die Domini vident
vana et divinant mendacium dicentes ait Dominus cum Domi-
7 nus non miserit eos et perseveraverunt confirmare sermonem
numquid non visionem cassam vidistis et divinationem menda-
8 cem locuti estis et dicitis ait Dominus cum ego non sim locutus
9 propterea haec dicit Dominus Deus quia locuti estis vana et
vidistis mendacium ideo ecce ego ad vos ait Dominus Deus et
erit manus mea super prophetas qui vident vana et divinant
mendacium in concilio populi mei non erunt et in scriptura do-

mus Israhel non scribentur nec in terra Israhel ingredientur et
scietis quia ego Dominus Deus eo quod deceperint populum 10
meum dicentes pax et non est pax et ipse aedificabat parie-
tem illi autem liniebant eum luto absque paleis dic ad eos 11
qui liniunt absque temperatura quod casurus sit erit enim im-
ber inundans et dabo lapides praegrandes desuper inruentes
et ventum procellae dissipantem siquidem ecce cecidit paries 12
numquid non dicetur vobis ubi est litura quam levistis prop- 13
terea haec dicit Dominus Deus et erumpere faciam spiritum
tempestatum in indignatione mea et imber inundans in furore
meo erit et lapides grandes in ira in consummationem et de- 14
struam parietem quem levistis absque temperamento et adae-
quabo eum terrae et revelabitur fundamentum eius et cadet et
consumetur in medio eius et scietis quia ego sum Dominus et 15
conplebo indignationem meam in parietem et in his qui linunt
eum absque temperamento dicamque vobis non est paries et
non sunt qui linunt eum prophetae Israhel qui prophetant ad 16
Hierusalem et vident ei visionem pacis et non est pax ait Do-
minus Deus et tu fili hominis pone faciem tuam contra filias 17
populi tui quae prophetant de corde suo et vaticinare super
eas et dic haec ait Dominus Deus vae quae consuunt pulvillos 18
sub omni cubito manus et faciunt cervicalia sub capite univer-
sae aetatis ad capiendas animas cum caperent animas populi
mei vivificabant animas eorum et violabant me ad populum 19
meum propter pugillum hordei et fragmen panis ut interfice-
rent animas quae non moriuntur et vivificarent animas quae
non vivunt mentientes populo meo credenti mendaciis prop- 20
ter hoc haec dicit Dominus Deus ecce ego ad pulvillos vestros
quibus vos capitis animas volantes et disrumpam eos de bra-
chiis vestris et dimittam animas quas vos capitis animas ad
volandum et disrumpam cervicalia vestra et liberabo popu- 21
lum meum de manu vestra neque erunt ultra in manibus ve-
stris ad praedandum et scietis quia ego Dominus pro eo quod 22
maerere fecistis cor iusti mendaciter quem ego non contristavi
et confortastis manus impii ut non reverteretur a via sua mala
et viveret propterea vana non videbitis et divinationes non 23
divinabitis amplius et eruam populum meum de manu vestra

et scietis quoniam ego Dominus

XIV et venerunt ad me viri seniorum Israhel et sederunt coram
2, 3 me et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis viri
isti posuerunt inmunditias suas in cordibus suis et scandalum
iniquitatis suae statuerunt contra faciem suam numquid in-
4 terrogatus respondebo eis propter hoc loquere eis et dices ad
eos haec dicit Dominus Deus homo homo de domo Israhel qui
posuerit inmunditias suas in corde suo et scandalum iniquita-
tis suae statuerit contra faciem suam et venerit ad prophetam
interrogans per eum me ego Dominus respondebo ei in multi-
5 tudine inmunditiarum suarum ut capiatur domus Israhel in
6 corde suo quo recesserunt a me in cunctis idolis suis propterea
dic ad domum Israhel haec dicit Dominus Deus convertimini et
recedite ab idolis vestris et ab universis contaminationibus ve-
7 stris avertite facies vestras quia homo homo de domo Israhel
et de proselytis quicumque advena fuerit in Israhel si aliena-
tus fuerit a me et posuerit idola sua in corde suo et scandalum
iniquitatis suae statuerit contra faciem suam et venerit ad pro-
phetam ut interroget per eum me ego Dominus respondebo ei
8 per me et ponam faciem meam super hominem illum et faciam
eum in exemplum et in proverbium et disperdam eum de me-
9 dio populi mei et scietis quia ego Dominus et propheta cum
erraverit et locutus fuerit verbum ego Dominus decepi pro-
phetam illum et extendam manum meam super eum et delebo
10 eum de medio populi mei Israhel et portabunt iniquitatem
suam iuxta iniquitatem interrogantis sic iniquitas prophetae
11 erit ut non erret ultra domus Israhel a me neque polluatur
in universis praevaricationibus suis sed sit mihi in populum et
12 ego sim eis in Deum ait Dominus exercituum et factus est
13 sermo Domini ad me dicens fili hominis terra cum peccaverit
mihi ut praevaricetur praevaricans extendam manum meam
super eam et conteram virgam panis eius et inmittam in eam
14 famem et interficiam de ea hominem et iumentum et si fue-
rint tres viri isti in medio eius Noe Danihel et Iob ipsi iustitia
15 sua liberabunt animas suas ait Dominus exercituum quod si
et bestias pessimas induxero super terram ut vastem eam et
16 fuerit in via eo quod non sit pertransiens propter bestias tres

viri isti qui fuerint in ea vivo ego dicit Dominus Deus quia nec filios nec filias liberabunt sed ipsi soli liberabuntur terra autem desolabitur vel si gladium induxero super terram illam 17 et dixero gladio transi per terram et interfecero de ea hominem et iumentum et tres viri isti fuerint in medio eius vivo 18 ego dicit Dominus Deus non liberabunt filios neque filias sed ipsi soli liberabuntur si autem et pestilentiam inmisero super 19 terram illam et effudero indignationem meam super eam in sanguine ut auferam ex ea hominem et iumentum et Noe et 20 Danihel et Iob fuerint in medio eius vivo ego dicit Dominus Deus quia filium et filiam non liberabunt sed ipsi iustitia sua liberabunt animas suas quoniam haec dicit Dominus Deus 21 quod si et quattuor iudicia mea pessima gladium et famem et bestias malas et pestilentiam misero in Hierusalem ut interficiam de ea hominem et pecus tamen relinquetur in ea 22 salvatio educantium filios et filias ecce ipsi egredientur ad vos et videbitis viam eorum et adinventiones eorum et consolabimini super malo quod induxi in Hierusalem in omnibus quae inportavi super eam et consolabuntur vos cum videritis viam 23 eorum et adinventiones eorum et cognoscetis quod non frustra fecerim omnia quae feci in ea ait Dominus Deus

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis quid **XV**, 2 fiet ligno vitis ex omnibus lignis nemorum quae sunt inter ligna silvarum numquid tolletur de ea lignum ut fiat opus aut 3 fabricabitur de ea paxillus ut dependeat in eo quodcumque vas ecce igni datum est in escam utramque partem eius consumpsit ignis et medietas eius redacta est in favillam numquid 4 utile erit ad opus etiam cum esset integrum non erat aptum 5 ad opus quanto magis cum ignis illud devoraverit et conbuserit nihil ex eo fiet operis propterea haec dicit Dominus Deus 6 quomodo lignum vitis inter ligna silvarum quod dedi igni ad devorandum sic tradidi habitatores Hierusalem et ponam 7 faciem meam in eos de igne egredientur et ignis consumet eos et scietis quia ego Dominus cum posuero faciem meam in eos et dederam terram inviam et desolatam eo quod praevaricatores 8 extiterint dicit Dominus Deus

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis notas **XVI**, 2

3 fac Hierusalem abominationes suas et dices haec dicit Domi-
4 nus Deus Hierusalem radix tua et generatio tua de terra cha-
5 nanea pater tuus Amorreus et mater tua Ceththa et quando
6 nata es in die ortus tui non est praecisus umbilicus tuus et in
7 aqua non es lota in salutem nec sale salita nec involuta pan-
8 nis non pepercit super te oculus ut facerem tibi unum de his
9 miseratus tui sed proiecta es super faciem terrae in abiectio-
10 ne animae tuae in die qua nata es transiens autem per te vidi te
11 conculcari in sanguine tuo et dixi tibi cum esses in sanguine
12 tuo vive dixi inquam tibi in sanguine tuo vive multiplicatam
13 quasi germen agri dedi te et multiplicata es et grandis effec-
14 ta et ingressa es et pervenisti ad mundum muliebrem ubera
15 tua intumuerunt et pilus tuus germinavit et eras nuda et con-
16 fusionis plena et transivi per te et vidi te et ecce tempus
17 tuum tempus amantium et expandi amictum meum super te
18 et operui ignominiam tuam et iuravi tibi et ingressus sum pac-
19 tum tecum ait Dominus Deus et facta es mihi et lavi te aqua
20 et emundavi sanguinem tuum ex te et unxi te oleo et vestivi
21 te discoloribus et calciavi te ianthino et cinxi te bysso et in-
22 dui te subtilibus et ornavi te ornamento et dedi armillas in
23 manibus tuis et torquem circa collum tuum et dedi inaurem
24 super os tuum et circulos auribus tuis et coronam decoris in
25 capite tuo et ornata es auro et argento et vestita es bysso et
26 polymito et multicoloribus similam et mel et oleum comedisti
27 et decora facta es vehementer nimis et profecisti in regnum
28 et egressum est nomen tuum in gentes propter speciem tuam
29 quia perfecta eras in decore meo quem posueram super te dicit
30 Dominus Deus et habens fiduciam in pulchritudine tua forni-
31 cata es in nomine tuo et exposuisti fornicationem tuam omni
32 transeunti ut eius fieres et sumens de vestimentis meis fecisti
33 tibi excelsa hinc inde consuta et fornicata es super eis sicut
34 non est factum neque futurum est et tulisti vasa decoris tui
35 de auro meo et argento meo quae dedi tibi et fecisti tibi imagi-
36 nes masculinas et fornicata es in eis et sumpsisti vestimenta
37 tua multicoloria et vestita es eis et oleum meum et thymiana
38 meum posuisti coram eis et panem meum quem dedi tibi si-
39 milam et oleum et mel quibus enutrivisti te posuisti in conspectu

eorum in odorem suavitatis et factum est ait Dominus Deus et 20
tulisti filios tuos et filias tuas quas generasti mihi et immolasti
eis ad devorandum numquid parva est fornicatio tua immo- 21
lantis filios meos et dedisti illos consecrans eis et post omnes 22
abominationes tuas et fornicationes non es recordata dierum
adulescentiae tuae quando eras nuda et confusione plena con-
culcata in sanguine tuo et accidit post omnem malitiam tuam 23
vae vae tibi ait Dominus Deus et aedificasti tibi lupanar et 24
fecisti tibi prostibulum in cunctis plateis ad omne caput viae 25
aedificasti signum prostitutionis tuae et abominabilem fecisti
decorem tuum et divisisti pedes tuos omni transeunti et mul-
tiplicasti fornicationes tuas et fornicata es cum filiis Aegypti 26
vicinis tuis magnarum carniū et multiplicasti fornicationem
tuam ad iritandum me ecce ego extendi manum meam su- 27
per te et auferam ius tuum et dabo te in animam odientium te
filiarum Palestinarum quae erubescunt in via tua scelerata et 28
fornicata es in filiis Assyriorum eo quod necdum fueris expleta
et postquam fornicata es nec sic es satiata et multiplicasti 29
fornicationem tuam in terra Chanaan cum Chaldeis et nec
sic satiata es in quo mundabo cor tuum ait Dominus Deus 30
cum facias omnia haec opera mulieris meretricis et procacis
quia fabricasti lupanar tuum in capite omnis viae et excelsum 31
tuum fecisti in omni platea nec facta es quasi meretrix fastidio
augens pretium sed quasi mulier adultera quae super virum 32
suum inducit alienos omnibus meretricibus dantur mercedes 33
tu autem dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis et donabas
eis ut intrarent ad te undique ad fornicandum tecum factum- 34
que in te est contra consuetudinem mulierum in fornicationi-
bus tuis et post te non erit fornicatio in eo enim quod dedisti
mercedes et mercedes non accepisti factum est in te contrarium
propterea meretrix audi verbum Domini haec dicit Dominus 35, 36
Deus quia effusum est aes tuum et revelata est ignominia tua
in fornicationibus tuis super amatores tuos et super idola abo-
minationum tuarum in sanguine filiorum tuorum quos dedisti
eis ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus com- 37
mixta es et omnes quos dilexisti cum universis quos oderas et
congregabo eos super te undique et nudabo ignominiam tuam

38 coram eis et videbunt omnem turpitudinem tuam et iudica-
bo te iudiciis adulterarum et effudentium sanguinem et dabo
39 te in sanguinem furoris et zeli et dabo te in manus eorum
et destruent lupanar tuum et demolientur prostibulum tuum
et denudabunt te vestimentis tuis et auferent vasa decoris tui
40 et derelinquent te nudam plenamque ignominia et adducent
super te multitudinem et lapidabunt te lapidibus et trucida-
41 bunt te gladiis suis et comburent domos tuas igni et facient in
te iudicia in oculis mulierum plurimarum et desines fornicari
42 et mercedes ultra non dabis et requiescet indignatio mea in
te et auferetur zelus meus a te et quiescam nec irascar am-
43 plius eo quod non fueris recordata dierum adulescentiae tuae
et provocasti me in omnibus his quapropter et ego vias tuas in
capite tuo dedi ait Dominus Deus et non feci iuxta scelera tua
44 in omnibus abominationibus tuis ecce omnis qui dicit vulgo
proverbium in te adsumet illud dicens sicut mater ita et filia
45 eius filia matris tuae es tu quae proiecit virum suum et filios
suos et soror sororum tuarum tu quae proiecerunt viros suos
et filios suos mater vestra Ceththea et pater vester Amorreus
46 et soror tua maior Samaria ipsa et filiae eius quae habitat ad
sinistram tuam soror autem tua minor te quae habitat a dex-
47 tris tuis Sodoma et filiae eius sed nec in viis earum ambulasti
neque secundum scelera earum fecisti pauxillum minus paene
48 sceleratiora fecisti illis in omnibus viis tuis vivo ego dicit Do-
minus Deus quia non fecit Sodoma soror tua ipsa et filiae eius
49 sicut fecisti tu et filiae tuae ecce haec fuit iniquitas Sodomae
sororis tuae superbia saturitas panis et abundantia et otium
ipsius et filiarum eius et manum egeno et pauperi non porri-
50 gebant et elevatae sunt et fecerunt abominationes coram me
51 et abstuli eas sicut vidisti et Samaria dimidium peccatorum
tuorum non peccavit sed vicisti eas sceleribus tuis et iustifica-
sti sorores tuas in omnibus abominationibus tuis quas operata
52 es ergo et tu porta confusionem tuam quae vicisti sorores tuas
peccatis tuis sceleratius agens ab eis iustificatae sunt enim a
te ergo et tu confundere et porta ignominiam tuam quae iu-
53 stificasti sorores tuas et convertam restituens eas conversione
Sodomorum cum filiabus suis et conversione Samariae et filia-

rum eius et convertam reversionem tuam in medio earum ut 54
 portes ignominiam tuam et confundaris in omnibus quae feci-
 sti consolans eas et soror tua Sodoma et filiae eius revertentur 55
 ad antiquitatem suam et Samaria et filiae eius revertentur ad
 antiquitatem suam et tu et filiae tuae revertimini ad antiqui-
 tatem vestram non fuit autem Sodoma soror tua audita in 56
 ore tuo in die superbiae tuae antequam revelaretur malitia 57
 tua sicut hoc tempore in obprobrium filiarum Syriae et cunc-
 tarum in circuitu tuo filiarum Palestinarum quae ambiunt te
 per gyrum scelus tuum et ignominiam tuam tu portasti ait 58
 Dominus Deus quia haec dicit Dominus Deus et faciam ti- 59
 bi sicut dispexisti iuramentum ut irritum faceres pactum et 60
 recordabor ego pacti mei tecum in diebus adulescentiae tuae
 et suscitabo tibi pactum sempiternum et recordaberis viarum 61
 tuarum et confunderis cum receperis sorores tuas te maiores
 cum minoribus tuis et dabo eas tibi in filias sed non ex pacto
 tuo et suscitabo ego pactum meum tecum et scies quia ego 62
 Dominus ut recorderis et confundaris et non sit tibi ultra ape- 63
 rire os prae confusione tua cum placatus fuero tibi in omnibus
 quae fecisti ait Dominus Deus

et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis **XVII, 2**
 propone enigma et narra parabolam ad domum Israhel et 3
 dices haec dicit Dominus Deus aquila grandis magnarum ala-
 rum longo membrorum ductu plena plumis et varietate venit
 ad Libanum et tulit medullam cedri summitatem frondium 4
 eius avellit et transportavit eam in terram Chanaan in urbem
 negotiatorum posuit illam et tulit de semente terrae et po- 5
 suit illud in terra pro semine ut firmaret radicem super aquas
 multas in superficie posuit illud cumque germinasset crevit 6
 in vineam latiore[m] humili statura respicientibus ramis eius ad
 eam et radices eius sub illa erunt facta est ergo vinea et fructifi-
 cavit in palmites et emisit propagines et facta est aquila altera 7
 grandis magnis alis multisque plumis et ecce vinea ista quasi
 mittens radices suas ad eam palmites suos extendit ad illam
 ut inrigaret eam de areolis germinis sui in terra bona super 8
 aquas multas plantata est ut faciat frondes et portet fructum
 et sit in vineam grandem dic haec dicit Dominus Deus er- 9

gone prosperabitur nonne radices eius evellet et fructum eius
distringet et siccabit omnes palmites germinis eius et arescet
et non in brachio grandi neque in populo multo ut evelletet
10 eam radicitus ecce plantata est ergone prosperabitur nonne
cum tetigerit eam ventus urens siccabitur et in areis germinis
11, 12 sui arescet et factum est verbum Domini ad me dicens dic
ad domum exasperantem nescitis quid ista significant dic ecce
venit rex Babylonis Hierusalem et adsumet regem et principes
13 eius et adducet eos ad semet ipsum in Babylonem et tollet de
semine regni ferietque cum eo foedus et accipiet ab eo iusiu-
14 randum sed et fortes terrae tollet ut sit regnum humile et non
15 elevetur sed custodiat pactum eius et servet illud qui recedens
ab eo misit nuntios ad Aegyptum ut daret sibi equos et popu-
lum multum numquid prosperabitur vel consequetur salutem
16 qui fecit haec et qui dissolvit pactum numquid effugiet vivo
ego dicit Dominus Deus quoniam in loco regis qui constituit
eum regem cuius fecit irritum iuramentum et solvit pactum
17 quod habebat cum eo in medio Babylonis morietur et non
in exercitu grandi neque in populo multo faciet contra eum
Pharao proelium in iactu aggeris et in extruptione vallorum
18 ut interficiat animas multas spreverat enim iuramentum ut
solveret foedus et ecce dedit manum suam et cum omnia haec
19 fecerit non effugiet propterea haec dicit Dominus Deus vivo
ego quoniam iuramentum quod sprevit et foedus quod prae-
20 varicatus est ponam in caput eius et expandam super eum
rete meum et comprehendetur sagena mea et adducam eum
in Babylonem et iudicabo illum ibi in praevaricatione qua de-
21 spexit me et omnes profugi eius cum universo agmine gladio
cadent residui autem in omnem ventum dispergentur et scie-
22 tis quia ego Dominus locutus sum haec dicit Dominus Deus
et sumam ego de medulla cedri sublimis et ponam de vertice
ramorum eius tenerum dstringam et plantabo super montem
23 excelsum et eminentem in monte sublimi Israhel plantabo il-
lud et erumpet in germen et faciet fructum et erit in cedrum
magnam et habitabunt sub eo omnes volucres universum vola-
24 tile sub umbra frondium eius nidificabit et scient omnia ligna
regionis quia ego Dominus humiliavi lignum sublime et exal-

tavi lignum humile et siccavi lignum viride et frondere feci lignum aridum ego Dominus locutus sum et feci

et factus est sermo Domini ad me dicens quid est quod inter vos parabolam vertitis in proverbium istud in terra Israhel dicentes patres comederunt uvam acerbam et dentes filiorum obstupescunt vivo ego dicit Dominus Deus si erit vobis ultra 3 parabola haec in proverbium in Israhel ecce omnes animae 4 meae sunt ut anima patris ita et anima filii mea est anima quae peccaverit ipsa morietur et vir si fuerit iustus et fecerit iudicium et iustitiam in montibus non comederit et oculos suos 6 non levaverit ad idola domus Israhel et uxorem proximi sui non violaverit et ad mulierem menstruatam non accesserit et 7 hominem non contristaverit pignus debitori reddiderit per vim nihil rapuerit panem suum esurienti dederit et nudum operuerit vestimento ad usuram non commodaverit et amplius non 8 acceperit ab iniquitate averterit manum suam iudicium verum fecerit inter virum et virum in praeceptis meis ambulaverit et 9 iudicia mea custodierit ut faciat veritatem hic iustus est vita vivet ait Dominus Deus quod si genuerit filium latronem effundentem sanguinem et fecerit unum de istis et haec quidem 11 omnia non facientem sed in montibus comedentem et uxorem proximi sui polluentem egenum et pauperem contristantem 12 rapientem rapinas pignus non reddentem et ad idola levantem oculos suos abominationem facientem ad usuram dantem et 13 amplius accipientem numquid vivet non vivet cum universa detestanda haec fecerit morte morietur sanguis eius in ipso erit quod si genuerit filium qui videns omnia peccata patris sui 14 quae fecit timuerit et non fecerit simile eis super montes non comederit et oculos suos non levaverit ad idola domus Israhel et uxorem proximi sui non violaverit et virum non contristaverit 16 pignus non retinuerit et rapinam non rapuerit panem suum esurienti dederit et nudum operuerit vestimento a pauperis 17 iniuria averterit manum suam usuram et superabundantiam non acceperit iudicia mea fecerit in praeceptis meis ambulaverit hic non morietur in iniquitate patris sui sed vita vivet pater eius quia calumniatus est et vim fecit fratri et malum 18 operatus est in medio populi sui ecce mortuus est in iniquita-

XVIII, 2

19 te sua et dicitis quare non portavit filius iniquitatem patris
videlicet quia filius iudicium et iustitiam operatus est omnia
20 praecepta mea custodivit et fecit illa vita vivet anima quae
peccaverit ipsa morietur filius non portabit iniquitatem patris
et pater non portabit iniquitatem filii iustitia iusti super eum
21 erit et impietas impii erit super eum si autem impius egerit
paenitentiam ab omnibus peccatis suis quae operatus est et
custodierit universa praecepta mea et fecerit iudicium et iusti-
22 tiam vita vivet non morietur omnium iniquitatum eius quas
operatus est non recordabor in iustitia sua quam operatus est
23 vivet numquid voluntatis meae est mors impii dicit Domi-
24 nus Deus et non ut convertatur a viis suis et vivat si autem
averterit se iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem secun-
dum omnes abominationes quas operari solet impius numquid
vivet omnes iustitiae eius quas fecerat non recordabuntur in
praevaricatione qua praevaricatus est et in peccato suo quod
25 peccavit in ipsis morietur et dixistis non est aequa via Domini
audite domus Israhel numquid via mea non est aequa et non
26 magis viae vestrae pravae sunt cum enim averterit se iustus a
iustitia sua et fecerit iniquitatem morietur in eis in iniustitia
27 quam operatus est morietur et cum averterit se impius ab im-
pietate sua quam operatus est et fecerit iudicium et iustitiam
28 ipse animam suam vivificabit considerans enim et avertens se
ab omnibus iniquitatibus suis quas operatus est vita vivet et
29 non morietur et dicunt filii Israhel non est aequa via Domi-
ni numquid viae meae non sunt aequae domus Israhel et non
30 magis viae vestrae pravae idcirco unumquemque iuxta vias
suas iudicabo domus Israhel ait Dominus Deus convertimini
et agite paenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris et non
31 erit vobis in ruinam iniquitas proicite a vobis omnes praevari-
cationes vestras in quibus praevaricati estis et facite vobis cor
novum et spiritum novum et quare moriemini domus Israhel
32 quia nolo mortem morientis dicit Dominus Deus revertimini et
vivite

XIX, 2 et tu adsume planctum super principes Israhel et dices
quare mater tua leaena inter leones cubavit in medio leuncu-
3 lorum enutrivit catulos suos et eduxit unum de leunculis suis

leo factus est et didicit capere praedam hominemque comedere et audierunt de eo gentes et non absque vulneribus suis ceperunt eum et adduxerunt eum in catenis in terram Aegypti quae cum vidisset quoniam infirmata est et periit expectatio eius tulit unum de leunculis suis leonem constituit eum qui incedebat inter leones et factus est leo didicit praedam capere et homines devorare didicit viduas facere et civitates eorum in desertum adducere et desolata est terra et plenitudo eius a voce rugitus illius et convenerunt adversum eum gentes undique de provinciis et expanderunt super eum rete suum in vulneribus earum captus est et miserunt eum in caveam in catenis adduxerunt eum ad regem Babylonis miseruntque eum in carcerem ne audiretur vox eius ultra super montes Israhel mater tua quasi vinea in sanguine tuo super aquam plantata fructus eius et frondes eius creverunt ex aquis multis et factae sunt ei virgae solidae in scepra dominantium et exaltata est statura eius inter frondes et vidit altitudinem suam in multitudine palmitum suorum et evulsa est in ira in terramque proiecta et ventus urens siccavit fructum eius marcuerunt et arefactae sunt virgae roboris eius ignis comedit eam et nunc transplantata est in desertum in terra invia et sitienti et egressus est ignis de virga ramorum eius qui fructum eius comedit et non fuit in ea virga fortis sceptrum dominantium planctus est et erit in planctum

et factum est in anno septimo in quinto mense in decima mensis venerunt viri de senioribus Israhel ut interrogarent Dominum et sederunt coram me et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis loquere senioribus Israhel et dices ad eos haec dicit Dominus Deus num ad interrogandum me vos venistis vivo ego quia non respondebo vobis ait Dominus Deus si iudicas eos si iudicas fili hominis abominationes patrum eorum ostende eis et dices ad eos haec dicit Dominus Deus in die qua elegi Israhel et levavi manum meam pro stirpe domus Iacob et apparui eis in terra Aegypti et levavi manum meam pro eis dicens ego Dominus Deus vester in die illa levavi manum meam pro eis ut educerem eos de terra Aegypti in terram quam provideram eis fluentem lacte et melle quae est egre- **XX**

7 gia inter omnes terras et dixi ad eos unusquisque offensiones
oculorum suorum abiciat et in idolis Aegypti nolite pollui ego
8 Dominus Deus vester et inritaverunt me nolueruntque audire
unusquisque abominationes oculorum suorum non proiecit nec
idola Aegypti reliquerunt et dixi ut effunderem indignationem
meam super eos et implerem iram meam in eis in medio ter-
9 rae Aegypti et feci propter nomen meum ut non violaretur
coram gentibus in quarum medio erant et inter quas apparui
10 eis ut educerem eos de terra Aegypti eieci ergo eos de terra
11 Aegypti et eduxi in desertum et dedi eis praecepta mea et
12 iudicia mea ostendi eis quae faciat homo et vivat in eis insu-
per et sabbata mea dedi eis ut esset signum inter me et eos et
13 scirent quia ego Dominus sanctificans eos et inritaverunt me
domus Israhel in deserto in praeceptis meis non ambulaverunt
et iudicia mea proiecerunt quae faciens homo vivet in eis et
sabbata mea violaverunt vehementer dixi ergo ut effunderem
14 furorem meum super eos in deserto et consumerem eos et feci
propter nomen meum ne violaretur coram gentibus de quibus
15 eieci eos in conspectu earum ego igitur levavi manum meam
super eos in deserto ne inducerem eos in terram quam dedi eis
16 fluentem lacte et melle praecipuam terrarum omnium quia iu-
dicia mea proiecerunt et in praeceptis meis non ambulaverunt
et sabbata mea violaverunt post idola enim cor eorum gradie-
17 batur et pepercit oculus meus super eos ut non interficerem
18 eos nec consumpsi eos in deserto dixi autem ad filios eorum
in solitudine in praeceptis patrum vestrorum nolite incedere
nec iudicia eorum custodiatis nec in idolis eorum polluami-
19 ni ego Dominus Deus vester in praeceptis meis ambulate et
20 iudicia mea custodite et facite ea et sabbata mea sanctifica-
te ut sit signum inter me et vos et sciatur quia ego Dominus
21 Deus vester et exacerbaverunt me filii in praeceptis meis non
ambulaverunt et iudicia mea non custodierunt ut facerent ea
quae cum fecerit homo vivet in eis et sabbata mea violave-
runt et comminatus sum ut effunderem furorem meum super
22 eos et implerem iram meam in eis in deserto averti autem
manum meam et feci propter nomen meum ut non violaretur
23 coram gentibus de quibus eieci eos in oculis earum iterum

levavi manum meam in eos in solitudine ut dispergerem illos
in nationes et ventilarem in terras eo quod iudicia mea non 24
fecissent et praecepta mea reprobassent et sabbata mea violas-
sent et post idola patrum suorum fuissent oculi eorum ergo 25
et ego dedi eis praecepta non bona et iudicia in quibus non vi-
vent et pollui eos in muneribus suis cum offerrent omne quod 26
aperit vulvam propter delicta sua et scient quia ego Dominus
quam ob rem loquere ad domum Israhel fili hominis et dices 27
ad eos haec dicit Dominus Deus adhuc et in hoc blasphema-
verunt me patres vestri cum sprevissem me contemnentes et 28
induxissem eos in terram super quam levavi manum meam ut
darem eis viderunt omnem collem excelsum et omne lignum
nemorosum et immolaverunt ibi victimas suas et dederunt ibi
iniritationem oblationis suae et posuerunt ibi odorem suavita-
tis suae et libaverunt libationes suas et dixi ad eos quid est 29
excelsum ad quod vos ingredimini et vocatum est nomen eius
Excelsum usque ad hanc diem propterea dic ad domum Isra- 30
hel haec dicit Dominus Deus certe in via patrum vestrorum
vos polluimini et post offendicula eorum vos fornicamini et in 31
oblatione donorum vestrorum cum transducitis filios vestros
per ignem vos polluimini in omnibus idolis vestris usque hodie
et ego respondebo vobis domus Israhel vivo ego dicit Domi-
nus Deus quia non respondebo vobis neque cogitatio mentis 32
vestrae fiet dicentium erimus sicut gentes et sicut cognatio-
nes terrae ut colamus ligna et lapides vivo ego dicit Dominus 33
Deus quoniam in manu forti et brachio extento et in furore
effuso regnabo super vos et educam vos de populis et congre- 34
gabo vos de terris in quibus dispersi estis in manu valida et
brachio extento et in furore effuso regnabo super vos et ad- 35
ducam vos in desertum populorum et iudicabor vobiscum ibi
facie ad faciem sicut iudicio contendi adversum patres vestros 36
in deserto terrae Aegypti sic iudicabo vos dicit Dominus Deus
et subiciam vos sceptro meo et inducam vos in vinculis foe- 37
deris et eligam de vobis transgressores et impios et de terra 38
incolatus eorum educam eos et terram Israhel non ingredientur
et scietis quia ego Dominus et vos domus Israhel haec dicit 39
Dominus Deus singuli post idola vestra ambulate et servite eis

quod si et in hoc non audieritis me et nomen meum sanctum
 40 pollueritis ultra in muneribus vestris et in idolis vestris in
 monte sancto meo in monte excelso Israhel ait Dominus Deus
 ibi serviet mihi omnis domus Israhel omnes inquam in terra in
 qua placebunt mihi et ibi quaeram primitias vestras et initium
 41 decimarum vestrarum in omnibus sanctificationibus vestris in
 odorem suavitatis suscipiam vos cum eduxero vos de populis
 et congregavero vos de terris in quas dispersi estis et sanctifi-
 42 cabor in vobis in oculis nationum et scietis quia ego Dominus
 cum induxero vos ad terram Israhel in terram pro qua levavi
 43 manum meam ut darem eam patribus vestris et recordabimini
 ibi viarum vestrarum et omnium scelerum vestrorum quibus
 polluti estis in eis et displicebitis vobis in conspectu vestro in
 44 omnibus malitiis vestris quas fecistis et scietis quia ego Domi-
 nus cum benefecero vobis propter nomen meum non secundum
 vias vestras malas neque secundum scelera vestra pessima do-
 45 mus Israhel ait Dominus Deus et factus est sermo Domini ad
 me dicens fili hominis pone faciem tuam contra viam austri et
 46 stilla ad africanum et propheta ad saltum agri meridiani et dice-
 47 ces saltui meridiano audi verbum Domini haec dicit Dominus
 Deus ecce ego succendam in te ignem et conburam in te omne
 lignum viride et omne lignum aridum non extinguetur flamma
 succensionis et conburetur in ea omnis facies ab austro usque
 48 ad aquilonem et videbit universa caro quia ego Dominus suc-
 49 cendi eam nec extinguetur et dixi ha ha ha Domine Deus ipsi
 dicunt de me numquid non per parabolas loquitur iste

XXI, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone
 faciem tuam ad Hierusalem et stilla ad sanctuaria et propheta
 3 contra humum Israhel et dices terrae Israhel haec dicit Domi-
 nus Deus ecce ego ad te et eiciam gladium meum de vagina sua
 4 et occidam in te iustum et impium pro eo autem quod occidi
 in te iustum et impium idcirco egredietur gladius meus de va-
 5 gina sua ad omnem carnem ab austro ad aquilonem ut sciat
 omnis caro quia ego Dominus eduxi gladium meum de vagina
 6 sua inrevocabilem et tu fili hominis ingemesce in contritione
 7 lumborum et in amaritudinibus ingemesce coram eis cumque
 dixerint ad te quare tu gemis dices pro auditu quia venit et

tabescet omne cor et dissolventur universae manus et infirmabitur omnis spiritus et per cuncta genua fluent aquae ecce venit et fiet ait Dominus Deus et factus est sermo Domini ad me 8
dicens fili hominis propheta et dices haec dicit Dominus Deus 9
loquere gladius gladius exacutus est et limatus ut caedat victimas exacutus est ut splendeat limatus est qui moves sceptrum filii mei succidisti omne lignum et dedi eum ad levigandum ut teneatur manu iste exacutus est gladius et iste limatus ut sit in manu interficientis clama et ulula fili hominis quia hic factus est in populo meo hic in cunctis ducibus Israhel qui fugerant gladio traditi sunt cum populo meo idcirco plaude super femur quia probatus est et hoc cum sceptrum subverterit et non erit dicit Dominus Deus tu ergo fili hominis propheta et percute manu ad manum et duplicetur gladius ac triplicetur gladius interfectorum hic est gladius occisionis magnae qui obstupescere eos facit et corde tabescere et multiplicat ruinas in omnibus portis eorum dedi conturbationem gladii acuti et limati ad fulgendum amicti ad caedem exacuere vade ad dextram sive ad sinistram quocumque faciei tuae est appetitus quin et ego plaudam manu ad manum et implebo indignationem meam ego Dominus locutus sum et factus est sermo Domini ad me dicens et tu fili hominis pone tibi duas vias ut veniat gladius regis Babylonis de terra una egredientur ambo et manu capiet coniecturam in capite viae civitatis coniciet viam pones ut veniat gladius ad Rabbath filiorum Ammon et ad Iudam in Hierusalem munitissimam stetit enim rex Babylonis in bivio in capite duarum viarum divinationem quaerens commiscens sagittas interrogavit idola exta consuluit ad dextram eius facta est divinatio super Hierusalem ut ponat arietes ut aperiat os in caede ut elevet vocem in ululatu ut ponat arietes contra portas ut conportet aggerem ut aedificet munitiones eritque quasi consulens frustra oraculum in oculis eorum et sabbatorum otium imitans ipse autem recordabitur iniquitatis ad capiendum idcirco haec dicit Dominus Deus pro eo quod recordati estis iniquitatis vestrae et revelastis praevaricationes vestras et apparuerunt peccata vestra in omnibus cogitationibus vestris pro eo inquam quod recordati estis manu capiemi-

25 tu autem profane impie dux Israhel cuius venit dies in tempore
26 iniquitatis praefinita haec dicit Dominus Deus aufer cidarim
tolle coronam nonne haec est quae humilem sublevavit et subli-
27 mem humiliavit iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam
eam et hoc nunc factum est donec veniret cuius est iudicium
28 et tradam ei et tu fili hominis propheta et dic haec dicit Do-
minus Deus ad filios Ammon et ad obprobrium eorum et dices
mucro mucro evaginate ad occidendum limate ut interficias et
29 fulgeas cum tibi viderentur vana et divinarentur mendacia ut
dareris super colla vulneratorum impiorum quorum venit dies
30 in tempore iniquitatis praefinita revertere ad vaginam tuam
in loco in quo creatus es in terra nativitatis tuae iudicabo
31 te et effundam super te indignationem meam in igne furoris
mei sufflabo in te daboque te in manus hominum insipientium
32 et fabricantium interitum igni eris cibus sanguis tuus erit in
medio terrae oblivioni traderis quia ego Dominus locutus sum

XXII, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens et tu fili homi-
3 nis num iudicas num iudicas civitatem sanguinum et ostendes
ei omnes abominationes suas et dices haec dicit Dominus Deus
civitas effundens sanguinem in medio sui ut veniat tempus eius
4 et quae fecit idola contra semet ipsam ut pollueretur in san-
guine tuo qui a te effusus est deliquisti et in idolis tuis quae
fecisti polluta es et adpropinquare fecisti dies tuos et addu-
xisti tempus annorum tuorum propterea dedi te obprobrium
5 gentibus et inrisionem universis terris quae iuxta sunt et quae
procul a te triumphabunt de te sordida nobilis grandis interitu
6 ecce principes Israhel singuli in brachio suo fuerunt in te ad
7 effundendum sanguinem patrem et matrem contumeliis adfe-
cerunt in te advenam calumniati sunt in medio tui pupillum et
8 viduam contristaverunt apud te sanctuaria mea spreverunt et
9 sabbata mea polluisti viri detractores fuerunt in te ad effun-
dendum sanguinem et super montes comederunt in te scelus
10 operati sunt in medio tui verecundiora patris discoperuerunt
11 in te inmunditiam menstruatae humiliaverunt in te et unu-
quisque in uxorem proximi sui operatus est abominationem
et socer nurum suam polluit nefarie frater sororem suam filiam
12 patris sui oppressit in te munera acceperunt apud te ad ef-

fundendum sanguinem usuram et superabundantiam accepisti
et avare proximos tuos calumniabaris meique oblita es ait Do-
minus Deus ecce conplosi manus meas super avaritiam tuam 13
quam fecisti et super sanguinem qui effusus est in medio tui
numquid sustinebit cor tuum aut praevallebunt manus tuae in 14
diebus quos ego faciam tibi ego Dominus locutus sum et faciam
et dispergam te in nationes et ventilabo te in terras et deficere 15
faciam inmunditiam tuam a te et possidebo te in conspectu 16
gentium et scies quia ego Dominus et factum est verbum Do- 17
mini ad me dicens fili hominis versa est mihi domus Israhel 18
in scoriam omnes isti aes et stagnum et ferrum et plumbum in
medio fornacis scoria argenti facti sunt propterea haec dicit 19
Dominus Deus eo quod versi estis omnes in scoriam propterea
ecce ego congregabo vos in medium Hierusalem congregatione 20
argenti et aeris et ferri et stagni et plumbi in medium fornacis
ut succendam in eam ignem ad conflandum sic congregabo
in furore meo et in ira mea et requiescam et conflabo vos et 21
congregabo vos et succendam vos in igne furoris mei et confla-
bimini in medio eius ut conflatur argentum in medio fornacis 22
sic eritis in medio eius et scietis quia ego Dominus effuderim
indignationem meam super vos et factum est verbum Domini 23
ad me dicens fili hominis dic ei tu es terra immunda et 24
non conpluta in die furoris coniuratio prophetarum in medio 25
eius sicut leo rugiens capiensque praedam animam devorave-
runt opes et pretium acceperunt viduas eius multiplicaverunt
in medio illius sacerdotes eius contempserunt legem meam 26
et polluerunt sanctuaria mea inter sanctum et profanum non
habuere distantiam et inter pollutum et mundum non intelle-
xerunt et a sabbatis meis averterunt oculos suos et coinquina-
bar in medio eorum principes eius in medio illius quasi lupi 27
rapientes praedam ad effundendum sanguinem et perdendas
animas et avare sectanda lucra prophetae autem eius linie- 28
bant eos absque temperamento videntes vana et divinantes eis
mendacium dicentes haec dicit Dominus Deus cum Dominus
non sit locutus populi terrae calumniabantur calumniam et 29
rapiebant violenter egenum et pauperem adfligebant et adve-
nam opprimebant calumnia absque iudicio et quaesivi de eis 30

virum qui interponeret sepem et staret oppositus contra me
31 pro terra ne dissiparem eam et non inveni et effudi super eos
indignationem meam in igne irae meae consumpsi eos viam
eorum in caput eorum reddidi ait Dominus Deus

XXIII, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis duae
3 mulieres filiae matris unius fuerunt et fornicatae sunt in Ae-
gypto in adulescentia sua fornicatae sunt ibi subacta sunt ubera
4 earum et fractae sunt mammae pubertatis earum nomina
autem earum Oolla maior et Ooliba soror eius et habui eas et
pepererunt filios et filias porro earum nomina Samaria Oolla
5 et Hierusalem Ooliba fornicata est igitur Oolla super me et
6 insanivit in amatores suos in Assyrios propinquantes vestitos
hyacintho principes et magistratus iuvenes cupidinis universos
7 equites ascensores equorum et dedit fornicationes suas super
eos electos filios Assyriorum universos et in omnibus in quos
8 insanivit in immunditiis eorum polluta est insuper et forni-
cationes suas quas habuerat in Aegypto non reliquit nam et
illi dormierant cum ea in adulescentia eius et illi confregerant
ubera pubertatis eius et effuderant fornicationem suam super
9 eam propterea tradidi eam in manu amatorum suorum in
10 manus filiorum Assur super quorum insanivit libidinem ipsi
discoperuerunt ignominiam eius filios et filias illius tulerunt
et ipsam occiderunt gladio et factae sunt famosae mulieres et
11 iudicia perpetrarunt in ea quod cum vidisset soror eius Oo-
liba plus quam illa insanivit libidine et fornicationem suam
12 super fornicationem sororis suae ad filios Assyriorum prae-
buit inpudenter ducibus et magistratibus ad se venientibus
indutis veste varia equitibus qui vectabantur equis et adule-
13 scentibus forma cunctis egregia et vidi quod polluta esset via
14 una ambarum et auxit fornicationes suas cumque vidisset vi-
ros depictos in pariete imagines Chaldeorum expressas colo-
15 ribus et accinctos balteis renes et tiaras tinctas in capitibus
eorum formam ducum omnium similitudinem filiorum Babylo-
16 nis terraeque Chaldeorum in qua orti sunt et insanivit super
eos concupiscentia oculorum suorum et misit nuntios ad eos in
17 Chaldeam cumque venissent ad eam filii Babylonis ad cubile
mammarum polluerunt eam stupris suis et polluta est ab eis

et saturata est anima eius ab illis denudavit quoque fornicationes suas et discoperuit ignominiam suam et recessit anima mea ab ea sicut recesserat anima mea a sorore eius multiplicavit enim fornicationes suas recordans dies adulescentiae suae quibus fornicata est in terra Aegypti et insanivit libidine super concubitu eorum quorum carnes sunt ut carnes asinorum et sicut fluxus equorum fluxus eorum et visitasti scelus adulescentiae tuae quando subacta sunt in Aegypto ubera tua et confractae mammae pubertatis tuae propterea Ooliba haec dicit Dominus Deus ecce ego suscitabo omnes amatores tuos contra te de quibus satiata est anima tua et congregabo eos adversum te in circuitu filios Babylonis et universos Chaldeos nobiles tyrannosque et principes omnes filios Assyriorum iuvenes forma egregia duces et magistratus universos principes principum et nominatos ascensores equorum et venient super te instructi curru et rota multitudo populorum lorica et clypeo et galea armabuntur contra te undique et dabo coram eis iudicium et iudicabunt te iudiciis suis et ponam zelum meum in te quem exercent tecum in furore nasum tuum et aures tuas praecedent et quae remanserint gladio concident ipsi filios tuos et filias tuas capient et novissimum tuum devorabitur igni et denudabunt te vestimentis tuis et tollent vasa gloriae tuae et requiescere faciam scelus tuum de te et fornicationem tuam de terra Aegypti nec levabis oculos tuos ad eos et Aegypti non recordaberis amplius quia haec dicit Dominus Deus ecce ego tradam te in manu eorum quos odisti in manu de quibus satiata est anima tua et agent tecum in odio et tollent omnes labores tuos et dimittent te nudam et ignominia plenam revelabitur ignominia fornicationum tuarum scelus tuum et fornicationes tuae fecerunt haec tibi quia fornicata es post gentes inter quas polluta es in idolis eorum in via sororis tuae ambulasti et dabo calicem eius in manu tua haec dicit Dominus Deus calicem sororis tuae bibes profundum et latum eris in derisum et in subsannationem quae es capacissima ebrietate et dolore repleberis calice maeroris et tristitiae calice sororis tuae Samariae et bibes illum et epotabis usque ad feces et fragmenta eius devorabis et ubera tua lacerabis quia ego locutus sum ait

35 Dominus Deus propterea haec dicit Dominus Deus quia obli-
ta es mei et proiecisti me post corpus tuum tu quoque porta
36 scelus tuum et fornicationes tuas et ait Dominus ad me dicens
fili hominis numquid iudicas Oollam et Oolibam et adnuntias
37 eis scelera earum quia adulterae sunt et sanguis in manibus
earum et cum idolis suis fornicatae sunt insuper et filios suos
38 quos genuerunt mihi obtulerunt eis ad devorandum sed et hoc
fecerunt mihi polluerunt sanctuarium meum in die illa et sab-
39 bata mea profanaverunt cumque immolarent filios suos idolis
suis et ingrederentur sanctuarium meum in die illa ut pollue-
40 rent illud etiam haec fecerunt in medio domus meae miserunt
ad viros venientes de longe ad quos nuntium miserant itaque
ecce venerunt quibus te lavisti et circumlevisti stibio oculos
41 tuos et ornata es mundo muliebri sedisti in lecto pulcherrimo
et mensa ordinata est ante te thymiama meum et unguentum
42 meum posuisti super eam et vox multitudinis exultantis erat
in ea et in viris qui de multitudine hominum adducebantur et
veniebant de deserto posuerunt armillas in manibus eorum et
43 coronas speciosas in capitibus eorum et dixi ei quae adtrita
est in adulteriis nunc fornicabitur in fornicatione sua etiam
44 haec et ingressi sunt ad eam quasi ad mulierem meretricem
sic ingrediebantur ad Oollam et ad Oolibam mulieres nefarias
45 viri ergo iusti sunt hii iudicabunt eas iudicio adulterarum et
iudicio effundentium sanguinem quia adulterae sunt et sanguis
46 in manibus earum haec enim dicit Dominus Deus adduc ad
47 eas multitudinem et trade eas in tumultum et in rapinam et
lapidentur lapidibus populorum et confodiantur gladiis eorum
filios et filias earum interficient et domos earum igne succen-
48 dent et auferam scelus de terra et discent omnes mulieres
49 ne faciant secundum scelus earum et dabunt scelus vestrum
super vos et peccata idolorum vestrorum portabitis et scietis
quia ego Dominus Deus

XXIV

et factum est verbum Domini ad me in anno nono in mense
2 decimo decima mensis dicens fili hominis scribe tibi nomen
diei huius in qua confirmatus est rex Babylonis adversum Hie-
3 rusalem hodie et dices per proverbium ad domum inritatricem
parabolam et loqueris ad eos haec dicit Dominus Deus pone

ollam pone inquam et mitte in ea aquam congere frusta eius 4
in ea omnem partem bonam femur et armum electa et ossibus
plena pinguiissimum pecus adsume compone quoque struices 5
ossuum sub ea efferbuit coctio eius et discocta sunt ossa illius
in medio eius propterea haec dicit Dominus Deus vae civitati 6
sanguinum ollae cuius rubigo in ea est et rubigo eius non exivit
de ea per partes et per partes suas eice eam non cecidit super
eam sors sanguis enim eius in medio eius est super limpidis- 7
simam petram effudit illum non effudit illum super terram ut
possit operiri pulvere ut superducerem indignationem meam 8
et vindicta ulciscerer dedi sanguinem eius super petram lim-
pidissimam ne operiretur propterea haec dicit Dominus Deus 9
vae civitati sanguinum cuius ego grandem faciam pyram con- 10
gere ossa quae igne succendam consumentur carnes et con-
coquetur universa compositio et ossa tabescent pone quoque 11
eam super prunas vacuum ut incalescat et liquefiat aes eius et
conflatur in medio eius inquinamentum eius et consumatur ru-
bigo eius multo labore sudatum est et non exhibit de ea nimia 12
rubigo eius neque per ignem immunditia tua execrabilis quia 13
mundare te volui et non es mundata a sordibus tuis sed nec
mundaberis prius donec quiescere faciam indignationem meam
in te ego Dominus locutus sum venit et faciam non transeam 14
nec parcam nec placabor iuxta vias tuas et iuxta adinventiones
tuas iudicavi te dicit Dominus et factum est verbum Domi- 15
ni ad me dicens fili hominis ecce ego tollo a te desiderabile 16
oculorum tuorum in plaga et non planges neque plorabis ne-
que fluent lacrimae tuae ingemesce tacens mortuorum luctum 17
non facies corona tua circumligata sit tibi et calciamenta tua
erunt in pedibus tuis nec amictu ora velabis nec cibos lugen- 18
tium comedes locutus sum ergo ad populum mane et mortua 19
est uxor mea vesperi fecique mane sicut praeceperat mihi et
dixit ad me populus quare non indicas nobis quid ista signi- 20
ficent quae tu facis et dixi ad eos sermo Domini factus est 21
ad me dicens loquere domui Israhel haec dicit Dominus Deus 21
ecce ego polluam sanctuarium meum superbiam imperii vestri
et desiderabile oculorum vestrorum et super quo pavet anima
vestra et filii vestri et filiae quas reliquistis gladio cadent et 22

facietis sicut feci ora amictu non velabitis et cibos lugentium
23 non comedetis coronas habebitis in capitibus vestris et calciamenta in pedibus non plangetis neque flebitis sed tabescetis in iniquitatibus vestris et unusquisque gemet ad fratrem suum
24 eritque Hiezechiel vobis in portentum iuxta omnia quae fecit facietis cum venerit istud et scietis quia ego Dominus Deus
25 et tu fili hominis ecce in die quo tollam ab eis fortitudinem eorum et gaudium dignitatis et desiderium oculorum eorum
26 super quo requiescunt animae eorum filios et filias eorum in
27 die illa cum venerit fugiens ad te ut adnuntiet tibi in die inquam illa aperietur os tuum cum eo qui fugit et loqueris et non silebis ultra erisque eis in portentum et scietis quia ego Dominus

XXV, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone
3 ne faciem tuam contra filios Ammon et prophetabis de eis et dices filiis Ammon audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus pro eo quod dixisti euge euge super sanctuarium meum quia pollutum est et super terram Israhel quoniam desolata est et super domum Iuda quoniam ducti sunt in captivitatem
4 idcirco ego tradam te filiis orientalibus in hereditatem et conlocabunt caulas suas in te et ponent in te tentoria sua
5 ipsi comedent fruges tuas et ipsi bibent lac tuum daboque Rabbath in habitaculum camelorum et filios Ammon in cubile
6 pecorum et scietis quia ego Dominus quia haec dicit Dominus Deus pro eo quod plausisti manu et percussisti pede et gavisus
7 es ex toto affectu super terram Israhel idcirco ecce ego extendam manum meam super te et tradam te in direptionem gentium et interficiam te de populis et perdam de terris et conteram et scies quia ego Dominus haec dicit Dominus Deus pro
8 eo quod dixerunt Moab et Seir ecce sicut omnes gentes domus Iuda
9 idcirco ecce ego aperiam umerum Moab de civitatibus de civitatibus inquam eius et de finibus eius inclitas terrae
10 Bethiesimoth et Beelmeon et Cariathaim filiis orientis cum filiis Ammon et dabo eam in hereditatem ut non sit memoria
11 ultra filiorum Ammon in gentibus et in Moab faciam iudicia et scient quia ego Dominus haec dicit Dominus Deus pro
12 eo quod fecit Idumea ultionem ut se vindicaret de filiis Iuda

peccavitque delinquens et vindictam expetivit de eis idcirco 13
 haec dicit Dominus Deus extendam manum meam super Idu-
 meam et auferam de ea hominem et iumentum et faciam eam
 desertum ab austro et qui sunt in Daedan gladio cadent et 14
 dabo ultionem meam super Idumeam per manum populi mei
 Israhel et facient in Edom iuxta iram meam et furorem meum
 et scient vindictam meam dicit Dominus Deus haec dicit Do- 15
 minus Deus pro eo quod fecerunt Palestini in vindictam et ul-
 ti se sunt toto animo interficientes et implentes inimicitias ve-
 teres propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego extendam 16
 manum meam super Palestinos et interficiam interfectores et
 perdam reliquias maritimae regionis faciamque in eis ultio- 17
 nes magnas arguens in furore et scient quia ego Dominus cum
 dederō vindictam meam super eos

et factum est in undecimo anno prima mensis factus est **XXVI**
 sermo Domini ad me dicens fili hominis pro eo quod dixit 2
 Tyrus de Hierusalem euge confractae sunt portae populorum
 conversa est ad me implebor deserta est propterea haec dicit 3
 Dominus Deus ecce ego super te Tyre et ascendere faciam ad
 te gentes multas sicut ascendit mare fluctuans et dissipabunt 4
 muros Tyri et destruent turrets eius et radam pulverem eius de
 ea et dabo eam in limpīdissimam petram siccatio sagenarum 5
 erit in medio maris quia ego locutus sum ait Dominus Deus
 et erit in direptionem gentibus filiae quoque eius quae sunt 6
 in agro gladio interficientur et scient quia ego Dominus quia 7
 haec dicit Dominus Deus ecce ego adducam ad Tyrum Na-
 buchodonosor regem Babylonis ab aquilone regem regum cum 8
 equis et curribus et equitibus et coetu populoque magno filias
 tuas quae sunt in agro gladio interficiet et circumdabit te mu-
 nitionibus et conportabit aggerem in gyro et levabit contra te
 clypeum et vineas et arietes temperabit in muros tuos et tur- 9
 res tuas destruet in armatura sua inundatione equorum eius 10
 operiet te pulvis eorum a sonitu equitum et rotarum et cur-
 rum movebuntur muri tui dum ingressus fuerit portas tuas
 quasi per introitus urbis dissipatae ungulis equorum suorum 11
 conculcabit omnes plateas tuas populum tuum gladio caedet
 et statuæ tuæ nobiles in terram corruent vastabunt opes 12

tuas diripient negotiationes tuas et destruent muros tuos et domos tuas praeclaras subvertent et lapides tuos et ligna tua
13 et pulverem tuum in medio aquarum ponent et quiescere faciam multitudinem canticorum tuorum et sonitus cithararum
14 tuarum non audietur amplius et dabo te in limpidissimam petram siccatio sagenarum eris nec aedificaberis ultra quia ego
15 locutus sum dicit Dominus Deus haec dicit Dominus Deus Tyro numquid non a sonitu ruinae tuae et gemitu interfectorum tuorum cum occisi fuerint in medio tui commovebuntur
16 insulae et descendent de sedibus suis omnes principes maris et auferent exuvias suas et vestimenta sua varia abicient et induentur stupore in terra sedebunt et adtoniti super repentino casu tuo admirabuntur et adsumentes super te lamentum dicent tibi quomodo peristi quae habitas in mari urbs inclita quae fuisti fortis in mari cum habitatoribus tuis quos formidabant universi nunc stupebunt naves in die pavoris tui et turbabuntur insulae in mari eo quod nullus egrediatur ex te
19 quia haec dicit Dominus Deus cum dedero te urbem desolatam sicut civitates quae non habitantur et adduxero super te abyssum et operuerint te aquae multae et detraxero te cum his qui descendunt in lacum ad populum sempiternum et conlocavero te in terra novissima sicut solitudines veteres cum his qui deducuntur in lacum ut non habiteris porro dedero gloriam in
21 terra viventium in nihilum redigam te et non eris et requisita non invenieris ultra in sempiternum dicit Dominus Deus

XXVII, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens tu ergo fili hominis adsume super Tyrum lamentum et dices Tyro quae habitat in introitu maris negotiationi populorum ad insulas multas haec dicit Dominus Deus o Tyre tu dixisti perfecti decoris
3 ego sum et in corde maris sita finitimi tui qui te aedificaverunt
4 impleverunt decorem tuum abietibus de Sanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris cedrum de Libano tulerunt ut
5 facerent tibi malum quercus de Basan dolaverunt in remos tuos transtra tua fecerunt tibi ex ebore indico et praetoriola
6 de insulis Italiae byssus varia de Aegypto texta est tibi in velum ut poneretur in malo hyacinthus et purpura de insulis Elisa facta sunt operimentum tuum habitatores Sidonis et

Aradii fuerunt remiges tui sapientes tui Tyre facti sunt gubernatores tui senes Bibli et prudentes eius habuerunt nautas 9
ad ministerium variae supellectilis tuae omnes naves maris et nautae earum fuerunt in populo negotiationis tuae Persae et 10
Lydi et Lybies erant in exercitu tuo viri bellatores tui clypeum et galeam suspenderunt in te pro ornatu tuo filii Aradii cum 11
exercitu tuo erant super muros tuos in circuitu sed et Pigmei qui erant in turribus tuis faretras suas suspenderunt in muris tuis per gyrum ipsi conpleverunt pulchritudinem tuam Car- 12
thaginienses negotiatores tui a multitudine cunctarum divitiarum argento ferro stagno plumboque repleverunt nundinas tuas Graecia Thubal et Mosoch ipsi institores tui mancipia et 13
vasa aerea adduxerunt populo tuo de domo Thogorma equos 14
et equites et mulos adduxerunt ad forum tuum filii Dadan 15
negotiatores tui insulae multae negotiatio manus tuae dentes eburneos et hebeninos commutaverunt in pretio tuo Syrus ne- 16
gotiator tuus propter multitudinem operum tuorum gemmam purpuram et scutulata et byssum et sericum et chodchod proposuerunt in mercatu tuo Iuda et terra Israhel ipsi institores 17
tui in frumento primo balsamum et mel et oleum et resinam proposuerunt in nundinis tuis Damascenus negotiator tuus in 18
multitudine operum tuorum in multitudine diversarum opum in vino pingui in lanis coloris optimi Dan et Graecia et Mo- 19
zel in nundinis tuis proposuerunt ferrum fabrefactum stacte et calamus in negotiatione tua Dadan institores tui in tapetibus 20
ad sedendum Arabia et universi principes Cedar ipsi negotiatores manus tuae cum agnis et arietibus et hedis venerunt 21
ad te negotiatores tui venditores Saba et Reema ipsi negotiatores tui cum universis primis aromatibus et lapide pretioso 22
et auro quod proposuerunt in mercatu tuo Aran et Chenne 23
et Eden negotiatores Saba Assur Chelmad venditores tui ipsi 24
negotiatores tui multifariam involucris hyacinthi et polymitorum gazarumque pretiosarum quae obvolutae et adstrictae erant funibus cedros quoque habebant in negotiationibus tuis naves maris principes tuae in negotiatione tua et repleta es et 25
glorificata nimis in corde maris in aquis multis adduxerunt te 26
remiges tui ventus auster contrivit te in corde maris divitiae 27

tuae et thesauri tui et multiplex instrumentum tuum nautae
tui et gubernatores tui qui tenebant supellectilem tuam et po-
pulo tuo praeerant viri quoque bellatores tui qui erant in te
cum universa multitudine tua quae est in medio tui cadent in
28 corde maris in die ruinae tuae a sonitu clamoris gubernato-
29 rum tuorum conturbabuntur classes et descendent de navibus
suis omnes qui tenebant remum nautae et universi gubernato-
30 res maris in terra stabunt et heulabunt super te voce magna
et clamabunt amare et superiacient pulverem capitibus suis et
31 cinere conspergentur et radent super te calvitium et accin-
gentur ciliciis et plorabunt te in amaritudine animae ploratu
32 amarissimo et adsument super te carmen lugubre et plangent
33 te quae est ut Tyrus quae obmutuit in medio maris quae in
exitu negotiationum tuarum de mari implesti populos multos
in multitudine divitiarum tuarum et populorum tuorum dita-
34 sti reges terrae nunc contrita es a mari in profundis aquarum
opes tuae et omnis multitudo tua quae erat in medio tui ce-
35 ciderunt universi habitatores insularum obstipuerunt super
te et reges earum omnes tempestate percussi mutaverunt vul-
36 tus negotiatores populorum sibilaverunt super te ad nihilum
deducta es et non eris usque in perpetuum

XXVIII, 2

et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis dic
principi Tyri haec dicit Dominus Deus eo quod elevatum est
cor tuum et dixisti Deus ego sum et in cathedra Dei sedi in
corde maris cum sis homo et non Deus et dedisti cor tuum qua-
3 si cor Dei ecce sapientior es tu Danihele omne secretum non
4 est absconditum a te in sapientia et prudentia tua fecisti tibi
fortitudinem et adquisisti aurum et argentum in thesauris tuis
5 in multitudine sapientiae tuae et in negotiatione tua multipli-
casti tibi fortitudinem et elevatum est cor tuum in robore tuo
6 propterea haec dicit Dominus Deus eo quod elevatum est cor
7 tuum quasi cor Dei idcirco ecce ego adducam super te alienos
robustissimos gentium et nudabunt gladios suos super pulchri-
8 tudinem sapientiae tuae et polluent decorem tuum interficient
et detrahent te et morieris interitu occisorum in corde maris
9 numquid dicens loqueris Deus ego sum coram interficientibus
10 te cum sis homo et non Deus in manu occidentium te morte

incircumcisorum morieris in manu alienorum quia ego locutus
sum ait Dominus Deus et factus est sermo Domini ad me 11
dicens fili hominis leva planctum super regem Tyri et dices 12
ei haec dicit Dominus Deus tu signaculum similitudinis plenus
sapientia et perfectus decore in deliciis paradisi Dei fuisti 13
omnis lapis pretiosus operimentum tuum sardius topazius et
iaspis chrysolitus et onyx et berillus sapphyrus et carbunculus
et zmaragdus aurum opus decoris tui et foramina tua in
die qua conditus es praeparata sunt tu cherub extentus et 14
protegens et posui te in monte sancto Dei in medio lapidum
ignitorum ambulasti perfectus in viis tuis a die conditionis 15
tuae donec inventa est iniquitas in te in multitudine nego- 16
tiationis tuae repleta sunt interiora tua iniquitate et peccasti
et eieci te de monte Dei et perdidisti te o cherub protegens de
medio lapidum ignitorum elevatum est cor tuum in decore 17
tuo perdidisti sapientiam tuam in decore tuo in terram proieci
te ante faciem regum dedi te ut cernerent te in multitudine 18
iniquitatum tuarum et iniquitate negotiationis tuae polluisti
sanctificationem tuam producam ergo ignem de medio tui qui
comedat te et dabo te in cinerem super terram in conspectu
omnium videntium te omnes qui viderint te in gentibus ob- 19
stupescunt super te nihili factus es et non eris in perpetuum
et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone 20, 21
faciem tuam contra Sidonem et prophetabis de ea et dices 22
haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te Sidon et glorificabor
in medio tui et scient quia ego Dominus cum fecero in ea iudicia
et sanctificatus fuero in ea et inmittam ei pestilentiam et 23
sanguinem in plateis eius et corruent interfecti in medio eius
gladio per circuitum et scient quia ego Dominus et non erit ultra 24
domui Israhel offendiculum amaritudinis et spina dolorem
inferens undique per circuitum eorum qui adversantur eis et
scient quia ego Dominus Deus haec dicit Dominus Deus quando 25
congregavero domum Israhel de populis in quibus dispersi
sunt sanctificabor in eis coram gentibus et habitabunt in terra
sua quam dedi servo meo Iacob et habitabunt in ea securi et 26
aedificabunt domos plantabuntque vineas et habitabunt confidenter
cum fecero iudicia in omnibus qui adversantur eis per

circutum et scient quia ego Dominus Deus eorum

XXIX

in anno decimo in decimo mense undecima mensis factum
2 est verbum Domini ad me dicens fili hominis pone faciem
tuam contra Pharaonem regem Aegypti et prophetabis de eo
3 et de Aegypto universa loquere et dices haec dicit Dominus
Deus ecce ego ad te Pharaon rex Aegypti draco magne qui cu-
bas in medio fluminum tuorum et dicis meus est fluvius et ego
4 feci memet ipsum et ponam frenum in maxillis tuis et ad-
glutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis et extraham
te de medio fluminum tuorum et universi pisces tui squamis
5 tuis adhaerent et proiciam te in desertum et omnes pisces
fluminis tui super faciem terrae cades non colligeris neque con-
gregaberis bestiis terrae et volatilibus caeli dedi te ad devoran-
6 dum et scient omnes habitatores Aegypti quia ego Dominus
7 pro eo quod fuisti baculus harundineus domui Israhel quando
adprehenderunt te manu et confractus es et lacerasti omnem
umerum eorum et innitentibus eis super te comminutus es et
8 dissolvisti omnes renes eorum propterea haec dicit Dominus
Deus ecce ego adducam super te gladium et interficiam de te
9 hominem et iumentum et erit terra Aegypti in desertum et
solitudinem et scient quia ego Dominus eo quod dixerit fluvius
10 meus est et ego feci idcirco ecce ego ad te et ad flumina tua
daboque terram Aegypti in solitudines gladio dissipatam a tur-
11 re Syenes usque ad terminos Aethiopiae non pertransibit eam
pes hominis neque pes iumentum gradietur in ea et non habita-
bitur quadraginta annis daboque terram Aegypti desertam in
12 medio terrarum desertarum et civitates eius in medio urbium
subversarum erunt desolatae quadraginta annis et dispergam
13 Aegyptios in nationes et ventilabo eos in terras quia haec dicit
Dominus Deus post finem quadraginta annorum congregabo
14 Aegyptum de populis in quibus dispersi fuerunt et reducam
captivitatem Aegypti et conlocabo eos in terra Fatares in ter-
15 ra nativitatis suae et erunt ibi in regnum humile inter regna
cetera erit humillima et non elevabitur ultra super nationes et
16 inminuam eos ne imperent gentibus neque erunt ultra domui
Israhel in confidentia docentes iniquitatem ut fugiant et se-
17 quantur eos et scient quia ego Dominus Deus et factum est in

vicesimo et septimo anno in primo in una mensis factum est
 verbum Domini ad me dicens fili hominis Nabuchodonosor 18
 rex Babylonis servire fecit exercitum suum servitute magna
 adversum Tyrum omne caput decalvatum et omnis umerus
 depilatus est et merces non est reddita ei neque exercitui eius
 de Tyro pro servitute qua servivit mihi adversum eam prop- 19
 terea haec dicit Dominus Deus ecce ego dabo Nabuchodono-
 sor regem Babylonis in terra Aegypti et accipiet multitudinem
 eius et depraedabitur manubias eius et diripiet spolia eius et
 erit merces exercitui illius et operi pro quo servivit adversum 20
 eam dedi ei terram Aegypti pro eo quod laboraverunt mihi ait
 Dominus Deus in die illo pullulabit cornu domui Israhel et 21
 tibi dabo apertum os in medio eorum et scient quoniam ego
 Dominus

et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis **XXX**, 2
 propheta et dic haec dicit Dominus Deus ululate vae vae diei
 quia iuxta est dies et adpropinquavit dies Domini dies nubis 3
 tempus gentium erit et veniet gladius in Aegyptum et erit pav- 4
 or in Aethiopia cum ceciderint vulnerati in Aegypto et ablata
 fuerit multitudo illius et destructa fundamenta eius Aethiopia 5
 et Lybia et Lydii et omne reliquum vulgus et Chub et filii ter-
 rae foederis cum eis gladio cadent haec dicit Dominus Deus et 6
 corruent fulcientes Aegyptum et destruetur superbia imperii
 eius a turre Syenes gladio cadent in ea ait Dominus exercituum
 et dissipabuntur in medio terrarum desolatarum et urbes eius 7
 in medio civitatum desertarum erunt et scient quoniam ego 8
 Dominus cum dederò ignem in Aegyptum et adtriti fuerint
 omnes auxiliares eius in die illa egredientur nuntii a facie 9
 mea in trieribus ad conterendam Aethiopiae confidentiam et
 erit pavor in eis in die Aegypti quia absque dubio veniet haec 10
 dicit Dominus Deus et cessare faciam multitudinem Aegypti
 in manu Nabuchodonosor regis Babylonis ipse et populus eius 11
 cum eo fortissimi gentium adducentur ad disperdendam ter-
 ram et evaginabunt gladios suos super Aegyptum et implebunt
 terram interfectis et faciam alveos fluminum aridos et tradam 12
 terram in manu pessimorum et dissipabo terram et plenitudi-
 nem eius in manu alienorum ego Dominus locutus sum haec 13

dicit Dominus Deus et disperdam simulacra et cessare faciam
 idola de Memphis et dux de terra Aegypti non erit amplius et
 14 dabo terrorem in terra Aegypti et disperdam terram Fatures
 15 et dabo ignem in Tafnis et faciam iudicia in Alexandriam et
 effundam indignationem meam super Pelusium robur Aegypti
 16 et interficiam multitudinem Alexandriae et dabo ignem in
 Aegypto quasi parturiens dolebit Pelusium et Alexandria erit
 17 dissipata et in Memphis angustiae cotidianaev iuvenes Eliupo-
 18 leos et Bubasti gladio cadent et ipsae captivae ducentur et in
 Tafnis nigrescet dies cum contrivero ibi scepra Aegypti et de-
 fecerit in ea superbia potentiae eius ipsam nubes operiet filiae
 19 autem eius in captivitatem ducentur et faciam iudicia in Ae-
 20 gypto et scient quia ego Dominus et factum est in undecimo
 anno in primo in septima mensis factum est verbum Domini
 21 ad me dicens fili hominis brachium Pharao regis Aegypti con-
 fregi et ecce non est obvolutum ut restitueretur ei sanitas ut
 ligaretur pannis et farciretur linteolis et recepto robore pos-
 22 set tenere gladium propterea haec dicit Dominus Deus ecce
 ego ad Pharao regem Aegypti et comminam brachium eius
 23 forte sed confractum et deiciam gladium de manu eius et di-
 24 spergam Aegyptum in gentibus et ventilabo eos in terris et
 confortabo brachia regis Babylonis daboque gladium meum in
 manu eius et confringam brachia Pharaonis et gement gemitibus
 25 interfecti coram facie eius et confortabo brachia regis
 Babylonis et brachia Pharaonis concident et scient quia ego
 Dominus cum dederam gladium meum in manu regis Babylonis
 26 et extenderit eum super terram Aegypti et dispergam Ae-
 gyptum in nationes et ventilabo eos in terris et scient quia ego
 Dominus

XXXI et factum est in undecimo anno tertio una mensis factum
 2 est verbum Domini ad me dicens fili hominis dic Pharaoni regi
 Aegypti et populo eius cui similis factus es in magnitudine tua
 3 ecce Assur quasi cedrus in Libano pulcher ramis et frondibus
 nemorosus excelsusque altitudine et inter condensas frondes
 4 elevatum est cacumen eius aquae nutrierunt illum abyssus
 exaltavit eum flumina eius manabant in circuitu radicum eius
 5 et rivos suos emisit ad universa ligna regionis propterea eleva-

ta est altitudo eius super omnia ligna regionis et multiplicata
sunt arbusta eius et elevati sunt rami eius prae aquis multis
cumque extendisset umbram suam in ramis eius fecerunt ni- 6
dos omnia volatilia caeli et sub frondibus eius genuerunt omnes
bestiae saltuum et sub umbraculo illius habitabat coetus gen-
tium plurimarum eratque pulcherrimus in magnitudine sua et 7
in dilatatione arbustorum suorum erat enim radix illius iuxta
aquas multas cedri non fuerunt altiores illo in paradiso Dei 8
abies non adaequaverunt summitatem eius et platani non
fuerunt aequae frondibus illius omne lignum paradisi Dei non
est adsimilatum illi et pulchritudini eius quoniam speciosum 9
feci eum et multis condensisque frondibus et aemulata sunt
eum omnia ligna voluptatis quae erant in paradiso Dei prop- 10
terea haec dicit Dominus Deus pro eo quod sublimatus est in
altitudine et dedit summitatem suam virentem atque conden-
sam et elevatum est cor eius in altitudine sua tradidi eum in 11
manu fortissimi gentium faciens faciet ei iuxta impietatem eius
ieici eum et succident illum alieni et crudelissimi nationum et 12
proicient eum super montes et in cunctis convallibus corruent
rami eius et confringentur arbusta eius in universis rupibus
terrae et recedent de umbraculo eius omnes populi terrae et
relinquent eum in ruina eius habitaverunt omnia volatilia cae- 13
li et in ramis eius fuerunt universae bestiae regionis quam ob 14
rem non elevabuntur in altitudine sua omnia ligna aquarum
neque ponent sublimitatem suam inter nemorosa atque fron-
dosa nec stabunt in sublimitate eorum omnia quae irigantur
aquis quia omnes traditi sunt in mortem ad terram ultimam
in medio filiorum hominum ad eos qui descendunt in lacum
haec dicit Dominus Deus in die quando descendit ad inferos 15
indixi luctum operui eum abyssonibus et prohibui flumina eius et
coercui aquas multas contristatus est super eum Libanus et
omnia ligna agri concussa sunt a sonitu ruinae eius commovi 16
gentes cum deducerem eum ad infernum cum his qui descen-
debant in lacum et consolata sunt in terra infima omnia ligna
voluptatis egregia atque praeclara in Libano universa quae in-
rigabantur aquis nam et ipsi cum ea descendunt ad infernum 17
ad interfectos gladio et brachium uniuscuiusque sedebit sub

18 umbraculo eius in medio nationum cui adsimilatus es o incli-
te atque sublimis inter ligna voluptatis ecce deductus es cum
lignis voluptatis ad terram ultimam in medio incircumcisorum
dormies cum his qui interfecti sunt gladio ipse est Pharao et
omnis multitudo eius dicit Dominus Deus

XXXII

et factum est duodecimo anno in mense duodecimo in una
2 mensis factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis
adsume lamentum super Pharao regem Aegypti et dices ad
eum leoni gentium adsimilatus es et draconi qui est in mari et
ventilabas cornu in fluminibus tuis et conturbabas aquas pe-
3 dibus tuis et conculcabas flumina eorum propterea haec dicit
Dominus Deus expandam super te rete meum in multitudine
4 populorum multorum et extrahent te in sagena mea et pro-
iciam te in terram super faciem agri abiciam te et habitare
faciam super te omnia volatilia caeli et saturabo de te bestias
5 universae terrae et dabo carnes tuas super montes et imple-
6 bo colles tuos sanie tua et inrigabo terram pedore sanguinis
7 tui super montes et valles implebuntur ex te et operiam cum
extinctus fueris caelos et nigrescere faciam stellas eius solem
8 nube tegam et luna non dabit lumen suum omnia luminaria
caeli maerere faciam super te et dabo tenebras super terram
9 tuam dicit Dominus Deus et iritabo cor populorum multo-
rum cum induxero contritionem tuam in gentibus super terras
10 quas nescis et stupescere faciam super te populos multos et
reges eorum horrore nimio formidabunt super te cum vola-
re coeperit gladius meus super facies eorum et obstupescant
11 repente singuli pro anima sua in die ruinae suae quia haec
12 dicit Dominus Deus gladius regis Babylonis veniet tibi in gla-
diis fortium deiciam multitudinem tuam inexpugnabiles gentes
omnes heae et vastabunt superbiam Aegypti et dissipabitur
13 multitudo eius et perdam omnia iumenta eius quae erant su-
per aquas plurimas et non conturbabit eas pes hominis ultra
14 neque ungula iumentorum turbabit eas tunc purissimas red-
dam aquas eorum et flumina eorum quasi oleum adducam ait
15 Dominus Deus cum dedero terram Aegypti desolatam dese-
retur autem terra a plenitudine sua quando percussero omnes
16 habitatores eius et scient quia ego Dominus planctus est et

plangent eum filiae gentium plangent eum super Aegypto et
super multitudine eius plangent eum ait Dominus Deus et 17
factum est in duodecimo anno in quintadecima mensis factum
est verbum Domini ad me dicens fili hominis cane lugubre 18
super multitudine Aegypti et detrahe eam ipsam et filias gen-
tium robustarum ad terram ultimam cum his qui descendunt
in lacum quo pulchrior es descende et dormi cum incircum- 19
cisis in medio interfectorum gladio cadent gladius datus est 20
adtraxerunt eam et omnes populos eius loquentur ei poten- 21
tissimi robustorum de medio inferni qui cum auxiliatoribus
eius descenderunt et dormierunt incircumcisi interfecti gladio
ibi Assur et omnis multitudo eius in circuitu illius sepulchra 22
eius omnes interfecti et qui ceciderunt gladio quorum data 23
sunt sepulchra in novissimis laci et facta est multitudo eius
per gyrum sepulchri eius universi interfecti cadentesque gla-
dio qui dederant quondam formidinem in terra viventium ibi 24
Aelam et omnis multitudo eius per gyrum sepulchri sui omnes
hii interfecti ruentesque gladio qui descenderunt incircumci-
si ad terram ultimam qui posuerunt terrorem suum in terra
viventium et portaverunt ignominiam suam cum his qui de-
scendunt in lacum in medio interfectorum posuerunt cubile 25
eius in universis populis eius in circuitu eius sepulchrum illius
omnes hii incircumcisi interfectique gladio dederant enim ter-
rorem in terra viventium et portaverunt ignominiam suam cum
his qui descendunt in lacum in medio interfectorum positi sunt
ibi Mosoch et Thubal et omnis multitudo eius in circuitu illius 26
sepulchra eius omnes hii incircumcisi interfectique et cadentes
gladio quia dederunt formidinem suam in terra viventium et 27
non dormient cum fortibus cadentibusque et incircumcisis qui
descenderunt ad infernum cum armis suis et posuerunt gladios
suos sub capitibus suis et fuerunt iniquitates eorum in ossibus
eorum quia terror fortium facti sunt in terra viventium et tu 28
ergo in medio incircumcisorum contereris et dormies cum in-
terfectis gladio ibi Idumea et reges eius omnes duces eius qui 29
dati sunt cum exercitu suo cum interfectis gladio et qui cum
incircumcisis dormierunt et cum his qui descenderunt in lacum
ibi principes aquilonis omnes et universi venatores qui deduc- 30

ti sunt cum interfectis paventes et in sua fortitudine confusi
qui dormierunt incircumcisi cum interfectis gladio et portave-
31 runt confusionem suam cum his qui descendunt in lacum vidit
eos Pharao et consolatus est super universa multitudo sua
quae interfecta est gladio Pharao et omnis exercitus eius ait
32 Dominus Deus quia dedi terrorem meum in terra viventium
et dormivit in medio incircumcisorum cum interfectis gladio
Pharao et omnis multitudo eius ait Dominus Deus

XXXIII, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis
loquere ad filios populi tui et dices ad eos terra cum induxero
super eam gladium et tulerit populus terrae virum unum de
3 novissimis suis et constituerit eum super se speculatorem et
ille viderit gladium venientem super terram et cecinerit bu-
4 cina et adnuntiaverit populo audiens autem quisquis ille est
sonum bucinæ non se observaverit veneritque gladius et tu-
5 lerit eum sanguis ipsius super caput eius erit sonum bucinæ
audivit et non se observavit sanguis eius in ipso erit si autem
6 custodierit animam suam salvavit quod si speculator viderit
gladium venientem et non insonuerit bucina et populus non
se custodierit veneritque gladius et tulerit de eis animam il-
le quidem in iniquitate sua captus est sanguinem autem eius
7 de manu speculatoris requiram et tu fili hominis speculato-
rem dedi te domui Israhel audiens ergo ex ore meo sermonem
8 adnuntiabis eis ex me si me dicente ad impium impie morte
mories non fueris locutus ut se custodiat impius a via sua
ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem autem eius
9 de manu tua requiram si autem adnuntiante te ad impium
ut a viis suis convertatur non fuerit conversus a via sua ipse
10 in iniquitate sua morietur porro tu animam tuam liberasti tu
ergo fili hominis dic ad domum Israhel sic locuti estis dicen-
tes iniquitates nostrae et peccata nostra super nos sunt et in
11 ipsis nos tabescimus quomodo ergo vivere poterimus dic ad
eos vivo ego dicit Dominus Deus nolo mortem impii sed ut
revertatur impius a via sua et vivat convertimini a viis vestris
12 pessimis et quare moriemini domus Israhel tu itaque fili ho-
minis dic ad filios populi tui iustitia iusti non liberabit eum
in quacumque die peccaverit et impietas impii non nocebit ei

in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua et iustus non poterit vivere in iustitia sua in quacumque die peccaverit etiam si dixerero iusto quod vita vivat et confisus in iustitia sua fecerit iniquitatem omnes iustitiae eius oblivioni tradentur et in iniquitate sua quam operatus est in ipsa morietur sin autem dixero impio morte morieris et egerit paenitentiam a peccato suo feceritque iudicium et iustitiam pignus restituerit ille impius rapinamque reddiderit in mandatis vitae ambulaverit nec fecerit quicquam iniustum vita vivet et non morietur omnia peccata eius quae peccavit non inputabuntur ei iudicium et iustitiam fecit vita vivet et dixerunt filii populi tui non est aequi ponderis via Domini et ipsorum via iniusta est cum enim recesserit iustus a iustitia sua feceritque iniquitatem morietur in eis et cum recesserit impius ab impietate sua feceritque iudicium et iustitiam vivet in eis et dicitis non est recta via Domini unumquemque iuxta vias suas iudicabo de vobis domus Israhel et factum est in duodecimo anno in duodecimo mense in quinta mensis transmigrationis nostrae venit ad me qui fugerat de Hierusalem dicens vastata est civitas manus autem Domini facta fuerat ad me vespere antequam veniret qui fugerat aperuitque os meum donec veniret ad me mane et aperto ore meo non silui amplius et factum est verbum Domini ad me dicens filii hominis qui habitant in ruinosis his super humum Israhel loquentes aiunt unus erat Abraham et hereditate possedit terram nos autem multi nobis data est terra in possessionem idcirco dices ad eos haec dicit Dominus Deus qui in sanguine comeditis et oculos vestros levatis ad immunditias vestras et sanguinem funditis numquid terram hereditate possidebitis stetit in gladiis vestris fecistis abominationes et unusquisque uxorem proximi sui polluit et terram hereditate possidebitis haec dices ad eos sic dicit Dominus Deus vivo ego quia qui in ruinosis habitant gladio cadent et qui in agro est bestiis tradetur ad devorandum qui autem in praesidiis et in speluncis sunt peste morientur et dabo terram in solitudinem et desertum et deficiet superba fortitudo eius et desolabuntur montes Israhel eo quod nullus sit qui per eos transeat et scient quia ego Dominus cum dederam terram desolatam et desertam

30 propter universas abominationes suas quas operati sunt et tu
 fili hominis filii populi tui qui loquuntur de te iuxta muros et
 in ostiis domorum et dicunt unus ad alterum vir ad proximum
 suum loquentes venite et audiamus qui sit sermo egrediens a
 31 Domino et veniunt ad te quasi si ingrediatur populus et se-
 dent coram te populus meus et audiunt sermones tuos et non
 faciunt eos quia in canticum oris sui vertunt illos et avaritiam
 32 suam sequitur cor eorum et es eis quasi carmen musicum quod
 suavi dulcique sono canitur et audient verba tua et non facient
 33 ea et cum venerit quod praedictum est ecce enim venit tunc
 scient quod propheta fuerit inter eos

XXXIV, 2 et factum est verbum Domini ad me dicens fili hominis
 propheta de pastoribus Israhel propheta et dices pastoribus
 haec dicit Dominus Deus vae pastoribus Israhel qui pascebant
 3 semet ipsos nonne greges pascuntur a pastoribus lac comedebatis
 et lanis operiebamini et quod crassum erat occidebatis
 4 gregem autem meum non pascebatis quod infirmum fuit non
 consolidastis et quod aegrotum non sanastis quod fractum est
 non alligastis et quod abiectum est non reduxistis quod perierat
 non quaesistis sed cum austeritate imperabatis eis et
 5 cum potentia et dispersae sunt oves meae eo quod non esset
 pastor et factae sunt in devorationem omnium bestiarum
 6 agri et dispersae sunt erraverunt greges mei in cunctis montibus
 et in universo colle excelso et super omnem faciem terrae
 dispersi sunt greges mei et non erat qui requireret non erat
 7 inquam qui requireret propterea pastores audite verbum Domini
 8 vivo ego dicit Dominus Deus quia pro eo quod facti sunt
 greges mei in rapinam et oves meae in devorationem omnium
 bestiarum agri eo quod non esset pastor neque enim quaesierunt
 pastores gregem meum sed pascebant pastores semet
 9 ipsos et greges meos non pascebant propterea pastores audite
 10 verbum Domini haec dicit Dominus Deus ecce ego ipse super
 pastores requiram gregem meum de manu eorum et cessare
 eos faciam ut ultra non pascant gregem nec pascant amplius
 pastores semet ipsos et liberabo gregem meum de ore eorum
 11 et non erunt ultra eis in escam quia haec dicit Dominus Deus
 12 ecce ego ipse requiram oves meas et visitabo eas sicut visi-

tat pastor gregem suum in die quando fuerit in medio ovium
suarum dissipatarum sic visitabo oves meas et liberabo eas de
omnibus locis quo dispersae fuerant in die nubis et caliginis et 13
educam eas de populis et congregabo eas de terris et inducam
eas in terram suam et pascam eas in montibus Israhel in rivis
et in cunctis sedibus terrae in pascuis uberrimis pascam eas 14
et in montibus excelsis Israhel erunt pascuae eorum ibi requie-
scent in herbis virentibus et in pascuis pinguibus pascentur
super montes Israhel ego pascam oves meas et ego eas ac- 15
cubare faciam dicit Dominus Deus quod perierat requiram et 16
quod abiectum erat reducam et quod confractum fuerat alliga-
bo et quod infirmum erat consolidabo et quod pingue et forte
custodiam et pascam illas in iudicio vos autem greges mei 17
haec dicit Dominus Deus ecce ego iudico inter pecus et pecus
arietum et hircorum nonne satis vobis erat pascuam bonam 18
depasci insuper et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis
pedibus vestris et cum purissimam aquam biberetis reliquam
pedibus vestris turbabatis et oves meae his quae conculcata 19
pedibus vestris fuerant pascebantur et quae pedes vestri tur-
baverant haec bibebant propterea haec dicit Dominus Deus 20
ad eos ecce ego ipse iudico inter pecus pingue et macilentum
pro eo quod lateribus et umeris inpungebatis et cornibus vestris 21
ventilabatis omnia infirma pecora donec dispergerentur foras
salvabo gregem meum et non erit ultra in rapinam et iudicabo 22
inter pecus et pecus et suscitabo super ea pastorem unum 23
qui pascat ea servum meum David ipse pascet ea et ipse erit
eis in pastorem ego autem Dominus ero eis in Deum et ser- 24
vus meus David princeps in medio eorum ego Dominus locutus
sum et faciam cum eis pactum pacis et cessare faciam bestias 25
pessimas de terra et qui habitant in deserto securi dormient in
saltibus et ponam eos in circuitu collis mei benedictionem et 26
deducam imbrem in tempore suo pluviae benedictionis erunt
et dabit lignum agri fructum suum et terra dabit germen suum 27
et erunt in terra sua absque timore et scient quia ego Dominus
cum contrivero catenas iugi eorum et eruero eos de manu im-
perantium sibi et non erunt ultra in rapinam gentibus neque 28
bestiae terrae devorabunt eos sed habitabunt confidenter abs-

29 que ullo terrore et suscitabo eis germen nominatum et non
erunt ultra inminuti fame in terra neque portabunt amplius
30 obprobria gentium et scient quia ego Dominus Deus eorum
cum eis et ipsi populus meus domus Israhel ait Dominus Deus
31 vos autem greges mei greges pascuae meae homines estis et
ego Dominus Deus vester dicit Dominus Deus

XXXV, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis po-
ne faciem tuam adversum montem Seir et prophetabis de eo
3 et dices illi haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te mons
Seir et extendam manum meam super te et dabo te desola-
4 tum atque desertum urbes tuas demoliar et tu desertus eris
5 et scies quia ego Dominus eo quod fueris inimicus sempiternus
et concluseris filios Israhel in manus gladii in tempore adfflictio-
6 nis eorum in tempore iniquitatis extremae propterea vivo ego
dicit Dominus Deus quoniam sanguini tradam te et sanguis
te persequetur et cum sanguinem oderis sanguis persequetur
7 te et dabo montem Seir desolatum et desertum et auferam de
8 eo euntem et redeuntem et implebo montes eius occisorum
suorum in collibus tuis et in vallibus tuis atque in torrentibus
9 interfecti gladio cadent in solitudines sempiternas tradam te
et civitates tuae non habitabuntur et scietis quoniam ego Do-
10 minus eo quod dixeris duae gentes et duae terrae meae erunt
11 et hereditate possidebo eas cum Dominus esset ibi propterea
vivo ego dicit Dominus Deus quia faciam iuxta iram tuam et
secundum zelum tuum quem fecisti odio habens eos et notus
12 efficiar per eos cum te iudicavero et scies quia ego Dominus
audivi universa obprobria tua quae locutus es de montibus
13 Israhel dicens deserti nobis dati sunt ad devorandum et in-
surrexistis super me ore vestro et rogastis adversum me verba
14 vestra ego audivi haec dicit Dominus Deus laetante universa
15 terra in solitudinem te redigam sicuti gavisus es super here-
ditatem domus Israhel eo quod fuerit dissipata sic faciam tibi
dissipatus eris mons Seir et Idumea omnis et scient quia ego
Dominus

XXXVI tu autem fili hominis propheta super montes Israhel et di-
2 ces montes Israhel audite verbum Domini haec dicit Dominus
Deus eo quod dixerit inimicus de vobis euge altitudines sempi-

ternae in hereditatem datae sunt nobis propterea vaticinare 3
et dic haec dicit Dominus Deus pro eo quod desolati estis et
conculcati per circuitum et facti in hereditatem reliquis genti-
bus et ascendistis super labium linguae et obprobrium populi
propterea montes Israhel audite verbum Domini Dei haec dicit 4
Dicit Dominus Deus montibus et collibus torrentibus vallibusque
et desertis parietinis et urbibus derelictis quae depopolatae
sunt et subsannatae a reliquis gentibus per circuitum propte- 5
rea haec dicit Dominus Deus quoniam in igne zeli mei locutus
sum de reliquis gentibus et de Idumea universa qui dederunt
terram meam sibi in hereditatem cum gaudio et toto corde ex
animo et eiecerunt eam ut vastarent idcirco vaticinare super 6
humum Israhel et dices montibus et collibus iugis et vallibus
haec dicit Dominus Deus ecce ego in zelo meo et in furore meo
locutus sum eo quod confusionem gentium sustinueritis idcir- 7
co haec dicit Dominus Deus ego levavi manum meam ut gentes
quae in circuitu vestro sunt ipsae confusionem suam portent
vos autem montes Israhel ramos vestros germinetis et fructum 8
vestrum adferatis populo meo Israhel prope est enim ut veni-
at quia ecce ego ad vos et convertar ad vos et arabimini 9
et accipietis sementem et multiplicabo in vobis homines om- 10
nemque domum Israhel et habitabuntur civitates et ruinosae
instaurabuntur et replebo vos hominibus et iumentis et multi- 11
plicabuntur et crescent et habitari vos faciam sicut a principio
bonisque donabo maioribus quam habuistis ab initio et scietis
quia ego Dominus et adducam super vos homines populum 12
meum Israhel et hereditate possidebunt te et eris eis in heredi-
tatem et non addes ultra ut absque eis sis haec dicit Dominus 13
Deus pro eo quod dicunt de vobis devoratrix hominum es et
suffocans gentem tuam propterea homines non comedes ampli- 14
us et gentem tuam non necabis ultra ait Dominus Deus nec 15
auditam faciam in te amplius confusionem gentium et obpro-
brium populorum nequaquam portabis et gentem tuam non
amittes amplius ait Dominus Deus et factum est verbum Do- 16
mini ad me dicens filii hominis domus Israhel habitaverunt in 17
humo sua et polluerunt eam in viis suis et in studiis suis iuxta
inmunditiam menstruatae facta est via eorum coram me et 18

effudi indignationem meam super eos pro sanguine quem fuderunt super terram et in idolis suis polluerunt eam et dispersi eos in gentes et ventilati sunt in terris iuxta vias eorum et adinventiones iudicavi eos et ingressi sunt ad gentes ad quas introierunt et polluerunt nomen sanctum meum cum diceretur de eis populus Domini iste est et de terra eius egressi sunt et peperci nomini meo sancto quod polluerat domus Israhel in gentibus ad quas ingressi sunt idcirco dices domui Israhel haec dicit Dominus Deus non propter vos ego faciam domus Israhel sed propter nomen sanctum meum quod polluistis in gentibus ad quas intrastis et sanctificabo nomen meum magnum quod pollutum est inter gentes quod polluistis in medio earum ut sciant gentes quia ego Dominus ait Dominus exercituum cum sanctificatus fuero in vobis coram eis tollam quippe vos de gentibus et congregabo de universis terris et adducam vos in terram vestram et effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris et ab universis idolis vestris mundabo vos et dabo vobis cor novum et spiritum novum ponam in medio vestri et auferam cor lapideum de carne vestra et dabo vobis cor carneum et spiritum meum ponam in medio vestri et faciam ut in praeceptis meis ambulatis et iudicia mea custodiatis et operemini et habitabitis in terra quam dedi patribus vestris et eritis mihi in populum et ego ero vobis in Deum et salvabo vos ex universis inquinamentis vestris et vocabo frumentum et multiplicabo illud et non inponam in vobis famem et multiplicabo fructum ligni et genimina agri ut non portetis ultra obprobrium famis in gentibus et recordabimini viarum vestrarum pessimarum studio-rumque non bonorum et displicebunt vobis iniquitates vestrae et scelera vestra non propter vos ego faciam ait Dominus Deus notum sit vobis confundimini et erubescite super viis vestris domus Israhel haec dicit Dominus Deus in die qua mundavero vos ex omnibus iniquitatibus vestris et habitari fecero urbes et instauravero ruinosas et terra deserta fuerit excolta quae quondam erat desolata in oculis omnis viatoris dicent terra illa inculta facta est ut hortus voluptatis et civitates desertae et destitutae atque suffossae munitae sederunt et scient gen-

tes quaecumque derelictae fuerint in circuitu vestro quia ego Dominus aedificavi dissipata plantavique inculta ego Dominus locutus sum et fecerim haec dicit Dominus Deus adhuc in hoc 37
 invenient me domus Israhel ut faciam eis multiplicabo eos sicut gregem hominum ut gregem sanctum ut gregem Hierusalem 38
 in sollemnitatibus eius sic erunt civitates desertae plenaequae gregibus hominum et scient quia ego Dominus

facta est super me manus Domini et eduxit me in spiritu **XXXVII**
 Domini et dimisit me in medio campi qui erat plenus ossibus et circumduxit me per ea in gyro erant autem multa valde 2
 super faciem campi siccaque vehementer et dixit ad me fili 3
 hominis putasne vivent ossa ista et dixi Domine Deus tu nosti et dixit ad me vaticinare de ossibus istis et dices eis ossa arida 4
 audite verbum Domini haec dicit Dominus Deus ossibus his 5
 ecce ego intromittam in vos spiritum et vivetis et dabo super 6
 vos nervos et succrescere faciam super vos carnes et superex-
 tendam in vobis cutem et dabo vobis spiritum et vivetis et
 scietis quia ego Dominus et prophetavi sicut praeceperat mi- 7
 hi factus est autem sonitus prophetante me et ecce commotio
 et accesserunt ossa ad ossa unumquodque ad iuncturam suam
 et vidi et ecce super ea nervi et carnes ascenderunt et exten- 8
 ta est in eis cutis desuper et spiritum non habebant et dixit 9
 ad me vaticinare ad spiritum vaticinare fili hominis et dices
 ad spiritum haec dicit Dominus Deus a quattuor ventis veni
 spiritus et insufla super interfectos istos et revivescant et pro- 10
 phetavi sicut praeceperat mihi et ingressus est in ea spiritus
 et vixerunt steteruntque super pedes suos exercitus grandis ni-
 mis valde et dixit ad me fili hominis ossa haec universa domus 11
 Israhel est ipsi dicunt aruerunt ossa nostra et periit spes no-
 stra et abscisi sumus propterea vaticinare et dices ad eos haec 12
 dicit Dominus Deus ecce ego aperiam tumulos vestros et edu-
 cam vos de sepulchris vestris populus meus et inducam vos in
 terram Israhel et scietis quia ego Dominus cum aperuero se- 13
 pulchra vestra et eduxero vos de tumulis vestris populus meus
 et dederam spiritum meum in vobis et vixeritis et requiescere 14
 vos faciam super humum vestram et scietis quia ego Dominus
 locutus sum et feci ait Dominus Deus et factus est sermo Do- 15

16 mini ad me dicens et tu fili hominis sume tibi lignum unum
et scribe super illud Iudae et filiorum Israhel sociis eius et tolle
lignum alterum et scribe super eum Ioseph lignum Ephraim et
17 cunctae domui Israhel sociorumque eius et adiunge illa unum
ad alterum tibi in lignum unum et erunt in unionem in manu
18 tua cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes nonne
19 indicas nobis quid in his tibi velis loqueris ad eos haec dicit
Dominus Deus ecce ego adsumam lignum Ioseph quod est in
manu Ephraim et tribus Israhel quae iunctae sunt ei et da-
bo eas pariter cum ligno Iuda et faciam eas in lignum unum
20 et erunt unum in manu eius erunt autem ligna super quae
21 scripseris in manu tua in oculis eorum et dices ad eos haec
dicit Dominus Deus ecce ego adsumam filios Israhel de medio
nationum ad quas abierunt et congregabo eos undique et ad-
22 ducam eos ad humum suam et faciam eos gentem unam in
terra in montibus Israhel et rex unus erit omnibus imperans
et non erunt ultra duae gentes nec dividantur amplius in duo
23 regna neque polluentur ultra in idolis suis et abominationi-
bus suis et in cunctis iniquitatibus suis et salvos eos faciam de
universis sedibus suis in quibus peccaverunt et mundabo eos
24 et erunt mihi populus et ego ero eis Deus et servus meus Da-
vid rex super eos et pastor unus erit omnium eorum in iudiciis
25 meis ambulabunt et mandata mea custodient et facient ea et
habitabunt super terram quam dedi servo meo Iacob in qua
habitaverunt patres vestri et habitabunt super eam ipsi et filii
eorum et filii filiorum eorum usque in sempiternum et David
26 servus meus princeps eorum in perpetuum et percutiam il-
lis foedus pacis pactum sempiternum erit eis et fundabo eos
et multiplicabo et dabo sanctificationem meam in medio eo-
27 rum in perpetuum et erit tabernaculum meum in eis et ero
28 eis Deus et ipsi erunt mihi populus et scient gentes quia ego
Dominus sanctificator Israhel cum fuerit sanctificatio mea in
medio eorum in perpetuum

XXVIII, 2 et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis pone
faciem tuam contra Gog terram Magog principem capitis Mo-
3 soch et Thubal et vaticinare de eo et dices ad eum haec dicit
Dominus Deus ecce ego ad te Gog principem capitis Mosoch et

Thubal et circumagam te et ponam frenum in maxillis tuis et 4
educam te et omnem exercitum tuum equos et equites vesti-
tos loriceis universos multitudinem magnam hastam et clypeum
arripientium et gladium Persae Aethiopes et Lybies cum eis 5
omnes scutati et galeati Gomer et universa agmina eius do- 6
mus Thogorma latera aquilonis et totum robur eius populique
multi tecum praepara et instrue te et omnem multitudinem 7
tuam quae coacervata est ad te et esto eis in praeceptum post 8
dies multos visitaberis in novissimo annorum venies ad ter-
ram quae reversa est a gladio congregata est de populis multis
ad montes Israhel qui fuerunt deserti iugiter haec de populis
educta est et habitaverunt in ea confidenter universi ascen- 9
dens autem quasi tempestas venies et quasi nubes ut operias
terram tu et omnia agmina tua et populi multi tecum haec 10
dicit Dominus Deus in die illa ascendent sermones super cor
tuum et cogitabis cogitationem pessimam et dices ascendam 11
ad terram absque muro veniam ad quiescentes habitantesque
secure omnes habitant sine muro vectes et portae non sunt
eis ut diripias spolia et invadas praedam ut inferas manum 12
tuam super eos qui deserti fuerant et postea restituti et su-
per populum qui est congregatus ex gentibus qui possidere
coepit et esse habitator umbilici terrae Seba et Dedan et ne- 13
gotiatores Tharsis et omnes leones eius dicent tibi numquid ad
sumenda spolia tu venis ecce ad diripiendam praedam congre-
gasti multitudinem tuam ut tollas argentum et aurum auferas
supellectilem atque substantiam et diripias manubias infinitas
propterea vaticinare fili hominis et dices ad Gog haec dicit Do- 14
minus Deus numquid non in die illo cum habitaverit populus
meus Israhel confidenter scies et venies de loco tuo a late- 15
ribus aquilonis tu et populi multi tecum ascensores equorum
universi coetus magnus et exercitus vehemens et ascendes su- 16
per populum meum Israhel quasi nubes ut operias terram in
novissimis diebus eris et adducam te super terram meam ut
sciant gentes me cum sanctificatus fuero in te in oculis eorum
o Gog haec dicit Dominus Deus tu ergo ille es de quo locutus 17
sum in diebus antiquis in manu servorum meorum prophetarum
Israhel qui prophetaverunt in diebus illorum temporum

18 ut adducerem te super eos et erit in die illa in die adventus
Gog super terram Israhel ait Dominus Deus ascendet indigna-
19 tio mea in furore meo et in zelo meo in igne irae meae locutus
sum quia in die illa erit commotio magna super terram Israhel
20 et commovebuntur a facie mea pisces maris et volucres caeli
et bestiae agri et omne reptile quod movetur super humum
cunctique homines qui sunt super faciem terrae et subverten-
21 tur montes et cadent sepes et omnis murus in terra corruet et
convocabo adversum eum in cunctis montibus meis gladium
ait Dominus Deus gladius uniuscuiusque in fratrem suum diri-
22 getur et iudicabo eum peste et sanguine et imbre vehementi
et lapidibus immensis ignem et sulphur pluam super eum et
super exercitum eius et super populos multos qui sunt cum eo
23 et magnificabor et sanctificabor et notus ero in oculis gentium
multarum et scient quia ego Dominus

XXXIX

tu autem fili hominis vaticinare adversum Gog et dices haec
dicit Dominus Deus ecce ego super te Gog principem capitibus
2 Mosoch et Thubal et circumagam te et seducam te et ascen-
dere faciam de lateribus aquilonis et adducam te super mon-
3 tes Israhel et percutiam arcum tuum in manu sinistra tua
4 et sagittas tuas de manu dextera tua deiciam super mon-
tes Israhel cades tu et omnia agmina tua et populi qui sunt
tecum feris avibus omnique volatili et bestiis terrae dedi te
5 devorandum super faciem agri cades quia ego locutus sum
6 ait Dominus Deus et emittam ignem in Magog et in his qui
7 habitant in insulis confidenter et scient quia ego Dominus et
nomen sanctum meum notum faciam in medio populi mei Isra-
hel et non polluam nomen sanctum meum amplius et scient
8 gentes quia ego Dominus Sanctus Israhel ecce venit et fac-
tum est ait Dominus Deus haec est dies de qua locutus sum
9 et egredientur habitatores de civitatibus Israhel et succendent
et comburent arma clypeum et hastas arcum et sagittas et ba-
10 culos manus et contos et succendent ea igne septem annis et
non portabunt ligna de regionibus neque succident de saltibus
quoniam arma succendent igne et depraedabuntur eos quibus
praedae fuerant et diripient vastatores suos ait Dominus Deus
11 et erit in die illa dabo Gog locum nominatum sepulchrum in

Israhel vallem Viatorum ad orientem maris quae obstupescere
facit praetereuntes et sepelient ibi Gog et omnem multitudi-
nem eius et vocabitur vallis Multitudinis Gog et sepelient eos 12
domus Israhel ut mundent terram septem mensibus sepeliet 13
autem omnis populus terrae et erit eis nominata dies in qua
glorificatus sum ait Dominus Deus et viros iugiter constituent 14
lustrantes terram qui sepeliant et requirant eos qui remanse-
rant super faciem terrae ut emundent eam post menses autem
septem quaerere incipient et circumibunt peragrantes terram 15
cumque viderint os hominis statuent iuxta illud titulum donec
sepeliant illud pollinctores in valle Multitudinis Gog nomen 16
autem civitatis Amona et mundabunt terram tu ergo fili ho- 17
minis haec dicit Dominus Deus dic omni volucris et universis
avibus cunctisque bestiis agri convenite properate concurrite
undique ad victimam meam quam ego immolo vobis victimam
grandem super montes Israhel ut comedatis carnes et bibatis
sanguinem carnes fortium comedetis et sanguinem principum 18
terrae bibetis arietum agnorum et hircorum taurorumque alti-
lium et pinguium omnium et comedetis adipem in saturitate 19
et bibetis sanguinem in ebrietate de victima quam ego immo-
labo vobis et saturabimini super mensam meam de equo et 20
de equite forti et de universis viris bellatoribus ait Dominus
Deus et ponam gloriam meam in gentibus et videbunt omnes 21
gentes iudicium meum quod fecerim et manum meam quam
posuerim super eos et scient domus Israhel quia ego Dominus 22
Deus eorum a die illa et deinceps et scient gentes quoniam 23
in iniquitate sua capta sit domus Israhel eo quod reliquerint
me et absconderim faciem meam ab eis et tradiderim eos in
manu hostium et ceciderint in gladio universi iuxta inmun- 24
ditiam eorum et scelus feci eis et abscondi faciem meam ab
illis propterea haec dicit Dominus Deus nunc reducam capti- 25
vitatem Iacob et miserebor omnis domus Israhel et adsumam
zelum pro nomine sancto meo et portabunt confusionem suam 26
et omnem praevaricationem quam praevaricati sunt in me cum
habitaverint in terra sua confidenter neminem formidantes et 27
reduxero eos de populis et congregavero de terris inimicorum
suorum et sanctificatus fuero in eis in oculis gentium plurima-

28 rum et scient quia ego Dominus Deus eorum eo quod transtulerim eos in nationes et congregavero eos super terram suam
29 et non dereliquerim quemquam ex eis ibi et non abscondam ultra faciem meam ab eis eo quod effuderim spiritum meum super omnem domum Israhel ait Dominus Deus

XL in vicesimo et quinto anno transmigrationis nostrae in exordio anni decima mensis quartodecimo anno postquam percussa est civitas in ipsa hac die facta est super me manus Domini et
2 adduxit me illuc in visionibus Dei adduxit me in terram Israhel et dimisit me super montem excelsum nimis super quem
3 erat quasi aedificium civitatis vergentis ad austrum et introduxit me illuc et ecce vir cuius erat species quasi species aeris et funiculus lineus in manu eius et calamus mensurae in manu
4 eius stabat autem in porta et locutus est ad me idem vir fili hominis vide oculis tuis et auribus tuis audi et pone cor tuum in omnia quae ego ostendam tibi quia ut ostendantur tibi ad
5 ductus es huc adnuntia omnia quae tu vides domui Israhel et ecce murus forinsecus in circuitu domus undique et in manu viri calamus mensurae sex cubitorum et palmo et mensus est latitudinem aedificii calamo uno altitudinem quoque calamo
6 uno et venit ad portam quae respiciebat viam orientalem et ascendit per gradus eius et mensus est limen portae calamo uno latitudinem id est limen unum calamo uno in latitudine
7 et thalamum uno calamo in longum et uno calamo in latum et
8 inter thalamos quinque cubitos et limen portae iuxta vestibulum portae intrinsecus calamo uno et mensus est vestibulum
9 portae octo cubitorum et frontem eius duobus cubitis vestibulum autem portae erat intrinsecus porro thalami portae ad
10 viam orientalem tres hinc et tres inde mensura una trium et mensura una frontium ex utraque parte et mensus est latitudinem liminis portae decem cubitorum et longitudinem portae
11 tredecim cubitorum et marginem ante thalamos cubiti unius et cubitus unus finis utrimque thalami autem sex cubitorum
12 erant hinc et inde et mensus est portam a tecto thalami usque ad tectum eius latitudinem viginti et quinque cubitorum
13 ostium contra ostium et fecit frontes per sexaginta cubitos et
14 ad frontem atrium portae undique per circuitum et ante fa-

ciem portae quae pertingebat usque ad faciem vestibuli portae
 interioris quinquaginta cubitos et fenestras obliquas in thala- 16
 mis et in frontibus eorum quae erant intra portam undique per
 circuitum similiter autem erant et in vestibulis fenestrae per
 gyrum intrinsecus et ante frontes pictura palmarum et eduxit 17
 me ad atrium exterius et ecce gazofilacia et pavementum stratum
 lapide in atrio per circuitum triginta gazofilacia in circuitu
 pavimenti et pavementum in fronte portarum secundum lon- 18
 gitudinem portarum erat inferius et mensus est latitudinem a 19
 facie portae inferioris usque ad frontem atrii interioris extrin-
 secus centum cubitos ad orientem et ad aquilonem portam 20
 quoque quae respiciebat viam aquilonis atrii exterioris mensus
 est tam in longitudine quam in latitudine et thalamos eius tres 21
 hinc et tres inde et frontem eius et vestibulum eius secundum
 mensuram portae prioris quinquaginta cubitorum longitudi-
 nem eius et latitudinem viginti quinque cubitorum fenestrae 22
 autem eius et vestibulum et sculpturae secundum mensuram
 portae quae respiciebat ad orientem et septem graduum erat
 ascensus eius et vestibulum ante eam et porta atrii interioris 23
 contra portam aquilonis et orientalem et mensus est a porta
 usque ad portam centum cubitos et duxit me ad viam au- 24
 stralem et ecce porta quae respiciebat ad austrum et mensus
 est frontem eius et vestibulum eius iuxta mensuras superio-
 res et fenestras eius et vestibula in circuitu sicut fenestras 25
 ceteras quinquaginta cubitorum longitudine et latitudine vi-
 ginti quinque cubitorum et in gradibus septem ascendebatur 26
 ad eam et vestibulum ante fores eius et celatae palmae erant
 una hinc et altera inde in fronte eius et porta atrii interioris 27
 in via australi et mensus est a porta usque ad portam in via
 australi centum cubitos et introduxit me in atrium interius 28
 ad portam australem et mensus est portam iuxta mensuras
 superiores thalamum eius et frontem eius et vestibulum eius 29
 hisdem mensuris et fenestras eius et vestibulorum eius in cir-
 cuitu quinquaginta cubitos longitudinis et latitudinis viginti
 quinque cubitos et vestibulum per gyrum longitudine viginti 30
 quinque cubitorum et latitudine quinque cubitorum et ve- 31
 stibulum eius ad atrium exterius et palmas eius in fronte et

32 octo gradus erant quibus ascendebatur per eam et introduxit
me in atrium interius per viam orientalem et mensus est por-
33 tam secundum mensuras superiores thalamum eius et frontem
eius et vestibula eius sicut supra et fenestras eius et vestibuli
eius in circuitu longitudine quinquaginta cubitorum et lati-
34 tudine viginti quinque cubitorum et vestibulum eius id est
atrii exterioris et palmae celatae in fronte eius hinc et inde et
35 in octo gradibus ascensus eius et introduxit me ad portam
quae respiciebat ad aquilonem et mensus est secundum men-
36 suras superiores thalamum eius frontem eius vestibulum eius
et fenestras eius per circuitum longitudine quinquaginta cu-
37 bitorum et latitudine viginti quinque cubitorum vestibulum
eius in atrium exterius et celatura palmarum in fronte illius
38 hinc et inde et in octo gradibus ascensus eius et per singula
gazofilacia ostium in frontibus portarum ibi lavabunt holocau-
39 stum et in vestibulo portae duae mensae hinc et duae mensae
inde ut immoletur super eas holocaustum et pro peccato et
40 pro delicto et ad latus exterius quod ascendit ad ostium por-
tae quae pergit ad aquilonem duae mensae et ad latus alterum
41 ante vestibulum portae duae mensae quattuor mensae hinc
et quattuor mensae inde per latera portae octo mensae erunt
42 super quas immolabunt quattuor autem mensae ad holocau-
stum de lapidibus quadris extractae longitudine cubiti unius et
dimidii et latitudine cubiti unius et dimidii et altitudine cubiti
unius super quas ponant vasa in quibus immolatur holocau-
43 stum et victima et labia earum palmi unius reflexa intrinsecus
44 per circuitum super mensas autem carnes oblationis et extra
portam interiorem gazofilacia cantorum in atrio interiori quod
erat in latere portae respicientis ad aquilonem et facies eorum
contra viam australem una ex latere portae orientalis quae
45 respiciebat ad viam aquilonis et dixit ad me hoc est gazofila-
cium quod respicit viam meridianam sacerdotum qui excubant
46 in custodiis templi porro gazofilacium quod respicit ad viam
aquilonis sacerdotum erit qui excubant ad ministerium altaris
47 ministrent ei et mensus est atrium longitudine centum cubi-
torum et latitudine centum cubitorum per quadrum et altare

ante faciem templi et introduxit me in vestibulum templi et 48
 mensus est vestibulum quinque cubitis hinc et quinque cubitis
 inde et latitudinem portae trium cubitorum hinc et trium cu-
 bitorum inde longitudinem autem vestibuli viginti cubitorum 49
 et latitudinem undecim cubitorum et octo gradibus ascende-
 batur ad eam et columnae erant in frontibus una hinc et altera
 inde

et introduxit me in templum et mensus est frontes sex cubi- **XLI**
 tos latitudinis hinc et sex cubitos latitudinis inde latitudinem
 tabernaculi et latitudo portae decem cubitorum erat et la- 2
 tera portae quinque cubitis hinc et quinque cubitis inde et
 mensus est longitudinem eius quadraginta cubitorum et lati-
 tudinem viginti cubitorum et introgressus intrinsecus mensus 3
 est in fronte portae duos cubitos et portam sex cubitorum et
 latitudinem portae septem cubitorum et mensus est longitu- 4
 dinem eius viginti cubitorum et latitudinem viginti cubitorum
 ante faciem templi et dixit ad me hoc est sanctum sanctorum
 et mensus est parietem domus sex cubitorum et latitudinem 5
 lateris quattuor cubitorum undique per circuitum domus la- 6
 tera autem latus ad latus bis triginta tria et erant eminentia
 quae ingrederentur per parietem domus in lateribus per cir-
 cuitum ut continerent et non adtingerent parietem templi et 7
 platea erat in rotundum ascendens sursum per cocleam et in
 cenaculum templi deferebat per gyrum idcirco latius erat tem-
 plum in superioribus et sic de inferioribus ascendebatur ad
 superiora in medium et vidi in domo altitudinem per circui- 8
 tum fundata latera ad mensuram calami sex cubitorum spatio
 et latitudinem per parietem lateris forinsecus quinque cubito- 9
 rum et interior domus in lateribus domus et inter gazofila 10
 cia latitudinem viginti cubitorum in circuitu domus undique
 et ostium lateris ad orationem ostium unum ad viam aquilo- 11
 nis et ostium unum ad viam australem et latitudinem loci ad
 orationem quinque cubitorum in circuitu et aedificium quod 12
 erat separatum versumque ad viam respicientem ad mare lati-
 tudinis septuaginta cubitorum paries autem aedificii quinque
 cubitorum latitudinis per circuitum et longitudo eius nona-
 ginta cubitorum et mensus est domus longitudinem centum 13

cubitorum et quod separatum erat aedificium et parietes eius
 14 longitudinis centum cubitorum latitudo autem ante faciem
 domus et eius quod erat separatum contra orientem centum
 15 cubitorum et mensus est longitudinem aedificii contra faciem
 eius quod erat separatum ad dorsum ekthetas ex utraque parte
 16 centum cubitorum et templum interius et vestibula atrii limi-
 na et fenestras obliquas et ekthetas in circuitu per tres partes
 contra uniuscuiusque limen stratumque ligno per gyrum in cir-
 cuitu terra autem usque ad fenestras et fenestrae clausae super
 17 ostia et usque ad domum interiorem et forinsecus per omnem
 18 parietem in circuitu intrinsecus et forinsecus ad mensuram et
 fabrefacta cherubin et palmae et palma inter cherub et cherub
 19 duasque facies habebat cherub faciem hominis iuxta palmam
 ex hac parte et faciem leonis iuxta palmam ex alia parte ex-
 20 pressam per omnem domum in circuitu de terra usque ad
 superiora portae cherubin et palmae celatae erant in parie-
 21 te templi limen quadrangulum et facies sanctuarii aspectus
 22 contra aspectum altaris lignei trium cubitorum altitudo et
 longitudo eius duo cubitorum et anguli eius et longitudo eius
 et parietes eius lignei et locutus est ad me haec est mensa co-
 23, 24 ram Domino et duo ostia erant in templo et in sanctuario et
 in duobus ostiis ex utraque parte bina erant ostiola quae in
 se invicem plicabantur bina enim ostia erant ex utraque par-
 25 te ostiorum et celata erant in ipsis ostiis templi cherubin et
 sculptura palmarum sicut in parietibus quoque expressa erat
 quam ob rem erant et grossiora ligna in vestibuli fronte forin-
 26 secus super quae fenestrae obliquae et similitudo palmarum
 hinc atque inde in umerulis vestibuli secundum latera domus
 latitudinemque parietum

XLII et eduxit me in atrium exterius per viam ducentem ad aquil-
 onem et eduxit me in gazofilacium quod erat contra separa-
 2 tum aedificium et contra aedem vergentem ad aquilonem in
 facie longitudinis centum cubitos ostii aquilonis et latitudi-
 3 nis quinquaginta cubitos contra viginti cubitos atrii interioris
 et contra pavementum stratum lapide atrii exterioris ubi erat
 4 porticus iuncta porticui triplici et ante gazofilacia deambu-
 latio decem cubitorum latitudinis ad interiora respiciens viae

cubiti unius et ostia earum ad aquilonem ubi erant gazofilacia 5
in superioribus humiliora quia subportabant porticus quae ex
illis eminebant de inferioribus et de mediis aedificii tristega 6
enim erant et non habebant columnas sicut erant columnae
atriorum propterea eminebant de inferioribus et de mediis a
terra et peribolus exterior secundum gazofilacia quae erant in 7
via atrii exterioris ante gazofilacia longitudo eius quinquaginta
cubitorum quia longitudo erat gazofilaciorum atrii exterioris 8
quinquaginta cubitorum et longitudo ante faciem templi cen-
tum cubitorum et erat subter gazofilacia haec introitus ab 9
oriente ingredientium in ea de atrio exteriori in latitudine 10
periboli atrii quod erat contra viam orientalem in facie aedi-
ficii separati et erant ante aedificium gazofilacia et via ante 11
faciem eorum iuxta similitudinem gazofilaciorum quae erant
in via aquilonis secundum longitudinem eorum sic et latitu-
do eorum et omnis introitus eorum et similitudines et ostia
eorum secundum ostia gazofilaciorum quae erant in via re- 12
spiciente ad notum ostium in capite viae quae via erat ante
vestibulum separatum per viam orientalem ingredientibus et 13
dixit ad me gazofilacia aquilonis et gazofilacia austri quae sunt
ante aedificium separatum haec sunt gazofilacia sancta in qui-
bus vescuntur sacerdotes qui adpropinquant ad Dominum in
sancta sanctorum ibi ponent sancta sanctorum et oblationem
pro peccato et pro delicto locus enim sanctus est cum au- 14
tem ingressi fuerint sacerdotes non egredientur de sanctis in
atrium exterius et ibi reponent vestimenta sua in quibus mi-
nistrant quia sancta sunt vestienturque vestimentis aliis et sic
procedent ad populum cumque complisset mensuras domus 15
interioris eduxit me per viam portae quae respiciebat ad viam
orientalem et mensus est eam undique per circuitum mensus 16
autem est contra ventum orientalem calamo mensurae quin-
gentos calamos in calamo mensurae per circuitum et men- 17
sus est contra ventum aquilonem quingentos calamos in cala-
mo mensurae per gyrum et ad ventum australem mensus est 18
quingentos calamos in calamo mensurae per circuitum et ad 19
ventum occidentalem mensus est quingentos calamos in cala-
mo mensurae per quattuor ventos mensus est illud murum 20

eius undique per circuitum longitudine quingentorum cubitorum et latitudine quingentorum cubitorum dividendam inter sanctuarium et vulgi locum

XLIII

et duxit me ad portam quae respiciebat ad viam orientalem
2 et ecce gloria Dei Israhel ingrediebatur per viam orientalem
et vox erat ei quasi vox aquarum multarum et terra splen-
3 debat a maiestate eius et vidi visionem secundum speciem
quam videram quando venit ut disperderet civitatem et spe-
cies secundum aspectum quem videram iuxta fluvium Chobar
4 et cecidi super faciem meam et maiestas Domini ingressa est
5 templum per viam portae quae respiciebat ad orientem et
levavit me spiritus et introduxit me in atrium interius et ec-
6 ce repleta erat gloria Domini domus et audivi loquentem ad
7 me de domo et vir qui stabat iuxta me dixit ad me fili ho-
minis locus solii mei et locus vestigiorum pedum meorum ubi
habito in medio filiorum Israhel in aeternum et non polluent
ultra domus Israhel nomen sanctum meum ipsi et reges eo-
rum in fornicationibus suis et in ruinis regum suorum et in
8 excelsis qui fabricati sunt limen suum iuxta limen meum et
postes suos iuxta postes meos et murus erat inter me et eos
et polluerunt nomen sanctum meum in abominationibus quas
9 fecerunt propter quod consumpsi eos in ira mea nunc ergo re-
pellant procul fornicationem suam et ruinas regum suorum a
10 me et habitabo in medio eorum semper tu autem fili hominis
ostende domui Israhel templum et confundantur ab iniquita-
11 tibus suis et metiantur fabricam et erubescant ex omnibus
quae fecerunt figuram domus et fabricae eius exitus et introi-
tus et omnem descriptionem eius et universa praecepta eius
cunctumque ordinem eius et omnes leges eius ostende eis et
scribe in oculis eorum et custodiant omnes descriptiones eius
12 et praecepta illius et faciant ea ista est lex domus in summitate
montis omnes fines eius in circuitu sanctum sanctorum est
13 haec ergo est lex domus istae autem mensurae altaris in cubi-
to verissimo qui habebat cubitum et palmum in sinu eius erat
cubitus et cubitus in latitudine et definitio usque ad labium
14 eius in circuitu palmus unus haec quoque erat fossa altaris et
de sinu terrae usque ad crepidinem novissimam duo cubiti et

latitudo cubiti unius et a crepidine maiori usque ad crepidi-
 nem minorem quattuor cubiti et latitudo unius cubiti ipse 15
 autem arihel quattuor cubitorum et ab arihel usque sursum
 cornua quattuor et arihel duodecim cubitorum in longitudine 16
 per duodecim cubitos latitudinis quadrangulatum aequis la-
 teribus et crepido quattuordecim cubitorum longitudinis per 17
 quattuordecim latitudinis in quattuor angulis eius et corona
 in circuitu eius dimidii cubitus et sinus eius unius cubiti per
 circuitum gradus autem eius versi ad orientem et dixit ad me 18
 fili hominis haec dicit Dominus Deus hii sunt ritus altaris in
 quacumque die fuerit fabricatum ut offeratur super illud holo-
 caustum et effundatur sanguis et dabis sacerdotibus Levitis 19
 qui sunt de semine Sadoc qui accedunt ad me ait Dominus
 Deus ut offerant mihi vitulum de armento pro peccato et ad- 20
 sumens de sanguine eius pones super quattuor cornua eius et
 super quattuor angulos crepidinis et super coronam in circuitu
 et mundabis illud et expiabis et tolles vitulum qui oblatus fue- 21
 rit pro peccato et combures illum in separato loco domus extra
 sanctuarium et in die secunda offeres hircum caprarum in- 22
 maculatum pro peccato et expiabunt altare sicut expiaverunt
 in vitulo cumque compleveris expians illud offeres vitulum de 23
 armento immaculatum et arietem de grege immaculatum et of- 24
 feres eos in conspectu Domini et mittent sacerdotes super eos
 sal et offerent eos holocaustum Domino septem diebus facies 25
 hircum pro peccato cotidie et vitulum de armento et arietem
 de pecoribus immaculatos offerent septem diebus expiabunt 26
 altare et mundabunt illud et implebunt manum eius expletis 27
 autem diebus in die octava et ultra facient sacerdotes super
 altare holocausta vestra et quae pro pace offerunt et placatus
 ero vobis ait Dominus Deus

et convertit me ad viam portae sanctuarii exterioris quae **XLIV**
 respiciebat ad orientem et erat clausa et dixit Dominus ad 2
 me porta haec clausa erit non aperietur et vir non transiet
 per eam quoniam Dominus Deus Israhel ingressus est per eam
 eritque clausa principi princeps ipse sedebit in ea ut comedat 3
 panem coram Domino per viam vestibuli portae ingredietur et
 per viam eius egredietur et adduxit me per viam portae aequi- 4

lonis in conspectu domus et vidi et ecce implevit gloria Domini
5 domum Domini et cecidi in faciem meam et dixit ad me Do-
minus fili hominis pone cor tuum et vide oculis tuis et auribus
tuis audi omnia quae ego loquor ad te de universis caerimoniis
domus Domini et de cunctis legibus eius et pones cor tuum
6 in viis templi per omnes exitus sanctuarii et dices ad exaspe-
rantem me domum Israhel haec dicit Dominus Deus sufficient
7 vobis omnia scelera vestra domus Israhel eo quod inducitis
filios alienos incircumcisos corde et incircumcisos carne ut sint
in sanctuario meo et polluant domum meam et offertis panes
meos adipem et sanguinem et dissolvitis pactum meum in om-
8 nibus sceleribus vestris et non servastis praecepta sanctuarii
mei et posuistis custodes observationum mearum in sanctuario
9 meo vobismet ipsis haec dicit Dominus Deus omnis alienige-
na incircumcisos corde et incircumcisos carne non ingredietur
sanctuarium meum omnis filius alienus qui est in medio filio-
10 rum Israhel sed et Levitae qui longe recesserunt a me in errore
filiorum Israhel et erraverunt a me post idola sua et porta-
11 verunt iniquitatem suam erunt in sanctuario meo aeditui et
ianitores portarum domus et ministri domus ipsi mactabunt
holocaustosin et victimas populi et ipsi stabunt in conspectu
12 eorum ut ministrent eis pro eo quod ministraverunt illis in
conspectu idolorum suorum et facti sunt domui Israhel in of-
fendiculum iniquitatis idcirco levavi manum meam super eos
13 dicit Dominus Deus et portaverunt iniquitatem suam et non
adpropinquabunt ad me ut sacerdotio fungantur mihi neque
accedent ad omne sanctuarium meum iuxta sancta sanctorum
sed portabunt confusionem suam et scelera sua quae fecerunt
14 et dabo eos ianitores domus in omni ministerio eius et uni-
15 versis quae fiunt in ea sacerdotes autem Levitae filii Sadoc
qui custodierunt caerimonias sanctuarii mei cum errarent filii
Israhel a me ipsi accedent ad me ut ministrent mihi et stabunt
in conspectu meo ut offerant mihi adipem et sanguinem ait
16 Dominus Deus ipsi ingredientur sanctuarium meum et ipsi
accedent ad mensam meam ut ministrent mihi et custodiant
17 caerimonias meas cumque ingredientur portas atrii interioris
vestibus lineis induentur nec ascendet super eos quicquam la-

neum quando ministrant in portis atrii interioris et intrinsecus
vittae lineae erunt in capitibus eorum et feminalia linea erunt 18
in lumbis eorum et non accingentur in sudore cumque egre- 19
dientur atrium exterius ad populum exuent se vestimenta sua
in quibus ministraverunt et reponent ea in gazofilacio sanc-
tuarii et vestient se vestimentis aliis et non sanctificabunt po-
pulum in vestibus suis caput autem suum non radent neque 20
comam nutrient sed tondentes adtondent capita sua et vi- 21
num non bibet omnis sacerdos quando ingressurus est atrium
interius et viduam et repudiatam non accipient uxores sed 22
virgines de semine domus Israhel sed et viduam quae fuerit
vidua a sacerdote accipient et populum meum docebunt quid 23
sit inter sanctum et pollutum et inter mundum et immundum
ostendent eis et cum fuerit controversia stabunt in iudiciis 24
meis et iudicabunt leges meas et praecepta mea in omnibus
sollemnitatibus meis custodient et sabbata mea sanctificabunt
et ad mortuum hominem non ingredientur ne polluantur nisi 25
ad patrem et matrem et filium et filiam et fratrem et sororem
quae alterum virum non habuit in quibus contaminabuntur et 26
postquam fuerit emundatus septem dies numerabuntur ei et 27
in die introitus sui in sanctuarium ad atrium interius ut mi-
nistret mihi in sanctuario offeret pro peccato suo ait Dominus
Deus erit autem eis hereditas ego hereditas eorum et pos- 28
sessionem non dabitis eis in Israhel ego enim possessio eorum
victimam et pro peccato et pro delicto ipsi comedent et omne 29
votum in Israhel ipsorum erit et primitiva omnium primoge- 30
nitorum et omnia libamenta ex omnibus quae offeruntur sa-
cerdotum erunt et primitiva ciborum vestrorum dabitis sacer-
doti ut reponat benedictionem domui suae omne morticinum 31
et captum a bestia de avibus et de pecoribus non comedent
sacerdotes

cumque coeperitis terram dividere sortito separate primi- **XLV**
tias Domino sanctificatum de terra longitudine viginti quin-
que milia et latitudine decem milia sanctificatum erit in omni
termino eius per circuitum et erit ex omni parte sanctifica- 2
tum quingentos per quingentos quadrifariam per circuitum et
quinquaginta cubitis in suburbana eius per gyrum et a men- 3

sura ista mensurabis longitudinem viginti quinque milium et latitudinem decem milium et in ipso erit templum sanctumque
4 sanctorum sanctificatum de terra erit sacerdotibus ministris sanctuarii qui accedunt ad ministerium Domini et erit eis locus
5 in domos et in sanctuarium sanctitatis viginti quinque autem milia longitudinis et decem milia latitudinis erunt Levitis qui
6 ministrant domui ipsi possidebunt viginti gazofilacia et possessionem civitatis dabitis quinque milia latitudinis et longitudinis viginti quinque milia secundum separationem sanctuarii
7 omni domui Israhel principi quoque hinc et inde in separationem sanctuarii et in possessionem civitatis contra faciem separationis sanctuarii et contra faciem possessionis urbis a latere maris usque ad mare et a latere orientis usque ad orientem longitudinem autem iuxta unamquamque partium a termino occidentali usque ad terminum orientalem de terra erit ei possessio in Israhel et non depopulabuntur ultra principes populum meum sed terram dabunt domui Israhel secundum
9 tribus eorum haec dicit Dominus Deus sufficiat vobis principes Israhel iniquitatem et rapinas intermittite et iudicium et iustitiam facite separate confinia vestra a populo meo ait
10 Dominus Deus statera iusta et oepi iustum et batus iustus erit vobis oepi et batus aequalia et unius mensurae erunt ut capiat decimam partem chori batus et decimam partem chori oepi iuxta mensuram chori erit aequa libratio eorum
12 siclus autem viginti obolos habeat porro viginti sicli et viginti quinque sicli et quindecim sicli minam facient et haec sunt primitiae quas tolletis sextam partem oepi de choro frumenti et sextam partem oepi de choro hordei mensura quoque olei batus olei decima pars chori est et decem bati chorum
15 faciunt quia decem bati implent chorum et arietem unum de grege ducentorum de his quae nutriunt Israhel in sacrificium et in holocaustum et in pacifica ad expiandum pro eis ait Dominus Deus omnis populus terrae tenebitur primitiis his principi
17 in Israhel et super principem erunt holocausta et sacrificium et libamina in sollemnitatibus et in kalendis et in sabbatis in universis sollemnitatibus domus Israhel ipse faciat pro peccato sacrificium et holocaustum et pacifica ad expiandum pro domo

Israhel haec dicit Dominus Deus in primo mense una mensis 18
 sumes vitulum de armento immaculatum et expiabis sanctua-
 rium et tollet sacerdos de sanguine quod erit pro peccato et 19
 ponet in postibus domus et in quattuor angulis crepidinis alta-
 ris et in postibus portae atrii interioris et sic facies in septima 20
 mensis pro unoquoque qui ignoravit et errore deceptus est et
 expiabitis pro domo in primo mense quartadecima die mensis 21
 erit vobis paschae sollemnitatis septem diebus azyma comedentur
 et faciet princeps in die illa pro se et pro universo populo 22
 terrae vitulum pro peccato et in septem dierum sollemnitatis 23
 faciet holocaustum Domino septem vitulos et septem arietes
 immaculatos cotidie septem diebus et pro peccato hircum ca-
 prarum cotidie et sacrificium oepi per vitulum et oepi per 24
 arietem faciet et olei hin per singula oepi septimo mense 25
 quintadecima die mensis in sollemnitatis faciet sicut supra dic-
 ta sunt per septem dies tam pro peccato quam pro holocausto
 et in sacrificio et in oleo

haec dicit Dominus Deus porta atrii interioris quae respicit **XLVI**
 ad orientem erit clausa sex diebus in quibus opus fit die au-
 tem sabbati aperietur sed et in die kalendarum aperietur et 2
 intrabit princeps per viam vestibuli portae de foris et stabit
 in limine portae et facient sacerdotes holocaustum eius et pa-
 cifica eius et adorabit super limen portae et egredietur porta
 autem non claudetur usque ad vesperam et adorabit populus 3
 terrae ad ostium portae illius in sabbatis et in kalendis coram
 Domino holocaustum autem hoc offeret princeps Domino in 4
 die sabbati sex agnos immaculatos et arietem immaculatum et 5
 sacrificium oepi per arietem agnis autem sacrificium quod de-
 derit manus eius et olei hin per singula oepi in die autem 6
 kalendarum vitulum de armento immaculatum et sex agni et
 arietes immaculati erunt et oepi per vitulum oepi quoque 7
 per arietem faciet sacrificium agnis autem sicut invenerit ma-
 nus eius et olei hin per singula oepi cumque ingressurus est 8
 princeps per viam vestibuli portae ingrediatur et per eandem
 viam exeat et cum intrabit populus terrae in conspectu Do- 9
 mini in sollemnitatibus qui ingreditur per portam aquilonis ut
 adoret egredietur per viam portae meridianae porro qui ingre-

ditur per viam portae meridianae egrediatur per viam portae
aquilonis non revertetur per viam portae per quam ingressus
10 est sed e regione illius egredietur princeps autem in medio
eorum cum ingredientibus ingredietur et cum egredientibus
11 egredietur et in nundinis et in sollemnitatibus erit sacrificium
oephi per vitulum et oephi per arietem agnis autem erit sacri-
fificium sicut invenerit manus eius et olei hin per singula oephi
12 cum autem fecerit princeps spontaneum holocaustum aut pa-
cifica voluntaria Domino aperietur ei porta quae respicit ad
orientem et faciet holocaustum suum et pacifica sua sicut fieri
solet in die sabbati et egredietur claudeturque porta postquam
13 exierit et agnum eiusdem anni immaculatum faciet holocau-
14 stum cotidie Domino semper mane faciet illud et sacrificium
faciet super eo cata mane mane sextam partem oephi et de oleo
tertiam partem hin ut misceatur similiae sacrificium Domino
15 legitimum iuge atque perpetuum faciet agnum et sacrificium
16 et oleum cata mane mane holocaustum sempiternum haec di-
cit Dominus Deus si dederit princeps donum alicui de filiis suis
hereditas eius filiorum suorum erit possidebunt ea hereditarie
17 si autem dederit legatum de hereditate sua uni servorum suo-
rum erit illius usque ad annum remissionis et revertetur ad
18 principem hereditas autem eius filiis eius erit et non accipiet
princeps de hereditate populi per violentiam et de possessione
eorum sed de possessione sua hereditatem dabit filiis suis ut
non dispergatur populus meus unusquisque a possessione sua
19 et introduxit me per ingressum qui erat ex latere portae in
gazofilacia sanctuarii ad sacerdotes quae respiciebant ad aqu-
20 lonem et erat ibi locus vergens ad occidentem et dixit ad me
iste est locus ubi coquent sacerdotes pro delicto et pro pecca-
to ubi coquent sacrificium ut non efferant in atrio exteriori et
21 sanctificetur populus et eduxit me in atrium exterius et cir-
cumduxit me per quattuor angulos atrii et ecce atriolum erat
22 in angulo atrii atriola singula per angulos atrii in quattuor
angulos atrii atriola disposita quadraginta cubitorum per lon-
23 gum et triginta per latum mensurae unius quattuor erant et
paries per circuitum ambiens quattuor atriola et culinae fabri-
24 catae erant subter porticus per gryum et dixit ad me haec

est domus culinarum in qua coquent ministri domus Domini
victimas populi

et convertit me ad portam domus et ecce aquae egrediebantur subter limen domus ad orientem facies enim domus respiciebat ad orientem aquae autem descendebant in latus templi dextrum ad meridiem altaris et eduxit me per viam portae aquilonis et convertit me ad viam foras portam exteriorem viam quae respiciebat ad orientem et ecce aquae redundantes a latere dextro cum egrederetur vir ad orientem qui habebat funiculum in manu sua et mensus est mille cubitos et transduxit me per aquam usque ad talos rursumque mensus est mille et transduxit me per aquam usque ad genua et mensus est mille et transduxit me per aquam usque ad renes et mensus est mille torrentem quem non potui pertransire quoniam intumuerant aquae profundae torrentis qui non potest transvadari et dixit ad me certe vidisti fili hominis et duxit me et convertit ad ripam torrentis cumque me convertissem ecce in ripa torrentis ligna multa nimis ex utraque parte et ait ad me aquae istae quae egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis et descendunt ad plana deserti intrabunt mare et exhibunt et sanabuntur aquae et omnis anima vivens quae serpit quocumque venerit torrens vivet et erunt pisces multi satis postquam venerint illuc aquae istae et sanabuntur et vivent omnia ad quae venerit torrens vivent et stabunt super illa piscatores ab Engaddi usque ad Engallim siccatio sagenarum erunt plurimae species erunt piscium eius sicut pisces maris magni multitudinis nimiae in litoribus autem eius et in palustribus non sanabuntur quia in salinas dabuntur et super torrentem orietur in ripis eius ex utraque parte omne lignum pomiferum non defluet folium ex eo et non deficiet fructus eius per singulos menses adferet primitiva quia aquae eius de sanctuario egredientur et erunt fructus eius in cibum et folia eius ad medicinam haec dicit Dominus Deus hic est terminus in quo possidebitis terram in duodecim tribubus Israhel quia Ioseph duplicem funiculum habet possidebitis autem eam singuli aequae ut frater suus quam levavi manum meam ut darem patribus vestris et cadet terra haec vobis in possessionem hic est autem terminus terrae ad

XLVII

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

plagam septentrionalem a mari magno via Bethalon venienti-
 16 bus Sadada Emath Berotha Sabarim quae est inter terminum
 Damasci et confinium Emath domus Atticon quae est iuxta
 17 terminos Auran et erit terminus a mari usque ad atrium Ae-
 non terminus Damasci et ab aquilone ad aquilonem et terminus
 18 Emath plaga autem septentrionalis porro plaga orientalis de
 medio Auran et de medio Damasci et de medio Galaad et de
 medio terrae Israhel Iordanis disterminans ad mare orienta-
 19 le metiemini etiam plagam orientalem plaga autem australis
 meridiana a Thamar usque ad aquas Contradictionis Cades et
 torrens usque ad mare magnum et plaga ad meridiem australis
 20 et plaga maris mare magnum a confinio per directum donec
 21 venias Emath haec est plaga maris et dividetis terram istam
 22 vobis per tribus Israhel et mittetis eam in hereditatem vobis
 et advenis qui accesserint ad vos qui genuerint filios in medio
 vestrum et erunt vobis sicut indigenae inter filios Israhel vobi-
 23 scum divident possessionem in medio tribuum Israhel in tribu
 autem quacumque fuerit advena ibi dabitis possessionem illi
 ait Dominus Deus

XLVIII

et haec nomina tribuum a finibus aquilonis iuxta viam Ae-
 thlon pergentibus Emath atrium Aeon terminus Damasci ad
 aquilonem iuxta Emath et erit ei plaga orientalis mare Dan
 2 una et ad terminum Dan a plaga orientali usque ad plagam
 3 maris Aser una et super terminum Aser a plaga orientali us-
 4 que ad plagam maris Nepthalim una et super terminum Nep-
 thalim a plaga orientali usque ad plagam maris Manasse una
 5 et super terminum Manasse a plaga orientali usque ad pla-
 6 gam maris Ephraim una et super terminum Ephraim a plaga
 7 orientali usque ad plagam maris Ruben una et super termi-
 num Ruben a plaga orientali usque ad plagam maris Iuda una
 8 et super terminum Iuda a plaga orientali usque ad plagam
 maris erunt primitiae quas separabitis viginti quinque milibus
 latitudinis et longitudinis sicuti singulae partes a plaga orien-
 tali usque ad plagam maris et erit sanctuarium in medio eius
 9 primitiae quas separastis Domino longitudo viginti quinque
 10 milibus et latitudo decem milibus hae autem erunt primitiae
 sanctuarii sacerdotum ad aquilonem viginti quinque milia et

ad mare latitudinis decem milia sed et ad orientem latitudinis decem milia et ad meridiem longitudinis viginti quinque milia et erit sanctuarium Domini in medio eius sacerdotibus 11
sanctuarium erit de filiis Sadoc qui custodierunt caerimonias meas et non erraverunt cum errarent filii Israhel sicut erraverunt et Levitae et erunt eis primitiae de primitiis terrae 12
sanctum sanctorum iuxta terminum Levitarum sed et Levitis 13
similiter iuxta fines sacerdotum viginti quinque milia longitudinis et latitudinis decem milia omnis longitudo viginti et quinque milium et latitudo decem milium et non venudabunt ex eo neque mutabunt nec transferentur primitiae terrae 14
quia sanctificatae sunt Domino quinque milia autem quae supersunt in latitudine per viginti quinque milia profana erunt urbis in habitaculum et in suburbana et erit civitas in medio eius et heae mensurae eius ad plagam septentrionalem quingenti et quattuor milia et ad plagam meridianam quingenti et quattuor milia et ad plagam orientalem quingenti et quattuor milia et ad plagam occidentalem quingenti et quattuor milia erunt autem suburbana civitatis ad aquilonem ducenti quinquaginta et in meridie ducenti quinquaginta et ad orientem ducenti quinquaginta et ad mare ducenti quinquaginta quod 18
autem reliquum fuerit in longitudine secundum primitias sanctuarii decem milia in orientem et decem milia ad occidentem erunt sicut primitiae sanctuarii et erunt fruges eius in panes his qui serviunt civitati servientes autem civitati operabuntur 19
ex omnibus tribubus Israhel omnes primitiae viginti quinque milium per viginti quinque milia in quadrum separabuntur in primitias sanctuarii et possessionem civitatis quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte primitiarum sanctuarii et possessionis civitatis e regione viginti quinque milium primitiarum usque ad terminum orientalem sed et ad mare e regione viginti quinque milium usque ad terminum maris similiter in partibus principis erit et erunt primitiae sanctuarii et sanctuarium templi in medio eius de possessione autem 22
Levitarum et de possessione civitatis in medio partium principis erit inter terminum Iuda et inter terminum Benjamin et ad principem pertinebit et reliquis tribubus a plaga orien- 23

24 tali usque ad plagam occidentalem Benjamin una et contra
terminum Benjamin a plaga orientali usque ad plagam occi-
25 dentalem Symeon una et super terminum Symeonis a plaga
26 orientali usque ad plagam occidentis Isachar una et super ter-
minum Isachar a plaga orientali usque ad plagam occidentalem
27 Zabulon una et super terminum Zabulon a plaga orientali us-
28 que ad plagam maris Gad una et super terminum Gad ad
plagam austri in meridiem et erit finis de Thamar usque ad
29 haec est terra quam mittetis in sortem tribubus Israhel et hae
30 partitiones earum ait Dominus Deus et hii egressus civitatis a
plaga septentrionali quingentos et quattuor milia mensurabis
31 et portae civitatis in nominibus tribuum Israhel portae tres
a septentrione porta Ruben una porta Iudae una porta Levi
32 una et ad plagam orientalem quingentos et quattuor milia et
portae tres porta Ioseph una porta Benjamin una porta Dan
33 una et ad plagam meridianam quingentos et quattuor milia
metieris portam Symeonis unam portam Isachar unam por-
34 tam Zabulon unam et ad plagam occidentalem quingenti et
quattuor milia portae eorum tres porta Gad una porta Aser
35 una porta Nephtalim una per circuitum decem et octo milia
et nomen civitatis ex illa die Dominus ibidem

THE BOOK OF DANIEL.

Anno tertio regni Ioachim regis Iuda venit Nabuchodonosor rex Babylonis Hierusalem et obsedit eam et tradidit Dominus in manu eius Ioachim regem Iudae et partem vasorum domus Dei et asportavit ea in terram Sennaar in domum dei sui et vasa intulit in domum thesauri dei sui et ait rex Asfanaz praeposito eunuchorum suorum ut introduceret de filiis Israhel et de semine regio et tyrannorum pueros in quibus nulla esset macula decoros forma et eruditos omni sapientia cautos scientia et doctos disciplina et qui possent stare in palatio regis ut doceret eos litteras et linguam Chaldeorum et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis et de vino unde bibebat ipse ut enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis fuerunt ergo inter eos de filiis Iuda Danihel Ananias Misahel et Azarias et inposuit eis praepositus eunuchorum nomina Daniheli Balthasar et Ananiae Sedrac Misaheli Misac et Azariae Abdenago proposuit autem Danihel in corde suo ne pollueretur de mensa regis neque de vino potus eius et rogavit eunuchorum praepositum ne contaminaretur dedit autem Deus Daniheli gratiam et misericordiam in conspectu principis eunuchorum et ait princeps eunuchorum ad Danihel timeo ego dominum meum regem qui constituit vobis cibum et potum qui si viderit vultus vestros macilentiores prae ceteris adulescentibus coevis vestris condemnabitis caput meum regi et dixit Danihel ad Malassar quem constituerat princeps eunuchorum super Danihel Ananiam Misahel et Azariam tempta nos obsecro servos tuos diebus decem et dentur nobis legumina ad vescendum et aqua ad bibendum et contemplare vultus nostros et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio et sicut videris facies cum servis tuis qui audito sermone huiuscemodi temptavit eos diebus decem post dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores et corpulentiores prae omnibus pueris qui vescebantur cibo regio porro Malassar tollebat cibaria et vinum potus eorum dabat-

17 que eis legumina pueris autem his dedit Deus scientiam et
disciplinam in omni libro et sapientia Daniheli autem intel-
18 legentiam omnium visionum et somniorum completis itaque
diebus post quos dixerat rex ut introducerentur introduxit eos
19 praepositus eunuchorum in conspectu Nabuchodonosor cum-
que locutus eis fuisset rex non sunt inventi de universis tales ut
Danihel Ananias Misahel et Azarias et steterunt in conspectu
20 regis et omne verbum sapientiae et intellectus quod sciscita-
tus est ab eis rex invenit in eis decuplum super cunctos ariolos
21 et magos qui erant in universo regno eius fuit autem Danihel
usque ad annum primum Cyri regis

II in anno secundo regni Nabuchodonosor vidit Nabuchodo-
nosor somnium et conterritus est spiritus eius et somnium
2 eius fugit ab eo praecepit ergo rex ut convocarentur arioli
et magi et malefici et Chaldei et indicarent regi somnia sua
3 qui cum venissent steterunt coram rege et dixit ad eos rex
4 vidi somnium et mente confusus ignoro quid viderim respon-
deruntque Chaldei regi syriace rex in sempiternum vive dic
5 somnium servis tuis et interpretationem eius indicabimus et
respondens rex ait Chaldeis sermo recessit a me nisi indicave-
ritis mihi somnium et coniecturam eius peribitis vos et domus
6 vestrae publicabuntur si autem somnium et coniecturam eius
narraveritis praemia et dona et honorem multum accipietis
a me somnium igitur et interpretationem eius indicate mihi
7 responderunt secundo atque dixerunt rex somnium dicat ser-
8 vis suis et interpretationem illius indicabimus respondit rex
et ait certo novi quia tempus redimitis scientes quod recesse-
9 rit a me sermo si ergo somnium non indicaveritis mihi una
est de vobis sententia quod interpretationem quoque fallacem
et deceptione plenam conposueritis ut loquamini mihi donec
tempus pertranseat somnium itaque dicite mihi ut sciam quod
10 interpretationem quoque eius veram loquamini respondentem
ergo Chaldei coram rege dixerunt non est homo super terram
qui sermonem tuum rex possit implere sed neque regum qui-
squam magnus et potens verbum huiusmodi sciscitatur ab
11 omni ariolo et mago et Chaldeo sermo enim quem tu rex
quaeris gravis est nec repperietur quisquam qui indicet illum

in conspectu regis exceptis diis quorum non est cum hominibus
conversatio quo audito rex in furore et in ira magna praece- 12
pit ut perirent omnes sapientes Babylonis et egressa sententia 13
sapientes interficiebantur quaerebaturque Danihel et socii eius
ut perirent tunc Danihel requisivit de lege atque sententia 14
ab Arioch principe militiae regis qui egressus fuerat ad inter-
ficiendos sapientes Babylonis et interrogavit eum qui a rege 15
acceperat potestatem quam ob causam tam crudelis sententia
a facie esset regis egressa cum ergo rem indicasset Arioch Da-
niheli Danihel ingressus rogavit regem ut tempus daret sibi 16
ad solutionem indicandam regi et ingressus est domum suam 17
Ananiaeque Misaheli et Azariae sociis suis indicavit negotium
ut quaererent misericordiam a facie Dei caeli super sacramento 18
isto et non perirent Danihel et socii eius cum ceteris sapien-
tibus Babylonis tunc Daniheli per visionem nocte mysterium 19
revelatum est et Danihel benedixit Deo caeli et locutus ait sit 20
nomen Domini benedictum a saeculo et usque in saeculum quia
sapientia et fortitudo eius sunt et ipse mutat tempora et aeta- 21
tes transfert regna atque constituit dat sapientiam sapientibus
et scientiam intelligentibus disciplinam ipse revelat profunda 22
et abscondita et novit in tenebris constituta et lux cum eo est
tibi Deus patrum meorum confiteor teque laudo quia sapien- 23
tiam et fortitudinem dedisti mihi et nunc ostendisti mihi quae
rogavimus te quia sermonem regis aperuisti nobis post haec 24
Danhel ingressus ad Arioch quem constituerat rex ut perde-
ret sapientes Babylonis sic ei locutus est sapientes Babylonis
ne perdas introduc me in conspectu regis et solutionem regi
enarrabo tunc Arioch festinus introduxit Danielem ad re- 25
gem et dixit ei inveni hominem de filiis transmigrationis Iudae
qui solutionem regi adnuntiet respondit rex et dixit Daniheli 26
cuius nomen erat Balthasar putasne vere potes indicare mihi
somnia quod vidi et interpretationem eius et respondens 27
Danhel coram rege ait mysterium quod rex interrogat sapien-
tes magi et arioli et aruspices non queunt indicare regi sed 28
est Deus in caelo revelans mysteria qui indicavit tibi rex Nabu-
chodonosor quae ventura sunt novissimis temporibus somnium
tuum et visiones capituli tui in cubili tuo huiuscemodi sunt tu 29

rex cogitare coepisti in stratu tuo quid esset futurum post haec
30 et qui revelat mysteria ostendit tibi quae ventura sunt mihi
quoque non in sapientia quae est in me plus quam in cunctis
viventibus sacramentum hoc revelatum est sed ut interpretatio
31 regi manifesta fieret et cogitationes mentis tuae scires tu rex
videbas et ecce quasi statua una grandis statua illa magna et
statura sublimis stabat contra te et intuitus eius erat terribi-
32 lis huius statuae caput ex auro optimo erat pectus autem et
33 brachia de argento porro venter et femora ex aere tibiae au-
tem ferreae pedum quaedam pars erat ferrea quaedam fictilis
34 videbas ita donec abscisus est lapis sine manibus et percussit
statuam in pedibus eius ferreis et fictilibus et comminuit eos
35 tunc contrita sunt pariter ferrum testa aes argentum et aurum
et redacta quasi in favillam aestivae areae rapta sunt vento
nullusque locus inventus est eis lapis autem qui percusserat
statuam factus est mons magnus et implevit universam ter-
36 ram hoc est somnium interpretationem quoque eius dicemus
37 coram te rex tu rex regum es et Deus caeli regnum fortitu-
38 dinem et imperium et gloriam dedit tibi et omnia in quibus
habitant filii hominum et bestiae agri volucresque caeli dedit
in manu tua et sub dicione tua universa constituit tu es ergo
39 caput aureum et post te consurget regnum aliud minus te et
regnum tertium aliud aereum quod imperabit universae terrae
40 et regnum quartum erit velut ferrum quomodo ferrum com-
minuit et domat omnia sic comminuet omnia haec et conteret
41 porro quia vidisti pedum et digitorum partem testae figuli et
partem ferream regnum divisum erit quod tamen de plantario
ferri orietur secundum quod vidisti ferrum mixtum testae ex
42 luto et digitos pedum ex parte ferreos et ex parte fictiles ex
43 parte regnum erit solidum et ex parte contritum quia autem
vidisti ferrum mixtum testae ex luto commiscebuntur quidem
humano semine sed non adherebunt sibi sicuti ferrum misceri
44 non potest testae in diebus autem regnorum illorum suscita-
bit Deus caeli regnum quod in aeternum non dissipabitur et re-
gnum eius populo alteri non tradetur comminuet et consumet
45 universa regna haec et ipsum stabit in aeternum secundum
quod vidisti quod de monte abscisus est lapis sine manibus

et comminuit testam et ferrum et aes et argentum et aurum
 Deus magnus ostendit regi quae futura sunt postea et verum
 est somnium et fidelis interpretatio eius tunc rex Nabuchodo- 46
 nosor cecidit in faciem suam et Danihelum adoravit et hostias
 et incensum praecepit ut sacrificarent ei loquens ergo rex ait 47
 Daniheli vere Deus vester Deus deorum est et Dominus regum
 et revelans mysteria quoniam potuisti aperire sacramentum
 hoc tunc rex Danihelum in sublime extulit et munera multa 48
 et magna dedit ei et constituit eum principem super omnes
 provincias Babylonis et praefectum magistratum super cunctos
 sapientes Babylonis Danihel autem postulavit a rege et 49
 constituit super opera provinciae Babylonis Sedrac Misac et
 Abdenago ipse autem Danihel erat in foribus regis

Nabuchodonosor rex fecit statuam auream altitudine cu- **III**
 bitorum sexaginta latitudine cubitorum sex et statuit eam in
 campo Duram provinciae Babylonis itaque Nabuchodonosor 2
 rex misit ad congregandos satrapas magistratus et iudices du-
 ces et tyrannos et praefectos omnesque principes regionum
 ut convenirent ad dedicationem statuae quam erexerat Na-
 buchodonosor rex tunc congregati sunt satrapae magistratus 3
 et iudices duces et tyranni et optimates qui erant in potesta-
 tibus constituti et universi principes regionum ut convenirent
 ad dedicationem statuae quam erexerat Nabuchodonosor rex
 stabant autem in conspectu statuae quam posuerat Nabucho-
 donosor et praeco clamabat valenter vobis dicitur populis tri- 4
 bus et linguis in hora qua audieritis sonitum tubae et fistu- 5
 lae et citharae sambucaae et psalterii et symphoniae et universi
 generis musicorum cadentes adorete statuam auream quam
 constituit Nabuchodonosor rex si quis autem non prostra- 6
 tus adoraverit eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis
 post haec igitur statim ut audierunt omnes populi sonitum tu- 7
 bae fistulae et citharae sambucaae et psalterii et symphoniae et
 omnis generis musicorum cadentes omnes populi et tribus et
 linguae adoraverunt statuam auream quam constituerat Na-
 buchodonosor rex statimque et in ipso tempore accedentes 8
 viri chaldei accusaverunt Iudaeos dixeruntque Nabuchodono- 9
 sor regi rex in aeternum vive tu rex posuisti decretum ut 10

omnis homo qui audierit sonitum tubae fistulae et citharae sambucaee et psalterii et symphoniae et universi generis musicorum prosternat se et adoret statuam auream si quis autem non procidens adoraverit mittatur in fornacem ignis ardentem sunt ergo viri iudaei quos constituisti super opera regionis Babyloniae Sedrac Misac et Abdenago viri isti contempserunt rex decretum tuum deos tuos non colunt et statuam auream quam erexisti non adorant tunc Nabuchodonosor in furore et in ira praecepit ut adducerentur Sedrac Misac et Abdenago qui confestim adducti sunt in conspectu regis pronuntiansque Nabuchodonosor rex ait eis verene Sedrac Misac et Abdenago deos meos non colitis et statuam auream quam constitui non adoratis nunc ergo si estis parati quacumque hora audieritis sonitum tubae fistulae et citharae sambucaee psalterii et symphoniae omnisque generis musicorum prosternite vos et adorete statuam quam feci quod si non adoraveritis eadem hora mittemini in fornacem ignis ardentem et quis est Deus qui eripiat vos de manu mea respondentes Sedrac Misac et Abdenago dixerunt regi Nabuchodonosor non oportet nos de hac re respondere tibi ecce enim Deus noster quem colimus potest eripere nos de camino ignis ardentis et de manibus tuis rex liberare quod si noluerit notum tibi sit rex quia deos tuos non colimus et statuam auream quam erexisti non adoramus tunc Nabuchodonosor repletus est furore et aspectus faciei illius inmutatus est super Sedrac Misac et Abdenago et praecepit ut succenderetur fornax septuplum quam succendi consuevit et viris fortissimis de exercitu suo iussit ut ligatis pedibus Sedrac Misac et Abdenago mitterent eos in fornacem ignis ardentem et confestim viri illi vincti cum braciis suis et tiaris et calciamentis et vestibus missi sunt in medium fornacis ignis ardentis nam iussio regis urgebat fornax autem succensa erat nimis porro viros illos qui miserant Sedrac Misac et Abdenago interfecit flamma ignis viri autem hii id est tres Sedrac Misac et Abdenago ceciderunt in medio camini ignis ardentis conligati et ambulabant in medio flammae laudantes Deum et benedictes Domino stans autem Azarias oravit sic aperiensque os suum in medio ignis ait benedictus es Domine Deus patrum

nostrorum et laudabilis et gloriosum nomen tuum in saecula
quia iustus es in omnibus quae fecisti nobis et universa opera 27
tua vera et viae tuae rectae et omnia iudicia tua vera iudicia 28
enim vera fecisti iuxta omnia quae induxisti super nos et super
civitatem sanctam patrum nostrorum Hierusalem quia in veri-
tate et in iudicio induxisti omnia haec propter peccata nostra
peccavimus enim et inique egimus recedentes a te et deliquimus 29
in omnibus et praecepta tua non audivimus nec observavimus 30
nec fecimus sicut praeceperas nobis ut bene nobis esset om- 31
nia ergo quae induxisti super nos et universa quae fecisti nobis
vero iudicio fecisti et tradidisti nos in manibus inimicorum 32
iniquorum et pessimorum praevaricatorumque et regi iniusto
et pessimo ultra omnem terram et nunc non possumus ape- 33
rire os confusio et obprobrium facti sumus servis tuis et his
qui colunt te ne quaesumus tradas nos in perpetuum propter 34
nomen tuum et ne dissipes testamentum tuum neque auferas 35
misericordiam tuam a nobis propter Abraham dilectum tuum
et Isaac servum tuum et Israhel sanctum tuum quibus locu- 36
tus es pollicens quod multiplicares semen eorum sicut stellas
caeli et sicut harenam quae est in litore maris quia Domi- 37
ne inminuti sumus plus quam omnes gentes sumusque humiles
in universa terra hodie propter peccata nostra et non est in 38
tempore hoc princeps et propheta et dux neque holocaustum
neque sacrificium neque oblatio neque incensum neque locus
primitiarum coram te ut possimus invenire misericordiam sed 39
in anima contrita et spiritu humilitatis suscipiamur sicut in 40
holocaustum arietum et taurorum et sicut in milibus agno-
rum pinguium sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo
hodie ut placeat tibi quoniam non est confusio confidentibus
in te et nunc sequimur in toto corde et timemus te et quae- 41
rimus faciem tuam ne confundas nos sed fac nobiscum iuxta 42
mansuetudinem tuam et secundum multitudinem misericor-
diae tuae et erue nos in mirabilibus tuis et da gloriam nomini 43
tuo Domine et confundantur omnes qui ostendunt servis tuis 44
mala confundantur in omni potentia et robur eorum contera-
tur sciant quia tu Domine Deus solus et gloriosus super orbem 45
terrarum et non cessabant qui in miserant eos ministri regis 46

47 succendere fornacem naphtha et stuppa et pice et malleolis et
effundebatur flamma super fornacem cubitis quadraginta no-
48 vem et erupit et incendit quos repperit iuxta fornacem de
49 Chaldeis angelus autem descendit cum Azaria et sociis eius
50 in fornacem et excussit flammam ignis de fornace et fecit me-
dium fornacis quasi ventum roris flantem et non tetigit eos
omnino ignis neque contristavit nec quicquam molestiae intu-
51 lit tunc hii tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant
52 et benedicebant Deo in fornace dicentes benedictus es Domi-
ne Deus patrum nostrorum et laudabilis et superexaltatus in
saecula et benedictum nomen gloriae tuae sanctum et lauda-
53 bile et superexaltatum in omnibus saeculis benedictus es in
templo sancto gloriae tuae et superlaudabilis et supergloriosus
54 in saecula benedictus es in throno regni tui et superlauda-
55 bilis et superexaltatus in saecula benedictus es qui intueris
abyssos et sedes super cherubin et laudabilis et superexaltatus
56 in saecula benedictus es in firmamento caeli et laudabilis et
57 gloriosus in saecula benedicite omnia opera Domini Domino
58 laudate et superexaltate eum in saecula benedicite angeli Do-
59 mino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite caeli
60 Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite
aquae omnes quae super caelos sunt Domino laudate et supe-
61 rexaltate eum in saecula benedicite omnes virtutes Domini
62 Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite
sol et luna Domino laudate et superexaltate eum in saecula
63 benedicite stellae caeli Domino laudate et superexaltate eum
64 in saecula benedicite omnis imber et ros Domino laudate et
65 superexaltate eum in saecula benedicite omnis spiritus Domi-
66 no laudate et superexaltate eum in saecula benedicite ignis
67 et aestus Domino laudate et superexaltate eum in saecula be-
nedicite frigus et aestus Domino laudate et superexaltate eum
68 in saecula benedicite rores et pruina Domino laudate et su-
69 perexaltate eum in saecula benedicite gelu et frigus Domino
70 laudate et superexaltate eum in saecula benedicite glacies et
71 nives Domino laudate et superexaltate eum in saecula bene-
dicite noctes et dies Domino laudate et superexaltate eum in
72 saecula benedicite lux et tenebrae Domino laudate et supe-

rexaltate eum in saecula benedicite fulgura et nubes Domino 73
laudate et superexaltate eum in saecula benedicat terra Do- 74
minum laudet et superexaltet eum in saecula benedicite mon- 75
tes et colles Domino laudate et superexaltate eum in saecula
benedicite universa germinantia in terra Domino laudate et su- 76
perexaltate eum in saecula benedicite fontes Domino laudate 77
et superexaltate eum in saecula benedicite maria et flumina 78
Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite 79
cete et omnia quae moventur in aquis Domino laudate et su-
perexaltate eum in saecula benedicite omnes volucres caeli 80
Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite 81
omnes bestiae et pecora Domino laudate et superexaltate eum
in saecula benedicite filii hominum Domino laudate et supe- 82
rexaltate eum in saecula benedic Israhel Domino laudate et 83
superexaltate eum in saecula benedicite sacerdotes Domini 84
Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite 85
servi Domini Domino laudate et superexaltate eum in saecula
benedicite spiritus et animae iustorum Domino laudate et su- 86
perexaltate eum in saecula benedicite sancti et humiles corde 87
Domino laudate et superexaltate eum in saecula benedicite 88
Anania Azaria et Misahel Domino laudate et superexaltate
eum in saecula quia eruit nos de inferno et salvos fecit de ma-
nu mortis et liberavit de medio ardentis flammae et de medio
ignis eruit nos confitemini Domino quoniam bonus quoniam 89
in saeculum misericordia eius benedicite omnes religiosi Do- 90
mino Deo deorum laudate et confitemini quia in omnia saecula
misericordia eius tunc Nabuchodonosor rex obstipuit et sur- 91
rexit prope et ait optimatibus suis nonne tres viros misimus
in medio ignis conpeditos qui respondententes dixerunt regi vere
rex respondit et ait ecce ego video viros quattuor solutos et 92
ambulantes in medio ignis et nihil corruptionis in eis est et
species quarti similis filio Dei tunc accessit Nabuchodonosor 93
ad ostium fornacis ignis ardentis et ait Sedrac Misac et Abde-
nago servi Dei excelsi egredimini et venite statimque egressi
sunt Sedrac Misac et Abdenago de medio ignis et congregati 94
satrapae magistratus et iudices et potentes regis contempla-
bantur viros illos quoniam nihil potestatis habuisset ignis in

corporibus eorum et capillus capitis eorum non esset adustus et sarabara eorum non fuissent inmutata et odor ignis non
95 transisset per eos et erumpens Nabuchodonosor ait benedic-
tus Deus eorum Sedrac videlicet Misac et Abdenago qui misit
angelum suum et eruit servos suos quia crediderunt in eo et
verbum regis inmutaverunt et tradiderunt corpora sua ne servi-
96 rent et ne adorarent omnem deum excepto Deo suo a me ergo
positum est hoc decretum ut omnis populus et tribus et lingua
quaecumque locuta fuerit blasphemiam contra Deum Sedrac
Misac et Abdenago dispereat et domus eius vastetur neque
97 enim est Deus alius qui possit ita salvare tunc rex promovit
98 Sedrac Misac et Abdenago in provincia Babylonis Nabucho-
donosor rex omnibus populis gentibus et linguis quae habitant
99 in universa terra pax vobis multiplicetur signa et mirabilia fe-
100 cit apud me Deus excelsus placuit ergo mihi praedicare signa
eius quia magna sunt et mirabilia eius quia fortia et regnum
eius regnum sempiternum et potestas eius in generationem et
generationem

IV ego Nabuchodonosor quietus eram in domo mea et florens
2 in palatio meo somnium vidi quod perterruit me et cogitatio-
nes meae in stratu meo et visiones capitis mei conturbaverunt
3 me et per me propositum est decretum ut introducerentur
in conspectu meo cuncti sapientes Babylonis et ut solutionem
4 somnii indicarent mihi tunc ingrediebantur arioli magi Chal-
dei et aruspices et somnium narraui in conspectu eorum et
5 solutionem eius non indicaverunt mihi donec collega ingres-
sus est in conspectu meo Danihel cuius nomen Balthasar se-
cundum nomen dei mei qui habet spiritum deorum sanctorum
6 in semet ipso et somnium coram eo locutus sum Balthasar
princeps ariolorum quem ego scio quod spiritum deorum sanc-
torum habeas in te et omne sacramentum non est impossibile
tibi visiones somniorum meorum quas vidi et solutionem eo-
7 rum narra visio capitis mei in cubili meo videbam et ecce
8 arbor in medio terrae et altitudo eius nimia magna arbor et
fortis et proceritas eius contingens caelum aspectus illius erat
9 usque ad terminos universae terrae folia eius pulcherrima et
fructus eius nimius et esca universorum in ea subter eam ha-

bitabant animalia et bestiae et in ramis eius conversabantur
volucres caeli et ex ea vescebatur omnis caro videbam in vi- 10
sione capitis mei super stratum meum et ecce vigil et sanctus
de caelo descendit clamavit fortiter et sic ait succidite arbo- 11
rem et praecidite ramos eius excutite folia eius et dispergite
fructum eius fugiant bestiae quae subter eam sunt et volucres
de ramis eius verumtamen germen radicum eius in terra sinite 12
et alligetur vinculo ferreo et aereo in herbis quae foris sunt et
rore caeli tinguatur et cum feris pars eius in herba terrae cor 13
eius ab humano commutetur et cor ferae detur ei et septem
tempora mutantur super eum in sententia vigilum decretum 14
est et sermo sanctorum et petitio donec cognoscant viventes
quoniam dominatur Excelsus in regno hominum et cuicumque
voluerit dabit illud et humillimum hominem constituet super
eo hoc somnium vidi ego rex Nabuchodonosor tu ergo Baltha- 15
sar interpretationem narra festinus quia omnes sapientes regni
mei non queunt solutionem edicere mihi tu autem potes quia
spiritus deorum sanctorum in te est tunc Danihel cuius nomen 16
Balthasar coepit intra semet ipsum tacitus cogitare quasi hora
una et cogitationes eius conturbabant eum respondens autem
rex ait Balthasar somnium et interpretatio eius non conturb-
bent te respondit Balthasar et dixit domine mi somnium his
qui te oderunt et interpretatio eius hostibus tuis sit arborem 17
quam vidisti sublimem atque robustam cuius altitudo pertingit
ad caelum et aspectus illius in omnem terram et rami eius 18
pulcherrimi et fructus eius nimius et esca omnium in ea sub-
ter eam habitantes bestiae agri et in ramis eius commorantes
aves caeli tu es rex qui magnificatus es et invaluisti et magni- 19
tudo tua crevit et pervenit usque ad caelum et potestas tua
in terminos universae terrae quod autem vidit rex vigilem et 20
sanctum descendere de caelo et dicere succidite arborem et dis-
sipate illam attamen germen radicum eius in terra dimittite et
vinciatur ferro et aere in herbis foris et rore caeli conspergatur
et cum feris sit pabulum eius donec septem tempora commu-
tentur super eum haec est interpretatio sententiae Altissimi 21
quae pervenit super dominum meum regem eicient te ab ho- 22
minibus et cum bestiis feris erit habitatio tua et faenum ut bos

comedes et rore caeli infunderis septem quoque tempora mutabuntur super te donec scias quod dominetur Excelsus super
23 regnum hominum et cuicumque voluerit det illud quod autem
praecepit ut relinqueretur germen radicum eius id est arboris
regnum tuum tibi manebit postquam cognoveris potestatem
24 esse caelestem quam ob rem rex consilium meum placeat tibi
et peccata tua elemosynis redime et iniquitates tuas misericordiis pauperum forsitan ignoscat delictis tuis omnia venerunt
25 super Nabuchodonosor regem post finem mensuum duodecim
26 in aula Babylonis deambulabat responditque rex et ait nonne
haec est Babylon magna quam ego aedificavi in domum regni
28 in robore fortitudinis meae et in gloria decoris mei cum adhuc
sermo esset in ore regis vox de caelo ruit tibi dicitur Nabuchodonosor rex regnum transiit a te et ab hominibus te eicient et
29 cum bestiis feris erit habitatio tua faenum quasi bos comedes
et septem tempora mutabuntur super te donec scias quod dominetur Excelsus in regno hominum et cuicumque voluerit det
30 illud eadem hora sermo completus est super Nabuchodonosor
ex hominibus abiectus est et faenum ut bos comedit et rore caeli corpus eius infectum est donec capilli eius in similitudinem
31 aquilarum crescerent et ungues eius quasi avium igitur
post finem dierum ego Nabuchodonosor oculos meos ad caelum levavi et sensus meus redditus est mihi et Altissimo benedixi et viventem in sempiternum laudavi et glorificavi quia potestas eius potestas sempiterna et regnum eius in generationem et generationem et omnes habitatores terrae apud eum in nihilum reputati sunt iuxta voluntatem enim suam facit tam in virtutibus caeli quam in habitatoribus terrae et non est qui resistat
33 manui eius et dicat ei quare fecisti in ipso tempore sensus meus reversus est ad me et ad honorem regni mei decoremque perveni et figura mea reversa est ad me et optimates mei et magistratus mei requisierunt me et in regno meo constitutus
34 sum et magnificentia amplior addita est mihi nunc igitur ego Nabuchodonosor laudo et magnifico et glorifico Regem caeli quia omnia opera eius vera et viae eius iudicia et gradientes in superbia potest humiliare

V Balthasar rex fecit grande convivium optimatibus suis mille

et unusquisque secundum suam bibebat aetatem praecepit ergo iam temulentus ut adferrentur vasa aurea et argentea quae asportaverat Nabuchodonosor pater eius de templo quod fuit in Hierusalem ut biberent in eis rex et optimates eius uxoresque eius et concubinae tunc adlata sunt vasa aurea quae asportaverat de templo quod fuerat in Hierusalem et biberunt in eis rex et optimates eius uxores et concubinae illius bibebant vinum et laudabant deos suos aureos et argenteos et aereos ferreos ligneosque et lapideos in eadem hora apparuerunt digiti quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis aulae regiae et rex aspiciebat articulos manus scribentis tunc regis facies commutata est et cogitationes eius conturbabant eum et conpages renum eius solvebantur et genua eius ad se invicem conlidebantur exclamavit itaque rex fortiter ut introducerent magos Chaldeos et aruspices et proloquens rex ait sapientibus Babylonis quicumque legerit scripturam hanc et interpretationem eius manifestam mihi fecerit purpura vestietur et torquem auream habebit in collo et tertius in regno meo erit tunc ingressi omnes sapientes regis non potuerunt nec scripturam legere nec interpretationem indicare regi unde rex Balthasar satis conturbatus est et vultus illius inmutatus est sed et optimates eius turbabantur regina autem pro re quae acciderat regi et optimatibus eius domum convivii ingressa est et proloquens ait rex in aeternum vive non te conturbent cogitationes tuae neque facies tua inmutetur est vir in regno tuo qui spiritum deorum sanctorum habet in se et in diebus patris tui scientia et sapientia inventae sunt in eo nam et rex Nabuchodonosor pater tuus principem magorum incantatorum Chaldeorum et aruspicum constituit eum pater inquam tuus o rex quia spiritus amplior et prudentia intelligentiaque interpretatio somniorum et ostensio secretorum absolutio ligatorum inventae sunt in eo hoc est in Danihelo cui rex posuit nomen Balthasar nunc itaque Danihel vocetur et interpretationem narrabit igitur introductus est Danihel coram rege ad quem praefatus rex ait tu es Danihel de filiis captivitatibus Iudae quam adduxit rex pater meus de Iudaea audivi de te quoniam spiritum deorum habeas et scientia intellegentiaque

15 ac sapientia ampliores inventae sint in te et nunc introgressi
sunt in conspectu meo sapientes magi ut scripturam hanc le-
gerent et interpretationem eius indicarent mihi et nequiverunt
16 sensum sermonis huius edicere porro ego audivi de te quod
possis obscura interpretari et ligata dissolvere si ergo vales
scripturam legere et interpretationem indicare mihi purpura
vestieris et torquem auream circa collum tuum habebis et ter-
17 tius in regno meo princeps eris ad quae respondens Danihel
ait coram rege munera tua sint tibi et dona domus tuae alteri
da scripturam autem legam tibi rex et interpretationem eius
18 ostendam tibi o rex Deus altissimus regnum et magnificen-
19 tiam gloriam et honorem dedit Nabuchodonosor patri tuo et
propter magnificentiam quam dederat ei universi populi tribus
et linguae tremebant et metuebant eum quos volebat interfici-
ebat et quos volebat percutiebat quos volebat exaltabat et
20 quos volebat humiliabat quando autem elevatum est cor eius
et spiritus illius obfirmatus est ad superbiam depositus est de
21 solio regni sui et gloria eius ablata est et a filiis hominum eiec-
tus est sed et cor eius cum bestiis positum est et cum onagris
erat habitatio eius faenum quoque ut bos comedebat et rore
caeli corpus eius infectum est donec cognosceret quod pote-
statem habeat Altissimus in regno hominum et quemcumque
22 voluerit suscitabit super illud tu quoque filius eius Balthasar
23 non humiliasti cor tuum cum scires haec omnia sed adver-
sum Dominatorem caeli elevatus es et vasa domus eius adlata
sunt coram te et tu et optimates tui et uxores tuae et con-
cubinae vinum bibistis in eis deos quoque argenteos et aureos
et aereos ferreos ligneosque et lapideos qui non vident neque
audiunt neque sentiunt laudasti porro Deum qui habet flatum
24 tuum in manu sua et omnes vias tuas non glorificasti idcirco
ab eo missus est articulus manus quae scripsit hoc quod ex-
25 aratum est haec est autem scriptura quae digesta est mane
26 thecel fares et haec interpretatio sermonis mane numeravit
27 Deus regnum tuum et conplevit illud thecel adpensum est in
28 statera et inventus es minus habens fares divisum est regnum
29 tuum et datum est Medis et Persis tunc iubente rege indutus
est Danihel purpura et circumdata est torques aurea collo eius

et praedicatum est de eo quod haberet potestatem tertius in regno eadem nocte interfectus est Balthasar rex Chaldeus et Darius Medus successit in regnum annos natus sexaginta duo

placuit Dario et constituit supra regnum satrapas centum viginti ut essent in toto regno suo et super eos principes tres ex quibus Danihel unus erat ut satrapae illis redderent rationem et rex non sustineret molestiam igitur Danihel superabat omnes principes et satrapas quia spiritus Dei amplior erat in eo porro rex cogitabat constituere eum super omne regnum unde principes et satrapae quaerebant occasionem ut inveni- rent Daniheli ex latere regni nullamque causam et suspicio- nem repperire potuerunt eo quod fidelis esset et omnis culpa et suspicio non inveniretur in eo dixerunt ergo viri illi non inveniemus Daniheli huic aliquam occasionem nisi forte in lege Dei sui tunc principes et satrapae subriperunt regi et sic locuti sunt ei Darie rex in aeternum vive consilium inierunt cuncti principes regni magistratus et satrapae senatores et iudices ut decretum imperatorium exeat et edictum ut omnis qui petierit aliquam petitionem a quocumque deo et homine usque ad dies triginta nisi a te rex mittatur in lacum leonum nunc itaque rex confirma sententiam et scribe decretum ut non inmutetur quod statutum est a Medis atque Persis nec prae- varicari cuiquam liceat porro rex Darius proposuit edictum et statuit quod cum Danihel conperisset id est constitutam legem ingressus est domum suam et fenestris apertis in cena- culo suo contra Hierusalem tribus temporibus in die flectebat genua sua et adorabat confitebaturque coram Deo suo sicut et ante facere consueverat viri igitur illi curiosius inquiren- tes invenerunt Danihel orantem et obsecrantem Deum suum et accedentes locuti sunt regi super edicto rex numquid non constituisti ut omnis homo qui rogaret quemquam de diis et hominibus usque ad dies triginta nisi a te rex mitteretur in lacum leonum ad quod respondens rex ait verus sermo iuxta decretum Medorum atque Persarum quod praevaricari non licet tunc respondentes dixerunt coram rege Danihel de filiis captivitatis Iudae non curavit de lege tua et de edicto quod constituisti sed tribus temporibus per diem orat obsecratione

14 sua quod verbum cum audisset rex satis contristatus est et
pro Danihel posuit cor ut liberaret eum et usque ad occasum
15 solis laborabat ut erueret illum viri autem illi intellegentes
regem dixerunt ei scito rex quia lex Medorum est atque Persa-
rum ut omne decretum quod constituit rex non liceat inmutari
16 tunc rex praecepit et adduxerunt Danihelem et miserunt eum
in lacum leonum dixitque rex Daniheli Deus tuus quem colis
17 semper ipse liberabit te adlatusque est lapis unus et positus
est super os laci quem obsignavit rex anulo suo et anulo op-
18 timatum suorum ne quid fieret contra Danihel et abiit rex
in domum suam et dormivit incenatus cibique non sunt inlati
19 coram eo insuper et somnus recessit ab eo tunc rex primo
20 diluculo consurgens festinus ad lacum leonum perrexit ad-
propinquansque lacui Danihelem voce lacrimabili inclamavit
et affatus est eum Danihel serve Dei viventis Deus tuus cui tu
21 servis semper putasne valuit liberare te a leonibus et Dani-
22 hel regi respondens ait rex in aeternum vive Deus meus misit
angelum suum et conclusit ora leonum et non nocuerunt mi-
hi quia coram eo iustitia inventa est in me sed et coram te
23 rex delictum non feci tunc rex vehementer gavisus est super
eo et Danihelem praecepit educi de lacu eductusque est Dani-
hel de lacu et nulla laesio inventa est in eo quia credidit Deo
24 suo iubente autem rege adducti sunt viri illi qui accusave-
rant Danihelem et in lacum leonum missi sunt ipsi et filii et
uxores eorum et non pervenerunt usque ad pavimentum laci
donec arriperent eos leones et omnia ossa eorum comminue-
25 runt tunc Darius rex scripsit universis populis tribubus et
linguis habitantibus in universa terra pax vobis multiplicetur
26 a me constitutum est decretum ut in universo imperio et re-
gno meo tremescant et paveant Deum Danihelis ipse est enim
Deus vivens et aeternus in saecula et regnum eius non dissipabi-
27 bitur et potestas eius usque in aeternum ipse liberator atque
salvator faciens signa et mirabilia in caelo et in terra qui libe-
28 ravit Danihelem de manu leonum porro Danihel perseveravit
usque ad regnum Darii regnumque Cyri Persae

VII anno primo Balthasar regis Babylonis Danihel somnium
vidit visio autem capitis eius in cubili suo et somnium scri-

bens brevi sermone comprehendit summatimque perstringens
ait videbam in visione mea nocte et ecce quattuor venti caeli 2
pugnabant in mari magno et quattuor bestiae grandes ascen- 3
debant de mari diversae inter se prima quasi leaena et alas 4
habebat aquilae aspiciebam donec evulsae sunt alae eius et su-
blata est de terra et super pedes quasi homo stetit et cor eius
datum est ei et ecce bestia alia similis urso in parte stetit et 5
tres ordines erant in ore eius et in dentibus eius et sic dice-
bant ei surge comede carnes plurimas post hoc aspiciebam et 6
ecce alia quasi pardus et alas habebat avis quattuor super se
et quattuor capita erant in bestia et potestas data est ei post 7
hoc aspiciebam in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis
atque mirabilis et fortis nimis dentes ferreos habebat magnos
comedens atque comminuens et reliqua pedibus suis concul-
cans dissimilis autem erat ceteris bestiis quas videram ante
eam et habebat cornua decem considerabam cornua et ecce 8
cornu aliud parvulum ortum est de medio eorum et tria de cor-
nibus primis evulsa sunt a facie eius et ecce oculi quasi oculi
hominis erant in cornu isto et os loquens ingentia aspiciebam 9
donec throni positi sunt et antiquus dierum sedit vestimen-
tum eius quasi nix candidum et capilli capitis eius quasi lana
munda thronus eius flammae ignis rotae eius ignis accensus
fluvius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius milia mi- 10
lium ministrabant ei et decies milies centena milia adsistebant
ei iudicium sedit et libri aperti sunt aspiciebam propter vo- 11
cem sermonum grandium quos cornu illud loquebatur et vidi
quoniam interfecta esset bestia et perisset corpus eius et tra-
ditum esset ad conburendum igni aliarum quoque bestiarum 12
ablata esset potestas et tempora vitae constituta essent eis
usque ad tempus et tempus aspiciebam ergo in visione noc- 13
tis et ecce cum nubibus caeli quasi filius hominis veniebat et
usque ad antiquum dierum pervenit et in conspectu eius ob-
tulerunt eum et dedit ei potestatem et honorem et regnum 14
et omnes populi tribus ac linguae ipsi servient potestas eius
potestas aeterna quae non auferetur et regnum eius quod non
corrumpetur horruit spiritus meus ego Danihel territus sum 15
in his et visiones capitis mei conturbaverunt me accessi ad 16

unum de adsistentibus et veritatem quaerebam ab eo de omnibus his qui dixit mihi interpretationem sermonum et edocuit
17 me hae bestiae magnae quattuor quattuor regna consurgent
18 de terra suscipient autem regnum sancti Dei altissimi et obtinebunt regnum usque in saeculum et saeculum saeculorum
19 post hoc volui diligenter discere de bestia quarta quia erat dissimilis valde ab omnibus et terribilis nimis dentes et unguis eius ferrei comedebat et comminuebat et reliquias pedibus suis
20 conculcabat et de cornibus decem quae habebat in capite et de alio quod ortum fuerat ante quod ceciderant tria cornua de cornu illo quod habebat oculos et os loquens grandia et
21 maius erat ceteris aspiciebam et ecce cornu illud faciebat bellum
22 adversus sanctos et praevalebat eis donec venit antiquus dierum et iudicium dedit sanctis Excelsi et tempus advenit et
23 regnum obtinuerunt sancti et sic ait bestia quarta regnum quartum erit in terra quod maius erit omnibus regnis et devorabit universam terram et conculcabit et comminuet eam
24 porro cornua decem ipsius regni decem reges erunt et alius consurget post eos et ipse potentior erit prioribus et tres reges
25 humiliabit et sermones contra Excelsum loquetur et sanctos Altissimi conteret et putabit quod possit mutare tempora et leges et tradentur in manu eius usque ad tempus et tempora
26 et dimidium temporis et iudicium sedebit ut auferatur potentia et conteratur et dispereat usque in finem regnum autem
27 et potestas et magnitudo regni quae est subter omne caelum detur populo sanctorum Altissimi cuius regnum regnum sempiternum est et omnes reges servient ei et oboedient hucusque
28 finis verbi ego Danihel multum cogitationibus meis conturbabar et facies mea mutata est in me verbum autem in corde meo conservavi

VIII anno tertio regni Balthasar regis visio apparuit mihi ego
2 Danihel post id quod videram in principio vidi in visione mea cum essem in Susis castro quod est in Aelam civitate vidi autem
3 in visione esse me super portam Ulai et levavi oculos meos et vidi et ecce aries unus stabat ante paludem habens cornua excelsa et unum excelsius altero atque succrescens
4 stea vidi arietem cornibus ventilantem contra occidentem et

contra aquilonem et contra meridiem et omnes bestiae non poterant resistere ei neque liberari de manu eius fecitque secundum voluntatem suam et magnificatus est et ego intellegebam ecce autem hircus caprarum veniebat ab occidente super faciem totius terrae et non tangebatur terram porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos et venit usque ad arietem illum cornutum quem videram stantem ante portam et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis suae cumque adpropinquasset prope arietem efferatus est in eum et percussit arietem et comminuit duo cornua eius et non poterat aries resistere ei cumque eum misisset in terram conculcavit et nemo quibat liberare arietem de manu eius hircus autem caprarum magnus factus est nimis cumque crevisset fractum est cornu magnum et orta sunt cornua quattuor subter illud per quattuor ventos caeli de uno autem ex eis egressum est cornu unum modicum et factum est grande contra meridiem et contra orientem et contra fortitudinem et magnificatum est usque ad fortitudinem caeli et deiecit de fortitudine et de stellis et conculcavit eas et usque ad principem fortitudinis magnificatus est et ab eo tulit iuge sacrificium et deiecit locum sanctificationis eius robur autem datum est contra iuge sacrificium propter peccata et prosternetur veritas in terra et faciet et prosperabitur et audivi unum de sanctis loquentem et dixit unus sanctus alteri nescio cui loquenti usquequo visio et iuge sacrificium et peccatum desolationis quae facta est et sanctuarium et fortitudo conculcabitur et dixit ei usque ad vesperam et mane duo milia trecenti et mundabitur sanctuarium factum est autem cum viderem ego Danihel visionem et quaererem intelligentiam ecce stetit in conspectu meo quasi species viri et audivi vocem viri inter Ulai et clamavit et ait Gabrihel fac intellegere istum visionem et venit et stetit iuxta ubi ego stabam cumque venisset pavens corruí in faciem meam et ait ad me intellege fili hominis quoniam in tempore finis complebitur visio cumque loqueretur ad me conlapsus sum pronus in terram et tetigit me et statuit me in gradu meo dixitque mihi ego ostendam tibi quae futura sint in novissimo maledictionis quoniam habet tempus finem suum aries quem

21 vidisti habere cornua rex Medorum est atque Persarum por-
 ro hircus caprarum rex Graecorum est et cornu grande quod
 22 erat inter oculos eius ipse est rex primus quod autem fracto
 illo surrexerunt quattuor pro eo quattuor reges de gente eius
 23 consurgent sed non in fortitudine eius et post regnum eorum
 cum creverint iniquitates consurget rex inpudens facie et in-
 24 tellegens propositiones et roborabitur fortitudo eius sed non
 in viribus suis et supra quam credi potest universa vastabit
 et prosperabitur et faciet et interficiet robustos et populum
 25 sanctorum secundum voluntatem suam et dirigetur dolus in
 manu eius et cor suum magnificabit et in copia rerum omnium
 occidet plurimos et contra principem principum consurget et
 26 sine manu conteretur et visio vespere et mane quae dicta est
 27 vera est tu ergo signa visionem quia post dies multos erit et
 ego Danihel langui et aegrotavi per dies cumque surrexissem
 faciebam opera regis et stupebam ad visionem et non erat qui
 interpretaretur

IX in anno primo Darii filii Asueri de semine Medorum qui
 2 imperavit super regnum Chaldeorum anno uno regni eius ego
 Danihel intellexi in libris numerum annorum de quo factus est
 sermo Domini ad Hieremiam prophetam ut conplerentur deso-
 3 lationes Hierusalem septuaginta anni et posui faciem meam
 ad Dominum Deum rogare et deprecari in ieiuniis sacco et ci-
 4 nere et oravi Dominum Deum meum et confessus sum et dixi
 obsecro Domine Deus magne et terribilis custodiens pactum et
 misericordiam diligentibus te et custodientibus mandata tua
 5 peccavimus inique fecimus impie egimus et recessimus et de-
 clinavimus a mandatis tuis ac iudiciis non oboedivimus servis
 6 tuis prophetis qui locuti sunt in nomine tuo regibus nostris
 7 principibus nostris patribus nostris omnique populo terrae ti-
 bi Domine iustitia nobis autem confusio faciei sicut est hodie
 viro Iuda et habitatoribus Hierusalem et omni Israhel his qui
 prope sunt et his qui procul in universis terris ad quas eieci-
 sti eos propter iniquitates eorum in quibus peccaverunt in te
 8 Domine nobis confusio faciei regibus nostris principibus no-
 9 stris et patribus nostris qui peccaverunt tibi autem Domino
 10 Deo nostro misericordia et propitiatio quia recessimus a te et

non audivimus vocem Domini Dei nostri ut ambularem in lege eius quam posuit nobis per servos suos prophetas et omnis Israhel praevaricati sunt legem tuam et declinaverunt ne audirent vocem tuam et stillavit super nos maledictio et detestatio quae scripta est in libro Mosi servi Dei quia peccavimus ei et statuit sermones suos quos locutus est super nos et super principes nostros qui iudicaverunt nos ut superducerent in nos malum magnum quale numquam fuit sub omni caelo secundum quod factum est in Hierusalem sicut scriptum est in lege Mosi omne malum hoc venit super nos et non rogavimus faciem tuam Domine Deus noster ut reverteremur ab iniquitatibus nostris et cogitarem veritatem tuam et vigilavit Dominus et adduxit eam super nos iustus Dominus Deus noster in omnibus operibus suis quae fecit non enim audivimus vocem eius et nunc Domine Deus noster qui eduxisti populum tuum de terra Aegypti in manu forti et fecisti tibi nomen secundum diem hanc peccavimus iniquitatem fecimus Domine in omnem iustitiam tuam avertatur obsecro ira tua et furor tuus a civitate tua Hierusalem et monte sancto tuo propter peccata enim nostra et iniquitates patrum nostrorum Hierusalem et populus tuus in obprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum nunc ergo exaudi Deus noster orationem servi tui et preces eius et ostende faciem tuam super sanctuarium tuum quod desertum est propter temet ipsum inclina Deus meus aurem tuam et audi aperi oculos tuos et vide desolationem nostram et civitatem super quam invocatum est nomen tuum neque enim in iustificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam sed in miserationibus tuis multis exaudi Domine placare Domine adtende et fac ne moreris propter temet ipsum Deus meus quia nomen tuum invocatum est super civitatem et super populum tuum cumque adhuc loquerer et orarem et confiterer peccata mea et peccata populi mei Israhel ut prosternerem preces meas in conspectu Dei mei pro monte sancto Dei mei adhuc me loquente in oratione ecce vir Gabrihel quem videram in visione principio cito volans tetigit me in tempore sacrificii vespertini et docuit me et locutus est mihi dixitque Danihel nunc egressus sum ut docerem te

23 et intellegeres ab exordio precum tuarum egressus est sermo
ego autem veni ut indicarem tibi quia vir desideriorum es tu
24 ergo animadvertete sermonem et intellege visionem septuagin-
ta ebdomades abbreviatae sunt super populum tuum et super
urbem sanctam tuam ut consummetur praevaricatio et finem
accipiat peccatum et deleatur iniquitas et adducatur iustitia
sempiterna et impleatur visio et prophetae et unguatur sanc-
25 tus sanctorum scito ergo et animadvertete ab exitu sermonis ut
iterum aedificetur Hierusalem usque ad christum duces ebdo-
mades septem et ebdomades sexaginta duae erunt et rursus
26 aedificabitur platea et muri in angustia temporum et post
ebdomades sexaginta duas occidetur christus et non erit eius
et civitatem et sanctuarium dissipabit populus cum duce ven-
turo et finis eius vastitas et post finem belli statuta desolatio
27 confirmabit autem pactum multis ebdomas una et in dimidio
ebdomadis deficiet hostia et sacrificium et in templo erit abo-
minatio desolationis et usque ad consummationem et finem
perseverabit desolatio

X anno tertio Cyri regis Persarum verbum revelatum est Da-
niheli cognomento Balthasar et verum verbum et fortitudo ma-
gna intellexitque sermonem intellegentia est enim opus in vi-
2 sione in diebus illis ego Danihel lugebam trium ebdomadarum
3 diebus panem desiderabilem non comedi et caro et vinum non
introierunt in os meum sed neque unguento unctus sum donec
4 conplerentur trium ebdomadarum dies die autem vicesima et
quarta mensis primi eram iuxta fluvium magnum qui est Ti-
5 gris et levavi oculos meos et vidi et ecce vir unus vestitus
6 lineis et renes eius accincti auro obrizo et corpus eius qua-
si chrysolitus et facies eius velut species fulgoris et oculi eius
ut lampas ardens et brachia eius et quae deorsum usque ad
pedes quasi species aeris candentis et vox sermonum eius ut
7 vox multitudinis vidi autem ego Danihel solus visionem porro
viri qui erant mecum non viderunt sed terror nimius inruit su-
8 per eos et fugerunt in absconditum ego autem relictus solus
vidi visionem grandem hanc et non remansit in me fortitudo
sed et species mea inmutata est in me et emarcui nec habui
9 quicquam virium et audivi vocem sermonum eius et audiens

iacebam consternatus super faciem meam vultusque meus he-
rebat terrae et ecce manus tetigit me et erexit me super genua 10
mea et super articulos manuum mearum et dixit ad me Da- 11
nihil vir desideriorum intellege verba quae ego loquor ad te
et sta in gradu tuo nunc enim sum missus ad te cumque di-
xisset mihi sermonem istum steti tremens et ait ad me noli 12
metuere Danihel quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad
intellegendum ut te adfligeres in conspectu Dei tui exaudita
sunt verba tua et ego veni propter sermones tuos princeps 13
autem regni Persarum restitit mihi viginti et uno diebus et
ecce Michahel unus de principibus primis venit in adiutorium
meum et ego remansi ibi iuxta regem Persarum veni autem ut 14
docerem te quae ventura sunt populo tuo in novissimis diebus
quoniam adhuc visio in dies cumque loqueretur mihi huiusce- 15
modi verbis deieci vultum meum ad terram et tacui et ecce 16
quasi similitudo filii hominis tetigit labia mea et aperiens os
meum locutus sum et dixi ad eum qui stabat contra me do-
mine mi in visione tua dissolutae sunt conpages meae et nihil 17
in me remansit virium et quomodo poterit servus domini mei
loqui cum domino meo nihil enim in me remansit virium sed et
halitus meus intercluditur rursum ergo tetigit me quasi visio 18
hominis et confortavit me et dixit noli timere vir desiderio- 19
rum pax tibi confortare et esto robustus cumque loqueretur
mecum convalui et dixi loquere domine mi quia confortasti
me et ait numquid scis quare venerim ad te et nunc revertar 20
ut proeliet adversum principem Persarum cum enim egrederer
apparuit princeps Graecorum veniens verumtamen adnuntia- 21
bo tibi quod expressum est in scriptura veritatis et nemo est
adiutor meus in omnibus his nisi Michahel princeps vester

ego autem ab anno primo Darii Medi stabam ut conforta- **XI**
retur et roboraretur et nunc veritatem adnuntiabo tibi ecce 2
adhuc tres reges stabunt in Perside et quartus ditabitur opibus
nimiis super omnes et cum invaluerit divitiis suis concitabit
omnes adversum regnum Graeciae surget vero rex fortis et do- 3
minabitur potestate multa et faciet quod placuerit ei et cum 4
steterit conteretur regnum eius et dividetur in quattuor ventos
caeli sed non in posteros eius neque secundum potentiam il-

lius qua dominatus est lacerabitur enim regnum eius etiam in
5 externos exceptis his et confortabitur rex austri et de princi-
pibus eius praevalebit super eum et dominabitur dicione multa
6 enim dominatio eius et post finem annorum foederabuntur fi-
liaque regis austri veniet ad regem aquilonis facere amicitiam
et non obtinebit fortitudinem brachii nec stabit semen eius et
tradetur ipsa et qui adduxerunt eam adulescentes eius et qui
7 confortabant eam in temporibus et stabit de germine radicum
eius plantatio et veniet cum exercitu et ingredietur provinciam
8 regis aquilonis et abutetur eis et obtinebit insuper et deos eo-
rum et sculptilia vasa quoque pretiosa argenti et auri captiva
ducet in Aegyptum ipse praevalebit adversum regem aquilonis
9 et intrabit in regnum rex austri et revertetur ad terram suam
10 filii autem eius provocabuntur et congregabunt multitudinem
exercituum plurimorum et veniet properans et inundans et re-
11 vertetur et concitabitur et congregietur cum robore eius et
provocatus rex austri egredietur et pugnabit adversum regem
aquilonis et praeparabit multitudinem nimiam et dabitur mul-
12 titudo in manu eius et capiet multitudinem et exaltabitur
13 cor eius et deiciet multa milia sed non praevalebit conver-
tetur enim rex aquilonis et praeparabit multitudinem multo
maiolem quam prius et in fine temporum annorumque veniet
14 properans cum exercitu magno et opibus nimiis et in tempo-
ribus illis multi consurgent adversum regem austri filii quoque
praevaricatorum populi tui extollentur ut impleant visionem
15 et corruent et veniet rex aquilonis et conportabit aggerem et
capiet urbes munitissimas et brachia austri non sustinebunt et
16 consurgent electi eius ad resistendum et non erit fortitudo et
faciet veniens super eum iuxta placitum suum et non erit qui
stet contra faciem eius et stabit in terra inclita et consumetur
17 in manu eius et ponet faciem suam ut veniat ad tenendum
universum regnum eius et recta faciet cum eo et filiam femi-
18 narum dabit ei ut evertat illud et non stabit nec illius erit et
convertet faciem suam ad insulas et capiet multas et cessare
faciet principem obprobrii sui et obprobrium eius convertetur
19 in eum et convertet faciem suam ad imperium terrae suae et
20 inpinget et corruet et non invenietur et stabit in loco eius vi-

lissimus et indignus decore regio et in paucis diebus conteretur
non in furore nec in proelio et stabit in loco eius despectus 21
et non tribuetur ei honor regius et veniet clam et obtinebit re-
gnum in fraudulentia et brachia pugnantis expugnabuntur a 22
facie eius et conterentur insuper et dux foederis et post ami-
citas cum eo faciet dolum et ascendet et superabit in modico 23
populo abundantes et uberes urbes ingrediatur et faciet quae 24
non fecerunt patres eius et patres patrum eius rapinas et prae-
dam et divitias eorum dissipabit et contra firmissimas cogita-
tiones iniet et hoc usque ad tempus et concitabitur fortitudo 25
eius et cor eius adversum regem austri in exercitu magno et
rex austri provocabitur ad bellum multis auxiliis et fortibus
nimis et non stabunt quia inibunt adversum eum consilia et 26
comedentes panem cum eo conterent illum exercitusque eius
opprimetur et cadent interfecti plurimi duorum quoque re- 27
gum cor erit ut malefaciant et ad mensam unam mendacium
loquentur et non proficient quia adhuc finis in aliud tempus
et revertetur in terram suam cum opibus multis et cor eius 28
adversus testamentum sanctum et faciet et revertetur in ter-
ram suam statuto tempore revertetur et veniet ad austrum 29
et non erit priori simile novissimum et venient super eum 30
trieres et Romani et percutietur et revertetur et indignabitur
contra testamentum sanctuarii et faciet reverteturque et cogi-
tabit adversum eos qui dereliquerunt testamentum sanctuarii
et brachia ex eo stabunt et polluent sanctuarium fortitudinis 31
et auferent iuge sacrificium et dabunt abominationem in de-
solationem et impii in testamentum simulabunt fraudulenter 32
populus autem sciens Deum suum obtinebit et faciet et docti 33
in populo docebunt plurimos et ruent in gladio et in flamma in
captivitate et rapina dierum cumque corruerint sublevabun- 34
tur auxilio parvulo et adplicabuntur eis plurimi fraudulenter
et de eruditis ruent ut conflentur et eligantur et dealbentur 35
usque ad tempus praefinitum quia adhuc aliud tempus erit et 36
faciet iuxta voluntatem suam rex et elevabitur et magnificabi-
tur adversum omnem deum et adversum Deum deorum loque-
tur magna et diriget donec compleatur iracundia perpetrata
est quippe definitio et Deum patrum suorum non reputabit 37

et erit in concupiscentiis feminarum nec quemquam deorum
38 curabit quia adversum universa consurget deum autem Mao-
zim in loco suo venerabitur et deum quem ignoraverunt patres
eius colet auro et argento et lapide pretioso rebusque pretio-
39 sis et faciet ut munit Maozim cum deo alieno quem cognovit
et multiplicabit gloriam et dabit eis potestatem in multis et
40 terram dividet gratuito et in tempore praefinito proeliabitur
adversum eum rex austri et quasi tempestas veniet contra il-
lum rex aquilonis in curribus et in equitibus et in classe magna
41 et ingredietur terras et conteret et pertransiet et introibit in
terram gloriosam et multae corruent hae autem solae salva-
buntur de manu eius Edom et Moab et principium filiorum
42 Ammon et mittet manum suam in terras et terra Aegypti
43 non effugiet et dominabitur thesaurorum auri et argenti et
in omnibus pretiosis Aegypti per Lybias quoque et Aethiopias
44 transibit et fama turbabit eum ab oriente et ab aquilone et
veniet in multitudine magna ut conterat et interficiat plurimos
45 et figet tabernaculum suum Apedno inter maria super mon-
tem inclitum et sanctum et veniet usque ad summitatem eius
et nemo auxiliabitur ei

XII in tempore autem illo consurget Michahel princeps magnus
qui stat pro filiis populi tui et veniet tempus quale non fuit
ab eo quo gentes esse coeperunt usque ad tempus illud et in
tempore illo salvabitur populus tuus omnis qui inventus fuerit
2 scriptus in libro et multi de his qui dormiunt in terrae pul-
vere evigilabunt alii in vitam aeternam et alii in obprobrium
3 ut videant semper qui autem docti fuerint fulgebunt quasi
splendor firmamenti et qui ad iustitiam erudiunt multos qua-
4 si stellae in perpetuas aeternitates tu autem Danihel clude
sermone et signa librum usque ad tempus statutum pertran-
5 sibunt plurimi et multiplex erit scientia et vidi ego Danihel et
ecce quasi duo alii stabant unus hinc super ripam fluminis et
6 alius inde ex altera ripa fluminis et dixi viro qui indutus erat
lineis qui stabat super aquas fluminis usquequo finis horum
7 mirabilium et audivi virum qui indutus erat lineis qui stabat
super aquas fluminis cum levasset dexteram et sinistram suam
in caelum et iurasset per viventem in aeternum quia in tem-

pus temporum et dimidium temporis et cum completa fuerit
dispersio manus populi sancti conplebuntur universa haec et 8
ego audivi et non intellexi et dixi domine mi quid erit post
haec et ait vade Danihel quia clausi sunt signatique sermo- 9
nes usque ad tempus praefinitum eligentur et dealbabuntur et 10
quasi ignis probabuntur multi et impie agent impii neque intel-
legent omnes impii porro docti intellegent et a tempore cum 11
ablatum fuerit iuge sacrificium et posita fuerit abominatio in
desolatione dies mille ducenti nonaginta beatus qui expectat 12
et pervenit ad dies mille trecentos triginta quinque tu autem 13
vade ad praefinitum et requiesce et stabis in sorte tua in fine
dierum

et erat vir habitans in Babylone et nomen eius Ioachim et **XIII, 2**
accepit uxorem nomine Susannam filiam Chelciae pulchram
nimis et timentem Dominum parentes enim illius cum essent 3
iusti erudierunt filiam suam secundum legem Mosi erat au- 4
tem Ioachim dives valde et erat ei pomerium vicinum domus
suae et ad ipsum confluebant Iudaei eo quod esset honora-
bilior omnium et constituti sunt duo senes iudices in anno 5
illo de quibus locutus est Dominus quia egressa est iniquitas
de Babylone a senibus iudicibus qui videbantur regere popu-
lum isti frequentabant domum Ioachim et veniebant ad eos 6
omnes qui habebant iudicia cum autem populus revertisset 7
per meridiem ingrediebatur Susanna et deambulabat in po-
merio viri sui et videbant eam senes cotidie ingredientem et 8
deambulantem et exarserunt in concupiscentia eius et everte- 9
runt sensum suum et declinaverunt oculos suos ut non vide-
rent caelum neque recordarentur iudiciorum iustorum erant 10
ergo ambo vulnerati amore eius nec indicaverunt sibi vicissim
dolorem suum erubescabant enim indicare concupiscentiam 11
suam volentes concumbere cum ea et observabant cotidie sol-
licitius videre eam dixitque alter ad alterum eamus domum 12
quia prandii hora est et egressi recesserunt a se cumque re- 13
vertissent venerunt in unum et sciscitantes ab invicem causam
confessi sunt concupiscentiam suam et tunc in commune sta-
tuerunt tempus quando eam possent invenire solam factum 15
est autem cum observarent diem aptum ingressa est aliquando

sicut heri et nudius tertius cum duabus solis puellis voluitque
16 lavari in pomerio aestus quippe erat et non erat ibi quisquam
17 praeter duos senes absconditos et contemplantes eam dixit
ergo puellis adferte mihi oleum et smegmata et ostia pomerii
18 claudite ut lavem et fecerunt sicut praeceperat clausurunt-
que ostia pomerii et egressae sunt per posticium ut adferrent
19 quae iusserat nesciebantque senes intus esse absconditos cum
autem egressae essent puellae surrexerunt duo senes et adcur-
20 rerunt ad eam et dixerunt ecce ostia pomerii clausa sunt et
nemo nos videt et in concupiscentia tui sumus quam ob rem
21 adsentire nobis et commiscere nobiscum quod si nolueris di-
cemus testimonium contra te quod fuerit tecum iuvenis et ob
22 hanc causam emiseris puellas a te ingemuit Susanna et ait
angustiae mihi undique si enim hoc egero mors mihi est si au-
23 tem non egero non effugiam manus vestras sed melius mihi
est absque opere incidere in manus vestras quam peccare in
24 conspectu Domini et exclamavit voce magna Susanna excla-
25 maverunt autem et senes adversus eam et cucurrit unus et
26 aperuit ostia pomerii cum ergo audissent clamorem in pome-
rio famuli domus intruerunt per posticam ut viderent quidnam
27 esset postquam autem senes locuti sunt erubuerunt servi ve-
hementer quia numquam dictus fuerat sermo huiuscemodi de
28 Susanna et facta est dies crastina cumque venisset populus
ad virum eius Ioachim venerunt et duo presbyteri pleni ini-
29 qua cogitatione adversum Susannam ut interficerent eam et
dixerunt coram populo mittite ad Susannam filiam Chelciae
30 uxorem Ioachim et statim miserunt et venit cum parentibus
31 et filiis et universis cognatis suis porro Susanna erat delicata
32 nimis et pulchra specie at iniqui illi iusserunt ut discoperiretur
33 erat enim cooperta ut vel sic satiarentur decore eius flebant
34 igitur sui et omnes qui noverant eam consurgentes autem duo
presbyteri in medio populi posuerunt manus super caput eius
35 quae flens suspexit ad caelum erat enim cor eius fiduciam ha-
36 bens in Domino et dixerunt presbyteri cum deambularem
in pomerio soli ingressa est haec cum duabus puellis et clau-
37 sit ostia pomerii et dimisit puellas venitque ad eam adule-
38 scens qui erat absconditus et concubuit cum ea porro nos

cum essemus in angulo pomerii videntes iniquitatem cucurrimus ad eos et vidimus eos pariter commiseri et illum quidem non quivimus comprehendere quia fortior nobis erat et apertis ostiis exilivit hanc autem cum adprehendissemus interrogavimus quisnam esset adulescens et noluit indicare nobis huius rei testes sumus credidit eis multitudo quasi senibus populi et iudicibus et condemnaverunt eam ad mortem exclamavit autem voce magna Susanna et dixit Deus aeterne qui absconditorum es cognitor qui nosti omnia antequam fiant tu scis quoniam falsum contra me tulerunt testimonium et ecce morior cum nihil horum fecerim quae isti malitiose composuerunt adversum me exaudivit autem Dominus vocem eius cumque duceretur ad mortem suscitavit Deus spiritum sanctum pueri iunioris cuius nomen Danihel et exclamavit voce magna mundus ego sum a sanguine huius et conversus omnis populus ad eum dixit quis est sermo iste quem tu locutus es qui cum staret in medio eorum ait sic fatui filii Israhel non iudicantes neque quod verum est cognoscentes condemnastis filiam Israhel revertimini ad iudicium quia falsum testimonium locuti sunt adversum eam reversus est ergo populus cum festinatione et dixerunt ei senes veni et sede in medio nostrum et indica nobis quia tibi dedit Deus honorem senectutis et dixit ad eos Danihel separate illos ab invicem procul et diiudicabo eos cum ergo divisi essent alter ab altero vocavit unum de eis et dixit ad eum inveterate dierum malorum nunc venerunt peccata tua quae operabaris prius iudicans iudicia iniusta innocentes opprimens et dimittens noxios dicente Domino innocentem et iustum non interficies nunc ergo si vidisti eam dic sub qua arbore videris eos loquentes sibi qui ait sub scino dixit autem Danihel recte mentitus es in caput tuum ecce enim angelus Dei accepta sententia ab eo scindet te medium et amoto eo iussit venire alium et dixit ei semen Chanaan et non Iuda species decepit te et concupiscentia subvertit cor tuum sic faciebatis filiabus Israhel et illae timentes loquebantur vobis sed non filia Iuda sustinuit iniquitatem vestram nunc ergo dic mihi sub qua arbore comprehenderis eos loquentes sibi qui ait sub prino dixit autem ei Danihel recte mentitus es et tu in caput tuum

manet enim angelus Dei gladium habens ut secet te medium
60 et interficiat vos exclamavit itaque omnis coetus voce magna
61 et benedixerunt Deo qui salvat sperantes in se et consurrexe-
runt adversum duos presbyteros convicerat enim eos Danihel
ex ore suo falsum dixisse testimonium feceruntque eis sicuti
62 male egerant adversum proximum ut facerent secundum le-
gem Mosi et interfecerunt eos et salvatus est sanguis innoxius
63 in die illa Chelcias autem et uxor eius laudaverunt Deum pro
filia sua Susanna cum Ioachim marito eius et cognatis omnibus
64 quia non esset inventa in ea res turpis Danihel autem factus
est magnus in conspectu populi a die illa et deinceps

XIV et rex Astyages adpositus est ad patres suos et suscipit
Cyrus Perses regnum eius erat autem Danihel conviva regis
2 et honoratus super omnes amicos eius erat quoque idolum
nomine Bel apud Babylonios et inpendebantur in eo per dies
singulos similae artabae duodecim et oves quadraginta vinique
3 amphorae sex rex quoque colebat eum et ibat per singulos dies
adorare eum porro Danihel adorabat Deum suum dixitque ei
4 rex quare non adoras Bel qui respondens ait ei quia non co-
lo idola manufacta sed viventem Deum qui creavit caelum et
5 terram et habet potestatem omnis carnis et dixit ad eum rex
non tibi videtur esse Bel vivens deus an non vides quanta co-
6 medat et bibit cotidie et ait Danihel adridens ne erres rex iste
enim intrinsecus luteus est et forinsecus aereus neque comedit
7 aliquando et iratus rex vocavit sacerdotes eius et ait eis nisi
8 dixeritis mihi quis est qui comedat inpensas has moriemini si
autem ostenderitis quoniam Bel comedat haec morietur Dani-
hel quia blasphemavit in Bel et dixit Danihel regi fiat iuxta
9 verbum tuum erant autem sacerdotes Bel septuaginta excep-
tis uxoribus et parvulis et filiis et venit rex cum Danihele in
10 templum Belis et dixerunt sacerdotes Belis ecce nos egredi-
mur foras et tu rex pone escas et vinum misce et claude ostium
11 et signa anulo tuo et cum ingressus fueris mane nisi inveneris
omnia comesta a Bel moriemur vel Danihel qui mentitus est
12 adversum nos contemnebant autem quia fecerant sub mensa
absconditum introitum et per illum ingrediebantur semper et
13 devorabant ea factum est igitur postquam egressi sunt illi et

rex posuit cibos ante Bel praecepit Danihel pueris suis et adtulerunt cinerem et cribravit per totum templum coram rege et egressi clauserunt ostium et signantes anulo regis abierunt sacerdotes autem ingressi sunt nocte iuxta consuetudinem suam et uxores et filii eorum et comederunt omnia et biberunt surrexit autem rex primo diluculo et Danihel cum eo et ait rex salvane sunt signa Danihel qui respondit salva rex statimque cum aperuissent ostium intuitus rex mensam exclamavit voce magna magnus es Bel et non est apud te dolus quisquam et risit Danihel et tenuit regem ne ingrederetur intro et dixit ecce pavementum animadvertite cuius vestigia sunt haec et dixit rex video vestigia virorum et mulierum et infantium et iratus rex tunc adprehendit sacerdotes et uxores et filios eorum et ostenderunt ei abscondita ostiola per quae ingrediebantur et consumebant quae erant super mensam occidit ergo illos rex et tradidit Bel in potestate Daniheli qui subvertit eum et templum eius et erat draco magnus in loco illo et colebant eum Babylonii et dixit rex Daniheli ecce nunc non potes dicere quia non sit iste deus vivens adora ergo eum dixitque Danihel Dominum Deum meum adoro quia ipse est Deus vivens tu autem rex da mihi potestatem et interficiam draconem absque gladio et fuste et ait rex do tibi tulit ergo Danihel picem et adipem et pilos et coxit pariter fecitque massas et dedit in os draconi et disruptus est draco et dixit ecce quae colebatis quod cum audissent Babylonii indignati sunt vehementer et congregati adversum regem dixerunt Iudaeus factus est rex Bel destruxit draconem interfecit et sacerdotes occidit et dixerunt cum venissent ad regem trade nobis Danihelum alioquin interficiemus te et domum tuam vidit ergo rex quod inruerent in eum vehementer et necessitate compulsus tradidit eis Danihelum qui miserunt eum in lacum leonum et erat ibi diebus sex porro in lacu erant septem leones et dabantur eis cotidie duo corpora et duae oves et tunc non data sunt eis ut devorarent Danihelum erat autem Abacuc propheta in Iudaea et ipse coxerat pulmentum et intriverat panes in alveolo et ibat in campum ut ferret messoribus dixitque angelus Domini ad Abacuc fer prandium quod habes in Babylonem Daniheli qui

34 est in lacu leonum et dixit Abacuc domine Babylonem non
35 vidi et lacum nescio et adprehendit eum angelus Domini in
vertice eius et portavit eum capillo capitis sui posuitque eum
36 in Babylone supra lacum in impetu spiritus sui et clamavit
Abacuc dicens Danihel tolle prandium quod misit tibi Deus
37 et ait Danihel recordatus es enim mei Deus et non dereliquisti
38 diligentes te surgensque Danihel comedit porro angelus Dei
39 restituit Abacuc confestim in loco suo venit ergo rex die sep-
tima ut lugeret Danihelum et venit ad lacum et introspectit
40 et ecce Danihel sedens et exclamavit rex voce magna dicens
41 magnus es Domine Deus Danihelis et extraxit eum porro illos
qui perditionis eius causa fuerant intromisit et devorati sunt
in momento coram eo

THE FOURTH BOOK OF ESDRAS

Siber Ezrae prophetae , filii Sarei, filii Azarei, filii Hel- **I**
chiae, filii Salame , filii Sadoch, filii Acitob, filii **2**
Achiae, filii Finees, filii Heli, filii Ameriae, filii Aziei
, filii Marimoth, filii Arna, filii Oziae, filii Borith, fi-
lii Abissei, filii Finees, filii Eleazar , filii Aaron ex tribu Levi, **3**
qui fuit captivus in regione Medorum, in regno Artaxersis regis
Persarum. et factum est verbum Domini ad me dicens: vade **4, 5**
adnuntia populo meo facinora ipsorum et filiis eorum iniquita-
tes quas in me admiserunt, ut nuntient filiis filiorum suorum
, quia peccata parentum illorum in illis creverunt obliti enim **6**
me sacrificaverunt diis alienis. nonne ego eos eduxi de terra **7**
Aegypti de domo servitutis? ipsi autem inritaverunt me et
consilia mea spreverunt. tu autem excute comam capitis tui **8**
et proice omnia mala super illos, quoniam non oboedierunt legi
meae populus autem indisciplinatus. usquequo eos sustinebo, **9**
quibus tanta beneficia contuli? reges multos propter eos su- **10**
bverti, Pharaonem cum pueris suis et omnem exercitum eius
percussi. omnes gentes a facie eorum perdedi et in oriente **11**
provinciarum duarum populos Tyri et Sidonis dissipavi et om-
nes adversarios eorum interfeci. tu vero loquere ad eos dicens: **12**
haec dicit Dominus: nempe ego vos mare traieci et plateas **13**
vobis in invio munitas exhibui ducem vobis dedi Moysen et Aa-
ron sacerdotem. lucem vobis per columnam ignis praestiti et **14**
magna mirabilia feci in vobis. vos autem mei obliti estis, dicit
Dominus. haec dicit Dominus omnipotens: coturnix vobis in **15**
signo fuit, castra vobis ad tutelam dedi, et illic murmurastis.
et non triumphastis in nomine meo de perditione inimicorum **16**
vestrorum, sed adhuc nunc usque murmuratis . ubi sunt be- **17**
neficia quae praestiti vobis? nonne in deserto cum esuriretis
et sitiretis proclamastis ad me dicentes: ut quid nos in deser- **18**
tum istud adduxisti interficere nos? melius nobis fuerat servire
Agyptiis quam mori in deserto hoc. ego dolui gemitos vestros **19**
et dedi mannam vobis in escam, panem angelorum manduca-

20 stis. nonne cum sitiretis petram excidi, et fluxerunt aquae in
21 satietatem ? propter aestus folia arborum vos texi. divisi vobis
22 terras pingues, Chananeos et Ferezeos et Philistheos a facie
23 vestra proieci. quid faciam vobis adhuc? dicit Dominus. haec
24 dicit Dominus omnipotens: in deserto cum essetis in flumine
25 amaro sitientes et blasphemantes nomen meum, non ignem
26 vobis pro blasphemiiis dedi, sed mittens lignum in aqua dulce
27 feci flumen. quid tibi faciam, Iacob? noluisti me obaudire,
28 Iuda. transferam me ad alias gentes et dabo eis nomen meum,
29 ut custodiant legitima mea. quoniam me dereliquistis, et ego
30 vos derelinquam petentibus vobis a me misericordiam, non mi-
31 serebor vestri. quando invocabitis me, ego non exaudiam vos.
32 maculastis enim manus vestras sanguine, et pedes vestri im-
33 pigri sunt ad committenda homicidia. non quasi me dere-
34 liquistis, sed vos ipsos, dicit Dominus. haec dicit Dominus
35 omnipotens: nonne ego vos rogavi ut pater filios et ut mater
36 filias et nutrix parvulos suos. ut essetis mihi in populo et ego
37 vobis in Deum, et vos mihi in filios et ego vobis in patrem?
38 ita vos collegi ut gallina filios suos sub alas suas. modo autem
39 quid faciam vobis? proiciam vos a facie mea. oblationes mihi
40 cum obtuleritis, avertam faciem meam a vobis dies enim festos
vestros et neomenias et circumcisiones carnis repudiavi. ego
misi pueros meos prophetas ad vos, quos acceptos interfecistis
et laniastis corpora illorum, quorum sanguinem exquiram, di-
cit Dominus. haec dicit Dominus omnipotens: domus vestra
deserta est, proiciam vos sicut ventus stipulam. et filii pro-
creationem non facient, quoniam mandatum meum vobiscum
neglexerunt et quod malum est coram me fecerunt. tradam
domus vestras populo venienti. qui me non audientes credunt
quibus signa non ostendi, facient quae praecepi. prophetas
non viderunt et memorabuntur antiquitatum eorum. testor
populi venientis gratiam, cuius parvuli exultant cum laetitia,
me non videntes oculis carnalibus, sed spiritu credent quae
dixi. et nunc, pater, aspice cum gloria et vide populum ve-
nientem ab oriente. quibus dabo ducatum Abraham, Isaac et
Iacob et Osee et Amos et Michae et Iohelis et Abdiae et Ionae
et Naum et Abacuc, Sofoniae. Agei, Zacchariae et Malachiae,

qui et angelus Domini vocatus est.

haec dicit Dominus: ego eduxi populum istum de servitute, **II**
 quibus mandata dedi per pueros meos prophetas , quos audire
 noluerunt, sed irrita fecerunt mea consilia. mater quae eos 2
 generavit dicit illis: ite, filii, quia ego vidua sum et derelicta.
 educavi vos cum laetitia et amisi vos cum luctu et tristitia, 3
 quoniam peccastis coram Domino Deo et quod malum est coram
 me fecistis. modo autem quid faciam vobis? ego enim 4
 vidua sum et derelicta. ite, filii, et petite a Domino misericordiam.
 ego autem te, pater, testem invoco super matrem 5
 filiorum, quia noluerunt testamentum meum servare, ut des 6
 eis confusionem et matrem eorum in direptionem, ne generatio
 eorum fiat. dispergantur in gentes, nomina eorum deleantur 7
 a terra, quoniam spreverunt testamentum meum. vae tibi, 8
 Assur, qui abscondis iniquos penes te. gens mala, memorare
 quid fecerim Sodomae et Gomorrae, quorum terra iacet 9
 in piceis glebis et aggeribus cinerum. sic dabo eos qui me non
 audierunt, dicit Dominus omnipotens. haec dicit Dominus ad 10
 Ezram: adnuntia populo meo, quoniam dabo eis regnum Hierusalem,
 quod daturus eram Israhel. et sumam mihi gloriam 11
 illorum et dabo eis tabernacula aeterna, quae praeparaveram
 illis. lignum vitae erit illis in odore unguenti, et non laborabunt
 neque fatigabuntur. ite et accipietis, rogate vobis dies 13
 paucos ut minorentur iam paratum est vobis regnum, vigilate.
 testare testare , caelum et terram , omisi enim malum 14
 et creavi bonum, quia vivo ego, dicit Dominus. mater, con- 15
 plectere filios tuos , educa illos cum laetitia sicut columba,
 confirma pedes eorum, quoniam te elegi, dicit Dominus. et 16
 resuscitabo mortuos de locis suis et de monumentis educam
 illos, quoniam cognovi nomen meum in illis . noli timere, 17
 mater filiorum, quoniam te elegi, dicit Dominus. mittam tibi 18
 adiutorium pueros meos Esaiam et Hieremiam, ad quorum
 consilium sanctificavi et paravi tibi arbores duodecim gravatas
 variis fructibus et totidem fontes fluentes lac et mel et montes 19
 immensos septem habentes rosam et lilium, in quibus gaudio
 replebo filios tuos. viduam iustifica, pupillo iudica, egenti da 20
 , orfanum tuere, nudum vesti, confractum et debilem cura, 21

claudum inridere noli, tutare mancum, et caecum ad visionem
22 claritatis meae admitte, senem et iuvenem intra muros tuos
23 conserva, mortuos ubi inveneris signans commenda sepulchro, et
24 dabo tibi primam sessionem in resurrectione mea . pausa et
25 quiesce, populus meus, quia veniet requies tua. nutrix bo-
26 na, nutri filios tuos, confirma pedes eorum. servos quos tibi
dedi, nemo ex eis interiet , ego enim eos requiram de nume-
27 ro tuo. noli satagere , cum venerit enim dies pressurae et
angustiae, alii plorabunt et tristes erunt, tu autem hilaris et
28 copiosa eris. zelabunt gentes et nihil adversum te poterunt,
29 dicit Dominus. manus meae tegent te, ne filii tui gehennam
30 videant. iucundare, mater, cum filiis tuis, quia ego te eripiam
31 , dicit Dominus. filios tuos dormientes memorare, quoniam
ego eos educam de latibulis terrae et misericordiam cum illis
faciam, quoniam misericors sum, dicit Dominus omnipotens.
32 amplectere natos tuos usque dum venio et praedica illis mi-
sericordiam, quoniam exuberant fontes mei et gratia mea no
33 A. ego Ezra accepi praeceptum a Domino in monte Horeb,
ut irem ad Israhel. ad quos cum venirem, reprobaverunt me
34 et respuerunt mandatum Domini. ideoque vobis dico, gen-
tes quae auditis et intellegitis: expectate pastorem vestrum,
requiem aeternitatis dabit vobis, quoniam in proximo est il-
35 le, qui in finem saeculi adveniet. parati estote ad praemia
regni, quia lux perpetua lucebit vobis per aeternitatem tem-
36 poris. fugite umbram saeculi huius, accipite iucunditatem
37 gloriae vestrae. ego testor palam salvatorem meum. com-
mendatum Domini accipite et iucundamini gratias agentes ei
38 qui vos ad caelestia regna vocavit. surgite et state et videte
39 numerum signatorum in convivio Domini. qui se de umbra
saeculi transtulerunt, splendorum tunicas a Domino acceperunt.
40 recipe , Sion, numerum tuum et conclude candidatos tuos, qui
41 legem Domini conpleverunt. filiorum tuorum, quos optabas,
plenus est numerus roga imperium Domini, ut sanctificetur
42 populus tuus, qui vocatus est ab initio. ego Ezra vidi in
monte Sion turbam magnam, quam numerare non potui, et
43 omnes canticis conlaudabant Dominum. et in medio eorum
erat iuvenis statura celsus, eminentior omnibus illis, et singulis

eorum capitibus inponebat coronas, et magis exaltabatur ego
autem miraculo tenebar. tunc interrogavi angelum et dixi: 44
qui sunt hii, domine? qui respondens dixit mihi: hii sunt qui 45
mortalem tunicam deposuerunt et immortalem sumpserunt et
confessi sunt nomen Dei modo coronantur et accipiunt palmas.
et dixi ad angelum : ille iuuenis quis est, qui eis coronas in- 46
ponit et palmas in manus tradit? qui respondens dixit mihi: 47
ipse est Filius Dei, quem in saeculo confessi sunt. ego autem
magnificare eos coepi, qui fortiter pro nomine Domini stete-
runt. tunc dixit mihi angelus: vade et adnuntia populo meo, 48
qualia et quanta mirabilia Domini Dei vidisti.

anno tricesimo ruinae civitatis eram in Babylone , ego Sa- **III**
lathihel qui et Ezras , et conturbatus sum super cubili meo re-
cumbens, et cogitationes meae ascendebant super cor meum,
quoniam vidi desertionem Sion et abundantiam eorum qui ha- 2
bitabant in Babylone . et ventilatus est spiritus meus valde, 3
et coepi loqui ad Altissimum verba timorata, et dixi: o Do- 4
mine Dominator , tu dixisti ab initio, quando plantasti ter-
ram, et hoc solus, et imperasti pulveri, et dedit Adam corpus 5
mortuum. sed et ipsum figmentum manuum tuarum erat, et
insufflasti in eum spiritum vitae, et factus est vivens coram
te. et induxisti eum in paradisum , quem plantavit dextera 6
tua antequam terra adventaret. et huic mandasti diligentiam 7
unam tuam , et praeterivit eam, et statim instituisti in eum
mortem et in nationibus eius. et natae sunt ex eo gentes et
tribus, populi et cognationes, quorum non est numerus. et 8
ambulavit unaquaque gens in voluntate sua, et impie agebant
coram te et spernebant praecepta tua , et tu non prohibui-
sti eos . iterum autem in tempore induxisti diluvium super 9
habitantes saeculum et perdidisti eos. et factum est in uno 10
casui eorum, sicut Adae mors sic et his diluvium. dereliquisti 11
autem ex his unum Noe cum domo sua ex eo iustos omnes. et 12
factum est cum coepissent multiplicari qui habitabant super
terram, et multiplicaverunt filios et populos et gentes multas,
et coeperunt iterato impietatem facere plus quam priores. et 13
factum est cum iniquitatem facerent coram te, elegisti tibi
ex his unum , cui nomen erat Abraham. et dilexisti eum et 14

15 demonstrasti ei temporum finem solo secrete noctu. et dispo-
suisisti ei testamentum aeternum et dixisti ei, ut non umquam
derelinquas semen eius. et dedisti ei Isaac, et Isaac dedis Esau.
16 et segregasti tibi Iacob, Esau autem separasti. et factus est
17 Iacob in multitudine magna . et factum est cum educeres
semen eius ex Aegypto, et adduxisti eos super montem Sina.
18 et inclinasti caelos et statuisti terram et commovisti orbem et
19 tremere fecisti abyssos et conturbasti saeculum. et transiit
gloria tua portas quattuor, ignis et terraemotus et spiritus et
gelu , ut dares semini Iacob legem et generationi Israhel di-
20 ligentiam. et non abstulisti ab eis cor malignum, ut faceret
21 lex tua in eis fructum. cor enim malignum baiulans primus
Adam transgressus et victus est, sed et omnes qui ex eo na-
22 ti sunt. et facta est permanens infirmitas et lex cum corde
populi cum malignitate radices, et discessit quod bonum est
23 et mansit malignum . et transierunt tempora et finiti sunt
24 anni, et suscitasti tibi servum nomine David. et dixisti ei
aedificare civitatem nominis tui et offerre tibi in ea de tuis ob-
25 lationes. et factum est hoc annis multis. et dereliquerunt qui
26 habitabant civitatem, in omnibus facientes sicut fecit Adam
et omnes generationes eius utebantur enim et ipsi cor mali-
27 gnum . et tradidisti civitatem tuam in manus inimicorum
28 tuorum. et dixi ego tunc in corde meo : numquid meliora
faciunt qui habitant in Babylone , et propter hoc dominabit
29 Sion? factum est autem cum venissem huc, et vidi impietates
quorum non est numerus, et delinquentes multos vidit anima
30 mea hoc tricesimo anno. et excessit cor meum, quoniam vidi
quomodo sustines eos peccantes et pepercisti impie agentibus,
et perdidisti populum tuum et conservasti inimicos tuos, et
31 non significasti nihil nemini quomodo debeat derelinqui via
32 haec. numquid meliora facit Babylon quam Sion, aut alia
gens cognovit te praeter Israhel? aut quae tribus crediderunt
33 testamentis sicut haec Iacob. quarum merces non comparuit
neque labor fructificavit? pertransiens enim pertransivi in gen-
tibus, et vidi abundantes eas et non memorantes mandatorum
34 tuorum. nunc ergo pondera in statera nostras iniquitates et
eorum qui habitant in saeculo, et invenietur momentum puncti

ubi declinet . aut quando non peccaverunt in conspectu tuo 35
 qui habitant terram, aut quae gens sic observavit mandata
 tua? homines quidem per nomina invenies servasse mandata 36
 tua, gentes autem non invenies.

et respondit ad me angelus qui missus est ad me, cui nomen **IV**
 Urihel, et dixit mihi: excedens excessit cor tuum in saeculo 2
 hoc, et comprehendere cogitas viam Altissimi? et dixi: ita, 3
 domine meus , et respondit mihi et dixit: tres vias missus sum
 ostendere tibi et tres similitudines proponere coram te. de 4
 quibus si mihi renuntiaveris unam ex his, et ego tibi demon-
 strabo viam quam desideras videre, et doceam te quare cor
 malignum . et dixi: loquere, domine meus . et dixit ad me: 5
 vade, pondera mihi ignis pondus, aut mensura mihi flatum
 venti, aut revoca mihi diem quae praeteriit. et respondi et 6
 dixi: quis natorum poterit facere , ut me interroges de his? et 7
 dixit ad me: si eram interrogans te dicens: quantae habitatio-
 nes sunt in corde maris, aut quantae venae sunt in principio
 abyssi, aut quantae venae sunt super firmamentum, aut qui
 sint exitus paradisi, dicebas fortassis mihi : in abyssum non 8
 descendi neque in infernum adhuc, neque in caelis umquam
 ascendi. nunc autem non interrogavi te nisi de igne et vento 9
 et diem per quem transisti, et sine quibus separari non potes
 , et non respondisti mihi de eis. et dixit mihi: tu quae tua 10
 sunt tecum coadulescentia non potes cognoscere, et quomodo 11
 poterit vas tuum capere Altissimi viam? ... et iam exterritus
 corrupto saeculo intellegere incorruptionem ? et cum haec au-
 dissem , cecidi in faciem meam et dixi illi: melius erat nos non 12
 adesse , quam advenientes vivere in impietatibus et pati et non
 intellegere de qua re. et respondit ad me et dixit: proficiscens 13
 profectus sum ad silvam lignorum campi, et cogitaverunt cogitationem
 et dixerunt: venite et eamus et faciamus ad mare 14
 bellum, ut recedat coram nos , et faciamus nobis alias silvas,
 et similiter fluctus maris et ipsi cogitaverunt cogitationem et 15
 dixerunt: venite ascendentes debellemus silvam campi, ut et
 ibi consummemus nobismet ipsis aliam regionem. et factus 16
 est cogitatus silvae in vano , venit enim ignis et consumpsit
 eam. similiter et cogitatus fluctuum maris, stetit enim harena 17

18 et prohibuit eam . si enim eras iudex horum, quem incipie-
19 bas iustificare aut quem condemnare? et respondi et dixi:
utrique vanam cogitationem cogitaverunt, terra enim data est
20 silvae, et maris locus portare fluctus suos. et respondit ad me
et dixit: bene tu iudicasti, et quare non iudicasti tibimet ipso
21 ? quemadmodum enim terra silvae data est et mare fluctibus
suis, et qui super terram inhabitant quae sunt super terram
intelligere solummodo possunt, et qui super caelos super alti-
22 tudinem caelorum. et respondi et dixi: deprecor te, domine,
23 ut mihi datus est sensus intellegendi. non enim volui inter-
rogare de superioribus viis, sed de his quae pertranseunt per
nos cotidie, propter quod Israhel datus est in obprobrium gen-
tibus, quem dilexisti populum datus est tribus impiis , et
lex patrum nostrorum in interitum deducta est, et dispositio-
24 nes scriptae nusquam sunt. et pertransivimus de saeculo ut
lucustae, et vita nostra ut vapor , et nec digni sumus miseri-
25 cordiam consequi. sed quid faciet nomini suo quod invocatum
26 est super nos? et his interrogavi. et respondit ad me et dixit:
si fueris videbis, et si vixeris , frequenter miraberis, quoniam
27 festinans festinat saeculum pertransire. non capiet portare
quae in temporibus iustis repromissa sunt, quoniam plenum
28 maestitia est saeculum hoc et infirmitatibus. seminatum est
enim malum , quibus me interrogas de ea, et necdum venit
29 destrictio ipsius. si ergo non messum fuerit quod seminatum
est, et discesserit locus ubi seminatum est malum, non veniet
30 ager ubi seminatum est bonum. quoniam granum seminis
mali seminatum est in corde Adam ab initio, et quantum impi-
etatis generavit usque nunc et generabit usque cum veniat
31 area. aestima autem apud te, granum mali seminis quantum
32 fructum impietatis generaverit . quando seminatae fuerint
spicae quarum non est numerus, quam magnam aream inci-
33 pient facere. et respondi et dixi: quo et quando haec? quare
34 modici et mali anni nostri? et respondit ad me et dixit : non
festina spiritu super Altissimum tu enim festinas propter te-
35 met ipsum spiritum , nam Excelsus pro multis . nonne de
his interrogaverunt animae iustorum in promptuariis suis di-
centes: usquequo spero sic ? et quando venit fructus areae

mercedis nostrae? et respondit ad ea Hieremihel archangelus 36
 et dixit: quando impletus fuerit numerus similium vobis, quoniam in statera ponderavit saeculum et mensura mensuravit 37
 tempora et numero numeravit tempora, et non commovet nec excitabit usque dum impleatur praedicta mensura . et re- 38
 spondi et dixi: o dominator domine, sed et nos omnes pleni sumus impietate . et ne forte propter nos inpediatur iustorum area , propter peccata inhabitantium super terram. et 40
 respondit ad me et dixit: vade et interroga praegnantem, si quando impleverit novem menses suos, adhuc poterit matrix eius retinere fetus in semet ipsa. et dixi: non potest, domine. et dixit ad me: in inferno promptuaria animarum matrici adsimilata sunt. quemadmodum enim festinavit quae parit 42
 effugere necessitatem partus, sic et haec festinat reddere ea quae commendata sunt ab initio. tunc tibi demonstrabitur 43
 de his quae concupiscis videre. et respondi et dixi: si inveni gratiam ante oculos tuos, et si possibile est, et si idoneus sum,, demonstra mihi et hoc si plus quam praeteriti habet venire aut 45
 plura pertransierunt super nos , quoniam quod pertransivit scio, quid autem futuri sit ignoro . et dixit ad me: sta super 47
 dexteram partem et demonstrabo tibi interpretationem similitudinis. et steti et vidi, et ecce fornax ardens transiit coram 48
 me et factum est cum transiret flamma, et vidi et ecce superavit fumus. et post hoc transiit coram me nubes plena aquae 49
 et inmisit pluviam impetu multam et cum transisset impetus pluviae et superaverunt in ea guttae. et dixit ad me: cogita 50
 tibi. sicut enim crescit pluvia amplius quam guttae, et ignis amplius quam fumus, sic superabundavit quae transivit mensura, superaverunt autem guttae et fumus. et oravi et dixi: 51
 putas vivo usque in diebus illis, vel quis erit in diebus illis? respondit ad me et dixit: de signis de quibus me perrogas , ex 52
 parte possum tibi dicere, de vita autem tua non sum missus dicere tibi, sed nescio.

de signis autem: ecce dies venient, et adprehendentur qui **V**
 inhabitant super terram in excessu multo , et abscondetur veritatis via, et sterilis erit a fide regio. et multiplicabitur iniustitia super hanc quam ipse tu vides et super quam audisti olim. 2

3 et erit inconposita vestigio quam nunc vides regnare regionem,
4 et videbunt eam desertam. si autem tibi dederit Altissimus
vivere, et videbis post tertiam turbatam, et relucescet subito
5 sol noctu et luna interdum. et de ligno sanguis stillabit, et lapis
dabit vocem suam et populi commovebuntur, et gressus com-
6 mutabuntur. et regnabit quem non sperant qui inhabitant
7 super terram et volatilia commigrationem facient. et mare
Sodomitum pisces reiciet. et dabit vocem noctu quem non
8 noverant multi, omnes autem audient vocem eius. et chaus
fiet per loca multa, et ignis frequenter emittetur, et bestiae
agrestes transmigrabunt regionem suam, et mulieres parient
9 menstruatae monstra, et in dulcibus aquis salsae invenien-
tur. et amici omnes semet ipsos expugnabunt et abscondetur
tunc sensus, et intellectus separabitur in promptuarium suum
10. et quaeretur a multis et non invenietur, et multiplicabitur
11 iniustitia et incontinentia super terram. et interrogabit regio
proximam suam et dicet: numquid per te pertransiit iustitia
12 iustum faciens? et haec negabit. et erit in illo tempore, et
sperabunt homines et non inpetrabunt, laborabunt et non diri-
13 gentur viae eorum. haec signa dicere tibi permissum est mihi.
et si oraveris iterum et ploraveris sicut et nunc et ieiunaveris
14 septem diebus, audies iterato horum maiora. et evigilavi, et
corpus meum horruit valde, et anima mea laboravit ut defi-
15 ceret. et tenuit me qui venit angelus, qui loquebatur in me,
16 et confortavit me et statuit me super pedes. et factum est
in nocte secunda, et venit ad me Phalthihel dux populi et di-
17 xit mihi: ubi eras et quare vultus tuus tristis? aut nescis
quoniam tibi creditus est Israhel in regione transmigrationis
18 eorum? exsurge ergo et gusta panem alicuius, et non de-
relinquas nos sicut pastor gregem suum in manibus luporum
19 malignorum. et dixi ei: vade a me et non ad me accedas
usque diebus septem, et tunc venies ad me. et audivit ut
20 dixi et recessit a me. et ego ieiunavi diebus septem ululans
21 et plorans, sicut mihi mandavit Urihel angelus. et factum est
post dies septem, et iterum cogitationes cordis mei molestae
22 erant mihi valde. et resumpsit anima mea spiritum intellec-
23 tus, et iterum coepi loqui coram Altissimo sermones et dixi:

Dominator Domine, ex omni silva terrae et ex omnium arborum eius elegisti vineam unam , et ex omnium terrarum orbis 24
elegisti tibi foveam unam, et ex omnibus floribus orbis elegisti
tibi lilium unum, et ex omnibus abyssis maris replesti tibi 25
rivum unum, et ex omnibus aedificatis civitatibus sanctificasti
tibimet ipsi Sion, et ex omnibus creatis volatilibus nominasti 26
tibi columbam unam, et ex omnibus plasmatis pecoribus pro-
vidisti tibi ovem unam, et ex omnibus multiplicatis populis 27
adquisisti tibi populum unum, et ab omnibus probatam legem
donasti huic quem desiderasti populo. et nunc Domine, ut 28
quid tradidisti unum plurimis et praeparasti unam radicem
super alias et dispersisti unicum tuum in multis? et con- 29
culcaverunt qui contradicebant sponsionibus tuis quique tuis
testamentis credebant. et si odiens odisti populum tuum tuis 30
manibus debet castigari. et factum est, cum locutus essem
sermones istos , et missus est angelus ad me qui ante venerat
ad me praeterita nocte, et dixit mihi: audi me et instruam 32
te, et intende mihi et adiciam coram te. et dixi: loquere, do- 33
minus meus . et dixit ad me: valde in excessu mentis factus 34
es in Israhel aut plus dilexisti eum super eum qui fecit eum:
non, domine, sed dol torquent enim me renes mei per omnem
horam quaerentem adprehendere semitam Altissimi et investi-
gare partem iudicii eius. et dixit ad me: non potes. et dixi: 35
quare, domine, aut quid nascebar, aut quare non fiebat matrix
matris meae mihi sepulchrum, ut non viderem laborem Iacob
et defatigationem generis Israhel? et dixit ad me: numera 36
mihi qui necdum venerunt , et collige mihi dispersas guttas, et
revirida mihi aridos flores, et aperi mihi clausa promptuaria 37
et produc mihi inclusos in eis flatus, aut monstra mihi vocis
imaginem, et tunc ostendam tibi eum laborem quem rogas vi-
dere. et dixi: dominator domine, quis enim est qui potest 38
haec scire, nisi qui cum hominibus habitationem non habet?
ego autem insipiens, et quomodo potero dicere de his quibus 39
me interrogasti? et dixit ad me: quomodo non potes facere 40
unum de his quae dicta sunt, sic non poteris invenire iudicium
meum aut finem caritatis quem pro populo meo promisi. et 41
dixi: sed ecce, domine, tu praees his qui in fine sunt, et quid

42 facient qui ante me sunt aut nos aut hii qui post nos? et
dixit ad me: coronae adsimilabo iudicium meum. sicut non
43 novissimorum tarditas, sic nec priorum velocitas. et respondi
et dixi: nec enim poteras facere qui facti sunt et qui sunt et
qui futuri sunt in unum, ut celerius iudicium tuum ostendas?
44 et respondit ad me et dixit: non potest festinare creatura su-
per creatorem, nec sustinere saeculum qui in eo creati sunt in
45 unum. et dixi: quomodo dixisti servo tuo, quoniam vivificans
vivificabis a te creatam creaturam in unum? si ergo viventes
vivent in unum et sustinebit creatura, poterit et nunc portare
46 praesentes in unum. et dixit ad me: interroga matricem mu-
lieris et dices ad eam: decem si paris, quare per tempus? roga
47 ergo eam, ut det decem in unum. et dixi: non utique poterit,
48 sed secundum tempus. et dixit ad me: et ego dedi matricem
49 terrae his qui seminati sunt super eam per tempus. quemad-
modum enim infans non parit nec ea quae senuit adhuc, sic
50 ego disposui a me creatum saeculum. et interrogavi et dixi:
cum iam dederis mihi viam, loquar coram te nam mater no-
stra, de qua dixisti mihi, adhuc iuvenis est, iam ad senectutem
51 adpropinquat? et respondit ad me et dixit: interroga quae
52 parit, et dicet tibi. dices enim ei: quare quos peperisti nunc
53 non sunt similes his qui ante, sed minores statu? et dicet tibi
et ipsa: alii sunt qui in iuventute virtutis nati sunt, et alii qui
54 sub tempus senectutis deficiente matrice sunt nati. considera
ergo et tu, quoniam minores statu estis prae his qui ante vos,
55 et qui post vos quam ut vos, quasi iam senescentis creaturae
et fortitudinem iuventutis praeterientis. et dixi: rogo domine,
si inveni gratiam ante oculos tuos, demonstra servo tuo per
quem visitas creaturam tuam.

VI et dixit ad me: initium terreni orbis, et antequam stan-
rent exitus saeculi, et antequam spirarent conventiones ven-
2 torum, et antequam sonarent voces tonitruum, et antequam
splenderent nitores coruscum, et antequam confirmarentur
3 fundamenta paradisi, et antequam viderentur decores flores
, et antequam confirmarentur motuum virtutes, et antequam
4 colligerentur innumerabiles militiae angelorum, et antequam
extollerentur altitudines aerum, et antequam nominarentur

mensurae firmamentorum, et antequam aestimaretur scabilum Sion, et antequam investigarentur praesentes anni, et antequam abalienarentur eorum qui nunc peccant adinventiones et consignarentur qui fidem thesaurizaverunt, tunc cogitavi, et facta sunt haec per me solum et non per alium, ut et finis per me et non per alium. et respondi et dixi: quae erit separatio temporum, aut quando prioris finis aut sequentis initium? et dixit ad me: ab Abraham usque ad Abraham, quoniam ab eo natus est Iacob et Esau, manus enim Iacob tenebat ab initio calcaneum Esau. finis enim huius saeculi Esau, et principium sequentis Iacob. finis enim hominis calcaneum et principium hominis manus, inter calcaneum et manum aliud noli quaerere, Ezra. et respondi et dixi: o dominator domine, si inveni gratiam ante oculos tuos, ut demonstres servo tuo finem signorum tuorum, quorum ex parte mihi demonstrasti nocte praecedente. et respondit et dixit ad me: surge super pedes tuos et audies vocem plenissimam sonus. et erit, si commotione commovebitur locus, in quo stas super eum, in eo cum loqueretur, tu non expaveas, quoniam de fine verbum. et fundamenta terrae intellegetur, quoniam de ipsis sermo, tremescet et commovebitur scit enim, quoniam finem eorum oportet commutari. et factum est cum audissem, et surrexi super pedes meos et audivi, et ecce vox loquens, et sonus eius sicut sonus aquarum multarum. et dixit: ecce dies veniunt, et erit quando adpropinquare incipio, ut visitem habitantes in terram, et quando inquirere incipiam ab eis qui iniuste nocuerunt iniustitia sua, et quando suppleta fuerit humilitas Sion, et cum supersignabitur saeculum quod incipiet pertransire, haec signa faciam: libri aperientur ante faciem firmamenti et omnes videbunt simul, et anniculi infantes loquentur vocibus suis, et praegnantes inmaturos parient infantes trium et quattuor mensuum et vivent et scirtabuntur, et subito apparebunt seminata loca non seminata, et plena promptuaria subito invenientur vacua, et tuba canet cum sono, quam cum omnes audierint subito expavescent. et erit in illo tempore, debellabunt amici amicos ut inimici, et expavescet terra cum his qui inhabitant in eam, et venae fontium stabunt ut non

25 decurrant in horis tribus. et erit, omnis qui derelictus fuerit
ex omnibus istis quibus praedixi tibi, ipse salvabitur et videbit
26 salutare meum et finem saeculi mei, et videbunt qui recepti
sunt homines, qui mortem non gustaverunt a nativitate sua, et
mutabitur cor inhabitantium et convertetur in sensum alium.
27, 28 delebitur enim malum et extinguetur dolus. florebit autem
fides et vincetur corruptela, et ostendebitur veritas quae sine
29 fructu fuit tantis temporibus. et factum est cum loqueretur
mihi, et ecce paulatim movebatur locus super quem stabam
30 super eum . et dixit ad me: haec veni tibi ostendere et ven-
31 turae nocti. si ergo iterum rogaveris et iterum ieiunaveris
septem diebus, iterum tibi renuntiabo horum maiora per diem
32 , quoniam auditu audita est vox tua apud Altissimum. vidit
enim Fortis directionem tuam et providit pudicitiam quam a
33 iuventute tua habuisti. et propter hoc misit me demonstrare
34 tibi: haec omnia et dicere tibi confide et noli timere, et noli
festinare in prioribus temporibus cogitare vana, ut non prope-
35 res a novissimis temporibus. et factum est post haec, et flevi
iterum et similiter ieiunavi septem diebus, ut suppleam tres
36 ebdomadas quae dictae sunt mihi. et factum est in octava
nocte, et cor meum iterato turbabatur in me et coepi loqui
37 coram Altissimo. inflammabatur enim spiritus meus valde et
38 anima mea ansiabatur. et dixi: o Domine, loquens locutus es
ab initio creaturae in primo die dicens: fiat caelum et terra, et
39 tuum verbum opus perfecit . et erat tunc spiritus volans , et
tenebrae circumferebantur et silentium, sonus vocis hominis
40 nondum erat abs te. tunc dixisti de thesauris tuis proferri
41 lumen quod luminis , ut apparerent tunc opera tua . et in
die secundo iterum creasti spiritum firmamenti et imperasti
ei, ut divideret et divisionem faceret inter aquas, ut pars qui-
42 dem sursum recederet, pars vero deorsum maneret. et tertio
die imperasti aquis congregari in septima parte terrae, sex vero
partes siccasti et conservasti, ut ex his sint coram te ministran-
43 tia seminata adeo et culta. verbum enim tuum processit, et
44 opus statim fiebat. processit enim subito fructus multitudinis
immensus et concupiscentia gustus multiformis et flores colore
inimitabili et odores odoramentis investigabiles . et die tertio

haec facta sunt. quarta autem die imperasti fieri solis splendorem, lunae lumen stellarum dispositionem, et imperasti eis, ut deservirent futuro plasmato homini. quinto autem die dixisti septimae parti ubi erat aqua congregata, ut procrearet animalia, volatilia et pisces, et ita fiebat aqua muta et sine anima, quod ei iubebatur, animalia faciens, ut ex hoc mirabilia tua nationes enarrent. et tunc conservasti duas animas, nomen uni vocasti Enoch et nomen secundi vocasti Leviathan. et separasti ea ab alterutro non enim poterat septima pars ubi erat aqua congregata capere ea. et dedisti Enoch unam partem quae siccata est tertio die, ut inhabitet in ea, ubi sunt montes mille. Leviathae autem dedisti septimam partem humidam. et servasti ea, ut fiant in devorationem quibus vis et quando vis. sexto autem die imperasti terrae, ut crearet coram te iumenta et bestias et reptilia, et super his Adam, quem constituisti ducem super omnibus factis quae fecisti, et ex eo educimur nos omnes quem elegisti populum. haec autem omnia dixi coram te, Domine, quoniam dixisti quia propter nos creasti primogenitum saeculum. residuas autem gentes ab Adam natas dixisti eas nihil esse, et quoniam salivae adsimilatae sunt, et sicut stillicidium de vaso similasti abundantiam eorum. et nunc, Domine, ecce istae gentes quae in nihilum deputatae sunt dominari nostri et devorare nos. nos autem populus tuus quem vocasti primogenitum, unigenitum, aemulatorem, carissimum, traditi sumus in manibus eorum. et si propter nos creatum est saeculum, quare non hereditatem possidemus nostrum saeculum? usquequo haec?

et factum est cum finissem loqui verba haec, et missus est ad me angelus, qui missus fuerat ad me primis noctibus, et dixit ad me: surge, Ezra, et audi sermones quos veni loqui ad te. et dixi: loquere, dominus meus. et dixit ad me: mare positum est in spatioso loco ut esset altum et inmensum. erit autem ei introitus in angusto loco positus, ut esset similis fluminis. si quis enim volens voluerit ingredi mare videre eum vel dominari eius, si non transierit angustum, in latitudinem venire quomodo poterit? item aliud: civitas est aedificata et posita in loco campestri, est autem plena omnium bonorum. **VII**

7 introitus autem eius angustus et in praecipiti positus, ut es-
8 set a dextris quidem ignis, a sinistris vero aqua alta. semita
autem est una sola inter eos posita, hoc est ignis et aqua, ut
9 non capiat semita nisi solummodo vestigium hominis. si au-
tem data dabitur civitas homini in hereditatem, si non heres
antepositum periculum pertransierit, quomodo accipiet here-
10 ditatem suam? et dixi: sic, domine. et dixit ad me: sic est et
11 Israhel pars. propter eos enim feci saeculum, et quando trans-
gressus est Adam constitutiones meas, iudicatum est quod
12 factum est. et facti sunt introitus huius saeculi angusti et
dolentes et laboriosi, paucae autem et malae et periculorum
13 plenae et laborum magnorum fultae. nam maioris saeculi
introitus spatiosi et securi et facientes immortalitatis fructum.
14 si ergo non ingredienti ingressi fuerint qui vivunt angusta et
15 vana haec, non poterunt recipere quae sunt reposita. nunc
ergo tu quare conturbaris, corruptibilis cum sis? et quid mo-
16 veris tu, cum sis mortalis? et quare non accepisti in corde tuo
17 quod futurum, sed quod in praesenti? et respondi et dixi:
dominator domine, ecce disposuisti in lege tua, quoniam iusti
18 hereditabunt haec, impii autem peribunt. iusti autem ferent
angusta sperantes spatiosa qui enim impie gesserunt, et angu-
19 stiam passi sunt et spatiosa non viderunt. et dixit ad me:
non es iudex super Dominum neque intellegens super Altissi-
20 mum. pereant enim multi praesentes, quam neglegatur quae
21 anteposita est Dei lex. mandans enim mandavit Dominus
venientibus quando venerunt, quid facientes viverent, et quid
22 observantes non punirentur. hii autem non sunt persuasi et
contradixerunt ei. et constituerunt sibi cogitamenta vanitatis
23 et proposuerunt sibi circumventiones delictorum. et superdi-
24 xerunt Altissimum non esse, et vias eius non cognoverunt. et
legem eius spreverunt et sponsiones eius abnegaverunt et legi-
timis eius fidem non habuerunt et opera eius non perfecerunt.
25, 26 propter hoc, Ezra, vacua vacuis et plena plenis. ecce enim
tempus veniet, et erit quando venient signa quae praedixi tibi,
et apparebit sponsa et apparescens civitas et ostendetur quae
27 nunc subducitur terra. et omnis qui liberatus est de praedic-
28 tis malis, ipse videbit mirabilia mea. revelabitur enim Filius

meus Iesus cum his qui cum eo, et iucundabit qui relictis sunt
annis quadringentis. et erit post annos hos, et morietur Fi- 29
lius meus Christus et omnes qui spiramentum habent hominis .
et convertetur saeculum in antiquum silentium diebus septem 30
sicut in prioribus initiis , ita ut nemo derelinquatur. et erit 31
post dies septem, et excitabitur qui nondum vigilat saeculum
et morietur corruptum. et terra reddet qui in eam dormiunt, 32
et pulvis qui in eo silentio habitant, et promptuaria reddent
quae eis commendatae sunt animae. et revelabitur Altissi- 33
mus super sedem iudicii, et pertransibunt misericordiae , et
longanimitas congregabitur, iudicium autem solum remane- 34
bit. et veritas stabit et fides convalescet, et opus subsequetur 35
et merces ostendetur. et iustitiae vigilabunt et iniustitiae non
dormibunt . et apparebit lacus tormenti et contra illum erit 36
locus requietionis, et clibanus gehennae ostendetur et contra
eam iucunditatis paradus. et dicet tunc Altissimus ad ex- 37
citas gentes: videte et intellegite quem negastis vel cui non
servistis vel cuius diligentias sprevistis. videte contra et in 38
contra, hic iucunditas et requies et ibi ignis et tormenta. haec
autem loquetur ad eos in die iudicii. haec talis quae neque 39
solem habet neque lunam neque stellas, neque nubem neque 40
tonitruum neque coruscationem, neque ventum neque aquam
neque aerem, neque tenebras neque sero neque mane, neque 41
aestatem neque ver neque aestum, neque hiemem neque ge-
lum neque frigus, neque grandinem neque pluviam neque ros
, neque meridiem neque noctem neque ante lucem, neque ni- 42
torem neque claritatem neque lucem , nisi solummodo splen-
dorem claritatis Altissimi, unde omnes incipiant videre quae
anteposita sunt. spatium enim habebit sicut ebdomada an- 43
norum. hoc est iudicium meum et constitutio eius, tibi autem 44
soli ostendi haec. et respondi: tunc et dixi, domine, et nunc 45
dico: beati praesentes et observantes quae a te constituta sunt.
sed de quibus erat oratio mea, quis enim est de praesentibus 46
qui non peccavit, vel quis natorum qui non praeterivit spon-
sionem tuam. et nunc video, quoniam ad paucos pertinebit 47
futurum saeculum iucunditatem facere, multis autem tormen-
ta. increvit enim in nos cor malum, quod nos abalienavit ab 48

his et deduxit nos in corruptionem, et itinera mortis ostendit nobis, semitas perditionis, et longe fecit nos a vita et hoc non
49 paucos, sed paene omnes qui creati sunt. et respondit ad me et dixit: audi me et instruam te et de sequenti corripiam te.
50, 51 propter hoc non fecit Altissimus unum saeculum sed duo. tu enim quia dixisti non esse multos iustos sed paucos, impios
52 vero multiplicari, audi ad haec. lapides electos si habueris paucos valde, ad numerum eorum conpones eos tibi, plum-
53 bum autem et fictile abundat. et dixi: domine, quomodo poterit? et dixit ad me: non hoc solummodo, sed interroga
54 terram et dicet tibi, adulare ei et narrabit tibi. dices enim ei : aurum creas et argentum et aeramentum et ferrum quoque
55 et plumbum et fictile. multiplicatur autem argentum super aurum, et aeramentum super argentum, et ferrum super ae-
56 ramentum, plumbum super ferrum, et fictile super plumbum. aestima ergo tu quae haec sint pretiosa et desiderabilia , quod
57 multiplicatur aut quod rarum nascitur. et dixi: dominator domine, quod abundat vilius, quod enim rarius pretiosius est.
58 et respondit ad me et dixit: in te ista pondera quae cogitasti, quoniam qui habet quod difficile est, gaudet super eum qui
59 habet abundantia . sic et a me repromissa creatura. iucundabor enim super paucis qui salvabuntur, propterea quod ipsi
60 sunt qui gloriam meam nunc dominationem fecerunt et per quos nunc nomen meum nominatum est. et non contristabor
61 super multitudinem eorum qui perierunt, ipsi enim sunt qui vaporibus nunc adsimilati sunt et flammae ac fumo adaequati
62 sunt et exarserunt et ferverunt et extincti sunt. et respondi et dixi: o tu terra, quid peperisti? si sensus factus est de pulvere
63 sicut et cetera creatura, melius enim erat et ipsum pulverem non esse natum, ut non sensus inde fieret. nunc autem
64 nobiscum crescit sensus, et propter hoc torquemur, quoniam scientes perimus. luceat hominum genus et agrestes bestiae
65 laetentur luceant omnes qui nati sunt, quadrupedia vero et pecora iucundentur . multum enim melius est illis quam nobis.
66 non enim sperant iudicium, nec enim sciunt cruciamenta nec salutem post mortem repromissam sibi. nobis autem quid
67 prodest, quoniam salvati salvabimur sed tormento tormentabi-

mur? omnes enim qui nati sunt commixti sunt iniquitatibus 68
et pleni sunt peccatis et gravati delictis. et si non essemus 69
post mortem in iudicio venientes, melius fortassis nobis ve-
nisset. et respondit ad me et dixit: et quando Altissimus 70
faciens faciebat saeculum et Adam et omnes qui ex eo vene-
runt, primum praeparavit iudicium et quae sunt iudicii. et 71
nunc de sermonibus tuis intellege, quoniam dixisti quia sensus
nobiscum crescit. qui ergo commorantes sunt in terra hinc 72
cruciabuntur, quoniam sensum habentes iniquitatem fecerunt,
et mandata accipientes non servaverunt ea, et legem consecuti
fraudaverunt eam quam acceperunt. et quid habebunt dicere 73
in iudicio vel quomodo respondebunt in novissimis tempori-
bus? quantum enim tempus, ex quo longanimitatem habuit 74
Altissimus his qui inhabitant saeculum, et non propter eos, sed
propter ea quae providit tempora. et respondi et dixi: si inveni 75
gratiam coram te, domine demonstra et hoc servo tuo, si
post mortem vel nunc quando reddemus unusquisque animam
suam, si conservati conservabimur in requie, donec veniant
tempora illa in quibus incipies creaturam renovare aut amodo
cruciabimur? et respondit ad me et dixit: ostendam tibi et 76
hoc. tu autem noli commisceri cum eis qui spreverunt, neque
connumeres te cum his qui cruciantur. etenim est tibi thesau- 77
rus operum repositus apud Altissimum, sed non tibi demon-
strabitur usque in novissimis temporibus. nam de morte ser- 78
mo: quando profectus fuerit terminus sententiae ab Altissimo
ut homo moriatur, recedente inspiratione de corpore ut dimit-
tatur iterum ad eum qui dedit, adorare gloriam Altissimi pri-
mum. et si quidem esset eorum qui spreverunt et non serva- 79
verunt viam Altissimi et eorum qui contempserunt legem eius
et eorum qui oderunt eos qui timent Deum, haec inspiratio- 80
nes inhabitationes non ingredientur, sed vagantes erunt amodo
in cruciamentis, dolentes semper et tristes, per septem vias.
via prima, quia spreverunt legem Altissimi. secunda via, quia 81, 82
iam non possunt reversionem bonam facere, ut vivant. tertia
via, vident repositam mercedem his qui testamentis Altissi- 83
mi crediderunt. quarta via, considerabunt sibi in novissimis 84
repositum cruciamentum. quinta via, videntes aliorum ha- 85

86 bitacula ab angelis conservari cum silentio magno. sexta via,
videntes quemadmodum de eis pertransientem cruciamentum
87 . septima via, quae omnium supradictarum viarum maior est
, quoniam detabescunt in confusione et consumentur inhono-
ribus et marcescent in timoribus, videntes gloriam Altissimi
coram quem viventes peccaverunt et coram quem incipient in
88 novissimis temporibus iudicari. nam eorum qui servaverunt
vias Altissimi ordo hic est , quando separari incipient a vaso
89 corruptibili. in eo tempore commoratae servierunt cum labo-
re Altissimo et omni hora sustinuerunt periculum, uti perfecte
90 custodirent legislatoris legem. propter quod hic de his sermo
91 : in primis vident cum exultatione multa gloriam eius qui su-
92 scipit eas, requiescent enim per septem ordines. ordo primus,
quoniam cum labore multo certati sunt, ut vincerent cum eis
plasmatum cogitamentum malum, ut non eas seducat a vita
93 ad mortem . secundus ordo, quoniam vident complicationem
in qua vagantur impiorum animae et quae in eis manet puni-
94 tio . tertius ordo, videntes testimonium quod testificatus est
eis qui plasmavit eas, quoniam viventes servaverunt quae per
95 fidem data est lex . quartus ordo, intellegentes requiem quam
nunc in promptuariis eorum congregati requiescent cum silen-
tio multo ab angelis conservati , et quae in novissimis eorum
96 manet gloriam . quintus ordo, exultantes quomodo corrupti-
bile effugerunt nunc , et futurum quomodo hereditatem possi-
debunt , adhuc autem videntes angustum et labore plenum quo-
iam liberati sunt et spatiosum incipiunt recipere, frutescentes
97 et immortales . sextus ordo, quando eis ostendetur quomodo
incipiet vultus eorum fulgere sicut sol, et quomodo incipient
98 stellis adsimilari lumini , amodo non corrupti . septimus or-
do, qui est omnibus supradictis maior, quoniam exultabunt
cum fiducia et quoniam confidebunt non confusi et gaudebunt
non reverentes festinant enim videre vultum eius cui serviunt
99 viventes et a quo incipiunt gloriosi mercedem recipere. hic
ordo animarum iustorum , ut amodo adnuntiatur praedictae
100 viae cruciatus quas patiuntur amodo qui neglexerint. et re-
spondi et dixi: ergo dabitur tempus animabus, postquam se-
paratae fuerint de corporibus, ut videant de quo mihi dixisti?

et dixit mihi : septem diebus erit libertas earum, ut videant 101
in septem diebus qui praedicti sunt sermones, et postea con-
gregabuntur in habitaculis suis. et respondi et dixi: si inveni 102
gratiam ante oculos tuos, demonstra mihi adhuc servo tuo, si
in die iudicii iusti impios excusare poterint vel deprecari pro
eis Altissimum, si patres pro filiis vel filii pro parentibus, si 103
fratres pro fratribus, si adfines pro proximis, si fidentes pro
carissimis. et respondit ad me et dixit : quoniam invenisti 104
gratiam coram oculis meis , et hoc tibi demonstrabo . dies iu-
dicii audax est et omnibus signaculum veritatis demonstrans.
quemadmodum nunc non mittit pater filium vel filius patrem
aut dominus servum vel fidus carissimum, ut pro eo intellegat
aut dormiat aut manducet aut curetur, sic numquam nemo 105
pro aliquo rogabit omnes enim portabunt unusquisque tunc
iniustitias suas aut iustitias. et respondi et dixi: et quomodo 106
invenimus modo , quoniam rogavit primus Abraham propter
Sodomitas , et Moyses pro patribus qui in deserto peccave-
runt, et Iesus qui post eum pro Israhel in diebus Achar , et 107
Samuhel in diebus Saul, et David pro confractione, et Salo- 108
mon pro eis qui in sanctificationem , et Helias pro his qui 109
pluviam acceperunt et pro mortuo ut viveret, et Ezechias pro 110
populo in diebus Sennacherib, et multi pro multis? si ergo 111
modo, quando corruptibile increvit et iniustitia multiplicata
est, exoraverunt iusti pro impiis quare et tunc sic non erit?
et respondit ad me et dixit: praesens saeculum non est finis, 112
gloria in eo non frequens manet , propter hoc oraverunt qui
potuerunt pro invalidis . dies enim iudicii erit finis temporis 113
huius et initium futuri immortalis temporis , in quo pertransivit
corruptela, soluta est intemperantia, abscisa est incredulitas, 114
crevit autem iustitia, orta est veritas. tunc ergo nemo poterit 115
misereri eius qui in iudicio victus fuerit , neque demergere eum
qui vicerit . et respondi et dixi: hic sermo meus primus et no- 116
vissimus, quoniam melius erat non dare terram Adam vel, cum
iam dedisset, coercere eum ut non peccaret. quid enim pro- 117
dest omnibus in praesenti vivere in tristitia et mortuos sperare
punionem? o tu quid fecisti, Adam? si enim tu peccasti, 118
non est factum solius tuus casus sed et nostrum qui ex te ad-

119 venimus. quid enim nobis prodest , si promissum est nobis
120 immortale tempus, nos vero mortalia opera egimus ? et quoniam
praedicta est nobis perennis spes, nos vero pessime vani
121 facti sumus? et quoniam reposita sunt habitacula sanitatis et
122 securitatis, nos vero male conversati sumus? et quoniam incipiet gloria
Altissimi protegere eos qui caste conversati sunt,
123 nos autem pessimis viis ambulavimus? et quoniam ostendetur
paradisus, cuius fructus incorruptus perseverat, in quo est
124 saturitas et medella, nos vero non ingrediemur, ingratis enim
125 locis conversati sumus? et quoniam super stellas fulgebunt
facies eorum qui abstinentiam habuerunt, nostrae vero facies
126 super tenebras nigrae? non enim cogitavimus viventes quando
iniquitatem faciebamus, quid incipientes post mortem pati.
127 et respondit et dixit: hoc est cogitamentum certaminis, quem
128 certavit qui super terram natus est homo, ut si victus fuerit
129 patiatur quod dixisti, si autem vicerit recipiet quod dico, quoniam
haec est via , quam Moyses dixit cum viveret ad populum
130 dicens: elige tibi vitam ut vivas. non crediderunt autem ei,
sed nec post eum prophetis, sed nec mihi qui locutus sum ad
131 eos, quoniam non esset tristitia in perditione eorum, sicut
et futurum est gaudium super eos quibus persuasa est salus.
132 et respondi et dixi: scio, domine, quoniam nunc vocatus est
Altissimus misericors, in eo quod misereatur qui nondum in
133 saeculo advenerunt , et miserator , in eo quod miseretur illis
134 qui conversionem faciunt in lege eius, et longanimis , quoniam
longanimitatem praestat his qui peccaverunt quasi suis operibus,
135 et munificus , quoniam quidem donare vult pro exigere ,
136 et multae misericordiae, quoniam multiplicat magis misericordias
his qui praesentes sunt et qui praeterierunt et qui futuri
137 sunt. si enim non multiplicaverit , non vivificabitur saeculum
138 cum his qui habitant in eo. et donator , quoniam si non
donaverit de bonitate sua, ut adleventur hii qui iniquitates
139 fecerunt de suis iniquitatibus, non poterit decies millesima pars
hominum vivificari , et iudex , si non ignoverit his qui creati
sunt verbo eius et deleverit multitudinem contemptorum,
non fortassis derelinquentur innumerabilem multitudinem nisi
pauci valde.

et respondit ad me et dixit: hoc saeculum fecit Altissimus **VIII**
propter multos, futurum autem propter paucos. dicam autem 2
coram te similitudinem, Ezra. quomodo autem interrogabis
terram et dicet tibi, quoniam dabit terram multam magis unde
fiat fictile, parvum autem pulverem unde aurum fit, sic et ac-
tus praesentis saeculi. multi quidem creati sunt, pauci autem 3
salvabuntur. et respondi et dixi: absolve ergo anima sensum 4
et devoret quod sapit. convenisti inobaudire et profecta es 5
nolens, nec enim tibi est datum spatium nisi solum modicum
vivere. o Domine super nos, si permittes servo tuo, ut oremus 6
coram te et des nobis semen cordis et sensui culturam unde
fructum fiat, unde vivere possit omnis corruptus qui portabit
locum hominis. solus enim es, et una plasmatio nos sumus 7
manuum tuarum, sicut locutus es. et quoniam vivificas nunc 8
in matrice plasmatum corpus et praestas membra, conserva-
tur in igne et aqua tua creatio et novem mensibus patitur tua
plasmatio tuae creaturae quae in eo creata est. ipsum autem 9
quod servat et quod servatur utraque servabuntur servatione
tua. et quando iterum reddit matrix quae in ea creverint, im- 10
perasti ut ex ipsis membris, hoc est mamillis, praebere lac,
fructum mamillarum. ut nutriatur id quod plasmatum est 11
usque in tempus aliquem. et postea dispones eum tuae mi-
sericordiae, enutristi eum tuae iustitiae, et erudisti eum in 12
lege tua et corripuisti eum tuo intellectu, et mortificabis eum 13
ut tuam creaturam et vivificabis eum ut tuum opus. si ergo 14
perdideris qui tantis laboribus plasmatum est tuo iussu, facili
ordine, et ut quid fiebat? et nunc dicens dicam: de omni 15
homine tu magis scis, de populo autem tuo quod mihi dolet,
et de hereditate tua propter quam lugeo, et de Israhel propter 16
quem tristis sum, et de semine Iacob propter quod conturbor.
ideo incipiam orare coram te pro me et pro eis, quoniam video 17
lapsos nostros qui inhabitamus terram, sed audivi celeritatem 18
iudicii quod futurum est. ideo audi meam vocem et intellege 19
sermonum meorum, et loquar coram te. initium verborum 20
Ezrae priusquam adsumeretur, et dixit: Domine qui habitas
in saeculum, cuius oculi elati et superna in aerem, et cuius 21
thronus inaeestimabilis et gloria inconprehensibilis, cui adstat

22 exercitus angelorum cum tremore, quorum servatio in vento
et igni convertitur, cuius verbum verum et dicta perseverantia,
23 cuius iussio fortis et dispositio terribilis, cuius aspectus arefecit
abyssos et indignatio tabescere facit montes et veritas testifica-
24 tur. exaudi, Domine, orationem servi tui et auribus percipe
25 precationem figmenti tui, intende verba mea. dum enim vi-
26 vo loquar et dum sapio respondeam. ne aspicias populi tui
27 delicta, sed qui tibi in veritate serviunt. nec adendas impie
agentium studia, sed qui tua testimonia cum doloribus custo-
28 dierunt. neque cogites qui in conspectu tuo false conversati
sunt, sed memorare qui ex voluntate tuum timorem cognove-
29 runt. neque volueris perdere qui pecorum mores habuerunt,
30 sed respicias eos qui legem tuam splendide docuerunt. neque
indigneris eis qui bestiis peius sunt iudicati, sed diligas eos
31 qui semper in tua gloria confiderunt. quoniam nos et patres
nostri mortalibus moribus egimus, tu autem propter nos pec-
32 catores misericors vocaberis. si enim desideraveris ut nostri
miserearis, tunc misericors vocaberis, nobis enim non habentibus
33 opera iustitiae. iusti enim, quibus sunt operae multae
repositae apud te, ex propriis operibus recipient mercedem.
34 quid est enim homo, ut ei indigneris, aut genus corruptibile,
35 ut ita amariceris de ipso. in veritate enim nemo de genitis est
36 qui non impie gessit, et de confitentibus qui non deliquit. in
hoc enim adnuntiabitur iustitia tua, et bonitas tua Domine,
cum misertus fueris eis qui non habent substantiam operum
37 bonorum. et respondit ad me et dixi: recte locutus es aliqua,
38 et iuxta sermones tuos sic et fiet, quoniam vere non cogitabo
super plasma eorum qui peccaverunt aut mortem aut iudicium
39 aut perditionem, sed iucundabor super iustorum figmentum,
peregrinationes quoque et salvationes et mercedis receptiones
40, 41. quomodo ergo locutus sum, sic et est. sicut enim agricola
serit super terram semina multa et plantationis multitudinem
plantat, sed non in tempore non omnia quae seminata sunt
salvabuntur, sed nec omnia quae plantata sunt radicabunt, sic
42 et qui in saeculo seminati sunt non omnes salvabuntur. et
43 respondi et dixi: si inveni gratiam loquar. quoniam semen
agricolae, si non ascenderit – non enim accepit pluviam tuam

in tempore – et si corruptum fuerit multitudine pluviae, hoc 44
 perit sed homo qui manibus tuis plasmatus est et tuae imagini
 nominatus, quoniam similatus est per quem omnia plasmasti,
 et similasti eum semini agricolae. non super nos , sed parce 45
 populo tuo et miserere hereditati tuae, tuae enim creaturae
 misereris. et respondit ad me et dixit: quae sunt praesentia 46
 praesentibus et quae futura futuris. multum enim tibi restat, 47
 ut possis diligere meam creaturam super me. tu autem fre-
 quenter te et ipsum proximasti iniustis numquam . sed et 48
 in hoc mirabilis eris coram Altissimo, quoniam humiliasti te, 49
 sicut decet te , et non iudicasti te inter iustos. plurimum glo-
 rificeris , propter quod miseriae multae miserabiles efficientur 50
 qui inhabitant saeculum in novissimis, quia in multa superbia
 ambulaverunt. tu autem pro te intellege et de similibus tuis 51
 inquire gloriam. vobis enim apertus est paradisi, plantata 52
 est arbor vitae, praeparatum est futurum tempus praeparata
 est abundantia, aedificata est civitas, probata est requies, per-
 perfecta est bonitas ante perfecta sapientia. radix signata est 53
 a vobis, infirmitas extincta est a vobis et mors absconsa est,
 infernum fugit et corruptio in oblivionem . transierunt do- 54
 lores et ostensus est in finem thesaurus immortalitatis. noli 55
 ergo adicere inquirendo de multitudine eorum qui pereunt .
 nam et ipsi accipientes libertatem spreverunt Altissimum et 56
 legem eius contempserunt et vias eius dereliquerunt. adhuc 57
 autem et iustos eius conculcaverunt. et dixerunt in corde suo 58
 non esse Deum, et quidem scientes quoniam moriuntur. sicut 59
 enim vos suscipient quae praedicta sunt, sic eos sitis et cru-
 ciatus quae praeparata sunt, non enim Altissimus vo v. A. A
 hominem disperi. sed ipsi qui creati sunt coinquinaverunt 60
 nomen eius qui fecit eos, et ingrati fuerunt ei qui praeparavit
 eis nunc vitam. quapropter iudicium meum modo adpropin- 61
 quat, quod non omnibus demonstravi nisi tibi et tibi similibus 62
 paucis. et respondi et dixi: ecce nunc, Domine, demonstrasti 63
 mihi multitudinem signorum quae incipies facere in novissimis,
 sed non demonstrasti mihi quo tempore.

et respondit ad me et dixit: metiens metire in temet ipso, **IX**
 et erit cum videris, quoniam transivit pars quaedam signo-

2 rum quae praedicta sunt, tunc intelleges, quoniam ipsud est
tempus, in quo incipiet Altissimus visitare saeculum qui ab eo
3 factus est. et quando videbitur in saeculo motio locorum, po-
pulorum turbatio, gentium cogitationes, ducum inconstantia,
4 principum turbatio. et tunc intelleges, quoniam de his erat
5 Altissimus locutus a diebus qui fuerunt ante ab initio. sicut
enim omne quod factum est in saeculo, initium per consumma-
6 tionem et consummatio manifesta, sic et Altissimi tempora,
initia manifesta in prodigiis et virtutibus, et consummatio in
7 actu et in signis. et erit, omnis qui salvus factus fuerit et qui
poterit effugere per opera sua vel per fidem in qua credidit, is
8 relinquetur de praedictis periculis et videbit salutare meum in
terra mea et in finibus meis, quae sanctificavi mihi a saeculo.
9 et tunc mirabuntur qui nunc abusi sunt vias meas, et in crucia-
mentis commorabuntur hii qui eos proiecerunt in contemptu.
10 quotquot enim non cognoverunt me viventes beneficia conse-
11 cuti, et quotquot fastidierunt legem meam, cum adhuc erant
12 habentes libertatem, et cum adhuc esset eis apertum pae-
nitentiae locus non intellexerunt sed spreverunt, hos oportet
13 post mortem in cruciamento cognoscere. tu ergo adhuc noli
curiosus esse quomodo impii cruciabuntur, sed inquire quo-
modo iusti salvabuntur, et quorum saeculum et propter quos
14, 15 saeculum et quando. respondi et dixi: olim locutus sum et
nunc dico et postea dicam, quoniam plures sunt qui pereunt
16 quam qui salvabuntur, sicut multiplicat fluctus super guttam.
17 et respondit ad me et dixit: qualis ager, talia et semina, et
quales flores, tales et tincturae, et qualis opera, talis et creatio,
et qualis agricola, talis et area. quoniam tempus erat saeculi,
18 et tunc cum essem parans eis, his qui nunc, antequam fieret
illis saeculum in quo inhabitarent, et nemo contradixit mihi
19 tunc, nec enim erat quisquam, et nunc creati in hoc mundo
parato et mensa indeficienti et lege investigabili, corrupti sunt
21 moribus eorum. et consideravi saeculum meum, et ecce erat
perditum et orbem meum, et ecce erat periculi propter cogi-
tationes quae in eo vix mihi acinum de botru et plantationem
22 de tribu multa. pereat ergo multitudo quae sine causa nata
est, et servetur acinus meus et plantatio mea, quia cum multo

labore perfecti haec . tu autem si adhuc intermittas septem 23
dies alios, sed non ieiunabis in eis, ibis autem in campum flo- 24
rum, ubi domus non est aedificata, et manduca solummodo de
floribus campi, et carnem non gustabis et vinum non bibes sed
solummodo flores, et deprecare Altissimum sine intermissio- 25
ne, et veniam et loquar tecum. et profectus sum, sicut dixit 26
mihi, in campum quod vocatur Ardat, et sedi ibi in floribus et
de herbis agri manducavi et facta est esca earum mihi in satu-
ritatem. et factum est post dies septem, et ego discumbebam 27
supra faenum et cor meum iterum turbabatur sicut et ante .
et apertum est os meum et inchoavi dicere coram Altissimo 28
et dixi: o Domine, in nobis ostendens ostensus es patribus 29
nostris in deserto, quando erant exientes de Aegypto et quan-
do veniebant in deserto quod non calcatur et infructuoso , et
dicens dixisti: tu Israhel audi me, et semen Iacob intendite 30
sermonibus meis. ecce enim ego semino in vobis legem meam, 31
et faciet in vobis fructum, et glorificamini in eo per saeculum.
nam patres nostri accipientes legem non servaverunt et legi- 32
tima mea non custodierunt. et factum est fructum legis non
periens nec enim poterat, quoniam tuus erat. nam qui ac- 33
ceperunt perierunt, non custodientes quod in eis seminatum
fuerat. et ecce consuetudo est ut, cum acceperit terra semen 34
vel navem mare vel vas aliud escas vel potus, , et cum fue-
rit ut exterminetur quod seminatum est vel quod missum est 35
vel quae suscepta sunt, exterminentur haec , susceptoria vero
manent. apud nos si enim non sic factum est. nos quidem 36
qui legem accepimus peccantes peribimus et cor nostrum quod
suscepit eam. nam lex non perit sed permanet in suo honore 37
. et cum loquor haec in corde meo, et respexi oculis meis et 38
vidi mulierem in dextera parte, et ecce haec lugebat et plora-
bat cum voce magna, et animo dolebat valde, et vestimenta
eius discisa et cinis super caput eius. et dimisi cogitatus in 39
quibus eram cogitans et conversus sum ad eam et dixi ei: ut 40
quid fles et quid doles animo? et dixit ad me: dimitte me, 41
dominus meus , ut defleam me et adiciam dolorem , quoniam
valde amara sum animo et humiliata sum valde. et dixi ei: 42
quid passa es, dic mihi. et dixit ad me: sterilis fui ego famula 43

44 tua et non pepereris habens maritum annis triginta. ego enim
per singulas horas et per singulos dies in annis triginta his de-
45 precabar Altissimum nocte ac die. et factum est post triginta
annos, exaudivit me Deus ancillae tuae et pervidit humilita-
tem meam et attendit tribulationi meae et dedit mihi filium.
et iucundata sum super eum valde ego et vir meus et omnes
46 cives mei, et honorificabamus valde Fortem. et nutrivi eum
47 cum labore multo. et factum est cum crevisset et venissem
accipere illi uxorem, et feci diem epuli.

X et factum est cum introisset filius meus in thalamo suo,
2 cecidit et mortuus est. et evertimus omnes lumina, et surre-
xerunt omnes cives mei ad consolandam me, et quievi usque
3 in alium diem usque noctem. et factum est cum omnes quie-
vissent ut me consolarentur ut quiescerem, et surrexi nocte et
4 fugi et veni, sicut vides, in hoc campo. et cogito iam non
reverti in civitatem sed hic consistere, et neque manducabo
neque bibam, sed sine intermissione lugere et ieiunare usque
5 dum moriar. et dereliqui adhuc sermones in quibus eram et
6 respondi cum iracundia ad eam et dixi: stulta super omnes
mulieres, non vides luctum nostrum et quae nobis contigerunt.
7 quoniam Sion mater nostra omnium in tristitia contristatur et
8 humilitate humiliata est. lugete validissime et nunc quoniam
omnes lugemus, et tristes este quoniam omnes contristati su-
9 mus. tu autem contristaris in uno filio. interroga enim terram
et dicet tibi, quoniam haec est quae debeat lugere tantorum
10 superstes germinantium. et ex ipsa initio omnes nati et alii
venient, et ecce paene omnes in perditionem ambulant et in
11 exterminium fit multitudo eorum. et quis ergo debet luge-
re magis nisi haec quae tam magnam multitudinem perdidit,
12 quam tu quae pro uno doles? si autem dices mihi quoniam
non est similis planctus meus terrae, quoniam fructum ventris
mei perdidisti, quem cum maeroribus pepereris et cum doloribus
13 genui, terra autem secundum viam terrae, abiit quae in ea
14 multitudo praesens quomodo et venit et ego tibi dico: sicut
tu cum dolore pepereris, sic et terra dedit fructum suum homi-
15 nem ab initio ei qui fecit eam. nunc ergo retine apud temet
ipsam dolorem tuum et fortiter fer quae tibi contigerunt casus.

si enim iustificaveris terminum Dei, et filium tuum recipies in 16
tempore et in mulieribus conlaudaberis. ingredi ergo in 17
civitatem ad virum tuum. et dixit ad me: non faciam neque 18
ingrediar civitatem, sed hic moriar. et adposui adhuc loqui 19
ad eam et dixi: noli facere sermonem hunc, sed consenti per- 20
suaderi – quid enim casus Sion – et consolare propter dolorem
Hierusalem. vides enim, quoniam sanctificatio nostra deserta 21
effecta est et altare nostrum demolitum est et templum no-
strum destructum est, et psalterium nostrum humiliatum 22
est et hymnus noster conticuit et exultatio nostra dissoluta
est, et lumen candelabri nostri extinctum est et arca testa-
menti nostri direpta est et sancta nostra contaminata sunt, et
nomen quod nominatum est super nos paene profanatum est,
et liberi nostri contumeliam passi sunt, et sacerdotes nostri
succensi sunt et Levitae nostri in captivitate abierunt, et vir-
gines nostrae coinquinatae sunt et mulieres nostrae vim passae
sunt, et iusti nostri rapti sunt et parvuli nostri proditi sunt,
et iuvenes nostri servierunt et fortes nostri invalidi facti sunt.
et quod omnium maius, signaculum Sion, quoniam resignata 23
est de gloria sua nunc et tradita est in manibus eorum qui nos
oderunt. tu ergo excute tuam multam tristitiam et depone 24
abs te multitudinem dolorum, ut tibi repropitietur Fortis et
requiem faciat tibi Altissimus, requietionem laborum. et fac- 25
tum est cum loquebar ad eam, et ecce facies eius fulgebat valde
subito, et species coruscus fiebat visus eius, ut etiam paverem
valde ad eam, et cogitarem quid esset hoc. et ecce subito 26
emisit sonum vocis magnum timore plenum, ut commoveretur
terra a sono. et vidi, et ecce amplius mulier non compare- 27
bat mihi, sed civitas aedificabatur et locus demonstrabatur de
fundamentis magnis. et timui et clamavi voce magna et dixi:
ubi est Urihel angelus, qui a principio venit ad me? quoniam 28
ipse me fecit venire in multitudinem excessus mentis huius, et
factus est finis meus in corruptionem et oratio mea in impro-
perium. et cum essem loquens ego haec, et ecce venit ad me 29
angelus qui in principio venerat ad me et vidit me, et ecce 30
eram positus ut mortuus et intellectus meus alienatus erat, et
tenuit dexteram meam et confortavit me et statuit me super

31 pedes meos et dixit mihi: quid tibi est et quare conturbaris
et quid conturbatum est intellectum tuum et sensus cordis tui
32 ? et dixi: quoniam derelinquens dereliquisti me. ego quidem
feci secundum sermones tuos et exivi in campum, et ecce vi-
33 di et video quod non possum enarrare. et dixit ad me: sta
34 ut vir , et commonebo te. et dixi: loquere, dominus meus
35 , tantum me noli derelinquere, ut non frustra moriar, quo-
36 niam vidi quae non sciebam , et audio quae non scio . aut
37 numquid sensus meus fallitur et anima mea somniat ? nunc
ergo deprecor te, ut demonstres servo tuo de excessu hoc. et
38 respondit ad me et dixit: audi me, et doceam te et dicam tibi
de quibus times, quoniam Altissimus revelavit tibi mysteria
39 multa. vidit rectam viam tuam quoniam sine intermissione
contristabar pro populo tuo et valde lugebas propter Sion.
40 hic ergo intellectus visionis: mulier quae tibi apparuit ante
41 paululum, quam vidisti lugentem et inchoasti consolare eam,
42 nunc autem iam non speciem mulieris vides, sed apparuit tibi
43 civitas aedificari. et quoniam enarrabat tibi de casu filii sui,
44 haec absolutio est: haec mulier quam vidisti haec est Sion,
45 quam nunc conspicias ut civitatem aedificatam. et quoniam
dixit tibi , quia sterilis fuit annis triginta , propter quod erant
anni saeculo tria milia, quando non erat in ea adhuc oblatio
46 oblata. et factum est post annos tres , et aedificavit Salo-
mon civitatem et obtulit oblationes. tunc fuit quando peperit
47 sterilis filium. et quod tibi dixit quoniam nutriti eum cum
48 labore, haec erat habitatio Hierusalem. et quoniam dixit ti-
bi quod filius meus veniens in suo thalamo mortuus esset et
contigisset ei casus, haec erat quae facta est ruina Hierusa-
49 lem. et ecce vidisti similitudinem eius, quomodo filium luget
, et tu inchoasti consolare eam de his quae contigerunt. haec
50 erant tibi aperienda . et nunc videns Altissimus, quoniam
ex animo contristatus es et quoniam ex toto corde pateris pro
ea, ostendit tibi claritatem gloriae eius et pulchritudinem de-
51 coris eius. propterea enim dixi tibi, ut maneres in campo,
52 ubi domus non est aedificata. sciebam enim ego , quoniam
53 Altissimus incipiebat tibi ostendere haec. propterea dixi ti-
bi, ut venires in agrum, ubi non est fundamentum aedificii.

nec enim poterat opus aedificii hominis sustinere in loco , ubi 54
 incipiebat Altissimi civitas ostendi. tu ergo noli timere ne- 55
 que expavescat cor tuum, sed ingredi et vide splendorem vel
 magnitudinem aedificii, quantum capax est tibi visu oculorum
 videre. et post haec audies, quantum capit auditus aurium 56
 tuarum audire. tu enim beatus es prae multis et vocatus es 57
 apud Altissimum sicut et pauci. nocte autem quae in crasti- 58
 num futura est manebis hic, et ostendet tibi Altissimus eas 59
 visiones somniorum , quae faciet Altissimus his qui inhabitant
 super terram a novissimis diebus. et dormivi illam noctem et 60
 aliam sicut dixerat mihi.

et factum est secunda nocte, et vidi somnium, et ecce ascen- **XI**
 debat de mari aquila, cui erant duodecim alae pinnarum et
 capita tria. et vidi, et ecce expandebat alas suas in omnem 2
 terram, et omnes venti caeli insufflabant ad eam et nubes ad
 eam colligebantur. et vidi, et de pinnis eius nascebantur con- 3
 trariae pinnae, et ipsae fiebant in pinnaculis minutis et modi-
 cis. nam capita eius erant quiescentia, et de medium caput 4
 erat maius aliorum capitum, sed et ipsa quiescebat cum eis.
 et vidi, et ecce aquila volavit in pinnis suis et regnavit super 5
 terram et super eos qui inhabitant in ea. et vidi, quomodo 6
 subiecta erant ei omnia quae sub caelo, et nemo illi contradice-
 bat, neque unus de creatura quae est super terram. et vidi, et 7
 ecce surrexit aquila super ungues suos et emisit vocem pinnis
 suis dicens: nolite omnes simul vigilare, dormite unusquisque 8
 in loco suo et per tempus vigilate, capita autem in novissi- 9
 mo serventur. et vidi, et ecce vox non exiebat de capitibus 10
 eius, sed de medietate corporis eius. et numeravi contrarias 11
 pinnas eius, et ecce ipsae erant octo. et vidi, et ecce a dexte- 12
 ra parte surrexit una pinna et regnavit super omnem terram.
 et factum est cum regnaret, et venit ei finis et non apparuit 13
 , ita ut non appareret locus eius . et sequens exsurrexit et
 regnabat et ipsa multum tenuit tempus . et factum est cum 14
 regnaret , et veniebat finis eius, ut non appareret sicut prior.
 et ecce vox emissa est illi dicens: audi, tu quae toto tempore 15, 16
 tenuisti terram, hoc adnuntii, antequam incipias non parere
 : nemo post te tenebit tempus tuum, sed nec dimidium eius. 17

18 et levavit se tertia et tenuit principatum sicut priores, et non
19 apparuit et ipsa. et sic contingebat omnibus alis singillatim
20 principatum gerere et iterum nusquam conparere. et vidi, et
ecce in tempore sequentes pinnae erigebantur et ipsae a dex-
21 tera parte . ut tenerent et ipsae principatum et ex his erant
quae tenebant, sed tamen statim non conparescebant . nam
et aliquae ex eis erigebantur, sed non tenebant principatum.
22 et vidi post haec, et ecce non conparuerunt duodecim pinnae
23 et duo pinnacula. et nihil superavit in corpore aquilae nisi
24 tria capita quiescentia et sex pinnacula. et vidi, et ecce de
sex pinnaculis divisa sunt duo et manserunt sub capite quod
est ad dexteram partem nam quattuor manserunt in loco suo.
25 et vidi, et ecce hae subalares cogitabant se erigere et tenere
26 principatus. et vidi, et ecce una erecta est, sed statim non
27 conparuit. et secunda , et haec velocius quam prior non con-
28 paruit . et vidi, et ecce duae quae superaverunt apud semet
29 ipsas cogitabant et ipsae regnare. et in eo cum cogitarent,
et ecce unum de quiescentium capitum , quod erat medium,
30 evigilabat, hoc enim erat duorum capitum maior . et vidi,
31 quomodo complexa est duo capita secum, et ecce conversum
est caput cum his qui cum ea erant et comedit duas subala-
32 res quae cogitabant regnare. hoc autem caput percontinuit
omnem terram et dominavit qui inhabitant in ea cum labo-
re multo, et potentatum tenuit orbem terrarum super omnes
33 alas quae fuerunt. et vidi post haec, et ecce medium caput
34 subito non conparuit, et hoc sicut alae. superaverunt autem
duo capita, quae et ipsa similiter regnaverunt super terram et
35 super eos qui habitant in ea . et vidi, et ecce devoravit caput
36 a dextera parte illud quod est a leva . et audivi vocem di-
37 centem mihi: conspice contra te et considera quod vides. et
vidi, et ecce sicut leo suscitatus de silva mugiens , et audivi
quomodo emisit vocem hominis ad aquilam et dixit dicens :
38, 39 audi tu, et loquar ad te, et dicit Altissimus tibi: nonne tu es,
quae superasti de quattuor animalibus quae feceram regnare
saeculi mei , et ut per eos veniret finis temporum meorum ?
40 et quartus veniens devicit omnia animalia quae transierunt,
et potentatum tenens saeculum cum tremore multo et omnem

orbem cum labore pessimo, et inhabitabant tot temporibus orbem terrarum cum dolo. et iudicasti terram non cum veritate. 41
 tribulasti enim mansuetos et laesisti quiescentes, odisti verum 42
 dicentes et dilexisti mendaces, et destruxisti habitationes eorum qui fructificabant, et humiliasti muros eorum qui te non nocuerunt. et ascendit contumelia ad Altissimum et superbia tua ad Fortem. et respexit Altissimus super sua tempora, et 43
 ecce finita sunt et saecula eius completa sunt. propterea non 44
 apparens non appareas, tu aquila et alae tuae horribiles et pinacula tua pessima et capita tua maligna et ungues tui pessimi et omne corpus tuum vanum , uti refrigeret omnis terra et relevetur liberata de tua vi et speret iudicium et misericordiam eius qui fecit eam. 46

et factum est dum loqueretur leo verba haec ad aquilam, et **XII**
 vidi, et ecce quod superaverat caput et non comparuit , et alae 2
 duae quae ad eum transierunt et erectae sunt ut regnarent, et erat regnum eorum exile et tumultu plenum . et vidi et ecce 3
 ipsa non apparecebant, et omne corpus aquilae incendebatur, et expavescebat terra valde. et ego a multo excessu mentis et a magno timore vigilavi, et dixi spiritui meo: ecce tu mihi 4
 praestitisti haec , in eo quod scrutas vias Altissimi. ecce adhuc 5
 fatigatus sum animo et spiritu meo invalidus sum valde, et nec modica est in me virtus a multo timore quem expavi nocte hac. nunc ergo orabo Altissimum, ut me confortet usque 6
 in finem. et dixi: Dominator Domine, si inveni gratiam ante 7
 oculos tuos, et si iustificatus sum apud te prae multis, et si certum ascendit deprecatio mea ante faciem tuam, conforta me 8
 et ostende servo tuo mihi interpretationem et distinctionem visus horribilis huius, ut plenissime consoles animam meam. dignum enim me habuisti ostendere mihi temporum finem et 9
 temporum novissima . et dixit ad me: haec est interpretatio 10
 visionis huius quam vidisti : aquilam quam vidisti ascendentem de mari, hoc est regnum quartum, quod visum est in visu Danihelo fratri tuo, sed non est illi interpretatum, quomodo 12
 ego nunc tibi interpretor vel interpretavi . ecce dies veniunt, 13
 et exsurget regnum super terram et erit timorator omnium regnorum quae fuerunt ante eam . regnabunt autem in ea 14

15 duodecim reges , unus post unum. nam secundus qui incipiet
16 regnare, ipse tenebit amplius tempus prae duodecim. haec
17 est interpretatio duodecim alarum quas vidisti. et quoniam
audisti vocem quae locuta est non de capitibus eius exientem,
18 sed de medio corpore eius. haec est interpretatio, quoniam
post tempus regni illius nascentur contentiones non modicae,
et periclitabitur ut cadat, et non cadet tunc, sed iterum con-
19 stituetur in suum initium. et quoniam vidisti subalares octo
20 coherentes alis eius, haec est interpretatio : exsurgent enim
in ipso octo reges, quorum erunt tempora levia et anni cita-
21 ti, et duo quidem ex ipsis perient adpropinquante tempore
medio, quattuor autem servabuntur in tempore, cum incipiet
adpropinquare tempus eius ut finiatur, duo vero in finem ser-
22, 23 vabuntur. et quoniam vidisti tria capita quiescentia, haec
est interpretatio: in novissimis eius suscitabit Altissimus tria
24 regna et renovabit in ea multa, et dominabunt terram et qui
inhabitant in ea cum labore multo super omnes qui fuerunt
25 ante hos. propter hoc ipsi vocati sunt capita aquilae. isti
enim erunt qui recapitulabunt impietates eius et qui perficient
26 novissima eius. et quoniam vidisti caput maius non appare-
scentem, quoniam unus ex eis super lectum suum morietur, et
27 tamen cum tormentis. nam duo qui perseveraverunt, gladius
28 eos comedet . unius enim gladius comedet qui cum eo, sed
29 tamen et hic gladio in novissimis cadet. et quoniam vidisti
duas subalares treicientes super caput quod est a dextera parte
30 , haec est interpretatio: hii sunt quos conservavit Altissimus
in finem suam , hoc erat regnum exile et turbationis plenum,
31 sicut vidisti. et leonem quem vidisti de silva evigilantem mug-
ientem et loquentem ad aquilam et arguentem eam iniustitias
32 ipsius per omnes sermones eius, sicut audisti. hic est unctus
, quem reservavit Altissimus in finem ad eos et impietates ip-
sorum. arguet illos de iniustitiis ipsorum et infulciet coram
33 ipsis spretones eorum . statuet enim eos primum in iudicium
34 vivos, et erit cum arguerit eos, tunc corrumpet eos. nam resi-
duum populum meum liberabit cum misericordia , qui salvati
sunt super fines meos , et iucundabit eos, quoadusque veniat
35 finis , dies iudicii, de quo locutus sum tibi ab initio. hoc som-

nium quod vidisti, et haec interpretatio eius . tu ergo solus 36
dignus fuisti scire Altissimi secretum hoc. scribe ergo omnia 37
ista in libro quae vidisti, et pones ea in loco abscondito. et 38
docebis ea sapientes de populo tuo, quorum scis corda posse
capere et servare secreta haec. tu autem adhuc sustine hic 39
alios dies septem, ut tibi ostendatur quicquid visum fuerit Al-
tissimo ostendere tibi. et profectus est a me. et factum est 40
cum audisset omnis populus, quoniam pertransierunt septem
dies, et ego non fuissem reversus in civitatem, et congrega-
vit se omnis a minimo usque ad maximum et venit ad me, et
dixerunt mihi dicentes: quid peccavimus tibi et quid iniuste 41
egimus in te, quoniam derelinquens nos sedisti in loco hoc? tu 42
enim nobis superasti ex omnibus prophetis , sicut botrus de
vindemia et sicut lucerna in loco obscuro, et sicut portus navi
salvatae a tempestate. aut non sufficiunt nobis mala quae 43
contigerunt? si ergo tu nos dereliqueris, quanto erat nobis 44
melius, si essemus succensi et nos incendio Sion. nec enim 45
nos meliores sumus eorum, qui ibi mortui sunt. et ploraverunt
voce magna. et respondi ad eos et dixi: confide, Israhel, et 46
noli tristari, tu domus Iacob. est enim memoria vestri co- 47
ram Altissimo, et Fortis non est oblitus vestri in contentione .
ego enim non dereliqui vos neque excessi a vobis, sed veni in 48
hunc locum, ut deprecarer pro desolatione Sion, et ut quaere-
rem misericordiam pro humilitate sanctificationis vestrae. et 49
nunc ite unusquisque vestrum in domum suam, et ego veniam
ad vos post dies istos. et profectus est populus, sicut dixi, ei 50
in civitatem. ego autem sedi in campo septem diebus, sicut 51
mihi mandavit, et manducabam de floribus solummodo agri,
de herbis facta est mihi esca in diebus illis.

et factum est post dies septem, et somniavi somnium nocte. **XIII**
et ecce de mari ventus exurgebat, ut conturbaret omnes fluc- 2
tus eius. et vidi, et ecce convolabat ipse homo cum nubibus 3
caeli. et ubi vultum suum convertebat ut consideraret, treme-
bant omnia quae sub eo videbantur. et ubicumque exiebat 4
vox de ore eius, ardescebant omnes qui audiebant voces eius.
sicut liquescit cera quando senserit ignem. et vidi post haec, 5
et ecce congregabatur multitudo hominum, quorum non erat

numerus, de quattuor ventis caeli, ut debellarent hominem qui
6 ascenderat de mari. et vidi, et ecce sibimet ipso sculpsit mon-
7 tem magnum et volavit super eum. ego autem quaesivi videre
regionem vel locum, unde sculptus esset mons, et non potui.
8 et post haec vidi, et ecce omnes, qui congregati sunt ad eum ut
expugnarent eum, timebant valde, tamen audebant pugnare.
9 et ecce ut vidit impetum multitudinis venientis, non levavit
manum suam neque frameam tenebat neque aliquod vas bel-
10 licosum, nisi solummodo vidi, quomodo emittit de ore suo
sicut fluctum ignis, et de labiis eius spiritum flammae, et de
lingua eius emittebat scintillas tempestatis. et commixta sunt
11 simul omnia haec, fluctus et multitudo tempestat et concidit
super multitudinis impetum quod paratum erat pugnare,
et succendit omnes, ut subito nihil videretur de innumerabili
multitudine nisi solummodo pulvis cineris et fumi odor. et vi-
12 di et extiti. et post haec vidi ipsum hominem descendentem
de monte et advocantem ad se multitudinem aliam pacificam.
13 et accedebant ad eum vultus hominum multorum, quorundam
gaudentium, quorundam tristantium, aliqui vero alligati, ali-
qui adducentes ex eis qui offerebantur. et ego a multitudine
pavoris expergefactus sum et deprecatus sum Altissimum et
14 dixi: tu ab initio demonstrasti servo tuo mirabilia haec et
15 dignum me habuisti, ut susciperes deprecationem meam. et
nunc demonstra mihi adhuc et interpretationem somnii huius.
16 sicut enim existimo in sensu meo, vae qui derelicti fuerint in
17 diebus illis, et multo plus vae his qui non sunt derelicti. qui
18 enim non sunt derelicti, tristes erunt intellegentes quae sunt
reposita in novissimis diebus, et non occurrentes eis. sed et
19 qui derelicti sunt propter hoc vae, viderunt enim pericula
magna et necessitates multas, sicut ostendunt somnia haec.
20 attamen facilius est periclitantem venire in haec, quam per-
transire sicut nubem a saeculo et non videre quae contigerunt
21 in novissimo. et respondit ad me et dixit: et visionis inter-
pretationem dicam tibi, sed et de quibus locutus es adaperiam
22 tibi. quoniam dixisti de his qui derelicti sunt, et de his qui
23 non derelicti sunt haec interpretatio: qui adferet periculum
in illo tempore, ipse custodibit qui in periculo inciderint, qui

habent operas et fidem ad Fortissimum . scito ergo, quoniam 24
magis beatificati sunt qui derelicti super eos qui mortui sunt.
interpretatio enim visionis haec : quia vidisti virum ascenden- 25
tem de corde maris, ipse est quem conservat Altissimus multis 26
temporibus, qui per semet ipsum liberabit creaturam suam, et
ipse disponet qui derelicti sunt. et quoniam vidisti de ore 27
eius exire ut spiritum et ignem et tempestatem, et quoniam 28
non tenebat frameam neque vas bellicosum, corrumpit enim
impetum eius multitudinis quae venerat ad expugnare eum ,
haec interpretatio: ecce dies veniunt, quando incipiet Altis- 29
simus liberare eos qui super terram sunt . et veniet excessus 30
mentis super eos qui inhabitant terram. et in alis cogi- 31
tabunt bellare, civitates civitatem et locus locum et gens ad
gentem et regnum adversus regnum. et erit cum fient haec 32
et contingent signa quae ante ostendi tibi, et tunc revelabitur
Filius meus quem vidisti virum ascendentem. et erit quando 33
audierint omnes gentes vocem eius, et derelinquet unusquisque
regionem suam et bellum quod habent in alterutro , et colli- 34
getur in unum multitudo innumerabilis, sicut vidisti volentes
venire et expugnare eum. ipse autem stabit super cacumen 35
montis Sion. Sion autem veniet et ostendetur omnibus parata 36
et aedificata, sicut vidisti montem sculpi sine manibus. ipse 37
autem Filius meus arguet quae advenerunt gentes impietates
eorum, has quae tempestatum adpropiauerunt , et inproperabit
coram eis mala cogitamenta eorum et cruciamenta quibus inci-
pient cruciari, quae adsimilatae sunt flammae, et perdet eos 38
sine labore et legem quae igni adsimilata est . et quoniam 39
vidisti eum colligentem ad se aliam multitudinem pacificam,
haec sunt novem tribus, quae captivae factae sunt de terra 40
sua in diebus Iosiae regis, quem captivum duxit Salmanassar
rex Assyriorum, et transtulit eos trans Flumen, et translati
sunt in terram aliam. ipsi autem sibi dederunt consilium hoc, 41
ut derelinquerent multitudinem gentium, et proficiscerentur in
ulteriorem regionem, ubi numquam quisquam inhabitavit ibi
genus humanum. ut vel ibi observarent legitima sua, quae 42
non fuerant servantes in regione sua. per introitus autem an- 43
gustos fluminis Eufraten introierunt. fecit enim eis tunc Al- 44

tissimus signa, et statuit venas Fluminis usquequo transirent.
45 per eam enim regionem erat via multa itineris anni unius et
46 dimidii, nam regio illa vocatur Arzar et, tunc inhabitaverunt
ibi usque in novissimo tempore. et nunc iterum coeperunt
47 venire, iterum Altissimus statuit venas Fluminis, ut possint
transire, propter hoc vidisti multitudinem collectam cum pace,
48 sed et qui derelicti sunt de populo tuo, qui invenientur intra
49 terminum meum sanctum . erit ergo quando incipiet perde-
re multitudinem earum quae collectae sunt gentes, proteget
50 qui superaverit populum. et tunc ostendet eis multa plurima
51 portenta. et dixi ego: Dominator Domine, hoc mihi ostende,
propter quod vidi virum ascendentem de corde maris. et dixit
52 mihi: sicut non potest hoc vel scrutinare vel scire quis, quid
sit in profundo maris, sic non poterit quisquam super terram
videre Filium meum vel eos qui cum eo sunt nisi in tempore
53 diei. haec est interpretatio somnii quem vidisti, et propter
54 quod inluminatus es haec solus. dereliquisti enim tua et circa
55 mea vacasti et legem meam exquisisti. vitam enim tuam di-
56 sposuisti in sapientiam , et sensum tuum vocasti matrem. et
propter hoc ostendi tibi haec , merces apud Altissimum. erit
enim post alios tres dies, ad te alia loquar et exponam tibi
57 gravia et mirabilia. et profectus sum et transii in campum,
multum glorificans et laudans Altissimum de mirabilibus, quae
58 per tempus faciebat, et quoniam gubernat tempora et quae
sunt in temporibus inlata. et sedi ibi tribus diebus.

XIV, 2 et factum est tertio die, et ego sedebam sub quercu, et
ecce vox exivit contra me de rubo et dixit: Ezra, Ezra. et
dixi: ecce ego, Domine. et surrexi super pedes meos. et dixit
3 ad me: revelans revelatus sum super rubum et locutus sum
4 Moysi, quando populus meus serviebat in Aegypto. et misi
eum et eduxi populum meum de Aegypto , et adduxi eum su-
per montem Sina et detinebam eum apud me diebus multis.
5 et enarravi ei mirabilia multa, et ostendi ei temporum secreta
6 et temporum finem. et praecepi ei dicens: haec in palam fa-
7, 8 cies verba et haec abscondes. et nunc tibi dico: signa quae
demonstravi et somnia quae vidisti et interpretationes quas tu
9 audisti in corde tuo repone ea. tu enim recipieris ab homini-

bus , et converteris residuum cum Filio meo et cum similibus
tuis, usquequo finiantur tempora. quoniam saeculum perdidit 10
iuventutem suam et tempora adpropinquant senescere. duo- 11
decim enim partibus divisum est saeculum, et transierunt eius
decem iam et dimidium decimae partis, superant autem eius 12
duae prae medium decimae partis nunc ergo dispone domum 13
tuam, et corripe populum tuum, et consolare humiles eorum,
et renuntia iam corruptae vitae , et dimitte abs te morta- 14
les cogitationes, et proice abs te pondera humana, et exue te
iam infirmam naturam, et repone in unam partem molestis-
sima tibi cogitamenta, et festina transmigrare a temporibus
his. quae enim vidisti nunc contigisse mala, iterum horum 15
deteriora facientur , quantum enim invalidum fieri saeculum 16
a senectute, tantum multiplicabunt super inhabitantes mala,
prolongavit enim magis veritas et adpropinquavit mendacium, 17
iam enim festinat aquila venire, quam vidisti in visionem . et 18
 respondi: dixi coram te, Domine. ecce enim ego abibo si- 19
cut praecepisti mihi, et corripiam praesentem populum. qui
autem iterum nati fuerint, quis commonebit? positum est 20
ergo saeculum in tenebris, et qui inhabitant in eo sine lumine,
quoniam lex tua incensa est, propter quod nemo scit quae a te 21
facta sunt vel quae incipient operae. si enim inveni gratiam 22
coram te , inmitte in me spiritum sanctum , et scribam omne
quod factum est in saeculo ab initio, quae erant in lege tua
scripta, ut possint homines invenire semitam, et qui voluerint
vivere in novissimis vivant . et respondit ad me et dixit: va- 23
dens congrega populum et dices ad eos, ut non te quaerant
diebus quadraginta. tu autem praepara tibi buxos multos et 24
accipe tecum Saream, Dabriam, Selemiam, Ethanum et Asi-
hel, quinque hos qui parati sunt ad scribendum velociter. et 25
venies hic , et ego accendam in corde tuo lucernam intellec-
tus, quae non extinguetur quoadusque finiantur quae incipies
scribere. et cum perfeceris , quaedam palam facies, quae- 26
dam sapientibus absconse trades. in crastinum enim hac hora
incipies scribere. et profectus sum, sicut mihi praecepit, et 27
congregavi omnem populum et dixi: audi, Israhel, verba haec: 28
peregrinantes peregrinati sunt patres nostri ab initio in Aegypt- 29

30 to, et liberati sunt inde. et acceperunt legem vitae quem non
31 custodierunt, quem et vos post eos transgressi estis. et data
est vobis terra in sortem in terra Sion, et vos et patres vestri
iniquitatem fecistis et non servastis vias, quas vobis praecepit
32 Altissimus. iustus iudex cum sit, abstulit a vobis in tempore
33 quod donaverat. et nunc vos hic estis, et fratres vestri in-
34 trorsus vestrum sunt . si ergo imperaveritis sensui vestro et
erudieritis cor vestrum, vivi conservati eritis et post mortem
35 misericordiam consequemini . iudicium enim post mortem
veniet, quando iterum revivescemus, et tunc iustorum nomina
36 parebunt et impiorum facta ostendentur. ad me autem nemo
accedat nunc, neque requirent me usque diebus quadraginta.
37 et accepi quinque viros, sicut mandavit mihi, et profecti su-
38 mus in campo et mansimus ibi. et factus sum in crastinum,
et ecce vox vocavit me dicens: Ezra, aperi os tuum et bibe
39 quod te potiono . et aperui os meum, et ecce calix plenus
porrigebatur mihi hoc erat plenum sicut aqua, color autem
40 eius ut ignis similis. et accepi et bibi, et in eo cum bibissem
cor meum eructabatur intellectum et in pectus meum incre-
scebat sapientia. nam spiritus meus conservabat memoriam,
41, 42 et apertum est os meum et non est clausum amplius. Altissi-
mus autem dedit intellectum quinque viris, et scripserunt quae
dicebantur ex successione notis quas non sciebant, et sederunt
43 quadraginta diebus . ipsi autem per diem scribebant , nocte
autem manducabant panem ego autem per diem loquebar et
44 nocte non tacebam. scripti sunt autem in quadraginta diebus
45 libri nongenti quattuor . et factum est cum completi essent
quadraginta dies, et locutus est Altissimus dicens: priora quae
46 scripsisti in palam pone, et legant digni et indigni. novissi-
mos autem septuaginta conservabis, ut tradas eos sapientibus
47 de populo tuo. in his enim est vena intellectus et sapientiae
fons et scientiae flumen. et feci sic.

XV ecce loquere in aures plebi meae sermones prophetiae quos
2 inmisero in os tuum, dicit Dominus, et fac in carta scribi eos ,
3 quoniam fideles et veri sunt. ne timeas a cogitationibus adver-
4 sum te, nec conturbent te incredulitates dicentium, quoniam
5 omnis incredulus in incredulitate sua morietur. ecce ego in-

duco, dicit Dominus, super orbem terrarum mala, gladium et famem et mortem et interitum, propter quod superposuit iniquitas omnem terram et adimpletae sunt operationes eorum. propterea dicit Dominus: iam non silebo impietates eorum quae inreligiose agunt, nec sustinebo in his quae inique exercent. ecce sanguis innoxius et iustus clamat ad me, et animae iustorum clamant perseveranter. vindicans vindicabo illos, dicit Dominus, et accipiam omnem sanguinem innocuum ex illis ad me. ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur. iam non patiar illum habitare in terra Aegypti, sed educam eum in manu potenti et brachio excelso, et percutiam Aegyptum plaga sicut prius, et corrumpam terram omnem eius. luceat Aegyptus et fundamenta eius a plaga verberati et mastigati quam inducet Dominus. luceant cultores operantes terram, quoniam deficient semina eorum et vastabuntur ligna eorum ab uredine et grandine et a sidus terribile. vae saeculo et qui habitant in eum. quia adpropinquavit gladius et extritio illorum, et exsurget gens contra gentem ad pugnam, et romphea in manibus eorum. erit enim constabilitio hominibus, alios supervalescentes non curabunt regem suum et principem megestanorum suorum in potentia sua. concupiscet enim homo in civitatem ire et non poterit. propter superbiam enim eorum civitates turbabuntur, domus extentur, homines metuent. non miserebitur homo proximo suo ad irritum faciendum in domos eorum in gladium, ad diripiendas substantias eorum propter famem panis et tribulationem multam. ecce ego convoco, dicit Deus, omnes reges terrae ad movendum, qui sunt a borea et a noto et ab euro et a libano, ad convertendos in se et reddere quae dederunt illis. sicut faciunt usque hodie electis meis, sic faciam et reddam in sinum ipsorum. haec dicit Dominus Deus: non parces dextera mea super peccantes nec cessabit romphea super effundentes sanguinem innocuum super terram. et exiit ignis ab ira eius et devoravit fundamenta terrae et peccatores quasi stramen incensum. vae eis qui peccant et non observant mandata mea, dicit Dominus, non parcam illis, discedite, filii apostatae, nolite contaminare sanctificationem meam. novit Deus qui pec-

cant in eum , propterea tradet eos in mortem et in occisionem.
27 iam enim venerunt super orbem terrarum mala, et manebitis
in illis non enim liberabit vos Deus, propter quod peccastis in
28, 29 eum. ecce visio horribilis, et facies illius ab oriente. et ex-
ient nationes draconum Arabum in curris multis, et sibilatus
eorum a die itineris fertur super terram, ut etiam timeant et
30 trepidentur omnes qui illos audient. Carmonii insanientes in
ira exient de silva et advenient in virtute magna et constabunt
in pugnam cum illis et vastabunt portionem terrae Assyriorum
31 in dentibus suis . et post haec supervalescet draco nativita-
tis memoria suae, et si converterint se conspirantes in virtute
32 magna ad persequendos eos, et isti turbabuntur et silebunt in
33 virtute illorum et convertent pedes suos in fugam, et a terri-
torio Assyriorum subsessor subsedebit eos et consumet unum
ex illis, et erit timor et tremor in exercitum illorum et incon-
34 stabilitio in regno illorum . ecce nubs ab oriente et a septen-
trione usque ad meridianum, et facies illorum horrida valde,
35 plena irae et procellae. et conlident se invicem et effundent
sidus copiosum super terram et sidus illorum, et erit sanguis
36 a gladio usque ad ventrem equi et femur hominis et suffra-
ginem cameli. et erit timor et tremor multus super terram,
37 et horrebunt qui videbunt iram illam, et tremor adprehendet
38 illos. et post haec movebuntur nimbi copiosi a meridiano et
39 septentrione, et portio alia ab occidente. et superinvalescent
venti ab oriente et recludent eum et nubem quam suscitavit in
ira, et sidus ad faciendam exteritionem ab orientalem notum
40 et occidentem violabitur. et exaltabuntur nubes magnae et
validae plenae irae et sidus, ut exterant omnem terram et in-
habitantes eam, et fundent super omnem altum et eminentem
41 sidus terribile . ignem et grandinem et rompheas volantes
et aquas multas, ut etiam impleantur omnes campi et omnes
42 rivi a plenitudine aquarum illarum . et demolient civitates
et muros et montes et colles et ligna silvarum et faena pra-
43 torum et frumenta eorum. et transibunt constanter usque
44 Babylonem et exterent eam. convenient ad ipsam et circui-
bunt eam et effundent sidus et omnem iram super eam, et
subibit pulvis et fumus usque ad caelum, et omnes in circuitu

lugebunt eam, et qui subremanserint servientes his qui eam 45
 exteruerunt . et tu Asia consors in specie Babylonis et gloria 46
 personae eius, vae tibi, misera, propter quod adsimilasti ei, 47
 ornasti filias tuas in fornicatione ad placendum et gloriandum
 in amatoribus tuis, qui te cupierunt semper fornicari. odi- 48
 bilem imitata es in omnibus operibus eius et adinventionibus
 eius. propterea dicit Deus: inmittam tibi mala, viduitatem, 49
 paupertatem et famem et gladium et pestem ad devastandas
 domos tuas, ad violationem et mortem . et gloria virtutis tuae
 sicut flos siccabitur, cum exsurget ardor qui emissus est su- 50
 per te. et infirmaberis et paupera a plaga et mastigata a 51
 vulneribus, ut non possis tuos suscipere potentes et amatores.
 numquid ego sic zelabo te, dicit Dominus, nisi occidisses elec- 52, 53
 tos meos in omni tempore, exultans percussione manuum et
 dicens, super mortem eorum cum inebriata es : exorna spe- 54
 ciem vultus tui? merces fornicariae in sinus tuos, propterea
 redditionem percipies . sicut facies electis meis , dicit Domi- 56
 nus, sic faciet tibi Deus et tradet te in malis. et nati tui fame 57
 interient, et tu romphea cades, et civitates tuae conterentur,
 et omnes tui in campo gladio cadent. et qui sunt in monti- 58
 bus fame peribunt, et manducabunt carnes suas et sanguinem
 bibent a fame panis et siti aquae. propter priora misera es 59
 et iterum excipies mala. et in transitum adlident civitatem 60
 oditam et exterent eam, portionem aliquam gloriae tuae et
 territorii tui, dum revertuntur a Babylonia . extrita illis eris 61
 in stramine , et ipsi tibi erunt ignis. omnes hii comedunt te 62
 et civitates tuas et territoria tua et montes, et omnem silvam
 tuam et ligna pomifera igne consument. et natos tuos capti- 63
 vabunt et honestatem tuam spoliabunt et gloriam faciei tuae
 exterminabunt.

vae tibi, Babylon et Asia, vae tibi, Aegypto et Syria. prae- **XVI, 2**
 cingite vos saccos , plangite filios vestros et dolete de his, quia
 adpropinquavit contritio vestra. inmissus est gladius vobis , 3
 et quis est qui avertat eum . inmissus est vobis ignis, et quis 4
 est qui extinguat eum . inmissa sunt vobis mala, et quis est 5
 qui recutiet ea? numquid recutiet aliquis leonem esurientem 6
 in silva aut numquid extinguet ignem , cum stramen incensum

7 fuerit? aut numquid recutiet sagittam inmissam a sagittario
8, 9 forte? Dominus Deus mittit mala, et quis recutiet ea? et
exiet ignis ex iracundia eius, et quis est qui extinguat eum?
10 coruscabit, et quis non timebit? tonabit, et quis non horrebit
11 ? Dominus comminatur , quis non conterretur a facie eius ?
12 tremet terra a fundamento eius , mare fluctuatur de profundo,
et fluctus eius turbabuntur et pisces eius a facie Domini et a
13 gloria virtutis eius, quoniam fortis gloriae qui tendit sagit-
tam , et acumen eius acutum, quae dimissa est ab eo , non
14 deficient missa super fines terrae. ecce mittuntur mala et non
15 revertentur, donec venient super terram. et ignis incendetur
16 et non extinguetur, donec excomedat frumenta terrae. quo-
modo non revertitur sagitta missa a sagittario valido , sic non
17 revertentur mala quae fuerint emissa in terram. vae mihi,
18 vae mihi, quis me liberabit in diebus illis ? initium gemitus
et copiosi suspirantium, initium famis et multi disperient, ini-
19 tium belli et timebunt potestates, initium malor ab eis quid
20 facient, cum venerint mala? ecce famis plaga dimissa est, et
21 tribulatio eius tanquam mastix, castigatio in disciplina. et
super his omnibus non se avertent ab iniquitatibus suis nec
22 super has plagas memorantur sempiterna. ecce erit annonae
vilitas in brevi super terram, ut putent sibi esse directam pa-
cem. tunc superflorescent mala super terram, gladius et famis
23 . et aporiant vitam super terram , et gladius dispersit quae
24 superaverint a fame. et mortui quasi stercora proicientur , et
non habent qui consolentur eos. et derelinquetur deserta terra
25 , et civitates eius demolientur . non derelinquetur agricola ,
26 qui colit terram et qui seminat eam. ligna fructiferabunt , et
27 quis vindemiet illa? et uva tradet se ad vindemiam , et quis
28 adligabit eam ? erit enim et locis desertio multa. concupi-
scet enim homo hominem videre vel certe vocem eius audire.
29 relinquentur enim decem de civitate et duo ex agro, qui abs-
30 conderint se in silva et in fissuras petrarum. quemadmodum
31 relinquentur in oliveto tres vel quattuor olivae, aut sicut in
vinea vindemiata et subremanet racemus patens ab scrutanti-
32 bus vindemiam diligenter, sic remanebunt in diebus illis tres
33 vel quattuor ab scrutantibus domos eorum in romphea. et

relinquetur deserta terra , et agri eius inveteraverunt , et viae eius et omnes semitae germinabunt spinas, eo quod non transient oves per eam. lugebunt virgines non habentes sponso 34
, lugebunt mulieres non habentes viros, lugebunt filiae earum non habentes adiutorium. sponsi earum in bello consumen- 35
tur, et viri earum in fame exterentur. audite vero ista et 36
cognoscite, ea servi Domini. ecce verbum Domini, excipite 37
eum , ne discredatis de quibus dicit Dominus: ecce adpropin- 38
quant mala et non tardantur . quemadmodum praegnans in 39
nono mense filium suum in adpropinquante hora partus eius, ante horas duas vel tres gementes dolores circum ventrem eius, et prodiente infante de ventre non tardabit uno puncto, sic 40
non morabuntur mala ad prodiendum super terram, et saeculum gemet et dolores circumtenent illum . audite verbum, 41
plebs mea, parate vos ad pugnam in malis. sic estote quasi advenae terrae: qui vendit , quasi qui fugiet et qui emit, 42
quasi qui perditurus qui mercatur, quasi qui fructum non capiat et qui aedificat, quasi non habitaturus qui seminat, quasi 44
non messem factururus et qui putat , quasi non vindemiaturus qui nubunt, sic quasi filios non facturi et qui non nubunt, sic 45
quasi vidui. propter quod qui laborant sine causa laborant, 46
fructus enim illorum alienigenae metent et substantiam illorum rapiant et domos evertent et filios eorum captivabunt, 47
quia in captivitate et fame generant natos suos et qui negotiantur negotiantur in rapina. quamdiu exornant civitates et domos suas et possessiones et personas suas, tanto magis ad- 49
zelabor eos super peccata dicit Dominus. quomodo zelatur 50
fornicaria mulierem idoneam et bonam valde, sic zelabitur 51
iustitia iniquitatem cum exornat se, et accusat eam in faciem , cum venerit qui defendat exquirentem omnem peccatum super terram. propterea nolite similari eam nec operibus eius, 52
quoniam ecce adhuc pusillum, et tolletur iniquitas a terra et 53
iustitia regnabit in nos . non dicat peccator non se peccasse 54
quoniam carbones ignis comburet super caput eius qui dicit: non peccavi coram Deo et gloria ipsius. ecce Dominus cognoscit omnia opera hominis et adinventiones illorum et cogitatum illorum et corda illorum . qui dixit : fiat terra, et facta est, 56

57 fiat caelum, et factum est, et in verbo illius stellae fundatae
58 sunt, et novit numerum stellarum, qui scrutat abyssum et
thesauros illorum, qui metitus est mare et conceptum eius,
59 qui conclusit mare in medio aquarum et suspendit terram su-
60 per aquam verbo suo, qui extendit caelum quasi cameram et
61 super aquas fundavit eum, qui posuit in deserto fontes aqua-
rum et super vertices montium lacus ad emittendum flumina
62 ab eminenti ut potaret terra, qui finxit hominem et posuit
cor in medio corporis et misit ei spiritum et vitam et intel-
63 lectum et spiramentum Dei omnipotentis, qui fecit omnia et
64 scrutinat absconsa in absconsis certe hic novit adinventionem
vestram et quae cogitatis in cordibus vestris. vae peccantibus
65 et volentibus occultare peccata sua. propter quod Dominus
scrutinando scrutinabit omnia opera eorum et traducet vos
66 omnes. et vos confusi eritis, cum processerint peccata vestra
coram hominibus, et iniquitates erint quae accusatores stabunt
67 in die illo. quid facietis aut quomodo abscondetis peccata ve-
68 stra coram Domino et gloria eius? ecce iudex Deus, timete
eum, et desinite a peccatis vestris et obliviscimini iniquitates
vestras iam agere eas sempiterno, et Deus educabit vos et libe-
69 rabit de omni tribulatione. ecce enim incenditur ardor super
vos turbae copiosae, et rapiunt quosdam ex vobis et cibabunt
70 idolis occisam. et qui consenserint eis, erunt illis in derisum
71 et in inproperium et in conculcationem. erit enim Lociis et in
vicinas civitates exsurrectio multa super timentes Dominum.
72 erunt quasi insani neminem parcentes ad diripiendum et de-
73 vastandum adhuc timentes Dominum, quia devastabunt et
74 diripient substantias eorum et de domo sua eos eicient, tunc
parebit probatio electorum meorum, ut aurum quod probatur
75 ab igne. audite, electi mei, dicit Dominus, ecce adsunt dies
76 tribulationis, et de his liberabo vos. ne timeatis nec haesite-
77 mini, quoniam Deus dux vester est. et qui servatis mandata
et praecepta mea, dicit Dominus Deus, ne praeponderent vos
78 peccata vestra nec superelevant se iniquitates vestrae. vae
qui constringuntur a peccatis suis et obteguntur ab iniquita-
tibus suis, quemadmodum ager constringitur a silva et spinis
tegitur semita eius, per quam non transiet homo, et excluditur

et mittitur ad devorationem ignis.

THE PRAYER OF MANASSEH

1 **I** domine Deus omnipotens patrum nostrorum, Abra-
2 ham , Isaac et Iacob et semini eorum iusto, qui
3 fecisti caelum et terram cum omni ornatu eorum,
4 qui signasti mare verbo praecepti tui, qui conclusi-
5 sti abyssum et signasti terribili et laudabili nomini tuo, quod
6 omnes pavent et tremunt a vultu virtutis tuae. et insustenta-
7 bilis ira super peccatores comminationis tuae , immensa vero
8 et investigabilis misericordia promissionis tuae, quoniam tu
9 es Dominus altissimus super omnem terram , longanimis et
10 multum misericors et paenitens super malitias hominum. tu
11 autem Domine, secundum bonitatem tuam promisisti paeni-
12 tentiam remissionis peccatorum, et tu Deus iustorum, non po-
13 suisti paenitentiam iustis Abraham , Isaac et Iacob, his qui tibi
14 non peccaverunt. quoniam peccavi super numerum harenae
15 maris, multiplicatae sunt iniquitates meae. incurvatus sum
multo vinculo ferri et non est respiratio mihi, quia excitavi ira-
cundiam tuam et malum coram te feci, statuens abominationes
et multiplicans offensiones. et nunc flecto genua cordis mei,
precans ad te bonitatem, Domine . peccavi Domine, peccavi
et iniquitatem meam agnosco. peto rogans te Domine remitte
mihi, remitte mihi, ne simul perdas me cum iniquitatibus
meis neque in aeternum reserves mala mihi , quia indignum
salvabis me secundum magnam misericordiam tuam. et lau-
dabo te semper omnibus diebus vitae meae quoniam te laudat
omnis virtus caelorum et tibi est gloria in saecula saeculorum,
amen .

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. MATTHEW.

Siber generationis Iesu Christi filii David filii Abra- **I**
ham Abraham genuit Isaac Isaac autem genuit Ia- **2**
cob Iacob autem genuit Iudam et fratres eius Iudas **3**
autem genuit Phares et Zara de Thamar Phares au-
tem genuit Esrom Esrom autem genuit Aram Aram autem **4**
genuit Aminadab Aminadab autem genuit Naasson Naasson
autem genuit Salmon Salmon autem genuit Booz de Rachab **5**
Booz autem genuit Obed ex Ruth Obed autem genuit Iesse
Iesse autem genuit David regem David autem rex genuit Salo- **6**
monem ex ea quae fuit Uriae Salomon autem genuit Roboam **7**
Roboam autem genuit Abiam Abia autem genuit Asa Asa **8**
autem genuit Iosaphat Iosaphat autem genuit Ioram Ioram
autem genuit Oziam Ozias autem genuit Ioatham Ioatham **9**
autem genuit Achaz Achaz autem genuit Ezechiam Ezechias **10**
autem genuit Manassen Manasses autem genuit Amon Amon
autem genuit Iosiam Iosias autem genuit Iechoniam et fra- **11**
tres eius in transmigracione Babylonis et post transmigratio- **12**
nem Babylonis Iechonias genuit Salathihel Salathihel autem
genuit Zorobabel Zorobabel autem genuit Abiud Abiud au- **13**
tem genuit Eliachim Eliachim autem genuit Azor Azor autem **14**
genuit Saddoc Saddoc autem genuit Achim Achim autem genuit
Eliud Eliud autem genuit Eleazar Eleazar autem genuit **15**
Matthan Matthan autem genuit Iacob Iacob autem genuit **16**
Ioseph virum Mariae de qua natus est Iesus qui vocatur Chris-
tus omnes ergo generationes ab Abraham usque ad David **17**
generationes quattuordecim et a David usque ad transmigra-
tionem Babylonis generationes quattuordecim et a transmi-
gracione Babylonis usque ad Christum generationes quattuor-
decim Christi autem generatio sic erat cum esset desponsata **18**
mater eius Maria Ioseph antequam convenirent inventa est in
utero habens de Spiritu Sancto Ioseph autem vir eius cum **19**

esset iustus et nollet eam traducere voluit occulte dimittere
20 eam haec autem eo cogitante ecce angelus Domini in somnis
apparuit ei dicens Ioseph fili David noli timere accipere Ma-
riam coniugem tuam quod enim in ea natum est de Spiritu
21 Sancto est pariet autem filium et vocabis nomen eius Iesum
22 ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum hoc
autem totum factum est ut adimpleretur id quod dictum est
23 a Domino per prophetam dicentem ecce virgo in utero habe-
bit et pariet filium et vocabunt nomen eius Emmanuhel quod
24 est interpretatum Nobiscum Deus exsurgens autem Ioseph a
somno fecit sicut praecepit ei angelus Domini et accepit coniu-
25 gem suam et non cognoscebat eam donec peperit filium suum
primogenitum et vocavit nomen eius Iesum

II cum ergo natus esset Iesus in Bethleem Iudaeae in diebus
2 Herodis regis ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam di-
centes ubi est qui natus est rex Iudaeorum vidimus enim stel-
3 lam eius in oriente et venimus adorare eum audiens autem
4 Herodes rex turbatus est et omnis Hierosolyma cum illo et
congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi sci-
5 scitabatur ab eis ubi Christus nasceretur at illi dixerunt ei in
6 Bethleem Iudaeae sic enim scriptum est per prophetam et tu
Bethleem terra Iuda nequaquam minima es in principibus Iuda
7 ex te enim exiet dux qui reget populum meum Israhel tunc
Herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus
8 stellae quae apparuit eis et mittens illos in Bethleem dixit ite
et interrogate diligenter de puero et cum inveneritis renuntiate
9 mihi ut et ego veniens adorem eum qui cum audissent regem
abierunt et ecce stella quam viderant in oriente antecede-
10 eos usque dum veniens staret supra ubi erat puer videntes
11 autem stellam gavisii sunt gaudio magno valde et intrantes
domum invenerunt puerum cum Maria matre eius et proci-
dentes adoraverunt eum et apertis thesauris suis obtulerunt ei
12 munera aurum tus et murrum et responso accepto in somnis
ne redirent ad Herodem per aliam viam reversi sunt in regio-
13 nem suam qui cum recessissent ecce angelus Domini apparuit
in somnis Ioseph dicens surge et accipe puerum et matrem eius
et fuge in Aegyptum et esto ibi usque dum dicam tibi futurum

est enim ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum qui 14
consurgens accepit puerum et matrem eius nocte et recessit in
Aegyptum et erat ibi usque ad obitum Herodis ut adimple- 15
retur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem ex
Aegypto vocavi filium meum tunc Herodes videns quoniam 16
inlusus esset a magis iratus est valde et mittens occidit omnes
pueros qui erant in Bethleem et in omnibus finibus eius a bima-
tu et infra secundum tempus quod exquisierat a magis tunc 17
adimpletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam
dicentem vox in Rama audita est ploratus et ululatus multus 18
Rachel plorans filios suos et noluit consolari quia non sunt de- 19
functo autem Herode ecce apparuit angelus Domini in somnis
Ioseph in Aegypto dicens surge et accipe puerum et matrem 20
eius et vade in terram Israhel defuncti sunt enim qui quaere-
bant animam pueri qui surgens accepit puerum et matrem 21
eius et venit in terram Israhel audiens autem quod Arche- 22
laus regnaret in Iudaea pro Herode patre suo timuit illo ire et
admonitus in somnis secessit in partes Galilaeae et veniens 23
habitavit in civitate quae vocatur Nazareth ut adimpleretur
quod dictum est per prophetas quoniam Nazareus vocabitur

in diebus autem illis venit Iohannes Baptista praedicans in **III**
deserto Iudaeae et dicens paenitentiam agite adpropinqua- 2
vit enim regnum caelorum hic est enim qui dictus est per 3
Esaiam prophetam dicentem vox clamantis in deserto parate
viam Domini rectas facite semitas eius ipse autem Iohannes 4
habebat vestimentum de pilis camelorum et zonam pelliciam
circa lumbos suos esca autem eius erat lucustae et mel sil- 5
vestre tunc exiebat ad eum Hierosolyma et omnis Iudaea et 6
omnis regio circa Iordanen et baptizabantur in Iordane ab eo 7
confitentes peccata sua videns autem multos Pharisaeorum 8
et Sadducaeorum venientes ad baptismum suum dixit eis pro- 9
genies viperarum quis demonstravit vobis fugere a futura ira
facite ergo fructum dignum paenitentiae et ne velitis dicere 10
intra vos patrem habemus Abraham dico enim vobis quoniam
potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahae iam
enim securis ad radicem arborum posita est omnis ergo arbor
quae non facit fructum bonum exciditur et in ignem mittitur

11 ego quidem vos baptizo in aqua in paenitentiam qui autem
post me venturus est fortior me est cuius non sum dignus calci-
12 cuius ventilabrum in manu sua et permundabit aream suam et
congregabit triticum suum in horreum paleas autem comburet
13 igni inextinguibili tunc venit Iesus a Galilaea in Iordanen ad
14 Iohannem ut baptizaretur ab eo Iohannes autem prohibebat
15 eum dicens ego a te debeo baptizari et tu venis ad me re-
spondens autem Iesus dixit ei sine modo sic enim decet nos
16 implere omnem iustitiam tunc dimisit eum baptizatus autem
confestim ascendit de aqua et ecce aperti sunt ei caeli et vidit
17 Spiritum Dei descendentem sicut columbam venientem super
se et ecce vox de caelis dicens hic est Filius meus dilectus in
quo mihi conplacui

IV tunc Iesus ductus est in desertum ab Spiritu ut temptaretur
2 a diabolo et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadragin-
3 ta noctibus postea esuriit et accedens temptator dixit ei si
4 Filius Dei es dic ut lapides isti panes fiant qui respondens
dixit scriptum est non in pane solo vivet homo sed in omni
5 verbo quod procedit de ore Dei tunc adsumit eum diabolus
in sanctam civitatem et statuit eum supra pinnaculum templi
6 et dixit ei si Filius Dei es mitte te deorsum scriptum est enim
quia angelis suis mandabit de te et in manibus tollent te ne
7 forte offendas ad lapidem pedem tuum ait illi Iesus rursus
8 scriptum est non temptabis Dominum Deum tuum iterum
adsumit eum diabolus in montem excelsum valde et ostendit
9 ei omnia regna mundi et gloriam eorum et dixit illi haec tibi
10 omnia dabo si cadens adoraveris me tunc dicit ei Iesus vade
Satanas scriptum est Dominum Deum tuum adorabis et illi
11 soli servies tunc reliquit eum diabolus et ecce angeli accesse-
12 runt et ministrabant ei cum autem audisset quod Iohannes
13 traditus esset secessit in Galilaeam et relicta civitate Naza-
reth venit et habitavit in Capharnaum maritimam in finibus
14 Zabulon et Nephtholim ut adimpleretur quod dictum est per
15 Esaïam prophetam terra Zabulon et terra Nephtholim via ma-
16 ris trans Iordanen Galilaeae gentium populus qui sedebat in
tenebris lucem vidit magnam et sedentibus in regione et um-

bra mortis lux orta est eis exinde coepit Iesus praedicare et 17
dicere paenitentiam agite adpropinquavit enim regnum caelo-
rum ambulans autem iuxta mare Galilaeae vidit duos fratres 18
Simonem qui vocatur Petrus et Andream fratrem eius mittentes
rete in mare erant enim piscatores et ait illis venite post 19
me et faciam vos fieri piscatores hominum at illi continuo 20
relictis retibus secuti sunt eum et procedens inde vidit alios 21
duos fratres Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius in
navi cum Zebedaeo patre eorum reficientes retia sua et voca-
vit eos illi autem statim relictis retibus et patre secuti sunt 22
eum et circumibat Iesus totam Galilaeam docens in synagogis 23
eorum et praedicans evangelium regni et sanans omnem lan-
guorem et omnem infirmitatem in populo et abiit opinio eius 24
in totam Syriam et obtulerunt ei omnes male habentes variis
languoribus et tormentis comprehensos et qui daemonia habe-
bant et lunaticos et paralyticos et curavit eos et secutae sunt 25
eum turbae multae de Galilaea et Decapoli et Hierosolymis et
Iudaea et de trans Iordanen

videns autem turbas ascendit in montem et cum sedisset ac- **V**
cesserunt ad eum discipuli eius et aperiens os suum docebat 2
eos dicens beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum 3
caelorum beati mites quoniam ipsi possidebunt terram beati 4, 5
qui lugent quoniam ipsi consolabuntur beati qui esuriunt et 6
sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur beati misericor- 7
des quia ipsi misericordiam consequentur beati mundo corde 8
quoniam ipsi Deum videbunt beati pacifici quoniam filii Dei 9
vocabuntur beati qui persecutionem patiuntur propter iusti- 10
tiam quoniam ipsorum est regnum caelorum beati estis cum 11
maledixerint vobis et persecuti vos fuerint et dixerint omne
malum adversum vos mentientes propter me gaudete et ex- 12
ultate quoniam merces vestra copiosa est in caelis sic enim
persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos vos estis sal 13
terrae quod si sal evanuerit in quo sallietur ad nihilum valet
ultra nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus vos 14
estis lux mundi non potest civitas abscondi supra montem po-
sita neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio sed 15
super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt sic 16

luceat lux vestra coram hominibus ut videant vestra bona ope-
17 ra et glorificent Patrem vestrum qui in caelis est nolite putare
quoniam veni solvere legem aut prophetas non veni solvere sed
18 adimplere amen quippe dico vobis donec transeat caelum et
terra iota unum aut unus apex non praeteribit a lege donec
19 omnia fiant qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis
et docuerit sic homines minimus vocabitur in regno caelorum
qui autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno
20 caelorum dico enim vobis quia nisi abundaverit iustitia ve-
stra plus quam scribarum et Pharisaeorum non intrabitis in
21 regnum caelorum audistis quia dictum est antiquis non occi-
22 des qui autem occiderit reus erit iudicio ego autem dico vobis
quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio qui autem
dixerit fratri suo racha reus erit concilio qui autem dixerit
23 fatue reus erit gehennae ignis si ergo offeres munus tuum ad
altare et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid ad-
24 versum te relinque ibi munus tuum ante altare et vade prius
25 reconciliare fratri tuo et tunc veniens offers munus tuum esto
consentiens adversario tuo cito dum es in via cum eo ne forte
tradat te adversarius iudici et iudex tradat te ministro et in
26 carcerem mittaris amen dico tibi non exies inde donec reddas
27 novissimum quadrantem audistis quia dictum est antiquis non
28 moechaberis ego autem dico vobis quoniam omnis qui viderit
mulierem ad concupiscendum eam iam moechatus est eam in
29 corde suo quod si oculus tuus dexter scandalizat te erue eum
et proice abs te expedit enim tibi ut pereat unum membrorum
30 tuorum quam totum corpus tuum mittatur in gehennam et si
dextera manus tua scandalizat te abscide eam et proice abs te
expedit tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum
31 corpus tuum eat in gehennam dictum est autem quicumque
32 dimiserit uxorem suam det illi libellum repudii ego autem
dico vobis quia omnis qui dimiserit uxorem suam excepta for-
nicationis causa facit eam moechari et qui dimissam duxerit
33 adulterat iterum audistis quia dictum est antiquis non peie-
34 rabis reddes autem Domino iuramenta tua ego autem dico
vobis non iurare omnino neque per caelum quia thronus Dei
35 est neque per terram quia scabillum est pedum eius neque per

Hierosolymam quia civitas est magni Regis neque per caput 36
 tuum iuraveris quia non potes unum capillum album facere
 aut nigrum sit autem sermo vester est est non non quod au- 37
 tem his abundantius est a malo est audistis quia dictum est 38
 oculum pro oculo et dentem pro dente ego autem dico vobis 39
 non resistere malo sed si quis te percusserit in dextera ma-
 xilla tua praebe illi et alteram et ei qui vult tecum iudicio 40
 contendere et tunicam tuam tollere remitte ei et pallium et 41
 quicumque te angariaverit mille passus vade cum illo alia duo
 qui petit a te da ei et volenti mutuari a te ne avertaris au- 42, 43
 distis quia dictum est diliges proximum tuum et odio habebis
 inimicum tuum ego autem dico vobis diligite inimicos vestros 44
 benefacite his qui oderunt vos et orate pro persequentibus et
 calumniantibus vos ut sitis filii Patris vestri qui in caelis est 45
 qui solem suum oriri facit super bonos et malos et pluit super
 iustos et iniustos si enim diligatis eos qui vos diligunt quam 46
 mercedem habebitis nonne et publicani hoc faciunt et si sa- 47
 lutaveritis fratres vestros tantum quid amplius facitis nonne
 et ethnici hoc faciunt estote ergo vos perfecti sicut et Pater 48
 vester caelestis perfectus est

adattendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus ut **VI**
 videamini ab eis alioquin mercedem non habebitis apud Pa-
 trem vestrum qui in caelis est cum ergo facies elemosynam 2
 noli tuba canere ante te sicut hypocritae faciunt in synago-
 gis et in vicis ut honorificentur ab hominibus amen dico vobis
 receperunt mercedem suam te autem faciente elemosynam 3
 nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua ut sit elemosyna 4
 tua in abscondito et Pater tuus qui videt in abscondito red-
 det tibi et cum oratis non eritis sicut hypocritae qui amant 5
 in synagogis et in angulis platearum stantes orare ut videan-
 tur ab hominibus amen dico vobis receperunt mercedem suam
 tu autem cum orabis intra in cubiculum tuum et cluso ostio 6
 tuo ora Patrem tuum in abscondito et Pater tuus qui videt
 in abscondito reddet tibi orantes autem nolite multum loqui 7
 sicut ethnici putant enim quia in multiloquio suo exaudiantur
 nolite ergo adsimilari eis scit enim Pater vester quibus opus 8
 sit vobis antequam petatis eum sic ergo vos orabitis Pater 9

10 noster qui in caelis es sanctificetur nomen tuum veniat re-
11 gnum tuum fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra panem
12 nostrum supersubstantialem da nobis hodie et dimitte nobis
13 debita nostra sicut et nos dimisimus debitoribus nostris et ne
14 inducas nos in temptationem sed libera nos a malo si enim
15 dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet et vobis Pater
16 vester caelestis delicta vestra si autem non dimiseritis homi-
17 nibus nec Pater vester dimittet peccata vestra cum autem
18 ieiunatis nolite fieri sicut hypocritae tristes demoliuntur enim
19 facies suas ut pareant hominibus ieiunantes amen dico vobis
20 quia receperunt mercedem suam tu autem cum ieiunas un-
21 gue caput tuum et faciem tuam lava ne videaris hominibus
22 ieiunans sed Patri tuo qui est in abscondito et Pater tuus qui
23 videt in abscondito reddet tibi nolite thesaurizare vobis the-
24 sauros in terra ubi erugo et tinea demolitur ubi fures effodiunt
25 et furantur thesaurizate autem vobis thesauros in caelo ubi
26 neque erugo neque tinea demolitur et ubi fures non effodiunt
27 nec furantur ubi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuum
28 lucerna corporis est oculus si fuerit oculus tuus simplex totum
29 corpus tuum lucidum erit si autem oculus tuus nequam fuerit
30 totum corpus tuum tenebrosum erit si ergo lumen quod in te
31 est tenebrae sunt tenebrae quantae erunt nemo potest duobus
dominis servire aut enim unum odio habebit et alterum diliget
aut unum sustinebit et alterum contemnet non potestis Deo
servire et mammonae ideo dico vobis ne solliciti sitis animae
vestrae quid manducetis neque corpori vestro quid induamini
nonne anima plus est quam esca et corpus plus est quam ve-
stimentum respicite volatilia caeli quoniam non serunt neque
metunt neque congregant in horrea et Pater vester caelestis pa-
scit illa nonne vos magis pluris estis illis quis autem vestrum
cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum et
de vestimento quid solliciti estis considerate lilia agri quomo-
do crescunt non laborant nec nent dico autem vobis quoniam
nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex
istis si autem faenum agri quod hodie est et cras in clibanum
mittitur Deus sic vestit quanto magis vos minimae fidei nolite
ergo solliciti esse dicentes quid manducabimus aut quid bibe-

mus aut quo operiemur haec enim omnia gentes inquirunt scit 32
 enim Pater vester quia his omnibus indigetis quaerite autem 33
 primum regnum et iustitiam eius et omnia haec adicientur vo-
 bis nolite ergo esse solliciti in crastinum crastinus enim dies 34
 sollicitus erit sibi ipse sufficit diei malitia sua

nolite iudicare ut non iudicemini in quo enim iudicio iu- **VII, 2**
 dicaveritis iudicabimini et in qua mensura mensi fueritis meti-
 tietur vobis quid autem vides festucam in oculo fratris tui et 3
 trabem in oculo tuo non vides aut quomodo dicis fratri tuo 4
 sine eiciam festucam de oculo tuo et ecce trabis est in oculo
 tuo hypocrita eice primum trabem de oculo tuo et tunc vi- 5
 debis eicere festucam de oculo fratris tui nolite dare sanctum 6
 canibus neque mittatis margaritas vestras ante porcos ne forte
 conculcent eas pedibus suis et conversi disrumpant vos peti- 7
 te et dabitur vobis quaerite et invenietis pulsate et aperietur
 vobis omnis enim qui petit accipit et qui quaerit invenit et 8
 pulsanti aperietur aut quis est ex vobis homo quem si petierit 9
 filius suus panem numquid lapidem porriget ei aut si piscem 10
 petet numquid serpentem porriget ei si ergo vos cum sitis ma- 11
 li nostis bona dare filiis vestris quanto magis Pater vester qui
 in caelis est dabit bona petentibus se omnia ergo quaecumque 12
 vultis ut faciant vobis homines et vos facite eis haec est enim
 lex et prophetae intrate per angustam portam quia lata por- 13
 ta et spatiosa via quae ducit ad perditionem et multi sunt qui
 intrant per eam quam angusta porta et arta via quae ducit 14
 ad vitam et pauci sunt qui inveniunt eam adtendite a falsis 15
 prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium intrinsecus
 autem sunt lupi rapaces a fructibus eorum cognoscetis eos 16
 numquid colligunt de spinis uvas aut de tribulis ficus sic om- 17
 nis arbor bona fructus bonos facit mala autem arbor fructus
 malos facit non potest arbor bona fructus malos facere neque 18
 arbor mala fructus bonos facere omnis arbor quae non facit 19
 fructum bonum exciditur et in ignem mittitur igitur ex fruc- 20
 tibus eorum cognoscetis eos non omnis qui dicit mihi Domine 21
 Domine intrabit in regnum caelorum sed qui facit voluntatem
 Patris mei qui in caelis est ipse intrabit in regnum caelorum
 multi dicent mihi in illa die Domine Domine nonne in nomi- 22

ne tuo prophetavimus et in tuo nomine daemonia eiecimus et
23 in tuo nomine virtutes multas fecimus et tunc confitebor illis
quia numquam novi vos discedite a me qui operamini iniquita-
24 tem omnis ergo qui audit verba mea haec et facit ea adsimila-
bitur viro sapienti qui aedificavit domum suam supra petram
25 et descendit pluvia et venerunt flumina et flaverunt venti et
inruerunt in domum illam et non cecidit fundata enim erat
26 super petram et omnis qui audit verba mea haec et non facit
ea similis erit viro stulto qui aedificavit domum suam supra
27 harenam et descendit pluvia et venerunt flumina et flaverunt
venti et inruerunt in domum illam et cecidit et fuit ruina eius
28 magna et factum est cum consummasset Iesus verba haec ad-
29 mirabantur turbae super doctrinam eius erat enim docens eos
sicut potestatem habens non sicut scribae eorum et Pharisei

VIII cum autem descendisset de monte secutae sunt eum turbae
2 multae et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens Domine
3 si vis potes me mundare et extendens manum tetigit eum Ie-
sus dicens volo mundare et confestim mundata est lepra eius
4 et ait illi Iesus vide nemini dixeris sed vade ostende te sacer-
doti et offer munus quod praecepit Moses in testimonium illis
5 cum autem introisset Capharnaum accessit ad eum centurio
6 rogans eum et dicens Domine puer meus iacet in domo para-
7 lyticus et male torquetur et ait illi Iesus ego veniam et curabo
8 eum et respondens centurio ait Domine non sum dignus ut
intres sub tectum meum sed tantum dic verbo et sanabitur
9 puer meus nam et ego homo sum sub potestate habens sub
me milites et dico huic vade et vadit et alio veni et venit et
10 servo meo fac hoc et facit audiens autem Iesus miratus est et
sequentibus se dixit amen dico vobis non inveni tantam fidem
11 in Israhel dico autem vobis quod multi ab oriente et occidente
venient et recumbent cum Abraham et Isaac et Iacob in regno
12 caelorum filii autem regni eicientur in tenebras exteriores ibi
13 erit fletus et stridor dentium et dixit Iesus centurioni vade et
14 sicut credidisti fiat tibi et sanatus est puer in hora illa et cum
venisset Iesus in domum Petri vidit socrum eius iacentem et
15 febricitantem et tetigit manum eius et dimisit eam febris et
16 surrexit et ministrabat eis vespere autem facto obtulerunt ei

multos daemonia habentes et eiciebat spiritus verbo et omnes
male habentes curavit ut adimpleretur quod dictum est per 17
Esaïam prophetam dicentem ipse infirmitates nostras accepit
et aegrotationes portavit videns autem Iesus turbas multas 18
circum se iussit ire trans fretum et accedens unus scriba ait 19
illi magister sequar te quocumque ieris et dicit ei Iesus vul- 20
pes foveas habent et volucres caeli tabernacula Filius autem
hominis non habet ubi caput reclinet alius autem de disci- 21
pulis eius ait illi Domine permitte me primum ire et sepelire
patrem meum Iesus autem ait illi sequere me et dimitte mor- 22
tuos sepelire mortuos suos et ascendente eo in navicula secuti 23
sunt eum discipuli eius et ecce motus magnus factus est in 24
mari ita ut navicula operiretur fluctibus ipse vero dormiebat
et accesserunt et suscitaverunt eum dicentes Domine salva nos 25
perimus et dicit eis quid timidi estis modicae fidei tunc sur- 26
gens imperavit ventis et mari et facta est tranquillitas magna
porro homines mirati sunt dicentes qualis est hic quia et venti 27
et mare oboediunt ei et cum venisset trans fretum in regio- 28
nem Gerasenorum occurrerunt ei duo habentes daemonia de
monumentis exeuntes saevi nimis ita ut nemo posset transire
per viam illam et ecce clamaverunt dicentes quid nobis et tibi 29
tibi Fili Dei venisti huc ante tempus torquere nos erat autem 30
non longe ab illis grex porcorum multorum pascens daemones 31
autem rogabant eum dicentes si eicis nos mitte nos in gregem
porcorum et ait illis ite at illi exeuntes abierunt in porcos et 32
ecce impetu abiit totus grex per praeceps in mare et mortui
sunt in aquis pastores autem fugerunt et venientes in civi- 33
tatem nuntiaverunt omnia et de his qui daemonia habuerant
et ecce tota civitas exiit obviam Iesu et viso eo rogabant ut 34
transiret a finibus eorum

et ascendens in naviculam transfretavit et venit in civita- **IX**
tem suam et ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto 2
et videns Iesus fidem illorum dixit paralytico confide fili re-
mittuntur tibi peccata tua et ecce quidam de scribis dixerunt 3
intra se hic blasphemat et cum vidisset Iesus cogitationes 4
eorum dixit ut quid cogitatis mala in cordibus vestris quid 5
est facilius dicere dimittuntur tibi peccata aut dicere surge et

6 ambula ut sciatis autem quoniam Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata tunc ait paralytico surge
7 tolle lectum tuum et vade in domum tuam et surrexit et abiit
8 in domum suam videntes autem turbae timuerunt et glorificaverunt Deum qui dedit potestatem talem hominibus et cum transiret inde Iesus vidit hominem sedentem in teloneo Mattheum nomine et ait illi sequere me et surgens secutus
10 est eum et factum est discumbente eo in domo ecce multi publicani et peccatores venientes discumbebant cum Iesu et
11 discipulis eius et videntes Pharisei dicebant discipulis eius quare cum publicanis et peccatoribus manducat magister vester at Iesus audiens ait non est opus valentibus medico sed
13 male habentibus euntes autem discite quid est misericordiam volo et non sacrificium non enim veni vocare iustos sed peccatores tunc accesserunt ad eum discipuli Iohannis dicentes
14 quare nos et Pharisei ieiunamus frequenter discipuli autem tui non ieiunant et ait illis Iesus numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus et tunc ieiunabunt nemo autem immittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus tollit
17 enim plenitudinem eius a vestimento et peior scissura fit neque mittunt vinum novum in utres veteres alioquin rumpuntur utres et vinum effunditur et utres pereunt sed vinum novum in
18 utres novos mittunt et ambo conservantur haec illo loquente ad eos ecce princeps unus accessit et adorabat eum dicens filia mea modo defuncta est sed veni inpone manum super eam et
19, 20 vivet et surgens Iesus sequebatur eum et discipuli eius et ecce mulier quae sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius dicebat enim intra se si tetigero tantum vestimentum eius salva ero
22 at Iesus conversus et videns eam dixit confide filia fides tua te salvam fecit et salva facta est mulier ex illa hora et cum venisset Iesus in domum principis et vidisset tibicines et turbam
24 tumultuantem dicebat recedite non est enim mortua puella sed dormit et deridebant eum et cum eiecta esset turba intravit et tenuit manum eius et surrexit puella et exiit fama
26 haec in universam terram illam et transeunte inde Iesu secuti

sunt eum duo caeci clamantes et dicentes miserere nostri Fili David cum autem venisset domum accesserunt ad eum caeci 28 et dicit eis Iesus creditis quia possum hoc facere vobis dicunt ei utique Domine tunc tetigit oculos eorum dicens secundum 29 fidem vestram fiat vobis et aperti sunt oculi illorum et com- 30 minatus est illis Iesus dicens videte ne quis sciat illi autem 31 exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa egressis autem 32 illis ecce obtulerunt ei hominem mutum daemonium habentem et eiecto daemone locutus est mutus et miratae sunt turbae 33 dicentes numquam paruit sic in Israhel Pharisei autem dice- 34 bant in principe daemoniorum eicit daemones et circumibat 35 Iesus civitates omnes et castella docens in synagogis eorum et praedicans evangelium regni et curans omnem languorem et omnem infirmitatem videns autem turbas misertus est eis 36 quia erant vexati et iacentes sicut oves non habentes pasto- rem tunc dicit discipulis suis messis quidem multa operarii 37 autem pauci rogate ergo dominum messis ut eiciat operarios 38 in messem suam

et convocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem **X** spirituum immundorum ut eicerent eos et curarent omnem lan- guorem et omnem infirmitatem duodecim autem apostolorum 2 nomina sunt haec primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas frater eius Iacobus Zebedaei et Iohannes frater eius Philippus 3 et Bartholomeus Thomas et Mattheus publicanus et Iacobus Alpei et Thaddeus Simon Cananeus et Iudas Scariotes qui 4 et tradidit eum hos duodecim misit Iesus praecipiens eis et 5 dicens in viam gentium ne abieritis et in civitates Samaritanorum ne intraveritis sed potius ite ad oves quae perierunt 6 domus Israhel euntes autem praedicate dicentes quia adpro- 7 pinquavit regnum caelorum infirmos curate mortuos suscite 8 leprosos mundate daemones eicite gratis accepistis gratis da- 9 te nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam 10 in zonis vestris non peram in via neque duas tunicas neque 11 calciamenta neque virgam dignus enim est operarius cibo suo in quamcumque civitatem aut castellum intraveritis interroga- 12 te quis in ea dignus sit et ibi manete donec exeatis intrantes 12 autem in domum salutate eam et siquidem fuerit domus di- 13

gna veniat pax vestra super eam si autem non fuerit digna
14 pax vestra ad vos revertatur et quicumque non receperit vos
neque audierit sermones vestros exeuntes foras de domo vel de
15 civitate excutite pulverem de pedibus vestris amen dico vobis
tolerabilius erit terrae Sodomorum et Gomorraeorum in die
16 iudicii quam illi civitati ecce ego mitto vos sicut oves in me-
dio luporum estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices
17 sicut columbae cavete autem ab hominibus tradent enim vos
18 in conciliis et in synagogis suis flagellabunt vos et ad prae-
sides et ad reges ducemini propter me in testimonium illis et
19 gentibus cum autem tradent vos nolite cogitare quomodo aut
quid loquamini dabitur enim vobis in illa hora quid loquami-
20 ni non enim vos estis qui loquimini sed Spiritus Patris vestri
21 qui loquitur in vobis tradet autem frater fratrem in mortem
et pater filium et insurgent filii in parentes et morte eos adfi-
22 cient et eritis odio omnibus propter nomen meum qui autem
23 perseveraverit in finem hic salvus erit cum autem persequen-
tur vos in civitate ista fugite in aliam amen enim dico vobis
non consummabitis civitates Israhel donec veniat Filius ho-
24 minis non est discipulus super magistrum nec servus super
25 dominum suum sufficit discipulo ut sit sicut magister eius et
servus sicut dominus eius si patrem familias Beelzebub voca-
26 verunt quanto magis domesticos eius ne ergo timueritis eos
nihil enim opertum quod non revelabitur et occultum quod
27 non scietur quod dico vobis in tenebris dicite in lumine et
28 quod in aure auditis praedicate super tecta et nolite timere
eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere
sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perde-
29 re in gehennam nonne duo passeresset assidue veniunt et unus ex
30 illis non cadet super terram sine Patre vestro vestri autem et
31 capilli capitis omnes numerati sunt nolite ergo timere mul-
32 tis passeribus meliores estis vos omnis ergo qui confitebitur
me coram hominibus confitebor et ego eum coram Patre meo
33 qui est in caelis qui autem negaverit me coram hominibus
34 negabo et ego eum coram Patre meo qui est in caelis nolite
arbitrari quia venerim mittere pacem in terram non veni
35 pacem mittere sed gladium veni enim separare hominem ad-

versus patrem suum et filiam adversus matrem suam et nurum
 adversus socrum suam et inimici hominis domestici eius qui 36, 37
 amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus et
 qui amat filium aut filiam super me non est me dignus et qui 38
 non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus qui 39
 invenit animam suam perdet illam et qui perdidit animam
 suam propter me inveniet eam qui recipit vos me recipit et qui 40
 me recipit recipit eum qui me misit qui recipit prophetam in 41
 nomine prophetae mercedem prophetae accipiet et qui recipit
 iustum in nomine iusti mercedem iusti accipiet et quicumque 42
 potum dederit uni ex minimis istis calicem aquae frigidae tan-
 tum in nomine discipuli amen dico vobis non perdet mercedem
 suam

et factum est cum consummasset Iesus praecipiens duode- **XI**
 cim discipulis suis transiit inde ut doceret et praedicaret in
 civitatibus eorum Iohannes autem cum audisset in vinculis 2
 opera Christi mittens duos de discipulis suis ait illi tu es qui 3
 venturus es an alium expectamus et respondens Iesus ait illis 4
 euntes renuntiate Iohanni quae auditis et videtis caeci vident 5
 claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt mortui re-
 surgunt pauperes evangelizantur et beatus est qui non fuerit 6
 scandalizatus in me illis autem abeuntibus coepit Iesus dicere 7
 ad turbas de Iohanne quid existis in desertum videre harundi-
 nem vento agitatam sed quid existis videre hominem mollibus 8
 vestitum ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt
 sed quid existis videre prophetam etiam dico vobis et plus 9
 quam prophetam hic enim est de quo scriptum est ecce ego 10
 mitto angelum meum ante faciem tuam qui praeparabit viam
 tuam ante te amen dico vobis non surrexit inter natos mu- 11
 lierum maior Iohanne Baptista qui autem minor est in regno
 caelorum maior est illo a diebus autem Iohannis Baptistae 12
 usque nunc regnum caelorum vim patitur et violenti rapiunt
 illud omnes enim prophetae et lex usque ad Iohannem pro- 13
 phetaverunt et si vultis recipere ipse est Helias qui venturus 14
 est qui habet aures audiendi audiat cui autem similem aesti- 15, 16
 mabo generationem istam similis est pueris sedentibus in fo-
 ro qui clamantes coaequalibus dicunt cecinimus vobis et non 17

18 saltastis lamentavimus et non planxistis venit enim Iohannes
neque manducans neque bibens et dicunt daemonium habet
19 venit Filius hominis manducans et bibens et dicunt ecce ho-
mo vorax et potator vini publicanorum et peccatorum amicus
20 et iustificata est sapientia a filiis suis tunc coepit exprobrare
civitatis in quibus factae sunt plurimae virtutes eius quia
21 non egissent paenitentiam vae tibi Corazain vae tibi Bethsai-
da quia si in Tyro et Sidone factae essent virtutes quae factae
22 sunt in vobis olim in cilicio et cinere paenitentiam egissent ve-
rumtamen dico vobis Tyro et Sidoni remissius erit in die iudicii
23 quam vobis et tu Capharnaum numquid usque in caelum ex-
altaberis usque in infernum descendes quia si in Sodomis factae
fuissent virtutes quae factae sunt in te forte mansissent usque
24 in hunc diem verumtamen dico vobis quia terrae Sodomorum
25 remissius erit in die iudicii quam tibi in illo tempore respon-
dens Iesus dixit confiteor tibi Pater Domine caeli et terrae quia
abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea
26, 27 parvulis ita Pater quoniam sic fuit placitum ante te omnia
mihi tradita sunt a Patre meo et nemo novit Filium nisi Pa-
ter neque Patrem quis novit nisi Filius et cui voluerit Filius
28 revelare venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et
29 ego reficiam vos tollite iugum meum super vos et discite a me
quia mitis sum et humilis corde et invenietis requiem anima-
30 bus vestris iugum enim meum suave est et onus meum leve
est

XII in illo tempore abiit Iesus sabbato per sata discipuli autem
2 eius esurientes coeperunt vellere spicas et manducare Phari-
saei autem videntes dixerunt ei ecce discipuli tui faciunt quod
3 non licet eis facere sabbatis at ille dixit eis non legistis quid
4 fecerit David quando esuriit et qui cum eo erant quomodo in-
travit in domum Dei et panes propositionis comedit quos non
licebat ei edere neque his qui cum eo erant nisi solis sacerdoti-
5 bus aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo
6 sabbatum violant et sine crimine sunt dico autem vobis quia
7 templo maior est hic si autem sciretis quid est misericordiam
volo et non sacrificium numquam condemnassetis innocentes
8, 9 dominus est enim Filius hominis etiam sabbati et cum inde

transisset venit in synagogam eorum et ecce homo manum 10
habens aridam et interrogabant eum dicentes si licet sabbatis
curare ut accusarent eum ipse autem dixit illis quis erit ex 11
vobis homo qui habeat ovem unam et si ceciderit haec sab-
batis in foveam nonne tenebit et levabit eam quanto magis 12
melior est homo ove itaque licet sabbatis benefacere tunc ait 13
homini extende manum tuam et extendit et restituta est sani-
tati sicut altera exeuntes autem Pharisei consilium faciebant 14
adversus eum quomodo eum perderent Iesus autem sciens re- 15
cessit inde et secuti sunt eum multi et curavit eos omnes et 16
praecepit eis ne manifestum eum facerent ut adimpleretur 17
quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem ecce puer 18
meus quem elegi dilectus meus in quo bene placuit animae
meae ponam spiritum meum super eum et iudicium gentibus
nuntiabit non contendet neque clamabit neque audiet aliquis 19
in plateis vocem eius harundinem quassatam non confringet 20
et linum fumigans non extinguet donec eiciat ad victoriam iu-
dicium et in nomine eius gentes sperabunt tunc oblatus est 21, 22
ei daemonium habens caecus et mutus et curavit eum ita ut
loqueretur et videret et stupebant omnes turbae et dicebant 23
numquid hic est Filius David Pharisei autem audientes dixe- 24
runt hic non eicit daemones nisi in Beelzebub principe daemo-
niorum Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis omne 25
regnum divisum contra se desolatur et omnis civitas vel do-
mus divisa contra se non stabit et si Satanas Satanan eicit 26
adversus se divisus est quomodo ergo stabit regnum eius et 27
si ego in Beelzebub eicio daemones filii vestri in quo eiciunt
ideo ipsi iudices erunt vestri si autem ego in Spiritu Dei ei- 28
cio daemones igitur pervenit in vos regnum Dei aut quomodo 29
potest quisquam intrare in domum fortis et vasa eius diripere
nisi prius alligaverit fortem et tunc domum illius diripiat qui 30
non est mecum contra me est et qui non congregat mecum
spargit ideo dico vobis omne peccatum et blasphemia remit- 31
tetur hominibus Spiritus autem blasphemia non remittetur et 32
quicumque dixerit verbum contra Filium hominis remittetur
ei qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum non remittetur
ei neque in hoc saeculo neque in futuro aut facite arborem 33

bonam et fructum eius bonum aut facite arborem malam et
34 fructum eius malum siquidem ex fructu arbor agnoscitur pro-
genies viperarum quomodo potestis bona loqui cum sitis mali
35 ex abundantia enim cordis os loquitur bonus homo de bono
thesauro profert bona et malus homo de malo thesauro profert
36 mala dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod
37 locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die iudicii ex
verbis enim tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis
38 tunc responderunt ei quidam de scribis et Pharisaeis dicentes
39 magister volumus a te signum videre qui respondens ait il-
lis generatio mala et adultera signum quaerit et signum non
40 dabitur ei nisi signum Ionae prophetae sicut enim fuit Ionas
in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus sic erit Filius
41 hominis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus viri
nivevitae surgent in iudicio cum generatione ista et condem-
nabunt eam quia paenitentiam egerunt in praedicatione Ionae
42 et ecce plus quam Iona hic regina austri surget in iudicio cum
generatione ista et condemnabit eam quia venit a finibus ter-
rae audire sapientiam Salomonis et ecce plus quam Salomon
43 hic cum autem immundus spiritus exierit ab homine ambulat
44 per loca arida quaerens requiem et non invenit tunc dicit re-
vertar in domum meam unde exivi et veniens invenit vacantem
45 scopis mundatam et ornatam tunc vadit et adsumit septem
alios spiritus secum nequiores se et intrantes habitant ibi et
fiunt novissima hominis illius peiora prioribus sic erit et gene-
46 rationi huic pessimae adhuc eo loquente ad turbas ecce mater
47 eius et fratres stabant foris quaerentes loqui ei dixit autem
ei quidam ecce mater tua et fratres tui foris stant quaerentes
48 te at ipse respondens dicenti sibi ait quae est mater mea et
49 qui sunt fratres mei et extendens manum in discipulos suos
50 dixit ecce mater mea et fratres mei quicumque enim fecerit
voluntatem Patris mei qui in caelis est ipse meus et frater et
soror et mater est

XIII, 2 in illo die exiens Iesus de domo sedebat secus mare et con-
gregatae sunt ad eum turbae multae ita ut in naviculam ascen-
3 dens sederet et omnis turba stabat in litore et locutus est eis
4 multa in parabolis dicens ecce exiit qui seminat seminare et

dum seminat quaedam ceciderunt secus viam et venerunt vo-
lucres et comederunt ea alia autem ceciderunt in petrosa ubi 5
non habebat terram multam et continuo exorta sunt quia non
habebant altitudinem terrae sole autem orto aestuaverunt et 6
quia non habebant radicem aruerunt alia autem ceciderunt in 7
spinas et creverunt spinae et suffocaverunt ea alia vero ceci- 8
derunt in terram bonam et dabant fructum aliud centesimum
aliud sexagesimum aliud tricesimum qui habet aures audiendi 9
audiat et accedentes discipuli dixerunt ei quare in parabolis 10
loqueris eis qui respondens ait illis quia vobis datum est nosse 11
mysteria regni caelorum illis autem non est datum qui enim 12
habet dabitur ei et abundabit qui autem non habet et quod
habet auferetur ab eo ideo in parabolis loquor eis quia vi- 13
dentes non vident et audientes non audiunt neque intellegunt
et adimpletur eis prophetia Esaiiae dicens auditu audietis et 14
non intellegetis et videntes videbitis et non videbitis incre- 15
satum est enim cor populi huius et auribus graviter audierunt
et oculos suos cluserunt nequando oculis videant et auribus 16
audiant et corde intellegant et convertantur et sanem eos ve-
stri autem beati oculi quia vident et aures vestrae quia audiunt 17
amen quippe dico vobis quia multi prophetae et iusti cupierunt
videre quae videtis et non viderunt et audire quae auditis et 18
non audierunt vos ergo audite parabolam seminantis omnis 18, 19
qui audit verbum regni et non intellegit venit malus et rapit
quod seminatum est in corde eius hic est qui secus viam semi-
natus est qui autem supra petrosa seminatus est hic est qui 20
verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud non habet 21
autem in se radicem sed est temporalis facta autem tribula-
tione et persecutione propter verbum continuo scandalizatur
qui autem est seminatus in spinis hic est qui verbum audit 22
et sollicitudo saeculi istius et fallacia divitiarum suffocat ver-
bum et sine fructu efficitur qui vero in terra bona seminatus 23
est hic est qui audit verbum et intellegit et fructum adfert et
facit aliud quidem centum aliud autem sexaginta porro aliud 24
triginta aliam parabolam proposuit illis dicens simile factum
est regnum caelorum homini qui seminavit bonum semen in 25
agro suo cum autem dormirent homines venit inimicus eius

26 et superseminavit zizania in medio tritici et abiit cum autem
crevisset herba et fructum fecisset tunc apparuerunt et zizania
27 accedentes autem servi patris familias dixerunt ei domine non-
ne bonum semen seminasti in agro tuo unde ergo habet zizania
28 et ait illis inimicus homo hoc fecit servi autem dixerunt ei vis-
imus et colligimus ea et ait non ne forte colligentes zizania era-
30 dicetis simul cum eis et triticum sinite utraque crescere usque
ad messem et in tempore messis dicam messoribus colligite pri-
mum zizania et alligate ea fasciculos ad conburendum triticum
31 autem congregate in horreum meum aliam parabolam propo-
suit eis dicens simile est regnum caelorum grano sinapis quod
32 accipiens homo seminavit in agro suo quod minimum quidem
est omnibus seminibus cum autem creverit maius est omnibus
holeribus et fit arbor ita ut volucres caeli veniant et habitent
33 in ramis eius aliam parabolam locutus est eis simile est re-
gnum caelorum fermento quod acceptum mulier abscondit in
34 farinae satis tribus donec fermentatum est totum haec omnia
locutus est Iesus in parabolis ad turbas et sine parabolis non
35 loquebatur eis ut impleretur quod dictum erat per prophetam
dicentem aperiam in parabolis os meum eructabo abscondita
36 a constitutione mundi tunc dimissis turbis venit in domum et
accesserunt ad eum discipuli eius dicentes dissere nobis para-
37 bolam zizaniorum agri qui respondens ait qui seminat bonum
38 semen est Filius hominis ager autem est mundus bonum ve-
ro semen hii sunt filii regni zizania autem filii sunt nequam
39 inimicus autem qui seminavit ea est diabolus messis vero con-
summatio saeculi est messorum autem angeli sunt sicut ergo
40 colliguntur zizania et igni conburuntur sic erit in consumma-
41 tione saeculi mittet Filius hominis angelos suos et colligent de
42 regno eius omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem et
mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium
43 tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum qui habet
44 aures audiat simile est regnum caelorum thesauro abscondito
in agro quem qui invenit homo abscondit et prae gaudio illius
45 vadit et vendit universa quae habet et emit agrum illum ite-
rum simile est regnum caelorum homini negotiatori quaerenti
46 bonas margaritas inventa autem una pretiosa margarita abiit

et vendidit omnia quae habuit et emit eam iterum simile est 47
 regnum caelorum saganae missae in mare et ex omni genere
 congreganti quam cum impleta esset educentes et secus litus 48
 sedentes elegerunt bonos in vasa malos autem foras miserunt
 sic erit in consummatione saeculi exhibunt angeli et separabunt 49
 malos de medio iustorum et mittent eos in caminum ignis ibi 50
 erit fletus et stridor dentium intellexistis haec omnia dicunt 51
 ei etiam ait illis ideo omnis scribe doctus in regno caelorum 52
 similis est homini patri familias qui profert de thesauro suo no-
 va et vetera et factum est cum consummasset Iesus parabolas 53
 istas transiit inde et veniens in patriam suam docebat eos in 54
 synagogis eorum ita ut mirarentur et dicerent unde huic sa-
 pientia haec et virtutes nonne hic est fabri filius nonne mater 55
 eius dicitur Maria et fratres eius Iacobus et Ioseph et Simon et
 Iudas et sorores eius nonne omnes apud nos sunt unde ergo 56
 huic omnia ista et scandalizabantur in eo Iesus autem dixit 57
 eis non est propheta sine honore nisi in patria sua et in domo
 sua et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem 58
 illorum

in illo tempore audiit Herodes tetrarcha famam Iesu et **XIV**, 2
 ait pueris suis hic est Iohannes Baptista ipse surrexit a mor-
 tuis et ideo virtutes inoperantur in eo Herodes enim tenuit 3
 Iohannem et alligavit eum et posuit in carcere propter He-
 rodiadem uxorem fratris sui dicebat enim illi Iohannes non 4
 licet tibi habere eam et volens illum occidere timuit populum 5
 quia sicut prophetam eum habebant die autem natalis Hero- 6
 dis saltavit filia Herodiadis in medio et placuit Herodi unde 7
 cum iuramento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset
 ab eo at illa praemonita a matre sua da mihi inquit hic in di- 8
 sco caput Iohannis Baptistae et contristatus est rex propter 9
 iuramentum autem et eos qui pariter recumbebant iussit da-
 ri misitque et decollavit Iohannem in carcere et adlatum est 10, 11
 caput eius in disco et datum est puellae et tulit matri suae et 12
 accedentes discipuli eius tulerunt corpus et sepelierunt illud et
 venientes nuntiaverunt Iesu quod cum audisset Iesus secessit 13
 inde in navicula in locum desertum seorsum et cum audissent
 turbae secutae sunt eum pedestres de civitatibus et exiens 14

vidit turbam multam et misertus est eius et curavit languidos
15 eorum vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius
dicentes desertus est locus et hora iam praeteriit dimitte tur-
16 bas ut euntes in castella emant sibi escas Iesus autem dixit
17 eis non habent necesse ire date illis vos manducare respon-
derunt ei non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces
18, 19 qui ait eis adferte illos mihi huc et cum iussisset turbam di-
scumbere supra faenum acceptis quinque panibus et duobus
piscibus aspiciens in caelum benedixit et fregit et dedit disci-
20 pulis panes discipuli autem turbis et manducaverunt omnes et
saturati sunt et tulerunt reliquias duodecim cofinos fragmento-
21 rum plenos manducantium autem fuit numerus quinque milia
22 virorum exceptis mulieribus et parvulis et statim iussit disci-
pulos ascendere in navicula et praecedere eum trans fretum
23 donec dimitteret turbas et dimissa turba ascendit in montem
24 solus orare vespere autem facto solus erat ibi navicula autem
in medio mari iactabatur fluctibus erat enim contrarius ventus
25 quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare
26 et videntes eum supra mare ambulantem turbati sunt dicentes
27 quia fantasma est et prae timore clamaverunt statimque Iesus
locutus est eis dicens habete fiduciam ego sum nolite timere
28 respondens autem Petrus dixit Domine si tu es iube me venire
29 ad te super aquas at ipse ait veni et descendens Petrus de
30 navicula ambulabat super aquam ut veniret ad Iesum videns
vero ventum validum timuit et cum coepisset mergi clamavit
31 dicens Domine salvum me fac et continuo Iesus extendens
manum adprehendit eum et ait illi modicae fidei quare dubi-
32, 33 tasti et cum ascendissent in naviculam cessavit ventus qui
autem in navicula erant venerunt et adoraverunt eum dicentes
34 vere Filius Dei es et cum transfretassent venerunt in terram
35 Gennesar et cum cognovissent eum viri loci illius miserunt in
universam regionem illam et obtulerunt ei omnes male habentes
36 et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent
et quicumque tetigerunt salvi facti sunt

XV tunc accesserunt ad eum ab Hierosolymis scribae et Phari-
2 saei dicentes quare discipuli tui transgrediuntur traditionem
seniorum non enim lavant manus suas cum panem mandu-

cant ipse autem respondens ait illis quare et vos transgredi- 3
mini mandatum Dei propter traditionem vestram nam Deus 4
dixit honora patrem et matrem et qui maledixerit patri vel
matri morte moriatur vos autem dicitis quicumque dixerit 5
patri vel matri munus quodcumque est ex me tibi proderit et 6
non honorificabit patrem suum aut matrem et irritum fecistis
mandatum Dei propter traditionem vestram hypocritae be- 7
ne prophetavit de vobis Esaias dicens populus hic labiis me 8
honorat cor autem eorum longe est a me sine causa autem 9
colunt me docentes doctrinas mandata hominum et convoca- 10
tis ad se turbis dixit eis audite et intellegite non quod intrat 11
in os coinquinat hominem sed quod procedit ex ore hoc coin-
quinat hominem tunc accedentes discipuli eius dixerunt ei 12
scis quia Pharisei audito verbo scandalizati sunt at ille re- 13
spondens ait omnis plantatio quam non plantavit Pater meus
caelestis eradicabitur sinite illos caeci sunt duces caecorum 14
caecus autem si caeco ducatum praestet ambo in foveam ca-
dunt respondens autem Petrus dixit ei edessere nobis parabo- 15
lam istam at ille dixit adhuc et vos sine intellectu estis non 16, 17
intellegitis quia omne quod in os intrat in ventrem vadit et
in secessum emittitur quae autem procedunt de ore de corde 18
exeunt et ea coinquinant hominem de corde enim exeunt co- 19
gitationes malae homicidia adulteria fornicationes furta falsa
testimonia blasphemiae haec sunt quae coinquinant hominem 20
non lotis autem manibus manducare non coinquinat hominem
et egressus inde Iesus secessit in partes Tyri et Sidonis et 21, 22
ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamavit dicens ei
miserere mei Domine Fili David filia mea male a daemonio
vexatur qui non respondit ei verbum et accedentes discipuli 23
eius rogabant eum dicentes dimitte eam quia clamat post nos
ipse autem respondens ait non sum missus nisi ad oves quae 24
perierunt domus Israhel at illa venit et adoravit eum dicens 25
Domine adiuva me qui respondens ait non est bonum sumere 26
panem filiorum et mittere canibus at illa dixit etiam Domine 27
nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa domino-
rum suorum tunc respondens Iesus ait illi o mulier magna 28
est fides tua fiat tibi sicut vis et sanata est filia illius ex illa

29 hora et cum transisset inde Iesus venit secus mare Galilaeae
30 et ascendens in montem sedebat ibi et accesserunt ad eum
turbae multae habentes secum mutos clodos caecos debiles et
31 alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curavit eos ita
ut turbae mirarentur videntes mutos loquentes clodos ambu-
32 lantes caecos videntes et magnificabant Deum Israhel Iesus
autem convocatis discipulis suis dixit misereor turbae quia tri-
duo iam perseverant mecum et non habent quod manducent
33 et dimittere eos ieiunos nolo ne deficiant in via et dicunt ei
discipuli unde ergo nobis in deserto panes tantos ut sature-
34 mus turbam tantam et ait illis Iesus quot panes habetis at illi
35 dixerunt septem et paucos pisciculos et praecepit turbae ut
36 discumberet super terram et accipiens septem panes et pisces
et gratias agens fregit et dedit discipulis suis et discipuli de-
37 derunt populo et comederunt omnes et saturati sunt et quod
38 superfuit de fragmentis tulerunt septem sportas plenas erant
autem qui manducaverant quattuor milia hominum extra par-
39 vulos et mulieres et dimissa turba ascendit in naviculam et
venit in fines Magedan

XVI et accesserunt ad eum Pharisei et Sadducaeii temptantes
2 et rogaverunt eum ut signum de caelo ostenderet eis at il-
le respondens ait eis facto vespere dicitis serenum erit rubi-
3 cundum est enim caelum et mane hodie tempestas rutilat
4 enim triste caelum faciem ergo caeli diiudicare nostis signa
autem temporum non potestis generatio mala et adultera si-
gnum quaerit et signum non dabitur ei nisi signum Ionae et
5 relictis illis abiit et cum venissent discipuli eius trans fretum
6 obliti sunt panes accipere qui dixit illis intuemini et cavete
7 a fermento Pharisaeorum et Sadducaeorum at illi cogitabant
8 inter se dicentes quia panes non accepimus sciens autem Ie-
sus dixit quid cogitatis inter vos modicae fidei quia panes non
9 habetis nondum intellegitis neque recordamini quinque pa-
10 num quinque milium hominum et quot cofinos sumpsistis ne-
que septem panum quattuor milium hominum et quot sportas
11 sumpsistis quare non intellegitis quia non de pane dixi vo-
12 bis cavete a fermento Pharisaeorum et Sadducaeorum tunc
intellexerunt quia non dixerit cavendum a fermento panum

sed a doctrina Pharisaeorum et Sadducaeorum venit autem 13
 Iesus in partes Caesareae Philippi et interrogabat discipulos
 suos dicens quem dicunt homines esse Filium hominis at illi 14
 dixerunt alii Iohannem Baptistam alii autem Heliam alii vero
 Hieremiam aut unum ex prophetis dicit illis vos autem quem 15
 me esse dicitis respondens Simon Petrus dixit tu es Christus 16
 Filius Dei vivi respondens autem Iesus dixit ei beatus es Si- 17
 mon Bar Iona quia caro et sanguis non revelavit tibi sed Pater
 meus qui in caelis est et ego dico tibi quia tu es Petrus et 18
 super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi
 non praevallebunt adversum eam et tibi dabo claves regni 19
 caelorum et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum
 in caelis et quodcumque solveris super terram erit solutum in
 caelis tunc praecepit discipulis suis ut nemini dicerent quia 20
 ipse esset Iesus Christus exinde coepit Iesus ostendere disci- 21
 pulis suis quia oporteret eum ire Hierosolymam et multa pati
 a senioribus et scribis et principibus sacerdotum et occidi et
 tertia die resurgere et adsumens eum Petrus coepit increpare 22
 illum dicens absit a te Domine non erit tibi hoc qui conversus 23
 dixit Petro vade post me Satana scandalum es mihi quia non
 sapis ea quae Dei sunt sed ea quae hominum tunc Iesus dixit 24
 discipulis suis si quis vult post me venire abneget semet ip-
 sum et tollat crucem suam et sequatur me qui enim voluerit 25
 animam suam salvam facere perdet eam qui autem perdiderit
 animam suam propter me inveniet eam quid enim prodest 26
 homini si mundum universum lucretur animae vero suae detri-
 mentum patiat aut quam dabit homo commutationem pro
 anima sua Filius enim hominis venturus est in gloria Patris 27
 sui cum angelis suis et tunc reddet unicuique secundum opus
 eius amen dico vobis sunt quidam de hic stantibus qui non 28
 gustabunt mortem donec videant Filium hominis venientem in
 regno suo

et post dies sex adsumpsit Iesus Petrum et Iacobum et Io- **XVII**
 hannem fratrem eius et ducit illos in montem excelsum seor-
 sum et transfiguratus est ante eos et resplenduit facies eius 2
 sicut sol vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix et 3
 ecce apparuit illis Moses et Helias cum eo loquentes respon- 4

dens autem Petrus dixit ad Iesum Domine bonum est nos hic
esse si vis faciamus hic tria tabernacula tibi unum et Mosi
5 unum et Heliae unum adhuc eo loquente ecce nubes lucida
obumbravit eos et ecce vox de nube dicens hic est Filius meus
6 dilectus in quo mihi bene conplacuit ipsum audite et audien-
7 tes discipuli ceciderunt in faciem suam et timuerunt valde et
accessit Iesus et tetigit eos dixitque eis surgite et nolite timere
8 levantes autem oculos suos neminem viderunt nisi solum Iesum
9 et descendantibus illis de monte praecepit Iesus dicens nemi-
ni dixeritis visionem donec Filius hominis a mortuis resurgat
10 et interrogaverunt eum discipuli dicentes quid ergo scribae di-
11 cunt quod Heliam oporteat primum venire at ille respondens
12 ait eis Helias quidem venturus est et restituet omnia dico au-
tem vobis quia Helias iam venit et non cognoverunt eum sed
fecerunt in eo quaecumque voluerunt sic et Filius hominis pas-
13 surus est ab eis tunc intellexerunt discipuli quia de Iohanne
14 Baptista dixisset eis et cum venisset ad turbam accessit ad
eum homo genibus provolutus ante eum dicens Domine mi-
serere filii mei quia lunaticus est et male patitur nam saepe
15 cadit in ignem et crebro in aquam et obtuli eum discipulis
16 tuis et non potuerunt curare eum respondens Iesus ait o ge-
neratio incredula et perversa quousque ero vobiscum usquequo
17 patiar vos adferte huc illum ad me et increpavit ei Iesus et
18 exiit ab eo daemonium et curatus est puer ex illa hora tunc
accesserunt discipuli ad Iesum secreto et dixerunt quare nos
19 non potuimus eicere illum dicit illis propter incredulitatem
vestram amen quippe dico vobis si habueritis fidem sicut gra-
num sinapis dicetis monti huic transi hinc et transibit et nihil
20 impossibile erit vobis hoc autem genus non eicitur nisi per
21 orationem et ieiunium conversantibus autem eis in Galilaea
dixit illis Iesus Filius hominis tradendus est in manus homi-
22 num et occident eum et tertio die resurget et contristati sunt
23 vehementer et cum venissent Capharnaum accesserunt qui di-
dragma accipiebant ad Petrum et dixerunt magister vester non
24 solvit didragma ait etiam et cum intrasset domum praevenit
eum Iesus dicens quid tibi videtur Simon reges terrae a quibus
25 accipiunt tributum vel censum a filiis suis an ab alienis et ille

dixit ab alienis dixit illi Iesus ergo liberi sunt filii ut autem 26
 non scandalizemus eos vade ad mare et mitte hamum et eum
 piscem qui primus ascenderit tolle et aperto ore eius inuenies
 staterem illum sumens da eis pro me et te

in illa hora accesserunt discipuli ad Iesum dicentes quis pu- **XVIII**
 tas maior est in regno caelorum et advocans Iesus parvulum 2
 statuit eum in medio eorum et dixit amen dico vobis nisi 3
 conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in
 regnum caelorum quicumque ergo humiliaverit se sicut par- 4
 vulus iste hic est maior in regno caelorum et qui susceperit 5
 unum parvulum talem in nomine meo me suscipit qui autem 6
 scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt expedit
 ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in
 profundum maris vae mundo ab scandalis necesse est enim ut 7
 veniant scandala verumtamen vae homini per quem scandalum
 venit si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te abscide 8
 eum et proice abs te bonum tibi est ad vitam ingredi debi-
 lem vel clodum quam duas manus vel duos pedes habentem
 mitti in ignem aeternum et si oculus tuus scandalizat te erue 9
 eum et proice abs te bonum tibi est unoculum in vitam intrare
 quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis videte 10
 ne contemnatis unum ex his pusillis dico enim vobis quia ange-
 li eorum in caelis semper vident faciem Patris mei qui in caelis
 est venit enim Filius hominis salvare quod perierat quid vo- 11, 12
 bis videtur si fuerint alicui centum oves et erraverit una ex eis
 nonne relinquet nonaginta novem in montibus et vadit quaere-
 re eam quae erravit et si contigerit ut inveniatur eam amen dico 13
 vobis quia gaudebit super eam magis quam super nonaginta
 novem quae non erraverunt sic non est voluntas ante Patrem 14
 vestrum qui in caelis est ut pereat unus de pusillis istis si 15
 autem peccaverit in te frater tuus vade et corripe eum inter
 te et ipsum solum si te audierit lucratus es fratrem tuum si 16
 autem non te audierit adhibe tecum adhuc unum vel duos ut
 in ore duorum testium vel trium stet omne verbum quod si 17
 non audierit eos dic ecclesiae si autem et ecclesiam non au-
 dierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus amen dico vobis 18
 quaecumque alligaveritis super terram erunt ligata et in caelo

et quaecumque solveritis super terram erunt soluta et in caelo
19 iterum dico vobis quia si duo ex vobis consenserint super ter-
ram de omni re quaecumque petierint fiet illis a Patre meo qui
20 in caelis est ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine
21 meo ibi sum in medio eorum tunc accedens Petrus ad eum
dixit Domine quotiens peccabit in me frater meus et dimittam
22 ei usque septies dicit illi Iesus non dico tibi usque septies sed
23 usque septuagies septies ideo adsimilatum est regnum caelo-
24 rum homini regi qui voluit rationem ponere cum servis suis et
cum coepisset rationem ponere oblati sunt ei unus qui debebat
25 decem milia talenta cum autem non haberet unde redderet
iussit eum dominus venundari et uxorem eius et filios et omnia
26 quae habebat et reddi procidens autem servus ille orabat eum
27 dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi misertus
autem dominus servi illius dimisit eum et debitum dimisit ei
28 egressus autem servus ille invenit unum de conservis suis qui
debebat ei centum denarios et tenens suffocabat eum dicens
29 redde quod debes et procidens conservus eius rogabat eum
30 dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi ille au-
tem noluit sed abiit et misit eum in carcerem donec redderet
31 debitum videntes autem conservi eius quae fiebant contrista-
ti sunt valde et venerunt et narraverunt domino suo omnia
32 quae facta erant tunc vocavit illum dominus suus et ait illi
serve nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me
33 non ergo oportuit et te misereri conservi tui sicut et ego tui
34 misertus sum et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus
35 quoadusque redderet universum debitum sic et Pater meus
caelestis faciet vobis si non remiseritis unusquisque fratri suo
de cordibus vestris

XIX et factum est cum consummasset Iesus sermones istos mi-
2 gravit a Galilaea et venit in fines Iudaeae trans Iordanem et se-
3 cutae sunt eum turbae multae et curavit eos ibi et accesserunt
ad eum Pharisei temptantes eum et dicentes si licet homini
4 dimittere uxorem suam quaecumque ex causa qui respondens
ait eis non legistis quia qui fecit ab initio masculum et femi-
5 nam fecit eos et dixit propter hoc dimittet homo patrem et
6 matrem et adheret uxori suae et erunt duo in carne una ita-

que iam non sunt duo sed una caro quod ergo Deus coniunxit
homo non separet dicunt illi quid ergo Moses mandavit dari 7
libellum repudii et dimittere ait illis quoniam Moses ad du- 8
ritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras ab
initio autem non sic fuit dico autem vobis quia quicumque 9
dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem et aliam duxerit
moechatur et qui dimissam duxerit moechatur dicunt ei disci- 10
puli eius si ita est causa homini cum uxore non expedit nubere
qui dixit non omnes capiunt verbum istud sed quibus datum 11
est sunt enim eunuchi qui de matris utero sic nati sunt et sunt 12
eunuchi qui facti sunt ab hominibus et sunt eunuchi qui se ip-
sos castraverunt propter regnum caelorum qui potest capere
capiat tunc oblatis sunt ei parvuli ut manus eis inponeret et 13
oraret discipuli autem increpabant eis Iesus vero ait eis sinite 14
parvulos et nolite eos prohibere ad me venire talium est enim
regnum caelorum et cum inposuisset eis manus abiit inde et 15, 16
ecce unus accedens ait illi magister bone quid boni faciam ut
habeam vitam aeternam qui dixit ei quid me interrogas de 17
bono unus est bonus Deus si autem vis ad vitam ingredi ser-
va mandata dicit illi quae Iesus autem dixit non homicidium 18
facies non adulterabis non facies furtum non falsum testimo-
nium dices honora patrem et matrem et diliges proximum 19
tuum sicut te ipsum dicit illi adulescens omnia haec custodi- 20
vi quid adhuc mihi deest ait illi Iesus si vis perfectus esse vade 21
vende quae habes et da pauperibus et habebis thesaurum in
caelo et veni sequere me cum audisset autem adulescens ver- 22
bum abiit tristis erat enim habens multas possessiones Iesus 23
autem dixit discipulis suis amen dico vobis quia dives diffi-
cile intrabit in regnum caelorum et iterum dico vobis facilius 24
est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare
in regnum caelorum auditis autem his discipuli mirabantur 25
valde dicentes quis ergo poterit salvus esse aspiciens autem 26
Iesus dixit illis apud homines hoc impossibile est apud Deum
autem omnia possibilia sunt tunc respondens Petrus dixit ei 27
ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te quid ergo erit
nobis Iesus autem dixit illis amen dico vobis quod vos qui 28
secuti estis me in regeneratione cum sederit Filius hominis in

sede maiestatis suae sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel et omnis qui reliquit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam aeternam possidebit multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi

XX simile est enim regnum caelorum homini patri familias qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam conventionem autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in vineam suam et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos et illis dixit ite et vos in vineam et quod iustum fuerit dabo vobis illi autem abierunt iterum autem exiit circa sextam et nonam horam et fecit similiter circa undecimam vero exiit et invenit alios stantes et dicit illis quid hic statis tota die otiosi dicunt ei quia nemo nos conduxit dicit illis ite et vos in vineam cum sero autem factum esset dicit dominus vineae procuratori suo voca operarios et redde illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant acceperunt singulos denarios venientes autem et primi arbitrati sunt quod plus essent accepturi acceperunt autem et ipsi singulos denarios et accipientes murmurabant adversus patrem familias dicentes hii novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portavimus pondus diei et aestus at ille respondens uni eorum dixit amice non facio tibi iniuriam nonne ex denario convenisti mecum tolle quod tuum est et vade volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi aut non licet mihi quod volo facere an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum sic erunt novissimi primi et primi novissimi multi sunt enim vocati pauci autem electi et ascendens Iesus Hierosolymam adsumpsit duodecim discipulos secreto et ait illis ecce ascendimus Hierosolymam et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et condemnabunt eum morte et tradent eum gentibus ad deludendum et flagellandum et crucifigendum et tertia die resurget tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo qui dixit ei quid vis ait illi dic ut sedeant hii duo filii mei

unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram in regno tuo
respondens autem Iesus dixit nescitis quid petatis potestis bi- 22
bere calicem quem ego bibiturus sum dicunt ei possumus ait 23
illis calicem quidem meum bibetis sedere autem ad dexteram
meam et sinistram non est meum dare vobis sed quibus pa-
ratum est a Patre meo et audientes decem indignati sunt de 24
duobus fratribus Iesus autem vocavit eos ad se et ait scitis 25
quia principes gentium dominantur eorum et qui maiores sunt
potestatem exercent in eos non ita erit inter vos sed quicum- 26
que voluerit inter vos maior fieri sit vester minister et qui 27
voluerit inter vos primus esse erit vester servus sicut Filius 28
hominis non venit ministrari sed ministrare et dare animam
suam redemptionem pro multis et egredientibus eis ab Hie- 29
richo secuta est eum turba multa et ecce duo caeci sedentes 30
secus viam audierunt quia Iesus transiret et clamaverunt di-
centes Domine miserere nostri Fili David turba autem incre- 31
pabat eos ut tacerent at illi magis clamabant dicentes Domine
miserere nostri Fili David et stetit Iesus et vocavit eos et ait 32
quid vultis ut faciam vobis dicunt illi Domine ut aperiantur 33
oculi nostri misertus autem eorum Iesus tetigit oculos eorum 34
et confestim viderunt et secuti sunt eum

et cum adpropinquassent Hierosolymis et venissent Bethfa- **XXI**
ge ad montem Oliveti tunc Iesus misit duos discipulos dicens 2
eis ite in castellum quod contra vos est et statim invenietis asi-
nam alligatam et pullum cum ea solvite et adducite mihi et si 3
quis vobis aliquid dixerit dicite quia Dominus his opus habet
et confestim dimittet eos hoc autem factum est ut impleretur 4
quod dictum est per prophetam dicentem dicite filiae Sion 5
ecce rex tuus venit tibi mansuetus et sedens super asinam et
pullum filium subiugalis euntes autem discipuli fecerunt si- 6
cut praecepit illis Iesus et adduxerunt asinam et pullum et 7
inposuerunt super eis vestimenta sua et eum desuper sedere
fecerunt plurima autem turba straverunt vestimenta sua in 8
via alii autem caedebant ramos de arboribus et sternebant in
via turbae autem quae praecedebant et quae sequebantur cla- 9
mabant dicentes osanna Filio David benedictus qui venturus
est in nomine Domini osanna in altissimis et cum intrasset 10

Hierosolimam commota est universa civitas dicens quis est
11 hic populi autem dicebant hic est Iesus propheta a Nazareth
12 Galilaeae et intravit Iesus in templum Dei et eiciebat omnes
vendentes et ementes in templo et mensas nummulariorum et
13 cathedras vendentium columbas evertit et dicit eis scriptum
est domus mea domus orationis vocabitur vos autem fecistis
14 eam speluncam latronum et accesserunt ad eum caeci et clau-
15 di in templo et sanavit eos videntes autem principes sacerdo-
tum et scribae mirabilia quae fecit et pueros clamantes in tem-
16 plo et dicentes osanna Filio David indignati sunt et dixerunt
ei audis quid isti dicant Iesus autem dicit eis utique numquam
legistis quia ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem
17 et relictis illis abiit foras extra civitatem in Bethaniam ibique
18, 19 mansit mane autem revertens in civitatem esuriit et videns
fici arborem unam secus viam venit ad eam et nihil invenit in
ea nisi folia tantum et ait illi numquam ex te fructus nascatur
20 in sempiternum et arefacta est continuo ficulnea et videntes
21 discipuli mirati sunt dicentes quomodo continuo aruit respon-
dens autem Iesus ait eis amen dico vobis si habueritis fidem et
non haesitaveritis non solum de ficulnea facietis sed et si monti
22 huic dixeritis tolle et iacta te in mare fiet et omnia quaecum-
23 que petieritis in oratione credentes accipietis et cum venisset
in templum accesserunt ad eum docentem principes sacerdo-
tum et seniores populi dicentes in qua potestate haec facis et
24 quis tibi dedit hanc potestatem respondens Iesus dixit illis
interrogabo vos et ego unum sermonem quem si dixeritis mihi
25 et ego vobis dicam in qua potestate haec facio baptismum
Iohannis unde erat e caelo an ex hominibus at illi cogitabant
inter se dicentes si dixerimus e caelo dicet nobis quare ergo
26 non credidistis illi si autem dixerimus ex hominibus timemus
27 turbam omnes enim habent Iohannem sicut prophetam et re-
spondentes Iesu dixerunt nescimus ait illis et ipse nec ego dico
28 vobis in qua potestate haec facio quid autem vobis videtur
homo habebat duos filios et accedens ad primum dixit fili va-
29 de hodie operare in vinea mea ille autem respondens ait nolo
30 postea autem paenitentia motus abiit accedens autem ad al-
terum dixit similiter at ille respondens ait eo domine et non

ivit quis ex duobus fecit voluntatem patris dicunt novissimus 31
 dicit illis Iesus amen dico vobis quia publicani et meretrices
 praecedunt vos in regno Dei venit enim ad vos Iohannes in 32
 via iustitiae et non credidistis ei publicani autem et meretrices
 crediderunt ei vos autem videntes nec paenitentiam habuistis
 postea ut crederetis ei aliam parabolam audite homo erat pa- 33
 ter familias qui plantavit vineam et sepem circumdedit ei et
 fodit in ea torcular et aedificavit turrem et locavit eam agri-
 colis et peregre profectus est cum autem tempus fructuum 34
 adpropinquasset misit servos suos ad agricolas ut acciperent
 fructus eius et agricolae adprehensis servis eius alium cecide- 35
 runt alium occiderunt alium vero lapidaverunt iterum misit 36
 alios servos plures prioribus et fecerunt illis similiter novissi- 37
 me autem misit ad eos filium suum dicens verebuntur filium
 meum agricolae autem videntes filium dixerunt intra se hic est 38
 heres venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius et 39
 adprehensum eum eiecerunt extra vineam et occiderunt cum 40
 ergo venerit dominus vineae quid faciet agricolis illis aiunt 41
 illi malos male perdet et vineam locabit aliis agricolis qui red-
 dant ei fructum temporibus suis dicit illis Iesus numquam 42
 legistis in scripturis lapidem quem reprobaverunt aedificantes
 hic factus est in caput anguli a Domino factum est istud et
 est mirabile in oculis nostris ideo dico vobis quia auferetur a 43
 vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus eius et qui 44
 ceciderit super lapidem istum confringetur super quem vero ce-
 ciderit conteret eum et cum audissent principes sacerdotum 45
 et Phariseaei parabolas eius cognoverunt quod de ipsis dice-
 ret et quaerentes eum tenere timuerunt turbas quoniam sicut 46
 prophetam eum habebant

et respondens Iesus dixit iterum in parabolis eis dicens si- **XXII, 2**
 mile factum est regnum caelorum homini regi qui fecit nuptias
 filio suo et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias et no- 3
 lebant venire iterum misit alios servos dicens dicite invitatis 4
 ecce prandium meum paravi tauri mei et altilia occisa et om-
 nia parata venite ad nuptias illi autem neglexerunt et abierunt 5
 alius in villam suam alius vero ad negotiationem suam reliqui 6
 vero tenuerunt servos eius et contumelia adfectos occiderunt

7 rex autem cum audisset iratus est et missis exercitibus suis per-
8 didit homicidas illos et civitatem illorum succendit tunc ait
servis suis nuptiae quidem paratae sunt sed qui invitati erant
9 non fuerunt digni ite ergo ad exitus viarum et quoscumque
10 inveneritis vocate ad nuptias et egressi servi eius in vias con-
gregaverunt omnes quos invenerunt malos et bonos et impletae
11 sunt nuptiae discumbentium intravit autem rex ut videret di-
scumbentes et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali
12 et ait illi amice quomodo huc intrasti non habens vestem nup-
13 tialem at ille obmutuit tunc dixit rex ministris ligatis pedibus
eius et manibus mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fle-
14 tus et stridor dentium multi autem sunt vocati pauci vero
15 electi tunc abeuntes Pharisei consilium inierunt ut caperent
16 eum in sermone et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis
dicentes magister scimus quia verax es et viam Dei in veritate
doces et non est tibi cura de aliquo non enim respicis perso-
17 nam hominum dic ergo nobis quid tibi videatur licet censum
18 dare Caesari an non cognita autem Iesus nequitia eorum ait
19 quid me temptatis hypocritae ostendite mihi nomisma census
20 at illi obtulerunt ei denarium et ait illis Iesus cuius est imago
21 haec et suprascriptio dicunt ei Caesaris tunc ait illis reddi-
22 te ergo quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo et
23 audientes mirati sunt et relicto eo abierunt in illo die acces-
serunt ad eum Sadducaei qui dicunt non esse resurrectionem
24 et interrogaverunt eum dicentes magister Moses dixit si quis
mortuus fuerit non habens filium ut ducat frater eius uxorem
25 illius et suscitet semen fratri suo erant autem apud nos sep-
tem fratres et primus uxore ducta defunctus est et non habens
26 semen reliquit uxorem suam fratri suo similiter secundus et
27 tertius usque ad septimum novissime autem omnium et mu-
28 lier defuncta est in resurrectione ergo cuius erit de septem
29 uxor omnes enim habuerunt eam respondens autem Iesus ait
30 illis erratis nescientes scripturas neque virtutem Dei in re-
surrectione enim neque nubent neque nubentur sed sunt sicut
31 angeli Dei in caelo de resurrectione autem mortuorum non
32 legistis quod dictum est a Deo dicente vobis ego sum Deus
Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob non est Deus mortuo-

rum sed viventium et audientes turbae mirabantur in doctrina eius Pharisei autem audientes quod silentium inposuisset Sadducaei convenerunt in unum et interrogavit eum unus ex eis legis doctor temptans eum magister quod est mandatum magnum in lege ait illi Iesus diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua hoc est maximum et primum mandatum secundum autem simile est huic diliges proximum tuum sicut te ipsum in his duobus mandatis universa lex pendet et prophetae congregatis autem Phariseis interrogavit eos Iesus dicens quid vobis videtur de Christo cuius filius est dicunt ei David ait illis quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum dicens dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum si ergo David vocat eum Dominum quomodo filius eius est et nemo poterat respondere ei verbum neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare

tunc Iesus locutus est ad turbas et discipulos suos dicens **XXIII, 2**
 super cathedram Mosi sederunt scribae et Pharisei omnia ergo quaecumque dixerint vobis servate et facite secundum opera vero eorum nolite facere dicunt enim et non faciunt alligant autem onera gravia et inportabilia et inponunt in umeros hominum digito autem suo nolunt ea movere omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias amant autem primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis et salutationes in foro et vocari ab hominibus rabbi vos autem nolite vocari rabbi unus enim est magister vester omnes autem vos fratres estis et patrem nolite vocare vobis super terram unus enim est Pater vester qui in caelis est nec vocemini magistri quia magister vester unus est Christus qui maior est vestrum erit minister vester qui autem se exaltaverit humiliabitur et qui se humiliaverit exaltabitur vae autem vobis scribae et Pharisei hypocritae quia clauditis regnum caelorum ante homines vos enim non intratis nec introeuntes sinitis intrare vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia circuitis mare et aridam ut faciatis unum proselytum et cum fuerit factus facitis eum filium gehennae duplo quam vos vae vobis duces caeci qui di-

citis quicumque iuraverit per templum nihil est qui autem iuraverit in aurum templi debet stulti et caeci quid enim maius est aurum an templum quod sanctificat aurum et quicumque iuraverit in altari nihil est quicumque autem iuraverit in dono quod est super illud debet caeci quid enim maius est donum an altare quod sanctificat donum qui ergo iurat in altare iurat in eo et in omnibus quae super illud sunt et qui iuraverit in templo iurat in illo et in eo qui inhabitat in ipso et qui iurat in caelo iurat in throno Dei et in eo qui sedet super eum vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia decimatis mentam et anethum et cyminum et reliquistis quae graviora sunt legis iudicium et misericordiam et fidem haec oportuit facere et illa non omittere duces caeci excolantes culicem camelum autem gluttientes vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia mundatis quod de foris est calicis et parapsidis intus autem pleni sunt rapina et immunditia Phariseae caece munda prius quod intus est calicis et parapsidis ut fiat et id quod de foris est mundum vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia similes estis sepulchris dealbatis quae a foris parent hominibus speciosa intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia sic et vos a foris quidem paretis hominibus iusti intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia aedificatis sepulchra prophetarum et ornatis monumenta iustorum et dicitis si fuissimus in diebus patrum nostrorum non essemus socii eorum in sanguine prophetarum itaque testimonio estis vobismet ipsis quia filii estis eorum qui prophetas occiderunt et vos implete mensuram patrum vestrorum serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehennae ideo ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas ex illis occidetis et crucifigetis et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et persequemini de civitate in civitatem ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem Zacchariae filii Barachiae quem occidistis inter templum et altare amen dico vobis venient haec omnia super generationem istam Hierusalem Hierusalem quae occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt quotiens volui

congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluiti ecce relinquitur vobis domus vestra 38
deserta dico enim vobis non me videbitis amodo donec dicatis 39
benedictus qui venit in nomine Domini

et egressus Iesus de templo ibat et accesserunt discipuli eius **XXIV**
ut ostenderent ei aedificationes templi ipse autem respondens 2
dixit eis videtis haec omnia amen dico vobis non relinquetur
hic lapis super lapidem qui non destruatur sedente autem eo 3
super montem Oliveti accesserunt ad eum discipuli secreto di-
centes dic nobis quando haec erunt et quod signum adventus
tui et consummationis saeculi et respondens Iesus dixit eis 4
videte ne quis vos seducat multi enim venient in nomine meo 5
dicentes ego sum Christus et multos seducent audituri autem 6
estis proelia et opiniones proeliorum videte ne turbemini oportet enim haec fieri sed nondum est finis consurget enim gens 7
in gentem et regnum in regnum et erunt pestilentiae et fames
et terraemotus per loca haec autem omnia initia sunt dolorum 8
tunc tradent vos in tribulationem et occident vos et eritis 9
odio omnibus gentibus propter nomen meum et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent et odio habebunt invicem et multi pseudoprophetae surgent et seducent multos et 11, 12
quoniam abundabit iniquitas refrigescet caritas multorum qui
autem permanserit usque in finem hic salvus erit et praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus et tunc veniet consummatio cum ergo videritis abominationem desolationis quae dicta est a Danihelo propheta stantem in loco sancto qui legit intellegat tunc qui 16
in Iudaea sunt fugiant ad montes et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua et qui in agro non revertatur tollere tunicam suam vae autem praegnatibus et nutrientibus 19
in illis diebus orate autem ut non fiat fuga vestra hieme vel
sabbato erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab 21
initio mundi usque modo neque fiet et nisi breviati fuissent 22
dies illi non fieret salva omnis caro sed propter electos breviantur dies illi tunc si quis vobis dixerit ecce hic Christus aut 23
illic nolite credere surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem 24

25, 26 inducantur si fieri potest etiam electi ecce praedixi vobis si
ergo dixerint vobis ecce in deserto est nolite exire ecce in pe-
27 netrabilibus nolite credere sicut enim fulgur exit ab oriente
et paret usque in occidente ita erit et adventus Filii hominis
28, 29 ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur aquilae statim
autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur et
luna non dabit lumen suum et stellae cadent de caelo et vir-
30 tutes caelorum commovebuntur et tunc parebit signum Filii
hominis in caelo et tunc plangent omnes tribus terrae et vide-
bunt Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute
31 multa et maiestate et mittet angelos suos cum tuba et voce
magna et congregabunt electos eius a quattuor ventis a sum-
32 mis caelorum usque ad terminos eorum ab arbore autem fici
discite parabolam cum iam ramus eius tener fuerit et folia na-
33 ta scitis quia prope est aestas ita et vos cum videritis haec
34 omnia scitote quia prope est in ianuis amen dico vobis quia
35 non praeteribit haec generatio donec omnia haec fiant caelum
36 et terra transibunt verba vero mea non praeteribunt de die
autem illa et hora nemo scit neque angeli caelorum nisi Pater
37 solus sicut autem in diebus Noe ita erit et adventus Filii ho-
38 minis sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes
et bibentes nubentes et nuptum tradentes usque ad eum diem
39 quo introivit in arcam Noe et non cognoverunt donec venit
40 diluvium et tulit omnes ita erit et adventus Filii hominis tunc
41 duo erunt in agro unus adsumetur et unus relinquetur duae
42 molentes in mola una adsumetur et una relinquetur vigilate
43 ergo quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit illud
autem scitote quoniam si sciret pater familias qua hora fur
venturus esset vigilaret utique et non sineret perfodiri domum
44 suam ideoque et vos estote parati quia qua nescitis hora Filius
45 hominis venturus est quis putas est fidelis servus et prudens
quem constituit dominus suus supra familiam suam ut det illis
46 cibum in tempore beatus ille servus quem cum venerit do-
47 minus eius invenerit sic facientem amen dico vobis quoniam
48 super omnia bona sua constituet eum si autem dixerit malus
49 servus ille in corde suo moram facit dominus meus venire et
coeperit percutere conservos suos manducet autem et bibat

cum ebriis veniet dominus servi illius in die qua non sperat et 50
 hora qua ignorat et dividet eum partemque eius ponet cum 51
 hypocritis illic erit fletus et stridor dentium

tunc simile erit regnum caelorum decem virginibus quae **XXV**
 accipientes lampadas suas exierunt obviam sponso et spon-
 sae quinque autem ex eis erant fatuae et quinque pruden- 2
 tes sed quinque fatuae acceptis lampadibus non sumpserunt 3
 oleum secum prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis 4
 cum lampadibus moram autem faciente sponso dormitave- 5
 runt omnes et dormierunt media autem nocte clamor factus 6
 est ecce sponsus venit exite obviam ei tunc surrexerunt om- 7
 nes virgines illae et ornaverunt lampades suas fatuae autem 8
 sapientibus dixerunt date nobis de oleo vestro quia lampades
 nostrae extinguuntur responderunt prudentes dicentes ne forte 9
 non sufficiat nobis et vobis ite potius ad vendentes et emite
 vobis dum autem irent emere venit sponsus et quae paratae 10
 erant intraverunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua no- 11
 vissime veniunt et reliquae virgines dicentes domine domine
 aperi nobis at ille respondens ait amen dico vobis nescio vos 12
 vigilate itaque quia nescitis diem neque horam sicut enim ho- 13, 14
 mo proficiscens vocavit servos suos et tradidit illis bona sua
 et uni dedit quinque talenta alii autem duo alii vero unum 15
 unicuique secundum propriam virtutem et profectus est sta-
 tim abiit autem qui quinque talenta acceperat et operatus est 16
 in eis et lucratus est alia quinque similiter qui duo acceperat 17
 lucratus est alia duo qui autem unum acceperat abiens fodit 18
 in terra et abscondit pecuniam domini sui post multum vero 19
 temporis venit dominus servorum illorum et posuit rationem
 cum eis et accedens qui quinque talenta acceperat obtulit alia 20
 quinque talenta dicens domine quinque talenta mihi tradidisti
 ecce alia quinque superlucratus sum ait illi dominus eius euge 21
 bone serve et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa
 te constituam intra in gaudium domini tui accessit autem et 22
 qui duo talenta acceperat et ait domine duo talenta tradidisti
 mihi ecce alia duo lucratus sum ait illi dominus eius euge ser- 23
 ve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis supra multa te
 constituam intra in gaudium domini tui accedens autem et 24

qui unum talentum acceperat ait domine scio quia homo durus es metis ubi non seminasti et congregas ubi non sparsisti
25 et timens abii et abscondi talentum tuum in terra ecce habes
26 quod tuum est respondens autem dominus eius dixit ei serve male et piger sciebas quia meto ubi non semino et congrego
27 ubi non sparsi oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis et veniens ego recepissem utique quod meum est cum
28 usura tollite itaque ab eo talentum et date ei qui habet decem
29 talenta omni enim habenti dabitur et abundabit ei autem qui
30 non habet et quod videtur habere auferetur ab eo et inutilem
31 servum eicite in tenebras exteriores illic erit fletus et stridor
dentium cum autem venerit Filius hominis in maiestate sua et
omnes angeli cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae
32 et congregabuntur ante eum omnes gentes et separabit eos ab
33 invicem sicut pastor segregat oves ab hedis et statuget oves
34 quidem a dextris suis hedos autem a sinistris tunc dicet rex
his qui a dextris eius erunt venite benedicti Patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi esurivi
35 enim et dedistis mihi manducare sitivi et dedistis mihi bibere
36 hospes eram et collexistis me nudus et operuistis me infirmus
37 et visitastis me in carcere eram et venistis ad me tunc respondebunt ei iusti dicentes Domine quando te vidimus esurientem
38 et pavimus sitientem et dedimus tibi potum quando autem te vidimus hospitem et colleximus te aut nudum et cooperuimus
39 aut quando te vidimus infirmum aut in carcere et venimus ad
40 te et respondens rex dicet illis amen dico vobis quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis mihi fecistis tunc dicet
41 et his qui a sinistris erunt discedite a me maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis eius esurivi enim et non dedistis mihi manducare sitivi et non dedistis mihi potum
42 hospes eram et non collexistis me nudus et non operuistis me
43 infirmus et in carcere et non visitastis me tunc respondebunt et ipsi dicentes Domine quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum vel in carcere
45 et non ministravimus tibi tunc respondebit illis dicens amen dico vobis quamdiu non fecistis uni de minoribus his nec mihi fecistis et ibunt hii in supplicium aeternum iusti autem in

vitam aeternam

et factum est cum consummasset Iesus sermones hos omnes dixit discipulis suis scitis quia post biduum pascha fiet et **XXVI**
 Filius hominis tradetur ut crucifigatur tunc congregati sunt
 principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur Caiaphas et consilium fecerunt ut Iesum dolo tenerent et occiderent dicebant autem non in die festo ne forte tumultus fieret in populo cum autem esset Iesus in Bethania in domo Simonis leprosi accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi et effudit super caput ipsius recumbentis videntes autem discipuli indignati sunt dicentes ut quid perditio haec potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus sciens autem Iesus ait illis quid molesti estis mulieri opus bonum operata est in me nam semper pauperes habetis vobiscum me autem non semper habetis mittens enim haec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit amen dico vobis ubicumque praedicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo dicetur et quod haec fecit in memoriam eius tunc abiit unus de duodecim qui dicitur Iudas Scarioth ad principes sacerdotum et ait illis quid vultis mihi dare et ego vobis eum tradam at illi constituerunt ei triginta argenteos et exinde quaerebat oportunitatem ut eum traderet prima autem azymorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes ubi vis paremus tibi comedere pascha at Iesus dixit ite in civitatem ad quendam et dicite ei magister dicit tempus meum prope est apud te facio pascha cum discipulis meis et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus et paraverunt pascha vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis et edentibus illis dixit amen dico vobis quia unus vestrum me traditurus est et contristati valde coeperunt singuli dicere numquid ego sum Domine at ipse respondens ait qui intinguit mecum manum in parapside hic me tradet Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo vae autem homini illi per quem Filius hominis traditur bonum erat ei si natus non fuisset homo ille respondens autem Iudas qui tradidit eum dixit numquid ego sum rabbi ait illi tu dixisti cenantibus autem eis accepit Iesus panem et benedixit ac fregit deditque discipulis suis et ait ac-

27 cipite et comedite hoc est corpus meum et accipiens calicem
28 gratias egit et dedit illis dicens bibite ex hoc omnes hic est
enim sanguis meus novi testamenti qui pro multis effunditur in
29 remissionem peccatorum dico autem vobis non bibam amodo
de hoc genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam
30 vobiscum novum in regno Patris mei et hymno dicto exierunt
31 in montem Oliveti tunc dicit illis Iesus omnes vos scandalum
patiemini in me in ista nocte scriptum est enim percutiam
32 pastorem et dispergentur oves gregis postquam autem resur-
33 rexero praecedam vos in Galilaeam respondens autem Petrus
ait illi et si omnes scandalizati fuerint in te ego numquam
34 scandalizabor ait illi Iesus amen dico tibi quia in hac nocte
35 antequam gallus cantet ter me negabis ait illi Petrus etiam
si oportuerit me mori tecum non te negabo similiter et omnes
36 discipuli dixerunt tunc venit Iesus cum illis in villam quae
dicitur Gethsemani et dixit discipulis suis sedete hic donec va-
37 dam illuc et orem et adsumpto Petro et duobus filiis Zebedaei
38 coepit contristari et maestus esse tunc ait illis tristis est ani-
39 ma mea usque ad mortem sustinete hic et vigilate mecum et
progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens mi
Pater si possibile est transeat a me calix iste verumtamen non
40 sicut ego volo sed sicut tu et venit ad discipulos et invenit eos
dormientes et dicit Petro sic non potuistis una hora vigilare
41 mecum vigilate et orate ut non intretis in temptationem spiri-
42 tus quidem promptus est caro autem infirma iterum secundo
abiit et oravit dicens Pater mi si non potest hic calix transire
43 nisi bibam illum fiat voluntas tua et venit iterum et invenit
44 eos dormientes erant enim oculi eorum gravati et relictis illis
45 iterum abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens tunc
venit ad discipulos suos et dicit illis dormite iam et requiescite
ecce adpropinquavit hora et Filius hominis traditur in manus
46 peccatorum surgite eamus ecce adpropinquavit qui me tra-
47 dit adhuc ipso loquente ecce Iudas unus de duodecim venit
et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus a principibus
48 sacerdotum et senioribus populi qui autem tradidit eum dedit
illis signum dicens quemcumque osculatus fuero ipse est tenete
49 eum et confestim accedens ad Iesum dixit have rabbi et oscu-

latus est eum dixitque illi Iesus amice ad quod venisti tunc 50
accesserunt et manus iniecerunt in Iesum et tenuerunt eum
et ecce unus ex his qui erant cum Iesu extendens manum exe- 51
mit gladium suum et percutiens servum principis sacerdotum
amputavit auriculam eius tunc ait illi Iesus converte gladium 52
tuum in locum suum omnes enim qui acceperint gladium gla-
dio peribunt an putas quia non possum rogare Patrem meum 53
et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelo-
rum quomodo ergo implebuntur scripturae quia sic oportet 54
fieri in illa hora dixit Iesus turbis tamquam ad latronem ex- 55
istis cum gladiis et fustibus comprehendere me cotidie apud
vos sedebam docens in templo et non me tenuistis hoc au- 56
tem totum factum est ut implerentur scripturae prophetarum
tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt at illi tenentes Iesum 57
duxerunt ad Caiaphan principem sacerdotum ubi scribae et
seniores convenerant Petrus autem sequebatur eum a longe 58
usque in atrium principis sacerdotum et ingressus intro sedebat
cum ministris ut videret finem principes autem sacerdotum 59
et omne concilium quaerebant falsum testimonium contra Ie-
sum ut eum morti traderent et non invenerunt cum multi falsi 60
testes accessissent novissime autem venerunt duo falsi testes
et dixerunt hic dixit possum destruere templum Dei et post 61
triduum aedificare illud et surgens princeps sacerdotum ait 62
illi nihil respondes ad ea quae isti adversum te testificantur
Iesus autem tacebat et princeps sacerdotum ait illi adiuro te 63
per Deum vivum ut dicas nobis si tu es Christus Filius Dei
dicit illi Iesus tu dixisti verumtamen dico vobis amodo vide- 64
bitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis et venientem
in nubibus caeli tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta 65
sua dicens blasphemavit quid adhuc egemus testibus ecce nunc
audistis blasphemiam quid vobis videtur at illi respondentes 66
dixerunt reus est mortis tunc expuerunt in faciem eius et co- 67
laphis eum ceciderunt alii autem palmas in faciem ei dederunt
dicentes prophetiza nobis Christe quis est qui te percussit Pe- 68, 69
trus vero sedebat foris in atrio et accessit ad eum una ancilla
dicens et tu cum Iesu Galilaeo eras at ille negavit coram om- 70
nibus dicens nescio quid dicis exeunte autem illo ianuam vidit 71

eum alia et ait his qui erant ibi et hic erat cum Iesu Nazareno
72, 73 et iterum negavit cum iuramento quia non novi hominem et
post pusillum accesserunt qui stabant et dixerunt Petro vere et
74 tu ex illis es nam et loquella tua manifestum te facit tunc coe-
pit detestari et iurare quia non novisset hominem et continuo
75 gallus cantavit et recordatus est Petrus verbi Iesu quod dixe-
rat priusquam gallus cantet ter me negabis et egressus foras
ploravit amare

XXVII

mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacer-
dotum et seniores populi adversus Iesum ut eum morti trade-
2 rent et vinctum adduxerunt eum et tradiderunt Pontio Pilato
3 praesidi tunc videns Iudas qui eum tradidit quod damnatus
esset paenitentia ductus rettulit triginta argenteos principibus
4 sacerdotum et senioribus dicens peccavi tradens sanguinem
5 iustum at illi dixerunt quid ad nos tu videris et proiectis ar-
6 genteis in templo recessit et abiens laqueo se suspendit prin-
cipes autem sacerdotum acceptis argenteis dixerunt non licet
7 mittere eos in corbanan quia pretium sanguinis est consilio
autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam pere-
8 grinorum propter hoc vocatus est ager ille Acheldemach ager
9 sanguinis usque in hodiernum diem tunc impletum est quod
dictum est per Hieremiam prophetam dicentem et acceperunt
triginta argenteos pretium adpretiati quem adpretiaverunt a fi-
10 liis Israhel et dederunt eos in agrum figuli sicut constituit mi-
11 hi Dominus Iesus autem stetit ante praesidem et interrogavit
eum praeses dicens tu es rex Iudaeorum dicit ei Iesus tu dicis
12 et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus ni-
13 hil respondit tunc dicit illi Pilatus non audis quanta adversum
14 te dicant testimonia et non respondit ei ad ullum verbum ita
15 ut miraretur praeses vehementer per diem autem sollemnem
consueverat praeses dimittere populo unum vinctum quem vol-
16 uissent habebat autem tunc vinctum insignem qui dicebatur
17 Barabbas congregatis ergo illis dixit Pilatus quem vultis di-
18 mittam vobis Barabban an Iesum qui dicitur Christus sciebat
19 enim quod per invidiam tradidissent eum sedente autem illo
pro tribunali misit ad illum uxor eius dicens nihil tibi et iu-
sto illi multa enim passa sum hodie per visum propter eum

princeps autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis 20
ut peterent Barabban Iesum vero perderent respondens au- 21
tem praeses ait illis quem vultis vobis de duobus dimitti at
illi dixerunt Barabban dicit illis Pilatus quid igitur faciam de 22
Iesu qui dicitur Christus dicunt omnes crucifigatur ait illis 23
praeses quid enim mali fecit at illi magis clamabant dicen-
tes crucifigatur videns autem Pilatus quia nihil proficeret sed 24
magis tumultus fieret accepta aqua lavit manus coram populo
dicens innocens ego sum a sanguine iusti huius vos videritis et 25
respondens universus populus dixit sanguis eius super nos et
super filios nostros tunc dimisit illis Barabban Iesum autem 26
flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur tunc milites prae- 27
sidis suscipientes Iesum in praetorio congregaverunt ad eum
universam cohortem et exuentes eum clamydem coccineam 28
circumdederunt ei et plectentes coronam de spinis posuerunt 29
super caput eius et harundinem in dextera eius et genu flexo
ante eum includebant dicentes have rex Iudaeorum et expuen- 30
tes in eum acceperunt harundinem et percutiebant caput eius
et postquam inluserunt ei exuerunt eum clamydem et indue- 31
runt eum vestimentis eius et duxerunt eum ut crucifigerent
exeuntes autem invenerunt hominem cyreneum nomine Simo- 32
nem hunc angariaverunt ut tolleret crucem eius et venerunt 33
in locum qui dicitur Golgotha quod est Calvariae locus et 34
dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum et cum gustasset
noluit bibere postquam autem crucifixerunt eum diviserunt 35
vestimenta eius sortem mittentes et sedentes servabant eum 36
et inposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam hic est 37
Iesus rex Iudaeorum tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones 38
unus a dextris et unus a sinistris praetereuntes autem blas- 39
phemabant eum moventes capita sua et dicentes qui destruit 40
templum et in triduo illud reaedificat salva temet ipsum si Fi- 41
lius Dei es descende de cruce similiter et principes sacerdotum 42
inludentes cum scribis et senioribus dicentes alios salvos fecit
se ipsum non potest salvum facere si rex Israhel est descendat 43
nunc de cruce et credemus ei confidet in Deo liberet nunc 44
eum si vult dixit enim quia Dei Filius sum id ipsum autem 45
et latrones qui fixi erant cum eo inproperabant ei a sexta au-

tem hora tenebrae factae sunt super universam terram usque
46 ad horam nonam et circa horam nonam clamavit Iesus voce
magna dicens Heli Heli lema sabacthani hoc est Deus meus
47 Deus meus ut quid dereliquisti me quidam autem illic stantes
48 et audientes dicebant Heliam vocat iste et continuo currens
unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto et inposuit ha-
49 rundini et dabat ei bibere ceteri vero dicebant sine videamus
50 an veniat Helias liberans eum Iesus autem iterum clamans
51 voce magna emisit spiritum et ecce velum templi scissum est
in duas partes a summo usque deorsum et terra mota est et
52 petrae scissae sunt et monumenta aperta sunt et multa cor-
53 pora sanctorum qui dormierant surrexerunt et exeuntes de
monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam ci-
54 vitatem et apparuerunt multis centurio autem et qui cum eo
erant custodientes Iesum viso terraemotu et his quae fiebant
55 timuerunt valde dicentes vere Dei Filius erat iste erant autem
ibi mulieres multae a longe quae secutae erant Iesum a Gali-
56 laea ministrantes ei inter quas erat Maria Magdalene et Maria
57 Iacobi et Ioseph mater et mater filiorum Zebedaei cum sero
autem factum esset venit quidam homo dives ab Arimathia
58 nomine Ioseph qui et ipse discipulus erat Iesu hic accessit ad
Pilatum et petiit corpus Iesu tunc Pilatus iussit reddi corpus
59, 60 et accepto corpore Ioseph involvit illud sindone munda et po-
suit illud in monumento suo novo quod exciderat in petra et
61 advolvit saxum magnum ad ostium monumenti et abiit erat
autem ibi Maria Magdalene et altera Maria sedentes contra
62 sepulchrum altera autem die quae est post parasceven conve-
63 nerunt principes sacerdotum et Pharisei ad Pilatum dicentes
domine recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc vivens
64 post tres dies resurgam iube ergo custodiri sepulchrum us-
que in diem tertium ne forte veniant discipuli eius et furentur
eum et dicant plebi surrexit a mortuis et erit novissimus error
65 peior priore ait illis Pilatus habetis custodiam ite custodite si-
66 cut scitis illi autem abeuntes munierunt sepulchrum signantes
lapidem cum custodibus

XXVIII vespere autem sabbati quae lucescit in primam sabbati ve-
2 nit Maria Magdalene et altera Maria videre sepulchrum et

ecce terraemotus factus est magnus angelus enim Domini descendit de caelo et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum erat autem aspectus eius sicut fulgur et vestimentum 3
eius sicut nix prae timore autem eius exterriti sunt custodes 4
et facti sunt velut mortui respondens autem angelus dixit mulieribus nolite timere vos scio enim quod Iesum qui crucifixus est quaeritis non est hic surrexit enim sicut dixit venite videte 6
locum ubi positus erat Dominus et cito euntes dicite discipulis 7
eius quia surrexit et ecce praecedit vos in Galilaeam ibi eum videbitis ecce praedixi vobis et exierunt cito de monumento cum timore et magno gaudio currentes nuntiare discipulis eius et ecce Iesus occurrit illis dicens havete illae autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adoraverunt eum tunc ait illis Iesus nolite timere ite nuntiate fratribus meis ut eant in Galilaeam ibi me videbunt quae cum abissent ecce quidam 11
de custodibus venerunt in civitatem et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant et congregati cum senioribus consilio accepto pecuniam copiosam dederunt militibus dicentes dicite quia discipuli eius nocte venerunt et furati sunt eum nobis dormientibus et si hoc auditum fuerit a praeside nos suadebimus ei et securos vos faciemus at illi accepta pecunia fecerunt sicut erant docti et divulgatum est verbum istud apud Iudaeos usque in hodiernum diem undecim autem discipuli abierunt in Galilaeam in montem ubi constituerat illis Iesus et videntes eum adoraverunt quidam autem dubitaverunt et accedens Iesus locutus est eis dicens data est mihi omnis potestas in caelo et in terra euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi 20

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. MARK.

I, 2 nitium evangelii Iesu Christi Filii Dei sicut scrip-
3 tum est in Esaia propheta ecce mitto angelum meum
4 ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam vox
5 clamantis in deserto parate viam Domini rectas fa-
6 cite semitas eius fuit Iohannes in deserto baptizans et praedi-
7 cans baptismum paenitentiae in remissionem peccatorum et
8 egrediebatur ad illum omnis Iudaeae regio et Hierosolymitae
9 universi et baptizabantur ab illo in Iordane flumine confitentes
10 peccata sua et erat Iohannes vestitus pilis cameli et zona pel-
11 licia circa lumbos eius et lucustas et mel silvestre edebat et
12 praedicabat dicens venit fortior me post me cuius non sum di-
13 gnus procumbens solvere corrigiam calciamentorum eius ego
14 baptizavi vos aqua ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto et
15 factum est in diebus illis venit Iesus a Nazareth Galilaeae et
16 baptizatus est in Iordane ab Iohanne et statim ascendens de
17 aqua vidit apertos caelos et Spiritum tamquam columbam de-
18 scendentem et manentem in ipso et vox facta est de caelis tu
19 es Filius meus dilectus in te conplacui et statim Spiritus ex-
20 pellit eum in desertum et erat in deserto quadraginta diebus
et quadraginta noctibus et temptabatur a Satana eratque cum
bestiis et angeli ministrabant illi postquam autem traditus est
Iohannes venit Iesus in Galilaeam praedicans evangelium regni
Dei et dicens quoniam impletum est tempus et adpropinqua-
vit regnum Dei paenitemini et credite evangelio et praeteriens
secus mare Galilaeae vidit Simonem et Andream fratrem eius
mittentes retia in mare erant enim piscatores et dixit eis Ie-
sus venite post me et faciam vos fieri piscatores hominum et
protinus relictis retibus secuti sunt eum et progressus inde
pusillum vidit Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius et
illos in navi componentes retia et statim vocavit illos et re-
licto patre suo Zebedaeo in navi cum mercennariis secuti sunt

eum et ingrediuntur Capharnaum et statim sabbatis ingres- 21
sus synagogam docebat eos et stupebant super doctrina eius 22
erat enim docens eos quasi potestatem habens et non sicut
scribae et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo 23
et exclamavit dicens quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti 24
perdere nos scio qui sis Sanctus Dei et comminatus est ei Iesus 25
dicens obmutesce et exi de homine et discernens eum spiritus 26
immundus et exclamans voce magna exivit ab eo et mirati 27
sunt omnes ita ut conquirerent inter se dicentes quidnam est
hoc quae doctrina haec nova quia in potestate et spiritibus
inmundis imperat et oboediunt ei et processit rumor eius sta- 28
tim in omnem regionem Galilaeae et protinus egredientes de 29
synagoga venerunt in domum Simonis et Andreae cum Iacobo
et Iohanne decumbebat autem socrus Simonis febricitans et 30
statim dicunt ei de illa et accedens elevavit eam adprehen- 31
sa manu eius et continuo dimisit eam febris et ministrabat eis
vespere autem facto cum occidisset sol adferebant ad eum om- 32
nes male habentes et daemonia habentes et erat omnis civitas 33
congregata ad ianuam et curavit multos qui vexabantur variis 34
languoribus et daemonia multa eiciebat et non sinebat loqui
ea quoniam sciebant eum et diluculo valde surgens egressus 35
abiit in desertum locum ibique orabat et persecutus est eum 36
Simon et qui cum illo erant et cum invenissent eum dixerunt 37
ei quia omnes quaerunt te et ait illis eamus in proximos vi- 38
cos et civitates ut et ibi praedicem ad hoc enim veni et erat 39
praedicans in synagogis eorum et omni Galilaea et daemonia
eiciens et venit ad eum leprosus deprecans eum et genu fle- 40
xo dixit si vis potes me mundare Iesus autem misertus eius 41
extendit manum suam et tangens eum ait illi volo mundare
et cum dixisset statim discessit ab eo lepra et mundatus est 42
et comminatus ei statim eiecit illum et dicit ei vide nemini 43, 44
dixeris sed vade ostende te principi sacerdotum et offer pro
emundatione tua quae praecepit Moses in testimonium illis
at ille egressus coepit praedicare et diffamare sermonem ita 45
ut iam non posset manifeste in civitatem introire sed foris in
desertis locis esse et conveniebant ad eum undique

et iterum intravit Capharnaum post dies et auditum est **II**, 2

quod in domo esset et convenerunt multi ita ut non caperet ne-
3 que ad ianuam et loquebatur eis verbum et venerunt ferentes
4 ad eum paralyticum qui a quattuor portabatur et cum non
possent offerre eum illi prae turba nudaverunt tectum ubi erat
et patefacientes submiserunt grabattum in quo paralyticus ia-
5 cebat cum vidisset autem Iesus fidem illorum ait paralytico
6 fili dimittuntur tibi peccata erant autem illic quidam de scri-
7 bis sedentes et cogitantes in cordibus suis quid hic sic loquitur
8 blasphemat quis potest dimittere peccata nisi solus Deus quo
statim cognito Iesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se dicit
9 illis quid ista cogitatis in cordibus vestris quid est facilius di-
cere paralytico dimittuntur tibi peccata an dicere surge et tolle
10 grabattum tuum et ambula ut autem sciatis quia potestatem
habet Filius hominis in terra dimittendi peccata ait paralyti-
11 co tibi dico surge tolle grabattum tuum et vade in domum
12 tuam et statim ille surrexit et sublato grabatto abiit coram
omnibus ita ut admirarentur omnes et honorificarent Deum
13 dicentes quia numquam sic vidimus et egressus est rursus ad
14 mare omnisque turba veniebat ad eum et docebat eos et cum
praeteriret vidit Levin Alpei sedentem ad teloneum et ait il-
15 li sequere me et surgens secutus est eum et factum est cum
accumberet in domo illius multi publicani et peccatores simul
discumbebant cum Iesu et discipulis eius erant enim multi qui
16 et sequebantur eum et scribae et Pharisei videntes quia man-
ducaret cum peccatoribus et publicanis dicebant discipulis eius
quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit ma-
17 gister vester hoc audito Iesus ait illis non necesse habent sani
medicum sed qui male habent non enim veni vocare iustos sed
18 peccatores et erant discipuli Iohannis et Pharisei ieiunantes
et veniunt et dicunt illi cur discipuli Iohannis et Pharisaeo-
19 rum ieiunant tui autem discipuli non ieiunant et ait illis Iesus
numquid possunt filii nuptiarum quamdiu sponsus cum illis est
ieiunare quanto tempore habent secum sponsum non possunt
20 ieiunare venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus et
21 tunc ieiunabunt in illa die nemo adsumentum panni rudis ad-
suis vestimento veteri alioquin aufert supplementum novum a
22 veteri et maior scissura fit et nemo mittit vinum novellum in

utres veteres alioquin dirumpet vinum utres et vinum effunditur et utres peribunt sed vinum novum in utres novos mitti debet et factum est iterum cum sabbatis ambularet per sata et discipuli eius coeperunt praegredi et vellere spicas Pharisaei autem dicebant ei ecce quid faciunt sabbatis quod non licet et ait illis numquam legistis quid fecerit David quando necessitatem habuit et esuriit ipse et qui cum eo erant quomodo introiit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum et panes propositionis manducavit quos non licet manducare nisi sacerdotibus et dedit eis qui cum eo erant et dicebat eis sabbatum propter hominem factum est et non homo propter sabbatum itaque dominus est Filius hominis etiam sabbati

et introivit iterum synagogam et erat ibi homo habens manum aridam et observabant eum si sabbatis curaret ut accusarent illum et ait homini habenti manum aridam surge in medium et dicit eis licet sabbatis bene facere an male animam salvam facere an perdere at illi tacebant et circumspiciens eos cum ira contristatus super caecitatem cordis eorum dicit homini extende manum tuam et extendit et restituta est manus illi exeuntes autem statim Pharisaei cum Herodianis consilium faciebant adversus eum quomodo eum perderent et Iesus cum discipulis suis secessit ad mare et multa turba a Galilaea et Iudaea secuta est eum et ab Hierosolymis et ab Idumea et trans Iordanen et qui circa Tyrum et Sidonem multitudo magna audientes quae faciebat venerunt ad eum et dixit discipulis suis ut navicula sibi deserviret propter turbam ne conprimerent eum multos enim sanabat ita ut inruerent in eum ut illum tangerent quotquot habebant plagas et spiritus inmundi cum illum videbant procidebant ei et clamabant dicentes tu es Filius Dei et vehementer comminabatur eis ne manifestarent illum et ascendens in montem vocavit ad se quos voluit ipse et venerunt ad eum et fecit ut essent duodecim cum illo et ut mitteret eos praedicare et dedit illis potestatem curandi infirmitates et eiciendi daemonia et inposuit Simoni nomen Petrus et Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem Iacobi et inposuit eis nomina Boanerges quod est Filii tonitruum et Andream et Philippum et Bartholomeum et Mattheum et

Thomam et Iacobum Alphei et Thaddeum et Simonem Cananeum et Iudam Scarioth qui et tradidit illum et veniunt ad domum et convenit iterum turba ita ut non possent neque panem manducare et cum audissent sui exierunt tenere eum dicebant enim quoniam in furorem versus est et scribae qui ab Hierosolymis descenderant dicebant quoniam Beelzebub habet et quia in principe daemonum eicit daemonia et convocatis eis in parabolis dicebat illis quomodo potest Satanus Satanas eicere et si regnum in se dividatur non potest stare regnum illud et si domus super semet ipsam dispertiatur non poterit domus illa stare et si Satanus consurrexit in semet ipsum dispertitus est et non potest stare sed finem habet nemo potest vasa fortis ingressus in domum diripere nisi prius fortem alliget et tunc domum eius diripiet amen dico vobis quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata et blasphemiae quibus blasphemaverint qui autem blasphemaverit in Spiritum Sanctum non habet remissionem in aeternum sed reus erit aeterni delicti quoniam dicebant spiritum immundum habet et veniunt mater eius et fratres et foris stantes miserunt ad eum vocantes eum et sedebat circa eum turba et dicunt ei ecce mater tua et fratres tui foris quaerunt te et respondens eis ait quae est mater mea et fratres mei et circumspiciens eos qui in circuitu eius sedebant ait ecce mater mea et fratres mei qui enim fecerit voluntatem Dei hic frater meus et soror mea et mater est

IV et iterum coepit docere ad mare et congregata est ad eum turba multa ita ut in navem ascendens sederet in mari et omnis turba circa mare super terram erat et docebat eos in parabolis multa et dicebat illis in doctrina sua audite ecce exiit seminans ad seminandum et dum seminat aliud cecidit circa viam et venerunt volucres et comederunt illud aliud vero cecidit super petrosa ubi non habuit terram multam et statim exortum est quoniam non habebat altitudinem terrae et quando exortus est sol exaestuavit et eo quod non haberet radicem exaruit et aliud cecidit in spinas et ascenderunt spinae et offocaverunt illud et fructum non dedit et aliud cecidit in terram bonam et dabat fructum ascendentem et crescentem

et adferebat unum triginta et unum sexaginta et unum centum et dicebat qui habet aures audiendi audiat et cum esset singularis interrogaverunt eum hii qui cum eo erant cum duodecim parabolas et dicebat eis vobis datum est mysterium regni Dei illis autem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt ut videntes videant et non videant et audientes audiant et non intellegant nequando convertantur et dimittantur eis peccata et ait illis nescitis parabolam hanc et quomodo omnes parabolas cognoscetis qui seminat verbum seminat hii autem sunt qui circa viam ubi seminatur verbum et cum audierint confestim venit Satanas et aufert verbum quod seminatum est in corda eorum et hii sunt similiter qui super petrosa seminantur qui cum audierint verbum statim cum gaudio accipiunt illud et non habent radicem in se sed temporales sunt deinde orta tribulatione et persecutione propter verbum confestim scandalizantur et alii sunt qui in spinis seminantur hii sunt qui verbum audiunt et aerumnae saeculi et deceptio divitiarum et circa reliqua concupiscentiae introeuntes suffocant verbum et sine fructu efficitur et hii sunt qui super terram bonam seminati sunt qui audiunt verbum et suscipiunt et fructificant unum triginta et unum sexaginta et unum centum et dicebat illis numquid venit lucerna ut sub modio ponatur aut sub lecto nonne ut super candelabrum ponatur non enim est aliquid absconditum quod non manifestetur nec factum est occultum sed ut in palam veniat si quis habet aures audiendi audiat et dicebat illis videte quid audiatis in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis et adicietur vobis qui enim habet dabitur illi et qui non habet etiam quod habet auferetur ab illo et dicebat sic est regnum Dei quemadmodum si homo iaciat sementem in terram et dormiat et exsurgat nocte ac die et semen germinet et increscat dum nescit ille ultro enim terra fructificat primum herbam deinde spicam deinde plenum frumentum in spica et cum se produxerit fructus statim mittit falcem quoniam adest messis et dicebat cui adsimilabimus regnum Dei aut cui parabolae comparabimus illud sicut granum sinapis quod cum seminatum fuerit in terra minus est omnibus seminibus quae sunt in terra et cum seminatum fuerit ascendit

et fit maius omnibus holeribus et facit ramos magnos ita ut
33 possint sub umbra eius aves caeli habitare et talibus multis
34 parabolis loquebatur eis verbum prout poterant audire sine
parabola autem non loquebatur eis seorsum autem discipulis
35 suis disserebat omnia et ait illis illa die cum sero esset factum
36 transeamus contra et dimittentes turbam adsumunt eum ita
37 ut erat in navi et aliae naves erant cum illo et facta est procel-
la magna venti et fluctus mittebat in navem ita ut impleretur
38 navis et erat ipse in puppi supra cervical dormiens et excitant
39 eum et dicunt ei magister non ad te pertinet quia perimus et
exurgens comminatus est vento et dixit mari tace obmutesce
40 et cessavit ventus et facta est tranquillitas magna et ait illis
quid timidi estis necdum habetis fidem et timuerunt magno
timore et dicebant ad alterutrum quis putas est iste quia et
ventus et mare oboediunt ei

V et venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum
2 et exeunti ei de navi statim occurrit ei de monumentis homo
3 in spiritu immundo qui domicilium habebat in monumentis
4 et neque catenis iam quisquam eum poterat ligare quoniam
saepe conpedibus et catenis vinctus disruptisset catenas et con-
5 pedes comminuisset et nemo poterat eum domare et semper
nocte ac die in monumentis et in montibus erat clamans et
6 concidens se lapidibus videns autem Iesum a longe cucurrit
7 et adoravit eum et clamans voce magna dicit quid mihi et tibi
8 Iesu Fili Dei summi adiuro te per Deum ne me torqueas dice-
9 bat enim illi exi spiritus inmunde ab homine et interrogabat
eum quod tibi nomen est et dicit ei Legio nomen mihi est quia
10 multi sumus et deprecabatur eum multum ne se expelleret
11 extra regionem erat autem ibi circa montem grex porcorum
12 magnus pascens et deprecabantur eum spiritus dicentes mitte
13 nos in porcos ut in eos introeamus et concessit eis statim Ie-
sus et exeuntes spiritus inmundi introierunt in porcos et magno
impetu grex praecipitatus est in mare ad duo milia et suffocati
14 sunt in mare qui autem pascebant eos fugerunt et nuntiave-
runt in civitatem et in agros et egressi sunt videre quid esset
15 facti et veniunt ad Iesum et vident illum qui a daemone ve-
16 xabatur sedentem vestitum et sanae mentis et timuerunt et

narraverunt illis qui viderant qualiter factum esset ei qui dae-
monium habuerat et de porcis et rogare eum coeperunt ut 17
discederet de finibus eorum cumque ascenderet navem coepit 18
illum deprecari qui daemonio vexatus fuerat ut esset cum illo
et non admisit eum sed ait illi vade in domum tuam ad tuos 19
et adnuntia illis quanta tibi Dominus fecerit et misertus sit tui
et abiit et coepit praedicare in Decapoli quanta sibi fecisset 20
Iesus et omnes mirabantur et cum transcendisset Iesus in na- 21
vi rursus trans fretum convenit turba multa ad illum et erat
circa mare et venit quidam de archisynagogis nomine Iairus 22
et videns eum procidit ad pedes eius et deprecabatur eum 23
multum dicens quoniam filia mea in extremis est veni inpone
manus super eam ut salva sit et vivat et abiit cum illo et 24
sequebatur eum turba multa et conprimebant illum et mu- 25
lier quae erat in profluvio sanguinis annis duodecim et fuerat 26
multa perpressa a conpluribus medicis et erogaverat omnia sua
nec quicquam profecerat sed magis deterius habebat cum au- 27
disset de Iesu venit in turba retro et tetigit vestimentum eius
dicebat enim quia si vel vestimentum eius tetigero salva ero 28
et confestim siccatus est fons sanguinis eius et sensit corpore 29
quod sanata esset a plaga et statim Iesus cognoscens in semet 30
ipso virtutem quae exierat de eo conversus ad turbam aiebat
quis tetigit vestimenta mea et dicebant ei discipuli sui vides 31
turbam conprimentem te et dicis quis me tetigit et circum- 32
spiciebat videre eam quae hoc fecerat mulier autem timens et 33
tremens sciens quod factum esset in se venit et procidit ante
eum et dixit ei omnem veritatem ille autem dixit ei filia fides 34
tua te salvam fecit vade in pace et esto sana a plaga tua
adhuc eo loquente veniunt ab archisynagogo dicentes quia filia 35
tua mortua est quid ultra vexas magistrum Iesus autem verbo 36
quod dicebatur audito ait archisynagogo noli timere tantum-
modo crede et non admisit quemquam sequi se nisi Petrum 37
et Iacobum et Iohannem fratrem Iacobi et veniunt in domum 38
archisynagogi et videt tumultum et flentes et heulantes mul-
tum et ingressus ait eis quid turbamini et ploratis puella non 39
est mortua sed dormit et inridebant eum ipse vero eiectis om- 40
nibus adsumit patrem et matrem puellae et qui secum erant et

41 ingreditur ubi erat puella iacens et tenens manum puellae ait
illi talitha cumi quod est interpretatum puella tibi dico surge
42 et confestim surrexit puella et ambulabat erat autem annorum
43 duodecim et obstipuerunt stupore maximo et praecepit illis
vehementer ut nemo id sciret et dixit dari illi manducare

VI et egressus inde abiit in patriam suam et sequebantur il-
2 lum discipuli sui et facto sabbato coepit in synagoga docere
et multi audientes admirabantur in doctrina eius dicentes un-
de huic haec omnia et quae est sapientia quae data est illi et
3 virtutes tales quae per manus eius efficiuntur nonne iste est
faber filius Mariae frater Iacobi et Ioseph et Iudae et Simonis
nonne et sorores eius hic nobiscum sunt et scandalizabantur
4 in illo et dicebat eis Iesus quia non est propheta sine hono-
5 re nisi in patria sua et in cognatione sua et in domo sua et
non poterat ibi virtutem ullam facere nisi paucos infirmos in-
6 positis manibus curavit et mirabatur propter incredulitatem
7 eorum et circumibat castella in circuitu docens et convocavit
duodecim et coepit eos mittere binos et dabat illis potestatem
8 spirituum immundorum et praecepit eis ne quid tollerent in
via nisi virgam tantum non peram non panem neque in zona
9 aes sed calciatos sandaliis et ne induerentur duabus tunicis
10 et dicebat eis quocumque introieritis in domum illic manete
11 donec exeatis inde et quicumque non receperint vos nec au-
dierint vos exeuntes inde excutite pulverem de pedibus vestris
12 in testimonium illis et exeuntes praedicabant ut paenitentiam
13 agerent et daemonia multa eiciebant et unguebant oleo multos
14 aegrotos et sanabant et audivit Herodes rex manifestum enim
factum est nomen eius et dicebat quia Iohannes Baptista re-
15 surrexit a mortuis et propterea inoperantur virtutes in illo alii
autem dicebant quia Helias est alii vero dicebant propheta est
16 quasi unus ex prophetis quo audito Herodes ait quem ego de-
17 collavi Iohannem hic a mortuis surrexit ipse enim Herodes
misit ac tenuit Iohannem et vinxit eum in carcere propter He-
18 rodiadem uxorem Philippi fratris sui quia duxerat eam dice-
bat enim Iohannes Herodi non licet tibi habere uxorem fratris
19 tui Herodias autem insidiabatur illi et volebat occidere eum
20 nec poterat Herodes enim metuebat Iohannem sciens eum vi-

rum iustum et sanctum et custodiebat eum et audito eo multa
faciebat et libenter eum audiebat et cum dies oportuna ac- 21
cidisset Herodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis
et primis Galilaeae cumque introisset filia ipsius Herodiadis 22
et saltasset et placuisset Herodi simulque recumbentibus rex
ait puellae pete a me quod vis et dabo tibi et iuravit illi quia 23
quicquid petieris dabo tibi licet dimidium regni mei quae cum 24
exisset dixit matri suae quid petam et illa dixit caput Iohan-
nis Baptistae cumque introisset statim cum festinatione ad 25
regem petivit dicens volo ut protinus des mihi in disco caput
Iohannis Baptistae et contristatus rex propter iusiurandum et 26
propter simul recumbentes noluit eam contristare sed misso 27
speculatore praecepit adferri caput eius in disco et decollavit
eum in carcere et adtulit caput eius in disco et dedit illud 28
puellae et puella dedit matri suae quo audito discipuli eius 29
venerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt illud in monu-
mento et convenientes apostoli ad Iesum renuntiaverunt illi 30
omnia quae egerant et docuerant et ait illis venite seorsum in 31
desertum locum et requiescite pusillum erant enim qui venie-
bant et rediebant multi et nec manducandi spatium habebant
et ascendentes in navi abierunt in desertum locum seorsum 32
et viderunt eos abeuntes et cognoverunt multi et pedestre et 33
de omnibus civitatibus concurrerunt illuc et praevenierunt eos
et exiens vidit multam turbam Iesus et misertus est super eos 34
quia erant sicut oves non habentes pastorem et coepit docere
illos multa et cum iam hora multa fieret accesserunt discipu- 35
li eius dicentes desertus est locus hic et iam hora praeterivit
dimitte illos ut euntes in proximas villas et vicos emant sibi 36
cibos quos manducant et respondens ait illis date illis man- 37
ducare et dixerunt ei euntes emamus denariis ducentis panes
et dabimus eis manducare et dicit eis quot panes habetis ite 38
et videte et cum cognovissent dicunt quinque et duos pisces
et praecepit illis ut accumbere facerent omnes secundum con- 39
tubernia super viride faenum et discubuerunt in partes per
centenos et per quinquagenos et acceptis quinque panibus et 41
duobus piscibus intuens in caelum benedixit et fregit panes
et dedit discipulis suis ut ponerent ante eos et duos pisces di-

42, 43 visit omnibus et manducaverunt omnes et saturati sunt et
sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cofinos plenos
44 et de piscibus erant autem qui manducaverunt quinque mi-
45 lia virorum et statim coegit discipulos suos ascendere navem
ut praecederent eum trans fretum ad Bethsaidam dum ipse
46 dimitteret populum et cum dimisisset eos abiit in montem
47 orare et cum sero esset erat navis in medio mari et ipse so-
48 lus in terra et videns eos laborantes in remigando erat enim
ventus contrarius eis et circa quartam vigiliam noctis venit ad
49 eos ambulans super mare et volebat praeterire eos at illi ut
viderunt eum ambulantem super mare putaverunt fantasma
50 esse et exclamaverunt omnes enim eum viderunt et contur-
bati sunt et statim locutus est cum eis et dixit illis confidite
51 ego sum nolite timere et ascendit ad illos in navem et cessavit
52 ventus et plus magis intra se stupebant non enim intellexe-
53 rant de panibus erat enim cor illorum obcaecatum et cum
transfretassent pervenerunt in terram Gennesareth et adpli-
54 cuerunt cumque egressi essent de navi continuo cognoverunt
55 eum et percurrentes universam regionem illam coeperunt in
grabattis eos qui se male habebant circumferre ubi audiebant
56 eum esse et quocumque introibat in vicos vel in villas aut ci-
vitates in plateis ponebant infirmos et deprecabantur eum ut
vel fimbriam vestimenti eius tangerent et quotquot tangebant
eum salvi fiebant

VII et conveniunt ad eum Pharisei et quidam de scribis venien-
2 tes ab Hierosolymis et cum vidissent quosdam ex discipulis
eius communibus manibus id est non lotis manducare panes
3 vituperaverunt Pharisei enim et omnes Iudaei nisi crebro la-
4 vent manus non manducant tenentes traditionem seniorum et
a foro nisi baptizentur non comedunt et alia multa sunt quae
tradita sunt illis servare baptismata calicum et urceorum et
5 aeramentorum et lectorum et interrogant eum Pharisei et
scribae quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem se-
6 niorum sed communibus manibus manducant panem at ille
respondens dixit eis bene prophetavit Esaias de vobis hypocri-
tis sicut scriptum est populus hic labiis me honorat cor autem
7 eorum longe est a me in vanum autem me colunt docentes

doctrinas praecepta hominum relinquentes enim mandatum 8
Dei tenetis traditionem hominum baptismata urceorum et cal-
licum et alia similia his facitis multa et dicebat illis bene 9
irritum facitis praeceptum Dei ut traditionem vestram serve-
tis Moses enim dixit honora patrem tuum et matrem tuam 10
et qui maledixerit patri aut matri morte moriatur vos autem 11
dicitis si dixerit homo patri aut matri corban quod est donum
quodcumque ex me tibi profuerit et ultra non dimittitis eum 12
quicquam facere patri suo aut matri rescindentes verbum Dei 13
per traditionem vestram quam tradidistis et similia huiusmodi
multa facitis et advocans iterum turbam dicebat illis audite 14
me omnes et intellegite nihil est extra hominem introiens in 15
eum quod possit eum coinquinare sed quae de homine pro-
cedunt illa sunt quae communicant hominem si quis habet 16
aures audiendi audiat et cum introisset in domum a turba 17
interrogabant eum discipuli eius parabolam et ait illis sic et 18
vos imprudentes estis non intellegitis quia omne extrinsecus in-
troiens in hominem non potest eum communicare quia non 19
introit in cor eius sed in ventrem et in secessum exit purgans
omnes escas dicebat autem quoniam quae de homine exeunt 20
illa communicant hominem ab intus enim de corde hominum 21
cogitationes malae procedunt adulteria fornicationes homici-
dia furta avaritiae nequitiae dolus inpudicitia oculus malus 22
blasphemia superbia stultitia omnia haec mala ab intus pro- 23
cedunt et communicant hominem et inde surgens abiit in fines 24
Tyri et Sidonis et ingressus domum neminem voluit scire et
non potuit latere mulier enim statim ut audivit de eo cuius 25
habebat filia spiritum immundum intravit et procidit ad pe-
des eius erat autem mulier gentilis Syrophoenissa genere et 26
rogabat eum ut daemonium eiceret de filia eius qui dixit illi 27
sine prius saturari filios non est enim bonum sumere panem
filiorum et mittere canibus at illa respondit et dicit ei utique 28
Domine nam et catelli sub mensa comedunt de micis puero-
rum et ait illi propter hunc sermonem vade exiit daemonium 29
de filia tua et cum abisset domum suam invenit puellam ia- 30
centem supra lectum et daemonium exisse et iterum exiens de 31
finibus Tyri venit per Sidonem ad mare Galilaeae inter medios

32 fines Decapoleos et adducunt ei surdum et mutum et depre-
33 cantur eum ut inponat illi manum et adprehendens eum de
turba seorsum misit digitos suos in auriculas et expuens teti-
34 git linguam eius et suspiciens in caelum ingemuit et ait illi
35 epheta quod est adaperire et statim apertae sunt aures eius
36 et solutum est vinculum linguae eius et loquebatur recte et
praecepit illis ne cui dicerent quanto autem eis praecipiebat
37 tanto magis plus praedicabant et eo amplius admirabantur
dicentes bene omnia fecit et surdos facit audire et mutos loqui

VIII in illis diebus iterum cum turba multa esset nec haberent
2 quod manducarent convocatis discipulis ait illis misereor su-
per turba quia ecce iam triduo sustinent me nec habent quod
3 manducant et si dimisero eos ieiunos in domum suam deficient
4 in via quidam enim ex eis de longe venerunt et responderunt
ei discipuli sui unde istos poterit quis hic saturare panibus
5 in solitudine et interrogavit eos quot panes habetis qui di-
6 xerunt septem et praecepit turbae discumbere supra terram
et accipiens septem panes gratias agens fregit et dabat disci-
7 pulis suis ut adponerent et adposuerunt turbae et habebant
8 pisciculos paucos et ipsos benedixit et iussit adponi et man-
ducaverunt et saturati sunt et sustulerunt quod superaverat
9 de fragmentis septem sportas erant autem qui manducave-
10 runt quasi quattuor milia et dimisit eos et statim ascendens
11 navem cum discipulis suis venit in partes Dalmanutha et ex-
ierunt Pharisei et coeperunt conquirere cum eo quaerentes
12 ab illo signum de caelo temptantes eum et ingemescens spi-
ritu ait quid generatio ista quaerit signum amen dico vobis
13 si dabitur generationi isti signum et dimittens eos ascendens
14 iterum abiit trans fretum et obliti sunt sumere panes et ni-
15 si unum panem non habebant secum in navi et praecipiebat
eis dicens videte cavete a fermento Pharisaeorum et fermen-
16 to Herodis et cogitabant ad alterutrum dicentes quia panes
17 non habemus quo cognito Iesus ait illis quid cogitatis quia
panes non habetis nondum cognoscitis nec intellegitis adhuc
18 caecatum habetis cor vestrum oculos habentes non videtis
19 et aures habentes non auditis nec recordamini quando quin-
que panes fregi in quinque milia et quot cofinos fragmentorum

plenos sustulistis dicunt ei duodecim quando et septem pa- 20
 nes in quattuor milia quot sportas fragmentorum tulistis et
 dicunt ei septem et dicebat eis quomodo nondum intellegitis 21
 et veniunt Bethsaida et adducunt ei caecum et rogabant eum 22
 ut illum tangeret et adprehendens manum caeci eduxit eum 23
 extra vicum et expuens in oculos eius inpositis manibus suis
 interrogavit eum si aliquid videret et aspiciens ait video homi- 24
 nes velut arbores ambulantes deinde iterum inposuit manus 25
 super oculos eius et coepit videre et restitutus est ita ut vide-
 ret clare omnia et misit illum in domum suam dicens vade in 26
 domum tuam et si in vicum introieris nemini dixeris et egres- 27
 sus est Iesus et discipuli eius in castella Caesareae Philippi et
 in via interrogabat discipulos suos dicens eis quem me dicunt
 esse homines qui responderunt illi dicentes Iohannem Bapti- 28
 stam alii Heliam alii vero quasi unum de prophetis tunc dicit 29
 illis vos vero quem me dicitis esse respondens Petrus ait ei tu
 es Christus et comminatus est eis ne cui dicerent de illo et 30, 31
 coepit docere illos quoniam oportet Filium hominis multa pati
 et reprobari a senioribus et a summis sacerdotibus et scribis et
 occidi et post tres dies resurgere et palam verbum loquebatur 32
 et adprehendens eum Petrus coepit increpare eum qui con- 33
 versus et videns discipulos suos comminatus est Petro dicens
 vade retro me Satana quoniam non sapis quae Dei sunt sed
 quae sunt hominum et convocata turba cum discipulis suis 34
 dixit eis si quis vult post me sequi deneget se ipsum et tollat
 crucem suam et sequatur me qui enim voluerit animam suam 35
 salvam facere perdet eam qui autem perdiderit animam suam
 propter me et evangelium salvam eam faciet quid enim pro- 36
 derit homini si lucretur mundum totum et detrimentum faciat
 animae suae aut quid dabit homo commutationem pro anima 37
 sua qui enim me confusus fuerit et mea verba in generatione 38
 ista adultera et peccatrice et Filius hominis confundetur eum
 cum venerit in gloria Patris sui cum angelis sanctis et dice- 39
 bat illis amen dico vobis quia sunt quidam de hic stantibus qui
 non gustabunt mortem donec videant regnum Dei veniens in
 virtute

et post dies sex adsumit Iesus Petrum et Iacobum et Io- **IX**

hannem et ducit illos in montem excelsum seorsum solos et
2 transfiguratus est coram ipsis et vestimenta eius facta sunt
splendens candida nimis velut nix qualia fullo super terram
3 non potest candida facere et apparuit illis Helias cum Mose et
4 erant loquentes cum Iesu et respondens Petrus ait Iesu rabbi
bonum est hic nos esse et faciamus tria tabernacula tibi unum
5 et Mosi unum et Heliae unum non enim sciebat quid diceret
6 erant enim timore exterriti et facta est nubes obumbrans eos
et venit vox de nube dicens hic est Filius meus carissimus au-
7 dite illum et statim circumspicientes neminem amplius vide-
8 runt nisi Iesum tantum secum et descendantibus illis de monte
praecepit illis ne cui quae vidissent narrarent nisi cum Filius
9 hominis a mortuis resurrexerit et verbum continuerunt apud
10 se conquirentes quid esset cum a mortuis resurrexerit et in-
terrogabant eum dicentes quid ergo dicunt Pharisei et scribae
11 quia Heliam oporteat venire primum qui respondens ait illis
Helias cum venerit primo restituet omnia et quomodo scrip-
tum est in Filium hominis ut multa patiatur et contemnatur
12 sed dico vobis quia et Helias venit et fecerunt illi quaecumque
13 voluerunt sicut scriptum est de eo et veniens ad discipulos
suos vidit turbam magnam circa eos et scribas conquirentes
14 cum illis et confestim omnis populus videns eum stupefactus
15 est et adcurrentes salutabant eum et interrogavit eos quid in-
16 ter vos conquiritis et respondens unus de turba dixit magister
17 adtuli filium meum ad te habentem spiritum mutum qui ubi-
cumque eum adprehenderit adlidit eum et spumat et stridet
dentibus et aescit et dixi discipulis tuis ut eicerent illum et
18 non potuerunt qui respondens eis dicit o generatio incredula
quamdiu apud vos ero quamdiu vos patiar adferte illum ad
19 me et adtulerunt eum et cum vidisset illum statim spiritus
20 conturbavit eum et elisus in terram volutabatur spumans et
interrogavit patrem eius quantum temporis est ex quo hoc ei
21 accidit at ille ait ab infantia et frequenter eum et in ignem
et in aquas misit ut eum perderet sed si quid potes adiuva
22 nos misertus nostri Iesus autem ait illi si potes credere om-
23 nia possibilis credenti et continuo exclamans pater pueri cum
24 lacrimis aiebat credo adiuva incredulitatem meam et cum vi-

deret Iesus concurrentem turbam comminatus est spiritui in-
mundo dicens illi surde et mute spiritus ego tibi praecipio exi
ab eo et amplius ne introeas in eum et clamans et multum 25
discerpens eum exiit ab eo et factus est sicut mortuus ita ut
multi dicerent quia mortuus est Iesus autem tenens manum 26
eius elevavit illum et surrexit et cum introisset in domum di- 27
scipuli eius secreto interrogabant eum quare nos non potuimus
eicere eum et dixit illis hoc genus in nullo potest exire nisi in 28
oratione et ieiunio et inde profecti praetergredebantur Gali- 29
laeam nec volebat quemquam scire docebat autem discipulos 30
suos et dicebat illis quoniam Filius hominis tradetur in manus
hominum et occident eum et occisus tertia die resurget at illi 31
ignorabant verbum et timebant eum interrogare et venerunt 32
Capharnaum qui cum domi esset interrogabat eos quid in via
tractabatis at illi tacebant siquidem inter se in via disputa- 33
verant quis esset illorum maior et residens vocavit duodecim 34
et ait illis si quis vult primus esse erit omnium novissimus et
omnium minister et accipiens puerum statuit eum in medio 35
eorum quem cum complexus esset ait illis quisquis unum ex 36
huiusmodi pueris receperit in nomine meo me recipit et qui-
cumque me susceperit non me suscipit sed eum qui me misit
respondit illi Iohannes dicens magister vidimus quendam in 37
nomine tuo eicientem daemonia qui non sequitur nos et pro-
hibuimus eum Iesus autem ait nolite prohibere eum nemo 38
est enim qui faciat virtutem in nomine meo et possit cito male
loqui de me qui enim non est adversum vos pro vobis est 39, 40
quisquis enim potum dederit vobis calicem aquae in nomine meo
quia Christi estis amen dico vobis non perdet mercedem suam
et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in 41
me bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo
eius et in mare mitteretur et si scandalizaverit te manus tua 42
abscide illam bonum est tibi debilem introire in vitam quam
duas manus habentem ire in gehennam in ignem inextinguibili- 43
lem ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur 44
et si pes tuus te scandalizat amputa illum bonum est tibi clau-
dum introire in vitam aeternam quam duos pedes habentem
mitti in gehennam ignis inextinguibilis ubi vermis eorum non 45

46 moritur et ignis non extinguitur quod si oculus tuus scandalizet te eice eum bonum est tibi luscum introire in regnum Dei
47 quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur omnis enim
48 igne sallietur et omnis victima sallietur bonum est sal quod si sal insulsum fuerit in quo illud condietis habete in vobis sal et pacem habete inter vos

X et inde exsurgens venit in fines Iudaeae ultra Iordanen et conveniunt iterum turbae ad eum et sicut consueverat iterum
2 docebat illos et accedentes Pharisei interrogabant eum si licet viro uxorem dimittere temptantes eum at ille respondens
3 dixit eis quid vobis praecepit Moses qui dixerunt Moses permisit libellum repudii scribere et dimittere quibus respondens
4 Iesus ait ad duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud ab initio autem creaturae masculinum et feminam fecit
5 eos Deus propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem et adheret uxorem suam et erunt duo in carne
6 una itaque iam non sunt duo sed una caro quod ergo Deus iunxit homo non separet et in domo iterum discipuli eius de
7 eodem interrogaverunt eum et dicit illis quicumque dimiserit uxorem suam et aliam duxerit adulterium committit super
8 eam et si uxor dimiserit virum suum et alii nupserit moechatur et offerebant illi parvulos ut tangeret illos discipuli autem
9 comminabantur offerentibus quos cum videret Iesus indigne tulit et ait illis sinite parvulos venire ad me et ne prohibueritis
10 eos talium est enim regnum Dei amen dico vobis quisque non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud
11 et complexans eos et inponens manus super illos benedicebat eos et cum egressus esset in viam procurrens quidam genu
12 flexo ante eum rogabat eum magister bone quid faciam ut vitam aeternam percipiam Iesus autem dixit ei quid me dicis
13 bonum nemo bonus nisi unus Deus praecepta nosti ne adulteres ne occidas ne fureris ne falsum testimonium dixeris ne
14 fraudem feceris honora patrem tuum et matrem et ille respondens ait illi magister omnia haec conservavi a iuventute
15 mea Iesus autem intuitus eum dilexit eum et dixit illi unum tibi deest vade quaecumque habes vende et da pauperibus et

habebis thesaurum in caelo et veni sequere me qui contri- 22
status in verbo abiit maerens erat enim habens possessiones
multas et circumspiciens Iesus ait discipulis suis quam diffi- 23
cile qui pecunias habent in regnum Dei introibunt discipuli 24
autem obstupescebant in verbis eius at Iesus rursus respon-
dens ait illis filioli quam difficile est confidentes in pecuniis
regnum Dei introire facilius est camelum per foramen acus 25
transire quam divitem intrare in regnum Dei qui magis ad- 26
mirabantur dicentes ad semet ipsos et quis potest salvus fieri
et intuens illos Iesus ait apud homines impossibile est sed non 27
apud Deum omnia enim possible sunt apud Deum coepit 28
Petrus ei dicere ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te
respondens Iesus ait amen dico vobis nemo est qui reliquerit 29
domum aut fratres aut sorores aut matrem aut patrem aut
filios aut agros propter me et propter evangelium qui non ac- 30
cipiat centies tantum nunc in tempore hoc domos et fratres et
sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus et in
saeculo futuro vitam aeternam multi autem erunt primi no- 31
vissimi et novissimi primi erant autem in via ascendentes in 32
Hierosolyma et praecedebat illos Iesus et stupebant et sequen-
tes timebant et adsumens iterum duodecim coepit illis dicere
quae essent ei ventura quia ecce ascendimus in Hierosolyma 33
et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et
senioribus et damnabunt eum morti et tradent eum gentibus
et inludent ei et conspuent eum et flagellabunt eum et interfici- 34
ent eum et tertia die resurget et accedunt ad illum Iacobus 35
et Iohannes filii Zebedaei dicentes magister volumus ut quod-
cumque petierimus facias nobis at ille dixit eis quid vultis ut 36
faciam vobis et dixerunt da nobis ut unus ad dexteram tuam 37
et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua Iesus autem 38
ait eis nescitis quid petatis potestis bibere calicem quem ego
bibō aut baptismum quo ego baptizor baptizari at illi dixe- 39
runt ei possumus Iesus autem ait eis calicem quidem quem ego
bibō bibetis et baptismum quo ego baptizor baptizabimini se- 40
dere autem ad dexteram meam vel ad sinistram non est meum
dare sed quibus paratum est et audientes decem coeperunt 41
indignari de Iacobo et Iohanne Iesus autem vocans eos ait 42

illis scitis quia hii qui videntur principari gentibus dominantur
43 eis et principes eorum potestatem habent ipsorum non ita est
autem in vobis sed quicumque voluerit fieri maior erit vester
44 minister et quicumque voluerit in vobis primus esse erit om-
45 nium servus nam et Filius hominis non venit ut ministraretur
ei sed ut ministraret et daret animam suam redemptionem pro
46 multis et veniunt Hierichum et proficiscente eo de Hiericho et
discipulis eius et plurima multitudine filius Timei Bartimeus
47 caecus sedebat iuxta viam mendicans qui cum audisset quia
Iesus Nazarenus est coepit clamare et dicere Fili David Iesu
48 miserere mei et comminabantur illi multi ut taceret at ille
49 multo magis clamabat Fili David miserere mei et stans Iesus
praecepit illum vocari et vocant caecum dicentes ei animae-
50 quior esto surge vocat te qui proiecto vestimento suo exiliens
51 venit ad eum et respondens illi Iesus dixit quid vis tibi faciam
52 caecus autem dixit ei rabboni ut videam Iesus autem ait illi
vade fides tua te salvum fecit et confestim vidit et sequebatur
eum in via

XI et cum adpropinquarent Hierosolymae et Bethaniae ad mon-
2 tem Olivarum mittit duos ex discipulis suis et ait illis ite in
castellum quod est contra vos et statim introeuntes illuc inveni-
nietis pullum ligatum super quem nemo adhuc hominum sedit
3 solvite illum et adducite et si quis vobis dixerit quid facitis
dicite quia Domino necessarius est et continuo illum dimittet
4 huc et abeuntes invenerunt pullum ligatum ante ianuam foris
5 in bivio et solvunt eum et quidam de illic stantibus dicebant
6 illis quid facitis solventes pullum qui dixerunt eis sicut prae-
7 ceperat illis Iesus et dimiserunt eis et duxerunt pullum ad
8 Iesum et inponunt illi vestimenta sua et sedit super eo mul-
ti autem vestimenta sua straverunt in via alii autem frondes
9 caedebant de arboribus et sternebant in via et qui praeibant
et qui sequebantur clamabant dicentes osanna benedictus qui
10 venit in nomine Domini benedictum quod venit regnum pa-
tris nostri David osanna in excelsis et introivit Hierosolyma
11 in templum et circumspexit omnibus cum iam vespera esset
12 hora exivit in Bethania cum duodecim et alia die cum exirent
13 a Bethania esuriit cumque vidisset a longe ficum habentem

folia venit si quid forte inveniret in ea et cum venisset ad eam nihil invenit praeter folia non enim erat tempus ficorum et 14
respondens dixit ei iam non amplius in aeternum quisquam fructum ex te manducet et audiebant discipuli eius et ve- 15
niunt Hierosolymam et cum introisset templum coepit eicere vendentes et ementes in templo et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit et non sinebat ut qui- 16
squam vas transferret per templum et docebat dicens eis non scriptum est quia domus mea domus orationis vocabitur omni- 17
bus gentibus vos autem fecistis eam speluncam latronum quo 18
audito principes sacerdotum et scribae quaerebant quomodo eum perderent timebant enim eum quoniam universa turba admirabatur super doctrina eius et cum vespera facta esset 19
egrediebatur de civitate et cum mane transirent viderunt ficum aridam factam a radicibus et recordatus Petrus dicit ei 20
rabbi ecce ficus cui maledixisti aruit et respondens Iesus ait 21
illis habete fidem Dei amen dico vobis quicumque dixerit huic 22
monti tollere et mittere in mare et non haesitaverit in corde suo sed crediderit quia quodcumque dixerit fiat fiet ei propterea 23
dico vobis omnia quaecumque orantes petitis credite quia accipietis et veniet vobis et cum stabitis ad orandum dimit- 24
tite si quid habetis adversus aliquem ut et Pater vester qui in caelis est dimittat vobis peccata vestra quod si vos non dimi- 25
seritis nec Pater vester qui in caelis est dimittet vobis peccata vestra et veniunt rursus Hierosolymam et cum ambularet in 26
templo accedunt ad eum summi sacerdotes et scribae et seniores et dicunt illi in qua potestate haec facis et quis tibi 27
dedit hanc potestatem ut ista facias Iesus autem respondens ait illis interrogabo vos et ego unum verbum et respondete mihi et dicam vobis in qua potestate haec faciam baptismum 28
Iohannis de caelo erat an ex hominibus respondete mihi at illi cogitabant secum dicentes si dixerimus de caelo dicet quare ergo non credidistis ei sed dicemus ex hominibus timebant 29
populum omnes enim habebant Iohannem quia vere propheta esset et respondententes dicunt Iesu nescimus respondens Iesus 30
ait illis neque ego dico vobis in qua potestate haec faciam 31
32
33

et coepit illis in parabolis loqui vineam pastinavit homo et **XII**

circumdedit sepem et fodit lacum et aedificavit turrem et locavit eam agricolis et peregre profectus est et misit ad agricolas in tempore servum ut ab agricolis acciperet de fructu vineae
3, 4 qui adprehensum eum ceciderunt et dimiserunt vacuum et iterum misit ad illos alium servum et illum capite vulneraverunt
5 et contumeliis adfecerunt et rursum alium misit et illum occiderunt et plures alios quosdam caedentes alios vero occidentes
6 adhuc ergo unum habens filium carissimum et illum misit ad
7 eos novissimum dicens quia reverebuntur filium meum coloni autem dixerunt ad invicem hic est heres venite occidamus eum
8 et nostra erit hereditas et adprehendentes eum occiderunt et eiecerunt extra vineam quid ergo faciet dominus vineae veniet
9 et perdet colonos et dabit vineam aliis nec scripturam hanc legistis lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est
10 in caput anguli a Domino factum est istud et est mirabile in
11 oculis nostris et quaerebant eum tenere et timuerunt turbam cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit et
12 relicto eo abierunt et mittunt ad eum quosdam ex Pharisaeis
13 et Herodianis ut eum caperent in verbo qui venientes dicunt ei magister scimus quoniam verax es et non curas quemquam nec
14 enim vides in faciem hominis sed in veritate viam Dei doces licet dari tributum Caesari an non dabimus qui sciens versutiam eorum ait illis quid me temptatis adferte mihi denarium
15 ut videam at illi adtulerunt et ait illis cuius est imago haec et inscriptio dicunt illi Caesaris respondens autem Iesus dixit illis reddite igitur quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt
16 Dei Deo et mirabantur super eo et venerunt ad eum Sadducaei qui dicunt resurrectionem non esse et interrogabant eum
17 dicentes magister Moses nobis scripsit ut si cuius frater mortuus fuerit et dimiserit uxorem et filios non reliquerit accipiat
18 frater eius uxorem ipsius et resuscitet semen fratri suo septem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus est
19 non relicto semine et secundus accepit eam et mortuus est et nec iste reliquit semen et tertius similiter et acceperunt eam
20 similiter septem et non reliquerunt semen novissima omnium defuncta est et mulier in resurrectione ergo cum resurrexerint
21 cuius de his erit uxor septem enim habuerunt eam uxorem et

respondens Iesus ait illis non ideo erratis non scientes scrip-
turas neque virtutem Dei cum enim a mortuis resurrexerint 25
neque nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli in caelis
de mortuis autem quod resurgant non legistis in libro Mosi 26
super rubum quomodo dixerit illi Deus inquam ego sum Deus
Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob non est Deus mortuo- 27
rum sed vivorum vos ergo multum erratis et accessit unus de 28
scribis qui audierat illos conquirentes et videns quoniam bene
illis responderit interrogavit eum quod esset primum omnium
mandatum Iesus autem respondit ei quia primum omnium 29
mandatum est audi Israhel Dominus Deus noster Deus unus
est et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex 30
tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota virtute tua
hoc est primum mandatum secundum autem simile illi dili- 31
ges proximum tuum tamquam te ipsum maius horum aliud
mandatum non est et ait illi scribe bene magister in veritate 32
dixisti quia unus est et non est alius praeter eum et ut dili- 33
gatur ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et
ex tota fortitudine et diligere proximum tamquam se ipsum
maius est omnibus holocaustomatibus et sacrificiis Iesus au- 34
tem videns quod sapienter respondisset dixit illi non es longe
a regno Dei et nemo iam audebat eum interrogare et respon- 35
dens Iesus dicebat docens in templo quomodo dicunt scribae
Christum Filium esse David ipse enim David dicit in Spiritu 36
Sancto dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis do-
nec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum ipse ergo 37
David dicit eum Dominum et unde est filius eius et multa tur-
ba eum libenter audivit et dicebat eis in doctrina sua cavete 38
a scribis qui volunt in stolis ambulare et salutari in foro et 39
in primis cathedris sedere in synagogis et primos discubitus in
cenis qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixae ora- 40
tionis hii accipient prolixius iudicium et sedens Iesus contra 41
gazofilacium aspiciebat quomodo turba iactaret aes in gazofi-
lacium et multi divites iactabant multa cum venisset autem 42
una vidua pauper misit duo minuta quod est quadrans et con- 43
vocans discipulos suos ait illis amen dico vobis quoniam vidua
haec pauper plus omnibus misit qui miserunt in gazofilacium

44 omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt haec vero de
penuria sua omnia quae habuit misit totum victum suum

XIII et cum egrederetur de templo ait illi unus ex discipulis suis
2 magister aspice quales lapides et quales structurae et respon-
dens Iesus ait illi vides has omnes magnas aedificationes non
3 relinquetur lapis super lapidem qui non destruat et cum
sederet in montem Olivarum contra templum interrogabant
4 eum separatim Petrus et Iacobus et Iohannes et Andreas dic
nobis quando ista fient et quod signum erit quando haec om-
5 nia incipient consummari et respondens Iesus coepit dicere
6 illis videte ne quis vos seducat multi enim venient in nomine
7 meo dicentes quia ego sum et multos seducent cum audie-
ritis autem bella et opiniones bellorum ne timueritis oportet
8 enim fieri sed nondum finis exsurget autem gens super gen-
tem et regnum super regnum et erunt terraemotus per loca
9 et fames initium dolorum haec videte autem vosmet ipsos
tradent enim vos conciliis et in synagogis vapulabitis et an-
te praesides et reges stabitis propter me in testimonium illis
10, 11 et in omnes gentes primum oportet praedicari evangelium et
cum duxerint vos tradentes nolite praecogitare quid loquami-
ni sed quod datum vobis fuerit in illa hora id loquimini non
12 enim estis vos loquentes sed Spiritus Sanctus tradet autem
frater fratrem in mortem et pater filium et consurgent filii in
13 parentes et morte adficient eos et eritis odio omnibus propter
nomen meum qui autem sustinuerit in finem hic salvus erit
14 cum autem videritis abominationem desolationis stantem ubi
non debet qui legit intellegat tunc qui in Iudaea sunt fugiant
15 in montes et qui super tectum ne descendat in domum nec
16 introeat ut tollat quid de domo sua et qui in agro erit non
17 revertatur retro tollere vestimentum suum vae autem prae-
18 gnatibus et nutrientibus in illis diebus orate vero ut hieme
19 non fiant erunt enim dies illi tribulationes tales quales non
fuerunt ab initio creaturae quam condidit Deus usque nunc
20 neque fient et nisi breviasset Dominus dies non fuisset salva
21 omnis caro sed propter electos quos elegit breviavit dies et
tunc si quis vobis dixerit ecce hic est Christus ecce illic ne cre-
22 dideritis exsurgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et

dabunt signa et portenta ad seducendos si potest fieri etiam electos vos ergo videte ecce praedixi vobis omnia sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabitur et luna non dabit splendorem suum et erunt stellae caeli decedentes et virtutes quae sunt in caelis movebuntur et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa et gloria et tunc mittet angelos suos et congregabit electos suos a quattuor ventis a summo terrae usque ad summum caeli a ficu autem discite parabolam cum iam ramus eius tener fuerit et nata fuerint folia cognoscitis quia in proximo sit aestas sic et vos cum videritis haec fieri scitote quod in proximo sit in ostiis amen dico vobis quoniam non transiet generatio haec donec omnia ista fiant caelum et terra transibunt verba autem mea non transibunt de die autem illo vel hora nemo scit neque angeli in caelo neque Filius nisi Pater videte vigilate et orate nescitis enim quando tempus sit sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam et dedit servis suis potestatem cuiusque operis et ianitori praecipiat ut vigilet vigilate ergo nescitis enim quando dominus domus veniat sero an media nocte an galli cantu an mane ne cum venerit repente inveniat vos dormientes quod autem vobis dico omnibus dico vigilate

erat autem pascha et azyma post biduum et quaerebant summi sacerdotes et scribae quomodo eum dolo tenerent et occiderent dicebant enim non in die festo ne forte tumultus fieret populi et cum esset Bethaniae in domo Simonis leprosi et recumberet venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi et fracto alabastro effudit super caput eius erant autem quidam indigne ferentes intra semet ipsos et dicentes ut quid perditio ista unguenti facta est poterat enim unguentum istud veniri plus quam trecentis denariis et dari pauperibus et fremebant in eam Iesus autem dixit sinite eam quid illi molesti estis bonum opus operata est in me semper enim pauperes habetis vobiscum et cum volueritis potestis illis benefacere me autem non semper habetis quod habuit haec fecit praevenit unguere corpus meum in sepulturam amen dico vobis ubicumque praedicatum fuerit evangelium istud in universum mundum et quod fecit haec narrabitur in memoriam

XIV

10 eius et Iudas Scariotis unus de duodecim abiit ad summos
11 sacerdotes ut proderet eum illis qui audientes gavisus sunt et
promiserunt ei pecuniam se daturos et quaerebat quomodo il-
12 lum oportune traderet et primo die azymorum quando pascha
immolabant dicunt ei discipuli quo vis eamus et paremus tibi
13 ut manduces pascha et mittit duos ex discipulis suis et dicit
eis ite in civitatem et occurret vobis homo laguenam aquae ba-
14 iulans sequimini eum et quocumque introierit dicite domino
domus quia magister dicit ubi est refectio mea ubi pascha cum
15 discipulis meis manducem et ipse vobis demonstrabit cenacu-
16 lum grande stratum et illic parate nobis et abierunt discipuli
eius et venerunt in civitatem et invenerunt sicut dixerat illis et
17 praeparaverunt pascha vespere autem facto venit cum duode-
18 cim et discumbentibus eis et manducantibus ait Iesus amen
dico vobis quia unus ex vobis me tradet qui manducat mecum
19 at illi coeperunt contristari et dicere ei singillatim numquid
20 ego qui ait illis unus ex duodecim qui intinguit mecum in ca-
21 tino et Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo
vae autem homini illi per quem Filius hominis traditur bonum
22 ei si non esset natus homo ille et manducantibus illis accepit
Iesus panem et benedicens fregit et dedit eis et ait sumite hoc
23 est corpus meum et accepto calice gratias agens dedit eis et
24 biberunt ex illo omnes et ait illis hic est sanguis meus novi te-
25 stamenti qui pro multis effunditur amen dico vobis quod iam
non bibam de genimine vitis usque in diem illum cum illud
26 bibam novum in regno Dei et hymno dicto exierunt in mon-
27 tem Olivarum et ait eis Iesus omnes scandalizabimini in nocte
ista quia scriptum est percutiam pastorem et dispergentur oves
28, 29 sed posteaquam resurrexero praecedam vos in Galilaeam Petrus
autem ait ei et si omnes scandalizati fuerint sed non ego
30 et ait illi Iesus amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac priusquam
31 bis gallus vocem dederit ter me es negaturus at ille
amplius loquebatur et si oportuerit me simul conmori tibi non
32 te negabo similiter autem et omnes dicebant et veniunt in
praedium cui nomen Gethsemani et ait discipulis suis sedete
33 hic donec orem et adsumit Petrum et Iacobum et Iohannem
34 secum et coepit pavere et taedere et ait illis tristis est anima

mea usque ad mortem sustinete hic et vigilate et cum proces- 35
sisset paululum procidit super terram et orabat ut si fieri pos-
set transiret ab eo hora et dixit Abba Pater omnia possibilis 36
tibi sunt transfer calicem hunc a me sed non quod ego volo sed
quod tu et venit et invenit eos dormientes et ait Petro Simon 37
dormis non potuisti una hora vigilare vigilate et orate ut non 38
intretis in temptationem spiritus quidem promptus caro vero
infirmus et iterum abiens oravit eundem sermonem dicens et 39, 40
reversus denuo invenit eos dormientes erant enim oculi illorum
ingravati et ignorabant quid responderent ei et venit tertio et 41
ait illis dormite iam et requiescite sufficit venit hora ecce tra-
ditur Filius hominis in manus peccatorum surgite eamus ecce 42
qui me tradit prope est et adhuc eo loquente venit Iudas Sca-
rioth unus ex duodecim et cum illo turba cum gladiis et lignis 43
a summis sacerdotibus et a scribis et a senioribus dederat 44
autem traditor eius signum eis dicens quemcumque osculatus
fueris ipse est tenete eum et ducite et cum venisset statim 45
accedens ad eum ait rabbi et osculatus est eum at illi manus 46
iniecerunt in eum et tenuerunt eum unus autem quidam de 47
circumstantibus educens gladium percussit servum summi sa-
cerdotis et amputavit illi auriculam et respondens Iesus ait 48
illis tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis compre-
hendere me cotidie eram apud vos in templo docens et non 49
me tenuistis sed ut adimpleantur scripturae tunc discipuli eius 50
relinquentes eum omnes fugerunt adolescens autem quidam 51
sequebatur illum amictus sindone super nudo et tenuerunt eum
at ille reiecta sindone nudus profugit ab eis et adduxerunt Ie- 52, 53
sum ad summum sacerdotem et conveniunt omnes sacerdotes
et scribae et seniores Petrus autem a longe secutus est eum 54
usque intro in atrium summi sacerdotis et sedebat cum mi-
nistris et calefaciebat se ad ignem summi vero sacerdotes et 55
omne concilium quaerebant adversum Iesum testimonium ut
eum morti traderent nec inveniebant multi enim testimonium 56
falsum dicebant adversus eum et convenientia testimonia non
erant et quidam surgentes falsum testimonium ferebant ad- 57
versus eum dicentes quoniam nos audivimus eum dicentem 58
ego dissolvam templum hoc manufactum et per triduum aliud

59 non manufactum aedificabo et non erat conveniens testimo-
60 nium illorum et exurgens summus sacerdos in medium inter-
rogavit Iesum dicens non respondes quicquam ad ea quae tibi
61 obiciuntur ab his ille autem tacebat et nihil respondit rursus
summus sacerdos interrogabat eum et dicit ei tu es Christus
62 Filius Benedicti Iesus autem dixit illi ego sum et videbitis
Filium hominis a dextris sedentem Virtutis et venientem cum
63 nubibus caeli summus autem sacerdos scindens vestimenta
64 sua ait quid adhuc desideramus testes audistis blasphemiam
quid vobis videtur qui omnes condemnauerunt eum esse reum
65 mortis et coeperunt quidam conspuere eum et velare faciem
eius et colaphis eum caedere et dicere ei prophetiza et ministri
66 alapis eum caedebant et cum esset Petrus in atrio deorsum
67 venit una ex ancillis summi sacerdotis et cum vidisset Petrum
calefacientem se aspiciens illum ait et tu cum Iesu Nazareno
68 eras at ille negavit dicens neque scio neque novi quid dicas et
69 exiit foras ante atrium et gallus cantavit rursus autem cum
vidisset illum ancilla coepit dicere circumstantibus quia hic ex
70 illis est at ille iterum negavit et post pusillum rursus qui ad-
71 stabant dicebant Petro vere ex illis es nam et Galilaeus es ille
autem coepit anathematizare et iurare quia nescio hominem
72 istum quem dicitis et statim iterum gallus cantavit et recor-
datus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus priusquam gallus
cantet bis ter me negabis et coepit flere

XV et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes
cum senioribus et scribis et universo concilio vincientes Iesum
2 duxerunt et tradiderunt Pilato et interrogavit eum Pilatus tu
3 es rex Iudaeorum at ille respondens ait illi tu dicis et accu-
4 sabant eum summi sacerdotes in multis Pilatus autem rur-
sum interrogavit eum dicens non respondes quicquam vide in
5 quantis te accusant Iesus autem amplius nihil respondit ita
6 ut miraretur Pilatus per diem autem festum dimittere sole-
7 bat illis unum ex vinctis quemcumque petissent erat autem
qui dicebatur Barabbas qui cum seditiosis erat vinctus qui in
8 seditione fecerant homicidium et cum ascendisset turba coe-
9 pit rogare sicut semper faciebat illis Pilatus autem respondit
10 eis et dixit vultis dimittam vobis regem Iudaeorum sciebat

enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes
pontifices autem concitaverunt turbam ut magis Barabban di- 11
mitteret eis Pilatus autem iterum respondens ait illis quid 12
ergo vultis faciam regi Iudaeorum at illi iterum clamaverunt 13
crucifige eum Pilatus vero dicebat eis quid enim mali fecit at 14
illi magis clamabant crucifige eum Pilatus autem volens popu- 15
lo satisfacere dimisit illis Barabban et tradidit Iesum flagellis
caesum ut crucifigeretur milites autem duxerunt eum intro 16
in atrium praetorii et convocant totam cohortem et induunt 17
eum purpuram et inponunt ei plectentes spineam coronam et 18
coeperunt salutare eum have rex Iudaeorum et percutiebant 19
caput eius harundine et conspuebant eum et ponentes genua
adorabant eum et postquam inluserunt ei exuerunt illum pur- 20
puram et induerunt eum vestimentis suis et educunt illum ut
crucifigerent eum et angariaverunt praetereuntem quempiam 21
Simonem Cyreneum venientem de villa patrem Alexandri et
Rufi ut tolleret crucem eius et perducunt illum in Golgotha 22
locum quod est interpretatum Calvariae locus et dabant ei 23
bibere murratum vinum et non accepit et crucifigentes eum 24
diviserunt vestimenta eius mittentes sortem super eis quis quid
tolleret erat autem hora tertia et crucifixerunt eum et erat 25, 26
titulus causae eius inscriptus rex Iudaeorum et cum eo cru-
cifigunt duos latrones unum a dextris et alium a sinistris eius
et adimpleta est scriptura quae dicit et cum iniquis reputa- 28
tus est et praetereuntes blasphemabant eum moventes capita 29
sua et dicentes va qui destruit templum et in tribus diebus
aedificat salvum fac temet ipsum descendens de cruce simi- 30, 31
liter et summi sacerdotes ludentes ad alterutrum cum scribis
dicebant alios salvos fecit se ipsum non potest salvum facere
Christus rex Israhel descendat nunc de cruce ut videamus et 32
credamus et qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei et 33
facta hora sexta tenebrae factae sunt per totam terram usque
in horam nonam et hora nona exclamavit Iesus voce magna 34
dicens Heloi Heloi lama sabacthani quod est interpretatum
Deus meus Deus meus ut quid dereliquisti me et quidam de 35
circumstantibus audientes dicebant ecce Heliam vocat currens 36
autem unus et implens spongiam aceto circumponensque cala-

mo potum dabat ei dicens sinite videamus si veniat Helias ad
37 deponendum eum Iesus autem emissa voce magna exspiravit
38 et velum templi scissum est in duo a sursum usque deorsum
39 videns autem centurio qui ex adverso stabat quia sic clamans
40 exspirasset ait vere homo hic Filius Dei erat erant autem et
41 mulieres de longe aspicientes inter quas et Maria Magdalene
42 et Maria Iacobi minoris et Ioseph mater et Salome et cum
43 esset in Galilaea sequebantur eum et ministrabant ei et aliae
44 multae quae simul cum eo ascenderant Hierosolyma et cum
45 iam sero esset factum quia erat parasceve quod est ante sab-
46 batum venit Ioseph ab Arimathia nobilis decurio qui et ipse
47 erat expectans regnum Dei et audacter introiit ad Pilatum et
petiit corpus Iesu Pilatus autem mirabatur si iam obisset et
accersito centurione interrogavit eum si iam mortuus esset et
cum cognovisset a centurione donavit corpus Ioseph Ioseph
autem mercatus sindonem et deponens eum involvit sindone
et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra et ad-
volvavit lapidem ad ostium monumenti Maria autem Magdalene
et Maria Ioseph aspiciebant ubi poneretur

XVI et cum transisset sabbatum Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata ut venientes unguerent eum
2 et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum orto
3 iam sole et dicebant ad invicem quis revolvat nobis lapidem
4 ab ostio monumenti et respicientes vident revolutum lapidem
5 erat quippe magnus valde et introeuntes in monumento viderunt
6 iuvenem sedentem in dextris coopertum stola candida et
7 obstipuerunt qui dicit illis nolite expavescere Iesum quaeritis
8 Nazarenum crucifixum surrexit non est hic ecce locus ubi
9 posuerunt eum sed ite et dicite discipulis eius et Petro quia
10 praecedit vos in Galilaeam ibi eum videbitis sicut dixit vobis
11 at illae exeuntes fugerunt de monumento invaserat enim
12 eas tremor et pavor et nemini quicquam dixerunt timebant
enim surgens autem mane prima sabbati apparuit primo Mariae
Magdalenaee de qua eiecerat septem daemonia illa vadens
nuntiavit his qui cum eo fuerant lugentibus et flentibus et illi
audientes quia viveret et visus esset ab ea non crediderunt
post haec autem duobus ex eis ambulatibus ostensus est in

alia effigie euntibus in villam et illi euntes nuntiaverunt cete- 13
ris nec illis crediderunt novissime recumbentibus illis undecim 14
apparuit et exprobravit incredulitatem illorum et duritiam cor-
dis quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderant et 15
dixit eis euntes in mundum universum praedicate evangelium
omni creaturae qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit 16
qui vero non crediderit condemnabitur signa autem eos qui 17
crediderint haec sequentur in nomine meo daemones eicient lin-
guis loquentur novis serpentes tollent et si mortiferum quid 18
biberint non eos nocebit super aegrotos manus inponent et
bene habebunt et Dominus quidem postquam locutus est eis 19
adsumptus est in caelum et sedit a dextris Dei illi autem pro- 20
fecti praedicaverunt ubique Domino cooperante et sermonem
confirmante sequentibus signis

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. LUKE.

I 1 uoniam quidem multi conati sunt ordinare narra-
2 tionem quae in nobis completae sunt rerum sicut
tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt et mi-
3 nistri fuerunt sermonis visum est et mihi adsecuto
a principio omnibus diligenter ex ordine tibi scribere optime
4 Theophile ut cognoscas eorum verborum de quibus eruditus
5 es veritatem fuit in diebus Herodis regis Iudaeae sacerdos
quidam nomine Zaccharias de vice Abia et uxor illi de filia-
6 bus Aaron et nomen eius Elisabeth erant autem iusti ambo
ante Deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationi-
7 bus Domini sine querella et non erat illis filius eo quod esset
8 Elisabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis fac-
tum est autem cum sacerdotio fungeretur in ordine vicis suae
9 ante Deum secundum consuetudinem sacerdotii sorte exiit
10 ut incensum poneret ingressus in templum Domini et omnis
11 multitudo erat populi orans foris hora incensi apparuit autem
12 illi angelus Domini stans a dextris altaris incensi et Zaccha-
13 rias turbatus est videns et timor inruit super eum ait autem
ad illum angelus ne timeas Zaccharia quoniam exaudita est
deprecatio tua et uxor tua Elisabeth pariet tibi filium et voca-
14 bis nomen eius Iohannem et erit gaudium tibi et exultatio et
15 multi in nativitate eius gaudebunt erit enim magnus coram
Domino et vinum et sicera non bibit et Spiritu Sancto reple-
16 bitur adhuc ex utero matris suae et multos filiorum Israhel
17 convertet ad Dominum Deum ipsorum et ipse praecedet ante
illum in spiritu et virtute Heliae ut convertat corda patrum in
filios et incredibiles ad prudentiam iustorum parare Domino
18 plebem perfectam et dixit Zaccharias ad angelum unde hoc
sciam ego enim sum senex et uxor mea processit in diebus suis
19 et respondens angelus dixit ei ego sum Gabrihel qui adsto ante
20 Deum et missus sum loqui ad te et haec tibi evangelizare et

ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quo haec
fiant pro eo quod non credidisti verbis meis quae implebuntur
in tempore suo et erat plebs expectans Zacchariam et mi- 21
rabantur quod tardaret ipse in templo egressus autem non 22
poterat loqui ad illos et cognoverunt quod visionem vidisset in
templo et ipse erat innuens illis et permansit mutus et factum 23
est ut impleti sunt dies officii eius abiit in domum suam post 24
hos autem dies concepit Elisabeth uxor eius et occultabat se
mensibus quinque dicens quia sic mihi fecit Dominus in die- 25
bus quibus respexit auferre obprobrium meum inter homines
in mense autem sexto missus est angelus Gabrihel a Deo in 26
civitatem Galilaeae cui nomen Nazareth ad virginem despon- 27
satam viro cui nomen erat Ioseph de domo David et nomen
virginis Maria et ingressus angelus ad eam dixit have gratia 28
plena Dominus tecum benedicta tu in mulieribus quae cum 29
vidisset turbata est in sermone eius et cogitabat qualis esset
ista salutatio et ait angelus ei ne timeas Maria invenisti enim 30
gratiam apud Deum ecce concipies in utero et paries filium 31
et vocabis nomen eius Iesum hic erit magnus et Filius Altis- 32
simi vocabitur et dabit illi Dominus Deus sedem David patris
eius et regnabit in domo Iacob in aeternum et regni eius non 33
erit finis dixit autem Maria ad angelum quomodo fiet istud 34
quoniam virum non cognosco et respondens angelus dixit ei 35
Spiritus Sanctus superveniet in te et virtus Altissimi obum-
brabit tibi ideoque et quod nascetur sanctum vocabitur Filius
Dei et ecce Elisabeth cognata tua et ipsa concepit filium in 36
senecta sua et hic mensis est sextus illi quae vocatur steri-
lis quia non erit impossibile apud Deum omne verbum dixit 37, 38
autem Maria ecce ancilla Domini fiat mihi secundum verbum
tuum et discessit ab illa angelus exurgens autem Maria in 39
diebus illis abiit in montana cum festinatione in civitatem Iu-
da et intravit in domum Zacchariae et salutavit Elisabeth et 40, 41
factum est ut audivit salutationem Mariae Elisabeth exultavit
infans in utero eius et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth et 42
exclamavit voce magna et dixit benedicta tu inter mulieres et
benedictus fructus ventris tui et unde hoc mihi ut veniat ma- 43
ter Domini mei ad me ecce enim ut facta est vox salutationis 44

tuae in auribus meis exultavit in gaudio infans in utero meo
45 et beata quae credidit quoniam perficientur ea quae dicta sunt
46 ei a Domino et ait Maria magnificat anima mea Dominum
47, 48 et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo quia respexit
humilitatem ancillae suae ecce enim ex hoc beatam me di-
49 cent omnes generationes quia fecit mihi magna qui potens est
50 et sanctum nomen eius et misericordia eius in progenies et
51 progenies timentibus eum fecit potentiam in brachio suo di-
52 spersit superbos mente cordis sui deposuit potentes de sede et
53 exaltavit humiles esurientes implevit bonis et divites dimisit
54 inanes suscepit Israhel puerum suum memorari misericordiae
55 sicut locutus est ad patres nostros Abraham et semini eius in
56 saecula mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus
57 et reversa est in domum suam Elisabeth autem impletum
58 est tempus pariendi et peperit filium et audierunt vicini et
cognati eius quia magnificavit Dominus misericordiam suam
59 cum illa et congratulabantur ei et factum est in die octavo
venerunt circumcidere puerum et vocabant eum nomine patris
60 eius Zacchariam et respondens mater eius dixit nequaquam
61 sed vocabitur Iohannes et dixerunt ad illam quia nemo est
62 in cognatione tua qui vocetur hoc nomine innuebant autem
63 patri eius quem vellet vocari eum et postulans pugillarem
scripsit dicens Iohannes est nomen eius et mirati sunt universi
64 apertum est autem ilico os eius et lingua eius et loquebatur be-
65 nedicens Deum et factus est timor super omnes vicinos eorum
et super omnia montana Iudaeae divulgabantur omnia verba
66 haec et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes
quid putas puer iste erit etenim manus Domini erat cum illo
67 et Zaccharias pater eius impletus est Spiritu Sancto et pro-
68 phetavit dicens benedictus Deus Israhel quia visitavit et fecit
69 redemptionem plebi suae et erexit cornu salutis nobis in domo
70 David pueri sui sicut locutus est per os sanctorum qui a sae-
71 culo sunt prophetarum eius salutem ex inimicis nostris et de
72 manu omnium qui oderunt nos ad faciendam misericordiam
73 cum patribus nostris et memorari testamenti sui sancti iusiu-
74 randum quod iuravit ad Abraham patrem nostrum daturum
se nobis ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati

serviamus illi in sanctitate et iustitia coram ipso omnibus die- 75
 bus nostris et tu puer propheta Altissimi vocaberis praeibis 76
 enim ante faciem Domini parare vias eius ad dandam scien- 77
 tiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum per 78
 viscera misericordiae Dei nostri in quibus visitavit nos oriens
 ex alto inluminare his qui in tenebris et in umbra mortis se- 79
 dent ad dirigendos pedes nostros in viam pacis puer autem 80
 crescebat et confortabatur spiritu et erat in deserto usque in
 diem ostensionis suae ad Israhel

factum est autem in diebus illis exiit edictum a Caesare Au- **II**
 gusto ut describeretur universus orbis haec descriptio prima 2
 facta est praeside Syriae Cyrino et ibant omnes ut profite- 3
 rentur singuli in suam civitatem ascendit autem et Ioseph 4
 a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeam civitatem David
 quae vocatur Bethleem eo quod esset de domo et familia Da-
 vid ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore prae- 5
 gnate factum est autem cum essent ibi impleti sunt dies ut 6
 pareret et peperit filium suum primogenitum et pannis eum 7
 involvit et reclinavit eum in praesepio quia non erat eis locus
 in diversorio et pastores erant in regione eadem vigilantes et 8
 custodientes vigilias noctis supra gregem suum et ecce ange- 9
 lus Domini stetit iuxta illos et claritas Dei circumfulsit illos
 et timuerunt timore magno et dixit illis angelus nolite timere 10
 ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni
 populo quia natus est vobis hodie salvator qui est Christus 11
 Dominus in civitate David et hoc vobis signum invenietis in- 12
 fantem pannis involutum et positum in praesepio et subito 13
 facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium
 Deum et dicentium gloria in altissimis Deo et in terra pax 14
 in hominibus bonae voluntatis et factum est ut discesserunt 15
 ab eis angeli in caelum pastores loquebantur ad invicem tran-
 seamus usque Bethleem et videamus hoc verbum quod factum
 est quod fecit Dominus et ostendit nobis et venerunt festi- 16
 nantes et invenerunt Mariam et Ioseph et infantem positum in
 praesepio videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum 17
 erat illis de puero hoc et omnes qui audierunt mirati sunt et 18
 de his quae dicta erant a pastoribus ad ipsos Maria autem 19

20 conservabat omnia verba haec conferens in corde suo et re-
21 versi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum in omnibus
22 quae audierant et viderant sicut dictum est ad illos et post-
23 quam consummati sunt dies octo ut circumcideretur vocatum
24 est nomen eius Iesus quod vocatum est ab angelo priusquam
25 in utero conciperetur et postquam impleti sunt dies purgatio-
26 nis eius secundum legem Mosi tulerunt illum in Hierusalem ut
27 sisterent eum Domino sicut scriptum est in lege Domini quia
28 omne masculinum adaperiens vulvam sanctum Domino voca-
29 bitur et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege
30 Domini par turturum aut duos pullos columbarum et ecce
31 homo erat in Hierusalem cui nomen Symeon et homo iste ius-
32 tus et timoratus expectans consolationem Israhel et Spiritus
33 Sanctus erat in eo et responsum acceperat ab Spiritu Sancto
34 non visurum se mortem nisi prius videret Christum Domini
35 et venit in Spiritu in templum et cum inducerent puerum Ie-
36 sum parentes eius ut facerent secundum consuetudinem legis
37 pro eo et ipse accepit eum in ulnas suas et benedixit Deum et
38 dixit nunc dimittis servum tuum Domine secundum verbum
39 tuum in pace quia viderunt oculi mei salutare tuum quod
40 parasti ante faciem omnium populorum lumen ad revelatio-
41 nem gentium et gloriam plebis tuae Israhel et erat pater eius
et mater mirantes super his quae dicebantur de illo et benedi-
xit illis Symeon et dixit ad Mariam matrem eius ecce positus
est hic in ruinam et resurrectionem multorum in Israhel et in
signum cui contradicetur et tuam ipsius animam pertransiet
gladius ut revelentur ex multis cordibus cogitationes et erat
Anna prophetissa filia Phanuhel de tribu Aser haec processe-
rat in diebus multis et vixerat cum viro suo annis septem a
virginitate sua et haec vidua usque ad annos octoginta quat-
tuor quae non discedebat de templo ieiuniis et obsecrationibus
serviens nocte ac die et haec ipsa hora superveniens confite-
batur Domino et loquebatur de illo omnibus qui expectabant
redemptionem Hierusalem et ut perfecerunt omnia secundum
legem Domini reversi sunt in Galilaeam in civitatem suam
Nazareth puer autem crescebat et confortabatur plenus sa-
pientia et gratia Dei erat in illo et ibant parentes eius per

omnes annos in Hierusalem in die sollemni paschae et cum 42
factus esset annorum duodecim ascendentibus illis in Hieroso-
lymam secundum consuetudinem diei festi consummatisque 43
diebus cum redirent remansit puer Iesus in Hierusalem et non
cognoverunt parentes eius existimantes autem illum esse in 44
comitatu venerunt iter diei et requirebant eum inter cognatos
et notos et non invenientes regressi sunt in Hierusalem requi- 45
rentes eum et factum est post triduum invenerunt illum in 46
templo sedentem in medio doctorum audientem illos et inter-
rogantem stupebant autem omnes qui eum audiebant super 47
prudencia et responsis eius et videntes admirati sunt et dixit 48
mater eius ad illum fili quid fecisti nobis sic ecce pater tuus
et ego dolentes quaerebamus te et ait ad illos quid est quod 49
me quaerebatis nesciebatis quia in his quae Patris mei sunt
oportet me esse et ipsi non intellexerunt verbum quod locu- 50
tus est ad illos et descendit cum eis et venit Nazareth et erat 51
subditus illis et mater eius conservabat omnia verba haec in
corde suo et Iesus proficiebat sapientia aetate et gratia apud 52
Deum et homines

anno autem quintodecimo imperii Tiberii Caesaris procu- **III**
rante Pontio Pilato Iudaeam tetrarcha autem Galilaeae Herode
Philippo autem fratre eius tetrarcha Itureae et Trachonitidis
regionis et Lysania Abilinae tetrarcha sub principibus sacer- 2
dotum Anna et Caiapha factum est verbum Dei super Iohan-
nem Zacchariae filium in deserto et venit in omnem regionem 3
Iordanis praedicans baptismum paenitentiae in remissionem
peccatorum sicut scriptum est in libro sermonum Esariae pro- 4
phetae vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas
facite semitas eius omnis vallis implebitur et omnis mons et 5
collis humiliabitur et erunt prava in directa et aspera in vias
planas et videbit omnis caro salutare Dei dicebat ergo ad 6, 7
urbas quae exiebant ut baptizarentur ab ipso genimina vi-
perarum quis ostendit vobis fugere a ventura ira facite ergo 8
fructus dignos paenitentiae et ne coeperitis dicere patrem ha-
bemus Abraham dico enim vobis quia potest Deus de lapidi- 9
bus istis suscitare filios Abrahae iam enim securis ad radicem
arborum posita est omnis ergo arbor non faciens fructum ex-

10 ciditur et in ignem mittitur et interrogabant eum turbae di-
11 centes quid ergo faciemus respondens autem dicebat illis qui
habet duas tunicas det non habenti et qui habet escas simi-
12 liter faciat venerunt autem et publicani ut baptizarentur et
13 dixerunt ad illum magister quid faciemus at ille dixit ad eos
14 nihil amplius quam quod constitutum est vobis faciatis inter-
rogabant autem eum et milites dicentes quid faciemus et nos
et ait illis neminem concutiatis neque calumniam faciatis et
15 contenti estote stipendiis vestris existimante autem populo
et cogitantibus omnibus in cordibus suis de Iohanne ne for-
16 te ipse esset Christus respondit Iohannes dicens omnibus ego
quidem aqua baptizo vos venit autem fortior me cuius non sum
dignus solvere corrigiam calciamentorum eius ipse vos baptiza-
17 bit in Spiritu Sancto et igni cuius ventilabrum in manu eius
et purgabit aream suam et congregabit triticum in horreum
18 suum paleas autem comburet igni inextinguibili multa qui-
19 dem et alia exhortans evangelizabat populum Herodes autem
tetrarcha cum corripereetur ab illo de Herodiade uxore fratris
20 sui et de omnibus malis quae fecit Herodes adiecit et hoc su-
21 pra omnia et inclusit Iohannem in carcere factum est autem
cum baptizaretur omnis populus et Iesu baptizato et orante
22 apertum est caelum et descendit Spiritus Sanctus corporali
specie sicut columba in ipsum et vox de caelo facta est tu es
23 Filius meus dilectus in te conplacuit mihi et ipse Iesus erat
incipiens quasi annorum triginta ut putabatur filius Ioseph qui
24 fuit Heli qui fuit Matthat qui fuit Levi qui fuit Melchi qui fuit
25 Iannae qui fuit Ioseph qui fuit Matthathiae qui fuit Amos qui
26 fuit Naum qui fuit Esli qui fuit Naggae qui fuit Maath qui
fuit Matthathiae qui fuit Semei qui fuit Iosech qui fuit Ioda
27 qui fuit Iohanna qui fuit Resa qui fuit Zorobabel qui fuit Sa-
28 lathihel qui fuit Neri qui fuit Melchi qui fuit Addi qui fuit
29 Cosam qui fuit Helmadam qui fuit Her qui fuit Iesu qui fuit
30 Eliezer qui fuit Iorim qui fuit Matthat qui fuit Levi qui fuit
Symeon qui fuit Iuda qui fuit Ioseph qui fuit Iona qui fuit Elia-
31 chim qui fuit Melea qui fuit Menna qui fuit Matthata qui fuit
32 Nathan qui fuit David qui fuit Iesse qui fuit Obed qui fuit
33 Booz qui fuit Salmon qui fuit Naasson qui fuit Aminadab qui

fuit Aram qui fuit Esrom qui fuit Phares qui fuit Iudae qui 34
 fuit Iacob qui fuit Isaac qui fuit Abraham qui fuit Thare qui
 fuit Nachor qui fuit Seruch qui fuit Ragau qui fuit Phalec qui 35
 fuit Eber qui fuit Sale qui fuit Cainan qui fuit Arfaxat qui 36
 fuit Sem qui fuit Noe qui fuit Lamech qui fuit Mathusalae 37
 qui fuit Enoch qui fuit Jared qui fuit Malelehel qui fuit Cainan
 qui fuit Enos qui fuit Seth qui fuit Adam qui fuit Dei 38

Iesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est ab Iordane **IV**
 et agebatur in Spiritu in desertum diebus quadraginta et 2
 temptabatur a diabolo et nihil manducavit in diebus illis et
 consummatis illis esuriit dixit autem illi diabolus si Filius 3
 Dei es dic lapidi huic ut panis fiat et respondit ad illum Iesus 4
 scriptum est quia non in pane solo vivet homo sed in omni
 verbo Dei et duxit illum diabolus et ostendit illi omnia regna 5
 orbis terrae in momento temporis et ait ei tibi dabo pote- 6
 statem hanc universam et gloriam illorum quia mihi tradita
 sunt et cui volo do illa tu ergo si adoraveris coram me erunt 7
 tua omnia et respondens Iesus dixit illi scriptum est Domi- 8
 num Deum tuum adorabis et illi soli servies et duxit illum in 9
 Hierusalem et statuit eum supra pinnam templi et dixit illi si
 Filius Dei es mitte te hinc deorsum scriptum est enim quod 10
 angelis suis mandabit de te ut conservent te et quia in ma- 11
 nibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum et 12
 respondens Iesus ait illi dictum est non temptabis Dominum
 Deum tuum et consummata omni temptatione diabolus re- 13
 cessit ab illo usque ad tempus et regressus est Iesus in virtute 14
 Spiritus in Galilaeam et fama exiit per universam regionem de
 illo et ipse docebat in synagogis eorum et magnificabatur ab 15
 omnibus et venit Nazareth ubi erat nutritus et intravit secun- 16
 dum consuetudinem suam die sabbati in synagogam et surrexit
 legere et traditus est illi liber prophetae Esaias et ut revolvit 17
 librum invenit locum ubi scriptum erat Spiritus Domini super 18
 me propter quod unxit me evangelizare pauperibus misit me
 praedicare captivis remissionem et caecis visum dimittere con- 19
 fractos in remissionem praedicare annum Domini acceptum et
 diem retributionis et cum plicuisset librum reddidit ministro 20
 et sedit et omnium in synagoga oculi erant intendentem in eum

21 coepit autem dicere ad illos quia hodie impleta est haec scrip-
22 tura in auribus vestris et omnes testimonium illi dabant et
mirabantur in verbis gratiae quae procedebant de ore ipsius et
23 dicebant nonne hic filius est Ioseph et ait illis utique dicetis
mihi hanc similitudinem medice cura te ipsum quanta audivi-
24 mus facta in Capharnaum fac et hic in patria tua ait autem
amen dico vobis quia nemo propheta acceptus est in patria sua
25 in veritate dico vobis multae viduae erant in diebus Heliae in
Israhel quando clusum est caelum annis tribus et mensibus sex
26 cum facta est fames magna in omni terra et ad nullam illa-
rum missus est Helias nisi in Sareptha Sidoniae ad mulierem
27 viduam et multi leprosi erant in Israhel sub Heliseo prophe-
28 ta et nemo eorum mundatus est nisi Neman Syrus et repleti
29 sunt omnes in synagoga ira haec audientes et surrexerunt et
eiecerunt illum extra civitatem et duxerunt illum usque ad su-
percilium montis supra quem civitas illorum erat aedificata ut
30 praecipitarent eum ipse autem transiens per medium illorum
31 ibat et descendit in Capharnaum civitatem Galilaeae ibique
32 docebat illos sabbatis et stupebant in doctrina eius quia in
33 potestate erat sermo ipsius et in synagoga erat homo habens
34 daemonium inmundum et exclamavit voce magna dicens sine
quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti perdere nos scio te qui
35 sis Sanctus Dei et increpavit illi Iesus dicens obmutesce et exi
ab illo et cum proiecisset illum daemonium in medium exiit
36 ab illo nihilque illum nocuit et factus est pavor in omnibus
et conloquebantur ad invicem dicentes quod est hoc verbum
quia in potestate et virtute imperat inmundis spiritibus et ex-
37 eunt et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis
38 surgens autem de synagoga introivit in domum Simonis socrus
autem Simonis tenebatur magnis febribus et rogaverunt illum
39 pro ea et stans super illam imperavit feбри et dimisit illam et
40 continuo surgens ministrabat illis cum sol autem occidisset
omnes qui habebant infirmos variis languoribus ducebant illos
41 ad eum at ille singulis manus inponens curabat eos exiebant
autem etiam daemonia a multis clamantia et dicentia quia tu
es Filius Dei et increpans non sinebat ea loqui quia sciebant ip-
42 sum esse Christum facta autem die egressus ibat in desertum

locum et turbae requirebant eum et venerunt usque ad ipsum
et detinebant illum ne discederet ab eis quibus ille ait quia et 43
aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei quia ideo
missus sum et erat praedicans in synagogis Galilaeae 44

factum est autem cum turbae intruerent in eum ut audi- **V**
rent verbum Dei et ipse stabat secus stagnum Gennesareth
et vidit duas naves stantes secus stagnum piscatores autem 2
descenderant et lavabant retia ascendens autem in unam 3
navem quae erat Simonis rogavit eum a terra reducere pusillum
et sedens docebat de navicula turbas ut cessavit autem loqui 4
dixit ad Simonem duc in altum et laxate retia vestra in cap-
turam et respondens Simon dixit illi praeceptor per totam 5
noctem laborantes nihil cepimus in verbo autem tuo laxabo
rete et cum hoc fecissent concluserunt piscium multitudinem 6
copiosam rumpebatur autem rete eorum et annuerunt sociis 7
qui erant in alia navi ut venirent et adiuvarent eos et venerunt
et impleverunt ambas naviculas ita ut mergerentur quod cum 8
videret Simon Petrus procidit ad genua Iesu dicens exi a me
quia homo peccator sum Domine stupor enim circumdederat 9
eum et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ce-
perant similiter autem Iacobum et Iohannem filios Zebedaei 10
qui erant socii Simonis et ait ad Simonem Iesus noli timere
ex hoc iam homines eris capiens et subductis ad terram na- 11
vibus relictis omnibus secuti sunt illum et factum est cum 12
esset in una civitatum et ecce vir plenus lepra et videns Iesum
et procidens in faciem rogavit eum dicens Domine si vis potes
me mundare et extendens manum tetigit illum dicens volo 13
mundare et confestim lepra discessit ab illo et ipse praece- 14
pit illi ut nemini diceret sed vade ostende te sacerdoti et offer
pro emundatione tua sicut praecepit Moses in testimonium il-
lis perambulabat autem magis sermo de illo et conveniebant 15
turbae multae ut audirent et curarentur ab infirmitatibus suis
ipse autem secedebat in deserto et orabat et factum est in 16, 17
una dierum et ipse sedebat docens et erant Pharisei sedentes
et legis doctores qui venerant ex omni castello Galilaeae et Iu-
daeae et Hierusalem et virtus erat Domini ad sanandum eos
et ecce viri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus 18

19 et quaerebant eum inferre et ponere ante eum et non invenientes qua parte illum inferrent prae turba ascenderunt supra tectum per tegulas submiserunt illum cum lecto in medium ante
20 te Iesum quorum fidem ut vidit dixit homo remittuntur tibi peccata tua et coeperunt cogitare scribae et Pharisei dicentes quis est hic qui loquitur blasphemias quis potest dimittere
21 peccata nisi solus Deus ut cognovit autem Iesus cogitationes eorum respondens dixit ad illos quid cogitatis in cordibus vestris quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata an
22 dicere surge et ambula ut autem sciatis quia Filius hominis potestatem habet in terra dimittere peccata ait paralytico tibi dico surge tolle lectum tuum et vade in domum tuam et confestim surgens coram illis tulit in quo iacebat et abiit in domum suam magnificans Deum et stupor adprehendit omnes et magnificabant Deum et repleti sunt timore dicentes quia vidimus mirabilia hodie et post haec exiit et vidit publicanum
23 nomine Levi sedentem ad teloneum et ait illi sequere me et relictis omnibus surgens secutus est eum et fecit ei convivium magnum Levi in domo sua et erat turba multa publicanorum
24 et aliorum qui cum illis erant discumbentes et murmurabant Pharisei et scribae eorum dicentes ad discipulos eius quare
25 cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis et respondens Iesus dixit ad illos non egent qui sani sunt medico sed qui male habent non veni vocare iustos sed peccatores in
26 paenitentiam at illi dixerunt ad eum quare discipuli Iohannis ieiunant frequenter et obsecrationes faciunt similiter et Phariseorum tui autem edunt et bibunt quibus ipse ait numquid potestis filios sponsi dum cum illis est sponsus facere ieiunare
27 venient autem dies et cum ablati fuerit ab illis sponsus tunc ieiunabunt in illis diebus dicebat autem et similitudinem ad illos quia nemo commissuram a vestimento novo inmittit in vestimentum vetus alioquin et novum rumpit et veteri non
28 convenit commissura a novo et nemo mittit vinum novum in utres veteres alioquin rumpet vinum novum utres et ipsum effundetur et utres peribunt sed vinum novum in utres novos
29 mittendum est et utraque conservantur et nemo bibens vetus statim vult novum dicit enim vetus melius est

factum est autem in sabbato secundoprmo cum transiret VI
per sata vellebant discipuli eius spicas et manducabant con-
fricantes manibus quidam autem Pharisaeorum dicebant illis 2
quid facitis quod non licet in sabbatis et respondens Iesus ad 3
eos dixit nec hoc legistis quod fecit David cum esurisset ipse
et qui cum eo erant quomodo intravit in domum Dei et pa- 4
nes propositionis sumpsit et manducavit et dedit his qui cum
ipso erant quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus
et dicebat illis quia dominus est Filius hominis etiam sabbati 5
factum est autem et in alio sabbato ut intraret in synagogam 6
et doceret et erat ibi homo et manus eius dextra erat arida
observabant autem scribae et Pharisei si in sabbato curaret 7
ut invenirent accusare illum ipse vero sciebat cogitationes eo- 8
rum et ait homini qui habebat manum aridam surge et sta in
medium et surgens stetit ait autem ad illos Iesus interrogo vos 9
si licet sabbato bene facere an male animam salvam facere an
perdere et circumspectis omnibus dixit homini extende ma- 10
num tuam et extendit et restituta est manus eius ipsi autem 11
repleti sunt insipientia et conloquebantur ad invicem quidnam
facerent Iesu factum est autem in illis diebus exiit in montem 12
orare et erat pernoctans in oratione Dei et cum dies factus 13
esset vocavit discipulos suos et elegit duodecim ex ipsis quos
et apostolos nominavit Simonem quem cognominavit Petrum 14
et Andream fratrem eius Iacobum et Iohannem Philippum et
Bartholomeum Mattheum et Thomam Iacobum Alpehi et Si- 15
monem qui vocatur Zelotes Iudam Iacobi et Iudam Scarioth 16
qui fuit proditor et descendens cum illis stetit in loco campe- 17
stri et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis ab
omni Iudaea et Hierusalem et maritimae Tyri et Sidonis qui 18
venerunt ut audirent eum et sanarentur a languoribus suis et
qui vexabantur ab spiritibus inmundis curabantur et omnis 19
turba quaerebant eum tangere quia virtus de illo exiebat et sa-
nabat omnes et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat 20
beati pauperes quia vestrum est regnum Dei beati qui nunc 21
esuritis quia saturabimini beati qui nunc fletis quia ridebitis
beati eritis cum vos oderint homines et cum separaverint vos 22
et exprobraverint et eiecerint nomen vestrum tamquam ma-

23 lum propter Filium hominis gaudete in illa die et exultate
ecce enim merces vestra multa in caelo secundum haec enim
24 faciebant prophetis patres eorum verumtamen vae vobis divi-
25 tibus quia habetis consolationem vestram vae vobis qui satu-
rati estis quia esurietis vae vobis qui ridetis nunc quia lugebitis
26 et flebitis vae cum bene vobis dixerint omnes homines secun-
27 dum haec faciebant prophetis patres eorum sed vobis dico qui
auditis diligite inimicos vestros benefacite his qui vos oderunt
28 benedicite maledicentibus vobis orate pro calumniantibus vos
29 ei qui te percutit in maxillam praebe et alteram et ab eo qui
30 aufert tibi vestimentum etiam tunicam noli prohibere omni
autem petenti te tribue et qui aufert quae tua sunt ne repetas
31 et prout vultis ut faciant vobis homines et vos facite illis simi-
32 liter et si diligitis eos qui vos diligunt quae vobis est gratia
33 nam et peccatores diligentes se diligunt et si benefeceritis his
qui vobis benefaciunt quae vobis est gratia siquidem et pecca-
34 tores hoc faciunt et si mutuuum dederitis his a quibus speratis
recipere quae gratia est vobis nam et peccatores peccatoribus
35 fenerantur ut recipiant aequalia verumtamen diligite inimicos
vestros et benefacite et mutuuum date nihil desperantes et erit
merces vestra multa et eritis filii Altissimi quia ipse benignus
36 est super ingratos et malos estote ergo misericordes sicut et
37 Pater vester misericors est nolite iudicare et non iudicabimini
nolite condemnare et non condemnabimini dimittite et dimit-
38 temini date et dabitur vobis mensuram bonam confersam et
coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum eadem
39 quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis dicebat
autem illis et similitudinem numquid potest caecus caecum
40 ducere nonne ambo in foveam cadent non est discipulus su-
per magistrum perfectus autem omnis erit sicut magister eius
41 quid autem vides festucam in oculo fratris tui trabem autem
42 quae in oculo tuo est non consideras et quomodo potes dicere
fratri tuo frater sine eiciam festucam de oculo tuo ipse in oculo
tuo trabem non videns hypocrita eice primum trabem de ocu-
lo tuo et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris
43 tui non est enim arbor bona quae facit fructus malos neque
44 arbor mala faciens fructum bonum unaquaeque enim arbor

de fructu suo cognoscitur neque enim de spinis colligunt ficus
 neque de rubo vindemiant uvam bonus homo de bono the- 45
 sauro cordis sui profert bonum et malus homo de malo profert
 malum ex abundantia enim cordis os loquitur quid autem 46
 vocatis me Domine Domine et non facitis quae dico omnis 47
 qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos ostendam
 vobis cui similis est similis est homini aedificanti domum qui 48
 fodit in altum et posuit fundamenta supra petram inundatione
 autem facta inlissum est flumen domui illi et non potuit eam
 movere fundata enim erat supra petram qui autem audivit 49
 et non fecit similis est homini aedificanti domum suam supra
 terram sine fundamento in quam inlissus est fluvius et continuo
 concidit et facta est ruina domus illius magna

cum autem implesset omnia verba sua in aures plebis in- **VII**
 travit Capharnaum centurionis autem cuiusdam servus male 2
 habens erat moriturus qui illi erat pretiosus et cum audis- 3
 set de Iesu misit ad eum seniores Iudaeorum rogans eum ut
 veniret et salvaret servum eius at illi cum venissent ad Ie- 4
 sum rogabant eum sollicite dicentes ei quia dignus est ut hoc
 illi praestes diligit enim gentem nostram et synagogam ipse 5
 aedificavit nobis Iesus autem ibat cum illis et cum iam non 6
 longe esset a domo misit ad eum centurio amicos dicens Do-
 mine noli vexari non enim dignus sum ut sub tectum meum
 intres propter quod et me ipsum non sum dignum arbitratus 7
 ut venirem ad te sed dic verbo et sanabitur puer meus nam et 8
 ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me mili-
 tes et dico huic vade et vadit et alio veni et venit et servo meo
 fac hoc et facit quo audito Iesus miratus est et conversus se- 9
 quentibus se turbis dixit amen dico vobis nec in Israhel tantam
 fidem inveni et reversi qui missi fuerant domum invenerunt 10
 servum qui languerat sanum et factum est deinceps ibat in 11
 civitatem quae vocatur Naim et ibant cum illo discipuli eius
 et turba copiosa cum autem adpropinquaret portae civitatis 12
 et ecce defunctus efferebatur filius unicus matri suae et haec
 vidua erat et turba civitatis multa cum illa quam cum vidis- 13
 set Dominus misericordia motus super ea dixit illi noli flere et 14
 accessit et tetigit loculum hii autem qui portabant steterunt

15 et ait adulescens tibi dico surge et resedit qui erat mortuus et
16 coepit loqui et dedit illum matri suae accepit autem omnes
timor et magnificabant Deum dicentes quia propheta magnus
17 surrexit in nobis et quia Deus visitavit plebem suam et exiit
hic sermo in universam Iudaeam de eo et omnem circa regio-
18, 19 nem et nuntiaverunt Iohanni discipuli eius de omnibus his et
convocavit duos de discipulis suis Iohannes et misit ad Domi-
20 num dicens tu es qui venturus es an alium expectamus cum
autem venissent ad eum viri dixerunt Iohannes Baptista misit
nos ad te dicens tu es qui venturus es an alium expectamus
21 in ipsa autem hora curavit multos a languoribus et plagis et
22 spiritibus malis et caecis multis donavit visum et respondens
dixit illis euntes nuntiate Iohanni quae vidistis et audistis quia
caeci vident claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt
23 mortui resurgunt pauperes evangelizantur et beatus est qui-
24 cumque non fuerit scandalizatus in me et cum discessissent
nuntii Iohannis coepit dicere de Iohanne ad turbas quid ex-
25 istis in desertum videre harundinem vento moveri sed quid
existis videre hominem mollibus vestimentis indutum ecce qui
26 in veste pretiosa sunt et deliciis in domibus regum sunt sed
quid existis videre prophetam utique dico vobis et plus quam
27 prophetam hic est de quo scriptum est ecce mitto angelum
meum ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam ante te
28 dico enim vobis maior inter natos mulierum propheta Iohanne
Baptista nemo est qui autem minor est in regno Dei maior
29 est illo et omnis populus audiens et publicani iustificaverunt
30 Deum baptizati baptismo Iohannis Pharisei autem et legis
periti consilium Dei spreverunt in semet ipsos non baptizati
31 ab eo cui ergo similes dicam homines generationis huius et
32 cui similes sunt similes sunt pueris sedentibus in foro et lo-
quentibus ad invicem et dicentibus cantavimus vobis tibiis et
33 non saltastis lamentavimus et non plorastis venit enim Iohan-
nes Baptista neque manducans panem neque bibens vinum et
34 dicitis daemonium habet venit Filius hominis manducans et
bibens et dicitis ecce homo devorator et bibens vinum amicus
35 publicanorum et peccatorum et iustificata est sapientia ab
36 omnibus filiis suis rogabat autem illum quidam de Phariseis

ut manducaret cum illo et ingressus domum Pharisei discu-
 buit et ecce mulier quae erat in civitate peccatrix ut cognovit 37
 quod accubuit in domo Pharisei adtulit alabastrum unguen-
 ti et stans retro secus pedes eius lacrimis coepit rigare pedes 38
 eius et capillis capitis sui tergebat et osculabatur pedes eius
 et unguento unguebat videns autem Phariseus qui vocave- 39
 rat eum ait intra se dicens hic si esset propheta sciret utique
 quae et qualis mulier quae tangit eum quia peccatrix est et 40
 respondens Iesus dixit ad illum Simon habeo tibi aliquid dicere
 at ille ait magister dic duo debitores erant cuidam feneratori 41
 unus debebat denarios quingentos alius quinquaginta non ha- 42
 bentibus illis unde redderent donavit utrisque quis ergo eum
 plus diligit respondens Simon dixit aestimo quia is cui plus 43
 donavit at ille dixit ei recte iudicasti et conversus ad mulie- 44
 rem dixit Simoni vides hanc mulierem intravi in domum tuam
 aquam pedibus meis non dedisti haec autem lacrimis rigavit
 pedes meos et capillis suis tersit osculum mihi non dedisti 45
 haec autem ex quo intravit non cessavit osculari pedes meos
 oleo caput meum non unxisti haec autem unguento unxit pe- 46
 des meos propter quod dico tibi remittentur ei peccata multa 47
 quoniam dilexit multum cui autem minus dimittitur minus
 diligit dixit autem ad illam remittuntur tibi peccata et coe- 48, 49
 perunt qui simul accumbebant dicere intra se quis est hic qui
 etiam peccata dimittit dixit autem ad mulierem fides tua te 50
 salvam fecit vade in pace

et factum est deinceps et ipse iter faciebat per civitatem et **VIII**
 castellum praedicans et evangelizans regnum Dei et duodecim 2
 cum illo et mulieres aliquae quae erant curatae ab spiritibus
 malignis et infirmitatibus Maria quae vocatur Magdalene de 3
 qua daemonia septem exierant et Iohanna uxor Chuza procu-
 ratoris Herodis et Susanna et aliae multae quae ministrabant 4
 eis de facultatibus suis cum autem turba plurima conveniret
 et de civitatibus properarent ad eum dixit per similitudinem 5
 exiit qui seminat seminare semen suum et dum seminat aliud
 cecidit secus viam et conculcatum est et volucres caeli come- 6
 derunt illud et aliud cecidit supra petram et natum aruit quia 6
 non habebat humorem et aliud cecidit inter spinas et simul 7

8 exortae spinae suffocaverunt illud et aliud cecidit in terram
bonam et ortum fecit fructum centuplum haec dicens clama-
9 bat qui habet aures audiendi audiat interrogabant autem eum
10 discipuli eius quae esset haec parabola quibus ipse dixit vobis
datum est nosse mysterium regni Dei ceteris autem in para-
11 bolis ut videntes non videant et audientes non intellegant est
12 autem haec parabola semen est verbum Dei qui autem secus
viam sunt qui audiunt deinde venit diabolus et tollit verbum
13 de corde eorum ne credentes salvi fiant nam qui supra petram
qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum et hii radices
non habent qui ad tempus credunt et in tempore temptationis
14 recedunt quod autem in spinis cecidit hii sunt qui audierunt et
a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vitae euntes suffo-
15 cantur et non referunt fructum quod autem in bonam terram
hii sunt qui in corde bono et optimo audientes verbum reti-
16 nent et fructum adferunt in patientia nemo autem lucernam
accendens operit eam vaso aut subtus lectum ponit sed supra
17 candelabrum ponit ut intrantes videant lumen non enim est
occultum quod non manifestetur nec absconditum quod non
18 cognoscatur et in palam veniat videte ergo quomodo auditi-
tis qui enim habet dabitur illi et quicumque non habet etiam
19 quod putat se habere auferetur ab illo venerunt autem ad il-
lum mater et fratres eius et non poterant adire ad eum prae
20 turba et nuntiatum est illi mater tua et fratres tui stant foris
21 volentes te videre qui respondens dixit ad eos mater mea et
22 fratres mei hii sunt qui verbum Dei audiunt et faciunt fac-
tum est autem in una dierum et ipse ascendit in naviculam
et discipuli eius et ait ad illos transfretemus trans stagnum et
23 ascenderunt navigantibus autem illis obdormiit et descendit
procella venti in stagnum et complebantur et periclitabantur
24 accedentes autem suscitaverunt eum dicentes praeceptor peri-
mus at ille surgens increpavit ventum et tempestatem aquae
25 et cessavit et facta est tranquillitas dixit autem illis ubi est
fides vestra qui timentes mirati sunt dicentes ad invicem quis
26 putas hic est quia et ventis imperat et mari et oboediunt ei
27 enavigaverunt autem ad regionem Gerasenorum quae est con-
tra Galilaeam et cum egressus esset ad terram occurrit illi

vir quidam qui habebat daemonium iam temporibus multis et vestimento non induebatur neque in domo manebat sed in monumento is ut vidit Iesum procidit ante illum et exclamans 28
voce magna dixit quid mihi et tibi est Iesu Fili Dei altissimi obsecro te ne me torqueas praecipiebat enim spiritui immundo 29
ut exiret ab homine multis enim temporibus arripiebat illum et vinciebatur catenis et conpedibus custoditus et ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserta interrogavit autem illum 30
Iesus dicens quod tibi nomen est at ille dixit Legio quia intraverunt daemonia multa in eum et rogabant illum ne imperaret 31
illis ut in abyssum irent erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in monte et rogabant eum ut permitteret 32
eos in illos ingredi et permisit illos exierunt ergo daemonia 33
ab homine et intraverunt in porcos et impetu abiit grex per praiceps in stagnum et suffocatus est quod ut viderunt factum 34
qui pascebant fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in villas 35
exierunt autem videre quod factum est et venerunt ad Iesum et invenerunt hominem sedentem a quo daemonia exierant vestitum ac sana mente ad pedes eius et timuerunt 36
nuntiaverunt autem illis et qui viderant quomodo sanus factus esset a Legione et rogaverunt illum omnis multitudo regionis 37
Gerasenorum ut discederet ab ipsis quia timore magno tenebantur ipse autem ascendens navem reversus est et rogabat 38
illum vir a quo daemonia exierant ut cum eo esset dimisit autem eum Iesus dicens redi domum tuam et narra quanta tibi 39
fecit Deus et abiit per universam civitatem praedicans quanta illi fecisset Iesus factum est autem cum redisset Iesus excepit 40
illum turba erant enim omnes expectantes eum et ecce venit 41
vir cui nomen Iairus et ipse princeps synagogae erat et cecidit ad pedes Iesu rogans eum ut intraret in domum eius quia filia 42
unica erat illi fere annorum duodecim et haec moriebatur et contigit dum iret a turbis conprimebatur et mulier quaedam 43
erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim quae in medicos erogaverat omnem substantiam suam nec ab ullo potuit curari accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius et confestim 44
stetit fluxus sanguinis eius et ait Iesus quis est qui me tetigit 45
negantibus autem omnibus dixit Petrus et qui cum illo erant

praeceptor turbae te conprimunt et adfligunt et dicis quis me
46 tetigit et dixit Iesus tetigit me aliquis nam ego novi virtutem
47 de me exisse videns autem mulier quia non latuit tremens
venit et procidit ante pedes illius et ob quam causam tetigerit
eum indicavit coram omni populo et quemadmodum confestim
48 sanata sit at ipse dixit illi filia fides tua te salvam fecit vade in
49 pace adhuc illo loquente venit a principe synagogae dicens ei
50 quia mortua est filia tua noli vexare illum Iesus autem audito
hoc verbo respondit patri puellae noli timere crede tantum et
51 salva erit et cum venisset domum non permisit intrare secum
quemquam nisi Petrum et Iohannem et Iacobum et patrem et
52 matrem puellae flebant autem omnes et plangebant illam at
53 ille dixit nolite flere non est mortua sed dormit et deridebant
54 eum scientes quia mortua esset ipse autem tenens manum
55 eius clamavit dicens puella surge et reversus est spiritus eius
56 et surrexit continuo et iussit illi dari manducare et stupuerunt
parentes eius quibus praecepit ne alicui dicerent quod factum
erat

IX convocatis autem duodecim apostolis dedit illis virtutem et
potestatem super omnia daemonia et ut languores curarent
2, 3 et misit illos praedicare regnum Dei et sanare infirmos et ait
ad illos nihil tuleritis in via neque virgam neque peram ne-
4 que panem neque pecuniam neque duas tunicas habeatis et
in quamcumque domum intraveritis ibi manete et inde ne ex-
5 eatis et quicumque non receperint vos exeuntes de civitate
illa etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium
6 supra illos egressi autem circumibant per castella evangeli-
7 zantes et curantes ubique audivit autem Herodes tetrarcha
8 omnia quae fiebant ab eo et haesitabat eo quod diceretur a
quibusdam quia Iohannes surrexit a mortuis a quibusdam ve-
ro quia Helias apparuit ab aliis autem quia propheta unus de
9 antiquis surrexit et ait Herodes Iohannem ego decollavi quis
autem est iste de quo audio ego talia et quaerebat videre eum
10 et reversi apostoli narraverunt illi quaecumque fecerunt et ad-
sumptis illis secessit seorsum in locum desertum qui est Be-
11 thsaida quod cum cognovissent turbae secutae sunt illum et
exceptit illos et loquebatur illis de regno Dei et eos qui cura in-

digebant sanabat dies autem coeperat declinare et accedentes 12
duodecim dixerunt illi dimitte turbas ut euntes in castella vil-
lasque quae circa sunt devertant et inveniunt escas quia hic in
loco deserto sumus ait autem ad illos vos date illis manducare 13
at illi dixerunt non sunt nobis plus quam quinque panes et duo
pisces nisi forte nos eamus et emamus in omnem hanc turbam
escas erant autem fere viri quinque milia ait autem ad disci- 14
pulos suos facite illos discumbere per convivia quinquagenos
et ita fecerunt et discumbere fecerunt omnes acceptis autem 15, 16
quinque panibus et duobus piscibus respexit in caelum et be-
nedixit illis et fregit et distribuit discipulis suis ut ponerent
ante turbas et manducaverunt omnes et saturati sunt et su- 17
blatum est quod superfuit illis fragmentorum cofini duodecim
et factum est cum solus esset orans erant cum illo et discipuli 18
et interrogavit illos dicens quem me dicunt esse turbae at illi 19
responderunt et dixerunt Iohannem Baptistam alii autem He-
liam alii quia propheta unus de prioribus surrexit dixit autem 20
illis vos autem quem me esse dicitis respondens Simon Petrus
dixit Christum Dei at ille increpans illos praecepit ne cui di- 21
cerent hoc dicens quia oportet Filium hominis multa pati et 22
reprobari a senioribus et principibus sacerdotum et scribis et
occidi et tertia die resurgere dicebat autem ad omnes si quis 23
vult post me venire abneget se ipsum et tollat crucem suam co-
tidie et sequatur me qui enim voluerit animam suam salvam 24
facere perdet illam nam qui perdiderit animam suam propter
me salvam faciet illam quid enim proficit homo si lucretur 25
universum mundum se autem ipsum perdat et detrimentum
sui faciat nam qui me erubuerit et meos sermones hunc Filius 26
hominis erubescet cum venerit in maiestate sua et Patris et
sanctorum angelorum dico autem vobis vere sunt aliqui hic 27
stantes qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei
factum est autem post haec verba fere dies octo et adsump- 28
sit Petrum et Iohannem et Iacobum et ascendit in montem ut
oraret et factum est dum oraret species vultus eius altera et 29
vestitus eius albus refulgens et ecce duo viri loquebantur cum 30
illo erant autem Moses et Helias visi in maiestate et dicebant 31
excessum eius quem completurus erat in Hierusalem Petrus 32

vero et qui cum illo gravati erant somno et evigilantes vide-
33 runt maiestatem eius et duos viros qui stabant cum illo et
factum est cum discederent ab illo ait Petrus ad Iesum prae-
ceptor bonum est nos hic esse et faciamus tria tabernacula
unum tibi et unum Mosi et unum Heliae nesciens quid diceret
34 haec autem illo loquente facta est nubes et obumbravit eos et
35 timuerunt intransibilibus illis in nubem et vox facta est de nube
36 dicens hic est Filius meus electus ipsum audite et dum fieret
vox inventus est Iesus solus et ipsi tacuerunt et nemini dixe-
37 runt in illis diebus quicquam ex his quae viderant factum est
autem in sequenti die descendantibus illis de monte occurrit illi
38 turba multa et ecce vir de turba exclamavit dicens magister
39 obsecro te respice in filium meum quia unicus est mihi et ecce
spiritus adprehendit illum et subito clamat et elidit et dissi-
40 pat eum cum spuma et vix discedit dilanians eum et rogavi
41 discipulos tuos ut eicerent illum et non potuerunt respondens
autem Iesus dixit o generatio infidelis et perversa usquequo ero
42 apud vos et patiar vos adduc huc filium tuum et cum acce-
43 deret elisit illum daemonium et dissipavit et increpavit Iesus
spiritum inmundum et sanavit puerum et reddidit illum patri
44 eius stupebant autem omnes in magnitudine Dei omnibus-
que mirantibus in omnibus quae faciebat dixit ad discipulos
45 suos ponite vos in cordibus vestris sermones istos Filius enim
hominis futurum est ut tradatur in manus hominum at illi
46 ignorabant verbum istud et erat velatum ante eos ut non sen-
tirent illud et timebant interrogare eum de hoc verbo intravit
47 autem cogitatio in eos quis eorum maior esset at Iesus videns
cogitationes cordis illorum adprehendens puerum statuit eum
48 secus se et ait illis quicumque susceperit puerum istum in no-
mine meo me recipit et quicumque me recipit recipit eum qui
49 me misit nam qui minor est inter omnes vos hic maior est re-
spondens autem Iohannes dixit praeceptor vidimus quendam
in nomine tuo eicientem daemonia et prohibuimus eum quia
50 non sequitur nobiscum et ait ad illum Iesus nolite prohibere
51 qui enim non est adversum vos pro vobis est factum est autem
dum conplerentur dies adsumptionis eius et ipse faciem suam
52 firmavit ut iret Hierusalem et misit nuntios ante conspectum

suum et euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut
 pararent illi et non receperunt eum quia facies eius erat eun- 53
 tis Hierusalem cum vidissent autem discipuli eius Iacobus et 54
 Iohannes dixerunt Domine vis dicimus ut ignis descendat de
 caelo et consumat illos et conversus increpavit illos et abie- 55, 56
 runt in aliud castellum factum est autem ambulantis illis in 57
 via dixit quidam ad illum sequar te quocumque ieris et ait illi 58
 Iesus vulpes foveas habent et volucres caeli nidos Filius autem
 hominis non habet ubi caput reclinet ait autem ad alterum 59
 sequere me ille autem dixit Domine permittite mihi primum ire
 sepelire patrem meum dixitque ei Iesus sine ut mortui sepe- 60
 liant mortuos suos tu autem vade adnuntia regnum Dei et ait 61
 alter sequar te Domine sed primum permittite mihi renuntiare
 his qui domi sunt ait ad illum Iesus nemo mittens manum 62
 suam in aratrum et aspiciens retro aptus est regno Dei

post haec autem designavit Dominus et alios septuaginta **X**
 duos et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem
 et locum quo erat ipse venturus et dicebat illis messis quidem 2
 multa operarii autem pauci rogare ergo Dominum messis ut
 mittat operarios in messem ite ecce ego mitto vos sicut agnos 3
 inter lupos nolite portare sacculum neque peram neque cal- 4
 ciamenta et neminem per viam salutaveritis in quamcumque 5
 domum intraveritis primum dicite pax huic domui et si ibi 6
 fuerit filius pacis requiescet super illam pax vestra sin autem
 ad vos revertetur in eadem autem domo manete edentes et 7
 bibentes quae apud illos sunt dignus enim est operarius mercede
 sua nolite transire de domo in domum et in quamcumque 8
 civitatem intraveritis et susceperint vos manducate quae ad-
 ponuntur vobis et curate infirmos qui in illa sunt et dicite illis 9
 adpropinquavit in vos regnum Dei in quamcumque civitatem 10
 intraveritis et non receperint vos exeuntes in plateas eius dicite
 etiam pulverem qui adhesit nobis de civitate vestra extergimus 11
 in vos tamen hoc scitote quia adpropinquavit regnum Dei dico 12
 vobis quia Sodomis in die illa remissius erit quam illi civitati
 vae tibi Corazain vae tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sidone 13
 factae fuissent virtutes quae in vobis factae sunt olim in cilicio
 et cinere sedentes paeniterent verumtamen Tyro et Sidoni re- 14

15 missius erit in iudicio quam vobis et tu Capharnaum usque in
16 caelum exaltata usque ad infernum demergeris qui vos audit
me audit et qui vos spernit me spernit qui autem me spernit
17 spernit eum qui me misit reversi sunt autem septuaginta duo
cum gaudio dicentes Domine etiam daemonia subiciuntur no-
18 bis in nomine tuo et ait illis videbam Satanan sicut fulgur
19 de caelo cadentem ecce dedi vobis potestatem calcandi supra
serpentes et scorpiones et supra omnem virtutem inimici et
20 nihil vobis nocebit verumtamen in hoc nolite gaudere quia
spiritus vobis subiciuntur gaudete autem quod nomina vestra
21 scripta sunt in caelis in ipsa hora exultavit Spiritu Sancto et
dixit confiteor tibi Pater Domine caeli et terrae quod abscon-
disti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis
22 etiam Pater quia sic placuit ante te omnia mihi tradita sunt a
Patre meo et nemo scit qui sit Filius nisi Pater et qui sit Pater
23 nisi Filius et cui voluerit Filius revelare et conversus ad disci-
24 pulos suos dixit beati oculi qui vident quae videtis dico enim
vobis quod multi prophetae et reges voluerunt videre quae vos
videtis et non viderunt et audire quae auditis et non audie-
25 runt et ecce quidam legis peritus surrexit temptans illum et
26 dicens magister quid faciendo vitam aeternam possidebo at
27 ille dixit ad eum in lege quid scriptum est quomodo legis ille
respondens dixit diliges Dominum Deum tuum ex toto corde
tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex om-
28 ni mente tua et proximum tuum sicut te ipsum dixitque illi
29 recte respondisti hoc fac et vives ille autem volens iustificare
30 se ipsum dixit ad Iesum et quis est meus proximus suscipiens
autem Iesus dixit homo quidam descendebat ab Hierusalem in
Hiericho et incidit in latrones qui etiam despoliaverunt eum
31 et plagis inpositis abierunt semivivo relicto accidit autem ut
sacerdos quidam descenderet eadem via et viso illo praeteri-
32 vit similiter et Levita cum esset secus locum et videret eum
33 pertransiit Samaritanus autem quidam iter faciens venit se-
34 cus eum et videns eum misericordia motus est et adpropians
alligavit vulnera eius infundens oleum et vinum et inponens
illum in iumentum suum duxit in stabulum et curam eius egit
35 et altera die protulit duos denarios et dedit stabulario et ait

curam illius habe et quodcumque supererogaveris ego cum re-
 diero reddam tibi quis horum trium videtur tibi proximus 36
 fuisse illi qui incidit in latrones at ille dixit qui fecit miseri- 37
 cordiam in illum et ait illi Iesus vade et tu fac similiter factum 38
 est autem dum irent et ipse intravit in quoddam castellum et
 mulier quaedam Martha nomine excepit illum in domum suam
 et huic erat soror nomine Maria quae etiam sedens secus pe- 39
 des Domini audiebat verbum illius Martha autem satagebat 40
 circa frequens ministerium quae stetit et ait Domine non est
 tibi curae quod soror mea reliquit me solam ministrare dic er-
 go illi ut me adiuvet et respondens dixit illi Dominus Martha 41
 Martha sollicita es et turbaris erga plurima porro unum est 42
 necessarium Maria optimam partem elegit quae non auferetur
 ab ea

et factum est cum esset in loco quodam orans ut cessavit **XI**
 dixit unus ex discipulis eius ad eum Domine doce nos orare
 sicut et Iohannes docuit discipulos suos et ait illis cum oratis 2
 dicite Pater sanctificetur nomen tuum adveniat regnum tuum
 panem nostrum cotidianum da nobis cotidie et dimitte nobis 3, 4
 peccata nostra siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis
 et ne nos inducas in temptationem et ait ad illos quis vestrum 5
 habebit amicum et ibit ad illum media nocte et dicit illi amice
 commoda mihi tres panes quoniam amicus meus venit de via 6
 ad me et non habeo quod ponam ante illum et ille de intus 7
 respondens dicat noli mihi molestus esse iam ostium clausum
 est et pueri mei mecum sunt in cubili non possum surgere
 et dare tibi dico vobis et si non dabit illi surgens eo quod 8
 amicus eius sit propter improbitatem tamen eius surget et da-
 bit illi quotquot habet necessarios et ego vobis dico petite et 9
 dabitur vobis quaerite et invenietis pulsate et aperietur vobis
 omnis enim qui petit accipit et qui quaerit invenit et pulsanti 10
 aperietur quis autem ex vobis patrem petet panem numquid 11
 lapidem dabit illi aut piscem numquid pro pisce serpentem da-
 bit illi aut si petierit ovum numquid porriget illi scorpionem 12
 si ergo vos cum sitis mali nostis bona data dare filiis vestris 13
 quanto magis Pater vester de caelo dabit spiritum bonum pe-
 tentibus se et erat eiciens daemonium et illud erat mutum 14

et cum eiecisset daemonium locutus est mutus et admiratae
15 sunt turbae quidam autem ex eis dixerunt in Beelzebub prin-
16 cipe daemoniorum eicit daemonia et alii temptantes signum
17 de caelo quaerebant ab eo ipse autem ut vidit cogitationes
eorum dixit eis omne regnum in se ipsum divisum desolatur et
18 domus supra domum cadet si autem et Satanas in se ipsum
divisus est quomodo stabit regnum ipsius quia dicitis in Bee-
19 lzebub eicere me daemonia si autem ego in Beelzebub eicio
daemonia filii vestri in quo eiciunt ideo ipsi iudices vestri erunt
20 porro si in digito Dei eicio daemonia profecto praevenit in vos
21 regnum Dei cum fortis armatus custodit atrium suum in pace
22 sunt ea quae possidet si autem fortior illo superveniens vicerit
eum universa arma eius aufert in quibus confidebat et spolia
23 eius distribuit qui non est mecum adversum me est et qui
24 non colligit mecum dispergit cum immundus spiritus exierit
de homine perambulat per loca inaquosa quaerens requiem et
25 non inveniens dicit revertar in domum meam unde exivi et
26 cum venerit invenit scopis mundatam et tunc vadit et adsu-
mit septem alios spiritus nequiores se et ingressi habitant ibi
27 et sunt novissima hominis illius peiora prioribus factum est
autem cum haec diceret extollens vocem quaedam mulier de
turba dixit illi beatus venter qui te portavit et ubera quae su-
28 xisti at ille dixit quippini beati qui audiunt verbum Dei et
29 custodiunt turbis autem concurrentibus coepit dicere genera-
tio haec generatio nequam est signum quaerit et signum non
30 dabitur illi nisi signum Ioniae nam sicut Ionas fuit signum Ni-
31 nevitae ita erit et Filius hominis generationi isti regina austri
surget in iudicio cum viris generationis huius et condemnabit
illos quia venit a finibus terrae audire sapientiam Salomonis
32 et ecce plus Salomone hic viri ninevitae surgent in iudicio
cum generatione hac et condemnabunt illam quia paeniten-
tiam egerunt ad praedicationem Ioniae et ecce plus Iona hic
33 nemo lucernam accendit et in abscondito ponit neque sub mo-
dio sed supra candelabrum ut qui ingrediuntur lumen videant
34 lucerna corporis tui est oculus tuus si oculus tuus fuerit sim-
plex totum corpus tuum lucidum erit si autem nequam fuerit
35 etiam corpus tuum tenebrosus erit vide ergo ne lumen quod

in te est tenebrae sint si ergo corpus tuum totum lucidum 36
 fuerit non habens aliquam partem tenebrarum erit lucidum
 totum et sicut lucerna fulgoris inluminabit te et cum loque- 37
 retur rogavit illum quidam Pharisaeus ut pranderet apud se
 et ingressus recubuit Pharisaeus autem coepit intra se repu- 38
 tans dicere quare non baptizatus es ante prandium et ait 39
 Dominus ad illum nunc vos Pharisei quod de foris est cali-
 cis et catini mundatis quod autem intus est vestrum plenum
 est rapina et iniquitate stulti nonne qui fecit quod de foris 40
 est etiam id quod de intus est fecit verumtamen quod supe- 41
 rest date elemosynam et ecce omnia munda sunt vobis sed 42
 vae vobis Phariseis quia decimatis mentam et rutam et om-
 ne holus et praeteritis iudicium et caritatem Dei haec autem
 oportuit facere et illa non omittere vae vobis Phariseis quia 43
 diligitis primas cathedras in synagogis et salutationes in fo-
 ro vae vobis quia estis ut monumenta quae non parent et 44
 homines ambulantes supra nesciunt respondens autem qui- 45
 dam ex legis peritis ait illi magister haec dicens etiam nobis
 contumeliam facis at ille ait et vobis legis peritis vae quia one- 46
 ratis homines oneribus quae portari non possunt et ipsi uno
 digito vestro non tangitis sarcinas vae vobis quia aedificatis 47
 monumenta prophetarum patres autem vestri occiderunt illos
 profecto testificamini quod consentitis operibus patrum vestro- 48
 rum quoniam quidem ipsi eos occiderunt vos autem aedificatis
 eorum sepulchra propterea et sapientia Dei dixit mittam ad 49
 illos prophetas et apostolos et ex illis occident et persequentur
 ut inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a 50
 constitutione mundi a generatione ista a sanguine Abel usque 51
 ad sanguinem Zacchariae qui periit inter altare et aedem ita
 dico vobis requiretur ab hac generatione vae vobis legis peri- 52
 tis quia tulistis clavem scientiae ipsi non introistis et eos qui
 introibant prohibuistis cum haec ad illos diceret coeperunt 53
 Pharisei et legis periti graviter insistere et os eius opprimere
 de multis insidiantes et quaerentes capere aliquid ex ore eius 54
 ut accusarent eum

multis autem turbis circumstantibus ita ut se invicem con- **XII**
 culcarent coepit dicere ad discipulos suos adtendite a fermen-

2 to Pharisaeorum quae est hypocrisis nihil autem opertum est
3 quod non reveletur neque absconditum quod non sciatur quoniam
4 quae in tenebris dixistis in lumine dicentur et quod in
5 aures locuti estis in cubiculis praedicabitur in tectis dico autem
6 vobis amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus
7 et post haec non habent amplius quod faciant ostendam autem
8 vobis quem timeatis timete eum qui postquam occiderit
9 habet potestatem mittere in gehennam ita dico vobis hunc time-
10 mete nonne quinque passereres veneunt dipundio et unus ex
11 illis non est in oblivione coram Deo sed et capilli capitis vestri
12 omnes numerati sunt nolite ergo timere multis passeribus
13 pluris estis dico autem vobis omnis quicumque confessus fuerit
14 in me coram hominibus et Filius hominis confitebitur in illo
15 coram angelis Dei qui autem negaverit me coram hominibus
16 denegabitur coram angelis Dei et omnis qui dicit verbum in
17 Filium hominis remittetur illi ei autem qui in Spiritum Sanctum
18 blasphemaverit non remittetur cum autem inducent vos
19 in synagogas et ad magistratus et potestates nolite solliciti
20 esse qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis Spiritus
21 enim Sanctus docebit vos in ipsa hora quae oporteat dicere ait
22 autem quidam ei de turba magister dic fratri meo ut dividat
23 mecum hereditatem at ille dixit ei homo quis me constituit
24 iudicem aut divisorem super vos dixitque ad illos videte et cavete
ab omni avaritia quia non in abundantia cuiusquam vita
eius est ex his quae possidet dixit autem similitudinem ad illos
dicens hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager adtulit
et cogitabat intra se dicens quid faciam quod non habeo quo
congregem fructus meos et dixit hoc faciam destruam horrea
mea et maiora faciam et illuc congregabo omnia quae nata sunt
mihi et bona mea et dicam animae meae anima habes multa
bona posita in annos plurimos requiesce comede bibe epulare
dixit autem illi Deus stulte hac nocte animam tuam repetunt a
te quae autem parasti cuius erunt sic est qui sibi thesaurizat
et non est in Deum dives dixitque ad discipulos suos ideo dico
vobis nolite solliciti esse animae quid manducetis neque corpori
quid vestiamini anima plus est quam esca et corpus quam
vestimentum considerate corvos quia non seminant neque me-

tunt quibus non est cellarium neque horreum et Deus pascit
illos quanto magis vos pluris estis illis quis autem vestrum 25
cogitando potest adicere ad staturam suam cubitum unum si 26
ergo neque quod minimum est potestis quid de ceteris sollici-
ti estis considerate lilia quomodo crescunt non laborant non 27
nec Salomon in omni gloria sua vestie-
batur sicut unum ex istis si autem faenum quod hodie in agro 28
est et cras in clibanum mittitur Deus sic vestit quanto magis
vos pusillae fidei et vos nolite quaerere quid manducetis aut 29
quid bibatis et nolite in sublime tolli haec enim omnia gentes 30
mundi quaerunt Pater autem vester scit quoniam his indigetis
verumtamen quaerite regnum Dei et haec omnia adicientur 31
vobis nolite timere pusillus grex quia conplacuit Patri vestro 32
dare vobis regnum vendite quae possidetis et date elemosy- 33
nam facite vobis sacculos qui non veterescunt thesaurum non
deficientem in caelis quo fur non adpropriet neque tinea cor- 34
rumpit ubi enim thesaurus vester est ibi et cor vestrum erit 34
sint lumbi vestri praecincti et lucernae ardentes et vos similes 35, 36
hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a
nuptiis ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei beati 37
servi illi quos cum venerit dominus invenerit vigilantes amen
dico vobis quod praecinget se et faciet illos discumbere et transi-
ens ministrabit illis et si venerit in secunda vigilia et si in 38
tertia vigilia venerit et ita invenerit beati sunt servi illi hoc 39
autem scitote quia si sciret pater familias qua hora fur veni-
ret vigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam et 40
vos estote parati quia qua hora non putatis Filius hominis veni-
t ait autem ei Petrus Domine ad nos dicis hanc parabolam 41
an et ad omnes dixit autem Dominus quis putas est fidelis 42
dispensator et prudens quem constituet dominus super fami-
liam suam ut det illis in tempore tritici mensuram beatus ille 43
servus quem cum venerit dominus invenerit ita facientem ve- 44
re dico vobis quia supra omnia quae possidet constituet illum
quod si dixerit servus ille in corde suo moram facit dominus 45
meus venire et coeperit percutere pueros et ancillas et edere et
bibere et inebriari veniet dominus servi illius in die qua non 46
sperat et hora qua nescit et dividet eum partemque eius cum

47 infidelibus ponet ille autem servus qui cognovit voluntatem
domini sui et non praeparavit et non fecit secundum volun-
48 tatem eius vapulabit multas qui autem non cognovit et fecit
digna plagis vapulabit paucis omni autem cui multum datum
est multum quaeretur ab eo et cui commendaverunt multum
49 plus petent ab eo ignem veni mittere in terram et quid volo
50 si accendatur baptisma autem habeo baptizari et quomodo
51 coartor usque dum perficiatur putatis quia pacem veni dare
52 in terram non dico vobis sed separationem erunt enim ex hoc
53 quinque in domo una divisi tres in duo et duo in tres dividen-
tur pater in filium et filius in patrem suum mater in filiam et
filia in matrem socrus in nurum suam et nurus in socrum suam
54 dicebat autem et ad turbas cum videritis nubem orientem ab
55 occasu statim dicitis nimbus venit et ita fit et cum austrum
56 flantem dicitis quia aestus erit et fit hypocritae faciem terrae
et caeli nostis probare hoc autem tempus quomodo non pro-
57 batis quid autem et a vobis ipsis non iudicatis quod iustum
58 est cum autem vadis cum adversario tuo ad principem in via
da operam liberari ab illo ne forte trahat te apud iudicem et
59 iudex tradat te exactori et exactor mittat te in carcerem dico
tibi non exies inde donec etiam novissimum minutum reddas

XIII aderant autem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de
Galilaeis quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eo-
2 rum et respondens dixit illis putatis quod hii Galilaei prae om-
3 nibus Galilaeis peccatores fuerunt quia talia passi sunt non
dico vobis sed nisi paenitentiam habueritis omnes similiter pe-
4 ribitis sicut illi decem et octo supra quos cecidit turris in
Siloam et occidit eos putatis quia et ipsi debitores fuerunt
5 praeter omnes homines habitantes in Hierusalem non dico
vobis sed si non paenitentiam egeritis omnes similiter peribi-
6 tis dicebat autem hanc similitudinem arborem fici habebat
quidam plantatam in vinea sua et venit quaerens fructum in
7 illa et non invenit dixit autem ad cultorem vineae ecce anni
tres sunt ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac et non
8 invenio succide ergo illam ut quid etiam terram occupat at
ille respondens dixit illi domine dimitte illam et hoc anno us-
9 que dum fodiam circa illam et mittam stercora et si quidem

fecerit fructum sin autem in futurum succides eam erat au- 10
tem docens in synagoga eorum sabbatis et ecce mulier quae 11
habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo et erat incli-
nata nec omnino poterat sursum respicere quam cum videret 12
Iesus vocavit ad se et ait illi mulier dimissa es ab infirmitate
tua et inposuit illi manus et confestim erecta est et glorifica- 13
bat Deum respondens autem archisynagogus indignans quia 14
sabbato curasset Iesus dicebat turbae sex dies sunt in qui-
bus oportet operari in his ergo venite et curamini et non in
die sabbati respondit autem ad illum Dominus et dixit hy- 15
pocritae unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum
aut asinum a praesepio et ducit adaquare hanc autem filiam 16
Abrahae quam alligavit Satanus ecce decem et octo annis non
oportuit solvi a vinculo isto die sabbati et cum haec diceret 17
erubescabant omnes adversarii eius et omnis populus gaudebat
in universis quae gloriose fiebant ab eo dicebat ergo cui simile 18
est regnum Dei et cui simile esse existimabo illud simile est 19
grano sinapis quod acceptum homo misit in hortum suum et
crevit et factum est in arborem magnam et volucres caeli re-
quieverunt in ramis eius et iterum dixit cui simile aestimabo 20
regnum Dei simile est fermento quod acceptum mulier abs-
condit in farinae sata tria donec fermentaretur totum et ibat 22
per civitates et castella docens et iter faciens in Hierusalem
ait autem illi quidam Domine si pauci sunt qui salvantur ipse 23
autem dixit ad illos contendite intrare per angustam portam 24
quia multi dico vobis quaerunt intrare et non poterunt cum 25
autem intraverit pater familias et cluserit ostium et incipietis
foris stare et pulsare ostium dicentes Domine aperi nobis et
respondens dicet vobis nescio vos unde sitis tunc incipietis 26
dicere manducavimus coram te et bibimus et in plateis nostris
docuisti et dicet vobis nescio vos unde sitis discedite a me 27
omnes operarii iniquitatis ibi erit fletus et stridor dentium 28
cum videritis Abraham et Isaac et Iacob et omnes prophetas
in regno Dei vos autem expelli foras et venient ab oriente et 29
occidente et aquilone et austro et accumbent in regno Dei et 30
ecce sunt novissimi qui erunt primi et sunt primi qui erunt
novissimi in ipsa die accesserunt quidam Pharisaeorum di- 31

32 centes illi exi et vade hinc quia Herodes vult te occidere et
ait illis ite dicite vulpi illi ecce eicio daemonia et sanitates per-
33 ficio hodie et cras et tertia consummor verumtamen oportet
me hodie et cras et sequenti ambulare quia non capit pro-
34 phetam perire extra Hierusalem Hierusalem Hierusalem quae
occidis prophetas et lapidas eos qui mittuntur ad te quotiens
volui congregare filios tuos quemadmodum avis nidum suum
35 sub pinnis et noluisti ecce relinquitur vobis domus vestra dico
autem vobis quia non videbitis me donec veniat cum dicetis
benedictus qui venit in nomine Domini

XIV et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis
Pharisaeorum sabbato manducare panem et ipsi observabant
2, 3 eum et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum et re-
spondens Iesus dixit ad legis peritos et Pharisaeos dicens si
4 licet sabbato curare at illi tacuerunt ipse vero adprehensum
5 sanavit eum ac dimisit et respondens ad illos dixit cuius ve-
strum asinus aut bos in puteum cadet et non continuo extra-
6 het illum die sabbati et non poterant ad haec respondere illi
7 dicebat autem et ad invitatos parabolam intendens quomodo
8 primos accubitus eligerent dicens ad illos cum invitatus fueris
ad nuptias non discumbas in primo loco ne forte honoratior te
9 sit invitatus ab eo et veniens is qui te et illum vocavit dicat
tibi da huic locum et tunc incipias cum rubore novissimum lo-
10 cum tenere sed cum vocatus fueris vade recumbe in novissimo
loco ut cum venerit qui te invitavit dicat tibi amice ascende su-
11 perius tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus quia
omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabi-
12 tur dicebat autem et ei qui se invitaverat cum facis prandium
aut cenam noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque
cognatos neque vicinos divites ne forte et ipsi te reinvitent et
13 fiat tibi retributio sed cum facis convivium voca pauperes de-
14 biles claudos caecos et beatus eris quia non habent retribuere
15 tibi retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum haec cum
audisset quidam de simul discumbentibus dixit illi beatus qui
16 manducabit panem in regno Dei at ipse dixit ei homo qui-
17 dam fecit cenam magnam et vocavit multos et misit servum
suum hora cenae dicere invitatis ut venirent quia iam parata

sunt omnia et coeperunt simul omnes excusare primus dixit 18
ei villam emi et necesse habeo exire et videre illam rogo te ha-
be me excusatum et alter dixit iuga boum emi quinque et eo 19
probare illa rogo te habe me excusatum et alius dixit uxorem 20
dixi et ideo non possum venire et reversus servus nuntiavit 21
haec domino suo tunc iratus pater familias dixit servo suo exi
cito in plateas et vicos civitatis et pauperes ac debiles et cae-
cos et claudos introduc huc et ait servus domine factum est 22
ut imperasti et adhuc locus est et ait dominus servo exi in 23
vias et sepes et compelle intrare ut impleatur domus mea dico 24
autem vobis quod nemo virorum illorum qui vocati sunt
gustabit cenam meam ibant autem turbae multae cum eo et 25
conversus dixit ad illos si quis venit ad me et non odit patrem 26
suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores adhuc
autem et animam suam non potest esse meus discipulus et 27
qui non baiulat crucem suam et venit post me non potest esse
meus discipulus quis enim ex vobis volens turrem aedificare 28
non prius sedens computat sumptus qui necessarii sunt si ha-
bet ad perficiendum ne posteaquam posuerit fundamentum 29
et non potuerit perficere omnes qui vident incipiant include-
re ei dicentes quia hic homo coepit aedificare et non potuit 30
consummare aut qui rex iturus committere bellum adversus 31
alium regem non sedens prius cogitat si possit cum decem mi-
libus occurrere ei qui cum viginti milibus venit ad se alioquin 32
adhuc illo longe agente legationem mittens rogat ea quae pacis
sunt sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quae 33
possidet non potest meus esse discipulus bonum est sal si au- 34
tem sal quoque evanuerit in quo condietur neque in terram 35
neque in sterquilinum utile est sed foras mittetur qui habet
aures audiendi audiat

erant autem adpropinquantes ei publicani et peccatores ut **XV**
audirent illum et murmurabant Pharisei et scribae dicen- 2
tes quia hic peccatores recipit et manducat cum illis et ait 3
ad illos parabolam istam dicens quis ex vobis homo qui ha- 4
bet centum oves et si perdiderit unam ex illis nonne dimittit
nonaginta novem in deserto et vadit ad illam quae perierat
donec inveniatur illam et cum invenerit eam inponit in umeros 5

6 suos gaudens et veniens domum convocat amicos et vicinos
dicens illis congratulamini mihi quia inveni ovem meam quae
7 perierat dico vobis quod ita gaudium erit in caelo super uno
peccatore paenitentiam habente quam super nonaginta novem
8 iustis qui non indigent paenitentia aut quae mulier habens
dragmas decem si perdiderit dragmam unam nonne accendit
lucernam et everrit domum et quaerit diligenter donec inveniat
9 et cum invenerit convocat amicas et vicinas dicens congratu-
10 lamini mihi quia inveni dragmam quam perdideram ita dico
vobis gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore pae-
11 nitentiam agente ait autem homo quidam habuit duos filios
12 et dixit adulescentior ex illis patri pater da mihi portionem
13 substantiae quae me contingit et divisit illis substantiam et
non post multos dies congregatis omnibus adulescentior filius
peregre profectus est in regionem longinquam et ibi dissipavit
14 substantiam suam vivendo luxuriose et postquam omnia con-
summasset facta est fames valida in regione illa et ipse coepit
15 egere et abiit et adhesit uni civium regionis illius et misit il-
16 lum in villam suam ut pasceret porcos et cupiebat implere
ventrem suum de siliquis quas porci manducabant et nemo illi
17 dabat in se autem reversus dixit quanti mercennarii patris
18 mei abundant panibus ego autem hic fame pereor surgam et
ibo ad patrem meum et dicam illi pater peccavi in caelum et
19 coram te et iam non sum dignus vocari filius tuus fac me sicut
20 unum de mercennariis tuis et surgens venit ad patrem suum
cum autem adhuc longe esset vidit illum pater ipsius et mi-
sericordia motus est et accurrens cecidit supra collum eius et
21 osculatus est illum dixitque ei filius pater peccavi in caelum
22 et coram te iam non sum dignus vocari filius tuus dixit autem
pater ad servos suos cito proferte stolam primam et induite il-
lum et date anulum in manum eius et calciamenta in pedes
23 et adducite vitulum saginatum et occidite et manducemus et
24 epulemur quia hic filius meus mortuus erat et revixit perie-
25 rat et inventus est et coeperunt epulari erat autem filius eius
senior in agro et cum veniret et adpropinquaret domui audivit
26 symphoniam et chorum et vocavit unum de servis et inter-
27 rogavit quae haec essent isque dixit illi frater tuus venit et

occidit pater tuus vitulum saginatum quia salvum illum recepit indignatus est autem et nolebat introire pater ergo illius 28
 egressus coepit rogare illum at ille respondens dixit patri suo 29
 ecce tot annis servio tibi et numquam mandatum tuum prae-
 terii et numquam dedisti mihi hedum ut cum amicis meis epu-
 larer sed postquam filius tuus hic qui devoravit substantiam 30
 suam cum meretricibus venit occidisti illi vitulum saginatum
 at ipse dixit illi fili tu semper mecum es et omnia mea tua 31
 sunt epulari autem et gaudere oportebat quia frater tuus hic 32
 mortuus erat et revixit perierat et inventus est

dicebat autem et ad discipulos suos homo quidam erat di- **XVI**
 ves qui habebat vilicum et hic diffamatus est apud illum quasi
 dissipasset bona ipsius et vocavit illum et ait illi quid hoc 2
 audio de te redde rationem vilicationis tuae iam enim non po-
 teris vilicare ait autem vilicus intra se quid faciam quia domi- 3
 nus meus aufert a me vilicationem fodere non valeo mendicare
 erubesco scio quid faciam ut cum amotus fuero a vilicatione 4
 recipiant me in domos suas convocatis itaque singulis debi- 5
 toribus domini sui dicebat primo quantum debes domino meo
 at ille dixit centum cados olei dixitque illi accipe cautionem 6
 tuam et sede cito scribe quinquaginta deinde alio dixit tu ve- 7
 ro quantum debes qui ait centum choros tritici ait illi accipe
 litteras tuas et scribe octoginta et laudavit dominus vilicum 8
 iniquitatis quia prudenter fecisset quia filii huius saeculi pru- 9
 dentiores filiis lucis in generatione sua sunt et ego vobis dico
 facite vobis amicos de mamona iniquitatis ut cum defeceritis
 recipiant vos in aeterna tabernacula qui fidelis est in minimo 10
 et in maiori fidelis est et qui in modico iniquus est et in maiori
 iniquus est si ergo in iniquo mamona fideles non fuistis quod 11
 verum est quis credet vobis et si in alieno fideles non fuistis 12
 quod vestrum est quis dabit vobis nemo servus potest duobus 13
 dominis servire aut enim unum odiet et alterum diliget
 aut uni adhaerbit et alterum contemnet non potestis Deo ser-
 vire et mamonae audiebant autem omnia haec Pharisei qui 14
 erant avari et deridebant illum et ait illis vos estis qui iustifi- 15
 catis vos coram hominibus Deus autem novit corda vestra quia
 quod hominibus altum est abominatio est ante Deum lex et 16

prophetae usque ad Iohannem ex eo regnum Dei evangelizatur
17 et omnis in illud vim facit facilius est autem caelum et terram
18 praeterire quam de lege unum apicem cadere omnis qui dimit-
tit uxorem suam et ducit alteram moechatur et qui dimissam
19 a viro ducit moechatur homo quidam erat dives et indueba-
20 tur purpura et bysso et epulabatur cotidie splendide et erat
quidam mendicus nomine Lazarus qui iacebat ad ianuam eius
21 ulceribus plenus cupiens saturari de micis quae cadebant de
mensa divitis sed et canes veniebant et lingebant ulcera eius
22 factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab an-
gelis in sinum Abrahae mortuus est autem et dives et sepultus
23 est in inferno elevans oculos suos cum esset in tormentis vide-
24 bat Abraham a longe et Lazarum in sinu eius et ipse clamans
dixit pater Abraham miserere mei et mitte Lazarum ut intin-
guat extremum digiti sui in aqua ut refrigeret linguam meam
25 quia crucior in hac flamma et dixit illi Abraham fili recordare
quia recepisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala nunc
26 autem hic consolatur tu vero cruciaris et in his omnibus inter
nos et vos chasma magnum firmatum est ut hii qui volunt hinc
27 transire ad vos non possint neque inde huc transmeare et ait
28 rogo ergo te pater ut mittas eum in domum patris mei habeo
enim quinque fratres ut testetur illis ne et ipsi veniant in lo-
29 cum hunc tormentorum et ait illi Abraham habent Mosen et
30 prophetas audiant illos at ille dixit non pater Abraham sed si
31 quis ex mortuis ierit ad eos paenitentiam agent ait autem illi
si Mosen et prophetas non audiunt neque si quis ex mortuis
resurrexerit credent

XVII et ad discipulos suos ait impossibile est ut non veniant scan-
2 dala vae autem illi per quem veniunt utilius est illi si lapis
molaris inponatur circa collum eius et proiciatur in mare quam
3 ut scandalizet unum de pusillis istis adtendite vobis si pecca-
verit frater tuus increpa illum et si paenitentiam egerit dimitte
4 illi et si septies in die peccaverit in te et septies in die con-
5 versus fuerit ad te dicens paenitet me dimitte illi et dixerunt
6 apostoli Domino adauge nobis fidem dixit autem Dominus
si haberetis fidem sicut granum sinapis diceretis huic arbo-
ri moro eradicare et transplantare in mare et oboediret vobis

quis autem vestrum habens servum arantem aut pascentem 7
qui regresso de agro dicet illi statim transi recumbe et non 8
dicet ei para quod cenem et praecinge te et ministra mihi do-
nec manducem et bibam et post haec tu manducabis et bibes
numquid gratiam habet servo illi quia fecit quae sibi impera- 9
verat non puto sic et vos cum feceritis omnia quae praecepta 10
sunt vobis dicite servi inutiles sumus quod debuimus facere
fecimus et factum est dum iret in Hierusalem transiebat per 11
mediam Samariam et Galilaeam et cum ingrederetur quod- 12
dam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi qui steterunt
a longe et levaverunt vocem dicentes Iesu praeceptor miserere 13
nostri quos ut vidit dixit ite ostendite vos sacerdotibus et fac- 14
tum est dum irent mundati sunt unus autem ex illis ut vidit 15
quia mundatus est regressus est cum magna voce magnificans
Deum et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens et hic 16
erat Samaritanus respondens autem Iesus dixit nonne decem 17
mundati sunt et novem ubi sunt non est inventus qui rediret 18
et daret gloriam Deo nisi hic alienigena et ait illi surge vade 19
quia fides tua te salvum fecit interrogatus autem a Pharisaeis 20
quando venit regnum Dei respondit eis et dixit non venit re-
gnum Dei cum observatione neque dicent ecce hic aut ecce 21
illic ecce enim regnum Dei intra vos est et ait ad discipulos 22
venient dies quando desideretis videre unum diem Filii homi-
nis et non videbitis et dicent vobis ecce hic ecce illic nolite 23
ire neque sectemini nam sicut fulgur coruscans de sub caelo 24
in ea quae sub caelo sunt fulget ita erit Filius hominis in die
sua primum autem oportet illum multa pati et reprobari a 25
generatione hac et sicut factum est in diebus Noe ita erit et 26
in diebus Filii hominis edebant et bibebant uxores ducebant 27
et dabantur ad nuptias usque in diem qua intravit Noe in ar-
cam et venit diluvium et perdidit omnes similiter sicut factum 28
est in diebus Loth edebant et bibebant emebant et vendebant
plantabant aedificabant qua die autem exiit Loth a Sodomis 29
pluit ignem et sulphur de caelo et omnes perdidit secundum 30
haec erit qua die Filius hominis revelabitur in illa hora qui 31
fuerit in tecto et vasa eius in domo ne descendat tollere illa
et qui in agro similiter non redeat retro memores estote uxo- 32

33 ris Loth quicumque quaesierit animam suam salvare perdet
34 illam et qui perdiderit illam vivificabit eam dico vobis illa
nocte erunt duo in lecto uno unus adsumetur et alter relin-
35 quetur duae erunt molentes in unum una adsumetur et altera
relinquetur duo in agro unus adsumetur et alter relinquetur
36, 37 respondentes dicunt illi ubi Domine qui dixit eis ubicumque
fuerit corpus illuc congregabuntur aquilae

XVIII dicebat autem et parabolam ad illos quoniam oportet sem-
2 per orare et non deficere dicens iudex quidam erat in quadam
3 civitate qui Deum non timebat et hominem non verebatur vi-
dua autem quaedam erat in civitate illa et veniebat ad eum
4 dicens vindica me de adversario meo et nolebat per multum
tempus post haec autem dixit intra se et si Deum non timeo
5 nec hominem reveor tamen quia molesta est mihi haec vi-
6 dua vindicabo illam ne in novissimo veniens suggillet me ait
7 autem Dominus audite quid iudex iniquitatis dicit Deus au-
tem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad
8 se die ac nocte et patientiam habebit in illis dico vobis quia
cito faciet vindictam illorum verumtamen Filius hominis ve-
9 niens putas inveniet fidem in terra dixit autem et ad quosdam
qui in se confidebant tamquam iusti et aspernabantur ceteros
10 parabolam istam duo homines ascenderunt in templum ut
11 orarent unus Pharisaeus et alter publicanus Pharisaeus stans
haec apud se orabat Deus gratias ago tibi quia non sum sicut
ceteri hominum raptores iniusti adulteri vel ut etiam hic publi-
12 canus ieiuno bis in sabbato decimas do omnium quae possideo
13 et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad caelum le-
vare sed percutiebat pectus suum dicens Deus propitius esto
14 mihi peccatori dico vobis descendit hic iustificatus in domum
suam ab illo quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se
15 humiliat exaltabitur adferebant autem ad illum et infantes
ut eos tangeret quod cum viderent discipuli increpabant illos
16 Iesus autem convocans illos dixit sinite pueros venire ad me et
17 nolite eos vetare talium est enim regnum Dei amen dico vobis
quicumque non acceperit regnum Dei sicut puer non intrabit
18 in illud et interrogavit eum quidam princeps dicens magister
19 bone quid faciens vitam aeternam possidebo dixit autem ei

Iesus quid me dicis bonum nemo bonus nisi solus Deus man- 20
 data nosti non occides non moechaberis non furtum facies non
 falsum testimonium dices honora patrem tuum et matrem qui 21
 ait haec omnia custodivi a iuventute mea quo audito Iesus ait 22
 ei adhuc unum tibi deest omnia quaecumque habes vende et
 da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et veni sequere
 me his ille auditis contristatus est quia dives erat valde vi- 23, 24
 dens autem illum Iesus tristem factum dixit quam difficile qui
 pecunias habent in regnum Dei intrabunt facilius est enim 25
 camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in
 regnum Dei et dixerunt qui audiebant et quis potest salvus 26
 fieri ait illis quae impossibilia sunt apud homines possibilia 27
 sunt apud Deum ait autem Petrus ecce nos dimisimus om- 28
 nia et secuti sumus te qui dixit eis amen dico vobis nemo est 29
 qui reliquit domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut
 filios propter regnum Dei et non recipiat multo plura in hoc 30
 tempore et in saeculo venturo vitam aeternam adsumpsit au- 31
 tem Iesus duodecim et ait illis ecce ascendimus Hierosolyma
 et consummabuntur omnia quae scripta sunt per prophetas de 32
 Filio hominis tradetur enim gentibus et inludetur et flagella- 33
 bitur et conspuetur et postquam flagellaverint occident eum 34
 et die tertia resurget et ipsi nihil horum intellexerunt et erat 34
 verbum istud absconditum ab eis et non intellegebant quae
 dicebantur factum est autem cum adpropinquaret Hiericho 35
 caecus quidam sedebat secus viam mendicans et cum audiret 36
 turbam praetereuntem interrogabat quid hoc esset dixerunt 37
 autem ei quod Iesus Nazarenus transiret et clamavit dicens 38
 Iesu Fili David miserere mei et qui praeibant increpabant eum 39
 ut taceret ipse vero multo magis clamabat Fili David miserere
 mei stans autem Iesus iussit illum adduci ad se et cum ad- 40
 propinquasset interrogavit illum dicens quid tibi vis faciam 41
 at ille dixit Domine ut videam et Iesus dixit illi respice fi- 42
 des tua te salvum fecit et confestim vidit et sequebatur illum 43
 magnificans Deum et omnis plebs ut vidit dedit laudem Deo

et ingressus perambulabat Hiericho et ecce vir nomine Zac- **XIX**, 2
 cheus et hic erat princeps publicanorum et ipse dives et quae- 3
 rebat videre Iesum quis esset et non poterat prae turba quia

4 statura pusillus erat et praecurrens ascendit in arborem sy-
5 comorum ut videret illum quia inde erat transiturus et cum
venisset ad locum suspiciens Iesus vidit illum et dixit ad eum
Zacchee festinans descende quia hodie in domo tua oportet
6 me manere et festinans descendit et excepit illum gaudens
7 et cum viderent omnes murmurabant dicentes quod ad homi-
8 nem peccatorem devertisset stans autem Zaccheus dixit ad
Dominum ecce dimidium bonorum meorum Domine do pau-
9 peribus et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum ait
Iesus ad eum quia hodie salus domui huic facta est eo quod
10 et ipse filius sit Abrahae venit enim Filius hominis quaerere
11 et salvum facere quod perierat haec illis audientibus adiciens
dixit parabolam eo quod esset prope Hierusalem et quia ex-
12 istimarent quod confestim regnum Dei manifestaretur dixit
ergo homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam acci-
13 pere sibi regnum et reverti vocatis autem decem servis suis
dedit illis decem mnas et ait ad illos negotiamini dum venio
14 cives autem eius oderant illum et miserunt legationem post
15 illum dicentes nolumus hunc regnare super nos et factum est
ut rediret accepto regno et iussit vocari servos quibus dedit
16 pecuniam ut sciret quantum quisque negotiatus esset venit
autem primus dicens domine mna tua decem mnas adquisi-
17 vit et ait illi euge bone serve quia in modico fidelis fuisti eris
18 potestatem habens supra decem civitates et alter venit di-
19 cens domine mna tua fecit quinque mnas et huic ait et tu
20 esto supra quinque civitates et alter venit dicens domine ecce
21 mna tua quam habui repositam in sudario timui enim te quia
homo austeris es tollis quod non posuisti et metis quod non
22 seminasti dicit ei de ore tuo te iudico serve nequam sciebas
quod ego austeris homo sum tollens quod non posui et metens
23 quod non seminavi et quare non dedisti pecuniam meam ad
24 mensam et ego veniens cum usuris utique exegissem illud et
adstantibus dixit auferte ab illo mnam et date illi qui decem
25, 26 mnas habet et dixerunt ei domine habet decem mnas di-
co autem vobis quia omni habenti dabitur ab eo autem qui
27 non habet et quod habet auferetur ab eo verumtamen inimi-
cos meos illos qui noluerunt me regnare super se adducite huc

et interficite ante me et his dictis praecedebat ascendens in 28
Hierosolyma et factum est cum adpropinquasset ad Bethfage 29
et Bethania ad montem qui vocatur Oliveti misit duos disci-
pulos suos dicens ite in castellum quod contra est in quod 30
introeuntes invenietis pullum asinae alligatum cui nemo um-
quam hominum sedit solvite illum et adducite et si quis vos 31
interrogaverit quare solvitis sic dicetis ei quia Dominus operam
eius desiderat abierunt autem qui missi erant et invenerunt 32
sicut dixit illis stantem pullum solventibus autem illis pullum 33
dixerunt domini eius ad illos quid solvitis pullum at illi dixe- 34
runt quia Dominus eum necessarium habet et duxerunt illum 35
ad Iesum et iactantes vestimenta sua supra pullum inposue-
runt Iesum eunte autem illo substernebant vestimenta sua in 36
via et cum adpropinquaret iam ad descensum montis Oliveti 37
coeperunt omnes turbae discentium gaudentes laudare Deum
voce magna super omnibus quas viderant virtutibus dicen- 38
tes benedictus qui venit rex in nomine Domini pax in caelo
et gloria in excelsis et quidam Pharisaeorum de turbis dixe- 39
runt ad illum magister increpa discipulos tuos quibus ipse ait 40
dico vobis quia si hii tacuerint lapides clamabunt et ut ad- 41
propinquavit videns civitatem flevit super illam dicens quia 42
si cognovisses et tu et quidem in hac die tua quae ad pacem
tibi nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis quia venient 43
dies in te et circumdabunt te inimici tui vallo et circumda-
bunt te et coangustabunt te undique ad terram prosternent 44
te et filios qui in te sunt et non relinquent in te lapidem super
lapidem eo quod non cognoveris tempus visitationis tuae et 45
ingressus in templum coepit eicere vendentes in illo et ementes
dicens illis scriptum est quia domus mea domus orationis est 46
vos autem fecistis illam speluncam latronum et erat docens 47
cotidie in templo principes autem sacerdotum et scribae et
principes plebis quaerebant illum perdere et non inveniebant 48
quid facerent illi omnis enim populus suspensus erat audiens
illum

et factum est in una dierum docente illo populum in templo **XX**
et evangelizante convenerunt principes sacerdotum et scribae
cum senioribus et aiunt dicentes ad illum dic nobis in qua 2

potestate haec facis aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem respondens autem dixit ad illos interrogabo vos et ego verbum respondete mihi baptismum Iohannis de caelo erat an ex hominibus at illi cogitabant inter se dicentes quia si dixerimus de caelo dicet quare ergo non credidistis illi si autem dixerimus ex hominibus plebs universa lapidabit nos certi sunt enim Iohannem prophetam esse et responderunt se nescire unde esset et Iesus ait illis neque ego dico vobis in qua potestate haec facio coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc homo plantavit vineam et locavit eam colonis et ipse peregre fuit multis temporibus et in tempore misit ad cultores servum ut de fructu vineae darent illi qui caesum dimiserunt eum inanem et addidit alterum servum mittere illi autem hunc quoque caedentes et adficientes contumelia dimiserunt inanem et addidit tertium mittere qui et illum vulnerantes eiecerunt dixit autem dominus vineae quid faciam mittam filium meum dilectum forsitan cum hunc viderint verebuntur quem cum vidissent coloni cogitaverunt inter se dicentes hic est heres occidamus illum ut nostra fiat hereditas et eiectum illum extra vineam occiderunt quid ergo faciet illis dominus vineae veniet et perdet colonos istos et dabit vineam aliis quo audito dixerunt illi absit ille autem aspiciens eos ait quid est ergo hoc quod scriptum est lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli omnis qui ceciderit supra illum lapidem conquassabitur supra quem autem ceciderit comminuet illum et quaerebant principes sacerdotum et scribae mittere in illum manus illa hora et timuerunt populum cognoverunt enim quod ad ipsos dixerit similitudinem istam et observantes miserunt insidiatores qui se iustos simularent ut caperent eum in sermone et traderent illum principatui et potestati praesidis et interrogaverunt illum dicentes magister scimus quia recte dicis et doces et non accipis personam sed in veritate viam Dei doces licet nobis dare tributum Caesari an non considerans autem dolum illorum dixit ad eos quid me temptatis ostendite mihi denarium cuius habet imaginem et inscriptionem respondentes dixerunt Caesaris et ait illis reddite ergo quae Caesaris sunt Caesari et quae Dei sunt

Deo et non potuerunt verbum eius reprehendere coram ple- 26
 be et mirati in responso eius tacuerunt accesserunt autem 27
 quidam Sadducaeorum qui negant esse resurrectionem et in-
 terrogaverunt eum dicentes magister Moses scripsit nobis si 28
 frater alicuius mortuus fuerit habens uxorem et hic sine filiis
 fuerit ut accipiat eam frater eius uxorem et suscitet semen fra-
 tri suo septem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et 29
 mortuus est sine filiis et sequens accepit illam et ipse mor- 30
 tuus est sine filio et tertius accepit illam similiter et omnes 31
 septem et non reliquerunt semen et mortui sunt novissima 32
 omnium mortua est et mulier in resurrectione ergo cuius eo- 33
 rum erit uxor siquidem septem habuerunt eam uxorem et ait 34
 illis Iesus filii saeculi huius nubunt et traduntur ad nuptias il- 35
 li autem qui digni habebuntur saeculo illo et resurrectione ex
 mortuis neque nubunt neque ducunt uxores neque enim ultra 36
 mori poterunt aequales enim angelis sunt et filii sunt Dei cum
 sint filii resurrectionis quia vero resurgant mortui et Moses 37
 ostendit secus rubum sicut dicit Dominum Deum Abraham et
 Deum Isaac et Deum Iacob Deus autem non est mortuorum 38
 sed vivorum omnes enim vivunt ei respondentes autem qui- 39
 dam scribarum dixerunt magister bene dixisti et amplius non 40
 audebant eum quicquam interrogare dixit autem ad illos quo- 41
 modo dicunt Christum Filium David esse et ipse David dicit 42
 in libro Psalmorum dixit Dominus Domino meo sede a dextris
 meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum 43
 David ergo Dominum illum vocat et quomodo filius eius est 44
 audiente autem omni populo dixit discipulis suis adtendite 45, 46
 a scribis qui volunt ambulare in stolis et amant salutationes
 in foro et primas cathedras in synagogis et primos discubitus
 in conviviis qui devorant domos viduarum simulantes longam 47
 orationem hii accipient damnationem maiorem

respiciens autem vidit eos qui mittebant munera sua in ga- **XXI**
 zofilacium divites vidit autem et quandam viduam pauper- 2
 lam mittentem aera minuta duo et dixit vere dico vobis quia 3
 vidua haec pauper plus quam omnes misit nam omnes hii ex 4
 abundantanti sibi miserunt in munera Dei haec autem ex eo quod
 deest illi omnem victum suum quem habuit misit et quibu- 5

sdam dicentibus de templo quod lapidibus bonis et donis orna-
6 tum esset dixit haec quae videtis venient dies in quibus non
7 relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur interrogaverunt
autem illum dicentes praeceptor quando haec erunt et
8 quod signum cum fieri incipient qui dixit videte ne seducamini
multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum et
9 tempus adpropinquavit nolite ergo ire post illos cum autem
audieritis proelia et seditiones nolite terri oportet primum
10 haec fieri sed non statim finis tunc dicebat illis surget gens
11 contra gentem et regnum adversus regnum terraemotus magni
erunt per loca et pestilentiae et fames terroresque de caelo et
12 signa magna erunt sed ante haec omnia iniciet vobis manus
suas et persequentur tradentes in synagogas et custodias tra-
13 hentes ad reges et praesides propter nomen meum continget
14 autem vobis in testimonium ponite ergo in cordibus vestris
15 non praemeditari quemadmodum respondeatis ego enim dabo
vobis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradi-
16 cere omnes adversarii vestri trademini autem a parentibus et
17 fratribus et cognatis et amicis et morte adficiet ex vobis et
18 eritis odio omnibus propter nomen meum et capillus de capi-
19 te vestro non peribit in patientia vestra possidebitis animas
20 vestras cum autem videritis circumdari ab exercitu Hierusa-
21 lem tunc scitote quia adpropinquavit desolatio eius tunc qui
in Iudaea sunt fugiant in montes et qui in medio eius disce-
22 dant et qui in regionibus non intrent in eam quia dies ultionis
23 hii sunt ut impleantur omnia quae scripta sunt vae autem
praegnatibus et nutrientibus in illis diebus erit enim pressura
24 magna supra terram et ira populo huic et cadent in ore gladii
et captivi ducentur in omnes gentes et Hierusalem calcabitur
25 a gentibus donec impleantur tempora nationum et erunt si-
gna in sole et luna et stellis et in terris pressura gentium prae
26 confusione sonitus maris et fluctuum arescentibus hominibus
prae timore et expectatione quae supervenient universo orbi
27 nam virtutes caelorum movebuntur et tunc videbunt Filium
hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate
28 his autem fieri incipientibus respicite et levate capita vestra
29 quoniam adpropinquat redemptio vestra et dixit illis simili-

tudinem videte ficulneam et omnes arbores cum producunt 30
iam ex se fructum scitis quoniam prope est aestas ita et vos 31
cum videritis haec fieri scitote quoniam prope est regnum Dei
amen dico vobis quia non praeteribit generatio haec donec om- 32
nia fiant caelum et terra transibunt verba autem mea non 33
transient adtendite autem vobis ne forte graventur corda ve- 34
stra in crapula et ebrietate et curis huius vitae et superveniat
in vos repentina dies illa tamquam laqueus enim superveniet 35
in omnes qui sedent super faciem omnis terrae vigilate itaque 36
omni tempore orantes ut digni habeamini fugere ista omnia
quae futura sunt et stare ante Filium hominis erat autem 37
diebus docens in templo noctibus vero exiens morabatur in
monte qui vocatur Oliveti et omnis populus manicabat ad 38
eum in templo audire eum

adpropinquabat autem dies festus azymorum qui dicitur pascha **XXII**
et quaerebant principes sacerdotum et scribae quomodo 2
eum interficerent timebant vero plebem intravit autem Sata- 3
nas in Iudam qui cognominatur Scarioth unum de duodecim
et abiit et locutus est cum principibus sacerdotum et magistra- 4
tibus quemadmodum illum traderet eis et gavisii sunt et pacti 5
sunt pecuniam illi dare et spondit et quaerebat oportunita- 6
tem ut traderet illum sine turbis venit autem dies azymorum 7
in qua necesse erat occidi pascha et misit Petrum et Iohan- 8
nem dicens euntes parate nobis pascha ut manducemus at illi 9
dixerunt ubi vis paremus et dixit ad eos ecce introeuntibus vo- 10
bis in civitatem occurret vobis homo amphoram aquae portans
sequimini eum in domum in qua intrat et dicetis patri fami- 11
lias domus dicit tibi magister ubi est diversorium ubi pascha
cum discipulis meis manducem et ipse vobis ostendet cenacu- 12
lum magnum stratum et ibi parate euntes autem invenerunt 13
sicut dixit illis et paraverunt pascha et cum facta esset hora 14
discubuit et duodecim apostoli cum eo et ait illis desiderio 15
desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar
dico enim vobis quia ex hoc non manducabo illud donec im- 16
pleatur in regno Dei et accepto calice gratias egit et dixit 17
accipite et dividite inter vos dico enim vobis quod non bibam 18
de generatione vitis donec regnum Dei veniat et accepto pane 19

gratias egit et fregit et dedit eis dicens hoc est corpus meum
quod pro vobis datur hoc facite in meam commemorationem
20 similiter et calicem postquam cenavit dicens hic est calix no-
vum testamentum in sanguine meo quod pro vobis funditur
21, 22 verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa et
quidem Filius hominis secundum quod definitum est vadit ve-
23 rumtamen vae illi homini per quem traditur et ipsi coeperunt
24 quaerere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset facta
est autem et contentio inter eos quis eorum videretur esse ma-
25 ior dixit autem eis reges gentium dominantur eorum et qui
26 potestatem habent super eos benefici vocantur vos autem non
sic sed qui maior est in vobis fiat sicut iunior et qui praecessor
27 est sicut ministrator nam quis maior est qui recumbit an qui
ministrat nonne qui recumbit ego autem in medio vestrum sum
28 sicut qui ministrat vos autem estis qui permansistis mecum
29 in temptationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit
30 mihi Pater meus regnum ut edatis et bibatis super mensam
meam in regno et sedeatis super thronos iudicantes duodecim
31 tribus Israhel ait autem Dominus Simon Simon ecce Satanas
32 expetivit vos ut cribraret sicut triticum ego autem rogavi pro
te ut non deficiat fides tua et tu aliquando conversus confir-
33 ma fratres tuos qui dixit ei Domine tecum paratus sum et
34 in carcerem et in mortem ire et ille dixit dico tibi Petre non
35 cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me et dixit eis
quando misi vos sine sacco et pera et calciamentis numquid
36 aliquid defuit vobis at illi dixerunt nihil dixit ergo eis sed
nunc qui habet sacculum tollat similiter et peram et qui non
37 habet vendat tunicam suam et emat gladium dico enim vobis
quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me
et quod cum iniustus deputatus est etenim ea quae sunt de me
38 finem habent at illi dixerunt Domine ecce gladii duo hic at ille
39 dixit eis satis est et egressus ibat secundum consuetudinem
40 in montem Olivarum secuti sunt autem illum et discipuli et
cum pervenisset ad locum dixit illis orate ne intretis in temp-
41 tationem et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis
42 et positus genibus orabat dicens Pater si vis transfer calicem
43 istum a me verumtamen non mea voluntas sed tua fiat ap-

paruit autem illi angelus de caelo confortans eum et factus in
agonia prolixius orabat et factus est sudor eius sicut guttae 44
sanguinis decurrentis in terram et cum surrexisset ab oratio- 45
ne et venisset ad discipulos suos invenit eos dormientes prae
tristitia et ait illis quid dormitis surgite orate ne intretis in 46
temptationem adhuc eo loquente ecce turba et qui vocabatur 47
Iudas unus de duodecim antecedebat eos et adpropinquavit Ie-
su ut oscularetur eum Iesus autem dixit ei Iuda osculo Filium 48
hominis tradis videntes autem hii qui circa ipsum erant quod 49
futurum erat dixerunt ei Domine si percutimus in gladio et 50
percussit unus ex illis servum principis sacerdotum et amputa-
vit auriculam eius dextram respondens autem Iesus ait sinite 51
usque huc et cum tetigisset auriculam eius sanavit eum dixit 52
autem Iesus ad eos qui venerant ad se principes sacerdotum et
magistratus templi et seniores quasi ad latronem existis cum
gladiis et fustibus cum cotidie vobiscum fuerim in templo non 53
extendistis manus in me sed haec est hora vestra et potestas
tenebrarum comprehendentes autem eum duxerunt ad domum 54
principis sacerdotum Petrus vero sequebatur a longe accenso 55
autem igni in medio atrio et circumsedentibus illis erat Petrus
in medio eorum quem cum vidisset ancilla quaedam seden- 56
tem ad lumen et eum fuisset intuita dixit et hic cum illo erat
at ille negavit eum dicens mulier non novi illum et post pu- 57, 58
sillum alius videns eum dixit et tu de illis es Petrus vero ait
o homo non sum et intervallo facto quasi horae unius alius 59
quidam adfirmabat dicens vere et hic cum illo erat nam et
Galilaeus est et ait Petrus homo nescio quod dicis et contin- 60
uo adhuc illo loquente cantavit gallus et conversus Dominus
respexit Petrum et recordatus est Petrus verbi Domini sicut 61
dixit quia priusquam gallus cantet ter me negabis et egressus 62
foras Petrus flevit amare et viri qui tenebant illum includebant 63
ei caedentes et velaverunt eum et percutiebant faciem eius et 64
interrogabant eum dicentes prophetiza quis est qui te percus-
sit et alia multa blasphemantes dicebant in eum et ut factus 65, 66
est dies convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et
scribae et duxerunt illum in concilium suum dicentes si tu es
Christus dic nobis et ait illis si vobis dixero non creditis mihi 67

68 si autem et interrogavero non respondebitis mihi neque dimit-
69 tetis ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis
70 Dei dixerunt autem omnes tu ergo es Filius Dei qui ait vos
71 dicitis quia ego sum at illi dixerunt quid adhuc desideramus
testimonium ipsi enim audivimus de ore eius

XXIII

et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pi-
2 latum coeperunt autem accusare illum dicentes hunc inveni-
mus subvertentem gentem nostram et prohibentem tributa da-
3 ri Caesari et dicentem se Christum regem esse Pilatus autem
interrogavit eum dicens tu es rex Iudaeorum at ille respondens
4 ait tu dicis ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et tur-
5 bas nihil invenio causae in hoc homine at illi invalescebant
dicentes commovet populum docens per universam Iudaeam
6 et incipiens a Galilaea usque huc Pilatus autem audiens Ga-
7 lilaeam interrogavit si homo Galilaeus esset et ut cognovit
quod de Herodis potestate esset remisit eum ad Herodem qui
8 et ipse Hierosolymis erat illis diebus Herodes autem viso Iesu
gavisus est valde erat enim cupiens ex multo tempore videre
eum eo quod audiret multa de illo et sperabat signum aliquod
9 videre ab eo fieri interrogabat autem illum multis sermonibus
10 at ipse nihil illi respondebat stabant etiam principes sacer-
11 dotum et scribae constanter accusantes eum sprexit autem
illum Herodes cum exercitu suo et inludit indutum veste alba
12 et remisit ad Pilatum et facti sunt amici Herodes et Pila-
13 tus in ipsa die nam antea inimici erant ad invicem Pilatus
autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et
14 plebe dixit ad illos obtulistis mihi hunc hominem quasi aver-
tentem populum et ecce ego coram vobis interrogans nullam
causam inveni in homine isto ex his in quibus eum accusatis
15 sed neque Herodes nam remisi vos ad illum et ecce nihil di-
16 gnium morte actum est ei emendatum ergo illum dimittam
17 necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum
18 exclamavit autem simul universa turba dicens tolle hunc et di-
19 mitte nobis Barabban qui erat propter seditionem quandam
20 factam in civitate et homicidium missus in carcerem iterum
21 autem Pilatus locutus est ad illos volens dimittere Iesum at
22 illi succlamabant dicentes crucifige crucifige illum ille autem

tertio dixit ad illos quid enim mali fecit iste nullam causam
mortis invenio in eo corripiam ergo illum et dimittam at il- 23
li instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur et
invalescebant voces eorum et Pilatus adiudicavit fieri petiti- 24
onem eorum dimisit autem illis eum qui propter homicidium 25
et seditionem missus fuerat in carcerem quem petebant Iesum
vero tradidit voluntati eorum et cum ducerent eum adpre- 26
henderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa
et inposuerunt illi crucem portare post Iesum sequebatur au- 27
tem illum multa turba populi et mulierum quae plangebant et
lamentabant eum conversus autem ad illas Iesus dixit filiae 28
Hierusalem nolite flere super me sed super vos ipsas flete et
super filios vestros quoniam ecce venient dies in quibus dicent 29
beatae steriles et ventres qui non genuerunt et ubera quae non
lactaverunt tunc incipient dicere montibus cadite super nos 30
et collibus operite nos quia si in viridi ligno haec faciunt in
arido quid fiet ducebantur autem et alii duo nequam cum eo 32
ut interficerentur et postquam venerunt in locum qui voca- 33
tur Calvariae ibi crucifixerunt eum et latrones unum a dextris
et alterum a sinistris Iesus autem dicebat Pater dimitte illis 34
non enim sciunt quid faciunt dividentes vero vestimenta eius
miserunt sortes et stabat populus expectans et deridebant 35
illum principes cum eis dicentes alios salvos fecit se salvum
faciat si hic est Christus Dei electus includebant autem ei et 36
milites accedentes et acetum offerentes illi dicentes si tu es
rex Iudaeorum salvum te fac erat autem et superscriptio in- 38
scripta super illum litteris graecis et latinis et hebraicis hic est
rex Iudaeorum unus autem de his qui pendebant latronibus 39
blasphemabat eum dicens si tu es Christus salvum fac temet
ipsum et nos respondens autem alter increpabat illum dicens 40
neque tu times Deum quod in eadem damnatione es et nos
quidem iuste nam digna factis recipimus hic vero nihil mali
gessit et dicebat ad Iesum Domine memento mei cum veneris 42
in regnum tuum et dixit illi Iesus amen dico tibi hodie mecum
eris in paradiso erat autem fere hora sexta et tenebrae factae 44
sunt in universa terra usque in nonam horam et obscuratus 45
est sol et velum templi scissum est medium et clamans vo- 46

ce magna Iesus ait Pater in manus tuas commendo spiritum
47 meum et haec dicens exspiravit videns autem centurio quod
factum fuerat glorificavit Deum dicens vere hic homo iustus
48 erat et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum
istud et videbant quae fiebant percutientes pectora sua rever-
49 tebantur stabant autem omnes noti eius a longe et mulieres
50 quae secutae erant eum a Galilaea haec videntes et ecce vir
51 nomine Ioseph qui erat decurio vir bonus et iustus hic non
consenserat consilio et actibus eorum ab Arimathia civitate
52 Iudaeae qui expectabat et ipse regnum Dei hic accessit ad Pi-
53 latum et petiit corpus Iesu et depositum involvit sindone et
posuit eum in monumento exciso in quo nondum quisquam po-
54 situs fuerat et dies erat parasceves et sabbatum inlucescerat
55 subsecutae autem mulieres quae cum ipso venerant de Gali-
laea viderunt monumentum et quemadmodum positum erat
56 corpus eius et revertentes paraverunt aromata et unguenta et
sabbato quidem siluerunt secundum mandatum

XXIV

una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumen-
2 tum portantes quae paraverant aromata et invenerunt lapi-
3 dem revolutum a monumento et ingressae non invenerunt
4 corpus Domini Iesu et factum est dum mente consternatae
essent de isto ecce duo viri steterunt secus illas in veste ful-
5 genti cum timerent autem et declinarent vultum in terram
6 dixerunt ad illas quid quaeritis viventem cum mortuis non
est hic sed surrexit recordamini qualiter locutus est vobis cum
7 adhuc in Galilaea esset dicens quia oportet Filium hominis
tradi in manus hominum peccatorum et crucifigi et die tertia
8, 9 resurgere et recordatae sunt verborum eius et regressae a
monumento nuntiaverunt haec omnia illis undecim et ceteris
10 omnibus erat autem Maria Magdalene et Iohanna et Maria
Iacobi et ceterae quae cum eis erant quae dicebant ad apo-
11 stolos haec et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba
12 ista et non credebant illis Petrus autem surgens cucurrit ad
monumentum et procumbens videt lintheamina sola posita et
13 abiit secum mirans quod factum fuerat et ecce duo ex illis
ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorum se-
14 xaginta ab Hierusalem nomine Emmaus et ipsi loquebantur

ad invicem de his omnibus quae acciderant et factum est dum 15
fabularentur et secum quaerent et ipse Iesus adpropinquans
ibat cum illis oculi autem illorum tenebantur ne eum agno- 16
scerent et ait ad illos qui sunt hii sermones quos confertis 17
ad invicem ambulantes et estis tristes et respondens unus cui 18
nomen Cleopas dixit ei tu solus peregrinus es in Hierusalem
et non cognovisti quae facta sunt in illa his diebus quibus ille 19
dixit quae et dixerunt de Iesu Nazareno qui fuit vir propheta
potens in opere et sermone coram Deo et omni populo et quo- 20
modo eum tradiderunt summi sacerdotum et principes nostri
in damnationem mortis et crucifixerunt eum nos autem spera- 21
bamus quia ipse esset redempturus Israhel et nunc super haec
omnia tertia dies hodie quod haec facta sunt sed et mulieres 22
quaedam ex nostris terruerunt nos quae ante lucem fuerunt ad
monumentum et non invento corpore eius venerunt dicentes 23
se etiam visionem angelorum vidisse qui dicunt eum vivere et 24
abierunt quidam ex nostris ad monumentum et ita invenerunt
sicut mulieres dixerunt ipsum vero non viderunt et ipse dixit 25
ad eos o stulti et tardi corde ad credendum in omnibus quae
locuti sunt prophetae nonne haec oportuit pati Christum et 26
ita intrare in gloriam suam et incipiens a Mose et omnibus 27
prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis quae de
ipso erant et adpropinquaverunt castello quo ibant et ipse se 28
finxit longius ire et coegerunt illum dicentes mane nobiscum 29
quoniam advesperascit et inclinata est iam dies et intravit cum
illis et factum est dum recumberet cum illis accepit panem 30
et benedixit ac fregit et porrigebat illis et aperti sunt oculi 31
eorum et cognoverunt eum et ipse evanuit ex oculis eorum et 32
dixerunt ad invicem nonne cor nostrum ardens erat in nobis
dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas et surgentes 33
eadem hora regressi sunt in Hierusalem et invenerunt congregatos undecim et eos qui cum ipsis erant dicentes quod sur- 34
rexit Dominus vere et apparuit Simoni et ipsi narrabant quae 35
gesta erant in via et quomodo cognoverunt eum in fractione
panis dum haec autem loquuntur Iesus stetit in medio eorum 36
et dicit eis pax vobis ego sum nolite timere conturbati vero 37
et conterriti existimabant se spiritum videre et dixit eis quid 38

39 turbati estis et cogitationes ascendunt in corda vestra videte
manus meas et pedes quia ipse ego sum palpate et videte quia
40 spiritus carnem et ossa non habet sicut me videtis habere et
41 cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes adhuc autem il-
lis non credentibus et mirantibus prae gaudio dixit habetis hic
42 aliquid quod manducetur at illi obtulerunt ei partem piscis
43 assi et favum mellis et cum manducasset coram eis sumens
44 reliquias dedit eis et dixit ad eos haec sunt verba quae locutus
sum ad vos cum adhuc essem vobiscum quoniam necesse est
impleri omnia quae scripta sunt in lege Mosi et prophetis et
45 psalmis de me tunc aperuit illis sensum ut intellegerent scrip-
46 turas et dixit eis quoniam sic scriptum est et sic oportebat
47 Christum pati et resurgere a mortuis die tertia et praedica-
ri in nomine eius paenitentiam et remissionem peccatorum in
48 omnes gentes incipientibus ab Hierosolyma vos autem estis
49 testes horum et ego mitto promissum Patris mei in vos vos
autem sedete in civitate quoadusque induamini virtutem ex
50 alto eduxit autem eos foras in Bethaniam et elevatis manibus
51 suis benedixit eis et factum est dum benediceret illis recessit
52 ab eis et ferebatur in caelum et ipsi adorantes regressi sunt
53 in Hierusalem cum gaudio magno et erant semper in templo
laudantes et benedicentes Deum amen

THE GOSPEL ACCORDING TO ST. JOHN.

In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum **I**
et Deus erat Verbum hoc erat in principio apud **2**
Deum omnia per ipsum facta sunt et sine ipso fac- **3**
tum est nihil quod factum est in ipso vita erat et **4**
vita erat lux hominum et lux in tenebris lucet et tenebrae **5**
eam non comprehenderunt fuit homo missus a Deo cui nomen **6**
erat Iohannes hic venit in testimonium ut testimonium perhi- **7**
beret de lumine ut omnes crederent per illum non erat ille lux **8**
sed ut testimonium perhiberet de lumine erat lux vera quae **9**
inluminat omnem hominem venientem in mundum in mundo **10**
erat et mundus per ipsum factus est et mundus eum non co-
gnovit in propria venit et sui eum non receperunt quotquot **11, 12**
autem receperunt eum dedit eis potestatem filios Dei fieri his
qui credunt in nomine eius qui non ex sanguinibus neque ex **13**
voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex Deo nati sunt
et Verbum caro factum est et habitavit in nobis et vidimus **14**
gloriam eius gloriam quasi unigeniti a Patre plenum gratiae
et veritatis Iohannes testimonium perhibet de ipso et clamat **15**
dicens hic erat quem dixi vobis qui post me venturus est ante
me factus est quia prior me erat et de plenitudine eius nos **16**
omnes accepimus et gratiam pro gratia quia lex per Mosen **17**
data est gratia et veritas per Iesum Christum facta est Deum **18**
nemo vidit umquam unigenitus Filius qui est in sinu Patris
ipse enarravit et hoc est testimonium Iohannis quando mise- **19**
runt Iudaei ab Hierosolymis sacerdotes et Levitas ad eum ut
interrogarent eum tu quis es et confessus est et non negavit **20**
et confessus est quia non sum ego Christus et interrogaverunt **21**
eum quid ergo Helias es tu et dicit non sum propheta es tu et
respondit non dixerunt ergo ei quis es ut responsum demus **22**
his qui miserunt nos quid dicis de te ipso ait ego vox claman- **23**
tis in deserto dirigite viam Domini sicut dixit Esaias propheta

24, 25 et qui missi fuerant erant ex Pharisaeis et interrogaverunt
eum et dixerunt ei quid ergo baptizas si tu non es Christus ne-
26 que Helias neque propheta respondit eis Iohannes dicens ego
baptizo in aqua medius autem vestrum stetit quem vos non
27 scitis ipse est qui post me venturus est qui ante me factus est
cuius ego non sum dignus ut solvam eius corrigiam calciamenti
28 haec in Bethania facta sunt trans Iordanen ubi erat Iohannes
29 baptizans altera die videt Iohannes Iesum venientem ad se et
30 ait ecce agnus Dei qui tollit peccatum mundi hic est de quo
dixi post me venit vir qui ante me factus est quia prior me erat
31 et ego nesciebam eum sed ut manifestaretur Israhel propterea
32 veni ego in aqua baptizans et testimonium perhibuit Iohan-
nes dicens quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam
33 de caelo et mansit super eum et ego nesciebam eum sed qui
misit me baptizare in aqua ille mihi dixit super quem videris
Spiritum descendentem et manentem super eum hic est qui
34 baptizat in Spiritu Sancto et ego vidi et testimonium perhi-
35 bui quia hic est Filius Dei altera die iterum stabat Iohannes
36 et ex discipulis eius duo et respiciens Iesum ambulans dicit
37 ecce agnus Dei et audierunt eum duo discipuli loquentem et
38 secuti sunt Iesum conversus autem Iesus et videns eos sequen-
tes dicit eis quid quaeritis qui dixerunt ei rabbi quod dicitur
39 interpretatum magister ubi habitas dicit eis venite et videte
venerunt et viderunt ubi maneret et apud eum manserunt die
40 illo hora autem erat quasi decima erat autem Andreas frater
Simonis Petri unus ex duobus qui audierant ab Iohanne et se-
41 cuti fuerant eum invenit hic primum fratrem suum Simonem
et dicit ei invenimus Messiam quod est interpretatum Christus
42 et adduxit eum ad Iesum intuitus autem eum Iesus dixit tu
es Simon filius Iohanna tu vocaberis Cephias quod interpreta-
43 tur Petrus in crastinum voluit exire in Galilaeam et invenit
44 Philippum et dicit ei Iesus sequere me erat autem Philippus
45 a Bethsaida civitate Andreae et Petri invenit Philippus Na-
thanahel et dicit ei quem scripsit Moses in lege et prophetae
46 invenimus Iesum filium Ioseph a Nazareth et dixit ei Natha-
nahel a Nazareth potest aliquid boni esse dicit ei Philippus
47 veni et vide vidit Iesus Nathanahel venientem ad se et dicit

de eo ecce vere Israhelita in quo dolus non est dicit ei Na- 48
 thanahel unde me nosti respondit Iesus et dixit ei priusquam
 te Philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te respondit ei 49
 Nathanahel et ait rabbi tu es Filius Dei tu es rex Israhel re- 50
 spondit Iesus et dixit ei quia dixi tibi vidi te sub ficu credis
 maius his videbis et dicit ei amen amen dico vobis videbitis 51
 caelum apertum et angelos Dei ascendentes et descendentes
 supra Filium hominis

et die tertio nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae et erat **II**
 mater Iesu ibi vocatus est autem ibi et Iesus et discipuli eius 2
 ad nuptias et deficiente vino dicit mater Iesu ad eum vinum 3
 non habent et dicit ei Iesus quid mihi et tibi est mulier non- 4
 dum venit hora mea dicit mater eius ministris quodcumque 5
 dixerit vobis facite erant autem ibi lapideae hydriae sex po- 6
 sitae secundum purificationem Iudaeorum capientes singulae
 metretas binas vel ternas dicit eis Iesus implete hydrias aqua 7
 et impleverunt eas usque ad summum et dicit eis Iesus hau- 8
 rite nunc et ferte architriclino et tulerunt ut autem gustavit 9
 architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset
 ministri autem sciebant qui haurierant aquam vocat sponsum
 architriclinus et dicit ei omnis homo primum bonum vinum 10
 ponit et cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est tu
 servasti bonum vinum usque adhuc hoc fecit initium signo- 11
 rum Iesus in Cana Galilaeae et manifestavit gloriam suam et
 crediderunt in eum discipuli eius post hoc descendit Caphar- 12
 naum ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius et ibi
 manserunt non multis diebus et prope erat pascha Iudaeorum 13
 et ascendit Hierosolyma Iesus et invenit in templo vendentes 14
 boves et oves et columbas et nummularios sedentes et cum fe- 15
 cisset quasi flagellum de funiculis omnes eiecit de templo oves
 quoque et boves et nummulariorum effudit aes et mensas su- 16
 bvertit et his qui columbas vendebant dixit auferte ista hinc 17
 nolite facere domum Patris mei domum negotiationis recorda-
 ti vero sunt discipuli eius quia scriptum est zelus domus tuae
 comedit me responderunt ergo Iudaei et dixerunt ei quod si- 18
 gnum ostendis nobis quia haec facis respondit Iesus et dixit 19
 eis solvite templum hoc et in tribus diebus excitabo illud di- 20

xerunt ergo Iudaei quadraginta et sex annis aedificatum est
21 templum hoc et tu tribus diebus excitabis illud ille autem di-
22 cebat de templo corporis sui cum ergo resurrexisset a mortuis
recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat et crediderunt
23 scripturae et sermoni quem dixit Iesus cum autem esset Hie-
rosolymis in pascha in die festo multi crediderunt in nomine
24 eius videntes signa eius quae faciebat ipse autem Iesus non
25 credebat semet ipsum eis eo quod ipse nosset omnes et quia
opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine
ipse enim sciebat quid esset in homine

III erat autem homo ex Pharisaeis Nicodemus nomine princeps
2 Iudaeorum hic venit ad eum nocte et dixit ei rabbi scimus
quia a Deo venisti magister nemo enim potest haec signa face-
3 re quae tu facis nisi fuerit Deus cum eo respondit Iesus et dixit
ei amen amen dico tibi nisi quis natus fuerit denuo non potest
4 videre regnum Dei dicit ad eum Nicodemus quomodo potest
homo nasci cum senex sit numquid potest in ventrem matris
5 suae iterato introire et nasci respondit Iesus amen amen di-
co tibi nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu non potest
6 introire in regnum Dei quod natum est ex carne caro est et
7 quod natum est ex Spiritu spiritus est non mireris quia dixi
8 tibi oportet vos nasci denuo Spiritus ubi vult spirat et vo-
cem eius audis sed non scis unde veniat et quo vadat sic est
9 omnis qui natus est ex Spiritu respondit Nicodemus et di-
10 xit ei quomodo possunt haec fieri respondit Iesus et dixit ei
11 tu es magister Israhel et haec ignoras amen amen dico tibi
quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur et te-
12 stimonium nostrum non accipitis si terrena dixi vobis et non
13 creditis quomodo si dixerero vobis caelestia credetis et nemo
ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo Filius hominis
14 qui est in caelo et sicut Moses exaltavit serpentem in deserto
15 ita exaltari oportet Filium hominis ut omnis qui credit in ipso
16 non pereat sed habeat vitam aeternam sic enim dilexit Deus
mundum ut Filium suum unigenitum daret ut omnis qui cre-
17 dit in eum non pereat sed habeat vitam aeternam non enim
misit Deus Filium suum in mundum ut iudicet mundum sed
18 ut salvetur mundus per ipsum qui credit in eum non iudica-

tur qui autem non credit iam iudicatus est quia non credidit
 in nomine unigeniti Filii Dei hoc est autem iudicium quia lux 19
 venit in mundum et dilexerunt homines magis tenebras quam
 lucem erant enim eorum mala opera omnis enim qui mala agit 20
 odit lucem et non venit ad lucem ut non arguantur opera eius
 qui autem facit veritatem venit ad lucem ut manifestentur eius 21
 opera quia in Deo sunt facta post haec venit Iesus et discipuli 22
 eius in iudaeam terram et illic demorabatur cum eis et bapti-
 zabat erat autem et Iohannes baptizans in Aenon iuxta Salim 23
 quia aquae multae erant illic et adveniebant et baptizabantur
 nondum enim missus fuerat in carcerem Iohannes facta est 24, 25
 ergo quaestio ex discipulis Iohannis cum Iudaeis de purifica-
 tione et venerunt ad Iohannem et dixerunt ei rabbi qui erat 26
 tecum trans Iordanen cui tu testimonium perhibuisti ecce hic
 baptizat et omnes veniunt ad eum respondit Iohannes et di- 27
 xit non potest homo accipere quicquam nisi fuerit ei datum de
 caelo ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod dixerim ego 28
 non sum Christus sed quia missus sum ante illum qui habet 29
 sponsam sponsus est amicus autem sponsi qui stat et audit
 eum gaudio gaudet propter vocem sponsi hoc ergo gaudium
 meum impletum est illum oportet crescere me autem minui 30
 qui desursum venit supra omnes est qui est de terra de terra 31
 est et de terra loquitur qui de caelo venit supra omnes est et 32
 quod vidit et audivit hoc testatur et testimonium eius nemo
 accipit qui accipit eius testimonium signavit quia Deus verax 33
 est quem enim misit Deus verba Dei loquitur non enim ad 34
 mensuram dat Deus Spiritum Pater diligit Filium et omnia 35
 dedit in manu eius qui credit in Filium habet vitam aeternam 36
 qui autem incredulus est Filio non videbit vitam sed ira Dei
 manet super eum

ut ergo cognovit Iesus quia audierunt Pharisei quia Iesus **IV**
 plures discipulos facit et baptizat quam Iohannes quamquam 2
 Iesus non baptizaret sed discipuli eius reliquit Iudaeam et 3
 abiit iterum in Galilaeam oportebat autem eum transire per 4
 Samariam venit ergo in civitatem Samariae quae dicitur Sy- 5
 char iuxta praedium quod dedit Iacob Ioseph filio suo erat 6
 autem ibi fons Iacob Iesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic

7 super fontem hora erat quasi sexta venit mulier de Samaria
8 haurire aquam dicit ei Iesus da mihi bibere discipuli enim
9 eius abierant in civitatem ut cibos emerent dicit ergo ei mulier
illa samaritana quomodo tu Iudaeus cum sis bibere a me
pocis quae sum mulier samaritana non enim coutuntur Iudaei
10 Samaritanis respondit Iesus et dixit ei si scires donum Dei et
quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsitan petisses ab eo
11 et dedisset tibi aquam vivam dicit ei mulier Domine neque in
quo haurias habes et puteus altus est unde ergo habes aquam
12 vivam numquid tu maior es patre nostro Iacob qui dedit nobis
13 puteum et ipse ex eo bibit et filii eius et pecora eius respondit
Iesus et dixit ei omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum qui
autem biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in aeter-
14 num sed aqua quam dabo ei fiet in eo fons aquae salientis in
15 vitam aeternam dicit ad eum mulier Domine da mihi hanc
16 aquam ut non sitiam neque veniam huc haurire dicit ei Iesus
17 vade voca virum tuum et veni huc respondit mulier et dixit
non habeo virum dicit ei Iesus bene dixisti quia non habeo
18 virum quinque enim viros habuisti et nunc quem habes non
19 est tuus vir hoc vere dixisti dicit ei mulier Domine video quia
20 propheta es tu patres nostri in monte hoc adoraverunt et vos
21 dicitis quia Hierosolymis est locus ubi adorare oportet dicit
ei Iesus mulier crede mihi quia veniet hora quando neque in
22 monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis Patrem vos ado-
ratis quod nescitis nos adoramus quod scimus quia salus ex
23 Iudaeis est sed venit hora et nunc est quando veri adorato-
res adorabunt Patrem in spiritu et veritate nam et Pater tales
24 quaerit qui adorent eum spiritus est Deus et eos qui adorant
25 eum in spiritu et veritate oportet adorare dicit ei mulier scio
quia Messias venit qui dicitur Christus cum ergo venerit ille
26 nobis adnuntiabit omnia dicit ei Iesus ego sum qui loquor te-
27 cum et continuo venerunt discipuli eius et mirabantur quia
cum muliere loquebatur nemo tamen dixit quid quaeris aut
28 quid loqueris cum ea reliquit ergo hydriam suam mulier et
29 abiit in civitatem et dicit illis hominibus venite videte homi-
nem qui dixit mihi omnia quaecumque feci numquid ipse est
30, 31 Christus exierunt de civitate et veniebant ad eum interea ro-

gabant eum discipuli dicentes rabbi manduca ille autem dixit 32
eis ego cibum habeo manducare quem vos nescitis dicebant 33
ergo discipuli ad invicem numquid aliquis adtulit ei mandu-
care dicit eis Iesus meus cibus est ut faciam voluntatem eius 34
qui misit me ut perficiam opus eius nonne vos dicitis quod 35
adhuc quattuor menses sunt et messis venit ecce dico vobis
levate oculos vestros et videte regiones quia albae sunt iam ad
messem et qui metit mercedem accipit et congregat fructum 36
in vitam aeternam ut et qui seminat simul gaudeat et qui met-
tit in hoc enim est verbum verum quia alius est qui seminat 37
et alius est qui metit ego misi vos metere quod vos non labo- 38
rastis alii laboraverunt et vos in laborem eorum introistis ex 39
civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum
propter verbum mulieris testimonium perhibentis quia dixit
mihi omnia quaecumque feci cum venissent ergo ad illum Sa- 40
maritani rogaverunt eum ut ibi maneret et mansit ibi duos
dies et multo plures crediderunt propter sermonem eius et 41, 42
mulieri dicebant quia iam non propter tuam loquellam credi-
mus ipsi enim audivimus et scimus quia hic est vere salvator
mundi post duos autem dies exiit inde et abiit in Galilaeam 43
ipse enim Iesus testimonium perhibuit quia propheta in 44
sua patria honorem non habet cum ergo venisset in Galilaeam 45
exceperunt eum Galilaei cum omnia vidissent quae fecerat
Hierosolymis in die festo et ipsi enim venerant in diem festum
venit ergo iterum in Cana Galilaeae ubi fecit aquam vinum 46
et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur Capharnaum
hic cum audisset quia Iesus adveniret a Iudaea in Galilaeam 47
abiit ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret filium
eius incipiebat enim mori dixit ergo Iesus ad eum nisi signa 48
et prodigia videritis non creditis dicit ad eum regulus Domine 49
descende priusquam moriatur filius meus dicit ei Iesus vade 50
filius tuus vivit credidit homo sermoni quem dixit ei Iesus et
ibat iam autem eo descendente servi occurrerunt ei et nun- 51
tiaverunt dicentes quia filius eius viveret interrogabat ergo 52
horam ab eis in qua melius habuerit et dixerunt ei quia heri
hora septima reliquit eum febris cognovit ergo pater quia illa 53
hora erat in qua dixit ei Iesus filius tuus vivit et credidit ipse

54 et domus eius tota hoc iterum secundum signum fecit Iesus
cum venisset a Iudaea in Galilaeam

V post haec erat dies festus Iudaeorum et ascendit Iesus Hie-
2 rosolymis est autem Hierosolymis super Probatica piscina
quae cognominatur hebraice Bethsaida quinque porticus ha-
3 bens in his iacebat multitudo magna languentium caecorum
5 claudorum aridorum expectantium aquae motum erat autem
quidam homo ibi triginta et octo annos habens in infirmita-
6 te sua hunc cum vidisset Iesus iacentem et cognovisset quia
7 multum iam tempus habet dicit ei vis sanus fieri respondit ei
languidus Domine hominem non habeo ut cum turbata fuerit
aqua mittat me in piscinam dum venio enim ego alius ante me
8 descendit dicit ei Iesus surge tolle grabattum tuum et ambula
9 et statim sanus factus est homo et sustulit grabattum suum
10 et ambulabat erat autem sabbatum in illo die dicebant Iu-
daeii illi qui sanatus fuerat sabbatum est non licet tibi tollere
11 grabattum tuum respondit eis qui me fecit sanum ille mihi
12 dixit tolle grabattum tuum et ambula interrogaverunt ergo
eum quis est ille homo qui dixit tibi tolle grabattum tuum et
13 ambula is autem qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset
14 Iesus enim declinavit turba constituta in loco postea invenit
eum Iesus in templo et dixit illi ecce sanus factus es iam noli
15 peccare ne deterius tibi aliquid contingat abiit ille homo et
16 nuntiavit Iudaeis quia Iesus esset qui fecit eum sanum propte-
rea persequabantur Iudaei Iesum quia haec faciebat in sabbato
17 Iesus autem respondit eis Pater meus usque modo operatur et
18 ego operor propterea ergo magis quaerebant eum Iudaei inter-
ficere quia non solum solvebat sabbatum sed et Patrem suum
dicebat Deum aequalem se faciens Deo respondit itaque Iesus
19 et dixit eis amen amen dico vobis non potest Filius a se face-
re quicquam nisi quod viderit Patrem facientem quaecumque
20 enim ille fecerit haec et Filius similiter facit Pater enim di-
ligit Filium et omnia demonstrat ei quae ipse facit et maiora
21 his demonstrabit ei opera ut vos miremini sicut enim Pater
suscitat mortuos et vivificat sic et Filius quos vult vivificat
22 neque enim Pater iudicat quemquam sed iudicium omne dedit
23 Filio ut omnes honorificent Filium sicut honorificant Patrem

qui non honorificat Filium non honorificat Patrem qui misit
illum amen amen dico vobis quia qui verbum meum audit et 24
credit ei qui misit me habet vitam aeternam et in iudicium
non venit sed transit a morte in vitam amen amen dico vo- 25
bis quia venit hora et nunc est quando mortui audient vocem
Filii Dei et qui audierint vivent sicut enim Pater habet vi- 26
tam in semet ipso sic dedit et Filio vitam habere in semet
ipso et potestatem dedit ei et iudicium facere quia Filius ho- 27
minis est nolite mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui 28
in monumentis sunt audient vocem eius et procedent qui bo- 29
na fecerunt in resurrectionem vitae qui vero mala egerunt in
resurrectionem iudicii non possum ego a me ipso facere quic- 30
quam sicut audio iudico et iudicium meum iustum est quia non
quaero voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me si 31
ego testimonium perhibeo de me testimonium meum non est
verum alius est qui testimonium perhibet de me et scio quia 32
verum est testimonium quod perhibet de me vos misistis ad 33
Iohannem et testimonium perhibuit veritati ego autem non 34
ab homine testimonium accipio sed haec dico ut vos salvi sitis
ille erat lucerna ardens et lucens vos autem voluistis exultare 35
ad horam in luce eius ego autem habeo testimonium maius 36
Iohanne opera enim quae dedit mihi Pater ut perficiam ea ipsa
opera quae ego facio testimonium perhibent de me quia Pater
me misit et qui misit me Pater ipse testimonium perhibuit de 37
me neque vocem eius unquam audistis neque speciem eius vi-
distis et verbum eius non habetis in vobis manens quia quem 38
misit ille huic vos non creditis scrutamini scripturas quia vos 39
putatis in ipsis vitam aeternam habere et illae sunt quae testi-
monium perhibent de me et non vultis venire ad me ut vitam 40
habeatis claritatem ab hominibus non accipio sed cognovi 41, 42
vos quia dilectionem Dei non habetis in vobis ego veni in no-
mine Patris mei et non accipitis me si alius venerit in nomine
suo illum accipietis quomodo potestis vos credere qui gloriam 44
ab invicem accipitis et gloriam quae a solo est Deo non quae-
ritis nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud Patrem 45
est qui accuset vos Moses in quo vos speratis si enim credere- 46
tis Mosi crederetis forsitan et mihi de me enim ille scripsit si 47

autem illius litteris non creditis quomodo meis verbis creditis

VI post haec abiit Iesus trans mare Galilaeae quod est Tiberiadis et sequebatur eum multitudo magna quia videbant signa quae faciebat super his qui infirmabantur subiit ergo in montem Iesus et ibi sedebat cum discipulis suis erat autem proximum pascha dies festus Iudaeorum cum sublevasset ergo oculos Iesus et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum dicit ad Philippum unde ememus panes ut manducent hii hoc autem dicebat temptans eum ipse enim sciebat quid esset facturus respondit ei Philippus ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis ut unusquisque modicum quid accipiat dicit ei unus ex discipulis eius Andreas frater Simonis Petri est puer unus hic qui habet quinque panes hordiacios et duos pisces sed haec quid sunt inter tantos dixit ergo Iesus facite homines discumbere erat autem faenum multum in loco discubuerunt ergo viri numero quasi quinque milia accepit ergo panes Iesus et cum gratias egisset distribuit discumbentibus similiter et ex piscibus quantum volebant ut autem impleti sunt dixit discipulis suis colligite quae superaverunt fragmenta ne pereant collegerunt ergo et impleverunt duodecim cofinos fragmentorum ex quinque panibus hordiaciis quae superfuerunt his qui manducaverunt illi ergo homines cum vidissent quod fecerat signum dicebant quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum Iesus ergo cum cognovisset quia venturi essent ut raperent eum et facerent eum regem fugit iterum in montem ipse solus ut autem sero factum est descenderunt discipuli eius ad mare et cum ascendissent navem venerunt trans mare in Capharnaum et tenebrae iam factae erant et non venerat ad eos Iesus mare autem vento magno flante exurgebat cum remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta vident Iesum ambulans super mare et proximum navi fieri et timuerunt ille autem dicit eis ego sum nolite timere voluerunt ergo accipere eum in navi et statim fuit navis ad terram quam ibant altera die turba quae stabat trans mare vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una et quia non introisset cum discipulis suis Iesus in navem sed soli discipuli eius abissent aliae vero supervenerunt naves a Tiberiade

iuxta locum ubi manducaverant panem gratias agente Domino cum ergo vidisset turba quia Iesus non esset ibi neque 24
discipuli eius ascenderunt naviculas et venerunt Capharnaum
quaerentes Iesum et cum invenissent eum trans mare dixe- 25
runt ei rabbi quando huc venisti respondit eis Iesus et dixit 26
amen amen dico vobis quaeritis me non quia vidistis signa sed
quia manducastis ex panibus et saturati estis operamini non 27
cibum qui perit sed qui permanet in vitam aeternam quem
Filius hominis vobis dabit hunc enim Pater signavit Deus di- 28
xerunt ergo ad eum quid faciemus ut operemur opera Dei re- 29
spondit Iesus et dixit eis hoc est opus Dei ut credatis in eum
quem misit ille dixerunt ergo ei quod ergo tu facis signum ut 30
videamus et credamus tibi quid operaris patres nostri manna 31
manducaverunt in deserto sicut scriptum est panem de cae-
lo dedit eis manducare dixit ergo eis Iesus amen amen dico 32
vobis non Moses dedit vobis panem de caelo sed Pater meus
dat vobis panem de caelo verum panis enim Dei est qui de- 33
scendit de caelo et dat vitam mundo dixerunt ergo ad eum 34
Domine semper da nobis panem hunc dixit autem eis Iesus 35
ego sum panis vitae qui veniet ad me non esuriet et qui credit
in me non sitiet umquam sed dixi vobis quia et vidistis me et 36
non creditis omne quod dat mihi Pater ad me veniet et eum 37
qui venit ad me non eiciam foras quia descendi de caelo non 38
ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me
haec est autem voluntas eius qui misit me Patris ut omne quod 39
dedit mihi non perdam ex eo sed resuscitem illum novissimo
die haec est enim voluntas Patris mei qui misit me ut omnis 40
qui videt Filium et credit in eum habeat vitam aeternam et
resuscitabo ego eum in novissimo die murmurabant ergo Iu- 41
daeï de illo quia dixisset ego sum panis qui de caelo descendi
et dicebant nonne hic est Iesus filius Ioseph cuius nos novimus 42
patrem et matrem quomodo ergo dicit hic quia de caelo de-
scendi respondit ergo Iesus et dixit eis nolite murmurare in 43
invicem nemo potest venire ad me nisi Pater qui misit me tra- 44
xerit eum et ego resuscitabo eum novissimo die est scriptum 45
in prophetis et erunt omnes docibiles Dei omnis qui audivit a
Patre et didicit venit ad me non quia Patrem vidit quisquam 46

47 nisi is qui est a Deo hic vidit Patrem amen amen dico vobis
48 qui credit in me habet vitam aeternam ego sum panis vitae
49 patres vestri manducaverunt in deserto manna et mortui sunt
50 hic est panis de caelo descendens ut si quis ex ipso manduca-
51 verit non moriatur ego sum panis vivus qui de caelo descendi
52 si quis manducaverit ex hoc pane vivet in aeternum et panis
53 quem ego dabo caro mea est pro mundi vita litigabant ergo
54 Iudaei ad invicem dicentes quomodo potest hic nobis carnem
55 suam dare ad manducandum dixit ergo eis Iesus amen amen
56 dico vobis nisi manducaveritis carnem Filii hominis et biberi-
57 tis eius sanguinem non habetis vitam in vobis qui manducat
58 meam carnem et bibit meum sanguinem habet vitam aeter-
59 nam et ego resuscitabo eum in novissimo die caro enim mea
60 vere est cibus et sanguis meus vere est potus qui manducat
61 meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego
62 in illo sicut misit me vivens Pater et ego vivo propter Patrem
63 et qui manducat me et ipse vivet propter me hic est panis
64 qui de caelo descendit non sicut manducaverunt patres vestri
65 manna et mortui sunt qui manducat hunc panem vivet in ae-
66 ternum haec dixit in synagoga docens in Capharnaum multi
67 ergo audientes ex discipulis eius dixerunt durus est hic sermo
68 quis potest eum audire sciens autem Iesus apud semet ipsum
69 quia murmurarent de hoc discipuli eius dixit eis hoc vos scan-
70 dalizat si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat
71 prius spiritus est qui vivificat caro non prodest quicquam ver-
72 ba quae ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt sed sunt
quidam ex vobis qui non credunt sciebat enim ab initio Iesus
qui essent credentes et quis traditurus esset eum et dicebat
propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit
ei datum a Patre meo ex hoc multi discipulorum eius abie-
runt retro et iam non cum illo ambulabant dixit ergo Iesus ad
duodecim numquid et vos vultis abire respondit ergo ei Simon
Petrus Domine ad quem ibimus verba vitae aeternae habes et
nos credidimus et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei
respondit eis Iesus nonne ego vos duodecim elegi et ex vobis
unus diabolus est dicebat autem Iudam Simonis Scariotis hic
enim erat traditurus eum cum esset unus ex duodecim

post haec ambulabat Iesus in Galilaeam non enim volebat VII
in Iudaeam ambulare quia quaerebant eum Iudaei interficere
erat autem in proximo dies festus Iudaeorum scenopegia 2
dixerunt autem ad eum fratres eius transi hinc et vade in Iu- 3
daeam ut et discipuli tui videant opera tua quae facis nemo 4
quippe in occulto quid facit et quaerit ipse in palam esse si
haec facis manifesta te ipsum mundo neque enim fratres eius 5
credebant in eum dicit ergo eis Iesus tempus meum nondum 6
advenit tempus autem vestrum semper est paratum non po- 7
test mundus odisse vos me autem odit quia ego testimonium
perhibeo de illo quia opera eius mala sunt vos ascendite ad 8
diem festum hunc ego non ascendo ad diem festum istum quia
meum tempus nondum impletum est haec cum dixisset ipse 9
mansit in Galilaea ut autem ascenderunt fratres eius tunc et 10
ipse ascendit ad diem festum non manifeste sed quasi in occul-
to Iudaei ergo quaerebant eum in die festo et dicebant ubi est 11
ille et murmur multus de eo erat in turba qui a semet ipso 17, 18
loquitur gloriam propriam quaerit qui autem quaerit gloriam
eius qui misit illum hic verax est et iniustitia in illo non est
nonne Moses dedit vobis legem et nemo ex vobis facit legem 19
quid me quaeritis interficere respondit turba et dixit daemo- 20
nium habes quis te quaerit interficere respondit Iesus et dixit
eis unum opus feci et omnes miramini propterea Moses dedit 22
vobis circumcisionem non quia ex Mose est sed ex patribus et
in sabbato circumciditis hominem si circumcisionem accipit 23
homo in sabbato ut non solvatur lex Mosi mihi indignamini
quia totum hominem sanum feci in sabbato nolite iudicare 24
secundum faciem sed iustum iudicium iudicate dicebant ergo 25
quidam ex Hierosolymis nonne hic est quem quaerunt interfi-
cere et ecce palam loquitur et nihil ei dicunt numquid vere 26
cognoverunt principes quia hic est Christus sed hunc scimus 27
unde sit Christus autem cum venerit nemo scit unde sit cla- 28
mabat ergo docens in templo Iesus et dicens et me scitis et
unde sim scitis et a me ipso non veni sed est verus qui misit
me quem vos non scitis ego scio eum quia ab ipso sum et ipse 29
me misit quaerebant ergo eum adprehendere et nemo misit 30
in illum manus quia nondum venerat hora eius de turba au- 31

tem multi crediderunt in eum et dicebant Christus cum vene-
32 rit numquid plura signa faciet quam quae hic facit audierunt
Pharisaei turbam murmurantem de illo haec et miserunt prin-
33 cipes et Pharisaei ministros ut adprehenderent eum dixit ergo
Iesus adhuc modicum tempus vobiscum sum et vado ad eum
34 qui misit me quaeritis me et non invenietis et ubi sum ego
35 vos non potestis venire dixerunt ergo Iudaei ad se ipsos quo
hic iturus est quia non inveniemus eum numquid in dispersio-
36 nem gentium iturus est et docturus gentes quis est hic sermo
quem dixit quaeritis me et non invenietis et ubi sum ego non
37 potestis venire in novissimo autem die magno festivitatis sta-
bat Iesus et clamabat dicens si quis sitit veniat ad me et bibat
38 qui credit in me sicut dixit scriptura flumina de ventre eius
39 fluent aquae vivae hoc autem dixit de Spiritu quem accep-
turi erant credentes in eum non enim erat Spiritus quia Iesus
40 nondum fuerat glorificatus ex illa ergo turba cum audissent
41 hos sermones eius dicebant hic est vere propheta alii dicebant
hic est Christus quidam autem dicebant numquid a Galilaea
42 Christus venit nonne scriptura dicit quia ex semine David
43 et Bethleem castello ubi erat David venit Christus dissensio
44 itaque facta est in turba propter eum quidam autem ex ipsis
volebant adprehendere eum sed nemo misit super illum manus
45 venerunt ergo ministri ad pontifices et Pharisaeos et dixerunt
46 eis illi quare non adduxistis eum responderunt ministri num-
47 quam sic locutus est homo sicut hic homo responderunt ergo
48 eis Pharisaei numquid et vos seducti estis numquid aliquis ex
49 principibus credidit in eum aut ex Pharisaeis sed turba haec
50 quae non novit legem maledicti sunt dicit Nicodemus ad eos
51 ille qui venit ad eum nocte qui unus erat ex ipsis numquid
lex nostra iudicat hominem nisi audierit ab ipso prius et co-
52 gnoverit quid faciat responderunt et dixerunt ei numquid et
tu Galilaeus es scrutare et vide quia propheta a Galilaea non
53 surgit et reversi sunt unusquisque in domum suam

VIII, 2 Iesus autem perrexit in montem Oliveti et diluculo iterum
venit in templum et omnis populus venit ad eum et sedens
3 docebat eos adducunt autem scribae et Pharisaei mulierem
4 in adulterio deprehensam et statuerunt eam in medio et di-

xerunt ei magister haec mulier modo deprehensa est in adulterio in lege autem Moses mandavit nobis huiusmodi lapidare 5
tu ergo quid dicis haec autem dicebant temptantes eum ut 6
possent accusare eum Iesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra cum autem perseverarent interrogantes 7
eum erexit se et dixit eis qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat et iterum se inclinans scribebat in 8
terra audientes autem unus post unum exiebant incipientes a 9
senioribus et remansit solus et mulier in medio stans erigens 10
autem se Iesus dixit ei mulier ubi sunt nemo te condemnavit quae dixit nemo Domine dixit autem Iesus nec ego te condem- 11
nabo vade et amplius iam noli peccare iterum ergo locutus 12
est eis Iesus dicens ego sum lux mundi qui sequitur me non ambulabit in tenebris sed habebit lucem vitae dixerunt ergo 13
ei Pharisei tu de te ipso testimonium perhibes testimonium tuum non est verum respondit Iesus et dixit eis et si ego te- 14
stimonium perhibeo de me ipso verum est testimonium meum quia scio unde veni et quo vado vos autem nescitis unde venio aut quo vado vos secundum carnem iudicatis ego non iudico 15
quemquam et si iudico ego iudicium meum verum est quia 16
solus non sum sed ego et qui me misit Pater et in lege vestra scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso et testi- 18
monium perhibet de me qui misit me Pater dicebant ergo ei 19
ubi est Pater tuus respondit Iesus neque me scitis neque Patrem meum si me sciretis forsitan et Patrem meum sciretis haec verba locutus est in gazofilacio docens in templo et nemo 20
adprehendit eum quia necdum venerat hora eius dixit ergo 21
iterum eis Iesus ego vado et quaeritis me et in peccato vestro moriemini quo ego vado vos non potestis venire dicebant ergo 22
Iudaei numquid interficiet semet ipsum quia dicit quo ego vado vos non potestis venire et dicebat eis vos de deorsum estis 23
ego de supernis sum vos de mundo hoc estis ego non sum de hoc mundo dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris 24
si enim non credideritis quia ego sum moriemini in peccato vestro dicebant ergo ei tu quis es dixit eis Iesus principium 25
quia et loquor vobis multa habeo de vobis loqui et iudicare 26

sed qui misit me verax est et ego quae audivi ab eo haec lo-
27 quor in mundo et non cognoverunt quia Patrem eis dicebat
28 dixit ergo eis Iesus cum exaltaveritis Filium hominis tunc co-
gnoscetis quia ego sum et a me ipso facio nihil sed sicut docuit
29 me Pater haec loquor et qui me misit mecum est non reliquit
30 me solum quia ego quae placita sunt ei facio semper haec illo
31 loquente multi crediderunt in eum dicebat ergo Iesus ad eos
qui crediderunt ei Iudaeos si vos manseritis in sermone meo
32 vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem et veritas li-
33 berabit vos responderunt ei semen Abrahae sumus et nemini
34 servivimus umquam quomodo tu dicis liberi eritis respondit
eis Iesus amen amen dico vobis quia omnis qui facit peccatum
35 servus est peccati servus autem non manet in domo in ae-
36 ternum filius manet in aeternum si ergo Filius vos liberaverit
37 vere liberi eritis scio quia filii Abrahae estis sed quaeritis me
38 interficere quia sermo meus non capit in vobis ego quod vidi
apud Patrem loquor et vos quae vidistis apud patrem vestrum
39 facitis responderunt et dixerunt ei pater noster Abraham est
40 dicit eis Iesus si filii Abrahae estis opera Abrahae facite nunc
autem quaeritis me interficere hominem qui veritatem vobis
41 locutus sum quam audivi a Deo hoc Abraham non fecit vos
facitis opera patris vestri dixerunt itaque ei nos ex fornicatio-
42 ne non sumus nati unum patrem habemus Deum dixit ergo
eis Iesus si Deus pater vester esset diligeretis utique me ego
enim ex Deo processi et veni neque enim a me ipso veni sed
43 ille me misit quare loquellam meam non cognoscitis quia non
44 potestis audire sermonem meum vos ex patre diabolo estis et
desideria patris vestri vultis facere ille homicida erat ab ini-
tio et in veritate non stetit quia non est veritas in eo cum
loquitur mendacium ex propriis loquitur quia mendax est et
45 pater eius ego autem quia veritatem dico non creditis mihi
46 quis ex vobis arguit me de peccato si veritatem dico quare vos
47 non creditis mihi qui est ex Deo verba Dei audit propterea
48 vos non auditis quia ex Deo non estis responderunt igitur Iu-
daeus et dixerunt ei nonne bene dicimus nos quia Samaritanus
49 es tu et daemonium habes respondit Iesus ego daemonium
non habeo sed honorifico Patrem meum et vos inhonoratis me

ego autem non quaero gloriam meam est qui quaerit et iudicat amen amen dico vobis si quis sermonem meum servaverit mortem non videbit in aeternum dixerunt ergo Iudaei nunc cognovimus quia daemonium habes Abraham mortuus est et prophetae et tu dicis si quis sermonem meum servaverit non gustabit mortem in aeternum numquid tu maior es patre nostro Abraham qui mortuus est et prophetae mortui sunt quem te ipsum facis respondit Iesus si ego glorifico me ipsum gloria mea nihil est est Pater meus qui glorificat me quem vos dicitis quia Deus noster est et non cognovistis eum ego autem novi eum et si dixero quia non scio eum ero similis vobis mendax sed scio eum et sermonem eius servo Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum et vidit et gavisus est dixerunt ergo Iudaei ad eum quinquaginta annos nondum habes et Abraham vidisti dixit eis Iesus amen amen dico vobis antequam Abraham fieret ego sum tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum Iesus autem abscondit se et exivit de templo

et praeteriens vidit hominem caecum a nativitate et interrogaverunt eum discipuli sui rabbi quis peccavit hic aut parentes eius ut caecus nasceretur respondit Iesus neque hic peccavit neque parentes eius sed ut manifestetur opera Dei in illo me oportet operari opera eius qui misit me donec dies est venit nox quando nemo potest operari quamdiu in mundo sum lux sum mundi haec cum dixisset expuit in terram et fecit lutum ex sputo et linuit lutum super oculos eius et dixit ei vade lava in natatoria Siloae quod interpretatur Missus abiit ergo et lavit et venit videns itaque vicini et qui videbant eum prius quia mendicus erat dicebant nonne hic est qui sedebat et mendicabat alii dicebant quia hic est alii autem nequaquam sed similis est eius ille dicebat quia ego sum dicebant ergo ei quomodo aperti sunt oculi tibi respondit ille homo qui dicitur Iesus lutum fecit et unxit oculos meos et dixit mihi vade ad natatoriam Siloae et lava et abii et lavi et vidi dixerunt ei ubi est ille ait nescio adducunt eum ad Pharisaeos qui caecus fuerat erat autem sabbatum quando lutum fecit Iesus et aperuit oculos eius iterum ergo interrogabant eum Pharisaei quomodo vidisset ille autem dixit eis lutum posuit mihi super

IX, 2

16 oculos et lavi et video dicebant ergo ex Pharisaeis quidam
non est hic homo a Deo quia sabbatum non custodit alii dice-
17 bant quomodo potest homo peccator haec signa facere et
18 scisma erat in eis dicunt ergo caeco iterum tu quid dicis de eo
19 qui aperuit oculos tuos ille autem dixit quia propheta est non
crediderunt ergo Iudaei de illo quia caecus fuisset et vidisset
20 donec vocaverunt parentes eius qui viderat et interrogaverunt
eos dicentes hic est filius vester quem vos dicitis quia caecus
21 natus est quomodo ergo nunc videt responderunt eis parentes
eius et dixerunt scimus quia hic est filius noster et quia caecus
22 natus est quomodo autem nunc videat nescimus aut quis eius
aperuit oculos nos nescimus ipsum interrogate aetatem habet
23 ipse de se loquatur haec dixerunt parentes eius quia timebant
Iudaeos iam enim conspiraverant Iudaei ut si quis eum confi-
24 teretur Christum extra synagogam fieret propterea parentes
eius dixerunt quia aetatem habet ipsum interrogate vocave-
25 runt ergo rursus hominem qui fuerat caecus et dixerunt ei da
gloriam Deo nos scimus quia hic homo peccator est dixit ergo
26 ille si peccator est nescio unum scio quia caecus cum essem
modo video dixerunt ergo illi quid fecit tibi quomodo aper-
27 uit tibi oculos respondit eis dixi vobis iam et audistis quid
iterum vultis audire numquid et vos vultis discipuli eius fieri
28 maledixerunt ei et dixerunt tu discipulus illius es nos autem
29 Mosi discipuli sumus nos scimus quia Mosi locutus est Deus
30 hunc autem nescimus unde sit respondit ille homo et dixit eis
in hoc enim mirabile est quia vos nescitis unde sit et aperuit
31 meos oculos scimus autem quia peccatores Deus non audit
sed si quis Dei cultor est et voluntatem eius facit hunc exaudit
32 a saeculo non est auditum quia aperuit quis oculos caeci nati
33, 34 nisi esset hic a Deo non poterat facere quicquam responde-
runt et dixerunt ei in peccatis natus es totus et tu doces nos
35 et eiecerunt eum foras audivit Iesus quia eiecerunt eum foras
36 et cum invenisset eum dixit ei tu credis in Filium Dei respon-
37 dit ille et dixit quis est Domine ut credam in eum et dixit
38 ei Iesus et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse est at ille
39 ait credo Domine et procidens adoravit eum dixit ei Iesus in
iudicium ego in hunc mundum veni ut qui non vident videant

et qui vident caeci fiant et audierunt ex Phariseis qui cum ipso erant et dixerunt ei numquid et nos caeci sumus Iesus si caeci essetis non haberetis peccatum nunc vero dicitis quia videmus peccatum vestrum manet

amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde ille fur est et latro qui autem intrat per ostium pastor est ovium huic ostiarius aperit et oves vocem eius audiunt et proprias oves vocat nominatim et educit eas et cum proprias oves emisit ante eas vadit et oves illum sequuntur quia sciunt vocem eius alienum autem non sequuntur sed fugient ab eo quia non noverunt vocem alienorum hoc proverbium dixit eis Iesus illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis dixit ergo eis iterum Iesus amen amen dico vobis quia ego sum ostium ovium omnes quotquot venerunt fures sunt et latrones sed non audierunt eos oves ego sum ostium per me si quis introierit salvabitur et ingredietur et egredietur et pascua inveniet fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant ego sum pastor bonus bonus pastor animam suam dat pro ovibus mercennarius et qui non est pastor cuius non sunt oves propriae videt lupum venientem et dimittit oves et fugit et lupus rapit et dispergit oves mercennarius autem fugit quia mercennarius est et non pertinet ad eum de ovibus ego sum pastor bonus et cognosco meas et cognoscunt me meae sicut novit me Pater et ego agnosco Patrem et animam meam pono pro ovibus et alias oves habeo quae non sunt ex hoc ovili et illas oportet me adducere et vocem meam audient et fiet unum ovile unus pastor propterea me Pater diligit quia ego pono animam meam ut iterum sumam eam nemo tollit eam a me sed ego pono eam a me ipso potestatem habeo ponendi eam et potestatem habeo iterum sumendi eam hoc mandatum accepi a Patre meo dissensio iterum facta est inter Iudaeos propter sermones hos dicebant autem multi ex ipsis daemonium habet et insanit quid eum auditis alii dicebant haec verba non sunt daemonium habentis numquid daemonium potest caecorum oculos aperire facta sunt autem encenia in Hierosolymis et hiemps erat et ambulabat Iesus in templo in porticu Salomo-

24 nis circumdederunt ergo eum Iudaei et dicebant ei quousque
25 animam nostram tollis si tu es Christus dic nobis palam re-
spondit eis Iesus loquor vobis et non creditis opera quae ego
facio in nomine Patris mei haec testimonium perhibent de me
26, 27 sed vos non creditis quia non estis ex ovibus meis oves meae
28 vocem meam audiunt et ego cognosco eas et sequuntur me et
ego vitam aeternam do eis et non peribunt in aeternum et non
29 rapiet eas quisquam de manu mea Pater meus quod dedit mi-
hi maius omnibus est et nemo potest rapere de manu Patris
30, 31 mei ego et Pater unum sumus sustulerunt lapides Iudaei ut
32 lapidarent eum respondit eis Iesus multa opera bona osten-
di vobis ex Patre meo propter quod eorum opus me lapidatis
33 responderunt ei Iudaei de bono opere non lapidamus te sed
de blasphemia et quia tu homo cum sis facis te ipsum Deum
34 respondit eis Iesus nonne scriptum est in lege vestra quia ego
35 dixi dii estis si illos dixit deos ad quos sermo Dei factus est
36 et non potest solvi scriptura quem Pater sanctificavit et mi-
sit in mundum vos dicitis quia blasphemias quia dixi Filius
37, 38 Dei sum si non facio opera Patris mei nolite credere mihi si
autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite ut
cognoscatis et credatis quia in me est Pater et ego in Patre
39, 40 quaerebant ergo eum prendere et exivit de manibus eorum et
abiit iterum trans Iordanen in eum locum ubi erat Iohannes
41 baptizans primum et mansit illic et multi venerunt ad eum
42 et dicebant quia Iohannes quidem signum fecit nullum omnia
autem quaecumque dixit Iohannes de hoc vera erant et multi
crediderunt in eum

XI erat autem quidam languens Lazarus a Bethania de castello
2 Mariae et Marthae sororis eius Maria autem erat quae unxit
Dominum unguento et extersit pedes eius capillis suis cuius
3 frater Lazarus infirmabatur miserunt ergo sorores ad eum di-
4 centes Domine ecce quem amas infirmatur audiens autem Ie-
sus dixit eis infirmitas haec non est ad mortem sed pro gloria
5 Dei ut glorificetur Filius Dei per eam diligebat autem Iesus
6 Martham et sororem eius Mariam et Lazarum ut ergo audivit
quia infirmabatur tunc quidem mansit in eodem loco duobus
7 diebus deinde post haec dicit discipulis suis eamus in Iudae-

am iterum dicunt ei discipuli rabbi nunc quaerebant te Iudaei 8
lapidare et iterum vadis illuc respondit Iesus nonne duodecim 9
horae sunt diei si quis ambulaverit in die non offendit quia lu-
cem huius mundi videt si autem ambulaverit nocte offendit 10
quia lux non est in eo haec ait et post hoc dicit eis Lazarus 11
amicus noster dormit sed vado ut a somno exsuscitem eum
dixerunt ergo discipuli eius Domine si dormit salvus erit di- 12, 13
xerat autem Iesus de morte eius illi autem putaverunt quia de
dormitione somni diceret tunc ergo dixit eis Iesus manifeste 14
Lazarus mortuus est et gaudeo propter vos ut credatis quo- 15
niam non eram ibi sed eamus ad eum dixit ergo Thomas qui 16
dicitur Didymus ad condiscipulos eamus et nos ut moriamur
cum eo venit itaque Iesus et invenit eum quattuor dies iam 17
in monumento habentem erat autem Bethania iuxta Hiero- 18
solyma quasi stadiis quindecim multi autem ex Iudaeis ve- 19
nerant ad Martham et Mariam ut consolarentur eas de fratre
suo Martha ergo ut audivit quia Iesus venit occurrit illi Maria 20
autem domi sedebat dixit ergo Martha ad Iesum Domine si 21
fuisses hic frater meus non fuisset mortuus sed et nunc scio 22
quia quaecumque poposceris a Deo dabit tibi Deus dicit illi 23
Iesus resurget frater tuus dicit ei Martha scio quia resurget in 24
resurrectione in novissima die dixit ei Iesus ego sum resurrec- 25
tio et vita qui credit in me et si mortuus fuerit vivet et omnis 26
qui vivit et credit in me non morietur in aeternum credis hoc
ait illi utique Domine ego credidi quia tu es Christus Filius 27
Dei qui in mundum venisti et cum haec dixisset abiit et vo- 28
cavit Mariam sororem suam silentio dicens magister adest et
vocat te illa ut audivit surgit cito et venit ad eum nondum 29, 30
enim venerat Iesus in castellum sed erat adhuc in illo loco ubi
occurrerat ei Martha Iudaei igitur qui erant cum ea in domo 31
et consolabantur eam cum vidissent Mariam quia cito surrexit
et exiit secuti sunt eam dicentes quia vadit ad monumentum
ut ploret ibi Maria ergo cum venisset ubi erat Iesus videns 32
eum cecidit ad pedes eius et dixit ei Domine si fuisses hic non
esset mortuus frater meus Iesus ergo ut vidit eam plorantem 33
et Iudaeos qui venerant cum ea plorantes fremuit spiritu et
turbavit se ipsum et dixit ubi posuistis eum dicunt ei Domi- 34

35, 36 ne veni et vide et lacrimatus est Iesus dixerunt ergo Iudaei
37 ecce quomodo amabat eum quidam autem dixerunt ex ipsis
non poterat hic qui aperuit oculos caeci facere ut et hic non
38 moreretur Iesus ergo rursus fremens in semet ipso venit ad
monumentum erat autem spelunca et lapis superpositus erat
39 ei ait Iesus tollite lapidem dicit ei Martha soror eius qui mor-
40 tuus fuerat Domine iam fetet quadriduanus enim est dicit ei
Iesus nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam Dei
41 tulerunt ergo lapidem Iesus autem elevatis sursum oculis dixit
42 Pater gratias ago tibi quoniam audisti me ego autem sciebam
quia semper me audis sed propter populum qui circumstat dixi
43 ut credant quia tu me misisti haec cum dixisset voce magna
44 clamavit Lazare veni foras et statim prodiit qui fuerat mor-
tuus ligatus pedes et manus institis et facies illius sudario erat
45 ligata dicit Iesus eis solvite eum et sinite abire multi ergo ex
Iudaeis qui venerant ad Mariam et viderant quae fecit credi-
46 derunt in eum quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisaeos
47 et dixerunt eis quae fecit Iesus collegerunt ergo pontifices et
Pharisaei concilium et dicebant quid facimus quia hic homo
48 multa signa facit si dimittimus eum sic omnes credent in eum
49 et venient Romani et tollent nostrum et locum et gentem unus
autem ex ipsis Caiaphas cum esset pontifex anni illius dixit eis
50 vos nescitis quicquam nec cogitatis quia expedit nobis ut unus
51 moriatur homo pro populo et non tota gens pereat hoc autem
a semet ipso non dixit sed cum esset pontifex anni illius pro-
52 phetavit quia Iesus moriturus erat pro gente et non tantum
pro gente sed et ut filios Dei qui erant dispersi congregaret in
53, 54 unum ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum Iesus
ergo iam non in palam ambulabat apud Iudaeos sed abiit in
regionem iuxta desertum in civitatem quae dicitur Efreth et
55 ibi morabatur cum discipulis proximum autem erat pascha
Iudaeorum et ascenderunt multi Hierosolyma de regione an-
56 te pascha ut sanctificarent se ipsos quaerebant ergo Iesum
et conloquebantur ad invicem in templo stantes quid putatis
57 quia non veniat ad diem festum dederant autem pontifices et
Pharisaei mandatum ut si quis cognoverit ubi sit indicet ut
adprehendant eum

Iesus ergo ante sex dies paschae venit Bethaniam ubi fuerat Lazarus mortuus quem suscitavit Iesus fecerunt autem ei cenam ibi et Martha ministrabat Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi unxit pedes Iesu et extersit capillis suis pedes eius et domus impleta est ex odore unguenti unus ex discipulis eius Iudas Scariotis qui erat eum traditurus quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis et datum est egenis dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum sed quia fur erat et loculos habens ea quae mittebantur portabat dixit ergo Iesus sine illam ut in die sepulturae meae servet illud pauperes enim semper habetis vobiscum me autem non semper habetis cognovit ergo turba multa ex Iudaeis quia illic est et venerunt non propter Iesum tantum sed ut Lazarum viderent quem suscitavit a mortuis cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent quia multi propter illum abibant ex Iudaeis et credebant in Iesum in crastinum autem turba multa quae venerat ad diem festum cum audissent quia venit Iesus Hierosolyma acceperunt ramos palmarum et processerunt obviam ei et clamabant osanna benedictus qui venit in nomine Domini rex Israhel et invenit Iesus asellum et sedit super eum sicut scriptum est noli timere filia Sion ecce rex tuus venit sedens super pullum asinae haec non cognoverunt discipuli eius primum sed quando glorificatus est Iesus tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo et haec fecerunt ei testimonium ergo perhibebat turba quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento et suscitavit eum a mortuis propterea et obviam venit ei turba quia audierunt eum fecisse hoc signum Pharisei ergo dixerunt ad semet ipsos videtis quia nihil proficimus ecce mundus totus post eum abiit erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo hii ergo accesserunt ad Philippum qui erat a Bethsaida Galilaeae et rogabant eum dicentes domine volumus Iesum videre venit Philippus et dicit Andreae Andreas rursum et Philippus dixerunt Iesu Iesus autem respondit eis dicens venit hora ut clarificetur Filius hominis amen amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum

XII

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25 fuerit ipsum solum manet si autem mortuum fuerit multum
fructum adfert qui amat animam suam perdet eam et qui odit
animam suam in hoc mundo in vitam aeternam custodit eam
26 si quis mihi ministrat me sequatur et ubi sum ego illic et mi-
nister meus erit si quis mihi ministraverit honorificabit eum
27 Pater meus nunc anima mea turbata est et quid dicam Pa-
ter salvifica me ex hora hac sed propterea veni in horam hanc
28 Pater clarifica tuum nomen venit ergo vox de caelo et clarifi-
29 cavi et iterum clarificabo turba ergo quae stabat et audierat
dicebant tonitruum factum esse alii dicebant angelus ei locu-
30 tus est respondit Iesus et dixit non propter me vox haec venit
31 sed propter vos nunc iudicium est mundi nunc princeps huius
32 mundi eicietur foras et ego si exaltatus fuero a terra omnia
33 traham ad me ipsum hoc autem dicebat significans qua morte
34 esset moriturus respondit ei turba nos audivimus ex lege quia
Christus manet in aeternum et quomodo tu dicis oportet exal-
35 tari Filium hominis quis est iste Filius hominis dixit ergo eis
Iesus adhuc modicum lumen in vobis est ambulate dum lucem
habetis ut non tenebrae vos comprehendant et qui ambulat in
36 tenebris nescit quo vadat dum lucem habetis credite in lucem
ut filii lucis sitis haec locutus est Iesus et abiit et abscondit
37 se ab eis cum autem tanta signa fecisset coram eis non cre-
38 debant in eum ut sermo Esaiiae prophetae impleretur quem
dixit Domine quis credidit auditui nostro et brachium Domini
39 cui revelatum est propterea non poterant credere quia iterum
40 dixit Esaias excaecavit oculos eorum et induravit eorum cor
ut non videant oculis et intellegant corde et convertantur et
41 sanem eos haec dixit Esaias quando vidit gloriam eius et locu-
42 tus est de eo verumtamen et ex principibus multi crediderunt
in eum sed propter Phariseos non confitebantur ut de syna-
43 goga non eicerentur dilexerunt enim gloriam hominum magis
44 quam gloriam Dei Iesus autem clamavit et dixit qui credit in
45 me non credit in me sed in eum qui misit me et qui videt me
46 videt eum qui misit me ego lux in mundum veni ut omnis qui
47 credit in me in tenebris non maneat et si quis audierit verba
mea et non custodierit ego non iudico eum non enim veni ut
48 iudicem mundum sed ut salvificem mundum qui spernit me

et non accipit verba mea habet qui iudicet eum sermo quem
locutus sum ille iudicabit eum in novissimo die quia ego ex 49
me ipso non sum locutus sed qui misit me Pater ipse mihi
mandatum dedit quid dicam et quid loquar et scio quia man- 50
datum eius vita aeterna est quae ergo ego loquor sicut dixit
mihi Pater sic loquor

ante diem autem festum paschae sciens Iesus quia venit eius **XIII**
hora ut transeat ex hoc mundo ad Patrem cum dilexisset suos
qui erant in mundo in finem dilexit eos et cena facta cum dia- 2
bolus iam misisset in corde ut traderet eum Iudas Simonis Sca-
riotis sciens quia omnia dedit ei Pater in manus et quia a Deo 3
exivit et ad Deum vadit surgit a cena et ponit vestimenta sua 4
et cum accepisset linteum praecinxit se deinde mittit aquam 5
in pelvem et coepit lavare pedes discipulorum et extergere lin-
teo quo erat praecinctus venit ergo ad Simonem Petrum et 6
dicit ei Petrus Domine tu mihi lavas pedes respondit Iesus et 7
dicit ei quod ego facio tu nescis modo scies autem postea dicit 8
ei Petrus non lavabis mihi pedes in aeternum respondit Iesus
ei si non lavero te non habes partem mecum dicit ei Simon 9
Petrus Domine non tantum pedes meos sed et manus et caput
dicit ei Iesus qui lotus est non indiget ut lavet sed est mundus 10
totus et vos mundi estis sed non omnes sciebat enim quisnam 11
esset qui traderet eum propterea dixit non estis mundi omnes
postquam ergo lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua 12
cum recubisset iterum dixit eis scitis quid fecerim vobis vos 13
vocatis me magister et Domine et bene dicitis sum etenim si 14
ergo ego lavi vestros pedes Dominus et magister et vos debetis
alter alterius lavare pedes exemplum enim dedi vobis ut 15
quemadmodum ego feci vobis ita et vos faciatis amen amen 16
dico vobis non est servus maior domino suo neque apostolus
maior eo qui misit illum si haec scitis beati eritis si feceritis 17
ea non de omnibus vobis dico ego scio quos elegerim sed ut 18
impleatur scriptura qui manducat mecum panem levavit con-
tra me calcaneum suum amodo dico vobis priusquam fiat ut 19
credatis cum factum fuerit quia ego sum amen amen dico vo- 20
bis qui accipit si quem misero me accipit qui autem me accipit
accipit eum qui me misit cum haec dixisset Iesus turbatus 21

est spiritu et protestatus est et dixit amen amen dico vobis
22 quia unus ex vobis tradet me aspiciabant ergo ad invicem di-
23 scipuli haesitantes de quo diceret erat ergo recumbens unus
24 ex discipulis eius in sinu Iesu quem diligebat Iesus innuit er-
25 go huic Simon Petrus et dicit ei quis est de quo dicit itaque
cum recubisset ille supra pectus Iesu dicit ei Domine quis est
26 respondit Iesus ille est cui ego intinctum panem porrexero et
27 cum intinxisset panem dedit Iudae Simonis Scariotis et post
buccellam tunc introivit in illum Satanias dicit ei Iesus quod
28 facis fac citius hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid
29 dixerit ei quidam enim putabant quia loculos habebat Iudas
quia dicit ei Iesus eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum
30 aut egenis ut aliquid daret cum ergo accepisset ille buccellam
31 exivit continuo erat autem nox cum ergo exisset dicit Iesus
nunc clarificatus est Filius hominis et Deus clarificatus est in
32 eo si Deus clarificatus est in eo et Deus clarificabit eum in
33 semet ipso et continuo clarificabit eum filioli adhuc modicum
vobiscum sum quaeritis me et sicut dixi Iudaeis quo ego vado
34 vos non potestis venire et vobis dico modo mandatum novum
do vobis ut diligatis invicem sicut dilexi vos ut et vos diligatis
35 invicem in hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis si
36 dilectionem habueritis ad invicem dicit ei Simon Petrus Do-
mine quo vadis respondit Iesus quo ego vado non potes me
37 modo sequi sequeris autem postea dicit ei Petrus quare non
38 possum sequi te modo animam meam pro te ponam respon-
dit Iesus animam tuam pro me ponis amen amen dico tibi non
cantabit gallus donec me ter neges

XIV non turbetur cor vestrum creditis in Deum et in me credi-
2 te in domo Patris mei mansiones multae sunt si quo minus
3 dixissem vobis quia vado parare vobis locum et si abiero et
praeparavero vobis locum iterum venio et accipiam vos ad me
4 ipsum ut ubi sum ego et vos sitis et quo ego vado scitis et viam
5 scitis dicit ei Thomas Domine nescimus quo vadis et quomodo
6 possumus viam scire dicit ei Iesus ego sum via et veritas et
7 vita nemo venit ad Patrem nisi per me si cognovissetis me et
Patrem meum utique cognovissetis et amodo cognoscitis eum
8 et vidistis eum dicit ei Philippus Domine ostende nobis Pa-

trem et sufficit nobis dicit ei Iesus tanto tempore vobiscum 9
sum et non cognovistis me Philippe qui vidit me vidit et Pa-
trem quomodo tu dicis ostende nobis Patrem non credis quia 10
ego in Patre et Pater in me est verba quae ego loquor vobis a
me ipso non loquor Pater autem in me manens ipse facit ope-
ra non creditis quia ego in Patre et Pater in me est alioquin 11, 12
propter opera ipsa credite amen amen dico vobis qui credit in
me opera quae ego facio et ipse faciet et maiora horum faciet
quia ego ad Patrem vado et quodcumque petieritis in nomine 13
meo hoc faciam ut glorificetur Pater in Filio si quid petie-
ritis me in nomine meo hoc faciam si diligitis me mandata 14
mea servate et ego rogabo Patrem et alium paraclatum da-
bit vobis ut maneat vobiscum in aeternum Spiritum veritatis 17
quem mundus non potest accipere quia non videt eum nec scit
eum vos autem cognoscitis eum quia apud vos manebit et in
vobis erit non relinquam vos orfanos veniam ad vos adhuc 18, 19
modicum et mundus me iam non videt vos autem videtis me
quia ego vivo et vos vivetis in illo die vos cognoscetis quia 20
ego sum in Patre meo et vos in me et ego in vobis qui ha-
bet mandata mea et servat ea ille est qui diligit me qui autem
diligit me diligetur a Patre meo et ego diligam eum et mani-
festabo ei me ipsum dicit ei Iudas non ille Scariotis Domine 22
quid factum est quia nobis manifestaturus es te ipsum et non
mundo respondit Iesus et dixit ei si quis diligit me sermonem 23
meum servabit et Pater meus diliget eum et ad eum veniemus
et mansiones apud eum faciemus qui non diligit me sermo-
nes meos non servat et sermonem quem audistis non est meus
sed eius qui misit me Patris haec locutus sum vobis apud 25
vos manens paracletus autem Spiritus Sanctus quem mittet 26
Pater in nomine meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis
omnia quaecumque dixerō vobis pacem relinquo vobis pacem 27
meam do vobis non quomodo mundus dat ego do vobis non
turbetur cor vestrum neque formidet audistis quia ego dixi 28
vobis vado et venio ad vos si diligeretis me gauderetis utique
quia vado ad Patrem quia Pater maior me est et nunc dixi 29
vobis priusquam fiat ut cum factum fuerit credatis iam non 30
multa loquar vobiscum venit enim princeps mundi huius et in

31 me non habet quicquam sed ut cognoscat mundus quia diligo
Patrem et sicut mandatum dedit mihi Pater sic facio surgite
eamus hinc

XV, 2 ego sum vitis vera et Pater meus agricola est omnem pal-
mitem in me non ferentem fructum tollet eum et omnem qui
3 fert fructum purgabit eum ut fructum plus adferat iam vos
4 mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis mane-
te in me et ego in vobis sicut palmes non potest ferre fructum
a semet ipso nisi manserit in vite sic nec vos nisi in me man-
5 seritis ego sum vitis vos palmites qui manet in me et ego in
eo hic fert fructum multum quia sine me nihil potestis facere
6 si quis in me non manserit mittetur foras sicut palmes et aruit
7 et colligent eos et in ignem mittunt et ardent si manseritis
in me et verba mea in vobis manserint quodcumque volueri-
8 tis petetis et fiet vobis in hoc clarificatus est Pater meus ut
9 fructum plurimum adferatis et efficiamini mei discipuli sicut
10 dilexit me Pater et ego dilexi vos manete in dilectione mea si
praecepta mea servaveritis manebitis in dilectione mea sicut
et ego Patris mei praecepta servavi et maneo in eius dilectio-
11 ne haec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit et
12 gaudium vestrum impleatur hoc est praeceptum meum ut di-
13 ligatis invicem sicut dilexi vos maiorem hac dilectionem nemo
14 habet ut animam suam quis ponat pro amicis suis vos amici
15 mei estis si feceritis quae ego praecipio vobis iam non dico
vos servos quia servus nescit quid facit dominus eius vos au-
tem dixi amicos quia omnia quaecumque audivi a Patre meo
16 nota feci vobis non vos me elegistis sed ego elegi vos et posui
vos ut eatis et fructum adferatis et fructus vester maneat ut
17 quodcumque petieritis Patrem in nomine meo det vobis haec
18 mando vobis ut diligatis invicem si mundus vos odit scitote
19 quia me priorem vobis odio habuit si de mundo fuissetis mun-
dus quod suum erat diligeret quia vero de mundo non estis sed
20 ego elegi vos de mundo propterea odit vos mundus memen-
tote sermonis mei quem ego dixi vobis non est servus maior
domino suo si me persecuti sunt et vos persequentur si sermo-
21 nem meum servaverunt et vestrum servabunt sed haec omnia
facient vobis propter nomen meum quia nesciunt eum qui mi-

sit me si non venissem et locutus fuisset eis peccatum non 22
 haberent nunc autem excusationem non habent de peccato suo
 qui me odit et Patrem meum odit si opera non fecissem in eis 23, 24
 quae nemo alius fecit peccatum non haberent nunc autem et
 viderunt et oderunt et me et Patrem meum sed ut impleatur 25
 sermo qui in lege eorum scriptus est quia odio me habuerunt
 gratis cum autem venerit paracletus quem ego mittam vobis a 26
 Patre Spiritum veritatis qui a Patre procedit ille testimonium
 perhibebit de me et vos testimonium perhibetis quia ab initio 27
 mecum estis

haec locutus sum vobis ut non scandalizemini absque sy- **XVI, 2**
 nagogis facient vos sed venit hora ut omnis qui interficit vos
 arbitretur obsequium se praestare Deo et haec facient quia 3
 non noverunt Patrem neque me sed haec locutus sum vobis 4
 ut cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis
 haec autem vobis ab initio non dixi quia vobiscum eram at 5
 nunc vado ad eum qui me misit et nemo ex vobis interrogat
 me quo vadis sed quia haec locutus sum vobis tristitia imple- 6
 vit cor vestrum sed ego veritatem dico vobis expedit vobis ut 7
 ego vadam si enim non abiero paracletus non veniet ad vos si
 autem abiero mittam eum ad vos et cum venerit ille arguet 8
 mundum de peccato et de iustitia et de iudicio de peccato qui- 9
 dem quia non credunt in me de iustitia vero quia ad Patrem 10
 vado et iam non videbitis me de iudicio autem quia princeps 11
 mundi huius iudicatus est adhuc multa habeo vobis dicere sed 12
 non potestis portare modo cum autem venerit ille Spiritus ve- 13
 ritatis docebit vos in omnem veritatem non enim loquetur a
 semet ipso sed quaecumque audiet loquetur et quae ventura 14
 sunt adnuntiabit vobis ille me clarificabit quia de meo acci- 14
 piet et adnuntiabit vobis omnia quaecumque habet Pater mea 15
 sunt propterea dixi quia de meo accipit et adnuntiabit vobis
 modicum et iam non videbitis me et iterum modicum et vide- 16
 bitis me quia vado ad Patrem dixerunt ergo ex discipulis eius 17
 ad invicem quid est hoc quod dicit nobis modicum et non vi-
 debitis me et iterum modicum et videbitis me et quia vado ad
 Patrem dicebant ergo quid est hoc quod dicit modicum ne- 18
 scimus quid loquitur cognovit autem Iesus quia volebant eum 19

interrogare et dixit eis de hoc quaeritis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me
20 amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos mundus autem gaudebit vos autem contristabimini sed tristitia vestra
21 vertetur in gaudium mulier cum parit tristitiam habet quia venit hora eius cum autem pepererit puerum iam non meminit pressurae propter gaudium quia natus est homo in mundum
22 et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollit a vobis et in illo die me non rogabitis quicquam amen
23 amen dico vobis si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis usque modo non petistis quicquam in nomine meo
24 petite et accipietis ut gaudium vestrum sit plenum haec in proverbii locutus sum vobis venit hora cum iam non in proverbii loquar vobis sed palam de Patre adnuntiabo vobis illo die in nomine meo petetis et non dico vobis quia ego rogabo
27 Patrem de vobis ipse enim Pater amat vos quia vos me amatis et credidistis quia ego a Deo exivi exivi a Patre et veni in mundum iterum relinquo mundum et vado ad Patrem dicunt ei discipuli eius ecce nunc palam loqueris et proverbium nullum dicis nunc scimus quia scis omnia et non opus est tibi ut
30 quis te interroget in hoc credimus quia a Deo existi respondit eis Iesus modo creditis ecce venit hora et iam venit ut dispergamini unusquisque in propria et me solum relinquatis et non
33 sum solus quia Pater mecum est haec locutus sum vobis ut in me pacem habeatis in mundo pressuram habetis sed confidite ego vici mundum

XVII haec locutus est Iesus et sublevatis oculis in caelum dixit Pater venit hora clarifica Filium tuum ut Filius tuus clarificet
2 te sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti ei det eis vitam aeternam haec est autem vita aeterna ut cognoscant te solum verum Deum et quem misisti Iesum
4 Christum ego te clarificavi super terram opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam et nunc clarifica me tu Pater apud temet ipsum claritatem quam habui priusquam mundus
6 esset apud te manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo tui erant et mihi eos dedisti et sermonem

tuum servaverunt nunc cognoverunt quia omnia quae dedisti 7
 mihi abs te sunt quia verba quae dedisti mihi dedi eis et ipsi 8
 acceperunt et cognoverunt vere quia a te exivi et crediderunt
 quia tu me misisti ego pro eis rogo non pro mundo rogo sed 9
 pro his quos dedisti mihi quia tui sunt et mea omnia tua sunt 10
 et tua mea sunt et clarificatus sum in eis et iam non sum in 11
 mundo et hii in mundo sunt et ego ad te venio Pater sancte
 conserva eos in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut
 et nos cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo 12
 quos dedisti mihi custodivi et nemo ex his perivit nisi filius
 perditionis ut scriptura impleatur nunc autem ad te venio et 13
 haec loquor in mundo ut habeant gaudium meum impletum in
 semet ipsis ego dedi eis sermonem tuum et mundus odio eos 14
 habuit quia non sunt de mundo sicut et ego non sum de mundo
 non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serves eos ex malo de 15, 16
 mundo non sunt sicut et ego non sum de mundo sanctifica eos
 in veritate sermo tuus veritas est sicut me misisti in mundum 18
 et ego misi eos in mundum et pro eis ego sanctifico me ipsum 19
 ut sint et ipsi sanctificati in veritate non pro his autem rogo 20
 tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in
 me ut omnes unum sint sicut tu Pater in me et ego in te ut et 21
 ipsi in nobis unum sint ut mundus credat quia tu me misisti
 et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis ut sint unum sicut 22
 nos unum sumus ego in eis et tu in me ut sint consummati 23
 in unum et cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti
 eos sicut me dilexisti Pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego 24
 sum et illi sint mecum ut videant claritatem meam quam de-
 didisti mihi quia dilexisti me ante constitutionem mundi Pater 25
 iuste et mundus te non cognovit ego autem te cognovi et hii
 cognoverunt quia tu me misisti et notum feci eis nomen tuum 26
 et notum faciam ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego
 in ipsis

haec cum dixisset Iesus egressus est cum discipulis suis **XVIII**
 trans torrentem Cedron ubi erat hortus in quem introivit ipse
 et discipuli eius sciebat autem et Iudas qui tradebat eum 2
 ipsum locum quia frequenter Iesus convenerat illuc cum disci-
 pulis suis Iudas ergo cum accepisset cohortem et a pontifici- 3

bus et Pharisaeis ministros venit illuc cum lanternis et facibus
4 et armis Iesus itaque sciens omnia quae ventura erant super
5 eum processit et dicit eis quem quaeritis responderunt ei Ie-
sum Nazarenum dicit eis Iesus ego sum stabat autem et Iudas
6 qui tradebat eum cum ipsis ut ergo dixit eis ego sum abierunt
7 retrorsum et ceciderunt in terram iterum ergo eos interrogavit
8 quem quaeritis illi autem dixerunt Iesum Nazarenum respon-
dit Iesus dixi vobis quia ego sum si ergo me quaeritis sinite hos
9 abire ut impleretur sermo quem dixit quia quos dedisti mihi
10 non perdi ex ipsis quemquam Simon ergo Petrus habens
gladium eduxit eum et percussit pontificis servum et abscidit
11 eius auriculam dextram erat autem nomen servo Malchus di-
xit ergo Iesus Petro mitte gladium in vaginam calicem quem
12 dedit mihi Pater non bibam illum cohors ergo et tribunus et
ministri Iudaeorum comprehenderunt Iesum et ligaverunt eum
13 et adduxerunt eum ad Annam primum erat enim socer Cai-
14 iaphae qui erat pontifex anni illius erat autem Caiaphas qui
consilium dederat Iudaeis quia expedit unum hominem mori
15 pro populo sequebatur autem Iesum Simon Petrus et alius
discipulus discipulus autem ille erat notus pontifici et introivit
16 cum Iesu in atrium pontificis Petrus autem stabat ad ostium
foris exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici et dixit
17 ostiariae et introduxit Petrum dicit ergo Petro ancilla ostiaria
numquid et tu ex discipulis es hominis istius dicit ille non sum
18 stabant autem servi et ministri ad prunas quia frigus erat et
calefiebant erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se
19 pontifex ergo interrogavit Iesum de discipulis suis et de doc-
20 trina eius respondit ei Iesus ego palam locutus sum mundo
ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes Iudaei
21 conveniunt et in occulto locutus sum nihil quid me interro-
gas interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis ecce
22 hii sciunt quae dixerim ego haec autem cum dixisset unus
adsistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens sic respondes
23 pontifici respondit ei Iesus si male locutus sum testimonium
24 perhibe de malo si autem bene quid me caedis et misit eum
25 Annas ligatum ad Caiaphan pontificem erat autem Simon
Petrus stans et calefaciens se dixerunt ergo ei numquid et tu

ex discipulis eius es negavit ille et dixit non sum dicit unus 26
 ex servis pontificis cognatus eius cuius abscidit Petrus auricu-
 lam nonne ego te vidi in horto cum illo iterum ergo negavit 27
 Petrus et statim gallus cantavit adducunt ergo Iesum a Caia- 28
 pha in praetorium erat autem mane et ipsi non introierunt in
 praetorium ut non contaminarentur sed manducarent pascha
 exivit ergo Pilatus ad eos foras et dixit quam accusationem 29
 adfertis adversus hominem hunc responderunt et dixerunt ei 30
 si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum dixit 31
 ergo eis Pilatus accipite eum vos et secundum legem vestram
 iudicate eum dixerunt ergo ei Iudaei nobis non licet interficere
 quemquam ut sermo Iesu impleretur quem dixit significans 32
 qua esset morte moriturus introivit ergo iterum in praeto- 33
 rium Pilatus et vocavit Iesum et dixit ei tu es rex Iudaeorum
 et respondit Iesus a temet ipso hoc dicis an alii tibi dixerunt 34
 de me respondit Pilatus numquid ego Iudaeus sum gens tua 35
 et pontifices tradiderunt te mihi quid fecisti respondit Iesus 36
 regnum meum non est de mundo hoc si ex hoc mundo esset re-
 gnum meum ministri mei decertarent ut non traderer Iudaeis
 nunc autem meum regnum non est hinc dixit itaque ei Pila- 37
 tus ergo rex es tu respondit Iesus tu dicis quia rex sum ego
 ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum ut testimo-
 nium perhibeam veritati omnis qui est ex veritate audit meam
 vocem dicit ei Pilatus quid est veritas et cum hoc dixisset 38
 iterum exivit ad Iudaeos et dicit eis ego nullam invenio in eo
 causam est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis 39
 in pascha vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum cla- 40
 maverunt rursus omnes dicentes non hunc sed Barabban erat
 autem Barabbas latro

tunc ergo adprehendit Pilatus Iesum et flagellavit et mi- **XIX, 2**
 lites plectentes coronam de spinis inposuerunt capiti eius et
 veste purpurea circumdederunt eum et veniebant ad eum et 3
 dicebant have rex Iudaeorum et dabant ei alapas exiit iterum 4
 Pilatus foras et dicit eis ecce adduco vobis eum foras ut co-
 gnoscatis quia in eo nullam causam invenio exiit ergo Iesus 5
 portans spineam coronam et purpureum vestimentum et dicit
 eis ecce homo cum ergo vidissent eum pontifices et ministri 6

clamabant dicentes crucifige crucifige dicit eis Pilatus accipite
7 eum vos et crucifigite ego enim non invenio in eo causam re-
sponderunt ei Iudaei nos legem habemus et secundum legem
8 debet mori quia Filium Dei se fecit cum ergo audisset Pila-
9 tus hunc sermonem magis timuit et ingressus est praetorium
iterum et dicit ad Iesum unde es tu Iesus autem responsum
10 non dedit ei dicit ergo ei Pilatus mihi non loqueris nescis quia
potestatem habeo crucifigere te et potestatem habeo dimitte-
11 re te respondit Iesus non haberes potestatem adversum me
ullam nisi tibi esset datum desuper propterea qui tradidit me
12 tibi maius peccatum habet exinde quaerebat Pilatus dimitte-
re eum Iudaei autem clamabant dicentes si hunc dimittis non
es amicus Caesaris omnis qui se regem facit contradicit Cae-
13 sari Pilatus ergo cum audisset hos sermones adduxit foras
Iesum et sedit pro tribunali in locum qui dicitur Lithostro-
14 tus hebraice autem Gabbatha erat autem parasceve paschae
15 hora quasi sexta et dicit Iudaeis ecce rex vester illi autem
clamabant tolle tolle crucifige eum dixit eis Pilatus regem ve-
strum crucifigam responderunt pontifices non habemus regem
16 nisi Caesarem tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur su-
sceperunt autem Iesum et eduxerunt et baiulans sibi crucem
17 exivit in eum qui dicitur Calvariae locum hebraice Golgotha
18 ubi eum crucifixerunt et cum eo alios duos hinc et hinc me-
19 dium autem Iesum scripsit autem et titulum Pilatus et posuit
super crucem erat autem scriptum Iesus Nazarenus rex Iudae-
20 orum hunc ergo titulum multi legerunt Iudaeorum quia prope
civitatem erat locus ubi crucifixus est Iesus et erat scriptum
21 hebraice graece et latine dicebant ergo Pilato pontifices Iu-
daeorum noli scribere rex Iudaeorum sed quia ipse dixit rex
22, 23 sum Iudaeorum respondit Pilatus quod scripsi scripsi mili-
tes ergo cum crucifixissent eum acceperunt vestimenta eius et
fecerunt quattuor partes unicuique militi partem et tunicam
24 erat autem tunica inconsutilis desuper contexta per totum di-
xerunt ergo ad invicem non scindamus eam sed sortiamur de
illa cuius sit ut scriptura impleatur dicens partiti sunt vesti-
25 menta mea sibi et in vestem meam miserunt sortem et milites
quidem haec fecerunt stabant autem iuxta crucem Iesu mater

eius et soror matris eius Maria Cleopae et Maria Magdalene
cum vidisset ergo Iesus matrem et discipulum stantem quem 26
diligebat dicit matri suae mulier ecce filius tuus deinde dicit 27
discipulo ecce mater tua et ex illa hora accepit eam discipu-
lus in sua postea sciens Iesus quia iam omnia consummata 28
sunt ut consummaretur scriptura dicit sitio vas ergo positum 29
erat aceto plenum illi autem spongiam plenam aceto hysopo
circumponentes obtulerunt ori eius cum ergo accepisset Iesus 30
acetum dixit consummatum est et inclinato capite tradidit spi-
ritum Iudaei ergo quoniam parasceve erat ut non remanerent 31
in cruce corpora sabbato erat enim magnus dies ille sabbati
rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura et tollerentur
venerunt ergo milites et primi quidem fregerunt crura 32
et alterius qui crucifixus est cum eo ad Iesum autem cum 33
venissent ut viderunt eum iam mortuum non fregerunt eius
crura sed unus militum lancea latus eius aperuit et continuo 34
exivit sanguis et aqua et qui vidit testimonium perhibuit et 35
verum est eius testimonium et ille scit quia vera dicit ut et
vos credatis facta sunt enim haec ut scriptura impleatur os 36
non comminuetis ex eo et iterum alia scriptura dicit videbunt 37
in quem transfixerunt post haec autem rogavit Pilatum Ioseph
ab Arimathia eo quod esset discipulus Iesu occultus autem
propter metum Iudaeorum ut tolleret corpus Iesu et permisit
Pilatus venit ergo et tulit corpus Iesu venit autem et Nico- 39
demus qui venerat ad Iesum nocte primum ferens mixturam
murrae et aloes quasi libras centum acceperunt ergo corpus 40
Iesu et ligaverunt eum linteis cum aromatibus sicut mos Iu-
daeis est sepelire erat autem in loco ubi crucifixus est hortus 41
et in horto monumentum novum in quo nondum quisquam po-
situs erat ibi ergo propter parasceven Iudaeorum quia iuxta 42
erat monumentum posuerunt Iesum

una autem sabbati Maria Magdalene venit mane cum adhuc **XX**
tenebrae essent ad monumentum et videt lapidem sublatum a
monumento cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad 2
aliud discipulum quem amabat Iesus et dicit eis tulerunt Do-
minum de monumento et nescimus ubi posuerunt eum exiit 3
ergo Petrus et ille alius discipulus et venerunt ad monumentum

4 currebant autem duo simul et ille alius discipulus praecur-
5 rit citius Petro et venit primus ad monumentum et cum se
6 inclinasset videt posita linteamina non tamen introivit venit
ergo Simon Petrus sequens eum et introivit in monumentum et
7 videt linteamina posita et sudarium quod fuerat super caput
eius non cum linteaminibus positum sed separatim involutum
8 in unum locum tunc ergo introivit et ille discipulus qui ve-
9 nerat primus ad monumentum et vidit et credidit nondum
enim sciebant scripturam quia oportet eum a mortuis resurge-
10, 11 re abierunt ergo iterum ad semet ipsos discipuli Maria autem
stabat ad monumentum foris plorans dum ergo fleret inclinavit
12 se et prospexit in monumentum et vidit duos angelos in albis
sedentes unum ad caput et unum ad pedes ubi positum fuerat
13 corpus Iesu dicunt ei illi mulier quid ploras dicit eis quia tulle-
14 runt Dominum meum et nescio ubi posuerunt eum haec cum
dixisset conversa est retrorsum et videt Iesum stantem et non
15 sciebat quia Iesus est dicit ei Iesus mulier quid ploras quem
quaeris illa existimans quia hortulanus esset dicit ei domine
si tu sustulisti eum dicito mihi ubi posuisti eum et ego eum
16 tollam dicit ei Iesus Maria conversa illa dicit ei rabboni quod
17 dicitur magister dicit ei Iesus noli me tangere nondum enim
ascendi ad Patrem meum vade autem ad fratres meos et dic eis
ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum et Deum meum
18 et Deum vestrum venit Maria Magdalene adnuntians discipu-
19 lis quia vidi Dominum et haec dixit mihi cum esset ergo sero
die illo una sabbatorum et fores essent clausae ubi erant disci-
puli propter metum Iudaeorum venit Iesus et stetit in medio
20 et dicit eis pax vobis et hoc cum dixisset ostendit eis manus
21 et latus gavisi sunt ergo discipuli viso Domino dixit ergo eis
22 iterum pax vobis sicut misit me Pater et ego mitto vos hoc
cum dixisset insufflavit et dicit eis accipite Spiritum Sanctum
23 quorum remiseritis peccata remittuntur eis quorum retinueri-
24 tis detenta sunt Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur
25 Didymus non erat cum eis quando venit Iesus dixerunt ergo ei
alii discipuli vidimus Dominum ille autem dixit eis nisi videro
in manibus eius figuram clavorum et mittam digitum meum
in locum clavorum et mittam manum meam in latus eius non

credam et post dies octo iterum erant discipuli eius intus et 26
 Thomas cum eis venit Iesus ianuis clausis et stetit in medio et
 dixit pax vobis deinde dicit Thomae infer digitum tuum huc 27
 et vide manus meas et adfer manum tuam et mitte in latus
 meum et noli esse incredulus sed fidelis respondit Thomas et 28
 dixit ei Dominus meus et Deus meus dicit ei Iesus quia vidisti 29
 me credidisti beati qui non viderunt et crediderunt multa qui- 30
 dem et alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum
 quae non sunt scripta in libro hoc haec autem scripta sunt 31
 ut credatis quia Iesus est Christus Filius Dei et ut credentes
 vitam habeatis in nomine eius

postea manifestavit se iterum Iesus ad mare Tiberiadis ma- **XXI**
 nifestavit autem sic erant simul Simon Petrus et Thomas qui 2
 dicitur Didymus et Nathanael qui erat a Cana Galilaeae et
 filii Zebedaei et alii ex discipulis eius duo dicit eis Simon 3
 Petrus vado piscari dicunt ei venimus et nos tecum et exie-
 runt et ascenderunt in navem et illa nocte nihil premdiderunt
 mane autem iam facto stetit Iesus in litore non tamen co- 4
 gnoverunt discipuli quia Iesus est dicit ergo eis Iesus pueri 5
 numquid pulmentarium habetis responderunt ei non dixit eis 6
 mittite in dexteram navigii rete et invenietis miserunt ergo et
 iam non valebant illud trahere a multitudine piscium dicit 7
 ergo discipulus ille quem diligebat Iesus Petro Dominus est Si-
 mon Petrus cum audisset quia Dominus est tunicam succinxit
 se erat enim nudus et misit se in mare alii autem discipuli 8
 navigio venerunt non enim longe erant a terra sed quasi a cu-
 bitis ducentis trahentes rete piscium ut ergo descenderunt in 9
 terram viderunt prunas positas et piscem superpositum et pa-
 nem dicit eis Iesus adferte de piscibus quos premdidistis nunc 10
 ascendit Simon Petrus et traxit rete in terram plenum ma- 11
 gnis piscibus centum quinquaginta tribus et cum tanti essent
 non est scissum rete dicit eis Iesus venite prandete et nemo 12
 audebat discentium interrogare eum tu quis es scientes quia
 Dominus esset et venit Iesus et accepit panem et dat eis et 13
 piscem similiter hoc iam tertio manifestatus est Iesus disci- 14
 pulis cum surrexisset a mortuis cum ergo prandissent dicit 15
 Simoni Petro Iesus Simon Iohannis diligis me plus his dicit ei

etiam Domine tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos meos
16 dicit ei iterum Simon Iohannis diligis me ait illi etiam Domine
17 tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos meos dicit ei tertio
Simon Iohannis amas me contristatus est Petrus quia dixit ei
tertio amas me et dicit ei Domine tu omnia scis tu scis quia
18 amo te dicit ei pasce oves meas amen amen dico tibi cum
esses iunior cingebas te et ambulabas ubi volebas cum autem
senueris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet quo
19 non vis hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus
20 esset Deum et hoc cum dixisset dicit ei sequere me conversus
Petrus vidit illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem
qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit Domine quis
21 est qui tradit te hunc ergo cum vidisset Petrus dicit Iesu Do-
22 mine hic autem quid dicit ei Iesus si sic eum volo manere
23 donec veniam quid ad te tu me sequere exivit ergo sermo iste
in fratres quia discipulus ille non moritur et non dixit ei Iesus
non moritur sed si sic eum volo manere donec venio quid ad te
24 hic est discipulus qui testimonium perhibet de his et scripsit
25 haec et scimus quia verum est testimonium eius sunt autem
et alia multa quae fecit Iesus quae si scribantur per singula nec
ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros
amen

THE ACTS OF THE APOSTLES.

Primum quidem sermonem feci de omnibus o Theo- I
phile quae coepit Iesus facere et docere usque in 2
diem qua praecipiens apostolis per Spiritum Sanc-
tum quos elegit adsumptus est quibus et praebuit 3
se ipsum vivum post passionem suam in multis argumentis
per dies quadraginta apparens eis et loquens de regno Dei et 4
convescens praecepit eis ab Hierosolymis ne discederent sed
expectarent promissionem Patris quam audistis per os meum
quia Iohannes quidem baptizavit aqua vos autem baptizabimini 5
ni Spiritu Sancto non post multos hos dies igitur qui conve- 6
nerant interrogabant eum dicentes Domine si in tempore hoc
restitues regnum Israhel dixit autem eis non est vestrum nos- 7
se tempora vel momenta quae Pater posuit in sua potestate
sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos et 8
eritis mihi testes in Hierusalem et in omni Iudaea et Samaria
et usque ad ultimum terrae et cum haec dixisset videntibus 9
illis elevatus est et nubes suscepit eum ab oculis eorum cum- 10
que intuerentur in caelum eunte illo ecce duo viri adstiterunt
iuxta illos in vestibus albis qui et dixerunt viri galilaei quid 11
statis aspicientes in caelum hic Iesus qui adsumptus est a vo-
bis in caelum sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in
caelum tunc reversi sunt Hierosolymam a monte qui vocatur 12
Olivetum qui est iuxta Hierusalem sabbati habens iter et cum 13
introissent in cenaculum ascenderunt ubi manebant Petrus et
Iohannes Iacobus et Andreas Philippus et Thomas Bartholo-
meus et Mattheus Iacobus Alpei et Simon Zelotes et Iudas
Iacobi hii omnes erant perseverantes unianimiter in oratione 14
cum mulieribus et Maria matre Iesu et fratribus eius et in die- 15
bus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit erat autem
turba nominum simul fere centum viginti viri fratres oportet 16
impleri scripturam quam praedixit Spiritus Sanctus per os
David de Iuda qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Iesum
quia connumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministe- 17

18 rii huius et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis
et suspensus crepuit medius et diffusa sunt omnia viscera eius
19 et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem ita ut
appellaretur ager ille lingua eorum Acheldemach hoc est ager
20 Sanguinis scriptum est enim in libro Psalmorum fiat commo-
ratio eius deserta et non sit qui inhabitet in ea et episcopatum
21 eius accipiat alius oportet ergo ex his viris qui nobiscum con-
gregati sunt in omni tempore quo intravit et exivit inter nos
22 Dominus Iesus incipiens a baptisate Iohannis usque in diem
qua adsumptus est a nobis testem resurrectionis eius nobiscum
23 fieri unum ex istis et statuerunt duos Ioseph qui vocabatur
24 Barsabban qui cognominatus est Iustus et Matthiam et oran-
tes dixerunt tu Domine qui corda nosti omnium ostende quem
25 elegeris ex his duobus unum accipere locum ministerii huius et
apostolatus de quo praevaricatus est Iudas ut abiret in locum
26 suum et dederunt sortes eis et cecidit sors super Matthiam et
adnumeratus est cum undecim apostolis

II et cum complerentur dies pentecostes erant omnes pariter
2 in eodem loco et factus est repente de caelo sonus tamquam
advenientis spiritus vehementis et replevit totam domum ubi
3 erant sedentes et apparuerunt illis dispertitae linguae tam-
4 quam ignis seditque supra singulos eorum et repleti sunt om-
nes Spiritu Sancto et coeperunt loqui aliis linguis prout Spi-
5 ritus Sanctus dabat eloqui illis erant autem in Hierusalem
habitantes Iudaei viri religiosi ex omni natione quae sub cae-
6 lo sunt facta autem hac voce convenit multitudo et mente
confusa est quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos lo-
7 quentes stupebant autem omnes et mirabantur dicentes non-
8 ne omnes ecce isti qui loquuntur Galilaei sunt et quomodo
nos audivimus unusquisque lingua nostra in qua nati sumus
9 Parthi et Medi et Elamitae et qui habitant Mesopotamiam et
10 Iudaeam et Cappadociam Pontum et Asiam Frygiam et Pam-
philiam Aegyptum et partes Lybiae quae est circa Cyrenen et
11 advenae romani Iudaei quoque et proselyti Cretes et Arabes
12 audivimus loquentes eos nostris linguis magnalia Dei stupe-
bant autem omnes et mirabantur ad invicem dicentes quidnam
13 hoc vult esse alii autem inridentes dicebant quia musto ple-

ni sunt isti stans autem Petrus cum undecim levavit vocem 14
suam et locutus est eis viri iudaei et qui habitatis Hierusalem
universi hoc vobis notum sit et auribus percipite verba mea
non enim sicut vos aestimatis hii ebrii sunt cum sit hora diei 15
tertia sed hoc est quod dictum est per prophetam Iohel et 16, 17
erit in novissimis diebus dicit Dominus effundam de Spiritu
meo super omnem carnem et prophetabunt filii vestri et filiae
vestrae et iuvenes vestri visiones videbunt et seniores vestri
somnia somniabunt et quidem super servos meos et super 18
ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo et pro-
phetabunt et dabo prodigia in caelo sursum et signa in terra 19
deorsum sanguinem et ignem et vaporem fumi sol convertetur 20
in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies Domi-
ni magnus et manifestus et erit omnis quicumque invocaverit 21
nomen Domini salvus erit viri israhelitae audite verba haec 22
Iesum Nazarenum virum adprobatum a Deo in vobis virtuti-
bus et prodigiis et signis quae fecit per illum Deus in medio
vestri sicut vos scitis hunc definito consilio et praescientia Dei 23
traditum per manus iniquorum adfigentes interemistis quem 24
Deus suscitavit solutis doloribus inferni iuxta quod impossibile
erat teneri illum ab eo David enim dicit in eum providebam 25
Dominum coram me semper quoniam a dextris meis est ne
commovear propter hoc laetatum est cor meum et exultavit 26
lingua mea insuper et caro mea requiescet in spe quoniam 27
non derelinques animam meam in inferno neque dabis Sanc-
tum tuum videre corruptionem notas fecisti mihi vias vitae 28
replebis me iucunditate cum facie tua viri fratres liceat au- 29
denter dicere ad vos de patriarcha David quoniam et defunctus
est et sepultus est et sepulchrum eius est apud nos usque in
hodiernum diem propheta igitur cum esset et sciret quia iu- 30
reiurando iurasset illi Deus de fructu lumbi eius sedere super
sedem eius providens locutus est de resurrectione Christi quia 31
neque derelictus est in inferno neque caro eius vidit corruptio-
nem hunc Iesum resuscitavit Deus cui omnes nos testes sumus 32
dextera igitur Dei exaltatus et promissione Spiritus Sancti ac- 33
cepta a Patre effudit hunc quem vos videtis et audistis non 34
enim David ascendit in caelos dicit autem ipse dixit Dominus

35 Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos
36 scabillum pedum tuorum certissime ergo sciat omnis domus
Israhel quia et Dominum eum et Christum Deus fecit hunc
37 Iesum quem vos crucifixistis his auditis conpuncti sunt corde
et dixerunt ad Petrum et ad reliquos apostolos quid faciemus
38 viri fratres Petrus vero ad illos paenitentiam inquit agite et
baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum et accipietis donum Sancti
39 Spiritus vobis enim est repromissio et filiis vestris et omnibus
qui longe sunt quoscumque advocaverit Dominus Deus noster
40 aliis etiam verbis pluribus testificatus est et exhortabatur eos
41 dicens salvamini a generatione ista prava qui ergo receperunt
sermonem eius baptizati sunt et adpositae sunt in illa die animae circiter tria milia erant autem perseverantes in doctrina
42 apostolorum et communicatione fractionis panis et orationibus fiebat autem omni animae timor multa quoque prodigia
43 et signa per apostolos fiebant in Hierusalem et metus erat magnus in universis omnes etiam qui credebant erant pariter et
44 habebant omnia communia possessiones et substantias vendebant et dividebant illa omnibus prout cuique opus erat cotidie
45 quoque perdurantes unianimiter in templo et frangentes circa domos panem sumebant cibum cum exultatione et simplicitate
46 cordis conlaudantes Deum et habentes gratiam ad omnem plebem Dominus autem augebat qui salvi fierent cotidie in id ipsum

III Petrus autem et Iohannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam et quidam vir qui erat claudus ex utero matris suae baiulabatur quem ponebant cotidie ad portam templi quae dicitur Speciosa ut peteret elemosynam ab introeuntibus in templum is cum vidisset Petrum et Iohannem incipientes introire in templum rogabat ut elemosynam acciperet intuens autem in eum Petrus cum Iohanne dixit respice in nos at ille intendebat in eos sperans se aliquid accepturum ab eis Petrus autem dixit argentum et aurum non est mihi quod autem habeo hoc tibi do in nomine Iesu Christi Nazareni surge et ambula et adprehensa ei manu dextera adlevavit eum et protinus consolidatae sunt bases eius et plantae et exiliens

stetit et ambulabat et intravit cum illis in templum ambulans
et exiliens et laudans Dominum et vidit omnis populus eum 9
ambulantem et laudantem Deum cognoscebant autem illum 10
quoniam ipse erat qui ad elemosynam sedebat ad Speciosam
portam templi et impleti sunt stupore et extasi in eo quod con-
tingerat illi cum teneret autem Petrum et Iohannem concur- 11
rit omnis populus ad eos ad porticum qui appellatur Salomonis
stupentes videns autem Petrus respondit ad populum viri 12
israhelitae quid miramini in hoc aut nos quid intuemini qua-
si nostra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare Deus 13
Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob Deus patrum nostrorum
glorificavit Filium suum Iesum quem vos quidem tradidistis et
negastis ante faciem Pilati iudicante illo dimitti vos autem 14
sanctum et iustum negastis et petistis virum homicidam dona-
ri vobis auctorem vero vitae interfecistis quem Deus suscitavit 15
a mortuis cuius nos testes sumus et in fide nominis eius hunc 16
quem videtis et nostis confirmavit nomen eius et fides quae per
eum est dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium
vestrum et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis si- 17
cut et principes vestri Deus autem quae praenuntiavit per os 18
omnium prophetarum pati Christum suum implevit sic pae- 19
nitementi igitur et convertimini ut deleantur vestra peccata ut 20
cum venerint tempora refrigerii a conspectu Domini et miserit
eum qui praedicatus est vobis Iesum Christum quem oportet 21
caelum quidem suscipere usque in tempora restitutionis om-
nium quae locutus est Deus per os sanctorum suorum a saeculo
prophetarum Moses quidem dixit quia prophetam vobis su- 22
scitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris tamquam me
ipsum audietis iuxta omnia quaecumque locutus fuerit vobis
erit autem omnis anima quae non audierit prophetam illum 23
exterminabitur de plebe et omnes prophetae a Samuhel et 24
deinceps qui locuti sunt et adnuntiaverunt dies istos vos estis 25
filii prophetarum et testamenti quod disposuit Deus ad patres
vestros dicens ad Abraham et in semine tuo benedicentur om-
nes familiae terrae vobis primum Deus suscitans Filium suum 26
misit eum benedicientem vobis ut convertat se unusquisque a
nequitia sua

IV loquentibus autem illis ad populum supervenerunt sacerdo-
2 tes et magistratus templi et Sadducaei dolentes quod docerent
3 populum et adnuntiarent in Iesu resurrectionem ex mortuis et
iniecero in eis manus et posuerunt eos in custodiam in crasti-
4 num erat enim iam vespera multi autem eorum qui audierant
verbum crediderunt et factus est numerus virorum quinque mi-
5 lia factum est autem in crastinum ut congregarentur principes
6 eorum et seniores et scribae in Hierusalem et Annas princeps
sacerdotum et Caiphas et Iohannes et Alexander et quotquot
7 erant de genere sacerdotali et statuentes eos in medio interro-
8 gabant in qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos tunc
Petrus repletus Spiritu Sancto dixit ad eos principes populi et
9 seniores si nos hodie diiudicamur in benefacto hominis infir-
10 mi in quo iste salvus factus est notum sit omnibus vobis et
omni plebi Israhel quia in nomine Iesu Christi Nazareni quem
vos crucifixistis quem Deus suscitavit a mortuis in hoc iste
11 adstat coram vobis sanus hic est lapis qui reprobatus est a
12 vobis aedificantibus qui factus est in caput anguli et non est
in alio aliquo salus nec enim nomen aliud est sub caelo datum
13 hominibus in quo oportet nos salvos fieri videntes autem Pe-
tri constantiam et Iohannis conperto quod homines essent sine
litteris et idiotae admirabantur et cognoscebant eos quoniam
14 cum Iesu fuerant hominem quoque videntes stantem cum eis
15 qui curatus fuerat nihil poterant contradicere iusserunt autem
eos foras extra concilium secedere et conferebant ad invicem
16 dicentes quid faciemus hominibus istis quoniam quidem notum
signum factum est per eos omnibus habitantibus in Hierusalem
17 manifestum et non possumus negare sed ne amplius divulgetur
in populum comminemur eis ne ultra loquantur in nomine
18 hoc ulli hominum et vocantes eos denuntiaverunt ne omnino
19 loquerentur neque docerent in nomine Iesu Petrus vero et Iohannes
respondentes dixerunt ad eos si iustum est in conspectu
20 Dei vos potius audire quam Deum iudicate non enim possu-
21 mus quae vidimus et audivimus non loqui at illi comminantes
dimiserunt eos non inveniētes quomodo punirent eos propter
populum quia omnes clarificabant Deum in eo quod acciderat
22 annorum enim erat amplius quadraginta homo in quo factum

erat signum istud sanitatis dimissi autem venerunt ad suos 23
 et adnuntiaverunt eis quanta ad eos principes sacerdotum et
 seniores dixissent qui cum audissent unianimiter levaverunt 24
 vocem ad Deum et dixerunt Domine tu qui fecisti caelum et
 terram et mare et omnia quae in eis sunt qui Spiritu Sancto 25
 per os patris nostri David pueri tui dixisti quare fremuerunt
 gentes et populi meditati sunt inania adstiterunt reges terrae 26
 et principes convenerunt in unum adversus Dominum et ad-
 versus Christum eius convenerunt enim vere in civitate ista 27
 adversus sanctum puerum tuum Iesum quem unxisti Herodes
 et Pontius Pilatus cum gentibus et populis Israhel facere quae 28
 manus tua et consilium decreverunt fieri et nunc Domine re- 29
 spice in minas eorum et da servis tuis cum omni fiducia loqui
 verbum tuum in eo cum manum tuam extendas sanitates et 30
 signa et prodigia fieri per nomen sancti Filii tui Iesu et cum 31
 orassent motus est locus in quo erant congregati et repleti sunt
 omnes Spiritu Sancto et loquebantur verbum Dei cum fiducia
 multitudinis autem credentium erat cor et anima una nec qui- 32
 squam eorum quae possidebant aliquid suum esse dicebat sed
 erant illis omnia communia et virtute magna reddebant apo- 33
 stoli testimonium resurrectionis Iesu Christi Domini et gratia
 magna erat in omnibus illis neque enim quisquam egens erat 34
 inter illos quotquot enim possessores agrorum aut domorum
 erant vendentes adferebant pretia eorum quae vendebant et 35
 ponebant ante pedes apostolorum dividebantur autem singu-
 lis prout cuique opus erat Ioseph autem qui cognominatus est 36
 Barnabas ab apostolis quod est interpretatum Filius consolati-
 onis Levites Cyprius genere cum haberet agrum vendidit 37
 illum et adtulit pretium et posuit ante pedes apostolorum

vir autem quidam nomine Ananias cum Saffira uxore sua **V**
 vendidit agrum et fraudavit de pretio agri conscia uxore sua et 2
 adferens partem quandam ad pedes apostolorum posuit dixit 3
 autem Petrus Anania cur temptavit Satanias cor tuum mentiri
 te Spiritui Sancto et fraudare de pretio agri nonne manens 4
 tibi manebat et venundatum in tua erat potestate quare po-
 suisti in corde tuo hanc rem non es mentitus hominibus sed
 Deo audiens autem Ananias haec verba cecidit et exspiravit 5

6 et factus est timor magnus in omnes qui audierant surgentes
7 autem iuvenes amoverunt eum et efferentes sepelierunt factum
est autem quasi horarum trium spatium et uxor ipsius
8 nesciens quod factum fuerat introiit respondit autem ei Petrus
dic mihi si tanti agrum vendidistis at illa dixit etiam tanti
9 Petrus autem ad eam quid utique convenit vobis temptare Spiritum
Domini ecce pedes eorum qui sepelierunt virum tuum
10 ad ostium et efferent te confestim cecidit ante pedes eius et
exspiravit intrantes autem iuvenes invenerunt illam mortuam
11 et extulerunt et sepelierunt ad virum suum et factus est timor
magnus in universa ecclesia et in omnes qui audierunt
12 haec per manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia
multa in plebe et erant unianimiter omnes in porticu Salomonis
13 ceterorum autem nemo audebat coniungere se illis sed
14 magnificabat eos populus magis autem augebatur credentium
15 in Domino multitudo virorum ac mulierum ita ut in plateas
eicerent infirmos et ponerent in lectulis et grabattis ut veniente
16 Petro saltem umbra illius obumbraret quemquam eorum concurrebat
autem et multitudo vicinarum civitatum Hierusalem adferentes
aegros et vexatos ab spiritibus immundis qui curabantur omnes
17 exsurgens autem princeps sacerdotum et omnes qui cum illo erant
quae est heresis Sadducaeorum repleti sunt zelo et iniecerunt
18 manus in apostolos et posuerunt illos in custodia publica angelus
autem Domini per noctem aperiens ianuas carceris et educens
eos dixit ite et stantes loquimini in templo plebi omnia verba
vitae huius qui cum audissent intraverunt diluculo in templum
et docebant adveniens autem princeps sacerdotum et qui cum eo
erant convocaverunt concilium et omnes seniores filiorum Israhel
et miserunt in carcerem ut adducerentur cum venissent autem
19 ministri et aperto carcere non invenissent illos reversi nuntiaverunt
20 dicentes carcerem quidem invenimus clausum cum omni diligentia
et custodes stantes ad ianuas aperientes autem neminem intus
invenimus ut audierunt autem hos sermones magistratus templi
et princeps sacerdotum ambigebant de illis quidnam fieret adveniens
autem quidam nuntiavit eis quia ecce viri quos posuistis in
21 carcere sunt in templo stantes et docentes populum tunc

abiit magistratus cum ministris et adduxit illos sine vi time-
 bant enim populum ne lapidarentur et cum adduxissent illos 27
 statuerunt in concilio et interrogavit eos princeps sacerdotum
 dicens praecipiendo praecepimus vobis ne doceretis in nomine 28
 isto et ecce replestis Hierusalem doctrina vestra et vultis in-
 ducere super nos sanguinem hominis istius respondens autem 29
 Petrus et apostoli dixerunt oboedire oportet Deo magis quam
 hominibus Deus patrum nostrorum suscitavit Iesum quem 30
 vos interemistis suspendentes in ligno hunc Deus principem 31
 et salvatorem exaltavit dextera sua ad dandam paenitentiam
 Israhel et remissionem peccatorum et nos sumus testes horum 32
 verborum et Spiritus Sanctus quem dedit Deus omnibus oboe-
 dientibus sibi haec cum audissent dissecabantur et cogitabant 33
 interficere illos surgens autem quidam in concilio Pharisaeus 34
 nomine Gamalihel legis doctor honorabilis universae plebi ius-
 sit foras ad breve homines fieri dixitque ad illos viri israhelitae 35
 adtendite vobis super hominibus istis quid acturi sitis ante 36
 hos enim dies extitit Theodas dicens esse se aliquem cui con-
 sensit virorum numerus circiter quadringentorum qui occisus
 est et omnes quicumque credebant ei dissipati sunt et redac-
 tus est ad nihilum post hunc extitit Iudas Galilaeus in diebus 37
 professionis et avertit populum post se et ipse periit et omnes
 quotquot consenserunt ei dispersi sunt et nunc itaque dico 38
 vobis discedite ab hominibus istis et sinite illos quoniam si est
 ex hominibus consilium hoc aut opus dissolvetur si vero ex 39
 Deo est non poteritis dissolvere eos ne forte et Deo repugnare
 inveniamini consenserunt autem illi et convocantes apostolos 40
 caesis denunciaverunt ne loquerentur in nomine Iesu et dimi-
 serunt eos et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii 41
 quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pa-
 ti omni autem die in templo et circa domos non cessabant 42
 docentes et evangelizantes Christum Iesum

in diebus autem illis crescente numero discipulorum factus **VI**
 est murmur Graecorum adversus Hebraeos eo quod dispice-
 rentur in ministerio cotidiano viduae eorum convocantes au- 2
 tem duodecim multitudinem discipulorum dixerunt non est ae-
 quum nos derelinquere verbum Dei et ministrare mensis con- 3

siderate ergo fratres viros ex vobis boni testimonii septem ple-
4 nos Spiritu et sapientia quos constituamus super hoc opus nos
5 vero orationi et ministerio verbi instantes erimus et placuit
sermo coram omni multitudine et elegerunt Stephanum virum
plenum fide et Spiritu Sancto et Philippum et Prochorum et
Nicanorem et Timonem et Parmenam et Nicolaum advenam
6 Antiochenum hos statuerunt ante conspectum apostolorum
7 et orantes inposuerunt eis manus et verbum Dei crescebat
et multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valde
8 multa etiam turba sacerdotum oboediebat fidei Stephanus au-
tem plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa ma-
9 gna in populo surrexerunt autem quidam de synagoga quae
appellatur Libertinorum et Cyrenensium et Alexandrinorum
et eorum qui erant a Cilicia et Asia disputantes cum Stephano
10 et non poterant resistere sapientiae et Spiritui quo loquebatur
11 tunc submiserunt viros qui dicerent se audisse eum dicentem
12 verba blasphemiae in Mosen et Deum commoverunt itaque
plebem et seniores et scribas et concurrentes rapuerunt eum
13 et adduxerunt in concilium et statuerunt testes falsos dicen-
tes homo iste non cessat loqui verba adversus locum sanctum
14 et legem audivimus enim eum dicentem quoniam Iesus Na-
zarenus hic destruet locum istum et mutabit traditiones quas
15 tradidit nobis Moses et intuentes eum omnes qui sedebant in
concilio viderunt faciem eius tamquam faciem angeli

VII, 2 dixit autem princeps sacerdotum si haec ita se habent qui
ait viri fratres et patres audite Deus gloriae apparuit patri
nostro Abraham cum esset in Mesopotamiam priusquam mo-
3 raretur in Charram et dixit ad illum exi de terra tua et de
4 cognatione tua et veni in terram quam tibi monstravero tunc
exiit de terra Chaldeorum et habitavit in Charram et inde
postquam mortuus est pater eius transtulit illum in terram
5 istam in qua nunc vos habitatis et non dedit illi hereditatem
in ea nec passum pedis et repromisit dare illi eam in possessio-
6 nem et semini eius post ipsum cum non haberet filium locutus
est autem Deus quia erit semen eius accola in terra aliena et
servituti eos subicient et male tractabunt eos annis quadrin-
7 gentis et gentem cui servierint iudicabo ego dixit Deus et post

haec exhibunt et deservient mihi in loco isto et dedit illi testa- 8
mentum circumcisionis et sic genuit Isaac et circumcidit eum
die octava et Isaac Iacob et Iacob duodecim patriarchas et pa- 9
trarchae aemulantes Ioseph vendiderunt in Aegyptum et erat
Deus cum eo et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius 10
et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu Pharaonis re-
gis Aegypti et constituit eum praepositum super Aegyptum et
super omnem domum suam venit autem fames in universam 11
Aegyptum et Chanaan et tribulatio magna et non inveniebant
cibos patres nostri cum audisset autem Iacob esse frumen- 12
tum in Aegypto misit patres nostros primum et in secundo 13
cognitus est Ioseph a fratribus suis et manifestatum est Pha-
raoni genus eius mittens autem Ioseph accersivit Iacob pa- 14
trem suum et omnem cognationem in animabus septuaginta
quinque et descendit Iacob in Aegyptum et defunctus est ip- 15
se et patres nostri et translati sunt in Sychem et positi sunt in
sepulchro quod emit Abraham pretio argenti a filiis Emmor fi- 16
lii Sychem cum adpropinquaret autem tempus repromissionis 17
quam confessus erat Deus Abrahae crevit populus et multipli-
catus est in Aegypto quoadusque surrexit rex alius in Aegyp- 18
to qui non sciebat Ioseph hic circumveniens genus nostrum 19
adflavit patres ut exponerent infantes suos ne vivificarentur
eodem tempore natus est Moses et fuit gratus Deo qui nutri- 20
tus est tribus mensibus in domo patris sui exposito autem 21
illo sustulit eum filia Pharaonis et enutrivit eum sibi in filium
et eruditus est Moses omni sapientia Aegyptiorum et erat po- 22
tens in verbis et in operibus suis cum autem impleretur ei 23
quadraginta annorum tempus ascendit in cor eius ut visitaret
fratres suos filios Israhel et cum vidisset quendam iniuriam 24
patientem vindicavit illum et fecit ultionem ei qui iniuriam
sustinebat percusso Aegypto existimabat autem intellegere 25
fratres quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis at
illi non intellexerunt sequenti vero die apparuit illis litigan- 26
tibus et reconciliabat eos in pacem dicens viri fratres estis ut
quid nocetis alterutrum qui autem iniuriam faciebat proximo 27
reppulit eum dicens quis te constituit principem et iudicem
super nos numquid interficere me tu vis quemadmodum in- 28

29 terfecisti heri Aegyptium fugit autem Moses in verbo isto et
30 factus est advena in terra Madiam ubi generavit filios duos et
expletis annis quadraginta apparuit illi in deserto montis Sina
31 angelus in igne flammae rubi Moses autem videns admiratus
est visum et accedente illo ut consideraret facta est vox Do-
32 mini ego Deus patrum tuorum Deus Abraham et Deus Isaac
et Deus Iacob tremefactus autem Moses non audebat consi-
33 derare dixit autem illi Dominus solve calciamentum pedum
34 tuorum locus enim in quo stas terra sancta est videns vidi
adfflictionem populi mei qui est in Aegypto et gemitum eo-
rum audivi et descendi liberare eos et nunc veni et mittam te
35 in Aegyptum hunc Mosen quem negaverunt dicentes quis te
constituit principem et iudicem hunc Deus principem et re-
demptorem misit cum manu angeli qui apparuit illi in rubo
36 hic eduxit illos faciens prodigia et signa in terra Aegypti et in
37 Rubro mari et in deserto annis quadraginta hic est Moses qui
dixit filiis Israhel prophetam vobis suscitabit Deus de fratribus
38 vestris tamquam me hic est qui fuit in ecclesia in solitudine
cum angelo qui loquebatur ei in monte Sina et cum patribus
39 nostris qui accepit verba vitae dare nobis cui noluerunt ob-
oedire patres nostri sed reppulerunt et aversi sunt cordibus
40 suis in Aegyptum dicentes ad Aaron fac nobis deos qui prae-
cedant nos Moses enim hic qui eduxit nos de terra Aegypti
41 nescimus quid factum sit ei et vitulum fecerunt in illis die-
bus et obtulerunt hostiam simulacro et laetabantur in operibus
42 manuum suarum convertit autem Deus et tradidit eos servire
militiae caeli sicut scriptum est in libro Prophetarum num-
quid victimas aut hostias obtulistis mihi annis quadraginta in
43 deserto domus Israhel et suscepistis tabernaculum Moloch et
sidus dei vestri Rempham figuras quas fecistis adorare eas et
44 transferam vos trans Babylonem tabernaculum testimonii fuit
patribus nostris in deserto sicut disposuit loquens ad Mosen
45 ut faceret illud secundum formam quam viderat quod et in-
duxerunt suscipientes patres nostri cum Iesu in possessionem
gentium quas expulit Deus a facie patrum nostrorum usque
46 in diebus David qui invenit gratiam ante Deum et petiit ut
47 inveniret tabernaculum Deo Iacob Salomon autem aedifica-

vit illi domum sed non Excelsus in manufactis habitat sicut 48
 propheta dicit caelum mihi sedis est terra autem scabillum 49
 pedum meorum quam domum aedificabitis mihi dicit Domi-
 nus aut quis locus requietionis meae est nonne manus mea 50
 fecit haec omnia dura cervice et incircumcisi cordibus et au- 51
 ribus vos semper Spiritui Sancto resistitis sicut patres vestri
 et vos quem prophetarum non sunt persecuti patres vestri et 52
 occiderunt eos qui praenuntiabant de adventu Iusti cuius vos
 nunc proditores et homicidae fuistis qui accepistis legem in 53
 dispositionem angelorum et non custodistis audientes autem 54
 haec dissecabantur cordibus suis et stridebant dentibus in eum
 cum autem esset plenus Spiritu Sancto intendens in caelum vi- 55
 dit gloriam Dei et Iesum stantem a dextris Dei et ait ecce video
 caelos apertos et Filium hominis a dextris stantem Dei exclamantes 56
 autem voce magna continuerunt aures suas et impetum
 fecerunt unianimiter in eum et eicientes eum extra civitatem 57
 lapidabant et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes
 adulescentis qui vocabatur Saulus et lapidabant Stephanum 58
 invocantem et dicentem Domine Iesu suscipe spiritum meum
 positus autem genibus clamavit voce magna Domine ne sta- 59
 tuas illis hoc peccatum et cum hoc dixisset obdormivit Saulus
 autem erat consentiens neci eius

facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesia quae **VIII**
 erat Hierosolymis et omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae
 et Samariae praeter apostolos curaverunt autem Stephanum 2
 viri timorati et fecerunt planctum magnum super illum Saulus 3
 vero devastabat ecclesiam per domos intrans et trahens
 viros ac mulieres tradebat in custodiam igitur qui dispersi 4
 erant pertransiebant evangelizantes verbum Philippus autem 5
 descendens in civitatem Samariae praedicabat illis Christum
 intendebant autem turbae his quae a Philippo dicebantur unia- 6
 nimiter audientes et videntes signa quae faciebat multi enim 7
 eorum qui habebant spiritus immundos clamantes voce magna
 exiebant multi autem paralytici et claudi curati sunt factum 8
 est ergo magnum gaudium in illa civitate vir autem quidam 9
 nomine Simon qui ante fuerat in civitate magus seducens gen-
 tem Samariae dicens esse se aliquem magnum cui ausculta- 10

bant omnes a minimo usque ad maximum dicentes hic est virtus Dei quae vocatur Magna attendebant autem eum propter quod multo tempore magicis suis dementasset eos cum vero credidissent Philippo evangelizanti de regno Dei et nomine Iesu Christi baptizabantur viri ac mulieres tunc Simon et ipse credidit et cum baptizatus esset adherebat Philippo videns etiam signa et virtutes maximas fieri stupens admirabatur cum autem audissent apostoli qui erant Hierosolymis quia recepit Samaria verbum Dei miserunt ad illos Petrum et Iohannem qui cum venissent oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum nondum enim in quemquam illorum venerat sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu tunc inponebant manus super illos et accipiebant Spiritum Sanctum cum vidisset autem Simon quia per inpositionem manus apostolorum daretur Spiritus Sanctus obtulit eis pecuniam dicens date et mihi hanc potestatem ut cuicumque inposuero manus accipiat Spiritum Sanctum Petrus autem dixit ad eum pecunia tua tecum sit in perditionem quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri non est tibi pars neque sors in sermone isto cor enim tuum non est rectum coram Deo paenitentiam itaque age ab hac nequitia tua et roga Deum si forte remittatur tibi haec cogitatio cordis tui in felle enim amaritudinis et obliatione iniquitatis video te esse respondens autem Simon dixit precamini vos pro me ad Dominum ut nihil veniat super me horum quae dixistis et illi quidem testificati et locuti verbum Domini rediebant Hierosolymam et multis regionibus Samaritanorum evangelizabant angelus autem Domini locutus est ad Philipppum dicens surge et vade contra meridianum ad viam quae descendit ab Hierusalem in Gazam haec est deserta et surgens abiit et ecce vir aethiops eunuchus potens Candacis reginae Aethiopum qui erat super omnes gazas eius venerat adorare in Hierusalem et revertebatur sedens super currum suum legensque prophetam Esaiam dixit autem Spiritus Philippo accede et adiunge te ad currum istum adcurrens autem Philipppus audivit illum legentem Esaiam prophetam et dixit putasne intellegis quae legis qui ait et quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi rogavitque Philipppum ut ascen-

deret et sederet secum locus autem scripturae quam legebat 32
erat hic tamquam ovis ad occisionem ductus est et sicut agnus
coram tondente se sine voce sic non aperuit os suum in hu- 33
militate iudicium eius sublatum est generationem illius quis
enarrabit quoniam tollitur de terra vita eius respondens au- 34
tem eunuchus Philippo dixit obsecro te de quo propheta dicit
hoc de se an de alio aliquo aperiens autem Philippus os suum 35
et incipiens ab scriptura ista evangelizavit illi Iesum et dum 36
irent per viam venerunt ad quandam aquam et ait eunuchus
ecce aqua quid prohibet me baptizari et iussit stare currum 38
et descenderunt uterque in aquam Philippus et eunuchus et
baptizavit eum cum autem ascendissent de aqua Spiritus Do- 39
mini rapuit Philippum et amplius non vidit eum eunuchus ibat
enim per viam suam gaudens Philippus autem inventus est in 40
Azoto et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis donec
veniret Caesaream

Saulus autem adhuc inspirans minarum et caedis in disci- **IX**
pulos Domini accessit ad principem sacerdotum et petiit ab 2
eo epistulas in Damascum ad synagogas ut si quos invenisset
huius viae viros ac mulieres vinctos perduceret in Hierusalem
et cum iter faceret contigit ut adpropinquaret Damasco et su- 3
bito circumfulsit eum lux de caelo et cadens in terram audivit 4
vocem dicentem sibi Saule Saule quid me persequeris qui dixit 5
quis es Domine et ille ego sum Iesus quem tu persequeris
sed surge et ingredere civitatem et dicetur tibi quid te oporteat 7
facere viri autem illi qui comitabantur cum eo stabant
stupefacti audientes quidem vocem neminem autem videntes
surrexit autem Saulus de terra apertisque oculis nihil videbat 8
ad manus autem illum trahentes introduxerunt Damascum et 9
erat tribus diebus non videns et non manducavit neque bibit
erat autem quidam discipulus Damasci nomine Ananias et dixit 10
ad illum in visu Dominus Anania at ille ait ecce ego Domine
et Dominus ad illum surgens vade in vicum qui vocatur 11
Rectus et quaere in domo Iudae Saulum nomine Tarsensem
ecce enim orat et vidit virum Ananiam nomine introeuntem 12
et inponentem sibi manus ut visum recipiat respondit au- 13
tem Ananias Domine audivi a multis de viro hoc quanta mala

14 sanctis tuis fecerit in Hierusalem et hic habet potestatem a
15 principibus sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen
16 tuum dixit autem ad eum Dominus vade quoniam vas elec-
17 tionis est mihi iste ut portet nomen meum coram gentibus et
18 regibus et filiis Israhel ego enim ostendam illi quanta oporteat
19 eum pro nomine meo pati et abiit Ananias et introivit
20 in domum et inponens ei manus dixit Saule frater Dominus
21 misit me Iesus qui apparuit tibi in via qua veniebas ut videas
22 et implearis Spiritu Sancto et confestim ceciderunt ab oculis
23 eius tamquam squamae et visum recepit et surgens baptiza-
24 tus est et cum accepisset cibum confortatus est fuit autem
25 cum discipulis qui erant Damasci per dies aliquot et continuo
26 in synagogis praedicabat Iesum quoniam hic est Filius Dei
27 stupebant autem omnes qui audiebant et dicebant nonne hic
28 est qui expugnabat in Hierusalem eos qui invocabant nomen
29 istud et huc ad hoc venit ut vinctos illos duceret ad principes
30 sacerdotum Saulus autem magis convalescebat et confunde-
31 bat Iudaeos qui habitabant Damasci adfirmans quoniam hic
32 est Christus cum implerentur autem dies multi consilium fe-
33 cerunt Iudaei ut eum interficerent notae autem factae sunt
Saulo insidiae eorum custodiebant autem et portas die ac nocte
ut eum interficerent accipientes autem discipuli eius nocte
per murum dimiserunt eum submittentem in sporta cum autem
venisset in Hierusalem temptabat iungere se discipulis et
omnes timebant eum non credentes quia esset discipulus Barnabas
autem adprehensum illum duxit ad apostolos et narravit illis
quomodo in via vidisset Dominum et quia locutus est ei et quomodo
in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu et erat cum illis
intrans et exiens in Hierusalem et fiducialiter agens in nomine
Domini loquebatur quoque et disputabat cum Graecis illi autem
quaerebant occidere eum quod cum cognovissent fratres deduxerunt
eum Caesaream et dimiserunt Tarsum ecclesia quidem per totam
Iudaeam et Galilaeam et Samariam habebat pacem et aedificabatur
ambulans in timore Domini et consolatione Sancti Spiritus replebatur
factum est autem Petrum dum pertransiret universos devenire et ad
sanctos qui habitabant Lyddae invenit autem ibi hominem quen-

dam nomine Aeneam ab annis octo iacentem in grabatto qui
erat paralyticus et ait illi Petrus Aeneas sanat te Iesus Chri- 34
stus surge et sterne tibi et continuo surrexit et viderunt illum 35
omnes qui habitabant Lyddae et Saronae qui conversi sunt
ad Dominum in Ioppe autem fuit quaedam discipula nomine 36
Tabitas quae interpretata dicitur Dorcas haec erat plena ope-
ribus bonis et elemosynis quas faciebat factum est autem in 37
diebus illis ut infirmata moreretur quam cum lavissent posue-
runt eam in cenaculo cum autem prope esset Lydda ab Ioppe 38
discipuli audientes quia Petrus esset in ea miserunt duos viros
ad eum rogantes ne pigriteris venire usque ad nos exurgens 39
autem Petrus venit cum illis et cum advenisset duxerunt illum
in cenaculum et circumsteterunt illum omnes viduae flentes et
ostendentes tunicas et vestes quas faciebat illis Dorcas eiectis 40
autem omnibus foras Petrus ponens genua oravit et conversus
ad corpus dixit Tabita surge at illa aperuit oculos suos et vi-
so Petro resedit dans autem illi manum erexit eam et cum 41
vocasset sanctos et viduas adsignavit eam vivam notum au-
tem factum est per universam Ioppen et crediderunt multi in 42
Domino factum est autem ut dies multos moraretur in Ioppe 43
apud quendam Simonem coriarium

vir autem quidam erat in Caesarea nomine Cornelius cen- **X**
turio cohortis quae dicitur Italica religiosus et timens Deum 2
cum omni domo sua faciens elemosynas multas plebi et depre-
cans Deum semper vidit in visu manifeste quasi hora nona 3
diei angelum Dei introeuntem ad se et dicentem sibi Corneli
at ille intuens eum timore correptus dixit quid est domine di- 4
xit autem illi orationes tuae et elemosynae tuae ascenderunt in
memoriam in conspectu Dei et nunc mitte viros in Ioppen et 5
accersi Simonem quendam qui cognominatur Petrus hic ho- 6
spitatur apud Simonem quendam coriarium cuius est domus
iuxta mare et cum discessisset angelus qui loquebatur illi vo- 7
cavit duos domesticos suos et militem metuentem Dominum
ex his qui illi parebant quibus cum narrasset omnia misit illos 8
in Ioppen postera autem die iter illis facientibus et adpropin- 9
quantibus civitati ascendit Petrus in superiora ut oraret circa
horam sextam et cum esuriret voluit gustare parantibus au- 10

11 tem eis cecidit super eum mentis excessus et videt caelum
apertum et descendens vas quoddam velut linteum magnum
12 quattuor initiis submitti de caelo in terram in quo erant om-
13 nia quadrupedia et serpentina terrae et volatilia caeli et facta
14 est vox ad eum surge Petre et occide et manduca ait autem
Petrus absit Domine quia numquam manducavi omne commu-
15 ne et inmundum et vox iterum secundo ad eum quae Deus
16 purificavit ne tu commune dixeris hoc autem factum est per
17 ter et statim receptum est vas in caelum et dum intra se
haesitaret Petrus quidnam esset visio quam vidisset ecce viri
qui missi erant a Cornelio inquirentes domum Simonis adsti-
18 terunt ad ianuam et cum vocassent interrogabant si Simon
19 qui cognominatur Petrus illic haberet hospitium Petro autem
cogitante de visione dixit Spiritus ei ecce viri tres quaerunt te
20 surge itaque et descende et vade cum eis nihil dubitans quia
21 ego misi illos descendens autem Petrus ad viros dixit ecce
ego sum quem quaeritis quae causa est propter quam venistis
22 qui dixerunt Cornelius centurio vir iustus et timens Deum et
testimonium habens ab universa gente Iudaeorum responsum
23 accepit ab angelo sancto accersire te in domum suam et audire
autem die surgens profectus est cum eis et quidam ex fratribus
24 ab Ioppe comitati sunt eum altera autem die introivit Caesa-
ream Cornelius vero expectabat illos convocatis cognatis suis
25 et necessariis amicis et factum est cum introisset Petrus ob-
26 vius ei Cornelius et procidens ad pedes adoravit Petrus vero
27 levavit eum dicens surge et ego ipse homo sum et loquens cum
28 illo intravit et invenit multos qui convenerant dixitque ad il-
los vos scitis quomodo abominatum sit viro iudaeo coniungi
aut accedere ad alienigenam et mihi ostendit Deus neminem
29 communem aut inmundum dicere hominem propter quod si-
ne dubitatione veni accersitus interrogo ergo quam ob causam
30 accersistis me et Cornelius ait a nudius quartana die usque
in hanc horam orans eram hora nona in domo mea et ecce vir
31 stetit ante me in veste candida et ait Corneli exaudita est ora-
tio tua et elemosynae tuae commemoratae sunt in conspectu
32 Dei mitte ergo in Ioppen et accersi Simonem qui cognomina-

tur Petrus hic hospitatur in domo Simonis coriarii iuxta mare
confestim igitur misi ad te et tu bene fecisti veniendo nunc ergo 33
omnes nos in conspectu tuo adsumus audire omnia quaecum-
que tibi praecepta sunt a Domino aperiens autem Petrus os 34
dixit in veritate conperi quoniam non est personarum acceptor
Deus sed in omni gente qui timet eum et operatur iustitiam 35
acceptus est illi verbum misit filiis Israhel adnuntians pacem 36
per Iesum Christum hic est omnium Dominus vos scitis quod 37
factum est verbum per universam Iudaeam incipiens enim a
Galilaea post baptismum quod praedicavit Iohannes Iesum a 38
Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto et virtute
qui pertransivit benefaciendo et sanando omnes oppressos a
diabolo quoniam Deus erat cum illo et nos testes sumus om- 39
nium quae fecit in regione Iudaeorum et Hierusalem quem et
occiderunt suspendentes in ligno hunc Deus suscitavit tertia 40
die et dedit eum manifestum fieri non omni populo sed testi- 41
bus praeordinatis a Deo nobis qui manducavimus et bibimus
cum illo postquam resurrexit a mortuis et praecepit nobis 42
praedicare populo et testificari quia ipse est qui constitutus
est a Deo iudex vivorum et mortuorum huic omnes prophetae 43
testimonium perhibent remissionem peccatorum accipere per
nomen eius omnes qui credunt in eum adhuc loquente Petro 44
verba haec cecidit Spiritus Sanctus super omnes qui audiebant
verbum et obstipuerunt ex circumcissione fideles qui venerant 45
cum Petro quia et in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est
audiebant enim illos loquentes linguis et magnificantes Deum 46
tunc respondit Petrus numquid aquam quis prohibere potest 47
ut non baptizentur hii qui Spiritum Sanctum acceperunt si-
cut et nos et iussit eos in nomine Iesu Christi baptizari tunc 48
rogaverunt eum ut maneret aliquot diebus

audierunt autem apostoli et fratres qui erant in Iudaea quoniam **XI**
et gentes receperunt verbum Dei cum ascendisset autem 2
Petrus in Hierosolimam disceptabant adversus illum qui erant
ex circumcissione dicentes quare introisti ad viros praeputium 3
habentes et manducasti cum illis incipiens autem Petrus ex- 4
ponebat illis ordinem dicens ego eram in civitate Ioppe orans 5
et vidi in excessu mentis visionem descendens vas quoddam

velut linteum magnum quattuor initiis submitti de caelo et
6 venit usque ad me in quod intuens considerabam et vidi qua-
7 drupedia terrae et bestias et reptilia et volatilia caeli audivi
autem et vocem dicentem mihi surgens Petre occide et man-
8 duca dixi autem nequaquam Domine quia commune aut in-
9 mundum numquam introivit in os meum respondit autem vox
secundo de caelo quae Deus mundavit tu ne commune dixeris
10 hoc autem factum est per ter et recepta sunt rursus omnia
11 in caelum et ecce confestim tres viri adstiterunt in domo in
12 qua eram missi a Caesarea ad me dixit autem Spiritus mi-
hi ut irem cum illis nihil haesitans venerunt autem mecum et
13 sex fratres isti et ingressi sumus in domum viri narravit au-
tem nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem et
dicentem sibi mitte in Ioppen et accersi Simonem qui cogno-
14 minatur Petrus qui loquetur tibi verba in quibus salvus eris
15 tu et universa domus tua cum autem coepissem loqui decidit
16 Spiritus Sanctus super eos sicut et in nos in initio recordatus
sum autem verbi Domini sicut dicebat Iohannes quidem bap-
17 tizavit aqua vos autem baptizabimini Spiritu Sancto si ergo
eandem gratiam dedit illis Deus sicut et nobis qui credidimus
in Dominum Iesum Christum ego quis eram qui possem pro-
18 hibere Deum his auditis tacuerunt et glorificaverunt Deum
dicentes ergo et gentibus Deus paenitentiam ad vitam dedit
19 et illi quidem qui dispersi fuerant a tribulatione quae facta
fuerat sub Stephano perambulaverunt usque Foenicen et Cy-
20 prum et Antiochiam nemini loquentes verbum nisi solis Iudaeis
Dominum Iesum et erat manus Domini cum eis multusque nu-
21 merus credentium conversus est ad Dominum pervenit autem
22 sermo ad aures ecclesiae quae erat Hierosolymis super istis et
23 miserunt Barnaban usque Antiochiam qui cum pervenisset et
vidisset gratiam Dei gavisus est et hortabatur omnes proposi-
24 to cordis permanere in Domino quia erat vir bonus et plenus
Spiritu Sancto et fide et adposita est turba multa Domino
25 profectus est autem Tarsum ut quaereret Saulum quem cum
26 invenisset perduxit Antiochiam et annum totum conversati

sunt in ecclesia et docuerunt turbam multam ita ut cognominarentur primum Antiochiae discipuli Christiani in his autem 27 diebus supervenerunt ab Hierosolymis prophetae Antiochiam et surgens unus ex eis nomine Agabus significabat per Spiritum 28 facta est sub Claudio discipuli autem prout quis habebat proposuerunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus 29 in Iudaea fratribus quod et fecerunt mittentes ad seniores per manus Barnabae et Sauli 30

eadem autem tempore misit Herodes rex manus ut adfligeret quosdam de ecclesia occidit autem Iacobum fratrem Iohannis gladio videns autem quia placeret Iudaeis adposuit 2 adprehendere et Petrum erant autem dies azymorum quem cum adprehendisset misit in carcerem tradens quattuor quaternionibus militum custodire eum volens post pascha producere eum populo et Petrus quidem servabatur in carcere oratio 5 autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo cum autem producturus eum esset Herodes in ipsa nocte erat 6 Petrus dormiens inter duos milites vinctus catenis duabus et custodes ante ostium custodiebant carcerem et ecce angelus 7 Domini adstitit et lumen refulsit in habitaculo percussoque latere Petri suscitavit eum dicens surge velociter et ceciderunt catenae de manibus eius dixit autem angelus ad eum praecingere 8 et calcia te gallicas tuas et fecit sic et dixit illi circumdanda tibi vestimentum tuum et sequere me et exiens sequebatur 9 et nesciebat quia verum est quod fiebat per angelum aestimabat autem se visum videre transeuntes autem primam et 10 secundam custodiam venerunt ad portam ferream quae ducit ad civitatem quae ultro aperta est eis et exeuntes processerunt vicum unum et continuo discessit angelus ab eo et Petrus ad 11 se reversus dixit nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum et eripuit me de manu Herodis et de omni expectatione plebis Iudaeorum consideransque venit ad domum Mariae 12 matris Iohannis qui cognominatus est Marcus ubi erant multi congregati et orantes pulsante autem eo ostium ianuae processit puella ad audiendum nomine Rhode et ut cognovit vocem 14 Petri prae gaudio non aperuit ianuam sed intro currens nuntia-

15 vit stare Petrum ante ianuam at illi dixerunt ad eam insanis
illa autem adfirmabat sic se habere illi autem dicebant angelus
16 eius est Petrus autem perseverabat pulsans cum autem aper-
17 uissent viderunt eum et obstipuerunt annuens autem eis ma-
nu ut tacerent enarravit quomodo Dominus eduxisset eum de
carcere dixitque nuntiate Iacobo et fratribus haec et egressus
18 abiit in alium locum facta autem die erat non parva turbatio
19 inter milites quidnam de Petro factum esset Herodes autem
cum requisisset eum et non inuenisset inquisitione facta de cu-
stodibus iussit eos duci descendensque a Iudaea in Caesaream
20 ibi commoratus est erat autem iratus Tyriis et Sidoniis at illi
unianimes venerunt ad eum et persuaso Blasto qui erat super
cubiculum regis postulabant pacem eo quod alerentur regiones
21 eorum ab illo statuto autem die Herodes vestitus veste regia
22 sedit pro tribunali et contionabatur ad eos populus autem
23 adclamabat dei voces et non hominis confestim autem per-
cussit eum angelus Domini eo quod non dedisset honorem Deo
24 et consumptus a vermibus exspiravit verbum autem Domini
25 crescebat et multiplicabatur Barnabas autem et Saulus rever-
si sunt ab Hierosolymis expleto ministerio adsumpto Iohanne
qui cognominatus est Marcus

XIII erant autem in ecclesia quae erat Antiochiae prophetae et
doctores in quibus Barnabas et Symeon qui vocabatur Niger
et Lucius Cyrenensis et Manaen qui erat Herodis tetrarchae
2 conlactaneus et Saulus ministrantibus autem illis Domino et
ieiunantibus dixit Spiritus Sanctus separate mihi Barnaban et
3 Saulum in opus quod adsumpsi eos tunc ieiunantes et orantes
4 inponentesque eis manus dimiserunt illos et ipsi quidem missi
ab Spiritu Sancto abierunt Seleuciam et inde navigaverunt Cy-
5 prum et cum venissent Salamina praedicabant verbum Dei in
synagogis Iudaeorum habebant autem et Iohannem in ministe-
6 rio et cum perambulassent universam insulam usque Paphum
invenierunt quendam virum magum pseudopphetam Iudae-
7 um cui nomen erat Bariesu qui erat cum proconsule Sergio
Paulo viro prudente hic accitis Barnaba et Saulo desiderabat
8 audire verbum Dei resistebat autem illis Elymas magus sic
enim interpretatur nomen eius quaerens avertere proconsulem

a fide Saulus autem qui et Paulus repletus Spiritu Sancto 9
intuens in eum dixit o plene omni dolo et omni fallacia fili 10
diaboli inimice omnis iustitiae non desinis subvertere vias Do-
mini rectas et nunc ecce manus Domini super te et eris caecus 11
non videns solem usque ad tempus et confestim cecidit in eum
caligo et tenebrae et circumiens quaerebat qui ei manum daret
tunc proconsul cum vidisset factum credidit admirans super 12
doctrinam Domini et cum a Papho navigassent Paulus et qui 13
cum eo venerunt Pergen Pamphiliae Iohannes autem discedens
ab eis reversus est Hierosolymam illi vero pertranseuntes Per- 14
gen venerunt Antiochiam Pisidiae et ingressi synagogam die
sabbatorum sederunt post lectionem autem legis et prophe- 15
tarum miserunt principes synagogae ad eos dicentes viri fra-
tres si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebem dicite
surgens autem Paulus et manu silentium indicens ait viri israhel 16
et qui timetis Deum audite Deus plebis Israhel elegit 17
patres nostros et plebem exaltavit cum essent incolae in terra
Aegypti et in brachio excelso eduxit eos ex ea et per quadra- 18
ginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto et 19
destruens gentes septem in terra Chanaan sorte distribuit eis
terram eorum quasi post quadringentos et quinquaginta an- 20
nos et post haec dedit iudices usque ad Samuhel prophetam
et exinde postulaverunt regem et dedit illis Deus Saul filium 21
Cis virum de tribu Benjamin annis quadraginta et amoto illo 22
suscitavit illis David regem cui et testimonium perhibens dixit
inveni David filium Iesse virum secundum cor meum qui faciet
omnes voluntates meas huius Deus ex semine secundum pro- 23
missionem eduxit Israhel salvatorem Iesum praedicante Io-
hanne ante faciem adventus eius baptismum paenitentiae om- 24
ni populo Israhel cum impleret autem Iohannes cursum suum 25
dicebat quem me arbitramini esse non sum ego sed ecce venit
post me cuius non sum dignus calciamenta pedum solvere viri 26
fratres filii generis Abraham et qui in vobis timent Deum vobis
verbum salutis huius missum est qui enim habitabant Hieru- 27
salem et principes eius hunc ignorantes et voces prophetarum
quae per omne sabbatum leguntur iudicantes impleverunt et 28
nullam causam mortis invenientes in eum petierunt a Pilato

29 ut interficerent eum cumque consummassent omnia quae de
eo scripta erant deponentes eum de ligno posuerunt in monu-
30 mento Deus vero suscitavit eum a mortuis qui visus est per
31 dies multos his qui simul ascenderant cum eo de Galilaea in
32 Hierusalem qui usque nunc sunt testes eius ad plebem et nos
vobis adnuntiamus ea quae ad patres nostros repromissio fac-
33 ta est quoniam hanc Deus adimplevit filiis nostris resuscitans
Iesum sicut et in psalmo secundo scriptum est Filius meus es
34 tu ego hodie genui te quod autem suscitaverit eum a mortuis
amplius iam non reversurum in corruptionem ita dixit quia da-
35 bo vobis sancta David fidelia ideoque et alias dicit non dabis
36 Sanctum tuum videre corruptionem David enim sua genera-
tione cum administrasset voluntati Dei dormivit et adpositus
37 est ad patres suos et vidit corruptionem quem vero Deus sus-
38 citavit non vidit corruptionem notum igitur sit vobis viri
fratres quia per hunc vobis remissio peccatorum adnuntiatur
39 ab omnibus quibus non potuistis in lege Mosi iustificari in hoc
40 omnis qui credit iustificatur videte ergo ne superveniat quod
41 dictum est in prophetis videte contemptores et admiramini
et disperdimini quia opus operor ego in diebus vestris opus
42 quod non credetis si quis enarraverit vobis exeuntibus autem
illis rogabant ut sequenti sabbato loquerentur sibi verba haec
43 cumque dimissa esset synagoga secuti sunt multi Iudaeorum et
colentium advenarum Paulum et Barnaban qui loquentes sua-
44 debant eis ut permanerent in gratia Dei sequenti vero sabbato
45 paene universa civitas convenit audire verbum Domini viden-
tes autem turbas Iudaei repleti sunt zelo et contradicebant his
46 quae a Paulo dicebantur blasphemantes tunc constanter Pau-
lus et Barnabas dixerunt vobis oportebat primum loqui ver-
bum Dei sed quoniam repellitis illud et indignos vos iudicastis
47 aeternae vitae ecce convertimur ad gentes sic enim praecepit
nobis Dominus posui te in lumen gentibus ut sis in salutem
48 usque ad extremum terrae audientes autem gentes gavisae
sunt et glorificabant verbum Domini et crediderunt quotquot
49 erant praeordinati ad vitam aeternam disseminabatur autem
50 verbum Domini per universam regionem Iudaei autem con-
citaverunt religiosas mulieres et honestas et primos civitatis

et excitaverunt persecutionem in Paulum et Barnaban et eie-
cerunt eos de finibus suis at illi excusso pulvere pedum in 51
eos venerunt Iconium discipuli quoque replebantur gaudio et 52
Spiritu Sancto

factum est autem Iconii ut simul introirent synagogam Iu- **XIV**
daeorum et loquerentur ita ut crederet Iudaeorum et Grae-
corum copiosa multitudo qui vero increduli fuerunt Iudaei 2
suscitaverunt et ad iracundiam concitaverunt animas gentium
adversus fratres multo igitur tempore demorati sunt fiducia- 3
liter agentes in Domino testimonium perhibente verbo gratiae
suae dante signa et prodigia fieri per manus eorum divisa 4
est autem multitudo civitatis et quidam quidem erant cum
Iudaeis quidam vero cum apostolis cum autem factus esset 5
impetus gentilium et Iudaeorum cum principibus suis ut con-
tumeliis adficerent et lapidarent eos intellegentes confugerunt 6
ad civitates Lycaoniae Lystram et Derben et universam in cir-
cuitu regionem et ibi evangelizantes erant et quidam vir in 7
Lystris infirmus pedibus sedebat claudus ex utero matris suae
qui numquam ambulaverat hic audivit Paulum loquentem qui 8
intuitus eum et videns quia haberet fidem ut salvus fieret di- 9
xit magna voce surge super pedes tuos rectus et exilivit et
ambulabat turbae autem cum vidissent quod fecerat Paulus 10
levaverunt vocem suam lycaonice dicentes dii similes facti ho-
minibus descenderunt ad nos et vocabant Barnaban Iovem 11
Paulum vero Mercurium quoniam ipse erat dux verbi sacer- 12
dos quoque Iovis qui erat ante civitatem tauros et coronas an-
te ianuas adferens cum populis volebat sacrificare quod ubi 13
audierunt apostoli Barnabas et Paulus conscissis tunicis suis
exilierunt in turbas clamantes et dicentes viri quid haec facit- 14
tis et nos mortales sumus similes vobis homines adnuntiantes
vobis ab his vanis converti ad Deum vivum qui fecit caelum
et terram et mare et omnia quae in eis sunt qui in praeteritis 15
generationibus dimisit omnes gentes ingredi in vias suas et 16
quidem non sine testimonio semet ipsum reliquit benefaciens
de caelo dans pluvias et tempora fructifera implens cibo et
laetitia corda vestra et haec dicentes vix sedaverunt turbas 17
ne sibi immolarent supervenerunt autem quidam ab Antio- 18

chia et Iconio Iudaei et persuasis turbis lapidantesque Paulum
19 traxerunt extra civitatem aestimantes eum mortuum esse circumdantibus autem eum discipulis surgens intravit civitatem
20 et postera die profectus est cum Barnaba in Derben cumque evangelizassent civitati illi et docuissent multos reversi
21 sunt Lystram et Iconium et Antiochiam confirmantes animas discipulorum exhortantes ut permanerent in fide et quoniam
22 per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei et cum constituissent illis per singulas ecclesias presbyteros et orassent cum ieiunationibus commendaverunt eos Domino in
23 quem crediderunt transeuntesque Pisidiam venerunt Pamphiliam et loquentes in Pergen verbum Domini descenderunt in
24 Attaliam et inde navigaverunt Antiochiam unde erant traditi gratiae Dei in opus quod compleverunt cum autem venissent et congregassent ecclesiam rettulerunt quanta fecisset Deus cum
25 illis quia aperuisset gentibus ostium fidei morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis

XV et quidam descendentes de Iudaea docebant fratres quia nisi circumcidamini secundum morem Mosi non potestis salvi
2 fieri facta ergo seditione non minima Paulo et Barnabae adversum illos statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas et quidam alii ex illis ad apostolos et presbyteros in Hierusalem
3 super hac quaestione illi igitur deducti ab ecclesia pertransiebant Foenicen et Samariam narrantes conversionem gentium
4 et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus cum autem venissent Hierosolymam suscepti sunt ab ecclesia et ab apostolis et senioribus adnuntiantes quanta Deus fecisset cum illis
5 surrexerunt autem quidam de heresi Pharisaeorum qui crederant dicentes quia oportet circumcidi eos praecipere quoque
6 servare legem Mosi conveneruntque apostoli et seniores videre de verbo hoc cum autem magna conquisitio fieret surgens Petrus dixit ad eos viri fratres vos scitis quoniam ab antiquis diebus in nobis elegit Deus per os meum audire gentes
7 verbum evangelii et credere et qui novit corda Deus testimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum sicut et nobis
8 et nihil discrevit inter nos et illos fide purificans corda eorum
9 nunc ergo quid temptatis Deum inponere iugum super cervi-

cem discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus sed per gratiam Domini Iesu credimus salvari quemadmodum et illi tacuit autem omnis multitudo et audiebant Barnaban et Paulum narrantes quanta fecisset Deus signa et prodigia in gentibus per eos et postquam tacuerunt respondit Iacobus dicens viri fratres audite me Simeon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo et huic concordant verba prophetarum sicut scriptum est post haec revertar et aedificabo tabernaculum David quod decidit et diruta eius reaedificabo et erigam illud ut requirant ceteri hominum Dominum et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum dicit Dominus faciens haec notum a saeculo est Domino opus suum propter quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad Deum sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum et fornicatione et suffocatis et sanguine Moses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus qui eum praedicent in synagogis ubi per omne sabbatum legitur tunc placuit apostolis et senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis et mittere Antiochiam cum Paulo et Barnaba Iudam qui cognominatur Barsabban et Silam viros primos in fratribus scribentes per manus eorum apostoli et seniores fratres his qui sunt Antiochiae et Syriae et Ciliciae fratribus ex gentibus salutem quoniam audivimus quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis evertentes animas vestras quibus non mandavimus placuit nobis collectis in unum eligere viros et mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba et Paulo hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Iesu Christi misimus ergo Iudam et Silam qui et ipsi vobis verbis referent eadem visum est enim Spiritui Sancto et nobis nihil ultra inponere vobis oneris quam haec necessario ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum et sanguine suffocato et fornicatione a quibus custodientes vos bene agetis valete illi igitur dimissi descenderunt Antiochiam et congregata multitudo tradiderunt epistulam quam cum legissent gavisi sunt super consolatione Iudas autem et Silas et ipsi cum essent prophetae verbo plurimo consolati sunt fra-

33 tres et confirmaverunt facto autem ibi tempore dimissi sunt
35 cum pace a fratribus ad eos qui miserant illos Paulus autem
et Barnabas demorabantur Antiochiae docentes et evangeli-
36 zantes cum aliis pluribus verbum Domini post aliquot autem
dies dixit ad Barnaban Paulus revertentes visitemus fratres
per universas civitates in quibus praedicavimus verbum Do-
37 mini quomodo se habeant Barnabas autem volebat secum
38 adsumere et Iohannem qui cognominatur Marcus Paulus au-
tem rogabat eum qui discessisset ab eis a Pamphilia et non
39 isset cum eis in opus non debere recipi eum facta est autem
dissensio ita ut discederent ab invicem et Barnabas adsumpto
40 Marco navigaret Cyprum Paulus vero electo Sila profectus
41 est traditus gratiae Domini a fratribus perambulabat autem
Syriam et Ciliciam confirmans ecclesias

XVI pervenit autem in Derben et Lystram et ecce discipulus qui-
dam erat ibi nomine Timotheus filius mulieris iudaeae fidelis
2 patre gentili huic testimonium reddebant qui in Lystris erant
3 et Iconii fratres hunc voluit Paulus secum proficisci et adsu-
mens circumcidit eum propter Iudaeos qui erant in illis locis
4 sciebant enim omnes quod pater eius gentilis esset cum autem
pertransirent civitates tradebant eis custodire dogmata quae
erant decreta ab apostolis et senioribus qui essent Hierosoly-
5 mis et ecclesiae quidem confirmabantur fide et abundabant
6 numero cotidie transeuntes autem Frygiam et Galatiae regio-
7 nem vetati sunt a Sancto Spiritu loqui verbum in Asia cum
venissent autem in Mysiam temptabant ire Bithyniam et non
8 permisit eos Spiritus Iesu cum autem pertransissent Mysiam
9 descenderunt Troadem et visio per noctem Paulo ostensa est
vir macedo quidam erat stans et deprecans eum et dicens transi-
10 ens in Macedoniam adiuva nos ut autem visum vidit statim
quaesivimus proficisci in Macedoniam certi facti quia vocasset
11 nos Deus evangelizare eis navigantes autem a Troade recto
12 cursu venimus Samothraciam et sequenti die Neapolim et in-
de Philippis quae est prima partis Macedoniae civitas colonia
13 eramus autem in hac urbe diebus aliquot conferentes die au-
tem sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta flumen ubi
videbatur oratio esse et sedentes loquebamur mulieribus quae

convenerant et quaedam mulier nomine Lydia purpuraria ci- 14
vitatatis Thyatirenorum colens Deum audivit cuius Dominus
aperuit cor intendere his quae dicebantur a Paulo cum autem 15
baptizata esset et domus eius deprecata est dicens si iudicastis
me fidelem Domino esse introite in domum meam et manete
et coegit nos factum est autem euntibus nobis ad orationem 16
puellam quandam habentem spiritum pythonem obviare nobis
quae quaestum magnum praestabat dominis suis divinando
haec subsecuta Paulum et nos clamabat dicens isti homines 17
servi Dei excelsi sunt qui adnuntiant vobis viam salutis hoc 18
autem faciebat multis diebus dolens autem Paulus et conver-
sus spiritui dixit praecipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab
ea et exiit eadem hora videntes autem domini eius quia exivit 19
spes quaestus eorum adprehendentes Paulum et Silam perdu-
xerunt in forum ad principes et offerentes eos magistratibus 20
dixerunt hii homines conturbant civitatem nostram cum sint
Iudaei et adnuntiant morem quem non licet nobis suscipere 21
neque facere cum simus Romani et concurrunt plebs adversus 22
eos et magistratus scissis tunicis eorum iusserunt virgis caedi
et cum multas plagas eis inposuissent miserunt eos in carce- 23
rem praecipientes custodi ut diligenter custodiret eos qui cum 24
tale praeceptum accepisset misit eos in interiorem carcerem et
pedes eorum strinxit in ligno media autem nocte Paulus et Si- 25
las adorantes laudabant Deum et audiebant eos qui in custodia
erant subito vero terraemotus factus est magnus ita ut move- 26
rentur fundamenta carceris et aperta sunt statim ostia omnia
et universorum vincula soluta sunt expergefactus autem cu- 27
stos carceris et videns apertas ianuas carceris evaginato gladio
volebat se interficere aestimans fugisse vinctos clamavit au- 28
tem Paulus magna voce dicens nihil feceris tibi mali universi
enim hic sumus petitoque lumine introgressus est et tremefac- 29
tus procidit Paulo et Silae et producens eos foras ait domini 30
quid me oportet facere ut salvus fiam at illi dixerunt crede 31
in Domino Iesu et salvus eris tu et domus tua et locuti sunt 32
ei verbum Domini cum omnibus qui erant in domo eius et 33
tollens eos in illa hora noctis lavit plagas eorum et baptizatus
est ipse et omnes eius continuo cumque perduxisset eos in 34

domum suam adposuit eis mensam et laetatus est cum omni domo sua credens Deo et cum dies factus esset miserunt magistratus lictores dicentes dimitte homines illos nuntiavit autem custos carceris verba haec Paulo quia miserunt magistratus ut dimittamini nunc igitur exeuntes ite in pace Paulus autem dixit eis caesos nos publice indemnatos homines romanos miserunt in carcerem et nunc occulte nos eiciunt non ita sed veniant et ipsi nos eiciant nuntiaverunt autem magistratibus lictores verba haec timueruntque audito quod Romani essent et venientes deprecati sunt eos et educentes rogabant ut egrederentur urbem exeuntes autem de carcere introierunt ad Lydiam et visis fratribus consolati sunt eos et profecti sunt

XVII cum autem perambulassent Amphipolim et Apolloniam venerunt Thessalonicam ubi erat synagoga Iudaeorum secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos et per sabata tria disserebat eis de scripturis adaperiens et insinuans quia Christum oportuit pati et resurgere a mortuis et quia hic est Christus Iesus quem ego adnuntio vobis et quidam ex eis crediderunt et adiuncti sunt Paulo et Silae et de colentibus gentilibusque multitudo magna et mulieres nobiles non paucae zelantes autem Iudaei adsumentesque de vulgo viros quosdam malos et turba facta concitaverunt civitatem et assistentes domui Iasonis quaerebant eos producere in populum et cum non invenissent eos trahebant Iasonem et quosdam fratres ad principes civitatis clamantes quoniam hii qui orbem concitant et huc venerunt quos suscepit Iason et hii omnes contra decreta Caesaris faciunt regem alium dicentes esse Iesum concitaverunt autem plebem et principes civitatis audientes haec et accepto satis ab Iasone et a ceteris dimiserunt eos fratres vero confestim per noctem dimiserunt Paulum et Silam in Beroeam qui cum advenissent in synagogam Iudaeorum introierunt hii autem erant nobiliores eorum qui sunt Thessalonicae qui susceperunt verbum cum omni aviditate cotidie scrutantes scripturas si haec ita se haberent et multi quidem crediderunt ex eis et gentilium mulierum honestarum et viri non pauci cum autem cognovissent in Thessalonica Iudaei quia et Beroeae praedicatum est a Paulo verbum Dei

venerunt et illuc commoventes et turbantes multitudinem statimque tunc Paulum dimiserunt fratres ut iret usque ad mare Silas autem et Timotheus remanserunt ibi qui autem deducebant Paulum perduxerunt usque Athenas et accepto mandato ab eo ad Silam et Timotheum ut quam celeriter venirent ad illum profecti sunt Paulus autem cum Athenis eos expectaret incitabatur spiritus eius in ipso videns idolatriae deditam civitatem disputabat igitur in synagoga cum Iudaeis et colentibus et in foro per omnes dies ad eos qui aderant quidam autem epicurei et stoici philosophi disserebant cum eo et quidam dicebant quid vult seminiverbius hic dicere alii vero novorum daemoniorum videtur adnuntiator esse quia Iesum et resurrectionem adnuntiabat eis et adprehensum eum ad Ariopagum duxerunt dicentes possumus scire quae est haec nova quae a te dicitur doctrina nova enim quaedam infers auribus nostris volumus ergo scire quidnam velint haec esse Athenienses autem omnes et advenae hospites ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid novi stans autem Paulus in medio Ariopagi ait viri athenienses per omnia quasi superstitioniosiores vos video praeteriens enim et videns simulacra vestra inveniet et aram in qua scriptum erat ignoto deo quod ergo ignorantes colitis hoc ego adnuntio vobis Deus qui fecit mundum et omnia quae in eo sunt hic caeli et terrae cum sit Dominus non in manufactis templis inhabitat nec manibus humanis colitur indigens aliquo cum ipse det omnibus vitam et inspirationem et omnia fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terrae definiens statuta tempora et terminos habitationis eorum quaerere Deum si forte adtractent eum aut inveniant quamvis non longe sit ab unoquoque nostrum in ipso enim vivimus et movemur et sumus sicut et quidam vestrum poetarum dixerunt ipsius enim et genus sumus genus ergo cum simus Dei non debemus aestimare auro aut argento aut lapidi sculpturae artis et cogitationis hominis divinum esse simile et tempora quidem huius ignorantiae despiciens Deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes ubique paenitentiam agant eo quod statuit diem in qua iudicaturus est orbem in aequitate in viro in quo statuit fidem praebens

32 omnibus suscitans eum a mortuis cum audissent autem re-
surrectionem mortuorum quidam quidem inridebant quidam
33 vero dixerunt audiemus te de hoc iterum sic Paulus exivit de
34 medio eorum quidam vero viri adherentes ei crediderunt in
quibus et Dionisius Ariopagita et mulier nomine Damaris et
alii cum eis

XVIII, 2 post haec egressus ab Athenis venit Corinthum et inveni-
ens quendam Iudaeum nomine Aquilam Ponticum genere qui
nuper venerat ab Italia et Priscillam uxorem eius eo quod prae-
cepisset Claudius discedere omnes Iudaeos a Roma accessit ad
3 eos et quia eiusdem erat artis manebat apud eos et operabatur
5 erat autem scenofactoriae artis cum venissent autem de Ma-
cedonia Silas et Timotheus instabat verbo Paulus testificans
6 Iudaeis esse Christum Iesum contradicentibus autem eis et
blasphemantibus excutiens vestimenta dixit ad eos sanguis ve-
ster super caput vestrum mundus ego ex hoc ad gentes vadam
7 et migrans inde intravit in domum cuiusdam nomine Titi Iusti
8 colentis Deum cuius domus erat coniuncta synagogae Crispus
autem archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua et
9 multi Corinthiorum audientes credebant et baptizabantur di-
xit autem Dominus nocte per visionem Paulo noli timere sed
10 loquere et ne taceas propter quod ego sum tecum et nemo
adponetur tibi ut noceat te quoniam populus est mihi multus
11 in hac civitate sedit autem annum et sex menses docens apud
12 eos verbum Dei Gallione autem proconsule Achaiae insurre-
xerunt uno animo Iudaei in Paulum et adduxerunt eum ad
13 tribunal dicentes quia contra legem hic persuadet hominibus
14 colere Deum incipiente autem Paulo aperire os dixit Gallio ad
Iudaeos si quidem esset iniquum aliquid aut facinus pessimum
15 o viri iudaei recte vos sustinerem si vero quaestiones sunt
de verbo et nominibus et legis vestrae vos ipsi videritis iudex
16, 17 ego horum nolo esse et minavit eos a tribunali adprehenden-
tes autem omnes Sosthenen principem synagogae percutiebant
18 ante tribunal et nihil eorum Gallioni curae erat Paulus vero
cum adhuc sustinisset dies multos fratribus valefaciens navi-
gavit Syriam et cum eo Priscilla et Aquila qui sibi totonderat
19 in Cencris caput habebat enim votum devenitque Ephesum et

illos ibi reliquit ipse vero ingressus synagogam disputavit cum
 Iudaeis rogantibus autem eis ut ampliori tempore maneret 20
 non consensusit sed valefaciens et dicens iterum revertar ad vos 21
 Deo volente profectus est ab Epheso et descendens Caesaream 22
 ascendit et salutavit ecclesiam et descendit Antiochiam et fac- 23
 to ibi aliquanto tempore profectus est perambulans ex ordine
 galaticam regionem et Frygiam confirmans omnes discipulos
 Iudaeus autem quidam Apollo nomine Alexandrinus natione 24
 vir eloquens devenit Ephesum potens in scripturis hic erat 25
 edoctus viam Domini et fervens spiritu loquebatur et docebat
 diligenter ea quae sunt Iesu sciens tantum baptisma Iohan-
 nis hic ergo coepit fiducialiter agere in synagoga quem cum 26
 audissent Priscilla et Aquila adsumpserunt eum et diligentius
 exposuerunt ei viam Dei cum autem vellet ire Achaïam ex- 27
 hortati fratres scripserunt discipulis ut susciperent eum qui
 cum venisset contulit multum his qui crediderant vehementer 28
 enim Iudaeos revincebat publice ostendens per scripturas esse
 Christum Iesum

factum est autem cum Apollo esset Corinthi ut Paulus pe- **XIX**
 ragratis superioribus partibus veniret Ephesum et inveniret
 quosdam discipulos dixitque ad eos si Spiritum Sanctum ac- 2
 cepistis credentes at illi ad eum sed neque si Spiritus Sanctus
 est audivimus ille vero ait in quo ergo baptizati estis qui di- 3
 xerunt in Iohannis baptismate dixit autem Paulus Iohannes 4
 baptizavit baptismata paenitentiae populum dicens in eum qui
 venturus esset post ipsum ut crederent hoc est in Iesum his 5
 auditis baptizati sunt in nomine Domini Iesu et cum inpo- 6
 suisset illis manum Paulus venit Spiritus Sanctus super eos et
 loquebantur linguis et prophetabant erant autem omnes viri 7
 fere duodecim introgressus autem synagogam cum fiducia lo- 8
 quebatur per tres menses disputans et suadens de regno Dei
 cum autem quidam indurarentur et non crederent maledicen- 9
 tes viam coram multitudine discedens ab eis segregavit disci-
 pulos cotidie disputans in scola Tyranni hoc autem factum est 10
 per biennium ita ut omnes qui habitabant in Asia audirent ver-
 bum Domini Iudaei atque gentiles virtutesque non quaslibet 11
 Deus faciebat per manus Pauli ita ut etiam super languidos 12

deferrentur a corpore eius sudaria vel semicintia et recedebant
13 ab eis languores et spiritus nequam egrediebantur tempta-
verunt autem quidam et de circumeuntibus iudaeis exorcistis
invocare super eos qui habebant spiritus malos nomen Domi-
ni Iesu dicentes adiuro vos per Iesum quem Paulus praedicat
14 erant autem quidam Scevae Iudaei principis sacerdotum sep-
15 tem filii qui hoc faciebant respondens autem spiritus nequam
16 dixit eis Iesum novi et Paulum scio vos autem qui estis et
insiliens homo in eos in quo erat daemonium pessimum et do-
minatus amborum invaluit contra eos ita ut nudi et vulnerati
17 effugerent de domo illa hoc autem notum factum est omnibus
Iudaeis atque gentilibus qui habitabant Ephesi et cecidit timor
18 super omnes illos et magnificabatur nomen Domini Iesu mul-
tisque credentium veniebant confitentes et adnuntiantes actus
19 suos multi autem ex his qui fuerant curiosa sectati contule-
runt libros et combuserunt coram omnibus et computatis pretiis
illorum invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta milium
20, 21 ita fortiter verbum Dei crescebat et confirmabatur his autem
expletis posuit Paulus in Spiritu transita Macedonia et Achaia
ire Hierosolimam dicens quoniam postquam fuero ibi oportet
22 me et Romam videre mittens autem in Macedoniam duos ex
ministrantibus sibi Timotheum et Erastum ipse remansit ad
23 tempus in Asia facta est autem in illo tempore turbatio non
24 minima de via Demetrius enim quidam nomine argentarius
faciens aedes argenteas Dianae praestabat artificibus non mo-
25 dicum quaestum quos convocans et eos qui eiusmodi erant
opifices dixit viri scitis quia de hoc artificio adquisitio est no-
26 bis et videtis et auditis quia non solum Ephesi sed paene
totius Asiae Paulus hic suadens avertit multam turbam dicens
27 quoniam non sunt dii qui manibus fiunt non solum autem
haec periclitabitur nobis pars in redargutionem venire sed et
magnae deae Dianae templum in nihilum reputabitur sed et
destrui incipiet maiestas eius quam tota Asia et orbis colit
28 his auditis repleti sunt ira et exclamaverunt dicentes magna
29 Diana Ephesiorum et impleta est civitas confusione et impe-
tum fecerunt uno animo in theatrum rapti Gaio et Aristarcho
30 Macedonibus comitibus Pauli Paulo autem volente intrare in

populum non permiserunt discipuli quidam autem et de Asiae 31
principibus qui erant amici eius miserunt ad eum rogantes ne
se daret in theatrum alii autem aliud clamabant erat enim 32
ecclesia confusa et plures nesciebant qua ex causa convenis-
sent de turba autem detraxerunt Alexandrum propellentibus 33
eum Iudaeis Alexander ergo manu silentio postulato volebat
rationem reddere populo quem ut cognoverunt Iudaeum esse 34
vox facta est una omnium quasi per horas duas clamantium
magna Diana Ephesiorum et cum sedasset scribe turbas dixit 35
viri ephesii quis enim est hominum qui nesciat Ephesiorum
civitatem cultricem esse magnae Dianae Iovisque prolis cum 36
ergo his contradici non possit oportet vos sedatos esse et nihil
temere agere adduxistis enim homines istos neque sacrilegos 37
neque blasphemantes deam vestram quod si Demetrius et qui 38
cum eo sunt artifices habent adversus aliquem causam con-
ventus forenses aguntur et pro consulibus sunt accusent invicem
si quid autem alterius rei quaeritis in legitima ecclesia 39
poterit absolvi nam et periclitamur argui seditionis hodiernae 40
cum nullus obnoxius sit de quo non possimus reddere rationem
concursus istius et cum haec dixisset dimisit ecclesiam

postquam autem cessavit tumultus vocatis Paulus discipulis **XX**
et exhortatus eos valedixit et profectus est ut iret in Macedoniam
cum autem perambulasset partes illas et exhortatus 2
eos fuisset multo sermone venit ad Graeciam ubi cum fecisset
menses tres factae sunt illi insidiae a Iudaeis navigaturo in 3
Syriam habuitque consilium ut reverteretur per Macedoniam
comitatus est autem eum Sopater Pyrrhi Beroensis Thessalonicensium
vero Aristarchus et Secundus et Gaius Derbeus et Timotheus Asi-
ani vero Tychicus et Trophimus hii cum praecessissent sustinebant
nos Troade nos vero navigavimus post 5
dies azymorum a Philippis et venimus ad eos Troadem in diebus
quinque ubi demorati sumus diebus septem in una autem 7
sabbati cum convenissemus ad frangendum panem Paulus dis-
putabat eis profecturus in crastinum protraxitque sermonem
usque in mediam noctem erant autem lampades copiosae in 8
cenaculo ubi eramus congregati sedens autem quidam adulescens
nomine Eutychus super fenestram cum mergeretur som-

no gravi disputante diu Paulo eductus somno cecidit de tertio
10 cenaculo deorsum et sublatus est mortuus ad quem cum descendisset Paulus incubuit super eum et complexus dixit nolite
11 turbari anima enim ipsius in eo est ascendens autem frangensque panem et gustans satisque adlocutus usque in lucem
12 sic profectus est adduxerunt autem puerum viventem et consolati sunt non minime nos autem ascendentes navem enavigavimus in Asson inde suscepturi Paulum sic enim disposuerat
13 ipse per terram iter facturus cum autem convenisset nos in
14 Asson adsumpto eo venimus Mytilenen et inde navigantes sequenti die venimus contra Chium et alia adplicuimus Samum
15 et sequenti venimus Miletum proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum ne qua mora illi fieret in Asia festinabat enim si possibile sibi esset ut diem pentecosten faceret Hierosolymis
16 a Mileto autem mittens Ephesum vocavit maiores natu ecclesiae qui cum venissent ad eum et simul essent dixit eis
17 vos scitis a prima die qua ingressus sum in Asiam qualiter vobiscum per omne tempus fuerim serviens Domino cum omni humilitate et lacrimis et temptationibus quae mihi acciderunt
18 ex insidiis Iudaeorum quomodo nihil subtraxerim utilium quo minus adnuntiarem vobis et docerem vos publice et per domos
19 testificans Iudaeis atque gentilibus in Deum paenitentiam et fidem in Dominum nostrum Iesum Christum et nunc ecce alligatus ego Spiritu vado in Hierusalem quae in ea eventura sint
20 mihi ignorans nisi quod Spiritus Sanctus per omnes civitates protestatur mihi dicens quoniam vincula et tribulationes
21 me manent sed nihil horum vereor nec facio animam pretiosiore quam me dummodo consummem cursum meum et ministerium quod accepi a Domino Iesu testificari evangelium gratiae Dei
22 et nunc ecce ego scio quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes per quos transivi praedicans regnum Dei quapropter contestor vos hodierna die quia mundus sum
23 a sanguine omnium non enim subterfugi quo minus adnuntiarem omne consilium Dei vobis attendite vobis et universo gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei quam adquisivit sanguine suo ego scio quoniam
24 intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos non par-

centes gregi et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa 30
 ut abducant discipulos post se propter quod vigilate memoria 31
 retinentes quoniam per triennium nocte et die non cessavi cum
 lacrimis monens unumquemque vestrum et nunc commendo 32
 vos Deo et verbo gratiae ipsius qui potens est aedificare et dare
 hereditatem in sanctificatis omnibus argentum aut aurum aut 33
 vestem nullius concupivi ipsi scitis quoniam ad ea quae mihi 34
 opus erant et his qui mecum sunt ministraverunt manus istae
 omnia ostendi vobis quoniam sic laborantes oportet suscipere 35
 infirmos ac meminisse verbi Domini Iesu quoniam ipse dixit
 beatius est magis dare quam accipere et cum haec dixisset 36
 positus genibus suis cum omnibus illis oravit magnus autem 37
 fletus factus est omnium et procumbentes super collum Pauli
 osculabantur eum dolentes maxime in verbo quo dixerat quoniam 38
 amplius faciem eius non essent visuri et deducebant eum
 ad navem

cum autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis **XXI**
 recto cursu venimus Cho et sequenti die Rhodum et inde Pa-
 tara et cum invenissemus navem transfretantem in Foenicen 2
 ascendentes navigavimus cum paruissemus autem Cypro et 3
 relinquentes eam ad sinistram navigabamus in Syriam et ve-
 nimus Tyrum ibi enim navis erat expositura onus inventis 4
 autem discipulis mansimus ibi diebus septem qui Paulo dice-
 bant per Spiritum ne ascenderet Hierosolymam et explicitis 5
 diebus profecti ibamus deducentibus nos omnibus cum uxori-
 bus et filiis usque foras civitatem et positus genibus in li-
 tore oravimus et cum valefecissemus invicem ascendimus in 6
 navem illi autem redierunt in sua nos vero navigatione ex-
 plicita a Tyro descendimus Ptolomaida et salutatis fratribus 7
 mansimus die una apud illos alia autem die profecti venimus 8
 Caesaream et intrantes in domum Philippi evangelistae qui
 erat de septem mansimus apud eum huic autem erant filiae 9
 quattuor virgines prophetantes et cum moraremur per dies 10
 aliquot supervenit quidam a Iudaea propheta nomine Agabus
 is cum venisset ad nos tulit zonam Pauli et alligans sibi pe- 11
 des et manus dixit haec dicit Spiritus Sanctus virum cuius
 est zona haec sic alligabunt in Hierusalem Iudaei et tradent

12 in manus gentium quod cum audissemus rogabamus nos et
13 qui loci illius erant ne ascenderet Hierosolymam tunc respon-
dit Paulus et dixit quid facitis flentes et adffigentes cor meum
ego enim non solum alligari sed et mori in Hierusalem paratus
14 sum propter nomen Domini Iesu et cum ei suadere non posse-
15 mus quievimus dicentes Domini voluntas fiat post dies autem
16 istos praeparati ascendebamus Hierusalem venerunt autem
et ex discipulis a Caesarea nobiscum adducentes apud quem
hospitaremur Mnasonem quendam Cyprium antiquum disci-
17 pulum et cum venissemus Hierosolymam libenter exceperunt
18 nos fratres sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad
19 Iacobum omnesque collecti sunt seniores quos cum salutas-
set narrabat per singula quae fecisset Deus in gentibus per
20 ministerium ipsius at illi cum audissent magnificabant Deum
dixeruntque ei vides frater quot milia sint in Iudaeis qui cre-
21 diderunt et omnes aemulatores sunt legis audierunt autem
de te quia discessionem doceas a Mose eorum qui per gentes
sunt Iudaeorum dicens non debere circumcidere eos filios suos
22 neque secundum consuetudinem ingredi quid ergo est utique
oportet convenire multitudinem audient enim te supervenisse
23 hoc ergo fac quod tibi dicimus sunt nobis viri quattuor votum
24 habentes super se his adsumptis sanctifica te cum illis et in-
pende in illis ut radant capita et scient omnes quia quae de te
25 audierunt falsa sunt sed ambulas et ipse custodiens legem de
his autem qui crediderunt ex gentibus nos scripsimus iudican-
tes ut abstineant se ab idolis immolato et sanguine et suffocato
26 et fornicatione tunc Paulus adsumptis viris postera die puri-
ficatus cum illis intravit in templum adnuntians expletionem
dierum purificationis donec offerretur pro unoquoque eorum
27 oblatio dum autem septem dies consummarentur hii qui de
Asia erant Iudaei cum vidissent eum in templo concitaverunt
28 omnem populum et iniecerunt ei manus clamantes viri israhelitae
adiuvate hic est homo qui adversus populum et legem
et locum hunc omnes ubique docens insuper et gentiles induxit
29 in templum et violavit sanctum locum istum viderant enim
Trophimum Ephesium in civitate cum ipso quem aestimave-
30 runt quoniam in templum induxisset Paulus commotaque est

civitas tota et facta est concursio populi et adprehendentes Paulum trahebant eum extra templum et statim clausae sunt ianuae quaerentibus autem eum occidere nuntiatum est tribuno cohortis quia tota confunditur Hierusalem qui statim adsumptis militibus et centurionibus decurrit ad illos qui cum vidissent tribunum et milites cessaverunt percutere Paulum tunc accedens tribunus adprehendit eum et iussit alligari catenis duabus et interrogabat quis esset et quid fecisset alii autem aliud clamabant in turba et cum non posset certum cognoscere prae tumultu iussit duci eum in castra et cum venisset ad gradus contigit ut portaretur a militibus propter vim populi sequebatur enim multitudo populi clamans tolle eum et cum coepisset induci in castra Paulus dicit tribuno si licet mihi loqui aliquid ad te qui dixit graece nosti nonne tu es Aegyptius qui ante hos dies tumultum concitasti et eduxisti in desertum quattuor milia virorum sicariorum et dixit ad eum Paulus ego homo sum quidem iudaeus a Tarso Ciliciae non ignotae civitatis municeps rogo autem te permitte mihi loqui ad populum et cum ille permisisset Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem et magno silentio facto adlocutus est hebraea lingua dicens

virī fratres et patres audite quam ad vos nunc reddo rationem cum audissent autem quia hebraea lingua loquitur ad illos magis praestiterunt silentium et dixit ego sum vir iudaeus natus Tarso Ciliciae nutritus autem in ista civitate secus pedes Gamalihel eruditus iuxta veritatem paternae legis aemulator legis sicut et vos omnes estis hodie qui hanc viam persecutus sum usque ad mortem alligans et tradens in custodias viros ac mulieres sicut princeps sacerdotum testimonium mihi reddit et omnes maiores natu a quibus et epistulas accipiens ad fratres Damascum pergebam ut adducerem inde vinctos in Hierusalem uti punirentur factum est autem eunte me et adpropinquante Damasco media die subito de caelo circumfulsit me lux copiosa et decidens in terram audivi vocem dicentem mihi Saule Saule quid me persequeris ego autem respondi quis es Domine dixitque ad me ego sum Iesus Nazarenus quem tu persequeris et qui mecum erant lumen quidem

XXII

2

3

4

5

6

7

8

9

viderunt vocem autem non audierunt eius qui loquebatur me-
10 cum et dixi quid faciam Domine Dominus autem dixit ad me
surgens vade Damascum et ibi tibi dicetur de omnibus quae
11 te oporteat facere et cum non viderem prae claritate luminis
12 illius ad manum deductus a comitibus veni Damascum Ananias
autem quidam vir secundum legem testimonium habens
13 ab omnibus habitantibus Iudaeis veniens ad me et adstans
dixit mihi Saule frater respice et ego eadem hora respexi in
14 eum at ille dixit Deus patrum nostrorum praeordinavit te ut
cognosceres voluntatem eius et videres Iustum et audires vo-
15 cem ex ore eius quia eris testis illius ad omnes homines eorum
16 quae vidisti et audisti et nunc quid moraris exsurge baptizare
17 et ablue peccata tua invocato nomine ipsius factum est au-
tem revertenti mihi in Hierusalem et oranti in templo fieri me
18 in stupore mentis et videre illum dicentem mihi festina et exi
velociter ex Hierusalem quoniam non recipient testimonium
19 tuum de me et ego dixi Domine ipsi sciunt quia ego eram
concludens in carcerem et caedens per synagogas eos qui cre-
20 debant in te et cum funderetur sanguis Stephani testis tui ego
adstabam et consentiebam et custodiebam vestimenta interfi-
21 cientium illum et dixit ad me vade quoniam ego in nationes
22 longe mittam te audiebant autem eum usque ad hoc verbum
et levaverunt vocem suam dicentes tolle de terra eiusmodi non
23 enim fas est eum vivere vociferantibus autem eis et proicien-
24 tibus vestimenta sua et pulverem iactantibus in aerem iussit
tribunus induci eum in castra et flagellis caedi et torqueri eum
25 ut sciret propter quam causam sic adclamarent ei et cum ad-
strinxissent eum loris dixit adstanti sibi centurioni Paulus si
26 hominem romanum et indemnatum licet vobis flagellare quo
audito centurio accessit ad tribunum et nuntiavit dicens quid
27 acturus es hic enim homo civis romanus est accedens autem
tribunus dixit illi dic mihi tu Romanus es at ille dixit etiam
28 et respondit tribunus ego multa summa civitatem hanc con-
29 secutus sum et Paulus ait ego autem et natus sum protinus
ergo discesserunt ab illo qui eum torturi erant tribunus quo-
que timuit postquam rescivit quia civis romanus esset et quia
30 alligasset eum postera autem die volens scire diligentius qua

ex causa accusaretur a Iudaeis solvit eum et iussit sacerdotes convenire et omne concilium et producens Paulum statuit inter illos

intendens autem concilium Paulus ait viri fratres ego omni **XXIII**
 conscientia bona conversatus sum ante Deum usque in hodiernum diem princeps autem sacerdotum Ananias praecepit adstantibus sibi percutere os eius tunc Paulus ad eum dixit percutiet te Deus paries dealbate et tu sedens iudicas me secundum legem et contra legem iubes me percuti et qui adstabant dixerunt summum sacerdotem Dei maledicis dixit autem Paulus nesciebam fratres quia princeps est sacerdotum scriptum est enim principem populi tui non maledices sciens autem Paulus quia una pars esset Sadducaeorum et altera Pharisaeorum exclamavit in concilio viri fratres ego Pharisaeus sum filius Pharisaeorum de spe et resurrectione mortuorum ego iudicor et cum haec dixisset facta est dissensio inter Pharisaeos et Sadducaeos et soluta est multitudo Sadducaei enim dicunt non esse resurrectionem neque angelum neque spiritum Pharisaei autem utrumque confitentur factus est autem clamor magnus et surgentes quidam Pharisaeorum pugnabant dicentes nihil mali invenimus in homine isto quod si spiritus locutus est ei aut angelus et cum magna dissensio facta esset timens tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis iussit milites descendere et rapere eum de medio eorum ac deducere eum in castra sequenti autem nocte adsistens ei Dominus ait constans esto sicut enim testificatus es de me Hierusalem sic te oportet et Romae testificari facta autem die collegerunt se quidam ex Iudaeis et devoverunt se dicentes neque manducatuos neque bibituos donec occiderent Paulum erant autem plus quam quadraginta qui hanc coniurationem fecerant qui accesserunt ad principes sacerdotum et seniores et dixerunt devotione devovimus nos nihil gustatuos donec occidamus Paulum nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio ut producat illum ad vos tamquam aliquid certius cognituri de eo nos vero priusquam adpropriet parati sumus interficere illum quod cum audisset filius sororis Pauli insidias venit et intravit in castra nuntiavitque Paulo vocans autem Paulus ad se unum ex cen-

turionibus ait adulescentem hunc perduc ad tribunum habet
18 enim aliquid indicare illi et ille quidem adsumens eum duxit
ad tribunum et ait vinctus Paulus vocans rogavit me hunc adu-
19 lescentem perducere ad te habentem aliquid loqui tibi adpre-
hendens autem tribunus manum illius secessit cum eo seorsum
20 et interrogavit illum quid est quod habes indicare mihi ille
autem dixit Iudaeis convenit rogare te ut crastina die Paulum
producas in concilium quasi aliquid certius inquisituri sint de
21 illo tu vero ne credideris illis insidiantur enim ei ex eis viri
amplius quadraginta qui se devoverunt non manducare neque
bibere donec interficiant eum et nunc parati sunt expectantes
22 promissum tuum tribunus igitur dimisit adulescentem prae-
23 cipiens ne cui loqueretur quoniam haec nota sibi fecisset et
vocatis duobus centurionibus dixit illis parate milites ducentos
ut eant usque Caesaream et equites septuaginta et lancearios
24 ducentos a tertia hora noctis et iumenta praeparate ut in-
ponentes Paulum salvum perducerent ad Felicem praesidem
26 scribens epistulam continentem haec Claudius Lysias optimo
27 praesidi Felici salutem virum hunc comprehensum a Iudaeis
et incipientem interfici ab eis superveniens cum exercitu eri-
28 pui cognito quia Romanus est volensque scire causam quam
29 obiciebant illi deduxi eum in concilium eorum quem inveni ac-
cusari de quaestionibus legis ipsorum nihil vero dignum morte
30 aut vinculis habentem crimen et cum mihi perlatum esset de
insidiis quas paraverunt ei misi ad te denuntians et accusato-
31 ribus ut dicant apud te milites ergo secundum praeceptum
sibi adsumentes Paulum duxerunt per noctem in Antipatri-
32 dem et postera die dimissis equitibus ut irent cum eo reversi
33 sunt ad castra qui cum venissent Caesaream et tradidissent
34 epistulam praesidi statuerunt ante illum et Paulum cum le-
gisset autem et interrogasset de qua provincia esset et cognos-
35 scens quia de Cilicia audiam te inquit cum et accusatores tui
venerint iussitque in praetorio Herodis custodiri eum

XXIV

post quinque autem dies descendit princeps sacerdotum
Ananias cum senioribus quibusdam et Tertullo quodam ora-
2 tore qui adierunt praesidem adversus Paulum et citato Paulo
coepit accusare Tertullus dicens cum in multa pace agamus

per te et multa corrigantur per tuam providentiam semper 3
et ubique suscipimus optime Felix cum omni gratiarum actio- 4
ne ne diutius autem te protraham oro breviter audias nos 4
pro tua clementia invenimus hunc hominem pestiferum et 5
concitantem seditiones omnibus Iudaeis in universo orbe et 5
auctorem seditionis sectae Nazarenorum qui etiam templum 6
violare conatus est quem et adprehendimus a quo poteris ipse 8
iudicans de omnibus istis cognoscere de quibus nos accusamus 8
eum adiecerunt autem et Iudaei dicentes haec ita se habe- 9
re respondit autem Paulus annuente sibi praeside dicere ex 10
multis annis esse te iudicem genti huic sciens bono animo pro 10
me satisfaciam potes enim cognoscere quia non plus sunt dies 11
mihi quam duodecim ex quo ascendi adorare in Hierusalem et 12
neque in templo invenerunt me cum aliquo disputantem aut 12
concursum facientem turbae neque in synagogis neque in civi-
tate neque probare possunt tibi de quibus nunc accusant me 13
confiteor autem hoc tibi quod secundum sectam quam dicunt 14
heresim sic deservio patrio Deo meo credens omnibus quae in
lege et prophetis scripta sunt spem habens in Deum quam 15
et hii ipsi expectant resurrectionem futuram iustorum et ini-
quorum in hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam 16
habere ad Deum et ad homines semper post annos autem 17
plures elemosynas facturus in gentem meam veni et oblationes
et vota in quibus invenerunt me purificatum in templo non 18
cum turba neque cum tumultu quidam autem ex Asia Iudaei 19
quos oportebat apud te praesto esse et accusare si quid ha-
berent adversum me aut hii ipsi dicant si quid invenerunt in 20
me iniquitatis cum stem in concilio nisi de una hac solummo- 21
do voce qua clamavi inter eos stans quoniam de resurrectione
mortuorum ego iudicor hodie a vobis distulit autem illos Felix 22
certissime sciens de via dicens cum tribunus Lysias descende-
rit audiam vos iussitque centurioni custodiri eum et habere 23
requiem nec quemquam prohibere de suis ministrare ei post 24
aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla uxore sua quae
erat Iudaea vocavit Paulum et audivit ab eo fidem quae est in
Iesum Christum disputante autem illo de iustitia et castitate 25
et de iudicio futuro timefactus Felix respondit quod nunc adti-

26 net vade tempore autem oportuno accersiam te simul et spe-
rans quia pecunia daretur a Paulo propter quod et frequenter
27 accersiens eum loquebatur cum eo biennio autem expleto ac-
cepit successorem Felix Porcium Festum volens autem gratiam
praestare Iudaeis Felix reliquit Paulum vinctum

XXV

Festus ergo cum venisset in provinciam post triduum ascen-
2 dit Hierosolymam a Caesarea adieruntque eum principes sacer-
dotum et primi Iudaeorum adversus Paulum et rogabant
3 eum postulantes gratiam adversum eum ut iuberet perdu-
ci eum Hierusalem insidias tendentes ut eum interficerent in
4 via Festus autem respondit servari Paulum in Caesarea se au-
5 tem maturius profecturum qui ergo in vobis ait potentes sunt
descendentes simul si quod est in viro crimen accusent eum
6 demoratus autem inter eos dies non amplius quam octo aut
decem descendit Caesaream et altera die sedit pro tribunali
7 et iussit Paulum adduci qui cum perductus esset circumster-
terunt eum qui ab Hierosolyma descenderant Iudaei multas
8 et graves causas obicientes quas non poterant probare Paulo
autem rationem reddente quoniam neque in legem Iudaeorum
9 neque in templum neque in Caesarem quicquam peccavi Fe-
stus autem volens Iudaeis gratiam praestare respondens Paulo
dixit vis Hierosolymam ascendere et ibi de his iudicari apud
10 me dixit autem Paulus ad tribunal Caesaris sto ubi me oportet
11 iudicari Iudaeis non nocui sicut tu melius nosti si enim
nocui aut dignum morte aliquid feci non recuso mori si ve-
ro nihil est eorum quae hii accusant me nemo potest me illis
12 donare Caesarem appello tunc Festus cum consilio locutus
13 respondit Caesarem appellasti ad Caesarem ibis et cum dies
aliquot transacti essent Agrippa rex et Bernice descenderunt
14 Caesaream ad salutandum Festum et cum dies plures ibi de-
morarentur Festus regi indicavit de Paulo dicens vir quidam
15 est derelictus a Felice vinctus de quo cum essem Hierosoly-
mis adierunt me principes sacerdotum et seniores Iudaeorum
16 postulantes adversus illum damnationem ad quos respondi
quia non est consuetudo Romanis donare aliquem hominem
priusquam is qui accusatur praesentes habeat accusatores lo-
17 cumque defendendi accipiat ad abluenda crimina cum ergo

huc convenissent sine ulla dilatione sequenti die sedens pro
 tribunali iussi adduci virum de quo cum stetissent accusato- 18
 res nullam causam deferebant de quibus ego suspicabar ma-
 lum quaestiones vero quasdam de sua superstitione habebant 19
 adversus eum et de quodam Iesu defuncto quem adfirmabat
 Paulus vivere haesitans autem ego de huiusmodi quaestio- 20
 ne dicebam si vellet ire Hierosolymam et ibi iudicari de istis
 Paulo autem appellante ut servaretur ad Augusti cognitionem 21
 iussi servari eum donec mittam eum ad Caesarem Agrippa 22
 autem ad Festum volebam et ipse hominem audire cras inquit
 audies eum altera autem die cum venisset Agrippa et Bernice 23
 cum multa ambitione et introissent in auditorium cum tribu-
 nis et viris principalibus civitatis et iubente Festo adductus
 est Paulus et dixit Festus Agrippa rex et omnes qui simul 24
 adestis nobiscum viri videtis hunc de quo omnis multitudo Iu-
 daeorum interpellavit me Hierosolymis petens et hic claman-
 tes non oportere eum vivere amplius ego vero conperi nihil 25
 dignum eum morte admisisse ipso autem hoc appellante Au-
 gustum iudicavi mittere de quo quid certum scribam domino 26
 non habeo propter quod produxi eum ad vos et maxime ad
 te rex Agrippa ut interrogatione facta habeam quid scribam
 sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum et causas eius 27
 non significare

Agrippa vero ad Paulum ait permittitur tibi loqui pro te **XXVI**
 met ipso tunc Paulus extenta manu coepit rationem reddere
 de omnibus quibus accusor a Iudaeis rex Agrippa aestimo me 2
 beatum apud te cum sim defensurus me hodie maxime te 3
 sciente omnia quae apud Iudaeos sunt consuetudines et quae-
 stiones propter quod obsecro patienter me audias et quidem 4
 vitam meam a iuventute quae ab initio fuit in gente mea in Hie-
 rosolymis noverunt omnes Iudaei praescientes me ab initio si 5
 velint testimonium perhibere quoniam secundum certissimam
 sectam nostrae religionis vixi Pharisaeus et nunc in spe quae 6
 ad patres nostros repromissionis facta est a Deo sto iudicio
 subiectus in quam duodecim tribus nostrae nocte ac die de- 7
 servientes sperant devenire de qua spe accusor a Iudaeis rex
 quid incredibile iudicatur apud vos si Deus mortuos suscitatur 8

9 et ego quidem existimaveram me adversus nomen Iesu Naza-
10 reni debere multa contraria agere quod et feci Hierosolymis
et multos sanctorum ego in carceribus inclusi a principibus
sacerdotum potestate accepta et cum occiderentur detuli sen-
11 tentiam et per omnes synagogas frequenter puniens eos con-
pellebam blasphemare et amplius insaniens in eos perseque-
12 bar usque in exteris civitates in quibus dum irem Damascum
13 cum potestate et permissu principum sacerdotum die media
in via vidi rex de caelo supra splendorem solis circumfulsisse
14 me lumen et eos qui mecum simul erant omnesque nos cum
decidissemus in terram audivi vocem loquentem mihi hebraica
lingua Saule Saule quid me persequeris durum est tibi contra
15 stimulum calcitrare ego autem dixi quis es Domine Dominus
16 autem dixit ego sum Iesus quem tu persequeris sed exsurge et
sta super pedes tuos ad hoc enim apparui tibi ut constituam
te ministrum et testem eorum quae vidisti et eorum quibus
17 apparebo tibi eripiens te de populo et gentibus in quas nunc
18 ego mitto te aperire oculos eorum ut convertantur a tenebris
ad lucem et de potestate Satanae ad Deum ut accipiant remis-
sionem peccatorum et sortem inter sanctos per fidem quae est
19 in me unde rex Agrippa non fui incredulus caelestis visionis
20 sed his qui sunt Damasci primum et Hierosolymis et in omnem
regionem Iudaeae et gentibus adnuntiabam ut paenitentiam
agerent et converterentur ad Deum digna paenitentiae opera
21 facientes hac ex causa me Iudaei cum essem in templo con-
prehensum temptabant interficere auxilio autem adiutus Dei
22 usque in hodiernum diem sto testificans minori atque maiori
nihil extra dicens quam ea quae prophetae sunt locuti futura
23 esse et Moses si passibilis Christus si primus ex resurrectione
24 mortuorum lumen adnuntiaturus est populo et gentibus haec
loquente eo et rationem reddente Festus magna voce dixit in-
25 sanis Paule multae te litterae ad insaniam convertunt at Pau-
lus non insanio inquit optime Feste sed veritatis et sobrietatis
26 verba eloquor scit enim de his rex ad quem et constanter
loquor latere enim eum nihil horum arbitror neque enim in
27 angulo quicquam horum gestum est credis rex Agrippa pro-
28 phetis scio quia credis Agrippa autem ad Paulum in modico

suades me Christianum fieri et Paulus opto apud Deum et 29
 in modico et in magno non tantum te sed et omnes hos qui
 audiunt hodie fieri tales qualis et ego sum exceptis vinculis his
 et exsurrexit rex et praeses et Bernice et qui adsidebant eis 30
 et cum secessissent loquebantur ad invicem dicentes quia nihil 31
 morte aut vinculorum dignum quid facit homo iste Agrippa 32
 autem Festo dixit dimitti poterat homo hic si non appellasset
 Caesarem

ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam et tradi **XXVII**
 Paulum cum reliquis custodiis centurioni nomine Iulio cohortis 2
 Augustae ascendentes autem navem hadrumetinam inci- 2
 pientem navigare circa Asiae loca sustulimus perseverante no-
 biscum Aristarcho Macedone Thessalonicense sequenti autem 3
 die devenimus Sidonem humane autem tractans Iulius Paulum 3
 permisit ad amicos ire et curam sui agere et inde cum sustu- 4
 lissemus subnavigavimus Cypro propterea quod essent venti 4
 contrarii et pelagus Ciliciae et Pamphiliae navigantes veni- 5
 mus Lystram quae est Lyciae et ibi inveniens centurio navem 6
 alexandrinam navigantem in Italiam transposuit nos in eam 6
 et cum multis diebus tarde navigaremus et vix devenissemus 7
 contra Cnidum prohibente nos vento adnavigavimus Cretae 7
 secundum Salmonem et vix iuxta navigantes venimus in lo- 8
 cum quendam qui vocatur Boni portus cui iuxta erat civitas 8
 Thalassa multo autem tempore peracto et cum iam non esset 9
 tuta navigatio eo quod et ieiunium iam praeterisset consola- 9
 batur Paulus dicens eis viri video quoniam cum iniuria et 10
 multo damno non solum oneris et navis sed etiam animarum 10
 nostrarum incipit esse navigatio centurio autem gubernatori 11
 et nauclerio magis credebat quam his quae a Paulo dicebantur 11
 et cum aptus portus non esset ad hiemandum plurimi statue- 12
 runt consilium navigare inde si quo modo possent devenientes 12
 Phoenice hiemare portum Cretae respicientem ad africanum et 13
 ad chorum adspirante autem austro aestimantes propositum 13
 se tenere cum sustulissent de Asson legebant Cretam non post 14
 multum autem misit se contra ipsam ventus typhonicus qui 14
 vocatur euroaquilo cumque arrepta esset navis et non posset 15
 conari in ventum data nave flatibus ferebamur insulam autem 16

quandam decurrentes quae vocatur Caudam potuimus vix ob-
17 tinere scapham qua sublata adiutoriis utebantur accingentes
navem timentes ne in Syrtim inciderent submisso vase sic fe-
18 rebantur valide autem nobis tempestate iactatis sequenti die
19 iactum fecerunt et tertia die suis manibus armamenta navis
20 proiecerunt neque sole autem neque sideribus apparentibus
per plures dies et tempestate non exigua imminente iam ablata
21 erat spes omnis salutis nostrae et cum multa ieiunatio fuisset
tunc stans Paulus in medio eorum dixit oportebat quidem o vi-
22 ri audito me non tollere a Creta lucrique facere iniuriam hanc
23 enim nullius animae erit ex vobis praeterquam navis adstitit
enim mihi hac nocte angelus Dei cuius sum ego et cui deservio
24 dicens ne timeas Paule Caesari te oportet adsistere et ecce do-
25 navit tibi Deus omnes qui navigant tecum propter quod bono
animo estote viri credo enim Deo quia sic erit quemadmo-
26 dum dictum est mihi in insulam autem quandam oportet nos
27 devenire sed posteaquam quartadecima nox supervenit navi-
gantibus nobis in Hadria circa mediam noctem suspicabantur
28 nautae apparere sibi aliquam regionem qui submittentes in-
venerunt passus viginti et pusillum inde separati invenerunt
29 passus quindecim timentes autem ne in aspera loca incidere-
mus de puppi mittentes anchoras quattuor optabant diem fieri
30 nautis vero quaerentibus fugere de navi cum misissent sca-
pham in mare sub obtentu quasi a prora inciperent anchoras
31 extendere dixit Paulus centurioni et militibus nisi hii in navi
32 manserint vos salvi fieri non potestis tunc absciderunt milites
33 funes scaphae et passi sunt eam excidere et cum lux inciperet
fieri rogabat Paulus omnes sumere cibum dicens quartadeci-
ma hodie die expectantes ieiuni permanetis nihil accipientes
34 propter quod rogo vos accipere cibum pro salute vestra quia
35 nullius vestrum capillus de capite peribit et cum haec dixisset
sumens panem gratias egit Deo in conspectu omnium et cum
36 fregisset coepit manducare animaequiores autem facti omnes
37 et ipsi adsumpserunt cibum eramus vero universae animae in
38 navi ducentae septuaginta sex et satiati cibo adleviabant na-
39 vem iactantes triticum in mare cum autem dies factus esset

terram non agnoscebant sinum vero quendam considerabant
 habentem litus in quem cogitabant si possent eicere navem et 40
 cum anchoras abstulissent committebant se mari simul laxan-
 tes iuncturas gubernaculorum et levato artemone secundum
 flatum aurae tendebant ad litus et cum incidissemus in locum 41
 bithalassum inpegerunt navem et prora quidem fixa manebat
 immobilis puppis vero solvebatur a vi maris militum autem 42
 consilium fuit ut custodias occiderent ne quis cum enatasset
 effugeret centurio autem volens servare Paulum prohibuit fie- 43
 ri iussitque eos qui possent natare mittere se primos et evadere
 et ad terram exire et ceteros alios in tabulis ferebant quosdam 44
 super ea quae de navi essent et sic factum est ut omnes animae
 evaderent ad terram

et cum evasissemus tunc cognovimus quia Militene insula **XXVIII**
 vocatur barbari vero praestabant non modicam humanitatem
 nobis accensa enim pyra reficiebant nos omnes propter im- 2
 brem qui iminebat et frigus cum congregasset autem Paulus 3
 sarmentorum aliquantam multitudinem et inposuisset super
 ignem vipera a calore cum processisset invasit manum eius
 ut vero viderunt barbari pendentem bestiam de manu eius 4
 ad invicem dicebant utique homicida est homo hic qui cum
 evaserit de mari Ultio non sinit vivere et ille quidem excu- 5
 tiens bestiam in ignem nihil mali passus est at illi existima- 6
 bant eum in tumorem convertendum et subito casurum et mori
 diu autem illis sperantibus et videntibus nihil mali in eo fieri
 convertentes se dicebant eum esse deum in locis autem illis 7
 erant praedia principis insulae nomine Publii qui nos susci-
 piens triduo benigne exhibuit contigit autem patrem Publii 8
 febribus et dysenteria vexatum iacere ad quem Paulus intra-
 vit et cum orasset et inposuisset ei manus salvavit eum quo 9
 facto et omnes qui in insula habebant infirmitates accedebant
 et curabantur qui etiam multis honoribus nos honoraverunt 10
 et navigantibus inposuerunt quae necessaria erant post men- 11
 ses autem tres navigavimus in nave alexandrina quae in insula
 hiemaverat cui erat insigne Castorum et cum venissemus Sy- 12
 racusam mansimus ibi triduo inde circumlegentes devenimus 13
 Regium et post unum diem flante austro secunda die venimus

14 Puteolos ubi inventis fratribus rogati sumus manere apud eos
15 dies septem et sic venimus Romam et inde cum audissent
fratres occurrerunt nobis usque ad Appii Forum et Tribus Ta-
16 bernis quos cum vidisset Paulus gratias agens Deo accepit fi-
duciam cum venissemus autem Romam permissum est Paulo
17 manere sibimet cum custodiente se milite post tertium au-
tem diem convocavit primos Iudaeorum cumque convenissent
dicebat eis ego viri fratres nihil adversus plebem faciens aut
morem paternum vinctus ab Hierosolymis traditus sum in ma-
18 nus Romanorum qui cum interrogationem de me habuissent
voluerunt me dimittere eo quod nulla causa esset mortis in me
19 contradicentibus autem Iudaeis coactus sum appellare Caesa-
20 rem non quasi gentem meam habens aliquid accusare propter
hanc igitur causam rogavi vos videre et adloqui propter spem
21 enim Israhel catena hac circumdatus sum at illi dixerunt ad
eum nos neque litteras accepimus de te a Iudaea neque ad-
veniens aliquis fratrum nuntiavit aut locutus est quid de te
22 malum rogamus autem a te audire quae sentis nam de secta
23 hac notum est nobis quia ubique ei contradicitur cum consti-
tuissent autem illi diem venerunt ad eum in hospitium plures
quibus exponebat testificans regnum Dei suadensque eos de
24 Iesu ex lege Mosi et prophetis a mane usque ad vesperam et
quidam credebant his quae dicebantur quidam vero non cre-
25 debant cumque invicem non essent consentientes discedebant
dicente Paulo unum verbum quia bene Spiritus Sanctus locu-
26 tus est per Esaiam prophetam ad patres nostros dicens vade
ad populum istum et dic aure audietis et non intellegetis et
27 videntes videbitis et non perspicietis incrassatum est enim
cor populi huius et auribus graviter audierunt et oculos suos
compresserunt ne forte videant oculis et auribus audiant et cor-
28 de intellegant et convertantur et sanem illos notum ergo sit
vobis quoniam gentibus missum est hoc salutare Dei ipsi et
30 audient mansit autem biennio toto in suo conducto et susci-
31 piebat omnes qui ingrediebantur ad eum praedicans regnum
Dei et docens quae sunt de Domino Iesu Christo cum omni
fiducia sine prohibitione

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE ROMANS.

Paulus servus Christi Iesu vocatus apostolus segregatus in evangelium Dei quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis de Filio suo qui factus est ex semine David secundum carnem qui praedestinatus est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Iesu Christi Domini nostri per quem accepimus gratiam et apostolatam ad oboediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine eius in quibus estis et vos vocati Iesu Christi omnibus qui sunt Romae dilectis Dei vocatis sanctis gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo primum quidem gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus vobis quia fides vestra adnuntiatur in universo mundo testis enim mihi est Deus cui servio in spiritu meo in evangelio Filii eius quod sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei veniendi ad vos desidero enim videre vos ut aliquid inpertiar gratiae vobis spiritalis ad confirmandos vos id est simul consolari in vobis per eam quae invicem est fidem vestram atque meam nolo autem vos ignorare fratres quia saepe proposui venire ad vos et prohibitus sum usque adhuc ut aliquem fructum habeam et in vobis sicut et in ceteris gentibus Graecis ac barbaris sapientibus et insipientibus debitor sum ita quod in me promptum est et vobis qui Romae estis evangelizare non enim erubescio evangelium virtus enim Dei est in salutem omni credenti Iudaeo primum et Graeco iustitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem sicut scriptum est iustus autem ex fide vivit revelatur enim ira Dei de caelo super omnem impietatem et iniustitiam hominum eorum qui veritatem in iniustitiam detinent quia quod notum est Dei manifestum est in illis Deus enim illis manifestavit in-

visibilia enim ipsius a creatura mundi per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoque eius virtus et divinitas ut sint inexcusabiles quia cum cognovissent Deum non sicut Deum glorificaverunt aut gratias egerunt sed evanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis et volucrum et quadrupedum et serpentium propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in inmunditiam ut contumeliis adficiant corpora sua in semet ipsis qui commutaverunt veritatem Dei in mendacio et coluerunt et servierunt creaturae potius quam creatori qui est benedictus in saecula amen propterea tradidit illos Deus in passionem ignominiae nam feminae eorum inmutaverunt naturalem usum in eum usum qui est contra naturam similiter autem et masculi relicto naturali usu feminae exarserunt in desideriis suis in invicem masculi in masculos turpitudinem operantes et mercedem quam oportuit erroris sui in semet ipsis recipientes et sicut non probaverunt Deum habere in notitia tradidit eos Deus in reprobum sensum ut faciant quae non conveniunt repletos omni iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia plenos invidia homicidio contentione dolo malignitate susurriones detractores Deo odibiles contumeliosos superbos elatos inventores malorum parentibus non oboedientes insipientes inconpositos sine affectione absque foedere sine misericordia qui cum iustitiam Dei cognovissent non intellexerunt quoniam qui talia agunt digni sunt morte non solum ea faciunt sed et consentiunt facientibus

II propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas in quo enim iudicas alterum te ipsum condemnas eadem enim agis qui iudicas scimus enim quoniam iudicium Dei est secundum veritatem in eos qui talia agunt existimas autem hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea quia tu effugies iudicium Dei an divitias bonitatis eius et patientiae et longanimitatis contemnis ignorans quoniam benignitas Dei ad paenitentiam te adducit secundum duritiam autem tuam et inpaenitens cor thesaurizas tibi iram in die irae et revelationis

iusti iudicii Dei qui reddet unicuique secundum opera eius 6
his quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam et 7
honorem et incorruptionem quaerentibus vitam aeternam his 8
autem qui ex contentione et qui non adquiescunt veritati cre-
dunt autem iniquitati ira et indignatio tribulatio et angustia 9
in omnem animam hominis operantis malum Iudaei primum
et Graeci gloria autem et honor et pax omni operanti bonum 10
Iudaeo primum et Graeco non est enim personarum acceptio 11
apud Deum quicumque enim sine lege peccaverunt sine lege 12
et peribunt et quicumque in lege peccaverunt per legem iudi-
cabuntur non enim auditores legis iusti sunt apud Deum sed 13
factores legis iustificabuntur cum enim gentes quae legem non 14
habent naturaliter quae legis sunt faciunt eiusmodi legem non
habentes ipsi sibi sunt lex qui ostendunt opus legis scriptum 15
in cordibus suis testimonium reddente illis conscientia ipso-
rum et inter se invicem cogitationum accusantium aut etiam 16
defendentium in die cum iudicabit Deus occulta hominum se-
cundum evangelium meum per Iesum Christum si autem tu 17
Iudaeus cognominaris et requiescis in lege et gloriaris in Deo
et nosti voluntatem et probas utiliora instructus per legem 18
confidis te ipsum ducem esse caecorum lumen eorum qui in 19
tenebris sunt eruditorem insipientium magistrum infantium 20
habentem formam scientiae et veritatis in lege qui ergo alium 21
doces te ipsum non doces qui praedicas non furandum furaris
qui dicis non moechandum moecharis qui abominaris idola sa- 22
crilegium facis qui in lege gloriaris per praevaricationem legis 23
Deum inhonoras nomen enim Dei per vos blasphematur inter 24
gentes sicut scriptum est circumcisio quidem prodest si legem 25
observes si autem praevaricator legis sis circumcisio tua prae-
putium facta est si igitur praeputium iustitias legis custodiat 26
nonne praeputium illius in circumcisionem reputabitur et iudi- 27
cabit quod ex natura est praeputium legem consummans te
qui per litteram et circumcisionem praevaricator legis es non 28
enim qui in manifesto Iudaeus est neque quae in manifesto in
carne circumcisio sed qui in abscondito Iudaeus et circumci- 29
sio cordis in spiritu non littera cuius laus non ex hominibus
sed ex Deo est

III quid ergo amplius est Iudaeo aut quae utilitas circumcisio-
2 nis multum per omnem modum primum quidem quia credita
3 sunt illis eloquia Dei quid enim si quidam illorum non creden-
derunt numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit absit
4 est autem Deus verax omnis autem homo mendax sicut scrip-
tum est ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudica-
5 ris si autem iniquitas nostra iustitiam Dei commendat quid
dicemus numquid iniquus Deus qui infert iram secundum ho-
6 minem dico absit alioquin quomodo iudicabit Deus mundum
7 si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit in gloriam ip-
8 sius quid adhuc et ego tamquam peccator iudicor et non sicut
blasphemamur et sicut aiunt nos quidam dicere faciamus mala
9 ut veniant bona quorum damnatio iusta est quid igitur prae-
cellimus eos nequaquam causati enim sumus Iudaeos et Grae-
10 cos omnes sub peccato esse sicut scriptum est quia non est
11 iustus quisquam non est intellegens non est requirens Deum
12 omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat
13 bonum non est usque ad unum sepulchrum patens est guttur
eorum linguis suis dolose agebant venenum aspidum sub la-
14 biis eorum quorum os maledictione et amaritudine plenum
15, 16 est veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem contri-
17 tio et infelicitas in viis eorum et viam pacis non cognoverunt
18, 19 non est timor Dei ante oculos eorum scimus autem quoniam
quaecumque lex loquitur his qui in lege sunt loquitur ut om-
20 ne os obstruatur et subditus fiat omnis mundus Deo quia ex
operibus legis non iustificabitur omnis caro coram illo per le-
21 gem enim cognitio peccati nunc autem sine lege iustitia Dei
22 manifestata est testificata a lege et prophetis iustitia autem
Dei per fidem Iesu Christi super omnes qui credunt non enim
23 est distinctio omnes enim peccaverunt et egent gloriam Dei
24 iustificati gratis per gratiam ipsius per redemptionem quae est
25 in Christo Iesu quem proposuit Deus propitiationem per fi-
dem in sanguine ipsius ad ostensionem iustitiae suae propter
26 remissionem praecedentium delictorum in sustentatione Dei
ad ostensionem iustitiae eius in hoc tempore ut sit ipse iustus
27 et iustificans eum qui ex fide est Iesu ubi est ergo gloriatio
exclusa est per quam legem factorum non sed per legem fidei

arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus 28
 legis an Iudaeorum Deus tantum nonne et gentium immo et 29
 gentium quoniam quidem unus Deus qui iustificabit circumci- 30
 sionem ex fide et praeputium per fidem legem ergo destruimus 31
 per fidem absit sed legem statuimus

quid ergo dicemus invenisse Abraham patrem nostrum se- **IV**
 cundum carnem si enim Abraham ex operibus iustificatus est 2
 habet gloriam sed non apud Deum quid enim scriptura dicit 3
 credit Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam ei au- 4
 tem qui operatur merces non inputatur secundum gratiam sed
 secundum debitum ei vero qui non operatur credenti autem in 5
 eum qui iustificat impium reputatur fides eius ad iustitiam si- 6
 cut et David dicit beatitudinem hominis cui Deus accepto fert
 iustitiam sine operibus beati quorum remissae sunt iniquita- 7
 tes et quorum tecta sunt peccata beatus vir cui non inputabit 8
 Dominus peccatum beatitudo ergo haec in circumcissione an 9
 etiam in praeputio dicimus enim quia reputata est Abrahae fi-
 des ad iustitiam quomodo ergo reputata est in circumcissione 10
 an in praeputio non in circumcissione sed in praeputio et si- 11
 gnum accepit circumcisionis signaculum iustitiae fidei quae est
 in praeputio ut sit pater omnium credentium per praeputium
 ut reputetur et illis ad iustitiam et sit pater circumcisionis non 12
 his tantum qui sunt ex circumcissione sed et his qui sectantur
 vestigia quae est in praeputio fidei patris nostri Abrahae non 13
 enim per legem promissio Abrahae aut semini eius ut heres
 esset mundi sed per iustitiam fidei si enim qui ex lege heredes 14
 sunt exinanita est fides abolita est promissio lex enim iram 15
 operatur ubi enim non est lex nec praevaricatio ideo ex fide 16
 ut secundum gratiam ut firma sit promissio omni semini non
 ei qui ex lege est solum sed et ei qui ex fide est Abrahae qui est
 pater omnium nostrum sicut scriptum est quia patrem mul- 17
 tarum gentium posui te ante Deum cui credit qui vivificat
 mortuos et vocat quae non sunt tamquam ea quae sunt qui 18
 contra spem in spem credit ut fieret pater multarum gen-
 tium secundum quod dictum est sic erit semen tuum et non 19
 infirmatus fide consideravit corpus suum emortuum cum fere
 centum annorum esset et emortuam vulvam Sarrae in repro- 20

missione etiam Dei non haesitavit diffidentia sed confortatus
 21 est fide dans gloriam Deo plenissime sciens quia quaecum-
 22 que promisit potens est et facere ideo et reputatum est illi
 23 ad iustitiam non est autem scriptum tantum propter ipsum
 24 quia reputatum est illi sed et propter nos quibus reputabitur
 25 creditibus in eum qui suscitavit Iesum Dominum nostrum a
 mortuis qui traditus est propter delicta nostra et resurrexit
 propter iustificationem nostram

V iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad Deum per Do-
 2 minum nostrum Iesum Christum per quem et accessum ha-
 bebimus fide in gratiam istam in qua stamus et gloriamur in
 3 spe gloriae filiorum Dei non solum autem sed et gloriamur in
 tribulationibus scientes quod tribulatio patientiam operatur
 4, 5 patientia autem probationem probatio vero spem spes autem
 non confundit quia caritas Dei diffusa est in cordibus nostris
 6 per Spiritum Sanctum qui datus est nobis ut quid enim Chri-
 stus cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis
 7 mortuus est vix enim pro iusto quis moritur nam pro bono
 8 forsitan quis et audeat mori commendat autem suam cari-
 tatem Deus in nos quoniam cum adhuc peccatores essemus
 9 Christus pro nobis mortuus est multo igitur magis iustificati
 10 nunc in sanguine ipsius salvi erimus ab ira per ipsum si enim
 cum inimici essemus reconciliati sumus Deo per mortem Filii
 11 eius multo magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius non
 solum autem sed et gloriamur in Deo per Dominum nostrum
 Iesum Christum per quem nunc reconciliationem accepimus
 12 propterea sicut per unum hominem in hunc mundum pecca-
 tum intravit et per peccatum mors et ita in omnes homines
 13 mors pertransiit in quo omnes peccaverunt usque ad legem
 enim peccatum erat in mundo peccatum autem non imputatur
 14 cum lex non est sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosen
 etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem praevarica-
 15 tionis Adae qui est forma futuri sed non sicut delictum ita et
 donum si enim unius delicto multi mortui sunt multo magis
 gratia Dei et donum in gratiam unius hominis Iesu Christi in
 16 plures abundavit et non sicut per unum peccantem ita et do-
 num nam iudicium ex uno in condemnationem gratia autem ex

multis delictis in iustificationem si enim in unius delicto mors 17
 regnavit per unum multo magis abundantiam gratiae et dona-
 tionis et iustitiae accipientes in vita regnabunt per unum Iesum
 Christum igitur sicut per unius delictum in omnes homines in 18
 condemnationem sic et per unius iustitiam in omnes homines
 in iustificationem vitae sicut enim per inoboedientiam unius 19
 hominis peccatores constituti sunt multi ita et per unius ob-
 oeditionem iusti constituentur multi lex autem subintravit ut 20
 abundaret delictum ubi autem abundavit delictum superabun-
 davit gratia ut sicut regnavit peccatum in morte ita et gratia 21
 regnet per iustitiam in vitam aeternam per Iesum Christum
 Dominum nostrum

quid ergo dicemus permanebimus in peccato ut gratia abun- **VI**
 det absit qui enim mortui sumus peccato quomodo adhuc vi- 2
 vemus in illo an ignoratis quia quicumque baptizati sumus in 3
 Christo Iesu in morte ipsius baptizati sumus consepulti enim 4
 sumus cum illo per baptismum in mortem ut quomodo surre-
 xit Christus a mortuis per gloriam Patris ita et nos in novitate
 vitae ambulemus si enim conplantati facti sumus similitudini 5
 mortis eius simul et resurrectionis erimus hoc scientes quia 6
 vetus homo noster simul crucifixus est ut destruat corpus
 peccati ut ultra non serviamus peccato qui enim mortuus est 7
 iustificatus est a peccato si autem mortui sumus cum Chri- 8
 sto credimus quia simul etiam vivemus cum Christo scientes 9
 quod Christus surgens ex mortuis iam non moritur mors illi ul-
 tra non dominabitur quod enim mortuus est peccato mortuus 10
 est semel quod autem vivit vivit Deo ita et vos existimate vos 11
 mortuos quidem esse peccato viventes autem Deo in Christo
 Iesu non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore ut 12
 oboediatis concupiscentiis eius sed neque exhibeatis membra 13
 vestra arma iniquitatis peccato sed exhibete vos Deo tamquam
 ex mortuis viventes et membra vestra arma iustitiae Deo pec- 14
 catum enim vobis non dominabitur non enim sub lege estis sed
 sub gratia quid ergo peccavimus quoniam non sumus sub lege 15
 sed sub gratia absit nescitis quoniam cui exhibetis vos servos 16
 ad oboediendum servi estis eius cui oboeditis sive peccati sive
 oboeditionis ad iustitiam gratias autem Deo quod fuistis servi 17

peccati oboedistis autem ex corde in eam formam doctrinae in
18 qua traditi estis liberati autem a peccato servi facti estis iustitiae
19 humanae dico propter infirmitatem carnis vestrae sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiae et iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibete membra vestra servire
20 iustitiae in sanctificationem cum enim servi essetis peccati liberi fuistis iustitiae quem ergo fructum habuistis tunc in
21 quibus nunc erubescitis nam finis illorum mors est nunc vero liberati a peccato servi autem facti Deo habetis fructum
22 vestrum in sanctificationem finem vero vitam aeternam stipendia enim peccati mors gratia autem Dei vita aeterna in
23 Christo Iesu Domino nostro

VII an ignoratis fratres scientibus enim legem loquor quia lex
2 in homine dominatur quanto tempore vivit nam quae sub viro est mulier vivente viro alligata est legi si autem mortuus
3 fuerit vir soluta est a lege viri igitur vivente viro vocabitur adultera si fuerit cum alio viro si autem mortuus fuerit vir eius liberata est a lege ut non sit adultera si fuerit cum alio
4 viro itaque fratres mei et vos mortificati estis legi per corpus Christi ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit ut fructificaremus Deo cum enim essemus in carne passiones peccatorum quae per legem erant operabantur in membris nostris ut fructificarent morti nunc autem soluti sumus a lege morientes in quo detinebamur ita ut serviamus in novitate spiritus et non
5 in vetustate litterae quid ergo dicemus lex peccatum est absit sed peccatum non cognovi nisi per legem nam concupiscentiam
6 nesciebam nisi lex diceret non concupisces occasione autem accepta peccatum per mandatum operatum est in me omnem
7 concupiscentiam sine lege enim peccatum mortuum erat ego autem vivebam sine lege aliquando sed cum venisset mandatum peccatum revixit ego autem mortuus sum et inventum
8 est mihi mandatum quod erat ad vitam hoc esse ad mortem
9 nam peccatum occasione accepta per mandatum seduxit me et
10 per illud occidit itaque lex quidem sancta et mandatum sanctum et iustum et bonum quod ergo bonum est mihi factum
11 est mors absit sed peccatum ut appareat peccatum per bonum mihi operatum est mortem ut fiat supra modum peccans

peccatum per mandatum scimus enim quod lex spiritalis est 14
 ego autem carnalis sum venundatus sub peccato quod enim 15
 operor non intellego non enim quod volo hoc ago sed quod
 odi illud facio si autem quod nolo illud facio consentio legi 16
 quoniam bona nunc autem iam non ego operor illud sed quod 17
 habitat in me peccatum scio enim quia non habitat in me hoc 18
 est in carne mea bonum nam velle adiacet mihi perficere au-
 tem bonum non invenio non enim quod volo bonum hoc facio 19
 sed quod nolo malum hoc ago si autem quod nolo illud facio 20
 non ego operor illud sed quod habitat in me peccatum invenio 21
 igitur legem volenti mihi facere bonum quoniam mihi malum
 adiacet condelector enim legi Dei secundum interiorem homi- 22
 nem video autem aliam legem in membris meis repugnantem 23
 legi mentis meae et captivantem me in lege peccati quae est
 in membris meis infelix ego homo quis me liberabit de cor- 24
 pore mortis huius gratia Dei per Iesum Christum Dominum 25
 nostrum igitur ego ipse mente servio legi Dei carne autem legi
 peccati

nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Iesu **VIII**
 qui non secundum carnem ambulant lex enim Spiritus vitae 2
 in Christo Iesu liberavit me a lege peccati et mortis nam quod 3
 impossibile erat legis in quo infirmabatur per carnem Deus Fi-
 lium suum mittens in similitudinem carnis peccati et de pecca-
 to damnavit peccatum in carne ut iustificatio legis impleretur 4
 in nobis qui non secundum carnem ambulamus sed secundum
 Spiritum qui enim secundum carnem sunt quae carnis sunt sa- 5
 piunt qui vero secundum Spiritum quae sunt Spiritus sentiunt
 nam prudentia carnis mors prudentia autem Spiritus vita et 6
 pax quoniam sapientia carnis inimicitia est in Deum legi enim 7
 Dei non subicitur nec enim potest qui autem in carne sunt 8
 Deo placere non possunt vos autem in carne non estis sed in 9
 Spiritu si tamen Spiritus Dei habitat in vobis si quis autem Spi-
 ritum Christi non habet hic non est eius si autem Christus in 10
 vobis est corpus quidem mortuum est propter peccatum spiri-
 tus vero vita propter iustificationem quod si Spiritus eius qui 11
 suscitavit Iesum a mortuis habitat in vobis qui suscitavit Ie-
 sum Christum a mortuis vivificabit et mortalia corpora vestra

12 propter inhabitantem Spiritum eius in vobis ergo fratres debi-
13 tores sumus non carni ut secundum carnem vivamus si enim
secundum carnem vixeritis moriemini si autem Spiritu facta
14 carnis mortificatis vivetis quicumque enim Spiritu Dei agun-
15 tur hii filii sunt Dei non enim accepistis spiritum servitutis
iterum in timore sed accepistis Spiritum adoptionis filiorum in
16 quo clamamus Abba Pater ipse Spiritus testimonium reddit
17 spiritui nostro quod sumus filii Dei si autem filii et heredes
heredes quidem Dei coheredes autem Christi si tamen con-
18 patimur ut et conglorificemur existimo enim quod non sunt
condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam quae
19 revelabitur in nobis nam expectatio creaturae revelationem
20 filiorum Dei expectat vanitati enim creatura subiecta est non
21 volens sed propter eum qui subiecit in spem quia et ipsa crea-
tura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriae
22 filiorum Dei scimus enim quod omnis creatura ingemescit et
23 parturit usque adhuc non solum autem illa sed et nos ipsi pri-
mitias Spiritus habentes et ipsi intra nos gemimus adoptionem
24 filiorum expectantes redemptionem corporis nostri spe enim
salvi facti sumus spes autem quae videtur non est spes nam
25 quod videt quis quid sperat si autem quod non videmus spe-
ramus per patientiam expectamus similiter autem et Spiritus
adiuvat infirmitatem nostram nam quid oremus sicut oportet
nescimus sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus ine-
27 narrabilibus qui autem scrutatur corda scit quid desideret
28 Spiritus quia secundum Deum postulat pro sanctis scimus
autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bo-
29 num his qui secundum propositum vocati sunt sancti nam
quos praescivit et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii
30 eius ut sit ipse primogenitus in multis fratribus quos autem
praedestinavit hos et vocavit et quos vocavit hos et iustificavit
31 quos autem iustificavit illos et glorificavit quid ergo dicemus
32 ad haec si Deus pro nobis quis contra nos qui etiam Filio suo
non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit illum quomodo
33 non etiam cum illo omnia nobis donabit quis accusabit ad-
34 versus electos Dei Deus qui iustificat quis est qui condemnet
Christus Iesus qui mortuus est immo qui resurrexit qui et est

ad dexteram Dei qui etiam interpellat pro nobis quis nos se- 35
 parabit a caritate Christi tribulatio an angustia an persecutio
 an fames an nuditas an periculum an gladius sicut scriptum 36
 est quia propter te mortificamur tota die aestimati sumus ut
 oves occisionis sed in his omnibus superamus propter eum qui 37
 dilexit nos certus sum enim quia neque mors neque vita neque 38
 angeli neque principatus neque instantia neque futura neque
 fortitudines neque altitudo neque profundum neque creatura 39
 alia poterit nos separare a caritate Dei quae est in Christo Iesu
 Domino nostro

veritatem dico in Christo non mentior testimonium mihi **IX**
 perhibente conscientia mea in Spiritu Sancto quoniam tristi- 2
 tia est mihi magna et continuus dolor cordi meo optabam 3
 enim ipse ego anathema esse a Christo pro fratribus meis qui
 sunt cognati mei secundum carnem qui sunt Israhelitae quo- 4
 rum adoptio est filiorum et gloria et testamenta et legislatio et
 obsequium et promissa quorum patres et ex quibus Christus 5
 secundum carnem qui est super omnia Deus benedictus in sae-
 cula amen non autem quod exciderit verbum Dei non enim 6
 omnes qui ex Israhel hii sunt Israhel neque quia semen sunt 7
 Abrahae omnes filii sed in Isaac vocabitur tibi semen id est 8
 non qui filii carnis hii filii Dei sed qui filii sunt promissionis a-
 estimantur in semine promissionis enim verbum hoc est secun- 9
 dum hoc tempus veniam et erit Sarrae filius non solum autem 10
 sed et Rebecca ex uno concubitum habens Isaac patre nostro
 cum enim nondum nati fuissent aut aliquid egissent bonum 11
 aut malum ut secundum electionem propositum Dei maneret
 non ex operibus sed ex vocante dictum est ei quia maior ser- 12
 viet minori sicut scriptum est Iacob dilexi Esau autem odio 13
 habui quid ergo dicemus numquid iniquitas apud Deum abs- 14
 it Mosi enim dicit miserebor cuius misereor et misericordiam 15
 praestabo cuius miserebor igitur non volentis neque curren- 16
 tis sed miserentis Dei dicit enim scriptura Pharaoni quia in 17
 hoc ipsum excitavi te ut ostendam in te virtutem meam et ut
 adnuntietur nomen meum in universa terra ergo cuius vult 18
 miseretur et quem vult indurat dicis itaque mihi quid adhuc 19
 queritur voluntati enim eius quis resistit o homo tu quis es 20

qui respondeas Deo numquid dicit figmentum ei qui se finxit
21 quid me fecisti sic an non habet potestatem figulus luti ex
eadem massa facere aliud quidem vas in honorem aliud vero
22 in contumeliam quod si volens Deus ostendere iram et notam
facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vasa irae
23 aptata in interitum ut ostenderet divitias gloriae suae in va-
24 sa misericordiae quae praeparavit in gloriam quos et vocavit
25 nos non solum ex Iudaeis sed etiam ex gentibus sicut in Osee
dicit vocabo non plebem meam plebem meam et non miseri-
26 cordiam consecutam misericordiam consecutam et erit in loco
ubi dictum est eis non plebs mea vos ibi vocabuntur filii Dei vi-
27 vi Esaias autem clamat pro Israhel si fuerit numerus filiorum
28 Israhel tamquam harena maris reliquiae salvae fient verbum
enim consummans et brevians in aequitate quia verbum bre-
29 viatum faciet Dominus super terram et sicut praedixit Esaias
nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen sicut Sodoma
30 facti essemus et sicut Gomorra similes fuisset quid ergo
dicemus quod gentes quae non sectabantur iustitiam adpre-
31 henderunt iustitiam iustitiam autem quae ex fide est Israhel
vero sectans legem iustitiae in legem iustitiae non pervenit
32 quare quia non ex fide sed quasi ex operibus offenderunt in
33 lapidem offensionis sicut scriptum est ecce pono in Sion lapi-
dem offensionis et petram scandali et omnis qui credit in eum
non confundetur

X fratres voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad Deum
2 fit pro illis in salutem testimonium enim perhibeo illis quod
3 aemulationem Dei habent sed non secundum scientiam igno-
rantes enim Dei iustitiam et suam quaerentes statuere iustitiae
4 Dei non sunt subiecti finis enim legis Christus ad iustitiam
5 omni credenti Moses enim scripsit quoniam iustitiam quae ex
6 lege est qui fecerit homo vivet in ea quae autem ex fide est
iustitia sic dicit ne dixeris in corde tuo quis ascendit in cae-
7 lum id est Christum deducere aut quis descendit in abyssum
8 hoc est Christum ex mortuis revocare sed quid dicit prope
est verbum in ore tuo et in corde tuo hoc est verbum fidei
9 quod praedicamus quia si confitearis in ore tuo Dominum Ie-
sum et in corde tuo credideris quod Deus illum excitavit ex

mortuis salvus eris corde enim creditur ad iustitiam ore au- 10
 tem confessio fit in salutem dicit enim scriptura omnis qui 11
 credit in illum non confundetur non enim est distinctio Iu- 12
 daei et Graeci nam idem Dominus omnium dives in omnes
 qui invocant illum omnis enim quicumque invocaverit nomen 13
 Domini salvus erit quomodo ergo invocabunt in quem non 14
 crediderunt aut quomodo credent ei quem non audierunt quo-
 modo autem audient sine praedicante quomodo vero praedi- 15
 cabunt nisi mittantur sicut scriptum est quam speciosi pedes
 evangelizantium pacem evangelizantium bona sed non omnes 16
 oboedierunt evangelio Esaias enim dicit Domine quis credidit
 auditui nostro ergo fides ex auditu auditus autem per ver- 17
 bum Christi sed dico numquid non audierunt et quidem in 18
 omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrae verba
 eorum sed dico numquid Israhel non cognovit primus Moses 19
 dicit ego ad aemulationem vos adducam in non gentem in gen-
 tem insipientem in iram vos mittam Esaias autem audet et 20
 dicit inventus sum non quaerentibus me palam apparui his qui
 me non interrogabant ad Israhel autem dicit tota die expandi 21
 manus meas ad populum non credentem et contradicentem

dico ergo numquid reppulit Deus populum suum absit nam **XI**
 et ego Israhelita sum ex semine Abraham tribu Benjamin non 2
 reppulit Deus plebem suam quam praesciit an nescitis in Helia
 quid dicit scriptura quemadmodum interpellat Deum adversus
 Israhel Domine prophetas tuos occiderunt altaria tua suffo- 3
 derunt et ego relictus sum solus et quaerunt animam meam
 sed quid dicit illi responsum divinum reliqui mihi septem mi- 4
 lia virorum qui non curvaverunt genu Baal sic ergo et in hoc 5
 tempore reliquiae secundum electionem gratiae factae sunt si 6
 autem gratia non ex operibus alioquin gratia iam non est gra-
 tia quid ergo quod quaerebat Israhel hoc non est consecutus 7
 electio autem consecuta est ceteri vero excaecati sunt sicut 8
 scriptum est dedit illis Deus spiritum conpunctionis oculos ut
 non videant et aures ut non audiant usque in hodiernum diem
 et David dicit fiat mensa eorum in laqueum et in captionem et 9
 in scandalum et in retributionem illis obscurentur oculi eorum 10
 ne videant et dorsum illorum semper incurva dico ergo num- 11

quid sic offenderunt ut caderent absit sed illorum delicto salus
12 gentibus ut illos aemulentur quod si delictum illorum divitiae
sunt mundi et deminutio eorum divitiae gentium quanto magis
13 plenitudo eorum vobis enim dico gentibus quamdiu quidem
ego sum gentium apostolus ministerium meum honorificabo
14 si quo modo ad aemulandum provocem carnem meam et sal-
15 vos faciam aliquos ex illis si enim amissio eorum reconciliatio
16 est mundi quae adsumptio nisi vita ex mortuis quod si deli-
17 batio sancta est et massa et si radix sancta et rami quod si
aliqui ex ramis fracti sunt tu autem cum oleaster esses inser-
tus es in illis et socius radice et pinguidinis olivae factus es
18 noli gloriari adversus ramos quod si gloriaris non tu radicem
19 portas sed radix te dices ergo fracti sunt rami ut ego inserar
20 bene propter incredulitatem fracti sunt tu autem fide stas noli
21 altum sapere sed time si enim Deus naturalibus ramis non
22 pepercit ne forte nec tibi parcat vide ergo bonitatem et se-
veritatem Dei in eos quidem qui ceciderunt severitatem in te
autem bonitatem Dei si permanseris in bonitate alioquin et tu
23 excideris sed et illi si non permanserint in incredulitate inse-
24 rentur potens est enim Deus iterum inserere illos nam si tu
ex naturali excisus es oleastro et contra naturam insertus es in
bonam olivam quanto magis hii secundum naturam inserentur
25 suae olivae nolo enim vos ignorare fratres mysterium hoc ut
non sitis vobis ipsis sapientes quia caecitas ex parte contigit in
26 Israhel donec plenitudo gentium intraret et sic omnis Israhel
salvus fieret sicut scriptum est veniet ex Sion qui eripiat aver-
27 tet impietates ab Iacob et hoc illis a me testamentum cum
28 abstulero peccata eorum secundum evangelium quidem inimi-
ci propter vos secundum electionem autem carissimi propter
29, 30 patres sine paenitentia enim sunt dona et vocatio Dei sicut
enim aliquando et vos non credidistis Deo nunc autem miseri-
31 cordiam consecuti estis propter illorum incredulitatem ita et
32 isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam ut et ip-
33 si misericordiam consequantur conclusit enim Deus omnia in
34 incredulitatem ut omnium misereatur o altitudo divitiarum
sapientiae et scientiae Dei quam inconprehensibilia sunt iudi-
cia eius et investigabiles viae eius quis enim cognovit sensum

Domini aut quis consiliarius eius fuit aut quis prior dedit il- 35
 li et retribuetur ei quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso 36
 omnia ipsi gloria in saecula amen

obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei ut exhibea- **XII**
 tis corpora vestra hostiam viventem sanctam Deo placentem
 rationabile obsequium vestrum et nolite conformari huic sae- 2
 culo sed reformamini in novitate sensus vestri ut probetis quae
 sit voluntas Dei bona et placens et perfecta dico enim per gra- 3
 tiam quae data est mihi omnibus qui sunt inter vos non plus sa-
 pere quam oportet sapere sed sapere ad sobrietatem unicuique
 sicut Deus divisit mensuram fidei sicut enim in uno corpore 4
 multa membra habemus omnia autem membra non eundem
 actum habent ita multi unum corpus sumus in Christo sin- 5
 guli autem alter alterius membra habentes autem donationes 6
 secundum gratiam quae data est nobis differentes sive prophe-
 tiam secundum rationem fidei sive ministerium in ministran- 7
 do sive qui docet in doctrina qui exhortatur in exhortando qui 8
 tribuit in simplicitate qui praeest in sollicitudine qui miseretur
 in hilaritate dilectio sine simulatione odientes malum adhe- 9
 rentes bono caritatem fraternitatis invicem diligentes honore 10
 invicem praevenientes sollicitudine non pigri spiritu ferven- 11
 tes Domino servientes spe gaudentes in tribulatione patientes 12
 orationi instantes necessitatibus sanctorum communicantes 13
 hospitalitatem sectantes benedicite persequentibus benedicite 14
 et nolite maledicere gaudere cum gaudentibus flere cum 15
 flentibus id ipsum invicem sentientes non alta sapientes sed 16
 humilibus consentientes nolite esse prudentes apud vosmet ip- 17
 sos nulli malum pro malo reddentes providentes bona non 18
 tantum coram Deo sed etiam coram omnibus hominibus si
 fieri potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem
 habentes non vosmet ipsos defendentes carissimi sed date lo- 19
 cum irae scriptum est enim mihi vindictam ego retribuam di-
 cit Dominus sed si esurierit inimicus tuus ciba illum si sitit 20
 potum da illi hoc enim faciens carbones ignis congeres super
 caput eius noli vinci a malo sed vince in bono malum 21

omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit non est **XIII**
 enim potestas nisi a Deo quae autem sunt a Deo ordinatae sunt

2 itaque qui resistit potestati Dei ordinationi resistit qui autem
3 resistunt ipsi sibi damnationem adquirunt nam principes non
4 sunt timori boni operis sed mali vis autem non timere potesta-
5 tem bonum fac et habebis laudem ex illa Dei enim minister
6 est tibi in bonum si autem male feceris time non enim sine cau-
7 sa gladium portat Dei enim minister est vindex in iram ei qui
8 malum agit ideo necessitate subditi estote non solum propter
9 iram sed et propter conscientiam ideo enim et tributa prae-
10 statis ministri enim Dei sunt in hoc ipsum servientes reddite
11 omnibus debita cui tributum tributum cui vectigal vectigal cui
12 timorem timorem cui honorem honorem nemini quicquam de-
13 beatis nisi ut invicem diligatis qui enim diligit proximum legem
14 implevit nam non adulterabis non occides non furaberis non
concupisces et si quod est aliud mandatum in hoc verbo in-
stauratur diliges proximum tuum tamquam te ipsum dilectio
proximo malum non operatur plenitudo ergo legis est dilec-
tio et hoc scientes tempus quia hora est iam nos de somno
surgere nunc enim propior est nostra salus quam cum credi-
dimus nox praecessit dies autem adpropiaavit abiciamus ergo
opera tenebrarum et induamur arma lucis sicut in die honeste
ambulemus non in comesationibus et ebrietatibus non in cu-
bilibus et impudiciis non in contentione et aemulatione sed
induite Dominum Iesum Christum et carnis curam ne feceritis
in desideriis

XIV infirmum autem in fide adsumite non in disceptationibus
2 cogitationum alius enim credit manducare omnia qui autem
3 infirmus est holus manducat is qui manducat non manducan-
4 tem non spernat et qui non manducat manducantem non iudi-
5 cet Deus enim illum adsumpsit tu quis es qui iudices alienum
6 servum suo domino stat aut cadit stabit autem potens est enim
7 Deus statuere illum nam alius iudicat diem plus inter diem
8 alius iudicat omnem diem unusquisque in suo sensu abundet
9 qui sapit diem Domino sapit et qui manducat Domino man-
10 ducat gratias enim agit Deo et qui non manducat Domino non
11 manducat et gratias agit Deo nemo enim nostrum sibi vivit
12 et nemo sibi moritur sive enim vivimus Domino vivimus sive
13 morimur Domino morimur sive ergo vivimus sive morimur Do-

mini sumus in hoc enim Christus et mortuus est et revixit ut 9
et mortuorum et vivorum dominetur tu autem quid iudicas 10
fratrem tuum aut tu quare spernis fratrem tuum omnes enim
stabimus ante tribunal Dei scriptum est enim vivo ego di- 11
cit Dominus quoniam mihi flectet omne genu et omnis lingua
confitebitur Deo itaque unusquisque nostrum pro se ratio- 12
nem reddet Deo non ergo amplius invicem iudicemus sed hoc 13
iudicate magis ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum
scio et confido in Domino Iesu quia nihil commune per ipsum 14
nisi ei qui existimat quid commune esse illi commune est si 15
enim propter cibum frater tuus contristatur iam non secun-
dum caritatem ambulas noli cibo tuo illum perdere pro quo
Christus mortuus est non ergo blasphemetur bonum nostrum 16
non est regnum Dei esca et potus sed iustitia et pax et gau- 17
dium in Spiritu Sancto qui enim in hoc servit Christo placet 18
Deo et probatus est hominibus itaque quae pacis sunt secte- 19
mur et quae aedificationis sunt in invicem noli propter escam 20
destruere opus Dei omnia quidem munda sunt sed malum est
homini qui per offendiculum manducat bonum est non man- 21
ducare carnem et non bibere vinum neque in quo frater tuus
offendit aut scandalizatur aut infirmatur tu fidem habes pe- 22
nes temet ipsum habe coram Deo beatus qui non iudicat semet
ipsum in eo quo probat qui autem discernit si manducaverit 23
damnatus est quia non ex fide omne autem quod non ex fide
peccatum est

debemus autem nos firmiores inbecillitates infirmorum su- **XV**
stinere et non nobis placere unusquisque vestrum proximo 2
suo placeat in bonum ad aedificationem etenim Christus non 3
sibi placuit sed sicut scriptum est inproperia inproperantium
tibi ceciderunt super me quaecumque enim scripta sunt ad 4
nostram doctrinam scripta sunt ut per patientiam et consola-
tionem scripturarum spem habeamus Deus autem patientiae 5
et solacii det vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum
Iesum Christum ut unianimes uno ore honorificetis Deum et 6
Patrem Domini nostri Iesu Christi propter quod suscipite in- 7
vicem sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei dico enim 8
Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veri-

9 tatem Dei ad confirmandas promissiones patrum gentes au-
tem super misericordiam honorare Deum sicut scriptum est
propter hoc confitebor tibi in gentibus et nomini tuo cantabo
10, 11 et iterum dicit laetamini gentes cum plebe eius et iterum lau-
date omnes gentes Dominum et magnificate eum omnes populi
12 et rursus Esaias ait erit radix Iesse et qui exsurget regere gen-
tes in eo gentes sperabunt Deus autem spei repleat vos omni
13 gaudio et pace in credendo ut abundetis in spe in virtute Spi-
ritus Sancti certus sum autem fratres mei et ego ipse de vobis
14 quoniam et ipsi pleni estis dilectione repleti omni scientia ita
15 ut possitis alterutrum monere audacius autem scripsi vobis
fratres ex parte tamquam in memoriam vos reducens propter
16 gratiam quae data est mihi a Deo ut sim minister Christi
Iesu in gentibus sanctificans evangelium Dei ut fiat oblatio
17 gentium accepta sanctificata in Spiritu Sancto habeo igitur
18 gloriam in Christo Iesu ad Deum non enim audeo aliquid lo-
qui eorum quae per me non effecit Christus in oboedientiam
19 gentium verbo et factis in virtute signorum et prodigiorum in
virtute Spiritus Sancti ita ut ab Hierusalem per circuitum us-
20 que in Illyricum repleverim evangelium Christi sic autem hoc
praedicavi evangelium non ubi nominatus est Christus ne su-
21 per alienum fundamentum aedificarem sed sicut scriptum est
quibus non est adnuntiatum de eo videbunt et qui non audie-
22 runt intellegent propter quod et impediabar plurimum venire
23 ad vos nunc vero ulterius locum non habens in his regionibus
cupiditatem autem habens veniendi ad vos ex multis iam annis
24 cum in Hispaniam proficisci coepero spero quod praeteriens
videam vos et a vobis deducar illuc si vobis primum ex parte
25 fructus fuero nunc igitur proficiscar in Hierusalem ministrare
26 sanctis probaverunt enim Macedonia et Achaia conlationem
aliquam facere in pauperes sanctorum qui sunt in Hierusalem
27 placuit enim eis et debitores sunt eorum nam si spiritualium
eorum participes facti sunt gentiles debent et in carnalibus
28 ministrare eis hoc igitur cum consummavero et adsignavero
29 eis fructum hunc proficiscar per vos in Hispaniam scio autem
quoniam veniens ad vos in abundantia benedictionis Christi
30 veniam obsecro igitur vos fratres per Dominum nostrum Ie-

sum Christum et per caritatem Spiritus ut adiuvetis me in
 orationibus pro me ad Deum ut liberer ab infidelibus qui sunt 31
 in Iudaea et obsequii mei oblatio accepta fiat in Hierosolyma
 sanctis ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei et 32
 refrigerer vobiscum Deus autem pacis sit cum omnibus vobis 33
 amen

commendo autem vobis Phoebem sororem nostram quae est **XVI**
 in ministerio ecclesiae quae est Cenchrus ut eam suscipiatis in 2
 Domino digne sanctis et adsistatis ei in quocumque negotio
 vestri indiguerit etenim ipsa quoque adstitit multis et mihi
 ipsi salutate Priscam et Aquilam adiutores meos in Christo 3
 Iesu qui pro anima mea suas cervices subposuerunt quibus 4
 non solus ego gratias ago sed et cunctae ecclesiae gentium et 5
 domesticam eorum ecclesiam salutate Ephraetum dilectum
 mihi qui est primitivus Asiae in Christo salutate Mariam quae 6
 multum laboravit in vobis salutate Andronicum et Iuniam co- 7
 gnatos et concaptivos meos qui sunt nobiles in apostolis qui
 et ante me fuerunt in Christo salutate Ampliatum dilectissi- 8
 mum mihi in Domino salutate Urbanum adiutorem nostrum 9
 in Christo et Stachyn dilectum meum salutate Apellen pro- 10
 bum in Christo salutate eos qui sunt ex Aristoboli salutate 11
 Herodionem cognatum meum salutate eos qui sunt ex Narcisi
 qui sunt in Domino salutate Tryfenam et Tryfosam quae 12
 laborant in Domino salutate Persidam carissimam quae mul-
 tum laboravit in Domino salutate Rufum electum in Domino 13
 et matrem eius et meam salutate Asyncritum Flegonta Her- 14
 men Patrobam Hermam et qui cum eis sunt fratres salutate 15
 Filologum et Iuliam Nereum et sororem eius et Olympiadem
 et omnes qui cum eis sunt sanctos salutate invicem in osculo 16
 sancto salutant vos omnes ecclesiae Christi rogo autem vos 17
 fratres ut observetis eos qui dissensiones et offendicula prae-
 ter doctrinam quam vos didicistis faciunt et declinate ab illis
 huiusmodi enim Christo Domino nostro non serviunt sed suo 18
 ventri et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda
 innocentium vestra enim oboedientia in omnem locum divul- 19
 gata est gaudeo igitur in vobis sed volo vos sapientes esse in
 bono et simplices in malo Deus autem pacis conteret Satanam 20

sub pedibus vestris velociter gratia Domini nostri Iesu Chri-
21 sti vobiscum salutatur vos Timotheus adiutor meus et Lucius
22 et Iason et Sosipater cognati mei saluto vos ego Tertius qui
23 scripsi epistulam in Domino salutatur vos Gaius hospes meus
et universae ecclesiae salutatur vos Erastus arcarius civitatis et
25 Quartus frater ei autem qui potens est vos confirmare iuxta
evangelium meum et praedicationem Iesu Christi secundum
26 revelationem mysterii temporibus aeternis taciti quod nunc
patefactum est per scripturas prophetarum secundum prae-
ceptum aeterni Dei ad oboedientiam fidei in cunctis gentibus
27 cognito solo sapienti Deo per Iesum Christum cui honor in
saecula saeculorum amen

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE CORINTHIANS.

Paulus vocatus apostolus Christi Iesu per volunta- I
tem Dei et Sosthenes frater ecclesiae Dei quae est 2
Corinthi sanctificatis in Christo Iesu vocatis sanctis
cum omnibus qui invocant nomen Domini nostri Iesu
Christi in omni loco ipsorum et nostro gratia vobis et pax a 3
Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo gratias ago Deo meo 4
semper pro vobis in gratia Dei quae data est vobis in Christo
Iesu quia in omnibus divites facti estis in illo in omni verbo et 5
in omni scientia sicut testimonium Christi confirmatum est in 6
vobis ita ut nihil vobis desit in ulla gratia expectantibus re- 7
velationem Domini nostri Iesu Christi qui et confirmabit vos 8
usque ad finem sine crimine in die adventus Domini nostri Iesu
Christi fidelis Deus per quem vocati estis in societatem Filii 9
eius Iesu Christi Domini nostri obsecro autem vos fratres per 10
nomen Domini nostri Iesu Christi ut id ipsum dicatis omnes et
non sint in vobis scismata sitis autem perfecti in eodem sensu
et in eadem sententia significatum est enim mihi de vobis 11
fratres mei ab his qui sunt Chloes quia contentiones inter vos
sunt hoc autem dico quod unusquisque vestrum dicit ego qui- 12
dem sum Pauli ego autem Apollo ego vero Cephae ego autem
Christi divisus est Christus numquid Paulus crucifixus est pro 13
vobis aut in nomine Pauli baptizati estis gratias ago Deo quod 14
neminem vestrum baptizavi nisi Crispum et Gaium ne quis 15
dicat quod in nomine meo baptizati sitis baptizavi autem et 16
Stephanae domum ceterum nescio si quem alium baptizaverim
non enim misit me Christus baptizare sed evangelizare non in 17
sapientia verbi ut non evacuetur crux Christi verbum enim 18
crucis pereuntibus quidem stultitia est his autem qui salvi fiunt
id est nobis virtus Dei est scriptum est enim perdam sapien- 19
tiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo ubi 20
sapiens ubi scriba ubi conquisitor huius saeculi nonne stultam

21 fecit Deus sapientiam huius mundi nam quia in Dei sapientia
non cognovit mundus per sapientiam Deum placuit Deo per
22 stultitiam praedicationis salvos facere credentes quoniam et
23 Iudaei signa petunt et Graeci sapientiam quaerunt nos autem
praedicamus Christum crucifixum Iudaeis quidem scandalum
24 gentibus autem stultitiam ipsis autem vocatis Iudaeis atque
25 Graecis Christum Dei virtutem et Dei sapientiam quia quod
stultum est Dei sapientius est hominibus et quod infirmum est
26 Dei fortius est hominibus videte enim vocationem vestram
fratres quia non multi sapientes secundum carnem non multi
27 potentes non multi nobiles sed quae stulta sunt mundi elegit
Deus ut confundat sapientes et infirma mundi elegit Deus ut
28 confundat fortia et ignobilia mundi et contemptibilia elegit
29 Deus et quae non sunt ut ea quae sunt destrueret ut non glo-
30 rietur omnis caro in conspectu eius ex ipso autem vos estis
in Christo Iesu qui factus est sapientia nobis a Deo et iustitia
31 et sanctificatio et redemptio ut quemadmodum scriptum est
qui gloriatur in Domino gloriatur

II et ego cum venissem ad vos fratres veni non per sublimi-
tatem sermonis aut sapientiae adnuntians vobis testimonium
2 Christi non enim iudicavi scire me aliquid inter vos nisi Iesum
3 Christum et hunc crucifixum et ego in infirmitate et timore
4 et tremore multo fui apud vos et sermo meus et praedicatio
mea non in persuasibilibus sapientiae verbis sed in ostensione
5 Spiritus et virtutis ut fides vestra non sit in sapientia ho-
6 minum sed in virtute Dei sapientiam autem loquimur inter
perfectos sapientiam vero non huius saeculi neque principum
7 huius saeculi qui destruuntur sed loquimur Dei sapientiam in
mysterio quae abscondita est quam praedestinavit Deus an-
8 te saecula in gloriam nostram quam nemo principum huius
saeculi cognovit si enim cognovissent numquam Dominum glo-
9 riae crucifixissent sed sicut scriptum est quod oculus non vidit
nec auris audivit nec in cor hominis ascendit quae praeparavit
10 Deus his qui diligunt illum nobis autem revelavit Deus per
Spiritum suum Spiritus enim omnia scrutatur etiam profunda
11 Dei quis enim scit hominum quae sint hominis nisi spiritus
hominis qui in ipso est ita et quae Dei sunt nemo cognovit nisi

Spiritus Dei nos autem non spiritum mundi accepimus sed 12
 Spiritum qui ex Deo est ut sciamus quae a Deo donata sunt
 nobis quae et loquimur non in doctis humanae sapientiae ver- 13
 bis sed in doctrina Spiritus spiritalibus spiritalia comparantes
 animalis autem homo non percipit ea quae sunt Spiritus Dei 14
 stultitia est enim illi et non potest intellegere quia spiritaliter
 examinatur spiritalis autem iudicat omnia et ipse a nemine 15
 iudicatur quis enim cognovit sensum Domini qui instruat eum 16
 nos autem sensum Christi habemus

et ego fratres non potui vobis loqui quasi spiritalibus sed **III**
 quasi carnalibus tamquam parvulis in Christo lac vobis po- 2
 tum dedi non escam nondum enim poteratis sed ne nunc qui-
 dem potestis adhuc enim estis carnales cum enim sit inter 3
 vos zelus et contentio nonne carnales estis et secundum ho-
 minem ambulatis cum enim quis dicit ego quidem sum Pauli 4
 alius autem ego Apollo nonne homines estis quid igitur est
 Apollo quid vero Paulus ministri eius cui credidistis et uni- 5
 cuique sicut Dominus dedit ego plantavi Apollo rigavit sed 6
 Deus incrementum dedit itaque neque qui plantat est aliquid 7
 neque qui rigat sed qui incrementum dat Deus qui plantat 8
 autem et qui rigat unum sunt unusquisque autem propriam
 mercedem accipiet secundum suum laborem Dei enim sumus 9
 adiutores Dei agricultura estis Dei aedificatio estis secundum 10
 gratiam Dei quae data est mihi ut sapiens architectus funda-
 mentum posui alius autem superaedificat unusquisque autem
 videat quomodo superaedificet fundamentum enim aliud ne- 11
 mo potest ponere praeter id quod positum est qui est Chri-
 stus Iesus si quis autem superaedificat supra fundamentum 12
 hoc aurum argentum lapides pretiosos ligna faenum stipulam
 uniuscuiusque opus manifestum erit dies enim declarabit quia 13
 in igne revelabitur et uniuscuiusque opus quale sit ignis proba-
 bilit si cuius opus manserit quod superaedificavit mercedem 14
 accipiet si cuius opus arserit detrimentum patietur ipse autem
 salvus erit sic tamen quasi per ignem nescitis quia templum 16
 Dei estis et Spiritus Dei habitat in vobis si quis autem tem- 17
 plum Dei violaverit disperdet illum Deus templum enim Dei
 sanctum est quod estis vos nemo se seducat si quis videtur 18

inter vos sapiens esse in hoc saeculo stultus fiat ut sit sapiens
19 sapientia enim huius mundi stultitia est apud Deum scriptum
20 est enim comprehendam sapientes in astutia eorum et iterum
Dominus novit cogitationes sapientium quoniam vanae sunt
21 itaque nemo glorietur in hominibus omnia enim vestra sunt
22 sive Paulus sive Apollo sive Cephas sive mundus sive vita sive
23 mors sive praesentia sive futura omnia enim vestra sunt vos
autem Christi Christus autem Dei

IV sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensato-
2 res mysteriorum Dei hic iam quaeritur inter dispensatores ut
3 fidelis quis inveniatur mihi autem pro minimo est ut a vobis
4 iudicer aut ab humano die sed neque me ipsum iudico nihil
enim mihi conscius sum sed non in hoc iustificatus sum qui
5 autem iudicat me Dominus est itaque nolite ante tempus iu-
dicare quoadusque veniat Dominus qui et inluminabit abscon-
dita tenebrarum et manifestabit consilia cordium et tunc laus
6 erit unicuique a Deo haec autem fratres transfiguravi in me
et Apollo propter vos ut in vobis discatis ne supra quam scrip-
7 tum est unus adversus alterum infletur pro alio quis enim te
discernit quid autem habes quod non accepisti si autem acce-
8 pisti quid gloriaris quasi non acceperis iam saturati estis iam
divites facti estis sine nobis regnastis et utinam regnaretis ut et
9 nos vobiscum regnaremus puto enim Deus nos apostolos no-
vissimos ostendit tamquam morti destinatos quia spectaculum
10 facti sumus mundo et angelis et hominibus nos stulti propter
Christum vos autem prudentes in Christo nos infirmi vos au-
11 tem fortes vos nobiles nos autem ignobiles usque in hanc ho-
ram et esurimus et sitimus et nudi sumus et colaphis caedimur
12 et instabiles sumus et laboramus operantes manibus nostris
maledicimur et benedicimus persecutionem patimur et susti-
13 nemus blasphemamur et obsecramus tamquam purgamenta
14 huius mundi facti sumus omnium peripsima usque adhuc non
ut confundam vos haec scribo sed ut filios meos carissimos mo-
15 neo nam si decem milia pedagogorum habeatis in Christo sed
non multos patres nam in Christo Iesu per evangelium ego vos
16, 17 genui rogo ergo vos imitatores mei estote ideo misi ad vos
Timotheum qui est filius meus carissimus et fidelis in Domino

qui vos commonefaciat vias meas quae sunt in Christo sicut
 ubique in omni ecclesia doceo tamquam non venturus sim ad 18
 vos sic inflati sunt quidam veniam autem cito ad vos si Do- 19
 minus voluerit et cognoscam non sermonem eorum qui inflati
 sunt sed virtutem non enim in sermone est regnum Dei sed 20
 in virtute quid vultis in virga veniam ad vos an in caritate et 21
 spiritu mansuetudinis

omnino auditur inter vos fornicatio et talis fornicatio qualis **V**
 nec inter gentes ita ut uxorem patris aliquis habeat et vos 2
 inflati estis et non magis luctum habuistis ut tollatur de me-
 dio vestrum qui hoc opus fecit ego quidem absens corpore 3
 praesens autem spiritu iam iudicavi ut praesens eum qui sic
 operatus est in nomine Domini nostri Iesu Christi congre- 4
 gatis vobis et meo spiritu cum virtute Domini Iesu tradere 5
 huiusmodi Satanae in interitum carnis ut spiritus salvus sit in
 die Domini Iesu non bona gloriatio vestra nescitis quia mo- 6
 dicum fermentum totam massam corrumpit expurgate vetus 7
 fermentum ut sitis nova conspersio sicut estis azymi etenim
 pascha nostrum immolatus est Christus itaque epulemur non 8
 in fermento veteri neque in fermento malitiae et nequitiae sed
 in azymis sinceritatis et veritatis scripsi vobis in epistula ne 9
 commisceamini fornicariis non utique fornicariis huius mundi 10
 aut avaris aut rapacibus aut idolis servientibus alioquin de-
 bueratis de hoc mundo exisse nunc autem scripsi vobis non 11
 commisceri si is qui frater nominatur est fornicator aut avarus
 aut idolis serviens aut maledicus aut ebriosus aut rapax cum
 eiusmodi nec cibum sumere quid enim mihi de his qui foris 12
 sunt iudicare nonne de his qui intus sunt vos iudicatis nam 13
 eos qui foris sunt Deus iudicabit auferte malum ex vobis ipsis

audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum **VI**
 iudicari apud iniquos et non apud sanctos an nescitis quoniam 2
 sancti de mundo iudicabunt et si in vobis iudicabitur mundus
 indigni estis qui de minimis iudicetis nescitis quoniam angelos 3
 iudicabimus quanto magis saecularia saecularia igitur iudicia 4
 si habueritis contemptibiles qui sunt in ecclesia illos constitui-
 te ad iudicandum ad verecundiam vestram dico sic non est 5
 inter vos sapiens quisquam qui possit iudicare inter fratrem

6 suum sed frater cum fratre iudicio contendit et hoc apud in-
7 fideles iam quidem omnino delictum est in vobis quod iudicia
habetis inter vos quare non magis iniuriam accipitis quare non
8 magis fraudem patimini sed vos iniuriam facitis et fraudatis
9 et hoc fratribus an nescitis quia iniqui regnum Dei non posse-
sidebunt nolite errare neque fornicarii neque idolis servientes
10 neque adulteri neque molles neque masculorum concubitores
neque fures neque avari neque ebriosi neque maledici neque
11 rapaces regnum Dei possidebunt et haec quidam fuistis sed
abluti estis sed sanctificati estis sed iustificati estis in nomine
12 Domini nostri Iesu Christi et in Spiritu Dei nostri omnia mi-
hi licent sed non omnia expediunt omnia mihi licent sed ego
13 sub nullius redigar potestate esca ventri et venter escis Deus
autem et hunc et haec destruet corpus autem non fornicatio-
14 ni sed Domino et Dominus corpori Deus vero et Dominum
15 suscitavit et nos suscitabit per virtutem suam nescitis quo-
niam corpora vestra membra Christi sunt tollens ergo membra
16 Christi faciam membra meretricis absit an nescitis quoniam
qui adheret meretrici unum corpus efficitur erunt enim inquit
17 duo in carne una qui autem adheret Domino unus spiritus
18 est fugite fornicationem omne peccatum quodcumque fecerit
homo extra corpus est qui autem fornicatur in corpus suum
19 peccat an nescitis quoniam membra vestra templum est Spi-
ritus Sancti qui in vobis est quem habetis a Deo et non estis
20 vestri empti enim estis pretio magno glorificate et portate
Deum in corpore vestro

VII de quibus autem scripsistis bonum est homini mulierem non
2 tangere propter fornicationes autem unusquisque suam ux-
3 rem habeat et unaquaeque suum virum habeat uxori vir de-
4 bitum reddat similiter autem et uxor viro mulier sui corporis
potestatem non habet sed vir similiter autem et vir sui corpo-
5 ris potestatem non habet sed mulier nolite fraudare invicem
nisi forte ex consensu ad tempus ut vacetis orationi et iterum
6 revertimini in id ipsum ne temptet vos Satanas propter incon-
tinentiam vestram hoc autem dico secundum indulgentiam
7 non secundum imperium volo autem omnes homines esse si-
cut me ipsum sed unusquisque proprium habet donum ex Deo

alius quidem sic alius vero sic dico autem non nuptis et viduis 8
bonum est illis si sic maneant sicut et ego quod si non se con- 9
tinent nubant melius est enim nubere quam uri his autem qui 10
matrimonio iuncti sunt praecipio non ego sed Dominus uxorem
a viro non discedere quod si discesserit manere innuptam aut 11
viro suo reconciliari et vir uxorem ne dimittat nam ceteris 12
ego dico non Dominus si quis frater uxorem habet infidelem et
haec consentit habitare cum illo non dimittat illam et si qua 13
mulier habet virum infidelem et hic consentit habitare cum
illa non dimittat virum sanctificatus est enim vir infidelis in 14
muliere fidei et sanctificata est mulier infidelis per virum fi-
delem alioquin filii vestri immundi essent nunc autem sancti 15
sunt quod si infidelis discedit discedat non est enim servituti
subiectus frater aut soror in eiusmodi in pace autem vocavit 16
nos Deus unde enim scis mulier si virum salvum facies aut
unde scis vir si mulierem salvam facies nisi unicuique sicut 17
divisit Dominus unumquemque sicut vocavit Deus ita ambulet
et sic in omnibus ecclesiis doceo circumcisis aliquis vocatus 18
est non adducat praeputium in praeputio aliquis vocatus est
non circumcidatur circumcisio nihil est et praeputium nihil 19
est sed observatio mandatorum Dei unusquisque in qua vo- 20
catione vocatus est in ea permaneat servus vocatus es non
sit tibi curae sed et si potes liber fieri magis utere qui enim 22
in Domino vocatus est servus libertus est Domini similiter qui
liber vocatus est servus est Christi pretio empti estis nolite 23
fieri servi hominum unusquisque in quo vocatus est fratres 24
in hoc maneat apud Deum de virginibus autem praeceptum 25
Domini non habeo consilium autem do tamquam misericor-
diam consecutus a Domino ut sim fidelis existimo ergo hoc 26
bonum esse propter instantem necessitatem quoniam bonum
est homini sic esse alligatus es uxori noli quaerere solutionem 27
solutus es ab uxore noli quaerere uxorem si autem acceperis 28
uxorem non peccasti et si nupserit virgo non peccavit tribu-
lationem tamen carnis habebunt huiusmodi ego autem vobis
parco hoc itaque dico fratres tempus breve est reliquum est 29
ut qui habent uxores tamquam non habentes sint et qui flent 30
tamquam non flentes et qui gaudent tamquam non gauden-

31 tes et qui emunt tamquam non possidentes et qui utuntur
hoc mundo tamquam non utantur praeterit enim figura huius
32 mundi volo autem vos sine sollicitudine esse qui sine uxore
33 est sollicitus est quae Domini sunt quomodo placeat Deo qui
autem cum uxore est sollicitus est quae sunt mundi quomodo
34 placeat uxori et divisus est et mulier innupta et virgo cogitat
quae Domini sunt ut sit sancta et corpore et spiritu quae au-
tem nupta est cogitat quae sunt mundi quomodo placeat viro
35 porro hoc ad utilitatem vestram dico non ut laqueum vobis ini-
ciam sed ad id quod honestum est et quod facultatem praebeat
36 sine impedimento Dominum observandi si quis autem turpem
se videri existimat super virgine sua quod sit superadulta et
37 ita oportet fieri quod vult faciat non peccat nubat nam qui
statuit in corde suo firmus non habens necessitatem potesta-
tem autem habet suae voluntatis et hoc iudicavit in corde suo
38 servare virginem suam bene facit igitur et qui matrimonio
iungit virginem suam bene facit et qui non iungit melius fa-
39 cit mulier alligata est quanto tempore vir eius vivit quod si
dormierit vir eius liberata est cui vult nubat tantum in Do-
40 mino beatior autem erit si sic permanserit secundum meum
consilium puto autem quod et ego Spiritum Dei habeo

VIII de his autem quae idolis sacrificantur scimus quia omnes
2 scientiam habemus scientia inflat caritas vero aedificat si quis
se existimat scire aliquid nondum cognovit quemadmodum
3 oporteat eum scire si quis autem diligit Deum hic cognitus
4 est ab eo de escis autem quae idolis immolantur scimus quia
5 nihil est idolum in mundo et quod nullus Deus nisi unus nam
et si sunt qui dicantur dii sive in caelo sive in terra siquidem
6 sunt dii multi et domini multi nobis tamen unus Deus Pater ex
quo omnia et nos in illum et unus Dominus Iesus Christus per
7 quem omnia et nos per ipsum sed non in omnibus est scientia
quidam autem conscientia usque nunc idoli quasi idolothytum
manducant et conscientia ipsorum cum sit infirma polluitur
8 esca autem nos non commendat Deo neque si non mandu-
caverimus deficiemus neque si manducaverimus abundabimus
9 videte autem ne forte haec licentia vestra offendiculum fiat
10 infirmibus si enim quis viderit eum qui habet scientiam in

idolio recumbentem nonne conscientia eius cum sit infirma aedificabitur ad manducandum idolothyta et peribit infirmus 11
in tua scientia frater propter quem Christus mortuus est sic 12
autem peccantes in fratres et percutientes conscientiam eorum infirmam in Christo peccatis quapropter si esca scandalizat 13
fratrem meum non manducabo carnem in aeternum ne fratrem meum scandalizem

non sum liber non sum apostolus nonne Iesum Dominum **IX**
nostrum vidi non opus meum vos estis in Domino si aliis non 2
sum apostolus sed tamen vobis sum nam signaculum apostolatus mei vos estis in Domino mea defensio apud eos qui me 3
interrogant haec est numquid non habemus potestatem manducandi et bibendi numquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi sicut et ceteri apostoli et fratres Domini et Cephas aut solus ego et Barnabas non habemus 6
potestatem hoc operandi quis militat suis stipendiis umquam 7
quis plantat vineam et fructum eius non edit quis pascit gregem et de lacte gregis non manducat numquid secundum hominem haec dico an et lex haec non dicit scriptum est enim 9
in lege Mosi non alligabis os bovi trituranti numquid de bubus cura est Deo an propter nos utique dicit nam propter 10
nos scripta sunt quoniam debet in spe qui arat arare et qui triturat in spe fructus percipiendi si nos vobis spiritualia seminavimus magnum est si nos carnalia vestra metamus si alii potestatis vestrae participes sunt non potius nos sed non usi sumus hac potestate sed omnia sustinemus ne quod offendiculum demus evangelio Christi nescitis quoniam qui in sacrario operantur quae de sacrario sunt edunt qui altario deserviunt cum altario participantur ita et Dominus ordinavit his qui 14
evangelium adnuntiant de evangelio vivere ego autem nullo 15
horum usus sum non scripsi autem haec ut ita fiant in me bonum est enim mihi magis mori quam ut gloriam meam quis evacuet nam si evangelizavero non est mihi gloria necessitas 16
enim mihi incumbit vae enim mihi est si non evangelizavero si 17
enim volens hoc ago mercedem habeo si autem invitus dispensatio mihi credita est quae est ergo merces mea ut evangelium 18
praedicans sine sumptu ponam evangelium ut non abutar po-

19 testate mea in evangelio nam cum liber essem ex omnibus
20 omnium me servum feci ut plures lucrifacerem et factus sum
21 Iudaeis tamquam Iudaeus ut Iudaeos lucrifacerem his qui sub lege
sunt quasi sub lege essem cum ipse non essem sub lege ut eos
qui sub lege erant lucrifacerem his qui sine lege erant tam-
quam sine lege essem cum sine lege Dei non essem sed in lege
22 essem Christi ut lucrifacerem eos qui sine lege erant factus
sum infirmis infirmus ut infirmos lucrifacerem omnibus omnia
23 factus sum ut omnes facerem salvos omnia autem facio prop-
24 ter evangelium ut particeps eius efficiar nescitis quod hii qui
in stadio currunt omnes quidem currunt sed unus accipit bra-
25 vium sic currite ut comprehendatis omnis autem qui in agone
contendit ab omnibus se abstinet et illi quidem ut corruptibi-
26 lem coronam accipiant nos autem incorruptam ego igitur sic
curro non quasi in incertum sic pugno non quasi aerem ver-
27 berans sed castigo corpus meum et in servitutem redigo ne
forte cum aliis praedicaverim ipse reprobus efficiar

X nolo enim vos ignorare fratres quoniam patres nostri omnes
2 sub nube fuerunt et omnes mare transierunt et omnes in Mo-
3 se baptizati sunt in nube et in mari et omnes eandem escam
4 spiritalem manducaverunt et omnes eundem potum spirita-
lem biberunt bibebant autem de spiritali consequenti eos petra
5 petra autem erat Christus sed non in pluribus eorum bene-
6 placitum est Deo nam prostrati sunt in deserto haec autem in
figura facta sunt nostri ut non simus concupiscentes malorum
7 sicut et illi concupierunt neque idolorum cultores efficiamini
sicut quidam ex ipsis quemadmodum scriptum est sedit popu-
8 lus manducare et bibere et surrexerunt ludere neque fornice-
mur sicut quidam ex ipsis fornicati sunt et ceciderunt una die
9 viginti tria milia neque temptemus Christum sicut quidam
10 eorum temptaverunt et a serpentibus perierunt neque mur-
muraveritis sicut quidam eorum murmuraverunt et perierunt
11 ab exterminatore haec autem omnia in figura contingebant
illis scripta sunt autem ad correptionem nostram in quos fines
12 saeculorum devenerunt itaque qui se existimat stare videat ne
13 cadat temptatio vos non adprehendat nisi humana fidelis au-
tem Deus qui non patietur vos temptari super id quod potestis

sed faciet cum temptatione etiam proventum ut possitis sustinere propter quod carissimi mihi fugite ab idolorum cultura 14
 ut prudentibus loquor vos iudicate quod dico calicem benedictionis cui benedicimus nonne communicatio sanguinis Christi 15, 16
 est et panis quem frangimus nonne participatio corporis Domini est quoniam unus panis unum corpus multi sumus omnes 17
 quidem de uno pane participamus videte Israhel secundum 18
 carnem nonne qui edunt hostias participes sunt altaris quid 19
 ergo dico quod idolis immolatum sit aliquid aut quod idolum sit aliquid sed quae immolant gentes daemioniis immolant et 20
 non Deo nolo autem vos socios fieri daemoniorum non potestis calicem Domini bibere et calicem daemoniorum non potestis 21
 mensae Domini participes esse et mensae daemoniorum an aemulamur Dominum numquid fortiores illo sumus omnia licent 22
 sed non omnia expediunt omnia licent sed non omnia aedificant nemo quod suum est quaerat sed quod alterius omne 24, 25
 quod in macello venit manducate nihil interrogantes propter conscientiam Domini est terra et plenitudo eius si quis vocat 26, 27
 vos infidelium et vultis ire omne quod vobis adponitur manducate nihil interrogantes propter conscientiam si quis autem 28
 dixerit hoc immolaticium est idolis nolite manducare propter illum qui indicavit et propter conscientiam conscientiam 29
 autem dico non tuam sed alterius ut quid enim libertas mea iudicatur ab alia conscientia si ego cum gratia participo quid 30
 blasphemor pro eo quod gratias ago sive ergo manducatis sive 31
 bibitis vel aliud quid facitis omnia in gloriam Dei facite sine 32
 offensione estote Iudaeis et gentilibus et ecclesiae Dei sicut et 33
 ego per omnia omnibus placeo non quaerens quod mihi utile est sed quod multis ut salvi fiant

imitatores mei estote sicut et ego Christi laudo autem vos **XI**, 2
 fratres quod omnia mei memores estis et sicut tradidi vobis
 praecepta mea tenetis volo autem vos scire quod omnis viri 3
 caput Christus est caput autem mulieris vir caput vero Christi
 Deus omnis vir orans aut prophetans velato capite deturpat 4
 caput suum omnis autem mulier orans aut prophetans non 5
 velato capite deturpat caput suum unum est enim atque si decalvetur nam si non velatur mulier et tondeatur si vero turpe 6

7 est mulieri tonderi aut decalvari velet caput suum vir qui-
dem non debet velare caput quoniam imago et gloria est Dei
8 mulier autem gloria viri est non enim vir ex muliere est sed
9 mulier ex viro etenim non est creatus vir propter mulierem
10 sed mulier propter virum ideo debet mulier potestatem ha-
11 bere supra caput propter angelos verumtamen neque vir sine
12 muliere neque mulier sine viro in Domino nam sicut mulier
13 de viro ita et vir per mulierem omnia autem ex Deo vos ipsi
14 iudicate decet mulierem non velatam orare Deum nec ipsa
natura docet vos quod vir quidem si comam nutriat ignominia
15 est illi mulier vero si comam nutriat gloria est illi quoniam
16 capilli pro velamine ei dati sunt si quis autem videtur con-
tentiosus esse nos talem consuetudinem non habemus neque
17 ecclesiae Dei hoc autem praecipio non laudans quod non in
18 melius sed in deterius convenitis primum quidem convenien-
tibus vobis in ecclesia audio scissuras esse et ex parte credo
19 nam oportet et hereses esse ut et qui probati sunt manifesti
20 fiant in vobis convenientibus ergo vobis in unum iam non est
21 dominicam cenam manducare unusquisque enim suam cenam
praesumit ad manducandum et alius quidem esurit alius au-
22 tem ebrius est numquid domos non habetis ad manducandum
et bibendum aut ecclesiam Dei contemnitis et confunditis eos
qui non habent quid dicam vobis laudo vos in hoc non laudo
23 ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis quoniam Do-
24 minus Iesus in qua nocte tradebatur accepit panem et gratias
agens fregit et dixit hoc est corpus meum pro vobis hoc facite
25 in meam commemorationem similiter et calicem postquam
cenavit dicens hic calix novum testamentum est in meo sangui-
ne hoc facite quotienscumque bibetis in meam commemoratio-
26 nem quotienscumque enim manducabitis panem hunc et cali-
27 cem bibetis mortem Domini adnuntiatis donec veniat itaque
quicumque manducaverit panem vel biberit calicem Domini in-
28 digne reus erit corporis et sanguinis Domini probet autem se
29 ipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat qui enim
manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit non
30 diiudicans corpus ideo inter vos multi infirmes et inbecilles et
31 dormiunt multi quod si nosmet ipsos diiudicaremus non uti-

que iudicaremur dum iudicamur autem a Domino corripimur 32
 ut non cum hoc mundo damnemur itaque fratres mei cum 33
 convenitis ad manducandum invicem expectate si quis esurit 34
 domi manducet ut non in iudicium conveniatis cetera autem
 cum venero disponam

de spiritualibus autem nolo vos ignorare fratres scitis quo **XII, 2**
 niam cum gentes essetis ad simulacra muta prout ducebamini
 euntes ideo notum vobis facio quod nemo in Spiritu Dei lo 3
 quens dicit anathema Iesu et nemo potest dicere Dominus Ie-
 sus nisi in Spiritu Sancto divisiones vero gratiarum sunt idem 4
 autem Spiritus et divisiones ministrarionum sunt idem autem 5
 Dominus et divisiones operationum sunt idem vero Deus qui 6
 operatur omnia in omnibus unicuique autem datur manife- 7
 statio Spiritus ad utilitatem alii quidem per Spiritum datur 8
 sermo sapientiae alii autem sermo scientiae secundum eundem
 Spiritum alteri fides in eodem Spiritu alii gratia sanitatum in 9
 uno Spiritu alii operatio virtutum alii prophetatio alii discre- 10
 tio spirituum alii genera linguarum alii interpretatio sermo-
 num haec autem omnia operatur unus atque idem Spiritus 11
 dividens singulis prout vult sicut enim corpus unum est et 12
 membra habet multa omnia autem membra corporis cum sint
 multa unum corpus sunt ita et Christus etenim in uno Spiritu 13
 omnes nos in unum corpus baptizati sumus sive Iudaei sive
 gentiles sive servi sive liberi et omnes unum Spiritum pota-
 ti sumus nam et corpus non est unum membrum sed multa 14
 si dixerit pes quoniam non sum manus non sum de corpore 15
 non ideo non est de corpore et si dixerit auris quia non sum 16
 oculus non sum de corpore non ideo non est de corpore si 17
 totum corpus oculus ubi auditus si totum auditus ubi odora-
 tus nunc autem posuit Deus membra unumquodque eorum 18
 in corpore sicut voluit quod si essent omnia unum membrum 19
 ubi corpus nunc autem multa quidem membra unum autem 20
 corpus non potest dicere oculus manus opera tua non indigeo 21
 aut iterum caput pedibus non estis mihi necessarii sed multo 22
 magis quae videntur membra corporis infirmiora esse necessa-
 riora sunt et quae putamus ignobiliora membra esse corporis 23
 his honorem abundantiorum circumdamus et quae inhonesta

24 sunt nostra abundantiorum honestatem habent honesta au-
 tem nostra nullius egent sed Deus temperavit corpus ei cui
 25 deerat abundantiorum tribuendo honorem ut non sit scisma
 26 in corpore sed id ipsum pro invicem sollicita sint membra et si
 quid patitur unum membrum conpatiuntur omnia membra si-
 27 ve gloriatur unum membrum congaudent omnia membra vos
 28 autem estis corpus Christi et membra de membro et quosdam
 quidem posuit Deus in ecclesia primum apostolos secundo pro-
 phetas tertio doctores deinde virtutes exin gratias curationum
 29 opitulationes gubernationes genera linguarum numquid om-
 nes apostoli numquid omnes prophetae numquid omnes docto-
 30 res numquid omnes virtutes numquid omnes gratiam habent
 curationum numquid omnes linguis loquuntur numquid om-
 31 nes interpretantur aemulamini autem charismata maiora et
 adhuc excellentiorum viam vobis demonstro

XIII si linguis hominum loquar et angelorum caritatem autem
 non habeam factus sum velut aes sonans aut cymbalum tin-
 2 niens et si habuero prophetiam et noverim mysteria omnia
 et omnem scientiam et habuero omnem fidem ita ut montes
 3 transferam caritatem autem non habuero nihil sum et si di-
 stribuero in cibos pauperum omnes facultates meas et si tra-
 didero corpus meum ut ardeam caritatem autem non habuero
 4 nihil mihi prodest caritas patiens est benigna est caritas non
 5 aemulatur non agit perperam non inflatur non est ambitiosa
 non quaerit quae sua sunt non irritatur non cogitat malum
 6, 7 non gaudet super iniquitatem congaudet autem veritati om-
 8 nia suffert omnia credit omnia sperat omnia sustinet caritas
 numquam excidit sive prophetiae evacuabuntur sive linguae
 9 cessabunt sive scientia destruetur ex parte enim cognoscimus
 10 et ex parte prophetamus cum autem venerit quod perfectum
 11 est evacuabitur quod ex parte est cum essem parvulus loque-
 bar ut parvulus sapiebam ut parvulus cogitabam ut parvulus
 12 quando factus sum vir evacuavi quae erant parvuli videmus
 nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem
 nunc cognosco ex parte tunc autem cognoscam sicut et cogni-
 13 tus sum nunc autem manet fides spes caritas tria haec maior
 autem his est caritas

sectamini caritatem aemulamini spiritalia magis autem ut **XIV**
prophetetis qui enim loquitur lingua non hominibus loqui- 2
tur sed Deo nemo enim audit Spiritu autem loquitur myste-
ria nam qui prophetat hominibus loquitur aedificationem et 3
exhortationem et consolationes qui loquitur lingua semet ip- 4
sum aedificat qui autem prophetat ecclesiam aedificat volo 5
autem omnes vos loqui linguis magis autem prophetare nam
maior est qui prophetat quam qui loquitur linguis nisi si forte
ut interpretetur ut ecclesia aedificationem accipiat nunc au- 6
tem fratres si venero ad vos linguis loquens quid vobis prodero
nisi si vobis loquar aut in revelatione aut scientia aut prophe- 7
tia aut in doctrina tamen quae sine anima sunt vocem dan-
tia sive tibia sive cithara nisi distinctionem sonituum dederint
quomodo scietur quod canitur aut quod citharizatur etenim 8
si incertam vocem det tuba quis parabit se ad bellum ita et 9
vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis quomodo
scietur id quod dicitur eritis enim in aera loquentes tam mul- 10
ta ut puta genera linguarum sunt in mundo et nihil sine voce
est si ergo nesciero virtutem vocis ero ei cui loquor barbarus 11
et qui loquitur mihi barbarus sic et vos quoniam aemulatores 12
estis spirituum ad aedificationem ecclesiae quaerite ut abun-
detis et ideo qui loquitur lingua oret ut interpretetur nam 13, 14
si orem lingua spiritus meus orat mens autem mea sine fructu
est quid ergo est orabo spiritu orabo et mente psallam spiritu 15
psallam et mente ceterum si benedixeris spiritu qui supplet 16
locum idiotae quomodo dicet amen super tuam benedictionem
quoniam quid dicas nescit nam tu quidem bene gratias agis 17
sed alter non aedificatur gratias ago Deo quod omnium ve- 18
strum lingua loquor sed in ecclesia volo quinque verba sensu 19
meo loqui ut et alios instruam quam decem milia verborum in
lingua fratres nolite pueri effici sensibus sed malitia parvu- 20
li estote sensibus autem perfecti estote in lege scriptum est 21
quoniam in aliis linguis et labiis aliis loquar populo huic et
nec sic exaudient me dicit Dominus itaque linguae in signum 22
sunt non fidelibus sed infidelibus prophetia autem non infide-
libus sed fidelibus si ergo conveniat universa ecclesia in unum 23
et omnes linguis loquantur intrent autem idiotae aut infideles

24 nonne dicent quod insanitis si autem omnes prophetent intret
autem quis infidelis vel idiota convincitur ab omnibus diiudi-
25 catur ab omnibus occulta cordis eius manifesta fiunt et ita
cadens in faciem adorabit Deum pronuntians quod vere Deus
26 in vobis est quid ergo est fratres cum convenitis unusquisque
vestrum psalmum habet doctrinam habet apocalypsin habet
linguam habet interpretationem habet omnia ad aedificatio-
27 nem fiant sive lingua quis loquitur secundum duos aut ut
28 multum tres et per partes et unus interpretetur si autem non
fuerit interpres taceat in ecclesia sibi autem loquatur et Deo
29, 30 prophetae duo aut tres dicant et ceteri diiudicent quod si alii
31 revelatum fuerit sedenti prior taceat potestis enim omnes per
singulos prophetare ut omnes discant et omnes exhortentur
32, 33 et spiritus prophetarum prophetis subiecti sunt non enim est
dissensionis Deus sed pacis sicut in omnibus ecclesiis sancto-
34 rum mulieres in ecclesiis taceant non enim permittitur eis
35 loqui sed subditas esse sicut et lex dicit si quid autem vo-
lunt discere domi viros suos interrogent turpe est enim mulieri
36 loqui in ecclesia an a vobis verbum Dei processit aut in vos
37 solos pervenit si quis videtur propheta esse aut spiritualis co-
38 gnoscat quae scribo vobis quia Domini sunt mandata si quis
39 autem ignorat ignorabitur itaque fratres aemulamini prophe-
40 tare et loqui linguis nolite prohibere omnia autem honeste et
secundum ordinem fiant

XV notum autem vobis facio fratres evangelium quod praedi-
2 cavi vobis quod et accepistis in quo et statis per quod et
salvamini qua ratione praedicaverim vobis si tenetis nisi si fru-
3 stra credidistis tradidi enim vobis in primis quod et accepi
quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum
4 scripturas et quia sepultus est et quia resurrexit tertia die se-
5 cundum scripturas et quia visus est Cephae et post haec un-
6 decim deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul
ex quibus multi manent usque adhuc quidam autem dormie-
7, 8 runt deinde visus est Iacobo deinde apostolis omnibus no-
vissime autem omnium tamquam abortivo visus est et mihi
9 ego enim sum minimus apostolorum qui non sum dignus vo-
10 cari apostolus quoniam persecutus sum ecclesiam Dei gratia

autem Dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non
fuit sed abundantius illis omnibus laboravi non ego autem sed
gratia Dei mecum sive enim ego sive illi sic praedicamus et 11
sic credidistis si autem Christus praedicatur quod resurrexit 12
a mortuis quomodo quidam dicunt in vobis quoniam resurrec-
tio mortuorum non est si autem resurrectio mortuorum non 13
est neque Christus resurrexit si autem Christus non resurre- 14
xit inanis est ergo praedicatio nostra inanis est et fides vestra
invenimur autem et falsi testes Dei quoniam testimonium di- 15
ximus adversus Deum quod suscitaverit Christum quem non
suscitavit si mortui non resurgunt nam si mortui non resur- 16
gunt neque Christus resurrexit quod si Christus non resurre- 17
xit vana est fides vestra adhuc enim estis in peccatis vestris
ergo et qui dormierunt in Christo perierunt si in hac vita 18, 19
tantum in Christo sperantes sumus miserabiliores sumus om-
nibus hominibus nunc autem Christus resurrexit a mortuis 20
primitiae dormientium quoniam enim per hominem mors et 21
per hominem resurrectio mortuorum et sicut in Adam omnes 22
moriuntur ita et in Christo omnes vivificabuntur unusquis- 23
que autem in suo ordine primitiae Christus deinde hii qui sunt
Christi in adventu eius deinde finis cum tradiderit regnum 24
Deo et Patri cum evacuaverit omnem principatum et potesta-
tem et virtutem oportet autem illum regnare donec ponat 25
omnes inimicos sub pedibus eius novissima autem inimica 26
destruetur mors omnia enim subiecit sub pedibus eius cum
autem dicat omnia subiecta sunt sine dubio praeter eum qui 27
subiecit ei omnia cum autem subiecta fuerint illi omnia tunc 28
ipse Filius subiectus erit illi qui sibi subiecit omnia ut sit Deus
omnia in omnibus alioquin quid facient qui baptizantur pro 29
mortuis si omnino mortui non resurgunt ut quid et baptizan-
tur pro illis ut quid et nos periclitamur omni hora cotidie 30, 31
mior per vestram gloriam fratres quam habeo in Christo Ie-
su Domino nostro si secundum hominem ad bestias pugnavi 32
Ephesi quid mihi prodest si mortui non resurgunt manduce-
mus et bibamus cras enim moriemur nolite seduci corrumpunt 33
mores bonos conloquia mala evigilate iuste et nolite peccare 34
ignorantiam enim Dei quidam habent ad reverentiam vobis lo-

35 quor sed dicet aliquis quomodo resurgunt mortui quali autem
36 corpore veniunt insipiens tu quod seminas non vivificatur ni-
37 si prius moriatur et quod seminas non corpus quod futurum
est seminas sed nudum granum ut puta tritici aut alicuius ce-
38 terorum Deus autem dat illi corpus sicut voluit et unicuique
39 seminum proprium corpus non omnis caro eadem caro sed alia
hominum alia pecorum alia caro volucrum alia autem piscium
40 et corpora caelestia et corpora terrestria sed alia quidem cae-
41 lestium gloria alia autem terrestrium alia claritas solis alia
claritas lunae et alia claritas stellarum stella enim ab stella
42 differt in claritate sic et resurrectio mortuorum seminatur in
43 corruptione surgit in incorruptione seminatur in ignobilitate
44 surgit in gloria seminatur in infirmitate surgit in virtute se-
minatur corpus animale surgit corpus spiritale si est corpus
45 animale est et spiritale sic et scriptum est factus est primus
homo Adam in animam viventem novissimus Adam in spiri-
46 tum vivificantem sed non prius quod spiritale est sed quod
47 animale est deinde quod spiritale primus homo de terra terre-
48 nus secundus homo de caelo caelestis qualis terrenus tales et
49 terreni et qualis caelestis tales et caelestes igitur sicut porta-
50 vimus imaginem terreni portemus et imaginem caelestis hoc
autem dico fratres quoniam caro et sanguis regnum Dei pos-
sidere non possunt neque corruptio incorruptelam possidebit
51 ecce mysterium vobis dico omnes quidem resurgemus sed non
52 omnes inmutabimur in momento in ictu oculi in novissima
tuba canet enim et mortui resurgent incorrupti et nos inmu-
53 tabimur oportet enim corruptibile hoc induere incorruptelam
54 et mortale hoc induere immortalitatem cum autem mortale
hoc induerit immortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus est
55 absorta est mors in victoria ubi est mors victoria tua ubi
56 est mors stimulus tuus stimulus autem mortis peccatum est
57 virtus vero peccati lex Deo autem gratias qui dedit nobis vic-
58 toriam per Dominum nostrum Iesum Christum itaque fratres
mei dilecti stabiles estote et immobiles abundantes in opere
Domini semper scientes quod labor vester non est inanis in
Domino

XVI de collectis autem quae fiunt in sanctos sicut ordinavi eccle-

siis Galatiae ita et vos facite per unam sabbati unusquisque 2
vestrum apud se ponat recondens quod ei beneplacuerit ut
non cum venero tunc collectae fiant cum autem praesens fue- 3
ro quos probaveritis per epistulas hos mittam perferre gratiam
vestram in Hierusalem quod si dignum fuerit ut et ego eam 4
mecum ibunt veniam autem ad vos cum Macedoniam pertran- 5
siero nam Macedoniam pertransibo apud vos autem forsitan 6
manebo vel etiam hiemabo ut vos me deducatis quocumque
iero nolo enim vos modo in transitu videre spero enim me 7
aliquantum temporis manere apud vos si Dominus permiserit
permanebo autem Ephesi usque ad pentecosten ostium enim 8, 9
mihi apertum est magnum et evidens et adversarii multi si 10
autem venerit Timotheus videte ut sine timore sit apud vos
opus enim Domini operatur sicut et ego ne quis ergo illum 11
spernat deducite autem illum in pace ut veniat ad me expec-
to enim illum cum fratribus de Apollo autem fratre multum 12
rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus et utique non fuit
voluntas ut nunc veniret veniet autem cum ei vacuum fuerit
vigilate state in fide viriliter agite et confortamini omnia ve- 13, 14
stra in caritate fiant obsecro autem vos fratres nostis domum 15
Stephanae et Fortunati quoniam sunt primitiae Achaiae et in
ministerium sanctorum ordinaverunt se ipsos ut et vos subditi 16
sitis eiusmodi et omni cooperanti et laboranti gaudeo autem 17
in praesentia Stephanae et Fortunati et Achaici quoniam id
quod vobis deerat ipsi suppleverunt refecerunt enim et meum 18
spiritum et vestrum cognoscite ergo qui eiusmodi sunt salu- 19
tant vos ecclesiae Asiae salutant vos in Domino multum Aquila
et Prisca cum domestica sua ecclesia salutant vos fratres 20
omnes salutate invicem in osculo sancto salutatio mea manu 21
Pauli si quis non amat Dominum Iesum Christum sit ana- 22
thema maranatha gratia Domini Iesu vobiscum caritas mea 23, 24
cum omnibus vobis in Christo Iesu amen

THE SECOND EPISTLE OF PAUL
THE APOSTLE TO THE
CORINTHIANS.

I Paulus apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei et
Timotheus frater ecclesiae Dei quae est Corinthi cum
sanctis omnibus qui sunt in universa Achaia gratia
vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Chri-
sto benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi Pater
misericordiarum et Deus totius consolationis qui consolatur
nos in omni tribulatione nostra ut possimus et ipsi consolari
eos qui in omni pressura sunt per exhortationem qua exhorta-
mur et ipsi a Deo quoniam sicut abundant passiones Christi
in nobis ita et per Christum abundat consolatio nostra sive
autem tribulamur pro vestra exhortatione et salute sive ex-
hortamur pro vestra exhortatione quae operatur in tolerantia
earundem passionum quas et nos patimur et spes nostra firma
pro vobis scientes quoniam sicut socii passionum estis sic eritis
et consolationis non enim volumus ignorare vos fratres de tri-
bulatione nostra quae facta est in Asia quoniam supra modum
gravati sumus supra virtutem ita ut taederet nos etiam vivere
sed ipsi in nobis ipsis responsum mortis habuimus ut non si-
mus fidentes in nobis sed in Deo qui suscitatur mortuos qui de
tantis periculis eripuit nos et eruet in quem speramus quoniam
et adhuc eripiet adiuvantibus et vobis in oratione pro nobis ut
ex multis personis eius quae in nobis est donationis per multos
gratiae agantur pro nobis nam gloria nostra haec est testimo-
nium conscientiae nostrae quod in simplicitate et sinceritate
Dei et non in sapientia carnali sed in gratia Dei conversati
sumus in mundo abundantius autem ad vos non enim alia
scribimus vobis quam quae legistis et cognoscitis spero autem
quod usque in finem cognoscetis sicut et cognovistis nos ex
parte quia gloria vestra sumus sicut et vos nostra in die Do-

mini nostri Iesu Christi et hac confidentia volui prius venire 15
 ad vos ut secundam gratiam haberetis et per vos transire in 16
 Macedoniam et iterum a Macedonia venire ad vos et a vobis
 deduci in Iudaeam cum hoc ergo voluissem numquid levitate 17
 usus sum aut quae cogito secundum carnem cogito ut sit apud
 me est et non fidelis autem Deus quia sermo noster qui fit 18
 apud vos non est in illo est et non Dei enim Filius Iesus Chri- 19
 stus qui in vobis per nos praedicatus est per me et Silvanum
 et Timotheum non fuit est et non sed est in illo fuit quotquot 20
 enim promissiones Dei sunt in illo est ideo et per ipsum amen
 Deo ad gloriam nostram qui autem confirmat nos vobiscum 21
 in Christum et qui unxit nos Deus et qui signavit nos et dedit 22
 pignus Spiritus in cordibus nostris ego autem testem Deum 23
 invoco in animam meam quod parcens vobis non veni ultra
 Corinthum non quia dominamur fidei vestrae sed adiutores 24
 sumus gaudii vestri nam fide stetistis

statui autem hoc ipse apud me ne iterum in tristitia ve- **II**
 nirem ad vos si enim ego contristo vos et quis est qui me 2
 laetificet nisi qui contristatur ex me et hoc ipsum scripsi ut 3
 non cum venero tristitiam super tristitiam habeam de quibus
 oportuerat me gaudere confidens in omnibus vobis quia meum
 gaudium omnium vestrum est nam ex multa tribulatione et 4
 angustia cordis scripsi vobis per multas lacrimas non ut con-
 tristemini sed ut sciatis quam caritatem habeo abundantius
 in vobis si quis autem contristavit non me contristavit sed 5
 ex parte ut non onerem omnes vos sufficit illi qui eiusmodi 6
 est obiurgatio haec quae fit a pluribus ita ut e contra magis 7
 donetis et consolemini ne forte abundantiori tristitia absorbea-
 tur qui eiusmodi est propter quod obsecro vos ut confirmetis 8
 in illum caritatem ideo enim et scripsi ut cognoscam experi- 9
 mentum vestrum an in omnibus oboedientes sitis cui autem 10
 aliquid donatis et ego nam et ego quod donavi si quid donavi
 propter vos in persona Christi ut non circumveniamur a Sata- 11
 na non enim ignoramus cogitationes eius cum venissem autem 12
 Troadem propter evangelium Christi et ostium mihi apertum
 esset in Domino non habui requiem spiritui meo eo quod non 13
 invenerim Titum fratrem meum sed valefaciens eis profectus

14 sum in Macedoniam Deo autem gratias qui semper triumphat
nos in Christo Iesu et odorem notitiae suae manifestat per nos
15 in omni loco quia Christi bonus odor sumus Deo in his qui
16 salvi fiunt et in his qui pereunt alii quidem odor mortis in
mortem aliis autem odor vitae in vitam et ad haec quis tam
17 idoneus non enim sumus sicut plurimi adulterantes verbum
Dei sed ex sinceritate sed sicut ex Deo coram Deo in Christo
loquimur

III incipimus iterum nosmet ipsos commendare aut numquid
egemus sicut quidam commendaticiis epistulis ad vos aut ex
2 vobis epistula nostra vos estis scripta in cordibus nostris quae
3 scitur et legitur ab omnibus hominibus manifestati quoniam
epistula estis Christi ministrata a nobis et scripta non atra-
mento sed Spiritu Dei vivi non in tabulis lapideis sed in ta-
4 bulis cordis carnalibus fiduciam autem talem habemus per
5 Christum ad Deum non quod sufficientes simus cogitare ali-
quid a nobis quasi ex nobis sed sufficientia nostra ex Deo est
6 qui et idoneos nos fecit ministros novi testamenti non litte-
rae sed Spiritus littera enim occidit Spiritus autem vivificat
7 quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit
in gloria ita ut non possent intendere filii Israhel in faciem Mo-
8 si propter gloriam vultus eius quae evacuatur quomodo non
9 magis ministratio Spiritus erit in gloria nam si ministratio
damnationis gloria est multo magis abundat ministerium ius-
10 titiae in gloria nam nec glorificatum est quod claruit in hac
11 parte propter excellentem gloriam si enim quod evacuatur per
12 gloriam est multo magis quod manet in gloria est habentes
13 igitur talem spem multa fiducia utimur et non sicut Moses
ponebat velamen super faciem suam ut non intenderent filii
14 Israhel in faciem eius quod evacuatur sed obtusi sunt sensus
eorum usque in hodiernum enim diem id ipsum velamen
in lectione veteris testamenti manet non revelatum quoniam
15 in Christo evacuatur sed usque in hodiernum diem cum legi-
16 tur Moses velamen est positum super cor eorum cum autem
17 conversus fuerit ad Deum aufertur velamen Dominus autem
18 Spiritus est ubi autem Spiritus Domini ibi libertas nos vero
omnes revelata facie gloriam Domini speculantes in eandem

imaginem transformamur a claritate in claritatem tamquam a Domini Spiritu

ideo habentes hanc ministrationem iuxta quod misericordiam consecuti sumus non deficimus sed abdicamus occulta dedecoris non ambulantes in astutia neque adulterantes verbum Dei sed in manifestatione veritatis commendantes nosmet ipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo quod si etiam opertum est evangelium nostrum in his qui pereunt est opertum in quibus deus huius saeculi excaecavit mentes infidelium ut non fulgeat inluminatio evangelii gloriae Christi qui est imago Dei non enim nosmet ipsos praedicamus sed Iesum Christum Dominum nos autem servos vestros per Iesum quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere qui inluxit in cordibus nostris ad inluminacionem scientiae claritatis Dei in facie Christi Iesu habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus ut sublimitas sit virtutis Dei et non ex nobis in omnibus tribulationem patimur sed non angustiamur aporiamur sed non destituimur persecutionem patimur sed non derelinquimur deicimur sed non perimus semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes ut et vita Iesu in corporibus nostris manifestetur semper enim nos qui vivimus in mortem tradimur propter Iesum ut et vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali ergo mors in nobis operatur vita autem in vobis habentes autem eundem spiritum fidei sicut scriptum est credidi propter quod locutus sum et nos credimus propter quod et loquimur scientes quoniam qui suscitavit Iesum et nos cum Iesu suscitabit et constituet vobiscum omnia enim propter vos ut gratia abundans per multos gratiarum actione abundet in gloriam Dei propter quod non deficimus sed licet is qui foris est noster homo corrumpitur tamen is qui intus est renovatur de die in diem id enim quod in praesenti est momentaneum et leve tribulationis nostrae supra modum in sublimitatem aeternum gloriae pondus operatur nobis non contemplantibus nobis quae videntur sed quae non videntur quae enim videntur temporalia sunt quae autem non videntur aeterna sunt

scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius ha-

bitationis dissolvatur quod aedificationem ex Deo habeamus
2 domum non manufactam aeternam in caelis nam et in hoc
ingemescimus habitationem nostram quae de caelo est supe-
3, 4 rindui cupientes si tamen vestiti non nudi inveniamur nam
et qui sumus in tabernaculo ingemescimus gravati eo quod no-
lumus expoliari sed supervestiri ut absorbeatur quod mortale
5 est a vita qui autem efficit nos in hoc ipsum Deus qui de-
6 dit nobis pignus Spiritus audentes igitur semper et scientes
7 quoniam dum sumus in corpore peregrinamur a Domino per
8 fidem enim ambulamus et non per speciem audemus autem
et bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore et
9 praesentes esse ad Deum et ideo contendimus sive absentes si-
10 ve praesentes placere illi omnes enim nos manifestari oportet
ante tribunal Christi ut referat unusquisque propria corporis
11 prout gessit sive bonum sive malum scientes ergo timorem
Domini hominibus suademus Deo autem manifesti sumus spe-
12 ro autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse non
iterum nos commendamus vobis sed occasionem damus vobis
gloriandi pro nobis ut habeatis ad eos qui in facie gloriantur
13 et non in corde sive enim mente excedimus Deo sive sobrii
14 sumus vobis caritas enim Christi urget nos aestimantes hoc
quoniam si unus pro omnibus mortuus est ergo omnes mortui
15 sunt et pro omnibus mortuus est ut et qui vivunt iam non si-
16 bi vivant sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit itaque
nos ex hoc neminem novimus secundum carnem et si cogno-
vimus secundum carnem Christum sed nunc iam non novimus
17 si qua ergo in Christo nova creatura vetera transierunt ecce
18 facta sunt nova omnia autem ex Deo qui reconciliavit nos
sibi per Christum et dedit nobis ministerium reconciliationis
19 quoniam quidem Deus erat in Christo mundum reconcilians
sibi non reputans illis delicta ipsorum et posuit in nobis ver-
20 bum reconciliationis pro Christo ergo legationem fungimur
tamquam Deo exhortante per nos obsecramus pro Christo re-
21 conciliamini Deo eum qui non noverat peccatum pro nobis
peccatum fecit ut nos efficeremur iustitia Dei in ipso

VI adjuvantes autem et exhortamur ne in vacuum gratiam Dei
2 recipiatis ait enim tempore accepto exaudivi te et in die sa-

lutis adiuvavi te ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies
 salutis nemini dantes ullam offensionem ut non vituperetur 3
 ministerium sed in omnibus exhibeamus nosmet ipsos sicut 4
 Dei ministros in multa patientia in tribulationibus in necessi-
 tatibus in angustiis in plagis in carceribus in seditionibus in 5
 laboribus in vigiliis in ieiuniis in castitate in scientia in lon- 6
 ganimitate in suavitate in Spiritu Sancto in caritate non ficta
 in verbo veritatis in virtute Dei per arma iustitiae a dextris 7
 et sinistris per gloriam et ignobilitatem per infamiam et bo- 8
 nam famam ut seductores et veraces sicut qui ignoti et cogniti
 quasi morientes et ecce vivimus ut castigati et non mortifica- 9
 ti quasi tristes semper autem gaudentes sicut egentes multos 10
 autem locupletantes tamquam nihil habentes et omnia pos-
 sidentes os nostrum patet ad vos o Corinthii cor nostrum 11
 dilatatum est non angustiamini in nobis angustiamini autem 12
 in visceribus vestris eandem autem habentes remunerationem 13
 tamquam filiis dico dilatamini et vos nolite iugum ducere cum 14
 infidelibus quae enim participatio iustitiae cum iniquitate aut
 quae societas luci ad tenebras quae autem conventio Christi 15
 ad Belial aut quae pars fidei cum infidele qui autem consen- 16
 sus templo Dei cum idolis vos enim estis templum Dei vivi
 sicut dicit Deus quoniam inhabitabo in illis et inambulabo et
 ero illorum Deus et ipsi erunt mihi populus propter quod exi- 17
 te de medio eorum et separamini dicit Dominus et immundum
 ne tetigeritis et ego recipiam vos et ero vobis in patrem et vos 18
 eritis mihi in filios et filias dicit Dominus omnipotens

has igitur habentes promissiones carissimi mundemus nos **VII**
 ab omni inquinamento carnis et spiritus perficientes sanctifi-
 cationem in timore Dei capite nos neminem laesimus ne 2
 neminem corrupimus neminem circumvenimus non ad condem- 3
 nationem dico praedixi enim quod in cordibus nostris estis
 ad conmorandum et ad convivendum multa mihi fiducia est 4
 apud vos multa mihi gloriatio pro vobis repletus sum conso-
 latione superabundo gaudio in omni tribulatione nostra nam 5
 et cum venissemus Macedoniam nullam requiem habuit caro
 nostra sed omnem tribulationem passi foris pugnae intus timores
 sed qui consolatur humiles consolatus est nos Deus in 6

7 adventu Titi non solum autem in adventu eius sed etiam in
solacio quo consolatus est in vobis referens nobis vestrum de-
siderium vestrum fletum vestram aemulationem pro me ita ut
8 magis gauderem quoniam et si contristavi vos in epistula non
me paenitet et si paeniteret videns quod epistula illa et si ad
9 horam vos contristavit nunc gaudeo non quia contristati estis
sed quia contristati estis ad paenitentiam contristati enim estis
secundum Deum ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis
10 quae enim secundum Deum tristitia est paenitentiam in sa-
lutem stabilem operatur saeculi autem tristitia mortem ope-
ratur ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos
11 quantam in vobis operatur sollicitudinem sed defensionem sed
indignationem sed timorem sed desiderium sed aemulationem
sed vindictam in omnibus exhibuistis vos incontaminatos es-
12 se negotio igitur et si scripsi vobis non propter eum qui fecit
iniuriam nec propter eum qui passus est sed ad manifestandam
sollicitudinem nostram quam pro vobis habemus ad vos coram
13 Deo ideo consolati sumus in consolatione autem nostra abun-
dantius magis gavisi sumus super gaudium Titi quia reffectus
14 est spiritus eius ab omnibus vobis et si quid apud illum de
vobis gloriatus sum non sum confusus sed sicut omnia vobis in
veritate locuti sumus ita et gloriatio nostra quae fuit ad Titum
15 veritas facta est et viscera eius abundantius in vos sunt remi-
niscientis omnium vestrum oboedientiam quomodo cum timore
16 et tremore excepistis eum gaudeo quod in omnibus confido in
vobis

VIII notam autem facimus vobis fratres gratiam Dei quae data
2 est in ecclesiis Macedoniae quod in multo experimento tribu-
lationis abundantia gaudii ipsorum et altissima paupertas eo-
3 rum abundavit in divitias simplicitatis eorum quia secundum
virtutem testimonium illis reddo et supra virtutem voluntarii
4 fuerunt cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam et
5 communicationem ministerii quod fit in sanctos et non sicut
speravimus sed semet ipsos dederunt primum Domino deinde
6 nobis per voluntatem Dei ita ut rogaremus Titum ut quemad-
7 modum coepit ita et perficiat in vos etiam gratiam istam sed
sicut in omnibus abundatis fide et sermone et scientia et omni

sollicitudine et caritate vestra in nos ut et in hac gratia abundetis non quasi imperans dico sed per aliorum sollicitudinem 8
 etiam vestrae caritatis ingenitum bonum conprobans scitis 9
 enim gratiam Domini nostri Iesu Christi quoniam propter vos egenus factus est cum esset dives ut illius inopia vos divites essetis et consilium in hoc do hoc enim vobis utile est qui non 10
 solum facere sed et velle coepistis ab anno priore nunc vero et 11
 facto perficite ut quemadmodum promptus est animus voluntatis ita sit et perficiendi ex eo quod habetis si enim voluntas 12
 prompta est secundum id quod habet accepta est non secundum quod non habet non enim ut aliis sit remissio vobis autem 13
 tribulatio sed ex aequalitate in praesenti tempore vestra 14
 abundantia illorum inopiam suppleat ut et illorum abundantia vestrae inopiae sit supplementum ut fiat aequalitas sicut scriptum est qui multum non abundavit et qui modicum non 15
 minoravit gratias autem Deo qui dedit eandem sollicitudinem 16
 pro vobis in corde Titi quoniam exhortationem quidem suscepit sed cum sollicitior esset sua voluntate profectus est ad vos 17
 misimus etiam cum illo fratrem cuius laus est in evangelio per omnes ecclesias non solum autem sed et ordinatus ab ecclesiis 18
 comes peregrinationis nostrae in hac gratia quae ministratur a nobis ad Domini gloriam et destinatam voluntatem nostram 19
 devitantes hoc ne quis nos vituperet in hac plenitudine quae ministratur a nobis providemus enim bona non solum coram 20
 Deo sed etiam coram hominibus misimus autem cum illis et fratrem nostrum quem probavimus in multis saepe sollicitum esse nunc autem multo sollicitiorem confidentia multa in vos 21
 sive pro Tito qui est socius meus et in vos adiutor sive fratres nostri apostoli ecclesiarum gloriae Christi ostensionem ergo 22
 quae est caritatis vestrae et nostrae gloriae pro vobis in illos ostendite in faciem ecclesiarum 23
 24

nam de ministerio quod fit in sanctos ex abundanti est mihi scribere vobis scio enim promptum animum vestrum pro quo de vobis glorior apud Macedonas quoniam Achaia parata est ab anno praeterito et vestra aemulatio provocavit plurimos nisi autem fratres ut ne quod gloriamur de vobis evacuetur in hac parte ut quemadmodum dixi parati sitis ne cum venerint

IX

2
3
4

mecum Macedones et invenerint vos inparatos erubescamus
5 nos ut non dicamus vos in hac substantia necessarium ergo
existimavi rogare fratres ut praeveniant ad vos et praeparent
repromissam benedictionem hanc paratam esse sic quasi bene-
6 dictionem non quasi avaritiam hoc autem qui parce seminat
parce et metet et qui seminat in benedictionibus de benedictio-
7 nibus et metet unusquisque prout destinavit corde suo non ex
tristitia aut ex necessitate hilarem enim datorem diligit Deus
8 potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vo-
bis ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes abun-
9 detis in omne opus bonum sicut scriptum est dispersit dedit
10 pauperibus iustitia eius manet in aeternum qui autem admini-
strat semen seminanti et panem ad manducandum praestabit
et multiplicabit semen vestrum et augebit incrementa frugum
11 iustitiae vestrae ut in omnibus locupletati abundetis in om-
nem simplicitatem quae operatur per nos gratiarum actionem
12 Deo quoniam ministerium huius officii non solum supplet ea
quae desunt sanctis sed etiam abundat per multas gratiarum
13 actiones in Domino per probationem ministerii huius glorifi-
cantes Deum in oboedientia confessionis vestrae in evangelium
14 Christi et simplicitate communicationis in illos et in omnes et
ipsorum obsecratione pro vobis desiderantium vos propter emi-
15 nentem gratiam Dei in vobis gratias Deo super inenarrabili
dono eius

X ipse autem ego Paulus obsecro vos per mansuetudinem et
modestiam Christi qui in facie quidem humilis inter vos absens
2 autem confido in vobis rogo autem ne praesens audeam per
eam confidentiam qua existimo audere in quosdam qui arbi-
3 trantur nos tamquam secundum carnem ambulemus in car-
4 ne enim ambulantes non secundum carnem militamus nam
arma militiae nostrae non carnalia sed potentia Deo ad de-
5 structionem munitionum consilia destruentes et omnem alti-
tudinem extollentem se adversus scientiam Dei et in captivi-
6 tatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi et
in promptu habentes ulcisci omnem inoboedientiam cum im-
7 pleta fuerit vestra oboedientia quae secundum faciem sunt
videte si quis confidit sibi Christi se esse hoc cogitet iterum

apud se quia sicut ipse Christi est ita et nos nam et si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra quam dedit Dominus in aedificationem et non in destructionem vestram non erubescam ut autem non existimer tamquam terrere vos per epistulas quoniam quidem epistulae iniquiunt graves sunt et fortes praesentia autem corporis infirma et sermo contemp-
 tibilis hoc cogitet qui eiusmodi est quia quales sumus verbo per epistulas absentes tales et praesentes in facto non enim audemus inserere aut comparare nos quibusdam qui se ipsos commendant sed ipsi in nobis nosmet ipsos metientes et comparantes nosmet ipsos nobis nos autem non in immensum gloriabimur sed secundum mensuram regulae quam mensus est nobis Deus mensuram pertingendi usque ad vos non enim quasi non pertingentes ad vos superextendimus nos usque ad vos enim pervenimus in evangelio Christi non in immensum gloriantes in alienis laboribus spem autem habentes crescentis fidei vestrae in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam etiam in illa quae ultra vos sunt evangelizare non in aliena regula in his quae praeparata sunt gloriari qui autem gloriatur in Domino gloriatur non enim qui se ipsum commendat ille probatus est sed quem Dominus commendat

utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae sed et subportate me aemulor enim vos Dei aemulatione despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo timeo autem ne sicut serpens Evam seduxit astutia sua ita corrumpantur sensus vestri et excidant a simplicitate quae est in Christo nam si is qui venit alium Christum praedicat quem non praedicavimus aut alium spiritum accipitis quem non accepistis aut aliud evangelium quod non recepistis recte pateremini existimo enim nihil me minus fecisse magnis apostolis et si inperitus sermone sed non scientia in omnibus autem manifestatus sum vobis aut numquid peccatum feci me ipsum humilians ut vos exaltemini quoniam gratis evangelium Dei evangelizavi vobis alias ecclesias expoliavi accipiens stipendium ad ministerium vestrum et cum essem apud vos et egerem nulli onerosus fui nam quod mihi deerat suppleverunt fratres qui venerunt a Macedonia et in omnibus sine onere me vobis servavi et servabo

10 est veritas Christi in me quoniam haec gloria non infringetur in
11 me in regionibus Achaiae quare quia non diligo vos Deus scit
12 quod autem facio et faciam ut amputem occasionem eorum
qui volunt occasionem ut in quo gloriantur inveniuntur sicut
13 et nos nam eiusmodi pseudoapostoli operarii subdoli transfi-
14 gurantes se in apostolos Christi et non mirum ipse enim Sa-
15 tanas transfigurat se in angelum lucis non est ergo magnum
si ministri eius transfigurentur velut ministri iustitiae quorum
16 finis erit secundum opera ipsorum iterum dico ne quis me
putet insipientem alioquin velut insipientem accipite me ut et
17 ego modicum quid glorier quod loquor non loquor secundum
Dominum sed quasi in insipientia in hac substantia gloriae
18 quoniam multi gloriantur secundum carnem et ego gloriabor
19, 20 libenter enim suffertis insipientes cum sitis ipsi sapientes sus-
tinetis enim si quis vos in servitutem redigit si quis devorat si
21 quis accipit si quis extollitur si quis in faciem vos caedit secun-
dum ignobilitatem dico quasi nos infirmi fuerimus in quo quis
22 audet in insipientia dico audeo et ego Hebraei sunt et ego
23 Israhelitae sunt et ego semen Abrahae sunt et ego ministri
Christi sunt minus sapiens dico plus ego in laboribus plurimis
in carceribus abundantius in plagis supra modum in mortibus
24 frequenter a Iudaeis quinquies quadragenas una minus accepi
25 ter virgis caesus sum semel lapidatus sum ter naufragium feci
26 nocte et die in profundo maris fui in itineribus saepe pericu-
lis fluminum periculis latronum periculis ex genere periculis ex
gentibus periculis in civitate periculis in solitudine periculis in
27 mari periculis in falsis fratribus in labore et aerumna in vigi-
liis multis in fame et siti in ieiuniis multis in frigore et nuditate
28 praeter illa quae extrinsecus sunt instantia mea cotidiana sol-
29 licitudo omnium ecclesiarum quis infirmatur et non infirmor
30 quis scandalizatur et ego non uror si gloriari oportet quae
31 infirmitatis meae sunt gloriabor Deus et Pater Domini Iesu
32 scit qui est benedictus in saecula quod non mentior Damasci
praepositus gentis Aetae regis custodiebat civitatem Dama-
33 scenorum ut me comprehenderet et per fenestram in porta
dimissus sum per murum et effugi manus eius

XII si gloriari oportet non expedit quidem veniam autem ad vi-

siones et revelationes Domini scio hominem in Christo ante 2
annos quattuordecim sive in corpore nescio sive extra corpus
nescio Deus scit raptum eiusmodi usque ad tertium caelum
et scio huiusmodi hominem sive in corpore sive extra corpus 3
nescio Deus scit quoniam raptus est in paradisum et audivit 4
arcana verba quae non licet homini loqui pro eiusmodi glo- 5
riabor pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis
nam et si voluero gloriari non ero insipiens veritatem enim di- 6
cam parco autem ne quis in me existimet supra id quod videt
me aut audit ex me et ne magnitudo revelationum extollat 7
me datus est mihi stimulus carnis meae angelus Satanae ut me
colaphizet propter quod ter Dominum rogavi ut discederet a 8
me et dixit mihi sufficit tibi gratia mea nam virtus in infirmi- 9
tate perficitur libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis
ut inhabitet in me virtus Christi propter quod placeo mihi in 10
infirmitatibus in contumeliis in necessitatibus in persecutioni-
bus in angustiis pro Christo cum enim infirmor tunc potens
sum factus sum insipiens vos me coegistis ego enim debui a 11
vobis commendari nihil enim minus fui ab his qui sunt supra
modum apostoli tametsi nihil sum signa tamen apostoli facta 12
sunt super vos in omni patientia signis et prodigiis et virtuti-
bus quid est enim quod minus habuistis prae ceteris ecclesiis 13
nisi quod ego ipse non gravavi vos donate mihi hanc iniuriam
ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos et non ero gravis 14
vobis non enim quaero quae vestra sunt sed vos nec enim de-
bent filii parentibus thesaurizare sed parentes filiis ego autem 15
libentissime impendam et superinpendar ipse pro animabus ve-
stris licet plus vos diligens minus diligar sed esto ego vos non 16
gravavi sed cum essem astutus dolo vos cepi numquid per ali-
quem eorum quos misi ad vos circumveni vos rogavi Titum et 17
misi cum illo fratrem numquid Titus vos circumvenit nonne eo-
dem spiritu ambulavimus nonne hisdem vestigiis olim putatis 18
quod excusemus nos apud vos coram Deo in Christo loquimur
omnia autem carissimi propter vestram aedificationem timeo 19
enim ne forte cum venero non quales volo inveniam vos et ego
inveniar a vobis qualem non vultis ne forte contentiones ae-
mulationes animositates dissensiones detractiones susurratio-

21 nes inflationes seditiones sint inter vos ne iterum cum venero humiliet me Deus apud vos et lugeam multos ex his qui ante peccaverunt et non egerunt paenitentiam super immunditia et fornicatione et inpudicitia quam gesserunt

XIII ecce tertio hoc venio ad vos in ore duorum vel trium testium
2 stabit omne verbum praedixi et praedico ut praesens bis et nunc absens his qui ante peccaverunt et ceteris omnibus quoniam si venero iterum non parcam an experimentum quaeritis eius qui in me loquitur Christi qui in vos non infirmatur sed
4 potens est in vobis nam et si crucifixus est ex infirmitate sed vivit ex virtute Dei nam et nos infirmi sumus in illo sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vobis vosmet ipsos temptate si estis in fide ipsi vos probate an non cognoscitis vos ipsos
6 quia Christus Iesus in vobis est nisi forte reprobi estis spero
7 autem quod cognoscetis quia nos non sumus reprobi oramus autem Deum ut nihil mali faciatis non ut nos probati pareamus sed ut vos quod bonum est faciatis nos autem ut reprobi
8 simus non enim possumus aliquid adversus veritatem sed pro veritate gaudemus enim quando nos infirmi sumus vos autem
10 potentes estis hoc et oramus vestram consummationem ideo haec absens scribo ut non praesens durius agam secundum potestatem quam Dominus dedit mihi in aedificationem et non in
11 destructionem de cetero fratres gaudete perfecti estote exhortamini idem sapite pacem habete et Deus dilectionis et pacis erit vobiscum salutate invicem in osculo sancto salutant vos
13 sancti omnes gratia Domini nostri Iesu Christi et caritas Dei et communicatio Sancti Spiritus cum omnibus vobis amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE GALATIANS.

Naulus apostolus non ab hominibus neque per homi- I
nem sed per Iesum Christum et Deum Patrem qui
suscitavit eum a mortuis et qui mecum sunt om- 2
nes fratres ecclesiis Galatiae gratia vobis et pax a 3
Deo Patre et Domino nostro Iesu Christo qui dedit semet 4
ipsum pro peccatis nostris ut eriperet nos de praesenti sae-
culo nequam secundum voluntatem Dei et Patris nostri cui 5
est gloria in saecula saeculorum amen miror quod sic tam 6
cito transferimini ab eo qui vos vocavit in gratiam Christi in
aliud evangelium quod non est aliud nisi sunt aliqui qui vos 7
conturbant et volunt convertere evangelium Christi sed licet 8
nos aut angelus de caelo evangelizet vobis praeterquam quod
evangelizavimus vobis anathema sit sicut praediximus et nunc 9
iterum dico si quis vobis evangelizaverit praeter id quod acce-
pistis anathema sit modo enim hominibus suadeo aut Deo aut 10
quaero hominibus placere si adhuc hominibus placerem Christi
servus non essem notum enim vobis facio fratres evangelium 11
quod evangelizatum est a me quia non est secundum hominem
neque enim ego ab homine accepi illud neque didici sed per re- 12
velationem Iesu Christi audistis enim conversationem meam 13
aliquando in iudaismo quoniam supra modum persequabar ec-
clesiam Dei et expugnabam illam et proficiebam in iudaismo 14
supra multos coetaneos in genere meo abundantius aemulator
existens paternarum mearum traditionum cum autem pla- 15
cuit ei qui me segregavit de utero matris meae et vocavit per
gratiam suam ut revelaret Filium suum in me ut evangeli- 16
zarem illum in gentibus continuo non adquievi carni et san-
guini neque veni Hierosolyma ad antecessores meos apostolos 17
sed abii in Arabiam et iterum reversus sum Damascum deinde 18
post annos tres veni Hierosolyma videre Petrum et mansi
apud eum diebus quindecim alium autem apostolorum vidi 19

20 neminem nisi Iacobum fratrem Domini quae autem scribo
21 vobis ecce coram Deo quia non mentior deinde veni in partes
22 Syriae et Ciliciae eram autem ignotus facie ecclesiis Iudaeae
23 quae erant in Christo tantum autem auditum habebant quoniam
24 quam aliquando expugnabat et in me clarificabant Deum

II deinde post annos quattuordecim iterum ascendi Hierosoly-
2 ma cum Barnaba adsumpto et Tito ascendi autem secundum
revelationem et contuli cum illis evangelium quod praedico in
gentibus seorsum autem his qui videbantur ne forte in vacuum
3 currerem aut cucurrissem sed neque Titus qui mecum erat
4 cum esset gentilis compulsus est circumcidi sed propter subin-
troducitos falsos fratres qui subintroierunt explorare libertatem
nostram quam habemus in Christo Iesu ut nos in servitatem
5 redigerent quibus neque ad horam cessimus subiectioni ut ve-
6 ritas evangelii permaneat apud vos ab his autem qui vide-
bantur esse aliquid quales aliquando fuerint nihil mea interest
Deus personam hominis non accipit mihi enim qui videbantur
7 nihil contulerunt sed e contra cum vidissent quod creditum est
8 mihi evangelium praepetii sicut Petro circumcisionis qui enim
operatus est Petro in apostolatam circumcisionis operatus est
9 et mihi inter gentes et cum cognovissent gratiam quae data
est mihi Iacobus et Cephas et Iohannes qui videbantur colum-
nae esse dextras dederunt mihi et Barnabae societatis ut nos
10 in gentes ipsi autem in circumcisionem tantum ut pauperum
memores essemus quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere
11 cum autem venisset Cephas Antiochiam in faciem ei restiti
12 quia reprehensibilis erat prius enim quam venirent quidam
ab Iacobo cum gentibus edebat cum autem venissent subtra-
hebat et segregabat se timens eos qui ex circumcisione erant
13 et simulationi eius consenserunt ceteri Iudaei ita ut et Bar-
14 nabas duceretur ab eis in illa simulatione sed cum vidissem
quod non recte ambularent ad veritatem evangelii dixi Cephae
coram omnibus si tu cum Iudaeus sis gentiliter et non iudaice
15 vivis quomodo gentes cogis iudaizare nos natura Iudaei et non
16 ex gentibus peccatores scientes autem quod non iustificatur
homo ex operibus legis nisi per fidem Iesu Christi et nos in

Christo Iesu credidimus ut iustificemur ex fide Christi et non
 ex operibus legis propter quod ex operibus legis non iustificabi- 17
 tur omnis caro quod si quaerentes iustificari in Christo inventi
 sumus et ipsi peccatores numquid Christus peccati minister est
 absit si enim quae destruxi haec iterum aedifico praevarica- 18
 torem me constituo ego enim per legem legi mortuus sum ut 19
 Deo vivam Christo confixus sum cruci vivo autem iam non 20
 ego vivit vero in me Christus quod autem nunc vivo in carne
 in fide vivo Filii Dei qui dilexit me et tradidit se ipsum pro me
 non abicio gratiam Dei si enim per legem iustitia ergo Christus 21
 gratis mortuus est

o insensati Galatae quis vos fascinavit ante quorum oculos **III**
 Iesus Christus proscriptus est crucifixus hoc solum volo a vo- 2
 bis discere ex operibus legis Spiritum accepistis an ex auditu
 fidei sic stulti estis cum Spiritu coeperitis nunc carne con- 3
 summamini tanta passi estis sine causa si tamen sine causa 4
 qui ergo tribuit vobis Spiritum et operatur virtutes in vobis 5
 ex operibus legis an ex auditu fidei sicut Abraham credidit 6
 Deo et reputatum est ei ad iustitiam cognoscitis ergo quia qui 7
 ex fide sunt hii sunt filii Abrahae providens autem scriptura 8
 quia ex fide iustificat gentes Deus praenuntiavit Abrahae quia
 benedicentur in te omnes gentes igitur qui ex fide sunt be- 9
 nedicentur cum fidei Abraham quicumque enim ex operibus 10
 legis sunt sub maledicto sunt scriptum est enim maledictus
 omnis qui non permanserit in omnibus quae scripta sunt in
 libro legis ut faciat ea quoniam autem in lege nemo iustifica- 11
 tur apud Deum manifestum est quia iustus ex fide vivit lex 12
 autem non est ex fide sed qui fecerit ea vivet in illis Christus 13
 nos redemit de maledicto legis factus pro nobis maledictum
 quia scriptum est maledictus omnis qui pendet in ligno ut 14
 in gentibus benedictio Abrahae fieret in Christo Iesu ut pol-
 licitationem Spiritus accipiamus per fidem fratres secundum 15
 hominem dico tamen hominis confirmatum testamentum nemo
 spernit aut superordinat Abrahae dictae sunt promissiones et 16
 semini eius non dicit et seminibus quasi in multis sed quasi in
 uno et semini tuo qui est Christus hoc autem dico testamen- 17
 tum confirmatum a Deo quae post quadringentos et triginta

annos facta est lex non irritam facit ad evacuandam promissionem nam si ex lege hereditas iam non ex repromissione
18 Abrahæ autem per promissionem donavit Deus quid igitur
19 lex propter transgressionem posita est donec veniret semen cui
20 promiserat ordinata per angelos in manu mediatoris mediator
21 autem unius non est Deus autem unus est lex ergo adversus
promissa Dei absit si enim data esset lex quæ posset vivificare
22 vere ex lege esset iustitia sed conclusit scriptura omnia sub
peccato ut promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus
23 prius autem quam veniret fides sub lege custodiebamur con-
24 clusi in eam fidem quæ revelanda erat itaque lex pedagogus
25 noster fuit in Christo ut ex fide iustificemur at ubi venit fides
26 iam non sumus sub pedagogo omnes enim filii Dei estis per
27 fidem in Christo Iesu quicumque enim in Christo baptizati
28 estis Christum induistis non est Iudæus neque Græcus non
est servus neque liber non est masculus neque femina omnes
29 enim vos unum estis in Christo Iesu si autem vos Christi ergo
Abrahæ semen estis secundum promissionem heredes

IV dico autem quanto tempore heres parvulus est nihil differt
2 servo cum sit dominus omnium sed sub tutoribus est et ac-
3 toribus usque ad præfinitum tempus a patre ita et nos cum
4 essemus parvuli sub elementis mundi eramus servientes at ubi
venit plenitudo temporis misit Deus Filium suum factum ex
5 muliere factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret
6 ut adoptionem filiorum reciperemus quoniam autem estis filii
misit Deus Spiritum Filii sui in corda nostra clamantem Ab-
7 ba Pater itaque iam non es servus sed filius quod si filius et
8 heres per Deum sed tunc quidem ignorantes Deum his qui
9 natura non sunt dii serviebatis nunc autem cum cognoveritis
Deum immo cogniti sitis a Deo quomodo convertimini iterum
10 ad infirma et egena elementa quibus denuo servire vultis dies
11 observatis et menses et tempora et annos timeo vos ne forte
12 sine causa laboraverim in vobis estote sicut et ego quia et ego
13 sicut vos fratres obsecro vos nihil me laesistis scitis autem
14 quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis iam pridem et
temptationem vestram in carne mea non sprevisistis neque re-
spuistis sed sicut angelum Dei excepistis me sicut Christum

Iesum ubi est ergo beatitudo vestra testimonium enim perhi- 15
 beo vobis quia si fieri posset oculos vestros eruissetis et dedis- 16
 setis mihi ergo inimicus vobis factus sum verum dicens vobis 16
 aemulantur vos non bene sed excludere vos volunt ut illos ae- 17
 mulemini bonum autem aemulamini in bono semper et non 18
 tantum cum praesens sum apud vos filioli mei quos iterum 19
 parturio donec formetur Christus in vobis vellem autem esse 20
 apud vos modo et mutare vocem meam quoniam confundor
 in vobis dicite mihi qui sub lege vultis esse legem non legi- 21
 stis scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit 22
 unum de ancilla et unum de libera sed qui de ancilla secun- 23
 dum carnem natus est qui autem de libera per repromissionem
 quae sunt per allegoriam dicta haec enim sunt duo testamen- 24
 ta unum quidem a monte Sina in servitutem generans quae
 est Agar Sina enim mons est in Arabia qui coniunctus est ei 25
 quae nunc est Hierusalem et servit cum filiis eius illa autem 26
 quae sursum est Hierusalem libera est quae est mater nostra
 scriptum est enim laetare sterilis quae non parit erumpe et ex- 27
 clama quae non parturis quia multi filii desertae magis quam
 eius quae habet virum nos autem fratres secundum Isaac pro- 28
 missionis filii sumus sed quomodo tunc qui secundum carnem 29
 natus fuerat persequebatur eum qui secundum spiritum ita et
 nunc sed quid dicit scriptura eice ancillam et filium eius non 30
 enim heres erit filius ancillae cum filio liberae itaque fratres 31
 non sumus ancillae filii sed liberae qua libertate nos Christus
 liberavit

state et nolite iterum iugo servitutis contineri ecce ego **V**, 2
 Paulus dico vobis quoniam si circumcidamini Christus vobis
 nihil proderit testificor autem rursus omni homini circum- 3
 cidenti se quoniam debitor est universae legis faciendae eva- 4
 cuati estis a Christo qui in lege iustificamini a gratia excidistis
 nos enim spiritu ex fide spem iustitiae expectamus nam in 5, 6
 Christo Iesu neque circumcisio aliquid valet neque praeputium
 sed fides quae per caritatem operatur currebatis bene quis vos 7
 impedivit veritati non oboedire persuasio non est ex eo qui vo- 8
 cat vos modicum fermentum totam massam corrumpit ego 9, 10
 confido in vobis in Domino quod nihil aliud sapietis qui autem

11 conturbat vos portabit iudicium quicumque est ille ego autem
12 fratres si circumcisionem adhuc praedico quid adhuc persecu-
13 tionem patior ergo evacuatum est scandalum crucis utinam et
14 abscidantur qui vos conturbant vos enim in libertatem vocati
15 estis fratres tantum ne libertatem in occasionem detis carnis
16 sed per caritatem servite invicem omnis enim lex in uno ser-
17 mone impletur diliges proximum tuum sicut te ipsum quod si
18 invicem mordetis et comeditis videte ne ab invicem consuma-
19 mini dico autem spiritu ambulate et desiderium carnis non
20 perficietis caro enim concupiscit adversus spiritum spiritus
21 autem adversus carnem haec enim invicem adversantur ut non
22 quaecumque vultis illa faciatis quod si spiritu ducimini non
23 estis sub lege manifesta autem sunt opera carnis quae sunt
24 fornicatio immunditia luxuria idolorum servitus veneficia ini-
25 micitiae contentiones aemulationes irae rixae dissensiones sec-
26 tae invidiae homicidia ebrietates comesationes et his similia
quae praedico vobis sicut praedixi quoniam qui talia agunt re-
gnum Dei non consequentur fructus autem Spiritus est caritas
gaudium pax longanimitas bonitas benignitas fides modestia
continentia adversus huiusmodi non est lex qui autem sunt
Christi carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis si
vivimus spiritu spiritu et ambulemus non efficiamur inanis
gloriae cupidi invicem provocantes invicem invidentes

VI fratres et si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto
vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis
2 considerans te ipsum ne et tu tempteris alter alterius onera
3 portate et sic adimplebitis legem Christi nam si quis existi-
4 mat se aliquid esse cum sit nihil ipse se seducit opus autem
5 suum probet unusquisque et sic in semet ipso tantum gloriam
6 habebit et non in altero unusquisque enim onus suum por-
7 tabit communicet autem is qui catecizatur verbum ei qui se
8 catecizat in omnibus bonis nolite errare Deus non inridetur
9 quae enim seminaverit homo haec et metet quoniam qui se-
10 minat in carne sua de carne et metet corruptionem qui autem
11minat in spiritu de spiritu metet vitam aeternam bonum
autem facientes non deficiamus tempore enim suo metemus
non deficientes ergo dum tempus habemus operemur bonum

ad omnes maxime autem ad domesticos fidei videte quali- 11
bus litteris scripsi vobis mea manu quicumque volunt placere 12
in carne hii cogunt vos circumcidi tantum ut crucis Christi
persecutionem non patiantur neque enim qui circumciduntur 13
legem custodiunt sed volunt vos circumcidi ut in carne vestra
glorientur mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini no- 14
stri Iesu Christi per quem mihi mundus crucifixus est et ego
mundo in Christo enim Iesu neque circumcisio aliquid valet 15
neque praeputium sed nova creatura et quicumque hanc re- 16
gulam secuti fuerint pax super illos et misericordia et super
Israhel Dei de cetero nemo mihi molestus sit ego enim stig- 17
mata Iesu in corpore meo porto gratia Domini nostri Iesu 18
Christi cum spiritu vestro fratres amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE EPHESIANS.

I Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei sanctis omnibus qui sunt Ephesi et fidelibus in Christo Iesu gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in caelestibus in Christo sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in caritate qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suae in laudem gloriae gratiae suae in qua gratificavit nos in dilecto in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum secundum divitias gratiae eius quae superabundavit in nobis in omni sapientia et prudentia ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suae secundum bonum placitum eius quod proposuit in eo in dispensationem plenitudinis temporum instaurare omnia in Christo quae in caelis et quae in terra sunt in ipso in quo etiam sorte vocati sumus praedestinati secundum propositum eius qui omnia operatur secundum consilium voluntatis suae ut simus in laudem gloriae eius qui ante speravimus in Christo in quo et vos cum audissetis verbum veritatis evangelium salutis vestrae in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis Sancto qui est pignus hereditatis nostrae in redemptionem acquisitionis in laudem gloriae ipsius propterea et ego audiens fidem vestram quae est in Domino Iesu et dilectionem in omnes sanctos non cesso gratias agens pro vobis memoriam vestri faciens in orationibus meis ut Deus Domini nostri Iesu Christi Pater gloriae det vobis spiritum sapientiae et revelationis in agnitione eius inluminatos oculos cordis vestri ut sciatis quae sit spes vocationis eius quae divitiae gloriae hereditatis eius in sanctis et quae sit supereminens magnitudo virtutis eius in

nos qui credidimus secundum operationem potentiae virtutis
 eius quam operatus est in Christo suscitans illum a mortuis 20
 et constituens ad dexteram suam in caelestibus supra om- 21
 nem principatum et potestatem et virtutem et dominationem
 et omne nomen quod nominatur non solum in hoc saeculo sed
 et in futuro et omnia subiecit sub pedibus eius et ipsum dedit 22
 caput supra omnia ecclesiae quae est corpus ipsius plenitudo 23
 eius qui omnia in omnibus adimpletur

et vos cum essetis mortui delictis et peccatis vestris in **II**, 2
 quibus aliquando ambulastis secundum saeculum mundi huius
 secundum principem potestatis aeris huius spiritus qui nunc
 operatur in filios diffidentiae in quibus et nos omnes aliquan- 3
 do conversati sumus in desideriis carnis nostrae facientes vo-
 luntates carnis et cogitationum et eramus natura filii irae sicut
 et ceteri Deus autem qui dives est in misericordia propter ni- 4
 miam caritatem suam qua dilexit nos et cum essemus mortui 5
 peccatis convivicavit nos Christo gratia estis salvati et con- 6
 resuscitavit et consedere fecit in caelestibus in Christo Iesu
 ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantes divitias 7
 gratiae suae in bonitate super nos in Christo Iesu gratia enim 8
 estis salvati per fidem et hoc non ex vobis Dei enim donum est
 non ex operibus ut ne quis gloriatur ipsius enim sumus facta 9, 10
 creati in Christo Iesu in operibus bonis quae praeparavit
 Deus ut in illis ambulemus propter quod memores estote quod 11
 aliquando vos gentes in carne qui dicimini praeputum ab ea
 quae dicitur circumcisio in carne manufacta quia eratis illo 12
 in tempore sine Christo alienati a conversatione Israhel et ho-
 spites testamentorum promissionis spem non habentes et sine
 Deo in mundo nunc autem in Christo Iesu vos qui aliquan- 13
 do eratis longe facti estis prope in sanguine Christi ipse est 14
 enim pax nostra qui fecit utraque unum et medium parietem
 maceriae solvens inimicitiam in carne sua legem mandato- 15
 rum decretis evacuans ut duos condat in semet ipsum in unum
 novum hominem faciens pacem et reconciliet ambos in uno 16
 corpore Deo per crucem interficiens inimicitiam in semet ip-
 so et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis et 17
 pacem his qui prope quoniam per ipsum habemus accessum 18

19 ambo in uno Spiritu ad Patrem ergo iam non estis hospites et
 20 advenae sed estis cives sanctorum et domestici Dei superae-
 dificati super fundamentum apostolorum et prophetarum ipso
 21 summo angulari lapide Christo Iesu in quo omnis aedificatio
 22 constructa crescit in templum sanctum in Domino in quo et
 vos coaedificamini in habitaculum Dei in Spiritu

III huius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu pro vobis
 2 gentibus si tamen audistis dispensationem gratiae Dei quae
 3 data est mihi in vobis quoniam secundum revelationem no-
 tum mihi factum est sacramentum sicut supra scripsi in brevi
 4 prout potestis legentes intellegere prudentiam meam in my-
 5 sterio Christi quod aliis generationibus non est agnitum filiis
 hominum sicuti nunc revelatum est sanctis apostolis eius et
 6 prophetis in Spiritu esse gentes coheredes et concorporales
 et conparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium
 7 cuius factus sum minister secundum donum gratiae Dei quae
 8 data est mihi secundum operationem virtutis eius mihi om-
 nium sanctorum minimo data est gratia haec in gentibus evan-
 9 gelizare ininvestigabiles divitias Christi et inluminare omnes
 quae sit dispensatio sacramenti absconditi a saeculis in Deo
 10 qui omnia creavit ut innotescat principibus et potestatibus in
 caelestibus per ecclesiam multiformis sapientia Dei secundum
 praefinitionem saeculorum quam fecit in Christo Iesu Domino
 12 nostro in quo habemus fiduciam et accessum in confidentia
 13 per fidem eius propter quod peto ne deficiatis in tribulationi-
 14 bus meis pro vobis quae est gloria vestra huius rei gratia flecto
 15 genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi ex quo omnis
 16 paternitas in caelis et in terra nominatur ut det vobis secun-
 dum divitias gloriae suae virtute corroborari per Spiritum eius
 17 in interiore homine habitare Christum per fidem in cordibus
 18 vestris in caritate radicati et fundati ut possitis comprehen-
 dere cum omnibus sanctis quae sit latitudo et longitudo et
 19 sublimitas et profundum scire etiam supereminentem scien-
 tia caritatem Christi ut impleamini in omnem plenitudinem
 20 Dei ei autem qui potens est omnia facere superabundanter
 quam petimus aut intellegimus secundum virtutem quae ope-
 21 ratur in nobis ipsi gloria in ecclesia et in Christo Iesu in omnes

generationes saeculi saeculorum amen

obsecro itaque vos ego vinctus in Domino ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis cum omni humilitate et mansuetudine cum patientia subportantes invicem in caritate solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis unum corpus et unus spiritus sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae unus Dominus una fides unum baptisma unus Deus et Pater omnium qui super omnes et per omnia et in omnibus nobis unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi propter quod dicit ascendens in altum captivam duxit captivitatem dedit dona hominibus quod autem ascendit quid est nisi quia et descendit primum in inferiores partes terrae qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia et ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem prophetas alios vero evangelistas alios autem pastores et doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerii in aedificationem corporis Christi donec occurramus omnes in unitatem fidei et agnitionis Filii Dei in virum perfectum in mensuram aetatis plenitudinis Christi ut iam non simus parvuli fluctuantes et circumferamur omni vento doctrinae in nequitia hominum in astutia ad circumventionem erroris veritatem autem facientes in caritate crescamus in illo per omnia qui est caput Christus ex quo totum corpus compactum et conexum per omnem iunctionem subministrationis secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate hoc igitur dico et testificor in Domino ut iam non ambuletis sicut gentes ambulantes in vanitate sensus sui tenebris obscuratum habentes intellectum alienati a vita Dei per ignorantiam quae est in illis propter caecitatem cordis ipsorum qui desperantes semet ipsos tradiderunt impudicitiae in operationem immunditiae omnis in avaritia vos autem non ita didicistis Christum si tamen illum audistis et in ipso edocti estis sicut est veritas in Iesu deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris renovamini autem spiritu mentis vestrae et induite novum hominem qui secundum Deum crea-

IV

2

3, 4

5, 6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25 tus est in iustitia et sanctitate veritatis propter quod depo-
 nentes mendacium loquimini veritatem unusquisque cum pro-
 26 ximo suo quoniam sumus invicem membra irascimini et nolite
 27 peccare sol non occidat super iracundiam vestram nolite lo-
 28 cum dare diabolo qui furabatur iam non furetur magis autem
 laboret operando manibus quod bonum est ut habeat unde tri-
 29 buat necessitatem patienti omnis sermo malus ex ore vestro
 non procedat sed si quis bonus ad aedificationem oportunita-
 30 tis ut det gratiam audientibus et nolite contristare Spiritum
 31 Sanctum Dei in quo signati estis in die redemptionis omnis
 amaritudo et ira et indignatio et clamor et blasphemia tollatur
 32 a vobis cum omni malitia estote autem invicem benigni mi-
 sericordes donantes invicem sicut et Deus in Christo donavit
 nobis

V, 2 estote ergo imitatores Dei sicut filii carissimi et ambulate
 in dilectione sicut et Christus dilexit nos et tradidit se ipsum
 3 pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis for-
 nicatio autem et omnis immunditia aut avaritia nec nominetur
 4 in vobis sicut decet sanctos aut turpitudine aut stultiloquium
 aut scurrilitas quae ad rem non pertinent sed magis gratiarum
 5 actio hoc enim scitote intellegentes quod omnis fornicator aut
 immundus aut avarus quod est idolorum servitus non habet
 6 hereditatem in regno Christi et Dei nemo vos seducat inani-
 bus verbis propter haec enim venit ira Dei in filios diffidentiae
 7, 8 nolite ergo effici participes eorum eratis enim aliquando tene-
 9 brae nunc autem lux in Domino ut filii lucis ambulate fructus
 10 enim lucis est in omni bonitate et iustitia et veritate proban-
 11 tes quid sit beneplacitum Deo et nolite communicare operi-
 12 bus infructuosis tenebrarum magis autem et redarguite quae
 13 enim in occulto fiunt ab ipsis turpe est et dicere omnia autem
 quae arguuntur a lumine manifestantur omne enim quod ma-
 14 nifestatur lumen est propter quod dicit surge qui dormis et
 15 exsurge a mortuis et inluminabit tibi Christus videte itaque
 fratres quomodo caute ambuletis non quasi insipientes sed ut
 16, 17 sapientes redimentes tempus quoniam dies mali sunt propte-
 rea nolite fieri imprudentes sed intellegentes quae sit voluntas
 18 Domini et nolite inebriari vino in quo est luxuria sed imple-

mini Spiritu loquentes vobismet ipsis in psalmis et hymnis 19
 et canticis spiritalibus cantantes et psallentes in cordibus ve-
 stris Domino gratias agentes semper pro omnibus in nomine 20
 Domini nostri Iesu Christi Deo et Patri subiecti invicem in 21
 timore Christi mulieres viris suis subditae sint sicut Domino 22
 quoniam vir caput est mulieris sicut Christus caput est eccle- 23
 siae ipse salvator corporis sed ut ecclesia subiecta est Christo 24
 ita et mulieres viris suis in omnibus viri diligite uxores sicut 25
 et Christus dilexit ecclesiam et se ipsum tradidit pro ea ut 26
 illam sanctificaret mundans lavacro aquae in verbo ut exhibe- 27
 ret ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut
 rugam aut aliquid eiusmodi sed ut sit sancta et immaculata
 ita et viri debent diligere uxores suas ut corpora sua qui suam 28
 uxorem diligit se ipsum diligit nemo enim umquam carnem 29
 suam odio habuit sed nutrit et fovet eam sicut et Christus ec-
 clesiam quia membra sumus corporis eius de carne eius et de 30
 ossibus eius propter hoc relinquet homo patrem et matrem 31
 suam et adherabit uxori suae et erunt duo in carne una sa- 32
 cramentum hoc magnum est ego autem dico in Christo et in
 ecclesia verumtamen et vos singuli unusquisque suam uxorem 33
 sicut se ipsum diligit uxor autem ut timeat virum

filii oboedite parentibus vestris in Domino hoc enim est iu- **VI**
 stum honora patrem tuum et matrem quod est mandatum 2
 primum in promissione ut bene sit tibi et sis longevus super 3
 terram et patres nolite ad iracundiam provocare filios vestros 4
 sed educate illos in disciplina et correptione Domini servi ob- 5
 oedite dominis carnalibus cum timore et tremore in simplicitate
 cordis vestri sicut Christo non ad oculum servientes quasi 6
 hominibus placentes sed ut servi Christi facientes voluntatem
 Dei ex animo cum bona voluntate servientes sicut Domino et 7
 non hominibus scientes quoniam unusquisque quodcumque 8
 fecerit bonum hoc percipiet a Domino sive servus sive liber
 et domini eadem facite illis remittentes minas scientes quia et 9
 illorum et vester Dominus est in caelis et personarum acceptio
 non est apud eum de cetero fratres confortamini in Domino 10
 et in potentia virtutis eius induite vos arma Dei ut possitis 11
 stare adversus insidias diaboli quia non est nobis conlucta- 12

tio adversus carnem et sanguinem sed adversus principes et potestates adversus mundi rectores tenebrarum harum contra
13 spiritalia nequitiæ in caelestibus propterea accipite armaturam Dei ut possitis resistere in die malo et omnibus perfectis
14 stare state ergo succincti lumbos vestros in veritate et induti loricam iustitiæ et calciati pedes in præparatione evangelii
15 pacis in omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere et galeam salutis adsumite et
16 gladium Spiritus quod est verbum Dei per omnem orationem et obsecrationem orantes omni tempore in Spiritu et in ipso
17 vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis et pro me ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum
18 fiducia notum facere mysterium evangelii pro quo legatione fungor in catena ita ut in ipso audeam prout oportet me loqui
19 ut autem et vos sciatis quæ circa me sunt quid agam omnia nota vobis faciet Tychicus carissimus frater et fidelis minister
20 in Domino quem misi ad vos in hoc ipsum ut cognoscatis quæ circa nos sunt et consoletur corda vestra pax fratribus
21 et caritas cum fide a Deo Patre et Domino Iesu Christo gratia cum omnibus qui diligunt Dominum nostrum Iesum Christum
22 in incorruptione

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE PHILIPPIANS.

Paulus et Timotheus servi Iesu Christi omnibus sanctis in Christo Iesu qui sunt Philippis cum episcopis et diaconis gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo gratias ago Deo meo in omni memoria vestri semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens super communicatione vestra in evangelio a prima die usque nunc confidens hoc ipsum quia qui coepit in vobis opus bonum perficiet usque in diem Christi Iesu sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis eo quod habeam in corde vos et in vinculis meis et in defensione et confirmatione evangelii socios gaudii mei omnes vos esse testis enim mihi est Deus quomodo cupiam omnes vos in visceribus Christi Iesu et hoc oro ut caritas vestra magis ac magis abundet in scientia et omni sensu ut probetis potiora ut sitis sincere et sine offensa in diem Christi repleti fructu iustitiae per Christum Iesum in gloriam et laudem Dei scire autem vos volo fratres quia quae circa me sunt magis ad profectum venerunt evangelii ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni praetorio et in ceteris omnibus et plures e fratribus in Domino confidentes vinculis meis abundantius audere sine timore verbum Dei loqui quidam quidem et propter invidiam et contentionem quidam autem et propter bonam voluntatem Christum praedicant quidam ex caritate scientes quoniam in defensionem evangelii positus sum quidam autem ex contentione Christum adnuntiant non sincere existimantes pressuram se suscitare vinculis meis quid enim dum omni modo sive per occasionem sive per veritatem Christus adnuntiatur et in hoc gaudeo sed et gaudebo scio enim quia hoc mihi proveniet in salutem per vestram orationem et subministrationem Spiritus Iesu Christi secundum expectationem et spem meam quia in nullo confundar sed in omni

fiducia sicut semper et nunc magnificabitur Christus in cor-
21 pore meo sive per vitam sive per mortem mihi enim vivere
22 Christus est et mori lucrum quod si vivere in carne hic mi-
23 hi fructus operis est et quid eligam ignoro coartor autem e
duobus desiderium habens dissolvi et cum Christo esse multo
24 magis melius permanere autem in carne magis necessarium
25 est propter vos et hoc confidens scio quia manebo et perma-
nebo omnibus vobis ad profectum vestrum et gaudium fidei
26 ut gratulatio vestra abundet in Christo Iesu in me per meum
27 adventum iterum ad vos tantum digne evangelio Christi con-
versamini ut sive cum venero et videro vos sive absens audiam
de vobis quia stetistis uno spiritu unianimes conlaborantes fi-
28 de evangelii et in nullo terreamini ab adversariis quae est illis
29 causa perditionis vobis autem salutis et hoc a Deo quia vobis
donatum est pro Christo non solum ut in eum credatis sed ut
30 etiam pro illo patiamini eundem certamen habentes qualem
et vidistis in me et nunc audistis de me

II si qua ergo consolatio in Christo si quod solacium caritatis
2 si qua societas spiritus si quid viscera et miserationes implete
gaudium meum ut idem sapiatis eandem caritatem habentes
3 unianimes id ipsum sentientes nihil per contentionem neque
per inanem gloriam sed in humilitate superiores sibi invicem
4 arbitrantes non quae sua sunt singuli considerantes sed et ea
5 quae aliorum hoc enim sentite in vobis quod et in Christo Iesu
6 qui cum in forma Dei esset non rapinam arbitratus est esse se
7 aequalem Deo sed semet ipsum exinanivit formam servi ac-
cipiens in similitudinem hominum factus et habitu inventus
8 ut homo humiliavit semet ipsum factus oboediens usque ad
9 mortem mortem autem crucis propter quod et Deus illum ex-
10 altavit et donavit illi nomen super omne nomen ut in nomine
Iesu omne genu flectat caelestium et terrestrium et inferno-
11 rum et omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus
12 in gloria est Dei Patris itaque carissimi mei sicut semper ob-
oedistis non ut in praesentia mei tantum sed multo magis nunc
in absentia mea cum metu et tremore vestram salutem opera-
13 mini Deus est enim qui operatur in vobis et velle et perficere
14 pro bona voluntate omnia autem facite sine murmurationi-

bus et haesitationibus ut sitis sine querella et simplices filii 15
 Dei sine reprehensione in medio nationis pravae et perversae
 inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vitae con- 16
 tinentes ad gloriam meam in die Christi quia non in vacuum
 cucurri neque in vacuum laboravi sed et si immolor supra 17
 sacrificium et obsequium fidei vestrae gaudeo et congratulor
 omnibus vobis id ipsum autem et vos gaudete et congratula- 18
 mini mihi spero autem in Domino Iesu Timotheum cito me
 mittere ad vos ut et ego bono animo sim cognitis quae circa 19
 vos sunt neminem enim habeo tam unianimem qui sincera
 affectione pro vobis sollicitus sit omnes enim sua quaerunt 20
 non quae sunt Christi Iesu experimentum autem eius cogno- 22
 scite quoniam sicut patri filius mecum servivit in evangelium
 hunc igitur spero me mittere mox ut videro quae circa me sunt 23
 confido autem in Domino quoniam et ipse veniam ad vos cito 24
 necessarium autem existimavi Epafroditum fratrem et coope- 25
 ratorem et commilitonem meum vestrum autem apostolum et
 ministrum necessitatis meae mittere ad vos quoniam quidem 26
 omnes vos desiderabat et maestus erat propterea quod audie-
 ratis illum infirmatum nam et infirmatus est usque ad mortem 27
 sed Deus misertus est eius non solum autem eius verum etiam
 et mei ne tristitiam super tristitiam haberem festinantius ergo 28
 misi illum ut viso eo iterum gaudeatis et ego sine tristitia sim
 excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino et eiusmodi 29
 cum honore habetote quoniam propter opus Christi usque ad 30
 mortem accessit tradens animam suam ut impleret id quod ex
 vobis deerat erga meum obsequium

de cetero fratres mei gaudete in Domino eadem vobis scribere III
 mihi quidem non pigrum vobis autem necessarium videte 2
 canes videte malos operarios videte concisionem nos enim su- 3
 mus circumcisio qui spiritu Deo servimus et gloriamur in Chri-
 sto Iesu et non in carne fiduciam habentes quamquam ego ha- 4
 beam confidentiam et in carne si quis alius videtur confidere in
 carne ego magis circumcisus octava die ex genere Israhel de 5
 tribu Benjamin Hebraeus ex Hebraeis secundum legem Phari-
 saeus secundum aemulationem persequens ecclesiam Dei se- 6
 cundum iustitiam quae in lege est conversatus sine querella

7 sed quae mihi fuerunt lucra haec arbitratus sum propter Chri-
8 stum detrimenta verumtamen existimo omnia detrimentum
esse propter eminentem scientiam Iesu Christi Domini mei
propter quem omnia detrimentum feci et arbitror ut sterco-
9 ra ut Christum lucri faciam et inveniari in illo non habens
meam iustitiam quae ex lege est sed illam quae ex fide est
10 Christi quae ex Deo est iustitia in fide ad agnoscendum illum
et virtutem resurrectionis eius et societatem passionum illius
11 configuratus morti eius si quo modo occurram ad resurrec-
12 tionem quae est ex mortuis non quod iam acceperim aut iam
perfectus sim sequor autem si comprehendam in quo et compre-
13 hensus sum a Christo Iesu fratres ego me non arbitror con-
prehendisse unum autem quae quidem retro sunt obliviscens
14 ad ea vero quae sunt in priora extendens me ad destinatum
persequor ad bravium supernae vocationis Dei in Christo Iesu
15 quicumque ergo perfecti hoc sentiamus et si quid aliter sapitis
16 et hoc vobis Deus revelabit verumtamen ad quod pervenimus
17 ut idem sapiamus et in eadem permaneamus regula imitato-
res mei estote fratres et observate eos qui ita ambulant sicut
18 habetis formam nos multi enim ambulant quos saepe dicebam
19 vobis nunc autem et flens dico inimicos crucis Christi quorum
finis interitus quorum deus venter et gloria in confusione ip-
20 sorum qui terrena sapiunt nostra autem conversatio in caelis
est unde etiam salvatorem expectamus Dominum Iesum Chri-
21 stum qui reformabit corpus humilitatis nostrae configuratum
corpori claritatis suae secundum operationem qua possit etiam
subicere sibi omnia

IV itaque fratres mei carissimi et desiderantissimi gaudium
2 meum et corona mea sic state in Domino carissimi Euhodiam
3 rogo et Syntychen deprecor id ipsum sapere in Domino etiam
rogo et te germane conpar adiuva illas quae mecum labora-
verunt in evangelio cum Clemente et ceteris adiutoribus meis
4 quorum nomina sunt in libro vitae gaudete in Domino semper
5 iterum dico gaudete modestia vestra nota sit omnibus homini-
6 bus Dominus prope nihil solliciti sitis sed in omni oratione et
obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestrae innote-
7 scant apud Deum et pax Dei quae exsuperat omnem sensum

custodiat corda vestra et intellegentias vestras in Christo Iesu
de cetero fratres quaecumque sunt vera quaecumque pudica 8
quaecumque iusta quaecumque sancta quaecumque amabilia
quaecumque bonae famae si qua virtus si qua laus haec cogi-
tate quae et didicistis et accepistis et audistis et vidistis in 9
me haec agite et Deus pacis erit vobiscum gavisus sum autem 10
in Domino vehementer quoniam tandem aliquando refluistis
pro me sentire sicut et sentiebatis occupati autem eratis non 11
quasi propter penuriam dico ego enim didici in quibus sum
sufficiens esse scio et humiliari scio et abundare ubique et in 12
omnibus institutus sum et satiari et esurire et abundare et
penuriam pati omnia possum in eo qui me confortat verum- 13, 14
tamen bene fecistis communicantes tribulationi meae scitis 15
autem et vos Philippenses quod in principio evangelii quando
profectus sum a Macedonia nulla mihi ecclesia communicavit
in ratione dati et accepti nisi vos soli quia et Thessalonicam 16
et semel et bis in usum mihi misistis non quia quaero datum 17
sed requiro fructum abundantem in rationem vestram habeo 18
autem omnia et abundo repletus sum acceptis ab Epafrodito
quae misistis odorem suavitatis hostiam acceptam placentem
Deo Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum se- 19
cundum divitias suas in gloria in Christo Iesu Deo autem et 20
Patri nostro gloria in saecula saeculorum amen salutate om- 21
nem sanctum in Christo Iesu salutant vos qui mecum sunt
fratres salutant vos omnes sancti maxime autem qui de Cae- 22
saribus domo sunt gratia Domini Iesu Christi cum spiritu vestro 23
amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE COLOSSIANS.

1 **I** Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei et
2 **N** Timotheus frater his qui sunt Colossis sanctis et fi-
3 delibus fratribus in Christo Iesu gratia vobis et pax
4 a Deo Patre nostro gratias agimus Deo et Patri Do-
5 mini nostri Iesu Christi semper pro vobis orantes audientes
6 fidem vestram in Christo Iesu et dilectionem quam habetis in
7 sanctos omnes propter spem quae reposita est vobis in caelis
8 quam audistis in verbo veritatis evangelii quod pervenit ad
9 vos sicut et in universo mundo est et fructificat et crescit sicut
10 in vobis ex ea die qua audistis et cognovistis gratiam Dei in
11 veritate sicut didicistis ab Epaphra carissimo conservo nostro
12 qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu qui etiam manife-
13 stavit nobis dilectionem vestram in Spiritu ideo et nos ex qua
14 die audivimus non cessamus pro vobis orantes et postulantes
15 ut impleamini agnitione voluntatis eius in omni sapientia et in-
16 tellectu spiritali ut ambuletis digne Deo per omnia placentes
17 in omni opere bono fructificantes et crescentes in scientia Dei
18 in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius
19 in omni patientia et longanimitate cum gaudio gratias agentes
20 Patri qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumi-
ne qui eripuit nos de potestate tenebrarum et transtulit in
regnum Filii dilectionis suae in quo habemus redemptionem
remissionem peccatorum qui est imago Dei invisibilis primo-
genitus omnis creaturae quia in ipso condita sunt universa in
caelis et in terra visibilia et invisibilia sive throni sive domina-
tiones sive principatus sive potestates omnia per ipsum et in
ipso creata sunt et ipse est ante omnes et omnia in ipso con-
stant et ipse est caput corporis ecclesiae qui est principium
primogenitus ex mortuis ut sit in omnibus ipse primatum te-
nens quia in ipso conplacuit omnem plenitudinem habitare
et per eum reconciliare omnia in ipsum pacificans per sangui-

nem crucis eius sive quae in terris sive quae in caelis sunt et 21
 vos cum essetis aliquando alienati et inimici sensu in operi-
 bus malis nunc autem reconciliavit in corpore carnis eius per 22
 mortem exhibere vos sanctos et immaculatos et inreprehensibi-
 les coram ipso si tamen permanetis in fide fundati et stabiles 23
 et immobiles ab spe evangelii quod audistis quod praedicatum
 est in universa creatura quae sub caelo est cuius factus sum
 ego Paulus minister qui nunc gaudeo in passionibus pro vo- 24
 bis et adimpleo ea quae desunt passionum Christi in carne
 mea pro corpore eius quod est ecclesia cuius factus sum ego 25
 minister secundum dispensationem Dei quae data est mihi in
 vos ut impleam verbum Dei mysterium quod absconditum 26
 fuit a saeculis et generationibus nunc autem manifestatum est
 sanctis eius quibus voluit Deus notas facere divitias gloriae 27
 sacramenti huius in gentibus quod est Christus in vobis spes
 gloriae quem nos adnuntiamus corripientes omnem hominem 28
 et docentes omnem hominem in omni sapientia ut exhibeamus
 omnem hominem perfectum in Christo Iesu in quo et laboro 29
 certando secundum operationem eius quam operatur in me in
 virtute

volo enim vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vo- **II**
 bis et pro his qui sunt Laodiciae et quicumque non viderunt
 faciem meam in carne ut consolentur corda ipsorum instruc- 2
 ti in caritate et in omnes divitias plenitudinis intellectus in
 agnitionem mysterii Dei Patris Christi Iesu in quo sunt om- 3
 nes thesauri sapientiae et scientiae absconditi hoc autem dico 4
 ut nemo vos decipiat in subtilitate sermonum nam et si corpore 5
 absens sum sed spiritu vobiscum sum gaudens et videns
 ordinem vestrum et firmamentum eius quae in Christo est fi-
 dei vestrae sicut ergo accepistis Christum Iesum Dominum 6
 in ipso ambulate radicati et superaedificati in ipso et confir- 7
 mati fide sicut et didicistis abundantes in gratiarum actione
 videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fal- 8
 laciam secundum traditionem hominum secundum elementa
 mundi et non secundum Christum quia in ipso inhabitat om- 9
 nis plenitudo divinitatis corporaliter et estis in illo repleti qui 10
 est caput omnis principatus et potestatis in quo et circumci- 11

si estis circumcissione non manufacta in expoliatione corporis
12 carnis in circumcissione Christi consepulti ei in baptismo in
quo et resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitavit
13 illum a mortuis et vos cum mortui essetis in delictis et prae-
putio carnis vestrae convivificavit cum illo donans vobis omnia
14 delicta delens quod adversum nos erat chirografum decretis
quod erat contrarium nobis et ipsum tulit de medio adfigens
15 illud cruci expolians principatus et potestates traduxit palam
16 triumphans illos in semet ipso nemo ergo vos iudicet in cibo
aut in potu aut in parte diei festi aut neomeniae aut sabbato-
17, 18 rum quae sunt umbra futurorum corpus autem Christi nemo
vos seducat volens in humilitate et religione angelorum quae
19 non vidit ambulans frustra inflatus sensu carnis suae et non
tenens caput ex quo totum corpus per nexus et coniunctio-
nes subministratum et constructum crescit in augmentum Dei
20 si mortui estis cum Christo ab elementis mundi quid adhuc
21 tamquam viventes in mundo decernitis ne tetigeris neque gu-
22 staveris neque contrectaveris quae sunt omnia in interitu ip-
23 so usu secundum praecepta et doctrinas hominum quae sunt
rationem quidem habentia sapientiae in superstitione et humi-
litate et ad non parcendum corpori non in honore aliquo ad
saturitatem carnis

III igitur si conresurrexistis Christo quae sursum sunt quaeri-
2 te ubi Christus est in dextera Dei sedens quae sursum sunt
3 sapite non quae supra terram mortui enim estis et vita ve-
4 stra abscondita est cum Christo in Deo cum Christus appar-
uerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria
5 mortificate ergo membra vestra quae sunt super terram for-
nicationem immunditiam libidinem concupiscentiam malam et
6 avaritiam quae est simulacrorum servitus propter quae venit
7 ira Dei super filios incredulitatis in quibus et vos ambula-
8 stis aliquando cum viveretis in illis nunc autem deponite et
vos omnia iram indignationem malitiam blasphemiam turpem
9 sermonem de ore vestro nolite mentiri invicem expoliantes
10 vos veterem hominem cum actibus eius et induentes novum
eum qui renovatur in agnitionem secundum imaginem eius qui
11 creavit eum ubi non est gentilis et Iudaeus circumcisio et

praeputium barbarus et Scytha servus et liber sed omnia et in
 omnibus Christus induite vos ergo sicut electi Dei sancti et 12
 dilecti viscera misericordiae benignitatem humilitatem mode-
 stiam patientiam subportantes invicem et donantes vobis ip- 13
 sibus si quis adversus aliquem habet querellam sicut et Dominus
 donavit vobis ita et vos super omnia autem haec caritatem 14
 quod est vinculum perfectionis et pax Christi exultet in cordi- 15
 bus vestris in qua et vocati estis in uno corpore et grati estote
 verbum Christi habitet in vobis abundanter in omni sapientia 16
 docentes et commonentes vosmet ipsos psalmis hymnis canticis
 spiritalibus in gratia cantantes in cordibus vestris Deo omne 17
 quodcumque facitis in verbo aut in opere omnia in nomine
 Domini Iesu gratias agentes Deo et Patri per ipsum mulieres 18
 subditae estote viris sicut oportet in Domino viri diligite ux- 19
 ores et nolite amari esse ad illas filii oboedite parentibus per 20
 omnia hoc enim placitum est in Domino patres nolite ad in- 21
 dignationem provocare filios vestros ut non pusillo animo fiant
 servi oboedite per omnia dominis carnalibus non ad oculum 22
 servientes quasi hominibus placentes sed in simplicitate cordis
 timentes Dominum quodcumque facitis ex animo operamini 23
 sicut Domino et non hominibus scientes quod a Domino ac- 24
 cipietis retributionem hereditatis Domino Christo servite qui 25
 enim iniuriam facit recipiet id quod inique gessit et non est
 personarum acceptio

domini quod iustum est et aequum servis praestate scien- **IV**
 tes quoniam et vos Dominum habetis in caelo orationi insta- 2
 te vigilantes in ea in gratiarum actione orantes simul et pro 3
 nobis ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum
 mysterium Christi propter quod etiam vinctus sum ut mani- 4
 festem illud ita ut oportet me loqui in sapientia ambulate ad 5
 eos qui foris sunt tempus redimentes sermo vester semper in 6
 gratia sale sit conditus ut sciatis quomodo oporteat vos uni-
 cuique respondere quae circa me sunt omnia vobis nota faciet 7
 Tychicus carissimus frater et fidelis minister et conservus in
 Domino quem misi ad vos ad hoc ipsum ut cognoscat quae 8
 circa vos sunt et consoletur corda vestra cum Onesimo caris- 9
 simo et fideli fratre qui est ex vobis omnia quae hic aguntur

10 nota facient vobis salutatur vos Aristarchus concaptivus meus
et Marcus consobrinus Barnabae de quo accepistis mandata si
11 venerit ad vos excipite illum et Iesus qui dicitur Iustus qui
sunt ex circumcissione hii soli sunt adiutores in regno Dei qui
12 mihi fuerunt solacio salutatur vos Epaphras qui ex vobis est
servus Christi Iesu semper sollicitus pro vobis in orationibus
13 ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate Dei testimonium
enim illi perhibeo quod habet multum laborem pro vobis et
14 pro his qui sunt Laodiciae et qui Hierapoli salutatur vos Lucas
15 medicus carissimus et Demas salutate fratres qui sunt Lao-
16 diciae et Nympham et quae in domo eius est ecclesiam et
cum lecta fuerit apud vos epistula facite ut et in Laodicen-
sium ecclesia legatur et eam quae Laodicensium est vos legatis
17 et dicite Archippo vide ministerium quod accepisti in Domino
18 ut illud impleas salutatio mea manu Pauli memores estote
vinculorum meorum gratia vobiscum amen

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE
APOSTLE TO THE
THESSALONIANS.

M Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessaloni- **I**
censium in Deo Patre et Domino Iesu Christo gratia
vobis et pax gratias agimus Deo semper pro omni- 2
bus vobis memoriam facientes in orationibus nostris
sine intermissione memores operis fidei vestrae et laboris et 3
caritatis et sustinentiae spei Domini nostri Iesu Christi ante
Deum et Patrem nostrum scientes fratres dilecti a Deo elec- 4
tionem vestram quia evangelium nostrum non fuit ad vos in 5
sermone tantum sed et in virtute et in Spiritu Sancto et in
plenitudine multa sicut scitis quales fuerimus vobis propter
vos et vos imitatores nostri facti estis et Domini excipientes 6
verbum in tribulatione multa cum gaudio Spiritus Sancti ita 7
ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia et in
Achaia a vobis enim diffamatus est sermo Domini non solum 8
in Macedonia et in Achaia sed in omni loco fides vestra quae
est ad Deum profecta est ita ut non sit nobis necesse quic-
quam loqui ipsi enim de nobis adnuntiant qualem introitum 9
habuerimus ad vos et quomodo conversi estis ad Deum a si-
mulacris servire Deo vivo et vero et expectare Filium eius de 10
caelis quem suscitavit ex mortuis Iesum qui eripuit nos ab ira
ventura

nam ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos quia non **II**
inanis fuit sed ante passi et contumeliis affecti sicut scitis 2
in Philippis fiduciam habuimus in Deo nostro loqui ad vos
evangelium Dei in multa sollicitudine exhortatio enim nostra 3
non de errore neque de inmunditia neque in dolo sed sicut 4
probatum sumus a Deo ut crederetur nobis evangelium ita loqui-
mur non quasi hominibus placentes sed Deo qui probat corda
nostra neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis 5

6 sicut scitis neque in occasione avaritiae Deus testis est nec
quaerentes ab hominibus gloriam neque a vobis neque ab aliis
7 cum possimus oneri esse ut Christi apostoli sed facti sumus le-
8 nes in medio vestrum tamquam si nutrix foveat filios suos ita
desiderantes vos cupide volebamus tradere vobis non solum
evangelium Dei sed etiam animas nostras quoniam carissimi
9 nobis facti estis memores enim estis fratres laborem nostrum
et fatigationem nocte et die operantes ne quem vestrum gra-
10 varemus praedicavimus in vobis evangelium Dei vos testes
estis et Deus quam sancte et iuste et sine querella vobis qui
11 credidistis fuimus sicut scitis qualiter unumquemque vestrum
12 tamquam pater filios suos deprecantes vos et consolantes tes-
tificati sumus ut ambularetis digne Deo qui vocavit vos in
13 suum regnum et gloriam ideo et nos gratias agimus Deo sine
intermissione quoniam cum accepissetis a nobis verbum audi-
tus Dei accepistis non ut verbum hominum sed sicut est vere
14 verbum Dei qui operatur in vobis qui credidistis vos enim imi-
tatores facti estis fratres ecclesiarum Dei quae sunt in Iudaea
in Christo Iesu quia eadem passi estis et vos a contribulibus
15 vestris sicut et ipsi a Iudaeis qui et Dominum occiderunt Ie-
sum et prophetas et nos persecuti sunt et Deo non placent et
16 omnibus hominibus adversantur prohibentes nos gentibus lo-
qui ut salvae fiant ut impleant peccata sua semper praevenit
17 autem ira Dei super illos usque in finem nos autem fratres
desolati a vobis ad tempus horae aspectu non corde abundan-
tius festinavimus faciem vestram videre cum multo desiderio
18 quoniam voluimus venire ad vos ego quidem Paulus et semel
19 et iterum et inpedivit nos Satanas quae est enim nostra spes
aut gaudium aut corona gloriae nonne vos ante Dominum no-
20 strum Iesum estis in adventu eius vos enim estis gloria nostra
et gaudium

III propter quod non sustinentes amplius placuit nobis rema-
2 nere Athenis solis et misimus Timotheum fratrem nostrum
et ministrum Dei in evangelio Christi ad confirmandos vos et
3 exhortandos pro fide vestra ut nemo moveatur in tribulatio-
4 nibus istis ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus nam et
cum apud vos essemus praedicebamus vobis passuros nos tri-

bulationes sicut et factum est et scitis propterea et ego am- 5
 plius non sustinens nisi ad cognoscendam fidem vestram ne
 forte temptaverit vos is qui temptat et inanis fiat labor noster
 nunc autem veniente Timotheo ad nos a vobis et adnuntiante 6
 nobis fidem et caritatem vestram et quia memoriam nostri ha-
 betis bonam semper desiderantes nos videre sicut nos quoque
 vos ideo consolati sumus fratres in vobis in omni necessitate 7
 et tribulatione nostra per vestram fidem quoniam nunc vivi- 8
 mus si vos statis in Domino quam enim gratiarum actionem 9
 possumus Deo retribuere pro vobis in omni gaudio quo gaude-
 mus propter vos ante Deum nostrum nocte et die abundantius 10
 orantes ut videamus faciem vestram et compleamus ea quae de-
 sunt fidei vestrae ipse autem Deus et Pater noster et Dominus 11
 Iesus dirigat viam nostram ad vos vos autem Dominus mul- 12
 tiplicet et abundare faciat caritatem in invicem et in omnes
 quemadmodum et nos in vobis ad confirmanda corda vestra 13
 sine querella in sanctitate ante Deum et Patrem nostrum in
 adventu Domini nostri Iesu cum omnibus sanctis eius amen

de cetero ergo fratres rogamus vos et obsecramus in Domino **IV**
 Iesu ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat
 ambulare et placere Deo sicut et ambulatis ut abundetis
 magis scitis enim quae praecepta dederimus vobis per Domi- 2
 num Iesum haec est enim voluntas Dei sanctificatio vestra 3
 ut abstineatis vos a fornicatione ut sciat unusquisque vestrum 4
 suum vas possidere in sanctificatione et honore non in pas- 5
 sione desiderii sicut et gentes quae ignorant Deum ut ne quis 6
 supergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem suum
 quoniam vindex est Dominus de his omnibus sicut et praedi- 7
 ximus vobis et testificati sumus non enim vocavit nos Deus 7
 in inmunditia sed in sanctificatione itaque qui spernit non 8
 hominem spernit sed Deum qui etiam dedit Spiritum suum
 Sanctum in vobis de caritate autem fraternitatis non necesse 9
 habemus scribere vobis ipsi enim vos a Deo didicistis ut dili-
 gatis invicem etenim facitis illud in omnes fratres in univer- 10
 sa Macedonia rogamus autem vos fratres ut abundetis magis
 et operam detis ut quieti sitis et ut vestrum negotium agatis 11
 et operemini manibus vestris sicut praecepimus vobis et ut 12

honeste ambuletis ad eos qui foris sunt et nullius aliquid desi-
13 deretis nolumus autem vos ignorare fratres de dormientibus
14 ut non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent si
enim credimus quod Iesus mortuus est et resurrexit ita et Deus
15 eos qui dormierunt per Iesum adducet cum eo hoc enim vo-
bis dicimus in verbo Domini quia nos qui vivimus qui residui
sumus in adventum Domini non praeveniemus eos qui dormie-
16 runt quoniam ipse Dominus in iussu et in voce archangeli et
in tuba Dei descendet de caelo et mortui qui in Christo sunt
17 resurgent primi deinde nos qui vivimus qui relinquimur simul
rapiemur cum illis in nubibus obviam Domino in aera et sic
18 semper cum Domino erimus itaque consolamini invicem in
verbis istis

V de temporibus autem et momentis fratres non indigetis ut
2 scribamus vobis ipsi enim diligenter scitis quia dies Domini
3 sicut fur in nocte ita veniet cum enim dixerint pax et secu-
ritas tunc repentinus eis superveniet interitus sicut dolor in
4 utero habenti et non effugient vos autem fratres non estis in
5 tenebris ut vos dies ille tamquam fur comprehendat omnes
enim vos filii lucis estis et filii diei non sumus noctis neque
6 tenebrarum igitur non dormiamus sicut ceteri sed vigilemus
7 et sobrii simus qui enim dormiunt nocte dormiunt et qui ebrii
8 sunt nocte ebrii sunt nos autem qui diei sumus sobrii simus
9 induti lorica[m] fidei et caritatis et galeam spem salutis quo-
niam non posuit nos Deus in iram sed in acquisitionem salutis
10 per Dominum nostrum Iesum Christum qui mortuus est pro
nobis ut sive vigilemus sive dormiamus simul cum illo vivamus
11 propter quod consolamini invicem et aedificate alterutrum si-
cut et facitis rogamus autem vos fratres ut noveritis eos qui
12 laborant inter vos et praesunt vobis in Domino et monent vos
ut habeatis illos abundantius in caritate propter opus illorum
13 pacem habete cum eis rogamus autem vos fratres corripite in-
quietos consolamini pusillianimes suscipite infirmos patientes
15 estote ad omnes videte ne quis malum pro malo alicui reddat
sed semper quod bonum est sectamini et in invicem et in omnes
16, 17, 18 semper gaudete sine intermissione orate in omnibus gratias
agite haec enim voluntas Dei est in Christo Iesu in omnibus

vobis Spiritum nolite extinguere prophetias nolite spernere 19, 20
omnia autem probate quod bonum est tenete ab omni specie 21, 22
mala abstinete vos ipse autem Deus pacis sanctificet vos per 23
omnia et integer spiritus vester et anima et corpus sine que-
rella in adventu Domini nostri Iesu Christi servetur fidelis est 24
qui vocavit vos qui etiam faciet fratres orate pro nobis salute 25, 26
fratres omnes in osculo sancto adiuro vos per Dominum 27
ut legatur epistula omnibus sanctis fratribus gratia Domini 28
nostri Iesu Christi vobiscum amen

THE SECOND EPISTLE OF PAUL
THE APOSTLE TO THE
THESSALONIANS.

I aulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicensium in Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo gratias agere debemus Deo semper pro vobis fratres ita ut dignum est quoniam supercrescit fides vestra et abundat caritas uniuscuiusque omnium vestrum in invicem ita ut et nos ipsi in vobis gloriemur in ecclesiis Dei pro patientia vestra et fide in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus quas sustinetis in exemplum iusti iudicii Dei ut digni habeamini regno Dei pro quo et patimini si tamen iustum est apud Deum retribuere tribulationem his qui vos tribulant et vobis qui tribulamini requiem nobiscum in revelatione Domini Iesu de caelo cum angelis virtutis eius in flamma ignis dantis vindictam his qui non noverunt Deum et qui non oboediunt evangelio Domini nostri Iesu qui poenas dabunt in interitu aeternas a facie Domini et a gloria virtutis eius cum venerit glorificari in sanctis suis et admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo in quo etiam oramus semper pro vobis ut dignetur vos vocatione sua Deus et impleat omnem voluntatem bonitatis et opus fidei in virtute ut clarificetur nomen Domini nostri Iesu Christi in vobis et vos in illo secundum gratiam Dei nostri et Domini Iesu Christi

II rogamus autem vos fratres per adventum Domini nostri Iesu Christi et nostrae congregationis in ipsum ut non cito moveamini a sensu neque terreamini neque per spiritum neque per sermonem neque per epistulam tamquam per nos quasi instet dies Domini ne quis vos seducat ullo modo quoniam nisi venerit discessio primum et revelatus fuerit homo pecca-

ti filius perditionis qui adversatur et extollitur supra omne 4
 quod dicitur Deus aut quod colitur ita ut in templo Dei sedeat
 ostendens se quia sit Deus non retinetis quod cum adhuc es- 5
 sem apud vos haec dicebam vobis et nunc quid detineat scitis 6
 ut reveletur in suo tempore nam mysterium iam operatur ini- 7
 quitatis tantum ut qui tenet nunc donec de medio fiat et tunc 8
 revelabitur ille iniquus quem Dominus Iesus interficiet spiritu 9
 oris sui et destruet inlustratione adventus sui eum cuius est 9
 adventus secundum operationem Satanae in omni virtute et
 signis et prodigiis mendacibus et in omni seductione iniquita- 10
 tis his qui pereunt eo quod caritatem veritatis non receperunt
 ut salvi fierent ideo mittit illis Deus operationem erroris ut 11
 credant mendacio ut iudicentur omnes qui non crediderunt 12
 veritati sed consenserunt iniquitati nos autem debemus gra- 13
 tias agere Deo semper pro vobis fratres dilecti a Deo quod
 elegerit nos Deus primitias in salutem in sanctificatione Spi-
 ritus et fide veritatis ad quod et vocavit vos per evangelium 14
 nostrum in adquisitionem gloriae Domini nostri Iesu Christi
 itaque fratres state et tenete traditiones quas didicistis sive 15
 per sermonem sive per epistolam nostram ipse autem Domi- 16
 nus noster Iesus Christus et Deus et Pater noster qui dilexit
 nos et dedit consolationem aeternam et spem bonam in gratia
 exhortetur corda vestra et confirmet in omni opere et sermone 17
 bono

de cetero fratres orate pro nobis ut sermo Domini currat et **III**
 clarificetur sicut et apud vos et ut liberemur ab inportunis et 2
 malis hominibus non enim omnium est fides fidelis autem Do- 3
 minus est qui confirmabit vos et custodiet a malo confidimus 4
 autem de vobis in Domino quoniam quae praecipimus et facitis
 et facietis Dominus autem dirigat corda vestra in caritate Dei 5
 et patientia Christi denuntiamus autem vobis fratres in nomi- 6
 ne Domini nostri Iesu Christi ut subtrahatis vos ab omni fra-
 tre ambulante inordinate et non secundum traditionem quam
 acceperunt a nobis ipsi enim scitis quemadmodum oporteat 7
 imitari nos quoniam non inquieti fuimus inter vos neque gra- 8
 tis panem manducavimus ab aliquo sed in labore et fatigatione
 nocte et die operantes ne quem vestrum gravaremus non quasi 9

non habuerimus potestatem sed ut nosmet ipsos formam da-
10 remus vobis ad imitandum nos nam et cum essemus apud vos
hoc denuntiabamus vobis quoniam si quis non vult operari nec
11 manducet audimus enim inter vos quosdam ambulare inque-
12 te nihil operantes sed curiose agentes his autem qui eiusmodi
sunt denuntiamus et obsecramus in Domino Iesu Christo ut
13 cum silentio operantes suum panem manducent vos autem
14 fratres nolite deficere beneficientes quod si quis non oboedit
verbo nostro per epistulam hunc notate et non commisceamini
15 cum illo ut confundatur et nolite quasi inimicum existimare
16 sed corripite ut fratrem ipse autem Dominus pacis det vobis
pacem sempiternam in omni loco Dominus cum omnibus vobis
17 salutatio mea manu Pauli quod est signum in omni epistula ita
18 scribo gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis
amen

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO TIMOTHY.

Paulus apostolus Christi Iesu secundum imperium Dei **I**
salvatoris nostri et Christi Iesu spei nostrae Timo- 2
theo dilecto filio in fide gratia misericordia pax a Deo
Patre et Christo Iesu Domino nostro sicut rogavi te 3
ut remaneres Ephesi cum irem in Macedoniam ut denuntiares
quibusdam ne aliter docerent neque intenderent fabulis et ge- 4
nealogiis interminatis quae quaestiones praestant magis quam
aedificationem Dei quae est in fide finis autem praecepti est 5
caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta a 6
quibus quidam aberrantes conversi sunt in vaniloquium volen- 7
tes esse legis doctores non intellegentes neque quae loquuntur
neque de quibus adfirmant scimus autem quia bona est lex si 8
quis ea legitime utatur sciens hoc quia iusto lex non est posi- 9
ta sed iniustis et non subditis impiis et peccatoribus sceleratis
et contaminatis patricidis et matricidis homicidis fornicariis 10
masculorum concubitoribus plagiariis mendacibus periuris et
si quid aliud sanae doctrinae adversatur quae est secundum 11
evangelium gloriae beati Dei quod creditum est mihi gratias 12
ago ei qui me confortavit Christo Iesu Domino nostro quia fide-
lem me existimavit ponens in ministerio qui prius fui blasphemus 13
et persecutor et contumeliosus sed misericordiam conse-
cutus sum quia ignorans feci in incredulitate superabundavit 14
autem gratia Domini nostri cum fide et dilectione quae est
in Christo Iesu fidelis sermo et omni acceptione dignus quia 15
Christus Iesus venit in mundum peccatores salvos facere quo-
rum primus ego sum sed ideo misericordiam consecutus sum 16
ut in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam
ad deformationem eorum qui credituri sunt illi in vitam aeter-
nam regi autem saeculorum inmortali invisibili soli Deo honor 17
et gloria in saecula saeculorum amen hoc praeceptum com- 18
mendo tibi fili Timothee secundum praecedentes in te prophe-

19 tias ut milites in illis bonam militiam habens fidem et bonam
conscientiam quam quidam repellentes circa fidem naufraga-
20 verunt ex quibus est Hymeneus et Alexander quos tradidi
Satanae ut discant non blasphemare

II obsecro igitur primo omnium fieri obsecrationes orationes
2 postulationes gratiarum actiones pro omnibus hominibus pro
regibus et omnibus qui in sublimitate sunt ut quietam et tran-
3 quillam vitam agamus in omni pietate et castitate hoc enim
4 bonum est et acceptum coram salutari nostro Deo qui om-
nes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire
5 unus enim Deus unus et mediator Dei et hominum homo Chri-
6 stus Iesus qui dedit redemptionem semet ipsum pro omnibus
7 testimonium temporibus suis in quo positus sum ego praedi-
cator et apostolus veritatem dico non mentior doctor gentium
8 in fide et veritate volo ergo viros orare in omni loco levantes
9 puras manus sine ira et disceptatione similiter et mulieres in
habitu ornato cum verecundia et sobrietate ornantes se non
in tortis crinibus aut auro aut margaritis vel veste pretiosa
10 sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona
11, 12 mulier in silentio discat cum omni subiectione docere autem
mulieri non permitto neque dominari in virum sed esse in si-
13, 14 lentio Adam enim primus formatus est deinde Eva et Adam
non est seductus mulier autem seducta in praevaricatione fuit
15 salvabitur autem per filiorum generationem si permanserint in
fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate

III fidelis sermo si quis episcopatum desiderat bonum opus de-
2 siderat oportet ergo episcopum inreprehensibilem esse unius
uxoris virum sobrium prudentem ornatum hospitem docto-
3 rem non vinolentum non percussorem sed modestum non li-
4 tigiosum non cupidum suae domui bene praepositum filios
5 habentem subditos cum omni castitate si quis autem domui
suae praeesse nescit quomodo ecclesiae Dei diligentiam habe-
6 bit non neophytum ne in superbia elatus in iudicium incidat
7 diaboli oportet autem illum et testimonium habere bonum
ab his qui foris sunt ut non in obprobrium incidat et laqueum
8 diaboli diaconos similiter pudicos non bilingues non multo vi-
9 no deditos non turpe lucrum sectantes habentes mysterium

fidei in conscientia pura et hii autem probentur primum et 10
 sic ministrent nullum crimen habentes mulieres similiter pu- 11
 dicas non detrahentes sobrias fideles in omnibus diacones sint 12
 unius uxoris viri qui filiis suis bene praesunt et suis domibus
 qui enim bene ministraverint gradum sibi bonum adquirent et 13
 multam fiduciam in fide quae est in Christo Iesu haec tibi 14
 scribo sperans venire ad te cito si autem tardavero ut scias 15
 quomodo oporteat te in domo Dei conversari quae est eccle-
 sia Dei vivi columna et firmamentum veritatis et manifeste 16
 magnum est pietatis sacramentum quod manifestatum est in
 carne iustificatum est in spiritu apparuit angelis praedicatum
 est gentibus creditum est in mundo adsumptum est in gloria

Spiritus autem manifeste dicit quia in novissimis temporibus **IV**
 discedent quidam a fide adtendentes spiritibus erroris et
 doctrinis daemoniorum in hypocrisi loquentium mendacium 2
 et cauteriatam habentium suam conscientiam prohibentium 3
 nubere abstinere a cibis quos Deus creavit ad percipiendum
 cum gratiarum actione fidelibus et his qui cognoverunt verita-
 tem quia omnis creatura Dei bona et nihil reiciendum quod 4
 cum gratiarum actione percipitur sanctificatur enim per ver- 5
 bum Dei et orationem haec proponens fratribus bonus eris 6
 minister Christi Iesu enutritus verbis fidei et bonae doctrinae
 quam adsecutus es ineptas autem et aniles fabulas devita ex- 7
 erce te ipsum ad pietatem nam corporalis exercitatio ad mo- 8
 dicum utilis est pietas autem ad omnia utilis est promissionem
 habens vitae quae nunc est et futurae fidelis sermo et omni 9
 acceptione dignus in hoc enim laboramus et maledicimur quia 10
 speravimus in Deum vivum qui est salvator omnium hominum
 maxime fidelium praecipere haec et doce nemo adulescentiam 11, 12
 tuam contemnat sed exemplum esto fidelium in verbo in con-
 versatione in caritate in fide in castitate dum venio adtende 13
 lectioni exhortationi doctrinae noli neglegere gratiam quae in 14
 te est quae data est tibi per prophetiam cum inpositione man-
 uum presbyterii haec meditare in his esto ut profectus tuus 15
 manifestus sit omnibus adtende tibi et doctrinae insta in illis 16
 hoc enim faciens et te ipsum salvum facies et qui te audiunt

seniorem ne increpaveris sed obsecra ut patrem juvenes ut **V**

2 fratres anus ut matres iuenculas ut sorores in omni castita-
3, 4 te viduas honora quae vere viduae sunt si qua autem vidua
filios aut nepotes habet discant primum domum suam rege-
re et mutuam vicem reddere parentibus hoc enim acceptum
5 est coram Deo quae autem vere vidua est et desolata speravit
in Deum et instat obsecrationibus et orationibus nocte ac
6, 7 die nam quae in deliciis est vivens mortua est et hoc praeci-
8 pe ut inreprehensibiles sint si quis autem suorum et maxime
domesticorum curam non habet fidem negavit et est infideli
9 deterior vidua eligatur non minus sexaginta annorum quae
10 fuerit unius viri uxor in operibus bonis testimonium habens
si filios educavit si hospitio recepit si sanctorum pedes lavit si
tribulationem patientibus subministravit si omne opus bonum
11 subsecuta est adulescentiores autem viduas devita cum enim
12 luxuriatae fuerint in Christo nubere volunt habentes dam-
13 nationem quia primam fidem irritam fecerunt simul autem
et otiosae discunt circumire domos non solum otiosae sed et
14 verbosae et curiosae loquentes quae non oportet volo ergo iu-
veniores nubere filios procreare matres familias esse nullam oc-
15 casionem dare adversario maledicti gratia iam enim quaedam
16 conversae sunt retro Satanam si qua fidelis habet viduas sub-
ministret illis et non gravetur ecclesia ut his quae vere viduae
17 sunt sufficiat qui bene praesunt presbyteri duplici honore di-
18 gni habeantur maxime qui laborant in verbo et doctrina dicit
enim scriptura non infrenabis os bovi trituranti et dignus ope-
19 rarius mercede sua adversus presbyterum accusationem noli
20 recipere nisi sub duobus et tribus testibus peccantes coram
21 omnibus argue ut et ceteri timorem habeant testor coram Deo
et Christo Iesu et electis angelis ut haec custodias sine prae-
22 iudicio nihil faciens in aliam partem declinando manus cito
nemini inposueris neque communicaveris peccatis alienis te ip-
23 sum castum custodi noli adhuc aquam bibere sed vino modico
utere propter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates
24 quorundam hominum peccata manifesta sunt praecedentia ad
25 iudicium quosdam autem et subsequuntur similiter et facta
bona manifesta sunt et quae aliter se habent abscondi non
possunt

quicumque sunt sub iugo servi dominos suos omni honore **VI**
dignos arbitrentur ne nomen Domini et doctrina blasphemetur
qui autem fideles habent dominos non contemnant quia fratres 2
sunt sed magis serviant quia fideles sunt et dilecti qui benefi-
cii participes sunt haec doce et exhortare si quis aliter docet 3
et non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi
et ei quae secundum pietatem est doctrinae superbus nihil 4
sciens sed languens circa quaestiones et pugnas verborum ex
quibus oriuntur invidiae contentiones blasphemiae suspiciones
malae conflictationes hominum mente corruptorum et qui ve- 5
ritate privati sunt existimantium quaestum esse pietatem est 6
autem quaestus magnus pietas cum sufficientia nihil enim in- 7
tulimus in mundum haut dubium quia nec auferre quid possu-
mus habentes autem alimenta et quibus tegamur his contenti 8
sumus nam qui volunt divites fieri incidunt in temptationem 9
et laqueum et desideria multa inutilia et nociva quae mergunt
homines in interitum et perditionem radix enim omnium ma- 10
lorum est cupiditas quam quidam appetentes erraverunt a fide
et inseruerunt se doloribus multis tu autem o homo Dei haec 11
fuge sectare vero iustitiam pietatem fidem caritatem patien-
tiam mansuetudinem certa bonum certamen fidei adprehende 12
vitam aeternam in qua vocatus es et confessus bonam confes-
sionem coram multis testibus praecipio tibi coram Deo qui 13
vivificat omnia et Christo Iesu qui testimonium reddidit sub
Pontio Pilato bonam confessionem ut serves mandatum sine 14
macula inreprehensibile usque in adventum Domini nostri
Iesu Christi quem suis temporibus ostendet beatus et solus 15
potens rex regum et Dominus dominantium qui solus habet 16
inmortalitatem lucem habitans inaccessibilem quem vidit nul-
lus hominum sed nec videre potest cui honor et imperium sem-
piternum amen divitibus huius saeculi praecipe non sublime 17
sapere neque sperare in incerto divitiarum sed in Deo qui prae-
stat nobis omnia abunde ad fruendum bene agere divites fieri 18
in operibus bonis facile tribuere communicare thesaurizare 19
sibi fundamentum bonum in futurum ut adprehendant veram
vitam o Timothee depositum custodi devitans profanas vo- 20
cum novitates et oppositiones falsi nominis scientiae quam 21

quidam promittentes circa fidem exciderunt gratia tecum

THE SECOND EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO TIMOTHY.

Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei secundum promissionem vitae quae est in Christo Iesu Timotheo carissimo filio gratia misericordia pax a Deo Patre et Christo Iesu Domino nostro gratias ago Deo cui servo a progenitoribus in conscientia pura quam sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die desiderans te videre memor lacrimarum tuarum ut gaudio implear recordationem accipiens eius fidei quae est in te non ficta quae et habitavit primum in avia tua Loide et matre tua Eunice certus sum autem quod et in te propter quam causam admoneo te ut resuscites gratiam Dei quae est in te per inpositionem manuum mearum non enim dedit nobis Deus spiritum timoris sed virtutis et dilectionis et sobrietatis noli itaque erubescere testimonium Domini nostri neque me vinctum eius sed conlabora evangelio secundum virtutem Dei qui nos liberavit et vocavit vocatione sancta non secundum opera nostra sed secundum propositum suum et gratiam quae data est nobis in Christo Iesu ante tempora saecularia manifestata est autem nunc per inlumptionem salvatoris nostri Iesu Christi qui destruxit quidem mortem inluminavit autem vitam et incorruptionem per evangelium in quo positus sum ego praedicator et apostolus et magister gentium ob quam causam etiam haec patior sed non confundor scio enim cui credidi et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem formam habe sanorum verborum quae a me audisti in fide et dilectione in Christo Iesu bonum depositum custodi per Spiritum Sanctum qui habitat in nobis scis hoc quod aversi sunt a me omnes qui in Asia sunt ex quibus est Phygelus et Hermogenes det misericordiam Dominus Onesifori domui quia saepe me refrigeravit et catenam meam non erubuit sed cum Romam venisset sollicitate me quaesivit et in-

18 venit det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in illa
die et quanta Ephesi ministravit melius tu nosti

II tu ergo fili mi confortare in gratia quae est in Christo Iesu
2 et quae audisti a me per multos testes haec commenda fide-
3 libus hominibus qui idonei erunt et alios docere labora sicut
4 bonus miles Christi Iesu nemo militans implicat se negotiis
5 saecularibus ut ei placeat cui se probavit nam et qui certat in
6 agone non coronatur nisi legitime certaverit laborantem agri-
7 colam oportet primum de fructibus accipere intellege quae
8 dico dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum memor
esto Iesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David
9 secundum evangelium meum in quo laboro usque ad vincu-
10 la quasi male operans sed verbum Dei non est alligatum ideo
omnia sustineo propter electos ut et ipsi salutem consequantur
11 quae est in Christo Iesu cum gloria caelesti fidelis sermo nam
12 si conmortui sumus et convivemus si sustinemus et conregna-
13 bimus si negabimus et ille negabit nos si non credimus ille
14 fidelis manet negare se ipsum non potest haec commune te-
stificans coram Domino noli verbis contendere in nihil utile ad
15 subversionem audientium sollicite cura te ipsum probabilem
exhibere Deo operarium inconfusibilem recte tractantem ver-
16 bum veritatis profana autem inaniloquia devita multum enim
17 proficient ad impietatem et sermo eorum ut cancer serpit ex
18 quibus est Hymeneus et Philetus qui a veritate exciderunt
dicentes resurrectionem iam factam et subvertunt quorundam
19 fidem sed firmum fundamentum Dei stetit habens signaculum
hoc cognovit Dominus qui sunt eius et discedat ab iniquitate
20 omnis qui nominat nomen Domini in magna autem domo
non solum sunt vasa aurea et argentea sed et lignea et fictilia
et quaedam quidem in honorem quaedam autem in contume-
21 liam si quis ergo emundaverit se ab istis erit vas in honorem
sanctificatum et utile Domino ad omne opus bonum paratum
22 iuvenilia autem desideria fuge sectare vero iustitiam fidem car-
ritatem pacem cum his qui invocant Dominum de corde puro
23 stultas autem et sine disciplina quaestiones devita sciens quia
24 generant lites servum autem Domini non oportet litigare sed
25 mansuetum esse ad omnes docibilem patientem cum modestia

corripientem eos qui resistunt nequando det illis Deus paenitentiam ad cognoscendam veritatem et resipiscant a diaboli laqueis a quo capti tenentur ad ipsius voluntatem 26

hoc autem scito quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa et erunt homines se ipsos amantes cupidi elati superbi blasphemi parentibus inoboedientes ingrati scelesti sine affectione sine pace criminatores incontinentes inmites sine benignitate proditores protervi tumidi voluptatium amatores magis quam Dei habentes speciem quidem pietatis virtutem autem eius abnegantes et hos devota ex his enim sunt qui penetrant domos et captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis quae ducuntur variis desideriis semper discentes et numquam ad scientiam veritatis pervenientes quemadmodum autem Iannes et Mambres restiterunt Mosi ita et hii resistunt veritati homines corrupti mente reprobi circa fidem sed ultra non proficient insipientia enim eorum manifesta erit omnibus sicut et illorum fuit tu autem adsecutus es meam doctrinam institutionem propositum fidem longanimitatem dilectionem patientiam persecutiones passiones qualia mihi facta sunt Antiochiae Iconii Lystris quales persecutiones sustinui et ex omnibus me eripuit Dominus et omnes qui volunt pie vivere in Christo Iesu persecutionem patientur mali autem homines et seductores proficient in peius errantes et in errorem mittentes tu vero permane in his quae didicisti et credita sunt tibi sciens a quo didiceris et quia ab infantia sacras litteras nosti quae te possint instruere ad salutem per fidem quae est in Christo Iesu omnis scriptura divinitus inspirata et utilis ad docendum ad arguendum ad corrigendum ad erudiendum in iustitia ut perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

testificor coram Deo et Christo Iesu qui iudicaturus est vivos ac mortuos et adventum ipsius et regnum eius praedica verbum insta oportune inopportune argue obsecra increpa in omni patientia et doctrina erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus et a veritate quidem auditum avertent ad fabulas autem convertentur tu vero vigila in omnibus labora opus fac evangelistae ministerium tuum imple 2 3 4 5

6, 7 ego enim iam delibor et tempus meae resolutionis instat bo-
8 num certamen certavi cursum consummavi fidem servavi in
reliquo reposita est mihi iustitiae corona quam reddet mihi
Dominus in illa die iustus iudex non solum autem mihi sed et
9, 10 his qui diligunt adventum eius festina venire ad me cito De-
mas enim me dereliquit diligens hoc saeculum et abiit Thessa-
11 lonicam Crescens in Galliam Titus in Dalmatiam Lucas est
mecum solus Marcum adsume et adduc tecum est enim mihi
12, 13 utilis in ministerium Tychicum autem misi Ephesum pae-
nulam quam reliqui Troade apud Carpum veniens adfers et
14 libros maxime autem membranas Alexander aerarius multa
mala mihi ostendit reddat ei Dominus secundum opera eius
15, 16 quem et tu devita valde enim restitit verbis nostris in prima
mea defensione nemo mihi adfuit sed omnes me dereliquerunt
17 non illis reputetur Dominus autem mihi adstitit et confor-
tavit me ut per me praedicatio impleatur et audiant omnes
18 gentes et liberatus sum de ore leonis liberabit me Dominus
ab omni opere malo et salvum faciet in regnum suum caele-
19 ste cui gloria in saecula saeculorum amen saluta Priscam et
20 Aquilam et Onesifori domum Erastus remansit Corinthi Tro-
21 phimum autem reliqui infirmum Mileti festina ante hiemem
venire salutat te Eubulus et Pudens et Linus et Claudia et fra-
22 tres omnes Dominus Iesus cum spiritu tuo gratia nobiscum
amen

THE EPISTLE OF PAUL TO TITUS.

Paulus servus Dei apostolus autem Iesu Christi secundum fidem electorum Dei et agnitionem veritatis quae secundum pietatem est in spem vitae aeternae quam promisit qui non mentitur Deus ante tempora saecularia manifestavit autem temporibus suis verbum suum in praedicatione quae credita est mihi secundum praeceptum salvatoris nostri Dei Tito dilecto filio secundum communem fidem gratia et pax a Deo Patre et Christo Iesu salvatore nostro huius rei gratia reliqui te Cretae ut ea quae desunt corrigas et constituas per civitates presbyteros sicut ego tibi disposui si quis sine crimine est unius uxoris vir filios habens fideles non in accusatione luxuriae aut non subditos oportet enim episcopum sine crimine esse sicut Dei dispensatorem non superbum non iracundum non vinolentum non percussorem non turpilucris cupidum sed hospitalem benignum sobrium iustum sanctum continentem amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem ut potens sit et exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt arguere sunt enim multi et inoboedientes vaniloqui et seductores maxime qui de circumcissione sunt quos oportet redargui qui universas domos subvertunt docentes quae non oportet turpis lucris gratia dixerit quidam ex illis proprius ipsorum propheta Cretenses semper mendaces malae bestiae ventres pigri testimonium hoc verum est quam ob causam increpa illos dure ut sani sint in fide non intendentes iudaicis fabulis et mandatis hominum aversantium se a veritate omnia munda mundis coinquinatis autem et infidelibus nihil mundum sed inquinatae sunt eorum et mens et conscientia confitentur se nosse Deum factis autem negant cum sunt abominati et incredibiles et ad omne opus bonum reprobi

tu autem loquere quae decet sanam doctrinam senes ut sobrii sint pudici prudentes sani fide dilectione patientia anus similiter in habitu sancto non criminatrices non vino multo ser-

4 vientes bene docentes ut prudentiam doceant adulescentulas
5 ut viros suos ament filios diligant prudentes castas domus cur-
ram habentes benignas subditas suis viris ut non blasphemetur
6, 7 verbum Dei iuvenes similiter hortare ut sobrii sint in omni-
bus te ipsum praebe exemplum bonorum operum in doctrina
8 integritatem gravitatem verbum sanum inreprehensibilem ut
10 is qui ex adverso est vereatur nihil habens malum dicere de
11 nobis nostri Dei ornent in omnibus apparuit enim gratia Dei
12 salutaris omnibus hominibus erudiens nos ut abnegantes impi-
pietatem et saecularia desideria sobrie et iuste et pie vivamus
13 in hoc saeculo expectantes beatam spem et adventum gloriae
14 magni Dei et salvatoris nostri Iesu Christi qui dedit semet
ipsum pro nobis ut nos redimeret ab omni iniquitate et munda-
ret sibi populum acceptabilem sectatorem bonorum operum
15 haec loquere et exhortare et argue cum omni imperio nemo te
contemnat

III admone illos principibus et potestatibus subditos esse dicto
2 oboedire ad omne opus bonum paratos esse neminem blasphe-
mare non litigiosos esse modestos omnem ostendentes mansue-
3 tudinem ad omnes homines eramus enim et nos aliquando in-
sipientes increduli errantes servientes desideriis et voluptatibus
variis in malitia et invidia agentes odibiles odientes invicem
4 cum autem benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri
5 Dei non ex operibus iustitiae quae fecimus nos sed secundum
suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regeneratio-
6 nis et renovationis Spiritus Sancti quem effudit in nos abunde
7 per Iesum Christum salvatorem nostrum ut iustificati gratia
8 ipsius heredes simus secundum spem vitae aeternae fidelis
sermo est et de his volo te confirmare ut curent bonis operibus
praeesse qui credunt Deo haec sunt bona et utilia hominibus
9 stultas autem quaestiones et genealogias et contentiones et pu-
gnas legis devita sunt enim inutiles et vanae hereticum homi-
10 nem post unam et secundam correptionem devita sciens quia
subversus est qui eiusmodi est et delinquit proprio iudicio con-
12 demnatus cum misero ad te Arteman aut Tythicum festina
13 ad me venire Nicopolim ibi enim statui hiemare Zenan legis
14 peritum et Apollo sollicite praemitte ut nihil illis desit discant

autem et nostri bonis operibus praesesse ad usus necessarios ut
non sint infructuosi salutant te qui mecum sunt omnes saluta 15
qui nos amant in fide gratia Dei cum omnibus vobis amen

THE EPISTLE OF PAUL TO PHILEMON.

1 **P**aulus vinctus Iesu Christi et Timotheus frater Phi-
2 lemoni dilecto et adiutori nostro et Appiae sorori
3 et Archippo commilitoni nostro et ecclesiae quae in
4 domo tua est gratia vobis et pax a Deo Patre nostro
5 et Domino Iesu Christo gratias ago Deo meo semper memo-
6 riam tui faciens in orationibus meis audiens caritatem tuam
7 et fidem quam habes in Domino Iesu et in omnes sanctos ut
8 communicatio fidei tuae evidens fiat in agnitione omnis bo-
9 ni in nobis in Christo Iesu gaudium enim magnum habui et
10 consolationem in caritate tua quia viscera sanctorum requie-
11 verunt per te frater propter quod multam fiduciam habentes
12 in Christo Iesu imperandi tibi quod ad rem pertinet propter
13 caritatem magis obsecro cum sis talis ut Paulus senex nunc
14 autem et vinctus Iesu Christi obsecro te de meo filio quem
15 genui in vinculis Onesimo qui tibi aliquando inutilis fuit nunc
16 autem et tibi et mihi utilis quem remisi tu autem illum id
17 est mea viscera suscipe quem ego volueram mecum detinere
18 ut pro te mihi ministraret in vinculis evangelii sine consilio
19 autem tuo nihil volui facere uti ne velut ex necessitate bonum
20 tuum esset sed voluntarium forsitan enim ideo discessit ad
21 horam a te ut aeternum illum reciperes iam non ut servum
22 sed plus servo carissimum fratrem maxime mihi quanto autem
23 magis tibi et in carne et in Domino si ergo habes me socium
24 suscipe illum sicut me si autem aliquid nocuit tibi aut debet
hoc mihi inputa ego Paulus scripsi mea manu ego reddam ut
non dicam tibi quod et te ipsum mihi debes ita frater ego
te fruar in Domino refice viscera mea in Domino confidens
oboedientia tua scripsi tibi sciens quoniam et super id quod
dico facies simul autem et para mihi hospitium nam spero
per orationes vestras donari me vobis salutatur te Epaphras
concaptivus meus in Christo Iesu Marcus Aristarchus Demas

Lucas adiutores mei gratia Domini nostri Iesu Christi cum 25
spiritu vestro amen

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO HEBREWS.

I ultifariam et multis modis olim Deus loquens patri-
2 bus in prophetis novissime diebus istis locutus est
nobis in Filio quem constituit heredem universorum
3 per quem fecit et saecula qui cum sit splendor glo-
riae et figura substantiae eius portansque omnia verbo virtutis
suae purgationem peccatorum faciens sedit ad dexteram Ma-
4 iestatis in excelsis tanto melior angelis effectus quanto diffe-
5 rentius prae illis nomen hereditavit cui enim dixit aliquando
angelorum Filius meus es tu ego hodie genui te et rursus ego
6 ero illi in Patrem et ipse erit mihi in Filium et cum iterum
introducitur primogenitum in orbem terrae dicit et adorent eum
7 omnes angeli Dei et ad angelos quidem dicit qui facit ange-
8 los suos spiritus et ministros suos flammam ignis ad Filium
autem thronus tuus Deus in saeculum saeculi et virga aequi-
9 tatis virga regni tui dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem
propterea unxit te Deus Deus tuus oleo exultationis prae par-
10 ticipibus tuis et tu in principio Domine terram fundasti et
11 opera manuum tuarum sunt caeli ipsi peribunt tu autem per-
12 manebis et omnes ut vestimentum veterescent et velut amic-
tum involves eos et mutabuntur tu autem idem es et anni tui
13 non deficient ad quem autem angelorum dixit aliquando se-
14 de a dextris meis quoadusque ponam inimicos tuos scabillum
pedum tuorum nonne omnes sunt administratorii spiritus in
ministerium missi propter eos qui hereditatem capient salutis

II propterea abundantius oportet observare nos ea quae au-
2 divimus ne forte perefluamus si enim qui per angelos dictus
est sermo factus est firmus et omnis praevaricatio et inoboe-
3 dientia accepit iustam mercedis retributionem quomodo nos
effugiemus si tantam neglexerimus salutem quae cum initium
accepisset enarrari per Dominum ab eis qui audierunt in nos
4 confirmata est contestante Deo signis et portentis et variis vir-

tutibus et Spiritus Sancti distributionibus secundum suam voluntatem non enim angelis subiecit orbem terrae futurum de quo loquimur testatus est autem in quodam loco quis dicens quid est homo quod memor es eius aut filius hominis quoniam visitas eum minuisti eum paulo minus ab angelis gloria et honore coronasti eum et constituisti eum super opera manuum tuarum omnia subiecisti sub pedibus eius in eo enim quod ei omnia subiecit nihil dimisit non subiectum ei nunc autem necdum videmus omnia subiecta ei eum autem qui modico quam angeli minoratus est videmus Iesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem decebat enim eum propter quem omnia et per quem omnia qui multos filios in gloriam adduxerat auctorem salutis eorum per passiones consummare qui enim sanctificat et qui sanctificantur ex uno omnes propter quam causam non confunditur fratres eos vocare dicens nuntiabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesiae laudabo te et iterum ego ero fidens in eum et iterum ecce ego et pueri mei quos mihi dedit Deus quia ergo pueri communicaverunt sanguini et carni et ipse similiter participavit hisdem ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id est diabolum et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti nusquam enim angelos adprehendit sed semen Abrahæ adprehendit unde debuit per omnia fratribus simulare ut misericors fieret et fidelis pontifex ad Deum ut repropitiaret delicta populi in eo enim in quo passus est ipse temptatus potens est eis qui temptantur auxiliari

unde fratres sancti vocationis caelestis participes considerate apostolum et pontificem confessionis nostrae Iesum qui fidelis est ei qui fecit illum sicut et Moses in omni domo illius amplioris enim gloriae iste prae Mose dignus habitus est quanto ampliorem honorem habet domus qui fabricavit illam omnis namque domus fabricatur ab aliquo qui autem omnia creavit Deus et Moses quidem fidelis erat in tota domo eius tamquam famulus in testimonium eorum quae dicenda erant Christus vero tamquam filius in domo sua quae domus sumus nos si fiduciam et gloriam spei usque ad finem firmam retinea- **III**

7 mus quapropter sicut dicit Spiritus Sanctus hodie si vocem
8 eius audieritis nolite obdurare corda vestra sicut in exacer-
9 batione secundum diem temptationis in deserto ubi tempta-
verunt me patres vestri probaverunt et viderunt opera mea
10 quadraginta annos propter quod infensus fui generationi huic
et dixi semper errant corde ipsi autem non cognoverunt vias
11 meas sicut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam
12 videte fratres ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incre-
13 dulitatis discedendi a Deo vivo sed adhortamini vosmet ipsos
per singulos dies donec hodie cognominatur ut non obduretur
14 quis ex vobis fallacia peccati participes enim Christi effecti
sumus si tamen initium substantiae usque ad finem firmum
15 retineamus dum dicitur hodie si vocem eius audieritis noli-
te obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione
16 quidam enim audientes exacerbaverunt sed non universi qui
17 profecti sunt ab Aegypto per Mosen quibus autem infensus
est quadraginta annos nonne illis qui peccaverunt quorum ca-
18 davera prostrata sunt in deserto quibus autem iuravit non
19 introire in requiem ipsius nisi illis qui increduli fuerunt et
videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem

IV timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in
2 requiem eius existimetur aliqui ex vobis deesse etenim et no-
bis nuntiatum est quemadmodum et illis sed non profuit illis
3 sermo auditus non admixtis fidei ex his quae audierunt ingre-
diemur enim in requiem qui credidimus quemadmodum dixit
sicut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam et quidem
4 operibus ab institutione mundi factis dixit enim quodam loco
de die septima sic et requievit Deus die septima ab omnibus
5 operibus suis et in isto rursum si introibunt in requiem meam
6 quoniam ergo superest quosdam introire in illam et hii quibus
prioribus adnuntiatum est non introierunt propter incredulita-
7 tem iterum terminat diem quendam hodie in David dicendo
post tantum temporis sicut supra dictum est hodie si vocem
8 eius audieritis nolite obdurare corda vestra nam si eis Iesus
requiem praestitisset numquam de alio loqueretur posthac die
9, 10 itaque relinquitur sabbatismus populo Dei qui enim ingres-
sus est in requiem eius etiam ipse requievit ab operibus suis

sicut a suis Deus festinemus ergo ingredi in illam requiem 11
 ut ne in id ipsum quis incidat incredulitatis exemplum 12
 vivus est enim Dei sermo et efficax et penetrabilior omni gladio
 ancipiti et pertingens usque ad divisionem animae ac spiritus
 conpagum quoque et medullarum et discretor cogitationum
 et intentionum cordis et non est ulla creatura invisibilis in 13
 conspectu eius omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius
 ad quem nobis sermo habentes ergo pontificem magnum qui 14
 penetraverit caelos Iesum Filium Dei teneamus confessionem
 non enim habemus pontificem qui non possit conpati infirmi- 15
 tatibus nostris temptatum autem per omnia pro similitudine
 absque peccato adeamus ergo cum fiducia ad thronum gra- 16
 tiae ut misericordiam consequamur et gratiam inveniamus in
 auxilio oportuno

omnis namque pontifex ex hominibus adsumptus pro homi- **V**
 nibus constituitur in his quae sunt ad Deum ut offerat dona et
 sacrificia pro peccatis qui condolere possit his qui ignorant et 2
 errant quoniam et ipse circumdatus est infirmitate et propter 3
 eam debet quemadmodum et pro populo ita etiam pro semet
 ipso offerre pro peccatis nec quisquam sumit sibi honorem sed 4
 qui vocatur a Deo tamquam Aaron sic et Christus non semet 5
 ipsum clarificavit ut pontifex fieret sed qui locutus est ad eum
 Filius meus es tu ego hodie genui te quemadmodum et in alio 6
 dicit tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchi-
 sedech qui in diebus carnis suae preces supplicationesque ad 7
 eum qui possit salvum illum a morte facere cum clamore valido
 et lacrimis offerens et exauditus pro sua reverentia et quidem 8
 cum esset Filius didicit ex his quae passus est oboedientiam et 9
 consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa
 salutis aeternae appellatus a Deo pontifex iuxta ordinem Mel- 10
 chisedech de quo grandis nobis sermo et ininterpretabilis ad 11
 dicendum quoniam inbecilles facti estis ad audiendum etenim 12
 cum deberetis magistri esse propter tempus rursus indigetis
 ut vos doceamini quae sint elementa exordii sermonum Dei et
 facti estis quibus lacte opus sit non solido cibo omnis enim 13
 qui lactis est particeps expers est sermonis iustitiae parvulus
 enim est perfectorum autem est solidus cibus eorum qui pro 14

consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni
ac mali

VI quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem
ad perfectionem feramur non rursus iacentes fundamentum
2 paenitentiae ab operibus mortuis et fidei ad Deum baptismatum
doctrinae inpositionis quoque manuum ac resurrectionis
3 mortuorum et iudicii aeterni et hoc faciemus siquidem per
4 miserit Deus impossibile est enim eos qui semel sunt inlumi-
nati gustaverunt etiam donum caeleste et participes sunt facti
5 Spiritus Sancti gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum
6 virtutesque saeculi venturi et prolapsi sunt renovari rursus ad
paenitentiam rursus crucifigentes sibimet ipsis Filium Dei et
7 ostentui habentes terra enim saepe venientem super se bibens
imbrem et generans herbam oportunam illis a quibus colitur
8 accipit benedictionem a Deo proferens autem spinas ac tri-
bulos reprobata est et maledicto proxima cuius consummatio in
9 combustionem confidimus autem de vobis dilectissimi melio-
10 ra et viciniore salutis tametsi ita loquimur non enim iniustus
Deus ut obliviscatur operis vestri et dilectionis quam osten-
distis in nomine ipsius qui ministrastis sanctis et ministratis
11 cupimus autem unumquemque vestrum eandem ostentare sol-
12 licitudinem ad expletionem spei usque in finem ut non segnes
efficiamini verum imitatores eorum qui fide et patientia he-
13 reditabunt promissiones Abrahae namque promittens Deus
quoniam neminem habuit per quem iuraret maiorem iuravit
14 per semet ipsum dicens nisi benedicens benedicam te et mul-
15 tiplicans multiplicabo te et sic longanimiter ferens adeptus
16 est repromissionem homines enim per maiorem sui iurant et
omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iura-
17 mentum in quo abundantius volens Deus ostendere pollicita-
tionis heredibus immobilitatem consilii sui interposuit iusiuran-
18 dum ut per duas res immobiles quibus impossibile est mentiri
Deum fortissimum solacium habeamus qui confugimus ad te-
19 nendam propositam spem quam sicut anchoram habemus ani-
mae tutam ac firmam et incedentem usque in interiora velami-
20 nis ubi praecursor pro nobis introiit Iesus secundum ordinem
Melchisedech pontifex factus in aeternum

hic enim Melchisedech rex Salem sacerdos Dei summi qui **VII**
obviavit Abrahae regresso a caede regum et benedixit ei cui 2
decimas omnium divisit Abraham primum quidem qui inter-
pretatur rex iustitiae deinde autem et rex Salem quod est rex 3
pacis sine patre sine matre sine genealogia neque initium die-
rum neque finem vitae habens adsimilatus autem Filio Dei 4
manet sacerdos in perpetuum intuemini autem quantus sit 4
hic cui et decimam dedit de praecipuis Abraham patriarcha
et quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes mandatum 5
habent decimas sumere a populo secundum legem id est a
fratribus suis quamquam et ipsi exierunt de lumbis Abrahae
cuius autem generatio non adnumeratur in eis decimas sumpsit 6
Abraham et hunc qui habebat repromissiones benedixit sine 7
ulla autem contradictione quod minus est a meliore benedi-
citur et hic quidem decimas morientes homines accipiunt ibi 8
autem contestatus quia vivit et ut ita dictum sit per Abra- 9
ham et Levi qui decimas accipit decimatus est adhuc enim 10
in lumbis patris erat quando obviavit ei Melchisedech si ergo 11
consummatio per sacerdotium leviticum erat populus enim
sub ipso legem accepit quid adhuc necessarium secundum ordi-
nem Melchisedech alium surgere sacerdotem et non secundum
ordinem Aaron dici translato enim sacerdotio necesse est ut 12
et legis translatio fiat in quo enim haec dicuntur de alia tribu 13
est de qua nullus altario praesto fuit manifestum enim quod 14
ex Iuda ortus sit Dominus noster in qua tribu nihil de sacerdo-
tibus Moses locutus est et amplius adhuc manifestum est si 15
secundum similitudinem Melchisedech exurgit alius sacerdos
qui non secundum legem mandati carnalis factus est sed secun- 16
dum virtutem vitae insolubilis contestatur enim quoniam tu 17
es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech re- 18
probatio quidem fit praecedentis mandati propter infirmitatem
eius et inutilitatem nihil enim ad perfectum adduxit lex intro- 19
ductio vero melioris spei per quam proximamus ad Deum et 20
quantum est non sine iureiurando alii quidem sine iureiurando
sacerdotes facti sunt hic autem cum iureiurando per eum qui 21
dixit ad illum iuravit Dominus et non paenitebit tu es sacerdos
in aeternum in tantum melioris testamenti sponsor factus est 22

23 Iesus et alii quidem plures facti sunt sacerdotes idcirco quod
24 morte prohiberentur permanere hic autem eo quod maneat
25 in aeternum sempiternum habet sacerdotium unde et salva-
re in perpetuo potest accedentes per semet ipsum ad Deum
26 semper vivens ad interpellandum pro eis talis enim decebat
ut nobis esset pontifex sanctus innocens inpollutus segregatus
27 a peccatoribus et excelsior caelis factus qui non habet cotidie
necessitatem quemadmodum sacerdotes prius pro suis delictis
hostias offerre deinde pro populi hoc enim fecit semel se of-
28 ferendo lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem
habentes sermo autem iurisiurandi qui post legem est Filium
in aeternum perfectum

VIII capitulum autem super ea quae dicuntur talem habemus
pontificem qui consedit in dextera sedis Magnitudinis in caelis
2 sanctorum minister et tabernaculi veri quod fixit Dominus et
3 non homo omnis enim pontifex ad offerenda munera et hos-
tias constituitur unde necesse est et hunc habere aliquid quod
4 offerat si ergo esset super terram nec esset sacerdos cum es-
5 sent qui offerrent secundum legem munera qui exemplari et
umbrae deserviunt caelestium sicut responsum est Mosi cum
consummaret tabernaculum vide inquit omnia facito secun-
6 dum exemplar quod tibi ostensum est in monte nunc autem
melius sortitus est ministerium quanto et melioris testamen-
ti mediator est quod in melioribus repromissionibus sanctum
7 est nam si illud prius culpa vacasset non utique secundi lo-
8 cus inquireretur vituperans enim eos dicit ecce dies veniunt
dicit Dominus et consummabo super domum Israhel et super
9 domum Iuda testamentum novum non secundum testamen-
tum quod feci patribus eorum in die qua adprehendi manum
illorum ut educerem illos de terra Aegypti quoniam ipsi non
permanserunt in testamento meo et ego neglexi eos dicit Do-
10 minus quia hoc testamentum quod disponam domui Israhel
post dies illos dicit Dominus dando leges meas in mentem eo-
rum et in corde eorum superscribam eas et ero eis in Deum et
11 ipsi erunt mihi in populum et non docebit unusquisque proximi-
um suum et unusquisque fratrem suum dicens cognosce Do-
minum quoniam omnes scient me a minore usque ad maiorem

eorum quia propitius ero iniquitatibus eorum et peccatorum 12
 illorum iam non memorabor dicendo autem novum veteravit 13
 prius quod autem antiquatur et senescit prope interitum est

habuit quidem et prius iustificationes culturae et sanctum **IX**
 saeculare tabernaculum enim factum est primum in quo ine- 2
 rant candelabra et mensa et propositio panum quae dicitur
 sancta post velamentum autem secundum tabernaculum quod 3
 dicitur sancta sanctorum aureum habens turibulum et arcam 4
 testamenti circumtectam ex omni parte auro in qua urna aurea
 habens manna et virga Aaron quae fronderat et tabulae testa-
 menti superque eam cherubin gloriae obumbrantia propitia- 5
 torium de quibus non est modo dicendum per singula his vero 6
 ita compositis in priori quidem tabernaculo semper introibant
 sacerdotes sacrificiorum officia consummantes in secundo au- 7
 tem semel in anno solus pontifex non sine sanguine quem offert
 pro sua et populi ignorantia hoc significante Spiritu Sancto 8
 nondum propalatam esse sanctorum viam adhuc priore taber-
 naculo habente statum quae parabola est temporis instantis 9
 iuxta quam munera et hostiae offeruntur quae non possunt
 iuxta conscientiam perfectum facere servientem solummodo 10
 in cibis et in potibus et variis baptismis et iustitiis carnis us-
 que ad tempus correctionis inpositis Christus autem adsistens 11
 pontifex futurorum bonorum per amplius et perfectius taber-
 naculum non manufactum id est non huius creationis neque 12
 per sanguinem hircorum et vitulorum sed per proprium san-
 guinem introivit semel in sancta aeterna redemptione inventa
 si enim sanguis hircorum et taurorum et cinis vitulae aspersus 13
 inquinatos sanctificat ad emundationem carnis quanto magis 14
 sanguis Christi qui per Spiritum Sanctum semet ipsum obtulit
 immaculatum Deo emundabit conscientiam vestram ab operi-
 bus mortuis ad serviendum Deo viventi et ideo novi testamen- 15
 ti mediator est ut morte intercedente in redemptionem earum
 praevaricationum quae erant sub priore testamento repromis-
 sionem accipiant qui vocati sunt aeternae hereditatis ubi enim 16
 testamentum mors necesse est intercedat testatoris testamen- 17
 tum enim in mortuis confirmatum est alioquin nondum valet
 dum vivit qui testatus est unde ne primum quidem sine san- 18

19 guine dedicatum est lecto enim omni mandato legis a Mose
universo populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum
cum aqua et lana coccinea et hysopo ipsum quoque librum et
20 omnem populum aspersit dicens hic sanguis testamenti quod
21 mandavit ad vos Deus etiam tabernaculum et omnia vasa mi-
22 nisterii sanguine similiter aspersit et omnia paene in sangui-
ne mundantur secundum legem et sine sanguinis fusione non
23 fit remissio necesse est ergo exemplaria quidem caelestium
his mundari ipsa autem caelestia melioribus hostiis quam istis
24 non enim in manufactis sanctis Iesus introiit exemplaria vero-
rum sed in ipsum caelum ut appareat nunc vultui Dei pro nobis
25 neque ut saepe offerat semet ipsum quemadmodum pontifex
26 intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno alioquin
oportebat eum frequenter pati ab origine mundi nunc autem
semel in consummatione saeculorum ad destitutionem peccati
27 per hostiam suam apparuit et quemadmodum statutum est
28 hominibus semel mori post hoc autem iudicium sic et Chri-
stus semel oblatus ad multorum exhaurienda peccata secundo
sine peccato apparebit expectantibus se in salutem

X umbram enim habens lex bonorum futurorum non ipsam
imaginem rerum per singulos annos hisdem ipsis hostiis quas
offerunt indesinenter numquam potest accedentes perfectos fa-
2 cere alioquin non cessassent offerri ideo quod nullam haberent
3 ultra conscientiam peccati cultores semel mundati sed in ipsis
4 commemoratio peccatorum per singulos annos fit impossibile
5 enim est sanguine taurorum et hircorum auferri peccata ideo
ingrediens mundum dicit hostiam et oblationem noluiti cor-
6 pus autem aptasti mihi holocaustomata et pro peccato non
7 tibi placuit tunc dixi ecce venio in capitulo libri scriptum est
8 de me ut faciam Deus voluntatem tuam superius dicens quia
hostias et oblationes et holocaustomata et pro peccato nolui-
9 sti nec placita sunt tibi quae secundum legem offeruntur tunc
dixit ecce venio ut faciam Deus voluntatem tuam aufert pri-
10 mum ut sequens statuatur in qua voluntate sanctificati sumus
11 per oblationem corporis Christi Iesu in semel et omnis qui-
dem sacerdos praesto est cotidie ministrans et easdem saepe
12 offerens hostias quae numquam possunt auferre peccata hic

autem unam pro peccatis offerens hostiam in sempiternum se-
dit in dextera Dei de cetero expectans donec ponantur inimici 13
eius scabillum pedum eius una enim oblatione consummavit 14
in sempiternum sanctificatos contestatur autem nos et Spi- 15
ritus Sanctus postquam enim dixit hoc autem testamentum 16
quod testabor ad illos post dies illos dicit Dominus dando leges
meas in cordibus eorum et in mente eorum superscribam eas
et peccatorum et iniquitatum eorum iam non recordabor am- 17
plius ubi autem horum remissio iam non oblatio pro peccato 18
habentes itaque fratres fiduciam in introitu sanctorum in san- 19
guine Christi quam initiavit nobis viam novam et viventem 20
per velamen id est carnem suam et sacerdotem magnum su- 21
per domum Dei accedamus cum vero corde in plenitudine fidei 22
aspersi corda a conscientia mala et abluti corpus aqua munda
teneamus spei nostrae confessionem indeclinabilem fidelis enim 23
est qui repromisit et consideremus invicem in provocationem 24
caritatis et bonorum operum non deserentes collectionem no- 25
stram sicut est consuetudinis quibusdam sed consolantes et
tanto magis quanto videritis adpropinquantem diem volunta- 26
rie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis
iam non relinquitur pro peccatis hostia terribilis autem quae- 27
dam expectatio iudicii et ignis aemulatio quae consumptura est
adversarios irritam quis faciens legem Mosi sine ulla misera- 28
tione duobus vel tribus testibus moritur quanto magis putatis 29
deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculcaverit et san-
guinem testamenti pollutum duxerit in quo sanctificatus est
et Spiritui gratiae contumeliam fecerit scimus enim qui dixit 30
mihi vindictam ego reddam et iterum quia iudicabit Dominus
populum suum horrendum est incidere in manus Dei viven- 31
tis rememoramini autem pristinos dies in quibus inluminati 32
magnum certamen sustinuistis passionum et in altero quidem 33
obprobriis et tribulationibus spectaculum facti in altero autem
socii taliter conversantium effecti nam et vinctis compassi estis 34
et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis cogno-
scentes vos habere meliorem et manentem substantiam nolite 35
itaque amittere confidentiam vestram quae magnam habet
remunerationem patientia enim vobis necessaria est ut vo- 36

37 luntatem Dei facientes reportetis promissionem adhuc enim
modicum quantum qui venturus est veniet et non tardabit
38 iustus autem meus ex fide vivit quod si subtraxerit se non
39 placebit animae meae nos autem non sumus subtractionis in
perditionem sed fidei in acquisitionem animae

XI est autem fides sperandorum substantia rerum argumentum
2 non parentum in hac enim testimonium consecuti sunt senes
3 fide intellegimus aptata esse saecula verbo Dei ut ex invisibi-
4 libus visibilia fierent fide plurimam hostiam Abel quam Cain
obtulit Deo per quam testimonium consecutus est esse iustus
testimonium perhibente muneribus eius Deo et per illam de-
5 functus adhuc loquitur fide Enoch translatus est ne videret
mortem et non inveniebatur quia transtulit illum Deus ante
6 translationem enim testimonium habebat placuisse Deo sine
fide autem impossibile placere credere enim oportet acceden-
7 tem ad Deum quia est et inquirentibus se remunerator fit fide
Noe responso accepto de his quae adhuc non videbantur me-
tuens aptavit arcam in salutem domus suae per quam damna-
vit mundum et iustitiae quae per fidem est heres est institutus
8 fide qui vocatur Abraham oboedivit in locum exire quem ac-
9 cepturus erat in hereditatem et exiit nesciens quo iret fide mo-
ratus est in terra repromissionis tamquam in aliena in casulis
habitando cum Isaac et Iacob coheredibus repromissionis eius-
10 dem expectabat enim fundamenta habentem civitatem cuius
11 artifex et conditor Deus fide et ipsa Sarra sterilis virtutem
in conceptionem seminis accepit etiam praeter tempus aetatis
12 quoniam fidelem credidit esse qui promiserat propter quod
et ab uno orti sunt et haec emortuo tamquam sidera caeli in
multitudinem et sicut harena quae est ad oram maris innu-
13 merabilis iuxta fidem defuncti sunt omnes isti non acceptis
repromissionibus sed a longe eas aspicientes et salutantes et
14 confitentes quia peregrini et hospites sunt supra terram qui
15 enim haec dicunt significant se patriam inquirere et si quidem
illius meminissent de qua exierunt habebant utique tempus
16 revertendi nunc autem meliorem appetunt id est caelestem
ideo non confunditur Deus vocari Deus eorum paravit enim il-
17 lis civitatem fide obtulit Abraham Isaac cum temptaretur et

unigenitum offerebat qui susceperat repromissiones ad quem 18
 dictum est quia in Isaac vocabitur tibi semen arbitrans quia 19
 et a mortuis suscitare potens est Deus unde eum et in para-
 bola accepit fide et de futuris benedixit Isaac Iacob et Esau 20
 fide Iacob moriens singulis filiorum Ioseph benedixit et adora- 21
 vit fastigium virgae eius fide Ioseph moriens de profectioe 22
 filiorum Israhel memoratus est et de ossibus suis mandavit fi- 23
 de Moses natus occultatus est mensibus tribus a parentibus
 suis eo quod vidissent elegantem infantem et non timuerunt
 regis edictum fide Moses grandis factus negavit se esse filium 24
 filiae Pharaonis magis eligens adffigi cum populo Dei quam 25
 temporalis peccati habere iucunditatem maiores divitias ae- 26
 stimans thesauro Aegyptiorum inproperium Christi aspiciebat
 enim in remunerationem fide reliquit Aegyptum non veritus 27
 animositatem regis invisibilem enim tamquam videns sustin-
 uit fide celebravit pascha et sanguinis effusionem ne qui va- 28
 stabat primitiva tangeret eos fide transierunt mare Rubrum 29
 tamquam per aridam terram quod experti Aegyptii devorati
 sunt fide muri Hiericho ruerunt circuiti dierum septem fide 30, 31
 Raab meretrix non periit cum incredulis excipiens explorato-
 res cum pace et quid adhuc dicam deficient enim me tempus 32
 enarrantem de Gedeon Barac Samson Iepthae David et Samu-
 hel et prophetis qui per fidem devicerunt regna operati sunt 33
 iustitiam adepti sunt repromissiones obturaverunt ora leonum
 extinxerunt impetum ignis effugerunt aciem gladii convalue- 34
 runt de infirmitate fortes facti sunt in bello castra verterunt
 exterorum acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos 35
 alii autem distenti sunt non suscipientes redemptionem ut me-
 liorem invenirent resurrectionem alii vero ludibria et verbera 36
 experti insuper et vincula et carceres lapidati sunt secti sunt 37
 temptati sunt in occisione gladii mortui sunt circumierunt in
 melotis in pellibus caprinis egentes angustiati adfficti quibus 38
 dignus non erat mundus in solitudinibus errantes et montibus
 et speluncis et in cavernis terrae et hii omnes testimonio fidei 39
 probati non acceperunt repromissionem Deo pro nobis melius 40
 aliquid providente ut ne sine nobis consummarentur

ideoque et nos tantam habentes inpositam nubem testium **XII**

deponentes omne pondus et circumstans nos peccatum per patientiam curramus propositum nobis certamen aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Iesum qui pro proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta atque in dextera sedis Dei sedit recogitate enim eum qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semet ipsos contradictionem ut ne fatigemini animis vestris deficientes nondum usque ad sanguinem restitistis adversus peccatum repugnantes et oblii estis consolationis quae vobis tamquam filiis loquitur dicens fili mi noli negligere disciplinam Domini neque fatigeris dum ab eo argueris quem enim diligit Dominus castigat flagellat autem omnem filium quem recipit in disciplina perseverate tamquam filiis vobis offert Deus quis enim filius quem non corripit pater quod si extra disciplinam estis cuius participes facti sunt omnes ergo adulteri et non filii estis deinde patres quidem carnis nostrae habuimus eruditores et verebamur non multo magis obtemperabimus Patri spirituum et vivemus et illi quidem in tempore paucorum dierum secundum voluntatem suam erudiebant nos hic autem ad id quod utile est in recipiendo sanctificationem eius omnis autem disciplina in praesenti quidem videtur non esse gaudii sed maeroris postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddit iustitiae propter quod remissas manus et soluta genua erigite et gressus rectos facite pedibus vestris ut non claudicans erret magis autem sanetur pacem sequimini cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit Dominum contemplantes ne quis desit gratiae Dei ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat et per illam inquinentur multi ne quis fornicator aut profanus ut Esau qui propter unam escam vendidit primitiva sua scitote enim quoniam et postea cupiens hereditare benedictionem reprobatus est non enim invenit paenitentiae locum quamquam cum lacrimis inquisisset eam non enim accessistis ad tractabilem et accensibilem ignem et turbinem et caliginem et procellam et tubae sonum et vocem verborum quam qui audierunt excusaverunt se ne eis fieret verbum non enim portabant quod dicebatur et si bestia tetigerit montem lapidabitur et ita terribile erat quod videbatur Moses dixit ex-

territus sum et tremebundus sed accessistis ad Sion montem 22
 et civitatem Dei viventis Hierusalem caelestem et multorum
 milium angelorum frequentiae et ecclesiam primitivorum qui 23
 conscripti sunt in caelis et iudicem omnium Deum et spiritus
 iustorum perfectorum et testamenti novi mediatorem Iesum 24
 et sanguinis sparsionem melius loquentem quam Abel videte 25
 ne recusetis loquentem si enim illi non effugerunt recusantes
 eum qui super terram loquebatur multo magis nos qui de cae-
 lis loquentem nobis avertimur cuius vox movit terram tunc 26
 modo autem repromittit dicens adhuc semel ego movebo non
 solum terram sed et caelum quod autem adhuc semel dicit 27
 declarat mobilium translationem tamquam factorum ut ma-
 neant ea quae sunt immobilia itaque regnum immobile susci- 28
 pientes habemus gratiam per quam serviamus placentes Deo
 cum metu et reverentia etenim Deus noster ignis consumens 29
 est

caritas fraternitatis maneat hospitalitatem nolite oblivisci **XIII, 2**
 sci per hanc enim latuerunt quidam angelis hospitio receptis
 mementote victorum tamquam simul vincti et laborantium 3
 tamquam et ipsi in corpore morantes honorabile conubium in 4
 omnibus et torus immaculatus fornicatores enim et adulteros
 iudicabit Deus sint mores sine avaritia contenti praesentibus 5
 ipse enim dixit non te deseram neque derelinquam ita ut con- 6
 fidenter dicamus Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat
 mihi homo mementote praepositorum vestrorum qui vobis lo- 7
 cuti sunt verbum Dei quorum intuentes exitum conversationis
 imitamini fidem Iesus Christus heri et hodie ipse et in saecula 8
 doctrinis variis et peregrinis nolite abduci optimum enim est 9
 gratia stabiliri cor non escis quae non profuerunt ambulanti-
 bus in eis habemus altare de quo edere non habent potestatem 10
 qui tabernaculo deserviunt quorum enim animalium infertur 11
 sanguis pro peccato in sancta per pontificem horum corpora
 cremantur extra castra propter quod et Iesus ut sanctifica- 12
 ret per suum sanguinem populum extra portam passus est
 exeamus igitur ad eum extra castra inproperium eius portan- 13
 tes non enim habemus hic manentem civitatem sed futuram 14
 inquirimus per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper 15

16 Deo id est fructum labiorum confitentium nomini eius benefi-
cipientiae autem et communionis nolite oblivisci talibus enim
17 hostiis promeretur Deus oboedite praepositis vestris et subia-
cete eis ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus ve-
stris reddituri ut cum gaudio hoc faciant et non gementes hoc
18 enim non expedit vobis orate pro nobis confidimus enim quia
bonam conscientiam habemus in omnibus bene volentes con-
19 versari amplius autem deprecor vos hoc facere ut quo celerius
20 restituar vobis Deus autem pacis qui eduxit de mortuis pasto-
rem magnum ovium in sanguine testamenti aeterni Dominum
21 nostrum Iesum aptet vos in omni bono ut faciatis voluntatem
eius faciens in vobis quod placeat coram se per Iesum Chri-
22 stum cui gloria in saecula saeculorum amen rogo autem vos
fratres sufferatis verbum solacii etenim perpaucis scripsi vobis
23 cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum cum quo si
24 celerius venerit videbo vos salutate omnes praepositos vestros
25 et omnes sanctos salutant vos de Italia gratia cum omnibus
vobis amen

EPISTLE TO THE LAODICEANS

Maulus apostolus non ab hominibus neque per hominem sed per Iesum Christum, fratribus qui sunt Laodiciae. gratia vobis et pax a Deo Patre et Domino Iesu Christo. gratias ago Christo per omnem orationem meam, quod permanentes estis in eo et perseverantes in operibus eius, promissum expectantes in diem iudicii. neque destituant vos quorundam vaniloquia insinuantium, ut vos evertant a veritate evangelii quod a me praedicatur. et nunc faciet Deus, ut qui sunt ex me ad profectum veritatis evangelii deservientes et facientes benignitatem operum quae aeternae et nunc palam sunt vincula mea quae patior in Christo quibus laetor et gaudeo. et hoc mihi est ad salutem perpetuam quod ipsum factum orationibus vestris et administrantem Spiritum Sanctum, sive per vitam sive per mortem. est enim mihi vere vita in Christo et mori gaudium. et in ipsum in vobis faciet misericordiam suam, ut eandem dilectionem habeatis et sitis unianimes. ergo, dilectissimi, ut audistis praesentia mei, ita retinete et facite in timore Dei, et erit vobis vita in aeternum est enim Deus qui operatur in vos. et facite sine retractu quaecumque facitis. et quod est, dilectissimi, gaudete in Christo. et praecavete sordidos in lucro. omnes sint petitiones vestrae palam apud Deum. et estote firmi in sensu Christi. et quae integra et vera et pudica et iusta et amabilia facite. et quae audistis et accepistis, in corde retinete, et erit vobis pax. salutant vos sancti. gratia Domini Iesu cum spiritu vestro. et facite legi Colosensium vobis.

THE GENERAL EPISTLE OF JAMES.

I **S**acobus Dei et Domini nostri Iesu Christi servus duo-
2 decim tribubus quae sunt in dispersione salutem om-
3 ne gaudium existimate fratres mei cum in temptatio-
4 nibus variis incideritis scientes quod probatio fidei
5 vestrae patientiam operatur patientia autem opus perfectum
6 habeat ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes si quis
7 autem vestrum indiget sapientiam postulet a Deo qui dat om-
8 nibus affluenter et non inproperat et dabitur ei postulet au-
9 tem in fide nihil haesitans qui enim haesitat similis est fluctui
10 maris qui a vento movetur et circumfertur non ergo aestimet
11 homo ille quod accipiat aliquid a Domino vir duplex animo
12 inconstans in omnibus viis suis gloriatur autem frater humi-
13 lis in exaltatione sua dives autem in humilitate sua quoniam
14 sicut flos faeni transibit exortus est enim sol cum ardore et
15 arefecit faenum et flos eius decidit et decor vultus eius deperiit
16 ita et dives in itineribus suis marcescet beatus vir qui suffert
17 temptationem quia cum probatus fuerit accipiet coronam vi-
18 tae quam repromisit Deus diligentibus se nemo cum temp-
19 tatur dicat quoniam a Deo temptor Deus enim intemptator
20 malorum est ipse autem neminem temptat unusquisque vero
21 temptatur a concupiscentia sua abstractus et inlectus dein
22 consummatum fuerit generat mortem nolite itaque er-
rare fratres mei dilectissimi omne datum optimum et omne
donum perfectum desursum est descendens a Patre luminum
apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio
voluntarie genuit nos verbo veritatis ut simus initium aliquod
creaturae eius scitis fratres mei dilecti sit autem omnis homo
velox ad audiendum tardus autem ad loquendum et tardus ad
iram ira enim viri iustitiam Dei non operatur propter quod
abicientes omnem inmunditiam et abundantiam malitiae in
mansuetudine suscipite insitum verbum quod potest salvare
animas vestras estote autem factores verbi et non auditores

tantum fallentes vosmet ipsos quia si quis auditor est verbi 23
et non factor hic comparabitur viro consideranti vultum nati-
vitat^{is} suae in speculo consideravit enim se et abiit et statim 24
oblitus est qualis fuerit qui autem perspexerit in lege perfec- 25
ta libertatis et permanserit non auditor obliviosus factus sed
factor operis hic beatus in facto suo erit si quis autem putat 26
se religiosum esse non refrenans linguam suam sed seducens
cor suum huius vana est religio religio munda et immaculata 27
apud Deum et Patrem haec est visitare pupillos et viduas in
tribulatione eorum immaculatum se custodire ab hoc saeculo

fratres mei nolite in personarum acceptione habere fidem **II**
Domini nostri Iesu Christi gloriae etenim si introierit in con- 2
ventu vestro vir aureum anulum habens in veste candida in-
troierit autem et pauper in sordido habitu et intendatis in 3
eum qui indutus est veste praeclara et dixeritis tu sede hic
bene pauperi autem dicatis tu sta illic aut sede sub scabillo
pedum meorum nonne iudicatis apud vosmet ipsos et facti 4
estis iudices cogitationum iniquarum audite fratres mei di- 5
lectissimi nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo divites
in fide et heredes regni quod repromisit Deus diligentibus se 6
vos autem exhonorastis pauperem nonne divites per poten- 7
tiam opprimunt vos et ipsi trahunt vos ad iudicia nonne ip-
si blasphemant bonum nomen quod invocatum est super vos
si tamen legem perficitis regalem secundum scripturas diliges 8
proximum tuum sicut te ipsum bene facitis si autem perso- 9
nas accipitis peccatum operamini redarguti a lege quasi trans-
gressores quicumque autem totam legem servaverit offendat 10
autem in uno factus est omnium reus qui enim dixit non moe- 11
chaberis dixit et non occides quod si non moechaberis occides
autem factus es transgressor legis sic loquimini et sic facite 12
sicut per legem libertatis incipientes iudicari iudicium enim 13
sine misericordia illi qui non fecit misericordiam superexultat
autem misericordia iudicio quid proderit fratres mei si fidem 14
quis dicat se habere opera autem non habeat numquid poterit
fides salvare eum si autem frater aut soror nudi sunt et indi- 15
gent victu cotidiano dicat autem aliquis de vobis illis ite in 16
pace calefacimini et saturamini non dederitis autem eis quae

17 necessaria sunt corporis quid proderit sic et fides si non ha-
18 beat opera mortua est in semet ipsam sed dicet quis tu fidem
habet et ego opera habeo ostende mihi fidem tuam sine ope-
19 ribus et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam tu credis
quoniam unus est Deus bene facis et daemones credunt et con-
20 tremescunt vis autem scire o homo inanis quoniam fides sine
21 operibus otiosa est Abraham pater noster nonne ex operibus
22 iustificatus est offerens Isaac filium suum super altare vides
quoniam fides cooperabatur operibus illius et ex operibus fi-
23 des consummata est et suppleta est scriptura dicens credidit
Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam et amicus Dei
24 appellatus est videtis quoniam ex operibus iustificatur homo
25 et non ex fide tantum similiter autem et Raab meretrix nonne
ex operibus iustificata est suscipiens nuntios et alia via eiciens
26 sicut enim corpus sine spiritu emortuum est ita et fides sine
operibus mortua est

III nolite plures magistri fieri fratres mei scientes quoniam ma-
2 ius iudicium sumitis in multis enim offendimus omnes si quis
in verbo non offendit hic perfectus est vir potens etiam freno
3 circumducere totum corpus si autem equorum frenos in ora
mittimus ad consentiendum nobis et omne corpus illorum cir-
4 cumferimus ecce et naves cum magnae sint et a ventis validis
minentur circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus
5 dirigentis voluerit ita et lingua modicum quidem membrum
est et magna exultat ecce quantus ignis quam magnam sil-
6 vam incendit et lingua ignis est universitas iniquitatis lingua
constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus
et inflamat rotam nativitatis nostrae inflammata a gehena
7 omnis enim natura bestiarum et volucrum et serpentium
etiam ceterorum domantur et domita sunt a natura humana
8 linguam autem nullus hominum domare potest inquietum ma-
9 lum plena veneno mortifero in ipsa benedicimus Dominum et
Patrem et in ipsa maledicimus homines qui ad similitudinem
10 Dei facti sunt ex ipso ore procedit benedictio et maledictio
11 non oportet fratres mei haec ita fieri numquid fons de eo-
12 dem foramine emanat dulcem et amaram aquam numquid
potest fratres mei ficus olivas facere aut vitis ficus sic neque

salsa dulcem potest facere aquam quis sapiens et disciplinatus 13
inter vos ostendat ex bona conversatione operationem suam
in mansuetudine sapientiae quod si zelum amarum habetis 14
et contentiones in cordibus vestris nolite gloriari et menda-
ces esse adversus veritatem non est ista sapientia desursum 15
descendens sed terrena animalis diabolica ubi enim zelus et 16
contentio ibi inconstantia et omne opus pravum quae autem 17
desursum est sapientia primum quidem pudica est deinde pa-
cifica modesta suadibilis plena misericordia et fructibus bonis
non iudicans sine simulatione fructus autem iustitiae in pace 18
seminatur facientibus pacem

unde bella et lites in vobis nonne hinc ex concupiscentiis **IV**
vestris quae militant in membris vestris concupiscitis et non 2
habetis occiditis et zelatis et non potestis adipisci litigatis et
belligeratis non habetis propter quod non postulatis petitis et 3
non accipitis eo quod male petatis ut in concupiscentiis vestris
insumatis adulteri nescitis quia amicitia huius mundi inimi- 4
ca est Dei quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi huius
inimicus Dei constituitur aut putatis quia inaniter scriptura 5
dicat ad invidiam concupiscit Spiritus qui inhabitat in nobis
maiores autem dat gratiam propter quod dicit Deus superbis 6
resistit humilibus autem dat gratiam subditi igitur estote Deo 7
resistite autem diabolo et fugiet a vobis adpropiate Domino 8
et adpropinquabit vobis emundate manus peccatores et puri-
ficate corda duplices animo miseri estote et lugete et plorate 9
risus vester in luctum convertatur et gaudium in maerorem
humiliamini in conspectu Domini et exaltabit vos nolite de- 10, 11
trahere de alterutrum fratres qui detrahit fratri aut qui iudicat
fratrem suum detrahit legi et iudicat legem si autem iudicas
legem non es factor legis sed iudex unus est legislator et iu- 12
dex qui potest perdere et liberare tu autem quis es qui iudicas
proximum ecce nunc qui dicitis hodie aut crastino ibimus in 13
illam civitatem et faciemus quidem ibi annum et mercabimur
et lucrum faciemus qui ignoratis quid erit in crastinum quae 14
enim est vita vestra vapor est ad modicum parens deinceps
exterminatur pro eo ut dicatis si Dominus voluerit et vixeri- 15
mus faciemus hoc aut illud nunc autem exultatis in superbiis 16

17 vestris omnis exultatio talis maligna est scienti igitur bonum
facere et non facienti peccatum est illi

V age nunc divites plorate ululantes in miseriis quae advenient
2 vobis divitiae vestrae putrefactae sunt et vestimenta vestra
3 a tineis comesta sunt aurum et argentum vestrum erugina-
vit et erugo eorum in testimonium vobis erit et manducabit
carnes vestras sicut ignis thesaurizastis in novissimis diebus
4 ecce merces operariorum qui messuerunt regiones vestras qui
fraudatus est a vobis clamat et clamor ipsorum in aures Do-
5 mini Sabaoth introiit epulati estis super terram et in luxuriis
6 enutristis corda vestra in die occisionis addixistis occidistis
7 iustum non resistit vobis patientes igitur estote fratres usque
ad adventum Domini ecce agricola expectat pretiosum fructum
terrae patienter ferens donec accipiat temporivum et seroti-
8 num patientes estote et vos confirmate corda vestra quoniam
9 adventus Domini adpropinquavit nolite ingemescere fratres
in alterutrum ut non iudicemini ecce iudex ante ianuam adsi-
10 stit exemplum accipite fratres laboris et patientiae prophetas
11 qui locuti sunt in nomine Domini ecce beatificamus qui sus-
tinuerunt sufferentiam Iob audistis et finem Domini vidistis
12 quoniam misericors est Dominus et miserator ante omnia au-
tem fratres mei nolite iurare neque per caelum neque per ter-
ram neque aliud quodcumque iuramentum sit autem vestrum
13 est est non non uti non sub iudicio decidatis tristatur aliquis
14 vestrum oret aequo animo est psallat infirmatur quis in vo-
bis inducat presbyteros ecclesiae et orent super eum unguentes
15 eum oleo in nomine Domini et oratio fidei salvabit infirmum
et adlevabit eum Dominus et si in peccatis sit dimittentur ei
16 confitemini ergo alterutrum peccata vestra et orate pro invi-
cem ut salvemini multum enim valet deprecatio iusti adsidua
17 Helias homo erat similis nobis passibilis et oratione oravit ut
non plueret super terram et non pluit annos tres et menses sex
18 et rursum oravit et caelum dedit pluviam et terra dedit fruc-
19 tum suum fratres mei si quis ex vobis erraverit a veritate et
20 converterit quis eum scire debet quoniam qui converti fecerit
peccatorem ab errore viae suae salvabit animam eius a morte
et operit multitudinem peccatorum

THE FIRST EPISTLE GENERAL OF PETER.

Petrus apostolus Iesu Christi electis advenis dispersio- **I**
nis Ponti Galatiae Cappadociae Asiae et Bithyniae
secundum praescientiam Dei Patris in sanctificatio- 2
ne Spiritus in oboedientiam et aspersionem sangui-
nis Iesu Christi gratia vobis et pax multiplicetur benedictus 3
Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi qui secundum ma-
gnam misericordiam suam regeneravit nos in spem vivam per
resurrectionem Iesu Christi ex mortuis in hereditatem incor- 4
ruptibilem et incontaminatam et inmarcescibilem conservatam
in caelis in vobis qui in virtute Dei custodimini per fidem in 5
salutem paratam revelari in tempore novissimo in quo exulta- 6
tis modicum nunc si oportet contristati in variis temptationi-
bus ut probatum vestrae fidei multo pretiosius sit auro quod 7
perit per ignem probato inveniatur in laudem et gloriam et
honorem in revelatione Iesu Christi quem cum non videritis 8
diligitis in quem nunc quoque non videntes credentes autem
exultatis laetitia inenarrabili et glorificata reportantes finem 9
fidei vestrae salutem animarum de qua salute exquisierunt 10
atque scrutati sunt prophetae qui de futura in vobis gratia
prophetaverunt scrutantes in quod vel quale tempus signifi- 11
caret in eis Spiritus Christi praenuntians eas quae in Christo
sunt passiones et posteriores glorias quibus revelatum est quia 12
non sibi ipsis vobis autem ministrabant ea quae nunc nuntiata
sunt vobis per eos qui evangelizaverunt vos Spiritu Sancto mis-
so de caelo in quae desiderant angeli prospicere propter quod 13
succincti lumbos mentis vestrae sobrii perfecte sperate in eam
quae offertur vobis gratiam in revelatione Iesu Christi quasi 14
filii oboedientiae non configurati prioribus ignorantiae vestrae
desideriis sed secundum eum qui vocavit vos sanctum et ipsi 15
sancti in omni conversatione sitis quoniam scriptum est sanc- 16
ti eritis quia ego sanctus sum et si Patrem invocatis eum qui 17

sine acceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusque
18 opus in timore incolatus vestri tempore conversamini scientes
quod non corruptibilibus argento vel auro redempti estis
19 de vana vestra conversatione paternae traditionis sed pretioso
20 sanguine quasi agni incontaminati et immaculati Christi praecogniti
quidem ante constitutionem mundi manifestati autem
21 novissimis temporibus propter vos qui per ipsum fideles estis
in Deo qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam ut fides
22 vestra et spes esset in Deo animas vestras castificantes in
oboedientia caritatis in fraternitatis amore simplici ex corde
23 invicem diligite adtentius renati non ex semine corruptibili
24 sed incorruptibili per verbum Dei vivi et permanentis quia
omnis caro ut faenum et omnis gloria eius tamquam flos faeni
25 exaruit faenum et flos decidit verbum autem Domini manet
in aeternum hoc est autem verbum quod evangelizatum est in
vos

II deponentes igitur omnem malitiam et omnem dolum et simu-
2 lationes et invidias et omnes detractones sicut modo geniti
infantes rationale sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis
3, 4 in salutem si gustastis quoniam dulcis Dominus ad quem accedentes
lapidem vivum ab hominibus quidem reprobatum a
5 Deo autem electum honorificatum et ipsi tamquam lapides
vivi supraedificamini domus spiritalis sacerdotium sanctum
offerre spiritalis hostias acceptabiles Deo per Iesum Christum
6 propter quod continet in scriptura ecce pono in Sion lapidem
summum angularem electum pretiosum et qui crediderit in eo
7 non confundetur vobis igitur honor credentibus non credentibus
autem lapis quem reprobaverunt aedificantes hic factus
8 est in caput anguli et lapis offensionis et petra scandali qui
9 offendunt verbo nec credunt in quod et positi sunt vos autem
genus electum regale sacerdotium gens sancta populus acquisitionis
ut virtutes adnuntietis eius qui de tenebris vos vocavit in
10 admirabile lumen suum qui aliquando non populus nunc autem
populus Dei qui non consecuti misericordiam nunc autem
11 misericordiam consecuti carissimi obsecro tamquam advenas
et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis quae milit-
12 tant adversus animam conversationem vestram inter gentes

habentes bonam ut in eo quod detractant de vobis tamquam
 de malefactoribus ex bonis operibus considerantes glorificent
 Deum in die visitationis subiecti estote omni humanae crea- 13
 turae propter Dominum sive regi quasi praecellenti sive duci- 14
 bus tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum laudem
 vero bonorum quia sic est voluntas Dei ut beneficientes ob- 15
 mutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam quasi 16
 liberi et non quasi velamen habentes malitiae libertatem sed
 sicut servi Dei omnes honorate fraternitatem diligite Deum 17
 timete regem honorificate servi subditi in omni timore do- 18
 minis non tantum bonis et modestis sed etiam discolis haec 19
 est enim gratia si propter conscientiam Dei sustinet quis tri-
 stitias patiens iniuste quae enim gloria est si peccantes et 20
 colaphizati suffertis sed si beneficientes et patientes sustinetis
 haec est gratia apud Deum in hoc enim vocati estis quia et 21
 Christus passus est pro vobis vobis relinquens exemplum ut
 sequamini vestigia eius qui peccatum non fecit nec inventus 22
 est dolus in ore ipsius qui cum malediceretur non maledicebat 23
 cum pateretur non comminabatur tradebat autem iudicanti se
 iniuste qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super 24
 lignum ut peccatis mortui iustitiae viveremus cuius livore sa-
 nati estis eratis enim sicut oves errantes sed conversi estis 25
 nunc ad pastorem et episcopum animarum vestrarum

similiter mulieres subditae suis viris ut et si qui non cre- **III**
 dunt verbo per mulierum conversationem sine verbo luci fiant
 considerantes in timore castam conversationem vestram qua- 2, 3
 rum sit non extrinsecus capillaturae aut circumdatio auri aut
 indumenti vestimentorum cultus sed qui absconditus cordis 4
 est homo in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus quod
 est in conspectu Dei locuples sic enim aliquando et sanctae 5
 mulieres sperantes in Deo ornabant se subiectae propriis viris
 sicut Sarra oboediebat Abrahae dominum eum vocans cuius 6
 estis filiae beneficientes et non timentes ullam perturbatio-
 nem viri similiter cohabitantes secundum scientiam quasi in- 7
 firmiori vaso muliebri impertientes honorem tamquam et cohe-
 redibus gratiae vitae uti ne inpediantur orationes vestrae in 8
 fine autem omnes unianimes conpatientes fraternitatis amato-

9 res misericordes humiles non reddentes malum pro malo vel
maledictum pro maledicto sed e contrario benedicentes quia in
10 hoc vocati estis ut benedictionem hereditate possideatis qui
enim vult vitam diligere et videre dies bonos coerceat linguam
11 suam a malo et labia eius ne loquantur dolum declinet autem
a malo et faciat bonum inquirat pacem et persequatur eam
12 quia oculi Domini super iustos et aures eius in preces eorum
13 vultus autem Domini super facientes mala et quis est qui vo-
14 bis noceat si boni aemulatores fueritis sed et si quid patimini
propter iustitiam beati timorem autem eorum ne timueritis et
15 non conturbemini Dominum autem Christum sanctificate in
cordibus vestris parati semper ad satisfactionem omni poscen-
16 ti vos rationem de ea quae in vobis est spe sed cum modestia
et timore conscientiam habentes bonam ut in eo quod detra-
hunt vobis confundantur qui calumniantur vestram bonam in
17 Christo conversationem melius est enim beneficientes si velit
18 voluntas Dei pati quam malefacientes quia et Christus semel
pro peccatis mortuus est iustus pro iniustis ut nos offerret Deo
19 mortificatus carne vivificatus autem spiritu in quo et his qui
20 in carcere erant spiritibus veniens praedicavit qui increduli
fuerant aliquando quando expectabat Dei patientia in diebus
Noe cum fabricaretur arca in qua pauci id est octo animae
21 salvae factae sunt per aquam quod et vos nunc similis formae
salvos facit baptisma non carnis depositio sordium sed con-
scientiae bonae interrogatio in Deum per resurrectionem Iesu
22 Christi qui est in dextera Dei profectus in caelum subiectis
sibi angelis et potestatibus et virtutibus

IV Christo igitur passo in carne et vos eadem cogitatione ar-
2 mamini quia qui passus est carne desiit a peccatis ut iam
non hominum desideriis sed voluntate Dei quod reliquum est
3 in carne vivat temporis sufficit enim praeteritum tempus ad
voluntatem gentium consummandam qui ambulaverunt in lu-
xuriis desideriis vinolentiis comesationibus potationibus et in-
4 licitis idolorum cultibus in quo peregrinantur non concur-
rentibus vobis in eandem luxuriae confusionem blasphemantes
5 qui reddent rationem ei qui paratus est iudicare vivos et
6 mortuos propter hoc enim et mortuis evangelizatum est ut

iudicentur quidem secundum homines in carne vivant autem
secundum Deum spiritu omnium autem finis adpropinquavit 7
estote itaque prudentes et vigilate in orationibus ante omnia 8
mutuam in vosmet ipsos caritatem continuam habentes quia
caritas operit multitudinem peccatorum hospitales invicem 9
sine murmuratione unusquisque sicut accepit gratiam in al- 10
terutrum illam administrantes sicut boni dispensatores multi-
formis gratiae Dei si quis loquitur quasi sermones Dei si quis 11
ministrat tamquam ex virtute quam administrat Deus ut in
omnibus honorificetur Deus per Iesum Christum cui est gloria
et imperium in saecula saeculorum amen carissimi nolite pe- 12
regrinari in fervore qui ad temptationem vobis fit quasi novi
aliquid vobis contingat sed communicantes Christi passioni- 13
bus gaudete ut et in revelatione gloriae eius gaudeatis exultan-
tes si exprobramini in nomine Christi beati quoniam gloriae 14
Dei Spiritus in vobis requiescit nemo enim vestrum patiatur 15
quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienorum appetitor
si autem ut Christianus non erubescat glorificet autem Deum 16
in isto nomine quoniam tempus ut incipiat iudicium de domo 17
Dei si autem primum a nobis qui finis eorum qui non credunt
Dei evangelio et si iustus vix salvatur impius et peccator ubi 18
parebit itaque et hii qui patiuntur secundum voluntatem Dei 19
fidei creatori commendant animas suas in benefactis

seniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior et testis **V**
Christi passionum qui et eius quae in futuro revelanda est glo-
riae communicator pascite qui est in vobis gregem Dei provi- 2
dentes non coacto sed spontanee secundum Deum neque turpis
lucri gratia sed voluntarie neque ut dominantes in cleris sed 3
formae facti gregi et ex animo et cum apparuerit princeps pa- 4
storum percipietis inmarcescibilem gloriae coronam similiter 5
adulescentes subditi estote senioribus omnes autem invicem
humilitatem insinuate quia Deus superbis resistit humilibus
autem dat gratiam humiliamini igitur sub potenti manu Dei 6
ut vos exaltet in tempore visitationis omnem sollicitudinem 7
vestram proicientes in eum quoniam ipsi cura est de vobis sob- 8
rii estote vigilate quia adversarius vester diabolus tamquam
leo rugiens circuit quaerens quem devoret cui resistite fortes 9

fide scientes eadem passionum ei quae in mundo est vestrae
10 fraternitati fieri Deus autem omnis gratiae qui vocavit nos
in aeternam suam gloriam in Christo Iesu modicum passos
11 ipse perficiet confirmabit solidabit ipsi imperium in saecula
12 saeculorum amen per Silvanum vobis fidelem fratrem ut ar-
bitror breviter scripsi obsecrans et contestans hanc esse veram
13 gratiam Dei in qua state salutatur vos quae est in Babylone
14 cumelecta et Marcus filius meus salutate invicem in osculo
sancto gratia vobis omnibus qui estis in Christo

THE SECOND EPISTLE GENERAL OF PETER.

Simon Petrus servus et apostolus Iesu Christi his qui I
coaequalem nobis sortiti sunt fidem in iustitia Dei
nostri et salvatoris Iesu Christi gratia vobis et pax 2
adimpleatur in cognitione Domini nostri quomodo 3
omnia nobis divinae virtutis suae quae ad vitam et pietatem
donata est per cognitionem eius qui vocavit nos propria glo-
ria et virtute per quae maxima et pretiosa nobis promissa 4
donavit ut per haec efficiamini divinae consortes naturae fu-
gientes eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem
vos autem curam omnem subinferentes ministrare in fide ve- 5
stra virtutem in virtute autem scientiam in scientia autem 6
abstinentiam in abstinentia autem patientiam in patientia au-
tem pietatem in pietate autem amorem fraternitatis in amore 7
autem fraternitatis caritatem haec enim vobis cum adsint et 8
superent non vacuos nec sine fructu vos constituent in Domini
nostri Iesu Christi cognitione cui enim non praesto sunt haec 9
caecus est et manu temptans oblivionem accipiens purgationis
veterum suorum delictorum quapropter fratres magis satagite 10
ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem
faciatis haec enim facientes non peccabitis aliquando sic enim 11
abundanter ministrabitur vobis introitus in aeternum regnum
Domini nostri et salvatoris Iesu Christi propter quod incipiam 12
vos semper commonere de his et quidem scientes et confirma-
tos in praesenti veritate iustum autem arbitror quamdiu sum 13
in hoc tabernaculo suscitare vos in commonitione certus quod 14
velox est depositio tabernaculi mei secundum quod et Dominus
noster Iesus Christus significavit mihi dabo autem operam et 15
frequenter habere vos post obitum meum ut horum memoriam
faciatis non enim doctas fabulas secuti notam fecimus vobis 16
Domini nostri Iesu Christi virtutem et praesentiam sed specu-
latores facti illius magnitudinis accipiens enim a Deo Patre 17

honorem et gloriam voce delapsa ad eum huiusmodi a magna gloria hic est Filius meus dilectus in quo mihi conplacui
18 et hanc vocem nos audivimus de caelo adlatam cum essemus
19 cum ipso in monte sancto et habemus firmiorem propheticum
sermonem cui bene facitis adtendentes quasi lucernae lucenti
in caliginoso loco donec dies inlucescat et lucifer oriatur in cor-
20 dibus vestris hoc primum intellegentes quod omnis prophetia
21 scripturae propria interpretatione non fit non enim voluntate
humana adlata est aliquando prophetia sed Spiritu Sancto
inspirati locuti sunt sancti Dei homines

II fuerunt vero et pseudoprophetae in populo sicut et in vobis
erunt magistri mendaces qui introducent sectas perditionis et
eum qui emit eos Dominum negant superducentes sibi celerem
2 perditionem et multi sequentur eorum luxurias per quos via
3 veritatis blasphemabitur et in avaritia fictis verbis de vobis
negotiabuntur quibus iudicium iam olim non cessat et per-
4 ditio eorum non dormitat si enim Deus angelis peccantibus
non pepercit sed rudentibus inferni detractos in tartarum tra-
5 didit in iudicium cruciatos reservari et originali mundo non
pepercit sed octavum Noe iustitiae praeconem custodivit di-
6 luvium mundo impiorum inducens et civitates Sodomorum
et Gomorraeorum in cinerem redigens eversione damnavit ex-
7 emplum eorum qui impie acturi sunt ponens et iustum Loth
8 oppressum a nefandorum iniuria conversatione eruit aspectu
enim et auditu iustus erat habitans apud eos qui diem de die
9 animam iustam iniquis operibus cruciabant novit Dominus
pios de temptatione eripere iniquos vero in diem iudicii cru-
10 ciandos reservare magis autem eos qui post carnem in concupiscentia
inmunditiae ambulant dominationemque contem-
nunt audaces sibi placentes sectas non metuunt blasphemantes
11 ubi angeli fortitudine et virtute cum sint maiores non portant
12 adversum se execrabile iudicium hii vero velut inrationabilia
pecora naturaliter in captionem et in perniciem in his quae
13 ignorant blasphemantes in corruptione sua et peribunt percipientes
mercedem iniustitiae voluptatem existimantes diei delicias
coinquinationes et maculae deliciis affluentes in convi-
14 viis suis luxuriantes vobiscum oculos habentes plenos adulte-

rio et incessabiles delicti pellicentes animas instabiles cor ex-
 ercitatum avaritiae habentes maledictionis filii derelinquen- 15
 tes rectam viam erraverunt secuti viam Balaam ex Bosor qui
 mercedem iniquitatis amavit correptionem vero habuit suae 16
 vesaniae subiugale mutum in hominis voce loquens prohibuit
 prophetae insipientiam hii sunt fontes sine aqua et nebulae 17
 turbinibus exagitatae quibus caligo tenebrarum reservatur su- 18
 perba enim vanitatis loquentes pellicent in desideriis carnis lu-
 xuriae eos qui paululum effugiunt qui in errore conversantur
 libertatem illis promittentes cum ipsi servi sint corruptionis a 19
 quo enim quis superatus est huius et servus est si enim re- 20
 fugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini nostri
 et salvatoris Iesu Christi his rursus impliciti superantur facta
 sunt eis posteriora deteriora prioribus melius enim erat illis 21
 non cognoscere viam iustitiae quam post agnitionem retror-
 sum converti ab eo quod illis traditum est sancto mandato
 contigit enim eis illud veri proverbii canis reversus ad suum 22
 vomitum et sus lota in volutabro luti

hanc ecce vobis carissimi secundam scribo epistolam in qui- **III**
 bus excito vestram in commonitione sinceram mentem ut me- 2
 mores sitis eorum quae praedixi verborum a sanctis prophetis
 et apostolorum vestrorum praeceptorum Domini et salvato-
 ris hoc primum scientes quod venient in novissimis diebus in 3
 deceptione inlusores iuxta proprias concupiscentias ambulan-
 tes dicentes ubi est promissio aut adventus eius ex quo enim 4
 patres dormierunt omnia sic perseverant ab initio creaturae
 latet enim eos hoc volentes quod caeli erant prius et terra de 5
 aqua et per aquam consistens Dei verbo per quae ille tunc 6
 mundus aqua inundatus periit caeli autem qui nunc sunt et 7
 terra eodem verbo repositi sunt igni servati in diem iudicii
 et perditionis impiorum hominum unum vero hoc non lateat 8
 vos carissimi quia unus dies apud Dominum sicut mille anni
 et mille anni sicut dies unus non tardat Dominus promissi 9
 sed patienter agit propter vos nolens aliquos perire sed omnes
 ad paenitentiam reverti adveniet autem dies Domini ut fur 10
 in qua caeli magno impetu transient elementa vero calore sol-
 ventur cum haec igitur omnia dissolvenda sint quales oportet 11

12 esse vos in sanctis conversationibus et pietatibus expectantes
et properantes in adventum Dei diei per quam caeli ardentis
13 solventur et elementa ignis ardore tabescent novos vero cae-
los et novam terram et promissa ipsius expectamus in quibus
14 iustitia habitat propter quod carissimi haec expectantes sa-
15 tis agite immaculati et inviolati ei inveniri in pace et Domini
nostri longanimitatem salutem arbitramini sicut et carissimus
frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit
16 vobis sicut et in omnibus epistulis loquens in eis de his in qui-
bus sunt quaedam difficilia intellectu quae indocti et instabiles
depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditio-
17 nem vos igitur fratres praescientes custodite ne insipientium
18 errore transducti excidatis a propria firmitate crescite vero in
gratia et in cognitione Domini nostri et salvatoris Iesu Christi
ipsi gloria et nunc et in die aeternitatis amen

THE FIRST EPISTLE GENERAL OF JOHN.

Quod fuit ab initio quod audivimus quod vidimus **I**
oculis nostris quod perspeximus et manus nostrae
temptaverunt de verbo vitae et vita manifestata **2**
est et vidimus et testamur et adnuntiamus vobis vi-
tam aeternam quae erat apud Patrem et apparuit nobis quod **3**
vidimus et audivimus adnuntiamus et vobis ut et vos societa-
tem habeatis nobiscum et societas nostra sit cum Patre et cum
Filio eius Iesu Christo et haec scribimus vobis ut gaudium no- **4**
strum sit plenum et haec est adnuntiatio quam audivimus ab **5**
eo et adnuntiamus vobis quoniam Deus lux est et tenebrae in
eo non sunt ullae si dixerimus quoniam societatem habemus **6**
cum eo et in tenebris ambulamus mentimur et non facimus
veritatem si autem in luce ambulemus sicut et ipse est in lu- **7**
ce societatem habemus ad invicem et sanguis Iesu Filii eius
mundat nos ab omni peccato si dixerimus quoniam peccatum **8**
non habemus ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est
si confiteamur peccata nostra fidelis est et iustus ut remittat **9**
nobis peccata et emundet nos ab omni iniquitate si dixerimus **10**
quoniam non peccavimus mendacem facimus eum et verbum
eius non est in nobis

filioli mei haec scribo vobis ut non peccetis sed et si quis **II**
peccaverit advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum
iustum et ipse est propitiatio pro peccatis nostris non pro **2**
nostris autem tantum sed etiam pro totius mundi et in hoc **3**
scimus quoniam cognovimus eum si mandata eius observemus
qui dicit se nosse eum et mandata eius non custodit mendax **4**
est in hoc veritas non est qui autem servat verbum eius vere **5**
in hoc caritas Dei perfecta est in hoc scimus quoniam in ipso
sumus qui dicit se in ipso manere debet sicut ille ambulavit et **6**
ipse ambulare carissimi non mandatum novum scribo vobis **7**
sed mandatum vetus quod habuistis ab initio mandatum ve-

8 tus est verbum quod audistis iterum mandatum novum scribo
vobis quod est verum et in ipso et in vobis quoniam tenebrae
9 transeunt et lumen verum iam lucet qui dicit se in luce esse
10 et fratrem suum odit in tenebris est usque adhuc qui diligit
11 fratrem suum in lumine manet et scandalum in eo non est qui
autem odit fratrem suum in tenebris est et in tenebris ambulat
et nescit quo eat quoniam tenebrae obcaecaverunt oculos eius
12 scribo vobis filioli quoniam remittuntur vobis peccata propter
13 nomen eius scribo vobis patres quoniam cognovistis eum qui
ab initio est scribo vobis adulescentes quoniam vicistis mali-
14 gnum scripsi vobis infantes quoniam cognovistis Patrem scrip-
si vobis patres quia cognovistis eum qui ab initio scripsi vobis
adulescentes quia fortes estis et verbum Dei in vobis manet et
15 vicistis malignum nolite diligere mundum neque ea quae in
mundo sunt si quis diligit mundum non est caritas Patris in
16 eo quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis et
concupiscentia oculorum est et superbia vitae quae non est ex
17 Patre sed ex mundo est et mundus transit et concupiscentia
18 eius qui autem facit voluntatem Dei manet in aeternum filio-
li novissima hora est et sicut audistis quia antichristus venit
nunc antichristi multi facti sunt unde scimus quoniam novissi-
19 ma hora est ex nobis prodierunt sed non erant ex nobis nam si
fuissent ex nobis permansissent utique nobiscum sed ut mani-
20 festi sint quoniam non sunt omnes ex nobis sed vos unctionem
21 habetis a Sancto et nostis omnia non scripsi vobis quasi igno-
rantibus veritatem sed quasi scientibus eam et quoniam omne
22 mendacium ex veritate non est quis est mendax nisi is qui
negat quoniam Iesus non est Christus hic est antichristus qui
23 negat Patrem et Filium omnis qui negat Filium nec Patrem
24 habet qui confitetur Filium et Patrem habet vos quod audi-
stis ab initio in vobis permaneat si in vobis permanserit quod
25 ab initio audistis et vos in Filio et Patre manebitis et haec
est repromissio quam ipse pollicitus est nobis vitam aeternam
26, 27 haec scripsi vobis de eis qui seducunt vos et vos unctionem
quam accepistis ab eo manet in vobis et non necesse habetis
ut aliquis doceat vos sed sicut unctio eius docet vos de om-
nibus et verum est et non est mendacium et sicut docuit vos

manete in eo et nunc filioli manete in eo ut cum apparuerit 28
 habeamus fiduciam et non confundamur ab eo in adventu eius
 si scitis quoniam iustus est scitote quoniam et omnis qui facit 29
 iustitiam ex ipso natus est

videate qualem caritatem dedit nobis Pater ut filii Dei nomi- **III**
 nemur et sumus propter hoc mundus non novit nos quia non
 novit eum carissimi nunc filii Dei sumus et nondum apparuit 2
 quid erimus scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus
 quoniam videbimus eum sicuti est et omnis qui habet spem 3
 hanc in eo sanctificat se sicut et ille sanctus est omnis qui fa- 4
 cit peccatum et iniquitatem facit et peccatum est iniquitas et 5
 scitis quoniam ille apparuit ut peccata tolleret et peccatum in
 eo non est omnis qui in eo manet non peccat omnis qui pec- 6
 cat non vidit eum nec cognovit eum filioli nemo vos seducat 7
 qui facit iustitiam iustus est sicut et ille iustus est qui facit 8
 peccatum ex diabolo est quoniam ab initio diabolus peccat in
 hoc apparuit Filius Dei ut dissolvat opera diaboli omnis qui 9
 natus est ex Deo peccatum non facit quoniam semen ipsius in
 eo manet et non potest peccare quoniam ex Deo natus est in 10
 hoc manifesti sunt filii Dei et filii diaboli omnis qui non est
 iustus non est de Deo et qui non diligit fratrem suum quo- 11
 niam haec est adnuntiatio quam audistis ab initio ut diligamus
 alterutrum non sicut Cain ex maligno erat et occidit fratrem 12
 suum et propter quid occidit eum quoniam opera eius maligna
 erant fratris autem eius iusta nolite mirari fratres si odit vos 13
 mundus nos scimus quoniam translati sumus de morte in vi- 14
 tam quoniam diligimus fratres qui non diligit manet in morte
 omnis qui odit fratrem suum homicida est et scitis quoniam 15
 omnis homicida non habet vitam aeternam in se manentem
 in hoc cognovimus caritatem quoniam ille pro nobis animam 16
 suam posuit et nos debemus pro fratribus animas ponere qui 17
 habuerit substantiam mundi et viderit fratrem suum neces-
 se habere et clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas Dei
 manet in eo filioli non diligamus verbo nec lingua sed opere 18
 et veritate in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus et 19
 in conspectu eius suadeamus corda nostra quoniam si repre- 20
 henderit nos cor maior est Deus corde nostro et novit omnia

21 carissimi si cor non reprehenderit nos fiduciam habemus ad
22 Deum et quodcumque petierimus accipiemus ab eo quoniam
mandata eius custodimus et ea quae sunt placita coram eo fa-
23 cimus et hoc est mandatum eius ut credamus in nomine Filii
eius Iesu Christi et diligamus alterutrum sicut dedit manda-
24 tum nobis et qui servat mandata eius in illo manet et ipse in
eo et in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu quem
nobis dedit

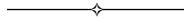
IV carissimi nolite omni spiritui credere sed probate spiritus si
ex Deo sint quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mun-
2 dum in hoc cognoscitur Spiritus Dei omnis spiritus qui con-
3 fitetur Iesum Christum in carne venisse ex Deo est et omnis
spiritus qui solvit Iesum ex Deo non est et hoc est antichristi
4 quod audistis quoniam venit et nunc iam in mundo est vos ex
Deo estis filioli et vicistis eos quoniam maior est qui in vobis
5 est quam qui in mundo ipsi de mundo sunt ideo de mundo
6 loquuntur et mundus eos audit nos ex Deo sumus qui no-
vit Deum audit nos qui non est ex Deo non audit nos in hoc
7 cognoscimus Spiritum veritatis et spiritum erroris carissimi
diligamus invicem quoniam caritas ex Deo est et omnis qui di-
8 ligit ex Deo natus est et cognoscit Deum qui non diligit non
9 novit Deum quoniam Deus caritas est in hoc apparuit caritas
Dei in nobis quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in
10 mundum ut vivamus per eum in hoc est caritas non quasi
nos dilexerimus Deum sed quoniam ipse dilexit nos et misit
11 Filium suum propitiationem pro peccatis nostris carissimi si
12 sic Deus dilexit nos et nos debemus alterutrum diligere Deum
nemo vidit umquam si diligamus invicem Deus in nobis ma-
13 net et caritas eius in nobis perfecta est in hoc intellegimus
quoniam in eo manemus et ipse in nobis quoniam de Spiritu
14 suo dedit nobis et nos vidimus et testificamur quoniam Pa-
15 ter misit Filium salvatorem mundi quisque confessus fuerit
quoniam Iesus est Filius Dei Deus in eo manet et ipse in Deo
16 et nos cognovimus et credidimus caritati quam habet Deus in
nobis Deus caritas est et qui manet in caritate in Deo manet
17 et Deus in eo in hoc perfecta est caritas nobiscum ut fiduciam
habeamus in die iudicii quia sicut ille est et nos sumus in hoc

mundo timor non est in caritate sed perfecta caritas foras 18
mittit timorem quoniam timor poenam habet qui autem timet non est perfectus in caritate nos ergo diligamus quoniam 19
Deus prior dilexit nos si quis dixerit quoniam diligo Deum et 20
fratrem suum oderit mendax est qui enim non diligit fratrem suum quem vidit Deum quem non vidit quomodo potest diligere et hoc mandatum habemus ab eo ut qui diligit Deum 21
diligat et fratrem suum

omnis qui credit quoniam Iesus est Christus ex Deo natus **V**
est et omnis qui diligit eum qui genuit diligit eum qui natus est ex eo in hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei 2
cum Deum diligamus et mandata eius faciamus haec est enim 3
caritas Dei ut mandata eius custodiamus et mandata eius gravia non sunt quoniam omne quod natum est ex Deo vincit 4
mundum et haec est victoria quae vincit mundum fides nostra quis est qui vincit mundum nisi qui credit quoniam Iesus est 5
Filius Dei hic est qui venit per aquam et sanguinem Iesus 6
Christus non in aqua solum sed in aqua et sanguine et Spiritus est qui testificatur quoniam Christus est veritas quia tres 7
sunt qui testimonium dant Spiritus et aqua et sanguis et tres 8
unum sunt si testimonium hominum accipimus testimonium 9
Dei maius est quoniam hoc est testimonium Dei quod maius est quia testificatus est de Filio suo qui credit in Filio Dei 10
habet testimonium Dei in se qui non credit Filio mendacem facit eum quoniam non credidit in testimonio quod testificatus est Deus de Filio suo et hoc est testimonium quoniam 11
vitam aeternam dedit nobis Deus et haec vita in Filio eius est qui habet Filium habet vitam qui non habet Filium Dei vitam 12
non habet haec scripsi vobis ut sciatis quoniam vitam habetis 13
aeternam qui creditis in nomine Filii Dei et haec est fiducia 14
quam habemus ad eum quia quodcumque petierimus secundum voluntatem eius audit nos et scimus quoniam audit nos 15
quicquid petierimus scimus quoniam habemus petitiones quas postulavimus ab eo qui scit fratrem suum peccare peccatum 16
non ad mortem petet et dabit ei vitam peccantibus non ad mortem est peccatum ad mortem non pro illo dico ut roget omnis iniquitas peccatum est et est peccatum non ad mortem 17

18 scimus quoniam omnis qui natus est ex Deo non peccat sed ge-
19 neratio Dei conservat eum et malignus non tangit eum scimus
quoniam ex Deo sumus et mundus totus in maligno positus est
20 et scimus quoniam Filius Dei venit et dedit nobis sensum ut
cognoscamus verum Deum et simus in vero Filio eius hic est
21 verus Deus et vita aeterna filioli custodite vos a simulacris

THE SECOND EPISTLE OF JOHN.

Senior electae dominae et natis eius quos ego diligo **I**
in veritate et non ego solus sed et omnes qui cogno-
verunt veritatem propter veritatem quae permanet **2**
in nobis et nobiscum erit in aeternum sit nobiscum **3**
gratia misericordia pax a Deo Patre et a Christo Iesu Filio Pa-
tris in veritate et caritate gavisus sum valde quoniam inveni **4**
de filiis tuis ambulantes in veritate sicut mandatum accepimus
a Patre et nunc rogo te domina non tamquam mandatum no- **5**
vum scribens tibi sed quod habuimus ab initio ut diligamus
alterutrum et haec est caritas ut ambulemus secundum man- **6**
data eius hoc mandatum est ut quemadmodum audistis ab
initio in eo ambuletis quoniam multi seductores exierunt in **7**
mundum qui non confitentur Iesum Christum venientem in
carne hic est seductor et antichristus videte vosmet ipsos ne **8**
perdatis quae operati estis sed ut mercedem plenam accipiatis
omnis qui praecedit et non manet in doctrina Christi Deum **9**
non habet qui permanet in doctrina hic et Filium et Patrem
habet si quis venit ad vos et hanc doctrinam non adfert nolite **10**
recipere eum in domum nec have ei dixeritis qui enim dicit illi **11**
have communicat operibus illius malignis plura habens vobis **12**
scribere nolui per cartam et atramentum spero enim me futu-
rum apud vos et os ad os loqui ut gaudium vestrum plenum
sit salutant te filii sororis tuae electae **13**

THE THIRD EPISTLE OF JOHN.

I, 2 **S**enior Gaio carissimo quem ego diligo in veritate carississime de omnibus orationem facio prospere te ingredi et valere sicut prospere agit anima tua gavisus sum valde venientibus fratribus et testimonium perhibentibus veritati tuae sicut tu in veritate ambulans maiorem horum non habeo gratiam quam ut audiam filios meos in veritate ambulantes carissime fideliter facis quicquid operaris in fratres et hoc in peregrinos qui testimonium reddiderunt caritati tuae in conspectu ecclesiae quos bene facies deducens digne Deo pro nomine enim profecti sunt nihil accipientes a gentibus nos ergo debemus suscipere huiusmodi ut cooperatores simus veritatis scripsissem forsitan ecclesiae sed is qui amat primatum gerere in eis Diotrepes non recipit nos propter hoc si venero commoneam eius opera quae facit verbis malignis garriens in nos et quasi non ei ista sufficiant nec ipse suscipit fratres et eos qui cupiunt prohibet et de ecclesia eicit carissime noli imitari malum sed quod bonum est qui benefacit ex Deo est qui malefacit non vidit Deum Demetrio testimonium redditur ab omnibus et ab ipsa veritate et nos autem testimonium perhibemus et nosti quoniam testimonium nostrum verum est multa habui scribere tibi sed nolui per atramentum et calamum scribere tibi spero autem protinus te videre et os ad os loquemur pax tibi salutant te amici saluta amicos per nomen

THE GENERAL EPISTLE OF JUDE.

Sudas Iesu Christi servus frater autem Iacobi his qui I
in Deo Patre dilectis et Iesu Christo conservatis vo- 2
catis misericordia vobis et pax et caritas adimplea- 2
tur carissimi omnem sollicitudinem faciens scriben- 3
di vobis de communi vestra salute necesse habui scribere vobis
deprecans supercertari semel traditae sanctis fidei subintro- 4
ierunt enim quidam homines qui olim praescripti sunt in hoc
iudicium impii Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam
et solum Dominatorem et Dominum nostrum Iesum Christum
negantes commonere autem vos volo scientes semel omnia 5
quoniam Iesus populum de terra Aegypti salvans secundo eos
qui non crediderunt perdidit angelos vero qui non servaverunt 6
suum principatum sed dereliquerunt suum domicilium in iudi-
cium magni diei vinculis aeternis sub caligine reservavit sicut 7
Sodoma et Gomorra et finitimae civitates simili modo exfor-
nicatae et abeuntes post carnem alteram factae sunt exem-
plum ignis aeterni poenam sustinentes similiter et hii carnem 8
quidem maculant dominationem autem spernunt maiestates
autem blasphemant cum Michahel archangelus cum diabolo 9
disputans altercaretur de Mosi corpore non est ausus iudicium
inferre blasphemiae sed dixit imperet tibi Dominus hii au- 10
tem quaecumque quidem ignorant blasphemant quaecumque
autem naturaliter tamquam muta animalia norunt in his cor-
rumpuntur vae illis quia via Cain abierunt et errore Balaam 11
mercede effusi sunt et contradictione Core perierunt hii sunt 12
in epulis suis maculae convivantes sine timore semet ipsos pa-
scentes nubes sine aqua quae a ventis circumferuntur arbo-
res autumnales infructuosae bis mortuae eradicatae fluctus 13
feri maris despumantes suas confusiones sidera errantia qui- 14
bus procella tenebrarum in aeternum servata est his septimus
ab Adam Enoch dicens ecce venit Dominus in sanctis milibus
suis facere iudicium contra omnes et arguere omnes impios 15
de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt et

de omnibus duris quae locuti sunt contra eum peccatores im-
16 pii hii sunt murmuratores querellosi secundum desideria sua
ambulantes et os illorum loquitur superba mirantes personas
17 quaestus causa vos autem carissimi memores estote verborum
quae praedicta sunt ab apostolis Domini nostri Iesu Christi
18 quia dicebant vobis quoniam in novissimo tempore venient in-
19 lusoires secundum sua desideria ambulantes impietatum hii
20 sunt qui segregant animales Spiritum non habentes vos au-
tem carissimi supraedificantes vosmet ipsos sanctissimae ve-
21 strae fidei in Spiritu Sancto orantes ipsos vos in dilectione Dei
22, 23 servate et hos quidem arguite iudicatos illos vero salvate de
igne rapientes aliis autem miseremini in timore odientes et eam
24 quae carnalis est maculatam tunicam ei autem qui potest vos
conservare sine peccato et constituere ante conspectum gloriae
25 suae immaculatos in exultatione soli Deo salvatori nostro per
Iesum Christum Dominum nostrum gloria magnificentia im-
perium et potestas ante omne saeculum et nunc et in omnia
saecula amen

THE REVELATION OF ST. JOHN

THE DIVINE.

Repocalypsis Iesu Christi quam dedit illi Deus palam I
facere servis suis quae oportet fieri cito et signifi-
cavit mittens per angelum suum servo suo Iohanni
qui testimonium perhibuit verbo Dei et testimonium 2
Iesu Christi quaecumque vidit beatus qui legit et qui audiunt 3
verba prophetiae et servant ea quae in ea scripta sunt tempus
enim prope est Iohannes septem ecclesiis quae sunt in Asia 4
gratia vobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus
est et a septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt et 5
ab Iesu Christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum
et princeps regum terrae qui dilexit nos et lavit nos a peccatis
nostris in sanguine suo et fecit nostrum regnum sacerdotes 6
Deo et Patri suo ipsi gloria et imperium in saecula saeculorum
amen ecce venit cum nubibus et videbit eum omnis oculus et 7
qui eum pupugerunt et plangent se super eum omnes tribus
terrae etiam amen ego sum A et W principium et finis dicit 8
Dominus Deus qui est et qui erat et qui venturus est Omni-
potens ego Iohannes frater vester et particeps in tribulatione 9
et regno et patientia in Iesu fui in insula quae appellatur Pat-
mos propter verbum Dei et testimonium Iesu fui in spiritu in 10
dominica die et audivi post me vocem magnam tamquam tu-
bae dicentis quod vides scribe in libro et mitte septem ecclesiis 11
Ephesum et Zmyrnam et Pergamum et Thyatiram et Sardis et
Philadelphiam et Laodiciam et conversus sum ut viderem vo- 12
cem quae loquebatur mecum et conversus vidi septem cande-
labra aurea et in medio septem candelaborum similem Filio 13
hominis vestitum podere et praecinctum ad mamillas zonam
auream caput autem eius et capilli erant candidi tamquam 14
lana alba tamquam nix et oculi eius velut flamma ignis et 15
pedes eius similes orichalco sicut in camino ardenti et vox il-
lius tamquam vox aquarum multarum et habebat in dextera 16

sua stellas septem et de ore eius gladius utraque parte acutus
17 exiebat et facies eius sicut sol lucet in virtute sua et cum vi-
dissem eum cecidi ad pedes eius tamquam mortuus et posuit
dexteram suam super me dicens noli timere ego sum primus
18 et novissimus et vivus et fui mortuus et ecce sum vivens in
19 saecula saeculorum et habeo claves mortis et inferni scribe
ergo quae vidisti et quae sunt et quae oportet fieri post haec
20 sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea
et septem candelabra aurea septem stellae angeli sunt septem
ecclesiarum et candelabra septem septem ecclesiae sunt

II angelo Ephesi ecclesiae scribe haec dicit qui tenet septem
stellas in dextera sua qui ambulat in medio septem candela-
2 brorum aureorum scio opera tua et laborem et patientiam
tuam et quia non potes sustinere malos et temptasti eos qui
3 se dicunt apostolos et non sunt et invenisti eos mendaces et
patientiam habes et sustinuisti propter nomen meum et non
4 defecisti sed habeo adversus te quod caritatem tuam primam
5 reliquisti memor esto itaque unde excideris et age paeniten-
tiam et prima opera fac sin autem venio tibi et movebo can-
6 delabrum tuum de loco suo nisi paenitentiam egeris sed hoc
7 habes quia odisti facta Nicolaitarum quae et ego odi qui ha-
bet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis vincenti dabo ei
8 edere de ligno vitae quod est in paradiso Dei mei et angelo
Zmyrnae ecclesiae scribe haec dicit primus et novissimus qui
9 fuit mortuus et vivit scio tribulationem tuam et paupertatem
tuam sed dives es et blasphemaris ab his qui se dicunt Iudae-
10 os esse et non sunt sed sunt synagoga Satanae nihil horum
timeas quae passurus es ecce missurus est diabolus ex vobis
in carcerem ut temptemini et habebitis tribulationem diebus
decem esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae
11 qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis qui vice-
12 rit non laedetur a morte secunda et angelo Pergami ecclesiae
scribe haec dicit qui habet rompheam utraque parte acutam
13 scio ubi habitas ubi sedes est Satanae et tenes nomen meum
et non negasti fidem meam et in diebus Antipas testis meus
14 fidelis qui occisus est apud vos ubi Satanahabitat sed habeo
adversus te pauca quia habes illic tenentes doctrinam Balaam

qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israhel edere
et fornicari ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum 15
similiter paenitentiam age si quo minus venio tibi cito et pu- 16
gnabo cum illis in gladio oris mei qui habet aurem audiat 17
quid Spiritus dicat ecclesiis vincenti dabo ei manna abscondi-
tum et dabo illi calculum candidum et in calculo nomen novum
scriptum quod nemo scit nisi qui accipit et angelo Thyatirae 18
ecclesiae scribe haec dicit Filius Dei qui habet oculos ut flam-
mam ignis et pedes eius similes orichalco novi opera tua et 19
caritatem et fidem et ministerium et patientiam tuam et ope-
ra tua novissima plura prioribus sed habeo adversus te quia 20
permittis mulierem Hiezabel quae se dicit propheten docere et
seducere servos meos fornicari et manducare de idolothytis et 21
dedi illi tempus ut paenitentiam ageret et non vult paeniteri a
fornicatione sua ecce mitto eam in lectum et qui moechantur 22
cum ea in tribulationem maximam nisi paenitentiam egerint
ab operibus eius et filios eius interficiam in morte et scient 23
omnes ecclesiae quia ego sum scrutans renes et corda et dabo
unicuique vestrum secundum opera vestra vobis autem dico 24
ceteris qui Thyatirae estis quicumque non habent doctrinam
hanc qui non cognoverunt altitudines Satanae quemadmodum
dicunt non mittam super vos aliud pondus tamen id quod 25
habetis tenete donec veniam et qui vicerit et qui custodierit 26
usque in finem opera mea dabo illi potestatem super gentes
et reget illas in virga ferrea tamquam vas figuli confringentur 27
sicut et ego accepi a Patre meo et dabo illi stellam matutinam 28
qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis 29

et angelo ecclesiae Sardis scribe haec dicit qui habet septem **III**
spiritus Dei et septem stellas scio opera tua quia nomen habes
quod vivas et mortuus es esto vigilans et confirma cetera quae 2
moritura erant non enim invenio opera tua plena coram Deo
meo in mente ergo habe qualiter acceperis et audieris et serva 3
et paenitentiam age si ergo non vigilaveris veniam tamquam
fur et nescies qua hora veniam ad te sed habes pauca nomina 4
in Sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua et ambula-
bunt mecum in albis quia digni sunt qui vicerit sic vestietur 5
vestimentis albis et non delebo nomen eius de libro vitae et

confitebor nomen eius coram Patre meo et coram angelis eius
6, 7 qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis et angelo
Philadelphiae ecclesiae scribe haec dicit sanctus et verus
qui habet clavem David qui aperit et nemo cludit et cludit et
8 nemo aperit scio opera tua ecce dedi coram te ostium aper-
tum quod nemo potest cludere quia modicam habes virtutem
9 et servasti verbum meum et non negasti nomen meum ecce
dabo de synagoga Satanae qui dicunt se Iudaeos esse et non
sunt sed mentiuntur ecce faciam illos ut veniant et adorent
10 ante pedes tuos et scient quia ego dilexi te quoniam servasti
verbum patientiae meae et ego te servabo ab hora temptatio-
nis quae ventura est in orbem universum temptare habitantes
11 in terra venio cito tene quod habes ut nemo accipiat coronam
12 tuam qui vicerit faciam illum columnam in templo Dei mei
et foras non egredietur amplius et scribam super eum nomen
Dei mei et nomen civitatis Dei mei novae Hierusalem quae de-
13 scendit de caelo a Deo meo et nomen meum novum qui habet
14 aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis et angelo Laodiciae
ecclesiae scribe haec dicit Amen testis fidelis et verus qui est
15 principium creaturae Dei scio opera tua quia neque frigidus
16 es neque calidus utinam frigidus esses aut calidus sed quia te-
pidus es et nec frigidus nec calidus incipiam te evomere ex ore
17 meo quia dicis quod dives sum et locupletatus et nullius egeo
et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et caecus et
18 nudus suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum ut
locuples fias et vestimentis albis induaris et non appareat con-
fusio nuditatis tuae et collyrio inungue oculos tuos ut videas
19 ego quos amo arguo et castigo aemulare ergo et paenitentiam
20 age ecce sto ad ostium et pulso si quis audierit vocem meam
et aperuerit ianuam introibo ad illum et cenabo cum illo et
21 ipse mecum qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo
22 sicut et ego vici et sedi cum Patre meo in throno eius qui
habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis

IV post haec vidi et ecce ostium apertum in caelo et vox prima
quam audivi tamquam tubae loquentis mecum dicens ascende
2 huc et ostendam tibi quae oportet fieri post haec statim fui in
spiritu et ecce sedis posita erat in caelo et supra sedem sedens

et qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardini 3
et iris erat in circuitu sedis similis visioni zmaragdinae et in 4
circuitu sedis sedilia viginti quattuor et super thronos vigin-
ti quattuor seniores sedentes circumamictos vestimentis albis
et in capitibus eorum coronas aureas et de throno procedunt 5
fulgura et voces et tonitrua et septem lampades ardentes an-
te thronum quae sunt septem spiritus Dei et in conspectu 6
sedis tamquam mare vitreum simile cristallo et in medio sed-
dis et in circuitu sedis quattuor animalia plena oculis ante et
retro et animal primum simile leoni et secundum animal si- 7
mile vitulo et tertium animal habens faciem quasi hominis et
quartum animal simile aquilae volanti et quattuor animalia 8
singula eorum habebant alas senas et in circuitu et intus plena
sunt oculis et requiem non habent die et nocte dicentia sanctus
sanctus sanctus Dominus Deus omnipotens qui erat et qui
est et qui venturus est et cum darent illa animalia gloriam et 9
honorem et benedictionem sedenti super thronum viventi in
saecula saeculorum procident viginti quattuor seniores ante 10
sedentem in throno et adorabunt viventem in saecula saeculo-
rum et mittent coronas suas ante thronum dicentes dignus es 11
Domine et Deus noster accipere gloriam et honorem et virtu-
tem quia tu creasti omnia et propter voluntatem tuam erant
et creata sunt

et vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum **V**
intus et foris signatum sigillis septem et vidi angelum for- 2
tem praedicantem voce magna quis est dignus aperire librum
et solvere signacula eius et nemo poterat in caelo neque in 3
terra neque subtus terram aperire librum neque respicere il-
lum et ego flebam multum quoniam nemo dignus inventus 4
est aperire librum nec videre eum et unus de senioribus di- 5
cit mihi ne fleveris ecce vicit leo de tribu Iuda radix David
aperire librum et septem signacula eius et vidi et ecce in me- 6
dio throni et quattuor animalium et in medio seniorum agnum
stantem tamquam occisum habentem cornua septem et ocu-
los septem qui sunt spiritus Dei missi in omnem terram et 7
venit et accepit de dextera sedentis de throno et cum aper- 8
uisset librum quattuor animalia et viginti quattuor seniores

cecidерunt coram agno habentes singuli citharas et fialas aureas plenas odoramentorum quae sunt orationes sanctorum et cantant novum canticum dicentes dignus es accipere librum et aperire signacula eius quoniam occisus es et redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu et lingua et populo et natione et fecisti eos Deo nostro regnum et sacerdotes et regnabunt super terram et vidi et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni et animalium et seniorum et erat numerus eorum milia milium dicentium voce magna dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem et honorem et gloriam et benedictionem et omnem creaturam quae in caelo est et super terram et sub terram et quae sunt in mari et quae in ea omnes audivi dicentes sedenti in throno et agno benedictio et honor et gloria et potestas in saecula saeculorum et quattuor animalia dicebant amen et seniores ceciderunt et adoraverunt

VI et vidi quod aperuisset agnus unum de septem signaculis et audivi unum de quattuor animalibus dicentem tamquam vocem tonitruum veni et vidi et ecce equus albus et qui sedebat super illum habebat arcum et data est ei corona et exivit vincens ut vinceret et cum aperuisset sigillum secundum audivi secundum animal dicens veni et exivit alius equus rufus et qui sedebat super illum datum est ei ut sumeret pacem de terra et ut invicem se interficiant et datus est illi gladius magnus et cum aperuisset sigillum tertium audivi tertium animal dicens veni et vidi et ecce equus niger et qui sedebat super eum habebat stateram in manu sua et audivi tamquam vocem in medio quattuor animalium dicentem bilibris tritici denario et tres bilibres hordei denario et vinum et oleum ne laeseris et cum aperuisset sigillum quartum audivi vocem quarti animalis dicentis veni et vidi et ecce equus pallidus et qui sedebat desuper nomen illi Mors et inferus sequebatur eum et data est illi potestas super quattuor partes terrae interficere gladio fame et morte et bestiis terrae et cum aperuisset quintum sigillum vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei et propter testimonium quod habebant et clamabant voce magna dicentes usquequo Domine sanctus et verus non iudicas et

vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant in terra et 11
 datae sunt illis singulae stolae albae et dictum est illis ut re-
 quiescerent tempus adhuc modicum donec impleantur conservi
 eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi et 12
 vidi cum aperuisset sigillum sextum et terraemotus factus est
 magnus et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus et luna
 tota facta est sicut sanguis et stellae caeli ceciderunt super 13
 terram sicut ficus mittit grossos suos cum vento magno move-
 tur et caelum recessit sicut liber involutus et omnis mons et 14
 insulae de locis suis motae sunt et reges terrae et principes 15
 et tribuni et divites et fortes et omnis servus et liber abscon-
 derunt se in speluncis et petris montium et dicunt montibus 16
 et petris cadite super nos et abscondite nos a facie sedentis
 super thronum et ab ira agni quoniam venit dies magnus irae 17
 ipsorum et quis poterit stare

post haec vidi quattuor angelos stantes super quattuor an- **VII**
 gulos terrae tenentes quattuor ventos terrae ne flaret ventus
 super terram neque super mare neque in ullam arborem et 2
 vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentem si-
 gnum Dei vivi et clamavit voce magna quattuor angelis quibus
 datum est nocere terrae et mari dicens nolite nocere terrae 3
 neque mari neque arboribus quoadusque signemus servos Dei
 nostri in frontibus eorum et audivi numerum signatorum cen- 4
 tum quadraginta quattuor milia signati ex omni tribu filiorum
 Israhel ex tribu Iuda duodecim milia signati ex tribu Ruben 5
 duodecim milia ex tribu Gad duodecim milia ex tribu Aser 6
 duodecim milia ex tribu Nephtalim duodecim milia ex tribu
 Manasse duodecim milia ex tribu Symeon duodecim milia ex 7
 tribu Levi duodecim milia ex tribu Issachar duodecim milia ex 8
 tribu Zabulon duodecim milia ex tribu Ioseph duodecim mi-
 lia ex tribu Benjamin duodecim milia signati post haec vidi 9
 turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ex omnibus
 gentibus et tribubus et populis et linguis stantes ante thronum
 et in conspectu agni amicti stolas albas et palmae in manibus
 eorum et clamabant voce magna dicentes salus Deo nostro 10
 qui sedet super thronum et agno et omnes angeli stabant in 11
 circuitu throni et seniorum et quattuor animalium et cecide-

runt in conspectu throni in facies suas et adoraverunt Deum
12 dicentes amen benedictio et claritas et sapientia et gratiarum
actio et honor et virtus et fortitudo Deo nostro in saecula sae-
13 culorum amen et respondit unus de senioribus dicens mihi
14 hii qui amicti sunt stolis albis qui sunt et unde venerunt et
dixi illi domine mi tu scis et dixit mihi hii sunt qui veniunt
de tribulatione magna et laverunt stolas suas et dealbaverunt
15 eas in sanguine agni ideo sunt ante thronum Dei et serviunt
ei die ac nocte in templo eius et qui sedet in throno habitabit
16 super illos non esurient neque sitient amplius neque cadet su-
17 per illos sol neque ullus aestus quoniam agnus qui in medio
throni est reget illos et deducet eos ad vitae fontes aquarum
et absterget Deus omnem lacrimam ex oculis eorum

VIII et cum aperuisset sigillum septimum factum est silentium
2 in caelo quasi media hora et vidi septem angelos stantes in
3 conspectu Dei et datae sunt illis septem tubae et alius ange-
lus venit et stetit ante altare habens turibulum aureum et data
sunt illi incensa multa ut daret orationibus sanctorum omnium
4 super altare aureum quod est ante thronum et ascendit fumus
incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram
5 Deo et accepit angelus turibulum et implevit illud de igne
altaris et misit in terram et facta sunt tonitrua et voces et
6 fulgora et terraemotus et septem angeli qui habebant septem
7 tubas paraverunt se ut tuba canerent et primus tuba cecinit
et facta est grandis et ignis mixta in sanguine et missum est
in terram et tertia pars terrae combusta est et tertia pars ar-
8 borum combusta est et omne faenum viride combustum est et
secundus angelus tuba cecinit et tamquam mons magnus igne
ardens missus est in mare et facta est tertia pars maris san-
9 guis et mortua est tertia pars creaturae quae habent animas
10 et tertia pars navium interiit et tertius angelus tuba cecinit et
cecidit de caelo stella magna ardens tamquam facula et cecidit
11 in tertiam partem fluminum et in fontes aquarum et nomen
stellae dicitur Absinthius et facta est tertia pars aquarum in
absinthium et multi hominum mortui sunt de aquis quia ama-
12 rae factae sunt et quartus angelus tuba cecinit et percussa est
tertia pars solis et tertia pars lunae et tertia pars stellarum ut

obscuraretur tertia pars eorum et diei non luceret pars tertia
et nox similiter et vidi et audivi vocem unius aquilae volantis 13
per medium caelum dicentis voce magna vae vae vae habitan-
tibus in terra de ceteris vocibus tubae trium angelorum qui
erant tuba canituri

et quintus angelus tuba cecinit et vidi stellam de caelo ce- **IX**
cidisse in terram et data est illi clavis putei abyssi et aperuit 2
puteum abyssi et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis
magnae et obscuratus est sol et aer de fumo putei et de fu- 3
mo exierunt lucustae in terram et data est illis potestas sicut
habent potestatem scorpiones terrae et praeceptum est illis 4
ne laederent faenum terrae neque omne viride neque omnem
arborem nisi tantum homines qui non habent signum Dei in
frontibus et datum est illis ne occiderent eos sed ut cruciaren- 5
tur mensibus quinque et cruciatus eorum ut cruciatus scorpii
cum percutit hominem et in diebus illis quaerent homines 6
mortem et non invenient eam et desiderabunt mori et fugiet
mors ab ipsis et similitudines lucustarum similes equis paratis 7
in proelium et super capita earum tamquam coronae similes
auro et facies earum sicut facies hominum et habebant capil- 8
los sicut capillos mulierum et dentes earum sicut leonum erant
et habebant loricas sicut loricas ferreas et vox alarum earum 9
sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum
et habebant caudas similes scorpionum et aculei in caudis ear- 10
um potestas earum nocere hominibus mensibus quinque et 11
habebant super se regem angelum abyssi cui nomen hebraice
Abaddon graece autem Apollyon et latine habet nomen Ex-
terminans vae unum abiit ecce veniunt adhuc duo vae post 12
haec et sextus angelus tuba cecinit et audivi vocem unum 13
ex cornibus altaris aurei quod est ante oculos Dei dicentem 14
sexto angelo qui habebat tubam solve quattuor angelos qui al-
ligati sunt in flumine magno Eufrate et soluti sunt quattuor 15
angeli qui parati erant in horam et diem et mensem et annum
ut occiderent tertiam partem hominum et numerus equestris 16
exercitus vicies milies dena milia audivi numerum eorum et 17
ita vidi equos in visione et qui sedebant super eos habentes
loricas igneas et hyacinthinas et sulphureas et capita equorum

erant tamquam capita leonum et de ore ipsorum procedit ignis
18 et fumus et sulphur ab his tribus plagis occisa est tertia pars
hominum de igne et fumo et sulphure qui procedebat ex ore
19 ipsorum potestas enim equorum in ore eorum est et in caudis
eorum nam caudae illorum similes serpentibus habentes capi-
20 ta et in his nocent et ceteri homines qui non sunt occisi in
his plagis neque paenitentiam egerunt de operibus manuum
suarum ut non adorarent daemonia et simulacra aurea et ar-
gentea et aerea et lapidea et lignea quae neque videre possunt
21 neque audire neque ambulare et non egerunt paenitentiam ab
homicidiis suis neque a veneficiis suis neque a fornicatione sua
neque a furtis suis

X et vidi alium angelum fortem descendentem de caelo amicu-
tum nube et iris in capite eius et facies eius erat ut sol et pedes
2 eius tamquam columna ignis et habebat in manu sua libellum
apertum et posuit pedem suum dextrum supra mare sinistrum
3 autem super terram et clamavit voce magna quemadmodum
cum leo rugit et cum clamasset locuta sunt septem tonitrua
4 voces suas et cum locuta fuissent septem tonitrua scriptu-
rus eram et audivi vocem de caelo dicentem signa quae locuta
5 sunt septem tonitrua et noli ea scribere et angelum quem vi-
di stantem supra mare et supra terram levavit manum suam
6 ad caelum et iuravit per viventem in saecula saeculorum qui
creavit caelum et ea quae in illo sunt et terram et ea quae in
ea sunt et mare et quae in eo sunt quia tempus amplius non
7 erit sed in diebus vocis septimi angeli cum coeperit tuba ca-
nere et consummabitur mysterium Dei sicut evangelizavit per
8 servos suos prophetas et vox quam audivi de caelo iterum lo-
quentem mecum et dicentem vade accipe librum apertum de
9 manu angeli stantis supra mare et supra terram et abii ad
angelum dicens ei ut daret mihi librum et dicit mihi accipe et
devora illum et faciet amaricare ventrem tuum sed in ore tuo
10 erit dulce tamquam mel et accepi librum de manu angeli et
devoravi eum et erat in ore meo tamquam mel dulce et cum
11 devorassem eum amaricatus est venter meus et dicunt mihi
oportet te iterum prophetare populis et gentibus et linguis et
regibus multis

et datus est mihi calamus similis virgae dicens surge et me- **XI**
tire templum Dei et altare et adorantes in eo atrium autem 2
quod est foris templum eice foras et ne metieris eum quoniam
datum est gentibus et civitatem sanctam calcabunt mensibus
quadraginta duobus et dabo duobus testibus meis et prophe- 3
tabunt diebus mille ducentis sexaginta amicti saccos hii sunt 4
duo olivae et duo candelabra in conspectu Domini terrae stan-
tes et si quis eos voluerit nocere ignis exiet de ore illorum 5
et devorabit inimicos eorum et si quis voluerit eos laedere sic
oportet eum occidi hii habent potestatem cludendi caelum ne 6
pluat diebus prophetiae ipsorum et potestatem habent super
aquas convertendi eas in sanguinem et percutere terram omni
plaga quotienscumque voluerint et cum finierint testimonium 7
suum bestia quae ascendit de abyssio faciet adversus illos bel-
lum et vincet eos et occidet illos et corpora eorum in plateis 8
civitatis magnae quae vocatur spiritualiter Sodoma et Aegyptus
ubi et Dominus eorum crucifixus est et videbunt de populis 9
et tribubus et linguis et gentibus corpora eorum per tres dies
et dimidium et corpora eorum non sinunt poni in monumentis
et inhabitantes terram gaudebunt super illis et iucundabuntur 10
et munera mittent invicem quoniam hii duo prophetae cru-
ciaverunt eos qui inhabitant super terram et post dies tres et 11
dimidium spiritus vitae a Deo intravit in eos et steterunt super
pedes suos et timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos
et audierunt vocem magnam de caelo dicentem illis ascendite 12
huc et ascenderunt in caelum in nube et viderunt illos inimici
eorum et in illa hora factus est terraemotus magnus et deci- 13
ma pars civitatis cecidit et occisi sunt in terraemotu nomina
hominum septem milia et reliqui in timore sunt missi et dede-
runt gloriam Deo caeli vae secundum abiit ecce vae tertium 14
veniet cito et septimus angelus tuba cecinit et factae sunt vo- 15
ces magnae in caelo dicentes factum est regnum huius mundi
Domini nostri et Christi eius et regnabit in saecula saeculo-
rum et viginti quattuor seniores qui in conspectu Dei sedent 16
in sedibus suis ceciderunt in facies suas et adoraverunt Deum
dicentes gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens qui es 17
et qui eras quia accepisti virtutem tuam magnam et regnasti

18 et iratae sunt gentes et advenit ira tua et tempus mortuorum
iudicari et reddere mercedem servis tuis prophetis et sanctis
et timentibus nomen tuum pusillis et magnis et exterminandi
19 eos qui corruerunt terram et apertum est templum Dei in
caelo et visa est arca testamenti eius in templo eius et facta
sunt fulgora et voces et terraemotus et grando magna

XII et signum magnum paruit in caelo mulier amicta sole et
luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum duo-
2 decim et in utero habens et clamat parturiens et cruciatur
3 ut pariat et visum est aliud signum in caelo et ecce draco
magnus rufus habens capita septem et cornua decem et in ca-
4 pitibus suis septem diademata et cauda eius trahebat tertiam
partem stellarum caeli et misit eas in terram et draco stetit
ante mulierem quae erat paritura ut cum peperisset filium eius
5 devoraret et peperit filium masculum qui rectorus erit omnes
gentes in virga ferrea et raptus est filius eius ad Deum et ad
6 thronum eius et mulier fugit in solitudinem ubi habet locum
paratum a Deo ut ibi pascant illam diebus mille ducentis se-
7 xaginta et factum est proelium in caelo Michael et angeli
eius proeliabantur cum dracone et draco pugnabat et angeli
8 eius et non valuerunt neque locus inventus est eorum amplius
9 in caelo et proiectus est draco ille magnus serpens antiquus
qui vocatur Diabolus et Satanus qui seducit universum orbem
10 proiectus est in terram et angeli eius cum illo missi sunt et
audivi vocem magnam in caelo dicentem nunc facta est salus
et virtus et regnum Dei nostri et potestas Christi eius quia
proiectus est accusator fratrum nostrorum qui accusabat illos
11 ante conspectum Dei nostri die ac nocte et ipsi vicerunt il-
lum propter sanguinem agni et propter verbum testimonii sui
12 et non dilexerunt animam suam usque ad mortem propte-
rea laetamini caeli et qui habitatis in eis vae terrae et mari
quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam sciens
13 quod modicum tempus habet et postquam vidit draco quod
proiectus est in terram persecutus est mulierem quae peperit
14 masculum et datae sunt mulieri duae alae aquilae magnae ut
volaret in desertum in locum suum ubi alitur per tempus et
15 tempora et dimidium temporis a facie serpentis et misit ser-

pens ex ore suo post mulierem aquam tamquam flumen ut eam
 faceret trahi a flumine et adiuvit terra mulierem et aperuit 16
 terra os suum et absorbit flumen quod misit draco de ore suo
 et iratus est draco in mulierem et abiit facere proelium cum 17
 reliquis de semine eius qui custodiunt mandata Dei et habent
 testimonium Iesu et stetit super harenam maris 18

et vidi de mare bestiam ascendentem habentem capita sep- **XIII**
 tem et cornua decem et super cornua eius decem diademata
 et super capita eius nomina blasphemiae et bestiam quam 2
 vidi similis erat pardo et pedes eius sicut ursi et os eius si-
 cut os leonis et dedit illi draco virtutem suam et potestatem
 magnam et unum de capitibus suis quasi occisum in mortem 3
 et plaga mortis eius curata est et admirata est universa terra
 post bestiam et adoraverunt draconem quia dedit potestatem 4
 bestiae et adoraverunt bestiam dicentes quis similis bestiae et
 quis poterit pugnare cum ea et datum est ei os loquens magna 5
 et blasphemiae et data est illi potestas facere menses quadra-
 ginta duo et aperuit os suum in blasphemias ad Deum blas- 6
 phemare nomen eius et tabernaculum eius et eos qui in caelo
 habitant et datum est illi bellum facere cum sanctis et vincere 7
 illos et data est ei potestas in omnem tribum et populum et
 linguam et gentem et adorabunt eum omnes qui inhabitant 8
 terram quorum non sunt scripta nomina in libro vitae agni qui
 occisus est ab origine mundi si quis habet aurem audiat qui 9, 10
 in captivitatem in captivitatem vadit qui in gladio occiderit
 oportet eum gladio occidi hic est patientia et fides sanctorum
 et vidi aliam bestiam ascendentem de terra et habebat cornua 11
 duo similia agni et loquebatur sicut draco et potestatem prio- 12
 ris bestiae omnem faciebat in conspectu eius et facit terram et
 inhabitantes in eam adorare bestiam primam cuius curata est
 plaga mortis et fecit signa magna ut etiam ignem faceret de 13
 caelo descendere in terram in conspectu hominum et seducit 14
 habitantes terram propter signa quae data sunt illi facere in
 conspectu bestiae dicens habitantibus in terra ut faciant ima-
 ginem bestiae quae habet plagam gladii et vixit et datum est 15
 illi ut daret spiritum imagini bestiae ut et loquatur imago be-
 stiae et faciat quicumque non adoraverint imaginem bestiae

16 occidantur et faciet omnes pusillos et magnos et divites et
pauperes et liberos et servos habere character in dextera manu
17 aut in frontibus suis et ne quis possit emere aut vendere nisi
qui habet character nomen bestiae aut numerum nominis eius
18 hic sapientia est qui habet intellectum computet numerum be-
stiae numerus enim hominis est et numerus eius est sescenti
sexaginta sex

XIV et vidi et ecce agnus stabat supra montem Sion et cum illo
centum quadraginta quattuor milia habentes nomen eius et no-
2 men Patris eius scriptum in frontibus suis et audivi vocem de
caelo tamquam vocem aquarum multarum et tamquam vocem
tonitruum magni et vocem quam audivi sicut citharoedorum ci-
3 tharizantium in citharis suis et cantabant quasi canticum no-
vum ante sedem et ante quattuor animalia et seniores et nemo
poterat discere canticum nisi illa centum quadraginta quattuor
4 milia qui empti sunt de terra hii sunt qui cum mulieribus non
sunt coinquinati virgines enim sunt hii qui sequuntur agnum
quocumque abierit hii empti sunt ex hominibus primitiae Deo
5 et agno et in ore ipsorum non est inventum mendacium sine
6 macula sunt et vidi alterum angelum volantem per medium
caelum habentem evangelium aeternum ut evangelizaret se-
dentibus super terram et super omnem gentem et tribum et
7 linguam et populum dicens magna voce timete Deum et date
illi honorem quia venit hora iudicii eius et adorare eum qui
8 fecit caelum et terram et mare et fontes aquarum et alius
angelus secutus est dicens cecidit cecidit Babylon illa magna
9 quae a vino irae fornicationis suae potionavit omnes gentes et
alius angelus tertius secutus est illos dicens voce magna si quis
adoraverit bestiam et imaginem eius et acceperit characterem
10 in fronte sua aut in manu sua et hic bibet de vino irae Dei
qui mixtus est mero in calice irae ipsius et cruciabitur igne et
sulphure in conspectu angelorum sanctorum et ante conspec-
11 tum agni et fumus tormentorum eorum in saecula saeculorum
ascendit nec habent requiem die ac nocte qui adoraverunt be-
stiam et imaginem eius et si quis acceperit characterem nominis
12 eius hic patientia sanctorum est qui custodiunt mandata Dei
13 et fidem Iesu et audivi vocem de caelo dicentem scribe beati

mortui qui in Domino moriuntur amodo iam dicit Spiritus ut
requiescant a laboribus suis opera enim illorum sequuntur il-
los et vidi et ecce nubem candidam et supra nubem sedentem 14
similem Filio hominis habentem in capite suo coronam au-
ream et in manu sua falcem acutam et alter angelus exivit de 15
templo clamans voce magna ad sedentem super nubem mitte
falcem tuam et mete quia venit hora ut metatur quoniam aruit
messis terrae et misit qui sedebat supra nubem falcem suam 16
in terram et messa est terra et alius angelus exivit de templo 17
quod est in caelo habens et ipse falcem acutam et alius an- 18
gelus de altari qui habet potestatem supra ignem et clamavit
voce magna qui habebat falcem acutam dicens mitte falcem
tuam acutam et vindemia botros vineae terrae quoniam ma-
turae sunt uvae eius et misit angelus falcem suam in terram 19
et vindemiavit vineam terrae et misit in lacum irae Dei ma-
gnum et calcatus est lacus extra civitatem et exivit sanguis 20
de lacu usque ad frenos equorum per stadia mille sescenta

et vidi aliud signum in caelo magnum et mirabile angelos **XV**
septem habentes plagas septem novissimas quoniam in illis
consummata est ira Dei et vidi tamquam mare vitreum mix- 2
tum igne et eos qui vicerunt bestiam et imaginem illius et
numerum nominis eius stantes supra mare vitreum habentes
citharas Dei et cantant canticum Mosi servi Dei et canticum 3
agni dicentes magna et mirabilia opera tua Domine Deus om-
nipotens iustae et verae viae tuae rex saeculorum quis non 4
timebit Domine et magnificabit nomen tuum quia solus pius
quoniam omnes gentes venient et adorabunt in conspectu tuo
quoniam iudicia tua manifestata sunt et post haec vidi et ec- 5
ce apertum est templum tabernaculi testimonii in caelo et 6
exierunt septem angeli habentes septem plagas de templo ve-
stiti lapide mundo candido et praecinctorum circa pectora zonis
aureis et unus ex quattuor animalibus dedit septem angelis 7
septem fialas aureas plenas iracundiae Dei viventis in saecula
saeculorum et impletum est templum fumo a maiestate Dei 8
et de virtute eius et nemo poterat introire in templum donec
consummarentur septem plagae septem angelorum

et audivi vocem magnam de templo dicentem septem an- **XVI**

2 gelis ite et effundite septem fialas irae Dei in terram et abiit
primus et effudit fialam suam in terram et factum est vulnus
saeuum ac pessimum in homines qui habent characterem be-
3 stiae et eos qui adoraverunt imaginem eius et secundus effu-
dit fialam suam in mare et factus est sanguis tamquam mortui
4 et omnis anima vivens mortua est in mari et tertius effudit
fialam suam super flumina et super fontes aquarum et factus
5 est sanguis et audivi angelum aquarum dicentem iustus es
6 qui es et qui eras sanctus quia haec iudicasti quia sanguinem
sanctorum et prophetarum fuderunt et sanguinem eis dedisti
7 bibere digni sunt et audivi altare dicens etiam Domine Deus
8 omnipotens vera et iusta iudicia tua et quartus effudit fia-
lam suam in solem et datum est illi aestu adficere homines et
9 igni et aestuaverunt homines aestu magno et blasphemave-
runt nomen Dei habentis potestatem super has plagas neque
10 egerunt paenitentiam ut darent illi gloriam et quintus effudit
fialam suam super sedem bestiae et factum est regnum eius
11 tenebrosum et conmanducaverunt linguas suas prae dolore et
blasphemaverunt Deum caeli prae doloribus et vulneribus suis
12 et non egerunt paenitentiam ex operibus suis et sextus effu-
dit fialam suam in flumen illud magnum Eufraten et siccavit
13 aquam eius ut praepararetur via regibus ab ortu solis et vidi
de ore draconis et de ore bestiae et de ore pseudoprophetae
14 spiritus tres inmundos in modum ranarum sunt enim spiri-
tus daemoniorum facientes signa et procedunt ad reges totius
terrae congregare illos in proelium ad diem magnum Dei om-
15 nipotentis ecce venio sicut fur beatus qui vigilat et custodit
vestimenta sua ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius
16 et congregavit illos in locum qui vocatur hebraice Hermage-
17 don et septimus effudit fialam suam in aerem et exivit vox
18 magna de templo a throno dicens factum est et facta sunt
fulgora et voces et tonitrua et terraemotus factus est magnus
qualis numquam fuit ex quo homines fuerunt super terram ta-
19 lis terraemotus sic magnus et facta est civitas magna in tres
partes et civitates gentium ceciderunt et Babylon magna ve-
nit in memoriam ante Deum dare ei calicem vini indignationis
20, 21 irae eius et omnis insula fugit et montes non sunt inventi et

grando magna sicut talentum descendit de caelo in homines et blasphemaverunt homines Deum propter plagam grandinis quoniam magna facta est vehementer

et venit unus de septem angelis qui habebant septem fialas **XVII**
et locutus est mecum dicens veni ostendam tibi damnationem
meretricis magnae quae sedet super aquas multas cum qua 2
fornicati sunt reges terrae et inebriati sunt qui inhabitant ter-
ram de vino prostitutionis eius et abstulit me in desertum in 3
spiritu et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam
plenam nominibus blasphemiae habentem capita septem et
cornua decem et mulier erat circumdata purpura et coccino et 4
inaurata auro et lapide pretioso et margaritis habens poculum
aureum in manu sua plenum abominationum et immunditia
fornicationis eius et in fronte eius nomen scriptum mysterium 5
Babylon magna mater fornicationum et abominationum terrae
et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum et de sanguine 6
martyrum Iesu et miratus sum cum vidissem illam admiratio-
ne magna et dixit mihi angelus quare miraris ego tibi dicam 7
sacramentum mulieris et bestiae quae portat eam quae habet
capita septem et decem cornua bestiam quam vidisti fuit et 8
non est et ascensura est de abyssu et in interitum ibit et mira-
buntur inhabitantes terram quorum non sunt scripta nomina
in libro vitae a constitutione mundi videntes bestiam quia erat
et non est et hic est sensus qui habet sapientiam septem capi- 9
ta septem montes sunt super quos mulier sedet et reges septem
sunt quinque ceciderunt unus est alius nondum venit et cum 10
venerit oportet illum breve tempus manere et bestia quae erat 11
et non est et ipsa octava est et de septem est et in interitum
vadit et decem cornua quae vidisti decem reges sunt qui re- 12
gnum nondum acceperunt sed potestatem tamquam reges una
hora accipiunt post bestiam hii unum consilium habent et 13
virtutem et potestatem suam bestiae tradunt hii cum agno 14
pugnabunt et agnus vincet illos quoniam Dominus dominorum
est et rex regum et qui cum illo sunt vocati et electi et fideles
et dixit mihi aquas quas vidisti ubi meretrix sedet populi sunt 15
et gentes et linguae et decem cornua quae vidisti et bestiam 16
hii odient fornicariam et desolatam facient illam et nudam et

17 carnes eius manducabunt et ipsam igni concremabunt Deus
enim dedit in corda eorum ut faciant quod illi placitum est
ut dent regnum suum bestiae donec consummentur verba Dei
18 et mulier quam vidisti est civitas magna quae habet regnum
super reges terrae

XVIII et post haec vidi alium angelum descendentem de caelo ha-
bentem potestatem magnam et terra inluminata est a gloria
2 eius et exclamavit in forti voce dicens cecidit cecidit Babylon
magna et facta est habitatio daemoniorum et custodia omnis
3 spiritus immundi et custodia omnis volucris immundae quia
de ira fornicationis eius biberunt omnes gentes et reges terrae
cum illa fornicati sunt et mercatores terrae de virtute delicia-
4 rum eius divites facti sunt et audivi aliam vocem de caelo
dicentem exite de illa populus meus ut ne participes sitis de-
5 lictorum eius et de plagis eius non accipiatis quoniam perva-
nerunt peccata eius usque ad caelum et recordatus est Deus
6 iniquitatum eius reddite illi sicut ipsa reddidit et duplicate
duplicia secundum opera eius in poculo quo miscuit miscite
7 illi duplum quantum glorificavit se et in deliciis fuit tantum
date illi tormentum et luctum quia in corde suo dicit sedeo re-
8 gina et vidua non sum et luctum non videbo ideo in una die
venient plagae eius mors et luctus et fames et igni conburetur
9 quia fortis est Deus qui iudicavit illam et flebunt et plangent
se super illam reges terrae qui cum illa fornicati sunt et in de-
10 liciis vixerunt cum viderint fumum incendii eius longe stantes
propter timorem tormentorum eius dicentes vae vae civitas il-
la magna Babylon civitas illa fortis quoniam una hora venit
11 iudicium tuum et negotiatores terrae flebunt et lugebunt su-
per illam quoniam merces eorum nemo emet amplius mercem
12 auri et argenti et lapidis pretiosi et margaritis et byssi et pur-
purae et serici et cocci et omne lignum thyinum et omnia vasa
eboris et omnia vasa de lapide pretioso et aeramento et ferro
13 et marmore et cinnamomum et amomum et odoramentorum
et unguenti et turis et vini et olei et similiae et tritici et iumen-
torum et ovium et equorum et raedarum et mancipiorum et
14 animarum hominum et poma tua desiderii animae discessit a
te et omnia pingua et clara perierunt a te et amplius illa iam

non invenient mercatores horum qui divites facti sunt ab ea 15
 longe stabunt propter timorem tormentorum eius flentes ac lu-
 gentes et dicentes vae vae civitas illa magna quae amicta erat 16
 byssino et purpura et cocco et deaurata est auro et lapide pre-
 tioso et margaritis quoniam una hora destitutae sunt tantae 17
 divitiae et omnis gubernator et omnis qui in locum navigat et
 nautae et qui maria operantur longe steterunt et clamaverunt 18
 videntes locum incendii eius dicentes quae similis civitati huic
 magnae et miserunt pulverem super capita sua et clamave- 19
 runt flentes et lugentes dicentes vae vae civitas magna in qua
 divites facti sunt omnes qui habent naves in mari de pretiis
 eius quoniam una hora desolata est exulta super eam caelum 20
 et sancti et apostoli et prophetae quoniam iudicavit Deus iu-
 dicium vestrum de illa et sustulit unus angelus fortis lapidem 21
 quasi molarem magnum et misit in mare dicens hoc impetu
 mittetur Babylon magna illa civitas et ultra iam non invenietur
 et vox citharoedorum et musicorum et tibia canentium et 22
 tuba non audietur in te amplius et omnis artifex omnis artis
 non invenietur in te amplius et vox molae non audietur in te
 amplius et lux lucernae non lucebit tibi amplius et vox sponsi 23
 et sponsae non audietur adhuc in te quia mercatores tui erant
 principes terrae quia in veneficiis tuis erraverunt omnes gen-
 tes et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus est 24
 et omnium qui interfecti sunt in terra

post haec audivi quasi vocem magnam turbarum multarum **XIX**
 in caelo dicentium alleluia salus et gloria et virtus Deo nostro
 est quia vera et iusta iudicia sunt eius quia iudicavit de mere- 2
 trice magna quae corrupit terram in prostitutione sua et vindicavit
 sanguinem servorum suorum de manibus eius et iterum 3
 dixerunt alleluia et fumus eius ascendit in saecula saeculorum
 et ceciderunt seniores viginti quattuor et quattuor animalia et 4
 adoraverunt Deum sedentem super thronum dicentes amen al-
 leluia et vox de throno exivit dicens laudem dicite Deo nostro 5
 omnes servi eius et qui timetis eum pusilli et magni et audivi 6
 quasi vocem turbae magnae et sicut vocem aquarum multarum
 et sicut vocem tonitruum magnorum dicentium alleluia
 quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens gaudea- 7

mus et exultemus et demus gloriam ei quia venerunt nuptiae
8 agni et uxor eius praeparavit se et datum est illi ut cooperiat
se byssinum splendens candidum byssinum enim iustificatio-
9 nes sunt sanctorum et dicit mihi scribe beati qui ad cenam
nuptiarum agni vocati sunt et dicit mihi haec verba vera Dei
10 sunt et cecidi ante pedes eius ut adorarem eum et dicit mihi
vide ne feceris conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium
testimonium Iesu Deum adora testimonium enim Iesu
11 est spiritus prophetiae et vidi caelum apertum et ecce equus
albus et qui sedebat super eum vocabatur Fidelis et Verax
12 vocatur et iustitia iudicat et pugnat oculi autem eius sicut
flamma ignis et in capite eius diademata multa habens nomen
13 scriptum quod nemo novit nisi ipse et vestitus erat vestem
14 aspersionem sanguine et vocatur nomen eius Verbum Dei et exercitus
qui sunt in caelo sequebantur eum in equis albis vestiti
15 byssinum album mundum et de ore ipsius procedit gladius
acutus ut in ipso percutiat gentes et ipse reget eos in virga
ferrea et ipse calcatur torcular vini furoris irae Dei omnipotentis
16 et habet in vestimento et in femore suo scriptum rex regum et
17 Dominus dominantium et vidi unum angelum stantem in sole
et clamavit voce magna dicens omnibus avibus quae volabant
per medium caeli venite congregamini ad cenam magnam Dei
18 ut manducetis carnes regum et carnes tribunorum et carnes
fortium et carnes equorum et sedentium in ipsis et carnes omnium
19 liberorum ac servorum et pusillorum ac magnorum et vidi bestiam
et reges terrae et exercitus eorum congregatos ad faciendum
proelium cum illo qui sedebat in equo et cum exercitu eius
20 et adprehensa est bestia et cum illo pseudopropheta qui fecit
signa coram ipso quibus seduxit eos qui acceperunt characterem
bestiae qui et adorant imaginem eius vivi missi
21 sunt hii duo in stagnum ignis ardentis sulphure et ceteri occisi
sunt in gladio sedentis super equum qui procedit de ore ipsius
et omnes aves saturatae sunt carnibus eorum

XX et vidi angelum descendentem de caelo habentem clavem
2 abyssi et catenam magnam in manu sua et adprehendit draconem
serpentem antiquum qui est diabolus et Satanas et ligavit eum
3 per annos mille et misit eum in abyssum et clusit

et signavit super illum ut non seducat amplius gentes donec consummentur mille anni post haec oportet illum solvi modico tempore et vidi sedes et sederunt super eas et iudicium datum est illis et animas decollatorum propter testimonium Iesu et propter verbum Dei et qui non adoraverunt bestiam neque imaginem eius nec acceperunt characterem in frontibus aut in manibus suis et vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis ceteri mortuorum non vixerunt donec consummentur mille anni haec est resurrectio prima beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima in his secunda mors non habet potestatem sed erunt sacerdotes Dei et Christi et regnabunt cum illo mille annis et cum consummati fuerint mille anni solvetur Satanas de carcere suo et exhibit et seducet gentes quae sunt super quattuor angulos terrae Gog et Magog et congregabit eos in proelium quorum numerus est sicut harena maris et ascenderunt super latitudinem terrae et circumierunt castra sanctorum et civitatem dilectam et descendit ignis a Deo de caelo et devoravit eos et diabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris ubi et bestia et pseudoprophetae et cruciabuntur die ac nocte in saecula saeculorum et vidi thronum magnum candidum et sedentem super eum a cuius aspectu fugit terra et caelum et locus non est inventus ab eis et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni et libri aperti sunt et alius liber apertus est qui est vitae et iudicati sunt mortui ex his quae scripta erant in libris secundum opera ipsorum et dedit mare mortuos qui in eo erant et mors et inferus dederunt mortuos qui in ipsis erant et iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum et inferus et mors missi sunt in stagnum ignis haec mors secunda est stagnum ignis et qui non est inventus in libro vitae scriptus missus est in stagnum ignis

et vidi caelum novum et terram novam primum enim caelum et prima terra abiit et mare iam non est et civitatem sanctam Hierusalem novam vidi descendentem de caelo a Deo paratam sicut sponsam ornatam viro suo et audivi vocem magnam de throno dicentem ecce tabernaculum Dei cum hominibus et habitabit cum eis et ipsi populus eius erunt et ipse **XXI**

4 Deus cum eis erit eorum Deus et absterget Deus omnem lacrimam ab oculis eorum et mors ultra non erit neque luctus
5 neque clamor neque dolor erit ultra quae prima abierunt et dixit qui sedebat in throno ecce nova facio omnia et dicit scribe
6 quia haec verba fidelissima sunt et vera et dixit mihi factum est ego sum A et W initium et finis ego sitiendi dabo de fonte
7 aquae vivae gratis qui vicerit possidebit haec et ero illi Deus
8 et ille erit mihi filius timidis autem et incredulis et execratis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et idolatris et omnibus mendacibus pars illorum erit in stagno ardenti igne
9 et sulphure quod est mors secunda et venit unus de septem angelis habentibus fialas plenas septem plagis novissimis et locutus est mecum dicens veni ostendam tibi sponsam uxorem
10 agni et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum et ostendit mihi civitatem sanctam Hierusalem descendentem de caelo a Deo habentem claritatem Dei lumen eius simile lapidi
12 pretioso tamquam lapidi iaspidis sicut cristallum et habebat murum magnum et altum habens portas duodecim et in portis angelos duodecim et nomina inscripta quae sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israhel ab oriente portae tres et ab aquilone portae tres et ab austro portae tres et ab occasu portae tres et murus civitatis habens fundamenta duodecim et
15 in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum agni et qui loquebatur mecum habebat mensuram harundinem auream ut metiretur civitatem et portas eius et murum et civitas in quadro posita est et longitudo eius tanta est quanta et latitudo et mensus est civitatem de harundine per stadia duodecim
17 milia longitudo et latitudo et altitudo eius aequalia sunt et mensus est murus eius centum quadraginta quattuor cubitorum mensura hominis quae est angeli et erat structura muri eius ex lapide iaspide ipsa vero civitas auro mundo simile vitro
19 mundo fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata fundamentum primum iaspis secundus sapphyrus tertius carcedonius quartus zmaragdus quintus sardonix sextus sardinus septimus chrysolitus octavus berillus nonus topazius decimus chrysoprassus undecimus hyacinthus duodecimus amethystus
21 et duodecim portae duodecim margaritae sunt per singulas

et singulae portae erant ex singulis margaritis et platea civita-
tis aurum mundum tamquam vitrum perlucidum et templum 22
non vidi in ea Dominus enim Deus omnipotens templum illius
est et agnus et civitas non eget sole neque luna ut luceant in 23
ea nam claritas Dei inluminavit eam et lucerna eius est agnus
et ambulabunt gentes per lumen eius et reges terrae adferent 24
gloriam suam et honorem in illam et portae eius non cluden- 25
tur per diem nox enim non erit illic et adferent gloriam et 26
honorem gentium in illam nec intrabit in ea aliquid coinqui- 27
natum et faciens abominationem et mendacium nisi qui scripti
sunt in libro vitae agni

et ostendit mihi fluvium aquae vitae splendidum tamquam **XXII**
cristallum procedentem de sede Dei et agni in medio plateae 2
eius et ex utraque parte fluminis lignum vitae adferens fructus
duodecim per menses singula reddentia fructum suum et folia
ligni ad sanitatem gentium et omne maledictum non erit am- 3
plius et sedes Dei et agni in illa erunt et servi eius servient illi
et videbunt faciem eius et nomen eius in frontibus eorum et 4, 5
nox ultra non erit et non egebunt lumine lucernae neque lumi-
ne solis quoniam Dominus Deus inluminat illos et regnabunt
in saecula saeculorum et dixit mihi haec verba fidelissima et 6
vera sunt et Dominus Deus spirituum prophetarum misit ange-
lum suum ostendere servis suis quae oportet fieri cito et ecce 7
venio velociter beatus qui custodit verba prophetiae libri huius
et ego Iohannes qui audivi et vidi haec et postquam audissem 8
et vidissem cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi haec
ostendebat et dicit mihi vide ne feceris conservus tuus sum 9
et fratrum tuorum prophetarum et eorum qui servant verba
libri huius Deum adora et dicit mihi ne signaveris verba pro- 10
phetiae libri huius tempus enim prope est qui nocet noceat 11
adhuc et qui in sordibus est sordescat adhuc et iustus iustitiam
faciat adhuc et sanctus sanctificetur adhuc ecce venio cito et 12
merces mea mecum est reddere unicuique secundum opera sua
ego A et W primus et novissimus principium et finis beati qui 13, 14
lavant stolas suas ut sit potestas eorum in ligno vitae et portis
intrent in civitatem foris canes et venefici et inpudici et homi- 15
cidae et idolis servientes et omnis qui amat et facit mendacium

16 ego Iesus misi angelum meum testificari vobis haec in ecclesiis
17 ego sum radix et genus David stella splendida et matutina et
Spiritus et sponsa dicunt veni et qui audit dicat veni et qui
18 sitit veniat qui vult accipiat aquam vitae gratis contestor ego
omni audienti verba prophetiae libri huius si quis adposuerit
ad haec adponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto
19 et si quis deminuerit de verbis libri prophetiae huius auferet
Deus partem eius de ligno vitae et de civitate sancta et de his
20 quae scripta sunt in libro isto dicit qui testimonium perhi-
21 bet istorum etiam venio cito amen veni Domine Iesu gratia
Domini nostri Iesu Christi cum omnibus